BIBLIOTECA UNIVERSITARIA DE ZARAGOZA

SIGNATURA: I – 171

Angel de Clavasio, Beato. Summa angelica de casibus conscientiae. Venetiis. 13 mayo 1486.

Epl'a. F. Hieronymi tornieli lectoris. Ad R. p. F. Angelū de clauaſſio pn̄tis operis Auctorem: in qua orat eius Reuerētiam. vt ipm̄ opus imprimi faciat: propter talem ⁊ tantā dicti operis excellentiam ⁊ vtilitatem.

Pluribus retroactis tp̄ribus. Reuerēde ac mi cordialiſſime pater. Ad lecturam ca ſuū cōſcie ꝑmotus: oī cura ⁊ diligētia operam dedi: vt veritatē contrarijs bus audientibus: miromō hinc inde diſperſam: ⁊ p diuerſa librorum volumia: quin potius p varias doctrinarum facultates vagantē: enucleatā traderē. Ad quod pagēdū: quibus vigilijs: quibuſue oporteat curis inſudare: Reuerentia tua plenius edocta dilucide proſpicit. Non enim talis lectura vnica contentatur ſcientia: vnico nec ſtudio licet magnis voluminibus cōcluſo ſubſiſtat. Exigit namq; vera iuriſ ciuil' fundamenta. In quibus pene contractuum tota deciſio terminatur: qđ q̄dem ius: quoniam per ſummorum iura pontificum in multis rectificatur perficitur: ac ſupplet: precipue in cenſuris: prebendis: ⁊ alijs eccleſiaſticis. Euſdem ſacri pontificij iuris ignorantiā talis caſuum penitus abhorret doctrina. Verum cum in predictis: quandoq; propter cōunē patem oculus diuinam intuens maieſtatem aliqualiter obſcuretur: qui lumine ſacre theologie illuſtrari quam maxime habet neceſſe: non modicam tp̄ius caſuum ſtudij partem: ſibi ſacre pagine lucidi doctores: iure merito vendicarunt. Item ſi experientia teſte ph'o facit artem: in ipa caſuū doctrina: magiſtram pene cuncta limitantem fateri non incaſſum compellimur. Cū igitur vitā breuem: Artem vero longam: altus hipocrates affirmet. Et in vnaquaq; arte tanta ducamur cecitatis caligine vt teſte mercurio trimegiſto: maxima pars eorum que ſcimus ſit minima eorum que ignoramus: quis niſi inſani penitus capitis dicere audebit: hominem ad talis ſtudij apicem niſi diuina preuentum peculiari virtute poſſe deuenire. Ut tanquam alter Juſtinianus opus deſperatum quaſi per medium tranſiens profundum in vnam reducat conſonantiam. Forſitan aliquis dicet: vera fateor: que ſcribis: niſi talis tantuſq; labor ac difficultas a ſummiſtis tractatoribus exilio data fuiſſet. Qui omnes in vnum facultates colligentes faſſiculos caſuum cōtexuerūt Ad quem ego: hec admitterem ſi dictos: vt aſſeris tractatores: ipſis in facultatibus: pene noſcerem ephebos: non dicam balbutientes: neq; perfectos. Ex his nāq; alij pictores: de alienis codicibus: non libros: ſed quedam potius exemplaria componentes: alij more balbutientium q̄ audierint ⁊ viderint fari geſtiūt. Quos tamen pia excuſat intentio: ne tāquam ſerui inutiles: ex talentis quicquam in principis erarium non inferentes: repulſam patiantur pariter ⁊ penam. Verum ſi eos intentio reddit innoxios: mihi tamen alijſq; in huiuſcemodi paleſtra militantib' labores non auferunt: ſed incertiores ſumus. atq; dudum eramus. Tenuit ergo me cōtinuum deſiderium: ſedulaq; anxietas: vt ſator ille rerum eternus increataq; veritas: ac lucis eterne cādor irradians: qui ſolus res penitus deſperatas ad optatum finem deducit. iuxta. l. i. ad fi. prie colle. C. de veteri iure enu. Qui omnium auctor eſt ſciarum. §. deniq;. 37. di. Qui omniū eſt gr̄arum elargitor. c. reuertimini. 16. q. i. A quo inſuper eſt omne datum optimum Jac. ⁊. c. in ſcripturis. 8. q. i. Qui totius inſuper eſt boni operis fundamentum. c. cum paulus. i. q. i. Hominem produceret in lucem: talibus inſignitum gratijs: ac virtutibus: Cuius medio ⁊ ſalubri doctrina: lectorib' ipis tantus queritandi labor: Varioſq; volutādi Codices adimeretur. Et diſcipulis: cōfeſſorib' q̄z preſerti fratribus noſtris: quibus tm̄ diuinis: ⁊ alijs noſtri ordinis laboribus occupatis: pauliſper otij ſuppeditare noſcitur: clara innoteſceret veritas. Dum igitur pluribus iam annis elapſis talibus eſtuarem deſiderijs: comunēq; omnium vtilitatem flagitans: ⁊ ex hanellanti corde gemebunda pene ſuſpiria ad indeficientem diuine largitatis dulcedinem emitterem. Apparuit oculis meis quaſi caligantibus. Liber ſummule a Reuerentia tua compoſitus: quē clara luce conſpitiens: ⁊ diligentius peruoluens: dum placere cepit vltra progrediens: nec iota q̄dē n̄ viſuz p̄terij. Et ſepius admirans: in tractatibus ſingulis: plenitudinem perſtrictaz. In deciſionibus vtriuſq; iuris vera fundamenta. In fundamentis allegatōes fidas pariter ⁊ abūdantes. Theologorūq; veritates lucide enucleatas: auctoris quoq; qđ paternitas tua a iactātia aliena me pro veritate dicere patiaſ ingeniuz pene diuinum: vt merito re ⁊ noīe Angel' dicaris. Expiētiā q̄z tāto tp̄re ꝓbatiſſimā: vt pote: q tali: ac tāto tp̄re. Annis fere viceNis: digne: ac laudabiliter: talē ac tantam fratrum omnium ciſmontanorum familiam direxeris verbo pariter ⁊ exemplo: nec non in pluribus ſedis apoſtolice arduis periclitantibuſq; cauſis: ſollicitudine: ac ingenij tui ſublimiſſimo apice ad optatum finem deductis. Iſta inquā omnia conſpitiens: ⁊ letus mente peruoluens

✠

pregaudio exiliens clamaui. Ecce qͦ concupiui iam video: qͦ queſiui iam teneo. Margaritã
diuturnis flagitatã ſuſpirijs poſſideo. Conuocaui amicos pariter. ⁊ familiares: ad tam pigues
nuptias. ſalubreq̃ꝫ doctrinam dicens. Uelte o patres lectores poſſidete ſummulã Angelicis ma
nibus vobis preparatã: per quã onus q̃ꝫ maximũ ab imbecillis extat ſcapulis veſtris ablatum:
Non amplius per varios vobis codices vagari libeat: quicquid alibi difficulter queritur ⁊ iuo
lutum: hic faciliter ⁊ enucleatum inuenitur. Uenite omnes vtriuſq̃ꝫ iuris veri profeſſores ⁊ do-
cti. Uobis enim liber iſte fidiſſima eſt clauis: q̃ veri aperiuntur intellectus: lataq̃ꝫ datur plura ĩ
ueniendi copia: vt quaſi repertorium deciſiuũ videatur. Uenite ⁊ vos pariter confeſſores: atq̃ꝫ
diſcipuli: qui iã diu ſarcina librorum pregrauati. Inſuper ⁊ gloſis varijs defeſſi pondus eijci
te: hoc ſolo libro depaſcamini. Hic totuꝫ verſetur ingenium: omniſq̃ꝫ ſolicitudo atq̃ꝫ doctrina
Si boni eritis angelici: pariter ⁊ optimi confeſſores. Hic enim contractus pleniſſime habẽtur
vſure luciſſime. Interrogatorium enucleatum: Matrimonia predita honeſtate ſimul ac ve-
ritate. Reſtitutiones ampliſſime. Cenſure quoq̃ꝫ perfectiſſime. Quid plura? Quid deſit non vi
deo: niſi forſitan ex tranſcriptorꝫ tarditate paucis inoteſcat. Sꝫ ⁊ hec diuina abſtulit bonitas: dũ
nobis artem miro inuentam ſtudio impreſſorum in lucem produxit. Reliquum igitur eſt Re-
uerende Pater: ne Reuerẽtia tua exiſtiet hoc ſibi duntaxat cõdonatum: quin potius cum ſupne
bonitati connãlis ſit cõicatio id ipm tanquam celeſte munus largiflue cõicandum ſibi perſuade
at volo. Supplices igitur nos omnes. Et ego vice omnium pedibus Reuerentie tue humiliter
proſtrati deprecamur vt tale: ⁊ tantum per incuriam non depereat opus: verum citiſſime ſu-
pradicte artis impreſſoribus peritis tradatur: quo ſitis q̃ꝫ maxima: eſurieſq̃ꝫ q̃ꝫplurium pre
cipue noſtra refocilletur. Hoc enim deo ad honorem magnum: proximis ad ſalutem Pr̃nitati
quoq̃ꝫ. T. ad maximum cedit meritum. Et ſi qͦ abſit preſata Reuerẽtia tua his agitata ſtimulis
vel recalcitraret aut ſaltem tardior incederet: non dubito magnum eius capiti iudicium immine
re. Noli igitur qui fuiſti ſemper pius ac dulcis: nobis ⁊ Reuerentie tue hac in re eſſe crudelis
Qͦ ne fiat etiam atq̃ꝫ etiam ſupplices deprecamur. Ualeat in dño preſata tua paternitas quam
dominus pro omnium ſalute conſeruare dignetur. Amen.

Reſponſio Uenerandi patris fratris Angeli ad fratrem Hieronymum ſupraſcriptum.

Angelicaꝫ ſummam pro vtilitate confeſſorum ⁊ eorum qui cupiunt lauda-
biliter viuere: nuper a me diuina opitulãte grã compi-
latam: mi Hieronyme frater ſuades vt arti imprimentium tribuam. Tardiuſculo quoq̃ꝫ ⁊ pi-
gritanti animo nimirum dulcia figis calcaria. Quam ex quo vltra meam opinionem tot laudi-
bus extollis: Magiſtro Jacobino de ſancto Germano in preſata arte peritiſſimo: vt tuis votis
morem geram imprimendam tranſmitto. Uale in dño ⁊ ora pro me.

In nomine domini noſtri ieſu chriſti. Amen.

Incipit prologus ĩ ſumma angelica de caſibus conſcientie per fratreꝫ Angelum de clauaſio or-
dinis minorum vicarium generalem ciſmontanorũ fratrum obſeruantie compilata cui premit
titur primo prologus deinde ſubnectitur tabula contentorꝫ in ipa declarata. Incipit ꝓlogus

Angelici ſpiritus ⁊ ſi diuine cõtẽplationi ſemper intendãt. Ex caritate tñ qua
oẽs homines cõplectuntur diuina pietate ſic diſponente ſalu-
tem noſtram procurare ſolicite non deſiſtunt. Nos defenſando ab inimicis: ſolicitando ad bonum
⁊ dirigendo in viam ſalutis. Hoc quippe ipa dei bonitas nobis iſinuare voluit i ſcala Jacob oſtẽ-
ſa. Geneſis. 28. c. in qua Angelos deſcendentes ⁊ aſcendentes vidit: vt ſic intelligeremus quanto fer
uore deuotiõis teneamur btõs angelos proſequi. Qͦ ego ff Angelus de clauaſio ordĩs minorꝫ mi
nimus attendens vt nomen meum ſit conſequens rei ſicut debet. vt inſti. de dona. §. eſt ⁊ aliud. ⁊. l.
decernimus. C. de epi. ⁊ cle. ⁊. l. i. C. de offõ. pſc. vr. Et per ſanctorũ angelorum imitationem perue
nire merear ad eorum contemplationem aĩarum ſalutem procurando quo nihil deo eſt carius. 8.
q. i. ſciendum. Conſpiciens etiam multitudinẽ ſummularum de caſibus conſcientialibus non bene
ſatiſfacere pauperibus confeſſoribus ⁊ ſimplicibus propter prolixitatem aliquarum: ⁊ aliarum ni
miam breuitatẽ multorꝫ cõfratruꝫ meorꝫ caritatiua requiſitione compulſus: attendens etiam q̃ꝫ diui
ſiones gratiarum ſunt ⁊ donorum ⁊ vnicuiq̃ꝫ datur manifeſtatio ſpiritus ad vtilitatem. i. ad cor.
12. c. Decreui hanc ſummam compendioſam ordinare dei adiutorio inuocato ſm illud. l. i. in prin.
C. de ve. iu. enu. Quam ⁊ Angelicam noiabo: in qua mediocritate ſeruata iuxta illud iſti. de re. di
ui. §. cũquis ⁊ in aut. de conſuli. §. igitur ⁊ poſt. quicũq̃ꝫ eam perlegerit inueniet quicquid in alijs
ſummulis cõtinetur qͦ pertineat ad confeſſores: preſertim in ſumma dicta piſanela ac eius ſupple
mento cuius caſus coſcientiales hic omnes inſerui: licet aliquando per alia verba aut alio ordine
Et vltra predicta reperiet in. c. qͦ in incipit. Interrogationes. quecũq̃ꝫ pertinent ad confeſſorem i
confiteri volentem circa quecũq̃ꝫ peccata mortalia cognoſcenda. dirigetur etiam ad multa conſilia
danda ac ad inueniendum doctores ⁊ iura vbi de talibus diffuſe tractatur. Ita q̃ꝫ hec Angelica ſũ
ma erit vtilis nõ ſolũ cõfeſſoribus verũ ẽt ſcolaribus vtriuſq̃ꝫ iuris: ⁊ alijs qbuſcũq̃ꝫ ſm deum ⁊ re
ctã ciuilitatẽ viuere cupientibꝰ. Cuiꝰ ordinẽ iſraſcripta tabula dmõſtrabit. Rogo ergo vos lectores
vt hãc vnlumã ⁊ Angelicã ſũmã ea caritate ſuſcipiatis q̃ vob offert. Nec facilẽ ad huiuſmõi opis iu
dicia pcedatis qñ qdẽ qͦ diutie ſũniſq̃ꝫ vigilijs ac ſudoribus digeſtũ ẽ nõ leuiter vnico pſcrutat iu
tuitu. Et quãuis in ea nihil ſit dicuĩ qͦ nõ arbitratꝰ fueriꝫ conuenire iuſtitie ⁊ veritati pſertim i foro
ꝯſcie cui ſatiſfaciendũ magis cenſui q̃ꝫ ad forum contentioſum. propterea nõ ſuꝫ ſecutus aliqñ co
munẽ opinionem doctorꝫ preſertim canoniſtarũ ⁊ legiſtarꝫ qr ꝯſciẽtiali ⁊ theologice vitati nõ mi-
hi viſa fuit ꝯuenire. Tñ iudicio ſctẽ Matris eccleſie ⁊ cuiuſlibet melius ſapientis corrigendaꝫ ſub
mitto vt ſit ad laudem dñi noſtri iħu xpi: ⁊ eius glorioſiſſime matris Marie: ac ſaphici pr̃is mei
Franciſci in ſecula ſeculorum. Amen.

Explicit prologus incipit tabula declaratoria ordinis: ⁊ contentorum in predicta ſumma.

Et quia hec Angelica ſumma principaliter edita eſt pro ſimplicibus confeſſoribus non habentibꝰ
peritiam vniuerſalem iuris: ideo hanc tabulam ei prepono que tria demonſtrabit. Primo ordinẽ
libri qui ſic diſtinguitur vꝫ per litteras alphabeti. ⁊ quelibet littera per capitula diuerſa: qͦlibet ve-
ro capitulum ſuos habet paragrafos: exceptis quatuor capitulis que ſtatim non ſubdiuiduntur p
§. ſed aliter. Nam capitulum excõicatio. 5. ⁊. 7. ſubdiuiditur per caſus: ⁊ caſus in. §. ſubſiſtunt. Itẽ
capitulum matrimonium. 3. diſtinguitur per impedimenta: ⁊ qͦlibet impedimentũ ꝯgruos hꝫ. §.
Item capitulum reſtitutio. i. vbi ponuntur qui ſunt ad reſtitutionem obnoxij: quiq̃ꝫ cum ſint varij
⁊ quãplures vt otius pateant oculis per alphabeti litteras deſcribuntur. Et iuxta ſubſiſtenteꝫ mate
riam littere. §. continent. Quorum capitulorum principia ſunt que ſubſequuntur

Abbas

Abbatissa
Aborsum
Abrogatio
Absens
Absolutio
Acceptio
Accidia
Actiones
Acoliti
Actus
Accusatio
Adiuratio
Administratio
Admonitio
Adoptio
Adoratio
Adulatio
Adulterium
Aduocatus
Affinitas
Agnati
Alchimia
Alea
Alienatio
Alimenta
Altare
Alternatiua
Ambitio
Amicitia
Amor sui
Amor seculi
Angaria
Appellatio
Apostasia
Aqua bñdicta
Arbiter
Archidiaconus
Archieps
Archipsbr
Argumentatio
Arra
Arrogatio
Ars
Assassinus
Astrologia
Astutia
Auaritia
Audatia
Augere
Augurium
Austeritas

Balistario

rum ars
Balneum
Bannum
Bannitus
Bellum
Benedictio
Benefacere
Beneficium
Bigamia
Bixestum
Blasfemia

Cabella

Calix
Calumniator
Canonica
Canonizatio
Cantus
Capitulum
Caracter
Carcer
Caritas
Castitas
Castratus
Casus epi
Casus fortuitus
Cathecismus
Causa
Cautio
Cecitas
Cedere bonis
Celare
Censure
Census
Cereum
Cessatio
Cessio
Cimiterium
Circunstantia
Citatio
Citarista
Ciuitas
Ciues
Clamor
Clādestinum
Claues
Clausula
Clericus
Coactio
Coadiutor
Cogitatio
Cognatio
Collegium
Collusio
Colonus
Comenda
Comissio
Comodatum
Compaternitas
Cōpensatio
Compositio
Compromissum
Cōicare
Comutare
Concessum
Concilium
Concubinatus
Concussio
Condemnpnatus
Conditio
Conductor
Confessio delicti
Cōfessio sacralis
Cōfirmatio ꝓlatoꝝ
Cōfirmatio sacri
Cōfirmatio pape
Confraternitas
Coniuratio
Consanguinitas
Conscientia
Cōsecratio epoꝝ
Cōsecratio ecclīaꝝ
Consecratio altaris
Cōsecratiō cimiterij
Cōsecratiō paītoꝝ
Cōsecratio v̄ginum
Consentire
Conseruator
Consilium
Conspiratio
Constellatio
Constitutio
Consuetudo
Contemptus
Contemptio
Continuum
Contractus
Contritio
Contumatia
Contumelia
Correa
Correctio ꝓlatoꝝ
Correctio fratrū
Corporalia
Corpora sctōꝝ
Corpore viciatus
Corpus xp̄i
Crapula
Credere
Credulitas
Crescere
Crimen
Crisma
Culpa
Cura animarum
Cupiditas
Curialitas
Curiositas
Custos

Damnatus

Damnificatus
Debitū ꝯiugale
Decanus
Decima
Defensio
Degradatio
Delectatio
Delegatus
Dementia
Demoniacus
Denuntiatio
Depositum
Derisio
Desperatio
Detractio
Diaconus
Dialetica
Dies festus
Diffamatio
Diffidatus
Dignitas
Dilapidator
Diligere
Diligentia
Diocesis
Discere
Disciplina
Discordia
Discretio
Dispensatio
Disputare
Diuinatio
Diuortium
Diuturnitas
Doctor
Dolus
Domesticus
Domicilium
Dñica dies
Dominium
Dominus
Donatio
Dos
Dubium
Duellum

Ebrietas

Ecclesia
Electio
Elemosina
Emancipatio
Emphiteosis
Emptio
Emunitas
Enormis
Episcopus
Errare
Erubescere
Etas
Euagatio
Euangelium
Eucharistia
Eunuchus
Exactio
Exaltatio
Examinatio
Excepta
Exceptio
Excōio
Excusatio
Executor
Exemptus
Exemplum
Exequie
Exheredatio
Exorbitantia
Exorcista
Exorcismus
Expense
Experientia
Expositio
Expositus
Expressio
Extensio
Extimatio
Extrema vnctio

Fabule

Facilitas
Facultas
Factum
Falcidia
Falsarius
Fama
Familia
Familiaris
Familiaritas
Fatum
Fauere
Fautor
Femina
Fenus
Ferie
Feudum
Fictio
Fideicōmissum
Fideiussor
Fides
Filius
Finis
Fiscus
Flagella
Fletus
Fomes
Forma
Fornicatio
Fortitudo
Forus
Fraus
Frigiditas
Fructus
Fugere
Funus
Furiosus
Furtum

Generalis

clausula
Gladius
Gloria
Gratia
Gradus
Guerra
Gula

Habitus

Hebetudo
Hedificans
Hereditas
Heres
Heremita
Hereticus
Hermofroditus
Hironia
Histrio
Homagium
Homicidium
Homo
Honestas
Honor
Hora canonica
Horror future vite
Hospitale
Hospitalis
Hostiarius
Hostis
Humilitas

Iactantia.

Iconomus
Idulia
Ieiunium
Ignorantia
Illegitimus
Imagines sanctoꝝ
Immisericordia
Immunditia
Immunitas
Impedimentum
Imperium meꝝ
Impossibile
Impubes
Incantatio
Incarceratio
Incendiarius
Incertoꝝ restitutō
Incestus
In cōsideratio
In constantia
Inditium
Indignatio
Indulgentia
Inepta leticia
Infamia
Infidelitas
Infirmus famil'
Ingratitudo
Iniuria
Iniustitia
Inobedientia
Inquietudo
Inquisitio
Inqsitor hr̄ticoꝝ
Insignia
Inscriptio
Institutio
Intentio
Interdictum
Interesse
Interpretatio
Intogatōes i ꝓsōe
Intestatus
Intimiditas
Intrusus
Inuenta
Inuestitura
Inuidia
Ipocrisis
Ipotheca
Ira
Irregularitas
Irrisio
Irronia
Istrio
Iudeus
Iudex
Iudicare
Iuditium
Iuramentum
Iurisdictio
Ius
Iuspatronatus
Iusticia
Iustificatio i pij

Laycus

Latria
Latro
Laudemium
Lectoris offiī
Legatum
Legatus
Legitiatio filioꝝ
Legitia portio
Legitius filius
Leno
Leprosus
Lex
Libellariꝰ ꝯcius
Libellꝰ famosus
Liber
Libertus
Litigiosa res
Litigiosus
Loca
Locatio
Lucrum
Ludus
Luxuria

Magister

Maioritas
Maledictio
Maleficium
Malitia
Mandatum
Manifestum
Manumissio
Mathematici
Matrimonium
Medicus

Membrum
Mendatium
Menſa
Menſuras
Mercatio
Meretrix
Meritum
Metus
Milites
Minor
Miſerabilis pſōa
Miſſa
Miſericordia
Moderamen
Modeſtia
Molines
Monachus
Monaſterium
Monialis
Moneta
Mora
Mors
Mulier
Multiloquium
Munus
Murmuratio
Mutilatio
Mutus
Mutuum

Naufragiū

Nauta
Neceſſitas
Negligentia
Negotium
Neophitus
Nigromantia
Nominatim
Notarius
Notorium
Nouale
Nouitius
Nuptie
Nūciatō noui opis

Obediētia

Oblatio
Obligatio
Obſes
Obſtinatio
Occaſio
Occultum
Odium
Officium
Oleum ſanctum
Opinio
Oratio.
Oratorium
Ordo
Ornatus

Pactum

Pala
Palium
Papa
Paraferna
Parenȝ appel.
Paricida
Parochia
Parȝ appel.
Paciencia
Patria
Patriarcha
Patronus
Peccatum
Peculium
Pecunia
Pedagium
Pena
Penitentia
Percuſſio
Peregrinus
Periculum
Periurium
Permiſſio
Permutatio
Perplexitas
Pertinax
Perſeuerantia
Perſōa miſabil
Perſonatus
Pietas
Pignus
Pigritia
Pirrata
Placere
Pollicitatio
Polutio
Portio canonica
Poſſeſſor bo.fi.
Poſtulatio
Poſthumus
Prebenda
Precarium
Precaria
Preceptuȝ
Predicarȝ
Preces
Precedentia
Pretioſum
Precipitatio
Predia vrbana
Predo
Prefatio
Prelatus
Preſcriptio
Preſumptio
Primas
Primitia
Princeps
Priuilegium
Probatio
Procurator
Proditio
Prodigalitas
Profeſſio
Promiſſio
Proprietas
Proſoncia
Proteſtatio
Prouintia
Prudentia
Pubes
Publicum
Pudicus
Pudicicia
Punitio
Purgatio
Purgatoriuȝ
Purificatō p' ptū
Puſilanimitas

Quadra geſſima

Quarta trebellia.
Queſtuarij
Queſtus

Rancor

Ratio
Ratiocinia
Raptor
Rapina
Ratihabitio
Recōciliatio ecclē
Recompenſatio
Recuſari
Regularis
Religioſus
Religioſus locus
Reliquie
Remiſſio
Remittere
Renunciatio
Repreſalia
Reſidere
Reſcriptum
Res
Reſtitutio
Reſuſcitatus
Reuelare
Reuerentia
Rigor
Riſus
Rixa
Rogationū dies

Sacerdos

Sacramentum
Sacrilegium
Sacriſta
Saguarius
Salarium
Sanctus
Saracenus
Satiſfactio
Scandalum
Scientia
Sciſma
Scriptura
Scurilitas
Secretum
Seditio
Senſualitas
Sententia
Sepultura
Seruitus
Sigilluȝ
Simonia
Simplicitas
Simulatio
Sobrietas
Societas
Sodomia
Solicitudo
Solutio
Sors
Spectacula
Sponſalia
Statutum
Stipulatio
Stolla
Studium
Stultitia
Stultus
Stuprum
Suaſio
Subarratio
Subdelegate
Subditus
Subdiaconus
Subornatio
Subſanatio
Subſtitutio
Subtilitas
Succeſſio
Succeſſor
Suffragia
Superbia
Superſticio
Suſpenſio
Suſpitio
Suſurratio

Tabelio

Taciturnitas
Talia
Tantum
Temperantia
Temere
Temeritas
Tempus
Tergiuerſator
Temptare
Teſtamentum
Teſtes
Theſaurus
Timor
Tollerantia
Tonſura
Torneamentum
Torpor
Tortura
Tranſactio
Tranſitus
Treuga
Tributum
Tribulatio
Triſtitia
Turpe lucrum
Tumor
Tutella

Vana gloria

Vaſa ſacra
Vaſallus
Vectigal
Vellatio virginuȝ
Venatio
Venditio
Veneficium
Veniale peccatuȝ
Verberatio
Veſtis
Vicarius
Vidua
Vilicus
Vendicatio
Virginitas
Virtus
Vis
Viſitatio
Viciatus corpore
Vitium
Vnanimiter
Vniuerſitas
Vnctio extrema
Voluntas
Votum
Vſucapio
Vſura
Vſus clauium
Vſus
Vſufructus
Vxor

Ypocriſis

Ypotheca
Yronia
Yſtrio

Zelus

Secūdo pn̄s tabula nomīa doctoꝝ ſacre theologie ꝛ vtriuſqꝫ iur. q ſunt ꝯtentoꝝ ī pfata ſūma: auriga ꝛ fidelıſſimi duces īdicabit. ꝛ ī allegādo eoꝝ abbreuiatōes q̄ ſunt infraſcripta ordie alphabeti ordinata: nō ſm eoꝝ antiqtatem vel excellentiam ānotata. videlicet in ſacra ſcriptura ſeu theologia.

Albertus magnus ordinis predicatorum
Alexander. ſ. de ales ordinis minorum
Alexander lōbardus de Alexādria or. mi.
Ambroſius doctor eccleſie ſanctus
Anſelmus cātuarienſis archiep̄us ſanctus
Auguſtinus doctor eccleſie ſanctus
Aureolus. ſ. Petr' aureolus ordis minoꝝ

In iure canonico vl' ciuili.

Abbas
Alanus
Albricus de roſate
Albertus papien̄.
Alexander de Imola
Alexander neuo vincentinus
Andreas barbatius ſiculus
Angelus. ſ. de peruſio
Angelus arcatinus. ſeu de aretio
Antonius de butrio
Archidiaconus
Azo

Sūmiſte

Aluarus ordinis minoꝝ
Archiep̄s Florētinus ordis p̄dicatoꝝ
Aſtenſis ordinis minoꝝ
Auguſtinus de ancona

In ſacra ſcriptura ſeu theologia

Beda
Bernardus ſanctus
Bonauentura ordinis minoꝝ ſanctus

In iure canonico vel ciuili

Baldus. ſ. de peruſio
Bartolus videlicet de ſaxo ferrato
Bernardus gloſator decretalium
Bertholomeus brixienſis.
Bertholomeus cepola veronenſis
Bonagratia
Butrigarius. ſ. Jacobus butrigarij

Sūmiſte

Bernardinus de ſenis ordinis minoꝝ ſcūs
Bertrandus cardinalis ordinis minoꝝ

In ſacra ſcriptura ſeu theologia

Caſſianus
Ciprianus martyr

In iure canonico ſeu ciuili

Calderinus qui fuit Jo͞hes calderini
Cardinalis. ſ. Franciſcus de zabarellis
Cynus
Collectarius
Compoſtelanus cui nomen Bernardus
Clarus ordinis minoꝝ ſūmiſta

In ſacra ſcriptura ſeu theologia
Damaſcenus
Dionyſius
Dynus vtriuſq3 iuris doctor
Dominicus de ſancto georgio canoniſta
Sũmiſte
Directorium iuris qui fuit Petrus caſuel
ordinis minoꝝ
In ſacra ſcriptura ſeu theologia
Egidius ordinis heremitarum
Fran.i. Franciſcus de mayronis ordis minoꝝ
Franciſcus de ampulis ordinis minoꝝ
In iure canonico vel ciuili
Federicus de ſenis
Florianus
Franciſcus vercellenſis
Franciſcus de rãponibus
Franciſcus de albertarijs
Franciſcus tigni de piſis
Franciſcus de aretio ſeu aretinus
Fulgoſius.i. Raphael fulgoſius
In ſacra ſcriptura ſeu theologia
Gilbertus
Grego.i. ſanctus gregorius doctor eccl'ie
Gulielmus de mara ordinis minorum
In iure canonico vel ciuili
Gabriel de offeletis mutinenſis
Garſias
Gaſpar de calderinis
Geminianus.i. Dñicus de ſcõ geminiano
Girrardus de ſenis
Goffredus
Gratianus cõpilator decreti
Guido de ſuzaria
Guido eps concordienſis
Gulielmus de cuneo
Gulielmus naaſon
Gulielmus de monte lauduno qui ſcripſit
ſup clementinas ⁊ allegat ſic laudunus
Gulielmus durandi qui fecit ſpeculum
Sũmiſte
Girardus obdonis ordinis minorũ
Gregorius de arimino
Gualdenſis
Gualterius epus pictauienſis ordis minoꝝ
In ſacra ſcriptura ſeu theologia
Henricus de gãdauo
Hieronymus doctor eccl'ie ſancte
Hugo de ſancto victore
In iure canonico vel ciuili
Henricus boych
Hermannus magnus legiſta
Hoſtienſis lumen iuris canonici
Hugo qui fecit multas gloſas ſup decreti
Hugo vercelẽſis

Hugolin' de la fõtana gloſator iuris ciuil'
In ſacra ſcriptura ſeu theologia
Johes ſcoti ordis minoꝝ q allegat ſic ſcot'
Johes de noto ordis minoꝝ ſiculus
Johes de neapoli ordinis pdicatorũ
Johes de ripolis
In iure canonico vel ciuili
Jacobus butrigarius q allegat butrigari'
Jacobus lotharius
Jacobus de beluiſio
Jacobus de rauẽna
Jacobus de arena
Innocentius papa ſplendor canoniſtaꝝ
Johes theotonicus gloſator decreti
Johes fauentinus
Johes de faucona
Johes de deo hiſpanus
Johes monachus cardinalis
Johes andree irradiator iuris canonici
Johes de anania
Johes plagiarius de ſenis
Johes de montemerlo
Johes de ſancto georgio bononienſis
Johes calderinus qui allegat calderinus
Johes de lignano
Johes de Imola qui allegatur Imola
Johes de platea bononienſis
Johes antonius de ſancto georgio nunc
eps alexandrinus mediolanẽſis
Sũmiſte
Jacobus de laude ordinis minoꝝ
Johes de ſaxonia ordinis minoꝝ
Johes de ancona
Johes ordis pdicatoꝝ q fec' ſũmã cõfeſſoꝝ
In ſacra theologia
Landulphus ordinis minoꝝ
In iure canonico vel ciuili
Lappus de caſtilione abbas
Laurentius de pinu
Laudunus vide ſupra gulielm' d' mõte ⁊c.
Laurentius de rodulphis florẽtinus
Ludouicus de roma
Lucas de graſijs
Magiſter ſniaꝝ.ſ. Petrus lõbardus prin
ceps theologorum
In iure canonico vel ciuili
Martinus ſilimani
Marſilius
Matheus romanus
Matheus de matheſolijs
Nicholaus de lira ordinis minorum tot'
biblie ſubtiliſſimus expoſitor
In iure canonico vl' ciuili
Nicholaus de matharelis
Nicholaus de neapoli.

Odoardus
Odofredus
Oldradus de ponte legiſta
Oldradus de laude canoniſta qui fecit
multa conſilia
In theologia
Petrus.i. de tarãtaſio ordis pdicatoꝝ
Petrus aureolus ordinis minoꝝ
Petrus de palude ordinis predicatoꝝ
In iure canonico vel ciuili
Panormita.i. nicholaus abbas ſiculus
epiſcopus panormitanus
Paulus de caſtro
Paulus de lazarijs
Petrus.i. de bella pertica
Petrus belie
Petrus de ſtagno
Petrus de ancharano
Pileus
Philipus
Philipus de peruſio
Placentinus
Petrus caſuel.i. directoriũ.vt.s.
In ſacra ſcriptura ⁊ theologia
Rabanus
Ricardus.ſ. de mediauila ordis minoꝝ
Rigardus anglicus ordinis minorum
vnus ex quatuor expoſitorib' regl'e nr'e
Ricardus de ſancto victore
In iure canonico vel ciuili
Raynerius de forliuio
Raphael fulgoſius
Rizardus malũbra
Rofredus beneuẽtanus
Sũmiſte
Raymondus ordinis pdicatoꝝ
Rodonẽſis gulielmus noie. gloſator
raymundi ordinis predicatoꝝ
Rogerius
Scotus.i. Johes ſcotus ordinis minoꝝ
In iure canonico vel ciuili
Salicetus
Stephanus ꝓuincialis
Signorolus de homodeis
Sũmiſte
Speculator.ſ. gulielmus durandi
Sũma cõfeſſoꝝ ordinis predicatoꝝ
In theologia
Thomas de aquino ordinis predicatoꝝ ſctis
Tancredus doctor iuris canonici
In theologia
Ugo de caſtronouo ordinis minorum
Ubaldus de peruſio
Ubertus de bobio
Uincentius

Uldericus
Yſidorus ſanctus
Ymola.i. Johes de ymola
Zenzelinus doctor iuris canonici

Tertio hec tabula ꝑ ſimplicib' d'clarat modũ allegandi tã theologos quam iura canonica ⁊ ciuilia: ac aliquas abbreuiatões. doctores ei theologi allegantur vel in quolibetis: vel ſupra magiſtrum ſententiaꝝ. ſic videlicet Bona. in.i.vel.2.vel.3 aut.4. ſubaudi ſupra magiſtrũ ſententiaꝝ. poſtea ponitur di. ⁊ poſt. ponitur articulo i.vel.2.aut.3. ⁊c. deinde ſubiungitur.q.i.vl' 2. ⁊c. Aliqñ addit p'rie vel ſecũde partis ſb intellige eiuſdem diſtinctionis. aliquando allegant ſic videlicet Bona. in.i.vel.2. ⁊c. ſuper litteram. ſ. predicti magiſtri ſententiarum. Sunt duo luminoſi doctores qui aliter allegantur. videlicet Alex. ⁊ ſctis Tho. Nam quia fecerunt ſũmã ſuper magiſtrũ ſniarum. quaꝝ vna hʒ quatuor partes. ſ. illa Alex. altera tñ tres vt viderim ⁊.2. pars amboꝝ diuiditur in duas partes. Ideo allegãtur ſic. ſi ẽ in prima parte vel.3. aut.4. Alex. in p'ria vel.3. aut.4. ſ. p'te ſũme predicte tractatu de potentia dei vel de ſuperbia. ⁊ huiuſmodi. q.i. vel.2. ⁊c. Tho. vero allegatur ſimiliter in p'ria vel.3. ſ. parte. q. tali articulo tali. Cum vero id qđ allegatur eſt in 2. parte ſũme ipſorum allegatur ſic in prima ſe vel in ſa ſe. ſ. in prima parte ſecũde partis predicte ſũme: vel in ſecunda parte predicte ſecunde partis principal' ſũme. Iura vero canonica allegantur diuerſimode.
Nam decretum quia habet tres partes principales. ⁊ ſecunda pars habet aliam partẽ ſubdiſtinctam. Ideo ſi allegatur qđ ẽ in prima parte quotat per diſt. ⁊. c. vl'. §. ſolũmõ. ⁊ hʒ centum vnam diſtinctionem. Si vero allegat qđ ẽ i ſa p'te principali: ſic quotat prima vel ſa aut tertia ⁊c. vſq3 ad triginta ſex ⁊ ſubaudi cauſa quia habet trigintaſex cauſas poſt ſubinfertur. q.i. vel.2. ⁊c. q2 quelibet cauſa habet ſuas. q. poſtea. c. ⁊. §. Si autem qđ allegatur eſt in ſa parte ſubdiſtincta ſic quotatur de p'nia di. i. vel.2. vſq3 ad.7. quia habet.7. diſtinctões. ille tractat' de p'nia qui ponitur.33. cã ſub. q.3. eiuſdẽ cauſe poſtea additur. c. vel. §. Tertie vero partis contenta allegantur ſic. de conſe. di. i. vel.2. vſq3 ad.5. q2 tantum quinq3 di. hʒ cũ ſuis. c. ⁊. §. Decretales autẽ allegantur per

rubꝛicas ſuaſ. ⁊.c. ⁊.§. Similiter ſext⁹ liber ⁊ clementine. quibus rubꝛicis additur li.6. vel in cle. vt appareat non eſſe in decretali bus quod allegatur. ſed in altero iſtoꝝ. Ad uerte etiam ꝙ non ſemꝑ quotatur .c. ⁊ nic id quod ſequitur imediate ad rubꝛicam eſt principium capituli. Similiter qñ eſt in cle. loco .c. ponitur clemētina pꝛima vel ſa aut pꝛincipiū ipſius capituli. ⁊ ſic allegatur vꝫ cle. ſi gratioſe de reſcriptis. ⁊ huiuſmodi. Jus vero ciuile allegatur cōiter per .l. ⁊ .§. ſub ſuis rubꝛicis. ⁊ ſi eſt in codice pꝛeponi tur rubꝛice. C. eleuatū. Si eſt in digeſtis pꝛe ponuntur duo .ff. Si vero eſt in libꝛo inſti tutōum pꝛeponitur ſic inſti. que ſolum poſt rubꝛicas .§. habet non leges. Fallūt ab hac regula tres libꝛi. Pꝛim⁹ eſt codex i quo qꝛ ſunt multe autentice. Quando talis autētica allegatur quotatur ſic. auẗ. videlicet ad hec C. de vſuris. vel auẗ. caſſa. C. de ſacroſanc. ec. Nā talis auẗ. eſt poſita ſub tali Rubꝛica ⁊ ſic incipit vt ſequitur ad iſtud aūt. Alius liber eſt liber autenticoꝛuꝫ qui allegatur ſic in aūt. ſub rubꝛica ſua. ⁊ .§. foliū. aliquando ponitur collatōne pꝛima. vel ſa vſqꝫ ad no uem. qꝛ hꝫ collationes nouem.

Tertius liber eſt liber de vſibus feudoꝛum qui allegatur per Rubꝛicas ſuas ⁊ .c. ⁊ .§. Unum tñ notabis ꝙ licet aliquando .c. vel .l. pꝛeponantur Rubꝛicis vel poſtponant ni hil eſt. Summiſte vero allegantur aliqui ꝑ titulos. aliqui per Ricas. quidaꝫ per libꝛoſ ⁊ huiuſmodi. Et aduerte ꝙ quando allega tur hoſti. vel Goſ. ſine Rica cōiter tale dicitur eſt in ſua ſumma ſub titulo de tali materia. Et ne pꝛopter abbꝛeuiatiōes multas quis er ret in fine huius ſumme ponaꝫ omnes Ru bꝛicas tam iuris canonici quam ciuil' ex qui bus poſſit intelligē eaꝝ abbꝛeuiatiōes. Siſr hic inferam aliquas abbꝛeuiatiōes quibus ſepius vtoꝛ in hac ſumma.

Auẗ. quando ponitur ſub Rubꝛica Codi cis dicitur autentica. quando non ponitur in codice dicitur autentico. quod quidem ē liber autenticoꝛuꝫ ⁊ ſequit ad cuꝫ Rica ſua C. ſi eſt eleuatum dicitur Codice ſi non eſt eleuatum dr̄ capitulo.

cle.i.clementina

Concoꝛ.i.concoꝛdat vel cū concoꝛdantijs

d.i.dicto vel dicta vel dictis

Di.i.diſtinctione

Eo.i.eodem.ſ.titulo vel capl'o ⁊ huiuſmōi

Ea.i.eadem di. vel cauſa vel.q.

Fi.i.finali vel in fine

Glo.i.gloſa

Li.i.libꝛo

Nō.i.notat vel notatur vel notata

Ob.i.obſtat

Opi.i.opinio

Oppo.i.opponitur

q.i.queſtione

R.i.reſpondeo vel Reſpondet

Rica.i.rubꝛica

ti.i.titulo

tex.i.textus

v.i.verba vel verſiculo

Eya ergo patres ⁊ fratres pꝛoperate ⁊ cur rite. ⁊ vt perueniam caſuum conſcientialiuꝫ poſſitis habere hanc angelicam ſummam ꝑ legite quam ſi moꝛe mundoꝛuꝫ animaliuꝫ ruminabitis in caſibus conſcientie non er rabitis.

Explicit tabula.

Abbas dꝫ eſſe pſbr.c.i. de eta. ⁊ qua. ⁊ etatis .xxv. ānoꝝ. vt .j. Etas.

1 Abbas a q̄ dꝫ eligi. R. a mōa ſterio cui pꝛefici dꝫ.18.q.2.c. abbatem.

2 De cuius mōaſterio dꝫ eligi. R. ꝙ de ꝓpꝛio: niſi qñ idoneā pſonaꝫ non haberet. qꝛ tunc de alio mona ſterio eligi pōt.18.q.2.c. q̄ſ ſit.

3 A q̄ dꝫ cōfirmari. vide .j. Cōfirmatō.§.4.

4 A quo dꝫ bñdici. R. ꝙ ab epō dioceſano ꝑ quā bñdictōem intellr̄ ei dari cura mona ſterij. ſm Inno.in.c.i.de ſup.ne.pla. Nec añq̄ ſit benedictus dꝫ exercere que ptinent ad eius offiñ ſm glo.in.d.c.i. Nō limito ſe cundū Lan' in cle. attēdētes. de ſta.mo. qñ ē ꝯſuetudo i monaſterio ꝙ bñdicatur. al' nō. Et ſic intelligo .d.c.i.

5 Sed qd ſi epus recuſet eum bñdicere. R. ꝙ ſi tertio regſitus cū humilitate ⁊ duotōe vt cōgruit: recuſauerit eū bñdicere: tūc pōt ⁊ monachos ſuos bñdicere. ⁊ alia q̄ ad eī⁹ offiñ pertinēt exercere. vt in .d.c.i.

6 Quo die dꝫ bñdici. R. ꝙ ſolūmodo i die bus in quibus oꝛdines minoꝛes poſſunt ꝯ ferri ſꝫ cōeꝫ opi. doc. vt nō. glo. in .d. cle. at tendentes. ⁊ pꝫ in .c. cū ſis. de ꝯſe. ec. vl' al.

7 Utrum poſſit aliquid exigi pꝛo tali bñdic tione. R. ꝙ ñ. Aliter eſſet ſymonia. tex. ē in c. ſicut. el.3. de ſymo.

8 Utrum vnus abbas poſſit pꝛeeſſe duob⁹ mo naſterijs ſeu duabus eccl'ijs curā aiaꝝ hñti bus. R. ꝙ ñ ſine diſpenſatōe pape: niſi vnū monaſteriū: aut eccl'ia dependeat ex alia: l' adinuicem ſint ānexa. vt i .c. vl. i ſi. d̄ re. do.

9 Utrum abbas poſſit ſolēniter ppl'o bñdic tionē dare. R. ꝙ in eccleſijs q̄ ei p̄leno iure ptinēt pōt poſt miſſaꝝ. veſpoꝝ. ⁊ matutina rum officia. Alibi aūt publice ac ꝑ vias nō pōt: niſi ex ſpāli pꝛiuilegio ei ꝯcedatur. vt i c. abbates. de pꝛiuil. li.6.

10 Utꝝ poſſit bñdicere paramēta. ⁊ que. vid̄ .j. Benedictio.§.1. ⁊ .2.

11 Utrum poſſit oꝛdines cōferre. vide .j. Oꝛ do.2.° in pꝛin.

12 Utꝝ abbas poſſit abſoluere ſuos mona chos. R. ꝙ ſic ab omnibus peccatis ⁊ cēſu ris: niſi ſpāliter alteri a iure reſeruētur. Et lꝫ Pa. in .c. monaci. de ſen. ex. teneat ꝙ nō pōt abſoluere: niſi ab excōicatōe ꝑ iniectōe manuū in pſonaꝫ eccl'iaſticā. Tu tñ tene ꝙ pōt. vt .j. Abſolutio.1.§.2.

Utꝝ poſſit ꝓhibere ſuo monacho: ne cō fi:eat epō: vel ci⁹ pniario. R. ſm Ja. d̄ lau. in ſū. ꝙ ñ. Nō limito niſi ſit exēptus: vel ali ud hēat ꝑ pꝛiuilegium a papa. 13

Utꝝ abbas poſſit diſpenſare cū monacis ſuꝑ irregularitate. R. ꝙ ſic ſuꝑ irregularita te q̄ꝫ ꝯxerunt recipiēdo oꝛdines in excōica tione ſactū tñ memoꝛiā: vel iuris peritiā nō hñtes. Et hoc qñ graue ⁊ notabile factū ñ fuit. ſiue hanc irregularitatē incurrerit an te ingreſſum religionis: ſiue poſt. ſm cōiter doc. in .c. cū illoꝝ. de ſen. ex. In alijs aūt ir regularitatibus non pōt de iur̄ cōi. vt notāt Hoſti. ⁊ Pa. in .d.c. cū illoꝝ. facit regula. Que a iure cōi. de re. iu. li.6. niſi vbi ius ex pꝛeſſe ei concedat. 14

Utꝝ poſſit diſpenſare cū monacis i votis factis ante ingreſſum religiōis. R. ꝙ ſic. vt nōt glo. in .c. noluit.33.q.5. De votis in reli gione factis. vide .j. Uotū.2.§.3. 15

Utꝝ poſſit diſpenſare cū monacis i rl'a. vi de .j. Diſpenſatio.§.8. 16

Utꝝ poſſit ꝯcedere mōacis vſum alicui⁹ rei: vel eius adminiſtratōem. R. ſm Inno. in c. ſi. q cle. vel vo. ꝙ pōt ꝯcedere certos redi tus mōaco vnde viuat. Et dicit Jo. an. i rl'a Nō ē obligatoꝛiū. de reg. iu. li.6. valere ſta tutū mōaſterij. vt pꝛo idumentis: ⁊ alijs ne ceſſarijs qſqꝫ monacoꝝ recipiat certū qd. ſed vt ꝑ oſſit diſpenſare ad libitū ⁊ diſpone re non pōt. ſilr ne poſſit ei auferri qñ ſuo ſu perioꝛi placuerit nō pōt cōcedere: ⁊ cum li centia pape. c. cū ad mōaſteriū. de ſta. mo.

Utrum poſſit expellere monacos ſuos. R. ꝙ non ſecundum Pa. in .c. cū ad mona ſterium. per .c. ſi. de regul. ſqd vult vt fugiti uos requirat ⁊ cogat eos ad ſuū redire mo naſterium ſi pōt eos tenere abſqꝫ graui ſcā dalo: vel ſaltem ꝓuideatur eis de alio loco religioſo eiuſdem oꝛdinis. vbi ad agendā penitētiam deputentur ⁊ neceſſaria eis mi niſtrentur. 17

Utrum poſſit licentiare ad aliam religio nem. vide .j. Religioſus.§.34. 18

Quid de bonis illius monaci quem ab bas de facto expulit. vide .j. Monaſteriuꝫ §.6. 19

Utꝝ poſſit dare licentiam mōaco ſtādi ſepa te in aliqua cella. R. ꝙ ſic: dūmō ex iuſta cā ⁊ īfra ſcepta monaſterij. ſed non extra. vt in c. vlti.20.q.4. 20

Utrum poſſit coꝛrigere monacos ſuos. R. ꝙ ſic: nec tenetur in hoc requirere conſi lium ſui capituli ſecunduꝫ Pa. in .c. Johā nes. de regula.

a

13 Ad q̄ obligatur abbas. ℞. ꝙ vltra alios
monachos obligat̃ ad curam aiaꝝ ſibi ſub
iectaꝝ. ⁊ mōaſterij ac reꝝ ipſius. ⁊ magna
negſia ē peccatū moꝛtale. vt. ꝭ. Negſia. §. i.
14 Utrū liget̃ ſuo ſtatuto ēt cū cōuentu facto
℞. ꝭm Pa. in. d. c. cū ad monaſteriū ꝙ nō.
Et dicit Jo. an. in. d. regula. Nō ē obligato
riū ꝙ ēt ſi iuraſſet ſuare ꝫ reuocatio lꝫ ſit ꝑ
iurus. Ex quo pꝫ ꝙ lꝫ inſtituerit: pꝛioꝛē cuꝫ
conuentu: aut aliū officialē pōt reuocare qꝛ
abbas monaco ſuo in aliquo ñ pōt obliga
ri: ſicut nec dñs ſuo. l. iterpoſitas in ſi. C. d
tranſac.
15 Utrū teneatur ire ad ſinodum. ℞. ꝙ ſic ſi
hꝫ populū: vel capellas hn̄tes populū: ēt ſi
ipſe ſit exēptus: dūmō capelle: ſeu populus
ñ ſit exēptus. alſ nō. c. qd̄ ſup his de ma. ⁊
obe. ⁊ quod ibi notatur.
16 Utrū poſſit pꝛioꝛatibus: eccleſijs: admini
ſtratōibus: aut qbuſlꝫ alijs beneficijs nouaſ
pēſiōes iponere. aut veteres augere: aut ad
menſā ſuā ꝑdicta applicare. ℞. ꝙ ñ: nec qlꝫ
alius ꝑlatus rľaris cle. vnica de ſup. ne. ꝑ.
17 Utrum poſſit pn̄tare clericos in eccleſijs
in qbus hꝫ ius pr̃onatus. ℞. ꝙ ñ ſine ꝯſen
ſu capituli. c. ea noſcit̃. de his q̄ ſi. a pꝛela.

Abbatiſſa

dꝫ eligi a mo
naſterio i quo
ꝑſitenda eſt: in qua electione nulla
dꝫ admitti niſi cōpleuerit. 12. annū. ⁊ ſit ꝓfeſ
ſa tacite vel expꝛeſſe. ⁊ eligēda dꝫ ꝯpleuiſſe
30. annū: ⁊ eē pꝛofeſſa expꝛeſſe oꝛdinē regu
larē. Jdem dic de pꝛioꝛiſſa ꝑ quā monaſte
riū regit̃. cuius electio ſi due ꝑtes conuētus
ad eā accedunt qn̄ per ſcrutiniū ꝓceditur:
nulla exceptōe: aut appellatōe admiſſa ē cō
firmāda. Si vero nulla ad duas ꝑtes acceſ
ſit. tūc ñ obſtante publicatōe ſcrutinij ⁊ elec
tōe poſſunt alie accedere ad eā que hꝫ ma
ioꝛē ꝑtē totius capli: q̄ ſi ad duas ꝑtes acce
dit. non obſtante quocūqꝫ confirmet̃. ⁊ qui
vocātur ad eas dirigēdas in huiuſmōi elec
tionib⁹ niſi ſe abſtineant ab his ꝑ q̄ diſcoꝛdia
pōt exoꝛiri: vel exoꝛta nutriri: ſunt excōica
ti ipſo facto. Et hec locū hn̄t nedum in mo
naſterijs religionis appꝛobate: veꝝ ēt i mu
lieribus q̄ ꝭm quarūdā pꝛouintiarū cōſue
tudines: nec ꝓꝑijs renūtiant: nec ꝓfeſſōem
faciunt regularē: ſed viuunt vt in eccleſijs ſe
cularibus canonici regulares. hec notātur
in. c. indēpnitatibus de elec. li. 6. de quo ha
bes. ꝭ. Excōicatio. 7. caſu. 16.
1 A quo dꝫ confirmari. vide. ꝭ. Confirma
tio. §. 4.
2 Utrū debeat benedici. ℞. ꝙ ſic vbi eſt cō
ſuetudo. ꝙ ſi nō faciat ſe benedici. ꝭ. annus
a ſua ꝯfirmatōe cōputandū. vbi eſt cōſuetu
do ꝙ benedicat̃: niſi cā rōnabilſ ſubſit cadit
ipſo facto a iure ſuo cle. attēdētes de ſta. mo.
Utrū poſſit quocūqꝫ die benedici. ℞. ꝭm 3
glo. i. d. cle. attendentes ꝙ ſic.
Utrū abbatiſſa poſſit eccleſias cōferre ⁊ 4
beneficia. ⁊ iſtituere clericos in eccleſijs ſui
monaſterij. ℞. gl. in. c. dilecta de ma. ⁊ obe.
ꝙ ſic de conſenſu ſui capituli p⁹ ſuā confir
mationem.
Utꝝ poſſit abbatiſſa excōicar̃: ab offō ſuſ 5
pendere vel iterdicere. ℞. ꝙ ñ ꝭm glo. in. d.
c. dilecta. qꝛ hec ꝑtinēt ad claues. c. tanta de
ex. ꝑla. Pōt tñ ab offō mōacas. ⁊ clericos
ſuſpendere: ⁊ ꝓhibere ne celebrēt i eius ec
cleſijs. ſed tñ talſ ſuſpenſio nō ē ꝓꝑie ſuſpē
ſio ꝭm Pa. i. d. c. dilecta. qꝛ ſi celebrarēt ñ
eſſent irregulares clerici celebrantes:
Utrū poſſit ꝑdicare: moniales bn̄dicere: 6
ꝯfeſſiones audire: ⁊ huiuſmodi. ℞. ꝙ ñ pōt
aliqd facere qd̄ ꝑtineat ad aliquē oꝛdinē.
vt pꝫ i. c. noua. de pe. ⁊ re. Pōt tñ i matuti
nis euangeliū legē. vn̄ ēt diaconiſſe appellā
tur. 27. q. i. diaconiſſā. Et ēt mōiales. ſeu ſb
ditas monere ⁊ exhoꝛtari.
Utrū abbatiſſa volens loq cū aliquo de 7
beat eſſe aſſociata. ℞. ꝙ ſic: ſaltē ꝑ₃ veculam
monacā. 18. q. 2. diffinimus. ⁊. c. in decia ea
dem. q. dr̃ ꝙ due vel tres debent eſſe.
Quō abbatiſſa pōt exire pꝛo homagio 8
faciendo hēs. ꝭ. Monialis. §. 3.

a

Aborſum

pꝛocurās hōici
da eſt. Et q ſteri
litatis venena pꝛocurat. Et peccat
mōtalr̃. c. aliqn̄. ⁊. c. ſe. 32. q. 2. Et ſi aial' erat
fetus dꝫ puniri capite. qꝛ veruſ hōicida. Si
vero inaiatus erat. ſi nobilſ hoc facit: parte
bonoꝝ amiſſa relegat̃. Si v̉o ignobilſ dāna
tur in metallū. ff. de pe. l. ſi qs aliqd. §. qui
aboꝛtionis.

a

Abrogatio

legū vel cō
ſtonū fit tri
bus de cāis. Pꝛio ꝑꝑ ꝯſuetudiēꝫ
ꝯriā. 31. di. añ triennū. inſti. de teſta. §. 2. Se
cunda ꝑꝑ diſparē ſuccōem tꝑoꝝ. 34. di. c. ff
nitatis tūc. vbi tex. Defectus nr̄i tꝑis: qbus
non ſolū merita: ſed coꝛpoꝛa ipſa defecerūt
diſtrictiōis illius nō patiſ manere cenſuraꝫ.
Tertia ꝑꝑ emergentia mala. 63. di. §. veruꝫ
in ſi. vbi exemplū de ſerpente eneo quem
Moiſes bona fecit intentōe. Ezechias bo
na intentione deſtruxit.

a

Abſens

cā rei publice. vt ā
baſiatores ⁊ huiuſ
modi multa habent pꝛiuilegia.
11 Sed nunqd illi q data opa ⁊ affectate: ēt
cā rei publice ſunt abn̄tes gaudeāt illis pri
uilegijs. ℞. ꝙ ñ. vt. l. ⁊ q data. ff. ex qui. ca.
ma. ⁊. l. pe. C. quō ⁊ qn̄ iudex. ⁊. l. vniuerſi.
C. de legatiōibus ꝭm vnā lec. Et aduerte ꝙ
ille q in offō modici valoꝛis abn̄s eſt cā rei
publice ꝑſumit̃ affectate ⁊ data opa abeſſe
Tex. eſt ſinglaris in. l. ſpadonē. §. ſi. ff. d ex
cu. tu. Sequit̃ hoc ludo. de ro. in nō. Et fac
ꝯ clericos abn̄tes q vt āplioꝛes obtineāt di
gnitates ſtant cū cardinalibus. Et āmbaſiato
res tenent̃ reſtituere expēſas cōitati qn̄ ſtāt
pluſqꝫ expediat doloſe vel volūtate ſua. vt
in. d. l. ⁊ qui data.

a

Abſolutio

pꝛio ab excōi
catōe vtrū poſ
ſit ipendi a non ſacerdote. ℞. ꝭm
Monal. ti. Excōicatio ꝙ duplex ē ipſi⁹ ab
ſolutio. Una q̄ pertinet ad foꝝ pniale. Et h
ſolū a ſacerdotibus pōt ipēdi. vt in. c. cano
nica. de ſen. ex. Et ſic intelligo Jnno. i. c. qn̄
to. de ꝯſue. Alia eſt q̄ ꝑtinꝫ mere ad foꝛū cō
tentioſū. Et huiuſmodi abſolutio pōt cōitti
diacono: ⁊ inferioꝛibus clericis. Et de hac
intellige glo. in. c. paſtoꝛalſ de offi. oꝛ. q̄ vult
vt ēt laicuſ abſoluat. De quo dic. vt. ꝭ. Abſo
lutio. 3. §. 17. Jta tñ ꝙ abſolutus a talib⁹ dꝫ
poſtea abſoluat̃ iteꝝ a ſacerdote d pꝛia ab
ſolutōne rōne moꝛtalſ peccati ꝑꝑ qd̄ fuit ex
cōicatus. Rō ꝭm Jnno. i. d. c. quāto. ⁊ i. c.
ſi. de ex. ꝑla. qꝛ ꝑtinet ad ꝑtātem clauiū que
ſolis ſacerdotib⁹ date ſūt. 20. di. §. i. 96. di. §.
illud āt. ⁊. c. bene ⁊ de pe. ⁊ re. noua.
1 Utrū ois ſacerdos poſſit abſoluere ab ex
cōicatōe minoꝛi a iure quā qs incurrit ꝑtici
pando locutōe ⁊ huiuſmodi. ℞. ꝙ ñ. ſꝫ ſo
lū ꝓꝑius eꝑs vel curatus. vel hn̄s licentiā
ab eis: vel a papa. ar. c. nuꝑ. §. in ꝭo. de ſen.
ex. ēt archiepo in ꝓuincia: ſed extra ſuā dio
ceſim declarat̃ ñ licē. iſſe niſi dū viſitat. vt in
c. ꝑpetuo d cenſi li. 6. ergo mlto miꝰ alijs.
cōcoꝛ. Jnno. ⁊ Ho. in. d. c. nuper.
2 Utrū ꝓꝑius eꝑs vel curatus poſſit abſol
uere ab oi excōicatione maioꝛi lata a iure.
℞. ꝭm Jnno. in. d. c. nuꝑ ꝙ tā a minoꝛi qꝫ a
maioꝛi pōt abſoluere ꝓꝑius eꝑs: vel pꝛo
pꝛius ſacerdos: niſi in caſibus in qbus ꝯdi
toꝛ canonis ſibi abſolutōem reſeruauit. vel
alteri. Et cū ipſo ꝯcoꝛdat ho. ibidē vbi eſt
quaſi tex. expꝛeſſus. Et hanc opi. tenēt theo
logi. vt in dir. li. 3. ti. 4. Jnter quos ē. Scts
Bona. in. 4. diſti. 14. q. vltima. Et ſanctus
Tho. eadē di. ar. vltio. q. i. Silr̃ ſūmiſte. vt
Moāl. ti. Excōio ⁊ ſūma ꝯfe. ti. 33. §. 85. li.
3. ⁊ Jo. de ſaxonia in ſua ſūma ti. Abſolo.
Contrarium tenet Pa. in. c. mōaci. ⁊. c. mu
lieres de ſen. ex. ⁊ glo. in. c. ſi eꝑus de pe. ⁊
re. quam ſequitur. Ge. ibidem. ⁊ ēt glo. vid
tur in cle. attendentes. de ſta. regu. ⁊ in cle
vnica de conſan. ⁊ affi. ⁊ Fe. conſi. 14. Ego
conſulo ꝙ ſacerdos ꝓꝑius eam opi. ſeq̄
tur que ſibi videtur in illo caſu magis expe
dire ſaluti ipſius penitentis: vel cōitati ſide
lium: qꝛ vtrāqꝫ pōt tenere. Et pꝛima de ſub
tilitate iuris mihi videt̃ verioꝛ. Et intellige
niſi eꝑs ſibi abſolutōem a tali excōicatione
reſeruaſſet ſpāliter. qꝛ tunc pꝛopꝛius ſacer
dos nō poſſet abſoluere. vt latius dicam. ꝭ.
Caſus. Aduerte etiaꝫ qꝛ eꝑis ſolis concedi
tur abſolutio ab excōicatione pꝛo violenta
iniectione manuū in ꝑſonam eccleſiaſticaꝫ
vt in. d. c. mulieres. c. ea noſcit̃. ⁊. c. ꝑuenit:
qn̄ iniuria eſt leuis: vel qn̄ adire ñ poteſt pa
pam. Et ſic inferioꝛ ñ abſoluit ab ea. niſi cui
ſpāliter conceditur. vt abbati ⁊ huiuſmodi
de quo. ꝭ. Excōicatio. 5. caſu. i. §. 38. cum ſe
quentibus.
Utrū idē ſit dicēdū de excōicatione ſtatu 3
toꝛū ꝓuincialiū ꝯciliōꝝ aut ſinodaliū: ſeu q̄
faciunt legati in ſuis legationibus. ℞. dir.
vbi. ſ. ꝙ Gul. dicit ꝙ ſic. Et ē veꝝ ſicut vult
Pa. in. c. graue de ꝑben. in glo. Et loquit̃.
ipſe de epo. qꝛ tꝫ ꝙ ꝑtinet ad eꝑm abſolutio
Et addit ēt ſi incurratur in aliena dioceſi a
ſubdito ſuo. et etiam ſi ſtatutū eſſet confir
matum ꝑ papam ꝭm Jo. an. in. c. ex frequē
tibus de inſti. ⁊ ibi Pa. per rationeꝫ. qꝛ ex
quo conditoꝛes non ſibi nec alijs reſeruaſt
videntur alijs conceſſiſſe. Gul. autem intel
ligit eſſe de pꝛopꝛijs ſacerdotib⁹ ex quo ex
cipit religioſos: qbus eſt ꝓhibitum a tali
bus ſententijs ꝓuincialibus: aut ſinodalib⁹
abſoluere. clemen. religioſi de priuil. Et
ſic tene ꝭm ꝙ dixi in pꝛecedenti. q.
Utrum idem ſit dicendum de ſuſpenſiōe: 4
aut iterdicto qd̄ imponit̃ a iure. aut per ſta
tuta pꝛouincialia ſinodalia: vel legatoꝛum
℞. glo. in. d. c. graue ꝙ ſic. ex quo conditoꝛ
cāonis non reſeruauit facit gl. in. c. ſi quis.
el pꝛimo. 16. q. 7. Glo. tñ in clem̄. i. de here.
limitat verum quando ſuſpenſio non habꝫ
tempus determinatum. quia quando habꝫ
tempus determinatum nullus inferioꝛ ab
ſoluere poteſt. Et eam ſequitur Car. ibi ⁊
Pa. in. c. tam litteris de teſti. De quo dic.
vt infra. Suſpenſio. 4. §. 1. Sed que ſunt
in iure reſeruata pape. vide infra. Exco
municatio quinto. Que autem epiſcopo.
vide. Excōunicatio. 6. Et a quibus alij pn̄t

absoluere. Excõicatio. 7.

5 Utrũ i articulo mortis ↄstitutus possit ab solui ab excõicatoĕ: vel ipeditus. ꝛ qs pōt absoluere vide. ĩ. Absolõ. 3. §. 16. ꝛ. 17.

6 Quis absoluat exemptũ ab excõicatione vide. ĩ. Exemptus. §. 6.

7 Utrũ ille qui incurrit excõem in vna diocesi ibi hñs domiciliũ: postea trãsfert se ad aliã diocesiʒ possit absolui a pfata excõe ab epo vel curato illius dioceſ ad quã se transtulit. R. fm Ri. in. 4. di. 18. ar. 9. q. 5. ꝙ sic: si excõicatio ē a iure: vel per statuta quorũcũqʒ. ꝛ ñ sit reseruata p ↄditorē ar. d. c. nuper qđ ñ distinguit an sit ↄtracta in diocesi: vel alibi. Secus si esset ab hoie: vel si ↄditor canonis sibi reseruasset. qꝛ tunc nõ posset. Hoc nis idē tʒ Jo. an. ꝛ Pa. in. d. c. ex frequẽtibus. quo ad episcopos.

a **Absolutio** Secundo ab excõe q est ab hoie seu iudice a quo pōt impedi. R. ꝙ rlr ab illo pōt q eã tulit: qꝛ rlr q potest soluere: pōt ꝛ ligaĕ. ꝛ ↄ̃trio. 24. q. i. si Petrus. ꝛ. 21. di. inferior. ff. de re iudi. l. q cõdẽnare. ꝛ. ff. de re. iu. l. nemo la pria de pe. di. i. verbũ. Fallit rla hec in. 6. casibus. Prius in delegato pape q inobedientẽ sue snie pt excõicare: sed post ãnũ a sua snia diffinitia nõ pōt absoluere. vt de offi. dele. c. querẽti. ꝛ ibi dicit Jnno. ꝙ ꝛ si excõicat delegatus pape añ diffinitiam sniaʒ semp vsqʒ ad diffinitiuã sniam ꝛ ēt post vsqʒ ad annũ absoluere poterit. qꝛ ppetuata ē iurisdictõ sua. vt in. c. gratũ. ꝛ. c. lʒ eo. ti. qꝛ ea q ad ius referibant debẽt eē ppetua. C. de di. re. l. falso. Et hoc idem tʒ glo. in. d. c. querenti. Secũdus in eo q postqʒ excõicatũ incidit ipē i maiorẽ excõicatõeʒ. 24. q. i. audiuimus. De hoc vide. ĩ. Excõicatio vltimo. Secus si in miorẽ. qꝛ possʒ de sen. ex. dñobus. de cle. ex. mi. si celebrat. Tertius in incẽdiario. vide. ĩ. Excõicatio. 5. casu. 5. Quartus in snia lata ab iferiore. sed ↄfirmata ex certa scia p papam. Qđ intelle de snia q est ab hoie fm Jo. an. i c. ex frequentibus de insti. Rõ. qꝛ oia nra facimus quibꝰ auctoritatẽ ipartimur. c. si aplice de pben. li. 6. C. de ve. iu. enu. l. i. §. oia. Secus si sine certa scia: aut cãe cognitõe confirmat: vel si snia esset p statutum. qꝛ ↄ̃tricũqʒ ↄfirmatum poterit inferior absoluere: nisi papa in cõfirmatõe sibi vel alij reseruasset sicut de alijs q sunt a iure. vt. s. dcm ē in precedenti. c. §. 3. Quintus de illo qui excõicauit. ꝛ tñ ñ est sacerdos: q lʒ possit absoluer de absolõne q pertinet ad forʒ cõtentiosum ñ tñ de illa q ptinet ad forũ pñiale. De quo dic. vt. s. Absolõ prio. Sexto ē i illo cui papa mãdat vt aliquẽ excõicet sine aliqua cãe cognitõe. qꝛ tal' est merus executor. ꝛ iõ absoluere ñ poterit. ar. c. sup qõnum. ꝛ. c. fi. de offi. dele. Secus si mãdasset cãe cognitõeʒ. qꝛ tũc posset absoluere. ar. c. vbũ de pe. di. i. Hoc nõt Jo. ꝛ Archi. xi. di. iferior ꝛ ho. ꝛ Bar. in. c. cũ inferior. de ma. ꝛ obe.

i Sed qd si papa mãdat simplr vt sniam excõis in aliquẽ ferat. R. Jnno. in. d. c. fi. ꝙ nõ dʒ eã ferre: nisi cũ cãe cognitõe ꝛ mõitõe pmissa. 2. q. i. nemo. ꝛ. c. sacro de sen. ex. ꝛ facit glo. in. d. c. fi. Addit tñ ꝙ si constat papã cognouisse de cã. ꝙ tunc ad eius mãdatuʒ sine alia cognitõe dʒ ferre sniaʒ. l. de qua re ff. de iudi. Et silr dicendũ ē de snia quã alij pñt p aliũ ferre. Ho. tñ ꝛ Jo an. ꝛ Pa. in d. c. fi. tenẽt ꝙ p tale mandatũ simplr factũ ñ pceditur accessorie iurisdictio. ↄ̃tius Pa. dicat ꝙ opio. An. q dicit ꝙ dat iurisdictio cũ papa mãdat aliqđ spũale ē valde equa. Ego credo ꝙ ꝛ si sit eq. tñ sit verior pria. ꝛ iõ ad intentõem pape sit recurrendũ q per vba mãdati pōt deprehẽdi. Et si cũ cãe cognitõe mandet. vt puta qꝛ dicit. Jntelleximus ꝙ tal' ꝛ c. qr mandamus veritate cognita vt excõices. ꝛ c. tunc absoluere poterit. Secus si dicat. Quia certificati sumus ꝙ talis. ꝛ c. Jõ mandamus quatenus excõices. ꝛ c. tũc a tali nõ poterit absoluere.

Utrũ archieps possit absoluere a snia excõicatõis epi sui suffraganei: aut alior inferiorum qui ↄ̃tius sunt de sua puncia: nõ ñ sũt de sua diocesi. R. ꝙ ñ. c. romana. ꝛ. c. veneralibus de sen. ex. li. 6. nisi qñ hoc. hʒ cõsuetudo: vel qñ ad eũ appellatũ ē. De quo dic. vt in dictis. c. ꝛ in. c. ad reprimendã de offi. or. ꝛ. c. per tuas de sen. exco. 2

Utrum eps possit absoluere excommunicatum a suo inferiore puta Archidiacono. ꝛ huiusmodi. R. secundũ Jnno. in. c. cum ab ecclesiarum de offi. or. ꝙ sic. ēt non pmissa satisfactione. qꝛ ordinarius est totius dioceſ. vt i. c. i. de offi. or. C. de iuris. om. iu. l. fi. Jtem ꝙ tales officiales dicũtur vicarij eporum de offi. archidia c. i. 80. di. non debere. Malefacit tamen episcopus. qꝛ iurisdictionem nõ seruat suis subditis de ex. p. c. 2. ꝛ de of. or. c. quãto. Qđ itellige verʒ nisi ex consuetudine haberent vt non possit ab epo absolui. qꝛ tunc nõ posset de offi. archidia. c. dilecto. Et hec opi. Jnno. est cõis doctorũ: ↄ̃tius alij ↄdicant. vt notat Pa. in. d. c. cũ ab ecclesiar. Et hanc teneas. 3

4 Quid si eps cõmisit alicui vices suas. An tales valeat absoluere supradictos in. §. precedenti sicut eps pōt. R. Dr. li. 3. ti. 5. ꝙ nõ: nisi h expresse ↄcedat. ar. de pe. ꝛ re. si eps li. 6. de pcu. q ad agẽ. li. 6. ēt si dicẽt. Cõmittimus vobis vices nras. ēt in his q spũale mandatũ exigunt. qꝛ in tali mandato maiora ꝛ grauiora ñ veniunt qʒ in cõissione sūt expssa cle. ñ pōt de pcu. qꝛ illud ē maius ꝙ absoluere simplr. qꝛ fit cũ iniuria inferioris.

2 Utrũ eps extra territoriũ suũ possit excõicatos a se: vel a suis inferioribus absoluere R. ꝙ ñ: in his q regrunt cãe cognitõʒ. qꝛ vt dicit Jnno. in. c. nouit de off. le. d' cã cognoscere ñ pōt nisi sedẽs pro tribunali. ar. 2. q. 3. absolutio. sed h i aliena. diocesi ñ pōt facer 9. q. 2. c. epm. ꝛ alijs pluribus. c. eiusdẽ. q. Et hoc verʒ nisi hẽat liãm epi diocesani vt i eis dẽ. c. d' Fallit hoc in epo expulso q petita liã ↄ̃tinis ñ obtẽta ab epo in cuius diocesi ē pōt sedere p tribunali ꝛ exercere iurisdictõʒ. s. suos subditos: dũmodo ñ trahat eos vltra duas dietas a fine sue dioceſ q ñ fuerit expulsores: seu fautores: aut ↄsiliatores. cle. vnica de fo. ↄpe. Jn his ãt q ñ regrunt cãe cognitõem pōt. qꝛ q sunt volũtarie iurisdictõis pñt vbiqʒ exerceri. ar. l. oẽs pconsules ff. de offi. pcõ. ꝛ le. Legatus ãt alatere. an possit. Dic. vt in. c. nouit. ꝛ. c. excõicatus de offi. le. qꝛ ñ me extẽdo. cũ hodie mlta hẽant a papa: qbus credit qñ nulli sit pnudiciũ. vt ĩ. legatus. §. 4. ꝛ. 5.

6 Utrũ mortuo vel amoto excõicatore capsim: successor: aut ille ad quẽ eī ptinet iurisdictio possit absoluere quos pdecessor potuisset. R. ꝙ sic. ex. ē in. c. si eps. el. 2. i. i. q. 3. ꝛ in c. vnico de ma. ꝛ obe. li. 6.

7 Utrũ pticipans i crie crioso sit absoluẽd' ab excõicatore illius cui pticipando icurrit maior: eʒ excõem. R: ꝙ sic. c. nup de sen. ex. De quo dic. vt. ĩ. Excõicatio. 8. §. i.

8 Absoluere q pōt ex offõ in certis casibus illos q pp violentã manuũ iniectõeʒ in psonã ecclesiasticã excõicati sũt. pōt alijs cõittere absolutõem si videut expedire. c. fi. de offi. or. Jdē dic de quocũqʒ q ex offõ ordinarie ptãtis pōt absoluer. Silr dic de illo cui ē cõmissum a papa ratione dignitatis. Secus si ratione psone vt in. d. c. fi. nõt glo.

a **Absolutio** Tertõ quo ad modũ absoluendi ab excõe. Dic ꝙ ñ dʒ esse ↄdictional' alr ñ valeret. c. actus de re. iur. li. 6. ergo fiat absoluta.

i Utrũ teneat qs seruare certã formã in absoluendo. R. ꝙ sic. f. 5. Primũ ꝙ faciat illũ iurare ꝙ parebit mandatis ipsius absoluẽtis. c. ex tenore de sen. ex. Limitat hoc Hug. i crĩbus horrẽdis: nõ in leuibus. ꝛ plʒ. Secundũ ꝙ anqʒ absoluat sufficientẽ pstet cãm dã lesis iuxta pprias facultates. c. porro. ꝛ. c. prochianos de sen. ex. De quo dic. vt. ĩ. §. 9. ꝛ. 20. Tertiũ vt absoluat cũ ps. ꝛ orõne dñica. ꝛ alijs consuetis. s. absolutione ↄsueta. vt in. c. a nobis el. 2. de sen. ex. Quartum ꝙ pcipiat ei: ne vnqʒ faciat ↄ illũ canonẽ: ↄ quẽ faciendo incurrit excõem. d. c. ex tenore. Jntellige nisi in casibus ↄcessis a iure. qꝛ nẽi bñficiũ iuris ē auferendũ. vt in aut. de imp. §. sed hoc qđ ꝛ. ff. de re iud. l. 4. §. si qs ↄdẽnatus. Et ita q pcussit clericũ iniugẽdũ ē ne vmqʒ clericũ pcutiat nisi de mãdato plati: vel cã defensionis ꝛ huiusmodi. Cõsuetudo ēt hʒ vt verberet q seruãda ē in masculis sed ñ in feĩs: nec in multũ iuuenibus preferti in nudo. Quintũ ꝙ vtat verbo absolutorio. vel relaxatorio. Añ cõiter obseruatur iste modus. Prio dicat aliquẽ ps: vel orõʒ dñicã. Secũdo dicat. Saluũ fac fuũ tuũ deus meus sperantẽ i te. ṽ. Dñe exaudi orõeʒ meã. R. Et cla. meus ad te veiat. ṽ. Dñs vobiscũ. R. Et cũ spũ tuo. Orõ. Deꝰ cui pprũ est misereri sp ꝛ parcere: suscipe deprecatõnẽ meã. Ut hunc famulũ tuũ quẽ excõis catena ↄstringit miseratio tue pietatis absoluat p xpm dñm nrm. Amen. Deinde dicat. Ego te absoluo a vinculo excõis quã incurristi pp tale scm. ꝛ restituo te sacramentis ecclesie. Jn nomine patris. ꝛ c.

Utrũ absolõ teneat si ñ fuerit pfata forma vt ꝙ ñ. qꝛ forma rescripti exacta diligẽtia fuanda ē ita vt nec ordo ppostereĕ. c. cũ dilecta de rescrip. ꝛ alijs in glo. allegatis ibidẽ. Sed ego dico distinguẽdo. ꝙ si absolõ sit ab hoie alicuꝰ cõissa sub tali forma: ñ vʒ nisi forma fuerit. f. c. f. ꝛ qđ ibi nõ. 8 p. ꝛ. c. prudentiã. i. R. de offi. dle. Rõ. qꝛ qñ omittitur forma data ab hoie nulla cõpetit iurisdictio ꝛ pprerea ñ vʒ actus deficiẽte ptãte. Si vo absolõ cõpetat alicui de iur: vel simplr cõittatur tʒ qdcũqʒ ↄ̃tius ñ sit seruata forma pfata dũmõ vtaĕ aliquo verbo absolutõis: vel relaxatõis. vt. s. dcm ē. Rõ. qꝛ in absolõne ab excõe. sicut ꝛ in excõicatione nulla ē forma substantialis a iure: vt nõr. M. c. i. de sen. ex li. 6. ꝛ in. c. i. de iudi. facit. ii. q. 3. c. i. Jta tenʒ Gof. vt notat Pa. in. c. fi. de re. spo. Et idem tʒ Jnno. in. d. c. cum dilecta. Et sic patet qñ absolõ solo verbo facta tʒ. Et sic itellige hʒ dictam distinctionẽ Jo. ꝛ Archi. in. c. cõpe 2

rimus.24.q.3.Inno.τ Ho.in.c.cū deſide
res de ſen.ex.qui tenent ꝙ abſolutio ab ex
cōicatione ſolo verbo facta tenet. Sed pec
cat qui ea non ſeruat que predixi:niſi ex rō
nabili cauſa omittat. Sūt abſolutō ab ex-
cōicatione.ſiue iuſta ſiue iniuſta tenet quo
ad eccliam militantē.c.oīs de re.iur. qꝛ iu-
ra ſūt pꝛōptioꝛa ad abſoluēdū ꝙ̄ ad ligan-
dū.c.ponderet.50.di.τ nōr.in.d.c.cum de
ſideres.τ.c.ex lr̄is de pꝛoba.
3 Utrū papa ſalutante:ł ad oſculū recipiēte
excōicatū₃ abſoluat ab excōicatiōe.R̷.ꝙ n̄
niſi ſic faciendo itēdat abſoluere.Clemen.
ſi ſūmus pōtifex.de ſen.ex.τ niſi expꝛimat n̄
debet repūtari abſolutus ſm̄ Inno.in.c.cū
olim eſſemus de priui.
4 An epūs:ſalus iferioꝛ a papa poſſit ab-
ſoluere excōicatū recipiēdo eū ad oſculum
ł ſalutādo.R̷.Inno.i.d.c.cū oli eēmus ꝙ n̄
ſ₃ o₃ ꝙ vtatur aliq̄ vbo denotāte abſolutō₃
Cōcoꝛdat glo.i.d.c.cū deſideres i.§.fi.Et ē
cōis opi.doc.i.d.c.cū deſideres τ in.d.cle.
ſi ſummus.Et ideo dicat. Ego abſoluo te
a tali excōicatione τ reſtituo te ſacris eccle
ſie.In nomine patris τ c̄.
5 Utrū abſēs p lr̄as poſſit abſolui.R̷.Ri.in
4.di.18.ar.10.q.2.ꝙ ſic.tex.eſt in.c. quanto
2.q.5.τ ibi glo.τ in.c. de manifeſta.2.q.1.
Sed qn̄ erit abſolutus.qn̄ receperit lr̄as ni
ſi aliud conſtet de mente.
6 Utrū abſēs poſſit abſolui p pcuratoꝛē. R̷.
Io.an.in.c.q ad agēdum.de pcur.li.6.τ
Archi.i.c.eos qui de ſen.ex li.6.τ Spe.ti.
de procu.tenent ꝙ ſic.Sed ego credo veꝝ
ſm̄ Inno.in.d.c.cū deſideres qn̄ ſubeſt iu
ſta cā.al'non.vt ſatis p₃ in.d.c. cum deſide
res de ſen.ex.
7 Utrū iuitus poſſit abſolui ab excōicatiōe.
R̷.ꝙ fuerūt multe opi.tā theologoꝝ in.4.
di.18.τ canoniſtarū in.c.ab excōicato de
reſcrip.τ.c.ſignificaſti.de eo q̄ duxit i vx̄.
quā pol.p adul.τ i.c.1.de ſen.ex.li.6.Sed
pl₃ mihi opi.q̄ dicit ꝙ pōt ex cā rōnabili q̄
ē qn̄ videt ꝙ excōicatio nō pdeſt excōicato
τ nocet coītati pp ꝑticipatiōe₃.Et hoc nōt
Pa.i.c.aplice.de excep. q dicit ꝙ vbi inni
net vtilitas eccliaſtica.ex abſolōne:ſeu ipe
dit oꝛdinatio ecclie ſi nō abſoluit.tūc ē ab-
ſoluēdus ēt iuitus. facit.c.veniēs.el.2.de te
ſti.Si tn̄ abſoluit ſine cā:ēt t₃ abſolutio.qꝛ
ſicut in ptāte plati fuit excōicare.ēt inuitum
ſic τ reuocare. par enim ius eſt ligandi τ
ſoluendi.de pe.di.1.verbum.
8 Utrum excōicatus poſſit aliū abſoluē.
vide.Excōicatō vltimo.§.19.

Utrū excōicatus q offert ſe ad iuſtitiam d 9
beat abſolui.R̷.ꝙ ſic ſi cōpetens cautio de
parēdo iuri pſtetur.nō obſtāte ꝯdictiōe:vł
appellatiōe aduerſarij.de ap.c.qua fronte.
Fallit hoc in cāu qn̄ excōicatus dicit excōi
catiōis ſn̄iam eē nullam:tn̄ petit abſolui ad
cautellā.qꝛ tunc ſi aduerſarius dicat eū ex-
cōicatū pro manifeſta offenſa:τ pbet.j.ter
minū.8.dieꝝ:tūc nō pōt abſolui.niſi prius
ſufficiētē preſtet emendam.vt in.c.ſolet.de
ſen.ex.li.6.facit.c.odoardus de ſolu.τ qd
ibi nōr.
Utrū ligatus pl'ibus excōicatōibus tenea 10
tur oēs cās expmē.R̷.Pa.in.c.cū pꝛo cā.
d ſen.ex.Aut ql₃ cā de per ſe ſufficiebat ad
excōicatō₃.Exēplū de eo q facit rapinā cū
effractione ecclie q ē excōicatus ſtatuto epi
τ canonis. Statuto pp rapinā.A canone
τ canonis. Statuto pp rapinā.A canone
propter effractionem.τ ſic quel₃ videtur
principaliter conſiderata:τ ſic nō t₃ abſolu
tio oīb' n̄ expreſſis.qꝛ ſuperioꝛ nō intende
bat abſoluere niſi pꝛo cauſa expꝛeſſa.ar.op
timum in.c.officij eo.ti.τ in.c.ex parte.de
offi.oꝛ.Aut una cā de p ſe ſufficit.τ tūc ſi ex
pſſit cām ſufficiētē:t₃ abſolo.ar.c.ſup his d
reſcrip.Aut oēs de p ſe nō ſufficiūt:ſ₃ ſil'uic
te ſic τ tūc nō t₃ abſolo:niſi oīb' expꝛeſſis. 11
Utrum ligatus a pluribus iudicibus de-
beat ab omnibus abſolui.R̷.ꝙ ſic.τ ſemp
debet vitari donec ab omnibus ſit abſolu-
tus.Aut vni omnes comittant abſolutionē
Ita notant doc.i.d.c.cum pꝛo cauſa niſi ſit
ſuperioꝛ iudicū ſm̄ Ri.in.4.di.18. 12
Utrum abſolutio obtenta ex falſa cauſa
valeat.R̷.ſ₃ Inno.in.c.ex parte de offi.oꝛ.
ꝙ non.11.q.3.c.2.Ratio.quia talis non intē
dit abſoluere.facit glo.in.c. qd ſuper his.
de fi.inſtru.τ.d.c.cum pꝛo cauſa. 13
Utrum dubitans de excōicatione debeat
petere abſolutionem.R̷.ſi habet comodita
tem abſoluentis τ nullum ſibi iminet pre-
iudicium:debet.quia in dubijs maioꝛ pars
eſt eligenda.c.iuuenis de ſpon.Si vero nō
habet comoditatem talem.tunc:aut hec du
bitatio prouenit ex pꝛobabili cauſa.τ ſic
petere tenetur.Aut pꝛouenit ex leui:τ ſic de
bet deponere dubium:nec tenetur petere.
ar.in.c.inquiſitioni.de ſen.ex.ꝙ ſi non pōt
deponere dubium:tunc debet petere abſo-
lutionem ratione iam dicta.

Utrū moꝛtuus q ſigna ꝯtritiōis oñdit ſit 14
abſoluēdus.R̷.ꝙ ſic.c. a nobis el ſecundo
de ſen.ex.τ non niſi ab eo qui de iure pote
rat.vel de eius mādato.vt in.d.c.S₃ nūqd
exhumabitur coꝛpus.R̷.ꝙ̄ non:ſi eſt ſepul
tum in eccleſia.Alias ſic.τ ſepelietur in ec
cleſia.Et de iſta materia vide i.d.c.a nobis
el.2.per doc.
15 Qn̄ teneant heredes.vide.ſ.Heres.§.5.
16 Quomodo abſoluetur ille qui legitimo
tenet impedimento ne poſſit adire eu₃ qui
de iure poterat eum abſoluere:vt papam:
epūm τ huiuſmodi.R̷.ꝙ d₃ ei iniungi ꝙ ceſ
ſante tali impedimēto ꝙ̄ pꝛimū ꝯmode po-
terit adibit eum qui illum poterat abſolue-
re offerendo ſe eius parere mandatis. In
tellige niſi impedimentū ſit perpetuu₃ ſm̄
Inno.in.c.Quis.de ſen.excō.ꝙ ſi non fece
rit.iterum in eandem reincidet excōicatio
nem.Similiter τ illi qui abſoluti fuerunt
a ſede apoſtolica vel legatis qn̄ mandatur
eis vt aliquibus ſe pn̄tent.τ paſſis iniuriā
ſatiſfaciant.c.eos qui.de ſen.ex.li.6.Et Io.
an.ibidem:vt recitat Pa.in.c.poꝛro.de ſē.
ex.extendit hoc ad quēcūq₃ qui abſoluitur
cū onere pn̄tandi ſe:vel ſatiſfaciendi alicui
ꝙ reincidit ſi non facit ꝙ̄ pꝛimum cōmode
poterit.Sed non credo verum ſecundum
Io.mo.Unde domini de rota propter dic
tum Io.mo.dn̄t ꝙ abſolutus ab auditoꝛe
ſi ſe non repn̄tat non ē excomunicatus.ſed
excōicandus.
17 Sed ex hoc dubitatur quis pōt abſolue
re excōicatum detentum tali impedimēto.
R̷.ꝙ ſi ē in periculo moꝛtis quilibet ſacer
dos poteſt ſecūdum Inno.in.c.a nobis el
2.τ.c.ſacris.de ſen.ex.Et Pa.in.d.c.a no
bis tenet ꝙ ēt laicus pōt abſoluere talē ab
excomunicatione.τ eſt glo.ibidem.τ in.c.
paſtoꝛalis.in.§.pꝛeterea.de offi.oꝛ.Et iura
que videntur ꝯtria dicit intelligenda d pec
catis non de excōicatione. Et hoc veru₃ ſi
epiſcopi vel pprij ſacerdotis:aut alterius
pn̄tia haberi non poſſit. Si vero deteneat
aliq̄ legitiō ipedimēto alio a piculo moꝛtis
epūs ē regrēd'.vt nōt Inno.τ ſequit Pa.
in.c.de cetero.de ſen.excō. Et ſi ad eū mit
tere non pōt ſecundum Inno.in.c.i.d ſen.
excom.ſacerdos pprius abſoluet. Et hec
locum habent tam in excomunicatōe iuris
ꝙ̄ hoīs.d.c.eos.
18 Quid autem ſit impedimentum legitimū.
vide.ſ.Excomunicatio.5.cāu pꝛio.§.50.Et
qs ſit in piculo moꝛtis.vid.ſ.Moꝛs.§.6.
19 Utrum abſolutio per vim vel metum ex
toꝛta valeat.R̷.ꝙ non.vide.ſ.Excomunica
tio.7.caſu.18.De abſolutione a peccatis.
vide.ſ.Confeſſio.5.in pꝛincipio.τ.ſ.Inter
rogationes in fi.

S₃ nūqd excōicatus pp dānū d₃ pꝰus ſa 20
tiſfacere anq̄ abſoluatur.R̷.ꝙ ſic ſi pōt.Si
vo n̄ pōt d₃ pꝛeſtare idoneā cautiōem ꝙ ſa
tiſfaciet cū ad pinguioꝛē veniet foꝛtunā.vt
in.c.ex parte el pꝛio.de v.ſig.τ.d.c.odoar
dus.aliter peccat qui abſoluit. Sūt ēt cāus
in quibus nō valet abſolutio an̄ ſatiſfactōe₃
de qbus.ſ.excōicatio.7.cāu vltio.§.11.
Utꝝ talis qui n̄ pōt ſatiſfacere teneat ced 21
re bōis anq̄ abſoluat.R̷.ꝙ de rigoꝛe iuris
ſic.ſi aduerſarius exigit.vt nō.i.d.c.odoar
dus.In ꝯſcia dico ꝙ non.ſed ſufficit reſti
tuat ſm̄ ꝙ tenet.Dic vt.ſ.Reſtō.3.p totu₃.
Cui applicabitur ſatiſfactio pecuniaria p 22
iniectione in eccliaſticu₃.R̷.ꝙ ſi fuit in reli
gioſum applicabit monaſterio.ar.12.q.1.n̄
dicatis.τ de ſta.mo.c.cum ad monaſteriū
i.rn̄ſo.Si vo fuit in clericu₃:ipſi clerico ap
plicabitur.niſi fuiſſet i iniuriā ecclie ppulſa
tus.qꝛ tunc etiā eccl'a agere poterit p iniu-
ria.inſti.de iniur.§.ſi cōi ſeruo.τ ſic etiam
eccleſie ſatiſfiet.

Acceptio

a Acceptio pſonaꝝ ſ₃ Alex.
ſa ſe tractatu de
acceptōe pſonaꝝ ē iniuſtia q̄ pſona p
ſone pfert in ꝯferēdo ei aliqd qd ex debito
iuſtitie alteri ē ꝯferēdū rōe alicꝰ ꝯditōis tran
ſitoꝛie n̄ ꝯgruētis ad ipſam rem exn̄tis circa
pſonā.puta diuitiaꝝ:pōtatis terrene:vł co
gnatōis carnalis.τ non ob meritū eius ad
ipſam rem.Et ſic p₃ vt ſit acceptio pſone ꝙ
o₃.Pꝛimo illud qd ꝯfertur ſit ex debito ꝯ
ferendū.qꝛ ſi n̄ eſſet ex debito:nō poſſ₃ eſſe
acceptio pſonaꝝ.qꝛ tali dr̄.an non lic₃ mi
hi facere qd volo.ſ.de meo ꝙ n̄ teneoꝛ dar̄
alicui.Secundo o₃ ꝙ non attēdat ad meri
tum τ ꝯuenientiam illius cui dat ꝯuenientē
rei q̄ datur:ſ₃ ſolū ad alia nō ꝯgruentia ad
ipſam rem:puta parentelam:potentiam:diui
tias τ huiuſmodi.
Utꝝ ſit apud deū.R̷.ꝙ n̄.ar.22.q.4.ſicut 1
ſanctius.de ꝯſe.di.4.nec quēq̄.de iudi.no
uit.d ſ.venerabił.vbi dr̄ nō generis nobili
tas:ſed virtutū vitecq₃ honeſtas gratu₃ deo
faciunt.
Utrum debeat eſſe apud homines.R̷.ꝙ 2
non.49.di.c.vltimo.63.di.ſacroꝝ.2.q.5.ſi
qs pꝛeſbr.11.q.3.ſūmope.τ.d.c.venerabił.
In quibus pꝛohibet acceptio perſonaꝝ 3
R̷.ꝙ in.8.Pꝛimo in pn̄e impoſitione.26.
q.7.ſacerdos. Secundo in ſn̄ie diffinitiōe.
3.q.9.neceſſe. Tertio in his que ſunt fidei.
29.q.2.§.1.Quarto in hoſpitium receptiōe
42.di.quieſcamus.Quinto in elemoſyna-
rum largitione.16.q.1.ſi cupis.Sexto in iu

dicijs.de re.iur.i iudicijs.li.6.Septimo in
promotione dignitatum.d.c.venerabili.⁊
40.di.non loca.⁊.c.nulli.Octauo in exhi
bitione honoris.
4 Utrū pmouere aliquē ad dignitatē pp cō
ſanguinitatē ſit acceptio pſonarum.R.ſm
Ale.vbi ſ.ꝙ ſūt bñficia tpralia ⁊ ſpūalia.
In collatione beneficij tpralis:.cui non eſt
annexū ſpūale licet illud ↄferre intuitu con
ſanguinitatꝭ ſi bonus ē.qꝛ ↄſanguinitas eſt
bñ ↄditio faciēs ad negotiū circa diſpenſa
tōes pſimotioꝝ.Si vō eſt annexū ſpūali:
puta qꝛ ſūt res ecclie:ſ q pauperibus ſūt diſ
penſanda.ſilr lz ei ↄferre:nō ex rōne cōſan
guinitatis pricipali.ſz ſcōaria:vt non egeat:ſz
non ita vt luxurietur.Si vō ē ſpūale bñfi
cium:nō ē attēdēda rō ↄſanguinitatis:vel
carnis.qꝛ ſpūalia non dantur iure ſanguis
ſed diuo munere.ſed attēdi dz rō ſpūal' que
.ſ.eſt vt detur iuſtiori ⁊ meliori non ſimplr
ſed ad illud regimē.vt in.c.lz.8.q.i.Quod
ſi conditiones ſint pares pōt ex illis condi
tionibus moueri ad dandū ↄſanguinita
tem:dummō non ſit ſcandalū ex reſpectu ↄ
ſanguitatis.qꝛ pp ſcandalū multa dimitten
da ſūt ergo ē acceptio pſonaꝝ i pmotōibꝰ
ad dignitates ⁊ officia qñ bñficium ſpūale
datur ppter ↄſanguinitatē principlr.facit.c.
moyſes.8.q.i.vl' qñ ñ datur meliori ad illō
regimē.vt i.d.c.lz.qꝛ tal' infideliter agit ne-
gotiū dñi nō meliorās cū pōt.l' qñ qdcūqꝫ
off.cui dat idigno.ↄcor.Tho.iqlz.⁊ ſa ſe.
q.63.
5 Utrū cū ↄditōes ſtieqles excedētes ⁊ ex-
ceſſe.pma lratus:ſz ignobil'.alt nobil:ſz illi
tatus ſit acceptio pſonaꝝ ſi pponat nobilis
R.Ale.vbi ſ.ꝙ lz lratura ſimplr ſit pferen
da nobilitati.vt i.c.venerabil'.de pbē.qꝛ eſt
necia i regie ecclie.tñ i cāu pōt pferri nobili
tas vt arceant inpi p potētiā.⁊ i cāu vt ſint
diuerſa mēbra i corpe ecclie qbus pax eius
ↄſeruet ⁊ ſic nobiles pūt pmoueri:dūmō
morum honeſtas eis ſuffragetur.
6 Utrū ſi pferat minus bonus vir maiori bo
no ſit acceptio pſonaꝝ.R.Ale.vbi ſ.ꝙ ali-
ud ē maiori dignitate.aliō ē i miorībꝰ bñfi
cijs.Aliō cū eligit de gremio illius ecclie.
Aliō cū poſtulat de alterius gremio.Cū er
go electio ē faciēda ad maiores dignitates
reqrit ſz ↄſciaꝫ.vt eligat vtilior regimi:dū-
mō ſit bonus.ſz Alber.magnū peccat mor
talr q pmouet malū qūuis ſit minū pſuturꝰ
qꝛ q ſibi neqꝫ ē:alteri nō poterit eē bonus.
⁊:q ſibi ñ pcit:multominꝰ alijs pcet.ff.d his
q aū ſen.l.fi.nec excuſat ſm cū paucitas mi
niſtroꝝ ecclie In miori vō bñficio ſufficit
ꝙ bonꝰ ſit. Si vō fiat poſtulatio.reqrit.vt
ſm ↄſciam ſuā eligat vtiliorē ⁊ meliorem.
Utrū paup poſſit pponi diuiti i iudicio.R. 7
Ale.vbi ſ.ꝙ nō:ſed eqtas dz ſuari.⁊ illō
eccliaſtici.4.c.In iudicando eſto miſicors
pupillis.⁊ Iſa.i.Subuenite oppſſo:iudi-
cate pupillo ⁊ ſiles itelligūt vt iudex tueat
miſabiles pſonas ab oppſſione potentum
Et ſi tiore.l' amore defecerit pſone necie ad
iſtructionē ſuaꝝ cāꝝ iudex dz ei ſubuenire
In veritate aūt ſnie nulli pti pcere.
Utrū exhibitio honoris q ſit plato malo in- 8
ducat acceptiōem pſonaꝝ.R.q ſ.ibidē ꝙ p
latus ſpūal' ſiue tpral' dz honorari rōne ptā
tis adeo accepte.Cū qs aūt honorat pctō-
rem amore indebito a quo deberet corrigi
tunc peccatum eſt.
Utrū exhibitio hōris pp diuitias ſit acceptio 9
pſonaꝝ.R.Ale.vbi ſ.ꝙ ſi tñ hr̄ reſpcūs
ad diuitias.vt tanto melior quanto dicior vi-
deat:pctm ē.Silr ſi de exhibitione honoris
eccliaſtici hoc ilr.Si vō hoc fiat p vitatōe
ſcandali:ita tñ ꝙ pauper nō ↄtēnatur:vel
diues in peccato ñ foueat.ñ erit peccatum.
Utrū acceptio pſonaꝝ ſit pctm mortale. 10
R.Aug.de anco.li.de ptāte pape ꝙ pctm
mortale tollit nobis xpm qui ē vita nr̄a ad
colloſ.3.c.Xps autē tribus modis in nobis
ē.ſ.p iuſtie eqtatē:p doctrine veritatē.p vite
ſanctitatem.Io.i3.Ego ſum via.ſ.iuſtitie ve
ritas.ſ.doctrine:⁊ vita.ſ.exempli.Quādo
aūt acceptio pſonaꝝ repugnat iuſtitie pu-
ta non reddēs iuſtitiam cui debet:vel faciens
ↄ amore amicicie pecunie ⁊ huiuſmōi.ſic
ē mortale.Qñ vō repugnat doctrine.puta
deteriando l' declarādo ex ↄplacētia ↄ ſcāꝫ
doctrinā.ſic ē mortale.Qñ vō repugnat vi
te.puta cū prefertur malus bono.indignus
digno pp ↄſanguinitatē ⁊ huiuſmōi.non ↄ
gruētia ad ipſam rē q dat.ſic eſt mortale.
Adde et ꝙ ē mortale qñ melior ad dignita
tē eccliaſticā ñ prefert ſaltē in maioribus di
gnitatibus.vt pꝫ p ea q nōr.j.Electio.§.xi.
iuncto qd dico ſ.hic.§.6.

a **Ccidia** ſz Ri.de ſctō vic. ē torpor mētis.bo
na ichoare negligētis.l' ſm Dam.
ē triſtitia aggrauās mētē.vt nihil bōi ei age
re libeat.Et hoc eſt diffinitio eētialis ſm
Ale.ſa ſe.tractatu de accidia.alie ſunt per
effectus.⁊ differt ab inuidia ſm Ale.ibidē
quia inuidia eſt de alieno bono.Accidia
vero de proprio.
Utrū accidia ſit ↄ aliqd preceptū decalo 1
gi.R.Ale.vbi ſ.ꝙ ē ſpāliter ⁊ explicite ↄ
illud eccliaſtici.38.Ne dederis i triſticiam
cor tuū.ſed repelle eā a te.⁊.30.Triſtitiam
longe expelle a te.multos enim occidit ⁊ ñ
eſt vtilitas in illa.Implicite vero eſt ↄ illud
Memēto vt diē ſabbati ſāctifices.exo.20.
In accidia ē triſticia d ſpūali bono ⁊ labo
rioſo cū amore qetis carnalis.In illo vero
pcepto ē amor ſce quietis q cū gaudio eſt i
bono ſpūali lz ſit laborioſū.Uñ lz pcipiat
ibi abſtinere ab ope ſeruili in quo eſt labor
nō tñ phibet bonū ſpūale:vt orare:pdicare
⁊ huiuſmodi q ſunt bōa ſpūalia lz laborio
ſa.Et ex iſtis pꝫ ꝙ de ſua rōe accidia ē mor
tale peccatū.vñ ⁊ ad cor.7.Triſticia huius
ſeculi mortē operat.Et vt aduertere poſſis
qñ accidia hꝫ ppriā rōem ⁊ eſt mortale pec
catū attēde ꝙ aut ta l' triſtitia boni ↄſiſtit in
omiſſione neceſſarioꝝ ad ſalutē.⁊ ſic ē mor
tal'.aut in omiſſione eoꝝ q ñ ſunt neceſſaria
⁊ ſic eſt veniale peccatū.Aut deducit ad ali
qd mortale vt puta deſperatōnem.⁊ ſic eſt
mortale peccatū.Et ex hoc pꝫ qd dicendū
de eo q attediatus abhoiatur diuina ⁊ ſpūa
lia.qꝛ niſi ſint neceſſaria ad ſalutem ⁊ ea di
mittat:vel deliberate diſponat dimittere nō
peccat mortalr.Silr de eo q pp alicuꝰ mor
tē diſponit ñ benefacere ⁊ de neceſſarijs ꝙ
peccat mortalr.Idē d eo q pp hoc nollet eē
creatus a deo.vel vellet eſſe irrōale aial.qꝛ
ē mortale ſi deliberate.Idē ſilr de illo q pp
triſtitiam incurrit grauem infirmitateꝫ.aut
notabile corpōis nocumētū:quia mortale ē
ſi pōt ſe iuuare ⁊ huiuſmodi.Et ſecundum
pdicta intellige Tho.ſa ſe.q.35.
2 Utrum accidia ſit grauiſſimū peccatorꝫ.
R.ſm Alex.vbi.ſ.ꝙ ē loqui de accidia mlr
tipliciter vno mō ſz ꝙ terminat ⁊ cōſuma
tur in deſpatione.Et ſic ē grauiſſimū pecca
toꝝ rōe deſperatōis adiuncte in qua termi
natur.Aut loqmur de accidia rōe occioſi-
tatis ſibi adiuncte.Et hec occioſitas ē occa
ſio multoꝝ maloꝝ.qꝛ anima niſi in bonis
occupetur.i malis defluit.⁊ ſic eſt magnū
malū.Uerūtñ rōe generis pcti ñ ē maximū
pctōꝝ qꝛ maius ē infidelitas.Superbia ⁊
huiuſmodi
3 Que ſunt filie accidie.R.ſm Gre.3i.mor.
ꝙ ſūt.6.Pria deſpatio.Secūda puſilani-
mitas reſpectu ↄſilioꝝ.Tertia occioſitas.
Quarta torpor.ſeu pigritia circa pcepta.
Quita ē vagatio mētis illicita.Sexta mali-
tia q qs deteſtat bona ſpūalia.de quibꝰ di-
cetur in loco ſuo de qualꝫ.

a **Ctiones** a iure ciuili orū hñt ſm Inno.d
cōſti.c.q i eccliaꝝ.Et de ſpālibus
generalibꝰ ⁊ vniuerſalibus qles ſint ⁊ qlr
formētur vide Inno.de offi.or.ↄquerente.
de li.obla.c.2.de cā poſ.⁊ pprie:cū eccia
de ſeptil.certificari.qꝛ pertinent ad forum
contentioſum.
Que dicant actōes bone fidei.habet iſti.
de ac.in.§.actionū.⁊ in glo.c.cum venera
bilis.de excep.Et ſunt.15.ex vēdito.ex ēpto
locatio ⁊ cōductio:negocioꝝ geſtio.man
dati.depoſiti.p ſotio.tutelle.cōmodati.pi
gnoraticia.familie hercifcunde.cōi diuidū
do.pſcriptis verbis.q de extimato propōi
tur.pmutatio ⁊ hereditatis petitio.Hec di
cuntur bōe fidei.qꝛ ſolum in his ſit ſeruan
da bona fides.ſed qꝛ in his magis exube-
rat iudicis officiū qꝫ in alijs.
Que dicūtur ſtricti iuris.R.tex.inſti.vbi 2
ſ.ꝙ ſunt alie ab his.vt actio ex mutuo ⁊ ar
bitriū ⁊ his ſimilia.Et dñr ſtricti iuris.qa
non venit in eis niſi qd ſtricte exigit actōis
natura.Et de ipis vide glo.in.d.c.cum ve
nerabilis.
Que dicūtur actōes perſonales.R.Frā. 3
vercel.vt refert Ge.i.c.diſpēdia.de reſcrip.
li.6.ꝙ ſunt q perſonas tenent obligatas ex
ↄctu.vt mutuo locatione ⁊c̄.vel quaſi ↄctu
vt negocioꝝ geſtio.tutella ⁊ huiuſmōi.Aut
maleficio.vt furti.dāni infecti ⁊c̄.vl' quaſi
maleficio.vt i iudice male iudicante ex ipi
tia ⁊ piciente de cenaculo qd nocuit.vt iſti.
de obli.⁊ in rubricis ſequētibus.
Que ſit actōes reales.R.Ge.vbi ſ.ꝙ ſūt 4
q ſequūt rē ⁊ nō pſonā.nec p eas dr̄ pſona
obligata vt rei vendicatio:publiciana ⁊ ſi
miles ſm Io.de ymola.
Utrū i actōibꝰ pſonalibus currat pſcriptō 5
ↄ eccliam ⁊ alios.vide.j.Preſcriptō.§.42
Actio ē inanis creditoris:quā excludit 6
inopia debitoris.c.olim nobis de re.ſpo.
ff.de dolo.l.nā is.⁊ qui nihil hēt eius peri
culo nihil ē.ff.de fur.l.itaqꝫ fullo.§.i.⁊ ex
de vſuris cum in.

a **Coliti** grece.ceroferarij la-
tine.21.di.c.cleros i fi.
vñ eius officiū ē preparare luminaria
⁊ ipſa portare coram miniſtris altaris.25.
di.perlectis.33.di.§.dſeruientes.

a **Ccomodatō** vide.j.ↄ
modatū.

a **Ctus** requirit tria regulr.vt
in.c.magne de voto.⁊
ar.ii.q.i.aliō.Primū quid liceat ſe

cundum equitatem. Equitas vero eſt iuſti
tia dulcore miſericordie temperata ſecũdũ
Cip:ia. Secundum quid decet ſecundum
honeſtatem. Et ẽ diuerſuꝫ a verbo licet. qꝛ
multa licent que non decent. Tertium quid
expediat ſecundum vtilitatem. vnde filie ſi
ne conſenſu patris cõtrahere matrimoniũ
licet. vt in.c.ſufficiat.27.q.2.ſed nõ decet. vt
in.c.i.de deſpon.impu.nec ẽt expedit cum
mulieres ſepe laborent contra propria cõ
moda.l.pater in fi.C.de ſpon.
1 Quõ cognoſcet ſi act⁹ ẽ validus. R. Pa.
in.c.cũ oli.de cle.cõiu.ꝙ recurrendũ ẽ p:io
ad ꝯſuetudinẽ loci vbi qs oriundus fuit. vl
vbi actus ẽ geſtus: ⁊ nõ ad ꝯſuetudinẽ loci
alterius.vel vbi actus ẽ applicãdus. Exem
plũ. natus de pr̃e ſacerdote eccleſie oriental
q ꝯ̃xit ſm eoꝝ ritũ: ẽ lītus vbiqꝫ. ⁊ iõ põt eli
gi in eccl'ia occidentali ꝓ p̃lato. facit i ar. ad
hoc.l.i.C. de decu. ⁊ nõr p Bar. in.l.oẽs
populi.ff.de iu. ⁊ iure. ⁊.l.cũctos populos
C.de ſũ.tri. Et facit ad.q.vtrũ teſtm̃ factum
ſenis cũ tribus teſtibus ſm eoꝝ ſtatuta vale
at quo ad bona alibi exiſtentia.
2 Itẽ actus geſtus ab hñte duplicẽ ptãtem:
ſemꝑ in dubio p̃ſumit geſtus ſm eã ptãtem
ſm quam actus tollerari poſſit vt valeat. vt
nõt Pa.in.c.niſi eſſent de p̃ben.facit.c. qđ
ſicut de elec.vbi p̃ſumit actus factus reſpec
tu maioris ptãtis ab eo qui duplicẽ poteſta
tẽ hꝫ facit.l.3.ff.de mili.te.

a **Accuſatio** eſt aliquẽ in li
bello reuꝫ de
crie deferre ad vindictã ſm Azo.
in ſũ.in R̃ica.C.de accu. Circa quã queren
da ſunt infraſcripta.
1 Utrũ accuſatõem debeat p̃cedere mõitio
R. ꝙ nõ de neceſſitate.ar.c.2. ⁊.c.qualr ⁊ qñ
el.2.de accu. ⁊ in glo.2.q.vltia.§.i. Rõ.qꝛ fit
ſolũ ad penã iponẽdã.vt i gl.i.c.lꝫ đ ſymo.
2 Utrũ aliqs teneat accuſare. R. ſm glo.i.c.
quapp.2.q.7.ꝙ nemo.facit tex.i.l.vnica.C.
vt nemo inuitus. ⁊.c.ſi priuatos.5.q.2. ⁊ glo.
in.c lꝫ in fi.de accu. Bar.in.l.iu eũ.ff.de ac
cu.dicit verũ niſi in hõicidio: qm̃ hr̃des te
nẽt accuſare.ar.l.p̃tor.§.i.ff.de iniur.al' pde
rent hr̃ditatẽ.vt.l.i.ff.de hiſ qui.vt indi. Sꝫ
ꝯ̃riũ vr̃ tenere glo.i.l.ſi qs hõicidij.C.đ ac
cu. ⁊ ibi Cy.Bal.Sali. ⁊ Ange. ⁊ Raph.
in.d.l.in eũ.ſ.ꝙ ñ tñr accuſare. Et iura q̃ vi
dẽtur ꝯ̃ria ñ loquunt de accuſatõe ꝓprie.ſꝫ
de denunciatõe de qua dicã in.ti.ſuo. ⁊ i q̃
differt ab accuſatõe. Immo vr̃ ꝙ accuſare
ſit ꝯ̃ p̃ceptũ diuinũ dñi dicit. Dimitte nobis
debita nr̃a.glo.ẽ in.l.furti.§.partus.ff.đ his
q no.infa. De quo dic vt infra.§.4.
Quis põt accuſare. R. aut crimen ẽ priua 3
tũ.aut publicũ. Si priuatũ: regulariter ñ ad
mittit niſi cuius intereſt vt vr̃ velle glo.in.l.
fi.ff.de pri.delic. Nõ litat niſi ſit tale delictũ
priuatũ ex quo pena pecuniaria applicãda
fiſco debeat iponi.qꝛ tũc qlꝫ de populo ad
mittit ad accuſandũ p:o illa pena. Ita vult
glo.ſingularis Dy. ⁊ Bar.i R̃ica.ff.đ po.
ac.lꝫ Bal.teneat ꝯ̃ in.l.aduerſus.C.de ſur.
Si v̾o ẽ crimẽ publicũ quilibet admittit q
ñ ꝓhibet ſpãliter lege: vel ſtatuto. aut ꝯſue
tudine. Et qui ꝓhibeant hẽs.2.q.7. ⁊.3.cau
ſa ꝑ totũ ⁊ de accu.in multis.c. ⁊ in.l.q accu
ſare cũ pluribus legibus ſe.ff.de accu.ſicut
ſunt infames: miores: pauperes ⁊ multi q̃s
omitto: qꝛ ñ ꝑtinet ad nos. Et hoc veꝝ niſi
in duobus caſibus. Primus qñ ſuã: vl ſuo
rũ iniuriã ꝓſequitur.vt nõr in.l.fi.ff.de pri
ua.delic. ⁊ in.l.fi.ff.de iniur.facit gl.in.l.cũ
emãcipati filij.§.emancipatus.ff.de collã.
bonoꝝ. Secũdus qñ delictũ nõ ẽ comiſſuꝫ
ꝯ̃ ꝑſonã.puta Statuto cauet.vt q blaſfẽaue
rit.vel iuerit de nocte puniat in.x.tũc quilꝫ
ad accuſandũ talem admittit.vt nõ. Bar. ⁊
Jo.de ymola in.l.i.ff.de pu.iudi. ⁊ Bar.i
l.lex cornelia.§.ſi qs libellũ.ff.de iniur. Re
grunt tñ multas limitatões ⁊ diſtinctões q̃s
ditto: qꝛ ad nos nõ ꝑtinent. Uide.2.q.i.ꝓhi
bentur.vbi de hoc. Clericus tñ ad vindictã
publicã accuſare ñ dꝫ: ẽt ſi pena ſanguinis ñ
venit iponenda.facit.c.ſicut ſacerdotes.2.q.
7.qꝛ huiuſmodi odioſis ñ dꝫ ſe imiſcere ſꝫ
Pa.in.c.cũ. P.de accu.ſed ſi ꝓſequit iniu
riã ſuã põtẽt ſi venit iponẽda pena ſangui
nis ſm Pa.vbi.ſ̃.dũmõ dicat ꝙ ñ intendit
accuſare. vt pẽa iponat.tex.eſt clarus i.c. p̃
latus de hõi.li.6.facit.c.cũ ſit generale đ fo.
cõpe. ⁊.c.olim de iniurijs.
Qua intentõe dꝫ qs accuſat vt ſit ſine pec 4
cato accuſatio. R. ꝙ ꝑꝑ bonũ cõe.ſ. vt cete
ri quiete iuuant.23.q.5.nõ fruſtra.vel ꝑꝑ ſu
um intereſſe. Al' tale erit peccatũ qual' inor
dinato intentõis.ſ.mortale ſi ex odio.vẽia
le ſi aliqua paſſio fragilitatis imiſceat.ar.c.
accuſaſti.de accu. ⁊.2.q.7.ſi qui ſunt. ⁊.d.c.
qualiter. ⁊ qñ non tñ tenet ad aliquã reſtõ
nẽ ꝑꝑ hoc ſed ſolũ ad pniam de peccato.
Quis modus ſit ſeruandus i accuſatõne. 5
vide.2.q.8.per totum.
Utrũ pactũ ſeu iuramentũ de ñ accuſãdo 6
valeat. R. ſm glo.in.c.quemadmodũ de iu
reiurando.ꝙ nõ tꝫ de crie perpetrando.ff.
de pac.l.ſi vnus.§.pacta. ⁊. §.ſe. Et peccat
mortaliter ſi hoc iurat.vt pꝫ.ĩ. Juramentũ
3.§.7. De peccato vero cõmiſſo valet.đ.§.
pacta. ⁊ in tex.d.c.queãdmodũ.ibi.non ſo
lũ ſepties. Si tñ pecuniam reciperet: turpit
accipit: ⁊ reſtituere tenetur de bono cõſilio
Ratio.qꝛ ꝓpter caritatem ꝓximi ex cõpaſ
ſione dꝫ moueri credens ꝙ ſe emendabit.
⁊ ñ ꝓpter pecuniam. Multo fortius debe
ret reſtituere ſi recepiſſet pro nõ accuſando
de peccato ꝑpetrãdo.vel pro accuſando ca
lũnioſe.i.q.i.iubemus.
7 Utrũ quis poſſit deſiſtere ab accuſatõe in
cepta. R. ſi videt eũ quem accuſauit innocẽ
tẽ tenetur oi modo quo põt deſiſtere. 2.q.3.
ſi quẽ aut per abolitõeꝫ. Si vero nõ cogno
ſcit inocentẽ eũ eſſe: põt deſiſtere ſi vult quo
ad cõſciaꝫ ex caritate: ſed non ex premio.vt
notat glo.in.c.i.de collu.ſed quo ad ipuni
tatẽ fori cõtentioſi nõ poteſt niſi in certis ca
ſibus.de quibus vide Bar.in.l.queſitũ.ff.
ad turpil. ⁊ Pa.in.c.lꝫ de accu.
8 Quot modis accuſatio reddit vitioſa. R.
ꝙ tribus modis ſm Gf̃anuꝫ.2.q.3.in.§.no
tandũ. ⁊.l.i.ff.de aboli.ſ.primo calũniãdo
⁊ tunc ẽ qñ falſum crimen ponit. ⁊ tal' tene
tur de oĩ dãno dato ꝓximo.c.vltimo de ca
lũ. ⁊ peccat mortaliter.22.q.2.c.primũ. Se
cundo terguiuerſando. ⁊ tũc ẽ terguiuerſator
qñ in totũ a lite recedit ſine licẽtia iudicis.
Hoc intellige quo ad ꝯſciam ſi ex aliquo
malo fine facit.qꝛ ſi ex cõpaſſione ꝓximi q̃
ad cõſcientiam lꝫ.ſed quo ad forum conte
tioſum punitur in.5.libris auri.l.3. ff.de p̃
uari. Tertio preuaricando. ⁊ tunc eſt quan
do colludit cum reo falſas ꝓbationes ⁊ va
rias ſimulando. ⁊ talis punitur arbitrio iu
dicis.vt.l.i. ⁊.2.ff.de p̃ua. Sed in conſcien
tia credo ñ peccet: niſi tal' falſitate vel mẽda
tio vtatur ⁊ huiuſmodi prohibitis.l'ex ali
quo malo fine. De iſtis hẽs in.l.i.ff.de abo
li. ⁊ in.l.i.ff.ad turpil.
9 Utrum poſt peractam pniam de peccato
poſſit quis ſine peccato accuſare talem. R.
ſm Inno.in.c.de his de accu.ꝙ ſic. ⁊ tꝫ gl.
ſimiliter ibidem. Rõ eſt qꝛ per penitentiaꝫ
ſatiſfit deo.ſed per punitionẽ que imponit
in iudicio ſatiſfit rei publice vt ceteri time
ant ⁊ quietius viuãt.facit.C.de apoſta.l.hij
qui cum ſuis concor.
10 Utrum ſemel accuſatus poſſit de eodem
iterũ accuſari. R. ꝙ nõ.c.de his de accu.qꝛ
delictum vnius hoĩs ſepius qreri nõ dꝫ.ff.
nau.cau.ſta.l.lꝫ.§.vltimo.23.q.9.veniã. Fal
lit in duobus caſibus. Primus ſi ſecundus
accuſator doceat primum preuaricaſſe.ff.đ
preuari.l.3. Secundus ſi ſuum dolorem ꝓ
ſequens ignoret accuſationẽ ab alio inſtitu
tã.l.ſi cui.ff.de accu.vide in glo.d.c.de his.
Utrũ accuſatus poſſit ſine peccato aliqd 11
dare accuſatori vt deſiſtat ab accuſatõe. R.
Inno.in.c.crĩa.de collu.ꝙ quedam eſt cau
ſa criminalis. ⁊ in hac ante incohatam ac
cuſationem per gratiam deſiſtere poteſt.vt
.ff.de his qui no.infa.l.furti.§.pactus. ⁊.ff.
ad turpil.l.mulier. ⁊.l.queſitum. poſt non
licet niſi vt habetur.C.de abo.l.2. ⁊.3. ⁊.5.
q.i.quidaꝫ. ⁊ tranſigere aliquo dato vel re
tento in crimine publico non licet. Et ſi fiat
tranſactio: nulla eſt: ⁊ accuſatus habetur ꝓ
confeſſo.C.de tranſ.l.tranſigere.ff. de p̃ua
ri.l.in omnibus. Ubi autem eſt tale crimen
quod irrogat penam ſanguinis licet vnicui
qꝫ ſanguinem ſuum redimere qualitercũqꝫ
.ff.de bo.eorum.l.i.vel penam detruſionis
perpetue ſecundum Pa.in.c.i.de collu.qꝛ
licet tunc niſi in adulterio.d.l.tranſiger. In
alijs autem vbi pena ſanguinis non irroga
tur tranſigere non licet: niſi in crimine falſi
vt in.d.l.tranſigere. In crimine vero priua
to tranſigere licet ſecundum glo.in.d.l.trã
ſigere. Et nõ.ꝙ ſecundum canones omne
crimen dicitur publicum. Et ideo tranſige
re non licet.vt de collu.per totum.quia ec
cleſia pro nullo crimine imponit penam ſã
guinis.c.ſententiã ſanguinis.ne cle.vel mo.
Excepto vbi imponenda eſt pena detruſio
nis perpetue.vt dictum eſt. Et que dicantur
crimina publica de iure ciuili habes.ĩ. Cri
men.§.7.
Utrum accuſatus teneatur reſpondere ve 12
ritatem. Dic.vt.ĩ. Confeſſio dilecti in prin
cipio.
Utrum liceat accuſato calumnioſe ſe de 13
fendere. R. ꝙ non: etiam ſi iniuſte accuſare
tur. quia hoc eſſet genus vindicte que ſine
peccato fieri non poteſt. Immo poſt iura
mentum de calumnia receptum eſſet periu
rus. Quando etiam iuſte accuſatur: defen
dendo ſe ſecundum iuris ordinem: ſemper
debet pro poſſe accuſatorem excuſare. nec
peccat ſe defendendo ſecundum ordinem
iuris: etiam ſi accuſator remaneret infamia
tus ſecundum Sco.in.4.di.15.quia non te
netur ſe prodere.vnde poteſt quaſcunqꝫ ex
ceptiones competentes propõere ⁊ appel
lare. ⁊ alia iuridica facere.non tamen men
dacium dicere.quia peccaret mortaliter ſe
cundum Sco.vbi.ſ̃. Appellare autem cau
ſa more afferende ne contra eum iuſta ſnĩa
detur ñ lꝫ.qꝛ calũnia ẽ. Concordat Tho.ſa
ſe.q.69.ar.2. ⁊ Ri.in.4.di.15.ar.5.q.3.

14 Utꝝ accuſato: teneaꝛ ſe inſcribere ad penā talionis. vide. ĩ. Inſcriptio. §.1.

15 Ad quid tendit accuſatio. ℞. Pa. in. c. ſuper hijs. de accu. ꝙ tendit ad depoſitionē ab offō ⁊ beneficio. Et ſi crimē ſit enorme ad ꝑpetuū carcerē. vt in. c. ne. de pe. Et hoc de iure canonico. ſed de iure ciuili tendit vt puniaꝛ debita pena. Denūciatio vero tēdit ad correctiōem: nō ad puniēdū peccatū pēa cōdigna: ſed vt deſiſtat a peccato. Et hoc ꝓcedit tam in denūciatōe euangelica. ꝙ̄ canonica. tam iudiciali ꝙ̄ extraiudiciali.

a **Diuratio** creaturaꝝ quid ē. ℞. Ri. in. 3. di. 37. ar. 3. q. 2. ē per inuocationem diuini nominis vel alterius rei ſacre obſecrando vel imperando iclinare eas ſecundum ſe: vl̃ in cōparatione ad eas ad aliquid agendū vel patiendum.

1 Utrum adiuratio hominis ſit licita. ℞. ndō qui. ſ̄. ibidem. ꝙ aut adiurans intendit eos inclinare ad bonū. aut ad malū culpe. Primo modo: aut adiurat obſecrādo. ⁊ ſic nō accipit nomē dei in vanū. Sic eni adiurauit apl̄s ad ro. 12. Obſecro vos ꝑ miſericordiā dei vt exhibeatꝭ corpora vr̄a ⁊c̄. Aut adiurat iperando: ⁊ tunc ſubdiſtingue. aut adiurat eum q ſibi teneꝛ obedire. ⁊ ſic licet. Aut adiurat eum in quē nullā hꝫ poteſtatem. et ſic aſſumit nomen dei in vanum. q2 vſurpat poteſtatē in aliū quā nō hēt cōtum in ſe ē. ⁊ peccat mortalr̃. Si aūt adiurans intēdit inclinare illū quē adiurat ad malum culpe ſic nomen dei in vanū aſſumit.

2 Utꝝ adiuratio demonū ſit licita. ℞. qui. ſ̄. ibidē. aut adiurat īpando. aut obſecrando. Primo mō. aut vt ipm doceant: uł obſequꝫ aliq̄ꝫ faciāt. ⁊ ſic illicitū ē. q2 ꝑtinet ad quādam familiaritatē: vel ſocietatē: licitū tñ eſt aliñ. ſ. cū aliq ſci viri ex ſpāli inſtinctu ſpūs ſci: vel reuelatōe diuina vtuntur miniſterio demonū ad aliquos effectus. Aut eos adiurat: vt a ſe ⁊ a ꝓximis expellat. ⁊ hoc licꝫ q2 ſunt aduerſarij nr̄i obſtinati. Et ſic intelligitur illud Marci vltio. In noīe meo demonia eiciēt ⁊c̄. Adiurare aūt eos obſecrando ſꝑ illicitum ē. q2 ſic quoddā ſignuꝫ familiaritatis iportat.

3 Utꝝ adiuratō creaturaꝝ irrōabiliū liceat ℞. Ri. vbi. ſ̄. ꝙ aut adiuranꝛ ſm ſe ⁊ abſolute ⁊ qui ſic eas adiurat nomen dei aſſūit in vanum. q2 ñ intelligūt adiuratiōem illā. Aut adiuranꝛ in relatōe ad aliū. ⁊ hoc dupliciter. aut in relatōe ad deum: vt cū aliqui ſancti ad infideliū ꝯuerſionē ⁊ infirmorū in fide ꝯfirmatōez inuocant nomen dñi. ad hoc vt eius virtute ipe creature irrōabiles adiurate aliquo motu moueant. q ñ ē per eaꝝ virtutē nālem. ⁊ ſic licet. Aut adiuranꝛ in relatōe ad diabolū ad hoc vt diabolus ab eis repellaꝛ nc eis vtatur. vt inſtrumento ad noceñ. ⁊ ſic adiuranꝛ ab exorciſtis eccleſie. Et ſic etiam licet.

Utꝝ adiuratio illicita ſit pcīn mortale. ℞. vt colligo ex verbis preſati Ri. vbi. ſ̄. ꝙ ſic ex ſe: q2 ſic ē directe ꝯ ſm ꝓceptū Nō aſſumes nomen dei in vanum. Exo. 20. 4

a **Dminiſtratio** legitia ⁊ libera ē qñ q̄s pōt in iudicio agere ⁊ ꝯueniri: ⁊ ēt extra iudiciū de aliqua re diſponere. facit. c. ex l̃ris. de proba. ⁊ ibi Inno. allegat. l. 2. in. §. 2. C. de iura. calū.

Utꝝ adminiſtrator teneaꝛ de mala adminiſtratōe ſatiſfacere. ℞. ſm Inno. in. c. ex pñtium. de pig. ꝙ ſic. ⁊ ille cuius ē admiſtrator hꝫ actōem negocioꝝ geſtoꝝ ꝯ eū q male adminiſtrauit. ff. de nego. ge. l. 3. §. vltio. 12. q. 2. ſi qua de reb' ⁊c. ſi q̄s qualꝫ conditione. Unde aduerte ꝙ teneꝛ adminiſtrator ſm glo. in. l. cū oñdimus. ff. de fideiuſ. tu. ḋ dolo. vt ibi. ⁊ lata culpa. vt. l. curatoris. C. ḋ ne. ge. ⁊ ēt leui. vt. l. quicqd. C. arbi. tu. De dolo ſolū teneꝛ ſecundū glo. in. l. 3. ff. de ne. ge. qñ mea affectōe ductus ſolum admiſtrauit. ⁊ lata culpa que equipatur dolo. vt. l. qḋ nerua. ff. depoſiti. De leui vō teneꝛ. vt cōtꝛ. vt in. d. l. qcqd. Aliqñ ēt de leuiſſima. vt qñ diligentiſſimus erat geſturus. l. ſi pupilli. §. videamus. ff. de ne. ge. Aliqñ de cāu. vt in cāibus. 5. poſitis in. l. ſi negotia. ff. ḋ ne. ge. Primus ſi acceſſit aīo depdādi. Secūdus ſi noua negotia. ⁊ inſolita fecit. Tertius ſi culpa ꝓceſſit. Quartus ſi fuit in mora. Quintus ſi cāum recepit. Nō. etiā ꝙ adminiſtratus non ſolū hꝫ actōem ꝯ admiſtratorem: ſed ēt contra heredes. Et intelligit Inno. vbi. ſ̄. qñ dolo: vel lata culpa aliqd geſſit ꝙ heredes tenētur. Si vero ex leui culpa non tenētur heredes niſi in cāibus. 4. quorum tres ponūtur in. l. i. C. de here. tu. Primus ſi lis fuerat inchoata ꝯ tutorē. Secūdus ſi aliquid ad eos ꝑuenit de rebus adminiſtrati. Tertius ſi de bonis adminiſtran alijs ex gratia cōceſſit. q2. ff. de fur. l. ſi pignore ḋſ. ſpēs lucri ē ex alieno largiri. ⁊ bñficio ſibi debitorē acqrere. Quartus ponitur in glo. ḋ. l. cum oñdimus. ſ. ſi non explicet inchoata per defunctum. quia tenetur de leui ēt. l. quicqd. C. arbi. tu. 1

2 Utꝝ ſciēter coītēs admiſtrationē idigno teneaꝛ ipe de mala adminiſtratōe. ℞. ꝙ ſic ſm Inno. i. c. ex rōe. de eta. ⁊ q̄li. allat. ff. ad municipa. l. lucius. §. impator. ff. de ma. cōuē. l. i. in prin. ꝑ totū. Et peccat mortalr̃.

a **Dmōitio** an ḋbeat fieri añ denūciatōꝫ. ℞. ꝙ ſic. ē glo. in. c. q̄lr ⁊ qñ el. 2. ⁊ nō glo. i. c. licet hely. de ſymo. Uide de hoc ĩ. Denūciatio in prin. ⁊. §. 2. ⁊. 10.

1 Utꝝ añ mōitōꝫ ꝯſtituaꝛ i mora q ē obligaꝛ ad aliqd dādū vel facieñ ſine determinatione tp̄ris. vide. ĩ. Mora. §. 1.

a **Doptio** ē lrius actus ꝑ quē q filius ñ ē ꝓ filio hr̄: pene nāꝫ imitans. inſti. ḋ adop. in glo. Diuidꝛ autē. vt hr̄ i. l. i. ⁊. 2. ff. ḋ adop. q2 vna dꝛ arrogatio q2 rogaꝛ. i. iterogaꝛ q̄s an velit iſtū hr̄e pr̄em ⁊ pr̄ iſtū i filiū. Alia ſtat i noīe gnāli. ⁊ ſuppoit hic ꝓ ſpē. ſic ī h noīe creditor. ff. ſi cer. pe. l. 1. ⁊. 2. §. mutui.

1 Utꝝ adoptio ⁊ arrogatio i oīb' ꝯueniant. ℞. ꝙ ſic. niſi i aliqb' ſpālibus q̄ ſūt. 5. Primū q2 adoptio ſit cuiuſlꝫ magiſtratus ꝯpetētꝭ auctē: dūm ap eū plena ſit actio. ſ. merū ⁊ mixtū ipiū. C. de adop. l. 1. Arrogatio aūt tñ ſit auctoritate principis. inſti. eo. in pri. Secūdū i arrogatōe reqritur vtriuſqꝫ verbum expreſſū. In adoptiōe nō. Uñ iſās nō pōt arrogari: ſꝫ adoptari ſic. ff. de adop. l. i. ⁊. 2. ⁊. l. in adoptionibus hec ꝓbāꝛ. Tertiū ꝙ arrogatio ſtatū arrogati ⁊ res ſuas ⁊ liberos qui erant in ſua ptāte ſubicit ptāti arrogatoris. ff. de adop. l. 2. §. vltimo. Adoptō vero nō niſi i caſu qñ. ſ. datur auo materno vel ſi poſt emancipationeꝫ genuit filium ⁊ auo pr̄no dederit. Inſti. de adop. §. ſi vero. Arrogatur ergo q ē ſui iuris. Adoptaꝛ vō exiſtens i aliena ptāte. Quartum ꝙ arrogator teneꝛ ſatiſdare de reſtituendis illis bōis pſonis ad q̄s eēnt ventura ſi arrogatus pmāſiſſet in ſtatu ſuo. ff. de adoptio. l. nec ei. §. fi. Quītū ꝙ ſi arrogator emancipauerit eū vł exhēdauerit ſine cā: teneꝛ ei reliquē. q̄rtam ꝑtem ſuoꝝ bonoꝝ eoꝝ. ſ. q̄ hiturus fuiſſꝫ ab iteſtato. ſm glo. i. l. ſi arrogator. ff. eo. q̄. q̄rta nō ē augumētata ꝑ aūt. de tri. ⁊ ſe. ſecūdū Bar. ibi inſti. de adop. §. cū autē impubes. Adoptiuo vero nihil teneꝛ de necītate relinquere. C. eo. l. i. ⁊. 2. Si tñ moriaꝛ adoptator ſine teſtō: ſuccedit i bonis eius. l. pe. C. ḋ adop. poſt medium.

2 Utꝝ arrogatus i filiū filij ſui acqrat quartā pte bonoꝝ ſic arrogatus ſimplr̃. ℞. Azo. i ſū. inſti. de adop. ꝙ ſi pr̄ adoptat aliquē loco nepotis: ſi filius ꝯſentit: mortuo ſuo pr̄e hic arrogatus i ptātem filij cui arrogatus fuit tñſit: nec agnoſciꝛ auo ſu' heres. Si āt filius nō ꝯſenſerit: mortuo patre nō recidit i poteſtatem. ſed agnoſceꝛ auo ſuus vł tāq̄ꝫ nepos: licet i filiū ñ adoptauerit ł tāq̄ꝫ eum quē videꝛ ſuus auus voluiſſe eē ſibi heredē. Idē dic ḋ adoptato i nepotē. ł deicep̄s. qḋ pōt fieri. vt inſti. de adop. §. licet. excepto ꝙ nō trāſit i ptātē pr̄is adoptātis. Et qḋ dixi de maſculo. dic de feminis.

3 Utꝝ fiat adoptio ſi q̄s dicat corā miſtis. Accipio te i meū filiū. ℞. Pa. in. c. vnico ḋ cogna. le. ꝙ nō. l. nō nudis. C. de ꝓba. niſi ſeruet forma de q̄. ſ̄. ſ. ꝙ fiat auctoritate magiſtratus ł pricipis. qḋ ē de ſubā adoptiōis: ⁊ ꝯbū in arrogatōe. vt dictū ē i prin.

4 Quis poſſit adoptari. ℞. ꝙ q̄lꝫ tā maſculus ꝙ̄ꝫ femina. ff. de adop. l. adoptio: dūmō ſit pñs. l. neqꝫ abñs. ff. eo. nec ꝑ ꝓcuratoreꝫ fieri pōt. l. poſt mortē. §. neqꝫ. ff. eo. Rōneꝫ huius hēs per Bar. in. l. galus. §. forſitan. ff. de li. ⁊ po.

5 Utꝝ q̄s poſſit adoptare in fratrem vel ſororem. ℞. ꝙ nō. vt. l. nec apud. C. de here. inſti. ⁊ ibi Ang. ita ꝙ nec etiam in patrem. quia contra naturam.

6 Quis āt nō pōt adoptare. ℞. ꝙ caſtrati. Et dicunꝛ caſtrati q ſic nati ſūt. vt nūq̄ꝫ gñare poſſint. ſꝫ ſpadōes ſic. Et dicūꝛ hij qb' abſciſū ē cū ſpata ł cultello. Itē nec feie: niſi ex reſcripto pricipis i ſolatio filioꝝ aiſſorum. Itē q nō ꝓcedit ꝑ. 18. annos eū quem vult adoptare vel arrogare hec hñtur inſti. de adop. Itē q nō hꝫ. 60. ānos ñ pōt arrogare lꝫ adoptare poſſit niſi iuſta cā interueniente. l. ſi pr̄. §. vlt. ff. de adop. Et iuſta cā ē morbus aut cōiunctio pſone. alī̄s dꝫ itendere generationi. vt in. d. §. vltimo.

7 Utrum impediat matrimonium. vide. ĩ. Matrimonium. 3. ⁊. 10. impedimento.

a **Doratio** que idem ē ꝙ veneratio vtruꝫ requirat actum corpalem. ℞. ꝙ ſic. Dicit eni Dama. 4. li. ꝙ q2 ꝯditi ſunꝛ ex duplici ſbā. ſ. itellectuali ⁊ ſenſibili. ita deo duplicem adorationē debemus. ſ. i aīa q̄ cōſiſtit i iteriori motu aīe. ⁊ corporalē q̄ ꝯſiſtit in exteriori motu corpis. Et q2 i oībus actib' latrie. illud qḋ ē exterius refertur ad illꝭ qḋ ē interius ſicut ad pricipalius. iō exterior adoratio fit propter interiorem: vt. ſ. propter ſigna humilitatis que corporaliter exhibemus exciteꝛ affcs nr̄ q ꝓcedit ꝑ ſenſibilia ad intelligibilia. Unde genuflexiones ſi

quantū noſtram infirmitatem reſpectu dei ⁊ proſternimus nos qui nihil nos eē ex nobis profitentes.

1 Utrū adoratio requirat locū determinatum. R. ꝙ ñ pricipaliṫ. quaſi ſit de neceſſitate eiꝰ. ſꝫ bñ requirit ſm ꝯdecētiā. ſicut ⁊ alia ſigna corpalia. ſm illud Jo. 2. Domꝰ mea domꝰ oronis vocabiṫ. Et iō Jo. 4. Uenit hora in qua veri adoratores adorabūt i ſpū ꝗ ē pn cipal' actus adoratōis. vt dictū ē. Loc' tñ re quiriṫ. ñ pp eū q adoraṫ: ſꝫ pp adorātes. Pri mo pp loci ꝯſideratōeꝫ: ex qua ſpāle deuo tiōem ꝯcipiunt adorantes: vt exaudianṫ. vt pꝫ. 3. R. 8. Secūdo pp ſacra miſteria ⁊ alia ſignificatis ſigna q ibi ꝯtinēṫ. Tertio pp cōcurſum multoꝝ adorātiū. ex quo oīo fit magiſ exaudibilis. ſm illud Math. 18. Ubi duo l' tres ⁊c̄.

2 Utrū tres pſone i deo adorēṫ vna adoratō ne. R. ꝙ ſic. qꝛ ſicꝫ i eis ē vna eēntia: ſba ⁊ ex cellēa. ita vnus honor ⁊ reuerēria eis de betur: ⁊ per ꝯñs vna adoratio.

3 Utrū aliq creatura ſit adorāda. R. ꝙ ſic pp quādam dei excellētia q deo debetur reue rentia: quā qdā creature pticipāt. ñ ſm eq̄li tatem. ſꝫ vt dixi ſm quādam pticipatiōnē. Et iō alia veneratōe veneramur deū. qd p tinet ad latriā. Alia veneratōe veneramur creaturas ꝗſdā excellētes. qd ptīet ad duliā ꝓpterea cū ea q̄ exterius agūtur ſint ſigna iſti ꝓpterea cū ea q̄ exterius agūtur ſint ſigna iſti ⁊ oīs reuerēte: qdā exterioꝛa ad reuerētiaꝫ p tinētia exhibentur excellentibus creaturiſ inter q maximū ē adoratio. Sꝫ aliqd ē qd ſoli deo debetur qd ē ſacrificium. Hoc eſt ſoli deo debetur qd ē ſacrificium. Secundum eum ex Augu. x. de ciui. dei. Secundum ergo reuerentiam excellenti creature de bitam Nathā adorauit Dauid. 3. R. i. Se cūdū vero excellentiā q deo debeṫ Mar docheus noluit adorare Aman: timens ne dei honorē trāſferret ad hoieꝫ. vt dr̄ heſter. 13.

4 Utrū hūanitas xp̄i ſit adorāda cultu latrie. R. ꝙ hūdo reſpectū ad hūanitate xp̄i in ſe. ſic ñ eſſet adorāda latria cū ſit creatura. ſed ſolū illa q dulia dignior ē ſm glo. ſup illud ps. Adorate ſcabellū pedū eius. Hūdo tñ reſpectū ad verbū cū quo ē vnita hypoſtati ce: ſic ōbeṫ ei latria. qꝛ vna adōatōe adoraṫ ſuppoſitū ⁊ nā. ita ꝙ nā adoratur p ſuppoſi tum. Xp̄s autē ē nomē pſone i duabus natu ris. Hec ex Ri. in. 3. di. 9.

5 Utrū ymago xp̄i ſit adorāda latria. R. ꝙ ꝯ ſiderādo eā. put ē qdam res: ſic nullus ho nor ei debeṫ. ſicut nec alicui lapidi l' ligno. Sed ꝯſiderādo. put ē imago xp̄i. tūc qꝛ idē motus ꝗ ē i ymagine ē i ymaginato. iō vnꝰ honor debeṫ ymagini ⁊ ymaginato. ⁊ ꝓpea cū xp̄s latria adoreṫ: ſic ⁊ eius ymago. qꝛ vt dicit Dama. 3. li. c. 8. honor ymaginis. pro uenit ad prothopitū. i. ymaginatū. de hoc ē tex. i. c. venerabiles de ꝯſe. di. 3. Nec ob. il lud exo. 26. Nō facies t' ymaginē. ⁊c̄. qꝛ illō phibitū fuit p eo tp̄e quo ds nām hūanam ñ aſſūpſerat. qꝛ tūc figurari nō poterat. Secꝰ i hūanitate aſſūpta. ꝓpterea ymagines ſunt libri ſimplicium ad eoꝝ inſtructōꝫ recte a ſcis īuēte. vt i. c. platum de conſe. di. 3.

6 Utrū crux xp̄i ſit adorāda latria. R. ꝙ ho nor ſiue reuerentia nō debeṫ niſi rōnabili creature. Inſenſibili vō ñ debeṫ niſi rōe nē creature. Inſenſibili vō ñ debeṫ niſi rōe nē creature. Et hoc dupliṙ. Primo iq̄ntū re rōnalis. Et hoc dupliṙ. Primo iq̄ntū eiꝰ ꝯ pntat creaturā rōnalē. Secūdo iq̄ntū eiꝰ iungiṫ quocūqꝫ mō. Prio mō ſolēt hoies venerari ymagines regis. Secūdo mō eiꝰ veſtē. Utrūqꝫ āt venerāṫ hoies eadē venera tōe q̄ ⁊ regē. Si ergo qraṫ ō cruce q̄ xp̄s fu it crucifixus an ſit adoranda dico ꝙ vtroqꝫ mō ē veneranda. Prio qꝛ repñtat figuraꝫ xp̄i extenſi in ea. Scōo ex ꝯtu eius ad xp̄i mbra. ⁊ ex hoc qꝛ eius ſanguie ē ꝑfuſa. Un vtroqꝫ mō adoraṫ adoratōe eadē cū xp̄o. ſ. latrie. Et iō crucē alloqmur ⁊ deꝑcamur quaſi ipum xp̄m. St vō loqmur de cruce xp̄i i alia mā. ſ. lapidis: ligni ⁊ huiuſmodi ſic venerāur tñ eā vt xp̄i ymaginē quā ve nerāur adoratōe latrie. vt dcm̄ ē. Aliq tñ vt tho. tenēt i. 3. q. 25. ꝙ crux xp̄i i q̄ pependit ñ adoraṫ eadē adoratōe. ſ. latrie cū xp̄o cū ñ ptineat ad pſonā eius qui ps eius. ſꝫ rōne ypdulie i q̄ ē qdā res xp̄i: rōe cuꝰ veſtis ſiue ⁊ alia q'ad hūanitatē eius referūt ypdulia adoraṫ. Sꝫ ſcs Bona. i. 3. di. 9. dic. ꝙ illa crux vt ē rs qdā ñ dꝫ adōari latria: nec du lia. ſꝫ adoratōe cuiuſdā hōris ⁊ reuerētie tā q̄ inſtrumētū nr̄e ſalutis. Sicut ētā reuerēmur ſa cra. Pro eo ꝙ ſūt inſtrumēta noſtre ſalutis ⁊ quelꝫ harum pōt teneri.

7 Utrū mr̄ xp̄i ſit adorāda latria. R. ꝙ ñ: cū ſit pura creatura. qꝛ tñ ē mr̄ dei qd ē ex celē tiſſimū: ita ꝙ excelentius puſ creature ꝯue nire ñ pōt. Jō ſibi nō tñ ꝯuēit honor dulie ſed etiam ypdulie. que dicitur dulia maior ſm glo. Jere. 4. c.

8 Utrū ſcōꝝ relique ſit aliq mō venerāde. R. ꝙ ſic. vt vlt Augu. i. de ciui. dei qn aliquis afficiṫ ad aliquē: ea q̄ ſibi ō eo: reliquūṫ pꝰ mortē veneraṫ. ñ tñ corpꝰ ⁊ eiꝰ ptes: ſꝫ ēt ali q̄ exterioꝛa. vt veſtes ⁊ hꝰ mōi. Maifeſtū ē āt ꝙ ſcōs dei venerari debemus iq̄ntū ſunt mbra xp̄i: filij ⁊ amici ⁊ interceſſores nr̄i. Et ideo reliquias ſcōꝝ q̄leſcūqꝫ in: eorum memoriam honore congruo venerari de bemus. Unde ⁊ xp̄s eas honorat in eorum pñtia miracula faciendo.

9 Quid aūt ſit latria. vide. j. Latria ⁊ dulia in. c. ſuo.

10 Utrū aliqs poſſit adorare adūſarium ſine pctō. R. ꝙ ñ: et ſi xp̄s fore credaṫ: niſi iterꝰ ſexterius ꝯdicio ecpmaṫ actualiṫ. qꝛ ipſa no uas rei iſolute ꝯſideratōeꝫ ⁊ attentōeꝫ ac tualeꝫ requirit. ſicꝫ dr̄ de hōa v. ꝙ cogitabat qual' eēt ſalutatō. In adoratione vō hoſtie ſufficit hāc ꝯdūeꝫ hr̄e hitualiṫ. ſ. ſi cōſecra tio debita eſt facta pro eo ꝙ hoſtie conſe cratio eſt conſueta.

Adulatio

quid ē. R. ſecūdū Alex. ſa ſe tracta tu de adulatione eſt peccatum ex ſer mone vane laudis alicui exhibito intentio ne complacendi. Laudare enim aliquem de quo non eſt laudandus. l' plꝰ ꝗ eſt laudā dus. l' nō eo fine quo fieri dꝫ peccatum eſt. Et de hac. 25. di. ꝗ. alias. 6. q. i. ſunt plurimi 46. di. ſunt nōnulli. ⁊. 11. q. 3. nemo perito rum.

1 Utrū adulatio ſit pctm̄ mortale. R. ſꝫ Ale. vbi. ſ. ꝙ triplex ē genꝰ adulatōis. Primū qd dicē ma ū bonū fouēdo peccatorē i pec catis. Et hoc ē mōtale. Qd itellige ſi ma ū tale eēt mortale ſꝫ gl. i. d. c. ſt plimi. p. c. ſūt nōnulli. 46. diſ. Secꝰ ſi illō malū qd laudat eēt vēiale. qꝛ tūc adlatio eſſꝫ veniale pcīꝫ. 25. di. al' ⁊. 46. di. clicꝰ q. Tertiū genꝰ adulatō nis ē qd fit itentōe nlli nocēdi: ſꝫ vt alicui p ſit ꝯplaceat: vel aliā vtilitatē ꝯſeqṫ. ⁊ lau dat illis q ñ ſt peccata. ⁊ iſtō ē vēiale. Si vō fit intētōe nocēdi alteri. Lꝫ alteri pſit ē mortale. vꝫ ei facē libidie mortali. Tertiuꝫ geꝰ ē circa ea q ñ ſunt peccata: ⁊ nec pdeſt nec obeſt. ſꝫ tñ ꝯtēptū dei gnāt pp aſſidui tatē. ⁊ ē mortale. ſ. vel i eo cui adulaṫ. puta qꝛ p adulatōeꝫ mortaliṫ peccat i ſupbia vel alio mō. vel i eo qui adulaṫ. vt puta qꝛ ñ tie ret deū offendere. ⁊ ēt dat cām alteri peccā di mortaliṫ ex adulatōe. Laudare āt aliquē non mendaciter ad ſinē bonū viciū non ē. nec adulatio. ꝓcōꝛ. Tho. ſa ſe. q. 115.

2 Utrū ipetrās bñficiū p adlatōeꝫ teneaṫ reſi gnare. R. Ale. vbi. ſ. ꝙ dꝫ reduci ad mūꝰ ab obſeqo. Un ſi ñ ſeruiret ei i alio: niſi i h ꝙ ſibi adlaret. credo ꝙ idigne recipe. ⁊ ſ ſignare tenēt. ſicut ille ꝗ ſeruit i turpi offō. Turpe āt offiū dr̄ cui ē ānexū peccanī. hec Ale. Sꝫ tn ō h dic lanus. j. Simōia. 5. ꝗ. 4.

3 U. ꝙ dare adlatoubꝰ ſit pcm̄. R. ꝙ tale peꝫ ē dare q' ē adulatio pp quā dat. Si vēiale. veniale. Si mortale. mōtale. vt pꝫ. 86. di. c. donare. ⁊ duobus. c. ſe. Et ſic itellige Tho. ſa ſe. q. 163. Dare tñ adulatori nō pp adu latione. ſꝫ pp pietatē ad ſuſtentatiōnē natuꝛ non ē peccatū. vt i dcis. c. nō. Jō dic de dā tibus hiſtrionibus. vt in dcis. c.

4 Clicis adulatio ꝓhibeṫ. Et ſi exercēt adu latōem degradādi ſunt. 46. di. c. clicꝰ. ⁊ l. i.

5 Adulatio fit quatuor mōis ſm Alex. vbi ſ. Primo laudādo bonū qd ñ hñt. Scōo augēdo bonū qd hñt pluſqꝫ ſit. Tertio lau dādo malū qd hñt dicendo bonū. Quarto minuēdo malū ipꝫ. ſ. dōo ñ tā graue pcm̄. Primi duo modi ſūt venialia peccata. niſi iiniſceaṫ ꝯtēptus dei: vel in eo q laudatur. tertius ⁊ q̄rtus mōus ē pcm̄ mortale. ſi ma lū ſit mortale. facit. d. ꝗ. al. in glo.

Adulterium

ē alieni thori violatō. Un dicitur adulteriū q̄ſi ad alienū thoꝝ acceſſio. 36. q. i. ꝗ. cū ergo. Et aliū ē ſimplex. ſ. qn ſolū alt' ē ſolutꝰ. qnꝫ duplex. ſ. qn̄ abo ſunt ꝯiugati.

1 Quot mōis ꝯmittiṫ. R. ſꝫ Alex. ſa ſe. tra ctatu de adulterio. ꝙ ꝓpe ē ſolū qn̄ qs acce dit ad alienā vxorē. Secūdo ēt qn̄ ꝯiugatꝰ peccat cū ſoluta. Tertio ſꝫ quādā iuris iter ptatōeꝫ ē qn̄ qs ita ardēter amat vxorē. ꝙ ēt ſi nō eſſet vxor: vellet habere velꝫ cū ea vel cō rio vxor viꝫ. Sic itellige. c. origo. 32. q. 4.

2 Utrū ſit maximū mortalū pctoꝝ. R. q. ſ. ibidē ꝙ nō quo ad deū. ſed ē grauius ince ſtus: l' ꝯ nāꝫ. ſꝫ quo ad penā ſit grauiſſimū. Que ē pena tā viri ꝗ vxoris adulterantis. R. ſm Jnno. i. c. tue de procu. ꝙ olim erat pena capitis. vt. L. de adul. l. caſtitati. hodie vō prius vbatus retrudiṫ i mōaſtio L. de adul. aūt. ſꝫ hodie. Eſt ⁊ alia pena. qꝛ ſecundum Pa. in. c. plerūqꝫ. de dote poſt di. re. mlr pdit dotem. ⁊ vir doatōem prop ter nuptias: ſi matrimonium ſepeṫ p ſniam iudicis eccliaſtici. Aliū ſm Jo. an. Pa. tñ ibidē ꝫ ꝙ ſi eſt nōtū adulterium. qꝛ tūc cū poſſꝫ ꝓpria auctoritate vir expellere vxo rē. ⁊ ꝯtrio lucraṫ. qꝛ ſi petet obſtabit ei ex ceptio adulterij: perdet etiā mulier donatō nem pp nuptias ꝗ ex pacto: aut ſtatuto de bebat lucrari ſoluto matrimonio. Bona vero paraſrenalia nō pdit ſecūdū doc. qꝛ i penis xp̄ba debent reſtringi. regula odia. ō regu. iu. li. 6. Quāuis glo. in. d. c. plerūqꝫ te neat ꝙ perdat. Eſt ⁊ tertia pena. quia amit tit ius petendi debitum: de quo dicā. j. De bitum. ꝗ. 7. Si tamen recōciliantur recupat oīa. vt in. d. c. plerunqꝫ.

4 Utrum mulier adultera teneaṫ reuelaṙ fi lium quem de adulterio ſuſcepit. ⁊ quõ te netur ſatiſfaceṙ. ℞. q̄uis diuerſi diuerſimo de hic dixerit. ego credo opinionē Pa. in. c. officij. de pe. ⁊ re. iuſtiſſimã qui dicit ſic. aut nulli imminet periculū. ⁊ veriſilr ſibi credeṙ: vel pōt pꝛobare. ⁊ ſic teneṫ reuelaṙ aut nō pōt ꝓbare: nec ſibi credeṙ. ⁊ ſic non teneṫ. qꝛ induceret ſibi ſcandalum ſine aliq̄ vtilitate. ar. 2. q. 7. plerū q̃ꝫ boni. Aut imminet periculū ſibi vel alteri. ⁊ ſic non teneṫ. qꝛ i reuelādo imminet ꝑiculū aiaꝝ: i nō reuelādo ſolū ꝑiculū reꝝ. Et inter duo mala minus ē eligendū. 13. di. c. nerui. Satiſfaciat ergo de ſuo q̄ntū pōt dāmificatis. ſicut ſunt q̄ nutriūt pueꝝ: vel priuanṫ hr̄ditate ꝑꝑ ipſum. ⁊ dole at nō poſſe plene ſatiſfacere. ⁊ ſi ipſa ñ pōt ſatiſfacere: teneṫ adulṫ ſi ſcit vel ꝓbabiliter credit q̄ ſit eius filius. ſi mō h̄ facere pōt ſi ne ſcādalo. ar. c. fi. de iniur. al' nō. Nec ob. regula q̄ ſcandalizauerit. de reg. iu. vbi dr̄ vtilius ei ſcandalū naſci ꝑmittiṫ q̄ꝫ veritas deſeraṫ. qꝛ itellr̄ i iudice ⁊ teſte. nō in denū ciatōe ſm eundem Pa.

5 Utrum filius qui ē in poſſeſſione filiatōis teneaṫ credere matri dicēti eū eſſe ſpurium vel ſuppoſitū. ℞. Pa. in. c. ꝑ tuas de ꝓba. q̄ nō. Et tenēt doc. in. l. filiū. ff. de his q̄ ſūt ſui vel alie. iur. ⁊. l. ſi vicinis. C. de nup. ⁊ ibi dicunt fatuū fuiſſe illū q̄ regno renun ciauit ꝑꝑ dictū matris. Et dicit Pa. ibi etiā hoc ꝓcedere ſi ambo ꝑentes negarent eū filiū. vt ꝓbaṫ in. c. trāſmiſſe in fi. iuncta glo. in ꝟbo indicijs. qui fi. ſunt le. ⁊ tex. cū glo. in. l. i. §. 2. ff. de car. edic. ⁊. l. ſi poſthumus. ff. de li. ⁊ po. Et hoc veꝝ niſi ꝓbent tēpoṙ conceptionis non ꝯcubuiſſe ſil: vel proptē abſētiā: vel ꝑꝑ īfirmitatē. Jmo plus dico ēt ſi ꝓbareṫ q̄ adulterabaṫ cū quodã alio tē poꝛe ꝯceptōis: dūmodo vir eius hītaret cū ea: cenſebiṫ nihilominus talis filius legiti mus. vt in. l. miles. §. defuncto. ff. de adulte. Rō. qꝛ in dubio debenṫ fauoꝛe filioꝝ ſic i terꝑ̄tari. vt nō. Pa. in. c. intelleximus de a dul. ⁊ facit. d. l. ſi vicinis. ⁊. l. quia ſemꝑ. ff. de in ius vo.

6 Utꝝ aūt dictus filius poſt ꝯpletā p̄ſcrip tionē debeat ſibi facere ꝯſciam de ſuccōne i bonis ſi ꝓbeṫ: vel ſibi ꝯſtet nō fuiſſe legitie ꝯceptum. ℞. q̄ non. vt patebit ex hijs q̄ no tātur i. ti. de p̄ſcrip. §. 47. Secus aū cōple tam p̄ſcriptōẽ. qꝛ ſi credit ⁊ ex ſcrupuloſa ꝯſcia extimat veꝝ matrē dicere. ⁊ ſc eſſe illi citum: ſic tenetur abſtinere a bonis pr̄is pu tatiui: niſi eſſet talis ꝯdītōis q̄ alio mō non poſſet viuere: qꝛ ſic neceſſitatē vite poſſet ca pere. maxīe ñ extātibus alijs q̄ bus deberēṫ i tanta neceſſitate. ⁊ i ꝓponere ſatiſfacere: ſi ad pinguioꝛē ꝑuenīret foꝛtunā. Ueꝝ ē q̄ de ꝯſumptis bona fide durante nō tenetur. ſꝫ Hoſti. ⁊ Rodo. Et tunc ꝯſtituiṫ i poſſeſſio ne filiatōis. ⁊ incipit pꝛeſcribere qñ incepiṫ ē nominari: ſeu reputari pꝛo filio legitimo. vt nō. in. d. c. ꝑ tuas.

7 Utꝝ adulteriū cōittaṫ ſine dolo. ℞. q̄ nō vt pꝫ in. l. ſi ex lege. ff. de adul. vbi errantes i iure excuſanṫ a pena iceſtus ⁊ adulterij. ſa cit. c. lucretiā. al' ē ſub. c. pꝛopoſito. 32. q. 5. Et hoc itellige ſm glo. i. d. c. nō quo ad cul pā. qꝛ peccat moꝛtalr̄ quicūq̄ꝫ eū coīnt ex metu: ſiue ex ignoꝛātia: l' erroꝛe iuris. Sec9 i ignoꝛātia facti q̄ excuſat a culpa puta. qꝛ credidit viꝝ q̄ erat adulter. Silr̄ qñ coīnt ex coactiōe abſoluta: dūm̄ i aīo nō conſen tiat. Sed q̄ ad penā diſtingue ſm Pa. in. c. ⁊ ſi neceſſe ſit. de do. poſt. di. re. q̄ aut loq̄ mur de pena tꝑ̄ali. l' pena ꝑditionis ꝓpꝛie tꝫ. vt dotis ſeu donatōis ꝑꝑ nuptias. ⁊ ſic excuſat erroꝛ ēt iuris. vt. d. l. 2. ar. in aūt. in ceſtas nuptias. C. de ince. ⁊ inuti. nup. Et lꝫ Jo. an. ⁊ cōiter doc. in. d. c. ⁊ ſi neceſſe tene ant ꝯ̄triū. ſ. q̄ erroꝛ iuris non excuſat a pena. tñ Bar. in. l. q̄ ꝯ̄. C. de inceſtis ē cum Pa quia non ē in dolo q̄ errat. vide. ꝫ. Do lus. §. i. ⁊. 2. Aut loquimur de pena perdit nis lucri: ⁊ ſic erroꝛ non excuſat niſi ſit in ſtus. vt in. l. ne paſſim. de iu. ⁊ fac. igno. Si militer excuſat a dolo metus ēt ꝯditionalis vt in. d. c. pꝛopoſito.

8 Quõ dr̄ nōriū adulteriū. ℞. Pa. in. c. in tellexidus de adul. publice. dr̄ adulṫata qñ ſtat i domo cū publico ꝯcubiario. ⁊ ꝯuinciṫ nōrie ḋ adlṫio qñ hꝫ eā i mēſa i domo ⁊ in lecto. vt i. c. ſi. ⁊. i. c. tua. de co. cle. ⁊ mu. vñ in. l. furcꝫ. ff. ḋ fur. ⁊ i. l. capite q̄nto. ff. ḋ adſ. nō: q̄ adulṫiũ dr̄ nōriū qñ vir ⁊ mlr̄ deꝑ hēdūt i latebꝛis ſe oſculātes ⁊ huiuſmōi ac tibus ꝓpingq̄s adulterio faṫ. l. ſi q̄s nō dicã rape. C. de epi. ⁊ cle. Itē qñ paſſim admittit viros cā adlṫerij. vt i. l. palā. ī prin. ff. de ri. nup. ⁊ q̄ð nōꝛ. in. c. cū in dioceſi de vſuris.

9 Utꝝ ſpurij poſſint īſtitui heredes. ⁊ quõ ſuccedunt. vide. ꝫ. Filius. §. 1. 3. ⁊. 4.

a **Aduocatus** dicitur ille qui in iudi cio apud eum qui iuriſditioni p̄eſt deſiderium ſuum vel amici exponit. vel al terius deſiderio contradicit. l. ſciendum. §. i. ⁊ ibi per doc. ⁊. l. paulus la pꝛima. ⁊ ibi Bar. ff. de legatis. Et ideo conſulens in ca mera nō ꝓpꝛie dr̄ aduocatus. Ita q̄ ꝓhibitus aduocare nō cēſeṫ ꝓhibitus i camera ꝯſulere l' allṫationes i ſcripṫ facere ſm Pa. in ℞ica de poſtu. Et tꝫ Bar. in. l. i. ff. de va. ⁊ extꝛ. co. Et dꝫ eē iuriſꝑitus ⁊ ſtuduiſſe per quin quēnium ſaltem. ⁊ iuramēto doctoꝝ ꝓbar9 l. nemini. ff. de ad. di. iudicioꝝ. ⁊ nō. Bar. i. d. l. i.

1 Sꝫ q̄ ſꝫ q̄ repelluṫ ab aduocādo. ℞. q̄ mlr̄ ū. de q̄b9. 3. q. i. īfames. ⁊ e verſus. Nõ cui q̄ꝫ datur q̄ poſtulet: imo negaṫ. Addit9 pe ne: ſeruus: puer: actoꝛ arene. Lumīnib9 ca rens: mlr̄: muliebꝛia paſſus. ⁊ multi alij re pelli pñt quos omitto: ſolum modo dicã de his qui ſine pctō aduocare nō pñt. q̄ ſūt in triplici drīa. ſ. heretici ⁊ ceteri excōicati. Secūdi clerici. Tertij rl̄ioſi. de quibus la tius pꝛoſequemur.

2 Heretici ⁊ īfideles ⁊ excōicati ꝑꝑ ſuſpitō ne heṙ nullo mō pñt aduocare. l. nemo. C. de poſtu. ⁊. l. nēo. la. 2. C. de epi. au. de pe. di. i. nēo vel i ſo. ꝟ de hē: excōicamus el prio.

3 Excōicati ēt repelluṫ. ii. q. 3. excōicatos. ḋ excep. c. exceptōēꝫ. ⁊ oēs ſuꝑ̄dcōs ⁊ quēlꝫ ipſoꝝ admittēs iudex grauiṫ peccat. vt pꝫ i d. c. nēo vel in foꝛo. ⁊ in. d. c. excōicatos.

4 Utꝝ epi ⁊ alij ſupioꝛes poſſint aduocare pꝛo alijs. ℞. q̄ nō coꝛā eccl'iaſtico vel ciuili iudice. vt. ii. q. i. te q̄de. 88. di. plaṫi. ⁊. c. epſ 14. q. 5. Deniq̄ꝫ. 21. q. 3. per totum.

5 Utꝝ ſacerdotes poſſint poſtulare. ℞. q̄ ñ pñt nꝫ coꝛā eccl'iaſtico vel ciuili iudice niſi i. 4. caſibus. vt in. c. ſi. de poſtu. ex̄ ne cle. vel mo. ſacerdotibus. 15. q. 2. c. vnico. 14. q. 5. de niq̄ꝫ. Prim9 caſus ē ꝑ ſe. Secūdus ꝑ eccl'ia ſua. Tertius ꝑ ꝑſonis ſibi ꝯiūctis. Et hoc i tellige quando nō pñt hr̄e aliūm. vel nō ita bonum. Perſone autem ꝯiūcte ſunt i iſto caſu vſq̄ꝫ ad. 4. gradū. C. de epi. ⁊ cle. aūt. licētiam. ⁊. C. de aduo. di. iu. l. petitionem. Quartus caſus ē ꝑ miſabilib9 ꝑſonis. Jn tellige miſabiles ꝑſonas oēs illas q̄ ꝑ ſe ꝓ prias cās nō pñt miſtrare: vel eccl'iſtico. au xilio idigētes. 86. di. c. fi. in fi. ⁊. 87. di. dcē ſionis. C. qñ ipa. inter. pu: ⁊ vidu. ꝑ totum. Jn c'iali vō coꝛā ſeculari iudice nullo mō pñt. vt. j. dicam. §. 7.

6 Utꝝ diaconi l' ſb̄diacōi bñficiati vl' ñ bñfi ciati poſſint aduocare. ℞. q̄ coꝛã ſeculari iudice ñ: pñt. c. prius de poſtu: niſi ꝓ cā ſua ul' eccl'ie ſue: vel miſerabiliū ꝑſonarum. ſm Spe. ti. de aduo. alſaṫ. d. c. i. i quo glo. dicit ēt q̄ ꝓ miſabilibus ꝑſonis lꝫ. allīc. d. c. ſi. Et ſic pꝫ q̄ i oī cāu pñt i. quo ⁊ ſacerdotes i foꝛo ſeculari pñt. Coꝛā autem eccl'iaſtico pñt ſm Jnno. in. d. c. i. bñficiati tñ nihil q̄ rēt ꝓ ſalario. ſed oblata ſpōte recipere pñt 15. q. 2. c. vnico.

7 Utrū i minoꝛibus oꝛdibus ꝯſtituti poſſint aduocare. ℞. q̄ ſi ſūt bñficiati: ñ pñt: niſi co rā eccl'iaſtico iudice. c. i. de poſtu. Lita hoc ſm Pa. ⁊ Ho. qñ hñt ſufficiens bñficium ad eoꝝ ſuſtētationē. qꝛ ſi nō hñt pñt per ad uocationem acquirere ſibi. ēt ſi ſūt diaconi vel ſubdiaconi. Si autem nō ſunt bñficiati pñt tā coꝛā eccl'iaſtico. q̄ꝫ ēt ſeculari i cā ciui li. Jn cā āt c'iali nullo mō pñt coꝛā ſeculari iudice. ne cle. vel mō. c. ſniam. 23. q. 8. his a quibus. 51. di. aliquātos. Quidam tñ dicūt eos poſſe pro eis poſtulare ⁊ appellare. ⁊ appellationem pꝛoſequi. ar. 23. q. 5. c. i. ⁊. c. cos. Sed tutius eſt in totum abſtinere. d. c. ſniām. ⁊ nōt glo. in. d. c. aliquātos

8 Utrū rl̄ioſus poſſit poſtulare. ℞. q̄ ñ niſi cū vtilitas monaſterij e xpoſceret abbe ipan te. c. ex p̄te de poſtu. Et extēdiṫ ēt ad canōi cos rl'ares ibidē pꝫ. Et ibi dicit Pa. q̄ oꝫ predcā duo ſil' ꝯcurrant. al' nullo modo ēt coꝛā eccl'aſtico iudice eē aduocar9: l' ꝓcur' pt Si vō p̄dicta duo ꝯcurrāt pōt ēt coꝛā iudi ce ſeculari. ar. in. c. i. ⁊. c. ſi. eo. ti. Jntellige i cauſa ciuili tantum.

9 Utrū ꝑꝑ lucrū applicañ monaſterio abbe ipante poſſit monachus eē aduocatus l' ꝓ curatoꝛ. ℞. Jnno. i. c. cū. J. ⁊. A. de ſē. ⁊ re iudi. q̄ ēt ꝓ laico pōt eē aduocatus ⁊ ꝓcu ratoꝛ mōach9 ꝑꝑ vtilitatē mōaſterij. Et ita dī q̄. d. lapus ſuauit. Sed ꝯ̄triū q̄ nō poſ ſit tꝫ Jo. an. Ego āt dico cū Pa. i. d. c. ex ꝑ te foꝛe magis honeſtū ⁊ equum vt abſtine at. ar. c. ñ magno. ne cle. l' mo. ⁊. 16. q. i. alia ē cā. Aduerte tñ q̄ clerici ⁊ monaci ſolum pꝛohibentur vt dixi poſtulare qñ idifferenṫ exercere volūt talia officia ſm Jnno. in. c. vnico. de ob. ad rō. Secus ſi volunt ſolum aſſumere in vna cā. Et hoc ſequitur Archi. in. c. peruenit. 86. di. Et plꝫ ⁊ videtur equi. licet Colle. in. c. dilecti de arbi. teneat q̄ nec ēt in vna cauſa. ⁊ foꝛte verius.

10 Utrū aduocatus teneaṫ gratis pꝛo ipoten te aduocare. ℞. Pa. i. c. i. de offi. iudi. Ho. diſtinguit ſic. aut eſt potens ad ſoluendum Et ſic vera ē opi. Gof. qui. dicit q̄ nō teneṫ ſed iudex debet ſibi conſtituere ſalariū ſm facūdiam ⁊ pꝛo modo litis ⁊ conſuetudis patrie. vt in. l. i. §. in honoꝛarijs. ff. de va. ⁊ extꝛ. co. Aut eſt impotens. ⁊ tunc teneṫ gra tis aduocare lege diuina hoc precipiente. Math. 22. Diliges pꝛoximum tuum ſicut te ipſum. Et credo q̄ peccat moꝛtaliter qñ ſcit

tâlẽ ipotẽtem incurrere notabile dãnũ ex ð
ſecu aduocari: ſi reqſitus eũ ñ adiuuat gra
tis. Secus ſi leue dãnum. qꝛ tūc eſſet venia
le. Et ſilr iudex peccat mortaliter vel venia
liter ſicut aduocatus. ſi ſciẽs talẽ ipotentem
nõ ꝓuidet ſibi de aduocato. pcipiendo ali
cui ipſoꝝ ꝙ gratis aduocet pro tali impotẽ
te. Et ſi ei noluit obedire. põt ⁊ dꝫ eis inter
dicere offm̃ aduocationis. l. ꝓuidendũ. C.
de poſtu. ar. l. moris ẽ. ff. de penis. ⁊ in. l. i.
ff. de offi. ꝓ. ur. ⁊ in. d. c. i. Et ẽt cauere ne po
tentior offendat aliã ꝑtem. vt notat Bar. in
l. illicitas. §. ne potentiores. ff. de offi. p̄ſi.

11 Utrũ aduocare poſſit qs ꝯ eũ a quo rece
pit bñficia ſine vitio ingratitudinis. R. ꝙ ñ
vt pꝫ in. c. fi. de poſtu. imo poſſet donatio re
uocari. ar. d. c. fi. iuncto. c. fi. de donã. Sꝫ ad
uerte ꝙ bñficiũ datum ꝓ mercede laboꝝ ⁊
ſeruitiorũ ñ ẽ gratuitũ bñficiũ. facit. l. acqui
ſitus regulus. ff. de dona. vbi donatio facta
magiſtro rõe diſcipline ñ eſt mera donatio.
⁊ iõ reuocari nõ poſſet rõe ingratitudis. ſꝫ
ſolũmõ qñ donatio ſeu bñficiũ ẽ gratuitũ.
Fallit hoc qñ pro ſe: vel pro pr̃e vel matre i
potẽte: aut ꝓ alia miſerabili ꝑſõa aduocat
vt colligitur ex Spe. in ti. de aduo. qꝛ tunc
põt ſine vitio ingratitudinis.

12 Utrũ aduocatus teneat ad reſtõnem ſi ꝑ i
pꝛudentiã: aut negligentiã ſuam amiſit cãm
clientulo. R. Ho. vt recitat ſpe. i ti. de aduo.
ꝙ tenet. ar. l. idẽ iuris. ff. ad legem acqui. Et
breuiter tenet ſm eundẽ Ho. qualicũqꝫ cul
pa vitio perdat. ar. l. ſi vero iõ ꝯ emptorẽ. ff. ð
euic. Secus ſi ex qualitate cãe vel defectu
ꝓbatõnũ. qꝛ tūc vitiũ ẽ materie ñ artificis. ff.
ad. l. acql. l. ſi ſeruus ſeruum. §. ſi calicẽ. De
quãta ãt vel quali negligẽtia vel imperitia
teneat vide. j. Culpa. §. 5. ⁊. 6. Multo ma
gis tenet ſi dolo ſuo clientulus amiſit cãm
ff. de iudi. l. ſi filiusfami. 50. di. ſepe.

13 Utrũ aduocatus ſcienter deffendẽs cãm
iniuſtã teneat ad reſtõem. R. ꝙ vltra morta
le peccatũ qð cõmiſit tenet. ſꝫ Monal. ti. re
ſtitutio ad oẽ qð amiſit ille ꝯ quẽ patroci
nium pſtabat ſiue per maliciã: ſiue ꝑ ꝑtinaciã
vel falſitatẽ. ⁊ ẽt clientulo: ſi eũ decepit dãs
ei intelligere eũ hr̃e cãm iuſtã. q alr nõ liti
gaſſet. ar. C. de admi. tu. l. non eſt ignotum.

14 Quid ſi ignorabat iniuſtã cãm. R. ꝙ ſi h
ignorantia ꝓuenit ex culpa ſua. vt puta. qꝛ
ñ eſt peritus in iure: aut qꝛ nõ iquiſiuit a cli
entulo vt debuit ðbita merita cãe. credo ꝙ
ſilr teneat ad reſtõem. nõ ſolum illi ꝯ quem
aduocauit. veꝝ ẽt clientulo ſuo ſi alr non li
tigaſſet ſm modũ culpe ⁊ regulas de qbus
j. culpa. §. 5. Si vero p̄ſata ignorãtia ꝓuẽit
ex qualitate negotij: vel falſa informatõe: vl
mala clientuli excuſat. Tenet tñ cã dimittere
poſtqꝫ cognoſcit iniuſticiã cãe. l. rẽ nõ nouã
§. patroni. C. de iudi. Et ſalariũ receptũ re
ſtituere tenetur ſm Monal. ti. de aduo. Qð
credo neceſſariũ qñ ex culpa ſua ꝓuenit tal
ignorantia al' nõ credo niſi de ꝯſilio. Et ſic
tꝫ Hoſti. huis concordat Tho. ſa ſe. q. 71.

15 Utrũ aduocatus poſſit petere ſalariũ. R.
ꝙ cã nũdũ incepta põt petere ꝓut vult. ni
ſi in caſu vbi alius bonus ñ inueniret. ar. co
rũ q nõ. in. l. i. C. de epi. au. Cauſa võ incep
ta vel finita: vel qñ alius bonus ñ inueniret
nõ põt petere niſi moderatũ attenta quali
tate cãe: laboris ⁊ ꝯſuetudie regionis. ⁊ ido
neitate aduocati. vt colligit. 3. q. 7. §. arceãtur
in tex. ⁊ in glo. Aduerte hic ꝙ aduocato ⁊
ꝓcuratõi ñ lꝫ facere pactũ de quota litis: ne
qꝫ ẽt de certa quantitate vel re cũ hac ꝯdic
tõe ſi vincat. qꝛ ẽ eadẽ rõ. ſicut ⁊ de ꝓmiſſõ
ne quote litis q iõ ꝓhibita ẽ: ne ꝑ fas ⁊ ne
fas intendat ad victoriã cãe: vt poſſit conſe
qui ꝓmiſſũ. Sed qñ ſimpliciter ꝓmittit ali
qd certũ: ſiue quantitas: ſiue res ꝓ merceð
ſiue vincat: ſiue ꝑdat. Et ẽt ſi vltra hoc ꝓmit
tit aliqd noie palmarij: qð ẽ modicũ qd'. ñ
magnũ: ſic vꝫ pactum. qꝛ ceſſat rõ ꝑdicte ꝓ
hibitionis in iſto caſu. Et ſm hoc concorda.
doc. ⁊ glo. in. l. ſũptus. ff. de pac. ⁊. l. i. i ver
bo ⁊ ſi noie palmarij. ff. de va. ⁊ extra. co.
⁊. l. ſi q. C. de poſtu. ⁊. l. litẽ. C. de ꝓcu. ⁊. l.
ſalariũ. ff. man. q multũ intricate ⁊ varie lo
quunt. Itẽ nõ. ꝙ aduocat' ⁊ ꝓcurator non
põt acciper ſalariũ qð excedat cẽtũ aureos
in vna cã. l. i. §. in honorarijs. ff. de va. ⁊ ex
or. co. ⁊ in glo. dicte. ſ. ſalariũ. Itẽ nõ pñt ſi
dicti aliquẽ ꝯtum facere. cã incepta ⁊ nun
dũ finita cũ clientulo. C. de poſtu. l. quiſquis
⁊. 3. q. 7. §. item ſi quis.

16 Utrum ſalariatus de publico poſſit aliqd
petere ab aliquo particulariter. R. Pa. i. c.
i. de poſtu. ſecundum Inno. ꝙ non ab aliq
litigante ſic nec poteſt ſalariatus medicus
ab aliquo conſtituto in infirmitate. ſed a nõ
litigantibus vel ſanis licite recipiunt. quia
ſalaria ſunt conſtituta talibus ſolum pro li
tigantibus ⁊ infirmis probatur in. l. antepe
C. de pſc. ⁊ me. li. x.

17 Utrum poſſit quis aduocare pro vtra
qꝫ parte. R. Specu. in ti' de aduoca. ꝙ ſic.
ar. 45. di. diſciplina quaſi in fi. ⁊ ibi glo. ex
tra de poſtu. p̄e. bone memorie. el. primo
quaſi in prin. Nõ verũ credo i caſu dubio
al' ñ. qꝛ qꝫdiu cã ẽ dubia põt aduocatus pa
trocinari ſine peccato ſm Rod.

B Utrũ aduocatus poſſit vti deceptõe ꝯ eũ
qbꝫ iniuſtã cãm. Dic vt. j. Bellum. §. 19.

a **Ffinitas** qd ſit. ⁊ quõ i
pedit matrimo
nium. vide. j. Matrimoniũ. 3. Im
pedimento. 15.

a **Gnati** ſunt q ꝑ viril' ſex'
ꝑſonas cognatõe
ꝯiuncti ſũt. Nã in agnatis cognati
intelligunt vt genus i ſpẽ. vñ fr̃es ex eodem
pr̃e. Filius fratris. nepos ⁊ huiuſmõi agna
ti ſunt. At q ꝑ feminini ſexus cognatõe iun
gunt ñ agnati: ſed mãli rõe cognati ſunt ſicut
filij ſororis vel amite. ff. de legi p. tu. l. ſũt ãt.

a **Lchimia** vtrũ liceat. R.
Oldra: in cõſi
lijs ſuis tꝫ ꝙ ſic. dũmõ ñ faciãt per
artẽ magicã: vel ꝑ aliã legibus odioſã. vt di
cit. l. vnica. C. de theſau. qꝛ tales methalarij
ſunt q labore ꝓprio ⁊ ſibi ⁊ rei publice co
moda ꝯperant. C. de metha. l. i. Et iura ꝑꝑ
publicã vtilitatẽ q ex eoꝝ offõ vr̃ reſultare
fauẽt eis. nã pñt inuito dño ingredi fundũ
ad methallũ ingrendũ. l. 3. ⁊. l. quoſdã ⁊ ibi
nõr. C. ð metha. qð al' nõ lꝫ. d. l. vnica. ⁊. ff.
de ac. re. do. l. 3. Rõ ẽ. qꝛ vt dr̃ in libro de ꝓ
prietate reꝝ in. c. de alchimia oia methalla
ꝓcedunt ex eodẽ principio. ſ. ex ſulphure ⁊
argẽto viuo. ſꝫ ex virtute eleñtoꝝ q hñt ma
iorẽ influentiã in vno loco. ꝙ in alio. in vna
mineria fit ſtagnũ. in alia argentum. Cũ er
go ars imitet nãm. ff. de adop. l. adoptio nõ
igr̃ ẽ peccatũ ſi ꝑ virtutẽ q ẽ in elemẽtis: aut
herbis alchimiſte de ſtagno volunt facere
argẽtũ. qꝛ cũ ſit ex eodẽ principio. ⁊ in hñti
bus ſimbolũ facilior ſit trãſitus inſti. q. mo.
to. ob. §. i. Cũ multe virtutes ſint iſite herbiſ
⁊ lapidibus. 26. q. 5. nec mirũ circa mediũ.
Sꝫ his ñ obſtãtibus credo ꝙ ſit illicita ex
multis reſpectibus. tũ primo qꝛ nullus inenit
q hẽat verã huiuſmodi artẽ. lꝫ dicat de mul
tis. ſed falſũ ex experiẽtia: tũ qꝛ videmus ꝙ
cõiter ipſã faciẽtes multa ꝯſumunt. ⁊ a cõit
accñtibus ẽ ſtandũ. vñ de ipſis dr̃. i. ad timõ
3. Semp adiſcẽtes ⁊ nũqꝫ ad veritatis ſciaꝫ
ꝑuenientes experiẽtias multas faciũt. ⁊ nun
qꝫ ad ꝑfectũ attingunt. tp̄s vitãqꝫ ꝯſumunt.
nec id qð operant hꝫ veritatẽ cũ auro: vel
argẽto. ſed ſolũ apparẽtiã. iõ ſp ſũt ꝯdẽnan
di alchimiſte. Et hoc euident ꝓbat. qꝛ nẽo
i publico eã vult facere vt appareat ꝙ male
agũt. qꝛ odiũt lucẽ. Et ſi alıqñ aliqd veri fa
ciũt aut fit cũ dãno ꝯputatis expẽſis vel ex
aliqua deceptõe iponẽdo aurũ veꝝ. vel ali
qua diabolica fallacia q vt eos attrahere fac̃
at huiuſmodi facit eis veꝝ aurũ ex appoſi
tõe auri veri oculte aliqñ. Cum ergo ſit tale
exercitiũ ꝯ vtilitatẽ publicã vt pꝫ ex ꝯſũp
tõe reꝝ. ⁊ qꝛ vt cõiter faciũt ex his monetã
falſã. Ideo ſimpliciẽ ſũt ꝯdẽnãdi eã faciẽtes

a **Lea** vide. j. Ludus. §. 3. cum
ſequentibus.

a **Lienatio** qd dr̃. R. ꝙ ꝓ
prie ⁊ ſtricte ẽ
ois actus ꝑ quẽ transfert dñiũ. Di
cit tex. C. de fun. do. l. i. Et ſm glo. i. c. nulli
liceat. de re. ec. ñ ali. ⁊ eã ſequunt doc. ibið
Largiſſime ãt aliẽatio dr̃ datio i ẽphiteoſiꝫ
⁊ locatio ad longũ tp̄s. vt voluit Ja. de bel
lap. i aũt. de ñ alie. §. qꝛ vero. Et qñ ſola poſ
ſeſſio in altũ transfert. vt nõt Inn. de re. ec.
nõ alie. c. epi. ⁊ Albri. in aũt. hoc ius porre
ctũ. C. de ſa. ſan. ec. Sed ꝯ vr̃ tex. in. d. c. nul
li lꝫ. vbi dicit. Alienatõis aũt verbũ ꝯtinꝫ ꝯ
dictõem. ſ. vendere ſub ꝯdictõe. Alij hñt ꝯ
ductõem ad longũ tp̄s: donatõem: venditõ
nẽ: ꝑmutatõem. ⁊ ẽphiteoſim ac ꝑpetuũ ꝯc
tũ. hec tex. ſed vbũ ꝯtinet denotat ꝓpriã na
turã vocabuli. vt dicit Bar. in. l. affinitates
al' incipit. l. cui eoꝝ. ff. de poſtu. §. Itẽ põpo
nius. vbi dicit ſe dãnaſſe glo. in. l. gallus. §.
vt inſtituẽs. ff. de li. ⁊ po. Et ſic ꝯſuluiſſe ꝙ
vbi ſtatuto cauet ꝙ tutelã ſolũ veniat mr̃i ⁊
auie ꝙ ẽt ꝓprie venit ꝓ auus. ⁊ noie nurus
venit ꝓ nurus. ⁊ noie filij venit nepos ⁊ ꝓ
nepos. niſi addat aliqd qð faciat determia
tionẽ ad certã ꝑſonã. ita ſitat Bar. in. d. §.
vt inſtituens ⁊ nõ tudem in. l. liberoꝝ. ff. d e
vbo. ſig. Pa. in. d. c. nulli liceat dicit ꝙ in
mã fauorabili. ⁊ larga. vt in. d. c. nulli ẽ veꝝ
Sed i mã odioſa nõ venit niſi qð dixi ꝯc'
ꝑ quẽ transfert dñiũ. ꝑpea i rebus eccl'iali
nãdis accipit aliẽatõ. vt i. d. c. nlli ſꝫ gl. ib' ð

Alienatio de fr̃e ad ſororẽ ñ ẽ ſm Mõal. 1
co. ti. allegat. C. de fideicomiſ. l. voluntas.

Que reqrunt i aliẽatõe rei eccl'iaſtice. R. 2
Pa. i. c. cũ ap'lica ð his q fi. a ꝑla. ꝙ. 5. Pri
mo tractat'. ſ. an expediat. l' ñ. Scðo ꝯſenſ'
capli. Tertio ꝙ fiat ꝓ vtilitate ecclie. Quar
to auctõitas ſuperioris. Quito ſubſcriptio. ⁊ h
põit i. c. tua de his q fi. a ꝑla. ⁊ in. c. i. co. ti.
⁊. c. nulli de re. ec. non alie.

Utrũ ſubſcriptio reqrat neccãrio. R'. Pa. 3
i. c. i. de his q fi. a ꝑla. ꝙ Inno. dat vnã rſaꝫ
ꝙ nũqꝫ reqrat ſubſcriptio niſi i caſib' a iur
expꝛſſis. rõ qꝛ rlr i qlꝫ diſpõe ſuffic ꝯſꝫs nec
reqrit ſcriptura. l. pactũ. C. ð pa. við gl. i. c.
i. ð cẽ. li. 6. Et iõ vẽditõꝫ: ꝑmutatõꝫ: ⁊ dõatõꝫ
ꝑlat' facẽ ñ pt niſi ð ꝯſẽſu capli ⁊ ſbſcriptõe

canonicoꝝ. Albꝛi.in.d.auẜ.hoc ius ȝ ꝙ ſb
ſcriptio in alienatōe rei eccl'aſtice rſr non ē
neceſſaria. niſi i tribus cāibus ꝓdictis. ſ. vē
diōe: ꝑmutatōe: ⁊ donatōe. vt in.d.c.tua. ⁊
in cāibus nō. per Archi.in.c.ſine exceptio
ne.12.q.2.
4 Que ſunt cāe legitīe alienatōis reꝝ eccle
ſiaſticaꝝ. ℞. Pa.in.d.c.nulli liceat ꝙ ſunt
quatuoꝛ. Pꝛia necitas ſi debita vrgēt: ⁊ ec
cleſia ñ pōt ſatiſfacere de fructib⁹. Secūda
vtilitas. ſ. vt hēat rē melioꝛē. ⁊ iſta ponūtur
in auẜ. hoc ius. C. de ſa.ſan.ec. ⁊.10.q.2.c.
hoc ius. Tertia pietas.12.q.2.auꝝ. ⁊.c. ſcōꝝ
Quāta comoditas. vt qꝛ res ē magis dāno
ſa ꝙ̄ vtilis eccl'ie. vt in.c.terrulas.12.q.2. ⁊
ibi plene.in glo.
5 Uꝝ oīs alienatio rei eccl'iaſtice ſit ꝓhibi
ta ſine ꝓfata ſolēnitate vel aliq̄ ꝺ ꝓfatis cāis
℞. ſꝫ doc.in.c.nulli liceat ꝙ nō. ſꝫ imobili
um. Et noīe imobiliū reꝝ ꝯpꝛehēdūtur ea
q̄ ſeruādo ſuari pñt. facit.l. tutoꝛes la.2. C.
de admi.tu. ⁊.c.tua.de his que fi.a pꝛela.
Sed Albꝛi.in.d.auẜ.hoc ius ȝ ꝙ mobilia
q̄ ēt ſeruari pñt alienari poſſunt ſine ꝓdic
ta ſolēnitate. vt oues ⁊c̄. niſi ſint ad diuinū
cultū deputate. qꝛ tunc ſeruabit auẜ. ꝓterea.
C. de ſa.ſan.ec.ſ. vt nō vēdant niſi ꝓ neceſ
ſitate ⁊ vtilitate. ⁊ placet.
6 Uꝝ pecūia ſit de hijs q̄ ſeruando ſeruari
pñt. ℞. Pa.in.d.c.nulli liceat ꝙ nō. qꝛ retē
ta nihil opatur.88.di.eiciens. ⁊ nō.in.l.cū
plures i fi.ff. de admi.tu. vbi tutoꝛ dꝫ pecu
niā pupilli pōere i emptōe ꝓdioꝝ. Quod
veꝝ credo niſi in duobus cāibus. Pꝛimus
qñ pecūia eccl'e eēt ꝺputata ad emēda bona
imobilia. qꝛ tc̄ iudicaſ bonuȝ imobile: nec
poſſet mutari. tex.ē ſingularis. ⁊ ibi Bal.
⁊ Lud.de ro.i.l.3.§.qd ergo.ff.de ꝯ.iudi.
tu. ⁊ vti.actōe. Et ꝑ hoc tenuit Albꝛi.q.24.
in ſa pte ſtatutoꝝ ꝙ qñ ſtatuto caueſ ꝙ mu
lier lucreſ dimidiā ꝑtem bnoꝝ imobilium
mariti decedentis ſine liberis ꝙ lucrabitur
ꝑtē pecūie deputate ad bōa imobilia emē
da. qꝛ illa pecūia iudicabiſ vt imobilis. Sꝫ
Bal.ē ꝯtꝛ⁹ in.l.cetera.§.fi.ff.de le.i. ⁊ allāt
mirabilē tex.i.l.cū in fundū.§.ſi fundus.ff.
de iure do. Et iſtud credo veꝝ quo ad dēꝫ
ſtatuti. qꝛ iura adducta ꝑ Albꝛi.ff.de heꝛe.
inſti.l.ex facto.§.ceteꝝ. la ſa.loquūſ in actu
fauoꝛabili vltīe volūtati. Silr ⁊ cle.nero
mani.de elec. Et cū ꝓfati ſtatuti ſit ꝯ cōem
diſpoſitōeȝ iuris. ergo illa iura ad hoc nō
debēt allegari. Silr.l.ſi ñ ſunt.ff.ꝺ au. ⁊ aꝛ.
le §.qd ergo.ponit cāum vbi argēti cepti
fabꝛicari hēnr ꝓ ſcō. ⁊ ñ ꝓ infecto fauoꝛe
mioꝛis. Scōs cā⁹ ē qñ pecūia eēꝫ i magna
quātitate facit.c.lꝫ hely.de ſimo. vbi accāſ
ꝓlatus ꝙ male expēdit ñ modicā pecuniā.
ergo nō pōt ea vti ſicut fructibus. Secus ſi
eſſet modica quātitas. Et ſic limito dictum
Pa. ⁊ ita intelligas in.d.c.nulli.
Quid ē illud ꝙ ſeruādo ſeruari pōt. ℞. 7
ſm Ang.in.§.qꝛ paꝝ.in auẜ.de nup. ꝙ dſ
oē illud qꝺ ñ ꝯſumiſ triēnio. ⁊ ē gl. ſinglis
in.l.vnica. C. ſi aduer.vſu. Hoc limito qñ
tale ꝙ ſeruaſ pōt ꝑducere fructū ſic ſeruari
al'non.ar.l.i.§.fuit queſiti.ff.ad tre. Et ita
itellige glo.in.d.§.fuit queſiti. ⁊ facit tex.i
l.ariſto.§.ſi.cum.l.ſe.ff.de iur.deli. Et ſic q̄
vſu ꝯſumūtur nō ſunt de illis que ſeruādo
ſeruari poſſunt. Fallit in pecunia. vt dictuȝ
ē. qꝛ ē cāus ſpālis.
Uꝝ iura actiōes ⁊ noīa debitoꝝ cenſeāſ 8
mobilia vel imobilia. ℞. Pa.in.d.c.nulli
ꝙ nō ꝓpꝛie. qꝛ mobile ⁊ imobile clauditur
aliquo termino. vt.l.mouētium.ff.de verb.
ſigni. Et iō cum ſint quid incoꝛꝑale ſunt in
tertia ſpē. vt pꝫ in.l.a diuo pio.§.in oꝛdina
tōe.ff.de re iudi. Jō conſuluit Oldra. ꝙ ſi
pꝛinceps relinquit bona mobilia diſtribuē
da ñ veniūt pene nūduȝ exacte. Uniū tam̄
notabis ꝙ ſi quis volēs ꝯpꝛehēdere totuȝ
patrimoniū ſuū facit ſolū mētōeȝ de mobi
libus ⁊ imobilibus. tūc iura: actōes ⁊ noia
debitoꝝ ſunt imobilia: ſi adherent imobili
bus. Si vō adherēt mobilibus: ſunt mobi
lia. Et idē de ānuis reditibus. Et ſic limita
cle.exiui.§.cū ānui reditus de ver.ſigni. fa
cit glo.in.c.2.de re.ec.nō ali.li.6. Alienari
tm̄ ñ pñt ſine debita ſolēnitate ⁊ cā. qꝛ ſuan
do ſeruari pñt. Quis Dy. vt nōt Albꝛi.i.d.
auẜ.hoc ius ꝯſuluerit poſſe alienari. quod
poſſet teneri poſt factū. vl' ēt ante ex magna
cauſa.
Uꝝ mobilia ꝓcioſa eccl'ie cenſeāſ imo 9
bilia. ℞. ꝙ ſic. vt colligitur ex.l.lex que tuto
res. C. de admi.tu. ⁊ ex glo.in.c.eps ꝗ mā
cipiū.12.q.2.ſimul iunctis. Jdem tꝫ Pa.in
d.c.tua.de his que fi.a ꝓla.
Utrum pꝛefata foꝛma requiratur in omi 10
alienatione rerum imobilium eccleſiaruȝ.
℞. Pau. vt refert Ge.in.c.i.de reb.ec.non
ali.li.6. quaſi in fi. ꝙ tractatus non requiri
tur niſi in eccleſijs cathedralibus: non i ec
cleſijs inferioꝛibus. ſed ſufficit cōſenſus ſu
perioꝛis. Sed ego credo verū dictū Pau.
quando eccleſie inferioꝛes non habent ca
pitulum. al'non.ar.cle.i.de re.ec.non ali.
Cauſa autem legitima.ſ. vt neceſſitas vl' vti
litas ſemꝑ requiritur. vt in.d.cle.i. Et licet
non dicat niſi de neceſſitate vel vtilitate. ēt
pōt fieri pro pietate. Ratio. quia vbicunq̄ꝫ
conſtitutio loquitur in materia iuris. ⁊ ali
quos caſus excipit: non per hoc firmat re
gulam in nō enumeratis contra ius cōe an
tiquum: quinymo in caſibus non exceptis
ſuppleſ a iure cōi. facit.c.ad audiam cū ibi
nōtis.de cle.nō reſi. facit glo. ⁊ Bar.in.l.ſ
in.ff.de vſuca. vbi nōꝛ volunt ꝙ ſi vnuȝ ius
ponit regulam ⁊ excipit aliquos caſus cuȝ
dictōe taxatiua: ꝙ nihilominus excipiuntur
alij caſus qui reperiuntur a iure excepti in
alia pte iuris. facit.c. qm̄ frequenter iuncta
gl.i.rñſo. vt li.non conte. facit glo.in.l.i. C.
de condi.inde. que vſ velle ꝙ excepto vno
caſu a regula videtur excipi omnes ſimiles
Satis ē enim vnum poſitum exēpli grā.ar.
l.non pñt.de legi.c.tranſlato de conſtitu. Et
qꝺ dī ꝙ exceptio firmat in non exceptis. vt
in.c.dñs.32.q.7. ⁊ in.c.quoniam de con.
lepro. vbi dicit dñs. nō lꝫ dimittere vxoꝛeȝ
excepta cā foꝛnicatiōis: dꝫ itelligi ꝙ firmat
rl'aȝ i cāibus nō ſilibus. ⁊ ñ ſpecifice excep
tis facit.l.i.ff.qꝺ vi aut clam.c.cum dilecta
de ꝯfir.vti. Diſtigue tm̄ ꝙ ſi caſus ꝯſiles nō
excipiuntur ſpecifice alibi. tunc in materia
fauoꝛabili extēdiſ ⁊ pia ꝑ idēptitatē rōnis.
vt ſentit glo.in.l.illud. C. de ſa.ſan.ec. Sec⁹
in materia reſtringibili. vt nōꝛ in.l.i. C. de
pa. qui fi.di. vide qd nōꝛ in.c.inter alia de
imu.ec. ⁊.ꝺ.c.cum dilecta. ⁊.ꝺ.c.quoniam.
Qꝺ nō. quia facit ad multa.
11 Quid ſi eps ñ hꝫ caplm. qꝛ eccl'ia ē deſtrū
cta ꝑꝑ guerras ⁊ huiuſmōi. ℞. Pa.in.c.i.
de his q̄ fi.a ꝓla. dñt doc. ꝙ loco canonico
rū. aduocet aliquos clicos honeſtos.ar.65
di.ſi foꝛte. ⁊.l. vbi abſñt.ff.de tu. ⁊ cu.dan.
bonus tex.17.q.4.nullus res. Et hoc ē vtile
ſeruare etiā in alienatōe eccleſie iſerioꝛis.
12 Utrum neceſſitate occurrēte q̄ nō patiſ vt
hēatur recurſus ad ſuperioꝛem: licite poſſit
fieri alienatio ſine eiuſdē ſuperioꝛis licētia
vide.ſ. Juramentum.4.§.i.
13 Quis dicaſ ſupioꝛ: vt pro lnia ad ipm re
curraſ i cā alienationis rei eccleſiaſtice. ℞.
ꝙ in nō exēptis ē eps ꝓpꝛius. Jn exēptis ē
ꝓlatus ipoꝝ ſb qbus ſūt. vt abbes in eccl'ijs
ſibi ſubiectis. ⁊ miſtri mioꝝ quo ad mona
ſteria ſcē Clare. ⁊ ꝓuinciales ꝓdicatoꝝ quo
ad ſua mōaſteria. Jta eliciſ ex nō.i.ꝺ.c.cle.
i. ⁊ ꝑ Car.in.c.ſtatuimus de tranſac.
14 Utrum recipiens rem eccleſie ſine obſer
uatione ſolēnitatis teneatur eam reſtituere
℞. ꝙ ſic ſm Mo.ti.de alie. etiam cum fru
ctibus: nec pōt repetere pretium ab eccleſia
12.q.2.non liceat.10.q.2.hoc ius in aūtico ꝺ
nō alie.§.i. Limita hoc veruȝ ꝙ non repe
tit pretium ab eccleſia niſi conuerſum fuiſ
ſet in vtilitatem eccleſie.ar.c.i.de depoſito
Do. ⁊ aliam limitationem ſm.ꝺ. An. ꝙ qñ
cā lītia fuit alienatōis: lꝫ nō ſit ſeruata foꝛma
nō teneſ i ꝯſcia. qꝛ ſolēnitates adinuente ſt
ad euitanduȝ deceptiōes. Et iō qñ deceptō
non ſubeſt ⁊ fuit cā lītia alienandi non te
neſ reſtituere i ꝯſcia. qꝺ bñ nō. recitat Pa.
in.c.qꝛ pleriq̄ꝫ de imu.ec. ⁊ ē equiſſimum.
Utrum ꝓlatus eccl'ie poſſit renuntiare ex 15
ceptioni competenti eccleſie: aut tranſigere
euidenẜ in damnum eccleſie. ℞. Pa.in.c.i.
de depo. ꝙ nō ſm Jnno. ibidem niſi ex ſpā
li conceſſione pape. facit.l.preſes. C. de trāſ
ac. ⁊.l.contra iuris ciuilis regulas.ff.ꝺ pac.
Ex quo infertur ꝙ non poteſt cedere liti ⁊
cauſe aut tranſigere niſi ſit cauſa euidens ⁊
debita ſolēnitas ſi actio ſit ad rem imobilē
iuxta nō.in.c.nulli liceat de re.ec.non alie.
Si vero ſit ad rem mobilem. ſic pōt. vt nōt
glo.in.ꝺ.aūtica hoc ius. Et hoc eſt veruȝ
per.l.cum hij.§.ſi cum lis.ff.de tranſ. ⁊.l.ñ
ſolum. C. de pre.mi. Quis aliqui teneant in
diſtincte ꝙ tranſigere pōt. vt nōt Albꝛi. in
ꝺ.aūtica hoc ius.
Utrum pꝛelatus ſolus poſſit repudiare le 16
gatum ſine ſolēnitate pꝛefata. ℞. vt colligo
ex conſilio.ii. Pau.de caſtro. ꝙ non: ſꝫ do
nationem ſic. ⁊ dicit pꝛobari ⁊ bene ex.l.
magis puto.§.fundum.ff.de re. eoꝛum que
ſub.tu. Rō diuerſitatis eſt quia in donatōe
non acquiritur donatario niſi volenti ⁊ nō
ignoꝛāti. ſꝫ i legato ſuffic̄ factū teſtōꝛis ſoli⁹
acquiriſ eni ignoꝛanti lꝫ reuocabl'r.l. cum
pateꝝ.§.ſurdo.ff.de le.2. ⁊.ꝺ.§.fundū. ergo
legatum eſt queſitum ipſo facto. Et ſic intel
lige nō. per doc.in.c. vt ſuper de re.ec.non
alie. ⁊ in.c.tua.de hijs que fi.a pꝛela. Et mi
hi placet: Quis. Fede. conſi.9. conſuluerit
ꝙ etiam legatum pōt repudiare. Et cuȝ Fe.
eſt Jnno.in.c.2.de do. Bar.in.l.iubemus
nullam. C. de ſa.ſan.ec. vbi bene diſtinguit
⁊ Pa.in.c.i.de dolo ⁊ contu. vbi late pōit
ſed eos non ſequoꝛ. niſi qñ qꝺ legatur eſſet
de hijs que alienari ſine ſolēnitate pñt ante
factum. ſed poſt factum ſic ſi cauſa lītia ſub
eſſet. Et idem dic in quocunq̄ꝫ ꝓhibito alie
nari ſine aliq̄ ſolēnitate vl' conſenſu alteri⁹.
Utrū Jconom⁹ eccl'ie. cui coīſſa ē i aliquo 17
cāu alienatio poſſit illā facē ꝯſanguineis ſuis
℞. Pa.i.c. vt ſup.de re.ec.non alie. legiſte
tenēt ꝑ autēticā qbuſcūq̄ꝫ modis. C. de ſa.
ſan.ec.poſitā.10.q.2.ꝙ ñ: nec ali⁹ admiſtra

toꝛ cuiuſcūqꝫ ↄditōis ſic. Sꝫ Pa dicit ñ eē
veꝝ i ꝓlato:ſꝫ bñ i yconomo ⁊ alijs. Ego tñ
credo ꝙ i ↄſcia ſi ex cā litia facit excuſet. ⁊
valeat talis alienatio.ar.c.i.de coba.cle. ⁊
nu.in tex. ⁊ in glo.
18 Quid dr̄ ꝑpetuū. R̄.glo.io.q.2.hoc ius.
Prio qδ durat vſqꝫ ad.30.ānos inſti. de ꝑ
pe. ⁊ tēpo.ac. Scδo qδ durat q̄ꝫdiu viuit
cui ↄcceditur.ff.pro ſocio.l.i. ⁊.c.ꝑcaric.io
q.2.Tertio qδ durat q̄ꝫdiu penſio ſoluatur
inſti.de loca.§.adeo.Et ſic oīs tal' ↄtctus ꝑ
hibet ſine ſolēnitate ⁊ i cāis ꝺ gbꝰ s.dcm̄ ē
19 Vtꝝ terre ſculte date ad cl'turā cū ꝓmiſſio
ne dandi cas i emphꝫiꝫ poſſint dari poſt cul
turā ipaꝝ.R̄. Pa.in.c.ad aures de re. ec.ñ
alie: ꝙ ſic.extirpantibus ſiue eoꝝ heredibꝰ
alijs non.niſi ſeruata debita ſolēnitate. qꝛ
non ſunt ampliꝰ terre ſilueſtres.
20 Vtꝝ ſede vacāte poſſint alienari bona ec
clie.R̄. Pa.i.c.i.ne ſe.ua.ꝙ aut ſi bōa q̄ ſer
uādo ſuari ñ pñt.tūc i ecclia ep̄ali yconomꝰ
ſiue capl'ꝫ ſ.ne alia lnia poterit. Sic dicimꝰ
i tutore.l.lex q̄ tutores.C.de admi.tu. ⁊.l.tu
toꝛ q reꝑtoꝛiū.ff.co.Si vero bona ſuari
pñt.tūc in ecclia ep̄ali nō poterit alienari ſi
ne lnia pape ſolum.ar.ꝺ.c.i. ⁊ in.c.i.de re.
ec.non ali.li.6.In ecclia vero inferioꝛi.tūc
ſi magna vrget neceſſitas. ⁊ ecclia diu ē va
catura:nec pōt comode expectari creatio ꝓ
lati.tunc in iſtis duobus caſibus dicit In
no.ꝙ dabitur curatoꝛ bonis. ⁊ per illū fiet
alienatio:nec prius poterit fieri.Et ꝑ archi
ep̄m añqꝫ ſit datꝰ admiſtratoꝛ ecclie vacāti.
vt in.ꝺ.c.li.6.facit.l.3.ff.de cu.bo.dan. ⁊ qδ
nōꝛ in cle.2.de re.ec. nō alie. ⁊ concoꝛ.An.
⁊ Hu.Similiter non valet alienatio facta a
ſciſmaticis ſ intruſis.de ſciſ.c.i.12.q.2.aliena
tiones.Et tenetur q eā recipit reſtituere nō
ſolū rem:ſed ēt fructus ꝑceptos. ⁊ q ꝑcipi
potuerunt a iuſto poſſeſſoꝛe.c.grauis.ꝺ re
ſti.ſpo.Et ē excōicatus q intꝫ talibꝰ aliena
tionibus.vt.j̄.Excōicatio.7.caſu.9.
21 Vtꝝ ꝓlatus hñs bōa diſtīcta a bōis capl'i
poſſit illa ↄcedē alicui ad vitā ipius ꝓlati ſi
ne capl'i ↄſenſu ⁊ alia ſolēnitate.R̄. Pa.i.c.
ↄtinebat.de hijs q̄ fi.a ꝓla.ꝙ ſe.ↄſi.ſi.ienꝫ
ꝙ ſic.Vide doc.in.c. vēiens.de tranſac. ⁊
maxime cā pietatis.per tex. iuncta glo.16.
q.i.poſſeſſiones.Vide Archi.in.c.i. de re.
ec.non alie.li.6.
22 Vtꝝ i alienatōe rei minoꝛis requirat aliq̄
ſolēnitas.R̄.Inno.in.c.i.de re.ec. non ali.
li.6.ꝙ ſic.ſ.cāe cognitio ⁊ decretum ⁊ cā
litia.C.de ꝑ.mi.l.minoꝛū. ⁊.l.ſi minores. ⁊
ff.ꝺ re.coꝝ q ſunt ſub tu.l.magis puto.§.ñ
paſſim. ⁊.§.ſi es.Et hoc verū ēt in mobili
bus ꝑtioſis ſm eundē ibidē.al' hꝫ ↄ poſſidē
tē rei vēdicationē.ↄ tutorē aut curatorē ꝑſo
nalē actionē tutelle:l' negotioꝛū geſtoꝛū.ꝺ.
§.ſi es. ⁊.§.ſe.C.de pꝛe.mi.l. ⁊ ſi pꝛeſes.Et
dicit ibidē Inno.ꝙ decretū ē ſnia. ⁊ nō ipo
nitur ſine cāe cognitione. ⁊ iō in ſcriptis eſt
dādū.C.de ſen.ex ꝑi.re.l.2.ff.de re.eoꝝ qui
ſūt ſub tu.l.i. ⁊.ꝺ.§.ſi es. ⁊.ꝺ.l.mioꝛū.Sepe
tñ in iure decretum vocat auctas. l.i. C. de
mi. ⁊.l.i.C.qñ decre.opus non eſt.
De alienatione poſſeſſiōis date ſub cōdi 23
ctione ne alienet.vide.j̄.Donatio.§.47.
Vtrū valeat alienatio fcā ꝑ eū q coiſit ca 24
pitale crimē:ēt ad piā cām.R̄.Inno in.c.
qꝛ ꝑꝑ.de elec.ꝙ alienatio tꝫ:dūmō fiat añ
ſniam.l.poſt ↄtctum.ff.de dona. ⁊.l.ſi qs pꝰ
hac.C.de bo.ꝺā.q̄ ꝑcipit ꝙ bona illꝰ q ca
pitale coiſit crimē publicēt:itelligēda ē pꝰ
ſniam inuēta.l' ex ſuſpitōe pene alienata. vt
ff.de dona.cā moꝛ.l.ſi aliqs.Fallit i crie leſe
maieſtatis.vt in glo.ꝺ.l.poſt ↄtctū.ſilr ⁊ he
reſ.vt in.c.cū ſm de here.li.6.niſi ſūt i coiſ
ſuꝫ adie coiſſi cris.vide.j̄.Hereticꝰ.Iō dic
i q̄cūqꝫ crie ꝑ qδ ipo fcō bona ipi ꝑpetrāt
eſſent confiſcata.
Vtrum alienatio in fraudē creditoꝝ vel 25
ꝑſonoꝛū valeat.R̄.Inno.vbi s.ꝙ ñ.qꝛ vēit
ruocāda.vt.ff.ꝺ hijs q̄ i fra.cre.ꝑ totū Inno
plꝰ q̄ꝫuis ñ ſit facta i fraudē.ſi tñ fraus ē i ipo
fcō reuocat.l.oēs.§.lucius.ff.eo.ti.
Vtrum alienatio rei litigioſe valeat.vide 26
j̄.Ceſſio in prin.
Vtꝝ aliēatio fūdi dotal'.l' reꝝ donataꝝ ꝑꝑ 27
nuptias valeat.vide.j̄.Dos.§.11. ⁊.12.
Qui pꝛohibeantur alienare.vide.j̄.Do 28
natio.§.4.cum ſequentibus.
De aliēatōe bonoꝝ mobiliū q̄ ſuādo ſua 29
ri ñ pñt fcā ꝑ eccliaſticas ꝑſonas.vid.j̄.Cle
ricus.i.per totum:

a **Limenta.** Alimētoꝛum appellatōe ve
ſtimēta ⁊ calciamēta itelligūt i legatis
vt.ff.ꝺ ali. ⁊ ci.le.l.legat.Idē dico ſi legatꝰ
ē victus.vt.ff.de ver.ſi.l.verbo victus. Se
cus ſi cibaria ſūt relicta.vt.ff.de ali. ⁊ ci. le.
l.añpe.Itē noie alimētoꝝ veniunt medicie
ſm Dy.Ang. ⁊ Imo. in.l.ſi cū dotem.§.ſi
maritus.ff.ſo.ma.ꝑ.l.verbo victus cum ſe.
vbi ē cāus.ff.de ver.ſi. ⁊ ꝓbat in.l. legatis.
ff.de ali. ⁊ ci.le. ⁊ Bal.in.l.in rebus.ff.co
mo.Quis dixerit ↄrium in.ꝺ.§.ſi maritus ꝑ
copulā q̄ ponit inter diuerſa.vt nōt glo. in
R̄ica.ff.de iu. ⁊ fac'igno.Hoc ñ ē verū.qꝛ
ibi ponitur inter genus ⁊ ſpēs. vt i ſili nōt
glo.i.l.i.C.de ſer. ⁊ aq̄.ſed appōne cibario
rū nō veniūt medicine ſm Ang.i.ꝺ.§.ſi ma
ritus.Silr nomie alimoie veniūt neceſſaria
vite ſm Pa.in.c.cū ſm de pꝛebē. ⁊ pꝫ ex.c
ñ liceat.ꝺ ꝑbē.in fi.lre.E nomē vite nēcia it
poꝛtat.veſtes:cibos medicinas: ⁊ huiuſmo
di:ſic dicimꝰ de alimētis legatis i.ꝺ.l. legat
⁊ ibi tꝫ Bar.ꝙ ille cui debent alimēta dꝫ
hre expēſas ꝓ ſtudio nēcio.ſine quo viuer
ñ poſſet ſꝫ cōdecētiā ꝑſone.puta gramaticā
⁊ huiuſmōi.Secꝰ de expēſis i ſtudijs i qbꝰ
dꝫ militare.ſine qbus bñ pōt viuere hone
ſte ſm ↄdecētiam ſue ꝑſone.Idē nōꝛ in.l.ꝺ
bonis.§.nō ſolū.ff.de car.edic.
1 Quis tñr ad alimēta ꝓſtāda.R̄.ſꝫ Azo.i ſū.
C.de alen.li. ⁊ Ho.in ti.Alimēta.ꝙ ꝑmo
ꝑētes liberos. ⁊ liberi ꝑētes alere tñr. ⁊ oīa
onera inuicē ſufferre.vt pꝫ.C.eo.ꝑ totū non
tñ de ere alieno.vt.ff.eo.ti.l.ſi qs. §. parēs.
Nō.tñ ꝙ noie pr̄is hic veniūt aſcēdētes ex
linea pr̄na. ⁊ matris noie ex linea materna
Eſt tamē dr̄ia.quia mater non tenetur.niſi
pater vel aſcendentes ex eius linea deſierit
vel ſint egētes.vt.l.ſi quis.§.vtrum. ⁊.l.nō
quēadmōꝫ.ff.eo.ti.Falit hoc ēt qñ filij pñt
ſibi ſufficere i alimētis:l' ex bōis ſuis:l' ex ar
tificio.Lita ſm Bar. niſi ſit nobilis cui nō
deceat talē artē exercere.Et idē puto i libis
circa ꝑentes ſuos.ff.eo.l.ſi qs.§. ſed ſi filiꝰ
Nec diſtinguo an ſit emancipatus vel ne an
ſit litus l' ne.qꝛ de iure canonico tā pr̄ q̄ꝫ mr̄
tenetur alere ſpurios.vt notat Inno.in.c.
2.de rſā. ⁊ Pa.i.c.cuꝫ hꝫet.de eo q du.quā
po.ꝑ adul.Fallit ēt.vt.j̄.Filius.§.21.Scδo
vir vxorē ⁊ vx virū ſi vir ſit iops ⁊ vxoꝛ lo
cuplex.C.vñ vir ⁊ vx.aūt.preterea.ff.ſolu.
ma.l.ſi cum dotē.ff.ad ſil'.l.i. ff. de iu. do.l.
mutus.Et hoc verum niſi vir vel vxoꝛ eēt
i clpa q̄minꝰ exhiberet debita obſeq̄a alteri
ar.l.iulianus.§.offerri.ff.de ac.emp.cū ſy.
Tertio fr̄ fr̄em ſi egeat ſm glo.i.l.ꝑentū. C.
de alē.li. ⁊.ꝺ.l.ſi quis a liberis.Et eā appꝛo
bat Sali.i.ꝺ.l.ꝑentū dicēs eē rōabile. qꝛ ſi
tñr.alet fr̄em nālem tñ.vt in aūt.licet.C.de
nā.li.multo magis nālē ⁊ litiꝫ.ar.ff.de ad
mi.tu.l.tutoꝛ ſm dignitatē.§.in ſoluendis.
Quarto ſuus a dño.ff.de adi.le.l.cū ples.§
ꝑ c.Alioquin fiet qδ ē i.l.2.ff.de hijs q ſi ſui
l' ali.iu. ⁊ i.l.ſi ſanꝰ.C.ꝺ lati.li.to. Quito ſo
cer nurū ſuā.ꝺ.l.ſi qs.Sexto tutoꝛ mr̄eꝫ pu
pilli ⁊ ſoroꝛē ſi egēt.l.ſi pꝰ i pꝛi.ff.ꝺ tutel.Et
nō.ꝙ alimēta dñt ꝓſtari ſꝫ ↄſuedinē regiōis
arbitrio boni viri ⁊ ſm facultatē debētis ⁊
dignitatē legatarij ſm Bar. in tractatu de
duobꝰ fr̄ibus.facit.l.alimēta.ff.de ali. ⁊ ci.le.
⁊.l.cū hij.§.cū i perſona.ff.de tranſac.

a **Ltare** duplex ē.aliδ ſta
bile.qδ qδ i ecclia
ↄſecrata ñ pt ↄſtrui.niſi qδ ep̄s ꝓpꝰ
ↄſecrauerit:l' ↄſecrari ꝑmiſit.ſ.ab alio ep̄o.
68.di.c.q̄ꝫuis. ⁊ ꝺ ↄſe.di.i.c.nllꝰ el.2.Aliδ
āt dr̄ viaticū.ſ.in via poꝛtādū l' poꝛtabile ſꝫ
Io.an.i.c.qm̄ de ꝑuil.li.6.Et nō.ꝙ iſtδ alta
re poꝛtatile.aliqñ ſit ex tabula ⁊ lapide.ita
ꝙ lapis ē ſigillū: ⁊ ſepulcrū ē i ligno.Aliqñ
vō ſit ex lapide ſolū. Ita ꝙ i ipo lapide eſt
ſepulcrū.Aliqñ cū ligno ⁊ lapide.Ita tñ ꝙ
i lapide ē ſepulcrū ⁊ ſigillū: ⁊ pōt lignū ꝓ
augēda eiꝰ latitudie.Aliñ ſit i lapide ſolo ſiñ
ſepulcro ⁊ religjs.Et iſtis.4.mōis ſolūmō
pōt fieri.Et dꝫ eē latū ꝙ ſuꝑ eo poſſit ſtare
hoſtia ⁊ calix.ar.c.ↄcedimus.de ↄſe. di.i.
Vtrū debeat eſſe ↄſecratū ab ep̄o tā ſtabi 1
le q̄ꝫ viaticū.R̄.ꝙ ſic.ꝺ.c.nullos. ⁊.ꝺ.c.ↄce
dimus. ⁊.c.qδ in dubijs de ↄſe.ec.vel al.
Quō execrat altare.R̄.ſꝫ Pa.in.c.ꝓpo 2
ſuiſti de conſe.ec.vel al.ꝙ duobus modis.
Pꝛio qñ menſa altaris ē mota.i.qñ tabula
ſuꝑioꝛ de loco cui ↄpaginat āmouet ſꝫ In
no.i R̄ica ꝑdicti ti. ⁊ Ho.i.c.i.eo.ti.Et hoc
veꝝ i altari ſtabili. ⁊ lꝫ in ipa mēſa ſit foꝛamē
ↄſecratōis tñ ſi rēoueat mēſa a ſtructura exe
crat altare.qꝛ ↄſecratio itelligit ꝑncipl'r i cō
iūctōe lapidis ſuperioꝛis ⁊ ſtructure iferio
ris.Secuſ ſi totū transferetuꝛ cū ſibi coherē
tibus.Secꝰ i poꝛtatili.qꝛ ñ execrat niſi āmo
ueat illud ꝑuū ſigillū ↄtinēs ↄſecratōēꝫ:qñ
factū ē ita ꝙ i lapide ſit ſepulcrū.Sꝫ qñ la
pis ē ꝓ ſigillo i ligno.tē.ſꝫ Io.an.i.c.ligne
is eo.ti.āmoto lapide a ligno ē execratum.
Qñ vō ē fcm̄.ſo mō.tē ſi lapiſ āmoueat a li
gno.Abbas ⁊ Io.an.i.ꝺ.c.ligneis tenēt ꝙ
ñ execrat.qꝛ ↄſecratio ē i ipſo lapide. Pa.
ibidē dubitat qꝛ cū recipiat foꝛmā ab ipſo
ligno ⁊ lapide.puta.qꝛ lapis ē ita ꝑuus ꝙ ñ
ſuffic ad foꝛmā altaris viatici:ſublato ligno
ē veꝝ dicē ꝙ altare patit enoꝛmē leſioneꝫ.
Tu dicas veꝝ eē qñ lapis ē ita ꝑuus ꝙ ñ pt
ↄtinē calicē cū hoſtia eo mō q̄ dꝫ ſr̄ ipꝫ pōt
ad celebrādū al' vera ē opi.abbatis ⁊ Io.
an.Scδo mō execrat qñ enoꝛmit ē fractuꝫ
ꝺ.c.ligneis. ⁊ ibi dicit Pa.ꝙ vbicūqꝫ ↄtin
gat enoꝛmis fractura in altari execratur.qꝛ
vr̄ ꝑdet foꝛmā.Secus ſi fractura ñ ſit enoꝛ
mis.Iſto ſolū mō execrat altare poꝛtatile.
quarto mō dcm̄. ⁊ ñ alijs modis.Et nō.eū
dē Pa. ⁊ glo.i.ꝺ.c.i.ꝙ enoꝛmiter frangit ⁊
execrat altare ſtabile ſi aliqs de lapidibus
tangētibus ipſā ↄſecratōem vel ſigillum eſt
amotus.Et nō.ꝙ qñ ſit conſecratio altaris
b 4

ſit vnū foramē puum in menſa lapidea alta
ris.vel ante altare:vel in latere dextro.ꝛ pꝰ
ↄſecratōem claudit lapide puo.ꝛ dr ille la
pis ſigillū.qꝛ denotat illꝫ ↄſecratū ꝛ ibi po
nitur reliquie ꝛ nomen epī ↄſecrantis ꝛ ſā
cti ad cuius honorem conſecratur.
5 An aūt poſſit poni corpus xpī ↄſecratuꝫ
ꝓ reliquia. Inno.cū ↄſilio aſſiſtentiū rn̄dit
ꝙ nō. Fert tn̄ ꝙ leo papa dedit ptē corpal.
ꝛ corporis xpī in ↄſecratōe cuiuſdā eccl̄ie
hec Pa.in.d.c.ꝑpoſuiſti. Tenet An̄e.li.6.
ti.39. ꝙ altare portanle poteſt conſecrari ſi
ne reliquijs allegat.c.ↄcedimus ꝺ ↄſe.di.i.
Et iura que vident ↄ̄ria dicit ꝙ loquunt in
altari ſtabili. Et ꝙ n̄ ſint neceſſarie facit Rꝰ
ca in miſſalibus antiqs.q̄ dicit ꝙ ſi reliquie
nō fuerint omittat illa particula illius orōis
q̄ dr poſt ↄfeſſionē.ſ. Oramus te dn̄e p me
rita ſanctorꝫ tuorꝫ quorū relique hic ſūt. ꝛc̄.
4 Utrū execrata eccleſia execret altare. R.
Pa.in.d.c.ꝑpoſuiſti ꝙ nō.qꝛ eccleſia pōt
deſtrui abſqꝫ hoc ꝙ deſtruat altare. Secus
ſi poluat.qꝛ tūc ēt poluit altare.ꝛ indiget re
conciliatōe.hoc intellige de ſtabili altari:n̄
de viatico:ſeu portatili.
5 Utrū plura altaria poſſint eodē die i eadē
eccleſia ↄſecrari. R.ꝙ ſic.ſicut ꝛ plures epī
eodē die ↄſecrari.c.cū ſis de ↄſe.ec. vel al.
6 Utrū altare in eccleſia cōſecrata poſſit di
rui ſine licētia epī.vr ꝙ nō.ar.c.placuit de
ↄſe.di.i. Secus ſi n̄ ↄſecrata.ar.a ↄ̄rio ꝛ glo.
i.c.ꝙuis ꝑalle. Idem dic de erectōe qꝺ ꝛ de
diruitione.
7 Utrū ſacerdos poſſit ↄſecrare altare. R.
ꝙ non.26.q.6.miniſtrare.
8 Utrū in altari in quo epūs celebrauit poſ
ſit pſbiter eodē die celebrare. R.ꝙ n̄ de cō
ſe.di.2.c.ſi.niſi de licētia epī: aut neceſſitate
cū epūs n̄ pōt pficē.7.q.1.nihil hec gl.i.d.c.ſi.

a **Lternatiua** pēal. Se
cundum.
Bar.in.l.qcunqꝫ.C.de ſer.fu.ſi ꝟ
ba dirigūtur iudici tūc optio ē iudicis.puta
cū dicit puniatur vel ↄdēnet. Si vero diri
guntur reo.puta ſoluat mille vel exhibeat
medietatē ꝛ huiuſmodi.tūc optio dat reo
Si vero verba n̄ diriguntur nec iudici nec
reo.puta.dicit ſtatutū ſu pena pedis ꝛ huiꝰ
modi.tunc in penis corporalibus electio ē
iudicis.l.i.§.expilatores.ff.de effrac. In pe
cuniarijs vero erit rei.ar.l.plerūqꝫ.ff.ꝺ iu.
do. Et ſilis diſtinctio fit i legatis p Dy.ꝺ re.
iu.li.6.ꝛ doc:in.l.lucio.ff.de le.2. Si vero
legatū ſimpliciter ſit alternatiue n̄ magis re
ferēdo verba ad hrdē ꝙ̄ ad legatariū .tunc
electio eſt legatarij.vt puta. Lego ticio fun
dum vel vſūfructū vendicabit ticius quod
voluerit.vt in.d.l.lucio.
Utrū qn̄ quis tenet ad alterꝫ duorꝫ ſub alt 1
natōe poſſit dare qꝺcūqꝫ voluerit. R.glo.
in.c.inter ceteras de reſcrip .ꝙ ſic .inſti.de
here.inſti.§.pe.C.de ↄdi. indebi.l.pe.ꝛ.d.
l.plerūqꝫ .ff.de le.2.l.ſi ita.ex̄. de ꝑben.re
ferente. Contra inſti.de le.§.ſi gn̄aliter Sol
uit glo.ꝑdicta vera pria iura:niſi eligēs fue
rit in mora.ff.de op.le.l.mācipiorꝫ.ff.de le.
l.ſtatulíberꝫ.§.i.ff.de ſolu.l.ſtichū. prio. R.
ff.de pe.hr.l.itē.§.idē recte ait. Un̄ tal' ſi lo
co ꝛ tpre debito offerat alterꝫ cui tenebat ꝛ
noluit recipere liberat dꝫbitor. Un̄ ſi p:ret l'
alio mō alienaret nō ꝑꝑ hoc tenētur ad al
terū ex quo ſolus creditor ē in culpa p iura
primo allegata. Sed ſi nullus ſit in culpa:
debens duo alternatiue.puta.ſtichū aut pā
philū.ſi periit periculū primi ad ēptorem.
periculū ſcḋi ad vēditorē ptinet.l.ſi in ēptōne
§.ſi ēptio.ff.de ac.emp.ꝛ ven.

a **Mbitio** ſm Ale.ꝑa ſe tra
ctam de auaritia
q.7.ē appetitus potentie. Potētia
aūt pōt appeti ꝓut p illā acqrit honorificen
tia.ꝛ ſic reducit ad ſuperbiā.vel ꝓut eſt ap
parēs ſufficiētia vel habūdantia.ꝛ ſic redu
cit ad ↄcupiam oculorꝫ.vn̄ Aug.prio cōfe.
Auaritia poſſidē vult multa.ꝛ tu dn̄e poſ
ſides oia. Potētia ꝟo dr in poſſeſſōe oiuꝫ
Un̄ gl.ſup illud. Cognoui qꝛ dn̄s meꝰ es
qm̄ bonorū meorꝫ nō eges ait . Quātulibet
auarus ſit ſuffic̄ tibi deus.ꝛ cui auaritia ter
rā querit poſſidere totā.adꝺ celū.adde qꝺ
plus ē qui fecit celū ꝛ terrā. Et iō Aug .i li.
de vera religione. Ambitio ſeculi ſuꝑbos
facit:cōcupia curioſos. Et i li.ↄfe. Iuſiſti vt
contineā a ↄcupiſcētia carnis:ↄcupia oculo
rꝫ ꝛ ambitione ſeculi.
Utrū ambitio ſit peccatū mortale. R.ꝙ n̄ 1
ſp.ſed primo rōe finis.ꝛ ē tūc qn̄ in tali ap
petitu conſtituit finē.ſ.qꝛ patus eſſet qꝺcun
qꝫ mortale cōitere ꝓ ↄſequendo potentiā
vel honorificētiā.vel ſcḋo rōe rei q̄ appetit.
vt puta.qꝛ appetiuit vel plā bn̄ficia eccleſia
ſtica.ar.c.qꝛ in tn̄ de ꝑbē.niſi in caſu licito.
De quo dic.vt.ſ. Clericus.3.§.2.vel aliqꝺ
beneficiū vel offm̄ ſeculare vel eccleſiaſticū
ſciens ſe indignū rōe crīs l' ignorāte ꝛ hꝰ
modi.qꝛ tūc eſt mortale. Rō qꝛ vult qꝺ lex
ꝓhibet. Silr̄ dico cū appetit beneficiū aut
dignitatē q̄ hꝫ curā aiarum pricipaliter ꝑꝑ
honorē vr̄ mortale rōe ꝑdicta.facit in ar.c.
ſtatuimus.61.di.ꝛ.c.lꝫ.8.q.i.ꝛ optie.c.mi
ramur.61.di. Et hoc intelligo ſi ſit delibera
to volūtatis:al' veniale peccatū cōiter eſt.

a **Mor** ſui ē qn̄ qs nimis dili
git ſeipſū. q̄rendo dele
ctatiōes corporis nimis ꝛ quietē
carnis.ꝛ ꝓcedit ex luxuria q̄ ē peccatū mō
tale.ſolū ſi ꝑꝑ eū n̄ iplet ꝑcepta vel facit ↄtra
Alr̄ cōiter ē veniale.q̄ tn̄ amor ſui ē ille qui
aliqn̄ ↄducit vſqꝫ ad ↄtēptū dei.vt dic̄ Aug.
Et ab iſto ꝓcedit prudentia carnis.de qua
ſ. Prudentia.

a **Micitia** vide.ſ. Diliget p
totū ꝛ.ſ. Placet.

a **Mor** ſeculi ē filia luxurie .ꝺ
q̄ vide.ſ. Diliget. §.3.

a **Ngaria** ē opus pſonale
ꝛ munus mere
pſonale. Munus āt mere pſonale
dr qꝺ pōt labore corporali expleri ſine de
trimēto rerꝫ.vt in.l.munerū.la.2.ff.de mu.ꝛ
ho.p angaria ꝟo in qbuſcunqꝫ ↄſiſtit.vt vlt
glo.in.l.neminē.C.de ſa.ſan.ec. Et bene.qꝛ
dictio p auget.vt.l.vrbana.§.pnoctare. ff.ꝺ
ver .ſi.ꝛ nōr in.c.ſi conſtiterit de ac. Et ſic
ē munus mixtū:ſicut angaria mere pſōale ē

a **Ppellatio** eſt a mino
re ad ma
iorē iudicē ꝓuocatio ſm canones
2.q.6.ois oppreſſus.ꝛ.c.ſe.ꝛ.c.placuit.
1 Qn̄ ē appellandū. R.ꝙ.ſ.x .dies a die la
te ſnie.vt.C.de ap.aūt.hodie vero. Fallit in
abn̄te ex ꝓbabili:vel nōria cā.qꝛ talis.ſ.x.
dies a tpe quo ſciuit ſniam lataꝫ pōt appel
lare .vt.C.quō ꝛ qn̄ iudex.l.ab eo.ff.quan
do ap.ſit.l.i.§.fi. Et hoc verū niſi ſit contu
max vere in n̄ cōparēdo.vel veniēdo ad iu
dicium.qꝛ tūc nō audit niſi vēiat iudice ſedē
te adhuc ꝓ tribunali.l.diuus.ff.de in ītē.re.
Secus ſi fuiſſet ↄtumax in reſtituēdo.qꝛ pt
appellare.l.creditor.ff.de ap.
2 Utrū appellatio interpoſita poſt excōeꝫ:
vel interdictū:vel ſuſpēſionē ab offō:vel ab
ingreſſu eccl̄ie tollat ipſarꝫ cenſurarū effec
tū. R.ꝙ n̄ tex.ē in.c.is cui.de ſen.ex.li.6. Et
hoc verꝫ qn̄ tales cenſure abſolute ſūt iflicte
Rō.qꝛ ſecū trahūt executōem.c. paſtoralis
de ap. Secus eſſet ſi ſub ↄdictōe forēt poſi
te.vt puta ſi n̄ ſolueris hinc ad menſē excōi
co te vel ſuſpēdo:vel ſi non feceris hoc.vel
illud.qꝛ tūc ſi ante ↄdcōis euentū appellaue
rit lꝫ tūc.bn̄ ſuſpēdit .vt i.c.ꝑterea el .2.de ap.
3 Quid ſi dicat. Excōico te ſi appellaueris
R. Inno.i.d.c.ꝑterea ꝙ appellatio ſuſpen
dit effectū. Sed dubiū eſſet ſi dicit. Excōico
te ſi diſpoſueris ad appellandū. Et tūc dico
ꝙ in caſu in quo tal' ꝑlatus n̄ pōt prohibere
appellatonē n̄ erit excōicatus.alias ſic.
Utrū excōicatus poſt litiam appellatōem 4
ſit euitandus. R.ꝙ nō vt nōr in.c.lꝫ de ſen.
ex.li.6.ꝛ.c.paſtoral'.de ap. Uerūtn̄ ſi excōi
catus noiatim ſpāliter ꝛ expreſſe infra tp̄s
a iure vel a iudice determinatū appellatōeꝫ
nō fuerit ꝓſecutus vt debuit.eo elapſo pote
rit publice excōicatus denūciari.ꝛ tūc erit
euitādus tā i iudicio ꝙ̄ ex̄.ꝛ ab actibus litis
remouendus.d.c.lꝫ. Et dꝫ reputari ꝓ excōi
cato poſt talē denunciatōnem:donec finalr
fuerit declaratū appellationē ante excōica
tionem fuiſſe interpoſitam.
Sed vtrū tal' poſt denunciatōem excōica 5
tōis ꝛ deſertōem appellatōis celebrās :aut
igerēs ſe diuinis efficiat irregularis. R. Ar
chi.in.d.c.lꝫ ꝛ ſequit ibidē Ge.ꝙ nō .qꝛ.ex
quo appellatio lia fuit aū excōnem poſita:
ipſā excōicatōem ſuſpēdit. ꝛ lꝫ poſt deſer
tōem appellatōis denunciet excōicatus.nō
tn̄ excōicat:nec vere ē excōicatus.vt ibi pꝫ.
Utrū a qualꝫ ſnia vel grauamie poſſit ap 6
pellari. R.ꝙ ſic ſi ē hois de iure canonico.
De iure ciuili n̄ ab itlocutoria. Niſi quādo
iudex i criali:vel ciuili negotio qōnem p tor
menta interlocutus eſt ↄ̄.l.ante ſniam.ff.de
ap.reci.facit glo.in.l.an̄ ſnie tp̄s.C.quoruꝫ
ap.n̄ re. Rlr āt nō appellat ab interlocuto
ria.vt in.l.2.C.de epi.au. Rō.qꝛ grauamen
qꝺ per eā infert pōt reparari p appellatōeꝫ
a diffinitiua.ſed qn̄ nō poſſet repari liceret.
Quidā tn̄ tenēt ꝙ ēt ab iterlocutoria pōt ap
pellari ſemper.vt.l.aut pretor.§.qd tamē.ff.
de mino. Sed primum verius.
Utrum quis poſſit appellare a declarato 7
re pene legis.vr ꝙ non.qꝛ a pena legis nō
pōt appellari.l.ſi qua pena.ff.de ver.ſi. ꝛ i
c.qꝛ nos ꝛ ibi glo.de ap. Sed tu dic ꝙ̄ a de
claratore pōt. Glo.eſt ſingularis in.c.cupiē
tes.§.ꝙ ſi p.20.dies de elec.l.6.quod nō.
Utrum quis poſſit appellare a denuncia 8
tione aut declaratōe excōicatōis. ſeu alteriꝰ
cenſure. R. Pa.in.c.peruenit de ap. ꝙ ſic.
qꝛ hec non eſt ſententia iuris a qua non li
cet appellare.c.qꝛ de app.ſed iudicis decla
rantis que eſt hois. Facit ad hoc glo.nō.in
c.cupientes de elec.li.6. Et hoc verum niſi
ſit notorius exceſſus qꝛ notorius criminō
ſus nō auditur appellans.facit qꝺ notat. In
no.in.c.ex parte.el.2.de v.ſi. qui dicit ꝙ in
notorijs nō requiritur ꝓprie ſententia.ſed
ſit quedaꝫ iuris executio ꝛ tex.in.c.qm̄ de
fi.preſbi. Quod limito veꝝ quando exceſ
ſus ē ita notorius ꝙ nulla tergiuerſatōe pōt

eclari.
9 Quis pōt appellare. R̷. ille cuius intereſt
alr̄ alui facta nō vʒ. l. i. ff. ꝺ ap. ñ re. ꝛ. c. ex
oꝛe de hijs que fi. a ma. p. ca. niſi qñ ꝓuoca
ret pꝛo eo q ducit ad ſupplicium. vt. l. non
tamiuuat. ff. de ap.
10 Utrū religioſus poſſit appellare. R̷. ꝙ ñ
a coꝛrectione ſuoꝝ pꝛelatoꝝ ſi fiat ſm ſtatu
ta oꝛdis vel rle. c. ad nr̄am. ꝛ. c. repꝛehenſi
bil' de ap. ꝛ. c. cum ſpeciali. eo. ti.
11 Utrū appellatio extraiudicial' ſic ãnullet pꝰ
facta ſicut iudicial'. R̷. ſm Inno. in. c. ex p̄te
el. i. de. ꝺ. ſi. ꝙ ſic facit. c. ad audiam de ap.
In hoc tñ ē dr̄ia ſm eundē Inno. in. c. i. de
hijſ q̄ fi. a ma. p. ca. qꝛ iudex q procedit i foꝛ
ma iudicij dʒ audire legitimas exceptōes ꝛ ni
ſi audiat iuſte appellat ab eo. Sed ſecus eſt
ſi audiat vt iudex: ſed vt priuata pſona pfic
in eo q ñ vt iudex: ſed vt priuata pſona pficē
factū ſuū. qꝛ iſte in foꝛma iudicij nō ꝓcedit
nec ꝓcedere pōt. ꝛ iō ñ dittet q̄n pficiet factū
ſup quo appellat. nec reuocabit niſi ꝓbet
ꝺit. ıs cāe. r. ec iputabit ei ſi ñ audit ꝯdictōez
vel appellationē aduerſarij niſi ꝓbet veri
tatē cāe appellatōis. vt ꝺ elec. c. cū dilectꝰ ꝛ
meliꝰ. c. cū int cāonicos inſto qꝺ nōr in. c. i
terpoſita in glo. in. ꝺ. ſed ēt de ap. Et ſic col
lige ꝙ appellatio extraiudicial' dʒ fieri ex cā
ꝓbata a iure vel ciuili: vel ꝯſuetudinario: l
canonico. Secundo ꝙ tenent geſta ēt poſt
appellatōnem ipſā: niſi appꝛobata veritate
cāe. Tertio nō. ꝙ eo ipſo appꝛobat veritas
cāe q̄ ñ pꝛobat ꝯriū. Quarto ꝙ ſnia excōis
ñ tʒ poſt appellatōez ex cāis liis iterpoſitā:
ēt ſi ñ ꝓbatur veritas. Qꝺ quartū ē ſpāle in
excōe ꝛ ꝯ ſupꝛadicta. Et ē rō. qꝛ nūꝗ̄ dʒ qs
excōicari niſi cā ꝓbet. 2. q. 1. nemo. de hoc
vide Inno. in. c. dilectis filijs de ap. qui in
hoc concoꝛdat.
12 Ubi ꝛ a quo ē appellandū. R̷. ꝙ a iudice
q pꝛonūciauit ꝛ vbi ius reddi ꝯſueuit. Maʒ
rlr q̄ ad cās agēdas ptinēt i eo loco dñt fie
ri ꝛ agitari. ff. de inter. ac. l. voluit. §. qꝺ ait
ꝛ coꝛā iudice qui ſniaʒ tulit. ſi eius ſit copia
nō p vicos vel oꝛtos. ff. qñ ſit ap. l. i. §. dies.
Et ſi nō vult iudex recipere appellatōez pu
nit. l. iudicibus. ꝛ. l. qñ. C. eo.
13 Ad quē eſt appellandū. R̷. ad ſuperioꝛē
ꝛ gradatī. ff. eo. l. imperatoꝛes. ꝛ. C. eo. l. ad
dictos. Si vero a delegato appellat ad de
legantem. C. eo. l. pꝛecipimus. §. eoꝝ. Si āt
a delegato delegati ſeruet foꝛma poſita. C.
q pꝛo ſua iuriſdi. l. vnica in fi. ꝛ i glo. ibidē:
Et ppca dat cautelā. Ra. ful. in. l. eo cāu. C.
de ap. ꝙ eps vel alius oꝛdinariꝰ deleget cāʒ
qꝛ ſi appellat a ſnia: deuoluet ad ipm q iteꝝ
deleget cām appellatiōis q̄ pōt delegari. vt
l. cū poſt ſniam. C. de ap. nō. glo. ꝛ Ange. i
l. eos in pꝛincipio. C. eo. ti.
Qualiter ē fienda. R̷. ſi in ꝯtinēti ſit: ſuffi ē 14
viua voce ſine ſcriptis. C. eo. l. 2. ꝛ. l. litiga
toꝛibus. Si ſit in cōtinēti uic dʒ poꝛrigere li
bellū appellatoꝛiū. ī. x. dies vt dixi. Qui li
bellus dʒ ꝯtinere nomē appellantis ꝛ eius
aduerſariū ꝛ nomen iudicis a quo ꝛ ad quē
appellat. Hec notat. l. i. §. fi. ff. eo. foꝛma ſic.
Ego Titius dico ſniam nullā quaʒ tuliſtis
dñe iudex. B. ꝯ me: cōdēnādo me ſempꝛo
nio in. x. libꝛas pſoluendas. ꝛ ſi aliqua eſt.
ego ſentiēs me grauatū ad talē iudicē appel
lo inſcriptis petens apſos ꝛc̄.
Utrū appellare liceat. R̷. ꝙ ſic qñ ſit ex cō 15
fidentia iuſte cāe: vel ad declinandū indebi
tū grauamen iudicis. qꝛ hoc ſit auctoꝛitate
iuris. ꝛ qꝺ ſit iuris auctoꝛitate ñ hʒ calūpni
am. Et ꝙ liceat appellare ex cāis expꝛeſſis
hētur in. c. paſtoꝛal de ap. Si vero appellet
qs cāe afferende moꝛe. ꝛ aio agrauandi ad
uerſariū ſic ñ pōt fieri ſine peccato moꝛtali
ſi ē in notabile detrimētū ꝓximo ꝛ tenet ei
ad reſtōnem. 2. q. 6. c. q̄cunq̄ʒ pꝛoꝛ. Tho. ſa
ſecunde. q. 63.
Nō. ꝙ timens iniuriā inferri ſibi ab aliq̊ 16
iudice ꝛ accipiēs iter eūdi ad pꝛincipē ꝑci
piat illi ne ſibi iniuriā inferat p hoc vr̄ poſi
tus ſub ꝓtectōe pꝛincipis vt ſic iſtud ꝑceptū
cū arreptōe itineris hēat viʒ cuiuſdā appel
latōis extraiudicial'. Facit qꝺ notat Bar. in. l.
ꝯ pupillo. ff. de no. ope. nū. ꝛ Inno. ꝛ Jo.
an. in. c. vt debitus de ap. facit. c. dilecti in
ar. de ap. ꝙ arreptio itineris ad ſuperioꝛeʒ
ꝯſtituit eū ſub eius ꝓtectōe. ꝛ ſic punit infe
rēs tali iniuriā dū ius ꝯtēnit ꝛ eū ſub cuius
ꝓtectōe ſe poſuit. vt nōt Pa. i. c. i cāi ſ ꝺ ele.

Poſtaſia

a Poſtaſia ſʒ Ale. ſa ſe tractatū de apoſtaſia ē temerarius a ſtatu fidei:
obie eccliaſtice vel religiōis receſſus. Et ſic
collige tꝛiplicē apoſtaſiā. vt ēt nō. glo. i. c. i.
de apo. In pꝛia fuit Julianus apoſtata. vt i
c. Julianus. ii. q. 3. ꝛ quicunq̄ʒ recedit a fiꝺ
2. q. 7. nō pōt. Et iſti ſm Hoſt. in. ꝺ. c. i. ſunt
vere heretici. ꝛ in ipſis hñt locū oia iura. ꝺ
hrēticis ex quo pʒ ꝙ ipſo facto ſunt excōica
ti. c. excōicamus de hereti. el. i. ꝛ ſo ꝛ ita tʒ
Inno. in. ꝺ. c. i. nec teſtm̄ facere pñt. vt. ī. te
ſtamentū. §. 1. In ſa ſūt oēs xp̄iani q nolūt
obedire ſuis p̄latis eccleſiaſticis. 8. q. 1. ſciē
dū. Sed aduerte ꝙ aut iſte inobediēs iō nō
obedit pape: ſeu canonibus. qꝛ nō credit ꝙ
hēant ptātem ꝯdendi canones ꝛ iſte dʒ pu
niri vt hrēticus. 19. di. nulli fas ē. ꝛ ibi dicit.
Hu. ꝙ ē excōicatus ꝛ hrēticus ꝛ ſciſmaticꝰ
c. lʒ de elec. c. excōicamus de hr̄. c. i. de ſciſ.
ꝛ pau. in cle. i. de eta. ꝛ qua. dicit ꝙ ē infāis
ꝛ notat glo. 6. q. 1. infames. ꝛ glo. i. ꝺ. c. gen̄
rali de ele. li. 6. ꝛ ibi Gemi. Aut iō ñ obedit
ñ qꝛ nō credat eū hr̄e ptātem. ſʒ qꝛ ꝯtēnit. ꝛ
tal' grauiter dʒ puniri. ꝺ. c. nulli fas ē. Si ꝟo
nō vult obedire ex quadā ꝯcupiſcētia q̄ ipʒ
tʒ. tūnc minus punit de quo vide. ī. inobia i
ꝑn. In. 3. ſunt large oēs q perdūt deū p pec
catuʒ moꝛtale iuxta illud. 38. di. c. ſi. ꝛ Eze.
Ecce ego mitto te ad gētes apoſtatrices ꝛc̄.
Pꝛopꝛie ꝟo in iſta tertia ſpē ſunt apoſtate
illiꝰ q recedunt ab oꝛdine ſuo: ſiue ſūpte reli
gionis. vt in. ꝺ. c. i. 2. 50. di. c. vlt. de quibus
loquitur Aug. 47. di. c. quātūlʒ. dicens. Nō
ꝗ̄ peioꝛes ꝗ̄ q in monaſterijs defecerunt.
Pꝛo cuiꝰ declaratōe q̄rēda ſūt aliq̄ dubia.
1 Utrū clericus i ſacris q dimittit ſolū hitū
ſit apoſtata. R̷. Pa. i. c. tue de apo. ꝙ ſic. ar.
c. i. de voto. li. 6. Secus ſi eſſet in minoꝛibuſ
ſm Inno. i. ꝺ. c. tue. lʒ alij ꝯriū teneant. ſ. ꝙ
ſint apoſtate tales exñtes in minoꝛibus. Sʒ
mihi plʒ opi. Inno. ꝙ ñ p rōnem quā facit
Pa. in. d. c. tue. qꝛ i. c. vlio de vi. ꝛ ho. cle.
nō punit ſolū ex deſertōe hitus. niſi dittant
ꝛ tonſurā. ꝛ p oia incedant vt laici. Et hoc
veꝝ niſi tales exñtes in minoꝛibus hēant be
neficiū. qꝛ ſi tenēt bñficiū ꝛ dittunt hitū: ſūt
apoſtate. ꝺ. c. ſi. 50. di. ꝛ qꝺ ibi notat.
2 Utrū peccent clerici apoſtatātes. R̷. Alex.
vbi. ſ. ꝙ ſic in pꝛia vice. qꝛ faciunt ꝯ illō qꝺ
dixerunt. Dñs ps hr̄ditatis mee ꝛc̄. ñ tñ po
ſtea ſi ſunt in aliis oꝛdinibus tm̄. nec credo ēt ꝙ
tales peccēt moꝛtalr̄ taliter apoſtatādo p. c.
vltimū de vi. ꝛ ho. cle. ꝛ p. c. Johannes de
cle. ꝯiu. ꝛ qꝺ notat glo. i. ꝺ. c. tue. niſi retine
rent bñficiū ſi qꝺ hēbant. qꝛ nullū votū nec
ꝯ aliqꝺ ꝑceptū faciunt. Et ppea dicit Alex.
vbi. ſ. ꝙ nō efficiunt infames ſi ſolū erāt in
minoꝛibus: ſed alij apoſtate ſic. 3. q. 4. ſi qs
ꝛ ſuo. ii. q. 3. ſi āt Ri. m̄ in. 4. di. 24. tʒ ꝙ etiā
hñs pꝛimā tōſurā ñ pōt eā deſerere ſine pec
cato moꝛtali. Qꝺ limitat ꝺꝺ. naſon verum
niſi cā rōnal' eū moueat ad dimittēdū: ſʒ qñ
ſolū ex ſola libidine laicādi deſerit tūc pec
cat moꝛtalr̄. Sʒ ꝙ ñ peccet moꝛtalr̄ vr̄ veriꝰ
p iura ꝑalle. Alij āt q ſunt in ſacris: ſp ſunt i
peccato moꝛtali. ꝛ ſūt cohercēdi vt redeāt
ad aſſumendū hitum ꝛ tonſurā. vt i. ꝺ. c. tue
Quō āt ſi vxoꝛē accepit. diſpēſatur cū eo. vi
de. ī. Bigamia. §. 8. ꝛ. 9.
3 Utrū i minoꝛibꝰ oꝛdinibus exñtes. poſſint
renunciare clericatui. R̷. Pa. in. ꝺ. c. tue ꝙ
nō verbo. vt in. c. ſi diligēti. de foꝛo compe.
ſed facto ſic: exercēdo actū oio ꝯriū clerica
tui. vt nōr i. c. i. de apoſta. vel qñ monitus vlt
reſipiſcere. Et idē in alijs caſibus a iure ex
pꝛeſſis. De quo dic. vt. ī. Excōicatio. 5. caſu
pꝛimo. §. 22. cum ſe.
Utrū religioſus recedēs incōſulto p̄lato 4
ſuo ꝛ nō ſubiciēs ſe alterius obie ſit apoſta
ta ꝓpꝛie. R̷. ſm Inno. in. c. ſi. de renun. ꝛ in
c. intelleximus de eta. ꝛ quali. ꝙ ſic quantū
cunq̄ʒ retineat habitum ꝛ tonſurā. qꝛ opoꝛ
tet ingrediatur monaſteriū ſi vult euitare a
poſtaſiam. de quo nōr in. c. ex p̄te de tēpo.
oꝛ. ꝛ in. c. Johannes de regula.
Utrum religioſus intrans mōaſteriū ma 5
gis laxū ſit apoſtata. R̷. glo. in. c. ſi. de apo. ꝛ
in. c. ex parte de etē. oꝛ. ꝙ non pꝛopꝛie. an au
tem large ſit apoſtata vide. ī. Religio. §. 34.
Utrum recipiens oꝛdinem ſacruʒ in apo 6
ſtaſia pꝛopꝛie habeat ipſius oꝛdinis execu
tionem ſine diſpenſatione. R̷. Pa. in. c. ſi. ꝺ
apo. ꝙ non ſi erat religioſus apoſtata quan
tumcunq̄ʒ peniteat. ꝛ ſolus papa diſpenſat
cum eo. Secus ſi minoꝛem tantum ſuſcepiſ
ſet. quia epiſcopus poſſet diſpenſare. Hoc
intelligo ſi non ſit religioſus exemptus. qꝛ
ſuper exemptum nullam habet eps auctoꝛi
tatem. vt patet. ī. Exemptus. §. 6. Fallit hoc
ſi in tali apoſtaſia dimiſiſſet habitum. ꝛ ſic
ſuſcepiſſet poſtmodum oꝛdines. quia cum
eſſet excōicatus. c. vt periculoſa ne cle. vel
mo. li. 6. ſolus papa poterit diſpenſare: vel
melius dic ꝙ habebit locum quod dicitur
in. c. cum illoꝛum in fi. de ſen. exco. De quo
vide. ſ. Abbas. §. 14.
De clericis vel monacis contrahentibꝰ 7
mr̄imoniū. vide. ī. Bigamia per totum.
Utrum religioſus apoſtata ſit requirēduſ 8
vide. ſ. Abbas. §. 18. ꝛ de eius bonis. vide
ī. Monaſteriū. §. 6.
Utrum chꝛiſtianus qui pꝛopter timoꝛem 9
moꝛtis facit aliquem actum infidelitatis ex
terius. puta reuerentiam idolo. licet interiꝰ
teneat fidem peccet moꝛtaliter. R̷. ꝙ ſic. licʒ
pꝛopꝛie non ſit apoſtata nec excommunicatꝰ
facit pꝛo hoc. c. ſicut ſanctius. 32. q. 4. ꝛ qꝺ
ibi notatur.
Utrū liceat chꝛiſtiano ſine apoſtaſia poꝛ 10
tare habitum infidelium vide. ī. Infidelitaſ
§. 9.

Qua

a Qua benedicta aliquando ſit ad reconciliatōem
ecclie polute ſanguine l' ſeie. ꝛ hec
bñdr̄ ab epo ſolū cū vino ꝛ cinere. vt in. c.
aqua ꝛ in. c. pꝛopoſuiſti. de ꝯſe. ec. l' al. Aliū

ſit ad ſpgeñ hoïes vel domus: ⁊ remouen
dam ſterilitatẽ rez hũaꝝ. ⁊ ad multiplicatõ
nẽ ceteroꝝ bonoꝝ. ⁊ ad defenſionẽ hoïum
aduerſus inſidias atq; verſutias diaboli. ⁊
ad delenda peccata venialia. ⁊ hec bñdici
tur a ſacerdotibus. vt in. c. aquã. de ↄſe. di.
3. Nec credo ꝙ diacõi poſſint hãc bñdicẽ.
ar. d. c. aquã. ⁊ i. c. plectis. §. ad pſbꝝ. 25. di.
dr̃ ꝙ bñdicere dona dei ẽ offiñ pſboꝝ non
diaconi. ⁊ mãdatur omnibus ſacerdotib⁹
vt eã faciant. in. d. c. aquã. ⁊ conſuetudo in
terp̃tatur. vt oĩ die dominico bñdicatur.

1 Vtꝝ aq̃ ñ ſacrata addita ſacrate efficiaṫ ſa
cra. R. ſm rl'am glo. in. c. qd̃ in dubijs de ↄ
ſe. cc. vel alia. ꝙ ſic. qꝛ dicit ꝙ ſacrũ tãq; di
gnius trahit ad ſe ñ ſacruz. 13. q. 2. non extie
mus ⁊ alijs cõcoꝛ. Qd̃ intellige veꝝ ſcd̃m
Pa. in. d. c. qd̃ in dubijs i liquoꝛibus. ⁊ in
hijs q̃ mixtõe cõfunduntur. nec facio cãum
an ſit maioꝛ q̃titas aque ñ benedicte q̃z bñ
dicte ratione p̃dicta. Fallit hoc i ſacro ſan
guinis xp̃i. qꝛ liquoꝛ additus non miſcetur
ſanguini: cũ ſit ibi ſanguis i venis: ſed ſolũ
cõmiſcetur accñtibus illis: ⁊ propterea nõ
efficitur ſanguis xp̃i. vt nõꝛ. in. c. cũ marthe
de ce. miſ.

2 Vtrũ aqua benedicta ſit cauſa remiſſionis
peccatoꝛum venialium ſicut cetera ſacramẽ
ta. R. ſm Pe. in. 4. di. 2. ꝙ nõ. qꝛ ñ eſt ſacra
mentum. ſed remiſſio que ſit per ipſam ſit ꝑ
modum meriti non ſacramenti. Aqua eniz
benedicta datur ad remouendum ꝓhibenſ
remiſſionem ⁊ diſponendum ad deuotio
nem ⁊ doloꝛem peccatoꝛum.

a **Arbiter** ẽ ſm Inno. i. c. quintaual' de iureiurando ille qui eligitur vt iudex. ſ. vt ꝓ
cedat ſeruato in ſbalibus oꝛdine iudicij. ff.
de arbi. l. 1. ⁊ l. qualẽ. Arbitratoꝛ ẽ ſm eũdẽ
ibidem qui eligiṫ vt aliq̃d exiſtimet. l' q̃d ſi
bi videaṫ de aliqua re dicat ſine oꝛdine iu
diciario vel ea arbitretur. inſti. de emp. §. p̃
tium. ff. de ver. obli. l. ſi quis arbitratu. ff. d̃
le. 3. l. fideicõiſſa. §. ſic fideicomiſſuz. In nil'
tis differt arbitratoꝛ ab arbitro. de q̃b⁹ nõt
doc. ⁊ Pa. in. d. c. q̃ntaual'. q̃ omnino.

i Vtrũ arbiter pmittẽs miſſire tp̃s teneaṫ pti
bus. R. ꝙ ſic facit tex. in. l. i. §. ſciendum in
verbo diuus: iuncto. § precedenti. ff. d̃ ma.
cõue. facit qd̃ nõr in. l. fi. C. de contrahen.
ẽp. ⁊ in. l. 3. §. tñ. ⁊ in. l. ſi neieni. ff. de arbi.
⁊ in. l. 2. ff. de proſo. glo. inſti. de ob. que ex
quaſi delic. na. in prin. ⁊ in aũt. decernim⁹.
C. de arbi. ⁊ in. l. ſi quis in conſcribẽdo in
fi. C. de pac. Qd̃ limito veꝝ q̃ñ ex dolo vl'
lata culpa hoc facit. al' non niſi ſe obtuliſſet
ꝙ tũc tenẽṫ ẽt de leui. Multo magis teneṫ
ad reſtõez ſi iniuſtã dedit ſnĩam ex dolo vel
lata culpa ⁊ ẽt leui q̃ñ ſe obtulit.

Vtrum arbitratoꝛ poſſit die feriata proce 2
dere in cauſa ⁊ ſniare. R. Pa. in. c. conque
ſtus de ferijs ꝙ ſic. quia eſt amicabilis com
poſitoꝛ ⁊ pacis mediatoꝛ. facit. c. i. de ferijs
in fi. Concoꝛdat Spe. ⁊ Inno. in. d. c. quin
taual'. Sed tamen peccat dicit Pa. vbi ẽ.
ſi ex ſuo arbitramento ſolum habetur reſ
pectus ad complementum contractus. Se
cus ſi principaliṫ intenderet pacẽ vel aliquez
pium actum. vt i. d. c. i. Et ſic intellige Bar.
in. l. ſi de meis. §. fi. ff. de arbi. qui dicit ꝙ pt̃
procedere ẽt die dñica. Et ſequitur Pa. in
c. cum dilectus de arbi.

Vtrũ feia poſſit eẽ arbitratrix. R. ꝙ ſic: ñ 3
tñ arbitrix. qꝛ hẽret procedere iudiciaļr qd̃
eſt officium virile. vt ꝓbaṫ in. c. dilecti de ar
bi. ⁊ in. l. fi. C. de arbi. niſi ſit feia que ex di
gnitate hẽret iuriſdictionẽ. vt regina. Vide i
d. c. dilecti in glo.

Vtꝝ mõachus poſſit eẽ arbitratoꝛ. R. ꝙ 4
ſic. qꝛ ẽ offiñ pietatis reducere diſcoꝛdan
tes ad ↄcoꝛdiã. ar. c. i iuſtũ. 11. q. 3. ff. pro ſo
cio. l. ſi ſocietatem. in aũtico vt iudi. di. §. ſi
non. 86. di. peruenit. Et ꝙ poſſit eſſe tenet
Pau. in cle. 2. de reſcrip. requirit tamen licẽ
tiam abb̃is. Et idem ibi Jo. de ligna. Et rõ
eſt quia nõ hz nẽ velle nẽ nolle. 12. q. i. nõ di
catis. Oldra. tamen tenuit ꝙ ẽt ſine lnĩa ab
batis. Et credo verum ſi abbas ſcit ⁊ non
contradicit. quia videtur conſentire. Et ſeq
tur Car. in. d. cle. 2.

Vtrum monacus poſſit eſſe arbiter. R. ꝙ 5
non niſi de lnĩa abbis ⁊ vtilitate monaſte
rij. ar. c. 2. de teſta. li. 6. vbi non põt eſſe teſta
mẽti executoꝛ ſine licentia ſuperioꝛis ⁊ vti
litate monaſterij. licet ſit actus fauoꝛabilis
ergo nec arbitriũ in ſe aſſumere. d. c. nõ di
catis. Hoc tenet Bal. in. l. ſi qui ex conſen
ſu. C. de epi. au.

Vtrũ arbitratoꝛ poſſit ꝓ bono pacis ſine 6
pctõ de iure alterius capere ⁊ dare alteri.
R. Pa. i. d. c. q̃ntaual' ꝙ ſic allẽ. l. ſed ⁊ ſi in
ſeruum. §. ſi quis. ⁊ l. ſi quis de meis. §. re
cepiſſe. ff. de arbi. ⁊ Inno. tex. eſt iũcta glo.
in. c. niſi eſſent de preben. facit. c. hijs qui ⁊
ibi Pa. de ma. ⁊ obe. ff. pro ſocio. l. ſocie
tatem. la. 2. §. arbitroꝛum. Et non ſolum in
cãu dubio: ſed ẽt in caſu ſcito. ex quo faċ ꝓ
bono pacis Bal. tenet ꝙ non põt ⁊ furtum
committit. de vſi. feu. Et credo verum dicat
q̃ñ facit ſine cauſa. Secus ꝓ bono pacis. qꝛ
multũ lucratur q̃ a lite recedit. ar. eoꝝ que
nõr. i fi. l. lucius. ff. a d tre. ⁊ niſi nimis enoꝛ
miter lederet ptem. facit qd̃ nõt idem Pa.

7 Vtrũ arbiter pro recõpenſatione alicuius
ſpũaṫ poſſit iudicare dari tp̃rale. R. Pa. in
c. fi. de re. pmu. ꝙ ñ. qꝛ cũ arbitrium videaṫ
quidã ↄctus. vt in aũt. vt diffe. iudi. §. i. Vñ
queadmodum per viam ↄctus nõ põt dari
aliq̃d tp̃rale pro ſpũali ſine ſymonia. Sic
nec per viam arbitrij. vt hic.

8 Vtrũ i eccliaſticis poſſit ↄpꝛomitti i clicum
⁊ laicũ. R. ꝙ ſic. c. per tuas de arbi. nõ ñ vt
in iudicibus. qꝛ laicus ẽ oĩo incapax huius
iuriſditionis. vt in. c. decernimus de iudi. ⁊
iuriſditio ↄpeteret cuiļz iſolidũ ⁊ idiuiſibi
liter. vt nõt glo. in. c. prudentiam. de offi. de
le. ⁊ ſic mixtura faceret hileni. l'. pedius. ff.
de arbi. ⁊ qd̃ nõt in. c. cum ſuper de offi. de
le. qd̃ eẽ nõ põt. d. l. pedius. Tenet tñ glo. in
c. contingit de arbi. ꝙ ẽt de ſpũalibus põt
ↄpꝛomitti in clicum ⁊ laicũ auc̃te ſupioꝛis.

9 Vtruz de rebus tempoꝛalibus clerici poſ
ſint compꝛomittere in arbitros laicos. R.
ſm Inno. in. c. contingit de arbi. ꝙ ſic. Faċ
c. dilecti de arbi.

10 Vtrum cũ q̃s iurauit ſtare ſnĩe arbitrato
rum poſſit ſine periurio petere reductiõez
ip̃ius arbitramenti ad arbitrium boni viri
q̃ñ tale arbitramentum eſt iniquuz. R. Pa.
in. d. c. quintauaṫ multas opi. recitat. Sed
in ↄſcia colligo ex eius dictis ſic. Aut dece
ptio interuenit ex propoſito. Et tũc reſpectu
cuiuſcũq; leſionis põt peti reductio nõ ob
ſtãte quocũq; pacto. Rõ. qꝛ ſicut expreſſe ñ
põt renũciari dolus futurus. l. ſi vnus. §. il
lud nulla. ff. de pac. Ita nec tacite ſb̃ gñalita
te verboꝝ. Et hoc cõiter ſequiṫ doc. Et dr̃
dolus ex ꝓpoſito q̃ñ ſcienter ꝑ fraudẽ: gr̃az
ſeu odium aggrauat ptem alteram. Aut de
ceptio interuenit re ip̃a ⁊ ſine dolo arbitra
toꝛis. Et tũc ſi leſio ẽ modica nõ põt peti re
ductio. vt in. l. ſi de iuris. §. recepiſſe. ff. de ar
bi. etiam ſi renunciatio nõ interuenit. vt pz
in. c. niſi eẽnt de preben. Aut leſit nõ modi
ce. Et cõis opi. eſt vt poſſit reduci. Sz hoc
credo verum ſi nõ interuenit renunciatio.
Si vero interuenit renũciatio. ſ. vt poſſit daṙ
vni ⁊ leuare alteri. qꝛ renũciatio aliq̃d opa
tur. ar. c. ſi papa de priuile. li. 6. ⁊. c. in hijs
de priuil. ⁊ in. l. ſi q̃ñ. C. de inoffi. te. Ideo
tunc poterit ratione maxime ⁊ enoꝛmis le
ſionis: ⁊ nõ magne. qꝛ iſta maxima leſio in
dubio videtur excepta. ar. in. l. omnes. §. lu
tius. ff. de hijs q̃ i fra. cre. Et ꝙ poſſit redu
ci facit. l. ſi quis cũ alr̃. ff. de ver. obli. quia
ſatis ẽ ꝙ nõ fecit ſicut bonus vir facere de
buiſſet. l. ſi libertus. ff. de oper. li. ⁊ ex q̊ ma
xima leſio nõ fuit expreſſa non debet trahi
vltra intentionem agentis. Ita ſentit Bal.
in. l. pe. C. de arbi. ⁊. d. Anto. in. d. c. quinta
ual'. Et magna quantitas dicitur reſpectu ꝑ
ſonarum vel cauſe ſm Bal. allẽ. l. cum fili⁹
§. heres meus. ff. de le. 2. vide bonam glo. i
c. fi. de re iud. li. 6. Quid ſi fuiſſet dictum vt
poſſit alte ⁊ baſſe in totum vel in partem d̃
iure vnius dare alteri. Et ſic credo non poſ
ſit ſi dolus nõ interuenit: niſi additum fuiſ
ſet illi ptãti verbum reſtrictiuũ. ſ. alte. ⁊ baſ
ſe prout ſibi videbitur vel placebit. qꝛ hec
verba impoꝛtant arbitrium boni viri. l. tha
ys. §. ſoꝛoꝛe ſua. ff. d̃ fideicõiſ. li. l. i. ff. de le. 2.
⁊. l. quiſquis. ff. de le. 3. in prin. vide. j. Iu
dicare. §. 3. ⁊. 5.

Q̃ñ debẽt ꝓnũciare arbitri ſnĩam. R. ꝙ 11
i plr̃. dicẽdo. Nos arbitri ꝓnũciamus. ⁊c.
Excepto i electione q̃ dz fieri i ſinglr̃i vice
oium. de re iudi. c. cũ ab vno li. 6. ⁊ pñtibus
oĩbus arbitris ſm Pa. i. c. ſane de arbi. Ve
rũm dicit Bar. in. l. duo ex tribus. ff. de re
iud. ꝙ ſi tertius fuit pñs idiſceptatõe ſup me
ritis cãe ⁊ dixit q̃cq̃d voluit ⁊ monitus ab
alijs duob⁹ nõ vlt eẽ pñs: nec allẽ cãm lniam
abñtie ꝙ tũc pñt duo ꝓcedẽ ſine ip̃o tertio.
Et q̃ñ põt mutare ſnĩam vel coꝛrigere. vi
de. j. Iudex. §. 25.

Cõpꝛomiſſũ ẽ i duos arbitratoꝛes ⁊ non 12
ↄcoꝛdãt. nũq̃d pñt ↄpelli eligere tertiuz aut
iudex poſſit ip̃e eligẽ. R. recitat Pa. i. d. c.
q̃ntaual' Bal. in. c. de inueſti. i ma. facta di
cere quoſdam ſapientes ↄſuluiſſe ꝙ non.
Et placet.

Arbitrio bõi viri q̃ñ dr̃ dẽre relig ſtari i 13
telligṫ de iudice oꝛdiario loci. nõt glo. i. c.
ſtatutũ d̃ reſcri. li. 6. Et ſeqṫ Ge. i. d. c. ſtatutũ
Spe. i ti. de arbi. §. i. v̓. ſed quis. vbi dicit ꝙ
bon⁹ vir c⁹ arbitrio dz ſtari dr̃ iudex loci. l.
ↄtinu⁹. §. cũ ita. ff. de v̓. ob. ↄcõ. lap. abbas.

a **Archidiaconus** iuſta põt de iure. Sed qꝛ ſz Inno.
i. c. i. de offi. archi. ↄſtõnes ⁊ ↄſuetudines ꝑ
diuerſa loca ꝓualẽt i officijs de ↄſue. cũ oli
de exceſ. pla. c. ad hec. ip̃is ſtãb̓ſ. Et idõ i of
ficio ſuo faciet ſm ꝙ ↄſuetudo p̃ſcripta ſue
ecclie habet. Vbi aũt nõ eẽt talis ↄſuetudo
l' ſtatutum haberẽt locum capl'a totius iſti⁹
tituli ſm eundem Inno. Et ſic poſt epũm ẽ
vicarius in omnibus ⁊ habet curam in cle
ro: tam in vrbe quã i parochijs habitantes
Et ip̃os debet de tertio in tertium annum ſi

ep̄us non pōt viſitare.vt i.d.c.i.ꝛ in.d.c.ad
h.Debet aſcultare euágelium:ꝛ epſam.ꝛ
reſponſoria.ꝛ nullus ea in eccl̄ia cátet.niſi
prius ab eo auſcultat᷑ꝛ ꝺ ei⁹ iuſſu.ꝛ cerofe
rarios ordiare.vt i.c.2.tenet ſi aliqd ex ſua
negligētia vel alterius fraude depȳt de re
bus eccl̄ie:niſi ꝓpoſſe ꝓuideat.vt in.c.2.Dz
exaiar clicos q ſunt ad ſacros ordies ꝓmo
uendi.c.ad hoc.ꝛ.c.vt nſm.Abbates ꝛ ab
batiſſas ponit in ſede ſua.vt in.d.c.vt nſm
que oia capl'a ſunt i dicto ti.ꝺ offi.archi.
1 Utꝝ peccet archidiaconus ꝛn̄dēdo ep̄o di
cēti.Scis hūc eſſe dignū.Scio quātū hūa
na fragilitas ꝑmittit.℞.ſm Inno.in.c.vni
co.de ſcru.in ordi.fa.ꝙ ſi talis ordinandus
ꝑūtatur a probis pōt ſana ꝯſcia rn̄dere:dū
modo ñ ſciat aliqd mali de eo.ar.de ꝑſū.
dudū.ꝙ ſi ſcit aliqd mali de eo qꝺ ē ſecre
tū.dz obtinere a prelato vt eo abn̄te faciat
ordinatōem.Et ſi ñ pōt:vel ſine ſcandalo.
tūc ēt pōt ſana ꝯſcia dicere.qꝛ nō dicit niſi
vt miniſter:ñ vt ip̄e:ꝛ eccl̄ia q̄ nihil ſcit de
occultis ꝑ eū loq̄r.nec dz omittēdo talia di
cere:idirecte publicare crimē fratris ſecre
tum.Si vō eſſet publicū tale crimen.tunc
peccaret mortalr̄ talia dicēdo.22.q.2.ꝑmuz
ſermō crim̄ē ꝑcm̄ mortale qꝺ ſcit.ſecus ſi eſ
ſet veniale.vt.25.di.§.criminis.

Rchiepiſcopus

a pōt i tota ſua ꝓuītia exercere iuriſ
dictōez tollēdo prauā ꝯſuetudinez ꝛ fulmi
nādo ſniam excōis i ſeruātes eā ſz Inno.
ꝛ ſeqtur Pa.in.c.ex freqntibus.de inſti.
ꝛ ſentit glo.in ſūma.9.q.3.
Itē pōt i ſua dioceſi extra rōe nōrietatis ꝺ
1 licti deliquētes ſuffraganeoꝝ ſuoꝝ ſua ſnia
afficere.Et lz tex.in.c.rōana in.§.notoria ꝺ
cenſi.li.6.loq̄tur dū viſitat tn̄ doc.cōiter ex
tendunt in.d.c.ex freqnētibus ēt dum non
viſitat rōe nōrietatis delicti.
Utrū archiep̄s poſſit abſoluere ſubditos
2 ſuffraganeoꝝ ſuoꝝ.℞.Ge.in.c.perpetuo.
de cēſi.li.6.ꝙ nō pōt ligare vel ſoluere niſi
dū viſitat.vt tex.hic innuit:nec ēt a maiori ex
communicatōe abſoluere.vt in.c.nup.§.i ꝑo
vō.de ſē.ex.Et hoc verꝝ niſi ꝑ appellatōez
cā ad eū ꝺuoluta ſit:vel i cāibus ſibi ſpālr̄
a iure ꝑmiſſis.de qbus hēs i.c.paſtoral.de
offi.or.i glo.ꝛ i.c.venerabilib⁹.de ſen.ex.
li.6.ꝛ in.d.c.perpetuo.
Utꝝ poſſit an̄ ſe crucē portari facere.℞.ꝙ
3 trāſiens ꝑ ꝓuīciā ſuā pōt.ꝛ bn̄dicere po
pulo.ꝛ i pōtificalibus:ꝛ ſine pontificalib⁹
celebrare:ꝛ celebrari facere:tam in locis
exēptis q̄ non exemptis.Et etiaz epiſcop⁹
in ſua dioceſi pōt ſilr̄ hec.Tn̄ debent fieri
ſine violētia ꝛ grauamie exēptoꝝ.cle.archi
ep̄o.de ꝑuil.Multa alia que ad forū ꝯſcie
ꝑtinent tangētia ſtatum archiep̄oꝝ.vide.ī.
Prelatus per totum.ꝛ Ep̄s per totum.

Rchipreſbyter

a eccl̄ie cathedral'dz hr̄e curam q̄ꝫ
alij ſacerdotes dia officia celebrent debito
mō ꝛ i abn̄tia ep̄i pōt fontes bn̄dicē:alijs ſa
cerdotibus ꝑniam iniūgere.c.2.de offi.archi
ꝑſbi.Iſt alio noie dn̄r decani.
Utꝝ valeat abſoluere oēs ꝺ ep̄atu.℞.ꝙ 1
ſic oēs q ad ipm ꝓ ꝑnia recipiēda recurrūt
q: ē ꝑochial'ſacerdos oiuz de ep̄atu.c.omnis
co.ti.in tex.ꝛ i glo.ꝛ.50.di.in capite
Utꝝ iō poſſit archipſb̄r rural.℞.ꝙ ñ niſi 2
i quātū ep̄s ei dat auctātem.plebibus enim
ſolūmodo.preeſt ꝛ nihil dz facere ſine rela
tōe ep̄i:aut ꝯ eius decreta.c.ſi.eo.ti.

Rgumentatio a mi nori

a ad mai⁹ valz affirmatiue.c.ſi i laicis
38.di.A maiori ad min⁹ valz negatiue.32.q.
5.ſi paulus.Et de hoc in.c.cum in cunctis.
de elec.in glo.cum ſuis concor.
A toto ad ꝑtem valet negatiue.14.q.5.pe 1
nale eſt.
A parte ad totū valet affirmatiue.32.q.4. 2
meretrices.
Ab ethiologia nois.16.q.i.placuit.el.i.ꝛ 3
2.ſed nō valet niſi negatiue ꝛ in nomine ap
pellatiuo.qꝛ propria noia iponūt ad placi
tū.vt nōt Bar.in prohemio inforciati ſuꝑ
Rica.L muto ēt ſm Pa.in.c.i.de iudi.ve
rū qn̄ nomē ſumit ex eēntiali nā ſua.vt mu
tuū:teſtm̄.qꝛ hoc verꝝ ē.Teſtm̄ ē mētis teſta
tio.l.i.ff.de teſta.vbi ergo nō ē teſtatio men
tis:nec teſtm̄.Silr̄ mutuū eſt qꝺ de meo fit
tuum.l.2.ff.ſi cer.pe.vbi ergo de meo non
fit tuum non ē mutuū.Secus qn̄ imponit
nomen ex eo qꝺ deberet ineſſe inominato.
Unde Imperator dicitur Auguſtus:quia
augere debet rem publicā.ſi non auget:tn̄
imperatorē.vt nōr in prohemio.ff.veteris.
Papa pontifex dr̄.qꝛ debet eſſe pōs ꝑ exē
plaritatem vite.Sed ſi non facit.tn̄ ponti
fex ē.vt in.c.i.de conſti.li.6.Sic igitur intel
lige inſti.de tutel.in prin.ff.de ꝺ.ſi.l.bonoꝝ
ꝛ.l.mali.C.de defen.ci.l.defenſores.iſti.ꝺ
dona.§.eſt ꝛ aliud.C.de ſeruis.l.a nullo.C
de of.pre.vr.l.i.vbi tex.Sciatis profecto ex
ipo noie.qd prefecto debeatur annone.Ex
quibus patet ꝙ argumētū pōt ſumi ab inter
pretatione nois.Et ſic limita ſm Bal.de
vaſallo milite q arma bellica depoſuit illꝺ
ꝓhibitū.Si noie pacis nec rē hr̄e mēris:eē
verꝝ:ſi nom̄ ſigt ſbaz l'q̄litatē neciaz inet ali
cui ſb̄ie.to.vt.ff.ꝺ fideicōiſ.l.i.l.inci⁹.ꝛ.ff.de
pac.l.tale.pactū.§.ſi.Secꝰ ſi ſignificat ſolā
ſimplicē denōīatōz.ꝺ.ff.de re.du.l.ſi cogna
tis.Et ex h pꝫ eē verū ꝙ ſcolāes ſcolas itrā
tes nō attēdētes nec ſtudētes nō gaudent
priuilio ſcolariū.vt tz Io.de li:i.ꝓhēio cle.
adducit nō ꝑ glo.i.l.vna.C.de ſta.h.vr.ro.
ꝛ vr tex.i.l.ſi quis.C.de dome.prote.Et iꝺ
ſi inhoneſte viuunt.Silr̄ ē verū ꝙ illi qui
ſūt de collegio alicuius artis.ſed artē illā ñ
exercēt ñ gaudēt priuilio illius artꝭ.vt nōt
Bar i.l.ſꝑ.ff.de iu.imu.ꝑ illā tex.i.§.nego
tiatores.16.q.i.gn̄alr̄.Et hec faciūt tā ꝯ ſco
lares ꝛ artifices q̄z ꝯ coꝝ rectores q gra
uant litigantes cū eis rōe ꝑuiioꝝ.Et iō ſi
hoc ē manifeſtū credo ꝙ teneant ad reſtōz
rectores oiuz i qbus pl⁹ſūt grauati.Et ſilr̄ ſco
lares ſi tales ſūt:ꝙ nō gaudeant:q̄uis non
ſit maifeſtū.Ja noie ā ꝓprio ſepe ſit.ar.lz
nō validū ꝛ iō hoies querunt bona noia.
Et dicebat vxor.Jo.an.ꝙ ſi venderēt ꝺbe
rent emi pro magno bono propterea Jo.
an.extolit nom̄ ꝓpriū i ꝓhēio cle.Silr̄ Ac
curſius in.l.facta.§.ſi in dāda.ff.ad trebel.
iterpretando nom̄ ſuū.Et h eueīt.qꝛ ex ho
rido noie ſepe ſuſpicātur hoīs ſiniſtrū:pu
tantes a prauo euētu ipoſitum pro hoc vi
de tex.cum glo.in.d.§.ſi in danda.
4 Ab auctoritate.32.q.i.dixit.
5 Ab oppoſitis l'contrarijs.8.q.i.ſciēdum.
6 A ſili.2.q.6.q ſe ſcit.2.q.i.multi in ſi.
7 Ab exemplis gentilium.de ver.ſi.forus
de conſe.di.i.c.i.vide Bal.in.l.conuenti
culam.C.de epi.ꝛ cle.quomodo multis ali
is modis valet.ſed omitto ꝑꝑ breuitatem.

Rra non pretia:ſed pignora dn̄r.

a
1 Arrarꝝ dōatio ē argumētū ēptiōis vel
vēditōis.aut alterius contractus qui tamen
ꝯtractus valēt ſine eis.l.qꝺ ſepe in prin.ff.de
contrahen.emp.Et pōt quis ab emptione
ꝛ venditione diſcedere poſt ipſarum datio
nem niſi ſint date noie arre ꝛ ꝓ parte ſolu
tionis.qꝛ cū ꝑs ꝑtij ſit ſoluta res nō ē integra.
C.qn̄.li.ab ēp.di.l.vnica.Utrū tn̄ ille ꝑ quē
ſtat ne contractus perficiatur.qn̄ ſolum ſūt
date pro arris:ipſas perdit q dedit.ꝛ q re
cepit reſtituet in duplū.inſti.de emp.ꝛ vē.
§.in hijs.Et idem dic de pignore:dūmodo
non ſit datum extimatum nomine partis ſo
lutionis.C.de re.ven.l.pretij.
Utrū poſſint interuenire in matrimonio 2
ꝛ quomodo faciunt matrimonium.vide.ī.
Sponſalia.§.12.cum ſe.

Rrogantia ē q̄daz ſi lia ſupbie

a q̄ qs mihi ſe extiſtimās.ceteros q̄s.ī
ſe videt deſpicit.ꝛ qb⁹ ñ ꝯſulēdo loq.ſz vix
dn̄ando dignat.c.i.47.di.
Arrogātes dr̄.q garrulitatē autoritatez 1
putantes hūilr̄ neſciunt iferre qꝺ docēt.di.
46.§.i.ꝛ.c.i.ꝛ di.49.c.hinc ꝛ enim circa
medium.
Arrogantia ruſticorum nihil impuden 2
tius.d.§.i.
Utrū ſit mortale pcm̄.℞.ꝙ ſic.qn̄ ex tali 3
ſupbia ul'cōtētione fit q̄ ſit mortalis.Et ꝓp
terea vide.ī.Supbia ꝛ Contentio.Al'cōi
ter peccatum veniale erit.

Rrogatio vide.ſ.Adoptio.

Rs baliſtarioꝝ vtꝝ liceat.℞.

a ꝙ ñ Immo ꝓhibet ſb pēa
excōicatōis ūer xp̄ianos.vt i.c.vni
co.de ſagitarijs.Qꝺ ē verꝝ ſm glo.ibidem
ꝛ doc.i bello iniuſto.ſec⁹ iniuſto.qꝛ data iu
ſtitia licitū ē qbuſcūq̄ armis vti ꝛ pugnare
Imo aduerſariū decipe ꝑ ſeductionē:parā
do iſidias.vt in.c.dn̄s.23.q.2.
Utrum artifices qui inter ſe conueniunt 1
ꝙ alios nō inſtruant:aut ꝙ non vendant ni
ſi certo modo.ꝛ huiuſmodi peccent.℞.ſz
Inno.in.c.ſignificante.de ap.ꝙ ſic:ſi frau
dulenter faciunt.Secus ſi ex priuilio l'con
ſuetudine.ꝛ.C.de mono.l.vnam.intelligit
qn̄ fraudulenter faciūt.l'dicit ꝙ locum hēt
de ꝑſonis ꝛ rebus:nō de loco l'mō.Al'dic
ꝙ ſi faciant ex aliqua cā lıtia ꝙ lz.Secus ſi
ex auaritia:l'in dānum rei publice.Et ſic i
tellige.d.l.vnicam.
Utꝝ artifices faciētes q̄ ꝑ ſe l'alio admix 2
to pn̄t eē vtilia.de qb⁹ dicit.l.qꝺ ſepe.§.ñ ve
nenī mali.ff.ꝺ contrahē.emp.ꝙ flagitioſe
rei nec emptio:nec mandatum nec ſocietas
valere pōt peccent mortaliter.℞.ꝙ ſic.ymo
omnia mala eis imputabuntur ex ipis ve
nientia.c.ſi.de iniur.ꝛ dam.da.Et hoc vi
detur tenere Inno.in.c.i.ne cle.vel mo.qui
dicit ꝙ in hijs nullo mō lz negotiari.Sed
ſi poſſet eē vtile cum aliquo admixto.vt pu
ta pro feris occidēdis:vel ſi ſint forte gladij
vel colores.quia pn̄t eē vtilia ad aliqua.ſi.
ad defenſionē.l'ad colorañ hoiem l'mulie
rem i caſu licito.ꝛ pro bona cā licita ē i his
negotiatio ſm eūdem Inno:vbi ſ.Et hoc
credo verum qn̄ extitiat.vl'pōt extiſtimare

ꝓbabiliter ꝙ tal' emēs vel cū talia dat: vel facit velit eis vti ad bonū. Al' tale erit pecca tū talia facere: vel vēdere aut donare quale peccatū ē tali re vti. Et ex hoc pꝫ qd dicēdū de artificibus q faciūt taxillos: cartas: pompas: curioſitates. ⁊ huiuſmodi. q̄ vt frequē nius ſūt mortale peccatū ill' q ipſis vtunt. qꝛ ñ pñt abſolui niſi a tali arte abſtineant.

3 Ars ſiue exercitiū corporale extrinſecum vtrū ſit licitū. R̸. ꝙ ſic. ſi hec ↄcurrant. Primū recta intētio: nā cuius finis bonus ē .i. intentio: ipm quoqꝫ bonū ē in his q̄ de ſe nō ſunt mala. Finis ergo vltīus q dꝫ hñi ē de' i. cor. 10. Oīa q̄cūqꝫ facitis: aut i verbo: aut in ope. ⁊ c̄. Finis ꝓpinquus dꝫ eſſe aliqd rōnale: vt ſubuētio ꝓximi: vel ſue neceſſitatis ad eph. 4. Operet manibus ſuis vt hēat vñ tribuat neceſſitatē patiēti. Qui ergo laborat laboret vt corpus exerceat ne ocio torpeſcat: vel vt lucrū acq̄rat quo ſe ⁊ ſuos gubernare poſſit: vel vt alijs ſubueniat vñ viuere poſſint virtuoſe. ⁊ ſic ad gliā ꝑueniant. Si ąt alia intentōne qs facit artē aliquā tale eſt peccatū: q̄lis ē intētio praua quā hꝫ. Secūdū ꝙ opus ipꝫ ñ ſit ꝓhibitum a deo vel ab eccl'ia: vel a legibus. ſicut ē ars vſure ⁊ oīa q̄ ñ ſunt niſi ad peccatū. vel malū ꝓximorū. Tertiū ꝙ fiat mō debito ⁊ cū debitis circūſtātijs. ſ. tpe debito. nō feſtiuo de quo dic. vt j. Ferie ꝑ totū. Itē ſine fraude. vel dolo: ꝑiurijs: mendacijs: ⁊ huiuſmodi. qꝛ tale peccm̄ erit. ars: quale mala circūſtantia cū qua fit. Quartū ꝙ fiat ab eo q ñ ē ꝓhibitus. Nā q̄dā ſūt q̄ cl'icis ꝓhibent. vt. j. Cl'icus. 9. ꝑ totū.

Sciſmus

a fm Archi. i c. pro hūani de homici. li. 6. dr̄ aſciudo ſcidis. qꝛ ſcindūt aiam a corꝑe. Iſti ꝓprie ſūt q nō ſubſunt dn̄io alicuius: ſed ꝓ pecūia occidūt hoies ad alicuius inſtātiā ſꝫ ꝑdictū Archi. Alij volunt ꝙ ſint qdā infideles q faciliter q̄rūt interficere hoies. ñ curātes ſi ipſi īterſiciant. ⁊ ꝙ ſint ſub dn̄io. alicuius vl' ñ refert ſꝫ Jo. de Imo. ⁊ ſeqtur Ge. i. d. c. ꝓ hūani.

i Que pena ꝓcurantiū mortē alicuius ꝑ tales. R̸. q̄cūqꝫ pnceps ⁊ quātumcūqꝫ magnus ꝑlatus ſeu quiſ' alia pſona eccl'iaſtica vel ſecularis quēpiam xp̄ianoꝝ ꝑ ꝑdictos occidi fecerit vel mandauerit: q̄uis mors ñ ſit ſecuta aut eos receptauerit vel occultauerit: aut defenſauerit. excōis ⁊ depoſitōis a dignitate: hōre: ordine offō ⁊ beneficio incurrit ſniās ipſo facto. Eſt ēt cū ſuis bonis mundanis oibus diffidatus a toto xp̄iano populo ꝑpetuo. Nec requirit alia ſnīa poſt q̄ ꝓbabilibus ↄſtiterit argumētis iſtud ſcelus cōmiſiſſe. hec in. d. c. pro humani.

a Utrū tales diffidati poſſint interfici īpune. R̸. Ange. de ꝑuſio ↄſi. 13. ⁊ ſeqtur Ge. in. d. c. ꝓ humani. ꝙ ſic. nedū ꝑ iudicē: ſed ⁊ per quemcūqꝫ priuatū. qꝛ idē ē bannire. ⁊ diffidare qd ſtatuere ⁊ ꝑcipere vt īpune poſſit occidi. vt nōr. C. de accu. l. reos. Nō i ↄſcia liceret qñ fieret zelo iuſticie: al' non.

3 Utrū clericus taliter diffidatus ſit ſpoliatus oī priuilegio clericali. R̸. Ge. in. d. c. pro humani ꝙ ſic ⁊ ſine alia d̄gradatōe pōt occidi vel verberari ſine excōe vel alia pēa.

4 Utrū bona ꝑdictoꝝ ſit capiēdū. R̸. ꝙ ſic ſi ſunt bona mūdana. Aduerte tñ hic ſm Archi. ibidē ꝙ regritur pri' ſnia iudicis declarantis ipꝫ aſaſinū vel fautorē taliū anq̄ⁿ liceat ↄ̄ tales ꝓcedere ī pſonis vel bonis. Et ad tex. d. c. pro humani rñdet ñ regri alia ſnia ſ. q̄ det licētiā occidēdi ⁊ huiuſmodi. qꝛ ſufficit ſit declaratus aſciſinus: vel fautor. Nō nō. qꝛ facit ad multa.

Strologia

a nihil ↄfert ad ſalutē ſed potius mittit in errorē. ⁊ ideo a quolibet fideli eſt poſtponēda. 37. di. § . ſꝫ ↄ̄. 26. q. i. illud circa fi. ⁊. c. ſed ⁊ illud.

Stutia

a ꝓprie ſm Tho. ſa ſe. q. 55. ē cū quis ad ↄſequendū aliquē finē bonum vel malū vtit nō veris medijs: ſed ſimulatis ⁊ apparentibus. qd quidē ē ↄ̄ rōnem ⁊ cōtra prudentiam ⁊ peccatum. Aliquando tamen dicitur prudentia ꝑꝑ ſimilitudinem. ſꝫ im ꝓprie. vt prouer. prio vt det ꝑuul' aſtucia.

i Aſtutia large ē quedā apparens fictio ſeu ſimulatio. Et pōt dupliciter fieri. Prio ad bonum alterius ⁊ ad nullius malū iniuſte. ⁊ ſic nō eſt peccatum. vt pꝫ. 22. q. 2. in. c. vtilem vbi ponitur quomodo xp̄s ⁊ dauid ⁊ alij vſi ſint ſimulatione ⁊ ſancte. ⁊ glo. dicit ibidem ꝙ dolus contra hoſtem bonus eſt. 23. q. 2. dn̄s. ⁊. 43. di. in mandatis. ff. de cap. ⁊ poſtli. re. l. nihil itereſt. ⁊. 14. q. 5. dixit. Nō verum credo: dūmodo mendaciū non dicatur. ⁊ hoſtis ſit nobis contra iuſticiaꝫ hoſtis. Secundo modo aſtutia ſeu ſimulatio fit ad fallendum proximum. Et ſic ſemper eſt peccatū. 27. di. qd interrogaſti. 12. q. 1. certe. Et aliqñ ē veniale peccatū aliqñ mortale ſm nocumentū qd infert ꝓximo vel intēdit īferre. ex ea. vt puta de re notabili: ſic ē mortale. ar. c. primum. 22. q. 2. Et hoc etiam ſi fieret propter bonum alterius. quia nulli facienda ē iniuria ꝓ alterius bono. d. c. primū.

Et de hac habes. j. Prudentia. § . 4.

Varitia

ſꝫ Tuliū ē fordia r' amor hñdi. Et dr̄ inordinatus dū quis ſupra modū mēſurē q̄rit vl' retinet diuitias. Nā bona exteriora hois ↄſiſtere debēt i quadā mēſura. ſ. vt q̄rat hre diuitias ꝓut ſunt neceſſarie ad vitā: ſ'ſuā ↄdōnē. Et ſic auaritia ſꝑ ē pctꝫ ſm Tho. ſa ſe. q. 118. Pro cui' declaratiōe eſt notañ vt elicio ex dictis Alex. ⁊ Tho. vbi. ſ. ꝙ auaritia ↄſiſtit in tribus. ſ. appetēdo in acq̄rēdo ⁊ i retinēdo iordiate res tp̄ales.

1 Utꝝ aūt ſit peccatū mortale auaritia q̄ cōſiſtit in appetēdo. R̸. ꝙ ſic tribus mōis. Primo appetēdo aliena illicite voluntate deliberata. ita ꝙ ꝓcederet in opus ſi eſſet facultas. Et iſto mō ē mortale peccatū. qꝛ ↄ̄ illud ꝑceptū. Exo. 20. Non ↄcupiſces rē ꝓximi tui. Poſſet tñ eē vēiale pctm̄ ꝑꝑ modicitatē rei appetite. ſic dr̄ d̄ furto. j. Furtū. § . 34. Secūdo ē mortale peccatū cū appetit deliberate illicita que ſine peccato mortali teneri nō pñt. puta bñficiū eccleſiaſticū cū ſit idignus. Tertio poſſet eſſe mortale pctm̄ qñ appetit ſuperflua appetitu ſuffocante totalr̄ mētē a debita cura ſui ⁊ neceſſaria ↄſideratione dioꝝ vt pꝫ in. c. idolatriā. 28. q. i. ⁊ facit. c. cū ois auaritia. i. q. i. Superfluo igit amore d̄ſiderare diuitias: dūmō ſit infra deū. vt puta qꝛ nec illicito mō. nec illicita vellet. nec ꝓpter hoc dimittit neceſſaria ad ſalutē cōiter ē peccatum veniale.

2 Utꝝ auaritia i acquirendo ſit mortal'. R̸. ꝙ ſic duobus modis. Primo ſi acq̄rit per illicitū ↄ̄ctū diuia vel hūana lege ꝓhibitū. puta ꝑ vſurā. rapinā. falſuꝫ ↄ̄ctū ⁊ h'mōi. Secūdo ſi acq̄rit ꝑ opa q̄ ſunt pctā mōtalia: q̄uis ēt nihil acq̄reret vt adulterari ⁊ ſimilia. Si ꝟo talia opa q̄uis illicita. nō eſſent peccatū mortale. nūc auaritia ñ eſſet mortalis: vt puta cū aliqs ↄponit verba iocoſa ad lucrū. ſalua tñ honeſtate. ſꝫ eſſet veniale pctm̄ ſicut illud ꝑ quod querit.

3 Utꝝ auaritia i retinēdo ſit mortale pctm̄. R̸. ꝙ ſic triplr̄. Primo cū retinet ſciēter ea que reſtituere tenet ⁊ pōt. c. ſepe cōtingit. d̄ reſti. ſpo. ⁊ totiens quotiēs pōt reſtituere ⁊ diſponit ñ reſtituere. ar. d. c. ſepe. Secūdo cū retinet ea que ſunt vltra ſuā neceſſitatē ⁊ ſue familie videns aliquē in extrema neceſſitate qꝛ tenet ei de tali ſupfluo ſubuenire de precepto. vt dicit Ri. in. 4. di. 15. De quo vide. j. Elemoſyna. § . i. Tertio cū retinet ſuꝑflua rōne ↄdecentie ſui ſtatus qꝛ de ipis tenet facere elemoſynas: et nō extātibus i extrema neceſſitate ſm Ri. vbi. ſ. Et hoc intelligo cū retinet amore inordinato. Secus ſi teneret vt loco ⁊ tpre diſpēſaret. qꝛ non tenetur ſimul talia ſuperflua dare. In alijs ąt caſibus cōiter eſt veniale.

4 Que ſunt eius filie. R̸. ꝙ multe. Ipa eſt q̄ fecit meū ⁊ tuū ↄ̄ ius nāle qd oīa cōīa fecerat 8. di. § . differt. 47. di. ſicut. 12. q. i. dilectiſſimis. ⁊. c. duo. Ipa in terrenis facit fortes in celeſtibus debiles. 47. di. oēs huius ſeculi. Ipa excecat rōem ⁊ gratius facit videre aurū q̄ ſolē. d. c. ſicut. ⁊. 37. di. nō ne. Ipa facit idolatrare ⁊ fornicari. 28. q. i. idolatriā. ⁊. i. q. i. cū ois auaritia. Itē facit adulari regibus vt captent alienas hereditates. d. c. nō ne. Ipa furtū. rapinā. vſurā. fraudē. falſitatē. iniuſticiā ſimoniā acceptionē perſonaꝝ ꝓditōeꝫ: turpe lucꝝ. imiſericordiā ⁊ inquietudinem parit. de quibus vide in titulis ſuis. Et breuiter ipa ē oium maloꝝ radix. 47. di. bonorum auctori. ⁊. 23. di. hijs ergo. Ipa maiorem reuerētia exhibet auro q̄ deo. 47. di. ſicut. Ipa excecat mentē. de ꝑben. quorūdā li. 6. ⁊ i. c. 5. d̄ elec. li. 6. dr̄ auaricie cecitas.

Vdatia

vtꝝ ſit peccatū. R̸. ꝙ ſic ſm ꝙ dic̄ exceſſū paſſiōis q ꝓpe dr̄ audacia. d̄ q̄ eccl'. 8. cū audace ne eas ⁊ oppōit fortitudini q̄ ē ↄ̄ timores ⁊ audacias.

Vgere

an ꝓhibeat q ē ꝓhibit' acquirere. R̸. Ge. i. c. cū ex eo. de exceſ. ꝑla. li. 6. ꝙ ñ. qꝛ ꝓhibit' acq̄rē nouū ius in re ñ dr̄ venire ↄ̄ ꝓhibitōe: lꝫ augumētet priſtinū quod hēb at añ ꝓhibitōeꝫ. vt ē caſus in. c. ſi. ſo. R̸. de cōceſ. ꝑben. li. 6. vide. j. Loca. § . 3.

Vgurium

qd fit in ↄſiderātiōe auium ad ſciaꝫ futuroꝝ ē ex traditōe maloꝝ angeloꝝ. 26. q. 2. q ſine. Utꝝ hāc arteꝫ exercere ſit licitū. R̸. ꝙ vānitas ē ⁊ ſupſtitō. 26. q. 2. c. illud. imo ē idolatrie cult' augurij ſupſtitōib' īplicari. 26. q. 2. ſꝫ ⁊ illꝫ. Et ſic pꝫ ꝙ ē pctm̄ mōtale. Et ↄfirmat hoc: qꝛ i. c. augurijs. 26. q. 6. dr̄ ꝙ augurijs ſeruiēs ē ab eccl'ia ſeparandus. Sꝫ d̄ h lati' vide. j. Sortilegium.

Vſteritas

idiſcreta in vigilijs ⁊ orōnib' reꝑhēdit. d̄ ↄſe. di. 5. non mediocrit. Et poſſꝫ eē mōtale pctꝫ. vꝫ qñ nōbilr̄ ledēt vitā ꝓpā ⁊ ſciēt l' ex tali idiſcretōe q̄ ꝓuēiret ex lata clpa. vt pꝫ ex. d. c. ñ mediocrit qd d̄mōſtrat eos ↄmittere rapinam.

i Auſteritas i imperando eſt quando non cū tranquillitate corrigit. ſꝫ aſpere ſubditos

c

inflectere feſtinat.46.di.hoc habet
2 Auſterus non debet eē diſpenſator vbi de
us eſt benignus.26.q.7.alligant in fi. Me
lius eſt p manſuetudinē peccatores ab erro
re eruere ꝙ p auſteritatem in foueā pditio
nis ꝓpellere.45.di.recedite.qꝛ auſteritas i
moderata nec correctōem inducit.nec ſalu
tem.45.di.cū beatus.Et ſic pꝫ ꝙ nec multa
auſteritate exulcerādi ſūt ſbditi neqꝫ nimia
benignitate diſſoluendi.45.di.diſciplina.

b **Aliſtariorum** ars quō
ꝓhibetur vide.ſ.Ars in prin.

b **Alneum** vtrum ſit intrā
dum die dñica
.R.ꝓ voluptate aut luxuria omni tē
pore prohibetur ꝓ neceſſitate aūt lꝫ. vt eſt
tex.in.c.peruenit de conſe.di.3.
1 Utruꝫ liceat clericis vel religioſis balnea
intrare.R.ꝙ ſic cā neceſſitatis.vt pꝫ ex tex.
24.q.i.omnis qui.
2 Utrum liceat balneum intrare cum mulie
ribus.R.ꝙ nō.vt eſt tex.in.c.non oꝫ.5i.di.
imo vt dicit glo.ibidē.Si vir ingredit bal
neum cum muliere extranea.donatione pp
nuptias priuatur ⁊ mulier dote ſi cum viro
alieno habuerit balneum.vt.C.de repu.l.
vltima.§.inter culpas.Jmmo īfamus ē qui
tenet mulieres cuſtodientes balneatorū ve
ſtes.vt.l.athletas.ff.de hijs qui no.infa.§.
aut pretor.
3 Utrum liceat balneum intrare cum iudeo.
R.ꝙ non vlli xp̄iano.⁊ ſi clericus eſt.oꝫ de
poni.laicus excōicari qui cum iudeo ſe bal
neat.27.q.i.nullus.

b **Annum** Qualiter puniat
bāniens epm vi
de.ſ.Excōicatio.5.caſu.9.
1 Utrū iniuſte banniens aliquem teneatur
ad reſtitutionem de amiſſis rōe talis banni
tionis.R.ꝙ vltra peccatum mortale quod
incurrit tenetur ad reſtitutōem ſm Jnno.in
c.ſi.de hijs que vi.me.ve cā ſi.ff.qḋ me.cā
l.ſi cuꝫ exceptione.§.pedi⁹ qꝛ bannitio eius
fuit amiſſionis occaſio.d.l.ſi cum.§.in hac
actione.Nec ob.ff.eo.l.metum in pricipio.
vbi ſentiens armatos contra ſe venire ⁊ fu
giens ſi occupatus fuit fundus quē fugiēdo
dimiſit:ñ tenētur armati.qꝛ loqt qñ met⁹ fuit
van⁹:qꝛ forte ꝯ eū ñ ibāt.ſꝫ ſi ꝓmiſiſſent ire
ꝯ eū ⁊ huiuſmōi bene tenerent de oī dāno
qḋ iurāret ſibi contigiſſe eorūꝫ occaſione.
ar.dictarū.l.⁊.d.c.ſi.⁊.2.q.i.i p̄mis.De bā
nis que debēt fieri in matrimonio.vide.ſ.
Clandeſtinū i pn.de bannitione que ē diffi
datio.vide.ſ.Diffidatio.
2 Utrū bānitus amittat q̄ ſūt iuris ciuil.R.
ſm Bar.aut ē bānitus tal ꝙ pōt ipune offē
di.Et ſic ſi ē bānitus iperij pdit.Si vo ē bā
nitus alicuius ciuitaꝭ vel regni ſic ñ pdit ea
q̄ ſūt iuris ciuilis ciuiū rōanoꝝ.ſꝫ ea q̄ ſūt ꝓ
pria illi⁹ ciuitatis l' regni ħ nōt.Bar.i.l.amiſ
ſiōe.ff.de ca.di.Et addit ꝙ ad hoc vt ſit tal'
bānitus duo requirūt.Primū ꝙ ſit iobedi
ens ⁊ aufugerit ab ipſo cui ſubē.⁊ ſic exbā
nit⁹.Secūdū ꝙ in hoſtiū nūero ſe ꝯferat.⁊
hꝫ eū ꝓ hoſte.Si āt qs eēt bānit⁹.nō tñ ha
beret vt hoſtis.nec poſſet offēdi ipūe ex for
ma ſtatuti tūc talis ñ pdit ēt ea q̄ ſunt citatis.
Et ſic pꝫ quō pōt facere teſtū l' ſuccedet.qꝛ
primus nō pōt.ſ.bānitus iperij.Alius banni
tus citatis pōt.⁊ multo fortius bānitus q nō
pōt offendi.ſꝫ ſecundus pōt ſm ius cōe ſe
cus in ſucceſſione ſm ſtatuta ciuitatis.

b **Aptiſmus** primo quot
uplex ē.R.
triplex.vt dic Aug.li.4.de vnico
baptiſmo ⁊ ḋ ꝯſe.di.4.c.baptiſmi vicē.ſ.flu
minis.de hoc Jo.3.venit Jeſus in terrā iu
deā ⁊ baptizabat.⁊ iſte ꝓprie dr baptiſm⁹
alij aūt methaforice.qꝛ vterqꝫ inſtar baptiſ
mi hꝫ purificare.⁊ p ꝯñs vicē eius implet.
Secundus ē baptiſmus ſanguinis.Jo.iz.
Baptiſmo hoc hēo baptizari.⁊ iſte ē bap
tiſmus potiſſimus de ꝯſe.di.4.cathecumi
nus baptizatus.Tertius eſt baptiſmus flāis
ſiue ſpiritus ſancti de quo act.2.Uos āt bap
tizabimini ſpiritu ſancto.⁊ iſte eſt propoſi
tum ſuſcipiendi baptiſmum modo debito
ſi dabitur facultas.vnde illud non congruit
niſi adultis habentibus vſum rationis dic
to.c.baptiſmi vicem.Jſte baptiſmus nō eq
polet primo quia non remittitur tota pena
debita peccatis ſicut in primo.ſed plus ⁊
minus ſecundū ſuam deuotionem.Jtem p
iſtum non imprimitur caracter.Jteꝫ priuat
iſte eccleſiaſtica ſepultura ſicut ⁊ cathecu
mini.Quis ꝓ eis oret eccleſia.Jtem in iſto
requiritur contritio vt ſaluetur.ſed non in
primo ſed ſolum attritio.Secundus vero
baptiſmus excedit primuꝫ quo ad p̄mium
accidentale.quod eſt aureola ⁊ etiam eſſen
tiale ſm Pe.de pal.in.4.qꝛ plus de gratia
confert.ſicut eſt ibi maius opus ſed non im
primitur caracter per ip̄m ſicut p primum.
Et iſte ſecundus eſt cōis adultis ⁊ paruulis
quia ſi paruuli interficiantur pro chriſto.
puta in deteſtationem fidei chriſti quam te
nent parentes eius ſunt martires ſm theo
logos.⁊ ſm Pe.de pal.in.4.ēt ſi eſſent in
ventre.⁊ in deſpectū chriſti mater percuſſa
abortum faceret:vel interficeretur.Sed qꝛ
hic intendo tractare de baptiſmo fluis.Jō
videndū eſt quid ſit baptiſmus fluminis.R.
baptiſmus eſt exterior hominis ablutio cū
certa forma verborum ſm Magiſtrum ſē.
in.4.di.3.Jn quo ſm Jnno.in Rubrica de
baptiſmo ſunt tria ſicut in ſacramento alta
ris.Unum qḋ eſt tantum res ſacramenti.ſ.
gratie infuſio ⁊ peccati remiſſio.Secūduꝫ
qḋ eſt tantum ſacramentum.ſ.aqua abluēs
⁊ ablutōi s paſſio itelligo cuꝫ debita forma
verborum.aliter non.i.q.i.detrahe.Tertiū
quod eſt ſacramentum ⁊ res.ſ.caracter.A
qua ergo verbo domini ſanctificata ꝓprie
eſt ſacramentū ſicut ſpēs panis ⁊ caracter:
ſecundario ſicut verum corpus chriſti vtrū
ſit de neceſſitate.R.ſm Bo.in.4.ſen.di.3.⁊
Ri.ibidem ꝙ poſt tempus paſſionis chriſti
ex quo euangelium eſt publicatū quilibet ēt
ſanctificatus in vtero debitor eſſe cepit ipſi
us baptiſmi:ex quo ad eū inſtitutio puenit.
Unde aduerte ꝙ niſi aliquo dictoꝝ baptiſ
morū quis ſuppleat vicem baptiſmi flumi
nis damnabitur niſi eo fuerit baptizatus.ſꝫ
adultus etiam punietur pena ſenſus ex tali
omiſſione qꝛ peccat mortaliter non ſuſcipiē
do.ex quo ad eum peruenit inſtitutio ſꝫ par
uulus carens vſu rationis ſolūmodo punie
tur pena damni.Sed aduerte ꝙ non poteſt
ſuppleri baptiſmus fluminis aliquo mō qñ
habet oportunitas ipſū capiēdi ſi ñ capitur.

b **Aptiſmus** 2.Queritur
q̄ ſit forma
baptiſmi.R.ſm doc.in.c.i.de bap
tiſmo eſt hec.Ego te baptizo in nomine pa
tris ⁊ filij ⁊ ſpiritus ſancti amen.ponitur ēt
de conſe.di.4.c.a quodam.⁊.c.multi.
1 Utrum ego ſit de ſubſtantia.R.Jnno.in
d.c.i.cū glo.ꝙ non.⁊ tex.eſt in.c.retulerunt
de conſe.di.4.ꝙ eſt baptiſmus.licet omitta
tur.ego.Et Ri.in.4.di.3.ar.2.q.3.cōcordat
ꝙ non eſt de ſubſtantia.Ego
2 Quid ſi dimittatur te.R.Jnno.i.d.c.i.ꝙ
nihil ſit.Eſſet tamen baptiſmus ſi pro iſto ꝓ
nomine te poneretur nomen ꝓprium illius
quem baptizat ſm Pe.aureoluꝫ in.4.ſen.
di.3.q.2.Peccaret tñ grauiter ſi ſic faceret.
3 Quid ſi diceret.Ego te linio.Jn nomine
patris ⁊ filij.R.Pe.au.vbi.ſ.ꝙ non eſſet
baptiſmus.qꝛ oportet exprimat verbuꝫ de
notans ablutionē.ſicut baptizo.i.abluo te.
ñ linio te ⁊ huiuſmodi qꝛ nihil faceret.
4 Quid ſi vnus baptizans diceret.Nos te
baptizamus.R.ſcs Bo.i.4.di.5.ꝙ eſſꝫ bap
tiſmus.qꝛ cōiter dicimus nos.Et hoc verū
niſi itēderet aliū ſēſū iducet.qꝛ tūc ñ eēt bap
tiſm⁹.Uñ tꝫ Sco.i.4.di.6.ꝙ ſi plēs baptizā
do dicēnt.nos baptizam⁹ ⁊c̄.ꝙ ñ eēt baptiſ
mus.qꝛ ñ repñtāt xp̄m q ē vn⁹.Sꝫ Bo.itē
dit dicere ꝙ ē baptiſmus qñ ꝓ nos intendit
dicere.Ego ſicut faciunt domini
Quid ſi qs diceret puta.Ego vos bapti 5
zo.R.Pe.au.vbi.ſ.ꝙ ſol⁹ dꝫ baptizari ⁊ i
ſingulari.Et faciens ꝯtrū:grauit peccat niſi
neceſſitas ſubeēt.qꝛ tūc licēt.vt fecerūt apſi.
Quid ſi omittatur.in.R.Gualdenſis ꝙ ñ 6
eſt baptiſmus.
Utrū poſſit dicere.Jn nōibus patris ⁊ fi 7
lij ⁊c̄.R.Pe.au.vbi.ſ.ꝙ ñ.ſed in ſingulari
ſ.Jn nomine patris ⁊c̄.qḋ idē eſt ac ſi dice
ret.Jn virtute ſācte trinitatis.ſ.pris ⁊ filij ⁊c̄
Quid ſi dicatur.Ego te baptizo in nomi 8
ne chriſti.R.qui.ſ.ꝙ nō eſſet baptizatus.lꝫ
diſpenſatum fuerit apſis ad gloriam nomi
nis chriſti Glo.tñ in.c.quodā.de conſe.di.
4.tenet ꝙ ſit baptizatus per dictum.c.Ego
credo in dubio iterum baptizandum ſecun
dū modum.vt.ſ.Baptiſmus.4.§.10.
Utrum ſit baptizatus ſi dicatur.Jn nomi 9
ne trinitatis.R.ꝙ nō ſm glo.in.d.c.quodā
facit c.multi ibidem.
Quid ſi dicatur.Jn nomine genitoris ⁊ 10
geniti ⁊c̄.R.qui.ſ.⁊ cōiter Theologi ꝙ ni
hil ſit:qꝛ iſta nomina patris ⁊ filij magis no
minant ypoſteſes ꝙ̄ genitor ⁊ genitus Go
fre.⁊ Jo.tenent ꝙ ſit baptizatus.ſed primū
verius.Et iō in dubio ē baptizādus iteruꝫ.
Quid ſi non dicatur copulatiua.⁊.R.Jn 11
no.in.d.c.i.ꝙ valeret ſi poneret loco ei⁹ qꝫ
qꝛ nulla eſt differētia int has copulatiuas ⁊
⁊ qꝫ.Alias non valeret.
Sed quero vtrū ſit de neceſſitate ꝙ ꝓfera 12
tur in latino.R.Aureolus vbi.ſ.ꝙ ſic a lati
no qui ſcit litteras.Ab eo vero qui latinus
eſt:ſed litteras neſcit proferantur in vulgari
A greco in greco ſermone.Et lꝫ grecus ſi
proferat in latino ⁊ latinus i greco:aut i vul
gari ſit baptiſmus.tamen peccat.Tu aūt dic
ꝙ dꝫ proferre in ea lingua i qua melius po
teſt proferre vel litterali vel vulgari.
Utrū requirat cōtinuatio in ꝓlatōe dicte 13
forme.R.Au.vbi.ſ.ꝙ ſic nō interponendo
hiſtoriā.Et credo ꝙ ſi notabilis eſſet diſcō
tinuatio nihil fieret.ſecus i modica diſcon
tinuatiōe.puta tuſſis vel ſilentij ⁊ huiuſmo
di que intentionem non diſcontinuent.
Utꝝ poſſit fieri trāſpoſitio i dcis ṽbis.R 14
Au.vbi.ſ.ꝙ ñ ⁊ peccat grauit trāſponēdo
lꝫ baptizatus ſit.niſi trāſpoſitio mutet ſēſuꝫ

vt diccudo. Ego te pfis ⁊ filij baptizo ino-
mine ſpis ſancti: vel niſi intẽdat iducere erro
rem. qꝛ nec tũ baptizaret.
15 Quid ſi pferant corrupte pſata verba. ℞.
Au. vbi. ſ. ꝙ ſi fit ex ipotentia ñ eſt peccatũ.
Ex ioco eſt peccatũ graue. tñ baptiſmus eſt.
Ex mala vo intentione ẽ peccatũ grauiſſi-
mũ. ⁊ ñ erit baptizatus. ꝙ ſit baptizatus in
duobus pmis caſibus. pꝫ in. d. c. retulerũt.
de ↄſe. di. 4. vbi ille dicebat. Ego te baptizo
i nomine patria ⁊ filia ⁊ ſpu ſancta. Ratio
ſm glo. ibidẽ. qꝛ error ſillabe non nocet. vt
ff. de ma. te. l. qui hẽbat ſuũ. maxie in fine
dictõis. Secus eẽt i pncipio vel medio. Tñ
tene ꝙ qñ aliqua diminutio. vel corruptio in
teruenit in forma pſate plationis: ñ ex ma-
litia ꝙ ſi morit ſtatĩ. credeñ eſt ꝙ deus ſup
pleat. ⁊ talr ſepeliẽdus ẽ in cimiterio. Si vo
ſupuixerit reiterandũ ẽ ſub ↄditione. niſi in
caſu qñ certũ ẽ ꝙ nõ mutat aliqd de eſſentia
pſate forme ſic ẽ error lre ſolũ: maxie in fi.
16 Utrũ ſit neceſſaria expſſio vocal'. ℞. ſan-
ctus Bo. i. 4. di. 3. ar. i. q. 2. ꝙ ſic. vñ ſiñ vbo
vocali nulli' ẽ efficatie. fact. c. dtrahe. i. q. i.
17 Utrũ ſit neceſſe ꝙ pferat cũ fide. ℞. ſcũs
Bo. vbi. ſ. ar. i. q. 2. ꝙ ñ qꝛ baptiſmus non
eſt ſacramentũ ſingularis pſone. Jõ fides p
ſone nihil pdeſt nec obeſt. ſed eſt ſacramẽtũ
ecclie xpi. vñ qcquid ſit de fide cordis pſõe
baptizantis iudicandũ ẽ ſꝫ expſſiõem oris.
18 Utꝝ grecus q dicẽ baptizet Pe. i nomine
pfis ⁊ filij ⁊ ſpũs ſancti. r. te baptizeet. ℞. co
munis opi. theologoꝝ in. 4. di. 3. ẽ ꝙ ſic: qꝛ
in forma baptiſmi reqrit prio de neceſſitate
vnũ ptinẽs ad ſanctificatõnem elementi qd
eſt inuocatio trinitatis. Aliud ptinens ad d
terminatõem intẽtõis miniſtri. ſ. expſſio ac
tus baptizandi. ⁊ circa iſtud ↄcurrunt duo
. ſ. expſſio ipſius actus ⁊ pſõe in quã tranſit
actus. Et iſta ſunt d neceſſitate baptiſmi. ſed
modus exprimẽdi eſt ex inſtitutiõe ecclie. Et
iõ peccaret mortaliter latinus ſic baptizans
ſꝫ ñ grecus. Securius credo ꝙ iteꝝ baptize
tur pp dubium qꝛ alij contradicunt
19 Utrũ aliqd addẽs ad pdictã formã bapti
zet. vt ſi dico. Ego Petrus ſacerdos bapti
zo te. in noie pfis ⁊ filij ⁊ ſpũs ſancti amen
⁊ ſancti Jo. baptiſte. ⁊ c. ℞. Inno. in. c. i. de
bap. ꝙ ſi tale additũ itendat eẽ d ſba forme
ita ꝙ ñ valeret qꝛ volẽs nouũ ritũ adducere
ñ eẽt baptizat'. Si ãt crederꝫ ñ eẽ de ſba for
me ſꝫ ex ſimplicitate aut ex deuotõe: aut ẽt ex
malitia ẽt ſi diceret i noie diaboli aut hẽtico
rũ. ego te baptizo in noie pfis ⁊ filij ⁊ ſpũs
ſancti. amẽ. dũmodo hoc non credat eẽ de
forma ⁊ baptizare itẽdat: erit baptizatus: aut
dũmõ talr additio nõ diſtrahat intellectũ for
me: ſeu corrũpat. vt puta ſi dicat. In nomie
pfis maioris: filij minoris ⁊ c. ſm Bo. in. 3.
di. ar. 2. q. 3. pme ptis. 4. qꝛ ñ eẽt baptizatus.

b

Aptiſimus 3. q ad mãm

Que ẽ debi
ta mã baptiſmi. ℞. Au. vbi. ſ. ꝙ eſt
aqua ſimplex nãl potẽs abluere. Ex quo pꝫ
prio ꝙ in nullo alio liquore põt fieri baptiſ
mus niſi in aq̃. ex de bap. c. ñ vt apponeres
Secundo reqrit ꝙ pura. vñ nec i brodio i
ſi aq̃ mixta butiro: l pigwedie põt fieri bap
tiſmus. qñ ſ. pmixtũ ſoluit ſpẽm aq̃. ſic ſi pa
rũ aque multũ vinũ miſceatur. alias põt.
Sꝫ nunqd ſalſedo ipediat. ℞. q. ſ. ꝙ ñ qꝛ 2
ñ aufert ſpẽs aq̃. Imo ponit iſpera aq̃. Aq̃
vo reliquata ſale ñ vr mã debita niſi p euapo
ratõem ⁊ exalatõꝫ reduceret ad dulcedinẽ.
Sꝫ nũqd qlꝫ admixtio aq̃ facta ipediat. 3
℞. Ri. in. 4. di. 3. ar. 3. q. 3. ꝙ aq̃ mixtio põt
duplr fieri. vno mõ vere ⁊ ppe qñ ex mixti
bilibus ↄſtituit aliqd vnũ p eſſentiã. ⁊ ſic im
pedit: qꝛ ñ ẽ aqua i actu. ſꝫ in ipotentia. Alio
mõ improprie ſꝫ quãdã apparẽtiã ſꝫ quã mi
ſcent illa quoꝝ minime ptes ſm ſẽſũ ſũt iux
ta ſe iuicẽ poſite: ⁊ actualr alterate ſaluis eo
rũ eſſentijs q dr pprie ↄfuſio: ⁊ ſic ñ ipedit
qn poſſit fieri baptiſmus. qꝛ manet ſpẽs aq̃.
Et iõ q̃uis aq̃ maris ſit alterata pp admixtõ
nẽ groſſoꝝ vaporũ terreſtrium aduſtoꝝ: q p
mixtio ſm phm. 2. methauroꝝ ẽ cã ſalſedis
maris ⁊ aqua liſciuij pp ſni collõnes p cine
res ⁊ alie aq̃ pp earũ trãſitũ p vẽas ſulphu
reas tñ qꝛ i eis manet ſalua ſpẽs aq̃ põt fieri
baptiſm'. Dic ergo ꝙ ad cognoſceñ aquã
debitã ſacro iſti atẽdi dꝫ prio origo ⁊ ſic ſa
liua: vrina. aq̃ roſea ⁊ huiuſmõi ñ ſunt mã
debita. Secũdo ad ſpẽꝫ aq̃. ſ. vt ſit liqda. ⁊
tertio vt ſapor alicuius liquoris alterius nõ
tollat dtutẽ. nã alij ſapores reꝝ ñ liqdarũ ñ
imutant ſpẽm aq̃ ſi manet liqda. ſꝫ bñ ſapo
res rerũ liqdaꝝ vt puta vini ⁊ huiuſmõi. vñ
qñ plus hꝫ de ſapore vini ⁊ huiuſmodi q̃
aque non põt de ea baptizari.
Tertio requiritur ꝙ poſſit lauare. qꝛ aq̃ in 4
linteo l in lana ñ eſt apta lauare niſi exprimat
ex. Silr nec glacies: vel nix: vel grando niſi
diſſoluatur. nec lutum.
Quãto ꝙ ſit nãl ñ artificial. Et iõ aq̃ ro- 5
ſea: vel ardẽs ñ valet. ſilr nec aqua ſupnatãs
cruori q dr fleuma. nec aq̃ quã faciũt alchi
miſte. Aqua tñ q exiuit de latere xpi fuiſſet
materia debita. qꝛ vera aqua fuit.
Utrũ vrina poſſit eẽ mã debita. ℞. Ri. vbi 6
ſupra ꝙ non. nec ceruiſia debito modo co
cta. nec ſalua. quia in eis non manet ſalua
ſpẽs aque.
7 Utrum in aqua palludoſa poſſit fieri. ℞.
Ri. vbi ſupra ꝙ ſic. quia ibi eſt ſpecies aq̃.
Intellige niſi eſſet ita condenſa ſicut eſt aq̃
in glacie.

Aptiſimus 4. quo ad mo dum quis mo

dus eſt tenendus in baptizando. ℞
Pe. Au. ꝙ primo debet ablui ab eo qui
baptizat: nõ fricari: vl tingi: l ſubmergi. Ex
quo pꝫ ꝙ pijciens puerum in puteum nõ
habens funem ñ baptizat
1 Quid de illo qui deponit in caniſtro p cor
dã cũ non põt manu ad aquã attingere iũn
gens eum ⁊ extrahens. ℞. Ri. vbi. ſ. di. 4.
q. vltima ꝙ ſic eſt baptizatus.
2 Secundo dꝫ imergi vt appeat mortu' cuꝫ
xpo. Utꝝ aũt totũ corpus ſit abluendũ. ℞.
Ri. vbi. ſ. ꝙ pricipalr caput; ſeu facies. qꝛ i
ea vigent ſenſus. poſtea pectus ꝙ eſt ſedes
cordis. Tenẽtur tñ cõis ꝙ qualrcunq̃ con
tingatur eſt baptizatus. ⁊ ꝙ ſufficit aſper-
ſio quantumcunq̃ modica in caſu neceſſi
tatis.
3 Tertio debet talis imerſio eſſe trina vbi eſt
conſuetudo. al non. quia non eſt de neceſſi
tate ſacramenti ſed ſufficit vna. de conſe. di
ſtinctione. 4. de trina.
4 Utrum requiratur ſimultas in prolatiõe
verborum ⁊ ablutione. ℞. Landul. in. 4.
di. 6. q. 2. ꝙ ſic quanta requiritur in actibus
humanis. ſ. quantũ põt nõ punctual q eſſe
vix poſſet. vñ ſm Sco. ⁊ Ri. in. 4. di. 3. ſuffi
cit ꝙ platio verboꝝ icipiatur anteq̃ ablu
tio termin etur vel econuerſo.
5 Utrum requiratur ꝙ aqua qua quis bapti
zat ſit ſanctificata a preſbitero primo p ora
tionem. ℞. ſm ſanctum Bo. in. 4. di. 3. ꝙ ñ
de neceſſitate: ſed de congruo. Ita tamen
ꝙ niſi neceſſitas hoc requireret peccaret
mortaliter ſacerdos baptizans in aqua nõ
ſanctificata eo modo quo dictum eſt. ſcili-
cet per orationem ſacerdotis
6 Quid ſi omittant alie ſolẽnitates. ℞. doc.
in. c. i. de bap. debent ſuppleri: lꝫ nõ ſint ne
ceſſarie. Aduerte ꝙ baptiſmus dꝫ fieri cuꝫ
chriſmate illius anni. alr punit ſacerdos ſi
contrafecerit niſi in neceſſitate. de ↄſe. di. 4.
c. ſi quis de alio. De quo. ſ. oleum.
7 Utrum adultus baptizandus poſſit conſti
tuere procuratorem ad rñdendum pro eo
vt fit in paruulis. ℞. ꝙ non. tex. eſt in. c. pro
paruulis. de conſe. di. 4.
Quid faciendum de eo qui dubitatur nõ
fuiſſe baptizatus. Reſpondeo ꝙ ſi dubiuꝫ
eſt iuris. vt puta quia doctores diuerſa opi
nant. vel ſi dubiũ ẽ facti pbabile. vt puta qꝛ
inuenit puer piect'. nec appet ꝙ fuerit bap
tizatus tũc baptizãdus ẽ iſto mõ. Si tu ñ es
baptizatus. ego te baptizo. In noie patris
⁊ filij ⁊ ſpiritus ſancti. amẽ. Ex alio aũt du
bio non debet quis baptizari.
Quando dꝫ qs baptizari. ℞. ꝙ aut ſũt p 9
uuli. Et ſic dico ꝙ ſtatim. tum pp periculuꝫ
mortis. de ↄſa. di. 4. venerabil: tum ẽt qꝛ de
mões ñ tãtũ poſſunt ſuper eos. ſm Dio. c.
vltio celeſtis yerarchie. Uñ ñ excuſo a pec
cato illos qui tñ differũt puuloꝝ baptiſmũ
Nec credo euadant peccatum mortale illi
qui tales pueros baptizant in domo: nõ ſer
uata debita ſolẽnitate qñ nulla ſubeſt neceſ
ſitas: ſed ſolum faciant pp expectationẽ cõ
patruꝫ: aut pp maiorẽ põpam poſtea fien-
dam. Et lꝫ poſtea deferant ad eccleſiam ⁊
ſuppleant omiſſas ſolemnitates. nõ tñ ſuſci
pientes efficiunt patrini. qꝛ ñ tenẽt ad bap
tiſmũ: ẽt ſi iterũ baptizarent. cũ ſemel ſint
vere baptizati. Si võ ſunt adulti. ſic ſi non
iminet periculum mortis. per. 8. menſes ca
thetizati inter cathecuminos debent teneri
⁊ inſtrui in fide vel tempore arbitrario. Et
ſic intellige. c. iudei cum ſe. de conſe. di. 4.
Si vero iminet periculum mortis ſtatim
ſunt baptizandi fide eis expoſita. de conſe.
di. 4. ne ꝙ abſit. Et tempus proprium tali-
um adultorum qui ñ ſunt in periculo mor
tis eſt paſca ⁊ pentecoſtes. de conſe. di. 4.
c. de cathecuminis. ⁊ dicto. c. venerabilis.

Aptiſmus 5. quo ad mi niſtrũ.

Quis
eſt miniſter baptiſmi. ℞. Aureolus
vbi ſupra di. 5. q. i. ꝙ eſt viator quilibꝫ vn'
perſonaliter diſtinctus potens contingere
⁊ verba proferre intendens. in habitu face
re ⁊ quod facit eccleſia. vel de quo preſu-
mitur ꝙ intendat. Et ſex dicit. primo ꝙ ſit
viator. quia nec angelus. vel ſanctus eſt mi
niſter baptiſmi. ſi tamen baptizaret nõ eſſꝫ
rebaptizandus. quia crederetur ꝙ deus di
ſpenſauerit: dummodo eſſet certus ꝙ eſſet
angelus vel ſanctus paradiſi.
Secundo. dicit quilibet ſcilicet tam fide 1
lis q̃ infidelis hereticus: excomunicatus
⁊ huiuſmodi. ſiue vir ſiue mulier vel lati-
nus bonus. vel malus. tamen ñ debꝫ bapti
zare niſi ſacerdos. ⁊ qui ñ ſit preciſus niſi i

caſu neceſſitatis.de ↄſe.di.4.c.in neceſſitate
cuꝫ malus.c.30.q.3.ſup qbus. Aliter pecca
ret mortaliter.ar.c.1.de cle.ñ or. Aduerte ꝙ
nec p̄nte pſbitero clic⁹ ſimplex.nec p̄nte cli
co laicus.nec p̄nte viro mlr dꝫ baptizare ꝺ
ↄſe.di.4.c.mlr.ꝛ.c.romanus.ꝛ.30.q.3.c.ſup
qbus. Uñ nõ ſacerdos baptizãs ſine neceſſi
tate efficit irregularis.c.1.de cle.ñ ordi. ni.
In neceſſitate vo ñ ſolũ põt qlꝫ:ſꝫ tenet bap
tizare.alr peccaret mortaliter. Et iõ bonum
eſſet ꝙ quilibet adiſceret formaꝫ baptiſmi.
2 Tertio dic̃ vnus qꝛ ñ plures. vñ ſi plures
dicerẽt. Nos baptizamus.ñ ↄc baptizarẽt.
Ri.vo i.4.di.3.dic̃ ꝙ ſꝫ baptiſm⁹.Sꝫ p̄mũ
tutius.vt.s̃.dictũ ẽ. Si vo qlꝫ eoꝝ diceret.
Ego te baptizo.ꝛc̃.tũc bene eẽt baptiſmus
3 Quarto dic̃ pſonaliter diſtinctus.qꝛ null⁹ ſe
ipſm põt baptizare.c.delatũ de baptiſmo.
4 Quito dic̃ potẽs ↄiũgere. Ex quo pꝫ ꝙ in
vẽo nll's põt baptizari.qꝛ natitas ſa pſuppo
nit p̄mã ꝺ q̃ dic.vt.j.baptiſm⁹. 6.§.1.2.ꝛ.3.
5 Utrũ non habens manus poſſit baptizare
℟.Aureolus vbi.s̃.ꝙ non.
6 Sexto dic̃ potẽs vba ꝓferre qꝛ mutus ñ
põt baptizare.vñ ꝯuis nõ hñs manus dice
ret verba.ꝛ mutus hñs manus ablueret nõ
eẽt baptizat⁹. Pe.de palu. ſꝫ ꝙ eẽt baptiza
tus.Sꝫ p̄mũ verius.vt.s̃.Baptiſm⁹.2.§.4.
7 Septio ſubiungit ꝙ itẽdat:vel ſaltẽ appa
reat ꝙ intẽdat baptizare ñ lauare tm̃.vñ ſm
Inno.i.c.1.ꝺ baptiſmo.nõ ẽ neceſſe quo ad
effectũ baptiſmi ꝙ ſciat qd ſit baptiſmus.ſ.
ꝙ infũdat gr̃a:l ꝙ ſit ſacramẽtũ.nec ẽt oꝫ ꝙ
credat hoc ipm.imo ſi ↄtrũ credit ꝛ reputat
truffã ꝛ deceptiõem baptiſm⁹ tñ hꝫ effectuꝫ
ſuũ:ñ reqꝛit tñ ꝙ baptizãs ſciat qd ſit eccl'ia
nec ꝙ gerat i mẽte facere qȯ facit eccl'ia imo
ſi ↄtrũ gereret i mẽte.i.ñ facere ꝙ facit eccle
ſia ſꝫ tñ facit.qꝛ formã ſuat nihilomin⁹ bap
tiꝫat dũmõ baptizare intẽdat. Uñ ſi qs i ne
ceſſitate vadat ad īfidelẽ ꝛ dicat ei. Baptiza
me docẽdo ei formã. Si ille baptizat eũ ſꝫ
itẽtiõem petẽtis intẽdẽs facere qȯ alij bapti
zãtes faciũt:eẽt baptiſmus. Secus ſi intẽde
ret ſolũ lauare. Lãdul.tñ i.4.di.5.q.2. dicit
ꝙ ſi nõ intẽdit facere qȯ fac̃ eccleſia ꝙ nõ ẽ
baptiſmus. Sꝫ opi. Inn. mihi plꝫ ꝯuis iſta
ſit magis tuta.qꝛ ſic̃ furioſ⁹ ꝛ amẽs qꝛ nihil
itẽdere p̄nt nõ baptizãt.ſic vꝫ ꝙ itẽtio bapti
zandi reqꝛat ſaltẽ. Et hoc põt dici intẽdere
qȯ intẽdit eccleſia. Et ſic itellexerũt Lãdul.
8 Utꝝ reqꝛat intẽtio actualis i baptizante.
℟.Lãdul.i.4.di.6.q.3:ꝙ nõ de neceſſitate.
nec ſufficit habitualis pciſe:q̃ lꝫ poſſit exire
i actũ:tñ nũq̃ꝫ exit. Uirtual' ãt ſp ẽ neceſſaria

Dicit ãt v̇tualis qñ qs hũit actualẽ intẽtiõeꝫ
midã miſtrãdi ſacr̃m.ꝛ ex illa motus ẽ ad
miſtrañ:poſito ꝙ actualr ñ cogitꝫ cũ miſtrat
virtualiter tñ manet intẽtio p̄ria.ꝛ hec eſt q̃
mouet.qꝛ volũtas p ſuũ ipeiũ mouet potẽ
tias īferiores ad actus ſuos.vt pedẽ ad ãbu
landũ ꝛ huiuſmodi. Cũ ergo voluntas intẽ
dit aliqd exeq mouet potẽtias īferiores ad
exequeñ. Et lꝫ ceſſet actualr intẽtio volũtas
manet tñ executiuo potẽtie actualis. Exẽplũ
cũ in me ſit actualis intẽtio eũdi ad eccl'iam
ipo pedẽ moueri.ꝛ lꝫ in medio motus ceſſꝫ
intentio actualis:manet tñ motio pedis. Di
cit ẽt Ri.ꝙ ſi baptizans nõ ſit diligẽs in ap
plicando intẽtiõem ſuã ſm ꝙ decet ad ipm
actum:non excuſatur a peccato.
Utrũ qs debeat potius baptizari a malo 9
ſacerdote q̃ꝫ a bono laico. ℟.Lãdul.vbi.s̃.
di.5.q.1.ꝙ ſic:qꝛ bonitas miſtroꝝ ñ tñ ſpec
tat ad ſacramentũ q̃ꝫ auctoritas intellige qñ
eſt paratus baptizare.alias ñ.vt.j.§.13.
Utrũ ſacerdos exñs i mortali peccet mor 10
taliter baptizando. ℟.ſm Ri.i.4.di.5.ꝙ ſic
niſi cõteratur de peccato:vel niſi baptizetur
in articulo neceſſitatis.qꝛ tunc non peccat.
Limito hoc veꝝ qñ de peccato non aduer
tit neqꝫ ꝙ contritionem debeat habere.
Utrũ nõ ſacerdos baptizãs in aqua ſanc 11
tificata cõferat ſacr̃m. ℟:Ri.in.4.di.5.ar.vl
timo.q.1.ꝙ ſic.ſed peccat mortaliter niſi in
neceſſitate quando aliã habere non poteſt.
Utrũ baptiſmus ſit ſuſcipiendus ab here 12
tico vel excõicato:pciſo:ſuſpẽſo ꝛ huiuſmo
di. ℟.Inno.in.c.ſrnitan de cle.ex.mi.ꝙ nõ
niſi in neceſſitate. Et voluntarie ſuſcipiens
ſiñ neceſſitate ab hr̃tico:aut a quoↄqꝫ ab ec
cleſia pciſo:aut ſuſpẽſo a iure vel ab hoiẽ ñ
recipit gr̃am.1.q.1.multi.ꝛ.c.ſe.qꝛ facit ↄ in
ſtitutionẽ eccleſie ꝛ ſic peccat mortaliter. In
neceſſitate ãt lꝫ.32.di.§.ſi verũ. Si vero ñ ſit
pciſ⁹ ab eccleſia ꝯuis ſit i mortali poſſet qs
recipere:dũmõ eũ nõ inducat ad miniſtrañ.
ẽt ſi aliũ poſſet hẽre concordat Ri.vbi.s̃.
Utrũ credẽs baptizare maſculũ baptizat 13
feminam vere ↄferat ſacrum. ℟.ſm Hoſti.ꝙ
ſi ſimpliciter baptizat eſt baptizata.ſimiliter
ſi intendit baptizare pſonam cuiuſcunqꝫ ſe
xus ſit. Sed ſi ſolum intenderet baptizare
maſculum tantum.ſic non confert ſacramẽ
tum ꝛ non eſſet baptizata.

b Aptiſmus .6.quo ad eum q bap tizandus eſt.

Utrũ in vtero matris totaliter exiſtẽs nec 1
ex aliquo apparẽs ab extra ſit baptizãdus
℟.ꝙ nõ.c.qꝛ in maternis.de conſe.di.4.
2 Utrũ mater ſit apienda. ℟.ꝙ nõ ſi eſt viua
qꝛ non ſunt facienda mala vt eueniant bo
na. Secus ſi iam eſt mortua.
3 Sed nunquid ſi apparet aliquid eẽ pote
rit baptizari. ℟.Aureol⁹ vbi.s̃.ꝙ ſic. ſi ps
principalis. Si vero appeat pes vl' manus
ſꝫ.ipe ꝙ non. Landul.in.4.di.4.q.1.ſꝫ ꝙ
ſi pes vel manus appeat ꝙ dꝫ baptizari.tñ
natus poſtea dꝫ iteꝝ baptizari iſto mõ. Si
tu non es baptizatus ego te baptizo. In no
mĩe pr̃is ꝛc̃. Dominus Car.in cle.fidei ꝺ ſũ.
tri.ſꝫ ꝙ oꝫ totus ſit natus:niſi neceſſitas im
mineat.qꝛ in tali neceſſitate id quod appa
ret dꝫ baptizari pp occltã opatiõẽ ſp̃us ſan
cti.1.q.1.multi.circa mediũ. Glo.in.c.ſi ad
matris.de ↄſe.di.4.ſꝫ ꝙ nõ põt baptizari p
c.q i maternis ea.di. Rõ qꝛ q nõ ẽ pfecte na
tus non põt dici hõ.l.quod certũ eſt. C.de
poſthu.he.inſti.vbi oꝫ ſit totus natus vt di
cat quis poſthumus. Alij dicũt ꝙ ſi caput
apparet dꝫ baptizari.l.cũ in diuerſis. ff.de
re.ꝛ ſũp.fu.facit.c.ſi baptizat.de ↄſe.di.4.
multiplex. eſt alia opi.doc.in hoc.ſed tu te
ne opi.Landul.que ẽ ſecurior ꝛ valde pia
quam ſꝫ Tho.ꝛ Ricar.in.4.
4 Quid ſi naſcatur cum pelle ſecundina po
terit ne baptizari. ℟.Aureol.vbi.s̃.ꝙ ſic.
5 Utrum monſtrum ſit baptizandum.ꝛ quo
modo. ℟.ſm Landul.in.4.di.6.q.2.ꝙ ſi p
pendatur duas habere aĩas.vt puta duo ha
bet capita.quatuor pedes.duas ſpinas in
dorſo ꝛ huiuſmodi.tunc baptizetur quili
bet per ſe.ꝛ intingatur in loco quilibet per
ſe. Si vero dubitatur an ſint due anime. vt
puta.qꝛ hꝫ quatuor manus.ꝛ vnum caput
vl' duas ſpinas i dorſo.tunc credo ꝙ debe
at baptizari p̄ncipalis abſolute.ꝛ alius po
ſtea ſub ↄditione.ſ.ſi tu nõ es baptizat⁹.ego
te baptizo ꝛc̃.nec baptizet intẽtione vaga:
ſed determinãdo ſe ad vnũ.al' nihil faceret
ſm Henricum in quolibet.
6 Utrũ reqniratur conſenſus baptizati. ℟.
Aureolus di.4.q.1.4.ſen.ꝙ non in puero.
In adulto vero ſic.verus vel interpretatiu⁹
vnde vi:vel reclamans ſi baptizetur nec re
cipit primum effectum:nec ſecundum bap
tiſmi. Sed de habente conſenſum interpre
tatiuum eſt dubium.ſicut qui per minas vl'
penas conſentiret. Et licet quidam dixerit
nõ ſuſcipere caracterem baptiſmi Alij ſciẽ
tes ꝙ voluntas coacta: voluntas eſt tenent
ſm ſcm̃ Bo.in.4.di.4.ar.2.q.1.ꝙ ſuſcipit:
niſi intenderet non ſuſcipere ſacramentum
ſed ſolum illudere ꝛ tales penas euadere.

qꝛ tunc non ſuſciperet. Similiter Lãdul.i
4.di.4.q.1.tenet ꝙ qui diſſentit in corde ne
ceſſario eſt rebaptizandus.
Utrũ in adultis requiratur intentio vt re 7
cipiant baptiſmum. ℟.Ri.in.4.di.6. ar.2.
q.3.ꝙ ſic:vel in actu:vel in habitu. In actu
in illo qui pri⁹ habuit intentionem non re
cipiendi.qꝛ neceſſe eſt vt hẽat in actu cõtra
riam.ſ.recipiendi.alias non expelleret con
trariam.ꝛ ſic non reciperet ſacramentum.
Similiter quando aliquis admonet vt actu
conſentiat requiritur conſenſus actualis.
aliter non conſentiret nec actu.nec habitu:
qꝛ habitu diſpoſitus dicitur homo quando
ſi actualiter ꝛ deliberate recogitaret de illa
re actualiter conſentiret in illam.alias ſuffi
cit habitualis.ſicut ſi quis cathecuminum
nudum baptizaret actu nõ cogitanteꝫ ꝺ ſu
ſceptione baptiſmi:vel furioſum:ſiue amẽtẽ
qui ante amẽtiam hũit intentionem recipien
di:vel nunq̃ꝫ habuit contrariam.
Utrum requiratur fides in adultis. ℟.ſꝫ 8
Tho.in.4.di.6.ꝙ non quo ad caracterem
ſuſcipiendum.ſed bene quo ad habendam
gratiam.
Utrum requiratur rectitudo intentionis 9
℟.ꝙ non ad ſuſceptionem caracteris.vñ q
recipit baptiſmum pp queſtum ſicut iudei
ſepe faciunt.verum baptiſmum recipiunt.li
cet non fructuꝫ baptiſmi.
Utrũ amentes ꝛ dormientes poſſint bap 10
tizari. ℟.ꝙ ſi ante habuerunt conſenſum ꝛ
neceſſitas immineat poſſunt baptizari.vt in.ꝺ
c.maiores in fi. Si vero ante amentiam:vl'
dormitionem contradixerunt. preſumitur
ꝙ propoſitum duret. Et ideo nõ ſuſcipiunt
nec caracterem nec baptiſmum.vt ibidem.
Si vero non diſcenſerunt.tenet Aureolus
vbi.s̃.ꝙ ſuſcipiunt caracterẽ. Hoc verum
ſm Ri.vbi.s̃.dũmõ aliqñ ↄſẽſerit de adul
tis loqueñ qui habuerunt vſum ratõnis.
Secus in illis qui nunq̃ꝫ vſum rõis habue
runt.quia ſuſcipiunt caracterem.
Utrum pueri iudeoꝝ ſint baptizãdi. ℟.ꝙ 11
in hoc fuerunt opi.diuerſe.quibuſdã dicen
tibus ꝙ ñ inuitis parentibus. Sꝫ ego dico
cum Sco.ꝛ Landul.in.4.di.4.ꝙ ẽt inuitis
parentibus ſunt baptizandi. ñ qñdẽ p p̄ua
tas pſonas.ſed p p̄ncipes aut coꝝ dños.ꝛ
educandi religioſe ꝛ caute ne occidantur a
parentibus.ꝛ ꝓ hoc facit qȯ nõt Oldra.in
conſilijs ſuis.vbi tenet ꝙ iudei ſunt ſerui fa
cti per paſſionem chriſti.extra de iudeis.c.
ꝛ ſi iudeos.ꝛ ſunt mandatum executioni p
Conſtantinum.vt notat Hoſti.in.c.ↄſuluit

de iudeis. Et hoc dicit Archi. 45. di. qui ſi
ceram. Hoc idē tenet Tho. i epiſtola ad du
ciſam lothoringie. Nā cū ſint ſerui prīceps
qui eſt eorum dominus poteſt eos vendere.
ar. C. ſi ſer. expor. vene. l. i. ꝛ. 2. Et per iſtam
rōnem tenet Archi. in. c. fraternitatem. 54.
di. ꝙ pōt eis auferre bona eorū cum nō ha
beant ea niſi vt peculium allegat. c. iudei el
ſo de iudeis. vbi ſtatuitur ꝙ ſi conuertātur
non auferantur eis bona. ergo ſi non ꝯuer
tuntur poſſūt eis auferri a ꝯ̄rio ſenſu. Me
lius facit. c. ſicut iudei. co. ti. vbi ꝓhibet ꝙ ſi
ne iudicio terrene poteſtatis nullus eis au
ferat bona vel offendat. ergo ex cā legitia
poſſēt. Preterea ſuſtinētur ex pietate ꝛ gra
tia. vt dr̄ in. c. ꝛ ſi iudeos. de iudeis. ergo n̄
ꝺz trahi ad neceſſitatē. ff. de offi. ꝓcon. l. ſo
lent in fi. ꝛ ex hoc poſſet ſuſtineri opio Au
re. q cū Lādul. ꝛ Sco. ꝯcordat ꝙ inuitꝭ pa
rētibus pn̄t baptizari ꝑ dn̄os: ꝛ bn̄ facerēt

11 Utrū iudei adulti: aut alij adulti ſint com
pellendi ad baptiſmū. R. de iudeis ſꝫ Sco.
vbi. s. ꝙ ſic per dn̄os eorū ꝓ quo facit tex.
in. c. de iudeis. 45. di. ꝛ. c. maiores. de bap.
vbi cōmendatur ille rex. q coegit infideles
baptizari. Sed ꝯ̄ eſt tex. in. c. ſicut iudei. de
iudeis q prohibet compulſionē. Sed ego
dico verā opi. Sco. intelligendo de cōpul
ſione indirecta hoc eſt. Ita ſunt angariādi
ꝛ in ſeruitutē redigendi ꝙ eis eueniat volū
tas conuertēdi. ſicut exponit Grego. ſuper
illud cōpelle intrare. facit. c. vltimum. 23. q.
4. cū glo. ꝛ. q. 6. c. iam vero. ſed de cōpulſiō
ne directa non licet. qꝛ deus volūtariū vult
militem. d. c. de iudeis. Similiter idē dico
de alijs infidelibus.

13 Utrū liceat emere aquā vel laborē ab eo
q n̄ vult alit̄ baptizaꝛ. vide. j. Simōia. 2. §. 12

14 Quid ſi non vult baptizare niſi cōmittat
offerens aliquod mortale. puta adulteriū.
R. Landul. vbi. s. ꝙ ſi ipſe nō pōt baptizaꝛ
puta qꝛ mancus vel mutus nullo mō aſſen
tiat qꝛ fides offerentis ꝛ optatio ꝛ deuotio
baptiſmū flamis iꝑtrabit. qꝛ credēdū ē ꝙ i
talibus neceſſitatibꝰ diuina pietas ſupplet.

15 Utrū requiratur contritio de peccatis fa
ctis ante baptiſmū a baptizādo. R. ſm Ale.
de ales. in ſa ſe ꝙ ſic de neceſſitate de oībꝰ
mortalibus que recordatur ēt ꝺ venialibus
in genere ꝛ forte de venialibus maioribus
que recordatur particulariter. aliter nō ſuſ
cipit gratiam baptiſmalem. ſ. gratiam ꝛ re
miſſionem peccatorū ſed bene ſuſcipit effe
ctum baptiſmi qui eſt res ꝛ ſacramentū id
eſt caracterem. de conſe. di. 4. c. oſtenditur.

Sco. tamen in. 4. di. 4. clarius exprimendo
dicit ꝙ licꝫ non doleat de veniali ꝙ non tol
litur effectus gratie baptiſmalis. ſed tn̄ com
plementum. quia non delet illud veniale de
quo non dolet. ꝛ ſic dicitur ficte ſimpliciter
vel ſm quid ficte ſimpliciter accedit ad bap
tiſmum ille qui hꝫ in ſe mortale peccatū ꝺ
quo nō vult penitere. ſed tn̄ recedēte fictiōe
hoc ē adueniēte ꝯtritione habebit effectū
baptiſmi. ſ. remiſſionē peccatorū. vt in. d. c.
oſtēdit in fi. Et h̄ itellige quo ad penā pecca
torū ꝓcedētiū baptiſmū: ſꝫ nō quo ad penā
ſequētiū baptiſmū. Et iō pn̄ia ē ei iniūgēda
de perpetratis poſt baptiſmū ſm ſanctum.
Bo. in. 4. di. 4. ar. 2. q. 3. Ficte ſꝫ quid acce
dit. qui nō dolet de veniali. ꝛ iſte nō hꝫ com
plemētum. Et aduerte ꝙ hic nō accipio cō
tritōem pro dolorē informato a grā: ſꝫ pro
dolore qui excludit actualiter obicem mor
talis peccati in actu. Tenetur etiam talis po
ſtea confiteri peccata ante baptiſmum com
miſſa. vt pꝫ. j. Confe. 2. §. 2.

b Aptiſmus 7. quo ad effectum.

q̄rit̄ vtrū ꝑ ipꝫ auferant̄ oīa pecca
ta. R. ꝙ ſic. c. regenerāte. ꝛ. c. ſine pn̄ia. de ꝯ
ſe. di. 4. Rō qꝛ baptiſmus eſt ad regeneran
dū inſtitutus. Un̄ ibi naſcit hō de ptāte tene
brarū in adoptionē filioꝝ dei. ꝛ ibi maxie
aperit̄ largitas miſericordie dei in pᵒ ad
uentu. Et hoc ē ꝙ Pau. dicit ad titi. 2. per la
uacrū regenerationis ꝛ renouationis ſpūs
ſancti quem effudit in nos habunde.

Utꝝ ꝑ baptiſmū tollat̄ oīs pena. R. ꝙ ſic 1
pena que retardat ꝛ excludit a vita eterna.
de ꝯſe. di. 4. ſiue pn̄ia hoc ē pena quā qs ꝺ
beret exoluere: aut in hac vita: vel in alia ꝓ
peccatis cōmiſſis an̄ꝙ̄ vitā eternā intraret
alias aūt penas non tollit.

Utrū baptiſmus tollat ꝯcupiſcētiā. R. ꝙ i 2
quātū hꝫ rōem culpe extinguit̄ ꝑ baptiſmū
ſꝫ i q̄tū hꝫ rōem vicij ſiue pene n̄ tollit̄ vt n̄
ſit niſi ſpāli dono dei ꝛ miraculo fiat. ſꝫ vt
nō obſit bene fit ex infuſōe grē q̄ ibi fit ex q̄
ſuperari pōt de conſe. di. 4. c. 2.

Utrū ꝑ baptiſmū tollat̄ irregularitas. R 3
ꝙ illa q̄ ꝓuenit ex defectu ſacramēti nō tolli
tur. Un̄ bigamus an̄ baptiſmū vel poſt non
pōt ꝓmoueri: ſilr̄ corrupta: vel an̄. vel poſt
nō pōt vellari. ꝛ de his hr̄. 26. di. acutiꝰ. Si
vero proueniat ex peccato ſic tollit̄ ſꝫ cōi
ter doc. irregularitas homicidij: ſed ſi hōi
cidium ſit ſine peccato vt in iudice ꝛ huiuſ
modi. ſic ſm aliquos irregularitas nō tolli
tur. vt nō. 26. di. c. deide. Sꝫ ſꝫ Sco. i. 4. di.
33. irregularitas cuiuſcūqꝫ hōicidij tollit̄ q̄
litercūqꝫ ſit cōmiſſū. Hoc ſeqt̄ gl. 34. di. c. ſi
qs viduā. ꝛ. 32. di. §. ecce. Et hec ē vior opi.
Alia āt irregularitas que prouenit ex defec
tu natalium non tollitur.

4 Utrū tollat inſaniā. R. ꝙ ſic ſm glo. i. d.
c. ſine pn̄ia. Rō. qꝛ per baptiſmū tolluntur
peccata ꝛ ea que ſequuntur ex peccatis ſub
rōe qua ſunt peccata. Et iō cū inſania conſe
quat̄ peccatū ꝛ ſub rōne peccati. iō tollitur.

5 Utrum per baptiſmum conferantur hōi
grā ꝛ virtutes. R. ꝙ ſic ſm glo. in. d. c. 2.

6 Utrum effectus baptiſmi equaliter cōfe
rat̄ oībus. R. ſm ſcm̄ Bo. in. 4. di. 4. ar. i. q.
3. prime partis ꝙ triplex ē effectꝰ baptiſmi.
Primus caracteris ipreſſio. Secūdus gra
tie infuſio. Tertius inocētie reſtitutio. Quā
tum ad primū ꝛ tertiū equaliter oēs ſuſcipi
unt. ſi nō ficte accedunt. ſed quātum ad ſm.
nō: qꝛ grā hꝫ duplicē actū. ſ. delere peccatū
ꝛ ſic magis delet in eo qui magis cōmiſit.
qꝛ delet oēm culpā. Secūdus actus ē habi
litare ad bonū ꝛ in hoc maiorē efficaciā hꝫ
in eo qui ſe magis diſponit. In paruulis āt
equalis eſt efficacia communiter.

7 Utrum puer cū defertur ad baptiſmū ſi
occidatur ſaluetur. R. ꝙ ſi occidit̄ ne bapti
zari poſſit i odiū baptiſmi ſeu xp̄i ſic pie cre
do ſaluetur. Si vō occidatur ex alio reſpec
tu: ſic dānabitur.

8 Quid ſi puer moreretur qn̄ baptizans di
xit. Ego te baptizo in noīe pr̄is. an̄ꝙ̄ ꝯple
at. R. Ri. in. 4. di. 3. ar. 2. q. 3. pie credendū
ē ꝙ deus ſupplet. Un̄ ꝛ in cimiterio debet
ſepeliri. Similiter ſi ſacerdos impediretur
ne totum compleret eſſet baptizandus ſic.
ſi non es baptizatus ꝛc̄.

9 Utrum baptiſmus ſit reiterandus. R. ꝙ n̄
imo tā miniſtrans q̄ꝫ ſuſcipiens ſcienter vlti
mo ſupplicio plectuntur. l. 2. C. ne ſa. bap.
ite. ꝛ ſunt irregulares. vt. j. Irregularitas.
prio. §. 24.

10 Utrum ignorans ſi facit ſe baptizari ſine
conditione ſit irregularis ſi poſtea inuenit
ꝙ fuerat baptizatus. R. ꝙ irregularis ē. de
conſe. di. 4. qui bis. ſm cōem intellectum.
Pōt tamen ep̄us diſpenſare in neceſſitate
magna

11 Utꝝ n̄ baptizatus credens ſe baptizatum
ſaluet̄. R. ſic. de p̄ſbi. non bap. c. apoſtolicā.

12 Utꝝ ſuſcipiat caracterē ordinum ſi ordie
tur. R. ꝙ nō. de p̄ſ. n̄ bap. c. i. ꝛ. c. veniens.
Si celebrat tn̄ ignorans credit̄ ꝙ cōficiat ꝺ
tute ecclie. ſm Inno. Hoc idem tꝫ Tho. in
4. di. 24. ꝛ Al. bu. ꝛ ſūma ꝯſe. li. 3. ti. 22. q. 8.
Et pꝫ. qꝛ virtus ſpūs ſancti vegetās eccle
ſiam ſuam ſupplet potētiam in tali ne eccle
ſia decipiatur.

Aptiſmus 8. q̄ ad eū q tꝫ. q̄rit̄ qs pt

tenē ad baptiſmū. R. ꝙ n̄ pōt tenē. Abbas:
mōacus: ſ religioſus. de ꝯſe. di. 4. n̄ lꝫ. 16. q.
4. placuit. el. 2. Tn̄ ſi tenent ſūt ꝯpr̄es.

Utꝝ pr̄ ꝛ mr̄. R. ꝙ non ſi ſunt in matrio 1
nio intellige. 30. q. i. ad limina. alias ꝯ̄hent
cognationem ſpūalem. ꝛ ēt baptizando ni
ſi in neceſſitate baptizarent.

Utꝝ n̄ baptizatus poſſit tenere ad baptiſ 2
mū. R. ꝙ nō. de conſe: di. 4. c. i baptiſmate
lꝫ baptizare poſſit. qꝛ baptizans ē de neceſ
ſitate ſacramenti: nō ſuſcipiens ſeu tenēs ad
baptiſmū. Et ſi tꝫ: nō erit ꝯpr̄. ſed bn̄ bapti
zans: cū ſit vere pr̄ ſpūalis. Uide īfra. Ma
trimonium. 3. impedimento. 7. §. 10.

Quot debēt tenē ad baptiſmū. R. ꝙ vnꝰ 3
tm̄. de conſe. di. 4. c. in cathecimo. ꝛ. c. nō
pl̄es. Sꝫ tn̄ de ꝯſuetudine non ſeruatur.

Ad qd tenent̄ leuātes ꝺ baptiſmo. R. ꝙ 4
tenent̄ admonere quos tenuerūt. vt caſtita
tē cuſtodiant: iuſticiā diligāt ꝛ caritatē tene
ant. ꝛ an̄ oīa ſimbolū ꝛ orōnē dn̄icā debēt
docere. vt in. c. vos an̄ oīa. de cōſe. di. 4. ꝛ
Magiſter i. 4. di. 6. c. pe. dic ꝙ exigit̄ a pa
trio diligēs cura circa eū ꝓ q̄ r̄ndet. Quod
limita verum ſm Tho. quando parentes
nōbilr̄ negligūt.

Ellum quidē duplr̄ dr̄. ſ. ꝓpe ꝛ iꝓpe.

Prope
dr̄ bellū ē illud qꝺ auctoritate principis ſu
periorē n̄ recognoſcentis idicit̄ vt ē iperator
ꝛ papa ſcōm Hoſti. 23. q. i. c. i. ff. de capti. l.
hoſtes. ꝛ. ff. de verbo. ſi. l. hoſtes. Et in iſto
bello capti efficiūtur ſerui ꝛ bōa efficiūtur
capientiū ꝛ ſeqtur tertiū ius. ſ. poſtliminij.
de quo in. l. poſtliminiū. ꝛ. l. ſi quid bello
ꝛ. l. hoſtes. ff. de capti. Et hoc verum ſi bel
lum ſit iuſtum. Debent tn̄ bona capta aſſi
gnare capitaneo. vt deſtribuat vnicuiqꝫ ſꝫ
merita. ſm Bar. i. d. l. ſi quid bello. licet a
principio efficiantur capientium. Et hoc
verū credo ꝙ dicit Bar. niſi ꝯſuetudo ha
beret ꝙ vnuſquiſqꝫ ſibi retineret qꝺ cepit:
qꝛ tunc nō tenetur aſſignare qꝛ illud intellr̄
actū quod ē ꝯſuetum. l. ꝙ ſi nolit. §. qui aſſi
dua. ff. de edi. edic. Hodie ēt ex ꝯſuetudie i
ter chriſtianos non ſeruantur iura captiui
tatis ꝛ poſtliminij cui ſtandum ē. vt. l. poſt
liminij. ff. de capti. ꝛ notat Bar. in. d. l. ho
ſtes. ff. eo. Quid autem ſit poſtliminiū. R.
ꝙ eſt ius amiſſe rei recipiende ab extraneo

in ſtatum priſtinum reſtituende moribus legibuſq; conſtitutum dicit textus in dicta .l. poſtliminium. Unde quo ad hoc bene eſt ſeruandum vt ille qui aliqua perdidit i iuſto bello quo ad eum integre reſtituantur. Et ideo non currit preſcriptio contra eum ſm glo. in.c.prima accuſatione.16.queſtione tercia. Arma tamen de rigore non reſtituuntur.l.2.ff.de captiuis.ſed ſm conſcientiam ſunt etiam reſtituenda.

1 An autem hec locum habeant in bello indicto ab his qui de facto ſuperiorem non recognoſcunt vt eſt rex francie: hiſpanie ⁊ huiuſmodi. R. ſm Innocentium in.c.olim el primo de reſtitutione ſpoliatoꝝ. ⁊ Bar. in dicta.l.hoſtes.ff.de captiuis ⁊ poſtliminium reuerſis. q; ſic. quia habent iura principis.

2 Bellum autem improprie eſt illud quod non eſt indictum per principem.ſed per inferiores qui recognoſcunt ſuperiorem. Et de hoc Pa. d iure iurãdo.c.ſicut.el tertio.

3 Utrum bellum in dubio ſit preſumendū iuſtum. R. Pa.in dicto.c.ſicut q; in bello indicto a principe ſummo.indubio preſumitur iuſtum ⁊ legitimam cauſam eſſe in principe.iuxta notata per legiſtas in.l.preſcriptione. ⁊.l.ſi.C.ſi cõtra ius vel vti. pu. ⁊ per canoniſtas in.c. que in eccleſiarum de conſti. Sed in bello indicto a recognoſcente ſuperiorem: indubio preſumitur iniuſtum. Et ſic intellige Ho. ⁊ tex.d.c.ſicut. Facit.l.vnica.C.de gla. ⁊.c.i.de pur.ca.cum ſuis concordantijs.

4 Quid requiritur vt ſit iuſtū. R. Pa.vbi.ſ. q; i bello ꝓprie oꝫ q; ſubſit legitia ⁊ nãl'cã. puta q2 ꝯtumaces ⁊ rebelles ſĩt iperio vl'eccleſie. Adde.2.vt nõ fiat aio vindicãdi.ſed puniẽdi delinquẽtes. In bello aũt.ſo mõ dicto gnq; requirũt ſꝫ glo.23.q.2.i ſũma.ſ.pſona vt nõ ſit eccliaſtic⁹: cui nõ lꝫ ſanguinem effundere.23.q.8.clici.niſi neceſſitate ineuitabili. Poſſunt tñ ſm Tho.ſa ſe.q. 40.inducere alios ad iuſtum bellum. ⁊ eis aſſiſtere.vt pugnantibus ſubueniant exhortationibus: abſolutionibus ⁊ alijs ſpiritualibus. Non tñ debent hortari vt interficiant vel mutilent.ſed vt fidem eccleſiaſticam: vl' pñam liberent. Et lꝫ aliqui interficiant: nõ tñ eis iputabit: ⁊ multo magis prelati hoc pñt. ymo peccarẽt ſi non facerent.23.q.5.d occidendis.de homici.poſtulaſti. ⁊.c.inanos.23.q.3. Maximianus.23.q.i. in ſũma ⁊.c.militare.de cle.percu.c.3.de reſti.ſpo. c.olim.el primo. Inno.tamen in.c.quod i dubijs.de penis. limitat predictã exhortationẽ ñ poſſe fieri qñ ſunt in pcuſſionibus: ſꝫ añ ſic. ⁊ mihi placet. ⁊ ẽ ſecurius. Addo cã legitima.vt pro defenſione ſua vel ſuoꝝ aut pñaꝝ legũ.23.q.8.ſi nulla. Tertio res.ſ.pro repetitõe rerum ⁊ huiuſmodi.d.c.olim Quarto aius vt nõ ex odio.ſed vt hẽat dbitum ⁊ huiuſmodi.23.q.i.quid culpat. ⁊.c.militare. Quito auctoritas ſupioris.d.c.qd culpat. ⁊.l.vnica.C.vt ar.vſus inſcio pn.li.ii. Põt ẽt fieri auctoritate epi.ſm Ho.i ſũ. precipue qñ pugnat pro fide.vel contra eũ qui pro peccato mortali excõicatus nõ vult parere.

5 Utꝝ ſi aliqd predictoꝝ defuerit teneat ad reſtõem tã dãnoꝝ datoꝝ q̃ ẽt raptoꝝ bõꝝ. R. Ho.eo.ti.q; ſic ſi deficit.ſm vel tertiũ. Si tñ res ſubſit q;.ſ.p rebus repetẽdis factum ſit.nõ tenet qui mouit bellũ reſtituẽ qd ibi cepit.dũmõ ñ excedat qd hẽre debebat. Et hoc veꝝ in foro pniali.vbi hꝫ locũ liquidi ad ñ liqdũ ꝯpẽſatio. Sicut ſi qs ꝯfiteat ꝑ furtũ accepiſſe.x.nõ coget reſtituere ſi dꝫ hẽre alia.x.ab codẽ. Si vo dãnificauit plus aduerſariũ: ñ credo excuſatũ: niſi ꝯcurrat ſimul auctoritas: niſi in cãu qñ viꝫ vi repellẽ lꝫ.ſꝫ tenet ꝯpẽſare dãna data cũ.eo qd ꝺbet hẽre. ⁊ ſi plus hꝫ reſtituat.c.qui habetis. ⁊ i c.ſe.14.q.5. ⁊ in.d.l.hoſtes.ff.d capti. ⁊ ſm quod dico in.§.ſequenti.

6 Utꝝ iſtis iferioribus a pricipe liceat facẽ bellū. R. Pa.i.d.c.ſicut.q; aut is qui facit bellum hꝫ iuriſditionem ſup his qb⁹ guerram facit. ⁊ illi ſunt ꝯtumaces ⁊ rebelles. ⁊ ſic põt ſtatuere ⁊ cõcedere q; liceat vnicuiq; res coꝝ inuadere. ⁊ ſuas facere. ⁊ liberos hoies rebelles cape ⁊ dtinere quouſq; dño repñtare potuerint.c.a nobis de ſen.excõ. Si aũt nullã iuriſditõem ſuper eos hñt nõ pñt ſine auctoritate principis: niſi eſſent iuaſi.q2 tũc pñt ſe ⁊ ſua defendere cũ moderamie iculpate tutelle. ⁊ hoiem pcutere ⁊ etiã occidere.vt latius dicam.ſ. Defenſio. Non põt tñ aduerſarium capere ⁊ nec inuadẽdo res aduerſarij ſuas facere. Qd intellige niſi in recompenſationem dãnorum ſuorum ⁊ in ſatiſfactionem expenſarum: laborū ⁊ operum etiam ipſum adiuuantium.di.i.ius gentium.23.q.7.ſi de rebus: vel niſi in territorio ſuo eos delinquentes inueniret. Item qñ talis ſuperiorem non habet coram quo ſua repetere poſſit: res ſuas propria auctoritate repetere poſſet ⁊ recuperare.l.iudei. ⁊.l.nullus.C.de iudeis.

7 Utrum ſubditi teneant ire ad bellũ iuſtũ dño mãdante. R. Pa.in.d.c.ſicut.el.5.q; ſbditoꝝ qdã ſũt vaſalli ꝓprie.vt ſunt q tenent feudũ ab eo. Quidam vaſalli in ꝓprie.vt ſũt ſubditi rõe originis vel domicilij.nihil tamẽ ab eo detinẽt: ⁊ tales ꝓprie ñ ſunt vaſalli lꝫ ibi hẽant poſſeſſiões: nec tenẽtur dño pſtare fidelitatẽ. Quidã ſunt milites di.vt q iurant q ponit gl.in.l.pe.ff.ex q.cau.ma. q ſunt.ſ. Miles. Quidã nõ veri milites: ſꝫ tñ reſpectu honoris qui iſta ñ ꝑmittunt.ſed viuunt. vt alij ciues.vt p Cy.i.l.i.C.d in. ⁊ fac.igno. Iſtis premiſſis diſtinguo.aut dñs vult alios pro libito voluntatis inuadere non fauore rei publice. ⁊ non tenentur eum ſequi etiam vaſalli ꝓprie.ar.d.c.d forma.22.q.5.niſi aliud habeat conſuetudo: vel pactum. Aut dominus inuaditur. ⁊ tunc ſi timor eſt ſubitaneus ⁊ improuiſus.omnes apti ad pugnam ſeu cuſtodiam tenentur fauore reipublice. Nam clerici hoc caſu tenentur ad cuſtodiã c.peruenit. ⁊ quod ibi notatur.de immu.ec. Facit.c.omni timore.23.q.8. Aut non eſt tal' timor. ⁊ tunc vaſſalli ꝓprie dicti tenentur.ꝑ d.c.de forma ⁊ milites veri ꝑ.d.l.pe. Alij vero non ſunt compellendi dummodo dñs ſufficiat de per ſe ex reditibus quos habet a loco. Nam propter hoc honorant dominum in reditibus: gabellis ⁊ huiuſmodi.vt neceſſitatis tempore eos defẽdat.ar.23.q.5. principes. ⁊.c.regum. Si vero non ſufficit per ſe tunc omnes tenentur pro ſalute domini.vt patet ex.c.ſi nullus. ⁊.d.c.omni timore.23.q.8.

8 Utrũ ſubditi ſequẽtes dñm in iniuſto bello excuſentur. R. Pa.in.d.c.ſicut.q; Inno. dicit q; non ſi ſcienter hoc faciunt.nec excuſantur ex timore amittendi feudum: vel alia alia bona.31.q.5.ita nc. Si vero dubitant ⁊ inquiſierunt quantum potuerunt peritiores ⁊ ſemper dubij remanſerunt.excuſãtur ꝓpter bonum obedientie.c.quid culpatur.23. q.3.alter non.argumẽto.c.cũ inhibitio de clan.deſpon. non tamen excuſãtur amici. ⁊ cognati ⁊ alij qui voluntarie adiuuant talem in dubio.immo ſi erat iniuſtum de omni damnõ dato tenentur ad reſtitutionem.

9 Utrum ſubditus qui in dubio bellando multa acquiſiuit.teneatur ea reſtituere: cognito q; bellum erat iniuſtum. R. q; ſic omnia que habet. Et credo q; etiam conſumpta.q2 nunq; habuit bonã fidem.ex quo ſẽper dubius permanſit. Et de hoc vide.ſ. Preſcriptio.§.4. ⁊ ſecundum illam diſtinctionem dic.

Utrum omnes exiſtentes in bello iniuſto teneantur inſolidum. R. ſm Ho.ti.re.i.q; ſic.de omni damno q; ſuo auxilio conſilio fauore datum eſt: quod aliter datum nõ fuiſſet.ar.17.q.4.omnes. ⁊.2.q.i.notum.in ſi. Si vero probabiliter credit q; propter ſuũ auxilium conſilium vel fauorem non plus fecerunt q̃ alias facturi erãt non tenetur niſi de hijs que ipſe habuit: vel damnum dedit vel aliquis de familia ſua directe ⁊ occaſionaliter.ar.de ſen. ⁊ re iudica.c.i. ⁊ de eta. ⁊ qua.or.c.tuam. Et de hoc vide etiam.ſ. Furtum.§.16. 10

Sed queritur quid tenetur reſtituere faciens bellum iniuſtum. R. Ho.vbi ſupra q; tenetur de oibus dãnis que ipſe vel ſui intulerunt aduerſario: vl' eius hominibus: tenetur etiam proprijs hominibus de dãnis datis ab aduerſarijs. 11

Utrum habens iuſtum bellum teneatur i aliquo d damno aduerſarij. R. Ho.vbi.ſ. q; non tenetur de illis dãnis que bona fide intulit: a quibus comode abſtinere non poterat ſecundum conſuetudinem pugne. Si q tamen animo craſſandi ⁊ malicioſe intulit. cum alias poſſet abſtinere ⁊ ſibi conſulere. tunc tenetur compenſare cũ damno ſibi dato. ⁊ ſi excedunt tenetur eis ſatiſfacere. 12

Utrum habens iuſtum bellũ teneatur de damno dato ſubditis aduerſarij. R. qui ſupra q; non.imo licite bona capit. Non ſolũ aduerſarij: ſed etiam fautorum ⁊ ſubditoꝝ ſuorum donec ſibi ſit ſatiſfactum. Subditi tamen aduerſarij qui deum timentes nolũt domino ſuo in bello illicito impendere auxilium vel conſilium nullatenus ſunt ſpoliandi ne pena excedat autores.ar. de hijs que fi.a ma.par.capi.queſiuit. ⁊.i.q.4.c.i. Immo ſm Ri.in.4.di.15. qui ſcienter talibus innocentibus inferunt dãnum tenẽtur ad reſtitutionem. Uerum credo niſi dominus eorum directe vel indirecte ex perſõis vel rebus eorum iuuaretur. Multo magis tenetur ad reſtitutionem qui damnificat nõ ſubditos aduerſarij innocentes ſcienter vt ſunt eccliaſtici ⁊ huiuſmodi. Secus autem eſſet ſi a caſu dãnificaret hoc non intendẽs. nec obligatus intendere.vt puta q2 bellans contra aduerſarium non valens eum impugnare incendit ciuitatem. ⁊ ſic ꝯburũtur eccleſie ⁊ bona ipſius ⁊ alioꝝ inocentium.nã tunc non teneret. ⁊ ſic pꝫ q; eccleſie incaſtellate pñt incendi ⁊ bona ibi repoſita ex quibus ſuſtentabãtur contra hoſtes in iniuſto bello poſſunt capi.non in caſtelate vero a 13

propoſito nec res eccleſie ſunt auferende
⁊ contrarium facientes tenẽtur ad reſtitu
tionem.
Utrum domini qui habuerunt bellum ad
14 inuicem poſſint componere ſimul de dam
nis. ℞. Mona.ti.reſti.ꝙ ille qui habuit in
iuſtum bellum.non pōt cōponere in preiu
dicium hominum ſuorum.quin ipſe tenea
tur eis de damnis que paſſi ſunt.niſi ⁊ ipſi
fuerunt in culpa. Hoc verum in foro ꝯſcien
tie ſi ad talem culpam non venerunt ex eiꝰ
pſuaſione alias non facturi. Ille autem qui
habet iuſtum bellum debet procurare pro
viribus.vt ſatiſfiat ſuis hominibus. Et ſi ñ
poteſt. ⁊ ipſi homines contradicunt cōpo
ſitioni ſecundum Mona.non poteſt ð dã
nis que paſſi ſunt in incendijs ⁊ rapinis ꝯ
ponere.facit in ar.l.i. ⁊ l.tranſactionis pla
citū. ⁊ l.preſes. C.de tranſac. ⁊ c.ſi.de ma.
⁊ obe. Sed ego credo ꝙ in omnibus po
teſt.ar.eorum que notantur in.l.fi.C.ſi con
tra ius vel vti.pu. ⁊ in.c.que in eccleſiarum
de conſti.vbi patet ꝙ ex rationabili cauſa
poteſt princeps tollere rem vnius ⁊ dare
alteri. ⁊ nō poteſt eſſe maior ratio ꝙ̃ fauor
publicus carere bello. Et ſimiliter poterūt
qui habentꝰ iura imperialia. Unde Hoſti.
tenet ꝙ quando duo milites habuerunt in
iuſtum bellum.inuicem pace inter eos fac
ta ⁊ damna remiſſa ꝙ h̄ remiſſio extendi
tur ad omnes vtriuſqꝫ partis:licet non con
ſentiant quando pax aliter haberi nō poſ
ſet.allegat.l.conuentionum.ff.de pac. Cō
cordat Pa.in.c.in noſtra.de iniurijs. Ad
uerte hic ſecundum eundem Pa. vbi.ſ.
ꝙ nomine damni proprie ⁊ ſtricte venit
diminutio patrimonij per alium facta.l.3.
ff.de damno infecto. Et ideo non veniunt
expenſe facte propria voluntate etiam co
acta nomine damni. Quod nota pro ſtatu
tis ⁊ ſimilibus odioſis. Item limita ꝙ pre
dicta remiſſio non valet quo ad damna da
ta eccleſijs ⁊ eccleſiaſticis perſonis: niſi ꝓ
lati ipſarum conſentiant.

15 Utrum dominus teneatur mandatario ð
damnis que in bello eſt paſſus. ℞. ſecundū
Pa.in.d.c.ſicut ꝙ ſic.niſi cauſa pietatis:
humanitatis vel parentelle bellum fecerit:
vel niſi ex debito teneretur: vel niſi aliquid
recipere conuenerint pro mercede. Et vid
de hoc.ſ. Mandatum.§.5. Et hoc intellige
de damnis que veriſimiliter potuit mādās
prouidere.
16 Utrum occupata per principes xpianos

qui hodie inter ſe bella gerentes propria te
meritate quod vnus quiete poſſedit ab an
tiquo. alius violenter de nouo accipit ſint
reſtituēda. ℞. d. Anto.i.c.quod ſuper hijs.
de voto.ſecundum Hoſti.ꝙ non vidꝫ quo
modo iuſte teneant.nec qualiter confeſſo
res eorum peccata ꝙ̃ꝙ̃ notoria palpitent.
nec qualiter ab eiſdem elemoſynas aut poſ
ſeſſiones accipiant: aut eos abſoluant. Un
de caueant ne cateruatim ad inferos vadāt
⁊ alios ſecum trahant.nec credit ꝙ in Ita
lia preſcribi talia poſſint.c.ſi.de preſcrip.
Et ideo reſtituere tenentur.
Utrum clericus in bello iuſto cum domi 17
no ſuo vadens qui lucratur aliqua de bōis
aduerſariorum teneatur ea reſtituere. ℞.
Mo.ti.reſti.ꝙ ſi ea rapuit: peccauit capien
do. ⁊ reſtituere tenetur eis a quibus abſtulit
quia illam rem capiendo non potuit facerꝭ
ſuam: quia ſicut dñs non potuit ei dare auc
toritatem bellandi.ſic nec rapiendi. Poſ
ſet tamen retinere ſi guerra durante domi
nus vt illam teneat conſenſit. Si vero non
ipſe rapuit.ſed ſibi ab his quibus licuit ra
pere data fuit.tunc non tenetur reſtituere.
Quod verum credo.quando ex conſuetu
dine quilibet qꝺ rapuit ſibi retinet.alias ſe
cus.quia de iure quilibet tenetur capitāeo
aſſignare.vt illa diſtribuat.vt.l.ſi quid bel
lo. ⁊ ibi Bar.ff.de capti.ergo ſine eius auc
toritate tenere non poterit.facit.c.dicat.23.
q.5. niſi vt dixi conſuetudo ſit in contra
rium.
Utrum liceat omni tempore bellare. ℞. 18
ꝙ i bello iuſto ñ lꝫ bellarꝭ i q̃drageſima.nec
in diebus feſtiuis: niſi neceſſitas vrgeat in
euitabilis.textus eſt cum glo.in.c.ſi nulla.
23.q.8. Item nec tempore treuge.c.i.de
treu. ⁊ pa. Quod intellige in pugnatore:nō
in defenſore.vt notat predicta glo.

Utrum in bello iuſto.liceat vti deceptio 19
ne: dolo: vel inſidijs ad vincendum inimi
cos. ℞. ꝙ ſic: dūmodo mendacium non di
cant vel fidem promiſſam non frangant.fa
cit.c.vtilem ſimulationem.22.q.2.c. domi
nus. ⁊ q.7.in ſūma.14.q.5.dixit. vide glo.
in.c.cupientes in ver.malignantium. de e
lec.li.6.
Utrum locans arma equos ⁊ huiuſmo 20
di eunti ad bellum repetat ſi amittantur in
bello. ℞. Inno.in.c.ſicut.el.3.de iureiuran
do.ꝙ non.quia ſic ea cōduxit.ff.loca.l. itē
queritur.§.ſi quis ſeruum.facit.l.videanꝰ.
§.ſi.ff.eo.

21 Utrum comodans poſſit ſimiliter repete
re. ℞. Inno.vbi ſupra ꝙ non quia non ex
ceſſit fines contractus.ff.como.l.ſi vt certo
§.ſed interdum.
22 Utrum tenente aliquo rem meam liceat
mihi violenter auferre. ℞. Pa.in.d.c.ſicut
aut in continenti recuperare vſt ⁊ licet. qꝛ
vim vi repellere licet.de quo.ſ. Defenſio.
Aut non ſtatim. ⁊ ſic debet per iudicem eā
recuperare ſi poteſt ꝙ ſi non poteſt. ſic in
defectum iudicis: poteſt dominus rem ſu
am etiam violenter ſi aliter non poteſt face
re recuperare.ar.l.nullus. C.de iude.in.gl.
⁊ l.ait pretor.ff.de hijs que in frau.cre.§.ſi
debitorem.notat.Inn.in.c.olim el primo
de reſti.ſpo. ⁊ Alc.Ric. ⁊ Sco.in.4.d.15.
ꝙ ſi aliter non poſſum rem meam habere
licet furto eam tollere.de quo dic.vt.ſ. Fur
tum.§.40. Non tamen licet per mendaciū
quia non licet mentiri pro alterius vita.22
q.2.ne quis. Et ſic limita glo.in.c.cupien
tes.de elec.li.6.

Benedictio ſuper populū quendam ſolē

nis que fit cum illa ſolemnitate. Ad
futorium noſtrum ⁊c. Et hanc ſolum epi
ſcopi poſſunt facere in tota ſua dioceſi. ⁊
archiepiſcopi in tota prouincia cum viſi
tant ⁊ legati in terminis ſue legationis: ⁊
abbates quibus ex priuilegio conceſſum
eſt.vt notatur.26.q.6.miniſtrare.de ꝯſe.di.
1.cum ad celebrandas.de exceſ.prela. acce
dentibus.de priuil.abbates.li.6. Alia ſim
plex. Et hec fit a ſacerdotibꝰ in miſſa abſñte
epiſcopo: aut de mandato eius cum pñs ē.
21.di.denique.95.di.ecce ego dico.
1 Utrum benedictio calicis paramentorum
⁊ huiuſmodi pro miſſis celebrādis poſſit
fieri a ſacerdote. ℞. doc. in cle. attēdentes
de ſta.re.tenent ꝙ non.quia ſunt potius or
dinis epiſcopalis. ⁊ hoc idem in.d.c.abba
tes. Sed iudicio meo nullo iure eorum di
ctum probatur. Et credo ꝙ ymo poſſint be
nedicere paramenta. tali ratione motus.
preſbiter poteſt omnia facere que ſunt ordi
nis: niſi ſint ordinis epiſcopalis: vel ſpāli
ter ei interdicta.c.quis.98.di. ⁊ d.c.ecce ⁊
63.di.legimus.ſed benedictio paramento
rum cum non ſit ordinis epiſcopalis.patet
quia competit abbatibus ex conſuetudine
Ut tenent doc.in.d.c.abbates ⁊ d. Cle.at
tendentes.quod fieri non poſſet ſi eſſet or
dinis epiſcopalis.ar: eorum que notantur
in.c.pe.de conſe.ec.vel al.nec eſt etiam eis
prohibitum.patet qꝛ in.d.c.quis.prohibe

tur conſecratio ſacerdotum: diaconum ⁊
ſubdiaconum.conſecratio virginum.cōſe
cratio eccleſie vel altaris.criſma conficere
criſmate frontes baptiſmatorum ſignare: pu
blice penitentem reconciliari. ⁊ in.c.mini
ſtrare.26.q.6.additur ꝙ non benedicat pu
blice plebem in eccleſia. Quod intellige vt
dixi ſupra. ⁊ in.c.conſulto.de conſe.di.1.ꝙ
nec corporalia debet conſecrare.ergo veſti
menta poteſt quia in.c.veſtimenta. ⁊ in.c.
vaſa.de conſe.di.1.nihil dicitur de epiſco
po. Quare credo omnia que pertinent ad
celebrationem miſſarum que non fiunt cum
ſacra vnctione.vt eſt calix ⁊ patena ⁊ non
ſunt eis ſpecialiter inhibita. ſicut ſunt cor
poralia que ab epiſcopo debent eſſe bene
dicta.vt in dicto.c.conſul. ⁊ alia huiuſmōi
poſſunt benedicere.ar.d.c.quis. ⁊ c.ecce
niſi epiſcopus eſſꝫ. pñs.quia nō liceret.ar.
c.denique.21.di.
Utrum abbates poſſint ſimiliter benedi 2
cere. Ge.in.d.c.abbates tenet ꝙ ſic omnia
in quibus fit verbalis ſolum benedictio ⁊
quando faciunt ad opus ſuarum eccleſiarū
alias non. Sed ego dubito de benedictio
ne corporalium que licet ſit verbalis ſolum
tamen videtur epiſcopis reſeruata.d.c.cō
ſulto.niſi dicamus derogatum per contra
riam conſuetudinem cum ſit potius epiſco
pis reſeruata ratione dignitatis ꝙ̃ ordinis
Et ideo abbates poſſent ex conſuetudine.
ar.d.c.accedentibꝰ. Idem dic de benedictio
ne calicis.de quo.ſ. Calix.§.1.
Utrum veſtis debeat iterum benedici quā 3
do repetiatur. ℞. ꝙ non: niſi quādo ſit talis
repeciatio ꝙ ſine ipſa cum dicta veſte non
poſſet celebrari.puta.totus manice ⁊ huiuſ
modi. quia cum amittat formam.debet ite
rum benedici.ar.eorum que notātur in.c.1.
de conſe.ec.vel.al. Secus dico ſi de ſtolla fi
at manipulus vel de manipulo ſtolla.quia
non videtur alia forma.niſi ꝙ vnum eſt bre
uius altero q̃ quidē breuitas ñ mutat formā.
Utrum ſponſa que non eſt virgo debeat 4
benedici. ℞. ꝙ non.32.di.ſeriatim. Imo be
nedicens ſuas nuptias ab officio ⁊ benefi
cio ſuſpenſus debet mitti ad papam.c.i.de
ſecun.nup.
Utrum diaconus poſſit benedicere men 5
ſam. ℞. ꝙ non: pñte preſbitero.niſi eſſet dia
conus cardinalis.ſed abſñte preſbitero pōt
ſm notata in.c.legimus.93.di.
Utrum recipere pecuniam pro benedic 6
tione nubentium ſit ſimonia. ℞. ꝙ ſic. tex. ē
in.c.cum in eccleſie.de ſy.

7 Utrum mulier poſſit bñdicere: ℞. ꝙ non
niſi vt poteſt quilibet bonus chriſtianus. c.
noua. de pe. ⁊ re. quia que ſunt ordinis nõ
cadunt in mulierem. d. c. noua.

8 Utrum benedictio menſe ⁊ aque ſit certi
ordinis. ℞. ſecundum. Inno. in. c. i. de ex.
prela. lib. 6. ꝙ benedictio aque ſic. Et ideo
eſſet irregularis: excomunicatus: vel ſuſpen
ſus ipſam benedicendo. ſecus de bñdictio
ne menſe que non eſt ordinis.

9 Utrum libri eccliaſtici ſint benñdicendi. ℞. ſʒ
glo. in. c. i. de pigno. ꝙ non.

b Enefacere

ex timore. ⁊ non ex a
more: non reputatur benefacere.
ſed pro non facere. 23. q. 5. ad fidem. 32. q. 5.
ſicut enim. de conſe. di. 5. quicquid. 86. di.
non ſatis. de re. iu. qui ex timore.

b Eneficium

eſt quedaʒ beniuola
actõ gaudiũ tribuẽſ capiẽti. i. li. feu.
e. i. ex g. ca. feu. ait. ⁊ Pa. in. c. vnico. de co
mo. ⁊ i. c. ad audientiã. de pſcrip. Hec diffi
nitio comprehendit quodcunqꝫ quod dici
tur beneficium. Sed hic de eccliaſtico ſo
lum dicendum eſt

1 Quotuplex eſt beneficium eccleſiaſticum.
℞. ꝙ aliud eſt religioſum. aliud ſeculare.
Religioſum aliud ſimplex vt canonicatus
regularis. Aliud duplex: vt abbatia: priora
tus: vel aliud habens iuriſditionem. Secu
lare vero. Aliud ſummum. vt papatus Ali
ud maius. vt epiſcopatus. Aliud mediocre
ſeu duplex. vt dignitas: vel perſonatus: vel
aliud habens curam animarum. Aliud mi
nus: ſeu ſimplex. vt canõia: capellania: ad
uocatoria ⁊ huiuſmodi. Aliud non habẽs
adminiſtrationeʒ. Et iſto modo dicitur lar
ge beneficium. Et eſt quando quis habet
beneficium: non in titulum. vt ſunt capella
ni ad nutum amouibiles. ſed quando ha
bet in titulum aliquod beneficium: cui eſt
aſſignata dos quantuncunqꝫ ſit ſimplex. di
citur habere beneficium cum adminiſtra
tione. ſcd̃m Ge. in. c. preſenti. de offi. ordi.
lib. 6.

2 Utrum prebenda ſit quid ſpũale. ℞. Pa.
in. c. dilecto. de preben. ꝙ ſi eſt annexa iuri
canonie partim eſt ſpũale ⁊ partim tempo
rale. Si vero non eſt annexa canonie. vt
pũ quia in eccleſia non ſunt prebende di
ſtincte: ſed omnia cõia. ⁊ p capitulũ aſſigna
tur iſti vnum predium in prebenda. ⁊ alteri
aliud vel quid ſimile. Uel etiam ſi ſunt diſti
cte: tamen ñ ſunt canonicatibus annexe: qꝛ
non eſt ibi numerus canonicorum. tunc eſt
mere temporale ⁊ põt concedi etiam laico
ad ipſius ſuſtentationem.

3 Utrum altaria que dantur in titulum perpe
tuum dicantur beneficia. ℞. ſecundum glo.
in cle. 2. de deci. ⁊ ſequitur Ge. in. c. i. de cõ
ſue. li. 6. ꝙ ſic. ⁊ appellatione officij altãia
predicta intelliguntur. facit. c. 2. de ꝯceſ. pre.
Secus ſi nõ dantur in titulum. qꝛ beneficiũ
non dicuntur proprie.

4 A quo debet dari beneficium eccleſiaſti
cum. ℞. ꝙ regulariter per ordinarium. niſi
ex ſpeciali ſtatuto vel conſuetudine ad aliũ
pertineat. vt. ĩ. dicam.

5 Utrum capitulum ſede vacante poſſit cõ
ferre. ℞. ꝙ non illa beneficia que ad epiſco
pi collationem pertinent. Sed bene põt cõ
ferre illa que ad epiſcopum ⁊ ipſum caplm
cõiter ptinẽt. Silr talia beneficia põt cõferr
qñ eps ẽ ſuſpenſus a collatõe beneficioruʒ.
etiam ſi epiſcopus haberet intereſſe in tali
collatione tanq̃ prelatus. Et idem põt epiſ
copus quando capituluʒ eſſet excomunica
tum ſeu maior pars maiori excõicatione vl
ſuſpenſum. c. ſi ad epiſcopum. ne ſe. va. li.
6. Si vero pertinet ad epiſcopum collatio
cum conſilio capituli: vel aſſenſu nõ poſſet
caplm itromittere niſi ſuſpẽſus eſſet in mo
ra petende relaxatõis. Si võ caplm vl alius
de conſuetudine vel ſtatuto deberet ꝯferre
de conſilio epiſcopi: defuncto epiſcopo: vl
in remotis agente. ita ꝙ in breui eius pre
ſentia non poſſit haberi. non propterea de
bet differri collatio. vt in. c. ſi ad epm.

6 Quid de beneficijs vacantibus in curia.
℞. ꝙ omnia beneficia: dignitates ⁊ pſona
tus vacantes in curia romana non poſſunt
conferri niſi per papam. Similiter benefi
cia: dignitates vel perſonatus curialiuʒ vel
accedentium: ſeu recedentium de curia ſi de
cedunt in locis vicinis curie ad duas dietaſ
legales: que faciunt. 20. miliaria pro die. l.
i. ff. ſi quis cau. Et notat glo. in. c. preſenti.
de pben. li. 6. Uñ ſi diſtarent per. 41. miliaſ
ñ icluderenſ. ff. de ver. ſigni. l. 3. Limita niſi
predicti morerenſ in loco proprij domicilij
vel pprie domus. qꝛ tunc ñ reſeruantur pa
pe: niſi eſſet talis curialis qui licet haberet
ibi proprium domicilium. tamen ibi mora
batur ſolum propter curiam. quia tunc re
ſeruatur. Similiter reſeruatur quando eſt
curialis qui moritur in loco. vnde recedit
curia: vel in itinere dum curiam ſequere
tur quantuncunqꝫ vbi decedit ſit remo
tus ab ipſa curia. Uerum eſt ꝙ poſt men
ſem ſi non fuerint collata beneficia predic
torum: conferre poſſũt illi ad quos ptinet
eorum collatio per ſeipſos tantum vel ipſis
agentibus in remotis per ſuos vicarios ge
nerales: quibus id cõmiſſum fuerit in coꝝ
dioceſibus exiſtentia: niſi eſſent parrochia
les eccleſie: ⁊ vacarent ſede apoſtolica va
cante: vel ſi anteqꝫ papa ea conferret mor
tuus eſt. hec notantur in. c. licet. el primo. c.
ſtatutum. c. preſenti. ⁊. c. ſi apoſtolica. de p
ben. li. 6. Aduerte ẽt circa hec ad regulas
canzelarie ⁊ reſeruatões que faciunt cõiter
pontifices in ſua creatione. quia non ſemp
ſe habẽt vno modo. Ideo non pono hic.

7 Quid de pñtatis a patronis ſede vacante
℞. ꝙ capitulum poteſt eos admittere ⁊ in
ſtituere in beneficijs. licet ad epum ſi viue
ret pertinuiſſet. c. ⁊ ſi capitulum. de inſti.
li. 6.

8 Quid ſi epiſcopus conferat beneficium
abñti. ℞. ꝙ licet non ſtat ſuum donec con
ſentiat. tamen epiſcopus non poterit alteri
conferre donec ille recuſet: nec valet colla
tio ſi conferat niſi epiſcopus aſſignaſſʒ ter
minũ ꝯpetentem ꝯſentiendi infra quod nõ
conſentit. ſi tamen poſt terminum iteruʒ ꝯ
ſentiret anteqꝫ alteri eſſet collatum valeret
c. ſi tibi abſenti. de preben. li. 6.

9 Utruʒ epiſcopus vel alius cui mandaba
tur de beneficio prouideri pauperi clerico
teneatur iterum prouidere ſi ille clericus a
liud eſt conſecutus. ℞. ꝙ non. c. ſi pauper.
de preben. li. 6.

10 Utrum epiſcopus teneatur ordinatis per
ipſum prouidere de beneficio. ℞. ꝙ ſic. ſi ẽ
in ſacris ordinatus. c. cum ſecundum. de p
ben. Idem dic quando cõmiſit ꝙ ordinet
per alium. c. ſi epiſcopus. de preben. li. 6.
Et hoc verum niſi habeat ſuam vel pater
nam hereditatem vnde poſſit ſuſtentari ſe
cundum glo. in. d. c. ſi eps.

11 Utrum promittẽs alicui prouidere de be
neficio eccleſiaſtico non vacante: vel quali
tercunqꝫ promittat cum potuerit teneatur.
℞. ꝙ non. qꝛ talis promiſſio eſt nulla. c. de
teſtanda. de ꝯceſ. preben. li. 6.

12 Utrum recipiens beneficiuʒ eccleſiaſticũ
de manu laici cadat in aliquam penam. ℞.
Inno. in. c. quiſquis. de elec. ꝙ ſic. qꝛ ẽ iclli
gibilis ipſo iure. de iu. patro. preterea tamẽ
eps poſſet cum eo diſpenſare. ſm eundem
ar. c. nuper. de ſen. ex.

13 Utrum quis poſſit renũciare ſuo beneficio vt
alij pṽideatur. ℞. Pa. in. c. dilecto. de pre
ben. ꝙ ſic: dũmodo in actu renunciationis
nõ deducat i pactum: ſed ipſam renũciatio
nem faciat pure ⁊ libe: alias eſſet ſimonia
cũ. vt vult glo. in. d. c. dilecto. ⁊ glo. in. c. ex
pte. el primo. de offi. dele. Si m̃ in aĩo gere
ret vt alteri ꝯcederet: nõ eſſet ſimonia: dũ
modo pactum non faciat: licet peccet. vt eſt
clara glo. in. c. ordinationes. i. q. i.

14 Cui põt dari beneficium eccliaſticuʒ. ℞.
ꝙ ſolis clericis non coniugatis ⁊ habenti
bus etatem debitam. ⁊ que ſit etas debitã.
vide. ĩ. Etas.

15 Utrũ clericus coniugatus poſſit hre bñ
ficia eccliaſtica. ℞. Pa. i. c. ſane de cle. ꝯiu.
ꝙ nõ. Sed nec ẽt adminiſtrationes eccleſia
ſticas. Et p h puto ꝙ ñ poſſit eẽ vicarius epi
qd̃ tenẽt doc. in. c. vno. eo. ti. li. 6. ⁊ in. c. Jo
annes. Idẽ Pa. eo. ti. ʒ ꝙ nec ẽt põt diſpẽ
ſari cũ eis vt hẽant bñficium ſimplex. lʒ alij
ꝯtrium teneant. ⁊ põt ſaluari dcm̃ coꝝ vt va
leat diſpẽſatio ſi fiat a papa. ⁊ Pa. itelligat
non valere ſi fiat ab inferioribus pape

16 Utrũ filius ſacerdotis poſſit obtinere bñ
ficiũ i ecclia pris. ℞. ꝙ ſic. ſi alias ẽ legitius
c. ad hec. de fi. pſbi. dũmõ ñ ad illas dignita
tes vel pbẽdas q̃s imediate pr eius hũit p
moueaſ. c. ꝯſtitutus. de fi. pſ. Et noĩe filioꝝ
i hoc veniunt ẽt nepotes de iure ihrditate
ſuccedentes. vt ſũt p rectã lineam deſcendẽ
tes nepotes. ar. inſti. de here. quali. ⁊ di. §.
ſui ſm Ho. ⁊ Ber. in. c. ad extirpandas de
fi. pſ. Secus i collateralibus i quibus ſucceſ
ſio locũ nõ hʒ. ar. de offi. dele. c. ex pte. Itẽ
ſm Ho. nepos põt poni imediate in ecclia
quã auus eius habuit pře eius viuente. ſed
pře mortuo nõ põt. qꝛ ceſſat rõ in primo ca
ſu ſucceſſionis: ſed nõ i ſcdo. Itẽ aduerte ꝙ
ſi pr habuit pſonatũ: imediate ñ poterit fili
us i eadẽ ecclia. hre vicariaʒ. vt i. c. micha
el. de fi. pſ. vel ꝯtrio. ſi pr habuit vicariam
ppetuam filius imediate non poterit hẽre p
ſonatum. vt in. c. ꝯſtitutus. de fi. pſbi.

17 Quis põt diſpẽſare cũ illegitimis vt obti
neant bñficium eccliaſticũ. ℞. ꝙ eps in bñ
ficio ſimplici cui ñ imminet cura aiaꝝ. vt in. c.
is qui. de fi. pſ. li. 6. Nec diſtinguo ſm glo.
ibidem. an ſit ſpurius adulterinus: vel nãl
lʒ quo ad ſucceſſiones diſtinguanſ ⁊ i diffi
cultate diſpẽſandi. In alijs aũt ſolus papa

18 Sed nunquid poterit eps diſpẽſare cum
talibus i pſonatu vel dignitate ſine cura. ℞.
glo. in. d. c. is qui. ꝙ non: ſed ſolus papa. Et
eam ſequuntur cõiter doc. etiam ſi efficere
tur religioſus.

19 Utrũ eps poſſit cũ pdictis diſpẽſare i ca
nonicatu ecclie cathedralis. ℞. ſm Archi

in.d.c.iſ q. ꝙ ſic:ex quo nō inenitur ꝓhibi
tum. Et cum eo concordat Ge.in .d.c.iſ q.
lʒ Jo.mo. ⁊ alij teneant ꝙ non poteſt. Mō
non placet
20 Utrū ep̄us cum predictis poſſit diſpēſare
in rectoria. R. ꝙ ſic i oī bn̄ficio: dūmō nō ca
dat i noīe dignitatis vl' perſonat'. l' hēat cu
rā aiaꝝ. Et h̄ tene. lʒ q̄dā teneāt ꝯriū. vt nōt
Ge.in.d.c.iſ q. Et rō potiſſima ē. qꝛ ptās di
ſpēſādi cōceſſa alicui cuius effectus ñ i ipſū
ſed i aliū deriuat dʒ late iterpretari. vt nōt.
Jo.an.in.c.ſi.de v̇.ſi. Et ſe. Jo.de imola ⁊
Ge.i.d.c.iſ q. Et maxime qñ interptatio fit
ꝯ ipſū ꝯcedēte. iux. nō. de priuil.c. qꝛ circa.
Et iō iura q̄ videt ꝯria intellige ⁊ limita ꝙ
loquuntur in diſpenſatione alicui conceſ-
ſa: cuius effectus in ipſm deriuatur que ſtric
te interpretanda eſt. quod nota.
21 Quid ſi bn̄ficiū ſimplex hēat curā aiaruʒ
annexā. nunqd ep̄s poterit diſpēſare cū p̄-
dictis. R. ſm Archi.in.d.c.iſ q. ꝙ ſic. qꝛ ta
lis ñ dr̄ hr̄e curā aiarū. vt ꝓbat tex.in.c. ſup
eo. de preben.li.6. Nā vt ibi pʒ pōt qs hr̄e
p̄bēdā ⁊ dignitatē: cui annexa ē parrochia
lis eccl'ia. ⁊ tn̄ nō poſſet qs hr̄e ſimul digni
tatem ⁊ eccl'iam curatā. c. de multa. de p̄bē.
Lap' abbas limitat hoc veꝝ qñ eccl'ia cura
ta hʒ vicariū aliū ab iſto. al' ñ. Alij doc. indi
ſtincte tenēt ꝙ nullo mō ep̄s pōt diſpēſare.
vide Ge.in.d.c.iſ qui. Mihi plʒ p̄ria opi.
cum predicta limitatione dn̄i Lapi.
22 Pone ꝙ in eccleſia ē ſtatutum iuratuʒ ⁊
ꝑ papam approbatū ꝙ nullus illegitimus
ibi ꝓmoueat an ep̄s poſſit diſpenſare. R.
Jo.mo. ⁊ ſeq̄t Ge.in.d.c.iſ q. ꝙ ñ. ex quo
tale ſtatutū ē iuratū vel ꝯfirmatū. Sec' eſſet
ſi ſolum eſſet ſtatutum non iuratum vel cō
firmatū. qꝛ tunc poſſet ep̄s diſpenſare ꝯ ꝓ
prium ſtatutum. iuxta nō. de elec.c.lʒ canō.
Limita p̄dcā oia ꝙ ep̄s pōt diſpenſare cuʒ
illegitimo i bn̄ficio ſimplici: verum niſi ali
ud impedimētū canonicū obſtet q̄ʒ illegiti
mitas ⁊ ſuper que ep̄s non poſſit diſpenſa
re. vt in.d.c.iſ qui.
23 Utꝝ diſpenſatus vt ꝓmoueat ad ordines
ſacros ꝑ papā. ꝑ hoc videat talis illegitius
diſpenſatus vt poſſit obtinere bn̄ficiū cum
cura. R. ꝙ ñ. qꝛ diſpēſatio ñ trahit ad cōſe
cutiua ei' ſup quo diſpēſat qñ diſpenſatio i
primit effectū validū ſup actu i quo diſpen
ſatur abſq̄ʒ eo ꝙ extendat ad illud conſecu
tiuum ſm Ge.in.d.c.iſ qui.
24 Utꝝ p̄ſatus illegitimus diſpēſat' vt poſ
ſit obtinere bn̄ficiū eccl'iaſticū poſſit poſt p̄
mū poſtea aliō obtinē v̄tute diſpēſatōis. R.
Ge.i.d.c.iſ q. ꝙ paulus hoc diſtinguit. ꝙ
aut diſpenſatio fuit facta ſup certo bn̄ficio.
⁊ tūc ſi fuit i culpa vt illud ñ hēret. ſic aliud
ñ poterit hēre. Si v̇o nō fuit i culpa: l' diſpē
ſatio ſup in certo bn̄ficio fuit. ſic poterit p'
primum aliud hēre. Et plʒ mihi. lʒ Ge. ibi
videat tenere opi. d. Lapi q̄ alr̄ diſtinguit.
Sed mihi non plʒ. Uide cum ibi ſi placet.
Utrū p̄ſat' diſpēſatus vt poſſit hr̄e bn̄fi- 25
cium curatū poſſit ꝑ hoc obtinē dignitateʒ
R. Ge.i.c.ſi. de fi. p̄ſ. ꝙ ñ. qꝛ iſta ponūt vt di
uerſa in.d.c.ſi. ergo vno cōceſſo nō veniet
aliud. Unñ i diſpēſatōe ñ ꝓcedit argumentū
a maiori. nec a ſili' vt ibi nōt Ge.
Utrū illegitim' vel irregularis diſpēſat' 26
in ordine ⁊ bn̄ficio atq̄ʒ ꝓmotus poſſit po
ſtea ipetrare diſpenſationē ſup pluralitate
nō facta mentione de defectu illegitimitatis
vel irregularitatis. R. ſm Ge.in.d.c.ſi. ꝙ ñ
tex. ē in.d.c.ſi.
Utrum ep̄s poſſit diſpenſare cum predi 27
ctis illegitimis. vt poſſint plr̄a bn̄ficia ſim-
plici retinere ſimul. R. Ge. vbi ſupra ꝙ nō
facit. c.iſ cui primo. R. de preben.li.6. vbi
qñ conceditur alicui vt poſſit beneficiū al-
teri conferre. intelligitur de vno ⁊ non de
pluribus
Utruʒ ep̄s poſſit diſpēſare cū illegitimis 28
vt hēant ſimplex bn̄ficium ſeu prebendam
in eccl'ijs ſuoꝝ patrum qui ſūt ſacerdotes.
R. ꝙ nō ipſis viuētibus. c. cum decorem. de
fi. p̄ſ. Multo minus i canonicatu. c. cū ad
abolēdā. de fi. p̄ſbi. Sed ipſis mortuis ſic.
dūmō nō diſpēſet ſup bn̄ficio ſeu p̄benda
quā eius pr̄ tenebat imediate. ſecus ſi me-
diate. Gofre. m̄ tenet ꝙ nunq̄ʒ canonicatū
in eadem eccleſia poterit habere ex diſpen
ſatione ep̄i. Sed contrarium credo verius
vt notatur in dictis. c.
Pone papa diſpēſauit cuʒ illegitimo. vt 29
poſſit ꝓmoueri ad bn̄ficiū ēt curā hn̄s nun
quid ꝑ iſtā diſpenſatōem poterit ꝓmoueri
ad bn̄ficium cui p̄ficiēdus ē per electionem
eligēdus. R. ſm Ge.i.c.iſ qui ꝙ ſic. qm̄ qñ
viciū tollit ex toto. vt i cāu p̄dicto pōt eligi.
vt i.c. cū Uitonien. de elec. ēt ſi eſſʒ dubium
an verba diſpēſatōis tolāt ex toto vicium.
Et hoc tene. lʒ alij dicant ꝙ ñ pōt eligi.
Infra qd̄ tp̄s dʒ bn̄ficiū vacans concedi. 30
R. ꝙ in cathedrali ⁊ regulari eccl'ia vacāte
prelato īfra tres mēſes eligere tenētur. c. ne
pro defectu. de elec. niſi eſſent priuilegiati vt
minores. Alia auteʒ beneficia eccleſiaſtica
īfra ſex menſes. c. nulla. de conceſ. preben.
Alias collatio: ſeu prouiſio deuoluitur
ad eū q ꝓximo p̄eſſe dignoſcitur. niſi i cāu
in quo prouiſio pertiet ad capitulū deuol
uitur ad ep̄ʒ. ⁊ econtrario. ⁊ poſt ad metro
politanum. ⁊ poſt ad papā. Hoc eſt veꝝ ni
ſi legitio ipedimēto eēnt ipediti. Et incipit
currere dictū tp̄s a die ſcie: ñ vacatōis. c. qꝛ
diuerſitatē. de cō. p̄. Et intelligitur litium im
pedimentū peregrinatio l' ſuſpēſio ēt ex cul
pa: niſi eēt in mora petēde abſolutionis. d.
c. qꝛ diuerſitatē. Et ſi bn̄ficia ptinerēt ad re-
gl'ares exēptos. ep̄i ꝓuidebunt nō obſtāte
exēptōe. Cle. qꝛ regulares. de ſup. ne p̄la.
31 Utrū p̄ſatū tp̄s hēat locū in hn̄te īſtituere
p̄ñtatum ꝑ pr̄onum. R. dn̄i de rota tenēt ꝙ
non. qꝛ. d.c. nulla ñ extendit ad eum q hʒ i
ſtituere: ſed ad eum qui habet conferre.
33 Utꝝ liceat alicui ſibi ꝓcurare bn̄ficiū. R.
Tho. ⁊ Ray. ꝙ bn̄ficiū cū cura aiaꝝ ñ lʒ. qꝛ
idonee ñ pōt admiſtrari ſine gr̄a ſeu carita-
te quā null' ſe hēre ſcire pōt. Sec' eſſet de
alijs bn̄ficijs. qꝛ pn̄t ꝓcurari. Aug. de ācho.
li. de ptāte pape tʒ gn̄alr̄ nō poſſe ſine pec-
cato. Mō veꝝ credo qñ pricipalr̄ ꝓcurat. vt
hēat bn̄ficiū. Secus qñ principalr̄ ꝓcura-
ret vt poſſet ꝓdeſſe.
34 Utrū occupans beneficiū viuentis ſciēt
faciens ſe inſtitui. ſit infamis. R. Pa.in.c.i
de ꝯceſ. p̄ben. ꝙ ſic. 3.q.i. audiuimus. Et ſo
lus papa diſpēſat cum eo. ſicē cū illo q viuē
te vxore aliā accepit. vt in.c.ſi. de eo q duxit
i vx. quā pol. ꝑ adul. Ex quo ꝯcludit Pa.
ibidē ꝙ lʒ cū vacaret fecerit ſe inſtitui vel ſi
bi ꝯferri a papa ñ hita mentōe d' occupatō
ne p̄ta nō valet. ⁊ eſt ſubreptitia. qꝛ ñ ſic fa
ciliter obtinuiſſet. fac. c. poſtulaſti de reſcri.
Similiter dicit de eis q de facto occupant
l' ꝑ brachiū ſecnlare. ſʒ i vacātibus benefi-
cijs intrudunt. ſi nō faciunt mentionē i ipe-
tratione de tali occupatōe. qꝛ oē id ex quo
ñ ita facilr̄ obtinērur tacitū iducit ſurreptio
nem. ꝑ. d.c. poſtulaſti cum ſimilibus.
35 Quot bn̄ficia pōt qs hēre. R. ſm Pa. in
c. cōquerente. de cle. nō reſi. ꝙ hn̄s bn̄ficiū
quantūcūq̄ʒ ſimplex qd̄ ꝑ ſe ſufficit ad vitā
beneficiati nō pōt aliud tenere ſine pecca-
to mortali. ſʒ gl. i.c. dudū el.i. de elec. Mō li
mitat idē Pa. ſi ꝑꝑ ſe ſolū hʒ. Secus vero
ſi collata ſibi eēnt ñ rōe ſui. ſʒ ꝑꝑ vtilitatem
bn̄ficioꝝ. vt qꝛ ē hō īduſtrioſus ⁊ bone cō
ſcie. vt nōt in.c. cum iam dudum de p̄ben.
36 Utꝝ hn̄s pl'a qñ vnū ſufficē excuſet ꝑ diſ-
pēſatōeʒ. R. glo. p̄dcā ꝙ ſic. ſʒ Pa.in.d. c.
dudū dicit ꝙ hʒ ꝓ idubitato ꝙ nō ſit tut' q̄
ad eccleſiam triumphanteʒ ēt diſpenſat' ꝑ
papā: qñ diſpenſatus eſt ꝑꝑ ſe ⁊ ad ſuā vti-
litatē. qꝛ in hoc caſu ñ ſolū alterat iuris po
ſitiui diſpoſitio. ſed ēt xp̄i pr̄imoniū inuiſte
diſꝑgitur. Cū ergo papa nō poſſit ſine cā a
lienare bōa eccl'ie ſine graui peccato. vt dicē
Archi. 12. q. 2. ñ liceat pape. ergo multo mi-
nus pōt dare licentiā alteri ipſm diſꝑgendi.
vt in.c. nup de reſti. do. poſt di. Et ſic ꝯuicit
rō Inno.in.c. cū ad mōaſteriū de ſtatu mo.
qꝛ hic ñ ſolū violat ius poſitiuū. ſed potius
diuinū. Hoc idē tʒ Ho.in.d.c. dudū. quem
ſeq̄t Jo.an. Dicit ēt Tho.in.9. q̄l'. q.5. ꝙ hē
re pl'es p̄bēdas abſolute ꝯſideratū eſt qd de
ſe inordinatū. vt pote qꝛ qs ñ pōt in diuer-
ſis eccl'ijs deſeruire qbus. quaſi ꝓ ſtipēdio
p̄bende ſunt ordinate vt miſtrantibus i eis
dent. Eſt ēt diminutio diuini cultus. vñ vnus
loco plium ꝯſtituit. Eſt ēt inequalitas. vñ vn'
hʒ multa bn̄ficia. ⁊ alius ñ pōt hēre vnum.
Continet ⁊ aliū defraudationem volūtatuʒ
teſtatoꝝ q vt certus numerus ſuientiū dep̄u
taretur talia ꝯtulerunt. ⁊ multa alia. ⁊ niſi
aliq̄ circonſtantia ſupueniat q̄ remoueat to
talr̄ inordinationem eius nūq̄ erit ſine pec
cato. ſicē nec homicidiū pōt fieri ēt cū diſpē
ſatione. niſi hēat circōſtantiaʒ q̄ remoueat
eius inordinatōem. Aduerte tn̄ ſm Gofre.
ꝙ eſt triplex circōſtantia q̄ pōt remoueri ta-
lē inordinationē. ita ꝙ diſpenſatio ſit lı̄cita ⁊
tutus diſpenſatus. Pria neceſſitas puta. qꝛ
plures ñ inueniuntur idonei. Secunda vti
litas eccl'iaꝝ. ⁊ eoꝝ qbus p̄ſunt. Tertia p̄ro
gatiua meritorū. Nec valʒ ꝯſuetudo ſʒ Pa.
in.d.c. dudū. Et iura ſiue glo. q̄ dicunt. vale
re itellige ꝓ neceſſitate: l' vtilitate bn̄ficiorū
vel p̄rogatiua meritorū. puta. qꝛ plus valet
ab hn̄s q̄ʒ alius pn̄s: vel ꝓ potentia retinendi
pl'a bn̄ficia ſimplicia. ſed non vt fructus lu-
cri faciat ſibi ad vtilitatē p̄uatā: vel ad augē
dū pr̄imoniū: l' vt lautius viuat: l' vt facili' ad
ep̄atum: vel maiorē dignitatē poſſit aſcēde
re. qꝛ cū tali intentōe ēt vnū bn̄ficiū hēre de
ſe eſt iordinatū. qꝛ ē ꝯ oēm rōem. vt in.c. rō
nulla. cum ibi nōtis. de preben. ⁊ ꝯ officiuʒ
pietatis. 16. q.1.c.ſi. vide etiam de hoc infra
clericus. 2. ⁊. 3.
Utrum habens beneficiuʒ cum cura ſi re 37
cipiat ſm cum cura ipſo iure ſit p̄uatus pri-
mo. R. ꝙ ſic. ſtatiʒ adepta pacifica poſſeſſio
ne. c. de multa. de preben. vel qñ ꝑ eū ſtent q̄
minus hēret. c. lʒ. de p̄ben.li.6. Et niſi p̄mū
reſignet in manu ordinarij: vel cui ꝯpetit.
ipſo iure ē priuatus etiam ſecūdo. ⁊ inhabilis
ad quodcunq̄ʒ beneficiū ⁊ ēt ordies ſacroſ
⁊ ad papam ꝑtinet diſpēſatio. ꝑ extra. Jo.
22. q̄ incipit. Execrabil. Et iō nō poterit ab
d

ſoluere ſubditos rõe pñu bñficij. Fallit hoc
fu. 7. caſibus. Primus qñ ſm ãnectit prio
r. ſup co. de pbẽ. li. 6. Secũdus caſus qñ ex
pendit de bonis ꝓprijs in vtilitatẽ pñu beñ
ficij. ⁊ ipm retinet donec ſit ſibi ſatiſfactũ ſ3
An. de bu. p. c. quicunꝙ. 22. q. 4. Et ſufficit
ꝙ talis expẽſa ſit vtiliter cepta. l3 poſtea a cã
ſu ſit totũ pditũ: ſm Jo. an. in. c. ex pte. de ꝯ
ſu. puta. q2 domũ ſcãm ignis poſtea ꝯbuſſit
Tertius caſus qñ acceptat calore iracũdie
ſ3 Jo. de li. ⁊. d. Anto. ⁊ facit gl. i. c. ex lris
de diuor. q̃ vult ꝙ ꝯfeſſio ex iracundia facta
ñ ꝑiudicet. Quartus caſus qñ acceptat ad
tps. puta donec aliter fuerit bñficio ꝓuiſuȝ
ſm Pe. de ancha. in. c. i. de ꝯſue. li. 6. Quĩ
tus caſus qñ ꝯmutauit vnũ bñficiũ in aliud
hñs alia bñficia curata: dũmõ poſſeſſõe3 ñ
fuerit nactus. tex. eſt in c. e. ſi plures de pbẽ.
Sextus caſus qñ ꝑ diſpẽſatõem. vt i. d. c. du
dũ. Septimus caſus in cõpatu q nõ vacat ꝑ
ſ3. ſm glo. in. d. c. d mulra. ⁊ Imol. in cle.
gfe de reſcri. Idẽ dic de quocũꝙ alio bñfi
cio eccleſiaſtico ꝙ qs nõ põt cũ alio tenere
niſi diſpenſetur cũ eo. Et quis poſſit diſpẽ
ſare. j. dicam. §. 38.
37 Utrũ hñs bñficiũ in comẽda teneat ſuaſ
eccleſiã i ſtatu ſuo. R. Pa. i. c. d monachis
d pbẽ. ꝙ ſic: nec põt aliqd de ſtatu eccleſie
minuẽ: l3 d ſupfluo põt ſibi ꝓuidere alias ñ.
38 Quis põt diſpẽſare vt qs hẽat plura bñ
ficia: lra cã interueniẽte. R. ꝙ i pluribꝰ ſim
plicibus. vel in vno curato. ⁊ alio ſimplici
põt epõs diſpẽſare vt in diuerſis eccleſijs ha
be. t. l3 in vna eccleſia põt ſi ſũt ſimplicia. ſ3
glo. in. c. lras vras. d ꝯceſ. ꝑ. Jo. an. dicit ve
rũ ſi ſũt diſformia. vñ dicit ꝙ põt diſpẽſare.
vt qs hẽat dignitatẽ ⁊ canonicatũ in eade3
eccleſia. facit. c. i. cũ glo. de ꝯſue. li. 6. Federi. ꝯ
ſilio. 115. l3 ꝙ põt diſpẽſare epõs vt qs hẽat
canonicatũ ⁊ altare ſeu bñficiũ alicuius ca
pelle in eadẽ eccleſia. Et h ſeqt Pa. in. d. c.
lras. In duobꝰ aũt ꝯformibus ñ põt. puta. vt
qs hẽat duos canonicatus i eadẽ eccleſia.
Et dic Pa. vbi. s. ꝙ hoc ſequit̃ cõiter doc.
Et id duo altaria i eadẽ ecclia ñ pñt i titulũ.
hẽri ex diſpẽſatõe epi ſ3 Guil. de mõte lau
Et vr ſeq Ge. vbi. s. ⁊ pl3 q2 altaria q̃ dan
tur in titulũ ꝑpetuũ dñr bñficia ſ3 glo. i cle.
2. de deci. Et ſeqt Ge. i. c. i. de ꝯſue. li. 6. Al
taria vo q̃ ñ dãtur in titulũ bñ pñt hẽri ex di
ſpenſatõe epi. In ꝑſonatibus vo: vel digni
tatibus: vel admiſtratõibus: aut officijs per
petuis quocũꝙ noĩe cenſeãtur nõ põt niſi
ſolus Papa diſpenſare. vt in. d. c. i. ſ. i eadẽ
eccleſia. vel i diuerſis. vt in. c. de multa. de ꝑ
ben. l3 tex. videat ſolũ de eadẽ ecclia ꝓhibe
re. S3 doc. in dictis. c. dicũt ẽt locũ hẽre i di
uerſis. ſ. eccleſijs. ꝑ. c. q2 nõnulli. de cle. non
reſi. qd nõ. l3 Inno. dicat ꝯtrũ i. d. c. d mltã
ſ. ꝙ epõs põt diſpenſare i pluribus eccleſijs.
dũmõ curam aĩarum non hẽant.
Quid ſiendũ de fructibus bñficioꝝ. vide 39
j. Clericus. 3. ⁊. 13. ꝑ totum.
Utrũ fructus bñficij vacantis ſint ſeruan. 40
di ſucceſſori. R. ꝙ ſic. vel i vtilitatẽ ecclie ex
pendendi. aut ꝯſacientes ſi ſunt capitula: cõ
uentus: collegia: vel ſingulares ꝑſone in ca
thedralibus eccſijs ⁊ regularibus: vel colle
giatis ſunt ſuſpenſi ipo facto ab offõ ⁊ bene
ficio. donec plene reſtituerit qcqd ꝑcepeẽt
nõ obſtãtibus ꝑuilegijs: vel ꝯſuetudinibus
vel ſtatutis ẽt iuramẽto vel ſedis apſice auc
toritate ſirmatis. c. q2 ſepe. de elec. li. 6.
Quid de ꝑlatis qui bona ecclaꝝ: dignita 41
tũ prioratuũ ⁊ ꝑſonatuũ vacantiũ ſibi ſbiec
tarum vel que pertinent ad eoꝝ cuſtodiam
occupant. R. ꝙ niſi ſpãli ꝑuilegio: vel cõ
ſuetudine preſcripta: vel alia rõnabili cauſa
hoc faciãt epi ⁊ ſupiores ſunt ſuſpenſi ab i
greſſu eccleſie. ⁊ alij ab officijs ⁊ beneficijs
dõec ſatiſfecerint. Ide3 dic de alijs ꝑſõis ec
cleſiaſticis ad q̃ꝝ collatõe3 ꝑñtatõe3 ſeu cu
ſtodiã ꝑtinẽt dignitates: ꝑſonatus prioratꝰ ſ
ecclie vacãtes. vt i. c. pmi. de offi. ordi. li. 6.
Et hec ꝓhibitio loqtur de alijs bõis ab his
de quibus. s. in. §. precedẽti. ⁊ i. d. c. q2 ſepe.
Utrũ fructus bñficioꝝ poſſint locari. vid. 42
s. Alienatio in prin. ⁊. §. 18.
Quid de diſtributiõibus quotidianis. vi 43
de. j. Clericus. 13. §. 2.
Quid de iniuſte poſſidentibꝰ bñficia ec 44
cleſiaſtica. R. ꝙ reſignare tenẽtur i manu illiꝰ
q põt accipe reſignationẽ: l' ſi cẽt in articulo
mortis alicui alteri recipienti eã noĩe illiꝰ
cui eſt facienda ſm Inno. Et ẽt tenet fructꝰ
ꝑceptos reſtituere. de renun. c. poſt tráſitõ
nẽ. §. rurſus. Et dicit Archi. ꝙ ſi aliqs mi
nus canonice obtiet bñficiũ. ſ. ſimoniace: ſ
ꝑ fraudẽ: aut ſurreptionẽ aliquã ippetuũ ñ
ꝑſcribit. c. poſtulaſti. d cle. ex. mi. Uerũ ẽ qd
dicit Ho. ꝙ vite neceſſaria ſtricte poterit re
tinere de conſilio confeſſoris: ita ꝙ ſolum
non egeat ⁊ alios fructus in ecclie vtilitatẽ
conuertat. quia reſtituere tenetur. c. dilecto
de prebẽ. aliter non põt abſolui niſi obtineat
diſpenſationem ab eo qui põt nec in foro
aĩe tenẽtur ei ſubditi obedire: l' ſoluere ali
qd qñ ſciũt ꝓ certo: nec põt eoſdem ſubdi
tos abſoluere: vel ligare. de quo tamen dic
⁊ limita. vt. j. Cõfeſſio quarta. §. 12.

45 Utrum filius priuetur beneficio eccleſia
ſtico propter crimen leſe maieſtatis ꝯmiſſũ
a pre. R. glo. in. c. ſatis peruerſum. 56. di. ꝙ
non. Idem dicit nec propter crimẽ leſe ma
ieſtatis diuine. vt puta. quia hereticus: vel
ſciſmaticus. c. quicunꝙ de here. li. 6. d ſciſ
ma. c. vnico. li. 6. vbi lic3 prohibeantur ad
mitti ad beneficia eccleſiaſtica talium filij.
tamen nõ dr. ꝙ hñtes priuentur. qd nota.

Bigamia

Bigamia eſt triplex ſm glo. eodem titulo. c. i.
Prima dicitur vera. Secunda ſimi
litudinaria. Tertia interpretatiua.
1 Quot modis contrahitur bigamia vera.
R. ſm Ri. in. 4. di. 17. ar. 4. q. 1. ⁊ gl. vbi. s.
vno modo quando habuit plures legitti
mas vxores. 26. di. acutius. ⁊. c. ſe. Intelli
ge ſi ambas cognouit. alias ſecus. ar. in. c.
debitum de biga.
2 Quot modis contrahitur bigamia interꝑ
tatiua. R. ſm glo. in. d. c. i. ꝙ duobus mo
dis. Primus quando contraxit cum cor
rupta. 33. di. maritum. ⁊. c. a nobis eo. ti. In
tellige ſi cognouit eam. alias non. d. c. debi
tum. Secundus quando reddit debitum
vxori adultere. 34. di. c. ſi cuius. ⁊. c. ſe. etiã
ſi ad preceptum eccleſie redderet ſm co
muniorem opinionem. ⁊ etiam ſi ignora
bat eam adulteram ſm Pa. in. c. ſi vir de a
dul. allegat. 17. di. ſicut. ⁊ de biga. c. 2.
3 Sed nunquid accipiens virginem quam
non cognouit: ⁊ ea mortua accipit ſecũda3
virginem quam cognoſcit: vel econtrario
ꝑmam cognouit. ſed non ſecundam efficia
tur bigamus. R. Mo. ti. eodem ꝙ non. Si
militer ſi ducit mulierem virginem ab ali
quo deſponſatam ſed non cognitam pre
mortuo ſponſo non eſt bigamus. di. 23. c. ſi
⁊. d. c. debitum.
4 Quid ſi credebat virginem tpre ꝯſummatõ
nis matrimonij ⁊ poſt cognouit corrupta3
R. ꝙ bigamus eſt. 22. q. 5. ille. 52. di. qui i ali
quo. nec excuſat error vel ignorantia. dicto
c. ille.
5 Utrũ deflorans virgine3 ⁊ poſtea accipiẽs
eam vxorem ſit bigamus. R. glo. ⁊ Pa. in
c. ſane. de cle. ꝯiu. ꝙ non. Et l3. Mo. vbi. s.
dicat ꝙ celebrior opi. teneat contrarium
ego credo veriorem opi. ꝙ nõ ſit bigamus
q2 l3 aũt. quo op. epi. §. i. velit ꝙ vxore3 ha
buerit virginem: tamen ſi attendamus ad
veritatem que opi. preferenda eſt. c. nuper
a nobis de biga. 8. di. veritate. 81. di. quicun
ꝙ. ⁊ qui filij ſint le. per tuas. C. pls va. qd
agi. l. i. 2. ⁊. 3. non diuiſit carnem ſuam. Nec
ob. ꝙ opinio preferatur veritati. de' ſpon
ſa. iuuenis. 3. q. 7. §. tria. ff. de offi. preto. l.
barbarius. C. de teſta. l. i. 22. q. 2. omnes. ff.
ad macedo. l. 3. ⁊ i. d. c. nuper a nobis quia
reſpondet Innocen. in dicto. c. nuper cau
ſalia ſunt. Preferitur enim aliquando opi
nio veritati fauore contrahentium ⁊ odio
decipientium. vt dicta. l. 3. ff. ad mace. vel fa
uore prolis. c. qui inter. qui filij ſint le. aut te
ſtamentorum. dicta. l. i. vel aliqua comunis
opinio preferitur veritati. dicta. l. barbariꝰ
⁊ in dicto. c. nuper a nobis. vbi factum ante
dit qd non excedit caſum ſuum.
Quid ſi vnam vxorem habuit ⁊ cogno 6
uit ante baptiſmum ⁊ aliam poſt. R. ꝙ bi
gamus eſt. 28. q. vltima. c. oportet. ⁊. c. acu
tius: licet Jo. contrarium dixerit ⁊ male.
Quot modis contrahitur bigamia ſimili 7
tudinaria. R. ꝙ. 4. modis. Primus cũ qs
contrahit cum deo ꝑ votum ſolẽne. poſtea
contrahit matrimonium de facto. 27. q. i. qt
quot. ⁊ de bigamis. c. a nobis. Secundus
qñ quis diuerſis tpribus hũit plẽs vxores
vnam de iure alterã d facto ⁊ cognouit am
bas. d. c. nup. Tertiꝰ ſi ſil' duas hũit vxores
vnã de iur alterã de facto l' ãbas de fcõ ⁊ co
gnouit ãbas. d. c. nup. Quartꝰ modus ſi exi
ſtens in ſacris contrahit. vt in. d. c. nup.
Sed quis diſpenſare põt cum bigamis 8
vere. R. ꝙ qdã dixerũt ꝙ nemo põt. in dic
cum Ri. vbi. s. ꝙ papa ſolus põt. 34. di. lec
tor in glo. vbi Lucius diſpenſauit cum Pa
noritano archiepõ qui fuit bigamus. Alrꝰ
inferior non poteſt etiam in minoribus. nõr
in. c. vnico de biga. li. 6. Idem de bigamis
interpretatiue. quia ſic in ipis eſt defectus
ſacramenti. ſecus in bigamis vere ſm glo.
in. d. c. i. de biga.
Nunquid i bigamis ſimilitudinarie poſ 9
ſit epiſcopus diſpenſare. Reſpondeo ſecũ
du3. Pa. i. c. de diacono. ⁊. c. ſequenti. qui
cle. vel vo. ꝙ ſi clericus in ſacris contraxit
cum corrupta ſolus Papa diſpenſabit di
cto. c. nuper. Si vero clericus de iure con
traxit cum vna. puta anteꝙ eſſet in ſacris
⁊ de facto cum altera. ſcilicet poſt ordina
tionem. ⁊ ambas cognouit. ſolus Papa
poterit diſpenſare. dicto. c. nuper. Et ſimili
liter in non clericis qui iſto modo biga
miam contraxerint. Quidam voluerunt
reſtringere hoc verum ſi ſciens impedi
mentum accepit de facto eam. Secus ſi
ignorabat. tñ communiter tenet ꝙ ſiue ſciẽs
ſiue ignorans de impedimẽto ſecũdã accepit
⁊ cognouit. q2 tex. ad aliu3 cum ope ſecuto

attendit. q2 ſic in ipſis eſt defectus ſacramenti ſicut in bigamis vē ſm glo. i. d. c. i. ⁊ i. d. c. nup. ſm Ge. in. c. vnico de biga. li. 6. Si vō extns in ſacris: qūis ꝯxerit cuꝫ virgine nec aliā hūerit vxorē an̄ in laicali hitu vel i mi noribus poterit eps diſpenſare. vt miniſtret tex. eſt in. c. diuerſis. de cle. ꝯiu. ⁊ i. c. i. q cle. vel vo. cū glo. ibidē. ⁊ ēt vt ꝓmoueatur ad vlteriora. c. ſane de cle. ꝯin. Et ad. d. c. nuper qd vr ꝯ: dicit ꝙ itelligit de eo q an̄ ſacros or dines aliā hūit. ⁊ poſt in ſacris aliā accepit. Ad. c. vero. 2. q cle. vel vo. dicit ꝙ loquit in illo quē nō penitet vere: vel eſt ſuſpitio de re cidiuo ꝙ tūc niſi ingrediat religionē n̄ pōt. Similiter qn̄ iminet ſcandalū. vt i. d. c. nōr.

10 Utrū bigamus bigamia vera ſm primuꝫ modū ſit priuatus priuilegio clericali. R. ꝙ nō. ſed ſolū illi q ſunt in minoribus ordib⁹. ſed q ſunt in ſacris bn̄ gaudent ſꝫ Ge. in. c. vnico de biga. Rō ſm eū. q2 ille qui ē in mi noribus taliter ꝯhendo pōt viuere ⁊ dꝫ vt laicus. Ille vero q eſt in ſacris nō pōt redir̄ ad ſeculū. vt nō. de apoſta. c. tue. in glo. ſi. ſm Jo. de ſanto. Et iō lꝫ ſit priuatus habilitate or dinū: non tn̄ priuilegio clericali. Similiter religioſus religionis approbate gaudet. ita ꝙ tales pcutiēs eſſet excōicatus. q2 lꝫ iſte tex. priuet eū priuilegio clericali nō tn̄ priuilleº monachali vel religionis. Et tex. in. d. c. vni co reſtringit vt loquat de exiſtētibus in mio ribus ordibus ⁊ nō de monachis: vel exn̄ti bus i ſacris. Et hec verior ē opīo quā ſequū tur Archi. glo. in. c. qſqs. 84. di. Guil. Gar. Jo. mo. ⁊ Jo. cal. lꝫ Bonagra i. c. de biga mis co. ti. teneat ꝙ ſacerdos q contraxit cū vidua: vel duo matrimonia ſucceſſiue ⁊ po ſtea cōmiſit homicidiū poterit puniri per iu dicem ſecularem per. d. c. vnicum.

11 Utrū bigam⁹ interpretatiue ſilr ſit priuatus oi priuilegio ſicut bigamus ver̄. R. Ge. vbi ſ. ꝙ ſic. Idē ēꝫ gl. in. d. c. vnico. Nec ob. qd in. ſe. §. dicā de caſu vō ad caſū ſic. n̄. q2 i iſto interpretatiuo idē ē quo ad oēm modū. ſicut in vero. q2 ſic ē in eis defectus ſacri ſicut in veris bigamis. vt notat glo. in. c. i. de biga. ⁊ pꝫ in. c. debitum. co. ti. vbi dixit ꝙ diuiſit carnē ſuā. facit ēt. d. c. qſquis. 84. di.

12 Utrum ſilitudinarie bigamus ſit priuatus ſi militer priuilegio clericali. R. Ge. vbi. ſ. ꝙ n̄ niſi quo ad executōeꝫ ordinū. Et ex hoc i fert idē Ge. ꝙ ꝯſtō penal n̄ extendit de caſu vō ad caſū fictū. qn̄ caſus fictus n̄ fingit idē eē quo ad oēm effectū quē hꝫ caſus vus ſicut eſt in ꝓpoſito. vt pꝫ in. c. nup a nobis. de bi ga. Intellige ergo tex. d. c. vnici de bigamis vero ⁊ interpretatiuo. ⁊ q nō ē in ſacris vel religioſus q ē nudatus oi priuilegio clerica li. ⁊ aſtrictus ſeculari foro. ⁊ ei ſub excōica tōis pena p̄cipitur vt nō deferat tonſurā: vel hitū clericaleꝫ. d. c. vnico. ⁊ ſi portat peccat mortaliter. vt. j. Lex. §. 3.

b Iſextus

dr q2 per duos dies ſtat⁹ ſup ſextū kl̄. marcij. Et nō. ꝙ vigilia ſācti Ma thie ſp dꝫ eē die imediate p̄cedenti feſto ei⁹ dē. niſi veniret feſtū die lune. q2 tūc fierꝫ die ſabbati. Et ſm ꝯſue. tūdinē romane eccleſie tpe biſextus. ſa die ſit feſtuꝫ ſancti Mathie hec notātur in. c. queſiuit de verbo. ſigni.

1 Utrū ſuſpēſus p ānū poſſit celebrare tpe biſextus vltia die āni biſextil. R. glo. in. d. c. qſiuit ꝙ ſic. Sicut libertas ꝓmiſſa ſuienti p ānū acquirit ſi ſeruit. 365. diebus. ff. de ſtatu libe. l. cū heres. §. ſtichus ſi heredi meo.

b Laſſemia

iportat vt qn̄ dā derogatō nē excellentis bonitatis alicuius ⁊ p̄cipue diuine. Quicūq3 ergo negat aliqd d deo qd ſibi ꝯuenit: vel aſſerit aliqd d eo qd ei n̄ ꝯuenit. diue derogat bonitati. qui deus ē ipſa bōitatis eēntia ſm Dio. de di. no. Nō q de ꝯtingere pōt vel ſm intellectū tm̄: l' ſm intellectū ⁊ affcm̄. Et vtroq3 mō huiuſmōi derogatio ſi ſit tm̄ in corde ē blaſſemia cor dis. Si vō i or̄ ē blaſſēia oris. q blaſſēia oris opponit ꝯfeſſōni fidei ⁊ caritati diue. Et ſic ex genere ſuo eſt peccatū mortale ſp niſi qs aliā ex ſurreptōe i vba blaſſemie ꝓrūpet ita ꝙ hoc qd diceret n̄ aduerteret. q2 tc̄ ſolū ve nialr peccaret. nec hēret ꝓpe rōeꝫ blaſſēie h̄ ex Al. ſa ſe. ti. d blaſſēia. ⁊ Th. 2. 2. q. 13. ar. i.

Quot ſunt ſpēs blaſſemie. R. ſm Amb. ſunt due. Pria ē cū deo attribuit qd ei non ꝯuenit. Secunda cū ab eo remouetur qd ei ꝯuenit. Adde tertiā ſm Tho. vbi. ſ. cū crea ture attribuit qd ꝯuenit creatori ſoli. Sꝫ ꝓ prie loqnēdo n̄ ſunt diuerſe ſpēs: q2 negatō ⁊ affirmatio non diuerſificant hitus ſpē. q2 p eandē ſniam innoteſcit falſitas affirmatio num ⁊ negationum.

2 Utrū peccatū blaſſēie ſit remiſſibile. R. ꝙ ſi blaſſemia ſit ex coactōe: vel deceptōe vel infirmitate ſic hꝫ cām ānexā ꝓuocatiuā di uine mīe ad remiſſionē. Et ſic intellige illd Math. 12. Omne peccatū ⁊ blaſſemia. ſ. ex infirmitate: vel coactōe remittit. Si āt blaſ ſemia cōcomittat certa malicia: tūc dr irre miſſibil. n̄ q2 nō poſſit remitti. ſed q2 n̄ hꝫ ſe cū cām motiuā ad remiſſionē. ⁊ ſic intellige illud Math. 12. Spūs āt blaſſemie. ſ. itatē ex certa malicia non remittet. i. vix: ſiue dif ficulter remittitur. q2 nō hꝫ excuſatiōem.

3 Blaſſemia vero ſāctoꝝ ꝯnr redūdat i de um. dū l' illis attribuit quod de⁹ ex ſua gr̄a declarauit nolle i eis eē. l' remouet quod decla rauit eis eē. ⁊ eodē mō eſt peccatū ſicut bla ſſemia dei.

4 Utꝝ blaſſem⁹ poſſit abſolui a ꝓprio ſacer dote. R. Pa. in. c. ſtatuim⁹. de male. ꝙ non publice blaſſemās. ſed eps. facit glo. i. c. 2. de pe. ⁊ re. li. 6. Sec⁹ ſi occulte. q2 ſm Ho. tūc nō ptinet ad epm. Ego vero itelligo ꝙ ē caſus epi qn̄ blaſſemia ē publica nō ſimpli citer. ſed qn̄ pp publicitatē defertur ad epm Un̄ dicit Gof. ⁊ Ho. ꝙ q̄ dicūt i. d. c. ſtatui mus. de pena temporali vel pecuniaria itel liguntur ſedente iudice ꝓ tribunali. In iu dicio aūt aie p̄ſbiter diſcretus moliendo ri gorē diſpenſare poterit rigoreꝫ ex cā circa penā ſpūalē ſup torē. 26. q. 7. penitentibus. hec Ho.

5 Sed quādo dr publica. R. Pa. ⁊ Ho. in d. c. ſtatuim⁹. ꝙ publica dr qn̄ ē notoria iu ris. puta ꝯuict⁹ l' ꝯfeſſus i iudicio. l' notoria facti. puta. q2 publice plurib⁹ aſtātib⁹ blaſſe miā intulit. facit. c. ſi. de coha. cle. ⁊ mu. Et breuiter qn̄ ꝓbari pōt. ⁊ ad epm defert dr publica. ar. l. palā. ff. de verbo. ſi.

6 Quid ſi calore iracundie. vl' ebrietatis qs blaſſemat. R. Pa. in. d. c. ſtatuim⁹. doc. co muniter recitādo dictū abbatis dicētis ꝙ lꝫ peccet grauit. tn̄ n̄ puietur pēa. d. c. ſtatuim⁹ q2 neſcit quodāmō qd faciat. ſicut nec ꝯfeſſio ſic facta p̄iudicat. vt nō. glo. in. c. ex lr̄is. de diuor. Et plꝫ Pa. in ebrio. ar. l. oē delictū. § q ſe vulnerauit. ff. de re mili. Sꝫ i accēſo calore ire dicit ſorte n̄ ꝓcedē. niſi calor eſſꝫ ex iuſta cā ꝓuocat⁹. ar. l. ſi adulteriū. §. ipato res. ff. de adul. ſec⁹ qn̄ ex iniuſta cā. puta q2 i ludo amiſit. ar. c. inebriauerīt. 15. q. i. ſꝫ ego di co ꝙ tā ex ebrietate q̄ ex ira. blaſſemās nō excuſatur a mortali ſi aduertit qd dicit ⁊ ſi gnificatōem vboꝝ. vt pꝫ ex dictis. quo vō ad penā. d. c. ſtatuim⁹ crēdo oio excuſari pp vbū i eo poſitū. ſ. p̄ſūpſerit relaxare. Sꝫ q̄ ad aliā penā extraordinariā bn̄ attendēdū ē an fuerit in culpa ebrietatis. l' ire vt maiō im ponatur. ⁊ ſi n̄ fuit in culpa minor detur.

7 Que ē pena ſtatu. c. ſtatuim⁹. R. ꝙ. 7. dn̄i cis ſtet p̄forib⁹ eccle. dū agitur miſſaꝝ ſolē nia. ⁊ vltio die ſine pallio ⁊ calciamētis. ⁊ ligat⁹ corrigia i collo. Itē i. 7. ſextis ferijs p̄ ſataꝝ dn̄icaꝝ ieiunet in pane ⁊ aqua ⁊ nō itret eccl'aꝫ. Itē ꝙ in qnolibet p̄ſatoꝝ dierū tres ſi poterit. l' duos. aut ſaltē vnū paupem reficiat. ⁊ ſi n̄ pōt i aliā penā ꝯmutetur. Itē ſi eſt diues. 40. ſolidos ſoluat. vel. 30. vel. 20 vel ſaltē. 5. vſualis monete. quā pniaꝫ ſi no luerit facere iterdicatur ei igreſſus eccle. ⁊ i obitu careat eccleſiaſtica ſepultura.

Abella

Uide. j. Pedagiuꝫ. ⁊ Talia q2 ꝓ eodē accipiūtur. vel quaſi.

Alix

nō dꝫ eē de ere. aut auricalco. aut cupro. nec de ligno. nec de vitro. nec d criſtallo. l' lapide. de ꝯſe. di. i. vaſa. ⁊. c. ſe. ſꝫ dꝫ eē d au ro l' argēto. aut ſtagno. c. calix. de ꝯſe. di. i.

1 Quis pōt ꝯſecrare calicē ⁊ patenā. Car. in Cle. attēdētes. de ſta. re. vr ſentire ꝙ eps ⁊ ēt abbates qui vtūtur iſignijs pōtificalib⁹ qn̄ hn̄t ex ꝯſuetudine. q2 iſta ſūt poti⁹ digni tatis q̄ ordis. Sꝫ Ge. i. c. abbates. de pri uile. li. 6. dicit ꝙ lꝫ hic glo. ſit ꝓ ipis abbati bus. tn̄ dꝫ abſtinere pp vnctōnem que fit in eius cōſecratōe. c. vnico. de ſacra vnctōe.

2 Quō execratur. R. ſm Pe. de pal. ꝙ cō ſecratio calicis ſit i ſupficie. Et iō ſi calix ar gente⁹ cōſecrat⁹ deauretur idiget recōſecra tōe. Sec⁹ credo ſi deauratō cadit pp vſū. q2 n̄ recōſecrabit. nec ē ſile in calice deaurato ſicut in piete eccle. qui de croſtatus indiget reconſecratōe. vt i glo. c. eccl'ijs. de ꝯſe. di. i. ſꝫ i pdutōe auri qd ita ſubtilr ponitur non vr ſit ita cōſecratio i ſupficie ipi⁹ quin remane at i argento. ⁊ ita ſuat conſuetudo. Silr ſi amittat formā ſuā excuſatur. ar. c. i. de ꝯſe. ec. vel al. ⁊ q2 deſtructa forma iā nō ē calix ⁊ ſi reparatur erit nouus calix. ⁊ iō cōſecran dus. Secus ſi formā nō amiſit. q̄uis aliq̄li ter leſus fuerit.

Alumniator

quiſ dicat. Uide. ſ. Accuſatio. §. 8

Ambium

Uide. j. Uſura prio. §. 5i.

Anonica

portio dr q2 ē a canonib⁹ ap ꝓbata ⁊ debita iure decretorū. 10. q. i. de his. ⁊. c. decernim⁹. ⁊. 16. q. i. cōſtitu tū. ⁊ in Cle. dudū. de ſepul.

1 Quotuplex eſt canonica portō. R. ꝙ du plex. vna que debetur epo ab oibus eccl'ijs tot⁹ dioceſ. de qua hēs. 10. q. i. c. de his. ⁊. c. ſe. in glo. ⁊ de teſta. c. officij. ⁊. c. ſe. cuꝫ concordantijs i glo. Alia que debetur eccle prochiali. de qua hētur. de ſepul. p totum i dece. ⁊. 6. ⁊ i Cle.

2 Quota ē canonica portio epalis. R. ſm glo. i. c. requiſiſti. de teſta. ē tertia l' quarta ſꝫ

conſuetudinem.
Quota ē canonica portio prochial.R.ꝙ
3 iura ſunt diuerſa.ꝛ idō erit quarta.qꝛ in illa
oia iura ꝯcordāt.lꝫ q̄dā dicāt mediā.q̄daꝫ
tertiā.ff.de arbi.l.diē.§.inde queritur.ꝛ ď
arbi.c.ſi ex tribus.li.6.nā in dubijs ſequi-
mur qđ minimū ē.ff.de le.2.l.ſi ita relictū i fi.
ff.de re.iur.l.ſēp.ita nō.Archi.i.c.cū qnis
de ſepul.li.6.ꝛ Inno.i.c.requiſiſti.ꝛ Ber.
i.c.certificari.de teſta.ꝛ hoc veꝝ.niſi cōſue
tudo eēt dandi medietatē.vel tertiā.qꝛ tunc
iſta eēt debita.vt in.d.c.certificari. Et ſic in
tellige iura que videntur dicere ꝙ eſt tertia
vel medietas.
4 Utrū ꝯſuetudo valeat q̄ nihil dat epō ſpo
chiali eccl'e.R.Ho.i ſū.ti.de ſepul.tꝫ ꝙ ň.
Siſt ꝛ Gof.cū ſit irrōnabilis.c.ſi.de ꝯſu.
ꝛ ꝯ iura.de ſepul.c.i.d.Pe.de pƀſiōe trac
tam.de canōica portōe.ꝛ Inno.tenet ꝙ cū
ſuetudo valet.dūmō ſit preſcripta ſpacio 4
noꝝ.40.faē.c.de quarta.de preſcrip.ꝛ qđ
notat Io.in.d.c.certificari.
5 Utrū pſcriptōe ēt ſiē ꝯſuetudie poſſit totā
tolli.R.ſꝫ Ho.vbi.ſ.ꝛ.d.Pe.ꝙ ſic.ſed re
qrit titul'.vel curſus tp̄is.cui' ꝯriꝫ mēoria
nō exiſtat.ꝛ ita loquit.c.i.de pſcri.li.6.Nō
qꝛ i'cōe ē p eccl'a pochiali ſ epō.Et idō vbi-
cūqꝫ preſūptio ē ꝯ poſſidētē.oꝫ ꝙ titulū al
leget ꝛ pbet p quē talis preſūptio tollatur
6 Utrū p pactū poſſit renūciari dicta q̄rta.R
ſm Archi.i.c.pactū.de pac.li.6.ꝙ qñ dāni
ficat eccl'a nō valet pactū.Sec' vbi nō dā
nificaret.qꝛ valeret ēt ſine auctoritate ſupi-
oris facti.l.nō eo minus.C.de pcu.
7 A qb' debet q̄rta epalis.R.ſꝫ Ho.i ſū.ti.
de ſepul.ꝙ ďbet ꝛ pōt peti ab oib' eccleſijs
ꝯ.ppriā dioceſi ꝯſtitutꝫ.vt.16.q.i.ꝯſtitutum
ſiue ſint capelle monacoꝝ vel alioꝝ religi-
oſoꝝ.vel monaſteria.vel alia pia loca.ſiue
ſint ꝯuentualia.vel q̄uiſ alia in ciuitate vel
ex.vt de offi.or.ꝯquerete.de teſta.officij.ꝛ
c.requiſiſti.ēt ſi ſint exēpta.niſi i priuilegio
fiat ſpālis mētio de preiudicio epal' quarte
de deci.dudū.§.vlti.ff.ne qd i loco pu.l.i
§.merito.Pa.ꝟo i.d.c.officij tꝫ ꝯriū.ſ.ꝙ
ſolū ďbeat ab eccleſijs epō ſubiectꝫ.ň ab ex
ēptꝫ ſeu ſubiectꝫ imediate pape.ꝛ dič ꝙ ſic
cōiter tēt.Pe.ꝟo i preſato tractatu limitat
Pa.veꝝ dicere qñ legans eccleſie exēpte
ň ē ſbdit' epi.ſ exēpt' ſiſt.al' ďbeat.Sed ve
rior vř opi.Pa.qꝛ iſta q̄rta dat epiſcopis
rōe ſolicitudis quā dꝫ hēre i eccleſijs ſibi
ſubiectis.vt pꝫ in.d.c.ꝯquerente.non reſ
pectu legantium.
8 Sed nūqd exēpti tñr ſoluer quartā cano
nicā pape.R.abbas i.c.reqſiſti.de teſta.ꝙ
ſic.Et ſeqt.d.Pe.vbi.ſ.Legat' ňi de later
pete nō poterit.qꝛ nō ē dioceſan' exēptoꝝ
de priui.c.auctoritate.li.6.in glo.
De qb' debet q̄rta canōica epal'.R.ꝙ de
oib' legatꝫ ſcis qbuſcūqꝫ ecclījs vel pijs lo
cis ſm ꝙ dixi i.§ preceden.ꝛ ēt quarta de-
cimaꝝ.ꝛ quarta eoꝝ q̄ veniūt occaſiōe fūe
riſ.vt i.c.reqſiſti.de teſta.ꝛ ibi Pa.Fallit h
i.7.caſibus ſm.d.Pe.vbi.ſ.Primus qñ
relinqt aliqd p ornamētis eccleſie ſeu veſti
b'.vꝫ cū legat ſicū p placēta.vel aliđ ornamē
tū p altari.vt nō.doc.i c.ſi.ď ſepul.Ex quo
ſeqt ꝙ ſi legat aliqd vt fiat corp' vl' pictura
l' maieſtas.vel calix.vel h'mōi nō debet q̄r
ta.qꝛ iſta ē fabrica ad lōgeuū honorē dei.d
c.ſi.ꝛ.l.i.C.ne ſi.ſal.Iſte ymagies ꝛ cruceſ
appellātur ſignū dei.l.titia.§.ſeia.ff.de au.
ar.qꝫ le.Et Inno.in.c.cū ad ſedē.de reſti.
ſpo.dič ꝙ cruces ꝛ calices ſūt ornamēti ec
cleſie.Secūd' qñ legat p prefatꝫ ornamētis
redimēdis ornandis ſeu repandis.vt dicit
Inno.in.d.c.ſi.Idē dic cū legatur p libris
neceſſarijs diuino officio.Similiter qñ le-
gatur p monumento fiēdo.qꝛ religiōis in
tereſt monumenta ꝯſtrui vel exornari.l.i.§
iterdictū.ff.de mor.inſe.Terti' qñ legatur p
fabrica eccl'e repatōe indigente.ꝛ portō p
fabrica nō hēt.vel ſi hētur nō ſuffič.Si ꝟo
eccleſia nō indiget fabrica.ſoluetur quarta
ſm Ho.reliquū ſuabitur p tpe neceſſario
ad fabricā.Quart' qñ legatur p luiaribus
oleū p lāpade vel cerei huiuſmodi.Quin
tus qñ legatur p anniuerſario celebrando
annuatim.c.cum creatura.de ce.miſ.Sext'
quando legatur pro.7.30.ꝛ huiuſmodi ſꝫ
Ho.in.d.c.ſi.Septimus qñ relinquitur ad
ppetuū cultum diuinum.puta ꝙ feſtū vni'
ſancti fiat annuatim.vel dicatur offm̄ i vna
capella.qꝛ in huiuſmodi ꝯſiſtit cultus diui-
nus.c.ſi.de reſcri.li.6.Octau' fallit ſꝫ Pa.
in.d.c.reqſiſti.in oblatōibus de quibus nō
debetur quarta vt olim.Nonus fallit ſꝫ eū
dem in donatione in vita.de qua etiam nō
debetur.c.de his.de ſepul.ꝛ.c.i.de ſta.mo
nacho.
Utrū debeat q̄rta epiſcopo de relictis fac 10
tis hoſpitali.R.Pa.in.d.c.officij ꝙ ſic.ſi
eſt religioſum.puta auctoritate epiſcopi cō
ſtructum etiam ſecunduꝫ Io.An.ſi relictū
fuiſſet factum pauperibus talis hoſpitalis.
quia preſumitur habuiſſe reſpectum ad lo-
cum non ad perſonam.Secus ſi relictum
eſſet pauperibus ſimpliciter quia non debe
retur.l.nulli.ꝛ.l.ſi quis ad declinandaꝫ.C
de epiſ.ꝛ cle.Si vero hoſpitale non eſt re
ligioſū lꝫ diuerſa ſit opi.tñ tene cū Pa.ibi
dē.ꝙ ſi hoſpitale ē edificatū auctoritate lā
ďficā.ſic epis hēbit quartā.qꝛ epis hēbit cu
rā.vt dř in aūt.de ec.ti.§.ſi qs.qꝛ ň pōt āplī
us redire ad ppbana. Si vero edificator
viuit.ſic nō debetur q̄rta ꝛ relictū vř factū
pauperibus.cū talis locus nō ſit capax.qꝛ edi
ficator pōt eū deſtruere.c.iter dilectos.de
dona.ꝛ ibi Inno.Et ex dictis pꝫ ꝙ ď relic
tis iſtis frātanbus ň ďbetur.4.vt tꝫ Pe.q
ſupra.Limita tñ prefatū dictū Io.An.de
paupib' ſimpl' veꝝ.ſ.qñ legatur in genere
pauperibus ſm Bal.Ita ꝙ inter pſonas di-
ſtribuatur ꝛ nō inter loca.vt puta.qꝛ teſta-
tor iubet cuilꝫ paupi dari tunicā vel certaꝫ
q̄titatē pecunie.qꝛ legatur.vt ſingularibus
pſōis.ꝛ ſic nō debetur q̄rta epiſcopo.c.ex
pte.el.3.de.ꝟ.ſi.al'.legando pauperibus i ge
nere vř legare hoſpitali qđ ē i ciuitate vbi
teſtator hꝫ domiciliū.caſus ē i.d.l.ſi qs ad
declinadā.ꝟ.vbi aūt.ꝛ idō ďberetur quarta
ꝯ Io.An ꝛ eū ſequētes.Et ſic veꝝ credo
qñ eſt tale hoſpitale ꝙ paupes cōit ibi mu
tantur.Secus in hoſpitalibus vbi pauci
paſcuntur.Et ſic intelligo Io.An.
11 Utrū debeatur q̄rta epō delegato facto ali
cui vt ſingulari pſone.R.d.Pe.vbi ſupra.
ꝙ nō.Sič qñ legatur clerico nō ōnīa admi
niſtratōez vel plantonē.ſeu alicui canōico.
vt i.d.c.reqſiſti.§.ſi.vel cū legatur leproſis
morātibus in tali loco ſeu domo.vel cū le
gatur hſmitis.aut iſtis frībus qui morant
in aliquo loco vel aliqbus.mulieribus p
dote vel viduis.peregrīs ꝛ huiuſmodi.i q
bus ceſſat.d.c.ex parte.el 3.vide ꝙ nō.In
no.in.c.relatum.de ſepul.
12 Utrū debeatur q̄rta epalis de legatiſ p ma
le ablatis.R.d.Pe.vbi ſupra.ꝙ nō.qꝛ ſūt
debita nō legata.ſiue reſtitutō ſit certa.ſiue
incerta.
13 Utrū debeatur qñ ſubditus legat eccl'e ex
dioceſiꝫ ꝯſtitute.R.ꝙ nō.ita tꝫ Abbas.i.d
c.reqſiſti.ꝛ Inno.ꝛ Io.in.d.c.certificari.
Et ita ꝯſuluit Io.de montemerlo. Hec in
telligo niſi ꝯſuetudo vel pſcriptio aliud ha
beat.c.cū inter.de.ꝟ.ſi.el.2.
14 De qbus debet canōica prochialis.R.
ꝙ de oibus q̄ veniūt rōe funeris.ꝛ de oib'
legatis factis eccleſie apđ quā elegit ſepul-
turā.de ſepul.p totū.ꝛ i Cle.dudum.eo.ti.
Fallit h in.14.caſibus ſecūdū.d.Pe.vbi ſu
pra.Primus qñ p ꝯſuetudinē vel preſcri
ptōem nihil ſoluitur ſm ꝙ dictū eſt.Secū-
dus qñ p priuilegiū pape eximitur a pſta-
tione:de reli.do.c.ꝯſtitutus.ď teſta.c.officij
in fi.de ſepul.in nr̄a.huiuſmōi ſunt hodie
frēs minores ꝛ predicatores p priuilegiū.
Tertius qñ legatur ad vſus priuilegiatos.
de qbus in.c.ſi.de ſepul.qui ſunt.7.caſus p
mi.de quibus nō debetur q̄rta epiſcopalis.
de quib' ſupra.i.§.9.Quart' qñ eccleſie do
natur dōatōe iter viuos.vt in.d.c.de his.§
ſi ꝟo.Quintus qñ p' electōem ſepulture i ali
quo mōaſterio illud intrat.ꝛ in eo pfitetur
añ ꝙ mōiatur.Et idē dico ſi itrauit cū ppo
ſito abſolute mutādi vitā.qꝛ deſinit ēe pro
chianus alteri' eccleſie.ar.c.bñficiū.de re-
gu.li.6.Si ꝟo nō fec pfeſſionē.nec hūit ab
ſolute pppoſitū vitā mutādi debetur quarta
ſm Archi.i.c.cū qs.de ſepul.li.6.ꝛ vř ve-
rius ſꝫ Ge.ibidē.lꝫ alij dicāt ꝯ.ꝙ religioſus
cēſetur ꝯhere dōiciliū i mōaſterio ſcā pfeſſi
one tacite vl' expreſſe.ň añ.vt dič Archi.ꝛ
Io.in.c.ſtatutū.de reſcri.li.6.Et idem vř
dicēň de leproſo q itrauit domū leproſoꝝ
ꝙ ň debetur ſꝫ Gu.Sec' ď illo q recipitur
i ꝯfratrē q tñ retiet bōa ſua quo ad pprietatē
qꝛ debetur q̄rta.c.cū ꝛ plantare.de priui.
qꝛ nō tranſit in religionē.Secus ſi ſolū ſi-
bi retinuiſſet vſūfructū ſuoꝝ bonoꝝ qꝛ gau-
deret priuilegio religiōis.c.vt priuilegia.de
priui.Sextus qñ qs legat eccleſie i qua nō
ſibi elegit ſepulturā nec ſepelitur ibidē ſm
glo.ordinariā i.c.i.de ſepul.ꝛ idē Inno.i.
c.2.de ſepul.ꝛ Archi.in.c.i.eo.ti.li.6.lꝫ in.
c.placuit.13.q.2.tenuiſſet ꝙ ďberetur.h idē
pbat Io.An.i.c.i.ꝛ.c.certificari.de ſepul.
in glo.ꝛ i Cle.dudū.§.veꝝ.vbi reprobat
opi.Ho.tenētꝫ ꝯriū i.d.c.2.ꝛ ē opi.ꝟa.alia
Ho.reprobata ſm.d.An.i.d.c.certificari.
nā talia debēt eē ſubiecta q̄lia predicata.32.
q.2.apſtis.Septio fallit qñ de facto ſepelit
vt puta qꝛ erat ibi iterdicta eccl'a vl' ciuitas
fuit tñ de facto ꝛ ꝯ voluntatē fratrū ſepul-
tus in eoꝝ eccl'a ꝛ multa oblata.Nā ſꝫ Fe.
ꝯſilio.119.ꝛ ſeqtur Ge.in.d.c.i.de ſepul.li.
6.ň ďbetur q̄rta.Nō qꝛ tal' tpe itdicti ň pōt
eligere ſepulturam apud medicantes.vt
notat Inno.de priuile.c.vt priuilegia.ꝛ.c.
cum ꝛ plantare.ꝛ de pe.ꝛ re.quod in te.
q̄uis liceat ipſis recipere mortuaria vt
orent pro defunctis ſi cum penitentia ďceſ
ſerunt.ii.q.3.quacunqꝫ.facit qđ notat In-
no.in.c.tanta.de exceſ.pre.Item qꝛ quarta
debetur rōne iniurie facte eccleſie parro-
chiali.d.c.certificari.ergo nullam iniuriaꝫ
ei facit.ex quo ibi non poterat ſepeliri.
ymo plus dicit idem Federi.ꝙ ſi mendicā
tes ſponte eum tali tempore ſepeliunt.

nõ debetur quarta.ſʒ tm̄ tā́ꝙ violatōeſ iter
dictı.Cle.i.de ſepnl.⁊ i.c.ſi canōıcı.de offi.
dicti.Cle.i.de ſepnl.⁊ i.c.ſi canōici.de offi.
oꝛ.li.6.tūc.n.ſolū debetur quarta qñ ſepeli
unt in caſu a iure conceſſo.ſec⁹ ſi ſepeliunt
in caſu a iure ꝓhibito.vt i.c.ex pte.el pmo ⁊.
in.c.cum liberum.⁊ in.c.in nr̄a.in ſi.de ſe-
pul.⁊ ibi dicit Inno.ꝙ qñ de facto ñ ꝺ iuꝛ
ſepelitur debēt corp⁹ ⁊ oblatōes que rōne
ſepulture facte ſūt.ſʒ ñ legata facta nō rōne
ſepulture vel occaſione ipı⁹. Et ita pʒ ꝙ ſi
de facto ſepelitur contra voluntatem illius
cuius ē eccleſia.ꝙ nō tēt ad quartā aliquā
ſed tenetur ⁊ coꝛpus ⁊ oia que rōe ſepultu
re hūit reſtituere.ſʒ nō quartā de legatiſ fac
tis nō rōe ſepulture l'ei⁹ occaſiōe. Sīlr nō
ꝺbetur de his que amici de bōis ipoꝝ tūc
offerūt. Octauo fallit qñ eccl'a prochialis
erat īterdicta ⁊ nō prochiāli.tūc eccl'a ñ hē-
bit quartā.ſiue prochian⁹ ſepeliaꝛ alibi ex
electōe ſua.ſiue nō.vt qꝛ alibi ē ſepulcrū ſu
oꝝ maioꝝ ſʒ Pe.⁊ nō.Ge.i.c.i.de ſepul.
li.6. Nono qñ reuocat electōem quā fecit
legando.⁊ alibi elegit ſepulturā ⁊ ſepeliꝛ.
qꝛ paria ſunt nō eligē ⁊ electā mutare.ff.ꝺ
adi.le.l.i.⁊.2.Sed pꝛio caſu nō debeꝛ.vt.ſ.
dictū eſt.ergo nec in ſecūdo.ita cōſuluit Fe
de.cōſi.10.Ge.in.d.c.i.vꝛ tenere ꝙ reuoca
ta electōe ſepulture.reuocetur ⁊ legatuʒ ⁊
dabitur illi eccl'e vbi elegit ſepeliri.qꝛ ſbro
gatus dʒ intelligi ſubrogatus cū oibus qua
litatibus onere.⁊ honoꝛe.l.i.§.hec actō.ff.
ſi quis te.li.eē iuſ.ſue. Et iō on⁹ ēt emolumē
ti cōmutatur.⁊ eʒ.l.aliūne.§.ſcia.ff. de adi.
le.⁊ dicit veꝝ.niſi aliter conſtet de volunta
te legantis.Decio qñ lʒ elegerit. tamen nō
ſepelitur ex facto heredum.vel ex facto cō
tingenti circa perſonā defuncti. puta quia
moꝛitur nimis longe.vel heredes nolūt ad
eccleſiā electā deferri. qꝛ verba ſunt intelli-
genda cū effectu.l.i.ff.qꝺ quiſꝗ iuꝛ.⁊.l.ea
quidē.C.ſi mā.ita ſue.alie.tex.eſt in.c.rela
tū.de cle.non reſi. ergo ceſſabit canonica:
ex quo ibi non ſepelitur. Ita tʒ Fede.vbi.
ſ.⁊.d.pe.vbi.ſ.Ge.tm̄ in.d.c.i.vꝛ ſentiꝛ ꝙ
iſto caſu eccl'a non pꝛiuaꝛ legatis factis gr̄a
ſepulture.vt nō.in.c.in nr̄a.de ſepul. Et iō
foꝛte nec ſua quarta eccleſia parrochialis.
Undecimo.cū legatur ꝓ incertis male ab
latis.ſm.d.Pe.vbi.ſ. Duodecīo.qñ lega
tū ē eccl'e prochiali niſi ꝗtū ē quarta ps le-
gatoꝝ factoꝝ eccl'e electe ſʒ Ho.i.d.c.offi-
cij.⁊.d.Pe.vbi.ſ.Alij volūt ꝙ ñ ꝯputabi
tur ſʒ ſoluet quartā eccl'e electe. ac ſi nīh ec
cleſie prochiali eēt legatū.ſic Gof.Ray.in
ſūma.Io.in.d.c.officij.Fe.cōſi.3.Io.de li
gna.in.ꝺ.Cle.dudū.Tu vō tene ꝙ ſi conſu
etudo eēt ꝙ teneāt tm̄ legare eccl'e prochiali
tūc vēa ſit ſʒa opi.vt ñ ꝯputeꝛ.Si vō dicta cō
ſuetudo nō ē.ſic cōputabiꝛ.⁊ ſi min⁹ ē ſup-
plebiꝛ.ſicut ſili⁹.faciē i.l.ſi qñ.C.de ioffi.te. Si
plus ē legatū ei ꝗʒ ſua quarta nō defalcabi
tur.lʒ qñ tpꝛ teſtamēti ⁊ legati ñ elegit ſepe
liri.ſʒ poſtea tpꝛ moꝛtis elegit ſepulturā.fa
cit.c.relatū.ꝺ ſepul.i.i.gl.Ber.i.d.c.ꝺ hijs
dicē ſe dubitaꝛ.Sʒ ego credo ñ teneri.niſi fi
at i fraudē.Decioquarto qñ prochian⁹ nō
potuit audire diua.nec pcipe eccl'aſtica ſa-
cramēta in ſua prochiali eccleſia pp vacati
onē longo tpꝛe ⁊ alibi elegit ſepulturā ſm
Bal.in ſuo tractatu.De hoc rō.qꝛ q̄ legaꝛ
ꝓ laboꝛe.ceſſāte eo ceſſat ⁊ legatū.l. ſcio i
ſi.ff.de ānu.le.Cū ergo q̄rta deꝛ ꝓ admīſtra
tōe ſacroꝝ ⁊ celebratōe.vt pʒ i.ꝺ. Cle.du-
dū.§.veꝝ.ibi cū mercedis exhītio .pʒ ꝙ ñ
debetur.qꝛ ceſſāte cā finali ceſſat effect⁹.de
quo de tranſac.c.iter coꝛpoꝛalia.Ho.vō ⁊
Io.in.c.relatū.de ſepul.⁊ Pe.vbi.ſ.tenēt
ꝙ imo debeꝛ.qꝛ viciū ꝑlati nō dʒ noceꝛ ec
cleſie.Sed ego teneo cū Bal.Et dico ꝙ vt
cū ꝑlati nocet eccleſie in acquirendis. vt
nō.in.c.vt ſuper.de re.ec.nō alie.
Utꝝ de legato facto rectori eccl'e i q̄ ele- 15
git ſepulturā ꝓ miſſis dicēdis p rectorē ꝺ
beatur.4.prochialis.R̷.ꝙ ſic.qꝛ ēt ꝺbetur
quarta ep̄alis.vt l.c.ſi cū inter vos.de.ꝺ.ſi.
Utꝝ de donatōe cā moꝛtis debeatur.R̷. 16
ꝙ ſic.qꝛ accedit magis legato ꝗʒ cōtractu.l
ſi.C.de donatio.cā moꝛ.Cle.dudum. de ſe
pultu.
Cui debetur canōica poꝛtō.R̷.ep̄alis de 17
betur ep̄o dioceꝛ. prochiaľ vō dētur eccl'e
vbi audit diā ⁊ pcipit eccl'aſtica ſacra.tex.ē
i.c.cū quis.de ſepul.li.6. vel dʒ pcipe ꝺ iuꝛ
Si vō tranſtulit domiciliū alicubi ⁊ moꝛi
tur anteꝗʒ nouū domiciliū acquiſierit.tunc
dētur eccleſie parrochiali in qua moritur.
ſm Archi.in.c.pꝛimo.de ſepultu.li.6.Hu
go.Ray.Gofre.⁊ Uin.in.c.nos. de ſepul.
quia volunt ꝙ ibi dʒ ſepeliri ſi non elegiſſʒ
Sed tenendo opi.Inno.in.d.c.nos inſtitu
ta.de ſepul.ꝙ debet ſepeliri i eccleſia cathe
drali.ipſi debebitur.Si vero hʒ domiciliū
in diuerſis prochijs.vt ſūt reges.tūc ē equū
ꝙ diuidatur.ſed nō credo neceſſariū. ſʒ da
bitur eccleſie in qua moꝛitur.lʒ Ho.⁊ In
no.dicant diuidendam.
Quid ſi audit diua i vna.i alia vō recipit 18
ſacra.R̷.Inno.⁊ Io.i.c.de his. de ſepul.
Archi.i.d.c.cū quis.ꝙ fiet diuiſio poꝛtōis.c.
i.⁊.c.relatum.de ſepultu.Limito ſi vtraꝗ
hʒ cimiteriū ⁊ curam alias nō.ar.c.ſi eccle
ſia.de conſe.ec.vel al.
19 Quid de iſtis receptis in confratribus re-
tentis bōis ſuis.R̷.Ho.⁊ Gof. ꝙ ſicut nō
eximūtur a iuriſdictōe ep̄i.ita ꝺbetur quar
ta de legatis p ipos.de quo dic vt.ſ.§.14.
20 Quō extrahentur iſte quarte.R̷.Ho. in
ſū.de ſepul.ꝙ extrahetur pꝛio quarta ep̄aľ.
qꝛ antiquioꝛ ⁊ dignioꝛ demū prochialis ſi
venit extrahenda.Si vō pꝛi⁹ fuiſſet q̄rta p-
rochiaľ extracta.ſic ep̄s hēbit quartā quar
te prochialis ⁊ quartā de reliquis.

Canonicus dʒ facere q̄ ad canonic
officiū ſpectāt.Et ſi puer ē p aliuʒ
vt de eta.⁊ qua.c.2.ff.de decurio.l.ſpurij.§
minoꝛes.
1 Utꝝ poſſit eē laicus.R̷.ſm Uin.ꝙ ñ.Po
teſt tm̄ laicus ex iuſta cā hr̄e ꝑbendā.extra
de conſti.c.cū.M.ferrarienſis.⁊ ibi Pa.
hoc tʒ.In quo ſunt interrogandi. Uide.j.
Interrogatōnes.

Canonizatio ſcōꝝ ſʒ Inn.i.c.
audiuim⁹ de reli.⁊ ve.ſan.ē cano
nice ⁊ rīte ſtatuē ꝙ aliquis honoꝛetur ꝓ ſāc
to.puta ꝙ fiat officiū ꝓ eo ſolēne ſicut ꝓ a
lijs ſcis q ſūt eiuſdē ꝯditōis.vt ſi ꝯfeſſoꝛ fiat
officiū confeſſoꝛū ſi martir martirum.
1 Que requirūtur in canōizatōe.R̷. Inno.
vbi.ſ.ꝙ rīte ꝓbatōes ꝺ fide ⁊ excellētia vi-
te.⁊ miraculis ei⁹.extra de teſti.venerabiꝛ.
2 Utꝝ oꝛō ſit fūdēda ad nō ſāctū.R̷. Inno.
vbi.ſ.ꝙ ſic ad aliquē viꝝ qui creditur bo-
nus.vt pꝛo ſe intercedat ad deū. qꝛ deus ſi
dem illoꝝ attendens etiam ſi ille non eſſet
bonus.ꝑces eoꝛum acceptaret. ar.32.di.§.
verum.15.q.vltīa.c.ſi.Non tamen licet ꝺ
eo facere officium ſolemne vel pꝛeces ſo-
lemnes.
3 Utrū alius ꝗʒ papa poſſit canonizare. R̷.
Inno.ibidē ꝙ non.

Cantus in eccleſia inuent⁹ ē ad ꝓuocañ ꝯpūc
tōem in aīos auditoꝝ.21.di.cleruſ
ante ſi.de ꝯſe.di.5.nō mediocriter.
Utrū cātus theatrales ſint cātandi i eccl'a.
R̷.ꝙ nō.nec i moꝛ tragediaꝝ.ſʒ cātādū eſt
cū ōdis deuotōe.92.di.cātātes.⁊.d.c. nō
mediocriter.⁊.38.di.ſedulo.21.q.i.qꝛ.

Capitulum pōt ſede va cāte abſol-
uere ab excōne tā iuris ꝗʒ hois a
qua ep̄ſ abſoluē potuiſſʒ.niſi a ſede aplica
ſpāľr ſit ei īterdictū.c.pico.ꝺ ma.⁊ obe.li.6.
Utrum poſſit diſpenſare in caſibus in q 1
bus pmittitur ep̄o diſpenſatio.R̷.Fe. cōſi.
29.ꝙ ſic.Et nōt Pa.in.c.cum olim.de ma.
⁊ obe.
Utrū poſſit dare ꝯfeſſoꝛē:ſeu abſoluere i 2
caſibus ep̄o reſeruatis.R̷.Pa.vbi.ſ.ꝙ ſic
Utꝝ ptās capli conſiſtat in maioꝛi pte. R̷. 3
Mo.co.ii.ꝙ in maioꝛi ⁊ ſanioꝛi.Ita ꝙ to-
tum caplm̄ dr̄ facē qꝺ maioꝛ ⁊ ſanioꝛ ps fa
cit.c.cū in ꝯctiſ.de hijs:q̄ ſi.a ma.p ca.Fallit
h i tribus caſibus.pꝛimus.qñ aliqd ē plib⁹
cōe:ñ vt collegiatis ſed vt ſingulis. qꝛ tunc
nō valet qꝺ fit a maioꝛi pte:ſed dʒ ꝯſentiāt
ſinguli.ff.de ſerui.ru.ꝑ.l.p fūdū.de ꝯſti.c.cū
oēs.Scōs qñ maioꝛ ps capli deliqt ⁊ ppea
ē pꝛiuata ptāte ſua.vt i.c.bone memoꝛie.el
pꝛimo ⁊.c.cū nobis.de elec.cū ſy.⁊.c.gra-
tū.de poſtu.pꝛe.qꝛ tūc tota ptās capli reſiꝺt
i minori pte q̄ nō deliqt.nōt Pa.in.c.i.ꝺ
hijs que ſi.a ma.p.ca. Tertius in electione
romani pontificis.vbi dʒ ꝙ due ptes ꝯſenti
ant.c.lʒ.de elec.
Sed q̄ dr̄ maioꝛ ps capituli ⁊ ſanioꝛ.R̷. 4
Mo.ꝙ illa q̄ nititur maioꝛi rōi ⁊ pietati.9.
di. ſane quippe. pꝛeſumiꝛ tm̄ ſp ꝓ maioꝛi pte
⁊ illi ſtaꝛ niſi ꝯtrium ꝓbeꝛ.61.di.null⁹.⁊.d.
c.i.de elec.dudum. Multa tangit doc.de
ptāte capituli in.d.c.cū olim.q̄ nō ptinēt cō
feſſoꝛibus.vide ibi.

Caracter qd ē.R̷.ſcꝺ Bo.
i.4.di.6.q.i.pꝛi-
me ptis ſm coēm opi.ē q̄dam ſpūalis q̄li
tas aie.Unñ ñ ē paſſio vel potētia aie.ymo ē
habitus i pꝛima ſpē q̄litatis accipiēdo cōiter
habitum ꝓut ꝯpꝛehēdit oēm q̄litatē aiam diſ
ponētē:ſiue facile mobilē:ſiue pfectā:ſiue i
pfectam.Unde dr̄ habitus qꝛ ē ppetuus.⁊ qꝛ
nō pficit.ſed ad vlterioꝛem pfectionem diſ
ponit. i.ad gr̄am pōt dici diſpō.
Ad quid daꝛ.R̷.ſcꝺs Bo.vbi.ſ.q.2.ꝙ ad 1
quatuoꝛ. Pꝛimo ad ſignificādū.Scōo ad
diſponēdū.Tertio ad aſſimilandū. Quar-
to.ad diſtiguēdū.Nā cū ſit ſignū ſacrale ſi-
gnat gr̄am gratū faciētē:nec ſolū ſignat:ſed
diſpōit ad eaʒ qꝛ vſus ſacroꝝ ñ ē tm̄ i ſigni
ficando:ſed ēt i diſponēdo.Et qꝛ diſponit
ad gr̄aʒ hēt aliquā ſilitudinē cū gr̄a q̄ ē ſili
tudo dei.Iō aliquo mō cōſignaꝛ ꝺo.⁊ qꝛ
oēs cōfigurat deo ⁊ ſic vni aſſimilat gregē
dñi īter ſe:⁊ ſic diſtinguit ab hijs qui ñ ſūt ꝺ
grege dñi.vel ēt qꝛ diſtinctionē facit i eo de
grege ſm aliam ⁊ aliam rōem aſſimilādi.
Utꝝ iprimaꝛ i oibus ſacris.R̷.ſcꝺs.Bo. 2
vbi.ſ.q.4.ꝙ nō niſi tm̄ i tribus ſacris. Pꝛi
mo i bap̄to i quo fides gigniꝛ.⁊ diſtinguiꝛ

ꝑplſ iſidelis a fideli: Scđo i ꝯſirmatõe i q̄ fi-
des roboraſ ⁊ hõ vt pugil ad pugnãdũ vn
gıſ ⁊ ab iſirmis diſcerniſ. Tertio in ordine
in quo ꝟtus multimoda datur. ⁊ hõ vt ſcũs
ad miniſteriũ tẽpli a laico ſeparatur.
3 Utꝝ ſit idelibiſ. ℞. S. Bo. vbi. ſ. q. 5. ꝙ ſic
Rõ ẽ ex pte cãe volũtarie. ſ. dei ĩpmẽſ ⁊ ex
pte ſubiecti ñ ẽ ꝑncipalr i affectiua q̃ maxi
me ꝟtibilis ẽ ſʒ i tota ymagine ⁊ ꝑncipalr
i cognitiua. qꝛ ymago ꝑncipalr ꝯſiſtit i co
gnitiua. vt dſ in li. de ſpũ ⁊ aia: tẽ ex pte fi-
nis. qꝛ ñ daſ ad actũ alicu⁹ ꝟtutis vel ſcien
tie: ſed ad actum diſtinguendi.

Arcer vtꝝ qs poſſit ſe iclu di facere in arto car
cere ad pñiaʒ pagẽdã. ℞. Pa. in. c. veniẽs
de regula. ꝙ ſic. ex illo. c. ⁊. c. q̃ de. 16. q. i.
1 Utꝝ liceat icarcerare aliquẽ. ℞. ꝙ ſic ſʒ or
dinẽ iuſtic. ſ. aut i penã: aut in cautellã. Et h
ptinet ad eũ q vniuerſalr hʒ de actib⁹ ⁊ c⁹
vita diſponẽ. ali⁹ ñ pt niſi ad horã ne aliqđ
peiꝰ faciat ſ vt iudici ſpũtʒ ſʒ tb. ſa ſe. q. 65
2 Utꝝ cedẽs bõis poſſit icarcerari ꝓ đbito
℞. ꝙ ñ. Nã vt tʒ Pa. i. c. latõ. đ pig. ñ pt qſ
ẽt ꝑ pactũ ſe obligare carceri ꝓ debito re-
nũciando bñficio ceſſiõis bonoꝝ qꝛ ẽ ꝯ bo
nos mores. Idẽ tʒ Dy. p. §. elegãter i. l. alia
cã. ff. ſo. ma. ⁊ Riza. allat glo. in aũt. ymo.
C. de ac. ⁊ ob. Et putat veꝝ Bar. i. d. §. ele-
gãter niſi i duob⁹ caſib⁹. Prim⁹, ſi aliẽauit
oia ſua bõa i frandẽ creditoꝝ. caſus ẽ i. l. ſi.
ff. q̃ i frau. cre. qđ tʒ Dy. in. §. ſi qs i fraudẽ
inſti. de ac. Scđs ſi đbitor tpꝛ quo ꝯxit ſcie
bat ſe ñ ſoluendo eſſe. vt. ff. de iu. do. l. pe.
Nã in iſtis duobus. caſibus. ñ dabitur ſibi
bñficiuʒ ceſſionis bonoꝝ. Et plʒ mihi iſta
opi. qꝛ eq̃ ⁊ ſeq̃nda in ꝯſcia. lʒ aliq̃ ꝯᵃrium te
neãt ꝙ. ſ. poſſit incarcerari ſimpliciter. Ad
de ẽt ꝙ teneri facere aliquẽ in carcere ꝓ de
bito: aliñ eſt ꝯ ꝑceptũ caritatis ꝓximi. vt. pu
ta. qñ in nulla culpa eſt de dãno. ꝓximi. ⁊ ñ
hẽat vñ ſatiſfaciat ipſe. nec ſpatur ꝙ aliq̃s
ꝓ eo ſit ſatiſfacturus. ſecus ſi fuit in culpa.
qꝛ tũc ad penã poſſet detineri. qđ bñ nota.
3 Utꝝ incarcerans aliquẽ iniuſte teneaſ. ℞.
ꝙ ſiue ſit iudex ſiue ñ teneſ de oi damno ei
dato ad reſtitutiõem. ⁊ ẽt de iniuria ſibi ſatiſ
facere. ar. c. penale. cũ ibi nõſ. 14. q. 5. Et q̃
cũq; ꝑuaſ aliquẽ icarcerauerit. ẽt ꝓ manife
ſto crimine: capite puniſ de iure ciuili. vt. C
de coarta. l. oẽs. li. 12. Cõmit. n. crimen leſe
maieſtatiſ: ⁊ vltimo ſupplicio puñſ qſqs hʒ
carcerẽ ad đtineñ aliquẽ. vt. C. de ꝑua. car.
l. vnica. Qđ itelligit glo. ſ. publice accuſa-
tũ. Sec⁹ ſi ad đtinẽdũ ꝓpꝛos ſuos ne fugiãt

Utꝝ ille q iurauit rẽdire ad carcerem te- 4
neatur. ℞. Pa. in. c. ſi nõ đ iureiuran. ꝙ ſic
ẽt ſi ſit ſibi ꝑiculum mortis. dũmõ carcer ñ
ſit iniurioſus. de quo dicit glo. in cle. paſto
ralis in verbo per euidentiam de re iudi. ꝙ
non tenetur tunc redire.
Utꝝ ꝯᵃct⁹ geſti p icarceratũ valeãt. ℞. Pa. 5
i. c. accedẽs. de ꝓcu. ꝙ detẽtus i carcere pu
blico ⁊ iuſte: ſi ẽ dãnatus pena capitali ñ va
lẽt: qꝛ ẽ effectus ſeruus pene ⁊ bona ſua ve-
niũt ad ſuccedẽtes ab inteſtato: niſi in crimi
ne leſe maieſtatis. vt in aũt. bõa dãnatoꝝ. C
de bonis dam. vñ ẽt ñ põt diſponere ad pi-
as cãs ſm Jo. an. in. c. 2. de vſur. li. 6. Si ñ
ẽ ſic dãnatꝰ valẽt. vt nõꝛ in. l. q in. carcerẽ.
ff. qđ me. cã. ẽt cũ eo q eũ fecit đtinere vt di
cit Bar. ibidẽ. Aut detinetur in carcere iniu
rioſo. Et ſic cũ illo q eũ tʒ ñ valẽt: ſed debẽt
reſcindi actiõe qđ metus cã. d. l. q i carcerẽ
Cũ alio aũt valent niſi ad hoc detineaſ. iux
ta nõ. in. c. dñs. de ſꝑõs nup. De capto ab ho
ſtibus in bello nihil dico, qꝛ hodie vt dixi,
ꝯ Bellũ ñ efficitur ſeruus de ꝯſuetudie ⁊ id
valẽt ꝯᵃctus p eũ facti. lʒ ſecus ſit de iure. vt
in. l. eius q in ꝑncipio. ff. de teſta. ⁊ in. l. diu⁹
ff. de iuſ ſiſ. Et nõ. ſcđʒ eũdẽ Pa. vbi ſupra
ꝙ ñ dſ liberatus a carcere q cuſtoditur. Et
id oʒ ſit in loco tuto. vt nõt Bar. in. d. l. q i
carcerẽ ꝯ ꝑuaticã illoꝝ q educunt aliquem
de carcere ⁊ cuſtodiſ ibi per familiam.
Nõ. ꝙ iudex oʒ viſitare carceratos ⁊ face 6
re ꝙ hẽant neceſſaria. vt. C. de epiſ. audi. l.
3. ⁊ põt liberare eũ quẽ videt ad nullius in
ſtãtiã vel ſine delicto: aut cã debita detẽtũ.
ex mero officio. vt nõt. Bar. in. l. ſi qs vxo
ri. §. ſi fugiuum. ff. de fur.

Aritas ẽ ſcđm Aug. rectiſ ſima animi affectõ
q̃ diligitur deus pp ſe: ⁊ ꝓximus
pp deũ. Et idẽ in. 3. ſen. di. 27.
Utꝝ teneamur ex caritate diligeſ deũ ex to
to corde: tota aĩa: ⁊ tota mẽte ſicut dſ Ma.
22. ℞. S. Bo. in. 3. di. 27. q. vltia ꝙ ñ ꝑ exclu
ſionẽ affect⁹ exᵗnei. ſ. ꝙ nihil ſit i amore nr̃o
niſi ds: nec i cogitatione: nec i mẽte. qꝛ ipoſſi
bile ẽ ſic iplere in hac vita. ſed ꝑ excluſionẽ
affectus ꝯᵃrij ſic tenemur. hoc ẽ ꝙ nihil dili
gamus. ſupra deũ vel eq̃liter ipi deo
Qui ſũt diligẽdi ex caritate. ℞. ſcđʒ ſãctũ 2
Bo. i. 3. di. 28. ar. i. q. i. ⁊. 2. ꝙ ſũmũ bonuʒ ſ
cui ſũmũ bonũ ẽ natũ vniri vl vnit ꝑ cogni
tionẽ ⁊ amorẽ. Hoc aũt bonũ vniiur vel ꝑ
ticipatur ab aliq̃bus in actu: vt in btis. A q̃
buſdã i hitu. vt in iuſtis viatoribus. A q̃buſ
dã in potentia ſolũ. vt in malis viatoribus.

In quibuſdã nullo mõ reducibilis ẽ ad ac
tũ. vt in dãnatis ⁊ creaturis irrõabilibus.
Primũ ſũt maxie ex caritate diligendi. Se
cundi mĩn⁹ q̃ȝ primi. Tertij mĩn⁹ q̃ȝ ſecũdi.
Quarti nullo mõ ſũt diligendi ex caritate.
Q̃uis amore quẽ includit ſ ipãt caritas i q̃ȝ
tũ dei creature poſſunt diligi. non ita ꝙ ca
ritas ſeratur directe ad ipſos. ſed ad deum
cuius ſunt creature.
3 Utꝝ ſit aliquis ordo caritatis de precepto
℞. S. Bo. vbi ſupra. q. vlti. ꝙ ſic. ſcđʒ Au
gu. de doc. chriſtiana. Et primo ſup oĩa di-
ligend⁹ eſt de⁹. ſo ꝙ nos ſum⁹. tertio ꝙ iuxᵃ
nos eſt. ſ. ꝓximus. quarto ꝙ. ſ. nos ẽ. ſ. corp⁹
ꝓprium ⁊ corpus ꝓxi. de pe. di. 2. §. iẽ hec
eſt caritas.
4 Utꝝ prefatus ordo attendatur penes affe
ctũ ⁊ effectũ. ℞. S. Bo. vbi ſupra. di. 9. q.
6. ꝙ attendiſ penes vtrunq;. ſʒ ſcieñ ꝙ affe
ct⁹ accipitur aliñ ꝓ motu. Et ſic ẽ q̃dã rõna
lis eligẽtia. Eſt aũt iſte affectus aliñ a carita
te eliciuſ. ſ. quo qs optat alteri ſũmũ bonũ
⁊ quãtũ ad iſtũ affectũ oʒ eẽ õdo. qꝛ magis
mihi q̃ȝ pri. ⁊ magis pri q̃ȝ alij debeo op-
tare vitã eternã. Aliñ affectus eſt a caritate
ipatus. vt ẽ ille quo quis optat aliĩ aliqđ bo
nũ tpale qđ eſt ordinatũ ad ꝯſeruatõem nẽ
⁊ ſic ſm diuerſas ꝯditões ordo põt predic
tus poſterari. Affect⁹ aũt qñ accipitur nõ ꝓ
motu ſʒ ꝓ paſſione. idẽ ẽ ꝙ q̃dã nuilcebris
ꝯplacẽtia. ⁊ iſto mõ mĩme reſpicitur a cari
tatis ordine. qꝛ poti⁹ reſpicit ſenſualẽ expi-
entiã q̃ȝ rõis eligentiã. ſic pʒ ꝙ pl⁹ delectaſ
qs cũ videt aicũ q̃ȝ đ pr̃e abſolute q̃uiſ pl⁹
diligat pr̃em. cui⁹ ſignũ ẽ. qꝛ pl⁹ facet ꝓ pr̃e
Effectus aũt ẽ triplex. prim⁹ reſpicit ſalutẽ
aie. ⁊ hũc reſpiẽ ordo caritatis principaliſ
qꝛ ꝑmo debeo ꝓcurare ſalutẽ meã q̃ȝ ꝓxi.
⁊ pri⁹ pr̃is q̃ȝ extnei. Secũdus reſpicit ſuſtẽ
tatõem vite. ⁊ tẽ reſpiẽ minus principaliter
qꝛ ſʒ diuerſas ꝯditões ⁊ oppõtunitateſ oʒ
hõ magis ⁊ minus eẽ bñficus in collatõe a
licuius temporalis. Tertius ẽ in collatõne
beneficij eccleſiaſtici. ⁊ tũc minime reſpiẽ.
qꝛ in taliũ collatione dignitas meriti ſoluʒ
eſt attendenda. ⁊ paꝝ vel nihil ꝓpinquitaſ
ſanguinis.
5 Utꝝ hõ teneatur ex caritate ſubire morteʒ
ꝓ xp̃o. ℞. ſʒ. S. Bo. vbi. ſ. q. 2. Aut adeſt
neceſſitas ſ deferẽdi iuſtitiã vel amittendi
vitã. ⁊ ſic qlʒ teſ magis mori dilecto deo.
q̃ȝ eo offenſo viuere. Et h dico ſi datur op-
tio. vel ꝙ iuſtitia deſeratur. vel ꝙ vita ꝑdaſ
Addo ꝙ cũ qs videt ꝙ ꝑ mortẽ ſuã põt fi-
des ſuari vel iuſtia. ⁊ ꝑſecutio nõ ẽ ꝑſonaſ

ſed vniuerſalis. tũc teneſ de ꝑcepto ſuſtine-
re morẽ. vñ ꝑlatus tenetur ſe morti expõere
qñ videt ꝙ ex fuga ſua ſeq̃tur diſpẽdiũ i fiđ
vel iiuſtia in ecclia. ⁊ ſilr q̃libet ſicut fecit.
Tho. cãturieſ. Aut adeſt ſolũ oppõrtunitas
manifeſtãdi diuinã gloriã ⁊ edificãdi eccle
ſiam. Et iſto mõ ẽ. ſupererogatiõis: ñ neceſitaſ
ad quã ꝑfectionẽ ñ oẽs tñr. Si ãt hõ daret
ſe morti ꝓ xp̃o: eo ꝙ vitã ſuã hẽt exoſam.
mortaliſſime peccaret.
Utꝝ hõ exiſtẽs in caritate teneaſ ad ꝑfectiõ 6
nẽ. ℞. ſʒ. S. Bo. vbi. ſ. q. 3. ꝙ. 5. modis ob
ligaſ qs ad aliq̃d. Primo pp diuinũ mãda
tũ. ⁊ ſic ñ magis obligatur q̃ȝ alij niſi ex eq̃
qꝛ maiorẽ grãʒ hẽt. Scđo obligatur pp vo
tũ emiſſũ. ⁊ ſic ſolũ q fecit tenetur ñ q ñ fecit
Tertio pp ſuſceptũ officiũ. ⁊ ſic q̃libet tene
tur ad illã ꝑfectionẽ q̃ reqritur neceſſario
ad illud officiũ ſicut in ꝑlato regimẽ ſubdi-
toꝝ. Quarto pp vitandũ ſcandalũ. vñ tũc te
netur ad opa exẽploꝝ qñ aliter ſcandalũ ſe
q̃retur. Quinto ꝓpter ꝯſcie iudiciũ qđ dic
tat de neceſſitate ſiendum.
Utꝝ caritas ſemel hita poſſit amitti i vĩa. 7
℞. ſcđʒ cõuer doc. i. 3. di. 17. ꝙ ſic ⁊ aliter te
nere eẽt erroneũ. qꝛ caritas ñ tollit ꝟtibili-
tatẽ ar. ꝑme cor. 10. in q ſtas vide ne cadas.
Quõ amittitur. ℞. per pcm̃ mortale. ſolũ 8
per qđ volũtas auertitur a deo vñ Aug. ſup
ge. li. 8. dicit ꝙ hõ đo pñte ſibi illuminatur
per caritateʒ: abſñte ꝟo ꝯtinue tenebratur. a
quo nõ locorum interuallis. ſed voluntatis
auerſione diſceditur.
Quomodo recuperatur. ℞. ꝙ per pñiam 9
q̃ tollit auerſionem illaʒ. Vñ aug. li. 5. ꝯſe.
Pñia ẽ q̃dam res optima ⁊ perfecta oẽs
defectus reuocans ad perfectum.
Utꝝ qs poſſit ſcire certitudinalr in hac vi 10
ta: ſe hr̃e caritatẽ. ℞. ꝙ ñ ecc: 9. nẽo ſcit vtꝝ
odio vel amore ſit dignus. Et rõ vna eſt pp
caritaſ ⁊ dilectiõis acq̃ſitꝰ ſilitudinẽ vt dicit
Ber. de amore. Alia pp diaʒ diſpẽſatõeʒ ꝑ
quã deus claudit oclos ſeruoꝝ ſuoꝝ ne ex
tollanſ. Aliq̃tñ dicunt ꝙ h ẽ veꝝ loquẽdo
de caritate finali ꝓ oi tpe ⁊ abſolute ſed ac
cipiẽdo pro caritate aliquo mõ nũc põt hõ
ſcire certitudine fidei ſe caritatẽ hr̃e. puta.
cũ adultus bñ diſpoſitus baptizatur: vl qs
ſuſcipit ſacrm̃ pñie ſine obice peccati mor-
talis in voluntate inhereſ.
Utꝝ opa bõa ſca exᵗ caritatẽ valeãt. ℞. ꝙ 11
ñ quo ad ꝑmium vite eterne: vel quo ad di
minutionem pene debite peccatꝭ directe. ſʒ
bene valent indirecte. De quo dicam ifra
Penitentia. §. 14. ⁊ Satiſfactio. §. ſexto

ii Utrum bona facta in caritate ⁊ p peccatũ mõtale mortificata reuiuiſcãt p. ṽaʒ pñiam ℞. ꝙ ſic ſʒ cõtter. theo. in. 4. di. 23.

Aſtitas ẽt iuenit in mrĩmoniali cõiugio tex nõl. ẽ in. c. nicena. ⁊. c. alr. 31. di. ⁊ ar. i. c. vt clicoꝝ. de vi. ⁊ ho. cle. ⁊ glo. in. c. quod a te. de cle. coniuga.

1 Utꝝ mlr q̃ mortuo viro cũ alio ↄ̃hit aittat legatũ ſibi ſcm̃ ſub iſta ↄdiuõe. ſi caſte vixerit. ℞. Bar. in. l. mlr. §. cũ ꝓponeretur. ff. ad tre. ꝙ non niſi aliud ſenſerit teſtõr: vel hẽat vinʒ loquẽdi. qꝛ ṽba dubia debẽt i ↄ̃ctu intelligi ſm cõem opi. facit qd nõt idẽ Bar. i l. labeo. ff. de ſup. le. ⁊ in. l. oẽs ppli. ff. d iu. ⁊ iu. ⁊ Inno. in. c. oli. de ṽ. ſi. ⁊ glo. i. c. nou nulli. de reſcrip. qꝛ cõis vſus loquẽdi ꝓfert ꝓprie ſignificationi ṽboꝝ in quacũqꝫ mã. Idẽ Bar. i. l. 5. q̃ icipit gnãlr. C. de ſis nup. ꝙ lucret iʒ ⁊ facit ille tex. cum aũt. ſua. Idẽ tʒ Pa. in. d. c. vt clericoꝝ. ⁊ addit. ꝙ caute addat ſi caſte vixerit ⁊ in viduitate. Uide ꝓ hoc qd legitur in. l. vnica. C. ſi ſo nup. limitat Aug. in aũt. qũo opor. epi. §. hec d deo. verum ſi nubat uñ ſel. p tex. in. l. boues. §. h ſermone. ff. de ṽ. ſi. per quem tex. dicit ꝙ ſi quis reliquit ſua bona pro maritandis mulieribus indiſtincte ꝙ intelligetur ſolum de mulieribus prima vice contrahentibus: nõ de viduis.

Aſtratus Utꝝ poſſit ordinari. vide. ꝟ Corpore viciatus. §. 1.

Aſus epis reſuati q ſũt. ℞. ꝙ de caſib⁹ a iur reſeruatis modica ẽ cõtrouſia iter doc. Cõit. n. doc. ſe reitũt ad gl. i. c. ſi eps d pe. ⁊ re. li. 6. q̃ põit ſex caſus. Prim⁹ ẽ d excõne maiori. Et hoc itellige de illa quã cõditõ canonis ſibi vl alii reſuauit. qꝛ allat. c. nup de ſẽ. ex. Et iõ dic vt. ſ. Abſolutio prio. §. 2. Secũdus de blaſſemãte publice deũ: vl ſãctos Hoc veꝝ ſilr qñ dnũciat epo ⁊ põt cõuici. qꝛ alli. c. 2. de male. qd gdẽ logt d foro ↄtẽtioſo. vt pʒ ituenti. ergo vꝫ ꝙ ſi ñ denũciat epo: nec ↄ̃ eũ aligs ꝓcedit ꝙ i foro anime poſſit a ꝓprio ſacerdote abſolui. cũ pena ñ dẽat excedere caſũ ſuũ. vt. ſ. dixi blaſſeia. § 4. Terti⁹ d ſortilegijs. allat. c. 2. de ſorti. ſʒ nihil facit. qꝛ ſi faceret poti⁹ eẽt caſ⁹ reſuatus ꝓſiarche q̃ʒ epo. qꝛ ꝓſiarche cõitit illi⁹ ſacerdotis abſolutio ⁊ diſpẽſatio. Et iõ ñ vꝫ reſuat⁹. Quart⁹ ↄmutatio votoꝝ: ſeu diſpẽſatõ ⁊ h veꝝ ẽ ꝙ ꝑtinẽt. ſʒ cõiorẽ opi. ad epos. c i. d voto. Quint⁹ ẽ reſtitutio icertoꝝ. allat. c. cũ ſit. d iudeis. ſʒ ñ facit. vt. ꝟ. Reſtitutio. 2. § 14. niſi i mãifeſtis vſurarijs. vt dicet. ꝟ. Uſura. 1. §. 8. Sextus ẽ ↄ̃ctus mrĩmonij ↄ̃ iterdictũ ecclie. allat. c. pe. ⁊ vltimũ. d ma. ↄ̃. ↄ̃ iter ec. Et ẽ veꝝ qñ eps ꝑcipet alicui ne ↄ̃hẽt ꝓp aliquã rõabilẽ cãʒ. ⁊ tal ↄtẽneret. qꝛ tũc ad epʒ eẽt mittẽd⁹ ꝓp honorẽ. ar. c graue. de ꝓbẽ. Septim⁹ clãdeſtinũ mrĩmoniũ ↄ̃ctũ de clã. deſpõ. c. cũ i hito. ſʒ nihil dicit d h. c. illud Hoſt. tñ tñ. de pñia põit ꝑmũ. ſʒ ⁊ q̃rtũ ⁊ poſt põit pro q̃rto ſm eũ de ſolẽni pñia allat. 50. di. c. miror ⁊. c. in capite. Sed hec uñ ꝓ nõrio iponi dʒ. vt pʒ. 26. q. 6. c. vltimo i tex. ⁊ i glo. Ubi ergo tal pñia a ꝑlaꝫ cõuer ñ iponit ꝓ talibus: ñ video gn iferior poſſit abſoluere. Quintus. ſm Hoſti. ẽ diſpẽſatio irregularitaꝫ in clerico. Et ↄcedendum eſt. Sextus de incendiarijs ante denũciationẽ Et ſanis facit ad hoc. c. peſſimã. 23. q. 8. in ṽbo ſi gs aũt archieps. vel epus. Et intellige de incendiarijs q dolo hoc fecerint: vel ſic ñ fecerint: auxilio: vel ↄſilio: aut mãdato: vt ibidẽ. Septim⁹ ſi audiuit eps ↄfõnẽ alic⁹ ⁊ eũ noluit abſoluẽ ab aliquo pcõ. qꝛ tũc inferior ñ dʒ ſe itromittere. 11. di. iferior. Ho. i ſũ. ti. de pñia ponit ſolũ q̃tuor d ꝑlaꝫ Dir. iuris. li. 1. ti. 15. ponit. 7. de ꝑdictis. Bñdict⁹ xi. in extrauaganti reuocata ꝑ Bonifaciuʒ in cle. dudum de ſepul. ponit q̃tuor de predictis. Et ſic pʒ gd tenendũ de caſibus de iure reſeruatis. qꝛ in veritate nõ ſunt niſi. 5. vt pʒ ſed de caſibus per ↄſuetudinem reſeruatis ẽ magna diuerſitas inter doc. gbuſdã ponẽtibus pl'es gbuſdam pauciores. Glo. in. d. c. ſi eps ſic dicit. Solet epiſcopis reſeruari pñia oium publicoꝝ enormium criminum oppſſiones filioꝝ ex ꝓpoſito vel caſu: cui⁹ lʒ hõicidij. falſi teſtimõij vl inſſi. piurij. Inceſtus: corruptões monialiũ: coeũtes cũ brutis ⁊ hijs ſilĩa. Sʒ certe ñ põt dari certa determinatio. q2 vnaq̃qꝫ dioceſis hʒ ↄſuetudinẽ ſuã. nec ẽ vna ↄſuetudo gñal i oibus diocẽſibus quo ad h. Imo aliq ñ epi vno ãno reſuãt ſibi pl⁹. aliqñ min⁹ ſicut eis vꝫ. Uñ tene ſʒ. Spe. i reptorio i rla ſup gb⁹ ſit penitẽs ad epm remittẽdus ꝙ ꝓpus ſacerdos põt abſoluẽ ab oibus q̃ ſpãlr a iure ñ ſũt reſuata epis vel alijs vel q̃ ñ ſũt ipis ſacerdotib⁹ directe vel ꝑ aliquã ↄñtiaʒ iterdc̃a. ar. c at ſi clici de iudi. ⁊. c. nup in ſi. de ſen. ex. ⁊ i. c. iter corpalia. de trãſ. ꝑla. qꝛ tal hʒ ordinariã iuriſdictõeʒ ſup pplʒ ſibi cõiſſũ a iure. d pe. di. 5. c. placuit. d pe. ⁊ reiſ. c. ois. Sʒ aduerte ſm eũdẽ Spe. ꝙ eps directe: vel aliq̃ ↄñtia ſeu ↄſuetudine põt interdicere dictis ſacerdotibus aliquos caſus ne abſoluant. ꝑmo ſi talis ſacerdos cõiſit crimẽ ꝓp qd mereatur tali ꝑtãte priuari. Scdo qñ ad vtilitatẽ cõitatis expedit: al nec põt obligare ſacerdotes ꝓrochiales gn abſoluãt. facit. c. de eccleſiaſticis priuilegijs. 25. q. 2. ⁊. c. priuilegia el primo ⁊ el. 2. ibidẽ nõ. ẽt ꝙ q̃uis talis ſacerdos hẽat auctoritatẽ abſoluendi ab aliq̃ caſu ꝙ ñ dʒ abſoluere ſi videt expedire ſalti aie ↄfitẽtis. ſed remittere ad ſuperiorẽ. qꝛ vt dicit apſs. 2. cor. 13. Ptãtem dedit deus i edificationẽ nõ in deſtructioneʒ. Similiter lʒ eps ſibi ꝓ cõi vtilitate reſeruaſſet aliquẽ caſum: ⁊ ſacerdos videret i aliquo ſingulari ñ expedire ſaluti eius. imo obeſſe ſi remitteretur ꝙ põt abſoluere iur. nõ. ꝑ Pa. in. c. qd dilectio. de conſan. ⁊ affi. ⁊ in. c. at ſi cleri. de iudi. Et ſic collige ꝙ ſacerdos parrochialis de iure põt abſoluere ab oi excõicatõe ſm ꝙ dixi. ſ. Abſolutio prio ⁊ ab oibus peccatis: excepto crie incendiarioꝝ ⁊ ↄ̃hentis ↄ̃ interdictũ eccleſie mrĩmoniũ. ⁊ ab eo a quo eps noluit eũ abſoluere poſtq̃ʒ audiuit eũ in ↄfõne. ⁊ qñ publica pñia ẽ iponenda: niſi eps ꝓp eius delictũ: vel ꝓp vtilitatẽ aiaꝝ ei interdixerit aliquoꝝ aliorũ abſolutiõnem peccatorũ. Diſpenſare aũt vel in irregularitate. aut votis. vel alijs gbuſcũqꝫ non põt niſi ſpãliter ei cõcedat. Tenet ẽt. Hen. in primo quolibet. q. 25. ꝙ prelati non poſſunt ſibi reſeruare nouos caſus vltra illos qui de iure eis reſeruantur: niſi ex cauſa legitima. Et hoc verum quo ad ſacerdotes qui habẽt curam animarũ. Quo vero ad alios bene poſſunt tot quot volunt: excepto quo ad minores ⁊ predicatores de quibus dic. vt. ꝟ. Cõfeſſio. 3. §. 28.

c **Aſus** fortuitus ẽ repẽte rei euentus q preuideri. nec reſiſti põt. vt colligitur in. l. i rebus comodatis in pri. ff. como. vt mors ſeruoꝝ ſine culpa: hoſtiuʒ incurſus pirratarũ ve naufragiũ. Incendium: fuga ſeruoꝝ qui cuſtodiri nõ ſolẽt. vt ibi ponitur. Ubi nõ. ꝙ vbi diligentiſſimus preuidiſſet nõ eſt caſus fortuitus. veluti ſi domum quã ruiturã diligẽtiſſimus preuidiſſet: nõ preuidiſti ⁊ propterea equum in ea dimiſiſti q perijt ex ruina Sec⁹ ſi ex terremotu: aut ſubito impetu ṽtorum.

t Utrum furtum ſit caſus fortuitus. ℞. Pa. in. c. vnico. de como. ꝙ glo. iuris ciuilis videntur ↄ̃rie. ſed ipſe dicit ꝙ ſi per violentiã ſubtrahitur ẽ fortuitus. niſi fueris i culpa trãſeundo ꝑ loca periculoſa. ar. l. non eſt veriſimile. in ꝑn. ff. qd me. cã. Si aũt clandeſtine. ⁊ tũc ſi ab ea pſona a qua diligẽtiſſimus precauiſſet. puta. a vili famulo. nõ ẽ caſus fortuitus. alias ſic. facit quod nõr. in. l. que fortuitis. C. de pig. ac.

2 Utrũ gs teneat de caſu fortuito. ℞. tex. in d. c. vnico ꝙ ſic in tribus caſibus. prius. qñ culpa ꝑceſſit. puta comodaui tibi equum vt ires mediolanũ. ⁊ iuiſti placẽtiã ⁊ incidiſti in latrones. iputabit tibi. vt hic ⁊ in. l. ſi vt certo. §. ſʒ iterdũ. ff. como. Scdus qñ ꝑceſſit mora. puta. ñ reddidiſti qñ dbuiſti. ⁊ fortuito ꝑdidiſti. tibi iputabit. vt i. d. c. vnico ⁊ in c. bona fides depoſiti. Hoc veꝝ in cõſcia. niſi eodem mõ fuiſſet peritura apd dñm qꝛ tũc nõ tenet niſi de eo i quo eũ dãnificauit. ꝑ nõ fcãm reſtõem rei tpr debito. ar. c. ſi. de iniurijs. Sed qñ dubium ẽ an fuiſſet ꝑitura vide. ꝟ. Mora. §. vltimo. Tertiũ. qñ pactuʒ iterceſſit vt teneret de fortuito. vt in. d. c. vnico. ⁊ bõa fides. Limita niſi adueniat culpa eius cui promiſſit. qꝛ ſic non teneretur. l. cũ proponas. C. de nau. fe. ⁊. l. qui officij. §. ſi. ff. de contrahen emp.

Sed gd ſi generaliter renũciauit ⁊ nullus caſus fuit expreſſus. puta dicẽdo. ꝙ volebat teneri de oi caſu fortuito. an teneatur ℞. ꝙ lʒ varia ſit opi. vt refert Bal. in. l. i. C. como. ego dico tñ ſm Jo. an. in. d. c. vnico ꝙ nõ tenetur. facit. l. ſed ⁊ ſi. in. §. queſitum ff. ſi gs cau. Quod veꝝ ẽ infallãter in ↄſcia niſi in caſibus in gbus ſpãlr fuiſſet renũciaturus ſi fuiſſent expreſſi. ar. c. ſi. d offi. vica. li. 6. Et nõt Accurſius i. d. §. queſitũ. ⁊ bene qꝛ ↄ̃ eũ q legẽ dicere potuit aptius ẽ iterpretatio faciẽda. de re. iu. li. 6. ⁊ in. l. quicgd. ff. de ṽ. ob. dicitur. Quicgd aſtrigẽde obligatõis cã dictũ ẽ: id niſi palam ṽbis exprimat õmiſſum intelligẽdum eſt. 3

4 Sʒ quid ſi aliq caſus fuerunt enumerati ſpãliter. ⁊ poſtea ſecuta fuit renũciatio gnãlis. ℞. ſm Bar. in. d. §. q̃ſitũ ꝙ ꝑ illã gnãlẽ renũciatõeʒ nõ veniunt caſus maiores expſſis. ſʒ ſolũ ↄſiſes expſſis. Qd quidẽ veꝝ eſt gnãlr i oibus odioſis. ſicut hic. Secus eſſʒ in fauorabilibus. vt nõt i cle. nõ põt. de ꝓcu. ⁊ Inno. in. c. ſedes. de reſcrip.

5 Sed gd ſi renũciatõi generali interuenit iuramẽtũ. ℞. Jo. an. vbi. ſ. ꝙ ñ obligat. Rõ ſm ipm ẽ qꝛ iuramẽtũ ñ obligat vltra cõſenſum iurantis. facit. c. veniens. el prio. ⁊ qd ibi nõt Inno. de iureiurando. Et hoc credo veꝝ in caſibus pro quibus ſpãliter nõ iuraſſet. Secus in quibus ſpãlr ſi iuiſſẽt expreſſi conſenſiſſet. pro quibus facit. c. ue

nos cū ibi nōtis. de ſpon. Concordat Bal.
vbi. ſ. Rō q2 iuramentum habet vim cāus
expreſſi .l. cum pater. §. ſi quis matrem .ff.
de le. ij.
6 Utrū extimatio faciat venire cāum fortui
ti. R. ſm Jo. an. in. d. c. vnico. ꝛ Bar. in. l.
ſi vt certo. § nūc videndū. ff. como. ꝛ. l. i. eo.
ti. qn̄ ſumus in ꝯtractu: cuius nature ñ repu
gnat ꝙ dn̄ium trāſferat. tūc extimatio facit
emptōez. vt. l. plerūq̃. ꝛ. l. quotiēs. ff. d iure
do. Et ſic extimatio facit periculū oē ꝛ co
modū recipientis. l. neceſſario in prin. ff. d
peri. et co. rei ven. ꝛ. d. l. quotiens. ꝛ ple
rūq̃ ēt deteriorationis. vt. l. ſi extimatis. cū
l. ſe. ff. ſo. ma. Exemplū cū mlier dedit viro
rem extimatā. vt in. d. l. plerumq̃. Uel cum
quis extimatā rem tradit. ita ꝙ extimatio
reddatur: nō res. vt in. d. §. nunc videndū
Si aūt ſumus in ꝯctu: de cuius natura ē vt
ſolū ꝓ pte dn̄ium trāſferat. ꝛ ꝓ parte non.
ſicut ē in ſocietate. ſic ē pīculū partis ſolū
ſi extiatio ſit trāſiti accipiētē. vt. l. cū duob⁹
§. dāna. ff. pro ſocio. Si aūt ſumus in ꝯctu
cuius nē repugnat dn̄ij trāſlatio. vt in loca
to ꝛ huiuſmodi ſic extimatio nō facit emp
tionem: nec tranſire periculū cāus magis
q̄ꝫ teneatur ex natura ꝯct⁹. Nec ob. ꝙ Bā.
vbi. ſ. vult vt aliqd opet. Et ſic ſi tenebatur
de lata ſolū teneatur de leui: ſi de leui. tunc
de leuiſſima. Si de leuiſſima. tunc de cāu:
q2 hoc ñ teneo. ſicut nec Pa. in. d. c. vnico.
Sꝫ dico ꝙ operat extiatio tūc ſolū vt ſciat
precium ſi deteriorarēt vel perderetur ex vi
cio recipientis. ꝛ ſic releuantur dn̄s ab onere
probandi verum preciū rei. Si aūt res ex
timata daretur cū pacto ꝙ aut res vel extia
tio redderetur ſic facit tranſire periculū p
emptionis: ſꝫ nō deteriōationis. vt. d. l. ple
rumq̃. in fi.

Athecismus qd eſt R. ꝙ ē
ille exorciſmus qui fit ante ianuaꝫ
eccl'ie ſup baptizando. Un̄ dr̄ cathecismus
a cathetizo. i. iſtruo vel doceo. Jō cathecis
mus iſtructio vel doctria dr̄ d hoc i. c. per
cathecismū. de co. ſpi. li. 6. ꝛ i. c. an̄ baptm̄.
de conſe di. 4.
1 Utrū ꝯhatur aliq̄ cognatio ſpūalis i tenen
tibus cathecismo ſicut i baptiſmo. R. ꝙ ſic
que impedit mrimoniū ꝯhendū. ſed nō di
rimit ꝯctū. vt i. c. p cathecismū.
2 Ad qd tenetur q tꝫ i cathecismū. Dic vt. ſ.
Baptiſmus. 8. in fi.
3 Ad quid valet cathecismus. R. ſm Theo.
i. 4. di. 6. ꝙ minuit poteſtatē demōis: ne tm̄
poſſit in corpore ꝛ aīa. vide. ſ. Exorciſm⁹.
q2 idem eſt.

Ausa dr̄ multiplr̄. Aliqn̄ cā
pta. vid. ſ. Legati. 2. i
pri. Cā ciuil' cuius finis ē comodū
ptis: ſeu aliquoꝝ ſin̄ alterius punitione. Jn
hac tractatur d pecunijs ꝛ poſſeſſionū ne
gocijs ꝛ huiuſmodi. vt. 14. q. 1. ſup prudēn
tiā tuā. Cā crialis. cuius ē finis punitio pec
cati vel vindicta publica. vt i. c. at ſi clici. ꝛ i
c. cū nō ab hoīe. d iudi. ꝛ. d. c. ſup prudētiā
ꝛ. 16. q. 1. ff. nr̄. circa mediū. Cā mixta ē q̄ p
ticipat de vtroq̃. de pcu. c. tue. Et lꝫ glo. vi
deātur varie ponēdo pecuniariā penā ali
qn̄ ꝓ ciuili. aliqn̄ pro criali. vt i. l. pretor. in
prin. ff. de ſepul. vio. ꝛ i. l. vnica. C. qn̄ ci. ac.
cri. p. Tn̄ ꝯcorda ꝙ qn̄ pecuniaria pena ap
plicatur fiſco: crial' ē ſic tꝫ Jnno. in. c. q̄lr ꝛ
qn̄. el. 2. de accu. ꝛ ē glo. ꝛ Bar. in. d. l. pre
tor. §. i. q2 ſic intenditur vīdicta publica per
penā pecuniariā: ſicut p penā corporis. Si
vo applicatur fiſco ꝓ intereē fiſci. ciuil' ē. vt
i. l. i. C. d hijs q. vt idi. Nec ob. c. p tuas. de
ſimo. ꝛ qd ibi nō. Pa. i R'ica de iudi. q2 il
lud. c. loq' d amonitōe a p'latōe q̄ ē ciuil. q2
facit ad bonū ſubditoꝝ hr̄e bonū p'latū. ꝛ
tali ñ ipōit pēa: ſꝫ ñ pmitit exercere qd ei ñ
ꝯuēit. ſ. p'latōeꝫ ad quā ē idign⁹. Jtē ñ dicūt
doc. ꝙ ꝓciſe ē agē ciuilr̄ qn̄ pēa applicatur
pti: ſꝫ ēt alio mō. ſic̄ i. d. c. p tuas. Hoc ſeq̄t
glo. ꝛ Bar. ꝛ Ang. i. l. 3. ff. d ſe. vio. ꝛ Bar.
i. l. fi. in. d. Quero qūo cognoſcat. ff. ꝯ pri. d
lic. Jdē glo. Albri. ꝛ Sali. i. l. i. C d ſe. vio.
ꝛ glo. i. l. aut dāna in prin. ff. de pe. ꝛ cōior
ē opinio. de hoc nō. d. Anto. in Rubrica. d
iudi. Noīe cāe intelligitur de cā ꝓpinqua ñ
remota. Uide glo. in. c. de cetero. de homi.
Et nō. ꝙ cā remota dr̄ occaſio. Und faciēs
turrim: eſt occaſio homicidij illius qui aſcē
dit ꝛ ſe precipitauit. Jpa vero ē cā propin
qua. Qn̄ aūt quis teneat pro cauſa remota
nōt glo. in. c. ſicut nobis. de teſti. que diſtin
guit. Aut dabat operam rei licite. ꝛ ſi adhi
buit diligentiam debitā. non tenetur. 23. q.
5. de occidendis. Si vero nō adhibuit. tene
tur. So. diſti. ſepe. ff. ad. l. acq. l. qui occidit. §.
pe. Si aūt dabat opam rei illicite. iputātur
ei ſemper omnia que inde ſequuntur. So. di
ſtin. c. quantū dixit. de iniur. c. fi. ff. ad. l. ac
quil. l. item Mella. in prin. 2. §. item ꝛ cum
eo.
1 Cauſa eccleſie ñ dr̄ cā propria rectōis. vn
de in cauſa eccleſie ſue pōt eſſe iudex. 2. q. 7.
c. ſi quis erga epm̄. in glo. facit. c. fi. d poſtu.
vbi ponit diuerſa pro ſe: vel pro eccleſia.
Et hoc verū dūmō alius conſtituatur qui
agat nomine eccleſie vt in. c. inſup de teſti. ē
in ar. Similiter pōt eſſe teſtis in cā eccleſie
qn̄ alius eſt conſtitutus qui agat nomine ec
cleſie. d. c. inſuper. Sed nō. ꝙ lꝫ canonicus
poſſit eſſe teſtis pro ꝯcanonico ſuo ꝯ extra
neū. q2 non dr̄ domeſticus eius ſed eccleſie
tantum ſm Hugo vt in glo. d. c. ſup prudē
tiam. 14. q. 1. non tamen pōt eſſe iudex pro
eo cōtra extraneū. q2 minor cauſa repellit
aliquē a iudicio q̄ꝫ a teſtimo. de offi. dele. c.
cum. R. canonicus.
3 Cām ꝓpriam palā ē eam eſſe cuius emo
lumentum vel damnum ad aliqueꝫ ſuo no
mine pertinet. c. biduum. §. palam. 2. q. 6.
4 Cauſa cōis vtriuſq̃ eſt. vt. ff. de ri. nup. l.
illud. Et ideo teſtis non pōt eſſe in re cōi ſi
bi cum alijs niſi idirecte. vt legatarius q po
teſt eſſe teſtis in cauſa teſtamenti in quo ſibi
ē aliquid relictū. Inſti. de teſta. §. legatarijs
ſed cauſa vniuerſitatis non videtur ſingula
ris pſone. vt in. c. qui manumittitur. 12. q. 2.
5 Cauſa alia impulſiua que occaſione re
motā pſtat. ſicut Calfurnia q̄ importune po
ſtulando cām dedit: vt mlr̄ nō poſſit poſtula
re. vt in. l. i. §. ſexū. ff. de poſtu. Et iſta ceſſan
te non ceſſat effectus. Alia final'. ꝛ iſta regu
lat diſpōem. c. cū ceſſante cā. de ap. l. genera
liter. C de epi. ꝛ cle. ꝛ ibi Bal. multa dicit
d hac mā. c. generaliter. 16. q. 1. Hec cogno
ſcit ex. 5. Primo qn̄ illud qd exprimitur in
viā cāe reſpicit vtilitatē tā alterius q̄ꝫ ēt pti
um. l. ticio centū. i pn̄. ff. de ꝯdi. ꝛ demo. pu
ta. dono tibi cētū. vt īde facias fieri cap[illegible] i
tali eccleſia q̄ illa indigꝫ ꝛ huiuſmōi. Si vo
reſpiceret ſolū vtilitatē illius q dꝫ iplere tn̄
ſu pia: ſic pſumit cā impulſiua. d. l. ticio. §.
ſꝫ ſi filio. Un̄ ſi lego tibi. x. vt caligas emas
nihilominus tꝫ legatū. lꝫ nō emas. Silr̄ ſi vt
fūdū. Sed ſi vt emas fūdū alteri minus idu
ſtrioſo nō valet niſi caueat. vt ibi. Scdo co
gnoſcit qn̄ exprimitur prius actus i viā cāe
. i. ſi qs ꝓ redēptiōe. C. de dona. ꝛ. l. ſi ego
i pn̄. ff. de in. do. ꝛ vlt̄. Bar. in. l. 2. §. fi. ff. de
dona. vt puta. dono tibi centū vt facias hoſ
pitale. nam hoſpitale ꝙ fiat erit cā finalis.
Tertio cognoſcit qn̄ in gerēdo actū exprimi
tur ab hoīe cā vbicūq̃ lex reqrit d neceſſitate
cām ad validitatē actus. q2 tunc intelligitur
finalis vt actus ſuſtineatur. l. ſed ſi mors. §.
fi. cū. l. ſe. ff. de do. iter vi. ꝛ vx. vbi dr̄ ꝙ do
natio facta vxori ad reſtaurationem ediuꝫ
igne cōbuſtarum valet vſq̃ ad carū repara
tionē ꝛ non in plus. Quarto vbicunq̃ nō
pōt eſſe alia rō illa cenſetur cā finalis. l. q̄
tuis. vbi glo. C. de fideicōmiſ. Un̄ qui legāt
iter ad fontē. vr̄ legare ꝛ hauſtū. ff. de ſer.
ru. pre. l. item ſi. Quinto vbicunq̃ lex expri
mit cām cenſetur finalis. glo. ē notabilis in
. l. cū tale. §. legato cām falſam. ff. de cōdi. ꝛ
demo: quā ad hoc ponderat Ang. in. l. ſcie
dum. ff. de edi. edic. ꝛ Bar. in. d. §. fi. cuius
ſunt iſta dicta.
Eſt ꝛ alia cā que ē cāſtiua alicuius effectus 6
ſed nō ſufficienter ꝛ efficaciter. ꝛ talis non
tenetur ad reſtōnem dāni dati proximo lꝫ
peccauerit. Eſt ꝛ alia que ē cāſtiua ꝛ induci
ua alicuius effectus ſufficienter ꝛ efficaciter
ita ꝙ ſine ea nō ſequeretur. ꝛ talis tēt̄ur ad
reſtōnem vltra peccatum comiſſum. Et de
iſta loquitur. c. fi. de iniurijs. Quod nota. q2
facit ad multa.

c Autio ſimpliciter dicta re
gulariter intelligit
nuda ꝓmiſſio vt. l. ſanctimus. C. d
d. fi. Fallit in cautōe expreſſa a lege ptoria.
vt. ff. de pto. ſti. l. ptorie. la. pria. Et ſic intelli
ge glo. in. c. pria igitur. de ꝯſe. di. 4. Jtē ſm
glo. in. l. pe. in fi. ff. de pet. hr̄. qn̄ eſt pſona
ſuſpecta. vt. l. ſi fideiuſſor. §. fi. ff. q ſa. co. q2
tūc dꝫ cauere cū fideiuſſoria. Sed cū addit
idonea vel ſufficiēs: intelligit de pignorati
cia vel fideiuſſoria. vt. ff. de fideicōiſ. li. l. er
go q̄ꝫdiu. §. addici ita. Uid glo. in. c. ad nr̄aꝫ
el primo de iureiurando. ꝛ in. c. vltimo de
pig. ꝛ i. c. ex publico. de ꝯuer. ꝯiu. Si vero
dicitur cautio mediocris: tunc venit obliga
tio omniū bonoꝝ. tex. ē ſingularis in. l. ſilio
in fi. ff. vt le. noīe caue. Si vero dicit cautio
competens intelligitur arbitrio iudicis ſm
aliquos: vel ſecundū alios fideiuſſoria vel
pignoraticia. vt in glo. l. ſi debitori. ff. de iu
di. Notat tamen Bal. in. l. vniuerſa. C. de p
ci. impera. of. ꝙ quando ſtatuto cauetur ꝙ
caueatur idonee: quando compromiſſum
petitur: intelligitur arbitrio iudicis. ꝛ in. l.
omnes. C. de epi. ꝛ cle. dicit. Tenetur quis
dare fideiuſſores: ꝛ non poteſt. tunc tenetur
obligare omnia bona ſua meliori mō quo
pōt. Si vero dicatur. ſatiſdet. vel ſatiſfaciat.
fideiuſſoria intelligitur. vt in. d. l. i. qui ſatiſ.
co. ꝛ ſecundum glo. in. d. l. pe.

c Ecitas mentis ſecundū
Tho. ſa ſe. q. 15.
ar. i. ꝓuenit dupliciter. Primo ex
hoc ꝙ auertit ſe ſpontanee a conſideratio
ne primi principij intelligibilis ſecundum
illud ps. Noluit intelligere vt bene ageret.
Alio modo per occupationem mentis cir
ca alia q̄ magis diligit q̄ꝫ dictum principiū

ſm illud ps. Supcecidit ignis. ſ. ɔcupiſcen
tie. ⁊ non viderunt ſolē. Et ſic pꝫ ꝙ ē pctꝫ.
⁊ a Gre. 31. moꝛa. ponitur filia luxurie.
1 Sed vtꝝ ſit moꝛtal'. R. ꝙ ſic qñ ſic ñ vult i
telligere neceſſaria ad ſalutem. 38. di. c. qui
ea. ſilr qñ ita occupaſ in tpꝛalibus ꝙ omit
tit neceſſariam vacationem quaꝫ deo tene
tur exhibere. vt in diebus feſtiuis i quibus
ſm Ri. in. 3. di. 37. ar. 3. q. 4. in aliqua hoꝛa
teneſ deo vacare mente: vel huiuſmodi. ſe
cus ſi omittit que non ſunt neceſſaria ad ſa
lutem qꝛ tunc ē peccatum veniale.

Edere

bonis dꝫ q ſoluē ñ valet creditoꝛibus
ſuis. Et valebit ei ad tria. pꝛimum
ne icarcereſ. l. i. C. q bo. ce. po. ō quo vide
s. Carcer. §. 2. ſꝫ ne excōiceſ. ⁊ ſi erat excōi
catus dꝫ abſolui recepta idonea cautione.
de ſoluēdo debito ſi ad pinguioꝛē foꝛtunaꝫ
venerit. de ſolu. c. odoardus. Terciū ꝙ nō
cōdēneſ niſi iqntū facere pōt habita rōne
ne egeat: nec eni fraudandus ē alimītis quo
tidianis. ff. de re iudi. l. ſunt q in id qd faceſ
pñt. ⁊ ff. qui bo. ce. poſ. l. is qui. ⁊ l. qui bo
nis. ⁊ l. ſi debitoꝛes. Nec ob. c. puenerit. de
fideiuſ. qꝛ ibi nō ceſſerat bonis. Limita tñ
terriū qñ ñ cōuenitur rōe delicti. qꝛ ſi cōue
nireſ rōne delicti: nō habereſ reſpectus ne
egeret ēt in clerico. vt nōt Pa. in. c. oliꝫ no
bis. de reſti. ſpo. Quomodo vero fit. vide
s. Solutio. §. 23.

Elare

peccatum alicui' pp pecuniam vel gſaꝫ:
aut ɔſanguinitatem. ſimonia ē. vt i
c. nemo. de ſimo. vbi glo. ⁊ Inno. dicit ꝙ
rō ē qꝛ qlibet teneſ alterius peccatuꝫ ad pe
nitentiā idicare. 24. q. 3. tam ſacerdos. Se
cus aūt in indicatōe furis: vel ſerui fugitiui
vt capiaſ qꝛ licite merces accipiſ. ff. de pꝛe
ſcrip. ū. l. ſolent. ⁊ ff. de condi. ob tur. cām
l. 4. §. vltio. Nec pꝛopꝛie dicit Inno. ꝙ eſt
ſimonia vbi ex gratia quis nō idicat. ſꝫ dꝫ
puniri ſicut ſimoniacus. Tu dic ſm glo. in
l. 4. §. ſi tibi. ff. de cōdi. ob tur. ca. ꝙ ille qui
ñ teneſ per officiū vel actōem vel iudicē reue
lare furē: licite accipit aliqd vt idicꝫ. ſꝫ acci
pere vt nō idicet. turpiter accipit: qꝛ contra
publicā vtilitatē: que ē maleficia puniri. vt
ff. de fideiuſ. l. ſi quis a reo. §. pe. Et ſic patꝫ
ꝙ rōe naūli non tenetur quis idicare. qꝛ tūc
nō liceret accipere ꝓ idicado. vt. ff. de ɔdi.
ob tur. ca. l. i. in ſi. ⁊ l. 2. pꝛimo. R. Qd tñ lꝫ
vt i. d. §. ſi tibi. qd limito veꝝ de idicatōe q̄
fit pꝛelato vt puniat. ſecus de illa que fit ali
cui vt pꝛouideat qꝛ teneretur.

Enſura

eccleſiaſtica qd cō pꝛehēdat. R. q i
terdictū ſuſpenſionē ⁊ excōicatio
nem. de ver. ſigni. c. querenti.

Enſus

ē quedā pēſio q̄ de puentibus ſoluiſ. i.
q. 3. q̄ſitū: vel pōt dici cēſus qcqd
ānuatim ſoluiſ in quātitate. vel ſūma. ff. de
cenſi. l. etatem.

Cēſus nouos imponeſ eccleſijs: aut vete   1
res augere ꝓhibeſ oibus epis ⁊ p̄lans. i. c.
ꝓhibemus. de cenſi. ēt ſi eripuerunt. eas de
manu laici. vt i. c. eccleſijs. eo. ti. Dicit tñ Pa.
i. d. c. ꝓhibemus. ꝙ hoc veꝝ ē ad vtilitatem
eoꝝ ꝓpꝛiam. vt i Cle. 2. de re. ec. nō ali. Se
cus eſſet ad vtilitateꝫ alterius ecclie. rōnabi
li cā ſubſiſtēte ⁊ a pꝛelato iuriſdictōeꝫ hñte
epalē. ⁊ i ecclia pleno iure ſibi ſubiecta. qꝛ
tunc pōt. vt nōt Inno. in. d. c. ꝓhibemus. ⁊
facit. c. pꝛeterea. eo. ti.

Quis pōt iponere cenſum. R. ꝙ qcunqꝫ   2
hꝫ ius i re tali. vt iſti. de vſufruc. §. ſine teſtō.

Quod argumētū ꝓſtat cēſus ſolutio. R. ꝙ   3
aliqñ ſubiectiōeꝫ. de cēſi. c. ois aia. Aliqñ ꝓ
ſtitā libertatē vel pceptā ꝓtectōeꝫ. vt in. c. p
cepimus. de pꝛiuil.

Ertum

dſ id de quo ꝓpꝛio noie: vel idubitata
circūlocutiōe ɔſtat. vt in glo. ō pꝛi
uil. c. cū ⁊ plātare. Inſti. ō exheſ. li. §. noia
tim. vbi dſ ꝙ qui vnū filiū. ſolū hꝫ noiatim
exheredat. ſiue dicat. ticium filiū meū exhe
redo. ſiue filium meum exheredo.

Eſſatio

a diuinis officijs alia gnālis. ⁊ hec
equipaſ interdicto. ita ꝙ poſita ge
nerali ceſſatōe ab eo q pōt vel de iure vl' ō
ɔſuetudie in loco aliquo. ſi qs ibi celebꝛat ē
irregularis ⁊ religioſus talē ceſſatōeꝫ non
ſeruans ē excōicatus ipo facto ſi matrix ec
cleſia ſeruat. Et ſic intellige Cle. i. de ſen. ex.
⁊ Inno. in. c. nō ē nobis. de ſpon. Ceſſatio
vero ſpālis ē illa que ſolū in alia ecclia po
nitur. Et hec nō cōparatur interdicto. Vnde
celebꝛans in eadem ecclia non efficitur irre
gularis nec religioſus excōicatus ſi non ſer
uat quāuis talis eccleſia eſſet matrix. Et ſic in
tellige glo. 2. c. ſi canonici. de offi. oꝛdi. li. 6.
⁊ Inno. in. c. dilectis filijs. de ap.

1 Que ē pena iponētis generalem vel ſpā
lem ceſſationē indebite. R. ꝙ illi qui impo
nunt tenentur reſtituere omnes fruct' quos
interim ab eccleſia perceperūt in qua ceſſa
tum ē ēt ſi talis eccleſia ſua erat. ⁊ ipi ecclie
etiam tenentur de omni damno quod alij i
currerunt pꝛopter talem ceſſationem. ō. c. ſi
canonici. ⁊ ibi Ge. dic ꝙ lꝫ. d. c. loquitur ō
capitulo canonicoꝛum. tamen idem erit in
alijs q ipam ceſſationem imponunt.

2 Que eſt pena illius q dat cām ceſſatōi. R.
teneſ ad oē intereſſe qd canonici: aut alij icur
rerūt. ⁊ ad aliquā aliā ſatiſfactōnē extimā
dā arbitrio ſupioꝛis in recōpenſatiōnē ceſ
ſationis facte in ecclia. ō. c. ſi canonici.

3 Que reqrūtur ad hoc vt ceſſatio debeat ſ
uari. R. ſm Io. an. i. c. ꝗuis de offi. oꝛ. li. 6.
ꝙ. x. Pꝛio ꝙ hij qui ceſſant hēant ex ɔſue
tudine vel alio iure. Secūdo ꝙ ɔuocentur
abſētes ad ɔtractandū de ceſſatione. Tertio ꝙ
tractent diligenter. Quarto ꝙ de ceſſando
deliberent. Quinto ꝙ ſit manifeſta offenſa
vel iniuria. Et ſm Inno. ⁊ Ho. dꝫ eē noto
ria. qd ſi ñ eēt nlla ɔſuetudo pōſſꝫ. qꝛ eēt ec
cleſijs oneroſa. ō ɔſue. c. i. ⁊ c. cū venerabil'
qꝛ ille ɔ quē ceſſatur nō dꝫ ɔuici ꝓbandis
ſꝫ aptis ⁊ notoꝛijs. maxie in cliu diuo tolle
do. C. de actio. ⁊ ob. l. negantes. Sexto ꝙ
ſit cā rōalis. Septimo ꝙ ante ceſſationem
inſtrumento publico: vel patentibus lris au
tentico ſigillo munitis cām ceſſationis ex
primāt. Octauo ꝙ illud inſtrumentum vel
litteras tradant ei ɔtra quem ceſſāt. Nono
ꝙ requirant illū vt emendet ɔpetenter iiu
riā pp quā ceſſare volunt. ꝙ ſi ñ fecerit tūc
locū habet ceſſatio. Decimo ꝙ poſt ceſſatō
nem vtraqꝫ ps iter debet arripere ad ſedeꝫ
aplicam infra menſez per ſe vel per pcura
toꝛes ſufficienter inſtructos: ⁊ ɔtinuatis di
ebus qcito poterunt ſe ſedi apoſtolice rcp
ſentent: vt diſcutiatur qd ſup hoc ſit agen
dū. Pis ñ ſuaſ ñ ſuaſ ceſſatio. Silr ſi ps
q̄ poſuit ceſſationē eam non ſeruauerit: ab
alijs non ſeruetur ſimiliter. Hoc nōt. Io.
mo. ⁊ Garſ. in. c. ſi canonici de offi. oꝛ. li. 6
in quo. c. repꝛobaſ ɔſuetudo illoꝝ qui in ag
grauatione ceſſationis ymagines crucis vl'
alioꝝ ſanctoꝝ ꝓſternunt: vrticis ſupponūt
vel lapidibus ⁊ huiuſmodi. Et qui talia fa
ciunt grauiter ſunt puniendi. vt ibidem.

Eſſio

actionum an valeat. R. Pa. in. c. ſi. de ali. iu.
mu. cā fac. colligendo dicta doc. di
ſtinguendo ſic. Cum queritur an valeat ceſ
ſio actionū. dic aut fuit facta in vltia volūta
te. ⁊ tꝫ vt nōt. i. l. vltia. C. ō litigio. Sic tñ ꝙ
ſi actio erat in iudicium deducta per deſun
ctum: non debet agere legatarius: ſꝫ heres
oēm tamen vtilitatem quam ſequetur heſs
dꝫ legatario reſtituere. ⁊ ſi nihil ɔſequitur
nihil reſtituet. qꝛ videtur teſtatoꝛ legando
actionē legaſſe euētū illi' iudicij. Et ob hꝫ ne
fiat colluſio per heredem pōt legatarius ſi
vlt aſſiſtere heredi in iudicio. vt in aūt. nē ſi
heredi. C. de liti. Si vō actio ñ erat deducta
i iudiciū poterit legatarius poſt ceſſionē a
gere. vt ibi. Sꝫ cuius ſumptibus. R. glo. in
aūt. nē ſi heres. ꝙ ſi erat litigioſa cū legaba
tur. tē ſūpta heredis. l. cū ſuus. ff. de le. i.
Si vō facta ē litigioſa viuo vel moꝛtuo te
ſtatoꝛe tunc ſūptu legatarij. vt. ff. de lega. i. l.
ſeru' legatus. niſi heſs fuerit in moꝛa. ar. ff.
de le. pꝛimo. l. cum res. Aut ceſſio fit inter
viuos. Et diſtingue qꝛ aut fit potentioꝛi rōe
officij ſeu dignitatis pꝛecipue ⁊ non valet.
⁊ cedens debet perdere oē ius quod habe
bat. Et iſte eſt ꝓpꝛius caſus. l. 2. C. ne li. po.
Et hoc verū ſm Spe. in ti. de ceſſione actō
num. poſt Vincē. quādo fit potentioꝛi mali
cioſe: cā oppꝛimendi aduerſarium. Secus
ſi fieret bona fide. ar. l. q ſtipendia. C. de ꝓ
cura. Et plꝫ Pa. Si vō ceſſio fit potentio
ri non ratione officij vel dignitatis. ſed rōe
nobilitatis. vel qꝛ ditioꝛ vel alio reſpectu. tē
ſi fuit facta ceſſio rōne iudicij mutandi pōt
excludi ceſſionarius p exceptionem. vt. l.
pe. ⁊ qd ibi nōt. ff. de ali. iu. mu. cā fac. non
pdit tamē actionē cedēs: ſed puniſ ſm vnaꝫ
opi. qꝛ nō pōt amplius cedere iſtaꝫ actionē
alteri: nec pōt i ea conſtitueſ ꝓcuratoꝛē: ſed
teneſ ipe ꝓſequi. vt vſ innuere. d. l. pe. Glo.
tamen in. d. l. pe. dicit ꝙ in iſto caſu videtur
tranſtuliſſe magis rē ꝙ litē. ⁊ ſic ceſſionari
us hēbit rē ſi euincatur. ⁊ cedens expenſas
litis facit in damnū ſuū. Secus ſi non fuit
facta ratione iudicij mutandi. quia tenet. vt
patet ex notatis in glo. in. l. i. C. ne lic. po.
Aut ceſſio que fit inter viuos ⁊ que non fit
potentioꝛi eſt dubitata. ⁊ dicitur dubitata
eo ipſo ꝙ eſt i litigiū deducta. qꝛ dubius e
uentus litis. ⁊ ſic nō pōt rlr alteri cedi. ⁊ ce
dēs icidit i viciū litigioſi. vñ debet puniri
vt habetur in. l. f. C. de litig. ⁊ per gl. in. c.
eccleſia el pmo. ne li. pen. Fallit in caſibus
ibi numeratis. Nota hic ꝙ in caſibus in q
bus poteſt fieri ceſſio. ꝙ ꝓſecutio actionis
fiet a cedente: non a ceſſionario ſm Inno.
in quadam glo. in. d. c. ſi. allegat in argu. l.
ꝗꝗꝫ. ff. de aqua plu. arcen. Aut actio non ē
dubitata tunc ſgulariter. poteſt cedi titulo
donationis venditionis: vel alio titulo le
gitimo. vt pꝛobatur. C. de he. vel ac. ven. l.
nominis venditio. ⁊ in. l. per diuerſas. C.
man. Pꝛetenditur tamen ſiſatus contract'
ex. 6. Pꝛimo ex modicitate precij. ⁊ exti
matur iſta actio ſm dubium: expēſas: labo

res ꝛ huiuſmodi ſm Pa. ibidē. Secūdo qñ i ceſſiōe ñ exprimit titulus: vt qñ dicit cedo actionē ꝛc. nec dr ꝑ qua cā vt probatur in.d.l.p diuerſas ꝛ tenet cōiter do. Tertio qñ ceſſio fuit ꝓ pte vendita ꝛ ꝓ pte donata. vt.d.l.p diuerſas. Nō quiſta ceſſio eſt odioſa. ſecus i alijs. q2 valet. Et iſto cāu ad minus ceſſionarius vſq3 ad quātitatē quam exburſauit. In alia ꝓdutur actio. vt in.d.l. p diuerſas. Quarto qñ ceſſio pure vēditur tñ preciū ñ ſoluit niſi pro parte. ꝛ de reliq ꝯſtetur ſe recepiſſe. Quīto qñ dicit ſe donare pp benemerita que nō ſunt. Fallit in cāl bus ꝯtentis in.d.l.p diuerſas: vbi nō pſumit ſimulatio. vt puta ſi īter coheredes ē fcā ceſſio l cū ē fcā i ſolutū: l ꝓ minimē rei ſue. vt cū dōus tua miat ruinā domui mee. ego timens emo oē ius tue. Item ſi ſit inter legatarios ꝛ fideicōmiſſarios: vel qñ heres ceſſit actiōem legatario. Similiter in ſocietate. ſ. qñ ſocij ſibi cedunt actionem.

1 Utrꝫ clericus poſſit emere ceſſionem. R. Pa. in.d.c.ſi. ꝙ non q2 vilius emere ꝛ carius vēdere non licet ei. ſed poſſet iñ donari eccleſie. vel clerico bona fide. ꝛ tenet nec credo illicitū ſm Pa. ibidem.

2 Sed queritur qñ dicitur res litigioſa. R. litigioſa res ē de cuius dñio cā mouet iter petitorē ꝛ poſſeſſorē iudiciaria ꝯuentione. vel precibus pricipi oblatis ꝛ iudici iſinuātis ac per eū futuro reo cognitis. Ita dicit in aut. litigioſa res. C. de litig. S3 Bar. in l.i. C. de liti. diſtinguit. ꝙ aut agitur actiōe reali. ꝛ tunc ſi ꝯtēditur de dñio vel quaſi. puta q2 dicit rem ſuam eſſe: vel de eius dominio vel quaſi. ſic res efficitur litigioſa ꝑ ſimplicē ꝯuentiōe3. vt in.d. aut. litigioſa. Si vero nō ꝯtenditur de dñio. ſed de alio iure principaliter. puta ipothecaria ꝛ hui⁹ modi. ſic non efficitur litigioſa. Aut agitur actione pſonali. ꝛ ſic nunq3 efficitur litigioſa. Aut agitur actiōe mixta. ꝛ ſic ſi ē vniuerſalis efficitur litigioſa per ſolā ꝯtrouerſia3 Si vero ē particularis. ſic efficitur litigioſa per litis conteſtatōem. Cōcordat Inno. in c. cum. M. ferrarienſis. de cōſti. ex hoc p3 ꝙ qñ res eſt litigioſa poteſt alienari abſq3 vicio litigioſi. al' non ſine pena litigioſi.

3 Que ē pena litigioſi. R. vt notatur in.l.ſi. C. de liti. ꝙ qui ſcienter ex aliquo cōtractu rem litigioſam acceperit reſtituere tenetur rem ꝛ precio eius priuabit ꝛ fiſco applicabitur. Si vero ignorās rem litigioſa3 emerit vel ex alio contractu acceperit. tunc cōtractus non tenet. ſed condēnatur vendens reſtituere pciū ꝛ vltra tercia ptem. Et ſi per donationē ſit facta alienatio extimabitur. ꝛ idē fiet de precio quo ē extimata. vt dictum ē de ꝯtu emptōis vel alio ꝯtu exceptis caſibus donatōis añ nuptias vel ſatiſfactionū aut diuiſiōis rer hereditariar facte: vl' p legati l' p fideicōmiſſi cām. de qbus in.d.l. ſi. ꝛ in.d. glo.d.c. eccliaſtica el.i.ꝛ.u.q.i. q2 res. i litigio i qbus pōt fieri alienatio ſiñ vitio litigioſi.

Utrꝫ res litigioſa poſſit alienari ab alijs inter quos nulla lis ē de ea. R. Ange. i aut. d litigioſis ꝙ ſic. 4

Imiterium

grece dr a cimiſ grece ꝙ ē dulcis ſtatio aiar vel poti⁹ corpor: q2 ibi cinis mortuor detinetur vel a.ns. ꝙ eſt ante. q2 añ eccſias fieri ſolet. hec Ge. in.c. vnico. de ꝯſe. eccle. vel al. li.6. De imunitate cimiterij. vide. ſ. Immunitas. ꝛ de eius conſecratione ꝛ pollutione. vid. ſ. Conſecratio.4. per totum.

Ircunſtantia

dr qd circaſtat actum quaſi extrinſecus extra actus ſubſtātiā conſideramus. Hoc aūt vno modo ē ex pte cauſe. ꝛ ſic. vel finalis. ꝛ ſic ꝯſideramus cur fecerit. ſiue reſpectu agētis pricipalis. ꝛ ſic quis fecerit. Aliqñ reſpectu inſtrumenti. ꝛ ſic quo iſtrumento: vel qbus auxilijs fecerit. Aliqñ circunſtatur ex parte menſure. ꝛ ſic ꝯſideram⁹ vbi vel in quo loco: aut qñ fecerit. Aliquādo ꝛ tertio ex parte ipſius actus ꝯſideramus modū agendi. puta fortiter vel lente. ſi ſepe vel ſemel ſolū ſiue ꝯſideramus obiectum ſiue materiam actus. puta. vtrꝫ patrē ꝑcuſſit vel extraneu3 ſiue effectum quem agēdo iducit. puta vtrꝫ ꝑcuciendo vel vulnerauerit vel occiderit. que omnia cōtinentur in hijs vſib⁹. Quis quid: vbi: quibus auxilijs: cur: qūo: qñ: ꝛ quociens. Ita tñ ꝙ in quid includatur non ſolum effectus. ſed ēt obiectum. vt intelligat ꝛ qd ꝛ circa qd.

1 Utrꝫ circūſtantia mutet ſpē3 peccati. R. ꝙ circūſtantia tripli' ſe h3 ad actum peccati. Aliqñ enī3 circōſtantia adueniens actui indifferenter ſe h3 quātum ad rōnem. ꝛ tunc non dat ſpēm peccato. neq3 aggrauat. Nihil enim ad rationem pertinet. vtrum ille qui percutit tali vel tali veſte induatur. Aliqn̄ quando vero differentiam aliquam habet per comparationem ad rationem importans aliquid repugnans rationi primo ꝛ ꝑ ſe. ꝛ tunc dat ſpeciem peccato. ſicut accipere alienum. Si autē ꝑ ſe ꝛ ꝑ ſe non importat aliqd repugnans rationi. ſed per comparationē ad id. primo ꝛ ꝑ ſe rōni repugnat aliquā repugnantiā h3 ad rationem. Sicut accipere aliquid in magna quātitate. nihil repugnans rationi dicit. ſed accipere alienum in quantitate dicit maiorem repugnantiam ad rationem. Unde illa circūſtantia aggrauat. Uel ſic ſm phm.5. ethi. ꝙ peccatū recipit ſpeciem ex intentione peccantis. Unde ille qui mechatur vt furetur: magis ē fur ꝙ̄ mechus.

2 Utrū circunſtantia aggrauat peccatum in infinitū. vt veniale poſſu fieri mortale. R. ꝙ ñ quia peccatum veniale ꝛ mortale non ſunt eiuſdē ſpēi. ſed qñ circūſtātia conſtituit nouam ſpēm poteſt conſtituere peccatum mortale. ꝛ ita aggrauare in infinitum. ſicut ſi quis dicat verbum ocioſum vt pͦuocet aliquem ad luxuriam.

3 Utrum circunſtantia perſone aggrauet in infinitum. R. ꝙ non: niſi ſolum dupliciter. Primo quando pp conditionem ſui ſtatus eſt aliquid ei de neceſſitate. puta religioſo non accipere vxorem. Secundo rōne ſcandali qd ēt eſt ꝯtra preceptū prebere ruinam pximo. aliter non poteſt. vt.ſ. per ſupradicta. Hec omnia ex Fran. in.2. ſen.

c Itatio

debet fieri tribus edictis: vel vno ꝑemptorio: qd ꝯtinere debet tantū tempus quantum tria edicta: niſi neceſſitas vrgeat de dila.c.i. vbi de hoc in glo.

1 Utrum quando iura exigunt trinam monitiōe3 ſufficiat vna. vide. ſ. Cleric⁹.9.§.4.

2 Utrum corporaliter impeditus teneat ꝑ alium comparere. R. Pa. in.c. in nomine domini. de teſti. ꝙ non. Et actus geſtus eo abſente eſt perinde ac ſi non fuiſſet citatus

3 Utrum ſententia lata contra non citatum valeat. R. Car. in cle. paſtoralis. in.§. denīq3 de re iudi. ꝙ ſi nullo modo fuit citatus eſt nulla ipſo iure. de ma. ꝛ obe.c. inter quatuor. Pa. tamen dicit in.c. cām q. de reſcri. ꝛ in.c. cum ſit de ap. ꝙ in facto notorio cū certum ſit abſenti nullam competere defenſionem poteſt ferri ſententia contra abſentem non citatum.

4 Sed quid ſi citatus ſit non legitime. R. Car. vbi. ſ. videtur ꝙ debeat haberi pro ñ facta.c. bone el.2. de elec.

5 Utrum quis poſſit denunciari excomunicatus non citatus. R. Pa. in.c. ꝑuenit. de ap. ꝙ non vbi exceſſus non ſit notorius. facit.c. cum ſecundum. de hereticis li.6.

Utrꝫ ꝓlati religioſor poſſint ſubditos ab officijs deponere: ſuſpēdere ꝛ huiuſmodi. ipſis ñ citatis. R. ꝙ ſic ſi ita h3 cor ꝯſuetudo. aut ꝯſtitutiones ſm quas debet ꝓcedi ꝛ notat in.c. cum ſpeciali. ꝛ.c. q2 nos. de ap. ꝛ in.c. cū medicinalis de ſen. exco. li.6. Et dicit gl. i.d.c. cū ſpeciali quā ſequitur. Pa. ibidē ꝙ diſpoſitio.c. ſacro. de ſen. ex. nō eſt neceſſario ſeruāda in religioſis cōtra ſuas obſeruātias ſpeciales. Et ibi dicit Pa. hoc ꝓcedere. vbi regula vel cōſtitutio religioſorum dat certum modū excōicādi religioſū. vt ſatis ſit ſeruare eam. Et hoc idem t3 Fede. in cōſilio quinto.

Utrū citatio aliqñ ſit nulla. i. nō valeat. R. 2 glo. in.c.ſi. eps.3.q.2. ꝙ ſic i.8. caſibus. Primus q2 i anguſta tpa. Secundus q2 nō exprimit cā citationis. Tertius q2 nimis maturat ꝑemptoriū. Quartus rōe tpis. Quintus rōne loci. Sextus rōe iudicis. Septimus q2 reſcriptū apoſtolicū ñ inſerit in ea. Octau⁹ qñ fit ſpoliato. de quibus vide ibi. Tunc tñ ē vt ſemper citatus ꝯpareat allegaturus priuilegiū: vel appellaturus ſi eu3 grauarerit. niſi quādo cōſtat eū nō eſſe iudicē ſuu3. vt in.d. glo. ꝛ.i.c. veniens de accu. in glo.

c Itariſtis

qui varijs vtūtur inſtrumentis licite poteſt aliquid dari. ꝛ talia audire. vel talibus vti quādo fit ad laudem dei: vel ob aliam iuſtam cauſa3. puta. recreationis quia debilis eſt vel infirmus ꝛ huiuſmodi. de cōſe. di.3. peruenit. Ad voluptatē autem vel luxuriam talibus vti vel aliquid dare eſt peccatum mortale. 92. di. in ſcā notat hec glo. in.c. donare.86. di.

c Iuitas

vel vniuerſitas ñ dr aliqd facere niſi ſi id ſit collegialiter deliberatū. ēt ſi maior ꝑs illud faci. Ita dicit glo. notabil' i.l. ſicut.ff. qd cuiuſq3 vni. ſequit Bar. in.l. aut facta.ff. de pe. facit qd notat i.c. felicis. d pe. li.6. ꝛ glo. in.l. aliud.§. referl.ff. de reg. iu. querentes qñ vniuerſitas delinquit. cōis opinio t3 ſm Pa. in.c.2. de poſtu. ꝑ. ꝛ Jo. in.d.c. felicis. ꝙ ē qñ prius aliqd fuit deliberatum in vniuerſitate ipſa: pulſata cāpana ꝛ alijs, requiſitis ad congregationem. vnde ſi omnes huius ciuitatis facerent delictum non diceretur factum ab vniuerſitate. ſed ꝑ ſingulos vniuerſitatis. etiam ſi facerent pulſari campanam: ꝛ leuarent vexillum. nam illud eſt potius factum ſingulorum. facit qd notatur in.c. cum omnes. de ꝯſti. Pa. i.c. dilectus el.2. de ſimo.

Vtrū deſtructa ciuitate deſtruant̄ oia priui
legia eius. R. Inno. in. c. 2. de no. op. nū. ꝙ
ſi eccleſia: vel ciuitas: vl' alia loca: ſiue ſacra
ſiue ꝓphana auctoritate ſuperioris pp deli
ctum coꝝ deſtruātur. de cetero nō debet vo
cari clericus illius eccleſie vel municeps il
lius ciuitatis. ꝛ ille locus priuilegiū ꝑdit. vt
de ꝯſe. di. 1. placuit. 16. q. 7. ꝛ hec dicimus.
ar. ff. qn̄ di. le. vſufruc. ce. l. 1. Si aūt ab hoſti
bus deſtruatur aut per tirānidē retinet oia
priuilegia facit. 7. q. 1. paſtoralis. ꝛ. 19. q. 3. q̄
ſemel. Et idē videtur ſi auctoritate ſuperio
ris transferatur ad alium locū. vel alij vuia
tur. vt notatur in. c. 1. ne ſe. va. de reli. do. c.
q2 monaſteriū. Et idē intelligitur in ciuitate
ꝛ alijs locis prophanis. ar. ff. de contrahē.
emp. l. ede ſacra.

2 Vtrum ciuitatis appellatione aliud q̄ʒ qđ
eſt infra menia veniat. R. ſm Pa. in. c. ro-
dulſus de reſcrip. ꝙ non in mā odioſa ſeu
ſtricta niſi qn̄ diſpō concepta nomine ciui-
tatis eſſet inutilis. vel poſſet fieri fraus. tunc
continentur ſuburbia ꝛ cōtinentia edificia.
Et ſic intellige Io. an. in. c. ſi ciuitas de ſen.
ex li. 6. Sed in materia larga. ſeu indiferen
ti nomine ciuitatis venit ciuitas cuʒ ſuo ter
ritorio. vt eſt tex. in. l. vnica. §. ꝛ vrbē. ff. de
offi. prefec. vrbis. Similiter in materia lar
ga nomine ciuium veniunt etiam illi de co
mitatu ꝛ de toto territorio. vt in. l. qui ex vi
co. ff. ad munici. ꝛ in. l. nō dubito. ff. de cap
ti. ꝛ in. l. qui continentibus. ff. de. v̄. ſi. ꝛ per
Bar. in. l. i. ff. ad muni. vide bonā glo. in. c.
1. de vſuris li. 6. Sed in materia ſtricta ſec⁹
lʒ contrarium videatur tenere Bar. in. d. l.
1. ꝛ. l. mille paſſus. ff. de. v̄. ſi. ꝛ. l. nam quod
liquide. §. ſi ita legetur. ff. de pe. le. que vo-
lunt ꝙ mille paſſus a muro comprehendā
tur. Intellige quando ſubiecta materia ita
requirit in ſpeciali.

3 Vtrū natus in aliqua ciuitate ex parētib⁹
qui ibi nō hn̄t domicilium ſit ciuis. R. ꝙ n̄
ſm Bar. in. l. filij. ff. ad munici. lʒ dubitati
ue loquatur. Pa. vbi. ſ. tenet ꝙ non.

4 Vtrū ciuitas cenſeatur iure minoris. R.
Inno. in. c. i. de reſti. in inte. ꝙ ſic. Eſt tn̄ dif
ferentia inter minorē eccleſiā rē publicā ꝛ
ciuitatē in integrū reſtōe. lʒ lex dicat ꝙ res
publica fūgat vice minoris. C. q ex cau. ma.
l. pe. ꝛ. C. de iure re. pu. l. rē publicā. C. đ ſa.
ſan. ec. l. ſi. q2 pupillo ꝛ ēt minori non currit
hodie vſucapio aut preſcriptō. x. vel. xx. an
norum in rebus q̄ ſeruando ſeruari poſſūt:
ſiue ſint mobiles: ſiue immobiles. C. de ad
mi. tu. l. lex que tutores in fi. Ideo ſuper eis
non eſt neceſſaria reſtitutio in integrū lʒ an
te tempus huius legis curreret contra mi
noreʒ nō contra pupillū. ff. de acqui. re. do.
l. bone fidei emptor. §. 1. Sed contra eccle
ſiā: ꝛ rē publicā ꝛ ciuitatē currit vſucapio ꝛ
preſcriptio ꝛ alie temporales ꝛ ꝑpetue ꝓ
ſcriptiones: ſed datur ei reſtitutio ſicut mio
ri. q2 predicti funguntur eſſe in vlnina iuſtā
tia minoris etatis. Preſcriptio aūt. 30. vel
40. annorū certum eſt ꝙ currit contra oēs
predictos. ſed datur eis reſtitutio ex verbis
generalibus edicti: que ſunt. Si quid cum
minore geſtū erit ꝛc̄. Pupillus aūt ab his
preſcriptiōibus ſeruatur illeſus. C. de pre.
30. an. l. ſicut. Quod autem ciuitati detur re
ſtitutio in integrū non placet. Inno. vbi. ſ.
ar. l. nihil intereſt. ff. ad mace. Sed Bar. in
l. res publica. C. ex qui. cau. ma. poſt Ia. bu
tri. tʒ ꝙ ſic ſaltē ex clauſula generali quia ex
quo regitur per adminiſtratores hʒ iuſtam
cām petendi reſtitutionem. Hoc ēt tʒ Bal.
ibi ꝛ eſt verior opi. licet glo. in. d. l. teneat ꝯ
trarium facit pro hoc. l. ſed ꝛ hij qui. ff. de
publi. vbi ciuitas dicitur res publica. Seq
tur hoc Io. an. in addi. ad Spe. ti. de in inte
grum reſtōe. vbi poſt multas opi. reſidet in
opi. Odof. qui tʒ ꝙ non ſolum ciuitas: ſed
ēt caſtrum ꝛ villa poſſunt petere reſtitutōeʒ
in integrum cū ibi ſint multe perſone vidue
ꝛ pupilli. Et lʒ Bar. poſt Butri. in. d. l. res
publica non admittat niſi in villa ꝛ caſtro
populoſo. Bal. tn̄ ꝛ Ia. de are. tenent ēt in
villa non populoſa ex quo regitur ꝑ alios.
ꝛ ibi ſint minores ꝛ mulieres. Et hāc opi.
Pa. in. c. 1. de re. in inte. dicit equiorē ꝛ fa-
cit qđ notat̄ in. d. l. rē publicam. ꝛ in. d. l. ſʒ
ꝛ hi ubi dicitur ꝙ quodlibet municipium
dicitur res publica.

c **Ciuis** vtrū efficiatur in loco vbi ꝯſequit̄ qs digni-
tatē. R. Bar. in. l. i. ff. ad munici. ꝙ
ſic facit. l. municeps. §. miles. ff. eo. ꝛ qđ no
tant doc. in. c. quia in tm̄. de ꝓben. vbi cōclu
dunt ꝙ clericus ſortitur domicilium vbi eſt
beneficiatus ſi reſidere in eo tenetur alias
non ſicut hi quibus diſpenſatum eſt ſuꝑ plu
rari ate beneficiorum.

i Vtrum dicens volo te hēre pro ciue effi-
ciat ciuē ſi habet auctoritatem. R. ꝙ ſic. vn
de ſtatutum quod dicit ꝙ talis habeatur ꝓ
ciue efficit ciuem argu. optimum i. c. ex par
te de ſpon. ꝛ quod notat Bar. in. l. ſi ma-
ritus. ff. de adul. ꝛ in. l. ſi is qui pro empto
re. ff. de vſuca. Ratio ſecundum Pa. in. d.
c. ex parte. quia vbi actus dependet a mera
voluntate loquētis. paria ſūt dicere ꝙ vult
talem habere pro vxore: vel ciue: ſicut dice
re te duco i vxorem vel facio ciuem. Et ſic
ſi ſtatutū dicit ꝙ ſcolares tāq̄ʒ ciues debent
tractari. ex hoc creati ſūt ciues rōe ꝑdcd. Et
ideo dictio tanq̄ʒ ponit veritatem nō ſimili
tudinem. Et hoc verum quādo verba ꝛ ma
teria ſubiecta patiuntur.

c **Clamor** eſt ſilia ire qua qs clamat ꝯtra
aliquem cōfuſe ꝛ inordinate: aut
furioſe loquitur ꝛ ſm ſe eſt veniale peccatū
per accidēs poſſet eſſe mortale rōe ſcanda
li quādo illud preuidet vel debuit preuide
re ꝛ nō curat deſiſtere a clamore tali

a **Clandeſtinum** ma-
trimonium quādo dicatur. R. glo. in
c. cum inhibitio de clā. deſpō. ꝙ tribus mo
dis. Primo cum nō habētur teſtes. vt i. c.
quod nobis. co. ti. Secundo cum nō ſit cuʒ
ſolemnitate illa de qua in. c. aliter. 30. q. 5. ꝛ
eſt vt deſponſetur a parentibus vel quibus
cura competit mulieris dotetur ſuo tempo
re ꝛ a ſacerdote benedicatur. Tertio quan
do n̄ ꝑmiſſis bānis a preſbitero publice cū
termino. vt qui voluerit proponere impedi
mētum ſi eſt compareat. vt in. d. c. cum ihi-
bitio. Tu tamē dic vt colligit̄ ex dictis Io.
an. in addi. ad ſpec. ti. de clā. deſpon. ꝛ Ol
dra. ꝯſi. 250. Inno. ꝛ Pa. in. d. c. cuʒ ihibi
tio. ꝙ quotieſcunq̄ʒ quis ꝯtrahit ſecūduʒ ꝯ
ſuetudinem patrie ſue coram amicis vel vi
cinis ꝛ ſufficientibus teſtibus ꝙ n̄ cōtrahit
clādeſtine facit. l. ſi vicinis. C. de nup. ꝛ de
ꝯſe. di. i. eccleſia. el prio d̄ eccleſia. i. catho
licoꝝ collectio. ergo i faciē eccleſie ꝯxit.

1 Quid ſi ꝯtrahit ſolū corā duobus teſtib⁹
R. ꝙ ſi ex rōali cā facit puta q2 timet aliqđ
impedimentum iniuſte: vel eſt ſenex ꝛ verecū
datur ꝛ huiuſmodi excuſatur. Quis ꝯſuetu
do ſit vt fiāt bāna vel alia ſolemnia. ar. eoꝝ
que notātur in. d. c. cum inhibitio per Pa.
dūmodo tpe đbito poſtea publicet. niſi ep̄s
excōicaret ꝯhētes ſine bānis per ſtatuta ſua
ſinodalia. q2 ſic eēt excōicatus alias nō pec
cat. Cōſulo ꝙ hoc faciat de licentia ep̄i ſm
Hu. 30. q. 5. in ꝑn. Sed ꝯhere ſolus cum ſo
la mortale peccatū vꝫ. ar. d. c. cū ihibitio. q2
materia valde pōderoſa rōe cuius pōdero
ſitatis videtur ꝑceptiua tex eſt cum glo. i. c.
rogo. xi. q. 3. facit glo. i. c. noſtrates. 30. q. 5.

2 Vtrum contrahentes publice coram teſti
bus licet ſine bannis: cum tamen conſuetu-
do ſit ꝙ bāna fiant g poſtea inueniuntur in
gradu ꝓhibito ignoranter contraxiſſe am
bo vel alter eorum procreent filios legiti-
mos. R. glo. in. d. c. cum inhibitio tenet ꝙ
nō. Sed Pa. ꝙ ſic q2 illi clandeſtine nō ꝯ-
xerunt. ex quo in faciem eccleſie nemine ꝓ
hibēte contraxerunt. Et eſt verum ſi atten-
damus ad tex. d. c. ſecus tamen ſi ambo ſci-
uiſſent impedimentum vt ibidem. Et nota
ꝙ in contractu matrimonij ſemper deberet
interuenire preſentia aut ſcientia proprij ſa
cerdotis. vt in. d. c. aliter. ꝛ in. d. c. cum inhi
bitio. ꝛ ſacerdos qui ſcit impedimentum ꝛ
non prohibet matrimonium contrahēduʒ
ex contemptu: vel religioſus ſeu regularis
qui preſumpſerit intereſſe clandeſtino ma
trimonio contrahendo per triennium eſt
ſuſpenſus ab officio. vt in. d. c. cum ihibitio.

Vtrum ſponſalia ſimiliter ſint prohibita 3
clandeſtine contrahi. R. Io. an. ꝛ poſt euʒ
alij in. d. c. cum inhibitio. ꝙ ſic. ſicut ꝛ matri-
monium. l. oratio. ff. de ſpon.

Claues eccleſie ſm Ri. in 4. di. 18. ar. i. q. 3. ſūt
aliqua poteſtas ſupra naturalem
facultatem. que eſt principium aliquorum
actuum ſupernaturalium.

Quot ſunt iſte claues. R. qui. ſ. ibideʒ ꝙ 1
ſunt due quantum ad effectum ꝛ relationē
vna tamen in radice. Claues enim eccleſie
ſunt poteſtas iudicandi in foro animarum
que poteſtas ex duobus integratur. ſ. ex po
teſtate diſcernēdi in cauſe examinatione ꝛ
poteſtate diffiniendi in cauſe determinatio
ne. Prima dicitur clauis ſcientie. vnde cla
uis ſcientie non eſt habitus ſcientie. nec ac
tus ſciendi. Quis claues eccleſie non debet
recipere niſi habens habitum ſcientie ſuffi
cientem ad executionem poteſtatis. Secū
da dicitur clauis potentie. cuius actus eſt đ
terminare cauſam ligando vel ſoluendo. ꝛ
iſta dicitur principalior: quia prima ordina
tur ad iſtam. Poteſtas autem ligandi vel
ſoluendi in foro cauſarum non eſt proprie
clauis. ꝛ quis prefate claues diſtinguantur
penes actus. tamen in radice ſunt vna: non
tamen inter ſe ſed cum poteſtate ſacramēti
conficiendi. quia iſte tres poteſtates fundā
tur in caractere ſacerdotali. Et ideo omib⁹
ꝛ ſolis ſacerdotibus noue legis date ſunt.
Sco. tamen in. 4. de. 19. q. vnica. tenet cōtra
rium. ſ. ꝙ non ſit vna in radice cum poteſta
te conficiendi. De quo vide. ĩ. Ordo. i. §. 7.
ꝛ. 16.

Quomodo dicitur ſacerdos aperire ꝛ li 2

garc. ℞. Ri.vbi.ſ.q.2.ꝙ triplicicer. Prio
indicando.ſ.cum examinata hominis con
ſcientia indicat ei celum clauſum: vel aper
tum. Secundo aperit relaxando aliquam
partem pene peccato debitam. ⁊ claudit:
penitentem aliqua pena ſenſus ligando ad
quam explere cum oꝫ vel hic: vel in purga
torio anteq̃ ingrediatur celum. Tertio clau
dit ⁊ aperit excommunicando ⁊ ab excom
nicatõe abſoluendo. ſed hec reſpicit forum
contentioſum potius q̃ȝ penitentie. Addo
quartum ꝺ ñ contrito ꝯtritum faciendo ex
vi abſolutionis. vt. ȷ̃. Confeſſio.2.§.1.
3 Utrum quilibet ſacerdos poſſit vſum cla
uium exercere. ℞. Ri.in.4.di.19. ar.1.q.2.
ꝙ actio nõ tantum requirit potentiaꝫ a qua
fit. ſed ſubiectum debitum in quo recipiaſ.
Materia autem debita ſunt perſone ſuper
quas habens claues habet iuriſdictionem.
Et ideo non omnis ſacerdos habet iuriſdi
ctionem ſuper quemlibet niſi ſm ordinatio
nem vicarij xpi. Et ꝓpterea non omnis ſa
cerdos poteſt exercere vſum clauium: ſed
ſolum ſm eum modum quem eccleſia ſtatu
it. Ob hoc quidam priuantur vſu poteſtatꝭ
ſicut excommunicati ⁊ heretici. Quidam ma
teria ſicut illi qui non habent populum.
4 Utrum liceat ſacerdoti vti clauibus pro
ſua voluntate. ℞. Ri.in.4.di.18.ar.1.q.4.
ꝙ non: qꝛ ſicut miniſter ⁊ inſtrumentum ñ
hꝫ efficaciam in agendo. niſi ſm ꝙ moueſ
a principali agente. ſic ſacerdos cum opeſ
tur per iſtas claues inſtrumentaliter. ſi vuſ
iſtis clauibus ſm ꝓpriũ arbitriũ dimittens
rectitudinem motionis diuine peccat.
5 Utrum ſacerdos per poteſtatem clauium
dimittat culpaꝫ peccati. ℞. Ri.vbi.ſ.ar.2.
q.1.ꝙ quis nõ poſſit abſoluendo remitte
re culpam effectiue: qꝛ ſic ẽ ſolius dei. vt di
cit magiſter in lr̃a. tamẽ miniſterialiter ⁊ i
ſtrumentaliter illi qui p attritionem remo
uit obſtaculum graue ſpiritus ſancti diſpo
ſitiue remittit maculã peccati in quãtũ ſuo
miniſterio aſſiſtit virtus diuina que pecca
tum remittit. hec ille.
6 Utrum ſacerdos per poteſtateꝫ clauium
poſſit remittere penam peccati. ℞. Ri.vbi
ſ.q.2.ꝙ ſic aliquã partẽ pene ꝯpralis pec
cato debite. non tantum illius quaꝫ ſibi im
ponit. ſꝫ ẽt illius que in purgatorio eſt ex
plenda. ⁊ plus vel minus ſꝫ ꝙ penitẽs eſt
bñ diſpoſitus. ⁊ ꝺ h̃ hẽs. ȷ̃. Indulgẽtia.§.5.
7 Quãdo date ſũt claues beato Petro. ℞.
qñ eccl'ia fuit ſibi data.24.q.1.quodcũq̃. ⁊
de pe. di.1. quẽ penitet. Et ligãt oĩa ſup ter
rã ſi ñ errãt. 11.q.3.cepiſti. ⁊ .d.c.quẽ pẽitet.
Claues hōꝛꝫ q deditur vr̃ dediſſe oĩa q̃ 8
in eis ſũt de ſi.inſtru.c.2.ſm Inno. ⁊ eis da
tis vr̃ data poſſeſſio oĩum q̃ ſub illis ſunt.
extra de ꝯſue.c.ex lr̃is. in ñ.

c Lauſula generalis ſeq̃nſ intelligitur ſm

ſpecies ꝑcedentes expꝛ̃ſſas. de capel.mo.di
lectus filius. ſm Inno. facit cle. ñ põt. de ꝑ
cu.i.c.ſedes. de reſcrip.in.l.ſi.§.cui dulcia.
ff. de vi.tri. ⁊ oleo le. vide.ſ.caſus.§.3.⁊.4.

c Lericus prio qs dicatur ℞. Pa.in Ru

brica ꝺ vi.⁊ ho.cle.ꝙ lãgo ſũpto
vocabulo appellatõe clericoꝝ veniũt oẽs q
hñt ordines i quacũq̃ dignitate ſint aut or
dine: ẽt i prĩa tõſura.c.cũ ꝯtigat.de eta.⁊ q̃.
ex quo ſunt ad dei ſeruitiũ electi. vñ oẽſ q ñ
ſũt laici dñr clerici.12.q.1.duo ſũt genera.ſa
cu.21.di.cleros. i pri. de ꝑben.cũ ſecũdũ. ⁊ i
rubrica ꝑdicta iuncto nigro. Priuilegium
ergo tributum clericis ꝯceditur oĩbus etiaꝫ
in dignitate. qꝛ ſi epſ eſt: clericus eſt. ⁊ etiã
religioſus q etiaꝫ nomine clericorum com
prehẽditur.54.di.§.hac ãt auctoritate ⁊ qꝺ
notatur in.c.2.de ſup.negli.ꝑla.li.6. Sed in
materia odioſa ⁊ i ſtricta ſignificatõe. appel
latõe clericorum nõ comprehenduntur epĩ
nec alij exiſtentes in dignitate nec etiam ca
nonici eccleſiarum cathedralium: nec mo
naci: ſeu religioſi. facit.c. q̃ȝ periculoſuꝫ de
ſen.exco.li.6.⁊.c.fidei ſeruorem. de hereſ
cis libro.6.c.ſtatutum. de elec.li.6.⁊ glo.in
cle.1.de ſup.ne.pre. Ratio quia in eis ẽ qua
litas ſuper alios que non reperitur in ſim
plicibus clericis. faciunt ad h̃ dicta Jo.an.
in.d.c.ſtatutum. qui inquit ꝙ nomine eccle
ſiarum parrochialium non veniũt eccleſie
parrochiales collegiate in materia ſtricta.
quia habent qualitatem collegij ſupra caſũ
ſed in materia non odioſa ſic. facit ſimiliter
quod notat idem Pa.in.c.1.de ꝯſti. qui di
cit ꝙ in materia fauorabili nomine eccleſie
veniunt monaſteria. ſecus i ſtricta materia.
quod nota quia facit ad multa.
Utrum appellatione monaſteriorum ve 1
niant eccleſie ſeculares: vel appellatõe mo
nacorum veniant clerici ſeculares. ℞. Pa.
in.d.c.1.de cõſti.ꝙ non. ſiue materia ſit lar
ga: ſiue ſtricta.16.q.1.placuit. facit quod no
tat Bar.in.l.1.ff.ad munici. qui dicit ꝙ no
mine ciuium veniũt cõtadini.l.qui ex vico.
ff.ad munici. ⁊ ñ ex ꝯtrario. facit.c.rodulfus
⁊.c.ſignificante. ⁊ quod ibi notaſ de reſcri.
Utrum appellatione populi veniant cle 2
rici. ℞. Pa.in.c.1.de vi.⁊ ho.cle.ꝙ i mate
rie odioſa nõ. nec contrario. facit.c.ſi ſen
tentia. de ſen.exco.li.6.cum glo. Et ſic li
mita tex. Inſti.de iu.na.gen.⁊ ci.1.§.plebs
autem. qui dicit ꝙ appellatione populi vni
uerſi ciues ſignificãtur cõnumeratis etiam
patricijs ⁊ ſenatoribus. vt itelligatur ꝺ hijs
qui ſũt eiuſdem profeſſionis. ſecus in alijs
vt probat dictus tex.in.c.ſi ſententia cum
ſua glo. In materia autem priuilegiatiua
poteſt dici ꝙ comprehendantur. facit.c.di
lecti cum ſua materia. de fo.compe. quod
notat Bar.in.d.l.1.⁊ quod ibi notatur i.d.
c.rodulfus. ⁊ quod notat Jo.an.in.c.Jo
hãnes. de cle.coniu. qui dicit ꝙ ſtatutuꝫ ex
communicãs certo caſu laicos non compre
hendit clericos etiam coniugatos. Et hoc
ſequitur Pa.i.c.1.de preben. Prefata In
tellige ſm ꝙ dico.ȷ̃.Lex.§.6.
3 Utrum diſpenſatio cum illegitimo vt poſ
ſit effici clericus debeat intelli vt poſſit pro
moueri ad minores ſolum. Glo.in.c.litte
ras de ſi.preſbi.tenet ꝙ ſic. cum ſit materia
odioſa. ⁊ Pa.in.c.ſi quiſq̃ de coha.cle.⁊
mu. dicit ꝙ permiſſio in genere mediocri
tatem reſpicit.l.vltima.C.co.de le.§.1.⁊.ff.
de le.1.l.legato generaliter. cum alijs con
cor.i glo.d.c.literas. Ex quo cõcluditur cũ
predictis ꝙ ſolum ad minores poterit pro
moueri. quia ordines minores ſunt medij
inter primam tonſuram ⁊ ſacros ordines.
Idem dicunt Ber.Goſre.⁊ Ho.ꝙ quan
do diſpenſatur cum aliquo vt ad beneficia
eccleſiaſtica promoueatur ꝙ ſolum itelligi
tur de beneficijs que nõ ſunt prelationes.
aut dignitates. Predicta tamẽ limita ſm ꝙ
dicam.ȷ̃.Diſpẽſatio.§.9.

Lericus.2. Quid debet habere. ℞. mul

ta vt ſũt virtutes. vt.40.di. per to
tum. ⁊ quecunq̃ alia que quilibet bonus
chriſtianus debet habere. ſed ſpecialiter a
liqua que ipſi debent habere inferamus. q̃
quidem ſũt.9.i ſumma.
1 Primo debet eſſe litteratus. pꝫ hoc.36.
di.37.⁊.38.per totum. ⁊.16.q.1.ſic viue.
2 Utrum oĩo illiteratus ſit ordinãdus. ℞.
Inno.i.c.cũ i ꝯctis. de elec.ꝙ ñ. parum tamẽ
ſciẽtes ſi ſpes ẽ ꝙ poſſint proficere promo
ueri pñt. al' ñ. niſi ſint mõachi q magis idi
gẽt cõtẽplatõe q̃ȝ ſcia. ⁊ facit qꝺ legitur.16.
q.1.legi. vbi dicit ſufficit monaco ſi ſit bõus
lꝫ ſit illiteratus
3 Sed q̃ ſciẽtia ẽ neceſſaria. ℞. Inno.vbi.ſ.
ꝙ ẽ requirẽda ſm dignitatem. locum ⁊ or
dinem ad quem aſſumitur. vt i.c.eccleſia ve
ſtra. de elec. Si enim aſſumitur ad epiſco
patum oꝫ habere ſciẽtiam noui ⁊ veteris
teſtamẽti: cum ſit iudex aĩarum ⁊ iuris: cum
ius dicere debeat.11.q.1.de perſõa. Preſbi
tero autem ſufficit ꝙ ſciat cãones cões: pẽi
tẽtiales ⁊ c. de quibus.38.di.que ipſis. Can
tor debꝫ ſcire cãtum. ⁊ ſic ꝺ oĩbus ordinibꝰ
quod ſatis colligitur ex hijs que eis dãtur i
ordiatõe.23.di.per totum. ⁊ ex poteſtate ⁊
officio quod habent exercere. De ſciẽtia ve
ro cõfeſſorũ. vide.ȷ̃.Cõfeſſio.4.§.3.
Utrum peccet qui ſuſcipit aliquam digni 4
tatem: vel aliud officiũ ad quod ñ habꝫ ſuf
ficiẽtem ſciẽtiam. ℞. Inno.vbi.ſ.ꝙ ſic.38.
di.omnes.18.q.2.ſi quis abbas. ꝺ eta. ⁊ q̃.
c.ſi. Sed aduerte ꝙ ẽ quedam ſciẽtia emi
nẽs que ſubtiles queſtiões diffinire nouit. ⁊
i promptu reſpõſiones habet. Mediocris
ſciẽtia ẽ q̃ ſcit aliquo modo examiare ne
gotia: q̃uis ad omnia neſciat reſpõdere. ⁊
i libris veritatem eorum que ſcire debꝫ. ſcit
querere: vel ſaltẽ circa ea dubitare ⁊ ꝯſule
re peritiores. ẽt ſi i promptu oĩa ñ hꝫ. ſufficiẽs
tñ ſcia ẽ q̃ ſufficit ad faciẽdum que ſibi imi
nẽt ex officio quod hẽt: hãc qui ñ habꝫ cre
do ꝙ peccet mortalr̃ acceptãdo officiũ. ar.
d.c.ſi. Et ſimilr̃ qui ei ſciẽter dat tale offiñ
niſi ex cauſa diſpẽſaretur. quia imperfectiõ
ſciẽtie ſupplet perfectio caritatis. de renũ.c
niſi cum pridem.§.pro defectu.

Lericus.3. debet eſſe ho ſpitalis.42.di.ꝑ

totum ñ cupidus ſeu auarus.47.
di.per totum.
Utrum clericus prebẽdatus teneaſ facẽ.4. 1
partes de redditibus eccl'ie ⁊ oblatiõibus
fidelium.ſ.epõ pauperibus: ipſi ſacerdoti
⁊ clericis ⁊ fabrice ſicut voluit antiqua iu
ra. vt i.c.Quatuor.⁊.c.cognouimus.⁊.c.
ſe.12.q.1. ℞. ſecũduꝫ ꝙ colligo ex Pa.in.c.
1.de ec.edi.ꝙ quo ad quartam epiſcopi ⁊
quartam fabrice ſtãdum eſt cõſuetudini. q̃
quidem valꝫ in prefatis iuribus derogare.
niſi quando fabrica remaneret derelicta.
quia tunc eſſet irrationabil' ⁊ non valeret.
⁊ ſic teneretur dare quartam. ar.d.c.cogno
uimus. ⁊ in dicto.c.1. Et hoc intellige quan
do redditus ſuperſũt detractis neceſſarijs.
Quo autem ad quartam debitam pauperi
bus non valet aliqua conſuetudo in con
trarium quin teneatur. Ego plus dico ꝙ
non ſolum quartam partem. Sed ⁊ om
nia que ſuperſunt eorum neceſſitatibus

tenetur paupibus errogare ſi fabrica non egeat repatōe: vel niſi vellet ↄuertere talia ad ãplíandũ cultũ dei in tali eccleſia: nulla extrema neceſſitate ĩ aliquo occurrẽte. Nã in iſtis duobus caſibus licite dĩſiſtit ab erro gatōe ĩ paupes. aľ non ſine mortali peccato ar. coꝝ que nō. in. c. dudum. el. 2. de elec. ⁊ in. c. cum ſecundũ. de ꝓben. facit. c. clericus q ⁊. c. duo. ⁊. c. vltimũ. 12. q. 1. ⁊. 10. q. 2. epus. Nã eis dr. 11. q. 2. auꝝ hꝫ eccĺia ⁊c. Tho. in quolibet. ⁊ ſa ſe. q. 185. dicit ꝙ ſi iſta bona ſunt deſtincta ⁊ aliqd ſibi retinet qđ dꝫ fa brice vel pauperibus vľ miſtris peccat mõ taliter. ⁊ tenet ad reſtitutōez. Si vero non ſunt diſtincta eius fidei ↄmittuntur. ⁊ ſi in modico deficiat qđ ñ obuiet bõe fidei erit veniale pctꝫ. In notabili vero exceſſu erit peccatũ mortale.

2 Utꝝ hñs bõa pſrimonialia licite poſſit ec cleſiaſticũ beneficiũ ſuſcipere. ℞. ſm Ri. in quolibeto. 3. q. 20. ꝙ ſi bõa pſrimonialia ſufficiũt ad neceſſitatẽ nẽ ſolum põt eccĺia ſticũ beneficiũ recipere ĩ tãtum ĩ quãtũ exi git neceſſitas ſtatus ⁊ pſone. Si vo tñ hꝫ ĩ pſrimonio q̃tũ requirit neceſſitas ſtatus nature ⁊ perſone. ⁊ in tñ ꝙ multa ẽt poſ ſet pauperibus errogare ſi vltra h̃ accipit eccĺiaſticũ bñficiũ: nõ ĩtẽdẽs eccleſie deſer uire. ſꝫ vt amicos poſſit ditare ⁊ magis ho norari ⁊ delicatius viuere. peccat mortali ter. Facit. c. clericos. 1. q. 2. ⁊. c. ſe. imo ĩ. d. c clericos. dicit Jo. ꝙ ẽt ſeruiẽdo eccleſie: ſi bõa eccleſie cõſumat. ⁊ ex cupiditate ſuuꝫ patrimoniũ reſeruat ꝙ mortaliter peccat. facit tex. in. c. qm̃ in ſi. 16. q. 1. ꝓ iſta opi. aľ ſeruiẽdo eccĺie: ſꝫ viuere de eccleſia ⁊ con ſeruare pſrimoniũ ſuis heredibus. ſm In no. in. c. epõs. de ꝓben. Si vero recipit vt be ne diſpenſet ſic nõ peccat ſm Ri. vbi. s. dũ modo ſit idoneus.

3 Utꝝ prelatus poſſit ſatiſfacere ꝓ debito ꝑ ſonali de fructibus eccĺie. ℞. dñs Anto. in c. olim nobis. de reſti. ſpo. ꝙ ſic. facit. c. ꝑ uenit. đ fideiuſ. Archi. ĩ. c. ſtatutũ. de reſcri. li. 6. tꝫ ↄtrã Pa. ĩ. d. c. oli. limitat Archi. di cere veꝝ ĩ debito ↄcto ꝓ delicto vel ꝓ pſri monio ſuo. Et ſic ſerua. Et de hoc vide. ſ. Immunitas. §. 51. cũ duobus. §. ſe.

4 Utꝝ clericus ꝓbẽdatus ↄuertẽs reddĩtus bñficiȷ̃ in vſus inhoneſtos tenea**t** reſtituer. ℞. Pa. ĩ. d. c. cum ſm. de prebẽ. ꝙ ſic eccle ſie ſi habet de patrimõio vel aliũde. 11. q. 4. c. 1. ⁊. 2. qꝛ de altari dꝫ viuere ñ luxuriari Et accipiatur luxuria pro omni luxu. ſeu il licita ↄcupiſcentia. 43. di. ĩ pñ. ⁊ Math. in Cle. qm̃. de vi. ⁊ ho. cle. dicit ꝙ talis ↄtrat rem inuito dño. qꝛ qcqd habẽt clerici ſũt bo na paupeꝝ. 12. q. 2. auꝝ. ⁊. 16. q. 1. c. ſi. Et q̃nũ ſit coꝝ pctm mortale pꝫ in. c. ⁊ ſi illi. 12. q. 2. Et iõ recipientes ẽt tenẽt ad reſtitutōez: niſi in caſu ↄceſſo. 14. q. 6. ſi res. Et hoc verum quo ad forũ conſcie: nec ſufficit ꝙ reſtituãt de fructibus beneficiȷ̃ ſm Ho. niſi quaten⁹ ſubtraherent ſibi neceſſaria.

Lericus 4. dꝫ eſſe habi tu honeſtus. 41. di. ꝑ totum. ⁊ in. c. clerici officia. đ vi. ⁊ ho. cle. vbi dicitur ꝙ coronaꝫ ⁊ tonſu rã habeant ↄgruentem: indumenta clauſa deſuper deferant: nimia breuitate vel longi tudine non notanda: pãnis viridibus ⁊ ru beis non vtantur non ſubtularibus conſuti cijs frenis ſellis pectoralibus đ auratis: aut aliam ſuꝑfluitatem hñtes fibulas nec corri geas aureum vel argenteũ ornatuꝫ hñtes: nec anulos niſi quibus cõpetit ex officio. Quod quidem capitulum qꝛ non loquitur ĩ oĩbus preceptiue. ſm Inno. ibidẽ. lꝫ Pe. dicat ꝙ ſic. Tu tñ dic melius ſecundũ Pa. ibidem ꝙ aliqua ſunt de precepto: aliqua ñ propterea inferam dubia ad ea q̃ de neceſſi tate ſunt ſcienda.

1 Utꝝ clericus teneat̃ deferre tonſuraꝫ. ℞. ꝙ ſi ẽ in minoribus ⁊ non hꝫ beneficiũ: nõ tenetur. ar. c. Johãnes. de cle. coniu. ⁊ in. c. vnico eo. ti. li. 6. ⁊ glo. in. c. ſi. 50. di. Si vo eſt in ſacris vel beneficiat⁹ tenet̃ de precep to. facit. d. c. Johannes. ⁊ qđ ibi nõ. ⁊ in. c. vnico. de big. li. 6. Et limita dictũ Pa. ĩ. c. ſi quis. de vi. ⁊ ho. cle. vbi dicit indiſtincte ꝙ peccat mortaliter.

2 Qualis habitus ꝓhibet̃ clericis. ℞. tex. ĩ Cle. quoniam. de vi. ⁊ ho. cle. ꝙ veſtis ver gata vľ partita. ĩ. diuerſi coloris ⁊ epitogiũ ſeu tobardum ſodratum vſqꝫ ad oraꝫ. ⁊ ita breue ꝙ veſtis inferior videatur notabilit̃. Epitogium ſeu tobardum eſt veſtis ſupior ⁊ talia portantes quicũqꝫ ſint clerici etiam habentes primã tonſuram ſolum: peccant mortaliter: ſi tales in minoribus conſtituti habent beneficiuꝫ: aut ſi non habent prefa tas veſtes portant cum tonſura clericali. aľ non. Et ꝙ peccent mortaliter probat Ste phanus propter verbum ſanctim⁹ allega tum. 18. di. §. 1. ⁊. 1. q. 7. ſi quis omnem. Et h̃ verum niſi cauſa rationabilis ſubſit. vt ĩ. d. c. ⁊ quando publice. Secus ſi in domo. Et dicitur publice portare dum multitudini hoc patet ſicut dicitur publicus aleator: vel vſurarius vel maledicus. de exceſ. prela. inter de male. c. 2. ⁊ de excep. exceptionem 34. di. vidua. In domo võ dicit̃ fieri ſecre te qꝛ domus rẽ ſecretam importat non pu blicã. 6. q. 1. ex merito. ⁊ ñ ſolũ peccat mor taliter. verũ ẽt ſi ẽ beneficiatus ẽ ſuſpenſus per ſex menſes a ꝑceptione fructuũ benefi cioꝝ ſuorum. Si non ẽ beneficiatus. ⁊ eſt in ſacris cura ſacerdotum per idẽ ipſo eſt ĩ habilis ad bñficium obtinendum. Idẽ de alijs clericis talẽ veſtem ⁊ tonſuram ſimul publice deferentibus. Sacerdotes võ ⁊ re ligioſi ac habentes dignitatẽ perſonatum: ſeu bñficium cui cura aiarum iminet ꝑ an num ſũt ſuſpẽſi a perceptiõe fructuuꝫ ſuoꝝ bñficiorum ſi hñt beneficia. Si nõ habent per idem tempus ſũt ĩhabiles ad obtinẽdũ beneficium. Et iſtis. ſ. ſacerdotibus vel reli gioſis: aut dignitatem ſeu beneficium cum cura habentibus prohibetur ñ ſolum pre dicta veſtis ſed ẽt ĩfula: ſeu pilleum lineum ĩ capite publice portare. Sub eiſdẽ penis ⁊ precepto precipitur ꝙ hñtes adminiſtratiõ nem ĩfra mẽſem predictum epitogium dẽt pauperibus. Religioſi vero qui ñ hñt ad miniſtratiõem ĩfra mẽſem ſuis ſuperioribus aſſignẽt ĩ pios vſus cõuertẽdum. Et lꝫ ĩfula ſit veſtis põpoſa ad collũ perforata circũ quaqꝫ tamẽ hic accipitur ꝓ birreto qđ po nitur ſub capucio ad cuſtodiendum ſudorem ſꝫ Matheum ĩ. d. Cle. lꝫ tamẽ portare de noc te vel latẽt ſub capucio ſm Zen. ⁊ Lau.

3 Quid ſi epitogium ſeu tobardum ſit bre ue ſolum: ſed nõ ſodratum an ſit locus pe ne prefate. Mathe⁹ tꝫ ꝙ ſic. Zen. ꝙ ñ. Ego dico ꝙ quo ad pẽam dicit verum Zen. ſed quo ad culpã ligãtur per idẽtitatẽ rõis. ar. ff. de adul. l. ſi poſtulauerit. §. ratio. facit. 23. di. c. ñ liceat. el. 2. vbi vult canõ ꝙ veſtẽ tala rem habeãt clerici ⁊: clarius. 21. q. 4. c. nul lus cum tribus ca. ſe.

4 Utruꝫ clericus vtẽs viridis aut rubeis ve ſtibus peccet mortaliter. ℞. ſm Inno. ĩ. d. c clerici officia. ꝙ ñ. tamẽ malefacit. quia ĩ. c clerici. 23. di. dicitur ꝙ veſtimẽta ⁊ calciamẽ ta q̃ religionem nõ decent: eis non licent. Sed Pa. ibidem tꝫ ꝙ peccet mortaliter ꝑ d. Cle. quoniam que ſub precepto ampliat etiam ad caligas. precipiẽs. ne caligis ſca cbatis: viridib⁹ aut rubeis vtãtur publice. Car. vero ĩ. d. Cle. quoniam: tꝫ ꝙ caliga ru bea vel viridis ñ prohibet̃ niſi ſit ſcacbata ⁊ ꝙ ñ valet argumẽtum qꝛ omnes veſtes li cẽt clericis cuiuſcũqꝫ coloris: niſi ſint expꝛ ſe prohibite. Sed cõtra ipꝫ Car. ẽ expꝛſſius tex. ĩ. c. null⁹. 21. q. 4. vbi dr̃ ſolis vtantur veſti bus que conceſſe ſunt clericis ergo niſi ſint conceſſe intelliguntur prohibite. pꝫ ẽt in. c epi. ⁊ duobus. c. ſe. ea cã. ⁊. q. Et io tene ꝙ eſt mortale. ar. dicto ꝑ. c. 21. q. 4. Idem dic đ quacũqꝫ veſte irreligioſa reſpectu forme: purpurea vel cindata veſte nõ ẽ eis ꝓhibi tum vti ſm glo. ĩ. §. 1. 21. q. 4. nec ẽt precioſa dũmõ ſit ſm conſuetudinẽ coꝝ inter quos viuũt ne vileſcant. ar. c. epi. 80. di.

5 Utrum clericus nutriens comam vľ bar bam peccet mortaliter. ℞. ꝙ ſic. qꝛ põt ex cõicari. c. ſi quis. de vi. ⁊ ho. cle. 23. di. c. ſi quis. Et hoc qñ facit ſine rationabili cã ſm glo. in. d. c. ſi quis. ex rõnabili cã licet. facit ca. pe. eo. titulo.

Lericus. 5. debet ſeruare caſtitatem. vt in c. vt clericorum. de vi. ⁊ ho. cle. ⁊ nõ ſolum vere: ſed ẽt apparenter propte rea nõ debẽt cohitare cum mulieribus de coha. cle. ⁊ muli. per totum.

1 Utrum clericus in minoribus poſſit con trahere ſine peccato mortali. ℞. ꝙ ſic ſi nõ hꝫ beneficiũ. Si vero hꝫ peccat mortaliter retinẽdo beneficiũ. Faciunt ad hec q̃ notãt in glo. c. ſi. 50. di. ⁊ quod notatur in. c. tue. đ apoſta. ⁊ in. c. iohãnes. đ cle. coniu. qꝛ cum beneficium perdat ipſo iure poſtq̃ ↄxit. vt tenet glo. ⁊ doc. in. c. 1. de cle. coniu. Et etiã ſi anteq̃ vxor agnoſcatur intraret monaſte rium nõ propter hoc recuperaret niſi ei de nouo concederet. qꝛ ius ſemel extinctũ nõ reuiuiſcit lꝫ ceſſet cã extinctionis. 7. q. 1. q̃ periculoſum. de cõſe. di. 4. queris. ⁊ cõiter tenẽt doc. Similiter etiam ſi matrimoniuꝫ non tenuit: puta. quia erat conſanguinea vľ affinis priuatur nihilominus ipſo facto ſe cundum Pa. in. d. c. 1. q̃uis alij teneant cõ tra. Ideo retinendo beneficium iniqꝫ facit ⁊ cum peccato mortali cum nullo iure ipꝫ habeat. ſed ſit intruſus.

2 Utrum clericus peccet mortaliter cohabi tando cum mulieribus. ℞. ꝙ ſic ſi habitat cum quacunqꝫ de qua poſſit eſſe rationabi lis ſuſpitio etiam ſi ſit cõſanguinea ſiue af finis. facit. ĩ. c. de co. cle. ⁊ mu. ⁊. c. iterdixit 32. di. Multomagis peccat mortaliter ſi ta les maſculos tenet de quibus rationabili ter poſſit ſuſpicari argumentum a minori. Cum alijs de quibus nulla poteſt eſſe ſuſpi tio licite cohabitat. ſiue conſanguinee ſint ſiue non. De concubinarijs vide ĩfra. Con cubinatus. §. 1.

3 Sed que ſunt de quibus ſuſpicio nõ oritur

ꝙ mater ſoror ⁊ amita.ſ.ſoror pris ⁊ mat tera.ſ. ſoror: niſi s.32.di.interdixit.81.di.cū oībus q2 ſedus nāle non pmittit aliqd ſeui cris cū iſtis ſuſpicari.c.a nobis.de coha. cle. ⁊ mu. ⁊.c.cū in iuuentute.de preſump. Et idem dic de f lia ⁊ huiuſmodi. Silr de multū antiqs.vt i.c.ſcias.81.di. ⁊ in.d.c.in terdixit in fi. Et idē dico cū oībus qbus añ ordinatōem ſine ſuſpitōe poterat cohabita re vt vxores fratꝝ ⁊ de familia ⁊ huiuſmo dī.vt in.c.cum oībus.81.di.

4 Utrum acceſſus ad domos quarumcun ꝙ mulierum ſuſpectarum ſit clericis prohi bitus.℞.ꝙ ſic.ſicut ⁊ cohabitatio.81.di. clericus cum duobus.c.ſe.

5 Utrum frequentatio monaſteriorum mo nialium clericis prohibeatur.℞.ꝙ ſic.niſi ex manifeſta ⁊ rationabili cauſa.vt i.c.mo naſteria.de vi. ⁊ ho.cle. Et vt dicit glo.fre quentare eſt vltra vnam vicem ire.25.q.2. ita nos.

Lericus 6.debet laudes dbitas exſolue re.91.di.clericus vicium. ⁊.c.ſi. ⁊ 92.di.c.ſi. Quomodo autem teneatur ⁊ qñ ⁊ qm ad officium dicenduz.vide.ſ. Hora canonica.per totum.

Lericus 7.debet in ſuis beneficijs reſi dentiā debitam exhibere.c.quia non nulli.de cle.non re.

1 Utrum clericus poſſit deſeruire ꝑ alium i ſuo beneficio potens ipſe per ſe ſeruire.℞. Pa.in.d.c.q2 nō nulli ꝙ non de iure.tex. eſt in.l.nullus qui nexu.C.de decurio.ſiue beneficium ſit ſimplex. ſiue curatum.ſed de conſuetudine ſic in beneficijs ſimplicibus. In beneficijs aūt curatis non valet conſue tudo niſi eſſet rationabilis.vt puta q2 bene ficium tenue ⁊ huiuſmodi. quia tunc vale ret conſuetudo.facit.c.licet.de elec.li.6. Ego autem idem teneo etiam in beneficio ſimplici ꝙ niſi conſuetudo ſit ex legitima ⁊ rationabili cauſa non valet quia eſſ3 dā noſa eccleſie. Similiter non valet diſpen ſatio niſi fiat ex rationabili cauſa. quia eſt diſſipatio non diſpenſatio. facit quod nōt Inno.in.c.ex tue.de cleri.non re. Et hoc propter multa mala que eccleſijs veniunt ⁊ pauperibus xp̄i ex non reſidentia. quia tales deſeruientes cum vix poſſint viuere querunt que ſua ſunt non xp̄i. ⁊ tales prin cipales comedunt que vel in reparationez eccleſie vel pauperibus dare deberent. Et ideo dic ſecundum tex.c.quia nō nulli.de cle.ñ re.ꝙ debet reſidere in propria pſona ⁊ curā illius ꝑ ſe exercere ſʒ ordinē ſuū in tellige.vt ex̄ de ſi.pſbi.c.ꝓpoſuit. Uld.tñ rʒ ꝙ in ꝯſcia ſi ꝓuidet ſuis ipenſis ꝙ eccleſia decent ⁊ populus bñ regat. ⁊ ipſe honeſte viuit ⁊ bonū exēplū ſubditis pbet ⁊ aliqñ ꝑ ſe exercet offm̄ ⁊ videt qūo conſtituti offi ciant ꝙ excuſat a peccato. Sed ego nō cre do niſi qñ ꝓ neceſſaria cā vel vtili ſtat abſñs l.de pollicitationibus.ff.de polli. ⁊.l.ſi ab ſente.ff.de lega.

In quib⁹ caſib⁹ abſñs hēmr ꝓ reſidente. 2
℞.ꝙ i tribus. Primus ſi eſt in ſeruitio pa pe.de cle.nō re.c.cū dilectus. Secūdus ſi ē in ſeruitio epi ſui.de cle.nō re.ad audiaz. ⁊.c.d cetero. Sʒ h ñ credo vā i his q cum papa ⁊ epo morant nō pp eoꝝ ſeruitia ex hibenda ſed pp ambitiōem vt obtineāt be neficia. Tertius pp cām licitam ſm moduz de quo in ſe.§.pꝰ. In iſtis caſibus abſñs hēt ꝓ pñte i oībus.niſi quo ad quotidianas di ſtributōes q ñ ſolēt talibus dari.

Utꝝ aliqñ poſſit ſe abſētare a bñficio cle 3
ricus.℞.ꝙ ñ.niſi duo ꝯcurrāt ſil.vʒ cā ho neſta ⁊ rōnabilis ⁊ licētia ſui plati.vt in.c. relatū.d cle.ñ re. Dicit tñ Inno.i.c.ex pte co.ij.ꝙ poſſet ex ꝯſuetudine induci vt ſine licētia ex cā rōnabili ſe abſētet Pa.aūt i.d c.relatū.dicē ꝙ ſi neceſſitas occurrēt q ñ pa teret dilatōez vt poſſet adire prelatū ꝓ licē tia tūc ſine licētia poſſet.l.i.i pri.ff.d exerci. ac. ⁊.l.tuto: q reptoriū i prin.ff.d admi.tu. Quod dictū ſm Io.an.in.d.c.relatū.limi to qñ ibreui ē reuerſur⁹.ar.l.3.ff.de diuor.

Utꝝ clericus teneat reſtituere fructus qs 4
in abſñtia percepit ex bñficio ſuo.℞.ꝙ ſi ſb eſt lžia cā ñ tenet.ſed ſi lžia cā ñ ſubeſt.credo ꝙ teneatur reſtituere.q2 fructus beneficio rum dātur i ſtipēdium.vt dixi.ſ.ſ.§.i. Sed aduerte ꝙ quando clericus tenetur reſtitue re i quocūqꝫ caſu itelligitur ſi hʒ alia bona q ñ ſint de eccleſia. Si uero nihil habet ni ſi de eccleſia.tunc credo non teneat. Naz cum ſint de eccleſia reſtituere non habet. Et credo etiam ꝙ ñ debeat ſibi ſubtrahere neceſſaria vite ne recipiat ab eccleſia ꝓ fa cienda tali reſtitutione.ar.eorum que notā tur in.c.cum ſuper.de cauſa poſ. ⁊ propꝛie. vbi notat Johan.de ligna.ꝙ nudus etiam poſſeſſor non tenetur de conſumptis ſicut alij nudi poſſeſſores. Quod limitat Pa. ibidem quando.conſumpſit bono modo ſicut debet facere ſicut alius clericus. Peccat tamen mortaliter recipiendo tales fructus tanqꝫ ex beneficio ſuo vt patet in.c. quia nō nulli de cle.non re. Secus ſi recipe ret tanqꝫ alius pauper ex neceſſitate quia ñ credo peccaret mortaliter: neqꝫ venialiter i recipiendo.ſed bene in non reſidēdo ſecū dum quod tenetur.vel in tenēdo beneficiū iniuſte.

5 Utrum recipiens eccleſiam parrochialē nō intendens promoueri infra annum ad ſacerdotiuz.ſed vt habeat fructus vnius an ni teneatur ad reſtitutōem.℞.ꝙ ſic:niſi nui tam voluntate promotus fuerit vt in.c.cōmiſſa tibi.de elec.li.6. Et ſi non reſtituet tenetur il le qui ſcienter tali cauſa dedit vt ibidem. Et peccauerunt mortaliter iſte dādo indigno ille acceptādo indigne.ar.eorum que notā tur in.c.nihil.de elec.vacabit tamē dicta ec cleſia ſtatim poſt ānuz ſi promotus in ſacer dotem nō fuerit.c.licet.de elec.li.6. Et inci pit ānus a pacifica poſſeſſione vel quando per eum ſtetit quin haberet. Intellige niſi iuſto impedimēto ſit impeditus ordiari: nec poterit ea vice iterato ei ꝯferri.d.c.cōmiſſa Non vacat tamē dicta eccleſia ſtatim quan do venit ad talem ꝯdictionem ꝙ amplius illo āno promoueri ñ poteſt.ſed ſolū elap ſo anno vt i. d.c.cōmiſſa.poteſt epiſcop⁹ in ſiſtēti ſtudio diſpēſare ꝙ nō teneatur infra ānum promoueri niſi ad ſubdiaconatū ad quem ſi nō fuerit promotus priuatus erit. Ad ſacerdotium vero vſqꝫ ad ſeptēnium. ita ꝙ elapſo ſeptennio ifra ānum efficiatur ſacerdos. Alioquin incurrit dictam penaz c.cum ex eo.de elec.li.6. Interim prouidea tur eccleſie de vicario.

6 Utrum clericus qui recipit beneficium: nō vt ibi ſeruiat ſed donec habere poſſit pi guius peccet.℞. Pa.in capitulo ad audiē tiam de clericis nō reſidenti.ꝙ ſic.quia nō iuſte eſt promotus habēs talem animū.nō tamē tenetur reſignare.ſed ſufficit penitere de iniqua voluntate.

7 Utrum clericus ifirmus licite debeat ha bere fructus prebēde vel diſtributōes quo tidianas.℞. Pa.in.d.c.ad audientiā.doc. dicunt ⁊ bene ꝙ ſi ifirmitas eſt que ipediat eum reſidere vel itereſſe diuinis.ſic ſine du bio debet habere. Si vero infirmitas non preſtat cām ñ reſidentie vel abſñtie diuinis puta.q2 alias nō intereſſʒ vel nō reſideret ñ dʒ habere q2 caſus ſuperueniēs recipit in terpretationem ſecundum ſtatum precedē tem.vt in.c.maiores quaſi in fi.de bap.

8 Utrum clerici qui perſonaliter ñ interſūt officijs poſſint percipere diſtributōes quo tidianas.℞.ꝙ nō exceptis illis quos infir mitas ſeu iuſta ⁊ ratiōabil' corporis neceſ ſitas: aut euidens eccleſie vtilitas itereſſe ñ permittit: ⁊ ſi recipiunt tenētur ad reſtitutio nem.vt in.c.vnico.de cle.nō re.li.6.nec va let cōſuetudo aut ſtatutum in cōtrarium nec remiſſio aliorum canonicorum qñ eis ñ ac creſcunt.alias ſic vt ibi notatur.

Utruʒ ille qui nō reſidet poſſit priuari be 9
neficio.℞.ſm Inno.in.c.ex tue.de cle.non reſi.ꝙ ſi eſt abſñs ex cā ꝓbabili ⁊ neceſſaria vel ꝓbabili tm̄.puta.ſtudiorum.vel cū epo ⁊ huiuſmodi tūc ñ pōt priuari: niſi citetur primo vbicūqꝫ fuerit.limitat tñ ꝙ quando haberet certum tp̄s ad redeūdum ex quali tate negocij vel alias. ⁊ nō veniret.ex tunc alteri licite daretur.nec eſt neceſſaria citatō nec expectatio ſex mēſium de quibus in.d. c.ex tue. ⁊.7.q.1.primum. Alij dicūt ꝙ req uiritur citatio ad domuz ⁊ expectatio ſex mē ſium ⁊ mihi magis placet. Non eni debuit ei obeſſe quod bonum inicū habuit abſñtie Tenetur tamē talis ſemper notificare eccle ſie vbi moratur.cum ex cauſa ratōabili poſ ſit ſemper reuocari pro neceſſitate eccleſie qd ſi nō fecerit latitare preſumitur. Si vero abſens eſt nō ex cauſa legitima: ſi hoc ē cer tum poteſt priuari: alias dbet citari: ⁊ poſt ſex mēſes dari alteri. Et nota ꝙ habēs offi cium in eccleſia ſemper debet apparere nec ad eum eſt mittēda citatio poſt expectatio nem ſex menſium.quia edictum emiſſum ē ſm Inno.ibidem. Et ideo poterit eius be neficium alteri aſſignari.

Utruʒ clericus poſſit peregrinari.℞. In 10
no.i.d.c.vnico.de peregri.ꝙ ñ ſine auctori tate ſuperioris.de cōſe.di.5.nō oportet.nec etiam epo.d voto.c.magne. Ex cauſa tamē proſequēde appellatiōis ſiue pro euitanda oppreſſione poteſt ire ad papam vel ad ali um ſuperiorem inuito epiſcopo: vel prela to ſuo.2.q.6.omnis oppreſſus. ⁊ tribus.c. ſe. Idez notat glo.i.c.vt debitus.d ap. Cre do tamē ꝙ ſemper debet ad minus de hōc ſtate petere licentiam.ar.c.licet.de regula. Sine neceſſaria autem cauſa: ſʒ pro aliqua vtilitate tantum ñ licet ad papam accedere ſine auctoritate ſui prelati vl' pape. i aūt.de ſan.epi.§.interdicimus: nec debet admitti i aliena dioceſi ad celebrādum niſi habeat licētiam ſui epiſcopi vt notat Pa.i.c.frater nitati de cle.non re.

c Lericus .8.debet eſſe ſi ne crimine.25. di.per totum. Et crimen hic acci pio pro omni peccato mortali.

licet ſtricte accipiatur pro peccato quod accuſatione ⁊ depoſitione eſt dignum. §. nūc autem in ſi. 25. di.

1 Utrū clericus ſp peccet mortaliter exercē do ſuum officium in mortali. ℞. ſm Tho. i 4. di. 14. ꝙ ſic qñcunqꝫ talis exhibet ſe i aliquo vt miniſter eccleſie ⁊ totiens quotiēs huiuſmodi actum exercet. Unde qñ tangit res ſacras quaſi ſuo vtēs officio mortaliter peccat. Facit. c. ſi. de tempo. or. facit. c. quotidie de conſe. di. 2. ⁊. c. de homine de cele. miſ. Secus ſi exequeretur in aliquo caſu in quo etiam laicis exequi liceret ſicut baptizare in articulo neceſſitatis. ſecundum ꝙ dixi ſupra. Baptiſmus. 5. §. ii. vł ſi colligeret corpus xpi proiectum in terra.

2 Utrum ſit abſtinēdum a clericis in crimine iacentibus quo ad diuina ⁊ receptioneꝫ ſacramentorum. ℞. ſecundum Pa. in. c. veſtra de coha. cle. ⁊ mu. diſtinguendum. aut ſūt preciſi a canone vel a iudice. Si a canone. tunc ſubdiſtiguo. aut factum eſt occultū. Et ſic ſentiunt doc. hic ꝙ a ſacramentis neceſſarijs non ſit abſtinendum: ſed voluntarijs. ſic. Ego credo etiam a neceſſarijs debet abſtinere quādo ab alio poſſet habere niſi quando ipſe paratus eſt dare. quia quādo ipſe ñ eſt paratus dare. ſi ab alio poſſuꝫ habere ñ debeo eum inducere ad miniſtrādum ſacramenta etiam neceſſaria. Si vero paratus eſt miniſtrare poſſum etiam voluntaria ab eo recipere ſicut dicimus de vſurario. ꝟ. vſura. 2. §. 2. Et ſic intellige. c. ſi tātum ⁊. c. placuit. 6. q. 2. cum ibi notatis. Aut factum eſt notorium. ⁊ ſic nullo modo licet recipere aliqua ſacramēta a talibus. excepto baptiſmo. De quo dic vt ſupra baptiſmus 5. §. i ⁊. §. i2. Aut ſunt preciſi a iudice. Et ſic nullo modo licet recipere ſacramenta ab eis vel audiꝫ diuina. quia nullo modo poſſunt dici tollerati ex quo per ſententiaꝫ ſūt condemnati. vt in. d. c. veſtra. ⁊. 9. q. 1. c. i. ⁊ 2. ⁊ nōt Inno. in. c. qualiter ⁊ quando el' ſo de accu. Si vero preciſio non ſit facta neqꝫ ab homine neqꝫ a canone. tenent doc. in. d. c. veſtra ꝙ non pecco ſi non abſtineo a ſacramentis etiam voluntarijs. quia non ſūt ſuſpenſi quo ad nos. c. ſi. de co. cle. ⁊ mu. Ego verū credo quando parati ſunt dare. alias non niſi in ſacramentis neceſſarijs. vt dixi. quia cum peccent mortaliter ſacramenta adminiſtrando. c. ſi. de tem. or. non debeo eos inducere ſine neceſſitate. In neceſſarijs autem ſacramētis quando ab alio non poſſum ea habere licet quia ego facio ad quod teneor. licet ille nō. ⁊ ideo ſibi imputatur. Facit glo. in. c. nō eſt de ſpon. Nec obſtat glo. in. §. verum. 33. di. quia loquitur quādo poſſum habere alium. Non tamen debet eſſe aliquis nimis ſcrupuloſus. quia poteſt preſumere ꝙ ſaltem habeat attritionem quādo ea adminiſtrat. Hodie tamen cōtra iura predicta quo ad preciſos a canone vel a iudice eſt facta diſpenſatio per cōcilium cōſtantienſe ꝯfirmata per baſilienſe de quo īfra excomunicatio. 8. §. 3. Et ideo eam ſerua.

Quis dicatur tolleratus ab eccleſia. ℞. Pa. vbi. ſ. ꝙ ille qui ñ fuit ꝯdemnatus nec confeſſus. nec hꝫ operis euidentiam. 3

Utrum omne peccatum notorium īducat ſuſpēſionem: ſeu ſuſpēſionem a canōe ne exerceat officium ſuum. ℞. ſecūdum. d. Anto. i. d. c. veſtra ꝙ ſic. Nec obſtat. d. c. quod loquitur ſolum de fornicatōe ex quo Pa. ibidē eſt cōtra dictum. do. Anto. Sed ego teneo veriſſimum dictum do. Anto. quia cōſtitutio penalis etiam quo ad penam extēditur ad caſum ſimileꝫ ex idemptitate rōnis ſi ratio in ea conſtitutōe eſt expreſſa. vt in. l. his ſolis. C. de reuo. dona. Ad hoc tex. optim' in. l. 2. i. §. quid ſi curatores. ⁊. §. quid ſi deceſſerint. ff. ad tertul. ⁊. l. palam i. §. ſenatus ff. de ri. nup. Nec pōt dici ꝙ ſit interpretatō extenſiua. q2 eſt potius intenſiua. ſeu intellectiua. q2 lex nō eſt aliud ꝙ̄ ipſa ratio legis. vt ꝓbatur in. l. nō dubium. C. de legi. Et qđ lex penalis extēdatur ſi in ea eſt ſcripta rō naturalis vel ciuilis tenet Bal. poſt Bar. ⁊ ē bonus tex. in. c. i. in. §. porro i ti. que fuit prima cā anni. bene. Et cuꝫ. d. c. veſtra. per ratōem notorietatis peccati ꝯcludat notoriū cōcubinarium ſuſpēſum: ergo ideꝫ erit in omni mortali peccato notorio. Uide qđ dicam. ꝟ. lex. §. 6. ⁊ pena. §. 5. 4

Utrum clericus teneatur reſtituere fruct' quos percipit de beneficio exiſtens in peccato mortali. ℞. ꝙ ſi peccatum eſt notorium. ego habeo pro indubitato ꝙ tenetur reſtituere quia cum ſit ſuſpenſus vt dictum eſt in precedenti. §. perinde eſt ac ſi non reſideret. quia nullum ⁊ inutile. Idem eſt. c. inter corporalia. de tranſlatio. prela. Sicut non rite ⁊ non fieri paria iudicantur in. c. veniens de preſbi. non bap. Facit quod notat Bar. in. l. i. ff. quod cuiuſqꝫ vniuer. vbi per illum tex. concludit ꝙ procurator qui non fecit fidem de mandato perinde eſt ac ſi non comparuiſſet. ⁊ dominus tanꝙ̄ contumax debet puniri. Nam non excipere, ⁊ excipere ſed non ꝓbare idem eſt. c. cuꝫ ſup de conceſ. preb. ⁊ non eſſe ⁊ eſſe ⁊ non apparere paria ſunt quo ad iuris effectum. l. duo ſunt titij. ff. de teſta. tu. Et idō tenetur ſicut dixi de non reſcindente. Clericus. 7. §. 4. De occulto vero peccatōe credo ꝙ non tenetur ꝙ̄uis tutius eſſet reſtituere. q2 ⁊ ſi inutiliter ſeruiat quo ad ſe non tamen quo ad alios: aut quo ad eccleſiaꝫ.

Clericus. 9. debet a qbuſdā actibus ſecularibus eē remotus. c. ſi. đ vi. ⁊ ho. cle. ne cle. uel mona. per totum. Et qui ſint iſti actus per dubia inferam.

1 Utrum clericus poſſit negociari. ℞. ꝙ non negocia ſecularia. c. i. ne cle. vel mo. ⁊. c. ſi. de vi. ⁊ ho. cleri. Sed nō ſm Pa. in ℞ica. ne cle. vel mo. ꝙ negociū ſeculare dicitur duplex. Primo large vt ꝯprehendat quicquid puenit ex carnali ꝯcupiſcentia nō ſubiecta freno rationis. Et hoc innuit tex. in. d. c. i. i prin. vñ dicitur negociū ſeculare. quia per illud viuitur oīo ſeculariter. ſ. ſecundū ſeculum ⁊ carnem. ⁊ non ſm deum ⁊ ſpiritū. Et hoc ꝓhibet ēt laicis magis tamen clericis. vt in. d. c. i. Secundo negocium ſeculare dicitur magis ſtricte vt comprehendat negocium ptinens ad rem publicā mūdanam ⁊ ſeculares hoīes. Qđ quidem lꝫ ſit pmiſſum laicis. tñ clericis non licet. Uñ in. l. placet. C. de epiſ. ⁊ cle. dic tex. ꝙ clerici nihil cōe habent cum publicis actibus: vel ad curiam pertinentibus cuius corpori non ſunt annexi. per quem tex. patet ꝙ clerici nullum officium poſſant habere in re publica. vt ꝓbat i. d. c. i. in ſi. facit. c. reprehenſibile. 23. q. 8. nec ſunt de vniuerſitate ſeculari. vt nō. i. c. dilecta. de exceſ. pla. Et ſic ꝯcludo ꝙ clerici non debent attendere. nec habere curam de mūdanis: niſi quatenus ſunt neceſſaria ad ſuſtentatiōem corporis. ar. i. q. 3. ſi quis obiecerit. vel in cāu pietatꝭ. vt. ꝟ. Tutella. §. i. ⁊. ſ. Aduocat'. §. 5. cū ſe.

2 Utrū clericus poſſit p artificium qrere ſibi neceſſaria ad victum. ℞. ſm Pa. in. c. clerici officia. de vi. ⁊ ho. cle. ꝙ ſic ex honeſto artificio. facit. c. i. đ cele. miſ. ⁊ 91. di. p totū. Et hoc veruꝫ ſm glo. 91. di. in ſūma: dūmō pp hoc non ſe ſubtrahat a diuinis officijs. Nec. ob. d. c. i. ne cle. vel mo. ⁊. 88. di. p totum. vbi ꝓhibet omnis negociatio clericis q2 vt dicit glo. in. c. canonum. 14. q. 4. emē cartam pro libro conſcribendo. vel corium pro ſotulari faciendo. ⁊ huiuſmodi. vt ſic lucret' aliqđ p victu non eſt negociatio ſed artificium. ⁊ idō non ꝓhibetur clericis: ⁊ in iuribus ſallegatis. vbi ꝓhibet negociatio intelligitur qñ clerici aliquid emunt vt immutatum carius vendant. q2 hec ē ꝓprie negociatio. vt ibidē pꝫ. ⁊. 88. di. c. eiciens. Sec' ſi preter ꝓpoſitum bladū qđ emerunt ſup eſſet venderent carius ⁊ huiuſmodi. quia liceret ſecundum Ho.

Que pena clerici negociatoris. ℞. ꝙ vltra mortale peccatum ſi tertio monitus non deſtiterit perdit priuilegium clericale. vt in c. ſi. de vi. ⁊ ho. cle. Et ꝙ̄uis doc. ſint varij in opi. ego ſaluo meliori iudicio ſic intelligo. vt clericus in minoribus ſiue ſit cōiugatus ſiue nō ꝙ nō peccat mortaliter negociādo. dummodo tale negocium non ſit prohibitum etiam laicis. ſed ſi non eſt coniugatus pōt compelli per priuationē priuilegij clericalis nō quidē illius ſi qs ſuadente. 17. q. 4. ſed priuilegij quo nō pñt vexari exactionibus in pſona vel in bonis ꝓprijs. vt. l. 2. C. de epi. ⁊ cle. Coniugati vero nō. q2 pdunt ipſo facto p ꝯctū mrimonij. vt in. c. vno. de cle. ꝯiu. li. 6. ⁊ in. c. iohānes. eo. ti. Alij vero q ſunt in ſacris aut religioſi peccant mortaliter. c. ſm ne cle. vel mo. Et ſimiliter pñt cōpelli priuatione priuilegij clericalis: ſicut dixi de exiſtentibus in minoribus. Et ꝙ non pdant tā iſti ꝙ̄ prefati in minoribus ēt poſt trinam mōitionem priuilegium illius canonis ſi quis ſuadente. vt non ſit excomunicatus quiſquis eos percutit: nec etiam fori. vt poſſint: pro criminibus: aut exceſſibus puniri ſeu condemnari criminaliter vel ciuiliter per iudicem ſecularem. patet hoc. quia clerici coniugati quos oportet negotijs ſecularibus intendere. vt in. d. c. iohannes. his gaudent ſi habitum ⁊ tonſuram portant ergo multo fortius iſti non coniugati. Et credo illud ſit ſecurius in conſcientia. 3

Utrum requiratur trina monitio: aut ſufficiat vna generalis vt perdant priuilegiuꝫ de quo ſupra. ℞. Pa. in. c. ſi. de vita ⁊ honeſta. cleri. ꝙ oportet ſit trina. quia non ſufficit vna peremptoria vbicunqꝫ agitur de pena incurrenda ⁊ ius exigit trinam monitionem vel trinam citationem. hoc voluit glo. notabilis in cle. i. de vita ⁊ honeſta. cle. ⁊ Io. an. in. c. iue de cle. non reſi. Nec obſtat ꝙ vbi a iure requiritur triplex citatō ſufficit vna peremptoria que habet vim trine citationis. vt in. l. tres denūciationes. C. quomō ⁊ qñ iu. Unde gl. in. c. conſuluit de offi. dele. ⁊ Pa. in. c. in noie dñi de teſti. q2 4

hoc ver in citatōne. q2 ius ita vult. ſecus in
monitōe. nec ſufficit trina mōitio. ſed o3 ſit
ſpecificata nō generalis. Et p̄ hoc facit tex.
i. d. c. ſi. i. ꝟ. ſi tales. ꝛ dicta glo. in. ꝟ. nomi-
nis ꝛ qđ notatur i. c. ſtatutū3 de ſen. ex. li. 6
valeret tñ ſi fieret p̄ viam ſtatuti. q2 ſtatutum
h3 vim legis. ꝛ p̄latus pōt ſtatuēdo augere
penam iuris vt infligere penam ſine moni-
tione verbali. alias requiritur monitio. vt i
c. 2. de conſti. li. 6.
5 Sed p̄ quē o3 fieri hec monitio. ℞. Pa.
in. c. cōtingit. el. 2. de ſen. ex. φ ñ per iudices
ſeculare. ſed o3 fiat p̄ ep̄m: aut eum qui h3
iuriſdictiōnem ep̄alem ſuper eū ꝛ ſm̄ glo.
i. c. ſi clericos. ꝟ ſen. ex. li. 6. nō refert an ha
beat eam ex priuilegio: vel cōſuetudine: vel
a iure.
6 Utrū clerici teneātur reſtituere quicquid
lucrati ſunt p̄ negociatōem eis p̄hibitam.
℞. Mat. i cle. i. de vi. ꝛ ho. cle. φ i foro aīe
tenēt pauperibus dare. 14. q. 5. q̄ḃ ētis ego
credo φ ſit bonū ꝯſiliū: ſed de neceſſitate ñ
14. q. 5. ñ ſane in. ꝟ. tanq̄ ſua. Et hoc vr ſeq
Zen. ꝛ Car. i. d. cle. i. De quo dic. vt. ſ. Reſti
tutio. i. in. ꝟ. turpiter.
7 Utrū clerici poſſint exercere officiū taber
nariorū: aut macellariorū. ℞. φ ñ imo ſi per
ſonaliter publice exercent. ꝛ. 3. moniti nois
tim a ſuis p̄latis ñ deſtiterint clerici ꝯiugati
p̄dunt priuilegiū3 clericale oībus. ēt iſtud ſi
qs ſuadēte. 17. q. 4. nō cōiugati aūt ſolum p̄
dūt in rebus ſi deferunt habitū clericalem.
ſed ſi non deferunt: ſed incedūt oio vt laici
amittūt ēt in p̄ſonis. Uerū ē φ ſi p̄fatū offi
ciū dimittant: reaſſumūt tam ꝯiugati q̄ nō
coniugati. Intellige φ coniugati reaſſu-
munt nō ita ſicut nō cōiugati. ſed illud i quo
gaudent. vt in. c. vnico. de cle. coniu. Et iſte
eſt verus intellectus litere: l3 alij aliter itelle
xerint. Hec hñr ex cle. i. de vi. ꝛ ho. cle. imo
p̄hibentur tabernam intrare. 44. di. nō o3
Intellige niſi in itinere cā neceſſitatis. vt in
c. clerici ea diſ.
8 Utrū clerici poſſint exercere officia a pre
fatis viliora: vt aptare pelles ꝛ huiuſmodi
℞. φ ñ per idemptitatē rōis ſ3 Pan. in. d.
cle. i. Rō q2 in his ſtatus clericalis ꝟ hone
ſtat. ar. l. athletas. ꝟ. aut p̄tor. ff. de his q no.
infa. non tñ incurrent penam ſtatutam ꝯtra
exercentes offiñ tabernariorum. Credēdū
tñ peccare mortaliter ſi ſunt in ſacris aut re
ligioſi talia publice exercentes. ſecus ſi oc
culte pro artificio ad ſuſtentationem vite.
9 Utrum clericus poſſit exercere offiñ ta-
bellioñatus. ℞. ſ3 Ho. i. c. ſicut. ne cle. l' mo

φ clericus conſtitutus tabellio a laico non
pōt ſi eſt in ſacris poſtq̄ ē ſibi interdictum
ēt in cāis eccleſiaſticis ſm̄ Inno. in. d. c. ſicē.
Tñ ſi anteq̄ ſibi interdicatur facit iſtrumētū
t3. ſed poſtq̄ ē ſibi interdictū nō. Si vō eſt
ꝯſtitut⁹ a papa: l' ab ep̄o quo ad dioceſi. ſuā
poſt i cāis eccleſiaſticis cū ei ñ debeat p̄p
ordines ſacros: aut bñficiū eccleſiaſticū of
ficiū īterdici. ar. de ꝟci. c. ma. el. 2. ꝛ ꝟ iudi.
decernimus. de arbi. contingit. Si vero ſūt
in minoribus pñt exercere ēt ſi ſunt benefi
ciati. ar. d. c. ſicut. a contrario ſenſu licet ſit
honeſtius abſtinere.
Utrū liceat clericis ioculatoris officiū fa 10
cē. ℞. φ nō publice ꝛ tales ſunt qui faciunt
ſpectaculum p̄prij. corporis facit. l. 2. ꝟ. fi. ff
de his qui no. infa. Et ſi hoc faciunt p̄ ānu3
ip̄o iure p̄dunt oē priuilegiū clericale. Hic
nō. φ Io. mo. quē ſequit Ge. in. c. vnico ꝟ
vi. ꝛ ho. cle. li. 6. dicit φ clericus in ſacris ꝛ
ēt monacus p̄dit priuilegiū cāonis ſigs ſua
dēte. 17. q. 4. Et videtur verius q̄uis Ar-
chi. teneat cōtrarium ꝛ dicat φ ſolum exi-
ſtētes in minoribus perdunt. Similiter etia3
perdūt ſi minori tp̄re poſt trinā mōitōem ñ
deſiſtāt. c. vnico. de vi. ꝛ ho. cle. li. 6. In oc
culto tamē l' cā ifirmitatis vel alterius hone
ſte rei: cā ioci aliquid facere ñ reprobatur
ſm̄ glo. i. d. c. vnico. ꝛ facit qđ notat Io. de
citariſtis ꝛ his qui varijs vtūtur īſtrumen
tis. 86. di. donare. in glo.

Utr̄ clericus poſſit eſſe p̄curator ſecula 11
rium perſonarum. ℞. Pa. in. c. 2. ne cle. vl'
mona. φ procurator generalis in cauſa ec
cleſiaſtica bene poſſet ꝛ cora3 iudice eccle
ſiaſtico. ſed in cauſis ſecularibus in iudicio
vel extra non poteſt eſſe. poſſet tamen eſſe i
aliqua cauſa particulari.

Et ſumarie dic φ clericus non poteſt in 12
placitis ſecularib⁹ diſceptare: exceptis cau
ſis. de quibus. ſ. Aduocatus. ꝟ 5. 6. ꝛ. 7.
Nec procurator niſi vt dixi. nec conductō
rerum ſecularium niſi cauſa neceſſitatis vic
tus: quia tunc poſſet conducere vineam vl'
domum vt aliquid. vnde viueret lucraretur
nec canes vel aues ſequi. vt in. c. i. ne cle. vl'
mo. nec procurationes villarum: aut iuriſ
ditiones ſeculares ſub aliquibus p̄cipib⁹
ꝛ ſecularibus viris exercere vt iuſticiarius
eorum fiat. vt in capitulo ſed nec eodem ti
tulo nec ſententia3 ſanguinis ſi eſt in ſacris
dare. nec ſacerdos officium viceccomitis:
aut propoſiti ſecularis habere. c. clericis

eo. ti. nec ſnīam ſanguinis dictare: aut inter
eſſe vbi vindicta ſanguinis exercetur. nec
prepoſitus baliſtariorum. ꝛ huiuſmodi vi
ris ſanguinum. nec vllam cirugie artem q̄
aduſtione vel inciſione indigeat. nec impē-
dere benedictionem aque ferventi: ſeu fer-
ro candenti ad purgationem. vt in. c. ſentē
tiam. eo. ti. Et omnes talia: vel aliquod ho
rum exercētes. ſi tertio a ſuis p̄latis moni
ti non deſiſtunt perdunt priuilegium cleri-
cale. vt notant doc. in. d. c. ſed nec. Item p̄
ſbiteris decanis: archidiaconis: plebanis:
prepoſitis: cantoribus ꝛ alijs clericis per-
ſonatum habentibus precipitur ſub exco-
municationis late ſententie pena: ne leges
aut phiſicam audiant. vt in. c. fi. eodem ti.
De quo caſu dic. vt. ſ. Excōmunicatio. 7. ꝟ. 7.

Clericus

.io. debet eſſe non vindicatiu⁹. ſ3 pa
tiens. vnde precipitur eis ne arma
p̄tent niſi ad defenſionem. vnde clerici q̄
relicto habitu clericali arma portant. ſi ter
tio moniti non deponunt perdunt priui-
legium clericale. de ſen. exco. c. audientia.

1 Quid ſi miſceat ſe clericus tirannidi l' cru
delitatibus. ℞. φ ſi quis contempto habitu
clericali guerram vel ſeditionem mouet vl'
atrociter delinquit publice aut in factum ar
morum ſe imiſcet. ipſo facto ſine monitiōe
perdit priuilegium canonis. ſi quis ſuadē
te. 17. q. 4. vt in. c. perpendimus de ſen. ex. ꝟ
apoſta. c. i. in prin. Priuilegium autem fo
ri non amittit niſi poſt monitionem. Facit
c. ſi iudex de ſen. ex li. 6.
2 Utrum clericus miles effectus perdat pri
uilegium clericorum. ℞. Inno. in. c. i. de a
poſtatiſ. φ ſi facit actū omnino clericatui ꝯ
trariū vt puta exercet ſeua: vadit ad bellu3
ſtatim perdit. quia eligens cōtrariam via3
excluditur ipſo facto a prima. 32. q. i. cu3 re
nūciatur. Si vero nō exercet ſeua nec ali-
um actum ꝯtrarium clericatui. ſed viuit ho
neſte vt clericus etiam ſi duxit vxorem vir-
ginem. ꝛ ſic nō perdit Pa. tamē dubitat in
c. vt conſultationis de cle. coniu. in eo milli
te qui iurauit illa de quibus in glo. l. pe. ff.
ex qui. ca. ma. quia iſte actus videtur om-
nino contrarius clericatui qui pugnare nō
debet etiā cum infidelibus. c. ex multa ꝟ vo
to. Sed primum equius.
3 Utrū clericus occidens vel mutilās inua-
ſorē ſuū p̄dat priuilegiu3 clericale. ℞. Pa.
in. c. clerici arma. de vi. ꝛ ho. cle. φ ñ.

Utrum pro defenſiōe proximi liceat eis 4
ſumere arma. ℞. Pa. vbi. ſ. φ ſi habet iu-
riſditionem i loco ſic l3 pro defenſiōe ſuorū
mouere arma ñ tamē ipſe i propria p̄ſona. c.
dilecto. de ſen. ex. li. 6. Si vero iuriſdictio-
nem nō habet aut ſine clerico propulſari
pōt ꝛ ſic nō debet arma ſumere. c. ex multa
de voto. Idem. 23. q. 8. reprehēſibile. ꝛ. 7.
q. i. ſciſcitatus. ꝛ qđ ibi nōr. Si autem ñ po
teſt aliter propulſari tūc licet aggreſſorem
capere: verberare ꝛ etiam occidere ſi aliter
ñ pōt proximum defendere. 23. q. 3. maxi-
mianus. ꝛ. c. ſi quis pōt. ꝛ. c. dilecto. irregu
laritatem tñ icurrit ſiñ peccato p̄dicta Cle.
ſi furioſus. Et de hoc vide. ſ. defenſio. Et q̄
ad irregularitatem. homicidium. 3.

Clericus

.ii. deb3 eē ſobri us vt in. c. a cra-
pula. de vi. ꝛ ho. cle. vbi p̄cipit eis
vt vinum ſibi tēperēt ꝛ a vino ſe tēperēt. Et
q̄uis aliq teneāt ibidem φ peccet mortalr
ſi bibat vinum ſine aqua tñ cōiter doc. non
tenēt. ſed ſufficit bibere tēperate. vñ tex. dic
φ debet eſſe cōtētus trina potatōe in. c. qñ
qđ palea eſt. 44. di.
1 Utrū liceat eis cogere alios ad bibēdum.
℞. φ nō. Intellige vltra neceſſitatē neq3 fa-
bulas inanes cantare vel turpia ioca: pilla
vel viſo vel laruas demonū ante ſe ferre cō
ſētiāt q2 hoc ē diabolicū ꝛ ſacris canonib⁹
prohibitum vt dicit tex. in. c. nullus preſbi
terorum. di. 44.

Utrū liceat clericis facere ꝯuiuia. ℞. φ ſic 2
ſi ex caritate dūmodo abſtineāt a ſuperflui
tate detractione ꝛ irriſione aliorum: vt i. c.
cōuiuia. 44. di. ꝛ in principio ꝛ in fine mē
ſe laudes deo reddantur ꝛ aliquid legant
de ſancta ſcriptura. vt in. c. quando. ꝛ in. c.
pro reuerentia. ea. di. al's non licet. vt in. c.
non liceat ea di.
Utrum debeat benedicere menſam ante 3
q̄ comedat. ℞. φ ſic. ꝛ poſt ſumptum cibū
reddere gratias. 44. di. c. nō liceat.
Utrum debeat comedere ante tertiam. ℞ 4
φ nō. vt in. d. c. nō liceat.

Que debent eſſe in eorum conuiuio. ℞. 5
primo lectio diuinarum ſcripturarum. ſecū
do quod nulli detrahatur. Tertio φ inanes
ſecularium negotiorum fabule nō recitēt ꝛ
multo minus aliud turpe. Quarto φ ſolu3
pro ſuſtētatione cibus ſumatur. habent iſta
in. c. ꝯuiuia ꝛ capitulo null⁹ preſbiterorum ꝛ

e.pro reuerentia.⁊.c.non liceat.44.di.
6 Utꝝ peccent mortalr ſi ꝯ aliqd pſatorum
faciunt.℞. ꝙ non ſz venialiter niſi quãdo
turpia vel laruas demonuꝫ añ ſe fieri ꝯſen
tiunt qꝛ talia ſunt eis ꝓhibita.vt in.d.c.nul
lus pſbroꝝ.Et iõ vr ee mõtale.⁊ lꝫ.d.c.nul
lus presboꝝ loquatur ſolũ de pſbris tñ.c.
preſbri.34.di.extendit ad omnes extãtes i
ſacris.Qui aũt non ſunt in ſacris.ñ credo
mortaliter peccent:niſi prout ẽt ſeculares i
hꝰmodi peccarent.

Lericus

ſz.dꝫ ee alicũs ab his que irregularitateꝫ inducunt de q̃ vide.ſ.
Irregularitas prio.Qui ſunt q ñ pñt ꝓmo
ueri.⁊ quibus ṽtutibus debeãt refulgere.
hẽs.40.di.p totum.Nã debẽt eſſe exẽplũ
oibus laicis.8.q.i.qual.vbi dr vehemẽter
eccliam vbi deſtruit hoc.ſ.meliores ee lai
cos q̃ clericos.facit.6.q.i.§.verꝫ hac auc
toritate.

Lericus

ſz.quo ad bõa ipſorum ⁊ eorũ diſpoſitionem.
1 Utrum clericꝰ poſſit teſtari d̃ rebꝰ eccle mo
bilibus.℞.Inno.i.c.cũ in officijs.de teſta.
ꝙ nõ.vt ibi.⁊.c.ad hec.⁊.c.relatũ.el.2.12.
q.3.c.i.Et nõ.ꝙ oia dicũt bona ecclie que
intuitu eccleſie vel de facultatibus ecclie acq
ſiuit.vt in.c.i.d̃ teſta.in tex.⁊ i glo.verũtñ
glo.i.c.pñti.de offi.or.li.6.poſt Hoſti.lꝫ ꝙ
clici ñ hñtes admiſtratõem:⁊ dicũt nõ hre
admiſtratõeꝫ qñ ñ hñt beneficiũ cui ſit aſſi
gnata dos ſm Ge.in.d.c.pñti.ſꝫ ſimplr be
neficiati vt ſũt canonici ⁊ ſimiles quibꝰ id
qd hñt obuenit ſibi rõe pſone ñ ꝙ habeãt
prebendã in ecclia diſtinctã:qꝛ ſic haberẽt
adminiſtratõeꝫ.poſſunt diſponere ⁊ teſtari
de fructibus pceptis vſqꝫ ad diem mortis.
de ꝯſuetudie ⁊ ẽt ſi ꝯſuetudo eſſet poſſent te
ſtari de redditibus pcipiendis anno ſeq̃nti
poſt mortẽ ſuã.vt refert Pa.i.d.c.cũ i offi
cijs.Sed ego credo licẽ qñ diſponit i pios
vſus vel in cãibus de qbus in ſequẽti.§.al'
ꝯſuetudo ẽ irrationabilis.ar.c.ſi.16.q.i.
2 Utꝝ clericus poſſit de rebꝰ pdictis donaꝛ
aut alio mõ diſponere.℞.Pa.vbi.ſ.ꝙ nõ
niſi in quatuor caſibus.Primus qñ tãtũ
dem expendit de ſuo in vtilitatẽ ecclie.c.ſi
quis.12.q.2.⁊.q.5.ſi eps qꝛ i hoc cãu poſſet
ẽt teſtari.Immo ſi ñ teſtaret heres poſſꝫ pe
tere.facit.c.de multa.⁊ qd ibi notaꝛ.de p
bẽ.⁊.l.q̃ oia.in ſi.ff.de pcu.⁊ glo.in.l.ſi ñ
fortẽ.§.ſi cẽni.ff.de condi.inde.Secũdus
qñ hoc hꝫ ꝯſuetudo ſm Ho.⁊ Lau.in.d.
c.ſi eps.Sed Pa.hoc intelligit de rebus
mobilibus ⁊ modicis.Et ego addo qñ diſ
põit pie ⁊ rõabiliter alias ñ.Tertius qñ do
nat intuitu elẽne quã clericus ẽt in egritudi
ne põt facere.vt i.c.ad hec.⁊.c.relatũ.el.2.
de teſta.Quartus cãus qñ vult renunerare
ſeruitia honeſta.tã a ꝯſanguineis q̃ ab ex
traneis recepta.d.c.relatum.§.licꝫ.Addo
Quintũ qñ dat religioſis locis.d.c.relatuꝫ.
Et nõ.praticã ſm.Pa.vbi.ſ.ꝙ ſi clericus
vult aliquo reſpectu iſtoꝝ quatuor vltimo
rũ dare faciat ipſe dum viuit ⁊ non relinq̃t:
qꝛ ñ valet.d.c.ad hec.⁊ nõ.ꝙ quicũqꝫ acci
pit alio mõ de rebus eccliaſticis teneꝛ ad re
ſtitutõeꝫ.facit qd nõ.i.d.c.ad hec.⁊ qd nõ.
in.c.cũ ſm.de pben.ſed meliꝰ qd nõt Pa.
in.c.vt vnuſquiſqꝫ.de pec.cle.vide qd dico
ſ.Immunitas.§.52.⁊ ſe.
Utꝝ clerici poſſint d̃ diſtributõibus quo 3
tidianis diſponere.℞.ꝙ ſic.ſi ñ habent ad
miniſtratõem in ecclia qꝛ danꝛ pro ſtipẽdio
perſonali.vt in.c.vnico.de cle.non re.li.6.
Quid de donatõe inter viuos.℞.ꝙ valꝫ. 4
qꝛ pſũꝛ dõatũ intuitu amicicie.vel ſpe future
remuneratõis ſm glo.in.c.reqſiſti.de teſ.
Sꝫ qd de bonis acqſitis intuitu dignitatꝭ 5
clericalis.vt puta.ꝓ miſſis dicẽdis.℞.Pe.
vt refert Cy.in auẗ.licẽtiã.C.de epiſ.⁊ cle.
ꝙ põt teſtari.Et placet Ho.in.c.qꝛ nos.de
teſta.⁊ Inno.ibidem qui dicunt ꝙ ſi clericꝰ
rõe officij aliqua acquiſiuit.puta.qꝛ fuit ca
pellanus alicuius principis qui multa ei do
nauit ꝙ põt d̃ talibꝰ dõatis ad libitũ diſpõe
re multo magis d̃ bõis acqſitis intuitu pſo
ne.puta.ex ſucceſſiõe cognatoꝝ vel dõatõe
amicoꝝ ſeu induſtria clericoꝝ.vt puta.doctri
na ſeu artificio põt diſponere.vt in.d.c.qꝛ
nos.⁊ qd ibi nõ.Pe.tñ vt refert Cy.vbi.ſ.
limitat hoc verꝫ i clericis iferioribus:non
aũt in epo.Et addit Bal.ibidem.ẽt ſi eſſet
Cardinalis.Idẽ d̃ plati regulariũ eccliaꝝ.
⁊ ẽ tex.in.d.aũt.q ſolũ ꝯcedit ꝙ pdicti epi
⁊ plati regulariũ eccliaꝝ poſſint diſponere
ad libitũ de acqſitis añ epatuꝫ vel platõeꝫ.
⁊ de acqſitis in epatu vel platõe p cognatõ
nẽ vſqꝫ ad quartũ gradũ.de reliquis vero
qualitercũqꝫ acqſitis nõ põt diſponere.ſed
acquirit eccle.Cõis tñ opi.alr tꝫ.vt.ſ.Lega
tum prio.§.18.Sꝫ ego limito in iſtis i qbus
põt facere:qd vult verꝫ eſſe niſi in.5.cãibus.
Primus qñ ipſe eſſet obligatus reſtitueꝛ ec
cleſie.vt puta:qꝛ dolo vel culpa non leui tñ
ſm Inno.in.d.c.cum in officijs dãnificauit
eccleſiam:ſed ꝙ teneatur de leui culpa etiã
ẽ tex.apertus.C.arbi.tu.l.quicquid.facit.ff.
ff.de admi.tu.l.ſi res.Sicut enim.vt nõ.In
no.i.c.ea que de offi.Archi.ille qui accipit
pciũ ꝓ depoſito ſeruando teneꝛ de leui cul-
pa.ſic ⁊ qui dignitatẽ hꝫ cui hoc officiũ eſt
ãnexũ.ſ.ꝯſeruandi bona ecclie teneꝛ.cum
plus ſit hẽre dignitatẽ.Nec ob.l.noia.C.ar
bi.tu.vbi ſi noia debitoꝝ minus idonea fuũt
q̃ tpre tutelle erant bona.nõ teneꝛ tutor niſi
fuerit i lata culpa.ff.de admi.tu.l.tutor qui
reptorium.§.cõpetit.vbi tutor emens pdia
minus idonea.nõ teneꝛ niſi de lata culpa.
qꝛ ſunt caſus ſpãles.ſed regulare eſt vt tene
atur de leui culpa.⁊ ſic tꝫ Ber.⁊ Ho.in.c.
ea que.de offi.Archi.Secundꝰ ſi de bonis
ipſius ecclie alicui fecit grãm ſm Inno.vbi
ſ.allegat.l.cũ oñdimus.ff.d̃ fideiuſ.tu.⁊.C
eo.l.2.⁊ vltima.Tertius caſus ſi paſſus eſt
pp negligẽtiã ſuã rẽ ecclie pſcribi.ſm Pa.
i.c.ex pñtium de pigno.allegat.c.placuit el
2.16.q.3.Quartus ẽ ſi reddius in vſus iho
neſtos conuertit.12.q.4.c.i.Quintus in caſi
bus de quibus.ſ.dixi.Clericus.3.ꝙ teneꝛ
ad reſtitutionẽ.qꝛ in iſtis caſibus pmo tene
tur ſatiſfacere ecclie añq̃ aliud diſponat.
De hoc ẽt vide Immunitas.§.52.
C Utrum acquiſitum per ſacerdotem i intũ-
gẽdo pnias pre chiãis dẽat ee eccle.℞.In
no.in.c.cũ inter de v̉.ſi.ꝙ ſic.Et ideo diſpo
nere ad libitum non põt.
7 Utꝝ platus inducens teſtõreꝫ ad ſibi relin
quẽ qd ecclie reliquiſſet teneaꝛ illud reſtitu
ere ⁊ an poſſit diſponere.℞.Pa.i rubricã
de pe.cle.ꝙ quidã dicunt ꝙ põt diſponere
p.l.qcquid.C.ar.tu.Sꝫ Cy.formãdo hãc
q.in tutore dicit ꝙ ſi blando ſmone ipm in
duxit ad ſibi relinquẽ ꝙ ñ teneꝛ.ar.in.l.ſi.
ff.ſi qs ali.te.vbi pꝫ ꝙ tal' ñ ꝯmittit delictuꝫ
Si vero dolo ſeu fraude eũ iduxit.tenetur
ecclie ad itereſſe.Sꝫ ꝙ teneaꝛ ecclie ſimplr
tex.ẽ cũ glo.in.c.quicunqꝫ.12.q.4.vbi patꝫ
ꝙ platus tenetur ad itereſſe ecclie qñ ei po
tuit q̃rere ⁊ neglexit ad inſtar tutoris.vt i.d
l.qcqd.⁊ in.l.pupilloꝝ.C.d̃ admi.tu.Nec
eni dꝫ vtilitatẽ ſuã pponere vtilitati ecclie.ſi
cut nec tutor vtilitatẽ ſuã vtilitati pupilli.l.
tutor.ſm dignitatẽ.§.i.ff.de admi.tu.l.ſi vt
certo.§.comodatũ.ff.como.ff.d̃po.l.quod
nerua.in ſi.⁊.7.q.i.pñtiũ.⁊.c.placuit.Pa.
vbi.ſ.tꝫ ⁊ ſequitur opi.Cy.Sꝫ ego credo
verꝫ in tutore.qꝛ de eo põt dici ꝙ ſuam pſo
nam põt pferre cuicunqꝫ.ar.c.petitio.de iu
reiurañ.⁊ de pe.di.1.hec que de qualitate
ſꝫ i plato teneo glo.cũ tex.i pdicto.c.quicũqꝫ.
8 Cui reſtituet q idebite aliqd ab eccliaſti-
cis recepit.℞.Rodo.⁊ Ray.ꝙ auctoritate
iudicis ꝯnlaꝛ fiet reſtitutio ecclie cui ablatũ
ẽ ſi pauper ẽ ecclia.vel ſi ẽ habundans fiet
pauperibus qui indigent.Idem Ho.ar.
17.q.4.ſi quis in atrio.
Utrum clericus qui rem ecclie meliora- 6
uit ex ſua induſtria poſſit de ſua meliaratõe
diſponere.℞.ꝙ non facit.c.inquirendum.
⁊.c.ſi quis.de pe.cle.Rõ qꝛ ad hoc tenetur
ſi de eius fructibꝰ viuit p dicta in.q.pce.Se
cus ſi de patrimonio:l' de ſuo melior eſſet
vt.ſ.dictum eſt.§.2.
Utrũ relictũ clico idubio pſumaꝛ intuitu 10
ecclie datũ.℞.ꝙ ſi adiſtrationẽ ñ hꝫ ñ pſu-
miꝛ.ſecus ſi admiſtrationẽ hꝫ.Tñ ad conie
cturas eſt requirendũ.vt in.c.reqſiſti.de te-
ſta.⁊ qd notat Inno.in.c.cum in officijs eo
ti.vide.ſ.Legatum.i.§.16.17.⁊.18.
Utꝝ clicus poſſit de bonis ecclie dotare 11
ſororẽ vel alere pentes.℞.Pa.in.c.pueniit
de arbi.ꝙ ſic ſororẽ.l' aliã ꝯſanguineã ſi in
diget de redditibus ecclie.ꝓbaꝛ p.c.i.d̃ co.
cle.⁊ mu.⁊ p glo.cũ tex.in.c.oio ꝯfitemur
31.di.vbi glo.dicit ꝙ clericus hñs vxorẽ:vl
filios põt eos paſcere de redditibus ecclie.
ergo multomagis dotare.cũ cã dotis ſit fa
uorabilior q̃ cã alimẽtorũ.vt notat Cy.fa-
cit qd nõr.i.l.cũ in pſes.§.pe.ff.de admi.tu.
⁊ in.l.nõ oi.C.eo.ti.in glo.Et hoc itellige
ſi indigent.vt in glo pſati.c.oio.⁊ ñ ad põ-
pã l' altũ ſtatũ.ar.eo.q̃ nõ.43.di.in prici.qꝛ
ſic tã dantes q̃ recipientes teneñ.ad reſti-
tutionẽ.2.q.6.puenit.⁊ nõt Math.⁊ Car.
in cle.2.d̃ vi.⁊ ho.cleri.Limita tñ quo ad
accipiẽtes vt teneanꝛ ad reſtitutionẽ.verum
qñ clericus ẽ nõ ſoluẽdo.al.ñ qñ accepit de
rebus q̃ alienari pñt ad libitũ clericoꝝ.ſicut
ſunt fructus ⁊ huiuſmõi ſm Alde.⁊ plꝫ.lꝫ
alij indiſtincte velint ꝙ teneãtur.Quod eẽt
tutius.
Utrum peculium quod eſt aduenticium i 12
laico ſit quaſi caſtrenſe in clerico.℞.Pa.i
c.qꝛ nos.de teſta.⁊ in.c.conſtitutus.d̃ reſti.
in inte.ꝙ ſic.Et iõ lꝫ ſit filiuſfa.tñ vſuſfructꝰ
nõ acqriꝛ pri.Hoc tẽuit Ho.i.d.c.qꝛ nos
⁊ caſus.eſt in aũt.preſbiteros.C.de epiſ.⁊
cle.vbi dicit ꝙ res ad dominium clericorũ
venientes ſint eis ad ſimilitudinem caſtren
ſium vt teſtari poſſint.
Quis ſuccedet clerico decedenti ab inte- 13
ſtato.℞.ꝙ in bonis ecclie ecclia.in bonis
vero ſuis de quibus poteſt ad libituꝫ diſpo
nere.ſuccedent conſanguinei ſi habet.12.q.
3.quicunqꝫ.⁊.q.vltima.c.vltimo.in aũt.de
ec.ti.§.ſi quis epiſcopus.ꝙ ſi non habet ta-
les qui de iure veniunt ab iteſtato.ſuccedet
f

eccleſia.c.i.de ſuc.ab inte.

14 Utrum clericus ordinatus ad titulum patrimonii ſui tacite vel expreſſe poſſit de dicto pſimonio ad libitū diſpōere. R. ꝙ ſic ſꝫ Ge.in.c.ſi eps.de pben.li 6.niſi expreſſe ſit actū ꝙ tranſierit in rē eccleſiaſticā ſm Jo. de li. ⁊ Jo.an.ibidē. In dubio vero cū neſcit an bona fuerint eccleſie vel pſōe pſumēdū ē ꝓ eccl'ia ſi nō ↄſtat cū hūiſſe aliq̄: ſꝫ dubitat an ſint iſta. vel illa pſumit ꝓ poſſeſſore ⁊ alius ꝓbabit.ar.12.q.4.c.i.⁊.q.5.c.i.in fi. Si nullus ſit in poſſeſſione. ⁊ in dubio ſtāt ſūt diſtribut.o eq̄lis.de ſuc.ab inte.c.2.i gl.

Clericus
14. quo ad eoꝶ priuilegia.

1 Quero q̄ ſūt priuilegia clericorū. R. Pa.in.c.epis.de pben.ꝙ oia priuilegia militū que ↄgruunt clericis hñt de quibus priuilegiis militū dr in glo.l.pe.ff.ex q. cau.ma. Rō q2 ſunt veri milites illi iperatoris.ſed illi dei .facit.c.i.cū glo.ð cle.egro tex.cū glo.in.c.xpianis.11.q.1. ⁊ ſimilr glo. in.c.militare.23.q.1.⁊ tex.cū glo.1.q.3.ſaluator.circa mediū. Et merito dixi q̄ ↄueniunt clericis.q2 ignorātia iuris ñ iputatur militi cū hēat vacare armis.l.i. ⁊ qð ibi nō2. C.de iu.⁊ fac.igno.ſꝫ nō ſic clericis cū hēant ſcie intēdere ſm ꝙ dixi.ſ. Cleric'.2.§.3. ⁊ ſic ð ceteris.vñ ꝓ debito ↄueniri nō pñt vltra ꝙ̄ facere pñt.nec tenētur cedere bōis.l. miles ff.de re mili.niſi ſit ex delicto contractum. vt ſupra. Cedere bonis.

2 Itē Ber.enumerat.14. que recitat Car.i cle.1.de vi.⁊ ho.cle. Primū ꝙ nō conueniūtur corā iudice ſeculari.de fo.cōpe.c.ſi diligenti. Secūdū ꝙ verberans eſt excōicatus 17.q.4.ſi quis ſuadente. Tertium ꝙ non tenetur preſtare munera ſeu onera perſonalia ⁊ realia.de imu.ec.nimis.við.j. Immunitas.§.33.cum ſequentibus. Quartū quia poſſunt vēdicare rē ↄceſſam eccleſie āñ traditionē.l.fi.C.de ſa.ſan.ec.⁊.c.ex lrīs de ↄſue. Quintū q2 gaudent eodē priuilegio familie eoꝶ.vt.q.1 clericū.el prio.32.di.eos.⁊ vtrobiq3 in glo. Intellige quo ad ſoꝶ.vt in dictis glo.pꝫ. Sextū q2 facientes ſtatuta ↄ̄ clericos ſunt excōicati.de imu.ec.eos qui.li.6. Septimū ꝙ ſolū clerici poſſūt obtinere beneficiū eccleſiaſticū.de tranſac.ex litteris. Octauū ꝙ per litteras ↄ̄ laicum ipetratas cū clauſula generali ñ poſſunt cōueniri vt in glo.c.ſedes.de reſcrip. Nonū ꝙ non tenentur dare ſportulas.ð vi.⁊ ho.c.e.cuꝫ ab omni. Decimuꝫ ꝙ acquiſita ēt ſub poteſtate pris diſponūt.vt volunt aug.pſbuci of C.de epi.⁊ cle. Undecimū q2 ꝓ rebus ſuis recuperādis agere poſſunt ſine ↄſenſu pris nō. Archi.in.c.fi.de iudi.li.6. Duodecimū ꝙ ꝓ neceſſitate ñ poſſūt diſtrahi a patre. ſꝫ l.2 C.de pa.qui fi.di. Tertiūdecimū ꝙ ſu' ſciente domino clericatus liberatur a ſeruitute dominica ⁊ poteſtate.54.di.ſi ſeruus. Quartūdecimū ꝙ poſſunt facere collegiuꝫ ar.c.ſi.de re.do.vbi ſolū religio ꝓhibetur: qð laicis non lꝫ n.ſi.vt dicam.j. Collegium ⁊ de multis aliis priuilegiis.j. Emunitas

3 Utruꝫ clericus coniugatus ſupradictis priuilegiis gaudeat. R. ꝙ non. Sed ſi ↄ̄xit cū virgine ⁊ defert tonſuram ⁊ veſtes clericales.ſolum gaudet i duobus.prio priuilegio canonis.ſi qs ſuadente.17.q.4. Secūdo ꝓ aliquo crimine non pōt trahi ad iudicium ſeculare.nec iudex ſecularis pretextu cuiuſcūq3 exceſſus poteſt eum punire pecunialiter.vel pſonaliter.c.vnico.ð cle.coniu.li.6.

4 Utrum clericus poſſit vti ſtatutis ⁊ cōſuetudinibus laicorum ad ſuum cōmodū. R. Pa.in.c.fi.de vi.⁊ ho.cle.⁊ facit tex.i.ar. ꝙ ſic.facit ēt tex.in.c.ad noſtraꝫ.de proba. Attamen eos nō ligant i eorum piudiciuꝫ. Uide glo.i.c.1.ne.ſe.va.⁊ qð dico īfra Statutum.§.7.

Coactio
alia abſoluta qua quis totaliter cogitur ad aliquid faciendum corporaliter ↄ̄ eius voluntatē.ſicut ille qui ligatur ⁊ huiuſmodi.de qua in.c.pſotteros 50.di.⁊ q̄uis aliquid faciat ex tali coactiōe contra deum non peccat.vt pꝫ in.d.c.⁊ nōt glo.in.c.ad eius.5.di.facit.c.quod latenter. ⁊ quod ibi notatur de regu.iu. Quod intellige verum niſi animo conſentiat poſt. Eſt ⁊ alia coactio que dicitur ↄditionalis:qua quis cogitur.vt vnum de duobus eligat de qua in.c.lectores.32.di.⁊ in glo.predicta.⁊ hec non excuſat in peccatis.c.ſacris.de his que vi.metuſ ve cā fi. De qua dic.vt.j. Metus.§.6.

1 Utrum coactus ſuſcipiat baptiſmum vel ordinem. R.glo.in.c. epiſcopus.74.di.⁊ Inno.in.c.fraternitatis.de hereti.ꝙ ſi coactio fuit abſoluta.non.ſed in coactione conditionali ſuſcipit caracterem q̄uis non gratiam.vt ſupra. Baptiſmus.6.§.6.

2 Utrum ſeruitia facta deo per coactionem ei placeant. R.ꝙ non.23.q.5.ad fidē.⁊.20. q.3.preſens.vtilia tamen ſunt facienti ſed nō ad ſalutem niſi diſpoſitiue.

3 Utrum matrimonium teneat per coactionem contractum. R.per abſolutam certum eſt ꝙ non.ſed per conditionalem tenet niſi interueniſſet metus qui poſſet cadere in cōſtantem.de quo dic.vt.j. Metus ⁊ Matrimonium.3. Impedimento.xi.

Coadiutor
dari nō pōt epiſcopo ⁊ aliis ſuperioribus prelatis ſine licentia pape.niſi in duobus caſibus. Primus quando epiſcopus vel alius ſuperior prelatus eſt grauatus ſenio. aut valitudine corporali ita grauatus ꝙ perpetuo ſuum officium nequid exercere.tunc de conſilio ⁊ aſſēſu capituli ſui vel maioris partis vnū vel duos aſſumere poteſt coadiutores. Secundus quando prefati prelati eſſent amentes ita ꝙ velint vel nolint neſciant exprimere:tunc capitulum vel due partes vnum vel duos coadiutores eis dare pñt.vt in.c.vnico de cle.egro.li.6.

1 Quibus dari dꝫ coadiutor. R. ſꝫ Inno.i c.niſi cū pdē.de renun.ꝙ debet dari cuicūq3 prelato qui non pōt ſuum officium exercere.7.q.i.quaſi per totum.

2 Utrū dilapidanti bona eccleſie ſit dand'. R. Inno.i.c.venerabili.ð offi.ðle.ꝙ ſic.

3 Quid pōt coadiutor. R.hꝫ liberaꝫ ⁊ legitimam adminiſtrationem.excepto ꝙ nihil pōt alienare.vt pꝫ in.d.c.vnico.nec debet aliquid de bonis eccleſie cui ē adiutor ſumere niſi ſumptus moderatos.vt ibidem. við ad hoc.c.ſcripſit.7.q.1.

4 Sꝫ nunquid epi ⁊ alii plati ſupiores poſſint ſibi facere cōmiſſarium in adiutorium. R.ꝙ ſic.vt nōt.doc.in.d.c.vnico. Et differt iſte a coadiutore.q2 non hꝫ niſi eā auctoritatē quā ſibi volūt dare.ſecus i coadiutore.

5 Quando expirat officiū coadiutoris. R. ꝙ morte illius cui datus eſt coadiutor.vt nōt.doc.in.c.grandi.de ſup.ne.pla.li.6.

Cogitatio
non meretur penaꝫ ab homine cum ſuis terminis eſt contēta.de pe.di.1.§.cogitatio.in tex.⁊ in.glo.

1 Utrum cogitatio deliberata in maluꝫ mortale ſit peccatum mortale. R.ꝙ ſic.49.di.c. hinc ⁊ enim.§.ponderoſus. etiam ſi opus non ſequatur.

2 Utrum cogitatō moroſa ſit mortale peccatum. R.conſenſus in delectationem alicui' actus qui ex genere ſuo ſit peccatum mortale eſt mortale peccatum ſm ſanctū. Bo.in 2.di.24.⁊ Ri.ibidem.⁊ Ale.ſa ſe.i tractatu de peccato veniali. ⁊ in hoc communiter concordant doc. Delectari cum conſenſu ſolum de cogitatione: q2 hoc ꝓuenit ex inclinatione affectus in ipſam cogitationem. que quidē ſm ſe non eſt mortale peccatum ſed q̄ꝫ veniale.vt cum quis inutiliter cogitat de ea.quandoq3 nullum.vt cuꝫ quis vtiliter cogitat puta quia vult predicare vel diſputare.ideo conſenſus in talem delectationem nō erit mortale.ſꝫ Tho.pria ſe.q.74. ar.8.ſed ſolū quando delectatur de fornicatione cogitata.⁊ conſentit in talem delectationem ſm prefatū Tho.vbi ſ. Si vō cogitationi moroſe non adeſt conſenſus in delectationem cogitationis actus ꝓhibiti.tūc ſm.S.Bo.vbi ſ.diſtinguendum ē ꝙ aut iminet periculum caſus in peccatum mortale. ⁊ tunc ſi aduertit periculum quod ſibi iminet.⁊ non repellit.ſed patitur ſe huiuſmodi cogitationib' occupari.tūc ſꝫ magros peccat mortalr. Si vō nō aduertit piculum delectatōis nec repellit.nō peccat mortalr. Et h magis mihi plꝫ:⁊ ē tutior: q̄uis aliq dicant ñ eē mōtale ēt qñ aduītit piclꝫ:dūmō ñ ↄſentiat i delectationē. Silr qñ nō iminet piculū caſus nō ē mortale peccatū ſi nō repellit.ſꝫ nō piculoſū. Collige ergo ſic qñ qs hēt cogitationem i qua delectat.ꝙ aut delectatio ē de eo qð ñ ē peccatū vel faltē mortale.⁊ ſic q̄nticūq3 i eā ↄſētiat.ñ peccat mortaliter ſm Ri.vbi.ſ.puta.mlr vidua cogitat de actu ↄiugali quē hūit cū marito .lꝫ delectet i ipa delectatione cogitationis vt pta nō vt pñti.ñ peccat mortalr niſi imineat ſibi periculū caſus.puta polutōnis ⁊ huiuſmodi q2 tunc ſi aduertit peccat mortalr ñ repellēdo. Si vero ē de eo qð eſt mortale ex gñe ſuo.vt fornicari ⁊ occidere hoiem pp vindictam ⁊ huiuſmodi.⁊ tūc.aut placet ipa delectatio ⁊ opis ↄſumatio ſi facultas adeſſet ⁊ ſic ē mortale peccatuꝫ. Aut placet delectatio.ſed diſplicet operis ↄſumatio.⁊ ſimiliter ē mortale peccatuꝫ. Aut neutrū placet. ⁊ tūc ſi iminet piculum ⁊ aduertit: ſi nō repellit.ē mortale ſcðꝫ tutiorē viā. Si aūt nō iminet periculum:aut non aduertit ſic erit veniale ſi nō repellit. Si aūt ſtatim repellit ſic nullum ē peccatum. Si aūt delectatō ſolum ē in cogitatione nō in re cogitationis. puta.delector de aliqua cogitatiōe q2 ē pulcra adinuētio ⁊ huiuſmōi.⁊ tūc ſi ē pp bonum finem.puta.vt predicē ↄ̄ tale peccatuꝫ vel diſputem .ſic ē meritorium. Si autem nō ē pp finem bonum:ſed propter vanitatē ſic erit peccatum veniale:niſi vt dixi iminer et piculū.q2 tūc vt dictū ē peccaret mortalr qñ aduerteret nō repellēdo. Et de h ēt vide j. Senſualitas.qñ ē peccatum.vel non.

Cognatio ē triplex carnalis. ⁊ ſpūalis. de q̄bus vide. ĩ. Matrimoniū ʒ. Impedimento. 6. 2. 7. ⁊. 8. ⁊. 15.

Collegium qꝛ ſunt colligunt: vel qꝛ ſimul cohitāt dcm̄ ē ſm gl. i. l. i. ff. qḋ cuiuſqꝫ vni. Et dr eccliaſticū ſi maioꝛ ps ſeq̄l ē clicoꝝ qꝛ magis dignū trahit minus dignū. c. qḋ i dubijs de ꝯſe. ec. ſ al. l. qḋ maioꝛ. ff. de mio. nō. Bar. i. l. fi. ff. de colle. illi.

1 Utrū liceat facere collegiū. R. Inno. i. c. dilecta de exceſ. ꝑ. lʒ alij alr̄ dicant ꝙ hoies cuiuſcūqꝫ ꝓfeſſiōis. vt gramatici vl negociatores ⁊ huiuſmōi pn̄t ſimul ꝯuenire ꝓpa auctoritate ⁊ faceř ſibi rectoꝛē ⁊ ſindicū: dūmō cohēat vel collīū faciāt ꝓ cā honeſta. puta ad defēſōeʒ iuſticie ſue: vel ne i officijs ſuis fiat fraus ⁊ multo magis ſi faciāt cā pietatiſ vel religionis. Et ꝙ liceāt talia collegia pʒ C. de iu. o. iudi. l. fi. ff. qḋ cuiuſqꝫ vni. l. i. ff. ad tre. l. oībus. ⁊ de ꝓcu. c. qꝛ. ⁊. ff. de colle. illi. l. i. §. i. vbi aliqua ꝓhibēdo ꝯcedere vř alia collegia. ⁊ ibi ēt dr ꝙ ſenatuſcōſulto illicita arcenř. ergo licita ꝯcedunř. ⁊ illicitū ē qḋ fit ꝓ malo aliquo ⁊ deſtruēdū ē. l. vltia ff. de colle. illi. Dicit Bar. i. l. i. ff. de colle. illici. ꝙ de iure cōi collegia q̄ fiūt cā religōis ſūt ꝑmiſſa. l. i. i ꝑn. ff. qḋ cuiuſqꝫ vni facit qḋ nōt Jo. in. c. delicta. de exceſ. ꝑ. ⁊ Inno. ⁊ Ho. in. c. inter dilectos de dona. ⁊ qḋ nō Pe. ḋ peruſio i tractatu de canonica portōne epi. c. 4. Quod nō. qꝛ facit pro iſtis diſciplinatis ⁊ huiuſmodi contra quos clamāt aliqui inquiſitores.

2 Sed quot hoies faciūt collīuʒ. R. ꝙ duo vel tres de elec. c. i. ſm leges tres requirunř vt. l. neratius. ff. de ver. ſi. ſed. x. hoies faciūt plebē vel populū. 10. q. 3. vnio. ⁊. 10. vel. 15. faciunt turbā. ff. de vi. bo. rap. l. ꝓtoꝛ la. 2. §. l. ſicut. 10. oues faciunt gregem. ff. de abige. l. oues. vn⁹ l duo faciūt familiā. ff. ḋ. v̄. ſi. l. ḋ teſtano in fi. vide glo. in. c. i. 10. q. i. ſed ꝓfa. dr qui hʒ dn̄um in domo. lʒ filios nō hēat nō. n. ꝑſonā ſolā demonſtramus. ſed ⁊ ius dicit. l. ꝓnunciano in. §. pr̄. ff. de. v̄. ſi.

3 Utrū deſerentes collegiū debeāt habere partē ſuam bonoꝝ collegij. R. Inno. vbi ſ. ꝙ ſic de his que in eo cōferunt ipſi de collegio. ⁊ ſic loquitur. l. i. §. fi. ff. de colle. illi. facit pro hoc. l. 2. §. viarū. ff. ne quid i lo. pu. de cle. ꝯiu. qḋ a te vbi notatur de hoc. 19. q. 6. de lapſis. Sed de alijs que donanř vel legantur vniuerſitati non dʒ habere partem facit. l. ſicut. §. ſi quid. ff. qḋ cuiuſqꝫ vniuer. ⁊ alijs. nō. in glo. d. §. fi. que concoꝛ. cum Inno.

4 Utꝝ collegiū differat a ſocitate. R. Inno vbi. ſ. ꝙ ſic. pʒ i. l. i. ff. ꝙ cuiuſqꝫ vni. vbi dr. ꝙ ſocij alicuius ꝓfeſſiōis poſſunt facē collegium. ergo ſocietas non ē collegium. Itē collegium reſidet in vno. ff. quod cuiuſqꝫ vni. l. ſicut in fi. ſed ſocietas morte vnius ſocij ſoluitur. ff. pro ſocio. l. adeo. morte ſocij finitur ſocietas. vt nec ab inicio paciſci poſſumus vt heres ſuccedat ſocietati. dic tex. ibi.

5 Utrum collegiuʒ poſſit ſibi facere vnum rectorem ſub quo poſſint oēs de collegio ꝯuenire. R. ꝙ ſic. tex. ē in. l. i. C. de iu. om. iu. ⁊ teneř ei obedire. vt ibi.

6 Utꝝ deſtructo collegio extiguāř oīa priuilegia eius. R. Pa. i. c. 2. de po. prela. ꝙ ſic. ſi ē eccleſiaſticū ⁊ deſtruař ꝑ ſupioꝛē. Si vero ē ſeculare ſunt opi. ſed verioꝛ ſecundum eum ē ꝙ durant apud ciuitatem vel locum ſi ipi ciuitati erant cōceſſa ſicut in eccleſiaſticis durat apud eccleſiaʒ. vide de hoc. ſ. Ciuitas. §. i.

7 Utꝝ collegiū vel vniuerſitas petat reſtitutōem in integrū ſicut minoꝛ. R. aliq̄ dicunt ꝙ ſic. Sed tu tene veꝝ in collegio pio ſicut ſunt hoſpitalia ⁊ huiuſmodi ſm Jo. an. in c. 2. de reſti. in inte. li. 6. ar. c. reg̃ſiti. ḋ teſti. Sʒ Pa. in. c. i. de re. in inte. qui hoc ſequiř allegat. l. omnia. C. de epi. ⁊ cle. q̄ dicit omnia ꝓuilegia ꝯceſſa eccleſijs extēdi ad hoſpitalia ⁊ pia loca. viḋ ḋ hoc. ſ. Ciuitas. §. 4.

8 Quō collegiū pōt diſponere ſuper re priuati. ⁊ quot debēt ꝯuenire vt poſſint aliq̄d facere. vide. ĩ. Statutuʒ. §. ii. ⁊. 12. ⁊. 13. ⁊. ĩ. Electio. §. 16.

Collusio Eſt aliqueʒ cuʒ ſuo aduerſario pecunia medidte: vel gr̃a paciſci. vt ꝓ ſe i cā vel iudicio ꝑmutat ſentētiari de collu. c. i. ⁊ ſe. Utrum liceat colludere cum aduerſario. vide ſ. Accuſatio. §. ii.

Colonus quō efficiř qs. R. Pa. in. c. indicatū de imu. ec. ꝙ tunc qn̄ ꝑ. 30. ānos tanq̄ obligatus ⁊ aſcriptus ſolo ſtat Azo vult ꝙ ēt requirař ꝓmiſſio. Secus ſi nō tanq̄ obligatus vt i colonis nr̄i tꝑis in q̄bus nulla acq̄ritur ſeruitus. ar. l. pōponi⁹ q̄ru. §. i. ff. quēad. ſer. amit. Et nō. ſm Ho. in ſum. de naſ ex libero ventre ꝙ quidam dicuntur aſcripticij qui. ſ. per ſcripturam ſolo vel terre aut glebe. ſunt aſtricti. Quidam dicuntur cenſiti. ⁊ codeʒ modo conſtituiř ſicut aſcripticij. ſed differunt qꝛ iſti ſunt obligati ad tertiā vel quartā ⁊ huiuſmodi ꝑtē. Cenſiti vero certū cenſū ſoluere tn̄r ānuatī l. 2. C. in qui. ca. col. cen. do. ac. po. Quidaʒ dicuntur perpetui. Olim. n. tꝑe famis conſtituebanř redditus ex publico. ⁊ iō qui ribaldos qui ſe ſimulabant inualidos ꝓdebāt ſi erant liberi: i ꝑpetuo hēbant colonatu. ſi ſerui ꝓditoꝛi dabātur. C. de mdi. vali. l. vnica. Et ſm Bar. ibidē. lʒ redditus nō cōſtituantur hʒ locū hec pena hodie. Nec ob. aūt. de queſto. §. ſi vero. qꝛ loquitur qn̄ ꝓditur a plublica perſona. qꝛ tunc in publicuʒ opus dantur. ſerui vero ſuis dn̄is. ⁊. l. vnica ꝑdicta loquiř qn̄ a ꝓuata ꝑſona ꝓduntur Quidam ſunt iq̄lini ſtricte. vt ſunt q̄ fundo teneņř. tn̄ in ſuburbio pn̄t ꝯmorari. ⁊ differunt a colono qui tenetur ihitare in fundo. Inquilini large ſunt qui domū nr̄am inhitant ad certū tꝑs ſoluendo certū q̄d. vt in. c. ꝓp. de loca. Quidā dicunř originarij. vt ſūt nati ex colonis: ſiue in poſſeſſione: ſiue alibi. vt in. l. cū ſatis primo. R. C. de agri. cēſi. ⁊ colo. li. xi. Et hoc veꝝ ſi mater erat colōa alr̄ ſecus. facit. l. fi. C. ḋ agri. cen. ⁊ co. Quidā ſunt coloni ſimplices q̄ ſub certa merce de ꝑdia colenda accipiunt annuatim. ⁊ hij oēs agricole noīe alīi ꝯprehenduntur. Unde agricola quaſi agrum colens.

1 Utrum colonus qui terram collendaʒ accepit ad tertiam vel quartam ꝑtem vel aliū redditū poſſit deducere ſemen vel expēſas alias. R. Inno. in. c. tua: el. 2. de deci. ꝙ non de iure niſi per ſpeciale pactum aliud fiat. Et ſi pactum non fit: ꝯſuetudo dʒ attendi ſi eſt. ꝙ ſi non eſt ſtabimus iuri.

Comenda quomō poſſit hēri ḋ bn̄ficio ecclīaſtico. vide. ſ. Beneficium. §. 37.

Comiſſio facta ꝑ papam alicui expreſſo noīe dignitatis faciendo mentionē ꝙ reſidet in alio loco facit vt talř poſſit cognoſcere in loco reſidentie ſm Jo. an. in. c. exhibita. de re. ꝑmu. Ubi vero non fit mentio ḋ reſidentia. tunc ꝯmiſſio eſt facta in loco dignitatis expꝛ̄ſſe. nec extr̄ illā dioceſim poterit cognoſcere de illa cā. c. ſtatutū. §. in nullo. de reſcrip. li. 6. ⁊ quod ibi notatur.

1 Utrum ꝯmiſſio facta in genere de diſpenſāndo reſtringatur ad mediocritatem. dic vt ſupra. Clericus prio. §. vltimo.

Comodatum ē alicui⁹ rei ad aliquē ſpālē vſū gratuito facta cōceſſio ſʒ glo. i. c. vnico de como. Et ꝓ declaratione ꝑſcripte diffinitionis multa ſunt querenda.

1 Utrum comodatū ꝯſiſtat ſolū in reb⁹ mobilibus. R. glo. ꝑdicta ꝙ n̄: ſed ēt in rebus imobilibus. ſilr ⁊ incoꝛpoꝛalib⁹. puta ſeruitute hītandi. ff. como. l. i. vbi tex. dicit poſſe comodari rē mobilē ⁊ ēt ſoli ⁊ ēt hitatōeʒ

2 Utrū conſiſtat i rebus q̄ vſu ꝯſumunř. R. ꝙ nō niſi cum concedantur ad pōpaʒ vt diuoꝛ appareat. ff. co. ti. l. 3. §. vltimo. ⁊. l. ſe. Et iō pʒ verbum alicuius rei.

3 Utrū comodari poſſit res ad icertū vſum R. ꝙ n̄ qꝛ tūc ꝑcariū eēt. ⁊ in h̄ differt. qꝛ ꝑcariū ad icertū vſū eſt quo ad tꝑs duratōis puta ꝓ ſe ⁊ heredibus ſuis. ff. de ꝑca. l. cū ꝑcario. Comodatū v̄o ad certū vſū. qꝛ. ſ. hʒ tꝑs tacitū vel expꝛ̄ſſū. an̄ qḋ. n̄ pōt reuocari. Et dico tacitū. puta comodaui tibi librū ad tranſcribendum hʒ tꝑs in quo poſſit comode tranſcribi. ff. como. l. 3. §. vltimo. ⁊. l. 4. ⁊. l. ſi vt certo. §. interdum. ⁊. l. vltima ſm Inno. in. d. c. vnico.

4 Utꝝ poſſit reuocari comodatū an̄ vſū expletū. R. ꝙ nō. d. c. vnico. ⁊. l. i comodato. §. ſicut. ff. co. ti. Precariū v̄o bn̄ pōt reuocari. qꝛ n̄ ē ad certū vſū. ff. ḋ ꝑca. l. 2. §. i. ⁊ ḋ ꝑca. c. vltio. Et ſi reuocat an̄ tꝑs teneř de damno comodatario. l. in rebus. ff. como. Lito tn̄ hoc in ꝯſcia veꝝ. niſi comodans ſilr erat paſſurus damnum niſi reuocaſſet. ⁊ comodatarius alr̄ etiam ꝓuidere non potuiſſet. qꝛ potius ex re mea debeo mihi cōſulere. nec comodatarius poteſt dici deceptus. ex quo alr̄ ēt ſibi prouidere non potuiſſet.

5 Sed quid ſi comodatarius non potuit ſine culpa ſua re comodata vti infra tempus ꝑfixū tacite vel expꝛ̄ſſe. nunquid inuito dn̄o poſſit vti alio tempoꝛe. R. Bar. in. l. in comodato. §. ſicut. ff. como. ⁊ ſequiř Pa. i. d. c. vnico ꝙ nō. qꝛ cum dominus certet de dāno uitando. ⁊ ipſe de lucro captando. dēt caſus potius comodatario imputari. facit l. ſi vno anno. §. item cum q̄dā. ff. locati.

6 Utrum vtens re comodata contra voluntatem domini ſcienter ad alium vſuʒ teneatur. R. ꝙ ſic ad reſtitutionem. d. l. ſi vt certo §. ſed interdū. imo ꝯmiſit furtuʒ ⁊ peccanit contractando rem alienaʒ inuito domino ⁊ aliquando poſſet eſſe moꝛtale. puta quando eſt res magni ponderis ⁊ damni vel ex intentione quando ēt faceret i magno damno. ſicut de furto dicitur. ĩ. Furtuʒ. §. 34. Si vero credit ꝓbabilr̄ dominum conceſſurū

non cõmitti furtum. Si vero dubitat ſic cõmittit furtũ.l.q vas.§.vetare.ff.de fur. Idẽ qñ ñ crḋit ꝓbabilr.§.placuit Inſti. ḋ obli. que ex delic.naſ.in glo.

7 Utrũ comodãs vaſa vinoſa vel equum teneatur de dãno proximi. R.ꝙ ſic ſꝫ glo. ⁊ doc.in.d.c.vnico. ſi ſcienter hoc facit .nec reuelauerit comodatario. Secus ſi ignorabat vicium.ff.como.l.i rebus.§.pñ. ⁊.§.itẽ qui ſciẽs ⁊.l.pe. ſecus i locato. Et ſic pꝫ q̃ re dictũ ẽ ad aliquem ſpãlem vſum.

8 Utrũ i ꝯmodato poſſit interuenire merces R.glo.i.d.c.vnico ꝙ nõ.qꝛ ſi ĩteruenit merces trãſit in locatũ vel in ꝯctũ inominatuꝫ. Inſti .mã.§.vltimo. Et ꝓpterea dr̃ in diffinitõe gratuito.

9 Utrũ dñium rei comodate trãſeat i comodatariũ. R.glo.ṗdicta ꝙ ñ.qꝛ is qui comodat retiet dominiũ ⁊ poſſeſſionẽ.ff. como. l.rei comodate.

10 Quid ſi res comodata perit.cui⁹ ꝑiculo ꝑibit. R.ꝙ dño ꝑibit. niſi comodatari⁹ fuerit in culpa.d.c.vnico.

11 Utrũ teneat comodatarius de oi culpa. R. ꝙ ſi comodatũ ſit gr̃a recipiẽtis tñ.tenet ẽt de leuiſſima.d.c.vnico . ⁊.d.l.in rebus. ⁊.d.l.ſi vt certo.§.comodatuꝫ. Si vero ſit gratia comodantis tñ.vt puta comodaui tibi iocalia .vt ornatior venires ad me ſic tenet ſolũ de dolo.d.§.interdum. ⁊.l.ſi mei cã co.ti. ⁊.ff.ḋ ac. ⁊ ob.l.i.§.is quoqꝫ. Si aũt ſit gratia vtriuſqꝫ.vt puta.vt cõis amicus inuitaret comodaui tibi vaſa. ⁊ huiuſmodi.tũc tenet ḋ dolo ⁊ lata culpa ⁊ leui. d.§.interdũ. ⁊.d.l.in rebus. Et nõ.ſecũdũ Pa.in.d.c.vnico ꝙ hoc ñ ẽ ſpãle i cõmodato.ſed ẽ gnãle i oibus ꝯctibus.vt in.l.cõtractus. ⁊ quod ibi notatur.ff.de re.iur. Fallit i ṗcario vbi ñ tenet niſi de dolo: q̃uis ſit gr̃a recipiẽtis tñ. Rõ diuerſitatis redditur.qꝛ ṗcariũ põt ſemꝑ reuocari. ſꝫ comodatũ ñ. ⁊ ideo magis grauatur comodatarius.facit.l.queſituꝫ.§.illud.ff.de ṗca. ⁊.d.l.ꝯct⁹. Fallit ẽt ſm ꝙ dicã.j.Locatio.§.23. Quid aũt ſit culpa leuis :leuiſſima: ⁊ lata. Et qñ q tenet de dolo teneat etiam de lata culpa.vide.j.Culpa ꝑ totum.

12 Utrũ comodatarius teneat de deterioratõne rei. R.ꝙ nõ.ſi i ea re vſus ẽ quã accepit. ⁊ ſine ſua culpa deterior ẽ facta.vt.ff.ꝯmo. l.eũ q rẽ in ṗrin. ⁊.l.fi. ⁊ qḋ dr̃ in.l.ſed mihi vr̃.ff.eo.ti.vbi tex. Proprie ei res dr̃ ñ reddita qñ deterior facta reddit. Intellige ex culpa ſua.

13 Utrũ comodatarius poſſit repetere ipenſas quas fecit i re comodata. R.ꝙ nõ.illas q̃ nãli rõe fuit.vt puta cibarioꝝ ⁊ h⁹modi. ſed alias ſic.vt puta ipẽſas valitudinis: vel fuge ⁊ h⁹mõi.vt.l.i reb⁹.ff.como .§.pñt.

14 Utrũ comodatarius teneat ḋ cãu fortuito R.ꝙ ñ.niſi pactũ ſeu mora interuenerit .d. c.vnico. ⁊.d.l.ſi vt certo. ⁊.C.ꝯmo.l.i.ff.ḋ ac. ⁊ ob.l.i.§.is vero qui. Aduerte tñ ꝙ lꝫ moroſus teneatur ſi res periȷ̃t.tñ i ꝯſcia ſi eodẽ modo apud dñm fuiſſet peritura.nõ credo teneatur niſi ſolũ ad aliqḋ intereſſe. ſi dñs paſſus ẽ ꝑꝑ moram.de quo vide.j. Mora.§.pe. ⁊ vltimo.

15 Utrũ remittens rem comodatã ꝑ nũciuꝫ ⁊ cãu fortuito ꝑijt.teneatur. R.ꝙ nõ .cãus ẽ in.l.argentũ.ff.como. ⁊ ibi glo. Nec ob. c.ſignificãte.de pigno.qꝛ loqtur i mutuo. qḋ qꝛ ẽ debitoris periȷ̃t ſibi.qꝛ debitor ẽ obligatus i genere. ⁊ genus ꝑire nõ põt.l. icẽdium.C.ſi cer.pe. Res võ comodata r̃manet in dñio comodantis. ⁊ ideo periȷ̃t dño. Si vero periȷ̃t culpa nuncij.vel ſi fuit infidelis quomodo tenetur.habes.s̃.§.xi.ſꝫ illã diſtinctionẽ ſecundum culpam in qua fuit. puta qꝛ cõiter habebatur idoneus. in nulla culpa eſt.l.argentum.ff.como. Si non ſic. Sic vide de qua culpa tenetur. ⁊ ſecunduꝫ illam iudica.

16 Utrum comodatarius poſſit preferre res ſuas comodatis qñ omnes ſaluare ñ põt. R.ꝙ ſi ſue erant viliores nõ põt.facit.l. qḋ nerua in fi.ff.depo. Si vero erant eiuſdem precioſitatis.ſimiliter non poteſt ſi comodatum eſt factum gratia comodatarij. facit l.in reb⁹.ff.como . Si võ ẽ factũ gr̃a comodantis tñ.ẽt ſuas viliores põt preponere. facit.d.§.interdũ. Si aũt gr̃a vtriuſqꝫ.tunc ſolum põt preponere res ſuas ſi ſunt eque ṗcioſe. Qñ autẽ ſue erant precioſiores. põt eas ṗpõere rebus comodatis. q̃uis comodatum ſit factũ gratia recipientis tñ.quia quilibet diligens hoc faceret. ⁊ nõ tenetur facere niſi quod diligentiſſimus feciſſet.d. l.in rebus .primo. R. Et ſic intellige.d.l.ſi vt certo.§.qꝛ vero ſenectute.qḋ nõ.qꝛ facit ad multa.vt qui tenetur de dolo poſſit ṗponere viliores ſuas . Qui vero de leui:equales. Qui de leuiſſima:precioſiores ſolum.

17 Quis poteſt comodare. R.ſecũdũ Mo. ti.comodati ꝙ ille qui poteſt contrahere. facit in ar.l. Iulianus.§.antepe.ff.de actio. emp. ⁊ ven. ⁊ ea que bona fide poſſidem⁹. l.comodare.ff.como. ⁊ etiam que mala ſide poſſidemus.vt ibidem. ſed non in conſcientia.

18 Que ſit nã comodati. R. idẽ Mo.vbi s̃. ꝙ ẽ vt res ipa comodata reſtituat. qꝛ h̃ ẽ ḋ iur nãli.di.i.ius nãle nec põt rõe ꝯpẽſatõis directe retineri ṗtextu alicuius debiti. l.vltima.C.como. In ꝯtrum tñ tenetur ibidem cõiter. ⁊ facit qḋ nõ. Pa. ⁊ glo . i.c.bona fides.de depoſito.qꝛ ſolũ ꝓhibetur ꝯpenſatio in depoſito.ergo in alijs ꝯctibus admittitur.qꝛ exceptio firmat r̃lam.32.q.7.dñs.

Compaternitas

vide.j.Matrimõiuꝫ.3.ipedimẽto.7

Compenſatio

ẽ dbiti ⁊ crẽditi inter ſe contributio.vt.ff.de cõpenſa.l.i.

1 Utrũ admittat i oibus. R. Pa.i.c.bona fides.de depoſito.ꝙ ſic i oibus q̃ in ſuo gñe recipiunt functionem.l.qñ.vna res põt fungi vice alterius ſicut ſũt cõiter que ꝯſiſtunt in numero:pondere: ⁊ menſura. In alijs ẽt ceſſat compenſatio. Unde ſi tu teneris mihi reſtituere equum: ⁊ ego tibi.50.ducatos non fiet compenſatio.qꝛ poſſet eſſe maior affectio quam hẽo ad equum :q̃ꝫ ſit quantitas pecunie. Secus aũt qñ nullum poſſumus pretendere intereſſe.vt puta. Mutuaui tibi pecuniã: ⁊ tu mihi quid ſimile. Itẽ requirit ꝙ debitum ſit liquidũ vel de proximo liqdãdum.l.fi.C.de compenſa.

2 Utrum ꝯpenſatio indirecta hẽat locũ vbi nõ hẽt locũ directa. R. Pa.i.d.c.bona fides ꝙ ſic.puta res tua venit ad me. potero illã tenẽ donec mihi ſatiſfeceris ꝓ debito meo vide ꝑ Cy.diſtiguẽtẽ i.l.ſi nõ ſortẽ.§.ſi cẽtũ ff.de ꝯdi.ide. Inno.võ i.c.cũ oli cãm.ḋ re. ſpo.dicit ꝙ auctẽ ſupioris poſſũ accipe equalens qñ rem meam hẽre nõ poſſũ allr̃.c. dñs.23.q.3.dummodo ſine fraude mendacio vel calumnia recuperet.alr̃ dicit ꝙ tenetur ad reſtitutionem.allr̃.c.nõ ſane.14. q.5. Quod credo verum quando calumnia vel fraus preſeuerat.alias non.quia licet peccauerit in recuperando non tamen peccat in retinendo.niſi ſecundum ꝙ dicam.j. Furtum.§.40. ⁊.41. Et ſic ſerua in ꝯſcia lꝫ quo ad forum contentioſum aliter foret dicẽ .

Compoſitio

aicabil̃. an poſſit interuenire in decis. ⁊ alijs ſpiritualibus ꝯctibus. R.glo.in.c. ſtatuimus de tranſ.ꝙ ſic.vt ibi. ⁊ de decimis ex multiplici. ⁊ c.nuper.cum alijs. Ita tñ intellige ꝙ nullum temporale.detur ꝓ ſpirituali . qꝛ ſi ſimoniacum eẽt.vt in iuribus in ea allãg pꝫ.

Compromiſſum

põt facẽ qlꝫ ſuꝑ rebus q̃s põt alienare:ſeu libere diſponere . In alijs aũt q̃s alienare non põt ſine certa ſolẽnitate .nec põt ꝯpromittẽ ſine illa ſolẽnitate.facit.c.cuꝫ tpre.ḋ arbi. ⁊ Pa.ibidẽ. facĩ gl. ⁊ Bar.i.l. nulli.ff.de trãſac. ⁊.l.nõ ſolũ.iuncta glo .C de ṗdi.mi.non ali.vbi cauetur ꝙ tutor non poteſt tranſigere ſine autoritate iudicis ſuꝑ illis rebus quas alienare non poteſt. Intellige qñ per tranſactionẽ ſequeretur alienatio.ſed ſuꝑ fructibus ⁊ alijs q̃ ſolus poteſt alienare.põt ẽt tranſigere. Quo ꝯpromittẽs teneatur.vide ſupra. Arbiter.§.10.

Communicare

Uide. j. Eucharistia.3.per totum.

Commutare

Uide. j: Permutatio.

Conceſſum

intelligitur de iure cõſ qḋ ñ ẽ ꝓhibitũ.ar.30.q.4.q ſpũalẽ. ⁊.16.q.i.ſũt ñ nulli.5.di.ad eius.ff. ex q. cau.ma.l.nec nõ.§.qḋ eis.ff.ḋ ꝓcu.l . mu⁹. §.i.ff.de teſti.l.i. Contra de tranſla. ṗ .inter corꝑalia.ff.de colle.illi.l.i. Soluit glo .i. d. c.iter corꝑalia.ꝙ ṗma iura loquunt in cõſtitutionibus affirmatiuis ⁊ nõ prohibitiuis ſicut ſa. Exemplum conceditur ꝙ contrahatur matrimonium.ergo ſemper ⁊ cuilibet. Exemplum in prohibitis . homicidium prohibetur ergo ſemper.niſi vbi inuenitur conceſſum.

1 Cõceditur aliquid alicui tribus modis ſm Pa.in.c.ſuper.de do.poſt di.⁊c. Primo in donatione vel hereditate.vt poſſit liber̃ diſponere ſicut de re ꝓpria. Secũdo in feudo.vt vtile dñium tranſeat in vaſalũ. ⁊ directũ remaneat penes dñꝫ.de quo de feu.c.2. Tertio donec vixerit qui recipit. ⁊ vr̃ hoc caſu cõceſſus vſufruct⁹rei. ⁊ talis põt ius ſuum alteri concedere in vita ſua.

2 Utrũ ꝯceſſũ ꝑꝑ neceſſitatẽ extẽdat vltra neceſſitatẽ. R. Pa.i.c.ḋs q ḋ vi. ⁊ ho.cle.ꝙ ñ niſi q̃tũ neceſſitas expoſtulat. Et ſic cã̃ litata:litatum ꝓducit effectũ.ar.d.c .ḋs qui .in verbo quantũ ad hoc ſpectat.

3 Utrũ ꝯcedẽs ꝯcedat neceſrio oia q ſequit ex illo. R.ꝙ ſic.8.di.quo iure. ⁊ de offi .de le.cũ ſuꝑ.de dolo. ⁊ ꝯtu.cũ dilectus.

4 Utrũ ꝯceſſo ṗncipali ꝯcedat ⁊ acceſſoriũ R.ꝙ ſic.qꝛ cõiſſa cã cõitit ⁊ ea que ad cãꝫ ſpectãt.de offi.dele.ṗterea.in tex. ⁊ in glo.

5 Utruȝ ꝯceſſum de grā ſpāli debeat trahi ab alijs i exēplū. ℞. ꝙ ñ ꝺ p̄uiū. ſāe. vbi ꝺ h̄

6 Utrū ꝯceſſuȝ a papa: vel ab alijs expiret morte vide. ī. Gratia. §. 2. ⁊. 3.

Concillium

generale ꝯgregare ē ꝓuiſuȝ ſolius pape. 97. di. c. 1. ⁊ 2. ⁊. 2. q. 6. c. 10. el. 1. ⁊. 3. di. §. porro. vñ ſine auctē pape ꝯgregatū nullū hȝ firmamētū. 17. di. §. 1. ⁊ p totuȝ de elec. ſignificaſti añ fi.

1 Quatuor ꝯcilia vȝ Nicenū. Conſtantinopolitanū. Epheſinum: ⁊ calcedonēſe ſunt tāq̄ q̄tuor euangelia ſuanda. 15. di. ſicē ſācti.

2 Utrū ꝓuincialia ꝯcilia poſſint celebrari ſine auctoritate pape. ℞. ꝙ ſic. tñ cum auctoritate patriarce: aut primatus. aut archiepi 3. di. §. porro. 18. di. in ſumma.

3 An ꝓuincialia ꝯcilia debēt celebrari. ⁊ q ꝯuenire teneanē: hēs plene. 18. di. p totum. Et ad qd debeāt celebrari. q̄ notāda ſunt ꝯ archiepos ſi confitentur.

Concubinatus.

vtrū liceat. ℞. Jo. an. poſt Ho. i rſa ſine culpa in mercurialibus. ⁊ recitat Pa. in. c. vt clericoꝝ de vi. ⁊ ho. cle. ꝙ ñ. ēt de iure ciuili. q2 ex quo ius canonicū expreſſe ꝓhibet vt ē tex. nō. 32. q. 4. nemo: imo deus. vt in. c. meretrices ea. q. vbi dī ꝙ in illo p̄cepto exo. 20. nō mecaberis. ꝓhibeē ois coitus p̄ter vxoriū: ⁊ lex ciuilis in ſpūalibus ſubiceat ſe diſpōni iuris canonici in aūt. vt cle. aꝑ ꝓ epi. ⁊ iu aūt. de eccle. ti. facit. c. clerici de iudi. ergo ⁊ c̄.

4 Utrū ꝯcubinarius poſſit abſolui niſi abiciat ꝯcubinā. ℞. ꝙ ſi ē piculū recidiuū non pōt abſolui niſi abiciat: q2 nō ē ꝯtritus. 24. q. 3. legaē. Si vero nō ē periculū ꝺ recidiuo tunc ſi factū ē notoriuȝ ñ pōt abſolui. q2 tenetur eā abicere ad tollēdum ſcādalum populi maxime qñ ē violēta ſuſpicio de coꝝ incontinentia pp̄ mores coꝝ alias ſic. Et qꝺ dicto de ꝯcubinario. idem dic de ꝯcubina. facit ad hoc. 34. di. audite.

5 Utrū ſacerdos ꝯcubinarius ſit ſuſpēnſus ℞. Pa. in. c. veſtra. de co. cle. ⁊ mu. ꝙ quo ad deū ⁊ ſe nulli dubiū cū ſit in mortali peccato. ⁊ iō peccat mortaliter celebrando de quo dic. dt. ſ. clericus. 8. §. 1. Tñ ſi ē occultus ñ efficiē irregularis celebrādo. vt notat Inno. i. c. ſi celebrat. de cle. ex. mi. Si vō ē manifeſtus. ita ꝙ nulla poſſit tergiuerſatiōe celari. tunc ſuſpēſus ē ab offō. pȝ. 32. di. c. preter. Nā nō eſt differentia inter interdicimꝰ ⁊ ſuſpendimus. quia non reffert quid de equipolētibus fiat. c. lȝ ex quadam ꝺ teſti. l. non pnt. ff. de legi. Et hoc eſt claꝝ. 32. di. §. veꝝ. Et iō ſi celebrat eſt irregularis. c. 1. de re. iudi. li. 6. ⁊ ēt ſuſpenſus a bñficio. vt i. d. c. p̄ter cum glo. Secus ſi ñ hȝ talē operis euidentiam. Multi tñ doc. volunt ꝙ requirāē monitio. alr̄ nō ſit ſuſpēſus ipſo fcō: nec incurrat irregularitatem. Sed p̄mū veriꝰ. Et id qꝺ de ſacerdote dī dic ꝺ clerico in minoribus: aut quocuuq̄ alio iſeriori a ſacerdote. vt nōt. Archi. in. c. ad h̄. 32. di. Et ſilr̄ ſūt irregulares ſi exercent actū cuiuſꝯq̄ ordinis. ⁊ ſolus papa diſpēſat. c. 1. de re. iudi. li. 6. ⁊. c. 1. ꝺ ſē. ex. li. 6. Et idē dic de quoꝯq̄ peccato mortali. ſicut de fornicatione. vt ſupra. Clericus. 8. §. 4.

3 Utrum peccet mortalr̄ audiens miſſam ſacerdotis concubinarij: vel recipiens ſacramēta. Dic vt ſupra. Clericus. 8. §. 2.

4 Quis dī concubinarius manifeſtus vt incurrat ipſo iure p̄fatā penam ſuſpenſionis ℞. Pa. in. d. c. veſtra. ꝙ tūc qñ fornicatio ē ita notōia. ꝙ nllā hȝ dubitatōeȝ. vt puta qñ publice tȝ ꝯcubinā ſicē vxorē ⁊ nutrit filios ita ꝙ ñ auderet diffiti: aut negatō nulla eēt vt dicit glo. in. l. ſētentiam. in. ꝟ. celari. C. ꝺ pe. fac. l. filiō. §. ſȝ ⁊ ſi. ff. de tri. ac. ⁊. 32. di. nullus. ⁊. c. p̄ter. Si aūt ñ ē ita notoriuȝ: ſed ꝓbabilr̄ pōt tergiuerſari. vt q2 tȝ concubinā cuȝ mr̄e ⁊ dicit eſſe pediſecā mr̄is ⁊ huiuſmōi. tunc reqriē monitio. ⁊ añ eā nō icurrit. facit. c. ſi q. 81. di. ⁊. c. ſicut. de cohacle. poſt monitionem ſic: niſi deſiſtat. Et ſic Concorda doc. q ſunt varij in hoc. vt illi q dicunt monitioneȝ neceſſariā intelligātur qñ ñ pōt tergiuerſari.

Concuſſionis

crimē ē: cuȝ qs minaē alicui. niſi ita vel ita faciat faciā: vel nō faciā ⁊ c̄. ſm glo. i. §. ꝯcuſſionis. 1. q. 1. i. l. iubemus. C. ad. l. iul. repe. poſita. 1. q. 1. §. iubemus. videtur ſentire ꝙ Cōcuſſio ē qñ iudex uenalem dat ſententiam. alias non daturus: vel penam premio remiſſit. vel cupiditate ingeſſit. ⁊. ff. de concuſ. l. 2. concuſſionem facit qui pecuniaȝ accipit eo ꝙ crimen minatus ſit. ⁊ qui in accuſationem innocentiuȝ coierunt: uel qui pecuniam ob accuſandum: vel non accuſandum. denunciandum: vel non denunciandum: vel ferendum teſtimonium accipit. Et breuiter concuſſio eſt proprie quando quis habens aliquam poteſtatem vel officium pecuniam accipit ob iudicandum: aut decernendum: vel quo magis: vel minus faciat qꝺ ex offō facere ꝺberet: vel p minas cogit aliquē ad faciendū vel ñ faciēdum indebite. vt colligiē ex. l. 1. 3. 4. 5. ⁊. 6. ff. ad legē iul. repe. Unde talis cōcuſſor efficitur infamis ſi condēnetur de hoc crīe ⁊ ſm canones puniē pena quadrupli. 18. di. quoniaȝ.

1 Utrū ſit peccatum mortale ꝯcuſſio. ℞. ꝙ ſic pȝ lu. 3. vbi Jo. militibus vt ſaluarentur dixit. Neminē ꝯcutiatis neq̄ calūniā facietis. facit ꝙ ſit peccatū mortale. 23. q. 1. militare in ſi.

2 Utrū ſit reſtituēdū de neceſſitate per concuſſiōnē acceptū. ℞. ꝙ ſic niſi ſit datum ob malū faciendū. q2 tūc cū taliter dans nō repetat pp̄ turpitudinē ſuā ſi reſtitui dȝ dabiē pauperibus. qꝺ cū ius nō p̄cipiat erit de cōſilio. vt patebit. ī. Reſtitutio. 1. i. ꝟ. turpe. ſed datū p ꝯcuſſionē alias vt faciat qꝺ tenebaē neceſſario ē reſtituendum illi q dedit. l' eius hr̄dibus aut ſi ignorātur pauperibus. q2 in ꝯſcia nō valet talis dōatio. ar. l. 1. §. q̄ honorande. ff. quarū re. ac. nō da. facit. c. ſane. 14. q. 5. ⁊. l. 1. ff. qꝺ me. cā. Et hoc verum i his q hn̄t ſtipēdia publica vt talia officia adminiſtrent alr̄ nō credo de neceſſitate teneanē recipiendo debitas ſportulas niſi in caſu quo gratis eēt obligatus offm̄ adminiſtrare. vt puta pauperi ⁊ huiuſmodi facit. d. c. militare cū glo. ſua: vide. ī. Judex. §. 8.

Condemnatus.

ad mortē vel mutilationē membri. an poſſit fugere. vide. ī. Fugere. §. 1.

Conditio

ē triplex. Prima ratiōe ſtatus pſone. vt cū qs libere: vel ſuiē ꝯditionis dī de ſer. nō or. c. vltimo. 32. q. 4. liberi. ⁊. ſ. ti. Colonus. Secunda ē in rebuſ q̄ libere vel ſeruilis ꝯdic. dñr. ff. ⁊. C. de ſeruitu. p totū. Tertia dī ꝯditio ꝓmiſſōnis vel alterius contractus. Et hec differt maxie a modo ⁊ a cauſa.

1 Quō conditio ꝯcipiē. ℞. ꝙ p ſi. modus p vt. cauſa vero per quia.

2 Quid ē ꝯditio tertio mō dicta. ℞. eſt futurus euētus i quē actus ſuſpēditur ſm Bar. in. l. 1. in prima col. ff. de cōdi. ⁊ demon. ⁊ Jo. an. ⁊ Car. in. c. verū de condi. appo. vñ ante euentū ꝯditionis nihil eſt. l. 1. C. de cōdi. inſer. ⁊. l. cedere diem. ff. de. ꝟ. ſi.

3 Modus autem eſt exortatio: ſiue inuitatio ad remunerationem quandam: ſiue implementum loco eius quod eſt factum. ⁊ iō non ſuſpendit ſed clarificat. vnde promiſſū ſub modo poteſt peti de preſēti preſtita cautione de modo obſeruando. l. qui heredi. iuncta. l. quibus diebus. §. terminus minor ff. de condi. ⁊ de. ⁊ quod nō. in. c. verum ꝺ condi. ap.

Cauſa vero de preterito vel preſenti eſt ſumpta ratio diſpoſitionis vel motus. 4

Demonſtratio eſt ex preterito vel preſenti aliquo accidenti vel qualitate rei que geriur certificatio vel liquidatio. 5

Utrum conditio comprehendat aliquando modum. ℞. ꝙ conditio ſumitur primo latiſſime. ⁊ tunc comprehendit etiam modum. vt in. c. 2. ⁊. c. verū de condi. ap. Secūdo late. ⁊ tunc comprehēdit conditiones q̄ etiam ſunt de preterito vel preſenti: que ꝓprie non ſunt conditiones. quia non ſuſpendunt actum: cum in rerum natura ſint certe l. cum ad preſens. ff. ſi cer. pe. Tertio ꝓprie ⁊ tunc quando confertur in futurum euentuȝ ſiue incertitudo ſit reſpectu rei: ſiue diei licet alique glo. dubitauerint de die mortis Ita tenet glo. in. l. in omnibus. ff. de regu. iu. tex. eſt in. l. quodcunq̄. §. 1. ff. de. ꝟ. ob. 6

De conditione in matrimonio aut in religione vide. ī. Matrimoniū. 3. Impedimēto. 3. ⁊ Religioſus. §. 4. de conditione dōationis vide. ī. Donatio. 1. §. 46. 7

Conditio poſſidentis potior ē vbi ē par cauſa turpitudinis. ff. de condi. ob tur. cām l. ſi ob turpem. §. porro. 8

Utrum conditio tacita faciat contractum conditionalem. ℞. ꝙ non facit. l. conditiones. ff. de condi. ⁊ demonſtra. de quo dic. vt infra. Matrimonium. 3. Impedimento 3. §. 1. 9

Utruȝ conditio que omnino eſt extinura ſuſpendat vide. ī. Matrimonium. 3. Impedimento. 3. in prin. 10

Utrum conditio viciet aliquando contractum an vicietur. ℞. vt colligitur in titu. de condi. ap. per doc. ⁊ per legiſtas de condi. ⁊ demon. ⁊ alijs locis ꝙ aut conditio eſt contra naturam ⁊ ſubſtantiam contractus. ⁊ ſic viciat contractum: ⁊ non viciatur. vt in. c. ſi. de condi. ap. facit. l. cum hi. §. ſi pretor. ff. de tranſac. ⁊ id dicitur de ſubſtantia actus ſine quo non poteſt ſtare actus. ⁊ e contra non dicitur de ſubſtantia actus ſine quo poteſt ſtare. vt communiter nō. doc. in d. c. ſi. Facit quod nō. Bar. in. l. 1. ff. de li. ⁊ poſtu. ⁊ quod nō. in. l. 1. in prin. ff. de verb. ob. Et hoc veruȝ primo ſi apponatur a principio contractus. Secus ſi poſt contractum quando contractus non poteſt diſſolui voluntate partium vt matrimonium. c. 11

dixit.32.q.4.⁊.c.ex litteris ꝺ diuo:. ⁊ voti. ⁊ huiuſmoi.facit.l.per ſeruum.§.deniqꝫ.ff de vſu. ⁊ habita. Secũdo verum ſi per am bas ptes apponatur. ⁊ de alijs vide.ſ. Ma trimonium.3. Impedimento.3: Aut non ẽ ꝯtra ſubſtantiam contractus.ſed eſt aut im poſſibilis aut turpis. ⁊ ſic viciatur ⁊ reicit. ⁊ nõ intrat in ꝯtractibus ſpiritualibus puta matrimonio ⁊ voto ⁊ huiuſmodi.vt nõ.in .d.c.fi. In ꝯtractibus autem temporalibus regulariter viciat.vt nõ.i glo.in.d. c.fi. per iura in ea allegata. Et hoc iterum in ꝯtracti bus qui fiunt iter viuos. In ꝯtractibus ve ro qui fiũt in vltima volũtate ſic diſtinguo. aut ꝯditio impoſſibilis addicitur in perſo. naꝫ honerati.vt puta teſtatõ iubet ꝙ heres ſuus digito tãgat celum. ⁊ ſi nõ tetigerit det centum Dyno. ⁊ ſic ſi valet legatum de cẽtũ factũ Dyno.qꝛ ꝯditio viciat. Inſti.de lega. §.fi.nõ.glo.i.l.vnica.C.de his que pe. no. ⁊ ibi tꝫ cum hac diſtinctõe. Aut impoſſibi lis ꝯditio addicitur i perſona honorati.i. eius cui ſit legatum.vel eius qui heres inſti tuitur.qꝛ ſub cõditione impoſſibili alicui ſit legatum.vel aliquis inſtituitur heres.puta. Si titius celum digito tetigerit heres eſto: vel habeto cẽtum ⁊ iſto caſu fauore vltime voluntatis reicitur ꝯditio. ⁊ valet inſtitutõ ⁊ legatuꝫ. Inſti.de here.inſti.§.ĩpoſſibilis ⁊ cõiter doc.in.d.§.fi. Bar.tamẽ in.l.i.ff.ꝺ ꝯdi.inſti.tenet ꝯ ꝑdictam diſtinctionem de qua ibi vide.ſed parum ad nos. Et nõ.ꝙ ꝯ ditio turpis aut ĩpoſſibilis quo ad hoc eq paratur.vt in.d.c.fi.nõ. Aut ꝯditio non eſt nec turpis nec impoſſibilis.nec contra ſub ſtantiam actus. ⁊ ſic viciat.vt nõ.in. c.de il lis.de condi.appo.

c **Conductor** Quis di catur vid ſ. Locatõ in pri. Et quõ ẽ excomu nicatus qui ante tp̃s ꝯductionis conducit domum bononie alicuius doctoris vel ſco laris ſine conſenſu ipſius inquilini vide.ſ. Excõ.7.caſu.4.

c **Confeſſio** delicti an ſit faciẽda ad interrogatõeꝫ iudicis.R. Pa. in.c.cũ ſup de ꝯſe. Aut ꝑceditur a iudice ꝑ ĩqſitionẽ ex mero offõ iudicis. ⁊ tũc ſi fac tũ ẽ notoriũ: vel ĩſamia flagrat: vel qñ ſemi plene ꝓbatũ ẽ. ⁊ ſic rñdere tñr veritatẽ ſub pena mortalis peccati ꝭꝫ Tho.ꝭa ꝭe.q.69. ar.i.tex.nõ.i.c.cũ dilecti.de accu. Et h̃ verꝫ qñ nõ agit ad aliã penam q̃ʒ ſpũalẽ. Si ve ro factũ nõ ẽ notoriũ: neqꝫ flagrat infamia. tunc nõ tenetur rñdere.ar.c.qualiter ⁊ qñ. el primo.de accu.ẽt ſi iuraſſet dicere verita tem ꝭm Hen.de gan.in ꝑio.quol.q.33.nec ẽ obediẽdũ in hoc prelato.qꝛ ꝯ caritatem. Occulta eni publicãda ñ ſunt: ſed ſoli deo reliquẽda.6.q.i.ſi oia. ⁊.c.oues. ⁊.c.ex me rito. Aut ꝑceditur a iudice ad inſtantiã ptis ⁊ ſic neceſſario non ẽ rñdendum niſi id de quo q̃ritur ſit famoſum ⁊ ĩpediat ordis exe cutõem: ſeu beneficij retentõeꝫ. de quo nec venit imponenda pena tp̃alis. Sꝫ dicet ne mendacium.R.ꝙ non.ſed vtetur alijs ver bis duplicibus ⁊ ſilatis.ar.22.q.5.§.ex his.

Utrũ confeſſio iudicialis ꝑiudicet confi tenti.R.ꝭm Pa.in.c.ex pte.de cõfe.ꝙ ſic. ſi ſit maior.25.annis. ⁊ ſit ſponte: ⁊ ex certa ſcia: ⁊ expreſſa cã. ⁊ corã ſuo iudice: ⁊ pte pñte. ⁊ non ſit ꝯ nãm: nec ꝯ ius ⁊ fiat de re litigioſa ⁊ ñ ſit ꝯ libertatem: alias nõ ꝑiu dicat. vide diffuſe in.d.c.ex pte. qꝛ potius ẽ fori contentioſi. 1

Utrũ cõfeſſio extraiudicial ꝑiudicet i abñtia ptis.R. Pa.in.c.ſi cautõ.de fi.inſtru.ꝙ qñ ꝑmiſſio ſit pñti ſic ꝑmitto tibi pñti ꝙ dabo abñti cẽtum. ⁊ tũc obligatur nãlr. ⁊ de iure ciuili. Secus ſi diceret ꝑmitto tali abñti cẽ tum.qꝛ tunc nõ obligatur ẽt naturalr.qꝛ nõ ẽ cui acq̃ratur obligatio. Ita nõ.glo. ⁊ doc. i.l.ſtipulatio.§.ſi qs ĩſulã.ff.de ver.ob. ⁊ in l.i.ff.de pac. ⁊ i.c.ſi tibi abñti.de ꝑben.li.6. Fallit hoc qñ dicit tutori pupilli: curatori fu rioſi: actori vniuerſitatis ꝙ promittit eius pupillo: furioſo: vel vniuerſitati.quia obli gatur.l.cum qui.§.4.cum tribus ſe.ff.de cõ ſti.pec. 2

An quis teneat confiteri poſitõem in qua qs petit.10.cũ ſolũ.10.hẽre ꝺbeat.aut cũ ab ſolute petit qꝺ ei debetur ſub conditione.R ſecundum Bar.i.l.i.§.ſi ſtipulanti.ff.ꝺ ver bo.ob. ⁊ in.l.ſi is qui ducenta. ff.de re.du. Aut quod ponitur in poſitiõibus ſeu libel lo eſt falſum ratione qualitatis. ⁊ ſic poteſt negari in totum.quia videtur aliud factum Et ſic intellige glo.in .c.finali. de conſe.li. 6. ⁊ in.c.2.de teſti.eo.li.vt puta quod ꝺbeo ſub cõditione petit abſolute.aut dixit ꝙ co medi hodie. ⁊ fuit heri. ⁊ huiuſmodi. Ra tio quia ſi confiteretur ſic. Debeo. ſed ſub conditione.actor poſſet accipere partem ꝯ feſſionis ꝑ ſe ſcilicet ꝙ tenetur ei: ⁊ reus haberet probare ꝙ teneatur ſub conditio ne.ſecundum cautellam Pa.in c.i.de po. prela. ⁊ doc. Bar.in.l.aureli⁹.§.idqꝫ.ff.de li.le.vbi dicit ꝙ ſi quis confitetur ſe interfe ciſſe hominem: ſed propter ſuam defenſio nem ꝙ non credetur ei ꝙ propter ſuam de fenſionem. Et ponit rationem.quia preſũp tio eſt ꝯtra eum ratione operis perpetrati. cum ſit factuꝫ a iure dãnatum. Itẽ qꝛ cõiter non contingit ꝙ agreſſus iterficiat agreſſo rem.vbi vero hec ceſſant: tene ꝙ nõ poteſt qs accipere partem ꝯfeſſionis pro ſe: ⁊ par tem refutare.qñ confeſſio eſt facta vnico cõ ſtructu.ſic tenet Archi.i.c.i.de ꝯſe.li.6.Tñ quia magis tutus ẽ non ꝯfitendo veritatem poterit negare. Aut qꝺ ponitur in libello: ſeu poſitionibus eſt falſuꝫ in quantitate ſeu in parte ſumme: ſeu i pte rei.vt qꝛ petit. 20. ⁊ nõ debet habere niſi.x. vel petit totum. ⁊ non debet habere niſi mediũ. ⁊ tunc tene tur ꝯfiteri veritatem.vnde tenuit Pe. ꝙ ſi talem poſitioneꝫ negat ex toto ꝙ ẽ piur[illegible] ⁊ facit tex.cuꝫ glo.i.l.pupillus.§.fi.ff.de.v. ſi.vbi patet ꝙ debitor negãs rem eſſe ſuam negat ſibi eſſe communem. ⁊ glo.in.c.fi.12.q. 1. Ibi tam̃ addit glo.ꝙ res ciuitatis: vel vni uerſitatis nõ eſt cuiuſlibet.12.q.2. qui manu mittitur. ⁊ in.l.qui ſolidum i pri. ff.de le.2. vbi petens totum ꝯſtituit aduerſariũ in mo ra in parte debita. Et hoc eſt contra ꝑcura tores noſtri temporis. 3

4 Utrum ꝯfitens ꝯſocium crĩs ſit teſtis ido neus ꝯtra ſocium.R.ꝙ nõ.vt nõ.glo.in.l.[illegible] filium.C.de li.cã. Et ideo ñ debet iterroga ri de ꝯſocijs.vt in.l.fi. ⁊ ibi per doc.C.de q̃ ſtio. Intellige ꝙ ñ debꝫ interrogari quo ad hoc vt ſit teſtis.ſed bene põt interrogari. vt ꝑ eius dcm̃ poſſit inueniri veritas ab alijs.

5 Utrum interrogatus vel ſua ſpõte dicens faciat indicium ꝯtra ſociuꝫ.R.ꝙ ñ vt notat Bar.in.l.i.§.ſeruus.ff.de q̃ſtio. Maxime cum omne ĩdicium debeat probari ꝑ duos teſtes.vt ꝑ glo. ⁊ doc.in.l.fi.C. famil.herc. ⁊ per Bar.in.l.fi.in antepe.q.ff.ꝺ queſtio. per Ange.in.l.fi.ff.qꝺ me.cauſa.per Bal.i l.qui ꝑponebatur.ff.de le.2.vnꝺ lꝫ vnus te ſtis quãdo deponit directe ſuper ipſo facto principali.puta qꝛ vidit cõitti ipm̃ malefici um faciat indiciuꝫ ſi eſt omni exceptõe ma ior.vt nõ.in.l.ſi qs.C.ad.l.iul.maie. Bar. i.l.fi.ff.ad.l.cor.de ſic. ⁊ Bal.in.l.fi.C.fa[illegible]. hercis. Sali.in.l.fi.C.de queſtio.nõ. Bar. ⁊ Ange.in.l.i.ff.de fur. Tamẽ ſupradictus ſocius ex quo ꝯfeſſus ẽ crimen ſuũ ẽ ĩfamis infamia facti ſaltẽ.ideo nõ ẽ teſtis omni ex ceptõe maior.qꝛ vilis ⁊ infamis nõ facit in dicium aliquo modo. Ita dicit Bar.in.l.i. §.idem cornelio ꝑ illum tex.ff.de q̃ſtio. Et Bal.i.c.i.§.ſacramẽtum de ꝯſue.rec.feu. dicit ꝙ illud qꝺ dr̃ vnum teſteꝫ facere indi ciũ.debet intelligi ſi eſt vite probate vel bo ne opinionis nec põt haberi ſuſpectus fami liaritate: vel fama mala vel alia cã arbitrio iudicis. Et ideo ſecundum eum infamis ĩfa mia facti nõ eſt idoneus teſtis.vt notat ẽt ip ſe Bal.in.l.fi.C.de requi.re.per nõ.ibi per glo. Et quid ſit indicium. ⁊ quomodo pro batur ⁊ in quibus fallit qꝺ ſupra dictum eſt vide.ſ. Indicium per totum.

Quid ſi eſſent duo vel tres teſtes ſingula res qui confiterentur contra tertium.R.ꝙ nullo modo poſſunt ꝯiũgi ad faciendũ in dicium: niſi ſit teſtis omni exceptiõe maior vt ſ.dixi in.§.precedẽti. ⁊ multo minus ad faciendam plenam probationem. Ratõ qꝛ cum duo teſtes requirantur regulariter. vt dictum eſt: tales non ſufficiunt.quia vnum quodcunqꝫ dictum de per ſe imperfectum eſt.ita nõ. Bal.in.l.ſi quis ex argẽtarijs. §. .i.ff.de edendo ⁊ patet per nõ.per. do. An to.in.c.licet de teſti.dum loquitur de proba tione per teſtes ſingulares. Nec.ob. ꝙ vn⁹ teſtis deponens ſuper facto principali iun gatur cum probatione fame.vt probatur in l.3.§.eiuſdem.ff.de teſti. ⁊ per Bar.in.l.ad monẽdi.ff.de iureiurando. Iſtud eſt. quia hic eſt perfectuꝫ ſcilicet vnus teſtis integer vt dictum eſt. Item fama que facit perfectũ indicium.vt notat Bar.in.l.de minore.§.ſi plures.ff.de queſtio. Item nec ob.ꝙ due ꝓ bationes ſemiplene diuerſi generis coniũ gantur ad vnam plenam faciendam.iuxta nõ.per Bar.in.d.l.admonendi.quia illud verum quando coniunguntur ad eundem actum.ſed due probationes diuerſorum ac tuũ. ⁊ diuerſorum generum nunq̃ꝫ coniũ guntur ad plenam probationem faciendã. Iſte eſt caſus ⁊ ita deducit Bal.in.l.teſtiuꝫ i fi.eo.de teſti. ⁊ idem Bal. in.l.obſeruare C.quomodo ap.non reci.poſuit.d. Anto. in.c.veniens el primo de teſti. Ex iſtis infer tur ꝙ due mulieres dicentes ſe peccaſſe cũ aliquo non poſſint iungi ad faciendum in dicium perfectum: nec attandum ad verita tem dicendam etiam cum aliquibus conie cturis: maxime cum deponant de delicto ꝑ petrato in eorum corpore iuxta notata per Bar.in.l.ſi quis in graui. ff.ad ſena. con ſul.ſillinianũ. vbi dicit ꝙ nullũ facit ĩdiciuꝫ. Et idem Ang.in.l.ſecunda.C. de cal. vide infra Teſtis.§.25.quãdo dicantur ſingula res.

c **Confeſſio** Sacramẽtalis pri mo qd ẽ. R.

ſm Ho. ꝙ ē ſtia corā ſacerdote peccatorū ſuoꝝ declaratio. vel ſecūdū Dir. Confeſſio dr̄ quaſi ſimul vl̄ ex toto: vel vndiqꝫ faſſio. Ad ſicut ſnia ſic ꝯfeſſio q̄ generat ſētētiā dꝫ eſſe certa. vñ in. l. certū. ff. de ꝯfeſ. certum inquit ꝯfeſſus ꝓ iudicato erit.

1 Qualis dꝫ eē ꝯfeſſio vt ſit ſtia. R. ſꝫ cōiter theologos i. 4. di. 17. q. 16. dꝫ hr̄e ꝯdōes q̄ ꝯtinētur ī hīs vſibus. Sit ſimplex: hūilis ꝯfeſſio pura fidelis. Atqꝫ frequēs nuda diſcreta: libēs: verecūda: itegra: ſecreta: lacrimabilis: accelerata. Fortis ꝛ accuſans ꝛ ſit parere parata. Quas Ri. expoīt i. 4. di. 17. ar. 3. q. vltia. Simplex. i. vt nihil admiſceat qꝺ ñ facit ad peccati q̄titatē. Humilis ī vbo ꝛ ſigno. Pura. i. recta itētōe ſcā. Fidelis. i. vā vt nihil de falſitate admiſceat. Frequēs qꝛ valde ē vtile. Nuda: non inuoluta vboꝝ obſcuritate. Diſcreta. vt maiora cū maiori grauitate. Libēs. nō neceſſitate: ſed libera volūtate. Verecūda nō iactātia plēa. Integra. vt nullū retineat. Secreta ñ publica. Lacrimabilis ex dolore cordis. Accelerata ne nimis ꝓlōgetur. Fortiter ne ex verecūdia dimittat. Accuſās. ſe nō alios. Parere parata. ſ. ad obediētiā ꝯfeſſoris.

2 Utrū ꝑſate ꝯdōes ſint oēs ꝺ neceſſitate ꝯfeſſiōis. R. Ri. vbi. ſ. dic ꝙ ñ: ſꝫ q̄dā ꝺ ꝯgruitate. ſꝫ vt clari' itelligāt multas iſerā qōes.

3 Utrū noīatio ꝑſone cū q̄ qs peccauit ſit neceſſaria ad peccati ꝯfeſſiōez. R. ſꝫ Ri. vbi ſ. ar. 2. q. 8. ꝙ aut noīatō ꝑſone ē neceſſaria ad peccati magnitudinē ꝛ ſpēm exꝓmēdā. ꝛ tūc ē neceſſaria. vt puta: qꝛ peccauit cum mr̄e nec hēat aliā ꝯſanguineā. qꝛ ſi hr̄et aliā ꝯſāguineaz. puta. ſorores. ſufficēt dicē peccaui cū ꝯſāguinea mea i p̄io gradu. Aut talis noīatio ſolū ē vtil' ꝯfitēti vt ꝯfeſſor melius ſciat iponere ꝯſiliū ꝛ pniam. ꝛ ſic ſilr̄ ē neceſſaria. Aut ē vtilis illi cū quo peccauit. ꝛ tūc pōt dicere: ſꝫ ñ i ꝯfeſſiōe. qꝛ ſic ꝯfeſſor ñ poſſet aliqd facere niſi ex ꝯfeſſione ei dicat. Aut nō eſt vtilis nec ei q ꝯfitet: nec ad correctōem illius cū quo peccauit nec ad exp̄ſſionē ſpēi peccati. ꝛ ſic ñ ſolum dꝫ tacē eiꝰ expreſſionez: īmmo dic Ri. ꝙ credit teneatur celare. ꝛ idē dicit. S. Bo. in. 4. di. 21. pte 2. ar. 1. q. 3. ꝙ ꝯfitēs ſi exprimit ñ effugit detractōez: nec ꝯfeſſor ſi ad hoc ꝯſentit. Similiter qñ noīatio ꝑſone eſſet cū ꝑiculo alterius ēt ſi circūſtātia eſſet de neceſſitate: omittenda ē ſm Pe. de palu. in. 4.

4 Utrū requirat ad ꝯfeſſionez ꝙ fiat genuflexo: capite diſcoꝑto. ꝛ huiuſmōi. R. ꝙ ñ. niſi de bono ꝛ equo. Principaliter eīm humilitatē cordis requirit deus. 14. q. 5. ſi qd. Quis actus humiles corporis ipam inducāt. ꝛ in ipis meremur.

Utrū cōfitēs pp̄ gloriā vanaz. vel aliū malū finez peccet mortaliter. R. ꝙ ſic. qꝛ puertit finē ſacri. facit ad hoc qꝺ dico. ĩ. Honor §. 7. imo. nec ſacrm̄ ſuſcipit. qꝛ pars eſſentialis huius ſacri q̄ ꝯſiſtit i actu ſuſcipiētis eſt actus interior. Vñ ſine eo nō efficit nō contraheret mrimonium q̄ ꝯhēdō ñ intēderet niſi in carnalem copulā ad tꝑus. Tenetur ei quis ꝯfiteri peccata ſua. vt deo ſatiſfaciat quē offendit. ꝛ eccleſie. ꝛ vt de ſuis peccatis veniā ꝯſequatur. Alia autem intentōe confeſſio facta non valet. ꝛ tenetur eā iterare: niſi in cāu vt. ĩ. dicam. §. 14. 5

Utrū ꝯfitens peccatum qꝺ nō fecit peccet mortaliter. R. ꝙ ſic. tñ qꝛ ꝯſciam nō manifeſtat. tñ qꝛ mētit. 22. q. 2. cū humilitatis. Limito iſtud veꝝ qñ ꝯſcia dictat ꝙ ñ fecit. Itē qñ peccatum qꝺ ꝯfitet eſſet mortale ſi feciſſet. Et ſic itellige Ri. in. 4. di. 21. ꝛ Dir. ti. ꝺ pe. ꝛ remiſ. ꝛ illud Gre. qꝺ habet di. 5. ad eius i fi. Bonaꝝ mētiū ē culpā cognoſcere vbi culpa nō ē. Intelligitur ꝓ formidare: vel i genere ſe peccatorē cōfitēdo. ſꝫ ñ in ſpē. 6

Utrū omne mendaciū dictū in ꝯfeſſione ſit peccatum mortale. R. ꝙ nō: ſꝫ ſolū illꝺ qꝺ ē ꝑniciosum. puta ꝯ famā ſuā vel alteriꝰ aut ꝯ id quod neceſſario habet confiteri. Unde ſi taceret vl̄ negaret aliquod mortale qꝺ fecit. ꝛ de quo non ē legitime confeſſus peccaret mortaliter niſi forte timeret ꝓbabiliter de reuellatione confeſſionis. vl̄ ꝙ ſolicitaret eū ad malum tali confitens. qꝛ aliū non habet. poſſet aliquid tacere vel negare cū verbis palleatis. taliter ꝙ mendaciū nō dicat. ꝛ ēt ſi diceret pp̄ hoc non eſſet mortale: ſed erit veniale. 22. q. 2. c. 1. cū ibi nō. Idē dicendum de eo qui hñs aliqua peccata a quibus ſcit ꝙ cōfeſſor ſolitus non pōt eum abſoluere tñ ne ſcādalizet de eo confitetur de ſolitis ſoluꝫ ꝛ tacet illa a quibus nō pōt ab eo abſolui cuꝫ ꝓpoſito cōfitendi itegre cuꝫ eo qui eum poſſit abſoluere. 7

Utrum confeſſio facta ſit neceſſario iterāda. R. ſecundum Ri. in. 14. di. 17. ꝙ vere ꝛ legitime confeſſus non tenetur reiterare cōfeſſionem de neceſſitate. nec tenetur quis obedire precipiēti ſibi vt iteꝝ talia ꝯfiteat: nec papa poſſet condere legem hoc ꝑcipiētem ſecundum Pe. de pal. niſi ex bono cōſilio q̄s velit vt facilius ueniat remiſſionez qꝺ ſit ſepius cōfitendo. de pe. di. 1. menſuraz 8

9 Aſſignāt tñ doc. i. 4. di. 17. aliquos caſus i qbus cōfeſſus tenetur iterū cōfiteri eadē peccata. Primus qñ ꝯfitet ei q ñ pōt abſoluere.

10 Secūdus qñ cōfitetur ſciēter ei q neſcit ligare vel ſoluere. de qbus dicā latius. ĩ. Cōfeſſio. 3. ꝑ totum. ꝛ Confeſſio. 4. §. 3.

11 Tertius qñ qs nō ꝯfitet integre oīa peccata mortalia. de qbus nō ē lūc cōfeſſus vni ꝯfeſſori ēt ſi cōfiteretur diuerſis ꝯfeſſoribus: ſꝫ ſciēter tacet aliqꝺ peccatū mortale: vel de quo dubitat vtrū ſit mortale: vel aliqd aliud qꝺ ē de neceſſitate ꝯfeſſionis. vt puta circunſtātiā q̄ mutat ſpēm: ꝛ huiuſmodi ex verecūdia vel aliquo quocunqꝫ reſpectu. de pe. di. 5. c. 1. circa fi.

12 Aliud ſi tacuit ex ignorātia ſeu obliuione. R. ſm Ri. vbi. ſ. ar. 2. q. 6. ꝙ aut penitēs adhibuit debitā diligētiam ꝓut de lege cōi humana permittit fragilitas vt memoriā haberet oīum peccatorū ſuorū mortaliū. q̄ ē ſecūdū Sco. ea. di. quādo tātam diligētiam adhibet vt memoriā hēat quātā qs apponeret i re nulliꝰ ardua: ꝛ que ſibi multū eēt cordi. ꝛ tunc ñ tenetur cōfiteri alia peccata de quibus cōfeſſus ē: nec ēt iſtud peccatū oblitum tenetur ꝯfiteri priori ſacerdoti ratiōne neceſſitatis. ſed ſolū tenet confiteri aliȷ̄ ſacerdoti. qꝛ quātū de iſto fuerit abſolutus quantū ad iudiciū dei ꝛ eccleſie. qꝛ ꝯfeſſor pōt abſoluere de ꝯfeſſ ꝛ ꝑdicto modo oblitis. tñ ſubintelligit tal' cōditio. ſ. ꝙ qñ ad memoriā reduxerit: ꝙ illa ꝯfiteat ſacerdoti q poſſit eū abſoluere. Limito. h ſm Pe. de pal. i. 4. ꝙ ſi p̄mus ꝯfeſſor hēbat auctoritatē abſoluēdi ab oī excōicatōe ꝛ caſibus ꝛ ſic intēdebat abſoluere qñ cū eo ꝯfeſſus fuit: ꝙ lꝫ peccatū oblitū tali mō eſſet caſus reſeruatus vel excōicatio poterit nihilominus ſecūdus ꝯfeſſor eū abſoluere. qꝛ nō pōt eē amplius caſus reſeruatus nec excōicatō ſed ſolū peccatū ſimplex. Qꝺ bene nō. pro iſtis q eligunt ſibi ꝯfeſſorē auctoritate ap̄lica. vt faciāt ꝙ i abſolutōe intēdat eos abſoluere ab oī excōicatōe in quātū eorū auctoritas ſe extendit ꝛ ab oī caſu. al' oporteret recurrere ad eū q ꝺ iure poſſet eū a tali abſoluere. facit. c. officiȷ̄ ꝺ ſē. ex. a ꝯrio. ꝛ. c. ſup l'ris de reſcrip. clarū ē ꝓ hoc. Aut penitēs ñ adhibuit debitā diligentiā: ſed fuit ignorās ignorātia craſſa vel affectata tūc tenetur oīa prius ꝯfeſſa ꝛ talit̄ oblita recōfiteri niſi in caſu qñ poſſet hr̄e priorez ſacerdotē: ꝛ nō eēt ei interdicta ptās abſoluendi. Adde ſm Sanctū Bo. ꝙ ſ. fuerit recenter cū eo ꝯfeſſus ita ꝙ habeat memoriā ſuorum peccatorū que antea fuit confeſſus vel ſaltē recordet penitentie impoſite. vt. ĩ. dicam. §. 14. qꝛ tūc ſufficeret ſolum illud oblitū cū ſua negligentia ꝯfiteri alias non.

Quartus caſus in quo ꝯfeſſio ē iterāda ē qñ q obliuiſcit pniam iniunctā: vel ꝯtēpſit facere. Intellige ꝓ mortali peccato. qꝛ ſi ꝓ veniali fuit iniuncta non tenetur eā facere de neceſſitate ſm Tho. Itē ſi ꝑ impoſſibilitatē vel infirmitatē dimiſit quē pro mortali impoſita ē. nō tenetur iterare. ſed ſufficeret intimare eā ꝯfeſſori vt eā cōmutet. Idē dic ſi fuiſſet ſibi cōmutata ab alio ꝯfeſſore ſm ꝙ. ĩ. dicam. 13

Quintus caſus eſt qñ ꝯfitetur ſine contritione vel attritōe debita q̄ ſufficiat ad gratie ſuſceptōem cū ſacro. puta. qꝛ eſt in voluntate peccandi vel ex mala intentōe ꝯfitetur. vel ñ vult ſatiſfacere qꝺ tenetur ꝛ huiuſmodi. 14 Et lꝫ qdā dicant ꝙ in iſto caſu ñ tenet reiterare. qꝛ recedēte fictōe ſuſcipiet fructū pnīe. Tu tñ tene ꝙ iterare tenet. ꝛ h eſt cōis opi. theo. vt dicit ſanctus Bo. i. q. vltia ꝑſate di. ꝛ Ho. ꝛ Inn. ꝛ Archi. vt nōt Dir. Et rō ē qꝛ ſi ſuſcipit abſolutionē peccat mortaliter ſm Rica. ea. di. ar. 2. q. 8. ꝓ h hēs tex. ꝺ pe. di. 3. §. inter h. vbi dr̄ ſicut veniā ꝓmeretur pnia vera. ſic deum irritat ſimulata. ꝛ ēt qui eū abſoluit ſcienter. Et ſic ñ pōt dici abſolutus q implicaret ꝯdictiōem ꝛ ſil' abſolueret ꝛ ligaretur reſpectu eiuſdē. Vñ notat doc. i c. ꝙ qdā de pe. ꝛ re. ꝙ lꝫ pnia ꝛ ꝯfeſſio illorū q noluīt abſtinere ſit acceptāda ꝛ ſalubribus monitis ſit ei pnia indicēda. qꝛ valet ei ad multa. ñ tñ ē abſolutio ipendēda. qꝛ ñ ē capax eius: nec i iſto ſacro iprimit caracter virtute cuius poſtea valeat ſicut i baptiſmo. Addit tñ. S. Bo. in. d. q. vltia ꝙ veruꝫ ē ꝙ tenet reiterare in iſto caſu ꝛ duobus ꝑcedētibus qñ mutat ꝯfeſſorē. ſecus ſi ad eundez redeat. ꝛ adhuc memoriā habeat ſuoꝝ peccatorū qꝛ recēter ꝯfeſſus ē. Pe. tñ de pal. in. 4. di. 17. dicit ꝙ ſi ēt ſit oblitus ꝯfeſſor peccata ſibi ꝯfeſſa: ſed tñ pniam ꝓ eis impoſitaz ſcit. ꝙ tali ꝯfeſſori ſufficiet confiteri alia peccata prius ꝯfeſſa ſolū implicite. dicēdo de illis peccatis q̄ alias vobis dixi dico meā culpā. Secus ſi pnia nō fuiſſet taxata tūc. quia oporteret vt peccatorū memoriā haberet. Et ſatis plꝫ. Et addo ēt ꝙ nō ſit iterdicta ei ptās abſoluēdi ꝛ ſic nō oꝫ ꝙ reiteret ſed ſufficit ꝯfiteri vel peccatū ſcienter retentuꝫ vel puiam oblitā: vel fictionē ſuam explicite. ꝛ de aliȷ̄s ꝯfeſſis iplicite. vt. ſ. dixi. Nec intelligo ꝙ confeſſor habeat memoriam de ſingulis peccatis in numero vel ſpecie. ſed ſufficit recordetur in genere de peccatis que

ei cōfeſſus fuit ⁊ de q̄litate vite eius ꝙ nō.
15 Sextus caſus ſm aliquos ē qn̄ quis reci
diuat. ſed hūc nō ſequitur cōiter doc. niſi
ſm Ri. ca. di. ar. 2. q. 8. qn̄ peccata dimiſſa
⁊ recidiuata nōbiliter tn̄ aggrauant ꝙ nō
bilis ⁊ periculoſa grauitas peccati expri
mi nō poſſet niſi dicendo aliqd̓ peccatum
prius cōfeſſuꝫ ⁊ dimiſſuꝫ. alr̓ nō. ⁊ ſic tene.
16 Septimus caſus ē qn̄ quis confitetur pec
catū a quo ſuus cōfeſſor n̄ potuit eū abſol
uere. qꝛ lꝫ iſtud cōfeſſus fuerit ⁊ oīa alia tn̄
iſtud a quo n̄ potuit abſolui tenet̄ iterato ſu
periori cōfiteri. nec ꝓprie iſta dr̄ iteratio qꝛ
ſuperior accipit̄ ꝓ vna ꝑſona cū confeſſore.
Nā ꝯfeſſor abſoluit a qbus pōt. ⁊ ſuperioꝝ
ꝑficit. vn̄ ſm Ri. vbi. ſ. deberet ꝓcedere ab
ſolutio ſuperioris. Qd̓ credo de hōeſtate nō
de neceſſitate. ſm Dire. ⁊ iſte due abſolutio
nes faciunt vnam ꝯpletam. Sꝫ de hoc dic
vt. ī. Cōfeſſio. 5. §. 9. ⁊. 10.
17 Octauus caſus ē ſm aliquos vt ponit. ſ.
Bo. vbi. ſ. ꝑ peccati obliti recordationē
qꝛ cū qs ꝯfitet̄ ⁊ alicuius peccati obliuiſcit̄
volunt vt oīa poſtea ꝯfiteat̄ vt cōfeſſio ſit in
tegra. Sꝫ hoc n̄ ſequit̄ cōiter doc. Tu dic
vt. ſ. dixi. §. 12. ſm illā diſtinctionē.
18 Sed quid dicemus de illis q iō nō cōfi
tentur de aliquo peccato mortali. qꝛ nō co
gnoſcunt ꝙ ſit mortale peccatuꝫ. R. vt colli
go ex doctrina doc. in. 4. di. 17. ꝙ ſi facta di
ligentia ſecūdum eoꝝ fragilitatē vt memo
riam hērent ſuoꝝ peccatoꝝ cōfitentur inte
gre de his que cognoſcūt fore peccata mō
talia. ⁊ ea q̄ nō recognoſcunt peccata mor
talia ꝓpterea nō cōfitētur: ꝙ n̄ tenētur reiterar̄
confeſſionē qn̄ de hoc poſtea aduertūt: ſꝫ
ſufficit ſolū cōfiteri talr̄ n̄ confeſſa ſicut dixi
ſ. de oblitis. Et lꝫ ignorantia iuris nāl̓ aut
diuini aliqn̄ n̄ excuſet qui peccet mortaliter
faciēs ꝯ̄ eius ꝓcepta ex ignorantia tn̄ nō te
net̄ hō hoc n̄ cognoſcēs de eo ſpālr̄ penite
re vel ꝯfiteri: ſꝫ ſolū qn̄ agnoſcit ſꝫ ſufficit.
ꝙ hoc doleat i genere ⁊ dicat cū ꝓpha. De
licta iuuētutis mee ⁊ ignorantias meas ne
memineris ⁊ ꝯfiteat̄ in genere ſic ignorata
ſicut oblita ⁊ qn̄ cognoſcet. tūc ꝯfiteatur il
la ſolū ſpecifice. ⁊ ſufficit. Ex quo pꝫ qd̓ di
cēdū de pueris ⁊ puellis ⁊ alijs q faciunt
multa peccata mortalia q̄ n̄ cognoſcūt fore
peccata ſaltē mortalia: qꝛ lꝫ ſepius ꝯfitēdo
illa differit ꝑ talē ignorātiā ꝙ n̄ tenētur ite
rare ꝯfeſſiōes. ſꝫ ſufficit ſolū ꝺ illis ꝯfiteri qn̄
ea cognoſcūt. Nec diſtigno an hēant anne
xā excōicatōeꝫ ſ̄ne. qꝛ ēt ſi haberēt anexaꝫ
excōicatōeꝫ n̄ ꝓpterea tenerētur confitēri ite
rum confeſſa. vt patebit. ī. Confeſſio. 5. §. 9.
⁊. 10. Quod nō. bene.
19 Nonus caſus ſm aliquos ē quādo quis
ante completam penitentiam ꝯmittit aliqd̓
mortale. Sꝫ ego dico ꝙ ſufficit ꝙ pniam
expleat. ⁊ de ꝯmiſſo cōfiteatur ſolū. ⁊ ē ve
rius. de quo vide. ī. Penitentia. §. 14. Cau
tius tamen eſſet ꝙ confeſſor aliquā pniam
iniungeret quam ſtatim ⁊ i ſtatu gratie peni
tens poſſit agere. ⁊ poſtea aliam addicere
quā non intēdat pro pnia ſacrāli imponer̄
ſed pro quadam voluntaria ſatiſfactione in
iūgere. ita ꝙ qualitercūqꝫ impleat ſufficiat
⁊ etiam ſi non impleat n̄ intendat illaquea
re. ſed in ſuo arbitrio ponere.
20 Sext' caſus ſecundum Pe. de pal. ē cum
quis confitetur excōicatus exiſtens: quam
tunc ignorat. nam cum non ſit capax ſacra
menti penitentie tenetur iterato confiteri ꝺ
omnibus. Sed iſtud nō credo. vt. ī. patebit
Confeſſio. 5. §. 10.
Utrꝫ ſit confitendum per verba obſcura
R. ꝙ n̄. ſed talr̄ clara ꝙ ꝯfeſſor plene intelli
gat alr̄ non valeret. Debꝫ tn̄ cōfitens loq
de peccatis ꝑ verba publica ⁊ ſobria. ⁊ ta
li honeſtate ornata ꝙ nō ſonēt ipudicitiā i
auditu dū tn̄ ſufficienter exprimat factuꝫ.
22 Quid de illo qui confitetur ſacerdoti qui
dormit aut eū n̄ ītelligit. R. ꝙ ſciēter tali ꝯ
feſſus tenet̄ iterato cōfiteri ſi ē peccatuꝫ mō
tale ⁊ ſacerdos dꝫ ei dicere qꝛ ꝯfeſſio ipoꝛ
tat reuelationem peccatorū. que nō pōt ēē
ſine relatione vnius. ſ. penitentis. ⁊ percep
tione alterius. ſ. confeſſoris. Et iō vno eo
ruꝫ deficiente n̄ ē confeſſio. ſecus ꝺ veniali.
23 Utrꝫ peccator teneat̄ ꝺ neceſſitate cōfiteri
peccatoꝝ circūſtantias. R. ſecūdū Sco. ī. 4.
di. 17. ar. 2. ꝙ nō ſolū peccatū ē cōfitēdū: ſꝫ ēt
circūſtātia illa neceſſario ē cōfitenda q̄ ſpā
li ꝓhibitiōe ꝓhibet̄ vbi gr̄a cognoſcē n̄ ſuā
ꝓhibet̄. cognoſcere ꝯſanguineā ꝓhibetur
ſpālr̄. ⁊ iō iceſtus ē ſpāle peccatū qd̓ ꝑ ipaꝫ
cōſtituit̄. Silr̄ frequētia ē neceſſario ꝯfitēda
Silr̄ ponēs aliū peccatū. qꝛ qualꝫ vice no
uum peccatū ꝯmittit̄. Dicit tn̄ Archi. vt re
fert Dir. ꝙ ſufficit dicē ſe multociēs peccaſ
ſe ⁊ de ſilibus idem iudiciū habeatur. Alie
aūt circunſtantie ex qbus aliquo mō pecca
tū ē grauius: vl̓ ex pte obiecti n̄ ē certū qd̓
oporteat eas ꝯfiteri. Quis cōis opi. theolo
gorū teneat qd̓ n̄ ſunt de neceſſitate. tutū tn̄
ē ⁊ vtile eas confiteri maxīe q̄ nōbiliter ag
grauant n̄ i peccatis carnalibus i qbus ſꝫ
Tho. in. 4. di. 17. laudabile ē circūſtantias
tacere q̄ ſpēm nō mutāt ⁊ audiētē vel ꝯfitē
tē aliciunt ad turpitudinē lꝫ aggrauent pcꝫm̄
imo poſſent ēē ita ꝓuocatiue ꝙ neceſſario
eēnt tacēde. Alie āt circūſtātie q̄ nihil faci
unt ad grauitatē peccati fatuū ē confiteri: ni
ſi ſm. S. Bo. qn̄ faceret vt ſacerdoti ſatiſfa
ceret. puta. comedit carnes i. xl. ex īfirmita
te ⁊ huiuſmodi. de huiuſmodi circūſtantijs
dicit Aug. de pe. di. 5. ⁊ ſumitur ab Ariſ. 3.
ethi. c. 3. Quis: qd: vbi: ꝑ quos: cur: quoti
ens: quō: qn̄. Quis. ſ. ſi religioſus vel ſecula
ris. Quid. ſ. feciſti furtū vel homicidiū. Ubi
ſ. in quo loco. Per quos. ſ. an ſolus vl̓ aſſo
ciatus ꝑ ſe an ꝑ aliū. Cur. ſ. quo aīo qua itē
tiōe. Quotiēs. ſ. ſemel vel pluries. Quō. ſ. an
naturaliter vel ꝯ̄ nāꝫ. an ꝓuentus a tēptatōe
aut potius ipſā ꝓueniens. Qn̄. ſ. an in die fe
ſto vel ieiunioꝝ. Et de iſtis vide ſupra. Cir
cūſtantia qn̄. ſ. mutet ſpēm. Et iō aduerte ꝙ
circūſtātia. Quis ē neceſſaria. vt. ſ. ꝯfeſſor ſciat ſi
ē ſui fori vel nō. ſi ē coniugatus vel religio
ſus. Et ꝓpterea ſemꝑ prius ē q̄rēda. Circūſtan
tia. Quid ſilr̄ circonſtātia. Cur. alī ē neceſ
ſaria qn̄ ſpāli ꝓhibitiōe ꝓhibetur. ſicut cuꝫ
qs facit etiam vt ꝓuocet ad luxuriaꝫ aliquē
alias nō. Circunſtātia. Quotiens. ſimiliter ē
neceſſaria ſaltē ſm eā cōputationē quā qs
facere pōt. puta. qꝛ bis i ebdomada vel ter
fecit cōiter. ⁊ perſeuerauit per annum ⁊ hu
iuſmodi ⁊ ſufficit. Et h̓ eſt tutius: quis opi.
Archi. ꝓdicta non ſit improbāda. Circūſtā
tia Quō. ſimiliter ē neceſſaria qn̄ ſpāli ꝓhi
bitione cadit. puta. ꝯ̄ naturā ⁊ huiuſmodi.
aliter nō. Idē dic ꝺ circunſtātia. Ubi. puta. i
eccleſia qn̄ ē aliqd̓ opus. qꝛ tūc ē ſacrilegiū.
Circunſtantia vero. Qn̄. vr̄ eſſe de neceſſita
te qn̄ fit peccatū die feſto. De quo dic. vt in
fra. Interrogationes per totum.
24 Quid de illo qui confitetur ſolummō ne
reddatur notatus in populo. R. ꝙ ibi cō
ſtituitur finis. non valet imo. tenetur iterū
ꝯfiteri. Et tunc cōſtituitur finis qn̄ nullo mō
ꝯfiteretur ſi nō dubitaret de infamia. Secuſ
qn̄ nō ꝯſtituitur finis. puta. qꝛ ꝯfitetur ꝑ de
um ⁊ propter remiſſionem peccatorum in
ductus tn̄ ad hoc ex pudore vel timore ⁊
huiuſmodi. Et idem dic de illis qui confite
ri coguntur a ſuis prelatis.
25 Utrū ille q ꝯfitetur aliqd̓ peccatum vt vi
deat̄ ſtrenuus ⁊ glōetur: ſatiſfaciat. R. ꝙ nō
ſed peccat mortaliter ſic ꝯfitendo. qꝛ tali dr̄
Quid gloriaris in malicia. ⁊c̄. Et ꝓpterea
debet confiteri vt erubeſcat de peccato ſuo.
non vt laudetur.
26 Utrū diuidēs ꝯfeſſiōeꝫ ſuā ſatiſfaciat. R.
ſm Sco. vbi. ſ. ꝙ nō. ſed oꝫ oīa non ꝯfeſſa
tā ſecreta q̄ publica de qbus memoriā hꝫ
ꝓmiſſa debita diligētia ꝯfiteat̄ vni: ēt ſi ille
nō poſſet eū abſoluere ab oībus ⁊ hēat ne
ceſſe de aliquo ad ſuperiorē recurrere. alr̄
nihil faceret. vt pꝫ de pe. di. 5. ſunt plures. ⁊
di. 5. caueat.
Utrum peccata manifeſta ſint cōfitenda. 27
R. ſm cōiter theo. in. 4. di. 17. ꝙ ſic. qꝛ lꝫ ſint
nota ſacerdoti: non tn̄ in forma iudicij niſi
per cōfeſſionem.
Utrum peccata venialia neceſſario ſint ꝯ 28
fitenda. R. ſm Sco. vbi ſupra. q. 1. ar. 3. ꝙ n̄
ēt ſi nullum habet mortale. quia ꝑ peccatuꝫ
veniale etiam in propoſito bono non pōt
damnari nec periclitari ⁊ pnia ē ſ̓a tabula
pro periclitantibus igitur nō obligatur ad
eam niſi hn̄s mortale. imo dicit Pe. ꝺ pal.
in. 3. ꝙ nec ēt papa poſſet ad hoc obligare:
qꝛ hoc eſſet mutare ſacri materiā. Dicit tn̄
S. Bo. in. 4. di. 16. q. vltia verū niſi rōe pi
culi ad qd̓ ducit. qꝛ tūc tenet̄ penitere quan
do periculū aduertit al̓ nō. Adde ſo ꝙ tene
tur ꝯfiteri de veniali qn̄. ſ. dubitat an ſit mō
tale vt dicet̄ īfra. Tertio tenet̄ ꝯfiteri de venia
li rōe ꝓfeſſionis. puta. qꝛ ꝓfeſſus ē aliquaꝫ
religionē que ad hoc obligat. vl̓ ex voto te
net̄ obedire i oībus q̄ nō ſunt ꝯ̄ deū ⁊ aiaꝫ
⁊ prelat' ſic ꝓcipit. Nec ob. qd̓ dicunt qd̓ ī
ꝙ nō hn̄s mortale tenētur ſaltē de veniali ꝯfi
teri ꝑ ꝓceptū eccleſie in. c. oīs de pe. ⁊ re.
qꝛ rn̄det Sco. vbi ſupra. ꝙ ſi oīa in. d. c. di
ſtribuit pro mortalibus ſolum ⁊ nō ꝓ venia
libus. Et ita ēt dicit glo. in. d. c. Et ſic tene ꝙ
de perfectione eſt venialia confiteri bono
ꝯſilio niſi vt dictum eſt.
Utrꝫ ꝯfeſſio neceſſario ſit facienda ſoli 29
ſacerdoti ⁊ a ſolo. R. ꝙ ſic. de neceſſitate
precepti eccleſie in. d. c. omis. in verſiculo
ſolus. ⁊ in verſiculo ſacerdoti. contra mul
tos ſacerdotes qui pueros qui tenētur ad
confeſſionem inſimul confitentur quos n̄
credo euadere mortale peccatum cum fa
ciant eos preuaricari eccleſie preceptum.
Dicit Ri. vbi ſupra. argu. 3. q. 3. ꝙ in arti
culo neceſſitatis ſcilicet quando mors im
minet de propinquo: ita ꝙ vnus poſt ali
um non poteſt confiteri licet pluribus ſi
mul confiteri: nec per hoc euacuatur vir
tus ſacramenti. Similiter idem ibidem te
net ꝙ ſi quis vellet confiteri duobus ſa
cerdotibus ſimul. vt certius conſilium
haberet ꝙ vere abſoluitur: ⁊ taliter audi
entes non peccant: alias ſic. quia faciunt
contra preceptum eccleſie. licet talis vere
abſoluat. qꝛ n̄ ē tn̄ neceſſaria ſolutio ex pte

ſacerdotis ſicut ꝯſitentis.vñ qñ ex feruoꝛe
⁊ vt ſit magis tranqlla eius ꝯſcia duob⁹ cō
fitet̃ ſil'.illi pñt ſine peccato audire ⁊ abſol
uere.Sco.tñ in.4.di.17.tꝫ ꝙ ꝯfiteri ſil' plu
ribus ſacerdotibus nō ē ꝯfeſſio ſacr̃alis qꝛ
vnus ē xp̃us quē ſacerdos repñtat.

30 Utrū ꝯfeſſio ſit fiēda cū lacꝛis.℞.ꝙ ſi la
crīa accipiat̃ ꝓ ꝯtritōne ſeu attritōe ꝙ ſic
ſm ꝙ dico.ſ.Cōtritio.§.4.Dꝫ ergo dole
re de peccato moꝛtali ꝯmiſſo i p̄terito:ceſſa
re i pñti:abſtinere ſaltē quo ad ꝓpoſitū in
futuro.⁊ ſatiſfacere ꝓut tenet̃ aliṫ nihil facit
Aduerte tñ ſꝫ Sco.vbi.ſ̄.di.14.q.vltia ꝙ
attritus ꝯfitens ꝗuis ñ hēat actū talē q ſuf
ficiat ad meritū de ꝯgruo tñ hñs volūtatē
ſuſcipiēdi ſacr̃m eccl'ie:⁊ ſine obice pecca
ti moꝛtalis actualiṫ ſibi facto:vel i volūtate
īherētis recipit nō ex merito ſꝫ ex facto di
uino effectū iſtius ſacr̃i in vltīo inſtanti ꝓla
tōis i quo ē vis huius ſacr̃i. Ita ēt tꝫ Tho.
i.4.quol'.q.10.dicēs ꝙ nō pfecte ꝯuerſi aut
attriti virtute clauiū gratiā ꝯtritōis acqui
runt:dūmō ñ ponāt obicē ſpiritui ſancto.

31 Utrū hō teneat̃ ſtatim ꝯfiteri peccato moꝛ
tali perpetrato.℞.Sco.in.q.di.17.ar.3.ꝙ
dubiū ē:alijs dicētibus ꝙ ſic alijs ꝙ non te
net̃.ſed tñ i voto ꝓ aliquo tp̄e.ſ.ſemel in
ãno nūc.ſꝫ añ.c.oīs.ſolum añ moꝛtem. Et
iſtud vr̃ minus ſm eundē Sco. Et cuꝫ ipo
cōiter ꝯcurrunt theologi. Sed magis mi
hi vr̃ tuta opi.S.Bo.ea.di.ar.2.q.2.ꝗ vlt
vt religioſi nō poſſint differre:ſꝫ ꝙ habita
oppoꝛtūitate idonei cōfeſſoꝛis teneantur.
De clericis non audet affirmare.ſed tamē
ſibi videtur idem dicēduꝫ ꝙ de religioſis.
laici vero ſi differunt ꝑꝑ maioꝛē oppoꝛtu
nitateꝫ tempoꝛis ⁊ confeſſoꝛis vſqꝫ ad.xl.
excuſantur. Si vero talē oppoꝛtunitatē tē
poꝛis ⁊ ꝯfeſſoꝛis haberent:ita ꝙ maioꝛeꝫ
ñ ſperant habere in illo ãno tunc ſtatim te
nētur nec pñt differre vſqꝫ ad ãnum.Quo
vero ad votū confitendi oēs ꝯcoꝛdant ꝙ
ſtatim tenēt̃ oēs tam religioſi ꝗꝫ clerici ⁊
ſeculares.Qd̓ tñ limito quo ad p̄ceptum
veꝝ qñ excitātur a gr̃a dei ſm Alex.ſa ſe
tractatu de negligētia.ꝺ quo vide.ſ.Cōtri
tio.§.4.ſ.qñ tenetur cōteri de peccato.aliṫ ñ
de p̄cepto.Sunt ēt multi cāus i qbus cō
coꝛdant doctoꝛes i qbus hō tenet̃ ſtatiꝫ cō
fiteri habita oppoꝛtunitate quos põit Ri.
vbi.ſ̄.ar.3.q.6.Primus qñ vult cōicare l'
celebrare.vide.ſ.Euchariſtia.3.§.18.cuꝫ ſe
quētib⁹.Idē dicit La.dul.ea.di.q.2.quādo
dꝫ adminiſtrare ſacr̃a vel aliquē actū ſolēnē
i eccleſia exercere.puta legere euāgelium
⁊ huiuſmodi.Idem Tho.in p̄io quolibꝫ
q.6.⁊ Jo.de nea.qñ vult oꝛdinē ſacꝝ reci
pere.Sed hoc ñ ꝓbat̃ aliquo iure niſi pec
catū eſſet manifeſtū.Et ſic limito ⁊ intelligo
glo.i prin.de pe.di.5.que dicit ꝙ qñ pecca
tū moꝛtale ē manifeſtū ſtatī homo tenet̃ cō
fiteri.Secundus cāus qñ ē in periculo no
tabili ⁊ iminēti moꝛtis.vt puta:qꝛ vult intra
re mare ꝑ longū tp̄us:⁊ periculoſū iter:vel
bellū.vel ē infirm⁹ īfirmitate ꝑiculoſa:ꝓp
terea p̄cipit̃ medicis ꝙ cū eos ad īfirmos
vocari cōtigerit vt efficaciter faciāt ꝙ p̄ius
aduocent medicos ſpirituales.de quo dic
vt.ſ.Medicus.§.8.Et aduerte ſm Pe.de
pal.ꝙ tūc periculū moꝛtis ē.qñ quis ē i tali
cāu in quo frequēter hoīes moꝛiūtur.Ter
tius cāus ē qñ ſibi dictat ꝯſcia ꝙ ſtatī tenea
tur ꝯfiteri de neceſſitate. Quartus cāus qñ
pꝛobabiliṫ videt̃ ꝙ illo ãno copiā idonei ꝯ
feſſoꝛis hr̃e ñ poterit qui ipſum poſſit abſol
uere.Quintus cāus qñ ꝑ ſtatutū quis eſt ob
ligatus ad pluries ꝯfitēdum.vt ſunt religio
ſi ⁊ ſimiles.qꝛ nō ſufficit tunc ſemel i anno
ꝯfiteri.Limito verū ſi ſtatutum obligat ad
moꝛtale.alias nō credo teneatur de neceſſi
tate niſi ſm ꝙ dixi.ſ̄.§.28.

32 Utrū qs poſſit confiteri ꝑ interpoſitā ꝑſo
nā vel ꝑ ſcriptū.℞.ꝙ nō loquēdo de cōfeſ
ſione pꝛout ē ſacr̃m ſm cōiter Theo.vbi.ſ̄.
facit.de pe.di.1.quē penitet.qꝛ qui peccaue
rit tenetur ſe accuſare.Et ad.c.qual'.30.q.5.
rñdet. Sco.vbi.ſ̄.ꝙ põt ꝯfiteri ꝑ ſcriptum
ſi ē pñs ⁊ ipſe legit qd̓ ſcripſit.

33 Sed qd ſi ē mutus vel ignoꝛat linguam.
℞.ꝙ ñ tenet̃ confiteri niſi eo mō quo põt.ſ.
ꝑ ſigna ⁊ huiuſmodi.Et qd̓ dicūt aliq ꝙ ꝯ
fiteat̃ ꝑ iterp̄retē iꝓbat Sco.⁊ bene.ſimi
liter ꝑ ſcriptū qꝛ ē ꝯ rōem ſacr̃i.Et ideo nul
lo modo faciat.ſed vt dixi confiteatur ꝓut
põt ꝑ ſigna ⁊ ſufficit ſecūdū Sco.in.4.di.
17.q.vnica.⁊ Ri.ea.di.

34 Utrū ille q rñdet cōfeſſoꝛi ad interrogata
ſatiſfaciat.℞.ſm Rodo.ꝙ ſic quātū ad ea
de qbus iterrogat̃.Siliṫ q rogat ꝯfeſſoꝛem
vt eū interroget vt plenius ꝯfiteat̃:niſi ſit ta
lis qui potius dimitteret confiteri ꝗꝫ oꝛe ꝓ
p̄io ꝯfiteret̃ ſuū peccatū:qꝛ de ſupbia ꝓue
nit.de pe.di.5.c.1.ꝗ qdem ē peccatū moꝛta
le.vñ prudens ꝯfeſſoꝛ qñ h̄ ꝑpēdit faciat eū
rectificare ꝯſciētiam ⁊ dolere de tali diſpo
ſitione.

35 Sꝫ qd ſi dubitat.℞.S.Bo.ea.di.ar.2.q.1.
ꝙ ſi ꝓbabiliter dubitat de aliquo an ſit pec
catum veniale vel moꝛtale niſi certificet̃ ꝑ
aliquem doctum tenetur confiteri ſecūdū
ꝙ in dubio hꝫ.⁊ ab eo abſtinere i futuꝝ.aliṫ
ſi ñ ꝯfitetur peccat moꝛtaliṫ.qꝛ exponit ſe ꝑi
culo.Cōcoꝛdat.S.Tho.ibidē.di.xi.

36 Utrum confitens teneatur acceptare oēm
pniam quā ſibi ꝯfeſſoꝛ vult iniūgere.℞.ꝙ ñ
ſm Ho.⁊ ſeqtur Pa.i.c.ſignificauit.ꝺ pe.
⁊ re.ſꝫ ſm Sco.i.4.di.17.q.vnica.ſufficit ei
ꝓpoſitū acceptādi a deo hic l' i purgatoꝛio.
ſꝫ ſi acceptat tenetur iplere.Aduerte tñ ꝙ ſi
ꝯfeſſoꝛ iniūgeret penitēti vt ſatiſfaceret ꝓxi
mo quē leſit.puta reſtituendo ablata ⁊ hu
iuſmodi ꝙ illā tenetur ꝺ neceſſitate exple
re.imo deberet p̄cedere ꝯfeſſionē tal' ſatiſ
factio ſi foꝛet poſſibile.vt lati⁹ pꝫ.ſ.Reſtitu
tio.3. Siliṫ tenetur acceptare illud qd̓ ꝯfeſ
ſoꝛ iniūgit ꝓ neceſſaria cautella ne i pecca
tū recidiuat.Et ꝑpea nō.ꝙ ꝯfeſſoꝛ tripliṫ ali
qd iponit penitēti. Pꝛio ꝑ modū exoꝛtati
onis.ſicut cū admonet vt quotidie oꝛet.fa
ciat largas elyas.⁊ hui⁹modi.⁊ ad iſta nō
tenetur ex neceſſitate penitēs.Secūdo mō
ꝑ moꝫ declaratōis cōis obligatōis.ſic qñ
declat̃ ꝙ reſtituat ablata:cōicet i paſca:⁊ h⁹
modi.ſi ñ obſuat penitēs euacuat ſibi fruc
tū pnie.nō tñ ꝑꝑ hoc tenetur reiterare ꝯfeſſi
onē.nec ꝯmittit peccatū inobie ſpāle ñ obe
diendo ſacerdoti.qꝛ ſacerdos nihil ſibi im
ponit.ſꝫ delarat qd̓ tenetur facere.Tertiō mō
ꝓ ſpāli ſatiſfactione peccatoꝝ ⁊ ad iſtā te
netur ex p̄cepto.aliṫ cōmitteret ſpāle peccatū
inobie.ſi eā acceptauit ⁊ ñ ipleret.⁊ iteraret
ꝯfeſſionē teneretur ſm ꝙ dictū ē.ſ̄.Qd̓ in
telligo de pnia quā ſacerdos iponit p̄cepti
ue.Secus ſi iponeret exoꝛtatiue.ſicut faci
unt periti ꝯfeſſoꝛes q aliquā puā pniaꝫ dāt
de p̄cepto.⁊ poſtea aliā maioꝛem de ꝯſilio
ꝑꝑ periculum tranſgreſſionis.

Confeſſio

2.ꝺ eius obligatõe. Pro
cuius itelligētia querūtur multa.

1 Utrū ꝯfeſſio ſit de iure dīno p̄cepta.℞.ſm
Sco i.4.di.17.q.vnica.ꝙ ſic.Et ꝓbat p̄mo
ſic.Quilibet tenetur recupare gr̃am ꝑditaꝫ
ꝑ viam faciliorē ⁊ certiorē ex p̄cepto dino
quo dr̃.Diliges dñm deum tuū ⁊ ꝓximū
tuum.aliṫ vr̃ contemnere deum ⁊ ꝓpꝛiaꝫ ſa
lutem.ſꝫ hoc ñ põt fieri niſi ꝑ ꝯfeſſiōeꝫ.qd̓
ꝓbat ſic.Attritus ꝯfitens ꝗuis ñ hēat actuꝫ
talē q ſufficiat ad meritū de ꝯgruo.tñ hñs
volūtatē ſuſcipiēdi ſacr̃ꝫ eccl'e.⁊ ſine obice
moꝛtalis peccati actualiṫ ſibi facto.l' i volun
tate īherētis recipit.ñ ex merito ſꝫ ex pacto
dino effectū iſti⁹ ſacr̃i:vt ſic paꝝ attrit⁹ ⁊ at
tritōe q̄ ñ hꝫ rōeꝫ meriti ad remiſſionē pec
cati.nolēs tñ recipe ſacr̃m pnie ſicut diſpen
ſatur i eccl'ia.⁊ ſine obice in voluntate pec
cati moꝛtalis in actu in vltimo inſtāti illi⁹ ꝓ
latōis in quo eſt vis ſacr̃i iſti⁹ recipit remiſſio
nē ⁊ gr̃ā pnialē ñ ex merito vt dixi qꝛ ñ erat
ſed ex pacto dei aſſiſtētis ſacr̃o ſuo ad effec
tum illum ad quē inſtituit.Alioquin nō ap
pareret quō ſacr̃m pnie eēt ſc̄a tabula ſi nun
ꝗꝫ ꝑ ipm vt ſacr̃m ē poſſet recupari ſc̄a gr̃a
amiſſa.ſed tñ ꝑ attritōem tāꝗꝫ ꝑ p̄uiam diſ
poſitōem ⁊ per contritōnem tāꝗꝫ per ꝯple
tiuam.Iſta ponit Sco.in.4.di.14.q.vltia.
Et hoc idem tꝫ.S.Tho.in.4.quol'.q.10.⁊
Hen.de gan.in quol'.q.32.Ex quo pꝫ ꝙ ñ
eſt alia facilioꝛ via ad inueniendū gr̃am.qꝛ
hic in ꝯfeſſione ñ reqritur aliud.niſi ꝙ hō
nō ponat obicē gr̃e.qd̓ eſt multo minus ꝗꝫ
hēre attritōem q̄ ꝑ modū meriti de ꝯgruo
ſufficiat ad iuſtificatōnem.nec ēt certioꝛ.qꝛ
põt magis eē certus hō ꝙ ñ ponat obicem
ideſt actualiṫ peccando ꝗꝫ ꝙ hēat attritōem
ergo qliꝫ tenetur ꝑ hanc viaꝫ ꝯfeſſiōis gr̃aꝫ
recupare.cū ſit facilioꝛ ⁊ certioꝛ. Pꝛobat̃
ēt ꝙ ꝯfeſſio eſt de iure diuino ꝑ argumentū
a contrario ſuper illud Jo.20.Quorum re
miſeritis peccata.remittuntur eis.ergo
quoꝝ ñ remiſeritis non remittuntur ſed ſa
cerdotes non remittunt niſi confitentibus.
ergo tenentur ex p̄cepto xp̄i.Hanc rōeꝫ fa
cit Pe.aureolus in quarto.di.17.q.1.Pro
batur ēt ꝑ id quod nō.Jo.An.in.c.ſignifi
caſti.de foꝛo compe.vbi tenet ꝙ papa tene
tur confiteri de neceſſitate. Sed melioꝛ rō
qua ꝓbatur ꝙ ſit de iure diuino eſt ꝙ non
eſt credendum ꝙ eccl'a ⁊ apli iſtud iugū im
poſuiſſent hominibus tam periculoſum.ni
ſi xp̄s verbaliter apl'is iſtud p̄ceptū dediſ
ſet.ſicut ⁊ de alijs ſacramētis.excepto bap
tiſmate de quibus non patet quādo ⁊ quō
a xp̄o exp̄ſſe fuerint inſtituta.Indubitāter
ergo tenendum ꝙ eſt de iure diuino.⁊ ſꝫ ꝑ
homines tenebantur ad eam poſt caſum in
peccato moꝛtali in voto.ſed non in effectu.
quia nundum erant inſtituti confeſſoꝛes.ni
ſi poſt paſſionem xp̄i qui hērent auctoꝛita
tem abſoluendi.

Utrum oēs teneantur ad confeſſionem. 2
℞.ꝙ ſic.oēs qui peccatū mōtale cōmiſerūt ⁊
tā īfideles ꝗꝫ fideles ſm Ri.in.4.di.17.ita
ꝙ ñ ꝯfitēs moꝛtale pc̄m ꝯmiſſū q̄ añ bap
tiſmū ꝗꝫ p⁹ ſi hꝫ copiā idonei ꝯfeſſoꝛis memo
riā peccati ⁊ tp̄s.⁊ loquelā ad ꝯfitendum
oio dānabitur cū ſit de iure dino p̄cepta.
vt.ſ̄.patuit.Uerū tñ ꝓut ꝯfeſſio ē p̄cepta ab
eccl'a vt fiat ſemel in anno.in.c.oīs.de pe.
⁊ re.nō ligat niſi fideles.

Utrum pueri teneantur ꝯfiteri. R. ſ3 Sco. in. 4. di. 17. ⁊ communiter. doc. pueri qui nō diſcernunt ⁊ quorum etas ignorat qd videat. ⁊ furioſi non tenentur ꝯfiteri. S3 qn̄ quis inſtructus ⁊ interrogatus ordinate ꝑcipit diſtincte quid iuſtum. ⁊ quid iniuſtu3 in lege diuina. qd̄ pōt faciliter videri ſi ad ordinatas interrogatiōes ordinate reſpondit ſicut alius adultus perfecte ex ſimilib⁹ ꝓmiſſis ſimpliciter reſponderet. tūc h3 etatem ſufficientē ad cognoſcendū iuſtū. vel iniuſtū ꝯtra dei legem ⁊ conſiteri tenetur.

4 Utꝝ nō habēs mortale teneatur ex ꝑcepto eccl̄e ꝯfiteri ſaltē ſel' in ānō. R. S. Bo. S. Tho. Ri. ⁊ Pe. i. 4. di. 17. tenēt ꝙ ſic. n̄ ex vi ſacr̄i. ſed ex vi ſtatuti eccl̄aſtici. Sco. ea. di. t3 ꝙ nec ēt ex ſtatuto eccl̄e tenetur. ſ3 ſufficit ꝙ ſe p̄ñtet ſacerdoti ⁊ dicat ſe non hr̄e ꝯſciam mortalis peccati. vt ad communionē poſſit admitti. Tu vero dic ꝙ cū hō teneatur ꝯfiteri ſm̄ Ri. i. 4. di. 21. de mortalibus oblitis generaliter nō de ſingulis generum. ſed de generib⁹ ſingulorꝫ. Itē q2 dicit ꝓs. Ab occultis meis mūda me dn̄e. ꝙ vera eſt opi. p2ia ꝙ quis tenetur ꝯfiteri ſalte3 generaliter de generibus ſingulorꝫ ꝑꝑ ꝑiculum peccatorum ignoratorum ⁊ occultorū Et opi. Sco. intelligitur quādo quis ē certus ꝙ nullū mortale h3. q2 tunc nō tenetur ꝯfiteri. Et ſic ſerua.

5 Utꝝ poſſit diſpēſari cū aliquo vt nō teneatur ꝯfiteri. R. ſm̄ Ri. i. 4. di. 17. ⁊ Tho. ea. di. ꝙ nō ſm̄ ꝙ obligat ex vi ſacr̄i. Pōt tn̄ papa diſpēſare ſm̄ ꝙ obligat ex ꝑcepto eccleſie. ſ. vt poſſit diutius ꝯfeſſionē differre. q3 ſit ſtatutū ab eccl̄a. Un̄ ēt papa tenetur ꝯfiteri. q2 l3 ille cui ꝯfiteri d3 ſit inferior eo inq3tū eſt p̄latus eſt tn̄ ſuperior inq3tū ē peccator. ⁊ ipſe ꝯfeſſor dei miniſter.

Confeſſio

Tertō cui facienda. eſt. vtꝝ ſoli ſacerdoti. R. ſ3. S. Bo. i. 4. di. 17. ꝙ de ꝯfeſſione poſſum⁹ loq dupliciter. vno mō ꝓut ē opus v̄tutis directe repugnans ypocriſi i quo qs ſeipm̄ accuſat ne al' ſit q3 appareat. vel mala ſua apit ad inueſtigādam curatōnem. ⁊ h mō ꝯfeſſio pōt fieri cuilibet ēt laico q pōt adiuuare inſtruendo vel orando. ⁊ de quo hō pōt erubeſcere ⁊ humiliari. ⁊ ille exēplo humilitatꝭ meliorari n̄ peccatorꝫ cognitōe d̄prauari. Alio mō ꝓut ꝯfeſſio ē op⁹ ſacr̄ale ⁊ ꝓut ordinatur ad reconciliatōem q̄ fit per abſolutōem ⁊ ligatōe3. Et qm̄ h poteſtas collata eſt ſolis p̄ſbiteris. id̄ h ꝯfeſſio nullis niſi preſbiteris eſt fienda.

1 S3 qd ſi p̄ſbiter deeſt teneſ qs ꝯfiteri laico i caſu neceſſitatꝭ. R. Magiſter ſniaꝝ i. 4. di. 17. ⁊. S. Tho. ea. di. ⁊ tex. Aug. d̄ pe. di. 1. quē penitet. ⁊ glo. ex̄. d̄ offi. or. in. c. paſtoralis v̄ior volūt ꝙ ſic. ſed ē opi. Sco. Ri. Pe. ⁊ coiter theo. in. 4. di. 17. ꝙ non teneſ de neceſſitate. Et hoc patet ex p̄dictis. imo vt dicit Sco. ea. di. ꝙ ſi peccator ſic poſſet ꝑ ſe verecūdari ⁊ in gnāli ſic q̄rere ꝯſiliu3 vel laicus nō eſt magis diſcretuſ q3 ipſe ꝙ n̄ ē vtile ꝯfiteri laico nec expedit. poſſet bene eē utile ex materia verecūdie q̄ eſt vna pena debita ꝓ peccato. vn̄ ſic confitens laico ſolueret vnā penā d̄bitā ꝓ pc̄o. ⁊ ſic eēt bonū ꝯſiliū eidē ꝯfiteri i tali caſu. dūmō ſit talis q nō hēat deprauari ex auditōne peccatorꝫ. Et ſic intelligit Aug. vbi. ſ. vt ibi p3.

2 Utrū omni ſacerdoti ſit ꝯfitēdū. R. ſ3 communiter. doc. ꝙ n̄. ſ3 ſoli ſacerdoti ꝓprio loquēdo de ꝯfeſſione ꝓut eſt ſacramentalis. ⁊ de ꝑcepto iuris diuini ⁊ eccl̄e. vt claſ p3 in. c. oīs. de pe. ⁊ re. niſi ſm̄ Ri. i. 4. di. 17. i caſu extreme neceſſitatis quādo alicui imminet periculū mortis probabiliter. ⁊ ꝓpriū ſacerdotē habere non pōt. nam tunc quilꝫ ſacerdos pōt quēlibet peccatorē audiſ i cōfeſſione ⁊ abſoluere ab oībus peccatis caſibus ⁊ excōibus. vt t3 glo. in. c. paſtoralis. de offi. or. quā ſequūtur coiter doc. ar. ad hoc 26. q. 6. ſi p̄ſbiter. ⁊. c. ſe. ⁊ de fur. c. fures. d̄ ſen. ex. c. eos. li. 6. ita ꝙ non o3 āpli⁹ de ipſis cōfiteri ſeu ad aliquē recurreſ ēt ſi erat caſus reſeruatus. ar. d. c. eos. ſed tn̄ quo ad excōem ſua quod dixi. ſ. Abſolutio. 3. §. 16 dūmodo talis ſacerdos non ſit hereticus. excommunicatus. aut ab eccleſia preciſus ſecundū. S. Bo. ea. di. Ego tamen credo ꝙ niſi ſit periculum peruerſionis in confitente. ꝙ etiam in tali caſu liceat confiteri heretico. ⁊ excōmunicato aut preciſo ⁊ abſolui ab ipſis ſi alius ſacerdos haberi non poteſt. ⁊ ſit paratus audire. quia inducere talē nō l3. vt. ſ. Clericus. 8. §. 2. Et ꝙ tales ſacerdotes vere abſoluāt in tali caſu nec peccant ſic abſoluendo dūmodo peniteant de peccato ſuo: ratio eſt quia ſecundum Pe. aure. in. 4. di. 17. poteſtas clauis que eſt abſoluendi a peccato. ⁊ ex conſequenti ad penam eternam cōmutandam in temporale3 ⁊ ad gratiam actiue conferendam per modum applicantis actu meritum paſſionis chriſti fundatur in caractere ſacerdotali q quidem eſt indelibilis. Et ꝗuis ab eccleſia in tali ſit ligata talis poteſtas. tamen in tali caſu non credo. quia neceſſitas non ſubiacet legi poſitiue. vt in. c. quod nō eſt. de regu. iur̄. hoc t3 glo. in. c. non eſt. de ſpon. Et ſecundum Pe. de pal. in. 4. ſicut a tali pōt baptiſmum recipere. ſic ⁊ penitentiam. cu3 ⁊ ipſa ſit ſacramentum neceſſitatis. Et ē tutius in tali articulo confiteri. per ea que. ſ. dixi. Confeſſio. 2. §. 1.

3 Sed quis dicitur proprius ſacerdos. R. vt colligo ex Ri. vbi. ſ. ⁊ Pa. i. d. c. oīs. ⁊ Car. in Cle. dudū. de ſepul. Primo papa in toto mundo. Secūdo legatus i tota ſua prouincia. Tertio penitentiari⁹ eiuſdē legati in ꝓuincia. Quarto archiepiſcopus dum viſitat eſt ꝓprius ſacerdos ſuorꝫ ſuffragāeorum ⁊ eos abſoluere pōt. c. noſtro. de pe. ⁊ re. Quinto epūs in tota ſua dioceſi. Sexto archipreſbiter eccleſie cathedralis. Septimo vicarius generalis epiſcopi. Iſti duo
10 poſſunt audire omnes de dioceſi. ar. l. cu3 pretor. ff. de iudi. ⁊. c. officiu3. de offi. archipſbiteri. Octauo. p̄ſbiter parrochialis i tota ſua prochia. Nono. vicarij p̄ſatorꝫ. Decimo. oēs habentes licentiam ab aliquo predictorum.

4 Sed nunquid non hn̄tes executōnem ordinum poſſint licentiari ad audiendas cōfeſſiones ab aliquo qui executiōem dare ſi poteſt. R. vt colligo ex Archi. in. c. plectis. 25. di. ⁊ a Pa. in. d. c. oīs. ꝙ tripliciter dicit quis non habere executiōem ordinū. Primo quia non h3 velle vel nolle. ſed ei⁹ velle dependet ab alio ſicut ſunt religioſi. vt. 12 q. 1. non dicatis. de elec. ſi religioſus. li. 6. d̄ teſta. religioſus. de ſepul. c. ſi. li. 6. vnde niſi tales habilitentur a ſuis p̄latis. nullo mō ēt ex licentia ſacerdotū parrochialium vl' epiſcoporum ſi ſūt exempti poſſunt abſoluere vel ligare. Secundo dicitur quis non hr̄e executionem ordinum qui eſt excommunicatus ſuſpenſus vel interdictus ⁊ huiuſmodi ⁊ talibus non poteſt dari licentia audiendi confeſſiones. niſi prius habilitentur ab eo qui tale impedimentum poteſt auferre. Tertio dr̄ quis non hr̄e executionem ordinu3 quia non habet populum ſibi ſubditum. ſicut ſunt religioſi a ſuis prelatis hilitati. ⁊ oēs ſacerdotes ſeculares qui non habent cura3 animarum vnde bene talibus poteſt concedi licentia audiendi. non ſolum ab his qui hn̄t curam in actu ſpecialiter ipſis committēdo. ſed etiam generaliter dando licētiā ſubditis ipſorum vt quemcunq3 voluerint eligant ſibi confeſſorem. Nec ob. ꝙ iudex ꝑprius iudicat iure proprio. Et ideo ſi nō h3 iuriſditōem in actū non poteſt. ar. c. ſignificaſti. de fo. compe. Ratio quia priuatus nō poteſt dare iuriſditionem quam non habet. l. priuatorum. C. de iu. om. iudi. Item ꝓrogare idem eſt ꝙ extendere. Et ideo ꝙ nō eſt non poteſt extendi. c. ad diſſoluendum. de deſpon. impu. Quia reſpondeo ꝙ qlib3 ſacerdos ex quo eſt ſacerdos ordinatuſ h3 iuriſditōem. ſolum deficit materia in qua exerceatur. ⁊ ideo cum ſibi exhibetur per talem licentiam in genere datam abſoluit auctoritate propria quam habet. ⁊ poteſt exercere oblata ſibi materia debita. Nō obſtat etiam. c. ad hec. de reſcrip. vbi conceſſio iudicis incerti non valet. q2 illud verum eſt quantum ad forum contentioſum. vt notat Ge. in. c. ſi. de pe. ⁊ re. li. 6. Et iſtam opi. tenet Hoſti. ⁊ ſequitur Pa. in Cle. dudum de ſepul. l3 prius tenuiſſet contrariu3: Et id̄ ſm̄ hoc limita ⁊ intellige dicta doc. i Cle. 1. de priuile. ⁊. 16. q. 1. §. ecce. ⁊ in Cle. dudū de ſepul.

5 Undecio dr̄ ꝓprius ſacerdos ei⁹ ille q eligitur a papa pro ſuo ꝯfeſſore. Et ſilr̄ ab epiſ archiepiſcopis. p̄triarchis. cardinalib⁹ ⁊ ſimilib⁹ prelatis epiſcopis ſuꝑiorib⁹. ⁊ ēt ab inferiorioribus prelatis. dummodo ſint exempti. vt p3 in. c. ſi. de pe. ⁊ re. Sed nō. ꝙ tales inferiores epiſcopis. oportet primo ꝙ ſint immediate ſub papa. quia exempti qui habent abbatem vel generalem ⁊ hui⁹modi ſuper ſe non poſſunt ſibi eligere confeſſorem de iure comuni ſecundum Hoſti. ⁊ Pa. in. d. c. ſi. Secundo ꝙ ſint prelati. ⁊ capitur large prelati ſecundum Pa. ibidem etiam pro ſacerdotibus curatis qui large dicuntur prelati. vt in. c. tua. de cle. egro. l3 ſtricte nomine prelati veniant ſolum illi q habent iuriſditionem fori contentioſi. vide bonam glo. in. c. 2. de iudi. ⁊ in Cle. dudum. de ſepul. i verſi. prelati. Tertio ꝙ ſint exempti. vno iſtorꝫ deficiente non poſſunt ſibi eligere confeſſorem.

6 Utrum prefati poſſint vna vice eligere vnum. alia vice alium. R. ꝙ ſic dummodo non faciant in fraudem ſecundum Dirrectoriam.

7 Sed quam auctoritatem habet talis electus ſuper eos qui eum elegerunt. R. ſecundum Pa. in. c. ſignificaſti de fo. compe. ꝙ electi per exemptos epiſcopis inferiores non poſſunt abſoluere ab excomunicatione ⁊ caſibus epīs reſuatis. ar. c. 2. de pe. ⁊ re. li. 6. niſi ſpālem indulgētiam habeant

ſup hoc. Sʒ Ho. tʒ ꝙ vbi exēpt⁹ eligit elec tus hʒ potātem penitentiarij pape quo ad abſolutōem nō quo ad diſpenſatōnem niſi de ſpāli mandato. A nō exēptus vo electuſ hʒ potātem illius cui ſubeſt. vnde ↄfeſſor epī pōt ſup iſtis ſicut archiep̄s. ꝛ ſic de ceteris. Et hoc magis placet quo ad ꝑdictos. d quibus loqtur. d. c. fi. de pe. ꝛ re. Et idē di cerem de illo cui papa ↄcedit vt poſſit ſibi eligere ↄfeſſorem vt ↄfeſſor poſſit eū abſol uere ab omnib⁹ non reſeruatis pape. Et ad c. 2. ꝑdictum. dico itelligendum in caſu ſuo qn̄ ep̄s dat ſuo ſubdito talem licentiaʒ. ſed nō qn̄ papa. qꝛ potuiſſet loqui generalr̄ ſi voluiſſet.

8 Utrum eo ipſo quo ep̄s vel tales exempti de qbus. s. ↄſtituitur alicui videantur euʒ eligere. R̄. ꝙ ſic. qꝛ plus eſt factus eligere ꝙ̄ v bis. l. nō dubiū. C. de legi. ꝛ in. c. legebatur. de maio. ꝛ obe. ꝛ in. c. fi. 15. q. 6.

Duodecimo dr̄ ꝓprius ſacerdos quiſ ꝑ ſbiter ꝓchialis omnium vagabundoꝝ. ꝛ illorum qui nō hn̄t ꝓprium domicilium. Et h tāduī ꝙ̄diu in eius ꝓchia inueniuntur. quia a quocūqʒ ꝓchiali ꝑſbitero ad queʒ ſe trāſſerūt pn̄t abſolui ꝛ a fortiori ab ep̄o. aut licentiā hn̄tib⁹ ab eodē ep̄o in ſua dioceſi audiendi ↄfeſſiones. ꝛ nō. ꝑ Pa. in. c. fi. de foro ↄpe. ꝙ vagabundi dicuntur qui nō hn̄t domicilium certū vel hītatonē ſm glo. ꝛ Bar. in. l. diues. §. pretor. ff. de dam. infec.

10 Sʒ ad dicem⁹ de ſcolarib⁹. mercenarijs mercatorib⁹ ſtipēdiarijſ ꝛ h⁹mōi ↄmorātib⁹ in aliqua ꝓchia nunquid poterunt abſolui ab illis ſacerdotibus a quibus pn̄t abſolui parrochiales illius parrochie. licet ibi nō ↄtraxerint domiciliū. R̄. ſm Pa. in dicto. c. omnis. ꝙ ſic. quia ille dicitur proprius ſacerdos prefatorum in cuius parrochia habitant de preſenti. nec poſſunt comode adire proprium ſacerdotem. ar. c. fi. de parrochijs. vide glo. que hoc tʒ in Cle. prima. d priuile. Et hec eſt comunior opi. Hoc idem tenet Pa. in. c. cum contingat. d foro ↄpe. Quā opi. limito veram qn̄ ꝑ maiorem partem anni ibi ſteterunt vt dicā in ſe. §. alr̄ n̄

11 Nunqd idē ſit dicendū de ꝑegrinis viatoribus. aut mercatoribus diſcurrentib⁹ hinc inde ꝓ negociatōe. R̄. vt colligo ex Inno. ꝛ Ho. in. d. c. omnis. ꝙ ſi alicubi morāt ꝑ annū l ꝑ maiorem ꝑtem anni. ꝑſertim vltra paſca i quo tenentur ↄfiteri. ꝛ maxie qn̄ in paſcate coit n̄ declināt ad domū in ſui loci quia tunc non videntur hēre ibi domiciliū vbi eſt eoꝝ domus quo ad ſacra. ideo tunc licite confitentur parrochiali illi vbi ſunt. ꝛ ab eo poſſunt abſolui. 16. q. 1. qſti. ar. de deci. ad apoſtolice. Si vero talem moram alicubi non contrahunt non poterunt confiteri ibidem niſi licentiam acceperint a ꝓprio ep̄o. vel ſacerdote parrochiali vbi ht̄ bet conſuendi. vel ſaltem peregrinandi. ſi ue itinerandi. quia tunc ēt ibidem confiteri poſſent ꝛ abſolui. qꝛ ꝑſumitur ꝙ eo ipſo q̄ licētiā itinerādi ↄcerūt. ꝛ ēt ↄfitēdi ꝛ ſacra ſuſcipiēdi dederit. Tuti⁹ tn̄ eēt ſpāli licētiā petere. ꝛ quos caſus ſibi reſeruat ſuus ep̄s facere ſibi declarari. cū n̄ poſſit abſolui a talibus ſine ei⁹ licētiā. Qd itelligo qn̄ ꝑ talē morā alicubi n̄ ſteterint ꝙ poſſunt ab illo ordinario abſolui.

Quid de illis qui i diuerſis locis morāt equalr̄. aut i diuerſis caſtris hn̄t domicilia nec apparet qd̄ ſit ꝑncipal. R̄. ꝙ debēt ↄfiteri illi in cui⁹ ꝓchia ſe inueniūt tp̄r ↄfeſſionis fiēde. ar. c. ex pte. de fo. ↄpe. facit glo. in l. 2. C. vbi d cri. agi. op. q̄ dic̄ quēcūqʒ ↄueniri poſſe vbi degit ꝛ morāt. Ho. tn̄ dic̄ ꝙ tutius eēt ꝙ ab vtroqʒ ep̄o l ꝑſbro in cui⁹ iuriſdictōe moratur licētiā peteret. 12

Cui debēt ↄfiteri ſacerdotes. ꝑpoſiti. dcani. canonici ſeculares. ꝛ hui⁹ mōi eccl̄aſtici n̄ exēpti iferiores ep̄is. ſilr̄ ꝛligioſi ēt exēpti q n̄ ſunt ꝑlati. R̄. ſm oēs doc. ꝙ tenētur ↄfiteri ſuis ꝑlatis vel de eoꝝ licentia. 13

Utꝝ ꝑlati ꝓprij ſacerdoteſ poſſit alijſ ſuā auctēt delegare. R̄. ſʒ Ri. āglicū i quol. aut talſ ſacerdos hʒ auctāte ordiariā ꝛ ſic pōt aut hʒ cōmiſſā. ꝛ tūc diſtiguo ꝙ aut a papa ꝛ ſic pōt. Intellige veꝝ qn̄ a papa comitit iuriſdictio. Sec⁹ cū ↄmittitur nudū officiū ſine iuriſdictōe. vt puta audire ↄfeſſiōes. qꝛ nō poteſt. facit. c. fi. de offi. dele. vide. j. De legatis. §. 6. Aut ab inferiore. vt ab ep̄o. ꝛ tunc. aut ad vniuerſitatem cāuſarum. ꝛ ſic pōt in particulari aliquam cauſam comittere. vt officialis ꝛ generalis penitentiari⁹ ep̄i. niſi ſit eis ſpālr̄ interdictum. Si vero hʒ cōmiſſionē ꝑticularē n̄ poteſt. ſicut ſi ſacerdoſ fuerit cōductus ad officiandum eccleſie ꝑrochiali. cum n̄ ſit ordinarius illi ꝓchie. Et ſic loqtur. c. fi. de offi. dele. 1. §. ceteꝝ. vbi dr̄. ſalua legatoꝝ ſedis apl̄ice auctoritate nulli cui cōmiſſum fuerit predicare cruceʒ excomunicare. abſoluere. diſpēſare. vel iniungere penitētias liceat d cetero hoc alijſ demādare. 14

Utrum in aliquo caſu liceat confiteri alteri ꝙ̄ ꝓprio ſacerdoti. R̄. ſm Pa. in. d. c. oīs. ꝙ ſic. qn̄cūqʒ ſubeſt aliqua legitima cā. puta qꝛ eſt reuellator ↄfeſſionis vel ſolicitator ad malū. vel nō hʒ debitā ſciam. vel ꝓbabilr̄ videtur ſibi periculum. vel ſacerdotū iminere. vel eſt excomunicatus ꝛ huiuſ modi. ꝛ tunc debet petere licentiam ꝛ obtinere. ꝙ ſi nō pōt obtinere. nec adire pōt ſuperiorē ſufficit ꝙ petijt. ꝛ ſic ſupplet. d. c. oīs ꝑ. c. placuit. ꝛ ibi glo. de pe. di. 6. ſic. vt ſit ſēſus. dʒ obtinere licentiā. ſ. ſi pōt. vt in. d. c. oīs. vel adeat alienū ſi nō pōt. vt in. d. c. placuit. Ego vero in hoc multum non inſiſto qꝛ veriſſimum puto. ꝛ qꝛ hodie habēt mlti ꝓprij ſacerdotes quibus legitime confiteri poſſumus ſi vnus n̄ ē idone⁹. ꝛ ſi caſus accideret. tene quod dixi. qꝛ precepta non ſe extendunt vltra caritatem. Et ſi lʒ cā meliorande vite. extra d regula. c. lʒ. quāto magis cā recuꝑande. 15

16 Utrū liceat abſqʒ alia licentia cōfiteri fratribus minoribuſ ꝛ ꝑdicatoribus. R̄. ꝙ ſic ſi. 5. concurrant. Primum ꝙ generalis vl ꝓuincialis miniſter. aut cuſtos quo ad minores. ꝛ magiſter. aut ꝑor ꝓuincialis. aut eius vicarius quo ad ꝑdicatores accedat ad ꝑſentiam ꝑlatorum petēdo ꝙ fratres q fuerint electi poſſint libere ↄfeſſiones ſuorum ſubditorum audire. Sʒ iſtud ꝑmū ē d bene eſſe. vt. j. patebit. §. 21. Secundum ꝙ fuerint electi ꝛ habilitati ad audiendas cōfeſſiones per generalem. aut ꝓuincialē miniſtrum quo ad minores. vel per magiſtrū aut priorē ꝓuincialē quo ad predicatores Tertium ꝙ ſic electos preſētēt ꝑ ſe vel ꝑ fratres quos ad hoc dputauerint ep̄is. ſeu eorum vices gerentibus petendo humiliter. vt d eoꝝ bn̄placito poſſint audirē ↄfeſſiōes ſuoꝝ ſubditoꝝ. An aūt requiratur ꝙ ꝑſonalr̄ ducat tales fratres electoſ. ego credo ꝙ n̄ ſed ſufficit ꝙ vbalr̄ l alr̄ q̄litercūqʒ. Rō. qꝛ qn̄ aliqd̄ onus iponitur alicui ſine determinatione. quo ipleto ad aliqd̄ beneficiuʒ mereretur admitti quocūqʒ leniori mō ipleāt onus cōditio dr̄ ipleta. ꝛ ſic ad beneficium meretur admitti. hoc ꝓbatur. ff. de ↄdi. ꝛ demō. l. qd̄ traditum. Cū ergo onuſ p̄ntatōnis ipoſitū ꝑſatis electis nō diſtinguat quō debeat fieri. cū poſſit fieri multis modis. vt ff. de ꝓcu. l. p̄ns. ꝛ ibi glo. igitur qualr̄cūqʒ fiat. ſiue ꝑ ſcriptum. ſiue vbalr̄ itelligitur cōditio ipleta. Nec ob. glo. in Cle. dudū. d ſepul. que dicit ꝙ dʒ fieri p̄ntatio perſonalis qꝛ p̄ns dr̄ qui prebetur ſenſibus corporis. ar. ff. de. v. ob. l. 1. in priu. qꝛ ſi aduertis hec rō nō valet. qꝛ ꝑſētatio ꝑſonalis ēt pōt fieri per ꝓcuratorē. vt in. l. fi. C. de ꝓcu. Et ſic ꝑbet ſe qs ſenſibus ꝑ ſe. aut ꝑ alium. vt. d. l. p̄ns. Sic intellige glo. ꝑ. d. l. p̄ns. ꝛ ibi. ꝛ ꝑ nō. ꝑ Io. An. in. c. p̄nti. de ꝑben. li. 6. facit. c. tue. de ꝓcu. vbi pʒ ꝙ p̄ns noialr̄ non infert neceſſario vt per ſe faciat. ſed bene ſi aduerbialiter dicatur. vt ibi pʒ. Quartū qd̄ requiritur eſt ꝙ non audiant ↄfeſſiōes extra dioceſim illius cui ſunt p̄ntati. ꝛ in hoc differt a ꝓprijs ſacerdotibus parrochialib⁹ l ep̄ijs aut ꝑlatis ordinarijs qui pn̄t vbiqʒ audire ſuum ſubditum ꝛ abſoluere in foro pniali. qꝛ in his que fiunt ſine ſtrepitu ꝛ ſub ſilētō nullius leditur territorium. l. 2. ff. de offi. ꝓcon. facit qd̄ nō. Pa. in. c. cum contingat. de fo. compe. ꝛ ita tʒ Car. in. d. Cle. duduʒ Quintū ꝙ ille q vult eis ↄfiteri ſit de iuriſdictione illius ꝑlati cui tales ſunt p̄ntati. h hn̄t ex. d. Cle. dudum.

Utrum ꝑdicta p̄ntatio ſolū ſit fienda ep̄iſ. R̄. Car. in. d. Cle. dudum ꝙ non. ſed ibi nomine ꝑlati intelligitur quilibet hn̄s iuriſdictionem ep̄alem. ita ꝙ nulli dioceſano ſubſint eorum ſubditi. nec ipſi. ar. c. abbates in fi. de priuile. li. 6. 17

Utrū hec p̄ntatio poſſit eis fieri extra territorium exiſtentibus. R̄. ꝙ ſic ſm Pau. in d. Cle. dudum.

Quid ſi ſedes vacat. R̄. Pau. vbi. s. ꝙ ſit et capitulo. ar. c. cū olim. de ma. ꝛ obe. 19

Sed pone ꝙ n̄ poſſit hr̄i copia taliſ ꝑlati R̄. Pa. vbi. s. ꝙ petetur a vicario ſuo i ſpiritualibus ſi hʒ. de tem. or. c. cum nullus. li. 6. Si nō hʒ ꝛ malicioſe hoc facit dʒ adire ſuꝑiorē qui eius negligentiā dʒ ſupplere. c. qꝛ diuerſitatē. de ↄceſ. ꝑben. Et idem dic ſi eēt excōicatus. vel ſuſpenſus. vel interdict⁹ ꝙ adire dʒ ſuꝑiorem. 20

Quid ſi p̄ntentur electi an̄ petitōem licentie. R̄. Zen. i. d. Cle dudū. ꝙ valʒ ↄceſſio facta. ſed ꝙ poſſent ꝑlati dicere ꝙ volunt ꝙ ſiat primo petitio. 21

Utrum vicarij miniſtroꝝ aut magiſtrorū ꝓuincialium poſſint eligere confeſſores. R̄ Car. in. d. Cle. dudum. ꝙ nō. ꝛ ſic tʒ glo. ibidem ꝛ Paulus. 22

Quid ſi ꝑlati noluut dare lniam ꝑdictaʒ petentibus. R̄. Car. vbi. s. ꝙ nihil refert lqꝫ expectato ↄgruo tp̄r poſſunt eligere. ꝛ electi ↄfeſſiones audire. 23

Quid ſi dicant ꝑlati non p̄ntetis aliquoſ qꝛ nō admittem⁹. R̄. Car. vbi. s. ꝙ poterūt audire ſine alia p̄ntatione. 24

Utꝝ ꝑſati electi ꝛ ſemel p̄ntati. aut deputati durent poſt mortem acceptātiſ prelati. 25

℞.Car.vbi.ſ.ꝙ non.ſi ſub iſtis verbis ſūt
deputati.ſ.vſqꝫ ad eorum beneplacitū cum
illud morte extinguatur.vt i.c.ſi gratioſe.de
reſcrip.li.6.Si vero ſimpliciter deputentur
durat poſt mortem.⁊ ſic debēt deputari.nec
credo ꝙ ipſis inuitis poſſint aliter deputa-
ri niſi ꝙ eorū poteſtas ſit ꝑpetua.qꝛ eorum
auctoritas eſt papalis q̄ durat.ar.de trāſac.
c.veniēs.⁊ de iure cōi approbata.ar.c.ſuꝑ
q̄onum.de offi.dele.de elec.ne romani.in
prin.in Cle.

26 Utrū p̄fati deputati poſſint cōmittere alijs
℞.Car.vbi.ſ.ꝙ non.qꝛ hn̄t nudū miniſte
riuꝫ.Et in hoc dicit Laud.ꝙ hn̄t poteſtatē
ſine adminiſtratōe ad inſtar illoꝝ.de qbuſ.de
reſti.in inte.in.c.i.dicitur.

27 Quos pn̄t abſoluere p̄fati deputati.℞.vt
ſupra patet.oēs q ab illo p̄lato cui ſunt p̄ſē
tati poſſunt abſolui tam exemptoſ q̄ꝫ nō ex
emptos.tam eccleſiaſticos q̄ꝫ ſeculares ſm
Car.vbi ſupra.⁊ ēt ſine alia licētia ſacerdo
tis ꝑrochialis.⁊ n̄ obſtāte eius ꝯditōe imo
omne p̄ceptum ⁊ ois excomunicatio ꝯtra
tales confitentes ipſo iure eſt nulla ꝑ extra
uagantem Martini.4.que inſerit̄ in ℞ica
de priui.

28 A quibus peccatis poſſūt tales deputati
abſoluere.℞.ꝙ ab oibꝰ a quibus pn̄t ſacer
dotes ꝑrochiales a iure.Et lꝫ epi poſſint ſi
bi vel ꝑ conſtitutōnes.aut ex conſuetudine
reſeruare caſus.ita ꝙ curati abſoluē n̄ po-
terunt.tamen prefati fratres bene abſoluēt
⁊ facit ad hoc qd nō. Gui.in.l.priuilegia.
C.de ſa.ſan.ecc.⁊ ſequitur Pa.in.c.ſuper
ſpecula.ne cle.vl mo.vbi dicit ꝙ reuocato
priuilegio bon̄.non eſt reuocatum ꝑ h̄ pri
uilegium ſtudij ſen̄.q̄ꝫuis ſit ꝯceſſum ad in
ſtar bon̄.qꝛ iam ius eſt queſitū ſtudio ſen̄.h̄
idē patet ꝑ verbū.d.Cle.dudum.vbi dicit
a iure.ergo veniunt oēs caſuſ p̄t illos quoſ
ſuis reſeruauit ſpālr̄ epis. Nec ob.motiua
Jo.mo.in glo.d.Cle.qꝛ cū dicit ꝙ i re ſua
quilibet pōt facere quod vult.dico veruꝫ ni
ſi ſuꝑior ad quem ꝑtinet principaliter ali-
ter velit diſponere.vt eſt in propoſito.Iteꝫ
cū dicit ꝙ ſi epus pōt artare ordinariam mlt̄
to magis extraordinariā.nego.primo ꝙ pote
ſtas p̄fatoꝝ fratrum ſit extraordinaria.imo
ē ordiaria ſurgens a p̄fata Cle.dudū.vt tꝫ
Zen.⁊ Lau.in.d.Cle.dudū.Itē poſito ꝙ
ſit extraordinaria.verum ꝯcluderet ſi pote
ſtas p̄latorum eēt ab epo.ſed cuꝫ ſit a papa
vt ſupra dictum eſt.non pōt inferior tollere
conceſſa per ſuperiorē.21.di.inferior.Cle.ne
romani.de elec.aliter poſſēt tot caſus reſer
uare ꝙ in totum tollerēt iſtum priuilegium
fratrum qd eē nō pōt.c.q̄ꝫto.de priui. Nec
his obuiat rō ſua.ſ.ne idem ſubditus cenſe
atur diuerſe cure.qꝛ ex hoc n̄ ſequitur ꝙ ſit
diuerſe.ſed bene ſubordinate cure.vt patet
in quotidianis conceſſionibus.tam pape
q̄ꝫ epiſcoporum.Item cum dicit non eſt iu
re conceſſum qd iure reuocatum eſt.Dico
hoc verum in iure communi.non autem qd
reuocatur in iure prouinciali.vel ſinodali
niſi quo ad determinatos ſubditos.Itē cuꝫ
dicit ꝙ parrochiani nō ſunt exēpti.lꝫ fres
ſint.c.ꝑ exēptiōem.de priui.li.6. Concedo
ſed non ſequitur ex hoc ꝙ n̄ poſſit abſolui
ab oībus exceptis a iure reſeruatis epiſco-
pis.qꝛ ſicut nec poſſunt impediri quin ꝯfi-
teantur p̄fatis fratribus ita ꝙ non abſoluāt
ſecundum eorum auctoritatem per regulā
acceſſorium.de re.iuſ.li.6.qꝛ auctoritas re
ſpicit fratres non ſubditos epiſcopi quam
in actu pn̄t exercere quando adeſt materia
debita.que eſt quorumcunqꝫ volentiuꝫ cō
fiteri de dioceſi.d.Cle.dudum. Item cum
concludit non abſoluat frater qd nō abſol
uit curatus.verum diceret niſi ei per aliū ſu
periorē eēt ꝯceſſum.vt in iſtis eſt.Non ob.
Cle.religioſi.de priui.ꝙ non abſoluant in
caſibus ſedi apoſtolice.aut locoꝝ ordiarijſ
reſeruatis.quia ſubītelligitur quo ad caſus
epales a iure.non a ſtatuto.vel a conſuetu-
dine.quia cum excludantur.per.d.Cle.du
duꝫ.ſic oꝫ iſta ſimiliter eos excludat.ne le-
ges ludibrio fiant.l.fi.§.vbi aūt.C.de bo.
q̄ li.⁊ iura iuribus ſunt concordanda.l.
vnica.C.de inoffi.do.de elec.cum expedi-
at.li.6.Et ſic firmiter tene i cōſcientia.ſic ēt
hoc idē tꝫ Jo.de ligna.in.d.c.ois vtriuſqꝫ
ſexus.niſi qn̄ alicui caſui eēt ſententia exco
municationis ipſo facto annexa ꝑ ſtatutum
⁊ epis reſeruata.quia tunc abſoluere non
poſſēt.Item qn̄ videret expedire ſaluti ani
me alicuius.vel alioꝝ aliquem mittere ad
ſuꝑiorem.tunc lꝫ poſſet abſoluere mitten-
dus eēt.qꝛ debemus eē coadiutores eoꝝ.
Et de hoc:⁊ q ſunt caſus epis a iure reſer-
uati.vide.ſ.Caſus primo.

Utrū p̄fati fratres poſſint per epiſcopos 29
aut p̄latos admitti ſine acceſſu miniſtroruꝫ
⁊ huiuſmodi ad petendam licentiam ⁊ pre
ſentationem electorum.℞.Hoſti.⁊ Inno.
vt refert Dire.ꝙ ſic.ſi procedit de volun
tate vtriuſqꝫ partis.ar.l.cum pater.ff.de
pac.do.vnde ſi admittuntur ac ſi eſſet ob-
ſeruata prefata forma a prelatis eandē ha
bebūt auctoritateꝫ ſicut ſi ſeruata fuiſſet.Sꝫ
vero ſolum ꝯcedit licentiam audiēdi ꝯfeſſi
ones ſuorum ſubditorum.tunc non poſſēt
abſoluere niſi in q̄ꝫtum prelati eis ꝯcedunt
⁊ poſſent ſibi quot velent caſus reſeruare.
qꝛ tunc n̄ abſoluunt auctōitate.d.Cle.dudū
ſed ex mera ꝯceſſione p̄latoꝝ.Uerū tn̄ ē ꝙ
tales ex ſola licētia admiſſi ſolēt vbiqꝫ ſub
ditos taliū p̄latoꝝ audire ſicē ⁊ ipſi p̄lati.nec
durat talis auctoritas niſi ad eoꝝ benepla-
citū.qd nō.bn̄.Jdō ſint cauti ꝯfeſſōes vt qn̄
nō ſuata p̄fata ſolēnitate petunt licentiam
audiendi ꝯfeſſiones rogent prefatos prela
tos ſiſt ꝙ velint eos admittere ac ſi eēt ſua
ta prefata forma ſi auctoritatē prefate Cle.
volunt hēre.

50 Utꝝ ex ꝯſuetudine poſſit iduci vt qs ꝯfi-
teat̄ ad libitum cui vult.℞.vt in.c.ſi epus.de
pe.⁊ re.li.6.ꝙ nulla ꝯſuetudine poſſet itro
duci.vt qs eligat ſibi ꝯfeſſorē ſine ſui ſuꝑi-
oris lnia.intelligo aut tacita.vt puta.qꝛ vi-
dent ⁊ tollerant cū poſſint ꝓhibere.aut ex
preſſa.Dicit tn̄ Pa.in.c.ꝯquerēte.de offi.
or.veꝝ quo ad ſubditos.ſed quo ad exn̄teꝫ
i dignitate noie dignitatis poſſet preſcribē
hanc curā.⁊ fieret ꝓpꝛius ſacerdos ſꝫ Ho.
⁊ allegat.c.dudū.el.2.de elec.⁊.c.cum oliꝫ
de preſcri.⁊ eſt veꝝ pꝰ preſcriptioneꝫ.

51. Utrum ſacerdos parrochialis debeat fa
ciliter dare licentiam ſuis ſubditis alteri cō
fitendi.℞.S.Tho.in.4.di.17.ꝙ qꝛ multi
ſunt adeo infirmi ꝙ potiꝰ ſin̄ ꝯfōne decede
rent q̄ꝫ ꝯfiterēt tali p̄ſbitero.idō dare debet.
Unde illi qui ſunt nimiſ ſolliciti vt cōſciētiaſ
ſubditorum ſciāt.multis laqueū dānatōnis
iniciunt.⁊ ꝑ ꝯn̄s ſibi ipſis.hec.S.Tho.
Quod credo verū niſi qn̄ ꝑꝑ hoc ſolicitāt
ſcire ne alios inficiant.aut vt ceteri h̄ ſcien-
tes magis a peccatis preſeruentur.dꝫ tn̄ exi
gere ſpecificatōem illius cum quo vult cō
fiteri.⁊ ſi eſt eque bonus ſicut ipſe cōcedat
Si vero non eſt eque bonus non debet da
re.Et ſi ille confeſſor ad quem vult ire hꝫ a
lio mō auctoritatem audiendi:tunc dicat ſi
bi ꝙ non expedit ⁊ inducat vt non vadat.
ſed ſi vult ire relinquat euꝫ arbitrio ſuo.qꝛ
ſibi non imputabitur.alias ſic ſi male con-
fiteretur.

52 Utrum ſit credendum dicenti ſe hēre licē
tiam a ſuo prelato confitendi alteri.℞.ſecū
dum Ri.in quarto.di.17.ar.3.q.2.ꝙ ſic.⁊
ſimiliter dicenti ſe eſſe confeſſum.Ratio
quia cognitio in foro penitentie dependet
a voluntate ſubditi.ideo debet eum repu-
tare idoneum ad euchariſtiam ſumendam
ſi ſe aſſerit.penitentem ⁊ legitime confeſſū
ei qui potuit abſoluere.Si tamen ſacerdoſ
hēret aliqua ſigna probabilia ꝙ ille non di
ceret veruꝫ non teneretur ei credere.niſi fa
ceret fidem ſufficienter ei.non dico ꝙ ſit ve
re penitens ⁊ vere confeſſus.quia iſta non
cadunt ſub probatione.ſed ꝙ illi vel illi eſt
confeſſus qui eum potuit abſoluere.Fal
lit hoc in excōicato cui non tenetur credere
niſi ꝓbet ſe abſolutum ⁊ in illo qui hꝫ ꝑſe
uerantiā in peccato.vt puta qui tenet con
cubinam ⁊ huiuſmodi.

Utrum illi qui confitentur illis quibus 35
datur lnia a papa vl legato.aut epo audien
di confeſſiones.vel qui hn̄t licētiam a p̄dic
tis eligendi ſibi confeſſorem ſaltem ſemel i
anno teneantur confiteri proprio ſacerdo
ti parrochiali.℞.glo.Ber.in.d.c.omnis.
tꝫ ꝙ ſic.ſed male ⁊ falſe ſm cōiter doc.in.d
c.omnis.⁊ in.c.2.de pe.⁊ re.li.6. Sufficit
enim lnia alterius eorum vel ſacerdotis ꝑ
rochialis ſm Jo.An.in.d.c.2.Multo for
tius n̄ tenēt ſi ſūt ꝯfeſſi epiſcopo ꝓpꝛio.qꝛ eſt
ꝑrochialis preſbiter i.c.nullus.de ꝑrochijſ
⁊ in.c.2.9.q.2.Et quicunqꝫ alr̄ teneret eſſet
temerariꝰ.vt pꝫ ꝑ extrauagātē.Jo.22 q̄ incī
pit.Uas electionis que dānat predictam
opi.Ber. Cum habentes licentiam a pre
dictis poſſint etiam inuitis ⁊ contradicen
tibus parrochialibus ſacerdotibus eorum
ſubditos abſoluere.Et vt dicit Sanctus
Tho.in quadam.q.de quol.ꝙ non pōt ali
quis auctoritate cuiuſcunqꝫ hominis com
pelli ad confitendum peccatum quod alte
ri ꝯfeſſus eſt qui eum abſoluere potuit.qa
confeſſio peccatorum eſt quodā ſacramen
tale diuino īperio ſubiacens non humano
Addo tamen cum.S.Bo.in quarto.di.
17.ꝙ ſi ſacerdos parrochialis eſt bonus ⁊
idoneus.bonum eſt ꝯſiliuꝫ ꝙ remittāt ad
eum a quocunqꝫ audiantur.non tn̄ neceſſa
rium eſt.nec oꝫ ꝙ illa peccata a quibus ſūt
vere a talibuſ abſoluti iterum confiteantur
ſed poſſēt ea tacere ⁊ alia occurrentia con
fiteri.Et dic etiam ꝙ tutius eſt confiteri ꝓ
prio parrochiali ſacerdoti vel prelato q̄ꝫ al
teri ꝑꝑ multas deceptōes ⁊ illegitimitates
q̄ ſunt in alijs deputatis:Unde ſemꝑ conſu
lo ꝙ nemo dimittat ꝓprium ꝑrochialem ꝓ
alio deputato.niſi clare conſtet eum quem
eligit eſſe bone conſcientie ⁊ debite ꝑitie ⁊
melioris q̄ꝫ ꝓpꝛius parrochialis.qꝛ ſi ieſt
aliquis defectus in ꝑrochiali magis excuſa
tur ſubditus ei confitendo q̄ꝫ alteri.cum ſu
periores eū inſtituendo ꝓ ſufficiētē eū appro
bare videantur.

34 Quid ſi aliqs vult ſepius confiteri in ãno
nunquid ſacerdos prochialis tenetur eũ to
ſiens audire. ℞. ſm Ri. in. 4. di. 18. ꝙ ſic de
neceſſitate pcepti. ſi ille qui vult ꝯfiteri ᵭ ne
ceſſitate hʒ ꝯfiteri. Si vero non teneretur ᵭ
pcepto ꝯfiteri. nec ſacerdos pſalꝰ obligaret
eum adire niſi de conſilio. Addit tamẽ Ri.
ꝙ ſi ſubditus vult pluries confiteri ⁊ ſacer
dos noluerit audire. ꝙ tunc talis libere po
teſt confiteri alteri confeſſori. ⁊ ille põt euʒ
abſoluere. niſi eius ſacerdos eum ad deter
minatum confeſſorem miſerit. qꝛ ſi nõ vult
eum audire. nec aliũ determinatũ aſſignare vꝛ
tacite ei licẽtiã daꝛ. vt ꝓ illa vice alteri con
fiteatur cui voluerit. Sed ſic electus ñ pote
rit abſoluere ab hijs a qbꝰ ꝓprius ſacerdos
potuiſſet.

Confeſſio 4. quo ad q̃litatem illius
cui fienda eſt circa quod queritur.

1 Qualis dʒ eẽ ꝯfeſſor. ℞. ꝙ dʒ hẽre. 5. Pri
mo bõitatẽ vite. ſ. vt nõ ſit i peccato mortali
de pe. di. 6. c. i. Vñ exiſtens in peccato mor
tali qñ abſoluit penitentem niſi ipſe ᵭ ſua
mortali culpa peniteat. grauiter peccat ſm
S. Bo. i. 4. di. 19. imo mortalr̃. ſm Dir. ti.
15. li. 1. ar. d. c. i. vide qᵭ. ſ. dixi Clericꝰ. 8. §. 1

2 Sed nunquid tali ſcienter ꝯfitens peccat
mortaliter. Dic vt. ſ. Clericus. 8. §. 2.

3 Secundo dʒ hẽre ſciam. Sed quantam
ſciaʒ ᵭbeat hẽre neceſſario. ℞. ſm. S. Bo.
i. 4. di. 17. ⁊ elicitur ex. c. nulli ſacerdotũ. 38
di. ꝙ tantam ſciam dʒ hre ꝙ ſciat diſcerne
re in peccatis oĩbus qᵭ veniale ⁊ qᵭ mor
tale. ⁊ ꝙ ſciat ſẽp ad q̃ peccata ſua poteſtas
ſe poteſt extẽdere. Rõ. qꝛ alia pnia ꝓ mor
tali. alia ꝓ veniali eſt imponenda. Item qꝛ
ſi eẽt aliquod peccati genus ad quod non
poſſet manum extendere niſi hoc cogno
ſceret in periculum anime eius audiret con
feſſiones ⁊ etiam confitentium. Unde hoi
nes qui hoc cognoſcunt tenentur conſuleꝛ
diſcretos alioquin vterqꝫ peccat grauiter.
Et hoc voluit dicere Augu. de pe. di. pria
qui vult. Eſt ⁊ alia ſcia qua quis ſcit p ha
bitum acqſitum diſcerneꝛ inter pplexitates
peccatoꝝ. ⁊ hec eſt ᵭ bene eẽ. In talibuſ. n.
ſẽp dʒ ſecuriorẽ viam eligere. ⁊ ſapientes
conſulere. h. ex. S. Bo. ⁊ hoc tene. Quis
diuerſi diuerſa dixerint ſup hoc. Aduerte
tñ ꝙ ſi dubium verſetur circa aliqᵭ faciẽ
vel dandum. vel penam ſubeundam. tũc be
nignior opi. eſt eligenda. ff. ᵭ eo qᵭ cer. lo.
l. qᵭ ſi ephesi. Vñ in. c. fi. de tranſac. dꝛ. In
hijs ſup quibus ius non inuenit expſſuʒ ꝓ
cedas equitate ſuata. ſẽp in humaniorẽ p
tẽ declinãdo. ſm ꝙ pſõas. cãs. loca. ⁊ tpa
videris poſtulare. hec ibi. Hoc idẽ tʒ Bar.
in. l. oẽs populi. ff. de iuſti. ⁊ iu. niſi forte eſ
ſet aliquid faciendũ qᵭ faciliꝰ poſſet expe
diri. Si vero dubium eẽt vt abſtineat. tunc
ſecurior pars eſt eligenda. ſ. abſtineꝛ. Pur
ſi diuerſitas eẽt inter doc. ⁊ penitens ex ali
qua rõabili cã vult adherere vni opi. non
eſt ſibi deneganda abſolutio. ſed ſue conſci
entie relinquenduʒ. Quid aũt ſit dubium
⁊ opi. ⁊ qd fiendum in his. vide. ĩ. Dubiũ
⁊ Opi. Similiter ⁊ ſacerdos nõ dʒ aſſerẽ
mortale id de quo nõ eſt certus. ne iiciat laq̃
os alteri. nec tenetur ᵭ ſingulis q̃ audiuit ᵭ
terminare ſi ſit mortalia ꝉ ne. ſed de quibꝰ ẽ cla
rum nõ de quibus ſunt varie opi. ꝉ ẽt ipſe
penitens neſcit exprimere mentem ſuam
circa conſẽſuʒ vel morã. Hen. tñ i quoꝉ. ſic
diſtinguit. ꝙ peccata ſunt in duplici genere
Quedã tñ qꝛ ꝓhita. alr̃ ñ eẽnt mala. vt ñ au
dire miſſã in feſto ⁊ huiuſmodi q̃ ſt de iu
re poſitiuo mero. ⁊ talia dʒ ſcire ꝯfeſſor. niſi
hẽat cãm rõalẽ q̃ eũ excuſet. puta qꝛ abñs
⁊ hꝰmõi. Alia ſt peccata. qꝛ de ſe ſũt mala.
vt ea q̃ ſũt ꝯ ius diuiʒ. ẽt ſi ab hoie ñ ſint ꝓ
hita. ⁊ hoꝝ quedã ſũt capitalia. ſ. 7. q̃ſi ele
menta. ⁊ iſta dʒ ſcire de neceſſitate. Quedã
ſũt ſpẽs capitaliũ. vt illa q̃ recipiũt hoꝝ pdi
catõem. vt fornicatio. ebrietas. ⁊ huiꝰmõi.
Nã fornicatio luxuria eſt. ebrietas gula eſt.
Et hoꝝ ſpẽs q̃dã iportant malũ de ſubſtã
tia ſui actus. eo ꝙ ſtatim nominata hñt ãnexũ
malum. vt fornicatio. ⁊ talis ꝯfeſſor teneꝛ
ſcire vtrum ſint mortalia vel non. Quedam
de ſubſtantia ſui actus ñ hñt deformitatẽ. ſʒ
ex libidine facientis. ſicut cognoſcere vxo
rem ꝓpriam nõ eſt peccatũ. ſed ex libidine
ſic ẽt ẽ mortale qñ excedit limiteſ matrimonij
ſ. ẽt ſi nõ eẽt ſua. ⁊ talia nõ dʒ ꝙ de neceſſi
tate ꝯfeſſor ſciat vtruʒ ſit mortalia ꝉ venialia
Alia ſunt peccata que ſunt filie peccatoruʒ
capitalium vt illa peccata. quoruʒ fines ter
minantur ⁊ ordinantur ad fines capitali
um. ſicut dolus acquiſitio rei iniuſte. ⁊ hu
iuſmodi. ⁊ de talibus non ordinariuſ non
tenentur ſcire vtrum ſint mortalia vel non
ſed curatus ordinarius. vt epiſcopus. archi
epiſcopus. ⁊ ceteri alij ſuperiores tenen
tur ſcire quia tenentur purgare. perficere ⁊
illuminare. alios. Et ideo nouum ⁊ vetus
teſtamentum tenentur ſcire. hec ille. Caue
at igitur ꝯfeſſor ne ſit pceps in dando ſentẽ
tiam de mortali. vbi ſunt varie opi. doc. ſicẽ
de decimis ſoluendis. vbi ñ ẽ ꝯſuetudo de
ſocis Ianue. ſʒ ꝯſulat ſp ꝙ ſibi vꝛ tutiꝰ. nec
moueatur pp dictũ vnius doc. niſi rõnabi
liter. vt dicã. ĩ. Opinio. §. 1.

4 Sed qd ſi ꝯfeſſor pp ſuam iperitiam du
bitat de aliquo. ℞. ꝙ optimum qᵭ poſſit eſ
ſe in confeſſore eſt ſcire dubitare. Unde ni
ſi ſciat pro certo ſe legiſſe deciſionem ali
cuius caſus. vel non hẽat rõnes euidentes
ſẽp dʒ dubitare ⁊ peritos conſulere. vel ipſe
de nouo ſtudere. dicendo peccatori vt reuer
tatur. qꝛ vult melius videre. vel ſaltem ſi h
non põt facere abſoluat pẽitẽtẽ inquantum
ſua auctoritas ſe extendit. ⁊ imponat ei ꝙ
conſulat peritos. ⁊ deliberet facere qcqd
faciendum ei fuerit declaratum. ⁊ ſufficit ⁊
ꝓ hoc facit in ar. c. ſi quis poſitus. ⁊ c. nul
lus. de pe. di. 7. vbi q̃uis de tali dubitetur.
tñ abſolutio nõ negatur. De q̃ aũt culpa te
neatur confeſſor. vide. ĩ. Culpa. §. 5.

5 Tertio dʒ hẽre caritatem erga penitenteʒ
vt eũ interroget ⁊ inſtruat. de pe. di. 5. c. 1.
An aũt de neceſſitate teneatur facere inter
rogatões. ⁊ quõ. vide. ĩ. Interrogatões in
prin. ⁊ per totum.

6 Quarto dʒ hẽre pietatem in compatien
do peccatori benigne eum ꝯſolando. infun
dẽdo vinũ ⁊ oleũ. vt dꝛ in. d. c. oĩs. vt potꝰ
velit ſaluũ in purgatorio q̃ nimiam penitẽ
tiam imponẽdo deſperatuʒ in inferno. nec
exigat iuramentum vel ꝓmiſſionem a peni
tente. niſi in caſibus in quibus ius ita vult
ẽt ſi videat ꝙ ñ iplebit q̃ ſibi iponet.

7 Sed pone ꝙ pſbr prochialꝭ hẽat aliquos
prochianos. ſurdos. mutos. vel furioſos.
⁊ huiuſmodi. ℞. ꝙ dʒ facere poſſe ſuuʒ. vt
inducat eos ad ꝯtritiõem ⁊ pniam ſm ꝙ ẽ
poſſibile. ſ. ſignis. aut nutibus ⁊ huiuſmõi
⁊ ſi nõ põt ꝓficere oret deum ꝓ ipſis. ⁊ faci
at orare populũ vt dñs eos illuſtret. ⁊ cum
nihil omiſerit de ꝯtingentibus non iputabi
tur ei. facit. ᵭ ꝯſe. di. 4. ſolet queri. ⁊. 43. di.
ephesis.

8 Quid ſi eger petat pſbiteꝝ. ⁊ añq̃ adiun
gat pdit loquellã vel efficitur furioſus. ℞.
ꝙ vel ad nutum infirmi vel ad teſtimoniũ
eoꝝ q ipſm audierunt petere pniam. ꝉ pſbite
rũ dʒ ei qcqd põt humanitatis ipendeꝛ. ab
ſoluendo. vel reconciliãdo. ⁊ ſi põt ſine pe
riculo ori eius euchariſtiam infundendo.
⁊ ſufficit vnus teſtis in hoc. cum nulli fiat
preiudicium.

9 Utrum adiudicatus morti petendo peni
tentiam ſit abſoluendus. ℞. ꝙ ſic. ⁊ ᵭbent
compelli officiales. vt hoc permittant. ⁊ co
gi eccleſiaſtica cenſura. Cle. cum ſʒ. de pe.
⁊ remiſſio.

Quid ſi ſacerdos ſcit impedimentum in 10
matrimonio alicuius ſui prochialis ⁊ hu
iuſmodi. ℞. ſm Tho. ĩ. penitẽtia. 7. ꝙ ſi po
teſt ꝓbari tenetur ſibi reuellare: qꝛ cum ſit
eius plãtus tenetur ad illud pceptuʒ. Ma.
18. Si peccauerit in te frater tuus. ⁊c. Si au
tem probari ñ poteſt lʒ ſciat non tenetur ei
dicẽ: niſi credat ꝙ laboret ignorãtia craſſa
⁊ ſupina que eum nõ excuſſet: vel quando
ꝓbabiliter credit ꝙ parati erunt acquieſce
re cõſilio bonorum ſup hoc. in hijs duo
bus caſibus tenetur ei reuellare. alr̃. ñ. Imo
ego credo ꝙ grauiter peccaret alr̃ reuellan
do. qꝛ eẽt occaſio peccati.

Quinto dʒ hẽre potẽtem abſoluendi ſm 11
ꝙ. ſ. dictum ẽ.

Sed qd de cõfeſſoribus illis qui vel de iu 12
re non tenent beneficium: vel ſunt intruſi.
aut excoicati: vel nõ hñt licẽtiaʒ audiẽdi ⁊
huiuſmodi. ℞. ꝙ q̃tũ ẽ ex pte taliũ ſacer
dotũ ᵭcipiũt aĩas. cum ñ poſſint nec ligare
nec ſoluere de proch. c. nullus. Sʒ quo ad
ꝯfitẽtes diſtinguenꝺ ẽ: ꝙ aut hñt iuſtam cãm
ignorãtie. ⁊ ſic ſũt abſoluti quo ad deũ: q̃
diu talis ignorãtia durat. ſed ſi poſtea h ſci
ant ſm Inno. teneꝛ ꝯfiteri iteꝝ ſacerdoti le
gitimo qui eos poſſit abſoluere. ar. d. c. oĩs
⁊ de p. ñ bap. c. veniens. Diſtinguo tñ hic
ſm Pe. de pal. in. 4. di. 17. ꝙ ſi ipedimentum
ẽ iuris diuini. puta. qꝛ ñ ẽ baptizatus. vel ñ
eſt ordinatus. ſic lʒ quo ad deum ſit abſolu
tus cõfeſſus tali q̃ diu ignorantia durat. ta
men cum ſcit tenetur iterum cõfiteri legiti
mo ꝯfeſſori. nec papa poſſet diſponere de
ꝯtrio. Si vero impedimentum eſt iuris po
ſitiui. tunc aut talis cum quo eſt cõfeſſus ha
bebaꝛ communiter ꝓ prelato. puta. qꝛ erat in 13
poſſeſſione ⁊ cõfirmatus per ſuperiorem.
lʒ ñ iuſte obtinuerit bñficium ⁊ ꝯfeſſus ẽ qs
tali tãq̃ ſuo plato. qꝛ ſic reputabatur coĩter
⁊ ſic ipſe credebat ex ignorantia facti. ⁊ tali
ꝯfeſſus ñ tenetur iterare ꝯfõem. lʒ poſtea ſci
at ñ fuiſſe iuſte poſitũ. Si vᵒ ex ignorãtia iu
ris hoc ꝓuenit. vt puta. qꝛ vidit eũ ᵭberare
clericũ: ſʒ ñ putabat excoicatũ. ⁊ huiuſmõi
ſic tenetur ſm eũdeʒ Pe. reiterare. ⁊ ita te
nent doc. ⁊ glo. vltia ĩ. c. nihil. ᵭ elec. Et ita
ẽ veꝝ de iure antiquo. ſed hodie dic ꝙ ꝯfeſ
ſus ſciẽter ẽt cũ eo q ẽ ſuus platus. q̃uis ſit
excõicatus vel ſuſpẽſus. nõ tenetur iterare
vt. ĩ. Excõicatio. 8. §. 3. Si aũt nõ erat cõfir
matus ſed intruſus. ſic tenetur iterare ꝯfeſſio
nem factam tali: poſtq̃ ſcit ſm Pa. in. d. c. ni
hil. Et ad. l. barbariꝰ. ff. de offi. p. dicit ꝙ lo

quitur qn̄ talis ponitur in offō a ſupiore.
Hoc tenē in ꝯfeſſis cū ſuo ꝑlato. Secus in
ꝯfeſſis cū extraordinarijs voluntarie electiſ
ſicē ſūt religioſi. qꝛ poſtq̄ ſciūt de ipedimen
to. credo teneantur iterare ꝯfeſſionē ſcḋm ꝙ
tꝫ Inno. vt ſupra dictum eſt.

13 Utrū ſacerdos debeat abſoluere eū qui
nō vult ab aliquo deſiſtere. qḋ ipe ꝯfeſſor cre
dit mortale eē. ℞. ſcḋm Gof. in quol. 9. ꝙ ſi ē
certus mortale eē. qꝛ nulla diuerſitaſ ē inter
doc. de hoc nullo mō dꝫ eū abſoluere. Si
vero nō eſt certus. quia eſt dubiū inter doc.
⁊ diuerſa opi. tunc ſi ē ordinariꝰ eius tenet
eū abſoluere. Et ſi ipe ꝯfeſſor nō pōt formare
ſibi ꝯſciāꝫ quin ſit peccatū i diuerſitate doc
torꝫ. tūc nihilominꝰ dicat ei ꝯſciam ſuā ⁊ i-
formet vt ꝯſulat ꝑitos. ⁊ diſpōat facere qḋ
tenet ⁊ abſoluat euꝫ. ⁊ ſi pnr penitēs nolet
agnoſcere tale quid peccatū nihilominꝰ ab
ſoluat. qꝛ hoc ꝓcedit ex rōe. ⁊ n̄ ex ꝓteruia
qꝛ ordinarius dꝫ ſequi cōe iudiciū eccl̄e n̄
ſuū. Si vero n̄ ē ordinarius dꝫ ſequi ꝓpriū
iudiciū. Et iō ſi credit mortale ⁊ nō pōt de
ponere ꝯſciam nullo mō pōt eū abſoluere
ſine peccato.

Confeſſio. 5. quo ad ab ſolutionem.

Queritur quō debeat fieri abſolō in foro
pnie a peccatis. ℞. ꝙ pmitti dꝫ. Miſeratur
tui ⁊c. Indulgentiā ⁊c. ne effectus ſacri im
pediat ex pte penitētis. Poſtea dicat. Ego
te abſoluo ab oibus peccatis tuis. In noie
pris ⁊ filij. ⁊ ſps ſcī. Sꝫ nūqd ſupradicta
oia ſint neceſſaria. ℞. ꝙ n̄. niſi. Ego te abſol
uo ab oibꝰ peccatis tuis. In noie patris ⁊c̄
ſcḋm Jo. de noto. in. 4. di. 18. q. 5. Dicit tamē
Tho. i q̄dā q. de quol. ꝙ laudabilr̄ addit
ꝯfeſſor qcqd bōi feceris ſit in remiſſionē tuorꝫ
peccatorꝫ. Et ad h̄ addit Ho. ⁊ qcqd ma-
li paſſus fueris qꝛ ſic iniūctum a ſacerdote
valet tali ex duobus vꝫ ex vi opiſ. ⁊ clauiū
Et iō imponatur penitenti ita ꝙ intelligat
nō ſecrete. vt faciunt aliqui q ꝑ modum ab
ſolutōis illud dicunt. qꝛ ſic nō valet niſi ex
vi operis.

1 Utrum abſolutō debeat fieri an̄ iniūctōeꝫ
pnie. ſiue ſatiſfactōis. ℞. ꝙ non. vt pꝫ i Cle.
dudū. de ſepul. ⁊ ibi Jo. An. Nam primo
dꝫ audire ꝯfeſſionē. Secūdo iponet pniāꝫ
Tertio abſoluet ſacralr̄. Attamē qḋ ſit iꝑti
nenti vr̄ ineſſe. C. de pac. l. petens. iō nō ob
eſſet ſi abſolutio prius fieret. ⁊ poſt pnia in
iungeretur.

2 Utruꝫ ſacerdos parrochialis poſſit abſol
uere ab oibus ſuos ſubditos. ℞. ſcḋm coīter
doc. i. c. ōs q. de pe. ⁊ re. ꝙ ſic de iure. ab oi
bus peccatis q̄ꝫcūq̄ grauibus: exceptis hijs
que reſeruant in iure epis: aut ſupioribus
vel que ex cauſa legitīa ſūt eis ſpālr̄ iterdi-
cta. ar. d. c. ōs q. cuiꝰ ſupſcriptio dicit. Epo ⁊
fr̄ibus eius. i. ſacerdotibus. Et q̄ peccata re
ſeruantur vide. s̄. Caſus. Idem dic de ex-
cōicatione vt. s̄. Abſolutio primo.

Quid de hijs ꝯfeſſoribus qui de licētia ſa 3
cerdotum pārochialiuꝫ vel aliorꝫ prelatorꝫ
audiūt ꝯfeſſiones. ℞. ꝙ nō pn̄t abſoluē niſi
ab hijs q̄ eis ꝯcedunt. Et aduerte ꝙ maio-
rē auctoritatē nō poſſūt eis dare q̄ꝫ habeant
ipi pārochiales ſacerdotes dātes licētiam
aut alij. c. nemo. de reg. iu. li. 6. Excipe fr̄es
minores ⁊ predicatores ⁊ electos ab hijs
q de iure pn̄t eligere ꝯfeſſores. de qbus dic
vt. s̄. Confeſſio. 3. §. 7. ⁊. 28.

Utrꝫ officiales epi hēāt auctoritatē i pn̄ijs 4
caſuū epaliū. ℞. ſꝫ Ho. in ſū. ti. de pe. ⁊ re.
ꝙ n̄ pn̄t abſoluere in foro pn̄e. ſed tn̄ in fo
ro ꝯtentioſo. niſi hoc eis expreſſe cōcedat.
Fallit hoc in vicario generali epi. qui ēt ſi
nō ſit ſacerdos pōt h̄ alijs delegare. niſi ſit
expreſſe ꝓhibitum. ar. ḋ ꝓcura. c. petitio. ⁊
93. di. c. fi.

Utrum epus cōmittens alicui ſuā auctorita 5
tem generaliter audiendi confeſſiones ex
hoc intelligatur ꝙ poſſit abſoluere a caſi-
bus epo ſpālr̄ reſeruatis. ℞. ꝙ non. qꝛ in ge
nerali ꝯceſſiōe n̄ veniūt illa q̄ nō eēt qs veri
ſimiliter ſpālr̄ ꝯceſſurus. vt i. c. ſi epus de pe.
⁊ re. li. 6. ⁊ de regu. iu. in generali. li. 6. ⁊ de
offi. vi. c. vltio. cū ſuis ꝯcor. Sed ſi aliqueꝫ
caſū. ſpālr̄ reſeruatū ſpecifice ꝯcedat cū clau
ſula generali. tūc bene pōt abſoluere ēt ḋ n̄
expſſis. ſcḋm ꝙ epus pōt de iure. ar. c. qui ad
agendū de ꝓcu. li. 6. niſi caſus eēt adeo gra
uis ꝙ veriſilr̄ nō venit in tali generalitate.
ſicut de iiectione violēta in ꝑſonam eccliaſticam.
de quo i. c. puenit. de ſen. ex. qui nō
venit niſi expmat ſꝫ Jo. mo. i. d. c. q ad agē
dū. Ego tn̄ credo ꝙ in foro aie in tali gene-
ralitate ēt ſi nullum expmat pōt abſoluere
ab oibus q̄ veriſimiliter ꝯceſſiſſet in ſpē. qꝛ
verba generalia ſunt generalr̄ accipienda.
de deci. ad audientiam. ꝓſertim in fauore ſa
lutis aiarꝫ. quo nihil ē fauorabilius. 24. q. 3
ſi hēs. de pe. ⁊ re. ne ꝓ dilatione.

Utrꝫ epus ꝯcedēs licētiā alicui vt eligat ſi- 6
bi ꝯfeſſorem idoneū. eo ipo concedat licētiāꝫ
abſoluēdi a caſibus ſuis dicto ꝯfeſſori ele-
cto. ℞. ꝙ n̄. niſi hoc exprimat: vel euidēter
ꝯſtet ꝑ alia ſigna ꝙ hoc in ſpāli voluit ꝯce
dere. c. ſi epus de pe. ⁊ re. li. 6.

7 Utrꝫ vnus ſacerdos poſſit abſoluere ⁊ ali
us audire. ℞. ꝙ nō. qꝛ ſacra nō ſūt diuiden
da. ar. 23. di. quorumdam.

8 Utrꝫ ꝓprius ſacerdos poſſit abſoluē eā cū
q̄ peccauit. ℞. ſcḋm Ri. i. 4. di. 17. ꝙ ſic. Intel
lige niſi ſit caſus reſeruatus ꝑ ſupiorē. Itē
ſi n̄ iminet piculūꝫ: aut ex pte ſacerdotis aut
ex pte mlris ꝑꝑ eorꝫ fragilitatē. Un̄ ſi imīet
tale piculū nullo mō ꝯfiteat. ſed petat licen
tiā alteri ꝯfitēdi: quā ſi n̄ vult dare malicio-
ſe pōt nihilominꝰ alti ꝯfiteri. Meliꝰ tn̄ facēt
ſi eā ad aliū ꝯfeſſorē mitteret cū quo magis ve-
recōdaretur.

9 Utrꝫ ꝯfeſſor audiēs penitētē q hꝫ caſū a quo
n̄ pōt eū abſoluē poſſit eū abſoluē a caſibꝰ ꝑ
tinētibꝰ ad ſe. ⁊ poſtea remittere eū ad ſupio
rē ꝓ abſolōne aliorꝫ ptinētiū ad ipm. ℞. ꝙ
lꝫ i h̄ fuerit opi. tn̄ h̄ ē verior quā tꝫ Hen. ḋ
gan. i quol. i. 4. 30. ꝙ ſic. Et ita ſuat curia ⁊
cois ꝯſuetudo. Un̄ penitēs dꝫ oia ꝯfiteri ite
gre de qbus ē mēor: ⁊ ſacerdos abſoluet a
qbus pōt. ⁊ poſtea remittet eū ad ſupioreꝫ
vt abſoluat eū a religs. Rō qꝛ ꝑ ꝯfeſſōem ſcāꝫ
īferiori oia peccata ſūt ꝯfitēa remiſſa: ⁊ iaꝫ
peccator ē abſolutꝰ a ḋo. Abſolō vō ſacra-
mētalis fiēda ꝑ eccliāꝫ duo fac. vnū. qꝛ ptē
debite ſatiſfactōis aufert. Aliḋ. qꝛ abſolutum
ecclie: militāti a q̄ ꝑ peccatū ſuū ſepatꝰ fue
rat recōciliat. Ois. n. mortalr̄ peccās q̄ntū
ad ſe a colone ſacrorꝫ ⁊ ecclie ſepatꝰ ē ⁊ ex
coicatus. Nunc aūt neutri horꝫ repugnat ſe
ꝑare abſolōnē ⁊ facere eā ꝑ ptes. Satiſfactō
n. ꝑ ptes bn̄ pōt iiungi. pōt qppe ſacerdos
dicere. facias hoc vſq̄ ad. . . dies. ⁊ poſtea
reuertaris ad me. ⁊ iūgā tibi reſiduū. Silr̄
reconciliatio pōt fieri ꝑ ptes. ſic pꝫ de excōi
cato pluribus excōicatōibꝰ q pōt abſolui ab
vna poſtea ab alia. c. cū ꝓ cā. de ſen. exco. ⁊
idē glo. in. c. officij co. ti. ⁊ glo. in. c. ex pte. ḋ
offi. or. Uel pōt dici ꝙ pnia abſolō cū ſa ē
vna. Ita ꝙ prima ſit ſub ratihitione ḋ ſa ſꝫ
ſequēda. Ita ꝙ ſcꝫ in prima ſuſpēdit nec hꝫ
effectū donec veniat ſa. ⁊ tc̄ ſa agēs i ꝓpa
virtute prime ꝓcedētis agit totū ꝙ vnica ab
ſolutio de oibus agē deberet. ⁊ ſic ratificat
primā. Imo illa cū iſta vnica ſimplr̄ ⁊ idiui
ſa reputabit. Et q̄ꝫcūq̄ ita ſit n̄ dꝫ i pria abſol
tiōe aliq̄ ꝯditiōe appōi ḋ ſa ſeq̄nda: nꝫ i ſa
ḋ pria. qꝛ de iure ſubītelligit vt n̄ ſit neceſſe
ꝙ exprimat h̄ ille. Et ſubdit verꝫ fore: dum
mō diſpōat penitēs ire ad ſupiorē: alr̄ ſi vide
ret eū rebellē de nullo dꝫ eū abſoluere. qꝛ
iā in penitētē ſe oſtēderet. Et i. q. 31. ſubdit ꝙ
ſi īferior abſolueret ſub ꝯditiōe. i. ſi ḋ illr̄ ab
ſoluat ꝑ ſupiorē: alr̄ ad ipſ. ſ. quouſq̄ ſupior
abſoluet ꝙ n̄ valeret abſolō. In. q. 32. dic̄ ꝙ
ſi ſupior cōmitteret inferiori tali mō vꝫ. ꝙ
abſoluē poſſit ſub tali ꝯditiōe. ꝙ ēt ſibi ꝯfite
atur. ꝙ valꝫ talr̄ cōmiſſio. ⁊ pōt fieri. qꝛ ꝯfeſſio
nihil aliḋ ē q̄ꝫ ligaminis oſtēſio. ⁊ idē ligamē
pluribꝰ pōt oſtēdi. ⁊ tc̄ n̄ hꝫ vigorē pria ꝯfeſſō niſi
ſub ꝓpoſito faciēdi ſaꝫ. ſꝫ ſi poſtmōꝫ ꝯfiteri
ſupiori renuerit q̄ diſſa ſūt n̄ redeūt: ſꝫ nouū
crimē icurrit. ⁊ ſi dictā ꝯditiōeꝫ acceptat dꝫ
eā abſoluere ſine oi ꝯditiōe appoſita ex pte
abſolōis. Si vō coitat ſic vꝫ poſſis ſub cō
ditiōe. ſ. ꝙ n̄ valeat niſi ei ꝯfiteat. l. eā ratam
hūerit. n̄ valet talr̄ cōmiſſio. nec abſolutio.

Quid ſi talr̄ caſus reſuatꝰ ſit excoicatio nū 10
qd poterit abſolui a peccatis pꝰ. ⁊ poſtea
mitti ad ſupiorē ꝓ abſolōne ab excoicatōe
℞. multi tenent ꝙ n̄: qꝛ cū excoicatus ſit ext̄
eccliāꝫ n̄ pōt reponi niſi ꝑ eū ad quē ſpectat
abſolō ipius. ꝑ ea q̄ nō. in. c. pn̄ti. de ſen. ex.
li. 6. Et lꝫ hec opi. videatur bona. tn̄ mihi
magis placet ꝯria. ſ. ꝙ pōt abſolui a peccatis
⁊ poſtea mitti ad ſupiorē vt abſoluat ab ex
cōicatione. qḋ qdē pꝫ ex predictis i precedēti
q. ⁊ hec eſt benignior opi. ſcḋm Mo. ⁊ veri
or iudicio meo. Un̄ n̄ ob. eorꝫ rō. qꝛ talr̄ n̄ re
ponitur in ecclia. lꝫ abſoluatur ab alijs niſi
per eum ad quē ſpectat. nec debet ſe immiſce
re diuinis donec ſit abſolutus ab excomu
nicatione. Nec ob. etiam ſi dicatur quō pōt
ergo abſolui a ſacerdote ſi non debet ſe im
miſcere diuis. qꝛ etiam excomunicatis non
prohibetur talis immiſcio. Et quod dr̄ ꝙ ex
comunicatus non eſt particeps ſacramento
rum. verum eſt completiue: ſed non inicia
tiue. Nec ob. c. quicūq̄. 24. q. i. vbi dr̄ ꝙ q
ſe ſegregauit ab vnitate fidei vel ſocietatis
Petri ⁊ Pauli nō poteſt a vinculis pecca
torum abſolui: nec ianuam regni celeſtis in
trare. qꝛ vt pꝫ loquitur de hereticis ⁊ alijs
qui in propoſito malo perſeuerant non de
contritis. aliter nunq̄ꝫ poſſent abſolui. Ad
uerte tamen ꝙ ſi foret in mora petende ab
ſolutionis. ſic nullo modo debet abſolui a
peccatis: niſi certis coniecturis appareret
ꝙ nullo modo conſtitueret in mora ex tali
abſolutione. Si vero non fuit in mora: vel
ſi fuit tamen veriſimiliter apparet ꝙ ampli
us non erit. credo ꝙ confeſſor debeat abſol
uere a peccatis: nec eum grauare vt prius
vadat pro abſolutione excomunicationis.
preſertim quando commode hoc facere non
pōt. Et ſic vr̄ velle. Ri. i. 4. di. 18. ar. 9. q. 4. i
ver. ibi. quia preſumendum eſt vt in pluri
bus ꝙ iuſte excomunicati fuerāt ⁊ ꝙ nīſi ꝑ

eos ſtaret ab excōicatione abſoluerentur
ergo vbi ceſſat talis preſumptio abſoluen-
dus ē. Hoc idem tenet Rodo.ii.de ſē.ex-
co.§.18.

11 Utrum peccās in alieno territorio efficia
tur de iuriſdictione illius i cuius territorio
deliquit vt poſſit abſolui ab eo. R. ſʒ Pa.
in.c.cū ↄtingat.de fo.cōpe. ꝙ in foro penitē
tiali ñ ſortitur qs forum alterius ſacerdotꝫ
ex delicto cōmiſſo in eius territorio ēt noto-
rie facto. ꝛ nō.p glo.in.c.i.16.q.i. ꝛ qd nō.
ſec.i.de rap. Ratio q̄ꝛ penitentia iponiẛ pp
offenſā dei ꝛ aīe.ꝑprie ſm. Jo.de ligna. Et
ideo illi ſoli ſubicitur quem habet loco dei
ꝛ qui eſt iudex aīe ſue.

12 Utrum peregrini ꝛ viatores q de licentia
ꝓprij ſacerdotis ↄfitenẛ alteri qui tñ habēt
caſus reſeruatos eṗis poſſint ab eo quem
elegerit i ↄfeſſorē abſolui. R. ſʒ Rodo. ꝙ ſic
maxime ſi iſtiterit tp̄s generalis ↄfeſſionis
vt in paſca. dʒ tñ ei iniungi ꝙ cū habebit co
piam ſui eṗi. itez ei cōfiteaẛ illud peccatum
reſeruatū. ꝛ ab eo recipiat penitētiā ḋ illo.

13 Quid ſi ſacerdos abſoluit a quo nō pōt
R. ſm Ri.in.4.di.18. ꝙ ſiue faciat ex mali-
cia: ſiue ex craſſa ꝉ affectata ignorantia mor
taliter peccat. Et ſm Uir.ti.de penitētia te-
netur dicere ↄfeſſo ꝙ talis ↄfeſſio nō tenuit
vel obtinere auctoritatē. ꝛ poſtea loq cum
eo de aliquibus quaſi dubitet ne bene eum
intellexerit. ꝛ ſic eũʒ abſoluere. Quod itel-
ligo ſi comode pōt ꝛ ſine ſcandalo. alias ñ
credo teneantur. q̄ꝛ talis ↄfeſſus pp bonaʒ fi
dem excuſatur. ar.37.di.§.vltimo. Aduer-
te ꝙ qñ quis ↄfeſſus fuit ei qui eum ñ potu
it abſoluere poſtq̄ȝ hoc ſcit tenetur iterum
ↄfiteri illa eadem peccata ſi adhuc eſt me-
mor ſacerdoti q eum poſſit abſoluere ſcḋʒ
Ri.in.4.di.17. Sed tu diſtingue ſm ꝙ.ḋ.di
xi. Confeſſio.4.§.ii. Aduerte tñ ꝙ ſi predi-
ctus confeſſor potuit eum abſoluere ab ali
qbus lʒ non ab omnibus. ſufficeret confite
ri illa ſolum a qbus nō potuit eum abſolue
re ei q habet poteſtatez. ꝛ nō alia.

Confeſſio.6. quo ad pe
nitētie iniuncti
onem glo.i.c.ſunt plures de pe.
di.3. tʒ ꝙ regulariter ꝓ quolʒ mortali peni
tentia ſeptēnis debetur. Attñ tenetur ſcḋm
cōmuniter doc.i.c.ḋs qui.de pe. ꝛ re. ꝙ pe-
nitētie ſunt hodie arbitrarie p.d.c deus q
ꝛ per.c.mēſuram.de pe.di.i. Jta ꝙ Jo.an.
i.c.vt menſure.ḋ emp. ꝛ ven. tenet ꝙ cano-
nes penitētiales hodie de nihilo ſeruiunt:
nihilominus ſacerdos ꝛ ſi poſſit recedere
a dictis canonibus in iponendo penitētiaʒ
quā vult pp fragilitatem hominum. ꝛ ↄñr
ex cā. ꝛ pro hoc facit glo. bona in.d.c.ſunt
plures. tñ bonum ē. vt eos canones ſciat. vt
ſʒ eos ſciat ſe tēperare ꝛ peccatori inoteſce
re quid meretur.

Sed qd ſi ſacerdos videt ꝙ ñ faciet pñiaʒ 1
vel nō vult ſubire. R. ſm Mo.ti.pñia.6. ꝙ
dʒ ſacerdos talē iponere quā ſine murmuẛ
ꝛ ſpōte velit portare: ꝛ nō aliam pp pericu
lum: ꝛ ēt ↄcedat ꝙ ipſe poſſit redimere teiu
nia q̄ ei ipoſuit: ꝛ ꝙ remiſſiones ꝑlatoꝝ ꝓ
ſint ei: nec dʒ exigere iuramentum: ꝉ ꝓmiſſio
nem de abſtinēdo i futurum ab aliquo pec
cato: vel de faciēdo qḋ ſibi iiunget: niſi i ca
ſibus a iure expreſſis: ſed abſoluat eū ſimpli
citer ſine ↄditiōe cū ꝓteſtatiōe ꝙ ſi non re
ſtituet aliena: vel faciet debitū ꝙ euacuabit
fructum ↄfeſſiōis q̄uis ſibi videatur ꝙ ñ ſit
facturus ad qḋ obligaẛ. Cautius tñ eēt quā
do adeſt comoditas mitteẛ eū primo ad ſa
tiſfaciēdum ꝛ ꝙ poſtea reuertaẛ ſm euāge
lium. Si comode ñ pōt: ſufficit diſponat q̄ȝ
primū poterit ſatiſfacere. vñ ꝑſbiter nullate
nus dʒ peccatorē ꝑmittere a ſe deſperatū re
cedē. Et in his cōcordat Jnno.in.d.c.oīs
ꝛ Sco.in.4.di.15.

Quid ſi peccator ↄfiteẛ. non tñ vult abſtine 2
re in futurū. R. ꝙ dʒ ſibi ↄſiliū dare ꝛ pe
nitentiā iniungere ꝛ hortari vt nō deſiſtat be
nefacere: q̄ꝛ dñs eius eū illuminabit. ꝛ va
lent ad multa bona ſm doc.i.c.qḋ qdam.ḋ
pe. ꝛ re. ñ tñ dʒ eum abſoluere. q̄ꝛ peccaret
mortaliter ſic abſoluens q̄ȝ penitēs ſm Ri.
in.4.di.17.

Utrum bona opa q̄ penitēs faciet ſint ma 3
gis efficacia ad expiādam culpam ꝑteritā
qñ p ↄfeſſorē ei iniunguntẛ. ſic dicendo oia
bona q̄ facies: vel intēdis facere iiungo ſibi
i remiſſionē peccatoꝝ. R. ſʒ Tho. i quol. ꝙ
ſic. q̄ꝛ ſic valent dupliciter. Primo ex natu
ra operis. Scḋo ex vi clauium. Et iḋ plus
hñt expiare culpam ꝑteritam. Et ꝑpea bo-
nū eſt ꝙ ſacerdos hoc ei iniungat taliter ꝙ
intelligat. vt ſupra dixi. Cōfeſſio.5. in prin-
cipio.

Utrum vnus confeſſor poſſit ex cauſa re 4
laxare aut commutare pñiam quam alter i
poſuit. R. breuiter loquendo de penitentia
ſacramentali ꝙ ſic: ſi talis habet auctorita
tem abſoluēdi a tali peccato propter quod
fuit ſibi impoſita: etiam ſi ille qui impoſuit
eſſet ſuperior. Si vero non habet auctorita
tē abſoluēdi a tali peccato. ñ poterit eā nec
relaxare: nec cōmutaẛ niſi neceſſitas vrgeat
vel pietas ſuadeat. pium. enĩʒ tūc eēt iterpre
tari ꝙ ſuperior i huiuſmodi caſibus accep
tet ſʒ Rodo.ar.c.latorē.33.q.2. Glo.26.q.
7.c.tp̄ra. tʒ ꝙ eṗs pōt diminuere pñiaʒ quā
papa ipoſuit.ar.d.c.latorē. Qḋ ego admit
terē qñ ñ pōt hr̄i recurſus ad ſuꝑiorē como
de ꝛ ex cā. alꝉ ñ credo. Et h̄ ēt tʒ Aluar᷒ ꝛ
ſeqẛ Car.i cle.ſi.ḋ pe. ꝛ re. ꝛ ſʒ ꝑdictā diſti
ctionē cōcordabis opi. ↄtrias q̄ recitanẛ iu
d. Cle.ſi. Fallit hoc ſʒ aliquos niſi alicui in
pñia fuiſſet ipoſitū vt iret ad terram ſāctam
q̄ꝛ tūc ſine auctoritate pape ñ poſſet ↄmuta
re ar.c.i. ꝛ.c. ſup his de voto. iuncto.c. ex
multa eo.ti. Qḋ ego lito qñ iniūxiſſʒ vt iret
in ſubſidium terre ſācte. alꝉ ñ per tura ꝑlla
ta. Et ſm hanc diſtinctionē limita et itelli-
ge glo. ꝛ doc.i.d.c.i. Et ita tʒ Mo.ti.pñia.
4. ꝛ Aſten. li.5.ti.32.

5 Sed quero qui ſunt canones pñiales. R.
ꝙ eos reduco ad viginti. quoꝝ ꝑmus hēẛ.
82.di. ꝑſbiter. vbi datur cuilʒ ꝑſbitero forni
catori: vel comittenti qḋcūq̄ȝ peccatum qḋ
īducit depōem pñia.10.annoꝝ. in qbus pri
mos tres menſes dʒ ieiunare in pane ꝛ aq̄
tm̄. exceptis dñicis ꝛ feſtis ꝑcipuis in qb᷒
pōt recreari vino piſciculis ꝛ leguminib᷒
īcluſus tñ ſtando. poſt exiēs dʒ vnū annum
cū dimidio ieiunare in pane ꝛ aqua. p᷒ vſq̄ȝ
ad.7. annū ieiunare dʒ tres ferias in pane
ꝛ aqua. ſ.2.4. ꝛ.6. niſi ſm ferias velit rdi
mere vno pſalterio: vel denario. poſt tres
ſequentes annos.6. feriam in pane ꝛ aqua
ieiunet. Quidā itelligunt in adulterio vel i
ceſtu ſolū. Sed tu dic ēt in fornicatiōe. Se
cūdus canon hẛ.3.q.i.c.ſi qs ſacerdos ꝛ.c
ñ dʒ. vbi datur pñia.12. annoꝝ ꝑſbitero q
cognouit filiā ſpūalē ēt quā audiuit i ↄfeſſi
one. ꝛ ſi ē publicū: vꝉ ſi ē eṗs.15. ānis penite
at. ꝛ mulier dʒ oia pauperib᷒ dare. ꝛ i mo
naſterio ꝑpetuo ſuiē deo. Tertius ē ḋ ſpō.
duo.c.accepiſti. vbi ↄhenti per verba ḋ pñ
ti cum aliquo alij deſponſato. iponitur pe-
nitentia ꝙ ieiunet in pane ꝛ aqua.40. die-
bus ꝛ.7. annis ſequētibus peniteat. Quar-
t᷒ ē i.c.de filia. ꝛ i.c.deuotā.27.q.i. vbi pec
cāti cū moniali ꝉ religioſa. pñia.10. annoꝝ
iniūgitur ꝛ ↄſcientia. Quintus eſt in.c.ſi qs
cum duabus. ꝛ in.c.ſi quis cum matre.34.
q.vltima. vbi ignoranter cognoſcēs duas
ſorores: vel mrēm: vel neptem: vel amitam
aut filiam. iponitur pñia.7. annoꝝ. Si ſciē
ter ꝑuatur ꝑpetuo coniugio. Sextus ē de
exceſ.ꝑ.c.clerici. vbi clerico peccāti cōtra
nām ꝑpetua pñia iponitur detruſus in mo
naſterio. Laico vero vſq̄ȝ ad dignā ſatiſfa
ctiōem iponitur ſeparatio a cetu fidelium.
Septimus eſt in.c.hoc ip̄m.33.q.2. vbi ice
ſtuoſo vel peccāti cum brutis iponitur pñia
pluſq̄ȝ.7. annoꝝ. Octauus eſt in.c.admone
re.33.q.2. vbi vxoricide iponitur pñia aſpe
ra ꝛ perpetua. ſ. ne vinum vel ſicerā bibat.
carnes nunq̄ȝ comedat niſi in paſca ꝛ nati
uitate dñi. in pane ꝛ aqua ꝛ ſale viuat. ie-
iunijs. ꝛ orōnibus īſiſtens: vel intret mōaſte
riū. Nonus ē i.c.latorē.33.q.2. i matricidis
quibus quaſi eadem cum vxoricida iponiẛ
niſi cū iſta ē ſolum ſeptennis. Decimus ē i.
c.2.di pe. ꝛ re. vbi iterficienti ꝑſbiteꝝ iponi
tur penitentia.12. annoꝝ. Undecimus ē i.c.
accuſaſti. de accu. vbi accuſanti iniuſte ali-
quem ad mortē. ſi occiſus fuerit iponiẛ pñia
40. dieꝝ in pane ꝛ aqua. ꝛ.7. annis penite
at. Si vero mēbꝝ ꝑdiderit. tribus annis
Duodecimus. i.c.quicūq̄ȝ.6.q.i. vbi ꝑiuro i-
pōitur ieiuniū.40. dieꝝ i pāe ꝛ aq̄. ꝛ pñia
7. ānoꝝ. Jdē de eo q eū iducit vel ↄſulit vꝉ
cogit. ꝛ ſi erat ſuus: dñs trib᷒ quadrageſi
mis ꝛ līis ferijs. ſ.2.4. ꝛ.6. in pane ꝛ aqua
ieiunet. c. qui ↄpulſus.22.q.5. Tertiuſdecim᷒
ē in c.vt menſure de emp. ꝛ ven. vbi.30. di
erum i pane ꝛ aqua ieiunium iponitur fal
ſanti menſuras. ſed grauior pñia iponitur
falſario lr̄aꝝ ap̄licaꝝ in.c.dura. ꝛ in.c. ad
falſariorū. ꝛ.i.c.ad audientiam. de cri.fal.
ꝛ in.c.nouimus. de ver.ſi. Quartuſdecim᷒
eſt in.c.de his vero.33.q.2. ꝛ in.c. ſi qs. de
pe.di.5. vbi dimittenti pñiam ſolēnē iponi
tur pñia.10. annoꝝ ꝛ exhibitiō eucariſtie i
fine vite ſue ſolū. Decimuſquintus ē i.c.ne
mo per ignorātiā. de ↄſe.di.i. vbi ꝑſbitero
qui clericum mortuū iuoluit in pala altaris
imponitur pñia.10. annoꝝ ꝛ.5. mēſiū. Dia
cono vero trium ānoꝝ cū dimidio. Sextuſ
decimus ē in.c.de viro.12.q.2. vbi comittēti
ſacrilegium imponitur penitentia ſeptem
annorum. Jta ꝙ in tribus primis carnes ñ
comedat: nec vinum bibat niſi i paſca ꝛ na
tali dñi. Jn alijs.5. annis tribus ferijs a car
nibus ꝛ vino abſtineat. Cōburēs tñ eccl̄aʒ
15. annis penitere dʒ ꝛ reſarcire. vt i.c.ſi qs
17.q.4. Decimuſſeptimus ē i.c. ſtatuim᷒ de
maledi. vbi blaſfemantibus publice deum
vel ſanctos. iponitur illa pñia. de q̄.ḋ. blaſ
femia.§.7. Decimuſoctauus i.c.oīs.ḋ pe.
ꝛ re. vbi ſacerdoti reuelanti cōfeſſionē ipo
nitur pena. de qua.ḋ. Cōfeſſio.vltimo.§.20.
Decimuſnonus eſt i.c.ſi quis dederit.24.
q.i. vbi dans corōnem heretico: vel accipi
ens ab eo neſciens hoc ꝓhibitū ab eccl̄a.ḋ
bet penitere vno anno. ſi erat ſciēs.10. ānis

Itē q̄ pmittit hereticum celebrare in eccl̄ia catholica per ignorātiā iuris. 4. diebus peniteat. ſi ſciēter p annū peniteat. Qui aūt ꝓ eius reuerētia ⁊ dānatione eccl̄ie. 10. annis peniteat. Qui aūt trāſierit ad hereticos: vel alios ad hoc iduxerit. peniteat. 12. annis.

6 Sunt multi alij canones in quibus pn̄ia. 7. annoꝝ aliꝝ numoꝝ iponit. quos ꝑtereo. q2 ex quo rſare ē q̄ ꝓ quolꝫ mortali ſit ſeptēnis nō fuit neceſſariū eos exprimere.

7 Ad regulas aūt ꝑdictas dꝫ ꝯfeſſor ſp̄ hēre oculum. ⁊ q̄ꝫ q̄ꝫ ex cā. puta. q2 debilis vel alteri obligat⁹. vel pp periculum ne eam faciat penitēs poſſit relaxare predictas penas cū vt dictū ē hodie ſint in arbitrio ꝯfeſſoris tn̄ bonum ē inoteſcere eā peccatori vt magis timeat peccare. ⁊ itelligat quid ſit ei agēdum ſi vult abſolui a pena peccati. vel i hoc mundo vel in alio. q2 credendum ē eccl̄iaꝫ inſtinctu ſp̄s ſancti eas ſic taxaſſe ſicut deus ꝓ iuſtitia exigit: vel hic: vel in purgatorio a quocunq̄ꝫ talia perpetrante: vt aperte dicitur in. c. hoc ipm̄. 33. q. 2. Hoc ipm̄ q̄ canonum cenſura poſt. 7. annos reuocare penitētem in ſtatum ꝑſtinum ꝑcepit. nō electiōe ꝓprij arbitrij ſancti patres: ſed potius ſententia diuini iudicij ſanxerūt. ⁊. ſ. dꝛ. Hinc ēt eccl̄iaſtica ꝯſuetudine ē vſurpatum. vt maiorum criminū pn̄ia. 7. annoꝝ ſpacio ꝯcludatur niſi vel officij excellētia: vel criminū magnitudo ꝑmiſſū ſpaciū trāſcendere cogat. hec ibi. Aduerte ēt q̄ i foro pn̄iali ſerie ſūt dn̄i. 2. 4. ⁊. 6. feria. vt in. c. ꝑſbiter. 82. di. ⁊ i c. ieiunia. ð ꝯſe. di. 5. facit de homici. c. 2. Et iō ſancti⁹ eſt in hijs penitentes affligere ſi modo iduci pn̄t.

Confeſſio. 7. quo ad eius effectum.

Utrū ꝯfeſſio liberet a culpa peccati. R. q̄ ſic. Nā ſm̄ Aureolū in. 4. di. 17. q. 1. niſi meritū xp̄i actualr̄ applicetur iſti vel illi nulla culpa deletur. q2 ſolū p meritū paſſionis xp̄i peccata remittunt. Cū ergo ſacra ſint imediatū applicatiuū paſſiōis xp̄i ad nos. iō ois culpa deletur mediantibus ſacramētis ð ſc̄o exhibitis vel i voto. ppea. cū pn̄ia ſit ſacrm̄ ⁊ pcipiatur i ꝯfōe: q2 p eā hō ſe ſubdit miniſtris eccl̄ie q̄ ſūt ſacroꝝ diſpēſatores. Iō ꝯfeſſio ex vi abſolōnis ꝯiūcte culpā remittit niſi hō obiceꝫ peccati mortalis i actu ponat ſꝫ Sco. i. 4. di. 14. q. vltima. Nec ob. q̄ i ꝯtritiōe peccata remittunt. q2 ꝯtritio votū ꝯfōis hꝫ ānexū. Et iō ſicut baptiſm⁹ liberat a culpa: nō tn̄ ſm̄ q̄ actu pcipit: ſed ēt ſꝫ q̄ in voto hēt ſic pꝫ i illis q̄ iuſtificant ad baptiſmū accedūt: nec fruſtra poſtea baptiſm⁹ pcipitur. ſic ⁊ de ꝯfōe dicēn ē q̄ ſi quis ꝯtritus accederet ad ꝯfōem: in actu abſolutiōis gr̄a augeret. ⁊ ēt peccata remitterent. ſi ꝑcedēs dolor n̄ ſuffeciſſet ad ꝯtritiōeꝫ. ⁊ ipſe tūc obicem gr̄e n̄ preberet. Hijs ēt ꝯcor. S. Tho. i 4. di. 17.

Utrū ꝯfeſſio liberet a pena peccati. R. q̄ ſic tripliciter. Uno mō ex vi abſolutiōis in voto: vel i actu liberat a pēa eterna: ſicut ⁊ a culpa. liberatus nihilominus remanet obligatus ad penam tp̄alē. ſm̄ q̄ pena ē medicina ꝓmouēs ⁊ purgās q̄ reſtat i purgatorio paciēda: que qdem ē iproportionata viribus penitentis in hoc mundo viuentis. ſed per vim clauiuꝫ in tn̄ minuitur q̄ remanet ꝓportionata viribus penitentis viuentis in hoc mūdo. Ita q̄ ſatiſfaciendo in hac vita purgare ſe poteſt. Uo quia ſacerdos poteſt dimittere de pena debita ſm̄ Pa. in. c. ſicut dignū de homici. Et de hoc hēs. ſ. Indulgētia. §. 5. Tertio diminuitur pena ex ipa nā actus ꝯfitentis qui penā hꝫ annexā erubeſcentie. ⁊ iō q̄to pluribus ꝯfitetur q̄s de peccato id̄ to magis pena minuitur. ppea ꝯfeſſus ⁊ abſolutus i purgatorio minus punietur q̄ꝫ cōtritus tn̄: ꝑſertim pp dito vltima.

1 Utrū ꝯfeſſio generalis ſufficiat ad delenda mortalia. R. ſm̄ Ri. in. 4. di. 21. q̄ ſic peccata oblita. Aduerte tamē q̄ ad remiſſiōem mortalium oblitorum ⁊ ignoratoꝝ n̄ ſufficit cōfeſſio generalis que fit in eccl̄ia ſine ſacramentali ſi homo habet copiam preſbiteri ⁊ facultatem confitendi. ſed tenetur de eis generaliter confiteri ⁊ a preſbitero petere abſolutioneꝫ ſecundum eundē Ri. vbi ſupra. valet tamen confeſſio generalis ad delenda venialia. Unde nota q̄ confeſſio generalis ſacramentalis que fit in ſecreto ſacerdoti de generibus ſingulorum: nō de ſingulis generum valet ad remiſſionem pene ⁊ culpe venialium ex quatuor ſm̄ Sanctū Tho. in quarto diſtinctione. 21. Primo ex cōtritione penitentis. Secūdo ex humilitate confeſſionis. Tertio ex oratione ſacerdotis. Quarto ex vi clauium Alia autem ꝯfeſſio que non eſt ſacramentalis ſed ſolum generalis valet ex tribus primis tantummodo.

Confeſſio vltimo. quo ad ſigillum ⁊ eius celatiōem.

Utrū ſigilluꝫ ꝯfeſſiōis ſit de eſſētia ſacri. R. aureo. in. 4. di. 21. q̄ ſic. Nam de rōe ſacri ē q̄ ſit ſignum efficax. Eſt enim ſacrm̄ ſenſibile efficiens quod figurat. Sed ſacramentū illud ſignificat ⁊ figurat q̄ deus audit peccati. ⁊ q̄ ꝯſtituitur forum ſecretum in quo mori dꝫ peccatum ⁊ extingui: ergo cum ſignificatio ſacramēti ꝯfeſſionis ſit ſignificatio occulte deletiōis peccati ⁊ fori. Iōo ad rōem eius pertinet vt nullo modo reuelletur Uñ q̄ reuellat facit irritū ſacrm̄ auferendo ꝯfōni naturā ſue ſignificatiōis ⁊ figuratiōis

2 Utrū ſigillū ꝯfōnis ſit de iure nē. R. Sco. i 4. di. 21. q. 2. q̄ ſic. rōne caritatis. fidelitatis. veritatis ꝓmiſſe tacite ⁊ vtilitatis quo ſigillo multi ꝯfitent̄ q̄ n̄ facerent.

3 Utrū papa poſſit ꝑcipere ſacerdoti vt reuellet ꝯfōem. R. ſm̄. Ri. in. 4. di. 21. q̄ non. Et ſi precipit: n̄ ē ei obediēdū. q2 ſecretum ꝯfeſſoris ē de iure naturali diuino ⁊ eccl̄ie ſꝫ que papa nō pōt precipere. Uel dic q̄ cum ſacerdos in actu ꝯfeſſiōis ſit ſpāl vicarius ⁊ ſpāl quo ad illā ſpēm ſit maior generali c. ſtuduiſti. de offi. le. Ideo papa in hoc nō ē maior cum ſit vicarius generalis. Hanc rōem ponit Pa. i. c. dilect⁹. de exceſ. ꝑla.

4 Quid ſi iterroget ſacerdos an ſciat aliqd de eo qð audiuit i ꝯfōe vel ꝑſtet ei iuramētū vt dicat ſi aliqd audiuit i ꝯfōe. R. ſꝫ ſco. ⁊ Ri. vbi. ſ. q̄ dꝫ rn̄dē ſe nihil ſcire: vel audiuiſſe. ſupple ad reuellandū. ſicut ⁊ xp̄s dixit Mat. 13. q̄ nec filius hominis ſcit de die iudicij. itelligit̄. ad reuellādū generalr̄. Unde nō dꝫ tacere. vt dicunt aliq. ⁊ male. ſꝫ audacter dicere q̄ nihil ſcit. ⁊ q̄ nihil audiuit. q2 ſub itelligit̄ ad reuellādū. Et i h̄ ꝯcō. S. Bo. ea. di. ⁊ cōiter doc. ⁊ Pa. i. d. c. dilectus. lꝫ qdam dicāt q̄ pōt dicere ſe nihil ſcire vt hō ſꝫ vt deus. Ita dꝛ i. c. ſi ſacerdos. de offi. or. Melius ē vt dixi. ſ. ad reuellādū. q2 nō pōt negari quin ſciat vt hō.

5 Utrum liceat ſaltem reuellare ð licētia ꝯfitētis. R. tenēt qdā q̄ ſic illi q̄ vtil' ⁊ neceſſarius ē ad ꝑficienda que reqruntur ad illud forum. q2 adhuc gerit ꝑſonam dei. ſed alij ꝑſone nō lꝫ. Et huiuſmōi opi. ē Ri. vbi. ſ. S. Bo. ꝓo ⁊ Pe. ⁊ S. tho. ea. di. tenēt q̄ licite pōt reuellare niſi timeatur de ſcandalo. ⁊ h̄ ſoluꝫ ei qui pōt prodeſſe ⁊ n̄ obeſſe. ita tn̄ q̄ ſacerdos ꝯſtituat ſe nuncium ꝯfitētis. Sed magis mihi placet opinio. prefati aureo. vbi. ſ. laud. ea. di. q̄ nullo modo: lꝫ q2 ꝯfitens nō pōt diſpēſare in lege nē diuina ⁊ i eſſētia ſacri. Et ideo caut⁹ ē q̄ taciat ſibi dicere ex ꝯfōem h̄ quod vult q̄ reuellet

6 Utrū ille cui reuellat̄ peccatū alicui⁹ ex aliqua cauſa de licētia cōfitētis tenēdo opinionē q̄ hoc poſſit facere teneat̄ celare. R. S. Tho. vbi. ſ. q̄ ſic. ſicut teneretur ⁊ ipſe celare.

7 Utrum in aliquo caſu liceat reuellare ꝯfeſſionē. R. q̄ ſic i. 6. caſibus. Prius qn̄ ſacerdos indiget conſilio. ita tamen q̄ dicens peccatum ſibi detectum in ꝯfeſſione nullo mō referat ad ꝑſonam confitenteꝫ taliter q̄ poſſit deueniri ad eius noticiam. iſtud pꝫ i c. officij. de pe. ⁊ re. vbi papa nō reprehendit legatum petentem conſiliū de peccato: quod aſſerit ſe in ꝯfeſſione hūiſſe i vſu. Uñ credo q̄ ꝯfeſſores n̄ peccent mortalr̄ q̄ aliꝫ ēt dicunt ſe hūiſſe tale peccatum in ꝯfeſſiōe quando in tale generalitate ita dicunt q̄ nullo modo poteſt deprehendi perſona que ipm̄ confeſſa eſt. licet ſit periculoſum talia referre. niſi in caſu neceſſitatis pro cōſilio habendo propter ſcandalum ⁊ periculuꝫ ne deueniatur in noticiam perſone. Secundus caſus in quo licet reuellare eſt de licētia confitentis. qð tamen non placet. vt dixi ſupra. Tertius caſus ſecundum Inno. ⁊ ſequitur Pa. in. c. omnis. de pe. ⁊ re. eſt quando quis confitetur ſe velle facere aliquod malum quia iſtud non eſt dictum in penitentiali foro. ⁊ ideo propter rationem iſtius ſacramēti non tenetur celare. nec etiam propter preceptum legis nature ſeu diuine: ratione promiſſionis ſaltem tacite de non reuellādo. quia vt dicit Sanctus Bo. in quarto. di. 21. intelligitur q̄ debet celare niſi veritas vel obedientia aliud exigat. vt eſt in propoſito. Nec obſtat quod communiter tenent theo. ea. di. q̄ non liceat. quia dictum eorum limito ⁊ intelligo quādo q̄s confiteretur ſe habere peccatum. de quo non poteſt penitere ⁊ a quo nō poteſt nec vult abſtinere. ⁊ hoc ideo confitetur vt ſacerdos prebeat conſilium ⁊ oret pro eo vt deus eum illuminet. ⁊ huiuſmodi. ⁊ tale peccatum non vergit in periculum alioruꝫ ſed tantum ipſius confitentis. nam tunc nullo modo poteſt reuellari. quia talis confeſſio diſponit ad contritionē ⁊ conſequēter ad peccatorum in conſpectu dei celationem ſecundum Ri. in. 4. di. 21. ar. 4. q. 2. ſed quando vergeret in periculum communitatis vel alterius: tunc ſi nullo modo vult ceſſare talis quin illud faciat. credo ſine ꝑiudicio q̄ non ſolum poteſt. imo tenetur reuellare ei qui poteſt prodeſſe ⁊ non obeſſe vt malo obuietur. Quartus caſus eſt quando q̄s habet per aliam viam peccatum ſibi detectum in confeſſione ſecundum Sanctum Bo. ⁊ Ri. ⁊ communiorem opi. theo. in. d. 21. poſiti. Uerum eſt q̄ propter ſcandalum

nõ dꝫ reuelare niſi ꝑ neceſſitate vel vtilitate
illud dicat: nisi iurauerit dicere veritatẽ ſꝫ
Inno.i.c.oís.de pe.⁊ re.⁊ recitat Pa.i.d.
c.dilectus.de ex.pre.nūꝗ̃ tñ dꝫ dicere ſe ha
buiſſe illud in ꝯfeſſione.qꝛ ſm Sco. vbi.ſ.
peccaret mortaliter. Et idẽ dic ſi reuelat ali
qd pluſꝗ̃ ſciat ex̃ ꝯfeſſionẽ.puta ſcit ſeipſe
ne aliquod factũ extra ꝯfeſſionẽ ⁊ plene in
confeſſione:non lꝫ ſine peccato mortali niſi
ſemiplene exprimere.vel ſi hꝫ dubie al̃: ꝗ̃
dubie reuelare nõ dꝫ. Quintus caſus ẽ qñ
ecẽnt aliq̃ q̃ cõdixerũt interficere pſbiteꝝ cũ
eis euntem in nemore.quorum vnus pe
nitet ⁊ ꝯfitetur añ nemoris ingreſſũ.nã tũc
põt ſacerdos retrocedere.lꝫ ex hoc alij ſo
cij cognoſcant ſociũ ꝯfeſſũ fuiſſe ꝓditiõem
Secundũ.n.Sco.in.4.di.21. generalr̃ dici
põt.ꝙ ſignũ quod de ſe eſt indifferens ad
ſignificandũ tale peccatũ fuiſſe ꝯfeſſũ: vl̃ ñ
fuiſſe.licet aliquibus ſit ſignum magis deter
minatum ex aliquo preſuppoſito. nõ tamẽ
ex ſe eſt ſignũ reuelatiuũ confeſſionis.nec ꝑ
conſequens ſimpliciter illicitum confeſſori
Quidam tamen tenent ꝙ in tali caſu teneẽ
potius intrare nemus ⁊ ſubire mortem ꝗ̃
tali ſigno reuelare. Sed eis nõ credo. Re
lius tamen faceret ſi aliquam cauſam finge
ret cur intrare renuit. Sed ſi non poteſt fine
nire credo cum Sco.ꝙ poteſt deſiſtere ab
ingreſſu ꝗ̃uis illi per tale ſignum deprehẽ
dant ꝯfeſſionẽ ei fuiſſe factam. Si tamen
ſignum non eẽt indifferens ſed certum.nul
lo mõ liceret ſignũ facere. vel alio mõ cõfeſ
ſionem reuelare.ſed potius tenetur ſꝫ Ri.
vbi.ſ.mortem ſuſtinere ne confeſſionẽ re
uelet. Sextus caſus in quo lꝫ reuelare con
feſſionẽ eſt quando id quod dicitur non eſt
peccatum.nec eſt circumſtantia peccati illi⁹
qui confitetur. Nam tale quid non cadit ſb
ſacr̃o ꝯfeſſionis.niſi eſſet quid potens ddu
cere ad manifeſtatiõem peccati. Unde ſi q̃s
confitendo inſerat ꝙ in tali terra ſunt boni
fructus.vel pulchrum caſtrum.vel ꝙ ex ta
li licito cõtractu debet dare centũ ducatos
alicui.⁊ huiuſmodi que non ſunt peccata.
nec deducẽtia ad manifeſtationem peccati
licite ſm Ri.vbi.ſ. poteſt manifeſtare. niſi
talis inoteſcat ꝯfeſſori ꝙ talia ſibi dicit ſub
ſigillo ſecreti.qꝛ tũc ñ põt reuelare. niſi ſe
cundum ꝙ ſigillum ſecreti poteſt reuelari.
vt.i.dicam.
8 Quid ſi pſbiter haberet aliquod peccatũ
mortale quod nõ poſſet confiteri niſi cõfeſ
ſionẽ ſibi factam reuelaret. R. ſm Ri. vbi
ſ.⁊ Sco.ꝙ nõ debet ꝯfiteri durante tali ca
ſu illud peccatum.ſed ſufficit ꝯteri de eo cũ
propoſito ꝯfitendi quãdo poterit facere ſi
ne preiudicio ſigilli cõfeſſionis ⁊ reuelatio
ne perſone cõfeſſe. Fortiori enim vinculo te
netur ad celandum ꝯfeſſionem ꝗ̃ penitẽs
ad cõfitẽdum.
Utrum ſacerdos qui audit duos in ꝯfeſ 9
ſione.⁊ vnus eorum dixit ſe peccaſſe cuꝫ il
lo alio ſed ille alius cõfitendo hoc nõ dicit
poſſit eum de hoc interrogare. R. ꝙ ſic in
genere: ſed ñ poteſt dicere ꝙ alius ſibi re
uelauerit: niſi ille extra confeſſiõem ſibi di
xiſſet.
Utrum ſciens per cõfeſſiõem aliquem ex 10
cõicatum teneaẽ eum vitare. R. ſm Ri.vbi
ſ.ꝙ non.etiam in ſecreto. Et ad.c.cum nõ
ab homine.de ſen.ex.quod videtur dicere
ꝯtrarium.reſpõdet ꝙ itelligiẽ qñ ſcit per aliaꝫ
viã in ſecreto ꝗ̃ ꝑ cõfeſſiõem. Sco. tñ vbi
ſ.tꝫ ꝙ dꝫ eum vitare ſi poteſt ſine proditio
ne eius excõis. Si vero hoc nõ põt facere
q̃n eum ꝓdat.ñ tenetur.imo teneẽ ñ vitare
qꝛ fortiori vinculo ligaẽ ad celãdum.ſ.ꝑ le
gem nature diuinam ⁊ eccliaſticam ꝗ̃ ad
uitãdum excoicatum.
Quid ſi ſacerdos ſciat per confeſſionẽ ꝙ 11
aliquis dormiuit cum muliere i ecclia. R.
ꝙ hoc ñ põt reuelare epo niſi i genere. di
cendo talis eccl̃a ẽ poluta. ⁊ indiget recõ
ciliatione.ar.c.ſignificaſti.de adul. ⁊ .c.ſi
ſacerdos.de offi.or. Et hoc tutius ẽ.lꝫ q̃dã
teneant ꝙ nec etiam in genere debeat reue
lare. Quod veꝝ credo qñ̃do ẽ oio occul
tum.qꝛ ſic ñ idiget recõciliatione.
Utrũ abbas vl̃ alius prelatus poſſit ãmo 12
uere ſubditũ ab aliquo officio propter de
lictum quod ſcit in ꝯfeſſione. R. ſm Ric. ⁊
Sco.vbi.ſ.ꝙ ñ.ẽt ſi ſcit eũ male vti tali offi
cio: niſi qñ hoc facere poſſet ſine ſuſpitiõe
penitentis: ⁊ alterius cuiuſcũꝗ̃ ꝙ euꝫ ãmo
ueat ꝑꝑ ꝯfeſſionem.qꝛ tũc poſſet. Sed ego
credo iſtud verum niſi qñ talis ſubditus cõ
fiteretur peccatum a quo nõ vult deſiſtere ⁊
quod vergit i periculum aliorum.qꝛ tũc cre
do poſſit eum officio priuare qñ ad libitũ
ipſius ſpectat ammouere vel cõfirmare.vt
ſupra.§.7.
Quid de pſbro qui ſcit in ꝯfeſſione ipe 13
dimẽtum in matrimonio ꝯhendo: vel deca
nus in promouendo ⁊ per eum pñtando.
R.ꝙ ſecrete dꝫ eos monẽ vt deſiſtãt.ꝙ ſi ꝯ
hũt bñdicat nuptias.ſi petit ꝙ pñtet ordinã
do pñtet qñ̃do alr̃ facẽ nõ põt ſine mani
feſtatione cõfeſſionis.facit quod nõ.glo.⁊
doc.i.c.vnico d ſeru.i or.ſa. Rõ.qꝛ ẽt ſi di
ceret.non ſibi crederetur niſi quatenus poſ
ſet ꝓbare.⁊ ſic fruſtra faceret
14 Quid eſt qd̃ cadit ſub ſigillo ꝯfeſſionis
R.ꝙ directe ſe extendit ad oia q̃ cadunt ſb
ſacr̃ali ꝯfõne.ut ſunt peccata. Indirecte vo
cadunt oia illa ꝑ que deꝑhẽdi põt peccatũ
vel peccator. Uñ ſm Ri.vbi.ſ.q̃cquid ꝑ ſe
uel ꝑ accñs directe uel indirecte poſſet vere
cundiã: uel ꝯfuſionẽ uel malã ſuſpitionem:
uel aliquod aliud nocumentũ generare pe
nitenti ex peccato ꝯfeſſo.cadit ſub iſto ſigil
lo. Uñ locus ⁊ tꝑs ⁊ ſilia ex quibus põt de
ueniri in notitiã peccati ꝯfeſſi. ñ ſimpl̃r ſed
ſub relatione ad ꝑſonam q̃ ipꝫ eſt ꝯfeſſa ca
dit ſub iſto ſigillo. ⁊ durat ẽt poſt mortẽ pe
nitentis.ſm Sco.vbi.ſ.. Uñ eſt pceptũ ne
gatiuũ qd̃ obligat ẽt ad ſemꝑ
15 Utꝝ ille cui ꝯfõr reuelauit ꝯfõnem teneaẽ
celare qd̃ ſibi reuellauit. R.ſꝫ Ri.vbi.ſ. ꝙ
ſic.ymo plato ſibi pcipienti ꝙ reuellet non
tenetur.nec dꝫ obedire.qꝛ talis ꝯfõr qui ſibi
reuelauit dedit de facto ſibi potãtem loquẽ
di.ñ de iure.⁊ iõ nullo mõ lꝫ ei reuellare
16 Quid de illo qui audiuit a ꝓpoſito aut a
caſu ꝯfõem quã quis facit ꝯfõri. R. Ri.vbi.
ſ.ꝙ teneẽ celare de iure nature ⁊ dino.⁊ iõ
nullo mõ poterit ſine peccato mortali reuel
lare ſine ꝯſenſu expſſo penitententis. Et ad
dit Sco.vbi.ſ.ꝙ qui doloſe ⁊ inſidioſe au
diuit que quis ꝯfitetur peccat mortal̃r
17 Utꝝ ꝑſona cũ qua quis peccauit cadat ſb
ſigillo ꝯfõnis. R. Ri.vbi.ſ. ꝙ ſic.ſiue peni
tens potuerit ſuũ peccatũ ꝯfiteri ſine expſſi
one illius perſone: ſiue non.
18 Utꝝ penitens teneatur celare penitentiaꝫ
ſibi a ꝯfõre iiunctã. R.ſm Ri.vbi.ſ.ꝙ ſi pe
nitens in manifeſtando qd̃ ſibi a ꝯfõre ẽ iiũ
ctũ faceret piudicium fame ꝓpe abꝫ ulla vti
litate aut ꝯfõri.qꝛ ſi forte ſcire tur qd̃ ſibi iiũ
xit incurreret odiũ aliquoꝝ. ⁊ huiuſmodi.
tunc tenetur celare. Si uero nec fame ꝓprie
ꝓſultat piudiciũ.nec ſacẽdoti.tẽ põt reuella
re ſi vult.
19 Que eſt pena reuellantis ꝯfõem. R. ꝙ nl
tra peccatũ.mortale dꝫ detrudi in arto mo
naſterio ⁊ deponi.vt in.c.oís.de pe.⁊ re.
20 Sed nunq̃d laicus reuelans ꝯfõnẽ ſibi
factã ſit detrudendus i arto monaſterio. R.
Pa.in.d.c.oís ꝙ ſic.
21 Cui incõbit ꝓbatio ꝙ tal̃ reuellauit ꝯfõeꝫ
R. Pa.i.d.c.oís.ꝙ ſi ꝯfõr ꝯfiteaẽ ſe dixiſſe
tale peccatũ.ſed negat ſe hũiſſe illud i ꝯfõne
niſi ꝓbet ſe aliunde hũiſſe ꝗ̃ ꝑ ꝯfõem pſũe
tur ꝯ eũ.ſ.ꝙ in ꝯfõne hũit.ar.6.q.2.placuit
nõ tñ puniẽ pena ordinaria.d.c.oís.ſꝫ pẽa
arbitraria .qꝛ nõ apte ꝯuincitur.
Utꝝ eadẽ ſit rõ d ſigillo ꝯfõis ⁊ ſigillo ſe 22
creti. R.ꝙ lꝫ ſigillũ ſecreti ⁊ ſigillũ ꝯfõis ſe
hẽant ſm inferius ⁊ ſuperius. qꝛ oẽ ſigillũ
ꝯfõis eſt ſigillũ ſecreti ⁊ ñ eꝯrio. tñ ñ eſt ea
dẽ rõ de vno ſicut de alio. Ueꝝ ẽ ꝙ peccat
mortal̃r frangens qdlꝫ iſtoꝝ ſigilloꝝ. Uñ tꝫ
Sco.vbi.ſ.ꝙ ſiue ille qui alicui aliqua dicẽ
expmat ꝙ ea dicit ſibi ſb ſigillo ſecreti: ſiue
ñ.tenetur celare.dũmõ intelligat ꝙ ſub ſecr̃
to ei dicit. Et addit Ri.vbi.ſ.qui in hoc cõ
cor.ꝙ ſi reuelat: crimen ꝓditionis incurrit.
Limita tñ ſm .S. Bo.ea.di. ueꝝ ꝙ nullo
mõ lꝫ reuelare ſigillũ ſecreti niſi in duobuſ
caſibus. Prius qñ veritaſ id exigit.puta qꝛ
vgit i ꝑiculũ alioꝝ. Secũduſ qñ obĩa cogit
ad reuellañ. Uñ ꝯ iſta duo ⁊ iuramentũ ⁊
ꝓmiſſio ñ valent. Uñ dicẽ Pa.in.d.c.oís.
ꝙ ſi tal̃ aſſuitur i teſteꝫ teneẽ reuelare: ꝗ̃uis
ſub ſigillo ſecr̃ti ſit ei dcꝫ.ñ tñ teneẽ denũtia
re.qꝛ alid ẽ teſtioniũ dicere aliud denũciaẽ
nã dnũciare ñ tẽẽ q̃s qd̃ ꝓbare ñ põt.6.q.2.
placuit.2.q.1.ſi peccauerit.2.q.7.pliqꝫ. Hẽ.
tñ de gan.9.quol̃.dicit ꝙ ſubdituſ q̃ recipit
aliq̃d ab alio in ſecreto ñ vgens in dãnũ cu
iuſꝗ̃ nõ tenetur reuelare ẽt plato pcipienti
ut reuelet. Et ſm hoc lĩo. S. Bo. ut intelli
gatur teneri ex obĩa qñ platus vult ſcire qd̃
põt cedere i detrimentũ religionis. aut alte
rius.al̃.ñ. Sigillũ vo ꝯfõis nullo mõ lꝫ re
uelare niſi ſm ꝙ.ſ. dictũ eſt.
Utꝝ ꝯfõr dicens aliquẽ ſibi ꝯfeſſũ de pec 23
catis ſuis ſit reuelator ꝯfõis . R ſm Ri. vbi
ſ.ꝙ ñ.qꝛ nihil ocultũ manifeſtat: ſed ſoluꝫ
manifeſtũ qd̃ ſcit ex̃ ꝯfõem.qꝛ ſi dixerimus
ꝙ peccatũ ñ hẽmus ipi nos ſeducimus.⁊ẽ
1.Io.1. Si vo diceret ꝙ ẽ ſibi ꝯfeſſus d ma
gnis crĩbus ⁊ multis.bñ eẽt reuelator ꝯfõis
Quidã ẽt dicunt ꝙ dicere talia vba.ſ. hoc
peccatũ audiui in ꝯfõe ꝙ eſt peccatũ morta
le.⁊ ſatis ad hoc vr̃ facẽr tex.d.c.oís.ſꝫ ego
hoc ñ credo. Et eſt dĩus ſm Sco.vbi.ſ. ni
ſi ꝑ tale deueniaẽ in notitiã ꝑſone que cum
coiuit. Pericl̃oſũ eſt tñ talia dicere.

c Confirmatio electorũ ã ſit
de neceſſitate petenda. R. ꝙ ſic de iure coi
ita ꝙ electus ad regimẽ cuiuſcũꝗ̃ eccl̃e aut
religionis.ſi adminiſtratiõi dignitatis ſe igeſ
ſerit añ ꝯfirmatõeꝫ.ſiue tãꝗ̃ platus.l̃ ꝓcur̃.
aut yconomus.aut alio nouo q̃ſito colore i
ſpũalibus aut tꝑalibus.ꝑ ſe .l̃ aliũ in totuꝫ.
uel in pte añ ꝯfirmatiõem ipo facto puaẽ oi
iure qd̃ ꝑ electõem in ipa dignitate hẽbat.c

auaricie de elec.li.6. Fallit h̄ i caſu qñ abba
tiſſa electa a minori pte.ñ tñ a duabus ptib⁹
īpugnat ne ↄfirmet.qꝛ interī pōt admīſtrare.
c.idē̄ntiantibus.§.ſi vō.de elec.li.6.Jtē fallit
qñ ↄfirmatio a papa eſt petenda. ⁊ electus
eſt valde rēotus.vꝫ vltra italiam.tūc bñ pōt
admīſtrare in temporalibuſ ⁊ ſpūalibus añ
ↄfirmatōem.Excepto ꝙ nullā alienatōem
facere pōt.vt in.c.nihil de elec.Nō necꝫ cre
do qñ ñ eſt in mora petende ↄfirmatōis .al̃.
hēbit locū pēa.d.c.auaricie. Et qȯ dic̄ tex.
de vltramōtano.credo hēat locū i citramō
tano.qñ cura ēēt vltramontes.vt tꝫ Ho. ⁊
Jo.an.in.d.c.nihil.⁊ Gul.in.d.c.auaricie.
Secus ēēt ſi hēret p̄ puilē.vt nos fres mio
res q hēmus ꝙ electus generalꝭ nr̄ ſtatī pōt.
admīſtrare

1 Vtꝛ p̄fata hēant locū in ep̄o.R̷.Ge.in.d.c.
auaricie.ſꝫ Jo.an.ꝙ ſic.Ex quo nota ꝙ cō
ſtitutio penalis emanans ad coadiunatōeꝫ
uel execūtōem iuris antiq̄ interp̄tatur late
ut includat ↄtenta in iure antiquo.alꝭ ñ hēret
locū in ep̄o.qꝛ appellatōe dignitatis ñ cōp̄
hendit ep̄alis.vt dicit glo. i.c.1.de p̄bē.li.6
Sed hic ſic. qꝛ in iure antiquo includebat
ep̄s.vt in.c.noſtr.⁊.c.qualꝭ de elec.

2 Vtꝛ hēat locū p̄fata pēa i iparatore.R̷ .Hu.
⁊ Jo.in.c.legimus.93.di.ꝙ ñ.⁊ vt tꝫ glo. i
cle.vnica de iureiur.in v̄. reges romanos.
pōt admīſtrare ⁊ oēꝫ iuriſdictōem exercere
īpū ꝙuis Pan.ibidē teneat ↄtrium.Sꝫ pla
cet mihi opi.glo.

3 Añ dꝫ peti ↄfirmatio.R̷. ꝙ.ſ. tres mēſes
poſt p̄ſtitū ↄſenſū.alꝭ lito ceſſante ipedimē
to.ſi nō petat.uel ab electoribus:uel ab ep̄o
electo:uel ab alio p ip̄o.electio eſt nulla.c.
q̄ꝫ ſit de elec.li.6.Jn cathedralibus uero ⁊
regularibus eccleſijs quaꝝ ↄfirmatio a pa
pa eſt petenda ſ̄ua moderatōem.c.cupiētes
de ellec.li.6.

4 A quo dꝫ peti ↄfirmatio.R̷. ꝙ ſi electus ē
exēptus dꝫ peti a papa: uel ab eius legato
de latere.ſi eſt aliq̄s ſup illa p̄uincia.vt in.c
ſi abbatē de elec.li.6.Jntellige qñ talꝭ exēp-
tus ſubeſt imediate pape. ſecus ſi mediate.
vt ſunt p̄uinciales miſtri ordinis minorum
q q̄ꝫuis ſint exēpti.tñ hñt ſup ſe gnālēꝫ tot⁹
ordinis a quo hñt ↄfirmari.Tñ Pa.in.c.i.
de ſup.ne.p̄la tꝫ q̄ abbates ēt exēpti ſunt p̄
ep̄os ↄfirmandi.Si aūt ñ ſunt exēpti debēt
ↄfirmari p̄ ſuos p̄latos imediatos ſup̄iōes.
vt puta.ep̄s iſeriores ſuos. Archiep̄s ep̄os
ſufraganeos ſuos. Primas vꝭ p̄triarcha ar
chiep̄os ñ exēptos.hec colligunt ex.c.cum
mōaſteriū.⁊ ex.c.cū dilectis.⁊.c.bōe mēo
rie.el p̄mo de elec.cū ibi nō.⁊.64.di.illud.

5 Quō dꝫ fieri ↄfirmatio a ſup̄iore.vꝭ ab eo
cui de iure coi.ſiue ſpāli.puta p̄uilō: uel cō
ſuetudine p̄ſcripta:ſiue ex dlegatōe ↄfirma
tio ptinet.R̷ .ꝙ dꝫ uocari uoīatꝫ ſi eſt aliqꝭ
coelectꝰ ſiꝭ cū eo.lꝭ appꝫ aliqꝭ oppoſitor.alꝭ
generalꝭ in eccl̄a in qua dꝫ talꝭ p̄eſſe uocatō
dꝫ fieri:ut ſi qui ſunt qui ſe uelint opponere
ↄp̄eant aſſignato termino p̄ēptorio. ētſi nꝭ
lus aꝫ dꝫ ip̄e ↄfirmator diligenter exaiar̄ ⁊
electōis p̄ceſſū ⁊ p̄ſonā electi. maxime in
ſcientia ⁊ honeſtate uite ⁊ etate.qꝛ ſi idignū
ↄfirmat lꝭ iſtīc mortalꝭ peccat. ⁊ ē p̄uatus ip
ſo iure a poteſtate ↄfirmandi p̄mū ſucceſſor
rē illius.⁊ ↄfirmatio ip̄o iure eſt nulla.qñ ñ
uocatis q ſunt uocandi.ſi eſt aliq̄s coelect⁹.
uel alius q uelit opponere ↄ̄ electū uel elec
tiōeꝫ ⁊ ñ diſcuſſo negotō ſit.hec hñtur ex.c
nihil de elec.⁊.c.ſi.de elec.li.6.cum ibi nō.

6 Sed nunq̄d ſi electus admīſtrat poſt cō
firmatōem nullā cadat in penā. de qua.ſ̄. i
p̄n.R̷.glo.in.d.c.ſi.ꝙ ſi errauit in facto. pu
ta.credidit factam uocationem ⁊ diſcuſſio
nē.⁊ ſic nō cadit:ſed excuſatur.ſꝫ ſi errauit
in iurꝭ non excuſatur a dicta pena.de re.iur.
ignorantia.li.6.cū ↄcor.

7 Vtꝛ p̄fata nullitas ↄfirmatōis hēat locū
in poſtulatione.R̷.glo.in.d.c.ſi.ꝙ ſic i adiſ
ſione poſtulatōis q̄ fit a ſuperiore q poſtu
latū admittendo ↄfirmat.ſecus in poſtulati
one q̄ eſt in eo ꝙ poſtulatur monacꝰ elect⁹
a p̄lato ſuo.Silꝭ hꝫ locū in p̄ntatōne.vt ille
cui fit preſentatio ſeruet decretalem.d.c.ſi.
Nec ob.ſi dicas ꝙ ↄſtitutio vꝫ penalꝭ. ⁊ ſic
extendi ñ dꝫ.qꝛ ñ eſt penalis.cū ñ p̄uet iure
queſito ſed q̄rendo.vide ibi doc.

8 Vtꝛ ſit ſ̄uañ qȯ dc̄m eſt.§.3. p̄cedenti in
oibus bñficijs ēt ſimplicibus.R̷.Ge.in.d.c
ſi.ꝙ ſic.ſiue hēant curā aiaꝝ:ſiue ñ.qꝛ cū in
oi bñficio requiratur exaiatio ⁊ ↄfiratō ele
cti ſeu p̄ntati ſeu poſtulati. ſm Jo. an. poſt
Ho.in.c. p̄poſuit.de ↄceſ.p̄. ergo ſ̄uanda
ſunt p̄dicta.

9 Vtꝛ in hoſpitali ſilꝭR̷.Lap ſꝫGe.vbi.ſ̄.
ꝙ ſic ſi datur bñficiū p̄ viā p̄ſentatōis lꝭ ele
ctionis.Secus qñ nō datur in bñficium.qꝛ
tūc fit comiſſio:nō electio:vel collectio:ſeu
p̄ntatio.vt in cle.qꝛ ↄtingit de reli.domi.

10 Vtrū prelatus ſuperior poſſit ↄfirmare ſi
ne caplō.R̷.Ge.in.c.qm̄ de elec.li.6.ꝙ Ar
chi.hic poſt opi.recitatas tꝫ ꝙ ñ vꝫ ↄfiratō
ſi in abſ̄ntia capituli fiat ar.coꝝ q̄ nō.ꝺ offi.
o cle.cām.ff.de admi.tu.l.titiū ⁊ meliꝰ in
prin.⁊.ff.ꝺ exerci.l.i.§.ſi plures.Et hoc ve
rum niſi conſuetudo eccleſie hēt ↄtrium.qꝛ
tunc valeret confirmatio de conſue.c.non
eſt.l.16.

c Confirmationis

ſacrm̄ ad q̄d vꝫ.R̷. Melchiades
papa i.c.ſp̄s ſc̄s ꝺ ↄſe.di.5.ꝙ valet ad augu
mentū gr̄e ad ↄfirmandū i pugna ↄ̄ vicia ⁊
diabolū ⁊ armat ⁊ inſtruit ad agones hu-
ius mundi ⁊ prelia.

1 Vtrū ſit neceſſariū ad ſalutē.R̷.ꝙ nō ab
ſolute.qꝛ baptizatus ſi ſtatī decedit ſaluatur
vt pꝫ in.d.c.ſp̄s ſc̄s q̄ꝫuis ñ ſit ↄfirmatus .tñ
neceſſariū ē.ita ꝙ ↄtēnens ip̄ꝫ ſuſcipere mor
taliter peccaret.⁊ dānaret.vt colligitur ex
.d.c.ſp̄s ſc̄s.cū ibi nō.Et p̄pterea credo ꝙ
nōbilꝭ negligētia ep̄oꝝ in ñ ↄferendo iſtō ſa
crm̄.ſit eis peccatū mortale p̄ ar.in.d.c.ſp̄s
ſanctus.

2 Vtrū ſoli ep̄i hoc ſacrꝫ poſſint ↄferre.R̷.
ꝙ ſic vt pꝫ i.c.de his.⁊ duobus.c.ſe.de con
ſe.di.5.Tñ ſm Jnn .in.c.quāto de ↄſue.pa
pa poſſet dare licentiā ſacerdotibus vt con
ferrent.qꝛ ſm glo.in.c.mādamus de conſe.
di.5.⁊ ſequit Jnno.vbi.ſ̄.ex demandatōe
pape quilꝫ clericus pōt conferre ordineꝫ ⁊
ſacramentum qȯ habet.

3 Quibus dꝫ conferri iſtud ſacrm̄.R̷.ꝙ oi
bus fidelib⁹ baptizatis tā ſanis q̄ꝫ ēt morte
p̄iclitantibus.vt pꝫ in.c.vt ieiunij.⁊.c.ſe.de
conſe.di.5.q̄ꝫuis glo.ſentire videat ꝙ dēat
dari ſolū hñtibus p̄fectā etatē.ſ.12.annorum
non credo verū.

4 Vtrū p̄fecte etatis volens ſuſcipere iſtō ſa
crm̄ teneatur ↄfiteri prius.R̷.ꝙ q̄ꝫuis tenea
tur ↄteri ꝺ mōtali ſi qȯ cōiſſit añq̄ ſuſcipiat
aliter peccaret mortaliter.tñ cōfiteri nō.cre
do teneatur de neceſſitate gr. d.c. vt ieiunij
in verbo moneantur.

5 Vtrum de chriſmate nō ⁊ illius anni de
beat fieri.R̷.ꝙ ſic cū ſit minoris neceſſitatꝭ
ↄfirmatio q̄ꝫ baptiſmus.ar.c.qm̄ de ſen.ex.
li.6.⁊.c.ſi q̄s de alio.de conſe.di.4.

6 Vtrū oi tp̄e poſſit conferri.R̷.ꝙ ſic ar.c.
oēs fideles.⁊.c.de his.⁊.c.vt ieiunij. ⁊. c.
ſe.de ↄſe.di.5.Sed ep̄s dꝫ eſſe ieiunus.vt i
c.vt ep̄i de conſe.di.5.ſed non de p̄cepto.

7 Vtrū ieiunus tñ dēat ſuſcipere.R̷ .ꝙ ſic.
niſi neceſſitas aliud ſuadeat.Tñ credo ſit ↄ
ſiliū:nō p̄ceptū.vt pꝫ i.d.c.vt ieiunij.Et p̄p
terea dicit.Ala.ꝙ melius eſt ↄfirmari poſt
prandiū q̄ꝫ ep̄o poſtea diſcedēte ñ poſſit cō
firmari.

8 Quid ſi q̄s oleo p̄ chriſmate ſit vnctus.
R̷.ſm ho.⁊ Jnn.i.c.vnico.de ſac.vn.ꝙ dꝫ
iterꝝ chriſmate liniri.⁊ dꝫ illa orō īterari.ſi
gno te.⁊c̄.Alie aūt orōes q̄ p̄cedūt ⁊ ſequūt
non iterantur.

9 Que ē forma h⁹ ſacri.R̷.ꝙ i iure ñ ſuēit
niſi ꝙ i frōte chriſmate dꝫ ſignari. Tñ i pō
tificalib⁹ cōiter hētur.Ego te ↄſigno ſigno
crucis ⁊ ↄfirmo te chriſmate ſalus.Jn noiē
p̄ris ⁊ filij.⁊c̄.Et hec eſt ſeruanda .

10 Vtrū ſit reiterabile iſtud ſacrm̄.R̷.ꝙ ñ.vt
i.c.dictū ē.⁊.c.ſe.eo.di.Et peccaret mortalr
ſciēter iterās:ſecus ſi ignoraret:aut dubita
ret.qꝛ ñ dr̄ iteratū qȯ neſcit̄ fcm̄.

11 Vtrū ñ ↄfirmat⁹ poſſit tenere aliū ad ↄfir
matōeꝫ.R̷.ꝙ ñ.c.i baptiſmate de ↄſe.di.4.
Et ſi tenet non ↄ̄hit cōp̄ſnitatem.vt ibi patꝫ
concor.Tho.⁊ Pe.

12 Quot p̄nt tenere ad iſtud ſacrm̄.R̷ .tāꝫ
vnus debet eſſe q teneat.c.nō plures de cō
ſe.di.4.Sicut ⁊ i baptiſmo.vt ibidem.

13 Vtꝛ ille q tenuit i cathecismo lꝭ baptiſmo
poſſit tenere i hoc ſacr̄o.R̷.ꝙ ↄſuetudo ro
mana ē ꝙ nō .ſꝫ p̄ ſingulos ſinguli ſuſcipi
ant.Tñ fieri pōt ſi necc̄itas cogit.alꝭ ñ.vt i.c.
i cathecismo de ↄſe.di.5.Sed nō.ꝙ hodie
ex ↄſuetudine ē:vt q tꝫ i cathecismo teneat
i baptiſmo.⁊ iō ſine peccato fit.Si tñ plēs
ſunt q tenent oēs efficiuntur cōp̄res ſuſcep
ti.vt i.c.ſi.de co.ſpi.li.6.Et iō vir ñ dꝫ tenerꝭ
vxorē ⁊ econuerſo.qꝛ orietur impedimētū

c Confirmatio

Sum
mi pō
tificis ex certa ſcia facit ualidum
quod erat nullū reſpectu iuris poſitiui. ſm
Jo.de li.ut refert Pa.in.c.cum ſup de cau
ſa poſ.⁊ p̄p̄e.facit firmū qȯ alꝭ ē īfirmū.So
lēne qȯ ñ eſt ſolēne ſupplēdo defcūs ſolēni
tatis oīſſe.2.q.1.i p̄mis ꝺ traſac.c.1.ꝺ ↄceſ.p̄.
qꝛ.Si uō ſit i fōma coi ñ ex certa ſcia. nihil
iuris tribuit:ſꝫ ſolū uetus ↄſ̄uat.ꝺ ↄfir.uti.lꝭ
inu.c.dilecta.⁊.c.i.in.glo. ⁊ ꝺ ↄceſ.p̄.qꝛ di
uerſitatē.⁊ ꝺ p̄ui.qꝛ iſtētōis.nec p̄ ip̄aꝫ dero
gat iuri coi.ꝺ offi.or.lꝫ. ꝺ ſi.iſtruit̄ dilectoſ.

1 Cōfirmatio p̄p̄e nō ē qñ ſucceſor ↄfirmat
ↄſtōem predeceſſoris:ſeu eius geſta.vt dicit
Pa.i.c.i.de loca.⁊ ē dcm̄ Ho. Vñ potius
ē ratificatio:vel inouatio.Sed ↄfirmatio ē
qñ ſuperior ↄfirmat factum iſerioris .Nō
nō.qꝛ facit ad multa.

c Confraternitas

an ſit licita.R̷.Pe.de p̄ſio tractatu ꝺ cano
nica porōe ep̄i.c.4.ꝙ ſic ſi fiat ex cā licita.
facit gl.i.c.ſi q clicoꝝ.11.q.1.q̄ dicit ꝙ fr̄nita

tes bone adimunt.q.2.di.ſi qſ deſpicit.Sed
q̄ fuit ad malū ꝓhibetur.C.de mono.l.vni
ca.de hoc.d.Andreas barbatius i.c.officij
de teſta.plene tractat Archi.ēt in.d.c. ſi qs
deſpicit.Et vide.ſ.collegium.

2 Utruʒ ſtatuti ꝯfraternitati quo cauet ne
qs recipiat niſi ſoluat tm̄ liceat.R̄.Pe.vbi
.ſ.ꝙ ſic ſi fit ꝑ honeſtam cām.puta alēdis
pauperibus ⁊ huiuſmodi.d.c.ſi qs deſpic̄
⁊ ar.26.q.2.nō exēplo.Quidā tn̄ dicūt non
licere.q: excludit pietatē.ſ.ne qs recipiatur
niſi ſoluat.⁊ vꝫ magis equū.Si tn̄ ſtatutuʒ
diceret ꝙ receptus ſoluat tm̄ oi menſe licēt
Ludo.de ro.i nō.dicit ꝙ Archi.q.2.di.c.ſi
qs deſpicit ꝯſuluit ꝙ ſi ſit ſtatutū per verba
affirmatiua ſic valʒ.Si ꝑ verba negatiua.ſ.nl
lus admittat.ſic n̄ valet.alle.c.ad aplicā de
ſimo.Et addit idē ludo.ꝙ ſi poteſtas inuenit
ſocietatē in qua ſit ſtatutū inhoneſtū pōt ſta
tim eo ipo caſſare ſocietatem ſm̄ Bar.i.l.
ſub ꝑtextu.ff.de extoꝛ.cri.Et ſequitur Bal.
in.c.i.§.ꝯuenticulas ꝺ pa.te.in vſi.feu.

c

Coniuratio

Eſt quando aliqui rebelles auctoꝛitatei vꝑuſe colligē
do iuramenta iter ſe dederūt.11.q.i.ſi q̄ cle
ricoꝝ.Et nō.ꝙ ꝯiuratio ⁊ ꝯſpiratio ꝓ vno
codēq3 crīe accipiunt.11.q.i.ꝯiuratoꝛum.vn̄
ꝯiurare ē ſimul:vel vnū iurare. Conſpirare
vero ē ſil:vel i idem ſpirare.ſm̄ glo.in.c.cō
ſtitutionem de ſen.ex li.6.

1 Utrum ois ꝯiuratio ſit illicita.R̄.ꝙ ꝓpe
ꝯſpiratio.vt pʒ ex ꝓcedentibus ē illicita.Di
citur tn̄ aliquādo largo mō ꝯſpiratio.ſeu ꝯ
iuratio qua aliq ꝯiurant:vel i idem aſpirāt
qꝺ de ſe ē licitum ⁊ bonū.⁊ tunc lʒ tal ꝯſpi
ratio.vt nō.glo.i.d.c.ſi q clericoꝝ.al.i.q.i.
ꝯcuſſiōis.22.q.i.c.i.nō. Inno.in.c.cū.I.⁊
A.de ſen.⁊ re iudi.⁊ Pa.in.c.exhibita ꝺ
iudi.Qn̄ ergo qs ꝯiurat vt rebellet ꝑlato vl
obediētie ⁊ huiuſmodi ſic ē ꝯſpiratoꝛ.vt
pʒ de ꝺ.ſi.ꝯſtitutionem li.6.⁊ ſic ꝯſpiratio
de ſe ē moꝛtale peccatū.In dubio vero ſp̄ ꝑ
ſuītur mala ſm̄ Inno.in.c.i.de ſciſ.⁊ Ain.
in.c.ſi.de teſti.co.⁊ Io.an.in.c.2.de ver.ſi.

2 Que eſt pena coniurantiū vel ꝯſpirātiuʒ
R̄.laici debent excōicari ſi ꝯ ep̄m ſm̄ glo.i
c.ſi.de teſti.co.⁊ ſm̄ Ho.⁊ Io.an.i vna li
bꝛa auri ꝯdemnari ſinguli.In ꝯſtitutōne fe
derici de pace.te.c.hac edictali.Et ſi qs tu-
multuʒ ꝯaliquē fecerit:vel ſeditioſas voces
emiſit capital ē pena.l.denunciamus.C.de
his qui ad ec.ꝯfu.⁊.l.i.⁊.2.C.de ſedi.⁊.ff.
de pe.l.aut facta.⁊.C.de epi.⁊ cle.l.ꝯuenti
culam.vbi ꝓhibentur cetus:vel turba ꝯgre
gari niſi inueniat ꝯceſſū expꝛeſſe.ff.de col.
illi.ꝑ totum.clerici debēt deponi.

c

Conſanguinitas

Uide.ſ.Matrimonū.3.Impedimē
to.6.

c

Conſcientia

Conuēit cuʒ lege nālī rōal creature ⁊ cū ſinderiſi in
hoc qꝺ ē regulare.ſed differūt in mō.lex nā
lis dictat ei bonū faciēdū ⁊ malū fugiendū
poſt hoc ſequit iudiciū in rōe.⁊ ſic foꝛmat
ꝯſcia.vlterius ſcō īclino ꝙ ſic dʒ eē ſequit
ſindereſis q̄ ē ſintilla ꝯſcie que ſtimulat vo
lūtatem ad bonū faciēdū.Et ſic pʒ ꝙ cōſcia
ꝓpꝛie ē regula i rōe.ſindereſ vero i volūta
te iſtigādo eā ad bonum ⁊ ſtimulādo.hec
ex Ale.in.3.pte ſū.

1 Utrū ꝯſcia liget ad faciendū oē qꝺ dictat
ꝑ modū ꝓceptōis vel ꝓhibitionis.R̄.ſ.Bo.
ſ.2.ſen.di.39.ar.i.q.3.ꝙ aut ꝯſcia dictat ali-
qd qꝺ ē ſm̄ legē dei.⁊ ſic tenet facē:ſ ꝯſciā
deponere.vt pote ſi dictat neceſſariuʒ ad ſa
lutē feſtucā de terra leuare.ſi n̄ depōit ꝯſciā
aut n̄ leuat moꝛtalr peccat. Aut ꝯſcia dictat
qꝺ ē ꝯ legē dei.⁊ ſic nō ligat ad faciēdum:
ſed ligat ad deponeā.q: erronea erroꝛe re
pugnāte legi.diuīe.vn̄ q̄diu manet pōit ho
minē ext̄ ſtatum ſalutis.⁊ iō neceſſario tenet
eā deponere.q: ſiue faciat qꝺ ꝯſcia dictat:ſi
ue n̄ faciat.ſp̄ moꝛtalr peccat.Faciēdo qꝺ di
ctat peccat moꝛtalr.q: facit ꝯ legē dei:n̄ faci
endo peccat moꝛtalr.q: faciēdo bonū facit
i ꝯtēptum dei:dū credit dictante ſibi ꝯſcia ꝺ
deo diſplicet.Et ſic itellige.28.q.i.§.ex hiſ
de ſy.per tuas el.2 de re.ſpo.lras ꝺ ꝑſcrip.
c.ſi qꝺ ſit ꝯ ꝯſciam hedificat ad gehēnam.

2 Quid ſi ꝑlatus ꝓcipiat aliqd qꝺ ꝯſcia ſub
diti dictat ēt ꝯ legē dei.R̄.ſ.Bo.vbi.ſ.ꝙ te
net eā deponere niſi claꝝ ſit illud foꝛe ꝯ le-
gē dei.Et ſi neſcit de illa indicat dʒ ſapiētō
res ꝯſulere:vel ꝑ oꝛōnem a deo declaratōʒ
poſtulare:vel dic.vt hꝫ in.c.iqſitioni de ſe.
ex ꝙ qn̄ ſcit ꝓ certo ꝙ ē ꝯ legē dei.nō obe
diat.q: moꝛtalr peccaret.ſed potius tolleꝛʒ
ēt excōicatōem.Si non ſcit ꝓ certo.ſed ex
leui ⁊ temeraria credulitate tūc ad ꝯſilium
ſui ꝑlati deponat.Si vero hēat credulitatē
ꝓbabilē ⁊ diſcretā:q̄uis n̄ manifeſtā ⁊ eui
dētē.tūc ꝑ obiam faciat qꝺ ſibi ꝓcipit.q: te
net i tali dubio.⁊ ꝑ bonū obediēe excu
ſat.ſed nullo mō ex ꝓpꝛia voluntate faciat
q: nō lʒ.imo moꝛtaliter peccaret.q: q amat
periculū ꝑibit i illo.Et iſtud ē qꝺ dicit tex.i
c.nō ſolū de regula.li.6.Decet inquit ⁊ ex
pedit vt ꝯſcie puritati non deſit iudiciū rō
nis ne dū ſpūalis ꝓſectus queritur.unde ſa
lutis diſpendium incurratur.

3 Utꝝ ꝯſidens de conſcia famā negligens
peccet moꝛtaliter.vide.ſ.Fama.§.i.

c

Conſecratio

epoꝝ ⁊ archiepoꝝ infra tres menſes pꝰ electio
nē ⁊ ꝯfirmatōem differri nō dʒ.niſi neceſſi
tas aliud ſuadeat.75.di.qm̄ quidam.

1 A quo dʒ ꝯſecrari archieps.R̄.ꝙ ab oibꝰ
ſufraganeiſ ſuis qui tūc ad metropolitanā
eccleſiā ſunt vocandi.de tē.oꝛ.ſi archieps
⁊ cū cōſēſu pꝛimatiſ.c.placuit.65.di.ita ꝙ ſi
ne eo n̄ recipit exequutōnem ꝯſecrans.vt
nō.Inno.in.c.nec epi.de tē.oꝛdi.

2 Quis ꝯſecrabit epʒ.R̄.ſi eſt exēptus con-
ſecrabitur a papa.ſ de eius mādato.Si vo
nō eſt exēptus ꝙ archieps cū duobus ꝓui
cialibus epis.aut tres ꝯꝓuinciales epi ex
iuſſu archiepi.Ita tn̄ ꝙ oēs epi ꝯꝓuinci-
ales ſunt ꝑ epſam regrēdi vt ꝯſentiant.vt ſ.
d.c.nec epi.vbi dicit Inno.ꝙ ſi aliqs epo
rū ꝯꝓuincialiū ꝯtēnat i ꝯſecratiōe archi-
epi.ſ epi ꝙ poterit agere vt ꝑuetur exequti
tōe officij.ſic̄ i electiōe agitur vt caſſetur.de
elec.ꝙ ſicut.ar.ꝺ.elec.cū in veteri.de arbi.
cū oli.65.di.nō dʒ.⁊ ēt grauioꝛ pnia ſibi po
terit imponi.

3 Quo die debent ꝯſecrari ꝓdicti.R̄.ꝙ die
dnico hoꝛa tertiaꝝ.50.di.qui i aliquo qua
ſi in fi.75.di.qꝺ die.⁊.c.oꝛdinatōes.

4 Quō dʒ fieri.vide in.d.c.oꝛdinatiōes.ſʒ
melius in eoꝝ paſtoꝛali.Et qd ſit de ſba nō
in.d.c.oꝛdinatōes.65.di.in ſūma.

5 Patriarcha aūt ⁊ ꝓmas ac cardinales cre
do ꝙ a papa ſunt ꝯſecrandi.vel de eius mā
dato ⁊ n̄ ab alio.ar.c.pudēda.⁊ qꝺ ibi nō
24.q.i.Dicit ēt Pa.in.c.meminimꝰ.de ac
cu.ꝙ qlʒ ꝑlatus ꝯfirmatus a papa n̄ pōt bn̄
dici ſeu ꝯſecrari ꝑ inferioꝛē.niſi de licētia
pape.vt in.c.cū in diſtribuēdis.de tē.oꝛ.ni
ſi ꝯſuetudo aliud hēat.Papa vō ꝯſecrari
dʒ ab epo hoſtiēſe.27.di.in noie domini.

6 In quo loco ſunt ꝑlati ꝯſecrādi.R̄.ꝙ ar
chieps in ſua metropolitana eccl'a.vt in.d.
c.ſi archieps.Alij aūt vbi placuerit ad quē
pertinet ꝯſecratio.51.di.c.ſi.

Conſecratio

eccl'e a quo dʒ fieri.R̄.ꝙ ab epo ꝓpo n̄ ab aliēo.
niſi de licētia ꝓpꝛij.fac.c.ma ſrnitas.ꝺ ꝯſe.
ec.vel al.Nō eps ergo nō pōt ēt de licentia
epi.nec ēt recōciliare.vt in.c.aq̄.eo.ti. Dicē
tn̄ Inno.ibidē ꝙ papa plibꝰ epis ꝯceſſit vt
poſſit ꝑ ſimplices ſacerdotes recōciliare ec
cleſiā aq̄ tn̄ pꝛiꝰ ꝑ epʒ bn̄dicta.Et ſic pʒ ꝙ
ex ꝯceſſiōe pape ſolū pn̄t reconciliare n̄ ꝯſe
crare.Intellige de eccl'a ꝯſecrata.q: eccl'a
n̄ ꝯſecrata bn̄ pōt recōciliari ꝑ ſacerdotē a
qua exoꝛcizata tm̄.vt in.c.ſi.de ꝯſe.ec.ſ al.
q: aqua exoꝛcizata poteſt fieri ꝑ ſimplicē
ſacerdotē.Ex quo pʒ ꝙ n̄ oʒ fiat ꝑ epʒ.ſ de
licētia eiꝰ ſm̄ glo.in.d.c.ſi.Et eſt cōis opio.

1 Quo tpꝛ pōt ꝯſecrari.R̄.ꝙ in oi tpꝛ tā fe-
ſtiuo q̄ nō:d.c.tua fraternitas.

2 Quō dʒ ꝯſecrari.R̄.ꝙ modꝰ hꝫ i eoꝝ
paſtoꝛali.⁊ aliqd de ꝯſe.di.i.oēs baſilice.
⁊ qꝺ ibi nō.Sʒ a paſtoꝛali nō ē recedēdū.

3 Utꝝ aliā ſit reconſecranda.R̄.Pa.in.c.
ꝓpoſuiſti.de ꝯſe.ec.ſ al.ꝙ ſic in tribus caſi
bus.Primus quando neſcitur an fuerit cō
ſecrata.vt puta q: n̄ appet aliqꝺ ſignū ꝑ qꝺ
appeat ꝯſecrata.nec ſcriptura.nec teſtis ⁊
huiuſmōi.de ꝯſe.di.i.eccle vel altaria.q: n̄
dꝫ iteratū qꝺ neſcitur factū.c.ſolēnitates.el
ꝓmo.de ꝯſe.di.i.c.veniens.de pꝛeſbi.non
bap.Secūdus ſi ꝑietes ſūt ꝯbuſti ⁊ dcruſta
ti.Rō q: ꝯſecratio ⁊ linitio ſit in ipſis pari
etibus.Et ideo licet non coꝛruant.ſi tamen
comburantur eſt reconſecranda.glo.eſt de
cōſe.di.i.eccleſijs.Secus ſi tectum combu
ratur vel deſtruatur.q: non eſt recōſecran-
da.vt in.c.ligneis.de conſe.ec.ſ al.Tertius
ſi parietes ita coꝛruerint ꝙ ꝺ nouo oʒ ipaʒ
reficere ēt de eiſdē lapidibus.Et licet glo.
⁊ aliqui ibi velint ꝙ ſi nunc vna pars refi-
ciatur.⁊ poſtea alia ꝙ non ſit reconſecran
da.tamen Pa.vbi ſupꝛa tenet ꝙ debet re
conſecrari.quia in ſpiritualibus conſidera
mus veritatem ⁊ non fictionē.vt notat Ar
chi.in.c.i.de voto.li 6.Ideo eſt verum ꝙ
non eſt in veritate illa ꝓma eccleſia.nec cō-
ſecratio que fuit in illa pꝛima eſt in iſta.q: n̄
eſt liquoꝛ qui cōmiſceatur Et hanc opi.ſeq
tur Inno.in R̄ica.eo.ti.

4 In quibus caſibus eccleſia polluitur ⁊ in
diget reconciliatōne.R̄.Pa.in.d.c.pꝛopo
ſuiſti ponit duos caſus. Primus quando
in ea effunditur ſanguis.Et nota ꝙ effuſio
ſignificat habundantiam.pꝛo quo vide bo
num tex.cum glo.in.c.cum illoꝛum.§.ꝙ ſi
clauſtrales.de ſen.ex.⁊ ideo ex modica le
ſione.q̄uis modicum de ſanguine effluat
non indiget reconciliatōne.Aduerte ꝙ iſta
effuſio ſanguis oʒ ꝙ ſit facta ex ꝯtētōe.ſ ex
iniuria ſʒ Rodo.q: ſi furioſus ſ ligno cadē-
te effunderetur ſanguis n̄ eēt reconciliāda
Et hoc videtur velle Hug.de cōſe.di.i.ec-
cleſijs.Et Ho.in.c.ſi eccleſia.de conſe.ec.ſ

al. Secūdus qñ i ea aliqs occidit. lȝ ſāguis nō effūdatur. puta qꝛ ſuſpēditur ⁊ hmōi. Et itellige de homicidio violento l' iiurioſo. ſȝ nō. in. c. vnico. co. ti. li. 6. Secus i homicidio caſuali. l' cū quis ſe defēdēdo aliū occidit. l' ſi ſcs ibi occidatur. qꝛ tūc nō ē recōciliāda. Sed glo. in. d. c. vnico. tȝ ꝙ i hoc vltimo caſu polluitur. ⁊ eſt reconciliāda. lȝ nō lauandus eſt locus vbi ſanguis effuſus eſt. Et cōiter hoc tenetur.

5 Sed quid ſi quis in ea letalr vulneretur. ⁊ ex ecclam moriatur. R. glo. d. c. vnici ꝙ reconciliabitur. ēt ſi ſanguinē recolegiſſet i ſcutela. ſed ñ eꝯrio ſi vulnerat ex ⁊ ꝯfugit ad ecclaȝ. lȝ ibi moriat ⁊ ſanguis effūdat. nō reconciliabitur. Silr dic ſecūdū Hug. ſi extis in tecto eccle ſagitetur nō reconcilia bitur. qꝛ ex ecclam vr factū.

6 Quid ſi quis ſane mentis ſe ipm vulneret vel occidat i eccla irato aīo. R. Ge. in. d. c. vnico ꝙ reconciliabitur ſi ē publicū. de ſē. ex. ꝯtingit. el pꝛio. qꝛ homicida ē. Secus ſi eēt furioſus ⁊ nō ſāe mētis. ar. Cle. ſi furioſus. de homi. Tertius qñ excōicatus ſepelitur i eccla. l' paganꝰ. qꝛ ſi erat ꝯſecrata ē reconciliāda ⁊ corpora pdictoꝝ pꝛiicienda. ſi diſcerni pñt ab aliꝭ. de ꝯſe. di. i. ecclaȝ. ⁊ de ꝯſe. ec. l' al. ꝯſuluiſti. ⁊ ibi Pa. pōit iſtū cū caſu ſe. Quartꝰ qñ fuit ꝯſecrata p notoriū excōicatū. Nā ea q̄ ꝯſiſtūt i exterioribꝰ bñdictōibꝰ ⁊ ꝯſecratōibus facta p notoriū excōicatū ñ debēt p fideles exercitari añ reconciliatōem. Quintus ſm glo. in. d. c. ꝓpuſuiſti qñ pietes ſucceſſiue repantur. ſed credo ſit reconſecranda. Sextus qñ effundit ſemen. de adul. c. ſignificaſti. Sȝ qñ ē occultū nō polluit. vt lȝ glo. i. d. c. vnico. ⁊ ex. d. c. ſignificaſti. i. ḋ. publice. ⁊ ſit publicū. vl' ex ꝯfeſſiōe eoꝝ qui fecert. l' rei euidētia. Et itelligūt quidā de oi effuſione ſeminis criminoſa Secus de effuſione que ſit in ſōnis. ⁊ ea q̄ fit i matrimonio cā ꝓcreande ꝓlis ⁊ hmōi. Contrariū tñ tenetur cōiter. vt pȝ in. glo. d. c. vnici. ⁊ qḋ ibi nō. vt hēat locū in oi pollutione humana. Et hoc magis ꝯſonat tex. i. c. eccleſijs. de ꝯſe. di. i. ⁊ hoc tene.

7 Quid ſi eccla ñ erat ꝯſecrata. R. ꝙ ꝗuis eccla non ſit ꝯſecrata. tñ polluitur ſemīs aut ſanguis effuſione. vt pȝ in. c. ſi. de ꝯſe. ec. vl' al. ⁊ dȝ lauari aqua exorcizata tñ p ſacerdotē. vt ibidē.

8 Utꝝ celebrans in eccla polluta efficiatur irregularis. R. Ge. in. d. c. vnico ꝙ non. de ſē. ex. is qui. li. 6. tñ in ea nō dȝ celebrari. ḋ ꝑuil. maꝝ i ꝑn. Dic tñ Lapꝰ ꝙ tal' ē ſuſpenſus ab ingreſſu eccle. ḋ ꝑui. epoꝝ. li. 6. Et ſi cū tali ſuſpenſiōe in eccleſia diuina celebraret vt prius ſuo agens offō erit irregularis de ſen. ex. is cui. li. 6.

9 Quō dȝ recōciliari eccla polluta. R. ꝙ cū aqua ḋ qua in. c. conſuluiſti. ⁊ in. c. aqua. ḋ ꝯſe. ec. l' al. Et ſilr cimiteriū. Sed meliꝰ hēt in paſtorali. Et ſic ſerua.

10 Utꝝ faciēs ꝯſecrare ecclam poſſit ꝯpelli ad ipam dotandā. R. Pa. in. c. cū ſicut de ꝯſe. ec. l' al. ꝙ ſic. ⁊ dos dȝ eē tanta ꝙ vnus ꝑſbiter cū miniſtro poſſit viuere hito reſpectu ad obuētōes ſpūales. Et ſi eēt collegiata hētur reſpectꝰ ad numeꝝ collegiatoꝝ. Fallit hoc in eccleſijs mendicantium.

11 Utrū poſſit aliqd exigi ꝓ ꝯſecratōe eccleſie. R. ꝙ non. vide. j. S. monia. 3. §. 19.

Conſecratio

Altaris eſt alia a conſecratōe eccleſie. c. i. de ꝯſe. ec. vel al. Jō vna ſine alia fieri pōt. de quo vide. ſ. Altare.

Conſecratio

cimiterij quō dȝ fieri hētur in paſtorali.

1 Quō polluitur. R. ꝙ ſi cimiteriū ē ꝯtiguū eccle tūc polluta eccleſia polluitur cimiteriū ſed nō econuerſo. vt in. d. c. vnico. de ꝯſe. ec. vel al. li. 6. Si vero non eſt ꝯtiguū eccle vel ſi eſt ꝯtiguū ſed nō polluitur eccla. tūc polluitur p ſanguinis vel ſeminis effuſionē. ſicut dictū eſt de eccla. Itē qñ aliquis excōicatꝰ l' infidel' in eo ſepelitur. vt i. d. c. ꝯſuluiſti. ⁊ i. d. c. ecclam. el. 2. Aduerte tñ ꝙ ſi eēnt plura cimiteria ꝯtigua. tñ pꝛietem hñtia in medio ſeiungentē ꝙ polluto vno nō polluitur aliḋ ēt ſi p portā mediā hēatur acceſſus de vno ad aliud. vt in. d. c. vnico.

2 Sed quid ſi pollutio vel ſanguis effuſio fiat in porta in medio poſita. R. Jo. An. vt refert Ge. in. d. c. vnico. ꝙ illud cimiteriū ē violatū cuiꝰ cā paries ⁊ porta fuerūt facta qꝛ ſit illiꝰ acceſſio. p. l. ⁊ ſi ñ ſūt. §. pe. ⁊ vlti. ff. de au. ⁊ ar. le. vbi dr ſpectamꝰ q̄ res cuiꝰ rei ornāde cā fuerū adhita. ñ q̄ ſit pcioſior. Et iō legato auro legata ſūt vaſa aurea. ⁊ legatis gemis. gēmea vaſa. Et ſȝ hoc ſiue gēme ſint i aureis vaſis. auro cedēt. ⁊ idē de argēto. cū. l. ſe. Et dicit Ge. ibidē ꝙ in dubio paries itermediꝰ vr pꝛcipali faciꝰ. vt faciat duo cimiteria ñ acceſſorie. vt innuit tex. ibidem.

5 Utrū ſilr ſit dicendū ſi pollutio l' effuſio ſāguis fiat i porta eccle. R. Ge. vbi. ſ. ꝙ Jo. de Jmola dicit ꝙ ſic qñ intra clauſurā hōij verſus ecclam ē facta. Secꝰ ſi i pte que ē ex clauſurā. ar. nō. p Bar. i. l. i. ff. de dona.

4 A quo dȝ recōciliari. R. ꝙ ab epo ſicē dictū ē ḋ eccla cū aq̄ bñdicta. vt. i. d. c. ꝯſuluiſti

5 Utrū debeat quis ſepeliri i cimiterio polluto. R. ꝙ non. vt in. d. c. vnico.

6 Utꝝ corpa excōicatoꝝ hereticoꝝ aut paganoꝝ ſint exhumāda qñ ꝯſecrare vult cimiteriū. vel reconciliare pollutū. R. ꝙ ſic ſi diſcerni pñt. de ꝯſe. di. i. ecclam. el. 2.

7 Utꝝ recōciliata eccla recōciliatū ſit cimiteriū. R. ſm Archi. ⁊ Jo. An. in. d. c. vnico ꝙ ſic ſi ē ꝯtiguū. Alias ſecus.

Conſecratio

veſtimētoꝝ ⁊ vaſoꝝ ad diuinū cultū neceſſarioꝝ ad quē ptinet. vide. ſ. Bñdictio. §. i. ⁊. 2.

1 Utꝝ poſſint alienari. R. ꝙ in vſus ꝓphanos nullo mō debent conuerti q̄ ſemel deo dicata ſunt. ſed vetuſtate conſūpta debēt cōburi. ⁊ cineres i eccla reponi. c. q̄ ſemel. ⁊ quod ibi nō. 19. q. 3. ⁊ i rla ſemel deo. ḋ re. iur. li. 6. Poſſūt tñ vaſa eccleſiaſtica ⁊ calices cōfracti ſeu minuti vendi in caſibus conceſſis de qbꝰ. ſ. Alienatio. §. 2. 10. q. 2. hoc ius. ⁊ i glo. pfate regule. Integra ñ niſi alteri eccle vel loco religioſo. vt in. c. ligna. de conſe. di. i.

Conſecratio

virginū quo tpr dȝ fieri. R. ꝙ in die epĥye. ⁊ i natalibus apſoꝝ. ⁊ p totā ebdomodā reſurrectionis. ⁊ oi die dñico. vt nō. 20. q. i. §. velamen. ⁊. c. ſe. ⁊ in caſu neceſſitatis. puta periculi mortis oi die pꝛiuato. 20. q. i. deuotiſ. ⁊ in gl. c. 2. de conſe. ec. vel al. Jnno. in. c. i. de tēpo. or. lȝ ꝙ ēt i ſolēnibus feſtiuitatibꝰ pñt conſecrari.

1 A quo debent conſecrari. R. ꝙ ab epo ꝓpꝛio. vt in. d. c. deuotis.

2 Utꝝ illa q̄ eſt corrupta ſit cōſecrāda. R. ꝙ nō. 26. di. acutiꝰ. ⁊. d. c. deuotis. ⁊. c. iuuēcu las. ea. q. Et ꝗuis fuerit violēt corrupta. tñ cōſecranda nō eſt. qꝛ lȝ corona ei duplicet ꝗtū ad meritū. nō tñ hēbit aureolā virginū vt nō. in ſūma. 32. q. 5. facit. c. ille ſanule. ea. q. Sȝ theologi tenent ⁊ bñ ꝙ hēbit. ⁊ nec ꝓp hoc non cōſecratur. ſed qꝛ eccle nō conſtat an cōſēſerit vel ne.

3 Quid fiet de ea q̄ occulte corrupta fuit. ⁊ niſi conſecretur iminet ſcandalū. R. ꝙ epus ſimulabit eā cōſecrare faciēdo ea q̄ ñ ſūt ḋ ſba cōſecratōis ⁊ omittēdo ſubālia. qḋ lȝ. ſicut pȝ in. c. i. de his q̄ vi me. v e cā fi. ⁊ fac ⁊. vitlē. 22. q. 2. ⁊ nomen virginitatꝭ mutabit in nomen caſtitatis.

Conſentire

vr ſm Jnno. in. c. i. geneſi. de elec. qñ qs tacet i actu honorabili ſeu cōcupiſcibili. ſed in actu vituꝑabili ⁊ ꝑiudiciali ⁊ in quo eēt verecūdū loq ⁊ ꝯdicere plerūqꝫ vr diſſentire. l. filiuſfa. §. inuitꝰ ⁊ ibi glo. ff. de ꝓcu. ⁊ ē glo. in. l. q patit. ff. mā. Et glo. in. c. plerunqȝ. 2. q. 7. licat Jo. ⁊ ymo. i. c. vſa. de loca. ⁊ glo. i. c. diaconꝰ. 27 di. ⁊ in. d. l. q patitur. qñ actꝰ q ſit in ꝑiudicium valet ēt illo ꝯdicente. Secꝰ ſi nō valet. niſi pñs cōſentiat. qꝛ tunc tacēs hr ꝓ cōſētiēte. Exēplū pꝛimi. vēdo rē alienā dño pñte ⁊ tacēte ⁊ ſic ñ valet. qꝛ ēt eo abñte l' ꝯdicēte potuit vendi in ꝑiudiciū vēdentis. ut nō in. l. rē alienā. ff. de ꝯhē. ēp. ſicē ⁊ legare pñt rē alienā i ꝑiudiciū ſui heredis. vt nō. in. c. ſi. lrꝰ. de teſta. Exēplū ſi. Jmpignorat qs rē alienā pñte dño ⁊ ſic valȝ. vt nō. i. l. Balꝰ. ff. de pi. ac. Et de hac diſtictōe hēs tex. ſingularē. i. l. ſepe. §. cur aūt hiſ. ff. de re iudi. fac. l ſi ſinus cōis. ff. de dona. iter vi. ⁊ vxo. niſi ffr donās rē cōem ſibi ⁊ ffri pñte ffe. ⁊ ñ ꝯdicēte valēt cōceſſio. facit. c. cōtinebatur. de his q̄ ſi. a ꝑ. vbi ſi plaꝰ cōtulit bñficiū pñte capitulo. ⁊ ñ ꝯdicente. tȝ collatio. facit qḋ nō. Bal. i. l. ſi mtō. C. ſi q. cau. i ite. re. ñ ē ne. vbi dicit ꝙ ſi qs ſcit aliquē ſe gerere ꝓ eiꝰ procuratore. tunc ſi contradicēdo poteſt illum impedire ſi tacet conſentit. Secus ſi ñ poteſt impedire. Similem deciſionem ponunt domini de rota in habentibus cauſaȝ comunem. ſi vnus illorum conſtituit procuratorem vt conſentire videātur ſi poſſunt impedire. ⁊ qḋ nō. Bal. in. l. 2. §. ſi vir. ff. ſo. ma. vbi dicit ꝙ qñ conſenſus requiritur ad habilitandam perſonaȝ non contradictio habetur pro conſenſu. vt in. l. quo enim §. i. ff. rem ra. ha. vbi dicit glo. non contradicere ratihabitioni par eſt. Ex quo arguit Bal. ꝙ ſatiſfactū ē ſtatuto florentinoꝝ requirenti conſenſum conſanguineorū in ꝯtrahētibus ſi conſanguinei ſciunt nec ꝯdicunt. ꝓ quo facit illud ſingulare dictum Bal. in. l. potuit in vltima queſtione. C. de iur deli. vbi vult ꝙ ſi pupillus maior infāte. vna cū tutore ingreſſus eſt poſſeſſionem. ꝙ p hoc hereditas eſt legitime comprehenſa. Nec ob. ꝙ auctoritas debeat pſtari verbis expreſſis. vt facit. l. i. ad fi. ff. de auc. tu. qꝛ hoc eſt verum circa actus expreſſos. ſed in tacitis tacite loquimur rebus iſtis ⁊ factis. iuxta illud. ⁊ factis loquimur. argumentū

ſ.l.de quib⁹.ff.ꝺ legi.ꝛ.l.ñé q̃.ff.de pac.facͭ
qꝺ idē Bal.in.l.mandatū.C.mā.in.2.col.
dicit ꝙ ſocietas ꝯcta cū pr̄e intelligitur cuꝫ
filio renouata.ſi interueniat pacta maioꝛis. It
aliud dictū.in.l.p⁹ moꝛtē.ff.ꝺ adop.vbi idē
Bal.dicit ꝙ ſi fili⁹ vixit ſeoꝛſū a pr̄e nego
ciando.vt emācipatus p.10.annos pr̄e ſci
ente ꝛ paciente p̄ſumitur emancipatus.
1 Sed nunqd i actu negatiuo reqͥrat p̄ſtita
tio ne videatur ꝯſentire.R.ꝙ in actu nega-
tiuo abſtinēs ꝛ tacēs nō hr̄ p ꝯſenciente.
facit qꝺ nō.Ho.ꝛ Inno.in.c.olī ñer.ꝺ re.
ſpo.ꝛ qꝺ nō.in Cle.vnica.de p̄cu.iūcta gl.
l.fi.ff.de p̄cu.Sili nō.ꝙ qñ duo p̄ponūt
vni.ꝛ ſolū negat vnū.vr̄ alteꝝ affirmat.vt
in.c.nō ne bñdicimus.de p̄ſūp.fac.c.1.ꝺ po
ſti.p̄la.Sed bñ attende iſtā.q.quō tacens
vr̄ ꝯſentire.q̃ vr̄ eē quaſi brocardica qꝺ.q̃
multas patitur limitatōes.
2 Utꝝ exn̄tes i ꝯſilio ꝛ tacētes qñ aliqꝺ ma
lū tractatur ſint culpabiles.R.ꝙ exn̄tes in
ꝯſilio īuoluūt peccato.ꝛ tn̄t ad reſtitutōeꝫ
de dāno.ꝛ ſilr̄ de quibuſcūqꝫ alijs.qñ ma
lo obuiare pn̄t ꝛ ñ faciūt.Rō.q̃ qui tenet
loqui ꝛ tacet.ꝯſētiti ei⁹ p̄iudiciū.l.de etate.
§.qui tacuit.ff.de interro.ac.ꝛ.c.ſi p⁹ p̄ſtitū
de ꝯſe.li.6.Quilibet aūt de vniuerſitate te
netur votū ſuū exp̄mere in ꝯcernentib⁹ fac
ta cōſtans ex debito officij.ar.in.c.1.de his
q̄ fi.a ma.p.ca.Et iō ibi dicͭ Inno.ꝙ niſi ꝯ
dicat ſi aliqua ibi male agerentur hr̄ p ꝯſē
tiēte quo ad peccatū ꝛ quo ad penā.Nō q
dē vlr̄ quo ad culpā hꝫo p indubitato ꝺ quo
cūqꝫ qui pōt obuiare peccato nec cōtrat ꝛ
nō facit.11.q.3.hoc vr̄.Sꝫ de pēa ñ credo.
niſi in p̄lato.vel cui ex officio ꝯpetit.vt iſtis
qui hn̄t vocē i capl̄o.ar.coꝝ q̄ nō.i.c.negli
gere.2.q.7.l̄ niſi doloſe taceat ꝛ nō p̄hibe-
at.ar.coꝝ.q̄ nō.i.c.q̄ꝫtc.de ſē.ex.Et ſꝫ hāc
diſtinctōeꝫ limita Bar.in.l.vtꝝ.ff.de parri-
ci.vbi vlt̄ ꝙ ſolū teneat obuiare qui ē ſub-
iectus illi qui dꝫ offendi ſicut ſeruus filius
Et glo.in.l.culpa caret.ff.de reg.iur.ꝛ tex.
Inſti.ꝺ pub.iudi.§.alia.qui vult ꝙ ꝯſcius
q̄uis extͣneus ſit puniatur.itellige qñ hꝫ ex
officio.l̄ qñ doloſe ñ p̄hibet.vl̄ in crīe leſe
maieſtatis.l.quiſquis.C.ad.l.iul.ma.
3 Nū dꝫ p̄ſtari ꝯſēſus.R.vt colligit ex Bar.
in.l.ſi quis mihi bona.§.iuſſū.ff.de acqui.
here.ꝛ Pa.i.c.cū nos.de his q̄ fi.a p̄.ꝛ ab
alijs doc.ibidē.ꝙ qñꝫ i actu r̄quirit iuſſus
alicui⁹.ꝛ tūc dꝫ p̄cedere.vt i.d.c.iuſſū.Qñ
qꝫ requiritur auctoꝛitas.i.ꝯſēſus auctoꝛiza
bilis.ꝛ dꝫ īteruenire in ipſo actu ſꝫ ꝙ v̄bū
ſonat.l̄ modicū añ ſe imediate p⁹.vt i.d.§.
iuſſū.ꝛ i.l.obligāi.§.tutoꝛ.ff.ꝺ auc.tu.ꝛ In
ſti.eo.§.tutoꝛ.Qñꝫ requirit licentia.ꝛ dꝫ p̄
cedere.c.lꝫ.de regula.Qñꝫ ꝯſiliū.ꝛ dꝫ re-
quiri añ ꝛ expectari r̄nſū.c.cū in veteri.de
elec.Qñꝫ requirit ꝯſēſus.ꝛ tūc ſi de ſolēnita
te act⁹ requirit vt īteruēiat certo tēpoꝛe ñ
pōt īteruenire p⁹.c.audiuis.iuncto.c.q̃ pp
de elec.Aut ñ requiritur certo tp̄e.ſꝫ ſimplr̄
ad validitatē act⁹.ꝛ tunc ſi actus tenuit pōt
ꝯſentire ſēp.vñ canonicus ꝯtēpt⁹ in electōe
pōt ꝯſentire qñcūqꝫ vult.c.qꝺ ſicͭ.de elec.
Si vero actus ñ tenuit.ꝛ tūc pōt ēt interue
nire p⁹ factū.ſed validat actū.ñ vt ex tūc.ſed
vt ex nūc.facit qꝺ nō.glo.in regula ratū.ꝛ
i regula ratihītio.ꝛ i r̄ſa ñ firmat.ꝺ re.iur.
li.6.Nō limito veꝝ i alijs.ſꝫ ñ i ſacramētis
4 Quid r̄quiritur vt ratihītio ꝯfirmet actū
p̄cedētē.R.Bal.in.l.fi.C.ad macedo.ꝛ i.l.
obſeruare.§.fi.ff.de offi.p̄cō.multa dicit.
Sed tu dic clarius ꝙ p̄rio dꝫ ſit factū noīe
meo.vt i.d.r̄ſa ratū.Intellige ſꝫ glo.in.c.
cū quis.de ſen.ex.li.6.factū noīe meo quā
do mea ꝯtēplatōe fcē.Secundo ꝙ hēaꝫ ra
tū tāq̄ꝫ geſtū noīe meo.Nā poſſū hr̄e ratū
fcꝫ ſꝫ q̄litatē facti nō.ſ.ꝙ ſit factū noīe meo
l.ſicut in iudicio.C.ar.iu.ꝛ nō.in.l.pompo-
nius.ff.de nego.ge.Et iſta eſt opinio Ja.de
are.approbata in.l.i.§.deicer.ff.de vi.ꝛ vi
ar.ꝛ p glo.ſm Bar.ibidē i.§.ſꝫ cū quis.lꝫ
ſm Bal.ſit glo.ꝯria ibidē i.§.quotiēs.Hic
tñ aduerte ꝙ ñ ſolū ratihītio exp̄ſſa ſufficit
ſꝫ ēt tacita i maleficijs.vt puta q̃ ñ reuocat
poſtq̄ꝫ ſcit ꝙ eſt factū noīe eius.aut nō ꝯdi
cit.vt li.non conte.c.i.in fi.de offi.delega.
c.olim.el p̄io.C.de ince.nup.l.cū ancillis.
C.de deſer.l.i.ꝛ nō.glo.in.c.cū ipoſitioni
bus.de iure iuran.li.6.q̃ tunc eſt ratihītio
preſumpta.2.q.i.notum.Secus eſſet in nō
maleficijs.Tertio ꝙ actus non requirat p̄-
ſentiam.quia que preſentiam requirunt.ra
tihabitio non pōt cōfirmare.Inſti.de auc.
tu.§.tutoꝛ.Quarto requiritur ſm Pa.in.c.
i.de ꝯuer.in.fi.ꝙ extrema ſint habilia ad il
luꝫ actum perpetrandum.ſ.tempus i quo
actus geſtus eſt.ꝛ ratihabitionis tempus.
q̃ ſi vnū iſtoꝛum deficͭ nō p̄cedit ratihītio
quia cum ratihabitio ſit fictio iuris nō po
teſt p̄cedere ſuper impoſſibili.de quo ple-
ne per Bar.in.l.ſi is qui p emptoꝛe.ff.de
vſuca.Exemplum quidā noīe infantis īter
ſecit.maioꝛ factus ratum hꝫ.certe talis ra
tihabitio non retrotrahitur.quia impoſſi-
bile erat tūc tp̄is tale mandare.Exemplū
de alio extremo.Ab aliquo hēbam īmunū
ad aliqd agenduꝫ.amicus meus noīe meo
fecit.ego poſt terminum ratū habui:nō re-
trotrahitur:q̃ ſicut poſt terminū ñ potuiſſē
vere facere.ſic nec ficte.Ratio.q̃ vbi cer-
ti tp̄s ē de ſb̄a:ibi.dꝫ obſeruari tp̄s.al̄s ac
tus eſt nullus ipſo iure.ff.de excu.tu.l.ſcire
dꝫ.§.ꝯn̄s.q̃ recedē a tp̄e ē recedere a foꝛ-
ma.ff.de.v̄.ob.l.qui rome.§.augerius vid
bonam glo.in.l.ſi ego.ff.de neg.ge.in fi.ꝛ
pro hoc facit tex.in.l.bonoꝝ.ff.rem ra.ha.
vide bonaꝫ glo.in.c.q̄ꝫ ſit de elec.li.6.facit
qꝺ nō.Car.in cle.qꝺ circa de elec.vbi dicit
ꝙ fictio non pōt id qꝺ ſcꝺm naturam eſt i-
poſſibile.exēpluꝫ Inſti.de adop.§.minoꝛē
vbi qs non poteſt adoptare eum quē non
antecedit p tot annos ꝙ euꝫ generare poſ-
ſet.Similiter nō poſſet fingi ꝙ qs viueret
hodie q.300.annis p̄teritis moꝛtuus eſt.in
ſti.de excu.tu.§.ſed ſi i bello.Quinto reqͥri
tur ſm Inno.in.c.prudentiam de offi.ꝺle.
ꝙ illud qꝺ quis facͭ valeat.vt ſit aliquid q̃
quod nihil ē.nō pōt ratum haberi.vnde ex
comunicās noīe alterius non valet:lꝫ ille
ratum habeat:niſi ip̄e q pōt excomunicet.
Similiter ſi quis iuriſditionem faciat no-
mine iudicis non pōt ratum haberi.q̃ q̄ fa
cti ſūt ꝛ ſolemnitatem requirunt ñ poſſunt
rata haberi.Et ideo cum ſn̄ia a non ſuo iu-
dice lata:ſit nulla.de iudi.at ſi clerici.ꝛ cū
alie ſolemnitates reqͥrant quas ip̄emet qui
ratum habere vult ſi omitteret non teneret
qꝺ facit:ergo nec ratū hr̄e pōt ſi ab aliquo
omittantur facit.d.c.obſeruare in fi.Sexto
reqͥritur ꝙ poſſit mādatum per alium fieri
q̃ ſi per alium non pōt fieri ratihabitio nō
retrotrahitur.vt.puta facit qs adulterium:
vel foꝛnicationem noīe meo nō poſſunt ra
tum habere.vt dicit glo.in.l.i.§.quotiēs.ff.
de vi.ꝛ.vi.ar.ꝛ Cy.in.l.ñ dn̄s.C.de accu.
ꝛ i.c.ſciāt cuncti.de elec.li.6.Limita iſtud
veꝝ in alijs que nō ſunt delicta.ſed quo ad
delicta.lꝫ non p̄prie comittat.ſed ītp̄re-
tatiue.ideo eadem pena punietur tāq̄ꝫ eiuſ-
dem delicti particeps ꝛ mandatoꝛ.vt notat
Bal.in.l.vnica.§.ne autē.C.de ca.tol.
5 Utrum actus qui debet expediri p conſen
ſum in communi preſtitum valeat ſi ſinguli ꝯ
ſentiant vt ſinguli nō collegialiter.R.Pa.
in.c.cum in eccleſia.de cauſa poſ.ꝛ p̄pri.
ꝙ nō.vt in.c.i geneſi.de elec.ꝛ.l.2.C.de de
curionibus.nec eſt ſpeciale in electione:q̄ꝫ
uis glo.dicat contrarium in.c.i.de re.eccl.
non alie.li.6.Sed tu tene ꝙ nō valet.Et
hoc ſentit poſtmodum Io.an.ibidem i no
uella.ꝛ firmat Io.cal.in.c.cū oēs de teſti.
ꝛ Bar.in.l.oēs p̄pli.ff.de iuſti.ꝛ iu.

Conſeruator qs poteſt eē.

R.ꝙ ſi datur a papa dꝫ ꝙ ſit ep̄us
vel ſuperioꝛ p̄latus:vel abbas:vel habens
dignitatem:vel perſonatum in cathedrali-
bus:aut collegiatis eccl̄ijs.Item ꝙ non ſit
de iuriſditione.vel dominio ſeu diſtrictu ec
cleſiaſtico:vel tempoꝛali illius cui datur p̄
ꝯſeruatoꝛe.exceptis illis qui regibus ꝛ re-
ginis dantur.Itē ꝙ ñ ſit ꝯſeruatoꝛ cōſuato-
ris ſui.hn̄tur hec in.c.hac ꝯſtōne.de offi.de
le.li.6.ꝛ extra ciuitates vel dioceſes in qb⁹
fuerint deputati:vel alibi q̄ꝫ in ciuitatibus
ſeu locis inſignibus vbi copia poſſit habe
ri peritoꝛum p̄cedere non poſſunt.nec ali-
quos vltra vnam dietam a fine dioceſis eo
rūdē trahere pn̄t.vt in.d.c.hac cōſtitutiōe.
De quibus poſſint ſe intromittere.R.ꝙ
ſolū de manifeſtis.iniurijs ꝛ violentijs.ꝛ
ſi de alijs ſe intromiſerint:vel ad ea que iu-
dicialem indaginem requirunt ſuam pote
ſtatem extenderint ſunt ſuſpenſi per vnum
annum ab officio.ꝛ pars que hoc fieri p̄cu-
rauerit excōicatōis ſn̄iam icurrit ipſo facto
a qua nō poterit abſolui niſi p̄mo ſatiſfa-
ciat itegraliter de expēſis.vt i.d.c.hac cōſti
tutione.
Quid ſi reus negat notoꝛiū ꝛ actoꝛ vlt p̄ 2
bare.R.ꝙ ꝯſeruatoꝛ cognoſcere poterit.q̃
quilibet iudex cognoſcere poteſt an ſua ſit
iuriſditio.l.ſi quis ex aliena.ff.de iudi.
Quantum durat eoꝛum officium.R.ꝙ vſ 3
q̄ꝫ ad obitum concedentis.ꝛ tunc expirat
quo ad negocia ñ cepta.vt in.d.c.hac cōſti-
tutione
Circa munera ꝛ expēſas aſſeſſoꝛum ꝛ no 4
tarioꝛum tenetur obſeruare quod de legatꝪ
ſtatutum ē.de quo vide.ſ.iudex.§.8.cum ſe
quētibus
Quid de attemptatis per conſeruatoꝛes 5
ꝯ p̄miſſa.R.ꝙ irrita ſūt ipſo iure.d.c.hac
cōſtitutiōe.ꝛ hec vera ſūt niſi i eoꝛum litte-
ris alia poteſtas eis daretur vt ſit cōiter.Et
ſic pꝫ ꝙ hodie paꝝ valet hec p̄uiſio
Sed qd ſi ali⁹ q̄ꝫ ille cui⁹ ē ꝯſeruatoꝛ p̄cu 6
raret vt ſe intromitteret de alijs nūquid eſſet
excomunicatus.R.Ge.i.d.c.hac cōſtitutio
ne ꝙ ñ.niſi participaret cum parte poſtq̄ꝫ
excōicatiōem icurrit.q̃ tūc ligaretur eadeꝫ
excōicatiōe participādo i crimine criminō
ſo.al̄ nō.
Quis pōt abſoluere iſtum.R.Archi.Io. 7
mo.ꝛ Io.an.i.d.c.hac cōſtitutione ꝙ oꝛ-
dinarius ex quo cōditoꝛ canonis non ſibi

reſeruauit.
8 Utrum poſſit vices ſuas alteri cōmittere. ℞.
ꝙ nõ: niſi citationes ⁊ ſētentiarum denunciatio
nes: niſi aliud ſpecialiter in eorum lr̃is cōtinea
tur. d. c. hac cōſtitutione.

Conſilium eſt volunta
tis. Prece
ptum neceſſitatis. 14. q. 1. quod pre
cipitur. tamen qui conſilio domini nõ vult.
minus boni adipiſcitur. c. quiſquis. ea. q.
Et merito arguitur qui cōſilia ſapientum ⁊
recta ſuadentium nõ vult recipere. 84. di. c
i. Et in dubijs debet homo requirere ↄſili
um. 16. q. 2. viſis. ⁊ di. 20. c. vltimo. 11. q. 3. ex
cellentiſſimus.

1 Utrum quis teneatur ex conſilio dato. ℞.
ꝙ aut dat quis conſilium delinquenti: aut
contrahenti. Si delinquenti quo ad pecca
tum indiſtincte inuoluitur ſed quo ad penas
ſeu reſtitutionem faciendam diſtinguo: aut
talis erat facturus etiam ſine conſilio. ⁊ tūc
ſi dedit conſilium ope. tenetur Inſti. de ob.
que ex delic. na. §. at vbi ope. ff. de fur. l. ſi
quis vxori. §. 1. et ſi conſilium nõ adhibuit
principaliter. ſed ſecundario. ff. de fur. l. ſi pi
gnore. §. pe. inſti. de fur. §. ope. vt puta acco
modauit ſcalam ad aſcendendum ⁊ huiuſ
modi. Si vero dedit conſilium ſine ope
alias facturo. nõ tenetur. d. §. at vbi ope. Nec
ob. l. 1. §. ſi quis. ff. de ſer. cor. quia eſt caſus
ſpecialis in quo nõ debet augeri malitia ſer
ui laudando. Uel poteſt dici ꝙ ibi nõ ſolū
conſuluit: ſed etiam laudando incitauit. qḋ
magis eſt. pro hoc facit quod nõ. in. l. ſepe.
§. ſi. ff. de ver. ſi. ⁊ in. l. 1. in ſi. ff. man. Si ve
ro nõ erat facturus. tenetur. l. ſi remuneran
di gratia. §. plane. ff. man. ſed non ei cui de
dit cōſilium. ſcḋm glo. in. l. nullus ex conſi
lio. de reg. iu. li. 6. ſed ei contra quem ⁊ eius
maleficij nomine. puta. ſi fecit homicidium
homicida eſt. 50. di. ſi quis viduam. ⁊ hui
uſmodi. Sed tu dic in cōſcientia teneri etiā
ei quem male cōſulendo corrupit quātum
poteſt exhortando ad bonum. ar. 6. q. 1. de
teriores. Si vero dat conſilium contrahēti
⁊ tunc ſi eſt fraudulentum tenetur indiſtin
cte. ff. de dolo. l. ꝙ ſi cū res. vbi ille qui con
ſuluit doloſe ⁊ ſui lucri cā mutuare debito
ri nõ idoneo tenetur actione de dolo ei cui
ↄſiliū dedit ad idem. ff. de ꝓſo. l. 2. Si vero
nõ eſt fraudulentum. nõ tenetur. vt in. d. regu
la nullus ex cōſilio. ff. de dolo. l. eleganter
in ſi. Et hoc verum ſi eſt ſimplex conſilium
quia ſi eſſet mādatum quauis nõ ſit fraudulen
tum. ſi eſt deſignata certa perſona. puta. niſ
dat quis tibi ⁊ Titio pecuniam tradas. ⁊ ſic
tenetur indiſtincte et ſi alias erat facturus. ff.
man. l. 2. §. tua ⁊ aliena. ⁊. ff. de ne. ge. l. 3. §.
plane. Si vero nõ eſt deſignata certa pſona
⁊ tunc ſi alias nõ erat facturus tenetur. vt i
d. §. plane. alias non.

2 Utrum ille qui debet aliquid agere cum conſi
lio alicuius poſſit procedere ſi ille mortuus
eſt. vel eſt abſens. vel nõ vult conſulere. ℞.
vt colligo ex Ge. i. c. 1. ne ſe. va. li. 6. ⁊ Pa.
in. c. ex pte de ↄſti. ꝙ aut ↄſilium debet pe
ti ex ſtatuto. vel ex conſuetudine. ⁊ tunc po
teſt procedere ſi ille mortuus eſt vel remotus
vel non vult dare quando periculoſum eſt
expectare reſpectu actus ſuper quo requi
ri debet. ſicut collatio beneficij. ⁊ huiuſmo
di. Si vero conſilium non requiritur per
ſtatutum. vel conſuetudinem ſed de manda
to alicuius. Ge. ibidem tenet ꝙ non poteſt
procedere. ſed debet ad mandantem referri
Et hoc verum ſecundū Ion. ⁊ Composte.
niſi comiſſio facta fuiſſet ſub nomie digni
tatis. quia ſi mortuus eſt expectabitur ſucceſ
ſor. ar. c. quoniam abbas. de offi. dele. Pa.
vero limitat verum. niſi imineat periculum
ex dilatione. ar. l. ſi longius. §. ſi filius. ff. de
iudi. ⁊ in. l. ſi cum dotem. §. ſed ſi latitat. ff.
ſo. ma. Et hoc ſentit Bar. in. l. 1. §. ſi plures
ff. de exercito. Ratio ſm eum quia manda
tum debet intelligi ſm iura. ar. c. ex litteris.
de conſti. ⁊. c. 2. de reſcrip. Sed de mente
iuris ē ꝙ ſi pōt hēri: habeatur. ⁊ ſi non po
teſt haberi: ⁊ periculum ſit in mora. proce
datur ad conſumationem actus. vt in. d. c. 1
Et placet mihi. quia ſic videtur de mente
mandantis.

3 Utrum actus geſtus teneat ſi poteſt peti
conſilium ⁊ non petitur. ℞. Pa. in. d. c. ex
parte. ꝙ ſi mandator ex forma mandati vo
luit requiri conſilium. non tenet actus niſi
requiratur. vt in. c. cum in veteri. de elec. Si
vero eſt ex diſpoſitione legis. ⁊ tunc ſi lex
a principio cum dedit poteſtatem. manda
uit conſilium requiri: ſimiliter non valet
ex defectu poteſtatis. quia habuit eam modifi
catam ⁊ qualificatam. Et ſic intelligerem. c
nouit. de his q̄ ſi. a prela. ita ꝙ ſine clauſu
la decreti actus eſt nullus. aut hñs plenus po
teſtatem mandauit ſuperior vt procedat cum
ↄſilio. ⁊ tunc tm̄. licet ſit puniendus. ar. c. dilec
tus. el. 2. de pben. vide glo. ſingularem. in
Cle. i. de iure patro.

4 Utrum obligatus petere conſiliū teneatur il
lud ſeq. ℞ Ge. in. d. c. ꝙ aut peti debet ab eo a
cuius ptate depēdet principaliter actus. vt ꝙ ele
ctus nõ ↄueniat corā alio epō ſiñ ↄſilio ꝓprij
⁊ ſic tenet ſeq. ⁊ iſte ē caſus i. c. 1. d ſo. ↄpe.
cū glo. Si vō nõ dpēdet actus ab eo ſed vna cū
alijs dꝫ intereſſe: tūc ſi p alia iura dꝫ ſeq clarū
ē ꝙ artabit. ⁊ ita procedit glo. i. c. 2. d cor. vi
ci. ſm intellectū Ho. pꝫ h. i. c. ſtudeat. 50. di. qḋ
reqrit ↄſilium aliorum epōrum i depoſitō
ne ſacerdotꝫ. ⁊ itelligitur ꝙ ſeq̄t pp. c. felix.
15. q. 7. Aut nõ apparet p alia iura expreſſe
ꝙ debeat ſeq. ⁊ tūc ſi debet reqri a pncipe
officij ſup illa dꝫ ſequatur. ↄcluſio ē Inno.
in. c. venerabilis. de offi. dele. Nam coadiu
tor ibi datus habet officiū ſup rebus eccle
ſie plat⁹ cui dat. ergo dꝫ ſeq ei⁹ ↄſiliū. Aut
nõ dꝫ reqri a pncipe officij: ſed ab hñte ius ⁊
ſic tenetur ſequi. Unde ſi mādatur prouideri
alicui de eccliā reqſito ↄſilio patroni. dꝫ cō
ſilium ſequi cum hēat ius in tali ꝓuiſiōe ec
cleſie. dcm̄ ē Jo. an. in. c. dilect⁹. de offi. le. ⁊
in. c. 1. de ca. mo. Aut nõ dꝫ reqri ab hñtib⁹
ius: tūc ſi mā hēat ꝙ debeat ſequi ſequēdū
eſt. puta. ſi cōſulatur alicui ne ordinetur pp
irregularitatem. ⁊ ita procedit tex. in. c. ad
aures. de eta. ⁊ quali. ⁊ ita eum itelligit Jo.
an. in. d. regula nullus ex conſilio. Aut ma
teria nõ hēt vt ſequatur. ⁊ ſic nõ tenetur ſeq.
de elec. cum in veteri. de arbi. cū oli. Adde
ſm Jo. an. in regula nullus. li. 6. in mercu.
ꝙ ſi dicatur iuxta cōſilium: vel ſm cōſilium
talis. tenetur ſequi. Et ſꝫ Cy. in. l. id qḋ pau
perib⁹. C. de epi. ⁊ cle. idē dicēdū qñ dr̃ de
cōſilio talis. ſecus ſi dr̃ cū cōſilio. Sed Jo.
an. vbi. ſ. ⁊ Bar. in. d. l. id qḋ nõ approbāt
hoc. ſed tenēt ꝙ nõ tenetur ſequi. Ego recur
rerem ad intentionem mādātis.

5 Sed pōe ꝙ tali obligato ſequi cōſiliū dedit
cōſilium iniuſtum. ℞. Ho. ⁊ ſequitur Pa. ꝙ
nõ dꝫ ſeq: quia cōſilium iportat ꝙ ſit iuſtum. vt i
l. tutū ⁊ mentum. ff. admi. tu. ⁊ nõ. Bar. in
l. 1. §. ſi plēs. ff. exerci. ⁊ ſm eūdem Ho. poſ
ſet pferre ſniām ↄtrariam. Quod verum ſm
Pa. de equitate: ſecus de rigore iuris. Nõ
verum credo: niſi periculum eſſet expecta
re. quia tūc poſſet dare etiam de rigore iuris
vt. ſ. dictum eſt.

6 Quid ſi papa mādet collio vt eligat vnū
cū cōſilio talis poterūt ne eligē ei a quo cō
ſilium petere debēt. ℞. Pa. in. d. c. cum i ve
teri ꝙ nõ ſm Ho.

7 Quid de proponētibus in cōſilijs aliqd
quo proximi iniuſte damnificētur: vel ꝙ ſi
ant iniqua ſtatuta. ℞. ſm Dur. ꝙ tenētur ad
reſtitutionem iſolidum: quādo talis dam
nificatō nõ fuiſſet facta niſi ex eorum propo
ſitione vltra mortale peccatum qḋ commiſe
runt proponēdo.

Conſpiratō vide. ſ. Cō
iuratio.

Conſtellatō vide ĩ Sor
tilegium.

Conſtitutio alia ciui
lis. alia
eccliaſtica. Ciuilis. ciuile vel foren
ſe ius appellatur. Eccliaſtica vero canonis
nomine cenſetur. 3. di. §. 1. vbi dicit glo. ꝙ et
aliquando conſtitutio eccliaſtica appella
tur canon quando conſtituitur in vniuerſa
li concilio. Aliquando decretum quando
papa ſtatuit de conſenſu cardinalium ad nul
lius conſultationem. extra de elec. bone. el
primo. qñdoqꝫ etiā ſolus. extra de reſcrip.
c. 1. Aliquando epiſtola decretalis qñ papa
ſtatuit aliquid ad alicuius conſultationem.
Aliquādo dogma. quod cōſiſtit. i doctrina
fidei xp̄iane. Aliquando mādatum. quod
cōſiſtit in doctrina morum. Aliquando inter
dictum quo nulla pena addicitur. facit. c. ſi
quis dogmata. 25. q. 2. Aliquādo ſanctio qñ
addit penam. 17. q. 4. ſi quis. Cōſtitutio ta
mē proprie dicitur quod princeps ſtatuit. c
cōſtitutio. di. 2. large accipitur pro oi iure
ſcripto. c. cum oēs de cōſti.

1 Utrum cōſtitutio pape que a principio co
muniter nõ recipitur ipſo ſciēte. ⁊ tollerante
obliget ad peccatum. ℞. Pa. i. c. quia circa.
de cōſā. ⁊ affi. poſt. D. Anto. ꝙ nõ. pro quo
facit quod nõ. 4. di. §. leges. de treu. ⁊ pa. c
1. Si vero a pncipio a maiori parte recipi
tur. ſic obligat: quauis minor pars nõ ſuet. Et
ſic itelligo. c. cum iam dudum de pben. quia
multa per patiētiam tollerātur que ſi dedu
cta fuerint i iudicium: exigēte iuſtitia nõ de
bēt tollerari. vide qḋ dico. ĩ. Cōſuetudo §. 10

2 Utrum oēs cōſtitutiones emanate poſt cōpillati
onem decretalium habeāt vim. ℞. ꝙ nõ. niſi
de hijs fiat mentio in. 6. li. decretalium. vel
niſi ſint facte poſt dictum ſextum. vt probatur
in prologo dicti ſexti. De hac materia. vi
de infra lex.

Conſuetudo eſt ius
qḋ mo
ribus iſtitutū qḋ p lege ſuſcipit. c. cōſuetu
do. 1. di. ⁊ d hac hic loquor nõ de illa cōſuetu
dine large dcā q̄ qs dr̃ cōſuet⁹ facē aliqd q̄
ē qḋdā ius priuatū nõ publicū. vt illa de q̄ hic
vt. l. de qbus. ⁊. l. cū de cōſuetudine. ff. d. lē.

1 Quis pōt cōſuetudinē introducere. ℞. ꝙ
ille q pōt facere legē. quia a q̄ remouet gen⁹.
⁊ eius ſpecies. l. filius in ſi. ff. de dona. ⁊. l.
iuriſgentium. §. ſi. fraudandi. ff. de pactis in

glo.ergo a ꝯrio ſcſu.ꝯſuetudo ē ſpēs iuris
ꝯrꝫ.de iure naturali.§.conſtat.
2 Que requiruntur ad faciēdā ꝯſuetudineꝫ.
Rꝫ.ꝙ.5.de neceſſitate.vt hēat vi legis. Pri
mū ꝙ ſit rōnabilis.qꝛ de ſubſtantia legis ē
ꝙ ſit rōnabilis.4.di.erit aūt.Ideo conſue-
tudo rōne carens nūꝙ̄ hēbit vim legis.Et
nō.ꝙ vt dicit.d.An.i.c.fi.de ꝯſue.Et refert
Ge.i.c.lꝫ.de ꝯſti.li.6.ꝯſuetudo i tm̄ ē rōna
bilis in ꝙ̄tū ꝑticipat de fine iuris.Finis iuſ
canonici ē felicitas aie Finis iuris ciuilis ē
bonū publicū.vt notat glo.de iure iurā.cū
ꝯtingat.Et iō ꝯſuetudo dꝫ ꝯuenire religiōi
diſciplie ⁊ ſaluti. Si ergo iſtis eſt ꝯria.pu
ta qꝛ nutrit peccatū de ſe ē irrōabilis ⁊ nō
pōt ſuari ſine peccato.8.di.q̄ ꝯ.⁊ ex.c. ſe.
ꝙ̄uis ꝯueniret iuri ciuili.ſicut vſure q̄ pro
bono publico ꝑmittebātur.Alr̄ dic ſꝫ Pa.
i.d.c.fi.ꝙ qñ ꝯſuetudo aliquo bono fine in
ſtituitur dr̄ rōalis.lꝫ ſit cōtra ius nō ē rōabi
le qꝛ illud vno reſpectu iſtud alio.Exēpluꝫ
iuſ ſtatuit ꝙ ep̄s tractet negocia cū ꝯſilio ca
pituli.c.nouit.⁊.c.ꝙ̄to.ꝺ hijs que fi.a ꝑla.
Et eſt rō qꝛ firmiꝰ eſt iudiciū plurimoꝝ.c.
prudentiā.de offi.dele.⁊.20.di.de qbꝰ.vbi
dr̄.Facilius inuenitur qꝺ a pluribꝰ ſciorꝰ
queritur.tñ ꝯſuetudo pōt introducere ꝯriū
vt i.c.nō eſt.de ꝯſue.li.6. que tm̄ erit rōabil̄
alia rōe.vꝫ vt faciliꝰ expediāt negocia.Hoc
verꝝ.dūmō ñ ſit ꝯ veritatē ⁊ bonos mores.
3 Sed quero an alia ꝯſuetudo poſſit eē rōa
bilis q̄ ſit ꝯtra legē dei ⁊ nālē.Rꝫ. Pa.vbi.
ſ.ꝙ ꝑcepta dei.q̄dam ſunt moralia. vt pu
ta.que mores inſtruunt ⁊ informant ſicut. ñ
occides.honora prēm tuum. ⁊ huiuſmōi.
⁊ in iſtis poteſt conſuetudo diſtinguere. li-
mitare.⁊ augeꝛ ſi rō nālis ſuadet.nec ē pec
catū.qꝛ ꝑſumēdū eſt ipꝫ deū ſic voluiſſe cū
noluerit oēs caſus diſtinguere.ſed dederit
regulas ⁊ poteſtatē vicario ſuo .28. di. qꝺ
cūꝙ̄ ligaueris.Sed vbi rō nulla nālis ſug-
gerit ius diuinū diſtinguere ſeu limitaꝛ.nl̄-
la lex pōt ⁊ minus ꝯſuetudo. ⁊ eam faciēs
dr̄ errare.Et ſic intellige tex.in.c. ſunt qdā
25.q.1.Quedā ſūt ꝑcepta mixta.i. figuralia
Et iſtorum quedam ſacramentalia. de qui
bus poterat rō reddi ad lrām. vt de circun
ciſione. ⁊ de purificatione poſt partuꝫ mu-
lieris.Quedā vero cerimonialia.de qbus
rō reddi non poterat quo ad lrām. ſed ſo-
lum quo ad intellectum.vt illud.Non ara-
bis cum boue ⁊ aſino. ⁊ huiuſmodi.Item
quedā iudicialia ſunt q̄ nō obligant hodie
niſi ſm ꝙ dicam infra.Decime.§.i.Et ꝯtra
iſta valet conſuetudo.

Scōm quod requiritur eſt ꝙ mores ⁊ ac 4
tus hominum per quos itroducitur cōſue-
tudo ſolum.vt.d.l.de quibus ſint tales ꝙ ꝓ
babiliter arguāt cōſēſum populi illius qui
pōt facere cōſuetudinem dicta.l.de quibꝰ.
Sed quomodo poſſum preſumere de cō 5
ſēſu populi volentis itroducere cōſuetudi-
nem.Rꝫ.ꝙ actus aut procedūt a ſuperiori ⁊
ſūt actus iudiciales.tūc ſi cōſenſus populi
accedat a principio vel ex poſt facto tacite.
⁊ ſint frequētati:ita ꝙ ſaltē ſint duo.vt due
ſñie ⁊ lapſus temporis.ſic preſumitur ꝯſue
tudo.quia hñt aptitudinem ad cōſuetudi-
nem iducendam.ff.de ioffi.te.l.nam ⁊ hijs
⁊ .ff. ad ſil̄.l. ſi quis .§. quod ſub eodem
tecto.Si vero tales actus ñ ſūt iudiciales vt
vendere.locare. ⁊ huiuſmodi.aut actus pri
uatorum.vt ē videre i porticibus ſuper viā
publicam tūc nō ſufficiūt duo actus. ſed re
quiritur frequētia ⁊ multitudo actuū. ita ꝙ
totus populus ſciat.l.ſed ⁊ ea.ff.de legi. ⁊
l.nam imperator ibidem. ⁊.ff.de inſti.ac.l.
ſed ⁊ ſi pupillus.Item ꝙ actus ſit taliter pu
blici ⁊ ita notorij ſm comunem opinioneꝫ
doc.vt veriſimiliter tranſierint in notitiam
totius populi dicta.l.ſed ⁊ ſi pupillus.§.ꝑ
ſcribere.Et ratio ē.quia oꝫ vt iteruenıat ta-
citus cōſenſus populi ſi debet eſſe cōſuetu-
do qui ex vno actu agnoſci.nō pōt ꝙ̄uis ſit
notorius niſi habeat cauſam ſucceſſiuam
per tempus debitum ad itroducendam cō
ſuetudinem.vt puta.ſi pons edificaretur in
publico. ⁊ haberet cauſam permanentem.
Similiter ſi beneficium ſeculare cōfertur re
gulari ⁊ poſſidetur tempore habili ad cō-
ſuetudinem efficit regulare. ⁊ ecōtrario.vt
in.c.cum de beneficio.de preben.lib.6.vel
niſi appareat de expreſſo cōſēſu populi vo
lentis itroducere cōſuetudinem per illum
actum ſine quo cōſenſu nunꝙ̄ erit cōſuetu
do.vt notat glo.i.d.c.cōſuetudo.Et lꝫ glo.
i.c.ita nos.25.q.2. ⁊ i.c.cum eccleſia.de cau
ſa poſ. ⁊ pro.dicat ꝙ binus actus i crimina
libus facit cōſuetudinem.Intellige de con
ſuetudine large accepta.non de iſta de qua
hic.
Tertium quod requiritur ē vt ſit introdu 6
cta ex certa ſcientia:nō per errorem.qꝛ ſi ta
lis ē error qui tollat cōſenſum nō pōt eſſe ꝯ
ſuetudo.qꝛ deficit cauſa.ſ.cōſenſus populi
d.l.de quibus.
Quartum quod requiritur eſt ꝙ maior 7
ps populi ſit vſa illa cōſuetudine.Intellige
ꝺ maiori pte popli hñtis ꝯſēſū hilē ad faciē
dū legē.vñ pueri.mlr̄es ⁊ furioſi ⁊ hꝰmodi

non cōputātur in numero.qꝛ ñ pñt ꝯdere le
gē.vt in.l.i.ff.de legi. ⁊ nō ſolū maior ps ſꝫ
oꝫ ſint due ptes populi uel collegij vt i.l.nl̄
li. ⁊ in.l.plane.ff.qꝺ cuiuſqꝫ vni alr̄ ſicut le
gē nō pñt facere.ſic nec conſuetudinem .
8 Quintū qꝺ requiriꝛ ē tp̄s debitū. Sed q̄
ro quātū tp̄s reqrat.Rꝫ. Pa.i.d.c.fi.de con
ſue.ꝙ lꝫ varie ſit opi.tm̄ iſtud ſibi vr̄ ꝙ ꝺ iu
re ciuili requiriꝛ tp̄s.x.ānoꝝ.qꝛ iura reqrūt
tp̄s longū ad introducēdū ꝯſuetudinē.C.q̄
ſit lō.ꝯſue.i rubro. ⁊ in nigro. ⁊ ar.i.l.2. C.
de ſuitu. ⁊ lōgū tp̄s ē.x.ānoꝝ.C.de ꝑ.lō.tē.
ꝑ totum ⁊ i glo.dicte.Rꝫ.C.q̄ ſit lō.ꝯſue. Et
hoc tꝫ Bar in.d.l.de qbus. ⁊ cy.in.d.l.2.
De iure āt canonico dic ꝙ aut ꝯſuetudo eſt
ꝑter ius. ⁊ ſufficit tp̄s.x.ānoꝝ facit glo .i.c.
fi.de ꝯſue.li.6. ⁊ in.c.ꝯſuetudo.12.di.Limi
ta ſm Inno.i.c.cū dilectus de ꝯſue: niſi ve
niret ad detrahēdū iuri alicuius eccleſie pti
cularis.qꝛ tūc requiriꝛ tp̄s debitū ad ꝑſcrip
tōeꝫ.Secus ſi eēt ꝯ eccliam vniuerſalē.Sꝫ
Pa.in.d.c.fi.ēt idē tp̄s reqrit ꝯ eccleſiam
vniuerſalē.Aut ꝯſuetudo ē ꝯ ius canonicū
⁊ reqritur tp̄s.40.ānoꝝ.qꝛ oꝫ ſit ꝑſcripta.
vt i.d.c.fi. ⁊ i.c.3.ꝺ ꝯſue.li.6.Dicit tm̄.d.An
to.in.d.c.fi.ꝙ ſi papa ſcit.ſufficit tp̄s.x.āno
rū qꝺ ē ſingulaꝛ.Si ꝟo ꝯſuetudo eēt ꝯ ea q̄
reſeruata ſūt ꝑncipi i ſignū ſpāl̄ ꝑuilegij:
tūc tā de iure ciuili ꝙ̄ canonico reqritur tē
pus de cuius inicio memoria ñ ſit.vt ē tex.
i.c.ſup quibuſdā de ꝟ.ſigni.
9 Utrū tal̄ ꝯſuetudo tollat legē ꝯriaꝫ.Rꝫ.ꝙ
ſic.ſi ſuperior ſcit ⁊ tollerat facē glo.i.c.i. de
treu. ⁊ pa. ⁊ qꝺ ibi nō.Hoſ.vñ dicit.d.An.
ꝙ ñ requiriꝛ alia ꝑſcriptio.qꝛ ex quo ſupe
rior videt ⁊ tollerat ñ vꝛ velle vinculū inice
re. Pa .ibi dicit ꝙ ſufficit binus vel trinus
actus vt tollaꝛ.Si ꝟo ſuperior ignorat:tunc
diſtingue.aut lex ꝯria hꝫ clām derogatoriā
ad ꝯſuetudinē. ⁊ ſic ñ vꝫ ꝯſuetudo.qꝛ lex ſē
per loquiꝛ.l.arriani.C.de heret.Et hoc ve
rū ſm.d.Ant.i.c.fi.de ꝯſue.niſi ex noua cā:
vel ēt antiqua veriſilr̄ nō cogitata ꝯſuetudo
iduceretꝛ quā ſi ꝑnceps cogitaſſet admiſiſſꝫ
ar.l.ſi hoiem.ff.man.ē tex.iūcta gl.i cle. ſta
tutū de elec.vel ſm Ge.i.c.lꝫ de ꝯſti.li.6 .ni
ſi lex tm̄ reſiſteret ad finē vt ꝯſuetudinē pre
teritaꝫ tollat.qꝺpꝫ qñ non facit mentionem
de ea niſi vt eā tollat qñ alr̄ non tolleretꝛ .vt
pꝫ in.d.c.lꝫ.qꝛ tūc pōt iduci noua ꝯſuetudo
Et ita pōt ꝓcedere glo.i cle.ſtatutū de elec.
Propterea tꝫ Pe.de peruſio i tractatu de
canonica portiōe circa fi.ꝙ pōt introduci no
ua ꝯſuetudo ꝯ cle.dudū de ſepul.Si ꝟo nō
hꝫ clām derogatoriā.vꝫ ꝯſuetudo ꝯ legem

ar.l.ex facto.ff.de vl. ⁊ pu.ſub.dūmodo ſit
ꝑſcripta quo ad tollēdum ius canonicū:qꝛ
quo ad tollendum ius ciuile nō oꝫ ſit ꝑſcrip
ta:ſed ſufficit tacitus cōſenſus populi.qꝛ ſe-
culares habent ius condendi leges etiaꝫ ꝯ
tra legem imperatoris ab ipo imperatore
l.omnes populi.ff.de iuſti. ⁊ iu. ⁊ ideo poſ
ſunt inducere ꝯſuetudinem.non ſic eſt ꝯtra
ius canonicum.Sed oportet preſcripta ſit:
⁊ nō ſit tale ius qꝺ preſcribi nō poſſit. ⁊ iō
quia laici nō poſſunt preſcribeꝛ ſpiritualia
ſic nec conſuetudinem iducere.c.maſana.ꝺ
elec.etiam ſi non eſſꝫ memoria de eius ini-
cio.vt nō.Io.an.in.c.2.de preben .li.6 .facē
quod dicam.ſ.Matrimoniū.3.Impedimē
to.17.§.i.de ſtatuto.
Sed pone ꝙ lex ſeu ſtatutum habet exco 10
municationem ānexam i contrafaciētes nū
quid idem erit vt ꝯſuetudo tollat .Rꝫ .vt col
ligo ex Car.in prologo cle.Inno. ⁊ cal.d.
Anto. ⁊ Pa.in.c.i.de treu. ⁊ pa.quidam te
nent ꝙ nō excuſantur faciētes contra: etiaꝫ
quando ſolum eēt preceptiua:quia ex quo
a principio ligauit ꝯtrauenientes ad pecca
tum nō tollitur eius diſpō.qꝛ tempus non
eſt modus tollende obligationis.l. obliga-
tionum fa.2.§.placet.ff.de ac. ⁊ ob. Sed tu
tene ꝙ ſi ꝯrium legis:vel ſtatuti non eſt ꝺ ſe
mortale peccatum remota legē: vel ſtatuto
nō ligat ſecūduꝫ ꝙ.ſ.dixi de lege ſimplici.
Et ſic tene ꝙ non erūt excomunicati facien
tes contrarium ex quo per binum actuꝫ fac
tum eſt contra legis latore ſciente ⁊ valente
ꝯtradicere. ⁊ non ꝯtradicente . Ubi autem
ignorat requiriꝛ tempus.40.ānorum ſi eſt
ius canonicum:vel ſi eſt ſtatutum epiſcopi
credo ſufficiant.x.āni.vnꝺ ante delinquen
tes ſine rationabili cauſa bene ligabūtur ⁊
pena ⁊ culpa.ſed poſt non.Nec ob.ꝙ ex q̄
tales peccauerunt non poterit induci cōſue
tudo.quia ſucceſſores poſſunt extimare ꝙ
ex iuſta cauſa non ſeruauerunt facit tex.i.c.
cum olim.de cle.coniu. ⁊.15.q .vltima.c.cū
multe.vbi loquitur de lege penali abroga
ta per contrariam conſuetudineꝫ. Si vero
ex rationabili cauſa non ſeruauerūt prede
ceſſores.ſic etiam non peccauerūt:nec liga
ti fuerunt.facit quod nō.Archi.in.c. vtinā.
76.di.
Quomodo interrūpitur conſuetudo.Rꝫ. 11
Pa.in.c.fi.de conſue.ꝙ ſi eſt completa ⁊ ꝑ
fecta requiritur tempus.x.annorum. Et ſic
intellige Io.an.ibidem.alr̄ non frangiꝛ etiā
per plures alios contrarios actus.Si vero
non eſt completa ſufficit vnꝰ actus ꝯtrarius

ita ꝙ de nouo oꝫ incipiat ar. l. vbi duo. ff. de re. iur.

12 Utrū ex ꝯſuetudine poſſit introduci vt exigat aliquid ꝓ ſpūali ſine ſymonia. R. Pa. i. c. ſuā de ſymo. ꝙ ſic qñ nō ꝑceſſit exactio ſed ex mera liberalitate ⁊ deuotiōe populi tal' ꝯſuetudo ē introducta. facit. c. ad apꝉicaꝫ de ſy. vbi dicit cōpellēdos ad laudabilē cōſuetudinē ſeruandam. Si vero exactio precedēs dedit cām ꝯſuetudini. tunc ñ vꝫ cū hēat initiū vitioſū. Et ſic itelligitur tex. in. c. cum i eccleſie de ſy. ſi bene ponderet. Limita h' vt. ſ. Symonia. 2. §. 21.

13 Sed quantum tp̄s requirit ad iſtam ꝯſuetudinē itroducēdā. R. Pa. vbi. ſ. ꝙ tp̄s. x. ānoꝝ. tum qꝛ clericos ñ aſtringit. ſed laicos iter quos regulariter currit cōſuetudo ex curſu. x. ānoꝝ. vt cōiter nō. in. l. de qbuſ. ff. de legi. Itē qꝛ pia. Et iō etiam de iure canonico ſufficit ꝑfatum tp̄s vt nō. gl. in. c. ſi. de conſue. li. 6.

14 Utrum in oī pacto intelligat actū qd̄ eſt ꝯſuetū. R. ꝙ ſic. l. ſemꝑ i' ſtipulationibus. ff. de reg. iur. tex. ē in. l. qd̄ ſi nolit. §. q aſſidua ff. de edi. edic. ff. de aqua plu. ar. l. ſi prius. §. placuit. C. loca. l. 3. ⁊ ff. de lege. comiſ. l. 4. q̄ incipit ſi fundus. ar. ff. de ꝑſcrip. v. l. ſi tibi ꝓpterea dicit Bal. in. l. liberto. C. de op. li. ꝙ qui ꝯduxit oꝑarios alio non exꝑſſo tenetur eis ꝓuidere in expenſis ⁊ ferramentis ſm ꝙ ē ꝯſuetum: ⁊ non alr̄. allegat. d. §. placuit. Et Bar. i. l. nemo ē q neſciat. ff. de duo. reis. dicit ꝙ ſi ꝯſuetudo ē ꝙ doctor legat ꝑ ſubſtitutū. intelligitur ꝙ iſtud poſſit. lꝫ non ſit actum.

15 Utrū ꝯſuetudo praua excuſet a pena hui' ſeculi. R. ſm glo. 4. di. i. c. deniqꝫ ꝙ ſic. ſi cōſuetudinis prauitas nūdū ē declarata per ius. Secus quo ad deuꝫ. Qd̄ verꝫ intelligo ꝙ ñ excuſat q̄ ad deū qñ ignorātia praue ꝯſuetudinis eſſet craſſa. vt puta ꝯ ius natura le. 27. q. 2. flagitia. Secus vbi eſſet ꝓbabile dubiū ſuꝑ ꝯſuetudinis validitate. nam tunc ignorantia legis ñ ē peccatum. vt in. l. regla ff. de iu. ⁊ fac. igno. ⁊ in. c. cū dilectus de cōſue. ⁊ qd̄ nō. Inno. in. c. ꝑ tuas de ſy. ⁊ glo. in. c. vno. de poſtu. ꝑ. li. 6. in. v. decetero.

16 Utrum ꝯſuetudo interpretet priuilegia. indulgentias ⁊ ſtatuta ſicut ⁊ legē. R. ꝙ ſic. c. cum dilectus. de ꝯſue. l. ſi de interpretatione ff. de legi. ⁊ qd̄ nō. Io. an. in. c. qd̄ dilectio. de conſan. ⁊ affi.

17 Ubi hꝫ locū conſuetudo. R. ꝙ in illis locis vbi viguit. vt nō. Pa. in. c. cū olim de ꝯſue. Et iō nocet ꝯ ꝑuilegia gnāli ſtudij i loco vbi uiguit: ſed ñ in alio loco. de quibus in autē. hita. C. ne fi. ꝓ pa.

18 Utrꝫ papa reuocet ꝯſuetudinē pticularez ſi de ea ñ facit mentionē. R. ꝙ ñ. c. lꝫ de ꝯſti. li. 6.

19 Utrꝫ oēs teneantur ſeruare vnā ꝯſuetudinē. R. ꝙ ñ. ſed quilꝫ ſuā. nec ēt ꝯſuetudinē rōane eccl'e vbi verſatur ext' fidē ⁊ articulos ei' nec papa mandat vt ſeruetur. vide glo. in. c. i. de ſū. tri. li. 6. ⁊. c. nolite. 11. di. facit. c. qm̄. de ferijs. ⁊ ibi Pa.

20 Utrꝫ in hijs q̄ ſunt mere facultatis inducatur ꝯſuetudo ꝓut eſt ius ꝑuatū in ꝑiudiciuꝫ facientis. R. ꝙ nō: nꝫ ex donatiōne mere facta. ut nō. in. l. i. ff. de ſeruitu. ⁊ ꝑ Ci. in. l. 2. C. q̄ ſit lon. ꝯſue. ⁊ ꝑ Io. an. in. c. i. de cle. ꝯiu. facit qd̄ nō Inno. in. c. bone el. 2. de poſtu. ꝑ. vbi dicit ꝙ recipiendo de longe venientem non acquiritur quaſi poſſeſſio: nec ꝯſuetudo. lꝫ plies fuerit receptus. ⁊ Bar. in. l. cuꝫ de in rē uerſo. ff. de vſuris. ⁊. l. oꝑas. ff. de opē. li. dicit ꝙ lꝫ ruſticus dederit vnū par caponū ꝑ decenniū ex liberalitate: ſilr̄ iuit qs ad molendinū tuū ñ inducitur ꝯſuetudo. qꝛ iſti actus ſunt mere facultatis.

21 Quot actus requiruntur ut qs dicatur hērē aliqd̄ in ꝯſuetudinē. R. ꝙ in ciuilibus requiritur ꝙ ſint tot actus ꝙ faciant ꝑſcriptionē. nā' tres actus aut quattuor nō faciunt cōſuetudinē niſi ſit legitime ꝑſcripta. vt nō gl. in dicto. c. cum eccleſia de cā poſ. ⁊ ꝓprie. Uerum eſt ꝙ duo uel' tres actus tuentur aliquem in poſſeſſione quouſqꝫ ſit dubiuꝫ. 18 q. ij. ſeruitium. In criminalibus uero introducitur per binum actuꝫ ut. ſ. §. 5.

22 Utrum omnis conſuetudo ꝓpe dicta ſit obligatoria ſub pena mortalis peccati. R. ꝙ non. quia q̄uis ſit lex: ſiue hēat uim legis conſuetudo. tamen ſicut non omnis lex obligat ad mortale. ſic nec omnis conſuetudo. Sola ergo illa conſuetudo obligat ad mortale que introducta eſt ea mente ut ſit ꝓhibitiua: uel ꝑceptiua ſub peccato mortali. quod poteſt perpendi quando comuniter tenetur ab omnibus ꝙ faciens contra peccat mortaliter.

c **C**ontēptus ſm Collec. in. c. i. de cōſti. ꝓpe ē qñ ex ſola voluntate nō vult qs ſubicere ſe ſtatuto: vel ꝑcepto obedire: ⁊ nō pōt apparere quo ad forꝫ extrinſecū niſi pōt monitionē. Sed ſi qs tranſgredit ꝑceptū ex cōcupiſcētia. ira l' negligētia: aut. alia pticulari cā ñ peccat ex ꝯtēptu. Idē ꝫ Ste. vt refert Car. in cle. cos de ſepl. niſi qs ex pticulari cā iduceret ſepius ad ueniendū. qꝛ tūc ēt vr̄ ꝯtēnere ſm eū. Et hoc ē verū quo ad ꝑſūptionē: nō quo ad v'itatē. qꝛ etiā frequēter ſem̄ ex aliqua cā nō ē ꝯtēptus. Diſponit tñ ꝯſuetudo ad ꝯtemptū. vt nō. Tho. 2a 2e. q. 86. ar penultimo. i riſione vltimi argumēti. pro hijs facit. 11. q. 3. c. excellētiſſimus. vbi ponit aliud eſſe peccare ex neceſſitate. aliud ex ignorātia. aliud ex ꝯtemptu.

1 Utrum faciēs ex ꝯtēptu ꝯ exhortationem ſuperioris peccet mortaliter. R. vt colligit ex dcīs doc. ꝙ aut facit ꝯ. qꝛ ꝯtēnit auctoritatē ⁊ illā negando. ⁊ talis ꝯtemptor nō ſolum peccat mortaliter: ſed ſi talis ſuperior eſt papa velut hereticus debet puniri. vt dicit glo. in. c. generali de elec. li. 6. ⁊ Pau. in cle. i. de eta. ⁊ qua. ⁊ eſt inſanus. vt nō. glo. 6. q. i. inſanies. Si vero non cōtēnit auctoris ꝑtatem: ſed obſeruantiaꝫ conſilij: ſeu exhortationis ⁊ ſic ſolum peccat venialr̄ ſi ꝯſilium eſt reuerentie. vt pū. qꝛ ſubditus deberet facere tamen prelatus non vult precipere. ſed potius conſulere. Si vero eſſet neceſſitatis quod prelatus conſulit: lꝫ nolit ꝑcipere forte propter ſcandalum. ſic peccat mortaliter. vt nō. in. c. ad aures. ⁊ in. c. ſi. de tē. or. Si vero conſilium eſt perfectiōis nec etiam venialiter peccat. Et tunc eſt perfectionis qñ licite pōt dimittere ſic nō. Archi. 6. di. c. teſtiū. ⁊. 25. di. §. alias. Et ſic intellige glo. ⁊ iura que allegat. in. d. c. generali. ⁊ ibi Ge.

c **C**ontentio proprie eſt impugnatio veritatis cum confidentia clamoris ſecundum. Ambro. Largo autem modo eſt etiam ſine impugnatione veritatis de qua dicitur. 46. di. in principio. nihil eſt impudentius arrogantia ruſticorū qui garrulitatem autoritatem putant

1 Quotuplex eſt cōtētio. R. ꝙ triplex. vna emulationis. ⁊ hec eſt de qua. i. cor. i. ⁊ que hodie eſt in ſecularibus erga doctores quando alium magis laudare vident contendunt contra laudatores. Item circa predicatores. circa religioſos: aut religiones: ⁊ lꝫ de ſe non ſit niſi peccatum veniale tamen multociens eueniunt mortalia. pū. detractiones. aut aliud malum. iuxta illud Ubi eſt zelus. ⁊ contentio ibi inconſtantia ⁊ omne opus prauuꝫ. Iac. 4. Alia eſt diſputationis. ⁊ hec poteſt eſſe mortalis tripliciter. Primo quia eſt contra veritatem. etiam ſi non fiat cum inordinato clamore. Et hoc intelligo d' re alicuius importantie. puta contra fidem. bonos mores: vel pertinentia ad vtiles doctrinas. ⁊ notabiliter. Nam contentio que fit inter pueros etiam contra veritatem non videtur peccatum mortale. Secundo quia eſt contra honeſtatem. vt pū. ita inordinate contēndendo etiam pro veritate ꝙ notabile ſcandalum ſequatur. alias erit veniale inordinate contēdere de fide ⁊ huiuſmodi. Tertio qꝛ materia eſt prohibita. ſicut publice diſputare ⁊ contendere de fide ⁊ huiuſmodi: niſi doctis ⁊ neceſſitate iminente: aut contendere in iudicio de eo quod facere tenetur ſicut illi qui debent dare vt habeant dilationem ſoluendi contendunt. Alia eſt contentio litigationis. ⁊ hec eſt periculoſa propter multa mala que ibi immiſcentur non tamen prohibita. alias ius canonicum eſſet damnandum. Poteſt tñ eſſe illicita duplr̄. Primo ratione iniuſtitie quia ſcienter litigat contra iuſtitiam. ⁊ ſic eſt mortale peccatum. Secundo ratione ſcandali. ſcilicet illius a quo petitur. Et hoc intelligo ſi eſt ſcandalum puſillorum non phariſeorum. Et tunc eſt phariſeorum quando declaratur eis ſua non eſſe que ab eis petuntur uel iniuſtam cauſam fouere. ⁊ tamen ex malitia nolunt debitum facere. ſed turbantur: ⁊ ſcandalizantur. quia tunc non eſt neceſſe deſiſtere. ſecūduꝫ notata in. §. quia ergo. 14. q. i. Ale. autem. 2a 2e titulo de contentione. dicit ꝙ contentio poteſt fieri pluribus de cauſis. Primo cauſa malignitatis. ut cum quis vult iniuſte vincere: uel animas ſimplicium peruertere. ⁊ ſic eſt peccatum mortale ⁊ prohibetur. 2. thi. 2. Noli contendere uerbis. Si tamen hoc ſit in hijs in quibus nullum eſt periculum ⁊ ex quadam leuitate ñ erit mortale peccatum. Secundo cauſa neceſſitatis. ⁊ hec non eſt peccatū. Unde glo. ſuper illud prouer. Non contendas aduerſus hominem fruſtra. dicit non uetat contētionem contra malefacientem ut corrigatur quia fruſtra non fit: ſed certa neceſſitas cogit. Tertio ex cauſa exercitatiōnis. ⁊ hec nō eſt mortale peccatum. licet aliquando contingat eſſe veniale peccatuꝫ propter indebitum modum. Quarto cauſa eruditiōnis. ⁊ licet. Quinto ex quadam emulatione glorie. uel honoris. ⁊ ſic eſt peccatum veniale. ſic fuit Luce. 22. Facta eſt contentio qu's eoruꝫ ⁊ē. Sexto ex cā conatus bone operationiſ ⁊ hec ꝑcipitur luce. 13. Contendite intrare per anguſtam portā. ⁊ hec eſt meritoria.

c **Continuum** ē ꝓtiuũ iter ſe ñ itermiſſa coniunctio. Unitas eſt ſi ne mixtura.

i Contigua dñr quorũ extrema ſe cõtingũt ſ.phi. Erḡ ē differētia iter cõtinua ꝛ cõtigua qꝛ ꝓtiua ſine medio. contigua cum medio ſtãt. nõ. Be.i.c. vnico de cõſe.ec. vel al.li.6.

c **Contractus** ē ſ3 glo. Ray.in. de negotijs ſecularibus quaſi in ſtn. vltro citroq; obligatio ex volũtate ꝛ pa cto ſurgens partium.

1 Quot modis ꝫbitur. R. ꝙ.4. modis. re. v bis. lrīs ꝛ cõſeſſu. iſti. de obli. in ſi. De quo dic vt ifra. Obligatio.§.3.

2 Quaſi ꝫctus aũt ē obligatio q̃ ꝓuenit non ex ꝫctu: vel maleficio. vel quaſi. ſed quodã medio. ſicut qñ qs agit negotia alterius ſi ne eius mandato aut exercet tutellam: vel ē curatoꝛ ꝛ huiuſmodi. vt inſt. de ob. que ex quaſi contrac. na. per totum.

3 Quomõ dolus anulet ꝫctum. vide infra. Dolus.§.9.

4 Utrum ꝫctus itelligat̃ geri ſm conſuetu dinem loci. l3 nõ exprimat̃. R. Pa.i.c. cũ. M.ð ꝓſti. ꝙ ſic. nõ. Bar. in.l. nemo ē qui neſciat. ff. de duo. re. ſti. facit. §. Cõſuetudo. §.14. Et nõ. ꝙ vt dicit glo. in.l. ſi vno anno in v. ſed tranſactio. ff. loca. ꝙ ex qualitate ꝛ nã ꝫctus vba accipiũtur ꝫ ꝓpam ſignifica tionem. vt ibi vbi donatio accipitur ꝓ tran ſactione. facit.l.i. lege. co. ti. ꝛ nõ. de re. iur. l. nõ vſ. ꝛ ita talia ſunt ꝓdicata qualia ſubie cta eſſe oñdunt. ꝛ e.ꝫ.32.q.2. apl's. Et ð hoc vide ifra. Religioſus.§.19.

5 Cõtractus aliq ſũt bone fidei. ſ. emptio. vẽ ditio. locatio ꝓductio. mãdatũ. depoſitum. Societas. pignus. comodatũ. ꝛ pmutatio Alij ſũt ſtricti iuris. ſ. ſtipl'o. mutuũ ꝛ ſimi lia. Bone fidei dñr pp duo. Primo. qꝛ ſi dolus dat cãm ei eũ ñ tenet. Scđo qꝛ venit i vſure ex moꝛa. ꝛ iudex põt extimare ex bo no ꝛ equo qd venit recõpēſandũ: vel reſti tuendũ. nõ ſic i ꝫctibus ſtricti iuꝛ. vide glo. i.§. actionum. inſt. de actio.

6 Cõtractus qdam dñr noiati. vt venditio. locatio. ꝛ huiuſmodi. qꝛ hñt ꝓpꝛia noia eis ſolum cõuenientia.

7 Cõtractus alij dñr inoiati. q ſũt.4. Prius do. vt des. Scđs do. vt facias. Tertius fa cio. vt facias. Quartus facio. vt des. Et iđo dñr inoiati. qꝛ noia eoꝝ pñt alijs noiatꝫ ꝫcti bus ꝯuenire. ꝛ iſti ſequunt̃ nãm ꝫctuũ no minatoꝝ qui eis aſſimulant̃. l. nãles. §. ſed ſi facio. ff. de preſcrip. ver.

c **Contritio** ſm ꝙ nõ. S. Bo. in.4. di. 16. ar.i. q.i. prime ptis ē doloꝛ vo lũtarie aſſũptus ꝓ peccatis cũ ꝓpoſito ꝯfi tẽdi ꝛ ſatiſfaciẽdi. Et nõ. ꝙ ſicut ꝯteri aliqd dicitur qñ in minimas ptes frangit̃ ꝛ quaſi anihilat̃. Frangi aũt qñ ſolum in magnas ptes diuidit̃. ſic ꝯtꝛitio ē doloꝛ ꝯbois duꝝ ex ꝓditu diuine i ſpirationi qꝛ manui ſe tã gẽti nõ cedit. ſicut duꝝ ē qđ tacui nõ cedit. ſ3 obuiat. i. dum in affectu peccandi moꝛatur. Cõterit aũt qñ affectus peccati ſm oẽm ſui ptem i eo totalr̃ deſtruit̃. i. qñ volũtas pſcẽ recedit. Frãgit̃ vero ſolũ qñ reſipiſcere i cipit: ꝙuis nõdum totalr̃ ꝯuertat̃. Et ſic di citur atteri. non cõteri.

1 In quo differt ꝯtritio ab attritione. R. ſ3 Fran. ꝛ alios theo. ꝙ in duobus. Primo qꝛ attritio ē doloꝛ impfectus. Cõtritio vero ē doloꝛ pfcũs. Scđo qꝛ attritio ē doloꝛ ſine gr̃a grati faciẽte. ſ3 ñ ꝯtritio. Et iõ ꝯtrino ꝛ attritõ mãlr̃ iđ ſi ſic donꝰ obſcura ꝛ illumia ta. Attritio qppe ē lux auroꝛe q̃ creſcẽdo fit meridies. i. ꝯtritio. Et aduerte ſm. S. Bo. vbi ſ. ꝙ duobus molis qs ꝯterit̃. Una ſupi us elleuãs q̃ ē ſpes venie ex ꝯſideratione di uine miſericoꝛdie. Alia deoꝛſum deprimẽs q̃ ē timoꝛ pene. ex ꝯſideraõe diue iuſticie.

2 Utrum doloꝛ ꝯtritionis debeat eẽ maxi mus. R. q ſ. ar.2. q.i. ꝙ duplex ē doloꝛ. Unꝰ in volũtate q nõ ē aliud ꝙ peccati diſplicẽ tia. ꝛ iſte d3 eſſe maximus in gñe. i. in ꝯpatõ ne ad alios doloꝛes oium tpalium. Unde i caſu in quo contingeret vł cõmittere pecca tum moꝛtale. vel icurrere dãnum tpalium. aut moꝛtem. qꝛ l3 tenetur magis eligere penã ꝙ peccare: vel peccaſſe. Nõ d3 tñ ſ3. S. th. in quol'. deſcẽdere in ſpãliad hanc penam. ymo ſtulte facit q ſe ipm in hoc ſolicitat. Eſt alius doloꝛ i ſenſualitate q cauſat̃ ex primo doloꝛe vel. ſcđꝫ neceſſitatem nẽ ex motu ſu perioꝛum viriũ quẽ ſequunt̃ inferioꝛes: vel ſm electionẽ ꝓut volũtas excitat doloꝛẽ illum ꝛ ſic nõ ē neceſſe ꝙ doloꝛ ille ſit maxi mus. ymo nec etiam eſt neceſſe dolere iſto modo.

Utrum in doloꝛe ꝯtritionis poſſit eſſe ex ceſſus. R. S. Bo. vbi ſ. q.2. ꝙ nõ. ꝓmo mõ accipiendo ꝓ diſplicentia rõis. Sed ſcđo modo prout ē paſſio ſẽſualitatis ſic. Unđ ſi aduertit ꝙ nõ põt ſuſtinere ſine magno de trimento tenetur tẽperare. Si aũt nõ aduer tit ꝛ ideo non temperat. non credo peccet qꝛ dabat operam rei licite.

4 Utrum hõ ſemp debeat conteri. R. qui.ſ. ar.3. q.2. ꝙ ſ.c. Aduertẽdũ tñ eſt ꝙ ē duplex ꝯtrino ſeu deteſtatio peccati. qdã i hitu. ꝛ ad hãc tenet̃ ēt poſt peccati pfectã remiſſionẽ. qꝛ vt dicit Hugo de ſã. vic. Cũ deus abſoluit aliquẽ a peccato obligat eũ vinclo deteſtati onis ppetue. Quedã ē in actu. ꝛ ad hãc ñ te net̃ ſp ſed ꝓ loco ꝛ tẽpoꝛe. ſ. cum recogitat peccata ſua. intellige de moꝛtalibus. qꝛ ð ve nialibus non eſt neceſſe hẽre ꝯtritionẽ. vt. ſ. Confeſſio.i.§.28. Aduerte hic ꝙ ſm Tho.i 4. di.17. non ſufficit contritio gnãlis qñ hõ ſpãliter peccata ſua moꝛtalia habet in mẽo ria que ſibi adhuc nõ ſunt remiſſa. ſed o3 ſit ſpãlis de eis. ſed poſtꝙ ſunt reiſſa ſufficit ge neralis. Attende ēt ſ3 Hen. de Gan. i quol'. ꝙ circa pẽm pñt ꝯſiderari. Primo ſba actꝰ Secundo aliqđ bonũ qđ euenit ex peccato puta filiũ generatũ ex adulterio. Tertio ioꝛ dinatio actus ipius adulterij. Non tenetur ergo homo doleꝛe de ſubſtantia actus. n3 ð bono ſequuto ex eo. ſed ſolũ de inoꝛdinatõ ne actus. Et ideo l3 homo nõ poſſit doleꝛe de delectatione quam habuit. nec ð filio ge nerato. nihilominus non eſt extra ſtatũ ſa lutis. ſed ſufficit doleat ꝙ talem delectatõeꝫ ꝛ filiũ hñt ex ioꝛdinato mõ ꝛ cuꝫ offẽſa dei.

5 Utrum homo teneatur conteri ſtati coiſſo moꝛtali. R. ꝙ non. qꝛ ſicut pceptum dilectõ nis dei ꝗtum ad actum interioꝛem non ſẽ per obligat. ſed ſolum quando materia oc curreret: pratice: non ſpeculatiue. ſ. cum cõſi deratur deus vt diligendus. uel non diligẽ dus. tenetur homo iudicare vt diligendus ꝛ diligere. ſic ꝛ peccatũ moꝛtale comiſſuꝫ ſi menti occurrit pratice: vel vt materia dele ctationis: vel deteſtationis tenetur homo iu dicare deteſtãn ꝛ deteſtari. ſm Pe. de pal. in.4. vł dic. vt. ſ. Uoluntas.§.6.

6 Quis eſt effectus ꝯtritionis. R. ꝙ ē remiſ ſio culpe ꝛ pene. de pe. di.3.

c **Contumacia** ē q̃daꝫ volũta ria iobiat̃ q̃ qs monitõnẽ iudicis iplere cõ tẽnit. ita elicit̃ ex.c.2. de do. ꝛ ꝯtu. iũcta glo. i.v. ꝯtumaciter. ꝛ ibi nõ. quõ fit mltis modiſ ꝛ ꝯſiſtit ꝯtumacia ꝓpe i nõ faciendo volun tarie qđ facẽ ſcit ſe debere. vt p3 in.d. glo.

Utrꝝ excoicatꝰ ꝓ ꝯtũacia abſolui debeat añ ꝙ ſatiſfaciat ð expẽn. ꝛ caueat ð ſiſtẽdo i iu dicio. R. non. ſi de fuit contũax. Secꝰ ſi pſtꝰ ptue. puta qꝛ ipeditꝰ. tñ nũdũ ꝯſtat ſi h allat ꝛ petit. abſolui d3. vt. i.c. venerabilibꝰ. §. idẽ eſt ēt de ſen. ex. li.6.

i Utrꝝ lite ñ ꝯteſtata teſtes pñt recipi ꝫ contu macem ꝛ ꝓcedere ad ſniam diffinitiuam. vide. c. qm̃ frequenter. vt lit. non ꝯte.

c **Contumelia** ē vt col ligitur ex tho. ſa ſe. q.72. ꝛ Ale. ſa ſe tra tatu de ꝯtumelia. qñ qs id qđ ē ꝫ hõiem ali cuius deducit i noticiã eius ꝛ alioꝝ ſiue p ſi gna: ſiue p verba. Et differt a ꝯuicio ꝛ i pro prio. Nã ꝯuiciũ ip oꝛtat gnãliter dfcm̃ culpe ꝛ pene. Cõtumelia vo ſolũ culpe. Unđ ſi qs dicat alicui iurioſe eũ eſſe cecũ: aut claudũ eũ ſit: ꝯuiciũ dic ſ3 nõ ꝯtũeliaꝫ. Si aũt iurio ſe dicat eũ furẽ: ñ ſolũ ꝯuiciũ. ſ3 ēt ꝯtũelia i ſert ꝛ h ſ3 theologoſ. Sed ſm legiſtas ꝯui ciũ dr̃ a collectõe vocũ cũ i vnũ plẽs voces ꝯferunt̃. ꝯuiciũ appellat̃ quaſi ꝯuociũ. ita di cit tex. i.l. Luẽ ap labeonẽ. §. ꝯuiciũ. ff. de iur. ꝛ põt fieri ēt abſẽti. vt cũ qs ad domũ tuã ve nerit te abſẽte: nec tñ q dicit. ſed ꝛ q cõcita uit alios ad uociferationẽ: ꝯuiciũ fecit. vt i.d l. Item ap. Et o3 ſit aduerſus bonos moꝛes uociferatio. ſ. ad yſaias: l'iuria l'iudiã alicꝰ alias nõ ē ꝯuicium ꝛ ꝙ icem dẽm ſit. vt i.d l. Luẽ ap labonẽ. Impꝛopꝛium vo ꝓpe ē qñ aliqs iurioſe alteri ad memoriã reducãt vi lium qđ ꝯtulit ei neceſſitatẽ patienti. Unde eccle.20. Exigua dabit ꝛ multa i ꝓpꝛobꝛiũ. Accipitur tñ vnũ ꝗnꝙ ꝓ alio. Unde Ale. vbi ſ. ita diffinit. Cõtumelia ē peccatũ ex i ꝓ pꝛio ſmonis manifeſto tẽdẽs ad nocumentum proximi.

Utrũ ꝯtumelia ſit peccatuꝫ moꝛtale. R. ſ3 S. tho. ꝛ Ale. vbi ſ. ꝙ i peccatis vboꝝ ma xime attendendũ eſt quo affectu verba ꝓſe rantur. Si ergo intentio ꝓferentis ad hoc feratur. vt per vba que ꝓfert auferat hono rem alterius hoc ꝓpe ꝛ p ſe eſt dicere ꝯuiti um l'ꝯtumeliã. ꝛ h eſt peccatuꝫ moꝛtale nõ minꝰ ꝙ furti. Si aũt vba ꝯuitij l'ꝯtumelie. alteri diceret ñ aio dehõꝛandi. ſ3 pp coꝛrec tionẽ l'huiuſmõi. ñ ꝯuiciũ dicit l'ꝯtumeliã ꝓ pe ꝛ foꝛmalr̃. ſ3 p accñs ꝛ mãlr̃ iq̃tuꝫ. ſ. dr̃ id qđ põt eẽ ꝯuiciũ: l'ꝯtumelia. Unde hoc põt eẽ qñꝫ ventale peccatũ. ſicut qñ conuiti um non multũ ē dehoneſtans ꝛ ꝓfertur ex aliq̃ ai leuitate l'leui ira abſꝙ firmo ꝓpoſi to ꝫhoneſtandi. ut puta. qꝛ intendit ꝯtriſtãe leuiter ſolũ aliquẽ. qñꝫ nullũ. vt in dubio ſe quenti. vñ hñda ē magna diſcretio. vt mođ rate hõ talibꝰ vbis vtat̃. qꝛ poſſet eẽ ita gra ue ꝯuitiũ ꝙ aufferret hõiem ꝫ quẽ ꝓfertur ꝛ poſſet homo peccare moꝛtaliter ēt ſi nõ intenderet de honoꝛatione alterꝰ. ſic gra uiter paciens in ludo ñ caret culpa. Et tñe tur ꝯuiciatõ vltra peccatũ ſm Nico. de lira i

per ſe uľ p interpoſitā pſonā dicere ſuā cul
pā i contumelia͂o. vľ ſalutē ſigna eqpolētia ei
oñdere: niſi ꝺprehēdat ꝙ ꝯtumelia͂us ei re
miſſit iniriā. puta. q2 ridet cū eo ⁊ hu9 mōi
Excipit ꝓlatus ⁊ pr̃ fa. q corrigēdo lȝ exce
dat ñ tenetur petere veniam ſȝ Aug. in rľa: dū
mō ñ fecerit a ꝓpoſito. ⁊ potius timore vin
dicte. q2 ſic tenent̃ ſimiliter petē veniā. De
quo dic vt infra. correctio. i. §. 2.

2 Vtrū liceat cā correctionis dicere ꝯuiciū:
vel ꝯtumeliā. R. ſm Tho. vbi. ſ. ꝙ ſicut licȝ
ꝟberare: vel in rebus dāpnificare cā diſcipline
ita ⁊ ꝯuicium dicere. ſicut dñs diſcipulos
ſtultos. ⁊ Paulus corinthios inſenſatos.
Dicit tñ Aug. in li. de ſer. do. i monte Raro
⁊ ex magna neceſſitate obiurgatōes ſūt ad
hibēde i quibus nō vt nobis. ſed vt dño ſer
uiatur iſtemus.

3 Vtrum hō teneat̃ illatas ꝯtumelias ſuſti-
nere. R. ſm. S. Tho. vbi. ſ. ꝙ ſic q̃tum ad
ꝑparatōem ai. ſ. qñ opus eēt ſicut ⁊ alia dā
na. ſed quantū ad actum ñ ſemper. aliqñ eni
tenemur ñ ſuſtinere. Primo qñ cederet in
bonū eius q dicit. vt piia ad reprimēdā eī9
audaciā ne talia diceret iuxta illō ꝓuer. 26.
rñde ſtulto iuxta ſtultciā ſuā. Secundo qñ
ex ſufferentia alioꝝ ꝓfectus īpediret̃. vnde
Gre. i ol. 9. ſuper ezechelē. hij īquit quorū
vita i exēplo imitatōis ē poſita debēt ſi pñt
detrahētium ſibi verba ꝯpeſcere: ne corꝫ
ꝑdicationem ñ audiāt qui audire poterant
⁊ i prauis morib9 rēanētes bñ viuē ꝯtēnāt.

Corea vꝝ ſit licita. R. vt col
ligo ex dict̃ doc. ꝙ ſic
ſi. 7. cōcurrūt. Primū tps debituȝ. ſ.
ꝙ ñ ſit deputatuȝ orōni neceſſarie: vel pnie
vñ tenent magiſtri vt refert Ri. in. 3. di. 37.
ar. 3. q. 4. ꝙ ē peccatum mortale coreas du
cere diebus dñicis pp dictum Aug. di. ꝙ fa
cerēt melius feie iudeoꝝ ſi lanā fillarēt q̃ to
to die i neomenijs īpudice ſaltare. Nō qui
dē credo veꝝ qñ omiſſa miſſa vel ꝑdicatōe
aut veſperoꝝ celebratōe huiuſmodi itende
rēt: vel p notabile ſpaciū. puta per maiorē
ptē die: al's nō. fac. l. fi. C. de ferijs. ⁊. c. qui
die de conſe. di. i. Secūdum pſōa ꝯueniēs.
nā eccleſiaſticis perſonis ꝓhibentur. 46.
di. c. clericum de ꝯſe. di. 5. c. nullus ꝑſbitero
rum. c. ñ oȝ el p2io. ar. 34. di. preſbiteri dia-
cones. Ita ꝙ credo eos peccare mortaliter
niſi forte modicitas ⁊ qualitas corizandi
excuſaret. puta in ſecreto ⁊ huiuſmodi. Ter
tiū modus honeſtus. nā honeſtas ē vnum
iuris ꝑceptum inſti. de iu. ⁊ iur. §. iur̃ ꝑcep-
ta. Et iō ſi fuerit mō i honeſto ē peccatū mō
tale. vt puta geſtillatōibus ꝓuocātibus ad
libidinē: cātibus turpibus: vel cū ornamtis
laſciuie ⁊ i honeſtis. facit ꝓhemiuȝ. ff. vete
ris. §. illud vero qs illos ludos appellet ex
qbus cria oriuntur. Quartū recta itentō. q2
ſi fiat ad ꝓuocādū ad libidinē: vel alio ma
lo fiē. vt ſiūt cōiter ē peccatū mortale. Sec9
ſi ex aliqua leuitate ſupbie: vel inanis gl'e.
Nā ſi qō intēditur ē peccatū mortale ſilr ⁊
ipm opus ſi veniale. erit veniale. a2. c. vide
i. q. i. ⁊. 13. q. i. noli. ⁊. c. militare. Quintum
locus aptus. ſ. ꝓphanus nō eccleſia ſeu alia
loca ſacra vel religioſa. q2 vr̃ mortale cori
zare i loco ſacro ar. c. decet de imu. ec. li. 6.
Sextū raritas corizationis. Nā Rod. dicē
ꝙ coreas ducēs ex ꝯſuetudine peccat mor
taliter. Corizātē aūt raro ⁊ ſine corrupta in
tētione dicit ñ audeo dicere ꝙ peccȝ morta
liter. ſed nec audeo excuſare a mortali. cuȝ
igerat ſe piculo alios ꝓuocādi ad libidinē
⁊ exēplo ſuo alios ad ſilia faciēda ꝓuocat̃.
Septimū ſtabilitas corizant̃. Nā qui ita fra
gil' ē ꝙ lȝ bona itentōe corizare incipiat. tñ
ñ exit qn ad libidinē mortalē ꝓuocet̃. pec-
cat mortalr̃ aduertēs de tali ſua fragilitate
ſe ingerendo. q2 eccī. 3. Qui amat piculū pi
bit in illo. Et ꝓpterea. q2 dicit Hie. i q̄dam
ol. Non credo viro ſi dicat ſe illeſū euaſiſſe
a talibus ſpectaculis. cum dauit ex eo ꝙ vi
dit Berſabee lauātē ſe ꝓuocatus ſit in libi
dinē h ille. Et ēt q2 ꝑfate ꝯdictōes ñ inueni
unt in coreis nr̃i tpis: iō nō video quō ſine
mortali ꝑeccato qs eas faciat ex ꝯſuetudine
ſi cut cōiter ſiūt. Dicit tñ Alc. fa fe n. ō ludo
ꝙ ludus vel ſaltatio qñq3 ꝓuenit ex ſpūali
iocūditate. ⁊ ſic ē meritoriū ſicut Dauid lu
ſit ⁊ ſaltauit corā archa dñi. Aliqñ ꝓuenit
ex recreatōe: vel exercitatōe. ⁊ ſic pōt eſſe ſi
ne peccato. Aliqñ ex diſſolutōe mentis laſ-
ciuie ⁊ ſic ē peccatū. ſ. mortale: vel veniale
ſm ꝙ dictum eſt.

Vtrum inſpectio coreaꝝ ludoꝝ: vel iocu 1
latōum ſit peccatū. R. Alex. vbi. ſ. ꝙ inſpe
ctō q̄dā eſt in trāſitu ñ icēdens vlterius ad ō
lectatōem peccati mortal' vt fornicatōnis. ⁊
hec ē venial'. Quedā ē ſtudioſa in qua. ſ. eſt
fomitū peccati mortal'. ⁊ hec qñq3 ē peccatū
mortale. intellige qñ aduertit de piculo: vel
cogitatōis moroſe l' opis. Itē iocularo q̄
d. ſ ē hyſtrionica. ⁊ q̄dam coreal' mulierꝝ la-
ſciuaꝝ. q̄dam cā exercitij vel faſtidij tollēdi
ſiue accidie vitande. Inſpectio ergo ſtudio
ſa ioculatōis prie ⁊ fe ūgere pōt i mortale
peccatū. Tertie vō ⁊. Quarte pōt eſſe vēia
lis. ⁊ aliqñ meritoria.

c **Correctio** ꝑlatoꝝ i pūi
endo ſubdi-
tos ⁊ increpādo ñ oȝ fieri aio no
cēdi: q2 ſic peccaret mortalr̃ ſi deliberate ⁊ i
notabili nocumēto. ſecus ſi in modico ma-
lo vel ideliberate. ſed oȝ fieri zelo caritatis
ꝓximi. ſ. ad bonū ſubditi ōlinquētis vt cor
rigatur: vel ad alioꝝ bonum: vt vel timeant
ſimilia facere: vel quietius viuāt. vt. 23. q. 5.
prodeſt.

1 Qual' oȝ eſſe. R. ꝙ miſcenda eſt ſeueritas
cū lenitate vt neq3 multa aſpitate vlcerētur
ſubditi. neq3 nimia benignitate ſoluant̃. vt
ꝑe dr̃ in. c. diſciplia. 45. di. ⁊ p totā diſti. ⁊
potius oȝ declinare i beniuolētiam q̄ ſeue
ritatē. vt in. c. lȝ. ea. di. 50. di. ponderet

2 Quid ſi excedat modū. R. ꝙ pōt appella
ri ab ea ēt ſi ſit religioſus qō ꝓbatur i. c. rep
hēſibil' de ap. in fi. Null9 enim neganda eſt
defenſio ēt ſi ſit excōicat9. c. cū iter ō excep.
Nō tñ tenet ꝑlatus modum excedens pete
re veniam a ſubditis. vt in. c. qñ neceſſitas.
86. di. Quod verum: niſi ex malignitate ſeu
odio faceret. q2 tunc tenetur petere veniaȝ.
q2 tenetur iniuriaꝝ. ff. ad le. acql. l. quemad
modū. §. magiſtratus. vt nō. in glo. in. ō. c.
qñ. tex. eſt in. l. nec magiſtratibus. ff. de iniu.

3 Vtrum peccet mortaliter ꝑlatus nō corri
gēdo. R. ꝙ ſi loquimur de punitōe i pecca-
to oio oculto ñ tenetur ꝑlatus imo nec oȝ niſi
ſecrete. Si vero in peccato manifeſto ſic te
netur ꝑlatus de precepto eā facere ſub pēa
mortal' peccati. ar. 83. di. per totū. ⁊. 2. q. 7. q
nec ſui: niſi in caſu qñ videret non expedir̃
cōitati: nec illi q corrigēdus ē. q2 in. ō. c. pro
deſt. dr̃. ſiue plectendo ſiue ignoſcēdo. hoc
ſolū agit̃ vt vita hoīum corrigatur. ⁊ ſecūdū
iſtū finē oȝ eā exercere l' omittē: facit. c. ipſa
pietas ea. cā. q. 4. ⁊ in. c. cōmēſationes. 44
di. ⁊ i. c. vt conſtitueret̃. 50. di. Si vero non
expediret cōitati nec ēt noceret ⁊ omittēdo
ꝓficeret delinquēti ad emēdationem. licite
omittitur ⁊ ex debito. Si nō expedit delin
quēti correctio ſed tñ cōitati nō ē omittēda.
Si vero loquimur de correctōe que fit vbo
vel doctrina. ſic tenet̃ multo magis q̄ aliqſ
aliuſ ſiue peccatū ſit ſecretū: ſiue publicum.
veꝝ ē ꝙ ſecreta oȝ ſecrete corrigere. al' ſi nō
corrigit ⁊ emēdat cū pōt peccat mōtalr̃. 43.
di. ſit rector. intellige in crialibus. ⁊ ſic intel
lige glo. 25. di. §. al' ea demū q̄ dicit ꝙ taciur
nitas i ꝑlato ē mortale peccatū. Et hoc etiā
lita i ſecretis ſm ꝙ dico. J. correctō ſrna. §. 6

4 Vtrꝫ ꝑlat9 exñs in peccato mortali peccet
mortalr̃ corrigēdo. R. ꝙ ſic ſȝ Pe. de pal.
i. 4. di. 19. ēt ſi peccatū ſuū ſit oclťū. q2 ſuſpē
ſus ē corā deo facit ad hoc. 2. q. 7. q nec. ⁊ ō
ꝯſe. di. 5. c. ſi. hoc litat idē Pe. i ꝑlato i ſpūa
libus. ſecus de ꝑlato in tpalibus. q2 ſi iudex
ſuſpēdit aliquē latronē nō peccat mortalr̃
lȝ ſit ipſe i mortali. Idem tȝ. S. Tho. in. 4.
⁊ ſequit̃ Archi. 50. di. i ꝑlato corrigēte ꝑdi
cādo in mortali ēt oculto ꝙ peccat mortalr̃
Secus ſi corrigat p modū magiſterij publi
ce docēdo. i. legēdo ſcripturā ſacram. q2 ſi
ē occultus vt dicūt qdam ñ peccat mortaliter
ſed ſolū qñ eſt notorius. q2 ſcādalizat. Frā.
in. 2. tȝ ꝙ ſi peccatum ē ocultū ⁊ ei quē3 cor
rigit ⁊ alijs aſtantibus ꝙ ſine peccato corri
git. ⁊ auctoritates q̄ vñr dicere ꝯtrium dicit
itelligēdas ꝙ digne non pōt corrigere. Sȝ
ſi peccatum ē notoriū. ſic nullo mō pōt cor
rigere. q2 ſcandalizat corrigēdo auctoritatē
⁊ ꝑdicationem. Tu aduerte ꝙ ſi caſus oc-
currēt correctiōis in quo exñs in mortali ñ
hȝ opportunitatē ꝯterendi de peccato ſuo.
ſic vā eſt opinio Fran. Sȝ ſi hȝ opportuni-
tatē ⁊ non facit qō in ſe ē vt ꝯterat̃ cū ſit ſuſ
penſus quo ad ſe peccat mortalr̃ offm̃ exe-
quēdo. c. ſi de tē. or.

c **Correctio** ſrna ē admo
nitio caritati
ua frīs ac emendatōe peccatoꝝ ex
ſrna caritate ꝓcedēs. ⁊ h ē de ꝑcepto oib9
ſm Ri. in. 4. di. 19. ar. 2. q. 1. Et q2 ē ꝑceptū
affirmatiuū. iō non obligat niſi pro loco ⁊
tempore debito.

Vtrꝫ omiſſio ſrne cōrectōis ſit mōtale pēȝ 1
R. Ri. vbi. ſ. ꝙ tripl' pōt omitti. Prio me-
ritorie qñ hō ñ corrigit. q2 nec tps: nec loc9
ē corrigēdi ⁊ expectat illō. Secūdo cū pec
cato mortali. qñ. ſ. hō ſpat poſſe frēm a pec
cato retrahē. ⁊ tñ pp icomodū cōpale. vel
tpale omitit. q2 tūc ordinē caritatis puertit
pl9 diligēs bonū tpale q̄ aīꝫ ꝓximi. Tertō
omittit̃ cū pecō vēiali qñ. ſ. pp incōdū tpale
fit tardior. tñ ſi credēt poſſe reuocar̃ ñ dimēt
Adde. 4. ſȝ Th. fa fe. q. 33. ar. 2. ꝙ pōt oitti
ſñ pecō. imo meritorie qñ metuit ne dēiores
fiāt: l' ne alios a bōa vita ipediāt. Adde. 5. ſȝ
gl. i. c. q aliū de hrē. i pecō cōſilio qō ñ hȝ p
ſeuerātiā. q2 ñ tenetur corrigē ql3: ſȝ ſolū ꝑla
t9. Sec9 ſi hrēt pſeuerātiā q2 teneret̃ q'ȝ. ſiē
tenetur i pecō cōmēdo. Adde. ⁊. 6. ꝙ peccatū
ſit mortale vel veniale talis qualitatꝫ ꝙ habȝ
cauſare mortale. alias de peccato veniali ñ
tenemr corrigere aliquem de precepto.

Vtrum teneamur querere quos corripia 2
mus. Reſpondeo ſecundū Tho. vbi ſupra
ꝙ non quia beneficia q̄ non debemus certe

pſone.ſed cōiter oībus ſufficit ſi ipendimuſ
pximis occurrētibus.aliogn oporteret nos
facere ɔ̄ illud ꝓuer.24.Ne q̄ras impietatē
in domo iuſti.
3 Utrū ſubditi teneāt corrigere ꝑlatos. ℞.
Ri.vbi.ſ̄.q.3.ꝙ loquēdo de correctiōe frña
⁊ ħꝛili ſic.ſed de correctiōe icrepatōis l' pu
nitōis nō:niſi manifeſte errarēt in fide.tunc
eni ſi nō eſſent ſuperiores iudicātes:vel no
lent.īferiores poſſent.q2 hēſis reddit hēticū
oi catholico īferiorē.n̄ ſolū quo ad forū itri
ſecū:ſed ēt extrinſecū.facit ad hoc qđ nō.2.
q.7.in.c.ſecun.⁊ in.c.paulus.
4 Utrū exiſtēs in peccato mortali excuſet
a ꝑcepto frñe correctiōnis.℞.ſm Ri.vbi.ſ̄.
q.2.ꝙ peccator aut ē occultus.aut manifeſt9
⁊ ē correctio i publico ⁊ in oculto. Pecca
tori āt manifeſto nō lȝ corrigere in publico
ꝑꝑ ſcādalū.q2 cū tal' correctio ſit aſſūptio ꝺ̄
bi dei n̄ ꝺȝ ꝑꝑ ſui dignitatē manifeſte aſſūi ꝑ
os manifeſte polutū ne verbū dei vileſcat i
ɔſpectu hoīuū.Si āt peccatū ē ocultū.⁊
corrigit i oculto aut manifeſto ſm ꝙ factuȝ
exigit ⁊ ſi hoc facit humilr ſuā prauitatē re
cognoſcēs.nō peccat corrigēdo.imo tenet.
q2 peccatū nō abſoluit hoiem a ꝑcepto.nec
ꝓpterea hō ē ꝑplexus.q2 ſi vult facere qđ i
ſe ē.dñs paratus ē ſibi remittere peccatuȝ.
5 Quo ordine ē ꝓcedendū i correctiōe frña
℞.ſȝ Tho.vbi.ſ̄.ꝙ peccata publica. publi
ce ſūt corrigēda.In peccatis v̄o ocultis lo
cū hȝ qđ dr̄ Mat.18.di.Si peccauerit in te
fr̄ tuus.vade ⁊ corripe eū inter te ⁊ ipm ſo
lum.ꝙ ſi videt n̄ ꝓficere dicat ꝑlato ſecrete
q poſſit ꝓdeſſe.vt nō. Pa.in.c.nouit de iu
di.Et de hoc vide.ī.Denūciatio.§.2.
6 Quid ſi ſcio peccatū alterius qđ q cōmiſ
ſit ignorat.℞.vt colligo ex Mo. in.de pe
nitētia ⁊ Rod.ꝙ ſi peccatū ē tale qđ nō ex
cuſat ignorātia.tūc aut n̄ pōt ꝓbari.q2 ocul
tū.⁊ ſic ſi ſpo de correctiōe teneor dicere. al'
nō.2.q.7.plerūqȝ.q2 efficerētur peior.ſed de
beo ſecrete reuelare ꝑlato q poſſit ꝓdeſſe.
Si āt pōt ꝓbari.tūc ſi eſt ꝑlatus ſuus.tenet
ei dicere.q2 ei ꝑcipit.Si peccauit.⁊c.Ma
the.18.Si vero n̄ ē ꝑlatus.aut ſpat de cor
rectiōe.⁊ ſic tenet ei dicere.aut n̄ ſpat:ſed de
deteriorationе.⁊ tūc n̄ tenet ſm ꝑdictos:ni
ſi qn̄ ſequeret ex tali peccato alioꝝ periculū
ſeu malū.vt puta.q2 adminiſtrat ſacr̄a cuȝ n̄
ſit ſacerdos ⁊ huiuſmōi. Pa.tn̄ in.d.c.no
uit.tȝ ꝙ indiſtincte tenet.ſiue efficiat melior
ſiue peior.Quod credo veꝝ qn̄ facit ad bo
nū alioꝝ tal' correctio ⁊ ſpat ꝙ fiet iuſticia al'
nō credo teneat.11.q.3.qn̄ vbi apertus tex.

Dic.Si vero ignorātia eos excuſat.nō cre
do teneat dicere niſi qn̄ videret ꝙ deſiſteret
vel fieret alicui ſacramento iniuria.

c Orporalia altaris ꝺ̄bent eſſe
de puro pāno lineo ab ep̄o bn̄dic
ta.nō de pāno intincto:aut de ſerico.c.ɔſul
to.de ɔſe.di.1.q̄ n̄ debent lauari ꝑ feias:nec
tāgi.23.di.ſacratas.⁊ de ɔſe.di.1.nēo. el.2.
Un miniſtri altaris debent habere pelui no
uā quā ꝓ ipſis lauādis teneāt:⁊ aquā i ſan
ctuario ꝓiciāt.vt in.d.c.nēo.Et ſilr̄ de alijſ
altaris ꝑamētis dr̄ ibidē.Sed hodie ꝑ ɔ̄riā
ɔſuetudinē derogatū ē.⁊ credo excuſet de
alijs:ſed n̄ de corꝑalibus ꝑꝑ rōem poſitam
i.d.c.ſ.ne fragmēta dn̄ici corꝑis male trac
tētur.⁊ iō ɔ̄ria ɔſuetudo cēt irrōabil'.⁊ cre
do obliget de ꝑcepto ēt hodie ex quo ɔſue
tudo n̄ pōt ei derogare.Silr̄ ēt forte poſſet
dici de pala altaris eadē rōe.Sed nō.ꝙ cre
do ſufficiat ſi ſolū pria lauatura ꝓiciat intra
ſāctuariū ꝑꝑ litem rōis ꝑdicte
i Utrū poſt lauatōȝ ſint iteꝝ ɔſecranda.℞.
ꝙ nō.q2 lȝ aliquis recedat lauando ⁊ ꝺ̄ alio
ponat n̄ ꝑꝑ hoc mutat forma:nec bn̄dictio
ſit i ſuperficie tꝑoꝝ.Idē dico ſi repetiantur
dum ruptura nō fuerit tāta ꝙ corrūpat for
mā.qđ tunc ē qn̄ ē tāta ꝙ ꝓ corporalib9 vti
nō poſſent ꝓ hoc faciūt nō.in.c.1.de ɔſe.ec.
ſal.vide de h.ſ̄.Bn̄dictio.§.1.cū ſeqntib9.

c Orpora ſanctoꝝ vtruȝ poſſint trāſfer
ri de loco ad locū.℞.ꝙ n̄ ſine licē
tia ep̄i de conſe.di.1.corpa.Et hoc veꝝ qn̄
iā erant tradita ſepulture.l.vltia.ff.de reli.⁊
ſūp.fu.Et de hac materia vide.ī.Relige.ꝑ
totum.

c Orpore viciat9 dr̄ q hȝ membrū debi
litatū:vel mutilatū.Debilitatū hȝ
q eū hȝ iefficax.vt oculū cecū.manū aridā.
Mutilatū q ipſo caret.
i Corpore viciati vtrū ſint ꝓmouēdi ad ſa
cros ordines.℞ vt nō.in ſū.55.di.ꝙ aut ſūt
ſponte viciati in quocūqȝ mēbro.⁊ tūc nō
pn̄t ꝓmoueri ⁊ ꝓmoti debiciunt.c.peniten
tes ea.di.q2 ſunt homicide.c.ſi qs.ea.di.⁊
c.q partē.ibidē.Ho.i apparatu tȝ ꝙ poteſt
ep̄s diſpēſare ſi tale mēbrū ē oculū excep
to i caſtrato.vn̄ dicit ꝙ cō religioſo pōt di
ſpenſare.vt cū pede ligneo celebret. Si ve
ro appareȝ.n̄ pōt niſi papa.qn̄ fuit i culpa vl
cauſa hōis.de cor.vi.c.1.⁊ de cle.pu.i duc.c.1.
Dicit tn̄ glo.i.d.c.q ꝑtem ꝙ ſi qs hr̄et digi
tos ſuꝑfluos poſſet ſibi ꝑcidē ſicut ⁊ ūgues

⁊ dentes nimis ꝓlixos.ſed nō firmat pedeſ
Mihi tn̄ placet qn̄ poſſet fieri taliſ abſciſio
ſine periculo vite ⁊ deformitate corporis.
Aut non ſunt ſponte viciati.ſed caſu.vt pu
ta.ab hoſtibus in via.uel ꝑꝑ egritudinē uo
luntarij.ſiue a ſe ſiue a medicis.⁊ tunc ſi nō
parit nimiam deformitatē pn̄t ꝓmoueri.vt
de cle.egro.c.ꝑſbīum.Et ſic intellige.c.ſi qſ
el.2.⁊.3.55.di.Si uero al' ſunt viciati a caſu
diſtingue.aut dabant operā rei illicite.⁊ nō
poſſunt ꝓmoueri.aut rei licite.⁊ tunc ſi ſunt
viciati in mēbris minimis ſiue ocultis nō re
pelluntur.vt in.c. qui partem.⁊ in.c. eunu
chus.55.di.Si uero i magnis mēbris ⁊ ma
nifeſtis nō pn̄t ꝓmoueri. vt ſi i oculo habet
enorme viciū.vel in manu.vt in.c.ſi euange
lica.55.di.Silr̄ ſi modicū qđ generat ſcāda
lū.d.c.ꝑſbꝛ.de cor.vi.c.1.⁊.2.
1 Quid de ceco. aut hn̄te maculā in oculo a
natiuitate.l' ex infirmitate:aut a caſu ſine cul
pa ſua.℞.ꝙ ſi macula generat deformitatē
nō pōt ꝓmoueri niſi diſpenſetur ꝑ papā vel
niſi efficiatur religioſus ſm Inno. de cor.
vi.c.cum de tua.⁊.c.2.
3 Quid de claudo ex conſimili cā. vt.ſ̄.℞.
ꝙ ſi ſine baculo poteſt ire ⁊ ſtare. pōt ꝓmo
ueri.c.ſi quis el.4.in tex.⁊ in glo.55.di.
4 Utꝝ auulſio vngule in pollice impediat.
℞.ꝙ hoc tenendū eſt ꝙ qđcunqȝ viciū cor
poris quōcunqȝ ꝓuenerit ſi redit inhabilē ad
frangendū hoſtiā ⁊ ɔ̄ctan̄ ipedit ꝓmoueri.
⁊ ꝓmotus miniſtrare in altari nō pōt.Silr̄
qđcunqȝ viciū corporis nōbile:ſiue in ocu
lo ſiue in manu:aut in ſpatulis ſicut giboſuſ
⁊ huiuſmodi qđ generat ſcandalū. alias ſe
cus.niſi vt dictū eſt.ſ̄.in.§.1.vt colligitur in.
c.1.⁊ fi.de cor.vi.Ueꝝ eſt ꝙ iā ꝓmoti qbus
iſtud euenit poſt ꝓmotionem. pn̄t oīa que
ſunt ſacerdotalis ordinis exercere. ꝑter ce
lebrationem miſſe.d.c.ꝑſbꝛ. Intellige niſi
fuerit culpa ſua.
5 Quis iudicabit qn̄ dubitatur an generet ſcā
dalū.℞.Inno.in.c.1.de cor.vi.ꝙ ep̄s.vt in.
c.2.eo.ti. In religioſis exēptis ſuus ꝑlatus
ordinarius
6 Quid ſi quis ex indignatione dc̄tē ſibi am
putauerit:l' qđcunqȝ mēbꝝ ſecauerit.℞.In
no.in.c.ſignificauit.de cor.vi.ꝙ nō ē irregu
laris:niſi mēbꝝ.l' ꝑtē mēbri amiſerit que ge
neret deformitatē.Si vero n̄ generat defor
mitatē:tn̄ eſt notoriū ꝙ ex indignatōne ſibi
abſcidit ꝑtem mēbri n̄ pōt ꝓmoueri:l' mini
ſtrare in ſuſceptis ſine diſpenſatōne.Silr̄ ſi
ita ſecauerit ꝙ claudicaret repellitur tāqȝ
corpore viciatus.

Utꝝ cadēs morbo caduco poſſit celebra 7
re.℞.glo.in.c.coiter.33.di.ꝙ ſi cadit frequē
ter n̄ pōt.7.q.2.c.1.ſi v̄o raro nec emittit uo
cem ɔfuſā.pōt.dūmō hēat coadiutorē.7.q.
1.illud.Promoueri tn̄ n̄ pōt.ex quo ſemel
paſſus eſt.vt in.c.maritū.33.di.
Utꝝ demoniaci vel amentes poſſint mi 8
niſtrare.℞.ꝙ lȝ fuerint ꝓhi.vt nō.in.d.c.co
muniter.mihi placet ꝙ ſi ꝑ annū ſteterint li
beri ꝙ pn̄t miſtrare ſm diſcretionem ep̄i.ꝓ
moueri aūt n̄ debēt.vtā.c.dici.⁊.c.ſe.33.di.
Utꝝ leproſi poſſint ꝓmoueri.℞.Hugo. 9
49.di.§.hinc ⁊ enim.ꝙ non:ſed ꝓmoti ce
lebrare pn̄t in oculto ⁊ ēt in publico alijs le
proſis:niſi tn̄ iualuerit lepra ꝙ ꝑ corroſio
nem mēbroꝝ eū reddidit ipotentē:ꝑſerti in
digitis cū qbus ɔtractare hȝ ſacr̄m euchari
ſtie.Uide.ī.leproſus.§.6

c Orpus xp̄i.Uide.ī.Eu
chariſtia.

c Rapula quid ſit.℞.glo
in.c.a crapula.
de vi.2 ho.cle. eſt ſuꝑfluitas cibo
rum.Un̄ crapula q̄ſi cruda epula
Utrum ſit peccatum mortale. Dic vt.ī. i
Gula.§.2.

c Redere i deū ē amādo
in ipȝ tēdere.ꝺ̄
ɔſe.di.2.credere.⁊ de pe.di.2.§.ca
ritas. Un̄ aliud ē credere deū.⁊ credē deo
⁊ credē in deū.vt nō.glo.de ɔſe.di.4.c.1.⁊
de credulitate.vide.ī.Fides.ꝑ totum.

c Redulitas maledicē
tibus de
alijs iꝑrobatur.86.di.ſi qd.q2 an̄
q̄ȝ ꝓbetur illud malum non debemuſ crede
re.2.q.1.deus.11.q.3.in ɔctis.⁊.c.q̄uis.15.q
7.ſi quid.⁊.q.8.c.vltimo.in fi.30.q.5.nullū
ante.
Quotuplex eſt credulitas.℞.vt notatur i
in.c.in quiſiuoni.de ſen.ex.ꝙ duplex. que
dam temeraria ⁊ leuis.vt puta quando au
diuit aliquid a leuibus perſonis vel a pau
cis quibus credi non debet.⁊ hec deponē
da eſt ad conſilium ſui paſtoris. Quedam
ꝓbabilis ⁊ diſcreta.puta q2 videt ſolum cū
ſola in latebris.l' q2 coiter ita dicitur.

c Reſcere ſpiritualit' an
quis poſſit cō
pelli.℞.vt notatur in.c. geſta.74
di.ꝙ non.Sed vide ꝙ dico.ī.Obediētia.
§.2.⁊ Religioſus.§.29.

c Rimen ꝓꝑe eſt mortale
peccatum. vt pȝ
per Gre.in ol'.12. facit.25.di.§.cri

minis.in ɗ.quin fiat criminale dum placet.
Largo autem modo accipitur quandoq̃
p ueniali ĉ iuxta illud. Nemo ſine crimine
uiuit.qñ3 p infamia.qñ3 p peccato depoſi
tione digno. Uide glo.in.d.§.criminis.
1 Que ſũt cria ſuſpenſiõe digna.R.d.An.in
c.at ſi clici.de iudi.q oia ex qb' qſ de facto
eſt infamatus. Intellige tali q populus ſcã
dalizetur.c.2.de pur.cano. ẽt ſi ſit epus ſm
Jo.an.poſt arch.in.c.i.de accu.in glo.
2 Que ſunt crimina depoſitõe digna.R.d
An.vbi.ſ.q oẽ delictum cauſans irreglã
ritatem que enumerant doc.in.c.niſi cuz p
dẽ.§.pp̃ter conſciam.de renun.in glo.ma
gna.de quibus.j.Irregularitas pmo.Itez
ſi eſt diu continuatũ.81.di.pſbr i glo.Itẽ for
nicatio notoria: vel diu continuata: vel ſcã
daloſa.c.q̃ ſi.de exceſ.pla.
3 Que ſunt crimina degradatione digna.R
qui.ſ.ibidẽ.q omne crimen cuz i corrigibi
litate.c.cum non ab homine de iudi. Fallit
in heretico.c.ad abolendaz.z.c.excoicam'
de heret.z.c.i.eo.ti.li.6. Item in falſario
lrarum apoſtolicarum.c.ad falſarioꝝ.de crie
fal. Itẽ in ſortilego.26.q.2.c.quicũq̃ ſacer
dotum.de homici.dubiũ eſt.Et dic q ſi irel
ligatur de uerbali.eſt veꝝ.ſecus ſi de reali.
4 Utrũ criminoſus.añ peractam penitenti
am vel poſt poſſit celebrare ſine diſpenſati
one: vel poſſit pmoueri ad ordines.R.ſm
glo.z Inno.in.c.ex tenore.de tem.ordi.q
aut crimen eſt occultũ.z ſic poteſt.dũ tamẽ
vere peniteat.tex.eſt in.c.fi.de tem.or.Suf
ficit.n.abſolutio ſacerdotis ex potãte claui
um.niſi ſit tale crimen quod impediat exe
quutionem poſt penitentiam.vt in.d.c.niſi
cum pdem.§.i.vt eſt in crimine quod indu
cit irregularitatez.De quo.j.Irregularitas
pmo.Si vero crimen eſt manifeſtũ.q̃uiſ ñ
ſit crimen enorme ſed mediocre nõ poteſt
ſine diſpenſatõe.ẽt poſt pactã pniam.Et dr
manifeſtũ ſi ↄuictus eſt in iudicio.vl' ñore p
batõnis ↄfeſſus eſt: l' opis publicatõe.Nec
ob.c.pſbꝝ.z.c.puenit.50.di.qꝛ p illud ñ eſt
ablata facultas diſpenſandi cũ vere penitẽti
bus.z maxime vbi ñ iminet ſcandalũ.vt.50
di.vt ↄſtitueretur.z.c.dño ſancto.Et hec ve
ra ſunt in cribus capitalibus.que dicunt me
diocra.ſecuſ in leuib'.Et dñt leuia que ↄtin
gunt p ipitũ: vel culpã ſine dolo: l' ſi ẽ dol'
eſt tñ cũ re modica.vt nõ.in.l.iſpiciendũ.ff
ď pe.z i.l.leuia.ff.de accu.z i.c.cum dilecti.
co.ti.
5 Quis põt diſpenſare cũ talibus.R.q epſ
in cribus minoribus adulterio.In maiorib'
aũt ſolus papa.vt nõ.in.c.at ſi clerici ď iud.
niſi ex magna cã.vide.j.Diſpẽſatio.§.5.z ẽt
nõ poſſet qñ inducunt irreglãritatẽ.vt puta
qꝛ celebrauit excoicatus.z huiuſmõi.niſi in
caſibus i quibus a iure ↄceditur diſpenſatõ
in irregularitate.vt.j.Irregularitas p totũ.
Crimẽ dr publicũ qõ ad publicũ ſpectat 6
iudiciũ.z hec ſunt que nõ.ff.de pub.iudi.l.
i.que ſunt lex iulia maie.z ſub hac ↄpħẽde
ſacrilegia z ẽſidua.Legẽ iuliã ď adl'.Legẽ
corneliã ď ſicarijs z veneficis.Legẽ pom.
ď pari.Legẽ iuliã pec.Legẽ corñeliã.ď teſtis
falſis.An aũt in alijs.Azo dicit q ſic.Intel
lige i iſtriſ.ñ i alijſ ſcripturis.ſʒ Accur.Legẽ
iuliã ď vi publica z pᷣuata.ď ãbitu repetũda
rũ.z ď ãnona.z huiuſmõi.i qb' lex exp̃mit
qõ ſit publicũ.vt i.l.3.i ſi.ff.ď pᷣuarica.z ibi
Bar.z Jo.ď Imol.in.l.ſi.ff.ď pᷣua.dlic.z
in.l.2.ff.ď ↄcuſ.Sed ſʒ ius canonicũ oẽ cri
men dr publicũ.qꝛ ad publicũ iudiciũ ſpec
tat punieñ.vt in.c.cria.de collu.in glo.
Itẽ publicoꝝ iudicioꝝ.quedã ſũt capita 7
lia.ex quibus mors aut exiliũ iponitur.h ẽ
aque z ignis iterdictio.p has penas eximiť
caput de citate.Nã cetera ñ exilia ſʒ relega
tões pᷣpe dñtur.qꝛ tunc ciuitas retinet.Que
dã ſunt ñ capitalia.ex qbus pecuniaria aut
i corpus aliq̃ cohertio pena eſt.vt in.l.pub
licoꝝ.ff.de pub.iudi.

c **Chriſma** Uide infra. Oleum ſanctum.

c **Culpa** alia latiſſima.ſecundũ Bar.i.l.qõ ner
ua.ff.ďpoſiti.Et idẽ ẽ q verus do
lus z manifeſtus.Alia latior.z ẽ dolus pre
ſũptus.Alia lata.z hec ẽ non intelligeť qõ
oẽs intelligerent: vl' maior ps.tex.ẽ in.l.late
culpe.ff.de ver.ſig.Sed nõ.q cõiter glo.ñ
ponunt niſi latã culpã.z tex.i.d.l.qõ nerua
exponit latiorẽ p lata.Et ſic colligo ſʒ glo.
in dicta.l.quod nerua.q nomie doli ppᷣie
nõ ↄpħendiť q ex culpa fecit.qꝛ doluſ diſert
re z noie a culpa.qꝛ dolus eſt a pᷣpoſito.vt
pbatur in.l.i.§.dolũ.ff.de dolo.Culpa uẽo
ñ.vt i.l.ſi pcuratorẽ.§.dolo.ff.man.z p h
facit dcẽ Bal.in.l.qd ergo.§.pena.ff.ď hijs
q nõ.infa.vbi dicit.accãt qs ď hoicidio do
loſe facto: z pbatur cl'pa.an abſoluetur.ſeu
mitius agetur in eadẽ inſtantia.R.q nitiuſ
agetur.z ſic ſentit q dolus ñ eſt reatũ culpa
Ueꝝ eſt q lata culpa ẽ dolus pſũptus.ita q
vbicunq̃ qs tenetur ď dolo: venit z lata cul
pa.Sed tñ verus dolus ñ ẽ.vt nõ.glo.in.c.
bona fides de depo.Et in ↄſcia vbi ceſſat p
ſũptio nõ hẽtur p dolo.Et qs debẽat pbaſ
dolũ l' latã culpã iteruenisſe.vide.j.Cuſtos
§.i.Nõ.ẽt q lata culpa ẽ deuiatio icircũſpe
cta ab ea diligẽtia quã hñt hoies coiter eiꝰ
dẽ pfeſſionis.Et iõ error artificis ñ eſt lata
culpa niſi qñ errat in eo qõ coiter hoies i il
la arte ſciunt: nõ qñ errat in eo qõ excellẽtiſ
ſimi ſciunt.Ita litat Bar.in.d.l.qõ nerua.
Uñ ſi ďpoſui pecuniã apď cãpſorẽ q coiter
hẽbatur bone ↄdictionis z nõ erat.nõ ẽ la
ta culpa.Et Bal.in.l.pignõis.C.de pig.ac.
dic.Acceſſi ad molendinũ.z in curſu hoſti
um pdidi beſtias.nõ eſt lata culpa.ex q̊ ma
ior pars credebat ſecurũ acceſſum.
1 Utrũ lata culpa eqũpetur dolo.Uide.j.do
lus §.3.
2 Quid eſt leuis culpa.R.eſt õmittere qõ di
ligens hõ nõ õmiſiſſet.l' facere qõ diligenſ
hõ nõ feciſſet.Exẽplũ.Feneratõ nõ excuſſit
res pignoratas a tineiſ tali ipe quo diligẽſ
feciſſet.
3 Quid eſt leuiſſima culpa.R.eſt nõ pᷣuideť
qõ diligentiſſimus pᷣuidiſſet.l.ſi putator.ff.
ad.l.acquil.l' õmittere.qõ diligentiſſimus ñ
õmitteret.l.diuus.ff.de offi.pſi.ñ equitare
vt diligentiſſimus eqtaret.leuiſſima culpa ẽ
l' nõ curare facere.qõ diligẽtiſſim' curaret.
4 Qua culpa tenetur quis ex ↄtru.vide.ſ.
comodatum.§.ii.
5 Qua culpa tenetur qs ex officio.R.Pa.i.
c.cũ cãz ď teſti.q iudex teneť de dolo z lata
culpa.ſʒ ñ de leui.Nõ credo ueꝝ i eo q a ſu
piore poniť in offõ p obiam ſolũ.ſecus ď eo
q illud q̃ſiuit.ſi mõ ali' diligentior fuiſſet.qꝛ
tunc teneť ẽt de leui.Sili dico q nõ tenetur
niſi de dolo z lata culpa agrimenſor: z alij
qui aſſumuntur ad calculũ l' ↄcordiã.tex.eſt
in.l.fi.ff.ď no.ope.nũ.z ibi Bar.z nõ.glo.
in.c.qꝛ indicante.de pſcrip.Fallit hoc i hijs
qui exercẽt aliquã artẽ ſicut pẽit.hoc ẽ pfuẽť
ſe peritos z magros qꝛ tũc ẽt ď leuiſſia.fac qõ
notat glo.inſti.de ob.que ex q̃ſi delic.na.z
ſʒ Pa.in.d.c.indicãte.Sed ego credo ve
rũ qñ diligentiſſimũ q̃ſiuiſſet.niſi fuiſſet de
ceptus ex ſua pfeſſiõe.qꝛ tc de leuiſſima.aut
diligentẽ.qꝛ tunc de leui ſolũ teneť.
6 Utrꝝ in foro aie teneatur qs reſtituere dam
num qõ dedit pximo ex culpa ſua.R.q lʒ
Inno.i.c.qꝛ plerũq̃.de imu.ecc.velit q ſo
lũ ď dolo z lata culpa teneatur.z mlti doc.
p ſinglãri dicto hẽant.tñ ego credo q tenea
tur de oi damno ex quacunq̃ culpa ſua.de
qua tenetur tã de iure ciuili q̃ canoico.per
ea que dicam.j.lex.§.4.Et p hac opi.ẽ glo.
cũ tex.in.c.ↄſuluiſti.2.q.5.q̃ dicit q tenetur
ẽt quo ad deũ.ſi diligẽtiã debitã ñ adhibuit.
vtrin.d.c.ↄſuluiſti.z.50.di.clerico.z.35.q.
in lectũ.Dic tñ q ñ puniť rõe hoicidij.ſʒ ne
gligentie.vt.15.q.i.c.inebriauerunt.z fac.c.
fi.de iniur.z dã.da.qõ idifinite loquitur.z
hoc eſt tutius.cũ ipſe Inno.nullo iure pbet
dcm ſuũ.qꝛ.d.c.inebriauerunt nihil facit p
eo.ymo potius ↄ ſi bñ inſpiciať.lʒ adducat
p ſe.Cũ hoc ↄcor.Jo.an.in.c.qm ↄ.ď pba.
z ibi eũ ſeqť Pa.qꝛ neglĩa in pᷣpo facto cul
panda ẽ.i alieo vitupãda.l.ſi ↄſtãte.§.ſi ma
ritus.ff.ſo ma.

c **Cura** aiaꝝ ſm Inno.i.c.cũ ſatis.de offi.archi.ſtri
cte ẽ potãs ligandi z ſoluendi i fo
ro pniali.z hec nulli ↄuenit plato niſi ſacer
doti.vt pbať.21.di.i nouo.de pe.z re.c.ois
z hanc potãtem ligãdi z ſoluendi quilʒ ſa
cerdos cũ ordine accepit.lʒ ñ in iſtos vel in
illos qui ſibi non ſunt comiſſi.Dicitur etiaz
cura large.z eſt poteſtas eiciendi z recipiẽ
di in eccleſia cogendi z puniendi exceſſus.
21.di.§.i.Sub hac etiaz ẽ excomunicare.in
terdicere.ſuſpendere.z huiuſmodi.que ſũt
ad morum correctionem.de elec.dudũ.Et
de vtraq̃ iſtaꝝ intelligitur.c.de mlta ď pbẽ.

c. **Cupiditas.** Uide.ſ.Auaritia.

c **Curialis** dicitur qui ne
xibus curie li
gatus adulatur pᷣncipibus.37.di.
nonne.51.di.quin aliquo.Item curiales di
cuntur aduocati in cã ſanguinis.vel miliťſ
ſeu officiales ſeua exercentes.51.di.aliquan
tos.z.c.ſe.
Utrum tales ſint ad ordines pmouendi 1
vel ad religionẽ.R.q non: niſi cũ magna
diſcuſſione vt itelligatur vtꝝ ſit ſolutus a cu
rialibus: l' ſi eſt urſãris: vl' vt fugiat obligati
onẽ z huiuſmodi.vt i.c.legẽ.53.di.z dic q
p triẽniũ debent pbari.z eſt bonũ ↄſiliũ.niſi
ſi aliqõ rõnale aliud ſuadeat.non debet ta
men recipi ad religionem.nec ordinari ẽt
ſi non eſt irregularis z ſi ex deuotione mo
uetur.niſi ſit ſolutus a curia.51.di.c.i.

c **Curioſitas** eſt poſtpo
ſitis diuis
z ſanctoruz eloquijs ſcriptis phi
loſophoꝝ z poetarum ratõne vanitaiſ vel
delectatõis intendere.37.di.ſacerdotes.z.
c.ſe.Itẽ cũ ſacra ſcriptura ñ ſʒ ſãctoꝝ expo
ſitionem.ſed ſm ſecularem ſapientiam z p
prij ſenſus vanitatem exponitur.c.vino ca
dem diſtinctione.Item qui plura volunt
ſapere q̃ oporteat.aut de hijs de quibus ñ

eſt dubitandū. faciunt qõcs. de renū. c. qm̄ a liqui curioſi. li. 6. ex quibus cū ibi notatis. pȝ. ꝙ velle cognoſcere qd̓ non conuenit eſt curioſitas ⁊ peccatū. q2 inordinatū quedaȝ

1 Utrū ſit peccatū mortale. R. ꝙ ſiue curioſitas ſit reſpectu partis itellectiue. ſiue reſpectu p̄tis ſenſitiue ē mortale peccatū in. 7. caſibus. vt colligo ex Tho. ſa ſe. q. 167. Ale. ſa ſe. Primo rõe finis. puta. q2 pp ſupbiā: l̓ aliqd quod ſit mortale pc̄m querit cognoſcere vl̓ videre aut audire ⁊c̄. Secundo rõe illoꝝ a quibus vult ſcire l̓ audire. puta a demonibus l̓ alijs a qbus ſb̓ p̄cepto ꝓhibemur aliqd ad diſcere l̓ cognoſcē. 29. q. i. illud. Tertio rõne eoꝝ q̄ cognoſcē l̓ vidē: aut ſentire volumus vt puta. q2 ſūt ꝓhibita. ſicū a ꝓpoſito velle audire peccatū illius q ꝯfitetur alteri. ⁊ ſilr̄ icātatões diuinatões. ⁊ huiuſmōi ꝓhibita. aut eoꝝ libros velle tenere. Silr̄ dico de quocunqȝ ꝓhibito qd̓ exerceri n̄ pōt ſn̄ mortali peccato ſicū ſūt artes aliq̄ male: aut velle ſcire quō ſit tale pc̄ȝ: aut videre: aut ſētire. nā tal̓ curioſitas ē pc̄ȝ mortale. niſi in caſu qn̄ qs talia vellet ſcire vt poſſet ꝯdēnare ⁊ iꝓbar̄. fac̄. c. nec mirꝝ. 26. q. 5. Quarto rõe eoꝝ q̄ ōmittuntur pp curioſitatē. puta cū qs ōmittit addiſcere neceſſaria ad ſalutē. l̓ ad ſuū officiū. vt intēdat poeſ̄. aut curioſis. facit. c. nõne. ⁊. c. vnio. 37 di. Quito rõe illius ad quē tal̓ cognitō ſeu viſio inducit. vt puta. ſi ad errorē ꝯ fidē: l̓ ad peccatū mortale. ſicut velle videre coeuntes ⁊ aliq̄ ſpectacula. ex qbus ꝓuocat̄ ad mortale peccatū: vel audiū huiuſmōi. facit. c. iō. 37 di. Sexto rõe mōi. vt cū qs pp talia ſcienda l̓ vidēda fac̄ ꝓhibita. puta ſupſticioſa: l̓ dimittit audire diuina q̄ tenet̄ vt videat ſpectacula ⁊ huiuſmōi. facit. c. qui die. de ꝯſe. di. i. ⁊. c. q ſine. 26. q. i. l̓ q2 de bonis pauperum eccl̄iaſtic̄ emit libros: vel ſoluit doctoribus qui ei legant inutilia. facit. c. legāt. 37. di. Septio rōne eoꝝ q iducūt ad talia faciēda. vt puta. qn̄ qs ex curioſitate ſua ſciendi ꝓuocat aliqueȝ ad detrahen̄: l̓ auiditate videndi ꝓuocat ad facien̄ ſpectacula ꝓhibita. ſicut ſunt torneamēta ⁊ huiuſmōi q̄ fieri n̄ p̄nt ſn̄ mortali. facit. c. qui venatoribus. 86. di. de ꝯſe. di. 2. ꝓ dilectione. in alijs coiter eſt veniale peccatum.

c **Cuſtos** q mercedē accipit n̄ ſpāl̄r ꝓ cuſtodia tenetur de dolo. lata ⁊ leui culpa. ff. loca. l. qui mercedē. in glo. ⁊ qd̓ nō. 23. q. 4. tres pſōas. nō. Inno. i. c. q̄uis de re. iu. Sȝ ſi ſpāl̄r ꝓ cuſtodia mercedeȝ accipet. teneret̄ ēt de leuiſſima. vt in. d. glo. quā limita vt. ſ. Locatio. §. 23.

1 Quid ſi neget dolo l̓ negl̄ia aſſiſſe qs ꝓbabit. R. Inno. vbi. ſ. ꝙ ipe cuſtos. ar. ff. d̓ edē. l. ſi qs. §. vltio. Et hoc veꝝ quo ad foꝝ ꝯtentioſū. ſecus in foro ꝯſcie. vt pȝ ex dc̄is. ſ. lex. §. 4. Idē dic de cuſtode carceris. ff. de cu. ⁊ exhi. re. l. vltia. In alijs aūt caſib̓ rl̄r q dolū allāt oȝ ꝓbare. ff. de ꝓba. l. quotiēſ. §. q dolū

d **Damnatus** p ſniam ad mortē ā poſſit diſpōere de reb̓ ſuis. vide Alienatio. §. 25.

1 Utrū dānatus ad mortē poſſit fugere de carcere vel quōcunqȝ. dic vt. ſ. Fugere. §. 2.

2 Utrū hn̄tes de bonis alicui̓ dānati pp crimen eius ⁊ poſtea reſtituti p p̄ncipē ad bōa ſua teneantur reſtituere. R. Ge. in. c. q̄uis d̓ reſcrip. li. 6. ꝙ aut reſtitutō facta p̄iudicat iuri queſito tertio q ea lic̄ hūerat. ⁊ ſic n̄ tenetur reſtituere q ea hūit. q2 n̄ fit integratio i tali caſu. ⁊ iſte eſt caſus. d. c. q̄uis. ⁊ i iuribus allēatis in glo. ibidē. ⁊ faciunt nō. p Bar. ⁊ Bal. in. l. gallus. §. ⁊ qd ſi tm̄. ff. de li. ⁊ po. Aut p reſtōem p̄ncipis tali factā n̄ p̄iudicat niſi ipi ꝯcedēti. ⁊ ſic reītegrat̄ ad oia q̄ amiſerat. ⁊ ſic oia ſunt ſibi reſtituenda. ⁊ ſic ꝓcedunt iura allegata ꝓ alia pte. in. d. glo. ar. c. dilecti. de dona. cū ibi nō.: Hoc tenet Io. d̓ Imo. Et nō. ꝙ iſta faciunt ꝓ l̓riato poſt mortē teſtatoris. vt n̄ p̄iudicet venientibus ab inteſtato ēt ſi n̄ adierunt hereditatē. q2 tal̓ l̓riatō eſt q̄dā reſtō natal̓. l. ſi. C. d̓ nata. Secus ſi an̄ mortē teſtōris. q2 p̄iudicat. q2 nullus ius adhuc hēbat. l. poſt emancipatōem. ff. d̓ li. leg. vide ēt. ſ. Gratia. §. i.

d **Damnificatus** vtruȝ furtiue ⁊ ſecrete poſſit ſibi ſatiſfacer̄. vide ſ. furtum. §. 40.

d **Debitum** ꝯiugale iō dr̄. q2 ſub pena mortalis peccati vir vxori ⁊ vxor viro. petēti reddere tn̄tur ſȝ cōiter doc. ⁊ apl̄um. i. cor. 7. niſi ex rationabili cauſa excuſetur Et aſſignantur a doc. 7. cauſe ꝓpter quas n̄ tenentur reddere.

1 Prima dicitur prohibitio ſancte eccleſie Nam contra interdictum eccleſie eſt peccatum mortale actus coniugalis. Eccleſia aūt ꝓhibet ne quis conſumet matrimoniuȝ certis temporibus. de quibus. ſ. Matrimonium. 3. impedimento. 2. Silr̄ ꝓhibet eccleſia ne an̄ bn̄dictōeȝ ꝯiūgantur qn̄ quis ducit eā que alteri non fuit ꝯiuncta p matrimoniū. Un̄ ſm̄ Rod. cognoſcens an̄ bn̄dictōeȝ vbi eſt ꝯſuetudo ꝙ bn̄dicat̄ peccat mortalr̄. Quidā tamen vt dicit Ri. in. 4. di. 28. q. vltia in fine dicūt h̓ eſſe veꝝ reſpectu act̓ petēdi n̄ reſpū actus reddēdi. q2 reddens n̄ peccat ſm̄ tho. i. 4. ea. di. Ego vero iſtō de bn̄dictōe limito veꝝ: niſi ex rōabili cā moueret̄ ad petēduȝ puta pp fornicatōem euitādam cū nō poſſit ꝯtinere: ⁊ vxorē ducere vt bn̄dicat̄ nō poſſit ꝓpter dotē hn̄dam. ⁊ huiuſmodi. q2 nec tē mortalr̄ peccaret: niſi eēt ſcandalū i pria ar. eoꝝ que dicā. ſ. Inobediētia. i p̄n. Allex. ēt dicit ꝙ dictū Rod. ē nimis durum. ⁊ hoc ēt vr̄ ſentire. Inno. ⁊. d. Anto. in. c. i. de ſpon. q2 lȝ ꝯſuetudo hēat vi legis: tn̄ lex non obligat ad mortale. niſi ſit p̄ceptiua de elec. c. generali li. 6. ⁊ ſic n̄ vr̄ ꝙ peccet mortalr̄ qn̄ ēt ſimpliciter ꝯſumaret an̄ benedictōem. niſi. vt dixi eſſet ſcandalū. Et iō vbi non imineret ſcandalū ꝯſulendū eēt iſtis ſponſis q faciunt multa peccata mortalia an̄ ipſos ꝯductōis ꝙ qn̄ notū eſt matrimoniū in patria ꝯſumarent: ex quo ducere nō p̄nt pp dotē hn̄daȝ.

Sed nun qd totiēs peccat mortalr̄ quotiens exigit ſine rōabili cā an̄ bn̄dictōnem tenēdo opi. Ro. R. ꝙ n̄ niſi p̄ma vice: niſi nouo ꝯtēptu exigat. Ex quo ſeqtur ꝙ poſſit in iſto caſu negare debitū ſine peccato niſi ſeruet ſtatutū eccleſie.

3 Secunda cā dr̄ ipotētia q̄ qs n̄ pōt reddere debitū ſalua incolūitate ſui corpis. q2 ſm̄ Ri. in. 4. di 35. ar. i. q. i. d̓us nō obligauit virū mulieri ꝯ ordinē nē rectū q̄ per prius attēdit ad actū nutritiue: quo ꝯſeruat̄ ꝓpriuȝ indiuiduū: q̄ȝ ad actū generatiue q ordinat̄ ad ꝯſeruatōem ſpēi. ⁊ iō n̄ tenet̄ ad actū generatiue in nōbile p̄iudicium incolumitatis corporis proprij.

4 Utrū teneat̄ reddere debituȝ leproſo. R. ſm̄ Ri. in. 4. di. 32. ar. 4. q. 2. ꝙ ſic lȝ n̄ teneatur cohitare. q2 n̄ ē ſic periculū in reddēdo ſicū in cohitando. vide. ſ. leproſus. §. 2.

5 Utrū furioſo l̓ fatuo ſit reddēdum. R. ſm̄ Ri. vbi. ſ. ꝙ quotiēſcūqȝ pōt reddi ſine periculo ꝓprie perſone tenetur.

6 Utrū reddēs ſe ipotētē ad reddendū peccet. R. ſm̄ Ri. in. 4. di. 32. ar. i. q. i. ꝙ ille qui mō illicito ſciēter reddit ſe ipotenteȝ peccat mortalr̄. n̄ aūt ille qui mō licito. puta ieiunādo. orando bona intentōe. ſit tn̄ ſic rōnabile obſequiū. q2 q̄uis ſe reddat minus potētē. nō tn̄ totaliter impotentem.

7 Tertia cā dr̄ crimen adulterij. vn̄ vir vxori adultere: vel ecōuerſo n̄ tn̄tur ſi innocēs ē reddere debitū ſm̄ Ri. i. 4. di. 35. ar. i. q. i. q2 lȝ quo ad vinculū n̄ poſſit tn̄ pōt eā dimittere quo ad cohitatōem ⁊ thorū. Fallit hoc i. 8. caſib̓. Primus ſi ipe ſit fornicatus. 32. q 6. c. i. c. pe. ⁊ vltio. de adul. ⁊. c. ſignificaſti. de diuor. Secundus ſi vxor vi oppreſſa ſit. ea. cā. q. 5. ita ne. Tertius ſi credebat maritū ꝓbabiliter mortuū. 34. q. i. cū per bellicaȝ. Quartus ſi alter ſub ſpē mariti cognouit eā 34. q. 2. in lectū. Quintus ſi maritus tradidit eā adulterandā p̄ſertim inuitā. de eo q co. ꝯſan. uxo. ſue. diſcretōem. Sextus ſi marit̓ poſt adulteriū cognouit. ⁊ tollerauit eā. ar. 32. q. 2. ſi qs vxorē. Septimus ſi matrimōio i infidelitate ꝯcto vir dedit vxori libellū repudij ⁊ vxor alteri nupſerit. q2 ſi ꝯuertētur vir tenet̄ eaȝ accipe. c. gaudemus de diuor. Octauus ſȝ aliquos ſi vir abſtinēdo ꝯ voluntatē vxoris ei occaſionē dedit. 27. q. 2. ſi tu. Et placet mihi. lȝ ꝯtrū teneat glo. ibideȝ.

8 Utrū peccet exigendo debitū ſcienter ab adultero innocēs: vel reddēdo. R. ſm̄ Ri. vbi. ſ. q. 2. ꝙ aut ē correctus: vel paratus corrigi. ⁊ ſic n̄ peccat. Si vero ſit icorrigibilis. tn̄tur eū dimittē. ⁊ ſic peccat mortalr̄ cognoſcendo. tex. ē in. c. ſi vir de adulte. ⁊ in. d. c. ſi qs vxorē ſiue ſit manifeſtū ſiue ocultū: dummō ſciat ipſa. Quē tex. ſic l̓ro intelligēdū: qn̄ inocenti n̄ iminet periculū fornicatōis ⁊ denegando debitū ꝯuerteret̄ adulter: ſȝ qn̄ ex denegatōe efficit̄ peior ⁊ ex redditōe nō facit tot peccata: ⁊ innocēti ſit euaſio fornicationis n̄ video mortale peccatū exiger̄ ⁊ reddere. Quod ēt tȝ Ugo. d̓ caſtro no. in. 4. di. 32. q. i.

9 Utrū poſſit vir vxori adultere neceſſaria miniſtrare. R. ꝙ n̄ ſi negando emēdaret̄. q2 vtilius eſurienti panis tollit̄ cū de cibo ſecurus iuſticiā negligit. 5. q. 5. c. non ois ⁊ male meritus deȝ egeſtate laborare. l. bona fides ff. depo. §. i. ⁊ de alijs penis adulterij. uide ſ. adulterium. §. 3.

10 Utrū teneatur inocens ad p̄ceptū eccleſie reddere adultero debitū. R. ꝙ ſi adulteriū pōt ꝓbare. ſ. paucos dies n̄ tenet̄ ar. c. ſolet de ſen. ex li. 6. Si vero n̄ pōt ꝓbare tenetur ar. II. q. 3. c. i. Et idē in caſibus in qbus ſeparari pōt matrimoniū. vt. ſ. Matrimoniū. 4.

11 Quarta cā dr̄ votū emiſſū ab ambobus de cōi conſenſu. vt. ſ. Matrimoniū. 3. Impedimēto. 5.

12 Quinta cā dr̄ honeſtas. puta. q2 petit i eccleſia vel in publico. q2 nō tenet̄ ſibi redder̄ debitū niſi honeſto mō. i. cor. 14. oia honeſte ⁊ ſm̄ ordinē fiant in nobis.

13 Sexta cā eſt ſcandalum. Naȝ vbi eēt ſcādalum conſumare matrimoniū ante adhibitas aliquas ſolemnitates ſȝ morē patrie

non tenetur reddere ante illaꝝ obſeruãtiaꝫ
non tñ mortaliter peccaret reddens. ſed bñ
exigẽs ſi ſiñ rõabili cã faceret. vt. ſ. dixi. §. i.
14 Septima cã ẽ religio quã qs vult intrare
qꝛ ñ tñ reddere ſꝫ dꝫ ſibi ſtatui tꝑs infra qđ
ingredi teneat. c. ex publico de ꝯuer. ꝯiu. vñ
ſi nulla iſtaꝝ cãrum ſit ꝯtcto matrimonio
ꝑ vba de pñti tenet exactus reddere.
15 Utrũ ñ reddẽs petẽti qꝛ non vult ꝯcipere
excuſet. R. ꝙ ñ. A fortiori peccat mortalr q
ex ira ł alio malo fine nõ vult reddere.
16 Utrũ teneat petere. R. Ri. vbi. ſ. ꝙ nõ. qꝛ
nemo tenet vti iure ſuo. Nõ verꝫ credo niſi
in caſu qñ nõ petendo alter caderet i aliqđ
mortale. qꝛ tunc tenetur.
17 Utrꝫ teneat reddere nõ petẽti. R. Ri. vbi
ſ. q. 2. ꝙ ſic ñ tñ petenti expreſſe ſed ẽt petẽ
ti ꝑ aliqua ſigna ꝑ que ꝯiecturat alterꝫ affec
tare ſibi reddi dbitũ ꝯiugale: alʼ ſi non petit
tacite vel expreſſe ñ tenet reddere. Aduertẽt
ãt alterꝫ ne peccat ñ lꝫ niſi cũ debita ſanctimo
nia. Unđ. dicit Aug. de ancona ꝙ ſi ex nega
tõe debiti alter ſcãdalizat ñ excuſat a morta
li denegãs. Nõ lꝫ niſi ex aliqua cã ꝑdictaꝝ
rum faciat.
18 Utrũ ꝯtcto mrĩmonio cũ vna clãdeſtine.
et publice poſtea cũ alia teneatur prime red
dere debitũ. R. ꝙ ſi non põt reddi ſine ſcan
dalo puta. qꝛ eccl'ia excõicat eũ et huiuſmo
di ꝙ tñ ñ reddere. qꝛ ab oĩ ſpẽ mali ẽ ab
ſtinendũ. i. theſalo. vltimo alʼ ſic.
19 Sed nunqd cohitabit cũ ſa ad ꝑceptum
eccl'ie. R. ꝙ ſic et neceſſaria miniſtrabit ſi nõ
põt facere ſine periculo coitus ſeu adulterij
cũ dicta ſa. qꝛ qñ cũ periculo ꝓbabili. tunc
patiat excõicatõem et nõ cohitet ſed neceſ
ſaria miniſtrabit ſeꝑatus qñtũ põt. cũ prima
ẽt nõ cohitabit qñ ſine ſcandalo cohitare ñ
põt. et ſibi iputet q ſic contraxit. Et iđ ꝯſulẽ
dum ẽ tali ꝙ pñam mutet vbi cũ prima ſiñ
ſcandalo cohabitare poſſit.
20 Utrũ actus mrĩmonialʼ ſit peccatũ. R. ſm
Alex. in. 3. pte ſũ. in. 6. ꝑcepto ꝙ nõ. Sed ſit
peccatũ ſm eundẽ ſa ſe tractatu de adul. qñ
ꝓuatur iſtis circunſtantijs.
21 Prima dr̃ recta itentio. puta qꝛ excedit fi
nes mrĩmonij facturus cũ quacũqꝫ alia: vel
cũ ea ẽt ſi ñ eſſet ſua coniux: vel ꝯſtituit ibi fi
nẽ vltimũ. et ſic eſt mortale peccatũ. 32. q. 4.
origo. et c. liberoꝝ. Aduerte tñ ꝙ hoc intel
ligit qñ hoc actu cogitat vt ſit mortale. qꝛ ac
tibus: ñ ſitibus meremur vel demeremur
ſm Pe. de palʼ. in. 4. di. 32. q. 3. Dꝫ ergo in
tentio ſiſtere infra lites mrĩmonij ſi talʼ actus
dꝫ eſſe ſine peccato hoc ẽ ꝙ ñ cognoſceret
ſi nõ eſſet ſua lrĩa vxor. Et idẽ dic de vxore
erga virꝫ. Sufficit tñ ſꝫ Ri. in. 4. di. 31. q. pe.
ꝙ actu vel habitu hanc intentionem ha
beat.
Secũda dr̃ cã. Nã ex triplici cã ſine pec 22
cato exigit et reddit. ẽt cũ merito ex primis
duabus. Pria ꝓlʼ ꝓcreande. 2. debiti reddẽ
di. 3. fornicatõis vitãde cõiter tñ tñr ꝙ ſit
pecm̃ veniale exigẽ cã fornicatõis vitãde i
ſe. vide glo. i. c. qcquid. 32. q. 2. Alia ex cã co
gnoſcere ẽ peccatũ aliqñ mortale: aliqñ ve
niale vt i. §. ſequentibus patebit.
Utrũ ſi fiat cã ſaciãde libidis ſit peccatũ 23
mortale. R. ꝙ canoniſtaꝝ. 32. q. 4. i. c. origo.
et c. liberoꝝ. et theologoꝝ in. 4. di. 31. et. 32.
ſuit diuerſa opinio. Aliq tenẽt ꝙ ſp ẽ pecm̃
mortale coitus ꝯiugalʼ cã ſaciãde libidis. Et
dr̃ qñ ꝓuenit voluptatẽ et cogitatõem manti
bus ꝓuocãdo et calidis vtẽdo vt poſſit plu
ries coire. ſed magis cõiter tenet ꝙ non eſt
peccatũ mortale: dũmõ ſi ñ eẽt vxor ñ facẽt.
et d. c. origo et liberoꝝ exponũt qñ ita finalr
q̃rit delectatõem ꝙ ẽt ſi ñ eẽt vxor nõ curarꝫ
Et hec opinio ẽ magis rõabilʼ. qꝛ aplʼs dicit
hẽat vnuſqſqꝫ ſuã ꝑp delectatõem i ea et nõ
i alia q̃rendã ꝓpter fornicatõem vitãdã nec
ſeqtur ꝙ ponat ibi finẽ. qꝛ ñ vltimũ. Hanc
S. Bo. Ri. et Ale. et cõiter theo. tenẽt. et plꝫ
qꝛ ꝓ iſta ſa opi. ẽ tex. Aug. i. ad cor. 7. i pn.
vbi dicit. cõiugalʼ ꝯcubitus generandi gr̃a ñ
hꝫ culpã. ꝯcupiſcẽtie vero ſanãde: ſꝫ tñ cuꝫ
coniuge hꝫ culpã ꝓpter thori fidem venia
lem. hec ille.
Utrũ cognoſcere vxorẽ cã ſanitatis ſit li 24
citũ. R. Ri. in. 4. di. 31. ar. 3. q. 2. ꝙ ſm quoſ
dam ſic. vel forte põt dici ꝙ ſit veniale pec
catum et hoc verius. et ſequitur Tho. in. 4.
di. 31.
Tertia dr̃ modus debitus nãlʼ. Et hoc du 25
plr̃. Prio quo ad vas: qꝛ ſi fiat extra ibi emit
tat ſemẽ idubitant ẽ mortale grauiſſimũ. 32.
q. 7. c. adulterij. Secũdo quo ad modũ ſtan
di nãlẽ. q quidẽ ẽ vt mlr iaceat i dorſo vir ãt
in vẽtre incũbat ei qꝛ ſic facilius ꝯcipiũt mu
lieres niſi ꝑ accñs ipediat. Deuiatio aũt ab
iſto ẽ lateralʼ ꝯcubitus. et maior ſedẽtis. et ite
rũ maior ſtantis: vel vxore ſupgrediẽte. ma
xima horum eſt eorum qui retro more iu
mentorum. hunc vltimum modum quidaꝫ
indiſtincte reputant mortale licet in vaſe fi
at. Pe. de palʼ. vbi. ſ. Hen. boich. in c. ing
ſitioni de ſen. ex tenet ꝙ ſupergreſſio mulie
rum ſimiliter eſt mortale. niſi aliqua neceſſi
tate vel rationabili cauſa fiat. puta infirmi
tatis: vel periculi aborſus. quia ſic peruer
tens vſum et ritum ſacramenti ſcienter etiã
in accidentalibus peccat mortalr ſicut tales
Glo. Ray. lꝫ ꝙ quelꝫ deuiatio a modo na
turali ſi fiat cauſa voluptatis amplius ſic q̃
rende ſolũ ꝙ ẽ peccatum mortale. Tho. ve
ro in. 4. di. 31. in lr̃a dicit ꝙ qdam dicunt fo
re ſignũ mortalʼ ꝯcupiſcẽtie aliqñ. Aliqñ ve
ro peccatum veniale. Aliqñ nullum qñ ex
iuſta cã. puta ifirmitatis: vel propter ꝑiculũ
ꝓlis ſuffocande. Alb. in. 4. di. 31. dicit ꝙ ni
hil eoꝝ que facit maritus cum vxore ſerua
to vaſe debito ſm ſe ẽ mortale. ſed põt eſſe
ſignũ mortalis ꝯcupiſcẽtie. Tu vero deteſta
beris oẽs iſtas deuiationes et periculoſas
fore declarabis et perſuadebis vt deſiſtant
quãtum poteris. tñ ſẽtentiam non precipita
bis. quia vxor permittitur. vt in ea homo đ
lectetur propter fornicationem vitandam.
Et ideo hoc tenebis ꝙ qualitercũqꝫ opus i
cipiatur et quõcũqꝫ fiat: dũmodo in vaſe de
bito ſemẽ emittatur et talr ꝙ mulier retine
re eum poſſit nõ erit mortale de ſe. Secus
ſi mulier taliter ſtaret ꝙ ex hoc ſemen reti
nere nõ poſſet. quia eſſet mortale: ſicut ſi vir
in vaſe emitteret. Et ſcđm hoc concorda ꝑ
dictos doc.
26 Sed quid de eo qui fricationibus. oſculʼ.
et tactibus delectatur nõ intendendo veni
re ad actum coniugalem ſed finem in hijs
ponere. R. Pe. de palʼ. vbi. ſ. tenet ꝙ ẽ pec
catuꝫ mortale. Sed ego nõ credo niſi ſe ł al
terum ad polutionem extraordinariam ꝓ
uocaret. et ſic tene per ea que ſupra dcã ſũt.
27 Quid de illo qui ante completionem ac
tus ſe retrahit nec ſemẽ emittit etiam extra
vas ne hẽat plures filios. R. Pe. vbi. ſ. ꝙ
nõ peccat mortaliter: niſi ex hoc mulier ad
ſeminandum prouocaretur. Idem dicit de
eo qui ne habeat filios abſtinet. qꝛ lꝫ appete
re non plures habere q̃ꝫ poſſit paſcere. nec
tenetur actum incoatum ꝯſumare vxore nõ
petente. Et eadem rõe videtur ſcđm eiidem
poſſe dici de muliere que poſtq̃ꝫ eſt cognita
a viro vadit ſtatim ad mingendum: vel ſe ci
to erigit vt emittat ſemen ne concipiat. Sed
de hac opiniõe valde dubito propter. c. ali
qñ. 32. q. 2. quod videtur innuere ꝙ ſit pecca
tum mortale. Sed poſſet dici ꝙ. d. c. loqui
tur quãdo quis ex ſola voluptate hoc facit
vel quando poſtq̃ꝫ conceptio eſt facta querit
aborſum. ſed Pe. intelligit quando hoc ſit
ex rationabili cã. puta. qꝛ nõ põt eos paſce
re et huiuſmodi. et anteq̃ꝫ ꝯcipiatur in ven
tricula matris. et ſic poſſet teneri. lꝫ ſit peri
culoſa. Dare aũt vel recipere venena ſterili
tatis omnino eſt mortale vt in. d. c. aliqñ.
Quarta dr̃ tempus debitum. Nam tꝑe 28
feſti. orõnis et cõionis ẽ abſtinendum.
Utruꝫ peccet mortalr q exigit ſiue reddit 29
tꝑe ſolemnitatis. R. ſꝫ communiter doc. i. 4
di. 32. ꝙ nõ. Limitat. S. Bo. ibidẽ. ar. 3. q. 2
niſi conſcientia obliget. qꝛ credit mortale.
vel niſi interueniat ſacre diei ꝯtemptus. Ale.
tñ. ſa ſe i tractatu de adulterio tenet ꝙ ſi co
gnoſcit ꝓpter delectationẽ. ſ. explendam. ꝙ
ẽ mortale. Quod verum credo quãdo inter
uenit cõtemptus ſacre diei propter talem đ
lectationem ſaciandam. Et ſic concorda gl.
que in ſumma. 33. q. 4. cum Ale. concordat
alias nõ. quia circunſtantia que nõ cadit ſb
ſpãli prohibitione nõ põt mutare ſpẽm pec
cati niſi vt dictum ẽ qñ rõe ꝯtemptus. Naꝫ
nullo iure cauet ꝙ de precepto ñ cognoſca
tur vxor i feſto. ſed. c. 33. q. 4. ſũt de conſilio
vt pꝫ intuenti. Et ſic etiam tenet Ri. in. 4.
di. 32.
An poſſit cõmunicare qui reddidit. R. ſm 30
Ale. vbi ſ. et Sco. in. 4. di. 32. ꝙ ſic. nec de
neceſſitate precepti tenetur abſtinere. ſed nõ
debet propter reuerentiam ſacramenti đ bo
no conſilio: niſi forte ſolẽnitas aliud ſuade
ret vt dr̃ de polutione infra. Eucharuſtia. 3.
§. 29. Idem tenet glo. in. c. ſciatis. 33. q. 4. de
exigente; dummodo non cauſa ſatiãde libi
dinis exegerit. Sed tu breuiter dic. vt in. d.
§. 29. cum ſequentibus.
Quinta dr̃ qualitas perſone cum qua eſt 31
concubitus. vt non ſit meſtruata: vel vicina
partui.
Sed nũqd peccat mortaliter qui cognoſ 32
cit tꝑe meſtrui. R. ꝙ caſus dubius ẽ inter
doc. Sed ſaluo meliori iudicio mihi vide
tur diſtinguenduꝫ vt colligo ex dictis ac ra
tionibus theologoruꝫ. in. 4. di. 32. Aut ex ta
li coitu poteſt fieri generatio probabiliter.
aut non. Si non. vt puta. qꝛ ſenex vel ſteri
lis vel fluxum habet et huiuſmodi. et tunc
non ẽ peccatuꝫ mortale: nec in exigente: nec
in reddente ſcđuꝫ communiter doc. Nec ob.
ꝙ illud leui. 15. et ezechi. 18. dicitur precep
tuꝫ morale. quia non ẽ morale reſpectu tur
pitudinis. alias eſſet peccatum mortale eti
am quando habet continuum et ad quãcũ
qꝫ cuiuſcunqꝫ turpitudinis ire. quod ẽ cõ
tra doc. communiter. Eſt ergo reſpectu peri
culi ꝓlis mortale ſolum. facit. c. intelligẽtia
đ ver. ſi. Si vero poteſt fieri generatio pro
babiliter. vt cum non habet continuum flu
xum: vel eſt debite etatis, etiam diſtinguo.
aut ꝯſiderat ꝑiculum ꝓlis. ſ. ꝙ poſſit gñari

leproſa que alio tp̄e generaret ſana. ⁊ ꝯtem
nit pp ſuā delectatōem hn̄dam. ⁊ ſic peccat
mortaliter tā exigēs q̄z reddens iſto modo.
Aut lʒ ꝯtemnat periculū ꝓlis: tn̄ exigit vel
reddit pp fornicatōem vitandā in ſe vel in
alio. non principaliter ꝓpter delectatōem.
⁊ ſic non peccat mortalr̄ taliter exigens vel
reddens. q2 tn̄ tenetur hō magis diligere ſaluteʒ
ſuā vel ꝓximi q̄ȝ bonū corporis ꝓximi. aut
n̄ cōſiderat periculū ꝓlis nec de generatōe
⁊ tūc ſi exigit cā fornicatōis vitande in ſe: vel
in alio: vel debiti reddendi n̄ peccat morta
liter lʒ ꝯcipiat ꝓles leproſa. q2 cū dei opaʒ
rei licite lʒ n̄ debitā diligētiam poſuerit. tn̄
nō reputabit ad mortale ar. coꝝ q̄ nō. in. c.
inebriauerūt. 15. q. 1. Si aūt ſolū exigit cauſa
libidinis: vel reddit. tūc ex futuro euētu co-
gnoſcet ſi peccauit mortaliter: vel n̄. q2 ſi ꝓ
les generabit leproſa reputabitur mortale.
q2 dedit opam rei illicite ar. c. 1. de pſūp. Si
vero n̄ generet leproſa erit veniale. Jō ante
euentū dʒ ꝯfiteri tanq̄ȝ de mortali. c. iuuēis
de ſpon.

33 Quid de exigēte tp̄e partus vicio. ℞. Ri.
i. 4. di. 32. ar. 3. q. 2. ꝙ ſi ſine periculo abōſus
Uir pōt carnalr̄ copulari ſue vxori p̄gnanti
pōt exigere ſine mortali ⁊ mlr̄ ſibi tenet red
dere. q2 matrimoniū n̄ ſolū ē in offm̄. ſed etiā
in remediū. Si aūt nō pōt ſine ꝓbabili peri
culo aborſus n̄ dʒ nec reddere: nec exigere
imo ſm̄ Pe. de pal. vbi ſupra peccat morta
liter tā reddēs q̄ȝ exigens. q2 nō curat occiō
re aiam puuli vna cū corpore. Aduerte ꝙ ma
ius ē periculū aborſus in p̄ncipio cōceptus
Rō. q2 q̄uis ſm̄ Auice matrix mulieꝝ pꝰ īp
gnatōeʒ claudat. tn̄ ex delectatōe mouet alīn
⁊ apit. ⁊ ſic mā nūdum pfecte coagulata di
ſperdit ⁊ effundit. ⁊ iō vitupat Hie. accedē
tē ad p̄gnantē i. d. c. origo. Nō tn̄ erit pecm̄
mortale ex quo mundū ē formatus ſi hoc n̄
intendit.

34 Utrū imediate poſt ptum poſſit exigi. ℞.
Ri. vbi. ſ. ar. 4. q. 1. ꝙ nō de ꝯgruo dōcc ſit
purificata. non tn̄ de neceſſitate eſt abſtinē
dū. Limitat Pe. de pal. vbi. ſ. niſi mlr̄ eſſʒ
ex ptu infirma. ⁊ eſſet ei periculū mortis: vl̄
agrauatōis ifirmitatis. ⁊ placet. Et. c. ad eꝰ
5. di. ⁊. c. ſi cā. 33. q. 4. ⁊. c. origo. 32. q. 4. ⁊. c
nō ſolū. 7. q. 7. loquuntur d̄ honeſtate.

35 Sexta dr̄ ꝯuenientia loci. q2 non dʒ fieri
in loco ſacro. vn̄ ſi ē ꝯſecratus locus peccat
mortalr̄ tam exigēs q̄ȝ reddens pp ꝯtēptuʒ
ſacri ſm̄ Ale. vbi. ſ. ſi nō ſit neceſſitas ꝓpter
quā n̄ poſſit cognoſcere i alio loco. vt puta.
q2 violenter ſunt recluſi p longū tp̄s. q2 tunc
eſſet de bono ꝯſilio abſtinere nō de p̄cepto
ꝯcor Ri. in. 4. Sed Pe. de pal. vbi. ſ. tʒ idi
ſtincte ꝙ ē mortale. Sed n̄ credas ei nec vʒ
eius rō. ſ. ꝙ nulla ſit neceſſitas ſicut in vrina. i
mo maior ꝙ qs ſtet iuxta ignē lōgo tp̄e ⁊ n̄
calefiat nec ēt alia rō. ſ. ꝙ locꝰ polluit. q2 po
lutio nocturna in ſōnis ēt polluit. ⁊ tn̄ non ē
peccatū. Jō tene cū Alex. ⁊ Ri.

d **Decanus** idē eſt qd̄ archi diaconus. ⁊ iō
dic vt ſupra. Archidiaconus.

d **Decima** Alia p̄dial. ſ. d̄ his
q̄ ꝓueniunt ex pre
dijs. Alia pſonal. ſ. de hijs q̄ ꝓue-
niūt ex negotiatōe. artificio. ſcia. militia. ve
natōe. ⁊ huiuſmodi induſtrijs pſōaꝝ. Alie
mixte. ſicut q̄ ꝓueniunt de aialibus ⁊ eorū
fetibus q̄ ptim ſunt p̄diales a predijs vnde
viuūt: ptim pſonales pp cuſtodiam ⁊ coruʒ
curam de hoc habetur in. c. ad apoſtolice.
⁊ in. c. paſtoralis de deci. ⁊ de parrochijs
c. ſi.

Utrum ſint de precepto dande tēpore gra 1
tie. ℞. Ale. in. 3. parte ſū. ꝙ ſic quecunq̄ȝ caʒ
neceſſitas eſt ⁊ petuntur a miniſtris eccleſie
vel etiam ſi non petunt: dūmodo ſit conſue
tudo regionis. vt in. c. ꝓuenit. ſed melius in
c. in aliquibus de deci. in fi. dicitur. Jlle ꝑ
pe decime neceſſario ſoluende ſunt que de
bentur ex lege diuina: vel conſuetudine ap
probata.

Sed nunqd ꝯſuetudo excuſet a ſolutōne 2
decimaꝝ. ℞. vt colligo ex Ale. vbi. ſ. Solu
tio decime vno modo eſt de iure nature ⁊
morale. ſ. inquantum conſcia dictat ꝙ deus
honorandus eſt de propria ſubſtantia: ⁊ ꝙ
aliquota pars ſubſtantie detur ad ſuſtētatō
nē miniſtroꝝ dei. ⁊ hec fuit ſemꝑ in p̄cepto
vnde gene. 47. ſacerdotibus egipti cibaria
ex horreis publicis miniſtrabant. Alio mo
do dicitur iudiciale preceptuʒ inquantū de
terminat certam. ſ. decimam ptem dandam
miniſtris ſm̄ rōnem equitatis mutue diſtri
butionis vt ſit equalitas dati ⁊ accepti inter
ſeminantē ſpūalia ⁊ temporalia dantem ſe
cundum ꝙ poſſibile eſt. ⁊ hec fuit in lege in
precepto ſimpliciter. exo. 23. ⁊ numeri. 18.
Ante legem vero fuit de cōſilio. vt patet ge.
28. vbi iacob vouit decimas. quod facere n̄
potuiſſet ſi fuiſſet in precepto. Tertio modo
ſolutio decime eſt quid cerimoniale quan-
tum ad aliquam ſignificationem ſicut ⁊ om
nia antique legis facta ſecūdum illud. 1. cor.
10. Oia in figura ꝯtigebāt ill̄. Qui. n. dcimā
dat que eſt pfectōis ſignū: eo ꝙ denarius nu
merus eſt perfectus quaſi p̄nꝰ limes nūorū
vltra quē numeri n̄ ꝓcedunt. ſʒ reuertūtur
ab vno nouē ptibus reſeruans ꝓteſtat q̄ſi i
quodā ſigno ad ſe ptinere ipfectōem: pfecti
onē vero q̄ erat futura p xp̄m eē expectādā
a deo. vn̄ cum iudicialia hodie non obligēt
niſi ꝓut p̄cipiuntur ab eo qui poteſt. pʒ ꝙ
iſto ſcdō mō decime ſunt de iure poſitiuo.
ꝓut vero ſunt cerimonialia hodie ꝓhiben
tur. Et in hoc concor. Ri. in. 4. di. 17. ⁊. S.
tho. 2a. 2e. q. 87. Et hoc tene. lʒ Jnno. i Ru
brica de deci. ⁊ Ho. teneant ꝙ ſimplr̄ ſint
de iure dino morali ⁊ nāli. Qd̄ nō eſt uerū
niſi vt dictum eſt. Et in hoc decipiuntur mlꝰ
ti canoniſte. Cum ergo queritur an conſue
tudo excuſet a ſolutione ipaꝝ. Dico ꝙ ſi
ſacerdos q miniſtrat ſpiritualia petit pp indi
gentiam ⁊ ſuſtentationem non excuſatur
propter conſuetudinem quin teneatur dare
tam p̄diales q̄ȝ pſonales. quia nulla conſue
tudo poteſt contra ius naturale ⁊ morale. 8
di. que contra. Similiter non poteſt conſue
tudo excuſare quin homo teneatur ex aliq
ta parte ſubſtantie ſue honorare deum. Ex
cuſare autem poteſt conſuetudo ⁊ excuſat
in alijs caſibus ſi ſit preſcripta. Nam ꝙ def
ſacerdoti n̄ indigēti dcia ex inſtitutione ⁊ p̄
cepto eccleſie ſolum eſt tempore gratie. Et
hoc videtur innuere Ho. in. c. a nobis de d̄
ci. cum dicit q̄ȝ conſuetudo excuſat a decis
ēt p̄dialibus non ſoluendis cū non petunt.
ꝓ quo facit. c. non eſt co. ti. quod eē non po
teſt ſi eēt p̄ceptum morale. Nec ob. 13. q. 1. §.
hijs ita. ⁊. 16. q. 1. reuertimini. ⁊. c. decime.
⁊. c. in ſacris. ⁊. q. 7. decimas. ⁊ de decimis
parochianos. ⁊ in. c. tua nos. ⁊ in. c. tua no
bis. ⁊. c. cum non ſit in homine. ⁊. c. in aliq
bus. in quibus dicitur ꝙ a deo ſunt inſtitute
vel diuina lege p̄cipiuntur. q2 ibi accipitur
lex diuia ꝓ lege moſaica. ut pʒ. 13. q. 1. §. hijs
ita. que quidā filios gr̄e n̄ ligat. niſi quo ad
moralia. vt pʒ. di. 5. §. 1. ⁊. 6. di. §. hijs ita. ⁊
de puri. poſt par. c. vnico: vel niſi ut dixi iudi
cialia p̄cipiantur ab eccleſia. vt facit in deci
mis. vt in ti. de deci. in multis. c. ⁊ in aliqui-
bus alijs. vt pʒ de iur. c. 1. 23. q. 4. ⁊. 6. ⁊ tūc
lʒ ſit p̄ceptum legis diuine date moiſi. nō tn̄
obligat vt tale ſed ut p̄ceptū eccl̄e. Et iō ma
le reprehendunt aliqui canoniſte theolo-
gos. qui dicunt decimas n̄ eē de iure diuio:
q2 n̄ negāt quin fuerint p̄cepte a deo in lege
veteri. ſed q2 nō obligant vt lex diuina in q̄ȝ
tū ſunt iudicialia p̄cepta: ſed ſolū ut p̄cepta
eccl̄e. Jnquantū aūt ſunt a iure nāli ⁊ mora
li bene ſunt de iure diuino debite ēt hodie.
Et iō ꝯclude ꝙ ſi miniſter eccl̄e indiget pp
ſuſtentationem ⁊ petit ꝙ non excuſatur pp
ꝯſuetudinē ꝯriā. Si aūt n̄ idiget tenetur ſol
uere ſm̄ ꝙ ꝯſuetudo ſe hʒ: vel dcimā: vel vigeſi
mā: aut trigeſimaʒ: aut ſi nihil ſoluitur excu
ſat: dūmō ꝯſuetudo ſit p̄ſcripta per ca q̄ di-
xi. ſ. Conſuetudo. Sanctiuʒ. tn̄ eēt eas inte
gre ſoluer̄. ⁊ ꝓ hoc facit. c. a nobis. d̄ deci.
vbi dr̄ ꝙ quilibet tenetur ſoluere dcimas:
niſi a p̄ſtatione earum. ſpālr̄ ſit exemptus.
qd̄ quidē eē non poſſet ſi eēnt ſimplr̄ de iure
diuio. ar. 4. di. erit. facit ēt qd̄ nō. Archi. 16.
q. 1. ⁊ ſequitur Pa. in. c. in aliquibus d̄ deci

Utꝝ papa poſſit diſpenſare ne quis deci 3
mas ſoluat. ℞. Ale. vbi. ſ. ꝙ p̄ceptum de de
cimis inq̄ntuʒ eſt iudiciale poteſt eccl̄a ordi
nare qui ⁊ quas debeant recipere ⁊ qui ſol
uere. ſicut fecit in multis religioſis. vt. ſ. dic
tum eſt. Et hoc itelligit rōne neceſſitatis uel
vtilitatis. alr̄ nō debet facere.

Sed queritur qn̄ dari debent. ℞. vt dr̄ in. 4
c. cū hoies. de deci. ꝙ ſtati fructibus collectꝭ
Et hoc quo ad p̄diales. quo ad pſonales d̄
bent ſolui in fine anni. Sed tu dic ꝙ ſm̄ cō
ſuetudinē p̄ſcriptā ſunt ſoluende. ⁊ ſi pere
unt. peribunt illi qui eſt in mora. alias non.
ſed cui debentur.

De quibus debent ſolui. ℞. ꝙ de oibus 5
fructibus terrarum. arborum. animalium
piſcationum. uenationum. fictuum. penſio
num. molendinorum etiam ad uentum bal
neorum. fulloniorum. lapidicaniorum. me
thalariorum. Jtem de negocijs ⁊ artificijs
⁊ ceteris bonis. vt colligitur. 16. q. 1. ⁊. q. 7.
⁊ de deci. in multis. c. ſed hodie cōſuetudo
ſeruanda eſt.

Utꝝ de illicite acquiſitis. ℞. Ale. vbi. ſ. ꝙ 6
in perſonalibus eſt diſtinguen̄. aut transfer
tur dn̄ium in acquirentem. ⁊ ſic tenent da
re: ſed eccl̄a non debet recipere q̄ȝdiu per
ſona eſt in ſcelere. ne videatur approbar̄ eiꝰ
mores: ſed ſi correxerit poterit recipere. ſicut
in meretrice ⁊ hiſtrione ⁊ huiuſmodi. Si
aūt dn̄iuʒ n̄ transfertur. ſicut in vſura. furto.
rapina. ⁊ huiuſmodi. ſic n̄ tenetur. nec eccl̄a
pōt recipere. Si vero decime ſunt p̄diales
indiſtincte qlʒ tenetur quātūcunq̄ȝ peccōr ⁊
iudeus ⁊ inuaſor: ⁊ eccl̄a pōt recipere. q2 n̄
dantur intuitu perſone. ſed q̄ſi ex cenſu d̄bi
to p̄dioꝝ. fac. c. d̄ terris. d̄ dci. Non tenent
tn̄ iudei ſoluere pſonales. decimas cū n̄ pti
cipant ſacra. nec audiant diuina. ar. dicti. c.
de terris.

Qui tenent dare decimā. ℞. Ale. vbi. ſ. 7

ꝙ oēs laici tā paupes ꝙ̄ dites. Itē ēt iudei de ꝑdijs.d.c.de terris.vt.ſ.i.§.ꝑcedēti.16.q 7.decias. Itē clici de rebus p̄imonij ſui.ni ſi defuiſſet illi eccl'e cui debent eodē.c.2. Itē Ale.dic. ꝙ vbi eēt ꝯſuetudo ꝙ de fructibus poſſeſſionū eccl'e poſſent teſtari in morte.ſi militer tenerentur d ipſis ad decimā. Et ſic intellige.c.2.de deci. Itē religioſi niſi ſit ex ēpti ꝑuil'o ſedis ap'lice. ſic ſunt monachi al bi.tēplarij.hoſpitalarij.ꝛ ierosolomitāi. ꝛ multi alij.de quo nō.i.c.ſugeſtū.cū multiſ.c ſe.de deci. Dicit tn̄ Alc.vbi.ſ.ꝙ ꝑuil'm de n̄ ſoluendis decis n̄ liberat eos quin teneātur ſoluere in tribus caſibus. Primus cū pacti one tenentur.q2 ꝑuilegiū n̄ reuocat pactū ꝑ cedens niſi fieret mentio ſpālis in eo.vt in. c.ex multiplici.de deci. Secundus cū paro chialis eccleſia cui debebantur enormiter leditur.ar.d.c.ſuggeſtū. Tertiuſ cum eas ſol uendo tacite renunciant ꝑuil'o.ſed de h vid glo.ꝛ doc.in.d.c.ſuggeſtū.

8 Cui debeant dari.R.ꝙ ꝑdialeſ debēt dari illi eccl'e.in cuius parochia ꝑdiū ſitū ē.vt i. c.qm̄ de deci.ꝛ i.c.fi.de parochijs.niſi aliō hēat ꝯſuetudo.vt in.c.i.ꝛ.2.ꝛ in.c.coiſſum ꝛ multis alijs.c.de deci. Perſonales vero debent dari eccl'e pochiali i qua audiuit di uina.vl' vbi recepit eccl'aſtica ſacia.i.q.i.c. queſti. Mixte vo debēt dari.vbi ꝯſuetudo eſt:l' ſi n̄ eſt ꝯſuetudo.ſi paſcunt in vna dent illi pochie. Si uero ptim in vna partim i a lia diuidant.fac qd nō.i.c.ad ap'lice d deci. ꝛ Pa.nō.diffuſe in.c.cū ꝯtingat eo.ti.

9 Utrū ſoluendo 'ei qui de iure eccl'am nō tz ſz d facto excuſetur.R.ꝙ nō ſi ſcit.niſi ex iu ſto metu excuſetur:uel niſi per tollerantiam eccl'e q nō ꝯdicat vʒ ꝯſentire.ſm Rodo. Et hoc vltimū verū niſi placeret eis.eccleſiam fraudari.

10 Utrum clericus qui hz ſufficiens patrio niūm vn̄ viuat ſm ſtatum ſue perſone poſ ſit decimas recipere.R. Ale.vbi.ſ.ꝙ ſic.vt ꝓcurator in neceſſitates paupeꝝ uel vtilita tes eccleſie expendendas.nō aūt in uſus ꝓꝓ os conuertendas. ymo ſi in ꝓpos vſus cō uertit comittit ſacrilegium ſi in malos incur rit iudiciū.facit.c.qm̄ in fi.16.q.i.ꝛ.c.paſtō i.q.2.

11 Utrū decie poſſint ꝑſcribi.R.ꝙ laici nullo mō poſſunt ꝑſcribere.vt.eis ſoluantur.d ꝑ ſcrip.c.cāni. Sed clerici ſi pochiā hn̄t.pn̄t de ꝑſcrip.de quarta. Si uero n̄ hn̄t nō pn̄t. Silr ꝛ d religioſis dicendū eſt.ar'eoꝝ que nō.in.c.placuit de ꝑſcrip.ꝛ in.c.cū contin gat.ꝛ.c.ſe.de deci.

Cui ſoluet qui antiquus n̄ ſoluit ꝛ nūc vlt ſatiſfacere.R.ꝙ nō ei qui ꝑſcripſit. ſz eccl'e pochiali ſm Rodo.ꝛ Ray. Qd uerū credo ſi eccl'e pochiali.tūc erant ſoluende.al' ſecuſ 12

Utrū ſacerdos pochialis poſſit remittere de cimas n̄ ſoltas tpr̄ pto.R.ſm Rodo.ꝙ ſic i totū l' in ptē.ex quo i poteꝝ vlt abſtinere ꝛ facere debitū ſuū. Sz mihi vʒ ꝙ n̄ poſſit.ni ſi ſit paup cui remittit.ar.c.fi.16.q.i.q2 cū ſit paupeꝝ n̄ pn̄t in nō pios vſus ꝯuerti: Nā ꝛ ſup alimentis legatis nō valet tranſactō ſine iudicis autoritate.l.cū hij quibuſ.ff.de trāſ.

Utrū laico poſſit ꝯcedi decia.R.ſm doc.i c.ad hec.de deci.ꝙ nullus ꝯtus poteſt iniri cū laico de decis p quē dn̄iū directū l' utile transferatur in ipm.q2 vʒ alienatio qdam.vt ꝓbatur p tex.cū glo.in cle.i.de re.ec.nō ali. Sz ꝯceſſio ad modicū tps q nō vʒ alienatio bene pōt fieri.ꝛ ēt ad tps vite alicuiuſ ex cā ꝛ cum autoritate ꝑlati ſm glo.i.c.q̄uis eo. ti.q2 pp dubiū vite pōt dici modicū tpſ. Sz de hoc dicto glo.dubito pp ea que dixi.ſ.a lienatio.§.18.ꝛ potius credo ꝙ nō poſſint ꝯcedi ad uitā alicuius niſi autoritate pape. Et hoc intelligo in laico qui laicalr viuit. Secus in laico ꝯuerſo ꝛ religioſo cui cōce di poſſent.ſm ꝙ notant doc.in.d.c.q̄uis Ius uero decimandi nullo modo poteſt ca dere in laico.cum ſit ſpūale.vt i dictis.c.uō Et hoc intelligo ſine autoritate pape qui ſo lus pōt ſm notata in.c.2.de iudi.ꝛ tutus eſt in foro anime ſi ex cā hoc papa facit.al' nō. vt notat.d.An.in.c.a nobis de deci.ꝛ ſequi tur Pa. 13

Utrū laicus hn̄s in feudum decimas ſecu ra ꝯſcia teneat.R.ꝙ ſi ſcit ſe hēre poſt con cilium lateranē.qd fuit celebratū.1279.ꝛ ſine autoritate pape non pōt tenere.vt nota tur in.c.ꝓhibemus.d deci. Si ſcit ſe hūiſſe ante illud ꝯciliū: uel poſt.ſed cum autorita te pape ꝛ ex cauſa ſic poteſt tenere. Si uēo ignorat an ante:uel an interuenerit autoritas pape:ſeu ex cā lrīa.tūc Ho.vt refert Io.an. in.c.cū ap'lica.de hijs q fi.a ꝑla.tz ꝙ n̄ pōt tenē. Idē Archi.ꝛ Io.mo.in.c.2.de deci. li.6. Sz Io.an.tenet ꝯtrium qm̄ cois opi.eſt ꝙ autoritate pape:vel ante illud concilium fuerint conceſſe. Que opi.mihi placet maxi me.q2 vnuſqſq3 in foro anime ꝑſumendus eſt bonus niſi conſtet d malo.ꝛ ideo debet credere ꝙ ꝑdeceſſores ſui non tenuiſſent ni ſi cum bono titulo. 14

Utrū talis laicus poſſit eas transferre.R. ꝙ non in laicū quocunq3 titulo ex quo trāſ ferantur dominium vtile uel directum. Et lz 15

gl.i.c.ꝓhibemus d deci.tenuerit ꝙ autorita te epi poſſet.tn̄ communiter non tenetur.ꝛ bn̄ In aliam autem eccl'aʒ vel religioſum locū bene poteſt donare.vt in.c.cum apoſtolica de hijs que fiunt a prelato.ꝛ hoc de con. ſenſu dioceſani. Pignorare autem non pōt ſm Io.an. Sed Ho.tenet ꝙ ſic ꝛ Pa. placet ꝛ mihi.vt cui plus liceat ꝛ minus.

17 Utrū eccl'a poſſit ſine ſimonia redimere d cimas ab aliquo iniuſto detentore.R.ꝙ pōt redimere qn̄ ex tali peccunia nullum ius d nouo acquirit.alias non licet.vt nō.in.c.di lectus el pmo de ſy.

18 Utrū liceat clericis accipere in pignus de cimas detentas a laico.R.Ale.vbi.ſ.ꝙ ſic. ſicut ꝛ quamlibet aliam poſſeſſionem quā laicus detineret iniuſte.nec tenentur fruct' ꝯputare in ſortem:dūmō huiuſmodi decie nō ꝑtineant ad alias eccl'as.ſed ad ſuas.q2 ſi ad alias ꝓhibetur.vt in.c.interdicimus. de deci.

19 Quō ꝛ qn̄ religioſi tenentur facere cōſci entiam ꝛ predicare de decimis.vide. Exco municatio.7.caſu.44.

20. Que eſt remuneratio fideliter ſoluentiū decimas.R.ꝙ multiplex. Prima habun dantia fructuum. Secunda ſanitas.de qbuſ mal.3.ꝛ in.c.reuerſionem.ꝛ i.c.decime.16 q.i. Tertia bonitas.ꝑncipatus.16.q.7.ma iores. Hoc tollit fiſcus qd non accipit xp̄s.

D **Effenſio** Utrum ſit lici ta ad ſue ꝑſōe tuitionem ne ledatur.R.ꝙ ſic.vt ſ. l.vt vim.ff.de iuſti.ꝛ iu.ꝛ ibi Bar.ꝛ Bal. ꝛ alij.in.l.ſciam.§ qui cum alʒ.ff.ad legem acquil.ēt religioſis ſine licentia ſuperioris. qn̄ licentia comode hēri non poteſt.ſʒ Io. de li.in tractatu de iuſto bello. Ratō q2 hoc competit de iure naturali.di.i.ius naturale. ꝛ quo ad actus naturales religioſi non cē ſentur mortui.16.q.i.c.placuit.l.2.l.deo no bis.C.de epiſ.ꝛ cle.ꝛ ēt aduerſus ſuum ſu periorem poteſt quis ſe deffendere.ar.c.ex parte de accu. Et hoc uerū ſi ille contra quē ſe defendit iniurioſe vult euʒ ledere: q2 ſi iu ſte ꝛ ordine iuſtitie ſeruato ꝓcederet nō poſ ſet ſine peccato ſe defendere.alias ſic.dūmo do fiat defenſio cuʒ moderamie iculpate tu telle. Iſtis.n.duobus concurrentibus.ſ.ꝙ ſit ad repellen̄ iniuriam ꝛ cum moderamie inculpate tutelle licet. Aduerte hic ꝙ non lz percuſſo repercutere etiaʒ in continenti:q2 hoc eēt vindicta.l.non eſt ſingulis.ff.de re. iu..niſi timeret de ꝑcuſſione geminata.faci unt notata per Inno.in.c.olim d reſti.ſpo.

ꝛ qd nō.in ſū.23.q.i.facit.l.4.in ꝑn.ff.ad.l. acqui.

Utrum defenſio poſſit tolli per papaʒ vl' ꝑncipem.vel legē vniuerſalē:vel municipa lem.R.Albri.in.l.oēs.C.de epi.ꝛ cle.qdā dicunt ꝙ nō:cum ſit de iure naturali.ꝛ vide tur expreſſum in cle.paſtoralis.§.pe.de re iudi. Dn̄s Gabriel de oſſeletis in ſuo tracta tu tenet.ꝙ ſi ſtatuto cauetur ꝙ poſſit proce di nulla data defenſione ꝙ valeat.ꝛ ꝓ hoc facit.quia licet app'lo ſit ſpecies defenſiōis tamen tollitur in multis caſibus.vt.C.quo rum ap.non re.per totum. Item quia iura volunt in multis caſibus nullam dari defē ſionē.vt.C.de ſic.l.fi.in.fi.C.d Adul.l.i ad ulterij.C.de ſal.mo.l.2.cum ſimilibus. Nec ob.ꝙ defenſio ſit de iure naturali.q2 veruʒ ē in defenſione manuali:ꝛ de iſta loqtur.d. l.vt vim:ſed defenſio danda per iudicem reo petenti:vel non petenti ē de iure gētiuʒ vel ciuili.ꝛ ideo per aliud ius tolli pōt. Et hoc dicit eſſe verius. Albri.ibidem. 1

Utrum defenſio pro rebus liceat.R.ſm Inno.in.d.c.olim.ꝛ Bar.in.d.l.vt vim. ꝛ glo.ꝛ doc.in.l.i.C. Unde vi.ꝙ ſic ꝛ pro rebus auferendis ne auferantur ꝛ ablatis vt recuperentur. Et hoc verum in ablatis ſi in continenti fit.i.anteq3 ad alia negotia di uertat.tex eſt.ff.de vi.ꝛ vi.ar.l.idem eſt.§. eum igitur qui armatus. Et dicit Pa.in.c. ſignificaſti ſcdo de homici.ꝙ dicitur inter uallum quando relicta prima ſe diuertit ad alia non neceſſaria. Secus ſi comedit vel bibit:vel congregat amicos ꝛ huiuſmodi. ff.de ver.ob.l.cōtinuus.primo.R.ff.d duo re.l.duos.§.vltimo.C. Unde vi.l.i. Et cum hoc ſit a iure conceſſum non requiritur au ctoritas ſuperioris niſi de bono conſilio. nec incidit talis in excommicationem ſi per ſona aqua aufert eſſet eccleſiaſtica etiam ſi in perſonam immittit manum quando ali as recuperare non poterat.vt colligitur in d.c.olim.ꝛ de appel.c.ſignificauerunt.niſi a propoſito modum excedat.vt.in.d.c.oli. in fi. 2

Utrū qlibet de ꝓp'o poſſit quēlʒ defēdere ipune.R.Bar.in.l.ſiqs.in ſeruitute.in fi.ff. de fur.ꝛ in.d.l.vt vim.ꝛ ibi glo.ꝛ.23.q.8.§ i.in glo.ꝛ cy.ꝛ Pe.in.l.i.C. Unde vi.ꝙ ſic Conſulit tamen Bar.in.d.l.vt vim ad tol lendum omne dubium ꝙ faciat ſibi manda ri vt ipſum defendat clamando defendue vel currite ꝛ ſimilia.vt notat.Bal.in.d.l.i. quia tunc ſecundum omnes licite ꝛ im pune.facit i argumentum.l.Gracus.C.de 3

adul. Aduerte tamen ꝙ irregularitatem nõ effugit qui pro alterius defenſione aliū occidit. De quo vide infra. Homicidium. 3. §. 3.

4 Quid ſit moderamē inculpate tutelle. ℞. glo. in. d. l. i. multum laborat. Sꝫ Bar. ibi ⁊ in. l. furem. ff. ad. l. cor. de ſic. dicit ꝙ inculpata tutella ē id facere ſine quo aliter ſe dfēdere nõ põt ſine periculo perſone: vel rerū. Unde nõ debet pati ꝙ damnificet i aliquo ſi damnum ē irrecuperabile. alias ſecus. vt in. d. l. furem. Ex quo īferit ꝙ ēt ſi nõ poſſū effugere quin me ꝑcutias niſi te īterficiā ꝙ licite te īterficio: q2 cū iniuria perſonalis ſit maior ꝙ realis. vt in. l. in ſeruorū inſi. ff. de penis. ⁊ ꝑꝑ realem irrecuperabilē poſſum te īterficere. vt in. d. l. furem. ergo fortius ꝓ perſonali. facit glo. de reſti. ſpo. olim. el primo ad fi. ⁊ glo. in. c. ſignificaſti. el ſcdo de homici. Et iſtud tenet Flo. in. d. §. qui cum aliter. Bal. vero in. d. l. i. dicit ꝙ tria debent eſſe vt ſit moderamen. Primum equalitas vt ſi cū ramis: cū armis. vt. ff. vi. ⁊. vi. ar. l. i. §. vim vi. Sed ego hoc credo verum qn̄ pt repellere q2 paruus vix cum armis põt ſe defendere a magno qui cum pugno forte eū īterficeret. ar. 3. q. 7. §. tria. Secundum temporis vicinitas. q2 ſi poſt eſſet vindicta. ꝯtra c. ſeditionarios. 46. di. Tertium talis ⁊ tanta quāta ē neceſſitas. Adde. Quartū. ꝙ itentio ſua feratur vt ſe defendat: q2 actus ex itentione nomen accipit. non ex eo quod ē per accidens. i. preter ꝓpoſitum in actibus moralibus. Unde duo effectus ex vno actu pñt venire. puta: proprie vite ꝯſeruatio ⁊ iuadētis occiſio. Si ergo itenderet occaſionem: vt finē. ſic nõ liceret ſine peccato mortali. Si autem ſuā defenſionem. ſic denoiabit defenſio: nõ occiſio. cum nõ debeat denominari actus moralis niſi ab eo quod ē ꝑter itentionem. cū ſit cā per accñs. vt pꝫ. S. ethi. c. 4. Et ſic nõ erit peccatum.

5 Quid ſi excedit modū. ℞. ſꝫ Inno. Ho. ⁊. d. Anto. in. c. olim cām. de reſti. ſpo ꝙ. ſi excedit a ꝓpoſito ſic tenetur de dāno. Si aūt nõ a propoſito ſic nõ tenetur ad aliquam ſatiſfactionem. niſi forte ad cautellā facit. l. ſi ex plagis. §. tabernarius. ff. ad legem acquiliam nec excõicationem īcurrit. vt nõ. in. d. c. oli. el primo. ⁊. d. c. ſignificaſti. el. ſcdo. lꝫ Ray. dicat ꝙ eſt tutius ꝙ petat abſolutionem vel diſpenſationem. ⁊ ē bonū qn̄ comode põt haberi. Dicit tamen. d. Anto. in. d. c. olim. ꝙ. qui īſequitur ꝑcuſſorem de facto ⁊ vulnerauit nõ debet puniri vt doloſus: ſed vt culpabilis. q2 īconſultus calore vicio calūnie caret. l. i. §. queri poſſet. ff. ad tur. 3. q. 3. §. nundum. tex. ē in. l. ſi adulterium. §. imperatores ff. de adul. glo. 23. q. i. §. i.

d **Efunctus.** Uide infra. Mortuus

d **Egradatio** duplex. quedam verbalis. quedam actualis. Et hec actualis fit ſic. qn̄ clericus idutus veſtibus ſicut ſi in officio eſſet diſpoliatur cū verbis ad hoc ꝯgruis vt habetur in. c. degradatio. de penis. li. 6. Et dicit Ge. in. d. c. ꝙ actualis degradatio ē executio verbalis depoſitionis. ꝑꝑea tenet ꝙ põt fieri ſine numero epoꝝ: ſed nõ verbalis. q2 oꝫ fiat a proprio epo ⁊ ſit debitus numerus epoꝝ. vt i. d. c. in tex. ⁊ in glo.

1 Utrum verberans clericum degradatū ſit excõicatus. Fuerūt opi. Sꝫ placet mihi opinio glo. in. d. c. degradatio ꝙ verberās degradatū actualiter nõ ſit excõicatus. ſed degradatum verbaliter ſic. ⁊ ē ſecurior opinio. Dicit tñ. Pa. in. c. ad abolēdā. de heret: verum niſi poſt verbalem ſequatur icorrigibilitas. q2 tūc ꝑdit ēt ſm vnū itellectū. c. cū nõ ab homine de iudi. ⁊ abſqꝫ alia traditione poſſet puniri ꝑ iudicem ſecularem.

2 Utrum iudex ſecularis poſſit iudicare degradatum actualiter. ℞. ſm nõ. in. d. c. degradatio. ꝙ quãuis tutius eſſet vt traderetur per iudicem eccliaſticum. tñ ex quo actualiter degradatus ē põt per tex. prefati capli.

3 Utrum degradatus ꝯficiat celebrādo. ℞. ſm Archi. de ꝯſe. di. 4. i. c. oſtēdit. ꝙ ſic. Et iſta ē veriſſima opinio. q2 caracter adeo i pſius i aīa: ꝑ hoiem nõ põt aufferri. Lꝫ gl. 50. di. dixerit ꝯtrarium in. c. accedens. ⁊ multi alij

4 Utrū degradatus teneatur dicere officiū ſi ē in ſacris. ℞. ſm Rodo. ꝙ ſic. qd ꝓbatur ꝑ. c. dolētes. de cele. miſ. q2 ex quo oibus ordinatis precipitur. ⁊ iſte ordinatus ſit ⁊ caracterem habeat lꝫ degradatus officiū dicere tenetur. non tamen debet dicere. Dñs vobiſcum ⁊ ſimilia que ad dignitatem ordinis pertinent.

5 Quis põt reſtituere degradatum depoſitum. ℞. ꝙ ſolus papa. c. i. ⁊. 2. 50. di. Sic ⁊ preſes prouincie nõ põt reſtituere. quem damnauit. ff. de queſtio. l. i. in fi.

d **Electatio** in cogitatione vtrum ſit peccatum mortale. Uide. ſ. Cogitatio. §. 2.

d **Elegatus** ē is cui a ſummo põtifice vel ordinario cõmittitur cauſa. quo ad eccliaſticos. Similiter dico de. imperatore ⁊ alijs dñis quo ad ſecularia.

Quis põt delegare. ℞. ꝙ quilibet ordinarius ⁊ qlꝫ q ex õdiaria iuriſdõne aliqd põt.

1 Quis põt eſſe delegatus i eccliaſtico foro. ℞. ꝙ delegatus pape nõ põt eſſe quis: niſi ſit i dignitate ꝯſtitutus: aut canonicus eccleſie cathedralis. vt in. c. ſtatutum. de reſcrip. li. 6. ⁊ ꝙ hēat ad minus. 20. annos: niſi ex certa ſcīa papa cām cõitteret nõ extñti i dignitate: vel minori. de offi. dele. cū viceſimū. ⁊ de elec. cū in ꝯcus. Aliorum põt quilꝫ eſſe qui nõ ꝓhibetur. Uerum ē ꝙ cāe ſpūales. vt de decimis. de iure patronatus ⁊ huiuſmodi nõ poſſunt delegari laicis. ſed clericis tñ. de iudi. decernimus.

3 Utrum guardiani ordinis nři minoꝝ ⁊ ꝓores fratrum mēdicātium hēant dignitatē. ℞. Ge. in. c. nullus. de elec. glo. hic tꝫ ꝙ ſic. Et ideo poſſunt eſſe delegati pape. Fač qd nõ. Pa. in. c. cām. de iudi. ⁊ i. c. cū olim. de ma. ⁊ obe. ⁊ Car. in cle. 2. de reſcrip. ⁊ ibi glo. Pa. tñ in. d. cle. 2. diſtinguit de priore. ꝙ aut hēt ſupra ſe in monaſterio ſuperiorem: ſicut qui ē ſub abbe. ⁊ iſte nõ habet dignitatem. ſed ille qui nõ habet ſupra ſe ſuperiorem in monaſterio habet dignitatē: quãuis ñ ſit perpetuus ſufficit ꝙ poſſet eſſe.

4 Quid põt delegari. ℞. ꝙ quedam ꝑtinēt ad ordinem epalem. vt ꝯſecrare. ordinare et iſta delegari nõ pñt nõ hñti illum ordinem: alia oia pñt delegari niſi prohibeantur a iure hec hñtur de offi. or. quod ſedem. de conſe. ec. aqua.

5 Quid põt delegatus. ℞. Ge. in. c. pñtium. de teſti. ex glo. in. c. ſolet. de ſen. ex. li. 6. que dicit ꝙ delegata ptās ē ſtricti iuris. ⁊ ideo id ſolū põt quod ē ei cõmiſſum ⁊ ſine quo cā expediri nõ põt. de offi. dele. c. i. ⁊. c. prudētiam. ⁊. l. ad legatum. ff. de procu. ⁊ id ꝑꝑ qd facilius expediri poſſet cā nõ venit: niſi expreſſe committatur.

6 Utrum delegatus poſſit ſubdelegare. ℞. ꝙ delegatus a pricipe põt ſubdelegare. nõ. Inno. in. c. paſtoralis. de offi. dele. facit. l. i. ff. de offi. eius cui mā. ē iu. ⁊. c. ſup qõnum. ⁊. c. ſi. eo. ti. Et hoc verum niſi qn̄ certū miniſterium ei committitur. Limitat Inno. i. d. c. ſi. de magno miniſterio. ſicut ꝑdicare crucem. diſpenſare cum irregulari. pniam iniungere. abſoluere excõicatos ⁊ huiuſmodi. vel qn̄ ꝑ reſcripti verba comprehenditur ꝙ eſt electa iduſtria: vel fides eius. ſicut qn̄ dicit. Cõfidimus de tua iduſtria: vel perſonaliter exequaris. vel qn̄ negotium nõ ē bene expedibile ꝑ alium. Fallit in legato ſedis aplice q etiam in ꝑdictis põt ſubdelegare. vt i. d. c. ſi. patet. Delegatus autem ab inferiore non põt niſi ſit delegatꝰ ad vniuerſitatē cāꝝ. ff. de iudi. l. cū pretor. §. i. ff. qs ⁊ a quo ap. l. i. §. i. vel niſi hoc ſibi ſpāliter ꝯcedatur ſm Io. an. ꝑ. c. iſ cui. de offi. dele. li. 6. vel niſi qn̄ vnum articulum totius cauſe cõmitteret. cle. i. de offi. dele.

Nunquid poterit ſubdelegare non extñti i dignitate: nꝫ canonico eccleſie cathedralis. ℞. ꝙ nõ vt cõiter tenetur i. d. c. ſtatutū 7

8 Quid de ſnia duoꝝ delegatoꝝ diſcordātiū. ℞. ꝙ dependet ex delegante vt acceptet quā voluerit. Secus in ſententia arbitrorum ex cõpromiſſo. q2 non tenet. Similiter ꝑſidētes loco pape in ꝯcilio generali niſi oēs cõſentiant in actu gerendo nihil faciunt. q2 vnius ꝯtradictio inficit totū. nõ. Pa. in. c. non eſt de regula. ⁊ in. c. pe. de ſta. mo. Secus i ſententia duoꝝ ordinariorum diſcordantium que tꝫ ꝓ reo. niſi in cauſa matrimonij liberatans. ⁊ teſti ⁊ i huiuſ modi fauorabilibꝰ. q2 tūc tenet ꝓ actore. vt in. c. vltio. de ſen. ⁊ re. iud. intellige ſi agit vt matrimoniū ⁊ huiuſmodi teneant. aliter valeret ꝓ eo qui vt valeat agit: vel ſe defendit.

9 Utrū quis teneatur acceptare ſubdelegationem in caſu quo ſubdelegare põt. ℞. Inno. in. c. paſtoral. de offi. dele. ꝙ ſic. niſi qn̄ ꝯſtat ꝙ delegatus malicioſe ſe exonerat. vt in tex. ꝑfati. c. paſtoralis. nam tunc non tenetur. ⁊ ſi vellet eū cogere iuſta eſt applo eius Secus ſi non conſtaret. Et eſt dña inter delegatum a ꝑncipe ⁊ ab inferiore. q2 delegatus a ꝑncipe poteſt cogere oēs: ēt ſi non ſint ſui fori. C. qui ꝓ ſua iuriſdi. l. 2. ff. de mu. ⁊ ho. l munerum. §. iudicandi: exceptis aduocatis qui alibi ꝙ in foro ſuo recipe iudicium nõ pñt cogi. C. de adno. diuer. iudi. l. ſancimus in fi. Delegatus ab ordinario non poteſt cogere hominem alterius fori. ff. de iuriſ. o. iudi. l. vltima. ff. de iu. ⁊ cu. da. ab hijs. l. i. de offi. or. paſtoralis in ꝑn. ⁊ in glo. ꝑfati. c. paſtoralis. de offi. dele.

10 Ubi poteſt cognoſcere delegatus pape. vide. ſ. Cõmiſſio.

11 Quando expirat iuriſdictio eius. ℞. re integra expirat per ſcientiam mortis delegantis. l. eius qui in ꝑn. ff. ſi cer. pe. de offi. dele. gratum. Item per mortem illiꝰ contra quē mandatur re integra. de reſcrip. ſignificauit ⁊ multis alijs modis. vt in. c. quoniam abbas de offi. dele. ⁊ in multis alijs locis que omitto.

12 Quó pōt abſoluere excoicatos a ſe. vide. ſ.
Abſolutio.2.in pn. ⁊.§.1.
13 Quid ſi delegatus ñ vult facere ſidē ō mā
dato ſuo. ⁊ ppea aliquis ñ vult ei credeꝛ cū
nō teneat. vt in.c.cū in iure ō offi.dele. ⁊ cū.
excoicat. R.ſm doc.in.d.c.ꝙ ñ tꝫ.qꝛ delega
tus ñ hꝫ autoritatē excoicandi. niſi qñ eēt ſi
bi rebell'. ⁊ cū tal' nō ſit ex iuriſdictiōis defec
tu.nulla eſt excoicatio.

d **Ementia** ſi eſt pſeuerās excuſat a clpa
quantū ad factū in ipa cōmiſſū.15.
q.1.aliquos.32.q.7.quēadmodū. ⁊ ab irre
gularitate.vt in cle.vnica.de homici.
1 Utꝝ qui aliñ fuit demēs poſſit pmoueri ad
ordines.vide.ſ.Corpore viciatus.§.8.

d **Emoniacus** an poſ ſit pmo
ueri.vide.ſ.Corpore viciatuſ.§.8
Quō in dubio poſſit pbari an qs ſit demo
niacus. R.ꝙ ſi p.30.dies carnibus indiffe
rēter veſci cogatur. ⁊ maxime edinis que ō
mones puocant.vt hētur in.c.2.7.q.2.i tex.
⁊ in glo.ſi nullā ſentiet leſionem appebit ꝙ
non ſit demoniacus.

d **Enūciatio** ꝗ̄tuplex. pa euangelica.
qꝛ ab euāgelio ſūpta Math.18. ⁊ ꝗ̄quirit.6
Primū ꝙ ſit frater.ſ.xpianꝰ.11.q.3.ad mēſā
lꝫ infidelis poſſet denunciari ſi contra legē
nature:uel ꝯ legē eoꝝ in moralibus offēdit
qꝛ papa hꝫ iuriſdictionem in eos in iſtis caſi
bus.de quo.ſ.Judeus.§.27.al' non. Secun
dū ꝙ pcedat ſecreta monitio in qua vt emē
det l' deſiſtat obſecrandus eſt. Tertiū ꝙ pec
catū non ſit oio occultū: ſed ꝙ poſſit pba
ri p teſtes.qꝛ ſi eēt oio occultū non hēret lo
cū. ⁊ ſequitur Pa.in.c.nouit.de iudi.2.q.1.
ſi peccauerit.ymo ſi ēt vnus ſolus teſtis eēt
non poſſet denunciari ad penitentiam im-
ponendam. Quartum ꝙ ſi non deſiſtit: vel
emendat ſe ad eius monitionem adhibeat
teſtes qui ſciunt.vel cum quibus poſſit eum
conuincere. Quintum ꝙ ſi ſe non corrigit
dicatur prelato ⁊ denuncietur. Sextum ꝙ
pbet ſe cum bis monuiſſe.vt.ſ.dicam.
1 Utꝝ quilibet teneatur ad ſupradictam denū
ciationem. R. doc. cano.in dictis.c. nouit.
⁊ ſi peccauerit varie loquuntur. Sed videt
mihi dicen̄ p concordia. ꝙ ſi loquamur put
eſt ſolum fraterna correctio.ſic tene opinio
nē Archi.in.d.c.ſi peccauerit.ꝙ eſt oibuſ ō
pcepto.ſm ꝙ dixi.ſ.Correctio fraterna. Et
iſta correctio ſolū pcedit ab actu caritatis.
⁊ iſta pꝓe ñ dr denunciatio euāgelica. nec
requirunt ſupradicta. Si vō loquamur de
denūciatōe pꝓe euangelica. ⁊ tc̄ diſtinguo
ſm Jnno.in.d.c.nouit.ꝙ aut loquimur de
peccato ppetrato qō recipit augumentū:vl'
multiplicatōeꝫ:ſeu ꝯtinuatiōeꝫ mali. ⁊ ēt de
ppetrando. ⁊ ſic glꝫ q credit ſe eā poſſe pſi.
cere ſine graui detrimento.puta. qꝛ ñ opor
teret eum deſiſtere a negocijs ſuis:l' incurrē
inimiciciam:vel aliud piculū tenetur de pce
pto.22.q.5.c.hoc videtur. Nō vēꝝ intelligo
qñ talis eſt platus p quē finis huius denun
ciationis obtineri poſſit qui eſt vt l' ille emē
det.nā ſi vellet ad aliud pcedere platus pec
catore emendando ſe.ñ pōt de iure ſꝫ doc.
in.d.c.nouit.qꝛ p iſtā viā ñ ꝗ̄ritur niſi pnīa
peccan. l' ſi corrigi ñ vlt ad terrorē alioꝝ ex
coicet ⁊ tali puideatur ꝙ ceteri timeāt. Si
uero tal' ñ ſit plat': l' nō poſſit ſiñ graui dam
no eā pſeq. ſic nō tenet niſi ſolū q ex offō
hꝫ.cui dr.83.di. Error cui ñ reſiſtit approba
tur ⁊c̄.cū ſilibus. Si uero loq̄mur ō pecca
to perpetrato qō nō hꝫ ꝯtinuatōeꝫ.ſic dico
ꝙ ſoluꝫ tenent q hñt ex officio. Rō qꝛ hoc
pcedit ab actu iuſtie ad inſtruendū alios p
exemplū.qō qdē ptinet ad ſupiores.11.q.3.
pcipue. ⁊.23.q.4.duo iſta.
Utꝝ denunciationem euangelicā ſēp de. 2
beat pcedere admonitio.ō qua.ſ.dictū eſt.
R.ꝙ ſi peccatum eſt publicum nulla requi
ritur monitio ſm Archi.in.d.c.ſi peccauerit
iuxta illud.peccantem coram oibus argue.
45.di.ſed illud. Si vero peccatū eſt occul
tum. ⁊ tardatio denunciationis inferret no
cumētum pximo tpꝛale vel ſpūale.puta.tra
ditio ciuitatis.hereſis infectio. ⁊ huiuſmōi
ſimiliter ſine monitione ōnunciabitur. niſi
conſtet ꝙ ad eius monitionē deſiſtet. Nam
quilibet debet corrigi vt ſi pōt eius fama ñ
ledatur. Si vero non ſit nocumentum pro
ximo niſi ipi peccanti ſolum.debet pcedere
duplex monitio.vna per monentem ſolum
que p iuramentum ipius habet pbari. Alia
per monentem ⁊ vno teſte vel duobus. ⁊ p
ipos pbatur. Limitat Ri.in.4.di.19.ar.3.
q.1. qui concordat cum ſupradictis. niſi p
babiliter crederet non pficere per ſecretaꝫ
monitionem.ſed potius ille irritaretur con
tra corrigentem. ⁊ pmunimus ſubterfugia ꝗ̄
reret vt corrigi non poſſet.iuxta illud pū.
9.Noli arguere deriſorem ne oderit te. qa
nō debet tunc monere.al' ſic.
Qui admittunt ad hanc euangelicā de 3
nūciatōem. R.ſm glo.i dc̄is.c.ſi peccauerit.
⁊ nouit.ꝙ admittunt oēs iſfames.mulieres
minores.niſi pmaneāt i crimine.ſilr etiā ad
teſtiōium. Limitat Jnno.in.d.c.nouit.ſi ſo
lū pnīa de crimine ꝗ̄rit.vt dꝫ fieri in iſta. ⁊ ñ
aliquod tpꝛale nec directe:nec icidenter. qꝛ
tūc nō legiptimi teſtes admittunt ſm eūdeꝫ.
Jnno.
4 Utrum ſit ordo iuris ſeruandus in ea. R.
ſm Jnno.in.d.c.nouit.ꝙ non ar.c.1.de do
lo. ⁊ contu.
5 Scda dr canonica q̄ a canonibus iuēta ē
q̄ tñ hꝫ ortū ſm Jnno.a lege veteri. Et iſta ē
duplex. Quedā ſpāl' ꝯpetens illi ſoli cuius
intereſt habere bonū platum. ⁊ fit vt qs de
beneficio ammoueatur. ⁊ requiritur trina
monitio ſecundum communiter doc. ⁊ facit
glo.2.q.7.c.quapropter. Alia eſt generalis
⁊ publica. Et hec ſecundum Jnno. etiaꝫ lo
cum habet in criminibus perpetratis ſi cri
mina recipiunt augumentum propter mul
tiplicationem actuum:vel propter cōtinua
tionem iniurie.alias non:niſi ſoluꝫ de per
petrandis. ⁊ de hac habetur de iure iuran
do.c. quemadmodum.in fi. Quo vero ad
perpetranda habetur de deſpon.impu.c.
ad diſſoluendum.22.q.5.hoc videt. ⁊ non
dꝫ in iſta generali precedat ſecreta monitio
ſecundum glo.in.d.c.ad diſſoluendum.
6. Tertia dicitur iudicialis. Et hec eſt duplex.
Quedaꝫ publica que.ſ.competit ex officio
puro in qua non requirit monitio.ſed iudex
ex officio ſuo ⁊ per denunciationem ſuoꝝ
officialium in ea procedit. ⁊ habet locum
tñ in notorijs.vt in.l.ea qdem.C.de accu.
Et ſolum iudex qui habet merum vel mix
tum imperium tales denunciatores conſti
tuere pōt.vt in.l.1.§.quies quoqꝫ.ff.de offi.
pre.vr. Quedam priuata que competit leſo
pro ſuo itereſſe. Et iſta qñqꝫ in foro ciuili ⁊
de plano expedit.etiam ſi non preceſſit mo
nitio.vt qñ ille qui proponit nō pōt agere.
pū.quia ſeruus:vel poteſtati alterius ſubdi
tus.inſti.de hijs qui ſunt ſui vel alie.iur. §.
pe.ff.de offi.pre.ur.l.1.§.quod aūt. Et idem
dic de religioſis conquerentibus de iniſtis
grauaminibus ſuorum prelatorum. Iteꝫ ō
hijs que ſpectant ad forum venale vt iuſto
precio vendant. Jdem de ruſticis oppſſis.
Jn foro autem canonico requit triplex mo
nitio ſm Ho. ⁊ cōiter doc.in.d.c.nouit.ſed
Pa.ibidem tꝫ ſufficere binam.ſicut in euā
gelica. Et hoc credo verum ꝙ dꝫ precedeꝛ
monitio:niſi timor ipediret eam. Et lꝫ iudex
eccl'iaſticus indiſtincte admittat ōnunciatio
nem euangelicam.nō tñ iſtam:niſi qñ crim̄
ē eccl'iaſticū de ſui nā:vel rōe pacis:vel iura
mēti: vel crimen notorium nō audit i foro
ſecu lari:vel qñ ē miſerabilis pſona q̄ eā p
ponit. Jtē qñ pp potentiam ſe nō pōt iuuaꝛ
i foro ſeculari.qꝛ ciꝰ dñs vl' tirānus. Et hec
differt ab euāgelica. Primo qꝛ nō admittit
niſi ille cuius inteſt. Jtē ille cuius iteeſt ñ re
pellit ptextu cris. Jtem in iſta non recipiun
tur.niſi legitimi teſtes. Jtē i iſta ñ ſolū reqꝛit
vt corrigat peccatū vt i illa.ſed ēt vt res reſti
tuatur ⁊ leſus ſeruetur indemnis. Jtem in
iſta proceditur iudicialiter. Unde danda ē
in ſcriptis ſienda litis conteſtatio. ⁊ ſenten
tia in ſcriptis ferenda.non in illa.lꝫ iſta ex
pediatur de plano. ⁊ ideo dicitur iudicial'.
quia in iudicio fit ⁊ iudicialiter proceditur
lꝫ non vſquequaqꝫ. Jn illa vero nō. Et de
hoc vide Pa.in.d.c.nouit diffuſe.
Quomodo formabitur libellus:ſeu ōnū 7
tiatio in iſta iudiciali. R.ſecundū Jnno.i.d.
c.nouit.ſic Domine iudex. talis tenet libum
meum contra conſcientiam ⁊ in periculuꝫ
anime ſue cum ad me pertineat. Jdeo peto
officium veſtrum vt cogatis eū ad penitē
tiam ⁊ reſtitutionem.
Quarta dicitur regularis.qꝛ ſm diuerſas 8
religiones ⁊ religioſoꝝ ꝯſtitōnes expedit ⁊
pcedit ſimpliciter ⁊ de plano. ⁊ nō pōt ap
pellari ſm Jo.an.facit.c.reprehenſibil' de
ap. Et ad iſtas vltimas nemo obligatur:ni
ſi quando a ſuo plato cogit.vt īfra patebit.
Utrum teneatur quis denūciare alicui eꝰ 9
peccatum quod ipſe qui cōmiſit ignorat.vi
de.ſ.correctio.2.§.6.
Utrū plato pcipienti denūciādū peccatū 10
alterius teneat ſubditus obedire niſi ſerua
ta forma euāgelica. R.ſi peccatū ē publicū:
vel in nocumentum pximi fien̄.dic ꝙ ſic.vt
ſ.pꝫ in principio. Jdē dic quando non ſpe
ratur correctio:lꝫ non ſit in nocumentū.vt
ſupra dictū ē.§.1. Si vero peccatū non ē ad
nocendū pximo ⁊ occultū ⁊ ſpatur correc
tio ſi ſecrete corrigat. vt cōiter dꝫ pſumi ni
ſi ſint ſigna pbabilia in ꝯtrium.tunc dico ſꝫ
Ri.vbi ſupra ꝙ publicā denunciationē dꝫ
pcedere ſecreta monitio ex pcepto diuino
ꝯ qō platus non pōt pcipere: nec ſubditus
obedire: ⁊ ſi frī ſe corrigit debeo deſiſtere a
publica denunciatione. Et ſic intellige.2.q.
1.ſi peccauerit.2.q.7.accuſatio. Nā ex pcep
to dei teneor ſi poſſum ſine detrimento bo
ni ſpiritualis illius quem corrigo famam ip
ſius non ledere:quia precioſior ē tempo
ralia. ⁊ valet ad bona temporalia.vt de te
ſti.c.teſtimonium. ⁊ de exceſ.pre.inter dile
ctos. Jtem ad bona ſpiritualia.quia multi
timore infamie a peccato retrahunt q qñ ſe iſa

matos ꝯſiderant. ſine freno peccant. Uñ gl.
ſup illud Mat. 18. Uade ⁊ cõripe eũ ⁊c. di
cit. ne publice correctus verecundiã pdat: q̄
pduta in peccato remaneat. Secretam antē
denunciatiōez nō eſt neceſſe pcedat monitō
Et iō ſiue ſecrete monuerim: ſiue non: ſiue
ſecrete correxerit ſe ad meam monitionem
ſiue ñ. tenetur ſecrete denunciare plato pci
pienti. qꝛ valet ad pcauenda peccata recidi-
uij. nec eſt in fame ffris puidiciũ ſi talis ē pla
tus. q̄lis eē dꝫ. Rō eſt. qꝛ qlibet teneť obedi
re ſuo plato i hijs q̄ ptinent ad eoꝝ offm̃ ⁊
⁊ nō ſunt ꝯ deũ l' aiam. ſꝫ ſic obedire ñ eſt ꝯ
deũ. ymo ſm deũ ⁊ intētionē euangelicaꝫ. i
qua nō ſolũ dñs intendit peccatorē corrige
re. ſꝫ ēt correctō de recidiuio pcauere. qꝛ nō
eſt opus valentibus. Mat. 9. ⁊ ſic prelatos
medicos voluit eē. Eſt etiam de hijs que p-
tinent ad offm̃ platoꝝ. Uñ Ber. li. de diſpē
ſatione ⁊ pcepto. c. 5. dicit. Regularis pſeſ-
ſio q̄ ſe minor ſponte ſubdidit maiori eque
alligat. ⁊ cois equidē pacti reoꝛ vtrunqꝫ ne
ceſſitate teneri. vnũ fidelis cure. alteꝝ fidel'
obie. Cura aũt nō eſt tm̃ ad curañ. ſꝫ ēt ad p
ſeruãdũ a peccato. qð fieri ñ pōt. niſi pecca
tor correctus in quo eſt pditas derelicta co
gnoſcatur. nec pōt cognoſci niſi per te q ſo
lus noſti. ergo teneris dicere ad bonuꝫ ffris
tui. Uñ videmus q ſemel lapſus in peccatũ
carnis facilius relabitur. ymo vix retinetur
hꝰ ſnie eſt Aug. ſup leui. 5. c. ⁊. 22. q. 5. §. hoc
vꝫ. Itē Gual. in ſũ. Guil. de mara. ⁊ coiter
oēs doc. ordinis noſtri. ⁊. S. Tho. in quol'.
Si tm̃ p ſigna ualde pbabilia ⁊ pſũptōnes
quaſi violentas crederetur q platus ex illa
denunciatione fratrē infamare vellet. tc̄ cri
men oculũ fratris iã veraciter correctũ ſibi
denũciari non debet. Et hec que de denũ-
ciatione publica dixi vera ſunt ſm. S. tho.
ſa. ſe. q. 33. ar. 7. in grauibus peccatis. non i
leuibus que fame non derrogant. Nec ob.
hijs dictũ Aug. in regula qui dicit. q pecca
tum fratris pus dꝫ oñdi pposito q̄ teſtibus
qꝛ vt dic̄ Ri. vbi. s. q: 2: ibi loquitur ſꝫ q ppo
ſitus eſt ſinglaris pſona q̄ pōt ⁊ dꝫ pdeſſe
magis q̄ alius quilꝫ. ſꝫ oñdere plato tãq̄
eccle. i. ſicut in loco iudicis reſidenti dꝫ ſeq
teſtium inductionem. vt dictum eſt in pnci
pio huius. c.
11 Quid de eo q iurauit denunciař omne cri
mē qð ſciuerit. R. q tale iuramentũ debet
interptari vt denunciet mō debito. facit. c. ex
parte tua. de cle. non reſi. cum ſimilibus.
Et ideo ſi loquimur de denunciatiōe publi
ca. ſic ñ pōt. niſi pmo monuerit peccãtē. Se
cundo q poſſit pbare eꝰ dc̄ꝫ. Tertio q mo
nuerit eũ pñte vno l' duobus p quos poſſit
pbare monitōem. ⁊. 4. q noluerit ſe ꝯuer
tere. qꝛ iſtis deficientibꝰ ſi reuelaret faceř ꝯ
ius diuꝫ. ⁊ ſic peccaret mōtalř. vt nō. theo.
⁊ canoniſte maxie i. d. c. ſi peccauerit. Nð
lita veꝝ de oi peccato occulto qð ñ hꝫ noce
re pxio. vt dc̄ꝫ eſt. s. Si vo loq̄mur d denũ
ciatione ſecreta fienda plato. tc̄ dic q teneť
ſiue pbare poſſit ſiue ñ. ſiue monuerit iuſti
cie. ſi mō plaus ſit q̄lis eē dꝫ. al' ñ. vt puta. qꝛ
crudelis. qꝛ beſtialis: l' diffamator ⁊ hꝰ mōi.
qꝛ i tali ñ dꝫ niſi vt pius pr̄ orando. monen
do caritatiue iducendo ſrem ad corrigeñ. ⁊
ſi ñ pōt dittat eũ deo. ⁊ apte pbatur in. d. c.
ſi peccauerit.
Quid ſi iurauit l' pmiſit ñ denũciare. R. 12
q ſi itēdebat qñ pmiſit l' iurauit q ēt ad pce
ptũ ſupioris. l' ēt ſñ pcepto ſupioris i pcō co
mitēdo ñ reuelare. mortalř peccauit pmittē
do. ⁊ teneť. ñ obſtãte iuramto ⁊ pmiſſione
denũciare i caſu i quo denũciatio cadit ſub
pcepto. In alijs aũt caſibꝰ i qbus ē d ꝯſilio
ñ teneť ſꝫ bñ pōt dnũciare. ñ obſtante tali iu
ramento. l' pmiſſiōe ſiue peccato. ſm nō. 22.
q. 4. i multis capitulis.
Utꝝ epo l' alio ſupiōe pcipiēte vt qlꝫ q ſcit 13
qs fecerit tale furtũ teneať reuelare ſub excoi
catōe late ſnie. ſit reuelañ qcqd aliquis ſcit?
R. vt colligo ex ſupdictis. ⁊ p ea q̄ dicaꝫ. j.
Inqſitō. §. 1. q aut epꝯ hꝫ iſfamatũ aliquē d
aliquo. ⁊ qꝛ ñ plene pbř admonet vt q ſcit
dicat. tc̄ idiſtincte teneť dponere qcqd ſcit. lꝫ
ñ pceſſerit monitio ⁊ lꝫ ñ poſſit pbare. qꝛ tc̄
ñ venit vt dnunciet: ſed vt teſtificeť d eo qð
ſcit. fac̄. c. i. d teſti. co. ⁊ qð ibi nō. Fallit h in
parentibus ⁊ filijs q nec ēt volētes ad teſtimo
niũ aduerſus ſe iuitē admittunť. tex. eſt i. l. p
entes. C. d teſti. ⁊. 4. q. 3. §. itē pētes. Et inteli
gitur ſolũ d aſcendētibus ⁊ de dſcentibꝰ. ñ
de collateralibus. ſm glo. in. d. §. itē. Nec ēt
debēt ꝯpelli vxor ꝯ viꝝ. nec ſocer aduerſus
geneꝝ. puignũ. ſobrinũ. ſobrinã. ⁊ ex ſobri
nis natũ. ⁊ eos qi pori gradu ſũt. vt. 4. q. 3.
§. itē. l. iul. ponit i. l. lege iulia iudioꝝ publi
coꝝ. ff. de teſti. vbi dic̄ glo. ſobrini ⁊ ſobrine
ſũt q ex ſenis. puta ꝯſobris deſcendũt. ſic̄ ꝯ
ſobrini qi ꝯſororini. vt inſti. d gra. §. 4. ⁊. 6.
Hoc lito qñ pcediť crialř. ſecus ſi ciuilř. vt.
j. Familia. §. 7. Si aũt ñ extat iſaia ꝯ aliquē
ſꝫ in gnãli inqrit qs fecerit tale qd. vt fit coi
ter. ſic teneť talē admonere. ſm ordinē euan
gelicũ vt pnideat ⁊ emēdet qð fec̄ ⁊ ſatiſfa
ciat epo pcipienti. al' ſi noluerit tc̄ ſi pōt pba
re teneť reuelare, alř erit excoicatus. ſꝫ ſi p
bare ñ poſſet ñ teneť. Ita tꝫ glo. i. c. ſacerdoſ
de pe. di. 6. ⁊. 6. q. i. c. ſi oia. ⁊. q. 2: placuit. ⁊
d. c. ſi peccauerit. 2. q. 7. plerunqꝫ. facit. c. ſi ſa
cerdos. de offi. or. Et rō eſt. qꝛ tc̄ regritur vt
denunciator: ñ vt teſtis. Nð nō. qꝛ ſepe veit
in pratica. Et p hoc iſert Jo. de pla. inſti. de
pub. iudi. q puniēs illũ q ſcit aliquē comi
ſiſſe crimen leſe maieſtatis: qꝛ non denunci
auit. cũ pbare ñ poſſet q tenetur ei ad om
ne dãnũ. Et idem tꝫ Bal. i quodã ꝯſilio. qð
icipit. Quãq̄ allegata ſunt multa. Uñ qñ dr̄
q ſcit: intelligitur de ſcia pbabili. l. q accãre.
C. de eden. fac̄. l. nřis. C. de calũ. Si tm̃ eſſet
talis platus q ſecrete pnidere vellet. debeſt
ſibi ſecrete tãq̄ pr̄i dicere. 22. q. 5. c. hoc vꝫ.
Sꝫ cũ coiter regrãt vt pcedant iudicialř. ñ
teneť niſi de eo qð pbare pōt. Et ſꝫ hoc lita
qð. j. dicã. Furtũ. §. 41. ⁊ vide quod dicaꝫ. j
Familia. §. 8.

d Epoſitum eſt qð cuſtodien aliciui

danũ eſt. vt. ff. depo. l. i. in pn.
1 In quibus ꝯſiſtit depoſitũ. R. glo. in. c. bo
na fides. eo. ti. q in rebus mobilibꝰ ⁊ ſe mo
uentibus. niſi forte vbi a pluribus res q̄ ē in
ꝯtrouerſia p ſeqneſtro depoitur. vt in. c. ex
ſiata. de iudi. ⁊ in. l. lꝫ. ff. depo.
2 Utrum dñium ⁊ poſſeſſio transferatur i d
poſitariũ. R. q ñ. ſꝫ remanet apð depon ētē
d. l. licet.
3 De qua culpa tenetur depoſitarꝰ. R. q rlř
ñ tenetur niſi de dolo ⁊ lata culpa. qꝛ coiter
fit grã deponentis tm̃. vt pꝫ i. d. c. bona fideſ
⁊. d. l. i. §. vltio. Sed in duobus caſibus tene
tur ēt de leui. Primus ſi mercedē accepit p
cuſtodia. d. l. i. §. ſi qs ſuũ. ⁊. d. c. bona fides
Scðs ſi ꝯuenit vt teneret. d. l. i. §. ſi ꝯueniat.
vbi dr̄ ꝯtus ex ꝯuētione legē accipiunt dũ
mō ñ ꝯueniat vt ñ teneať de dolo. qꝛ hec cō
uentio eſt ꝯ bonos mores ⁊ ꝯ bonã fidem
⁊ iō ñ eſt ſequenda. d. §. ſi ꝯueniat. Et in tri
bus caſibꝰ teneť de leuiſſima. Prinꝰ ſi cã d
poſitarij apud eũ ſit res depoſita. Secundꝰ
ſi depoſito ſe obtulit. intellige qñ diligentiſſi
mũ excluſit. Tertius ſi ꝯuenit. vt i. d. l. i. §. ſe
pe euenit. De caſu fortuito non tenetur. niſi
fuerit in mora reſtituēdi. l' ex pacto ꝯuentũ.
d. c. bona fides.
4 Utꝝ eccla teneať p depoſito facto plato ec
cleſie ſi pijt. R. q ñ. vt pꝫ in. c. i. d depo. niſi
ſit verſũ in vtilitatē eccle. vt ibidē. Secus ſi
factũ fuiſſet plato cũ ꝯſenſu capli. ⁊ alijs ſo
lēnitatibus q̄ requirunť vt obligetur eccla. qꝛ
ē factũ eccle dpoſitũ tunc. ⁊ ſic tenetur. Ali
q tm̃ tenēt. q ſi dpoſitũ ſit factũ apð ſacriſtã
deputatũ ad cuſtodiam vaſorũ ⁊ depoſito
rũ a plato ⁊ toto caplō. eccla teneť. vt i gl.
in. c. i. eo. ti. Silr qñ prelatus ē cōſuetus bñ
adminiſtrare ⁊ gubernare bona eccle pſumi
tur in vtilitatē eccle cōuertiſſe. Ita dicit Ar
chi. in. c. hoc ius. 10. q. 2. ⁊ Bar. in. l. ciuitas
ff. ſi cer. pe. ⁊ latius per Bal. in aut. hoc ius
C. de ſacro ſan. ec.
Sed qs pbabit verſum i vtilitatē eccle. R. 5
q ille q dic̄. l. ei q. ff. de pba. ſm Inno. i. d. c
i. ⁊ dicit ſpãle hoc i depoſito ⁊ i mutuo. vt i
d. aut. hoc ius. §. is creditor. 10. q. 2. Sed in
depoſito nõ credo ego verũ niſi qñ p eius
ſatiſfactione oporteret vendere res imobi-
les eccle. ſed qñ pōt ſatiſfieri de fructibus
nō oꝫ pbare verſum i vtilitatē eccle. vt in. d.
§. is creditor. Silr nec in alijs ꝯtctibus. exce
pto mutuo. vide opi. diuerſas i. c. qbuſdam
de fideiuſ.
Utrũ depoſitarius poſſit res ſuas pponē 6
depoitis qñ ābas ſaluare nō pōt. R. ſm d. ſti
ctionē poſitã s. Cōmodatũ. §. 16. Et lꝫ. d. c.
bona fides. videať velle eum eē i dolo ſi ca-
ſu aliquo hꝫ ſaluas ſuas depoſitis pditis. i
tellige verum quo ad preſumptionem que
ceſſat in foro anime.
Quid ſi depoitũ reddať ſed detioratũ. R. 7
q tenetur qi redditum nō ſit. vt dicit tex. in
d. l. i. §. ſi res depoita. Nð intellige ſi dolo
deterioratũ ſit: l' ēt culpa. qñ de culpa teneba
tur qꝛ tc̄ teneť reſtituē: l' totã extimationē ſi de
terioratio tal' ſit q inutile factũ ē deponenti:
aut ſi non. ſaltem quãto deterius. ar. eorum
que nō. in. l. i. in prin. ff. de edil. edic.
Quid ſi heres aut alius diſtraxit depoſi 8
tum factum mortuo. R. q ſi doloſe fecit te-
netur. ſi autem ignorans rem depoſitam ⁊
bona fide diſtraxit non tenetur niſi de eo
qð ad eum peruenit. Similiter dic in como
dato. vt in. l. i. §. vltimo. ⁊. l. ſed ⁊ ſi non ſit
heres. ff. eo. ti. Nð ſi minus vendidit: vel p
tium nũdum exegit ſine dolo: tunc actiones
tantum preſtabit deponenti: aut comodan-
ti. vt in. l. 2. ff. depo. Si vero rem poſſit redi
mere ⁊ preſtare. nec velit. non caret culpa. i.
dolo. vt. l. plane. ff. depo. iuncta. l. dolus. ff.
man. Et ideo tenetur.
Utrum depoſitor poſſit reuocare depoſi 9
tum ſemper qñ vlt. R. q ſic. d. c. bona fides
etiam ſi depoſuiſſet t ſibi redderetur certo
tempore. vt in. d. l. i. §. ſi depoſuero.
Utrum ſemper ſit reddendũ depoſitum 10
quando petitur. R. q rlr ſic. ar. d. §. ſi depo
ſuero. ⁊. d. c. bona fides. ymo denegans cō
mittit furtum ⁊ condemnatus ſuo nomine

efficit̄ iſ̄ais. C. depoſiti. l. q depoſitū. Et nō. ſuo noīe. qꝛ ſi ꝓcuratorio. tutorio. curatorio ꝉ defenſorio noīe ꝯdēnet̄ ñ efficit̄ iſ̄ais. vt in l. furti. §. ſi qs alicō. ff. de hijs q no. iſa. Fallit tñ h. ſ. ꝙ teneat̄ reddē i. 4. caſib⁹. Prius qñ qs gladio depoito eff. cit̄ furioſus: ⁊ ſic eū petit. ñ tenet̄ ēt ſi iuraſſet ſꝑ reddē qñ petet. 22. q. 2. ne qs. Secūdus ſi dponēs poſt dpoitū fuit depoꝛtat⁹ ⁊ bōa e⁹ publicata ſūt. qꝛ i publicū deferri ē dpoſitū: ñ ei q dpoſuit. vt. l. bōa fides i pri. ff. dpo. Terti⁹ qñ fur ⁊ dñs ꝯcurrūt i petitōe. qꝛ dñs ꝓponit̄. d. l. bona fides. Quar⁹ qñ fur dpoſuit ap̄ dñz cui ſurripuit: ꝉ ap̄ ꝓprietariū. vt i. d. l. bōa fides.

11 Utrū cā ꝯpēſatōis poſſit retineri dpoitū. R. ꝙ ñ. vt i. d. c. bōa fides. Et ē ſingulare i dpoſito: lꝫ i alijs ſit ſecus. ꝑ rlāz. 32. q. 7. dñs. Qd vez ē de ꝯpēſatōe directa. ſꝫ d ꝯpēſatōne idirecta loquendo bñ pōt fieri i ꝯſcia ſimplr d qbuſcūqꝫ. vt s. Cōpēſatio. §. 2. lꝫ quo ad forū ꝯtēnoſum foret diſtinguendū pſertim qñ doloſe denegat facere debitum.

12 Utrū depoſitar⁹ poſſit vti re depoſita. R. ꝙ ñ. al' cōittit furtū. vt. l. q furtū. ff. de condi. fur. Fallit h i duobus caſibus. Prius ſi pecunia ñ obſignata deponat̄. l. qui⁹. ff. dpo. Sec⁹ ſi ſignata. l. ſi ſaculū. ff. depo. Et idem dic de qbuſcūqꝫ q̄ ꝯſiſtūt i nūo. pōdē ⁊ mēſura. eadem rōne. Secūdus ſi putauit dñm ꝑmiſſurum. ff. de fur. l. qui re. in prin.

13 Utrū a'iqs poſſit rē ſuā ap̄ aliū depoſitā furti accipe. R. fꝫ. S. Tho. ſa ſe. q. 66. ar. 5 ꝙ nō. qꝛ grauat depoſitariū ad reſtitueñ. vl' ſe oñdeñ imune. ⁊ iō ſi facit tenet̄ eū releuare. Qd vez i. elligo: niſi ipe depoſitari⁹ ſciuiſſet rē depoſitā iiuſte detentā a deponēte: ꝉ niſi vero dño eā petēte ſil' cuz vſurpatore eā ſibi denegaſſet: qꝛ cū iiuſte eā teneat videtur ꝙ ſine peccato furti poſſit ſibi auferri. ar. l. ancille. C. de fur. ⁊. l. bona fides. ff. depoſiti.

14 Cui credeñ ē qñ depoſitū nō ē oñſum dpoſitario: ſeu tabernario. vt puta. qꝛ depoſuit burſā: vl' ſaculū plenū. tñ nō oñdit quid erat intus ⁊ quātū. R. Bald. in cle. ne in agro. de ſta. mo. i. §. ſane. ꝙ nō credet̄ deponēti niſi probet: nꝫ ſtabit̄ eius iuramēto. qꝛ iuramētū nō dat̄ niſi qñ ꝓcedit ſemiplena probatio. vt i. c. fi. qd metus cā. vide infra Nauta. §. i.

15 Qño teneat̄ tabnari⁹ ⁊ nauta ⁊ huiuſmodi de hijs q̄ deponūt̄ ap̄ eos. vide. j. Nauta in prin.

16 Ad qd teneat̄ deputatus ad cuſtodiam libroꝝ. vide ſupra. Cuſtos. in prin. i

d

Eriſio

fꝫ. S. Tho. ſa ſe. q. 75 ē cū aliqs malū alicui⁹ pſone ꝉ defectū i ludū ꝉ riſū ꝓpōit vt erubeſcat ⁊ verecūdet̄. Et ꝓpterea differt a ꝯuicio ſeu ꝯtumelia. qꝛ ſicut finis ipius eſt vt tollat hōꝛem. ſic deridēs itendit vt erubeſcat. Fit āt deriſio i verbo cachio. ⁊ ſic ē deriſio. Aliqñ fit naſo rugato. ⁊ ſic ē ſubſanatō. Aliqñ ſcis. ⁊ ſic ē illuſio. tñ in fine idē ſunt. vt nō. gl. ſup ps. q hitat i celis irridebit eos.

Utrū ſit mortale peccatū. R. q s. ibidem ꝙ ſic qñ irridēdo oio ꝑuipēdit aliquē ⁊ taz vilem exiſtiat vt de eius malo nō ſit curañ ſed ſit ꝓ ludo hñdū: ⁊ tāto grauius quāto magis tenet̄ reuereri eū. Uñ irriſio dei ē grauiſſimū peccatū. Secūdū locū tꝫ irriſio ſcōꝝ ⁊ ſacroꝝ. Tertiū ꝑentū ⁊ ꝓlatoꝝ. ꝓpꝑ qd cham fuit maledictus. 2. q. 7. ſnia. 15. q. 5. c. i. Quartū iuſtoꝝ q̄ grauis ē qꝛ multi a bene agendo retrahūt̄. Irridē aūt de malo ꝓximi i quātū ē leue ſeu ꝑuū ⁊ ſine nōbili vilificatōe ꝓximi vel ꝑturbatiōe erit veiale pcīm fm Alc. ſa ſe. ti. de driſione.

d

Eſpatio

ē qñ ex ſtā extiatōne ꝑꝑ peccata q̄ fecit: vel bona q̄ oiſit deſpat d dei miſicordia. credēs deū nolle ꝉ ñ poſſe ſibi ꝑcē: ꝉ i gratiā recipe.

Utrū ſit grauiſſimū pctōꝝ. R. ꝙ ex parte nr̄a ē gui⁹ q̄ꝫ odiū dei. qꝛ ꝑ ſpez reuocamur a mal' ⁊ itroducimur ad bona ꝓſeq̄nda. iō ſblata ſpe hoies ifrenate labūt̄ i peccata. ⁊ a bonis retrahūt̄. Uñ glo. ſup illud. ꝓuer. 14. ſi deſꝑaueris. Nihil execrabili⁹ deſpatione quā q hēt ⁊ i gnali⁹ hui⁹ vite laboꝛibus. ⁊ qd pe⁹ ē i fidei certitudine ꝯſtātiā ꝑdit. ⁊ Iſi. de ſum. bo. Perpetrare flagitiū aliqd mors ē. deſꝑare ē deſcēdere i ifernū. Odiū tñ dei qd ꝓuenit ex eo ꝙ volūtas hois diuine bonitati ꝯriat̄ fm ſe ē gui⁹ pcīm. ſilr iſti dlitas. Et itellige ꝙ ē guiſſimū pcīm qñ hō ſcient̄ ⁊ aduertēt̄ tꝫ ꝙ deus nolit parcē pei tētib⁹ ⁊ grām dare redeūtib⁹: qꝛ ſicut mot⁹ ſpēi q ꝯformāt ſe hēt ad extimatōꝫ vaz laudabil' ē ⁊ meritori⁹. ſic motus oppoſitus. ſ. deſpatōis q ſe ꝯformat extiatōi falſe d deo ē viciofus ⁊ mortale pcīm ⁊ grauiſſimū. ſecus ſi deſpatio eſſet in ſubito ⁊ indeliberato motu: cū aliquotiens ex cōplexione nē cauſet̄. qꝛ eſſet veniale: ꝉ nullū peccatū. hec ex Tho. ſa ſe. q. 20 ⁊ Alc. 1

2 Deſpatio aliqñ ꝓuenit ex accidia. qꝛ ꝑꝑ triſticiam quā ꝯcipit erga bonū deſꝑat poſſe ꝑ ſe ꝉ ꝑ aliū illud ꝑficere. Aliqñ ꝓcedit ex luxuria q̄ hō deditus delectationibus venereis faſtidit bona ſpūalia ⁊ nō ſꝑat ea qꝛ bona ardua. Aliqñ ex auaricia q̄ hoiem q hēt multa reſtituē ligat vt deſꝑet. Aliqñ ex nature ꝯplexiōe: qua homo malēconicus incidit in eam.

3 Utrū ſit de aliq̄ deſꝑandū i hac vita. R. ꝙ nō. c. nemo. de pe. di. 7. 26. q. 6. c. is q tpre. ⁊. c. ſi preſbr. ⁊. c. agnouimus.

d

Etractio

ē aliene fame ꝑ occulta vba denigratio. Et dr̄ occulta reſpectu eius de q̄ dñr. qꝛ in ei⁹ abſētia ꝓferunt̄. Et differt fm Tho. ſa ſe. q. 73. a ꝯtūelia. qꝛ ꝯtūelioſus ꝑ apta vba dcā i faciē intendit derogare honori. Detractoꝛ vō in abſētia ꝓximi eius famā ledit. Et ſic pꝫ ꝙ i modo. quia iſte occulte. ille apte. ⁊ i fine differt: qꝛ iſte famā. ille hōꝛem auferre itendit.

1 Quot mōis ſit detractio. R. fm Alc. ſa ſe tractatu eo. ꝙ. 7. mōis. Prius ē occultatiu⁹ qñ qd eēt manifeſtañ neceſſario ad hōꝛem ⁊ ſalutē aiarū ñ vlt ꝓpalare. Uñ Gilbtus. Grauis igr rapacitas. cū verā alterius glaz ⁊ ſi mēdatio ñ corrūpis ſilētio ꝑteris. Secūdus ē negatiuus. ſ. cū negat ſciēt̄ alterius bonū. ſ. dicēdo. ñ ē vez ꝙ tal' ſit bonus. Terti⁹ ē depuatiu⁹. ſ. cū dicit bonū factū: ſed mala itentōe: ſeu qꝛ ſecuta tot ſcandala ſūt ⁊ hui⁹ mōi ꝯ illud. ii. q. 3. c. Ue q dicit̄. ⁊ c. Quart⁹ ē venēatiu⁹. ſ. cū mala imiſcēt̄ bōis ſicut fit cōiter qꝛ dicūt pri⁹ bona: poſtea addūt mala ⁊ huiuſmōi. Quītus ē publicatiu⁹. ſ. cum occulta peccata maīfeſtat hijs qbus nō dꝫ: aut ordine q̄ ñ dꝫ. Sextus ē augmētatiuus. ſ. addendo: ꝉ ex mō loquēdi aggrauando factū. Septimus ē iuētiu⁹. ſ. falſa cria ipone do. ſiue ꝑdicti mōi fiāt vbis claris: ſiue obſcuris: ſiue ſignis: ꝉ lris: aut alio mō equalēti. qꝛ ſcis ⁊ ſignis loquimur. de ſpō. cū apd ⁊. c. tue.

2 Utrū ſit pcīm mortale. R. vt colligo ex doctria Alc. vbi. s. ⁊ Tho. vbi. s. ꝙ tripl' dicit̄ quis detractoꝛ. Primo mō ſolū formaliter depnat ⁊ h eſt ille q dīc. occl'tat. negat ⁊ c. q̄ daꝫ que de ſe non ſunt i infamiam ꝓximi ſed tamen ea intentione vt diffametur. ⁊ talis ſemper peccat mortaliter. Facit. c. cum voluntate. de ſen. ex. cum ſimilibus. Non tenetur tamen ad reſtitutionem fame. Secūdo modo dicitur quis detractoꝛ materialiter tantum. ⁊ eſt ille qui non animo infamandi. ſed ex loquacitate: vel alio modo indebito occultando negando verba profert i infamiam ꝓximi. ⁊ ſi talis occultatio. negatio. ⁊ c. de ſe infamant. puta. quia ſunt contra honeſtatem vite ⁊ moꝛum ⁊ apud illū: vel illos quibus occultat. negat. ⁊ c. ſequitur infamia ꝓximi contra quem taliter detrahit. tunc mortaliter peccat. ar. c. ſepe contigit. ⁊. c. hij qui. 50. di. Si vero de ſe talia ñ infamant. puta. quia poſſunt intelligi ita d culpa veniali ſicut de mortali. ſicut cum qs dicit. talis eſt magnus ſuperbus. alterius. auarus. iracundus. ⁊ huiuſmodi. que poſſunt accipi ⁊ pro primo motu qui eſt venialis. ⁊ etiam pro peccato mortali. tunc non peccat mortaliter talis proferens ex loquacitate. quia ſi ꝓximi audientes ſcādalizātur eſt eis imputandum. cum faciant contra illd. eſtote miſericoꝛdes. de reg. iur. quia in meliorem partem debebant interpretari. Idem dicendum in his que ſunt modice importantie. puta peccata venialia que communiter non infamant. Idem ſimiliter dic ſecundum Sco. in. 4. di. 15. q. 4. de eo qui ex loquacitate dicit ſe audiuiſſe aliqua mala infamatoria ꝓximi. Ratio quia talis ex natura actus non aufert illi famam in opinione audientis. quia qui cito credit leuis eſt corde: dummodo aliquid non addat quo prouocentur audientes ad credendum: quia tunc eſſet mortale ſecundū Landul. vbi ſupra. Similiter ſi ille cui dicit habebat eum pro ſcelerato. quia iam infamatus erat apud eum de alijs. ⁊ ſi non de iſto. Tertio modo dicitur qs detractō materialiter ⁊ formaliter. quando. ſ. occultat: vel negat: vel dicit verba infamatoria ⁊ cum intētione infamandi. ⁊ talis ſine dubio magis mortaliter peccat q̄ꝫ raptores rerum. 6. q. i. ex merito. ⁊. c. deteriores. Et ꝙ detractio ſit mortale peccatum ex ſe facit. c. acuſatio. 2. q. 7. ⁊. c. nemo peritorum. ii. q. 3. ⁊. c. homicidiorū. de pe. di. i. ⁊. c. clericus. el ſo 46. di.

Utrum ille qui ꝑ detractionē ſuam abſtulit famam ꝓximi teneatur ad reſtitutionē. 3 R. ſecundum omnes doc. in. 4. di. 15. ꝙ ſic ſicut qui res rapuit alienas. Diſtingue tamē ſic. aut occultatio. negatio ⁊ ſimilia de ſui natura erant infamatoria. ⁊ ea occultauit. negauit ⁊ c. ei qui bonam opinionem habebat de ꝓximo. ex quibus nunc malam habet: nec ſciuit aliunde. ⁊ ſic indiſtincte tenetur. ſ. ſi dixit verum ſine mendatio excuſando ꝓximum. ſ. ꝙ male dixit. ⁊ ꝙ ñ credat ſi occl'tauit reuelādo ⁊ huiuſmōi. Si vō ipo fuit falſū. dicē⁹ ſe mēdaciū dixiſſe: ēt ſi vbēt

remanere infamatus. qꝛ magis tenet ſuare famã ſuſte ꝓximo ꝙ iniuſte ſibi. vñ ſi in publico dixit retractet i publico. ſi in occulto: i occulto. Fallit hoc i. 7. caſibus. Primus. qñ ſequeret maioꝛ iſamatio. vt puta qꝛ non ãplius fōte recoꝛdant. ⁊ ꝓpterea qñ vult reſtituere famã dicat de eo malo qḋ dixi ꝯ talr: ñ credatis: nec ſpecificat qd. Secundꝰ caſus qñ reſtō ñ poſſet fieri ſine piculo ꝓbabili alicuius moꝛtal' peccati: vel moꝛtis coꝛporal' ⁊ huiuſmodi. qꝛ tūc cū tale malū ſit pͥeponēdū fame ñ tn̄r. Aduertēdū tñ ſ3 doc. ꝙ qñ reſtō fame nō pōt fieri. infamatoꝛ tenetur ad aliqḋ equiualens i rebus. ar. c. eccl'ie ſancte Marie. vt lit. pē. in. ino. Tertius qñ dixit his qbꝰ debebat. puta plato p denunciatōem aut accuſatōem. i his q poterāt pꝛodeſſe ñ obeſſe. Quartus qñ talia de ſui nā ñ erāt infamatoꝛia. puta. qꝛ poterant iterpꝛetari i peccatū3 veniale. Quintus qñ dixit ſe audiuiſſe nihil ipſe addēdo ex quo credulitatem faceret. ⁊ ſic nō tn̄r ad reſtōem ſm Sco. i. 4. ⁊ laudal. ⁊ Aſteñ. Addit tñ Aſteñ ꝙ ſi ſequat iſamia nihilominus tn̄r q̄uis ſimplr dixerit ſe audiuiſſe nihil addendo. Sco. vero dicit ꝙ vr̄ durū3 dicere ꝙ exeat genus peccati venial' qñ ex incōſideratōe talia refert. Sextus caſus ē qñ ille cui dixerat ſciuit p aliā viā poſtea. vt puta qḋ tunc erat ſecretū: nūc publicatū ē p alios. Septimus qñ ille oio erat infamis: ſaltē apud illos cū quibus detraxit de eo.

4 Utrū ille q infamauit ꝓximū indirecte. ſ. negando crimē ſibi ipoſitū ab accuſatoꝛe i iudicio: aut denūciatoꝛe teneat. R. ſ3 Sco. vbi. ſ. ꝙ ñ tn̄r peccatū ſuum in iudicio cōfiteri: niſi mō ⁊ oꝛdine de quo. ſ. Confeſſio delicti. Et iō ſibi iputet q accuſat de quo nō pōt ꝓbare. Concoꝛ. Ri. ibidē. ar. 5. q. 3. D3 tñ p verba ſobꝛia excuſare eū dicendo non credatis ꝙ maligne ꝓceſſerit. ſed ſic credebat aut aliquis eū ſeduxit ⁊ huiuſmodi.

5 Utrū audiēs detractōem peccet moꝛtalr. R. ſm Tho. ſa ſe. q. 53. ar. 4. ꝙ ꝯſentire per audiam detractōi pōt eē dupl'r. Uno mō directe qñ. ſ. qs inducit aliū ad peccatū detractōis. ⁊ placet ei pp odiū qḋ h3 ad eū cui detrahit. ⁊ ſic ē equale peccm̄ cū detractōe. Et iō ſi detractio erit moꝛtal'. ſic ⁊ auditio. ad ro. i. Nō ſolū q faciunt. ſed qui ꝯſentiūt. fac. c. nō ſolū. i i. q. 3. Alio modo ꝯſentit qs indirecte. ſ. qñ ñ reſiſtit cū reſiſter̄ poſſit. Et hoc ꝯtingit aliqñ. ñ qꝛ peccatū ei placeat. ſ3 pp timoꝛē humanū: vel negligātiā: aut verecūdiā ⁊ tūc aliqñ ē moꝛtale. puta. qꝛ platus q tenetur ꝯpeſcere: vel pp ſcandalū: aut qꝛ ꝓponit timoꝛē humanū caritati dei. al' veniale ē. Cōcoꝛ. Alex. vbi ſupꝛa.

6 Utrū infamās ſeipm dicendo aliqua mala q̄ nō cōiſit peccȝ moꝛtalr. R. ꝙ ſi facit pp toꝛmenta euitanda. ſicut faciūt illi q ad toꝛturā ponunt ñ peccat. ſed licite fieri pōt: qꝛ tal' ꝯfeſſio fcā tali metu ñ valet: nec ēt ſi fiat ꝯ aliū. Sed ſi ñ fiat ex tali metu peccat moꝛtaliter. ⁊ tn̄r retractare. ar. c. ñ ſunt audiēdi ii. q. 3. Glo. tñ in. c. i. 15. q. 6. t3 ꝙ ēt ſi facit pp toꝛmenta peccat moꝛtaliter. S3 ei ñ credo. qꝛ ñ ē mendaciū pnicioſū: niſi foꝛte in caſu qñ ratificaret poſt toꝛmēta ex qua ratificatōne eſſet occidendus ipſe: vel alius dānificādus. qꝛ ſic moꝛtalr peccaret ⁊ teneret retractare quo ad id qḋ ſlē dixit de alio. ſed quo ad id qḋ dixit de ſe ſi pp doloꝛē toꝛmētoꝝ quē timeret iterū ſibi infligi potius ꝑeligēt moꝛi ꝙ ipm pati. credo ñ teneret de neceſſitate retractare.

d **Jaconus** d3 aſſiſtere ſacerdotibus ⁊ miniſtrare in oibus que agunt i ſacramentis xp̄i. ꝑdicare euangeliū. donare pacē ⁊ annūciare. 25. di. ꝑlectis. §. ad diaconū. ⁊. 93. di. in multis caplis.

1 Utrū poſſit diſpēſare coꝛpus xp̄i. R. ꝙ ñ de ꝯſe. di. 2. ꝑuenit: niſi neceſſitate cogēte de iuſſu ep̄i: vel p̄ſbiteri. 93. di. ꝑñte. vel ſi lōge eſſet ep̄s vl' p̄ſbiter ⁊ neceſſitas cogeret poſſet ſine alia licētia. ea. di. c. diacones.

2 Utrū diaconus idutus ad cantādū euangeliū poſſit cantare i choꝛo. R. Hu. in. c. in ſancta romana. 92. di. t3 ꝙ ñ. ⁊ ſi facit excōicatus ē. vt in. d. c. Sed verius credo ꝙ illa ꝓhibitio tm̄ locū hēat i eccleſia romana i cardiali ꝓpter verbū ibi poſitū i hac ſede. imo credo mereat ſi iō cantat vt choꝛū adiuuet: qꝛ foꝛte pauci ſūt. Si vero faceret qi ꝯtemnēs offm̄ ſuum: vel ex iactantia. ſic peccar3. Et ita poſſet intelligi dicta ꝓhibitio p̄fati. c. quo ad rōem ꝓhibitionis. ſed ñ quo ad penā excōicatōis. qꝛ ſolū locū h3 in cardinali vt. ſ. dixi.

3 Quō vtitur ſtolla. vide infra. Sacerdos §. 5.

d **Jaletica** diſſuadet. in. c. nō ne. ⁊ in. c. vino. ⁊. §. hinc ēt. 37. di. p totum.

d **Jes** feſtus qñ icipit. R. vt colligit ex gl. i. c. qñ de ferys ⁊ gl. i. c. ꝓnūciandū de ꝯſe. di. 3. ꝙ diuerſis reſpectibus diuerſis hoꝛis incipit. Quo ad officium incipit in veſperis. Quo ad eſū carniū3 incipit a cene termino. Limita niſi ꝓtraheret vltra mediā noctem cena ⁊ qñ dies ſequēs ē dies ieiunij: vel ſexta feria. qꝛ ſicē quo ad ieiuniū icipit i media nocte. ſic ⁊ abſtinētia carniū. Et dr̄ terminꝰ cene media nox qñ dies ieiunij vel ſexta feria ſeqtur. ſm Pa. in. d. c. qñ. Quo vō ad ceſſatōem ab opibus ſuilibus ſm Pa. i. c. i. de ferijs incipit ſm ꝯſuetudinem pͥe. facit c. qñ. eo. ti. Et iō ſi eſt cōſuetudo ꝙ incipiāt feſtare in mane. tenēda ē: dūmodo ceſſet vſꝙ ad aliud mane. ſi i ſero. ſic ſua. Unū tñ ē notandū ꝙ l3 conſuetudo poſſit determinare q̄ hoꝛa ſit incipiēdū feſtū. nō tñ pōt diminuere qn ad minus p. 24. hoꝛas nō ceſſentꝰ ab opere ſeruili ſel' in ebdā. qꝛ iſto mō eſt ꝯ iure diuino. qḋ ꝯſuetudo nō pōt diminuer̄: l3 poſſit augere: vel declarare. Pōt ēt ꝯſuetudo augere vt faciamus feſtū pluſq̄ p. 24. hoꝛas. vt p3 in. d. c. qñ. Nō limita niſi augeret talr ꝙ ſabbatū videremur feſtare. qꝛ tūc ñ v3. ar. c. qdam de apoſta. Incipit ēt dies alijs reſpectibus alijs hoꝛis. ſed nihil ad ꝯſciam. Et ex ꝑdictis p3 qd dicendū de barbitonſoꝛibus ⁊ alijs artificibus q laboꝛant uſq̄ ad mediā noctē: vel vſq̄ mane diei feſti. qꝛ l3 ſint inducēdi vt deſiſtāt: nō tñ ꝯdemnandi de moꝛtali. ex quo ſic ē ꝯſuetudo: dūmodo ꝓtrahant feſtū poſtea vſq̄ ad ſeqñs mane ita ꝙ p. 24. hoꝛas ipſū ſeruēt. Nō nō

1 Utrū die aſſignata ad aliquid faciēdū alicui teneat ſine alia monitōe. R. ꝙ ſic. qꝛ tūc dies interpellat pꝛo hoie. de locato. c. potuit. C. de ꝯben. ⁊ co. ſti. l. magna. C. de iu. emphi. l. 2. facit. c. 2. de conceſ. pꝛe.

2 Quot miliaria ꝯtinet quel3 dies. R. ꝙ in iudicijs ſm leges. 20. vt. l. i. ff. ſi qs cau. ⁊. ff. de. v. ſig. l. in itinere. ⁊ quodl3 miliare hab3 mile paſſus. ⁊ ql3 paſſus. 5. pedes. vt. d. l. in itinere. in tex. ⁊ in glo. Sed in ꝯtractibus ſtandū ē arbitrio boni viri. vt attēta qualitate ⁊ ꝯdictōe ꝓmittētis limitet. vt. ff. de. v. ob. l. ꝯtinuus. §. cū ita. Sed glo. in. c. nō nulli. de reſcrip. vult ꝙ attēdamus cōem vſū loquēdi ſm quē aſſignabunt miliaria. Et iō ſi ꝯſuetudo ē ꝙ dent. 25. illi ſtabit. ⁊ de illa intelligētur reſcripta. Sed iuditio meo arbitrio boni viri ē relinquendū: q tñ a cōi ꝯſuetudine recedere nō d3 cū ſit optima iterpꝛes legū. de ꝯſue. c. cū dilectus. ff. de legi. l. ſi de interpꝛetatōe. niſi ſit cā euidens aliud dicēdi.

d **Jffamatio** vid. ſ. Detractio. Et nō. ꝙ pōt qs iploꝛare offm̄ iudicis vt cōpellat diffamantē ceſſare. ⁊ iudex tenetur. vt in. l. diffamari. C. de inge. ma. nō. Inno. i. c. conquerēte de offi. oꝛ. ꝓpterea dicit tex. i. d. l. diffamari ſtatū ingenuoꝝ: ſiue erroꝛe: ſiue malignitate quoꝝdā p iniquū eſt i. valde iniquum.

d **Jffidatus** an poſſit occidi ipune. ⁊ rebus ſpoliari. vide. ſ. Aſſaſiꝰ §. 2.

d **Jgnitas** eſt ſm Archi. in. c. i. de ꝯſue. li. 6. admiſtratio reꝝ eccleſiaſticaꝝ cū iuriſdictōe. ꝓpterea hr̄e dignitatē eſt ſm Pa. in. c. de multa. de p̄ben. hr̄e iuriſdictō3 i. quo ad foꝝ ꝯtētioſum ēt in modicis cāis ſm Pe. de ancha. in. cle. ſi dignitatē de pꝛebē. ſicut archiep̄i in eccleſia pictauiēſi q excōicant. ſuſpendūt. ⁊ abſoluūt. vñ quil3 rectoꝛ: ſeu pꝛioꝛ eccl'ie colliate dr̄ hr̄e dignitatē. vt nō. Pau. in cle. i. de elec. ⁊ in cle. ne in agro. de ſta. mo. ⁊ dñi de rota deciſōe. 166. ꝓ hoc facit tex. in. c. idēnitatibus de elec. li. 6. vbi abbatiſſa dr̄ hr̄e dignitatē. Hoc ten3 Car. in. cle. 2. de reſcrip. ⁊ ibi ē glo. q̄ dīc hic eſſe approbatā opi. abbatis in hoc. Limitat Inno. in. d. c. de multa. ſi ē ꝑpetua. allʼat c. 2. de ſta. mo. §. ſi. Et l3 nō ſit ꝑpetua dūmō poſſit eē ꝑpetua. ſicut ē in miſtris oꝛdis minoꝝ ſufficit. Nā dr̄ eē ꝑpetuū qḋ eſt ipotentia ꝑpetua. vt nō. Car. in. d. cle. 2. tex. ē ꝓ hoc in. c. clericos i. v. ꝑpetuā. iuncta gl. de coha. cle. ⁊ mu. Itē dr̄ dignitas ſi in eccl'a vbi ē reputet ꝓ dignitate ⁊ hēat admiſtratōem temporaliū reꝝ ꝑpetuā. l3 non ſit numerata iter dignitates eccleſiaſticas ſm Inno. ibidem. Miniſtri aūt qui ſine penitus iuriſdictione exercent offm̄ aliqḋ. ſicut ꝓcuratoꝛes. ſindici ⁊ ſacriſte q pulſant cāpanas non hñt dignitatē: ēt ſi eſſent ꝑpetui. ſecus ſi haberent iuriſdictōem. ff. de offi. pꝛo. ceſa. l. vltia ſm eundē Inno. Silr dr̄ dignitas q̄ appellat aliquo noīe de dignitatibus iuris. vt archidiaconatus ⁊ huiuſmodi. ēt ſi non exerceret offm̄ ſm Inno. ibidem. Ex qbus p3 ꝙ vicarius ep̄i nō h3 aliquam dignitatem ſm Pa. vbi. ſ. ⁊ differt a p̄ſonatu dignitas: qꝛ p̄ſonatus ſm Archi. vbi. ſ. ē quedā ꝑrogatiua in eccleſia ſine iuriſdictione vt habere ſtallum honoꝛificū in choꝛo. in capitulo. in oꝑtōibus in ꝓceſſionibus. in vocibus dandis ⁊ ſimilibus pluſq̄ alij ſui oꝛdinis canonici. ⁊ nō tāq̄ alij in dignitate conſtituti: q̄uis ſm Inno. vbi. ſ. aliqñ accipiatur ꝓ dignitate. Offm̄ vero ſm eundem Archi. vbi ſ. eſt adminiſtratio rerum eccleſiaſticarum

ſuā iuriſdictōe. ſicut ſindici. ꝓcuratores. caſtaldi. de qbus. i. q. 3. ſaluator. Itē vicedn̄s ⁊ ſimiles q ſicut pice hn̄t referre. nunc hn̄t offī: nō dignitatē.

1 Utrū ſucceſſor i dignitate teneat̄ ex ꝯctu inito cū ꝑdeceſſore ſuo. R̄. Pa. in. c. i. de ꝓba. φ ſic: ſi fuit initus noīe dignitatis: etiā ſi fuerit initus cū ſubdito ſuo. Ita tȝ Cy. i. l. digna vox. C. de legi. ⁊ Io. an. ⁊ cōiter ſequētes. ēt ſi tal' ſit papa vel iperator facit. l. ceſar. ff. de publica. ⁊ ēt qꝛ tal' obligatio eſt de iure naturali cui ꝑnceps ſubmittit̄. facit cle. paſtoralis. §. ceterū. de ſen. ⁊ re. iudi.

2 Utrū dignitas poſſit appeti vel qri. R̄. φ dignitas eccleſiaſtica nō. imo ipſo iure efficitur idignus ⁊ dȝ repelli. i. q. 6. ſicut is qui. Dignitas vō. ſecularis ſi ē dignus ⁊ aptus pōt appeti ⁊ peti ab eo qui pōt eā dare. ēt mediante pecunia: dūmodo palā det̄ ⁊ petat̄. vt. ff. de pollici. l. i. §. i. ff. de decurio. l. eos ⁊. ff. de offi. ꝑto. l. barbarius i prin. Secus ſi clam. vt. C. ad. l. iul. repe. l. fi. in prin. ibi ñ ambitu. vel ꝑtio. Siliꝛ lȝ dare pecuniā: vel petere vt ꝯfirmet̄ vt nō. glo. ſingularis i. d. l. eos. Facit pro his omibus glo. in. l. vnica ff. ad. l. iul. de ambitu. Siliꝛ lȝ emere militiā ff. de ac. emp. l. creditor. §. inter venditorē. Nō limita ſi querit vt ꝓſit: ñ vt preſit. qꝛ ſic peccat de quo vide. ſ. Ambitio. §. i. ⁊ infra Officium. §. i. ⁊. 3. Ariſto. tn̄. i. poli. c. 6. dicit φ licite appetitur principatus ſi tria cōcurrant. Primo φ hēat amorē ad conſiſtentē politiā. Secundo potentiā maximoꝝ operū ꝑncipatus. Tertio virtutē ⁊ iuſticiam in vnaquaqꝫ politia eam que ad politiā pertinet. vn̄. ſm eum lȝ ſcienti ſe hr̄e ꝑdicta tria appetere principatū ꝓpter vtilitatē rei publice: ſed ñ lȝ ei eū petere. vn̄ dicit. 2. poli. c. 6. Non hn̄ ſtatutū eſt ipm petere q pricipatu dignificabitur.

3 Utrū qs poſſit hr̄e plures dignitates eccleſiaſticas: ſil'. vide. ſ. Bn̄ficiū. §. 33. cū ſe.

4 Utrū eꝑs poſſit diſpenſare cū eo q. 20. hȝ annū ſolū. vt poſſit hr̄e dignitatē eccleſiaſticā ſine cura aiarum. R̄. φ ſic. c. ꝑmittimus. de eta. ⁊ quali. li. 6. Officium quantūcunqꝫ vile dr̄ dignitas qn̄ fit principe mandāte. tex. eſt in. l. nemo ꝑfectus. C. de digni. Et ſic verificat̄. l. vnica. C. de man. priu. vbi dr̄ φ nulli credatur ſe mandato principis veniſſe niſi in ſcriptis oñdat. ⁊ additur: nec vllius dignitate terreri: ſiue tribuni: ſiue notarij: ſiue cōitis ꝓferat dignitatē h ibi.

d **Ilapidator** dicitur h latuſ qui res eccleſiaſticas alienat ⁊ male expendit q dȝ deponi. 12. q. 2. apliicos. ⁊. 17. q. 4. nullus res.

Utrum. ſuſpecto de dilapidatione debeat dari coadiutor. R̄. φ ſic. vid' in. c. venerabili. de offi. dele. ⁊ in. c. lȝ Helv. §. qꝛ vero de ſymo.

d **Iligere** deū dēbemus ex toto corde ⁊c. d pe. di. 2. §. caritas ē. vid. ſ. Caritas

1 Utrū teneamur diligere inimicos. R̄. S. Bo. in. 3. di. 30. q. 4. ⁊. 5. φ ē affectus ⁊ effectus dilectōis duplex. Primus innocentie quo nolumus nocere: ⁊ iſto mō ē in precepto. vn̄ qlȝ tenet̄ nō optare eis malū īqn̄tū malū ē. i. p ſe. poſſumus tn̄ per accn̄s optare eis malū. puta. ſi credimus φ ſit expediēs ſibi vel eccleſie: vel cōtra. ſed inferre quo ad effectū non lȝ: niſi ſit official' cui cōpetit ⁊ zelo iuſticie faciat: vel in caſu pmiſſo a iure. Alius ē affectus ⁊ effectus benificētie. Et h ē duplex quidā a caritate elicitus quo quis optat alij ſummū bonū: vel bona ſpūalia. ſ. gratiā ⁊ gloriam. ⁊ iſte ē in precepto erga inimicos. Quidā ē a caritate iperatus quo quis optat alij bonū tpale. ⁊ ꝓſperitatē tranſitoriā ⁊ iſte nō ē in precepto niſi in caſu neceſſitatis. ē tn̄ perfectionis optare talia inimico niſi p accn̄s inquantū putant̄ ei: l' alijs nociua: vel ſi ē inimicus eccleſie: aut cōtraꝫ qꝛ tūc eēt iperfectōis optare ſibi bona tpalia. Intellige tn̄ ſm Alex. in. 3. parte ſū. tractatu de caritate. φ ē preceptū affirmatiuum qd nō obligat ad ſemp. i. cū nō ſumus in cōſideratōe: aut dormimus. ſed ſolū p loco ⁊ tpe qn̄. de hoc cogitamus: vel neceſſitatis caſus occurrit. Limita ēt ꝑdicta ſm. S. Bo. vbi. ſ. q. 5. ⁊ Ri. ibidem. ar. i. q. i. i effectib' ſpālibus. ſȝ quo ad effectus generales tenetur qs de ꝑcepto diliger̄ inimicos. puta. cū qs orat i generali p populo. ꝑdicat. facit elemoſinā generalē ⁊ huiuſmodi. qꝛ tūc nō excludere eos a talibus. ⁊ ēt tenet̄ ad effectū ſalutationis ſm Ri. ibidem q. cōiter impēdit̄ niſi in caſu qn̄ timeret eos prouocari ad malū aliqd: vel aliud iconueniens oriri.

2 Utrum teneamur remittere ſigna rācoris R̄. ſm Ri. vbi. ſ. q. 2. φ ſic ſi petit veniam. Actōem aūt nūqꝫ. vel dic ſm Ale. vbi. ſ. φ ē rācor q cōitatur appetitū vindicte ⁊ hūc dimittere ē precepti. vt. ſ. pȝ. ⁊ ē pūitio quā comitatur zelus iuſticie. ⁊ hanc nullus tenētur remittere de neceſſitate. Nō. tn̄ φ ſunt quedam ſigna propinqua que gerunt ꝓbabilē ſuſpitionē rācoris. vt cum quis nunqꝫ vult loqui iniurianti: vel cum obuiat diuertit. vel torto vultu reſpicit ⁊ huiuſmodi. ⁊ talia nl' li licet tenere: ſiue ante ſatiſfactōē ſiue poſt. qꝛ ab oī ſpecie mali ē abſtinēdum. nam ex talibus ſignis pȝ inimicicia. facit. c. 2. de renū. li. 6. ⁊. l. dolū. C. de dolo. vide qd nō. in c. cum adrianus. 63. di. vbi glo. vult φ quādo quis alium non ſalutat preſumitur eſſe inimicus. quā limitat Pa. in. c. repellantur de accu. veram qn̄ erat ſolitus ſalutare. Sūt alia ſigna remota. vt nō ꝯuerſari amicabiliꝛ non facere ſibi mutua ſeruitia. nō continue cōuerſari ⁊ huiuſmodi. ⁊ ſi hoc facit vt magis viuat in pace. ⁊ ille magis cognoſcat' delictum ſuū nō peccat. ał' petenti veniam ⁊ ſatiſfaciēti pro poſſe nō poterit ſine peccato veniali tn̄ iſta denegare. vide de hoc infra. Iniuria. §. 6. ⁊. 7.

3 Utrum diligere mundū ſit peccatū. R̄. ſȝ Ale. ſa ſe tractatu de auaritia. q. 2. φ aut diligitur ad neceſſitatē. ⁊ ſic non ē peccatum. Un̄ Beda. ſup Io. 2. vtimini mūdo ad neceſſitatē non ad voluptatē. Aut diligitur ad voluptatē ⁊ ſuperfluitatē. ⁊ ſic ē ꝓhibitū. Et lȝ ordinate quis poſſit amare mundum. tn̄ dificile ē quoniam ē occaſio peccatorū. Aut diligitur mundus vt finis in eo ꝯſtituatur ⁊ propter ſe. ⁊ lȝ non ſit i eo aliquid appetēdum ꝓpter ſe: tn̄ extimatur in eis ſufficientia cum non ſit. ⁊ ſic cadit ſub ꝓhibitōne tal' dilectio. ⁊ iſtis duobus modis dicit̄. Nolite diligere mundū. i. Io. 2. ⁊ nomine mūdi intelligūtur tpalia. Eſt ēt diligere mūdum. i. longo tpe velle ſtare in mundo pp delitias. ⁊ ſic ē veniale peccatum. ſed perpetuo velle ſtare nō poteſt eē ſine mortali peccato: ſi eſt deliberatio voluntatis ſecundū Pe. de pal. in. 4. diſt. 21. velle ſtare propter prolongari ſolum non eſt peccatum: ſed ſi vt magis mereatur ⁊ melius operetur eſt meritorium.

d **Iligētiam** qualem tenetur quis ponet̄ in rebus alienis vide. ſ. Comodatum. §. 1 i.

d **Iocesis** eſt vbi epiſcop' 16. q. 3. c. quicunque.

d **Iſcere** debet quilibet ante quā doceat. 23. di. c. his igitur in fi. ⁊. 37. di. relatum. ⁊. 61. di. c. in ſacerdotibus. ⁊. 16. q. i. ſi clerici catus ⁊. qui recuſat diſcere diaboli membrum ē. 38. diſt. null'. ⁊ ſacerdotes debent ſemper ſacris litteris intendere. ſimiliter ꝑdicatores. 36. di. §. ecce ⁊. 38. di. ignorantia etiam ſenes. ⁊ Aug. dicit ſe libenter a Iuniore adiſcere. 24. q. 3. ſi habes circa medium.

d **Iſciplina** eſt vlirix mala vite. 23. q. 5. c. ad fidem. non amat filium aut ſeruum qui eum non diſciplinat. eadem. q. c. non putes. Mali ſunt flagellandi non interficiendi. 23. q. 5. c. primo. ⁊ ſecundo. ⁊ per totam. q. Facit elemoſinam qui per diſciplinam corrigit. 45. di. ⁊ qui emendat. Cum miſericordia eſt tēperāda. c. diſciplina. 45. diſti. ⁊ citra effuſionem ſanguinis. ar. de rapto. c. in archiepiſcopatu. vide ſupra. Correctio primo.

d **Iſcordia** vtrum ſit peccatum mortale. R̄. ſecūdū Tho. ſa ſe. q. 37. articulo primo φ diſcordia eſt peccatum inquantum concordie contrariatur. Quod quidem poteſt eſſe dupliciter. ſcilicꝫ per ſe: aut per accidens. per ſe. i. cum ſcienter ⁊ ex intentione. ſic accipitur per ſe in humanis actibus ⁊ motibus diſſentit a bono diuino ⁊ bono proximi in quo tenetur conſentire. ⁊ tunc eſt mortale ex genere ſuo propter ꝯtrarietatem ad caritatem: ⁊ hoc eſt quando cognoſcit tale quid ſecundum rationem eē fiendum. tamen non vult alijs aſſentire ne videatur ſequi opinionem aliorum tanqꝫ minus ſapiens: vel ex odio: aut diſplicentia ad alium cui queritur prouideri. vel alia ex cauſa. Et ſic intellige. c. oblationes diſſidentium. 90. di. ⁊. c. abijt. 14. q. 3. ⁊. c. iſmael. di. 59. Limito hoc in rebus alicuius iportantie. alias eſſet veniale: ſicut in pueris patet. Primi etiam motus huius diſcordie ſunt veniale peccatum propter imperfectionem actus. Quando autem diſcordia eſt per accidens quod eſt quando in actibus humanis eſt preter intentionem. ſicut cum vnus dicit ⁊ credit bonum tale quid alius opinatur contrarium. tunc non eſt peccatum niſi ſit cū errore circa ea q ſunt de neceſſitate ſalutis: vel cum pertinatia indebita. quia caritas eſt voluntatum vnio. non opinionum.

d **Iſcretio** eſt mater omnium virtutū prima. q. 5. preſentium. de officio. cuſto. c. 1. Eſt neceſſaria in prelato in corrigēdo. 50. di. pōderet. ꝑdicatōi. 43. di. ſit rector

§.vlt. Cōfeſſori.23.q.4.bis qui de pe.di.1. quē penitet de pe.ꝛ re.c.omnis.

d **Diſpēſatio** ē iuris cōis re laxatio ſcā cū cauſe cognitiōe ab eo qui ius hēt diſpēſandi ſm glo.1.q.7.§.nulli oꝝ.alias ē.§.niſi rigor.ꝛ addit diſpenſare eſt diuerſa penſare. Nam omnia hec de quibus ibi ſuī actio pēſare dꝫ q diſpēſare vlt. Et q̄ ſint illa iſero in qōne ſequenti. ꝛ ideo ſꝫ Ber. in.li.de diſpenſatione ꝛ pcepto: prelati ſine cā rōnabili vel ſaltem dubia ſed ꝓ ſola voluntate dantes licētiam veniendi ꝯ legē ſūt diſſipatores nō diſpēſatores.

1 Que ſūt cāe legiptime diſpēſādi. R. vt colligo p totam.q.7. prime cāe ſūt ſex. Pria tps.ibidē.c.neceſſaria.ꝛ.c.qd ꝓ remedio. nam deffectus nr̄i tpis gbus nō ſolū merita ſed corpa ipa defecerūt diſtrictiōis illius ñ patit manē cēſuraꝫ.34.di.fraternitatis tue. Scda vtilitas vꝫ vt alij facilius reuertant.23.q.4. ipa pietas ꝛ.1.q.7.tali. Tertia q̄litas pſone ꝛ merin ꝛ ſcie.d.c.tali ꝛ.c.didici.cū alias eē q̄ dign⁹ ñ ſit. Quarta religio.77.di.c.mōachus.de ſen.exco.c.cum illoꝝ. Quinta multitudo rōne ſcādali vitandi.50.di.vt ꝯſtitueret. Sexta neceſſitas.d.c.tali.

2 Utrum diſpenſatio neceſſario regrat cauſe cognitionē. R. Pa.i.c.diuerſis de clericis ꝯiugatis: ꝙ in principe nō: ſed ſufficit ſola ipius voluntas.in hijs q̄ ſūt iuris poſitiui ſolum.vt nō. Inno.in.c.cū ad monaſteriū de ſta.mo.ſed i iferiore ſic.vt nō gl.in.d.§.niſi rigor vñ ſi fiat ſine cognitione cāe ē diſſipatio nō diſpēſatio. ꝛ venit puniēdus qꝛ egit ꝯ legē.vide bōaꝫ gl.i.c.2.de ſciſ. vbi plene nō.doc.tꝫ tamen quo ad eū q diſpenſauit qꝛ nō pōt ꝯuenire neqꝫ eā reuocare ex quo egit actum i quo potuit diſpenſare lꝫ nō teneat quo ad ſuperiorem vt nō. glo.in.d.c. diuerſis.

3 Utrū diſpēſatus ſine cā legiptima ſit tutus quo ad deū. R. vt colligo ex. Inno.in.d.c. cū ad monaſteriuꝫ. ꝛ Pa.in.c.nō ē voti d̄ voto. ꝙ aut loquimur de papa.aut d̄ alijs. Si de papa.aut loqmur in hijs q̄ ſūt iuris diuini vt i voto.iuramēto.ꝛ h⁹ mōi. ꝛ ſic nō pōt diſpēſare ſine iuſta cā: alr diſpēſatus nō ē tutus quo ad deum. Si aūt ſubeſt iuſta cā tꝫ diſpēſatio ꝛ ē tutus ēt in voto caſtitatꝫ. ꝛ ꝓprietatis ſm Inno.vbi.ſ. Si v̄o loqmur de hijs que ſūt iur.poſitiui pōt ſine cā ꝛ eſt tutus in ꝯſcia.qꝛ eius ē deſtruere cuius ē cōdere.nec princeps tenetur legibus ſuis ligatus.l.digna vox.C.d̄ legi. Limitat tñ Pa. de pluralitate bñficioꝝ i qua nō pōt ſine cā legiptima. ꝛ ita tenet Io.an.i.c.de multa de prebē.qꝛ oīa bona eccliaꝝ ſūt dei.vt in.c cū ex eo de elect.li. 6. Et iō ñ ē tutus talr diſpēſatus de quo dic.vt ſ. Beneficiū.§.35. Ex qbus infert Pa. ꝙ non eſt tutus religioſus cum quo diſpenſat ſine cauſa iuſta vt tranſeat ad latiorem religionem. Similiter ſi pꝯficitur eccleſie curate cauſa legitima nō ſbſiſtente.puta.quia non eſt aptus ad officium predicandi.vel exercitium cure. Unde dicit glo.ſingularis in.c.nō aci vagantes.16. q.1. ꝙ religioſus promotus eccleſie ſeculari non vt proſit ſed vt preſit peccat mortaliter quia facit contra votum ſuum. Si loqmur de alijs a papa.ſic clarum eſt ꝙ non ē tutus quo ad deum: nec quo ad eccleſiam.vt nō. Inno.vbi ſ.qꝛ cuicūqꝫ alio a papa ꝯceditur diſpenſare intelligitur. ꝙ hoc faciat ex cauſa legitima. ꝛ ideo debet fieri cum cauſe cognitōne. Qd nō bñ.

4 In quibus pōt diſpenſare papa. vide.j. Papa.

5 In quibus cāibus pōt epūs diſpenſare. R. ꝙ glo. In ſumma.50.di. ꝛ in.d.§.niſi rigor ꝛ doc.in.c.at ſi clerici de iudi.ſatis confuſe loquuntur ꝛ contrarie. Sed tu dic clare. ꝙ aut diſpenſatō eſt in faciendo cōtra canones vel concilium. ꝛ ſic non poteſt: niſi h ei expreſſe a iure concedatur.c.cum dilectus de tempo.ordi. Et ſic intellige opinionem que dicit ꝙ non poteſt niſi ei concedatur expreſſe.vt in.c.cum dilectus. Et ſic collige ꝙ epiſcopis conceditur diſpenſatio in oībus cribus miorib⁹ adulterio. Nam peccans mortaliter notorie notorietate iuris nō poteſt promoueri.25.di.primum itaqꝫ i gl. ꝛ promotus deponitur.50. di. qui ſemel. ꝛ ideo indiget diſpenſatione que epis in criminibus minoribus adulterio conceditur generaliter.vt nō.in dicto.c.at ſi clerici conceditur etiam in aliquibus maioribus. vt de heretico ꝛ ſciſmatico.50. diſt. preſbiteros.in glo. Item in ſacrilego .50 .di .ſi qs preſbiter. Et quomodo in iſtis ꝛ multis alijs diſpenſat.j.ſubiciam. In tribus tñ cāib⁹ pōt epſ diſpenſare ꝯ canonē ꝛ conciliū lꝫ ei expreſſe ñ ꝯcedatur. Prio rōne ꝯſuetudinis vt qꝛ ꝯſuetudo pſcripta hꝫ vt diſpēſare poſſit.c.fi.de ꝯſue. 11.q.1.generaliqꝫ.ꝯſuetudo eñ facit valere diſpēſatōem q̄ alias ñ valēt ar.de cele.miſſa.pernicioſus cū ſuis pcor. ꝛ ar.de trāſac.c.fi. Secūdo rōe magne neceſſitatꝫ vel vtilitatꝫ de nouo emergētis: ꝛ inexcogitate tempore conſtitutionis: quia tunc epūs pōt diſpēſare.vt tenēt dñi de rota ꝛ Io. de ligna.in.d.c.at ſi clerici. ꝛ ſequit Pa.ibidē ꝛ Bal.nō.in.l.oēs populi.ff.de iuſti. ꝛ iur. ꝛ Bart.in.l. ſi hominem. ff. mandati. Ponit exemplum quod in ciuitate peruſij fuit factum ſtatutum ne quis deferret arma: ꝛ tamē priores poſſent dare licētiā portādi pp brigā ciuitatꝫ quā de nouo hꝫ. ꝛ ēt ſtatuere.qꝛ ē caſus nouus ñ puiſus a ſtatuentibus ēt ſi iuraſſent ſeruare illud ſtatutuꝫ ut nō. Bal.in.R.C.q ad bo.poſ. ꝛ Bar.i.ſa ꝯſtitutꝫ.C.§.quibus. Facit.d.l.ſi hōiem. vbi ꝓcurator ex noua cā ꝓhibꝫ ſpāli ꝓcuratori ne exequat manumiſſōem ſibi cōiſſaꝫ. ꝛ bñ vt ibi. Ex qbus ꝯcludo epꝫ poſſe diſpēſare in gradibus ꝓhibitꝫ i matrimonio qñ ipedimētū ē ocultū: ꝛ ad papā ñ pōt hr̄i recurſus ꝛ ſeparatō ñ pōt fieri ſine notabili ſcādalo: ſicut ſepe euenit i mulieribus q̄ cognite fuerunt a ꝯſanguineis viri añqꝫ ꝯherēt m̄rimonium. Tertio qñ canon dicit diſpēſatōem poſſe fieri lꝫ alr expreſſe nō indulgeat ꝙ tc epſ pōt ar.c.nup de ſen.exco. Ita tꝫ Io.de lig. ꝛ Io.cal. ꝛ originalr fuit dictū Inno.i.c.dilectus de tpo.ordina.qꝛ fruſtratorie intelligeret de papa qui ſp pōt indulgere ꝛ hoc ēt tꝫ gl.in.c.poſtulaſti de cle.exco. Aut diſpenſatio ē ſup eo qd iam ē factū vt tolleret. ꝛ ſic pōt epſ niſi ꝓhibeat.vt in.d.c.nup arg. ad hoc.22.q.5.hoc vr̄. ꝛ ſic. Intellige ſaꝫ opinionē illoꝝ q dicūt ꝙ epſ pōt diſpēſar niſi i caſibus vbi expſſe ꝓhibetur ſibi. Sed vt clarius ſcias qñ ei ꝯcedit ꝛ quō. ꝛ qñ ei ꝓhibet: hic recolligo q̄ ad foꝝ ꝯſcie ptinēt qi pro tabula totius iſtius ſūme. Et prio. quō diſpēſat cū apoſtata. vide ſupra Apoſtaſia §.6.ꝛ.j. Irregularitas.prio.§.27. Itē i bis baptizato vide Baptiſmus. 7.§.9.ꝛ.10.ꝛ Irreglaritas.prio.§.24. Itē cū eo q recipit bñficiū de māu laici vide. Bñficiū.§.12. Itē i clerico ꝯiugato vt hēat bñfciū vide. Bñficiū.§.15. Itē in illegiptio vt hēat bñficiū.ibidē.§.17.cū mulꝫ.§.ſe. Itē quō qs hēat bñficia plura.ibidē.§.38. Itē i bigamo.vid. Bigamia.§.9. Itē vt quis ꝯhat m̄rimoniū ſiñ bānis.vide.ſ. Clandeſtinū.§.1. Itē cū clerico exiſtente i ſtudio ne ꝓmoueatur ad ſacerdotiū ꝛ ſup reſidētia.vide. Clericus.7.§.5. Itē in vitiato i corpore vt ꝓmoueatur.vide Corpore vitiatus.§.1. Itē i qbus criminib⁹ diſpēſat vide. Crimē.§.5. Itē i dignitate cū eo q hꝫ.20.ānū vide.ſ. Dignitas.§.4. Itē i pugnāte in duello.vide. Duellū.§.1. Iteꝫ in etate quō pōt diſpēſare. vide. Etas. Itē quō diſpēſat cū homicida.vide Homicidiū.2.§ 1.ꝛ.§.9. ꝛ homicidiū.5.§.1.ꝛ.2.ꝛ.4. Itē cū eo q eſt i bello iiuſto.vide. Irregularitas.1. §.5. Item quō diſpēſat cū inſanu.vide. Inſania.§.12. Itē quō diſpenſat cū ꝓlatꝫ ne ab officio amoueant qñ ꝓcedit igrēdo.vid.j. Inquiſitō.§.9. Itē quō diſpēſat cū illo q ligna ꝓ hſticis ꝯburēdis poſuit vide. Irregularitas.1.§.18. Item quō diſpēſat in eo q ordinatur i excōicatōne exñs.vide ibidē.§.22. Itē cū eo q duos ordines ſacros vno die accepit.ibidē.§.23. Item cum acolito qui miniſtrat ad baptiſmum bis vni collatum. vide ibidem.§.24. Item quomodo diſpenſat cum eo qui ſuſcepit ordinem ab epō excōicato.vel qui reſignauit epatum.ibidem.§.31. Item quomodo diſpenſat cum eo qui ſuſcepit ordines extra tpa debita.ibidem.§.35. Item cum eo qui miniſtrat in ordine quem non habet.ibidem.§.38. Iteꝫ cū publice penitente.ibidē.§.49. Item cuꝫ illegiptio.ibidē.§.52. Itē in impedimentis matrimonij. vide. Matrimōiū.3. Impedimēto.18.§.3. Itē in ſolēniter pēitente. vide.j. Penitētia §.5. Itē quomodo diſpenſat cuꝫ ordinatꝫ a ſciſmaticis.vide. Sciſma.§.4. Iteꝫ quō i ſimoniaco in ordine vl in bñficio.vide.j. Simonia.6.§.2.ꝛ.3. Iteꝫ in alia ſimonia.ibidē §.5. Iteꝫ cum ſortilegiſ.vide Sors.§.4. Itē quomodo diſpenſat cū pugnante in torneamentis.vide.j. Torneamētuꝫ.§.vltimo. Iteꝫ quomodo diſpenſat in voto ſancti Iacobi ꝛ ierlm.vide.j. Uotū.4.§.6. Iteꝫ in voto caſtitatis.ibidem.§.9.

6 Utrum epſ in caſibus i quibus diſpenſare pōt.poſſit hoc facer ſine.caplo. R. arch. in.c.is qui de fili.preſbi.tenet ꝙ non.ſꝫ ego teneo cum glo.in.c.cum ex eo de elect.li.6. ꝙ ſic.

7 Utrum abbas vel alius prelatus religioſorum poſſit diſpenſare cum ſuis ſubditis R. ꝙ non niſi inquantum eis a iur.vel regula.aut per priuilegium cōceditur.vt nō. Inno in.c.2.de eo qui fur.or.ſuſce. ꝛ do. Ant. in.d.c.at ſi clerici. ꝛ ibi dicit Pa. ꝙ ē communis oppinio.

8 Sed in quibus caſibus cōceditur abbati vt diſpenſare poſſit. R. ꝙ in decem. Prio in nouitio vt promoueatur ad ſacros ordines.77.di.mōachus Scdo cū apoſtata monacho.vt poſſit miniſtrare: ꝛ aſcēder ad alios ordines ar.50.di.c.fi.niſi in apoſtaſia ſit ordinatus vt de apoſtatis.c.fi.qꝛ ad papaꝫ tunc pertinet vt ibidem. Tertio cum illegiptimo monaſteriū intrante vt ꝓmoueatur.in c.1.de fi.preſbi. Quarto ꝙ non confiteatur.

ꝛ eucbariſtiā ſumāt ſemel ī mēſe cle.pria de ſta.mo. Quito.ꝙ mōachus deſ ī capellanū ecclie prochial: ſi epi ꝛ populi ꝯſenſus acccdat.58.di.c.i.ꝛ.16.q.i.doctos cuꝫ multis alijs capl'is. Sexto.ꝙ mōach' hēat ppā cellā.j.ſepta mōaſterij ex cā.13.q.2.nulli'.20.q.vlt.c.fi.ad fi. Septio.ī ieiunijs.cibiſ.ꝛ eſu carniuꝫ.ſilentio.ꝛ opibus manuū ad q̄ tenetur monachus.vt de cōſe.di.5.ñ mediocrit ꝛ.c.carnē.ꝛ.c.nūq̄ꝫ ꝛ ð ſta.mo.c.cū ad monaſteriū. Sed hoſt.i.d.c.cū ad monaſteriū de eſu carniū vſ tenere ꝙ non pōt.ſed ꝯ ipꝫ ē glo. Inno.ꝛ Pa.in.d.c.cū ad monaſterium.imo dico plus ꝙ pōt diſpēſare in oib' regule.excepꝫ tribus votis p ar.a ꝯrio.i.d.c.cū i fi. Limitat Pa. ibidē:dūmō ſit diſpēſatio non diſſipatio.vt puta p neceſſitate ꝛ alijs ð qb'.š.§.i. Octauo.ī irregularitate ð q̄.š. Abbs.§.14. Nono ī obſuātijs ſgule remittēdis.20.q.vlt.c.fi.in glo.de ꝯſe.di.5.carnē ſaluē ī his q̄ nō ſūt de ſba.ar.de in.ꝛ ho. cle.ðs. Pro cuius ðclaratōne notandū ſꝫ Alex.ꝙ in regula beati Benedicti q̄dā ſūt pure ſpūalia.vt caritas.humilitas ꝛ cetere virtutes. Et in iſtis ñ pōt Abbas diſponere. Quedā ſunt ptim ſpūalia: ꝛ ptiꝫ corporalia vt cantare.pſallē.orare.ꝛ huiuſmodi.ꝛ de iſtis pōt abbas diſponere:nō tñ ſm libitum volūtatis.ſꝫ ſꝫ ꝙ bonū ꝛ equū viderit expedire ſm occurrētia qð ppric eſt diſpenſare. Quedā vero ſūt.q̄ ſunt ī obſeruātijs corporalibus.puta comeſtio carniū.Fractio ieiunij ꝛ huiuſmodi.ꝛ tunc ſi talia a regula pcipiuntur.vel phibētur ñ pōt abbas ea mutare:niſi ſm ꝙ ꝯuenit caritati.vt dicit beatus Benedictus in regula.i.ꝙ ſubſit rōnabilis cā:alias ñ. Rō.qꝛ lꝫ abbas pſit ſubdiſ:regula tñ preeſt abbati ꝛ ſubditis.ꝛ iō eius obia pponēda.ꝛ cum dſ in regula beati Bñdicti.ꝙ oia de diſpoſitōe Abbatis fiant itelligitur de illis de qbus regula expreſſe ñ pcipit vel phibet. Si tñ Abbas monaco multum laboranti cognita neceſſitate pſone: pcipiat ꝙ carnes māducet:dꝫ ſibi obedire:alr ſi ex ſola voluntate pcipiat.nullo mō dꝫ ſibi obedire.vñ beatus Benedictꝰ in regula. Quā diu militant caritati imobil'r fixa ſunt pcepta regule ita.ſ.ꝙ mutari nō poſſūt nec ab ipſis ppoſitis ſine offenſa. Quid aūt debeat facere tal' monachus cui pcipitur aliquid qð ē contra regulā ꝛ dubitat de cā legipria vel in cōſcia tiet vide.j. Religioſus.§.29. Et qð hic dicit Alex.de abbate ,ſerua in quocūqꝫ plato cuiuſcūqꝫ religionis ſi ei permittitur ex regula diſpenſatio ſicut ſit miniſtris fratrū minorū q pñt diſpenſare ī oibus excepꝫ tribus votis ꝛ que ſūt ꝯ dei pcepta ſm Dir. li.2.ti.19. ſcðm ꝙ conuenit caritati. Et hoc innuit beatus Franciſcus cum dicit.ſi q frñ ſcirent ꝛ cognoſcerēt ſe nō poſſe regulā ſpiritualiter obſeruare ad ſuos miſtros dēant ꝛ poſſint recurrere.ſ.vt diſpenſent ſi conueniat caritati.vt dictum ē. Et ſic pꝫ in quibus ꝛ quando poſſunt plati religioſorū diſpenſare in regula. Qð bene nō.

9 Utrum poteſtas diſpenſandi ſit late interpretanda. R. ſm Pa.in.c.fi.de ſymonia.ꝙ ſic qñ datur poteſtas diſpenſandi nō expreſſis perſonis diſpenſandis tamq̄ꝫ principis bñficium. Et ſic ſentit gl.in.d.c.fi.ꝛ ſic intellige Bar.in.l.3.ff.de verbo.oblig.vbi dicit ꝙ ſi datur ptās alicui legiptimandi filium adulterinū.item inceſtuoſū.poterit legiptiare adulterinum ꝛ inceſtuoſum ſimul.qꝛ in materia larga ſub ſimplici veniūt mixta.vt in.l.ſi ita.ff.de lib.ꝛ poſtu. Secus ſi exprimerent pſone cum quibus dꝫ fieri diſpenſatio.ar.in.c.ſi cui de pbē.li.6.qꝛ ois receſſus a iure cōi ē odioſus.vt ē tex.in.c.fi.de filijs preſbi.li.6.ꝛ in.c.ꝙ dilectio de cōſan.ꝛ af fi. Et ſic diſtingue canoniſtas tenētes cōtra Bar. in.c.per venerabilē qui fi.ſint legip. Adde ēt qð dico.š. Beneficiū.§.20. Aduerte tñ ꝙ lꝫ diſpenſatio ſit ſtricti iuris.vt puta.qꝛ ꝯ ius ē ꝛ ſtricte ſit interpretanda qñ.ſ.exprimuntur pſone vt in.d.c.ꝙ dilectō ꝛ in.c.i.ꝛ.2.de fi.preſbi.li.6.nihilominus extēdit ad neceſſaria conſecutiua:ſeu ad dependentia ex eo ſup quo ē diſpēſatum:qñ alr non ſ primeret actū validū ſup eo in quo diſpēſat vt.š. Bñficiū.§.23. Facit glo.ꝛ pa.in.c.qꝛ ſ tm̄.de pbē.ꝛ glo.in.c.ſi qs in clero.7.q.1.q dicunt ꝙ diſpēſatus ſup pluralitate bñficiorū vſ diſpenſatus ſup reſidentia.við qð nō. Hoſti.i.c.cū i cunctis.de electōe.ꝛ glo.i.c. nō pōt.de pben.li.6.ꝛ ð hoc vide.š. Clericus.7.§.i.

10 Sed nunquid extendetur diſpenſatio i affinitate ad publice hōeſtatꝫ iuſticiā. R. Pa. i.c.non debet de conſan.ꝛ affi.ꝙ non niſi i narratōne affinitatis vnum comprehendat aliud ſecundum glo.in arbore affinitatꝫ. Secus ē in diſpenſatione qñ ſolum gradus remotior eſt expreſſus.de quo vide Matrimonium.3. Impedimento.6.§.vlti.

11 Quid ſi impetretur diſpenſatio tacita veritate vel ex falſa cauſa. R.ꝙ nulla ē.vt in.c.2.de fili.preſbi.li.6. Et ideꝫ de qualꝫ gratia alia.vt nō.in.c.ad audientiā el.2.de reſcriptis ꝛ.d.c.non poteſt.

12 Utrū ſuperior aſſumendo aliquē ad aliqð offm̄ videatur diſpenſare eidē in ipedimto qð hꝫ ad illð. R. Inno.in.c.pterea.ð teſti.cogē.ꝛ in.c.veniens.ð fil.pſbi.vſ ſibi ꝯdicere.ꝛ glo.in.c.quicunqꝫ.81.di.ꝛ in.c.q ī aliquo.51.di. Sed ego ſic diſtiguo.ꝙ aut ipedimentum eſt notoriū ſuperiori:ꝛ tūc ſi eſt princeps intelligitur diſpenſatus.ſi vero ē īferior ſi pōt diſpenſare ꝛ ſubeſt cā ſilr ē diſpēſatus:al' non. Facit p hoc qð nō. Jo.an.in.c.2 de ſcrſ. Aut ipedimentū ē occultū ſuperiori tā q̄ iudici:ꝛ ſic ñ intelligitur diſpenſatus ſed ſibi iputet ꝙ illud tacuit.facit.c.cū non ignores.de pben.ꝛ tenet Bar.in.l.2.C.ſi ſuus ſ lib.ad ðcu.aſpi.

13 Utrum poteſtas diſpenſandi ſup irregularitate ſ' illegitimitate ꝯceſſa a papa alicui duret.poſt mortē pape. R. Fede.ꝯſilio.78.ꝙ ſic qꝛ gr̄a ſemel facta p papam i pſonaꝫ aliquā non expirat per mortem pape:vt eſt caſuſ ð offi.ðle.ſup gr̄a.li.6.

14 Utrum per mortē illius cui conceſſa erat talis autoritas expiret diſpenſatio iam fca: ſi ille diſpenſatus vſus non fuit tali gratia: puta.diſpenſatus fuit vt poſſet ordines accipere.vel in platum eligi:non accepit ordies nec fuit pmotus ante mortem diſpenſantis an poterit ordinari vel pmoueri. R. Fede. vbi.š.ꝙ ſic.ꝛ ꝙ non expirat.qꝛ diſpenſatō canonice ſemel facta ex ſuperuenienti facto non retractatur.caſus eſt in.c.ex tua de fi.pſbi. Facit quod nō.de accu.c.de hijs:beneficia enim conceſſa in tempeſtiue reuocari nō debent.de conſo.c.vnico.de reg.iur.decet.li.6. Facit quod nō.de electꝫ.li.6.in glo.c. cū ex eo.ꝛ ibidem.in nouella Jo.an.

d **Iſputare** de fide publice vel occulte cuicunqꝫ laico prohibituꝫ eſt.ꝛ ſi contrafacit debet excommunicari.de heret.c.quicunque.§. Inhibemus quoque li.6.hec quoqꝫ prohibitō fit in.c.ſicut in vno corpore.eo.ti.in decretalibus.ſed in.l.nēo. C.de ſum.tri.phibetur nedum laicis ſed ēt clericis publice turbis coadunatis diſputare de fide. S.autem tho.ſa ſe.q.10.ar.7.tenet fore illicitum de fide diſputare quando quis diſputat.aut qꝛ dubitat de fide:ꝛ p diſputationem experiri vult:qꝛ talis infidelis eſt:Aut qꝛ diſputat coram ſimplicibus ꝛ titubantibus qui non ſunt ſolicitati ab infidelibus ſicut eſt in terris fidelium qui tanto firmius credunt:quanto non audiunt motiua ꝛ argumenta infidelium. Sed diſputare ad confundendum errores.etiam coram ſimplicibus qui ſunt ſolicitati ab hereticis.vel infidelibus nitentibus corrumpere in eis fidem.ſi eſt ſufficienter inſtructus ꝛ aptus ad confundendum errores non ſolū nō eſt prohibitum.ymo eſt neceſſarium diſputare ne taciturnitas eſſet confirmatio erroris.p quo facit.l.quoniam.C.de epi.ꝛ cle.ꝛ.23.q 6.vides. Similiter licet ad exercitium coram inſtructis ꝛ firmis in fide diſputare.ad quod facit.c.in mandatis.43.di.pro hac diſtinctione.tho.probanda.vide de hoc.96.di.nos in glo.ꝛ Inno.in.c.1.de ſum.tri.

d **Iuinatio** a perſis fertur inuēta.c.pmo 26.q.3.vnde diuini dicti ſunt quaſi deo pleni.diuinitate enim ſe eſſe plenos ſimulant.ꝛ aſtutia fraudulenta hominibus futura coniectāt.vt ibidem.

Quot modis ſit diuinatio. R.vt patet 26.q.4.§.pmo.ꝛ.c.pmo.ꝛ.q.5.in.c.nec mirum.ꝙ multis modis.vnde nuncupatur diuerſimode.vnde diuini dicuntur aliquando arioli.aliñ aruſpices.aliñ augures.aliñ nigromātici:ꝛ mltꝫ alijs noīo'.ſꝫ ꝙ diuerſiō de qs vult ſcire futura:que omitto.qꝛ non ē neceſſe.vide ibi ſi vis. Et de hoc.vide.j. Sortes.§.3. 1

Quō āt demones poſſūt ſcire futura q̄ ñ habēt certaꝫ ꝛ īfalibilem cām. R.ſcđs Bo. vbi.š.ꝛ elicit ex.c.ſciendū.ē.27.q.4.ꝙ ex q̄tuor. Pūo ex ingēnij acrimonia.vt qñ ꝯſiderāt ad qd inclinat affectio nr̄a. Scðo.ex mlia experiētia q̄ ꝯſiderāt in talibus accidē talia. Tertio ex doloſa cautella.qñ.ſ.ppo nūt aliqd facere ꝛ pdicūt. Quarto ex aliena doctrina.vt qñ pmittuntur.vt a bono angelo adiſcāt. 2

d **Iuortium** eſt viri ab vxore vl' ꝯuerſo legiptima ſeparatio.legiptima dico.vt nō fiat ſine lege vel rōne.qꝛ qð dñs ꝯiunxit hō ñ ſeparet.31.q.1.§.ꝛ obicit. Et dſ diuortium a diuerſitate mētium.vel qꝛ hij qui matrimonij.diſtrahūt.in diuerſas partes.eunt.l.1.ff.de diuor.de quo dic vt.j. Matrimonij.quarto.

d **Iuturnitas** in malo auget peccatū.de ꝯſue.c.fi.diſ tanto grauiora ſūt peccata q̄ꝫto diutius infelicem aīam detinēt alligatam cum ſuis concordantijs.

d **Doctor** dr̃ a docendo. vñ ⁊ noĩe doctoꝝ venit magiſtri. ⁊ ecõtrario ſꝫ Pa. i.c.i. de loca. Uñ tex. in. l. q̃bus ṗcipua. ff. de ver. ſi. dic̃ cuiuſlibet diſciplie ṗceptores magiſtros appellari a monendo ł monſtrãdo ⁊ hoc ſm ethimologiã vocabuli. Nam doctores dñtur a docendo. ſic̃ magiſtri a magiſtrando. Fac̃ tex. in ꝓhe͛io ꝯpilatiõis decretalium. vbi papa oẽs magiſ͛os doctores appellat. ſed noĩe ſcolariũ ñ veniunt doctores nec magiſtri. niſi in larga ſignificatione.

1 Utꝝ iterp̃tatõ doctoꝝ neceſſitet. R̷. ſꝫ Pa. i. d. c. vr̃a. ð coha. cle. ⁊ mu. ꝙ nõ. niſi iq̃ꝫtuꝫ iur̃ ꝓbatur. ł rõe valida. vt nõ. in. c. i. de poſtu. p̃la. ð quo vide. ĵ. Opinio. §. i.

2 Utꝝ doc. ł magiſter poſſit reprobari. R̷. ꝙ ſic. vt ẽ tex. in. l. 2. C. de ꝓfeſ. ⁊ me. nõ. Bar. i. l. ſꝫ ⁊ reprobari. ff. ð excu. tu. i ṗn. vbi tex. dic̃ ð medico ꝙ põt reprobari. ⁊ ẽ tex. ẽt de medico in. l. vt gradati. §. ṗrobari. ff. ð mu. ⁊ bono. ſed ñ ſine cã. l. põponius ſcribit. ff. de nego. ge.

3 Utꝝ doctore dãnato intelligãtur ⁊ ei᷒ opa ſeu libꝛi reprobari. R̷. ꝙ ſic. vt pꝫ ꝑ. c. fraternitatis me. de here.

4 Utꝝ allegationes ſint faciẽde a doctorib᷒ i ꝯſilijs. R̷. Pa. in. c. vr̃a. de co. cle. ⁊ mu. ꝙ i ꝯſilio deciſiuo nõ. ſicut nec in ſententia. vt dr̃ in. c. ſicut nobis in glo. de ſen. ⁊ re. iudi. ſecus in conſilio poſtulato a parte. rõ diuerſitatis. qꝛ in p̃mo eſt reprobata fides ꝯſultoris. in ſc͛o nõ. ⁊ iõ non creditur ei niſi quatenus ꝓbet.

5 Utrum doctor ꝓmotus corruptis doctoribus debeat gaudere ṗuilegio doctorum. R̷. Archi. in. c. de quibuſdam locis. 37. di. ꝙ ñ allegat tex. in ſimili in. l. vnica. ff. de athleĩ. facit tex. iuncta glo. in. l. i. C. de ano. citi. li. ii. vbi dicitur ꝙ ſtipendia ſunt tradenda non ꝓ titulis dignitatum vel numero ſcolarium ſed ſm merita. ⁊ iõ glo ibidẽ dicit p̃ferri debere peritos ſcolares iperitis doctoribus. intelligit Pa. in. c. clerici de iudi. de añceſſione non de lectione. Ego credo ꝙ ẽt in vtroqꝫ debet p̃ferri.

6 Quis debet ṗcedere. R̷. Pa. i. d. c. clerici. ꝙ theologus. poſt ipꝫ canoniſta. poſt canoniſtam legiſta. poſt medicus. vide ibi ſi vis.

d **Dolus** aliqñ bonus ⁊ licit᷒ ⁊ accipit ꝓ ſolertia ſicut qñ q̃s aliquid ſimulat ne dãnificet a ꝓximo. vt in. l. prima. ff. de dolo in tex. ⁊ glo. exẽplificat de capto a ianueñ. q ſimulauit ſe ꝯctuꝫ quod q̃dem lꝫ vt. ff. de nego. ge. l. ad quid nã. §. cũ me. ⁊ ff. de lega. 2. l. cũ pr̃. §. titio. ⁊. ff. ſi q̃ſ ob. ca. te. l. qui aũt. § ſi patronus ⁊ de hoc vide. ĵ. Simulatio. Sed coiter dolus accipit in malo. ⁊ ſic diffinit in. d. l. i. a labeone. dolus malus ẽ ois calliditas. fallatia. Machinatio ad circunueniñ. falleñ. ⁊ ðcipiendũ alteꝝ adhibita. fit tacendo in aio caliditas. vt. ff. ð act. empt̃ ⁊ vẽ. l. i. fit menciẽdo in vb̃ Fallatia. ff. de furt̃ l. falſus. §. ſi quis. Fit arte verboꝝ machinatio. ff. de act. ẽpti ⁊ ven. l. iulianus. §. idem. Ad circũueniẽ. f. reddendo ſingula ſingul͛ f. circũuẽtionem caliditati. Fallentiam fallatie. ðceptionem machinationi. ponit adhibita. f. ꝯ ius ⁊ bonos mores ꝑꝑ differentiã doli boni. hec in glo. ibidem. Et adde ſm Ge. in. c. ſi ꝯpromiſſarius. ṽ. ſi vero ð elect. li. 6. ꝙ quis doloſe facit qñ ſciẽter rem ſibi ꝓhibitam facit. differt aũt dolus a fraud. qꝛ fraus ꝓprie per facta fit. ſed dolus per verba ⁊ facta.

Utrum ignorantia iuris excuſet a dolo: ⁊ conſequenter a pena: ad quam icurrendaꝫ requirit dolus. R̷. cy. in regula. Ignorãtia li. 6. ꝙ ſic. qꝛ lꝫ iuris error ſit lata culpa: nõ tñ ẽ dolus vt. ff. de hijs qui nõ. infa. l. prima vbi ẽ glo. ſingularis facit. l. i. ff. de ꝫbige. Facit qð nõ. bar. in. l. ſi q̃s in tñi. C. vñ vi. vbi dicit. ꝙ ſi minor credens ſibi licere rem ꝓpriam ſine cuiuſcũqꝫ aucte occupat nõ icurrit penaꝫ. d. legis. ſiquis. qꝛ nõ ẽ in ṽo dolo. allegat. l. primaꝫ. C. ſi aduerſus delictum ſeq͛ d. Ant. in. c. primo. de dolo. ⁊ ꝯtu. ⁊ allegat l. ſi ex cã. §. ſi in cõiſſum. ff. de mino. ⁊ quod nõ. in. l. prĩa. §. nũtiando. ff. de noui ope. nũ. pro hoc ꝙ excuſat ignorantia a dolo. ẽ tex. ⁊ ibi. Bal. i. l. ſed ⁊ ſi. lege. §. ſcire. ff. de pe. here. vbi error iuris excuſat ab inuaſiõe ne q̃s dicat predo. Idẽ tenet Salicet᷒ in. l. ſena. tus. C. de hijs qui ſibi aſcri. aliq̃d in teſtõ in ſc͛a columpna. ẽ caſus ⁊ ibi Bar. in. l. i lege. ff. de ſiccarijs. idem tenet Ange. in. l. ſi q̃s id §. doli. ff. de iur̃. oĩuꝫ iudi. vbi allat. Butri. Fortius dixiſſe ꝙ etiam ignorantia iuris naturalis excuſat a vero dolo. ⁊ ad. l. 2. C. de iis voca. que vi ꝯtra. Reſpondet ꝙ ibi nõ requirebat verus dolus ſed preſumptus ⁊ ita tenuit. dictus but. in. l. regula. ff. de iur. ⁊ fac. ignorantia. Limitat hec Ang. in. l. 2. ff. ꝙ quilꝫ iur̃ vera. niſi ſit doctor vł aſſeſſor cui turpe eſt iur̃ ignorantia. Et idem Ange. in. d. l. ſenatus dicit ꝙ creditur allegantí ſe ignoraſſe ius ad excludendum dolum: ⁊ ꝑ conſequens a pena que eſſet imponenda propter dolum. ⁊ dicit ibi. eſſe caſum. Ex ꝓ dictis collige ꝙ vbi ius vel ſtatutũ requirit verũ dolũ: ꝙ ignorans q̃ñtũcumqꝫ ſit culpabilis nõ incurrit penã ipſius: lꝫ aliomodo ſit puniẽd᷒ ſm modũ culpe vbi vero ius vł ſtatutũ requirit dolũ p̃ſumptũ: ſic ignorãs craſſe. ⁊ ſupine ñ excuſat. qꝛ ẽ in dolo p̃ſũpto. hoc pꝫ in cenſuris eccliaſticis q̃ cũ requirant dolũ preſũptũ talr̃ ignorans eas non euitat. vt pꝫ in. c. vt aiaꝝ periculis de ꝯſti. li. 6. Secus ſi eſſet in leui culpa ignorantie Nð bñ nõ. qꝛ facit ad multa. 1

2 Utrũ iniuſta cã excuſet a dolo. R̷. ꝙ ſic ⁊ queꝛ lꝫ. ita nõ Bal. i. c. vt aiaꝝ in ṗcipio ſc͛e colũne de conſti. li. 6. vbi dicit ꝙ pturbans aliquẽ in poſſeſſiõe ex iniuſta cã putans ſibi licere: excuſatur a pena ſtatuti punictis i cẽtũ: qð requirit dolũ. per nõ. in. l. plagij crimis C. ad legẽ. fauiã. de plagi. nõ. ẽt Jo. An. i ti. de arbitris in addit̃. ad ſpecu. ⁊ ꝙ excuſat a pena legis ẽt in iuſta cã nõ. in. c. i. in fi. de electio. li. 6. Idẽ Jo. An. ⁊ Bal. in aũt generaliter. C. de epi. ⁊ cle. ⁊ multis alijs. ⁊ ſequitur do. Ludo. de. 20. colũna. 28. in. R̷a. ð arbitris. Eſt pro hoc glo. in. l. vnica. §. fi. i magna glo. ff. ſi quis iuſdicen. ñ obtẽpera. Et Bar. ⁊ Ange. in. l. i. in fi. ff. de abigeis. Inno. in. c. de ſeruoꝝ de ſeruis non or.

3 Utrũ lata culpa equiparet dolo. R̷. ꝙ ñ vbi requiritur verus dolus. vt dicit Bar. i l. in actionibus. ff. de in litẽ. iurã. ⁊ glo. in. §. ſuſpect̃. inſti. ð ſuſpect̃. tuto. vñ dicit Bal. in. l. ſi q̃s id quð in finali colũna. ff. de iur̃. oĩum. iudi. ꝙ qñ delictuꝫ circunſcribitur ꝑ dolũ ñ ſufficit culpa. ſecus i his i q̃b᷒ culpa venit puniẽda. allegat. d. l. ſẽatus. ⁊. d. l. plagij cris accuſatio. Et vt nõ Ang. in. d. l. ſi q̃s id. §. doli. ꝙ vbi fit mentio de dolo requirit verus dolus. Unũ tñ notabis ꝙ ignorãtia affectata q̃ ẽ qñ quis noluit vel diſſimulauit ſcire equipolet ſcientie. c. eos de tẽpo. ordi. li. 6. ⁊ iõ ẽ dolus non culpa.

4 Utrũ pena corporał ſit imponenda ſine dolo. R̷. ꝙ nõ nunq̃ꝫ ſine doli interuentu. glo. ⁊ Bar. in. l. in actõibus. ff. de in li. iurã. ⁊. d. §. ſuſpect̃. ⁊ Bar. i. l. i. §. i. ff. ſi q̃s te. eẽ l᷒ li. ſue. ⁊ Bal. in. l. opera data. C. q accuſ. nõ. po. ⁊ caſus ẽ in. d. l. i lege vbi dic̃ Bar. ꝙ in penis corporalibus. vel in infamiam irrogantibus lata culpa nõ equiparat dolo ⁊ glo. in. l. in actionibus. ff. de in lite. iuran. approbata cõiter. ⁊ Bar. in. l qð nerua. ff. depoſiti. ⁊ in. d. l. in lege dicit ꝙ in cã ſãguinis. ſtatus. vel fame: lata culpa non eq̃peratur dolo. iõ verus dolus requiritur in illis Ange. tñ in. l. in actionib᷒. ff. de in litẽ. iurã. tenet cõtra ⁊ dicit ꝯſilium paduanũ cõſuluiſſe ꝯ Bar. in hoc. ſed iudicio meo ſi cõſideret. l. 2. C. ð noxa. verior ẽ opinio Bar. ⁊ iura que Ange. adducit in ꝯtriuꝫ continẽt caſum ſpecialem.

Utrũ incurrat quis ſniam excõicationis a iure ꝓmulgatã ſine dolo. ĵ. vide excõicatõ. 7. caſu vlt. §. 2. 5

Utrũ quis poſſit paciſci vt nõ teneatur ð dolo. R̷. ꝙ non. vt ẽ tex. in. l. i. §. ſi cõuenit ff. depoſiti. qꝛ hec conuentio ẽ contra bonã fidem ⁊ bonos mores. ⁊ iõ nec ſequenda. dicit tex: ibidem. 6

An quis poſſit tenere bona alicuius que ex ſtatuto ad eum venerunt: ꝑꝑ delictuꝫ alicuius ſi ipſe doloſe egit: vt ille delictum cõmitteret. R̷. Pa. in. c. poſtulaſtis de ꝯceſſ. ṗbẽ: ꝙ non. ⁊ bene facit tex. ibi in fine cum ſua glo. 7

Utrum dolus annulet ꝯctũ ſpiritualẽ. puta. votum ⁊ huiuſmodi. R̷. Pa. in. c. cũ dilecti de emp. ⁊ ven. ꝙ non. nec põt quis excipere de dolo qñ fuit inductus ad bonuꝫ: qꝛ non eſt ꝓprie dolus puta. dolo induxi te ad religionem: tenet ingreſſus. Facit qð legitur. ⁊ nõ. in. c. cũ dilectus qð metus cã ⁊ vide glo. nõ. in. l. a diuo. ff. de ritu nupti. que ħ tenet ẽt in matrimonio. 8

Utrum dolus annulet ꝯctum temporalẽ puta venditõem ⁊ huiuſmodi. R̷. ꝙ aut dolus per contrahentes dat cauſam contractui. puta. dolo duxi ad vendendum quod ñ eras venditurus. ⁊ ſic in contractibus bõe fidei non tenet ſm glo. ⁊ Pa. i. c. cum dilecti de ẽpt. ⁊ ven. ⁊ glo. in. l. 2. C. de reſci. vẽ. ⁊ gl. cũ Bar. in. l. elegãter. ff. de dolo. ⁊ placet lꝫ pe. teneat ꝯtrã. In ꝯctibus ãt ſtricti iuris tꝫ ꝯctus. ſꝫ agẽs ex eo elidit ope. exceptõnis. ff. de ver. obli. l. ſi quis cũ aliter. ⁊. C. de pac. l. cũ poſtea. Si vero ꝑ aliũ a ꝯhentibus dat cãm ꝯctui ẽt bone fidei tꝫ ꝯctus. ſed agit ꝯ mediatorẽ de dolo. d. l. elegãter §. i. ff. de ꝓſenetis. l. 2. ⁊. 3. tenet ẽt ille pro quo factus ẽ inquantũ factus ẽ locupletior vt. l. fi. ff. de eo ꝑ quem fcm̃ erit in ṗcipio. ⁊ ñ plus. Aut dolus nõ dedit cãm cõtractui ſed incidit i ꝯctum. puta. eras vẽditur᷒ ſed dolo induxi te ad minus vẽdendum. ⁊ huiuſmõi. ⁊ ſic tꝫ ꝯctus. ſed in ꝯctibus bõe fidei aget ex eo ꝯctu vt ſuppleat p̃ciuꝫ. vt. ff. de ac. emp. ⁊ ven. l. Julianus. §. ſi vẽditor Erit tñ in arbitrio emptoris: vel ſupplere p̃tium: vel reſtituere reꝫ: ſi deceptio ſit vltra dimidiam iuſti pretij. c. cum cauſa de ẽpti. ⁊ ven. ⁊. l. 2. C. de reſcin. ven. ⁊ in cõſciẽtia

etiā ſi deceptio ſit infinitū dīdia. In ɔctibus
ſtricti iuř. aget de dolo. d. l. elegāſ. §. nō ſo
lū in fi. Aut doluſ nec dedit cām contractui
nec incidit in contractū. ſed re ipſa euenit ſi
ne dolo ⁊ facto ptis: vt puta. ābo ignorabāt
iuſtū precium. ſic non eſt peccatū. nec reſti-
tuere teneť niſi repetatur. ſi a principio nō
plus emiſſet ēt ſi ſciuiſſet plus valere. puta.
q̄ non expediebat plus ſibi emere. Si aūt
plus emiſſet a principio. ſi ſciuiſſet ⁊ eſt de
ceptio notabilis teneť reſtituere rē vel ſup-
plere pciū. ar. d. l. ſi qs cū aliter. vbi equipe
rať deceptio q̄ venit reipſa ⁊ ex ꝓpoſito. ⁊
d. c. cū dilecti. ſecus in modico. Et ita intel
ligo. d. Anto. in. c. q̄ plerique de imu. eccſia
rū. Si vero vterque rei valorē ſciebat. tē dic.
vt. j. Emptio. §. 7. Et ſ3 pdicta intelliges. l.
2. C. de reſcin. ven. ⁊. l. in cāe. §. pōponius
ff. de mino. ⁊. c. cū dilecti ⁊. c. cū cā. de ēp.
⁊ ven. vbi dī licere contrahentibus vſque ad
dimidiā ſe decipere in ɔctibus bone fidei.

d **Domeſticus** quis dī vide. j. Familiaris.

d **Domicilium** poteſt laicus
hře in pluribus locis ſm Inno. i
c. ex pte de ſo. cōpe. ſi mō vtrobique inſtruct⁹
ſit. allegat. l. aſſūptio. ff. ad muni. ⁊. l. ſenato
res. ff. de ſena. ⁊ loquiť hic de inſtructo. de
quo in. l. q̄ſitum. §. ſed ⁊ ſi fundus. ff. de fū.
iuſtruc. ⁊ inſtru. lega. vbi accipiť ꝓ oībus ꝑ
tinētijs neceſſarijs ad vſū. Addit Inno. idē
ēt ſi hřet maiorē ptē ſuoꝝ bonoꝝ: vel fami
liā: vel ſi nihil h3 aſſidue tñ ibi conuerſatur
C. vbi ſenato. l. 2. Sola tñ domus non con
ſtituit domiciliū. ff. ad munici. l. libertus. §.
ſola. Ex quo infero ⁊ ex. d. l. aſſūptio. ⁊. d.
l. ſenatores. q̄ domiciliū h3 vbi qs ē oriun
dus. l. 2. ff. de ſenato. Et ſimiliter vbi pr̄ ſuuſ
fuit oriunduſ. Itē vbi voluntarie ſibi elegit
ſ. deferendo maiorē ptem ſuoꝝ bonorum.
⁊ clericus vbi beneficiū obtinet requirens
reſidentiā. pro hoc ē tex. in. c. cū nullus cle
ricū. de tēpo. ordi. li. 6. Itē vbi fuit ordinat⁹
vt nō. glo. in. l. hřs abſens. §. apud labeonē
ff. de iudi. Itē mulier rōne mřimonij. Item
rōne militie. Itē ratione poſſeſſionis. Ite3
rōne curſus tpis. ſ. decēnij. Sed. d. glo. lo-
quiť quo ad forū non quo ad domiciliū.
Itē rōne manumiſſionis. l. ſi qs a pluribus
ff. ad muni. Itē. vbi conſequitur quis digni
tatē efficitur ciuis. vide. s. Ciuis. Quo vō
ad ɔfeſſionē ⁊ ſacra neceſſaria non volun
taria ſi alias non h3 ibi domiciliū requirur
vt ibi hitet ꝑ maiorē partē anni ſm Innoc
in. c. oīs de pe. ⁊ re. ⁊ non faciat in fraudē
ꝓprij ſacerdotis. Facit. c. queſti. 16. q. 1. de ō
ci. ad apoſtolice. niſi ſe transferat cū aīo ibi
remanendi. q̄ ſtatī q̄ hoſpitiū conſtituit in
aliena ꝓrochia cum aīo ibi remanendi. ſta
tī fit parrochianus illius de ꝓro. c. vltio de
deci. ad aplice. Nō ē ɔ ep̄os qui diſpenſāt
in votis cū ſcolaribus. vel conferunt eis or
dines nō hñtibus domiciliū. q̄ non poſſūt
q̄ non ſunt neceſſaria ſacramenta. Hoc t3.
Pa. in. c. nullus de parro.

d **Dominica dies** .
eſt inſtituta loco ſabbati: q̄ eo die
incoauit mundus. ge. i. xp̄s ſurrexit a mor
tuiſ. de ɔſe. di. 3. ſabbato. Itē ſp̄s ſanctus da
tus ē aplis. ⁊ tex. dicit q̄cquid a deo ē cōſti
tutū inſigne in huius dignitate dici eſt ge
ſtū. In hac die mundus ſūpſit exordiū. In
hac ꝑ reſurrectōem ⁊ mors interiit. ⁊ vita
accepit initiū. 75. di. qō die i fi. Quō ē de p-
cepto. ⁊ qñ incipit. ⁊ qd fiendū. vide ſupra
Dies. ⁊. j. Feria.

d **Dominium** ē ius hñdi poſſidēdi.
fruēdi. ⁊ vtēdi. ac diſponēdi de ali-
qua re ꝓ libito volūtaſ. vel ſm aliquē dter
minatū modū a quadā ſuperioritate: vel au
ctoritate diffinitum.

Dñium in ⁊ ſup hoies an ſit ſm legē nā 1
lem. Rꝫ. Alex. i. 3. pte ſūme. q̄ ē loq de nā añ
peccatū. ⁊ ſic ei repugnat ſuitus. ⁊ē loqui
de nā poſt pcm̄. ⁊ ſic lex nālis dictat neceſſa
riū dñium ad cohercen̄ malū. vñ Aug. i li.
de ciui. dei. ſicut de⁹ hōi ⁊ aīus corpori. ita
rō d3 dñari ⁊ imperare libidini.

Dñiu3 reꝝ an ſit ſm legē. nē. Rꝫ. Alex. vbi 2
s. q̄ lex nē circa cōionē ⁊ ꝓprietatē dictat
differenť. dictat aliqd: q̄ dbitū. aliqd: q̄ bo
nū: ⁊ aliqd: q̄ equū. vt debitū dictat i ſtatu
necc̄itatis oia ſunt coia. Et h mō cōicatio ē i
pcepto ad ſuſtētatōem pſonaꝝ. ⁊ inde ſūť.
Oia q̄ vultis vt faciant vobis hoies ⁊ vos
eadē facite illis Math. 7. Reſpectu ēt pſōa
rū quo ad multiplicatōem ꝑlis dictat. q̄ ſit
vxor ꝓpria ⁊ f3 oē tps ſm illud pricipiu3.
Nō tibi ñ vis fieri. alteri ne fereris Thobie
4. Et hoc mō appropriatō ē in pcepto. vt bo
nū. in ſtatu nē inſtitute dictabat oia coia. In
ſtatu vō lapſe dictat bonū eē hře ꝓpriū. tñ
q̄ res cōes negligunť. ñ q̄ cōio parit diſcō
diā dictat vt equū. q̄dā eē coia. vt aerē: ma-
re. litora. ⁊ quedam appropriabilia. ſicut
ſunt ea que in nullius bonis ſunt que occu
pantť ɔcedūť. Et ſic itellige dominium re-
ru3 eſſe de iuř naturali. q̄ nāli eqtate iductū
ē. vt inſti. de rerū di. §. ſingulo. ff. de acqui.
re. do. l. adeo. §. cum quis.

3 Quō acqriť dñiū reꝝ. Rꝫ. q̄ q̄drupľr. Pri
mo auc̄te legis nālis. ut q̄ ea q̄ i nulli⁹ bōis
ſūt ſunt occupāť. vt īſti. de reꝝ di. §. ſingulo
rū. Secūdo auctoritatē pricipis q̄ poteſt ex
iuſta cā rē alicuius ei auferre ⁊ alteri dare.
vt nō. Inno. ⁊ cōiter doc. in. c. q̄ i eccliaru3
de ɔſti. ⁊ legiſte. i. l. fi. C. ſi ɔ ius vel pu. vti.
vt puta. pp delictū pūiēdū: ⁊ huiuſmōi. al's
nō: vt ibidē dr̄: ⁊ ñ ſolū pncipis ſed ēt ꝑ ſta
tuta inferioꝝ hñtiū auctoritatē a pncipe ſic
ſtatuēdi. vt i. d. c. q̄ i eccliaꝝ notať. Tertio ꝑ
ɔſenſū. illius cuius ē. ⁊ illud ſit ꝑ donatōe3
ꝑ ꝑmutatōem. ꝑ vēditōem. ꝑ mutui datōe3.
⁊ hꝰ mōi. Quarto iuř ciuili. qō ſtatuit vt vſu
capionibus. pſcriptōibus. adoptōe. depor
tatōe. ceſſione. addictōe. bonoꝝ poſſeſſōne.
⁊ huiuſmodi. de q̄bus oībus hēs. ff. ō acq.
re. do. in gl. l. i. ⁊ īſti. de reꝝ di. cū multis ī-
mulis ſequētibus. ⁊ de hijs q̄ ad nos ptinēt
dicā in caplis ſuis. Aduerte tñ dr̄am inter
ſpūalia: ⁊ ñ ſpūalia: q̄ i ſpūalibus ex ſolo
titulo ſine tradditōe dñiū trāſit in aliū. vt ē
tex. in. c. ſi tibi abſenti. de pbē. li. 6. t3 Inno.
⁊ cōiter approbať i. c. iter cetera ō pbē. ſec⁹
in alijs rebus i q̄bus reqriť traditio ad trāſ
latōem dñij nec ſufficit ſolus titulus: niſi i re
data eccliſe. ō quo. j. Immunitas. §. 31. Nec
ſola traditio transfert dñium: niſi aliqua iu
ſta cā vā. vel putatiue vā pceſſerit. l. nunq̄
nuda traditio cū ibi nō. ff. de acqui. re. do.

d **Dominus** alicui⁹ regni. ducatuſ cōita
tis: vel ciuitatis. aut terř qs dicať
legitim⁹. Rꝫ. q̄ dñm ɔ iuſte ⁊ legitie acquiriť
aut iuſto bello. puta pugnādo ɔ ifideles. l'ɔ
aliquē rebellē auc̄te. ſupioris: vel principis
vt. s. Bellum p3: aut ꝑ legitimā ſucceſſione3
aut ꝑ cōſenſū ſeu electionē ppli hñtis liber
tatē ſibi eligendi dñum. aut ꝑ inſtitutione3
principis ſeu ſupioris hñtis iuriſdictione3
in tali ciuitate. aut caſtro. aut ꝑ legitimā pre
ſcriptionē cū bona fide factā. vel emptiōe3
ꝑmutationem. donationē aut. alio iuſto ti-
tulo. de q̄bus i ſuis caplis. Qui vō alia via
intrat: fur ē ⁊ latro. ⁊ reſignare teneť ſi pōt
ſine notabili⁹ piculo aiarū. corporū. aut reꝝ
teneť ēt ad reſtitutionem oīum reditū q̄s
hūit ab illis locis ſic vſurpať. ⁊ vt hōicida
eſt iudicādus quātū ad eos quos fecit⁹ per
ſe: vel ꝑ officiales ſuos occidere. vel muti-
lare. l3 illi digni fuerint pp maleficia ppetra
ta. 23. q. 5. ſi nō licet: nec pōt abſolui: niſi diſ
ponat ſe ad ſatiſfaciend̄. ⁊ dimittēdū: ſi nullū
iuſtificatū hře nō pōt ar. de pe. di. 5. falſas.
Intellige qñ h ē claꝝ q̄ h3 iuſtū titulū: vel
nullū. ſecus in dubio. l'cū dimittere nō poſ
ſet ſine piculo aīaꝝ. corpoꝝ aut reꝝ. puta. q̄
pplius ſe poneret i ſeditōe. ⁊ huiuſmōi. ſic
nō teneť reſignare niſi volūtate ſolū qñ ſci-
ret ꝑ certo: l'qñ talia ñ iminerēt. c. ſi res. 14.
q. 6. Idē dic de officialibus q̄s tales tirāni
ponūt in officijs q̄ nec ſalarium poſſunt
recipere: niſi eēt tale officiū qō eēt neccſſariū
rei publice. l' vtile: q̄ tunc nō peccarēt reci-
piēdo: nec ſalariu3 reſtituē teneť. de quo in
c. i lřis de re. ſpo. ⁊ i. c. nihil de elec. ꝑ doc.

Sed nūquid ciuitas pōt ſibi eligeř dñ3. 1
Rꝫ. ſm Hoſti. in. c. nouit de iudi. q̄ nulla ci
uitas pōt ſe dare alicui dño: nec pōt titulum
dominij iuſtificare. q̄ hoc eſſet in piudiciū
imꝑatoris quo ad illas que ei ſubiciunť: vel
pape quo ad ſibi ſubiectas. Nō veꝝ ē niſi
ex priuilegio vel ɔſuetudine haberēt ius eli
gendi. q̄ ɔſuetudo dat iuriſdictōem. de ar
bi. c. dilecti. C. de emancipa. l. i. ⁊ vltima.

Utꝝ dñis hñtibus manifeſte iniuſtū: vel 2
nullū titulum teneātur ſubditi obedire. Rꝫ.
q̄ non. Dicit tñ Tho. in ſum. q̄ ad vitandū
ſcandalū ſuū. ⁊ aliorum bonū ē obedire.
⁊ reuereri in eis que nō ſunt ɔ deu3. ii. q. 3.
Julianus. ſed hñtibus iuſtu3 dñiū quāuis
q̄ mali ſint. teneť eis ſubditi obedir̄ in licitiſ
⁊ que eis precipere poſſunt. i. Pe. 2. Obe
dite dñis veſtris nō tñ bonis ⁊c̄. ⁊ ad. 20.
13. qui poteſtati reſiſtit ⁊c̄.

Utrum dominus poſſit ponere exactōes 3
ſuis ſubditis. vide. j. Tallia.

Utrum dominus teneať ex facto familie 4
Rꝫ. vt colligo ex. d. Anto. ⁊ Johā. de ligna.
ac Pa. in. c. licet. de reſti. ſpo. ⁊ Bar. in. l.
ne quid. ff. de incen. rui. ⁊ nau. q̄ ſic quādo
familia eius delīquit in officio: ſeu miniſte
rio in quo ipē dñs ē ꝓpoſitus. ⁊ ipē vtitur
opere talis familie. q̄ ſibi iputatur. qui talē
elegit. quia honeſtam debebat ponere. l. i.
§. familie. ff. de publi. Ciuiliter tamen tene
tur non criminaliter. vt in. d. l. ne quid. Ex
quo patet q̄ poteſtas ſeu rector teneť ex ma
leficio ſuoꝝ officialiū. l. ſi poſt. C. ō aſſeſſo.
Idem dic de capitaneo q̄ teneť ex delicto
ſuorum armigerorum. nauta hoſpite. ⁊ ſi
milibus. Addunt tamen ſupradicti doc. q̄
ſi officium erat publicum. vt poteſtatis ⁊
huiuſmodi ſufficit exhibere malefactorem
vt indicta. l. i. §. fi. ſecus ſi officium non
erat publicum. vt nauta: ⁊ caupones. ⁊

huiuſmôi.l.vnica.ff.de fur.aduer.nau. Si vo.familia nõ deliquit i offõ dñi.nõ tenetur dñs quo ad foꝝ iudiciale:ſed quo ad ꝯſcientiã ſic ſi ẽ in culpa nõ corrigẽdo eã.nam tñtur verbo ⁊ exemplo eã corrigeꝛ. ⁊ ſi aliquis eoꝝ ẽ incorrigibilis tenetur eũ expellere:niſi qñ preſumeret ꝙ efficeretur peior nã tunc faciat qḋ põt ⁊ excuſatur. alias nõ. qꝛ talibus di. Erroꝛ cui nõ reſiſtitur approbatur.83. di.erroꝛ.cum ſimilibus.

4 Quõ ãt famulo infirmanti debeaꝛ merces vide Famlia.§.2. An tenetur de robaria que fit in eius dominio vide pedagiũ.§.8.

d **Donatio** dr̃ a dono: qua ſi dono datõ.ff. de dona.cã mortis.l.ſenatus.§.i.

1 Donatio ꝓprie ẽ qua aliquis dat ea mẽte vt ſtatim velit accipientis fieri. nec vllo caſu ad ſe reuerti. ⁊ ꝓpter nullã aliaꝫ cãm facit ꝙ̃ vt liberalitateꝫ ⁊ munificentiã exerceat.ff.de dõa.l.i.in pricipio. ⁊ hec dõatio dr̃ ſimplex.vt.C.de dona.ante nup.l.fi.§.i. ⁊ abſoluta vt.d.l.ſenatus.§.i.⁊ inter viuos vt inſti.de dona.§.alie.nec obſtat illi verbo vllo caſu ad ſe reuerti.C.de reuocã.dona. l.fi.qꝛ illa reuocatio fit poteſtate legis.non contrahentiuꝫ.

2 Quot ſunt ſpẽs donatõis.R̷.ꝙ q̃uis gl. in.l.i.in principio.ff.de dõa.dicat tot quot ſunt diuerſitates volũtatum.tñ glo.in.l.res vxoris.C.de dona.inter vi. ⁊ vxo.tñ tres explanat. Prima dr̃ donatio inter viuos q̃ ſimpliciter vocaꝛ donatio. Secunda dr̃ cã mortis. Tertia dr̃ inter virũ ⁊ vxorẽ.de pria hic dicã:de ſa in.c.ſe. ⁊ de tertia in.c. 3.ſe. Adde ⁊ aliam que dr̃ pp nuptias de q̃ in.c.4.ſe.

3 Donatio q̃ dĩ iter viuos q̃druplex ẽ. Alia ſimplex ⁊ abſoluta: q̃ ſimplr̃ quis donat de qua i.d.l.i.i prin. Secũda ẽ ꝯditionalis de qua i.d.l.i.§.2.q̃ ẽ qñ qs donat ſub ꝯditione.vt ſi fecerit l' ſi venerit ⁊ huiuſmodi Tertia ẽ modalis.vt.C.de dona.ſub mõ. l.i.⁊.2.⁊ ẽ qñ donat vt tale qd fiat. ⁊ ḋ hoc vide s̃.Cõditio. Quarta ẽ remũeratiua bñficioꝝ.de qua in.l.aquilius regulus.ff.de dona.vbi dĩ nõ eẽ merã donationẽ ſꝫ officium mgr̃i remuneratũ quadã mercede. ⁊ ꝓpea iſta nõ reuocatur cã igratitudinis.

4 Quis non põt donare donatiõe inter viuos vt ſciatur qs põt donare cõſequenter ⁊ cui põt donari.R̷.ꝙ.23.ſunt qui donare ñ pñt.hic nõ loquoꝛ de donatõe que dicit remuneratiua.ſed tñ de ſimplici:vel conditionali' ſeu modali.

Primus q nõ ẽ ꝯpos ſue mentis:ſicut furioſus.amens ⁊ huiuſmodi.15.q.i.merito cle.ſi furioſus:de homi.⁊.l.Iulianus.ff.ḋ cura.fu.nec curo an ſit ei datus curatoꝛ. qꝛ i ꝯſcia:ex quo non ẽ ſane mentis non tenet. facit.l.modeſtinus.in fi.ff.de do. 5

Secũdus ꝓdigus.vt in.l.i.ff.de curato. furio. ⁊ hoc veꝝ poſtq̃ꝫ curatoꝛ ẽ ei datus vel interdcã ẽ ei alienatio.vt.l.is cui.ff.de ver.obli.ẽt ſi vere nõ eẽt ꝓdigus. ſecus in tutore dato pupillo' q ẽ adultus. ⁊ in curatore.qꝛ iſta pendẽt a nã.ſed eẽ ꝓdigũ a declaratiõe iudicis ſm Bar.ibi. Nec ſufficit ꝑcoizatio ꝙ nullus ꝯhat cũ tali.qꝛ requiritur interditio que dꝫ fieri ipi ꝓdigo.l' ſaltẽ datio curatoris ſm Bar.in.d.l.is cui. 6

Tertius minoꝛ.25.annis:niſi ratum hẽat poſt ꝯpletum.25.vt.C.ſi maio.Fa.ra.habuerit.l.vlt.l' niſi cũ auctoritate tutoris l' curatoris.vt.l.pupillus.ff.de acqui.re.do. 7

Quartus filiuſfailias.vt.l.filiuſfail'.ff.de dona.Fallit ſi ẽ filius in dignitate.ſm Inno.i.c.grandi.de ſupplẽ.ne.ꝑla.li.6.all'.d. l.filius.vel ſit filius ſenatoris vel alteri' dignitatis:qꝛ põt:niſi ſpãliter pater ſibi denegauerit. Item ſi filiuſfaial' habet liberã peculij adminiſtrationẽ: ⁊ iuſta rõne motus donet vt mr̃i ⁊ ſilibus coniunctis perſonis põt:al's non. Item ſi habet peculium caſtrenſe l' qi.põt.vt in.d.l.filiuſfamil'.in tex. ⁊ in glo. Itẽ in cãibus de quibus i.§.ſe. 8

Quintus ſeruus religioſus vel monach' ⁊ ſimiles q nihil habent ꝓpriũ.12.q.i.nõ dicatis:niſi de licẽtia ſuperioris.vt ibidẽ.Fallit in religioſis ⁊ monacis ſi hñt legitimaꝫ adminiſtratõeꝫ. ⁊ ex cã legitia donẽt.ſed ſine rõne iuſta ñ pñt.d.l.filiuſſa.in prin.⁊.12. q.i.qꝛ tua. Intellige de mobilibus. ⁊ que ſuando ſeruari non pñt.vt.s̃.Aliẽatio. Itẽ ſi de licentia prelati ſtat in ſcolis cũ conſilio maioris ptis ꝯuentus.vl' in pegrinationeꝫ vadit qꝛ põt donare que alij ſcolares ⁊ peregrini honeſti rõnabiliter facere ſolẽt. vt tenet gl.in.d.c.non dicatis.all'.l.vlti.C.ad mace.l.ſi longius.ff.de iudi. Et etiam donare poſſũt cauſa elemoſyne ſm qḋ dicã. Elemoſyna.§.6. 9

Sextus abbas ⁊ quilibet alius p̃latus religioſus qui nihil dare põt:niſi ſicut dictuꝫ ẽ de filijſfamil.qui hñt adminiſtratõeꝫ.54. di.abbati:niſi per ſtatuta.aut conſuetudinẽ aliud caueatur.ar.l.prohibere autẽ.§.non tñ aũt.ff.qḋ vi aut clam.de hijs que fiunt a prelatis.c.ea noſcitur. 10

Septimo vxoꝛ ſi non hꝫ vltra dotem niſi elemoſinã ſꝫ ꝙ dico infra. Elemoſina.§.7. 11

12 Octau'.qui cõiſit crimen leſe maieſtatis C.ad.l.iul.ma.l.vltima.

13 Non'.hereticus.qꝛ ipſo iure bona eius ſũt ꝯfiſcata.vt de hereticis.c.cũ ſm leges.li.6.

14 Decim'.q ꝯhit inceſtas.ſ.inter aſcendẽtes.⁊ deſcendẽtes.aut nepharias.ſ.iter collaterales.l' inutiles alias ꝓhibitas nuptias qꝛ ipſo iure bonoꝝ ſuoꝝ dñiuꝫ perdit.vt.d. c.cum ſm leges.⁊ in aũt.de ince.⁊ne.nup. in principio.⁊ ibi dicit ꝓcedere i quocũq3 mr̃imonio illicito:dũmodo fuerit ſciens ſacrum.puta cõſanguineã ⁊ ius.ſ.qḋ prohibꝫ alias nõ.ſ.ſi ſciat ius ſed nõ factũ:aut factuꝫ ſed nõ ius.qꝛ erroꝛ iuris excuſat a dolo.

15 Undecim'.qui i aliqua re cadit in cõiſſuꝫ puta in agro vectigali:ipſo vectigali nõ ſoluto:vel qñ quis occultat merces quarũ vectigal ẽ ſoluendũ:qꝛ ipſo iure pdit dñium illius rei ⁊ huiuſmodi.vt nõ.in.l.cõiſſa.ff.de publi.vbi dr̃.Nã qḋ comiſſũ eſt ſtatim deſinit eſſe eius q' crimen ꝯxit:dñium q3 vectigalis acquiritur.fiſco.ſ.vel ſm ordinem ciuitans.ſm glo.ibidem. In iſto tñ caſu ⁊ tribus imediatis ꝑcedentibus licite a donatario retinetur qḋ eſt ei donatum ante ſniam declaratoriã que requiritur anteq̃ꝫ eis poſſint auferri.vt ifra.Pena.§.3.

16 Duodecimus.qui cõiſit aliḋ capitale crimen a predictis pp qḋ bona eius ſint publicanda poſt condẽnationem nõ põt donare ſed ante ſic.vt.ff.de dona.l.poſt ꝯtum ſm diſtinctionẽ.s̃.Alienatio.§.25.

17 Terti'decim'. Miles q meretrici vel cõcubine donare ñ põt.l.2.C.de do.inter vi.⁊ vxo.⁊ per glo.⁊ doc.in.l.miles ita hr̃ dem §.mulier.ff.de teſta.mili. Idẽ dic de clerico doctore.⁊ aduocato q dicuntur milites per nõ.in.l.miles.ff.de ſen.⁊ re.iudi. Sed Cy. in.d.l.2. intelligit de milite armate militie. nõ de militibus q militant luxui.⁊ appellãtur milites dignitatis ⁊ gaudentes non militis opere.

18 Quart'decim'.vir vxori ⁊ econtrario cõſtante mr̃imõio.de quo dic.vt.ĩ.Dõatio.3.

19 Quint'decim' pr̃ q filio:ſilie ve:non põt donare aliquid.qꝛ pr̃.⁊ filius cenſetur vna pſona.vt.C.de impu.⁊ alijs ſub.l.vlti.Fallit ſm glo.in.l.pr̃.C.de inoffi.dona.in quatuoꝛ caſibus. Prim' eſt cã dotis ⁊ donatõnis pp nuptias.l.põponius filadelphus.ff. familiher. Secundus ẽ euntis ad caſtra:naꝫ ei põt res mobiles dõare.l.4.C.familiher. Tertius eſt pp aliqḋ diurnũ.vt puta ꝓ alũnio. Quartus ẽ vſuſfructus quẽ hꝫ i aduenticijs:quẽ pr̃ põt donare. Addo.quintum qñ vꝫ filius ẽ emancipatus.ar.de ſe.c.in inte.c.ꝯſtitutis. Adde ſextũ qñ donat ꝓpter hñmerita ſm Bar.in.l.i.C.de colla.

Sext'decim'.qlꝫ dõare ꝓhibetur vltra qngentos ſolidos.vt.C.de dona.l.pe.in fi. Nõ eſt veꝝ ſine inſinuatione ꝑcedẽti. Excipiuntur.7.caſus. Primus in magiſtro militũ qui res mobiles tã ſuas q̃ꝫ ex ſpolijs hoſtium hĩtas donare põt militibus. Secũd' caſus qñ qs donat pro repatõe domus rupte ex ruina vel incendio. Tertius. in redẽptione captiuorũ.hij ſunt.in.d.l.pe.in gl.ibidem. Adduntur. Quartus in donatõe imperiali. Quintus in donatõne pp nuptias vſq3 ad quantitatẽ dotis. Sextus in donatõne cã mortis. Addo ego ſeptimũ in donatõe i piã cãm.vt in.l.ſancimus.C.de dona. Et lꝫ glo.ibidem in.d.l.ſancimus velit ꝙ in piã cãm ñ valeat ſine inſinuatione niſi vſq3 ad octingẽtos ſoldos.tñ tu tene ꝙ vꝫ.ſicut teneꝫ Bar.in.l.illud.C.de ſac.ſan.ec.p idẽptitatẽ rõnis.d.l.pe. Cum inſinuatõe ãt vꝫ vſq3 ad quãcunq3 ſũmam facta indiſtincte ab his q donare poſſunt.vt in.d.l.pe. 20

Quid ſi ſit facta dõatio duobus de maiori ſũma q̃ꝫ quingentoꝝ ſolidorũ ſine iſinuatione.R̷.ꝙ nõ valet Tex.eſt i.d.l.ſancimus §.ne autem comunione. 21

Quid ſi dõatio ſit facta in ſingulos ãnos eiuſdẽ q̃titatis q̃ ſingulariter ñ excedit ſummã:ſed ſimul oẽs ſic.R̷.ꝙ ñ vꝫ ſm Bo.qꝛ ẽ donatio vna.l.ſenatus.§.fi.ff.de dona.cã moꝛ. 22

Sed quid ſi fiat diuiſiꝫ per plures donatões vltra prefatã ſũmã.R̷.Albꝛi.in.l.illud C.de ſa.ſan.eccle.ꝙ nõ vꝫ:qꝛ ad hoc vt ceſſet neceſſitas inſinuatõis requiriꝛ diſtantia in tpe.vt.d.l.ſancimus.§.fi.Fuit.n.vnus impetus quẽ lex p inſinuatõem voluit refrenare C.de inoffi.dona.l.pr̃.Alr̃ preualerent ṽba rei ꝯ.l.2.in fi.C.cõia.de le.vbi dicitur. Nos.n.ñ verbis:ſed ipſis rebus legem imponimus. Facit.ff.de caſtren.pecu.l.ſi forte. Nã vnus ipetus facit plura eẽ vnũ.ff.ad.l. acquil.l.illud.§.fi.extra de or.cogni.c.cum dilectus. 23

Sed nũquid reuocabitur tota donatio ſi excedat ſũmã facta ſine inſinuatõe.R̷.ꝙ ñ. ſed ſolũ exceſſus dictis.500.ſoldis.vt in.l. ſancimus.C.de dona.⁊ qd valeat ſoldus. vide.ĩ.Ludus.§.2.in fi. 24

Sed quid ẽ inſinuatio.R̷.Albꝛi.in.d.l. illud ꝙ conſuetudo vr̃ adinuteꝛ ꝙ inſinuatio ẽ per ſuperiorẽ auctoritatis preſtatio.qḋ 25

videtur imtere gl.in auḡ.vt nõ ſiant pigno
ra.§.illud.vnde ad cautelã ſolẽt hec vba
poni ꝙ corã eo donatio inſinuata ſit. ⁊ ita
cõiter fit.lꝫ ꝓpꝛie inſinuatio ſit ꝑcrñis do
natõis in ſcripturã autenticam redacte apõ
ↄpetentẽ iudicẽ facta publicatio. ⁊ eius au
ctoritate in publica geſta ſeu acta facta re-
ductio vt colligit .l.in hac.C. de dona.iũc
to.§.illud.in auḡ.vt fratrum filij.⁊ .in .§.
non hñte.de defen.ciui.⁊ in.§.⁊ hoc ꝓuẽit
vt nulli iudicum.vt ſic inter tpus donatõis
⁊ inſinuatõis poſſet deliberare an expedi
at.vt in auḡ.de appel.ita q̃ tpꝛa circa pꝛin
cipium.

26 An inſinuatio poſſit fieri die feriato .℞.
Albꝛi.in.d.l.illud ꝙ ſic:quia nõ exigit cau
ſe cognitõem.Ergo quolibet die põt fieri.
ff.quis oꝛdo in bo.poſ.ſer.l.2.⁊ ẽt quia eſt
actus voluntarie iuriſdĩtõis.C. de ferijs.l.
actus.

27 Cui iudici dꝫ fieri.℞.Albꝛi.in.d.l. illud
ꝙ iudici loci.l.data in fi.C.de dona.

28 Decimuſſeptimus.donare ñ pñt qui do
miniũ in re quã donare volunt non habẽt
ſicut ſũt raptoꝛes.fures. ⁊ hꝰmõi.qꝛ nemo
plus iuris in alium transferre põt q̃ ipſe hꝫ
l.nemo.ff.de re.iu.Facit.l.traditio.in pꝛin.
ff.de acqui.re.do.vide aliquas exceptiões
in.d.l.traditio.ſed nihil ad nos.

29 Decimuſoctauus.pꝛelati ⁊ alie perſone
eccliaſtice q̃ ñ pñt res eccliaſticas mobiles
vel imobiles ꝓtioſas alienare: ſine certa ſo
lẽnitate.de qua.ſ̃.Aliẽatio.Res aũt mobi
les ꝓhibẽtur in vſus ihoneſtos alienare.
vide.ſ̃.Clericus.3.§.4.

30 Quõ epſ põt donare ꝓ ↄſtruendo mõa
ſterio.vide in.c.aplice ſedis.de dõa. quia
par ad ſimplicem ↄfeſſoꝛẽ ꝑtinet.

31 Decimuſnonus .illi q ſunt ñ ſoluẽdo cre
ditoꝛibus.vide.ſ̃.Alienatio.§.26.

32 Uigeſimus.illi qui ꝑ cãm illicitã donãt
puta femine ꝓ meretricio. Sed aduerte ꝙ
meretrici publice ſiue cõcubine valꝫ ꝓmiſ
ſio ſiue dõatio.ſecũdum Bar.Bal.⁊ An.
poſt Cy.in.l.affectionis.ff.de dõa.⁊ in.l.ij.
C.de cõdi.ob tur.cãm.lꝫ gl.i.d.l.affectõis.
velit ꝙ vꝫ ñ quo ad actõeꝫ.ſꝫ q̃ ad exceptõ
nem.ſed repꝛobatur a ꝑdictis. ſed pꝛo me
retricio facto cũ nupta.vidua vel virgine.
qđ de iure ciuili punitur nõ valet ꝓmiſſio.
ſed donatõe facta potioꝛ ẽ cõditio poſſidẽ
tis.niſi ſit miles.vt dictũ ẽ ſupꝛa. Uerũñ ſi
ſcus poſſet auferre a muliere.vt nõ. Cy.in
l.ij.ff.de cõdi.ob tur.cãꝫ ⁊.i tex.l.lucius i fi.
ff.de iur.fiſ.⁊ iſta ẽ vera opinio:licet alij in
diſtincte velint ꝙ nõ valeat.⁊ male.⁊ ideꝫ
dic de donatõe facta ꝓ quocũqꝫ qđ lege pu
nitur. ⁊ ſic itellige.d.l.affectõis.

33 Uigeſimuſpꝛimꝰ.illi q iudici ſeu pꝛeſidi:
aut alijs officialibus quibus ẽ conſtitutum
ſalariũ ſuum aliquid donãt:ſiue añ:ſiue pꝰ
depoſitũ offĩm ꝓ aliquo bñficio ipꝛe admĩ
niſtratõis pꝛeſtito.nam tam donans q̃ cui
donatur conuictus quadrupli pena plectit
vt in.l.fi.C.ad.l.iul.repetun.Intelligu gl.
verum quando occulte datur:ſecus ſi palã
pꝛopter.l.i.ff.de polli.que eſt contra . Facit
pꝛo ea tex.in.l.barbarius.ff.de offi.pꝛefec.
Iudices autem delegati eccleſiaſtici nihil
poſſunt recipẽ:nec eis dõari:niſi ſoluꝫ eſcu
lẽtũ ⁊ pocũlentũ qđ in paucis diebꝰ poſſit
conſumi: ⁊ mera liberalitate donatuꝫ.Idẽ
dic de ↄſeruatoꝛe.vt in.c.fi. de offi. dele.li.

34 6.Idem dic de iudice ſeculari. de quibꝰ vi
de.Iudex.§.8.
Uigeſimuſſecundus.Illi qui viſitatoꝛibus
ſuis aliquã pecuniã:ſeu coꝝ familis.vel qđ
cunqꝫ aliud munus donare volunt.đ quo
vide.j.Uiſitatiõem.§.3.

35 Uigeſimuſtertius.illi quibus per ſtatuta
municipalia eſt pꝛohibitum niſi cum certo
modo donare. ⁊ ſi donationem pꝛo ani-
ma poſſint pꝛohibere.vide Immunitas.§.
46.⁊.47.

36 Utrum donatio poſſit fieri abſenti.℞. ꝙ
ſic.ſiue mittas qui ferat.ſiue iubeas ꝙ ipſe
penes ſe qđ habet de tuo teneat.ſed ignoꝛã
ti non poteſt.vt in.l.abſenti ff.de dona.

37 Utrum donatoꝛ teneatur de euictiõe do
natario.℞.glo.in.l.ariſto.ff.de dona. ſecũ
dum Azo.ꝙ ſic.hodie cum aſſimiletur vẽ
ditioni inſti.de dona.§.alie. Sed ipſa glo.
diſtinguit ꝙ aut fuit de ea pꝛomiſſum. ⁊ ſic
tenetur.C.de euic.l.2.Nam ꝓ qualibet cau
ſa pꝛomitti poteſt de euictione .ff.de edili.
edi.l.ſciendum. Aut non fuit pꝛomiſſuꝫ: ⁊
tunc aut cepit donatio a datione ſiue tradi
tione. ⁊ non tenetur de euictione.ſed đ do
lo ſi intercеſſit.aut cepit a pactione vel pꝛo
miſſione. ⁊ tunc agi põt.vt in.d.l.ariſto. ⁊
C.de iur.do.l.ad res.ff.de ver.ob.l.vbi au
tem.§.fi.

38 Utrum donatum ab eo qui non poteſt
donare ſit reſtituendum de neceſſitate a do
natario.℞.ꝙ ſic ſecundum ꝙ patet per ſu
pꝛadicta: ⁊ ſecundum ſupꝛadictas diſtinc
tiones.

39 Utꝝ donatuꝫ ambaſſiatoꝛibus regratur
eis l' dño.℞.ſm Bar.in.l.ſi vero.§.Itẽ qc
qd.ff.ſolu.ma.⁊ ꝑ Cy.i.l.ſi.. §.ſed cum in
ſecundã.C.de fur.⁊ ꝑ Gulier.i.l.q ꝓpꝛio.i
§.pꝛocuratoꝛ.ff.de pꝛocu.⁊ glo . vtrobiqꝫ.
ꝙ acq̃rit ambaſſiatoꝛi ſi donatur tanq̃ per
ſone.Facit.l.ſocium qui.§.i.ff.pro ſocio.
vbi donatum ſocio occaſ̃ ſocietatis cedit
dõatario nõ ſocietati.ex quo donatũ ẽ pſo
ne nõ ſocietati.ſecꝰ ſi donat rõne officij: qꝛ
acq̃rit dño.ff.de caſtren. pecu. l. ſi foꝛte.⁊
l.miles la.2.Pa.in.c.poſtulaſti de ↄceſ. ꝓ
bẽ.dicit.ꝙ in dubio debemus attendere q̃
litatẽ doni:⁊ ſi talis ſit res ꝙ potiꝰ creditur
donata dño q̃ ambaſſiatoꝛi.vt puta leo. ⁊
huiuſmõi tũc acquirat dño:alias ñ. Ul' põt
dici ꝙ ſi pſona ãbaſſiatoꝛis antea erat no-
ta nũc videat intuitu pſone. Si vero ſolum
ẽ nota ꝑ officiũ ſic intuitu officij datum vi
deatur.l.ſi foꝛte.l.miles.la.2.l.dotem.§.he
reditatem.ff.de caſtren.pecu.

40 Utrũ qũ donat vel legat iſto mõ: dono
l' lego talẽ terrã q̃ ẽ.j.tales ↄfines:q̃ ẽ.20.
iugeꝝ.q̃ tñ ẽ.30 .l' lego vxoꝛi mee talia io-
calia q̃ ſunt pꝛecij centũ ducatoꝝ: ⁊ tñ ſunt
ducẽtoꝝ:donatarius poterit ne bona ↄſcia
tenere.℞.Bal.i Rica de ẽpt.⁊ ven.C.dicit
ꝙ Jo.an.in addi.ad Spe.ti.de emp.⁊ vẽ.
refert ⁊ ſequitur dñum ſuũ qui fuit Odo-
ardus ↄſilio .232. ꝙ põt totũ retinere.ꝑ.l.ſi
fundũ ſub ↄditõe.§.ſi libertus in fi. ff.de le.
i.l.cũ pr̃.§.pr̃ q filio.ff.đ le.2.Sꝫ ipſe Bal.
dicit multũ differre:an qs exprĩat ↄceptuꝫ
ſuũ icipiẽdo a nũero:l' mẽſura .vt puta. do
no.tibi quatuoꝛ modia terre in tali confi-
nio: ⁊ tunc nõ veniat plus.vt.l.ſi qs teſtõ in
pꝛi.ff.de le.i.An exprimat ꝑ noia deſignã-
tia certã ſpẽm:l' coꝛpus determinatũ.lꝫ poſtea
mẽſuret. qꝛ nũc menſura ẽ loco demõſtra
tionis:q̃ falſa nec vitiat nec minuit id cui ad
dicit.l.demõſtratio.ff.de ↄdi.⁊ de. Facit.l.
ſi vẽditoꝛ.ff.de actio.emp.⁊ vẽ. Hoc ſeq̃t
Petrus in.c.ꝑ tuas.de dona.vbi dicit.ꝙ ſi
vir legat talia iocalia vxoꝛi q̃ extiat cẽtũ. ꝙ
lꝫ valeãt duplum nõ poterit heres minuer̃
ſꝫ totũ hẽbit. Sꝫ ſi minus valẽt nõ poterit
plus mulier petẽ. Idẽ dicit de vẽditiõe ſeu
ẽptõe. Et ſic ſolue.l.pe.i.§.fi.ff.de ac'.ẽp .⁊
vẽ.ꝑ hãc diſtinctõꝫ. Ul' breuiꝰ i ẽptõe dic.ꝙ
ſi ꝑtiũ taxat ꝑ modia nõ hẽbit illud plus .
ſecus ſi nõ taxat ꝑ modia. Idẽ dici i vendẽ
te ſi eſt minus.vt teneatur ſm predicta.

41 Utrum donatio mera poſſit reuocari ex
pnia.℞.ꝙ nõ.ar.c.veꝝ de cõdi.appo. Facit
d.l.ariſto.§.fi. Et iõ dicit Bar.i.l.fi.ff.de ↄ
di.ob cãm:ꝙ donatio ẽ ↄctus noiatus ⁊ nõ
i.l.iuſ.gẽtium.ff.de pac. in prin. Nã hꝫ no
mẽ elegãs:nec reuocat pnia ſicut alij ↄctus
noiati.vt.l.ſi pecuniã.i ꝑn.ff.de ↄdi ob cãꝫ.
Utrum donatio mera reuocetur propter 42
aliquã cãꝫ.℞.vt colligo ex.l.fi.C. de reuo.
dona. ⁊ ex.c.fi.de dona. cum ibi nõ. ꝙ ſic
propter vndecim cauſas Pꝛia propter de
fectum cauſe propter quam res eſt donata.
c.qđ ãte.de cle.coniuga.de quo dic.vt.j̃.§.
47.Secunda propter conditionem adiec-
tam.c.verum de condi.appo.de quo dic.vt
j̃.§.46.Tertia propter dati enoꝛmitatem.
puta cum pater donat tñ ꝙ filio hereditas
non remanet.13.q.2.ſi quis iraſcitur.dic. vt
j̃ .§. 10.⁊.ii.Quarta cum donatarius ma-
nus violentas inieccit in donatoꝛem . Quin
ta ſi atrocem iniuriam fecerit. ſ.verbalem
aut eum fugauerit.vel in carcerem intruſe
rit: ⁊ huiuſmodi.vt differat a precedenti.
Sexta cum graue damnum rebus donato
ris intulit.puta in tota vel in maioꝛi parte
ſubſtantie põt etiam eſſe citra maioꝛem par
tem ſubſtantie. ⁊ ideo erit arbitrarium ſm
Jo.an.in.d.c.fi.Septima qñ iferre ꝑſũpſit
vite periculũ:licet effectus non ſit ſecutꝰ. ſ.
ponẽdo iſidias.Octaua ſi ↄuẽtões i dona-
tõe põitas nõ ſeruauerit q̃s ꝓmiſit. Hec qñ
qꝫ ſupꝺcã i mediate hñtur.in .đ.l .fi. Adde
ſꝫ glo.ibiđ. Nona ſi donatariꝰ negligit alẽ
donatoꝛeꝫ inopẽ.qđ itellige ſꝫ Cy. in.đ.l.
fi. verum ſi donatio conſiſtit in magna rẽ
ſeu quãtitate. Et ſic limita. đ .glo .per iura
allegata in ea que loquũtur.qñ libertas eſt
donata.vt.l.alimenta.ff.de liber.agno.⁊ au
ten. vt liber.de cetero.§.illud.ff.de iure pa
tro.l.diuus.la.i.⁊.l.ingratus.Unde dona-
tio facta liberto reuocatur ſolum ex obſe-
quio non preſtito. ⁊ etiam emptum ab eo
ex pecunia donata.vt in.l.i.C.de reuo.do-
na.ſed non libertas.C.de libe. cauſa.l.ſo-
lo.Sed hoc eſt ſpeciale in liberto non in
alijs.vt ex ſola non preſtatione res ex pecu
nia donata ẽpta reuocetur.vt in.đ. l. i .nõ.
glo.Qđ nõ.ꝓ iſtis mulieribus ⁊ ſimplici-
bus que fere oĩa donant: ⁊ demum negli-
guntur alimentari a donatario.Si vero ſit
modicum.qđ donatum :non reuocatur do
natio ꝑ alimenta denegata.Et ſic intellige
glo.in . l.in condemnatiõe. ff.de re. iur.
que vult ꝙ non reuocetur donatio ꝑ ali-
menta denegata.Et nõ.in predictis cauſis
reuocari donationem per donatoꝛẽm:non
per hẽdes ẽt ſi talis ingratitudo ſit comiſſa
i donatoꝛem non in heredes.vt i.đ.l.2.§.ſi.
nõ.Decia cã ex pſumpta volũtate dõatoꝛis

vt pp natiuitatē filioꝝ ſupuēiētē. τ i hoc ſi va
rie opiniones qꝛ vnū iura varia. vide ſi pla
cet. Bar. i. l. ītia. i. §. impatoꝛ. ff. de le. 2. An
decia cā ē ꝯ volunt. tē donatoris rōe ioffōſi
tatis. Circa qđ nō. Bar. i. l. ſi vt allāḡ. C. de
ioffō. dona. ſic diſtinguētez. ꝙ aut donatio
ē inofficioſa re τ ꝯſilio. τ tunc ſi ē facta li-
beris reuocatur qꝛ ē imoderate factū. vt. l.
ſi liqat. C. de ioffō. dona. Si vō ſit facta ex
neis. ſic reuocaſ i totū. d. c. ſi qs iraſcit. Aut
donatio ē ioffōſa re ſolū: τ ſic reuocaſ ſcḋ
qꝛ ē imoderate geſtum. Exēplificat Aug.
i. d. c. ſi qs. ꝙ qñ qs iraſcēs filio exheredat
eū τ donat oīa ſua eccl'ie: ꝙ nō ē ſuſcipiēū
qꝛ inoffōſa re τ ꝯſilio. Si vō ꝯputat. x. filiū
hñs ipe aliū: vel ſi hñs duos filios decimū
ꝯputat tertiū: l' hñs. 12. x. ꝯputat. 13. τ omni-
bus eque reliquit: ſic nō facit ioffōſe τ valʒ.

43 Sʒ qđ ſi fuit fcā mōaſterio reuocabitur
pp ſupueniētiā filioꝝ. R. Pa. in. d. c. ſi. ꝙ
nō in totū. qꝛ monaſterium ē loco filij. τ qꝛ
donatio ē facta fauore aīme: ſʒ ſolū reuo-
cabiſ quo ad legitimā debitā. hoc idē ſen-
tit glo. ēt i donato eccl'ie. 17. q. vi. c. ſi. τ alia
glo. 27. q. i. c. vt lex ꝯtinentie. Et hoc veruʒ
iure foꝛi. ſ. iuris ciuilis. ſed iure poli. i. qua
dam nāli eqtate reuocatur in totum. vt ſen
tit glo. in. d. c. ſi. τ in. d. c. ſi qs iraſcitur. τ h
rōe preſumpte volūtatis donatoris.

44 Utrum ſi ſit iuramento firmata reuoca-
bitur pp prefatas cauſas. R. ſm. d. An. in
d. c. ſi. ꝙ ſic. ex ſubſiſtentia conditionis que
eſt in iuramento.

45 Quid ſi dictum ſit per pactū ꝙ nō poſſit
reuocari pretextu alicuius igratitudinis. R.
ꝙ tale pactum nō tenet. qꝛ equitati nāli ꝯtrariū
eēt. ſ. ꝙ aliquis impune ingratitudinis vi
tium committeret. C. de inu. ſtipula. l. ex eo.

46 Utrū donatio ꝯditōalis reuocetur. R.
ꝙ pēdēte ꝯditōe nō pōt. qꝛ ex futuro euentu
pēdet. facit. l. potioꝛ. §. videamus. ff. qui po.
in pi. ha. nec ēt purificata ꝯditione. qꝛ ē vā
τ mera donatio. Si vero ꝯditio deficiat ñ
reuocatur. qꝛ qđ nō ē: reuocari nō pōt. c. ad
diſſolueñ. de ſpon. ipu. erit ergo pinde ac
ſi non fuiſſet donatum.

47 Utrū donatio facta ſub mō poſſit reuo-
cari mō ñ ſuato. R. vt colligo ex nō. p doc.
i. c. veꝝ de ꝯdi. appo. ꝙ aut mōus fuit prin
cipal' cā. ſeu final' ꝯtus. τ ita pōt reuocari
vt dicit Bar. i. l. 2. §. ſi. ff. de dona. Facit. l. cū
te. C. de pac. inter ēp. τ vē. vbi reuocatur ꝯ
tus noiatus non ipleto mō qñ modus fuit
cā principalis ꝯhēdi. Et ſic itellige. l. ea cō
ditione. C. de reſcin. vēdi. Aut mōus nō fu
it cā finalis donatōis: τ ſic nō reuocaſ ceſſā
te mō. Facit. l. meuia. ff. de manu. teſta. vbi
libertas legata tribus ſuis ſub hac ꝯditōe
vt alternis vicibus luminaria accēderēt ſuper
ſepulcrum eius nō reuocaſ: qꝛuis mōus nō
ipleaſ. qꝛ tex. nō ꝯſiderat vt cām finalē lib-
tatis date modū. ſed vt cāʒ ipulſiuā. Et ſi ſu
mus in dubio ſi donatio ē i piam cām: fauo
re pie cāe: videbiſ ꝯtēplata pia cā p finali
cā. vt vſ velle Bar. in. l. ea cōditione. C. de
reſcin. ven. τ. l. ſi pecuniā. i prin. ff. de ꝯdi.
ob. cām. alias nō. Ex his inferſ. ꝙ donatio
facta eccl'ie ſub mō nō reuocaſ. ſi mōus nō
ſeruetſ: niſi expreſſum fuerit ꝙ poſſit reuoca
ri. Ratio qꝛ donatū eccl'ie ſub mō vſ dona
tum p ſalute aīe principalr. c. requiſiſti de
teſta. Facit glo. in. l. ſi quis ticio. ff. de le. 2.
Et iō mōus appoſitus nō vſ cā finalis ſed i
pulſiua. τ iō ceſſante cā ipulſiua ñ ceſſat ef-
fectus: niſi ſit expreſſe actū. τ p hoc facit. d.
l. meuia. Facit tex. in. l. legatum. ff. de admi.
reꝝ ad ciuita. pti. iunctis q̄ nō. ibi Bar. τ i
l. legatum. ff. de vſufru. lega. τ Bal. in. l. i. ff.
de his q̄ pene cā relī. τ i. l. cū alienā. C. de
lega. Nam in dicſ. l. legatū. τ. l. legatū pro-
baſ ꝙ ſi teſtatoꝛ reliquit mille ad honorem
ſuum rei publice. vt inde fierent ludi annui: l'
fabrica que iure ipediēte fieri nō poſſūt. ꝙ
illa pecunia ꝯuertaſ ad alium vſum qui ce
dat i honorē teſtatoris: nec reuocatur lega-
tum. qꝛ ad honorē ſuum ē cā finalis.

Pone ꝙ ſolus plātus ē q nō ſeruat mōʒ 48
nūqd reuocabitur qñ dictū ē ꝙ poſſit reuo
cari. R. An. i. c. veꝝ de condi. appo. tenʒ ꝙ
nō qꝛ delictū plati ſolius non nocet eccl'ie
Regula delictū. li. 6. Et idem ſequunſ doc.
cōiter. in. c. breui. de iureiur. ſecus ſi prela
tus cum caplō. Aduerte qꝛ aliud ē ſi dona-
tio ſit ſub ꝯditione. qꝛ ſi ſolus prelatus eaʒ
nō ſeruat nō valet donatio. rō qꝛ i acquirē
dis ſolus prelatus pōt nocere eccl'ie: non in
acqſitis. vt nō glo. τ doc. 16. q. 6. §. ſi. τ In
no. in. c. fraternitatem de dona.

Utrum cū dictum ē ꝙ poſſit reuocari re 49
quiratur ſententia. R. ſm Inno. in. d. c. veꝝ
τ Ho. d. An. τ Car. ibidem ꝙ ſic. Alij vt
Bal. in. c. ceterum de ſo. compe. τ in. c. illō
de preſump. tenent contrarium. τ angelus
in. l. pe. ff. de pac. τ glo. in auſ. vt de cetero
ñ fiant ꝯmutationes. §. i. Sed verius ē pri
mum. qꝛ nemo ſibi ius dicit. 16. q. 6. placuit
de preben. cum qui. li. 6. C. vnde vi. l. ſi qs
in tantam ꝙ ſi dictum eſt vt propria aucto
ritate: tunc poterit. vt tenet Hoſti. in. d. c. ve
rum τ in. c. cum dilecti. de dona. τ cōiter
doc. in. d. c. verū. Bar. in. l. creditores in. 6.
colū. C. de pigno. τ nō. Idem Bar. in. l. ſi.
ff. vt in poſ. le. niſi eſſet ſacra effecta. l. ſi qs
curialis. C. de epi. τ cle. Limito niſi eſſʒ d
facto reſiſtens. qꝛ tunc pactuʒ non valet. vt
dicit Bar. i. d. l. creditores. preſtaret ei ma
teriam veniendi ad arma: qđ non licet.

50 Quid ſi donatum aliquid ſit eccleſie v l'
alteri cuʒ pacto ꝙ ñ poſſit alienari. R. ſm
d. An. in. d. c. verū. de cōdi. appo. ꝙ aut po
nit poſt contractum donatōis τ nō ipedit
alienationem: nec aliquid operatur circa
contractum. l. donatio perfecta. C. de dōa.
que ſub modo. Aut ante contractum pfec
tum. i. ante traditōem. tamen poſt obligatō
nem. τ tunc ſecūdum Cardi. in. d. c. verum
nihil operatur tale pactum per gl. in. l. vni
ca. §. accedit. C. de rei vxo. ac. Aut pactum
apponitur tpre ꝯhende obligationis. τ tē
aut reſeruat ſibi aliquđ ius in re quā tradit
pro obligatione: τ ēt apponit phibitōem
de alienatione τ tunc non valet alienatio.
l. ſi creditoꝛ. §. ſi. ff. de di. pi. iuncta gl. ibid
ſm lrām piſanā q̄ hʒ lrāʒ negatiuaʒ. ſ. nul
lam venditionem eſſe. Aut nullum ius ſibi
reſeruat: ſed alteri. τ tunc ſecunduʒ. d. An.
eadem ē ratio. vt nō valeat alienatio. Aut
nec ſibi nec alteri reſeruat ius in re dōata.
τ tunc ſi alienatio ſequatur vʒ. ſed aget qui
pactum appoſuit ad extimatōem. l. ea lege.
C. de condi. ob cām. τ. l. pe. τ ibi Bar. ff.
de pac. Aut apponitur phibitio de alia re
non alienanda. τ non valet tale pactum. τ
ita loquiſ. d. l. pe. niſi paciſcentis interſit d
non alienando. quia aget ad intereſſe. ita
nō. in dicta. l. penulti. Et hoc verum in pri
uato. In eccleſia autem ſi alienat ſemper
videtur intereſſe dantis cum tali pacto:
de non alienando: quaſi ſit fauorabile ani
me dātis: niſi quando alienaret in caſu ne
ceſſitatis. Intellige quādo aliter prouide-
ri non pōt: quia ſic donatoꝛ ſi non voluiſſet
turpiter intellexiſſʒ. nec valuiſſet prohibitō
c. ſicut hij. 47. di. cum ibi nō. in glo. c. i. 83.
di. vel quando alienaret ob magis piā cau
ſam. ſm. d. An. vbi ſupra. Facit. c. licet de re
gula. c. peruenit el. 2. de iur iur. τ. c. aurum
12. q. 2. C. de ſacro. ſanc. ec. l. ſanccimus: qꝛuis
alij teneant contrarium.

51 Sed quid ſi dictum ſit ꝙ non poſſit alie-
nari: τ ſi alienetur: tunc liceat ipſi τ hēdibꝰ
ſuis fundum ad ſe reuocare: R. iuriſte cōiſ
tenent ꝙ non poſſit alienari. ſed Ber. brix.
in queſtionibus ſuis. q. 4. tenet ꝙ d eqtate
canonica pōt: ob piam cauſam: qñ alia nō
habet que comode poſſit alienare. Et ideʒ
tenet glo. in. c. imperatoꝛ leo. 10. q. 2. Et nō.
ꝙ hec ſuprapoſita diſtinctio valet de omni
contractu in quo ab homine alienationis
prohibitio apponitur. Si autem prohibi-
tio ſit a lege τ tunc nulla eſt alienatio. in. l.
quemadmodum. C. de agri. cen. τ co. τ. c.
eccleſia ſancte Marie. el prio. τ ibi Pa.
vt iuite pen. Si autem prohibitio talis poni-
tur ab homine in viam teſtamenti vel vltīe
voluntatis. tunc dic vt in. l. filiuſfamil'. §. di-
ui. ff. de le. i. dicitur qño ſine cauſa non pōt
oʒ ergo cauſa exprimatur. vide diffuſe ad
propoſitum noſtrum infra. Legati. 2. §. 11.

Utrum prohibiti donare donatiōe mera 52
conditionali: vel ſub modo: prohibeantur
donare propter bene merita que dicitur re
muneratiua. R. ꝙ non. quia non eſt pprie
donatio. vt colligitur ex. d. l. aquilius regu-
lus. τ qđ nō. in. c. ſi quos. 12. q. 2. τ in. c. con
ſenſus. de re. ec. non alie. τ Bal. in. l. iube
mus. C. de ſacroſan. ec. niſi prohibeantur
donare. qꝛ non habent adminiſtrationem
in rebus liberaꝫ quas volunt donare. ſicut
ſunt primi. 2. 3. 4. 5. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. vl' pro
hibeantur donari propter legitimam cām
ſicut ſunt. 13. 20. 22. vel qui nō poſſunt dona
re niſi in dānum alioꝝ. vt ſunt. 19. vide ēt
ꝙ dico. ſ. Immunitas. §. 53. Aduerte hic ꝙ
iſta verba qñ quis dicit ſe donare pp bene
merita. ſi pferanſ ab eo qui libere pōt dōa
re: tunc inducunt probationem inter eaſdē
perſonas. ſed ſi de neceſſitate requirerētur
bene merita vt valeret donatio tunc nō ſuf
ficiunt talia verba enūciatiua. quia non pro
bāt bene merita pceſſiſſe. l. ſi forte. ff. de ca
ſtren. pecu. τ ibi Bar. 53

Utrum talis donatio remuneratiua poſ-
ſit reuocari propter cauſas quibus reuoca
tur alia mera. vel conditionalis. vel moda-
lis: d quibus dictum eſt ſupra. R. ꝙ non. vt
in. l. ſi pater. ff. dona. tenet Pa. in. d. c. ſi. qꝛ
ſecunduʒ eum iura ſcripta loquentia d do
natione non habent locum de hac donatio
ne remuneratiua.

Utrum donatuʒ conſanguineo in dubio 54
preſumatur donatum reſpectu cōſanguini-
tatis. R. ꝙ ſic. τ non reſpectu remuneratio
nis. tex. eſt in. l. tutoꝛ. §. que a tutoribus. ff. de
excu. tu.

Donatio ij.

d

cā mortis ē cum qs ma
gis vult hr̄e ſe qꝛ eū cui donat. ma

gilſq; ei cui donat.q̄ heredem ſuum dicit
tex i.l.i.ff.de do.ca.mor. ⁊ in.l. ſenatus. §.
donatio.co.ti.

1 Tres ſunt ſpẽs donationis cã mortiſ. Que
dã fit qñ imminẽte periculo mortis ita dat vt
ſtati ſit accipientis. Alia fit nullo metu pre
ſentis periculi ſed ſola cogitatione mortali
tatis. vt ab hoie ſano. Tertia ſpẽs cũ donat
cã mortis nõ vt ſtatim fiat accipiẽtis ſ; tunc
demũ cũ mortuus fuerit.l.2.ff.eo.ti.

2 Conuenit donatio cã mortis cũ donatõne
ſimplici q: vtraq; donatio ẽ. Itẽ q: vtraq; i
ter viuos ꝯficitur. ⁊ traditur. differt. q: iſta
ex pnia reuocatur. illa ñ. vt.l. q mortiſ cã.ff.
eo. Itẽ q: in iſta.5.teſtes: in illa duo ſufficiũt
vt.l.fi.C.eo.ti. in dubio pſumit donatio iter
viuos: niſi pbetur ꝯtrariũ: vel ſit facta mentio
de morte. vt nõ.glo.in.d.l.fi.

3 Quõ dignoſcitur a legato. R̷.q̄ ſi verba
ſunt cõia: vel equiuoca. tũc p traditõem rei
vel per obligatõez qua ſe obligat legatario
cognoſcitur. aut qñ nullũ iſtoꝝ iteruenit dr̃
legatũ. vide qd̃ legit ⁊ nõ.in.l.2.⁊.l. marcel
lus.ff.eo.ti.

4 Conuenit in multis cũ legato. q: vtraq; ẽ
vltima voluntas. Itẽ q: vtraq; qnariũ nũe
rũ teſtiũ requirit. Itẽ q: in vtraq; ſubſtitutõ
locũ vendicat. vt in.l.i.C.eo. Item q: nec i
ſinuatõem exigit.d.l.fi. Itẽ q: ñ eſt perfecta
niſi morte ſecuta. vt.ff.eo.l.nõ vr̃ ⁊ multis
alijs de qbus dic. vt nõ.in dictis.l. Marcel
lus.⁊.l.fi.

5 Differt a legato q: legatũ ſit nolenti. ſ; nõ
donatio cã mortis. Itẽ ſepius donatũ cau
ſa mortis tradit. a donãte ſed legatũ non.
Itẽ q: dõatio in ſingulos ãnos ẽ vna. lega
tũ vero plura.l. ſenatus.eo.ti. Itẽ filiuſfa.
nõ legat. ſed donat cã mortis de cõſenſu pa
tris. Itẽ l; teſtũ falſũ ſit vł nullũ donatõ te
net.l; ñ legatũ.ff.de his qui vt indi.l.pe.§.
vltimo ⁊ multis alijs de qbus vide p totum
iſtum titulum.ff.⁊.C.

6 Quõ reuocatur. R̷. ſm glo.in.l.ñ omnis
in prin.ff.ſi cer.pe.q̄ tribus modis tex.ẽ in
ſti.de dona.§.i. Primus ſi donatarius pre
moriatur q̄ donator. Secũd° ſi penitet do
naſſe. Tertius ceſſante cõdictõe ſub qua do
natio facta fuit.

7 Quid ſi iurauit ñ reuocař. R̷.q̄ põt reuo
cari in duobus caſibus. Primus ex noua
cã. vt.ſ. Sepultura.§.40. Secundus ſi do
nauit oĩa bona. q: tũc iuramentũ induceret
votũ captãde mortis ⁊ id̃ non t;. q: eẽt vin
culũ iniquitatis. petet tñ prius abſolutionẽ
a iuramento.

Quis põt donare cã mortis. R̷.q̄ oĩs q 8
teſtũ facere nõ põt: ñ põt donare cã mortis
Excepto filio fami. q l; teſtari ñ poſſit cuã
iubẽte pře: põt tñ donare cã mortis pře per
mittente.l.tam is.ff.eo.ti. Itẽ qui ñ põt dõa
re inter viuos. non põt donař cã mortis.l.
filiuſfami.ff.de dona: Vñ dicit Bal. i li.de
cõſue.feu.in R̷ica de probi.feu.alie per fe
de.c.i.q̄ qñ nomen donatoris põitur phi
bitiue: tũc includitur etiam donatio cã mor
tis. puta. ſtatuto cauetur ne mulier poſſit do
nare. vnde nec ẽt cã mortis: q: a quo remo
uetur genus: ⁊ quel; eius ſpẽs.d.l. filiuſfa.
§. patri rõe. Sed qñ nomen donatõis poni
tur pmiſſiue. tunc ñ includitur donatio cau
ſa mortis. q: ñ eſt proprie donatio. vt.l.i.§.
i.ff.de dona. vnde feudatarius cui a dño p
miſſum eſt donare: non poteſt donare cau
ſa mortis feudum.

Utrũ dõatio cã mortis valeat facta ab eo 9
q capitale crimen commiſit. R̷.q̄ nõ: ſiue ſit
facta ante crimen cõmiſſum ſiue poſt: ſiue añ
ſniam: ſiue poſt: cũ ⁊ teſtamentum rũpatur
⁊ oĩa publicentur. vt.ff.eo.l. ſi aliquis. Fal
lit in re dõata vxori: vt.ff.de dona. inter vi.
⁊ vxo.l. cum hic.§. ſi maritus ⁊ glo.i.l. res
vxoris.C.de dona. inter vi. ⁊ vxo.

d Donatio tertio inter viꝝ
⁊ vxorem con
ſtante matrimonio ñ valet. ratio ẽ
ne mutuo amore inuicem ſpoliarẽt dõatio
nibus non temperantes. vt tex.in.l.i.ff.eo.
Intellige ſi alter ſit ditior. ⁊ alter paupior
vt in.c. donatio de dõa. inter vi. ⁊ vxo. Qd̃
intellige verum in donatione pura. ⁊ ſim
plici. de qua.ſ. dõatio primo. in principio.
Secus in donatiõe remuneratiua q: nõ p
hibetur. vt in.l. qd̃ ait.§. ſi vir.ff.eo.ti. vbi
p;.q̄ ſi vir donat vnam rẽ vxori: ⁊ vxor ali
am viro: fit hinc vide cõpenſatio. Et p hoc
notabiliter dicit Bar.in.l. ſi diuortio.ff.de
ver.obli. ⁊ ẽ glo.in.l. ſi in voluntate. C.de
do.p.q̄ plebeius poteſt conſtituere dotez
nobili: cui nubere vult animo donandi l; ꝯ
ferantur in tẽpe matrimonij q: eſt remunera
tiua ⁊ non ſimplex. Facit ad hoc.l. acquiſi
us.ff.de dona. Et ſic limita iura prohibẽtia
donatõem. nec ſolum prohibet inter viruz
⁊ vxo. ſed in eos q ad eos pertinẽt ẽt. aut i
terpoſitas perſonas. vt.l. ſi ſponſus.§. gene
raliter.ff.eo.ti.

Quid ſi viro mortis cã donare volẽti mã 11
dat vir q̄ donet vxori. R̷.q̄ donatio ẽ nul
la: q: vr̃ ac ſi vir donar;.l. idẽq;.ff.eo.ti. Se
cus ſi volenti legare mihi: mando q̄ leget

vxori: nõ facit donationem inter viꝝ ⁊ vxo
rẽ.l. ſed ſi vir.§. qd̃ legaturus.ff.eodẽ. Rõ.
q: in donatione cã mortis ẽt ſine traditiõe
transfertur dñium reuocabiliter tñ.l.2.ff.de
publi. ſecus in legato qd̃ cedit ſolum a tpe
mortis. vt.l. a tito cum ſi.ff.de fur. ideo i pri
mo caſu queſito dñio viro nõ põt: ſed in ſe
cũdo ſic. q: non acquirit niſi morte ſecuta.
Hoc limita verum qñ iam donauerat cauſa
mortis ſed qñ ſolu; diſpoſuerat donare va
lebit: ſi mutato propoſito ad inſtantiam vi
ri donat vxori quia ſic ratio ceſſat diuerſi
tatis de legato.

10 Utrum vniuerſaliter non valeat donatio
inter virum ⁊ vxorẽ. R̷.q̄ non. Sed fallit i
8. caſibus. Primus in donatione impera
toris facta coniugi: vel econtra. ẽ tex.in.l.pe
nul.C.eo.ti. Secundus ſi edes vxoris incẽ
dio exuſte ſunt. donatum ad earũ extructiõ;
a viro valet: inquantum edificij extructio
expoſtulat.l.q̄ ſi vir.ff.eodẽ ti. Tertius po
teſt maritus conſtante matrimonio remittere
vxori dotẽ ſibi ab ea promiſſam. in toto: vł
in pte. vt eſt glo. ſingularis. ⁊ ibi Cy. ⁊ Bal.
in.l. ſi cõſtante.C.de dona. ante nup. S; re
miſſio alterius õbit nõ v;. ſicut nec aſſigna
tio alterius debitoris. q: hec oĩa donatões
ſunt.d.l. ſi ſponſus.§. ſi debitor. Quartus ſi
ex tali dõatõe ñ ſit pauperior: q donat q̄uis
cui donatur fiat ditior: vt ſi maritus inſtitu
tus heres ab aliquo nõ adijt hr̃ditatẽ vt ad
vxorẽ ſubſtitutam perueniat: vel ſi repudiet
legatũ vt remaneat apud vxorẽ oneratam
pro legato per teſtatorem. vel ſi rogatus re
ſtituere hereditatem vxori non detraheret
quartam cauſa donationis. vt in.l. ſi ſpon
ſus.§. ſi maritus heres.ff.eo. vbi tex. neq;
enim pauperior ſit qui non acquirit. ſed qui
de patrimonio ſuo depoſuit. Idem dicas
quando donat rem alienam.l. ſed ⁊ ſi con
ſtante.ff.eo.ti. Intellige i tali caſu quo ipſe
donans non teneatur reſtituere. vt puta de
licentia domini dantis ſibi liberam facul
tatem donandi. donauit. Quintus ſi cui do
natu; eſt non ſit ditior: quamuis donator ſi
at pauperior. vt ſi donauit ad emenda
vnguenta.d.l. quod autem.§. primo. Idem
ſi donat vxori pecuniam vt pro cognato
ſuo ſportulas ſoluat q̄uis ipſa vxor pecuniã
ipſam mutuo fuiſſet acceptura.d.l. ſi ſpõſus
§.pe. Idem dic ſi ſoluat vectigal pro ea ſm
Ho. Id̃ ſi dat ad oblatõeo faciẽdaſ l' aliã pi
am cã;. ſ; eundẽ. heres ãt vxoris ſi expen
deret inutiliter non pp hoc minus teneret

vt in.l. qd̃ de bonis.ff.ad.l. fal. quia ſatis ẽ
q̄ donatarius effectus ẽ locupletior. vt nõ.
Pa.in.d.c. donatio eo.ti. Sextus quãdo
donat in tẽpus ſiniti matrimonij. vt tunc res
fiat mariti vel vxoris cum mors fuerit ſequ
ta.l. ſed interim in prin.ff.eo. Septim° quã
do donat cauſa mortis cuiuſcũq; ſpeciei
ſit iſta donatio cauſa mortis. vt in.d.l. ſed
interim in prin. niſi ita fiat vt nullo modo r̃
uocetur quia non valeret ſecũdum glo.i.d.
l. ſed interim. Octauus quãdo vxor donat
viro cauſa dignitatis vel honoris adipiſcẽ
di.l. qd̃ adipiſcende.ff.eo.ti.

Quomodo cõfirmař donatio inualida 13
inter viꝝ ⁊ vxorẽ. R̷.q̄ in duobus caſibus.
Primo morte donantis ⁊ non reuocantis
tacite vel expreſſe. vt.l.i.⁊.3.C.eo.ti.⁊.d.c.
donatio. Limita veꝝ q̄ morte confirmatur
in donatõe que nõ ẽ vltra.500. ſolidos: q:
ſi eſſet vltra.500. ſolidos et ſit facta ſine i
ſinuatõe non cõfirmatur morte: niſi expreſ
ſe tunc approbauerit. Si approbauit expſ
ſe in morte valebit: vt legatũ qd̃ non idiget
inſinuatõe. alias non. ſecundum glo. ⁊ Io.
an.in.d.c. donatio. Item q̄ non fuerit fcã
ſimplici promiſſione: quia ſi ſic non valẽt
l. papinianus.ff.eo. ⁊ ibi Bar. dicit verum
niſi interueniſſet traditio vera vel ficta: puta
quia confitetur ſe habuiſſe. quia ſic confir
maretur. Requiritur ergo traditio in vita
donantis: vt donatio morte confirmetur.
vt.ſ. Pactum.§.15.

Sed dubitatur an intelligatur iſte caſus 14
de morte naturali tantum q̄ ꝯfirmet talem
donationem. R̷.q̄ non: ſed etiam de ciuili
illa qua perditur libertas ⁊ ſeruus efficitur
vt.l. cum hic ſtatus.§. ſi donator.ff.eo. Se
cus ſi efficitur ſeruus pene. vt.C.eo.ti.l. res
vxoris. Ratio diuerſitatis ſecundum glo.
i.d.l. res ẽ quia vbi efficitur ſeruus homi
nis eſt dominus qui poteſt reuocare. ſed
non vbi efficitur ſeruus pene. Hodie tamẽ
ex delicto non debet quis damnari vt ſit ſer
uus ſecundum glo. predictam. Item de illa
qua ingreditur religionem. Licet Uincen.
i.d.c. donatio teneat q̄ non intelligatur de
iſta religionis. Sed Iohan. Andr. ⁊ Car.
tenent q̄ ſic. quia ingrediens cenſetur mor
tuus.l.fi.C. de epi. ⁊ cle. ⁊.16.q.i.c. non a
chi. S; opinio Uin. videtur verior in ma
trimonio conſumato per.d.l. res vxoris:
que requirit mortem talem qua matrimoni
um diſſoluitur. quod non eſt in ingreſſu reli
giõis niſi quo ad exercitiũ. ſ; i matrimonio ñ

ꝯſumato tene opinionē Jo.an. ⁊ Car. Se cundo ꝯfirmet iuramento ſm Pa.in.d.c.doa no ꝗ dicit ꝙ hec ē cōis opinio Bar.in.l.ſi quis ꝑ eo .ff.de fideiuſ. ⁊ in .l.licius ⁊ au gerius.ff.ad.l.fal. idem ij.ſed in.l.i.ff. de do.inter vi.⁊ vx.videt tenere ꝯtrum per rō nem glo.in.d.c.donatio:quia videtur ꝯtra bonos mores Sȝ dic vez ꝯ bonos mores ciuiles:ſȝ nō ꝯ bonos mores nāles ꝯ quos nō valet iuramentū: ⁊ dic ꝙ confirmatur.

5 Quid ſi matrimonium non tenuit.R.ꝙ li cet donatio ipo iure valuerit:qꝛ tñ idigna pſona eius fuit qui nec maritus dici potire uocari poterit.l.ſi ex voluntate.C.eo.ti. Jn tellige ſi ignorabant. Si vo vterqꝫ ſcit ipe dimentū ⁊ matrimoniū non tenere fiſcus repetit.ff.eo.ti.l.cum hic ſtatus.§.vlti.Et ſi non repeteret poterit tenere bona ꝯſcia. licet de bono conſilio deberet dare pauperibus.

6 Utrum donatio inter ſponſum ⁊ ſpōſam de futuro teneat.R.glo.prefata ꝙ ſic: allat l.inter eos.ff.eo.vbi dicit tex.valere etiā ſi eodē die mrimoniū poſtea ꝯhatur.

7 Quō reuocat donatio inter viꝝ ⁊ vxorē. R.ꝙ in.5. Primo ꝑ pniam.d.l.cū hic ſta tus.Scdo ſi alienet res donata ꝑ dōatorē l.ſi maritꝰ uxꝰ.C.de do.īt vi.⁊vx.⁊ i.d.l.cū hic ſtatus.Tertio qñ pignori obligat res do nata a donatorenisi aliō exꝑmat.d.l.cum hic ſtatus. Quarto ſi pmoriat qui donatio nē accepit.de dona.inter vi.⁊ vx.c.dōatio ⁊ ſi moriantur filij ſm glo.ibidem.Quin to cum diuortium fit ex diſplicentia.d.l. cū hic ſtatus:niſi expreſſe voluerit donatoēm valere.l.ſi interim.ff.eo.ti.Secus ſi cā reli gionis.ſi tñ matrimoniū reſtauret poſt di uortium nō reuocat.d.l.cū hic.Et idē dic de donatōe inter ſocez ⁊ nuꝝ:vel geneꝝ: ⁊ inter conſoceros qui copulatos matri monio i potāte hñt.d.l.cū hic ſtatꝰ.§.oro: ⁊ inter patrē ⁊ filium non emancipatum. vide glo.in.d.c.donatio que hoc ij.Jn du bio vero qñ pſumat donare veſtimenta.vt de Peculiū.§.21.

d Donatio iiij. ante n p tias :vel pp:olim dicebat añ nuptias dōatō. Sed hodie nō ē niſi donatio pp nuptias. vt.C.de dona.ante nup.vel pp nuptias. in l.fi.⁊ fit in recōpenſatōem dotis:⁊ pōt fie ri a viro hec donatio ſiue prius ꝙ ꝯtū ſit matrimoniū ſiue poſt ꝯtum.vt.d.l.fi.⁊ di citur antiferna ab anti qō ē ꝯ ⁊ ferna qō eſt dos quaſi ꝯ dotem.

1 Utrum requiratur equalitas cū dote i iſta donatōe.R.olim ſi fiebat in ꝯſtitutōe dotis tunc nō regrebat equalitas.vt.C.de pac.ꝯ uētis tam ſupra do.l.ex morte.⁊.d.l.fi.Si vo dos prius erat ꝯſtituta oportebat equa litas.vt.d.l.fi.§.ſanctimus:ſȝ hodie qualit cunqꝫ oportet ſit equalitas tā in donatione pp nuptias cū dote ꝙ i lucro ſup vtroqꝫ. ꝑ autē.equalitas poſita ſup.d.l.ex morte.

2 Utrū ſoluto matrimonio donatō pp nup tias reuertat ad viꝝ.R.ꝙ ſic.vt.d.l.fi. ſicut ⁊ dos reuertit ad mulierē.C.de re.vx. ac. l.vnica.§.illo ꝑcul dubio. Et hoc veꝝ niſi pactū aliud hēat. Nam ſi pactū ē ꝙ lucret donatōem pp nuptias. ⁊ vir lucrabit dotē: ⁊ ē ꝯ qꝛ.d.l.fi.dicit ꝙ pari paſſu vadunt.ſ. quo ad pactū quia qualc erit de lucrando donatōem vel dotem tale ⁊ de ꝯrio.

3 Sed ad qd valet donatio pp nuptias ex quo vxor eā nō lucrat:niſi ex pacto ſpāli.vt d.§.illo.nec fructus hēat dicie donatōnis. vt.C.eo.ti.l.ſi liberis.R.ꝙ valet vt ſit ſecu rior i dote.vt dicit glo.i.d.l.fi. Nā res ſuas vir alienat ꝯſentiente vxore:⁊ renūtiat pōt iuri ipothecario qō hȝ in alijs bonis mari ti.vt.C.ad velle.l.ēt.Sed in donatōis pp nuptias alienatōe aut obligatōe nō pōt niſi renūtiare iuri ipothecario pro iure ſuo qō hȝ in hac donatōe pp nuptias: nec valet ꝯ ſenſus mulieris.vt.C.ad velle .autē. ſiue a uteniſi interueniat iuramentum.vt in.c. ij de iureiu.li.6.aut duo alia ꝯcurrant. Pri mū ꝙ vxor ꝯſentiat poſt biēniū ſecūda vi cē.Secundum ꝙ tñ ſit in facultatibus viri vt indemnitati vxoris poſſit ꝯſuli:non ſolū tpre ꝯtus vt quidam dixerunt:ſed ēt tpre quo vxor agere pōt.vt nō. in.d.autē. ſiue a me.vel ꝙ per.30.annos tacuerit.lȝ vo non ꝯſenſerit.vt nō. Pa.in.c.puenit de emp. ⁊ ven. Jtē viro diſſipante bona ſua pōt age re ſic ꝑ dōatōe pp nuptias ſicut ꝑ dote.C. de iur.do.l.vbi.de quo dic vt nō.ibidē.Jtē pp adulteriū viri lucrat.vt.ſ.Adulteriū.§.3.

4 Quid ſi ſoluatur matrimonium aliter ꝙ per mortem:nunquid pactum vel conſue tudo poterit facere ꝙ vir lucretur dotem: ⁊ ſic mulier remaneat ſine dote .R. ſecun dum Hoſtiē.ꝙ non.vt notatur in dicto.c. donatio.de donatio.inter vi.⁊ vx.Et ideo prefatus .§.illo procul dubio loquit quan dō mulier deceſſu quo caſu tunc vir lucra tur ratione pacti ſolum ſecundum Hoſti. ſed ſecundum Car.in dicto .c. donatio eti am ratione conſuetudinis : quia quod po teſt pactum: poteſt ⁊ conſuetudo. vt notat glo.in.c.non putamus.de conſuetu.li.6.

5 Querit ſtatuto cauet ꝙ ſi alter ꝯiugū pre moriat:alius lucret dotē ſ dōatōē pp nuptias an debeat itelligi de morte nāli ſ ēt de igreſ ſu religiōis.R.ꝙ tñ de morte nāli nō ō iſta ciuili.pſertiȝ qꝛ vba ſtatuti ſūt facti ⁊ i ſctō ꝯſtitūt.c.i.de cōſti.nec recipiūt cāus fictos vt.l.3.§.hec verba.ff.de nego.ge. ymo nec expreſſe poſſet puidere ꝙ mulierē igredie te religionē vir lucraret ptē dotis cū liber tas religiōis grauaret ꝑ diminutionē dotis qō fieri nō dȝ.l.i.§.onerande.ff. quaꝝ re. act.nō dat.⁊ ēt qꝛ di ſponeret ſtatutū de re bus pſone religioſe qō nō pōt.c.ſi.de re.ec. non alie.

6 Quid ſi ex pacto ſit vt lucret alio pmoriē te.R.ꝙ pactū manet validū:qꝛ ymo puriſi ficat ꝑ igreſſuȝ religiōis.vt.l.deo nobis.C. de epi.⁊ cle.⁊ in aut.de ſctiſ.epīs.§.ſi vero conſtante.

d Dos ē qdaȝ donatio fcā a pre mulieri:ſ ab extneo:ſ facta a mliere ipi viro ꝑ oneribꝰ mrimo niȝ ſuſtinendis.ita nō.cāoiſte Goſ.⁊ hoſt. i.c.Raynutꝰ de teſta .⁊ ꝑ legiſtas i Rica.ff. ſo.ma.Eſt qppe ꝓpriū prīmoniū mlieris. vt.ff.de mino.l.3.§.ſed vtrum.in fi.

1 Quot ſūt eiꝰ ſpēs.R.due. Pria dr ꝓfecti cia.⁊ ē q̃ a pře ſ auoꝰ ſ pauo ⁊ huiuſmodi. pſno ꝑ filia ſ nepte ⁊ huiuſmōi. ō bōis eo rū pficiſcit.ſ q̃ alſs de mādato eoꝝ:vl noīe eoꝝ ⁊ ipi rati hñt ꝯſtituit.vt i.l.ꝓfecticia i pri.ff.de iure.do.ēt ſi filia eēt emācipata.d. l.ꝓfecticia.§.ſi.Secūda dr aduēticia ⁊ ē il la quā dat mlr ꝑ ſe ipa.ſ qlȝ aliꝰ q̃ alias nō dſcēdit a pře vl ano ⁊ huiuſmōi. Jtē aduēti tia ē ſi pr cū debēt filie cū volūtate. eiꝰ dde rit.vt.d.l.ꝓfecticia in fi. Jtē ē alia diſtictō. Aliqñ dat dos extiata :aliqñ iextiata qñ ex tiata tradit piculū ptinet ad maritū.Si vo ſextiata ptinebit ad mlierē.l.plerqꝫ i pri.ff. de iur.do.Fruct tñ ⁊ fetus reꝝ dotaliū lu crat maritꝰ.vt i.d.l.plerqꝫ.ꝫ q̃ ibi videtꝙ gl.i.c.ſalubriter de vſuris. ⁊ canoniſtas ibi ꝙ Goffre.i ſūma ti.de dona.i.§.aduēticia. Limita tñ veꝝ ꝙ fructꝰ lucrat ſi ſuſtiet one ra mrimoniȝ.alſs nō ſȝ reſtituūt mlieri.ff.de vſur.videant.la fa.§.pe.Jtē ꝙ ſi dos eēt i aialibꝰ dȝ maritꝰ ſupplē de iam natis fetibꝰ capita mortua.vt.d.l.plerūqꝫ.

2 Utrum dos poſſit eſſe ſine mrimonio.R. ꝙ nō.C.de do.añ nup.l.fi.⁊ iō ſolutū pro dote vbi mrimoniū fuit nullū nō repetetur noīe doꝭ.ſȝ ꝯditōe ſine cā.ff.de ꝯdi.ſine cā l.fi.⁊ ē priuilata hec actio quo ad mlierez ſicut actio de dote vt tenēt doc.in.c. de pru dētia de dote poſt di.reſti.facit.l.2.ff. de pri uil.cre.⁊ ſic ꝓpoēt.fȝ ꝙ.ſ.dicā.§.ii.⁊.§.12

Quāta dȝ eſſe dos.R.ꝙ etiā in modico pōt conſtitui.vt dicit glo.in.l.imperial. C. de nup.in verbo dotalibus qō eſt circa me diū.l. Et qꝛ dos ſuccedit loco alimentoꝝ vt nō.per Bar.in.l.ticio centū.§.ticio gene ro.ff.de cōdi.⁊ demon. ⁊ ꝑ Bal.in.l .i.§. nāle.ff.ō iuſti.⁊ iur.Jdeo ſm hoc ex ſtabilit ⁊ fiet pēſatꝫ cōditiōibus ⁊ alijs qualitatibꝰ. 3

Utrū pr teneat dotare filiā que nupſit ꝯ eius voluntatem.R.ſm pa.in.c.i.de deſpō. ipub.diſtinguēdo.aut nupſit indigno :⁊ tē nō tenetur.glo.ē nō.in.c.de raptoribus.36. q.i.Qō itellige fȝ do.An.i.c.accedēs de ꝑ cura.⁊ Jmol.ibidē ſi ē idignus turpi indi gnitate.ſecus ſi eſſet idignus.i.nō paris ꝯdi tionis.Uerūtñ poterit minorē dotē dare ex cōditōe pſone.⁊ factū que hñtur i.l.cū poſt diuortium.§.gener.ff.de iur doꝭ.iūcta glo. in.l.ſi volūtate.C.de doꝭ ꝓmiſ. Aut elegit dignū vel nō indignū.⁊ tūc aut ꝓmiſit do tē.⁊ ſic pr tenet eā dotare:qꝛ lȝ pr nō cōſen ſerit in tali ꝓmiſſione tñ filia ꝑ hāc ꝓmiſſio nē releuat pr̄em a debito dotandi : ⁊ iō tā ꝙ in rem pris datur iſta ꝓmiſſio tenebitur pr de i rē.dſo.ita dicit Bar.in.l.obligādꝰ §.lege.ff.de act.⁊ obliga.ꝑ tex.in ſimili ī.l. ⁊ iō.§.ſi.⁊.l.filius.ff.de in rem dſo. Aut nō promiſit dotē ⁊ ſic nō tenet: qꝛ ex quo in uenit ſibi maritum ſine dote ⁊ maritꝰ tenea tur eam alere ſicut filiā.vt in aūt.qbus mo. na.effi.le:§.pe.Jnno.in. c.per nr̄as de do.in.vi.⁊ vx.⁊ etiam ſi pmoriat relictꝭ fi lijs tenet ſibi relinquere.qrtā ptem ſuorum bonoꝝ pſatus vir.Secus ſi filios nō hūit vt no.glo.in.§.pe.⁊ ideo ceſſat vtriūqꝫ debi tum in pře.ſ.alimētoꝝ ⁊ doꝭ.primū.qꝛ hȝ vñ alat ſe.ſ.ex bonis mariti: ⁊ dos ſuccedit loco alimentoꝝ.vt ſ.dictum eſt.⁊ ita tenet Bar.in.d.§.lege.⁊ Ange.in.l.ſi ſocer .⁊ Bal.in.l.i.ff.ſo.ma.⁊ in.l.fi.C.de do.pro. Et ſic limita glo.in.c.fi.32.q.2. que dicit ꝙ tenetur eam dotare verū ſi ꝓmiſſit. alias nō. Non tñ hēbit locū ſtatutū quo cauet vt filia dotata nō ſuccedat i tali mliere.vt no. Pa. in.d.c.accedens.nec excluditur a ſucceſſio ne ſaltem legitime ſicut ceteri filij.multo ma gis tenetur pr dotare filiam que non cōtra xit contra eius voluntatem.⁊ contra pr̄em pt implorari officiū iudicis regulariter.vt dotet filiam.l. qui liberos. ff. de ritu nup. no.in.d.§.lege.hētur in.l.fi. C. de dotis ꝓ. 4

Utrum frater teneatur dotare ſororē. R. Pa.in c.peruenit de arbi.coīter tenetur ꝙ 5

ſic nõ.glo.de laico l.l.cum plures.§.pe.ff.
de adui.tuto.⁊ i.l.nõ omni.C.eo.titu. Rõ
qꝛ ſm Cy.in.d.l.nõ omni.cã dotis ẽ fauora
bilioꝛ ꝗ̃ cã alimentoꝝ:ꝓpterea tenet Bar.
in.l.fi.ff.de hijs qui.vt indi.ꝙ pꝛ põt relin
quere filie ſpurie dotem qꝛ dos ſuccedit lo
co alimẽtoꝝ.idez notaſ.in aũt.ex cõplexu
C.de ince.nup.⁊ in.l.meuius.§.duobus.ff.
de le.ij.Vñ ſicut teneſ alimẽtare vt ſ̃.Alimẽ
ta.ſic ⁊ dotare in cãu neceſſitatꝭ.Idẽ dic ⁊
fortius i clerico q magis tenetur ad carita
tem.vt in.c.i.⁊ qđ ibi nõ.de emp.⁊ ven.Et
ſi nõ hꝫ alia bona põt eam dotare ⁊ aliam
cõſanguineã de reddituƀ eccleſie ſi ẽ iops
qđ pꝛobaſ p.c.pꝛimũ de coha.cle.⁊ muli.
⁊ in.c.oio ↄfitentur.31.di.qꝛ ſicut p.d.c.põt
alere cõſanguineos paupes de redditibus
eccle ergo fortius dotare:cũ ſit fauorabili
oꝛ.vt dictũ ẽ.Qđ verũ credo:dũmõ ↄſtitu
at ad neceſſitatẽ ſue conditõis nõ popam
faſtuoſitatꝭ.ar.c.negotiatorem.88.di.ſic er
go qui tenetur alimentare teneſ dotare.

6 Utrum vir poſſit ↄſtituere dotẽ vxori.R.
Pa.in.c.⁊ ſi neceſſe de do.in vi.⁊ vx.ꝙ ñ
poſt cõtractum matrimonij:ſecus ſi añ ma
trimoniũ.qꝛ põt.vt.l.i.⁊ qđ ibi nõ.C.đ do.
ante nup.niſi ſit conſtituta vt tunc dñium
adipiſcatur cũ matrimoniũ fuerit ſubſecutũ
qꝛ non valet.vt in.l.qđ ſponſe.C.de do.añ
nup.quia nec ante matrimonium domini
tranſiuit quia noluit:nec poſt matrimoni
um.quia non potuit.vt ibi glo.Fallit hoc i
plebeio dotante nobilem quia videtur do
nare in recompenſationem cum nobilitate.qꝛ
põt.vt ſ̃.Donatio.3.in principio.

7 Utrum res emphiteotica poſſit a patre
dari in dotem ſine conſenſu domini.R.
Spe.ti.de loca.§.nũc aliqua.v.190.ꝙ ſic.
non transfert tamen plus iuris ꝗ̃ ipſe habꝫ
vt in.c.nuper.de do.inter vi.⁊ vx.

8 Utrum feudatarius conſimiliter poſſit.R
Io.an.in dicto.c.nuper ꝙ non.Inno.tñ
ibi tenet ꝙ poteſt:⁊ eum ſequitur Pa.ibi
dem ⁊ etiam dicit.i donatõe propter nup.
Ego concordo ſic ꝙ vera eſt opinio ſecun
da in feudo in quo ſuccedit filia.⁊ prima
opi.in illo in quo non ſuccedit:quia ſic eſt
ratio diuerſa ab emphiteoſi in qua ſucce
dit filia.

9 Utrum vir poſſit repellere vxorem non
ſoluta ſibi dote pꝛomiſſa.R ꝙ ſic.vt ſentit
Ho.in.c.per veſtras.de do.in.vi.⁊ vxo.
Nam dos datur propter onera matrimo
nij ſuſtinenda.vt in dicto.c.per veſtras.⁊
in.c.ſalubꝛiter đ vſu.⁊ in.l.ſi cum dotem
§.ſin autem.ff.ſo.matri.ergo põt hec one
ra recuſare ſi non habet vnde ſumat emo
lumenta.bonus tex.eſt ibi ⁊ Bal.in.l.fi.
C.ad velle.poſt Cy.in.l.qđ in vxorem.C.
de nego.ge.⁊ Bar.in tractatu de alimen
tis.Ex quo concludo eum non teneri ad tra
ductionem dote prius non ſoluta:ſecus de
debito coniugali.

Utrum maritus ducens vxorem ſine do 10
te teneatur eam alere de ſuo.R.ꝙ ſic ſecun
dum ſtatum ſue perſone:vt notant ⁊ voluit
Inno.⁊ Ho.in dicto.c.per veſtras ⁊ glo.
in dicto.§.ſin autem.Facit tex.in.l.ꝙ ſi nul
la.ff.de religio.Ratio ſecundum Inno.qꝛ
perſonam ſuam dedit pro dote.vt in autẽ.
qui mo.natura.effi.legi.§.pe.⁊.ff.vt i poſſ.
lega.l.pe.dicitur ꝙ vxorem debet alere vt
filiam.

Que ſũt priuilegia dotis.R.ꝙ multa.Pri 11
mum quia omnia bona viri ſunt tacite ypo
tecata pꝛo dote.vt eſt tex.in.c.ex litteris.de
pigno.Secundum quia non perditur pro
pter maleficium viri nec etiam patris.vt nõ.
glo.d.c.ex litteris.Fallit in vxore primipi
larij qui in eo officio deliquit.vt.C.quibus
modis pig.ta.contra.l.ſatis notum.⁊.C.de
primipil.l.vtilitas.Tertium quia prepo
nitur omnibus creditoribus etiam priori
bus qui hñt perſonales actiões vel tacitas
ypotecas.vt in.l.aſſiduis.C.qui poti.in pi.
ba.Secus habentibus expreſſas.vt nõ.gl.
in dicta.l.aſſiduis.⁊ Dy.in regula qui po
tior.li.6.Sꝫ tamen dico cum Pa.in dicto
c.ex litteris.ꝙ ſi conſuetudo eſt aliqua illã
ſeruabo.l.ſi de interpretatiõe.ff.de legi.cũ
ſi.Si vero non eſt dico ꝙ fauore mulierũ
debet preferri etiam habentibus expreſſas
ypotecas.quia ſi mulier vincit eum qui ad
refectionem rei dedit.vt in auten.quo inf.
poſita ſuper.d.l.aſſiduis qui tamen prefer
tur anterioribus habentibus expreſſas ypo
thecas.vt.l.interdum.ff.qui po.in pigno.
habeantur.ergo ſi vinco vincentem te mul
to magis vinco te.ut in.l.de acceſſionibus
ff.de diuer.⁊ tempo.preſcrip.adminus ca
ſus dubius ⁊ in facto dubio potior eſt con
ditio dotis.vt in.c.fi.de re iudi.⁊ nõ.in.c.
ex lr̃is de pꝛoba.cũ hac opinione ẽ Pe.
⁊ Cy.⁊ Io.an.lꝫ cõiter doc.teneãt cũ glo.
in.d.c.ex lr̃is.Et iſtud priuilegiũ vt preferaſ
creditoribus tranſit ad filios eius.ſecũduz
Alex.de Imo.in.l.ẽt.ff.ſo.ma.⁊ ibi ẽ glo.
⁊ alia in.l.i.C.de pꝛiuile.do.licet Bar.di
cat ↄ̃trium.Sed põt intelligi opinio Bar.
vt nõ loquaſ de heredibus ſuis:vt ſunt filij
ſed de extraneis qui non hñt hoc pꝛiuilegiũ
vt.l.vnica.C.de pꝛiui.do.Quartũ qꝛ eccle
ſia põt ſe impedire de dote.nõ ſolũ in fauo
rẽ viduaꝝ.vt in.c.nuper.de do.inter vi.⁊
vxo.ſed ẽt mariti petẽtis ſibi dotẽ ꝓmiſſaꝫ.
vt i.c.per veſtras.eo.ti.Facit qđ nõ.Inno.
in.c.lator.qui filij ſunt le.ꝗuis alij contra
riũ teneãt niſi acceſſorie.Quintũ quia viro
vergente ad inopiã iudice iubente põt dari
pecunia dotalis mercatori cũ pacto.vt capi
tale ſit ſaluum.⁊ de lucro percipiant vir ⁊
vxor ptẽ honeſtã cõpenſato lucro cũ dãno
ſine vſura.vt.c.per veſtras.de do.inter vi.
⁊ vxo.Ita tꝫ Io.an.⁊ Car.i.d.c.per vias.
⁊ Fulgo.i.l.cũ duobus.ff.pꝛo ſocio.§.item
ſi i facto.⁊ Bal.in quodã cõſilio incipien
te.Viſo inſtrumẽto fcõ inter.nõ.Hoſtiẽ.i ſũ.
de vſuris.§.an aliquo.Pa.in.c.nauigãti.
de vſuriſ.dicit ſe dubitaſ.Sed ego credo ↄ
tractũ vſurariũ:niſi excuſeſ ſm ꝙ.ſ̃.dico.
Societas p°.§.7.Sextũ qꝛ fundus dotaſ
alienari nõ põt ẽt de ↄſenſu mulieris.vt nõ.
in.l.Iulianus.ff.de fũdo dotali.⁊.C.ad vel
leia.aũt.ſiue a me.nec ẽt in ipothecã dari.
vt.l.vnica.§.⁊ cũ lex.C.đ rei vx.ac.Qđ ve
rum ẽ:niſi iuramentum interueniat.vt in.c.
cũ ↄtingat de iureiu.⁊.c.licet de iureiur.li.
6.Multa ſunt ⁊ alia pꝛiuilegia in iure.de
quibus vide ſi placet ſpeculatorẽ eo.ti.hec
omitto.qꝛ nihil ad ↄfeſſorẽ.Tene tñ ꝙ hijs
pꝛiuilegijs gaudet.dũmõ mulier ſit catholi
ca.alias nõ.vt.C.de here.aũ.item pꝛiuile
gium dotis.

12 Utruꝫ eadẽ pꝛiuilegia habeat in donatõe
ꝓp nup.que hꝫ in dote mulier.R.Pa.poſt
Inno.in.d.c.ex lr̃is.de pigno.ꝙ aut muli
er agit ad dõatioñẽ ꝓp nuptias tãꝗ̃ ſpãlr
ſibi obligataꝫ ꝓ dote.⁊ tunc habet pꝛiuile
giũ dotis.qꝛ agit potius pꝛo dote ꝗ̃ ꝓ do
natõe ꝓp nup.Si vero agit vt eam lucreſ.
ſic non gaudet quia ceſſant rões pꝛiuilegij
dotis:ſed bene hꝫ tacitam ipothecã.l.vbi.
C.de iure do.Intellige cõem nõ pꝛiuilegia
tam.vt preferaſ alijs habentibus eam.In
parafrenalibuſ aũt habes.ſ̃.Parafrenalia
§.2.

13 Ad queꝫ pertinebit dos ſoluto matrimo
nio.R.ꝙ licet maritus de ſubtilitate iuris
efficiatur dominus dotis ſibi date.vt in.l.re
bus.C.de iure do.⁊.l.doce ancillam.C.de
rei ven.tñ ad eũ non pertinet poſt mortem
vxoris niſi in duobus caſiƀ.Pꝛimus qñ
do inerat pactũ de lucranda dote vel dõa
tione ꝓp nup.vt dictũ ſupꝛa in ꝑcedenti.c
Secũdus quãdo vxor inteſtata decedit de
ficientibus liberis ⁊ ꝓpinquis vir ſuccedit
⁊ econtra vxor viro.l.vnica.C.vnde vir ⁊
vxor.Sed pertinebit ad eũ qui eam conſti
tuit.ſi ſtipulatus ẽ eã ſibi reſtitui.ſiue ſit ex
trane⁹.vt in.l.vnica.§.accedit.C.đ rei vxo.
ac.ſiue ſit pater.Si aũt non ſit ſtipulatus.
tunc ſi eſt extraneus qui eã cõſtituit reddeſ
vxori ſi ſupeſt vel heredibus eius.ſi aũt eſt
pater in duobus cãibus erit filie.Pꝛimus
ſi eam emancipauit.Secũdus ſi pater pꝛe
moriatur ante eam:alias filia pꝛemoriente
erit patris.etiam ſi extant liberi ex filia.vt
dicit Un.per.l.dos.a patre.C.ſolu.matri.
cum qua opinione cõmuniter tranſeunt ca
noniſte.vt dicit Pa.in.c.fi.de do.inter vi.
⁊ vxo.⁊ Bar.i.l.poſt dotẽ.ff.ſo.ma.⁊ gl.
in.d.l.dos.ſed opinio contraria que vult
ꝙ reſtituatur liberis ꝑualuit in vſu.vt dicit
d.glo.ſed filia ſuperſtite ⁊ patre.⁊ nõ emã
cipata.tunc patri ⁊ filie.nec alteri ſine cõ
ſenſu alterius reddetur.l.ij.ff.ſolu.ma.Si
vero ẽ mulier que ſibi conſtituit doteꝫ.tũc
reddetur ſibi.d.l.vnica.vel heredibus ſuis
niſi ratione adulterij perdiderit.vt.ſ̃.dicã.
Predicta l.mita vera:niſi ſint ſtatuta q̃ ali
ter diſponant vt ſunt cõiter.

Sed nunquid viro vergente ad inopiaꝫ 14
poteſt vxor petere dotem conſtante matri
monio.R.ꝙ ſic ſi modo ipſa eam non ſit ↄ
ſumptura.de quo vide in.c.per veſtras.de
dona.inter vi.⁊ vxo.⁊ in.l.vbi.C.de iu
re.do.

Utrũ vir propter adulterium vxoris lu 15
cretur dotem.R.ꝙ ſic ſi per ſententiam ſit
diuortium.de do.inter vi.⁊ vx.c.plerunqꝫ
vel per exceptõeꝫ.vt dictum eſt ſupꝛa.Adul
teriuꝫ.§.3.Qđ limito.dũmodo ipſe vxori fidẽ
non fregerit etiam vxore inſcia:quia in cõ
ſcientia quo ad lucrum dotis.credo ꝙ illđ
habeat locum paria delicta mutua compẽ
ſatione tolluntur.vt dicit.l.viro.ff.ſo.ma.
cum concordan.ibi poſitis.⁊.ff.de dolo in
l.ſi duo.cum alijs concor.vt in.c.intellexi
mus.de adul.cum alijs concordan.Item
lucratur ſi vxor intrauit balneum cum viro
alieno.ſecundum glo.81.diſtinc.non opor
tet.Similiter vxor dõatõꝫ.ꝓpter nup.ſi vir
cum muliere alia.allegat.l.vlti.C.de repu.
Fallit in iſtis duobus caſibus quando mu
lier habet filios.quia tunc filij habebunt
dotem quo ad proprietatem.⁊ alia bo
na matris ſue ſecundum Iohan.andre.in
dicto.c.plerunqꝫ.Facit autem.ſed hodie

ℭ. de adul.

16 Utrum amiſſa dote propter adulterium ſi mulieri conſtet de impedimento tali ꝙ non erat matrimonium recuperet eam. ℞. ꝙ nõ pp intentiões cũ opere ſbſecuto. ar. c. nup. 2. c. vlti. de biga. hoc tȝ Hoſt. Goffre. Lau. Ber. ⁊ Jo. Sȝ Lãcre. tȝ ꝙ recupẽt: ⁊ placet magis. ne pena excedat caſũ ſuũ.

17 Utꝝ hr̃des ꝑ exceptões de adulterio poſſint retinere doté. ℞. diuerſa fuit opinio. ſȝ mihi placet diſtinctio dñi Signoroli ð homodeis quã recitat. d. Jo. ant. ð ſcõ Geor. in. c. ꝑleriq;. vbi ſupra. Aut maritus viuẽs ignorauit adulteriũ. ⁊ ſic poſſunt hr̃des excipere de adulterio: cũ maritus non poſſit videri diſſimulaſſe ⁊ remiſiſſe: nec potuit remittere iniuriã quã ignorabat. vt. l. nihil intereſt. §. ſi cũ filius. ff. de inoſ. teſta. ⁊ l. mater. §. i. eo. ti. ⁊ l. legitimã. ff. de peti. here. ⁊ l. vtilitaté. ff. de ꝯſir. tuto. ⁊ idẽ dico ſi dubitat an ſciuit: qꝛ preſumit ignoraſſe. l. i. §. illud. ff. de li. agno. ⁊ l. mariti. ff. de adul. ⁊ l. verius. ff. de ꝓba. Si vero ſciuit. ⁊ non ẽ ꝯqueſtus. vt potuit de iure nouiſſimo ẽt ꝯſtante mr̃imonio. aut. ſȝ nouo iur. ℭ. de adul. ſed vxoré retinuit cũ fuerit leno. l. ſine metu. ℭ. de adul. ſicut cũ heredes tractent de lucro captando ꝯ ipos replicabitur. de lenocinio mariti. l. cũ mulier. ff. ſolu. ma. ⁊ ſic paria delicta mutua ꝯpenſatione tollẽt. Facit qð nõ. Inno. in. d. c. intelleximus. ⁊ Ja. de are. in. d. c. cũ mulier. ⁊ in. l. rei. §. i. ff. ſo. ma. Si ṽo poſt ſciam vxoré non retinuit. ⁊ tunc ſi q̃ritur de delicto principalr̃: heredes ñ pñt ꝯqueri. imo accuſatio debȝ fieri. ⁊ inſcriptio. cũ modificatõe tñ quam facit glo. in aut. vt lice. ma. ⁊ auic. §. qꝛ vo ſed ſecũdario ſic vt repellãt petitões doṫ. vt in. l. ſi. §. ſeia. ff. de adi. lega. ⁊ ſic concorda opiniones ſm̃ hanc diſtinctiões.

18 Utꝝ vidua ꝯmittẽs ſtupꝝ ⁊ petens doté a frẽ mariti vel herede eius poſſit repelli per exceptões de fornicaõne. ℞. dñs Jo. an. vbi. ſ. ꝙ ſic. ð rigore iuris. ⁊ ꝑdet doté ⁊ ſic remãebit apud frẽm: vel heredes mariti ex offenſa facta defuncto. ꝑ tex. cũ glo. ⁊ ꝑ id qð nõ. Bar. in. l. pe. C. de adul. ⁊. ff. de liti. l. ſi. ⁊. l. i. §. ⁊ ſi forte. ff. de iniur. ita ð terminat Pau. de ca. ꝯſi. 119. Uide ibi multa ꝓ ⁊ ꝯtra.

19 Sȝ nũqd pr̃ q dedit doté ꝓ filia ꝑdȝ eã ꝓ adultẽio filie. ℞. ꝙ ſi ñ ẽ ſtipl'at' eã ſibi reddi ꝑdet: ⁊ ſibi iputet. vt tenet Jo. an. in. d. c. pleriq;. ⁊ Accur. in. l. ꝯſenſu. ℭ. de repu. ⁊ in. l. ſi dotem. C. de iur. do. ſed Din' per l. 2. §. itẽ ſi voluntate. ff. ſo. ma. dicit. ꝙ ſi filia ẽ in poteſtate pr̃is non preiudicat pr̃i. quin poſſit agere ꝓ dote. ⁊ ita ſilr̃ domin' Ant. in. d. c. plerunq;. ꝑ. l. ſi. C. de repu.

Utꝝ vir q expulit vxoré pp adulteriũ nõ notorium ꝓpria auctoritate teneatur ſoluere numũ qð accepit vxor pro alimentis. ℞. ꝙ ſic qꝛ adulterium nõ notorium nõ ꝓuat ipo iure alimentis: niſi ſnia lata ſit. ff. ð dona. l. poſt ꝯtrã. cum ſua materia. ⁊ ad illud qð dicitur qð mulieri obſtat exceptio adulterij. verũ ẽ quo ad futura: ſed non quo ad alimenta que debent ante ſniam latã. ⁊ de hoc in. l. ſi inſtituta. ff. de inoſ. teſta. 20

Utꝝ frater qui viuente patre de bõis paternis dotauit filiã teneat illam dotem conferre mortuo pr̃e. videt ꝙ ſic per. l. certuȝ. C. fami. her. ⁊. l. ſi. cũ ibi nõ. Sed Bal. in l. ſi. C. de do. ꝓmiſ. dicit cãum ſingularem. vt nõ ꝯputet. ſed ego do tibi glo. in. l. dotẽ quã dedit auus. ff. de coll. bo. q̃ dicit ſi tpe mortis patris ꝯſtabat matrimoniũ non eẽ cõicandũ. alleg. l. filiũ de coll. bo. ⁊. l. ꝓmã §. ſi. ff. de coll. doṫ. 21

Utꝝ cõfeſſio qua vir ꝯfitetur ſe recepiſſe doté conſtante matrimonio valeat. ℞. ꝙ ñ niſi appareat de numeratione. Nam videt donare. Bal. i. l. i. i ſa colũna. C. de do. ꝓmiſ. ⁊ Ang. i. l. pe. ff. q̃ res pi. ob. po. ⁊ Bã. in. l. ſi diuortio. ⁊ ibi legiſte. ff. de ver. ob. ⁊ alij in. l. ſi volũtate. ℭ. de dot. pro. ⁊ preſũit ſimulata cõſtitutio. vt dicit Bar. in. l. i. ℭ. de dona. ante nup. de hoc habet in. l. i. vbi tex. ℭ. de do. cau. non nu. 22

Quando dȝ reſtitui dos. ℞. ꝙ ſi conſiſtit in rebus imobilibus dȝ ſtatim reſtitui ſoluto mr̃imonio. Si vero ꝯſiſtit i mobilib' rebuſ. ſic. ſ. annum. ℭ. de re. vx. act. l. vnica §. exactio. Intellige tamẽ in marito ſi põt: qꝛ ſi dolo malo nõ ẽ verſatus non reſtituet niſi inquãtum põt. ⁊ idem priuilegium habebunt filij eiuſdem mr̃imonij. cauebũt tñ tam maritus q̃ȝ filij de reſtituenda ſi ad pinguiorem fortunã veniunt. vt nõ. in. d. l. vnica. in. §. circa aut. ⁊ in. l. in condẽnatõne. ff. de re. iur. ⁊. in. l. etiam in principio. ff. ſolu. matri. non tamen tranſit ad heredes extraneos iſtud priuilegium. l. maritum. ff. ſolu. matr. de hoc vide glo. in. c. mulieres ⁊ ibi per canoniſtas de do. inter. vi. ⁊ vx. 23

Sed pone quando fuit data dos erant res immobiles quas vendidit maritus ⁊ emit res mobiles ex earum pretio reſpondeo ꝙ ñ cõputabũt imobiles ſȝ mobiles. caſus ẽ in. l. cũ i fundo. §. ſi fũd'. ff. ð iur. do. 24

Et iõ limita dictũ. ſ. ꝙ ſint mobiles vel imobiles tpꝛe mortis viri: ⁊ ita iudicabunt. nec valebit ꝙ ſurrogatũ ſapiat nãm ⁊c. qꝛ non ẽ verũ hic. ⁊ iõ ñ ſtatim reſtituentur.

25 Utꝝ maritus vel heredes expenſas fcãs i dote poſſint defalcare. ℞. glo. in. d. c. mulieres: ꝙ neceſſarias ſic ipo iure. vtiles nõ minuũt dotem. ſed petũtur act. mandati vel negocioꝝ geſtoꝝ. volũtarie ẽt cum ꝯſenſu vxoris facte ſolũ ꝑmittũtur abradi: ſi pñt ſine leſione rei. ℭ. de rei vx. ac. l. vnica. §. ſed nec. ⁊. l. i. ff. de ipen. in re. do. factis. Sed h̃ non hȝ locũ in expenſis factis pro exactõe vel defenſione doṫ: qꝛ maritus ẽ do' fructuũ dotis. ⁊ ſic tãq̃ȝ do' ipam tuetur. vt nõ. ff. de ipen. in re. do. fac. l. 2. Et iõ non poterit repetere. vt tȝ Spe. ti. de dote poſt di. re. §. vi. v. illud etiam. ⁊ Jo. an.

26 Utrum heredes teneãtur alere mulierẽ relictã. ſ. annũ. ℞. ꝙ ſic. Qð verũ ẽ ſi nõ hȝ aliunde. vnde alat. non tñ ſm̃ q̃titaté doṫ. qꝛ ſi fructus excederent non tenẽtur niſi ſolũ ad alimenta. Et ſi aliqd de dote reſtituũt tenẽtur in reſiduo alimentoꝝ. ita nõ. glo. i d. §. exactio. ⁊. ff. ſo. ma. l. diuortio in prin. Un̄ ſi pater ꝓſtitit alimenta filie poterit eaȝ repetere. ab heredibus viri. Facit qð nõ. Bar. in. d. l. diuortio. Si ṽo hȝ vnde alat tunc heredes ñ tenentur. ita tȝ glo. in. d. §. exactio. ⁊ ꝓbat in. l. extraneo. ff. de ven. in poſ. mit.

27 Sed nũquid tenet habitare cũ heredib' mariti. ℞. Bar. in. d. l. diuortio. ꝙ ñ. qꝛ nõ inuenit in iure expſſum. ꝯtrium tñ videtur verius. qꝛ. ſ. ãnum dr̃ mulier quaſi eſſe in mr̃imonio. C. de bo. ma. l. ſi. ⁊ ſic cõſuluit d. Car. ꝙ non poterit alimenta petere. ſi ꝯ eoꝝ voluntatem alibi ſit demorata. dũmõ honeſte poſſit apud eos demorari.

28 Utꝝ licite mulier poſſit ꝑcipere certum qd. ꝓ alimentis ab heredibus mariti: donec doté ſibi reſtituãt. ℞. ꝙ ſic de iure cõi. iuxta nõ. ꝑ Bar. poſt Cy. C. de bo. aut. iudi. poſ. aut. ei qui. Et ꝑ Ang. in. l. ticia. ff. ſo. ma. ⁊ Pau. de ca. ꝯſi. 384. ⁊ Pa. in. c. de prudẽtia. de do. poſt di. re. recitat Jo. de ligna. in cle. ex graui. de vſu. ⁊ ſequitur dicentem ꝙ valet ſtatutum vt heres ſoluat certum qd. ꝓ centenario. Limitat tñ idẽ Pa. hoc: in ea que non hȝ. vnde aliunde viuat. ſȝ nõ mihi placet iſta limitatio qñ non accipit tale qd rõe lucri. ſed rõne intereſſe lucri ceſſantis. vt puta quia potius vellet hr̃e dotem vt eaȝ implicaret i poſſeſſiõibus vel alijs negociationibus ð qbus veriſilr̃ tñ vel plus habe ret: alias ñ liceret. Et ſic itelligo Jo. ð imo. in. d. cle. ex graui poſt Gab. de mat. qui tenent nõ licere ſine vſura. puta qꝛ ſoluȝ accipit ratione lucri.

Utrum vir licite accipiat poſſeſſionẽ in pign' ꝓ dote ſoluẽda. vide. ſ. Uſura. i. §. 25. 29

d

Dubium

ſm̃ Iſy. li. ethi. eſt motꝰ idifferens in vtrãq; ꝑtem ꝯdictõis. vel dic ꝙ dubiũ ẽ equalitas rõnum ꝯtriarum ſm̃ phm̃.

In dubijs vbi verſat periculũ aie ſemꝑ tutior pars ẽ eligenda. ⁊ in ipis qð certius ẽ tenenũ. ⁊ qð ſine periculo explicari põt. ita dicit Pa. in. c. iuuenis. de ſponſa. 1

Utꝝ in dubio debeamus interꝑtari vt potius quis nõ ſit irregularis. ℞. vt colligo ex Pa. in. c. cum tu fili ꝓpoſite. de teſti. ⁊ i. c. ad audiam. de homi. Aut loquimur in foro aie. ⁊ ſic debemus interpretari irregularẽ ⁊ ſic de alijs. vbi dubitatur de aliquo delicto. vide glo. in. c. vnico. de ſcru. i or. fa. Similiter dicendũ in foro quaſi penitentiali. vt puta. qꝛ ñ agitur ad penã ꝓprie. ſed vt a miniſterio abſtineat. aut ab alio in quo ſubeſſet peccatũ. ſicut in ꝯtctu mr̃imonij. Facit c. ſignificaſti nobis de homi. ⁊. d. c. iuuẽis. a ut loquimur in foro ꝯtẽtioſo. ⁊ ſic debent interpretari ꝓ nõ. maxie: vbi agitur de pẽa. puta qꝛ celebrauit qꝛ collatio non tenuit ⁊ huiuſmodi. qꝛ in penis melior interpretatio ẽ fienda. vt in rl̃a in penis. ⁊ rl̃a odia li. 6. ⁊ idẽ dic in excõicatõe. ⁊ ſilibus. 2

Quo ſunt interꝑtanda ab alijs facta dubia proximoꝝ. ℞. c. eſtote miſericordes. de reg. iu. ꝙ i melioré ꝑté. við. ſ. Iudiciũ. §. 12. 3

Uerba dubia ſunt accipiẽda ſm̃ intentionem ꝓferentis. ff. de reg. iu. in ambiguis. ⁊ vt res potius valeat q̃ȝ pereat. c. abbate. de ver. ſig. alias ſm̃ cõem vſuȝ. 100. diſ. ꝯ morem. vide. ſ. Caſtitas. §. i. 4

In quo differt dubiuȝ ab opinione ⁊ fide. ⁊ ſcia. vide. ſ. Opinio. in prin. 5

In re dubia fidei: auctoritas ẽ requirenda romane eccl'ie. 11. di. palam. 6

In rebus ambiguis abſolutũ non dȝ eẽ iudiciũ. 33. di. c. habuiſſe. imo qñ dubiũ ẽ in perſona: vel in facto: vel in iure. nullo mõ ſẽtentia ẽ ferenda. 30. q. 5. iudicantem. 7

Non dicitur iteratũ qð dubitatur factũ. de ꝓſbi. non bap. c. veniens. 8

Dubio exñte in iure matrimonij tutius ẽ contra ſtatuta hoĩum dimittere copulatos q̃ȝ diſiungere ꝯiunctos cõtra ſtatuta dei. c. licet ex quadam. de teſti. 9

d **Bellum** eſt pugna duo
rum. vt dƗ in. c.
monomachiā. i. ſingulare certamē. 2.
q. 5. ⁊ fit ad ꝓbationē alicuius rei ita vt qui
vicerit ꝓbaſſe videaƗ ꝙ eſt ꝓhibitū ſub pe
na mortalis peccati. qꝛ ꝯ legē dei ibi nō tēp
tabis dn̄m deū tuum. Math. 4. ⁊ dƗ in. d.
c. ⁊ iō ñ ſolum offerēs ſed acceptās cū dan
tibus auxiliū. ꝯſiliū vel fauorē ⁊ valentib᷒
ꝓhibere ⁊ nō ꝓhibentibus peccāt morta
liter. Ad ro. c. i. digni ſunt morte q ꝯſentiūt.
⁊ nō excuſanƗ ex conſuetudine vel metu ac
ceptātes: niſi vt. ꝭ. dicā. qꝛ potius dꝫ quiſ
quelꝫ mala tollerare ꝙ̄ malo conſentire de
cernat. 32. q. 5. ita ne. nec obſtat ꝙ dauid cuꝫ
golia exercuit qꝛ auctoritate ſpūs ſancti fecit:
ſicut ⁊ ſanſon. vt dicit gl. i. d. c. monomachiā
23. q. 5. ſi non licet.

1 Que pena eſt clerici in duello pugnanƗ.
℞. ꝙ dꝫ deponi: ⁊ ē irregularis. tñ ep̄s pōt
diſpēſare: dūmodo mors vel mēbroꝝ dimi
nutio nō interuenerit. c. i. de cle. pu. indu. nec
ſolū efficitur irregularis ſi ipſe pugnat ſꝫ ēt
ſi aliū pro ſe pugnare facit. vt in. c. 2. eo. ti. ⁊
quicūqꝫ hoc mādat ꝯſulit aut defendit ſi mō
homicidiū ſequatur: vel mutilatio. vt i. d. c.
2. diſpēſat tñ ep̄s cū clerico i beneficio. etiā
habendo ſolū pro ſuſtentatōe. vt in. d. c. 2.
cū ibi nōƗ: dūmodo ñ hēat curā aiarum.

2 Sed nunquid ille q cogitur a iudice tali
mō: q ſuſpendeƗ qꝛ hꝫ euꝫ ꝓ conuicto: niſi
duellū ſuſcipiat: poſſit ſuſcipere cū ſit inno
cens. ℞. diuerſa fuit opinio. vt nō. i. c. i. eo.
ti. ſed mihi placet ꝙ talis coactus tali coac
tōe licite ſuſcipiat: ⁊ ēt in cā ciuili qñ ñ imi
net ꝓbabile piculū mortis: qꝛ ſicut lꝫ ſe d̄fen
dere ⁊ res ſuas ⁊ alia facere q̄ de ſe nō ſunt
mala: ſic pugnare qñ alio mō nō pōt euade
re. Facit. c. interfeciſti de homi.

3 Utrū clerici q reliquias afferūt pugilib᷒
ad pugnādū ſint irregulares ſi ſequaƗ hōi
cidiū. ℞. ꝙ ſi oīo ſine ipſis erāt pugnaturi
nō erūt irregulares. alias ſic. ⁊ ſic intellige
opiniones diuerſas ⁊ ꝯcorda ſecundum
hanc diſtinctionem.

4 Quod dictū ē de duello. Idem dic d̄ iu
ditio aque feruētis vel ferri cādenƗ. c. ſi. de
pur. vul.

e **Brietas** ē priuatio vſus
intellectus facta
ad aliqd̄ tp̄us ex imoderato potu
vini: vel cuiuſcunqꝫ alterius rei potabilis.

1 Utrū ebrietas ſit peccatū mortale. ℞. vt
colligo ex Alex. in ſa ſe. ⁊ glo. 25. di. §. al's
ea decimi ⁊ doc. ibidē: ꝙ aut raro contingit
aut aſſidue. Si raro ſic diſtinguo: ꝙ aut in
ebrians ſe cognoſcit vini potētiā ⁊ ſuaꝫ cō
plexionem diſpoſitā ad ebrietatē: ⁊ tñ ma
gis vult ebrietatē incurrere: q̄ a potu abſti
nere ⁊ ſic eſt peccatū mortale. Aut inebriaƗ
ſe: neſcit vini potentiaꝫ ⁊ ignorat ꝙ ex tali
potu poſſit inebriari vel ñ aduertit ⁊ ſic eſt
nullū peccatū vel veniale ſm exceſſum i po
tu ⁊ negligentiā i aduertēdo. Si vero aſſidua
ſit ebrietas ſic ē mortale peccatū non ꝓpter
iteratōem actus qꝛ multiplicatio actuū veia
liū non auget in infinitū: ſed qꝛ non pōt eē
ꝙ hō aſſidue inebrietur qn ſciens ⁊ volēs
ebrietatē incurrat: aut ſaltē nō obmittat dili
gētiā q̄ quādoꝫ adhibē d̄ neceſſitate ne iebrie
tur cū hēat tp̄s deliberatiōis repūndi mo
tus veniales ne ꝓcedant in regnū peccati.
Ille vero q ꝓcurat vt quis iebrietur cōiter
mortalƗ peccat ſiue ſequatur ebrietas ſiue ñ
ſiue ſit peccatū mortale. i eo q inebriaƗ ſiue
nō: qꝛ ꝯſentit in dānū notabile proximi.

2 Utrū ꝓpter ſanitatē liceat inebriari. ℞. ꝙ
nō ſine peccato mortali. tā in operāte q̄ in
patiente ſcienter. verꝫ ē ꝙ ſm ſanctū Tho.
ſa ſe. q. 150. cibus vel potus qui eēt ſupflu᷒
ſano ñ erit ſupfluus infirmo. puta. qꝛ daƗ ei
cā medicie ad ꝓuocādū vomitū ⁊ ſine pec
cato: qñ talƗ infirmitas id regrit: ſꝫ nō vſqꝫ
ad ebrietatem.

3 Utrū ebrietas excuſet a peccato. ℞. ꝙ ex
cuſat a tāto: ſꝫ ñ a toto. Intellige quo ad pe
nā: ſed quo ad culpā excuſat a toto qd̄ fecit
iebrietate ex quo ē ſine vſu totali rōnis. ⁊ fa
cit qd̄ nō. 15. q. i. in. c. ſane ⁊. c. ſi qs inſanieƗ
Quo v̄o ad penā Pa. in. c. qꝛ diuerſitateꝫ
de ꝯceſſ. p̄be. tꝫ ꝙ ñ iputaƗ niſi id qd̄ ex cul
pa imediate ꝓcedit. nō qd̄ mediate. ⁊ facit
qd̄ nō. in tex. ⁊ in glo. 23. q. 5. de occidēdis.
⁊ in. c. lꝫ de teſtibus. vñ dicit ꝙ lꝫ quis ex
cōiceƗ pp ſuā culpā ñ tñ iputaƗ poſtea ei ꝙ
bñficiū ñ ꝯtulit. ꝭ. tp̄s debitū: niſi fuerit i mo
ra petēde abſolutōis. qꝛ culpa nō ē cā ime
diata: ſed excōicatio q̄ ē pena. ſic i ꝓpoſito
lꝫ ſūptio potus ſupflui fuerit culpa ⁊ cā im
mediata priuatōis vſus rōnis: ñ tñ ē cā ime
diata homicidij vel alterius qd̄ facit. ⁊ iō ñ
erit irregularis ſm iſtā opinionē. Ri. tñ in
4. di. 15. tꝫ ꝙ erit irregularis. ⁊ ꝙ ei iputāƗ
ad penā oīa q̄ ſequuntur. ſꝫ mihi placet ma
gis opio. Pa. ⁊ ꝓ eo ē tex. cū glo. i. c. de ce
tero d̄ homicidio. niſi volūtarie iebriāi vo
luiſſet vt poſtea neſciēs occideret: qꝛ ſic ei i
putareƗ. ſicut tꝫ glo. i. d. c. de cetero. ēt qd̄ cū
qꝫ qd̄ ſequutū ē q̄uis mediate proceſſiſſet.

4 Utrū ebrietas largo mō dcā: qua qs nō
totalƗ priuaƗ vſu rōnis ſed bñ alteraƗ. ſcit tñ
qd̄ facit: ſilƗ ſit peccatū mortale. ⁊ excuſet.
℞. abſqꝫ dubio ñ excuſat a malo qd̄ ꝑpetra
tur ex quo ſcit qd̄ facit: nec ēt credo taleꝫ ex
cuſari a peccato mortali q ſcienter tñ bibe
ret ꝙ talē grauedinē incurreret. tñ pp peri
culū ebrietatƗ: tū qꝛ ſine notabili leſione rō
nis hoc fieri ñ pōt. In eo āt cui hoc accidit
i aduertēter ſiue raro ſiue ēt frequēter ñ cre
do ſit mortale peccatū. qꝛ ñ facit a ꝓpoſito
⁊ ſcienter: qꝛ ñ ita tñ tur talē alteratōem vita
re ſicut ebrietatē: q̄ priuat vſu rōnis totalƗ.

5 Utrū teneāt geſta p talē ebriū. ℞. ꝙ non
qñ ꝓprie ē ebrius: ſed qñ ñ ē ꝓprie ebrius
ſꝫ ꝯfortatus ⁊ ſcit qd̄ facit tūc tenēt: lꝫ i mul
tis ſuccurraƗ ei vt in iuramēto ⁊ ꝯfeſſiōe ⁊
ſilibus p miſericordiā iuris vt. ꝭ. dixi Bla
ſphemia.

a **Ecleſia** ſumitur multiplƗ
vt. 58. di. c. quoꝝ
vices. ⁊. 7. q. i. ſcire debes ⁊ ne p̄
lati vices. c. vl. de ver. ſign. c. cā. ⁊. c. cū cle
rici in gloſis ⁊ ibi vide.

1 Eccleſia vniuerſalis q̄ eſt collectio fideli
um ñ pōt errare in fide ſeu eius articulo. ne
qꝫ in hiis q̄ ad bonos mores neceſſarioƗ ad
ſalutē ptinēt. qꝛ xp̄s ꝓ ea orauit vt nō defi
ceret fides eius. ⁊ ſic intellige. 24. q. i. a rec
ta. In alijs āt bñ pōt errare. qꝛ ſequiƗ opio
nē q̄ pōt falli. ⁊ ſic intellige. c. a nobis el. 2.
de ſen. exco.

2 Eccleſia romana ibi ē vbi ſunt boni. vt
dicit glo. in. c. q̄uis. 21. di. ⁊ ſic pꝫ ꝙ tēpore
mortis xp̄i remanſit in ſola v̄gine maria.

3 Eccleſia an dicatur illa q̄ ñ eſt ꝯſecrata.
℞. Pa. in ℞ica de ꝯſe. ec. vel alta. ꝙ ñ ꝓpro
prie: ſed Baſilica. i. domus regis. alle. glo.
cū tex. in. c. i. de relig. do. ⁊ facit ad ſtatuta.
vt delictū cōiſſū in eccleſia ñ ꝯſecrata nō ſit
comiſſū in eccl̄ia: lꝫ iproprie accipiaƗ vnuꝫ
p altero. Itē equiuoce dƗ eccl̄ia oratorium
lꝫ ꝓprie oratoriū ſit locus aptus ad orādūꝫ
quē qſqꝫ in domo ſua hedificare pōt.

4 Eccleſia Matrix. Aliqñ ē cathedralƗ. vt
in. c. venerabili. de v̄bo. ſig. aliqñ ē baptiſ
malƗ ſeu prochialƗ. vt in. c. ex tranſmiſſa. de p̄
ſcrip. ⁊ in. c. ad audiam. el. i. de eccleſijs he
difi. nōt. do. Car. in cle. ne romani de elec.

5 Eccleſia mālis cuius auctoritate dꝫ fūda
ri. ℞. ꝙ auctoritate ep̄i dioceſani. vt in aūt.
de eccl̄ia. titu. §. ſi qs āt ⁊ de conſe. diſt. i. c.
nemo el. i. ⁊ hoc verū in locis nō exēptis. i
exemptis v̄o nullus pōt hedificare ſine licē
tia ſedis aplice. vt in. c. auctoritate de priui
legijs li. 6. ⁊ ſic intellige. c. d̄ locoꝝ cū. c. ſe.
de conſe. di. i.

6 Utrū debeat eccl̄ia hedificari ſine dote.
℞. ꝙ ecclie mendicātiū ſic. alie v̄o nō: niſi i
mōaſterijs q̄ habēt redditus. vt nō. in. c. i.
de cēſibus ⁊ dos ē manſus terƗ: q multiplƗ
dƗ: vt nō. glo. in. c. ſm canonicā. 23. q. 8. ⁊ i
d. c. i. notat Pa. ꝙ accipiƗ hic ꝓ dote neceſ
ſaria ꝓ ſuſtentatōe miniſtri q manſus dꝫ eē lib
ab omni ſeruitute temporali. vt in dictis iu
ribus. ⁊ nō. Inno. ⁊ Hoſtiē. ⁊ Jo. An. in
d. c. i.

7 Quis tñ tur ad ecclie repatōnem. ℞. Pa. i
c. i. de ecc. hedifi. ꝙ de iure tñ tur platus d. iƗ
quartā ptē redditus: ſi ſpāles ñ ſunt ad hoc
deputati. vel ſi ꝯſuetudo ñ trāſtulit onus fa
brice i populo. nec valꝫ ꝯſuetudo i ꝯriū. vt i
c. cognouimus. 12. q. 2. ⁊ in. d. c. i. qd̄ itellige
qñ ſupeſt aliqd detractƗ neceſſarijs ſibi: alƗs
ñ tñ tur ſm eundē Pa. i. c. debis q de eccle
ſijs hedifi. ⁊ qd̄ dico de plato intelligo de
oīb᷒ bñficiatis i ea. vt dictis. c. i. ⁊ c. de hiſ.
Si v̄o ꝯſuetudo trāſtulit onus fabrice in ſe
culares tenenƗ ipſi. ar. c. ad aplicā de ſimo.
qd̄ limito niſi eccleſia habūdaret ⁊ ipſi ſecu
lares in magna egeſtate eēnt. ar. c. auꝝ cum
ſimilibus. 12. q. 2.

8 A quo dꝫ ꝯſecrari ⁊ de recōciliatōe eius
vide. ꝭ. ꝯſecratio eccleſie. De eius immunita
te. vide. ꝭ. Immunitas.

9 Utrū oblatōes q̄ fiūt capelle cedāt ecclie
prochiali. ꝭ. qua ē ſita. ℞. Pa. ⁊ do. Anto.
i. c. paſtoralƗ de hiis q̄ fiūt a pla. ꝙ ſic p locū
a ſpāli. i. c. ad audiaꝫ prio de ecc. hedifi. In
fert ēt do. Anto. ibidē ꝙ oblatio q̄ fit yma
gini picte i muro alicuius prochie cedit ec
cleſie prochialƗ. Facit glo. in. l. itaque. ff. de
vſufr. ⁊ Augelus i ſua diſputatōe q̄ icipit in
refulgēti palatō. hoc limito verꝫ qñ ſit iuitu
ecclie prochialƗ alƗ ñ de quo. ꝭ. votū. 3. §. 26.
Idē do. Ant. nō. ſup. ℞. de prochijs: ꝙ ob
latōes q̄ fiūt celebrāti in alterius eccl̄ia ſunt
rectoris illius ecclie: niſi ſit ep̄s i ꝓpria dio
ceſi: vel archiep̄s in tota ꝓuincia dū viſitat
qꝛ tunc ep̄o vel archiep̄o cedunt qꝛ tota dio
ceſis cenſeƗ. Parrochia d̄ rapio. c. i. de par
ro. c. ſuper eo. ⁊ prouincia eſt parrochia
archiepiſcopi. c. romana. §. ſi. de cenſi. li.
ſexto.

10 Eccleſia non conſecrata an gaudeat eo
dem priuilegio quo conſecrata. ℞. Pa. in
. c. ſi. de conſe. ecc. vel alta: ꝙ ſic: quando au
ctoritate epiſcopi eſt hedificata. multa pro
hoc allegantur in glo. ibidem.

11 Eccleſie parrochialis collatio ipſo fac
to eſt nulla ſi fiat ei qui non attigit. 25. annū

Item collata ei qui non eſt ſacerdos ſi .j.
annum a tpe ꝯceſſiõis ⁊ adepte poſſeſſio
nis nõ fuerit ſacerdos ordinatus vacat: licȝ
alteri ꝯferri ñ poſſit niſi cõpleto anno traſac
to. de quo dic. vi. ſ. Clericus. 7. §. 5.

ia Eccľie prochiali pñtat' põt admitti ꝗuis ñ
ſit i ſacris: dũmõ .j. tpſ ꝺbitũ poſſit ordiari
i ſacerdotẽ. c. ſi is de iſti. li. 6. ſȝ ſine pñtatõe
inſtitui ñ põt niſi diſpenſatiue ſm Jo. An. i
c. preterea de eta. ⁊ quali. or.

c **Lectio** eſt alicuius pſone idonee ad dignita
tẽ vel ſtnaȝ ſocietatẽ ſuata forma
canonice facta vocatio. hoc colligit ex. c. cũ
i ꝯctis. ⁊. c. cũ eccľia vulterana. ⁊. c. qr pp ꝺ
elec. ⁊. c. cũ oli de arbi.

1 Ad quẽ ptinet electio. ℞. de iure cõi ſpec
tat ad collegiũ. Nã ꝗlibet ꝯgregatio ꝺȝ ſi
bi de iure cõi eligeř plãtũ: niſi ꝯſuetudo ſit
in ꝯriũ de elec. c. i. 16. q. vlt. ꝯgregatio. 18. q.
2. abbatem. ⁊. c. ſe. vñ ad eam ſpectat etiã
ſi duo ſolũ vel tres fuerint de elec. c. i. de cõ
ſue. c. cũ dilectus. imo vt tȝ glo. in. c. 2. de po
ſtu. p. Inno. ⁊ hoſt. ⁊ cõiter doctores. Ius
vniuerſitatis põt remanere in vno ſolo oĩ
bus alijs mortuis vel priuatis ſuſpẽſis vel
excõicatis. tex. ẽ in. l. ſicut. §. ſed ⁊ ſi vniuer
ſitas. ff. qꝺ cuiuſ. vniuer. cũ glo. ⁊ Bar. vñ
in iſto caſu ptãs eligẽdi ptinet ẽt ad paucio
res qñ maior ps ẽ inhabilis ad eligẽdũ. pu
ta excõicati. vel ſuſpẽſi ⁊ ſic minor ps rep
ſẽtat totũ collegiũ cũ inhabiles non cõpre
hendãtur i numero. Facit. c. illa de elec. bo
na glo. in cle. qꝺ circa de elec. Iſte tñ ſolus
nõ poſſet ſe eligere qr notareť ãbitio ſua. c.
p vras de iuř. patro. pertinet ẽt aliqñ ex cõ
ſuetudine vel priuilegio ad alios ꝗ̃ de col
legio. c. cumana de elec.

2 Utrũ ptãs eligẽdi deuoluať ad alios de
collegio: qñ alij ſunt priuãdi ptãte eligendi
p ea vice. ℞. glo. in. ꝺ. c. 2. ꝙ ñ anꝗ̃ puentur.

3 Quid ſi ñ vocenť alij q ſunt priuati vel
inhabiles ad eligendũ. ℞. Pa. in. ꝺ. c. 2. ꝙ
tȝ electio ⁊ alia capitularia: lȝ nandũ ſit di
ſcuſſũ an ſint puati. qr ſufficit ꝙ poſtea poſ
ſunt conuinci.

4 Utrũ cõuerſi ſint de caplo ⁊ hẽant vocẽ
in electõe plati. ℞. Ludo. de ro. in ſuis no
tandis tȝ ꝙ non allegat. c. ex eo de elect. li.
6. niſi antiqua conſuetudine. hoc haberent
ſm Inno. in. c. 2. de inſti. Idẽ tȝ Federi. ꝯſi.
107. p tex. in. c. ⁊ ſi xp̃s de iuř. iuř. in verbo
vos ⁊ cõuerſi. qꝺ eſſet fruſtratoriũ. mona
ſterij veſtri.

5 Utrum elector poſſit vnũ vel plures pro
curatores inſtituere ad eligẽdũ. ℞. ꝙ ſic. ſi
ipſe ſit abſens ⁊ iuſto impedimẽto detineť.
ſed oȝ. ꝙ ſi plures pcuratores inſtituit ꝙ q
libet ſit inſolidũ alr̃ nõ admitteť. ⁊ ſi ſimul
ꝯcurrãt potior erit ꝯdictio poccupãtis. Si
vero nullus eoꝝ poccupat: tunc caplm ad
mittet quẽ voluerit: vel ſi maior ps capli ñ
ꝯcordat. admittetur q prior ẽ inſtituť. Itẽ
oȝ ꝙ pcurator ſit de collegio ⁊ ſi nullus vľ
let eſſe ñ poſſet extraneũ capitulo nolẽte de
putare neꝗ̃ p lr̃as votũ ſuũ exprimeť. Itẽ
iſtõ oȝ ꝙ pcurator inſtituť ñ eligat vnuȝ
ſuo noĩe ⁊ alteꝝ noĩe pcuratõio qr nihil va
lẽt: niſi dominus. ſpãle mandatũ dediſſet de
aliquo nominãdo: qr tũc illũ noĩe dñi ⁊ al
terũ ſuo noĩe poterit nominare. c. ſi quis ꝺ
electio. li. 6.

6 Utrũ illi q nõ ſunt pfeſſi tacite vel expſſe
in locis regularibus ſint admittẽdi. ℞. ꝙ ñ
vt pȝ in. ꝺ. c. ex eo. nec illi q per eoꝝ regulaȝ
vel cõſtitutiones phibentur ſicut minores.

7 Utꝝ illi q nõ ſũt ſubdiaconi habeant vo
cẽ in capitulo in cathedralibus collegiatis
ſecularibus vel regularibus eccleſijs. ℞. ꝙ
nõ ẽt ſi ab alijs libere ꝯcedatur. cle. vt hij q
de eta. ⁊ q̃. Quidã tñ limitãt quo ad illos
q nolũt ordinari laici. pfeſſi tñ cũ clicis ad
mitti debent de iure cõi. vt in. c. meſſana de
elec. non laici cõuerſi niſi vbi hȝ ꝯſuetudo.
ꝙ admittãtur. vt nꝺ. glo. i verbo electõibus
in. ꝺ. c. ex eo. vt in. ꝺ. cleni'. vt hij. qr dicitum
. c. ex eo excludit ſolum laicos conuerſos.

8 Quis nõ põt eligẽ. ℞. ſm Inno. ⁊ Pa. i
ꝺ. c. 2. de poſtula. multi puanť ptãte eligẽdi.
Primo excõicati maiori excõicatiõe. c. cõ
ſtitutus de appeľ. ſecus de minori. de cle. ex
co. mi. c. vl. Secũdo ſuſpẽſi ab offõ. de con
ſue. c. cũ dilectus. Tertio iterdcti. de elec. c.
cũ iter. Quarto qbus iterdcm̃ ẽ eligẽ ſine ſu
perioris lnĩa. de elec. c. ſi. Quito q ſciẽter ce
lebrauerũt i loco iterdicto. de ſen. exco. c. is
q li. 6. Sexto illi q i ea vacatõe elegerũt ſciẽ
ter idignũ. c. cũ i ꝯctis. ⁊. c. inotuit i ſi. ꝺ elec.
Et idẽ ſi peccauerũt i poſtulando. c. ſcrip
tũ eo. ti. qr p ea vice ſũt priuati ptãte eligẽ
diſi facta noĩatiõe ſecuta fuit poſtulatio. vel
electio. Secus ſi nõ ſit ſecuta quia non ſunt
priuati. c. perpetue eo. li. 6. 7. Septimo pu
pilli. c. ex eo. e. ti. li. 6. Octauo laici cõuerſi
Nono non profeſſi. Decimo non ſubdia
coni. de quibus dic. vt ſ. dictum eſt. Undeci
mo illi qui per laicalem abuſum elegerunt
eo. ti. c. quiſquis. Duodecimo non eligẽtes
.j. tpus debitum. vt. .j. dicam.

9 Quãdo debet fieri electio. ℞. ꝙ in cathe
dralibus vel regularibus eccľijs. .j. tres mẽ
ſes. alr̃ deuoluitur ad ſuperiorem pximum
qui ſuperior ſi. .j. prefatum terminum non
elegerit deuoluitur ad alium ſuperiorẽ ⁊
ſic vſqȝ ad papam. vt in. c. ne pro de defectu
de elec. niſi iuſto impedimento fuerint ipe
diti. deinde tenentur electores pñtare ele
ctionem electo ⁊ petere conſenſum eius .j.
8. dies poſtꝗ̃ comode poterunt: alioquin
ſunt ſuſpenſi per tres annos ab omnibus
beneficijs ipſius eccleſie. c. cupientes. §. ce
terum. li. 6. eo. ti. In alijs vero eccleſijs de
bet prouideri. .j. ſex menſes. aliter ad proxi
mum ſuperiorem deuoluitur. vt in. c. de mľ
ta de preben. ⁊ in. c. nulla de conceſ. prebẽ.

10 Utrum poſſit fieri electio ante ſepulturã
predeceſſoris tex. in. c. bone memorie. el. 2.
eodẽ ti. tenet ꝙ non. ſi tamen fieret valeret.
ſm glo. ibidem

11 In quo loco debet fieri electio. ℞. ꝙ põt
fieri in quocunqȝ loco honeſto maxime ſȝ
conſuetudinem. vt in. c. cauſis. eodem: dum
modo non ſit locus clãdeſtinus. quia electõ
nes que fiunt in cameris per occulta cõuẽ
ticula reprobantur. 79. di. c. 2. ⁊. c. ſi tranſi
tus. propterea electiones epõꝝ ſolent fie
ri in eccleſijs. c. ꝙ ſicut eo. ti.

12 Utrum in loco interdicto facta valeat. ℞.
Pa. in. c. i. de poſtu. prela. ꝙ licet Archi.
in. c. in nomine. 23. di. teneat ꝙ non valet.
tñ Hugo. vercelleñ. ⁊ Jo. an. ⁊ cõmuniter
doc. poſt eum tenẽt: ꝙ valet ⁊ poſtulatio ⁊
electio: quia ſunt quidam contractus. ⁊ pro
batur per tex. d. c. i. Fallit hoc i electiõe pa
pe. vt in. c. vbi piculũ. de elec. li. 6. eo. ti.

13 Qui ſunt vocandi ad electionẽ. ℞. ꝙ om
nes qui ſunt pñtes ad quos pertinet eligeř
⁊ etiam abſentes ſunt vocandi ſecundum
ꝙ conſuetudo ſe habet. c. coraȝ. eo. ti. quia
licet de iure abſentes ſint vocandi. vt in. c.
quia propter eo. ti. tamen conſuetudo põt
introducere vt non vocẽtur. ⁊ valeat elec
tio. vt nõt Pa. in. d. c. coram. ⁊ in. c. cuma
na eo. ti.

14 Quomodo ſunt vocandi. ℞. ꝙ ľ verbo ľ
ſcripto vel ꝯſueto ſigno campane. ⁊ huiuſ
modi ſm ꝯſuetudinem.

15 Utrum poſſit ſtatui terminus minor triuȝ
menſium in quo ſi non conueniant licite p
cedatur ad electionem. ℞. ſm Ho. ꝙ ſi due
partes preſentes ſunt ⁊ cauſa coartationis
aſſignetur. ſic põt: quia tunc põt abſens ſal
tẽ vni ꝺ collio cõmittere vices ſuas. c. quia
propter. eo. ti. Si vero due partes abñtes
ſunt vel non ſit cauſa coartationis. ſic nõ po
teſt ſed debet expectari vſqȝ circa finem tri
um menſium. Et ſic intellige doc. ⁊ cõcor.
in. c. cum inter vniuerſas. ⁊. c. cum nobis
eo. ti.

Utrum pulſata campana ſi minor pars ſit que conuenit poſſit fieri electio. ℞. Pa. 16
in. c. ex cauſis eo. ti. ꝙ in negotijs que poſ
ſunt expediri per preſentes qꝺ eſt regulať
iuxta nõ. per gl. in. c. 2. ꝺ teſt. li. 6. ſufficit vo
catio per ſonum campane: dũmodo talis
ſit campana ꝙ ipſius ſonus poſſit peruenire
ad intelligentiam exiſtentium in loco. Sȝ
in negotijs in quibus abſentes ſunt vocan
di non ſufficit vocatio per ſonum campãe
Sed abſentes debent vocari per nũtium ľ
per lr̃as. vt in. ꝺ. c. cuȝ inter ⁊. c. qr propter.
eo. ti. ⁊ ita videtur ſentire Inno. in. dcõ. c. i
cauſis. ⁊ i. c. 2. de no. ope. nunti. Sed quia
Bar. in. l. omnes populi. ff. de iuſtitia. ⁊ iu
re. tenet ꝙ quantũcunqȝ pulſetur campana.
niſi cõueniant due ptes vniuerſitatis ſaltem
non valet qꝺ fit per. l. nominationem. C. de
decurio. ⁊ in. l. nulli. ff. ꝙ cuiuſ. vniuerſi.
⁊. l. ſi. C. de pre. decu. ⁊ ſic cõiter tranſeunt
legiſte. Tu tamen dicas ꝙ opinio legiſtaꝝ
ẽ vera: qñ campana pulſatur ab eo q ñ hȝ
poteſtatẽ: puta per aliquẽ de vniuerſitate:
quia minor pars de duabus vniuerſitatis
ñ hȝ auctoritatẽ conuocandi vniuerſitatẽ:
vel qñ pulſando non intelligiť p vocatiõe
ad tale quid pagendũ: ſed indifferenť pul
ſatur. ſecus quãdo pulſatur p eum ad queȝ
pertinet aduocare: ⁊ tali modo ꝙ omnes
ſciunt ſe vocatos. Et ſic itellige ⁊ limita. l.
nominatõem: ⁊ predictaȝ. l. nulli. l. aũt ſi. p
dicta nihil ad ppoſitum: quia dicit ꝙ dcre
tũ non debet ex tabella recitari. Intelligo
ibi tabella. i. tabellionẽ quia iſtud non ẽ de
legabile. ⁊ ſic non facit ad propoſitum. licȝ
Bar. exponat tabella pro inſtrumento pul
ſandi. ſed nõ. bene. ⁊ ſic tene ꝙ valet quan
do ſunt pñtes: ⁊ quando pulſatur per eum
qui põt uocare. ⁊ tali modo ꝙ intelligant
ſe vocatos. Et ſic concorda dicta cãoniſta
rum. in. d. c. 2. ⁊ in. c. i. de maio. ⁊ obe. ⁊ in
d. c. in cauſis. de hoc vide. .j. Statutum. §.
12. ⁊. 13.

Quid ſi aliquis ſit in ciuitate vel mõaſte 17
rio infirmus. ℞. ſecundum Hoſti. ꝙ ſcruta
tores debent ire ad eum ⁊ inquirere votuȝ
eius: ſicut vota pñtium quia pñs eſt q in or
tis eſt. ff. de procura. l. i. iuncta. l. 5. nec erit
neceſſe ipſum in collatione: aut alijs que ſe
quuntur requirere: ſed ſufficit conſenſus in
ſcrutinio habitus. ⁊ concor. Inn. Poſſet

etiam talis ꝓcurator eum conſtituere vnum de collegio cū iuſto impedimento detinea tur. vt. ſ. dictū ē.

18 Utrū vno electo᷑ contempto nec vocato ſit irritanda electio. R. ꝙ ſic ſi ipſe vlt: pōt ēt ratā hr̄e ſi vult. c. ꝙ ſicut eodem tit.

19 Utrum elector poſſit renūtiare voci ſue. R. ꝙ ſic. qꝛ quilibet pōt renūciare iuri ſuo. C. de pac. l. ſi quis i ꝯſcribēdo. Si ū acce dat admittēdus ē in oībus que circa ipām electoꝫ faciēda reſtāt. c. eccl'ia vr̄a eod. t. R.

20 Quis dꝫ eligi. R. ꝙ melior: nō ſimplr: ſꝫ ꝗ melior eru tali ꝑlatōni. vn̄ Jero. 8. q. i. lꝫ ꝗ pſtantior ē ex omni populo. ꝗ doctior ꝗ ſanctior ꝗ ēt in omni virtute eminentior ille eligat. 83. di. c. metropolitano dr̄. optimus dꝫ eligi. Intellige ſm iudicium ꝯſcie eligēt

21 Utrū peccet mortalr̄ ꝗ nō eligit melioreꝫ illi ꝑlationi ſm iudicium ſue ꝯſcie. R. Hen ri. de gan. in. 4. quol. q. 32. dicit ꝙ ſi duo bo na ꝓponātur vni: ſi cetera ſīt paria. puta. eq̄ ꝓcepta: eque facilia. ⁊ huiuſmodi tenet ſb pctō mortali eligere melius bonū. rō qꝛ eli gēdo minus bonū ꝯtēpnit bonū vbi hēt rō nē pfecti. ſ. maius: ⁊ ſic pfert in ſua electiōe defectū boni ipi bono. ex quo duo ſequūt abſurda. Primū ꝙ ſtatuit ſibi in bono illo minori finē boni: in eo qḋ excludit maius ſeu qḋ amplius ē in maiori. ꝫ qḋ dicit glo. ſup illud ad phil. Nō ꝙ iam accepim aut pfectus ſim. Nemo inquit fidelium ⁊ ſi mſ tū pfecerit dicat ſufficit mihi. q. n. hoc dicit exiit de via añ finē. Secūdū abſurdum eſt ꝙ ꝯtēpnēdo illud. bonū qḋ ē āplius i maio ri bono: cū nō ſit i eo niſi rō boni: cōtēpnit i eo bonū qꝛ boni: qꝛ cū rō boni ꝯtēpni ñ poſſit: niſi contēpnēdo primū ⁊ ſummum bonū: qꝛ omne bonū ē aliqua ratio primi boni: ergo eligendo minus bonum ꝯtemp nit primū bonum nō ſolum idirecte: ſicut quilibet alius peccator: ꝗ vellet ſi eēt poſſi bile ſummum bonū Iſte vō nō ſ. c: ſed abſo lute nō vult ſibi illud bonū adeē: ⁊ ita neqꝫ bonum ſimplr̄ qꝛ bonū: ſꝫ qꝛ hoc: ⁊ ſic ſim plr̄ cōtepnit abſolute bonum ſimplr̄ nolēs in bono ꝓficere: qḋ ē a bono deficere: ſm Bernar. ⁊ ſm glo. ad phil. 3. Ad ea vō q̄ ſūt priora extēdēs dicit ad futura merita: a q̄bus ſi ceſſaret pderet ⁊ pr̄a. Secus ſi ex carnali affectione: qꝛ tal' affectio mutat rōeꝫ cōtēptus: qm̄ iſte qui prefert minus bonum ſine affectione: nō cōtempnit niſi bonuꝫ qꝛ bonum: qḋ nō vult: ⁊ ita directe ⁊ ex mali tia. Ille vō ꝗ ex affectione pfert nō cōtēpnit bonū qꝛ bonum. quia bene vellet hr̄e ma ius bonū: tñ pp affectionē prefert min⁹ bo nū ⁊ ꝯtēpnit indirecte maius bonum. ⁊ ſic ſm exigentiā illius affectionis ⁊ libidinis i ea poterit eē ꝯtēptus venial. h̄ ille. Ex hoc ergo collige ꝙ ꝗ eque facilr̄ pōt eligē me liorē ad illā ꝑlatioꝫ ſeu offm̄: ſi ſolūmodo ideo nō eligit meliorē qꝛ nō vult: ꝙ peccat mortalr̄ i quacūqꝫ electione. Si vō iō non eligit meliorē ſm iudicium ſue ꝯſcie ex ali qua affectione. puta qꝛ ē ſibi inimicus ille melior: l' qꝛ minus ydoneus ē ſibi beniuol⁹ ⁊ huiuſmōi. tūc diſtiguēdū ē an electio ſit de maiori dignitate. puta papatu. epāu. ⁊ idē de oībus curā aiaꝝ hn̄ib⁹ ⁊ ſic peccat mor talr̄. ar. c. nihil. de elec. Si vō ſit de alijs ele ctionibus erit pctm̄ veiale: dūmō ſit dignus hoc ē nō hēat aliqḋ canonicū ipedimētum. his vr̄ ꝯcordare Tho. 6. quol. q. 6. lꝫ obſcu rꝫ qꝛ ibi dicitis oꝫ addere q̄ dicit de accep tione pſonaꝝ nec obſtat qḋ dꝫ in. c. cū oliꝫ c. cū dilecti. ⁊. c. cum inter canonicos ⁊ ibi glo. eo. ti. ꝙ ſufficit ſit dignus qꝛ. R. Tho. vbi. ſ. ꝙ iſta itelligūt quo ad foꝝ cōtētioſū in quo nō reprobat electio dūmō ſit dign⁹ Si āt eligit idignū i eccliaſticiſ. ſic ē mōtale In ꝑlatib⁹ vō ñ credo mortale niſi i maio ribus dignitatibus puta. dnio i alijs āt offi cijs nō: niſi ſit tal' ꝗ eligit ꝙ ex eius electiōe ſit ſecuturū aliqḋ notabile dāñū i illis qb⁹ hēt exercere tale officiū. vt qꝛ tabellio qui neſcit dictare inſtra l'iudex qui neſcit dare ſententiam ⁊ huiuſmodi.

Utrum eligentes incognituꝫ ſaluēt ꝯſciaꝫ 22
R. Pa. in. c. bone memorie. el. ⁊. de poſtu. prela. ꝙ non per tex. ibidem qui vult vt ple nam habeat notitiam. Limito hoc vel per ſe vel per eos cum quibus conuerſatus eſt. c. ſcriptum eſt eodem.

Que ſunt canonica impedimenta. R. re 23
ducuntur ad. 8. Primum ſi eſt malus ⁊ nia le vite. vnde dio⁹. in epiſtola ad demophi lū monacum. Qui non eſt gratia illumina tus non eſt iſte ſacerdos ſed inimicus dolo ſus: deluſor ſui ipſius ⁊ lupus cōtra domi nicum populum pelle ouina armatus hec il le. Et ex hoc dicit Tho. vbi ſupra ꝙ exiſtēs in peccato mortali eſt indignus ad ꝑlaturā eccliaſticā ⁊ officiū ſpūale exequēdū. Scdm ſi ē excōicatus maiori excōicatōe. c. ꝯſtitut. el. i. de appell. Tertium ſi eſt excommunica tus minori excomunicatione. c. ſi. de ele. exco. mini. Quartum ſi eſt ſuſpenſus vel in terdictus aut interdictum non ſeruauit. c. i. de poſtul. pla. c. cū dilectus. de conſue. Quintū ſi non ē legitime natus etatis debi te ⁊ litterature ꝯuenientis. vt in. c. cum in cū ctis eodē ti. vel hꝫ aliqḋ de alijs impedimē tis circa ordinañ. de quibus vide. ſ. Ordo. 3. Sextum ſi ſemel pp vitium perſone fuit reprobatus. c. ſuper eo. eo. ti. Secus ſi caſ ſata fuit electio pp vitioſum ꝓceſſum. c. in o tuit eo. ti. Septimū ſi ē epūs quia ñ pōt eli gi ad aliam dignitatem: ſed dꝫ poſtulari. c. ſi. de poſtu. prela. Octauo in aliqua religio ne nō pōt eligi expreſſe nō profeſſus in ea c. nullus. eo. ti. li. 6. ⁊ cle. cū rōni eo. ti. i epꝫ ñ pōt eligi nouitius. d. c. nullus.

24 Utrum electio de tali hn̄te aliqḋ ꝑdicto ruꝫ impedimētoꝝ ſit nulla ipo iure. R. ꝙ ſic excepto in habente primū impedimentuꝫ ⁊ tertiū quia ē caſſanda. vt patet in. d. c. ſi. de ele. exco. mi. ⁊ electores ſunt priuati ip ſa vice electiōne. et ſuſpenſi triēnio ab eccle ſiaſticis bñficijs ipo facto. vt in. d. c. cum in cunctis.

25 Quō dꝫ fieri electio. R. ꝙ tres ſūt forme a iure nobis tradite. vt in. d. c. quia pp eo. ti. ⁊ iō electio que nō fit ſecundū vnam ipa rum ē nulla ipo iure. vt ibidem.

26 Prima dicit forma ſcrutinij in qua req rūtur iſta de neceſſitate. aliter eſſet nulla ele ctio. Primū ꝙ omnes qui debēt eſſe ⁊ vo lunt ꝯgregent pn̄tialiter ſil'. Secundum ꝙ ab ipis aſſumant tres de collegio: ⁊ depu tētur ad ſcrutanda vota oīum de collegio: ⁊ non ſint nec plures nec pauciores ſecūdū cōeꝫ opiōnē Poſſet tamen teneri opinio Uincen. ⁊ Tancre. in. d. c. qꝛ pp. quando i collegio eſſent pauci ꝙ ſufficerent duo: ⁊ qñ non eſſent niſi duo ſufficeret vnus voca tis teſtibus ſecūdum Inno. ⁊ placet Pa. i d. c. quia propter. tenent ēt aliqui ꝙ ſi pre dicti tres non eſſent de collegio eligēdū nō eſſet inualida electio: ſed cōis opinio tenet ꝙ dꝫ ſint de collegio: aliter ſit nulla: ⁊ con uēit magiſ l're. Tertiū ꝙ iſti tres exqrāt vo ta ſingulorum in ſecreto. ſ. ab alijs de col legio. qꝛ bene poſſent eſſe alij teſtes qui nō ſunt de collegio: dūmodo non ſint tales ꝗ poſſent timorē incutere eligentibus: quia tunc poſſent refutari ſicut ⁊ ſcrutatores ſi ta les eſſent vel aliqs ipoꝝ. ⁊ eſſet iuſta cauſa appellandi. ſm Pa. in. d. c. quia propter. Quartum ꝙ iſta inquiſitio fiat ſigillatim ñ bini vel trini ſunt vocādi. Quintum ꝙ vo ta oium exquirātur. qꝛ ſi vnus ꝯtēneretur non valeret. Sextum ꝙ ſcribant vel p ſe p ſos vel p tabellionē vota oium. Septimū ꝙ mox poſtq̄ fuerit in ſcriptis redacta vo ta oium publicētur in cōi. ibi dicit gl. mox ſ. incōtinenti nullo actu ꝫrio intermiſſo p⁹ vota ſcrutata ⁊ ſcripta. ⁊ vno cōtextu. Oc tauum ꝙ facta publicatiōe fiat collatio nūe ri ad numerū meriti ⁊ zeli. ad meritū: ⁊ ze lum. Nonum ꝙ facta collatōe fiat electio p vnū de caplo noīe capituli: ⁊ p verba ſingu laris numeri. vt in. c. ſicut eo. ti. li. 6. dicat ſic. Ego. N. nomine meo ⁊ omnū veſtruꝫ qui mecū in ipꝫ cōſenſiſtis eligo. N. in epi ſcopū ⁊ c. vel ſi ipe eligens non conſenſit dicat noīe oium veſtrum qui in ipum ⁊ c. Deciꝫ ꝙ electio fiat de eo in ꝗ meꝫ maior ⁊ ſanior pars totius capli ꝯſenſit. ⁊ ſanior pars ꝑſumit ſemp maior pars. c. dudū eo. ti. ⁊ in. c. eccl'a vr̄a. eo. ti. dicitur vbi maiō ē numerus: zelus maior preſumit. Undeci mū ꝙ dicta electio ſolēniter ⁊ publice de nūcietur. Duodecimū ꝙ ſeruet ordo oiuꝫ predictoꝝ ſucceſſiue ſicut enumeraui. Aliſ ſi prepoſteretur nihil valet. Addunt aliqui multa alia que dn̄t fore de ſubſtantia huiuſ forme: ſed cōiter non tenentur niſi de ſupra dictis. Ex quib⁹ pꝫ ꝙ difficilis ē iſta forma in qua multi ⁊ docti deficiunt ignorantes practicam. vt dicit glo. in. c. cum expediat li. 6. eo. ti. Dico ēt ꝙ ē periculoſa religioſis. ⁊ illis ꝗ viuunt ſil': qꝛ cū intelligūt aliquos ñ dediſſe voces mō quo voluiſſent ꝯcipiūt aliqs paſſiōes: ⁊ ſepiſſime eligentes aliquo humano reſpectu ñ eligunt ſm iudiciū cō ſcientie. Unde tex. in. c. vbi piculuꝫ. in. §. ce terum. de elec. li. 6. dicit cū arbitrium vel in ordinatus captiuat affectus vel ad certum aliquid obligationis cuiuſqꝫ neceſſitas adi cit ceſſat electio dum libertas adimit eligē di. hec ibi. Et ꝓpterea ē alia forma ſecuriō ⁊ expeditō q̄ ſequitur.

Secūda forma dicit forma ꝯpromiſſi. vt 27
d. c. qꝛ pp. ſ. ꝯmittēdo aliqb⁹ iuris idoneis pōtatē eligēdi. Iſta aūt ꝯmiſſio ſiue iſtud ꝯ promiſſuꝫ pōt fieri dupliciter. Prio limita te. ſ. vt ꝯpromiſſarij teneātur eligē illum in quē maior pars totius capli ſcrutatī vo tis oium de caplo ſigilatiꝫ ⁊ ſecrete ab ipis ꝯſenſit: ⁊ iſta ē forma d̄ q̄ i. c. cū dilect⁹ eo. ti. ⁊ i. c. cū expediat. e. ti. li. 6. ⁊ iſta ē melior oib⁹ formis: qꝛ electōes ñ abdicāt a ſe pōta tē noiatōis. Et ad iſtā formā ñ reqriſ d̄ nccī tate niſi ꝑmo ꝙ ꝯpromittētes ſint ſil' ꝯgrega ti. ⁊ oēs ꝗ dbēt ⁊ volūt iterēē. Scdꝫ ꝙ cō ꝓmitāt i vnū l' duos tres: aut quot volūt ſiue ſint d̄ colľo l' ñ: dūmō ſīt clici ñ laici. c. ſi gīt d̄ arb. Tertiū ꝙ ꝯpmiſſari⁹ l' ꝯmiſſarij ſcrutēt vota ſigl'oꝝ ⁊ ſecrete ⁊ ſigilati. Quātū ꝙ eligat illū i quē maiō ps tot' capli ꝯſēſit

dicendo.Ego.n.ꝯpromiſſarius de conſen
ſu τ volũtate ꝯpromiſſarioꝝ meoꝝ ſi habꝫ
alios ꝟtute compromiſſi in nos facti eligo i
epm̃.N.in quē maior ps totius capl̃i cõſē
ſit.Et ſi in prima ſcrutatõe ñ cõſenſit maior
pars toti⁹ capituli replicare dꝫ tā in iſta ꝙ̃ĩ
prima forma ſcrutinij donec conſentiant in
aliquē.c.cũ terra eo.Et ſi dubitaret aliquis
de fraude ꝯpromiſſarij poſſent eligentes ꝗ
libet ipſoꝝ ſigulari facere fieri tres vel duas
cedulas in quarũ q̃libet eſſet ſcriptũ nomē
alicuius qui eſt in opione eligendi.τ ipſis
acceptis a cõpromiſſario põat vnā de pre
dictis cedul' in q̃ ſit ſcriptũ nom̃ illius quēꝫ
vult noiare in aliqua ſcatula q̃ ſit corā com
promiſſario ꝗbus a quolibet ſic poſitꝭ tunc
cõpromiſſarius coram oĩbus extrahat oēs
dictas cedulas τ poſtea eligat illũ in quem
maior ps totius capl̃i conſenſit:τ ſic com
promiſſarius nõ poterit ſcire qs dedit vocē
iſti vel illi nec fraudem facere. Et ad ſeruā
dam iſtam formā ſicut τ ꝑſonam ſufficit ꝙ
maior ps totius capl̃i conſentiat ſm̃ lapum.
quem ſequit̃.Ge.in.d.c.cũ expediat.qꝛ nul
li fit ꝑiuditiũ cũ quilibet noiet quē vult.Fit
ſꝰo ꝯpromiſſũ ſimpliciter.ſ.vt ꝯpromiſſarij
eligant quē volunt τ iſto mõ ñ põt fieri niſi
oēs ꝯſentiant:alias vno ꝯ̄dicente ñ valeret.
ꝙ ſi oēs ꝯſentiunt ñ requirit̃ niſi vt eligant
ſic.Ego.N.ꝯpromiſſarius de ꝯſenſu ꝯpro
miſſarioꝝ meoꝝ virtute ꝯpromiſſi in nos
facti eligo i epm̃.N.τ ſi ꝑdicti ñ elegerĩt vl'
maior ps ipſoꝝ elegerĩt indignũ ſcient' elec
tio deuoluit' ad caplm̃ qd̓ i eos ꝯpromiſit

28 Tertia forma d' forma cõis inſpiratõis:
ad iſtā formam requirit' prio ꝙ oēs ꝯueni
ant i vnam ꝑſonam:qꝛ ſi vnus ñ ꝯueniret ñ
eſſet ꝑ inſpiratõem.2.ꝙ fuerit facta ſine vitõ
ſymonie vel alicuius tractatus ſpãlis i quo
noietur certa ꝑſona:ſed tractatus general' ꝓ
bono ꝑlato in genere bñ ꝯcedit' ſm̃ Jo.an.
ſed ñ ſpãlis:qꝛ ſic eſſet ꝑſuaſio ñ inſpiratio.

29 Utrũ ſupradicte forme ſint ſuande in oi
electõe.R.Pa.in.d.c.qꝛ ꝓpter ꝙ ñ:ſed ſo
lũ hñt locũ in electõibus epoꝝ τ alioꝝ ꝑla
toꝝ eccleſiaꝝ collegiataꝝ ꝗ hñt generalem
iuriſdictõem.qd̓ pꝫ ꝑ.c.ne ꝓ defectu eo.vbi
ꝑlatos appellat cathedraliũ τ regularium
eccleſiaꝝ.In electõibus āt alioꝝ bñficiato
rũ a ſupradictis ſufficiunt ſingulares ꝯſen
ſus illoꝝ de capl'o dũmõ ꝑſtentur in capl'o.
nec eſt neceſſe ſeruare aliquā formaꝫ iſtaꝝ:
ſed electus ſimpl'r a maiori parte τ ſaniori
habebit ius.

30 Utrũ electus teneat' ꝯſentire.R.ge.in.c.ſi
electio.eo.li.6.refert Archi.dicentē ꝙ ſic.
alias peccat mortal'r.ſi putat ſe dignũ ad ꝑ
laturā τ illam ſibi oblatam ñ acceptat.8.q.
i.in ſcripturis.qd̓ credit verꝫ Jo.An.qñ ñ
ē eque ydoneus ꝑ quē illi eccleſie poſſit cõ
ſuli.Ego vero dico cũ Rica.i.3.quol'.q.21.
ꝙ in tribus caſibus tenet' conſentire ſub pe
na mortalis.peccati.Prio.qñ a ſuperior' ꝑ
obiam cogeretur.de renun.c.niſi cũ pridēꝫ
Secũdo qñ ſm̃ iuditiũ ſue ꝯſcie vr̄ ſibi ve
riſil'r ꝙ non ē ꝗ velit τ poſſit ſalutē aiarum
ꝓcurare quam ipſe poſſet:τ ex hoc videt
ꝓbabiliter eccl'ie iminet' notabile diſpēdiũ
τ periculũ niſi aſſentiat.d.c.in ſcripturis τ
c.olim eadē cā.2.q.Fallit hoc in religioſo
ꝗ ſi conſentiret electioni de ſe facte ex' ſuum
monaſteriũ ſine licentia ſui ſuperioris pe
tita τ obtēta ipſo iure electio eſſet nulla:quā
licentiam ſolus prelatus ſine ꝯſenſu capl'i
ſui põt dare.c.ſi religioſus de elec.li.6.Si
militer fallit in ꝑdicatoribus minoribus τ
alijs mendicantibus ꝗ ēt de licentia ſuorũ
ꝑlatoꝝ electioni poſtulatõi ꝓuiſioni ſeu vo
cationi ex' adminiſtrationem ſui ordis i diſcõ
dia celebrate conſentire ñ poſſunt al'r ē irri
tũ τ inane.c.quorūdaꝫ eo.li.6.Tertõ peccat
mortaliter qñ per viā illicitā refugit puta.
abſcidendo ſe:niſi ex ſpãli inſtinctu ſp̃s ſan
cti.Si āt non cogitur ꝑ obiam:nec iminet ꝓ
babile periculũ eccleſie ſi refugit ꝑꝑ pigriti
am per viā licitam peccat venialiter.Si ꝟo
ꝑ humilitatē reputans ſe indignũ ſic meret'.

Infra quot tp̃s tenetur conſentire elect⁹. 31
R.i.menſem a die p̃ntationis electõnis al'r
eſt nulla ipſo iure:niſi ſuperioris requirat'
aſſenſus.c.ꝙ̃ ſit de elect.li.6.Quid ſi electõ
tenuit de iure naturali.puta.qꝛ interuenit ꝯ
ſenſus eligentiũ:ſed nõ tenuit de iure qꝛ ob
miſſa.fuerunt ſubſtantialia iuris.R.ſm̃ In
no.quem ſequuntur cõiter doc.in.c.qd̓ ſicut
de elec.ꝙ electus ſi eſt confirmatus ē.verus
ꝑlatus τ non tenetur reſignare.

e Leymoſina ſecundũ ſanctum

Bona.in.4.di.15.parte ſa articl'o
primo.q.4.accipitur communiſſime ſm̃ ꝙ ꝯ
prehendit omne opus miſericordie impen
ſum ſiue ꝓximo ſiue ſibi:iuxta illud eccleſia
ſtici.30.miſerere aie tue.communiter ſecũdũ
ꝙ importat oē pietatis opus impenſũ ꝓxi
mo corporale ſiue ſpirituale.ꝓprie vero ſꝫ
ꝙ importat opus pietatis impenſuꝫ proxi
mo ad reuelandā indigentiā corporaleꝫ.τ
dicitur ab eleo qd̓ eſt verbum grecũ qd̓ idē
eſt ꝙ miſereor cuius iperatiu⁹ eſt eleyſon.i.
miſererē a quo eleos.i.miſericordia.τ iõ dꝫ
dici eleymoſina non eleā vel elia.

1 Utrũm eleymoſina cadat ſub ꝑcepto.R.
ſm̃ Rica.in.4.di.15.ar.2.q.2.ꝙ ſic ſub ꝑcep
to legis nature.prime Jo.3.ꝗ habuerit ſub
ſtantiā huius mondi τ viderit frēm ſuũ ne
ceſſitatem hr̃e:τ clauſerit viſcera ſua ab eo
quõ caritas dei manet in eo.τ legis diuine
Math.25.Eſuriui τ nõ dediſtis mihi mā
ducare.τ legis canonice.86.di.non ſatis.τ
2.q.i.omnes.ſed qꝛ ꝑceptum ē affirmatiuũ
ñ obligat niſi ꝓ loco τ tpe.Et ideo conſidõ
randa eſt facultas bñtis τ inopia indigēt'.
Si.n.homo hꝫ aliquid qd̓ non ſit neceſſari
um ſuſtentationi ſue nature:nec illoꝝ quib⁹
tenetur ꝓuidere:ſicut ſũt vxõ.filij ſerui.an
cille.pr̄ τ huiuſmodi.τ ſit tanta neceſſitas
ꝙ iminneant ſigna ꝓbabilia extreme neceſſi
tatis in paupere tũc tenetur de ꝑcepto.Si
vero hꝫ aliquid ſuperfluũ non ſolũ ſuſtēta
tioni nature:ſed ēt conueni ēe ſui ſtatus te
netur de illo facere eleymoſinā etiam ſi nõ
ſinuenirentur tales qui eſſent in neceſſitate ꝑ
dicta.Et ſi plures occurrerēt quibus oib⁹
non poſſet ſubuenire tenetur ceteris parib⁹
illi qui magis indiget.Si vero nõ hꝫ vltra
conuenientiam ſui ſtatus nec eſt qui ſit i ex
trema neceſſitate non tenetur de precepto.
concor.Tho 22.q.32.

2 Quis dꝫ ꝑponi in elēoſina.R.ꝙ ipſemet
deinde ſui.deinde noti.demũ boni deinde
extranei de quo vide tex.pulcrum in.c.non
ſatis.86.di.τ tex.cũ glo.in.c.quieſcamus.
42.di.que quidē iura intellige ceteris pari
bus vt dictum eſt.qꝛ poſſet eſſe extraneus i
tā arta neceſſitate ꝙ deberet ꝑponi noto τ
coniuncto qui non eſt in tali.ſed pr̄ malus
dꝫ preponi cuicunꝙ bono in equali neceſſi
tate ꝓpter preceptum dei.

3 Utꝝ deputatus executor ad diſtribuendũ
certa bona pauperibus poſſit diſtribuere i
ter ſuos conſanguineos.R.Pa.in.c.Pri
mo de coha.cle.τ muli.ꝙ ſic.nam clericus
põt in pauperes cõſanguineos de rebus ec
cleſie dare qui eſt diſtributor.vt in.d.c.i.τ
16.q.i.c.ſi.ſic τ prefatus ar.in.l.ſi mandaue
ro.§.ſi tibi centũ.ff.mandati.Sibi autem ñ
põt diſtribuere.vt in.d.§.ſi tibi centum.

4 Utrũ ei ꝗ põt laborare ſit danda eleymo
ſina.R.ꝙ nõ ar.§.i.82.di.2.c.epſ.quod ve
rũ intellige qñ per laborem ſibi põt ꝓuide
re:τ ſic limita.l.vnicam.C.de mendi.vali.
de quo.ſ.colonus.

5 Utrũ ſit danda peccatoribus.R.ꝙ ſic.vt
in.d.c.queſcamus.τ.i.q.2.ꝙ̃pio:niſi qñ ꝑꝑ
ſecuritatē cibi negligeret iuſtitiam.qꝛ tũc ſb̃
trahendus eſt.5.q.5.non omnis.

Quis põt facere elẏnam.R.ꝙ quilibet ꝗ 6
põt donare.de quibus dictum eſt.ſ.Dona
tio primo.τ ēt aliqui qui nõ poſſunt donar'
ſicut monaci.filij.τ huiuſmodi.qui ſunt in
ptãte alterius vt ſerui.qui in q̃tuor caſibus
poſſunt facere elẏnam.p⁹.exiſtenti in ma
gna neceſſitate pñt facere elẏnam qñ non ē
tempus vt poſſint habere recurſuꝫ ad ſupe
riorem.vt nõ.Pa.in.c.ſi quis de furtis τ
nõ.glo.in.c.non dicatis.12.q.i.Secundus
quando ꝑdicti de licentia ſuoꝝ ſupiorum
ꝑegrinantur vel ſunt in ſcolis qꝛ poſſunt fa
cere elẏnas quas alij honeſte ꝑegrini τ ſco
lares cõiter faciunt.ar.l.vl.C.ad macedo.
τ.l.ſi longius.ff.de iudi.τ.l.2.ff.de iur'.om
nium iudi.τ.c.preterea de officio dele.Fa
cit glo.in cle.2.§.pe.de vita τ ho.cle.Terti
us quando vident aliquem in extrema ne
ceſſitate ēt contra ſupioꝝ ꝓhibitionem poſ
ſunt ei elẏnam dare.qꝛ tunc oia ſunt coia iu
re diuino.ymo tenentur ſm̃ Rica.vbi ſ.q.
6.τ glo.12.q.i.in.c.non dicatis.Quart⁹ poſ
ſunt de voluntate.expreſſa l' ꝑſumpta.vt pu
ta quia habent adminiſtrationem a ſuis ſu
perioribus commiſſam.ar.ff.de dona.l.filius
familias.§.i.

Quid de vxore nũquid põt.R.ꝙ ſi habꝫ 7
bona parafrenalia nulli dubium eſt ꝙ põt
quia ſua ſunt.de quibus dic.vt i.parafrena
lia.Si vero nihil habet preter dotem non
põt facere elẏnam.33.q.5.ꝙ dõ.niſi in.8.ca
ſibus.primus ſecũdus tertius τ quartus ſũt
de quibus ſ in precedenti dixi.ꝙ filij poſ
ſunt.Quintus ſi conſuetudo loci ita habꝫ
ꝙ vxores de pane τ vino τ huiuſmodi fa
ciant elẏnas quia conſuetudo dat iuriſditõ
nem.τ licet viri aliquando prohibeant de
bet ſibi formare ꝯſcientiam ſecundum Ro
doñ.τ Jaco.de lau.in ſumma ꝙ ideo faci
unt ne nimis dent ſed temperate.Sext⁹ qñ
do vtiliter gerit negotiuꝫ viri.puta.quia vi
det virum crudelem τ ſceleratum.τ vt de⁹
ſuſpendat iram vel eum illuminet dat mode
ratas eleymoſinas occulte.ſecundũ Rodo.
Nam propter eleymoſinas deus ſuſpendit
flagella.vt.16.q.i.reuertimini.τ ideo bene
facit mulier dando eleymoſinas occulte ſiñ
ſcandalo viri vt deus eum adiuuet.Facit.l.
ſoluendo.ff.de nego.ge.cũ ſi.τ melius exē
plum abigail primi.R.25.que liberauit viꝝ
a morte propter panes datos dauid contra
voluntateꝫ viri ſui.Septimus ſi vir aſſigna
uit ſibi certũ quid pro victu τ ipſa abſtinet

vt inde elemoſinā faciat q: ſuū vſ. Octauū
ſi mulier ē lucroſa. puta. q: exhibita guber
natione domus ⁊ ſamilie lucrat ex operib⁹
ſuis. nec intelligo deducendas expeñ vict⁹
q: vir tenet eā aliñtare ꝓp dotē. vt dictū ē
ſ. Dos. ⁊ ēt ꝓpter obſeqa ab vxore exhibi
ta. de hoc tñ vide. j. Vx. §. 2. ⁊ ꝙ poſſit de lu
cro facere elemoſinā tꝫ ſanctus Tho. ⁊ Ri
ca. in. 4. di. 15. ⁊ cōiter ſumiſte ſequunt h cū
theologis vt Ja. de lau. in ſūma. Diſtigue
tñ ſic. ꝙ aut lucrū ē neceſſariū ſuſtentationi
ſue ⁊ viri: ⁊ ſic nō pōt facere elemoſinā. q:
magis tenet ſibi ⁊ viro ꝙ alteri. Si vo lu
crū ſuperhabundat. ſic pōt: ⁊ idē dic de pa
rafrenalibus. vide j. Vxor. §. 2.
8 De quibus dꝫ vel pōt fieri elemoſina. ℞.
vt colligit ex canoniſtis. 1. q. 1. in. c. nō eſt pu
tanda. ⁊. 14. q. 5. ⁊ per theologos in. 4. di.
15. ꝙ pōt fieri de oi re q̄ ē ꝓpria ipſius dantis
⁊ q̄ nō ē obligata ſtōi alicui certe ꝑſōe ſiue
licite ſit acquiſita ſiue turpiter. Qn̄ at ſit re
ſtitutiōni obligata vide. j. Reſtitutio. ⁊ Vſu
ra ⁊ i multis alijs. n. Limita ētiā rebus pro
prijs ſm Rica. vbi. ſ. q. 5. dūmō non ſint ne
ceſſaria ad ſuſtentatōem nature ſue ⁊ ſuoꝝ.
q: ordine caritatis magis dꝫ ſe diligere q̄
aliū: niſi eſſet talꝑſona de cuius morte imi
neret notabile nocumentū rei publice. ⁊ ꝑ
fectui aiaꝝ: q: tunc eſſet ꝑfectionis nō ne
ceſſitatis de tali dare elemoſinam.
9 Quot ſunt genera elemoſinaꝝ. ℞. tria. vt
dſ in. c. tria. 45. di. Primū corꝑale. ⁊ hoc ꝯ
ſiſtit in operibus miſericordie corporalis q̄
ſunt paſcere eſurientē. potare ſitientē. veſtiſ
nudū. hoſpitē recolligere. īfirmū viſitaſ re
dimeſ captiuū. mortuū ſepelire. vñ verſus
viſito. poto. cibo. redimo. tego. colligo. cō
do. Scdꝫ. ⁊ ſtiū. geſ⁹ ē ſpūale. ſ. remittere
iniuriā: ⁊ corrigere delinquentē. vt in. d. c.
tria. Addunt alia quinqꝫ. ſ. ꝯſulere dubitan
tē. ꝯſolari triſtē. ſupportare oneroſos docer
ignorantes orare ꝓ oib⁹ de qbus. j. Miſe
ricordia. §. 1. Et q̄ ſint digniores. vide Ri.
vbi. ſ. q. 4. ⁊. j. Satiſfactio. §. 9.
10 Aduerte ꝙ dare elemoſinā intentōe ſub
leuandi neceſſitatem ꝓximi eſt opus miſe
ricordie: ſed dare intentōe recōpenſandi ꝓ
debito diuine offenſe. ſic eſt opus iuſticie. ⁊
ſic eſt ſatiſfactoria ꝓprie. ⁊ ꝑtinet ad meri
tū dimiſſionis pene. ſed primo mō pertinet
ad meritū vite ſm Jaco. de lau. in ſumma.
11 Vtrū pauperibus ꝯpetat aliqua actio ꝯ
diuites vt eis ſubueniant. ℞. Pa. in. c. ſi qs
de fur. ꝙ nō. ſed bene poſſunt iplorare offm
iudicis ſeu ſuperioris vt eos cogat. ⁊ eccle
ſia pōt eos cogere. vt nō. gl. i. c. ſicut hi. 47.
di. ⁊. ar. in. c. nullus. laicus de iu. patro. Nō
limita vez qñ ſunt in tali neceſſitate ⁊ diui
tes in tali habundātia ꝙ tenent eis facē ele
moſinam de precepto. alias non.
Vtrum quis poſſit furari vt faciat elemo 12
ſinam. ℞. ꝙ non. q: ñ ſunt facienda mala vt
veniant bona. 14. q. 5. forte.

Mancipatio

E eſt relaxatio. pr̄ie poteſtatis coram iudice cōpe
tente voluntate pr̄is ⁊ voluntate filij cōcur
rente ⁊ i vtruſqꝫ pñtia. dicta ex eo ꝙ extra
manū. i. potātem pr̄is ponit filius. elicitur
h ex. l. nō nudo. C. de eman. li. ⁊ qd ibi nō.
⁊ inſti. quibus modis ius pa. po. ſol. §. ꝑ
terea.
Quis pōt emancipari. ℞. infans de ſpāli 1
licentia principis.
Vtrū teneatur pr̄ emancipare filiū. ℞. ñ re 2
gulariter. q: pr̄ie poteſtas ineſtimabilis eſt
ff. de le. 1. l. filiuſfami. §. vt quis hr̄dez. Siſr
nec filius pōt cōpelli vt emancipetur a pr̄e
Limita niſi ex cā. ſꝫ Bar. i. l. quidā cū fili
um. ff. de vbo. obli. lꝫ aliter dicat gl. inſti. q.
mo. ius pa. po. ſol. §. fi. Nā in hijs q̄ ſunt vo
luntarie iuriſdictōis nō pōt quid fieri altero
inuito. vt in aūt. quibus mo. natura. effi. ſui
§. ſi vero. Fallit hoc primo ſi pr̄ male afficit fi
lium verberibus ꝯ pietatē. Itē ſi cōpellit eū
peccare in corpus ſuū. Itē ſi filius ē arroga
tus impubes: ⁊ pubes factus ꝓbat non ſibi
expedire eſſe arrogatū. Itē ſi pr̄ agnouit ſi
bi relictū legatum vt emanciparet filiū: q: i
iſtis caſibus tenet pater eum emancipare. vt
nō. Azo. in ſūma. C. de emancipa. li.

Emphiteoſis

E dſ ab em. i. i ⁊ ſitos. i. fidꝭ ⁊ theſis. i. poſitio: q:
res fidei accipientis cōmittit. vel dſ melio
rationis ꝯtus ſiue datio ad liuellū: ⁊ ē me
dius ꝯtus. inter locatōem ⁊ venditionem
de quo vide glo. in. c. potuit de locato. Vñ
emphiteoticarius: vel emphiteota ē q acci
pit rē imobilem ꝓpetuo ⁊ hereditario iure
colendā. vel meliorandam: vel ad tꝑs. puta
ſcam vel tertiam generationē. vt in aūt. de ñ
alie. §. emphiteoſim. Et quō contrahit nō. i
l. 1. C. de iure emphi.
Vtrū ꝯtus emphiteoticus differat a ꝯtu 1
cenſuali. ℞. ꝙ ſic. q: per ꝯtum emphiteoti
cū tranſit ſolū vtile dñium. vt in. l. 1. §. qui in
perpetuū. ff. ſi ager vecti. Sed per cenſualē
transfertur ñ ſolum vtile: ſed ēt directum. ⁊
ſit qñ dſ. concedo tibi talem rem ⁊ trāſfero
i. te qcquid iuris hēo in ea ⁊ ſoluit annuatim
certus cenſus. tex. eſt ſingularis in. c. ꝯſtitu
tus. iuncta glo. de reli. do. ⁊ ēt ſi dicat ꝯcedo
tibi talē rem in ēphiteoſim ꝓpetuā transferē
do in te qcquid iuris hēo in illa ꝓ certa an
nua penſione erit ꝯtus cenſualis caſus. ē
ſingularis in. d. c. cōſtitutus. ⁊ illa verba in
emphiteoſim iproprīātur vt in. l. ſi vno i ꝑn
cipio. ff. locati. ⁊ in iſto ꝯtu ñ hꝫ locū pena
c. potuit de locato. ⁊. l. 2. C. de iure emphi.
2 Vtrū accipiens ēphiteoſim vſqꝫ ad terti
am generatōem: nec dicit incluſiue: vel alia
eqpolentia li. vſqꝫ intelligatur excluſiue. ℞.
ꝙ ſi vſqꝫ ponitur a lege ſup gradu. ſic ſtat i
cluſiue. vt inſti. de ſucce. agna. §. fi. nō. C. vñ
legiptimi. l. certū. ⁊ in. c. nō dꝫ de ꝯſan. ⁊ aſ
fi. Sed ſi ponit ab hoie in ꝯtu obligatorio
tūc ponit excluſiue. l. veteribus. ff. de pacti.
Sed quidā intelligunt hoc in eo ꝙ augerꝫ
obligatōem: ſed in caſu nr̄o ñ augetur ſꝫ facit
eā tranſmiſſibilē: ⁊ ideo includit ſm Cald.
⁊ plꝫ. Bal. tñ in. l. meminiſſe. ff. de offi. pro
cōſul. dicit in re eccleſie ſi dicat. vſqꝫ ad tꝫiā
generatōem ſtabit incluſiue: ſi vero vſqꝫ ad
quartam ſtabit excluſiue. q: vltra. tertiā ge
neratōem ñ pōt fieri inueſtitura. vt in. d. §.
emphiteoſim.
3 Sed nūquid ſtipes cōputabit. ℞. ꝙ non
q: accipiēs ñ ē generatio ſui ipſius. ⁊ i gra
dibus ſtipes nō ꝯputat in nūero. ff. d gradi
bus. l. iuriſconſultus. ſicut vnus ñ eſt nūer⁹:
ſed principiū numeri.
4 Vtrū emphiteoſis q̄ ſit de generatōne in
generatōem aſſimilet inueſtiture feudali. ℞.
ꝙ ſic. vt nō. Bar. in. l. ſi mihi ⁊ ticio. ff. de
vbo. obli. ⁊ tex. cū Bal. in. c. i. de vaſalo d
crepite etatis.
5 Vtrū ius emphiteoticū trāſeat ad extra
neos hr̄des. ℞. ꝙ fuerunt opiones: ſꝫ mihi
plꝫ opio Jo. de ymo. in. c. fi. de locato. dicē
tis ꝙ ſic ēt in re eccleſiaſtica dūmō ſit data
cū illa ſolēnitate. c. i. de re. ec. non alie. li. 6.
⁊. c. ſine exceptōe. 12. q. 2. de qua vide ſupra
Alienatio. §. 2. 3. ⁊. 4.
6 Vtrū pr̄ q accepit ēphiteoſim ꝓ ſe ⁊ ſuis
filijs poſſit illā prelegare vni filioꝝ. ℞. Bal.
in. c. i. in ti. an agnatus i. 6. colūpna. tꝫ ꝙ ſic
ēphiteoſim: ſed ñ feudū: ⁊ multi alij Ange.
vo conſilio. 18. tꝫ ꝙ ñ: q: ius eſt q̄ſitum filijs
niſi alteri filioꝝ tantūdē de alijs bonis ꝓle
gaſſet. allegat. l. i. §. aſſignare. ff. d aſſi. liber.
iuncta. l. ſi cū dotē. §. ſi pr̄. ff. ſolu. ma. vbi pr̄
pōt diminuere ius filie ex prima ꝓmiſſione:
dūmō tantūdē eidē relinquat q̄tū diminuit
⁊ ſic concorda dicta doctorum.
Vtrū veniant filie qñ accepit ꝓ ſe ⁊ ſuis 7
filijs. ℞. ſm Jo. de ymo. in. c. fi. d locato. ꝙ
nō per ſingulare dictum Archi. in. c. ſi quis
ſuadēte. 17. q. 4. vbi voluit ꝙ in mā contrac
tuū maſculinū ñ concipiat femininū per. l.
veteribus. ff. de pac. hoc idē tꝫ Gui. de ſuz.
qui fuit doctor. Archi. in legibus ⁊ Ray. d
forli. in. l. tres fr̄es. ff. de pac. ⁊ Lu. de ro. ꝯ
ſilio. 34.
Vtrū emphiteota poſſit dimittere rē em 8
phiteoticam ⁊ ſe liberare qñ vult. ℞. lꝫ ali
qui diſtinxerunt an ſit obligatus rōne rei. ⁊
ſic poſſit. an rōne perſone. ⁊ nō poſſit. vt di
cit. d. Odoar. Tñ Jaco. ē ꝯ tenens ꝙ nullo
mō pōt ⁊ idē Pa. in. c. iudicatū de iniu. ec.
q: quod a principio eſt voluntatis. ex poſt
facto eſt neceſſitatis. l. ſicut. C. de act. ⁊ ob.
Item q: perſonaliter eſt obligatus ad pen
ſionē. l. i. ⁊. 2. C. de iu. emphi. ergo tenetur
ꝑſonaliter. cum omēs actōes ſint ꝑſonales.
inſti. de act. §. appellamus. ⁊ ſic dimittēdo
rē obligaret ad penſionē. q: ꝑſonales actō
nes ſunt affixe oſſibus noſtris. l. qs ergo. ff.
de pecu.
Vtrū poſſit aliū emphiteotā facere, vel al 9
teri locare. ℞. ꝙ ſic inſti. locati. §. adeo. q: ñ
eſt proprie alienatio. vera.

Vtrum emphiteota cuiuſcunqꝫ etiam ec 10
cleſie poſſit donare aut legare melioratōes
quas fecit in re emphiteotica: vel ipſam rē
emphiteoticā ſine alia ſolemnitate. ℞. glo.
in. c. ſi. de loca. ꝙ ſic. ⁊ communiter ſequun
tur doc. Bar. tenet verū in emphiteota ſiſ
ci. ſed non in emphiteota priuati in. l. fi. C.
de iu. emphi. per. l. 2. C. eodem. Sed Bal.
in. l. vſufructu. ff. ſolu. ma. reprehēdit Bar.
⁊ dicit eum male intellexiſſe. d. l. 2. quia lo
quitur quando alienat proprietatem. ⁊ ſic
ius dominij. ſed quando alienat donando.
vel legando ſaluo iure dominico ſemper
tenet donatio vel legatum. vnde dicit Pa.
in. d. c. fi. de locato ꝙ vbicunqꝫ prohibetur
venditio facta cōmemoratione de pretio. vt
in. d. c. fi. ⁊. d. l. fi. non intelligitur d alia alie
nationis ſpecie. vt in. l. fi. C. de prebē. curi
Et per hoc infert ꝙ etiam permutare poteſt
⁊ ſic limita. l. ſtatuliberi. §. quintus. ff. de ſta
tu. liber. ⁊ quod notat. in. l. 2. C. de vſuc. ꝓ
empto. vbi tenetur ꝙ nomine emptionis.
⁊ venditionis intelligitur omnis contrac
tus. Per quem dominium rei transfer
tur. Tutius tamen eſt. vt non permutet.

ſine conſenſu dñi.pp doc.multos qui tenēt
ꝙ nō pōt pmutare.i.d.l.fi.ꝛ.d.c.potuit.pi-
gnou m̄ obligare pōt.l.tutoꝛ.§.ſi.ff.de pi-
gno.ac.licet ſit tutius facere cum conſenſu
domini ſm Spe.
11 Utrum poſſit vēdē rem emphiteoticā eccſie
l'melioꝛatōes pdcās.R.Pa.i.c.fi.de loca.
ꝙ ſic dūmō hāc ſolēnitatē ſuet. Pꝛio ꝙ ꝛe
quirat plati l'rectoꝛē eccſie qui dr eccl'a.vt
7.q.i.ſci:e.Scdo ꝙ denūciet ptiū qd offert
vere.l.fi.C.de iure emphi.Tertio ꝙ eccſia
nō reſpōdēte labāt duo mēſes.hec pbāt.in
d.c.fi.Quarto ꝙ ñ vendat phibitis pſonis
quas pōit glo.ibidē:ꝛ ſūt oēs pſone q̄ non
ſūt faciles ꝯueniri.ſic capitanei ꝛ huiuſmōi
ex quib' pudītiū poſſʒ pati eccl'ia.vt.ff.qui
ſatiſda.cogū.l.2.Quito ꝙ ñ vēdat niſi vtile
dñium ſibi ꝯpetens ꝛ melioꝛatiōes quas i
re fecit.Sexto ꝙ prius nō ceciderit a iur̄ ſuo
puta nō ſoluēdo canonē.qꝛ m.l.nemo.ff.d
re.iur.dr.Nēo plus iuris i aliū trāſferre po
teſt quam habet.
12 Utrū pdicta debeat obſuare ſupficiarius
eccſie qñ vſt vendē qui ē dñs ſupficiei qui
ſup ſolo alicuius.hedificat domū donādo
ſibi cēſum puū.R.Bar.i.l.i.§.pe.ff.de ſup
fi.ꝙ ſic.p.l 2.C.ne rei dnīe l'tēploꝝ.Sed
d.Car.ē ꝯ.Ange.vō dic̄ ibidē dcm̄ Bar.
equū:ſʒ iure nō pbari.ꝛ iō añ ſcm̄ ſequen̄.
poſt factū Car.Nō m̄ ſm Bal.i aūt.q res
C.de ſac.ſan.ec.ꝙ qui cadit a ſolo cadit a
ſuperficie.ar.d.l.i.
13 Utrum pſata ſolēnitas ſit ſuāda,i emphiteo
ta puati ſeu ſecularis.R.ꝙ non.niſi ſolum
vt acquirat dñs an emē velit melioꝛatōes.ꝛ
nō vēdat talib' pſonis qbus dñs ꝯmode ñ
poſſit hr̄e ius ſuū.vt potētioꝛibus ꝛ huiuſ-
modi.al's caderet a iure ſuo.vt in.l.fi.C.de
iure emphi.ꝛ nō.glo.i.d.c.fi.de loca.
14 Utrum fr̄ fr̄i poſſit aliēar̄ ſn̄ pſata ſolēnitate
R.Bal.i.l.volūtas.C.de fideicōiſſis ꝙ ſic
qñ duo fr̄es hn̄t emphiteoſim pr̄naʒ eccſie
ēt ꝙ vn' pōt iura ſua alienare alteri ſine cō
ſenſu eccleſie.
15 Utrum poſſit dari in dotem:vide.ſ.Dos
§.7.
16 Utrum debeat fieri remiſſio canonis.i.an-
nue l'regularis ſolutōis pp guerrā.R.ꝙ lʒ
ſit diuerſa opinio.m dic ꝙ ſi q̄ntitas canōis
ē ita magna.ꝙ ſi res locaret de āno i ānuʒ
nō pl' pciperet.tūc pcedat opinio ꝙ fiat r̄miſ
ſio:nō ſolū pp guerrā:ymo ēt pp aliaʒ ſteri
litatē.vt dicit Bal.in.l.i.C.de iure emphi.
ꝛ ibi dicit Bar.ꝙ nō ē pprie ꝯctus emphi
teoticus tūc qñ dat tāta q̄ntitas ſicut p loca

tione.Si vō ē modicus.vt cōiter fit.tūc nō
fiet remiſſio.ar.l.ſi merces.§.vis maioꝛ ꝛ
l.ex ꝯducto.§.i.ꝛ.l.ſi uno.ff.locati.niſi ſba
rei pēitus ledat.l'niſi fundus captus ab ho
ſtibus deſparet poſſe rehr̄i:qꝛ tūc fiet remiſ
ſio:vide glo.i.d.c.fi.et.l.i.C.de iure ēphi.
Et idē dic de augmēto rei ꝙ nō auget pēſio
in caſu in quo non minuit ppter eius le-
ſionem ſm Bar.in.l.i.C.eo.ti.
Utrum fundo inundato a flumine libetur emphi 17
teota a canone.R.Pa.in.d.c.fi.ꝙ ſic.quia
dicitur deperditus.l.3.§.labeo cum ſimili-
bus.ff.de acqui.poſ.Itē fundus inundatus
ꝛ occupatus ab hoſtib' eqpatur.l.cū unus
§.fi.ff.de bo.auc.iudi.poſſi.Qd vez credo
qñ nō ē ſpes recupatōis:intellige ſi i totum
pijt l'vltra dimidiā.Secus ſi ſola medietas
pijt.qꝛ nō liberat.ar.l.ēt ptis.ff.de vſufru.ꝛ
l.q̄ de tota.ff.de rei vendi.lʒ alij velint ꝙ.7.
ptes pierint ſi dʒ liberari.Sʒ magis placet
qd dixi.qꝛ in dubio ptis appellatione itelli
gitur dimidia.d.l.etiam partis.
Utrū deſtructa re ēphiteotica.verbi gra- 18
tia domo ex igne foꝛtuito ſi reparetur teneā
tur emphiteota pſeuerare.R.ſm Nicho.
de ma.in.l.i.C.de iure emphi.ꝙ nō.qꝛ illd
dicitur nouum.Facit qd dicit Bar.in.l.dā
ni.§.ſi is qui.ff.de dā.inf ec.vbi vult ꝙ ſi qs
obligauit ſe alicui habenti domū i villa da
re de aqua recenti in eſtate:deſtructa domo
deſtruitur obligatio:licet poſtea reficiatur.
Facit etiam qd voluit Bar.in.l.de pupillo
§.ſi quis riuos.ff.de no.op.nū.vbi dicit ꝙ
qui reficit:de nouo facit.l.inter ſtipulantem
§.ſacram.ff.de verbo.obli.Idē voluit An-
ge.in.l.i.§ ſi quis hedificium.ff.de no.op.
nū.ꝛ Bal.in.l.ſi vn proponis.C.de nup.
vbi dicit.Dictat ꝯſtitutio eccleſie ꝙ nemo
faciat foꝛtilicium nouum in conſulto papa
an filij poſſint reficere deſtructum caſtrum
pꝛopter rebelionem patris:ꝛ dicit ꝙ non.
ita facit.l.cum alijs.C.de cura.furio.vbi ſi
furioſus efficitur ſane mentis expirat cura
toꝛis officiū:nec reuiuiſcit ſi poſtea redit in
furiam.ſed debet ſibi dari nouus.Idem fa
cit qd nō.doc.de eccleſia reparata an ſit ea
dem.vt nō.in.c.de fabꝛica.de conſe.di.i.ꝛ
in.c.ppoſuiſti.ꝛ.c.ligneis.de ꝯſe.ecc.vl'al
ta.ꝛ i.d.§.ſacram.ꝛ ſm illd limita oia iſta.
Utrum ēphiteota nō ſoluēs canonē cadat a 19
iure ſuo.R.ꝙ ſi per trienuium non ſoluit.a
iure cadit ſi eſt priuati.vt.l.2.C.de iure em-
phi.Si vō ē eccleſie.p bienniū ñ ſoluēs ca
dit ipo fctō:niſi celerit̄ ſoluat.vt i.d.c.fi.ꝛ ñ
dicitur celerit̄ ſoluere ſm Bal.in addi.ad

Spe.ti.de locato.Si expectat libellu3 vel
requiſitōem.ſm glo.nō.in.d.c.fi.iſta celeri
tas erit in arbitrio iudicis vt ꝯſiderata pau
ptate:ꝛ alijs iudicet.qd ē valde equū.quia
cū iſta moꝛe purgatio p celeritatē pdictam
ñ hēat locū in emphiteota priuati ſʒ Jo.d
Imo.in.l.inſulā.ff.de ver.ob.ꝛ Ang.ſed
ſolū eccſie q̄ iuuinus agit.ppſea merito arbi
triū bōi.viri magis ē ſequen̄ i hac celeritate.
10 Utrum emphiteota nō ſoluēs p biēniū vel
triēniū cadat a iure ſuo.ſi dñs tenebat ſibi
in tanta q̄ntitate vel maioꝛi.R.Pa.in.c.bo
na fides.de depoſito.ꝙ nō:qꝛ exceptio cō
penſatōis quo ad euitandā penā debentis
ſoluere fit ipo iure.vt ē tex.nō.iuncta glo.
i.l.ſi ꝯſtat.C.de ꝯpē.vbi doc.ſic determināt.
11 Utrum dñs recipiēdo canonē ab emphiteo
ta qui cecidit a iure ſuo pp ñ ſolutiōem piu
dicet ſibi.R.Pa.in.c.fi.de loca.aut eū ex
pulit.ꝛ ſic ñ preiudicat ſibi.aut nō expulit.
ꝛ tunc aut recipit cāonē p tpꝛe poſt moraʒ
ꝯctam.ꝛ ſic piudicat ſibi:qꝛ vr̄ p actū con
trariū renūciaſſe iuri ſuo.c.ſolicitudinem.
de ap.aut recipit cāonē p pto cū pteſtatōe
ꝙ nō intendit ſibi piudicare.et ſic non piu
dicat aut ñ fecit pteſtatōʒ:ſʒ ſimplr̄ recepit
ꝛ i h̄ ſuc fr̄ opi.Sʒ d ſbtilitate iuris dicen̄ ꝙ
ñ piudicat.qꝛ in dubio ñ vr̄ qs velle renun
tiare iuri ſuo.vt i.c.ſup hoc.de renun.ff.d
pba.l.cū de indebito.Facit glo.in.l.cū qd
ff.ſi cer.pe.que dicit ꝙ ſi trado magnā q̄nti
tatē pecunie dicēdo tolle.nō pſumit dona
tio ſimpliciter ex hoc:ſʒ mutuū vel depoſi
tū.niſi aliud appareat reſpectu pſone.Sic
i ppoſito.ꝛ lʒ glo.dicat vez eſſe ꝙ recipiē
do canonē piudicat in priuato:non i eccl'a
q̄ hʒ capl'm.tū Pa.vbi.ſ.dicit ꝙ non dic̄
vez:qꝛ ſolus platus in acqrēdo preiudicat
pōt.ꝛ deterioꝛē facere.vide glo.17.q.6.§.
pe.ſentit Inno.in.c.2.de dona.ꝛ doc.in.c.
qm̄.de decimis.ꝛ iō ſolus platus recipien
do canonē ſine ꝯſenſu capli piudicat eccle
ſie.Sed aduerte hic ꝙ Pa.in.c.vt ſuper.
de re.ec.non alie.limitat Fede.ꝯſi.184.q
tenet ꝙ res emphiteotica redita ad eccle-
ſiam pp non ſolutōem penſionis pōt iterū
dari ei qui cecidit a iure ſuo ſine aliqua ſo
lēnitate ꝛ cāis requiſitis in alienatione rei
eccl'iaſtice a plato eccſe.ſic dicēs hoc vez.
vbi prima cā ꝯceſſionis duraret.puta quia
erat caſtꝝ in feudū qd pp cuſtodiaʒ erat po
tius dānoſuʒ eccſie ꝛ huiuſmodi.qꝛ non ē
noua alienatio:ſed executio oꝛdinatōis an
tiq.Sed vbi pꝛima cā ꝯceſſionis ceſſaret.
puta quia ager dat' ad excolen̄ tractu tpꝛis

excultus reuertit ad eccleſiā.tunc dari non
poterit in ēphiteoſim vel feudū ſine debita
ſolēnitate ꝛ cāis requiſitis in alienatōe rei
eccleſiaſtice.Et ſm hoc videret vera opio
glo.pdicte.Sed ꝙ nō poſſit dari d nouo ei
qui cecidit a iure ſuo ppter ñ ſolutōem pen
ſionis.qñ ceſſat cā ppter quā fuit data i em
phiteoſim ſine ſolēnitatibus ꝛ cāis reqſitis
in alienatōe rei eccleſiaſtice nō credo Pa.
qñ fit ei qui cecidit vel eius hr̄dibus.qꝛ vi
detur tex.d.c.fi.ꝯ eū ꝛ cōſuetudo.ſed bene
eſſet vez qñ alteri q̄ ei qui cecidit vel eius
heredibus vellet dari.vel qñ iā eccleſia per
aliqd tps pacificā habuit poſſeſſionē talis
rei.Et ſic concoꝛda opiniones.
Queritur in quot caſibus ēphiteota ca- 22
dit a iure ſuo.R.ꝙ in.5.caſibus.Pꝛimus
qñ negat pēſionē dño petenti eā ꝛ negat ſe
emphiteotā illius ſm Pe.de be.i trac.de
ꝯctu ēphiteotico.Ratio qꝛ magis dʒ opera
ri ꝯtumatia expſſa q̄ʒ tacita.l.ſi ita expſſum
ff.de cōdi.ꝛ demō.ſed ēphiteota nō ſoluen
te p triēniū canonē res cadit in cōiſſū.vt.ſ.
dicet.qꝛ tacite negat dñium recognoſcer̄.er
go multo foꝛti' vbi expꝛeſſe negat.
Secūdus caſus ē qñ vendit ſine dñi vo 23
lūtate rē emphiteoticā ſm eundē Pe.vbi
ſ.Qd limita ſm Spe.in ti.de loc.ꝛ Bar.
in.l.ſequit.§.itē labeo.ff.de vſuca.ymolā ꝛ
canoniſtas in.c.potuit de loca.vez ſi res ſit
tradita.qꝛ ſi nō ē tradita lʒ vēdita non cadit
i cōiſſū ꝛ ēt ſi ēēt tradita tn̄ hac lege vt ſi dñs
vellʒ emere pro tantūdē illi ēptoꝛ reſtitueret
eā.qꝛ ſic nō cadit.vt nō.Ange.in.l.volūtas
C.de fideicomiſſis.
Quid ſi vēdidit.ꝛ tradidit ſiplr̄ ſʒ poſtea 24
redemit.R.nihilominus cecidit.a iure ſuo
qꝛ p alienatōem ius ē q̄ſitū dño.ꝛ iō ſine fa
cto ſuo nō pōt auferri ab eo.
Sed pone ꝙ ſūt duo dñi rei ēphiteotice. 25
ꝛ vēdidit rē de ꝯſenſu vnius.tñ ꝛ ñ alteri'
R.ꝙ cadit ſolū p pte illius.qꝛ ñ pl'.puniri
dʒ q̄ʒ deliqrit.l.heres.ff.de his q.vt indi.
Tertius caſus ē qñ res emphiteotica eſt 26
data p ſe ꝛ ſuis filijs nepotibus ꝛ hr̄dib'.
tūc ſi filius l'nepos r̄futat hr̄ditatē cadit.qꝛ
ea nō pōt hr̄e:vt nō.Bar.i.l.vt iuriſiurādi
§.ſi liberi.ff.de op.liber.ſecus ſi nō poneretur
verbū ꝛ hr̄dibus.qꝛ ſic refutata hr̄dita
te nō caderet.qꝛ ꝯceſſio i pꝛio caſu requirit
vtrumqʒ vt.ſ.ſit filius vel nepos ꝛ hr̄s.vt i
aūt.de nō alie.§.emphiteoſi.ꝛ iō feuda que
tranſeūt ad filios vt filios ita ſi hr̄edes ſint
dicūtur venire in hr̄ditatis petitōe.vt i.l.itē
videndum ē.ff.de pe.here.

27 Quartus caſus ē qñ qs accepit. ēphiteoſim p ſe vt ſuis filijs et moriē. ſine filijs lris relictꝭ ſolū naālibus. qꝛ reuertitē. ad dominū. Nō limito ſm Bar. i. l. ex fcō. §. ſi qs rogamus. ff. ad tre. vez qñ ēphiteoſis ē data ab eccleſia. qꝛ pſumēdū ē qꝫ ď illegiptis ñ cogitauit ſꝫ qñ data ē a pauato ēphiteoſ. ſic vēict ad illegiptios i tali caſu. Et ſic itellige. ⁊ lrā ſpe.

28 Quintus caſus eſt qñ ēphiteota nō ſoluit canonē. de quo dic. vt. ſ. §. 19.

29 Quid ſi ſūt plures hr̄des ⁊ oēs pter vnū ſoluerūt penſiōes. ℞. glo. in. d. c. ſi. qꝫ nō cadūt ſi ſoluerūt totā: ſecus ſi ñ totā qꝛ cadererēt oēs ⁊ iō ſoluāt totā ⁊ poſtea agāt cōtra non ſoluentem.

30 Utrū hr̄s ignorās rē emphiteoticā ⁊ nō ſoluēs cadat. ℞. glo. i. l. 2. C. de iur: ēphi. ⁊ Bar. ibidē. ⁊ glo. ⁊ Dy. i. l. cū filiꝰ. §. i hāc ff. de ver. obli. qꝫ cadit: ſed reſtituitē de gratia. Idē dic ď miore q ñ ſoluit p. l. ſi. C. i qbꝰ ca. i inte. re. non eſt neceſſaria.

31 Quid ſi dñs ſit mortuus ⁊ hr̄ditas iaceat p triēniū i quo ēphiteota ñ ſoluit. ℞. qꝫ ñ poterit expelli neqꝫ cadit. vt pꝫ p predicta.

32 Utrū filia puet ēphiteoſi qñ inſtituta ē in certa re hr̄s ⁊ iuſſa ē eē ɔtēta: ⁊ qꝫ ñ poſſit ď bonis ſuis plus petere. ℞. Bar. in. d. §. ſi liberi qꝫ nō. qꝛ. d. vba debēt intelligi qꝫ ñ poſſit peti plus iure hr̄ditario: ſꝫ nō iure ēphiteotico vel vt patronus. ⁊ poſito qꝫ pr̄ ex diſpoſitōe ſua poſſet filiā puare ab ēphiteoſi tñ illa vba ñ ipoztāt. Idē dic qꝫ p talia vba ñ puat. qn poſſit petere dotē maternam ſm eūdē Bar. ēt ſi bōa ſibi a pr̄e relicta ſunt vltra legiptimā: qꝛ bona intelliguntē deducto eē alieno ⁊ ea aliēū ē dos ⁊ ſilr̄ res ēphiteotica.

33 Utrū tutor pupilli q hꝫ ēphiteoſim ab eo ñ ſoluēdo p qnquēniū cadat. ℞. qꝫ ſic qꝛ iſte tutor debuit exigere a ſe ipſo. l. ſi pupilli. ff. de nego. ge. ſcdm Pe. vbi. ſ.

34 Utrū laudemiū ſit ſoluēdū qñ res ēphiteotica trāſit ad aliū ēphiteotā. ℞. qꝫ ſic: ⁊ dꝫ excedere qnquageſſimā ptē ptij rei emphiteotice. l. ſi. C. de iure ēphi. ſꝫ de ɔſuetudine ē. iꝫ. ps ſꝫ Hoſti. que ſuanda ē. Fallit hoc ſꝫ Pe. vbi. ſ. i qtuor caſibꝰ i qbꝰ ñ debē.

35. Primus qñ hr̄s rōe hr̄ditatis ēphiteoſim adijt ſm Pe. vbi. ſ. qꝛ dñs pp laborē hꝫ laudemiū qꝛ laborat mittēdo nouū ēphiteotā i poſſeſſiōeꝫ ſꝫ i aditione hr̄ditatis nō reqritē talis labor cū hr̄es poſſit adire ppa auctoritate. vt i aut. de hr̄. ⁊ fal. §. in oibus. Quidā tenēt ɔriū. p. l. ſi. C. de iur ēphi. vbi pꝫ qꝫ cū qs de nouo adipiſcitur poſſeſſiōeꝫ rei emphiteotice tenetur ad laudemiū ſed i aditiōe hr̄ditatis ē ſic. l. cū hr̄des i prin. ff. ď acq. poſſeſſio. §. debeē. Itē pꝫ qꝛ p alienatōnē debeē laudemiū: ſed aditio hr̄ditatis eſt alienatio. qꝛ p eā transfert dñium gꝰ debeē. Sed primū credo verius niſi ɔſuetudo ſit in contrarium.

Sed qd ſi ēphiteota donauit rē ēphiteoticā. ℞. Pe. q. ſ. qꝫ debeē laudemiū. qꝛ magis fauēn. eſt illi q rem habuit titulo oneroſo. ſicut q emit qꝫ q titulo lucratiuo. Et ideo ſicut primus dꝫ. ſic ⁊ iſte. ⁊ qꝫ primus debeat habeē in. l. ſi. C. de iure ēphi. Itē qꝛ legatū ⁊ donatio equiperantē. ſꝫ ex legato debeē l. is q. ff. de le. 3. ergo. ⁊ donatarius. Nec obſtat qꝫ emphiteota pōt donare ſiñ volūtate dñi. qꝛ hoc ɔceſſo nō ſequiē. qꝫ ñ debeat laudemiū. ɔriū tꝫ. Spe. ti. ď locato. ſ. qꝫ ñ tñtur. 36

Secūdus caſus ē qñ res ēphiteotica fuit vēdita ⁊ tradita. poſt re tradita fuit ex antiq̄ cā. Secus ſi fuiſſet retradita ex noua. qꝛ iſta retraditio eēt ſilis priori traditōi i q̄ fuit vēdita. Itē ad multitudinē traditionū ſequiē. multitudo laudemiorꝫ. l. qcunqꝫ. C. de fugi. Intellige ex noua cā. Secus in antiq̄ qꝛ non videtur alia traditio: ſed prima. 37

Tertius caſus ē qñ plures hn̄tes rē ēphiteoticā cōeꝫ diuidūt eā īter ſe: qꝛ cū hoc poſſint facere dño irreqſito. vt nō. Bar. i. l. voluntas. C. de fideicōiſ. Rō. qꝛ cā pp quā phibeē alienari i extraneū. ē qꝛ extraneus. ñ hꝫ neceſſe recognoſcere dñm. vt nō. i. d. l. ſi. q̄ cā ceſſat. qñ vēdit alteri ēphiteote ſocio ſuo ⁊ iō ñ debeē. laudemiū ſm Guil. ⁊ Bar. p l. p diuerſas. C. mādati. qꝛ iſta ē aliēatio neceſſaria. Alij tenēt qꝫ debeē. qꝛ añ diuiſōeꝫ nullus ē dominus illius ptis magis qꝫ illius. ſꝫ poſt diuiſōem qlibet ē dñs ptis ſue. ff. de le. 2. l. meuius. §. duobus. ergo vr̄ alienatio. Sed tu tene primā opinionē Bar. quā nō. i. l. ⁊ iō. ff. de cōdi. fur. niſi ɔſuetudo ſit ɔriū. 38

Quartus caſus qñ qs vēdit. ſed re integra diſceſſū ē a vēditōe. qꝛ dominus ñ hꝫ miteē nouū emphiteotā i poſſeſſiōem. Sꝫ tñ Pe. vbi. ſ. dicit qꝫ debeē. qꝛ p eū ñ ſtetit. Iō pinde ē ac ſi miſiſſet. Nō credo vez de rigore iuris. Secus de equitate. 39

Utrū ēphiteota cadēs a iure ſuo pdat meliorat ōes q̄s fecit i re. ℞. Pa. i. d. c. ſi. q: ſic io. q. 2. huius. ⁊ in. d. l. 2. C. de iure emphi. 40

Utrū ēphiteota cadat ex deterioratōe facta ab ipo. ℞. Pe. vbi. ſ. qꝫ ſic: qꝛ cā ſiali ceſſante ceſſat effectus. l. adigere. ff. de iure pa. §. quis. ſꝫ cā finalis ē melioratio. vt. l. ſi. C. de iure emphi. iō cadit. qꝛ frāgenti fidem fides frangatur eidem. 41

42 Utrū dñs poſſit ppria auctoritate expellere ēphiteotā. ℞. Pa. in. d. c. ſi. dicit Cy. poſt Accur. qꝫ ñ pōt. qꝛ ēphiteota hꝫ ius i re vt in. l. i. ff. ſi ager vecti. ⁊ iō ppria auctoritate nō dꝫ expelli. facit. l. creditores. C. ď pig. hec opinio eſt tutior.

43 Utrū res eccleſie poſſit dari i emphiteoſim. ℞. vt. ſ. Alienatio. in principio.

Emptio

c Emptio ⁊ vēditio ē alienatio quedā q̄ dñiū ⁊ poſſeſſio rei vēdite transfertē per traditōnem ipſius dñi: vel ſi ñ ē dñs vſus capiēdi ɔditio i emētē p ipſa ſoluto pretio.

1 An āt veniat ſub noīe vēditōis ois aliēatio. Bal. i. l. volūtas. C. de fidecōiſ. tꝫ qꝫ nō lꝫ i principio iuris ciuilis vēiret. vt pꝫ. l. ſtaliber. §. gnius. ff. de ſtatuli. vid qd dixi. ſ. Emphiteoſ. §. 10. Aduerte hic qꝫ ēptō. ⁊ vēditio. tribus modis pficitur. vt nō. glo. inſti. ď ēp. ⁊ ven. in prin. Primo quo ad h̄ vt non poſſit diſcedi ab altera ptiū ſit p ɔuentōem ēt cōdictōalem. Scdo qtū ad periculū qd trāſit ad emptorē ſit pure. vt. ſ. §. i i. Tertio. quo ad trāſlatōem dñij vel vſucapiendi cōdictōem ſit tradēdo rē vēditā. §. vēdite iſti. ď rez diui. l. clauſibus. ff. de contra. emp.

2 Emptio ⁊ vēditio nō alr̄ facit rē emptoris niſi aut ptiū ſolutū ſit aut ſatis eo noīe factū vel alr̄ fidē de ptio habuerit vēditor ⁊ tradaē res. vt. l. qd vēdidi. ff. ď ɔhē. ēpt. nec pōt eſſe ēptio ſine ptio. ſ. pecunie numerate vt inſti. de ēp. ⁊ vendi. §. itē ptiū. Nā vbi aliud p alio daē. pmutatio ē nō vēditio. ff. de contrahen. emp. l. i.

3 Sed nunqd tradēdo rē venditor videaē fidē hr̄e de ptio. ℞. glo. i. d. l. qd vendidi. qꝫ ſic: niſi forte ēptor dicebat pecuniā hr̄e ad manus cū ñ hr̄et ⁊ ſic tradidit. vt. ff. de pig. act. l. ſi q̄ſi. Silr̄ hꝫ fideꝫ de ptio ſi dedit diē ſolutōis ēptori. ar. l. ad ſolutōꝫ. C. ď re iudi.

4 Utrū quilibet q pōt vēdere poſſit fidē habere de ptio vt tradēdo rē ēptori trāſferat i eū dñium. ℞. qꝫ ñ pcurator fiſci: eccle: ⁊ minoris. vt nō. Bar. in. l. a diuo pio. §. ſꝫ ſi ēptor. ff. de rei ven. ⁊ Cy. in. l. Inciuile. C. de rei vē. ⁊ ē tex. iuncta glo. in. l. ſi pcurator fiſci. ff. de iure fiſci nō. Pa. in. c. cū oli. el. i. de offitio dele.

5 Utrū vendens poſſeſſionem. vel domum ⁊ huiuſmodi. ⁊ qꝛ emptor nō hꝫ ptiū tradit eā cum pacto: qꝫ donec ſibi ſoluerit pretiū vult ſibi ſoluat penſionem debitā de ea re. ſed pretio ſoluto nihil amplius vult: licite poſſit faceē. ℞. qꝫ ſic. tex. eſt in. l. curabit. C. de ac. emp. ⁊ ven. ⁊ ſm Azo. in glo. Bal. ⁊ Bar. ibidē ⁊ Sali. ⁊ Ange. in. l. Iulianus. ff. de act. emp. ⁊ Io. de ana. in. c. conqſtus de vſur. lꝫ ēt iure canonum. ⁊ facit glo. i. c. conqneſtus. quam cōiter ſequūtur doc. de vſuris. Nec ob. qꝫ loquitur de eo qui eſt in mora poſt terminū. qꝛ ſic in mora pōt cōſtitui a principio. Et lꝫ aliqui theologi ⁊ legiſte. vt But. in. d. l. curabit dicant vſurariū qñ ſolū percipit fructū. qꝛ non ſoluit. ſecus qñ de pecunia ſua lucratus fuiſſet: vel ex ea aliqꝫ vtilitatē feciſſet. qꝛ tunc hꝫ locuꝫ prima opinio. tñ mihi vr̄ qꝫ ſimpliciter. prima opinio ſit vera. qꝛ nihil iniuſtū facio ſi nolo tibi dare poſſeſſionem meaꝫ vt fructus tuos facias niſi dederis mihi pretium: etiam ſi illud volebam ſeruare in capſa.

Que ñ poſſunt vēdi. ℞. multa. Prio ſpiritualia. ⁊ de h̄ vide. Simonia. Secūdo liber hō. dic. vt. ſ. Seruitus. §. i. Tertio illa q̄rū vſus ē ſolū malus. vt. ſ. Ars. Quarto res aliēa. Quō āt teneaē q emit. vide īfra. Reſtitutio prio. in vbo emēs. Quinto res pupilli nō pñt emi a tutore. l. cū ipſe. C. de contrahen. emp. ⁊ vendi. 6

Quo ptio pñt vēdi vel emi res. ℞. qꝫ licet varie fuerint opiniones tā legiſtaꝫ in. l. i. C. de epi. audiē. q̄ cano. in. c. i. ⁊. c. cū dilecti. de emp. ⁊ ven. Tñ ſaluo meliori iuditio ſꝫ qꝫ colligo ex dictis Scoti. in. 4. di. 15. Dico qꝫ res tñ vēdi poteſt q̄tum emptor inuenit ⁊ econtrario emi poteſt q̄tum venditoreꝫ iuenit: dummodo hec. quatuor concurrāt. Primum ſcientia. ſ. qꝫ nulla ſit deceptio ex parte alterius ſed quilibet ipſorū agnoſcat rem ⁊ eius qualitatem ⁊ valorē. Facit glo. penul. in. l. mortis cauſa capi. ff. de donatō. cauſa mor. Secundum libertas voluntatis ſcilicet qꝫ non faciat ex tali neceſſitate que excludat rationem voluntarij. Quomodo autem poſſit perpendi qꝫ non fiat voluntarie. conſidera. ſi talis res pertinet ad neceſſitatem vite: ſicut ſunt granum. medicine. vinum. veſtes. domus. ⁊ huiuſmodi ſine quibus viuere quiſque non poteſt. quia talia non poſſunt vendi ad libitum. ſed iuſtum pretium debet taxari. Attenditur etiam qꝫ non ſit libera voluntate quando quis vendere vel emere vult tali pretio propter euitandum notabile ⁊ enorme damnum. Naꝫ quando quis niſi venderet tali pretio: vel emeret eſſet incurſurus. puta. amiſſionem maioris partis ſuorum bonorum: vel notabiliorē: certe iſta neceſſitas ⁊ ois timor q cadit in ɔſtātē excludit libertatē volūtatis ſm 7

ſm.n℥.in.c.cū locū.de ſpon.⁊ in.c.abbas.
q̄d me.cā.Secus in minori metu.Nam di
cit Sal.in auꝗ.ad hec.C.de vſu.q̄d ē ꝯ ca
ritatē addere afflictōem afflicto:q̄d non lꝫ
l.diuus.ff.de of.pſi.Tertiū ꝙ ſit prudens
q̄ꝛ magna mentis leuitas reddēt ꝯcti illici
tū.Quartū ꝙ ille q vendit vel emit plus de
bito poſſit donare.ar.c.2.de dona.Si ꝯo
hec quatuor n̄ ꝯcurrūt.tūc nō licet emere l'
vēdere niſi iuſto p̄cio.⁊ ſciēter notabilr
plus vēdēs:vel minus emēs peccat morta
liter.⁊ tenet ad reſtitutōēꝫ.q̄d quidē p̄ciuꝫ
dꝫ attendi ſm cōem eſtiatōēꝫ.vt dicit.l.pre
tia.ff.ad.l.fal.nō.glo.in.c.hoc ius.10.q.2.⁊
eā ſequūtur cōiter doc.Quō āt iſta extimia
tio dꝫ fieri qn̄ non ē cōitas talis ꝯmertij.di
co ꝙ penſatis raritate.laboribus ⁊ piculis
iudicio boni mercatoris determinabit.q̄ꝛ
alia regula nō pōt dari.⁊ hoc in re mobili
In imobili ꝯo extiat.ſꝫ fructus.ſm glo.⁊
Bar.in.l.2.C.de reſtin.ven.quē ſequūtur
cōiter doc.⁊ tali p̄tio deberet vēdi ⁊ emi.
de hoc vid.ſ.Extimatio.§.i.cū ſe.Si tn̄ p̄
dicta ꝯcurrant credo ſilr:vt mobiles emi
poſſe ⁊ vendi.Et nō.ꝙ quo ad valorē attē
di dꝫ tp̄s ꝯctus emptōis:vt in.d.c.cum di
lecti.⁊.d.l.2.C.de reſcin.ven.niſi ſit dubiū
an tp̄re ſolutōis ſit plus valitura.ſm ꝙ di
caꝫ.ſ.Uſura.i.§.33.Aduerte tn̄ p̄dicta non
hr̄e locum qn̄ plus vendit rōe tp̄is.q̄ꝛ pre
tium n̄ ſoluit.q̄ꝛ lꝫ foret ſciēs ⁊ volens:tn̄ n̄
excuſaret vſurā.vt plēius.ſ.Uſura.i.§.58.
dicet.vide ēt q̄d dico ſ.Dolus.§.9.Limi
ta ēt p̄dicta.niſi in cāu de quo.ſ.§.10.

8 Utrum venditor teneat dicere defectus ſe
cretos ementi.R̷.vt colligo ex dictis p An
ge.i.l.ſi quis cū alter.ff.de acꝗ.emp.⁊ vē.
⁊ Pa.in.c.iniuſtū.de reꝝ pmu.cū diſtinc
tiōe.ꝙ aut ſi ſciret illō nō emeret.puta q̄ꝛ
equus hꝫ defectū talē ꝙ potius ſtaret ſine
equo.⁊ tunc nullo mō licꝫ celare.Si vero
emeret:lꝫ non ita libēter.tunc ſi nullū peri
culū imieat vel dānū emptori:⁊ res nō vē
datur vltra iuſtū p̄tium attēto defectu latē
te.⁊ emptor ſit induſtri⁹:nō tenet ei reuela
re:nec peccat n̄ reuelando qā ſolū facit.vt
iuſtū hēat p̄tiū.Et q̄d dico de defectu.intel
lige ⁊ de miſtura alterius rei.vt puta vino
limphato:ſp̄ebus q̄bus imiſcetur.aliō ꝙ
extimet.ſi aūt iminet periculū vel dānum
emptori ſeu alteri tenet manifeſtare.alr te
neretur ad reſtitutōēꝫ dāni ſi accideret.ar.
l.in rebus.§.itē qui ſciens.ff.ꝯmo.⁊.l.Iu
lianus.ff.d actio.emp.Aduerte tamen ꝙ ſi
vendens itendit vēdere vnā rē.⁊ emens in
tendit emere aliā in ſb̄a non valet vēditō.
vt ſi vēdens itendit vnum agꝝ vendere.⁊
emens aliū emere.l.in venditionibus.ff.d
ꝯhen.emp.Idem dic in mā.vt ſi vendatur
auricalcū p auro.d.l.in venditōibus.Idē
dic in qualitate ſb̄ali.puta in domo que ē
combuſta.ar.l.q̄d tn̄.ff.de ꝯhen.emp.Se
cus i q̄litate accidētali.vt puta i agro ſterili
quē credit vberē.29.q.i.§.hijs ita reſpōdet
Fraudans ꝯo in quātitate.puta in fiā men
ſuratōe vt faciunt tabernarij qui non iplēt
menſuras:vel in numeratōe ⁊ huiuſmōi.lꝫ
teneat venditio tn̄ tenetur reſtituere:nec cō
ſuetudo excuſat eum.

Utꝝ liceat vendere rē ſm ꝙ vendens eā 9
ſibi extimat vtilē ꝙuis emens non libēter e
mat.R̷.ꝙ ſic.ſi ex tali venditōe tale dānuꝫ
incurrat ꝙtum plus vēdit.vel qn̄ talem af
fectōem ad rē hꝫ ꝙ potius vellet eā ſibi di
mitti ꝙ tali p̄tio emi niſi ſit in tali habūdā
tia ꝙ gratis teneatur ꝓximo ſubuenire.cō
cor.Tho.ſa ſe.q.77.Sed nō licēt vendere
tn̄ plus.ꝙtum erit vtilis ementi.q̄ꝛ ſic her
ba medicinalis valeret.c.ducatos.ſecūdū
Sco.vbi.ſ.

Utꝝ liceat carius vēdere rē q̄ imutata vē 10
ditur in eodē loco ꝙ ſit empta.vide.ſ.Ne
gotium.§.3.

Ad quē ptinet periculū rei vendite.ſi ali 11
ud in pacto ſpāliter non ē deductum.R̷.vt
colligo ex Azo.⁊ Gof.ꝙ aut venditō ē cō
ditionalis.⁊ tūc ante euentuꝫ ꝯditionis pe
riculū pemptōis ptinet ad vēditorēꝫ.ſed d
teriorātōis ad ēptorē.vt in.l.id q̄d.ff de pi
culo ⁊ co.re.vē.Silr ſi venditio ſit in ſcrip
tis ꝙ donec ſcriptura pficiatur piculū ē vē
ditōis.l.ꝯctus.C.de fi.inſtru.Limito hoc
veꝝ qn̄ ꝯuenerūt.vt nō valeat anꝙ ſcriptu
ra ſit facta.Secus ſi ſimplr ſit factus cōtrac
tus.poſtea faciunt ſcripturam.Ideꝫ dic qn̄
venditio ſit in genere.puta aſini.q̄ꝛ genus
non pōt pire.l.in rōne.§.veꝝ ē aūt.ff.ad.l.
fal.Sed ſecus eſſet qn̄ genus eſſet determi
natū.puta ad aſinos quos hēo.ꝯbi gratia.
Uēdo tibi vnū de ſeruis meis vel aſinis ⁊
huiuſmodi.ſi cēs periunt venditor ē liberꝰ
ꝯe.ſicut in legato.d.l.i rōe.§.icerti.Hoſti.
tn̄ videtur tenere ꝙ ēptor poterit repetere
p̄tium quaſi ſine cā ſit apud venditorē.Se
cus i legato q̄ꝛ p̄ciū rei legate non ē legatū.
Et iō ſi perijt res legata aliud n̄ debet.Sꝫ
mihi videtur ꝙ nec ēt p̄tium poterit ēptor
repetere i cāu iſto nec excipe.vt nō ſoluat
niſi vēditor fuiſſꝫ i mora.q̄ꝛ p̄tiū n̄ ē niſi cā
cā.ſ.emptionis.Et idem dico ſicut quādo

aliq̄d alternatiue emitur.puta ticius aut ſe
ius.Si tici⁹ pijt:pibit emptori.⁊ ſei⁹ erit in
obligatōe ſolū.Si vō ambo.ſic vēditor li
ber erit:⁊ pibit ſeius ēptori q ſolus reman
ſerat facit.l.ſi i emptōe.§.pe.ff.de ꝯhen.ēp.
Aut vēditio ſit pure.i.ſine ꝯdictōe ⁊ ſine ſeri
pt:s ⁊ de re certa ſiue i ſpē.⁊ tūc ſm glo.in
l.i.ff.de pi.vt co.re.vē.dic ꝙ i vīo ⁊ ceteris
q̄ deguſtationē requirūt ēt an deguſtationē
periculū ē emptionis.Si vero vendit nō i
ſpē:ſed ad mēſurā.piculū ē venditoris do
nec ſit mēſuratū:⁊ ibi multas diuerſitates
poteris videre ſed illud ſufficit tibi ꝯfeſſori
Silr ſi nō exigit deguſtationē piculū ē emp
toris.excepto cāu publicationis.q̄ꝛ ſi pu
blicetur an̄ traditionē vel poſt pp maleficiū
venditōis periculū erit ip̄ius vēditoris.l.fū
dus.ff.loca:⁊ ibi glo.Silr p pactū.Morā
dolū.vel culpā periculū ē venditoris.puta.
q̄ꝛ pactū fuit vt teneret.Itē ſi fuit in mora
tradēdi rē.Si vō tā emptor ꝙ vēditor fuerit
in mora:poſterior mora p̄ponderat prie ⁊
illi nocebit q̄ ad piculū.Limita niſi poſterio
ris more prim⁹ moroſus fuerit cā:q̄ꝛ ſic nō
nocebit poſteriori.cāus ē iūcta glo.i.l.ſi p
emptorē i fi.ff.de ac.ēp.⁊ vē.q̄d nō.Idem
dic ſi vēditor fuit i dolo vel culpa lata ſeu le
ui pditōis rei vēdite ꝙ periculū erit ſuū:ſicˀ
i comodato ⁊ depoſito.Et idem dic de de
terioratione:ſeu melioratōe rei vēdite ꝙ p
tinet ad ēptorē qn̄ res ē vēdita i ſpē ſm legi
ſtas:ſiue nuēro ſm logicos.q̄d idē ē.Sec⁹
in fructibus rei vēdite q ptinet ad vēditorē
donec pfecta ſit vēditio:niſi vēditor ſit i cul
pa.d.l.curabit.Nec ob.l.fructus poſt ⁊.l.
pe.C.de ac.ēp.⁊ vē.q̄ꝛ loquūt in pfcā vēdi
tōne quā voco pfectā quo ad hoc qn̄ p̄tiū
ē ſolutū l' ſit ſita fides de p̄tio.vt nō in glo.l.i.
C.de pi.⁊ co.rei ven.lꝫ alr ſit pfecta qn̄ res
eſt tradita.ff.de ac.ēp.⁊ vē.l.ſi qs alienuꝫ.

12 Utrū emptū de aliena pecunia ſit ementis
R̷.ꝙ ſic.ſi noie ſuo emit.l.ſi ex ea.C.de rei
vē.Fallit i ēpto ex pecunia eccl'ie.12.q.3.c.i.
⁊.2.⁊.q.5.ſtrū.Nō ideo eſt veꝝ q̄ꝛ ſi clric⁹
hn̄s pecuniam de p̄bēda emerit p̄diū:āpli⁹
nō poterit illū dare intuitu pietatis:lꝫ pecu
niā potuiſſꝫ dare:q̄ꝛ ſtati p̄diū ſit eccl'ie:ſiue
emerit noie eccl'ie:ſiue ſuo:ſiue alieō.c.i.d
pecu.cle.⁊.c.ingrendū.Silr dic i ēpto de
pecunia pupilli:vel minoris a tutore l' ꝓcu
ratore:q̄ꝛ minor ſibi vēdicare pōt.l.2.ff.qn̄
ex fac.tuto.Idē dic de ēpto ex pecunia mili
tis:C.de rei vēdi.l.ſi vt ꝓponis.Silr dic in
empto a marito l' vxore de pecunia ſibi ab
altero coꝝ donata ſi efficiatur nō ſoluendo
qui donū accepit.l.vxor marito.ff de do.i
ter vi.⁊ vx.Hec limita qn̄ pecunia non fuit
alteri miſta:q̄ꝛ ſi fuiſſet miſta trāſiret i dn̄ū
ēt furis.l.ſi alieni nūmi.ff.de ſolu.⁊ ſic n̄
eſſet eccl'ie vel prefatorum.

Quō pōt pr̄ vēdere filium.⁊ qūo liber 13
homo pōt vēdi.vide.ſ.Seruitus.§.

Quid ſi res vēdat.duob⁹.R̷.ꝙ potior ē 14
ſs.ſi res tradat ſibi l' p̄mi⁹.ſi p⁹ ſibi det.Et iō
in donatōe.l.quotiēs.C.de rei vē.niſi p̄mi⁹
emiſſet noie eccl'ie.ſpāle ē in hoc vt dn̄ium
acquiratur ſine traditione.ar.c.ex lrīs.de ꝯ
ſue.⁊ expſſe.C.de ſa.ſa.ec.l.vt inter diuinū
publicū qꝫ.ēt ſi ſecūdus emiſſet.⁊ ip̄e noie
eccl'ie.q̄ꝛ preferret prim⁹.ff.de ꝓcu.l.in cāe
ſed vēditor tenet crīe falſi vt pꝫ.ff.ad.l.cor.
de fal.l.qui duobus.Si vō ꝓmutauit aut al
teri in ſolutum dederit:l' alr diſtraxerit poſt
ꝙ eam obligauerat tenetur crimine ſtelio
natus.vt.l.3.ff.de cri.ſtel.

Utrū vendens vinum q nihil dixit de ex 15
peditione vaſoꝝ poſſit illud euacuare i ter
ra ſi emptor nō euacuat.R̷.ꝙ ſic ſi vēdimia
ſupueniat:ul' ſi venditor ē mercator q ſolet
vendere ⁊ emere.ff.de peri.⁊ co.re vē.l.i.
§.pe.ſm Gofre.Un̄ tu dic ſm Hoſti.ꝙ ſi i
diget vaſis ⁊ eo āmonito nō vult.pōt corā
teſtibus vinū menſurare ⁊ effundere.Qō
limito niſi emptor ſit in tali neceſſitate ꝙ vē
ditor teneatur ei ſubuenire ex debito.

Utrū vēditor teneat de euictione emptori 16
R̷.ſm glo.⁊ Pa.in.c.ſi venditori de emp.
⁊ ven.ꝙ ſic:niſi in tribus caſibus.Prim⁹
ſi in pricipio liꝗ.vel ad minus poſt litem cō
teſtatam nō denūciauit venditori vt eū defē
deret.vt.C.de euic.l.emptor fundi.⁊.l.auc
tore.⁊.ff.eo.l.ſi rem.§.ſi.

Sed q̄d ſi ſciebat litē motā venditor.R̷. 17
Bar.in.l.denūtiaſſe.ff.de adul.videtur ſen
tire ꝙ ēt teneatur denūtiare.Rō ſm eū.q̄ꝛ
qn̄ denūciatio requiritur ad aliq̄d faciēduꝫ
vt in cāu iſto tunc nō ſufficit ſibi ſcia ſola:vt
in.d.l.denuntiaſſe.Secus eēt qn̄ denūtiatō
requiritur ad ſimplicē ſciam hn̄dam q̄ꝛ va
let vt rl'a q certus eſt de re.iur.li.6.⁊.l.i.ff.
de ac.emp.⁊ vē.Glo.tn̄ ⁊ Cy.i.d.l.emptor
⁊ Dy.in.d.rl'a qui certus.tenēt ꝙ nō tenet.
denuntiare.⁊ multi alij.Tn̄ tutius ē ꝙ denū
tiet.per.l.ſi controuerſia in ꝯ.auctori.here
di ue eius enuntia.C.de euic.⁊ ſic ſit denun
tiatio q̄d importat non ſimplr iudicare:ſed
per officialē facere ei notum litem motam:
vt veniat ad defendendum.

Secundus caſus qn̄ emptor citatus con 18
tumaciter affuit tp̄re ſnie.q̄ꝛ videt cōdēnatus

pp ſuã ↄtumaciam.d.l.ẽptor.τ.ff.de euic.l. ſi ideo.i.rñſo.Idẽ ñ vẽditore abſente ñ ap pellauit a ſnia.l.herenius.ff.de euic.

19 Tertius qñ p iniuriam ſnia lata fuit ↄ.ẽp torẽ.d.l.ẽptor qꝛ iniuria q̃ fit ẽptori nõ con tingit vẽditorẽ.l.ſi p ĩprudentiã.i pri.ff.de euic.Idẽ dic ſi p violentiam extraiudicialr au feratur.d.l.ſi p:ẽt ſi notari⁹ poſuit ꝙ obli gat ſe defendere de iure.τ de fcõ:qꝛ illud ↄ fcõ itelligit ſi lis moueat de fcõ nõ de iure ſm Pa.vbi ſ.qꝛ violẽtia extraiudicial nõ ve nit ſm nãm ↄctus.ↄ quo dic.vt nõ.p Bar. in.l.ſtipulatio iſta.ff.de ver.obli.

20 Addo quartũ caſuz qñ.emptor ↄpromiſit τ ↄriã ſniam reportauit.l.ſi dictũ.§.ſi i ar bitrũ ↄpromiſſo.ff.de euic.intellige hoc ve rum ſi volũtarie ↄpromiſit.qꝛ ſecus ſi coac tus.ſ.uel a ſtatuto ꝙ ſic vult ut inter ↄſan guineos ↄpromittat.τ huiuſmõi.τ hoc de nũciauit uẽditori ſm Bar.i.d.§.ſi in arbi trũ.τ Bal.in.l.i.C.de pi.τ co.re.uẽ.Quin tus caſus qñ emptor potuit vſucape τ non vſucepit.d.l.ſi dictũ.§.ſi cũ poſſet.Sextus caſus ſi rẽ alienam ſcienter emit:niſi ↄ eui ctione ſpãlr ſibi cauerit.l.ſi fundum.C.de euic.Septimus ſi aliqd caſuale ↄtingat.C. eo.de lega.l.ſi.de re.ec.non ali.c.ad nr̃az vide alios caſus per Ho.in ſum.eo.ti.

21 Quid ſi fecit pactũ vẽditor ꝙ nõ vult tene ri de euictõe.R.nihilominus tenebit ad ptiũ re euicta l ẽptorẽ.§.i.ff.de ac.ẽp.Nõ li mittat ludo.de Ro.i nõ.qñ pactũ fit in gñe .ſ.a quocũqꝫ euicat.Secus ſi ſpecificat pſo na.qꝛ tũc ẽt nõ tenebit ad ptium.caſus ẽ i.l. q libertat i prin.ff.de euic.τ ibi glo.ↄ hoc.

22 Sꝫ q̃tũ tenet vẽditor ẽptori re ẽpta euicta i caſib⁹ i qb⁹ tenet de euictõe.R.ꝙ i ſimplũ tñ.τ ſi fuit i culpa i vẽdẽdo tenet ẽt ad iter eſſe.In foro tũ ↄtẽtioſo i rebus pcioſis ar bitrio iudicis cogit duplũ ꝓmittẽ.alr ↄdẽ nabit i duplũ ptij ↄuenti.ff.de euic.l.2.τ.l. emptori.

23 Utrũ vẽditor teneat ad oẽs expẽſas quas ẽptor fecit i iudicio qꝛ cum nõ defendit ven ditor poſtq̃ ſibi hoc denunciauit.R.Pa. vbi ſ.ꝙ ſic.ſiue obtinuerit ſiue nõ.vt.l.i.C de euic.τ.l.vẽditores.ff.de ver.obli.τ vtro biqꝫ p Bar.Secus ſi nõ denunciaſſet vẽdi tori litem motam.

24 Utrũ emẽs domũ ꝓ centũ i q̃ poſtea inue nit theſaurũ valẽtẽ duccnta teneat.R.ludo. de Ro.tꝫ ꝙ ſic.τ dicit ſe conſuluiſſe τ obti nuiſſe i curia ꝙ i hoc hꝫ locũ remediũ.c.cũ cã de emp.ſ.ꝙ reſcindat ↄctus l reſtituatur pl⁹.Sꝫ ↄriũ de iure ẽ veri⁹.ſ.ꝙ ñ teneatur Nõ qꝛ theſaurus ẽ res mobil abſcõdita ab ignot dñis tpre vetuſtiore.vt.l.vnica.C.de theſauris.ergo do⁹ nullus erat ipi⁹.vt caſus ẽ i.d.l.i.τ.l.nuq̃.§.theſaurus.ff.de acq.re. do.Sic ergo remanebim⁹ i diſpoſitione iu ris cois.vt ſit dñi ſoli ſi data opa l a caſu in uenit i ſuo:l ſi data opa i alieno ſolo erit dñi ſoli.ſi võ a caſu erit medietas dñi ſoli.alia iuentoris:vt i.d.l.vnica.Cũ ergo iſte ẽptor ſit do⁹ ſoli erit ſuus.de hoc caſus ẽ i.l.a tu tore.iũcta glo.ff.de rei uendi.vbi pecunia iuẽta p modũ theſauri cedit ẽptori.Secus ſi nõ eſſet p mõꝫ theſauri vt murata ab ali quo i muro.vt dicit tex.i.d.§.Theſaurus:qꝛ tũc nõ eſſet ẽptoris.Nec ob.ꝙ vẽditor non vẽdit theſaurũ.qꝛ ↄcedo:ſꝫ ſtamus in diſ poſitione iuris cõis vt cedat dño ſoli:τ hoc hẽo ꝓ idubitato ſi emptor nihil ſciebat de theſauro.ſed ſi ſciebat τ ꝓpterea emit.tunc vr̃ dubiũ.Nicola⁹ tñ de lira ſup mathei.13. i illa parabola de theſauro.τ.S.Tho.22.q 66.ar.5.videtur tenere ꝙ licite emat τ de ſubtilitate iuris ẽ verũ ꝙ põt licite fieri.ſed de equitate videret ꝙ aliquã ptem deberet dare vẽditori.vide de hoc ſi placet.qↄ nõ.i l.ſi qs cũ alr.ff.de ver.obli.ſed quo ad con ſciam ex quo ſciebat videtur ineniſſe:τ ſi a caſu.ſic medietas erit ſua.Si vero a ꝓpoſi to.ſic per totũ cedet dño ſoli.vt.d.l.vnica.

Cũ hoc ſit ꝙ iura nõ cogãt reſcindere ↄ ctũ ẽptionis l ſupplere iuſtũ ptiũ:niſi qñ de ceptio ẽ vltra l citra dimidiam iuſti ptij.vt ſ.Dolus.§.9.cui datur electio tũc.R.ꝙ qñ ẽ vltra dimidiã electio erit venditoris ſm Azo.p ar.a ↄrio qñ ẽ citra dimidiã.tunc ẽ ẽptoris.vt nõ.Bar.i.c.cũ dilecti.τ.c.cum cã.de ẽp.τ nõ Pa.in.d.c.cũ dilecti.ꝙ ſi pe riret res empta minus dimidia piret ẽptori qꝛ cũ duo ſunt i obligatiõe alternatiue.vno pempto remanet aliud.l.ple⁊qꝫ.ff.de iure do.τ.l.ſticum.ff.de ver.obli.Et idẽ dic qñ ẽ p l⁹ vendita ꝙ piret vẽditori per eãdẽ ra tionẽ.tamẽ predicti nõ tenent niſi ad reſti tuẽdũ id pl⁹.quo vendidit:l ſupplere illud minus quo emit vſqꝫ ad iuſtũ pretiũ.τ po terit agere deceptus vſqꝫ ad.30.ãnos ſiue agatur conditione ex.l.2.C.de re.vendi.q̃ cõditiones cũ ſint pſonales ſũt ppetue.Si ue ex eo ↄctu.ſ.ex vẽditio.vt nõ Pa.τ In no.in.d.c.cũ cã.Si vero ageretur offõ iudi cis.vt volunt aliqui ſic nõ poſſet agere niſi vſqꝫ ad q̃tuor ãnos.qꝛ vſqꝫ ad illud ipſe da tur reſtitutio in integrũ.l.vl.C.de i inte.re. Pa.tamen vbi ſupra vult ꝙ etiam ſi agatur offõ iudicis detur vſqꝫ ad.30.annos. 25

26 Utrũ mercator q ſcit plures alios poſt ſe venire teneatur minus vendere q̃ ſit cois extimatio:vel dicere ꝙ plures veniunt.R. Tho.22.q.77.ꝙ ñ niſi de pfectione.

27 Quid de mercatoribus q inter ſe ↄueni unt vt vnus ſolus vendat.R.ꝙ ſi hoc faciũt in leſionem rei publice ſunt dãnandi ppe tuo exilio τ bonis ſpoliandi.vt.C.de mo no.l.vnica.Secus ſi facerent pp aliquem fi nem.qꝛ liceret.de iſta mã hẽs ſupra.Dolus §.9.τ.j.Negotiatio.τ ſupra.Ars.§.i.

28 Utrum ille cui datum eſt aliquid ad ven dendũ ꝓ.10.τ vendidit pro.12.teneatur illa duo rñ ſtituẽ dño rei.R.ꝙ.ñ.qꝛ ſi illa duo ſt vltra iuſtum ptium tenetur reſtituere emen ti:ſm ea que dixi ſupra.§.7.Si vero nõ ex ceſſit iuſtum pretium.ſed ſua induſtria ha buit:ſic ſibi acquirit.Nec ob.ꝙ datur ei cer ta merces pro labore.qꝛ illa dat:vt iueniat emptorem pro.10.τ ſic ñ tenet neceſſario reſtituere.Secus ſi daretur ſibi ſimplr vt vẽderet.qꝛ tũc vẽdẽ meliori pretio quo põt τ totum dare dño ex quo mercedem habꝫ pro labore.

29 Quid de vendente poſſeſſionẽ l emẽte.j tales confines que ẽ pl⁹ vel minus q̃ ſit di ctum:vide ſupra.Donatio.§.40.

30 Queritur de.q.quotidiana vtrum vale at vendicio ſeu alius ↄct⁹ collatus in alteri us arbitriũ.R.ꝙ ſi eſt incerta perſona cu ius arbitriũ cõmittitur non valet.l.ſi mer ces.§.i.ff.locati:niſi i caſu qñ ſimplr fuit cõ miſſum in arbitrium boni viri.qꝛ tunc intel ligitur in arbitrium iudicis.l.vir bonus.ff. iudi.ſol.τ ſic videtur cõmiſſum in certam perſonam.Si vero perſona cui cõmittitur ẽ certa.tunc licet varia ſit opinio.in.l.i emẽ tis.C.de emp.τ ven.tamen dic ſm.d.Lu cam de graſſis.in.l.ſi quis arbitratu.ff.de verbo.obli.ꝙ ſiue ſubſtãlia ↄctus.vt puta p tium in venditione τ ſimilia.Siue accidẽ talia.puta uenditur ſuus ſi rationes reddi derit τ huiuſmodi comittantur in arbitriũ certe perſone ualet ↄctus ſi ille uoluerit ar bitrari.nam ſicut ſubſtãle ultime uoluntatis põt ferri in arguementum heredis.l.ſi ſic.ff. de lega.i.ita in ↄctibus.l.ſeruum qui filij.§. eũ qui.ff.de lega.i.τ ꝓ hoc uidetur caſus i l.ſi libertus iurauerit.ff.de op.liber.ubi ua let promiſſio liberti facta de operibus ad arbitrium patroni.τ ſi male arbitratus fue rit poteſt cogi ut arbitretur ſicut bonus vir Sic in propoſito qui ſi arbitrari noluerit l non poteſt.ſic non valebit.§.pretium inſti. de emp.τ ven.Si vero mortuus fuerit alt contrahentium ſi fuit comiſſum ſuper ↄctu perficiendo non poterit arbitrari.Si vero ſup contractu perfecto.ſic non expirat eius arbitriũ.ſed ſicut ↄctus tranſit ad heredez: ita obligatio de ſtando.arbitrio dicte pſõe ſm Bar.in.d.l.ſi quis arbitrat.

Quõ autem ↄtractus emptionis.τ vendi tionis reſcindatur ꝓpter dolum habes.ſ. Dolus.§.9.vel pp minoritatẽ pretij.qñ eſt citra dimidiã iuſti pretij:vel ꝓpter alias cãs vide Hoſti.in ſũ.eodem ti.τ Azo.in ſũma C.de reſcin.vẽ.qꝛ parum ad ↄfeſſores.ſed ſufficit quod dictum eſt. 31

Munitas

vide.j.Immunitas.

Normis

iiuria qñ dicatur.R.c.cuꝫ il lorũ de ſen.exco.exẽplificat ſi mẽ brũ mutiletur:ſi effuſio ſanguinis ſit.Et itel ligunt doc.ibidẽ qñ effuſio eſt in habundã tia:τ de membro de quo ſanguis de facili non exijt.Item ſi in epm aut in abbatem vl prelatum ſeu ſuperiorem ſit iniecta manus inſti.de iniur.§.atrox dicitur ſi quis vulnet tur.Intellige ſi vulnus eget medicamine ci rugie vel emplaſtrorum:ſeu aliorum medi cinalium ſecundum Monal.Item ſi quis fuſtibus ceditur.ſi in teatro vel foro:aut in conſpectu iudicis verberetur.Iteꝫ ſꝫ alios ſi in eccleſia vel cimiterio:aut dormitorio verberetur.ar.de ſen.exco.c.cuꝫ pro cauſa 17.q.4.quiſquis.τ.§.qui autem.Item ſi ſa cerdoti induto veſtibus ſacerdotalibus.C. de iniur.l.atrocẽ.Sed breuiter dic ꝙ iiuria dr̃ enormis.Primo ex perſona τ in iure nõ hẽmus expreſſum niſi ꝙ dictũ ẽ in.d.c. cũ illorũ.τ in.d.l.atrocẽ.τ inſti.de iniur.§. atrox.τ.ff.eo.ti.l.pretor.§.atrocẽ.vbi dr̃ ↄ magiſtratu parente τ patrono epo plato τ ſacerdoti induto.vt.ſ.dictũ ẽ.Secundo ex loco.vt puta ſi in conſpectu ptoris fiat ſeu p lati.vt in.d.l.pretor τ in teatro vel foro.vt i d.§.atrox.τ.l.ſed eſt queſtionis in prin.ff. de iniurijs.Tertio ex tempore.τ hoc eſt ar bitrarium.vt puta.ludi vel magne feſtiuitat Quarto ex re.puta.ex vulnere.vnde dicit.l. Uulneris magnitudo atrocitatem facit.τ ñ nunq̃ locus vulneris:veluti oculo percuſ ſo hec ibi.ff.de iniurijs.ita incipit.Quinto ex modo.vnde dicit Pa.in.c.cum illorum de ſen.exco.ꝙ percuſſio in eccleſia vel i pla tea τ exceſſus notorius dicitur enormis.d. §.atrox.τ ꝙ epiſcopus non poteſt eum ab ſoluere ex talibus iniurijs notorijs factis ec cleſiaſticis perſonis.

i Sed qs hēbit arbitrari an ſit enormis in iuria. ℞. ꝙ ille q h3 abſoluere ⁊ ligaꝛ an ſit ſue iuriſdictiōis. vt puta poſſit eū abſoluere l' ne. ar. c. ſup lr̄is ꝺ reſcrip. ⁊. l. ſi qs ex alie na. ff. de iudi. Sed caueat vbi ius determi nauit atrocē ne ipſe velit leuē arbitrari. q2 n̄ abſoluēt: ſed decipēt. Secꝰ vbi iꝰ n̄ determiat.

e Piſcopus

grece latie ſpeculator interpretatur. vt d'r. ii. di. c. cleros. ⁊. 8. q. i. qui epatū. Speculare eni d3 moreſ ⁊ vitā populi ſibi ſubiecti ⁊ intēdere ad eo rū ſalutē. Vn̄ eps hec negligēs ē in peccato mortali ⁊ d'r canis ipudicus. 2. q. 7. qui nec. ⁊ d3 lectioni ⁊ orōni vacare. vt i. c. epi ibiꝺ nec d3 hr̄e familiaritatē prauī hoīs. vt i. c. ꝑ uenit eadē cā. ⁊. q. imo p̄ſbiteros diaconeſ clericoſ bōi teſtioniȷ d3 penes ſe hr̄e. vt i. d. c. epi. ⁊. c. cū paſtoris. ⁊ ꝺ ꝯſe. di. i. c. eps ꝺo

i Utrū principalius debeat intēdere multi plicatōi tpaliū. ℞. ſm Tho. in quol'. ꝙ n̄. ſed eius ꝓpria ⁊ p̄cipua cura d3 eē circa cuſto diā gregis ſibi cōmiſſi orādo. p̄dicādo. ſa cramēta diſpēſando. ⁊ ſua iuxta qꝺ res exi git erogando. Pōt tn̄ itendere multiplica tioni tpaliū ad vtilitatē eccl'ie qn̄ oportuni tas adeſt ⁊ fieri poſſit ſine dāno ſpūalium notabili alias nō Alex. aūt ſa ſe. ii. de aua ritia dicit. ꝙ eps nō pōt ꝯgregare ad ſui nu tōem: ſiue eccleſie. ſicut rex pōt: ſed d3 ꝯuer tere res eccleſie in vſū eccl'ie qꝺ facit paupe ribus dando. Rō ē: q2 rex ad h̄ cōſtitutus ē vt ſubditos in pace teneat ⁊ defēdat ab ad uerſariȷs. ⁊ iō pōt ad h̄ ꝯgregare. nō ſic eps ſ3 vt faciat bonū eccleſie. qꝺ facit dādo pau peribꝰ facit. 12. q. 2. aurū. Vn̄ t3 Tho. ſa ſe. q. 185. ꝙ ſi bona eccleſiaſtica nō diſpēſat in pios vſus: ſed notabiliter deficit peccat mor talr̄. Secus ſi in modico deficiat. Addit tn̄ ꝙ ſi neceſſitas nō immiet ꝓ pauperibus ꝙ pōt reſeruare i futurū: vel emere poſſeſſiōes vt ipe neceſſitatis prouidere poſſit. Bona ꝟo p̄rimonialia pōt tenere ad libitum.

2 Utrū liceat appetere epatū. ℞. ꝙ n̄. 8. q. i. qui epatū ibi d'r. locuſ ſuperior ſine quo po pulꝰ regi nō pōt. ⁊ ſi ita retineaſ atq3 admi ſtreſ vt decet: tn̄ indecenter appetitur ꝙ ob rē onū ſcīn querit gr̄a veritaꝭ. negotiū iuſtū ſuſcipit neceſſitas caritaꝭ quā ſarcinā ſi nul lus iponit ꝑcipiendo atq3 inuēde veritaꝭ va cāa. eſt: Si āt iponiſ ſuſcipiēda ē ꝑꝑ caritaꝭ neceſſitatē. Sed nec ſic oio veritaꝭ delecta tio deſerēda ſ3 ſubtrahaſ illa ſuauitas vt nō opprimaſ iuſta neceſſitaſ. hec Aug. Ex quo p3 ꝙ appetiſ illicite. Et qn̄ ſit mortale vide ſ. Ambitio prio ⁊ oblatus recuſaſ cū pecca to mortali ſi ē dignus. ⁊ eque dignus nō ē cui debeat dari. Facit ſimilr ad h̄. c. i ſcriptu ris ea. cā. ⁊. q. vide. ſ. Electio. §. 30.

Quā iuriſdictionē hēat vide de offi. or. ꝑ totum. q2 ad ꝯfeſſores non ꝑtinet. 3

Utrū eps poſſit ꝯcedē auctoritatē nō epis quā ipſe h3. ℞. Pa. in. c. accedētibus ꝺ' ex ceſ. p̄la. ꝙ nō ea q̄ ſpectant ad ordinē epalē ſicut ordiare. chriſmare. ꝯſecrare. ⁊ ſimulia. vt in. c. aqua. de ꝯſe. ec. vel alia. Ea vero q̄ ſpectāt ad iuriſdictiōem epalē bene pōt ſic. cognoſcere de cā matrimoniali: iniūgere pu blicā pn̄iam. ꝯcedere indulgētiā: iudicare ꝺ clericis ⁊ huiuſmodi. vt. 16. q. 2. viſis p̄ter i ſignia. vt vſus mitre. ⁊ pontificaliū q̄ ſolꝰ papa ꝯcedit. ar. c. vt apoſtolice. de priui. li. 6. ea ēt q̄ ſunt iuriſdictiōnis pōt ꝯcedere ꝙ uis nōdū ſit conſecratus nec ſacerdos. ſm eundē. Pa. vbi. ſ. poſt Jo. An. ⁊ Calde. vt ibi nō. Pa. 4

In qbus pōt eps diſpēſare. vide. ſ. Diſ penſatio. §. 5. 5

Utrū eps cadat in penā ſuſpenſionis aut iterdicti. ℞. ꝙ non ex nulla cōſtitutione: ni ſi in ipſa de ipſis epis fiat ſpālis mentiō. Si militer nec eorū ſuperiores. vt in. c. q2 peri culoſū de ſen. exco. li. 6. Idē dic de ſuſpēſio ne a beneficio a iure poſita. vt in. c. ſi cōpro miſſarius. §. huiuſmodi de elec. li. 6. Secuſ de excōicatōne. vt nō. in. d. c. q2 periculoſū. 6

Utrū eps poſſit diſpenſaꝛ in pluritate bn̄ ficiorū. vide. ſ. Beneficiū. §. 38. 7

Utrū executione deuoluta ad epm ꝓpter negligētiam executoris teneaſ eps ſeruare formā quā tenebant executores. ℞. Bar. in. l. ſi puellam. C. ſi man. ita fu. ali. ꝙ ſic. ⁊ facit tex. in cle. i. de ſupplē. negli. prela. ⁊ qꝺ nō. Jo. An. i. c. publicato de elec. 8

Utr̄ mortuo epo expire offiū vicariȷ. ℞. Pa. in. c. i. ne. ſe. va. ꝙ ſic. vt nō. gloꝰ. in cle. ſi. de procura. Idē videſ de offō ꝓrioris cō ſtituti ab abbate mortuo abbate. ar. ex nō. i d. cle. ſi. Secus ſi ꝯſtitutus eēt ab abbate cū caplo. ar. c. 2. de ſta. re. 9

Eps in ſinodo d3 cōſtituere aliquos ido neos viros per totam dioceſim quos deb3 iuramento aſtringere ad denunciandū ſibi vel ꝑ eū miſſo quicquid ꝑpenderint fieri ꝯ voluntatē dei ⁊ totam chriſtianitatē: quod ꝑtineat ad iuriſdictionē eccleſiaſticā vt ha betur in. c. eps in ſinodo. 35. q. 6. ⁊ tales ap pellantur teſtes ſinodales. 10

Eps pōt cogere religioſos mendicātes vt vadant ad ꝓceſſiones. c. nimis praua. de exce. p̄la. Ex quo tex. dicit doc. ꝙ ex quo ꝓ hibetur eis ne ex leui cā ꝯpellāt eos ire ad ꝓceſſiones ſequiſ ꝙ ex magna ⁊ graui cā ꝑt vt puta nouo introitu epi l' elegēti l' immi nēte peſte aut alio flagello: l' i generalibus letaniȷs que ſūt tres dies rogationū. hec nō Pa. in. c. dilectꝰ. de offō. ordi. Qꝺ ē verum niſi ſpāle priuilegiū hēant. 11

12 Eps in eccliȷs baptiſmalibus d3 ordinare mgros qui doceant pueros i ſtudiȷs lr̄arū liberaliū q3 artiū aſſidue vbi neceſſitas oc currerit. 37. di. de quibuſdam.

13 Eps ſingulis ānis ſinodū teneat admonē do clericos ꝯſtitutiones legendo. ⁊ laicis p̄dicando. vt. 10. q. i. placuit. Item ſingulis ānis ſi pōt viſitet oēs eccl'ias: monaſteria. ⁊ hoſpitalia. ſibi ſubiecta.

14 Eps teneſ deputare i eccliȷſ cathedralibꝰ ⁊ aliȷs ꝯuētualibus viros idoneos ad p̄di cādū. ⁊ ꝯfeſſiones audiēdū alr̄ peccat mor talr̄. ſilr̄ qn̄ ipe nō pōt ꝑꝑ amplitudinē dio ceſis vel alia occupatiōe: tenetur hr̄e viros potentes in ope ⁊ ſermone qui viſitent ⁊ doceant vice eorum plebes ſibi cōmiſſas ⁊ eis ꝓuideant de ſuſtentatōe. vt in. c. inter ce tera. de offō. ordi.

15 Eps d3 quos vult ordinare inquirere pri mo de etate debita ad illū ordinē. dic vt. ſ. Etas ⁊ de litteratura. Nā ordinans ſubdia conū vel diaconū q neſcit offiū vī peccare mortalr̄. q2 p̄bet ei cām peccādi mortaliter. Quātū vero ad illos quos ꝓmouet ad cu rā aiarū ꝙ hēant ſciam neceſſariā. de quo ſ Confeſſio. 4. §. 3. alias peccat mortalr̄. Itē nō ꝑmittat ꝙ notarius petat ſalarium i ſcri bēdo ordinādos. q2 ꝓhibitū ē. i. q. 2. ſic. ep3 itellige ſm glo. ibidē qn̄ ē ſalariatus: alr̄ pōt accipere aliqd dūmō eps nō ꝑticipet in lu cro l3 ꝯtrium teneat glo. ibidem.

16 Eps pōt q̄rere de titulo bn̄ficiȷ ſui ſubditi ſi nō ꝯſenſit in eū. vt voluit Fede. ꝯſilio. 98. ⁊ idē dic de quocūq3 alio cuius intereſt.

17 Eps eccl'iaſtica offā nō d3 cōmittē ꝓpin quis nec adminiſtrationē rerū eccl'iaſticarū vt i. c. indicatū ē nob. 89. di. cū. c. ſe. ſ3 yco nomus d3 eē clericus honeſte vite vt ꝓba tur ea. di. ꝑ totū

18 Eps in cōferēdo bn̄ficia d3 attendere vt det dignis. alr̄ peccat mortalr̄ ſm Tho. ⁊ Alb. i. 4. facit qꝺ nō. 61. di. c. i ſacerdotibus.

19 Eps in publico d3 lineis vti: niſi ſit reli gioſus: ſup indumentis. vt in. c. clerici offā de vi. ⁊ ho. cle.

20 Eps tp̄re interdicti pōt celebraſ ⁊ celebra ri facere vbicūq3 ⁊ audire diuia. vt i. c. ſi. de ꝑuile. li. 6. Qꝺ limita. vt i. c. qꝺ nō nulliſ. de priuile. ſ. iterdictis excluſis: ſubmiſſa voce: ianuis clauſis: ⁊ cāpanis nō pulſatis: ⁊ ipe ſpālr̄ nō ſit iſdictꝰ: l' nō fuerit cā ipiꝰ iterdicti.

Eps pōt vbicūq3 cū altari portatili cele brare ⁊ celebrari facere. d. c. ſi. 21

Eps nō ſuās canones l' nō faciēs ſuari ē ꝑiurꝰ. nō. Pa. in. c. ego de iur̄ iur̄. alſat glo. i. c. ſacerdotes. el. i. 2. q. 7. que dicit. ꝙ a pre lato nō ſuante canones pōt recedi ſicut ab excōicato receditur ⁊ preciſo. Qꝺ intelli git dictus. Pa. verum qn̄ ex contēptu non ſeruat nec ſeruari facit. alias ſecus. 22

Utrū eps ꝓ pſecutione ſui corporis poſ ſit fugere. ℞. ſm. S. Tho. ſa ſe. q. 185. ar. 5. ꝙ vbi ſubditorū ſalus exigit pſone p̄ſentiam nō pōt fugere ꝑꝑ aliqꝺ dānū tp̄rale vel cor porale: ymo teneſ ſicut bonꝰ paſtor aiā3 po nere ꝓ ouibus ſuis. Ubi vō ſufficienter in abſentia ꝑ aliū poſſet saluti ſubditorū ꝓuide ri: tunc licite poſſet fugere nec eſt merce na rius tunc. Hoc idē p3 i. c. ſciſcitaris. 7. q. i. vt de Inno. in. c. niſi. de renū. ⁊ glo. in. §. hoc totum. 7. q. i. 23

Epalis dignitas liberat a ꝯditione ſuili ⁊ aſcriptitia. 54. di. ſi ſeruus ſciente. el. 2. ⁊ ēt a ciuili ſm canones. vt t3 glo. in. d. c. ſi ſer uus. 24

Eps ſi h3 iuriſditionē tp̄ralē in aliquo lo co d3 conſtituere iudicem laicū q in cā pre cipue criminali faciat iuſticiam: ⁊ pōt ēt in ſpāli ſuper aliquo maleficio delegare vt fa ciat iuſticiam: ⁊ non efficitur irregularis: dūmodo per ſuā reſponſionem neq3 direc te vel indirecte indicet iudici ꝙ debeat pe nā ſanguinis irrogare ſed ſolum in genere ꝙ faciat iuſticiam ⁊ ꝙ ſi dubitat conſulat pe ritos iudex alr̄ eſſet irregularis. c. ex lr̄is. ꝺ exceſſi. prela. Tenet tn̄ Rodo. ꝙ ēt pōt dice re ꝙ puniat reum ſm ꝙ ius vult: dūmodo non exprimat de morte vel de mutilatione vt ēt nōt Hugo. di. 5. c. ois āt lex. p̄ns tn̄ nō d3 eſſe vindicte ſanguinis. vt i. d. c. ex lr̄is. 25

Utrum eps peccet mortalr̄ reſpondēdo i ordinatione ſua cum interrogatur vtrū ſciat nouum ⁊ vetus teſtm̄: ꝙ ſcit. ℞. ſm Ricar. in quol'. 3. q. 24. ꝙ ſic. ſi eſt ita ignarus ꝙ ne ſciat in generali mādata dei. articulos fidei virtutes. ⁊ vitia ēt ſacramenta. q2 tunc men titur pernitioſe. Si vero non eſt ita ignarꝰ quin ſciat vetus ⁊ nouum teſtm̄ q̄tum ad ea que neceſſarium eſt ſcire prelato: ⁊ ſine quorū ſcia non pōt ꝯuenienter exequi offiū ſuum tunc non credit ꝙ peccet mortaliter. licet in aliȷs ſit indoctus. quia videtur ꝙ cō 26

ſuetudo ſic ſolum velit.
27 Utrū religioſus ꝓmotus i epm̄ teneatur
ad obſeruātias regulares. ℞. ꝙ ſic vide. ſ.
Monachus. §. 7. ⁊ Religioſus. §. 33.

e **Rrare** ē aliud pro alio pu
tare. Un̄ Aug. 38. di.
in. c. quāuis. iquit. Quiſquis ſe exi-
ſtimat ſcire qḋ neſcit pro vero quippe ap-
probat falſum qḋ erroris eſt proprium. Ad
idem. 22. q. 2. in quibus. Et ideo in. d. c. quā-
uis dī ꝙ non eſt cōſequens vt ꝯtinuo erret
quiſquis aliquid neſcit.
1 Utrum error ſit peccatum. ℞. ꝙ in hijs q̄
non pertinent ad regnum dei capeſcen̄. ſ. n̄
ſic non eſt peccatum: aut ſi eſt. minimum ē.
vt in. d. c. in quibus.
2 Errantes non videntur conſentire. l. nihil
conſenſui. ff. de re. iuf. Nō habet. ſ. Matri
monium 3. Impedimento. 4. in principio
3 Error iuris an excuſet a dolo ⁊ ꝯīter a pe
na que debetur ꝑꝑ dolum. ℞. ꝙ ſic. vide. ſ.
Dolus. §. 1.
4 Error cōis aliqn̄ facit ius. ar. 95. di. c. ecce
ego. quaſi in fi. ⁊ i. l. barbari⁹. ff. ḋ offi. pto.
5 Errorem ſuum quilibet dꝫ corrigere. 35.
q. 9. §. qꝛ ergo. ⁊. §. ſequenti.
6 Error quando dicatur intollerabilis. ℞.
quando aliqd cōiter vel in ſuo genere ē pec
catum. vt in. c. venerabilibus. §. pōt de ſen.
exco. li. 6. Uel ſi cōtineat aliqḋ ipoſſibile vt
in glo. c. per. tuas. ḋ ſen. exco. l꞉ iūs. l'legē.
l'excōicet quia bonum fecit. puta. Elemoſy
nam. vide in. d. glo.

e **Rubeſcentia** ḋ bono ē pecca
tum: ⁊ filia accidie. ⁊ cōtingit qua-
drupl'r. Primo cum erubeſcit de defectu
nature. vt puta. quia eſt claudus ⁊ huiuſmo
dī. ⁊ hec eſt peccatum ſi eſt nimia. 56. di. na
ſci. ⁊. c. nūq̄ꝫ erubeſcamus. Secundo cum
erubeſcit dicere ueritatem: vt predicare: te
ſtificari: corrigere Et hec aliquādo ē morta
lis ſi non facit qn̄ tenetur de precepto. Ter
tio cum erubeſcit confiteri mortalia pctā ⁊
ſi ōmittit ꝑꝑ hoc mortalis eſt. Quarto cum
erubeſcit ieiunare orare: ⁊ huiuſmōi. ne di
catur icēs ⁊ hec ē pctm̄ veniale qn̄ ōmittit
n̄ neceſſaria: ſec⁹ qn̄ neceſſaria. qꝛ mortale.

e **Tas** determiata reqrit i multꝭ
uctio a iure ita ꝙ non tꝫ
geſti an̄. Et primo i ſpōſalibus. 7. an
norum completorum. vt in. c. vnico. ḋ dſpō.
impu. li. 6.
In matrimonio vō. 12. ānoꝝ i fcīa: ⁊. 14. i maſ
culo: niſi malitia ſuppleat etatē qḋ tūc ē qn̄
ſūt potētes ad coeūdū ſil'. vt nō. i. d. c. vnico
In voto religionis ſeu. profeſſione fienda
requirit. 12. In muliere. 14. In maſculo cō-
pletis. vt hētur de muliere in. c. cum virū
ḋ regula. ⁊ in. c. puelle. 20. q. 1. ⁊ in. c. puella
20. q. 2. de maſculo in. c. ſignificatum. de re-
gula. ⁊ i. c. 1. de regula. li. 6. Fallit in caſu de
quo. ſ. Nouicius. §. 2.
In ordinibus capiēdis. prie tōſure ē. 7. āno
rum ꝯpletoꝝ. vt in. c. in ſingulis. 77. di. ⁊ ēt
triū minoꝝ ordinū. vt i. d. c. in ſingulis. ⁊ q
cunq̄ꝫ conferrent ante predictā etatem niſi
religionē intraret ſuſpenſus ē ipo facto per
ānū a collatione eiuſdem ordīs. de tē. or. c.
nullus. li. 6. Acolitatus poſt. 12. ānū. vt i. d.
c. in ſingulis. Subdiaconatus ē. 18. annus i
cohatus. Diaconatus vō. 20. Preſbitatus
25. vt i cle. generalē. de eta. ⁊ quali. ordi. Si
tn̄ ordinet an̄ dictā etatē quis: ſuſcipit qdeꝫ
caracterē ordīs. ſed nō executionē vſq̄ꝫ ad
ꝯpletum tpꝰ: vt nō. i. d. cle. generalē. nec epꝰ
pōt diſpenſare. vt ibi nō.
In beneficijs regularibus in abbatiſſā. 30.
ānorum completorū. ſimiliter ⁊ in prioriſſa
ſeu matre vel miniſtra que hꝫ regere mona
ſterium. vt in. c. idēnitatib⁹. de elec. li. 6. In
abbate. 25. annorum inceptorum. per. c. cuꝫ
in cunctis. in. §. inferiora de elec. vbi regula
riter ad q̄ꝫlibet dignitatem obtinendam re-
quiritur illud tpꝰ lꝫ n̄ de abbate ſit aliquid
ſpāliter expreſſum. In prioratu collegiato
. i. qḋ hēat ſub ſe collegium. 25. annorum in
ceptorum. ar. cle. ne in agro. §. ceterum de
ſta. regula. In prioratu vero non cōuētuali
ſi habet curam aiarum quam hēat per ſe ex
ercere requiritur. 25. annorum inceptorum
quia opꝫ ſit ſacerdos. ſecus ſi non hꝫ per ſe
exercere. tunc ſufficit etas. 20. annorum cō-
pletorum. d. §. ceterum. In prioratu āt qui
non habet curam aiarum requiritur etas.
14. annorum cōpletorum. qꝛ opꝫ ſit ꝓfeſſus
c. nullus de elec. li. 6. Et ita lꝫ Pa. in. c. ſup
inordinata de prebē. lꝫ Fede. dicat ſufficere
etatē. 7. annorum cui non credo qꝛ opꝫ ſit
profeſſus in religione vt dictum eſt in bene
ficijs ſecularibus que hn̄t dignitatem. In
epiſcopo. 30. annorum completorum. c.
cū i cūctis de elec. Inferiora vō epatū req-
runt ꝙ attigerit. 25. annum. d. c. cum in ꝯctis
§. inferiora. Epā tn̄ pōt diſpenſare in digni
tatibus vel perſonatibus curam aiarū non
hn̄tibus. vt. 20. annū cōpletū hēant. c. ꝑmit-
timus. de eta. ⁊ quali. li. 6. In beneficijs ve
ro ſimplicib⁹ ſunt opiones. ſꝫ mihi plꝫ opi
nio Calde. quā ſeqt Pa. i. c. ſup iordinata
de ꝓben. ꝙ ſi bn̄ficiū ſonat in nomen recto
rie. vt puta quia eſt eccleſia vel capella per
ſe ſtans habēs ad regimen clericū. tunc re-
quiratur etas. 14. ānoꝝ cōpletoꝝ. vt in. c. ſtu
deoꝝ. de eta. ⁊ quali. ordi. qꝛ qui neſcit ſe r
gere nec eccliam. Si vero non ſonat recto
riam ſed ē beneficium in eccleſia: tunc ſi re
quirit maturitateꝫ conſilij vt in canonicatu
eccliē cathedralis. Hoſti. ⁊ Archi. tenēt ꝙ
requiritur etas. 14. annorum. quia ante nō
pōt iura ſapientum tractare ſicut dicimus i
muliere volente teſtari ante illam etateꝫ i. l. lꝫ
ff. de te. mili. Si vero nō requirit maturita
tem conſilij tunc. 7. ānoruꝫ ē etas. ⁊ iſta ſūt
beneficia in multis eccleſijs pro clericis
pueris.
In electionibus monialium requirit etas
12. ānorum completoruꝫ aliter nulla admit-
titur ad eligen̄. vt in. c. idēnitatibus. de elec.
li. 6. In iuramento ⁊ teſtimōio requiritur
pubertas. vt nō. in. c. paruuli. 22. q. 5. ⁊ in. c.
teſtes. 4. q. 3.
In teſtamentis ⁊ multis alijs que ōmitto:
quia ad nos nihil requiritur pubertas: in e
lectione ſepulture requiritur ꝙ ad annos
pubertatis perueniat. ar. c. licꝫ. de ſep'. li. 6.
Quomodo cognoſcetur quando requirit
etas completa quando de mente ignorat
ſtatuentis vel diſponētis. Rn̄dit Bar. in. l.
ſi cui. ff. de le. 1. ꝙ qn̄ etas ꝓfertur in geniti-
no requirit ꝙ ꝯpleta ſit: in ablatiuo cū ꝑpo
ſitione in. ſufficit ſit incboata: ſine prepoſi-
tione requirit ꝯpleta: cle. 1. de ſe. poſ. In ac
cuſatiuo cū verbo ſignificāte rem ꝑfectaꝫ:
vt ꝑpoſitio. p. vel cū futuro cōiunctiui reqri
tur ꝯpleta. l. non putabam. ⁊. l. ſi in annos.
ff. de condi. ⁊ demon. ſine tali verbo ſi de
fauore agitur. ſufficit incboatꝫ ſi de odio:
requirit cōpletus. l. ad rem publicam. ff. de
mu. ⁊ ho. In accuſatiuo cū ꝑpoſitione ad
ſufficit incboari. l. qui filium. ff. ad treb.

e **Uagatio** mentis eſt filia
accidie: qꝛ ꝓpt
tediū boni operis euagat varia co-
gitando vt ipm̄ tediuꝫ euitet: ⁊ hec inducit
ad multiloquium ⁊ vaniloquiū: ⁊ audien̄.
noua. ⁊ facit inſtabilē in loco que tunc ſunt
mortalia cum ſit ꝑ predicta ꝯ aliqḋ ꝑceptū
alias veniale. hec ex ſcō Tho. ſa ſe. q. 35.
In oratione aūt an ſit peccatum. vide Ora
tio. §. 10.

e **Uangelium** legens ſa
cerdos ū
titur ſtola ſicut diaconus. 32. di. eccle
ſiaſtica. Euangeliū nō ſedendo vel genufle
xo ſed ſtando audire debemus. de ꝯſe. di.
1. apoſtolica.

e **Ucharistia** . i. bona grā
ab eu qḋ eſt
bonum ⁊ caris gratia. ⁊ ſic noīatur
ſm̄ ꝙ cōtinet realiter xp̄m qui ē plen⁹ grā.
ſm̄ uō. qḋ ē ſignuꝫ rememoratiuū paſſiōis
xp̄i que fuit ſacrm̄ veꝝ dicitur ſacrificium.
ſm̄ aūt ꝙ ē ſignū demōſtratiuū vnitatis ec-
cleſie cui hoīes aggregātur per ipam dicit
comunio. ꝓut vero ē prefiguratiuū diuine
fruitōis que ē i pr̄ia dr̄ viaticū qꝛ prebet no
bis viam ꝑueniendi ad illā. vel quia datur
tranſeuntibus de hac vita ad ipm̄ xp̄ꝫ. vnū
tn̄ ē ſacrm̄. in quo ſunt tria. ſ. ſpēs viſibil' cō
pus xp̄i veꝝ: ⁊ corpus xp̄i miſticuꝫ. ſ. eccle
ſia. ⁊ ſm̄ ꝙ dicit Hug. Primū ē ſignum ſe
cundi ⁊ tertij. Secūdū ē res ⁊ ſignū ⁊ cau
ſa tertij. tertium ē res ſecūdi ⁊ veritas p̄mi
de quo. de cele. miſſa. in. c. cum Marthe.
§. diſtinguendum ē.
Que ē materia debita huius ſacri. ℞. ꝙ
panis triticeus ⁊ vinū vit̄. vſus. n. huius ſa
cramenti ē refectio que ad ſui integritatem
cibū ⁊ potuꝫ requirit. Significatio ēt eius
ē duplex. vna paſſio xp̄i in qua ſanguis fuit
ſeparatus a corpore: alia ē cibatio corpōis
⁊ aīe. ⁊ ꝑꝑea propter conuenientiam vſus
⁊ ſignificationis duplex mā exigebatur.
Utrum poſſit cōfici de pane farris ⁊ ſpel 2
te vel ſiliginis. ℞. licet aliqui dixerint ꝙ ſic
tu tn̄ tene ꝙ nō pōt cōfici niſi in pane triti-
ceo. i. frumenti. ſm̄ Sco. in. 4. diſt. 11. ⁊ cōit
theologos.
Utrum in paſta facta de tritico poſſit con 3
fici. ℞. ſm̄ Sco. vbi. ſ. ꝙ non.
Utrum poſſit confici in pāe corrupto. ℞. 4
ꝙ non qn̄ tanta eſt corruptio ꝙ panis ſpēs
ſoluātur: ſicut qn̄ continuitas ſoluitur. ⁊ ſa
por ⁊ color ⁊ alia accidentia mutantur. ſe
cus ſi eſſet aliqua diſpoſitio ſolum ad cor-
ruptionem quam declarat aliqua immuta-
tio ſaporis quia ſic pōt confici.
Utrum in azimo poſſit confici. ℞. Sco. 5
vbi. ſ. ꝙ multo probabilius eſt ꝙ non ideo
peccat ⁊ iudicio meo grauit̄. qui ex tali ma
teria conficit ſcienter ſiue qui preparat. ille
autem qui conficit ignoranter. licet non cō
ſecret tamen non eſt idolatra ſecūdū Sco.
vbi. ſ. nec idolatrare facit quia quantum
in ſe eſt materiam eſſe idoneam ⁊ ab alijs
adorandam ſupponit.
Utrum poſſit confici in pane fermentato 6
℞. ſm̄ Sco. in. 4. di. 11. ꝙ ſic. ⁊ tex. eſt in. c.

litteras de cele.miſſa.⁊ in.c.i ſacro de ꝯſe.
di.2.ſed grauiter peccat latinus ſi celebrat i
fermentato.⁊ vt dicit Sco.forte ē̄t grecus
grauiter peccat ꝑꝑ multa que adducit ibidē
ſed maxīe qꝛ xp̄s in azimo conſecrauit.

7 Utrū poſſit confici in pane facto de aqua
roſea vel endiuie ⁊ huiuſmodi.℞.quidam
theologi in.4.di.ii.tenēt ꝙ nō pōt ꝯfici de
pane facto ex quocūqꝫ alio liquore: ſed oʒ
ſit factus de aqua vera alr̄ vere panis ñ eſſʒ
Alij āt theologi tenēt ꝙ pōt ꝯfici qꝛ aq̄ ip̄a
non requirit vt maneat in ſpē ꝓpria immo
mutat in nām aliā.ſed ego credo ꝙ nō pōt
qꝛ xp̄s ꝯfecit in pane facto ex aqua naturali
⁊ ſic ſerua.

8 Utrū ſi grana alterius generis admiſceā
tur cū tritico poſſit cōfici.℞.ſm cōiter theo
logos i.4.di.ii.ꝙ ſi admiſtio ſit p̄dominās
vel equal' ē virtus in vtroqꝫ miſcibiliū ꝙ ñ
pōt confici qꝛ mutat ſpēs ⁊ cognoſcitur ex
colore p̄cipue ⁊ ſapore.Accidentia.n.ma
gnā partē ꝯferunt ad cognoſcēdū qđ quid
eſt p̄io de aīa.ſecuſ ſi nō eſt equal' admiſtio
qꝛ confici poteſt.

9 Circa materiā vini queritur vtrū poſſit cō
fici de alio vino q̄ꝫ de vino vitis.℞.ſm cōi
ter doc.in.4.di.ii.ꝙ non: ⁊ rō potiſſima qꝛ
ſic xp̄s inſtituit lu.22.

10 Utrū poſſit ꝯfici i aceto.℞.Inno.de offō
miſſe dicit ꝙ ſic:ſed ſm theologos maxīe.
Ricar.in.4.di.ii.dic ꝙ nō pōt:qꝛ vinum ⁊
acetū differunt ſm p̄hm.8.methaphiſice.ſi
cut viuū ⁊ mortuū.In vino tñ ſm Ricar.
vbi.ſ.⁊ cōiter alios qđ accedit ad acedinē
manēte tñ adhuc forma ſubſtantiali vini pt̄
ꝯfici.Idē dic qñ putreſcit p̄fecta putrefactō
ne que redire nō pōt ad cōplexionē vini ꝙ
nō pōt ꝯfici.ſi vero ſit in via ad corruptōēʒ
pōt ꝯfici.ſilr̄ ſi vino ſit cū ſapore vinoſo ſa
por aromaticus.vel ponticus.vel acerbus
ex minus p̄fecta digeſtione vini.

11 Utrū in agreſto poſſit ꝯfici.℞.ꝙ nō qꝛ ni
hil recipit ſpēm niſi ſit in termino ſue gene
rationis ⁊ iō non eſt vinum.

12 Utrū in muſto poſſit ꝯfici.℞.ꝙ ſic ſi ē ex
preſſū extra vuā ſed non in eo qđ adh̄ ꝯtie
tur i vua matura.ar.de ꝯſe.di.2.c.didicim⁹.
⁊.c.ſe.⁊ hec ē verior opinio qꝛ ſic nō ē ſub
ſpē potabili ſed potius edibili.

13 Utrū poſſit ꝯfici in puſca ſeu in aqua via
ta ſeu in aqua ſupfuſa ſup aceruos vuarum
poſtq̄ꝫ vinū eſt expreſſū aut in aqua rubea i
qua lotus eſt pānus vino rubeo tinctus.℞.
ſm cōiter doc.ꝙ nō qñ tollit virtutē vini aq̄
addita.facit de conſecra.di.2.c.cū omne ⁊
de cele.miſſa.c.ꝑniicioſus.

Quid ſi aqua equalr̄ miſceat vīo.℞.Ri 14
car.vbi.ſ.ꝙ aut ſit ſm quantitatē equalem
molis aut ſm ꝓportiōem equalē virtutis.ꝑ
mo mō non tollit ſpēm vini qꝛ ē magis acti
uum q̄ꝫ aqua nec tñ vinū poſſet cito i ſui na
turā aquā ꝯuertere ⁊ iō ſola vini ſb̄a tran
ſb̄aret in ſanguine.ſcđo mō generat tertia
nā.ex duobus que nec eſt vinū nec aqua ſʒ
nō ſtati qꝛ nā nō operat in inſtāti q̄uis eaꝝ
termini ſint in inſtanti: ⁊ iō tā cito poſſet ſa
cerdos ꝯficere poſt talē appoſitiōem ꝙ illđ
qđ fuit ibi vinū cū adhuc nō eſſet tranſmuta
tū ad cōpoſitionē nature tertie ꝯuerteret in
ſanguinē xp̄i.Si tñ anteq̄ꝫ ꝓferret verba ꝯ
ſecratōnis eſſet tertia nā ꝯſtituta nō poſſet ꝯ
fici ſanguis xp̄i qꝛ ſpēs cōponētiū ex q̄bus
ꝑ eſſentiā ꝯſtituitur vnū incōpoſito nō rēa
nent ſm eſſentias niſi forte diminute.vel ſʒ
quid qđ dico ꝑꝑ opinionē illoꝝ q̄ dicūt eaſ
manere i cōpletas.Aduerte q̄ꝫ lʒ vt dixi poſ
ſit ꝯfici in mā panis vel vini qñ admiſtio vl̄
corruptio nō tollit virtutē ipſorū tñ peccat q̄
ſine neceſſitate cōficit preterq̄ꝫ in pane triti
ceo puro ⁊ incorrupto ⁊ ſilr̄ in vino non a
cetoſo ⁊ purificato ꝑꝑ irreuerētiā ſacri ſm
oēs doc.in.4.di.ii.

Utrū đbeat aqua admiſceri i vino calicis 15
℞.ꝙ ſic.c.lr̄as de cele.miſſarū ⁊ de ꝯſe.di.
2.c.i.⁊.c.oē crimen.⁊ q̄r hoc.vide ibidē.⁊
in.c.cū mārthe.de cele.miſſa.

Sed nūq̄d ſufficit ꝙ fuerit appoſita i do 16
lio.℞.S.Bo.in.4.di.ii.ꝙ ñ ſʒ tūc dʒ appōi
qñ ſacra miſteria icohāt ē̄t ſi al' fuiſſʒ poſita

Quid ſi omittat.℞.ꝙ nihilominus ꝯficit 17
de ꝯſe.di.2.ſcripta ſʒ peccat mortalr̄ q̄ ſcien
ter eā nō apponit ar.c.lr̄as de cele.miſſa.q̄
ꝟo omittit ex negligētia ex hoc ꝙ hūit dili
gētiā ſemiplenā peccat vēialr̄:ſʒ grauiter qꝛ
quātū iſtud ſacrʒ p̄cellit alia ſacra ⁊ oꝑa tñ
in eo magis q̄ꝫ in alijs negocijs p̄ponderat
negligētia ſm ſcm̄ Bo.i.4.di.ii.Si āt ōmi
ſit ex negligētia eo ꝙ nullā diligētiam adhi
buit mortaliter peccauit ſm Alex.

Que aqua dʒ apponi.℞.ꝙ ſola aqua na 18
turalis.c.in quadam de cele.miſſarum.

In quāta quātitate.℞.ꝙ lʒ aliq̄ canoniſte 19
alr̄ dicant.tu dic ꝙ modica aqua dʒ apponi
maxīe ſi vinū ē debile vt ſic ꝯuertat in vinū
ſm ꝓbabiliorē opiōnē ꝙ eē ñ poſſet niſi eēt
modica appoſitio.alr̄ ſi apponeret in tanta
quantitate ꝙ ſoluerentur ſpēs vini nō con
ficeretur vt dictum eſt.

Quid fiendū in illis ꝑtibus vbi vinū hr̄i 20
nō pōt.℞.ꝙ papa pōt diſpenſare vt ſine ſan
guine corpus xp̄i ꝯficerent ne ꝑꝑ defectū ſa
cri incurrerent maximū dānū:cū corpus ñ
ſit ſine ſanguine in hoſtia.⁊ iō papā adeāt.

21 Circa formā hui⁹ ſacri querit q̄ ſit forma
tranſſb̄ationis panis.℞.ꝙ eſt iſta.Hoc eſt
eni corpus meum facit.c.cum marthe.§.ex
eo dicitur de cele.miſſarum.

22 Utrū hec ꝯiunctio.n.ſit de ſb̄a forme.℞.
ꝙ nō ſed ponit ibi ad denotandū ordinē ꝯ
ſecratōis ad vſū materie ꝯſecrate:q̄ tñ ñ eſt
de neceſſitate ſacri.vñ nec ꝯiunctio ſilr̄.ſcīē
ter tñ omitti nō dʒ vbi vſus eccl̄ie illius anti
quus hʒ.Scđm ꝟo.Sco.in.4.di.8.li.enīʒ
ibi ponit ad ꝯiūgēdū ne.ſ.verba forme ſiñ
p̄cedentibus ꝓferāt.Ideo credo mortalr̄.
peccarent q̄ ſciēter ōmitterēt tā in ꝯſecratōe
pāis q̄ꝫ vini.qꝛ ita hʒ vſ⁹ gnālis eccl̄ie rōane

23 Quid demōſtrat li hoc ꝓnomē demōſtra
tiuū.℞.mihi plʒ opīo Ricar.de ſancto vic
tore li.de trini.ꝙ ibi ſit demōſtratio mixta
ſ.ꝑtim ad ſenſum ⁊ ꝑtim ad intellectū ſub h̄
ſenſu illud in qđ hoc tranſſb̄abit eſt corpus
meū:qꝛ ſicut iſta p̄poſitio eſſet vera ⁊ magiſ
ꝓpria ſi demōſtrando.cibū diceret hoc eſt
corpus meū.ſ.illud in qđ iſte cibus ē tranſ
mutādus ē corpus meū qñ virtute eius i ꝓ
latōis termino ille cibus fieret corpus meū
Sic in ꝓpoſito.qꝛ ibi virtute ꝟborū i cōple
mēto ⁊ termino ipſius orōnis panis fit veꝝ
corp⁹ xp̄i.Alij tñ alr̄ dn̄t vide i 4.ſniaꝝ di.8

24 Utrū p̄ſbiter dicēſ ſolūmō p̄ſata verba ſr̄
pane ꝯſecret.℞.ſm Sco.in.4.di.8.ꝙ non
rō qꝛ dicēdo hoc ē corpus meū ñ refert ad
corpus xp̄i.⁊ iō lʒ nō ſint alia verba de ſb̄a
forme q̄ꝫ p̄dicta.tñ de neceſſitate reqritur vt
exprimant aliqua ꝟba ex q̄bus prefata for
ma ſolūmō determinet ad corpus xp̄i ſicut
ſit.cū dr̄ fiat dilectiſſimi dn̄i nr̄i ieſu xp̄i q̄ ꝑ
die ⁊c̄.aliter nihil fieret ⁊ hoc tene q̄uis q̄
dam teneant contrarium ⁊ male.

25 Utrū ſacerdos poſſit q̄ꝫtācunqꝫ mām pa
nis virtute p̄ſatorū verborū trāſubſtātiare i
corpus xp̄i.℞.ſm Alex.in.4.tractatu đ eu
chariſtia ꝙ nō.ſed ſolūmō illā quantitatē
q̄ rōabiliter pōt ſumi a fidelibus:qꝛ ſic intē
tio dn̄i dantis formā ꝯficiēdi fuit vt ſumeret
qđ pʒ cū dicit.Accipite ⁊ comedite ſic ē itē
tio eccl̄ie ⁊ dʒ eſſe cuiuſlibet ſacerdotis ꝯfi
ciendi.vt ſumat in vſū ſacri ip̄licite vl' expli
cite ⁊ iō ſi intēderet ꝯſecrare totū panē q̄ eſt
in foro qꝛ nō ꝯformaret intētōem ſuā inten
tōi eccleſie ſic nō ꝯficeret nō ex defectu vir
tutis verboꝝ q̄ vna vice poſſʒ ꝯficere tot ho
ſtias ꝙ ſufficerent toti mōdo ſi eēt neceſſitaſ
eccleſie ſed ꝑꝑ defectū intētionis illius q̄ h̄
ſacrm̄ inſtituit q̄ nō intendit in ludubrio vel
ſtulticia fiat ꝯſecratio ſʒ pro vtilitate eccleſie
generalis vel ꝑticularis.⁊ ſic pʒ ꝙ multo mi
nus ꝯſecrat q̄ ꝯficit ad irriſionē veneficia ⁊
huiuſmōi.⁊ lʒ Tho.in.4.di.ii.teneat ꝙ imo
ꝯficit nō cures ſʒ tene qđ.ſ.dixi vt lʒ ſanct⁹
Bo.in.4.di.10.⁊ Pe.ea.di.⁊ multi alij q̄ꝫ
uis ē̄t opīo Tho.poſſit ſuſtineri ſm ꝙ etiaʒ
Ricar.ea.di.ſuſtinet ſi intelligat ꝙ ꝯficiēs
itendat.p⁹ ꝯficere lʒ ꝯſequēter ad veneficia
ſed p̄ia magis videt rōabilis ⁊ iō tene eā.

Utrū ſacerdos virtute ꝟborū prefatorum 26
poſſit vnā ꝑtē ipſi⁹ hoſtie ꝯſecrare ſine alia
hoſtia cōtinua remanēte.℞.ſm Ricar.i.4.
di.10.ꝙ ſic ſi intēderet determinate ad alte
rā ꝑtēʒ puta.dexterā vel a tali ſigno citra qꝛ
verba non operantur niſi ſuper illam mate
riam ad quam preciſe fertur intentio conſe
crantis:ſecus eſſet ſi intentio conſecrantis
non eſſet determinata magis ad vnam par
tem q̄ꝫ ad aliā ſed in vago:qꝛ tunc ſi non in
tenderet niſi medietatem conſecrare ſolum
nulla pars eſſʒ conſecrata.qꝛ reales opera
tiones non ſunt circa ſingularia vaga:ſʒ cir
ca determinata: ⁊ ideo oportet ꝙ intentio
ad quā ſequitur realis determinatio aliqđ
determinatū ⁊ determinate reſpiciat.Et ex
predictis ſoluit alia queſtio de ſacerdote q̄
hʒ 20.hoſtias ⁊ ex illis nō intendit ꝯſecrare
niſi.18.ꝙ nullaʒ cōſecrat niſi intentio ſua ſe
determinet determinate ad quas vult.18.Se
cus ſi credens ꝙ ſint ſolum.20.⁊ ſunt.22.tñ
intendit conſecrare quicquid eſt ante ipſuʒ
ſic oēs ſunt conſecrare.Iteʒ patet ꝙ hoſtie
in altari ex obliuione reſeruate ⁊ gutta vini
in pede calicis ⁊ huiuſmodi nō cōſecrant:
quoniā ad eas nō refert intentio cōficiētis.

Quid ſi ſacerdos acceptis pluribus ho 27
ſtijs conſecrandis qñ venit ad actum conſe
crationis nō aduertit niſi ad eam quā habʒ
in manu.℞.ſecundū Fran.de May.in.4.
di.12.quidam dicūt ꝙ non ſunt alie cōſecra
te.Sed tu dic cū Sco.ꝙ omnes ſunt conſe
crate.qꝛ non requiritur de neceſſitate.inten
tio actualis:ſed virtualis que fuit qñ prefa
tas hoſtias accepit.vt eas conſecraret.

Circa formam vini conſecrandi queritur 28
que ſit.℞.ꝙ hec.ſ.Hic eſt enim calix ſan
guinis mei noui ⁊ eterni teſtamenti qui ꝓ
vobis ⁊ pro multis effundetur in remiſſōʒ
peccatorū.hec quotieſcunqꝫ feceritis i mei
memoriā facietis vt in.d.§.ex eo nō.Unde
ſanctuſ Bo.in.4.di.8.⁊ multi doctores ibi
dē tenent ꝙ ſolum de ſb̄a forme predicte ſūt
iſta verba.Hic eſt calix ſanguinis mei.Alia

vero ſequẽtia nõ ſunt de ſb̃a.ſed ꝑtinent ad
ornatũ: ⁊ ad oſtendendũ vſũ vel dignitatez
ibi accipite ⁊ bibite ⁊c̃.aut effectũ:vt ibi noui
⁊ eterni.⁊c̃.Alij tenent vt ſanct⁹ Tho.i.3.q.
78.ꝙ oĩa ſũt d̃ ſb̃a forme vſqꝫ. Hec quoties
cunqꝫ ⁊c̃.Sed Sco.ea.di.8.dicit ꝙ cũ non
ſit nobis traditũ pro certo an ad formã ſb̃a
lem ꝑtineant aliqua verba poſt.li.ſãguinis
mei.iõ periculoſũ ẽ aſſerere ꝙ ꝑfecte ſit in il
lis verbis ex quo ſufficiẽs auctoritas nõ ha
bet: ⁊ iõ oĩa dic vſqꝫ ad. Hec quotiẽſcunqꝫ
⁊c̃.ac ſi eſſent de ſb̃a forme lꝫ cõtter doc.cõ
cordent cum beato Bo.

29 Nota ꝙ que dixi.ſ.in cõſecratõe panis
debent ſiſr dici de vini conſecratione.

30 Similiter de prolatõne verborũ aut cor
rupta:aut diminuta:aut addita.dic vt ſ.dic
tum ẽ de baptiſmo. Baptiſmus.2.§.15.cum
duobus ſe.

31 Circa ↄuerſionẽ que fit i hoc ſacr̃o ꝑ vir
tutẽ verborũ ꝓlatorũ eſt firmiter tenendũ ꝙ
ſb̃a panis ſm totã ſuã materiã ⁊ formã exi
ſtens actu tranſſb̃atur in totum corpus xp̃i
actu exiſtens:ita ꝙ mã in materiã. ⁊ forma
in formã.ſ.corporeã tranſſb̃atur ſolis acci
dentibus remanẽtibus.ſm ſanctum Bo. ⁊
Ricar. ⁊ Pe.in.4.di.11. ⁊ ſancti Tho.i.3.
q.75.Sed ſꝫ Sco.i.4.di.11.ibi nõ ẽ ↄuerſio
ſb̃e in ſb̃am ꝓtũ ad eſſe ſb̃ale ſimpliciter:ſꝫ
ꝓtum ad eſſe hic.qꝛ corpori xp̃i nõ acquiri
tur ſimpliciter eſſe:ſed eſſe hic.ſ.ſub ſpẽ pa
nis.vñ acquirit nouã p̃ntiã nõ ãmittẽdo an
tiquã.panis vero deſinit eſſe ibi nõ acqren
do aliquã p̃ntiã alibi.vñ lꝫ illa deſitio pãis
ſm ſe conſiderata ſit annihilatio:ipſa tñ cõ
uerſio nullo mõ eſt annihilatio:qꝛ eius termi
nus nõ ẽ nihil:ſed noua p̃ntia corporis xp̃i
ſub ſpẽ panis.hec Sco. Et idez dico de ſb̃a
vini ꝙ tranſſb̃atur in ſanguinẽ xp̃i.ita ꝙ pa
nis in corpus ⁊ vinũ in ſanguinẽ purũ vir
tute verborꝫ tranſſb̃atur.nõ in aliqd aliud:ſꝫ
qꝛ corpus nõ eſt ſine ſanguine ⁊ ceteris hu
moribus ſuis:nec ſanguis ſine corpore ⁊ ve
nis ⁊ neruis ſuis iõ in hoſtia ẽ corpus xp̃i ꝑ
tranſſb̃ationẽ. ⁊ ſanguis eius ꝑ ↄiunctionez.
ↄiunctus eñi ⁊ diffuſus ẽ in corpore ⁊ ideo
vbicũqꝫ ẽ corpus xp̃i ibi ẽ ſanguis ei⁹. Aia
uõ ẽ ibi rõne cõiunctiõis cũ corpore cui iſe
perabiliter ẽ cõiuncta. Quantitas aũt ⁊ alia
accidentia ſunt ibi rõne inſeperatõnis a cor
pore. Diuinitas uõ rõne vnionis diuine cũ
humana nã. Similiter in calice vinũ trãſſb̃a
tur i ſanguinẽ ſolã virtute tranſſb̃ationis: ſꝫ
qꝛ ſanguis nõ eſt ibi effuſus:ſed in venis.iõ
ẽ ibi ẽt corpus xp̃i ꝑ ↄcomitãtiã ⁊ cetera
vt dictũ ẽ in corpore. ⁊ ad hoc facit.c.firmit
§.vna de ſũ.tri. ⁊ fi.ca. ⁊.c.in quadã de ce
miſ. Et hec oĩa fiunt in inſtãti cõpleta orõe
verborꝫ dei virtute aſſiſtẽte virtuti forme ꝓ
late. Eſt ẽt totũ corpus xp̃i ita in tota hoſtia
qͦ eſt ẽt i qualibet eius pte in qua ſaluat̃ rõ
totius.cũ eñi ſit totũ hõgeneũ nõ eſt maior
rõ ꝙ vna pars ↄuertat̃ in vnã ꝑtẽ ꝙ̃ in aliã
ita mr cõiter. Eſt ẽt corpus xp̃i ſub hoſtia ꝙ̃
tũ.ſed ñ mõ quãtitatiuo.qꝛ lꝫ ſit ibi corpus
ꝙ̃tũ nõ tñ cõꝑatur ad ſpẽs vt ꝙ̃tum:ſicut ꝙ̃
uis ſit ibi clarũ:nõ tñ vtitur claritate ſua illu
minãdo mediũ.ita ꝙ̃uis ſit ꝙ̃tus ñ vtit̃ quã
titate ſua occupando locũ:ſicut deus põt fa
cere.vt hoc ſit ignis nõ exercẽdo cõbuſtio
nis actũ. Eſt ẽt corp⁹ xp̃i ſub hoc ſacr̃o:ſeu
ſub ſpẽ nõ localiter ꝓprie loquẽdo:qꝛ eẽ lo
caliter ꝓprie ẽ eſſe dimenſiue ſiue cõmenſu
ratiue. Eſt tñ corpus.xp̃i in loco ſpẽi. Et ex
hoc ſequit̃ ꝙ corpus xp̃i ẽ i pluribus locis
ſimul ſꝫ eſſe ſacr̃ale.qꝛ vere ⁊ realiter ↄtine
tur ſub diuerſis ſpẽbus que ſunt in diuerſis
altarib⁹. Eſt ẽt in hoc ſacr̃o corpus xp̃i immo
bile localiter ⁊ ꝑ ſe loquẽdo:lꝫ ſit mobile ꝑ
accidens.ſ.ad motũ hoſtie:ſicut anima mo
uetur ad motum corporis.vnde ꝑ accidẽs
mouet̃ ad motum hoſtie ⁊ quieſcit ad qe
ẽ alie hoſtie. Itẽ mouet̃ ſurſũ ⁊ deorſum ſi
mul ⁊ ſemel ad motũ diuerſarũ hoſtiarũ.
hec ex Ricar.in.4.di.10.

32 Sed nũqd vertit̃ corpus xp̃i verſa hoſtia
ſicut mota mouet̃. R. Ricar.vbi.ſ.ꝙ nõ.qꝛ
lꝫ ptes ordinẽ hẽant in ipſo corpore abſolu
te nõ tñ ꝑ cõꝑationẽ ad ſpẽm. Vñ nõ põt di
ci ꝙ pedes hẽat in vna pte hoſtie ⁊ caput i
alia. ⁊ ſic de ceteris mẽbris. qꝛ oẽs ptes ſũt
ſimul ſub qualibet pte hoſtie.

33 Utrũ fracta hoſtia vel paſſa aliqd corp⁹.
xp̃i patiat̃.ſicut mota mouet̃. R. ꝙ ñ:qꝛ mu
tatio ⁊ paſſio.innouaret in xp̃o aliqd abſo
lutũ ſed motus local̃ nihil ſm Pe.di.10.

34 Eſt ẽt corpus xp̃i penitus inuiſibile oculo
corporali ſm Ricar. ⁊ Sco.di.10.qꝛ ñ põt
videri nec ꝑ nãꝫ:nec ꝑ gloriã:nec ꝑ miracu
lum oculo corporali:ſicut nec exiſtentia ſb̃e
ſpũalis in loco ad cuius iſtar corpus xp̃i eſt
ſub ſacr̃o i ꝙ̃tũ ẽ ibi p̃ñs ⁊ ꝑ ſe rõne ſb̃e ⁊
quãtitas nõ eſt ibi niſi ꝑ ↄcomitantiã. vñ ſꝫ
Ricar.vbi.ſ.ſi aliqñ apparet ibi ſpẽs pueli
vel fruſtrũ carnis nõ eſt corpus xp̃i. Maio
res eñi ſunt dimẽſiones corporis xp̃i ꝙ̃ ille
que ibi apparẽt: ⁊ ſi ibi vere apparet corp⁹
xp̃i ñ apparet vt ſub ſacr̃o. vñ dicit Ricar.
ibidẽ ꝙ illa apparẽtia paruuli que aliqñ ibi
viſa eſt:vel deſcribit̃ in ymaginatõe vel iſen
ſu cõi videntiũ: vel ẽt ſi eſt realiter extra ñ cre
do ꝙ ille dimenſiones ſun dẽtur in dimẽſio
nibus ſpẽi panis: lꝫ tunc appareant. vnde
ſpẽs ſacr̃i ſub qua cõtinet̃ corpus xp̃i latet
ſub illa figura que apparet:nulla inmutatõne
facta circa ipſaꝫ. ⁊ confunditur tñ ipſa ſpe
cies quibuſdam accidentibus carnis l' pue
ri que non ſunt ꝓprie accidentia corporis.
xp̃i vel liniamenta.

35 Eſt tamẽ corpus chriſti viſibile ſub ſacra
mento ſm Sco.vbi.ſ.per naturã oĩ intelle
ctui non alligato ſenſibus in intelligendo:ſi
ue angſi:ſiue aĩe ſeparate Ricar tñ vbi.ſ.te
net ꝙ non per nãm:ſed tñ per gloriam:nõ
ſolum in verbo: ſed etiam in proprio ge
nere.

36 Eſt etiam corpus chriſti ſub hoc ſacr̃o in
tangibile imediate ab alio:ſicut nec ſubſtan
tia ſpũalis tãgitur a loco.vñ quantũcunqꝫ
aliquis ſpeciem penetraret chriſti corpus
tangere non poſſet. ſecundum Ricar. vbi
ſupra.

37 Sunt autem in hoc ſacramento acciden
tia ſine ſubiecto primo.ſ.ſine ſb̃a virtute di
uina. Itẽ ſicut ſpẽs ſacramentales retinent
eſſe qͦ hẽbant prius ex virtute diuina.ſic ⁊
agere. Unde poſſunt exteriora corpora ⁊ ſẽ
ſus inmutare:nõ poſſunt tñ alia in ſacramen
tum cõuertere.qͦ non fit ſine verbo. Unde
aqua modica poſita in ſacr̃o calicis licꝫ ſꝫ
aliquos conuertat̃ i vinum. ⁊ hoc virtute
ſpẽrum illarũ:non tñ in vinuꝫ qͦ ſit vinum
ſm ſpeciem:ſed ẽ vinum ſm materiã tantũ:
ſicut caro ſm ſpeciem conuertit̃ in carnem
ſꝫ materiã. Uel dic ꝙ ibi forma ſubſtantial'
aque nõ ſoluitur ſꝫ alterat̃.qꝛ mutatur color
⁊ ſapor ⁊ odor ⁊ ſenſus ꝑcipit ꝓprietates
vini. ⁊ iõ quantum ad ſenſum conuertitur
in vinũ.nunqꝫ tñ in ſacramentum.hec ex ſã
cto Bona.in.4.di.12.

38 Quid cũ accidentia ſub qͥbus eſt corpus
xp̃i in ſacr̃o corrũpuntur. R. ꝙ accidentia
illa aliqñ inmutantur ex pte quantitatis ſicut
cũ diuiditur panis vel vinũ in multas ptes:
⁊ tunc ſi in ipſis ptibus non põt ſaluari nã
panis vel vini deſinit corpus xp̃i ſub ipſis
eſſe. Similiter dic de inmutatione ex pte qua
litat̃.vt cũ ita imutãtur color ſapor. ⁊ odor
⁊ alie qualitates panis ⁊ vini ꝙ nullo mõ
põt cõpati nã panis ⁊ vini ꝙ nõ manet cor
pus xp̃i ſub ſacramẽto .ſecus ſi corruptõ ac
cidentiũ uel qualitatis aut quantitatis ñ ſuf
ficit ad corruptionẽ panis ⁊ vini.qꝛ ſic non
deſinit eẽ ibi corpus chriſti. vel ſanguis ſub
ſacramento. Aduerte tñ circa corruptionẽ
que eſt reſpectu admixtionis alterius liquo
ris quia ſi eſt vinum ⁊ additur in maiori
quantitate vel equali ſic ſoluit totaliter
⁊ tollit continuitatem ſpeciei cum ad om
nes eius dimenſiones ꝑueniat: ⁊ ſic incipit
quo ad actũ eſſe aliud nouũ vinũ: ⁊ ſãguis
ibi deſinit eſſe ſanguis chriſti. Credo tamẽ
ꝙ ſi additum non ſit notabiliter excedens
propter dubiũꝫ ſit tutius vti toto illo liquo
re tanqꝫ ſacramento. Si vero additũ ſit mi
noris quantitatis ſic non deſinit eſſe ibi ſan
guis chriſti:niſi ſub illis partibus ad quas
peruenit vinum additum:que cuꝫ diſcerni
non poſſint ſimiliter toto illo liquore debe
mus vti tanqꝫ ſacramento. ⁊ idẽ dic de alio
liquore addito.

39 Utrum deſinente eſſe eucharistia ſub illis
accidentibus redeat ſubſtantia compoſita.
R. ſecundum Sco.in.4.di.12.poſt reproba
tionem multorum modorum dictorum ꝙ
ſic redit ſubſtantia compoſita cui talia ac
cidentia conueniunt quam eãm afficiunt.
⁊ hoc in inſtanti corruptionis ⁊ imediate a
deo. Prima pars huius ſententie probat̃.
quia deus ſtatuit illas ſpecies manere ſine
ſubiecto tantum in eucharistia: ergo ſtatuit
ꝙ non ſtante eucharistia non ſunt accidẽtia
ſine ſb̃o: ⁊ per conſequens in inſtanti illius
corruptionis ſit aliqua ſubſtantia. Secũda
pars probatur.qꝛ ſi redꝫt aliqua ſubſtãtia:
non eſt alia ꝙ̃ illa que poteſt illis accidenti
bus affici:quia alia ſubſtantia non eſſet eo
rum capax. Tertia pars.ſ.ꝙ non redit ni
ſi immediate a deo patet.quia nullum aliud
agens hoc agere poſſet hec Sco.

40 Utrum ſpecies ſacramentales poſſint nu
trire. R. vt pꝫ ex ſupradictis ſicut poſſunt ↄ
uerti in cineres vel in vermes ⁊ huiuſmodi
ſic per eandẽ rationeꝫ poſſunt conuerti in
corpus humanum.

e **Ucariſtia** Secundo.

circa mini
ſtrum queritur quis poteſt confi
cere iſtud ſacramentum. R. ꝙ ſolus preſbi
ter poteſt conſecrare corpus. ⁊ ſanguinem
domini noſtri ieſu chriſti.25. di .perlectꝫ. ⁊
de ſum.trini. ⁊ fi.ca.firmiter. §.vna .hoc ſe
quuntur theo.in.4.di.13.

1 Quid ſi quis credat ſe preſbiterum eſſe
cum non ſit ⁊ celebret . R. g lo .in .c. apo
ſtolicam de pre.non bap.ꝙ non conficit in
veritate. Sed tu dic.vt ſupra Baptiſmus.7
§.vltimo.

2 Utrũ quilibet preſbiter poſſit hoc ſacr̃m
conficere. R. ſm Ricar.in.4.diſtin.13.ꝙ de

iure non pōt:nec irregularis nec interdcūs
aut ſuſpēſus ab executione eoꝝ que ſunt or
dinis nec ſimoniacus.ſciſmaticus.excōica
tus:aut degradatus.ſiue depoſitus.vel qui
libet publicus ⁊ notorius peccator. ſed de
facto ſi ſupra dbitā materiā ꝓſerat vba cū
intentōe debita ve ꝯficit ꝙ̃tūcūqꝫ ſit nepha
rius quia caracter ſuꝑ quē fundat̃ pōtas cō
ficiēdi ē indelebil'.lꝫ mōtalr peccet ꝯficiēdo.
3 Utꝝ plures pſbri poſſint eādē hoſtiā con
ſecrare.℞.licet diuerſa ſit opinio.in.4.diſ.
13.ego teneo ꝙ non.qꝛ qui prius ꝓtulit ver
ba ille cōſecrauit alij nihil faciūt. Et iō cre
do in ordinatōe preſbroꝝ ſit melius nō di
cere ꝙ̃ dicere verba ꝯſecratōis:niſi dubita
ret ꝺ epo ꝙ nollet ꝯſecrare.
4 Utꝝ corpore viciatus pſbyter poſſit cōfi
cere.℞ .vi.ſ̃. Corpore viciatus.per totū.
Quid de pſbro qui poſtꝙ̃ indutus ē reco
5 lit ſe de aliquo mortali.℞.ꝙ ſi tenetur cele
brare ⁊ hꝫ copiā idonei cōfeſſoris tenetur
cōfiteri.ſi vo nō hꝫ ꝯterat̃ cū ꝓpoſito con
fitendi. ⁊ ſufficit nec peccat ſi cū verecūdia
accedit. Si vo non tenet̃ celebrare:tūc non
dꝫ celebrare niſi prius ꝯterat̃ ⁊ ꝯfiteat̃. qa
ad hoc tenet̃ ſm.S.Bo.in.4.di.13.⁊ glo.
in.c.de hoīe. de cele.miſſa. ⁊ alia glo.in.c.
nihil.7.q.1.ar.de ſentē.exco.c.de cetero.⁊
26.q.6.qui recedunt.Et hoc idem tꝫ.d.An
to.in.d.c.de hoīe.Sed alij tenent ꝯtrariū.qꝛ
ſufficit confiteatur ſemel in anno. Et Pa.i
d.c.de hoīe.dicit eſſe verius.licet primum
tutius.Sed tu dic ſm cōem opinionē theo
logoꝝ ꝙ primū verius.Tñ Ricar.in.4.di.
9.diſtinguit.ꝙ ſi nō iminet ſcandalū vel ꝑ
ſone aut ppl'i:aut non incepit miſſam ſi eſt
ſacerdos ſumens corpus xp̄i.ꝙ̃tūcūqꝫ cō
tritus.ſed nō cōfeſſus:dūmō habeat copiā
idonei ꝯfeſſoris tp̄s ⁊ loquellā ad confitē
dum ꝙ peccat mortalr. ⁊ ſic dꝫ dici ꝙ non
dꝫ celebrare vel cōicare.Si vo aliqd triū
ꝓdictoꝝ iminet.ſ. vel ſcādalū perſone: vel
ppl'i niſi celebret.vel qꝛ iam incepit miſſā.
ſic ſufficit ꝯtritio.Et ſic pōt intelligi ꝙ tūc
pōt celebrare.ar.c.de cetero.⁊.c.a nobis.
el ſo.de ſen.exco.⁊.c.qui recedūt.26.q.6.
Adde tñ ſm Ricar.in.4.di.17.ꝙ ꝙ̃uis ha
beat idoneū cōfeſſorē:ſed tñ expectat aliū
cui deuotius.⁊ ſecurius cōfiteatur: ꝙ tunc
abſqꝫ cōfeſſione ⁊ ſine peccato pōt ſumere
euchariſtiā cū cōtritiōe ſola. Quod limito
dūmodo ſit confeſſus ſemel in anno. Item
quia tenetur celebrare vel cōicare:alias nō
credo ſi pōt deſiſtere ſine ſcandalo ppli vl
perſone.qꝛ prius dꝫ confiteri.

Quid ſi celebrādo recoleret ſe cōediſſe l 6
bibiſſe.℞.ꝙ i difficultatibus ſemꝑ accipiē
dū ē qd minus hꝫ de periculo. Maius āt
piculū ē qd ē ꝯ ſacri eccl'e perfectionē.quia
hoc ē ſacrilegiū ꝙ̃ qd ē pertinens ad qua
litatem ſumentꝭ.Et iō ſi pſbr poſt ꝯſecratio
nem inceptā meminit ſe comediſſe nihilo
minus dꝫ perficere ſacrm̄. Idē ſi meminit
ſe excōicatum.vel in mortali cū ꝯtritiōe tñ
debita.⁊ ſic nō peccat:ſed fructuoſe ſumit.
Et in hoc concor.cōiter doc. Si vero me
minit ante cōſecratōem. Tho.in.3.q.83.tꝫ
ꝙ tutius ē dimittere miſſam inceptam :niſi
ſcandalū graue imineret. Sed.S.Bo.in
4.di.13.tꝫ ꝙ ſine peccato pōt ichoatā perfi
cere cū ꝓpoſito cōfitendi.⁊ cū ꝯtritōe totū
ſupplet:nec vr ibi eſſe ꝯtēptus.Idē dic̄ ēt
S.Bo.ibidē.de eo q meminit ſe irregla
rē qꝛ ꝓhitō pp irrglritatē ñ extēdit ſe ad eū
q acceſſu ſuū ꝯſcia irreglaritatis ⁊ ichoauit
miſſā.Uñ pp reuerentiā ſacri ⁊ ſcandalū
ppl'i dicunt ꝙ ſi dolet: ⁊ libēter faceret qd
in ſe eſt a dño eſſet diſpenſatū ꝓ tūc. Idem
dicerē ēt qñ ñ icepit ſi non pōt deſiſtere ſine
ſcandalo.nec i hoc caſu incurrit irregulari
tatē.ar.c.clerici.⁊.c.latores.⁊.c.fraternitati.
q̃ regrūt temeritatē de clerico excōi. mini.
per totum.Nec ob.c.apl'ice eo.ti.qꝛ ibi ſūt
in culpa nō intelligēdo qd debent. Sꝫ hic
iſte ē i neceſſitate. Et hoc credo verū niſi fo
ret ſcandaluꝫ phariſeoꝝ vel quis acciperet
ſcandalū ꝓ aliq̃ admiratōe.qꝛ tunc ñ liceret
ſine nota irregularitatis.
Quid de eo qui incepta miſſa hꝫ cōſciā 7
ꝙ ñ ſit pſbr.℞..S.Bo.vbi.ſ̃. ꝙ añ ꝯſecra
tōem dꝫ dimittere miſſam infirmitatē fingē
do.aut ꝯſciam deponere.
Sed quid faciet ſacerdos qui ꝑpendit non 8
eſſe aquā in calice.℞.ꝙ ſi hoc aduertit añ
ꝯſecratōem eā appōat.ſꝫ poſt ꝯſecrationē
nullo mō.qꝛ ñ ē ꝺ neceſſitate ſacri.vt.ſ̃ .dic
tum ē.Et de hac mā.vide.ſ̃.Miſſa.

e **Eucariſtia. iij.** circa ſum-
ptionē eius qs tenet̃ ſumē.℞.ꝙ prio
glibet ſacerdos cū celebrat.de ꝯſe.di.2.rela
tū:qꝛ ſacrm in ſūptōe ꝯplemētū ſue ſignifica
tōis accipit. ⁊ ſi deficeret alius dꝫ ſupplere
ꝓ eo q ſit ieiun' ſi iā hoſtiā ſaltē ꝯſecrauiat.
7.q.1.nihil.Si vo dubitat̃ ā ꝯpleuit ꝯſecra
tōeꝫ hoſtie:tunc ſm Inno.in.c.pſbr. de ſa.
non iterā.Incipien.ē ibi addēdo.ſ. dñs nr̄
Jeſus xp̄s.ꝓdie ꝙ̃ ⁊c̄. qꝛ ñ dicit̃ reiteratū
qd neſcit̃ factū.c.apl'icā.de pſbi.ñ bap .Si
autē certū ē ꝙ nō iceperat verba conſecra
tionis.tūc nō ē nec̄e ſupplē.Si tñ qs vellet
ſupplere poſſꝫ.ſꝫ nō deberet reicipere ſi iā
ſigna ſuꝑ hoſtiā fecerat:ſed ꝓſequēn ē vbi d
ficit.ſm Ala. ⁊ placet.alias icipien ē a capi
te.⁊ ſi pluries celebrat i die.ſemꝑ dꝫ ſumer
ōmiſſa purificatione i ꝓcedentibus miſſis.
Secūdo tenet̃ glibet xp̄ianus cū ad annos
diſcretiōis ꝑuenit.vt i.c.oīs de pe.⁊ re.de q̃
dic.vt.ſ̃.§.11.niſi ex rōnali cā de ꝯſilio ꝓprij
ſacerdotꝭ ad tp̄s duxerit abſtinen.Tertio te
netur glibꝫ i articulo mortis ꝯſtitutus ꝓpea
appellat̃ viaticū.Uñ credo peccat mōtalr q
i tali articulo contēnit ſumere corpus xp̄i.
Quarto rōne ſtatuti.Quinto rōne officij.ſi
cut ſacerdos qui tenetur celebrare ſaltem in
magnis feſtiuitatibus.vt.ſ̃. Miſſa.§.43.
1 Quot mōis ſumit̃.℞.ꝙ tribus mōis.aliqñ
ſumit̃ ſolū ſpūalr:aliqñ ſolū ſacramētalr :
aliqñ ſacr̃alr ⁊ ſpūalr ſimul.
2 Quid ē māducare ſpūalr.℞.ſꝫ ſcm̄ Bo.
in.4.di.9.ꝙ māducatio ſpūal' trāſlata eſt a
corꝑalibus:⁊ iō ſicꝫ i māducatōe corporali
ſt duo pricipl'r.ſ.maſticatō ⁊ icorꝑatō ſic ⁊
i ſpūali ſt duo ſuo mō.ſ.ſpūal' maſticatō q̃
ē recogitatio ꝑ fidē.ſ.carnis xp̄i ꝓ nobis ex
poſite i ꝑtiū i cruce ad redimen : ⁊ ſpūalis
icorporatō ꝑ caritatē.ſ.dū recogitās ei quē
recogitat iungitur ardore caritatis ⁊ ita ei
incorporatur.
3 Qñ dr̃ qs ſolū māducare ſpūalr ⁊ nō ſa
cr̃alr.℞.ꝙ tūc qñ ſacrm ē i voto ⁊ effectus
eius ꝑcipit̃.qꝛ ſicut qdā añꝙ̃ baptizent̃ ex
deſiderio bapti ꝑcipiūt effcm̄ ipius.ſic ⁊ in
hoc ſacro:nec fruſtra iducitur poſtea ſacrꝫ
qꝛ plenius iducat effcm̄ ipa ſuſceptio ſacral'
ꝙ̃ ſolū dſideriū ſꝫ.S.Tho.i.3.p.q.80.Al'
melius ſm ſcm̄ Bo.in.2.di.40.qꝛ non ēēt
vera volūtas niſi deduceretur in opus cum
adeſt facultas.
4 Quid ē māducare ſacr̃alr ſolū.℞.ſꝫ .S.
Bo.in.4.di.9.ꝙ ē manducare ſacrm vt ſa
crm.Ad hoc aūt vt māducet ſacrꝫ vt ſacrꝫ
nec̄aria ē itētio:⁊ intētōis regulatio.Inten
tio inꝙ̃ ē nec̄aria.qꝛ ſi qs iret ad mēſam ⁊
itenderet corpus reficere : ⁊ aliqs ꝓ pane
cōi ſacrm ſic panē offerret:⁊ ipe oio itēde
deret cibū ſumere nō dicerē eū ſacr̃alr man
ducar̃:neceſſariū ē ēt vt huius itentio diri
gatur ſm fidē q̃ ē in ipo 't i altero.qꝛ dꝫ cre
dat ꝙ ſub illa ſpē aliqd ſpūale lateat qd ſu
mere itendat.l' dꝫ ꝙ ſaltē ſumere itendat qd
alios credere exiſtimat.lꝫ ipe nō credat .⁊
ſic pꝫ ꝓ quanto quis dicat̃ ſacr̃alr māduca
re:qꝛ. ſ. ꝙ ſacrm vere exiſtat ibi ⁊ ipe qui
manducat illud vt ſacrm ſumere intendat.
ſiue qꝛ credit eſſe verū ſacrm:ſiue qꝛ exiſti
mat alios credere:hec ſcis Bo..vbi ſ̃.Ad
de ꝙ tūc ſolū ſacr̃aliter ſumit qñ ꝓpter ali
quod impedimētū qd in ipſo ſumēte ē: vel
malā eius diſpoſitōꝫ cai ei effectu ⁊ fructu
ipſius ſacri q ē ſpūal' māducatō hoc ē ſpūa
liter incorporari corpori miſtico ꝑ fidē ⁊ ca
ritatē.vel magis incorporāri ꝑ augmentū
fidei ⁊ caritatis q̃ manducatio ñ ꝯuenit idi
gne ſuſcipientibus.
Utrū vere in hoc ſacro xp̄s māducet̃.℞. 5
ſm Ricar.in.4.di.9.ꝙ ē in ſūptione huius
ſacri qdam manducatio carnal'.qua come
ſtū maſticat̃.⁊ in ſtomacū trahit̃. ⁊ poſtea
digeritur:⁊ vltio in ſbām māducantis con
uertitur.⁊ ſic vere manducat̃ illa ſpēs ſub q̃
realiter ꝯtinet̃ verū corpus xp̄i. Eſt ⁊ alia
manducatio ſacr̃al' qua corpus xp̄i verū rea
liter ſub illis ſpēbus panis contentū ſumit̃:
ſed ſic ſumptū corporalr non maſticat̃. ⁊ ſi
ſpēs ſic in ore maſticētur ꝙ ꝑ digeſtionē ibi
factā nō corrūpatur in eis forma ꝓpria:ſed
deſcēdant in formā ꝓpriam in ſtomacū de
ſcendit ⁊ corpus xp̄i in ſtomacū ꝑ deſcēſuꝫ
ſpēi ſub qua ꝯtinet:⁊ tam diu ibi manꝫ cor
pus xp̄i ꝙ̃ diu in eadē ſpē forma ꝓpria ſpē
rū ſaluat̃.Si āt ſpēs panis tā diu in ore ma
ſticet̃ ꝙ ꝑ digeſtionē in ore factam corrūpat̃
forma ꝓpria in eis ⁊ nō deſcendat i ſtoma
cū.tūc nec corpus xp̄i deſcendit in ſtomacū
⁊ ſic intelligit̃ illud de ꝯſe.di.2.c.tribus cū
dr̃.ꝙ̃ cito ſpēs dētibus atterit̃.tam cito in ce
lū rapitur corpus xp̄i.Adde tñ ſm ſanctū
Bo.in.4.di.9.ꝙ cū corpus xp̄i maneat ſb
illis ſpeciebus ꝙ̃ diu illa ſpēs ſit habilis ad
refectionē humanā.qꝛ ad hoc ē ſtatuta ⁊ ad
hoc ordinat̃:⁊ hoc habeat cū ē ex̃ ſtōacū
⁊ in ſtomaco.qꝛ ibi reficit:⁊ tā diu ibi cor
pus xp̄i moret̃ donec refectōis operatio com
pleat̃.Ideo ſi qs euomat illas: euomit cor
pus xp̄i:⁊ ſi ſpēs pñt diſcerni ab alijs dēnt
ſumi cū reuerentia ⁊ cremari: ⁊ cineres iux
ta altare recondi.vt in.c.ſi per negligentiā
de conſe.di.2.Si autem ſpecies ille tranſe
ant per ſtomacū indigeſte ꝓpter aliquam i
firmitatem:tunc ſunt ex̃ proprietatem refec
tionis.⁊ ideo ſi vadant in receſſum nō eſt
ibi corpus dñi.⁊ hanc opinionem ſanctus
Bo.vbi.ſ̃.dicit probabilem.⁊ placet cum
qua conuenit Ricar.vbi.ſ̃.
Quis poteſt idonee ſuſcipere ſacramen 6
tum euchariſtie.℞. Pe.aureo.in.4.di.9.
q.2.ꝙ idoneus ſuſceptor eſt homo viator
adultus fidel' mente preditus. Ieiunus de
uotus apparitione miraculoſa nō ꝓhibitus

ſine ꝯſcia peccati mortalis legiptie ꝯfeſſus ſ
ꝯuerſatōe crie nō notatus corpore mundus
a miniſtro idoneo tpe debito ⁊ recta intētō
ne ſūptus vbi.15.notanda cōmemorat.
6 Primo dicit hō: qꝛ lꝫ angeli beati mādu
cent xp̄m in ſua ſpē ipſū ei vniunꝫ in fruitō
ne caritatis pfecte ⁊ viſione manifeſta. non
tñ ꝯtingit eis ſpūaliter mādncare hoc ſacr̄ꝫ
qḋ ē per fidē credere in xp̄m cū volūtate ſu
mendi hoc ſacramentum.
7 Utrū bruti poſſit ſumere corpus xp̄i ſa
cr̄aliter. R̷. vt. ſ. patuit ꝙ nō.
8 Sꝫ nūqd ſi muſ cōedit illas ſpēs trāſibit
corpꝰ xp̄i in eiꝰ ventrē. R̷. S. B. i. 4. di. 13.
qdam dixerunt ꝙ ſic per rōem ſupradictā.
Sed alijs vꝫ ꝙ nō: qꝛ xp̄s nō eſt ſub illo ſa
cr̄o niſi eatenus quatenus ē ordinabilis ad
vſū humanū. ſ. ad manducatōem: ſed ſicut
ꝙ̄ cito mus rodit. ita ⁊ tam cito inhabile fa
cit: ⁊ ſacr̄m eſſe deſinit. Et hec ē opinio co
munior ſm ſanctū Bo. ⁊ magis pia. Et ſic
pꝫ ꝙ ſolis hoībus dꝫ dari nō brutis: vel q
buſcūqꝫ ēt angelis: qꝛ illuſio eſſet.
9 Secundo dicit viator: qꝛ nulli mortuo dꝫ
dari ⁊ ſi petunt illuſio eſt.
10 Tertio dicit adultus: qꝛ lꝫ greci antiq̄tus
pueris darent vt de ꝯſe. di. 2. paruuli. tamen
ſacr̄alr̄ ſumere nō pñt. qꝛ nō vtuntur ſacr̄o.
vt ſacr̄o: ſꝫ vt cōi cibo pp carētiā diſcretōis.
11 Sed qñ eſt etas debita. R̷. Aureolus vbi
ſ. ꝙ relinquendū ē arbitrio boni viri. Et iō
dico ꝙ tunc ē etas debita qñ pueri hñt vſuꝫ
rōnis ꝙ pñt ꝯcipere deuotōem huius ſacr̄i
⁊ diſcernere ⁊ diiudicare corpus xp̄i: ⁊ re
uereri ab alio cibo ſalꝰ ē ex aliorū inſtructōe
qḋ pōt eſſe in. 10. vl̄ ſaltē in. 12. anno vnde ſi
apparerent in eis tunc ſigna diſcretōis ⁊ re
uerentie pñt ſumere ſm Tho. in. 4. di. 9.
imo debent ſaltē ſemel in anno ſumere. vñ
tenētur ad hoc eos īducere q eorꝫ hñt curā.
12 Quarto dicit fidelis: qꝛ nulli infideli dꝫ da
ri. imo nec infidel̄ pōt ſumere ſacr̄alr̄ ēt niſi
hēat intentōnē ſumendi ipſū vt ſacr̄m eccle
ſie: lꝫ ipſe non credat.
13 Sed nunquid cathecuminis debeat dari
R̷. Aureo. vbi. ſ. ꝙ nō. qꝛ non ſunt de fami
lia chriſti per baptiſmum.
14 Quinto dicit mente preditus. vñ demo
niacis ⁊ amentibus nō dꝫ dari diſtinguit tñ
Aureo. vbi. ſ. aut talis amens nunꝙ̄ hūit
vſū rōnis. ⁊ tali nō dꝫ dari. Aut aliqñ hūit
vſū rōnis. Et tunc ſubdiſtinguit. ꝙ aut oſtē
dit ſigna deuotōnis ex̄. ⁊ ſic pōt cōicari: aut
nō pretendit ſigna deuotōis. ⁊ tūc recurrē
dū eſt ad tps p̄itū: qꝛ ſi ante inſaniā petijt ⁊
deuotionē ad ipſū hūit pōt dari ⁊ dꝫ in arti
culo mortis: ſi nō timeꝫ de periculo euomē
di. vel alterius irreuerentie. vt hꝫ in. c. is
qui. 26. q. 6. Si vero nullam deuotiōem ad
ipſū hūit tpe ſāitatis nec eū petijt debito tpe
nullo mō eis dꝫ dari. Idē dic de demōiacis
ſm prefatam diſtinctionē ſm Tho. in. 4. di.
9. in. 3. p. q. 80. Amentibus vero q hñt dilu
cida interualla pōt dari tūc qñ hñt vſū rōis
ſm Aureo. predictū vbi. ſ. Multo fortius
pōt dari illis q largo mō dicuntur amentes
ſ. q hñt debilem vſū rōnis: dūmō poſſint ali
ꝙ̄ deuotōem huius ſacr̄i concipere.
Sexto dicit. ieiunꝰ: nā quicunqꝫ aliqḋ co 15
meſtibile vel potabile poſt mediam noctē
ſūpſit nullo mō pōt comunicare: ſiue digeſ
ſerit ſiue nō de cōſe. di. 2. c. liquido. 7. q. 1. ni
hil de cele. miſſa. c. ex pte. Excipitur caſus i
firmitatꝫ qꝛ ſi de eorū periculo morꝫ dubita
tur ēt poſt cibū ſunt cōicandi ne ſine cōio
ne decedant de cōſe. di. 2. preſbr̄. Nec ob. c.
ſacr̄a de ꝯſe. di. 1. qꝛ obrogatū eſt ⁊ de hoc
vide. ī. Miſſa. §. 3. q. 5. 6. ⁊. 14. cū tribus ſe.
Septimo dicit deuotus. Nā ſicut q cibū 16
corporalē non pōt digerē vel maſticare nō
eſt aptus manducare ipſū: ſic qui deuotōeꝫ
nō hꝫ: non eſt dignus cōicare de ꝯſe. di. 2. c
illo. ⁊. c. tribus gradibus. vñ ſanctus Bo.
in. 4. di. 12. Maiorē inquit efficaciaꝫ recipit
hō in vna miſſa vel manducare cū bona ꝓ
paratōe ꝙ̄ in multis ſi ſe nō ꝓparet diligēt.
Octauo dicit apparitōe miraculoſa non 17
ꝓhibitus. Nā ſi apparet in forma pueri vl̄
huiuſmodi nō dꝫ ſūere ſm prefatū Aureo.
vbi. ſ. qꝛ nō apparet ſub ſpē conueniēti hu
mane refectioni. Dicit tñ ſanctus Tho. i. 3.
p. q. 82. ꝙ ꝯſulēdū eēt preſbr̄o ꝙ iterato cor
pus ⁊ ſanguinē dñi conſecraret ⁊ ſumeret
Sed ego nō credo: qꝛ q̄ fiunt miraculoſe
nō ſunt ſub legibus. l. nā ad ea. ff. de le. Et ēt
qꝛ veriſimiliter poſſet ēt in alia ꝯſecratione
ſic apparere. ⁊ ſic eſſet proceſſus i īfinitum.
Nono dicit ſine ꝯſcia peccati mortalis. 18
Nā ſuſcipiēs cū ꝯſcia peccati mōtal̄ peccat
mortaliter ſm Aureo. vbi. ſ. ⁊ cōiter oēs:
ſed ſi conſciam nō hꝫ de mortali. lꝫ ſit i mor
tali peccato. ñ peccat mortaliter ſm Aureo.
vbi. ſ. niſi ſit ignorantia craſſa: vel affectata
qꝛ debitā diligentiā de comiſſis nō adhibu
it. Landul. in. 4. di. 9. dicit ꝙ diligentia de
bita eſt qñ facit illa q̄ prudēs facit de re quā
vellet ſtudioſiſſime examinare. Et Sco. in
4. di. 9. dicit ꝙ teneꝫ qs ſe examinare ſꝫ di
ligentiā nr̄e fragilitati poſſibilē. Addit tamē
Aureo. ꝙ qñ qs dolet de ptis peccatis mor
talibus cōmiſſis: ⁊ hꝫ ꝓpoſitum non peccā
di. ⁊ deuotionem ad ſacr̄m ꝙ poteſt preſu
mere ꝙ non ſit in mortali.
19 Utrū preſbiter peccet mortaliter dando
ei quē ſcit in peccato mortali ꝯſtitutū. R̷. ſꝫ
Ricar. in. 4. di. 9. ꝙ ſi talis nō petit ſibi dari
ſic peccat ſibi dando. Si vero petit. ⁊ tunc
diſtingue aut ē notorius peccator. ⁊ ſic pec
cat ſi ei dat. qꝛ hꝫ ꝯ ipſū legitimā exceptōꝫ.
Aut non eſt notorius ꝙ̄uis poſſit probari ꝑ
duos teſtes vel tres. ⁊ ſi petit in occulto. dꝫ ei
denegare. qꝛ hꝫ legiptimam exceptioneꝫ ꝯ
eū: ⁊ moneat ne petat in publico vt hꝫ de
ꝯſe. di. 2. ne ꝓhibeat qḋ petit. Si vero petit
publice tunc ſi eſt ſacerdos extraneus. non
dꝫ ſibi dare. qꝛ legiptimam hꝫ cām de con
ſe. di. 2. tribus. Si aūt ē ſacerdos ꝓprius par
rochial̄. ſic dꝫ ſibi dare: qꝛ nullā hꝫ excep
tōeꝫ quā in publico poſſit obicere. de offō
iudi. or. c. ſi ſacerdos. Nec ob. ꝙ ſit maius
peccatuꝫ ſumere cū pctō mortali ꝙ̄ infama
ri: qꝛ ſacerdoti miniſtranti corpus xp̄i peiꝰ
eſt peccare mortaliter infamādo iniuſte pec
catorē occultū ꝙ̄ ꝙ ille mortaliter peccꝫ. qꝛ
nullus dꝫ mortale comittere vt aliū a mor
tali liberet. Peccator tñ occultus ſm ſāctū
Tho. 3. p. q. 80. potius dꝫ eligere infamari
ꝙ̄ indigne ad menſā xp̄i accedere. Nō cre
do verū qñ quis indigne accedit. ſ. cū mala
volūtate puta. qꝛ nō penitet de peccatis. Se
cus eſſet de indigne ſumente. qꝛ non eſt con
feſſus. de quo dic. vt. ſ. Euchariſtia. 2. §. 5. ⁊
ī. §. 24.
20 Sed nunquid eſſet minus malū dare tali
hoſtiam non cōſecratam: vel non conſecra
re ⁊ ſic ſumere. R̷. ꝙ nō. vt pꝫ in. c. de hoie
de cele. miſ. Ideo dꝫ prorſus quidem falſa
remedia ſunt abicienda q̄ ſunt veris pericu
lis grauiora: ibidem.
21 Quid ſi ſolum ſit ſuſpectus de crimine
mortali. R̷. ꝙ ſi ſuſpitio ſit violenta ⁊ noto
ria dicendum eſt ſicut de eo queꝫ ſcio i mor
tali. ſm ꝙ. ſ. dictum ē. alias non eiciꝫ. 2. q. 1.
c. 2. ⁊. 3. in glo. ⁊. 32. q. 1. dixit dominus.
22 Utrū exiſtens i peccato mortali peccet vi
dendo corpus xp̄i. R̷. ꝙ nō: dūmodo cum
humilitate ⁊ reuerentia videat. Similiter ñ
peccat tangens ex neceſſitate. puta. qꝛ ceci
dit in terram ⁊ huiuſmodi ſm ſanctū Bo.
⁊ ſanctum Tho. in. 4. di. 9.
23 Quid de illo q lꝫ non ſit vere i peccato
mortali. tñ ſm ꝯſciam ſcrupuloſā ſe exiſtiat
eſſe. R̷. ꝙ peccat mortaliter. niſi eam depo
nat: qꝛ quicquid fit ꝯ conſciam edificat ad
gehēnam. vñ niſi ſit ex ꝓbabili coniectura
dꝫ deponi. vt in. c. inquiſitioni de ſen. exco.
qꝛ. vt dꝫ in. c. non ſoluꝫ de regula. li. 6. decꝫ
⁊ expedit vt conſcie puritati non deſit iudi
cium rōnis: ne dū ſpiritualis profectus que
ritur ſalutis diſpendium incurratur. hec
ibi.
Decimo addit legiptime ꝯfeſſus qꝛ quan 24
tumcūqꝫ doleret de peccato cōmiſſo nō ſuf
ficeret vt digne ſumat: ſed dꝫ legiptime con
fiteatur. aliter peccat mortaliter niſi vt ē dic
tum ſ. Euchariſtia. 2. §. 5. Tenet tñ Aureo.
vbi. ſ. ꝙ ſacerdos parrochialis qui nō hꝫ
alium ſacerdotē: ⁊ religioſus in via cum ſo
cio nō ſacerdote ꝙ pñt celebrare cum cōtri
tione ⁊ cū propoſito confitendi ex quo nō
hꝫ cui confiteatur. qꝛ religioſus non pōt ex̄
ſuum ordinem confiteri in religione nuno
rū. Quod limitto tñ verum qñ ſine alioruꝫ
admiratione deſiſtere non poteſt: aut quia
tenetur celebrare. Idem dicas de eo q vo
lens cōicare coram ſacerdote celebrante re
colit aliqḋ mortale non confeſſum legiptie
ꝙ pōt cōicare cum contritione ⁊ propoſito
confitendi qñ ſine admiratione ⁊ aliquali
nota non poſſet deſiſtere quin cōicaret nec
habet aut tempus: aut ſacerdotem cuꝫ quo
confiteri poſſit.
Undecimo dicit in conuerſatōe crie non 25
notatus. vñ hiſtrionibus ⁊ huiuſmodi non
dꝫ dari de ꝯſe. di. 2. pro dilectōne dꝫ. Puto
nec maieſtati diuine nec euangelice diſcipli
ne cōgruere tā turpi ⁊ infami cōtagione fe
dari. vnḋ ſm glo. ibidem. nec talibus nec
cuicunqꝫ infami notorio manifeſte danda ē
euchariſtia. Si tñ reuertantur ad dominuꝫ.
eis comunio ⁊ reconciliatio non negatur.
vt ibidem dicitur in. c. ſe. Non eſt tamen in
telligendū ſic, vt ſtatim debeat ei dari eucha
riſtia. ſicut fit a multis ⁊ male. ſꝫ propter re
uerentiam ſacr̄i debet differri vſqꝫ poſt per
actam penitentiam quam publice debet fa
cere niſi articulus neceſſitatis vel pietatis
aliqñ in caſu aliter fieri perſuadeat.
Utrum ſit danda. euchariſtia ſuſpenden 26
dis vel decapitandis pro ſuis maleficijs. R̷.
ꝙ ſic. ſi peniteant ⁊ pure confiteantur. vel
cupiant confiteri ſi poſſent. quia nec eucha
riſtia nec ſepultura eſt eis deneganda: ⁊ miſ
ſa pro eis poteſt celebrari ⁊ oblationes of
ferri. 26. q. 7. c. 1. ⁊ vltimo. ⁊ diſtin. 50. peni
tentes. ⁊. 13. q. 2. pro obeuntibus. immo ho
die in cle. prima de pe. ⁊ re. precipitur of
ficialibus ꝙ eis adminiſtrare permittant ſi
petunt.

27 Quid de excõicatꝭ.iterdictis.ſciſmaticis τ huiuſinõi.℞.ꝙ nullomõ dꝫ eis dari. Ad dit corpe mundus.ſ.ab ea imundicia q̃ tolli põt.aliter ñ tollendo ſm Aureo.vbi.ſ̃.pec cat grauiẽ cũ tali imundicia ſumẽdo eucha riſtiã. Sed inmũdicia que tolli ñ põt.puta lepra fluxus ſanguinis:vel ſeminis τ alia i firmitas nõ ipediũ ſũptionẽ eucharistie.ſed bñ celebratõnem miſſe ſm ꝙ dictum eſt.ſ̃. Corpore viciatus.

28 Utrũ nocturna polutio ipediat ſũptiõem huiuſ ſacri.℞.vt colligo ex.ſ.Bo.in.4.di. 12.τ Aureo.vbi.ſ̃.τ ẽ cõis opio.ꝙ aut polu tio ꝓuenit ex cã peccati mortal' certa vel ꝓ babili.puta ex crapula.vel moroſa cogita tõne τ huiuſmodi.τ ſic neceſſario teneẽ ab ſtinere.alr peccaret mortaliter vt colligitur in.c.nõ eſt.6.di.τ ẽ.ar.in.c.quiſquis.14.q. 1.q2 lꝫ ipſa polutio ſm ſe nõ poſſit eẽ pecca tũ mortale.hꝫ tñ peccatũ mortale annexum rõe ſue cãe. Iſtud ego limito verũ:niſi priuſ ꝙ̃ ſumat aut celebret cõteratur de peccato. τ ꝯfiteaẽ:q2 ſi conteritur τ ꝯfeſſus ẽ de pec cato.τ neceſſitas:vel ſcandalũ cogat ad ce lebrandũ.vel ſumẽdũ nõ peccabit. Sine ne ceſſitate tñ nõ credo ẽt confeſſus poſſit ſine peccato ſumere.vel celebrare.ſed bene ſine mortali peccato ſm Jo.de ſaxo.i ſũma τ Pe.de pal'.in.4. Aut polutio ꝓuenit a cã q̃ ẽ peccati veniale tñ ꝓbabiliter:τ ſic nõ im pedit neceſſario.ſed de cõgruo.niſi potior cã vrgeat ſm Ricar.in.4.τ ſm Tho.in.3.p q.80.peccat tñ vẽialiter ſi ſine cã neceſſaria cõicet vel celebret:niſi i duobus caſibus ſꝫ ꝓdictũ Jo. Primus qñ ẽ dies feſtus i quo ẽ ꝯſuetũ cõicare. Secũdus qñ imineret ſcã dalũ niſi celebraret puta.q2 alius nõ eſt:vel eſt ꝓlanus q ꝯſueuit celebrare τ huiuſmodi. Similiter dico de illa q̃ ꝓuenit ex illuſione diabolica.τ hoc pp duo. Primũ pp imun dicitiã corporis. Secundũ ꝓpter euagatõez mentis ſiue ineptitudinẽ. Idẽ dic qñ ꝓuẽit ex cã que nullũ ẽ peccatũ ꝙ de congruo dꝫ abſtinere. In hoc caſu ſanctus Bo.vbi.ſ̃. τ bñ diſtinguit dicens ꝙ aut ſentit inquina tionẽ illã inclinaſſe nullũ aiam:τ ſic ꝯſulẽ dũ ẽ ꝙ faciat reuerentiã ſacr͠o τ abſtineãt. Si ãt ſentiat magis expeditã naturã τ vlte rius deuotio vel ſolẽnitas vel aliud quod multuꝫ recõpenſet.puta.caritas alterius q coger eẽ celebrare in mortali.vel cõpaſſio aiarum τ huiuſmodi ad ſumendũ.vel cele brãdũ trahat:tũc arbitror dicit ipſũ ſine re morſu ꝯſcie accedere poſſe. Aut polutio ꝓ uenit ex diabolica tẽptatõe.vt puta qñ cum maiori deuotõe diſponit celebrare:aut rõe ſolẽnitatis τ huiuſmodi citius poluiẽ.ſicꝫ ꝺ illo legiẽ in collatõibus pſm qui ſp hãc pa tiebaẽ in feſtis qñ erat cõicaturus.cui decre tũ fuit vt ſemper cõicaret.τ ſic ceſſauit talis illuſio:τ ſic non dꝫ abſtinere.

Sed p quãtũ tp̃s dꝫ abſtineẽ.℞.ꝙ p.24. 30
horas ſm Alb.τ S.Tho. Sed Pe.ꝺ pal. limitat veꝝ cũ accidit circa mediã noctẽ.ſꝫ ſi ante mediã noctẽ accideret abſtinere non teneẽ niſi qñ ꝓuenit ex cã mortalis peccati.

Quid de coitu coniugali.℞.credo diſtin 31
guẽ fore vt de polutõe nocturna:niſi ꝙ pſ eſſe ꝙ exigẽs peccaret mortalr τ tñ reddẽs inuitus ñ peccaret:τ ſic ſolũ in exigẽte cadꝫ ret ꝓhibitio nõ in reddẽte.τ.c.ois hõ de ꝯ ſe.di.2.τ.23.q.4.ſciaẽ.dꝫ intelligi d e ꝯſilio incoitu in quo nõ ẽ pctm̃.vel ſaltẽ ſolũ vẽia le. Credo tñ ꝙ exigẽs nõ digne ſuſcipiat:ſꝫ p.24.horas ad minus dꝫ abſtineẽ de bouo ꝯſilio nõ de ꝓcepto.vt nõ.in glo.i.d.c.ois. τ ſequiẽ Pe.de pal.τ Tho.i.3.pte.q.80.

Utrũ menſtruata vel mlr poſt partũ ime 32
diate dꝫ abſtinere.℞.ꝙ nõ de neceſſitate.ſi tñ ex reuerẽtia abſtinet nõ peccat di.5.c.ad eius.τ de puri.poſt par.c.vno:dũmõ cõicꝫ ſm inſtõnem eccl'ie i.c.ois de pe.τ re.

Utrũ ſomniũ hõicidij.vl' alterius peccati 33
mortalis ipediat ſũptõem huiuſmodi ſacri ℞.ꝙ huiuſmodi ſõnia nõ inducũt polutõꝫ corpis:nec tantã diſtractiõem mentis ſicꝫ ſõ niũ fornicationis pp intẽſionẽ delectatõis. τ iõ nõ ipedit. Si tñ ſõniũ homicidij ꝓueni at ex cã q̃ eſt mortale pctm̃.ipedit ſũptõnem ſacri rõe ſue cãe ſm ſãctũ Tho.in.3.p.q.80 Intellige niſi prius conteraẽ τ confiteatur.

Tertiodecimo dicit a miniſtro ydoneo.ſ. 34
ſacerdote de ꝯſe.di.2.ꝓuenit.nã nullus tan gere dꝫ ẽt diacon⁹ niſi i neccitate:vt ſi cãu ca deret i terrã vel aliquo alio cãu.63.di.dia cones. Verũ ẽ ꝙ diaconus cũ ꝓſbr ẽ feſſus vel alias ipotens τ neceſſitas cogit de iuſſu ꝓſbri põt diſpẽſare:vel ẽt ſine iuſſu qñ iuſſ⁹ expectari ñ põt.vt nõ. Hug.i.d.c.diaconos aliq ẽt tenẽt.vt nõ. Pa.i.c.quãto de ꝯſue.ꝙ ẽt laicus põt admiſtrare tpe neceſſitatis arti culi mortꝭ qñ nec ſacerdos vel diaconuſ ad eſt.alli.§.veꝝ.22.di. Itẽ alij tenẽt.ꝙ i tali ne ceſſitate mortꝭ:lꝫ p ſe eucharistiã aſſumere. Nec obſtat.c.ſi.24.q.1.q2 loqtur de hꝛticiſ a qbus ñ lꝫ accipere.ſꝫ tñ Pa.tꝫ ꝯtriũ.ſ.ꝙ ñ lꝫ niſi ſacerdoti admiſtrare.τ credo ſit ſecu rior opio.q2 i tali neceſſitate ꝯſtituto dr̃:cre de τ manducaſti.

Sꝫ an ꝺbeat a ꝓprio ſacerdote ſolũ ſumi 35
℞.ꝙ põt ſumi a ꝓprio ep̃o τ archip̃ſb:ꝯ.de offõ archip̃ſbri.c.3.τ a ꝓprio ſacerdote:τ ab hñte liniam ab eis.caueat religioſus.q2 ſi miniſtrat excõicationẽ incurrit.vt dicit.j. Excõicatio.5.caſu.12.

36 Quartodecio dicit tp̃re debito:q2 q̃ ad celebratõꝫ miſſe reqriẽ dies:τ nõ nox.vt.j. Miſſa.§.41. Quo võ ad alios cõicare volẽ tes nõ ſuẽit qui poſſit oi hora recipi:dũmõ ſint ieiuni veꝝ ẽ ꝙ mane diei ẽ ꝯgruentior hora. Itẽ ꝙ nõ omittaẽ qn ſumaẽ ſaltẽ ſeml' i ãno i paſca.q2 ad h tñr qlibet fidel' poſtq̃ʒ ad ãnos diſcretõis ꝓuenit:niſi ex aliq̃ rõna bili cã ad tp̃s ꝺ ꝯſilio ꝓprij ꝯfeſſoriſ duxerit abſtinẽdũ.vt i.d.c.ois:alr peccat mortalr. Nõ ãt qdã voluerunt itelligere ꝓciſe ꝺ die paſce nõ bñ ſenſerunt. Vñ papa Eugenius ꝺclarauit ad remouẽdas ãbiguitates ꝙ ſuf ficit ꝙ ſuſcipiat i die iouis ſctã τ vlterius vſ qꝫ ad dñicã poſt paſca imediate ſequẽtẽ in cluſiue qñ magis ſue deuotõi videbiẽ expe dire τ ſic ſatiſfacit ꝓcepto τ credo ꝙ magiſ arctaẽ q̃ ad pueros ſb pẽa mortal' pcti hñtes curã puerorꝫ.vt ad h ſacrm̃ eos iducãt tp̃re paſce q̃ʒ ipe cũ ignorãtia eos excuſet ſaltꝫ vſqꝫ ad tp̃ra.18.ãnorꝫ l' circa. Itẽ tp̃re debi to.ſ.vt ſolũ ſemel i die cõicet ſm. S.Tho.i 4.di.12.ar.ꝺ ꝯſe.di.1.ſufficit. Pluries ãt nõ lꝫ:niſi vt.dr̃.j.ꝺ ſacerdote i titlõ. Miſſa.§. 45. Itẽ dic tp̃re debito.vt.ſ.nõ vadat ſtatꝫ ad ſumeñ poſtq̃ʒ ꝯfeſſuſ q i multis ſuit pctꝭ τ magnis:ſed dꝫ pluries ꝯfiteri pri⁹ et oronĩ bus τ ieiunijs ſe odoriferũ reddẽ.ar.ꝺ pe. di.1.nõ ſufficit.τ.c.in actione.

37 Sꝫ nũqd vẽ rõabiliſ cã abſtinẽdi cũ qs dicit ſe odiũ hꝛe ꝯ aliquẽ.℞.ꝙ ñ nec aliud pctm̃ mortale q2 tñr deſiſtere τ cteri τ ꝯfi teri τ cõicarẽ:alr nõ cõicãs ſaltẽ ſemel i ãno excõicãd⁹ ẽ.ꝺ ꝯſe.di.ſa ſi qs irat.τ.d.c.oiſ

38 Utꝝ liceat quotidie ſumiẽ.℞.ſꝫ S.Bo. i.4.di.12.ꝙ q̃ʒtum eſt ex parte ſcri c⁹ virtus eſt hominibus ſalutaris:vtile eſt hominib⁹ ipꝫ q̃tidie ſuſcipe. Facit.c.ſi q̃nẽſcũqꝫ de ꝯ ſe.di.2.ſꝫ ex pte ſumẽtꝭ i q̃ reqriẽ vt cũ ma gna ꝺuotõe τ reuerẽtia ad h ſacrm̃ accedat aliqñ expedit q̃tidie ſumẽ:τ laudabilr qñ quotidie ſe preparatũ iuẽit τ hoc voluit di cere Aug.ꝺ ꝯſe.di.2.c.ñ iſte. Sic viue inqt vt merearis quotidie accipe. Sꝫ q2 multo ciẽs i pluribus hoib⁹ h⁹ ꝺuotõis ipedimẽ ta occurrũt pp idiſpoſitionẽ corpis.l' aie nõ ẽ vtile oibus ad h ſacrm̃ quotidie accedẽ: ſꝫ tñ qñ ſe preparatũ iuẽit q2 maiorẽ efficaciã recipit hõ i vna miſſa l' mãducatõe cũ bona ꝓpatõe q̃ʒ i multꝭ ſi ſe nõ ꝓparat diligẽt. Et iõ ſi qs cognoſcat expimẽtalr ꝙ ex freqñẽ ti ſũptõe h⁹ ſacri feruor caritatis augeatur i eo:τ reuerẽtia ad ſacrm̃ ñ minuẽ quotidie dꝫ cõicare:l' ſaltẽ frequẽtꝭ. Si ãt ſẽtiat p nĩ tã frequẽtationẽ ꝙ reuerẽtia minuiẽ τ feruor ñ creſcit dꝫ iterdũ abſtinere.vt poſtea cũ ma iori reuerẽtia τ deuotõe accedat.

Quitodecio dicit recta itẽtõe.ſ.vt p iſm 39
vniamur xp̃o p caritatꝭ amorẽ:τ muniamur ꝯ diaboli temptationes.

Utꝝ debeat dari ad accipieñ aliqꝺ expi 40
mẽtũ.℞.ꝙ nõ.2.q.5.cõſuluiſti.τ de pur.ca. ex mar. Nec ob.c.ſe pe ꝯtigit.2.q.5.q2 illꝺ abrogatũ ẽ:vñ nec pp purgatõeꝫ iſamie vel pp aliud tp̃rale dꝫ dari l' ſumi.

Addo.16.i ſũptõe ſm Durañ.vt.ſ.ſumaẽ 41
diſcrete τ leniẽ dẽtib⁹ anteriorib⁹ teraẽ τ li gua moliaẽ ne aliq̃ ps ei⁹ dẽtibus inhereat.

Addo τ.17.ſm eũdẽ. Durañ.ſ.vt nõ ſtatĩ 42
poſt cõionẽ expuat pp reuerẽtiã ſacri:ne ſi aliqua ps ſacri ihęſiſſet dẽtib⁹ expui ꝯtigẽt. Itẽ vt nõ ſtatĩ vadat ad mãducãdũ aliũ ci bũ. Vñ dꝫ eẽ aliq̃ mora τ tanta ꝙ ille ſpẽs ſint ꝯſũpte.l' alrãte pp reuerẽtiam ſacri. Vñ dꝫ ſaltẽ aliq̃s orones ꝓuatas dicere ãnq̃ʒ ali quẽ cibũ ſumat:ñ reqriẽ tñ tale ſpaciũ ſicut dr̃ i.c.trib⁹.de ꝯſe.di.2.q2 illud abrogatũ ẽ.

Quid ſi euomaẽ.℞.ꝙ ſi p ebrietatẽ l' vo 43
racitatẽ euomerit.laicus.40.dies dꝫ penite re.c.ſi qs p ebrietatẽ.de ꝯſe.di.2.clerici l' re ligioſi p.70. Epi võ.p.90. Si võ p iſirmita tẽ euomerit.p.70.dies penitere dꝫ.d.c.ſi qs per ebrietatẽ.

Utꝝ actus ꝯiugal' ſit ꝓhibit⁹ poſt cõionẽ. 44
℞.ꝙ nõ q̃ ad reddẽtẽ q2 tenetur ad hoc:ſꝫ quo ad exigẽtẽ ẽ ꝓhibitũ eodẽ die:nõ tamẽ peccat mortaliter ſi exigit.ſed ſolum venia liter ſm Alb.

Eucharistia iiij.

e circa efficaciã ſacri hui⁹ quero qs ſit eius effectus.℞.ſm.S.Bo.in.4.di.12. τ cõiter alios ꝙ primo ꝯferẽ gratia cũ vir tute caritatꝭ. Oẽm.n.effectum quẽ facit cib⁹ τ potus quãtũ ad vitã corporalẽ facit hoc ſacrm̃ ad vitã ſpũalẽ. Jo.6. Caro mea vere ẽ cibus. Vñ reficit ſpũalr qꝺ ſine grã eẽ nõ põt.τ cõferẽ grã cũ virtute caritatꝭ:q2 iſte pa nis ñ ẽ ſimplr panis.ſed cõiũctus cũ diuini tate:τ iõ ẽ ſicꝫ carbo igni vnit⁹. Et amor ñ ẽ ocioſus. Iõ p hoc ſacrm̃ q̃ʒtũ ẽ de ſui virtu te:nõ tñ hitus grẽ τ virtutis cõferẽ.ſed etiã excitaẽ in actũ. Et iõ aia ſpũalr reficiẽ.τ per hoc delectaẽ.τ quodãmõ inebriatur a dul cedine bõitatꝭ diue. Scꝺo virtutes augenẽ

ſicut per cibū corpus augmētat. Tertio pcā venialia remittit ſicut p cibū corpus reſtau rat qd quotidie deꝑdit. Vñ remittunt pctā venialia q̄ minuūt caritatē: ꝛ plura ꝛ paucio ra ſʒ q̄ hō magis: l' min⁹ ſe diſpōit. Quarto remittit ēt mortale. qñ exñs i mortali nō hʒ ɔſciam ipius nec affectū. Vñ reuerēter acce dēs q̄ɜuis antea de eo nō fuerit ɔtritus. ɔſe quit grām caritatꝫ q̄ ɔtritionē pficit ꝛ rmiſ ſionē pcti. ymo nedū valet ſumēti: ſʒ ēt offe rēti. ꝛ illis ꝓ qbus offert ad remiſſionē pe ne debite: ſuis pctis: ſm deuotionē maiorē l minorē. Aduerte tñ hic ſm Pe. i. 4. di. 9. q̄ ſi qs fecit debitā diligētiā q̄ɜuis ſit i mor tali ignorās nō peccat ſʒ meret: ꝛ ei valʒ ad remiſſionē pctōꝝ. Si vō fecit diligētiā non debitā ſʒ ſm ſuā fragilitatē quātū potuit ſic ñ meret nec ēt peccat. Si āt nō adhibuit di ligentiā poſſibilē hūane fragilitati ſʒ fuit ne gligēs i diſcutiēdo: ꝛ ſic peccat mortalr ſu mēdo ſi ē i mortali q̄ɜuis ignorāt. Quod lʒ mittat Ricar. i. 4. di. 9. qñ ſi adhibuiſſet di ligētiā ſm hūanā fragilitatē pcti mortalis recordatus fuiſſʒ. Quīto pſeruat hō a pctis qꝛ ſpūalr roborat. Vñ Inno. igr. Euchari ſtia liberat a malo ɔſuat i bono: delet venia lia: ꝛ cauet mortalia huius etiam virtute ſa crī virtutes augentur: oīum grārum fructus exuberat.

Vtrum i oībus hēat efficatiā ſuā. R. q̄ non ſʒ oʒ. Prio iſtū cibū ab alijs diſcernere per fidē. Scdo hoſpitiū pparare p ſui ꝓbationeʒ Tertio i hoſpitio pparato recipe cū hono re ꝛ deuotōe ꝛ primū ꝛ ſm nō prie. cor. i. n. ñ diiudicās. ꝛ ꝓbet āt. Et qꝛ multi hoc nō fa ciunt iō imbeciles iſirmi ꝛ dormiūt multi.

Vtrū icurrat culpā mortalē q nō recipit ef fectū huius ſacri. R. ſcts Bo. i. 4. di. 12. q̄ lʒ vir iuſtus ex quadā corruptōe l' diſtractiōe nō pparādo ſe debite nullā l' modicā repor tet efficaciā nō tñ icurrit culpā mortalē. Se cus āt de illo q nō ſuſcipit effectū hui⁹ ſacri qꝛ idigne accedit. ſ. exiſtens in mortali ꝛ hu iuſmodi. qꝛ ſic mortalr peccat.

3 Vtrū iſtō ſacrm hēat efficaciā i aliquo q ē in pctō mortali. R. ſcts Bo. vbi. ſ. q̄ lʒ nō ſit artāda dei largitas qn aliqñ faciat ꝛ poſ ſit facere oīs culpe rmiſſōeʒ: tñ ſʒ ſoꝝ cōe ꝛ generalē rōnem iſtitutionis huius ſacri. qꝛ ſic datū ē i cibum ill' q ſūt de corpe miſtico xpi. ꝛ oēs tales habent caritatem. Ideo nō habet efficatiam in eo q ē i pctō mortali ſʒ in ſolis iuſtis.

4 Vtrū venialia pctā impediāt effectum hu ius ſacri. R. ſʒ Tho. in. 3. q. 79. q̄ nō loquē do de venialibus ꝓut ſūt pterita. Sʒ ꝓut ſūt in actu nō impediūt ex toto ſʒ i pte. Nam ſi cut dictū ē effectus hui⁹ ſacri ē nō ſolū adep tio habitualis grē ꝛ caritatis: ſʒ ēt quedā refe ctio actualis ſpūalis dulcedinis que quideʒ ipedit ſi aliqs accedat ad hoc ſacrm mente diſtracta per pctā venialia: nō āt totalr au gmentū ſpūalis grē ꝛ caritatis.

Vtrū hēat maiorē efficaciā in ſumptōne pluriū hoſtiarū ſimul quā i vna. R. ſʒ Tho. vbi. ſ. q̄ nō: qꝛ lʒ ſacerdos in vna miſſa ɔſe cret plures hoſtias: nō tñ multiplicatur effe ctus huius ſacri. qꝛ nō ē niſi vnū: nec ē plus virtutis i multis hoſtijs ɔſecratis q̄ʒ in vna cū ſub oībus ꝛ vna ſit totus xps. Iō ſumēs plures hoſtias ſimul nō pcipit maiorē effec tū. In pluribus vō miſſis multiplicat ſacri ficij oblatō: ꝛ iō multiplicatur effectus ſacri. 5

e Unuchus an poſſit or dinari. vide ſ. Corpore viciatus. §. 1.

An debeat portare pulverem. R. q̄ non 55. di. eunuchus. 6

e Xactio nō ē vbi qs ſponte ſoluit. vide glo. ꝛ car. i cle. pñti de cēſibus. ꝛ ibi dicit Pau. q̄ exigere ꝛ extorqre dicit violētiam vt. ff. de le. 3. l. fideicomiſſa. §. ſi rē ſuā. Dicit tñ q̄ ſi pceſſit extorſio lʒ ſequat voluntaria ſolutio q̄ ſatis ē exactio. facit ſile qd nō. ho ſti. i. c. preterea de iure patro. ꝛ de penis. c. cōſtituimus. Exactio aliqñ dr talia. d qua hēs ſ. Talia.

e Xaltacio filia ſupbie. vid ſ. Supbia. §. 2.

e Xaminatio q̄ oʒ fieri i ordinādiſ vide. ſ. Ordo. 7. ꝛ in cōfirmādis. vi de. ſ. Confirmatio.

e Xcepta itelligit i gñali ſer mōe pſona loqns de iure iur. c. peticio.

e Xceptio firmat regulā. vi de. ſ. Alienatio. §. 10.

e Xcomunicatio. i qd ē. R. Pa. ſup Rica. eiuſdē tituli Excōicatio ē ceſura a canone vl' a iudice ec cleſiaſtico ꝓlata priuās comunione ſacro rū ꝛ qñqꝫ hoīm. Facit ad hoc. 11. q. 3. c. audi.

Quotuplex ē excōicatō. R. q̄ duplex vna dr maior ꝛ hec priuat a ſacris: ꝛ cōſortio hoīuʒ. ꝛ ab ingreſſu eccle ꝛ multis alijs de quibus nō. in. c. a nobis el. 2. ꝛ. c. ſi vere, 1 eo. ti. 11. q. 3. i multis. c. Et hec dr anathema. vt. 11. q. 3. §. euidenter. Alia dicitur minor ꝛ hec ſeperat a ſacramentis tantum. vt in. d. §. euidenter. Intellige percipiendis nō mi niſtrandis. c. ſi celebrat de cle. exco. mi. ꝛ eti am ab electione paſſiua. vnde reddit ipſuʒ excōicatum inhabilem ad quodcunqꝫ be neficium eccleſiaſticum conſequendum. vt nō. in. c. ſi celebrat de cle. exco. miniſtrā. vn de dicit Inno. ibidem q̄ nec dignitateʒ ali quam conſequi poteſt niſi prius abſoluat: etiā ſi eligentes hoc ignorant. vt tenet glo. ibidem ꝛ cōiter doc.

2 Quot modis infligitur excōicatio. R. q̄ tam maior q̄ʒ minor infligitur duobus mo dis. Aliquando a iure cōmuni ſeu municī pali vel ſtatuto et hec dicitur excōmicatō a iure de qua. ſ. excōicatio. 5. ꝛ. 6. ꝛ. 7. Ali quando infligitur a iudice poteſtatem habē te. Et hec dicitur ab homine vel a iudice: de quibus dicitur. ꝛ nō. in. c. nuper. eo. ti.

3 Quis pōt excōicare. R. q̄ excōicare ex cōicatione maiori proprie ſpectat ad offiñ epiſcopale. vt patet in. c. corripiantur. 24. q. 3. quia dicitur Mucro epiſcopi in. c. viſis 16. q. 2. Item ſecundum glo. in. c. nemo epiſ copus. 2. q. 1. ꝛ in. c. cum in cunctis de elec. de iure cōmuni poſſē omnes eccleſiarū pre lati. vt in. c. cum ab eccleſiaruʒ de officio or di. vbi de hoc plene nō. ꝛ voco prelatum ꝛ iudicem ordinarium ſuper plebē ſuam hic quemcunqꝫ ſecundum glo. in. d. c. cum ab eccleſiarum qui preficitur collegio vel vni uerſitati eccleſiaſtice ab eo qui habet admi niſtrationē cum iuriſdictōe. vt puta ab epiſ copo vel qui eſt electus a collegio: ſiue vni uerſitate licet ſubſit alteri. puta epiſcopo. vt extra de elec. c. 1. 93. di. legimus. ꝛ hoc veꝝ niſi epiſcopi preſcripſiſſent ne poſſent ex comunicare: vel niſi vellent excomunicare cum illa ſolemnitate de qua in. c. debent. 11. q. 3. ſcilicet cum. 12. ſacerdotibus circunſtan tibus habentibus candelas accenſas in ma nibus: quia ſolum epiſcopi tali modo exco municare poſſunt. poſſunt etiaʒ excomuni care illi quibus ex conſuetudine. vel indul gētia cōpetit vt capitulum. vt d reſcrip. ex p te decani Hoſti. etiam vult q̄ in notorijs q̄ non indigent indagine iudiciali poſſunt ex comunicare etiam ſacerdotes parrochia les premiſſa tamen monitione: quod poſſʒ. tollerari vbi ex conſuetudine haberent: vl' epiſcopi prohibitio non obſtaret. alias nō nec. c. cum inhibitio de clan. diſpon. qd allegat hoſti. probat hoc. poteſt etiam dici q̄ qui poteſt facere ſtatutuʒ poteſt excomu nicare intelligo in eccleſiaſticis etiam ſi nō ſit ſacerdos. Excomunicatione minori po teſt excomunicari quis ſiue ſimpliciter. de pe. di. 1. in actione: ſiue ad tempus. 86. tan ta. ꝛ ab illis qui poſſunt excomunicare ma iori. vt in dicto capitulo cum ab eccleſiaꝝ notat.

Vtrum prelati excōicati interdicti ſuſpen ſi a iuriſdictōne intruſi ꝛ huiuſmodi poſſint excomunicare. R. q̄ non. 24. q. 1. audiuim⁹ c. quia de cōceſ. pre. cum ſimilibus. ꝛ qui non ſeruauit interdictum. c. ſi. de conceſ. preben. de quo tamen dic. vt infra excomu nicatio. 3. §. 2. 4

Vtrum ille prelatus qui tantum habet tē poralem iuriſdictionem poſſit excomunica re. R. q̄ ñ argumēto. de officio ordi. c. dilec tus. 5

Vtrum ſola conſuetudo reddat aliquem excomunicatum. R. ſecundum hoſtien. q̄ ſic quando eſt approbata per Papam vel per alium prelatum quo ad ſuos ſubditos: quia per inde eſt ac ſi eſſet ſtatutum. alias ñ q̄ɜtumcunqꝫ ſit longa. 6

Qui poſſunt excōicari. R. q̄ vniuerſitas ꝛ collegiū ꝓhibent excōicari ne ɔtingat in noxios ligari. c. romana. §. in vniuerſitatē d ſen. exco. li. 6. Si tñ excōicaretur teneret ſē tentia. vt ibidem notat glo. 7

Vtrū excōicatus poſſit excōicari. R. q̄ ſic ꝛ pro eadē cā: ꝛ ꝓ diuerſis: ꝛ ab eodē iudi ce: ꝛ a diuerſis. c. engeltrudā. 3. q. 4. c. excel lentiſſimus. 11. q. 3. ꝛ de hoc vide glo. in. c. officij. eo. ti. 8

Vtrū eps vel alius prelatus poſſit excōica re nō ſuū ſubditū. R. ſm cōiter doc. q̄ non. dūmō rōne delicti vel ɔtctus ſeu rei de qua agit nō ſit effectus de eius iuriſdictōe. vt nō in. c. 1. de priui. li. 6. imo plus dico q̄ ꝓpri⁹ platus nō pōt ratā hēre ſm Inno. ꝛ alios in c. prudentiā de offō dele. ēt ſi ſit lata in eius territorio: qꝛ qd nullū fuit nō pōt ratificari: ꝛ excōicatio aut eſt nulla aut ſtatim ligat. vt nō. in. c. paſtoralis de appel. niſi ferat ſub ɔ ditione. 9

Qui ligātur ſententijs excōicationis quo rūcūqꝫ prelatorū ꝓlatis p modū ſtatuti. R. vt colligo ex Pa. in. c. a nobis el. 1. d ſē. exco. ꝛ Ge. i. d. c. vt aīaꝝ. ꝛ diſtingo ſic q̄ aut ſit ɔ ſtatutū ab exiſtentibus i territorio ſtatuētis ſiue ſint ſubditi ſiue forēſes ꝛ ſciūt ſtatutū ꝛ ſic ſt excōicati. Licet h Inno. vt refert Pa. i. d. c. a nob: veꝝ qñ ſtatutū ē aptū ɔprēdere 10

iam ſubditos ꝙ̄ nõ ſubditos. Si vero ſunt ignorãteſ ſic nõ ligant: niſi ignorãtia ſit craſſa vel ſuppina. Si võ ſit ꝯ ſtatutũ extra dioceſim ſtatuẽtis ſic nõ ligãtur forẽſes. Subditi võ ſtatuentis ligãtur in quatuor caſibus. Prio ſi ſtatutũ agit originare cãm in territorio ex fcõ negatiuo cõmiſſo in limitib⁹ alterius territorij. Exẽplũ puta ſtatuto cauet ꝙ quicũꝙ fecerit vbicũꝙ furtũ niſi. ĩ. menſez a die cõmiſſi crĩs cõpareat corã iudice delicti. vel corã nobis ſit excõicatus iſte faciens furtũ ligat nõ rõe furti nõ fiendi: qꝛ ẽ factuz negatiuũ in territorio alieno: ſ; ex ea parte qꝛ nõ cõparuit: qᵒ cõparere ẽ factũ affirmatiũ ꝯtrũ faciẽdũ in limitibus territorij ſtatuẽtis. Rõ qꝛ ꝑ edictũ ad hoc potuit artari. vt i. c. ex tue de cle. nõ reſi. facit qᵒ nõ. de rapto. c. pe. ⁊ c. romana. §. ꝯtrahentes de fo. cõpe. li. 6. Secũdo ligant qñ ſtatutũ principaliter ꝯcernit rẽ ſubiectã ſtatuẽtis. puta. Eps excõicat ꝑ ſtatutũ clericos nõ reſidẽtes ligant clericꝯ ẽt extra dioceſi; reſidẽtes. rõne rei qua ſubiecti ſũt epõ q̃ ſita ẽ in eius dioceſi de foro cõpe. c. ſi. ẽt ſi pſona ſit ex dioceſim vt ꝓbat in. d. §. ꝯtrahentes. ⁊ ꝑ hoc qᵒ hic ſeqtur. Tertio vbi qs tenet ad aliqᵒ faciendũ. ⁊ illud nõ facit factũ vr. vbi illud facere debat. vt. ff. de re. iur. l. q nõ facit. ⁊ de vſu. c. i. li. 6. ⁊ qᵒ nõ. glo. magna in cle. i. vt lite. nõ cõte. Quarto ligant. qñ factũ ẽ principiatũ in territorio l; ſit cõpletũ alibi. facit qᵒ nõ. Joh. an. in. c. i. de priui. li. 6. de ſagittãte i loco nõ exẽpto cũ ipſe ſit exẽptus. vt efficiat ſubdit⁹ vtriuſꝙ iudicis. ⁊ ꝑ hoc p; ꝙ religioſus ſaciens ꝯ ſtatutũ qᵒ excõicat quẽcũꝙ q aſſentit ꝓlationi extra ordinẽ niſi prius reſtitutus libris ẽ excõicatus ſi aſſentit: qꝛ origiato ſacti fit i ſubiectõe ꝓlati ſtatuẽt; l; efficiat exẽptus ab eo poſt ꝓſtitũ ꝯſenſũ. ⁊ ſic determinãt dñi de rota ꝑ nõ. ꝑ Inno. in. c. ꝓterea requiſiti fuimus de appel. de illo q excõicauit ſi elegerit. Et iõ limita tex. d. c. vt aiaru; ꝙ ſtatuto nõ ligant ex territoriũ delinquẽtes: qñ deliquẽs ⁊ res circa quã delinquit. ⁊ ẽt ip; delictũ ſunt totaliter extra ꝓuinciã ſeu territorium ſtatuentis.

11 Qui ligant qñ ſnia ꝓfertur nõ ꝑ viã ſtatuti ſed ſnie hois. R. ſm pa. ⁊ Ge. vbi. s. Aut ꝓfertur generaliter ꝓ preterita culpa ⁊ ſic ñ ligat eũ q eã cõmiſit ex territoriũ ſniantis ſed bñ ligat ſubditũ q eã cõmiſit in territorio q̃uis ſit ex territoriũ ipe ſnie. Sed cũ q nõ ẽ ſubditꝰ ſeu de territorio l; ibi deliqrit ſiue ꝓ̇ferat generaliter ſiue ſpẽaliter ꝯ eũ ñ ligat eũ ex territoriũ exiſtentẽ: niſi fuerit citatione ꝓuentus añꝙ recẽderet: vel niſi ad requiſitiõem iudex ꝓprius ſub quo degit ipm citaret ꝓut fuit regſitus vt iret ad reſpondẽdũ: qꝛ ſi non faceret poſſet excõicari. Aut ꝓ ferri ſpãliter ꝓ ptiã culpa ⁊ ſic ligat ſubditũ q deliquit extra territoriũ ⁊ ibi exiſtentem. Ratio qꝛ cũ corã vtroꝙ ordinario poſſit ꝯueniri de foro cõpe. c. ſi. Ergo põt cogi ꝑ ordinariũ ad cõparẽdũ: ⁊ ſi nõ cõparet excõicari põt. Et l; nuncius exequat citatõem ex territoriũ ꝓpriũ: tñ citatio decernit facta in ꝓprio territorio ipſius iudicis quo ad oẽs effectus: niſi añ talẽ. citatõnem alibi caperet domiciliũ qꝛ tũc nõ poſſet citari nec ꝯſeqnt excõicari tãꝙ ꝯtumax ſm cõem opinionez l; Pau. in cle. paſtoral de re iudica. teneat ꝙ ẽt ſubditus ex territoriũ citari non poſſit. Aut ſnia ꝓfert generalr vel ſpãliter ꝓ culpa futura: ⁊ ſic eqpeꝛat ſtatuto quo ad ſubditoſ ſolũmõ in hoc. vt nõ liget ignorãtes nec ex territoriũ delinquẽtes. Quo võ ad forenſes poſtea delinquẽtes nullo mõ cõparat ſtatuto nec ligant. qꝛ cu; ſumat ſnia vires incõtinẽti ꝯ quos ꝓfert ſic nõ põt cõphẽdere niſi ſubditos ſm cõiter legiſtas i. l. cũctos populos. C. de ſũ. tri. Et aduerte ꝙ iſta ſnia ꝓ futuris culpis nõ põt ferri niſi mora i exhibẽda ſatiſfactõe. vel culpa ſeu offenſa ꝓceſſerit aut alia rõnabilis cã que i ꝓſis ſentẽtijs exꝓmenda ẽ. vt in. c. romana. §. caueãt. eo. ti. li. 6. ſi tñ ferat t;: l; ſit iniuſta vt ibidẽ t; Ge.

12 Utꝝ Archieps in dioceſi ſui ſuffraganei delinquẽs liget ſtatuto epi excõicãns talr delinquẽtes: ⁊ ſilr eps q fecit ſtatutũ ſi facit ꝯ. R. ꝙ diuerſa ſunt opinio. vt p; ꝑ Archi. ⁊ Ge. in. d. c. vt animarũ. tamen mihi placet opinio Jõ. de ligna. in tractatu de cenſura eccleſiaſtica ꝙ aut ſtatutum dicit ꝙ quilibet exercens iuriſdictionem in tali loco ⁊ tẽpore vel celebrans in pontificalibus ſit excõicatus: ⁊ tunc facientes ꝯtrium non ligãtur qꝛ ſic epiſcopus vt eps: ⁊ Archiepiſcopus vt Archiepiſcopus faciunt contra ⁊ nõ poſſunt ligari. Et ſic intelligit opinionẽ dicentium ꝙ non ligantur. Aut dicit ſtatutum ꝙ faciens furtum vel aliud maleficiũ ſit excõicatus ⁊ ſic ligantur: quia non cõmittunt vt eps vel Archiepiſcopus ſed vt priuatus. ⁊ ſic intellige dicentes ꝙ ligantur. Deſtruat ergo ſtatutum ſi non vult ligari: abſolui tamẽ poterit a ſuo confeſſore.

13 Quid ſi Archiepiſcopuſ participat in crimie excõicati ab epiſcopo ſuo ſuffraganeo R. ꝙ ligatur ſententia iuris: ⁊ erit abſoluendus ab epiſcopo ſuo ſuffraganeo. c. nuper de ſen. exco.

14 Utrum inferiores prelati ab epis hẽant territorium. R. ſm Jo. an. in. c. cum contingat de fo. cõpe. ⁊ ſequitur Ge. in. d. c. vt animarum ꝙ non. Limita niſi eſſẽt exempti cũ ſuis ſubditis ſm Jo. de ſancto georgio.

15 Quomodo ligantur ſubditi religioſoꝛu; exemptorum ex loca delinquentes. R. Ge. in. d. c. vt animarum. ꝙ eo modo quo ligãt ſubditi eporum ex dioceſim. quia ſubiecte eccleſie ſunt eis pro territorio. vt ſunt iudices perſonarum ⁊ non loci ſimpliciter dic vt. ĩ. Sententia. §. 5.

16 An loca exempta ſint de territorio. vide Statutum. §. 2.

17 Utrum ignorantes ligentur ſtatuto excõicante factum dãnatum puta falſificantem inſtrumenta. vide. ĩ. excõicatio. 7. cãu. vlt. §. 2.

18 Utrum excõicatio ex iniuſta cauſa vel falſa liget. R. ꝙ nõ quantum ad deum. ii. q. 3. §. ex hijs. ſed quo ad eccleſiam ſi eſt ab eo q iuriſditionem habet ſuper eum ſic ligat: ſ; debet eam reuocare vel abſoluere qñ cognoſcit errorem ſuum vel iniuſticiam: non obſtante contradictione aduerſarij. ſed caueat iudex ne pretendat errorem vel iniuſticiam i preiudicium alterius partis indebite. c. ſacro. de ſen. exco. Et propterea caueat ille qui ſe tenet excõicatum iniuſte vl ex falſa cauſa ne excõicationem contẽnat. quia ꝯtẽnendo eam peccaret mortaliter ⁊ poſſet excõicari. ii. q. 3. §. cum ergo. niſi in caſibus de quibus. ĩ. excõicatio. 3.

19 Utrum excõicans aliquem cõditionalr. puta ſi non ſoluerit titio hinc ad paſca liget eum ſi non ſoluit quia non potuit. vide pena. §. 13.

20 Utrum ſnia excõicationis edita in fauorem alicuius liget ſi ille cuius fauore agit ꝯſentit vt nõ faciat. qᵒ ei precipitur. puta mãdatur ticio ſub excõicationis late ſententie pena vt ſoluat Semprõio centum. ĩ. paſca Sempronius eſt contentus prorogare terminum vſꝙ ad pentecoſtẽ erit ne excõicatus ticius non ſoluens. ĩ. paſca. R. ꝙ nõ ſm Pe. in. c. i. de locato. facit. c. preterea de appel. Bar. i. l. i. §. ⁊ poſt operum. ff. de noui. ope. nunt. ⁊ Jo. an. in. c. quicũꝙ de ſen. exco. li. 6. Ego addo notabile dictum Bal. in. l. maximum vitium. C. de liberis ptis. vbi dicit ſtatuto cauetur ꝙ frater excludat ſororem a ſucceſſione patris. Mortuus eſt pater. filius habet multos creditores q vlt admittere ſororem ſuam ad ſucceſſionẽ ⁊ ſic renũtiauit ſtatuto: an creditores poſſint impedire renuntiationem tãꝙ in fraudem creditorum fiat. ⁊ determinat ꝙ non. Et ſic tene etiam de alijs penis. Intellige tamen ſi conſenſus preſtatur ante comiſſam penã quia poſt penam inflictam conſenſus ſuꝑueniens non tolleret eam. faciunt notata ꝑ Bar. in. l. i. §. filius. ff. de lega. 3.

21 Sed pone ꝙ prorogato termino ticius non ſoluit etiam in termino prorogato: erit ne excommunicatus. R. ꝙ non ſi prorogatio fit ſine auctoritate iudicis. Secus ſi fieret cũ auctoritate iudicis prorogantis mandatum qᵒ erat vt ſolueret in paſca vt ſoluat in pentecoſte ſub eadem pena quia ſic ligaretur. Aliter non. quia ſm Bal. in. l. tale pactum. ff. de pactis. excommunicatio non põt naſci ex pacto ſed ex ſententia.

22 Quare debet quis excommunicari. R. ꝙ ſolum pro peccato mortali cui eſt annexa cõtumacia puta. quia monitus nõ vult reſipiſcere. vt ẽ tex. in. c. nẽo epiſcoporum. ii. q. 3. Nec mirum quia nulla maior pena in eccleſia: vt in. c. corripiantur. 24. q. 3. vnde dicit Pa. in. c. per venerabilem qui filij ſint legi. ꝙ vbicũꝙ i iuꝛ ecclaſtico reperitur pẽa mortis pro excommunicatione debet exponi. vt in. d. c. per venerabile; probatur. propterea dicit. tex. in. c. cu; medicialis de ſen. exco. li. 6. ꝙ iudex in ea proferenda debet ſe oſtendere proſequi qᵒ corrigentis eſt ⁊ medentis. h ibi.

E xcomunicatio ij.

quomodo debet quis excõicari.

1 Utrum requiratur monicio precedens. R. ꝙ ſic triplex. vel vna pro tribus coram perſonis idoneis facta cu; interuallo dierũ niſi neceſſitas aliud ſuadeat. vt nõ glo. in. c. Statuimus eo. ti. li. 6. Aliter excommunicans ſine monitione per menſem vnum eſt interdictus ab ingreſſu eccleſie ipo facto vt in. c. ſacro eo. ti. niſi ſit epiſcopus vel ſuperior. in. c. quia periculoſu; eo. ti. li. 6. Aduerte tamen hic ꝙ quando prelatus precipit ſub excommunicationis late ſententie pena ſubdito ne faciat tale crimen: tunc nõ requiritur alia monitio: ſed faciẽs contra ſtatuta excommunicatus eſt cum habeat annexã contumaciam ſecundum Jo. de ligna. i tractatu de cenſura.

2 Utrum debeat proferri in ſcriptis. R. ꝙ ſic ⁊ cauſam excommunicationis expreſſe cõſcribere propter quam profert. Et exẽplũ huiuſmodi ſcripture requiſitus tenetur tradere infra mẽſem excommunicator quilibet

aliter per menſem vnum ab ingreſſu eccleſie ⁊ diuinis officijs eſt ſuſpenſus ſi eſt inferior Ep̄o. vt in.c.cum medicinalis. eo.ti.li.6. Similiter in ſententia ſuſpenſionis ⁊ interdicti eſt ſeruandum ſub eadem pena. vt ibidem.

3 Utrum in hanc penam cadant prelati religioſorum ſi hoc non ſeruant. ℞. Lap. vt refert Ge.in.d.c.cuz medicinalis ꝙ nō.eo ꝙ ꝯtinue habeant monere ⁊ corrigere ſubditos. ⁊ ſic oporteret ſemꝑ habere calamum. Ego autem credo veruz. Primo quando periculum eſſet in mora vt non poſſet ſuaſ predicta. qđ etiam tenet Jo.an. ibidem. ⁊ glo.in ver.temerarius. Secundo quando ſtatuta ſui ordinis aliam formam traderēt. ⁊ illā ſeruarent lꝫ non iſtā. qꝛ vt nō.in.c.q̄liter ⁊ quādo.el ſo in ſi.de accu.ordo iuris ñ ſuaſ i regularibus. Tertio crederē excuſari ſi ex ignorantia ꝯfacerent. quia faciliter ſ ligioſi ignorant iura. vt in.c.veniens.de ſimo. Alias non credo excuſari. ⁊ ſic limita Jo.an.ibidem qui tenet ꝙ ligantur iſta pena ſi non ſeruant predicta.

4 Utrū ſit certa forma v̄boꝝ determiata. ℞. ꝙ non. oportet tamen ꝙ vtatur talibus verbis que exprimant conſenſum iudicis ꝺ ꝓſenti excomunicantis: ſicut in ſimili dicitur de ſpon.c.ſi inter virum. ⁊ de ſpon.duo.c. i.ar.a contrario ſenſu.in.c.audi.ii.q.3. Nō aūt de ꝓterito vel futuro. Unde ſi dicat dnūciamus talem excomunicatum quem tamē prius non excomunicauit non erit excomunicatus. Similiter ſi dicat volo ſit excomunicatus vnus de iſtis duobus neuter erit excomunicatus. Et licet quidam dicant ꝙ ſi intentio ſit excomunicandi: qualitercunqꝫ loquatur erit excomunicatus. non credo: ſed tene qđ dixi quia in excomunicatione requiritur vltra intentionem expreſſio certa qđ etiam tenet Hoſtiē. Et facit qđ nō.in.c. cum deſideres eo.ti. ⁊ nō. Inno.in.c.cum olim el primo.de priuile. Et idem dicēduz de abſolutōe. Ex quibꝰ collige ꝙ excomunicādus. Prio dꝫ moneri. Secūdo dꝫ ſubeſſe cā iuſta. Tertio animus bonus iudicis. Quarto verba congrua. Et quinto ꝙ proferatur i ſcriptis. Et ſexto ꝙ exemplū ſcripture ſi requiratur detur infra menſem.

5 Utrum excomunicatio maior poſſit ferri ad tpus. ℞. ꝙ ſic ſecundum.d. Anto. ⁊ etiā eius abſolutio: vt recitat Pa.in.c.veniēs. el.ſo.de teſti. vbi dicit ꝙ pōt abſolui vt teſtimonium det: ⁊ poſtea reincidat. ſed ſuſpēdi non pōt: ſed opōtet ꝙ aut totaliter liget. aut totaliter tollatur. ſecundum glo.in.c.pn̄ti.de ſen.exco.li.6. poteſt bene ferri conditionaliter: ⁊ deficiente conditione non ligabit: ſed abſolutio non pōt fieri conditionaliter: qđ intellige de conditiōe propria que ſuſpendit actum. ſed de conditione preterita que proprie non eſt conditio bene poteſt fieri. vt puta ſi feciſti ſic ego te abſoluo ſicut dicimus. Si tu non es baptizatus. ego te baptizo.

Quid ſi dicat habeo te pro excomunicato. ℞. ꝙ excomunicatus erit. vt patet per ea que dixi.ſ̄. Ciuis.§.i. 6

Ex quibus verbis cognoſcit quomodo excomunicatio ſit late ſententie vel ferende ℞. ſecundum Pa.in.c.ſi diligenti. de foro compe. ꝙ quando profertur ſententia in iure reſpectu preteriti temporis. vt puta excōicatus ſit vel interdictus. tunc ipo iure regulariter ligat.c. cupientes. in.§.ceterū. ⁊ ibi tenet glo.in ver.ſuſpenſos.de elec.li.6.facit c.2.de teſti.cogē. ⁊ glo.hoc tenet in.c.qcunqꝫ.de here.li.6. ⁊ glo.in.l.in criminali. C. de iuriſdi.om.iudi. Et hoc verum niſi alio iure appareat ꝙ ſint ferēde ſententie. vt nō. in.c.2.de foro compe.in verbo ſit ſequeſtratus. ⁊.30.di.per totum. vbi dicitur anathema ſit.ſ.per ſententiam ferendam. Si vero verba non ſunt reſpectu preteriti temporis tunc ſi ſunt declaratoria ſic ipo iure ligant: vt ſi dicat decernimus excomunicatiōi ſubiacere ⁊ huiuſmodi: vel iuribus carere. ꝓ hoc tex.cuz glo.in.c.nouit.de hijs que ſi.a prela. Si autē verba ſunt diſpoſitiua: tunc ſi ſonant in futurum eſt canon ferende ſententie: niſi addatur aliquod verbum qđ oñdat ꝙ ipo facto. vide bonam glo.in regula in penis li.6. Item tenetur communiter de hoc verbo ſubiaceat ꝙ ſit late ſententie licet ſonet in futurum. Similiter verbum habeatur. vt nō.in.c.vnico.de iniur.li.6. ⁊ probatur in.c.ſi quis ſuadente.17.q.4. Et ſic intellige qđ dicitur in rubro. C. cōminationes vel epiſtolas. 7

Utrum cum dicitur ſiue a iure ſiue ab homine precipio ſub pena excomunicatōis. ſit lata ſententia: ita ꝙ contrafaciens icidat ipo facto. ℞. ꝙ non niſi aliud appareat ex coniecturis. ita cōcludit glo. notabilis que communiter tenetur in.c. vnico.de ſagitta. ⁊ in.c.2.de ſimo. ⁊ in.c.1.de matrimo.contra interdic.eccle.contra. nec approbo diſtinctionem Hoſti. ⁊ Hug. qui volunt ꝙ ſi profertur a iure ſit late ſententie. allegat.30.di. per totum. ſed parum faciunt. Si autē profertur ab homine: tunc non ſit late ſentētie ſed primum tene. 8

9 Utrum vbicunqꝫ ſit mentio de excomunicatione intelligatur de maiori. ℞. ꝙ ſi profertur a iudice eſt certum ꝙ ſic: ſi aliud non exprimatur. per tex.in.c. penul.de ſen.ex. Idem poſſet dici quando profertur a iure. ⁊ iſta ē ratio. quia verba debent intelligi ſecundum comunem conſuetudinem. vt i.c. ex litteris. de ſpon. ⁊.l.labeo.ff. de ſupe.lega. vnde quia communis vſus habet vt accipiatur pro maiori ſic faciendum eſt.

Xcomunicatio iij.

in quibus caſibꝰ excomunicatio ab homine lata non tenet. nec eſt timenda. ℞. ꝙ in 15. ſecundum comuniter doc.in.c.ſolet ⁊.c. preſenti.eo.li.6. Primus quādo eſt a non ſuo iudice.de conſue.c.ad noſtram cum ſuis concor.in glo. ⁊ hoc verum niſi ex certa ſcientia quis conſenſiſſet in eum tanꝙ in iudicem proprium.ff. de iuriſdi. om.iudi.l. ſi per errorem. ⁊.ff.de iudi.l.2.

2 Secundus quando eſt a ſuo iudice ſed excomunicato: ⁊ licet aliqui teneant ꝙ quando excomunicatio ē occulta ꝙ ratione publici officij tenet: tu tamen tene ꝙ non valꝫ. vt eſt tex.in.c.audiuimus. ⁊.c.aperte.24.q. 1. ⁊ tenet glo.in.§.i.24.q.i. verum ē ꝙ excomunicatus ab excomunicato occulto non debet in aperto celebrare vel imiſcere ſe diuinis: quia ſi non poſſet probare eum excomunicatum ſcandalizaret populum. Pa.i c.veritatis.de dolo. ⁊ contu. tenet poſt factum iſtam opinionem: ſed ante factum dicit tenenduz ꝙ valeat. ſed non credo niſi vt dixi quo ad hoc vt non celebret in publico: niſi poſſit probare ꝙ ſit excomunicatus. Idem dic ſi eſt a ſuo iudice ſed itruſo.12. q. 2. alienationes: vel ſuſpenſo ſeu interdicto a iuriſditione.de conceſ.preben.quia.cum ibi notatis.

3 Tertius cāus quando ille prelatus qui cēſulā violauit interdictum hominis.c. tanta de exceſ.prela. Et hoc verum niſi fuiſſet abſolutus a dicta violatione: quia tunc teneret ſententia excomunicationis ab eo lata poſt abſolutionem.

4 Quartus quando quis excomunicat ſubditum contra priuilegij ſui tenorem.de priuile.c.cum capella. ⁊.c.quanto.

5 Quintus quando prelati excomunicāt ſb̄ditos qui nollunt eos procurare vltra euectionis ⁊ perſonarum numerum taxatum. i c.cum apoſtolus.de cenſi.duz eos viſitant. vt in.c.cum ad quorundam. de exceſſibus prela.

Sextus quando fertur a delegato impetrato ab excomunicato in caſu non permiſſo. vt de reſcrip.c.1.li.6. Nam ſolum poteſt impetrare excomunicatus reſcriptum ſuꝑ articulo excomunicationis vel appellationis alias non vt ibidem. 6

Septimus quando fertur contra inſinuantes vel exponentes ſuperioribus aut apoſtolice ſedis legatis: vel inquiſitoribꝰ ſtatum eccleſiarum monaſteriorum. ſeu locorum ſuorum. perſonaruꝫ. ⁊ rerum ipſorū. vt in.c.quia pleriqꝫ de officio.or.li.6. 7

Octauus quando delegatus excomūicat contra intentionem delegantis de preben. c.vlti. 8

Nonus quando excomunicatur qs poſt appellationem legitimaꝫ. vt in.c.ſolet. ⁊.c. venerabilibus.eo.li.6. ⁊.c. per tuas eodē. Fallit hoc. vt nō. Pa.in.c.venerabili.de cēſi. quando prelatus procedit extraiudicialiter vt pars ad conſeruationem iuriuꝫ ſuorum. quia ſicut poteſt ſe defendere gladio materiali. ſic ⁊ ſpirituali. nec tenetur admittere probationes in contrarium vel appellationem. vt in.c.dilecto eo. li. 6. Quod limito verum quando eſt in poſſeſſione. vel ſaltem non conſtat ꝙ non ſit in poſſeſſione Secus eſſet quando conſtaret eum non eē in poſſeſſione. vt puta quia conſtat monaſterium eſſe exemptum: ⁊ conſtat epiſcopum non eſſe in poſſeſſione ipſum viſitandi· qo tunc ſi excomunicaret poſt appellationeꝫ non teneret. 9

Utrum appellatio poſt excomunicatiōeꝫ inflictam ipam ſuſpendat. ℞. ſecundū Pa. in.c.per tuas.eodem ti. ꝙ non. ſed ſolum ꝺfert iuriſditionem ad ſuperiorem. vt patet in.c.paſtoralis. ⁊ qđ ibi nō.de appel. 10

Utrum allegans ſententiam nullam: ⁊ ñ petens abſolutionem ad cautelam ſit audiendus. ℞. Pa.in dicto.c.per tuas. ꝙ ſic. ⁊ licet in dicto.c.per tuas non ponantur niſi duo caſus in quibus debet quis audiri. tamen hoc intelligitur gratia exempli: ⁊ ꝓpterea pro omni caſu in quo quis dicit ſententiam nullam debet audiri ꝙuis non petat abſolutionem ſecundum communiter doctores in dicto.c.per tuas. ⁊ in dicto.c.ſolet. Secus de allegante ſententiam iniuſtam: quia non auditur ante abſolutionem. 11

12 Decimo qñ continet intollerabilē errorē vt in.c.p tuas eodē.τ dictis.c. ſolet.τ vene rabilibus. Et dr̄ intollerabilis error quādo aliqd ſub vi pcepti cōtinet in ſnia qđ cōtetr vel in ſuo genere ē peccatū: veluti ſi excōicat q2 elemoſinā pauperi tribuit: vl' q2 faciebat aliqd qđ in ſe bonū ē: aut q2 nō operabatur illud qđ ex ſuo actu illicitū ē τ prauū. vt dr̄ i c. venerabilib'. Addit glo.i.d.c.p tuas φ eſt intollerabilis error qñ precipit impoſſibile. Itē qñ pnūciat expreſſe ꝯ ius ſcriptū. vt pu ta. q2 dicit pnūncio excōicatōez valere ꝙuis ſit lata poſt legitimā appellatōnez. Sz hic aduerte q2 aliqñ error ē expreſſus τ tūc cla rū ē φ nō ligat p tex. predictos: Aut nō ē ex preſſus τ ſic glo.in.d.c.p tuas tz φ ligat. ſz Pa.i.d.c.cū aplus tz verā glo. qñ nō ꝯſtat notorie de errore: ſz qñ notorie ꝯſtat. vt pu ta φ q2 voluit eū pcurare vltra numerū de bitū excōicat φ nō ligat. cle. paſtoralis.§.pſ ſana de re iudi. vt nō.p Inno.i.c.fraternita tis de fri.τ male.τ plz mihi iſta opinio.

13 Quid ſi cōtinet errorē facti puta. q2 dicit excōico te q2 feciſti furtum cū nō fecerit. R. glo.i.d.c.p tuas φ ligat. ſed ego credo glo. verā niſi notorie ꝯſtaret de errore facti q2 ſic non ligaret.

14 Undecimo qñ ſnia pfert generalr ꝯ non faciētes puta. reſtōem: vel nō ſoluētes: τ ali qs nō facit q2 nō pōt q2 ſic nō ligat ſm Fe. cōſilio.93. Rō ſz Pa.in.c.P.τ.G.de of ficio dele. q2 verba ſnia dēnt intelligi ciuili mō. ar.l ſi cui.ff.de ſerui. vide Pena.§.13.

16 Duodecimo qñ ſnia excōicationis ponit vt aliqd faciat qs i certo termino τ termin' progat ab illo cui debebat facere. d quo vi de.ſ̄.excōicatō.1.§.20.

15 Tertiodecimo qñ iudex ferēs ſniam nō i tēdit ligare. q2 excōicatio aſſumit vires ab i tentōe excōicatoris ſm Pa.in.c.ex pte el.1. de offō.ordi. facit qđ nō.gl.in.c.2.d teſti.co gē.τ i.c.P.τ.G.de offō dele.τ i.c.1.de iu dicijs.τ iō qñ iudex generaliter excōicat ñ reuelātes: vel q fecerunt aliqd ſi intēdit ali quos eximere ab hoc ñ ligatur qđ nō.

17 Quartodecimo qñ aliqs inferior a Pa pa excōicat aliquē cū pticipantibus cū eo i caſibus in qbus minor excōicatio incurrit. Nā ꝯ tales pticipātes ipſo iure ē nulla: niſi fuerint noiatim moniti tribus vicibus: vel vna p tribus cū aliquorū dierz interuallo: ne cū tali excōicato pticipēt. c. ſtatuim' iūcto c. ꝯſtitutionē eo.li.6.τ ſine dicta monitōne excōicans ē iterdictus p menſē ipſo facto ab ingreſſu eccleſie. c. ſacro. eo.ti.τ nō.in.d.c. Statuimus. Secus ē d papa q pōt excōica re aliquē cū pticipātibus τ ſic ligarēt eadē ſnia: τ ab ipſo ſolo eſſent abſoluēdi.c. qđ i dubijs.eo. Similiter ſm Jo.An.τ Ab.τ ſe quitur Pa.i.d.c.qđ in dubijs. Si qs inde excōicaret pdictos pticipātes cū aliquo ex cōicato ab alio nō a ſe teneret excōicatio ꝙ uis nō eſſent moniti. Et ſic i iſtis duobus ca ſibus timenda eſſz alias non.

18 Quintodecimo qñ excōicatio fert ſub cō ditione: τ añ cōditionis euentū morit excōi cator. q2 ſic expirat τ nō ligat poſt mortem eius ſm Pa.i.c.cū ad hoc de cle.nō reſi.τ q̄libet ēt alia ſnia expirat ex quo nō hūit eſ fec ū i vita ſniantis facit.l.ſi.ff.d pe.τ ſilr di cit Ge.in.d.c.vt giaruz φ ſubditus q efficit fori alterius pendēte cōditōe nō ligatur ſm Archi. ſed ſm Jo.An. ligatur niſi appella uerit de foro cōpetenti.c.pe.de offi. dele.c. grati.τ.c.relati.τ idē Inno.tz τ verius.

19 In oibus predictis caſibus ſnia excōica tionis nullo mō ē timēda: nec quo ad deūz: nec quo ad eccleſiā qñ notorie ꝯſtat de aliq ipſoꝝ. Sed qñ nō conſtaret tūc quo ad eccl ſiā eſſet timēda: τ ipſā ꝯtēnēs peccaret mor taliter. τ poſſet excōicari τ ſic itelligendū ē capl'm primū.11.q.3. vbi dr̄. Snia paſtoris ſiue iuſta. ſiue iniuſta fuerit timenda eſt.

20 Ex predictis pz deciſio notabilis τ quot tidiane qōnis. Eps excōicat oēs q ſciūt qs accepit aliqd ſi nō reuelāt. an teneāt. Et dic φ ſi alr nō exprimit nō tenent: niſi ſciētes τ q pbare poſſunt. vt ſ̄. denunciatio.§.13. Si āt exprimeret in ſnia φ ſiue pbare poſſit ſi ue nō φ teneant denūtiare: ſic ꝯtinet errorē intollerabilē τ nō vz: niſi adderet φ q non pōt pbare teneat ſibi dicere tā ꝙ pri τ pro iuſſori vt ſecrete pcedere poſſit. τ tūc tenerē tur ei dicere ſm diſtinctōem quā hēs.ſ̄. De nūciatio.§.10. Itē alterius qōis: Eps excōi cat oēs nō audiētes miſſā in parrochiali ec cleſia in feſtis q2 ſi aliud nō addit ſolū erunt excōicati q ſine rationabili cā eam ñ audiūt aut in caſu a iure: vel generali ꝯſuetudine p miſſo. Et ideo illi qui pp aliquam infirmita tē non audiūt τ huiuſmodi non erūt excōi cati. Similiter q audiunt in eccleſia minoꝝ τ predicatorū. Si vero in ſnia adderet ſiue ex rationabili cā dimittant: ſiue non: ſiue in caſu pmiſſo a iure vel a ꝯſuetudine ſiue nō. ſic ꝯtinet intollerabilē errorē τ non ligat: q2 ſicut epus attētando ꝯ ius nihil facit. c. vi def.10.di.τ qđ nō.in.l.nō dubiū. C. de legi. Ita ēt attētatum ꝯ ꝯſuetudinem generalem totius orbis ē nullū vt i.c.his τ.c.catholica ſ.di. qđ eſſet ſi poſſet prohibere ne audirēt in eccleſijs minorū τ predicatoꝝ τ huiuſmo di. Idē dic qñ mandat ne qs laboret i feſtis ſm predictā di. Itē qñ precipit alicui vt ſol uat in tali termino ticio centū ſm prefataz di.τ facit ad predicta qđ dicā.j.pena.§.13. vbi plene videbis p hac mā.τ ſimiliū que ſtionum.

xcomunicatio 4. in qbuſ

caſibus incurrit minor excōicatio ipſo iure. Ad qđ dicendū ē φ lz plures caſ' numerent in iure nihilominus oēs reducū tur ad iſtos duos. Quorū pri' ē peccatū mor tale. Nā quocieſcūqz qs peccat mortaliter ē excōicatus minori excōicatōne ipſo facto vt pz i.c.audi.11.q.3. vnde ſi celebrat vel reci pit eccleſiaſtica ſacrā niſi prius ꝯte. a ur de peccato peccat mortaliter. c. ſi. de cle. exco. mini. Quod limita. vt.ſ̄. Baptiſmus.5.§.11. Et h excōicatio minor eſt ſolum quo ad de um ſi peccatum eſt occultuz. vt in.d.c. audi. Si vero eſt notoriū ſic excōicatus eſt etiaz quo ad eccleſiā. vt i.c. veſtra de coha. cle.τ muli. de quo dic.vt.ſ̄. Cleric'.8.§.4. Et ad iſtū caſum reducitur illud qđ hētur in.c. mi ror.17.q.4.τ i c.tāta de ſimo.τ in.c. ſi quis deinceps.16.q.7. cū ſilib'. Scđs caſus ē cū qs participat cū excōicato maiori excomu nicatione in locutōe. oratōe. ſalutatione. co meſtione τ ſimilibus de quib' dic: vt.j. Ex cōicatio.8. pro totum.

xcomunicatio 5. de caſi-

bus i quibus quis icurrit ipſo fac to excōicationem maiorem: τ a qua nō pōt abſolui niſi a ſede apoſtolica. Primus ca ſus ē i.c. ſi quis ſuadēte.17.q.4. iuncto.c.nō dubium.τ.c.veniēs.τ.c.ad eminētiaz.τ.c. cum illorū.τ.c.de monialibus. eo.ti. cuz.c. religioſo. eo.ti.li.6. vbi excōicātur quicun qꝫ ſuadēte diabolo in clericū vel monachū vel monialem canonicū aut cuiuſlz religio nis ꝯuerſum vel cōuerſam. aut nouicū quē libet cuiuſlibet religionis violētas manus i iecerint pro cuius caſus declaratōe querun tur infraſcripta.

1 Quādo dicat iniicere ſuadēte diabolo. R φ qñ doloſe fac. nā dolus reqritur vt excōi catio hec incurratur. vt nō. Jo.An.i.c. quā te in nouella de ſen.exco.τ ē tex. apertus in .c.1.τ in.c. cū voluntate. eo.ti. ex quo pz φ pcutiēs clericū i.8. caſibus nō ē excōicatus.

2 Primo ſi indeliberate ſicut facit ludēs p cuſſus aliqñ ſine deliberatōe repercutit. vt i d.c.1. ſm Monal. q2 h ē ꝯditio ludi. vt per cuſſus grauiter repercutiat ne videatur infe rior in ipſo ludo.

3 Secudo ſi ex ludo τ ioco intellige leui ter.τ nō i deriſionē. vt in.d.c.1.

4 Tertio ſi cā correctōis. vt in.d.c. cū volun tate intellige de hijs qbus eſt pmiſſum ſicut ſūt prelati q p ſe ipſos clericos vel religio ſos verberare poſſūt exceptis epis quibus nō lz aliquē percutere. vt i.c. nō liceat.86.di. ſed p aliū faciāt. vt.5.q.5. illi q. Non tn̄ p lai cū ſi clericus ē qui verberandus eſt. vt in.c. vniuerſitatis. eo.ti.

5 Quid ſi ſit platus. ſed ñ illius clerici quē verberat. R. φ ē excōicatus. q2 ſm Pa.i.c. vt ſame eodē: oz ſit ſu' platus.τ ſo φ ad eū ſpectet correctio: q2 nō ſufficit hēat auctori tatē in ciuilibus ſicut rector vniuerſitatis hz alr̄ iſtis duob' nō ꝯcurrētibus erit excōicat'.

6 Utrū verberātes ex mādato prelatorū ex cuſent. R. φ ſi ē inferior epo platus dz ipſe verberare niſi cā vrgeat aliter ē excōicatus tā pcipiēs ꝙ obediēs ſi per aliū facit. vt i.d. c. vniuerſitatis. Si vero ē eps vel ſi non eſt eps τ cā vrgeat excuſat verberās de eorū mādato. vt i.c. ex tenore eodē. di. mō ſit cleri cus monachus vel ꝯuerſus ſi verberat vult clericū monacū: vl' ꝯuerſū. q2 lz p laicū poſ ſit capi clericus ex neceſſitate vel monacus aut ꝯuerſus. vt i.c. vt fame eodē tn̄ verbera re nō lz aliquomō niſi cā ſubſiſtēte: aliter ex cōicatus eēt. vt i.d.c. vniuerſitatis.τ hic ca pio laicū p ſeculari pprie. vt in.d.c. vniuer ſitatis.τ ſic ꝯſuetudo iterpretat.d.c. vniuer ſitatis vt p cā rōabili τ p ꝯuerſos ſeu laicos religioſos poſſit d mādato platoꝝ vberari

7 Utrū platus vel alius de eius mādato de tinēs clericū ſit excōicatus. R. φ nō. niſi mo dū excedat. vt puta cū clericus gete ſe capi τ duci permittit: τ capiēs calce vel pugno in pingit vt dicit Jo.An.in.c. ſi clericos eo.li. 6. vel niſi clericus fideiuſſoriā de parendo darz q2 tūc ñ pōt detineri: niſi exceſſus enor mitas: vel alia rōabilis cā aliud ſuaderet. vt in.d.c. ſi clericos.

8 Utrū platus verberās clericū ex odio nō cā correctionis ſit excōicatus. R. φ ſic. ar.d. c. cū volūtate. Sed nō. ſm Monal.ti. exco municatio φ ñ reqrit φ prelatus verberās cogitet de correctione ſed ſufficit ſit pſona q̄ hz auctoritatē a iure verberandi τ cā ſbſit pp quā debeat puniri. vñ percutere ex corre ctione ē pcutere pro culpa digna correctōe: que ſnia τ ſi ſit benigna ſecurius tn̄ ē ſm eū dē vt ſaltē hīu cogitet de correctōne: q2 licet

tūc moueaſ ex ira nō erit excōicatꝰ.ſ3 lon
ge meliuſ ē vt differat dōec ira qeſcat.vt dᷓ
i.c.illa ꝑpoſitoꝝ.⁊.c.ira.⁊.c.cū apō.ii.q.3.
9 Utrū magiſter poſſit ſilr cā diſcipline ver
berare.℞.ꝙ ſic.c.i.⁊.c.ex tenore.⁊.c.cum
volūtate.§.fi.eo.ti.nec diſtinguiſ an clericꝰ
ſit in ſacris aut in minoribus ſicut nec i pre
lato in dictis.c.
10 Utrū pſ vel dominus familie:vel ꝓpiquuſ
ſilr poſſit.℞.ꝙ ſic ſi ſunt i minoribus cleri-
ci.d.c.cū volūtate facit.l.ſi filius. C. de pa.
pote.⁊.l.vnica.C.de emēda.ꝓpin.45.di.§.
neceſſe ad fi.ꝫ tñ Jo.de ligna.Pe.de peru
ſio ⁊ Pau.ꝙ etiā ſi pſ familias verberaret
exiſtētem in ſacris cā correctōis non erit ex
cōicatus.⁊ plꝫ poſt factū ꝫ ante factū tene
aꝫ cū Pa.in d.c.cū volūtate ꝙ icidat.Nec
obſtat dicto prefatorū doctoꝝ rō glo.i.d.c.
cū volūtate.qꝛ vt dicit Pa.ibidē ⁊ in.c.cō
ſtitutus de in ite.reſti.ſola.dignitas epaſ.nō
ſacer ordo liberat a pria poteſtate.ar.c.per
venerabilē qui filij ſint legitimi.
11 Similiter pōt preſbiter vel qlibet alius.
rōe officij qð hꝫ i eccleſia:qꝛ cui offiñ cōmit
titur.⁊ oīa ſine qbus offiñ exeq non pōt.ar.
c.i.de offō dele.Et ſi taſ clericus pturbat of
ficiū in eccleſia ꝫ hñs offiñ.nō hēat magiſte
riū ſup eū:pōt tñ eū expellere ⁊ verberare.
vt nō.Inno.⁊ hoſti.i.c.veniens eo.ti.Pa.
ēt ibidē dicit ꝙ ēt ſi nō hꝫ prelatonē excuſa
tur i tali caſu pcutiēdo.Silr pñt ſaceſ ſenes
clerici cā deuotionis i pueros clericos ⁊ iu
niores i minoribus ordinibus ꝯſtitutos. vt
in.d.c.cū volūtate.§.fi.⁊ hec intellige de le
ui pcuſſione nō graui:g tñ oēs ſupradicti ſi
excederēt modū dūmō nō ex ꝓpoſito non
erūt excōicati.vt nō.Ber.⁊ ho.i.d.cū volū
tate.
12 Quarto rōne cohertōis pōt detineri ſine
excōicatōe.puta ꝯtinuat actū malū nec pōt
ꝯpeſci alr:ſm Inno.i.c.ſi vero el.i.eo.ti.qꝛ
iudex pōt eū capere.⁊ qlibet alius.⁊ ligare
dūmō ꝗꝫ primū reſtituat ꝓlato ſuo.Simili
mō pōt ſm Pa.i.d.c.ſi vero familia pote-
ſtatis inueniēs clericū de nocte qꝛ pōt timeſ
ne velit facere aliqð malū qꝛ eſt ꝯ eū preſūp
tio.c.ꝯſuluit de offō dele.Itē qñ capitur pp
malū qð egit vt ducaſ ad prelatū ſuū vt pu-
niaſ:⁊ dubitaſ de fuga eius ſm Pa.i.c.cuꝫ
nō ab homine de iudi.facit i ar.C.de decu
rio.l.generali.Idē dic ſi creditor timet de
fuga.clerici debitoris ſm Inno.⁊ Pa.i.c.
vt fame eo.ti.facit.l.ait pretor.ff.de his que
i frau.cre.It̄ pōt ſi fecit aliqð delictū detieri
ꝑ.20.horas ad uocandū teſtes ne ſit locus i

ficlationi facit.l.capite quinto.ff.de adul.⁊
in aūt.vt lice.ma.⁊ aui.§.is quoqꝫ.
13 Quinto rōe defenſiōis tā ſue ꝗꝫ ſuoꝝ ſeu
ēt aliorū ꝫ detinere eū ⁊ ad iudicē propriū
ducere ſm Pa.in.d.c.cū non ab hoie:⁊ ēt
pcutere,mutilare⁊ occidere cū moderami
ne i culpate tutelle.imo dicit glo.i.§.i.23.q.
8.ꝙ nec ēt peccat.ſequiſ Pa.in.c.oli el.i.de
reſti.ſpo.nec ſolū pro defenſione pſone:ſed
ēt rerū ꝫ percutere.vt in.d.c.olim.⁊.c.dile
ctus de ſen.exco.li.6.⁊ in.l.furē.ff.de ſicca
rijs:non tñ occidere.vel mutilare ꝫ.qñdo
ablatū eſt recuperabile ꝑ iudicem ſm Bar.
in.d.l.furē qꝛ ſic incurreret excōicationem
ſecus ſi eſſet irrecuperabile ablatū.vt in.d.
c.olim.⁊ in.d.c.dilectus.⁊ nō.in.d.l.fureꝫ
⁊ de hac materia vide.ſ.defenſio.Idē dic
de auxiliatoribus taliū.Aduerte hic ꝙ ꝫ ñ
ſit excōicatus faciens violentiā clerico pro
recuperatione rerū ſibi ablatarū:tñ ſi hoc
facit ex interuallo poſtꝗꝫ clericus peruenit
ad locū deſtinatum ⁊ adeptus ē poſſeſſōeꝫ
perfectā rerum ablataꝝ incidit in excōicatō
nem ſm Pe.de cenſu.eccleſiaſticis ⁊ qñ di
catur ex interuallo vide.ſ.defenſio.
Sed pone ꝙ excedat moduꝫ percutiens 14
clericum cauſa defenſionis.℞.ſecundum
Pa.in.d.c.olim ꝙ ꝓpter hoc non erit ex-
communicatus:dūmodo ex propoſito nō fa
ciat qꝛ vt dixi requiritur dolus vt incidat in
excommunicationem.facit glo.in.c.ſignifica
ſti el.2.de homi.⁊.l.ſi ex plagijs.§.taberna
rius.ff.ad.l.acqui.vide bonam glo.in.d.c.
cum voluntate ⁊ in principio.23.q.i.Secuſ
ſi ex propoſito.Et dicit excedere quando
nō ſeruat moderamen inculpate tutelle.de
quo habes.ſ.defenſio.§.4.
Sed pone ꝙ fugiēdo pōt euadere ſed nō 15
fugit ⁊ ſic percutit inuaſorem.℞.ſecundum
Bar.in.l.i.C.vñ vi.⁊ ſequitur Pa.in.c.oli
el primo de reſti.ſpo.ꝙ licite poteſt percute
re:qꝛ fuga eſt quedam iniuria.l.Item apud
labeonem.ff.de iniur.⁊ dicit Cy.in.d.§.ta-
bernarius:ꝙ fuga reddit quē viliorēꝫ.hoc
limito verū qñ eſſet talis ꝙ fuga eſſet ei con
fuſio.cum ergo iniuria corporalis ſit maior
ꝗꝫ iactura rerūꝫ.l.in ſeruorum.ff.de penis
⁊ pro iactura rerum liceat percutere vt dic
tum eſt.ergo a fortiōi pro iniuria corporali
ſed tamen non euitat et irregularitateꝫ ſi oc
cideret Cle.ſi furioſus de homici.
Sexto ratione turpis operatōnis cū vxo 16
re.matre.ſorore vel filia a clerico facte.Nā
ſic cum talibus perſonis inueniens eum ſi
ne excommunicatione percutit:nec diſtingo

inter leuem ⁊ atrocem percuſſionem cum
ius non diſtinguat.vt i.c.ſi uō.el primo co.
§.vi.cuꝫ etiam lex permittat occidere.vt.ff.
de adul.l.quod lex ait.§.qð ait.Peccat ta
men grauiter ſi mutilat vel occidit.vt nō.in
d.c.ſi vero.excomunicatus vero nō eſt.licꝫ
aliqui dixerint ꝙ ſic.Ego tamē quia diffici
le eſt iuſtum temperare dolorem.vt.C.de a
dul.l.gracus tenerem ꝙ eſſet excomunica
tus occidendo.vel mutilando quando ma
turo conſilio ⁊ ꝓpenſato animo id faceret ñ
ex calore ire ſubito quia tunc ceſſaret ratio
qua canon excuſat ab excommunicatione.⁊
lex ab occiſione:alias non ſit excomunica
tus.
17 Quid ſi inuenit non cum predictis perſo
nis aut aliqua earum ſed cum aliqua alia ꝯ
ſanguinea.℞.ſecundum tex.d.c.ſi vero ꝙ
erit excommunicatus percutiens:quia prefa
ta conceſſio non extenditur ad alias perſo
nas.Hoſti.tamen extendit filiam ad nepteꝫ
⁊ vxorem ⁊ ad ſponſam.vt in aūt.vt lice.
matri ⁊ auie.§.quia vero.⁊ Inno.matrem
ad aſcendentes.⁊ filiam ad deſcendentes.
prima tamen opinio tutior eſt vt non exten
datur.ar.optimū in.l.pure.⁊ quod ibi nō.
ff.de adul.vbi nomine patris cui licet filiaꝫ
in adulterio occidere non veniunt aſcendē
tes.

18 Quid ſi non inuenit in actu coitus cum ꝑ
dictis perſonis ſed in oſculis amplexibus.
⁊ huiuſmodi ſignis propinquis coitus.vel
explēdi:vel expleti.℞.Mo.vbi.ſ.ꝙ ſi hu
iuſmodi fiant in loco ſuſpecto nō erit exco
municatus verberans eum.Secus ſi in pu
blico oſcularetur ſecundum morem pa-
trie.

19 Utrum poſt expletum opus nepharium
cum aliqua prefataruꝫ ex interuallo percu
tiens ſit excomunicatꝰ.℞.Dire.li.3.ti.2.ꝙ
ſic.niſi forte ter monuiſſet eum.vt in aūt.vt
lice.ma.⁊ auie.§.is quoqꝫ.⁊.C.de adul.au
tētica ſi qs ei vbi patet ꝙ ſi ter corā teſtibuſ
monuit ſuſpectum:⁊ poſtea inuenit cōfabu
lari cum vxore poteſt eum occidere credo
tamen ꝙ ſit etiam excomunicatus ſi monu
it ter:dummodo non inueniat eum in actu
aut propinquitatibus.ar.d.c.ſi vero.poſſet
tamen eum capere poſt talem monitionem
inueniens eum colloquentem ⁊ iudici pre
ſentare argumentuꝫ i.l.capite quinto.ff.de
adulte.
Quid ſi procurat vt clericus vocetur ab

vxore ad turpitudinem ⁊ ſic eum verberat.
℞.Mona.vbi ſupra quod excomunica-
tus eſt tam ipſe quam vxor quia in dolo
ſunt.

Utrum mulier petita de turpitudine a cle 21
rico licite eum percutiat.℞.Mona.vbi ſu
pra ꝙ ſic ſi eam inuitam tangebat:vel vim
corporalem inferebat:dummodo faciat
cum moderamine inculpate tutelle.Secus
ſi eam non tangebat ſed ſolum verbis eam
impetebat.quod verum credo quando ſo-
lum verbis potuit eum repellere alias lici-
te eum percutit:nec etiam excomunicata
eſt ſi zelo caſtitatis accenſa modum excede
ret.non ex propoſito ſed ſubito ⁊ improui
ſe.ar.coꝝ que notant.i glo.i pricipio.23.q.
prima.

Septimo ratione perditionis priuilegij 22
clericalis:quod quidem perditur multis
modis:aliquando ratione inhoneſtatis.
de quo vide ſupra Clericus.9.§.3.cum ſe-
quentibus.⁊ Clericus.10.§.primo.Aliquā
do ratiōe bigamie de quo ſupra Bigamia
§.10.cū ſequentibus.Aliquando propter
qualitatem perſone.ſicut clerici coniugati
ſi non deferunt habitum.⁊ tonſuram ſine
aliqua monitione omne priuilegium per-
dunt ſecundum Johan.mo.⁊ Archidia.
in.c.Johannes de cleri.coniuga.tex.eſt in
.c.vnico.de clericis coniugatis libro ſex-
to.

Sed nunquid ſi iſti reaſſumunt habitum 23
⁊ tonſuram gaudeant priuilegio.℞.Johā
mo.⁊ Archi.⁊ Johan.de ligna.ꝙ ſic per
Cle.primam de vita.⁊ honeſtatate cleri.
Alij dicunt ꝙ nunquam:ſed primum veri-
us.Aduerte tamen hic ꝙ eſt duplex priui-
legium ſecundum Pa.in.c.primo de apo
ſta.ſcilicet fori.vt tantum conueniantur ſub
iudice eccleſiaſtico.Aliud canonis ſi quis
ſuadente de quo hic.Primum cum maio
ri difficultate perditur quam ſecundum.
quia nec ex ſola dimiſſione habitus.aut im
mixtione enormium ⁊ huiuſmodi perdi-
tur.vt in capitulo ſi iudex eo.libro ſexto:
ſed bene quandoqꝫ ſecundum.vt dictum
eſt.

Aliquando propter depoſitionem.vt pu 24
ta.quia eſt degradatus actualiter de quo vi
de.ſ.degradatio.

Aliqñ propter hereſim qꝛ hereticus perdit
omne priuilegium.c. excōicamus.ꝺ here.
ita tenet Inno.in.c.ſi vero.ꝛ ſeqtur Pa.i
c.cōtingit el pꝛio eo.ti.Aliqñ pp excōicatō
nem ſm aliquos:cōioꝛ tñ opinio ē ꝙ pcu-
tiens excōicatum clericū ē excōicatus.qꝛ ñ
āmittit priuilegium ſm Io. Uincē.Hoſtie.
Inno.Io.an.nō.de hoc in.c.nulli.2.q.1.ꝛ
in.c.excōicatoꝝ.25.q.5.

24 Septimo ratione ignorationis. puta
quia comam nutriebat: nec aliquid appa-
rebat de clericatu.ꝛ ſic credebat laicum.vt
in.c.ſi vero el.2.eo.ti.vel ſi habebat habitū
non eũ videbat.qꝛ de nocte erat q: ſcd̄um
Hoſti.ꝛ Inno.in.c.cū non ab homine de
iudi.ꝛ.d.c.ſi vo.oꝫ ꝙ ego itēdat percutere cle
ricum vel intendere debeat vt ſit excōicatꝰ.
Si vero videret ei tonſurā licet non crede
ret clericū eſſet excōicatus percutiens.quia
credere debebat.Intellige ſi ille erat cleri-
cus qꝛ aliter non eſſet excōicatus etiā ſi cle
ricum crediđiſſet q clericus non eſt.per.d.
c.ſi vero ſm Ber.ꝛ Inno.nec etiam irre-
gularis ē ſecundum Zede.conſi.13.ſi in tali
dubio celebraſſet vt ſequitur Pa.in.d.c.ſi
vero.

25 Octauo ratione qualificatōis facti: nā oꝫ
ad hoc vt quis incidat in excōicationem ꝑ
cutiendo clericū ꝙ peccet moꝛtalr qñ ergo
iniectio manuū ē taliter qualificata ꝙ pctm̄
moꝛtale non ē:excōicatio non incurrit: ſic
ꝓbatur in puero qui non ē doli capax qui
ꝑcutiendo nō incidit.vt in.c.1.eo.ti. pp qꝺ
teneo cū Pe.de peruſio ꝙ fugiens inimi-
cos ſi equū vel gladiuꝫ violenter de manu
clerici accipiat.vt ſe defendat non incidat
i excōicationem.q̄uis Ber.brix.ꝛ Tācre.
teneāt ꝯtrium.Sed verius ē dictū Petri ꝑ
rōem ſuam qui dicit ſic.nullus ſapiens di-
ceret hūc peccaſſe moꝛtalr.Et cū excōicatō
nō inferat niſi ꝓ moꝛtali.11.q.3.Nemo epo
rum.ergo nō erit excōicatus:qꝺ nō.bene
ꝓ multis.Idem dic ſi quis violenter inclu
dit clericum ne ab inimicis ledatur. quia ſi
ſit violentia non tñ ineſt dolus ſecundum
Inno.in.d.c.nuper.duo enim requirūtur.
ſ.aīus doloſus ꝛ opus ſm nō.Io.an.in.c.
ppetuo.de elec.li.6.Similiter ſocius q̄uis
turbatus clericū ipellit non ex deliberatōe
ſed ex ſubito motu non erit excōicatus.vt
tꝫ Ricar.in.4.di.18.facit tex.in.§.notañ.2.
q.3.inconſultus caloꝛ calūnie vicio caret.ꝛ
ob hoc nullam penam erogari oꝫ.ꝛ prop
terea dicitur.Si quis ſuadente diabolo qꝺ
ꝓprie nō.dolum ꝛ moꝛtale peccatum.

Nunc reſtat videre quis dicatur clericus 26
vel monachus.R.ꝙ nomine clerici hic cō
pꝛehenditur ois habens aliquē oꝛdinē etiā
ꝑmam tonſuram ſolum.vt de eta.ꝛ quali.
c.cum ꝯtingat.ꝛ nō.d.Pe.de ancha.in.c.
1.de cle.cōiuga.li.6.Nomine monachoꝛū
vel monialium veniūt hic omnes pꝛofeſſi
q̄ncūqꝫ regulam appꝛobatam.Et nomine
nouicioꝛum veniunt ing.eſſi religioneꝫ ap
pꝛobatam vt pꝛobent ſi in ea manere debēt
Nomine vero cōuerſoꝝ ꝛ conuerſaꝝ hic
veniunt omnes qui mutato habitu ſe ꝛ ſua
alicui de religionibus appꝛobatis dedica
uerunt perpetuo: ſiue ſint maſculi ſiue ſint
femine.Et licet glo.in.c.quiſqs.17.q.4.te
neat ꝙ conuerſi ꝛ penitentes gaudeant pri
uilegio clericali:Et per hoc iferatur ab ali
quibus ꝙ mulier incluſa vt totaliter vacet
deo:ꝛ heremite qui contemptis mondanis:
vt deo vacent deſerta loca inhabitāt:Et cō
uerſi eccleſiarum ſecularium qui ſe ꝛ ſua ꝺ
dicarunt deo:ꝛ incedunt tonſoꝛati.vel mu
tauerunt habitum ꝛ interſunt cōiter hoꝛis
diuinis.ꝛ huiuſmodi.ſimiles ſicut ſunt fra
tres ꝛ ſoꝛoꝛes tertij oꝛdinis ſancti Frāciſci
qui viuunt in congregatione ſicut ceteri re
ligioſi ꝙ gaudent iſto priuilegio ita ꝙ ver
berans eos ſit excomunicatus.Hoc tamē
ego non teneo poſt factum ſed bene ante fa
ctum.tum quia non ſunt religioſi pꝛopꝛie
eo ꝙ tria vota non pꝛomittunt vni de reli
gionibus appꝛobatis: ꝛ cras poſſunt eſſe
mere ſeculares ſi volunt:tum etiam ꝙ nec
ſunt conuerſi religionis appꝛobate.ꝛ tex.i
d.c.non dubium:ꝛ alibi non loquitur ſim
pliciter de conuerſis:ſed de conuerſis reli
gionis: multominus heremite qui cā que
ſtus:vt ſunt communiter noſtri tempoꝛis ſibi
foꝛmant habitum:ꝛ illi conuerſi eccleſiaꝝ
qui ſibi pꝛopꝛietateꝫ ſuoꝛum retinent.ꝛ fra
tres tertij oꝛdinis pꝛefati qui in domibus ꝓ
pꝛijs cum vxoꝛibus ꝛ filijs viuunt gaudēt
iſto priuilegio.ar.c.duo ſunt.12.q.1.ꝛ quod
nō.Hoſti.ꝛ cōiter doc.in.d.c.non dubiuꝫ
ꝛ Car.in cle.1.de deci.

Poſtremum ſciendum eſt quid eſt inice 27
re manus violentas:ꝛ dic ꝙ eſt omnis vio
lentia que fit perſone.vnde ſecunduꝫ Pa
noꝛ.in.c.nuper eodem ti.canon.d.c.ſi quis
ſuadente ponderat potius effectum violen
tie q̄ ipm modum inferendi violentiam.ꝛ
hoc patet in.dicto.c.nuper.vbi detinēs cle
ricum in cuſtodia publica:vel priuata: vel
in domo aliqua: quamuis manus non
iniciat ē excōicatus:ex quo libere non pōt
ire.Itē iniurioſa manus iniectio abſqꝫ vio
lentia i clericū facta inducit hāc excōicatio
nē.vt in.c.ꝯtigit el pꝛio eo.ti.Ex quo pꝫ ꝙ
ñ ſolū q eū pcutit ēt voluntariū ē excōicatꝰ
ſꝫ ēt ſi clericus ſeipm pcutit ex ira vel odio:
ſicut faciūt q tedio vite vel alia deſpatione
ducti ſeipos interficiunt vl̄ mutilāt.vt tenēt
cōiter doc.in.d.c.cōtigit.Silr qui ſpuit:vl̄
aquā aut aliud effundit ſup eū vel ponit cu
ſtodes vt capiant eū ſi exierit ꝺ domo.Si
militer ſi vis fiat rebus ſibi inherentibꝰ.vt
puta equo cui inſedet.vel qd aliud qꝺ tenet
eripitur violenter.Aut ſcinditur ſiue frāgit
vt tꝫ Car.in cle.1.de penis: niſi ſit res q̄ ꝓ
pria auctoꝛitate capere pōt.qꝛ tūc nō incidit.

28 Sed qd ſi ſolo metu inducat.vt ei aliqd
det.R.dic:li.3.ti.2.ꝙ non ē excōicatus.Si
militer q eū i aliqua domo obſeruant ſolū
vt ei verecūdiā aliq̄ faciant.Nec ēt qui cū
doꝛmit vel nō ſentit furtiue zonā vel burſā
vel qd ſimile aufert:qꝛ in huiuſmodi violē
tia perſone nō fit:vel rebus ſibi coherētibꝰ
Cōcoꝛ.Car.in cle.1.de penis.Itē nec ē ex
cōicatus qui lꝫ hēat aīuꝫ ledendi.non tamē
eū tangit:licet vibret enſem ſup caput eius
vel ſi tāgit ei vim non infert nec leſionē.qa
verba ſunt cū effectu accipienda.c.relatuꝫ.
de cle.non reſi.nec obeſt conatus ſiue effec
tu.de ſpon.c.iuuenis.

29 Arꝫ pſequens clericū.vt pcutiat:ꝛ ipſe fu
giens cadit ꝛ leditur ſit excōicatꝰ.R.Rod.
ꝙ non.niſi qi coactus.vt euadat ſe pꝛecipi
tet vel in aliud periculū ſe ingerat.Sꝫ ego
credo ꝙ ſit tutius dicere ꝙ ſit excōicatus:
qꝛ ſatis manū ipoſuit:ꝛ ē ſecuriꝰ hoc tenere.

30 Mandans ēt dr̄ inicere manus.qꝛ vt dr̄
in.c.mulieres eo.ti.is vere cōmittit cuiꝰ mā
dato vel auctoꝛitate fit:ꝛ iō ē excōicatus ſi
mādatariꝰ clericū pcuſſit.vt i.d.c.mulieres.

31 Quid ſi mandatoꝛ reuocauit mādatum:
ſed anteq̄ veniret ad noticiā mādatarij per
cuſſit.R.lꝫ Inno.teneat non eſſe excōicatū
tñ ſcđm Ber.ꝛ Hoſti.vt refert dire.vbi
ſ.niſi re integra reuocauerit mandatariuꝫ.
ꝛ eū certificauerit ſup hoc erit excōicatus
ar.l.ſi mandaſſeꝫ.ff.manda.de ꝓcu.ex inſi
nuatione.de reſcrip.ex pte decani.Hoc ēt
tenet Io.36.di.tibi dño.

32 Quid ſi poſt mādatū moꝛtuus ē mādatoꝛ
re integra.R.ſecūdū Dire.vbi.ſ.ꝙ lꝫ man
datarius poſtea pcuſſerit nō erit tñ manda
toꝛ excōicatus.qꝛ ſupſtes tñ ligatur.24.q.
1.quodcūqꝫ.licet ſi notoꝛiū ſit de mādato.
ꝛ ſigna pnie non oñderit non ſit ſepeliēdꝰ
i ſacro nec eccl̄ia oꝛabit ꝓ eo rōe peccati no
toꝛij.vt tꝫ Hoſt.ꝛ Ber.ꝛ Inno.Pa.aūt.
in.c.a nobis.el.2.eo.ti.videtur tenere ꝙ ni
ſi mandatarius habuerit noticiā de eiꝰ mō
te erit excōicatꝰ ēt ſi penituerit in moꝛte ꝛ ē
tutius:lꝫ de rigoꝛe iuris nō ſit excōicatus.
cū in veritate mādatū reuocatū fuerit moꝛ
te.vt nō.idē Pa.in.d.c.mulieres.

Quid ſi non mandauit: ſed dixit aliqua 33
verba doloſe.vt inducat ad pcutiendū.R.ꝙ ſi
talia ſunt vba que coopentur mandato vl̄
conſilio.puta dicit faceret mihi ſingulareꝫ
conſolatōem:vel ſemꝑ vellem ei bonū qui
pcuteret:nulli dubium ꝙ ſi ſequitur percuſ
ſio ex hoc erit excōicatus.vt in.d.c.mulie
res nō.quia non refert quid ex eqpollētibꝰ
fiat.Unde vt refert Bar.in.l.ſi quis mihi
bona.§.iuſſum.ff.de acq.here.ꝙ doꝰ ver
beratus a quodā dixit coꝛaꝫ famulis ſuis:
niſi aliud de tali audiero anteq̄ domuꝫ re
uertar ero male contentus:pp qꝺ famulus
interfecit pcuſſoꝛē:fuit punitus ipſe dominꝰ
de homicidio.ꝛ pꝛopterea dicit Pa.i.c.
ex lr̄is.de exceſ.pꝛela.ꝙ non refert an dire
cte vel indirecte aliquid ꝯſulatur.vt pꝛoba
tur in.d.c.ex literis in epo qui dixit omēs
dicunt ꝙ malum eſt ſi euaſerit cui homici
dium imputatur.ꝛ facit ad hoc.l.cer.iuꝫ.ff.
ſi cer.de.ꝛ.l.cum quid eo.ti.facit qꝺ notat
Bal.ꝛ Ang.ꝛ Rapha.ꝛ Imo.in.l.quid
go.§.pe.ff.de lega.1.q volunt ꝙ inſtigās
ꝛ ſolicitans aliqueꝫ vt percutiat ſit excōica
tus ſi ſequatur percuſſio.Secus aūt ſi non
ſunt talia verba quia non erit excōicatus.

Cooperans auxilio vel ꝯſilio non ſoluꝫ 34
ē excōicatus: ſed etiam ꝓhibere valens ſi
non obuiat ne verberet.c.quante eo.ti.qꝺ
indubitatū ē ſm omnes:in eo ſub cuius po
teſtate eſt verberans.In alijs autem qui ñ
habent ex officio ſi non pꝛohibent doloſe
ſimiliter eſt indubitatum ꝙ ſunt excōicati.
Si vero hoc non facit doloſe: ſed quia nō
vult ſe inmiſcere rumoꝛibus vel ex timoꝛe l̄
negligentia non pꝛohibet:tenent cōmuni
ter doc.ꝙ non eſt excomunicatus in.d.c.
quante.vbi Io.an.in nouella dicit notabi
le verbum.in hunc inquit vel alium cano
nem nullus incidit.niſi ſit in dolo.ar.ff.de
adul.l.penulti.ff.de ſicca.l.i.Idem Io.de
ligna.

Sed quid de clerico qui voluntarie ſu 35
bicit ſe verberibus an ipſe ſit excomunica
tus R.ꝙ non.vt tenet Pa.in.c.contingit.
el pꝛimo.Nec obſtat quia nō obuiat quia
non facit doloſe.ſed in ſatiſſactionem:ꝛ vt

maius forte malū euitet. nec etiam obſtat ꝙ
participat in crie. q: ſecundum Jo.an.i.c.
delictum de regu.iu.li.6.in mercurialibus.
talis verberans vno impetu plures ict᷒ dat
τ ē ſolum excōicatus vna excōicatione. q:
pro vno facto hētur. hoc idem nō. Bar.in
l.nunq̄ʒ.ff.de priua.d̄lic. τ ꝙ ſit verior opi
nio pʒ in.d.c.ꝯtingit.vbi dicit tex.excōicā
dum talem clericum.
36 Ratum habēs ꝙ aliqs noīe ſuo iīecit
manus violentas in clericū ē excōicatus:
q: rati hab tō mandato cōpatur. Secus ſi
non ſit factum noīe eius: quia licet ratū ha
beat non tamen ē excōicatus q̄ʒuis peccet
mortaliter. de ſen.exco.c.cum quis.li.6.
37 Queritur vtrum prefati inicientes man᷒
in eccliaſticā pſonā ſint ſemp a ſede apſtica
abſoluēdi. ℞. ꝙ diſtinguēdū ē inter iniuriā
leuē. mediocrē. τ enormē: vt pro iniuria le
ui quilibet epꝰs poſſit abſolueř iure ſuo. auctē
c.pueniu co.ti. pro iniuria nō. mediocri ñ
pōt epꝰus abſoluere niſi priuilegiatos. τ q
ſint notatur in.c.ſi vero.el prio.co.ti. τ i.c.
qm̄.de vi. τ ho.cle. vbi hoc ē priuilegiū cle
ricoꝝ cōiter viuētium τ clauſtraliū. In in
iuria autem enormi regulariter nullus pōt
abſoluere citra ſedeʒ apſticā. vt in.d.c.ſi qs
ſuadente. vel legatoꝝ eius. de quo vide le
gatus.§.4. niſi in caſibus de quib᷒.j.§.48.
38 Sed nūquid inferior epꝰo qui habet q̄ſi
ſpālem iuriſditionem poterit abſoluere ſi-
cut epꝰs pōt i iniuria leui vł mediocri. ℞. ꝙ
cōiter tenetur ꝙ nō. q: dictū.c.peruenit loq
tur de epꝰo τ non de inferiori: quia dicit fr
nitati. naʒ inferiores dicūtur filij. vt in.c.q̄ʒ
graui de cri.falſi. Fallit hoc in habētibus
auctoritatē epālem a papa q: poſſunt ſicut
epi quoſcūq̄ʒ in foro pniali abſoluere. Siſr
fallit in prelatis religioſoꝝ quorūcūq̄ʒ qui
ſi ſunt ſacerdotes poſſt abſolueř ſibi ſubdi
tos ſe adinuicem pcucientes: dūmō iniuria
non ſit enormis. vt in.c.cū illoꝝ.co.ti. τ ex
tenditur iſtud priuilegiū ad magiſtꝝ τ fra
tres hoſpitalis ieroſolimitani. vt in.c.cano
nica eo.ti. qui poſſunt abſolui a ſuo priore
ſi pſbr ē: τ dicitur ille prelatus qui ñ habet
ſup ſe maiorē in ꝯuentu: non autē ille prior
trium vel quatuor q inſtituitur τ amoueř
ad arbitrium ſuperioꝝ: niſi ſuper hoc ha-
beant priuilegiū ſpālē. pōt tū epꝰs ꝯmittere
hanc auctoritatē abſoluēdi inferiori. vt nō.
in.c.ſi. de offō ordi. τ ſiř plati religioſorū
cū illud cōpetat eis ex priuilegio rōe d gni
tatis. vt in.c.eis quibus. de offō ordi. i tex.
τ in glo. τ.c.ſi. de of.dele. loqtur qn̄ cōmiſ
ſio ſit rōe pſone. qd̄ bene nō. pro limitatio
ne.d.c.ſi.
Sed quid ſi prelatus predictoꝝ religioſoꝝ 39
non ē ſacerdos vel ē excōicatus vel mortu᷒
vel aliter impeditus. ℞. ſm Hoſt. ꝙ in dſec
tu ipſius ſemp ē ad epm̄ ꝓprium recurreñ.
vt pʒ in.c.monaci. τ.c.cū illoꝝ. τ.c.canoni
ca co.ti. τ concor. cum hoc Fede. in quodā
conſilio. τ Ge.in.c.religioſo pp rōnem ne
euagandi τc̄. Sed Pa.in.d.c.monaci: tʒ ꝯ
trarium in religioſis exemptis: τ dicit ſiſr i
ꝯtrium facere notata per Jo.an.in regula
ſcienti de regu.iu.in mercurialibus. Et hoc
credo verius p.c.pe. de of.ordi. τ tex. iunc
ta glo. notabili. in cle.pe. de ſen.exco. Ibūt
ergo ad papā. de quo vide.j.exēptus.§.6.
Quis abſoluet abbatē excōicatuʒ pro in 40
iectione. ℞. Pa.in.c.uniuerſitatis. ꝙ epꝰs.
vt in.d.c.monaci: niſi iniuria ſit enormis:
vel niſi ſit exemptus.
Atꝝ ſi regularis pcutiat regularem alteri 41
us clauſtri: platus pcutientis poſſit abſolue
re. ℞. ſm Pa.in.d.c.cum illoꝝ. cū Hoſti.
τ Ber. ꝙ debʒ aduocari prelatus pcuſſi ñ
vt abſoluat ſʒ vt iniuriā remittat: aliter ab
ſolui non dʒ. τ iſtud ē verius. licet Domi.
Anſ. teneat ꝙ ambo debēt abſoluere: vel
ꝯmittere vnus alteri vices ſuas.
Utrum regulares extra clauſtrum ſe per 42
cutientes poſſint ſimiliter abſolui. ℞. ꝙ lʒ
Hoſti. dicat ꝙ non. Ego teneo cuʒ Pa.in
c.cum illoꝝ. ꝙ eoꝝ prelatus poterit eos ab
ſoluere q: dicta.c.cū illoꝝ. τ.c.canonica lo
quūtur indiſtincte: nec repetunt in clauſtro.
Sed quid ſi regularis pcuſſerit clericuʒ 43
ſecularem ſue vel alterius dioceſis. ℞. ꝙ ꝓ
prius epꝰs abſoluet eū in eo cāu i quo poſſʒ
clericū ſuum ſi pcuſſiſſet: aliū abſoluere. vt
in.c.religioſo eo.ti.li.6. τ nō ꝓprius prela
tus ſuus. niſi ſit exemptus taliter ꝙ etiaʒ ra
tione delicti non poſſit ꝯueniri niſi ſub ſuo
prelato: q: abſolueř a ſuo plato d ꝯſēſu epi.
Queritur quid tenendum ſit de monia 44
libus que ſe inuicem percutiūt. ℞. ꝙ abſol
uentur ab epꝰo in cuius dioceſi ſunt earum
monaſteria: τ hoc non ſolum non exēpte
ſed etiam exempte. ita tenent cōiter doc. τ
glo.in.c. de monialibus eo.ti. niſi aliđ ha-
beant priuilegium.
Quid de ſororibus ſancte Clare τ.ſ. Do 45
minici. ℞. Pa.in.d.c. de monialibus dubi
tat an poſſint abſolui a ſuis platis. ſed ho-
die clarum ē per priuilegia ipſarum ꝙ pñt.
Utrum nouicius qui iniecit manus violē- 46
tas ante nouiciatum poſſit abſolui a ſuo p
lato. ℞. ſm Jo.an.in.c.cum illoꝝ. extra de
ſen.ex. τ Ge.in.d.c.religioſo. ꝙ abbas nō
poteſt abſoluere nouitium tpe nouiciatus
niſi ſit expreſſe vel tacite profeſſus. τ lʒ In
no. τ Hoſti.in.d.c.monaci. τ archi.in.d.
c.religioſo videantur tenere contrariuʒ. ſ.
ꝙ poſſit: tamen eos limita quando percuſ
ſio fuit facta tpe nouiciatus non ante: niſi
ſint priuilegiati
47 Quid ſi nouitius pcutiens in nouiciatu
τ abſolutus egrediatur. ℞. ꝙ ſi egrediatur
niſi ſe repñtet q̄ʒprimū ꝯmode poterit ei q
de iure eū abſoluere poterāt icidet i eandeʒ
vt in.c.eos eo.ti.li.6. Hec oīa locuʒ habēt
qn̄ iniuria ē leuis: vel qn̄ ē mediocris ł gra
uis. nō qn̄ iniuria ē enōmis: q: a papa ſolū
vel ab eius legato poſſunt abſolui. vt in.c.
ad eminētiā eo.ti. iuncto.c. cuʒ illoꝝ.eo.ti.
Quando aūt iniuria dicitur enormis. vide
ſ. Enormis. Quādo nō. grauis ł leuis aut
mediocris relinquitur arbitrio iudicis ſm
Pa.in.c.peruenit.eo.ti.
48 Queritur in quibus caſibus expreſſe cō
ceditur epiſcopis. vt ab enormi vel graui i
iuria abſoluant. ℞. ꝙ in.7.caſibus.
49 Primo in articulo vel periculo mōtis
conſtituto. vt in.d.c.ſi quis ſuadente. τ.d.c.
non dubium. τ.c.ea noſcitur.§.ſi. τ.c. ꝙ d
hijs eo.ti. nec ſolum epꝰs ſed quilibet ſacer
dos ſecunduʒ modū de quo. ſ. Abſolutio
3.§.16. Et quis dicatur in periculo mortis.
vide mors.§.6.
50 Secūdus i hñte legitimū ipedimentū pp
qd̄ ñ poſſit adire Papā. ł aliū q ptātē hēat
abſoluēdi. vt i.c. de cetero. τ i.c. qd̄ d hijs eo.
τ in.c.eos.co.li.6. Et quid ſit legitimū im-
pedimentū. ℞. ꝙ ē oē qd̄ arbitrio boni viri
rōnabiliter impedit. vt puta. q: hēt capita-
les inimicicias. d.c. de cetero etiam ex cul-
pa ſua. l.nec timore. ff. qd̄ me.ca. d ſpon. ve
nieus. ł eſt infirmus. vt in.c. ꝙ de hijs eo. lʒ
non ſit periculum mortis: ł eſt pauper non
mendicans qui viuit ex artificio qd̄ nō pōt
in via exercere: ł ſi mendicās ſibi. ł vxori ł
alteri ſubueniebat qd̄ alibi non poſſet. Se
cus in mendicante qui ſolum ſibi habet ꝓ
uidere: quia ſi eundo τ mendicando poſſʒ
neceſſaria inuenire non poſſet abſolui. vt
nō. Pa.in.c.ea noſcitur co. ł eſt multum ſe
nex i.d.c.q̄ʒuis. τ huiuſmodi Imponetur
tamen eis vt ceſſante impedimento ſe repre
ſentent exceptis ſenibus quia ſenect᷒ nuq̄ʒ
deficiet: τ lʒ videantur fortes tamen q: peri
culum ē abſoluentur ſm Inno. τ Hoſti. in
d.c.q̄ʒuis. τ de iſtis impeditis dic vt. ſ. ab-
ſolutio.3.§.16.
Tertius in nobilibus magne potentie q 51
non poſſunt terras ſuas relinquere prius
tamen anteq̄ʒ abſoluantur intimanda ē eo
rum conditio ſūmo pontifici τ ſecundum
eius conſilium abſoluentur: niſi ſit pericu-
lum in mora. c.mulieres.§.i.eo.ti.
Quartus in mulieribus cuiuſcunq̄ʒ con 52
ditionis ſint. d.c.mulieres. τ qualitercūq̄ʒ
pcuſſerint ēt atrociter.
Quintus in hijs qui ſui iuris non ſunt ſi 53
cut ſunt filij famul. ſerui τ huiuſmodi etiam
ſi filius habet. τ ipe familiam. Et hoc itel
lige in iniuria mediocri ſimpliciter. in enor
mi vero non poſſunt abſolui niſi fecerint i
fraudem: vel niſi quando dominus vel pa
terfamilias non exiſtens in culpa ex eoruʒ
abſentia graue dānum incurreret: quia tūc
poſſunt etiam ab enormi abſolui: niſi ſit ſcā
dalum. vt nō.in.c.relatum co.ti. Nec diſtin
guo in filijs familiaſ. ſecundū Pa. in.d.c.
relatum. τ placet quia ſufficit ꝙ non ſint
ſui iuris.
Sed an hoc idem erit in viro qui i frau 54
dem vxoris fecit: vel in liberto. ℞. glo.i.d.
c.relatum ꝙ non quia cum hoc edictuʒ ſit
prohibitorium non extenditur niſi ad ex-
preſſe exceptos ar.c.cum illorum.co.ti. τ
nō. Pa.in.d.c.relatum. Hoſti. tamen ibi-
dem tenet ꝙ idem erit iudicium ſicut de ſu
pradictis: quia tales perſone non ſunt ſui
iuris. τ placet mihi.d.c.mulieres: quando
patronus vel vxor graue dannum patere
tur propter eorum abſentiam. ar.d.c.rela-
tum. Cum autem efficiuntur predicti ſui iu
ris vel liberi tenentur ſe preſentare apoſto
lice ſedi.
Sext᷒ in iuuenibus nec diſtiguo an ſint 55
ſui iuris vel non: ſiue ſint diuites vel non:
quia ſimpliciter non tenentur ire: quia eo-
rum itineratio periculoſa eſt. vt nō. Pa.in
d.c.cum ea noſcitur: impedimento tamen
iuuentutis ſublato tenētur ſe preſentare pa
pe. vt nō.in.d.c.q̄ʒuis.
Septimus in hoſtiario vel officiali qui 56
pretextu officij arcendo turbam percuſſit
clericuʒ. vt nō.in.c.ſi vero.el primo.co.ti.
Hoc intellige verum in mediocri non au-
tem in graui pcuſſiōe. vt nō. ibidē τ hic ac
cipio grauē ꝓ enormi: mediocrē pro graui.

ná ſm Monal. iter enormē ⁊ leuē ē media q̃ grauis dr̄: q̃ vt dixi arbitrio iudicis extiabit ex q̃litatibus ⁊ circūſtātijs. ff. de ver. ob. l. ꝯtinuuſ ⁊ de voto. c. ꝙ ſup hijs. Aduerte ēt hic ꝙ ſi officialis laicus alr̄ q̄ꝫ arcendo turbā inicit manū i clericū ꝙ nō pōt abſolui niſi a papa q̄lrcūq̄ꝫ leuiṫ ꝑcuſſerit: q꞉ iniuria ē grauis q꞉ vſurpat ſibi iuriſditionē in clericū. ita nō. Pa. i. d. c. ſi vō. ⁊ ibi tex. apt᷒ Nō ver̄ itelligo qñ hoc facit tāq̄ꝫ officialꝭ. Sec᷒ ſi ꝑcuſſerit tāq̄ꝫ ꝑſona priuata: q꞉ niſi eēt iniuria grauis nō eēt mittēdus ad papam

57 Octauius pueri ipuberes q doli capaces ꝑcuſſerunt. vt in. c. i. eo. ti. ſiue añ pubertatē petant abſolutionē ſiue poſt. c. ſi. eodē. ti. nec tenētur ſe p̄ñtare ceſſante pueritia. d. c. ſi. ⁊. c. q̄ꝫuis. q꞉ nihil dr̄ de iuramēto. ⁊. c. q̄ꝫuis excapit pueros. Vñ dicit Pa. i. d. c. ſi. ꝙ beneficiū ſemel idultū minori ex quo cepit hr̄e locum nō extinguitur ꝑ ſupueniētiā maioris etatis. No nota.

Casus 2. ē in. c. querēti. de off. dele. ꝯ iobediētē ſnīc delegati vl̄ tra annū. de q̃ dic vt. ſ. abſolutio ſo in pri.

Casus 3. ē in. c. dura de crie fal. vbi excomunicati ex gn̄āli ſnīa ſuoꝝ dioceſanoꝝ hn̄tes lr̄as aplicas fl̄aſ niſi infra viginti dies poſtq̄ꝫ cognouerit ſe hr̄e lr̄as falſas illas deſtruxerit aut reſignauerint illis ñ p̄ñt abſolui poſt lapſum dcōꝝ xx. dieꝝ niſi a ſede aplica: vel de eius ſpāli mandato. Aliq tñ tenent ꝙ iſti. xx. dies incipiūt currere a die noticie. ſ. ꝙ hn̄t p̄dcās lr̄as falſas. vt Hoſti. ſed Pa. in. d. c. dura. tenet ꝙ icipiūt currere a die excōis ꝓlate ꝑ ordinarios contra tales: ita ꝙ niſi illa p̄ceſſerit nō erunt excōicati. ⁊ hoc credo veri᷒ ſaltē poſt factū. ⁊ hac ēt ſnīa ligantur ſi excōicatio p̄ceſſerit: q̄ꝫuis ipis lr̄is falſis non fuerint vſi.

1 Quid de falſarijs lr̄aꝝ aplicaꝝ. R̄. ꝙ oēs tā clerici q̄ꝫ laici q perſe vel ꝑ aliū vitiū falſitatis exercuerit cū fautoribus ⁊ defenſoribus ſuis ſūt excōicati ipſo facto: ⁊ hodie ꝑ ꝓceſſum ānualē ſcīn in die cene dñi ñ p̄ñt abſolui citra ſedē aplicā. nec nō falſarij ſupplicationum gr̄am vel iuſticiā ꝯcernentiū ꝑ pontificem vel vicecanzellariū aut regentem offiti canzellarie ſignatarum.

2 Vtrū vtentes lr̄is aplicis falſis ſint excōicati ipſo iure. R̄. ꝙ ſic ſi ſunt laici. tñ poteſt abſolui a ſuis ordinarijs. vt p3 ꝑ. c. ad falſarioꝝ de cri. fal. clerici vō nō ſunt excōicati ſm Pa. in. d. c. ad falſarioꝝ q̄ꝫuis Hoſti. teneat contrarium.

3 Vtrū corrigētes lr̄as pape ſint excōicati. R̄. ſm ho. vt recitat Pa. in. c. ex lr̄is de ſid. iſtru. ꝙ ſic ēt ſi vnā figurā ſiue lr̄aꝫ l' ēt dimidiā abraſerit d̄leuerit: aut cāꝫ clauerit addiderit. vel diminuerit ꝯpleuerit. l' mutauerit ſine lnīa illi᷒ ad quē ſpectat poſtq̄ꝫ lr̄a ē bullata l' ſignata. nec p̄ñt abſolui citra ſedē aplicā. Poſſet tñ ipetrās totā lr̄aꝫ lacerare ſeu bullā ſi illa nō vult vti: ex quo p3 ꝙ ēt ſimplex nōri᷒ qui lr̄as aplicas ſcripſit: nō pōt illas corrigere poſtq̄ꝫ ſūt bullate vel ſignate ſine lnīa officialꝭ ad h' deputati. hoc tñ ⁊ bn̄ limitat Ri. in. 4. di. 10. ar. 2. q. 4. verū ſi talꝭ abraſio: vel correctio: ſeu mutatio faciat vt bulla q̃ añ erat inualida efficiat valida. vl' ſi erat vtilis ſit magis vtilis.

4 Vtrū impetrās lr̄as dñi pape tacita veritate: l' ſuggeſta falſitate ſit excōicatus. R̄. Ricar. vbi ſ. q. 3. q꞉ l3 ſit falſari᷒ nō tñ ē falſari᷒ lr̄arum dñi pape. q꞉ veras lr̄as impetrat ⁊ ideo non ē excōicatus.

5 Vtꝝ recipiētes lr̄as aplicas exītes ipſi i curia de manu alterius q̄ꝫ pape vel officialiū ad hoc d̄putatoꝝ ſint excōicati. R̄. ꝙ ſic ſi ſunt laici. vt in. d. c. dura. Vtrū ſm Jo. an. ⁊ Pe. de ancha. i. d. c. dura: quia quotidie fit ꝯ: non ligat.

Casus 4. ē i. c. ſignificauit. eo. ti. vbi excōicatꝭ clici qui ꝑticipant i diuinis offitijs tā i eccl'a q̄ꝫ alibi ſpōte ⁊ ſcienter cū excōicato a papa ſnīalr̄ l' iudicialiter ſecūdū cōem lecturā. l3 glo. ibidē aliter ſentiat. ex quo collige ꝙ quinq̄ꝫ regrūꝭ vt iſta excōicatio icurratꝭ. Prio ꝙ ſint clerici. Scdo ꝙ ſcienter. Tertio ꝙ ſponte. Quarto ꝙ i diuinis ꝑticipēt. Et quinto ꝙ ille cuꝫ quo participant ſit excōicatus a papa iudicialiter. ⁊ iſti non poſſunt abſolui niſi a papa. vt in. d. c. ſignificauit.

Casus 5. eſt in. c. tua nos. eo. ti. vbi oēs incendiarij ꝓprie dicti poſtq̄ꝫ fuerint publice excōicati ⁊ denūciati nō poſſunt abſolui citra ſedem aplicam.

Casus 6. ē in. c. ꝯqueſti. eo. ti. vbi effractores cum ſpoliatiōe eccleſiarū poſtq̄ꝫ fuerit denuntiati nō p̄ñt abſolui niſi a ſede aplica. Pro cui᷒ caſus ⁊ p̄cedētis maiori euidentia ē ſciendum: ꝙ incendiarij ⁊ effractores eccleſiarū cū ſpoliatione ſūt excōicati ipō iure. ſed incendiarij alioꝝ locoꝝ non: niſi excōicentur l' per ſtatuta vel alio modo. Añ tñ denuntiationem non ſunt mittendi ad ſedem aplicam. Sed ſi aliqui predictorum denuntientur excōicati publice tunc nō p̄ñt abſolui niſi a papa ſecūdū cōem ⁊ ſm opi. i. d. c. tua nos. ⁊ c. conqueſti.

1 Qui dicuntur incendiarij proprie. vide. ſ. Incendiarius i principio.

2 Qui āt dicātur effractores. R̄. ꝙ ſūt illi q dolo malo aut ꝑ iniuriā violēter ꝑtcerūt foſdiūt: aut vitreā feneſtram frangūt: ſeu ſarraturā. l' hoſtia. l' cardines. ſeu vectes: dum tenent hoſtia firmata. aut ipſum tectum eccl'ie ſm archi. Alij āt q faciunt enormia i eccl'ia vt rapiēdo corpus xp̄i: ⁊ huiuſmōi: frangēdo calices ⁊ ſimilia: nō ſūt effractores ꝓp̄e nec excōicati ipſo iure ſm Hoſti. ⁊ Jo. de ligna. nec ēt ſi excōicarēt: ⁊ denūtiarēt eēnt mittēdi ad papā ſ3 poſſent ab illo qui eos excōicauit abſolui. oꝫ ergo ꝙ ſpoliatio fiat cū effractione. vñ ſola effractio ꝑ ſe nec ſola ſpoliatio facit aliquē icidere i hūc caſum: vt denūtiatus ſit mittendus ad papā quod nō q꞉ pauci aduertūt ſ3 ſic ē vt i. d. c. cōqueſti.

3 Sed nūqd hic noie eccl'iarū veniāt monaſteria: ⁊ loca pia. R̄. ſ3 Pa. i. d. c. tua noſ ꝙ ſic ꝑ tex. 54. di. §. hac aucte. nōt glo. i. c. grādi. de ſup. ne. prela. li. 6. ⁊ in. c. ſi. de ſen. exco. Rō ē q꞉ iſta excōicatio p̄nlr̄ ē i fauorē eccl'iarū. ⁊ iō latiſſime accipit reſpectu ipārū l3 alſ nō veniāt monaſteria. n3 pia loca nomine eccl'ie. q꞉ i iure ponunꝭ. vt diuerſa. vt p3 i. c. ſciāt ꝯcti. de elec. i. 6. ⁊ i. d. c. ſi. de ſen. exco. Addit ēt Pa. i. c. ſi. de eccl'ijs edi. ꝙ eccl'ie nō ꝯſecrate ⁊ hoſpitalia veniūt hic noie eccl'iarū. Intellige ſi aucte ep̄i aut pape ſūt edificata: alꝭ nō eēnt loca religioſa. vt nō. in. c. ad hec de religi. domi.

4 Vtrū effractor cū ſpoliatōe domus exiſtētis in ſpacio p̄uilgiato eccl'ie ſit excōicatus ⁊ poſt denūtiationē hēat ire ad papā. R̄. ꝙ nō. q꞉ talis dom᷒ nō dr̄ loc᷒ religioſus niſi ſit eccl'ie l' clericoꝝ. vt in. c. qſqs. 17. q. 4. Et effractores locoꝝ nō religioſoꝝ ēt poſt denuntiationē nō ſūt mittēdi ad papā. vt p3 in d. c. ꝯqueſti. ⁊ alleās ibi i glo. Intelligo hic nō ꝙ ſint eccl'ie vel clericoꝝ quo ad dñiū ſ3 tali mō ꝙ dicanꝭ loca religioſa.

5 Sed qñ dicunꝭ tales publice denūtiati. R̄. ꝙ qñocūq̄ꝫ publice denūtienꝭ ſiue noiatīꝫ: ſiue i gn̄e. puta denūtiamus excōicatos oēs q fecerūt tale incēdium: l' effractionē talis eccl'ie: ſeu loci religioſi: ⁊ huiuſmōi. vt p3 in d. c. tua nos. quod nō diſtinguūt alr̄.

6 Vtꝝ icēdiarij ſint abſoluēdi ēt añ denūtiatōeꝫ añq̄ꝫ ſatiſfecerit d̄anū paſſis. R̄. ꝙ ñ. vt nō in. c. peſſimam. 23. q. vlti.

Casus ſequētes vſq̄ꝫ ad caſuꝫ. 11. ſūt i. 6. li. decretalium.

Casus 7. ē i. c. fundamēta d̄ elec. vbi excōicanꝭ. Prio oēs q ſine licentia ſedis aplice noiationi. electioni. vl' aſſumptōi: i ſenatorē. capitaneū. patricium aut rectorē. l' ad regimē vrbis rome aſſentiunt. l' ſe intromittūt ꝑ ſe l' ꝑ aliū vltra annuale ſpatiū: niſi ex ipa vrbe nālr̄ ſint oriundi. aut ꝯtinui hitatores nec hn̄t extra territoriū talē p̄tātē ꝙ poſſent euacuare rōnē cōſtitutionis p̄dicte. Itē ſo excōicanꝭ itendētes l' obiētes eiſdē ſic aſſumptꝭ. Itē tertio excōicanꝭ qui ipos noiauerūt: eligerūt: l' aſſumpſerūt. Itē quarto excōicātur dātes auxiliū ꝯſilium vl' fauorē publice l' occulte tā noiatorib᷒ ⁊ aſſumptoribus: q̄ꝫ noiatis ⁊ aſſūptis. nec oēs p̄dicti p̄ñt abſolui niſi a papa.

Casus 8. ē in. c. cleric᷒ d̄ imu. eccle. ſed quia hodie non ligat per Cle. vnicaꝫ. eo. ti. iō ptranſeo.

Casus 9. eſt in. c. felicis de pe. vbi excōicanꝭ. Prio oēs iſequitores cardinaliū romane eccl'ie hoſtilꝭ. vel clericoꝝ: aut religioſoꝝ famlie pape l' cardinaliū p̄dictoꝝ. Item ſo ꝑcuſſores ⁊ captores. Itē tertio ſocij talia faciētiū l' mādātiū. Iteꝫ quarto q factū ratū habueri: l' ꝯſiliū dederit aut fauorē. Itē qnto q tales poſtea receptauerint. l' defenſaueri: ſcienꝭ. Itē. 6. excōicantur p̄ncipes: ſenatores: ꝯſules. p̄tātes. rectores ſiue alij dñi ⁊ eoꝝ officiales q. ſ. miēſeꝫ a die noticie hite de p̄dicto delicto nō puniunt p̄dictos reos ſm tenorē. d. c. felicis nec p̄ñt abſolui niſi a papa: exceptis iſtis vltis. ſ. principes ⁊ c̄. q poterūt abſolui a ſuis ordinarijs. Aduerte hic ꝙ iſequutio ſumitur i malā p̄tē. ⁊ cape itelligiꝭ cū effectu. q꞉ ſi nō capiaꝭ ſed ſiat iſultus ad domū vt ei fiat iniuria. l' ſi obſident l' claudūt i domo nō vt eos ibi cuſtodiant ſed vt eis iuferant necē l' iniuriam nō hēbit locum pena iſta. ſm ꝙ nōt Inno. in. c. nuper eo. ti.

Casus 10. ē i. c. qcūq̄ꝫ. eo. ti. vbi excōicanꝭ oēs dātes licētiā alicui occidēdi: capiēdi: ſeu alſ in ꝑſonis: aut bonis ſuis: l' ſuoꝝ grauādi eos q ſnīas excōicationis vel interdicti tulerūt ꝯ quēcumq̄ꝫ: ſiue eos occaſione quoꝝ ſūt prolate: vel obſeruantes tales ſnīas: ſeu talr̄ excōicatis nolētes cōicare: niſi lnīam ipam ſi fuit ad ꝑſonas grauādas reuocauerit añq̄ꝫ i aliquo ſit ꝓceſſum: l' ſi dicta lnīa fuit ad bona eoruꝫ capienda: niſi infra octo dierū ſpatiuꝫ reſtitutionē fecerit fieri. l' ſatiſfactionē ⁊ lnīam reuocauerint. Itē. 2. excōicantur oēs q p̄dicta lnīa data: vti auſi fuerint. Itē. 3. qui aliquid

premiſſoꝝ ad q̄ cōmittēda dari licētia ꝓhi
bet ꝯmiſerint ſuo motu: niſi vt dictum ē re
integra ſi ad perſonas: ⁊ ſi ad bona. ĩ. octo
dieꝝ ſpatiū reſtituerint vel ſatiſfecerint. In
qua excōicatione oēs ṗdicti ſi per ſpatium
duoꝝ mēſium manſerint non niſi per ſedē
aplicam poterunt abſolui.
1 Querit idem archi. qd veniat noie ſuorū.
⁊. R. ꝙ veniūt oēs q̄ ſunt ſub pōtate eoꝝ.
vt inſti. de hijs q̄ ſunt ſui vel alie. iu. p totū.
Itē ꝙ veniūt ꝯſanguinei vt i. c. ſciant cūcti.
de elec. in. vi. Itē domeſtici. vt. C. de his q̄
ad ec. ꝯfu. l. pñti. §. ſane. ⁊ qui dicant dome
ſtici familiares. vide Familiaris.
2 Item grauare dicuntur q̄ ꝓhibēt ne eis
coquat. molat. vendat. ⁊ huiuſmodi.

Caſus ſequētes ſunt in cle. vſq; ad caſum. 17.

Caſus .10. ē i cle. multoꝝ. ď hereti. vbi
excōicātur omēs inqſitores
heretice prauitatis iferiores' epiſq; odio:
grā. vel amore. lucri aut ꝯmodi tpal' obtē
tu: ꝯ iuſtitiā ⁊ ꝯſciaꝫ ſuā omiſerunt ꝯ quem
piam ꝓcedere. vbi fuerat ꝓcedendū ꝓ he
reſi. Itē ſo excōicāt ṗdicti ſi obtētu eodē
prauitatē ipam hereſis: vel impeditū ſui
officij alicui iponēdo pſumpſerint aliquē
q̄ q̄ mō vexare n̄ pñt abſolui niſi a papa.
niſi i mortis articulo pmiſſa ſatiſfactōe. itel
lige ſi pōt fieri. alr n̄ valeret abſolutio. Vñ
aduerte ſm Car. in cle. ṗdicta ꝙ ad incur
ren. ū iſtā penā oꝫ fiat ꝯ iuſtiam ⁊ ꝯſciam
copulatiue. Itē nō. ꝙ quoquomō vexent
aliquē ſiue icitatōibus fideiuſſiōibus ⁊ ſili
bus icurrūt iſtā penā. ſm Pau.
1 Quid ſi ōmiſerint ex timore vel ad euitādū
ſcandalū. R. glo. ꝙ nō incidunt i hāc penā

Caſus 11. ē i cle. religioſi. de priuil.
vbi prio excōicāt oēs rligio
ſi q̄ clicis aut laicis ſacrm vnctōis extreme
vel eucharīſtie miniſtrare pſumunt: vel ſo
lēnizant matrimōia ſine lnīa ſpāli pſbri pā
rochialis. Itē ſi ṗdicti abſoluūt excōicatos
a canone pterq̄ in caſibus a iure expreſſis:
vel p priuilegia ſedis aplice cōceſſa eiſdē.
vel ſi abſoluūt a ſentētijs ꝓmulgatis p ſtatu
ta ſinodalia vel ꝓuincialia. ſeu a pena ⁊ a
culpa nec poſſunt abſolui niſi a papa.
1 Querit an ligētur oēs religioſi. R. ſꝫ Car.
ibidē ꝙ n̄ ſꝫ ſolū religioſi religiōis appro
bate: qꝛ alij n̄ ſunt ꝓprie religioſi. vt i. c. vno
de voto. Et lꝫ qdā iſtō reſtrīgāt ad religio
ſos exēptos. vt Pe. de ſta. m̄ cōiter tenetur
ꝙ hēat locū ēt i n̄ exēptis. ⁊ i religioſis pſe
ctis eccl'ie prochiali. ſi alijs q̄ ſuis prochia
nis miniſtrant. ſm glo. in clem̄. i. de deci. ⁊
Pau. ibidem.
2 Quid ſi nouitius faciat aliqd ṗdcōꝝ. R.
ſꝫ Car. ꝙ ligat. ar. c. religioſo. de ſen. exco.
in. 6.
3 Utrū religioſi ꝯuerſi ſilr. R. Car. ꝙ Pe.
de ancha. tꝫ ꝙ n̄ ligātur ſicut nec mōiales
ex quo ordinē non hnt. ſꝫ Zenze. tꝫ ꝙ ligan
tur. ⁊ videtur verius.
4 Utrū religioſi miniſtrātes alijs religioſis
ſacra ṗdicta ligentur pfata pena. R. Car. ꝙ
Pe. de ſta. dicit quēdaꝫ cardinalē ꝯſuluiſſe
ꝙ nō. ſꝫ Lap. tꝫ ꝙ verbū clericis itellr tam
de regularibus q̄ de ſecularibus: ſꝫ vbum
laicis: ēt ꝯprehēdit religioſos. vl' mōachos
laicos. Sed primuꝫ credo verius p ea que
dixi. ſ. Clericus. prio.
5 Utrū tpe mortis poſſint miſtrare eucha
riſtiā licite. R. Car. Pau. ⁊ Lap. ꝙ nō ſm
Io. ⁊ archi. 26. q. 6. ſi pſbr. Inno. ⁊ Hoſti.
in c. ois. de peni. ⁊ re. tenēt ꝙ ſic. vt recitat
directoria. li. i. ti. 15. ⁊ hoc credo veꝝ ſi ali⁹
ſacerdos nō pōt hri qui miniſtret.
6 Utrū rector eccl'ie q̄ non ē ſacerdos vl' vi
carius rectoris poſſit dare lniam dictꝫ reli
gioſis miſtrādi ṗdicta ſacra. R. Car. ꝙ ſic.
⁊ ſic ſerua lꝫ alij teneant ꝯ. Silr Pau. tꝫ
ꝙ eps ⁊ archipſbr ciuitatis poſſint predic
tam lniam dare. ⁊ Zen. ⁊ Ste. ideꝫ tenē. de
vicario epi i ſpūalibus vel delegato. aut ei⁹
pniario. tutius ē m̄ ſm Pau. non recedere
a lr̄a non tamen ē neceſſarium.
7 Quid ē ſolēnizar mr̄imoniū. R. Car. i. d
cle. i. ꝙ Zen. dicit ꝙ cōprehendit ois ſolēni
tas q̄ obſeruat iuxta ritū eccl'aꝝ religiōis.
de ſpon. c. i ſiue fiat benedictio ſolēnis: ſiue
dicat miſſa ſpāl' ſup ꝯhentes. ⁊ h⁹mōi. In
ducere aūt ſedus matrimonij vel ꝓnūtiare
verba inter ꝯhentes non ē eis ꝓhibitum.
ſm Zen. ⁊ Ste.
8 Utrū vbum excōicatos a canone. Intelli
gat ſolū de maiori excōicatōe. R. Car. vbi
ſ. ꝙ ſic. ſm Lau. ⁊ nō de minori. facit. c. ſi
quē. ⁊. c. nup. de ſen. ex. Idem tꝫ Lap. ⁊ fa
cit. c. pmū de reſcrip. li. 6. Ge. āt in. c. vnico
de hijs q̄ vi. li. 6. dicit ꝙ ēt intellr de mino
ri qꝛ lex penalis ꝓhibēs abſolōnē ab excōi
catōe icludit ēt minoris abſolutōnē ꝓ hoc
ē glo. i cle. i. de priui. Item vbicunq; ſit mē
tio de excommunicatione ⁊ materia in qua
profertur eſt proportionabilis etiam mio
ri de vtraq; intelligitur. vt nō. glo. Pe. i. c.
preſidentes. de here. in. 6. Et licet hec opi
nio ſit tutior tamen prima mihi videtur ve
rior.

9 Querit de quo canone intelligit. R. Car.
vbi. ſ. Pau. ⁊ Lau. ꝙ itelligit de quocūq;
a papa ꝓmulgato: qꝛ ille ꝓprie p excellētiā
dr canon. lꝫ aliqñ iproprie accipiatur ꝓ illo
epi. vt. 3. di §. porro.
10 Quid ſi ſupradicti abſoluūt excōicatos p
ſniam hois ēt pape. R. gl. Lau. Pau. ⁊ Zē.
ibidē tenēt ꝙ n̄ ligant pfata pēa. qꝛ ſi voluiſ
ſet itelligi expſſiſſet. ar. c. ad audiētiā de ðci.
11 Utrū noie ſnīe hic veniat excōicatio ſolū
R. glo. ⁊ Pau. Ibidē ꝙ ēt venit ſuſpēſio ⁊
iterdictū. ſꝫ Car. dicit qð verius ē ꝙ ſolū in
telligit de ſnia excōicatōis qð bñ ꝓbat lr̄a p
alternatiuā. qꝛ. ſ. dicit de hijs q̄ abſoluūt ex
cōicatos a canone ⁊ poſtea ſubicit l' a ſnījs
p ſtatuta. ⁊ ſic reſtringit vbū ſentētijs p ver
bū excōicatos. ar. de reſcri. c. ſo. regis.
12 Quid de ſnījs lat̄ p ſtatuta legatoꝝ ď qb⁹
hēs de offō le. c. ſi. R. ſm Lau. ⁊ ſeqt Car.
ꝙ idē ē ſiē de ſtatutis ſinodalib⁹ l' ꝓuincialib⁹
13 Utrū religioſi ṗdci abſoluētes a pena tm̄
ligēt ṗdicta cēſura. R. ſm Zen. quem ſeqtur
Car. ꝙ n̄. qꝛ lr̄a loqtur copſatiue a pena ⁊ a
culpa. c. 2. de reſcrip.
14 Quid ſi ṗdicti religioſi abſoluūt a pecca
to ⁊ nō ab excōicatōe quā qs icurrit ꝓ pec
cato. R. Zen. ⁊ Car. tenēt ꝙ nō incidūt i pe
nam ⁊ placet ne fiat extenſio.
15 Utrū religioſus ignorās penā hanc ⁊ ad
miſtrans ſacrꝫ eucharīſtie vel extreme vntō
nis ſine licētia rectoris prochial' nō tm̄ i ꝯiē
tiā ipſius incurrat hanc penā. R. Car. ſe ꝯſu
luiſſe p lr̄aꝫ. d. cle. q̄ dicit pſūpſerint qð nōt
dolū ⁊ temeritatē miſtrantꝫ ꝙ n̄ ligat. ⁊ plꝫ
mihi p ea q̄ dixi. ſ. dolus. §. qnto ⁊ infra ex
cōicatio ſeptimo. Caſu vltimo. §. 2.
16 Utrū recipiētes pfata ſacra a dictꝫ religio
ſis ſine licentia ſuoꝝ rectoꝝ prochialiū ſint
excōicati. R. ꝙ n̄ pria vice. vt patebit. ĩ. Ex
cōicatio. 8. §. i.
17 Utrū ſit credēdū. Dicēti ſe hrē lniam. R.
glo. ꝙ ſic ⁊ ꝯcor. Lau. Pau. ⁊ Ste: qꝛ nēo
vr̄ imemor ꝓprie ſalutis. i. q. 7. ſanctimus.
18 Quid de mercenarijs Scolaribus ⁊ h⁹
modi. R. gl. ꝙ ſufficit licētia ſacerdotis pro
chial' i cuius prochia ihitant: niſi cā recrea
tōis vel alia tpali ſtatim reuerſuri ad ꝓpria
adueniſſent qꝛ ſic non ſufficeret.

Caſus 13. ē in cle. i. de. pe. vbi excōi
cat qlꝫ q̄ iniurioſe vel temr
pcuſſerit. cepit. aut bāniērit aliquē epꝫ ſeu
q̄ ṗdicta mādauerit: vl' facta ab alijs rata ha
buerit l' ſotius fuerit i hijs faciēdis. aut ꝯſiliū
aut fauorē dederit vel defenſauerit eoſdem
nec pōt abſolui pterq̄ i articulo mortis ni
ſi a papa ⁊ cū abſoluendus fuerit i articulo
mortis non vꝫ abſolui niſi pri⁹ caueat ydo
nee ꝙ parebit pene iponende ⁊ penitentiā
domino auxiliante faciet. Itē ſo excōicātur
oēs officiales quocunq; noie cenſeant q̄ in
aliquo predictoꝝ fuerit culpabiles. nec va
lent abſolui niſi vt predictum eſt.
1 Sed quid ſi eps nūdū erat ꝯſecratus. R.
glo. ꝙ nō erit locus iſti pene. qꝛ nō ē eps de
cete. mi. cle. ſa. Secus de eo qui renūciauit
epatui qꝛ hēbit locum in eo illa pena.
2 An habeat locū predicta pena in iclusiōe
facta epo ad verecundiā. R. Car. ꝙ non qꝛ
hic capere accipit pro detinere ſic. ⁊ in. c. fe
licis de pe. li. 6. accipitur vt ſupradictuꝫ eſt.

Caſus 14. ē in cle. cupientes i. §. ſi. ď
pe. vbi excommunicātur omñs
religioſi ⁊ clerici ſeculares q̄ inducunt ad
vouēdū iurādū ⁊ē de eligēdi ſepultura apð
eccl'ias ipſorū de q̄ dic. vt. ĩ. ſepultura. §. 35.

Caſus 15. ē in cle. grauis de ſē. exco.
vbi excōicātur oēs dñi tpra
les ēt ſi ſunt epi qui in terris ſeu locis coruꝫ
interdicto ſuppoſitis cogūt quomōlꝫ diuina
officia celebrare. aut q̄ voce pconia ſeu per
cāpanarū pulſatōem ad officia eadē audiē
da aliquos pſertiꝫ excōicatōis aut interdicti
ſnia iodatos euocāt vel q̄ excōicatis publi
ce aut iterdictis ꝓhibēt ne de eccleſijs exe
ant dum miſſaꝝ ſolēnia agūtur a celebranti
bus moniti generalr: vl' ſpecialiter vt exeāt.
Itē ſo ſi excōicati publice ⁊ interdicti qui
in ipſis ſūt eccleſijs poſtq; fuerit noiati mo
niti a celebrātibus vt exeant remanere pſūp
ſerint ſniam excōicationis icurrūt a qua ſo
lū a papa pñt abſolui. Et ſic collige ꝙ h pēa
ē ꝯ cogētes. euocātes. ꝓhibētes. ⁊ remanē
tes. Itē aduerte ꝙ verbū quōlꝫ cōprehēdit
oēm modū cōpulſionis realē vel pſonalem
directū: vel indirectū vt puta ꝯſanguineos
vel ipſos in pſonis aut rebus grauando: vt
notat glo. in. d. cle.
3 Quid ſi euocarēt nō excōicatos vel nō in
terdictos. R. Car. poſt Pau. ibidē ꝙ icidūt
in predictā penam cū locus ſit interdictus.
⁊ dictio preſentꝫ ſtat pro maxime.
4 Utrū hec pena habeat locū i ceſſatōe a di
uinis poſita i dictis terris. R. ꝙ ſic: qꝛ qñ ceſ
ſatio a diuinis ē generalis hꝫ vim interdic
ti. vt in cle. i. eo. ti. i. §. in ceſſationibus. ſecus
ſi ceſſatio eſſet ſpecialis.
5 Quid itelligit hic noie diuina officia. R.
Car. poſt Pau. ibidē ꝙ reſtringit ſoluꝫ ad
miſſas. ⁊ iō ſi aduocarēt ad alia officia pre
ter miſſas nō haberet locuꝫ hec pena.

4 Quid ſi predicti precipiãt nõ ſubditꝭ ſuis vel predicta nõ faciãt in terris ipſoꝝ ſed in alienis. ℞. ibidẽ car. ꝙ ñ hꝫ locũ hec pena.

5 Utrũ predicti aduocãtes ſecrete ꝑ nuntiũ ad diuina ligẽtur prefata pena ℞. car. ibidẽ poſt Pau. ⁊ Zen. ꝙ nõ niſi voce preconia. vľ voce tube. aut cornu vľ ꝑ campanaꝝ pulſationem aduocent.

6 Quid ſi cõpellunt ĩ loco nõ ĩterdicto. ℞. Pau. ibidẽ ꝙ nõ hꝫ locum hec pena.

7 De quo interdicto intelligiť. ℞. glo. ibiđ ꝙ tam de interdicto a iure ꝙ̃ ab homine.

Caſus .16. ẽ ĩ cle. cũ exeo. eo. ti. vbi excõicãť ffes miores recipientes tpe interdicti illos đ tertio ordine ad diuina. Sed q̃ hodie vacat ꝑ priuilegium dñi Sixti. quarti ꝑtrãſeo q̃ non ligari.

Caſus ſequẽtes ſunt ꝑ proceſſũ cene annualẽ factũ in die cene dñi vſqꝫ ad caſum. 32.

Caſus 17. ẽ ꝯ hereticos gazaros patarinos: ⁊ alios quocunqꝫ noie cenſeanť ac ꝯ oẽs fautores. receptatores. ⁊ defenſores eorundem.

Caſus 18. ẽ ꝯ piratas: curſarios: ⁊ latrũculos maritĩos ac oẽs receptatores eorũdẽ cũ dantibus eis auxiliũ cõſiliũ vel fauorem. Et dř pirata qcunqꝫ in mari depredať niſi hẽat iuſtũ bellũ ꝯ eos quos depredať qđ nõ. q̃ pauci aduertũt eſ dẽtes ꝙ niſi qs indifferenter depredeť ĩ mari. nõ ſit pirata ⁊ non incidit in hanc penam ſed falſum eſt.

Caſus 19. ẽ ꝯ oẽs qui in terris ſuis noua pedagia ĩponunt: vľ ꝓhibita exigũt ſed a ſponte ſoluẽtibus pedagia recipiens ñ incurrit excõicatõuem ſm glo. ⁊ Pau. in cle. qm̃ de imu. ec. q̃ exigeť eſt ab inuito extorquere.

Caſus 20. ẽ ꝯ oẽs falſarios bullarũ apoſtolicarũ de quo dictum ẽ. 3. caſu tertio.

Caſus 21. ẽ ꝯ illos qui equos arma: ferrũ: lignamia: ⁊ alia ꝓhibita deferũt ſaracenis: turcis: ⁊ alijs xp̃i nomis inimicis qbus chriſtianos oppugnãt. ꝓ cuius intelligẽtia queruntur infraſcripta.

1 Quid vẽit hic noie armoꝝ ℞. glo. i. c. ita quorũdã de iudeis ꝙ ẽt fuſtes: ⁊ lapides ꝓ machinis venũt: ſꝫ nõ lapides ꝓ edificijs ficẽdis i. l. 2. C. q̃ res expor. ñ de. dř ꝙ lorice. ſcuta: arch⁹: ſagite: ſpate: gladij: ⁊ talia noie armorũ veniũt. Ego vo dico ꝙ illa q̃ cõuer ſunt ꝓ vſu offendẽdi vel defendendi ſe ⁊ ñ ꝓ alio vſu venũt noie armoꝝ. Illa vo quibus poſſumus vti ꝓ armis ⁊ ꝓ alio vſu. puta pro inſtr̃o dicitur arma ex intentõe vtendi hijs pro armis defenſionis vel offenſõis alš nõ. vt nõ. in cle. ne. ĩ agro de ſtatu mõa. Et iđ gladius ad incidẽdum panẽ nõ venit noie armorũ ſm Pa. in. c. clerici el. i. de vi. ⁊ ho. cle.

Quid venit noie ferri hic. ℞. ꝙ accipiť h̃ ferrũ pro ferro infecto: vel facto ſub quacũ qꝫ forma. vt in. l. 2. C. que res expor. non đ. qđ tñ limito ꝑ rõnem expreſſã i. d. l. 2. de ferro ꝑ qđ poſſent pugnare vel ſe munire: q̃ broche ⁊ ſĩlia nõ credo ſint ſub ipſo comprehenſa. 2

Quid itelligiť ſub noie lignaminũ. ℞. ꝙ intelligiť qđcunqꝫ lignũ ꝑ qđ naues galeas aut alias machinas poſſent facere ad impugnandũ: vel defendẽdũ ſe a chriſtianis: ſec⁹ de alijs lignaminibus qbus nõ poſſunt vti ad offendendum vel defendendum. 3

Quid intelligiť noie ꝓhibitoꝝ. ℞. ꝙ ſunt oĩa qbus poſſunt chriſtiani ĩpugnari: vľ ipſi infideles ne ĩpugnenť a chriſtianis muniri q̃ oĩ tpe ꝓhibenť. Similiter q̃cunqꝫ victualia: vel mercimonia tpe guerre cuꝫ eis hñe ab aliqbus chriſtianis legiptime. Tẽpore vo pacis mercimonia q̃cunqꝫ: ⁊ victualia nõ ſunt ꝓhibita eis deferri: niſi in diſpẽdiũ chriſtianorũ fieret. puta q̃ timẽtes de guerra muniunt ſe: vel vt inuadant chriſtianos. Tenet tñ Inno. ⁊ hoſti. in. c. ſignificauit de iudeis ꝙ ꝓ redimẽdis captiuis tpe guerre arma ẽt ſine pena excõicationis poſſunt deferri qđ añ ſcm̃ nõ tenerẽ: ſꝫ hñ poſt factũ. đ alijs vo mercimonijs nõ ẽ dubiũ inter doc. ꝑ predictũ. c. ſignificauit ꝙ pro redẽptõe captiuorũ pñt deferri ẽt tpre guerre. 4

Quid ſi tpe pacis deferãtur arma: ⁊ alia ꝓhibita nõ tñ ea intẽtõe vt ĩpugnenť xp̃iani ℞. ꝙ nihilominus liganť ſi ſunt talia qbus pñt impugnari ſm glo. Jo. an. ⁊ do. an. ac Pa. i. d. c. ita quorũdã. Quidã tñ tenẽt ꝙ ñ ligãtur niſi ea intentõe deferant vt chriſtiãi impugnẽtur: vel ne poſſint infideles impugnari. ⁊ ꝯuenit ſatis hec opinio cũ tex. i. d. c. ita quorũdã lꝫ pria opi. ſit tutior: maxime ante factum. 5

Utrũ deferẽtes ꝓhita infidelibus: ⁊ penitẽtibus poſtea ea reportãtes ⁊ ñ ditentes iu fidelibus ligenť. ℞. ꝙ nõ. q̃ v̓ba cũ effectu ſũt accipiẽda. Idẽ dic de deferẽtibus arma ꝓ ſui tutõe ad terras ĩfideliũ ꝙ ñ liganť: niſi poſtea ea ipſis venderẽt q̃ ſic liganť. Si aũt ſtatim vendita recuparẽt nihilominus ligarentur. Idem dic de permutatione. 6

Q ñ dř tp̃s guerre. ℞. ꝙ dř qñ aliqs princeps xp̃ian⁹ aucte ꝓncipis: vel papa fac cũ eis bellũ quo ad illũ dñm. puta Soldanũ: ľ turchũ: nõ quo ad alios dños ĩfideles: niſi eſſent tali in ſubſidium.

8 Aduerte hic ꝙ lꝫ Nicolaus. Bõifacius. ⁊ Clemẽs multos ligauerit circa ꝓdcã tñ q̃ hodie vacant ꝑtrãſeo. ſolũmõ remanẽt excõicati exercẽtes regimẽ in galeis aut nauibus ĩfideliũ in. c. ita quorũdã. ſꝫ non eſt papalis ſꝫ ordiarius poterit abſoluere. Uerꝝ ẽ qꝫ tã iſti q̃ ſupraſcripti ñ debẽt abſolui: niſi qcqd acqſierint ex tali cõmertio dãnato expendãt in ſubſidiũ xp̃ianoꝝ. ⁊ vltra tantundem de ſuo ſi poſſunt.

9 Quid đ dãtibus cordã: vel anchorã: ⁊ h⁹ mõi vt poſſint negotiari cũ ĩfidelib⁹ tp̃re pacis. ℞. ꝙ reqriť lĩa aplica q̃ per talia pñt xp̃iãi impugnari.

10 Utrꝝ portãtes clauos paruos: ⁊ cultellos ꝓ pãe icidẽdo ſint excõicati. ℞. qđ nõ. q̃ ñ ꝯp̃hẽdũť ſb̃ noie armoꝝ: vel ferri: vel alioꝝ prohibitorum.

11 Utrꝝ portãtes ferꝝ: arma: ⁊ alia ꝓhibita de vna terra ſarracenoꝝ ad aliã: vel ſaracenos cũ armis ſuis. vt puta đ marica ĩ alexãdriã ſint excõicati. ℞. ꝙ ñ. niſi hoc fiat ĩ diſpendiũ xp̃ianoꝝ ſicut declarauit Greg. 9. i extrauagãti q̃ icipit poſtulaſtis.

Caſus 22. ẽ ꝯ ĩpediẽtes ſeu inuadẽtes victualia: vel alia ad vſũ romãe curie neccĩa adducẽtes. ſeu ne ad ĩpam adducãť: ľ deferãť ĩpediẽtes aut ꝑturbãtes ⁊ ꝯ defenſores talia faciẽtium.

Caſus 23. ẽ ꝯ oẽs q illos q ad ſedeꝫ aplicã veniũt ⁊ recedũt ab eadẽ: temeritate ꝓp̃a capiũt. ſpoliant. ⁊ detinẽt. aut ex ꝓpoſito deliberato verberare: mutilare: vel interficẽ p̃ſumũt: ⁊ ꝯ oẽs q talia fieri faciũt: vel mandant.

Caſus 24. ẽ ꝯ illos q iuriſditõeꝫ ordinariã: ľ delegatã nõ hñtes morãtes ĩ eadẽ curia: temeritate ꝓp̃a: capiunt. ſpoliãt ⁊ detinẽt. aut ex ꝓpoſito đliberato: verberare: mutilare: ľ iterficẽ p̃ſumũt ⁊ q talia fieri faciũt ſeu mandant.

Caſus 25. ẽ ꝯ oẽſ illoſ q ꝑ ſe: ľ ꝑ aliũ ſeu alias q̃ſcũqꝫ ꝑſonas ſeculares ľ eccľaſticas ad romanaꝫ curiã ſuꝑ coꝝ cãis ⁊ negotijs recurrẽtes. Illa qꝫ ĩ ea ꝓſequẽtes aut ꝓcurãtes: ľ ꝓcuratores ipoꝝ vel aduocatos ſeu iudices ſuꝑ dictis cãis đputatos occaſiõe cãꝝ vel negotioꝝ h⁹ mõi. v̓berãt. mutilãt. ľ occidũt. aut bõis ſpoliant ⁊ ꝯ dãtes auxiliũ ꝯſiliũ ľ fauorẽ in ꝓdictis.

Caſus 26. ẽ ꝯ oẽs illos q ne pareãť lr̃is: aut mãdatꝭ aplicis: ⁊ legatoꝝ: ⁊ nũtioꝝ: ⁊ iudicũ: delegatoꝝ eorũdẽ gr̃aꝫ: ľ iuſticiã ꝯcernẽtib⁹: decretiſqꝫ ſuꝑ eis ⁊ re iudicata ſeu ꝓceſſib⁹ executorialib⁹ ñ hito prius eoꝝ hñplacito ⁊ aſſenſu: ne vetabelliõẽs ⁊ notarij ſuꝑ h⁹ mõi lr̃is ⁊ ꝓceſſib⁹ executorialib⁹ iſtr̃a ſeu acta ꝯficẽ: aut ꝯfecta ꝑti cui⁹ itereſt tradẽ ſb̃ grauiſſimis penis ꝓhibẽ: ſtatuere: ſeu mãdare p̃ſumũt. ⁊ ꝯtra dãtes auxiliũ ꝯſiliũ: vel fauorẽ.

Caſus 27. ẽ ꝯ oẽs q ſe ab obĩa romani põtificis ꝑtinaciter ſb̃trahere: vel quolꝫ recedere p̃ſumũt. ⁊ ꝯ dãtes auxiliũ ꝯſiliũ: vel fauorẽ ꝓdictꝭ.

Caſus 28. ẽ ꝯ oẽs q iuriſditõeꝫ ad eccleſiaſticas ꝑſonas ꝑtinẽteꝫ vſurpant ꝑ ſe ľ ꝑ aliũ: ſeu alios directe: ľ indirecte: aut ĩ eiſdẽ ꝯſiliũ auxiliũ: vel fauorem preſtare non verentur.

Caſus 29. ẽ ꝯ oẽs mutilãtes. vulnerãtes. ĩterficiẽtes. ſeu capientes: ⁊ detinẽtes. ſeu depdãtes romipetas ⁊ ꝑegrinos ad vrbẽ cã ꝑegrinatõis ⁊ deuotõnis accedẽtes: ⁊ ĩ ea morãtes: vel recedẽtes ab ĩpa cũ oĩbus ĩ hijs dãtibus ꝯſiliũ auxilium. vel fauorem.

Caſus 30. ẽ ꝯ oẽs illos q ꝑ ſe vel ꝑ aliũ directe: vel indirecte ſb̃ q̃cũqꝫ titulo vel colore occupãt. detinẽt. vel hoſtiľr diſcurrũt ſeu inuadunt in totũ: ſeu in partẽ almã vrbẽ: aut alias ciuitates: vel terras: ⁊ loca: ⁊ iura ad romanã eccliam ſpectantia cũ adherẽtibus. fautoribus. ⁊ defenſoribus eorum. ſeu dantibus auxilium conſilium: vel fauorẽ in eiſdem.

Caſus 31. ẽ ꝯ quoſcũqꝫ p̃ſumentes abſoluere quẽlibet ꝑ dictuꝫ proceſſum excõicatũ: niſi in articulo mortꝭ preſtita ꝑus de ſtãdo ſancte mr̃is eccľe mandatꝭ ſatiſfactõe vel ſufficiẽti cautõe. ẽt pretextu cuiuſcũqꝫ priuilegij: vel ꝯceſſiõis aplice ñ faciẽtis plenã ⁊ exp̃ſſam de ꝓdicta ꝓhibitiõe mentõeꝫ. nec abſolutio aliter impenſa valet. Et licet Paulus ſecundus plures alios caſus poſuerit quos in nulla ꝯceſſione volebat itelligi niſi ſpetialiter exprimerenť. Tñ Sixtus quãtus ſolũmodo ad ꝓdictos ſupra expreſſos ſe reſtrinxit. ⁊ iđ cãus paulĩ ĩ dcõ ꝓceſſu omitto.

Aduerte ẽt ꝙ p̃fatus Sixtus ĩ extrauagãti. q̃ icipit. ⁊ ſi dñici grc. excõicat oẽs abſoluẽtes a q̃cũqꝫ ꝓdictaꝝ excõicationũ ꝑ ꝓceſſũ ſcãꝝ. vel diſpẽſantꝭ ĩ voto vltramario: ſcõꝝ Petri ⁊ Pauli. ſci Jacobi. ⁊ caſtitatꝭ: ex q̃ 1

alicꝫ ꝯceſſiõe ab ipo Sixto bita:niſi de.d. eẋuagãti ꝰ vbo ad vbū in ipa ꝯceſſiõe fiat mentio. Et beñ aduertant ꝯfeſſores quo ad illos q ꝯfeſſionalia habuerūt ab ipſo.excep tis illis ꝯfeſſiõ alib' q̃ data fuerunt tp̃re cru ciate mihi ꝯmiſſe.q2 quo ad illa nõ valꝫ di cta eẋuagãs.ſicut pꝫ in bulla p̃dicte crucia te. Et ego aurib' ꝓprijs ab ipo audiui.

2 Sunt τ alij cãus p eẋuagãtes i qbus ſnia excõicatõis iflig̃t ipo facto. τ ñ põt impẽdi abſolõ niſi p ſedẽ apl̃icã. Et q2 multe ſũt re uocate: aliq̃ ñ ſunt in vſu ſolũmõ ponã que cõiter hñtur in vſu. τ ſunt ſeq̃ntes vſqꝫ ad Excõicatio.6.

Caſus 32.ẽ ſub rũca de ſepul. τ eſt Bonifacij.8.vbi excitantur oẽs exẽcerãtes:vel iſruſta icidentes:aut i aqua coquẽtes vt carnẽ ab oſſib' euellant corpa defunctoꝝ.vt alibi tumulãda deferãt vbi nõ' ꝙ ad icurrẽ predictã penã oꝫ tria ꝯcurrant. Primũ ꝙ ille mortuus circa cu' cadauer volũt facere p̃dicta:ſit mortuus in terra:vbi viget cultus xp̃ianus:q2 ſi eſſꝫ mõ tuus i terra ĩfideliũ ñ caderent i penã facien do p̃dicta. Scõm ꝙ p̃dcã faciant cadaueri mortuo. Tertiũ ꝙ faciãt aĩo vt alibi tumu lañ deferant:q2 ſi facerẽt ex odio vel ꝑꝑ cy rugiã ñ inciderent i penã p̃dictã.

Caſus 33.ponit ꝰ regularibus.vbi Clẽmẽs excõicat oẽs reli gioſos mẽdicãtes euntes ad ordies ſeu mo naſteria ñ mendicãtiũ:vt ibi ſint ffes. ẽt ſb p̃textu cuiuſuis lñie ẽt apl̃ice gñalis. Itẽ po excõicat ipos ſcipiẽtes. Sꝫ h pẽa ñ extẽdit adeuntes ordinẽ cartuſieñ.

Caſus 34.ponitur de ſimonia.vbi Paulus ſcõs excõicat oẽs q̃cuꝫ dignitate p̃ditos.q qñolibet dando vel recipiẽdo ſimoniã ꝯmiſerit: aut q fue rint mediatores.vt ipa fiat i ordĩe l'bñficio.

Caſus 35.ẽ ſub rũca de ſimo.excõi catõis.de quo Jo.an.in.c. nemo.de ſimo.facit mẽtiõeꝫ ꝯ dãtes aliqd p gr̃a obtinẽda apꝰ ſedẽ apl̃icã.quã ptran ſeo q2 reuocata.ẽ p Cle.5.vt dicit Jo.cal. τ recitat Jo.de lignano ibidem.

Caſus 36.ponit ſub rũca de puile. vbi excõicãt q libellos famo ſos:aut canthilenas vel rithimos faciũt.de tract.vel publicãt i iſamiã ſtatus ordinũ mi noꝝ: τ p̃dicatoꝝ. τ ẽ Alex.quarti q̃ incipit Ex alto.

Caſus 37.ẽ i dcã eẋuagãti.vbi exco municãt.p̃dicãtes.docẽtes. vel defenſantes.ꝙ p̃latoꝝ ordinũ ffes non ſunt i ſtatu pfectõis. τ ꝙ ñ lꝫ eis de elemoſi nis viuere. Aut ꝙ ñ pñt p̃dicare:ſiue confeſ ſiões audire de lñia. Ro.pon.ſeu alioꝝ pre latoꝝ ordiarioꝝ:ſine ꝯſenſu curatoꝝ.

Caſus 38.ẽ ibiꝰ ꝯ faciẽtes violẽtiã dãnabilẽ in locis p̃dictoꝝ or dinũ. τ tã iſti ꝙ dicti.in.36.τ.37.cãu p̃cedẽ ti ñ pñt abſolui niſi a ſede apl̃ica.aut a ꝯſer uatorib' dcõꝝ ordinũ.p̃terq̃ i articlõ mõꝫ.

Caſus 39.ẽ ꝯ oẽs itrãtes mõaſtẽia ſancte clare. τ ordis p̃dicato rũ qui ipo facto ſũt excõicati ſi itrant.p̃terq̃ in cãib' ꝑ eoꝝ regulã τ ſtatuta ꝯceſſis.

Excomunicatio.6.

e de cãib' excõicationũ.q reſuãt̃ in iure epi ſo lũ q ſunt duo. Prim' ẽ in.c.puenit eo.ti.ꝰ quo dic vt.ꝫ. Excõicatio.5.cãu.1.§.38. Se cũdus cãus ẽ in Cle.cũ ex eo.co.titu.ꝯ ffes minores recipiẽtes ad diuia tp̃re interdicti ffes tertij ordis. Sꝫ q2 hodie vacat p priui legiũ dñi Sixti quarti.iꝰ ptrãſeo.

xcomunicatio.7.

ꝰ caſib' ex cõicationum nõ reſeruatis a iure ali cui. τ a qbus põt abſoluere qlibet ordiari' vt pꝫ.ꝫ. Abſolutio.1.§.80.

Caſus prim' ẽ i.c.admiſtratores.23. q.5.vbi excõicãt oẽs p̃ncipeſ τ officiales q tertio admõiti ab epis vel ec cleſiaſticis p̃latis recuſant eis facẽ iuſticiam ſup eoꝝ cauſis.

Caſus .2.ẽ i.c.lꝫ.de elec.vbi excõica tur ille q elect' a paucioꝛib' ꝙ a duabus ptibus cardialium i ſũmũ pon tificẽ: aſſentit electõi de ſe facte. Secũdo ex cõicãt oẽs q talẽ recipiũt p papa.

Caſus .3.ẽ in.c.qm̃.de offi.ordi'.ꝯ il lũ q ſe igerit in eccliaſ.quã ẽ eps ſe pro epo gerens: ſine cõſẽſu illi' epi.

Caſus 4.ẽ in.c.i.de loca.vbi excõi cãtur mgr̃i: τ ſcolares bono nie ꝯducẽtes hoſpitia domoꝝ alioꝝ mgr̃o rũ τ ſcolariũ i leſionẽ:vel ĩpedimentũ iha bitãtiũ:niſi pꝰus tp̃s ꝯductõis ſit elapſũ: vel niſi de ꝯſenſu ipoꝝ mgr̃oꝝ vel ſcolariũ in quilinoꝝ. Et nõ.ꝙ noie mgr̃oꝝ veniunt do ctores.ſꝫ noie ſcolariũ ñ veniunt exiſtẽtes l ſtudijs p ſcolaribus:vt ſunt cartarij τ ſcrip tores ſm Jo.an. τ Hoſ.q̃uis p̃dicti gaude ant priuilio ſcolariũ.vt nõ.i aut̃.habita.C. ne filius p patre. τ h tenẽ q̃uis Innocen. τ Lau.teneant ꝙ ẽt ligantur.

Utrum locatores ligẽtur p̃ſata pẽa.R.gl. i.d.c.i.lꝫ ꝙ nõ.Bar.i.l.ſi.C.de acceptila. τ in multis alijs locis. τ Ge.i.c.2.de ꝯfeſ.li. 6. τ i.c.cupiẽtes.de elec.li.6.lꝫ ꝙ ligantur. ſꝫ tu dic ſm Pa.i.d.c.i.ꝙ vbi p ſe eſſet eadꝫ rõ i correlatiuis:ſic eſſet v̾a ſa opinio.ſed i cãu nr̃o nõ ẽ eadẽ rõ. τ iꝰ eſt verior opinio glo.quia locator certat de dãno vitãdo:ſed conductor certat de lucro vel ꝯmodo. τ in odiũ alioꝝ aliquando . facit .c. ſup eo.de vſuris.vbi pena non extenditur ad mutuo. accipiẽtẽ:q2 ñ ẽ eadẽ rõ. τ Cle.i.de conſan. τ affini. Idẽ dic i ſtatuto qꝰ iponit penã vẽ denti frumẽtũ ꝙ ñ extẽdat ad emente.fac qꝰ dico.ꝫ.lex.§.6.τ.ꝫ.pẽa.§.5.poſſet tñ locatõ icurrer p̃dictã penã ex pticipatõe. Nã ꝯdu ctor ipſã incurrit tractãdo de ꝯductõe. τ iꝰ ſi poſt tractatũ i alio tp̃e venit ad locatõem erit locator excõicatus per.c.nuper.eo.ti.

8 Utrũ debeãt p̃dicti expectare tp̃s finitum locatiõis. R. Jo.an.lꝫ ꝙ ñ ſꝫ ſolũ tp̃s ꝯduc tõis fiende.ſꝫ pa.lꝫ ꝙ tutius ẽ expectet τ vr magis conuenire tex.d.c.primi.

5 Utrũ iſta excõicatio ſit tm̃ localis. R.cõit tenet ꝙ ſic.ſꝫ hoſti.lꝫ ꝙ ſit gnãlis ad oĩa ſtu dia q̃ ſũt ſub dñio pape. τ glo.i.l.ue cui.C. locati. τ iſtud ẽ tutius p prologũ i vbo doc toribus τ ſcolaribus bononie cõmorãtib' q2 ꝯprehẽduntur etiam alibi exiſtentes.

Caſus 5.ẽ in.c.ſi munus iſicto:c.adu̾ ſus de imu.eccliaꝝ vbi excõi cãt pzio oẽs officiales laici quocũcuꝫ lo coꝝ q ãgarias: τ exactiões indebitas eccl̃ijs τ eccleſiaſticis pſonis iponũt. Secundo ex cõicãt p̃dicti q iuriſdictiõeꝫ p̃latoꝝ: τ aucto ritatẽ quã hñt i ſuis hoibus euacuãt. Nã tã iſti ꝙ primi ſi mõiti cõpetẽter nõ deſiſtãt ipo facto:tã ipi ꝙ fautões eoꝝ ſũt excõicati nec debẽt abſolui donec ſatiſfecerint ꝯpetenter. Tertiꝰ excõicãt ſucceſſores p̃dictoꝝ officia liũ niſi ifra mẽſẽ exceſſũ ſuoꝝ p̃deceſſoꝝ pur gauerint τ ſatiſfecerint.

1 Pro quoꝝ itelligẽtia ẽ aduertẽdũ ſꝫ pa nor.i.d.c.aduerſus ꝙ ſucceſſor ñ eſt excõi catus ipſo fcõ.niſi p̃deceſſor deliq̃rit p̃textu officij ad comodũ ipſius officij l' vniuerſita tis.ſecus ſi deliqt ad comodũ ꝓpriũ:l'ad li bidinẽ ſuã ſatiſfaciẽdã.nã tũc ipſe reus ſol' tũtur. τ ipſe:l'eius hr̃s ꝯueniri dẽnt iuxta il lud qꝰ legit. τ nõ.in.l.1.τ.2.ff.ad.l.iul.repe. in.c.i.de ſolu.

2 Querit an p̃fatus officialꝭ teneat ſatiſfacẽ de ſuo:ẽt ſi nihil hñt ſi cõitas i cuius vtilita tẽ ẽ vſũ extorti ñ vult ſatiſfacẽ. R.ſm Pa. i.d.c.aduerſus ꝙ ſic p argumẽtũ p̃dci.c. τ p nõ.p Inno.i.c.ſicut dignũ de homi.ad vte. tñ ſm Goffre.ꝙ cõitas i cuius vtilitatẽ ẽ vſũ ſi.ẽ effecta locupletior tñr ſatiſfacere.facit.l. Julianus.ff.de actio.emp.

Sed pone ꝙ officialꝭ ſeu rector ñ ꝯſenſit ſꝫ reſtitit q̃ntũ potuit:nunqd tñr ad reſtõneꝫ ſi ñ dimiſit offiñ. R.ſm Inno.i.c. nouerit ꝰ ſen.exco. τ Jo.an.in.d.c.aduerſus ꝙ ſic. τ eũ videntur ſequi communiter doc. 3

Quid de ſucceſſore q ñ negligit inducere vniuerſitatẽ vt ſatiſfaciat:ſꝫ eã iducẽ p poſſe τ tñ nihil facit. R.ꝙ tñr dimittẽ offiñ vt ſic cõitas cogat ex neceſſitate officialꝭ ſatiſfacẽ τ h ẽ tutius ſm cõiter doc. 4

Utrum dantes cõſiliũ predictis:ſiue om nes ꝯſiliarij talis vniuerſitatis teneant. R. ſm Pa.in.d.c.aduerſus.ꝙ ſi dederunt cõ ſiliũ ad h grauamina inferenda: τ moniti ñ reuocauerint idubie ſunt excõicati. vt in.d. c.aduerſus. τ i.c.nouerit.de ſen.ex. τ tenet qlibet ipoꝝ iſolidũ ad ſatiſfaciẽñ ſꝫ Inno. in.d.c.ſicut dignum . Si vero tacuerunt ita ꝙ non ꝯſuluerunt nec pro nec contra tunc dic ꝙ iuoluũtur pena et peccato cum hijs qui expreſſe conſenſerunt. vt nõ. Inno.in c.i.de hijs q̃ fiunt a maio.par.capi. de quo vide.ꝫ.conſentire.§.2. Si autem expreſſe ꝯ tradixerunt : ſed non dimiſerunt officium an inuoluantur peccato τ pena. Innocen. in.d.c.nouerit recitat opiniones cõtrarias: tamen ego tenerem ꝙ licet non dimiſerint officiũ non teneantur per nõ.per Inno.in d.c.i.niſi eſſent tales ꝙ ex ceſſatione conſi liationis inducerent comunitatem ad deſi ſtendum. 5

Utrum predicta pena habeat locum in q̃ cunqꝫ ſucceſſore officialis excomũicati ꝑꝑ qꝰcuꝫ delictũ. R.ſecundum Inno.ꝙ non ſed ſolum habet locum in ſucceſſore excõi cati ex cauſis predictis.vel aliter qualitercuꝫ ꝙ propter libertatem eccleſie violatam:vl' niſi ſecundum Hoſti.ſucceſſor foueret fac tum dãnatum:propter qꝰ predeceſſor fuit excomunicatus .puta q2 tenet clericum po ſitum in carcere a predeceſſore ſuo :vel qd ſimile.facit.c.ſi concubine.de ſen.exco. 6

Utrum iudex ſecularis compellens clericũ vel etiam ſecularem perſonam que alias ẽ de foro eccleſiaſtico eũ ſine diſtrictione p ſone ſit excomunicatus . R.ſecũdũ Pa.in d.c.aduerſus.ꝙ ſi monitus non deſiſtat ex comunicat' ẽ ipo facto:q2 turbat iuriſdictio nẽ eccliaſticã.vt ẽ tex.i.d.c.ñ minus . τ tenet Hoſt. τ Jo.an.hodie aũt p pceſſum curie ſunt excomunicati excomunicatione papa li.vt.ꝫ.Excomunicatio.5.cãu.25. 7

8 Sʒ q̄ ſi ꝑſone q̄n̄ pn̄t iudicari a ſeculari iudice. ℟. ꝙ ſūt Prio oēs ille q̄ gaudēt ꝓuilegio canonis ſi qs ſuadēte de qbus dixi ſ. Excōicatō. 5. cāu. 1. exceptꝭ clicis ↄiugatꝭ. ꝺ gbꝰ dic. vt. ſ. Clicꝰ. vlt. §. pe. Scdo ſūt oēs ꝑſone aſtricte ꝑpetuo ſuitio eccl'ie: l' ꝓdicꝭ gaudēt ꝓdicto ꝓuillio: ſi qs ſuadēte. vt nō. Pa. i. c. nullꝰ ꝺ foro ↄpetēti: ⁊ Fedricꝰ. ſaē. c. ꝑ exceptionē. ꝺ ꝓuil. li. 6. i ṽbo ꝑpetuo. ſecus ſi n̄ ſi ꝑpetuo oblati. Et ſic lita glo. i. c. clericū. ii. q. i. Tertio ſi oēs ꝺ familia epi ſʒ coēʒ opionē. vt nō. Pa. i. d. c. nullꝰ. Quarto vxor clerici q deſert tōſurā ⁊ hitū: ⁊ nō ē bigamꝰ. tex. ēi. l. fi. C. de icol'. Mlieres igt tex. honore maritoꝝ cigūꝰ: ⁊ gnē nobilitamꝰ. ⁊ foꝝ ex eoꝝ ꝑſona ſtatuimꝰ ꝭ ibi. Quinto rectores hoſpitaliū pioꝝ ſi ſi ꝑpetuo. ob ligati ſm eūdem Pa. i. d. c. nullus. alſ nō. Sexto ffes tercij ordis bti Frācisci: ⁊ foro res ſm Bar. i. l. i. ff. de pe. ⁊. l. ſemp. ff. de iure inui. ⁊. d. An. i. d. c. nullꝰ. ⁊ hodie n̄ ē dubiū. vt patʒ ex ꝓuillio dn̄i Sixti q̄rti. qd̄ dr̄ bulla aurea. Jeſuate aut heremite ſʒ coēm opionē nō ꝑtinēt ad forum eccl'iaſticū: quia cras pn̄t eſſe ſeculares.

Caſus 6. ē i. c. n̄ magno. ne cle. l' mo. ↄ quoſcūq religioſos tacite: l' expſſe ꝓfeſſos: audiētes leges. l' phiſicā niſi i ſpaciū duoꝝ mēſium ad clauſtrū redierit. Adde qd̄ dicam j. caſu. 27.

Caſus 7. ē i. c. ſi. ne cle. l' mo. vbi excōicatio ↄ religioſos de qua i ꝓcedēti cāu extendꝭ ad archidiaconos decanos. plebanos. ꝓpoſitos. cātores ⁊ alios clericos ꝑſonatū hn̄tes: ⁊ oēs ſacerdotes. niſi ifra ſpatiū duoꝝ mēſiū deſtiterint audire leges l' phiſicā. Pro cꝰ cāus ⁊ ꝓcedētis declaratione.

1 Querit qn̄ icipiūt currere ꝓdicti duo menſes. ℟. ſm Pa. i dicꝭ caplis ꝙ quo ad religioſos icipiūt a die exitꝰ monaſterij. vt ꝓdictas ſciētias audirēt. In dcanis ṽo ⁊ alijs ꝺ qbꝰ i. hcāu icipiūt ſʒ Pa. a die exitꝰ ꝓpoꝝ lariū cū effectu audinōis ꝓfataruʒ ſciaꝝ.

2 Quid ſi nō exeūt ꝓprios lares: nec religioſi monaſtria: ſʒ i domibus ꝓprijs aut monaſterijs audiūt ſciētias ꝓdictas. ℟. ſm Pa. i d. c. ſi. ⁊ ē coior opio ꝙ nō erūt excōicati. ⁊ ſic tene q̄uis qdā teneāt ꝙ nihilominus ſit excommunicati.

3 Utrū religioſi q exeūt monaſteria ex aliq̄ alia rōnabili cā: ⁊ ſic audiūt predcās ſciētias ligent pena ꝓdicta. ℟. ſm Pa. i. d. c. ſi. ꝙ nō. qꝛ vt ligent dicta pena reqrit vt exeāt monaſteriū: ⁊ ṽo vt exeāt iſta itētiōe. ſ. ſtudēdi i predicꝭ ſciētijs. ⁊ tētio ꝙ ſtēt ꝑ duos mēſes ex̄ monaſteriū: ſiue audiāt ſiue non. Ego quo pʒ. ꝙ ſi exiret ex̄ monaſteriuʒ ex aliqua rōnabili cā non vt audiret predctās ſciētias. ⁊ ex tali rōabili cā ꝑſeuerās ex̄ monaſteriū vltra duos mēſes. Interiʒ audiret predcās ſcias nō eēt excōicatꝰ. ſecꝰ ſi ſolum ſtaret ⁊ pꝛicipalr ex̄ monaſteriū. vt audiret qꝛ tūc tp̄s duoꝝ mēſiū iciperet a die ceſſatōnis cāe ꝑꝑ quā exiuit: ⁊ diſpoſitōis ſtandi ex̄ vt audiat.

4 Quid ſi religioſus exiuit vt audiret predictas ſcias: poſtea mutato propōito audit thelogiā. ℟. Inno tʒ ꝙ nihilominꝰ ligatur Sʒ Pa. i. d. c. ſi. tʒ ꝙ nō ē neceſſe. vt reuertatur ad monaſteriū: nec icurrit penā. ſʒ cautiꝰ eſt vt faciat ꝙ abbas ſignificet ei ꝙ ſtudeat theologie: ⁊ ſic cenſetur reuerſus ad clauſtrum. ⁊ hoc erit magis tutum.

5 Utrū religioſus legēs predictas ſcias in ſuo monaſterio ligeꝭ predicta pena. ℟. mihi placet opinio. Pa. in dicto. c. ſi. ꝙ non ligaꝭ nec ſilr dcāi: ⁊ alij de qbus i. 7. caſu.

6 Sʒ nūqd peccāt prefati ſtudētes i camēa ꝓpria: l' monaſterio i legibus. ℟. Pa. in. d. c. ſi. ꝙ nō. ſi hoc faciūt ad finē itelligēdi melius canones. ſecus ſi ꝓncipalr ſtuderēt ꝑꝑ ipaʒ ſciam ciuilem. Idem dic de predictis tenētibus libros predicte ſcie.

Caſus 8. ē i. c. clericus ne cle. l' mo. vbi excōicanꭍ oēs ſacerdotes q poſt monitionē offiñ vicecomitꝭ: aut ꝓpoſiti ſecularis hūerint. ⁊ cōiter doc. in. d. c. clericus dn̄t ↄprehēdi noie ſacerdotum oēs exiſtētes in ſacris. Et ſic tene.

Caſus 9. ē i. c. i. de ſiſma. vbi excōicanꭍ oēs inuitentes ordiatōnibus l' alienationibꝰ factꝭ a ſciſmaticis. ꝺ q̄ vide Sciſma. §. 2. ⁊. 3.

Caſus 10. ē i. c. excōi. ꝺ rapto. vbi excōicanꭍ oēs qui xp̄ianos naufragiū patientes dānata cupiditate ſpoliant, rebus ſuis: niſi ablata reſtituāt q̄ʒ primū poterūt. ſm Pa. in. d. c. ⁊ videtur etiā tene: ⁊ ſic glo. ibidem ⁊ ē tutius. ſʒ aūt Jo. an: requiritur monitio. vt reſtituant. alr an̄ monitōʒ n̄ erūt excōicati. Sed nō placet.

Caſus 11. ē i. c. ad falſarioꝝ de crie falſiꝰ. de q̄ hēs ſ. Excōicatō 5. caſu. 3.

Caſus 12. ē in. c. nouerit fraternitas tua. de ſen. exco. vbi excōicāꭍ. Prio oēs illi q ſtatuta edita ⁊ ↄſuetudines itroductas ↄ eccleſie libertatē fecerint ſeruari. Secūdo excōicāꭍ oēs qui eadē ſtatuta nō fecerint dleri q̄ꝑrimū ſciuerit: Nō limito ṽuʒ. ſi hn̄t pōtatē delendi. Tertio excōicāꭍ ſtatutarij ꝓdcti. Quarto ſcriptores ꝓdictoꝝ ſtatutoꝝ. Quinto pōtates: ↄſules: rectores: ⁊ ↄſiliarij locoꝝ. vbi ꝓdicta ſtatuta edita fuerit. Sexto qcūq iudicāt ſʒ ꝓdcā ſtatuta. Septio q iudicata redigunt i publicam formam.

1 Quid dr̄ ↄ eccleſiaſticā libertateʒ. ℟. ſcdm Pa. i. d. c. nouerit. ꝙ ē oē illꝺ qd̄ ſtatuiꭍ ↄ ꝓuilegiū datū vniuerſali eccl'ie a deo vt illꝺ qdcūq ligaueris ſup terrā. 24. q. i. vel a papa. vt puta ꝙ ad piaſ cās legata vāleāt corā duobꝰ teſtibꝰ ⁊ hꝰmōi. vel ab impatore. vt verbi grā. ꝙ nullus iudicet clericos ⁊ eccl'iaſticas ꝑſonas: niſi eoꝝ ꝓlatꝰ ⁊ ſilia. Secus ſi tale ſtatutū eſſet ↄ ꝓuilſʒ datū alicui ꝑticulari eccl'ie qꝛ nō eēnt excōicati ſm coiꭍ doc. Adde tn̄ ſm Bar. i aūt. caſſa. C. de ſac. ſā. ec. ꝙ ſtatutū quo clerici efficerēꭍ tnnudiores. ⁊ laici audatiores eēt ↄ libertatē eccl'iaſticā. vt ṽbi grā. ſi ſtatueret ꝙ q ꝑcutit clericū ſoluat. 10. qui vero laicum. 20.

2 Sed qd ſi ponaꭍ in fine ſtatutoꝝ ꝙ ſi eēnt aliq̄ ↄ libertatē eccl'e hēant ꝓ nō ſcriptꝭ. ℟. ſm Pa. i. d. c. nouerit. ⁊ Bar. i. d. aūt. caſſa ꝙ nō ſufficit ad euitandam excōicationem predictam: ſʒ oʒ ꝙ deleri faciant.

3 Utꝝ ſciētes ſtatuta: ſʒ ignorātes eē ↄ libertatē eccl'e ligēꭍ. ℟. Inno. tʒ ꝙ n̄ ligāꭍ Jo. de ligna. tʒ ꝙ n̄ ſi audiēdi. ſʒ tu tene opi. Inno. que eſt verior.

4 Utrū ↄſiliariꝰ aut officialꝭ q nō ↄſenſit ſed ↄdixit talibꝰ ſtatutis fiendis nec ea ſuari fecit excōicatꝰ ſi n̄ dimiſit offiñ. ℟. ſʒ Ho. i ſū. titulo. de ſen. exco. ꝙ ſic. Sʒ ego dico ſʒ ꝙ ſ. caſu. 5. §. 5.

5 An̄ ligāꭍ ſupꝓdicti. ℟. Pa. i. d. c. nouerit ꝙ ſtatuētes. dictātes. ſcribētes. aut ſuare faciētes ſtati ligāꭍ. Officiales ṽo ⁊ ↄſiliarij tunc ligāꭍ qn̄ ea ſciētes ſuauerūt. l' vt ſeruarētur opam dederūt. aut cū poſſent ea dleri nō fecerūt. aut officio n̄ r̄nūtiauerūt. Intellige tn̄ ꝙ dʒ dari eis aliqd̄ tp̄s ad delēdū. l' renūtiādū: qꝛ nō incōtinēti poſt ſciam tenentur currere. ar. in. l. ratū. ⁊ i. l. qd̄ dicimꝰ. ff. de ſolu.

Caſus ſequētes vſq ad caſum. 35. ſunt in. 6. decretalium.

Caſus 13. ē in. c. vbi periculū de electione vbi excōicāꭍ oēs. primo q mittūt ſcripturā: vl' nūtiū: vl' ſecrete loquunꭍ cardinalibus: l' alicui eoꝝ exiſtētibꝰ i ↄclaui, ꝓ electōe pape: vbi nō. ꝙ miſſio aut loquutio oʒ ꝙ ſit ſecreta ſm Archi. ⁊ Ge. ibidē. alr nō eēt excōicatus. ꝑꝑ qd̄ dicꭍ Ge. ꝙ qn̄ ſtatutū enumerat plura ꝓhita: ⁊ vltio ꝓhibito qualitatē aliquā reſtrictiuā adiungit. illa qualitas reſtrigēs referꭍ ad oia nūerata. Itē. 2. excōicanꭍ oēs dn̄i. rectores. alijq officiales cuiuſcūq dignitatꝭ aut cōditionis exiſtant: q diligenꭍ nō obſeruāt. aut fraudē circa ea comittūt q̄ ſibi ꝓcipiūtur obſeruanda i morte pontificis morienꭍ i eorum ꝯtra. vt hēꭍ i. d. c. vbi ꝑiclū. qd̄ itellige ſʒ Ge. ibidē. verū niſi tales officiales ipedirentur de iure: l' de ſcō ad talia ſuanda. qꝛ ſic non ligarentur.

Caſus 14. ē in. c. ſciant ↄcti. de elec. vbi excōicātur oēs q per ſe vel ꝑ alios ſpoliando ſeu alias iniuſte ꝑſequēdo grauare ꝓſumpſerint i bn̄ficijs ſeu alijs bonis ſuis clicos: vel q̄ſlibet perſōas eccleſiaſticas. aut eoꝝ ↄſanguineos: vel eccleſias monaſteria ſeu loca cetera: ex eo ꝙ tales ꝑſone eccleſiaſtice ad quos ſpectat electio noluerunt vel nolunt eligere eum, ꝓ quo rogabanꭍ. Et nō. ſm archi. ⁊ ſequitur Ge. ibidē. ꝙ ꝑ ṽbum ſpoliando intellr: ſiue auferant latēter: ſiue vaſtent qu ocūq mō: ſiue inuadant imobilia: ſiue rapiant mobilia ꝑ vim ⁊ publice ſiue fraudēt ꝑ dolū.

1 Querꭍ an ꝓdicta pena hēat locū: ſi ḡuāt affines. ℟. ſʒ Ge. ibidē ꝙ non.

2 Uſq ad quē gradū intelligūtur iſti ↄſanguinei. ℟. ſʒ Ge. ibidē ꝙ vſq ad. 7. gradū.

3 Utꝝ hec pena hēat locū in pn̄tatōe poſtulatōe vel ↄfirmatōe. ℟. ſm glo. in. d. c. ꝙ ſic dūmō hēat fieri a clerico l' ꝑſōa eccl'iaſtica. Secus ſi patronus eſſʒ laicus. Idem dicit Ge. ibidem in conferente ⁊ poſtulante. Ex quo collige. ꝙ conſtitutio pēalis quatēus ↄcernit fauorē eccleſie ē extendēda ad aliū caſum q̄ʒ expſſum: dūmodo caſus ad queʒ fit extenſio ↄcernat fauorē eccl'ie. facit qd̄ ſ. dixi Excōicatio. 5. caſu. 6. §. 3.

4 Utꝝ mādatariꝰ ſit excōicatus. ℟. ſʒ Pe. de anch. quē ſequiꭍ Ge. Ibidē ꝙ aut mandatarius ſcit qualitatē facti qꝛ ſcit hoc fieri i cōtēptum eligere debenꭍ ⁊ tunc ē excōicatus. Et ſic limita ⁊ itellige glo. ibidē. Si ṽo ignorat qualitatem facti tunc qꝛ nō facit in ↄtēptū canonis nō erit excōicatus. facit. c. ſi vero. de ſen. exco. ⁊ placet hec opinio. Jo. de imo. ſed punietur alia pena.

Caſus 15. ē i. c. gnāli ꝺ elec. vbi excōicantur prio illi qui regalia. i. colectam q̄ ſit noie regis: vel iperatoris: ſeu vectigalia ↄceſſa eccleſijs a rege: aut cuſtodiā ſeu guardiā ſicut in eccleſia ꝑmēſi: vbi laici debent cuſtodire donec eccleſie ſit pro

niſuim: vel aduocationis ſeu defenſionis ti-
tulū. qđ idē ē q: aduocatus dī defenſor in
ecclesijs: monaſterijs. aut alijs pijs locis va
cantib⁹ de nouo vſurpādo bona eccleſiarū
mōaſterioꝝ aut locoꝝ ipſoꝝ occupare pre
ſumāt cuiuſcūq; ſint dignitatis. vbi nō ſm
Ge. ibidē. ꝙ duo regrūtur vt ſint excōicati
primū ꝙ predicta iura de nouo vſurpēt. ꝛ
dicitur de nouo ſi a. 40. ānis citra ſꝫ Gar.
p. c. ſi. de ꝯſue. Scđꝫ ꝙ vtute illi⁹ vſurpatio
nis bona vacantiuꝫ predictoꝝ occupēt. alr
ñ ſunt excōicati. ꝛ addit Gar. ꝙ nō ſolū ſi ſ
noīata iura ſed ēt qđcūq; aliud p quod oc-
cupent bona predicta vſurpēt: icidunt i pe-
nam predictā. ſo excōicantur clerici predi
ctarū eccleſiarū. monachi monaſterioꝝ.
ꝛ pſone cetere locoꝝ eorūdē qui pdicta fie
ri pcurāt. itellige. ſm Jo. an. ſi pcurāt ope:
ꝯſilio: pſuaſione: aut cooperatione.

Caſus .16. ē i. c. idēnitatibus. ꝓ elec. vbi excōicant deputati vel vo
cati ad dirigēdas moniales i electionibus:
q ſe nō abſtinēt ab hijs p q̄ inter eas ſuper
faciēdis electōibus ipſis oriri poſſet diſcor
dia: uel exorta nutriri. vbi dicit Ge. ꝙ non
euocat⁹ ad electionē: l' vocatus ad alia ꝙ̄ ad
dirigēdam electōꝫ nō icurrit hāc penā: licꝫ
nutriat diſcordiā ꝛ nō ſolū iſta pēa hꝫ lo-
cū i electōib⁹ monialiū: ſꝫ ēt i hijs q nō renū
tiāt pprijs: ſꝫ viuūt ſiē canonici ſeculares i
ſecularib⁹ eccleſijs.

Caſus .17. ē i. c. hac ꝯſtitutōe đ offō. deleg. vbi excōicat quilꝫ p-
curans. vt ꝯſeruator ſibi dat⁹ ſe itromittat
de alijs: ꝙ̄ de manifeſtis iniurijs. de quo dic
vt ē. ꝯſeruator. §. 4.

i Eſt ꝛ ali⁹ caſus i. c. cū gētes. de offō leg. de
quo dic. vt. ſ. legatus. §. vlt.

Caſus .18. ē i. c. vnico. de hijs q̄ vi metꝰ ue cau. vbi excōicantur
oēs illi q abſolutionē: l' reuocationē quācū
q; a ſnīa excōicatōis ſuſpēſiōis: l' itdicti ex-
torſerit p vi: aut metū qđ itellige ſm glo. ꝛ
archi. ibidē. ſi abſolō ſeu reuocatio ſit facta
q: ſi iudx noluiſſet abſoluē: l' reuocar: ñ hē
ret locum pdicta pena ꝛ ſi vis: aut metus
ſit illatus.

i Quid ſi ſnīa erat iiuſta. R̄. ꝙ nihilominus
ligabunt predicta pena ſi p viꝫ: l' metū obti
nuerūt reuocationē. ar. ii. q. 3. c. i. ꝛ ſiue faci
at p ſe ſiue p aliū. c. mulieres. de ſen. exco.

2 Quid ſi obtineretur talis abſolō p vanum
metū đ quo timē nō debebat. R̄. ſꝫ Gar. ibi
dē. ꝛ archi. ꝙ nō ligabit q: pprie nō appel
lat metus talis timor. l. metū cau. l. ſequē. ꝛ
l. non timorem. ff. qđ me. cā.

Utrū hēat locū pdicta pena i abſolōne a 5
miori excōicatione ſic obtēta. R̄. ꝙ nō. ar.
c. ſi quem de ſen. exco.

Caſus 19. ē i. c. mulieres de iudi. vbi excōicatur q ſingit cāꝫ: l' fac
fraudē vt iudex pſonalr vadat ad mulierē
p teſtimonio ipſius capiēdo. vbi dicit glo.
ꝙ iudex. vt poſſet viſitare dñam faciebat eā
noīare i teſtē ſi tū iudex nō iret ad eā lꝫ ſin-
gat cā ñ icurrēt iſta pena ſm Jo. an. ibidē.

Caſus 20. ē i. c. ad aplice de re. iu- di. qđ q: vacat omitto.

Caſus 21. ē i. c. hoc conſultiſſimo de re. ec. nō alie. vbi excōicant
oēs ꝯpellētes cuiuſcūq; ꝯditionis. ſint pla-
tos: l' eccſiaſticas pſonas ad ſubmittēdum
eccſias: ſbiciendo bona imobilia: l' ſuppo-
nēdū iura eccſiarum laicis: l' recognoſcēdū
ſeu pfitendū ſe tenere ab illis tāq; a ſupiori
bus: l' ad ſtatuēn eos laicos tāq; patronos
l' aduocatos eccſiaꝝ ſeu bonoꝝ ipſaꝝ i ppe-
tuū: ſeu ad nō modicū tps ſine capli ꝯſenſu
ꝛ lnīa ſpāli aplice ſedis. vbi nō ſm glo. ibi
dē. ꝙ vt icurratur iſta pena regrit. Prio ꝙ
ſint bona imobilia l' iura q̄ imobilibus cō-
putāt. Scđo ꝙ ſupponant tāq; ſint ſua: vel
recognoſcant ab eis. Tertio ꝙ nō ſit ad mo
dicū tps. q: ſi fieret ad modicū tps ex aliq̄
iuſta cā cū ꝯſenſu capli nō icurreret hec pe
na. Quarto ꝙ fiat ſine lnīa capituli ꝛ pape.
Scđo excōicant oēs laici q ex lnīa pape ꝛ
ꝯſenſu capli ꝯctus inierūt de eccſiaſticis im
mobilibus. l' inient in futuꝝ: ſi aliqd pluſq̄
iportat nā ꝯctuū ipſoꝝ: vel pactum in eis fa-
ctum vſurpauerunt: vel exegerunt: ſi moni
ti lrie nō deſiſtunt ab huiuſmōi vſurpatione
reſtituendo ēt talr vſurpata. vbi dicit archi.
ꝙ ſi ē ꝯtract⁹ emphitheoticus accipiant qđ
eſt a iure permiſſum ꝛ non vltra. Et ſic de
alijs ꝯctibus initis. Item dicit ꝙ non ſuffi-
cit abſtinere a tali vſurpatione ad euitandū
penā pdictā: niſi vſurpata reſtituant.

Caſus 22. ē in. c. vnico de religioſis. do. vbi excōicant nouū ordi
nē: aut religionē iuenientes: l' hitum noue re
ligionis aſſumētes. intellige. ſ. vt cum alijs
ſimul viuāt: alſ ſeorſū aſſumere nō phibēt.
Scđo excōicant oēs ffes mēdicātū ordi-
nū poſt ꝯcilium lugdunenſe inſtitutorum:
qui aliquid in proprio habere non pñt ex
eorum regula: ſi aliquem recipiunt ad pro
feſſionem. ſiue ſi domos vel loca eoꝝ alie
nant ſine lnīa ſedis aplice ſpāli aut ēt ſm ar
chi. ſi alienant bona mobilia. Excipiunt ab
iſta pena ffes minores: ꝛ predicatores: ꝛ
heremitaꝝ ſci Aug. ꝛ carmelitaꝝ. vt pꝫ i. d.

c. Cōcilium aūt pdictū celebratū fuit ab In
no. 3. anno dñi. 1215.

Caſus 23. eſt i. c. ꝙ̄ꝙ̄. de cen. vbi excōicant qcūq; p ſe: l' p alios
ſuo noie: l' alieno ab eccijs l' eccſiaſticis per
ſonis exigūt pedagia: l' guidagia pro reb⁹
ſuis pprijs quas deferūt: l' deferri faciūt nō
cā negotiationis. Intellige ſi ſūt pſōe ſingu
lares qui hoc faciūt. Secus ſi eſſet vniuerſi
tas: vel collegium q: nō excōicant ſꝫ ſubicit
eccleſiaſtico interdicto. Quid autem ſit ne-
gotiatio pħe. vide ē. Clericus. 9. §. 2. hodie
ſi papal' ē vt ē. dcꝫ ē Excōicatō. 5. cāu. 19.

Caſus 24. ē in. c. clericiſ. de imu. ec. Sed q: p cle. vnicā ē reuoca
tus pertranſeo.

Caſus 25. ē i. c. qm̄ de imu. ec. vbi excōicant oēs q ipetratores lra
rū aplicarū l' alios ad forū. eccſiaſticū recur
rētes ſup cāis q̄ ad idē forū de iure l' antiq̄ ꝯ
ſuetudine ptinere noſcunt ꝯpellūt ſeu ꝯpel-
li pcurāt: aut p ſe: l' p aliū ipediūt ne corā iu
dicib⁹ eccſiaſticis delegatis ſeu ordinarijs
poſſint iuſticiā obtinere l' qrellā de dict cau
ſis corā eis pponere iudices eccſiaſticos. l'
ipetrātes aut litigātes ſeu litigare volentes
aut ppinquos ipſoꝝ ſeu res illoꝝ aut eccle
ſiaꝝ ſuaꝝ ēt p captionē modis ue alijs qbuſ
cūq; aggrauāt cū dantib⁹ ꝯſiliū auxiliū. vel
fauorē ad pdicta. nec tales dēnt abſolui niſi
prius integre ſatiſfecerit tā iudici c⁹ iuriſdic
tōem pturbauerint ꝙ̄ ꝗ̄ꝗ̄ pturbate de iniuria
dānis. expenſis ꝛ itereſſe ptum papal' eſt. vt
pꝫ. ē. Excōicatio. 5. cauſu. 25.

Caſus 26. ē i. c. eos đ imu. ec. vbi excōicant oēs ſeculare dñium
hñtes q ſuis ſubditis interdicūt ne plat aut
clericis ſeu pſonis eccſiaſticis. q̄cūq; vēdāt
aut emāt aliqd ab eiſdē. nec ipſis bladū mo
lāt coquāt panē aut alia obſeqa exhibere p
ſumāt vbi nō. ſm Ge. ibidē ꝙ pdcā pēa lo
cū hꝫ ſolū in illis q hñt dñiū. ꝛ nō in alijs. ꝛ
qñ pdicta interdicūt ſuis ſubditis, ſecus ſi p
dicta interdicunt non ſuis ſubditis.

i Quid ſi fiat tale pceptū vel ſtatutū ne qs
poſſit vēdere vel alienare ñ ſubditis l' illis q
nō portāt onera cōis. R̄. ſꝫ Ge. i. d. c. eos ꝙ
nō ligant pdicta pena. q: nō ē ꝯ libertatē ec
cſiaſticā ex quo ñ ſit mētio đ eccijs vel eccle
ſiaſticis pſonis: niſi illud intelligeret đ ipſis
vñ pōt iudex eccleſiaſticus ipſos cōpellere.
vt declarēt ꝙ hēant locū quo ad laicos nō
quo ad eccleſiaſticas perſonas.

Caſus 27. ē i. c. vt periculoſa ne. cle. vl' mo. vbi excōicant tria ge
nera pſōaꝝ. Prio oēs religioſi tacite vel ex
pſſe pfeſſi aliquā religiōꝫ approbatā teme
re habitū ſue religionis dimittētes. vbi nō.
ꝙ ad icurrēdū hāc penā duo regrit. Pri
mū ꝙ dimittāt eū mōaſteriū egrediēdo q: ſi
itelligeret ꝙ eſſent excōicati, dimittēdo i mo
naſterio exiſtēdo. ſequerēt duo icōueniētia
Prio ꝙ tex. fuiſſet ſupfluus dicēdo i ſcolis
l' alibi. Sufficiſſet. n. dicē ubilꝫ. qđ eē ñ dꝫ.
vt dicit glo. i R̄ica. ff. qđ me. cā. Scđo ſeque
rēt ꝙ religioſus dormiēs ſine hitu eſſet ex-
cōicatus q: temere dimittit. ꝯ. c. vidua. 20. q
i. ꝛ ꝯ. c. ſanctimonial. 27. di. ad hoc de vi. ꝛ
ho. cle. c. fi. i. fi. q̄ iura volūt ꝙ ſemp hitū vti
dꝫ. qđ eēt valde amarū đbū ſi ligarēt ſiū hi
tu dormiēdo. qđ ñ ē credēdā ſm Jo. an. in
d. c. vt picuLoſa. i nouella. Et iđ dic ꝙ oꝫ di-
mittāt hitū ꝛ ſint i ſcolis l' alibi eū monaſteri
um. q: ſic euagādi hñt mā. vt vlt rō dcti. c.
alſ ꝙ̄uis dimittāt i mōaſterio nec eū eggre
diunt ñ credo ligēt. q: ceſſat rō. l. ſ. mā eua-
gandi. Scđm qđ regrit vt icurrat hec pena
ē vt dimittāt temere. ſ. ſine rōabili cā: ſeu lici
ta religioſo q: lꝫ eū mōaſteriū appareāt ſiū
hitu ꝛ eū dimittāt tū ſi hec faciūt ex cā licita
religioſo quā ipſe nō poſſūt comode cū hi
tu puta. pp balnea. l' piſcationē licite fiēdaꝫ
nō ligant pp đbum temere. ꝛ nō. i glo. ibidē
ꝛ in. c. i. de ſen. exco. li. 6.

Sꝫ qd ſi religioſus đferat hitū ſꝫ oculte.
puta ſub veſtib⁹ laicalib⁹ ſine rōabili cā ꝛ eū
mōaſteriū. R̄. Jo. an. i. c. de⁹ q. de vi. ꝛ ho.
cle. ꝛ glo. i cle. 2. eo. ti. videt tenē ꝙ ſit excōi
catus. Pa. aūt. i. d. c. dꝫ tꝫ ꝙ nō. ꝛ ego poſt
ſcm ſilr teneo. q: ꝯſtitutio penal' ñ dꝫ extēdi
ad cāuꝫ ñ hñtē eādā rōeꝫ. vt nō. Jo. an. in
rl' a odia đ re. iur. i. 6. i mercurialib⁹ lꝫ aū. ſcꝫ
ſit tenēda opi. Jo. an. ꝛ glo.

Quid ſi aſſumit hitū alteri⁹ relōnis. R̄. ꝙ 4
mihi plꝫ opi. Ge. ibidē: ꝙ ñ icurrit pdictaꝫ
penam. Et ita ꝯſuluit Lap. alſoue. 34. Nec
ob. đbū ſue religiōis. q: vna ē religio gñalr
ſumpta quo ad tria vota.

Scđo excōicāt oēs religioſi q accedunt 3
ad q̄uis ſtudia lraꝝ. itellige eū clauſtꝝ: niſi
a ſuo plato cū cōſilio maioris partis ſui cō
uēt⁹ ſibi eūdi ad ſtudiū lnīa pmiꝰ ſit ꝯceſſa.

Nūqd ligabit abbas ſine prefata lnīa va 4
dens. R̄. Ge. ibidem. ꝙ non.

Tertio excōicant oēs doc. ſiue magri qui 5
religioſos hitu ſuo dimiſſo leges l' phiſicaꝫ
docent l' i ſcolis ſuis pſumunt retinere.

Caſus 28. ē in. c. qcūq; de here. vbi excōicātur oēs q pſūpſerint

eccl'iaſtice ſepulture tradẽ hũticos credẽtes re
ceptatores defenſores: vel fautores eoꝝ ſcié
ter nec debẽt abſolui niſi ꝓprijs manib⁹ pu
blice extumulẽt h⁹mõi corpora dãnatorũ.
1 Quid ẽ tradere eccleſiaſtice ſepulture. ℞.
ẽm Archi. ꝙ ẽ taliũ cadauera in cimiterio.
eccleſie tumulare: vel ẽt alibi ad modũ xp̃ia
norũ cũ p̃s. ⁊ orõibus ad ſepulturam dedu
cere. 23. q. 2. qui diuina. ⁊ c. queſitum.
2 Qui aũt dicant fautores. receptatores. ⁊
huiuſmodi vide. ſ. hereticus.

Caſus 29. eſt in. c. vt inq̃ſitõis de hẽ
ti. vbi excõicãtur p̃tãtes. dñi
tpales. rectores vel eoꝝ officiales: ſeu balini
q de crie hereſis cognoſcũt vel iudicãt ſiue
ſi captos pro eodẽ crie abſq; ep̃orũ vel inq̃
ſitorũ licẽtia a carcẽ liberant. vel executõez
pro huiuſmõi crie eis a dioceſano l' inq̃ſito
ribus iniũctã nõ iplent ꝓut ad eoꝝ ſpectat
offiñ. Itẽ ſi directe vel indirecte p̃ſumũt ſen
tentiã dioceſanoꝝ vel inquiſitoꝝ aut ꝓceſſũ
ĩpedire: vel ſi dioceſano vel inq̃ſitoribus p̃
ſũpſerint ſe opponere in hijs q̃ ad prefatuz
fidei negotiũ incũbũt. aut alr̃ ipedire cũ oĩ
bus dãtibus eis in p̃dcis auxiliũ ꝯſiliũ vl'
fauorẽ. Limitat tñ Matheus ibidẽ verum
ſi facit aĩo ipediẽdi offiñ. Secus ſi ipediret
animo offẽdẽdi quia eſt inimicus ſu⁹ quia
ſic non eſſet excomunicatus. lʒ ipediret.

Caſus 30. ẽ in. c. vnico de ſciſma. Et
q̃ꝛ vacat hodie omitto.

Caſus 31. eſt in. c. i. de homi. vbi ex
cõicãtur oĩs q p aſſaſinos
aliquẽ iterficiũt d̃ quo dic. vt. s. Aſciſin⁹. §. i.

Caſus 32. eſt in. c. i. de vſu. vbi excõi
cãt oẽs pſone ſingulares ec
cleſiaſtice ep̃is inferiores q̃ vſurarijs alieni
genis ꝯcedunt domos ad fenus exercẽduz
de quo vide. ſ. vſura. 2. §. 13.
1 Quis dr̃ oriũdus. ℞. ꝙ is q ortus ẽ ibi vl'
in vico ciuitatꝭ illius. ff. ad municipi. l. q ex vi
co. l'ẽt ſi pr̃ eius inde originem duxit. ff. eo.
ti. l. aſſumptio. §. filius.
2 Quid ſi vſurarius ñ ſit de terra oriũdus.
ſʒ de dñio ſub cuius eſt terra. ℞. ẽm Car. ⁊
Fran. ibidem non hʒ locum hec pena.
3 An p̃dicta pena cõprehẽdat ꝯducẽtes iu
deos. ℞. Car. in cle. i. de vſu. Ge. i. c. vſuraꝝ
de vſu. i. 6. ⁊ Pau. ⁊ Bal. i quodã ꝯſilio.
qd̃ incipit. Inter iudeos ⁊ Lau. de Rodol.
in ſuo tractatu de ꝯtibus tenẽt ꝙ ſic. Et ſic
tene. lʒ aliqui teneãt ꝯ̃riũ. vt. ſ. vſura. 2. §. 14.

Caſus 33. eſt in. c. vnico de iiur. vbi
excõicãtur cõcedẽtes repſa-
lias ꝯ̃ pſonas eccleſiaſticas vel eoꝝ bona

vel ſi generalr̃ ꝯceſſas p̃textu c⁹uis ꝯſuetu-
dinis ad eaſdẽ referũt ſeu extẽdunt niſi. ſ.
mẽſem a die ꝯceſſõis reuocẽt. intellige ſi ſũt
pſone ſingulares. Itẽ nõ. ẽm Archi. ibidez
ꝙ ꝯcedere ptiet ad ꝯcedẽtes ⁊ extẽdere ad
eos q̃bus tales repſalie ſunt conceſſe.
1 Quid ſi añ menſẽ ꝓceſſerunt ad actũ. ℞.
glo. ⁊ Ge. ibidẽ ꝙ ſũt excõicati q̃ꝛ ꝓhibent
actũ ⁊ p̃cipit reuocationez infra menſem.

Caſus 34. ẽ i. c. felicis de pe. d̃ quo
hẽs. s. Excõicatio. 5. caſu. 9.

Caſus ſequentes vſq; ad caſũ. 46.
ſunt in clementinis.

Caſus 35. eſt i cle. vnica de ſeq̃. poſ.
vbi excõicãtur oẽs q ſeq̃ſtra
tionẽ q̃ dʒ fieri p ordinariũ loci de beñficio
nõ poſſeſſo pacifice p triẽniũ integrũ p⁹ ſniã
diffinitiuã ꝯ̃ poſſeſſorẽ apud ſedẽ aplicaz
dũtaxat i petitorio l' poſſeſſorio ꝓmulgatã
ipedire: l' fructus ſeq̃ſtratos q ſupſũt oneri
h⁹ tenẽtꝭ ſeq̃ſtratũ bñficiũ occupare p̃ſũpſe
rint a qua nõ abſoluãtur niſi vſurpata reſti-
tuant ⁊ impedimentum remoueant.
1 Quid ſi ſeq̃ſtẽ ꝯũtit fruct⁹ i vtilitatẽ bñficij
℞. gl. Pau. ⁊ Zẽ. ꝙ nõ põt pp̃ d̃bũ reſtituãt.

Caſus 36. ẽ in cle. i. de ſepul. vbi ex-
cõicãt oẽs q iterdicti tpe i ca
ſibus ñ ꝯceſſis a iure. vl' excõicatos publice
ſ. maiori excõicatõe ñ minori ẽm Inno. i. c.
ſacris de ſepul. aut noĩati iterdictos. Intel
lige a diuinis ⁊ pticipatõe ſacroꝝ ẽʒ Pau.
q̃ꝛ iterdicti a iuriſdictiõe l' ab aliquo offõ nõ
p̃uãt ſepultura. l' vſurarios manifeſtos ſciẽt
ſepelire p̃ſumũt i cimiterijs nec dẽnt abſol-
ui niſi prius ſatiſfecerũt illis q̃bus iiuria fcã
ad arbitrium dioceſani.
1 Utrũ ad icurrẽdũ p̃dcãm penã reqrãt ꝙ
locus ſit bñdict⁹. ℞. ẽm Car. ibidẽ ꝙ ſic. q̃ꝛ
ñ dr̃ cimiteriũ niſi p bñdictõem. ar. c. nẽo de
ꝯſe. di. i. Et h̃ veri⁹ lʒ aliq teneãt ꝯ̃riũ quoꝝ
opi. põt eẽ d̃a qñ locus diu hẽret p bñdicto
lʒ in d̃itate non eſſz.
2 Quis dr̃ publice excõicat⁹. ℞. ẽʒ glo. i. c.
exceptõez de excep. ꝙ ſi agr̃ d̃ pẽa icurrẽda
reſpc̃u cõicãtiũ ipſi excõicato itelligit ſi iu
dx tulit ſniã i loco vbi publice iudicat ꝯſue
uit p̃ſẽtib⁹ officialib⁹ ſuis ⁊ ptib⁹. l' altẽa abñ
te p ꝯtũaciã al' ſec⁹. Sʒ gl. i. d. cle. i. vlt ꝙ ex
q̃litate fori ⁊ ex multitudie aſtãtiũ l' paucitate
dicat publicũ l' ñ publicũ. vñ ẽʒ eãd gl. ſepe
liẽs oculte excõicatũ lʒ ſciat ñ icidit i penaz.
Pa. i. d. c. exceptõez litat h̃ dũʒ qñ ñ eẽt ex-
cõicat⁹ ẽʒ mõʒ quẽ dic glo. i. d. c. exceptõem
Aut ſi eẽt tñ ſepeliẽs ignorabat ⁊ magis pl.
Quo d̃o ad excõicatũ dr̃ publice excõicat⁹
ex q̃ a iudice fuit excõiat⁹. ipo p̃ñte l' ꝯtũaciẽ
añte. lʒ ñ fuẽit denũtiat⁹ ẽm pa. i. d. c. excep.

5 Quis dicat noĩatim interdictus vel excõi
catus. vide Nominatim.
4 Quid ſi vſurarius manifeſtus fecit cautõ
nẽ. ℞. Car. i. d. cle. ꝙ poterit ſepeliri licite.
Et ita tʒ glo. ⁊ Mathe. ibidem.
5 Utꝝ hec pena liget ſolũ humo vel tumu
lo iponẽtes an ꝯcomitãtes vl' portãtes ſeu
officiãtes. ℞. Pau. tʒ ꝙ ſolũ tumulo impo
nẽtes. Ste. tʒ ꝙ oẽs ẽt ꝯcomitãtes. Glo. di
cit cãum dubiũ. Ego credo niſi fiat fraudu
lenter ꝙ ſolũ ẽ excõicatus iponẽs in tumu
lo cũ mandantibus ⁊ aucẽtem p̃ſtãtibus ſil'
cũ p̃latis doloſe ñ ꝓhibẽtibus ẽʒ p̃mittenti
bus ſepelire ⁊ officiãtib⁹ ẽʒ morẽ ſepulture.

Caſus 37. ẽ i cle. i. de deci. vbi excõi
cãtur oẽs religioſi adminiſtra
tõem vel bñficia ñ hñtes q non aliũ: aut als
decias eccleſijs debitas. ⁊ ad eos ñ ſpectan
tes ſibi appropriare p̃ſumunt: ſeu qui de
aĩalibus familiaꝝ: aut paſtoꝝ ſuoꝝ vl' alioꝝ
ẽt aĩalium imiſcentiũ eoꝝ gregibus: aut qui
de aĩalibus que in fraudem eccliaꝝ emunt.
emptaq; venditoribus vel alijs ab ipis te-
nenda tradũt. ſeu qui de terris quas tradũt
alijs excolendas decimas ſoluere nõ pmit-
tunt aut ꝓhibent. ſi poſt requiſitõem factaz
ab eis quoꝝ intereſt nõ deſtiterint. ſ. mẽſez.
vel ſi de hijs que ꝯ̃ p̃miſſa vſurpare vel reti
nere p̃ſumpſerũt infra duos menſes eccle-
ſijs dãnificatis emendã ñ fecerint ꝯpetẽtẽ.
nec debẽt abſolui niſi ante ſatiſfactionem ꝯ
dignam fecerint.
1 Quid d̃ d̃cis debitis p̃uato ex priuilegio l'
feudo. ℞. glo. ibidẽ ñ eſſe locũ iſti pene.
2 Quid ſi p̃dicti lʒ ñ ꝓhibeãt alijs. tñ ipi nõ
ſoluunt decias cũ debeant. ℞. glo. ibidem.
Pau. ⁊ Zen. ꝙ ñ erunt excõicati alr̃ peiõis
eſſent ꝯditionis q̃ laici ñ ſoluentes decias

Caſus 38. ẽ i cle. i. de ſta. mo. vbi ex
cõicãt duo gnã pſonarum.
Prio oẽs mõaci ⁊ canonici regulares ad
miniſtratõez aliquã ñ hñtes qui ſine licẽtia
ſpãli ſuoꝝ p̃latoꝝ ſe trãſferũt ad curias p̃n
cipum vt dãnũ aliqd̃ ſuis p̃latis aut mõaſte
rijs inferant. Ubi nõ. ẽʒ glo. ⁊ Car. ibidez.
ꝙ ad icurreñ hanc penã duo requiruntur.
Primo ꝙ itrauerint curiã. q̃ꝛ ex ſolo exitu
clauſtri ob hãc cãm ñ ligarẽtur. Secũdum
ꝙ requiritur ẽ vt cã dãnificãdi monaſteriũ
vel p̃latũ curiã itrauerint. vnde lʒ dãnũ nõ i
tulerint. vt puta q̃ꝛ penituit eos. tañ ex quo
pp̃ hanc cãʒ curiã itrauerũt ligant. licentiã
d̃o hr̃e vel nõ hr̃e non puto põderanduz.
vt dicit glo. ibidem.
1 Quid ẽ adminiſtratio. ℞. Car. in d. cle. ⁊

Lau. ꝙ pro adminiſtratõe debemus intel-
ligere pceptõem tp̃aliũ fructuũ. nõ aũt ſpũa
liũ officioꝝ.
Itẽ ẽo excõicãtur monaci q ſine licentia 2
obtenta abbatũ ſuoꝝ tenẽt arma itra ſepta
mõaſterioꝝ. vbi dicit Car. ꝙ ſepta ẽ clauſu
ra monaſterij quã nõ lʒ egredi niſi de lnia.
Quid ſi talis ẽ abbas qui parit ꝯtumeliã 3
creatori vel iniungit monacis itollerabilia.
vel eos proſequit odio capitali poterũt ne
monaci ſine lnia arma ſumere. Si alijs re-
medijs ñ p̃ñt ſibi ꝓuidere. ℞. Car. ibidem.
ꝙ ſine p̃dicta pena p̃ñt aſſumere. ii. q. 3. c.
Iulianus.
Quid ſi tenẽt arma i aliquo mõaſterio ñ 4
i ſuo. ℞. ꝙ ñ erunt excõicati. Et nõ. ꝙ noĩe
armoꝝ itelligũt ea q̃ cõĩter ſunt ad inadeñ.
vel defendeñ. Si vero eſſent talia q̃b⁹ poſ-
ſent vti vt armis vl' vt inſtrumẽtis. ſicut bacu
lus. lapis. furcha ⁊ huiuſmõi. tunc talia ſu
munt ſignificatũ ab intentõe deferentꝭ. Itẽ
nõ. ꝙ p̃fati caſus non habent locum i alijs
monacis niſi in nigris.

Caſus 39. ẽ in cle. attẽdẽtes. de ſta.
mo. vbi excõicãt ipedientes
viſitatores monialiũ q̃rũcũq; ⁊ ẽt cãonica
rum regulariũ in hijs q̃ ptinent ad officiuz
viſitationis earũdem. Ubi nõ. ẽm Car. ibid̃
ꝙ ad icurreñ. predictã penã oʒ. Prio ꝙ i
pedimẽtũ effectualr̃ preſtet. Scd̃o ꝙ admo
nitio vt deſiſtant ſit eis facta per viſitantem
Tertio ꝙ monitio ñ precedat impedimẽtuz.
als ñ ligarẽtur iſta pena. Et dicit ſufficẽ vni
cam mõitõez ẽt generalr̃ factam: dũmodo
fiat a viſitante.

Caſus 40. ẽ in cle. i. de reli. do. vbi
excõicãt oẽs ſtatũ bighiaꝝ
aſſumẽtes vel aſſumptũ ſectantes. Secũdo
excõicãt religioſi qui d̃cãs bighinas fouẽt
in eoꝝ ſtatu ſeu vt aſſumant dictuʒ bighina
tum dant eis ꝯſiliũ fauorẽ vel auxiliũ direc
te vel indirecte.

Caſus 41. ẽ in cle. vnica. de ꝯſan. ⁊
affi. vbi excõicãt oẽs ſcient
ꝯ̃hentes matrimoniũ i gradib⁹ ꝯſanguinitatꝭ l'
affinitatis ꝓhibitꝭ. Itẽ ẽo ꝯ̃hẽtes cũ mõia
lib⁹. Itẽ tertio religioſi l' mõiales aut clici i
ſacris ꝯſtituti ꝯ̃hẽtes mrĩmõiũ cũ q̃b⁹cũq;
Quid ſi ignorauit qñ ꝯ̃xit ſʒ poſtea ſciuit 1
gr̃dũ ꝓhibitũ. ℞. cũ glo. ⁊ Car. i. d. cle. ꝙ ñ
ligat iſta pẽa: niſi ꝯ̃hat d̃ nouo q̃tũcũq; co
habitet. licet peccet mortalr̃.
Utꝝ ꝯ̃hẽs cũ ipubere ſibi ꝯſãguinea l' affi 2
ne liget p̃dcã pẽa. ℞. Car. ⁊ Lau. ibidẽ. ꝙ
ñ ligat q̃ꝛ ſpõſalia potꝰ iſti iuris iterp̃tatõe

ꝯtrahat ꝙ mrimoniū.c.vnico.ꝺ ꝺſpō.ipu.li.6 τ ꝯtrahētes ſpōſalia ñ ligāt ꝑdcā pēa.vt tʒ gl. Ste.τ.Pau.ibiꝺ.Nō itelligc niſi ꝑ copulā carnalē efficiant matrimonium.

3 Utrū ꝯtrahens cū furioſa ſibi affine ligetur ꝑ dicta pena.R.ꝙ non.

4 Quid ſi ſolū ꝯxit ꝑ vba de pñti ſʒ ñ conſumauit.R.glo.ꝙ nihilominus ligatur.

5 Quis dicat religioſus vt icidat i iſtā penā R.glo.ꝙ quilʒ tacite ł expſſe profeſſus aliquā religionem approbatam.

Caſus.42.ē i cle.nolētes.ꝺ hēti.vbi

excōicat oēs iqſitores ſeu cōmiſſarij ſup hēſi ꝺputati q ꝑtextu officij iqſitōis qcūqʒ mō illicito pecuniā extorquent ab aliqb᷒.Itē.2.ſi ſciēt ꝑdicti acceptēt bōa eccliaꝝ.Itē.3 ſi fiſco ēt ecclie ob clericoꝝ ꝺlictū applicēt bōa eccliaꝝ.vbi dic Car.ꝙ h pēa ñ ꝯphēdit epos.τ ē ꝟioꝛ opi.lʒ aliq ꝯdicāt.Itē dic ꝙ noie pecunie itelłr qꝺcūqʒ extiabile.fac.l.i.τ.2.C.ꝺ ꝯſt.pecu.τ.i.q.i.ꝑ totū.Itē dicit ꝙ ſolū hʒ locū iſta pena qñ ꝑtextu officij h faciūt.Et adūte ꝙ ꝑdicti non pñt abſolui ꝑterꝙ i moꝛtiſ articulo niſi pri᷒ ſatiſfecerit de pecūia ſic extoꝛta.nec ꝑuilliū aut pactū ł remiſſio valʒ ꝯ hoc.vt in.ꝺ.cle.

Caſus.43.ē i cle.vnica.de vſur.vbi

excōicat ptātes.capitanei.rectores.ꝯſules.iudices ꝯſiliarij aut alij quis officiales qrūcūqʒ cōitatū q faciunt ſtatuta ſcribūt ł dictāt ꝙ vſur.ſoluāt aut ꝙ ſolute ñ reſtituāt cū repetūt.Itē.2.q ſcient iudicare ꝑʒ illa ſtatuta ꝑſūpſerit.Itē.3.ſi ꝑdcā ſtatuta hactenᵘ edita ꝺ libꝛis coitatū ipaꝝ nō deleuerit ſi hñt ptātē ſup hoc.ī.tres mēſes.itelligetā ꝺ ptāte iuꝛ ꝙ facti ꝑʒ glo.τ Car.ibidē Itē.4.qcūqʒ ꝑdcōꝝ ꝑſumētes obſuare predcā ſtatuta ſeu ꝯſuetudies effectū coꝝ hūtes qqmō.Sʒ alij a ꝑdcis ꝯuātes talia ſtatuta ñ ſt excōicati ꝑm Car.ibiꝺ.Itē nō ꝙ is q ſcribit ł dictat vt icidat i penā ꝑdcāʒ oʒ hec ſaciat tāꝙ official' ꝑʒ Pau.alr ñ ligaret.Silr ñ ligat ſcribēs ſniaʒ ꝯfoꝛmē ſtatuto:niſi poneretur tenoꝛ ſtatuti in ſnia.

1 Quid ſi faciūt ſtatutū pp vſurarios reꝑmēdos vt ñ exigāt niſi tm.R.gl.τ Cā.ꝙ ñ ligāt

2 Quid ꝺ dñis q cū iudeis vſuras exercētibus pacta faciūt.R.Car.ibiꝺ ꝙ ſic ſūt excōicati ꝑʒ Lau.maxie ſi vſure exigātur a xpianis ſic qñ faciūt pacta cū xpianis vſurarijs.

Caſus.44.ē i cle.cupiētes.ꝺ pe.vbi

excōicat oēs religioſi mendicātes q loca ꝺ nouo accipiūt ad hitañ.Itē 2.ꝑdci q accepta loca hucuſqʒ mutāt ł transfert i alios quis titulo.de q dic vt.ī.Loca.

Aduerte tñ ꝙ lʒ ſit nouū.qꝺ fuit τ poſtea reficit.vt nō.18.q.2.de mōachis tñ ꝑʒ Car.hic ñ ꝓhibet loca deſtructa reficē.Limitat Pau.veꝝ niſi ipa loca deſierit eē de eoꝝ dñio τ poſtea ex nouo iure acquirunt.

An āt ꝑdci mēdicātes poſſint augmētare loca iā capta.R.Lap.ꝯſilio.188.ꝙ ſic ſiñ ꝑdicā pena.facit.c.ſi.de ꝯceſ.ꝑbē.li.6.τ.c.ꝯſuluit.de iude.τ cle.i.de ſup.ne ꝑla.qꝛ aliud ē ꝺ nouo cape aliud augmētare.ꝑterea hic ñ accipit loc᷒.vt i.l.locus.ff.de ꝟ.ſig.ſʒ capit ꝓ alio loco diuerſo pluraliter.vñ pp augmētatōʒ ñ dñtur hre duo loca.Itē.3.ibiꝺ excōicat oēs religioſi q aliq ꝓferre ꝑſumūt i ſmonibus ſuis ł alibi iſta itētiōe vt a decimarū debitaꝝ ecclijs ſoꝛone retrahāt audiētes.Vñ tria reqrūt vt icidāt i ꝑdcāʒ penaʒ.Primū ꝙ dicāt itentōe retrahēdi.Scōm ꝙ decime a qbus retrahē itendūt ſint ꝺbite Tertiū ꝙ dicāt pſonis audiētibus q ex ꝺbito ꝺbeant ſoluē dictas decias.Itē.4.ibidē excōicat oēs religioſi q ꝑdicare ꝑſūpſerit neg'igētia ñ purgata de ꝯſcia faciēda circa decias ñ ſoluētibus ꝯfitētib᷒ vt ſoluāt.Pro q ē ſciēn ꝙ i.ꝺ.cle.ꝑcipit ſub itermiatōe maledictōis eterne ꝙ i pꝛia dñica.qrta τ vltia qdrageſſime τ i feſtis aſcēſionis dñice penteꝯ.natis btī Johis baptiſte.aſſūptiōis.Et natis beate ꝟginis Marie ꝑdicādo populis ſi a ꝑlatis eccliaꝝ aut coꝝ vicarijs ł loca tenētibus coꝛūdē fuerit reqſiti audiētes expꝛeſſe de ſolutōe ꝺcimaꝝ iſoꝛmē.Itē.2.ꝑcipit predictis religioſis ꝙ requiſiti a ꝑdictiſ ꝯſciam faciāt illis qꝝ ꝯfeſſiones audiunt ꝙ decias ſoluere nō omittāt ꝙ ſi poſt talē reqſitionē ſciēter poſt poſuerit ꝯfitentib᷒ ꝯſciam facere de huiuſmōi ſoluēdis decimis tam diu ab offō ꝑdicatōis ipo facto ſūt ſuſpēſi donec ꝯfitētib᷒ ipis nō fecerit ꝯſciam ſi hoc ipmi ſibi dicēdi comode facultatē hūerit.τ iō hoc ñ faciendo ꝑdicādo interim ſūt excōicati ipo facto.oʒ ergo ꝙ ꝯſciam faciāt ſibi ꝯfitētib᷒ ſi comode poſſunt anteꝙ ꝑdicent alr non euitant predictam penam.

Caſus.45.ē i cle.i.ꝺ ſen.exco vbi ex

cōicat oēs religioſi cuiuſcūqʒ oꝛdinis τ ꝯditōis exiſtētes q iterdictū ipoſitū a ſede aplica ł a quocūqʒ prelato.qꝺ tñ eccliā ꝟuat nō ꝟuauerint.Idē dic de ceſſatōnibus generalibus a diuinis.τ ligat hec pena etiam ſi interdictum ſit nullum.

Caſus.46.q alñ ē papal'.alr epalis.

alñ ñ nō.i.c.eos de ſen.exco.li.6.vbi illi q a ſnia canonis ł hois pp moꝛtis piculū ł aliud ipediſntū fuerūt abſoluti ab

alio ꝙ ab eo a quo ꝺ iure erāt abſoluendi: ſi liberati a tali ipedimento qcito comode poterūt cōtēpſerit ſe pñtare illi qui ltime ꝺbebat eū abſoluē τ ſatiſfacē ꝓut ab eodem eis iniūgeatur ipo fcō ſniam excōicatōis icurrūt τ ab eo ſolo poterūt abſolui a quo a prima excōicatōe erāt abſoluēdi.Idē dic de illis q cū abſoluūt a papa ł legatiſ ꝑius a quibuſcūqʒ ſentētijs iniūgit eis vt ſe oꝛdiarijs aut alijs qbuſcūqʒ ꝑpſētēt ꝓ ſuſcepiōe pnie ł ꝓ ſatiſfactiōe ipēdenda hijs qbus iiuriam fecerūt ſi nō faciūt ꝙ primū comode poterūt eādē ſniam ipſo facto icurrūt de quo vide.ī.abſolō.3.§.16.Et aduerte h ꝙ Jo.an.dicit ꝙ iſtud hʒ locū tā i ſnia iuris ꝙ hois.τ ita ſequitur dñi de rota.

Caſus.47.q ē alñ papal' alñ epal' alñ

ñ ē i.c.nup.τ i.c.ſi ꝯcubine.ꝺ ſen.exco.ꝯ participātes cū excōicatiſ.ꝺ quo dic vt.ī.excōicatio.8.§.i.

Caſus alius ē ꝑ extuagātem pauli ſi

poſitā ſub Rica de re.ec.nō alie.vbi excōicat alienātes res eccliaſticas ſiue faciētes pactū ꝑ qꝺ ipoꝝ dñiū trāſferat ac oēs ꝯcedētes ypothecātes infeudātes vł i ēphitheoſim ꝯcedētes aut locātes niſi i caſibus a iure ꝯceſſis:exceptiſ fructibus τ bonis q ſuando ſuari nō pñt.Itē.2.excōicant qui talr alienata recipiunt.

1 Sūt τ multi alij caſus excōicationū tā papales ꝙ ꝑ ſtatuta oꝛdinarioꝝ in coꝝ dioceſib᷒ ꝓmulgati quos omitto breuitatiſ cā.τ ēt pp ea q iſeram in ſequenti qōe.

2 Pro ꝺclaratōe oiuʒ ꝑdcōꝝ caſuū tā i iſto c.ꝙ in duob᷒ ꝑcedentib᷒ qruut īſcripta.

3 Utꝝ ignoꝛantes ꝑdictas ſnias excōicationū ligent quo ad deū τ ꝯſciam faciēdo vel omittēdo id pp qꝺ ſnia excōicatōis iponit R.Aut ignoꝛantia ē affectata craſſa ł ſuppina.τ ſic ligarēt ꝑm cōiter doc.ꝑ tex.claꝝ in c.vt aiaꝝ picalis de ꝯſti.li.6.Aut ignoꝛantia nō ē affectata nec craſſa aut ſuppina.Et ſic quo ad foꝝ ꝯſcie ex nō i.c.cognoſcētes de ꝯſtit.τ i.c.a nobis el.i.de ſnia excōicatōis τ i.ꝺ.c.vt aiaꝝ diſtiguo.Aut id qꝺ coit vł omittit pp quod excōicatio iſligit ñ ē ꝓhibitū ł ꝑceptū a lege dīna ſʒ ſolū a iure poſitiuo ł ꝑ ſtatutū.Et tūc tal' ignoꝛans ñ ligat ſnia excōicatōis.qꝛ ad eaʒ icurrēdaʒ reqrit dolus verus ł pſūpt᷒ ſicut ē lata culpa.l.qꝺ nerua ff.ꝺpoſiti.hoc tʒ Jo.an.i.c.ꝙte.eo.ti.i nouella vbi dicit notabile verbum.Nō ꝙ in hunc vel quēcūqʒ canonem nullus incidit niſi ſit in dolo.Hoc idem tenere videtur Inno.in.c.cum medicinalis eodē ti.li.6.τ

facit qꝺ nō.Bar.in.l.quicunqʒ.C.de ſuis fugi.vbi dicit ꝙ vbicūqʒ loqtur ꝺ pena capitali vel coꝛpoꝛali ſbitelligit dolus.de h vide ī.Pena.§.6.ergo a foꝛtioꝛi ſbitelligit in excōicatione q punit aiam.Cū ergo talis nō ſit i dolo vero vt patet ſ.Dolus.§.i.nec preſumptio quia non ignoꝛauit craſſe nec ſuppie qꝺ ē lata culpa ergo nō ligabitur ſententia excommunicationis.facit qꝺ nō.Inno.in c.nouerit eodē ti.vbi dicit ꝙ faciēs ſtatutū ꝯ eccliaſticā libtatē ignoꝛans foꝛe contra eccleſiaſticā libertatē ñ ligat ſnia excōicatōis Item h pʒ ꝑ ea q nō.in.l.q ꝯ.τ.i.l.ſi qs inceſti.τ in auc.inceſtas.C.de ince.τ inuti.nup.vbi pʒ ꝙ ignoꝛātia iuris excuſat a pēa ipoſita vetitas nuptias ꝯhēti.facit.l.ſi adulterū cū iceſtu.§.i.ff.de adul.Aut id qꝺ cōmittitur vel omittit pp qꝺ excōio iſligitur ē ꝯ legē diuinā τ ꝯmittēs ſcit foꝛe ꝯ legē dei.lʒ ignoꝛet eē ꝓhibitū ꝑ ius cōe vel per decretales aut ſtatuta quecūqʒ τ in hoc eſt diuerſitas inter doc:Nā glo.i.d.c.a nobis.τ Bar.in.l.cūctos poplos.C.de ſū.tri.τ fi.ca.vł tenere ꝙ ligat qꝛ ē in dolo faciēdo rē quā ſcit ſibi eē ꝓhibitaʒ.pro quibus fac.l.nec exēplū.C.ad.l.coꝛ.de fal.τ.c.cū illoꝝ i ſi.co.ti.h᷒ opi.vł ēt Sco.in.4.di.6.Contrariū tʒ Jo.an.in.d.c.vt aiarum.τ quo ad excōicatōeʒ.d.Anto.τ Pa.i.d.c.a nobis.τ Ge.in.d.c.vt aiaꝝ.Sed ꝓ ꝯcoꝛdia ſic diſtinguo aut loqmur de excōicatōibus q inſligūtur a iure cōi:aut ꝑ extuagantes uel ſtatuta quecūqʒ ſup facto dānato a lege diuia q cōiter in dioceſibus publicāt τ ſciūtur.vt ē illa de nō ꝯhēdo in gradu ꝓhibito de nō verberādo clericū τ ſilibus.τ ſic ligatur.qꝛ ē lata culpa ignoꝛare qꝺ oēs ſue ꝯditōis ſciūt.qꝛ ſi ēhō boni ſenſus ñ ignoꝛaret talia ſi faceret q cōiter hoies ſue ꝯditōis faciunt.ſ.ſi iret ad eccleſias τ ad ꝑdicatiōes τ ſilia ipa non ignoꝛaret.Cū ergo talis ñ ſit extra culpā ignoꝛantie ſic non euitabit penam.τ ſic itelligo τ limito glo.τ Bar.tenētes ꝙ ligāt:Aut loqmur de excōicatōib᷒ iuris cōis τ extuagantiū vel ſtatutoꝝ quoꝛūcūqʒ ſup fcō dānato a lege diuina q cōiter nō publicant i dioceſibus nec ſciūtur.Et ſic cūʒ tal' ignoꝛans ſit ex oēm culpā ignoꝛantie nō ligabit pēa excōicatōis niſi ſit pſōa cui ex officio ignorare ſit ꝓhibitum.τ ſic intellige τ limita Jo.an.τ.d.Anto.cū ceteris qui tenēt ꝙ ñ ligat ſnia excōicatōis.Rō ē qꝛ quātitas pene dʒ ꝓpoꝛtionari ꝙtitati culpe.c.felicis.de pe.li.6.ſed talis peccans ſolum offendit legem diuinā contra quā ſe ſcit

facē ñ āt offendit ꝯditōꝛē canōis cū ipꝫ cāo
nē ignoꝛet ⁊ ſi.ꝛe oī culpa:ergo ſolū oꝫ pu-
niri pēa.l.diue quā ꝑuaricat nō pena excōi
catiōis q̄ ñ ligat:niſi rōe ꝯtēpt⁹reglarit. vt i
c.ſacrū eo. ⁊.c.nemo epoꝝ.ii.q.3. cū ſilib⁹.
g ꝯtēpt⁹ ñ ē i caſu nr̄o q̄ ad cautōꝫ l'ſtatutuꝫ
qḋ ignoꝛat qꝛ vbi dat ignoꝛāna ceſſat ꝯtēp
tus ſm.d.An.i.d.c.a nob facit.c.ſi. g matri
a cu.po. Itē qḋ nō Inno. ⁊ doc.i.c.ſi vero
el.2.eoḋ.vbi pꝫ ꝙ ꝑcutiens clericū ignoꝛāſ
clericū eē nō ē excōicatus lꝫ faciat factū dā
natū.l.diua.qꝛ ñ ꝯtēnit canonē cum ignoꝛet
clericū eē ⁊ ſic nō ligat. Nec ob. ꝙ ſepe in
excōicatōib⁹ dr̄ ꝙ ſufficiat affixio in valuis
S. Petri rome:qꝛ id oꝫ Jntelligi .quo ad
ꝑſumptiōeꝫ ſoꝛ ꝯtentioſi.vel quo ad illos
qui ſunt in culpa: ⁊ ñ poſſint publicari i eo
rū terris. Alr̄ ſequeretur ꝙ qlibet teneretur
hr̄e ꝓcuratoꝛē i curia vel ſtuderet iuri cāo
nico.qḋ ē ipoſſibile multis.

4 Utrū mādans fieri aliqd qḋ ꝓhibet aliq̄
ꝑſatarum excōicationū ſit ipo facto excōi-
catus. R.ſm diſtinctiōem.de qua.j.manda
tum.§.i.

5 Sed quid ſi qḋ mādauit ñ habuit effectū.
R.ꝙ ñ ē excōicatus i nullo cāu ꝑdictoꝛuꝫ:
niſi ſolū i illo ḋ quo.ſ.in cāu.31.ſ.i.c.i.ḋ ho
mi.in alijs aūt cāibus vt incidat i excōica-
tiōnē ñ ſufficit ꝙ ſolū mādauerit ſꝫ oꝫ effec
tus mādati ſequat.vt nō.in.c.felicis. de pe
nis li.6.per Hoſ. ⁊ alibi per doc.

6 Utrū ratū hn̄s maleficiū quod aliq̄ ꝑdcā
rū excōicationū ꝓhibet liget ſilr̄ cū faciēte
R.ꝙ ligat ſi tn̄ iteruenīāt q̄ requirūt vt rati
habitio hēat locū q̄ vide.ſ.ꝯſentire.§.4.

7 Utrū ꝯſulētes l'fauoꝛē dātes iducētes ali-
os ad aliqḋ ꝑdctōꝝ faciēdū ſilr̄ ſit excōicati
R.ꝙ ñ niſi ubi exꝓnit ēt ꝯ dātes ꝯſiliū.auxi
liū l'fauoꝛē: ⁊ excepto ſi darēt ꝯſiliū.auxiliū
l'fauoꝛē ad factū dānatū poſtq̄ꝫ ille cui dāt
ꝯſiliū auxiliū l'fauoꝛē iā ē ligat⁹.qꝛ ſic liga-
rent eadē pena ⁊ ab eodē eēnt abſoluendi
vt i.c.nup.de ſen.exco. ⁊ i excoio.8. §.i.

8 Quero de q̄ ꝯſilio itellit qñ excoio iſligit
cū dāub⁹ ꝯſiliū. R.vt colligo ex Car.i cle.ſi
qs de penis ꝙ intellr̄ de frandulēto ꝯſilio
nō de nudo qḋ nihil addicit ad pcū.vt nō
i.d.c.nup i glo.fa. ⁊ i.c.ſicut dignū de hōi.
Et dicit pau.ꝙ cōſiliū ꝑſtatur ſuadēdo ro-
gādo.mādādo.iſtruēdo l'vtilitatē inde ſe
quutura oñdēdo.vt nō. Inno.in.c.ad audi
entiā.de hōi. Itē dicit Pau.ꝙ ex nudo cō
ſilio regl'r qs nō tenet.vt inſti.mādati.§.ma
tū gr̄a. Et dr̄ nudū ꝯſiliū l'ſiplex fauoꝛ illi
us.qui ad maleficiū faciendū nihil addicit

puta.qꝛ ſic oīo faceret ⁊ cū tāto aīo ſed vbi
qs magis efficacit inducit lꝫ alr̄ eēt factur⁹
tūc nō ē nudū ꝯſiliū.nec ſimplex fauoꝛ vt eſt
licio ex glo.i.d.c.felicis. Itē nō ſm Pau.
i.d.c.felicis ꝙ ad icurrēdā penā excōiōnis
oꝫ ꝯſiliū.fauoꝛ l'auxiliū ſint circa factū dā-
natū ꝑ qḋ incurritur excōicatio.qꝛ ſi eēt cir
ca alia non hēret locum.

Quis dicat defenſoꝛ vel receptatoꝛ hēs 9
j.Hereticus.§.23. cū ſequētibus. ⁊ ſm pꝛe
dictā ḋclaratōeꝫ ligabūtur.in quocūq̄ ḋ ip
ſis fit mentio ſpālis.

Quis dicat ſocius. R.glo.Car. ⁊ Pau.i 10
d.c.felicis.ꝙ ē ille q aliqd coopat ad actū
dānatum. Uñ nō.ꝙ qñ ſunt plures ad deli-
quendū. ⁊ nullus ē pꝛīcipalis tūc dicuntur
agentes. Sꝫ qñ vnus ē pꝛīcipalis ⁊ ali⁹.co
opans:tūc ſtricte dr̄ ſocius i cēſuris: lꝫ lar-
ge ſocius cris dicat :ꝛplicater.ſ.ꝯcomitāſ.
fauēs. ⁊ nō coꝛripiens .vt.16.q.4. ita plane
86.di.faciēt. ⁊ in.d.c.ſicut dignū.§.2. ⁊ ta-
les regl'r ñ puniūtur eadem pena.

Queritur qꝛ i plerīſq̄ cāibus excōicatio 11
nū ꝑdictaꝝ dr̄ ꝙ non ſunt abſoluēdi niſi ꝑ
us ſatiſfecerint vel aliud fecerīt. Utꝝ teneat
abſoło añ ſatiſfactōem ⁊ impletionē illoꝝ
q̄ mādant in dictis cāibus. R. ⁊ pro regula
ē teneñ.ꝙ vbicūq̄ ius vtit iſto v̄bo pōt ne-
gatiue.ꝙ tunc abſoło impenſa ꝯ id qḋ ſic i
ponit ē nulla.vt pꝫ per glo .in regula pꝛia.
de regu.iu.li.6. Idem dic qñ canon vtitur
verbo ñ valeant. ⁊ tales cāus ſunt.11. ⁊.13.
⁊.17. ⁊ oēs cāus ſequētes vſq̄ ad cāuꝫ.31.
iclusiue.ſ.Excōicatio.5. ⁊.42.ſ.Excōicatō
7.vbi aūt canon vtit v̄bo nullatenus tūc ſꝫ
Zen.in cle.vnica.de ſeq̄.non valet. ſed ſcḋꝫ
Car.ibidem valet. Sed ego dico ꝙ vbi alr̄
abſoło alicui ꝑtinet de iur: tunc tꝫ abſoło ſi
omittat qḋ ꝑcipit canon teneñ.q̄tūcūq̄ vtat
verbo nullatenus.aut verbo ñ mereat vel ñ
abſoluat.ſed vbi abſoło de iure nō ꝯpetit
tali.puta qꝛ ꝯditoꝛ canonis ſibi vel alteri re
ſeruauit ⁊ ſolū ꝯcedit i aliquo caſu.vbi gr̄a
i articulo moꝛtis ⁊ huiuſmodi ſub aliqua
foꝛma ſit ſub quibuſcūq̄ verbis velit. tunc
non valet abſolutio niſi ſeruata modificatō
ne ſeu foꝛma in ipſo canone expreſſa. facit
glo.in cle.i.de iure patro.in verbo inhibē
tes qḋ nō.bene.

e Xcomunicatio

8.ḋ participantibus cū excōicatis maioꝛi excōicatio
ne. ⁊ quia diuerſimode participat diuerſas
inferam qōnes per quas intelligere qs po
terit qñ participando ligatur maioꝛi excōi-

catione vel minoꝛi:aut quādo licite. ⁊ ſine
peccato participat.

1 Utrum participans cū excōicatis in crīe in
currat aliquā cenſurā. R.ꝙ aut excōicatus
cū quo ꝑticipat ē excōicatus cū dantib⁹.ei
auxiliū ꝯſiliū vel fauoꝛē: ⁊ tunc ſi ꝑticipat i
eodē ḋlicto ſiue añq̄ ſit excōicatus ſiue p⁹.
ſ.dādo auxiliū ꝯſiliū vel fauoꝛē ad ipſum fa
cieñ vel ꝯtinuañ ſic ligat eadeꝫ ſnīa excōica
tōis. ⁊ ab eodē ſolo pōt abſolui a quo pōt
excōicatus cū quo ſic ꝑticipauit.aut talis ñ
ē excōicatus cū dātibus ei auxiliū conſiliū
vel fauoꝛē. ⁊ tūc ſi participat cū eo dādo au
xiliū ꝯſiliū ul'fauoꝛem i facto dānato añq̄ꝫ
ille ꝯmiſerit factū ꝑꝑ qḋ excōicatus ē ſic ſo
lū peccat moꝛtalr̄. Si āt ꝑticipat poſtq̄ ille
ꝯmiſerit factū damnatū. ⁊ ē excōicatus ſic
ligat eadē excōicatōe. ⁊ ab eodē poterit ab
ſolui a quo pōt excōicatus cuꝫ quo ꝑticipa
uit. ⁊ ſic intellige.c.nuper. ⁊.c. ſi concubīe.
de ſen.exco.

2 Quid ſi ꝑticipat non i eodē delicto ꝓpt
qḋ excōicatus ē ille cū quo ꝑticipat :ſed in
alio peccato moꝛtali. R.ꝙ peccat moꝛtalr̄.
⁊ ſolū ē excōicatus minoꝛi excōicatōe :niſi
talis fuiſſet excōicatus a papa cū ꝑticipāti-
b⁹ ei i caſib⁹ ñ ꝯceſſis qꝛ ſic ligaret eād ſnīa
ſi autem eēt excōicatus cū ꝑticipantib⁹ab i
ferioꝛibus a papa.dic vt.ſ. Excōio.3.§.17.

3 Utꝝ ꝑticipans i diuinis liget eadē cenſura
R.ꝙ aut talis cū q̄ ꝑticipat fuit excōicatus
ſnīalr̄ter. ⁊ noīatim a papa. ⁊ ſic ſi ſunt cleri
ci.dic vt.ſ. Excōicatio.5.cāu.4. Si v̄o non
ſunt clerici.dic ꝙ peccāt moꝛtalr̄ : ⁊ ſūt ex
cōicati ſolū excōicatōe minoꝛi.ar.c.ſignificā
te eo.titu.ſm cōem opi.doc.in.c.ſacris .qḋ
me.cā. Aut ē excōicatus a quocūq̄ iferioꝛi
a papa ⁊ denūciatus: ⁊ ſic clerici ꝑticipan
tes i diuinis peccant moꝛtalr̄. ⁊ ē eis iterdic
tus.ingreſſus ecclie.vt hēs.j.Suſpenſio.i.
§.24. Laici v̄o ſolū peccāt moꝛtalr̄. Aut eſt
excōicatus gnālr̄ter a papa vel a quocūq̄
alio ꝑlato ſeu a canone vel ꝑ ſtatutū. ⁊ ſic tā
clerici q̄ alij nō peccāt nec ſunt excōicati ēt
minoꝛi excōicatōe :niſi ſit talis excōicatus
ꝓ ſacrilega iniectōe manuū i ꝑſonā eccliā-
ſticā.ita notoꝛie ꝙ nulla poſſit terg iuerſatō
ne celari. ⁊ h̄ ꝑ extrauagantē factā in concilio
ꝯſtantienſi ſub Martino .5. ⁊ vt dicit Ar
chi.Flo.in ſūma ſua habuit ipe a duobus
notabilibus fide dignis qui fuerunt pꝛeſen
tes ꝙ fuit acceptata in.d.concilio ab omni
bus. ⁊ ē ꝑpetua.fuit ēt vt habui ego a fide
dignis ꝯfirmata ⁊ appꝛobata in concilio ꝯ
ſtantienſi cui⁹ tenoꝛ talis ē. Ad euitādū ſcan

dala ⁊ multa ꝑicula que ꝯſciētijs timoꝛatis
ꝯtingere pñt xp̄i fidelibus tenoꝛe pñtiū mi
ſericoꝛditer idulgem⁹ ꝙ nēo deiceps a cōio
ne alicuius ſacramētoꝝ admiīſtratōne.vel re
ceptōe.aut alijs qbuſcūq̄ diuis intus ⁊ ex-
tra ꝑtextu cuiuſcūq̄ cēſure aut ſnīe eccliaſti
ce a iure vel ab hoīe generalr̄ ꝓmulgate te
neat abſtinere.vel aliquē vitare aut iterdctū
eccleſiaſticū obſeruare:niſi ſnīa vel cēſura
huiuſmōi fuerit illata ꝯ ꝑſonā collegiū.vni
uerſitatē.eccliam cōitatē vel locū certū a iu
dice publicata vel denūtiata ſpālr̄ter ⁊ exꝑſ
ſe ꝯſtitutōibus aplicis ⁊ alijs i ꝯtrariū faciētib⁹
nō obſtātibus qbuſcūq̄ꝫ. Saluo ſi quē ꝓ ſa
crilega manuū iniectōe in clericū.ſnīam la
tā a canone adeo notoꝛie ꝯſtiterit icidiſſe ꝙ
factū nō poſſit aliq̄ terg iuerſatōne celari nec
aliquo ſuffragio excuſari.nā a cōiōe illi⁹: lꝫ
denūciatus ñ fuerit volumus abſtinere iux
ta canonicas ſanctiones. hec.D. extrauagās.

Utrū ꝑticipātes cū ꝑdictis excōicatis noīa 4
ti denunciatis a quocūq̄ ꝑlato in alijs q̄ꝫ in
crīb⁹ ⁊ diuinis peccēt moꝛtalr̄. R. Pa.i.d.
c.ſacris recitat diuerſas opi. ⁊ dicit ꝙ cōis
opio ē ꝙ ſolū peccat venialr̄ ⁊ ē excōicatus
minoꝛi excōicatōe niſi in ſex caſibus. Quo
rū pꝛimus ē qñ cōicat in ꝯtēptū clauiū. Se-
cūdus ꝯ ꝑceptū ſuperioꝛis.ar.c.2.de ma. ⁊
obe. Tertius qñ i diuinis. Quartus qñ i crīe
moꝛtali. Quintus qñ ē excōicatus cū ꝑ icipā
tibus ſibi. Sextus ſi cōio ſit nimis frequens
Et lꝫ ꝑdicta opio ſit ſatis rōnabil' m̄ magis
mihi plꝫ opio ſci Bonauēture i.4.di.18.q.
pe.q tꝫ ꝙ ſolū peccat moꝛtalr̄ i duobus caſi
bus cōicans i actu exterioꝛi alijs a crīe ⁊ a
diuinis.ſ.qñ cōicat i ꝯtēptū ſnīe late.aut ſo
qñ credit ꝓbabiliter ꝙ ex tali cōione ſnīa
venit in cōtēptū. Sed ſi ꝓbabilr̄ extimat ꝙ
ſnīa nō magis ꝯtēnet ex ſua cōione ⁊ cū tio
re hoc facit ex quadā affabilitate: aut puſil
lanimitate ⁊ h⁹modi:ſic ſolū peccat venia
liter. ⁊ ligat minoꝛi excōicatōe.cuꝫ qua ſen
tentia concoꝛ Tho.in.4.ea.diſ.q.2.ar.4. ⁊
Pe.ea.di. Intellige ꝑdicta ſi cōicat i ꝓhi-
bitis q̄ ſunt vltra crimē ⁊ diuia iſta q̄ ꝯtinēt
i iſto v̄ſu. Os.oꝛare.vale.cōio.menſa.nega
tur. Os.i.loquutio quā Guido. ⁊ Hugo.in
c.qm̄ multos.ii.q.3.extendunt ēt ad literas
recipiendas vel mittēdas. ⁊ nuntios. ⁊ mu
nera. Aſſurgere aūt vel ei reuerentiā facere
aut inclinare ſe ſalutanti vel mouere labia
dūmodo nihil dicat non inducunt minoꝛē
excōicationem ſm Rodo.cum pene ſint re
ſtringende per regulā odia de re.iur.in.6.
Oꝛare ꝑ hoc pꝛohibetur nō ſolū participa-

ſto in diuinis ⁊ ſacramentis ſed ⁊ etiam ne
quis oꝛet in eccleſia vel extra ſimul cū excōi
cato. Dicit tñ Inno. in. d. c. nuꝑ ꝙ ſi excōica
tus ſit in eccleſia vel in alio loco nō cā oꝛan
di ſed pꝛo alio negotio ꝙ ñ pꝛohibet qs ibi
oꝛare cū in oꝛōne ſibi nō cōicet. ⁊ plꝫ mihi
lꝫ hoſti. ibidē teneat ꝯtrū. Uale. p h ꝓhibet
ſalutatio qlꝫ fienda excōicato ſed loco eius
dꝫ dicere deus emendet vos. vel ſi ſcribit lo
co ſalutationis dicat ſpiñ ſanioꝛis conſilij ⁊
huiuſmodi qꝛ ſic nō ē ipſum ſalutare modo
quo ꝓhibetur. Comūio p h pꝛohibetur ne
qs facto cōicet excōicato. puta cooperādo
in aliquo exercitio. vel habitādo in domo
cū excōicato. dicit tñ Inno. in. d. c. nuꝑ ꝙ ſi
ego ⁊ excōicatus ſumus in aliq̄ domo: ego
pꝛo meis negotijs ⁊ ipſe pꝛo ſuis: ꝙ non di
coꝛ cōicare ei. ſed qñ ego ⁊ ipſe ſimul ꝓ eo
dē negotio cohabitamus. Similiter dicit ꝙ
ſi ego ⁊ ipſe haberemus vnā ſolam came-
rā comunē ꝙ liceret mihi in ea cū eodē ex
comunicato iacere comedere ⁊ huiuſmodi
dūmodo nō cōicēt ei in eadem menſa: nec
in eodē lecto aut locutione vel oꝛōne. Mē
ſa. p h ꝓhibetur comeſtio. vel potatio cū ex
cōicato. ⁊ de hijs oībus habetur. xi. q. 3. c. ſi
cut ⁊ in tribus. c. ſe. ⁊ nō. in. d. c. nuper.
5 Sunt multe pſone que licite cōicare poſ
ſunt cum excōicato de quibus. xi. q. 3. c. qm̄
multoſ: que cōpꝛehendunt hijs verſib⁹. Uti
le: lex: humile: res ignoꝛata: neceſſe. hec ana
thema quez faciunt ne poſſit obeſſe.
6 Utile. ſ. cū quis participat ꝓ ſua vtilitate.
puta petendo ab eo debitū quo ei tenet cx.
eo. c. ſi vere. ⁊ ēt in iudicio ꝓpter h pōt euꝫ
conuenire. Itē ꝓpter vtilitatem aīe excōica
ti videlicet eū coꝛrigendo vel inducendo ad
penitentiā: lꝫ etiaꝫ interponat alia verba vt
magis efficaciter poſſit eū inducere. c. cum
excōicato. xi. q. 3. facit. c. cū voluntate. eo. ti.
ꝓpterea ad pꝛedicationē admittunt de ꝯſe.
di. i. c. epʃ facit. c. rñſo noſtro. eo. ti. excuſan
tur ēt pꝛopter hoc q cā pꝛedicationis vel ꝯ
feſſionis hītant inter eos ⁊ elemoſinas reci
piunt ab eis: qñ alias id facere bono mō nō
poſſunt eis nō cohitando. d. c. cū voluntate
Itē licite poſſum pticipare cū excōicato ꝓ
ſalute aīe mee ⁊ pꝛo vtilitate tpali: puta que
rēdo ab eo ꝯſiliū: cū alios ꝑitos hr̄e ñ poſ
ſū. Dicit tñ Ray. ꝙ in hoc non ſūt multum
laxande habēne: ſed diſcrete ⁊ cum intētiōe
ſolū vtilitatꝭ ꝑdicte ꝯſequēde ⁊ ñ alio mō. Et
tā diu pñt pticipare pꝛo ſalute aīarū ipſoꝛū
excōicatoꝝ q̄diu ſpē de eoꝝ coꝛrectōe ꝓba
biliter hñt ⁊ non plus.

Lex. ſ. matrimonij ꝓpterea vxoꝛ cohitādo 7
viro ⁊ obediendo q̄uis ſit excōicat⁹ ñ pec
cat niſi excōicatō cēt iflicta pp tale mr̄imoniū
Sed nunqd licitū ſic ſit viro cōicare cuꝫ 8
vxoꝛe. excōicata. R. qdā dicūt ꝙ ñ: ſꝫ tu tene
ꝙ ſilr̄ licite cōicare pōt qꝛ ad ipaꝛia nō iu-
dicant vir ⁊ vxoꝛ. c. gaudemus de diuoꝛ. ve
rū ē ꝙ ſi vir cū debeat eē caput mulieris. 33.
q. 5. hec ymago. nō iducit vxoꝛē. ad petēdā
abſolutōem ſm ꝙ dꝫ ⁊ tūr peccat moꝛalr̄
c. negligere ⁊ eſſet excōicatus minoꝛi excōi
catōe. ſecus qñ nō pōt eā cogere ⁊ ſuſcepit
neceſſaria ab ea vel efficeretur peioꝛ.
Sed qd ſi vir vocat ad mēſam excōicatā 9
nunqd mlr̄ poterit licite cū eis cōedere. R.
ꝙ nō ſꝫ comedat i alia mēſa diuerſa ab illa
Humile ſub hoc excuſant filij ſerui ⁊ an 10
cille Rodo. ꝯ intelligit de filijs q ſunt i pa-
tria ptāte ſecus de emācipatꝭ qꝛ tenent euita
re eū niſi ipſi cōmenſales eius eēnt ⁊ ab eo
neceſſaria haberēt. qꝛ ſic excuſarent. Idem
dicit Hugo. de pr̄e reſpectu filij ꝙ tūr vitat
filiū excōicatū niſi ab eo recipiat alimēta. ⁊
idem tꝫ Inno. qd limitandū puto qñ nō fa
cile pōt aliunde neceſſaria habere.
Excuſant ēt ſerui. ancille. ruſtici ſeruiētes 11
⁊ oēs alij ſubditi de familia excōicati q nō
adeo curiales ſūt vt eoꝝ ꝯſilio ſcelera ꝑpe
trēt tales. n. pſōe ex q̄ erāt añ ſniā latā ad ſoli
ltare obſequū exhibēdū aſtricti: excuſant cōi
cādo ēt poſt ſniam. c. inter alia eo. ti. Idē in
telligas de nutricibus ⁊ illis q ꝯtexerūt ſocie
tatē vel alio mō p aliquē ꝯtcū eis erant obli
gati. Qd limitat Ho. ⁊ Ber. qñ ſine eoꝝ
incomodo ñ pñt abſtinere. ſilr̄ ꝯductoꝛ mer
cenarij facere pōt q̄uis poſtea excōicet. Id
dic de vaſſallibus ⁊ hñtibus ēphiteoſim ab
eis ꝙ poſſunt eis reddere pēſiōes ⁊ alia ad
que obligantur ſm veriorem opi.
Sed qd dicemus de illo q vel ex ꝯtcu vl̄ 12
ex iuramēto tūr aliqd ſoluere vel dare ali-
cui in certo termīo q poſtea excōicat. R. ꝙ
ſup h fuit diuerſa opi. inter doc. ſꝫ mihi plꝫ
opi. hoſti. ꝙ ſi tal' obligatus pōt deſiſtere a
tali ſolutōe vel datōe ſine ſuo icomodo vel
dāno ꝙ ñ. tūr. nec dꝫ cū excōicato pticipare
dādo vel ſoluēdo qd ꝓmiſerat: qꝛ i oī iura
mēto. vel obligatōe ſubintelligit iſta clauſu
la. ſ. ſi tal' ꝑmanſerit cui liceat cōicare. ar. 22.
q. 2. ne qs nec peccat nō adiplēdo qd ꝓmi
ſerat ſi facit ex zelo eccleſiaſtice diſcipline.
ſecus ſi faceret ſolū ex cupiditate auaritie.
qꝛ ſic peccaret quo ad deum.
Quid ſi qs ꝯhat cū excōicato nūqd excu 13
ſabit pticipādo poſtea. R. ꝙ ſi hoc facit ex

magna ſua neceſſitate puta. qꝛ nō pōt alr̄ vi
uere bono mō ſic excuſatur p. c. ſi vere. eo. ti.
Si aūt nō fuit ꝯpulſus a tali neceſſitate ſic ñ
excuſabit pticipando cū eo: ſi mō ꝯtxit ſciēs
eū excōicatum. h elliciunt ex dictis doc. i. c.
nos ſanctoꝝ. 15. q. 6. ⁊ in. c. veritatis de do.
⁊ contu. ⁊ in. d. c. ſi vere.
14 Res ignoꝛata. ſ. qñ ignoꝛādo eū excōica
tū pticipat: qd itellige veꝝ niſi ignoꝛātia ſit
craſſa vel affectata ⁊ ſic non excuſaretur.
15 Sed qd ſi audiuit de aliquo ꝙ ſit excōica
tus nunqd tūr. eū vitare. R. ꝙ aut ꝓbabilr̄
credit eū excōicatū puta. qꝛ hoc hūit a pſo-
nis grauibus ⁊ fide dignis. ⁊ ſic tūr. ſi āt nō
credit pꝛobabilr̄ excōicatū ſic nō dꝫ eū vita
re: ſed deponat ꝯſciam. ſ. ꝙ nō ſit excōicat⁹
qꝛ multi multa loquūt: ⁊ q cito credit leuis
ē coꝛde. qd ſi ñ pōt eā deponere tenetur euꝫ
vitare. ar. c. inquiſitioni. eo. ti.
16 Utrū ſemel excōicatus ſit ſemꝑ vitādus.
R. ꝙ ſic niſi ꝯſtet de abſolutiōe p regulā. ſe
mel malus de re. iur. in. 6. ⁊ ē bonus tex. ꝓ
h in. c. ꝓpoſuit de cle. exco. mi. qd limito q̄
ad ꝯſciam verū niſi eēt tal' pſona de qua ꝓ
babiliter poſſet credi dicto ſuo affirmāti ſe
eē ſolutū. ar. c. ex parte de officio oꝛdi.
17 Neceſſe pp neceſſitatē cōicans excōicato
excuſat. vñ ſi necītas ē abſoluta q̄ dr̄ vix ſic
claꝝ ē ꝙ excuſat p. c. ſacris ꝺ hijs q̄. vi. ſme.
18 Sed qd de neceſſitate ꝯditionata q̄ ē me
tus. R. ꝙ aut metus ē tal' q caderet in ꝯſtantē
viꝝ. ⁊ ſic ex tali metu pticipans ēt in diuinis
nō peccat nec minoꝛē excōicatōem incurrit:
niſi pticipet in crīe. vel niſi cā excōicationis
eſſet ꝓ fide defenſanda. rō qꝛ ex quo qs nō
tūr obedire ꝑlato pꝛecipienti ꝙ ſe exponat
moꝛti vel cruciatui ⁊ huiuſmōi niſi ꝓ fide ⁊
cōi ſalute qñ alias ñ pōt defenſari vt pꝫ. ſ.
caritas. §. 5. ⁊. j. religioſus. §. 29. Sic nullus
tenet euitare excōicatos qñ id facere nō pōt
ſine tali periculo. qꝛ ꝑceptū de excōicatꝭ vi-
tandis cū ſit iuris poſitiui nō pōt ad hoc li
gare aliquē. Si āt metus non ſic talis ſic pti
cipans ex tali metu nō euitat minoꝛē excōi
catōem ⁊ ſm hoc intellige. d. c. ſacris dum
dicit ꝙ ꝓ nullo metu dꝫ qs peccatū moꝛta
le incurrere. qꝛ ñ ꝑſupponit talē facere ꝯ pꝛe
ceptū qd ſeruare tūr. vel dic ꝙ loqtur de p
ticipatōe in crīe vel de metu q nō caderet in
ꝯſtantē. ⁊ ſm ꝑdictā diſtinctōnem ꝯcoꝛda.
doc. q ſr̄ varij i. d. c. ſacris qꝛ ad' eā ñ adūrūt
19 Quid de neceſſitate victus ⁊ huiuſmodi
nunqd talia poſſint peti ab excōicato. R. ꝙ
ſic ſm cōiter doc. i. d. c. ſi vere ⁊ i. c. iter alia
eo. ti. vñ breuiter ꝯcludēdo dico ꝙ qñ cōi-

co excōicato nō in eius fauorē aut comodū
ſꝫ pꝛo euitādo meo damno vel ſubleuanda
mea neceſſitate nō incido in minoꝛē excōeꝫ
dūmō non pticipē in crīe aut i diuinis ex ca
ſū iuſti. metus ar. eoꝝ q̄ nō. i. d. c. nos pꝛe-
deceſſoꝛum. ⁊. c. veritatis.

Quō debeo euitare excōicatū. R. ꝙ aut ē 20
occultus ⁊ ſic debeo eū euitare in occulto pu
ta. exeūdo eccleſiā fingēdo aliā cām ⁊ hui⁹
modi ⁊ taliter ꝙ non ꝓdā eū. ar. c. ſi tm̄. 6.
q. 2. ⁊. c. cū. ñ ab hoīe e. ti. Et voco hic occul
tū excōicatū illum q cōiter hēt ur pꝛo ñ exco
municato lꝫ aliqui pauci ſciant. ⁊ niſi ſit ei⁹
pꝛelatus q cū eo cōicat qꝛ talis pꝛelatus tūr
eū monere vt eccleſiā exeat ⁊ ſi nō vult ſi po
teſt ꝓbare dꝫ eū publice increpare. Si vō ē
publice excōicatus puta. qꝛ cōiter. ſcit ſic dꝫ
eū publice euitare vñ ſi intrare eccliaꝫ cā oꝛā
di vel audiēdi diuina dꝫ eū publice moneri
vt exeat ꝙ ſi nollet pōt ad ꝑceptū ſacerdotꝭ
violenter eici ſi mō ñ imineat periculū effu
ſionis ſanguinis vel ſaltē debent de eccleſia
ipſi exire.
Quid faciet ſacerdos ſi incepta miſſa pe 8
pendit ibi excomunicatum eſſe. R. ꝙ ſi eſt
occultus nō dꝫ dimittere offiū. 2. q. i. nihil. li
mita niſi ſit pꝛelatus ſuus: ⁊ poſſit hoc pꝛo
bare quia tunc faciet vt dictum ē i. §. pꝛece-
denti. ſi vero eſt publice excomunicatus.
Si publice moneat eum vt exeat: ꝙ ſi non
vult exire ⁊ ſacerdos nundum incoauit ca-
nonem debꝫ dimittere miſſam. ar. c. omnis
24. q. i. ⁊ hic nomine canonis itelligo a Te
igitur ⁊ vltra ſecundum archi. in. c. de him
nis de conſe. di. 2. q̄uis dominus Alex. vin
cen. in. c. cum marthe. de cele. mi. recitet ho
ſti. Inno. ⁊ Pa. tenere ꝙ canon incipit a v
bis conſecrationis. Si vero incoauit pꝛo-
ſequatur vſqꝫ ad ſumptionem ſacramenti
qua facta iteꝝ moneat eū vt exeat ꝙ ſi non
vult exi re dimittat poſt cōionem ⁊ in ſacri
ſtia eam dicat.
Utrum participans cum excomunicato 22
etiam ab inferioꝛi ſuo vel a ſe ligetur mino
ri excomunicatione. R. ſecundum Pa. in
c. cū ꝺſideres eo. ti. ꝙ ſic ſi eſt inferioꝛ a pa-
pa. ⁊ addit ꝙ etiam ſi vellet eum habere ꝓ
ſoluto nihilominus ligaretur. quia non po
teſt euꝫ tali modo abſoluere.

Utrum excomunicatio tranſeat in tertiaꝫ 23
perſonam. Reſpondeo ꝙ non niſi quando
participantes ligantur etiam maioꝛi exco-
municatione.

xcoicatō ultiº de maſ q̄ iduč maioꝛ excōicatio.vt oñdaſ q̄ntū ē timenda. Ubi ſciendū ꝙ.21.malā inducit.

1 Prio ꝓuat pticipatōe alioꝝ.nā excōicat⁹ tm̄r euitare alios ſꝫ Pa.i.c.nulli.de ſen.ex co.ꝛ cōtēnendo euitare alios tūcs peccat moꝛtalr ſac.c.illud de cle.exco.mi.ꝛ.c.ſič.1 q.3.vñ lꝫ excōicato poſſint cā hūanitatis ꝛn ſubſtētatōꝫ vite ēt nō expectata cx̄ma nccīta te neceſſaria vite miſtrari.vt alimēta.veſtes ꝛ hoſpitiū ſꝫ glo.i.c.qm̄.11.q.3.m̄ vtēſilia ꝛ alia iſtſa ſine qb⁹viuere pōt nō ſt ei miſtran da.Solūmō ergo i caſu i q̊ hō ex ꝓcepto ca ritatis tm̄r cōicare cū eo pōt ſm theo.

2 Secundo excludit hoiēꝫ a ſacramentis ec cleſie.2.q.4.engieltrudā.

3 Tertio ꝓuat ſuffragio eccſie qꝺ ſuffragiuꝫ ſm theo.i.4.di.22.valet ad Quatuoꝛ vꝫ ad augmētū gr̄e quā hn̄t. ad merēdā gr̄am q̄ nō hn̄t.Ad ꝓtectōꝫ dei hn̄dam.ꝛ ad defen ſionē ab hoſtib⁹ ꝓmerēdam.Et propterea dicitur tradi ſathane in.c.nihil.2.q.3.vn de ſacerdos excomunicatus ñ pōt dicere dominus vobiſcum in officio.

4 Quarto ñ pōt itereſſe diuis officijs:aut cū alijs oꝛare in eccſia alſ peccat moꝛtalr. nec dꝫ ex̄ ita ꝓpe ſtare ꝙ audiat.ꝺ pe.ꝛ remi.c. qꝺ inte.poſſet m̄ ſolus i eccſia oꝛare.

5 Quito excludit a regno celoꝝ.24.q.1.gſgſ 2.q.3.nemo.

6 Sexto ſi igerit ſe diuis exiſtēs i aliq̊ oꝛdi ne irregularis efficiſ vt ꝭ irreglritaſ.1.§.40

7 Septio efficiſ iſamis.6.q.1.iſanies:Bal. tm̄ hoc refert ad excōicationē notoꝛiā.

8 Octauo nullū bn̄ficiū eccſiaſticū pōt acq rere.c.poſtulaſti de cle.exco.mi.ꝛ in.c.bo ne in fi.de eta.ꝛ quali.

9 Nono ñ pōt eligē de appella.cōſtitu.

10 Decio ſi ſic excōicat⁹recipit bn̄ficiū lꝫ ab ſoluaſ poſtea ꝛ ei ꝯcedatur tm̄ fruct⁹ ante riores reſtituere tenetur.c.ſacro.eo.ti.ꝛ.c. paſtoꝛal in fi.de appella.

11 Undecio ab offō.ꝛ bn̄ficio ē ſuſpenſus.ꝺ c.paſtoꝛalis in fi.

12 Duodecio obligati ei ex debito fidelitaſ: ſꝫ ē ſūt vaſſalli nō tenenſ ei quādiu durat ex cōicatio ſm Pa.in.ꝺ.c.veritatis.

13 Tertiodecimo non pōt ꝯhere matrimoni um ſine peccato moꝛtali lꝫ teneat.

14 Quartodecimo nō valē lr̄e ipetrate a pa pa ꝑ eū ſup alio articlo.c.ipo iure ꝺ reſcri ptis.li.6.

15 Quitodecimo nullus pōt pro eo oꝛare in tellige ſolēniter.

Sextodecimo nō pōt ꝯſtitui ꝓcuratoꝛ ꝺ ꝓba.poſt ceſſionē nec ꝓcuratoꝛē ꝯſtituere c.ſi.ꝺ ꝓcura. qꝺ limitta verum vt actoꝛ: ſe c⁹ vt reus ad defēdēdū ſe.c.itellexim⁹ ꝺ iudi. 16

Decioſeptio ꝙ ſtās excōicatus ꝑ ānū pōt ꝓuari oib⁹ bn̄ficijs.ſi q̄ hꝫ.11.q.3.rurſus.ꝛ.c gcūqꝫ.qꝺ limitat glo.i.c.cū ꝯtūacia de hē. li.6.ꝛ Inno.i.ꝺ.c.cū bone ꝛ do.Ant.i.c.i. de iudi.verū ſi excōicatus fuit ꝓ cā criali ſe cus ſi ꝓ ciuili:q: ſi ſteuſſet ꝑ mille annos nō poſſet priuari.glo.ē ſingularis.in.c.contin git de dolo.ꝛ contu. 17

Deciooctauo ꝙ dꝫ ſoluere ꝓ ſingulo die vnū groſſū anq̄ abſoluaſ ſm ſtatutū aliquo rum epoꝝ.qꝺ qdem lꝫ videaſ ſimoniacuꝫ p.c.ad nr̄am.ꝛ.c.nemo.de ſimo.Tn̄ Hoſt. ꝛ Io.an.i.c.ad aures de ſimo.determināt ꝯrium:ꝛ ꝙ licitū ē:qꝺ intelligo verū ſi fit i penā ꝛ vt citius q̄rat abſolutionem. 18

Deciononо ñ valēt ꝯctus facti ꝑ excōica tum rōne publici offici ſi erat publice ex cōicatus.vñ act⁹publici ꝛ ciuiles nō tenēt puta.q: tutoꝛ exiſtēſ iterpōit auctoꝛitatē alte nādi ſeu ſuſcepit ꝓcuratōis officiū ſ admī ſtratōnē bonoꝝ eccſie. aut inſtſa cōficit ſi ue vt arbiter laudū ꝓtulit.q: tales ſūt actus publici.Si vero ꝯpꝛomiſſuꝫ fuit in eū vt in arbitra oꝛē ita ꝙ arbitramētū accipiat effec tū ex ꝯſenſu partiū:vt ē qñ reducit ꝑteſ ad ꝯ coꝛdiā bn̄ tenet nō ex vi ſue ſnie ſꝫ ꝯſenſus partiū.Geſta āt ꝑ occulte excōicatū rōe pu blici officij bn̄ tenēt ſi mō officiū ē publicū auctē ꝛ vtilitate:ſec⁹ ſi fuiſſet publicū auctē. ſed vtilitate priuatū ſm Pa.i.c.poſt ceſſio nē de proba.quo tm̄ ad actus ſp̄uales ſi ſūt tales i quib⁹ iprim ſ caracter ſic tenēt.vt col latio oꝛdinū ꝛ huiuſmōdi:lꝫ idigeat diſpē ſatione talr oꝛdinat⁹ vt ꝭ irregularitas.1.§. 3.Alij āt actus ſp̄uales i qb⁹ nō iprimiſ cara cter vt collatio beneficicij ꝛ huiuſmōi tenēt qñ nō ē publice excōicatus rōne publici of ficij.l.barbarius.ff.de offō.ꝓto.ſūt m̄ retra ctandi ſi is i cuius fauoꝛē ſūt fci ſciebat eum excōicatū:ſed dubitaſ de excōicatōe.an te neat rōe publici officij lata ab excōicato oc clto.Pa.i.ꝺ.c.veritatis de do.ꝛ ꝯtu.tꝫ p⁹ factū ad penam irregularitaſ euitandā ꝙ ñ valeat:ꝛ placet.Electio ēt lꝫ videatur quo ad caplꝫ ꝑtinere ad officiū publicū.tm̄ quo ad ſingulares nō ē officiū publicū ſed eſt q̄ dā ſr̄nitas ꝛ iō non tꝫ facta ab excōicato ēt occulto.Alij āt ꝯctus ſup tp̄alibus initi nō rōne publici officij ſed priuati vt ēptio ven ditio ꝛ c.cōiter tenet ꝙ tenēt.vt nō Pa.i.c. ſi vere.eo.ti.ꝛ in.ꝺ.c.veritatis q̄uis mul 19

ti doc.teneant foꝛe nullos ꝯctus.

20 Uigeſimo nō pōt teſtm̄ facere ſꝫ aliquos comuniter m̄ teneſ ꝙ pōt teſtari.vt nō.Al bꝛi.i.l.i.C.de here.iſti.ꝛ Car.in.c.q̄uis.de vſu.li.6.ꝛ Pa.in.c.ad proban.de re iudi. q: equipatur relegato.

21 Ulrio priuaſ eccſiaſtica ſepultura:q: cui ñ cōicamus viuo:nec moꝛtuo cōicare debe mus.c.ſacris.de ſepul.qꝺ limita niſi abſol uatur.vide multa alia ſi placet.in.d.c.ad ꝓ bandū.ꝛ in.c.veritatis.ꝛ in.c.ſi vere nota ta a doctoꝛibus.

e **Xcuſatur** qs a peccato ex decē.Pri mo ex aliēatōe mētis illicitū agēs: quā alienatōeꝫ adducit qñqꝫ facit q̄litas.ſič Loth qñ voluit filias proſtituere vt libera ret quos ſuſceperat.vt dicit Aug.in.c.quod aut.14.di.Aliqñ furoꝛ ſiue inſania.Aliquan do ebꝛietas.Uñ qñ ex toto quis ē ex̄ ſeipm̄ excuſaſ a toto.vt pꝫ in.c.aliquos ſcimus.ꝛ c.illa cauēda.15.q.1.ꝛ in.c.inebꝛiauerunt ibidem pꝫ ꝙ ē puniendus pro ebꝛietate:ſꝫ non pro ꝯmiſſo in ip̄a.ꝛ ſic videtur tenere glo.ibidem.de quo vide.s̄.Ebrietas.§.3. Secundo ex coactione.Intellige abſoluta ſacit.c.non eſt.15.q.1.ꝛ.50.di.c.preſbros. Tertio ex ignoꝛantia ſiue erroꝛe.Intellige vt dicā.ꝭ.Ignoꝛantia.§.3.facit pro hoc.15. q.6.ſi a ſacerdotibus.34.q.2.in lectum. Quarto excuſat conſuetudo.de quo.s̄.Cō ſuetudo.§.9.Quinto neceſſitas.de conſe. di.5.diſcipulos.Sexto pietas.vt pꝫ in.c.cō queſtus.de ferijs.Septimo iocatio ꝛ lud⁹ vt in.c.i.de ſentē.ex.ꝛ.15.q.1.illud relatum. dūmodo non ſit noxius.q:.ff.ad l.acquil. l.nam ludus noxi⁹ in culpa eſt.Octauo qñ fecit diligentiaꝫ debitam.vt in.c.Iohānes. ꝛ in.c.quidam vt aſſeris.de homi.Nono indeliberatio mentis.23.q.4.nabuchado noſoꝛ.Decimo ex obedientia ſuperioꝛis. 14.q.5.c.dixit dn̄s.11.q.3.qd ergo.23.q.1.qd culpat.Intellige ſi ñ ſūt ꝯ legeꝫ ſuꝑioꝛis.vt 11.q.3.ſi dominus.ꝛ.c.ſe.

1 Utrum cleric⁹ cui ep̄s ꝓcipit vt vadat ro mā poſſit ſe excuſare.q: alij ſunt melioꝛes ꝛ magis apti.R̄.glo.i.ꝺ.c.quid ergo.ꝛ.23. q.1.c.ſi ꝙ nō:q: in legationibus oꝛdo non eſt ſeruandus.ff.de legatō.l.ſciendū.§.pe. Item q: Io.vltimo.rn̄dit dn̄s petro.quid ad te tu me ſequere.

e **Xecutor** proprie dr̄ qui rē iu dicatā ducit ad effe ctum.vt dicit glo.in.c.ſuper qōnum de offi.dele.ꝺ quo hr̄.2.q.6.c.ei qui appel lat.ꝺ.ab executoꝛe.ꝛ in.c.bonit.de appel. ꝛ multis alijs locis q aliqñ dr̄ merus execu toꝛ.qñ cā ē cognita a ſuperioꝛe ꝛ mera exe cutio ſibi mandaſ.vñ ab iſto appellari non pōt tā de iure canonico q̄ ciuili.vt de re iu di.c.qꝺ ad ꝯſultatōem.ꝛ.ꝺ.ꝺ.ab executoꝛ ꝛ.C.quoꝝ ap.ñ re.l.ab executoꝛe.niſi exe cutoꝛ ſnie modū excedat.vt dicit tex.in.ꝺ.l. Aut niſi male iterpretet ſniam ꝛ huiuſmōi de qbus ꝑ glo.i.ꝺ.c.qꝺ ad ꝯſultatōem.Ali qñ ꝺo dr̄ mixtus.ꝛ ē qñ aliqd a ſuperioꝛe mandaſ exequēdū ſimplr.vñ taſ dꝫ admit tere rōnabiles exceptiones.c.ex ꝑte.el.2.de offi.dele.ꝛ.c.eā te decet de eta.ꝛ quali.ꝛ i c.cū a deo.de reſcrip.Et hoc verū niſi con ſtet ꝙ ſuperioꝛ ex certa ſcia ſic velit.vt nō. gl.in.ꝺ.c.ex ꝑte.Et ab iſto executoꝛe mixto pōt appellari ſi aggrauat vel iniuriaſ.vt.C. de appel.l.ſi quis prouocatione.

Quis pōt eſſe executoꝛ in cāis eccleſiaſti cis.R̄.merus executoꝛ pōt eſſe quilꝫ cleri cus.Mixtus ꝺo nō niſi i dignitate conſtitu tus:vel canonicus eccleſie cathedraſ ſi cōiſ ſio fit ei auctoꝛitate lr̄arum apſicaꝝ:vel le gatoꝛū:aut ꝺlegatoꝛū apſicoꝝ.Secus ſi ab alijs q: tunc qlibet clericus pōt eſſe.vt pꝫ ꝑ nō.in.c.ſtatutū de reſcrip.li.6.

Executoꝛes teſtōꝛū:ſiue fidicōiſſarij qui pn̄t dari.R̄.ꝙ ſiue teſtōꝛ ſit clericus:ſiue lai cus pōt deputare executoꝛes tam laicos q̄ clericos ſeculares ꝛ ēt religioſos quoſcun qꝫ dūmō religioſi a ſuis ſuperioꝛibus obti neant licentiā exequēdi exceptis fratribus minoꝛibus qbus ē ꝓhibitū i cle.exiui.i.§. ꝓinde vir ſanctus de.ꝺ.ſig.Fallit hoc ſm Bar.in minoꝛica qñ diſtributio dꝫ fieri in fratres ipſos ſ moniales.Sancte clare ſub iectas cure ipſoꝝ herede volūtarie ſoluēte q: ſic fr̄ minoꝛ pōt eſſe executoꝛ.Et ꝙ tā cle ricus religioſus q̄ laicus poſſit eſſe execu toꝛ nō.in.c religioſus de teſta.li.6.ꝛ ꝑ doc. in.c.tua nobis.ꝛ ibi Pa.ꝛ in.c.Iohānes de teſta.ēt ſi ſit minoꝛ.25.annis ſm glo.i.ꝺ. c.religioſus.ꝛ hoc de ꝯſuetudine.Et ſequi tur Albꝛi.in.l.nulli licere.C.de epi.ꝛ cle. dūmō adultus ſit.Itē nō admittiſ ſuus nec ſurdus mutus ꝓdigus.furioſus.q̄uis aliq tenuerint ꝙ ēt ſeruus ꝛ pupillus poſſit eſſe vt ibi nō.Albꝛi.ſed eſt verius ꝙ non. 2

Utrū feia poſſit deputari.Glo.Io.an.in ꝺ.c.religioſus tꝫ ꝙ ꝯſuetudo q̄ ē optima in terpres legū hꝫ ꝙ ſic Pa.i.ꝺ.c.tua nobis dicit ꝙ aſ fuit ꝯſultū ꝙ ñ pōt.Sed Bal.tꝫ cū Io.an.ꝛ plꝫ:q: mlr nō cōparet vt ꝓcu ratrix ſꝫ itētat actōem noie ꝓpꝛio de quo ꝑ 3

eidẽ Bal.i.l.id qđ paupibus. ⁊ i.l.ſi qs ad declinãdã.C.de epi. ⁊ cle. Et ſic nõ ob.l.iiȝ de ſci.ff.de pcur. ⁊.l.alienã.C.co. ⁊.l.2.ff.de reg.iu. ⁊.2.q.7.§.tria.qꝛ vt dixi nõ vt pcuratrix compareret.

4 Utrũ poſſint deputari mixti.ſ.ſecularis ⁊ rlioſus ſimul vel clericus. R. ꝙ ſic ẜm Jo. an.in.d.c.Johannes.

5 Utꝝ cũ ſimplr deputaĩ tres uł q̃tuoꝛ executores. vno moꝛtuo alij poſſint pcedere. R. ꝙ ſic. lꝫ ẽt ſi viueret ⁊ nolet exeq poſſent ipi exeq. vt ẽ tex.in.d.c.rlioſus.

6 Quid ſi vnus executoꝛ viuit ſed ẽ i remotꝭ R. ꝙ nihilominus ceteri exequent. vt i.d.c. rlioſus. ymo ẜm glo.ibidẽ nõ ẽ neceſſe vocet tũc ſicut ⁊ i electõe. vt i.c.qꝛ pp. ⁊ i.c.cuȝ iter vniũſas.de ele. Sec⁹ ſi ñ multũ diſtarȝ qꝛ tũc vocand⁹ eẽt. ⁊ ſi i termio aſſignato ñ venerit pcedẽt ceti. Et h itellige qñ ſimplr ſũt deputati. Secus ſi cũ aliq̃ litatiõe. puta. ꝙ vnus ſine alio nõ poſſit ⁊ huiuſmodi. qꝛ tũc ẜuañ ẽ qđ teſtõꝛ ſtatuit. vt i.d.c.rlioſus.

7 Utꝝ offĩm p̃fati executoris trãſeat i hedibus. R. glo.i.d.c.rlioſus ꝙ nõ. niſi teſtõꝛ expſſerit. Et hoc tene p dcm̃ tex. lꝫ aliq tenuerit ꝙ trãſeat. p.l.cũ vnus. ⁊.l.a filio.i prin. ⁊.l.alimẽta in prin.ff.de ali. ⁊ ci.le. Alij võ ꝙ re itegra nõ trãſibit: ſed nõ itegra ſic. vt đ elec.c.in cãis. ⁊.l.mãdatum.C.man.

8 Quid ſi ſit deputatus executoꝛ abbas. S. Proculi an eo moꝛtuo ſucceſſoꝛ ei⁹ exeq̃t R. glo.i.d.c.rlioſus ꝙ ſi abbas moꝛtu⁹ erat pp nquus teſtõꝛi nõ trãſibit ad ſucceſſoreȝ qꝛ vr̃ electa pſona ex affectione: ſiue nomen ei⁹ fuerit expreſſum lꝫ ñ. facit ad hoc. 12. q.3. põtifices. de teſta. reqſiſti. Si ãt ñ erat ppinquus. tũc ſi nomẽ erat expſſuȝ nõ tranſibit. Si võ nõ erat expreſſum tranſibit. de offi. dele. qm̃ requiſiſti.

9 Querit an teneat deputatus executoꝛ acceptare. R. Pa.in.d.c. Johes ꝙ nõ. niſi tacite acceptaſſet l expſſe: qꝛ nõ poſſꝫ renũciare. Et dr̃ tacite acceptare qñ aliqd fecit qđ ptinet ad hoc ⁊ huiuſmõi. Jtẽ ſi ſciẽter recepit lr̃as qbus ſibi offĩm deferebatur. ar.l.i §.i.ff.de pcu. aut ſi ipe ꝯſenſit qñ teſtõꝛ ad illud offĩm eũ deputabat. ad hoc.l.vxoꝛi.§.i. ff.ad.l.coꝛ.de fal. facit.l.ex ſñia.ff.de te.tu. Poſſet tñ epũs i legatis ad pias cãs citra acceptatiõnẽ ꝯpellere ſi nõ vt executoꝛẽ: ſaltẽ vt delegatũ. ſicut in qualꝫ alia delegatione vt.C.qui pro ſua iuriſdi.l.vnica. ⁊.c.paſtoral de offi.dele.

10 Qñ tenet executores exequi. R. Pa.in.c nos quidem.de teſta. ꝙ aut teſtatoꝛ pꝛouidit ſibi de tempoꝛe. ⁊ illud ſerua. Unũ tamen ſemper nõ. ꝙ licꝫ teſtatoꝛ mãdet aliqd fieri ĩfra certum tp̃s ꝯputandum a die moꝛtis. intelligitur ⁊ ſuppletur ⁊ ſcientie ⁊ adite hẽditatis. vt pbat tex.in.l.ſtatulibos.§.ſi quis heredi..ff.de ſtatulib. facit tex. iuncta glo: in.l.fi.§.ſi autem dubius.C.de iu.deli. Si vero teſtator non prouidit ſibi de tempoꝛe. tunc Pa. dicit in.c.ſi heredes.de teſta. ꝙ ſi res legata ẽ in patrimonio teſtõꝛis põt ſolui ſiñ moꝛa. Naȝ dñium illico adita hr̃ditate tranſit in legatariũ. vt i.l.ſi tibi hõ §.cũ ſeruus. ⁊ qđ ibi nõ.ff.de le.i. ⁊ in.l.cũ res in pꝛin. ibidẽ dr̃ ꝙ ſi ñ ſoluat ſine moꝛa heredes ꝯdẽnant ad p̃ſtañ vſurã ⁊ omneȝ vtilitatẽ. Jdẽ ẽt ſi eſſet pecunia legata. vt i.l. ſi domus.§.in pecunia.ff.de leg.i. vbi dicit ꝙ ad ſolutõeȝ tp̃us modicũ dandũ ẽ. Sed glo.ibidẽ. illud bꝛeue tp̃us dicit foꝛe.x.dies a pꝛecepto iudicis: vel ſaltẽ arbitrariũ pẽſata quãtitate ⁊ qualitate hereditatis. ⁊ ſi nõ hꝫ dꝫ repire vndecũqꝫ.l.ſi pecuniã.ff.đ le.2. Et hoc tene quo ad obligatõem. quo aũt ad penã.ſ. vt cogãtur ſolueꝛ cũ oi emolumto ⁊ intereſſe: dic ꝙ in legatis ad pias cãs ẽ tp̃us ſex menſium. vt in aut.de eccle.ti.§.ſi autem legatum. Jdem dicerem in legatis ad non pias cãs per argumen. a maioꝛi. in d.§.ſi aũt legatũ. ⁊ hoc a die inſinuationis teſtamenti ꝙ ſi per ãnũ a die monitõis per iudicẽ ſibi facte nõ iplet q̃cũqꝫ relicta pꝛiuatur tota hereditate ⁊ veniet ad ſubſtitutos: vel ſi non ſunt veniet oꝛdine ſeruato coheredibus adeũtibus: vel gnãli fideicõmiſſario ⁊ ceteris. ẜm ꝙ habet in aut. amplius.C.đ fideicõmiſ. lꝫ poſſit iudex cogere ẽtañ p̃ſtatũ tp̃us executores vel heredes alio remedio.

Utꝝ executoꝛe nõ exequẽte deuoluaĩ ad epm̃ executio. R. Pa.in.d.c.nos quidem ꝙ ſi p̃ceſſit duplex monitio poſt negliaȝ debentis exequi ſtatĩ in legatis ad pias cãs đ noluiĩ: nec requiriĩ aliud tp̃us. vt vr̃ iuuere tex.in aut.de ec.ti.§.ſi aũt q hoc iuſſi ſunt. Et ſic intelligerem: nõ p Bar.in.d.aut. amplius. Si ſola vnica monitio p̃ceſſit expectaĩ ãnus anteq̃ deuoluaĩ ad ep̃m. Sed aduerte ꝙ hodie ep̃ per ſtatuta diſponũt vt currat ãnus a die moꝛtis admonẽdo generaliter quoſcũqꝫ. ⁊ ſic poſt ãnum deuoluetur intelligẽdo a die moꝛĩ ⁊ ſcie ⁊ adite hereditatis. vt.ſ.dixi. Limitat Ri.in.4.diſti. 45. hoc veꝝ ſi hꝫ bona in pꝛõptu de qbus poſſit ĩfra ãnũ legata iplere. alꝛ nõ deuoluitur ad epiſcopum. Nđ nõ. 11

12 Queritur quidã reliquit cẽtũ pauperibus declarandis p ſempꝛoniũ an elapſo anno declaratõe non facta ep̃s poſſit eligere pauperes vigoꝛe ſtatuti p̃ſati in pꝛecedenti.q. R. Bar.in.l.cũ qdam ita.ff.de le.2. ⁊ ſequitur Pa.in.d.c.nos quidẽ ꝙ nõ: qꝛ ſtatutuȝ loquiĩ de executoꝛe ⁊ i eo haberet locũ vt nõ poſſet amplius ſe intromittere. ar.c.literas de ſup.ne.p̃la. ſed hñs declarare non ẽ executoꝛ. ſic dicimus dr̃am iter iudicem qui declarat ⁊ executoꝛẽ.C.de exe.rei iudi.l.executoꝛẽ. qđ nõ. qꝛ pbat ꝙ fr̃ minoꝛ q ñ põt eẽ executoꝛ bñ poſſet eẽ declaratoꝛ ⁊ ſilr ꝯſultoꝛ. cũ nllo iure phibeaĩ de q̊ dic. vt.j.§.26.

13 Utrum prefata deuolutio habeat locum tam in legatis ad pias cauſas q̃ȝ non pias R. Pa.in.c.ſi heredes de teſta. ꝙ in legatꝭ ad pias cauſas non eſt dubium. Jn alijs ãt eſt diuerſitas inter doc. Sed ipe Pa. ſic ꝯcoꝛdat ꝙ aut ep̃s vult ſe ipedire anteq̃ȝ heres ſit priuatus hereditate.ſ. añ lapſum ãni ⁊ ſic põt ſe ipedire ⁊ ꝯpellere. Silr ſi hẽs incidit in penam priuationis: ſed de ſcõ eã poſſidet. quia nemo eã petit. nã tunc ceſſat rõ.d.aut. amplius. q̃ vult vt hereditas cum onere exequẽdi tranſeat ad aliũ. ⁊ habebit locũ.d.c.ſi heredes qđ loqtur generaliter. Nec ob. ꝙ non dꝫ ep̃us ipendere offĩm ſuũ ñ iploratũ ad vtilitatẽ pꝛiuatã ꝯ determinata in.c.bone memõie. el pꝛio. de poſtu.p̃la. qꝛ pro quo ipenditẽ miſerabil pſona. ⁊ iđ põt. vt ibi nõ. qꝛ defunctus ẽ deſtitutus oĩ auxilio. ⁊ iđ merito ẽt non implorat⁹ poteſt iudex ipendere offĩm ſuum. Aut vult ſe ipedire poſtq̃ pueniit ad alios hereditas pp p̃uatõem p̃moꝝ. ⁊ ſic nõ põt reſpectu executõis: ſed bene reſpectu ꝯpulſiõis fiende heredi nouo vt exequaĩ: qꝛ tunc hẽbit locum d.aut. amplius. Et ſic ꝯcoꝛda.d.c.ſi hr̃des cum.d.aut. amplius.

14 Quid ſi teſtõꝛ expꝛeſſe phibuit ne ep̃s ſe impediat. R. Pa.in.c.tua nobis.de teſta. ꝙ quo ad compulſionem executoꝛuȝ non valet. quia ſicut ipe ſi viueret non poſſet ſe eximere a foꝛo ep̃i. ita nec executores ſubtrahere potuit. vt pꝫ in.d.c.tua nobis. Quo vero ad deuolutionẽ executionis dicit ideȝ Pa.ibidem. ꝙ ſi teſtatoꝛ puidit de alio executoꝛe in caſu negliẽ primi. ille exeq̃ĩ ñ ep̃s ar.i.l.nulli. ⁊ i.l.ſi qs ad declinãdam.C.de epi. ⁊ cle. Aut ſolũ phibuit ep̃is exeq. tunc in legatis ad pias cãs nihilominus exeq̃ĩ ñ obſtãte phibitõe. tex.bonus ẽ i aut.de ec.ti. §.ſi qs aũt predẽptione. cũ duobus.§.ſe. ⁊ in.d.c.tua nobis. Jn alijs autem non.

Utrum executoꝛ habeat actionem ꝯ heredem. R. Pa.in.c.iohannes.de teſta. ꝙ aut ẽ purus executoꝛ. ⁊ ſic nec de iure ciuili: nec canonico habet. ſed põt implorare offĩm iudicis contra detinentes bona defuncti. ar.i l.hereditas.in fi.ff.de pe.hr̃. ⁊ i.l.quint⁹.ff. de an.le. Et hoc voluit Dy. in.l.lucius.§. menia.ff.ad tre. ⁊ Bar.in.l.ſi quis ticio.ff. de le.2. Glo.in.d.§.menia. limitat verũ: niſi in legatis ad pias cauſas. quia tunc dicit habere actionem ꝯ heredes. allꝫ.l.nulli.C.de epi. ⁊ cle. Jdem tenet glo.in.d.l.ticio. Si vero nõ ẽ purus executoꝛ ſed legatarius. ſicut qñ v̊ba diſpõis cõferunĩ in eum tacite l expreſſe. Exẽplũ dicit teſtõꝛ relinquo ticio cẽtũ ⁊ volo illa reſtituat ſeyo: tunc poterit agere ꝯ detinẽtem bona tãq̃ȝ legatarius. ⁊ ẽ vtile: qꝛ ſi deficeret fideicõmiſſum ex perſona fideicõiſſarij accreſceret ſibi ⁊ nõ heredi. vt in.d.l.ſi qs ticio. Jdẽ erit vbi tacite ꝯferĩ i eum diſpõ. puta. quia ẽ particeps illi⁹ relicti. ẜm glo.in.d.§.menia. ⁊ in glo.d.l.ſi quis ticio. ⁊ ibi vide. 15

Utꝝ executoꝛ poſſit vendere bona defũcti p executõe vltime voluntatis. R. Pa.in d.c.Johãnes. ꝙ ſi ẽ executoꝛ vniuerſalis. puta qꝛ omnia ſunt diſtribuẽda paupibus. ſic poterit.d.l.nulli. Si vero ẽ pticularis ñ põt niſi teſtatoꝛ expꝛeſſe ꝯceſſerit. vt i.l.alio herede.ff.de ali. ⁊ ci.le. Sicut cõiter hodie ẽ in teſtis daĩ libera vẽdẽdi auctoꝛitas ipis p executõe vltie volũtatis. Et quid ipoꝛtẽt dicta verba. vide Bar.i.d.l.alio. Et cautella ẽ ꝙ addaĩ ſic. Dans eis generale mandatũ cũ libera adminiſtratõe agendi. exigẽdi. diſtrahendi ⁊c. 16

Utꝝ cũ teſtõꝛ reliqt.c.pro reſtituẽdis male ablatis ⁊ ñ repiũtur male ablata vſqꝫ ad illã ſũmã r̃ſiduũ ſit diſtribuẽñ. R. Pa.i.d.c tua nobis. Ja.de are.i tractatu executiõis: vt refert ⁊ ſeqĩ Bal.i.d.l.ſi qs ad đclinãdã. diſtinguit ꝙ aut teſtõꝛ phibuit in aliũ vſuȝ cõuerti: ⁊ ſic cedet hr̃di reſiduũ queadmodũ qñ deficit aliđ legatũ. vt.d.l.ſi quis ticio ⁊ expꝛeſſio cãe limitat legatũ. vt i.l.fi.ff.de an. ⁊ ar.le. Aut ſimpliciter diſpoſuit. ⁊ tũc dꝫ dictũ reſiduũ dari paupibus. vt in.l.legatũ.ff.đ vſu. ⁊ vſufruc.le. quia ſicut deſtiatuȝ in vnum pium vſum. ſi non põt debet ꝯuerti in alium pium. vt i.c.nos quidẽ.de teſta. ⁊ facit in ar.d.l.legatum. ſic ⁊ hic. Et hoc puto veriſſimum. qđ tenet etiam Jo.an.in addi.ad Spe.in ti.de inſtru.edi.§.nunc vero aliqua.v̊. ⁊ ſcias. Et maxime ſecundum Pa. vbi.ſ. quia ex quo expꝛeſſit certam 17

quātitatē ꝑſumēdū ē illā deberi: lȝ ñ appa-reant creditores. Et idē dicit fore ſuaū i cau-tiōe quā faciūt vſ̄arij. vt ēt nō. i. c. quāq̄ȝ. de vſuris. li. 6. Cōſulo tñ hoc fieri de conſilio epī l' hēdis. ⁊ iſtud ſequeri i ꝯſcia. q̄uis alij diſtinguāt ſi executor ē nudus miſter. ⁊ ſic reddet heredi. d. l. ſi qs tc:o. ⁊. l. codicil' in prin. eo. ti. Si vō ñ ē nudus executor: tunc reſiduū erit ipi' executoris. Poſſet h̄ opi. i ꝯſcia ꝓcedere qñ legaſſet dcō executori cū exꝓſſione crediorū ſm̄ q̄ i libro ſuo inuenit et ⁊ huiuſmodi: q₂ tūc reſiduū ſūme videt̄ur voluiſſe legare executori. vt. l. pf. §. taſculanus. ff. de le. 3. ⁊. l. filio. §. matri. ff. de adi. le.

18 Utrū executor cui teſtō: dedit aliqd ad diſtribueū vbi ei videbit̄ ⁊ placuerit teneatur illud diſtribuere i pios vſus. R̄. q̄ ſic ſi aliō nō appet de mēte teſtōris. facit. c. cū tibi. de teſta. Sȝ meli' vbū videbit̄. ⁊ vbū placuēit qō refert ad arbitriū boni viri. ff. de fideicōiſ. li. l. thais. §. ſorore ſua. ⁊. l. fideicōiſſa libertas. la. 2. Bon' aūt vir arbitrabit̄ magis ad ſalutē aīe teſtōris diſpēſandū q̄ȝ alias. de ſo. ꝯpe. c. ꝯq̄ſtus. Et ad ſalutē magis facit vt ſit paupes diſpēſet. l. id qō paupibus. ⁊. l. nſ li. ⁊. l. ſi qs ad declinañ. C. de epi. ⁊ cle. nec ipedit diſpō teſtōris lȝ nō ſint exꝓſſe ꝑſone qbus debeat fieri. vt i dcis legib'. Itē q₂ de beni' iterꝑtari volūtatē teſtōris i meliorē ⁊ fauorabiliorem cām ꝑꝑ rōem: q₂ in teſtis ſit melior iterꝑtatio. c. cū dilcti. de dona. ff. d̄ re. iur. l. i teſtis. ff. de vi. tri. oleoq̄ȝ le. l. 3. Cū ergo nulla ſit melior q̄ȝ vt i paupes xp̄i diſpēſetur. ita fiet alr ſi ñ fiet. ep̄s reuocare poterit ⁊ dȝ executionē. Pe. tñ d̄ pu. tractatu de cano. por. epī. c. 9. tȝ q̄ medietas dȝ dari paupibus ⁊ medietas pijs locis. Nihil tñ allat. ⁊ eſt ſans equa.

19 Utrū executor ēt cū ꝯſenſu epī poſſit imutare vſū deſtinatū ꝑ teſtatorem in meliorē. vide infra Legatum. 2. §. 11.

20 Utrū relioſus exēptus deputatus executor ſi i exequēdo deliqt poſſit puniri ab ordinario. R̄. q̄ ſic. tex. ē i cle. vnica. de teſta. vbi ēt eis relioſ iponit̄ vt reddāt rōnem de executiōe ordinarijs. ⁊ ſilr ordinarijs vt exigāt. Citat Ri. in. 4. di. 45. ar. 5. q. 2. verū in relioſis q hñt exēptionē cōem q tñ poſſent ꝯueniri rōne ꝯctus l' delicti: ſeu rei. vt in. c. i. de priuil. li. 6. Secus in alijs q ēt ex p̄dictis ꝯueniri nō pñt: q₂ nō pñt tales puniri ab ordinarijs. Et placet.

21 Utrū p̄latus rl'oſi q dedit licētiam acceptandi executionē rlioſo poſſit eā reuocare re ēt ñ itegra. R̄. glo. in. d. cle. vnica. q̄ ſic. cū rlioſus nō hēat velle nec nolle ⁊ executio fiet per collegam: aut ſi alius deputatus non eſt per ep̄m.

Utrū executor poſſit diſtribuere in filios l' ꝯſanguineos ꝓprios. vide. ſ. Elya. §. 3. 22

Utrū dilatio executiōis pie preiudicet anime teſtatoris. R̄. ſm̄ Ri. vbi. ſ. q. 4. q̄ ſic cuius ratio ē duplex. Prima q₂ eccleſia ⁊ pauperes ñ excitant̄ ad orandum ſicut facerent ſi eis daretur legatum. Acceleratio aūt feruentiū orōnum ꝓ aīa defuncti multū valet ad eius alleuiationē ⁊ celeriorē expeditiōem. Secunda ratio. q₂ ſicut anima in caritate d̄cedens ⁊ aliquid purgabile ſecum portans in hac vita meruit vt elemoſine ſi pro ea dētur ꝓſint non ad augumentū gr̄e. ſed ad alleuiationem ⁊ breuiatōem pene: ⁊ ideo q̄ȝto citius impletur tanto citius alleuiat̄ ⁊ ecouerſo. q̄ȝto tardius iplet̄ur tāto tardius liberat̄. non tñ ꝓꝑ hoc ſi nunq̄ȝ implerent̄ ꝑpetuo ſtaret in penis. ſed ſolum multo tardius liberaretur. Ex quo pȝ q̄ grauiſſime peccāt ⁊ magnā proditionem faciunt qui q̄ȝ citius pñt non exequūtur. vñ vocantur necatores egentiū in. c. qui oblatōes el primo cū duobus. c. ſe. 23. q. 2. ⁊ in. c. qui oblationes. el. 2. Et dñr venire ad exinanitionem fidei ⁊ q̄ hñdi ſunt ſicut qui non credūt iudiciū dei. Idē dicēdum de reſtōe quam ſtatuerunt fieri. vnde in cronicis minoꝝ legitur q̄ qdam impediebatur intrare paradiſū quouſq̄ȝ facta fuit reſtitutio. q₂ niſi fiet luet in penis. facit ad hoc. c. in litteris de rapto. 23

Sed nūqd excuſantur prefati executores ſi propterea tardant vt res defuncti melius vendantur. R̄. ſm̄ S. Tho. in quol'. q̄ mora modici tp̄is ñ videtur eſſe magnū periculū. Unde ſi executor ꝑ modicū tp̄us differat vt rebus dcfuncti melius venditis āpliores elemoſinas facere poſſit. licite facit. Quod itelligo vex qñ tantum ē augmentum q̄ preualet tarditati. puta quia elemoſyna illa quā habuiſſet de illis rebus cito venditis ⁊ tp̄s tardationis i quo penā ſuſtinuit non iudicantur tantum ſatiſfactoria q̄ȝtum ē elȳna que elicitur ex tardatōe: al' non liceret: q₂ ñ ē fiendum malum mihi pro bono alterius. Et hoc pȝ ex eo qō ſubiūgit. Si vero iquit S. Tho. per multum tp̄s differat: vt in modico ampliores elȳnas faciat non excuſat̄ a culpa q₂ forte defūctus a purgatorio liberatur interim. ⁊ ſic fruſtrat̄ remedio q̄ nullum indigebat. Faciat ergo q̄ magis rōnabiliter vʒ expedire anime defuncti. 24

15 Quid ſi quis deputauit executorem cum iſta cōditione. vt exeq̄t cū cōſilio tal'. R̄. q̄ aut dixit cū ꝯſilio. ⁊ ſic executor lȝ teneatur petere ꝯſiliū. tñ nō tenet̄ ſeq. Si vō dixit q̄ exeq̄tur ſ₃ ꝯſiliū. ſic tūr ſeq ipȝ. vt tȝ Albri. i. l. nlli. C. de epi. ⁊ cle. vide. ſ. Cōſiliū. §. 4.

16 Quid ſi ſit fr̄ minor ille cuius ꝯſilio exeq dȝ. R̄. q̄ diuerſa ē opi. inter doc. Sȝ tu dic q̄ fr̄ minor lȝ nō poſſit eē executor: pōtñ eē ꝯſultor. q₂ executor oȝ q̄ ſit ꝯctator pecūiarum ⁊ vēditor rerū ⁊ huiuſmōi que nullo mō ꝯueniūt fr̄i minori. ſed dare ꝯſiliū i nllo derogat ſue ꝓfeſſiōi. Et ſic ꝑ hoc euacuatur rō Ge. i. c. ſi. d̄ te. li. 6. q tȝ q̄ ñ pȝ eē ꝯſiliari' tali modo q̄ alr nō poſſit fieri diſpenſatio niſi ſm̄ ſuū ꝯſilium. Et ſic ſm̄ p̄dcā limita. nam ſi teſtator reliqt. c. danda paupibus declarandis ꝑ frēm minorē. hoc nō derogat ſue ꝓfeſſioni ⁊ licet. De hoc per Bar. exꝓſſe in tractatu minoricarum.

Exemptus dr̄ qui nō ſubeſt iuriſdictōi ordiarij. vt pȝ. ⁊ nō. in. c. cū perſone. de priuil. li. 6. Solus ergo papa l' legatus de latere pōt cognoſcere de cauſis ꝯ exēptum vt nō. in. c. qō trāſlationē. de offi. le. Secus in alijs legatis. vt ibi. vnde eximere ꝓprie ē apoſtolice ſedis. 16. q. 1. ff. 6. q. 3. nūc vero. nō. Io. an. i glo. d. c. i. de priuil. li. 6.

1 Quot modis datur exēptio. R̄. vt nō. Pa. in. c. tuarum. de priuil. q̄ duobus modis. Primo ratione loci. puta monaſterij vl' eccleſie ⁊ huiuſmodi. ⁊ in iſtis habet locū. c. i. de priuil. li. 6. q̄ ratione delicti ꝯmiſſi extra locū exemptum: vel rōne ꝯtractus alibi initi: vel ratione rei alibi ſite poſſunt corā ordinario ꝯueniri ⁊ ab eo puniri. Et exempta eccleſia vel monaſteriū intelligunt̄ exēpti ēt ipſius monaci vel canonici clerici ēt ⁊ ꝯuerſi ꝑpetuoq̄ȝ oblati. non aūt eiuſdē eccleſie pſbr̄ qui parrochianoꝝ curam habet quo ad ea que ad eandem curā ꝑtinēt: nec ipi parrochiani. vt in. c. per exemptiōem. de priuil. li. 6. Eximit̄ ēt exēpto mōaſterio ſm̄ glo. i. d. c. ipſius cimiteriū ⁊ domus ⁊ teatꝝ cū ortis ⁊ areis q̄ ſūt iuxta eccl'am. ar. 12. q. i. neceſſaria. ⁊. c. nulla. 17. q. 4. diffiniuit. Idō dic in dormitorio ⁊ domibus clicoꝝ q̄ ſūt. iuxta eccl'iam cū eorum ortis. ar. d. c. neceſſaria. ⁊ diffiniuit. Scdō dat̄ exēptio rōe ꝑſone. ⁊ nō loci. vt i priuilio ꝯceſſo capelanis ⁊ familiaribus pape. ⁊ de talibus nō hȝ locū. d. c. i. q₂ nec ēt rōe delicti pñt puniri ab ordinarijs. alr eoꝝ priuiliū eēt inutile. qō eē nō dȝ. vt in. c. ſi papa. de priui. li. 6. ex qbus oībus ꝯclude q̄ exēptus rōe alicuius loci l' rei ñ cenſetur exēptus rōe alterius rei vel loci. Uñ priuilȝ ꝯceſſuȝ ꝑſonis reſpectu certi loci nō extenditur vltra locū. Unde cenſetur priuiliū potius reale q̄ȝ perſōale. vt nō. Pa. in. c. cū capella. de priui. Secus i exēptione reſpectu ꝑſone. vt pȝ. Aduerte q̄ ſi canonici alicuius eccl'e eximantur ipi ſoli ſunt exempti non autem eccl'ia l' alij ei' clīci. Si ōt clīci cuiuſuis eccleſie eximātur tūc tā canonici q̄ȝ alij clerici ſunt exempti nō aūt eccleſia niſi aliud exprimatur. vt in. d. c. ꝑ exēptionē: nec etiam cōuerſi vel oblati. vt dicit glo. ibidem.

Quibus vbis ꝓbat̄ exēptio. R̄. q̄ multiplicitér. vt ꝓbatur in. d. c. ſi papa. puta ſi dicatur in priuilegio a papa l' ſniando eccl'iā iuris beati petri exiſtere: ſiue ad ius ⁊ ꝓprietatē romane eccleſie pertinere. vl' ad romanam eccl'iam ſpāliter aut ſine medio ⁊ ſimpliciter ꝑtinere l' ſi dicat q̄ eccleſia ſit libera: ſeu q̄ potiatur romane eccleſie libertate ſiue q̄ ep̄s non audeat illic cathedrā collocare: ſeu aliqō imperiū exercere vel ꝑtātē aut q̄ eximit a poteſtate epī. Item ſi recipiātur in proprios ſubiectos per huiuſmodi ⁊ ſimilia cognoſcitur exemptio. vt ibi pȝ. Secus ſi reperientur ſub defenſione. vt in. c. ex parte. el. 2. d̄ priui. vel iproprios filios. q₂ ñ eſſent exempti. vt ibi dicitur. ⁊ ibi vide. ⁊ qō ibi nō. 2

Utrū exemptus teneatur citatus ab ordinario ꝯparere. R̄. Pa. in. c. cum ordinem. de reſcrip. q̄ aut ē notorie exemptus ⁊ tā diu tollerat' priuilegio exemptōis ſicut ſūt mendicantes: ⁊ ſic ñ tenet̄ nec valebit ſententia ſup p̄ricipali. q₂ ē a non ſuo iudice. neq̄ȝ tā q̄ ꝯ ꝯtumacē. Ad hoc tex. in. l. non videtur ff. de iudi. ⁊ bonus tex. in cle. paſtoral'. §. piſana. ⁊ ibi bona glo. ff. de re. iudi. ⁊ glo. in c. veniens. de accu. ⁊. 2. q. 3. ſi ep̄s. ⁊ ꝑ Inn. in. c. 2. de dila. ⁊ Bar. in. l. 2. ff. ſi quis in ius vo. non ie. licet in alijs terminis. Si vō nō conſtat ita notorie. tunc tenetur comparere ⁊ allegare priuilegiū. ⁊ in loco congruo ⁊ ſecuro infra terminū ꝯpetentem ordinario oſtendere. ſm̄ q̄ dicitur in. c. cum perſone. de priui. li. 6. 3

Utrū pendēte lite ſup validitate priuilegij ſeu an fuerit conceſſum vel nō debeat quis priuari vel interdici vſu poſſeſſionis vel qi ēt ſi poſſeſſio ſit cōtra ius. R̄. Pa. in. c. i. vt lit. pen. ni. inno. q̄ non tex. eſt in. d. c. cum ꝑſone. i. §. q̄ ſi tales. cū. §. ſe. ⁊ hoc idē tenēt ibi doc. vbi dicit Io. mo. vt ibi nō. Ge. q̄ 4

pendente lite non ē turbandus in poſſeſſio
ne ſua etiam ſi poſſideat contra ius cōe. dū
modo ex aliqua probatione: licet non ſuffi
ciēti ad finalē intentū ipſe iuſtificet poſſeſſio
nē. ⁊ ita vſ ſonare ibi tex. vñ Jo. an. in glo.
vltima ibidē dicit. Nō. quātus fauor priuile
gio debeſ. Eſt eni ex ſe priuilegiū fauorabi
le ſʒ ꝓſcriptio odioſa. de deci. c. ex pte. ⁊. c.
tua. ⁊ de re iur. odia. hec Jo. an.

5 Quid ſi exēptus litigat corā ordinario ⁊
ſi allegat exemptiōem an ꝑdat eā ꝑ hoc. R.
Pa. in. c. i. de ſen. ⁊ re iudi. ꝙ nō nec tʒ ſnia
Nec ob. taciturnitas. qꝛ ēt ſi voluiſſʒ ñ potuiſ
ſet i illū cōſentire. vt in iudicē de arbi. cum
tpe. Et hoc tʒ Jo. an. in. rſa. ſciēti. li. 6. i mer
curialibus. facit qđ nō. in. l. i. C. vbi de cri.
agi. oʒ Nō eſt ſʒ Pa. in. d. c. cū tpe: qꝛ exēp
tus nō pōt renūtiare exemptiōi. qꝛ tangiſ ne
dū fauor exēpti ſed ēt ſuperioris q ipſū exe
mit. vt in. c. ad aplicā de rſa. ⁊. in. l. ſi qs in ꝯ
ſcribendo. C. de epi. ⁊ cle. Albri. in. d. l. ſi
qs tʒ ꝙ exemptus pōt renunciare priuilio
exēptionis ꝑ. d. l. ſi qs. Et ad. ll. ꝯrias rñdit
ꝙ loquunſ de priuilegio iuris cōis itroduc
to in fauorē ordinis clericaſ cui renunciari
ñ pōt. ſed ſuo priuilegio ſpāli bene pōt. ⁊ ve
rius credo qñ ipſe ipetrauit. Ex pria opi. eſt
vera qñ ſuperior ꝓprio motu aliquem exe
mit. Quod nō. bene.

6 Utrū exēptus poſſit abſolui ab ep̄o ab ex
cōicatione inflicta a canone quā ſibi ꝯditor
canonis nō reſeruauit. R. Pa. in. c. ſignifi
caſti de fo. cōpe. Fede. ꝯſi. 14. ⁊ Jo. de lig.
in cle. ne in agro. de ſta. rſa. tenent ꝙ ſic. Sʒ
Jo. an. in rſa ſcienti ꝑalle. dicit ꝙ nō. Pa.
hoc ſequiſ. qꝛ nō eſt ſue iuriſdiciōis. nec pōt
ſe ſubmittere ſine licētia pape rōe dicta in ꝑ
cedenti. q. in ſi. Excipere tñ vſ Jo. an. in. c.
religioſo de ſen. ex. li. 6. excōicatos pro iiec
tōe manuū violenta ꝑ rōnem tex. ibidē. ſ. ne
materia euagandi. cū tñ ꝯriū teneat in cle.
cū ex eo. de ſen. ex in glo. ſi. Et ꝑpea teneo
ꝙ nec in illo cāu. c. religioſo. nec i alio exēp
tus poſſit abſolui ab ep̄o niſi vbi ſpāliter ei
cōittitur a papa. ⁊. d. c. religioſo loquiſ de ñ
exēptis quos antea ñ poterat abſoluere ꝑꝑ
c. cū illorū de ſen. ex. Et h tene. qꝛ ſi de exēp
tis intellexiſſet ſic dixiſſet ſicut dicit i. d. cle.
cum ex eo. in ſi.

7 Quid pōt exercere archiep̄s vel ep̄s i lo
co exempto. vide. s̄. Archiep̄s. §. 3.

8 Utrū exēptus rōe loci ſi deliquerit alibi
vel ꝯhat aut res ipſa ꝯſiſtat poſſit i loco do
micilij cōueniri aut puniri ꝑ ordinariū. R.
ꝙ nō. nec hʒ poteſtatē remittēdi cū ſi ꝯuēta
tur. vt in. d. c. i. de priui. li. 6. Similiter ſi de
lictū vel ꝯctus vel res ipſa litigioſa ſit in lo
co exēpto nō poterit ſe ipedire. Intelligitur
ergo. d. c. i. ꝙ rōe delicti vel ꝯctꝰ pñt ꝑ ordi
narios ꝯueniri. ſ. ſi iuenianſ ex locū exemp
tū vel remittētur. vt nō. in. d. c. i. Sunt tñ qui
dā exēpti rōe locoꝝ ⁊ pſone q ēt rōe delic
ti aut ꝯctus vel rei nullo mō pñt conueniri.
vt fratres minores. ꝑdicatores ⁊ ciſtercien
ſes ⁊ multi alij.

Utrū deliquēs in loco exēpto ligeſ ſtatu- 9
to ep̄i. vide infra. Statutum. §. 2.

Utruʒ cum ſtatuto ep̄i caueatur ne qs acce 10
dat ad quelʒ monaſteria monialiuʒ ſub pe
na excōicatōis quā incurrat ipſo facto. ſint
excōicati q accedunt ad monaſteria exēpta
monialium. R. ꝙ ſic ſi ſine licentia illius ad
quē pertinet accedunt. Rō. qꝛ ſine ꝑfata licē
tia acceſſus ē ꝓhibitus. vt in. c. periculoſo.
de ſta. mo. li. 6. Et iō ſi ep̄i vt cōpeſcant taleſ
acceſſus addunt penam: licite faciunt ⁊ iō
ligantur. nec dicendū ꝙ delictū cōittatur in
loco exempto ſolū: ſed ēt in non exēpto. vʒ
cū accedunt anteq̄ꝫ peruenerint. Jtē pʒ per
hoc qđ nō. Bar. in. l. relegatoꝝ. ff. de inter
dic. q dicit ꝙ ciuitas ꝑꝑ comodū ciuitatis ſ
odiū eorū ad quos nō vult vadant ꝓhibeſ
pōt ciuibus ſuis ne vadant ad talē terrā hoc
nō. Pa. in. c. poſtulaſti ď fo. compe. ergo ſi
militer in caſu ꝑdicto. Et hoc tʒ. d. Phi. de
peruſio in. c. vt aiarum de conſti. li. 6. ſecus
ſi ꝓhiberent ne quoquo mō ſine eorū licen
tia quis accederet: qꝛ niſi ꝑſidentes mona
ſterijs eſſent culpabiles in admittendo non
valeret eoꝝ ſtatutū cum eſſet ꝯ ius cōe. vt in
d. c. periculoſo. ꝯ qđ ep̄s non pōt ſtatueſ niſ
ſi ex iuſta cā. vt tʒ Bal. in. l. oēs populi. ff. ď
iu. ⁊ iure. ⁊. d. Anto. in. c. veſtra de loca. pñt
īmo obliganſ primates archiep̄i ⁊ ep̄i vni
uerſi ſub pena eterne maledictionis in pro
pria dioceſi monaſteria exēpta que imedia
te ſubſunt romane eccleſie auctoritate apo
ſtolica cogere vt ſeruent clauſurā. vt in. d. c.
periculoſo. Similiter debent ea viſitare ea
dē auctoritate ſingulis annis. vt in cle. atten
dētes de ſta. reg. ⁊ hoc de ꝑcepto ſʒ glo. ibi
dē ꝑꝑ. ď. debeāt qđ ē preceptiuū. vt i. c. obla
te de ap. ⁊ in. c. vt fame de ſen. ex lʒ in. c. i. ď
deſpon. impu. ſapiat honeſtatem.

Utrū exempti poſſint oratoria vel capel 11
las in locis ñ exēptis edificare. R. ꝙ nō nec
in ſic conſtructis celebrare vel celebrari fa
cere. niſi de licentia dioceſani loci. vt i. c. auc
toritate de priui. li. 6. Intellige niſi ex licētia
pape hoc facerent. aliter dioceſani eos cō
peſcere pñt. vt in. d. c. auctoritate. Et itellige
de oratorijs publicis. qꝛ in priuatis poſſūt.
vt nō. glo. ibidē. Hec intelligo in publicis
factis oratorijs ꝙ non poſſunt celebrare ve
rum qñ ep̄i prohibitiōem fecıſſet ne in eis ce
lebraretur. alias qñ cōiter in eis celebratur
ſi fiat de conſenſu illius qui curā eorum hʒ
ſufficit ſine alia licentia ep̄i.

12 Utrū in locis exēptis predicta in ꝑcedēti
q. facere poſſint. R. ꝙ nō niſi licentiam vel
priuilegium ſedis apoſtolice habeant ſpāle
vt in. d. c. auctoritate. §. inhibemus.

13 Utrū cās ⁊ lites ſuoꝝ hoium ac liberoꝝ
ſeu cenſualiū poſſint exēpti aſſumere. R. ꝙ
non. vt in. d. c. auctoritate. §. cās.

Xēplum

c Xēplum malū dantes ꝑcipue prela
ti ⁊ qui hñt alios regeſ mortaliter
peccant. Et vt dſ. ii. q. 3. precipue tot morti
bus digni ſunt quot ꝑditionis exempla ad
alios tranſmittunt. ar. gi. di. nemo. 93. diſ. ꝑ
uenit ad nos in ſi. 2. q. 7. paulus. ⁊. c. cuʒ pa
ſtoris. 17. q. i. qui bona. De hac materia nō.
infra. Scandalum.

Xequie

c Xequie pōpatice. curatō funeris conditio
ſepulture potius ſunt viuorū ſola
tia q̄ꝫ mortuorū ſubſidia. 13. q. 2. c. aie: §. cura
tio. Hinc tex. in. c. ñ extiemus. ea. q. dicē cor
pori humano quicqd ipenditur non ē pre
ſidiū ſalutis. ſʒ hūanitatis officiū ſm affec
tū quo nemo carnē ſuaʒ odio hʒ. Uñ oʒ vt
q̄ꝫdiu pōt ꝓ carne ꝓximi curā gerat cū ille
inde receſſerit q gerebat. hec ibi. Et ď hoc
vide infra Sepultura.

Xheredatio

c Xheredatio filiorū hodie
non pōt fieri niſi pſ habeat iuſtam
cām quā oʒ deſcribere in teſtō. vt. C. de iof
fi. te. auth. ſed hodie.

1 Sed que ſunt iuſte cāe. R. 13. q ponūtur in
auth. vt cum de ap. co. §. cās. Prima ſi filius
parentibus manus intulerit. Secunda ſi g̃
uem iniuriā eis fecerit. Tertia ſi eos crialr
accuſauerit de cā que non ſit aduerſus prin
cipē lrē publicam. Quarta ſi cum malficis
conuerſatur. Quinta ſi maleficus efficiatur
Sexta ſi vite parentum inſidiatur. Septima
ſi cū nouerca ſua aut ꝯcubina pſis ſui ſe im
miſcuerit. Octaua ſi pro pſona ipius l'debi
to eius icarcerati iquātū pōt fideiubere no
luerit. Et hec octaua cā itelligitur ſolum de
maſculis. Nona ſi ꝓhibuerit eos facere te
ſtamētū. Decia ſi ꝯ parentuʒ volūtatē iter are
narios ⁊ mimos pſeuerauerit cū pſ illiꝰ ꝓ
feſſionis non fuerit. Undecima ſi filia vitā
luxurioſā elegerit cū parentes cā vellent pro
poſſe nubere ⁊ dotare. niſi neglexerint eaʒ
nubere vſqʒ ad. 25. annum. Duodecima ſi
parentibus furioſis debitā curam non impē
derit. Terciadecima ſi de carcere parentes de
ducere neglexerit. Adde. 14. ſi voluntatem
vltimā executioni demandare noluerit. vt s̄
Executor. §. 10. Et. 15. ſi filius ē hereticus cū
pſ ſit catholicus. vt. d. §. cauſas.

Similiter filius pōt patrem exheredare. 2
Primo ſi de crimine eū accuſauerit. excep
to crimine leſe maieſtatis. Scđo ſi vite filij
inſidiatus fuerit. Tertio ſi vxori ſue l' cōcu
bine ſe ꝯmiſcuerit. Quarto ſi teſtari in quo
poterat ꝓhibuit. Quinto ſi nō egit curam
eius cū eēt furioſus. Sexto ſi captus a ſar
racenis non redemit. Et ſi moritur inteſta
tus ibi non ſuccedet ſed eccleſia ⁊ dabunſ
bona eius ꝓ redēptione captiuoꝝ. vt in. d.
auth. cum de ap. co.

Utrꝫ in iſtis cāibus in quibus pōt exhere 3
dare poſſit alimēta ſibi denegare. R. Jo. an.
⁊ Pa. ſequitur i. c. qm̄ auallis. de iureiu. vbi
ēt in glo. poniſ predicti cāus. ꝙ ſic. Et idē
tʒ Bar. in. l. diuus adrianus. ff. de parici. per
l. ſi quis a liberis. ff. de li. agno. Et idē tenet
Pa. in. c. ex lraꝝ. de eo qui du. in ma. quaʒ
po. per adul. de patre igrato ꝯ filium. Que
limita niſi ipos peniteat. ꝓ quo facit glo. in
l. ſi. C. de epi. ⁊ cle. ⁊ tex. in. c. non liceat. 19.
q. 2. vbi dſ ꝙ ꝑ religiōis igreſſū purgaſ ois
igratitudo. ⁊ qđ nō. Spe. in ti. qui fi. ſūt le.
ď. quid ſi filia. ⁊ ſequitur Pa. vbi. s̄. qui dicē
ꝙ ſi filia fornicatrix vult pēitere de peccato
pſ tenetur eā alere. ar. c. ferrū. 50. di. Et per
ꝯñs dicit Pa. vbi. s̄. ꝙ ēt tenetur eam dota
re. qꝛ cā dotis ñ minus ē fauorabilis q̄ꝫ cau
ſa alimētoꝝ. vt nō. Cy. in. l. non omni. C. de
admi. tu. ⁊ Bar. in auth. ex ꝯplexu. C. de in
ce. ⁊ inuti. nup.

Utrꝫ liceat exhſdare filiū vt hſdem faciat 4
eccliam. R. Aug. in. c. quicūqʒ. 17. q. 4. Qui
cūqʒ exheredato filio heredem vult facē
eccliam querat alium qui ſuſcipiat non au
guſtinum.

Utrꝫ ff exheredeſ a ffe. R. ꝙ ſic i tribꝰ cāi 5
bus. Primus ſi iſidiatus ē vite ipiꝰ. Scđs
ſi de crie iſcripſit ꝯ eū. Tertius ſi i bōis eius
nō bilr leſit. Et hoc ēt hʒ locū qñ moriſ ab
iteſtato ſſ. vt non ſuccedat ei ſſ. vt in auth. de
nup. §. ingratitudinem.

Utrꝫ vir vxorē ⁊ eꝯ vxor virū poſſit exhe 6
redare. R. ꝙ ſic. vt nō. in. d. §. cās.

e **Xorbitantia** a iure cõi nõ debent trahi ad ſequellã ꝺ reg.iu. li.6.ꝗ a iure cõi exorbitãt nequaꝗ̄ ad ↄ̃ñiã ſunt trahenda.

e **Xorciſte** ex greco in lati nũ adiurantes ſiue increpantes vocant̃ dicit tex.i c.cleros.circa fi.21.di.

1 Quid ꝑtinet ad eoꝝ offm̃.℞.tex.in.c.per lectis.25.di.ad exorciſtã ꝑtinet exorciſmos memoriter tenere manuſq̧ ſuꝑ energumīoſ i.lunaticos ⁊ obſeſſos a demõibus ⁊ cathecuminos in exorcizando iponere hec ibi.

2 Cũ ordinatur dꝫ accipere de manu epĩ libellũ in quo exorciſmi ſunt ſcripti cuꝫ iſtis verbis.Accipe ⁊ cõmenda memorie.⁊c̃.vt in.c.exorciſta.23.di.

e[1] **Xorciſmus** eſt adiuratio ꝯ̄ diabolũ.vt de cõſe.di.4.in.c.añ.20.dies

1 Quid vꝫ exorciſmus ante baptiſmũ. ℞. Ri.in.4.di.6.ar.vltimo.q.i.ꝑ ipſum virtute diuia artat̃ ꝑtãs diaboli ne poſſit decero tm̃ quantũ ceteris ꝑibus poſſet ſi ñ eẽt exorcizatus ⁊ maxie impediẽdo ne baptiſmum ſuſcipiat facit ad hoc.c.ſicut noſtis de conſe.di.4.

2 Quid ſi aliqs baptizet̃ ſm̃ exorciſmo.℞. Ri.vbi.ſ̃.ꝙ dꝫ poſt baptiſmũ exorcizari ſaciẽ.d.c.noſtis.Rõ.qꝛ lꝫ in baptizato paruulo ñ ſit peccatũ tñ in eo remãet actualiter fomes peccati.Et iõ ẽt poſt baptiſmũ hꝫ efficaciã reprimendi diabolũ.

3 Per quẽ dꝫ qs exorcizari.℞.ꝙ ꝑ ſacerdotẽ de ↄſe.di.4.ſacerdotes.⁊ de h̄ vid.ſ̃. Cathecismus.qꝛ idem eſt.

e[1] **Xpenſe** iã in cibariꝭ q̃ʒ in veſtibus debent fieri ſm̃ dignitatẽ illius cui ſunt ꝓſtãde ⁊ facultates illiꝰ q dꝫ ꝓſtare.hoc colligit̃ in l.hitatio.ff.de vẽ.in poſ.mit.⁊ in.l.ſꝫ ⁊ ſi quidẽ.§.i.in.ꝟ.veſtiri.ff.de vſufruc.Et ꝓpea dicit Bal.in.d.§.i.ꝙ abbas dꝫ melius veſtiri q̄ monachus magr̃ i theologia q̄ʒ aliȷ ffres.doctor q̄ ſcolaris.Et idẽ dic de cibariꝭ per elegãtẽ doc.Bal.in.l.i.C.de epi.audi.

1 Utꝝ ille q aliũ vulneranit teneat̃ ad expẽſas.℞.ꝙ ſic ad oẽs quas ꝓ curatõe fecit.vt ff.ſi qua.pau.fe.di.l.ex hac.⁊.ff.de hiȷs qui deie.vel effu.l.vltia.vide glo.in.⁊.ſi qs mẽbrorũ.23.q.vltima.⁊ in.c.i.de iniuriȷs.

2 Utrũ i extimãdis facultatibus ſit hñda rõ expenſaꝝ.℞.ꝙ ſic.vt nõ.glo.i.c.qñ ꝺ vi.⁊ ho.cle.vñ illi fructus extimandi ſunt q ſuꝑ ſũt deductis expenſis.C.de fruc.⁊ li.ex.l.i.

Utrũ expenſe facte in re aliẽa ſint attendẽde.℞.ꝙ aut erat poſſeſſor male fidei ⁊ ſic de rigore iuris nõ poterit hr̃e niſi ſolũ illas q̃s fecit grã fructuũ querẽdoꝝ congregandoꝝ aut cõſeruandoꝝ.q̃ ẽt a male fidei poſſeſſore deducunt̃.vt in.l.ſi a patre.§.fructus.ff.ꝺ peti.he.⁊.l.plane in fi.ibidẽ.⁊ in.d.l.i.al' ſi quas fecit amittit.vt.l.ex argento.ff.de ↄdi.fur.⁊ inſti.de re.di.§.ex diuerſo.Sed i foro ↄſcie ſm̃ Mo.ti.Uſura.5.poterit ẽt repetere eas quas fecit ad ↄſeruatõem rei vt paſcendo equũ ⁊ huiuſmodi:vel ad opportunam melioratõem.vt curãdo aial morboſum nutriendo porcuꝫ ⁊ huiuſmodi.⁊ placet ꝑ rõnem dictaꝝ.ll.Similiter dic de eo q ſcripſit vel pinxit in re aliena ſeu edificauit ꝙ in cõſcia poterit petere ⁊ ille in cuius re expẽſas fecit tñr nõ inquantũ expenſa vꝫ ſed ſolũ in quantũ ſibi dicta res eſt plus vtilis arbitrio boni viri.Si ãt erat poſſeſſor bone fidei ſic poterit omnes expenſas quas fecit tollere ſi ſine leſione rei poteſt fieri.l.iulianuſ.la.3.ff. de rei ven.vel ſi non poſſunt tolli dominus rei ſoluet eas.l.in fundo.co.ti. aut vendere ei rem in qua expenſas fecit.quia.ff.de peti. he.l.ſi quid poſſeſſor.§.ſicut ante dicitur ꝙ quis non debet culpari de adminiſtratione rei quam tenet vt ſuam bona fide.Ideꝫ dic quando fecit credens vtiliter gerere negotium proximi ſui.ff.de ne.ge.per totum. 3

Expenſe non veniunt nomine dannorũ vel intereſſe:quia expenſa eſt quam quis facit eundo redeundo vel maiorem familiam tenendo aut aduocatis ſoluendo. ⁊ huiuſmodi.Danna vero vel intereſſe ſunt in re vel circa rem.⁊ ideo qui remittit vnum nõ videtur remittere aliud.vt de iniuriȷs. c.in noſtra in tex.⁊ in glo. 4

Expenſe dicuntur neceſſarie que ſi facte non fuiſſent periȷſſꝫ:aut facta fuiſſet deterior res circa quam ſunt facte.Utiles ſunt que rem meliorem faciunt ⁊ deteriorem fieri ñ ſinunt.Uoluntarie vero ſunt que rem tãtuꝫ ornant.ſed fructum non augent.l. impẽſas ff.de.ꝟ.ſi.Quomodo autem debeantur qñ ſunt facte in re aliẽa ſcienter ⁊ bona fide.vt puta in re locata habes.ſ̃.locatio.§.21.⁊.ſ̃ Comodatũ.§.13.⁊.ſ̃.Dos.§.25.⁊.ȷ̃.Peculiũ.§.22. 5

e **Xperientia** facit artem Inexperiẽtia caſũ.i.metaphiſice:vñ in.c.q̃ʒ ſit de elec.li.6. in princi.dicitur magiſtra rerum:⁊.ff.de le.3.l.legatus.§.ornatricibus dr̃ ꝙ prebet cuilibet artificio nutrimẽtũ.⁊ i c.vt ↄſideret.50.di.dr̃.Cogunt eni multas inuenire medicinas multoꝝ experimẽta morborum.

e **Xpoſitio** ſacre ſcripture ⁊ canonũ exigit cã.ꝑſona.loco.⁊ tꝑe dꝫ fieri.vt.26 di.c.ſciendũ.⁊.c.ſe.Quorũ mõi qꝛ medullitus nõ indagant̃ in erroris laberintũ nõ nulli intrudẽdo ipingũtur cũ añ iudicãt ꝙ̄ intelligant añ inculpãt ꝙ̄ iterando lecta ꝑquirant. hec Iſi.⁊ hẽtur.in.d.c.ſciendum.

Utrũ liceat variȷs modis ſacrã ſcripturã. vel iura exponer̃.℞.glo.in.c.qd hoc ẽ.50. di.ꝙ aduocatus põt variȷs modis iura exponere.Qꝺ lĩta veꝝ qñ eadẽ rõ legis h̄ reqrit.alr̃ nõ excuſant̃.qꝛ vt dr̃ in.c.intelligẽtia de.ꝟ.ſi.intelligẽtia dictorũ ex cãis ẽ aſſumẽda dicendi:qꝛ ñ ſermoni res:ſꝫ rei dꝫ ſm̃o eẽ ſubiectus.⁊ i.c.in hiȷs.eo.ti.dr̃.Uerba i tentõi dẽnt deſeruire.cũ ſuis ↄcor.ibi nõ.in glo.Idẽ dic de ſacra ſcriptura ꝗ exponitur 4.modis.Prio ſm̃ hyſtoriã.hyſtoria ẽ rei geſte narratio.ab hiſtrion qꝺ ẽ videre vel cognoſcere.qꝛ apud veteres nẽo ſcribebat hiſtoriã niſi iterfuiſſet.Secũdo a legorice. aleon.qꝺ ẽ aliud.⁊ gore.qꝺ ẽ dicere vel locutio.⁊ ẽ qñ ꝑ vnũ factuꝫ dat̃ intelligi aliud qꝺ ẽ credẽdũ.Tertio anagogice ab ana.qꝺ ẽ ſurſũ.⁊ goge qꝺ ẽ ductio.⁊ ẽ qñ ꝑ vnũ factũ dat̃ intelligi deſiderandũ.ſ.glĩa.Quarto tropologice:a tropos qꝺ ẽ ↄuerſio ⁊ logos qꝺ ẽ ſermo ⁊ ẽ qñ ꝑ vnũ factũ dat̃ intelligi faciẽdũ.Et ꝓpterea dicit.Hiero.i.c.hr̃eſis 24.q.3.Qui alr̃ ſcripturã intelligit ꝙ̄ ſẽſus ſp̃s ſancti flagitat a quo ſcriptura ẽ.lꝫ ab eccleſia ñ receſſerit tñ hr̃ticus põt appellari ⁊ de carnis oꝑibus ẽ eligẽs ꝗ peiora ſũt.hec ille.facit ad hoc.c.relatũ.37.di.Qꝺ bñ nõ.

e **Xpoſitus** filius infãs a patre ſiue ab alio eo ſciẽte vel ratũ habẽte eo ipſo liberat̃ a ꝑſĩa ꝑtãte.Idẽ i ſeruo ⁊ liberto expoſitis q liberant̃ a dñica ꝑtãte.Idẽ in lãguidis cuiuſcũq̧ etatis ſint expoſitis.vel ſi alicui alimẽta negari ↄtigẽt tẽpie.vt i.c.vnico de infan.expo.Si ꝟo eo ignorãte vel inuito ſit expoſitus poterit eũ repetere.ſed reſtitue expẽſas infra.x.dies poſt eꝑ ſani ↄteſtatõis factaꝫ.vt ibidẽ nõ.⁊ i.c.ſi.87.di.

1 Utrũ recoligens talẽ expoſitũ acqrat aliqꝺ ius in eo.℞.ꝙ nõ.vt in dictis iuribus.

2 Utrũ expenſas factas poſſit repetere.℞. ꝙ ſi ſunt alimenta vel cã alimentorũ facte ñ repetet:niſi in duobus caſibus ſꝫ glo.in.d. c.ſi.Primus ſi ꝓteſtatus eſt ꝙ volebat repetere.vt.ff.ꝺ nego.ge.l.nenſenius.Hoc inuito niſi eſſet ꝑſõa q ad hoc teneret̃.ſicut eccleſia ꝗ tenetur alere pauperes.qꝛ qualitercũq̧ ꝓteſtetur non repetet.vt.c.ſacrorũ.12.q.2. ⁊.l.alimẽta.C.de ne.ge.⁊ qꝺ ibi nõ.Limito ſo ꝙ in conſcia poterit repetere perſona ꝗ ad hoc non tenebatur lꝫ nõ fecerit ꝓteſtatõnem qñ a principio habuit aium repetendi.ar.eorũ ꝗ nõ.ȷ̃.Lex.§.4.Secundus caſus eſt qñ expoſitus ⁊ collectus nõ vult ducere filiã collectoris in vxorẽ.C.ꝺ nup.l.patrẽ.Si vero ſunt alia ab alimentis ꝗ expendit.puta in erudiendo puero in aliqua arte ⁊ hꝰmõi repetere poterit.C.de infa. ex.l.i.

Sed nunquid excuſent̃ ꝓdicti exponentes ſi ex neceſſitate.puta qꝛ eos alere nõ poterant expoſuerint.℞.glo.in.d.c.ſi.ꝙ non. qꝛ debuit eũ mittere in xenonem.ſ. hoſpitale.vt.C.de ca.tol.l.vnica.§.ſed ſcimus.ꝙ ſi talis locus nõ erat:tunc vr̃ glo.dicere ꝙ excuſatur de filio ſed de ſeruo nõ ꝑ.d.l.vnicaꝫ ⁊ in aut.de nup.§.⁊ multo potius.Sed ego credo verũ quo ad penam predictaꝫ in.§.i. ſed non quo ad deũ qꝛ quantum in ipſo eſt occidit niſi forte expoſitio tali modo fieret ꝙ nullum periculum expoſito immineret. 5

e **Xpreſſio** quandoqꝫ nocet.Unñ.l.non nunq̃ʒ.ff.de condi.⁊ de.dicit.Nõ nunq̧ contingit vt quedã nominati expreſſa officiant.q̄uis omiſſa tacite intelligi potuiſſent nec eiſent obſuſa.Inde dictuꝫ eſt expreſſa nocent nõ expreſſa nõ nocent hec ibi facit ad hoc.l.ſi quis.ff.de hr̃.iſti.⁊ glo. in.c.ↄſulti de procu.ff.de reg.iu.l.expreſſa.

e **Xſtimatio** rei quãdo debeat fieri. ℞.ꝙ tempore contractus.vt in.c. cum dilecti.de emp.⁊ vendi.⁊ in.l.2.C.de reſcin.ven.

Quantum fieri debeat.℞.glo.in aut̃.de ali.⁊ emphi.§.ſanctiſſimas ꝙ debet fieri ſecunduꝫ redditꝰ quos res extimanda affert facit tex.ibidem.⁊ in aut̃.de ec.tit.§.ſi aut̃ annale ⁊ tex.in.l.ſi quos.C.de reſcin.ven. 1

Qualiter fiet ſecundũ redditus.℞.ꝙ tantum debet valere res quot fructus producit in.25.annis:vel ſi eſt res que debeatur eccleſie in.35.annis.vt in.d.§.ſi ante annale.vbi ẽ tex.de.35.annis.⁊ ibi nõ. 2

Quid ſi res eſt nõ fructuoſa.℞.ꝙ extimabitur ſm̃ ꝙ cõiter appretiatur.l.pretia ꝑn. ff.ad.l.fal.Et hoc hꝫ locum hodie cõiter in oĩbus rebus ⁊ qꝺ dr̃.res tantum valet q̄tũ 3

vendi pōt per.l.i.§.ſi heres.ff. ad treb.⁊.l. querebatur.ff.ad.l.fal.⁊.l.ſi quis vxori.§. vlti.ff.de fur.dꝫ intelligi veꝝ nō hito reſpec tu ad affectionē ſingulariū pſonaꝝ:ſꝫ cōiꝫ vt in.d.l.ptia.niſi affectio eſſet rōnabilis reſ pectu extimantis.de quo dic vt.ſ.Emptio §.7.⁊.9.

4 Utrum extimatio faciat venditiōeꝫ.R.ꝙ ſic in duobus cāibus. Primus cū eo aio ſit extimatio vt ipſa preſtetur.ſecus ſi fiat vt ap pareat quanti res ſit facta deterior.vt.l.ſi in ter viꝝ.C.de iu.do.Nō tunc apparet qñ in pacto ē vt tranſacto certo tpe res que exti mata data ē reddat.qꝛ tunc non facit vendi tionē.vt.d.l.ſi iter.Secūdus cāus ē qñ res ſimpliciter dat extiata in ɔcm de cuius natu ra ē vt trāſferat dñium.vt in.l.quotiens.⁊ l.plerūqꝫ.ff.de iure do.⁊.l.extimatio.ff.ſo. ma.Exemplū mulier dedit rē extiataꝫ.c.vi ro ſuo cenſebit vir emiſſe.Fallit hoc qñ na tura ɔctus repugnat vt faciat venditiōeꝫ.vt in.l.ſeruos.ff.fa.her.Exēplum ego ⁊ tu ſu mus heredes ⁊ facimus extimatiōeꝫ de he reditate.tunc nō facit venditionem.

5 Utꝝ extimatio faciat trāſire periculū in ac cipientem.vide.ſ.Caſus.§.6.

e xtrema vnctio.vide.j.Unctio extrema.

f Abule occioſe vel ſecularium negocioꝝ non dꝫ re citari i ɔuiuio clicoꝝ aut religioſoꝝ vt i.c.ɔuiuia.⁊ in.c.p reuerētia.44.di.nec fabulaꝝ oblectamēta excitantiū mētē ad icē tiua libidinū.c.ideo.37.di.

f Acilitas venie incentiuū pbet dliquēdi.23 q.4.ē iniuſta.de vi.⁊ ho.cle c.vt cle ricoꝝ.vñ Stephanus papa dicit. Eccliaſti ci vigoris ordo ɔfunditur ſi aut temere illi cita pſumātur.aut nō ɔceſſa impune tēpten tur.pinde ſi negligēter ea q̄ male vſurpant omittimus.exceſſus viā pculdubio alijs a perimus.

f Acultas dr qñ ſine difficl tate pōt quis face re.vt nō.Inno.in.c.in pñti.⁊ in.c. romana.de ſen.ex.li.6.

f Actum legitime retractari ñ debet.licet cāus po ſtea eueniat a quo non potuit ichoa ri.de regu.iur.li.6.Pa.in.c.diſcretioneꝫ. de eo qui co.conſan.vxo.ſue.dicit verā re gulam quando factum iam eſt perfectum. puta matrimonium:licet ſuperueniat affini tas non retractatur.⁊.l.ſi a me fuerit.ff.de iudi.cum alijs que videntur contraria loquuntur quando factum non erat perfectū ſed ſolum inchoatum: quia tunc retractatur.

Utrum ſit dicendum factum quod non durat.R.glo.in.c.ad noſtram.de regula.ꝙ quando ex facto volumus iudicare animū. tunc eſt verum ꝙ non dicitur factum.ſ.ani mo faciendi qd non durat.⁊ ibi ponit mul tas concor.Adde tex.in.c.nam ⁊ ego.d v. ſi.cum concor.in glo.

Utꝝ factū illegitime cenſeatur factuꝫ.R. ꝙ non.vt in.c.veniēs.de preſbi.nō bap.ſi cut inutile.⁊ nullum paria iudicat.c.inter corporalia.de tranſla.prela.ſic etiam dicit non eſſe qui minus idoneus eſt.vt in.l.i.ff. qd cuiuſqꝫ vni.facit tex.cum glo.in.c.frater nitatis.de fri.⁊ male.vnde Bar.per.d.l.i. dicit ꝙ ſi pcurator non facit fidem de man dato.perinde eſt ac ſi non comparuiſſet ⁊ dominus tanꝗ contumax debꝫ puniri.Iꝗ excipere ⁊ non pbare.idem ē ſicut non ex cipere.c.cum ſuper.de conceſ.pre.Et paria ſunt quo ad iuris effectū non eſſe ⁊ nō ap parere.l.duo ſunt ticij.ff.de te.tu.Iteꝫ non fieri ⁊ tarde fieri vel eo mō quo fieri nō de bet.ar.c.auditis.de procu.ff.qui ſatiſda.co. l.quotiens.⁊ ibi glo. 2

Utrum plus ſit facto conſentire ꝗ verbo R.ꝙ ſic glo.eſt in.c.in cauſis.de elec.vide glo.in.c.dilecti filij.el.ij.de ap.vbi plus fac tis loquimur.Factuꝫ alienum promittens quomodo teneatur.vide.j.Sponſalia.§. 14.Factum vbi promittitur venit qd inter eſt in obligatione.ff.ſi quis in ius vo.nō ie. l.cum quis. 3

f Alcidia vide.j.Legitima.

f Alſarius dr quis diuerſi mode.vt nō.in c.in memoriam.19.di.⁊ in.c.quiſqꝫ ii.q.3.⁊ de cri.fal.per totum.

Utrum ſit falſarius qui abſētium noia in inſtrumento ponit vel qui ſigillum furtiue ſurripit.R.ꝙ ſic.vt nō.in.c.quanto.⁊.c.ea. de hijs que fiunt a prela.Item.ſecundum Bar.i auté.preſbr.C.de ſa.ſan.eccl.falſitas non ſolū ɔmittitur in dicendo falſum.ſꝫ ēt in tacendo verum. 4

Utꝝ apiens lrām alterius vt legat ſit fal ſarius.R.glo.in.c.cū olim.el.ij.de offi.de le.tꝫ ꝙ dꝫ puniri tanꝗ falſarius.allegat.c. olim.de reſcrip.⁊.c.ad audientiam.de cri. fal.Innocen.vero tenet ꝙ iſte minus pec cat ꝗꝫ ſi falſificaſſet.ſigillum apponendo adulterinum tñ falſarius ē.pp qd dic Pe. de anca.ꝙ ſolū dꝫ puniri pena extraordiaria l.de cāis.de offi.dele.⁊ ɔcurrūt cōiter doc. ⁊.c.allāta p glo.loquuntur de fſario q facit raſurā viciādo lrām.vt i.d.c.olim.l appo nēdo ſigillū adulterinū.vt.d.c.ad audiētiā Bar.dicit ꝙ ſi apit oñdendo adūſario mit tēus pōt puniri vt fſarius.ar.bonū i.l.i.§.is q.ff.ad.l.cor.de fal.v.is qui depoſita inſtra oñdit aduerſario icidit i crimē falſi.Nō nō ɔ notarios ⁊ aduocatos qui oñdunt iura p tis aduerſario.Si vero apit.ſed non oñdit aduerſario.ſic nō punit crie falſi.⁊ vr tex. i.d.c.cū olim.⁊.ff.de cri.ſtelli.p totū.⁊ ad l.q teſtū.ff.de fal.dic ꝙ ē ſpāle in eo q ap puit teſtm̄ clauſum vt puniat pena falſi.Ex quo collige ꝙ peccat mortalr apperiēs lrās alterius vt legat niſi ſpeꝫ hēat i ratihibitione. Nō itelligo qñ aduertenꝗ ⁊ ſtudioſe fac cū veniat puniēdus crie ſtellionatus.Nō lito verū niſi hērent p deſlictꝗ.puta eas pſecit l lacerauit ⁊ huiuſmōi.qꝛ ſi tales legit p aliq̄ bono fine.lꝫ al curioſitas ē ñ tamē mortal de ſe.

3 Utrū lacerās l cōburēs l celās ſcripturas publicas l priuatas q̄ ad aliū ſpectāt ita ꝙ āplius non apeant ſit fſarius.R.ꝙ ſic.vt eſt caſus ⁊ ibi Bar.in.l.paulus.ff.de fal.vbi dicit tex.legis cor.pena oēs teneri q ēt ex te ſtamē a cetera fſa ſignaſſent.ſꝫ ⁊ ceteros q i rōibus tabul.lris publicis.aliaue qua re ſi ne ſignatione falſum fecerint: vel vt verum nō appat qd celauerint.ſurripuerint.deleue rint.ſubiecerit ⁊ reſignauerunt eadem pena affici ſolere dubiū ñ ē.hec ibi.Glo.i v.ſur ripuerit.dicit ſic.vt nō eēt.cōburēdo.Et ſic pꝫ quid dicēdū de falſantibus libros merca toꝝ ɔburētibus l occultantibus l als ſcrip turas.⁊ vltra dictā penā tūr ad reſtōnem to tius itereſſe.tex.ē in.l.qui tabulas.ff.d fur. de quo vide j.Reſtitutiō.i.in verbo Scrip turas.

4 Utrū falſificans monetā ſit fſarius ⁊ pec cet mortalr.R.ꝙ ſic ſm Ho.Io.an.Pe.⁊ Io.de ymo.i.c.quāto.de iureiur.⁊ pꝫ per tex.ibidē.vbi dr ꝙ ſeruans falſam monetā agit iniq̄.ergo fortius falſans.pꝫ ēt p extra. Io.22.q̄ excōicat oēs tales i regno francie ⁊ tūr reſtituere oē dānū datuꝫ illi perſone. coitati l pplo dānificato.vt nō.prefati doc. vbi ſ.l ſi neſcitur ſpāl pſona.ſaltē paupib⁹ ar.cor q̄ nō.i.c.cū tu.de vſuris.⁊ in rſa pec catū.de re.iu.li.6.⁊ vide Ho.i ſum.ti.de cē ſi.§.ex quibus.v.qd ſi moneta.Idē dic ſꝫ Gira.obdo.de illo q recepit fſam ignorāt quā poſtea ſciēs expēdit p bona.Nō ſimi to i pecunia alicuius iportantie.ſecus i de nario vſuali.ſic dico de furto.j.Furtum.§. 43.

Quot modis fſatur moneta.R.ꝙ tribus modis ſm communiter doc.in.d.c.quanto. Primo in forma.ſ.quando imponitur ſi gnum illius qui eam cudi non facit.vt in.l. falſi nominis.⁊ in.l.qui nomine.ff.de fal.⁊ in.d.c.quanto.Secundo ex materia metha lica.ſ.qñ fit de ere vel de ſtagno vel non de debita liga.vt in.l.paulus.ff.de ſolu.ſecun dum Bar.vel cum talis materia immiſcet vbi non debet.vt in.l.qui nummos.⁊ in.l. cornelia.ff.de fal.la prima.Tertio ex pon dere.nam iſta tria requiruntur de ſubſtantia monete.vt in.l.i.§.i.ff.de ɔhen.emp. 5

Sed quero qd pondus debet habere.R ſecundum glo.⁊ doc.in.d.l.i.⁊ Bar.in.l. 2.§.i.ff.ſi cer.pe.ꝙ de iure tantus debet eſſe valor contate ⁊ tantum pondus quantum erat prius in materia non deductis expen ſis nec labore que de iure debent fieri de pu blico.Sed ſecundum Inno.quem commu niter ſequuntur doc.⁊ ſeruatur ex conſue tudine tantum debet eſſe in pondere quan tum erat in materia deductis expenſis ⁊ la bore.quia nemo ſuis expenſis tenetur eam facere.ff.qui.ex ca.ma.l.i.⁊.c.qui ſentit.de re.iur.li.6.Immo plus credit Inno.ꝙ ſi princeps indiget poterit inde ſentire aliqd lucrum ⁊ ſic minuere a predicto pondere. Sed Panō.in.dicto.c.quanto.de iureiu rādo.limitat verum:niſi ſpargatur extra re gnum.quia cum danno non ſubditorum ſuorum non poteſt.quam credo veriſſimā Credit Inno.etiam ꝙ princeps cum cōſē ſu populi poſſit minuere.hoc eſt ꝙ ſit mio ris ponderis ꝗꝫ deberet.⁊ tamen expēdat ac ſi eſſet iuſti ponderis.Ratio quia quilꝫ poteſt renuntiare iuri ſuo.7.q.i.ꝗꝫ periculo ſum.⁊ dicit ſufficere conſenſum maioris p tis magnatum regni:quia negotium regni reputatur negotium vniuerſitatis.ar.in.l.2. §.ſciſſimus.C.de iureiurando propter ca lū.Sed Pa.vbi ſ.dubitat de hoc.cum tra ctetur de preiuditio ſingulorum eorum.ar. eorum que nō.in.c.cum omnes.de conſti. ⁊.C.que ſit lon.conſue.in Rica.Et ego cre do requiri conſenſum ſingulorum:niſi quā do ex alia cauſa propter hoc alleuiarentur puta.ab angarijs ⁊ huiuſmodi per ea que nō.in dictis iuribus.Dicit tamen.Inno.nō ſufficere conſenſum populi vt expendantur extra regnum. 6

7 Utrū princeps fraudet monetā qñ repro bat valentē ⁊ minus valentē acceptat vt de reprobata hēat bonū for ⁊ illā ꝯſlari faciat ⁊ cudi. R᷑. Ho. vt recitat Pa. vbi. ſ. ꝙ ſic fa cit tex. i. l. elegāter. §. q reprobos. ff. ꝺ pi. ac.

8 Utrū radentes vel tondētes ſint falſarij vl̄ ſubtilius ex aqua pticulā auri vel argēti tol lēdo ita ꝙ cognoſci nō pōt. R᷑. ꝙ ſic. vt i gl. ꝺ. c. quanto ⁊ tenent ad reſtōnem ꝺānificat. vel ſi ipſos ignorant pauperibus de neceſſi tate. c. fi. de iniurijs.

9 Utrū illi q ſingulos denarios ponderāt ⁊ grauiores retinēt ⁊ ꝯſlari faciūt ſint falſa rij. R᷑. vt colligo ex Ho. Jo. an. Pe. ꝺ āca. ⁊ Jmo. vbi. ſ. Si illi q cudūt pecuniā q̄ꝛ ali qui denarij ſūt qñq̄ minus ꝑpterea diuiit tunt alios plus in pōdere. q̄ꝛ ñ pñt equaliter oēs ſculpere. tūc tales ſunt falſarij ⁊ tñr ad reſtōem cōuiati q̄ꝛ corpus pecunie ꝺānifica uerūt. Si aūt oēs denarij ſūt iuſti pōderis. ſed aliq ſūt āplioris ⁊ illos radūt: dūmōre maneāt iuſti pōdris ſeu ꝯſlāt ñ credo ſſariof lȝ male faciāt ⁊ nullo mō ſit eis ꝯſulendūȝ. Hō ſi nolunt abſtinere. nō credo eos fore extra ſtatum ſalutis propter hoc.

10 Quid de falſario lraꝝ apoſtolicarū vid ſ. Excommunicatio. 5. Caſu. 3.

11 Utrū falſificans menſuras. ⁊ pondera te neaf. R᷑. ꝙ vltra mortale tenef ad reſtōnem totius ꝺāni ꝺati. vt pȝ ex. c. 2. de emp. ⁊ ven. ⁊ deberet. 30. diebus in pane ⁊ aqua peni tere. vt ibi lȝ ſit arbitraria hodie. Jdē dic ꝺ vtente ſcienter falſis. Et falſans menſuras tñr lege cor. de fal. ff. de extraor. cri. l. anno nā. circa fi. q̄ ē pēa publicatōis oiȝ bonoꝝ cū deportatōe ſi lib ē. ſi ſeruus vltimū ſup plicijū. vt. l. i. in fi. ff. de fal. Utēs vo falſiſ pōt puniri in duplū ⁊ relegari i inſulam. vt. ff. de fal. l. pe.

12 Utrū inſtr̄a confecta p ſl̄m notariū ſint nl̄ la. R᷑. vt colligit Pa. i. c. ſrnitatis de hr̄. per Jnno. ibidē aut loqmur de inſtr̄is cōſectis poſt falſitatē cōmiſſaȝ: vel ēt añ tñ nūdū ꝺā natū ſȝ tolēatū i offō ⁊ ſic valēt ꝑtextu officij lȝ pꝰea ꝺānef fac. l. bābariꝰ. ff. ꝺ of. ꝑ. Aut lo quimur de inſtr̄is ꝯfectis poſt damnatōem notarij. ⁊ ſic ñ valent. vt. l. ſi aliqd. C. de ſuſ cep. prepo. ⁊ archa. facit tex. in. l. ſi qs ex ar gētarijs. §. fi. ff. de eden. Bar. tñ in. l. i ff. ad l. iul. repe. limitat veꝝ qñ notarius fuit dam natus ꝑꝑ falſitatē cōiſſam in offō tabelliona tus. ⁊ ſic loquif. ꝺ. l. ſi aliquid. Secus ſi alſs fuiſſet damnatus de falſo cōmiſſo ex alia cā extra offm̄ tabellionatus. ſicut in quodaȝ ꝯ ſilio ipſe Bar. ꝯſuluit pro quodā notario damnato q̄ꝛ extraxerat duas cartas ꝺ libro comuītatis valebāt eius inſtr̄a. lȝ ſit infamiſ effectus. Et hoc verū dūmodo illud officiū nō hēat in ſe dignitatē. vt q̄ꝛ. eſt notarius ꝑn cipis. l. i. C. de man. prin. vel ſalariuȝ de pu blico. vt q̄ꝛ ē notarius in bancho. q̄ꝛ tunc nō valerent. alias ſic.

Utrū inſtrumentū factum a notario non damnato qꝺ hȝ diuerſa capl̄a ſit falſū ſi fal ſitatem hȝ in vno capitulo. R᷑. Pa. vbi. ſ. ꝙ aut falſitas ꝑuenit ex vicio notarij. ⁊ tūc aut concernit ſſbalia. inſtrumenti. puta. q̄ꝛ in indictione aut die. ⁊ tūc totū corruit. vt nō. in. c. inter de fi. inſtru. ⁊ in aūt. vt propo. no. impera. circa prin. Aut ꝯcernu ſubſtātialia negotij. ⁊ tunc diſtingue. aut capitula ſūt cō nexa. ⁊ tunc totū reprobatur. Aut non ſunt connexa ſed ſeparata. ⁊ ſic ſolū illud capi tulū falſum reprobatur. Et ſic limitat Bar. in. l. ſi ex falſis. C. de tranſac. qui lȝ ꝙ quan do venit ex vicio notarij totum corruit. qꝺ Jnno. ēt tenet. Si vero falſitas eſt circa ex trinſeca vt q̄ꝛ ſcripſit ꝯbētes eſſe ꝯſangui neos: vel aliqꝺ aliud qꝺ non facit ad rem ego tū lȝ hoc ſit falſū non reprobatur ꝑꝑ hoc i ſtrumentū. q̄ꝛ hoc nō ē vitiū notarij. Et idē dic in teſte. Et idē voluit Jnno. in. ꝺ. c. frater nitatis vide glo. in. ꝺ. l. ſi ex falſis. 13

f Fama ē illeſe dignitatis ſtatꝰ legibus ⁊ moribus ꝯ probatus. l. cognitōem. §. extiatio. ff. de va. ⁊ extraor. co. ⁊ in glo. c. vſa. de co ha. cle. ⁊ muli.

Utrū fama ſit defendēda. R᷑. ſm glo. in. c. ſenti. ii. q. 3. ꝙ aut ſumus inter tales q para ti ſunt imitari. ⁊ ſic peccat mortaliter q eam nō defendit ꝑ poſſe. Et ſic intellige. c. non ſunt audiēdi ca. q. ⁊. c. nolo. 12. q. i. ⁊ de con ſe. di. i. iubemus. Aut ſumus inter tales. qui ſolū parati ſunt reprehēdere non imitari. ⁊ ſic ſufficit nobis conſcia noſtra ⁊ non tene mur defendere. Et ſic intellige. c. quid obeſt homini. cū. 5. c. ſe. ii. q. 3. 1

Quot modis leditur fama. Et quō ſit re ſtituenda. vide. ſ. Detractio. 2

A quibus ē abſtinendū ꝑꝑ famā ꝯſeruan dam. vide infra. Scandalum. §. 3. 3

Fama ꝑprie ē qñ tota ciuitas vel vicinia vel maior pars acclamat aliquid. Uel dic ꝙ ē cōis locutio ex veriſimilibus coniecturis ſurgēs. vt colligitur ex nō. in. c. ſi duo. 35. q. 6. ⁊ in. c. ſup co. de eo qui co. ꝯſan. vxo. ſue. ⁊ in. ꝺ. c. veſtra. Unde primo oportet ꝙ ſit ex veriſimilibus coniecturis. quia alias ꝑ prie non eſt fama quo ad iuris effectum ſed ſunt vane voces populi. de quo per Bar. i l. de minore. §. tormenta. ff. de qſtio. ꝑ glo. ⁊ doc. in. c. inquiſitōis. ⁊ in. c. cū oporteat de accu. ⁊ ñ ſunt audiende. vt in. c. a. de elec. ⁊ tex. in. l. decurionū filij. C. de penis. l. diuo marcho. C. de nā. te. ⁊. l. ſi priuatus. ff. qui ⁊ a qui. Uñ dicit Pa. in. c. veniens el. i. de teſti. ꝙ teſtis deponens de fama dȝ reddere rōem ſeu cām ſufficientē ſui teſtimonij. Se cundo requirif ꝙ ſit ſaltē maior ps. q̄ꝛ vt di cit Pa. in. c. cū in tua de ſpon. ꝙ dicta pau corū nō infamant. Et ꝑpterea differt fama a rumore. q̄ꝛ rumor eſt qñ aliqua ps vicinie aliquid aſſerit: ſed fama qñ maior pars. vñ ſe hȝ in plus. vt dicit gl. in. ꝺ. c. ſup eo. Pro quo nō. ꝙ noie ptis venit media pars. vt in c. 2. §. i. de deci. li. 6. ⁊ in. l. nomē filiarum. §. portiōis. ff. de ver. ſi. Sed qñ addif aliq̄ tūc verificaf in qualȝ minima ꝑticula. q̄ꝛ dictio aliqua reſtringit. Utrū lȝ reqratur maior ps ad famā faciendā. tñ ad ꝑbandū ſufficiunt duo teſtes vt nō. glo. 2. q. i. § qñ el. a. ⁊ in. l. 3. ff. de teſti. ⁊ nō. Bar. in. ꝺ. §. tormēta. Et cō tra ꝑbationē fame admitif ꝯria ꝑbatio. ⁊ ſi ꝯa ē clarior offuſcaf effectus prime. Et iō eo caſu quo infamia ſufficeret ad torturā ſi ꝑbaretur ꝑ aliā partē bona fama tolleretur ꝑſūptio prīa. ⁊ ſic ꝑbat tex. in. ꝺ. c. cū in tua ⁊ qꝺ nō. Bar. in. l. fi. C. de queſtio.

f Familia qd cōprehendat. R᷑. Archi. de pui. lȝ li. 6. dicē ꝙ triplex ē fāilia quedā ꝑpetua ⁊ religioſa. vt religioſi clerici. ⁊ cō ſimiles. ⁊ tales gaudēt priuilegio ꝯuētus vl̄ collegij de ſta. mo. recolētes. C. loca. l. nuli tes. Aliter tenerent duplici iure ꝯ. c. cogno uimus cū ſy. 12. q. 2. ⁊ de hac loquif. c. cū olī de arbi. Eſt ⁊ alia. ſ. q̄ ñ eccleſiaſticos tantū cōprehendit. ſed ēt laicos. ſicut ſunt vxor fi lij. nepotes. ſerui. famuli q in eius domo eiꝰ ſūptibus viuunt ꝯtinue. de qua intelligitur ff. de publi. l. i. §. familie. C. ad. l. cor. de ſic. l. ſi forte q̄ ponitur de pe. di. i. ⁊ de here. c. filij li. 6. in fi. ⁊ de teſti. c. in lr̄is vbi de hoc. ⁊. 3. q. 5. c. i. Et de tali intelligif qꝺ dr̄ i. ꝺ. c. lȝ de quo vide. ſ. Interdictū. 6. §. 4. Eſt ⁊ alia fa milia q̄ nec ē ꝑpetua nec mercenaria. ſicut clerici ⁊ religioſi ⁊ alij eccleſiaſtici dicunf de familia eccl̄e. de qbus. 16. q. 6. de lapſis. Eſt ⁊ alia de qua in. l. fi. C. de. ꝺ. ſig. vbi no men familie cōprehendūt parentes. liberos oēſq̄ propinquos ⁊ ſſbam ⁊ libertos ēt ⁊ patronos: nec nō ⁊ ſeruos. ⁊ hec ſignifica tio hȝ locū in fideicōiſſis vt ibi pȝ.

1 Ad quid tenef pr̄ſa. R᷑. ꝙ ad duo tenetur de ꝑcepto. ſ. ad adminiſtrationē neceſſario rū ad vitā. ⁊ ad diſciplinā tā verbo q̄ exē plo morum. vt colligif. i. ad thimo. 5. ⁊ ad ephe. 5. ⁊ nō. in. §. neceſſe. 47. di. Aliter eſt peccatū mortale ꝺ ſui natura: niſi excuſet ali qua circūſtantia. puta neceſſitas ⁊ huiuſmo di. vel niſi ſit famulus de quo in ſe. 3. §. dicā vel ſit circa ea q̄ nō ſunt neceſſaria ad ſalutē omiſſio correctōnis. Et ſic intellige. 23. q. 4. duo iſta. ⁊. q. 5. non putes.

Sed nūquid infirmāti teneaf ſubuenire q ex mercede locauerat opas ſuas. R᷑. quo ad expenſas ſm Bar. in. l. ſi cū dotem. §. ſui āi. ff. ſo. ma. ⁊ in. l. in rebus. ff. como. ꝙ ad magnas expenſas ñ tenef. Quod lito verus rōne famulatus. Secus ſi teneref vt paupi. Quo vero ad ſalariū Jo. an. ꝺ. Anto. Jo. ꝺ ymo. ⁊ Pa. i. c. i. de cle. egro. ⁊ cōiter doc. tenent ꝙ nō: q̄ꝛ caſus contingēs in ꝑſona q̄ locauit operas liberat ꝯductorē a preſtatōe mercedis. l. ſi vno. §. itē cū quidaȝ. ⁊ qꝺ ibi nō. ff. loca. ⁊ qꝺ nō. in. l. in rebus. ff. como. ⁊ glo. in. l. fi. §. idem iuris. el. 2. ff. ad. l. ro. de iac. Hoc tñ limitat Pa. vbi. ſ. qñ ſalarium debetur ſolū ratione ꝑſone. Secus ſi daref rōne aliorum ēt. Uñ ptās qui hȝ famulos ⁊ iudices quibus hȝ ſoluere. lȝ infirmef l̄ mo riatur. tñr nihilominus heres. ⁊ iō ipſe pōt petere. ⁊ debitores debent ei ſoluef. tex. eſt in. l. pecuniā in prin. ff. de cōdi. ob cāȝ. facit qꝺ nō. in. l. diē functo. ff. de offi. aſſe. Jmo. vr̄ tenere qꝺ debeatur ſalariū in. c. ꝑꝑ ſteri litatē de loca. facit. c. i. de cle. nō re. li. 6. ⁊ ibi Ge. per illū tex. dicit doctori vel famulo nō dȝ ſubtrahi ſalariū ꝑꝑ iſirmitatē. allegat qꝺ hētur in Spe. de cle. non re. §. poſtq̄. ꝺ. qd ſi mercenarius. Et iſtud tȝ Sali. i. l. lȝ. C. lo ca. ⁊ pulcre. Ang. i diſputatōe. Exorta guer ra. facit. l. querim. ff. ꝺ re iudi. Et hoc ꝑcedit indubitanter vbi conſuetudo ſic eſt. q̄ꝛ tunc debetur: q̄ꝛ illud videtur actum quod eſt cō ſuetum. l. ꝙ ſi nolit. §. qui aſſidua. ff. de edi. edic. Sed vbi conſuetudo non eſt tene ꝙ ñ debetur niſi vt dictum eſt. ⁊ in caſu ſpeciali. vt. C. de aduo. di. iudiciorum. l. poſt duos. vbi aduocato debetur ſalarium ex publico conſtitutum. licet moriatur infra annuȝ. Se cus eſſet de ſalario promiſſo a parte q̄ꝛ non debetur niſi ꝑ rata temporis ſecūdū Bar. in. ꝺ. l. diem functo. Similiter in. l. cum hrs §. ſticus. ff. de ſta. li. vbi quando per ſeruum non ſtat quin ſeruiat: nihilominus libertatē legatā propter hoc conſequitur. de quo dic vt. j. Locatio. §. 15. vbi pulcre tāgif hec ma teria. 2

3 Utrū cum dñs ñ pōt corrigere ſuā familiā vel aliquē ipſoꝝ teneatur ipſū expellere. ℞. ꝙ ſi nec verba nec verbera emēdant ſꝫ ſub tractio neceſſarioꝝ ſeu expulſio corrigeret tūr expellere. ar. eoꝝ q̄ nō. in. c. ñ oīs. 5. q. 5. Si vero licētius peccaret expellēdo faciat quantū pōt: ⁊ lꝫ ille non ſe corrigat excuſat vt pꝫ in. c. quātūlꝫ. ⁊. c. ſe. 41. di.

4 Utrum poſſit cā correctōis verberare clericos. vide. ſ. Excomūicatio. 5. Caſu. i. §. 4.

5 Utrū pſſa. teneat de furto familie vide. ſ. Dñs. §. 4. ⁊. ſ. Obligatio. §. pe. ⁊ vltimo.

6 Utrū fāilia cpi gaudeat ꝓuilegio fori. ℞. Pa. in. c. nullus de fo. ꝯpe. cōiter tñr ꝙ ſic.

7 Utrūꝫ familia vel aliqs eoꝝ teneat reuelare delictū dñi ſui requiſitus ꝑ obiam ſuperioris. ℞. ꝙ ñ ſi criāliter vult ꝓcedere. vt. 4. q. 3. c. lege iulia. cl. 2. Si aūt ciuiliter ſic credo teneat. qꝛ nulla. l. reperitur. vt nō. glo. 3. q. 5. c. 1. Nō credo verū qñ nullū maluꝫ ſibi imineret ex hoc. alias ſecus: qꝛ non teneor cū malo meo facere bonū ꝓximi tpale.

8 Utrū dño familie q fecit iurare familiam de veritate dicēda ſit parendū. ℞. ſꝫ. Durā aut iſte dñs ēt truculentus ⁊ ꝓbabiliter habet ſeruus. ⁊ ſic ñ tñr: qꝛ illicitū fuit iuramentū. Si vō ē manſuetus ⁊ ꝓbabiliter credit ꝙ ñ ꝓcedet niſi rōnabiliter. tūc diſtingue ꝙ aut res puta aſportate erant ad cuſtodiā ſuā deputate. ⁊ ſic ſicut pōt ꝓſequi aſportanteꝫ ſic ⁊ dño reuellare. Si vō nō erāt deputate ad eius cuſtodiā: tūc ſi pōt ꝓbare tñr dicere veritatē. Si vō ñ pōt ꝓbare ñ dꝫ reuelare niſi tali q poſſit ꝓdeſſe ⁊ non obeſſe. ⁊ ſi alio mō iurauit ñ fuit licitū iuramētum nec obligatoriū. Idē dicit Hug. de teſtibus ſinodalibus ꝙ ñ tñr denūciare epo lꝫ iurauerint niſi cria q̄ pñt ꝓbari. 73. q. 4. ſi qs. al' eſſꝫ ꝓditor. 2. q. 1. ſi peccauerit. niſi hoc faciat ſecrete illi q hꝫ corrigere pſnaliter. ar. 22. q. 5. hoc vt. De hoc vide. ſ. Denunciatio. §. 10.

9 Utrū obligatus ꝓcurare aliquā familiaꝫ vel fratres alicuius domus teneat excreſcēte fāilia vel fratribus in nūero. ℞. ſꝫ Pau. ꝙ ſi familia vel fratres hēbant numeruꝫ determinatū. tūc ñ tñr. Si āt indeterminatuꝫ. vt ſunt ffes minores alicuius ꝯuentus. ſic tenet. facit. c. q̄nto de cēſi. ſi tñ nimis g̃uaret: ꝑ iudicis officiuꝫ ſibi ꝓuidebitur. Et ſic pꝫ ꝙ quo ad conſciam non tenetur.

f Amiliaris qs dicatur. ℞. ſm glo. 3. q. 5. c. 1. ꝙ large dicūtur oēs q cohabitāt cū aliquo. vt i. c. in lſis de teſti. ⁊. c. inſinuante de offi. dele. Glo. in. d. c. in litteris dicit familiares appellātur ꝯſanguinei colonus aſcripticius. mercenarius. filius i ꝑtāte libertus. ſeruus ⁊ oēs habitantes in domo. Domeſtici vō ſūt qbus rōne patrie ꝑtātis ſ dñice iperari pōt ſm glo. i. d. c. i litteris. Uñ eni dr familiares domeſtici intelligunt oēs q in expenſ alicuius cōmenſales ꝯtinue exiſtunt: ēt ſi aliqñ abeſſe ꝓ eius negocijs gerēdis ꝯtigat. vt nō. i. c. ſi. de ver. ſi. li. 6.

f Amiliaritas cū mulierib' ꝓhibet eccl'aſticis. 32. di. īterdixit. ⁊ duobus. c. ſe. 34. di. quorūdā. 81. di. clericus. 18. q. 2. cognouimus. ꝺ coha. cle. ⁊ mu. ꝑ totū. vide. ſ. Cleric'. 5. Imo vt dicit Hiero. i. c. hoſpitiolum tuum. 32. di. non pōt digne cū deo hitare q feiarum acceſſibus delectatur. Familiaritas nimia parit contemptum. de iudeis. c. ⁊ ſi iudeos.

f Atum qui credit mortalit peccat. 26. q. 7. non obſeruetis.

f Auere peruerſis. idem ē ac ſi ipſe facēnt. u. q. 3. qui conſentit. 83. diſti. nemo. ⁊ c. ſe. 23. q. 4. ſi quis.

Autor qs dicatur. vide ſ. Hereticus. §. 24.

f Emina ñ dꝫ tōſari ēt cā rlīonis. c. vxorarius i ſi. de cōuer. cōiu. Et itelligitur nō ſolum de tonſura q̄ dr clica. ſed ēt de raſura q̄ fit ꝑ abſciſſionē capilloꝝ vſqꝫ ad aures. fac 30. di. q̄cūqꝫ mlr. ⁊. 20. q. 3. c. 2. ⁊ cle. attendentes. de ſta. rl'a. Glo. in i. d. cle. videtur tenere ꝙ ꝯſuetudo ꝯria excuſat. ⁊ ꝙ. c. q̄cūqꝫ mlr. itelligitur de illa q̄ vult remanere in ſeculo nolens rlīoni deſeruire ſed mundialr viuere. ⁊ placere. Peccat ergo mortalr talis tonſurans ſe. cum in. d. c. quecūqꝫ mulier ſit excōicanda. Nō ēt intellige niſi ex neceſſitate hoc faceret: l' cā rlīonis ſeu mūdi ꝯtēpt'.

1 Quare feia citius pubeſcit. ℞. glo. i. l. 2. ff. de hijs que. cta. ipe. qꝛ mala herba cito creſcit. Sꝫ ē alia rō quā reddūt doc. i. c. lſas. de deſpon. ipu. ſ. qꝛ ſexus mlīeris ē debilior ⁊ cit' deficit. ⁊ io cit' ꝑficit. ſic i alijs videm'.

2 Que ſūt illa que mlr nō pōt exercere. ℞. multa. Nō pōt predicare: nec docere publice. 3?. di. mlr. nec ꝯfones audir: nec alijs bñdicē. vt i. c. noua. de pe. ⁊ re. Itē nec tāgē ſacra vaſa. 23. di. ſacratas. nec ſacratas pallas ꝯtigē. nec icēſū circa altaria ōferr. vt i. d. c. ſacratas. Itē nec actū alic' ordis exēcē. vt i. d. c. noua. ⁊ i. c. tāta. ꝺ ex. ꝑ. ⁊ nō. i. c. dilecta. ꝺ ma. ⁊ obe. Itē nec iudicis nec magr̄atus gerere officiū niſi in caſibus de qbus i glo. 15. q. 3. §. 1. nec poſtulare nec procurare niſi in propria cauſa ⁊ ſuorum. vt nō. in. l. femine ff. de reg. iur. ⁊. 3. q. 7. §. tria. 15. q. 3. §. 1. Item nec teſtis eſſe. de quo dic. vt ifra. Teſtis. §. 5. nec ꝑſonaliter poſſet trahi ad iudicium cauſa ferendi teſtimonium: aut alia qualibet cā que in iure non exprimitur contra eius voluntatem. ⁊ ſi eſt religioſa non poteſt etiam ſi vult trahi ad iudicium ex quauis cauſa ꝑſonaliter. c. mulieres. de iudi. li. 6. Iteꝫ nec viri habitū vti ſub pēa anathematis. 30. di. ſi qua mulier. Item nec accuſare niſi in certis caſibus. de quibus. 15. q. 3. §. 1. in tex. ⁊ in glo. Item non poteſt ſe obligare ſeu propriam ſubſtantiam pro debito viri niſi creditum ſit conuerſum in ſuam vtilitatem. vt in aūt. vt nul. iudi. §. ⁊ illud nō. Item nō debet incarcerari vel detrudi pro aliquo debito. vt ibidem.

f Enus ē vſura. ſed differt i hoc ab vſura. qꝛ vſura ē lucꝝ de capitali acceptū. Fen' vero ē lucꝝ de vſura. vnde Gracianus. Eſt vſura ſuos cū quis tradit mihi nummos: Spe lucri fenus. duplex vſura vocat. Nō q̄dē fenus iprobū exercentes ſunt infames. l. improbum. C. ex qui. ca. infa. irro. De q̄ dic vt. ſ. Uſura. qꝛ cōiter vnū pro altero accipit. vt in. d. l. improbum.

f Erie dicūtur qꝛ preſtant vacatōeꝫ ab hijs que fiūt in foro iudiciali: ⁊ opibus ſeruilibus. quaꝝ alique ſunt ob reuerentiaꝫ dei introducte. vt in. c. cōqueſtus. de ferijs. ⁊. C. eo. ti. l. dies feſtos. Alie ſunt ob reuerentiaꝫ principis vel ciuitatis. vt dies natiuitatꝫ ſue vel dies principij de iperio. C. eo. ti. l. oēs. Alie ſunt ad requiem laboris. vt tꝑs meſſiū ⁊ vindemiaꝝ. de quibus in. d. c. conqueſt'. ⁊. ff. eo. ti. l. 1.

1 Utꝝ ptes poſſint renūtiare dictis ferijs. ℞. ꝙ primis ⁊ ſecūdis non. tertijs ſic. vt in. d. c. conqueſtus. ⁊. 15. q. 4. in ſūma.

2 Utꝝ nullo mō poſſit quis compelli ad iudiciū in prefatis ferijs. ℞. ꝙ nō niſi in cāib' de qbus. ff. eo. l. 1. ⁊ ꝺ quo in. c. vlt. de iudi. ⁊ niſi neceſſitas vrgeat: puta qꝛ res erat peritura. vt exēpla hēs in. l. 1. 2. ⁊. 3. ff. eo. ⁊. l. 1. ff. de dam. infec. Aut' pietas. puta cā debiliū vel miſerabiliū ꝑſonarum. d. c. cōqueſtus: qꝛ in operibus miſericordie nō eſt habēda diſtinctio dierum. ar. 76. di. vtinam. de ꝯſe. di. 5. nūqꝫ: ⁊ ſūma. rō ē que ꝓ religione facit. ff. de rcli. ⁊ ſump. fu. l. ſunt perſone.

3 Feſtū ſeu ferie ſolēnes que in honorem dei ſunt introducte ⁊ in quibus abſtinēdū eſt ab operibus ſeruilibus que ſunt. ℞. ſunt iſtraſcripta poſita. in. c. conqueſtus. de ferijs ſ. Natiuitas dñi. S. Stephani. S. Jo. euāgeliſte. Scōꝝ Innocētium. S. Siluestri. Circuncīſio domini. Epiphania domini. Septem dies dominice paſſionis. Reſurrectio domini cum. 7. diebus ſe. Pentecoſtes cū duobus ſeq. Natiuitas beati Jo. baptiſte. Sanctorum. 12. apoſtolorum. S. Laurētij. Purificatio Marie x̄. Anunciatio eius. Aſſumptio euſdem ⁊ Natiuitas ipius. Dedicatio. S. Michaelis archangeli. Feſtuꝫ omnium ſanctorum. Dies dominica. Omnes alij dies quos epiſcopi in ſuis dioceſibus cū clero ⁊ populo duxerit celebrandos. In. c. vero pronunciandum. de cōſe. di. 13. vbi prefate ſolēnitates ponūtur addūtur etiam tres dies rogationum. Dedicatō cuiuſcunqꝫ oratorij. Feſtum Sancti Martini pontificis ⁊ confeſſoris. In. c. crucis. d. noſtri. de conſe. di. 3. ponitur. Feſtum iuentionis ſancte crucis. In cle. ſi dominum. de reli. ⁊ ve. ſan. ponitur feſtum corporis xp̄i. Adde ſecunduꝫ Jo. an. quē ſequitur. d. Anto: ⁊ etiam Pa. in. d. c. conqueſtus. cum nō reprobet feſta quattuor doctorum eccleſie. Sed in iſtis ⁊ omnibus alijs predictis ſtādum eſt conſuetudini ſm Ho. ⁊ Pa. i. d. c. conqueſtus. Similiter de feſto S. Bartholomei quo ad diem in quo fiat. c. conſiliū. ꝺ obſer. ie. Uñ hodie dies paſſiōis ⁊ ſeptiana reſurrectionis ⁊ dedicationis oratorij ⁊ q̄tuor doctorum ⁊ euangeliſtarum non ſeruantur. Sed limita vt videlꝫ intelligamus ꝙ conſuetudo deroget prefatis feſtiuitatib' dummodo non ſit dñicus dies: vel eo maior ſicut eſt feſtum natiuitatis dñi. reſurrectōnis. aſcenſionis. pentecoſtes. ⁊ ephie. vt in c. licet. de ferijs. dicitur in glo. quam ſequūtur doc. vbi addit Jo. an. aſſumptioneꝫ virginis glorioſe. ar. c. ſi. de ſen. ex li. 6. quia ñ credo valere conſuetudinem in contrariuꝫ cum videantur quaſi iuris diuini. vt patet i d. c. licet.

4 Utrum conſuetudo poſſit alias a prefatis feſtiuitates introducere. ita ꝙ de precepto teneamur ad illa. ℞. ꝙ ſic ſicut poteſt facere aliam legē ⁊ quādo ſit vide ſupra. Conſuetudo. §. 2.

5 Utrum epiſcopus cum clero ſolum poſſit indicere feſtum. ℞. ꝙ non. ſed oportet ꝙ faciat cum populo. vt ſupra patet.

6 Feſtū imaulate ꝯceptiōis glo̾ſe virginis
matris dei Marie lꝫ eccl̄ia rōana āntiquit⁹
nō celebrauerit. vt pꝫ ꝑ Tho. i. 3. pte. q. 27. ⁊
ꝑ. S. Bo. i. 3. di. 3. ⁊ ꝑ glo. de ꝯſe. di. 3. in. c.
ꝓnūciādū. qꝛ eius puritas nūdū erat reue-
lata. tñ hodie de ipa ꝯceptōe facit ſolēne of
ficiū ⁊ feſtū cū largitōe idulgentiaꝝ q̄ in fe-
ſto corpis xp̄i ſi date illis q itͤſūt diuis. ⁊
hoc ꝑꝑ multa miracl'a ꝑ q̄ maifeſtū ē ꝙ ſine
pctō origiali fuit ꝯcepta. Et iō hodie ad eui
tād. iſcādala p̄cipit ſub pēa excōicatōis la-
te ſnie a q̄ nō poſſint abſolui niſi a romano
pōt. ſiue p̄ter q̄ꝫ i mortis articulo oībus cui⁹
cūqꝫ ſtatus. gd⁹. ordis ⁊ ꝯditōis fuerit ne ð
ceto auſu temerario p̄ſumāt i ſmonibus ad
pplꝫ ſeu al' qūolꝫ affirmare ꝙ tenētes virgi
nē eē p̄ſeruatā a pctō originali i ſua ꝯceptō
ne poluat labe hēſis l' mortal' pcti l' feſtū ei⁹
dē ꝯceptōis celebrātes: nꝫ tenē libros l' lēge
re aut hēc ꝑ ðis hoc ꝯtinētes. Siliqꝫ pēa ēt
ligant q auſi fuerit aſſerere ꝙ ꝯriā opionē
tenētes. ſ. ꝙ fuit ꝯcepta i pctō origiali icurrāt
hēſiꝫ l' mortale pctm̄. hec hn̄tur i exͣua. Six
ti quar'i q̄ incipit. Graue nimis.

7 Quid ð iſtis feſtis. S. Antonij. S. Nicho
lai. S. Catherine ⁊ huiuſmōi q̄ ex ꝯſuetu-
dine celebrāt: Ignorat tñ an ex tali ꝯſuetu-
dine ſint itroducta q̄ hēat vim legis p̄cepti
ne. R. ꝙ nō credo peccare mortalr̄ ñ ſuan-
tes niſi eēt ſcādalū. Rō qꝛ nō ſūt introducta
vt de p̄cepto: ſꝫ ex deuotōe. Ubi āt eēt ſcan
dalū. ſic ibi ē ꝯſuetudo obligatoria. ex quo
tādiu ē ꝙ ē p̄ſcripta ⁊ reputat obligatoria.

8 Qñ incipit dies feſtus. vide ſ. Dies i pri.

9 A quibus ē abſtinēdū dieb⁹ feſtiuis p̄dictis
R. ꝙ ab oī ope ſeruili nō ſolū pctī: ſꝫ ēt me
chanicis vt agricultura. vt dꝛ i. c. licet. de fe-
rijs. Prociuus itelligētia ē notan̄ ſm Ri. i
3. di. 37. ar. 3. q. 4. ꝙ opus ſeruile dꝛ tripl'r.
Aliū materialr̄ ſolū ſꝫ formalr̄ liberū. vt ver
bigr̄a ſcribere nō ꝑꝑ tp̄rale lucrū: ſꝫ ad edi
ficatōnē aiaꝝ ꝑꝑ diuinū cultū ⁊ huiuſmōi:
⁊ illud nō ꝓhibet ymo ꝯcedit. vt pꝫ i. d. c. ꝯ
queſtus. vbi cā pietatis q̄ al' ꝓhibent ꝑmittū
tur. facit. l. diuus. ff. de ferijs. vbi ca q̄ factūt
ad diſciplinā militarē pn̄t pagi diebus feria
tis. Scd̄o dꝛ opus ſeruile formalr̄ ſolꝫ
mālr̄ aūt liberū ē. vt puta cū aduocatus
cogitat de hijs q̄ dic craſtina dꝫ ꝓponere
ꝑꝑ lucrū tp̄rale, ruſticus de aratione terre ⁊
ordinatōe bobū. ⁊ lꝫ ab iſto abſtinere de-
beamus i diebus feſtis nō tñ aſtringimur ð
p̄cepto. Uñ nō peccat mortalr̄ talia faciens
niſi ꝑ hoc opus excludat illa vacatio quā
dꝫ cultui diuino ex neceſſitate quā explica-
bo in ſe. q. q̄ fit. Tertio dꝛ opus ſeruile mā-
liter ⁊ formaliter ſeu finaliter. ⁊ hoc ē omne
opus corporale ordinatum ſicut ad propri
um ⁊ proximum finem ad bonum corporiſ
tp̄rale ſeu ad lucrum. ⁊ iſtud eſt illud qð ꝓ-
hibetur de precepto diebus feſtiuis. Unde
ſemper peccat mortaliter ipm̄ faciens niſi
excuſetur propter iſtorum. 4. vnum ſm. F.
de may. in tractatu de. 10. p̄ceptis. Primuꝫ
opis mōicitas ſeu paucitas q̄ ñ ipedit ſpirit⁹
libertatem. Secundum neceſſitas operis
que non poſſit preueniri comode nec diffe
ri vt decoctio ciborum pro illo die vel neceſ
ſitas coactionis quam faciunt domini. alit
eorum bona preſcriberent. facit. c. licet. de
ferijs. Tertium cordis pietas. vt in. c. conq̄-
ſtus. de fe. vt ſ. dictum eſt. Quartum publi-
ca vtilitas. vt pote pro pace ⁊ concordia ꝓ
ponte ⁊ huiuſmodi que etiam ſunt pia. qð
libꝫ enī iſtorum excuſat ꝙ non ſit mortale
ſaltem laborare in diebus feſtiuis. Ex qui-
bus patet quid tenendum ſit de multis que-
ſtionibus que reducuntur ad infraſcriptas
queſtiones. 24.

Prima de mulieribus que aliqua pūcta 10
ponunt vel ſcopant domum vel de illo qui
vendit vnam ſolum rem vel qui putat ra-
mum. facit coquinam. itinerat modicum ⁊
huiuſmodi ꝙ non peccant mortaliter prop
ter modicitatem operis. Ratio. quia ſꝫ. S.
Bo. in. 3. di. 37. ſuper litteram ⁊ communiter
theolo. ratio prohibitionis operum eſt vt
vacemus deo. ⁊ quia iſta modica non ipe-
diunt vacationem predictam licet aliquali
ter minuant. ideo non eſt peccatum morta-
le talia facere niſi quis talibus per notabile
tempus occuparetur vel vſqꝫ ad vltimam
defatigationem. qð quidem arbitrio boni
viri relinquendum eſt vt attendat ſi ratio le
gis euacuatur vel non. ſed ſolum minuatur
faciunt ad hec que nō. in. c. intelligentia. de
ver. ſig.

Secunda de carnificibus qui per notabi 11
le tēpus occupantur. quia ſi faciunt propter
neceſſitatem quam nec preuenire poſſunt.
puta. quia eſtas eſt vel ſt plā feſta. excuſant.
alias non.

Tertia de tabernarijs qui ſi faciunt prop 12
ter neceſſitatē excuſātur. Secus ſi ad ebrie-
tatem. ad ludum ⁊ huiuſmodi. Et idem dic
de hoſpitibus.

Quarta de hijs qui panem. herbas. fruc- 13
tus ⁊ huiuſmodi vendunt: quia ſi faciunt ꝓ
neceſſitate diei feſti excuſantur. alias non ſi
cut qui vendunt multa que ſunt ſolꝫ ad gu
loſitatem: niſi eſſet modicitas diſtractionis
ſicut eſt in hijs que vendunt candellas ⁊ ca
niſtria inzucharata ⁊ huiuſmōi. i quibus ñ
oꝫ facere precia: ſed quilibet ſcit ꝙ tm̄ habꝫ
ſoluere. ⁊ ſic ſoluit ⁊ accipit pro quo ſoluit
ſine alio ſtrepitu: qꝛ in modico diſtrahitur.

14 Quinta de medicis minutoribus. aroma
tarijs ⁊ huiuſmodi. de quo dic ꝙ licet quia
medicinalia ſunt neceſſaria.

15 Sexta de curſoribus ⁊ mulionibus qui ſi
ne neceſſitate magna differre non poſſunt:
⁊ alijs viatoribus ⁊ conductoribus reꝝ. ⁊
dic ꝙ excuſantur. Inuerano tamen non ſic
ſtricte ꝓhibetur. quia pōt quis etiaꝫ itinerā
do intendere deo. ⁊ ideo niſi ſit vſqꝫ ad vl
timam fatigationem non credo ſit prohibi
ta vel cū ōmiſſione diuinorum.

16 Septia ð ferratorib⁹ equoꝝ. Dic ꝙ excu
ſantur. qꝛ ſicut illi neceſſe hn̄t ambulare. ſic
iſtis lꝫ principalr̄ ꝑꝑ neceſſitatē eoꝝ quib⁹
ſeruiunt ꝙuis lucꝝ habeant.

17 Octaua de facientibus vitros. ſilr̄ de tinc-
toribus ⁊ coctoribus lateꝝ qui dicūt forna
ſarij ⁊ huiuſmodi qui ſine magno dāno ð
ſiſtere non poſſunt. dic ꝙ licet.

18 Nona de molendinis ſiue cū iumentis ſi
ue ad aquā vel ad ventum. Dic ꝙ ſi faciunt
propter neceſſitatē illorum quibus iſeruiūt
excuſantur: ꝙuis ēt poſſet dici ꝙ molendi
na ad aquaꝫ ⁊ vētum non ſint prohibita la
borare cum ex modico opere hominis exē
ceri poſſint non videntur euacuare rōnem
huius precepti. Melius tamen ē abſtinere
⁊ ſecurius niſi neceſſitas requirat.

19 Decima de ruſticis qui ꝯpelluntur a do-
minis laborare. Dic ꝙ ſi iuſto metu factūt
ē neceſſitas que excuſat. al' non. Ideꝫ dic ð
famulis. filijſfa. vxore ⁊ huiuſmodi.

20 Undecima de ꝯducentibus laboratores
in feſtis. ⁊ qui exigunt debita a ſuis debito
ribus. Dic ꝙ ſi alijs diebus non inueniunt
excuſant: dūmodo diuina nō dimittant.

21 Duodecima de euntibus ad mercata vel
nundinas. Dic ꝙ ſi auditis diuinis ꝓpter
neceſſitatem faciunt. puta quia non alio lo
co vel tp̄e talia poſſent vendere vel emere
pro bono cōitatis. aut vt ex lucro ꝓuideant
ſibi ⁊ ſue familie: vel vt dent pauperib⁹ ſm
Pe. de pa. in. 4. ex quo prelati ſciunt ⁊ tol
lerant excuſant a mortali: niſi forte a prelatiſ
locoꝝ eſſent interdicta. Intelligo verum in
feſtis minoribus dn̄ica. qꝛ talis tollerantia
prelatorum videtur derogare illi feſto. Se
cus in maioribus. quia non credo liceat: in
ſi pro neceſſitate vel pietate ſolum: ꝙuis ꝑ
lati non interdicāt. quia tunc locū hꝫ illud
Multa per paciētiam tollerantur ⁊c. F. de
may. in tractatu. x. p̄ceptorum tenet ꝙ ſolū
ē peccatum mortale. Primo ſi dimittit miſ
ſam. Secundo ſi epiſcopus precipit ne fiāt
Addo ⁊ tertium quando ſolum fit ex lucri
cupiditate. c. 1. de ferijs.

Terciadecima de bellatoribus. Dic ꝙ ꝓp 22
ter neceſſitatem licet.

Quartadecima de hn̄tibus ſegetes vel fe 23
num in agro ꝑꝑ inundantiā aquaꝝ ⁊ huiuſ
modi. Dic ꝙ licet colligere.

Quintadecima de habēte domū q̄ ruinā 24
minat. Dic ꝙ ꝑꝑ neceſſitatem reparare lꝫ.

Sextadecima de doctor̄ qui vt expediat 25
illum qui de longe venit facit conſiliū. Dic
ꝙ licet.

Decimaſeptima de venatoribus. R. ꝙ ñ 26
licet. qꝛ ſi non licet in quadrageſima. ⁊ die
bus ieiunioꝝ ſm glo. in. c. qui venatoribus
ꝯtominus in die feſto. Nō credo tñ peccēt
mortalr̄ q diebus feſtiuis ipis intendūt niſi
id faciant cauſa lucri principaliter vel dimiſ
ſis diuinis.

Decimaoctaua de citthariſtis ⁊ alijs ſona 27
toribus. R. ſi ad laudem dei ⁊ ſanctoꝝ pul
ſant vel propter recreationem alicuius ⁊ h⁹
modi pia vel neceſſaria excuſantur ſi prin-
cipaliter propter hoc faciunt. licet ſecunda
rio propter lucrum. Secus ſi propter cām
non piam vel neceſſariaꝫ: vel propter lucꝝ
principaliter. quia non excuſantur: niſi ſicut
alij ex quatuor predictis.

Decimanona de laborātibus agros pau 28
peꝝ vel reficientibus domos eoꝝ vel laborā
tibus circa edificatōeꝫ eccleſiarum aut mo
naſterioꝝ ⁊ huiuſmodi. Dic ꝙ licet ſi fiat
propter pietatem ⁊ deum non propter car
nalem amorem vel ſpe remunerationis fu-
ture: quia opera pietatis ⁊ miſericordie ñ
debent ceſſare diebus feſtiuis. dicto. c. con
queſtus.

Uigeſimo de ſtudentibus. Dic ꝙ ſi ſtudiū 29
ſit principaliter ad illuminationem ꝓprij
intellectus ⁊ aliorum: licet conſequenter ve
niat lucrum non erit peccatū. vt tenet Pa.
in. c. 1. de ſc. ar. c. cum ex eo. de elec. li. 6. qꝛ
ſtudium tale ē propter publicam vtilitateꝫ.
maxime in theologia ⁊ iure canonico. Stu
dere autem principaliter propter lucrum ñ
licet.

Uigeſimaprima de ſcolaribus legentib⁹ 30
in diebus feſtiuis potius vt doceantur ꝙ ð
ceant: ⁊ aſſuefaciant ſe. Dic ꝙ licet ſecun
dum Pa. vbi. ſ. dūmodo principaliter nō

faciant propter lucrum.ſed ſi in conſequen
tiam non nocet.ar.l.i.ff.de aucto.tu.⁊ in.l.
rogaſti.§.i.ff.ſi cer.pe.⁊i.c.qd ꝓꝛit.6i.di.
31 Uigeſima ſecunda.de ſcriptoribus.R.ꝙ
ſcolaribus lectões ſeu recolectas notaſ.ſcri
bere:vel ſermones aut legẽdo libros corri
gere nõ ẽ illicitũ:dũmõ nõ nimis intendãt
huiuſmodi ſicut q de qnterno ad qnternũ
ſcribunt:vel ñ faciãt cã lucri hñdi. ⁊ de pic
toribus q diebus feſtiuis vt addiſcãt ſtant i
eccleſijs ad deſignãdũ.Scribere tñ ſpũalia
⁊ ꝑꝑ ſpũalem cãm non ẽ illicitũ:ẽt in quan
titate.d.c.conqueſtus.
32 Uigeſimatertia de laboꝛãtibus circa põ
tes reficiẽdos.viã aptãdã poꝛtus reparandoſ
Dic ꝙ lꝫ:dũmõ non ꝑꝑ lucrũ pꝛincipaliter
qꝛ publica vulitas ſb noie pietaſ ꝯpꝛebẽduſ
33 Uigeſimaquarta de faciẽtibus ſerta ⁊ alis
vanitates:dic ꝙ ñ lꝫ eo ꝙ nulla publica vti
litas ineſt.
34 Sed ſi qras ꝓ quanta neceſſitate pdicta
liceant.R.ꝙ licet quidam in.c.licet de fe.
dixerint licere ꝓ neceſſitate vite ſuſtẽtande
ſolũ.tñ hoc nõ credo verũ cũ pſati.c.lꝫ.qd
loquiſ de allecibus q nõ ſunt neceſſaria ad
vitã.qꝛ ſine ipſis viuere poſſumus ſit ꝯ eos
⁊ xps in Mat.i2.c.Cuius veſtrũ bos vl' aſi
nus cadat in foueã ñ extrhet illũ.⁊ ẽ ꝑꝑea di
cendũ ſm Tho.ſa ſe ꝙ nõ ſolũ ꝓ neceſſita
te ꝓuiſionis q ptinet ad ꝯſeruandũ pſonã
ſuã vel alioꝝ ⁊ reꝝ:ſed ẽt ad qdcunq dam
nũ vitandũ ⁊ ſatis ꝯfirmaſ hoc dictũ ꝑ.l.i.
2.⁊.3.ff.de ſerijs ⁊ melius.i5.q.4.i ſũma.⁊
qd nõ.in.d.c.ꝯqueſtus.Jtẽ ẽt neceſſitas ex
cuſat q laboꝛat pro acquirendo aliquo vtili
qd alio tpe nullo mõ haberi poſſet.ſicut pꝫ
in.d.c.lꝫ.vbi piſcari allecia ꝯceduſ.qꝛ alio
tpe ñ poſſent hñi.Et idẽ de quocũq ſili.Rõ
ẽ qꝛ nõ eſt tã arta obſeruatio dñice quo ad
opa ſicut fuit ſabbati.Et lꝫ ille q laboꝛat ha
beat lucrũ:tñ ſi pꝛincipaliter ſuit ꝑꝑ neceſſi
tatẽ illoꝛũ ꝓ quibus laboꝛat excuſatur.ſicut
ſi illi laboꝛarent excuſarentur.
35 Nõ.tñ ꝙ ad hoc vt neceſſitas vel pietas
excuſent pſatos oẽs oꝫ ꝙ nõ dimittãt diuia
illa qbus neceſſario ẽ inſiſtendũ diebus fe
ſtiuis niſi foꝛte eſſet tanta neceſſitas ꝙ arbi
trio boni viri excuſarẽtur.Jtem ſo qñ ineſt
neceſſitas ꝓ acquirẽdo aliquo vtili requiri
tur diſpenſatio ſi põt hñi comode ⁊ ab epo
ſi põt vel a ꝓpꝛio ſacerdote ſi epm comod
adire nõ põt.Jtem tertio ꝙ ſi ꝓuenit aliqd
lucrũ ex ꝯtinua lꝫ pꝛincipaliter ſiat ꝑꝑ neceſ
ſitatẽ alioꝝ ꝙ faciat aliquas elemoſynas in
recõpenſatõẽ.hec nõ.in.d.c.lꝫ.Cõtinuus non
credã iſtud ſm eſſe neceſſariũ.ſecurũ tñ eſt.
Utrũ opus moꝛtalis peccati ſit ꝯ iſtud p 36
ceptũ.Sabba ſanctifices.R.ſm Nico.de li
ra ſup exo.20.ꝙ ſic.cũ ſit opus totaliter ſer
uile.vñ erunt duo peccata moꝛtalia.ſ.qꝛ foꝛ
nicatus ẽ ⁊ qꝛ opus ſeruile fecit in feſto.Et
hoc verũ ſm Alc.in.3.ꝑ ſũ.tractatũ de iſto
pcepto rõe reatus.ſed rõe actus nõ erit niſi
vnũ ſolũ.⁊ ſic erit circũſtantia cadens ſub
ſpãli pꝛohibitione.⁊ idõ neceſſario ꝯfitẽda
Peccatum autẽ veniale non rumpit feſtũ
ſm.S.Tho.vbi ſupꝛa.ar.4.
Utrũ citatio facta ad diẽ feriatũ teneat.R. 37
glo.in.c.vltimo.i5.q.4.ꝙ ſi citat vt rñdeat
die feriato ẽ nulla ipſo iure.ff.de feri js.l.i.⁊
ſic cũ liqueat ꝙ ẽ nulla nõ tñr cõparere.Se
cus ſi eſſet dubiũ an teneat citatio vel ne.qꝛ
dꝫ ire ad allegandũ pꝛiuilegiũ ferie.3.q.2.ſi
eps.⁊ ibi glo.Si aũt citet ñ ad rñdendũ ſed
vt cõpareat die feriato bene tꝫ citatio.vt.ff.
de adul.l.miles.§.ſexaginta.
Utrũ cã agitata i die feriato teneat.R.ꝙ 38
nõ ẽt ſi de conſenſu ptium ꝓceſſerit.itelligo
d ferijs ob reuerẽtiã dei ſtatutis.ꝑꝑea ois ꝓ
ceſſus iudicial' dꝫ ceſſare de pcepto.vt i.c.i.
de fe.niſi neceſſitas vel pietas aliud regrat
vt nõ.i5.q.4.in ſũma.⁊ in.d.c.conqueſtus.
Utrũ actus q ptinent ad voluntariã iuriſ 39
dictõem.vt emancipare.ꝯtus inire.iuſticiã
facere.ſcribere.inſtr'a ꝯficere ⁊ huiuſmodi
valeant in diebus pdictis.R.Pa.in.d.c.cõ
queſtus ꝙ ſic.vt vꝫ expꝛeſſũ in.l.actus.C.d
ferijs lꝫ peccent moꝛtaliter faciẽtes:niſi ex
cuſentur ꝑꝑ aliqd de quatuoꝛ de quibus.ſ.
dictum eſt.§.9.
Quibus ẽ inſiſtendũ in pſatiſ feſtiuitatib' 40
R.dicit tex.in.c.ieiunia de ꝯſe.di.3.Die aũt
dñica nihil aliud agendũ ẽ niſi deo vacãdũ
nulla opatio i die illa ſcã agaſ.niſi tñ hinis
⁊ pſalmis ⁊ canticis ſpũalibus dies illa trã
ſigatur.hec ibi.Et lꝫ talibus ſit inſiſtendum
tñ non de pꝛecepto niſi.5.
Primũ.vt ꝯteraſ vel ſaltẽ atteratur d pec 41
cato moꝛtali cõiſſo i quo iteꝝ ẽ.⁊ hoc pꝛo
baſ qꝛ de pcepto tenemur vacare deo i aliq
hoꝛa diei feſti ſm oẽs.ſed hoc facere ñ põt
q ẽ in moꝛtali niſi de eo ꝯteratur vel atteraſ
ꝑꝑterea dſ leui.23.Sabbatũ requietõis eſt
affligenſq aias vr as.⁊ iteꝝ.Aia que ñ fue
rit afflicta die hac peribit.Et ꝙ hoc ſit de p
cepto i eo q ſe eſſe in peccato moꝛtali reco
gnoſcit hẽo pꝛo idubitato ꝑ ea q dixi ſupꝛa
Contritio.§.5.Sed de eo qui ñ aduertit nec
recogitat ẽ magis dubiũ.ſed credo potius
eũ teneri ſaltem generaliter in aliqua hoꝛa
dolere ⁊ eſſe male contentum de peccatis
oĩbus ſaltẽ in genere.aliter ñ video quõ ex
cuſeſ a moꝛtali ꝑꝑꝯ tñ miſſa ꝑmittitur ꝯfeſ
ſio vt ſit admonitio.Ad hoc faciunt q dicã
infra.Obligatio.§.8.
42 Secundũ.vt audiat miſſam integrã de ꝯ
ſe.di.i.oẽs fideles.⁊.c.miſſas.Dicit.tñ Ri.
in qaolꝫ.i.q.i9.ꝙ ſi ex vero ꝯtemptu omit
taſ vel interpꝛetatiuo ẽ moꝛtale.Et vocat cõ
tẽptũ iterpꝛetatiuũ qñ ſine aliqua lrĩa cã ad
nõ audiẽdũ miſſã in feſtis aſſuefacit.Uoco
ego lrĩam cãm coꝛpoꝛalẽ infirmitatẽ.habeſ
pueros tenellos l' infirmos ꝯſuetudinẽ pſie
que hꝫ vt moꝛtuo aliquo nõ egrediaſ p tpſ
ſimiliter ne puelle nubiles ducanſ ad miſſã
dũmõ ñ ducantur ad coꝛeas ⁊ ſpectacula aſ
nõ excuſanſ.Caſtellani.⁊ ſimiles vel timoꝛ
inimicoꝝ vel aliqd aliud qd ſm rectũ iudi
ciũ lrĩa excuſatio debeat appellari.Si autẽ
omittit ex aliqua paſſione ai vel pigritia vl'
nõ cã rõabili ſꝫ ñ ad hoc ñ ẽ aſſuetus eſt ve
niale peccatũ.Si vo ex lrĩa cã erit nullũ pec
catũ.Et qd dico de tota dic de pte nõbili.ſe
cus de modica.puta introitu:⁊ huiuſmo
di.qꝛ tex.vult vt totã vſq ad benedictõem i
cluſiue audiat i.d.c.miſſas.Jtẽ dicit Archi.
in d.c.oẽs fideles ſm Hug.ꝙ iſtud pceptũ
nõ remouet qn cã neceſſitatis vel honeſtatꝭ
ſeu ex cã minus iuſta ñ poſſit añ finẽ miſſe
qs diſcedere ſine hac pena.Qd lrĩa niſi du
cat in ꝯſuetudinẽ.Jdẽ dic ſi non audit ſacer
dotẽ eã dicentẽ ꝙ excuſanſ qñ comode au
dire ñ põt:dũmõ exiſtant ibi pñtialiter.Jdẽ
dic ꝙ excuſanſ ſeculares q neſciunt diſcer
nere inter miſſã de offõ vel votiuã ſi audiũt
votiuã in die feſto.ſꝫ ñ ſacerdotes publice
eas dicẽtes ⁊ ẽt ſeculares q hoc ſciũt diſcer
nere niſi audiant illã de offõ.de quo hẽs.ſ.
Miſſa.§.33.Si ãt audit i pꝛochia l' alibi au
ſufficiat.vide.ſ.Miſſa.§.59.
43 Tertiũ ẽ vt i oꝛõe pſiſtat.Nã cũ oꝛõ ſit de
pcepto.vt.ſ.Offo.vꝫ ꝙ dies feſtus ſit tẽpus
determinatũ.⁊ hoc ẽ indubitatũ ꝙ hõ tñr
in aliqua hoꝛa oꝛare.vñ ſi ſtat ad miſſã illõ
ſufficit niſi volũtarie alijs intẽdat.qꝛ tũc nõ
ſufficeret cũ ſit vacandũ deo in aliqua hoꝛa
ſaltem de neceſſitate ſm omnes.

44 Quartum eſt vt audiat pꝛedicationem ſi
eſt qui pꝛedicet.Quod verum intelligo de
illis qui neſciunt neceſſaria ad ſalutem ⁊ ſe
cundum eã diſtinctionẽ quam ſupꝛa poſui
de miſſa.§.42.alios autem non credo tene
ri niſi ratione ſcandali.Et.c.ſacerdote de
conſecra.diſtin.pꝛima intelligo de eo qui
egreditur ex contemptu vel cum ſcandalo
alioꝛum ꝙ tunc peccat moꝛtaliter.⁊ venit
excommunicandus.vt ibi dicitur.alias non.

Sed quero quod magis eſt pꝛeeligen 45
dum in feſto.An auditio miſſe.an pꝛedica
tionis cuꝫ vtrumq non poteſt audiri.R.ꝙ
auditio pꝛedicationis.quia ratio legis in
hoc magis militat.vt patet intuenti iura.de
conſecratione diſtin.i.in.c.omnes fideles.
⁊.c.ſacerdote.⁊.c.epiſcopus nullum:que
magis ratione audiendi ſcripturas ſanctas
⁊ verbum dei pꝛecipiunt miſſam audiri q
alia ratione.facit ad hoc.i.q.i.c.interrogo
vos.
Utrum audiens miſſã dicendo ſuas oꝛa 46
tiones ſatiſfaciat.R.ꝙ non licet non credaꝫ
ꝙ peccet moꝛtaliter:quando ex deuotio
ne facit.ſed melius eſſet omittere niſi quan
do ſacerdos dicit ſecretas.Aduerte tamen
ꝙ non excuſarem a moꝛtali illum qui dice
ret aliqua ad que tenetur.puta officium
quando dicitur miſſa ⁊ eſt de pꝛecepto.vt
audiatur.argu.c.ex litteris de pꝛoba.cum
ibi nota.in ver.vices duoꝛuꝫ.ſecus ſi miſ
ſa eſſet de conſilio audienda.
Quintum ad quod tenetur omnes ſecun 47
dum aliquos in diebus feſtiuis eſt oblatio
quam quilibet tenetur facere in pꝛedictis
feſtis.De quo dic vt infra.Oblatio.§.pri
mo.
Sunt ⁊ alie ferie que canonice dicuntur 48
ſcilicet.2.4.⁊.6.de quibus in.c.de illis.ii.q.
3.in quibus carnes non debemus comede
re.ſed hodie conſilium eſt ſecundum Ho
ſtien.⁊ Jnnocen.niſi.6.feria.vt in.ca.ieiu
nia.de.conſecra.diſtinctione tertia.⁊ addi
tur dies ſabbati de quo in.capi.ſabbato.de
conſecra.diſtin.3.⁊ diſtin.5.in.c.quia dies.
dicitur in ſabbato debet a carnibus abſtine
re qui particeps religionis chꝛiſtiane deſi
derat eſſe niſi feſtum ſcilꝫ natiuitatis:vel in
firmitas impediat.hec ibi.Sed hoc eſt pꝛe
ceptum vbi conſuetudo eſt.vt in.c.conſili
um de obſerua.ie.Ubi autem conſuetudo
non eſt ꝙ non comedantur carnes in ſabba
to.conſiliuꝫ eſt ſecundum glo.in.d.c.quia
dies.de conſe.di.5.

Sed ſi natiuitas domini veniat in.6.fe 49
ria vel ſabbato nunquid carnibus vti poſ
ſumus.R.ꝙ ſic niſi quis ſe voto vel regula
ri obſeruantia aſtrinxerit ad non come
dendum.vt in capitulo finali de obſeruan.
ieiu.

A[..] audiens miſ-
ſam dicendo ſ[..]
as orationes ſa-
tiſfaciat

Feudum ē bñficiū qδ ex beniuolētia ꝯceditur
alicui ita ꝙ ꝓprietas rei imobil' bñ
ficiarie penes dantē remaneat. Uſuſfructus
aūt illius rei ita ad recipientē trāſeat vt ad eū
hēdeſq; ſuos maſculos ⁊ feminas ſi de hoc
noīatum ē dcm̄ i ppetuū ptineat ad h vt ille
ſiue ſui hēdes fidelr̄ dño ſuiāt: ſiue illδſer
uitiū ſit noīatum expreſſum q̄le debeat eſſe
ſiue nō. tex. ē i. c. i. §. fi. ſub ꝶica. in qui. cau.
feu. amit. in li. de cōſue. feu. Uñ nō. ꝙ ſi feu
dū datur vt ex eo pſtet ſuitium reale nō eſt
ꝓprie feudum ſed ꝯctus innominatus ſm
Cy. i aūt. ingreſſi. C. de ſa. ſan. ec. ⁊ exēpliſi
cat Bal. i pfato li. i ꝶica de pace ꝯſtan. in
v. libelloꝝ. vbi dicit ꝙ i qbuſdā ptibus lō
bardie pro feudis eccl'ie ſoluitur par capo
nū. l' ſpatula porci ⁊ huiuſmodi. ſm eū eq
pat' ēphiteoſi. Silr̄ ſi eēt ēptū ñ hēt nāʒ feu
di ſm Bal. vbi ſ. de feu. dato. c. i. ⁊ in. l. q
ſe. C. vñ li. Sʒ qñ ponitur onus pſonale vt
ire ad plamētū Regis l' exercitum l' caual
catā ⁊ huiuſmōi tūc ꝓprie ē feudū ⁊ rſat le
ge feudorum.

Quotuplex ē feudū. ꝶ. Bal. i ꝓlogo pfati
li. ſup prin. ꝙ multiplex. Aliud regale. Ali
ud nō regale. Itē aliud ſimplex. aliud ꝯdi
cionatū. i. nō ſub ꝯditiōe datū ſed ſub q̄liſi
catione. vt cū cōcedit' feudū hiriationis. Itē
aliud ātiquū ſeu primū. ſ. qδ fuit illius q fu
it cōis parens agnatiōis. Aliud nouū. Itēʒ
aliud pt'nū cuius nā aſpicit tm̄ maſculos dſ
cēdētes vſq; ad. 4. gradum ⁊ nō plus ſed ſi
addit' ⁊ ātiquū extēdit' vltra. vt nō. Bal. de
ſuc. feu. §. hoc q̄ʒ i fi. Aliud maternum cui⁹
nā aſpicit primo maſculos: deinde feminas.
Itē aliud hñs ꝓpriā nām feudi. Aliud i ꝓp
am. Itē aliud reale qδ trāſit ad hēdē. Aliδ
pſonale qδ ſolū ad vitā alicuius ꝯceditur.
Itē aliud ligiū vbi iurat' fidelitas ꝯ oēʒ hoī
nem. Aliud nō ligiū in quo prior dñs exci
pitur. Itē aliud franchum. ſ. a ſuitijs ⁊ opi
bus exhibēdis. Aliud nō franchū. Itē aliud
ānale ⁊ ē feudū guardie ⁊ caſtaldi ⁊ ꝓ mer
cede alicuius rei Caſtaldus ē is cui res dñi
gubernanda mādatur. vt in. l. iubem⁹. C. de
ſa. ſan. ec. Aliud nō ānale. Itē aliud nobile
qδ nobilitat poſſeſſorē. Aliud burgēſe. ſ. qδ
ñ nobilitat. Itē aliud eccl'iaſticū. ⁊ h triplex
Primū qδ datur eccl'ie. Scdm̄ qδ recipit'
ab eadē. Tertiū qδ dat' l' recipit' a clico. Ali
ud ſeculare. Et qñ qs iueſtitur de ducatu dr̄
dux. de comitatu comes. de marchiōatu mar
chio. Qui āt ē a pricipe iueſtitus v' a ptāte
de aliq̄ plebe dr̄ capitaneus. Qui āt a capi
taneis ātiquo iure dr̄ valuaſor. Qui āt a ma
iorib⁹ valuaſoribus ſūt iueſtiti dr̄ valuaſi
ni. ſ. minores valuaſores. hoc dicit Bal. in
c. qs dicat' dux. marchio. i pri. in li. de con
ſue. feu.

2 Quis pōt feudū dare. ꝶ. Bal. de hijs q
feu. da poſ. §. abbatiſſa. ꝙ glʒ tā maſcul⁹ q̄ʒ
femia: tā nobil' q̄ʒ ruſticus: dūmō hēat liiam
ſuoꝝ bonoꝝ admīſtratiōnē. vt in. c. i. §. noui
ꝑ quos fi. inue. Ho. tʒ ꝙ ēt pōt mior. 14. an
noꝝ ſi feudū ſit vetus. ſi vō ſit nouū oʒ ꝙ ſit
pubes ⁊ iurauerit non contrauenire.

3 Utrū plātus poſſit rē eccl'ie i feudare ſine
alia ſolēnitate l' lnia. ꝶ. ꝙ ſic ātiquū: q̄ʒuis
ſit reuerſū ad eccl'iam ēt nō obſtante iuramē
to qδ faciunt plati de nō alienādo: cū modi
ficatiōe tñ δ q̄. ſ. Emphiteoſis. §. 21. De no
uo āt nō pōt. vt i. c. fi. de feu.

4 Quis pōt iueſtiri. ꝶ. ſm Ho. ꝙ glʒ ēt ſer
uus: dūmō ſciēte dño fiat. Et taʒ p ſe q̄ʒ ꝑ
procuratorem pōt quilʒ inueſtiri.

5 Quot mōis acqrit' feudum. ꝶ. Ho. ꝙ q̄
tuor mōis. Primo ꝑ iueſtiturā dādo ſibi poſ
ſeſſionem corporalē. Scdo ꝑ aliqδ equalēt
iueſtiture. ſic cū dñs dicit. vade i poſſeſſio
nem tal' fundi ⁊ tene pro feudo. Tertio per
pſcriptionē. vt ſi. 30. ānis tenuit. feudum ⁊
dño ſeruiuit: lʒ iueſtitus nō fuerit. Quarto ꝑ
ſucceſſiōem.

6 Quis ſuccedit i feudo. ꝶ. Bal. de hijs q
feu. da. poſ. §. ⁊ qr. ꝙ hic reperit' tale capl'ʒ
Fideli abſʒ libis ex ſe deſcēdētibus ⁊ i feu
dū ſuccedētibus ſi qdē feudū fuit cois pent'
fres defuncti cū filijs pmortuoꝝ ſrum i ſtir
pem ſuccedāt. hijs vō nō extātib⁹ ad agna
tos ꝓximiores id volumus ptinere ⁊ ſi qui
dē i pari gradu ſūt pit' admittunt'. ſi vō ex
vno ē vnus. ⁊ ex alio pl'es nō in ſtirpem ſed
in capita ſuccedere debē ordinam⁹. hec ibi.

7 Utrū femia ſuccedat. ꝶ. Bal. in. d. §. ⁊ qr.
dicit glo. hic. ꝙ ñ niſi i tribus caſibus. Pri
mo qñ noīata ē iueſtitura. Scdo qñ feudūʒ
redemit a dño. Tertio qñ dñs ei dedit ꝓpt'
ſuitiū pſtitū. in qbus caſibus ab aliquo ex pē
tibus nō ē iqetanda. vt in. c. ſi quis ſine filio
maſ. queād. feu. ad fi. p. Adde q̄rtū ſi feudū
ſit dati ad nullū ſuitiū. qr nō extātibus maſ
culis ſuccedet femia ſm Bal. i. d. §. ⁊ qr. Q̄ui
tū qñ feudū erat q̄ſitū iure ēptiōis ſʒ Odo
fre. i' ſū. ſua potius ex nā ꝯctus q̄ʒ feudi.

8 Utrū ꝯceſſo feudo ticio ꝓ ſe ⁊ deſcēdēti
bus filijs maſculis ⁊ feis filiabus filia ſimul'
cū maſculo ſupſtite admittat'. ꝶ. Bal. i ꝶica
ēpm l' ab. aut abba. feu. da. nō poſ. §. cū etiā
ꝙ nō. ſed maſculus ſolū. qr nā feudi ē vt pfe
ratur maſculus. Et ſi poſtea filius decedit ſi
ne filio nō admitteret' femia ſoror pmortui fra
tris q: ſel' excluſa fuit p maſculū. ⁊ ideo re
tinetur a dominū. Nō verum eſt in feudo
ſimplici ⁊ recto. Secus in feudo conceſſo
ad certum ſeruitium qδ femina poſſet expli
care p ſe l' ꝑ alium. qr tunc admittetur cum
maſculo ſimul. ff. de vſuf. accre. l. ſi qs ticio.
⁊. l. ſi mulieri. ſm Ja. de bel. qui dicit ꝙ fuit
in facto in regno apulie. Ex quo iſert Bal.
ꝙ ſtatutum excludens feminaʒ extante ma
ſculo ſemel excluſam non amplius ſuccedē
re niſi vt fratri habet ſuccedere: non vt pa
tri mortuo ſine maſculo.

9 Utrū clericus ſuccedat in feudo. ꝶ. vt col
ligo ex diuerſitate opi. pro cōcordia ꝙ aut
feudū erat ſibi aptū. ⁊ tūc ſi ꝓmoueat' ad ſa
cros ordines ſic renūtiare vr̄. qr tranſit ad
ſtatū i ꝯpatibilē. facit. c. de multa. de pben.
⁊ cle. gr̄a. de reſcrip. Nec poterit iſto caſu
ſuire p ſubſtitutū: niſi eēt feudū ex quo pſta
retur ſolū ſuitiū reale. qδ nō ē ꝓprie feudū
l' feudū ex quo pſtaret ſuitiū qδ non repu
gnat ei⁹ ordini. qr tūc ſuccedet. eo ꝙ ꝑ clica
tuʒ nō ꝑdūtur iura ſucceſſiōis. 12. q. 3. c. i. cū
ſi. Si vero ꝓmouetur ſolū ad miores. ordi
nes ſuccedet. qr pōt ſuire ꝑ ſubſtitutum. vt
vlt. glo. in. c. i. de bñ. ſe. Aut feudū nō erat ſi
bi aptū. puta. qr erāt tres ſres ⁊ priogenit⁹
poſſidebat feudum. ⁊ ipē erat vltimus qui
effectus ē cardinalis. Poſtea mortui ſunt
alij ſres ſine hēde. ⁊ tūc ſuccedit. qr nō pōt
dici ꝙ hūerit aīum renūtiandi. nec ēt facul
tatē. ⁊ tūc de equitate iuris admittet' ꝙ poſ
ſit ſuire ꝑ ſubſtitutū lʒ ſecus de iuris rigore
niſi tale eēt ſeruitiū qδ de ſui nā poſſet per
quēlʒ explicari. qr tunc ēt de iuris rigoř ſuc
cedit. ar. l. continuus. §. ſi ab eo. ff. de ver. ob
li. Et hec ē determinatio Bal. in. l. qſquis.
C. de epi. ⁊ cle.

10 Quid ſi effici' rl'ioſus quis ſuccedet. ꝶ.
Odofre. ⁊ Oldo. i aūt. igreſſi. C. de ſa. ſan.
ec. ꝙ tranſit ad monaſteriū eo mō quo erat
penes ingreſſum. l. ſiquis. C. de epi. ⁊ cle.
Inno. in. c. in pñtia. de proba. limitat veruʒ
ſi ſeruitiū ad qδ tenetur pōt preſtari ab ec
cl'ia. al' ad dñm reuertetur. C. δ ca. tol. l. vni
ca. §. nec aūt. Albri. i. d. aūt. tenet ꝙ ſm ius ꝯ
ſuetudis feudoꝝ reuertitur ad dñum indi
ſtincte. vt ē caſus. ſi de feu. ꝯtro. ſue. c. qui cli
cus. ⁊ de va. mi. q be. ar. de. c. i.

11 Sed quid ſi pater obtinuit pro ſe ⁊ ſuis he
redibus ⁊ ſucceſſoribus quibuſcunq; tran
ſibit ne ad extraneum vel legatarium vl' cle
ricum. ꝶ. Bal. in. l. i. ff. de re. di. ⁊ ſequitur
Ludo. de roma. in. l. id tpus. §. i. ff. δ vſuc.
ꝙ ſic. ſed ipē Bal. in. c. i. §. donare ti. qua
liter olim feu. po. ali. corrigit ſe ⁊ dicit ꝙ di
ctio qbuſcunq; intelligitur de ſuccedētibus
ab inteſtato. ar. l. ſi quando. C. de inoffi. te.
Unde dic ꝙ non veniet extraneus. Ratio
quia res non debet rl'ari ſm naturam con
tractus. ſed ꝯtractus ipē ſecundum naturā
rei deducte in eo. vt. l. ſtipulatio iſta. §. ſi qs
ff. de ver. ob. vbi licet ſtipulatio ſit trāſmiſſi
bilis in heredem de ſui natura. vt in. l. vere
ris. C. de contrahē. ſti. tamen non tranſmit
titur quando res in ea deducta non ē tranſ
miſſibilis. vt eſt videre in feudo nec legata
rius ēt veniet nec clericus. Et ſic dictio qui
buſcunq; reſtringit' per nō. in. l. i. C. de ſac.
ſan. ec. ⁊ per Ja. de are. in. l. i. §. Item nun
ciatio. ff. de no. ope. nun. Limita tamen de
clerico. ſecundum ꝙ dixi. ſ. in. q. 9.

Sed nūquid ſuccedet frater vel filius fra 12
tris quando quis fuit de nouo beneficio in
ueſtitus ſi decedit ſine liberis. ꝶ. ꝙ non. ſed
ad dominum reuertetur. vt in ti. de nā. ſuc.
feu. Et qδ dictum ē. ſ. ꝙ deficientibus filijs
veniunt agnati intelligitur de feudo acquiſi
to ab antiquo. i. ab eo qui fuit cōis parens
totius cognationis.

Utrum vaſallus poſſit vni ex filijs prele 13
gare totum ius feudi. ꝶ. Bal. in ti. de ꝓhi.
feu. alie. ꝙ non vllo modo niſi de volun
tate ⁊ conſenſu filiorum. quia lex feudoruʒ
dictat ꝙ ad omnes equaliter perueniat. vt
in ti. qui feu. da. poſ. §. ſed cum hoc. Limita
niſi ſit ducatus vel marchionatus: ⁊ huiuſ
modi qui debētur primogenito ſolum. Ja.
tñ lotharius tʒ ꝙ illud. c. i. de ſuc. feu. vbi di
citur ꝙ vltima voluntas vaſali nihil valet i
feudis limitatur ad eam diſpoſitionē que ē
vltima voluntas. ſecus in ſtipulatione. quia
in coherentibus pſone pater pōt ſtipulari
vni coheredum. vt. ff. de pac. l. auus. Et ſic
poſſet aſſignare in totum. ar. l. filio. §. fi. ff. δ
ri. nup. cum multis alijs.

Utrum feudum poſſit dari in dotem. ꝶ. 14
glo. in. c. fi. de feu. ꝙ ſic ad tempus vite feu
datarij ⁊ non plus.

Utrum vaſalus valeat grauare filium he 15
redem vt de vino qδ educitur de vinea feu
dali det oī anno ꝓ aīa ſua. ꝶ. Bal. in ti. de
ſuc. feu. c. i. ꝙ ſic. qr teſtatur de fructibus nō
de feudo qui fructus ſunt res proprie here
dis. vñ nō dicitur alienatio feudi qñ alienā
tur fructus ſeparati. ff. de dona. l. in edibus
§. ex rebus.

Ad qd obligat' vaſalus dño. ꝶ. ꝙ ad. 6. q̄ 16

nõ.de vſi.feu.in.c.i.de ſor.fi.ꝛ 22.q.5.de ſorma.ꝛ de iureiurando. ego. Primũ ne ſit ei i aliqð dãnũ corpis ſui ꝛ ꝙ ipediat ꝓpoſſe. Scðm ne dãnũ i tꝑalibus faciat ł vtilitaté ipediat. Tertiũ ne reddat ei difficile ł ipoſſibile qð facere eũ velle vidꝫ. Quartũ ne reuelet eius ſecreta ꝑ q̃ ł minus tutus. ł noceri ei poſſit. Quitũ ne ſit ꝯ eius iuſtitiã ł honeſtatẽ. ſ. maculãdo vx̃ ł filiã eius ł famã dcõ fcõ ł cõſenſu. Sextũ vt fidelr ei ꝓbeat ꝯſiliũ auxiliũ ꝛ fauorẽ. Adde ſeptimũ ꝙ tñr iurare fidelitatem niſi ex pacto ſit remiſſũ. Formã ãt iuramẽti ponit Ho. ſic. Ego. A. iuro ſup ſcã dei euãgelia ꝙ ab hac hora. i antea vſqꝫ ad vltimũ diẽ vite mee ero fidelꝭ tibi. C. dño meo ꝯ quẽcũqꝫ: excepto iꝑatore ł rege Intellige i cã iuſta. ꝛ ẽt dꝫ excipe ſi hẽt aliũ dñm ãtiquiorẽ. Adde octauũ ꝙ tñr ſm ꝙ ꝯſuetũ ẽ ł nã feudi ꝛ regiõis ipius ſeu ꝯſuetudo requirit.

17 Sꝫ qd ſi dñs moriẽſ reliqt plꝭes filios vtꝝ iurabit oĩbus. R. ꝙ ſic. ſi oẽs eq̃lr ſuccedũt Ho. tñ tꝫ ꝙ ñ: ſed ſolũ vni. ſilr iurabũt oẽs filij ſeu heredes vaſali ſi feuduꝫ indiuiſum hñt. Si võ ad vnũ ꝑuenit. ille ſoluſ iurabit.

18 Utrũ vaſalus poſſit ꝑ aliũ ſuire. R. Bal. i. c. nulꝰ. epꝫ. ab. ł abba. feu. da. ñ poſ. ꝙ ſi ſuitiũ dꝫ fiẽi ꝑncipiꝭt ñ pt fiẽi ꝑ ſubſtitutũ niſi ð volũtate pricipis. vt. C. de munic. l. ſi qs ex corpe. Et ið ſi icurriſ talꝭ ifirmitas ꝙ ſuitiũ exhibẽ nõ põt ꝑdet feudũ niſi eſſꝫ a cãu fortuito ſine clpa ꝓcedẽte. vt puta. qꝛ a latronibus cecatus. qꝛ tũc nõ ꝑdet ne det afflictiõ afflicto ar. C. de fur. autẽ. naui. ꝛ. C. de epi. au. l. tam dementis.

19 Qũo aĩttiſ feudũ. R. ꝙ. 12. mõis. Primꝰ ſi vaſalus efficiſ clicꝰ ł rłioſus. De quo dic vt ñ. i. q. 9. ꝛ facit. 23. q. 8. §. i. qꝛ arma nõ portat. Scðus ſi hẽs vaſali ſteterit ꝑ ãnũ ꝛ diẽ ꝙ nõ petierit a dño iueſtiturã feudi. Intellige hic ꝛ i ſequẽti ſi ẽ maior. 14. ãnis ł puella. 12. vt nõ. i. c. veritatis. de iureiurãdo per Pa. Tertius ſi vaſalus mortuo dño ab eiꝰ hedibus ifra tꝑs ꝓdcñ iueſtiturã nõ petierit de qbus duobꝰ hẽt i qui. cau. feu. ait. c. 1. Sꝫ ꝓdcã lita qñ iurauit pſone ſolũ. vt cũ dicit. Iuro tibi. Secꝰ ſi iuraſſet ſibi ꝛ ſucceſſoribus ł ſub noie dignitatis. qꝛ nõ tñr ãplius iurare ſucceſſoribꝰ niſi magna lõgiq̃tate pireret mẽoria. vt nõ. Pa. i. d. c. ꝟitatis. Itẽ niſi eẽt miles qꝛ hꝫ ãnũ ꝛ mẽſem. Itẽ niſi iuſta cã eũ ipedierit vt hẽtur de ꝓhi. feu. ali. ꝑ lotharũ. c. qm̃ iter dñm. Quartus cũ vaſalus tribus vicibꝰ regſitus corã paribus ꝛ huiuſmodi fidelitatẽ iurare noluerit: qꝫuis dñs ſit ꝑatus facere iueſtiturã. Quintus ſi vaſalus interficit ꝓpriũ germanũ ſuũ ł filiũ germani ſui vel aliud cõmiſerit quo paricida nũcupari poſſet vt totaꝫ hereditatem haberet. Sextꝰ ſi vaſalus dimittit dñm in prelio non mortuum vel ad mortem vulneratum. Septimus propter multas cãs ingratitudinis que enumerantur qui mo. feu. ait. c. 1. ꝛ 2. ꝛ de feu. ſi. cul. non amit. c. 1. ꝛ. 2. puta concubuit cum vxore. filia ł ſorore ꝛ huiuſmõi. Octauꝰ ſi ſcienſ negãuit feudũ vel ꝑtẽ aut ꝯdictionem eius. Secus ſi ignoranter. Nonꝰ ſi infeudauerit feudum alia lege q̃ꝫ ea quam habet ipe vel in talem vaſalum qui feudum ſeruare non põt. Decimus ſi dñm accuſauerit aut teſtimonium ꝯ eum tulerit in cauſa criminali. Et quidam dicunt etiam in cauſa ciuili. Undecimus ſi vocatus a dño ꝙ ſecũ vadat in expeditione publica. puta vocatus ab imperatore vt ſecum vadat pro corona ſuſcipienda ꝛ huiuſmodi non venerit nec alium acceptum dño miſerit: vel ſtipendia milicie non dederit. Duodecimus ſi feudũ alienauerit. Iſti caſus hñtꝭ ſñ. Ho. ii. eodẽ.

20 Sed queritur an alienans feudum ſine ꝯſenſu domini ipo facto cadat. R. Pa. in. c. vltimo de feu. ꝙ ſic. ꝛ poteſt ſine alia ſententia expelli ꝛ alteri conferri: etiam ſi alienando dixerat. Saluo iure dominij ſecunduꝫ Bal. que ſit cauſa bene. amit. c. i. quia factũ ſequens eſt contrarium. ar. c. eam te. de iureiurando. ꝛ qð nõ ibi. Secus ſi dixiſſet. Et aliter vel alio modo non intendo. quia operantur vt domino contradicente non videatur facta alienatio. Et hoc verum niſi aliqua captio domino poſſet interuenire. puta daret caſtellum tali quem dominus expellere poſtea non poſſet.

21 Quid ſi non alienat niſi partem. R. Io. an. quem ſequitur Pa. vbi ſupra ꝙ ſolum perdit illam partem quam alienauit. etiam ſi eſſet maior pars. de probi. feu. alie. imperialem. §. 1.

22 An poſſit alienare pro anima. R. ꝙ non. neqꝫ legare: neqꝫ diſponere pro anima. vt i. c. 1. qualiter feu. ali. licet: nec etiam de iure canonico ſecundum Ho. in ſum. de immu. eccle.

23 Quid ſi alienat ſuas comoditates ad tempus longiſſimum. R. Bal. in ti. de pace conſtan. in. fir. in. §. carta ꝙ non cadit: dummodo actum ſit ꝙ dominium vtile non transferat. allegat glo. ſingularem in. l. codicillus. §. inſtituto. ff. de le. 2. Idem dicit in emphiteota. Idem tenet Bar. in dicto. §. inſtituto vbi dicit ꝙ vendens fructus domus ad centum. annos non videtar alienare. Sed non placet. Sed ſi vult alienare faciat ſic. Uendo vel concedo fructus vel ipſaꝫ perceptionem fructuum. cum hoc ſit domino placuerit. vel dominꝰ ñ reuocauerit. Et ſic ſaluo ꝛ ſaluato honore ꝛ iuriſdictiõe ꝛ ꝯſenſu dñi. ꝛ ſi de iure poſſuꝫ nec alr: nec alio modo. Si autem domino non placuerit: vel non conſenſerit vł reuocauerit vel de iure non poſſum. res ſit inempta vel venditio vel alienatio ſit irrita ꝛ ipſo iure nulla. ꝛ ſic erit tutiſſima cautella niſi ſit captio domini. vt dixi.

24 Utrum poſſit pignori dare. R. Pa. vbi ſupra ꝙ non. quia que prohibentur alienari generaliter a lege vel per teſtatorem vel per pactum contrahentium prohibentur pignori dari. l. fi. C. de re. ali. non alie. Secꝰ ſi a iudice. l. in quorum. ff. de pigno. Ratio quia per conſtitutionem pignõis ð facili ꝑuenitur ad diſtractionem rei. Et propterea vno prohibito prohibetur omne per qð ꝑuenitur ad illud. l. oratio. ff. de ſpon. cum cõcor. ibi in glo. poſitis.

25 Ad quem reuertetur feudum vaſalo priuato. R. Bal. qui. mo. feu. amit. §. aut ſi libellario. ꝙ ſi priuatur ex dolo cõmiſſo in perſona domini. ad dominum reuertiturꝭ. vt que ſit prima. cauſa ami. bene. c. i. §. deniqꝫ. Quando vero delinquitur extra perſonam. tunc veniunt agnati ꝛ non dominus. Quando vero ex cauſa alienationis. tunc ſunt opi. ſed Bal. ibidem dicit ꝙ ſi fecit in fraudem agnatorum. tunc ipi agnati veniũt non dominus. Si vero non in fraudem fecit. tunc reuertitur ad dominum: tñ filij vel agnati imo etiam filia maſculis non exiſtentibus debet redimere a domino ꝛ cogitur dominus eos inueſtire. vt de hijs qui feu. da. poſ. §. cum vero. Quod intellige ſi feudum non erat nouum ſecundum Ja. de beluiſio. Bar. tamen vt recitat Pa. vbi. ſ. in. l. eum. ff. de inter. ꝛ releg. ꝛ in. l. vt iure iurandi. §. ſi liberi. ff. de ope. li. dicit ꝙ ſi pater cõmiſit delictum propter qð directe venit priuandus feudo. puta quia alienauit ꝛ huiuſmodi vł cõmiſit aliquid contra tenorem iuramenti. tunc nocet filio etiam ſi proceſſiſſet ab anteriori generatione. ar. in. l. i. ff. ſi quis ali. te. pro. ꝛ in. l. cum ratio. §. fi. ff. de bo. proſcrip. vbi patet ꝙ ſi quis prohibuerit aliquem teſtari: vel interfecit conſanguineum cui debebat ſuccedere ab inteſtato fiſcus occupat hereditatem: nec veniunt aliqui conſanguinei qui ſunt prohibenti ł occidenti gradus inferioris. vt ibi patet cuꝫ nõ. Si vero delictuꝫ non eſt propter quod directe ſit priuandus: ſed per quandam cõſequentiam. puta quia damnatur propter aliquod maleficium. ita ꝙ eius bona veniunt publicanda. tunc ꝓcedat diſtinctio Dy. in regula non debet li. 6. qui diſtinguit ꝛ tenet ꝙ ſi feuduꝫ a patris perſona habuit originem noceat filio. Secus ſi eſt a genere vlteriori. quia tunc non nocet. Cum qua diſtinctione tranſit Io. an. ꝛ d. Anto. in. d. c. fi. de feu. Diſtinctio tamen Bal. mihi videtur equior.

26 Utꝝ vno legatario deficiẽte accreſcat feudum alteri. R. Pa. vbi. ſ. ꝙ ñ niſi fuiſſet expreſſum. vide Bar. in. l. ſi mihi. ff. de ver. oblig.

27 Utrum maſculus vaſali mei ſit meus vaſalus. R. ꝙ non. ſicut nec libertus liberti mei eſt meus libertus. ff. pro ſocio. l. nam ſocij.

28 Utruꝫ filius repudiata hereditate patris poſſit feudum tenere. R. ſecundum Ho. ꝙ non. Sed aut totum debet retinere: aut totũ repudiare: niſi dominus de nouo beneficio inueſtiat agnatis ꝯſentiẽtibus. Agnati vero bene poſſunt feuduꝫ retinere repudiata hereditate. vt in conſti. Fe. an agna. vel fi. ðfũ. re. he. poſ. feu. re. c. ſi ꝯtingeret.

29 Utꝝ vaſalus inuito domino poſſit refutarſ feudũ. R. Io. de Imo. in. c. i. de feu. ꝙ non allegat glo. ſingularem in. c. fi. de capi. qui cu. vẽ. ꝛ Pa. in. d. c. i. Ideꝫ tꝫ glo. in. c. que in eccleſiaꝝ. de conſti. Bar. vero in. l. is cũ quo. ff. de aqua plu. ar. ꝛ Dy. conſiſ. 44. ꝛ Ja. de belui. in. d. c. fi. ſic cõcludunt ꝙ ſi eſt datum ad certum ſeruitium non poteſt. Si vero ad ſeruitium incertum. tunc poteſt anteq̃ꝫ illud ſeruitium ſit indictum. quia nundum eſt purificata obligatio. facit in ſimili glo. in. l. incola. ff. ad municip. niſi iuraſſꝫ ſpecifice non poſſe refutare ſecunduꝫ Bal. in preludijs feu. Fallit ſi dominus eſſet in prelio. ꝛ tunc vellet refutare. quia dominꝰ tunc non poſſet ſibi prouidere de equali vaſalo. ar. l. filie mee. ff. ſo. ma. Nam cedere feudo eſt quoddam diuortiũ. ꝛ non valet niſi poſſit conſuli indẽnitati domini. Ho. in. c. vno de va. qui contra conſti. lo. feu. alie. tenet ꝙ põt. Sed tu tene opi. Bar.

30 Utrum dominus teneatur viceꝫ rependere vaſalo fideli. R. ꝙ ſic. alias cenſebitꝭ maleſidus. vt in li. feu. de for. fi. c. i. in fine. facit 22. queſtione. 5. de forma. 95. diſtinctione

ſto.ſubiectus.⁊ dꝫ priuari feudo p ſuperiorē ſi pſide ſe hꝫ ꝯ vaſalum ſuum.

31 Utrū eccleſia poſſit ſine vſura recipere in pignus feudū ⁊ facere fructus ſuos. ℞.ſm c.i.de feu.ꝙ ſic:dūmō interim nō recipiat ſuitiū a vaſalo. Et illud hꝫ locum ēt in feudo laicali ſm cōiter doc. Et lꝫ glo.ibi ſit ꝯria ñ curabis de ea. Dicit tñ Car.ibidē quem ſequitur.d.Anto.⁊ cōiter alij ꝙ ſi feuduꝫ eſſet liberū non poſſet retinere fructus.qꝛ pſatum c.i.intelligit qñ non eſt liberū. Sed iudicio meo nō hūit reſpectū ad ſeruitiuꝫ.qꝛ cōiter ſeruitiū nō tñ valet quantū fructus feudi aliter.nō eēꝫ beneficiū feudū. Et ideo mihi vr ſaluo meliori iudicio ꝙ tex.fundauerit ſe ſuper nām feudi:que eſt vt dñium rectū remaneat apud dñm ⁊ vtile penes vaſalū:ſed cū obligatione ſaltē fidelitatis.lꝫ nullū ſeruitiū ſit debitū. Et iō dimiſſa obligatōe de conſēſu ipſius vaſali ꝯſolidat ipm dñiuꝫ vtile cū directo.nō ex aliena re:ſed ꝓpria.⁊ ſic nō dꝫ attendere an ſit liberꝝ vel ne.ſed ꝙ nullo mō retineat eū obligatū ad aliqđ. Et ſic declaret ꝙ interī ē abſolutus ab oībus ratione feudi debitis.

32 Quid ſi dñs recipit interim ſeruitiū a vaſalo. ℞.ꝙ ſi vaſalus facit tanꝗ̄ ex debito:tūc fructus teneretur reſtituere:niſi ꝯteſtet.ar.i l.2.C.de in.don.⁊ in.c.cū.M.de cōſti. Secus eſſet ſi ex liberalitate ſciens ſe nō teneri vaſallus exhibet conſueta ſeruitia.

33 Utrū idē ſit in ēphiteoſi ⁊ locatōne. ℞.ꝙ ſic.vñ Spe.in ti.de feu.§.qñ vero.40. ꝙ feudū ⁊ ꝯctus emphiteoticus ⁊ libelarius ſunt eiuſdē nature. Et dicit Bal.in pſata.8.carta in ti.de pa.conſtā.verū in feudis in qbus ñ debetur ſeruitiū.ſed certa quantitas pecūie vini ⁊ huiuſmodi.alr nō. Sed quo ad hoc nō iudeo qn liceat recipere fructus liberando a ſeruitio rōe iā dicta.lꝫ Jo.an.⁊ ho.⁊ alij dixerunt indigere declaratōe papali.ſed nō placet. Et dico ꝙ vbicunꝗ̄ lex feudal ñ eſt ꝯ iuris ciuilis aut naturalis rōnem hꝫ locū in ēphiteoſi.alr nō.vt tꝫ Bar.in.l.ſi mihi ⁊ tecū.ff.de ver.obli.⁊ Bal.in.c.i.de inue. de re.alie.fac. Aduerte ēt in ꝯſcia ꝙ melioratōes q̄ cōiter in ꝯctu emphiteotico fiunt nō poſſet rōe mutui tenere. Ideo pſata oia limito tā in hoc dubio ꝗ̄ in precedēti de feudo ⁊ emphiteoſi vbi melioratio non eſt facta ꝙ tunc lꝫ. Itē qñ eſt a cā libera.qꝛ ſi exburſaſſet quantitatē pecunie l' qd aliud dño pro ipſo hñdo ſic nō liceret qñ fruct⁹ diſpro portiōarēt a ſeruitio ſiue a ficto. Nō bñ nō. qꝛ pauci aduertunt.

Utrū idē ſit in vſufructuario obligante ꝓ proprietario. ℞.ſm Ho.in ſum.ꝙ ſic ſi hꝫ a cā libera a ꝓprietario.alias nō vbi fructus diſproportionantur a ſeruitio. 34

Fictio

vide.ſ. Simulatio. Et quō fictio iuris valet ⁊ quando vide.ſ. Conſenſus.

§.4.

Fidei

cōiſſum ⁊ mortis cauſa donatio legatorum appellatōe ꝯtinent.ff.de le.3.l.⁊ ſi fideicōmiſſum.ſed fideicōmiſſum iō factū ē qꝛ fideicōmiſſa olī petebant ex fide heredū ſed hodie fere exequata ſunt fideicomiſſa ⁊ legata. hñt tñ aliquas drias. de qbus vide i glo.d.l.⁊ ſi fideicōiſſum.⁊ qđ ibi nō.⁊ eſt tex.in.l.i.ff.de lega.i.

Fideiuſſor

eſt q ꝓ alienis debitis intercedit. Et differt a mandatore.qꝛ mandator interuenit a principio. fideiuſſor vō pōt accedere tā añ factū ꝗ̄ poſt:vt hētur in aūt.pñte.C.de fideiuſ.ꝓpterea tā i.ff.ꝗ̄ in.C.eo.ti.additur.⁊ mandatoribus.

Fideiuſſio ñ tꝫ qñ ē acceſſoria ei qđ nō tꝫ glo.in.c.gratius de cēſi.cum concor.ibi poſitis. 1

Quis pōt fideiubere. ℞.ꝙ qlibet q' habet liberam adminiſtrationem ſuorum bonorum. 2

Utrū mulier poſſit fideiubere ꝓ viro. ℞. ꝙ nō.⁊ ſi fecit non tenet ipſo iure.l.2.i glo. ff.ad ſe.conſul.vele. 3

Utrum mulier poſſit fideiubere pro altero. ℞.ꝙ non ſecundum ꝙ nō.in.l.ꝗ̄uis.ff. ad veleyā. Et ſecundum ꝙ ibi diſtinguitur ponuntur.6.caſus in quibus mulier poteſt fideiubere. Primus quando fideiubet pro pretio dando vt quis manumittat ſeruum. Secundus quando pro dote alicuius mulieris. Tertio quando renuntiauit beneficio veleyano certiorata de eo. Quartus quando accepit pretium pro fideiubendo vel aliquid loco pretij. Quītus quando in fraudem fideiuſſit.vt deciperet. Sextus. quando pignus: vel fideiuſſorem pro alio dedit ⁊ poſt biennium a dicta cautione numerandum iterum ad idem ſe obligauit vel pignus: vel fideiuſſorem dedit. Secus.ſi infra biennium conſenſit. quia non valeret. 4

Utrum clericus poſſit eſſe fideiuſſor. ℞. ꝙ pro laico nullo modo poteſt.⁊ ſi facit eſt abijciendus.vt in.c.primo de fideiuſ. Sed aliqui limitant in frequentia fideiuſſionis 5

ꝓꝑ debitū inſeruiens.i.d.c.poſitū.qđ notat frequētiā.i.valde ſeruiēs ſicut ⁊ ponitur in l.gallus.§.ille caſus idifficil'.i.valde difficil'. ff.de li.⁊ po. Sꝫ mihi vr ꝙ nullo mō debeat fideiuſſor eſſe ꝓ laicis.vt.ii.q.i.c.te qdē ſ tex.⁊ in glo.niſi i cāu neceſſitatis.i quo ſic obligat ſubuenire idigēti.vt.16.q.i.vidētes ſic ⁊ fideiubere. Et hoc tꝫ glo.i.d.c.te quidem.⁊ glo.in.c.pe.eo.ti. Sed pro eccleſia vel pro alio clerico bene pōt fideiubere. vt in.c.2.eo.ti.⁊ in.d.glo.d.c.te quidem.

6 Sed nūquid obligat ſi fideiuſſerit. ℞.ꝙ ſic.vt in.c.peruenit.⁊ i.c.ꝯſtitutus.eo.ti. Limitat tñ Ho.ꝙ ſolū tenet d patrimōio ſuo vel de redītibus bñficij quos facit ſuos.nō aūt in pīudiciū eccle. Archi.in.c.ſtatutum. de reſcrip.li.6.tꝫ ꝙ nec ēt de fructibus bñficij. Sed cōis opi.ē in ꝯtrariū.⁊ cū opi. Ho. ⁊ ſic tene.

7 Utrꝝ religioſus poſſit fideiubere. ℞.ꝙ nō vt in.c.pe.eo.ti.nec ēt ſi eſſet abbas niſi hoc fiat de maioris ꝑtis ꝯuentus capli ⁊ abbatis lnia.vt ibidem.

8 Utrꝝ heres fideiuſſoris obliget ſicut fideiuſſor. ℞.ꝙ ſic.l.pōt accipi.ff.de fideiuſ.

9 Utrꝝ fideiuſſor q ꝓmiſſerat aliquē pñtare liberet ſi talis ꝓ quo fideiuſſit poſt fideiuſſionē ꝯmiſit capitale crimen ꝓꝑ qđ fuit condēnat⁹ ad mortē vl bānitus ⁊ fugit. ℞.ꝙ ſic vt ē cāus i.l.ſꝫ ⁊ ſi qs rei.ff.ſi quis cau.i prī. ⁊ nō.in.l.ſi deceſſerit.ff.q ſatiſda.co. Et ibi dr ꝙ.d.Albe.cū fideiuſſiſſet ꝓ quodā ſcolari Bonōie accāto de quodā maleficio d eo pñtādo ſub pena mille librarꝝ.poſt quā fideiuſſionez accuſatus fuit pſatus ſcolaris ab alio:de alio maleficio q fugit.⁊ nō comparens citatus:fuit bānitus ⁊ diffidatus ſꝫ ꝯſuetudinē Bononie ⁊ ꝯdēnatus ad mortē.poſt quā ꝯdēnationē obtinuit ꝙ non erat obligatus ſue fideiuſſiōi. Et hoc verꝝ niſi fideiuſſor eſſet i dolo vel lata culpa reſpectu maleficij poſtea ꝑpetrati.qꝛ in ꝯſcia teneret ad reſtōnē dāni ꝓximi.alſ non.

10 Utrꝝ fideiuſſor rei decapitandi cui dictus reus fuerat aſſignatus ⁊ fugit ſit ipe decapitandus. ℞.Cy.in.l.ad ꝯmētarieſeꝫ.C.ꝺ cuſto.re.⁊ Bar.i.l.ſi qs reū.ff.de cu.reoꝝ.ꝙ nō.ſꝫ pecuniaľr puniet. Rō qꝛ nemo pōt ſe obligar ex ꝯctu ad penā capitalē.qꝛ nemo ē dñs mēbroꝝ ſuoꝝ.23.q.5.ſi nō lꝫ.⁊ in.l.liber hō.ff.ad.l.acq. Si tñ fuerit in dolo punietur pena arbitraria. vt nō.in dictis locis.⁊ in glo.c.cum homo.23.queſtione.5. Nec ob.d.l.ad ꝯmentarieſeꝫ.qꝛ loqtur de illo q hꝫ ex offō cuſtodiā q punit eadē pēa q̄ erat puniendus i carceratus ſi ē in dolo ſuge vel i negligentia.vt ibi nō.

Utrꝝ poſſit qs iterponere fideiuſſorē i cāu criali. ℞. Pa.in ℞ica de fideiuſ. ꝙ ſi nō venit iponēda corporalis pēa pōt.al' non. Et ſic itellige.c.ſi clericus. de ſen.ex.li.6. facit d.l.ſi quis ſeruū.iuncta.l.diuus pius.ff.de cuſto.re.⁊ ē bonus tex.in.d.c.cuꝫ hō.⁊ ibi ēt glo. Fallit in muliere.de quo dic vt in auten.vt nulli iudi.§.neceſſarium. 11

Utrꝝ cū pſes iſolidū ſunt fideiuſſores debeat diuidi debitū inter eos. ℞. Pa.in.c.peruenit.eo.ti.ꝙ ſic:ſi ſunt oēs pñtes ⁊ ſoluēdo. ⁊ hoc poſtulēt añ litē ꝯteſtatā.ff.de fideiuſ. l.ſi dubitet.§.i. Et iſtud ē bñficiū diui adriani poſituꝫ.C.de ꝯſti.pecu.l.diui adriani.⁊ hēs i effectu iſti.eo.ti.§.ſi pl'es. Et hoc verꝝ niſi huic beneficio renunciaſſent. 12

Utrꝝ pñte debitore principali ⁊ indiſcuſſo poſſit ꝯueniri fideiuſſor. ℞.ꝙ nō.vt i auté. pñte.C.eo.ti.ēt ſm Pa.in.d.c.peruenit.ſi cōſtituerit ſe principalem debitorē vt ſit cōiter hodie. Et hoc verꝝ ē niſi renūciauerit huic beneficio.vt.C.de duo.re.ſti.aut.hoc ita. ⁊ niſi debitor notorie ſit non ſoluendo. 13

Utrꝝ creditor teneat cedere actiōes ſuas fideiuſſori. ℞.ꝙ ſic. Intellige quas hꝫ ꝯtra eū ꝓ quo fideiuſſit.aliter pōt ei denegare ſolutionē debiti.vt.l.modeſtinus.ff.de ſolu.⁊ l.fideiuſſoribus.ff.eo. 14

Utrꝝ debitor teneat ſatiſfacere fideiuſſori de oi dāno. ℞.ꝙ ſic. Intellige qđ ei euenit ex ſua culpa propter fideiuſſionez.c.2.⁊.3. eo.ti.⁊ de ſo.compe.c.ſi.qꝛ officiū ſuū nulli dꝫ eſſe dānoſum.ff.de fur.l.ſi ſeru⁹ cōis.§. qđ vero.ff. ad velle.l.2.§.i.ff. quemadmo. te.aperi.l.ſed ſi quis.ff.qui ex cau.maio.l. videlicet.4.q.3.§.vēturis.⁊ in glo.d.c.2. 15

Utruꝫ repetere poſſit vſuras quas ſoluit fideiuſſor pro creditore. ℞. Johā.an.in regula dānum.li.6.in mercu.⁊ ſequit Pa.i d.c.2.ꝙ aut ſimpliciter erat ſolum obligatus ad debiti ſoluēdum.⁊ ſic non repetet: ſed ſibi imputet ſi ſoluit,quia non erat obligatus.facit.l.centum.ff.de eo qđ cer.lo.niſi ſoluiſſet vſuras vt intereſſe. Et hoc veruꝫ quando fideiuſſor obligaſſet ſe non ſolum ſimpliciter:ſed etiam in omnem caſum venientem ex debito principali. quia teneret de augumento debiti.vt.d.l.centum⁹⁊.l.q̄ro.§.i.ff.loca.⁊.l.mora.ff.de ver.obli.alſ ſimpliciter fideiubens non tenetur ad intereſſe:nec ad augumentum debiti.vt nō.glo. in.d.c.3.⁊ ſequitur doc.⁊ ideo ſibi imputabit ſi ſoluet iure fori,licet iure poli debi- 16

toꝛ teneatur ſi ipſe erat obligatus i vero ad
intereſſe: ſeu augmentum creditoꝛi. al'non.
Aut obligauit ad ſe fideiuſſoꝛ vſuras ſoluē
das. Et ſic ſecundum legiſtas ⁊ canoniſtas
diſtinguitur. quia ſi ſoluit ſponte: non repe
tet ſecundum glo. in dicto. c. 2. quia indebi
te erant. vt in. c. debitoꝛes. de iureiurando.
Si vero ſoluit coacte. ſed non oppoſuit ex
ceptionem: non repetet. Si autem oppoſu
it. ſed per iniquitatem iudicis fuit coactus
ſoluere. ⁊ ſic non poſſet repetere nec debi
toꝛ tenetur. per. l. exceptionem. ff. eo. ti. ff. de
eui. l. ſi per imprudentiam. Sed in contra
rium ſecundum theologos ⁊ in conſcien-
tia tene firmiter ꝙ tam in iſto caſu quando
ſoluit coacte ꝙ etiam quando ſponte ſoluit
eo ꝙ ſic promiſit eas ſoluere ꝙ poſſit re-
petere ⁊ ꝙ debitoꝛ ſibi teneatur. quia ſic in
telligitur mandaſſe vt ſoluat debitum. vt. l.
ſi procurator. ff. de condi. inde. Et ſic ſibi i-
putet debitoꝛ qui eum fideiubere fecit pro
vſuris niſi ſoluerit in fraudē vt faueret vſu
rario. quia ſic non repetet. Aut non ſolum
fideiuſſit ſoluere vſuras. ſed etiam iurauit.
⁊ ſic repetet ſecundum omnes. quia licet poſ
ſet petere abſolutionem a iuramento: non
tamen tenetur ſecundum Gofre. quia licet
teneatur fideiuſſoꝛ excipere. vt nō. in glo. d.
c. 2. per multa iura. nō tñ tenetur agere.
17 Utrum fideiuſſoꝛ remaneat obligatus ꝓ
rogato termino a creditoꝛe. R. ſecundum
Pa. in. c. conſtitutus. eo. ti. comuniter tenet
ꝙ aut fideiuſſoꝛ erat obligatus ad tempus
ſolum. puta vſq; ad annum. ⁊ ſic non tene
tur poſt annum proꝛogato termino. per. l.
item queritur. §. qui impleto. ff. loca. vbi p3
ꝙ ſi locaui tibi domum vſq; ad annum da
to fideiuſſoꝛe. ſi conducis poſtea tacite ad
aliud tempus. fideiuſſoꝛ non tenetur niſi de
nouo promittat. Aut obligatio erat pura li
cet ſolutio dillatata ſit ad tempus. ⁊ ſic licet
ſolutio ſit prorogata non tamen liberatur
Ratio. quia nulla facta proꝛogatione termi
ni tenetur fideiuſſoꝛ etiam poſt terminum
ſicut ⁊ reus principalis. ar. c. cum dilecti
de dolo. ⁊. l. celſus. ff. de arbi.
18 Utrum fideiuſſoꝛ ante tempus poſſit agē
ꝯ debitoꝛem vt liberet eum. R. ꝙ ſic in trib'
caſibus. Primus ſi diu in debiti ſolutione
ſtetit. Secūdus ſi diſſiparet bona ſua debi
toꝛ incepit. Tertius ſi condēnatus fuit ſup
fideiuſſione. de quibus hēs in. c. ſi. eo. ti. ⁊
vide qd ibi nō.
19 Utrum fideiuſſoꝛ pro alienatione rei do
talis vel donationis propter nuptias con
ſtante matrimonio teneatur de euictiōe. R.
Pa. in. c. cū contingat de iureiuran. Bar. in. l.
cum lex. ff. eo. ti. ⁊ Io. an. poſt multas opi.
videntur concludere ꝙ ſi mulier vendit nō
tenetur nec ipſe: nec ipſa mulier. d. l. cū lex
ſed ſi vendit maritus vel alius tenentur ven
dens ⁊ fideiuſſoꝛ vel ad rem tradendam vel
ad intereſſe. ſecundum qd nō. in. l. rem alie
nam. ff. de contrahen. emp. ar. l. ⁊ ſi ius. C. de
pre. mi. Ratio. quia lex non reſiſtit venditō
ni ⁊ actioni perſonali. ſed alienationi. i. trāſ
lationi dominij. Unde vxoꝛ non obligatur
quia teneretur ad tranſlationem dominij.
l. exempto in principio ff. de actio. emp. ⁊
ven. nec fideiuſſoꝛ quia haberet regreſſum
contra mulierem. Et hoc verum niſi mulier
iuraſſet. quia ſi iuraſſet teneretur tam ipſa
ꝙ fideiuſſoꝛ. Et hec opinio placet omiſſis
alijs multis in. d. c. cum contingat. per Io.
⁊ d. Anto. tactis.
Utrum fideiuſſoꝛ poſſit aliquid recipere 20
ſine vſura a debitoꝛe. R. quidam tenent ꝙ
non quia eſſet vſura. Ratio quia videt ꝙ fi
deiuſſio ſit quoddam mutuū interpretatiū
Sed ego credo ꝙ non ſit vſura aliquid ac
cipere. Dūmodo fraus neq; dolus interue
niat. puta quia conuenit cum aliquo. ne cre
dat debitori niſi fideiubeat vt ſic lucrari poſ
ſit. quia tunc non liceret. alias ſic. q2 hic nō
eſt mutuum verum: neq; etiam interpretatiū
Sed ſi ratione facti aliquid acciperet. bene
eſſet iniuſticia ⁊ ꝯ caritatem quando nullū
periculum habet vel laboꝛem in fideiuben
do. ſed quando aliquid accipit ratione pe
riculi cui ſe exponit vel ſoꝛte laboꝛum ⁊ ce
teroꝛum que faciliter incurruntur in talib'
fideiuſſionibus eſſet omnino licitum aliqd
accipere: moderate tamen. ⁊ ſic ē contract'
inominatus: non mutuū.

f **Ides** dicitur dupliciter. ſ. pac
tionis ⁊ ꝯſenſus. vt ha
betur in. c. i. de ſpon. duo. Omnis pa
ctio ꝙ̄cunq; ſimplex dicitur fides. Unde
veniens contra pꝛomiſſionem dicitur veni
re contra fidem pꝛeſtitam. Et ſic capitur in
l. i. ff. de pac. ⁊. ff. de conſti. pecu. l. i. Unde
dicitur fides quaſi fiet. ⁊ hec reſpectu pꝛo
miſſionis de futuro. Alia eſt que eſt conſen
ſus de pꝛeſenti. Et hec facit matrimonium.
vt nō. in. d. c. i. de hoc habes. ē. ī. Iuramen
tum. i. §. 6.
Utrum fides ſit frangenti ſeruanda. vide 1
ī. Iuramentum. 5. §. 17.
Eſt ⁊ alia fides que dicitur ſubſtantia ſpe 2
randarum rerum argumentum non appa
rentium. ad hebꝛe. xi. c. Et de iſta intellige q̄
infra dicam in toto iſto capitulo.

3 In quo differt fides ab opinione. R. vt in
fra Opinio.
4 Que pertinent ad fidē. R. Tho. 2a 2e. q.
ii. ar. 2. ꝙ directe ⁊ pꝛicipaliter articuli fidei
Indirecte vō ⁊ ſecundario ea ex qbus ſi nō cre
dēntur ſequeret alicui' articuli coꝛruptio.
Et circa vtraq; pōt eē hereſis eo modo quo
⁊ fides.
5 Quot ſunt articuli fidei. R. cōiter dr ꝙ ſūt
12. q2 qlibet apoſtoloꝛum q fuerūt. 12. ſuum
poſuit. ⁊ oēs inſil' oēs articulos appꝛobaue
rūt. Sed verius dicendū ē ꝙ ſunt. 14. ſeptē
ptinētes ad diuinitatē. ⁊. 7. ad humanitatē
xpi qui oēs ponūtur in ſymbolo minoꝛi q
ſūt infraſcripti. Primus quē poſuit Petr'
eſt. Credo in deū prēm oīpotentem creato
re celi ⁊ terre. In quo tria ꝯtinentur. Pri
mū vnitas deitatis. ibi credo in deū: ñ deos
Secundū diſtinctio pſone patris ibi prēm
oīpotentē. Et vt dicit Ri. in. 3. ſen. hic oīpo
tentia includit oēm ſciam. ſūmam bonitatē
ꝓuidentiā reſpectu oīum ⁊ oēm pſectiōem
Tertiū creatio oīum ibi creatoꝛē celi. ⁊ terr.
i. viſibiliū p terrā. ⁊ inuiſibiliū p celū ſigni
ficans. Secundus articulus quē poſuit bea
tus. Andreas ē. Et in ieſū chꝛiſtū filiū eius
vnicū dñm noſtrū. eius dicit. i. patris. ⁊ vni
cū. q2 ſolus vnus ē filius. ⁊ dñm nrm. ſ. in
recreationis gubernationis ⁊ redēptionis
Tertius articulus quē poſuit. Iohānes eſt.
Qui ꝯceptus ē de ſpū ſancto natus ex Ma
ria virgine. Quartus. qu ē poſuit Iacobus
maioꝛ ē. Paſſus ſub pontio pillato. crucifi
xus moꝛtuus ē ⁊ ſepultus. Quintus articu
lus quē poſuit Thomas ē. Deſcēdit ad infe
ros. tertia die reſurrexerit a moꝛtuis. In q̄
ꝯtinentur duo articuli. Primus deſcēdit ad
inferos ſcilicet ſecundum animam. Secun
dus reſurrexit a moꝛtuis. ſ. glorioſus ⁊ īmoꝛ
talis. Sextus articulus quē poſuit Iacob'
minoꝛ ē. Aſcendit ad celos. ſedet ad dexte
rā dei pris. Aſcendit eni nō ſolū ſuper oēs
celos. i. ſup oēm creaturā coꝛpoꝛalē. ſed ēt
ſup oēm ſpūalem. q2 pp dignitatē vnionis
oēs excellit. ephe. i. ppterea additur. ſedet
ad dexterā dei pris. i. in potioꝛibus bonis
patris. Septimus articul' quē poſuit. Phi
lipus ē. Inde venturus eſt iudicare viuos ⁊
moꝛtuos. i. eos q in eius aduentu viui repe
rient ⁊ in momēto moꝛientur. ⁊ poſtea reſur
gēt cū eis q pꝛimo erant moꝛtui. Octauus
articulus quem poſuit Bartholomeus eſt.
Credo in ſpm̄ ſanctū. q. ſ. eſt tertia pſona in
trinitate. Nonus articulus quē poſuit. Ma
theus ē. Sāctā eccleſiā catholicā. i. ꝯgrega
tiōem fideliū. Decimus articulus quē poſuit
Simō cananeus ē. Sanctoꝝ cōiōnē. remiſ
ſionē peccatoꝝ. Et iſte articulus cū illo quē
poſuit beatus Matheus ē vnus articulus
⁊ ad vnū ⁊ eūdē articulū ptinet q ē de opa
tiōe dei p quā dat nobis eē grē. Et ē ſenſus.
Credo in ſpm̄ ſcm̄ facientē ſanctā eccl'iā ca
tholicā. i. vlēm i qua ē cōio ſanctoꝝ ⁊ remiſ
ſio peccatoꝝ. Et idō nō dz dici. In ſanctā. ſ3
ſanctā. Uel ē ſenſus. Credo catholicā eccle
ſiā eſſe ſanctā. ſ. p operatiōē dei: eccleſiā in
quā hūtē cōiōnē ſanctoꝝ ⁊ remiſſiōem pec
catoꝝ. Tñ ad hunc articulū reducit fides de
ſacris. q2 in eis cōicant fideles ⁊ ſunt inſtrā
ſanctificādi. ⁊ ex ꝯñti peccata remittendi.
Undecimus articulus quē poſuit Iudas ta
deus ē. Carnis reſurrectionē. Duodecim'
articulus eſt quē poſuit Mathias. Uitā et
nā. Et ē ſenſus iſtoꝝ duoꝝ. Credo ꝙ deus
reſuſcitabit nos ⁊ dabit nobis' vitā eternā
ſ. bonis. ⁊ ex ꝯñti ſequi ꝙ dabit mal' penā
eternam. hec ex Ri. in. 3. di. 25.

Utꝝ ſimplices q in ſubtilitatibus fidei er 6
rant peccēt. R. Tho. 2a 2e. q. 2. ar. 6. ꝙ nō ſi
nō ptinaciter pꝟerſe doctrine inhereāt in pti
culari ꝯ vlis eccleſie fidem. Spe. vero ti. de
heret. ⁊ Aluarus. vt refert Io. de li. tenent
ꝙ peccant moꝛtaliter ⁊ ſunt heretici. Spe
cu. allegat. 24. q. i. ſciſma. C. de hereti. l. 2. ⁊
de iuris vocando. l. venia. 37. di. c. ſi. Alua
rus. vō allegat. 6. q. i. quero. 16. q. i. ſi cupis.
22. q. 2. in ipſarum. Sed ego credo veram
opi. Sā. Tho. immo plus dico ꝙ aliquan
do talis erroꝛ poſſet eſſe meritoꝛius. vt pu
ta aliquis audit aliquem pꝛedicatoꝛem fa
moſum vel epiſcopum pꝛedicaſſe aliquem
erroꝛem ⁊ ſimplex credit animo obedien
di fidei. paratus tamen coꝛrigi. nam ex in
tentione opera iudicantur. c. cum voluntate
de ſenten. exco. Aliquando cum peccato
veniali. vt puta vetula credit trinitatem eē
vnam feminam. ⁊ quia credit eccleſiam ſic
tenere ſic credit. ⁊ tamen non eſt heretica.
quia condictionaliter credit ſi eccleſia ſic te
net ⁊ credit. Aliquando eſt cum moꝛtali ut
eſt quando homo ſcienter credit aliquid
quod eſt contra articulos fidei vel determi
nationem eccleſie. ⁊ hoc patet ex. c. damna
mus in ſi. de ſum. trini. Ad iura que addu
cit. Spe. l. 2. cum ſua glo. ē ꝯ ipſum. l. venia.
nihil facit ad materiam. c. ſciſma. loquitur

de hereticis paratis ſe nõ corrigere. Ad iu ra Aluari que videtur velle q̄ ignorantia ñ excuſet. loquitur de ignorantia iuris nãlis que ñ excuſat. Et hoc tene. ſicut tz ēt Inno. in rica ḋ ſũ. tri. ꝛ Car. i cle. vnica. de ſũ. tri. Uide ēt qḋ infra dicā. Hereticus. in priн.

7 Utrū omnes teneantur habere fidem expli citam. R̷. ſm. S. Bo. in. 3. di. 25. ꝛ ꝯuenit cū eo. Ri. ibidem q̄ credere explicite ꝛ diſtin cte ē fidei ꝑuectẽ: ꝛ nõ ē neceſſarium niſi illis q fidem neceſſario alijs hñt maifeſtare qui. ſ. officiū docẽdi ꝛ ꝑdicandi ſuſceperunt. Credere võ iplicite ē fidei diminute. ꝛ non ſufficit hñti vſum rõis. qꝛ cum q̄dā ſint no torie diuulgata non poſſet quis illa ignorare ſiñ ꝯtẽptu ꝛ totali negligẽtia ſue ſalutꝭ. Cre dere võ ꝑtim iplicite. ſ. quoſdam articulos ꝛ quoſdā alios explicite ē neceſſarium ad ſalutẽ. Tenentur eni ēt ſimplices ad illos ar ticulos explicite credendos quos eis mani feſtat nõ tm̃ predicatio ſed ēt eccleſiaſtica con ſuetudo. vt ē de vnitate ꝛ trinitate quā ex ſi gnatione noſcere pñt. cum dicunt. In noie patris ꝛ filij ꝛ c̄. Itẽ de natiuitate paſſione ꝛ reſurrectione que feſta ꝑdicant. ꝛ remiſ ſionẽ peccatorū quā ex actu pſbiterorū no ſcere pñt. Ideo ab ignorantia taliū nullus excuſat vtẽs rõne. qꝛ nõ põt eẽ ſine negligẽ tia ꝛ ꝯtẽptu. niſi ſm Ri. vbi ſ. illi qbus xps nec ꝑ ſe nec ꝑ aliū: nec ꝑ iſpirationẽs iteriorẽ locutus ē. quia tales nõ tenent credere ex plicite niſi id qḋ credebat i lege nature. Te net ēt Ale. de alex. ſa ſe. titulo de ꝑplexitate ꝯſcie q̄ puer in carcere ſarracenoꝝ inclu ſus ab infantia ſm Aug. de qõnibus noui ꝛ veteris teſti. ſi non fuerit a quo didicerit nec ad eum rumor doctrine fidei ꝑuenerit imunis erit. ꝛ cū nõ hẽat impotentiam oio credendi dicit Ale. q̄ ſi facit qḋ in ſe ē deꝰ illuminabit eum ſ ꝑ occultaz inſpirationez vel per angelum. aut per hoiem.

8 Utrum ſit neceſſarium ad ſalutem ꝯfiteri ea que ſunt fidei. R̷. q̄ ſic pro loco ꝛ tpre. ſm Tho. ſa ſe. q. 3. ar. 2. puta quando ſi ali quis iterrogaretur de ſide ꝛ taceret ꝛ ex h̄ crederetur vel q̄ non hẽrent fidem vel q̄ ñ eſſet vera: vel alij per eius taciturnitatem a fide auerterentur ꝛ huiuſmodi caſibus in quibꝰ honor debitꝰ ḋo ꝛ vtilitas proximus impendenda ſubtrahitur niſi confeſſio fiat eſt neceſſaria de precepto. In alijs autem caſibus non eſt neceſſaria de precepto ſed de conſilio ſi mõ vtilitas fidei ſpat. Uitupe rabilis eſt confeſſio fidei quando ſolum ē ad perturbationem infidelium. dñte dño. Math. 7. Nolite ſanctum dare canibus. fa cit. c. in mandatis. 3. di.

Quid de illo qui licet interius credat. tm̃ ꝓpter timorem facit aliquez actum iſideli tatis. puta exhibet reuerentiā idolo. portat aliquā veſtem deſignatā ad aliqḋ ꝛ exermia tum ſignum iſidelitatis ꝛ huiuſmodi. R̷. q̄ peccat mortaliter. qꝛ ſm Aug. 32. q. 4. ſicut Sanctius eſt mori q̄ viuı idolatrico. hec ille. Secus eſſet. ſi nõ deſignaret determinate i fidelitatẽ. ſicut legimus in btõ Sebaſtiano qui vtebat clamide militari ex bono zelo: vt lucraret aias xpo: ꝛ huiuſmodi. 9

Utrū liceat ꝑce vel ꝑtio aliquẽ adducẽ ad fidem. vide. ſ. Judeus. §. 33. 10

Utrū liceat diſputare de fide. vide. ſ. Diſ putatio. De hac mā. vide. ſ. Infidelitas. 11

1 Filius quādo dicat ſpurius. ꝛ ꝑ prie ē natus ex m̄re no bili ꝛ patre ignobili: vel pr̄e icerto ꝛ m̄re vidua. Sz in iure ſpurius. dicit oīs natus ex illicito coitu. ꝑter q̄ de ꝯcubīa i do mo retenta ab eo qui ñ ē ꝯiugatus. vt nõ. in c. tanta. q fi. ſunt le. ꝛ nõ. Bar. i. l. gener. ff. de hijs qui. vt idi. q̄uis natus de adulterio ꝓprio noie vocet māer. deutro. 23. ꝛ in. c. niſi cū ꝑridem. §. ꝑſone. de renū. Et oīs tal ſpurius i nihilo ſuccedit pr̄i: vel ꝯiunctis ꝑ lineā pr̄naz. qꝛ ñ dr̄ agnatus. de quo tex. in c. dicat aliqs. 32. q. 4. ꝛ glo. in. c. ꝑ venerabi lem. q fi. ſunt le. ꝛ qḋ nõ. in auſ. ex ꝯplexu. C. de ince. ꝛ iuti. nup. ꝛ Inſti. ḋ ſuc. co. §. vl go. ꝛ Inſti. ad orphi. §. nouiſſime. Immo nec pater põt talem inſtituere heredez. auſ. lz. C. de na. li. ꝛ. d. c. dicat aliqs. Unde dicit Pa. in. d. c. ꝑ venerabilẽ. q̄ baſtardi nobi lium nõ dicũtur de ꝑentella ꝑentum: qꝛ ſoe des ñ ꝯputãtur inter ꝑcipuos. C. ad orphi. l. ſi qua illuſtris. nec arma parentū portare poſſunt. ꝛ ē ſnīa Bal. i. l. cū legitime nuptie ff. de ſta. ho. ꝛ ſequitur. d. Anto. in. d. c. per venerabilem.

An tales ſuccedant m̄ri. Diſtingue q̄ aut ē vulgo queſitus ꝛ proprie ſolū ſpurius. ꝛ ſic ſuccedit cū legitimis filijs: niſi mater ſit illuſtris femina. vt in. d. l. ſi qua illuſtris. ꝛ ibi per glo. ꝛ Bar. ꝛ Inſti. de ſucceſ. co gna. §. vulgo queſitus. Idem dic de notis. Aut ſunt etiam manzeres. ſicut nati de ea q̄ non poterat eſſe legitima vxor ſiue quia al teri nupta vel ipſe: ſiue quia conſanguineꝰ vel affinis. ꝛ ſic in nihilo ſuccedunt. vt i. d. aũt. ex complexu. poteſt tamẽ heredes eos inſtituere ſm Mar. ꝛ Mo. ꝛ videtur te nere glo. in. d. c. tanta. 1

2 Queritur an parentes ſuccedant prefatis ſpurijs. R̷. Pa. in. d. c. tanta q̄ non in eo ca ſu quo ipſi nõ ſuccedunt parẽtibus. Et hoc verꝝ de quibuſcunqꝫ filijs illegitimis.

3 Quero an prefati ſpurij poſſint inſtitui hẽdes ab alijs extneis. R̷. Pa. i. c. cū hẽret de eo q du. i ma. quā po. ꝑ adul. q̄ ſic. qꝛ nõ ꝓhibentur niſi ꝑentes. vt nõ. glo. in aũt. q. mo. ma. effi. ſui. §. vltimo.

4 Utrū ꝑẽtes poſſint ꝑfans ſpurijs aliqd re linquere rõne alimẽtorum. R̷. q̄ ſic. vt nõ. Bar. i. d. aũt. ex ꝯplexu. Immo tīr de eqtate canonica eos alere ſm facultates eoꝝ: ꝛ tā pr̄ q̄ꝫ mater. tum qꝛ tales nõ ſũt in ꝑtãte nec pr̄is nec matris. Inſti. de nup. §. ſunt ꝛ alie ꝑſone. ꝛ. l. vulgo ꝯceptū. ff. de ſta. ho. tū qꝛ alimẽta debent iſtinctu nature q̄ ſic matrez obligat ſicut pr̄em. vt nõ. Inno. i. c. 2. de rla ꝛ Pa. in. d. c. cū hẽret Secus de iure ciuili vt in. d. aũt. ex cõplexu. Uñ dicit Bal. in. l. fi. §. ſi a ſocero. ff. de hijs. q̄ in frau. cre. q̄ ḋ eqtate canonica põt pr̄ donat ſpurio. vt hẽ at pro alimẽtis. Et ſilr̄ legare ꝑ alimẽtis. nõ Bar. in. l. fi. ff. de hijs qui. vt indi. ꝛ Cy. in l. nõ oi titulo. C. de admi. tutorum dicit q̄ ēt ſpuria dz dotari. vt nõ. Imola in. l. lucīꝰ. la 2. §. i. ff. de le. 2. Limita ꝑdicta niſi eẽnt in ni mia quãntitate in fraudẽ legata. Et cõclude q̄ ꝑfati ꝯ ꝑdcā a patre recipiẽdo de eiꝰ bo nis tīr reſtituere etiam in conſcientia.

5 Filius alius dr̄ nothus. vt nõ. in. d. §. ſũt ꝛ alie ꝑſone. q aliñ dicitur naturalis tm̃: q̄uis ſpurij etiam ſint naturales tantum. ꝛ talis eſt ille qui eſt natus ex coitu neqꝫ dãnato: neqꝫ approbato de iure ciuili. vt eſt filius ꝯ cubine ſolute in domo retente a ſoluto que poſſet eſſe eius vxor legitima. puta. quia ñ eſt conſanguinea nec affinis. vt in. l. in cõcu binatu. ff. de concubi. ꝛ iſte ſuccedit patri ab inteſtato in duabus vncijs totius heredi tatis: dummodo non exiſtant filij legitimi vl̄ vxor legitima. vt in aũt. liceat patri C. de na tura. li. quia filijs legitimis exiſtentibus vl̄ nepotibus non põt niſi vnam vnciam relin quere ei ꝛ matri ꝛ non vltra. vt. l. matre. C. de natura. li. Sed ſi nihil reliquerit ei. in nullo ſuccedet. ſed tamen debet alimenta ri a legitimis.

6 Sz nũquid ſi non hz filios ltimos pote rit tales heredes inſtituere. R̷. q̄ ſic. etiā in totum. legitima tamẽ reſeruata parentibus ſi habet. vt nõ. in dicta auten. liceat patri. Et licet Gofre. teneat q̄ non ſuccedat. cum hodie talis coitus ſit reprobatus. vt i auſ. ḋ leno. col. 3. ꝛ in auſ. ſcenicas. colla. 5. ꝛ. C. de concubi. l. vnica. tamen ego teneo cū gl. in. d. c. tanta. ꝛ in. c. niſi cū ꝑridem. de renū. q̄ ſuccedunt ēt de iure canonico. quia ex q̄ ius canonicum non ſtatuit oppoſitum non debemus in hereditatibus recedeẽ a diſpo ſitione iuris ciuilis. facit. c. per venerabilez qui fi. ſunt le. ꝛ ſequitur Pa. in. d. c. tanta.

Filius alius dr̄ legitimꝰ tm̃. ꝛ iſte ē ado ptatus vel arrogatus. Et dicũt legitimi tm̃. qꝛ non natura ſed legis inſtitutiõe ſunt filij. vt de cogna. le. in rubro ꝛ nigro. Et iſti ſuc cedunt patri legitimo ſimul cū filijs legitis nãlibus. vt nõ. C. de adop. l. fi. ꝛ inſti. ḋ he re. que ab inte. def. §. item adoptiuos. ꝛ i. l. ſi pater. ff. de adop. vide. ſ. Adop. §. i. ꝛ. 2. 7

Filius alius dr̄ ſpiritualis ꝛ legitimꝰ. ſicut ē ſuſceptus de baptiſmo vl̄ criſmate. Et iſte in nihilo ſuccedit. quia cum ſit ſpiritualis nõ extendit ſe ad tpralia. Filius alius dr̄ ſpũa lis tm̃. ſicut ſunt oẽs xpiani pape. ꝛ de dio ceſi epi. ꝛ de ꝑrochia pſbri. vt in. c. omnes. 30. q. i. Et iſti ſilr̄ in nihilo ſuccedunt paren tibus ſuis iſto modo. 8

Filius alius nãlis ꝛ legitimus. nãl dr̄ qa nãliter ē generatus. legitimus qꝛ ex legitia ꝑentum ꝯiunctione approbata per leges. iſti ſuccedunt ab inteſtato parentibus omnibus alijs excluſis. vt in auſ. de here. que ab ite. Limita niſi in cãu in quo aliqui ſpãliter ad mittitur. vt dictū ē in filijs adoptiuis ꝛ ſunt quaſi dñi viuentibus ꝑentibus: ſolum eis ḋ eſt adminiſtratio. vt inſti. de heſ. qua. ꝛ dif. §. ſed ſui. Unde ex ꝯſuetudine lege innata fi lij cõitum appellantur cõites. vt filij regum reges ēt in vita ꝑentū. vt. 24. q. i. c. ſi. ꝛ per Bar. i. l. fi. C. de digni. 1

Utrū filius nãlis tm̃ efficiat legitīus per ſe quens mr̄imoniū inter pr̄em ꝛ m̄rem eiꝰ. R̷. Pa. in. d. c. tanta. q̄ ſic q̄cũqꝫ ſit filiꝰ na turalis. ſi tpre quo genitus fuit poterãt eſſe legitīe vir ꝛ vxor in mr̄imonio ꝑentes eius Et lz Bar. in. l. pe. ff. de ꝯcubi. velit ſoluz h̄ eſſe verꝝ in ꝯcubina in domo retenta poſtea ꝑ vxore capta. tm̃ canoniſte cõiter tenẽt con trariū. ꝛ hoc teneas. Secus eſſet ſi tpre ge neratõis non potuiſſet eſſe matrimonium i ter ꝑentes. quia licet per diſpenſationẽ vel alio modo ſit poſtea contractum matrimo nium: non tamen erunt legitimi. ſecundum Jo. an. in quadam apoſtilla Bal. in li. feu. ti. ſi de feu. contro. fue. vult q̄ niſi interueni at inſtrumentum dotale. vt volunt iura iſti. de nup. §. aliquando. ꝛ inſti. de here. que ab inte. deffe. poſt prin. ꝛ in aũt. qui. mo na tura. effi. ſui. §. fi. q̄uis ſequatur mr̄imoniū 11

nō leḡiantur. Sed ego teneo ɔ̄triū. ſicut tenēt
moderniores canoniſte cōīter ⁊ in pratica
ſequuntur legiſte.
12 Utrū filij nati ex cládeſtino mr̄imōio ſint
legti. R̸. glo. i. c. qd̄ nobis q̄ fi. ſūt le. ꝙ ſi nul
lū ē impedimentū poſt approbatōnē matri
monij erunt legitimi ſiue ſint nati ante ap-
probationē matrimonij: ſiue poſt. Et hoc ſe
quunt oēs ⁊ probaẗ in. c. 2. de clá. deſpon.
Ná approbatio retrotrahit ⁊ ꝑinde ē ac ſi
a principio fuiſſet ɔ̄ctum in facie eccleſie. im
mo plus dicit Alanus ꝙ lz̄ clandeſtine con
trahētes nō ꝑſumātur cōiuges. vt dicit glo.
in. c. lator. q̄ fi. ſunt. le. tn̄ hoc ꝓcedit reſpectu
ɔ̄iubentiū. ſed reſpectu filiorū ꝑſumūtur con
iuges qd̄ eſt notandū. Ex quo infert Pa. in
d. c. lator ꝙ natus ex viro ⁊ muliere ſimul
cohabitantibus ꝑſumiẗ leḡius. qr̄ fauore leḡia
tionis preſumitur inter eos matrimonium.
pro quo facit. l. in libere mulieris. ff. de ri.
nup. Et maxīe ꝓcedit ſi vocabant ſe coniu-
ges. vt nō. Inno. i. c. ex pte de reſti. ſpo. Di
cit ēt Ho. ꝙ ſi multo tp̄e ſimul tanꝙ̄ coniu
ges cohitarunt ꝑſumendū eſt eſſe matrimo
niū facit qd̄ nō. ipſe in. c. illud d̄ ꝑſūp. Si āt
erat impedimētū. tūc ſunt opi. Jo. an. ⁊ . d.
Anto. tenēt ꝙ̄ poſt approbatōem leḡiant. licz̄
poſtea ſeperētur Glo. tz̄ ꝙ hoc ē verū in na
tis poſt approbationē. ſed nō in ante natis.
Jo. cal. tz̄ ꝙ nullo mō leḡiant. Et hoc ꝑntat
Pa. ver̄ de rigore iuris facit. c. fi. in. §. ſi q̄s
de clan. deſpon. Et hāc teneo ꝓpter ꝑſaınz
c. fi. vbi ē tex. apertus vide de hoc. s̄. Cláde
ſtinū qn̄ dicatur in prin.
13 Utruz natus de ſponſa de futuro ſit leḡius
R̸. Pa. in. c. ꝑ tuas q̄ fi. ſunt le. ꝙ ſic ſi nullū
ſit ipedimentū. alias ſec⁹ ſecundū ꝙ dictum
eſt i precedenti. q.
14 Utrū filius q̄ cōiter reputatur filius viri ⁊
vxoris teneaẗ credeẗ vxori dicēti eū illegip
timū. vide. s̄. Adulterium. §. 5.
15 Utrū ex tractatu pētū q̄s conſtituaẗ filius
R̸. Pa. vbi. s̄. ꝙ ex nominatione filij ⁊ trac
tatu vt filij ɔ̄ſtituitur q̄s in poſſeſſione filiatō
nis ēt ſi ſit natus extra domū. Un̄ ibidē dicit
d. Anto. quē ſequitur Pa. vbi. s̄. ⁊ nō. Bu
tri. in. l. quidá. ff. de proba. ꝙ tractatus pen
tium. puta. qr̄ illi tractabant eū vt filiū ⁊ ipē
eos vt parētes ꝓbat aliquē filiū alteri⁹. imo
plus vult glo. in. c. tranſmiſſe. qui fi. ſint le.
ꝙ ꝓbatio huius tractatus ꝑfertur negatōni
pētium. Itē. d. Anto. in. d. c. vult ꝙ ēt ſola fa
ma probet filium ſi nihil probetur i ɔ̄triū.
16 Quid ſi ꝓbetur ꝙ vxor eo tp̄re cōmiſit
adulteriuz quo talis conceptus eſt. R̸. Pa.
in. d. c. tráſmiſſe. ⁊. c. ꝑ tuas. eo. ti. ꝙ ſi pater
ſeu maritus cohitabat eo tp̄e cum vxore re
putabiẗ leḡius. qr̄ cum poſſit eſſe filius vtriuſ
ꝗ̄ debemus fauore filioꝝ ꝑſumere ꝙ ſit fili⁹
mariti potiuſꝗ̄ adulteri ꝓ hoc cīt tex. i. l. mi
les. §. defuncto. ff. de adul. facit. l. qr̄ ſꝑ. ff. de i
ius vo. Idem dic de filio nato de cōcubina
retenta in domo. vt ſemꝑ ꝑſumatur filius ɔ̄
cubinarij. vt hēs glo. ſingularē in. c. micha
el de fi. preſbi. Secus ſi fuiſſet abſēs tanto tē
pore ꝙ non potuiſſet euz generare. vt. ff. de
hijs qui ſunt ſui. vel alie. iu. l. filium.
Utrū filius natus ex illis q̄ poſt matrimo 17
niū ɔ̄ctū de cōi ɔ̄ſenſu fecerūt votuz: vel qn̄
alter intrauit religionē ⁊ repetitus fuit ſit le
gitimus. Uide infra. Matrimonium. 3. Im
pedimentum. 5. §. 5.
Utrū appellatōe filioꝝ veniant naturales 18
tm̄. R̸. Pa. in. c. in pn̄tia de proba. ꝙ aut ap
paret de tacita voluntate diſponētis. vt qr̄ ē
eadē rō de leḡio ſicut de naturali. ⁊ tūc veni
unt ēt naturales: ſiue tractetur de pena: ſiue
de comodo: ſiue in legibus: ſiue in ſtatutis ẗ
teſtis ⁊ huiuſmodi. Si vero nō apparet de
mente. tūc ſi tractatur de comodo veniunt
ēt naturales. 35. q. 7. c. vnico. Et hoc ex beni
gna interpretatōe potiuſꝗ̄ ex ſignificatione
ꝓpria. qr̄ ex propria ſignificatōne noīe libe
rorum vel filiorū veniunt ſolūmō naturaleſ
legiptimi n̄ adoptiui vel naturales tm̄. vt in
. l. ſi ita q̄s. §. fi. ff. de le. 2. non veniunt ēt. vbi
tractaẗ de comodo: ſpurij ⁊ ex coitu dānā
to nati.
Utrū filius denominēẗ a patre. R̸. ꝙ ſic d̄ 19
iure. vt in. c. 2. de cōuer. in fi. ⁊ inſti. de le. ag.
tu. §. i. Et hoc qr̄ ſeqtur familiá ⁊ agnatōem
patris. Nec ob. c. rainutius de teſta. qr̄ ſm
Jo. an. illud erat ꝑ ſuperbiaz. qr̄ mater erat
nobilior. Unde filius ſequitur priuilegium
patris in tribus. Primo quo ad honores.
Secundo quo ad curialem conditionem.
C. de decurio. l. eos. l. exemplo. ⁊. l. nullus.
Tertio quo ad originē. ff. ad munici. l. i. vid̄
glo. in. c. dicat. 32. q. 4. ⁊ glo. in. l. cū leḡie. ff. d̄
ſta. ho. De illegiptimis dic. vt in. §. ſe.
Utrū ſequatur ɔ̄dictōem ſimiliter. patris 20
R̸. ꝙ nō de iure. ſed matris ſz̄ glo. quā ſequ
untur cōiter doc. in. c. i. de ɔ̄iu. ſer. q̄ uult ꝙ
partus ancille erit penes dn̄z ancille. l. ⁊ ſer
uorū in prin. ff. de ſta. ho. pro quo facit tex.
in. l. ꝑtū. C. de rei. vē. ⁊ nō. i. c. vnico. de na.
ex li. vē. ⁊ i. c. fi. de ſer. nō or. ⁊ Inſti. de iu. ꝑ
ſo. §. fi. Nec ob. c. liberi. 32. q. 4. vbi dr̄ ſemꝑ
q̄ naſcitur deteriorē ꝑtem ſumit. ſed expone
deteriorē. ſ. matris q̄ fragilior ē. Hoc tamen
limitat Pa. i. c. lz̄ de ɔ̄iu. ſer. verꝫ niſi ɔ̄ſuetu
do. vel ſtatuti hēat aliud. ſicut hodie ē ꝙ na
tus ex ancilla non eſt ſeruus ſi pater ē liber.
Quod nō.
21 Utrū pr̄ ⁊ mr̄ teneāẗ alere filios. R̸. ꝙ ſic
de quo vide. s̄. Alimēta. §. i. niſi in. 5. caſib⁹
quos nō. Pa. in. c. cū hēret de eo q̄ du. i ma.
quá po. per adul. Primus ſi filius eū accu
ſauit. vt. l. ſi q̄s a liberis. §. itē iudex. ff. de li.
agno. Secūdus ſi pr̄ eget ipſe. qr̄ non mr̄ vl
tracꝫ pōt. d. l. ſi q̄s. §. ſed ſi filius. Tertius ſi
filius cōmiſit crimē ingratitudinis ɔ̄ patrē
l. ſi prēm. C. de alen. libe. Quartus ſi filius
hz̄ artē vel aliud vn̄ viuat. d. §. ſed ſi filius. ⁊
§. alimenta ibidē. Lita tn̄ hoc ſm Bar. i tra
ctatu alimentoꝝ niſi ſit filius nobilis ꝙ euz
dedeceat in tali arte opari. Quintus ſūt oēs
cāe ex q̄bus pr̄ pōt exheredare filiū. ita ⁊ d̄
negare alimenta. de q̄bus vide. s̄. Exheredá
tio. ⁊ infra. Ingratitudo. §. 3.
22 Sed ſi diuortiū fiat apud quē dz̄ ali. ⁊ q̄
bus expenſis. R̸. ꝙ extimabit iudex pēſatis
circūſtātijs. puta. qr̄ minor triēnio apud ma
trē ⁊ huiuſmodi. vt nō. in. l. vnica. C. de di
uor. fac. ⁊ apud quē li. edu. ⁊ in aūt. ſi pater
ibidez poſita. vbi dr̄ ꝙ ſi pr̄ fuit cā diuortij
nutriẗ apud matrē expēn patris: ſi mō mr̄
non cōuolauit ad ſc̄as nuptias. ſi vero maẗ
dedit cauſam apud patrem expenſis mr̄is
locupletis. niſi pater minus idoneus ſit. qr̄
tunc apud matrem locupletez: niſi alter eo
rum eſſet inf. delis. qr̄ apud fidelem ſunt alē
di. vt patet per ea que dixi ſupra. Baptiſ-
mus. 6. §. ii.
23 Utrū filius magis teneaẗ ſubuenire patri
q̄ꝫ extraneo. R̸. ꝙ patri etiam infideli q̄ꝫ ex
trano fideli ceteris paribus. vt nō. glo. 30.
di. c. i. ⁊. 42. di. quieſcamus. ⁊. 86. di. nō ſatꝫ
24 Eſt filius qui non hz̄ niſi vnum panez ⁊
hz̄ patrem qui fame perit: ⁊ filium ſilr̄ cui
dz̄ ſubuenire. R̸. Cy. in. l. 2. C. de pa. qui fi.
di. ꝙ potius pr̄i qr̄ poſſet eū vēdere. Ego
addo qr̄ ius diuinū ſic eum obligat. qd̄ dic̄
Honora pr̄em ⁊ c̄. Et qn̄ dicíẗ ꝙ amor ma
gis deſcendit q̄ꝫ aſcendat. l. iſti quidē. §. fi.
ff. qd̄ me. cā. l. liberoꝝ. ff. de ver. ſigni. ⁊. l. li
beri. ⁊ ibi glo. ff. de inoffi. teſta. R̸. Ja. ibi-
dem. ꝙ verꝫ ē quo ad ordinē dilectiōis. nō
tn̄ quo ad effectū obligationis. nam ꝑ nati
uitatē filioꝝ nō dz̄ cōditio aui fieri deterior
qr̄ iam habet filiū obligatum. Sed in ɔ̄triū
facit qd̄ nō. Bar. in. l. ſi q̄s a liberis. in. §. ſi.
ẗ parēs. ff. de li. agno. vbi dicit poſt glo. ꝙ
pr̄ teneẗ alere filium de iure nāli. ⁊ filius te
neẗ alere patrem de iure gentium. ⁊ ſic vi
detur fortius vinculum quo tenetur pater fi
lio q̄ꝫ quo tenetur filius patri. Contrarium
tamen determinat in. l. i. in fi. ff. de iu. ⁊ iu
re. facit etiá ɔ̄ qd̄ nō. Bar. in. l. non quēad
moduz. ff. de li. ag. vbi vult ꝙ ſi quis habet
patrem ⁊ filium diuites ⁊ indiget alimen-
tis ꝙ potius debet petere a patre ſuo q̄ꝫ a fi
lio ratione predicta.
Utrꝫ filius poſſit nubere ſine lcn̄ia patris. 25
R̸. ꝙ ſic tam maſculus q̄ꝫ femina. Quis nō
expediat. vide. s̄. Dos. Et qn̄o teneẗ eá do
tare q̄ nupſit ſine ſcitu patris. in. §. 4.
Utrꝫ poſſit vouere. vide. ſ. Uotū. 2. §. 5. 26

Filiusfa. viuente matre emancipatus ac- 27
quirit vſumfructū in maternis bonis ꝓ vi
rili. i. pro media parte ſi ē vnus filius ⁊ pa
ter pro alia poſt mortem matris. caſus ē. C.
de bo. mater. l. ſi viua matre. Idem dic i ne
potibus ⁊ pronepotibus. Idem dic ſi ſunt
plures filij. quia pro virili parte ſimul cum
patre. Sed ſi aliqui ſunt emancipati. aliqui
in patria poteſtate pro virilibus partib⁹ ve
nient omnes ſed vſuſfructus non emácipa
torum remanebit apud patrem. vt in dicta
l. ſi viua.
Sed nūquid idē erit in alijs bonis aduē- 28
ticijs. R̸. ꝙ n̄. ſed ſolum in maternis. vt nō.
glo. in. d. l. ſi viua.
Utrum filius poſſit agere contra patrez. 29
R̸. Pa. in. c. non eſt. de ſpon. ꝙ ſic ratione
peccati. alr̄ non. ē admittēdus. vt nō. glo. i. c.
ſi eccleſia. 23. q. 4. Sed glo. in. c. queritur. 2.
q. 7. tenet ꝙ pōt in caſtrenſi cauſa ciuiliter n̄
in alia. ff. de iudi. l. is nulla. ⁊ etiam in quaſi
caſtrenſi. vt. ff. de fur. l. ſi q̄s vxori. prīo rn̄ſo
non tamen de furto. ſed actione in factum.
C. de dolo ma. l. ſuperſtite. Et hoc non
exiſtens emancipatus. ſed emancipatus he
ne poteſt agere petita venia ⁊ impetrata. C
de i ius vo. l. vltima. ſed in criminali cauſa
non auditur. 2. q. i. prohibentur. niſi iniuri-
am in ipſum cōmiſerit. vt: C. de pa. pote. l.
congruenti⁹.

Ad quid tn̄r filij parētibus. R̸. vt colligo 30
ex Ale. de ales. in. 3. par. ſum. in tractatu de
4. precepto. ꝙ ad tria de precepto. Primū
eſt ꝙ tn̄r eos diligere. Ratio quia cum fili⁹
ſit obligatus anime patris ⁊ matris ex cu
ius operationis virtute generatus ē tenetur
ei rependere. qd̄ non pōt in alio niſi aman
do. quia ſic cōſolatur eos cū hoc ꝑpēdūt.
Et hoc eſt ꝙ dicit Jero. li. de honore parē
tum. Redde amoris Uicem. ⁊ Johan.

14. Ut cognoſcat mundus. τ ẽ. q. d. exẽplum capiendo ꝙ diligo pr̃em. τ nõ ſufficit ꝙ cõſiſtat in corde. ſed oꝫ oñdatur in ſigno. nec dꝫ eſſe amor quo obligamur oẽs diligẽr ſꝫ ſpẽlis τ precipuus. Et ꝓpterea ñ excuſo a mortali filios qui nunꝗ̃ ſigna amoris oſtendũt parentibus imo ſemp loquunẽ dure τ vñr eos hr̃e exoſos. Secũdũ ad qḋ tñr eſt obedire i hijs q̃ ꝑtinent ad diſpoſitõem rei familiaris τ multo magis in neceſſarijs ad ſalutẽ. vt ſunt ea q̃ ꝑtinẽt ad bonos mores. In hijs ſciẽter ꝯtẽnens obedire mortaliter peccat. Secus ſi ex inaduertẽtia vel raro ſi ne ꝯtẽptu. qꝛ vr̃ veniale. Ad alia ãt obedire ẽ de conſilio ſolũ. Tertiũ ẽ ꝙ debẽt eis in neceſſarijs ſubuenire: ſiue ſint infirmi vel alia neceſſitate. vñ mortaliter peccãt gl cũ poſſit eoꝝ neceſſitatibus non ſubueniũt niſi forte eſſet quid minimum.

31 Utrũ malicia patris noceat filijs. R. ꝙ ſic quantũ ad penã tpalẽ. vt pꝫ. C. ad. l. iul. ma. l. quiſqs. τ in. c. cũ ſm de hr̃ti. li. 6. τ in. c. ni ſi cũ p̃dẽ. §. i. ꝯ fnũ. 56. di. nũꝗ̃ τ. c. naſci. Itẽ ẽt ad penã eternã pp malũ exẽplũ vel malã curã. vt de Hely. i. R. i. facit. c. ſi gẽs. 56. di. Similiter malicia filij inducit pñſũptionem ꝯ pr̃em. 6. q. i. q crimen. 37. di. legant.

32 Utrũ poſſit filius intrare religionẽ. τ an teneatur ad eius miniſtrationẽ ingreſſus vide infra religioſus. §. it. τ. §. 31.

33 De filijs illegitimis ordinandis vide infra. Ordo. 3. §. 14.

34 Quõ filij acquirũt ſibi τ non alijs fratribus. Uide infra Peculium.

f **Finis** aliqũ inſpiciendus ẽ. aliqñ mediũ. aliqñ pn cipiũ. vide multas allegatões i. c. ſciẽtes de cenſi. Et eſt queſtio brocardica.

f **Fiſcus** ẽ burſa ceſaris vel principis. 16. q. 7. maiores. Uel põt dici ꝙ fiſcus hodie ẽ ſaccus ſine ꝯſcia q iburſat oia queſita male. ff. de calũ. l. in heredem. τ. ff. de inoffi. te. l. papinianus meminiſſe.

1 Utrũ fiſcus ꝑferatur alijs creditoribus. vide infra. Reſtitutio. 2. §. 16.

2 Fiſcus turpia lucra ẽt ab hr̃dibus extorquet lꝫ cria ſint extincta. d. l. i hr̃dem i pn.

f **Flagella.** quõ ſunt ſatiſfactoria. vide infra. Satiſfactio. §. 8.

f **Fletus** de mortuis iprobatur. 13. q. 2. ꝗ̃ ꝓpoſterum.

f **Fames** ẽ langor nature q carnis ꝯcupiſcentia appellaẽ. 15. q. i. §. vt itaꝗ. Qui qdẽ ñ ẽ peccatũ ſꝫ pena peccati. ibidẽ. §. i.

f **Forma** eſt q̃ dat ẽẽ rei ſm Inno. in R̃ica de ꝯſe. ecc. vel al.

i Quid ſi omittaẽ forma in ſacris. R. ꝙ nihil fit. i. q. i. qui perfectionem in glo.

f **Fornicatio** ẽ oĩs illicitus coitus vt. 32. q. 2. §. q ergo. τ in. c. meretrices ea cã. q. 4. Sed ꝓprie fornicatio ẽ inordinatus ꝯcubitus na uralẽ quo ſolutus ſolutã nãli vſu cognoſcit. Et intelligiẽ ſolutus q̃ liber vinculo. ſ. ꝯiugij. cõſanguinitatis. affinitatis. ordis. religioĩs: ſeu voti. Etiã dr̃ nãl. ad dr̃iam illi⁹ vſus q dr̃ ꝯ nãm. vt nõ. i. d. c. meretrices. Et ſic ẽ ꝓpria ſpẽs luxurie. vide infra. Luxuria. §. 2.

1 Quid de clerico fornicatore vid. ſ. Clericus. 5. τ. 8. §. 4.

2 Utrũ accedẽtes ad meretrices excuſẽtur pp ignorantiã neſciẽtes eſſe ꝓhibitum. R. ꝙ ñ imo peccãt mõtalr̃ accedẽdo. τ totiẽs q̃tiẽs. qꝛ ignorãtia iuris naturalis τ diuini in tali cãu claro neminẽ excuſaẽ. i. q. 4. ꝑ totũ. Itẽ peccat mortalr̃ ſi qs induxit aliquẽ ad eas qui hoc non intendebat. de pe. di. i. noli. τ 2. q. i. nonni.

3 Que dr̃ia eſt inter fornicatõem ꝓprie. iceſtũ. ſtuprũ. τ c. vide. j. Luxuria. §. 2.

f **Fortitudo** vera ẽ per quã qs mediocriter timet τ audet ad hoc icli na us ex hitu pp bonũ finẽ q ẽ ꝯſeruatio boni cõis i piculis mortis. vt elicitur a pho. 3. ethi. Eſt ãt fortitudo vt ibidẽ dr̃ circa timores τ audacias qĩ cohitiua timoꝝ. τ moderatiua audaciaꝝ τ qdẽ circa timores piculoꝝ mortis ẽ fortitudo ſimplr̃. circa alia ẽ fortitudo ſm qd. Actus. ꝑ. fortitudis ꝑncipalior ẽ ſuſtinẽ. i. imobilr̃ ſiſtere i picul̃ꝗ̃ aggredi qꝛ 3. ethi. i ſuſtinendo iuſtia maxie dñr aliqui fortes.

1 Utrum homo teneatur ſuſtinere mortem Uide. ſ. Caritas. §. 5.

f **Forus** ẽ exercendarũ litiũ locus a fando dictus. c. forus. de. ꝟ. ſi.

i Quõ fortiẽ qs foꝝ. R. glo. i. c. i. 3. q. 6. per iſtos ꝟſus. Cõtractus. crimẽ reus res religio ꝗ. Uir rõ ſiſis vel ꝓuocat atqꝫ recuſat. Excedit iuſſus vel ſi ꝯſentit vterqꝫ. Et ibi vide expoſitionem cum allegationibus.

f **Fratres** quõ diuidũt acq ſita ꝑ aliquẽ ipoꝝ vide. j. Peculium.

f **Fraus** ñ põt eẽ ſine dolo. ſꝫ bñ dolus ſine fraude Jõ fraudi ieſt dolus ſicut ſpẽs generi ita dicit Pa. i. c. ex tenore. de reſcrip.

i Fra⁹ τ dolus nei dꝫ patrocinari. tex. ẽ i. d. c. ex tenore. facit. 16. q. 6. c. i. τ. 10. q. 3. cõſtitutũ. 30. q. i. dictum eſt.

2 Frans legi fit alñ de pſona ad pſonã. ſicut qñ mlr̃ vult donare viro τ ꝯuerſo. cũ ñ poſſit. vt de dona. iter vi. τ vxo. c. vlti. ſupponit aliã pſonã. puta ꝙ ſoluat eius creditori. vt ff. ꝯ do. iter vi. τ vx. l. hec ratio. §. vlti. Siĩr tutor q nõ põt emere rẽ pupilli interponit aliã pſonã q̃ emat. Alñ fit rei ad rẽ. ſicut cũ qs dat frumẽtũ filiofa. l'ſile vt vẽdat pro eo ꝙ pecũiã mutuo dare nõ põt. l. 4. §. i. ff. ad mace. q idẽ ẽ ac ſi mutuaret. ar. 14. q. 3. plerisqꝫ. i. q. i. ſũt nõ nulli. Alñ fit vni⁹ ꝯctus ad alũ ꝯctũ ꝯtrã. vt cũ vxor vẽdit viro qḋ donare itẽdit. l. ſi ſpõſus. ff. de do. iter vi. τ vx. ar. 16. q. 3. ſi ſacerdotes. Alñ fit vni⁹ ꝯct⁹ ad alũ ꝯctũ ſiĩem. vt cũ mlr̃ q ſideiubẽ nõ põt facit ſe pricipalẽ debitricẽ. l. õnis. §. ſi cum eꝫ. ff. ad vel. τ. l. ſe. Et oẽs tales ꝑuaricãtur legẽ τ i ꝯſpectu dei nõ excuſanẽ. facit qḋ nõ i. c. itelligẽtia. de ver. ſi. τ in. c. quanto. de ꝑ ui. τ in. c. conſtitutus. de conceſ. pre.

3 Fraudare nemo vr̃ eos q ſciunt τ conſentiunt. ff. de reg. iu. l. nemo.

4 Fraudẽ vr̃ facẽ ẽtiã q ñ facit qḋ dꝫ facere ff. de hijs. q̃ in frau. cre. l. in fraudẽ.

f **Frigiditas** quõ ipediat matrimoniũ vide. j. Matrimoniũ. 3. Impedimẽ to. 16.

f **Fructus** ſꝫ Bar. i. l. ex diuiſo. ff. de rei ven. Quidã ſt nãles. vt poma τ huiuſmõi q nã pduẽ τ ſicut pducit vinum. Alij ſt ptim nãles. ptim iduſtriales. vt lac. lana. ſegetes. vinũ. τ huiuſmõi. q nãles ſt i quãtũ a nã. τ iduſtriales iquãtũ i aliã ſpẽꝫ ex iduſtria ĩpis vtuntur. In. d. l. ex diuiſo. τ. l. certũ. C. de rei vẽ. cõiter ꝙ relinqẽ arbitrio bõi viri an ſit nãles ĩduſtriales. vt ſi plus ꝟſaẽ de iduſtria hoium dicãtur iduſtriales vt de vino. lana. caſeo τ huiuſmõi. ar. l. qrituꝛ. ff. de ſta ho. 3. q. 3. hermofrodita. Si vero magis ꝯ nã dicãẽ nãles. Alij ſolũ ſt induſtriales. ſicut fruct⁹ q acqrũẽ ex artificio ĩne gotiatõe τ huiuſmõi. q alio mõ dicũẽ ciuiles. eo ꝙ ñ ꝓueniãt ex re ſꝫ ex ꝓuiſiõe hois pcipiũẽ pp rẽ. vt ẽ pẽſio dom⁹ τ huiuſmõi. vt i. l. ſi naues. ff. de rei ven. τ. l. domũ. C. e. ti. Et iſtoꝝ quidaꝫ ſunt hõeſte pceptoꝝ. qui dã ihõeſte. vt ſi locant domũ ad exercẽdũ q̃ſtũ ihõeſtũ. l. ãcillarum. ff. de peti. he.

i Utꝝ bõe fidei poſſor faciat fruct⁹ rei quã bõa fide poſſidet ſuos. R. vt colligo ex. c. grauis de reſti. ſpo. τ. d. l. ex diuerſo. cũ ibi nõ. qꝛ lõga ẽ diſtictio doc. q ad forũ ꝯtẽtioſũ eã oĩtto τ ſolũ dico quo ad obligationẽ reſtõnis i ꝯſcia ꝙ oẽs fruct⁹ tã nãles q̃ iduſtriales: ſiue poſſideat cũ titulo: ſiue ſiñ tĩm lo tñr reſtituẽ ſi extãt. ſi võ ꝯſũpſit tñr ſoluꝫ reſtituẽ iquãtũ fact⁹ ẽ locupletior. puta qꝛ i eã rẽ expẽdit i quã opoꝛtuiſſet expẽdẽ tãtũ de ſuo. l'aliq̃ emit ex qb⁹ ãpliauit pr̃imoniũ ſuũ. facit. d. l. certũ. τ. l. ſi me τ titiũ ff. ſi cer. pe. Uerũtñ diminuet ꝯ fructib⁹ iduſtrialib⁹ quãtũ iduſtria ſua ẽ extianda i dicto negotio exercitata i vtilitatẽ ſeu augmẽtũ dictorum fructuũ accipiẽdoꝝ. qꝛ nẽo militat ſtipẽdijs ſuis. Si võ nõ ẽ fcũs locupletior nõ tñr de ꝯſũptis. ff. de peti. he. l. vtrũ. ex quo dolo non deſit poſſidere.

2 Utꝝ pſan. bõe fidei poſſeſſores poſſit vſucapẽ fructus pdictos. R. Pa. in. d. c. grauis ꝙ fructus nãles idubitabilr̃ vſucapiunt pꝛ triẽniũ. vt nõ. i. l. ſeqẽ. §. i. ff. de vſuca. facit. l. i bello. §. ſi qs fuñ. ff. de capti. Alios aũt cũ fecerit ſuos nõ põt vſucape. qꝛ qḋ meũ eſt vſucape nõ poſſũ. d. l. i bello. τ vr̃ tex. i. d. l. ſeqẽ. §. lana. Sed bñ vſucapit aduerſus iudicis officiũ p qḋ teneba̽ reſtituẽ. qꝛ poſſũ ꝑſcribẽ rẽ meã aduerſus actõꝫ q̃ poterã cogi ad reſtõnẽ eius. vt ẽ tex. i. d. §. ſi qs ſeruũ. Et hoc voluerũt glo. τ Bar. i. d. l. ſeqẽ. i. §. fruct⁹. Et ſic pꝫ ꝙ i ꝯſcia poſt triẽniũ bone fide tranſacti erũt ſui oẽs q̃lrcũqꝫ. nec tñr reſtituẽ. De poſſore male fidei quõ teneaẽ vide. j. Reſtõ. i. in ꝟ. poſſeſſor.

3 Sed nõ. ꝙ fructus ſunt illi qui ſupſunt ꝯ ductis expẽſis q̃ ſiunt gr̃a fructuũ q̃rẽdoꝝ. ꝯgregãdoꝝ. τ cõſeruãdoꝝ. ff. de peti. her. l. ſi a dño vel pr̃e. §. fructus. τ. l. plane. i fi. τ C. de fruc. τ li. ex. l. i. vbi dr̃ hoc fructuum noie ꝯtineẽ qꝫ iuſtis ſũptibus deductis ſupeſt. Nã nullus cãus iteruẽire põt qui hoc genus ꝯ ductõis ipedire poſſit. ff. famil' herciſcũ. l. fundus q. i. R'nſo. ff. ſo. ma. l. fructus An fructus itelligiẽ deductis neceſſarijs impẽſis. ff. de ope. ſer. l. fructus. ff. ꝯ vſur. l. qḋ in fructus. τ. ff. man. l. q mutuã in fi. τ i glo. d. c. grauis. τ vide. ſ. Expenſe. §. 3. Und dr̃ cit tex. in. d. §. fructus intelligũtur deductis expẽſis que querẽdoꝝ. colloc andoꝝ. τ cõ

fraudo᷑ eo᷑ gr̃a ſūt. ⁊ nõ ſolū i bone fidei poſſeſſoribus nãlis rõ expoſtulat. verum ẽt in predonibus. hec ille.

Fugere an poſſit p̃latus p̃ perſecutione. vide ſ̃. Ep̃s. §. 13.

Utrū icarceratus p̃ delicto ſuo poſſit fugere. R̷. ſi tñr iiuſte. ẽ clarū ꝙ ſic. Si vero iuſte. tūc diſtiguo ꝙ aut tñr nõ pp̃ mortẽ inferẽdã l' aliq̃d mẽbrū abſcindẽ. ſed pp̃ aliud puta ad puñtõez ⁊ huiuſmõi. ⁊ ſic nõ lz. fac. q̃d nõ. glo. i. c. ius gẽtium. di. i. Si võ tñr ad mortẽ l' abſciſionẽ mẽbri. tūc ſm̃ d. Anto. ſi pctm̄ ẽ manifeſtum peccat fugiẽdo: ſi fugit vt i pctõ p̃ſeueret. Si võ vt pẽiteat ñ. tñ ſi' fugit nõ tñr ſe reſtituere. Secus ſi occultū. q2 põt fugẽ. Nã nullo iure cauet ꝙ debeã expectare mortẽ niſi violẽtia alicui fieret i fugiẽdo q2 tūc hẽret iiuſtū bellū. Idẽ dico de cõcordãtibus cū eo l' auxiliantib᷒: dūmõ fiat ſine violẽtia alicui᷒ ⁊ aio ꝯpaſſiõis: nõ aio fouẽdi tales i peccatis ⁊ ſine ſcãdalo alicui᷒ maxime cuſtodis. nec diſtiguo vtꝝ ſnia l' non. q2 q̃lſcunq3 ſit credo fugere poſſit ſi bono mõ vt dixi põt facere. facit glo. i. c. iter cetera. §. ſ3 cū hũjs. 22. q. 4. in fi. q̃ dicit ꝙ lz reo corrūpere aliquẽ pro vita ꝯſeruãda. facit. 2 q. 3. §. notañ. in fi. facit. l. i. ff. de bo. eo᷑ qui mor. ſibi ꝯſcie. vbi dicit tex. Ignoſcẽdū cẽ ſuerit. ei q ſanguinẽ ſuū q̃lſcūq3 redẽptum voluit. Et. S. Tho. ſa ſe. q. 69. dicit ꝙ ſi qs eẽt dãnatus vt fame periret poſſet cibū ſumẽ. imo vr̃ tenẽ ꝙ tenet ſi põt ip̃3 ſumẽ. Similit' dic de fuga. ſ3 ꝙ teneat nõ credo neq3 cõcedere vltra ꝯdẽnationẽ v l' fugẽ. ſ3 poſſet pauẽt ferre pro peccati ſui ſatiſfactiõne.

2 Quid de eo q q̃rit' vt capiatur an poſſit fugere. R̷. ꝙ ſiue ſnia ꝯ eū data ſit l' nõ põt fugere. ñ tñ cū violẽtia officialiū q vellẽt cum cape. q2 ipi hñt iuſtū bellū ꝯ eū. 3. q. 5. non putes. u. q. 3. q reſiſtit. ⁊ ſic eos ipugnando mortalr̃ peccaret. Silr̃ auxiliãtes.

Funus d3 fieri i ſūptib᷒ ſm̃ dignitatẽ l' facultatez defuncti. l. ſi quis ſepulcrum. §. ſūptus. ff. de reli. ⁊ ſumptu. fu.

Funeris ipẽſa ſp̃ ex hẽditate deducitur q̃ ẽt oẽ creditū ſol3 p̃cedere cū bona ſoluẽdo ñ ſūt. l. funeris. cum duab᷒. ll. ſe. ff. de reli. ⁊ ſūp. fu. Hoc litari ſūptibus necũjs ñ ad põpã l' ſtatū. q2 nõ liceret ex alijs õbito i ꝯſcia.

2 De ſuo expedit mortuū funerari. Jõ mſr de dote qi de pp̃rio patrimonio funeretur l. in cum. ff. de reli. ⁊ ſump. fu.

Furioſus an poſſit in aliq̃ caſu ſe obligare R̷. i. c. ſicut tenor. de rſa. ꝙ ñ. cū nõ ꝯſẽtiat. Uñ nõ. ꝙ ẽt bñ faciẽdo nõ p̃ſumitur ſane mẽtis. Ex quo iſero ꝙ lz faciat teſtm̄ tñ q̃3 q l3 mẽtis ꝯpos nõ valet. Idẽ vr̃ ſi daret bõa ſua pro aia. facit. c. ſi. de ſuc. ab inte.

1 Utrum poſſit baptizari. vide ſ̃. Baptiſmus. 6. §. 10.

2 Utruz debeat ei dari corpus xp̃i. vide ſ̃. Euchariſtia. 3. §. 14.

3 Utꝝ iputet' ſibi illud q̃d facit ad penã l' culpã. R̷. ꝙ nõ. facit cle. ſi furioſus. de hõici. nã ſatꝭ ſuo furore puñit. ff. ad. l. põ. de pari. l. pe. in fi. ff. de offi. p̃ſi. l. diuus. i. rñſo. Pan ẽt põt iniuriã. ſ3 ñ facẽ. ff. de iniurijs. l. illud relatū. q̃ lex põit. i. c. illud. 15. q. i. Uñ q̃d fac p̃ide ẽ ac ſi ſine fcõ p̃ſone accidiſſet. ff. de admi. tu. l. vltima in fi.

Furtum p̃prie eſt ꝯtrectatio rei aliene mobil': corporal' frauduloſa inuito dño facta aio lucrãdi: ſiue ipius rei: ſiue vſus rei: ſiue poſſeſſionis. ff. eo. l. i.

1 In quo differt fur a latrone. R̷. Pa. in. c. 2. d̃ fur. ꝙ fur p̃p̃e dr̃ q d̃ nocte furat'. Latro ãt q de die. facit. d. l. i. q̃ dicit ꝙ fur dr̃ a furno. i. nigro. eo ꝙ obſcure ⁊ de nocte plerūq3 fit. Bar. võ i aūt. ſed nouo iure. C. d̃ ſer. fugi. dicit ꝙ fur dr̃ q furat' clã ſine aggreſſura. Latro võ cū agreſſura: ſiue cū armis: ſiue ſine. vt i. d. aūt. ſ3 nouo. Capiūtur tñ ſepe equiuoce. vt i. c. ita. de homi.

2 Utrū ſola volũtas ꝯſtituat aliquẽ furẽ. R̷. ꝙ nõ quo ad ad hoies. vt p3 in. d. l. i. §. i. ⁊ tõ oz ſit ꝯtratio. Sec᷒ quo ad deū. de pe. di. i. vulgaris. ⁊ c. p̃p̃ea. 14. q. vltia. c. vltio. q2 ꝯ p̃ceptum. Nõ ꝯcupiſces rẽ p̃ximi tui. ⁊ ẽ mortale pctm̄ cū limitatõe ſm̃ ꝙ ĩ dico furtum mortale eſſe. §. 34.

3 Utrū in re p̃p̃ria poſſit eẽ furtū. R̷. ꝙ nõ: niſi alius hẽret i ea aliq̃d ius. puta. q2 impignorata l' comodata ⁊ huiuſmõi. vt. ff. eo. l. ſi res. §. i. ⁊. l. ſi is qui rẽ. in fine. pp̃ea dr̃ rei aliene. Idẽ dic ſi credebat ſuã lz nõ eẽt ꝙ ñ cõmit furtū. inſti. vi. bo. rap. §. q2 tñ. ſed quo ad pctm̄ ſic pp̃ erroneã cõſciam.

4 Utrū i re imobili. puta i agro ⁊ huiuſmodi: l' nõ corporali. vt ſūt actõnes ⁊ ſuitutes cõitat' furtū. R̷. ꝙ nõ. ff. e. l. vex. i. rñſo. p̃pterea dr̃ mobilis. corporalis.

5 Utrū ſine aio furandi cõmittatur furtum R̷. ꝙ nõ. vt. l. furti. ff. de vſuca. in prin. ⁊ inſti. de ob. q̃ ex quaſi delic. na. §. furtum autẽ ſit. 14. q. 6. c. vltimo. ⁊. d. §. q2 tamẽ p̃pterea dicitur fraudulosa.

6 Sed qd ſi credebat p̃p̃ria auctoritate rẽ ſuã poſſe accipere. R̷. ꝙ furtū nõ cõittit ſed perdit ius q̃d hẽbat in re. d. §. q2 tñ. ⁊. §. ſe. Et hoc de iure fori. ſecus de iure poli.

7 Quid ſi credit dñm permiſſurū. R̷. ꝙ nõ cõmittit furtum. ff. eo. l. ſi is q rez. Intellige ſi ſuberat cauſa legitima credendi alias non.

8 Quid ſi dominus videt ⁊ non contradicit. R̷. ꝙ ſi non contradicit ex timore vel verecundia perinde ẽ ac ſi contradiceret. l. pe. ff. eo. alias videtur conſentire. 83. di. error. Fallit hoc in caſu. l. ſi quis ſeruo. C. de fur. vbi perſuadens ſeruo vt tollat rez a domino licet ſeruus eam tollat domino ſciente: tamen talis tenetur furti ⁊ ſerui corrupti.

9 Utrum rapiens ancillam animo fornicãdi ſit fur. R̷. ꝙ non. l. verum la. 2. alias incipit certum. ff. eo. propterea dicitur animo lucrandi.

10 Utrum ille qui ſolum vſum vel poſſeſſionem vſurpat ſit fur. R̷. ꝙ ſic. 50. di. qui ſacrum. ff. eo. l. qui iumenta. ſicut vtens re depoſita vel re comodata ad aliū vſum ⁊ huiuſmodi. ⁊ tenetur ad reſtitutionem extimationis ipſius vſus.

11 Quot ſunt ſpecies furti. R̷. ꝙ multe. Prima dicitur ſacrilegium. vt. ĩ. Sacrilegium. Secunda dicitur peculatus ſcilicet de re religioſa vel publica. ff. ad. l. iul. pecu. l. i. 23. q. 4. quid ergo. Tertia abigeatus ſcilicet diſp̃gendo gregem ⁊ inde furando. ff. de abige. l. i. §. i. Quarta dicitur plagiatus ſcilicet hominis liberi venditi vel empti ſcienter. ff. de plagia. l. i. ⁊. 4. Et eodem modo ſi ſeruum alienū ſolicitauerit vel aſportauerit vel ad aliam regionẽ furtiue duxerit. C. de plagia l. prima.

12 Nota. etiam ꝙ furtum aliqñ dicitur manifeſtum. ſ. cum fur deprehenditur cū re priuſq̃ veniat ad locum deſtinatum: ſiue dep̃hendatur ab eo cuius eſt res: ſiue ab alio. ff. eo. l. 3. Aliquando dicitur non manifeſtum. ſ. cum non deprehenditur cum re furtiua: vel ſi deprehenditur cum re furtiua: iam delata ad locum deſtinatum erat. l. ſiue igitur ff. eo.

13 Quot modis participat quis i furto ⁊ tenetur ad reſtõnem ſi p̃icipalis ñ reſtituit R̷. x. modis. Primo cooperatõe. ſicut faciens ferramina pro furtis faciendis vel ſcalas vel faciens ſcortam: vel alio modo preſtans opem vel conſilium. nam tales tenentur furti. Inſti. de obliga. que ex quaſi delic. naſci. §. interdum. ⁊. ff. eodem. l. is qui opem. ⁊. ff. de ſicca. l. nihil intereſt. ⁊ tenetur in ſolidum. Et ſi nihil habuit quando ſine ſua cooperatione non fuiſſet furatum. alias non niſi de peccato mortali.

14 Utrū dantes ſignū. puta funii quo parati ad furtū vel rapinã vadant teneantur. R̷. ſm̃ Inno. ⁊ Ho. ꝙ ſic. Similiter illi q verbis aiatiuis aut inſtrũs bellicis. vt ſunt tibicines Itẽ qui ignẽ ponunt in vna domo. vt illuc alij currentes alias domos p̃dentur ⁊ conſimiles ſm̃ eoſdẽ ⁊ in ſolidū reſtituere tenẽtur ſi alias nõ fuiſſet factū ſine eorū oper' ꝙ ſi factū fuiſſet ſine ipſis ẽt tenentur ſ3 ꝙ magis vel minus fuerunt efficaces in hoc.

15 Utrū illi q cū raptoribus vel furibus ⁊ h᷒modi vadūt vt ipſos defendãt ab illis quos dãnificare volunt idebite teneãtur. R̷. Inn. ⁊ Ho. in. c. ſicut dignū d̃ homici. ꝙ ſic: ſiue aſſociauerint eos vt retraherent a rapina: ſiue nõ: dūmõ raptores: ſiue fures nõ iuiſſẽt ſi ipſi eos nõ aſſociaſſent. Unde ſm̃ p̃dictos tenentur reſtituere in conſcia id q̃d p̃dicti rapuerūt: vel q̃ eo᷑ auxilio rapta fuerunt. puta. q2 cui rapiebantur ſe deffendiſſent ſi ipſi non fuiſſent: vel q2 tales non iuiſſent ſi eos nõ aſſociaſſent: vel nõ tñ rapuiſſent. Similiter tenẽtur qui paciſcẽdi aio cū eis vadunt tñ aduerſarijs timorẽ incutiūt quo res ſuas non audent defendere niſi eiſdẽ hoc ſignificent. q2 dant cãm efficacem. Concor. Dir᷒. ti. reſti.

16 Utrū cum multi ꝯcurrunt ad furandū vl' rapiendū. nec habẽt aliquẽ capitaneum ſeu dñm ſup ſe. nec vnus magis aiauit alium q̃ꝫ alius ipſum teneantur q l3 inſolidu3. R̷. Inno. in. d. c. ſicut dignum. ⁊ ſequitur ibidem Pa. diſtinguit ſic aut vnus fuit in culpa in ſubtractõe facta p̃ alium. aut nõ. Si ſic. aut dedit ꝯſiliū. ⁊ ſic tenetur in ſolidū in ꝯſcia: ſiue principalis inueniatur: ſiue nõ: ſiue dãnum paſſus contra principalem velit agere ſiue non. Si tñ principalis eſſet abſolutus a damnū paſſo. tunc etiam liberatur q' dedit cõſiliu3: niſi ad eum aliquid p̃ueniſſet. q2 id tenetur reſtituere. Econtrario tamen ſi abſoluatur conſultõ non liberatur p̃incipalis per regulam. Acceſſorium conuenit ſequi naturam principalis ſui de regu. iur. l'. 6. Aut non dedit conſilium. ſed auxilium. puta quia aſſociauit ⁊ huiuſmodi. ⁊ ſic tenetur in quantum damnum eſt plus datum ex auxilio ſuo. Et ſi in toni. puta. q2 res erat põderoſa ⁊ vn᷒ ſine alio portare ñ potat l' vn᷒

ſine alio non iuiſſet: vel niſi eum aſſociaſſʒ.
tenet in totuʒ .ff. de fur. l. ſed ⁊ ſi quis furti
pnit. §. ſi duo. Et rō diuerſitatis ē inter dan
tē ꝯſiliū ⁊ auxiliū. qꝛ conſilium vagatur ſu
per totū furtum. Auxilium vero non. ſʒ ad
id ſuper quo preſtat. Aut non fuit in culpa
ſubtractionis rei alterius. ⁊ ſic non tenetur
reſtituere niſi inquātuʒ ipſe aſportauit. Ho.
tñ indiſtincte tʒ ꝙ omnes tenent iſoliduʒ:
ēt ꝗuis vnus per ſe potuiſſet. allegat. l. ita
vulneratus. §. ſi. ff. ad. l. acquil. ⁊ . l. ſi plures
ff. ar. fur. ce. ⁊ . l. i. §. ſi. ff. ſi quis te. li. eſſe iuſ.
fue. Sed iſte leges loquuntur quo ad penaʒ.
quia omnes tenēt inſolidū. vt nō. glo. in. d.
l. ſi plures. Sed in ꝯſcia tene cum Inno. ⁊
Pa. vbi non habet locū pena niſi poſt con
dēnatōem ꝙ ſolū tenētur ad reſtitutioneʒ.
vt dictum ē. Aduerte tñ ꝙ qñ plures dolo
malo dederunt dānum alicui. ſi vnus reſti
tuat alij liberati ſunt. l. ſi plures . ff. de do
lo. Nec credo in ꝯſcia ēt de neceſſitate tene
antur primo ſatiſfacienti. quia obſtat ſibi tur
pitudo ſua: niſi iſte fuiſſet cā ſine qua non i
duxiſſet eū ad tale quid faciē. ſed de bono
ꝯſilio dʒ dari pauperibus ſi quid habuit.

17 Secūdo participat iuſſiōe ſeu mādato ⁊
tenet iſolidum ad reſtitutiōem de omni dā
no ēt ſi nihil habuit vtilitatis. ⁊ ſimilr exe
quens. ar. c. Julianus. ii. q. 3.

18 Tertio ꝯſilio. de quo dic vt. ſ. Conſiliuʒ
§. primo.

19 Quarto ꝯſenſu. Intellige vt teneat ad re
ſtitutiōem ſi cōſenſit expreſſo ꝯſenſu ſcdm
Ri. in. 4. di. 15. ſine quo furtū non fuiſſʒ fac
tum. alʳ cōſentiens ſolū mortalr peccat. ſʒ re
ſtituere ñ tenetur. Et ſic intellige ⁊ limita. 2.
q. i. notum. cū nōtis in glo. que volunt vt ꝯ
ſentiens ligēt eadem pena. de hoc vide . ſ.
Conſenſus. §. 2.

20 Utruʒ ille qui audiēs aliquē ſuo nomie
tuliſſe dānum proximo hʒ ratum teneat ad
reſtitutōem. R. Mo. ti. reſti. ꝙ ſic inſolidū
ii. q. 3. qui cōſentit cū duobus ca. ſe. ⁊ de re
ſti. ſpo. c. cum ad ſedem. qꝛ ſecūdum Sco.
talis ē cōſenſus interpretatiuus. Limitat tamē
Mo. verum quādo ex tali ratihabitōe dā
nificati impediūtur recuperare dāna. Cre
do ego etiam ꝙ tenetur ꝗuis non impedi
rentur recuperare: dūmodo tale dānum ñ
fuiſſet datum ſi non preſumpſiſſet talis dā
nificans eum ratum habere.

21 Quinto palpādo. ſ. adulando vel laudan
do eum ſubtilē. ſtrenuū ⁊ huiuſmodi. ⁊ te
net inſolidū ſecūdum Ri. vbi. ſ. ſi p̄obabi
liter credit ꝙ ex hac adulatōe ſunt moti ad
dānificanū proximum. qꝛ talis adulatio ē q
dam conſenſus. 86. di. c. nemo. ⁊ . ff. de ſer.
cor. l. i. §. perſuadere. ꝗuis Mo. vbi. ſ. te
neat hoc verum in particulari adulatore ñ
in generali. m̄ tu tene idem ſecūdum ꝙ Ri.
dicit. Idem de detractore qui ē cauſa ſine
qua non.

Sexto recurſu . ſ. qñ dānificātes habent 22
ad eum recurſum ſicut ad patrociniuʒ pre
ſtantes ſecūdum Ri. vbi. ſ. ii. q. 3. qui con
ſentit peccantibus.

Septimo receptatione. Nam ſcienter re 23
ceptans rem furtiuam ⁊ furē tenet furti. vt
ē tex. in. l. eos. ⁊ ibi Bal. C. de fur. non tñ
punit ac ſi furtū feciſſet: ſed ſicut qui furto
operam preſtitit. Et ita intelligit Bar. in. l.
furtum. ff. de fur. d. l. eos. ſed quo ad reſtitu
tionem tenetur ſecundum Inno. ⁊ Hoſti.
in. c. ſicut dignum. de homici. de omni dam
no qd ex receptatiōe aut defenſione factuʒ
ē qd factum non fuiſſet. Receptatione vero
rerꝫ furatarꝫ tenet ſi ex ſua receptatione res
que furata ē habita non ē a vero domio. d.
l. eos. ar. l. qui vas. §. i. ff. de fur. Et hoc ſi ſci
enter fecit. l. quo naufragiū. ff. de incen. ru.
⁊ nau. §. non tātum. Secus ſi ignorāter vel
vt rem redderet dño . qꝛ tunc non teneret.
vt in . d. §. non tantum.

Sed qd ſi iſ receptauit an teneatur eas 24
res reſtituere dño . R. Mo. reſti. 5. ꝙ ſic. ni
ſi immineat periculū in reſtituēdo: vel latroni
vel alteri perſone.

Octauo participatōe. ſ. rei furtiue come 25
dēdo vel alio modo ſcienter recipiēdo ni
ſi in caſu extreme neceſſitatis. ⁊ tenet ad re
ſtitutionē iquātum participauit. Et hoc ve
rum niſi res furata tranſiſſet in dñiuʒ furis.
puta qꝛ pecunia ⁊ ē mixta cum alia: vl gra
num: vel vinum. ⁊ ē cum alio mixtum talr
ꝙ nullo mō poſſet diſcerni ab illo cū quo
ē mixtum. quia tunc trāſit i dñium furis. l. ſi
alieni nūmi. ff. de ſolu. ⁊ . l. nam ⁊ ſi fur. ff. ſi
cer. pe. ⁊ in. l. ſi frumentum in prin. ff. de rei
ven. ⁊ recipiens ñ tenet reſtituere nec pec
cat ſi fur ē ſoluendo. alʳ ſic. Secus ſi ignorā
ter ⁊ in bona fide ꝯſumpſiſſet: nec factus eſ
ſet locupletior. alʳ ſi extat vel factus eſt locu
pletior poſtꝗ̄ ſcit tenet reſtituere. niſi ſʒ ꝙ
dixi. ſ. Fructus. §. i. ⁊ . 2.

Nono ñ obuiādo ſm Ri. vbi. ſ. ſ. qui cla 26
mando vel alio mō poſſʒ ꝓhibere ne furtū
fiat ⁊ nō facit. Intelligo ꝙ tenet qñ doloſe
ñ ꝓhibet qñ ñ hʒ ex offō. ar. eorꝫ q̄ nō. i. c.
quāte. de ſen. ex. Et ſic limita Ri. vbi. ſ. Se
cus qñ ñ ꝓhibet ex neglīa: vel qꝛ ñ vult ſe
immiſcere rumoribus vl alteri pīculo. Et ſic
intelligo ⁊ limito glo. in. c. non inferenda.
23. q. 3. ⁊ in. c. dilecto. de ſen. ex. li. 6. vel qñ
hʒ ex officio. vt ſunt plati. officiales. tutōes
⁊ huiuſmōi. qꝛ tenēt ar. c. faciētis. 36. di. cū
ſy. ⁊ qd nō. in. d. c. ſicut dignū. ⁊ tʒ Bal. in
l. qñ iudices. C. de ap. ⁊ Dy. in. l. qñ mul
ta facinora. C. ad. l. iuľ. de vi. pu. ⁊ Bal. in
l. mancipia i pri. C. de ſer. fu. qui plus dicit
ꝙ ñ faciēs reſtituere eaʒ poſſit ex neglīa iu
dex tenet ipſe. Et Sco. ſilr dicit ꝙ non faci
ens reſtituere cū poſſit ex officio ⁊ debeat
ꝙ tenet inſolidum. Et hoc intellige ſm eū
dem Sco. qñ hoc faciēdo non vergit pīcu
lū rei publice ſeu malū euidēs vel proprie
pſone. qꝛ ſi ſic non peccaret nec teneret ad
reſtitutionē nō faciendo: dūmodo ꝓpone
ret hijs ceſſantibus obuiare.

27 Decimo ñ manifeſtās. ſ. requiſitꝰ in iudi
cio vl ex tali mō ꝙ res reſtitueret ſi diceret
veritatē quā ſine pīculo ꝓprie pſone pōt
dicere ⁊ ēt alterius pſone qꝛ tenet iſolidū.
Uñ ſi in iudicio reqſitus tacet vl ñ vult reſ
pōdere ⁊ dicere veritatē quā ſcit ſecūdum
Bal. i . l. preſbri. C. de epi. ⁊ cle. efficit teſtis
falſus ⁊ tenet ad reſtitutionē inſolidū. facit
qd nō. Pa. i. c. qui cū fure. de fur. ⁊ Bar. i
l. ciuile ē. C. eo. Fallit hoc ſi ſciret in confeſ
ſione. c. dilectus. de exceſ. prela.

28 Sed quero vtrꝫ teneat ſimilr reuelare fu
reʒ. R. glo. i. d. c. q cum fure. ꝙ de iure ciui
li nō tenetur . qꝛ pōt aliqd acipere . vt indi
cet. ff. de preſcrip. ver. l. ſolent. ff. de condi.
ob tur. cau . l. 3. §. vlti. ſed de iure canonico
ſic. Sed mihi videtur dicēdum ſm Inno.
i. d. c. dilectus. ⁊ i. d. c. q cū fure. ⁊ de ſimo.
c. nemo. ⁊ Bar. Ang. ⁊ Raph. in. d. l. ciui
le ē. ꝙ taʒ de iure canonico ꝗ̄ ciuili ad in
ſtantiā ptis nō tenet niſi reuelare furtū: non
furē ad penā: ſed iudex vel ex offō implora
to vel dñ ꝓcedit per iquiſitōem gnālēʒ pōt
ꝯpellere ad indicanū furē. ar. l. 4. ⁊ . l. ꝯgruit
ff. de offi. preſi. Et ſic recte epi poſſūt admo
nere ⁊ excōicare ñ indicantes ñ ſolum fur
tum: ſed ēt fures. qꝛ ſupiores tenēt expurga
re ꝓuinciā malis hoibus . Limito hoc qñ
ñ immineret periculū mortis i fure ſm Hoſti. ⁊
multo magis ſibi. Et ēt limito ſm ea que di
caʒ ĩ. Inquiſitio. §. i. ⁊ . 2. ⁊ . ſ. Denūciatio.
§. 12. Nec ob. predictis ſi dicat ꝙ ad inſtan
ptis tenet quis phibere teſtimonium ꝯtra
furē. ar. l. nullū. C. de teſti. quia aliud ē indi
care aliud perhibere teſtimonium quia qñ
quis teſtificat id fur ē detectus p accuſatōeʒ
ſed nō ſic quādo idicat. ⁊ iō non tenet ad i
ſtantiam partis.

Utrum iueniens rem alienā ꝯmittat fur 26
tū accipiēdo eaʒ. R. Pa. in. c. ex lr̄is. eo. ti.
ꝙ aut hēbat ꝓ derelicta. ⁊ ſic nō cōmittit.
Aut non hēbat pro derelicta. ⁊ ſic ꝯmittit. l.
falſus. §. q alienū. ff. eo. ti. 14. q. 5. c. ſi quid i
ueniſti. ⁊ . c. multi. niſi acciperet aio redden
di dño. vt nō. glo. in. d. c. ſi quid. Fallit hoc
in theſauro occulto . de quo dic vt nō . glo.
in dicto. c. ſi quid ⁊ vide . ſ. Emptio. §. 24.
⁊ . ĩ. Inuēta p totum.

Quid ſi ñ iuenit dñs cuius erat. R. Pa. 30
vbi. ſ. dabitur paupibus. ar. c. cum tu. de vſu
ris. ⁊ in auth. omnes pegrini. C. co. de ſuc.

Utrꝫ iueniens aial dans ſibi dānum i ſua 31
poſſeſſiōe qui ipſum accipit ⁊ ducit ad do
mū ſuā ꝯmittat furtum. R. videtur ꝙ ſic. vt
in. l. 3. ff. eo. Sed dic ꝙ ſi aio celādi eū dño
furtū cōmittit. Si vo ñ aio celādi . Sed qa
ignorat cuius ſit icludit donec ſciat. licʒ. vt
nō. in. l. quitus. alʳ icipit ꝗuis. ff. ad. l. acql.
nam nō licet in eo agere aliqd mali. ſʒ do
minum admonere vt ſuū recipiat. ⁊ de dā
no ſatiſfaciat. vt ibidem.

Utrꝫ emens rem furatā teneat reſtitue. vi 32
de iſra Reſtitutio primo in. v. Emēns.

Utrꝫ quis poſſit vſucapere in re furtiua l 33
vi ablata ꝯ dñm rei. R. ꝙ nō tam quo ad fu
rem ꝗ̄ quo ad eius heredes ⁊ ēt quo ad eū
qui emit ꝗtūcunqꝫ bona fide emerit: ſeu q̄
ad quēcūqꝫ quocūqꝫ titulo habuerit. inſti.
de vſuca. §. qd aūt dictum ē. De quo tamen
dic vt iſra Preſcriptio. §. 9.

Utrꝫ furtū ſit peccatū mortale. R. ꝙ ſic qꝛ 34
contra ꝑceptuʒ Exo. 20. Non furtū facies.
in quo precepto non ſolum prohibetur fur
tum ꝓprie acceptum. vt. ſ. diffinitum eſt.
ſʒ ēt oīs illicita vſurpatō rei aliene. 14. q. 5.
penale. 32. q. 4. meretrices. ⁊ ꝗtūcūqꝫ mo
dica. vt. 14. q. vlti. c. vltio. ⁊ inſti. de re. di. §.
gallinarꝫ. vbi dicit glo. ꝙ ēt in vno ouo. Nō
limita quo ad peccatū mortale. qñ. ſ. volun
tas ēt maiora ſubtraheret: vel qñ intendit
dare notabile nocumentuʒ proximo. alʳ mi
nima accipere non erit peccatum morta
le. facit. c. ⁊ ſi queſtiones. de ſimo. vbi non
ꝯmittitur ſimonia in modico. ⁊ in. l. elegan
ter. §. vltimo. ff. de dolo. dicitur . Nam niſi
ex magna re ⁊ euidenti caliditate non de
bet actio dari de dolo . ⁊ ibi glo. dicit ma
gna. i. vltra duos aureos. Quod limito verꝫ
circa magnuʒ dominum. ſecus circa cōes
perſonas quia videtur magnum. facit ad h
de conſe. di. 2. c. reuera. in pri. vbi dicitur ꝙ
omnes in deſerto mortui ſunt. cum tamen

Caleph ⁊ Ioſue ſupuixerint.

35 Utrum vxoꝛ que habens virū prodigū celat de bonis eius contra eius prohibitionem vt ſibi ⁊ viro prouideat tempoꝛe neceſſario ꝯmittat furtum. R. Rodo. ꝙ non nec peccat nec tenet obedire viro ꝑcipiēti ſibi ꝙ ei omnia tradat. qꝛ ſic eſſet dare gladium furioſo.

36 Utrum furans ex neceſſitate peccet moꝛtaliter. R. Pa. in. c. quō de ſymo. ꝙ quedā ſunt mala in ſe. vt adulterare. piurare ⁊ hmōi. ⁊ illa pretextu paupertatis non ſunt ꝯmittenda. vnde in iſtis hꝫ locum illud. c. ita ne. 32. q. 5. ⁊ . c. ſacris. de hijs que vi. me. cā fi. ꝙ potius dꝫ quis q̄libet mala tollerare q̄ꝫ malo ꝯſentire. nec ignoſcitur ꝑtextu paupertatis ſi talia ꝯmittant. l. palam. §. non ē. ff. de ri. nup. vbi dicitur. Nō ē ignoſcendū ei qui obtentu paupertatis turpiſſimam vitā egit. Quedā ſunt mala que nō neceſſitas excuſat vt furtum. qꝛ tꝑe neceſſitatis oīa ſunt cōīa. 47. di. ſicut hij. Et iō non ꝯmittit furtū nec peccat moꝛtalr q tꝑe extreme neceſſitatis cibum vel veſtitū ⁊ huiuſmodi furat vt nō pereat eo ꝙ nō ꝯtrectat rem inuito dn̄o. facit. c. diſcipulos. de ꝯſe. di. 5. Si vero non ē neceſſitas extrema. ſed magna excuſatur a tāto: ſed non a toto. Et ſic itellige. c. ſi quis eo. ti. Poſſet ēt excuſari a toto qn̄ ille a quo accipit habūdat. vt dicā in ſe. §.

37 Sed nūquid tenetur reſtituere talis ſi venerit ad pinguioꝛē foꝛtunam. R. ꝙ ſi neceſſitas fuit magna ſolū. ſic non tenet preciſe reſtituere. ſed vel reſtituere ſi pōt ꝯmode ſine magna iedia: vel qn̄ non excuſat a toto pēiterere tres ebdōas. vt in. d. c. ſi quis. Et iſta extimatio relinquit arbitrio boni viri qn̄ debeat dici magna vel nō. Si vero ē extrema. nō tenet reſtituere. qꝛ de iure ſuū factum ē. Poſſet ēt dici ꝙ licet aliqs nō ſit in extrema neceſſitate ꝙ ſine peccato ⁊ obligatōe ad reſtituēdū pōt occulte ⁊ bono modo accipere rem alterius qn̄. ſ. ille ita habūdat. ⁊ iſte taliter neceſſitat ꝙ de precepto ſibi tenet ſubuenire qd̄ quādo ſit. vide. ī. Elyma. §. 1. Ad nō. Et qd̄ dixi licere exn̄ti in extrema neceſſitate dic ēt licere alteri pro eo facienti. qui alio modo ꝓuidere non pōt ſm. S. Tho. Limita tñ iſta vera niſi ille. cui furatus ē eſſet in equali neceſſitate. quia ſic non liceret. ⁊ reſtituere tenetur ſi abſtulit. De quo vide ī. Reſtitutio. 3. §. 3.

38 Utrum ꝯmittat furtum ⁊ peccet qui xp̄ianos captos ab infidelibus furat ⁊ liberat. R. ꝙ nō. qꝛ nullo modo poterant eos habere captiuos. vt. C. ne xp̄i. man. ha. nel pa. i rub: o ⁊ nigro. Et iō cum iniurioſe eos teneāt nō peccat qui eos liberat. Similiter dicendū eſſet de eo qui liberat detentū iniuſte a xp̄iano. facit qd̄ nō. 23. q. 2. dn̄s.

39 Sed nūquid liceat res infideliū capere. R. ꝙ ſi eſſet indictū bellū ꝯtra eos. liceret d. c. dn̄s. alr non. ſicut nec a xp̄iano.

40 Utrum ille q non pōt hr̄e ſibi debitū poſſit furtiue ſibi ſatiſfacere. R. ꝙ ſic. l. ſi non ſortē i pri. ff. de condi. inde. ar. de oꝛ. co. c. cum dilecti. imo dolus cū dolo ꝯpenſari debet. l. ſi duo. ff. de dolo. ⁊ paria delicta mutua ꝯpenſatōe tollūt. c. intelleximus. de adul. cū cōcoꝛ. ſuis. Et hoc verū credo ſi nullū iſtoꝝ 4. ꝯcurrit. Primū ꝙ poſſit iudice ſentētiāte ſuū rehabere. qꝛ nemo dꝫ ſibi iuſdicere. Secūdū ſcandalū ſui vel proximi innocentis cuius foꝛte cuſtodie erat res ꝯtendata. Tertiū piculū moꝛtis coꝛpalis vel alterius leſionis magne. Quartum periculū moꝛtalis peccati. ſ. piurij ⁊ hmōi. qꝛ aliquo iſtoꝝ interueniente non lꝫ. imo ſi accepit ⁊ imiet piculū aliqd̄ iſtoꝝ triū poſtremo dictoꝝ tenet reſtituere. ar. c. cū ex iniuncto. §. ſuper quoqꝫ. de no. ope. nun. Concoꝛdat Pa. in c. olī el prio. ō reſti. ſpo. Ubi addit ſecūdū Inno. ꝙ qn̄ quis nō hꝫ copiā ſuperioꝛis poteſt ꝓpria auctoꝛitate ſibi iuſdicē. ar. c. per venerabilē q fi. ſunt le. ⁊ bona glo. in. §. ius gētium. di. i.

41 Sed qd ſi ep̄us vel alius ꝑlatus precipit ſub pena excōicatōis ꝙ qui habuit aliqd ō rebꝰ talr teneat reſtituē ⁊c̄. Nūqd talis qui ſibi furtiue ſatiſfec̄ teneat. R. ꝙ nō: qꝛ ex quo licite pōt ſibi i recōpenſatōeꝫ detinere iam ſuū ē factū. nec amplius ē alterius. nec ēt ſi diceret in ſnia. ꝙ ēt q aio recōpēſandi. vl' q̄lītercūqꝫ. qꝛ tūc ſnia ꝯtinet expreſſe intollerabilē erroꝛē. Et iō nō tꝫ nec ſilr ligatur qui nō reuellat qn̄ ſcit talē retinere aio recōpenſandi certꝰ ō debito qd̄ tal' dꝫ hr̄e. ſecus ſi nō ſit certꝰ ꝙ tal' debeat hr̄e: qꝛ lꝫ iſe dicat. nō credo excuſaretur nō reuelādo: qꝛ mlte fraudes alr poſſēt fieri. Quō teneatur reuelare ⁊ qn̄. vide. ī. Denūciano. §. 12.

42 Utrum liceat accipe rem meā apud aliū depoſitā. R. ꝙ nō. l. ſi qs. C. ōpo. nec ēt ſi eēt ꝯmodata. l. ꝑtextu. C. ꝯmo. in ꝯſcia tñ lꝫ ſi ꝯmodatario vel ōpoſitario nullū dānū pōt euenire ſm Aldericū. ⁊ Hoſti. allegat. l. bona fides. §. i. ff. depoſiti.

43 Utrum liceat furari vt faciat elemoſinas. R. ꝙ nō. 14. q. 5. c. foꝛte aliqs cogitat. imo tenetur reſtituere ſi fecit ⁊ c̄uius ſit vſurarius cui furatur: tñ non licet niſi faceret pro exn̄ti in neceſſitate ſm ꝙ dictū ē. ſ. §. 37.

44 Utrum ſi res furata peat liberetur fur a reſtitutōe. R. ꝙ nō: qꝛ fur ſicut ⁊ quilibet alius malefidei poſſeſſoꝛ ſemꝑ ē in moꝛa. vnde ſi deterioꝛatur ēt tenet ſm eam extimationeꝫ in qua melius valuiſſet apud dn̄m a tꝑe pꝰ q̄ꝫ eam accepit. Facit. c. grauis. ⁊ qd̄ ibi nō. in glo. de reſti. ſpo. ⁊. l. in re furtiua. ff. ō cō di. fur. ⁊ in. l. nauis. §. gnāliter. ff. de re. ven. Excipit cāus qn̄ rem dn̄o loco ⁊ tꝑe obtulit ⁊ iſe recipe recuſauit: qꝛ purgauit moꝛā d. l. in. l. furtiua. nec tenet ſi perierit vel ōteriorata fuerit. l. vlt. C. de condi. fur.

45 Utrum teneatur fur ad reſtitutionē fructuū rei. R. ꝙ ſic non ſolum perceptos ſed etiā percipiendos a vero domino ſeu quos percepiſſet. d. c. grauis. ⁊. d. l. in re furtiua. §. ſi ex cauſa.

46 Utrum fur poſſit repetē ſeu retinē expēſas quas fecit in re furtiua. R. ꝙ non niſi vt dictum ē ſ. Expenſe. §. 3.

47 Utrū filiuſfamil. l' vxoꝛ. religioſus ⁊ huiuſmodi poſſint ꝯ volūtatē pꝛiſſamil. l' mariti ⁊ huiuſmōi reſtituē rē furatā ab eis. R. ꝙ ſi res extat ap̄ eos ꝙ tenēt. l. i ciuilē rem. C. ō furt. Qd̄ itellige ſm ꝙ dcm̄ ē ſ. §. 24. ſi ſuū pīcſo fieri pōt. ſi vō nō extat ſꝫ ē ꝯſūpta l' alienata. tūc ſi ꝑtiū l' res ēvſa i vtilitatē dn̄i l' mariti pōt bono mō de bonis dn̄i l' mariti reſtituē ēt eo ꝯdicēte. Et voco hic vtilitatē dn̄i ēt ſi ſe veſtiuit l' calciauit ſm ꝯuenientiā ſui ſtatus ⁊ huiuſmōi. Si vō. expēdit in uulr. vt puta i vanitatibꝰ ⁊ huiuſmōi. nō pōt ꝯ volūtatē dn̄i reſtituere niſi hēat vltra dotē l' peculiū caſtrēſe l' qi. ꝯcoꝛ. mōal. reſtō. 2.

48 Sꝫ qd ſi maritꝰ iſe furatꝰ ē vl' pr̄ poterit ne vxoꝛ vel filius reſtituere contra ſuā voluntatē. R. ꝙ ſic ſi res ē in eius poteſtate. d. l. inciuilem rem. ſed ſi eſt in poteſtate pr̄is. vel mariti. non. Si tamen facerent bona ſide non peccarent moꝛtaliter quia non cōmittunt furtum cum non ſit fraudulofa nec animo lucrandi. concoꝛ. Rodo. ⁊ Io. 14. q. 5. c. vlt.

49 Utrum actio furti det ꝯ quēcūqꝫ fureꝫ. R. ꝙ ſic. facit. l. impubereꝫ. ff. eo. Intellige ſi ē doli capax. Itē nō ſolū contra furem. ſꝫ contra eum qui dedit opem vel ꝯſiliū. l. is qui rem pignoꝛi. §. ſi m. ff. eo. Fallit in patre contra filium. ⁊ econtrario ⁊ in vxoꝛe contra maritum. ⁊ econtrario conſtante matrimonio. ſed datur eis actio rerum āmotaꝝ. l. ſi quis vxoꝛi. ff. eo. ⁊. l. fi. C. eo. ti.

50 Que pena furis. R. ꝙ ſi agatur crimialr. pena ē vt fuſtigetur vl' vt exulet vel alio modo puniatur arbitrio iudicis: non tamē vt occidatur vl' demembretur. vt. C. de ſer. fu. auꝫ. ſed nouo iure. Et hoc verum ſi eſt ſimplex latro. ſecus ſi cum armis ſiue violēter aggreditur in domibus vel in itinere vel in mari. vel ſi palā ſurripit. quia tunc ſuſpenditur. l. capitaliū. §. craſſatoꝛes. ⁊. §. famoſos. ff. de penis. Sed quid de conſuetudie qua ſuſpenduntur omnes latrones q̄ꝫuicunqꝫ ſimplices ſi vltra certam ſūmam furati fuerunt. Ray. tenet ꝙ neceſſitas pacis comunis ⁊ frequens incoꝛrigibilitas huius mali cie hoium facit rationabilem dictam ꝯſuetudinem. Si vero agatur ciuiliter. tunc ſi ē manifeſtum pena quadrupli. Si vero non ē manifeſtum pena dupli. vt inſti. de obli. q̄ ex delic. na. §. pena. ⁊. §. fi. Et pōt hec pena peti ēt poſt ānum ⁊ iperpetuum. Inſti. de perpe. ⁊ tꝑa. ac. §. furti. Et licet primo egerit criminalr. poterit iterum agere ciuiliter ⁊ econtrario. C. quando ciui. ac. preiu. cri. l. vnica. ⁊. l. fi. ff. eo. ti. An autem hec pena i conſcientia ſit ſoluenda. dic ꝙ non. vide. ī. Lex. §. 4.

51 Utrum fur poſſit occidi a priuato. vide Homicidium. i. §. 5.

52 Utrum fur ſit excōicatus qui furatur calicē paramenta ⁊ huiuſmodi ſacra. R. Pa. in. c. ex literis. eo. ti. ꝙ non: niſi cum furto ſilr fregerit hoſtia eccleſie vel armaria vel feneſtras ⁊ huiuſmodi. facit. c. cōqueſtus. ō foꝛ. compe. ⁊. c. cōqueſti. de ſen. exco. ⁊ qd̄ ibi nō. vide Excōicatio. 5. cāu. 6.

53 Utrum fur qui ſuſpēdit ſit ſepeliendus in cimiterio. R. Pa. i. c. 2. eo. ti. ꝙ ſic ⁊ oēs alij q pp ſua ōlicta vita priuāt. ⁊ ēt oīa alia ſacra miſtrāda ſi pēiteāt ō pcēo. vt ē tex. i. c. ſi. 13. q. 2. nec valet ꝯſuetudo i ꝯtrariū. cle. i. de pe. ⁊ re. glo. tñ. i. d. c. fi. dicit verū quo ad ſepulturā dūmodo fiat ō auctoꝛitate pꝛicipis. allat. ff. de cadaue. ꝑūi. l. i. ⁊ hn̄. nec cle. loqtur niſi ō ſacris reprobās ꝯtriā ꝯſuetudinem.

Generalis

G Eneralis clauſula ꝯtinꝫ omia niſi ꝯtria mēs appareat teſtatoꝛis. ff. de peculio. l. qui penu. legat. C. de inoffō. teſtō. l. ſi qn̄ in glo. Nō enim videtur quis gn̄alr ꝯcedere. qd̄ ſpālr nō ē ꝯceſſurus. C. que res pignoꝛi obli. po. l. i. in glo. nec ēt maioꝛa expſſis. niſi ſpālr cōmittantur. ff. de procura. l. pomponius in principio. ⁊. l. mandato.

Generali per ſpāle proculdubio derogatur. ō reſcrip. paſtoꝛalis.

s Jn generali mādato multa ſūt q̄ nō intel
ligūtur niſi exprimātur ꝺ offi.le.c.i.i glo.
s Jn generali locutōe pſōa loquēs itelligit
excepta.c.petitio i glo.de iur.iur.cū ꝯcordā
tijs ibi poſitis. vñ ſi ꝓmiſi tibi dare aliqd ꝯ
oēm hominem non teneor dare contra me.

Ladius

nō ē reddendus furioſo etiā
s ſi iuraſſet.22.q.2.ne qs arbiter. Et
facit ad ꝓbandū ꝙ ex iuramēto vel voto ñ
tir.hō qñ venit ad eū caſū in quo nullo mo
do iuraſſet vel iurare non potuiſſet.

Loria uana

Vid. Va na glīa.

s

Ratia

accipit multipliciter aliqñ pro amore ꝛ
s ſic accipit in.c.i.com.o.aliqñ ꝓ cō
ceſſione bñficij:ſeu alicuius indulgētie vel
auctoritatis.ſicut cle.gr̄e ꝺ reſcrip.ꝛ qꝺ ha
betur in rſa.qꝺ ob grām.li.6.Et itellige qñ ad
illud bñficiū faciēdū nō ē obligatus:qꝛ q fa
cit id ad qꝺ ē obligatus rōne naturali ñ fac
gr̄az vt dicit Bal.in.c.i.§.hec ſacra de pa
ce iura.fir.in ꝟbo p gr̄az eccleſie. ꝛ facit tex.
ꝑdictus ꝓ eo.ꝛ.l.ticius.ff.de obſeq.patro.
Aliñ accipit ꝓ dono ſpūs ſancti.i.q.i.gratia
ꝛ in cle.i.de magiſtris i glo.ꝛ p magiſtrum
i ſo ſen.Et hec ē duplex.ſ.gr̄a gratis data.
Et hec ſtat cū peccato mortali.Et ē oē bonū
additū naturalibus nr̄is.ſicut gr̄a ꝑdicādi
ꝓphetādi.faciēdi miracula ꝛ huiuſmodi.
Alia ꝺr gratū faciēs.Et hec ſꝫ Rica.i.2.di.
26.ar.i.q.i.nō differt a caritate ſm aliqd ab
ſolutū.Et iō idē ē realiter ꝙ caritas ſꝫ Frā.
de may.in ſo di.29.qꝛ q̄ ñ poſſūt ſeperari ſꝫ
idē realiter.Sed p rōnes formales reſpecti
uas differūt.qꝛ hñt hitudies diuerſas hñtes
diſtictos terminos.Caritas.n.ꝺr ad obm̄.ſ.
eſſentiā diuinā ſed nullus ē i gr̄a eſſentie di
uine.ſꝫ volūtatis.ꝛ ita differūt formaliter.
ꝛ plꝫ ſꝫ alij teneāt alr̄.hec nunq̄ pōt eē cuꝫ
peccato mortali. ꝛ ſine hac nullus ſaluabit.
De quo vide p theologos i.2.di.27.ꝛ.28.
l Utrū bānitus pp aliqꝺ delictū cuius bōa
ſūt ꝯfiſcata ſi a dño recipiat ad gr̄am eo iꝑo
ſit reſtitutus ad bona.ꝛ remiſſa ſibi culpa.
℟.qdā tenēt ꝙ ſic pp tex.i.l.i.§.fi.ff.de q̄ſti.
Ubi dicit Bar.ꝙ bānitus qñcūqꝫ recipitur
ad gr̄am pricipis ꝟr reſtitut᷒.Jdē ꝟr et ſen
ſiſſe i.l.fi.ff.de ſniam pa.Sꝫ Salicet᷒i.d.
l.fi.dānat dictū Bar.ꝛ dicit cū Cy.ibidē ꝙ
ñ reſtituit.ꝛ magis placet p tex.i n.de pace
ꝯſtan.i ꝑncipio i verbo plenitudinē gr̄e nr̄e
recept᷒ ꝛ.ibi dicit Bal.ꝙ qñ qs recipit ad
plenitudinē gr̄e ꝙ remittitur culpe ꝛ reſti
tuit ad fauorē.Ergo qñ ſolū ſimplr̄ ad gr̄ā
recipit non reſtituit. ꝛ merito.Facit et qꝛ re
ſcripta fiſco dānoſa i dubio ſūt reſtringēda
ad min᷒ ꝑiudiciū.ar.l.ſi qñ.C.de op.publi.
ꝛ Bar.intelligendus ē qñ faciens gr̄az mā
dat ſniam vel bānū cācelari.qꝛ adducit.§.
fi.ꝑdictū qꝺ nō.Uide.ſ.damnatus.§.2.
1 Utrū gr̄a ſo mō accepta ꝯceſſa alicui per
papā expiret p mortē ei᷒.℟.qdā doc.tenēt
ꝙ ſi gr̄a ꝯceſſa hꝫ ānexā iuriſdictōez ꝛ ſit ꝯ
ceſſa ſine lr̄is ꝙ expirat.Si ꝟo ñ hꝫ ānexā
iuriſdictōem.ſic nō expirat et ſi ſit ꝯceſſa ſo
lo verbo.Sed Jo.an.i prologo ſup.6.li.in
nouella tꝫ ſimplr̄ ꝙ nō expirat et ſolo ꝟbo
conceſſa.Jdē tꝫ archi.ibidē.ꝛ eſt verius p
cle.dudum de ſepulturis.
5 Quid de gr̄a ꝯceſſa ab iferioribus pape.
Utrū expiret morte.vide.Jndulgentia.§.7.

Radus

ꝯſanguinitatis ꝛ affinitatis quō ꝯ
s putat.Uide.ī.matrimōiū.3.ipedimēto.6.ꝛ.15

Uerra

quō ꝛ qñ ſit licita. Uiꝺ ſupra Bellū.

s

Ula.

ē inordinatus appeti‑ tus ſm Aug.
s Quot ſunt eius ſpēs.℟.Gre.20 l
li.mora.ꝛ ponit de ꝯſe.di.5.qnqꝫ modis ſꝫ
gnqꝫ.Pria ſpēs eſt qñ hora ꝑuenit debita
de quo hēs de ꝯſe.di.i.c.ſolēt.Secūda qñ
cibos lautiores q̄rit q̄ꝫ ꝯueniat eius qualita
ti ꝺ quo.41.di.c.i.2.ꝛ.3.Tertia qñ nimis ſtu
dioſe ꝛ accurate cibos ꝑparat de quo dic.
vt.41.di.c.3 Quarta qñ nimis comedit vel
bibit q̄ꝫ menſura refectōis exigat.Quīta qñ
cū nimio deſiderio affectat de quo di.41.c.
i.vñ ꝺr.Propē laute.nis ardēt.ꝛ ſtudioſe
Utrū gula ſit peccatū mortale.℟.Alex.ꝺ 2
ales in cōpendio ſuo.ꝙ appetitus comedē
di vel bibēdi pōt eē.5.modis.Prio cibum
vel potū ſolūmō appetendo.ꝛ hoc nullū ē
peccatū.qꝛ naturale ē.Secūdo qñ tali appe
titui adiungitur delectatio in cibo vel potu.
Et ſic eſt veniale peccatū.Tertio qñ tali ap
petitui adiūgit trāſgreſſio alic᷒ ꝑcepti.puta.
qꝛ frāgit ieiūniū ꝺ ꝑcepto ad qꝺ obligat ſic ē
mortale pcm̄.Quarto qñ tali appetitui fiali
affcu ibꝫt.pū.par᷒facē q̄ꝯqꝫ vt cū ꝯſeq̄t ſic ē
mortale.ꝛ grau᷒ſic ſeē.eſau.Quito qñ pp ta
lē ꝺlectatōꝫ appetit᷒ duc̄ totā vitā ſuā h᷒mōi
delectatōib᷒ ꝺputat ſic diues q epulabat q̄t
tidie.Et h ē mltū vicinū mortali.addo.6.ꝓ
clariori itelligētia:qñ tali cibo l'potu ſeu tā
to ſciēt ꝛ aduertēt vti vlt qꝺ nōbile nocumētū
ꝓꝑe pſone pſat.puta.nñ bibit vel cōedit ad
uertenter ꝙ ꝑdit vſū rōnis:quia tunc peccat
mortalr̄.Silr̄ ſi comedit aliqd ſciēter quo
nōbilē iſirmitatē l'malū icurrēt eēt mortale.
qꝛ ꝯ ꝑceptū Math.22.diliges ꝓximū tuuꝫ
ſicut teipm.Secus ſi iaduertent niſi ita eēt
frequēs ꝙ tenēt aduertē ſic dicim᷒ de ebrie
tate.25.di.§.alias ea demum.l'et ſecus ſi mo
dicū nocumētū ex tali cibo icurrat.aut veri
ſilr̄ credat icurrere.ſicut infirmus qui poti᷒
vult pati augumentum febris q̄ꝫ ſiti ꝛ huiuſ
modi.quia tunc eſt veniale.
3 De Jeiūio ꝛ hora comedēdi ꝛ cibis quib᷒
veſci l;.vide.ī.Jeiunium.
4 Quot ſūt filie gule.℟.ꝙ ſūt.6.Pria ebrie
tas.Scda ebetudo mentis.Tertia iepta le
ticia.Quarta multiloquiū.Quinta ſcurili
tas.Sexta imūditia.ꝺ quib᷒ i ſuis capitulis.

Abitus

aliñ ꝺr q̄daꝫ q̄litas ai acq̄ſita ex frequē
b tatis actibus l'ex vno mltū vehēm
ti quo anima facilr̄ diſponit ad aliquid fa
ciēdū q differt a diſpōne:qꝛ illa ꝺfacilr̄ mo
bil'.ſꝫ hit᷒ ꝺ dificilr̄ ſm.Ari.i ꝑdicamētis q̄li
tatꝫ.aliñ ꝺr veſtis ſeu tegumētū q̊ hō tegit ꝺ q̊
i.c.ꝑcipim᷒.21.q.4.ꝛ ꝺ vi.ꝛ ho.cle.c.ꝺs q
i Quō autem ſit pcm̄ in veſtimētorum orna
tu.vide Ornatus.
2 Quali hitu debēt vti clici.℟.glo.i ſū.21.q.
4.ꝙ pñt vti pānis.et ꝑtioſis ſm ꝯſuetudinē
regiōis vt ꝯformēt ſe moribus cor̄ iter q̊s
viuūt.ꝛ ne vileſcat clerical' dignitas.vt.80
di.epi.ꝺ q̄.vide.ſ.clericus.4.ꝛ.ī.ornatus.
3 Qualis ꝺꝫ eē hitus religioſi.℟.ſilr̄ ſm ſta
tuta ſue rl'e.ita tñ ꝙ ꝯueniat religioni ꝛ pe
nitentie.vt.20.q.i.c.vidua.
4 Quo tpe ꝺꝫ vti hitu religionis.℟.ꝙ oi tē
pore ſeu lectulo qeſcens.ſeu in quocūqꝫ lo
co conſiſtens.vt dicitur in.d.c.vidua.
5 Utrū peccet mortalr̄ religioſus dimittens
hitum.℟.ꝙ ſic ſine cā rōnabili ꝛ ē excōica
tus de q̊ vide.ſ.excōicatio.7.caſu.27.
6 Utrū liceat tā clico q̄ꝫ religioſo ex cā rōa
bili occultare hitū ſeu trāſformare.℟.ꝙ ſic
vt in.d.c.clerici officia.
7 Utrū vir poſſit vti veſte mulieris vl' eꝯ̄rio
℟.ꝙ nō.ymo ꝟr pcm̄ mortale.qꝛ pōt excōi
cari.vt.30.di.ſi qua mulier.ꝛ ſm aliquos
ſunt excōicati ſed non credo.
8 Quid de vtēte hitu monachali l'alio reli
gioſo cā ludubrij.℟.glo.i.c.cum decorem
de vi.ꝛ ho.cle.ꝙ prohibitum eſt.Et ſic vi
detur mortale peccatum.ꝛ grauiter punien
dus.vt in aūt.de ſan.epis.§.vlt.C.de epi.
audi.l.nimie.

Ebetudo

mētis ē groſſiti es itellect᷒ qua
b hō nō pōt ꝑtingē ad cognitionē rei.niſi per
multa ei ſit expoſita.nec tūc et ꝑfecte pōt ꝯſi
derare oia q̄ ꝑtinēt ad rōnē rei.ꝛ ꝺr hebes
eo q̄ꝫ acuto opponit.Acutū eni ē penetrati
uuꝫ.ita hebes ſiue obtuſum ē qꝺ nō pōt pe
netrare.Uñ incōtū iportat debilitatē mētis
circa ſpūalia cōſiderāda ſic opponitur do
no itellectus qꝺ ſubtilit penetrat.ꝛ differt a
cecitate mētis:qꝛ iſta iportat oimodā priua
tionē cognitionis ſpūalis.ſed hebetudo nō
qꝛ nō totalr̄ priuat cognitione.
Utrū hebetudo ſit pcm̄.℟.ꝙ i tātū q̄ꝫtū l
hꝫ rōeꝫ volūtarij ſicut ꝛ cecitas mētis.vt pꝫ
i eo q ē affectus circa carnalia ꝛ de ſpūali
bus ſubtiliter diſcutere faſtidit vel negligit.
Hec oia ex ſctō Tho.ſa ſe.q.15.ar.2.Ex q̄
pꝫ.ꝙ nō ē mortale niſi qñ volūtarie ita im
plicat ſe terrenis ꝙ ōmittit illā diſcuſſioneꝫ
q̄ de neceſſitate ſalutis ē.ſicut in ꝯfitēdo pec
cata vel in cognoſcendo neceſſaria ad ſalu
tē.ꝛ ē filia gule ſm Gre.31 moraliū.

Edificans

i ſolo alieno de ſuo.de iu
b re efficit hedificiū dñi ſoli.Jnſti.
de re.diui.§.ꝛ ex diuerſo.Secus ſi in litore
maris vt piſcationi itendat caſā hedifica
uerit.qꝛ q̄ꝫdiu caſa durauerit ſua ē.vt i.l.in
tantū.ff.de re.diui.Fallit hoc ꝙ hedificium
nō efficit dñi fundi.qñ hedificatū ē de reb᷒
eccl'ie:qꝛ ſolum cedit edificio.12.q.2.apoſto
licos.ſm Jo.ibidē.ꝛ i.c.iueſtigādū de pe
culio ſm Ber.Jntellige tñ ꝙ eccl'ia ſoluet
ꝑtiū ſoli.Silr̄ itellige ꝑdcā qñ ſciens quis
edificat i alieno ſolo:qꝛ ſi bona fide credēs
edificare i ſuo:edificat i alieno i ꝯſcia tenet
dñs ſoli vel ad vēdēdū fūdū l'ſatiſfaciēdū ꝓ
edificio arbitrio boni viri.Si ꝟō qs edifi
cat de alieno i ſuo ſolo.tūc edificatū ē ſuum
l.adeo quidē.§.cū i ſuo.ff.de acq̄rē.re.do.
ſed reſtituet extimationē de iure ſi fuerit cō
dēnatus i duplū.d.§.cū in ſuo.ꝛ.l.gēma.ff.
ad exhiben.ꝛ ſi deſtrueret edifitiū poſſꝫ pe
tere ſuū puta.trabē.ſi mō duplum non fue
rit conſecutus.inſti.de re.diui.§.cum in ſuo
ꝛ.d.§.cum in ſuo.Sed in ꝯſcia ſi non fuerit
condemnatus ſufficit reſtituat extimationeꝫ
ſolum.
Utrum hedificans cuꝫ damno vicini ſui i
teneatur ad reſtitutionem.℟.ꝙ non.ſi non
facit animo nocendi ꝓximo.ſed ſibi conſu
lendi.l.i.§.deniqꝫ.ff.de aqua plu.ar.Nam
vſqꝫ ad celum pōt quis eleuare ſuum edifiti
um ſi eſt ſibi vtile ꝛ ſeruitutem nō habet.l.
al.tus.ff.ſi ſerui.ven.Et tenet glo.in.c.cum
eccleſia de elec.in verbo iniuriarum.Sec᷒

ſi aío iniuriandi ꝓximo hoc faceret.nam
tunc ſiue denunciatio noui operis ſit facta
vel non. In ꝯſcia tenet.d.§.deniqꝫ.
Utrum teneatur edificans demoliri edifi-
2 cium ſuis ſumptib' aliquando.℞.ꝙ ſic.qñ
poſt denũciatõeʒ noui operis ſiue iure:ſiue
iniuria edificauit.ff.de ope.no.nũ.l. pretor
ait.§.i.extra eo.ti.per totum.
3 Añ quis poſſit edificar caſtꝝ vel noua edi
ficia.vide.s̃.emphiteoſis.§.18.
Utrum quis poſſit in alieno aliqd facere
4 inuito dño ℞.Ange.de aretio.Inſti.de lege
ſuffia cani.tollen.ꝙ ſic qñ facienti ꝓdeſt: ⁊
dño non nocet.vt ibidem.⁊ in.l.i.§.fi.ff. de
aqua plu.ar..Secus ſi lederet.C.de ſerui.
⁊ aqua.l.aquam.⁊.ff.ſi ſerui.ven.l.⁊ ſi foꝛ
te in prin.⁊.l.ſicut.§.pe.Idem dicit ꝙ néo
põt facere in ſuo qȯ alteri nocet. ⁊ ſibi non
ꝓdeſt.⁊ ꝙ ſi facit aío nocẽdi tenetur de do
lo.d.l.i.§.deniqꝫ.⁊.ff.de dam.infec.l. pro-
culus.

b **Ereditas** vocatur as.i.
pódus.12. vn
claꝝ ⁊ diuidit in.12.ptes que vocãt
ſ.vncie que vocãt diuẽſis nominibus.ſ. ſe
cũx vncia.ſ.vna.Alia ſextans.i.ſexta pars
hereditatis que ſunt due vncie. Quadrans
i.tres vncie q̃ ſunt quarta pars.Triens.i.q̃
tuoꝛ vncie q̃ ſunt tertia pars.Quincũx.i.qn
qꝫ vncie.Semis.i.ſex vncie. Septũx.i.ſep
tem vncie.Bes.i.8.vncie.Dodrãs.i. nouẽ
vncie.Dextãs.i.decē vncie.Decũx.i.vn
deci vncie. Appellatõe vero aſſis.12. vncie
ꝯtinẽt.vt Inſti.de here.iſti.§.hereditas ſʒ
Inno.etiam in.c.ex lr̃is.de iure patro.He
reditas ẽ quodã ius vniuerſale.⁊ ea vendi
ta uel data tranſit ius patronatus.⁊ omnia
iura.Et iõ hereditas ẽ ſucceſſio i vniuẽſum
ius qȯ defunctus habuit tꝑe mõtis.l.nihil.
ff.de ver.ſigni.
c Ad quos dʒ hereditas deuenire.deficto
aliud nõ diſponẽte vel inualide.℞.ꝙ in lai-
cis de iure cõi. Primo veniunt legitimi de
ſcendentes ſi ſunt oibus alijs excluſis. ⁊ ſi
ſunt primi gradus multi.equalr̃ ſuccedunt.
Si ṽo ſunt nepotes ⁊ vlterioꝛes ſolũ ſucce
dunt in ſtirpes.i.in eã ptem quã pater eoꝝ
ſi viueret hẽret.nec diſtiguit an ſint maſcu
li vel feie ẽt adoptiui:qꝛ indiſtincte omnes
admittũtur.vt.C.de ſuis ⁊ legi.here. auẽ.i
ſucceſſiõe.Si ṽo deſcendẽtes non ſunt.tũc
veniunt aſcendentes.Puta pater auus ab
auus ⁊c.cum ffibus ⁊ ſoꝛoꝛibus ex vtroqꝫ
parente ꝯiunctis deficto vel eoꝝ filij quoſ
fratres vel ſoꝛoꝛes ſeu filios ſi non hʒ ſucce
dunt aſcendẽtes.ſalua ſemꝑ ꝑrogatiua gra
dus.ſ.qꝛ pr̃ ꝑfert auo.⁊ ſic enim excludit ⁊
ſic de ceteris.Et ſic ſolũ venit de aſcenden-
tibus qui ẽ ꝓximioꝛ defuncto cũ fratribus.
ſi ſunt in capita.ſed cũ filijs ffum in ſtirpes
excluſis fratribus ex vno parente tñ.Si ãt
dicti aſcendentes ſunt in equali gradu.puta
ex pte patris in prio vel ṡo.⁊ ex parte ma-
tris ſilr̃ in prio vl̃ ṡo:⁊ h'mõi:ſic equaliter
paterni pro dimidia ⁊ materni pro alia di-
midia ſuccedũt ɋ̃uis ſint plr̃es pſõe ex pte
vna ɋ̃ alia.puta auus ⁊ auia ex vna parte
⁊ ex alia ſoluʒ auus vel auia.vt in auẽ.ȯ he
re.ab inte.§.i.⁊.2.⁊ in auẽ.defuncto poſita
C.ad tertullianũ.⁊ qȯ ibi nõ.in glo.Aliter
qui ẽ in proximioꝛi gradu defuncto ſiue pa
ternus ſiue maternus ſit admittitur.vt i.d.
auẽ.defuncto ꝙ ſi nec aſcendentes ſint ve
niunt collaterales.Et prio fratres ⁊ filij alĩ
cuius fratris ꝑmoꝛtui qui.ſ.erant ꝯiũcti ex
vtroqꝫ parente defuncto de cuius heredita
te agitur.non tñ in capita ſed i ſtirpes:quo
ad filios fratꝝ ꝑmoꝛtuoꝝ ibi ffes bene ſuc
cedunt in capita.⁊ iſti ꝑferũtur fratribus ꝗ
ſunt ex vno parente ſolũ.vt.C.de legi.her.
auẽ.ceſſante.Dicit tamẽ Bar.in.l.omnes.
C.cõia de ſucceſ.ꝙ qñ parentes veniũt ad
ſucceſſionẽ in bonis queſitis ex linea mater
na.ꝑferũtur parentes ex linea materna. Et
in bonis paternis parentes ex linea pr̃na.
l.3.C.de bo.mater. Silr̃ qñ ſũt duo filij ex
diuerſo matrimonio preferũtur i lucro ma
trimonij illi qui ſunt nati ex illo matrionio
alijs natis ex alio.
Sʒ nũqd cũ ffibus prefatis veniãt filij ſi 1
lij alterius fratris.℞.ſecundum Gu.ꝙ nõ.
ff.qȯ cũ eo ꝗ in alie.po.l.ſed ſi ex parte.
Utrum filij filioꝛum prefatoꝛum fratrum 3
preferantur fratribus ex vno parente ſolũ.
℞.ꝙ ſic.
Utrum filij filioꝛum ſoli ſine patruis ⁊ a 4
uiuis ſuperſtites admittantur in capita. ℞.
Azo.⁊ Hoſti.ꝙ ſic ɋ̃uis ſint filij diuerſo-
rum fratrum.ſed non nepotes.ſ.nati ex eis
Secundo non exiſtentibus predictis vel a 5
liquo eoꝛum veniunt fratres ex vno latere
tantum coniuncti ⁊ eoꝛum filij qui preferũ
tur patruis defuncti.
Tertio prefatis non exiſtentibus preferũ 6
tur qui gradu ſunt ꝓximioꝛes defuncto. ⁊
ſi pes ſi piter admittũt.vt.C.de legi.here.
auẽ.poſt ffes.⁊ extẽdit h ꝯputatio vſqꝫ ad
decimũ gradũ ⁊ vltra etiaʒ vt habet.35.q.
5.c.ad ſedem:licet imperatoꝛ ſolũ dixerit ȯ
decimo gradu expreſſe.Et i ꝑfata ſucceſſiõe
tam aſcendentium quaʒ dſcendentium ſeu
collateralium ceſſat oĩs dr̃ia tam ſexus q̃
emancipationis.hoc tñ attento.vt cũ agitur
de ſucceſſiõe pr̃is ſolos conſanguineos ad
mittas: de rebus vero maternis vterinos.
Filij vero nãles tñ vel ſpurij ṡm angelum
in aũt.qũo nã.effi.ſui.§.fi.ſi ſunt ex eodem
pr̃e nõ ex eadẽ mr̃e nõ ſuccedũt ad inicem
vnus alteri.Si võ ſũt ex eadem matre.tunc
vnus ſuccedit alteri ab inteſtato:qꝛ cognoſ
cuntur ad inuicem.l.2.ff.vñ cogna.Si vero
vnus ſpurius decederet relicto ffe ſpurio
⁊ alio legitimo ex eadẽ matre.tunc venit le
gitimus ⁊ excluditur illegitimus.qꝛ qñ de
ſucceſſione tractatur ille ff ꝑfert ꝗ pluribus
nexibus eſt coniunctus vt dictũ ẽ. De ſuc-
ceſſione võ ffm ad inuicem ſerua qȯ dictũ
ẽ.⁊ durat i infinituʒ quouſqꝫ memoꝛia poſ
ſit haberi de cognatõne Inſti.de gra.cog.
per totum.
7 Prefatis aũt oĩbus aſcẽdẽtibus deſcẽdẽ
tibus ⁊ collateralibus deficiẽtibus. veniet
vir.ad ſucceſſionem vxoꝛis ⁊ vxoꝛ viri.vt
C.vñ vir.⁊ vx.l.vnica qȯ ſi nõ ẽ veniet fiſ-
cus.vt.C.de bo.vacan.l.i.Si võ eẽt pactũ
vel ſtatutum aut conſuetudo ꝯ oĩa l̃ aliqȯ ꝑ
dictoꝛuʒ illud ſerua ſi tale eſt ꝙ iuri cõi poſ
ſit derogare.
Si võ loquimur in clericis ab inteſtato mo
8 rientibus diſtiguit ant ſint bona pꝛopꝛia clĩ
ci de qbus libere poterat diſponẽ. De qb'
dictũ ẽ s̃.clericus.13. Et in talib' ſuccedunt
agnati ṡm ꝙ dictum ẽ s̃. Si [illegible] hʒ ſucce
det eccleſia cui ſeruiebat tꝑe moꝛtis.vel al
tare ſi ſolum ſeruiebat altari qȯ hẽbat bõa
diſticta ab eccl̃a ibi altari deputata.vt nõ.12
q.vlt.c.vlt.in aũt.de eccl̃ia.titu.§.ſi qs ep̃s.
Fallit hoc in pꝛ̃bris ex ſeruitute ꝓmotꝭ ad
ſacerdotiũ cũ conſenſu dñoꝝ.qꝛ de eoꝛum
bonis ſi ab inteſtato decedũt fiunt quatuoꝛ
partes quaꝝ vna ep̃o.altera eccleſie.tertia
pauꝑibus.⁊ q̃rta parẽtibus aſſignetur.⁊ ſi
nõ ſint ydonei vt puta heretici.24.q.2.ſane
⁊ huiuſmodi.ep̃s in vſum ecclie diſtribuat
vt in.c.2.de ſucce.ab inte. Nec ẽ abrogatũ.
vt ibi doc.cõiter tenẽt.lʒ glo.voluerit ꝙ ſic
Si võ ſũt bona ecclie de qb' diſponẽ clĩci
nõ poſſũt ſuccedit eccl̃ia.vt in.c.i.de ſucce.
ab ite.⁊.c.i.⁊.c.relatũ el.2.⁊.c.reqſiſti de
teſta.
9 Quid de ſucceſſiõe i feudis.vide s̃. Feu-
dũ.§.6.cũ ſequẽtibus ⁊ emphiteoſis. vide
emphiteoſis.§.5.cum duobus ſe.
10 Quid de ſuis manumiſſis decedẽtibus
ab inteſtato.℞.ꝙ ſuccedẽt deſcẽdentes vel
aſcẽdẽtes vel collaterales ṡm ꝙ dictũ ẽ.ex
cepto ꝙ patronus vẽdicat ptẽ nõ tñ totum.
vt Inſti.de ſucce.lib.§.ſʒ nr̃a ꝯſtitutõ.⁊ ibi
uide de eoꝝ.ſucceſſione. Bar.in.l.defũcto
C.ſi in frau.patro.dicit ꝙ ſi vnus patronus
viuit prefert filio alterius patroni.⁊ filius
pr̃oni prefertur nepoti alterius patroni.
Utrũ clerici laicis ſuccedãt ṡm ꝙ dictum 11
ẽ.⁊ eo oꝛdine.℞.ꝙ ſic indubitanter. quia
iura preallegata non excipiunt eos ymo ẽt
religioſi.Intellige qui poſſunt habere ꝓ
prium in cõi.etiã ſi dum laici erant cõmiſe
runt vitium ingratitudinis.vt.19.q.vlt.c.ſi.
Fallit hoc in feudis.De quo s̃.Feudũ.§.9.
Utrum filius aliquando excludatur ab 12
hereditate patris vel alius de predictis.℞.
ꝙ ſic in.5.caſibus. Primo ſi pater fuit her
ticus.quia ipſo iure bona hereticoꝛum ſũt
confiſcata.de here.c.cum ſecundum.li.6.
Scdo ſi pr̃ cõmiſit crimẽ leſe maieſtatis.l.
qſqs.C.ad.l.iul.ma.⁊.6.q.i.§.verum hoc
Aduerte tñ ꝙ pena icapacitatꝭ nõ extendit
ad filios niſi qñ crimẽ ẽ cõmiſſum in eũ ꝗ
nõ recognoſcit ſupioꝛẽ. Secus ſi ẽ cõmiſſũ
i eũ ꝗ recognoſcit ſupioꝛẽ:qꝛ lʒ ſit crimen le
ſe maieſtatis.vt.l.i.ff.ad.l.iul.ma.nõ tñ quo
ad incapacitatem quo ad filios ṡm Salice.
in.d.l.quiſquis.Et etiaʒ aduerte ꝙ crimen
leſe maieſtatis cõmittitur a ſubdito tñ cle.
paſtoꝛalis de re.iudi.Tertio ſi pr̃ erat pſo-
nus l̃ hẽbat aliqȯ ius ſeu feuduʒ i eccl̃a qȯ
deberet tranſire ad filios ⁊ ipẽ iterfecit vel
mutilauit rectoꝛẽ l̃ clĩcũ illi' ecclie.qꝛ ipo iur
pdit oẽ ius ⁊ dignitatẽ ⁊ ad filios non puẽ
niet de penis.c.in qbuſdã:qꝛ talia deuoluũt
ad eccleſiam cui iniuria facta ẽ.ymo filij talĩ
um vſqꝫ ad quartã generationẽ i clĩcoꝝ col
legio nullaten' dʒ admitti nec i aliq̃ religio
ne pñt eẽ ꝑlati niſi fuerit cũ eis diſpẽſatũ:vt
i.d.c.in qbuſdã.ep̃s tñ diſpenſare põt.ex q̃
conditoꝛ canonis non ſibi reſeruat.ar.c.nu
per.de ſen.exco. Quarto ſi filius vel alius
ꝗ põt ſuccedere furioſo debitã curã ñ ipen-
derit ſʒ ſuccedet ille ꝗ eũ i ſua domo ꝓprijs
ſũptib' vſqꝫ ad finẽ vite ꝓcurauerit euacua
ta ẽt inſtitutiõe illius ꝗ neglexit.ſi mõ talis i
ſcriptis ãmonuerit eos vt curã hẽrẽt. vt in
aũt.cũ de appel.cogno.§.cauſas.vbi ẽt dicẽ
glo.ꝙ lʒ nullius extneus eũ ꝓcurauerit.tñ he
reditas ab agnatis auferet.vt.ff. de hijs ꝗ.
vt idi.l.lʒ vbi inſtitut' indignus iudicatus ẽ
ſucceſſione ꝗ ꝑ negligẽtiam ſuã ⁊ culpã id egit
vt mulier a qua inſtitutus fuerat moꝛeretur.
vbi dicit glo.ſ.non adhibendo medicũ vel
malũ. Quito ſi icaptiuitatẽ eos qb' ſuccedẽ

deberet mori per ſuam negligētiam ꝓmiſit.vt ſ
d.§.cauſas.⁊ ſic ſuccedet eccleſia ciuitatis
ex qua oritur.vt ibidē.⁊ ēt in caſibus in qui
bus pōt exheredari.vt.ſ̄.Exhr̄datio.§.i.
13 Utꝝ filius poſſit exheredari ꝑ patrē.℞.
vt.ſ̄.exhr̄datio.⁊ ff frē.⁊ vir vxorē.ibidē
14 Utꝝ dñs qui de ↄſuetudine totū accipit
qđ erat illius q ſine filijs mortuus ē teneaẗ.
℞.ſm Hoſti.ſi talis ↄſuetudo p̄ſcripta ē ex
cuſatur.quia poteſt allegare ꝙ hoc pactū
ab initio fuerit:qꝛ terra ſua erat.
15 Quo ſuccedent filij illegitimi. vide.ſ̄.Fi
lius in prin.cū ſe.veꝝ eſt ꝙ Azo tz ꝙ nāles
nō ſuccedūt adinuicē de ſucce.cogna.§.vul
go.ſed Ho.ↄdicit auẗ.qui.mo.na.effi.ſui.
§.filiū.ſed tu dic vt.ſ̄.§.6.
16 Quis ſuccedet dānatis ex aliquo delicto
ad mortem.℞.ꝙ deſcēdentes vel aſcenden
tes ſm ꝙ dictū ē.ſ̄.ſed collaterales nō.niſi
vſqꝫ ad tertiū gradū.vxores vero taliū ſo
lū habebūt dotē ⁊ donaẗ.añ nup.Si vero
dotē non habuerit accipient ptem legibus
diffinitā.Glo.dicit q̄ꝫtum ex more lucrareẗ
ſiue hēant filios:ſiue non. ⁊ ſi neiem p̄dic
toꝝ habeant fiſco applicātur.vt.C.de bo.
dāna.auẗ.bona.
17 Utꝝ bona igredientis religionē ab inteſta
to ꝓueniant monaſterio.℞.Pa.i.c.i p̄ntia
de ꝓba.ꝙ que ad frēs miores nō:quo aūt
ad p̄dicatores ⁊ alios mēdicātes ſic.nō tñ
vt imobilia aut iura ppetua ſibi retineāt:ſꝫ
vt vēdāt ⁊ iploratōe officij iudicis.Idē dic
i oib' alijs relicẗ p̄i q̄ꝫ p rligiōis igreſſū ēt
i frib' mioꝛib'.ſ.ꝙ petēt iploratōꝫ officij iu
dicis ⁊ vt vēdant:q̄ aūt ad alios rligioſos nō
mendicātes idubitāter ſuccedit moāſteriū.
18 Sed q̄ro qđ monaſterium ſuccedet cum
mendicantes nullū habeant.⁊ aliqui tranſ
ferantur ad placitum prelatoꝝ.℞.Pa.vbi
ſ̄.ꝙ non ꝓueniunt in predictis moāſterio
particulari.ſꝫ erūt i poteſtate illius q p̄eſt.
vt ꝓuideat prout ſibi videbiẗ.
19 Utꝝ nouitio moriēti ab īteſtato ſuccedat
monaſteriū.vide.ſ̄.nouitius.§.ii.
20 Quid ſi igrediens erat vſufructuarius ſo
lū.℞.Pa.vbi.ſ̄.ꝙ tranſibit in monaſteriū
vſufructus:ſed ſolū durabit i vita igredien
tis.⁊ non plus.
21 Quid de collaẗ tali ingredienti ea lege vt
nō alieneẗ.℞.Io.an.tz ꝙ ſuccedet moāſte
riū.p ar.l.i.ff.de fun.inſtru.⁊.l.pater.§.Iu
lianus agrippa.ff.de le.3.⁊ i eo qđ nō.đ iu
re patro.ex lris.Pa.vbi.ſ̄.ↄuū tz.⁊ qdaꝫ
alij p.ar.l.peto lucij tich.ff.de le.2.Facit qđ
legiẗ ⁊ nō.in.l.ſi ita ge.§.ea lege.ff.de ver.

ob.Ego vero ſic ↄcordo diſtiguēdo.Si ꝓ
hibita ē alienatio vt in familia remaneat.ſic
ē vera opinio Io.an.per.d.l.peto.§.fi.a ↄ
rio ſenſu.Si vero vt ad extneū ꝑueniat ꝓhi
bitum ē.ſic nō ſuccedet moāſteriū.
Sed quero qñ accipiet qđ ſibi debeẗ ali 22
quis ex hereditate igredienẗ ſiue fecerit te
ſtamentū vel nō.℞.Pa.vbi.ſ̄.Bar.dicit
ꝙ qñ mors iſta ciuilis opaẗ omnē effectum
quē mors nālis.ſicut ē in ingrediētibus or
dinē nioꝝ qui nihil i cōi vel pticulari poſ
ſunt hr̄e.tunc ſtatī hēbit poſt ingreſſū cū
effectu.i.pfeſſionē expſſam.ar.l.deo nobiſ
C.de epi.⁊ cle.ſed qñ non opatur omnem
effectū i h̄ quē mors nālis.puta qꝛ hñt ſaltē
in cōi.tunc dꝫ expectare mortē nālē ipius i
gredientis ⁊ iterim diſpoſitio ſi fecit erit in
ſuſpēſo.Et cū hac opiniōe trāſit Cy.⁊ dñs
Anto.⁊ Pa.in.d.c.in p̄ntia.Limita tñ niſi
in teſtō aliť de tpe determinaſſet:qꝛ illō erit
ſeruandū.Itē limita vera p̄dicta.niſi quo
ad filios legitimos.qui legitimā habebunt
ex equitate ſtatī poſt ingreſſum.non aūt ali
menta ſm p̄dictos doc.Nō veꝝ credo qñ
legitima eis ſufficit:aliter ñ:ſaltē i ↄſcia.ſed
vel monaſteriū dabit eis ſtatī qđ debēt hr̄e
ex bōis ingreſſi vel ſtatī alimēta preſtabit.
donec eis talia bona dederit.Facit ad hoc
d.l.đo nob.§.nā ⁊ marit'.⁊ qđ nō.ibi i gl.
Hereditas quō diuiditur inter frēs q ha 23
bet i ↄeculiū caſtrenſe vel qi.aut aduēticiū.
vide peculiū ꝑ totum.

b **Heres** aliqñ primū.i.primiſ
ſignificat ñ vlterior:ē.
vt.ff.de ver.ſig.l.ſcieñ.ſed regula
riter nomē heredis per multas ſucceſſiones
accipitur.vt.d.l.ſciendū.⁊.l.vlti.C.de heẗ.
inſtitueñ.vbi heres heredis teſtatoris diciẗ
heres.vide glo.in.c.ex trāſmiſſa.de fi.pre
ſbi.Aliqñ tñ deſcendentes poſt p̄mū here
dem vocaẗ proheredes.vt tz glo.in.c.fi.de
pecu.cleri.Q̄ꝫuis alias ꝓheres dicatur qu
ſe putat heredem cū non ſit.ff.de pe.here.i
l.pro herede:⁊ inſti.de interdi.§.adipiſcen
de.Aliquando qlibet deſcendens cui relin
quitur aliquid dicitur ꝓheres.vt in.d.glo.
Nomine vero ſuoꝝ heredum nō veniunt
extranei heredes.de quo per Bar.⁊ alios
in.l.gallus.ff.de libe.⁊ poſtu.Quod limi
ta verum in his que non tranſeunt ad here
des extraneos.
Utrum deus inſtituerit ꝙ aliquis ſit hr̄s 1
℞.ꝙ ſic.vt patet in.c.non omnis.32.q.2.⁊
q.4.dicat ibi.Eyce ancillā ⁊c̄.Non enim
erit heres filius ⁊c̄.

Utrū heres inſtitutus ſolū in certa re qui
2 ꝓprie nō dr̄ heres ſꝫ legatarius.vt in.l.quo
tiens.C.đ here.inſtitu.poſſit in foro aīe nō
dato alio hr̄de adire totā hereditatē ſm ꝙ
vult.l.i.in.§.ſi ex fundo.ff.de here.inſti.℞.
Pa.in.c.qꝛ ingredientibus de teſta.ꝙ ſic.
conſilio.126.⁊ multi alij doc.in ſacra pagi
na ↄſuluerunt ꝙ ſic:qꝛ ius humanū nō ↄtra
ium diuino dꝫ ſeruari in foro aīe.Ergo lici
te poterit:limitant tñ dūmō doloſe non ſit i
ductus teſtator ad inſtituendū eū in certa re
vt puta:qꝛ pſuaſu ꝙ nō poſſꝫ habere regreſ
ſum ad alia bona.
3 Quid ſi ita ſit inſtitutus in certa pte hoc
addito.⁊ volo ꝙ de bonis meis plus non
poſſit petere ſed ſit ↄtentus ⁊c̄.⁊ inſtituitur
alius heres vniuerſalis q non vult addire
hr̄ditatē.an ſupraſcriptus poſſit ipſe eā adi
re.℞.vr̄ ꝙ ſic.ar.d.§.ſi ex fundo.⁊ d.l.quo
tiens.Sed ↄtrariū ē veꝝ ꝙ nō pōt.vt i.l.quo
tiens.§.ſed ſi duo.ff.de here.inſti.vbi pꝫ ꝙ
§.p̄dictus ſi ex fundo.⁊ p̄dicta.l.quotiens
hꝫ locū.qñ voluntas teſtatoris ē ſimplex.⁊
nō reſtricta expreſſe.vt in caſu iſto.Et iō ve
nient ſuccedentes ab inteſtato.qꝛ teſtātū non
reperiẗ hēre heredē.⁊ nō pōt qs pro pte de
cedere inteſtatus.⁊ ꝓ pte teſtatus.l.ius nr̄z
ff.de re.iur.Si dicis quō pōt ꝓhibere ꝙ ñ
plus peteret.℞.p.l.domus.§.fi.ff.de vſufr.
vbi teſtator ꝓhibet ius accreſcendi.⁊ caſus
ē in.l.i.ff.de iniuſto.rup.teſta.
4 Utrū heres teneaẗ ex delicto vel qi delic
to defuncti.℞.vt colligo ex Bar.in.l.i.ff.đ
p̄uatis delictis.ꝙ aut actio ē penalis ex vtra
qꝫ pte.vt puta.qñ petitur pēa que ē applicā
da pti.Nā tam ex pte rei q̄ꝫ actoris ē penaẗ.
Et ſic nō tñr aliquo iure.Si vero actio ē pe
nalis ex pte rei ⁊ ꝓſecutoria rei ex pte acto
ris.vt puta.qꝛ ago pro ſatiſfactōe dāni mei
⁊ ſic de iure ciuili.ſi delictū fuit cōiſſum cir
ca contractū qui quidē ↄtus tenuit ſic tene
tur heres:qꝛ non fundatur intētio actoris i
mediate ex delicto ſed ex ↄtu.puta:qꝛ agiẗ
actōe cōmodati vel depoſiti ⁊ huiuſmodi.
⁊ nō ex dolo vel delicto.Caſus eſt in.l.ex đ
poſiti.ff.de ac.⁊ obliga.⁊.l.ex ↄtibus ibi
dē.⁊ bonus tex.in.l.ſi hominē.§.daẗ actio
ff.depoſiti.Si vero fuit comiſſū delictū cir
ca ↄtum q non tenuit.vt puta.qꝛ dolus de
dit cām ↄtui.qꝛ ñ tꝫ.vt in.c.delicti de ēp.⁊
ven.ſic non tñr.qꝛ cū agere nō poſſit ex ↄc
tu cū nō ſit:oporteret agere ex delicto ↄ hr̄
dem ⁊ crimina morte extinguunẗ.23.di.quo
rūdā.⁊ nullus poſt mortē pōt accuſari.14.
q.i.c.i.ff.de bo.eo.q au.ſen.mor.ſi.ↄſ.l.vlt

33.q.2.admonere.niſi i caſibus:hereſis.24.
q.2.ſane.vel ſi hereticos inſtituit heredes đ
here.c.ſi quis epīs.vel ſi i crīe notorio deceſ
ſit.vt nō.in glo.d.c.quorūdā.⁊.24.q.2.i ſū
ma.vel generaliter dic qñcunqꝫ cōmiſit de
functus crimē pp qđ ipſo facto pena ſit iflic
ta a lege ſicut in hereſi ⁊ crīe leſe maieſtatis
qꝛ tūc accuſaẗ ⁊ agitur ↄ heredem nō' vt pu
niatur ex illo delicto.ſed vt bona auferātur
ab eo que in cōmiſſū ceciderunt.Facit.l.cō
miſſa.ff.de publi.⁊ tex.bonus in.c.2.de pre
ſcrip.li.6.alias nō teneẗ heres pro quocun
qꝫ delicto cōmiſſo a defūcto ſiue in ↄtu nul
lo ſiue extra oēm contractū:niſi in duobus
caſibus.Primus ſi lis fuit ↄteſtata cū defūc
to.vt.l.vnica.C.ex delic.defun.Ratio.qꝛ in
iudicio quaſi ↄhimus.vt in.l.3.§.idē ſcribit
ff.de peculio.Et ideo videẗ initus contrac
tus cū defuncto p conteſtationem litis.Se
cundus ſi aliqd peruenit ad heredē ex delic
to defuncti:qꝛ in tñ tenetur ⁊ nō plus.vt in
d.l.vnica.Fallit in conditione furtiua:qꝛ in
l.ſi pro fure.ff.de condi.fur.dicit tex.furti ac
tio penā petit legiptimā conditio.rē ipſaꝫ.
⁊ ſequitur conditio rei furtiue:qꝛ rei hꝫ pro
ſecutionem heredē quoqꝫ furis obligat nec
tantū ſi viuat ſeruus furtiuus ſed ⁊ ſi deceſſe
rit.ſ.viuo fure vel mortuo.De iure autē ca
nonico tenet Bar.indiſtincte teneri quādo
quis agit pro ſatiſfactione dāni contra here
dē ⁊ hoc ſequūtur cōiter doc.Et ſic intelli
gende ſunt glo.in.c.ex preſentiū de pigno.
de ſolu.c.i.de rapto i litteris de vſu.tua nos
Intellige in q̄ꝫtum hereditas ſe extendit.Et
placet in ↄſcia.lꝫ Pa.in.c.fi.de ſepul.ſoluꝫ
admittat verū qñ defūctū penituit.qꝛ iura ca
nonica loquūẗ ꝙ tñr qñ đfūctū pēituit.vt nō
glo.ſingularis in.c.a nobis el.2.de ſē.exco.
qꝛ tunc agitur ex quaſi contractu nō ex deli
cto.Si vō ñ penituit nō tñr ſm eūdē Pa.⁊
glo.d.c.a nobis niſi q̄tenus de iure ciuili tñr.
Utrūꝫ heres teneatur ſoluere legata in te 5
ſtamento minus ſolemni facta.℞.ꝙ in foro
iudiciali non de quo dicendū.vt in.l.ſi veri
tas.⁊.l.fi.C.de fideicomiſ.Sed in foro aīe
pendet hec queſtio ex alia.ſ.vtrū ex volūta
te defuncti oriatur obligatio naturalis.⁊ co
muniter vltramontani tenēt ꝙ non.Ciſmō
tani ꝙ ſic.De quo vide per canoniſtas i.c.
fi.de ſolu.⁊ per Bal.⁊ legiſtas in.l.cū qs
C.de iuriſ.⁊ facti ignorātia.Et ibi dicit Al
bricus ꝙ opinio ciſmontanorū eſt cōmūis
opinio,⁊ ſic tene eaꝫ.qꝛ verior.Ex qua opi
nione.d.Anto.motus dicit ſe conſuluiſſe
in facto i quo tñ vnus teſtis fuerit adhibit'
t

tenebat hẽs i foro aie. Pa. ãt i.c. q̄ plerisq; de inm. eccleſiaꝝ diſtinguit ꝙ aut defunct⁹ non egit ſolẽniter relinquere. ſed totum cõ miſit fidei heredis. Et ſic tenet ciuiliter ⁊ na turaliter. Et ſic in vtroq; foro caſus ẽ nota bilis ſm vnam lecturã quã ſequitur Bar. in.d.l.ſi. Aut non ꝯmiſit fidei heredis: ſed ſimplr̃ relicta fecit ſine ſolẽnitate debita ⁊ i diſtincte tenet heres in foro aie ſi ei de hoc conſtet. Ratio: q̄ ſolẽnitates fuerunt induc te ad falſitatem tollendã. Ubi ergo conſtat ꝙ nulla falſitas interuenit debet ceſſare: ⁊ diſpoſitio legis ⁊ ſeruari equitas ⁊ obliga tio naturalis que oritur ex diſpoſitione de functi. l. cum amplius. §. is natura debet. ff. de reg. iur. ⁊ pro hac opinione facit quod nõ. Inno. de elec. in. c. ſicut. ⁊. l. inſtrumẽta. C. de fideicõmiſ. Ego dico ꝙ ſi erat legãs doctus: ⁊ non erat neceſſitas que exclude ret ſolennitatem debitam. ⁊ ſic non va leat. quia videtur voluiſſe potius illude re. Si vero erat ignorans vel forte non potuit ſolẽnitatem obſeruare. ſic valeat in ꝯſciẽtia alio non conſtante de mente. vid̃ de hoc. ĩ. Teſtamentum. §. 9. ⁊. 10. ⁊ legatũ 2. §. 8.

6 Utrũ heres teneat ſatiſfacere ex ꝯctu vel q̃ſi defuncti i quo ipſe defunct⁹ erat obligat⁹ vlt̃ vires hẽditarias. ℞. ꝙ ſi fecit inuentariũ nullo mõ tñr. Si võ nõ fecit inuẽtariũ i foro aie nõ tñr ſm Jo. an. ⁊ dñm An. ⁊ Pa. in d. c. q̄ plerisq;. In foro vero contentioſo ſic vt. i. l. ſi. C. de iur. d̾lib. Federi. in ꝯſilio. 21. dicit ꝙ ẽt teneat i ꝯſcia vltra vires. Sed pri ma opinio videt̃ equior quo ad ꝯſciam.

7 Utrũ hẽditate exauſta p legata poſſit hẽs aliquid de ipſis legatis detrahere. ℞. ꝙ aliñ de rabit falcidia. aliñ trebelianica. aliñ legi tima. de quo dic vt. ĩ. Legitima. Similiter vnie omnia deducere põt expenſas funeris ⁊ alias neceſſarias quas fecit cã hereditatis vt in teſtõ ⁊ in inuentario ⁊ huiuſmodi: q̄ ſic dʒ eſſe immunis a grauamine ſicẽ a lucro in. l. ſcimus. §. ⁊ ſi p̃fatam cũ quinq;. l. ſeq̃n tibus. C. de iure. delibe.

8 Utrũ heres ſcienter ſoluẽs legata. nec re tinẽs ibi falcidiã poſſit repetere vel ſi igno ranter. vide Solutio. §. 21.

9 Quid ſi plures ſunt heredes an quilibet teneatur inſolidum ad omnia debita vl̃ le gata. ℞. ꝙ regulr̃ quilʒ tenet̃ ſolũ ꝓ parte hereditaria. C. de acq̃. here. l. pro heredita rijs. Fallit h̃ in. 7. cãibus. Primus quãdo defunctus aliter diſpoſuit. ff. de le. 2. l. cum ab vno. Secũdus ſi obligatio ſit pp impẽ ſas funeris vxoris. quia ñ ſolũ obligant̃ he redes. ſed ⁊ vir ſecundum portionem quã habent. puta ſi vir habet centum ⁊ here des. 200. tunc vir tenetur pro tertia. ⁊ he: des ſolum pro duabus. Tertius ſi bona de functi erant exp̃ſſe vel tacite ypotecata de bitoribus. quia vno exiſtente non ſoluẽdo tamen alij obligantur. Quartus in alimen tis legatis. quando ſic per iudicẽ eſt diffini tum vel defunctum. l. 3. in principio. §. prio ff. de alimen. lega. Quintus quando res le gata poſſidetur ab vno inſolidum dicta. l. pro hereditarijs. ⁊. ff. como. l. ſed nihil. §. heres. Sextus quando obligatio conſiſtit in implendo pollicitationem factam a de functo ad honorem dei vel ſanctorum vel rei publice. ff. de polli. l. prima. §. ſi quis. ⁊ l. ex pollicitatõe. Septimus quando obli gatio eſt indiuidua. ff. de verbo. obliga. l. in executionibus. §. ſerua. ⁊ de hoc habes in glo. d. l. pro hereditarijs.

Quid ſi heres eſt pupillus nũquid diffe retur ſolutio debitorum vel legatorum. ℞. ꝙ non. vt. l. ſub pretextu. C. de aci. here. 10

Utrum dilatio reſtitutionis facta ab here de prolonget ſtatum in purgatorio defuncti ⁊ quomodo epiſcopus poteſt compellere heredes non exequentes vel alios executo res ⁊ multa alia ad hoc. vide ſupra Execu tor. 11

Utrum herẽs rogatus reſtituere heredita tem poſſit alienare aliquid de ea. ℞. ꝙ non C. communia de le. l. ſi. niſi in caſibus poſitis in aũt. res que. ibidem poſita. qui ſunt iſti. ſ. cauſa dotis ⁊ donationis propter nupt̃. ⁊ loquitur ĩ liberis non i extraneis. poteſt tamen retinere ſibi quartam trebellianicaʒ vt in. c. Raynutius ⁊. c. Raynaldus de teſta mentis. Si vero rogatus eſt reſtituere quic quid ſupererit de hereditate. tunc ad min⁹ quartam partem ſeruabit ſubſtituto. vt. C. ad trebe. aũt. contra rogatus. Et vide d̾ hoc in glo. in. d. c. in preſentia. Aduerte ſm glo. in dicto. c. in preſentia. ꝙ licet quis ſit pure rogatus reſtituere hereditatem nulla facta mentione de filijs. Si tamen poſtea habue rit filios. vel nepotes ſubſtitutio euaneſcit. C. de fideicõmiſ. l. cum acutiſſimi. C. de in ſti. ⁊ ſubſti. l. generaliter. ff. de condic. ⁊ de mon. l. cum auus. 12

13 Utrum bona ingredientis religionem nõ capacem vt ſunt mendicantes. qui nec in co muni debent habere ſint propinquorũ. ℞. communis opinio eſt. ꝙ ad ſuccedentes ab i teſtato veniant per aũt. bona. C. de bo. pre ſcrip. Sʒ hoc limita niſi predicta bona fue runt ei relicta ſub conditione ſi deceſſerit ſi ne liberis reſtituẽ: quia tunc debent ero gari ad pias cauſas. Caſus eſt ſingularis in aũt. de ſancti. epi. §. ſed ⁊ hoc preſenti' i fi. Et hoc ſequitur Angelus in diſputatiõe q̃ incipit. Nobilis quidam genere. Hec oia limita vera: niſi imploratione officij iudicis ea vellent vendere ⁊ pretium in ſuas neceſ ſitates conuertere: quia ſuccederent. vt ſup̃ Hereditas. §. 17. dictum eſt.

14 Utrũ hẽs d̾dicãs ſe mõaſterio excludat ſb̃ ſtitutum. ℞. glo. in dicto. c. in preſentia ꝙ ſic ſi eſt priuatus ⁊ etiam cum rogatus eſt reſti tuere priuato. Secus ſi ſubſtitutus vel cui rogatus eſt reſtituere eſſet eccleſia vel locus religioſus vel alia pia cauſa: quia nõ exclu deret. vt in dicto. §. ſed ⁊ hoc preſenti. vñ ſumpta eſt aũt. niſi rogati. C. ad trebe.

15 Sed quid ſi non ingreditur monaſteriũ ſed efficitur clericus. ℞. glo. in prefato. c. in p̃ſentia ꝙ non euaneſcit ſubſtitutio niſi duo concurrant. Primum vt perpetuo maneat in eccleſia. Secundum vt reddittus expen dantur in pias cauſas. vt in prefata aũt dici tur. Sed Pa. ibidem reſtringit ad clericuʒ conuerſum alicui monaſterio. ſʒ magis pla cet. vt ſimpliciter intelligatur. ſicut glo. intel ligit.

16 Utrum conuerſio ſeu dedicatio ſui ipſius ⁊ ſuarum rerum eccleſie ſeculari euacuet ſubſtitutionem. ℞. glo. in dicto. c. in preſen tia. ꝙ aut fit clericus dic. vt. §. preceden ti. Aut non fit clericus. Et ſic non expirat: li cet alij dicant ꝙ etiam expirat. Sed primũ verius. Secundum equius.

17 Quid ſi quis ingreditur religioneʒ i frau dem ſubſtituti. ℞. Pa. in dicto. c. in preſẽtia abbas tenet ꝙ non euacuat ſubſtitutionem quia dolus ⁊ fraus nemini patrocinatur. c. ſe des. de reſcrip. ⁊ placet communiter doc. Fa cit. 20. q. 3. §. ſi. Ubi in ductõ facta cauſa bo norum impedit acquiſitionem eorũ. ergo fortius quando fraus interuenit.

Utrum hẽs inſtitutus cum conditione ſi ſine liberis ex ſe legitime deſcendentibus ſ ex corpore ſuo naſcentibus ſi ingrediatur monaſterium euaneſcat ſubſtitutiõ. ℞. Pa. in dicto. c. in preſentia poſt diuerſas opio nes recitatas concludendo cũ Bar. ⁊ Cy. i. l. ſi ita quis. ff. de lega. 2. ꝙ euaneſcit. ⁊ cre do ſit verior. concor. Archi. ⁊ Jo. 19. q. vl. c. ſi qua. 18

Sed quid ſi nõ intrauit ſed inſtituit mõa ſterium heredem. ℞. archi. i dicto. c. ſi qua ꝙ non euaneſcit ſubſtitutio ſm Goff. 19

Utrum heres teneatur ſoluere legatum cauſa dotis factum ſi illa ingrediatur mona ſterium. ℞. Pa. in dicto. c. in preſentia ꝙ ſic. ⁊ idem ſi eſſet ei relictum cauſa donatio nis propter nuptias. 20

Utrum ſubſtitutio expiret facta ſub iſta ꝯ ditione. ſi ingreditur monaſterium ſ ſi nup ſerit vel non nupſerit. ℞. Pa. in dicto. c. in preſentia ꝙ non. quia communiter tenetur ꝙ habetur conditio pro non adiecta in ſubſti tutione que impedit religionis ingreſſum. ſicut illa que impedit matrimonium carna le. l. cum tale. ff. de condi. ⁊ demon. l. 2. C. d̾ indic. vidui. Et ideo mulier non tenetur re ſtituere relictum ſibi cum onere reſtituendi ſi nupſerit. l. quotiens. ff. de condic. ⁊ d̾mõ. Ubi legatum factum ſi non nupſerit tenet. q̄uis faciat contrarium. l. filie. ff. de cõdic. ⁊ demon. Idem dicit Albe. i. l. deo nobis C. de epi. ⁊ cle. ꝙ puella cui relinquuntur centum ſi nupſerit. Si vero religionem in trauerit. 50. ꝙ nihilominus ſi intrauerit ha bebit centum. quia in caſu predicto omnis conditio dilatio ⁊ grauamen. remiſſa intel liguntur: cum predicta inſtitutio ſuccedat loco debiti bonorum ſubſidij. vt eſt expreſ ſum. C. de inoffõ. teſta. l. quoniam in priori bus. Et hoc dicit verum in filia cui bonoꝝ ſubſidium debetur. ſed in extranea ñ: ſʒ ſo lum ſi conditio extet ⁊ etiam non haberet filia quando legitima eſſʒ ſibi legata. ⁊ iſtõ eſſet vltra bonorum ſubſidium. Et de hoc vide eundem ibidem diffuſe. ⁊ in dicta. l. quoniam in prioribus Ricar. malũbra diſ putauit ⁊ tenet ꝙ ſi relinquatur alicui cen tum ſi nupſerit. ⁊. 50. ſi ingrediatur religio nem ꝙ nihilominus ingrediendo habebit centum. nec diſtinguit. an ſit filia vel extra nea. ⁊ eſt verum. Et ſic tene. 21

t 2

22 Statuto cauet. ꝙ filie extantibus maſculis filijs nō ſuccedant ſ3 debeāt ꝺ bonis pr̄mis dotari ⁊ eſſe ꝯtente. q̄ritur. ſi pr̄e mortuo q reliquit filiū ⁊ filiā. ⁊ anteq̄ʒ fr̄ ſororē dotaret mortuus ē relicta filia ſua. dicta amita ꝺ beat habere ſolū dotē vel tanq̄ʒ hr̄s. ℞. Albri. in. l. publico. C. ad. l. iul. de adul. qdam tenēt ꝙ ſic: qꝛ neptis nō ſuccedit vt maſcul⁹ ſed. verius vr̄ ſm hugolinū de la fontana ꝙ ſucced3 neptis non amita. Rō: qꝛ ex morte patris iā ius fuit queſitū filio. ⁊ illud tranſmittit filie. vt. C. de ca. tollē. §. in nouiſſimo. qꝛ in hoc repn̄tat pſonā patris ſui. ar. C. de here. vel ac. ven. l. ēpta. ⁊ ſufficit ſemel ius fuiſſe queſitū. vt. ff. qꝺ me. cā. l. videam⁹. De quo vide. ſ. Feudū. §. 8. Sed ſi filius p̄mortuus fuiſſet an̄ patrē relicta filia. vera eēt opinio prima. qꝛ tale ſtatutū eſt factū: qꝛ p maſculos conſeruat agnatio. vt. ff. de ven. inſpi. l. i. §. pe. Ergo n̄ d3 porrigi ad ſexū feminеū vt in. d. l. publico. vide. ſ. Excōicatō. i. §. 20. Quō fr̄ pōt admittē ſororē i fraudē crditoꝝ.

23 Utrū heres teneat ſeruare ordinē in ſoluēdo creditoribus vl legatarijs. ℞. ꝙ ſic. qꝛ creditoribus prius ſatiſfacere d3 ſiue ex ꝯctu. vel qꝛ. aut delicto vel qꝛ ſint poſtea legatarijs. Si tn̄ pri⁹ ſolueret ſine dolo legatarijs prius venientibus nō poterit iquietari a creditoribus: ſi nihil ei remanſit de hereditate ſed habebunt regreſſū ꝯ legatarios. Quis autem in creditoribus ſit preponēdus. vide infra Reſtitutio. 2. §. 16.

24 Quis pōt heres inſtitui. ℞. ꝙ oīs q nō ꝓhibet a iure. ar. de ſpō. cū apud. Et qs ꝓhibeat. ℞. ꝙ. 13. Primo hereticus aut pagan⁹ de here. c. ſi qs epō. Secūdo credentes receptatores ⁊ defenſores hereticoꝝ de hr̄. c. excōicamus el. i. §. credētes. Tertio apoſtata. Quarto collegiū illicitū. Quinto deportatus. C. de here. inſti. l. i. Sexto dānatus ob crimē famoſū. Septimo inſecutor cardinalis. de penis. c. felicis li. 6. Octauo excōicatus. Nā q tpe inſtōnis vl mortis vel additionis hr̄ditatis erat excōicatus n̄ v3 inſtitutio. Secus ſi poſt inſtitutionē fuit excōicatus: ſ3 an̄ mortē abſolutus. vl poſt mortē fuit excōicatus ⁊ an̄ additōem abſolutus ſ3 inſtitutio ff. de hr̄. inſti. l. ſ3 ſi i ꝯditōe. §. ſolemus. ⁊. l. ſi alienū. §. i extneis. Nono ſpurij nati ex dānato coytu. de qbus. ſ. Filius i pricipio. Decimo inceſtuoſi cū monacha. 27. q. i. ſi quis ſolicitauerit i glo. Undecimo crimē leſe maieſtatis committentes. de pe. di. i. c. ſi quis militibus. Duodecimo. Simoniaci ſm ali quos: qꝛ parificant ledentibus maieſtatem. Terciodecimo illi qui nō pn̄t hēre. nec i ꝓprio nec in cōi. vt ſunt fratres minores. cle. Exiui. §. cupientes de verbo. ſig. De materia heredis. vide ſ. Hereditas. ⁊. j. Legatū ⁊. Teſtamentum.

b Eremita

dr̄ q vē ⁊ purā ſolitariam eligit vitā. 16. q. i. qui vere.

1 Utrū poſſit hēre propriū. ℞. glo. in. d. c. q vere ꝙ ſic. ⁊ eſt tex. 19. q. 3. §. eꝯ.

2 Que ē ſtrictior vita. an heremitarū3 an religioſorum. ℞. glo. vbi ſupra dicit. ꝙ mōachorum. Intellige in heremitis qui nō ſūt religioſi.

3 Utrum heremita gaudeat priuilegio clericali. ℞. glo. vbi ſupra ꝙ ſic. ⁊ dicit probari per. d. c. qui vere. ſed iudicio meo nihil ꝓbat: niſi ꝙ ſunt digni honore. Et propterea dico cum Jo. de ligna. in cle. per lr̄as de p̄ben. ꝙ ſicut laici nati ſunt. ita laici perſeuerant ⁊ ſub iuriſditione imperatoris cum eis non adueniat aliquid eripiens eos ab ipi⁹ iuriſditione. qꝺ duplex ē. v3 receptio ordis vel conuerſio ad aliquam religionē approbatam. in. c. fi. de reli. do. 17. q. 4. ſi quis ſuadente. de ſen. exco. non dubium cum ſilib⁹ ⁊ ſequitur Pa. in. c. nullus de fo. compe. l3 ſit equum dicere ꝙ ſunt eccleſiaſtice pſone ⁊ de foro eccleſiaſtico per. c. nulla rōne. 93 di. ⁊. c. ſi autem. ii. q. 3.

4 Utrum religioſi poſſint vitā heremiticam3 eligere. ℞. ꝙ ſic de licēntia ſuorum prelatorum ⁊ cellas ſiue habitacula i heremo ſiue locis vbi non ſit hoīu3 habitatio de ꝓpinquo capere ⁊ mutare: poſſunt ēt religioſi mēdicātes. vt in. c. cum ex eo. de exceſ. prela. li. 6. Sed prelati nemini debent dare licēntiam: niſi iam in ſocietate pfectis: cum ſit periculoſiſſimu3 ſolitarie hitare imperfecto. cui dicitur. Ue ſoli: quia cum ceciderit nō habet ſublevantē. Et iō ſanct⁹ Tho. ſa ſe. q. 188. dicit ꝙ vita ſocialis neceſſaria ē ad exercitiū pfectionis: qꝛ mutuo ſe inſtruunt verbo et ex° ⁊ correctione que ad pfectionem pducunt. Solitudo aūt ꝯpetit iam pfectis: qui alioꝝ regimine non indigent. Et iō ſi abſq3 exercitio p̄cedenti talis vita aſſumat piculoſiſſima. niſi ſuppleatur p diuinam grām. b ille.

b Ereticus

eſt ſecundum archi. i. c. quicunq3. de here. li. 6. Primo qui tenet ꝯ quattuor cōcilia. Item qui aliter ſentit de ſacramentis. ſ. corpore xp̄i. baptiſmate. ꝯfeſſiōe: ⁊ alijs q̄3 ſacroſancta p̄dicat ⁊ obſeruat eccleſia. c. cū ad abolendā. de here. Item qui conatur auferre priuilegium eccleſie romane ſibi a xp̄o traditum. vt in. c. oēs. 22. di. qꝺ ē vt ſit caput oīum eccleſiarū. Item dubius in fide. c. dubius. de here. Itē omnis ſciſmaticus. 24. q. 3. inter hereſim. Item omnis ſimoniacus. i. q. i. quiſquis. Item omnis precīſus ab eccleſia. 4. q. i. c. 2. Itē omnis interpretans male ſacrā ſcripturā. 24. q. 3. hereſis grece. Itē qui nouā opinionē inuenit. 24. q. 3. hereticus ē. Item qui trāſgredit p̄cepta aplice ſedis. 99. di. nulli. Itē qui n̄ tenet articulos fidei. Sed loquendo de heretico ꝓprie. ⁊ vt ſit excōicatus. ⁊ ſubiaceat alijs penis ꝯ hereticos ſtatutis. Dic ꝙ tria regrūtur ſm Alex. de ales ſa ſe ti. de hereſi. Primū falſa credulitas i rōnali. i. ſ3 glo. 24. q. 3. §. qꝛ vero ſermo. ꝙ erret in articulos fidei ⁊ eius ſacramētis. vt in. c. ad abolen̄. de heret. Addit Pan. in clem̄. vnica. eo. ti. ꝙ ēt ille qui falſam ⁊ extortam expoſitōem i diuinis ſcripturis ponit ꝯtra id qꝺ tenet eccl̄ia. Intelligo. ſ. ꝓ articulo fidei ē hereticus. Glo. tn̄ in clem̄. i. §. ſane. de vſu. dicit indiſtincte d e tenente aut gignēte pūerſu3 dogma vel falſas opiniones ꝙ hereticus ē. Cardi. in. d. cle. ēt voluit hoc extēdere ad tenētez ꝯ canones. ⁊ multi doc. ibidem. Sed ego dico clarius: ꝙ falſa credulitas ꝯ fidem ē dupliciter. Primo directe ⁊ pricipalr̄. Et hoc ē oē qꝺ ē ꝯ articulos fidei. Scꝺo indirecte ⁊ ſecūdario. ſicut ea ex qbus ſeqtur corruptio alicui⁹ articuli ſicut dicere aliqd ſſm in ſcriptura diuīa ꝯtētum: qꝛ ē corruptio illius articuli de ſpūſancto q locutus ē p ꝓphetas. Silr̄ dicere ꝙ eccl̄ia male determinauit in aliquo circa fidē ē ꝯ illud. ſanctā eccl̄iā catholicā ⁊ h⁹mōi. Secūdū ꝙ regrit vt qs ſit hereticus ē pūerſa volūtas i cōcupiſcibili. Tertiū ipugnatōis ptinacitas ex pte iraſcibilis. ſ. ꝙ ptinacit̄ h̄ teneat: qꝛ l3 quis erret in fide ⁊ alijs predictis. Si tn̄ pat⁹ ē corrigi n̄ ē hereticus. tex. ē. 24. q. 3. dicit aplus. ⁊. c. qui i eccl̄ia. ⁊ glo. ibidem. ⁊ glo. i. c. nec licuit. 17. di. ⁊ tex. planus in. c. hec ē fides. 24. q. i. ⁊ in. c. dānam⁹ de ſū. tri. in v̄bo ptinaciter. ppea dicit Lau. ꝙ q errorē non defendit. imo paratus ē intelligere rōem nō ē putādus hereticus. Similiter ille q dubitat ex al ifirmitate: nō tn̄ ptinaciter inſiſtit. Et. c. dubius. de heret. itelligat qn̄ in dubio pertinaciter iſiſtit.

1 Qua pena puniūtur heretici ꝓprie. ℞. vt colligo ex diuerſis iuribus ꝙ vltra mortale peccatū. 14. penis. Pria ꝙ ipo facto ſunt excōicati. de quo. ſ. Excōio. 5. caſu. 17. Nec dū hereticus excōicatur: ſed ēt ſuſpectus ꝺ hereſi: niſi ad arbitriū epi ſe purgauerit. c. ad abolendā. §. laicus. de hereticis. ⁊ ꝺ ſē. exco. vt fame. Et ſi excōicatonē p ānū ſuſtinuerit aīo indurato: tunc vel ut hr̄ticus cōdēnabit. c. Excōicamus. §. i. de heret. cum ꝯtumatia. de here. li. 6. Reqrutur tn̄ vt ſpecifice ſit vocatus vt de fide r̄ndeat ſm Jo. an. ibidem. ⁊ ſe de tali ſuſpitōe purget.

2 Sed quid ſi ſit occultus oīo: puta qꝛ tenet hereſim in corde ſolū erit excōicat⁹. ℞. glo. in. §. i. 24. q. i. ꝙ ſic. Idem t3 Ray. ⁊ Goff. ⁊ Jo. de anco. in ſuis ſūmis. eo. ti. ⁊ glo. in cle. i. de heret. quā ſeqtur Cardi. que allegat multa iura ad hoc. Archi. aūt in. c. cu3 quis. de here. li. 6. allegat multa pro ⁊ contra. Et finalr̄ reliquit diſputationi. Sed ſalno meliori iudicio mihi vr̄ dicēdu3 ꝙ ſi hereſis ſit ſolū in corde. nec aliquid oñdatur in ſigno vel opere ꝙ nō ē excōicatus. Et h̄ tenet Pe. de palu. in. 4. ⁊ Ho. in. c. mulieres de ſen. exco. ⁊ ſeqtur glo. in. c. cū quis. de ſen. exco. li. 6. loquēdo de eo qui ratam h3 verberationē clerici ſolū in corde ꝙ nō ē excōicatus quo ad eccl̄iam. Nec ob. iura q̄ allegat glo. in. d. cle. i. qꝛ ꝯcedo ꝙ ſi aliqd p̄cipit eccleſia in ope faciēdū ex. vel non faciendum cū tali intentōe vel aīo: ꝙ faciēs ꝯ ligat ēt quo ad eccl̄iam: licet eccl̄a non iudicet ex quo occultum ē. Et ita loquūtur iura per. d. glo. allegata. Nam in. d. cle. i. inquiſitor obmittens procedere ꝯtra conſciam ligatur. Ecce qꝺ precipitur fieri. cle. i. ꝺ ſta. mona. loqtur de actu exteriori. quo qs ad curias principum vadit eo aīo vt offendat Ecce precipit abſtinerī ab acceſſu tali aīo. Et omnia alia ſemp habent opus ānexum faciendum vel nō faciēdum. ſi bene attendātur. Et iō q̄3 ticūq3 ſit occultū tale opus factum tali animo vel non erit ligatus. Secus vbi cogitatōi cordis nihil additur operis: quia ſolum deū habent vltorē. C. de iurīu. l. iuriurandi. 33. di. c. habuiſſe. ⁊. 50. di. §. ſ3 illud. v̄. quoꝝ. Si vero aliqd oſtendat in ſigno. ſ. verbis factis. ⁊ huiuſmodi. ſic erit ligatus q̄ntūcunq3 ſit occultus. Et ſic p3 ꝙ eccleſia ligat oīo occulta. Et tamen n̄ ligat ea q̄ ſolū conſiſtunt in corde ſine aliq̄ opef. ad iūcto fctō l omiſſo. Et ſic cōcorda doc. iſt̄.

3 Quid de illo qui oſculatur ſepulcrū macometi vel aliqnid facit ad eius venerationem ſicut alij infideles. ℞. Alex. de ales ſa ſe ti. de apoſtaſia ꝙ ſi faciunt qꝛ ita credunt ⁊ ideo profitentur. ſic ſunt apoſtate heretici ⁊ excōicati. Si vero hoc faciunt ſolum

[illegible] in credendo peccāt mortalr. nō tñ ſunt heretici nec excōicati.

4 Secūda pena ē ꝙ nemo cū hereticis debꝫ hēre negotiationē neqꝫ i domo vel terra ſua eos tenere vl' fouere. facit. c. ſicut ait. eo. ti. Et ſm Pa. ibidem extenditur. d. c. ad oēs hereticos: licet loquatur de tolloſanis. Et nō ꝙ liceat cuꝫ nullo excōicato ſit participā dum: tamen cum hereticis multominꝰ. Uñ licet non excōicentur oēs participantes cū eis eadem excōicatione: tamen credentes fautores. receptatores: defenſores hereticorum bene ligantur. vt patet ꝫ. Excōicatio. 5 caſu. 17. poſſet tamen. aliquis ſine peccato pticipare cum eis in his que ſpectant ad eorum ſalutem. Similiter ⁊ filij. vxor ⁊ huiuſmodi qui iudicio boni viri alr comode facere non pñt. nec ineſt piculum puerſiōis ⁊ ēt ceteri in caſibus in quibus licet participare cum excōicatis. de quibus hēs ſupra Excōicatio. 8.

5 Tertia pena eſt ꝙ bona ipoꝝ ipo ſcō quo crimen incurrunt hereſis applicantur fiſco in terris. ſ. imperij ſi ſunt ſeculares iudicis ſecularis. In terris vō ecclie. vel ſi ſunt clerici applicantur fiſco eccleſie: niſi clericorū bōa eēnt eccleſie. vel ipi hērent ſtipendium ab eccleſia: quia applicabuntur eccleſie a q̄ ſtipendium hēbant vel cuius erant. vt in. c. vergentis eo. ti. hec in. c. cuꝫ ſm. eo. ti. li. 6. Uerumtamen executio ipius confiſcatiōis vel occupatio dictorum bonorum non fiet donec per aliquam perſonam eccliaſticam fuerit ſniatum ſuper prefato crimine hereſis contra ipm hereticum. vt in dicto. c. cuꝫ ſm. de quo vide. ſ. Pena. §. 3.

6 Sed quid ſi in vita ipſorum hereticorum non fuit ſniatum ipos hereticos. R. Pa. in c. ſi. ꝙ ſi poſt mortem ipſorum ſniatum fuerit ſuper eorum crimie nihilominus applicabuntur fiſco. vt in. c. 2. de reſcrip. li. 6. qr confiſcatio fuit facta in vita ipſorum eo ipo ꝙ inciderunt in hereſim. Et de hoc eſt tex. in. c. accuſatus eo. ti. li. 6. in. §. in eo vō cāu.

7 Quid ſi habet filios catholicos. R. ſm glo. in ſūma. 23. q. 7. ⁊ in. c. vergentis eo. ti. ꝙ nihilominus ꝯfiſcant. Et ſic nihil habebunt de bonis parentum filij. nec etiam agnati. Unde per. d. c. vergentis corrigitur. autē. de neſtorianis. C. de hereti. que volebat vt deuoluerentur ad filios vel' agnatos catholicos bona hereticorum. qd ⁊ ſequitur Archi. in principio. 23. q. 7. Et Cy. i l. quiſquis. C. ad. l. iul. maieſtatis Goſ. dicit hoc verum in terris ecclie. ſed non in alijs

Et illud etiam ē magis piū. Ꝙuis primū ſit verius.

Quarta pēa eſt ꝙ heretici. credētes. receptatores. defenſores. ⁊ fautores ipoꝝqꝫ filij vſqꝫ ad ſecundam generationem nulluꝫ eccleſiaſticū beneficium vel officium publicū adipiſci pñt. vt i. c. 2. e. ti. li. 6. Hoc itellige ꝺ ſa generatione per lineam pris qui eſt filiꝰ ⁊ nepos. ſed per lineam maternam nonꝰ niſi ad primum gradum. ſ. filium extenditur. vt in. c. ſtatutum el. 2. e. ti. li. 6. Et ēniſi emēdati tales heretici. fautores. receptatores ⁊ alij eēnt ⁊ reincorporati ecclie parati ad penitentiaꝫ pagendā fuiſſent. vt in. d. c. ſtatutū 8

Quinta pena eſt ꝙ ſi quis vir eccleſiaſticꝰ ad preces heretici. fautoris. receptatoris ⁊ aliorum ſimiliuꝫ peſtilentium d ignitates. pſonatus ⁊ quecūqꝫ alia eccliaſtica beneficia ſcienter eſt adeptus ipis ē priuatus ipo ſctō ⁊ inhabilis ad ſimilia. Si vero ignoranter ſolummodo ſic habitus eſt priuatus. vt. d. c. quicūqꝫ li. 6. 9

Sexta pena eſt ꝙ filij hereticoꝛuꝫ ipo ſcō quo ſniatum eſt ꝯ eoꝝ parentes de hereſi efficiuntur ſui iuris ⁊ effecti intelliguntur a die cōmiſſi criminis. Unde emancipatio facta non valet poſt cōmiſſum crimen. vt in d. c. quicūqꝫ. 10

Septima pena eſt ꝙ vxores que contraxerunt matrimonium cū illis quos ſciebāt hereticos amittunt dotes ipo facto. Secꝰ ſi ignorabant. licet poſtea ſcierunt. vt in. c. ꝺ crevit. eo. ti. li. 6. 11

Octaua ꝙ appellare nō pñt hētici. credētes. receptatores. fautores ⁊ dēfēſores eoꝝ. vt in. c. vt inquiſitōis negotium eo. ti. li. 6. 12

Nona eſt ꝙ contra hereticos. credentes ⁊ alios predictos admittuntur excōicati ⁊ participes vel ſocij criminis ad teſtimoniū vtin. c. in fidei fauorem eo. ti. li. 6. Et officiales licet ſint excomūicati poſſūt contra eoſdem ſuum exercere officiū ſi requiſiti fuerint ab ipis vel inquiſitoribus vel eorum ꝺlegatis. ⁊ licite pñt eos requirere. vt in. c. pſidentes eo. ti. li. 6. 13

Decima ꝙ hereticis ſiue ſint coniuncti ſiue extranei nihil eſt relinquendum ſeu non poſſunt inſtitui heredes. vt in. c. ſi quis epiſcopus cum. c. ſequenti. ⁊ qd ibi nō. de hē. Secus facientes ſi ſunt epiſcopi vel clerici ſunt excōicati. vt in dictis capitulis notatur 14

Undecima ꝙ vaſſalli hereticorum ⁊ quicūqꝫ alij qui hereticis aliqua obligatione erant aſtricti vt famuli liberti ⁊ huiuſmodi ipo facto liberantur. vt dicitur ⁊ notatur in 15

c. ſi. eo. ti. Propterea ſi aliquis promiſiſſet eis hereticis ſoluere ſub pena vel iuramento certo die non tenetur. vt nō. glo. ibidem. Et hoc intellige ſi eſt manifeſtum ipm hereticum incidiſſe perfidiam. Et dicit phil'. idē etiam ſi ſit occultus: dummodo probari poſſit. ſed Jo. an. limitat dictum ſuum verum. ſi ad probationem proceſſum eſt: quia tunc probatio facit delictum manifeſtum. vt in. c. cum olim de verbo. ſigni. Secus ſi non eſt proceſſum ad probationem Pa. vero ibidem vult. ꝙ a die cōmiſſi criminis ſunt liberi. Ꝙuis non poſſit allegari predicta abſolutio niſi facta manifeſtatione per ſententiā. Ego teneo cum tex. ꝙ eo ipo ꝙ eſt manifeſtum in hereſim incidiſſe tales abſoluti ſūt quantumcūqꝫ ſententia non feratur contra eos. quia per exceptionem eorum petitionem elident.

16 Duodecima pena eſt. ꝙ damnati preſentibus ſecularibus poteſtatibus aut eorum baylinis relinquantur animaduerſiōe puniendi clericis prius a ſuis ordinibus degradatis. vtin. c. excomunicamus el. i. eo. ti. ⁊ iſta animaduerſio eſt pena ignis de conſuetudine. licet de iure ſit pena mortis. vt in. l. arriani. C. de hereti. iuncta. l. vltimum ſupplicium. ff. de penis.

17 Sed quero quid ſi hereticus damnatus per eccleſiam velit redire nūquid ei parcetur. R. Jo. an. in quadam apoſtilla. in dicto c. excomunicamus: tenet ꝙ ſic. Et idez glo. ſingularis in. c. excomunicamus el. 2. eo. ti. Sed licet iſtud ſit humanum: tamē ego credo de iure contrarium. Nam vt acceptetur oportet ꝙ continuo poſt deprehenſionem erroris ad fidei catholice vnitatem ſponte recurrat ⁊ errorem ſuum ad arbitrium preſidentis publice abiuret ⁊ ſatiſfactionem ꝯdignam exhibeat. vt in. c. ad abolendā eō. ti. qd non facit qui expectat condemnationem. Et dictū. c. excomunicamus el. 2. qd videtur contrarium. loquitur de deprehenſo non condemnato Archi. tamen in. c. vt commiſſi. eo. ti. li. 6. dicit ꝙ relapſis dumtaxat ñ parcitur. ſemel tamen lapſis parcendum ē. ex quo volunt ad fidem redire. Et vt dixi hoc eſt tutius.

18 Utrum rediens ſponte ad veritatem fidei ⁊ reconcialiatus recuperet bona. R. ꝙ nō ſed ſolummodo euitat penam mortis. Et ꝙ olim debebat detrudi in perpetuū carcerez ad agendam penitentiam: hodie per inquiſitores vna cum preſidente poteſt cōmutari. vt in. c. vt cōmiſſi. eo. ti. li. 6. Et ſimiliter recuperabit bona ſi ex miſericordia ei concedantur. alr non. vt in. d. c. uergentis.

Tertiadecima pena. ꝙ nullus clericus dꝫ ei prebere eccliaſtica ſacra. neqꝫ tradere eccleſiaſtice ſepulture. neqꝫ elymas aut oblatōnes eorum recipere. aliter clericus priuandus eſt ſuo officio: regularis ſua priuilegia in illa dioceſi vbi contrafecerint non ei ſeruentur. vt in. c. excomunicamus el. i. eo. ti. Hodie tamen quicūqꝫ tradiderit eccleſiaſtice ſepulture eſt excomunicatus ipo facto p c. quicūqꝫ eo. ti. li. 6. ꝺ quo. ſ. Excomūicatō 7. caſu. 28. Sed hec omnia limita. niſi penitentes ⁊ ſigna manifeſta penitentie in eis appareant: quia tunc eccleſiaſtica ſacramenta poſſunt ⁊ debent dari etiā ſi forent relapſi: vtin. c. ſuper eo. de here. li. 6. 19

Quartadecima ꝙ nullus tabellio publica inſtrumenta vel ſcripta pro hereticis credentibus. fautoribus ⁊ ceteris facere poteſt nec aduocatus in aliqua cauſa vel facto pōt eis patrocinium preſtare. nec litigantibus ſub eorum examine: aliter ipſo facto ſūt ſuſpenſi ab officio. ⁊ perpetuo infames. vt in c. ſi aduerſus eo. ti. Intellige ſm Pa. ibidē niſi reuertantur ad fidem. quia tunc poſſūt predicta pro eis impendi. 20

Qua pena puniuntur credentes. fautores receptatores ⁊ defenſores hereticorum. R. q. 18. penis. Prima quia ſunt excomunicati ipo facto. de quo ſupra. Excomunicatō 5. caſu. 17. Secunda ꝙ ſi poſt excomunicationem infra annum ſatiſfacere contempſerint ex tunc ipo iure ſunt infames. vt neqꝫ ad publica officia ſeu conſilia ſeu ad eligendos ad huiuſmōi aliquos: neqꝫ ad teſtimoniū admittuntur: ſunt inteſtabiles. etiam nec ad ſucceſſionem admittuntur. Nullus eis cogatur reſpondere ſuper aliquo negotio'. ſꝫ bene ipi alijs. Si ſunt iudices ⁊ dant ſniam nulla eſt. Nec aliquis pōt cauſam agitare ſub eis. Si aduocati ſunt: non ſunt admittēdi ad patrocinium. Si tabeliones inſtrumēta per eos confecta nihil valent. ſed cum auctore ſuo damnantur. Si vero clericus fuerit ab omni officio ⁊ beneficio deponatur. Hec habentur in. c. excomunicamus el. i. eo. ti. Ex quibus collige. 12. penas contra pfatos. Addo q̄rtā. qntā. octauā. nonā. & decimā. ⁊ q̄rtādecimā i precedentibꝰ. §. dcās. 21

Quis dicitur credens hereticis. R. Archi. in dicto. c. quicunqꝫ eo. titu. li. 6. ꝙ ille qui ore proprio dicit ſe velle mori in fide talis heretici. vel qui dicit ſe credere erroribus eorum. ad hoc de peniten. di. 1. c. poteſt 22

Similiter qui adorauerit reuerētiā suo mo re exhibuerit consolatōē vel cōronē i morte seu in infirmitate ab hereticis receperit. l' similia perpetrant que ad ritū eorū ptinēt credentes dicūtur. qꝛ plus factis ꝙ̄ verbis loquitur. ar. de appel. dilecti el. 2. Et loquor de his factis i qbus error exprimitur. qꝛ i alijs factis vt visitare eos. vel alimoniā pbere nō ē credere. sed potius fauere. Credētes tñ eorum erroribus hereticī sunt. c. excōicamus el. 2. eo.

25 Quis dicitur receptator. R. Archi. vbi. s. ꝙ ille qui sciēter recipit hereticos ꝛ si nō freqnter qꝛ lꝫ ꝫ gramaticā sit verbū frequētatiuū tñ in iure ꝓ simplici verbo ponitur. vt ꝓbat. ff. de recepta. l. fi. In iure ciuili receptator dicitur qui latēter recipit ꝛ celat. vt ꝯseruat' manus iudicis euadat. vt. l. i. ff. de recepta. ꝛ. l. ꝯgruit ff. de offō pſidis. ꝛ. l. vlt. C. de his q la. ocul. Et sic accipitur ēt de iure canonico nisi solū in casu isto hereticoꝝ. Rō qꝛ spāliter ois receptio ꝓhibetur. vt i. c. sicut ait eo.

24 Qui dicūtur fautores. R. Archi. vbi. s. ꝙ si sunt psone q̄ publica ptāte funguntur ex sola omissione dicūtur fautores. puta. si ab ecclesia ꝯdēnatos nō fugant vel ñ puniūt sicut debēt ꝛ pcipitur i. c. ad abolendam. eo. ꝛ in c. excōicamus el. i. eo. Hoc ꝓbatur. 23. q. 5. q pōt. ꝛ. q. 5. q vi ijs. ꝛ. q. 8. pterea. ꝛ. 17. q. 4. §. qui aūt. Itē dicit. idē Archi. ꝙ si plati ñ faciunt carceres ad custodiā hereticoꝝ vel similia q̄ ad eoꝝ offiñ ptinent ex auaritia ñ dicūtur fautores: qꝛ id in fauorē hereticorū nō faciunt. Secus si pp eos nō faciūt. Si sꝫ priuate psone lꝫ nō capiant hereticos ex omissione sola nō dicūtur fautores: sed si celant eos postq̄ iurauerīt indicare pñt dici fautores cū peccent mortaliter i hoc celādo veritatē. ii. q. 3. qsquis. Idē dic de priuatis astrictis p iuramētū ad indicandū ꝛ celāt in casu in quo tenētur idicare qd qñ sit vid. j. In qsito. §. ii. Secus in alijs priuatis nō astrictis: qꝛ nisi omittant dolose nō dicūtur fautores. Ex cōissione vo oēs dicūtur fautores: qꝛ vl' verbis excusant eos vel laudāt ꝛ huiusmōi vñ si pdicta vba ꝓuocāt simplices ad amorē hereticoꝝ. ꝛ deuotōem quā hñt ad ecclesiā habeāt minuere. ꝛ talia nō dicātur ex lubrico lingue: qꝛ lubricū lingue ad penā non ꝯtrahi. ff. ad. l. iul. maie. l. famosi tūc fautores dicūtur. ii. q. 3. nō solū. 2. q. i. c. fi. Multo magis fautores sunt q facto eis fauent. puta alimoniā ministrando. ipsos liberādo. vel p que liberari pñt dando ꝛ similia. ad hoc 23. q. 4. c̄ iniusta. ff. de furtis. l. si pignore. Et idē dicit in eo qui precibus eos liberat. ar. 14. q. 6. c. i.

Qui dicātur defensores. R. q. s. Archi. ꝙ quicunq̄ defendētes errorē hereticoꝝ ꝛ tales dicūtur hersiarche. Itē dicūtur defensores illi q psonas ipsorū defendūt resistēdo viribꝰ vel potētia ne ad manus iudicis veniāt puniēdi vel examinādi. Et de hoc. 2i. q. 5. p 10 tū. 17. q. 2. si custos. vel ne fiat executio. vt in c. ex litteris de offō dele. Nō tñ ꝙ defendēs hereticū ne ledat a priuato vel q in indubio eidē patrocinat credēs eū hēre iustā cāꝫ ñ dicitur defensor vel fautor ēt si postea appareat ꝙ nō erat iusta cā: qꝛ hec ē iusta defensio q̄ talibus reseruat. Secus si ꝯ ꝯsciaꝫ ei patrocinat: qꝛ defensor ē ita nō. Car. i cle. i. d pēis 25

Quō heretici. fautores credētes. defensores receptatores eoꝝ ꝛ ēt isamati d hēsi. recipiat ad pniam. R. ꝙ ad arbitriū epi prius dēnt abiurare errorē ꝛ pmittere p scripturā ꝙ tenebūt firmiter fidē catholicā. ꝛ hoc publice vel priuate sicut crimē ē publicū l' priuatū. i. q. 7. quotiēs de ꝯse. di. 2. ego berēgarius. ꝛ. d. c. ad abolendā. postea dꝫ absolui fm ecclie formā de qua hētur. ii. q. 3. cū alijs de sē. excō. cū desideres. Et postea iponi qd talibus solet iniungi. vt in dictis. c. quotiēs ꝛ ego. Si tñ ipse nō adest ꝛ signa pñie in extremo demōstrēt pñt absolui sine solēnitate pfata fm Ho. ꝛ Inno. in. c. a nobis el. 2. d. sen. exco. 26

b Ermofroditus.

dicitur ille q hꝫ vtrūq̄ sexū. s. virilē ꝛ femineum.

Utrū possit esse testis i testō. R. glo. 4. q. 3. Itē ydonei. v. hermofrodita ꝙ nō. sicut nec mulier. insti. de testa. §. testes. In iudicio tñ sic eo mō quo mulier. Et h̄ itelligo qñ magis hꝫ de femina q̄ de viro. Secus esset si sexus virilis magis incalesceret. Si vo ē paritas. glo. pdicta ñ determinat. Sed dicerē nō admitti nisi quatenus mulier admittitur 1

Utrū possit ordinari. R. ꝙ ñ qꝛ ē mōstruosus. ar. 36. di. illiteratos. ꝛ. 49. di. c. vlt. Si tñ ordinat ꝛ sexus virilis magis incalescit recipit caracterē. alias nō. ēt si equaliter icalesceret secundum Rodo. 2

Utrū possit ꝯhere ꝛ an debeat ꝯhere cuꝫ viro vel cū muliere. R. glo. pdicta ꝙ sexus magis icalescēs dꝫ attēdi ꝛ sic determinari. 3

b Ironia

ē mendaciū i vbis vel factis dictum vt qs nimꝰ extimet q̄ seipsum existimet. vt puta cū aliqs asserit de se aliqd vile. qd in se nō recognoscit. Aut negat aliqd magnū qd tñ existimat in se esse. ꝛ ē aliquādo peccatū veniale qñ id qd dicit vel ōndit in se esse vel nō eē nō ē scandalū nec ꝓprie fame vel alterius. Aliqñ ē mortale qñ eēt in scandalū ꝓpriū vel alioꝝ vel qñ hoc fieret ex inordinata ābitōe. vt pficeret alicui plaex inordinata...

ex inordinata ābitōe. vt pficeret alicui plaex ture spūali. puta. qꝛ vadit male vestitus ꝛ despectus pp hoc solū vt pficiatur ꝛ deliberate. Et intellige si ē indignus. vel si pp honorē solū ꝛ huiusmodi fm q̄ dixi ambitionē cē mortale de quo vide. s. Ambitio. Et d tali dicitur ecclesia. Est q nequit se humiliat: interiora āt eius plena sunt dolo. Alias esset veniale peccatū talis ābitio cū tali hyronia. Et sic intellige dictū Aug. in. c. cuꝫ humilitatis. 22. q. 2. minora tñ de se dicere salua veritate ꝛ maiora abscondere pp humilitatē non ē hyronia nec peccatū fm genus suum fm Sanctū Tho. 22. q. iij.

b Ystrio

qs dicatur. R. ꝙ ille q de psona sua ludum facit.

1 Utrū sit peccatū. R. sanctus Tho. 22. q. 148 ꝙ nō si fiat moderate ꝛ loco ꝛ tpe ꝛ psōis ꝯgruis ꝛ gestibus vel verbis honestis vt p sublevatōe ai alicuius. vñ ꝛ licite tales recipiunt aliqd ꝓ mercede. Et sic nō intelligitur de istis. c. donat. ꝛ. c. q venatoribus. 86. di. nec. c. ꝓ dilectōe de ꝯse. di. 2. Alias aūt ludū facere de psona cū gestibus inhonestis aut turpibus seu in loco aut tpe ꝓhibito ē mortale peccatū. vt pꝫ p. d. c. ꝓ dilectōe i quo denegat ei corpus xpi. ꝛ talibus donare ē peccatū mortale si fiat pro eorū ludo exercēdo Secus si fiat pp necessitatē ad naturaꝫ sustentādā vel ne ab eis isamarent ꝫ Rodo.

2 Utrū tales hystriones ꝓhiberi possint ordinari. R. fm glo. in. d. c. donare ꝙ nō. vt in c. maritū. 33. di. qꝛ infames sunt. 4. q. i. c. i. ff. de his q no infa. l. 2. §. vlti. limitat tñ Pa. in c. cū decorē de vi. ꝛ ho. clericoꝝ veꝝ: quando bis exercuit artē illā in publico. Facit. l. palā. ff. d ritu. nup. 25. q. 2. ita nos Inno. vo in. d. c. cū decorē vult vt sit isfamis ꝙ hēat hoc offiñ in curia. vel ꝙ assuescat se in illo actu: alias nō sit infamis. ꝛ ē opinio magis pia. ꝛ mihi placet.

b Omagium

ē qñ quis facit promissionē alteri gēibus flexis ꝛ manibus itra manus illius positas: ita ꝙ efficit hō illius nullius alterius fidelitate salua. ꝛ talis appellatur hōligiū. ꝛ fit solū iperatori vel regi ꝛ huiusmōi q ñ hñt sup se superiorēꝫ. ꝛ talis hois ligius differt a vassalitico i quo reseruat saluē iperatoris fidelitas vl' auctoritas. nec pōt qs eē hōligius duoꝝ: sꝫ hñ pōt esse hōligius vnius ꝛ vassalus alteriꝰ vel pluriū. De quo homagio nō. i glo. cle. pastoral. i. §. rursus. v. hōq̄ ligiꝰ d re iudica.

1 Utrū sit simonia ꝓ re spūali. puta bñficio ecclesiastico homagiū exigere. R. ꝙ sic. vt ē tex. i. c. ex diligēti de simonia. ꝛ i. c. fi. de re. iur. Rō qꝛ homagiū ē seu ꝯtinꝫ ipale comodū illius cui pstat: qꝛ efficitur eius subditus ꝛ obligat sibi ad certa seruitia. Fidelitatis āt iuramentū bñ pōt exigi sine simonia: qꝛ tñ obligat vt sibi sit fidel' ꝛ pstat potius dignitati q̄ psone. Et hoc veꝝ qñ ē i tali dignitate cui debet fidelitas talis: alias ēt esset simonia fm vnā lecturā in. d. c. ex diligenti.

b Omicidium j.

dicitur voluntariū qd aio ꝛ intētione occidēdi hoiem pperatur cū effectu. vñ dicitur homicidiū. hōis ab hōie facta occisio. Et istud cōmittit facto. pcepto. ꝯsilio. defensione. ꝛ dissuasiōe. coopatōe. aiatōe. auxiliatōe. Pro quoꝝ declaratōe multa dubia sub iserū. nr.

1 Utrū homicidiū volūtariū ab hoie factū vt ē hō sit pctm mortale. R. ꝙ sic semp qꝛ ꝯ pceptū. Nō occides exo. 20. imo terribile peccatū. vt pꝫ. 50. di. c. si qs volūtarie. vbi vult tex. ꝙ iponat ei pnia vt semp. s. horis statutis iaceat ad ianuā ecclesie ꝛ cōionē in extimo vite sue nō recipiat. Dicit glo si nō fecerit pdictā pniam. Et notāt dixi esse mortale peccatū homicidiū volūtariū ab hoie vt homo ē. Nō āt ab hoie vt a lege siue vt ē legis minister: qꝛ nō ē peccatū dūmō nō desit iustus ordo. iusta cā. iustꝰ aius. Deest iusta cā: qñ aliqs sine demerito occidit. Iustus aius: cum ex liuore vindicte occidit. Iustꝰ ordo: cū occidit ille cui lex ñ comittit. vel cū occidit nō eo ordine quo lex statuit. de quo. 23. q. 5. i. c. reos ꝛ per totam. q.

2 Utrum liceat alicui occidere seipsum aut mutilare. R. ꝙ non sine mortali peccato. qꝛ nemo mēbroꝝ suorum est dñs. 23. q. 5. si nō lꝫ. ꝛ in. l. liber hō la. i. ff. ad. l. acquil. Propterea dicit Aug. i. d. c. si non lꝫ His. ergo exceptis quos vel lex iusta generaliter vel ipse fons iusticie deus spāliter iubet occidi quisquis hominē vel seipsum vel quemlibet occiderit homicidij crimine tenetur hec ille. Fallit hoc in mutilatione q̄ fit causa medicinius que lꝫ. Et de hoc. 55. di. c. si quis el. i. ꝛ. 2.

3 Utrum liceat alicui occidere seipsū ne aliquis cogat eū ad peccatū. R. ꝙ ñ. vt in. d. c. si nō lꝫ. ꝛ. 23. q. 4. displicet. Uñ Hyero. i. c.

nõ ē nſm.23.q.5.dicit.vñ ⁊ in pſecutionib⁹ ñ lꝫ mihi ꝓpria manu perire abſq; eo vbi caſtitaſ periclitat. h ille. Et lꝫ aliq ex hoc di cto dixerint ꝙ vbi caſtitas ipugnat. lꝫ ſe oc cidere. Hoc ē falſū vt pꝫ in ꝑallegatis.c. Et iõ hec dictio. abſq; ponit incluſiue ſicut ibi Pulchre ſunt gene tue abſq; eo qd intrinſe cus latet. Sic ⁊ dictio vſq; ēt incluſiue põit ff.de pigno.ac.l.i.13.q.2.ebron. Et qd legit de ſanſon.q ſe īterfecit. ⁊ idē d aliq alio dicē dū ꝙ hoc fuit ex ſpeciali reuelatione dei.vt dicitur in.d.c.ſi non lꝫ.

4 Quid ſi iudex occidat malefactorē ordie iuſticie nõ ſeruato. R. ꝙ peccat mortaliter. ſicut ⁊ qñ ex aīo vindicte vel ex cupiditate occidit:qꝛ iuſte qd iuſtū ē exeqris dicit tex. in deutero. ⁊ nõ.in.d.c.reos.qd credo veꝝ niſi ex aliqua vrgenti cā hoc faceret ⁊ noto rie ꝯſtaret occiſū dignū morte. Et pro hoc facit.c.de occidendis. ⁊.c.officia. Sed me lius.c.non fruſtra. 3.q.5.

5 Utrū liceat occidere furē. R. glo.in.c.cuꝫ hõ.23.q.5.ꝙ latronē inſidiantē in itinerib⁹ ⁊ nocturnū ,depopulatorē agrorū lꝫ cui libꝫ occidere. C.qñ licea.vni ſine iudi.l.i. ⁊ 2. Latronē ſeu furē nocturnū ſimulit lꝫ:diur nū vero nõ niſi armis ſe defendat.vt i.c.ſi ꝑ fodiēs de hõi. Limitat tñ Pa.i.c.i.de hõi cidio. ⁊ ꝑdicta glo.veꝝ:qñ alr nõ põt ꝯpre hendi. Facit.l.furē.ff.de ſicca. ⁊.c.2.de hõi. Limitant ēt ſo dicentes ꝙ qñ fur nocturn⁹ vel diurnus cognoſcit. ⁊ res pñt rehaberi ꝑ iudicē ꝙ ñ lꝫ occidere. Facit qd nõ. Bar. l.d.l.furē.alr ſic. ⁊ ñ ſolū ꝑ eū quē furat:ſꝫ ēt ꝑ quēlibꝫ. Irregłaris tñ erit tā iſte occidēs ꝙ ēt iudex.de quo in ꝑcedēti dubio dictū ē ēt ſi ſeruaret ordinem iuſticie.

6. Utrū vxor a viro filia a pre cõmittendo adulteriū ſimul cū adultero poſſit occidi. R. ꝙ pr in ipſo actu i domo ꝓpria vel i do mo generi põt īterficere vtrūq;. ff.de adl. l.nec i eo. ⁊.l.ſe. Marito ēt ignoſcit ſi occi dat adulteꝝ quo ad mitigatõem pene. C.d adul.l.gracus.ſi nõ cū adulteꝝ deꝑhendat in domo ſua cū adultera.vt.l.marito. ff. de adul.alias nõ de iure antiquo ſed de iur no uo põt poſt tres denuntiatões factas vbiq; occidere.vt in aūt.vt liceat matri ⁊ auie.§. pe.⁊ vlt. Dicit tñ glo.i.c.inter hec.33.q.2.ꝙ lꝫ tales ⁊ ſimiles excuſent a pena ciuili nõ tñ excuſātur a culpa ſeu a peccato homi ci dij.vñ in.c.qui.23.q.vlt.dr.q ſine aliqua pu blica admīſtratõe maleficū.furē. ſacrilegū. adulterū.ꝑiurū vel quēlibet crioſum īterfe cerit trucidauerit aut mēbus ꝯbilitauerit ve

lut hõicida iudicabit. ⁊ tāto grauiꝰ qto nõ ſibi a deo cõceſſam ptātē vſurpare nõ timu it. Aduēte tñ ꝙ aliud ē qñ lex aliqd ꝑmittit nõ puniēdo.vt in occidēdo adulterū. Et ſic nõ lꝫ ſine mortali peccato. Aliud ē qñ lex ꝯ cedit:ſicut qñ diffidat aliquē.vt in.c.ꝑ hu mani de hõic.li.6. ⁊ ſimilibus:qꝛ tūc ſi ali qs talē occidit nõ aīo vindicte:ſꝫ zelo iuſti cie. ſic ñ peccat ſꝫ Jo.an.i addi.ad Spe.qꝛ facit vt miniſter legis.qd lꝫ.23.q.5.nõ ē cru delis. Et ſic ꝯcorda iſtud qd hic dr cū eo qd dr in dubio ꝑcedenti. Ille ēt q aliquē occi dit defendendo ſe,vel ꝓximū nõ ꝓprie dr homicida. de quo dic.vt.ſ. Homicidiū.3.

7 Utrū ſit hõicida q ꝑcutit mulierē ꝑgnātē R. ꝙ ſi ꝑtus erat iā formatus ⁊ ex ꝑcuſſõne interijt hõicida ē. ſecus ſi nõ erat formatus. hec ꝓbāt.ff.d pēis.l.ſi qſ aliqd.§.q abõtõis

8 Utrū letaliter aliquē ꝑcutiēs q ꝑcuſſuſ po ſtea ab alijſ occiſus ē ſit hõicida. R. ꝙ ſic.vt ē tex.i.c.ſignificaſti.el.2.e.ti. Similiter ſi nõ apparet an letalr ꝑcuſſerit vł ne. tñ hõicida ē. Itē hõicida ē ſi aīum occidēdi hūit ⁊ per cuſſit:ꝯuis ñ letalr ſi poſtea ab alijs ꝑcuſſus interijt.vt in.d.c.ſignificaſti.

9 Mādato ſeu ꝑcepto cõiſſū hõicidiū īpu tat nõ ſolū mādatārio:ſꝫ ēt mādāti.qꝛ vt dr i.c.mulieres de ſen.exco. Is vero cõmit cu ius mādato delictuꝫ cõitti ꝓbatur. Et iõ ſic peccat mortaliter.aut excuſat ſicut ſi ipſe fa ceret. ⁊ ꝑ inde determinādū ē de mandato ribus quo ad irregularitatē ſicut d mādāte ꝑcuti clericū quo ad excõicatõem.vt.ſ. Ex cõicatio.5.caſu.i.§.30. ⁊ tribus ſequētibus.

10 Utrū ꝑlatus hñs iuriſdictõem tꝑalē qui i iungit ſuo officiali ꝙ ſuꝑ tali maleficio inq rat ⁊ iuſticia exequat ſit irregularis ⁊ hõici da ſi officialis mandatū exequēs aliquē oc cidi faciat. R. ꝙ ñ:qꝛ dicit tex.i.c.eꝑs ne cle. vel mo.li.6.ꝙ lꝫ clicis nõ liceat cās ſāguis agitar:eas tñ cū iuriſdictõeꝫ hñt tꝑalē dēnt ⁊ poſſunt metu irregularitatis ceſſāte alijs delegare.hec ibi.

11 Cõſilio ēt efficit qſ hõicida qñ ex ꝯſilio ſe qtur hõicidiū nec ſolū qñ ꝯſiliū ē directe d morte alicuius.ſꝫ ēt qñ ꝯſulit i cā ꝓpinqua ad mortē.ſ.aliqd ex quo ſeqtur mors.vt nõ Pa.i.c.ad audiētiā eo.ti. Et h ītellige quo ad cām ꝓpinquā ſm Inno.ibidē.vbi ꝯſuli tur res illicita ex qua mors ſeqtur. Sꝫ vbi ꝯſulit res licita.puta ꝯſuluit vt maleficus ca piat.ſ vt exponat ſe ꝓ patria vł fide xpiana: qꝛ lꝫ hõicidiū ſeqtur ñ iputat ei. Facit.23.q. 8.oī tiore. ⁊ melius.c.hortatu ⁊ ꝑcib⁹ adria ni. ⁊ ſic ñ ē hõicida ſm eū. Sꝫ ꝯ ē qd nõ.

Ho.i.c.ex litteris de exce.ꝑla. ⁊ ꝑ Pa.in c.i.de furtis. ⁊ ē tex.in.c.ſi qs viduā.50.di. ⁊ in.c.ſicut dignū.e.ti. ⁊ ibi determinat.ꝙ clericus vel alius interrogatus de pena de licti ſi rñdet ꝙ eſt mors eſt homicida.ſi ca ſus imineret de pñti per dicta iura. Sed ego ꝯcordādo dico ꝙ dicit verū Inno.quo ad peccatū.ſed quo ad irregularitatē dicit veꝝ Inno.qñ ē in ꝯſulendo rē licitam. ⁊ nõ hõi cidiū. ⁊ qñ homicidiū poſſet nõ accidere:lꝫ veriſimiliter debeat euenire. Sicut dictū ē ſ. Bellū ꝙ licꝫ ꝑlatis dicere pugnate viriſr ⁊ huiuſmodi. Et dictū Ho. ⁊ Pa.intelligi tur.quo ad irregularitatē nõ quo ad pecca tū in eo q ꝯſuluit ſuꝑ morte q infallibiliter exequet:qꝛ dicunt ꝙ ſi nõ imuꝫ caſus de ꝑ ſenti ꝙ lꝫ clericus ꝯſulet ꝙ ē pēa mortis pu niendus malefactor.non ꝓpterea ē homici da.ſ.quo ad irregularitatem.nec ēt quo ad peccatū.niſi malo aīo hoc faciat.vt.ſ. Irre gularitas primo.§.4.

12 Utrū ꝯſulens alicui vt aliū interficeret.q volēs interficere interfectus ē ſit homicida R. ꝙ quo ad peccatū mortale ē indubitatuꝫ quo ēt ad hõicidiū quidā vt Inno. ⁊ Ho. in.d.c.ad audientiā referūt ꝙ ſi veriſimile erat ꝙ nõ poterat interfici ab illo nõ erit ho micida nec ꝯſequēter irregularis. Si vero veriſiłe fuit ꝙ poterat interfici.ſic erit hõici da. Sꝫ Jo.an.i.c.ſi.e.ti.li.6. ⁊ Pa.in.d.c. ad audientiā tenēt indiſtincte talē conſulto rē homicidā cēſeri quo ad penā irregulari tatſ. Et i iſtõ magis aſſētit ēt Inno. Et ē veri⁹

13 Quid de eo q ꝯſuluit i genere ꝙ adulteri ſunt occidendi vel alij q tñ de iure nõ ſūt oc cidēdi. R. ſm Rodo.ſi reputabat iuris pe ritus ⁊ errauit nõ in apicibus iuris ſed i iu re claro ⁊ certo.ſic ē irregularis ſi ꝯſul⁹ ex ſuo conſilio ꝯſiſus aliquē occiderit. Si vo nõ erat reputatus ꝑitus.ſꝫ ſimplex vel ydio ta aut errauit in ſubtilitate aliqua in qua ſūt opiniones diuerſe.ſic ñ erit irregularis:dū mõ caſus nõ iminerer de pñti.vt.ſ.dictū eſt.

14 Utrū conſulēs alicui vt aliquē interficeret ꝯuis ille cui dedi ꝯſiliū per multū tꝑs ſtete rit anteq interfecerit ſit hõicida. R. ſm In no.vt Pa recitat ⁊ ſequitur in.d.c.ad audi entiā ꝙ ſic:qꝛ debebat reuocare ꝯſiliū. Et ſi putabat amicū nõ deſiſtere debebat hoc ini mico inuntiare vt caueret:alias nõ euadit qn uis doluerit de conſilio. Nõ credo tñ ꝙ de beat reuelare ſpecifice illū cui dedit cõſiliū ſed bono mõ ſeruata eius fama auiſet inimi cum. ⁊ ſufficit.ex quo conſilium reuocauit.

15 Quid de conſulente alicui vt ſe exponat pro patria vel iure ſuo. R. Inno.in.d.c.ad audientiaꝫ. ꝙ non eſt homicida nec irregu laris etiam ſi interficiatur.23.q.3.pro mem bris. ⁊.q.8.hortatu. Si tamen ſciret euꝫ ibi moriturum.ſic videtur homicida ⁊ irregu laris ſecundū Inno. ⁊ Ho.ibidem. Quos limita quādo conſuluit pro iure proprio ita ſe exponere. Sed ſecus eſſet ſi conſuluiſſet ꝙ pro xpo mortem ſuſtineret.vel pro ec cleſia etiam pro patria:quia licet ſciat mori turum non eſt homicida: nec irregularis. Et ſic intellige Inno. ⁊ Ho.vbi.ſ.

Defenſione cõmittitur homicidiuꝫ.puta aſſotiando homicidam ad factum homici dij.vt euꝫ ſi oporteat defendat ⁊ talis ꝯuiſ etiam ei homicidium diſſuadeat tamen ſe cundū Ho.homicida erit. Facit.c.henric⁹ de cle.pu.in due. Nec in hoc diſtinguitur an alias eſſet facturus vel ne quo ad irregula ritatem. Sed quo ad reſtitutõnem bene ē di ſtinguendum:quia ſi alias erat facturus nõ tenetur. 16

Permiſſione etiam cõmittitur homici cidiū nõ prohibendo cum poteſt.vt patet i c.non inferenda. ⁊.c.ſequenti. ⁊.c.ſi.23.q.3. Sed lꝫ glo.in.d.c.non inferenda.hoc refe rat ſolum ad prelatos:tu tamen dic ꝙ cum iura loquantur vniuerſaliter. Ideo eſt diſti guendū in illis qui non ſunt prelati nec hñt ex officio an doloſe omittant ꝓhibere. Et ſic credo homicidas ſi aliqs occiditur. Si vero nõ doloſe hoc nõ ꝓhibēt:ſed ex negli gentia vel puſilanimitate.aut qꝛ nolūt ſe im miſcere rumoribus vel nolunt aliuꝫ huiuſ modi rumoribus imiſceri.ſicut mater filium vxor viꝝ ⁊ h⁹modi.nõ credo eē hõicidas. Et ad hec faciūt notata in.c.qnte. de ſen.ex. per Jo.an. ⁊ ſequentes licet peccent. ⁊ for te mortaliter quādo ſine periculo omni poſ ſunt obuiare per iura preallegata:non tamē ſunt irregulares non obuiantes niſi doloſe vt occiderentur deſiſterent. 17

Utrum cum quis vult aliquem interficere iniuſte:niſi ego dem ſibi aliquam certaꝫ pe cuniam meam tenear. R. glo.in principio. 83.di.ꝙ quidam dicunt ſic quidaꝫ non. Ip ſa videtur tenere ꝙ non niſi ſit prelatus. Sed ego credo ꝙ ſiue ſit prelatus vel non ꝙ tenetur aliter peccaturi mortale non eua dit ſumodo habet vltra neceſſitatem ſue vi te ⁊ illoruꝫ quibus tenetur prouidere.quia ſicut tenetur exiſtenti in extrema neceſſita te ſubuenire.ſic ⁊ tali. Ex quo alio modo non poteſt eum a morte liberare. 18

19 Utrū nō reuellās tractatū hōicidij ſit hōicida ſi ſeq̄t. R. Pa.i.c.petrus eo.ti. Aliq̄ dicūt ꝙ nō ſufficit ꝙ ꝓhibuerit. Jo.an.diſtinguit ꝙ aut doloſe nō reuellat: ⁊ erit hōicida. aut nō doloſe nō reuellat: ⁊ nō erit hōicida. ⁊ hoc plꝫ Pa.ibidē. Ego credo ꝙ ſi nō reuellat illus q̄ pñt ꝓdeſſe ⁊ nō obeſſe ꝙ erit hōicida. q̄ntūcūq̄ ꝓhibuerit. Et de hoc vide Inno.in dicto.c.petrus.

20 Utrū iniuriat⁹ ab aliquo audiēs amicos ſuos ſ'petes velle uindicare ſit hōicida ſi non ꝓhibeat expꝛeſſe. R. ſm glo.i.d.c.petrus ꝙ ſi hōicidiū ſeq̄tur erit homicida niſi expꝛeſſe ꝯdicat: q2 tractātib⁹ talia ſi nō ꝯdicit vr̄ ꝯſētire. Siſis caſus ē.i.q.4.q2 prelatus.

21 Coopatōe ēt cōmitt̄ hōicidiū. vñ i. c. ſicut dignū.§.i.eo.ti. dr̄ qḋ illi q̄ ad capiēdū ipm̄ aīo feriēdi aut occidēdi acceſſerūt: lꝫ man⁹ ī eo nō ipoſuerit: tñ ex quo mors ſecuta ē: hōicide ſūt. Facit ēt.c.ſtudeat.50.di. Ubi ꝑcutiēs aliquē q̄ iterijt ex ꝑcuſſione ſiue directe. puta. q2 vuln⁹ letale fuit ſiue occaſionaliter. puta: q2 ex ꝑcuſſiōe de equo cecidit vl̄ ꝺ alio loco ex q̄ cāu iterijt hōicida ē. Et ſic itellige de coopatōe ſili ī quocūq̄ hōicidio vt puta: q2 niſi vulneraueſt. de quo etiam.23.q.vltima.c.ſi.

22 Utrū exhibēs pñtiam ſuam ī bello iniuſto aīando. ꝯſulēdo ſ'inimicos timorē icutiēdo ſit hōicida ſi aliq̄s ibi occidit̄. R. Pa.i.c.ſignificaſt eo.ti.ꝙ ſic. Secus eēt ī bello iuſto vt ī. Belliū. ⁊ in.c.petitio tua in glo. eo.ti.

23 Utrū exhibēs pñtiam ſuā vbi fit hōicidiū ſit hōicida ⁊ irreglaris. R. ꝙ ſi ē platus ibi hñs iuriſditionē ē hōicida ⁊ irreglaris de exce.prela.c.ex lr̄is. Alij vō nō. vbi ex ſola curioſitate ſtāt ad videñ. peccāt tñ grauiter clerici.

24 Utrū igſitor hēticoꝝ sciēs ꝙ cū ꝓnūtiauerit talē hēticū occidet̄ efficiat̄ irreglaris ꝓnūtiando. R. ſꝫ Ho.i.d.c.ad audiaꝫ ꝺ hōi. ꝙ nō.23.q.8.legi. ⁊.q.5.ſi audieris.

25 Aiatōe icurrit̄ hōicidiū. vt pꝫ i.d.c. ſicꝫ dignū. Litat tñ Pa.ibidē veꝝ: qñ icitatio ſeu aiatio ē ad hōicidiū ſpālr̄: q2 tūc tñr. Sec⁹ eēt. ſi eēt icitatio ad odiū i gñe: q2 nō teneret̄ de delicto poſtmōꝫ ide ſecuto. Idē dic qñ aiatio ē ad factū licitū: lꝫ hōicidiū ſequatur Sicꝫ cū plat⁹ hortat̄ i bello iuſto vt virilr̄ pugnēt. de quo vide ī. Belliū.§.4.

26 Auxiliatōe ēt cōmitt̄ hōicidiū vt i.d.c. ſicꝫ dignū. Uñ dicꝫ Pa.i.d.c.ꝙ pſtans q̄cūq̄ auxiliū q̄ntūcūq̄ modicū i delicto cōmitēdo tñr: ēt cuſtodiēdo veſtimēta. Sꝫ diſtigue ſi uis bñ itelligere. ꝙ aut auxiliū pſtat̄ ad ꝑpetrādū factū legitimū ⁊ iuſtū: ex quo tñ ſctō ſequitur homicidiū. Et ſic nō tñr ꝺ tali homicidio talis auxiliator quo ad peccatum. ſed quo ad irregularitatē. Si auxiliat⁹ fuit directe homicidio bene tenetur. Secus ſi idirecte. ſicꝫ dcm̄ ē ꝺ auxiliāte pugnātes i bello iuſto ⁊ huiuſmōi. Aut preſtatur auxiliū ſup facto illicito. ex quo ſeq̄tur homicidiū. Et ſic homicida reputat̄ q̄ntūcūq̄ auxiliū ſit idirectū. Et ſic loquit̄.d.c.ſicut dignum. Siīr ſi auxiliū pſtatur ſup hōicidio ꝑpetrādo ſiue iuſte ſiue iniuſte incurritur irregularitas. ſi homicidiū factum eſt

Utrū clericus accomodās arma alteri ſit irregularis ſi ille iterficit. R. ꝙ ſi in bello iuſto vel vt ſe defendat ꝯ iniuriātē nō erit. Secus ſi in bello iniuſto.c.ſi.de homi. De mā hōicidij quo ad irregularitatē. vide ſ. Irregularitas.i.§.i: cum multis ſequentibus. 27

b **Homicidium ij.** caſuale dr̄. qḋ pter volūtatē euenit ⁊ ex caſu fortuito. de quo.50.di.§.eꝯ. cum multis capitulis ſequentibus.

Utrum ſit homicida quo ad culpā vl̄ penā qui a caſu hoiem occidit. R. vt colligo ex glo. Ber.i.c.ſicut de hōicidio. ꝙ aut dabat opam rei licite ⁊ adhibuit omnem diligentiā quā debuit. Et ſic excuſatur ac ſi nō feciſſet.c.ex litteris el.i.⁊.c.dilectus eo.ti.⁊ 50.di.ſi duo. Si vero non adhibuit debitā diligentiam imputatur ei quo ad culpam ⁊ penam.ſ.irregularitatis.50.di.de clerico iaciente. poteſt diſpenſari cum eo vt in ordine ſuſcepto miniſtret ſm Jo.in.d.c.clerico Si vero dabat operam rei illicite. ſiue adhibuit diligentiam vel non imputatur ei. vt in.c.quantum.50.di. Ex quo pꝫ q̄d tenēdū de multis queſtionibus. 1

Quid de clerico qui rixam faciens ſuperuenientibus eius amicis occiderūt eum cū quo rixabatur. Ad quā reſpondeñ ē.ꝙ eſt hōicida ⁊ irregularis. ita nō. Pa.in.c.petr⁹ ⁊ eo.ti.doc.ibidē. ⁊ facit tex.ibidē. Litat tñ Pa. ſi rixam illicite exercebat. alias nō: q2 ſi fuit ſine culpa: factū alioꝝ non debet ſibi imputari.c.ſignificaſti el.2.eodē.ti. Limita hoc ēt ſm Ho.in.d.c.ad audientiā verum. ſi non prohibuit quātū potuit. Siīr non eēt hōicida nec irregularis ſi inimici illius cum quo rixam faciebat ſuperueniſſēt ⁊ occidiſſent. q̄nuis rixa fuiſſet illicite: quia non intuitu clerici eum occiderunt. ſed ꝑꝑ inimiciciam quam hēbant ꝯ eum. Ita nō. doc.in.d.c.ſignificaſti.el.2. 2

3 Quid de eo qui ꝑcuſſit latronē qui aſportabat res ſuas: ex qua ꝑcuſſiōe fugere ñ potuit. ex quo ab alijs poſtea occiſus ē. R. ꝙ ē homicida ⁊ irregularis ſm cōiter doc. in c.ſignificaſti.el.2.eo.ti.⁊ in.c. decetero ibidem: q2 dedit operā rei illicite. Sed ſi tenemus ꝙ ēt clericus licite ꝓ defenſiōe reꝝ poſſit ꝑcutere ñ erit irregularis. dūmō letalr̄ ñ ꝑcuſſerit nec aīo occidendi fecerit. ⁊ magis placet ꝗ̄ opinio doc. q2 dictū.c. ꝺcetero loq̄tur de cā ꝓpinqua homicidij vt ſit irregularis. Secus in cā remota. vt ē i cāu iſto ex quo nō habuit aīum occidendi. Et ꝓ hoc facit.d.c.ſignificaſti.⁊.c.exhibita.eo.ti.⁊.ff. loca.l.qui domū in ſi. Et vr̄ ſenſiſſe glo.in d.c.de cetero.⁊ in.c.tua.de homi. niſi forte dicas. ꝙ lꝫ daret opam rei licite: tamen debuit cogitare ꝙ ſi vulneraret eū ñ valens fugere ꝙ occidēret. ex quo erat veriſimile. Et ſic erit irregularis. Sed mihi ñ placet. Nā vt hētur in.d.c.tua. clericus vulnerans grauiter furem ingreſſum ſuā domū. lꝫ fur poſtea captus ſit duct⁹ ad officialē. qui officialr̄ mittens clerico pdicto. vt exponeret ſi q̄ ſciret de predicto fure interſigna. ſed nuntijs. tribuens cultellū ⁊ ſotulares quos a fur̄ abſtulerat. ſi in nullo alio ſe impediuit: lꝫ talis fur occidat̄ non ē irregularis. ergo nec a fortiori pdictus.

4 Quid de eo qui vidēs latronē clamauit. ex quo clamore captus fuit ⁊ occiſus latro. R. ꝙ ē homicida ⁊ irregularis. vt tꝫ Inno. ⁊ Ho. ⁊ ſeq̄tur Pa.in.d.c.ſignificaſti.el 2. ēt ſi non habuit aīum ad mortē: quia debuit cogitare de hōicidio. qḋ cōiter ſequit̄ ī tali clamore. Et hoc credo veꝝ ſm Pa.ibidem. ſi cōiter ſequitur: alias nō. ex quo animū non habuit vt occideret̄. Similiter nō ē irregularis qñ clamauit ꝓ ſua liberatiōe: q2 ille volebat euꝫ interficere. Secus ſi pro rebus vel alijs. vt.ī.dicet̄ Homicidium.3.

5 Quid de ludente cū pgnante q̄ diſpergit̄. R. ſm Jo.an.⁊ ſeq̄tur Pa.in.c.ſicut ex litteraꝝ.eo.ti. ſi ꝯditio ludi erat gratilis ⁊ ludus fuit licitus rōe perſone. vt q2 marit⁹ frater vel alia pſona ꝯiuncta non erit irregularis. q2 non ē in culpa aliqua. eo qḋ ludus leuis ñ ē prohibitus i pgnante: dūmō perſone ꝯueniat ludēti cū ea: alias ſic.

6 Quid de clerico vel quocunq̄ alio q̄ iplorat offiñ iudicis ꝓ recuperādis ſuis rebus. licet ſciat ꝓ certo ꝙ ſine ſanguis effuſione nō poterit recupare. R. ꝙ nō ē irregularis ſecūdum Jo.an. Et ē tex.in.c.2.eo.ti.li.6. dūmō pmittat proteſtationē ꝙ non itendit ad vindictā ſanguinis. ⁊ hoc tenet lꝫ Uincētius tenuerit ꝯtrium: q2 ita declaratum ē.i.d.c.2. Et credo veꝝ: qñ alio modo non pōt recuperare. Et ſic intellige prefatū.c.2. quādo mortē non intendebat. ſed recuperationem ſuaꝫ: q2 ſi intentio erat maculata erit irregularis. ſi mors vel mutilatio ē ſecuta ſecūdū Hoſti. Et ſic intellige.c.ex lr̄is.de exce.pla. ⁊.23.q.5.c.2.⁊ de pe.di.i.c.piculoſe. Idem tene ēt ſi furē capiat ⁊ iudici tradat ſm limitatōem predictā.

Quid ſi poſt ſuſpēſionē ſeu occiſionē letetur ⁊ habeat ratuꝫ. R. ꝙ non erit irregularis: q2 lex promotionis attendit factū.15.q.i.c.ſi. 7

Quid de ſacerdote qui ꝓ hedificatiōe eccleſie vel domus aduocauit aliquē in adiutoriū qui a cāu interijt. R. ꝙ non ē irregularis ſi nihil de ꝯtingentib⁹ omiſit.c.ſi.eo.ti. 8

Quid de ludente cū alio q̄ a caſu occidit ſotium. R. ꝙ ſi ludebat cū pſonis cum q̄b⁹ erat licitū ⁊ ludo licito ⁊ veriſilr̄ ex conditione ludi talis cāus euenire non debebat ñ ē irregularis. vt pꝫ in.c.lator.eo.ti. vbi clericus ludens cū clerico qḋ lꝫ. ⁊ nihilominus vnus ipoꝝ alteꝝ accipiens ⁊ ꝓſternens ad terrā cultellū ſibi ifixit. ⁊ mortuus ē: ⁊ tñ ꝓſtratus non ē irregularis. q2 ꝯditio ludi nō erat ꝓſternēdi. ⁊ iō non fuit in culpa. ſed ꝓſternens. Si vero nō ꝯſiderauit cōditionē ludi ex qua tale q̄d euenire poterat erit irregularis. vt in.c.ꝯtinebat̄.eo.ti. vbi volēs equitare ſup ſociū qui hēbat falcē in latere occiſus ē. ⁊ ſocius ē irregularis. q2 ꝯditio ludi erat vt qui tetigiſſet baculū alterius ſup euꝫ equitaret. Et iō debebat deponere falcē. ex quo ludi iſta erat ꝯditio. Si tñ prohibuiſſet ne eū equitaret. tꝫ Pa.in.d.c.ꝙ non eſſꝫ irregularis. Hoſti. tamen ⁊ alij tenent ꝙ etiā ꝑꝑ ludi ꝯditionem. q2 potuit euenire. Sed Pa. opinio magis plꝫ. pōt tamen epiſcop⁹ diſpenſare in cāu quo efficit̄ irregularis. vt in ſubdiacōatus officio miniſtret. ſi ſubdiaconus erat. vt in.d.c.ꝯtinebatur. 9

Quid de eo q̄ dat poculū amatoriū. ex q̄ ſeq̄t homicidiū q̄uis ñ itenderet. R. ꝙ hōicida ē ⁊ irregularis. vt nō. Pa.i.c.ſi aliq̄s eo.ti. Facit.l.ſi q̄s aliq̄d.§.q̄ abortiōis.ff.de penis. Rō q2 dat opaꝫ rei illicite. Secus ſi ñ ſeq̄t homicidiū. puta: q2 fetus nūdū erat formatus: q2 lꝫ peccet mōtalr̄ q̄cūq̄ dat aliq̄d ad potañ ſ'ex libidie ſ'odio ⁊ h⁹mōi vt ñ poſſit gnāre aut ꝯcipe ſ'naſci ſoboles concepta. vt pꝫ in.d.c.ſi aliq̄ſ. tñ irregularis ñ ē vt ibi glo. 10

11 Quid de eo q insequens aliu qui ex fuga cecidit et mortuus e. R. q e homicida si fugiens timebat de graui malo sibi infligedo ni si fugeret. Secus si de leui et ca ludi. Unde Pa. in. c. exhibita eo dicit q si qs pijcit lapide. vt aliu pcutiat. dumodo pcussio no possit esse grauis. et alius ne pcutiat fugiens cadat et occidat n erit irregularis: l'si, pijciens lapide a remotis et ali9 timens fugeret et corruens interiret. ille no est irregularis. Secus si vt grauiter pcuteret. vel iactus potuisset graue pcussione face. nisi ali9 fugisset. qz tunc tnr de hoicidio: qz tunc noxi9 esset lud9 et i pueris.

12 Quid de illo puero q vesica porci inflata3 violenter frangens ex terremotu mulierem grauida expauefecit a fugiens dispersa e. R. q no e homicida: nec irregularis p doctrinam Pa. i. d. c. exhibita. Quis Inno. Abbas. et Vince. videatur sentire q ta in isto q i pcedenti iputetur ei homicidiu3. Sed mihi vr duru nec tex. i. d. c. vr velle vn no quelib3 ca d3 attendi. sed ppinqua ad hoc vt sit irregularis. Facit. ff. ad. l. cor. de sicca. l. nihil interest in glo. No cui qz faber facit cultellu e homicida si tn aio nocendi facit et minore diligentia adhibuit: tunc osideraf ca remota fm Ber. in. c. de cetero. et. c. pbitero3 de hoi. Vn cu qs pcutit aliu vulnere no mortifero. tn ex ipitia medici vel icuria vel exposito ne ad labores et sudores ille moritur non e irregularis fm Ber. in. c. exhibita de homi.

13 Quid de clerico q venado vel se exercendo iaculu piecit et aliu a casu interfecit. R. q tnr de homicidio et e irregularis siue adhibuerit diligentia vel ne: qz dabat operam rei sibi illicite. c. q arbore. §. si vo. 50. dis.

14 Quid de custodientibus ifirmos q ad eoru petitoem dederut ei vinu vel aliqd hui9 modi. R. q si certu e eos mortuos pp hoc. et ipsi hoc potuerut pvidere q irregulares sunt. n debent tn facere sibi hanc osciam q pp hoc sint mortui fm Rodo. qn bono aio id fecerunt: nisi sit euidens culpa vel dissoluta neglia. Et si hnt osciam debent deponere ad osiliu boni viri. nisi o preceptu3 medici expresse dedissent: qz no excusarent. vt no. i d. c. tua nos de homici. Idé dic de vertentibus infirmos. vnde vel appostema frangit vel anelitus obturatur et suffocatur.

15 Quid de parentibus q a casu pprios filios occiderunt. R. si ex culpa graui vel leui tenent de homicidio vt p3 in glo. c. fi. d his q ppri. fi. occi. Na datur eis p culpa graui pnia. 7. vel. 5. anno3. Pro leui triu. Si aute nulla culpa pcessit n tenetur. No. tn f3 Ho. et Pa. et alios doc. i. d. c. fi. q si culpa sit occl'ta siue grauis vel leuis. no d3 dari pnia publica o qd faciunt multi q iponut publicam pniam de qua i. c. in capite. 50. di. et male: qz fieri n d3 talis pnia. nisi crimen adeo fuerit graue q totam comouerit vrbe. vt i. d. c. in capite. Collocaf tn apud se filios tenellos parentes no debet aliter sunt in culpa. 2. q. 5. osulusti. et eis iputatur homicidiu si sequif. nisi forte ita paupes eent q n possent eos pannis fouere o frigora: qz tunc tenendo apud se ilos si debita faciut diligentia: in religs no tenentur aliqua culpa: qz duobus malis ocurrentibus minus eligit. 13. di. nerui. et id si e min9 piculu collocare penes se q alr tene excusat

16 Quid de tenentibus aialia que aliqué interfecerut. R. si no fuerut i aliqua culpa n tenentur de hoicidio: alias sic. puta: qz erant ferocia et n tenuerut ligata et huiusmodi. ar. c. hij q arbore. et. c. sepe. 50. di. et qd no. in. c. d de occidendis. 23. q. 5. Et hoc tene fm ho. l3 Inno. in. c. ad audientia de homi. videatur tenere q nullo modo sit irregularis.

17 Quid de illo q vocat milites ad defesio3 sui iuris si aliqs ibi occidat. R. n tnr de hoicidio. vt i. d. c. de occidedis. et. q. 3. cade causa. c. maximianus.

18 Quid de medico cui pter volutate infirmus mortuus e in manibus seu sub cura. R. si ista quatuor ocurrat n h3 culpa. Primu3 q istud offm sibi ouenieba: q n erat ei phibitu exercere sicut e clericus et religiosus cl rogd i. c. sniam. et. c. no magno ne cle. l'mo. Secundu si erat pitus in arte. Tertiu si exhibuit oem diligentia fm arte. Quartu si iformauit de hijs q sunt otria egritudini infirmi. Na ista fuans n iputat ei homicidiu3. ita no. Pa. i. c. ita nos. eo. ti. alias tenetur d eta. et quali. c. ad aures.

19 Quid de eo q ipellit i aliu et ille moritur vl de eo q declinas eu q volebat pcutere pcussus e alius ex tali declinatone et occisus. R. fm Hug. i. c. sepe. 50. di. no est irregularis: nec homicida. nisi in fraudem fecerit.

20 Quid de eo q mandauit aliqué verberari ihibendo ne interficiat vel mutilet. R. si madatarius iterficit vel mutilat seu iterficif vel mutilaf pp talé pcussoem faciedá. Homicida. iudicat mandator: qz mandando i culpa fuit. c. is q eo. ti. li. 6. qn verisimiliter hoc posse euenire debuit cogitare ibidé. Idé dic d eo q mandat aliqué capi. qn verisimiliter mors poterat otingere. et hoc quo ad eu q iuste et ex offo mandat. Secus in alijs: qz si litteraliq3 mors sequat irregulares sut qui verisimiliter non debebat euenire.

21 Quid de illo q volens fugere inimicos pp timore mortis osuluit vt remaneret et pcuraret pp qd remasit et occisus e. R. n tnr qn bono aio fecit hns pbabilé cam credendi q ex remansioe n immineret periculu. puta. qz inimici erat eius osanguinei vel tales amici q eos poterat cohibere. Secus esset si non hnit pbabile cam credendi vel si huiu no tn fecit qntu potuit. qz sic iputaretur ei homicidium. vt in. c. tua nos. eo.

22 Quid de eo q iussit pueru ad aquadum equu mones vt caueret a fluie q submersus e. R. si roabilr poterat dubitari est irregularis aliter non.

23 Quid de illo q cu corrigia q hebat gladium verberans famulu interfecit. R. q e irregularis qz probabiliter debebat credere occasionem non remouendo gladium.

24 Quid de illo q interrogatus de malefactor ipsu eis ondit. R. si pbabiliter potuit cogitare q ad morte eu quererent e irregularis alias no. De hoc et hes. 3. irregularitas i pncipio. Et ibi vide multos casus.

Homicidium iij.

cōmittitur necessitate. s. defensiois. q qn et quo liceat vide. s. Defensio.

1 Quid si violetia infert rebus solu. Utru3 occidens p ipsis saluadis excusetur. R. Pa. in. c. significasti. el. 2. eo. q no clericus nec et p ipsis recuperadis. vt i. c. suscepimus eo. Si vero e laicus de iure ciuili e claru q pot ipune occidere. si alr saluare no poterat cas vt in. l. fure. ff. de sicca. et l. l. ita q3. ff. ad. l. ac gl. et h hebit loch i oi foro otetioso seculari. Sed quo ad irregularitate ta clericus q laicus occidens vel mutilans p ipsis saluandis erit irregularis. vt p3 i. c. suscepim9 eo. No. glo. 33. q. 3. in principio. An at peccet mortaliter occidendo pro rebus saluandis dic. vt supra. Defensio. §. 3. et. 5.

2 Quid si violetia infert psone solu. vl psone et rebus simul. R. Pa. in. d. c. significasti q aut pot euitare fugiedo agressore. et sic clericus tnr fugere p. d. c. suscepimus. In laico no, Bar. in. l. 1. C. vn vi. vr tenere q no tnr fugere: qz fuga e iniuria. vt. l. ita apud labeone. ff. de in. iur. et dicit Cy. in. l. si ex plagijs §. tabernarius. ff. ad. l. acquil. q fuga reddit fugiente viliore. Ergo sicut l3 pro iactura reru multo magis pro iniuria corporali q est maior iniuria. l. in seruo. ff. de penis. Tu dic q siue in clerico siue in laico si pot fugere n l3 occidere vel mutilare. aliter incidit in pena irregularitatis fm Ray. et Bar. Hos. tn l3 q post peracta pniam poterit in susceptis ordinibus ministrare sine dispensatoe: l3 non ascedere ad maiores. et ita intelligit. c. de his clericis. 50. di. Si vo aliter n pot fugere nec euadere. nisi mutilet vel occidat: sic licite ta clericus q laicus occidit vel mutilat et sine oi pena irregularitatis. vt in cle. vnica. eo. et sine oi peccato ita q stati psbiter possz celebrare fm. Jo. de ligna. tractatu de iusto bello. Facit. c. olim el. i. de resti. spol. dum no no faciat aio vlciscendi. Facit p h. c. 2. eo.

Quid si interfecit pro defensione psone alteri9 qua aliter no poterat saluare. R. q l3 hoc possit sine oi peccato qn volebat iniuste talé psona interimere: tn irregularis efficit vt no. i. d. cle. vnica. eo. vid3 s etc9. 10. §. vlti. 3

Homicidium iiij

s. spuale comittitur in aia solu. multis modis. Primo blasms no arguens. 43. di. ephesijs. Secudo adducens subditos i desperatoe pp austeritate. 45. di. recedite. Tertio qcunq defraudet res ecclesie. 12. q. 2. qui xpi. et. c. qui abstulerit. Quarto. no soluens legata defunctor. 13. q. 2. q oblatoes cu duo b'. c. se. et dicit mebra diaboli. 12. q. 2. cum d uotissimam. Quinto de rebus alienis faciens elemosinas. 4. q. 5. imolans. 16. q. 1. decie. Sexto alios ad mali prouocas de ose. dis. 4. queris de pe. di. i. noli. Septimo decias debitas no soluendo. d. c. decime. Octauo prouocans ad iuramentu que scit false iuraturu. 22. q. 5. ille. None odiu alteri gerendo de pe. di. i. homicidio. et. pre. Jo. 3. Decio alteri detrahedo. d. c. hoicidio. et. 6. q. 1. suma iniquitas. Undecimo morienti pniam negando. 26. q. 6. agnouimus. Duodecio d se mala suspitione dando. 11. q. 3. non sunt audiendi. Tertiodecimo oppressioné vel iniusticiam. aut iniquitate exercendo de pe. di. i omnis. Quartodecimo cu libidinis explende vel odij meditatione hoi vel mulieri aliqd faciendo vel ad potandu dando. vt in possit gnarf aut ocipe. vt i. c. si aliq d hoicidio

Homicidium v.

quo ad pena. s. irregularitat et al de iur cāonico. Utr oís hoicida sit irreglaris. R. q sic ql3q occidit p9 baptismu p idustria et p isidias vt no. Pa. i. c. i. de hoicidio. et ibi p3 ex tex. et et e irreglaris ois hoicida voluntarie occidens siue ex istia siue legis aut caonis pmissoe. siue ex vindicta siue sin pco siue cu pcto solu no excipit ille q occidit no valens aliter euadere. et hoc intelligo si habz occidens vsum ratonis: qz omnes furiosus

in ſans τ dormiēs ſi occidūt nō ſunt irregu
gulares.cle.vnica.co.ti.Uñ iudex ɋ̄ʒuicūq̄
ex iuſtitia ꝓcedit ē irregularis.Si.di.aliquā
tos.τ accuſator aut teſtis vl' ēt notari⁹ ſniaʒ
ſcribēs vel proferens aut atteſtationes ſcri
bēs vl' legēs dum publicant. Aduocatus in
tellige ꝯ̄ reum vel ēt pro reo ſi mors īſtiga
tur accuſatori.aſſeſſor τ quilibet alius offi
cialis i cā mortis l' mutilationis mēbri irre
gularis eſt.vt nō.in.d.c.aliquantos. τ per
totū.ex̄ ne cle.l' mo.ſniant. τ i glo.i ſūma.Si
di. Et nō solū qñ qs īterficit vel mutilat per
ſe ſed ēt ex mādato ꝯſilio. defenſiōe.ꝓuiſ-
ſione.coopatōe.aiatōe.auxiliatione.ſm ꝙ
ē in.i.c.huius tituli declaratum ē ſore homi
cidas ſolum excipio quo ad irregularitatē
cū qui nō obuiat cū poſſit:qꝛ lʒ ſit homici-
da ſm ꝙ dixi ſ̄.nō.tñ credo erit irregularis
niſi ſʒ ꝙ ſ̄.dixi.Homicidiū.i.§.17.qꝛ lex
promotionis ſactā requirit.15.q.1.ſi'qs nō
iratus.Et pro his oībus facit.c.ſicut dignū
eo.ti.ēt ſi occiſus vel mutilatus ſit paganus
50.di.clericū.homicida vero caſualis i ca
ſu i quo ei iputatur ſilr irregularis ē: alias
nō.Et qui ſūt dicti ē i.2.c.huius tituli. Ho
micida.Silr ex neceſſitate ñ excuſatur.niſi
pro euaſione ſue pſone.vt dictū ē.c.3.hui⁹
ti.Hōicida vō ſpūalis nullo mō irreglaris
efficit.p baptiſmū ēt tollit irrglaritas hōici
dij añ comiſſi.vt ſ̄.Baptiſmus.7.§.3.

1 Utrū cū homicida voluntario ſolus papa
poſſit diſpenſare.R̸.ſm cōiter doc.i.c.ſicut
dignū co.ti.ꝙ ſic:q̄uis gl.tenuerit ꝙ nec ēt
papa poſſit.Sed tu tene cū cōiter doc.ꝙ pt
ymo dicit Pa.i.c.ego de iureiur.ꝙ clerici
pñt vti armis ēt offenſibilibus de lnia pape
qꝛ solū ē ꝓhibitum de iure poſitiuo.ſed eo
inferior nemo pōt diſpenſare q̄ūicūq̄ etiā
ſit occultus.c.vltimo de tēpo.ordi. Uicenti⁹
tñ tenet.ꝙ ſi oio occultū ē.τ egit pniam ꝙ
nō indiget diſpēſatione:qꝛ eccl'ie nō ē obno
xius.qꝛ peccatum occultum.32.q.5.xpiana.
nec deo pp pniam qua ei ſatiſfecit.Et iō ce
lebrat pōt τ vti ordinibus ſine alia diſpen-
ſatōe.Lau.vero τ Jo.ꝯcordant cū Uincē.
ſi mō diſpēſatio epī īteruenit Pa.vero i.c.
ex tenore.de tē.or.13 ꝙ ſi ē oio occultū prout
occultū diſtinguit ꝯ̄ ꝓbabile ſic reſpiciēdo
legē promotionis publicā.ſic nō idiget.Sʒ
ſi aſpiciamus ad legē ꝯſcie iformatā ex lege
poſitiua.ſic indiget diſpenſatione.qȯ intelli
go ꝯ̄ diſpenſatōe non papali.ſed epali vt ſa
tiſfaciat ꝯſcie.Et ad.c.fi.de tē.or.qȯ videtur
ꝯ̄triuni.Rñdetur.ꝙ loquit de diſpenſatōe
non papali. ſed epī que eſt neceſſaria vt tʒ

Lau.τ Jo.τ videt tenere ēt Pa.ne qs cō
ſtituat ſe iudicē in cauſa propria exiſtiman
do oio occultum qȯ forte non eſt.qȯ nō.qꝛ
facit ad multa.

Utrū cū homicida caſuali qui eſt i culpa 2
iferior papa poſſit diſpenſare.R̸.Pa.in.c.
ꝯtinebat eo.ti.ꝙ epꝯ pōt diſpenſare i mino
ribus solum.vt in.c.ad audientiā eo.ti.Ar
chiepꝯ vero vt comiſſarius pape pōt i ſub
diaconatu tñ.In diaconatu vero l' pſbite-
ratu solus papa diſpēſat.vt in.d.c.ꝯtiebat.

Utrum mutilatio mēbrorū ex caſum infir 3
mitans pariſicetur quo ad pctm̄ mortale.τ
quo ad irregularitatē τ eius diſpēſationeʒ
homicidio.R̸.glo.ſingularis in cle.vnica
eo.ti.ꝙ ſic.facit.c.aliquātos.Si.di.cū mltis
alijs ibidē.τ.c.clericis.τ ne cle.vel mo.τ.c
in archiepatu de rapto.c.is qui.de hōici.li.
6.τ alijs allēgatis in.d.glo.

Utrum epꝯ poſſit diſpenſare cum homi- 4
cida circa beneficium.R̸.ſm Ho.ꝙ circa
ſimplex pōt.ſed circa curatum non.ſed ſo
lus papa.ar.c.fi.de fili.preſbi.Nō.Pa.i.c.
fi.de pug.in duc.

Quid ſi non mutilat ſed debilitat an ſit ir 5
regularis.R̸.Pa.in.c.de diacono.qui cle.
vel mo.ꝙ non.argu.i.q.i.ſicut vrgeri:qꝛ lʒ
membrum debilitatum ſit quaſi iutile quo
ad operationem:tñ valet ſaltē ad decorē.τ in
penis facienda ē mitior interpretatio.ꝯcor.
Gaſpar in.d.c.diacono.In ꝯ̄triuni tñ facit
qȯ nō.Cy.in aūt.ſed nouo.C.de ſeruis fu-
gi.Uñ Bar.in.l.2.ff.de publi.iudi.in fi.dicē
ꝙ mutilatio proprie eſt.quando membrum
leditur ita ꝙ non pōt exercere ſuum officiū
Hoc probatur in.l.idem ophilius in prin.
ff.de edil.edic.Truncatio vero eſt quando
ex toto abſciditur membrum.d.cle.vnica.
Non dicit truncat.ſed mutilat.Et ideo intel
lige ꝙ non eſt irregularis.quando quis nō
debilitat ex toto.ſed quando ex toto.ita ꝙ
nihil pōt facere.ſic teneo ꝙ ſit irregularis p
d.cle.vnicā.τ.c.qui percutit.15.q.vltima.

Utrum truncatio vel mutilatio digiti idu 6
cat irregularitatem.R̸.do.Cardi.in cle.pre
dicta ꝙ non.ſed cum ſit in principali h⁹ mē
bris ſm Lanō.allē.cū.de cle.pug.in duc.qȯ
loquitur de membro.Pro quo nō.ꝙ mē-
brum proprie ſumptū τ ſtricte eſt ſʒ Bar.
τ Jo.de ymo.in.l.2.circa fi.ff.de publi.iu
dicij.pars corporis hñs officium ſeparatū
τ diſtinctum.ſicut manus ad palpañ τ pes
ad ambulañ.Facit.c.ſingula.89.di.iuncta
glo.Facit tex.in.d.c.ſicut vrgeri videor.τ i
aūt.pdicta.ſed nouo iure Digitus autē nō

ē proprie mēbrū.ſed pars mēbri.ſeu offitii
mēbri.vt in.l.non ſunt liberi.ff.de ſtatu ho.
τ.d.l.idem ophilius.Et iō opinie tenēduʒ
non eſſe irregularē talem truncatorem vel
mutilatorem.

7 Qua pena punitur pr̄ qui occidit filiū vel
filius qui occidit pr̄eʒ.R̸.Pa.in.c.1.ꝯ̄ his
qui fi.pro.occi.ſm leges ponat in ſacco de
corio cū cane ſimia vipa τ gallo.τ ſic ꝓhi
ciat in fluie.Si ñ hēt portatur in inſulam a
feris deuorādus.l.vnica.C.de his q pa.vl'
fi.pro.occi.τ.l.1.ff.ad.l.pō.ꝺ paricidis.

8 Qua pena puniūt alij homicide.Cleric⁹
dʒ deponi τ ſine alia incorrigibilitate tradi
curie ſeculari.hoc itellige qñ volūtarie oc-
cidit.Si vō a cāu.tūc glo.i.c.fi.de illis qui
fi.occi.dicit ꝙ ſi a cāu nulla culpa pcedēte.
ſic nulla pnia ipōitur.niſi forte ad cautellā.
qꝛ bonarū mētiū ē culpā agnoſcere vbi cul
pa nō ē.c.ꝯſiliū.§.1.de obſeruā.ieiu.25.di.
ad eius.τ de pe.τ re.c.q̄ſitum.Si vō clpa
pcedente.dic vt.ſ̄.Homicidiū.2.§.15.

9 Ad quid tenētur homicide.vide.ī.Reſtō
prio in.v̄.homicida.

b **Homo** ꝯſtituitur ex aīa τ
corpe aliō iſtorū de
ficiēte nō ē hō.vt pʒ ex.c.cū xpꝯ.
de hr.τ in.c.i q̄dā.de cel.miſ.τ i.c.ſicut.de
homici.

1 Utrū liber hō poſſit dari i pignus τ i ſubſi
diū aliarū rerū deficiētiū.R̸.ꝙ nō.Facit.c.la
tor.de pigno.imo pdit recipiēs eū in pign⁹
debitū.τ tñdem de ſuo dare tenet detento
vel eius parētib⁹.vt nō.glo.i.c.ex reſcripto
de iureiu.τ.C.de act.τ obli.aut.oio. Ubi
dr̄ ꝙ quadruplū reſtituat.Rō qꝛ illa q̄ nō
ſunt in nr̄o cōmertio obligāi ñ pñt.l.1.§.eā
rem.ff.q̄ res pigno.Sʒ liber hō non eſt do
minus mēbrorū ſuorū.l.liber hō.la pria.ff.ad
l.acql.Et iō pulcre dixit Bal.in.l.2.C.de
pr̄ibus qui fi.diſtra.ꝙ illa.l.2.habuit ortuʒ
a legibus antiquis ſm quas pater poterat
occidere filios.l.in ſuis in fi.ff.de li.τ po.
q̄ hodie ē correcta.Et iō solū pmittit vēdi
tio cā paupertatis ſeu egeſtatis victus:qꝛ fili⁹
ſic vēditus pōt ſe redu[illegible]re ptiū offerendo
ipe vel alius p eo vel mācipiū.vt in.d.l.2.

2 Utrū liber hō poſſit dari in obſidē.R̸.ꝙ ꝯ̄
iure ñ pōt.niſi p papam τ iperatorem.vt nō.
in.l.obſides.ff.de teſta.τ.l.diuus.ff.de iur
fiſci.τ p eum qui nō recognoſcit ſupioreʒ.
vt nō.Bar.in.l.famē.ff.de publi.iudi.τ in
l.hoſtes.ff.de cap.τ in.l.1.§.de qua.ff.ꝯ̄ po
ſtul.Tñ de ꝯſuetudine vſurpatū ē ꝯ̄triuni ſʒ
glo.in.l.2.C.de patrib⁹ qui fi.diſtra.Et ſic

de facto ſeruatur vt etiam ciuitas que rec
gnoſcit ſuperiorem det obſides τ alij ſimiles
τ habet talis ꝯſuetudo vim legis.l.de qui-
bus.ff.de legi.imo videtur licere de iur cōi
dare obſides pro pace ſeruāda ſm glo.i.c.
vt pridie.23.q.8.ſed ñ pro pecunia vt in.d.
c.ex reſcripto.τ.d.l.ex rſcripto.τ.d.l.i.qꝛ
liber homo non pōt obligari pro pignore.
nec pōt haberi in eo ius pignoris.ſed tātū
ius retentionis.

b **Honeſtas** requiritur in
omni nego-
tio.quia ē vnum preceptum iuris.
inſti.de iuſti.τ iur.§.iuris precepta ſunt h
honeſte viuere τc̄.In matrimonijs.ff.de ri
tu nup.l.ſemp in ꝯiunctionibus.nō ſolum
ꝙ liceat ꝯſiderandū ē.ſed τ ꝙ honeſtū ſit
h ibi.In lege di.4.erit aūt.i voto.c.magne
de voto.In iuramēto.22.q.5.de forma.nec
fiſco rē quā vendit retractare pmittitur pp
honeſtatē.l.vltia.C.ne fiſcus rē quā vē.eui.
l.10.Nec actio furti datur viro ꝯ̄ vxorem.
nec pr̄i ꝯ̄ filium vel eꝯ̄uo propter honeſta
tem.ff.de furtis.l.ſi quis vxori in prin.τ.§.
i.C.ꝺ fur.l.fi.Nec arrogatio.l.nec ea.§.pe.
ff.de adop.propterea dicit tex.in.l.ex dāni
infecti in prin.ff.de dāno infecto.honeſtus
modus ſeruādus ē τ nō imodrata cuiuſq̄
luxuria ſequēda ē.propterea dicitur in.l.fi
lius qui.ff.de condi.inſti.Naʒ que facta le
dunt pietatem exiſtimamus verecundiaʒ no
ſtram.τ vt generaliter dixerim que contra
bonos mores fiūt.nec nos facere poſſe cre
dendum eſt.hec ibi.

b **Honor** eſt maximum exte
riorum bonorum.
vnde potentatus τ diuitie propter
honores deſiderabilia ſunt.4.ethi.

Cui debetur honor.R̸.ꝙ ſoluʒ virtuti ſʒ 1
phm.4.ethi.

An ſit honor preferendus vtilitati.R̸.ꝙ 2
ſic.ar.in.l.iulianus.ff.ſi quis ob.ca.te.

Utrū poſſit appeti honor ſine pcō.R̸.ꝙ ñ 3
Unde phs.3.ethi.dicit ꝙ non ſunt vere for
tes qui propter honores faciūt fortia.Nec
ob.ꝙ honor eſt premium virtutis.4.ethi.
τ propterea ſit appetibilis:quia illud eſt
verum ꝙ eſt premiū virtutis ex parte alio
rum qui.ſ.non habent maius qȯ retribuāt
propterea dicit idem phs ibidem.ꝙ honō
eſt propter virtutē.non virtus propter ho
norem.Nec ob.qȯ idē phs dicit.ꝙ hono
rum amator pluſq̄ oportet:vel vnde non
oportet vituperabilis eſt.Ergo ſine pecca
to aliquando poteſt appeti:quia concedo.

quando non propter ſeipſum appetitur: ſed
ad gloriam ⁊ laudem dī vel ſalutē aiarū:
alias ſemꝑ peccatum ē.
4 Utrum ſit mortale peccatum inordinatus
appetitus honoris. ℞. ꝙ ſic ſm ꝙ ambitio
ē mortale peccatum. de quo vide Ambitio
alias non.
5 Utrū oblatus honor ſit ſuſcipiendus. ℞. ꝙ
non niſi ſecūdum ꝙ dī. i. q. i. non ē in ſi.
Quiſquis igitur ſacerdotium non ad elatō
nis pompam: ſed ad vtilitatem adipiſci de
ſiderat prius vires ſuas cū eo ꝙ ē ſubitur⁹
honore metiatur vt ſi ē impar abſtineat. ⁊
ad id cū metu ēt cui ſufficere exiſtimat acce
dat. hec Greg.
6 Utrum querenti ſit dandus. ℞. ꝙ nō imo
auferēdus. vt. i. q. 6. c. ſicut his. Fugienti vo
ē dandus. ibidem. ⁊. 8. q. i. in ſcripturis.
7 Utrum doctor qui in docendo principali
ter querit ſuum honorem peccet mortalit.
℞. Henri. de gāda. prio quol. q. 34. ꝙ qui
vtitur aliquo principalr ad qȯ non ordina
tur in quo deū contēnit peccat mortaliter.
Et ſic ꝯcludit ꝙ doctor qui principaliter q̄
rit honorem ſuū in docēdo: ⁊ ſic ꝓfert ho
norē ſuū honori diuino peccat mortaliter:
quia vt dicit Aug. li. i. de doctrina xpiana
ad fidem ſpē ⁊ caritatē tota militat diuina
ſcriptura que principalr ordinat ad hono
rem dei. In quo deus contēnitur ſi princi
paliter ad alterius honorez ordinetur. Sʒ
ſane intellige ⁊ limita verum qñ legit aliqd
qȯ ē principaliter ordinatum ad honorem
dei. vt cum predicat ⁊ huiuſmodi: quia ſe
cus credo qñ legit aliqd qȯ non ē principa
liter ad honorem dei. vt ſunt leges ⁊ multe
ſcientie que ad pacem hominum ⁊ vtilita
tem principaliter ordinantur. quia tunc nō
ꝯtēnitur deus. Et ſic non erit mortale pecca
tū. Et de hoc vide. Uanagloria.

b Hora canonica

prout hic accipio ē officium diui
num certa hora dici nālis deo ꝑſoluēn ab
eccliaſticis perſonis.

Quot ſunt hore canonice. ℞. ſecūdū glo.
in cle. i. de cel. miſ. ꝙ ſunt. 7. ſ. matutinū. pri
ma. tertia ſexta. nona. veſpere. ⁊ ꝯpletoriū.
2 A quibus debent dici. ℞. ꝙ ab omnibus
eccleſiaſticis ꝑſonis. Facit. c. ſi. 92. di.
3 Utrum omnes eccleſiaſtici teneantur de ꝓ
cepto ad omnes horas canonicas dicēdas
℞. ſecūdum glo. in. d. c. ſi. ꝙ ſic. ⁊ eam vide
tur ſequi Inno. in. c. i. de cel. miſ. Sed doc.
cōiter in. d. c. i. dicunt ꝙ non omnes tenēt.

Sed ſolum triplex genus eccleſiaſticorū.
Primum genus eſt illorum qui ſunt bene
ficiati. hoc patet per. d. c. ſi. vbi dicit. eccūe
deputati. ſ. per beneficium. ⁊ ſic ſoluit opi
nio glo. predicti. c. ſi. Facit. c. cum ſecundū.
de preben. Secundum genus ſunt exiſten
tes in ſacris: licet non ſint beneficiati. pbat
per. d. c. primū. ⁊ i. c. dolentes. eo. ti. ⁊ quod
ibi nō. Et q̄uis Pa. in. d. c. i. dicat eſſe mi
nus ꝙ ēt exiſtentes in minoribus q̄uis non
ſint beneficiati teneātur. ex quo in partē do
num ſunt aſſumpti: tamen ego non credo
niſi de bono conſilio. Tertium genus eſt il
lorum qui per profeſſionem vel votum ad
id faciendū ſe obligauerunt. c. licet. ð voto.
Utrū cli̅c⁹ beneficiat⁹ exiſtens i minorib⁹ 4
cū ē abſens ex cauſa legitima ⁊ deſeruit ec
cleſie per vicarium teneatur ad horas cāo
nicas. ℞. ſecundum Pa. in. d. c. i. ꝙ ſic. ⁊ h
ē de mente Inno. in. d. c. i. ⁊ Io. an. ⁊ eſt tu
tius. licet abbas ⁊ quidam alij dicant ꝙ nō
teneatur. quos credo dicere verum. ſi nullaʒ
vtilitatē in abſētia reciperet ab eccleſia: alias
non eſt vera opinio: cū non ſolum benefi
cium detur vt ſeruiat eccleſie. ſed etiam vt
oret pro his qui beneficium conſtituerunt.
Concor. cum hoc Car. in. d. cle. i.
Utrum clericus excōicatus teneat ad ho 5
ras. ℞. ꝙ ſi ē minori excommunicatione ino
datus poteſt ⁊ debet dicere ēt cum alijs ſm
ꝙ infra dicā. Si vero ē excomunicatus ma
iori excomunicatōe. ſic ſolus tenetur dicere
ſine. Dñs vobiſcū. ⁊ ēt degradatus ſi eſt in
ſacris. vel ſi non ē in ſacris ſi tñ tenet benefi
cium. Facit ꝙ legitur ⁊ nō. in. c. legi. 16. q. i.
in pria glo. ⁊ concor. cōiter doc. in hoc.
Utruʒ papa poſſit diſpenſare vt prefati ñ 6
teneantur ad horas canonicas. ℞. ſm Pa.
in. d. c. i. ꝙ non. quia ſepties in die teneātur
laudare deum. In modo aūt dicendi diſpē
ſare poteſt.
Utrum dimittens officium ex infirmitate 7
excuſetur. ℞. ſecundum Inno. i. d. c. i. ꝙ ſic.
ſi eſt talis infirmitas in qua directe vel occa
ſionaliter ſibi obeſſet vel obeſſe timeretur
ſi celebrationi intenderet. Dicit tamē Pa.
in. d. c. i. ꝙ ſi nocumentum eſſet leue vt in fe
bre quartana vel longa vel modica. non ex
cuſaretur. ſi non diceret.
Quid ſi ex obliuione aliquā horaʒ dimi 8
ſit. ℞. non credo ſit mortale peccatum. debʒ
tamen ſupplere qȯ omiſit. ⁊ doleat de negli
gentia ſua. Inno. autez in. d. c. i. videtur ſen
tire ꝙ confeſſor poſſet ei imponere aliā pe
nitentiam etiam ſi voluntarie dimiſit. licet

conſulat vt imponat ꝙ ſuppleat que omiſit
niſi qñ videret non ꝓficere. Sed hoc tene
de bono ꝯſilio. ⁊ qȯ confeſſor poſſit ei impo
nere aliud qȯ ſit ad laudē dei: puta. 7. pſal
mos ⁊ huiuſmodi. tʒ Tho. in quol. ⁊ Pe
trus de pal. in. 4. diſti. 15. ēt ſi dimiſit volun
tarie.
6 Utrū ñ habens librū vel carens viſu ⁊ hu
iuſmodi excuſet. ſi nō dicat horas. ℞. ꝙ ſic.
ar. cle. ſi. de vita ⁊ hone. cle. dūm ſuppleat
ꝑ pſalmos vel pr nr: ⁊ huiuſmodi.
10 Utrū prefati obligati ad horas peccēt mō
taliter ipas omittendo ex negligentia. ℞.
Hēri. de gāda. in quol. tenet ꝙ peccat mor
taliter omittēdo. niſi rōe infirmitatis vel al
terius cāe legitie ipediatur. Riga. vero an
glicus in quol. dicit ꝙ ſi dimittat ex neglia:
non auderē dicere. ꝙ mortaliter peccaret.
Si vero ex faſtidio diuini cultus. vel con
temptu. ſic mortaliter peccat. Credo etiam
ꝙ conſuetudo i huiuſmōi dimiſſiōe ſit mor
tale peccatum. Hec Riga. que opinio ē hu
manior.
11 Utrū clericus beneficiatus ñ dicēs officiū
teneat reſtituere fructus quos interi recepit
ab eccleſia. ℞. Io. cal. in. d. c. i. dicit ꝙ ſic. qr
propter officium datur beneficium. vt in. c.
diuerſis. de cle. coniuga. Et ideo cum aliqd
datur ꝓꝑ cām: cā non ſecuta repetit. ff. ⁊. C.
de condi. cā da. cā. nō ſe. per totum. Domi⁹
Car. tʒ ꝯrium. ⁊ Pa. dicit ꝙ pria ē nimis
rigida. Sed ego credo ꝙ lʒ ſit rigida tñ eſt
vera: ⁊ iō ſequenda. Et reſponſio Pa. ad
motiua Calde. nō ē valida: qr lʒ dent reddi
tus vt viuat. vt dicit. c. diaconi ſunt. 93. di. ⁊
c. 2. de preben. non quidem tñ ſimpliciter. ſʒ
vt viuat ſecūdum cultum dei. ⁊ facit ꝓ hoc
c. clericus victū. 91. di. arguēdo a maiori. ⁊
hoc tenet etiam Lau. in clericis qui nō im
plent officia ſua. ſed voluptatibus vacant
ꝙ tenetur fructus reſtituere.
12 Quid ðbeat dici pro hora. ℞. Car. i cle. i.
de cele. miſ. Landul. dicit ꝙ ſi ē conſtitutō
vel ꝯſuetudo illa ſeruetur. 12. di. nouit. quia
nec hoc vel illud dicere ē in precepto: cum
diuerſi diuerſa dicant. de conſe. di. 5. in die
reſurrectiōis. Uerum ē ꝙ clerici ſeculares ð
bent dicere ſecundum ordinem romane ec
cleſie. d. c. in die. vel ſm eccleſiam metropo
litanam. 12. di. c. ſi. nec reprobatur vſus ali
cuius eccleſie antiquus ſm Lādul. Ubi cle
rici ſunt ꝯtenti tribus pſalmis. licet eccleſia
romana vl metropolitana hoc non ſeruet.
Secus eſſet ſi priuata ꝑſona h̄ ſibi faceret.

Aduerte ēt qr dicit directorium. li. i. ti. 8. ꝙ
clerici ordinati ad titulū ſui patrimonij poſ
ſunt dicere qȯcūqʒ offm̄ volūt: qr non obli
gantur ad iſtam vel illā eccliam. In regula
ribus vero dicit ſeruādā eoꝝ regulā vel ſta
tutū in hoc. 12. di. c. ſi. Et hoc verū niſi ſint ꝓ
uilegiati vt clerici ⁊ religioſi q ſunt cōmen
ſales domeſtici alicuius cardinalis ſeu epi
gr̄ani ⁊ cōionē ſedis aplice hn̄tis q licite ſe
eis conformare debent. vt in cle. ſi. de cele.
miſ.
Quid de eo q ex diſpenſatōe ē bñficiatus 13
in duabus eccleſijs. ℞. ꝙ dʒ dicere offm̄ ſʒ
illā i quā tr̄r facere reſidentiā: ꝙ ſi ad nulli
us reſidentiā tr̄r. tunc credo ꝙ pōt ſe ꝯfor
mare illi eccleſie i qua ſe reperit officia cele
brare. Si vero dicit ꝑ ſe: tūc ſm Tho. i quo
libet vr̄ ꝙ debeat dicere ſʒ ordinē illius ec
cleſie in qua hʒ maiorē dignitatē: q̄uis for
te in alia hēat pinguius bñficiuʒ. Nō credo
de bñ eē. nō de neceſſitate fore verū: cū poſ
ſit dicere qȯ vult. vt ſatis pʒ ꝑ nō. in. c. i. de
cele. miſ. per Inno. ⁊ alios doc.
Utrū peccʒ mortaliter q ad libitū ſuū mu 14
tat offm̄ ꝯſuetū. ℞. credo ꝙ ſic i clerico pre
bendato ⁊ religioſo. Secus in alio ordina
to ad ſuum patrimonium.
Utrū monachus ꝓpoſitus eccleſie ſecula 15
ri teneat dicere offm̄ monachale. ℞. ꝙ ſi ꝑ
petuo ē aſſūptus. ⁊ ſic trāſlatus. ſic cū nihil
hēat cōe cū monaſterio. 16. q. i. ne ꝓ cuiuſlʒ
nō dicet mōachale. ſed illius ecclie ad quā
tranſlatus ē. ⁊ placet Io. 16. q. i. c. 3. ⁊ Hoſ.
i ſūma de ſtatu mo. ⁊ Ho. i ſū. eo. ti. Secus
eſſet ſi nō eēt trāſlatus niſi ad tps. qr dʒ dice
re mōachale. ⁊ hoc vr̄ ſentire glo. i cle. ſi. ð
cele. miſ. Et facit tex. ibidem in argumētū.
Quid ſi dicēdo offm̄ in choro cū alijs ex 16
aliq̄ neceſſitate itermiſit pſalmū vel lectōē
℞. ſm Inno. in. c. dolētes de cele. miſ. ꝙ ñ
tr̄r illud reaſſumere lʒ ſit cautius reaſſūat.
dūmō ñ ſubtrahat vocē ſuā ab offō chori. i
mo plus dico ꝙ ēt ſi aliqd omiſit ex negli
gentia ſua. ꝙ nō dʒ ſupplere ſubtrahendo
vocē ab offō chori: ſʒ poſtea ſuppleat ſi ali
qd nōbile obmiſit. Si vō eſſet verſus vel
qd minimū ſuppleat ꝑ aliquē pſalmū vel pr
noſter. Idē dic ſʒ Henri. de gan. i quolʒ ꝙ
ſi qs nō ex malicia. ſʒ cū cā legitia non iter
ſit in pricipio officij vel fini ꝙ nō oʒ a capi
te reincipere l finē ꝑficere ꝑꝑ ꝑfectōem cari
tatis qua vnū corpus reputant. ⁊ qȯ vnus
dixit extiatur alter dixiſſe. Et hoc veꝝ niſi
chorus multū in principio ꝓceſſiſſet: l mul
tum de fine reſtaret. hec ille.

v 2

17 Utrum teneatur quis dicere id quod ſecundum conſuetudinem chori aliquis ſolus dicit ſi aſſociatur. quando dicit officium in choro. R. quod non. ſecundum Pe. de palu. in. 4. di. 15. quia id quod dicit unus reputatur dici ab omnibus: quando ex aliqua rationabili cauſa ita eſt conſuetum ut ſolus tale quid dicat.

18 Utrum dicens officium ſi pretermittat unam horam ex oblivione vel quid ſimile. puta lectiones vel pſalmum teneatur iterum recitare totum. R. ut colligo ex doctrina Inno. ubi ſupra. et ſequitur Landu. quod non ſed ſufficit ſupplere quod omiſſum eſt. Unde qui dimiſit ymnum vel pſalmum primi nocturni cum adunit et eſt in. 3. nocturno. non oportet recipiat diſturbando officium: vel qui dixit terciam et adunit non dixiſſe primam non oportet dicat iterum terciam. Sed poſt officium ſuppleat omiſſum et doleat de negligentia. Dicit Pe. de palu. ubi ſupra. quod qui notabiliter male dixit officium. ſi vult evadere mortale debet redicere totum. Sed ſi modicum dimiſit. puta pſalmum vel verſum vel dictionem tamen. illud repetere poſt officium vel aliquid loco eius dicere. ſi vult evadere peccatum veniale.

19 Utrum debeat dicere pater noſter poſt horas. R. quod ſic poſt veſperas et matutinum. de conſe. di. 5. c. id ſemper et de conſuetudine dicitur in fine omnium horarum: quia matutinum accipitur pro omni officio uſque ad nonam. et pro veſpere omne aliud quod reſtat. ut patet in. d. c. id ſemper. et c. convenit ibidem.

20 Qua hora ſint dicende hore canonice. R. debent dici tempore ſuo. ſcilicet matutinum in nocte prima in ortu ſolis. Et ſic de ceteris: niſi ex neceſſitate. ut hic infra dicam

21 Sed nunquid in ſero poſſit quis dicere matutinum ſine peccato. R. ut ex predictis patet. quod ſic: ſi ex rationabili cauſa facit. quia ſecundum Tho. in quol. Melius eſt ſi deo debitas laudes preveniendo reddamus et alia honeſta officia poſtea faciamus quam ſi per unum aliud impediatur. Secus eſſet ſi faceret non ex rationabili cauſa: quia ſic eſſet peccatum ar. c. clericus el. i. 91. di.

22 Utrum ſit mortale peccatum non dicere horis debitis ſine cauſa rationabili. R. quod non. niſi quis faceret in contemptum dei vel eccleſie: cum nullum ius precipiat quod dicatur horis debitis. niſi cle. i. de cel. miſ. que videtur preceptiva propter verbum ſancimus. ſcilicet quod officium horis debitis in cathedralibus regularibus et collegiatis eccleſijs devote pſallatur. Et ideo credo quod peccarent mortaliter prelati. ſi in prefatis eccleſijs horis debitis non facerent dicere. et etiam illi qui ſunt beneficiati in prefatis eccleſijs vel ſubditi prelatorum regularium. cum imponitur eis a prelatis. ſi non dicerent. Nec accipias horam debitam ita ad punctum: ſed groſſo modo et largo: ſicut dicere matutinum in aurora vel quando ceſſatur in media nocte et huiuſmodi. alias autem a particularibus perſonis vel in alijs eccleſijs a predictis non dicere horis debitis erit peccatum veniale ſine rationabili cauſa. Ex cauſa vero rationabili etiam in predictis eccleſijs liceret ut puta. quia proceſſio eſt fienda vel predicatio et huiuſmodi. Et propterea pervenimus tempus debitum.

23 Utrum matutinum ſit dicendum antequam miſſa dicatur. vide infra. Miſſa. §. 2.

24 Utrum idem ſit de prima. vide ibidem.

25 Ubi debent dici hore canonice. R. quod in eccleſia ut notat glo. 92. di. in. c. ſi. Sed hoc intelligo quo ad clericos qui in ipſa ſunt beneficiati. propter verbum poſitum in. d. c. ſi. eccleſie deputatus. ergo videtur clericus beneficiatus quod peccet mortaliter ſine rationabili cauſa ibi non dicens officium. quia dicit ibi tex. in d. c. ſi. quod qui non convenerit deponatur a clero. Et quo ad eccleſias collegiatas vel regulares. clarum eſt quod eſt de precepto. ut ibi dicatur. ut patet in cle. i. de cel. miſ. not. Inno. in c. i. de cel. miſ. quo ad alias non credo.

26 Sed nunquid peccet mortaliter quotiens non convenit clericus beneficiatus vel religioſus ad chorum ſine rationabili cauſa. R. quod non credo. quia nimia non videtur ita ponderoſa: ſed quando duceret in conſuetudinem vel quando officium eccleſie pateretur iacturam in celebratione tunc non excuſarem a mortali. Et ſic limito et intelligo. d. c. ſi. Ex aliqua tamen rationabili cauſa licet prelatis et alijs ſe abſentare. dummodo officium dicant eundo vel ſtando in domo ſua. Nec ob. c. epiſcopus. de conſe. di. 3. Non videtur innuere ſufficere epiſcopo. ſi die dominico ad eccleſiam conveniat. quia illud. c. non dat licentiam abſentie. ſed non vult ut pro alia cauſa quam infirmitatis et ſimilis abſit diebus feſtivis. Et quod alijs diebus debeat interceſſe facit. c. pervenit ad nos. 7. q. i. et c. epiſcopus vilis. 41. di. ceſſante intellige impedimento.

27 Quo ad attentionem ſeu devotionem. Queritur utrum peccent mortaliter non dicentes officium devote et ſtudioſe. R. glo. in cle. i. in verbo fructus. de cel. miſ. tenet quod ſufficit dicere ore. licet non corde. Et cum ea concurrunt multi canoniſte in. c. dolentes de cel. miſ. Alij autem tenent quod eſt de precepto ut dicatur devote et ſtudioſe per. d. c. dolentes. Ut ſic devotio denotet attentionem. et ſtudioſitas modum dicendi. Sed tu dic ſecundum Pe. de palu. in. 4. di. 15. quod attentio ad officium ſicut ad quodlibet bonum opus poteſt requiri duplex. Primo ut officium ab intentione procedat. et iſto modo attentio requiritur ad officium. non ſolum propter meritum. ſed etiam ad evitandum peccatum. quia nullum opus eſt meritorium niſi ex intentione procedat. aliter non eſſet humanum. cum homo ſit homo per rationem et voluntatem: Similiter ad evitandum tranſgreſſiones precepti: quia preceptum datur hominibus. Et ideo oportet quod non procedat ex ſola ymaginatione que communis eſt nobis et brutis. Sed ex deliberatione que requirit attentionem. Secundo modo ut totum officium attentio concomitetur actualiter. et hec non requiritur nec in officio. nec in alijs bonis operibus. quia eſt impoſſibilis humane fragilitati. Requiritur tamen quod orans ſcienter non diſtrahat mentem ab officio: quia hoc non poſſet eſſe ſine mortali peccato vel veniali. Nam evagatio que eſt preter intentionem et propter precedentem occupationem licitam non eſt peccatum. Secus ſi propter illicitam. Sed evagatio que eſt advertenter et ſolum ſecundum actum interiorem. licet ſit temeraria et gravis forte: non tamen eſt mortale niſi propter contemptum: quia eccleſia non habet iudicare de interioribus actibus mere. propter quod miniſter eccleſie licet dicendo officium aliud cogitet. non videtur tranſgreſſor precepti ex natura facti. Si autem evagatio mentis ſit ex hoc quod aliquis ſcienter ſe occupat in actu exteriori qui non ſecum patitur attentionem. ſic videtur eſſe mortale peccatum et directe contra preceptum. c. dolentes de cel. miſ. ubi precipitur ut ſtudioſe pariter et devote dicatur. hoc non obſervant qui occupantes ſe in actu exteriori ſcienter ſibi attentionem ſubtrahunt. Idem Tho. in. 4. di. 15. dicit quod quando aliquis mentem ex propoſito diſtrahit ad alia in orando. ſine culpa non eſt: et precipue ſi in alijs ſponte ſe occupat que mentem diſtrahunt: ſicut ſunt exteriora opera. Et ſi mens ad contrarium evagetur. erit culpa mortalis. Si autem ſine hoc quod percipiamus. mens ad alia evagetur. vel culpa caret. vel minima erit: niſi precedens cogitatio. ex qua contingit evagatio talis eſſe dicatur in culpa. hec ille. Et hoc teneatur. limitando tamen dictum Thome verum quo ad orationem que eſt de precepto. ſicut eſt officium et huiuſmodi: non autem quo ad orationem que ex devotione eſt et voluntate ſolum. Adverte tamen ſecundum Tho. 22. q. 82. ar. i. quod devotio nihil aliud eſſe videtur: quam voluntas quedam prompte ſe tradendi ad ea que pertinent ad dei famulatum Similiter attende ſecundum Tho. in. 4. di. 15. quod requiritur quod attentio remaneat in oratione: non per eſſentiam actus: nec ſufficit quod ſit in habitu ſolum: ſed quod ſit ſecundum virtutem que eſt medium quid inter predicta duo. Et tunc videtur manere ſecundum virtutem: quando accedit ad orationem cum intentione aliquid impetrandi vel deo debitum obſequium reddendi: etiam ſi in proſecutione mens ad alia rapiatur: niſi tanta ſit evagatio. quod omnino depereat vis prime intentionis. Et ideo oportet quod ſepius homo cor revocet ad ſe ipſum. Et ex his patet quid tenendum de confabulantibus et alias diſſolutiones facientibus in officio: aut ipſum dicentibus faciendo aliquod exercitium manuale: quod bene nota. Et ſecundum predicta intellige et limita. d. c. dolentes. et doc. ibidem.

28 Utrum clericus cantans in eccleſia officium divinum ut placeat populo peccet. R. Pa. in. c. ut quiſquis de vita et ho. cle. quod ſic graviter Unde dicit. Iſido. Deum moribus ſtimulat qui populum vocibus mulcet. Facit quod dicitur et notatur. 92. di. c. i. et. 2. De quo tamen utrum ſit mortale vel veniale vel nullum. Dic ut infra. placere.

Horror

b **Horror** future vite eſt filia luxurie inquantum reputat bonum eternum ut bonum arduum: quia propter delectationes venereas non appetit. immo faſtidit bona eterna ac ſi non eſſent ardua et ſumma.

Hoſpitale

b **Hoſpitale** quod alio vocabulo dicitur ſinodochium: aliud dicitur religioſum. Aliud non religioſum. Hoſpitale religioſum dicitur quando auctoritate epiſcopi edificatum eſt. c. ad hoc. de reli. do. et tunc pertinet ad ipſum epiſcopum. non ut diſponat de redditibus ad libitum: ſed ut ordinet ut diſpenſentur ad uſum deſtinatum. ar. cle. quia contingit. de reli. do. Hoſpitale quod non eſt religioſum eſt illud quod ſine auctoritate epiſcopi conſtructum eſt. nec epiſcopus poteſt ſe de eo intromittere. ſed patronus qui edificavit ad libitum diſponet. ut in c. inter dilectos. et ibi per Inno. de donat. Et quamvis epiſcopus exercuerit ibi unum ius epiſcopale. non poteſt tamen per hoc alia exercere ſecundum Fed. conſi. 25. quia de poſſeſſione unius articuli non eſt inferendum ad alios articulos. ut in c. cum contingat de deci. Nec ob. c. primum. de reli. do. quia locus de quo loquitur neceſſario debebat eſſe ſubiectus alicui epiſcopo. et ideo preſumitur pro eo qui exercuit unum ius in eo. Simile infert Io. an. in reg. Non alicui. li. 6. in mercurialibus. quod patronus qui exercuit ius preſentandi alio non apparente preſumitur patronus ex quo ius patronatus ad aliquem debet pertinere et alius non apparet. niſi iſte qui exercuit actus patroni: non ſic in caſu noſtro: quia hoſpitale neceſſario non eſt religioſum ut patet. Limita tamen hoc verum. quod epiſcopus non poteſt ſe intromittere quando non eſt religioſum. ſecundum Pa. in. c. i. et. c. de ſinodochijs de reli. do. verum. niſi patronus qui ipſum hedificavit eſſet mortuus: quia tunc ad curam epiſcopi pertineret. ut voluntas defuncti pia mandaretur executioni. ut videtur tex. in auth. de eccleſia. titu. §. ſi quis hedificatione et §. ſe. Unde licet talis locus non teneatur epiſcopo reſpondere: in epiſcopalibus tamen epiſcopus curam habere poteſt. ex quo pius locus eſt. Non verum eſt. niſi teſtator qui ipſum hedificavit aliter expreſſe diſpoſuiſſet: quia illud ſervandum. ut in. d. §. ſi quis. Ex quo patet quod quilibet poteſt hoſpitale hedificare etiam cum oratorio ſecundum Ho. et Pa. in. d. c. ad hec. ſine alia auctoritate. Sed in oratorio non poteſt celebrari ſine licentia epiſcopi de conſe. di. i. c. unicuique. et. d. c. inter dilectos.

Quis poteſt preſici pro rectore hoſpitalis?

R. Pa. in. d. c. de ſinodochijs q̄ religioſi ñ
poſſunt deputari: niſi talia hoſpitalia habe
ant curá aiaꝝ: vel niſi hoſpitale eſſet ſubiec
tum monaſterio: ⁊ monachus deputaret
p abbatē tanq̄ȝ obedientiarius ſm̄ ſede. cō
ſilio. 155. Clerici ſeculares poſſunt eſſe recto
res: ſed ñ pñt habere i titulū beneficij. vt in
cle. q꞉ contingit. de reli. do. ⁊ cle. p lr̄as. de
ṗben. Laici oēs poſſunt inſtitui rectores.
dūmō ſint viri idonei ⁊ ꝓuidi ⁊ boni teſti
monij. qui ſciant velint ⁊ poſſint loca ip̄a ⁊
iura eoꝝ vtiliter regere. vt in cle. predicta.
quia contingit.

a Quid debent facere predicti rectores. R.
q̄ debent ad modū curatoꝝ ⁊ tutoꝝ inrami
tum p̄ſtare ac inuentariū facē de bōis ip̄oꝝ
locoꝝ ⁊ annuatim reddere rōem ordiarijs
ſub quibus ſunt vl' ab eis deputatis. alio qn
collatio. prouiſio. ⁊ ordinatio taliū ē nulla
ip̄o iure. vt in. d. cle. q꞉ ꝯtingit. Uerꝝ q̄ ñ ex
tēdūtur hoc ad hoſpitalia militariū ordinū
aut alioꝝ religioſoꝝ. Precipit tñ omnibus
rectoribus ſub obteſtatōe diuini iudicij ⁊ p
obedientiam vt reddimus in vſus pauperꝝ ꝯuer
tant ⁊ non i alios. Rectores tñ militarium
⁊ religioſoꝝ hoſpitaliū ſufficit ꝓuideāt ſʒ
eoꝝ ordinū inſtituta ⁊ antiquas obſeruātias
paupibus. Qð ē limitandū: qñ qð ſupereſt
exponunt ꝓ ſide vel pie. alias nō excuſant.
ſi male expēdunt i nō pios vſus: q꞉ negari
nō pōt. quin tales reddimus ſunt inſtituti ꝑ
pios vſus.

3 Quid de adminiſtratōe ſacramentoꝝ ⁊ ce
lebratōe i ip̄is hoſpitalib' paupibus ibidē.
R. q̄ dʒ ſeruari antiqua ꝯſuetudo quo ad
exercēda ⁊ miniſtrāda ſp̄ūalia ſupradicta.
vt in. d. cle. q꞉ ꝯtingit.

4 Precipit oībus ad quos de iure vel ꝯſue
tudine vel ſtatuto vel priuilegio ꝑtinet cura
hoſpitaliū q̄ bona deꝑdita aliēata idebite
in ſtatū debitū reducāt ⁊ reforment vt recto
res iuxta facultates ꝓuētuum inſiſtant ſuſtē
tationi ⁊ receptioni miſerabiliū ꝑſonaruʒ.
In quo ſi negligētes fuerunt ordiarijs iniun
gitur. vt ip̄i ſi nō ſunt exempti auctoritate ꝓ
pria. Si vero exempti ſunt auctoritate ap̄lī
ca ꝯpellant ad ṗdicta faciēda p cenſurā ec
cleſiaſticam ꝯpeſcendo tam eoſdeʒ q̄ȝ quoſ
cūq̄ȝ ꝯdictores cū dantibus auxiliū ꝯſiliuʒ
vel fauorem. Non obſtātibus quibuſcūq̄ȝ
priuilegijs quo ad hoc. d. cle. q꞉ ꝯtingit.

b **Hoſpitalis** quomodo dʒ eſſe cle
ricus. vide. ſ. Clericus. 3.

b **Hoſtiarius** dr̄ ideʒ q̄ ianitor.
Nam in veteri teſtamento. Primi
paralipo. 5. Hoſtiarij electi ſūt ad cuſtodiā
tēpli vt ñ igrederet i illō imūd' ſp̄ūs i oi re.
Uñ hoſtiarij dicti ſunt eo q̄ preſint hoſtijs
templi. Ipi enim tenentes claues omnia in
tus extraq̄ȝ cuſtodiunt atq̄ȝ inter bonos ⁊
malos hñtes iudiciū fideles recipiunt. ⁊ in
fideles abiciūt. 21. di. cleros i ſi. ⁊. 25. di. ꝑlecti.

b **Hoſti** ſeruāda ē fides ꝓmiſſa 23. q. 1. ⁊. 22. q. 4. inno
cēs. Qð lita. vt. j. Iuramentū. 5. §. 17.

b **Humilitas** vera regri
ria. Pri
mū ſui ip̄ius nihilatiōem. hoc ē q̄
reputet ſe oībus viliorem. Et lʒ cognoſcat ſe
habere aliqua dona dei que alij nō habent.
tāto magis dʒ in ſe vileſcere cogitās q̄ ſi de
us talia alijs dediſſet gratiores deo eſſēt q̄ȝ
ip̄e. Et ſic cū veritate poteſt ſe exiſtimare vi
liorem oībus ⁊ magis ingratum. Et hoc eſt
qð voluit dicere Beda in omel. ſabbi terne
dñice quadrageſime. Cū aliū iquit peccan
tem ꝯſpicimus mox aīum deorſum incline
mus. ⁊ q̄ȝ abiecti ex noſtra fragilitate ſum'.
ſi nos diuina pietas ñ ſuſtētet humiliter inſpi
ciamus. Hec ille. Et Io. 13. Cū feceritis hec
omnia dicite. q꞉ ſerui inutiles eſtis qd dicat
ex ꝯſideratione hūili obligationis quā ha
bemus: q꞉ cuʒ augentur dona rōes etiā cre
ſcunt donoꝝ. Secūdū ꝓmptā alioꝝ obtēpe
ratōeʒ. Uñ de renū. c. niſi cū pridem. tūc ve
ram humilitatē oñdis cū p eam locū ſubli
mem effugies. ⁊ tñ per obedientiam non dimit
tes. Nam vera humilitas facit vt quiſq̄ȝ ma
gis alijs de ſe credat q̄ȝ ſibi ip̄i: q꞉ dic̄ Gre.
ſi ſe meliorē alijs ñ crederet nequaq̄ȝ alioꝝ
ꝯſilia ſue deliberatōi poſtponeret. Et h̄ verꝝ
in omni dubio q̄ potius dʒ alijs credere q̄ȝ
ſue opinioni. ſecus in alijs. Tertiū q̄ requi
rit humilitas eſt. vt dona dei que in ſe hʒ ab
ſcondat. ⁊ ſe ſolum vilem ab extra demon
ſtret. niſi inq̄ȝtum honor dei ⁊ bonum ꝓxi
mi aliud requirit. Naʒ non eſſet humilitas
qñ ꝓ ſalute ꝓximi ⁊ ad edificatōem aīaruʒ
poſſet oñdere ⁊ predicare dona dei que hʒ
ſi ea occultaret: q꞉ dr̄ Math. 5. Luceat lux
vr̄a ⁊c̄. Non tñ dʒ magis vileſcere in appa
rentia q̄ȝ iporte ꝯditio ſua ⁊ qualitas reſpe
tu eoꝝ cū qbus viuit. q꞉ ſic potius eſſet ſup
ſtitio q̄ȝ humilitas. 41. di. c. qſqs reb' in pri.

i **Iactantia** ꝓprie iportat q̄ hō verbis
ſe extollat ſm̄ Tho. 22. q. 122. ar. 1.
Et pʒ ex. c. inuitare. 6. q. 1. Et procedit ſecun
dū Gre. in li. 23. moralium. Aliqñ ex ſuper
bia ſicut a cā interius motiua: q꞉ ex hoc q̄
quis p arrogantiā iterius ſupra ſe eleuatur.
plerunq̄ȝ exterius maiora q̄daʒ de ſe iactat.
Et ꝓpterea ponitur a Gre. ibidem. Tertia
ſp̄ēs ſupbie. lʒ non ſit idē qð ſupbia. ſʒ ē tā
q̄ȝ a cā ipellente. Aliqñ vō ꝓcedit ab inani
gloria. ſicut a cā finali iq̄ȝtum. ſ. iactator itē
dit. q̄ p ſuā iactantiā gl'iam ꝯſequet. Et idō
ponitur ēt a Gre. filia inanis glie rōne finis
vt nō. Alex. de ales. 22. ti. co.

1 Utrꝝ iactantia ſit pctm̄ mōtale. R. vt colligo
ex Alex. ⁊ Tho. vbi. ſ. q̄ ſic quadrupliciter.
Primi duo modi ſunt iq̄ȝtū ꝯſideratur ex ſe.
Secūdi duo iq̄ȝtum ꝯſideratur ex cā vel fi
ne. Primo ē mortale pctm̄ qñ iactator ꝓfert
qð ē contra gl'iam dei. ſicut ille de quo eze
chie. 28. Eleuatū ē cor tuū ⁊ dixiſti de' ego
ſum. Tales ſunt q iactant ſe ſuis meritis ha
bere aliqua dona dei: vel a ſe hr̄e. vel illi q
de pctīs mortalibus q̄ fecerūt. vel nō. iactāt
ſe. vt ſtrenui videant: vel ēt laudant alios ⁊
iactant de pctīs mortalibus que fecerunt. vt
nō. glo. in. d. c. inuitare. Secus eſſʒ de vēiali
q꞉ non ē ꝯ deū. Secūdo ē pctm̄ mortale qñ
iactātia ē ꝯ caritatē ꝓximi: ſicut cū quis iac
tando ſe ꝓrūpit in ꝯtumeliā ꝓximi. ſic̄ pha
riſeus Lu. 18. Non ſum ſicut ceteri velut. ⁊
hic publicanus. alias aūt iactare ſe de eo qð
ñ ē ꝯ gl'iam dei vel caritatē ꝓximi ex ſe eſt
vēiale. Tertio ē mortale pctʒ qñ ꝓcedit ex
tali ſupbia vel vanagloria q̄ ſit mortale pec
catum. Si vero non erit mortale pctm̄ talis
ſupbia vel vanagloria. ſic nec iactātia ex eiſ
ꝓcedens. Qñ aūt ſupbia vel vanagl'ia ſit
mortale. vide Supbia ⁊ vanagl'ia. Quārto
ē mortale qñ ꝓcedit p appetitū lucri i dānū
ꝓximi nōbile. ſicut cū quis ſe iactat magnū
medicū. aduocatū ꝑituʒ. miliās ſcitates face
re. ſicut ceratani ⁊ h'modi. q falſe in nocu
mentū ꝓximi ſe iactant. ſecus ſi ñ eſſet i no
cumentum ꝓximi: q꞉ eſſet veniale pctʒ. Intel
lige ēt ſi ſit nocumentum alicuius importātie
q꞉ id qð minimuʒ ē. rō apphendit quaſi ni
hil. 2. phi. niſi itēdēt ēt nocē i multo. ſi poſſet.

1 Utrū iactantia poſſit eſſe in factis ſic̄ i dictis.
R. q̄ ꝓprie ñ. ſed equalenter ſic: ſicut cum
qs i ueſtibus. i eqs. in domibus. i ꝯuiuijs. i
familia. in pulchritudine ⁊ h'mōi. vt appa
reat diues de magna domo ⁊ nobili proſa
pia ⁊ h'mōi. Et ſic erit mortale pctm̄: ſicut
iactantia i dictis: ſi ṗdicta q̄ facit ſint ꝯ glo
riā dei ⁊ caritatē ꝓximi. vel ex ſupbia ⁊ va
nagl'ia mortali vel in deceptōem ꝓximi.

i **Iconomus** dr̄ cui res eccliaſtica.
gubernāda mādat. vt. 89. di. q꞉ in
qbuſdaʒ. ⁊ idē ē iconom' q̄ ſindicus ⁊ dʒ
eſſe clīcus ñ laicus. vt pʒ in. d. c. ⁊. c. idicatū
ibidē. ⁊ i. c. qm̄ i qbuſdā. 16. q. 7. de quo dic
vt. j. Laycus. §. 1. Sed aduerte q̄ ē differen
tia inter actorem ꝓcuratorē ⁊ ſindicum ſeu
iconomū ſm̄ glo. in. c. erga epum. 2. q. 7. q̄a
actor ꝯſtituit a ñ dño ⁊ auctē iudicis. ⁊ ad
pñtes lites tñ. Procurator vero ſemꝑ a ve
ro dño ꝯſtituit ſiue ad vnā litē ſiue p'les ſiue
pñtes ſiue futuras. Sindic' āt ſiue iconom'
ab vniuerſitate ꝯſtituit ſeu a collegio. ⁊ ad
vnā cām ⁊ p'les ⁊ pñtes ⁊ futuras. ⁊ auctē
epi. d iura. cal. c. ꝑatoꝝ i ſi. Canō tñ oēs ad
miniſtratores ecclie vocat ꝓcuratores. 1. q. 3.
ſaluator. vide glo. ibidē. ⁊ i. d. c. ꝑatoꝝ cuʒ
ſuis allegatōibus. Tʒ tñ Pa. in. d. c. ꝑatoꝝ
q̄ ſi ad vnā certā cāʒ ſolū ꝯſtituit. q̄ pōt fie
ri ſine auctē ſupioris. alias nō.

i **Iulia** ē q̄dā reuerētia ſiue adoratio. de qua. ſ.
Adoratio. ꝑ totum.

i **Ieiunium** ſm̄. S. Bōa. i. 4. di. 15. pāte
ſa. ar. 1. q. 4. dr̄ comūiſſime ꝓ ab
ſtinētia ab oi mortali. Iſa. 58. Nōne hoc ē
ieiuniū qð elegi. diſſolue colligatiōes colli
tui. dr̄ ēt cōit omis afflictio; q̄ ꝯſiſtit i vigilijs
flagell' ⁊ diſciplinis. Proprie āt dr̄ ieiuniūʒ
afflictio carnis ꝑ ſbtractōeʒ cibi ⁊ pot' ſcā ſʒ
iſtōnē eccle. Et ſic diffinit ieiuniū ſʒ Gofre. ē
ſbtractio prādij. ⁊ p' cenā cui'libʒ cibi pri
uatio vſq̄ȝ i diē ſeq̄ntē. ⁊ abſtinētia a cārnib'
⁊ trahētib' ſemētiaʒ originē ab ip̄is. vt a lac
te a caſeo ⁊ ouis. Elicit hec diffinitio. 4. di.
c. dēiq̄ȝ. Et pōit a Pa. i R̄ica d obſuātia ie
iuioꝝ. Pro c'ōclatōe q̄rūt dubia ſſcripta.

i Utrꝝ ſit aliq̄ hora dteriata i q̄ i dieb' ieiūio
rū ſit comedeñ. vr̄ q̄ ſit cēa. ibi p' cenā. ergo
vſq̄ȝ ad cēā ē abſtineñ. Sʒ breuit notañ ē q̄
i iur nll'a hora ē dtmiata ꝓ comeſtiōe in die
ieiunij. niſi ſolū hora veſpoꝝ tpe q̄drageſia
li. vt i. c. ſolēt. d ꝯſe. di. 1. q̄ idō dputata ē. vt ſic̄
celebrat veſpis ñ reſtat aliud offm̄ diurnū.
ſic fictōe iuris vidamur. 40. dies ieiūare. d
q̄ p Archi. i. d. c. ſolēt ⁊ p Pa. i R̄ica d obſ.
ieiu. Et idō fudāta ē ꝯſue. circa horā cōeſtōis
q̄ cōit ē i hōa nōe l' circa ſʒ Arch. i. d. c. ſolēt

2 Sʒ nūqd frāgit ieiuniū q añ p̄fatā horam
māducat. R. vr̄ q̄ ſic i. 40. p tex. i. d. c. ſolent
qð dic̄. q̄ ñ ſt credēdi ieiūat q añq̄ȝ veſptinū
celebret offm̄ māducāt i. 40. Sʒ ñ credo ēt i
40. frāgat ieiuniū q añ ſtatutā hōā cōedit ēt ſi

per notabile ſpaciū ꝓducat niſi faceret i fraū
dē ieiunij: q2 ſi quis attendat ad verba ꝑſati
c. ſolent. potius loquit̄ de ꝑfectione ꝙ̄ de ne
ceſſitate. Et lꝫ glo. in. 25. di. §. alias ea demū
teneat ꝙ ſit peccatum mortale ante horam
comedere. Tn̄ c. i. de ꝯſe. di. 4. qȯ allegat ꝓ
ſua opinione nihil facit pro ea. Melius ſor
te faceret ꝓ ea. c. vtinā oi tpe. 76. di. qȯ innui
consuetudinem prie eſtimandā legē. qȯ qui
dem admitterē qn̄ talis ꝯſuetudo eſſet itro
ducta ea mente vt frangerꝫ ieiuniū q ante ꝑ
dictā horā comederꝫ: qȯ quidē non credo
niſi vt dixi qn̄ in fraudē ieiunij fieret. Et iō
cōcludo cū Aug. in. d. §. alias ea demum. ꝙ
quotiens quis corpore ſanus alijs ieiunan
tibus prādere voluerit. ſ. ante horā ꝙ ē pec
catum veniale. Et ſic tene. Si vero ex cā rō
nabili nullū peccatum erit qȯ quidē lꝫ etiā
Inno. in ꝑſata. Rica. Et ſic dicit debere itel
ligi. d. c. ſolent. Aduerte tn̄ ſm doctrinā ſan
cti Tho. in. 4. di. 15. ꝙ vbi hora comedendi
in die qn̄ non ieiunatur eſſet hora tertie. In
die ieiunij hora comedendi eſſꝫ ſexta. vnde
dicit ꝙ q2 ieiuniū eccleſie dꝫ eſſe penale τ ſa
tiſfactoriū: Ideo ſupra tp̄s cōiter comeden
di aliquid additur nō aūt tn̄ ꝙ penitus hu
mor cibi aſſumpti exſiccetur aut virtus na
turalis debilitetur. vn̄ paruo reſiduo tpe. ſ.
a ſexta vbi cōiter ſumitur cibus nona occur
rit in qua cibus ſm inſtitutionē eccleſie ſu
mendus eſt in diebus ieiunij hec ille. Ex ꝗ
pꝫ ꝙ ſi eſſet tertia veniret. 6. Nō bene nō.
3 Utrum plus ꝙ̄ ſemel comedere ſit frāge
re ieiuniū. R. ꝙ varia fuit doc. opinio Bo.
τ cōiter theologi in quarto ſen. tenēt ꝙ ſic.
ſi comedatur per moduꝫ cibi. Et iō indiffi
nitiue dr̄ cuiuſlibet cibi priuatio. Secus ſm
eos ſi aliquid ſumeret ꝑ modū medicine. ſi
cut ſunt electuaria τ huiuſmodi. Et ſm In
no. in Rica de obſerua. ieiu. ſolū licent pro
remouenda infirmitate vel fugiēda. Sed ꝓ
ꝯſeruanda ſanitate vbi nō ē ſignū infirmita
tis nō lꝫ niſi quatenus lꝫ vti alijs cibis. Alij
tenēt ꝙ nullo iure cauet̄ ꝙ ſolū ſemel in die
ieiunij comedamus. Et ꝓpterea dicunt lice
re pluries in die comedere ſine fractiōe ieiu
nij: dūmō fiat ex rōnabili cā: τ ſm conſuetu
dinē illoꝝ inter quos viuit. Et huius opio
nis vr̄ fuiſſe Pa. in ꝑſata. Rica. Rō ſm eū
q2 cū nō hēamus ius ſpecificū recurrendū
ē ad ꝯſuetudinē loci. Fac. c. vtinā. 79. di. Et
ad dictū Ho. in. c. 2. e. ti. q dicit ꝙ ꝯſuetudo
i ieiunijs idictis ab eccleſia nihil pōt facere.
Dicit verū qn̄ ꝯſuetudo ex toto aufert ieiu
niū. τ n̄ hꝫ rōnabilē cām in ſe. ſed fuit iduc

ta vt holes ſe ventri dedicēt pp ꝑpalia gau
dia: alias ſecus vt nō. glo. in. d. c. 2. Et ꝓpte
rea dicit. Idē Pa. putarē tn̄ ꝙ aliqd cōcedē
re pro collatiōe de ſero magis ad ſuſtētatiōꝫ
nature ꝙ̄ ad delitias nō ſit peccatū nec fran
gere ieiuniū: dūmō fiat ſm ꝯſuetudinē loci
τ tēperate. hec ille. Facit ꝓ hoc qȯ nō. In
no. in. d. Rica ꝙ prandere pluries in die
ieiunij ē ꝯ conſuetudinē approbatā ecclie.
τ ſic vr̄ ſentire ꝙ nō ſit de iur̄ ſpecifico. Itē
Inno. dicit ibidē ꝙ ciſtercienſes fecerūt ſta
tutū vt ſeruientes alijs aliqd ſumant i die ie
iunij τ licite. Itē ꝙ ſeruientes dn̄is q faciūt
credentiā nō frangūt ieiuniū. Mihi vero
vr̄ ꝙ opio ꝗ lꝫ ꝙ ſolū ſemel debeamus cōe
dere ſit verior. ſi nō verba. ſed mentē legis
volumus āplecti in. c. quadrageſima de ꝯ
ſe. di. 5. Et iō cōcludo ꝙ comedens plus ꝙ̄
ſemel in die aliquid eoꝝ ꝗ cōiter in cibum
ſolēt ſumi. vt panē fructus τ herbas: q2 etiā
ſancti herbis vſi ſunt ꝓ cibo frāgat ieiuniū
niſi comeſtio ordinet̄ potius ad medicinaꝫ
ꝙ̄ ad cibū reſpectu intētiōis comedētis τ ꝓn
cipaliter ex mō τ ꝙ̄titate ſūpti ad id ordie
tur. lꝫ cōſequēter aliqualiter nutriat. vt puta
q2 indigēs potu τ timens ne dilauet ſtoma
chū τ noceat aliqd ſumit ſiue ſit electuariū
ſiue ēt panis vel fructus τ huiuſmodi ꝓ cui
tando nocumento potiꝰ nō ad ſuſtentatiōeꝫ
ꝙ non frangat ieiunium. nec reſtringo me
ſolū ad electuaria vt quidā: ſed vt dixi ad
panē fructus τ qȯcūqꝫ aliud qȯ ſumit̄ per
modū medicine. ar. c. ad eius. 5. di. Et hoc
ēt vr̄ tenere Pe. de pal. in quarto. Cōueniē
tius tn̄ ē a pane abſtinere cū ſit principalior
cibus in vſu. niſi ſit alteratus. τ niſi ſit carē
tia alterius rei. Nec ob. ꝙ talia nutriant. q2
ſm Tho. in quarto di 15. eccleſia nō attēdit
inſtituendo id qȯ quocūqꝫ mō nutrire pōt
ſed id qȯ principaliter ad nutriēdū ordina
tur. h ille. Et ſic tene. q2 finis legis n̄ fruſtra
tur ex huiuſmodi ſumptione.
Utrū pluries biber̄ vinū vel aquā frāgat 4
ieiuniū. R. Inno. in ꝑdicta. Rica ꝙ nō. ſiue
ante paſtū ſiue poſt. Poſſet tn̄ ſm Rica. in
4. di. 15. ar. 3. q. 7. frangere ieiuniū: qn̄ vꝫ qs
in mane biberet vinū vel ceruiſiā nō ad ex
tinguēdū ſitim ſed famē. Similiter ēt nō frā
git ieiuniū q ēt ante paſtū comedit ficus aut
polentā aut aliquid huiuſmodi ꝑ modū me
dicine ne deficiat in die ieiunij ſm Pe. de
palu. in quarto.
Quibus cibis frāgit̄ ieiuniū. R. ſꝫ Rica. 5
vbi. ſ. ꝙ per eſū carniū. τ ſic tranſeūt cōiter
doc. i ꝑſata. R. Archi. in. c. rogatiōes de con

ſe. di. 3. Facit. d. c. dēiqꝫ. τ. c. ꝯſiliū eo. ti. De
ouis vero τ caſeo τ alijs lacticinijs. Goffr.
i ꝑſata diffinitiōe vr̄ tenere ꝙ ſilr̄ frangant.
Inno. in ꝑſata Rica dicit ꝙ pōt ſtatui vt pp
penuriā piſciū vtantur iſtis lacticinijs i alijs
ieiunijs ꝓt q̄drageſimā. Tu dic ꝙ cū n̄ hēmꝰ
tex. expſſū q oua τ lacticinia ꝓhibeat niſi
ſolū i. 40. vt i. d. c. deniqꝫ ꝙ ꝯſuetudo ſeruā
da ē i alijs ieiunijs ex̄. q̄drageſimā. ſꝫ Ri. vbi
ſ. q. 5. τ Pa. in. d. Rica. Facit. d. c. vtinā. τ ē
cōis opio. Et iō pn̄t comedi vbi ꝯſuetudo
ē in oībus ieiunijs ꝓter quadrageſime ieiu
nia. al' nō lꝫ. Nō tn̄ dicerē frāgere ieiuniū q
ēt comederet oua τ lacticinia ex̄ quadrage
ſimā vbi ꝯſuetudo nō ē. qn̄ nō ꝑ guloſitateꝫ
ſꝫ ex aliqua rōnabili cā faceret. Nō. ēt ſm
Ho. in ſū. eo. ti. ꝙ cuicūqꝫ ꝯcedit̄ vſus ouo
rū τ caſei intelligit̄ ꝯceſſū ꝙ ēt pōt vti ſagi
mine. i. lardo. ar. c. ꝑſbiter. 82. di. τ ibi glo.
6 Utrū ieiuniū cadat ſub ꝑcepto. R. ſꝫ Ri
ca. in. 4. di. 15. ar. 3. q. 2. 3. τ. 4. q2 ieiuniū alr̄
accipitur largiſſime ꝓut ē actus natur̄. τ ſic
qlꝫ ieiunat anteqꝫ comedat. τ iſto mō nec eſt
actꝰ virtutiſ. nec de ꝑcepto. Scdo mō accipit̄
large ꝓut ē actus vtutis abſtinētie. ſ. frenare
delectatiōes guſtus ꝑ cōparatiōem ad cibum
ſm rtaꝫ rōnis. ſiue ſemel comedat i die ſiue
pluries. Et ſic cadit generalr̄ oībus ſub pre
cepto. Nō intelligas tn̄ ꝙ ſp mortaliter pe
cet qn̄ excedit. ſꝫ ſolū qn̄ rō vtutis totaliter
extinguit̄. Et hoc ē i caſibus qn̄ gula ē mor
talis de quo vid. ſ. Gula. Tertio mō accipit̄
ꝓprie prout abſtinemus ēt ab illis qbus vti
poſſemus ſaluo actu vtutis. Et ſic accipit̄ in
diffinitiōe ꝑmiſſa τ oībus ſuperioribꝰ τ ſꝫ
cōem itelligētiā vocabuli: τ iſto mō cadit ſb
ꝑcepto in duobus caſibus. ſ. qn̄ ex iuramen
to qs l' ex voto ſe obligauit. Scdo qn̄ ex ꝑ
cepto ei indicitur ab eccleſia vel ab alio pre
lato Facit. d. c. vtinā. τ de ꝯſe. di. 5. c. ieiunia.
7 Sed q̄ro qn̄ τ qbus diebus ieiuniū indi
cit̄ ab eccleſia. R. ꝙ in infraſcriptis tpibus.
Primo quadrageſima tota exceptꝭ diebꝰ
dn̄icis. vt in. c. quadrageſima de ꝯſe. di. 5.
vbi dr̄ ꝙ ſūma obſeruatiōe ē obſeruāda. τ i
cipit i quarta feria ꝗ ꝑcedit primā dn̄icaꝫ q̄
drageſime quo ad ſeculares. vt in. d. c. qua
drageſima. Mꝰ āt ad clr̄icos icipit ſa feria
poſt dn̄icā quiq̄geſime. vt in. c. deniqꝫ. 4.
di. Sed cōiter tn̄r ꝙ ē ꝯſiliū nō ꝑceptū ſꝫ ſo
lū i quarta feria ꝑdcā. Secūdo quatuor tpa
vt i. c. ſtatuimus di. 76. Statuimus inquit vt
quatuor tpa āni ab oībus hoībus cū ieiūio
obſeruēt̄. Pria tpa cadūt i quadrageſima
ſ. q̄rta feria τ. 6. τ ſabbato poſt primā dn̄icā

a dictis ieiunia ſunt ob[illegible]
[illegible]

q̄drageſime. Scda cadūt. 4. τ. 6. fcia τ ſab
bato poſt pen̄. Tertia cadūt. 4. τ. 6. feria τ
ſabbato poſt exaltatiōꝫ ſācte crucis. Ultia ca
dunt. 4. τ. 6. feria τ ſabbato poſt feſtū ſācte
Lucie vt pꝫ i. c. de ieiunio. 76. di. τ ꝑ totuꝫ.
Tertio oēs vigilie. vndeci apl'oꝝ ſunt i ob
ſeruatiōe ieiunij celebrāde ꝓt vigilias apl'o
rū Philipi τ Jacobi τ beati Johānis euā
geliſte vt dicit tex. i. c. ꝯſilium nr̄ꝫ eo. ti. τ ſūt
hee. ſ. vigilia ſācti Mathie Petri τ Pau
li. Jacobi Bartholomei. Mathei. Simo
nis τ iude. Andree τ Thome. Quāto vigi
lia aſſūptiōis dn̄e. vt in. c. i. eo. ti. Quito vigi
lia natiuitatis dn̄i nr̄i i. d. c. i. Sexto vigilia
oium ſanctoꝝ τ ſancti Johānis baptiſte τ
ſancti Laurētij ſꝫ Juno. vbi. ſ. τ cōit doc.
Nullo tn̄ iure iuenit̄ expreſſū. ſꝫ rōne ꝯſue
tudis hoc dicūt: q2 vt dicit Rica. i. 4. di. 15.
ar. 3. q. 8. ſi in aliqua regione ē aliqȯ ieiuniū
ꝯſuetū qȯ tn̄ nō ē ꝑceptū ꝑ ius ſcriptū nihil
ominus obſeruādū ē ab exiſtētibus ibideꝫ.
Facit pro hoc. c. ꝯſuetudo di. i. τ. c. eccleſia
ſticarū. τ. c. in hijs rebus. ii. di. Sꝫ dico ego
verū qn̄ ꝯſuetudo hꝫ oia requiſita de qbus
ſ. Cōſuetudo. Septio vigilia pētecoſtes. vt
76. di. c. de Ieiunio. Etlꝫ Gratianꝰ teneat
ꝙ ſit de ꝯſilio i. §. neceſſario ea. di. Tn̄ veriꝰ
vr̄ ꝙ ſit de ꝑcepto ſm glo. Jo. ibidē in. d. §.
Et pꝫ euidenter in. d. c. de Ieiunio.
Quid ſi vigilia aliq̄ꝝ ꝑſatarū ſolēnitatū 8
veniat in dn̄ica. R. ꝙ in ſabbato ꝑcedenti ie
iunanda eſt. vt in. c. i. τ. 2. de obſerua. ieiu.
Qn̄ dꝫ celebrari vigilia ſancti Mathie 9
tpe biſexti. vide. ſ. Biſextus.
Sunt τ alie vigilie ſeu ieiunia indicta ab 10
eccl'ia ſꝫ nō de ꝑcepto. vt cōiter tn̄r. ſ. aduen
tus dn̄i. De quo i. d. c. ꝯſiliū. τ rogatiōes. De
qbus i. c. rogatiōes de ꝯſe. di. 3. Itē. 4. τ. 6.
feria. vt i. c. Ieiunia ea. di. τ ſabbata oia. vt
in. c. ſabbato eadem di.
Utrū ieiunia idicta de ꝑcepto ab eccleſia 11
poſſint tranſferri de die i diē. R. ſꝫ Inno. i ꝑ
ſata Rica ꝙ ſic ſicut dr̄ fieri in frācia vbi ſūt
eccleſie ſancti Quintini. vbi vigilia oiuꝫ ſā
ctorū ieiunat̄ tertio die ꝑcedenti. Limitat h
Pa. i. d. Rica dūmō fiat auctoritate epi. ar.
c. 2. de obſer. ieiu. in fi. τ bene.
Utrū ꝑſata ieiunia de ꝑcepto ab eccleſia 12
poſſint redimi vel in aliud cōmutari. R. In
no. vbi. ſ. ꝙ nō niſi cā vel neceſſitas i ieiunā
te ſubſit. Qȯ itelligo ab iferiore a papa. Se
cus eſt de ieiunio voti l' penitentie. De quo
ſ. Confeſſio. 6. §. 4. τ. j. Uotū. 4. §. 2.
Utrū omnes teneantur ad ieiunia indicta 13
ab eccleſia de precepto. R. Inno. vbi. ſ. ꝙ

ſic oēs q̄ ſunt ſane mētis doli capaces ꝛ po tētes ad ieiunādū cū peccare poſſint ꝛ pec cata deflere. vt in. c. i. de delic. puē.

14 Utrū ſemꝑ peccent mortaliter pſati qñ ſol uunt ieiunia eccſie q̄ ſunt de pcepto. R. gl. in. §. alias aūt ea demū. 25. di. ꝛ cōiter doc. tenēt ꝙ ſic. ſi ſine rōnabili cā qs ea ſoluat. Dominus Car. in. c. 2. de obſer. ieiu. ſʒ ꝙ nō niſi ex ɔtēptu vel inobia hoc faciat. vt puta: qi nō vult ſe ſubicere pcepto ſuperioriſ. Et dicit hoc tenere Archi. i. d. §. alias. Sʒ Ar chi. ibidē recitat Jo. de fanto. hoc tenentē. Sʒ ego diſtiguo ſm ꝙ ī dicā Inobia i pn.

15 Que ſūt rōnabiles cāe excuſantes a ieiu nio. R. vt colligo ex Rica. vbi. ſ. ar. 3. q. 4. cū quo cōcurrunt cōiter doc. ꝙ ſunt. 5. Pri ma etas vt ſunt pueri q ſm aliquos vſqʒ ad pubertatē excuſātur a ieiunio. ar. c. ex lris de ſpo. ipu. vel ſm alios vſqʒ ad plenā pu bertatē q̄ eſt in. 17. in muliere. ꝛ in. 18. anno i maſculo. Aut ſm alios vſqʒ ad. 25. ānū. ar. l. ſi qs aliqd. C. de his q ve. eta. ipe. Ho. in c. 3. de obſer. ieiu. ꝛ cōiter theologi tenēt ꝙ vſqʒ ad vigeſimū alij vigeſimūpzimum an nū excuſātur. ar. c. cū viceſimū de offō dle. Intellige ꝙ nō tenenſ ad oia ieiunia. ſʒ beñ ad aliqua eis cōmenſurāda ſm augmētum ꝛ ꝓpinquitatē ad dictū vigeſimūpzimū an nū ſm Tho. in. 4. di. 15. Propterea dico h remittēdū arbitrio boni viri vt pēſata quali tate etatis ita iudicet. ar. c. de cauſis de offi. dele. Et idē dico de ſenib⁹ lʒ qdā dicāt eos nō teneri poſt annos. 55. ar. l. 1. §. fi. ff. de de curio. in tex. ꝛ i glo. ibidē. vbi excuſantur a muneribus pſonalibus poſt. 55. ānū. excep to a tutella. ꝛ cura. a qbus ſolū excuſātur p⁹ 70. ānū. C. qui eta. l. vnica. Tertia īfirmitas qꝛ i eis nā debilis ē ꝛ cibū neceſſariū i vna vice ſi ſumerēt noceret. Et idē dico de debi libus eadē rōne. Tertia laborioſitas. ſicut i illis q laborādo victū acqrunt ſeu rōne iti neris vel alio mō nō poſſunt ſimul cū labo re ſufferre ieiuniū. Aduerte tñ ꝙ intētio ma ioris lucri nō excuſat ſm Aſten. Siſr nō ex cuſātur q nolūt ɔducere operarios niſi ieiuni uʒ ſoluāt niſi cā ſit neceſſaria ſm Aſtē. q̄ ſe ſtinātiā reqrit. Quarta mēdicitas qñ cibuʒ neceſſariū i vna vice hēre nō pñt. Quinta q̄ litas mulieris pgnātis aut nutriētis ex appe titu etnco. aut nutrimēto fetus nō poſſunt ieiunare ſine piculo vel earū vel fetus. ſeu pueri. nō ſolū excuſant. imo tenenſ ſoluere ieiuniū ſm Rodo. vñ dicit ſanctus Tho. in 4. di. 15. ꝙ ſubtractio cibi p ieiuniū ſi ipedi ret ea q̄ neceſſarie ſunt agēda cū qbus cōui

uit ex ſocietate vel offō tūr: ñ eſſet licita ſed diceretur rapina.

16 Sed nūqd ſeruiētes mēſis nobiliū aut le gētes ad mēſā religioſorū q aliqd plibāt ne deſitiant i legēdo vel ſeruiēdo ſoluūt ie iuniū. R. Rodo. ꝙ nō ſi hoc faciūt poſitis mēſis vel parū añ. ita ꝙ pp cōtinuatōem tpiſ dici debeat totū vna mēſa. Idē dicendū de illis q iā incepto prādio portāt encenia ad vicinū. ſ aliqd aliud faciūt. ꝛ poſtea redeūt ad comeſtionem perficiendam.

17 Utrū vxores pp ꝓhibitōem virorū excu ſenſ. R. ſm Inno. in Rica de obſ. ieiu. ꝙ ñ a ieiunijs indictis ab eccſia. ſʒ a volūtarijs ſic. 33. q. vlti. manifeſtū. Credo tñ ꝙ pſbiter ꝓprius pp ſcandalū uiri cui aliquo mō nō pōt obuiari poſſet diſpēſare cū eis. ar. c. vt ɔſtimeret i fi. 50. di. qꝛ pceptū iuris poſitiui non obligat quē cū ſcandalo. ar. 2. c. de no. op. nū. ꝛ c. nihil de pſcrip. cum ſimilibus.

18 Utrū peregrināntes ex deuotōe excuſenſ. R. ꝙ ſic ſi talis peregrinatio nō pōt differri ꝛ ſimul cū ea ieiunare nō pñt. Nec ob ꝙ p ceptū dʒ ppōni conſilio: qꝛ ſm Aſtē. īētio dātis h⁹mōi pcepta nō ē excludē alias pias cauſas ꝛ magis neceſſarias. Secus eſt de preceptis legis nature q̄ ꝓhibent hoc qd ſe cundum ſe eſt malum. Idem. S. Tho. vbi ſ. Et addit ꝙ dʒ fieri cū diſpenſatione ſupe rioris. Idē dic de quacūqʒ alia operatione bona. puta obedia prelati predicatōe audi tōe ɔfeſſionū ꝛ huiuſmōi. ar. c. non medio criter. de ɔſe. di. 5.

19 Queritur ſi alie cāe a predictis poſſint aſ ſignari que excuſent a ieiunio idicto ab ec cleſia. R. ꝙ ſic multe. Et iōo tam in prefatis cāis q̄ in alijs ē notanduʒ ꝙ ſi cauſa ſit cui dens ex qua non pōt ex toto ieiunare. licite ꝓ homo per ſeipm pōt frangere ieiuniuʒ. pre ſertim ɔſuetudine interueniente: vel quādo recurſus de facili nō pōt haberi ad ſuperio rem. ar. prefati. c. conſilium. Si vero ſit du bia vel non ex toto tollit facultatē ieiunādi. ſed ſolum in pte. vt puta debilitas vel pegri natio aut labor ꝛ huiuſmodi dʒ ad ſuperio rem recurri qui pōtateʒ hʒ in talibus diſpē ſandi ſm Aſtē.

20 Quis ē ſupior qui poſſit in hoc diſpēſare R. Hoſt. in. c. ɔſiliuʒ. de obſer. ieiu. ꝙ ē eps nec ſufficit lnia ſimplicis pſbri ēt ex iuſta cā niſi ſūma neceſſitas imineat. ita ꝙ ad epm ñ poſſit haberi recurſus ſine piculo. Rod. aūt dicit arbitrio boni viri limitandum pro quanta neceſſitate ſit frangeñ potius q̄ʒ per doctrinam gnālem, ꝛ ſic eam proprius ſa

cerdos ſit ordinarius iudex ɔſcie. videtur ꝙ ipſe poſſit. Ego vō credo ꝙ ſi loqmur d diſpenſatione que eſt quedam relaxatio iu ris. ꝙ tunc pertinet ad epiſcopum ſoluʒ. q cauſa ſubſiſtente in ieiunare debente poteſt diſpenſare ꝛ in aliud bonum cōmutare ta lia ieiunia. Et cauſa legitima eſt debilitas p ſone ſiue procediat ex defectu nature ſiue la boris. ar. d. c. conſiliuʒ in fi. Si vero loqua mur de declaratione. ſ. vtrum ſit cauſa legi tima vel non. ſic credo ſufficiat illa confeſ ſoris proprij qui eſt bonus vir ꝛ etiam con ſilium medici. ſed medicus peccat ſi ſine ra tionabili cauſa vt frangat conſulit. ar. c. qd culpat. 13. q. i. Et ſic intellige Rod.

21 Utrum non ieiunans vno die teneatur al tero die ieiunare. R. ꝙ licet tex. c. i. de obſ. ieiu. videatur velle ꝙ ſic qi ſit obligatus ad duo. ſ. ad ieiunandū. ꝛ illo die. Facit etiam ad hoc i. ar. c. cum dilecti cum notatis i glo. in. §. forma de dolo. ꝛ contuma. Tamen p capitu. 2. de obſer. ieiu. Ego teneo ꝙ non tenetur. quia ibi non imponitur frangenti bus. vt alio die ieiunēt. Fac ad hoc qd nō. Inno. in. c. i. de ceſ. miſ. De illo qui dimi ſit officium. ꝙ non tenetur illud reaſſumere quaſi ſit ſeruitus cuiuſcumqʒ diei ꝛ varietur ex tempore. Nā ſi teneor preſtare operas certo tempore ꝛ impedior nō ſum obliga tus alio tpre: qꝛ nō ſūt eedem opere ſe. i. va riātur ex tpre. vt eſt tex. nō. i. l. ſi nō ſortem. §. libertus. ff. de cōdic. idebi. Itē ſi reliquit mihi vſufructus p bienium futurum ꝛ ipe dior nō poſſū petere vſumfructū alteri⁹ bie nij: qꝛ nō ē idē vſufruct⁹. l. ſi vſufruct⁹ mihi. ff. de vſufru. ꝛ reddi. ꝛ hita. ꝛ tex. c. i. dʒ in telligi de trāſlatōe fiēda ex cā pp ſolēnitatē.

22 Sed nūqd totiēs peccat mortalr quotiēſ comedit i die ieiunij fracti ſine cā. R. Jo. de neapo. i quol. ſʒ q ſic: qꝛ vr reduci ad pcep tum negatiuū. ſʒ magis placet opio durādi in. 4. ꝙ ñ niſi ſemel. niſi comedēs nouo cō tēptu mētis pluries comederet: qꝛ tūc toci ens peccaret mortalr. Et hec ē color opio. aliter obligaretur ad impoſſibile. qꝛ ex quo ſemel ieiuniū fregit. iā illud nō pōt ampli⁹ facere illo die. Et iō pceptum ē ſibi factum impoſſibile. Secus eſſet de ieiunio q̄drage ſime. quia licet fregerit vno die. poteſt tñ ieiunare ꝛ tenetur altero die. Et ſic quotdi es omittit in quadrageſima tot pctā mor talia comittit.

23 Utrum liceat ieiunare i dominica ꝛ alijs feſtis ſolemnibus. R. ꝙ ſic. niſi quis faceret quaſi volens deuiare a conſuetudine po puli chriſtiani. quia turpis eſt omnis pars que ſuo toti non congruit. poteſt etiam eſſe illicitum ſecundum Tho. vbi ſupra ſi adeo pertinaciter ieiunium teneret ꝙ non crede ret per deuotionem feſti vtilitatem ieiunij compenſari poſſe. Idem dic quādo ex alia ſuperſtitione hoc faceret.

24 Utr ieiuniū factū i pctō mortali. ꝓſit? R. ꝙ ſic q̄ntū ad obiaʒ mādati. ſi ē pceptū ab ec cſia l ex voto ꝛ huiuſmodi. Scdo valet ad macerationē. Tertio ad oia alia vʒ ad q̄ va lent opera facta ex caritatem. de quibus in fra. Satiſfactio. §. 6.

25 Diuerſis intētionib⁹ ieiunat. vñ verſus. Abſtiet eger. egēs. cupid⁹. gula. ſimia. vir⁹. Eger vel qꝛ nō pōt comedere vel pp medi cinā. Egēs qꝛ nō hēt. cupidus ne expēdat. Gula. vt poſtea auidi⁹ comedat. Simia. i. ypocrita vt laudet. vir⁹. i. virtuoſus vt mēat.

Gnorantia

1 Ignorantia. Alia bona q̄ qs igno rat ea q̄ ei eēnt occaſio pctī. vt i. c. q̄uis di. 38. Alia neqʒ mala neqʒ bona qua qs ignorat q̄ nō expedit ſcire. Alia mala q̄ qs ignorat q̄ ſcire expedit. Et hec mlriplex eſt. Alia iuris: alia facti. Ignorantia iuris: alia iuris diuini: alia iuris nālis: alia iuris canonici ꝛ ciuil: ꝛ de iſtis ſcribit. 38. di. in ſūma. ꝛ. i. q. 4. §. vlti. i tex. ꝛ i glo. hic aūt nō itēdo tractare de ignorātia facti: qꝛ hec excu ſat. vt i rla ignorātia li. 6. ſed d ignorātia iu ris. pro cuius declaratione q̄runtur plura.

1 Utrū ignorātia mala ſit pctm? R. ꝙ aut ignorātia dicit puationē cognitiōis neceſſa rie ad ſalutē. Et ſic ſm. S. Bona. i. 2. di. 22. q. pēul. pōt eē dupliciter. Prio ita qd ē i nob ſʒ nō a nobis. ꝛ hoc mō clpa ñ ē. ꝛ cū nō ſi mus ei⁹ pricipiū i ipa. nec mēmur nec dāmē mur. Scdo ita qd ē i nobis ꝛ ex nob. ꝛ hec ignorātia ē clpa. ꝛ hec ſit triplr. Prio mō cū ſum⁹ i via vitantes volūtarie ab ea recedim⁹ i viā erroris nos pcipitantes. Et hec ē igno rantia erronea. vt i hereticis. Scdo mō cū ad viā poſſum⁹ ptigē veritatē cupim⁹ i tene bris eē. Et hec ē ignorātia affectata. Tertio mō cū ex q̄dā pigritia ꝛ neglia ñ curamus vitatē addiſcē. Et h dr craſſa ꝛ ſuppia. Sʒ pria maior culpa q̄ ſa. ꝛ ſa q̄ tertia. Et de hac dr i. c. ignorātia. 38. di. ꝛ i. d. §. fi. Si vō ignorātia dicit priuationē cognitiōis corū q̄ ñ ſūt neceſſaria ad ſalutē. ſic nō ē pctm. vt 22. q. 2. c. in quibus rebus.

Sed que ſunt neceſſaria ad ſalutem ſcire.
2 R.ſm Tho.pria ſe.q.76.ꝙ oēs tenētur ſcire cōiter ea que ſūt fidei ⁊ vniuerſalia iuris precepta. Singuli aūt ea q̄ ad eorum ſtatū ſeu offīn ſpectant.
5 Utr̄ ignorantia excuſet aliquē a peccato. R.ſm.S. Bona.vbi.ſ.q.vltia ꝙ ſi tanta ſit.ꝙ priuet rōem volūtarij ⁊ rōnem ɔtēpt9 excuſat a toto.ſicut ē ignorantia inuincibil' que priuat ſimpliciter cognitōe iuris.ſicut i furioſo ⁊ in infante.niſi in talem ignorātiā veniſſet ex culpa ſua. q2 tunc non excuſat a toto.ſed a tāto.de quo dic vt.ſ.Ebrietas.§.3.Item dic ſm Tho.in quol'.de eo qui hʒ ſufficiens ipedimētū pp qḋ ſcire nō potuit. puta fuit in carcere vel in terris ad quas cō ſtitutio pape n̄ puenit ⁊ huiuſmodi.ꝙ non peccat faciēs ɔ̄ ɔſtitutionē.Si vero ignorātia omnino n̄ priuat rōnem voluntarij ⁊ rōnem ɔtēptus.ſic diſtinguo ſecundū Ricar. eadem di. ⁊ li.ꝙ aut ē ignorantia ɔmiſſiōis qua qs n̄ vult ſcire.vt liberius peccet.: que dr̄ affectata. Et ſic nec excuſat nec alleuiat pctm̄.Aut ē rōne omiſſiōis.qua quis negligit ſcire q̄ tenet.que ſatis faciliter potuiſſet ſcire. Et hec dr̄ craſſa ⁊ ſuppina. ⁊ hec excuſat a tanto.ſ.ꝙ non ē tam graue peccatū. ſed non excuſat qui ſit mortale.ſi ē circa ea que ſunt p̄cepti diuini aut nature.24.q.i. ſi quis dederit. ⁊.38.di.c.qui ea.Si aūt ſit circa ea que ſūt p̄cepti iuris poſitiui. ſic credo ꝙ aliqñ excuſet a mortali ſecundum eā diſtinctionem.de qua dicam.ī.Inobedientia. Et ſecundū predictam intellige qḋ dicit. 6.q.i. quero. ⁊.24.q.i.c. ſciſma. ⁊.32.q.7. quēadmodum.28.q.i.§.ex his.
4 Ex predictis ⁊ ad euitan̄ confuſionē multorum que circa ignorantiam ſcribuntur. aduerte ꝙ ſi ex ignorantia quis facit aliqd qḋ non eſt contra legem dei nec nature.credens non fore prohibitum aliqua lege:cū tamen ſit prohibitum. ⁊ talis ignorantia n̄ eſt affectata nec craſſa vel ſuppina. puta qa laborat pro viribus ſcire ſibi neceſſaria.puta ſi ē mulier vel ruſticus mercator ⁊ huiuſmodi.vadit libenter ad predicatōes ⁊ alia loca vbi declarantur talia. ⁊ facit ꝙ cōiter faciunt alij de ſua qualitate ⁊ conuenit facere.Si eſt religioſus ſtudet libenter interrogat ⁊ huiuſmodi : ꝙ talis ignorantia excuſat eū ab omni pena ēt excomunicatōis in iure poſita quo ad forum anime etiā ab omni culpa.per tex.clarum in.c.ſi.qui matri.accuſa.poſ. ⁊ per rōnem.c.cognoſcētes de conſti.Abſurdū ei eſſet ad penā obligari ignorantem. Facit.l.ſi.ff.de decre. ab or. facien. Iura vero que videntur innuere cōtrarium fundant ſe ſuper preſumptōe.vt euidenter colligit glo. in.l.i.C.de interdic. matri.approbata per doc.ibi. ⁊ in.l.ſi.ff.ḋ ritu nup. ⁊ in.l.qui contra. C. de ince. ⁊ inuti. nup. Et magis aperte colligitur ex his que notantur in.d.c.cognoſcentes.vbi determinatur ꝙ volens probare ignorantiam ad euitandam penam ſit audiendus. Hec non intelligo ɔ̄ prelatiſ.officialibus.medicis.artificibus ⁊ huiuſmodi.qui exercere habēt aliqua officia.ex quibus dānum notabile poſſet inferri proximo ex ignorantia:quia non debēt officia talia aſſumere.niſi ſint ſufficienter inſtructi ad ea exercenda.aliter eis imputatur. Si autem ignorantia ſit affectata non euitat penam:q2 in dolo eſt.Si vero ſit craſſa vel ſuppina:puta quia neſcit quod communiter omnes ſue conditionis ſciunt. puta quia predicatur.ſed ipe predicationē nunq̄ꝫ vult audire vel non curat intereſſe: vbi talia publice declarantur:cum tamen ɔmode poſſit. non euitat penam.vt in.c.vt animarum.de conſti.li.6. De iſtis dicitur 38.diſtin.c.ſi. Qui enim rebeliter viuit ⁊ diſcere atq̄ꝫ agere bona recuſat.magis diaboli q̄ꝫ xp̄i membrum eſſe oſtenditur. ⁊ potius infidelis q̄ꝫ fidelis eſſe monſtratur.Si vero id contra qḋ facit ex ignorātia eſt contra legem dei.tunc diſtinguo.aut expreſſū ē ⁊ explicitum in lege dei vel nature. Et ſic ignorantia non excuſat a mortali peccato.16.q. i.ſi cupis.nec etiam conſequenter excuſat a pena iuris diuini nec poſitiui.ſecūdū Sco. in.4.di.6.Facit qḋ nō.glo.in clemen.eos. de conſan. ⁊ affi. Facit.l.venia.C. de in ius vocan. ⁊.c.ignorantia.i.q.4. Quod limita quo ad penam iuris poſitiui ſecundum ꝙ ſupra dixi Excommunicatio.7. caſu vltimo. §.2.Si autem non eſt explicitum ſed reducibile. maxime cū ſubtilitate:ſic credo excuſari a culpa ⁊ a pena illos qui nō ſunt ignorantes ignorantia affectata.craſſa aut ſuppina. Et enim durū eſſet dicere.ꝙ peccat mortaliter qui facit ſecundum ſubtilitatem contractum illicitum.credens licitum. ⁊ huiuſmodi. Facit pro hoc.15.q.i. merito. ⁊.c.ſi. 37.diſtinc.

Utrum ignorantia iuris tollat bonam fidem quo ad faciendum fructus ſuos.R.ꝙ non.tex.eſt in.l.ſed ⁊ ſi lege.§.ſcire.ff.de petitio.hēdita. Quod limito.niſi ſit affectata vel craſſa. 5

Que differentia inter ignorantiā neſciā ⁊ errorem.R. ꝙ ignorātia ē neſcire qḋ ſcire tenet. ⁊ dʒ.37.di.c.ſi. neſcia eſt ignorare qḋ ſcire n̄ tenet. Error ē vnū pro alio putare.12.q.2.in quib9. ⁊.38.di.c.q̄uis. Sʒ melius ſm Fran.in.2. Neſcia ſimplicē negatōlem ſcie iportat. Ignorantia v̄o ſcie priuatōem. Unde ignorātia nihil aliud ē niſi carere ſcia quā qs natus ē habere. Hoc enī ē de rōe cuiuſlibet priuatōis. Aliq̄ꝫ aūt ignorantia ē aliqd ſcie ɔ̄rium que dicitur ignorantia puerſe diſpoſitōis.puta cum aliquis hʒ hitum falſoꝝ principiorum ⁊ falſarum opinionū:ex quibus impedit a ſcia veritatis. Error autem ē approbare vera pro falſis. Unde addit actū quēdā ſup ignorātiā: q2 pōt quis ignorās eſſe ſine hoc ꝙ ſniam ferat ſup ignotis. ⁊ tūc ē ignorās ⁊ n̄ errās ſʒ qñ iam falſam ſniam fert de his q̄ neſcit. tunc proprie dicit errare. Et quia pctm̄ in actu ɔſiſtit. Error hʒ rōnem peccati.q2 ſine preſumptione eſſe n̄ pōt.ꝙ qs ſniā ferat ḋ his que ignorat maxime in quibus piculū ɔſiſtit. Neſcia v̄o de ſe nec rōnem culpe vl' pene hʒ. Un̄ ꝙ aliquis neſciat q̄ non eſt aptus natus ſcire non ē neq̄ꝫ culpa neq̄ꝫ pēa. quia ē ēt in beatis.vt dicit Dyoni.in.5.c.eccleſiaſtice ierarchie.

Llegitimus

1 Llegitimus filius q' ſit ⁊ quō ſuccedit. ⁊ quot ſunt differentie. ⁊ quō legitimat vide filius ⁊ legitimatio.

Magines

1 Imagines ſanctoꝝ q' depingūtur R.Gre.in.c.platu̇ʒ de ɔſe.di.3 ſic inquiens ꝙ legēnb9 ſcripturas hoc ⁊ ydiotis p̄ſtat pictura cernentibus q in ipſa ignorantes vidēt qḋ ſeq debeant in ipſa legunt q litteras neſciunt.vn̄ p̄cipue gentibus pro lectione pictura ē. hec ibi.
1 Utrū ymagines ſanctoꝝ ſint adorande. R.glo.in.c.venerabiles de ɔſe.diſ.3. ꝙ ſic adoratōe dulie q̄ ſolū reuerentiā exhibet n̄ latria. ⁊ iō nō ſunt violāde de ɔſe.di.3.perlatum cum duobus.c.ſequentibus.
2 Utrū ymago xp̄i ſit pingēda ſub forma agni.R.ꝙ nō.ſed in forma hūana.vt i.c.ſextā ſanctā ſinodū de ɔſe.di.3.Dicit tñ glo.ꝙ nō ē ꝓhibitū pingere xp̄m in ſpē hūana ⁊ ſub ipſo agnum.ſed ſolum pingere ipſum in agno prohibetur.
3 Utrū liceat ymagines ſāctoꝝ in aggrauatōem ceſſationis aut excōicatōis i terra proſtērnere lapidib9 aut ſpinis ſupponere ⁊ h9modi.R.ꝙ nō.q2 id fieri diſtricte ꝓhibetur in.c.ſi canonici.de officio ordi.li.6.
Utrū liceat ſculpere ſignū crucis in ſolo l' ſilice aut marmore hum: poſit̃.R.ꝙ nō.C.nei.lice.ſig.ſal.l.vnica. ⁊ vr̄ eē p̄ceptum:q2 vlt g̃uiſſima pēa puniri.vbi dic̄ gl'.forte mortis.ex quo valde rep̄hēſibiles ſi q ſ̄ ſepulturas humi poſitas cruces imprimunt. 4

Miſericordia

1 Immiſericordia ē filia auaricie q̄ n̄ ſubuēit idigētib9. vide Auaricia.§.3.

Mundicia

1 Immundicia ē filia gule q̄ qs ꝓuocat ſe ad vomitū vt ſepi9 comedere poſſit. Ut ſm̄ comedit ꝙ neceſſe hʒ euomere cōiter ē veiale pctm̄. Aliū tñ mortale ſi cu. qñ cōedit itendēs euomere pp delectatōnē gule:nulla alia cā bona adduct9 ad hoc. vel qñ ex hoc gñat ſibi nōbile nocumentū i corpore nec ppea vult deſiſtere hoc aduertendo. Aut qñ hoc facit vt hēat polutionem i nocte dormiēdo ⁊ huiuſmodi.

Munitas

1 Immunitas ē qi ſiñ muneribus data libertas ab in qḋ ē ſine. vel immunitas qi puritas inde dr̄ qs immunis a pctō. de pur.ca.c.ſi. Dicitur ēt emunitas.qḋ idē ē qḋ libertas qi eē̃ munia.i.munera data libertas ab e.qḋ eſt extra.
Ad quid ſe extendit imunitas ecclīe ⁊ cimiterij.R.ꝙ ad.29. Primo q2 ſecularia placita non ſunt in eccleſia vel cimiterio tractāda.eccleſiaſtica tñ poſſunt.vt in.c.1.de imu. eccle. ⁊.c.cū eccleſia: ⁊ ſnia data i ea ē nulla ipo iure. ⁊ maxime ſnia ſanguinis que ſub anathemate ꝓhibetur ibi ferri.i.d.c.cū eccleſia. Limita niſi ſit data alia a ſanguine p viam volūtarie iuriſdictōis.q2 ſic tenet ſm Pa.in.d.c.cum in eccleſia.de cāis eccleſiaſticis aut.hñ tʒ ar.c.qua fronte.de appel. 1
Utrū qs poſſit doctorari i eccleſia.R.Io.an.in.c.decet.eo.ti.li.6.ꝙ ſic. ⁊ placʒ Pa. in.d.c.cum eccleſia. 2
Utrū ɔ̄ctus facti i ecclīa teneant.R.Pa.i d.c.cū eccleſia ſʒ glo.in.d.c.decet ꝙ ſic: q2 illud.c.cū eccleſia.cum ſit penale non debʒ extendi ad ɔ̄ctus. Ex quo aduerte ꝙ diſpoſitio odioſa cōcepta ſuper quaſi ɔ̄ctu non extēditur ad ɔ̄ctum pur. Nam in iudicio quaſi ɔ̄hitus.l.3.§.idem ſcribit.ff.ḋ pecu. Idem dic de cōcepta ſupra ɔ̄ctu puro.non extendi ad quaſi ɔ̄ctum.ita dicit Bar.in.l. more.ff.de acqui.here.vbi vult ꝙ ſi ſtatutū ꝓhibet mulierē ɔ̄here ſine certa ſolēnitate ꝙ pōt nihilominus adire hereditatem: q2 3

tunc nō vere ꝯbit.ſed qui ꝯbit cū debitorib⁹
3 hſ̄ditarijs ad qđ vide qđ legitur in.l.apud Iuliani.ff.q.ex ca.ipo.caut.§.pe.tſi.

4 Secundo nō debēt in eccleſia vel cimite rio fieri cōclamatiōes.ſeditiōes.iper⁹.vniū ſitani cōctiōes ⁊ publica parlamēta negotia tiōes nūdiaꝝ ⁊ fori.vt i.c.decet ď imu.ec.e.t.li.6.Io.an.tñ iꝫ ꝙ parlamēta ⁊ ſocietates ꝓ actu pietatiſ aut ſpūalitatis pñt fieri.vt refert Pa.in.d.c.cum eccleſia.

5 Sed nunqd peccat mortaliter q aliqd ꝓ dictorū in eis facit.R.ꝙ nō.vñ dicit tex.i.d.c.decet.ordinarij locoꝝ hoc faciāt obſeruarī ſuadēda ſuadeāt īterdicta ꝯpeſcant.Ex q̄ ꝯcludo ꝙ illa q̄ totaliter īpedirēt orōem tpe debito ſint ꝓhibita ſub peccato mōtali.alia nō niſi ex ſe ſint mala.vel qs ex ꝯtēptu face ret.Et ſic intellige.c.pe.⁊ ſi.42.di.

6 Tertio.qꝛ i eccl̄ia ñ debēt ſepeliri niſi ep̄i vel abbateſ vel digni pſ̄biteri aut fideles lai ci.13.q.2.nullus.Et intelligunt qdā de laico fideli q miracula facit a virtute fidei. Alij ď quolibꝫ fideli cuius bonitas fuit manifeſta. Ho.vero ītelligit ď quolꝫ fideli ī dignitate ꝯſtituto vt comite.rege.iperatore.Sed hoc hodie nō ſeruaſ ⁊ male:qꝛ de iure ciuili nl̄lus dꝫ in eccleſia ſepeliri.vt nō.Albe.in.l.nēo apl̄oꝝ.C.de ſa.ſan.ecc.⁊ ēt Azo.ibidē in ſumma.

7 Quarto nō dꝫ eccleſia incaſtellari.nec in ꝓpugnacula hedificari vt inde fiat guerra. vel vt ibi recipiātur q guerrā faciunt niſi iuſta neceſſitate ⁊ auctoritate ep̄i.de cuſtodia eucha.c.relinq.ſ.vt boni viri defendātur a malis.Et hoc cōiter tenēt doc.ſm Pa.i.d.c.cum eccleſia.

8 Quinto intra eccleſiā vel cimiteriū nō de bent ſuppellectilia poni vel hoſpitari in ea niſi pro neceſſitate.alias videtur mortale in iſto ⁊ in precedenti.vt in.d.c.relinqui.

9 Utrū vēditio cādelaꝝ q̄ fit i eccleſia ſit ꝓhibita.R.ꝙ vr̄ ſit tollerabilis.Nec ob.ꝙ do minus eiecit vēdentes i tēplo:qꝛ ibi fiebāt pacta ⁊ multa ꝑturbātia cultū diuinū.Sed in vēditōe candellaꝝ nullus ſit ſtrepitus.Et iō non ꝓhibetur.Secus eſſet de alia negotia tiōe:qꝛ illa eſt prohibita.

10 Sexto ꝙ in eccl̄ia vel cimiterio non dꝫ vlla violētia fieri vel aliqs violēter ex̄bi aut eius ꝯfinia frāgi.vt i.c.ſicut antiquus.17.q.4.nec ea q̄ in ea poſita ſunt ꝑ vi aut furtū au ferri.alr̄ ſacrilegiū cōmitūt.c.qſquis inētus.17.q.4.Et ſic peccat mōtalr̄.vt i.d.c.qſqſ pꝫ

11 Utrū excōicatus ꝯfugiēs ad eccleſiā gau deat ꝓfata immunitate.R.ꝙ ſic:qꝛ cū lex non excipiat.nec nos.

Utrū ſeruus fugiēs ad eccleſiā poſſit vio lēter ex̄bi.R.ꝙ aut vēit ſine armis.ſ.vt dño ſe ſubtrahat.⁊ ſic reddeſ dño.ꝓſtito tñ prius iuramēto ď ipunitate.c.iter alia c.ti. Aut ve nit cū armis.Et ſic ꝯtinuo ex̄bitur.l.ſi ſu⁹.C.ď hi.q ad eccias ꝯfu.ītellige ꝓmiſſa ipūnitate 12

Utrū iudeus ꝯfugiēs ad eccleſiā gaudeat iſto ꝓuilegio.R.ſꝫ glo.in.l.1.C.de his q ad ec.ꝯfu.ꝙ nō.Et dicit Pa.i.c.inter alia e.ti.ꝙ ē verior q̄ꝫ opio glo.d.c.iter.qꝛ lex ꝓdic ta iducit ꝓſūptōem iur̄.⁊ de iure ꝯ quā non admittiſ ꝓbatio.50.di.ſexꝫ ꝙ ꝯfugit non ꝑꝑ zelū fidei.ſed ꝑꝑ euaſōem debitoꝝ vel criuꝫ Inno.tñ ē cū glo.ꝓſan.c.inter.Ego dicerē ꝙ ſi venit ad eccl̄iā ⁊ petit baptiſmū ꝙ gau debit:alr̄ ñ:qꝛ vr̄ veniſſe vt effugiat ñ cā fidi. 13

Utrū clerici ⁊ religioſi ꝯfugientes gaude āt iſta imunitate.R.Pa.i.d.c.iter alia.ꝙ ñ qn a ꝓlatis ſuis ñ poſſint ex̄bi ⁊ flagellari ⁊ huiuſmōi.dūmō ñ faciāt ex odio ſꝫ cā diſci pline.vide ꝑ eum diffuſe ſi placet. 14

Utrū ꝯfugiēs ꝑꝑ ďbitū gaudeat iſto priui legio.R.Pa.in.d.c.iter alia.ꝙ legiſte in.l.pnti.C.de hi.q ad ecc.ꝯfu.diſtinguūt.aut ē debitū ꝑꝑ tributum.ſ.debitum principi.Et ſic extrahitur.vt in aūt.ď man.prin.§.publi corum vero tributorū.⁊ ibi nō.in glo.Sed Pe.vt refert Cy.tenet ꝙ non extraheſ.ſed ibi citabitur.⁊ ſi ſe defendet.bene quidem:ſin autem procedetur ad miſſionem in poſ ſeſſione bonorum.⁊ ita intelligit dictam au tē.⁊ placet Pa.Si vero debitum eſt prop ter aliud.tunc non extrahetur inuitus ſecū dum omnes.d.l.preſenti.Sed in modo ꝓ cedendi ſunt opiniōes.Mihi placet opio Iacobi de raue.qui dicit ꝙ dabitur ſibi ſe curitas ſtandi ⁊ exeundi extra eccleſiam ꝑ 30.dies infra quos reſpondebit aduocatus ad iuditium ⁊ iudex ſi dabit ſententiam cō tra euꝫ condemnabit ꝙ aut redeat ad eccle ſiam aut pareat ſententie.⁊ cum hac opio ne tranſit Cy. 15

Utrum cōmittens maleficium ⁊ vadens ad eccleſiā gaudeat iſto priuilegio.R.Pa in dicto.c.inter alia ꝙ ſic quo ad duo prici paliter.Primuꝫ vt non poſſit inde violen ter extrahi.Secundum vt non poſſit āpli us de illo damnari ad mortem vel ad aliaꝫ penam corporalem ſeu corporis afflictiuā. Poteſt tamen pecunialiter dānari vl̄ alia pena ex̄ corpus ⁊ cogi ad pniam agendam ⁊ aliā ſatiſfactionē:ita tñ ꝙ violenter nō ex̄ hatur ſm cōiorem opionem.Et aduerte ꝙ licet egrediatur de eccl̄ia.ex quo ſemel con 16

fugit ad eam.non pōt amplius de illo cor poralr̄ dānari.⁊ hoc dicit glo.in.c.reū.17.q.4.Et fuit ſnīa Hugo.vt firmat.⁊ ſequitur Archi.ibidem.

17 Excipiuſ ab iſta imūitate dēa ſ.§.10.q̄tu or gnā hoīum.Primū.latronū publicoruꝫ qui palam ⁊ publice furāſ.vt ſr̄ pirate.vel illi qui publice ſtant in ſtratis vt depredent oēs tranſeuntes.Secūdū ē nocturnum de populatoꝝ agroꝝ.⁊ differt iſtud genus a primo ſꝫ Inno.quia iſtud in nocte ſegetes deſtruit.dum ibi ſe abſcondit vel iacet.vel quia vltra homicidia ⁊ depredatōes quas faciunt in ſtrata publica ꝯburunt agros illo rum qui eis non ſeruiunt vel ſunt cōtrarij. Cōueniunt tñ iſta duo genera:qꝛ qđlibet ď predaſ in ſtratis.Tertiū genus ē illoꝝ q ali qđ maleficiū enorme ꝯmittunt in vna eccle ſia vt defendātur ab alia.Sec⁹ ſi ꝯmitterēt ex̄ eccl̄iam vel cimiterium ſub ſpe vt defen dereſ ab ea.qꝛ gaudēt.vt in.c.ſi.eo.ti.Et lꝫ loquatur de homicidio vel mutilatione:tñ ēt habet locum in alijs delictis grauib⁹.ſm Pa.ibidem ꝑꝑ idēptitatem rōnis.Secus eſſet in non enormibus.Sed quid ſi ꝯmi ſit maleficium in eccleſia.ſed non ſub ſpe vt defendaſ ab eccleſia.Pa.in d.c.ſi.vult vt non defendatur:alij contra.⁊ magis placꝫ per.d.c.ſi.Quartum genus ſecundū Pe.de anch.ē raptorum virginum.homicidaꝝ ⁊ adulteroꝝ ꝑ auť.de man.prin.§.Nō ſi ď linquentes.Sed cōiter tenetur ⁊ verius ꝙ ē correcta illa auť.ꝑ ius canonicū.⁊ ꝙ gau dent hac immunitate.

18 Utrum ꝯfugientes ad eccleſiam tp̄re belli ſint capiendi.R.ꝙ non ſi ip̄as non incaſtel lauerunt aut inde pugnauerunt.ar.c.ſi.eo.ti.nec res eorum ibi repoſite.niſi eſſent ad pugnandū.vt in.c.ſicut antiquitus.17.q.4.

19 Utrum detentus ſub iuramento redeūdi dimiſſus confugiens ad eccleſiam ſit educē dus.R.Io.an.in addi.ad Spe.ti.de iure iu.ꝙ ſi iniuſte detinebaſ non redibit.maxi me ſi iminet periculū mortis vel mutilatio nis.ſed petet abſolutionē a iuramento.Se cus ſi iuſte detinebatur.quia tunc cōpellen dus ē redire vt voluit Bar.in.l.relegati.ff.de penis.Non tamen debet pati eccleſia vt inuitus abſtrahatur:niſi preſtita cautiōe de impunitate mortis vel truncationis.

20 Utrum violenter abſtrahens aliquem de eccleſia niſi in caſu permiſſo teneatur.illuꝫ reſtituere.R.Pa.in.d.c.iter alia.cū Bar.in.l.preſenti.C.de hi.qui ad ec.confu.ꝙ de iure pōt peti ſe reſtitui:cum de facto ſit pri uatus.Cōcor.Oldra.conſilio.53.⁊ eccl̄ia pōt agere:cum ſit ſpoliata libertate.vt in.c.miror.17.q.4.Et ideo non liberantur niſi re ſtituant etiam ſi dominus preſtaret iuramē tum vl̄ cautionem de ſeruo extracto.Et fa cit ad queſtionem.An captus in territorio alieno poſſit peti.⁊ ꝙ ſic.per.d.c.miror.⁊ firmat Bar.in.l.ſi cui.ff.de accu.

Qua pena punitur de iure ciuili qui taleſ violenter extrahit conſtringit aut requiem aut veſtes vel victum negat.R.ꝙ crimen le ſe maieſtatis incurrit ⁊ vltimo ſupplicio fe riendus.d.l.preſenti.De iure canonico de bet excommunicari ⁊ condemnari pecunia liter:⁊ imponi ſibi publica penitentia.nec ſ ſtitui cōioni.niſi reſtituat quem violēter ex̄ xit.vt in.d.c.miror.iuncto.c.ſi quis contu max.⁊.c.quiſquis.⁊ qđ ibi nō.17.q.4.Et ſic patet ꝙ peccant mortaliter tales.Et nō.ꝙ nedum in eccl̄ia vel cimiterio habet iſtđ priuilegium.ſed etiam per.40.paſſus.ſi eſt eccl̄a maiō.ſ.matrix.vl̄ ꝑ.30.ſi eſt minor vt capella.17.q.4.ſicut antiquitus.c.frater.c.miror.Capelle tamen que ſunt intra ambi tum murorum ciuitatis vel caſtri ſeu ville ñ ponuntur in.30.paſſuum obſeruatione ſm Hoſti.17.q.4.quiſquis.Et nō.ſm Iſido.ꝙ paſſus eſt menſura quinqꝫ pedum.pes vero.25.digitorum.vide glo.in dicto.c.ſicut āntiquitus.vbi hoc dicitur.Limita iſtud ſpa cium quando vadit ad requiſita nature.Se cus ſi iret vt accederet ad alias domos.vt i.c.diffinimus.17.q.4.quia poſſent tunc capi infra dictum ſpatium. 21

Quis faciet expenſas confugienti ad ec cleſiaꝫ.R.Pa.in.d.c.inter alia.ꝙ ip̄e ſi ha bet de ſuo vel laborabit ſi poteſt vt viuat.ꝙ ſi non poteſt vel non habet de ſuo.eccle ſia ſibi prouidebit ſecundum Archid.poſt Hugo.in.c.diffinimus.17.q.4. 22

Utrum exiſtens i eccleſia ⁊ vulnerās exi ſtentem ex̄.violet imunitatem.R.Pa.in.c.ſi.eo.ti.ꝙ ſic:qꝛ delictuꝫ fuit ibi principiatū ⁊ hēbit locum.c.ſi.eo.ti. 23

Utrum mandans fieri delictum exiſtens in eccleſia violet imunitatem.R.Bar.in.l.ſi vt proponitur.ff.de fideiuſ.⁊ latius per eum in.l.non ſolum.§.ſi mandato.ff.de in iur.tex.in clemen.paſtoralis in verſiculo ď ciperet igitur.de ſentē.⁊ re.iudi.vbi innuit tur ꝙ citatio facta extra territorium ciuita tis non valet.Ergo videtur ꝙ debeamus 24

ātēdere locū vbi mandatū exequit̄.nō vbi mādatur.Sed ego dico ꝙ ēt atribuetur fa ctū in loco vbi mādatur:qñ exequēs exeq tur neceſſitate iuris.Ad qđ facit qđ infra di cam mandatum.§.i.

5 Utrū eccleſia nō ꝯſecrata gaudeat ꝓ̄ſata i munitate.℞.fuerunt opiones.ſed mihi plꝫ opio gl.Ho.quā ſeqtur Pa.in.c.eccleſia eo.ꝙ ſic.⁊ ibi vr̄ tex.ēt mouet ſe qꝛ palatiū epī gaudet hac imunitate.vt.17.q.4.c.id ꝯ ſtituimus.Ergo multo fortius eccleſia.Itē facit qꝛ oīa p̄uilegia cōceſſa eccleſijs extēdū tur ad hoſpitalia in.l.oīa p̄uilegia.C.đ epi. ⁊ cle.Itē qđ de ꝓximo facit nam ē hēntur ꝓ iā facto.vt.l.nō tm̄ in p̄n.ff.de excuſa.tut.⁊ in.l.pe.ff.de teſta.mili.Hanc tꝫ Lar.in.d.c. eccleſia.⁊ Io.de ligna.poſt Laur.in cle.i. đ pe.⁊ re.Intellige ſi auctoritate epī vel pa pe edificata eſt.

26 Utrū hoſpitale ⁊ priuata oratoria ſimili ter gaudeāt.℞.Hoſ.ꝙ ſic ſi auctoritate epi ſunt fūdata.Et facit ꝙ ipſe nō.in.c.fi.de ec. bedi.⁊ tꝫ Lau.in.d.cle.i.⁊ plꝫ Pa.i.d.c. eccleſia per.d.l.oīa alias non.

27 Utrū eccleſia interdicta ſimiliter gaude at.℞.Hoſt.⁊ Ui.ꝙ ſic.ar.ꝓ̄ſan.c.eccleſia. ⁊ ſequuntur cōiter doc.

28 Utrū ꝯfugiēs ad corpus xp̄i ſilr̄ ſit defen ſandus.℞.Ho.ꝙ ſic lꝫ hoc i iure nō expꝛ̄ maꝫ.qꝛ vbi maior ē rō.⁊ ibi mai⁹ ius ⁊ mu lier tāgens fimbriā xp̄i ſaluata ē Math.9.

29 Septimo eccleſia hꝫ imunitatē ꝙ eius ru ſtici nō poſſunt eius rura đſerere.⁊ alias ſe transferre.vt i.c.3.eo.intellige ſm glo.ibi đ de illis q glebe ſunt aſtricti.⁊ q ſint vide.ſ. Colonus.

30 Octauo qlibet pōt regulariter rē ſuā ec cleſie relinquere.l.gnāli.⁊.l.iubemus. C.de ſa.ſan.ecc.⁊ ēt donare īter viuos ſine inſinuatōe in infinitū.l.illud ibidē.⁊ i aut.đ nō alie.re.ec.§.ſi minus.ꝙuis glo.in.d.§.te neat ꝯtrū.ſꝫ primū veri⁹.vt.ſ.Dōario.§.20.

31 Nono transfert̄ dn̄ium rei in eccleſias ſo lo pacto.i.ſola nuda ꝓmiſſōe.l.vt dīt īter di uinū.C.de ſa.ſan.ec.in gl.⁊ hāc ſeqtur.Al bri.ibidē.Et idem ē ſm Rodo.qñ datur ali qđ eccleſiaſtice pſone intuitu eccleſie.In ēp tōe tñ reqritur ſolutio p̄tij l'ſides de p̄tio alr̄ dn̄ium nō acquiret ſm glo.predictam.

23 Decimo quicqđ fuerit ēptū de pecūia ec cleſie reuerti dꝫ ad eā.12.q.3.c.i.2.q.5.fixuꝫ. Et hoc ſiue ſit emptum noīe eccleſie vel nō de pecu.cle.c.i.⁊.c.inquirendum.

33 Undecimo ꝙ nō tñr ad munera materie pſonalia.Et dicuntur munera materie per ſonalia q̄ aī ꝓuiſione ⁊ corporali labore ſi ne aliquo gerentis detrimento ꝑpetrantur. vt in.l.fi.in prin.ff.de mu.⁊ ho.Quorū mu nerū materie pſonaliū quedā ſunt ſordida vt cloache mundāde.calces coquende.are ne fodiende.foſſati vel ſtabuli mūdandi.⁊ huiuſmodi de quibus in.l.maximarū.C.đ excuſa.mu.Et ad hoc nō tenentur eccleſie. nec earꝫ mancipia:aut clerici vel eorꝫ vxo res aut famulie ⁊ coloni.vt.16.q.i.c.genera liter.§.nouarꝫ.⁊.§.placet.2.C.de epi.⁊ cle. l.2.⁊.l.neminē.C.de ſa.ſan.eccle.q̄ vult ꝙ i aduentu principis teneantur.nō vꝫ quo ad clericos eccleſias atqꝫ ſeruos q ſūt dn̄o ec cleſiarꝫ ſubiecti.qꝛ iur̄ diuino ſunt excēpti.vt in.c.ſi imperator.96.di.⁊ nō.Inno.in.c.2. de maio.⁊ obe.Facit.l.reſcripto.⁊ qđ ibi nō.Bar.ff.de mu.⁊ ho.Et hoc intelligo đ familia ꝑpetua eccleſiarꝫ ⁊ earū ſeruis.ſed bene vꝫ quo ad colonos liberos q ſeruiūt ꝓ mercede:cū ſint ſub imperatore.iuxta nō in.c.iudicauī.89.di.⁊ ab ipo a multis excēp ti.vt in.l.i.⁊.2.C.de epi.⁊ cle.Et ideo potu it eorū immunitatē limitare.vt in ſimili nō.gl. in.c.cum ſm leges de here.li.6.Naꝫ tales tenentur ad gabellas ⁊ alia onera de parte eis cōtingente ſm Fede.conſilio.3.Sunt ⁊ quedā alia munera pſonalia que non ſunt ſordida:ſed hn̄t annexū honorem.vt ſunt officia ſecularia.ſic nō tenentur clerici p.c. ſacerdotibus ⁊.c.ſed nec ꝓcurationes.ne cle.vel mo.vñ in.l.placet.C.de epi.⁊ cle.di citur.Placet noſtre clementie vt clericis ni hil cōe cū publicis actionibus vel ad curiā ꝑtinentibus cuius corpori non ſunt annexi hēant.hec ibi.Ex quo pꝫ ꝙ non ſunt đ vni uerſitate nec in eā vocē poſſunt hēre vt tꝫ Inno.in.c.dilectus ꝓpe finem de exce.pre. Sunt etiam quedam alia munera perſona lia que non habent nec honorē nec vitupe rium annexum.vt legatio tutella vel cura ⁊ huiuſmodi licet enim ab iſtis ſint exempti. vt in.l.generaliter.C.de epi.⁊ cle.poſita in c.generaliter.16.q.i.tamen ſecundum glo. iuncto tex.i.c.peruenit.86.di.poſſunt ſi vo lunt legiptimam tutellam clerici accipere non datiuā:aut teſtamentariam.ſed epiſco pi ⁊ monaci non.88.di.epiſcopus.⁊.16.q. i.monaci.Tutellā autem miſerabilium per ſonarum omnes clerici ⁊ monaci poſſunt ſuſcipere.quia officium pium eſt.vt in.d.c. peruenit.Et in omnibus predictis muneri bus perſonalibus quo ad eccleſias ⁊ cleri cos habēnt locum predicta tam in ordina rijs ꝗ̄ extraordinarijs munerib⁹ ſeu idictis vel ſuperidictis.vt in.l.placet.C.de ſa.ſan. ec.⁊ aut.Item nulla communitas.C.de epi. ⁊ cle.⁊.c.ꝗ̄ꝗ̄.de cenſi.li.6.Et que dicant̄ ordinaria vel extraordinaria indicta ⁊ ſup indicta.vide.j.Munus.

45 Utrum clerici teneāt̄ cuſtodire ciuitatē ſeu opidū.℞.Pa.in.c.peruenit.eo.ti.ꝙ non: niſi maxima neceſſitas ſubeſſet.vt nō.glo. 16.q.i.§.placet.que quidem per laycum nō dꝫ diſcerni.ſm Ho.in ſumma.ſed p epm ⁊ per eum ꝯpellantur.vt in.c.eccleſia ſancte Marie.de conſti.puta.qꝛ alr̄ nō pōt defen di ſine eis.Naꝫ tunc tenent̄.ar.l.nullus pē nitus.C.de curſu pu.⁊ in dicto.c.peruenit.Naꝫ qlibet dꝫ ſuā patriā defendere.Facit tex.in c.pe.de homici.Ubi tpre inuaſionis pm̄t cle rici vna cū laycis arma ſumere ⁊ pugnare nec ſunt irregulares licet multi ſint occiſi: dūmō ꝓprijs manibus nullum occiderint ꝗ̄uis vulnerauerint.

35 Utrū teneant̄ ire ad bellum vbi volunt ali os impugnare.℞.Pa.in.d.c.peruenit.ꝙ n̄ ēt ſi agereturde recuperatione terre ſancte quia clericatus reddit eos inhabiles ad pu gnandū ēt cū ſarracenis.vt probatur.in.c. ex multa.in.§.fi.de voto.

36 Duodecimo eccleſia nō tenet̄ ad munera pt̄rimonialia ſeu realia.Et dicuntur pt̄rimo niorū munera q̄ ſūptibus pt̄rimonij ⁊ dānis adminiſtrātis expediuntur.vt in.l.fi.§.pt̄ri moniorꝫ.ff.de mu.⁊ ho.Et hec munera ſūt duplicia.Quedam ſūt merē pt̄rimonialia.Et hec tripliciter īdicuntur.Primo rei de eo qđ fiendū ē de ipa re.vt ꝙ nauis eccl̄ie vel equus ſ currus vadat ad ſeruitium rei pu blice.Secūdo iponunt̄ ſup eo qđ ꝑcipit̄ ex ipa.vt.ſ.detur certa pars fructuū.⁊ de iſtis habes in.d.§.pt̄rimoniorū.Tertio iponunt̄ ipi rei de eo qđ nō percipit̄ ex ipa re nec ē i ipa re.vt preſtare certā quātitatem pecunie ānuatī de quo hēs in.l.hacten⁹.§.i.ff.de vſu fru.⁊ i.c.i.de cēſi.An āt eccl̄ia teneat̄ ad iſta ℞.ſm Pa.in.c.fi.de vi.⁊ ho.cle.ꝙ ſi tales res qbus iponunt̄ talia munera hēbant on⁹ tale ꝑpetuum.annexū ⁊ inuariabile ac cer tū:ſiue ex diſpōne publica puta pricipis:ſi ue ex diſpōne priuata.vt.c.ꝗ̄ꝗ̄to.de cenſi.⁊ anteqꝫ venirēt ad eccl̄iā.ſic pꝫ exemplum de tributo.vt in.l.ipatores.ff.de publi.⁊.c.i.in fi.de cēſi.vbi innuit̄ ꝙ q̄libet poſſeſſio ab antiq ē onerata onere ſoluēdi tributa.⁊ ſic eccl̄ia de talibus rebus tenet̄.qꝛ res tranſit cū onere ſuo.de deci.paſtoral.⁊ de pig.ex lr̄is.Fateor tñ ꝙ italia tāqꝫ priceps ꝓuicia rū non obligatur hodie ad talia tributa.vt nō in.l.i.ff.de cēſi.Si vō nō erant onerate tali onere certo ⁊ iuariabili qñ ꝑuenerunt ad eccl̄iam.ſic nō tenetur eccleſia ꝗ̄uis eēnt onerate onere īcerto ⁊ variabili.vt ſunt iſte deſcriptōes q̄ ſiunt hodie.qꝛ extimant̄ bōa cuiuſcūqꝫ vt ſoluat plus ſ minus ſm impoſi tionem collecte.Et hanc opionem tenet In no.in.c.nō minus eo.ti.Et recitat Pa.ibi dem Io.de ligna.in cle.pñti.đ cenſi.⁊ Io. an.poſt Archi.in.c.i.eo.ti.li.6.⁊ placet.lꝫ aliqui teneant ꝙ ſi poſſeſſiones pꝛius erāt aſcripte vt tāturꝫ ſoluantur pro ſolido vel li bra ꝙ tunc teneatur eccl̄ia.ſed prima tutior licet iſta non ſit condēnanda.Sunt tamen aliqua onera que ratione nāli ſuccūbunt ip ſis rebus.vt reficere ante domum viam ⁊ ſic eccleſia tenetur vt nō Bar.in.l.ad iſtruc tiones.C.de ſa.ſan.ec.Item in purgatione putei neceſſarij tote vicinie in qua eſt eccl̄ia vt nō.Spe.ti.de cenſi.Itē ſoluere ad portā vel pontem pro plauſtro pro ipius pontis vel porte conſeruatione.quia deſtruunt viā vt nō.in.d.l.ad inſtructiones.⁊ nō.Bal.de pace conſtan.Et idem de ſimilibus.Manſus vero eccleſie qui eſt dos eccleſie ſm co munem opinionem doc.debet eſſe liber ab omni munere anteqꝫ conſecretur vt in.c.i. de cenſi.⁊ debet eſſe tanta quantitas terre ex qua vnus ruſticus cum ſua familia viuet̄ poſſit vt dicit glo.23.q.8.ſm canonicam. Sunt ⁊ quedam munera pt̄rimonialia mix ta.Et dicuntur mixta.quia habent onus cū ſumptu.ff.de mu.⁊ ho.l.fi.§.mixta.partici pant.n.de onere perſonali quatenus habēt onus annexum.⁊ cum pt̄rimoniali quaten⁹ ſunt cum ſumptu ⁊ hec dupliciter indicunt̄ Prio perſone habito reſpectu ad rem ſeu bona patrimonij.⁊ hoc differt a tertio mo do imponendi onera in rebus mere patri monialibus.quia ibi quelibet res tenetur pro munere qđ eam reſpicit ⁊ non vltra.d. l.imperatores.hic vero eſt perſona obliga ta.⁊ per conſequens omnes res patrimo nij.l.aufertur.§.fiſcus.ff.de iure fiſci.⁊ ad iſta non tenetur eccleſia nec etiam laici non ſubditi:licet habeant patrimonium in loco l.reſcripto.§.fi.⁊ ibi per Bar.ff.de mu.⁊ ho.niſi aliud habeat conſuetudo quo ad lai cos.vt nō.Bar.in.l.vna.C.de capitatione ciuium.non quo ad eccleſiam.quia conſue tudo non valet.auten.caſſa.C.de ſa.ſan.ec. iuncta autē.Item nulla cōitas.C.de epi.⁊ cle.Et iſto mo do pōt intelligi tex.c.non mi nus eo.ti.⁊.c.fi.de vi.⁊ ho.cle.⁊.c.ꝗ̄ꝗ̄.đ cenſi.li.6.Secundo mō imponuntur pſone

nulla facta mĕtiōe.de re.⁊ ſic dr̄ capitis q2
iponit̄ ꝑ capita nō hito reſpectu ad bōa pa
trimonij.vt i d.icta.l.vna.⁊ ad iſta ſilr nō te
nentur eccleſia nec clerici.q2 nō ſūt ſubditi i
peratori.d.c.q̄z q̄z.ymo nec laici ciuiles ſed
tm̄ ruſtici vt.i.d.l.vna.nō.Bar.⁊ hec oia ꝓ
cedunt regulariter.

37 Sʒ dubitatur de cōcernĕtibus pietatem
vt iſtructio pōtium ⁊ viar̄.R2.Inno.dicit
ꝙ eccleſia tenetur ꝑ.d.l.ad iſtructionĕ.⁊ ꝑ
c.2.co.ti.ſimilr̄ i hedificatione muroꝝ ciui
tatis vel ville.Similiter glo.i.d.c.nō min⁹
Idē Uincen.⁊ Ho.⁊.d.Car.⁊ Phili.⁊
Pe.de ancha.⁊ Albri.in.d.l.ad iſtructio
nĕ.Addens ꝙ idē putat de fontibus ⁊ pu
teo cōi.ar.ff.ne qd i lo.pu.l.2.§.viarū ⁊ dic̄
huius opionis eē Dy.⁊ Oldo.Sʒ i ɔ̄riuʒ
ē cōis opinio canoniſtarū i.c.fi.de vi.⁊ ho.
cle.⁊ i cle.pīm.de cēſi.⁊ ꝑ Io.de ligna.⁊ ꝑ
Bar.i.l.reſcripto.ff.de mu.⁊ ho.⁊.d.l.pla
cet.⁊ gl.16.q.i.§.nouar̄.Io.an.⁊ Pa.i.d.
c.nō minus ꝑ multa motiua.Et iō dic ꝙ.d.
l.ad inſtructionĕ.⁊ ſīles nō valĕt.q2 lʒ.c.i.
cū ſilibus de no.ope.nū.dicant ſtādū legi
bus ex quo i canonibus nō repitur ɔ̄rium
tm̄ hoc nō ē verū qn̄ lex iperialis ē dānoſa
eccſijs ſeu eccliaſticis ꝑſonis.q2 tunc nō te
net niſi ſpecifice approbetur ab eccſa.vt eſt
cōis opio.doc.i.c.fi.de ſolu.⁊ i.c.eccſia ſan
cte Marie.de conſti.⁊.c.fi.de re.ec.n̄ alie.
⁊.10.di.ſi in adiutorium.Diſtinguo tm̄ ſic
ſm Pa.i.d.c.nō minus.ꝙ aut neceſſitas l
pietas imminens concernit vtilitatem eccle
ſiarum a remotis per quandam conſe
quentiam.⁊ tunc eſt tex.apertus in dicto
c.non minus.ꝙ non tenent̄ niſi ſponte vel
lint approbāte epo cū clero ⁊ prius cōſul
to romano pontifice.per.c.aduerſus co.ti.
Aduerte tm̄ ꝙ ſi tanta eēt neceſſitas l pietas
ꝙ nō poſſet ſine ſcandalo ⁊ piculo hri pri
us romani pontificis recurſus ꝙ tūc ſuffice
ret deliberatio cleri cū epo.Facit.c.fi.de ec.
hedi.⁊ qō ibi nō.Aut neceſſitas l pietas ɔ
cernit de directo ⁊ principalr̄ vtilitatē ec
cleſiarum ⁊ laicoꝝ.vt puta q2 praua ſocie
tas territorium ciuitatis incendit.deuaſtat
ꝑdia in quo eccſia multas poſſeſſiōes hēt.
⁊ tūc eccſia dʒ cōtribuere n̄ tm̄ ad delibera
tionĕ ſolū populi:ſed dʒ ꝙ clerus ⁊ popu
lus pricipalr̄ ɔueniant ⁊ deliberent.q2 qō
oēs tāgit dʒ ab oībus approbari.i cle.i.⁊.2.
de cenſi.⁊.c.ad hoc de offi.archi.Fatet tm̄
Pa.vbi ſ.i d.c.nō minus.ꝙ ſi clerus nollʒ
ſine legitima cā ɔſentire ꝙ poſſent laici im

plorare auxilium ſupioris eccliaſtici vt cō
pellat eos.vt in.c.nullus.de iur.pa.in arg.
⁊ in hoc caſu nō hēt locuʒ d ſpō.d.c.adūr
ſus.de ɔſultatione romani pontificis.quia
hec ipenſa nō fit pp publicam vtilitatĕ ſʒ ꝓ
pter priuatā eccliarū.⁊ ſic ſumus ex̄ cāum
ꝑſan.c.aduerſus.Facit cle.pria.⁊ ſecūda de
cenſi.

Tertiodecio hʒ imūitatĕ ꝙ eccſie l clerici 38
nō tenēt ad gabellas q̄ hodie iponūt in vio
⁊ ſilibus ſm Pa.i.d.c.nō minus.i fi.ꝑ.d.
aūt.Itē nulla cōitas.tenet B.i.l.i.d.l.placet
C.de ſa.ſan.ec.niſi gabella fuiſſet ipoſita ꝓ
oneribus ad q̄ tenet̄ eccſia.q2 tunc ſuccedit
loco onerū.vt voluit Butri.i.d.l.ad inſtru
ctiones.

Utꝝ eccſia teneat̄ ad gabellas ſi aliqd do 39
nat̄ l legat̄ ei ſm ſtatuta quorūdam.R2.ꝙ n̄.
23.q.8.§.q̄uis.cū duob⁹ ſequentibus.Ideʒ
ſi dōatur clico.ar.c.fi.de vi.⁊ ho.cle.⁊ ibi
Pa.⁊ quod nota.in.ca.ſimiliter.16.q.
prima.

Quid ſi clericus trāſferat res eccſe ad ali 40
um locū negotiatōis cā.R2.Pa.i.d.c.fi.ꝙ
nō pōt exigi pedagiū l gabella.q2 delictum
clici nō pōt nocē eccſie.vide Fede.ɔſi.200.
ſecus ſi ſunt ſue nō eccſie.

Utꝝ clerici debeant ſoluē gabellā ꝓ vino 41
l frumēto qō vendūt ex ꝓbēda ſua hito.R2.
Bal.⁊ Pe.⁊ Cy.i.l.ois.C.de epi.⁊ cle.ꝙ
nō:nec ēt ad portā.Idē Bar.in.d.l.placet
nec ēt ſm Pa.i.d.c.fi.de pſimonio dʒ ſol
uere gabellas l pedagia.facit cle.pīm.de cē
ſi.⁊.c.q̄z q̄z.co.ti.li.6.

Quid de gabella q̄ ponit̄ ſup carnibus vi 42
no ⁊ huiuſmodi.quā eccſie ſoluūt indirec
te cū emāt carius ab illis q vēdūt pp talem
gabellam.R2.ſm Ricar.i quol.ꝙ ſi ɔſules
ponūt talē gabellā propter abuſum ⁊ exceſ
ſum eorū.ſic nō licet:ſed ſoluāt de ſuo pro
prio.Si vero ponūt pp cōem vtilitatĕ tam
clericoꝝ q̄z laicorū.ſic licet eis.Si vero pp
vtilitatē laicoꝝ principalr̄.indirecte vero
clericorū ⁊ a remotis.puta.q2 ꝓſperitas ci
uium redūdat i vtiliatē eccleſie ⁊ ꝑſonaruʒ
eccliaſticarum.tūc diſtiguo.aut faciūt aīo ex
torquēdi pecūias ab eccliaſticis q̄s aliomō
nō poſſūt.⁊ ſic nō licet.Aut nō aīo extorqn
di ab eccliaſticis hoc faciūt.q2 ēt ſi nō eēnt
eccleſiaſtice ꝑſone q̄ emerēt.talē gabellam
ponerēt.tūc licet eis hita auctoritate dn̄i tē
poral l ⁊ hita moderatiōe ne ponat̄ magis ſu

per his que ſepius emūtur a clericis:aut ab
extraneis:aut a pauperibus q̄z ab alijs ciui
bus.⁊ ſic clerici nō poſſūt conqueri:cum
poſſunt alibi emere:licet non ita comode.
hec probātur.ff.de no.ope.nū.

43 Que pena collectantiū eccſias l clericos
R2.ſm Pa.in.c.aduerſus.d imu.ec.d.An.
in ſuis reportationibus voluit ꝙ poſtq̄z ſue
rint excōicati ſeu iciderūt excōicationē poſt
monitionem ꝑ.c.nō minus ſiue tollerentur
ſiue ignorentur:nō teneant ſnie:aut ſtatuta
talium ipo iure:ſiue ſint edita ɔ̄ eccliam:ſiū
ɔ̄ quācūq̄ ꝑſonā ēt laicam.Alij volunt ꝙ
ſtatuto ex quo cum effectu collectauerūt ipo
iure ſint nulle.⁊ huius opi.vr̄ Pa.⁊ mihi
placet.q2 ex verbis prohemij colligit̄ mēs
diſponentꝭ.vt.l.fi.ff.de here.inſti.⁊ ꝑ Bar.
in.l.ambitioſa.ff.de decre.ab or.fa.Ex qui
bus pʒ ꝙ.d.c.adūſ⁹ voluit aliqd addere ad
ius antiquum.qō pʒ in verbo addicimus.
ibidem.De alia āt pena.vide ſ.Excōicatō
5.caſu.28.⁊.Excōunicatō.7.caſu.5.Tenen
tur etiam vltra pctm̄ mortale comiſſum ad
reſtitutionem omnium ablatorum.14.q.6.
c.ſi res.cum ſimilibus.

44 Quartodecimo habet imunitatĕ ꝙ nec
eccſia nec monaſteria l hoſpitalia tenentur
ad lucratiuam deſcriptionem.vt in.§.ſancii
mus.23.q.8.Et nō.ꝙ lucratiua deſcriptio
eſt quarta pars bonorū que a curialibus re
linquebantur.q̄z fiſcus vēdicat exceptis re
lictis curialibus ⁊ eorum cōiūctis.de quo
habes.C.qui ⁊ a quibus quarta pars.l.i.⁊
ſecunda ⁊.C.de impo.lucra.deſcrip.l.vni
ca.

45 Quintodecimo ꝙ laicorum ſtatuta non
habent locum ſuper rebus eccſie.c.fi.d re.
ec.nō alie.vide ſ.Statutum.§.7.Predictū
priuilegium.Limitant quidam verum ni
ſi papa approbaret tale ſtatutum.vt in glo.
c.eccleſia ſancte Marie.de conſti.Nō ve
rum credo ſm Bal.ibidem.quando expſ
ſe ⁊ nominatim approbatur a papa.ſecus
ſi generaliter approbaret ſtatuta.quia non
valerent contra eccleſiam per talem appro
bationem.cum ſit contra libertatem eccle
ſiaſticam.⁊ ſic tene.⁊ vide eundem Bal.i
c.i.per quos fiet inueſtitura.

46 Sed quid de ſtatutis laicorum impediē
tibus quoquomodo liberam facultatĕ do
nandi eccleſijs:aut pro anima.R2.Pa.in.c.
relatum el.i.de teſta.ꝙ nō valent.vt nō.in

l.i.C.de ſa.ſan.ec.Facit qō nō.Io.an.i.c.
fi.de imu.ec.li.6.vbi dicit ꝙ nō obſtāte ſta
tuto.quo quis prohibetur donare forenſi
bus:ſeu non ſuppoſitis iuriſdictiōi ꝙ pote
rit donari eccleſie.quia non poſſunt inferio
res tollere priuilegium ſuperioris.Et hāc
opinionē fouet apte Bal.in.l.gnrali.C.de
ſacro ſanc.eccle.Et idem in aūt.caſſa.co.ti
tulo ponit aliam.q.notabilem.Statuto
cauetur ꝙ teſtamentum inſinuetur per heꝛe
des infra ſex menſes.aliter ſit irritum ipſo
iure.Clericus eſt heres ⁊ non inſinuat nū
quid ſit nullum teſtamentum.Et reſpondet
ꝙ non.quia ſtatutum non aſtringit clericū
nec forum eccleſiam quando fuiſſet heres
inſtituta.Et ex hijs infert Pa.in.d.c.rela
tum.ꝙ quāuis ſtatuto caueatur ꝙ mulier
non poſſit donare eccleſie ſeu ad piam cau
ſam ſeu teſtari ⁊ ſe obligare eccleſie vel ad
pias cauſas ſine preſentia duorum agnato
rum ſuorum.tamen poteſt donare.teſtari
⁊ ſe obligare eccleſie vel ad piam cauſam
ſine hac ſolemnitate.quia relicta vel dona
ta eccleſie vel ad pias cauſas debent deter
minari ſecundum canones ⁊ non ſecundū
leges vel ſtatuta que ſunt pars iur.ciuilis.l.
omnes populi.ff.de iuſti.⁊ iur.Idem tenet
dominus Anto.in dicto.c.relatum.⁊ per
Bar.in.l.i.C.de ſum.tri.Sed Bal.in.c.ec
cleſia ſancte Marie.⁊.c.que in eccleſiarū
de conſti.tenet valere ſi diſponat ſtatutum
de re immobili.Sed contra eum eſt caſus
in.c.fi.de re.ec.non alie.⁊ ibi.Imo ⁊ be
ne.

Utrum laici poſſint ſtatuere ſuper mor 47
tuarijs.R2.Io.de imola in dicto.c.fi.ꝙ ſic
quatenus diſponit in hijs que non applicā
tur eccleſie.Addit Pa.ibidem.aut concer
nunt diuinum cultum vel refrigerium ani
me.quia cū h̄ ſint annexa iuri ſpirituali nō
valeret.vt puta.ꝙ non dentur niſi tot cerei
vel non inuitentur niſi tot clerici ⁊ huiuſ
modi.Igitur ſolum valet in concernenti
bus pompas mundanas que ſunt potius
conſolationes viuorum.q̄z ſuffragia mor
tuorum.nec eccleſia talia approbat.vt in.c.
q̄z prepoſterum.13.q.2.Et ſic tranſeunt co
muniter doc.in dicto.c.fi.Et quia dic̄ Bal.
in.l.i.C.de lat.liber.tollen.per iſtum tex.
ꝙ equi.⁊ arma ducti ad ſepulturam mili
tis.⁊ cerei debent remanere apud cle
ricos vel fratres ſepelientes quaſi ſequel
la cadaueris.ar.l.medico.§.fi.ff.de au.⁊
ar.l.e.ideo non valeret ſtatutum laycorum

48 Utrum iſtud priuilegium.d.c.ſi.de re.ec.nõ alie.
de quo.ſ.i.§.45.extendat ad res patrimonia
les clericorum.R.glo.i.c.eccleſia ſancte Marie
de cõſti.ꝙ ſic.⁊ i.c.ſi.de vi.⁊ ho.cle.⁊ i.c.
ex literis de pigno.⁊.16.q.i.in.c.ſimiter.eſt ẽt
glo.ſingularis apud legiſtas ſm fran.ingui.
in.l.ſi.§.patrimonio ꝑ i vbo põtifex.ff.ð mu.
⁊ ho.hẽs.l.decernimus.C.ð epi.audi.In
contrariũ faciunt q̃ dico j.Preſcriptio.§.38.Et
credo verius.

49 Sextodecimo ꝙ nec ẽt prelati aut perſone
eccleſiaſtice pñt eccleſijs nouos cẽſus ponẽ aut
veteres augere aut alio mõ grauare.vide
hoc ſ.Cenſus.§.i.

50 Utrum archiepi aut epi poſſint aliqd exigẽ
ab eccleſijs l a clericis.R.Pa.i.c.cũ apls de cẽ
ſi.ꝙ dũ viſitãt poſſunt exigere obuẽtionẽ q̃
eis cõceditur in.d.c.cũ apls.aliud nõ.de q
vide.j.Uiſitatio.§.3.Talias ãt ⁊ exactiões
eis facere nõ pñt.ſed ad caritatiuũ ſubuẽtio
nẽ pñt cõpellere.ſi rõnabilis ⁊ manifeſta ſit cã
puta vult ire romam ꝓ cõi vtilitate l neceſſi
tate.⁊ huiuſmõi ⁊ nullomõ põt preſcribi iſtõ
ſubſidiũ caritatiuũ.Ab oratorijs aũt ⁊ alijs
locis nõ religioſis ẽt rõne viſitatiõis ñ pñt
exigẽ procuratiõnẽ.c.vltio ð cẽſi.⁊ ibi Pa.

51 Utrum rector eccleſie poſſit rẽ eccleſie ꝓ ſua ne
ceſſitate obligare puta.qꝛ erat infirmus l ege
bat alimẽtis.vl ꝓ neceſſitate eccleſie.R.Jo.
an.i.c.ex pñtiũ.de pigno.ꝙ ſic.⁊ ſucceſſor
tenebit ⁊ cã eo tranſeũt cõtuer doc.Sed ego
limito ſic.ꝙ aut eccleſia hñ hñdabat fructib⁹
⁊ ſic nõ tenebit ſucceſſor.qꝛ fructus futuri
tpris reſeruant ſucceſſori:vt de ipis viuat.p
c.pñti.§.porro.de offi.ordi.li.6.Aut fruct⁹
nõ ſufficiebãt ad neceſſitatẽ.⁊ ſic ẽ vera opi
nio Jo.an.Diſtiguit ẽt Pa.i.d.c.ex pñtiũ
⁊ bñ.ꝙ ſi eccleſia erat ĩpotens a principio qñ
eã ĩpetrauit.⁊ ſic ſibi ĩputet nec poterit obli
gare niſi ꝓ ſua vita ſꝫ tenet viuere de indu
ſtria aut fortius ex patrimonio.nõ ẽt vẽdere
l obligare rem eccleſie.tex.ẽ nõ.cũ glo.21.q.
i.c.i.Facit.c.clericus vicium.91.di.Si vero
ẽ facta ĩpotens poſtq̃ eã accepit ẽt i iſto ca
ſu ñ põt eã obligare.ſꝫ dꝫ agẽ cõ parrochia
nos vt preſtẽt ſibi neceſſaria ex quo ſeruit eis
i diuis ⁊ ẽ cã licita ſubtrahẽdi parrochiãis
diuia.vide bonã glo.de cõſe.di.i.hõ xpian⁹

52 Utrũ debeat fieri cõpẽſatio cũ pditis ex ne
gligẽtia adminiſtratoris eccleſie cum acquiſitis
ex ei⁹ diligẽtia.R.Pe.de ancha.in.c.cõſen
ſus.de re.ec.non alie.ꝙ ſic allẽgat.l.cũ querit
ff.de admi.tuto.⁊.l.gayus.⁊ ibi Bal.eũ ſe
quitur.ff.de vſ.ſꝫ cõ eos facit qð nõ Pa.in
c.ex pñtium.de pigno.Ubi tenet ꝙ ſi rectõ
eccleſie potuit acquirẽ aliqd eccleſie ⁊ nõ fe
cit ꝙ tenetur ipi eccleſie.⁊ ꝓ hoc hẽs tex.cũ
glo.12.q.4.c.ſi.ad inſtar tutoris q ad hoc te
netur.vt in.l.qcqd.C.arbi.tute.⁊ ſic pꝫ ꝙ ẽt
tenetur de leui culpa.vt pꝫ in.d.l.qcqd.ſi ñ
laborat vt acquirat eccleſie ⁊ i.d.c.ſi.Sꝫ hoc
nõ ĩtelligas ꝙ teneatur laborare pſonalr vl
ex doctrina aut artificio vt acquirat:ſed ſo
lit⁹ cũ ſolicitudine in rebus eccleſie ⁊ ex tali ſo
licitudine acquiſitũ ẽ eccleſie.⁊ iõ nõ põt da
ri in recõpẽſationẽ.ſed.d.Pe.intelligit de
acqſito p exercitiũ cõporale l alio mõ i quo
acqrit ſibi.de quo hẽs.ſ.Cleric⁹ 12.ð quo hñ
põt recõpẽſare.⁊ ſic ĩtellige.l.p ipm all.

53 Utrũ prelatus eccleſie poſſit de rebus eccleſie
dare remunerãdi cã.R.glo.i.d.c.cõſenſus.
ꝙ ſic.Facit.c.ſi quos.⁊.c.cũ redẽptor.12.q.
2.Et dicit glo.in.d.c.ſi pr.§.i.⁊ in.l.filiuſfa
mil.in pri.ff.de dona.⁊ tex.in.l.ẽt.§.ex p
ſtio.ff.de ma.vidi.Fac.l.cũ plees.ff.de admi.
tuto.⁊ qð nõ.Bal.i.l.i.C.mãdar.Ũñ dicit
idẽ Bal.in.l.iubemus.C.de ſa.ſan.ec.ꝙ p
textũ bñficij colorati nõ põt prelat⁹ remune
rare aicum ſuũ.⁊ iõ vera merita debẽt eſſe.
Facit glo.in.d.c.ſi quos.ex quo aduerte ꝙ
remũeratio nõ ẽ reſtricta ad regulas iuris.
glo.ẽ ſingularis i.l.acquilius regulus.ff.ð
dona.⁊ facit.d.§.i.Adeo ꝙ quilibet admi
ſtrator donare põt remũerãdi cã.l.tutor ſm
dignitatẽ.§.ſi.ff.de admi.tu.⁊ ex glo.c.eps
q mãcipium 12.q.2.ſil ĩnnctis.Addit ẽt.d.
Anto.⁊ Pa.i.c.ceterum.de dona.ꝙ ẽt põt
dare ex cã alia.puta vt eccleſia hẽat aicos ꝓ
ſua defenſione ⁊ huiuſmodi.Limitãt tñ in
iſto caſu ⁊ cã remũerandi verũ:dũmõ res
que donatur ſit mobilis ⁊ minima.l de fructi
bus.quia immobilia ⁊ etiam mobilia ma
gna non poteſt niſi cum debita ſolẽnitate ⁊
cauſis de quibus ſ.Alienatio.§.2.⁊.3.⁊.4.

Decimoſeptimo ſe extendit imunitas ec 54
cleſie ita ꝙ eccleſia ſi caret proprio prelato
non currit ſibi preſcriptio licet prelatus ſu
perior poſſit pro ea agere.ſm Inno in.c.
olim.el.i.de reſti.ſpo.tex.eſt in.c.i.de re.ec.
non alie.li.6.licet Bar.in.l.2.ff.de aq.plu.
ar.dubitauerit.

Decimooctauo ꝙ res eccleſie non poſ 55
ſunt alienari ſine certa ſolẽnitate.vide ſ.
Alienatio.

Decimonono ꝙ vnam eccleſiam nemo 56
põt ledere quin videatur omnes ledere.qꝛ
particulares eccleſie ſunt membra vniuer
ſalis eccleſie.Facit.c.loquitur.24.q.i.ſicut
in ſimili dicitur qui tangit aurẽ totũ hoĩem
tetigiſſe dicat.c.vulgaris.de pe.di.i.

57 Uigeſimo ꝙ de pſonis eccleſiaſticis ne
mo põt iudicarẽ niſi iudex eccleſiaſticus de
fo.cõpe.p totum.Et q̃ ſint iſte pſone hẽs ex
cõicatio.7.caſu.5.§.7.

58 Uigeſimoprimo ꝙ de rebus eccleſiaſti
cis ⁊ ẽt patrimonialibus clericorum aut de
cãis ſpũalibus iudex ſecularis iudicare nõ
põt.Et de iſtis vide.ſ.Excõicatio.7.caſu.5.

59 Uigeſimoſecundo ꝙ loca pia ſunt ſub
iuriſdictiõe eccleſie.c.ad hec de reli.do.⁊ in
cle.qꝛ cõtingit de reli.do.ſm Pa.in.c.cũ ſit
generale.de fo.cõpe.⁊ iõ ledẽtes ea ſunt ſa
crilegi cẽſẽdi.d.c.cũ ſit gñale.ſꝫ ledẽs i bo
nis clericorum ſine violentia pſõe nõ comittit
ſacrilegiũ:ſꝫ ſuper ipſa ſit iuriſdictõ iudicis
eccleſiaſtici.vt in.c.ſi clericus de fo.cõpe.

60 Uigeſimotertio ꝙ relicta in teſtõ min⁹
ſolẽni facta eccleſijs ⁊ pijs locis valẽt.c.cũ
eſſes.c.relatũ.c.indicante.de teſta.ð quo.j
Legatum i.⁊.2.

61 Uigeſimoquarto.ꝙ eccleſia vl eius poſ
ſeſſiones nõ pñt pro alienis debitis obliga
ri ⁊ obligans ẽ ſuſpẽſus ab adminiſtratõe
tpaliũ ⁊ ſpũaliũ.de ſolu.c.2.q̃ tñ ſuſpẽſio
põt p epm relaxari:cõſulto indẽnitati eccle
ſie prio.c.ex pte el.i.de ver.ſigni.nõ cõpre
hẽdit tñ hec ſuſpenſio epos.c.qꝛ periculo
ſum de ſen.exco.li.6.

62 Uigeſimoquinto.ꝙ excõicãtur vſurpan
tes regalia.cuſtodiã ⁊ huiuſmodi de qbus
.ſ.Excõicatio.7.caſu.15.

63 Uigeſimoſexto.ꝙ clericus qui eccleſiã
ex collatione laici tꝫ.ſi nõ reſignauerit ſuſ
pendẽdus ẽ ab offõ ⁊ beneficio laic⁹ excõi
candus.de iure pa.c.preterea.⁊.c.relatum
iũcto.c.ſi aũt vobis.11.q.3.⁊.c.cũ nõ ab ho
mine de iudi.

64 Uigeſimoſeptimo.ꝙ in choro nõ debent
laici cũ clericis ſtare.de vi.⁊ ho.cle.c.i.de
cõſe.di.2.Sacerdotum.

65 Uigeſimooctauo.ꝙ eccleſia ⁊ eccleſiaſti
ca ornamẽta nõ debent i vſum ſeculariũ cõ
uerti de cõſe.di.i.ligna.⁊ quicq̃.c.ſe.de re.
do.c.ad hec.

66 Uigeſimonono.ꝙ ludi teatrales cum la
uis ⁊ ſimilibus inhoneſtis non pñt fieri in
eccleſia.c.cũ decorem de vi.⁊ ho.cle.ſecus
de honeſtis q ducũt ad deuotõem.ar.de cõ
ſe.di.2.ſemel.⁊ di.4.q̃ris quaſi.i ſi.

67 Qua pena puniũtur violãtes eccleſiaſti
cã imunitatem.R.ꝙ diuerſa ſm ꝙ diuerſi
mode violat.Nã ſi qui violant quo ad pri
mũ puniũtur nullitate ſnie.vt dixi.ſ.Si cõ
tra ſm erit ſolum mortale peccatũ.Si con
tra tertiũ.nec mortale peccatũ eſt pp cõſuetudinẽ.
Si cõ quartũ vltra mortale non
adiuuãtur ab eccleſia.Si cõ quintũ videtur
mortale.Si cõ ſextũ peccãt mortaliter ⁊ alia
pena de qua dixi.Si cõ ſeptimũ cõpellunt.
Si cõ octauum credo teneãtur ad reſtõez ð
dãno dato vltra mortale qð cõmittit.Idẽ
dic ſi cõ.9.10.11.12.⁊.13.⁊ puniũt pena vt ibi
dixi.Si cõ decimũquartũ idẽ dic.Similiter
ſi cõ.15.dic Albri.i aũt.caſſa.C.ð ſa.ſã.ec.ꝙ
facientes ſtatuta cõ libertatem eccleſiaſticam
puniunt pena priuatõnis iuriſdictõis ⁊ mil
le marcarũ.Rectores.ſtatutarij.ſcriptores
iudicantes ſm talia ſtatuta ſunt ipſo iure in
fames ⁊ eorum ſnie nulle ⁊ alij actus legiti
mi nihil valent.vt pꝫ in corpore.vñ hec aũt
ſumitur in originali qð multi hñt poſt libꝝ
pheudorum ⁊ eſt cõſtitutio Federici iunio
ris.⁊ ẽt ſũt excõicati.vt.ſ.Excõicatio.7.ca
ſu.12.Si cõ.16.ibi dixi.Si cõ.17.18.⁊.19.pec
cant mortaliter.Silr ſi cõ.20.21.⁊.22.Si con
tra.23.vltra mortale tenẽtur ad reſtitutionẽ.
Si cõ.24.25.⁊.26.pꝫ ibi.Si contra.27.male
faciunt.Si comittunt contra.28.eſt nullitas
alienationis ⁊ peccant mortaliter.Simili
ter ſi contra.29.mortale peccatum eſt.

i Impedimentum

vide.j.Matrimoniũ.3.

i Imperium

merum eſt habere gla
dij poteſtatem ad animaduerten
dum in facinoroſos homines qð ⁊ pote
ſtas appellatur.Mixtum vero imperium in
danda poſſeſſione conſiſtit.vt in.l.imperiũ
ff.de iur.omnium iudicum ⁊ vide ibi glo.

i Impoſſibile

dicit ali
quando illud quod non comode poſſum⁹
facere ⁊ ſic ſumitur in.c.cathanenſis eccle
ſie.61.diſti.ff.de verbo.ſigni.l.nepos pro
culo.Impoſſibile dicitur quod non eſt ho
neſtum vt de condit.inſti.l.filius.Impoſſi
bile dicitur quod non iuſte poteſt fieri.24.
q.2.ſane.el primo.⁊ eſt in ar.ꝙ illud poſſa
mus quod de iure poſſumus.

i Impupes

dicitur maſcu
lus donec cõ
pleuerit.14.annum.Femina autem
12.quia in iſta etate homines incipiunt pu
beſcere.l.ſi.C.quando tutor vel cura.⁊ in
ſti.qui.mo.ſi.tu.in prin.Et hoc verum quo
ad tutellam.ſed quo ad matrimoniũ cõhen
dum tamdiu eſt impubes maſculus vel fe
mina q̃ diu non eſt potens ad generandum
vt in.c.impuberes.de deſpon.impu.in tex.

⁊ in glo.
Impubes vel furioſus capitalem fraudē
.i.penā pp̄ q̄ꝫ capite puniēdꝰ ē cōtrē nō pōt
ff.de edi.edic.l.cū aūt.§.i.Facit.C.de fal.
mo.l.i.in fi.

2 Impubēs torq̄ri nō debēt terreri tñ ſolent
⁊ habēa ſferula cedi.ff.ad ſenatꝰcōſul.ſile-
nianum.l.i.§.impubere aūt.

1 ## Incantatio
vide. Sorti legium.Superſtitio.⁊ ſ.Diuinatio.

1 ## Incarceratio
vide ſ. Carcer.

1 ## Incendiarius
qs dicatur proprie.R.Ho.⁊ Goffre.ꝙ ille q ciui
tatē.caſtrū.domū.ſegetē ⁊ ſilia aliēa icēdit
malo ſtudio vt odio ſ vīdicta ſaīo iniurian
di.vt i.c.peſſimā.23.q.8.ii.q.i.c.cū deuotiſ
ſimā.de iniur.ſi qs domū.Secus ſi icēderet
ex negl̄ia ſcāu ſiuſto bello.q2 talis nō pro
prie dr̄ icēdiarius.Itē icēdiarius ꝓprie dr̄
q malo ſtudio ignē fecit apponi.aut ꝯſiliūꝫ
dederit.aut auxiliū ſciēt.vt i.d.c.peſſimaꝫ.

1 Utrū tales icēdiarij ꝓprie ſint excōicati ip
ſo iure.R.vt ſ.Excōicatio.5.caſu.5.

2 Qua pena puniātur icēdiarij.R.ꝙ de iure
ciuili.dicit tex.i.l.q edes.ff.de icendi.Qui
edes aceruū ue frumēti iuxta domū poſitū
ꝯbuſſerit.cōnictus vberatus igni necari iu
bet.ſi mō ſciēs prudēſq̄ꝫ id cōiſerit.Si vō
caſu.i.negl̄a aut noxā ſarcire iubetur.aut ſi
minus ydoneꝰſit leuius caſtigat.hec ibi.Ex
quo pꝫ illud.Qui nō pōt ſoluē i ere luat in
corpe.ff.de iuriſ.om.iudi.l.ſi qd id.§.in
ſuos.⁊.ff.de iius vocā.l.fi.⁊.ff.de penis.l.
i.in fi.Quo vero ad ius canonicum vltra
mortale ſi ſciēter ⁊ volūtarie fecit ſ ex lata
culpa.tenet ad reſtitutionē totius dāni dati
c.ſi egreſſus cū.c.ſe.de iniurijs ⁊ ibi cōiter
doc.Facit.l.ſi fortuitu.ff.de incēdi.Si vero
fuit i leui ſleuiſſima culpa ſic ſilr̄ tenet ad re
ſtitutionē.ſi mō tenebat de leui vſleuiſſima
culpa.non credo tñ peccauerit mortalr̄.Si
āt nihil omiſit de contingētibus nō tenet.
Quō āt qs teneat de leui ſleuiſſiā culpa hēs
ſ.Culpa.§.4.⁊.5.Et adūte ꝙ tales icendia
rij culpabiles ñ ſolū tenēt d dāno icēdij.ſꝫ
ēt de rebus pditis ꝓ icēdio.ar.c.ſi.de iniuř.

3 Utrū rapiēs res illoꝝ q patiūt icēdiū tene
ant ad reſtitutionē.R.ꝙ ſic.c ſi qs domū.d
iniuř.niſi hērent ꝓ derelictꝭ.puta q2 ignis tñ
ſualiut ꝙ nullus ſine piclo vite pōt eis ſuc-
currē.⁊ dñs dimittebat eas ꝓ derelictꝭ.tūc
ſi qs eas capet nō teneret reſtituē de neceſ-
ſitate.ar.l.ſi qs merces.ff.pro derelicto.

Utrū deſtruēs domū vicini tioř icēdij ne 4
ſua ꝯburat teneat ad reſtitutionē.R.Dir.
ti.de icēdiarijs.ꝙ nō ſi erat iuſtꝰmetꝰ.puta
q2 iā ignis puenerat ad domū vicini.ſ pro
babilr̄ dubitatur.q2 ipſe erat vētoſum ⁊ hu
iuſmōi.l.3.§.qđ aūt ꝑtor.ff.de icē.rui.⁊ nau.
Uñ dicit tex.i.l.ſi alius fecerit.§.eſt ⁊ alia
exceptio.ff.qđ vi.aut clam.Nullā iniuriam
aut dānū dare vr̄ eq̄ piuris edibus.facit.l.
ſi qs fumo.§.qđ dr̄.ff.ad.l.acqſ.Si aūt nō
fuit iuſtus metꝰ.tūc tñr ad ſimplū dānū ſm
Ho.Addit tñ Ho.ꝙ ſi a vicinitate domus
alicuius ē dirupta iuſto metu icendij.ꝙ iu
dex ex officio ⁊ ſūma eq̄tate dꝫ facere ꝙ vi
cini ei ſatiſfaciāt q̄libet ꝓ pte ſua.ar.l.i.§.c-
g̃ſſimū.ff.ad.l.ro.de iactu.⁊.l.interdū.ff.q
po.in pigno.ha.

1 ## Incertorum
reſtitutio.vide īfra.Reſtitutio.2.§.ii.⁊ ſe.

1 ## Inceſtus
ē ꝯſanguinearū ſ affinium abuſus.Uñ iceſtuoſi dñr q ꝯſanguineiſ
ſ affinibus abutitur.36.q.i.§.cum ergo.

Utrum inceſtus ſit grauius adulterio.R. 1
ꝙ ſic.32.q.7.§.ſunt.n.⁊.c.ſe.vincitur tamē
a peccato contra naturam.vt in.d.c.qđ inci
pit Adulterij malum.

Utrum accedens ad monialem cōmittat 2
inceſtum.R.ꝙ ſic.27.q.i.virginibus.quia
ſponſa dei eſt qui eſt pater noſter.12.q.2.q
abſtulerit.nec ſolum inceſtum:ſed ⁊ adul-
terium.quia ſponſam alterius corrumpit
⁊ etiam ſacrilegium.vt in dicto.c.virgini-
bus.ſed tamē non ſunt tria peccata ſed vnū
ſolum ſecundum Hugo.licet ſortiatur di-
uerſa nomina.

Utrum inceſtuoſus poſſit contrahere ma 3
trimonium.R.Pa.i.c.i.de eo qui cogno.
conſan.vxoris ſue.ꝙ non.ſed nec etiaꝫ exi
gere poteſt debitum a propria vxore quam
prius habuit anteq̄ꝫ inceſtuꝫ ꝯmiſit.27.q.2.
qui dormierit.niſi diſpenſetur cum eo.⁊ ſi
exigit peccat mortaliter ſecundum Uincē.
quia facit contra preceptum canonis.ar.c.
2.de ma.⁊ obe.ſed tu tene.vt.ĩ.Matrimo
nium.3.impedimento.9.in prin.

Sed quid ſi contrahit de facto.R.Pa. 4
in.c.trāſmiſſe.de eo qui cogno.conſangui.
vxo.ſue ꝙ tenet matrimonium ⁊ reddere
tenetur debitum.exigere autem non pote-
rit ſine peccato mortali niſi diſpenſetur cuꝫ
eo.Panor.tamen in.capi.litteris de pre-
ſumptionibꝰ.videtur velle ꝙ iſta pena.ſ.ꝙ
non poſſit contrahere vel exigere inceſtuo
ſus ſolum locum habeat quando conſtat d
inceſtu qualitercūq̄ꝫ.ar.d.c.litteris.⁊ pla-
cet mihi.

5 Quis poterit diſpenſare vt talis ꝯhat vel
poſt contractum exigat.R.Pa.in.d.c.i.ꝙ
ſi inceſtus eſt vere ꝯmiſſus.vt puta quia co
gnouit conſanguineaꝫ vxoris ſue.cum qua
iam ꝯſumauit matrimoniū vel cū ꝯſangui
neis proprijs.qđ eſt vere inceſtus.vt in.d.
§.cum ergo.tunc epiſcopus non poterit diſ
penſare niſi ex cauſa.puta ratione iuuentu
tis ⁊ huiuſmodi.quo caſu bene poterit.c.ſi
duo.35.q.6.Idem tenet ⁊ dicit communiter
tenere doc.i.c.tranſmiſſe.de eo qui cogno.
conſan.vt etiam exigere poſſit.Si vero in
ceſtus non eſt vere cōmiſſus.vt puta quia
cognouit conſanguineam ſponſe nundum
cognite.ſic epiſcopus poterit diſpenſare ēt
ſine cauſa vt cōtrahat.non tamen cū ſpon
ſa illa de futuro.ſi ꝯmixtus eſt in vaſe ⁊ ibi
ꝯſumauit cum eius ꝯſanguinea.ſed cū alia
que ſibi nō ſit affinis.poterit etiam ſine diſ
penſatione.vt eſt glo.in.c.quidam.27.q.2.
cum tex.Quidā ꝑdicta intelligunt de eo ſo
lum qui ꝯmiſit inceſtum cum conſanguinea
vxoris ſue.ſed de alio inceſtuoſo non hñt
locum.ita ꝙ poteſt ⁊ contrahere ſine diſpē
ſatione ⁊ exigere debitum poſt contractuꝫ.
Sed contra videtur tex.c.ſi duo viri.35.q.
6.⁊.q.3.c.de inceſtuoſis.vbi tex.clarus.⁊
c.nec eam.⁊.32.q.7.ſi quis viduam.Et ideo
dic ꝙ generaliter omnis inceſtuoſus prohi
betur contrahere.Nec obſtat ꝙ titulus de
eo qui cogno.conſan.vxo.ſue.ſolum loq̄t
de inceſtu cum ꝯſanguinea vxoris.q2 vnuꝫ
titulus ſuppletur ꝑ reliquum.⁊ de hac materia
vide Matrimonium.3.Impedimento.9.
in prin.

1 ## Inconſideratio.
ē qñ inter diuerſa que occurrūt ñ
bene iudicat ⁊ determinat quid eſt faciēn.
⁊ ideo inconſideratio ē ex defectu circa ac
tum iudicij.ſicut conſideratio pertinet ad
iudicium rectuꝫ.Quod quidem rectum iudi
cium in hoc conſiſtit quando vis cognoſci
tiua apprehendit rem aliquā ſecūdū ꝙ in
ſe eſt.qđ ꝓuenit ex recta diſpoſitione virtu
tis apprehenſiue.ſicut pꝫ i ſpeculo qđ ſi ſit
bene diſpoſitum appent imagies recte.Si
vero ſit male diſpoſitum apparent torte vl̄
obſcure.Quod autem virtus cognoſcitiua ſit
bene diſpoſita ad recipiendum res ꝓut ſūt
contingit radicalr̄ ex natura conſumatiue
ex exercitio ⁊ munere grē:⁊ directe quidē
ex virtute cognoſcitiua ex eo ꝙ nō eſt ibuta
prauis opinionibus ſed veris ⁊ rectis.In
directe vero ex bona diſpoſitione virtutis
appetitiue ex qua ſequitur ꝙ bene iudicat
de appetibilibus.Defectꝰ autem recti iudi
cij ad vitium in conſiderationis pertinet ex
eo ꝙ contemnit vel negligit attendere ea ex
quibus rectum iudicium procedit.⁊ ſic in
circūſpectus eſt ad non intuēdum circōſtā
tias negocij.loci.tēporis.perſone ⁊ huiuſ
modi ⁊ pericula que poſſunt cōtingere.Et
quia hoc maxie facit luxuria propterea po
nitur filia eius.

1 ## Inconſtantia
ſimiliter eſt ſilia luxurie.que eſt qñ quis ñ ſtat
cōſtans in bono ꝓpoſito ſed ſine cā ratiōa
bili ex aliqua paſſione.precipue ex amore
cōcupiſc facit cōtrarium illius qđ delibera-
uerat.Ideo ſicut precipitatio eſt ex defectu
circa actū cōſilij.⁊ icōſideratio circa actuꝫ
iudicij.ita incōſtantia circa actū ꝑcepti deſi
cit.q2 deficit in precipiēdo que ſūt cōſiliata
⁊ iudicata.⁊ lꝫ ira ⁊ inuidia q̄ impediūt rō
nem ad aliud:cauſent incōſtantiā.tamē luxu
ria eam extinguit.hec ex facto Tho.22.q.
.54.

1 ## Indicium
qd ē.R.Bal.in.l.ea quideꝫ C.d accu.Judiciū plenū.ē diuina
tio rei ꝑ ſigna ſufficiētia d que aius in aliq̄
tanq̄ꝫ vero quieſcit ⁊ plus inueſtigare non
curat.vt.C.de rei vendi.l.iudicia.Semiple
nū vero iudiciū ē ꝑſumptio fortr̄ mouēs
aium ad aliqđ credēdū vel dicēduꝫ.de quo
in.l.cum probatio.ff.de proba.

Qualiter probatur iudicium.R.ꝙ ad mi 1
nus per duos teſtes.vt eſt glo.ſingularis ⁊
ibi doc.in.l.fi.C.famil.her.⁊ Bar.in.l.fi.
.ff.de queſtio.⁊ vt preiudicent reo oportet
ciceatur ⁊ iurent teſtes.alias non preiudicat
vt nota.in l.ſi quis.ff.de adul.

Utrum vnum iudicium ſufficiat.R.ꝙ re 2
gulariter non.ſed oportet ſint plura.ut no-
tat glo.⁊ Bar.in.l.prima.§.occiſorum.ff.
ad ſileya.⁊ Bal.in.l.congruit.ff.de offi.
preſi.teneret tamen proceſſus ſi non oppo
neretur quamuis plura non preceſſiſſent
indicia:ſed tamen damnari non poſſet ni-
ſi in tormentis eſt confeſſus ⁊ poſt ra-
tificauit.vt ē tex.cum glo.⁊ ibi Bar.i.l.de.
de q̄ſti.ſecus ſi ſpōte ⁊ ſine tortura ē ꝯfeſſus

ſm Pe.de anch.in cle.i.de homi. Suffice
ret tñ aliqñ vnū inditiū. puta vnus teſtis in
teger ⁊ bōe fame q teſtificaꝫ ꝙ vidit ꝯmitte
re tale maleficiū.tūc pōt poni ad torturā ad
iquirendū.nō glo. ⁊ doc.i.l.ſi qs.C. ad.l.
iul.maie. ⁊ Bar.i.l.i.§.2. ⁊.l.mãit᷒. ⁊.l.pe.
ff.ꝫ qō. Ijꝫ ꝯfeſſio extraiudicialis rei ſi eſt
hō male vite ⁊ conditionis ſufficit vt dicit
Bar.in.l.ſi.ff.de queſti. Item iuuenis inue
nitur exire de domo pulcre mulieris vel in
uentus ē cum ea in locis ſecretis ⁊ aptis ad
fornicandū.vt nō.in.c.lfis de pſump. ⁊ h᷒
modi. ⁊ ita videtur relinquenduʒ arbitrio
iudicis qñ vnuʒ ſufficit.
3 Utruʒ ſufficiant inditia ſi reo nō detur co
pia ⁊ aduocato ſuo.R.ꝙ nō.vt.l.cuſtodias
⁊ ibi glo.Bar.Ang. ⁊ Imo.ff.de pu.iudi.
Limitat Ange.in.l.ſi vacantia.C.de boniſ
vacan.niſi qñ iudex pceditū ex mero officio
⁊ nō ad qrellaʒ.vt nō.dñs Ant.i.c. qualr
⁊ qñ.el.2.de accu.
4 Utrū fama ſit ſufficiēs inditiū.R.ꝙ nō.vt
tꝫ Bar.in.l.i.§.idem cornelio.ff. de qſtio.
niſi iungaꝫ cū alijs iditijs. Fama tñ cū vno
teſte i ciuilibus facit plenā pbationē.vt i.c.
veniens.el primo.de teſti.ſecus i crialibus.
5 Utrū pticeps criminis iterrogatus vl' ſponte
dicēdo faciat idiciū ꝯ ſociū.R.ꝙ nō.vt nō.
Bar.i.l.i.§.ſi ſeru᷒.ff. de qſti. facit qō nō.
glo.In.l.ſi filiū.C.de li.cā.Silr nec pr vel
filius aut alij cōmēſales de qbus i.l.parentes
⁊ liberi.C.de teſti.faciūt inditium. vt nō.
Bar.i.d.§.idē cornelio.Et hec pcedūt qñ
nulla alia iditia vrgētia pcedūt ⁊ iō ſocius
de ſocio nō eſt iterrogādus.l.ſi.C.de accu.
Fallit i aſciſinis.vt nō glo.in .l. non iō mi-
nus.C.de accu. ⁊ in delictis i offenſam gñia
liuaꝫ.vt nō.Bar.in.l.repi.ff.de qſti.ſicut ſūt
latrones ⁊ huiuſmodi.

1 **Indignatio** ē filia ire q
uō valet vi
dē l' audire eū cui iraſciꝫ ⁊ cōit ē ve
niale pctm̄ niſi p accidēs. ſ.rōe ſcādali l' qꝛ
denegat loq vel rñdē i cāu quo tñr de pcep
to.de quo vide ſ.Diligere.§.3.

1 **Indulgentia** ſm Ar-
chi. ⁊ ſe
qtur Ge.i.c.idulgētie.de pe. ⁊ re.
li.6.qñqꝫ dicit remiſſionem pene.1.q.3. i ſi.
Qñqꝫ ꝯceſſionē grē vt lite.pen.c.ſi. de pri-
uil.dudū.Qñqꝫ diſpēſationē.77.d.c.ſi. i ſi.
de elec.dudū el.2.Qñqꝫ ius cōe.33.q.2. iter
fectōes. ⁊.35.q.6.de iceſtuoſ.Qñqꝫ accipi
tur p vacare ſeu operā dare.vñ dr. Indul
gere gule noli q ventris aīca ē.Sed hic ac-
cipio idulgētiam p idulgētijs q dātur i eccle
ſijs ⁊ huiuſmōi q ſic diffiniꝫ. Indulgētia ē
qdā remiſſio pene debite pro pctō poſt cō
tritionem hitam de eo.hoc colligitur ex nō
in.c.qō aūt.de pe. ⁊ re.
Qualꝫ eſt iſta pena q per indulgētias reit 1
titur.R.glo.in.d.c.qō aūt.recitat quinqꝫ. ⁊
ego addam duas. ⁊ ſic fuerunt .7 .opinio-
nes.Prima tenet ꝙ ſolūmō remittiꝫ illa pe
na quā de᷒ pro ſupplemēto ſtatuit iponen
dam i alia vita illis qui ſolūmodo fecerūt
pniam ſm ꝙ canones iponūt ſed illā quaʒ
canones iponūt faciendā nullo mō remit-
tit:ſed hec opinio ē falſa.tum qꝛ ꝯ tex. ap
tum in.c.cū ex eo de pe. ⁊ re.vbi dr ꝙ per
idulgentias pnialꝫ ſatiſfactio eneruaꝫ.tuʒ ēt
quia preſupponit ꝙ canones pniales neceſ
ſario ſint exequēdi ꝯ tex.i.c.de᷒ qui eo.ti.q
vult ꝙ pnia hodie per arbitrium diſcreti ſa
cerdotis ſit moderāda. ⁊ ſic eſt arbitraria.
Facit ad hoc.c.menſuram.de pe.di.i.Secū
da tenet ꝙ ſolum remittit penā taxatam a
iure ſeu canone pniali.ſed nō eā quā diuia
iuſtitia ſtatuit imponēdam. ⁊ hec eſt falſa
tum quia preſupponit vnum falſum ꝯ euā
gelium ꝙ eccleſia nō poſſit abſoluere quo
ad penam.cū ēt abſoluat quo ad culpam
p virtutem ſacri ſm Sco.i.4.di. 14.ēt quo
ad deum.cū dicatur Math.16.24.q.i.Qō
cūqꝫ ligaueris ſuper terram ⁊c̄.tum ēt quia
ſic idulgētie eēnt nociue.qꝛ abſoluēdo eos
a pena huius mūdi trāſmittēt tales ad gra
uiora tormenta i purgatorio. Tertia oppio
tenet.ꝙ remittit penā debitam pctō. ⁊ quo
ad deum ⁊ quo ad eccleſiam .ſed ꝯcedens
onerat ſe ad ſatiſfacien̄ pro illo cui dedit. ⁊
hec ſilr falſa.tū qꝛ aliñ ſūt tā modica merita
ꝯcedentis ꝙ nō ſufficiūt ſibi tñ ēt qꝛ nullus
ꝯcedens ad hoc ſe obligare intendit ⁊ nēo
obligaꝫ niſi qui aīum obligandi hūit.l.obli
gationū.ff.de ac. ⁊ obli.Quarta opinio te-
net.ꝙ remittitur ſolū illa pena debita pctō.
pro quo nō ſatiſfecit ex neglia.ſiue quo ad
eccliam ſiue quo ad deum.nō aūt illa quaʒ
cōtēpſit facere ſeu noluit. ⁊ hec ē falſa. tum
qꝛ remunerare vult negliam ꝯ.l.nō.ff.ex q
bus ca.ma.nō.n.negligētibus ſubueniꝫ ſed
neceſſitate rerū impeditis.hec ibi.tum etiā
qꝛ pſupponit ꝙ qs poſſit ꝯtēpnere pniam
⁊ eē capax idulgētie.cū talis i pctō mortali
ſit.qō falſum eſt.Quinta opio tenet ꝙ reit-
titur ēt pena inferni.allꝫ tex.de pe.di.3.c.
vltio.vbi pꝫ ꝙ bona fctā i pctō mortali va-
lēt ad tollerabilius iudiciū ſubeūdū. ſꝫ hec
ſilr ē falſa.tū qꝛ illud .c. nō itelligiꝫ ꝙ talia
bona minuāt penā inferni debitam pctis.ſꝫ
qꝛ malum nō cōittendo ⁊ faciēdo bonum.
nō augetur.tum ēt qꝛ expreſſe tenet ꝯ.c.tres
ſunt.de pe.di.i. ⁊ de conſe.di.4.omnis vbi
pꝫ ꝙ pena eterna nullo modo pōt remitti
niſi per contritionem propriam loquendo
de eo qui peccauit actualr.ſ.de adulto.Fac̄
c.maiores de baptiſmo i.§.hic vō dicimus
Sexta opinio tenet ꝙ per indulgentias re
mittitur pena taxata a deo ⁊ ēt a ſacerdote
impoſita ſi mō ipe ſacerdos qui eam ipo-
ſuit.hoc ſibi conceſſerit vt eam per tales re
miſſiones vel in partem l' in totum poſſit re
dimere. ⁊ hec ſimiliter nō videtur vera. lꝫ
glo.in.d.c.qō aūt. ⁊ multi canoniſte eam te
nuerint.tum qꝛ vr artare ptātem ſuperioris
quaſi nō poſſit remittere penam ipoſitam
ab inferiori ſuo.ꝯ id qō legitur. ⁊ nō.in.c.
qō ſup hijs.§.rurſus de voto .tum ēt qꝛ vr
ꝯ tex.prefati.c.cum ex eo in verbo eneruaꝫ
Septima opinio tenet ꝙ prefate indulgen
tie valent.ſm Fran .de may. in tractatu de
ptāte clauium primo quo ad augmentum
grē.Nam ſm Aug.Caritas meretur auge-
ri.ſed per opera meritoria facta ab exñte
in gratia meretur augmentum grē ergo
⁊c̄.quia nō datur niſi facientibus opera de
ſui nā meritoria.Scdō quo ad augmētuʒ
glie.quia cum nullus poſſit lucrari idulgē-
tiam niſi per fidem ⁊ fides ſit virtus cui p-
mittitur viſio dei ergo ⁊c̄.Tertio valēt quo
ad penā debitā in purgatorio.quia qñ ali-
cui aliqō debitū eſt remiſſum ab eo qui hꝫ
ptātem.pinde ē ac ſi ſolutum eēt.ſed ſicut ec
cleſia iponendo pniam remittit penam pur
gatoriam.ergo remittendo p indulgentiaʒ
abſoluit ab ea.Quarto valent quo ad penā
impoſitā a ſacerdote ſm ptem vel totum,p
ut ſonant ⁊ hec eſt vera opinio quā ſequūꝫ
Gofre.Io.an.Pa.in.d.c.qō aūt. ⁊ cōiter
alij canoniſte ⁊ Theo.in.4. ſen . di. 20. Ex
quo pꝫ ꝙ ille cui impoſuit ſacerdos pniam
7.annorum ieiunandorum accipiendo in-
dulgentiam.7.annorum abſolutus eſt licet
melius ſit eam facere. ⁊ hanc pro purgato
rio reſeruare pro reſiduo. ſi impoſita non
fuiſſet condigna.
2 Queritur quātū remittitur per indulgētiā
de prefata pena vl' debita pena in purgato
rio.vel i hac vita pro peccatis cōmiſſis.R.
ꝙ diuerſa fuit opinio inter doc.canoniſtas
⁊ Theo.Nam quidam dicunt ꝙ valent ſꝫ
internam ſuſcipientis deuotionem ⁊ non
plus. ⁊ huius opinionis videꝫ fuiſſe Ray.
Sed hec eſt falſa quia ſequeretur ꝙ ſine ex
teriori operatione valerent qō ē ꝯ communiꝫ
Theo.in.4.di.20.vbi volunt ꝙ niſi qs faci-
at illud pro quo daꝫ indulgentia nullo mo
do ipam ꝯſequatur quātūcūqꝫ habeat bo
nam voluntatem.licet conſequatur meritū
bone voluntatis.Secunda opinio tenet ꝙ
valent ſm deuotionis quātitateʒ ⁊ dati ſeu
laboris magnitudinem.vnde licet dicatur
qui porrexerit manus adiutrices tali ecclie
habeat de idulgentia.40.dies.tamen ſi vn᷒
dat plus altero vl' de magis longinquo' ve
nit.ad viſitandum eccleſiam in qua eſt idul
gentia.7.annorum.participabit magis quā
ille qui dat minus vel venit de prope.Sed
hec opinio implicat ꝯdictionem eo ꝙ non
eſſet indulgentia ſed ꝯmutatio.aut oꝫ dice
re ꝙ ecclia predicaret falſum ſi non ambo
haberent.40.dies vel.7.annos.Et ideo eſt
tertia opinio que tenet ꝙ tm̄ valet quātum
valeret ei pnia tot dierum l' tot annoꝝ ab eo
facta in hac vita.pro quot datur indulgen-
tia.hoc eſt ꝙ tm̄ minus punietur in purga
torio quātum ſi feciſſet pniam per tot dies l'
annos quot ſonat indulgētia.ex quo cōclu
dunt ꝙ ſicut pnia facta cum maiori feruore
⁊ auſteritate per annum.plus valet ceteris
paribus qꝫ facta cum minori.ſic illi q plus
dat ⁊ plus laborat corñdet annus efficatio
ris pnie.qꝫ alij. ⁊ ideo plus habebit de re-
miſſione qꝫuis ambo remiſſionem tot āno
rum habeant.Et hec opinio nō placet mi-
hi.quia videꝫ derogare verbis indulgētie.
cum dicatur ꝙ datur indulgentia tot anno
rum. ⁊ debeat intelligi de annis vere ⁊ op
time penitentie ſiende.quia verba in potio
ri ſignificato ſunt intelligenda ⁊ latiſſime i
beneficio principis de ver.ſigni.c.olim ti-
bi.Quarta opinio tenet ꝙ quo ad remiſſio
nem extenſionis pene tantum valent hijs q
⁊ de prope cum modica elyna.ſicut hijs q
de longe ⁊ cum multa elemoſyna ſm ꝙ cō
tinetur in forma.ſed quo ad remiſſionem
pene intenſiue ⁊ quo ad diſpoſitionem ſui
ad recipiendum augmentum gratie. ſunt
impares.quia qui plus dat ⁊ magis labo-
rat ceteris paribus plus habebit.hec autē
opinio niſi vellit dīe qō dicit tertia opio
implicat contradictionem niſi quo ad illā
diſpoſitionem augmenti gratie quia illud
eſt veriſſimum.Ratio quia ſi non debeo fa
re niſi penitentiam.7.annoruʒ ſi dimittatur
mihi extenſiue ſimiliter ⁊ intenſiue remitte
tur.Quinta opinio eſt ꝙ tantum valēt quan
tum ſonant. ⁊ nō multum danti quantuʒ pa
ruʒ. vel modicum laboranti quantum mul

tum. quia indulgentia eſt quedam liberali-
tas que non reſpicit merita ſed larguitatem
côcedentis. Et hec ꝗuis ſit magis côis opi
nio nô mihi placet. cû videat irrationabilis
Nec illud Mat. 20. quo dr. An nô lz mihi
facere qd volo an oculus tuus neq̃ ē ꝯ me
qꝛ loquit ille tex. de dato ex illo ꝓprio non
ex alieno. Sexta opio ē ꝙ nô plus remittit
de pena niſ ꝗtū meret ille labor i illa ope
ratio ēt ſi talis indulgētia nô eſſet: aliter vi-
retur eccleſia inducere xpianos ad dimittē
dû opera alia ſatiſfactoria ⁊ ſolû intendere
huiuſmodi indulgētijs. qđ eſſꝫ abſurdû dice
re. ⁊ iô dicût ꝙ ſolû quo ad nomē dat idul
gentiā vt xpianos potius iducat ad talia fa
cienda. ⁊ adducût dictû Inno. q dicit ꝙ pp
indulgētias generales nô minus tn̄r pniaꝫ
agere hō in hac vita. Sed hec opio ē falſiſ
ſima: tum qꝛ pſupponit eccleſiā pdicare fal
ſû. ⁊ facere malû ſub ſpē boni. qđ nullo mô
lz ēt ꝓ vita alterius ſaluāda. c. ſr eo. de vſ.
tū ēt qꝛ fundat ſe ſup falſo intellectu ad In
no. qꝛ ē intelligēdus Inno. de pnia prout ē
extinctiua inclinatiôis ad malû ⁊ pſeruatiua
nô ꝓut delet penā pro peccato preterito. Et
iô ē ſeptima opio quā puto veriſſimā vꝫ ꝙ
indulgētia quantû ad augumentû gratie ⁊
glie tn̄ valꝫ ꝗtū eſt interna deuotio ſuſcipiē
tis ⁊ non plus. ꝗtū vero ad remiſſionē pe
ne debite i purgatorio vel ipoſite a ſacerdo
te in pnia. Dico ꝙ indulgētia tn̄ dimit ꝗtū
ſonat dûmô ſm ſanctū Bo. ⁊ ſanctû Tho.
in. 4. di. 20. hō faciat qđ ſibi imponit ſm ꝙ
eû decet facere. vn̄ ſi pauper dat vnuꝫ dena
riû ſm ꝙ ei conuenit dare. ſic hēbit idulge
tiā q̄ datur porrigētibus manus adiutrices
ſicut diues qui dat vnû ducatū. ſed nô econ
trario. qꝛ ſi diues vellet dare vnû denariû.
nô cenſebit porrexiſſe manus adiutrices. ⁊
ſic nô hēbit tn̄ de idulgētia. ſicut nec rex di
ceret auxiliû dediſſe alicui dādo obolû. ſꝫ
ſm ꝙ conuenit regi dare. Similiter ſi ꝓpter
honorandā eccleſiā dat indulgētia viſitāti
bus eque hēbit eā qui de ꝓpe. ſicut q de lô
ge venit. dûmô viſitet ſicut ei côuenit. ſ. non
furtiue nô ſine ſocietate magna ſi ē dominus ⁊
huiuſmodi. aliter nô tn̄ hēbit. Et hec opio
ſaluat eccleſiā vt nô pdicet falſa. qꝛ verā dat
indulgētiam vt ſonat. concludit rônabilitatē
tem vt intelligat ꝙ id qđ imponitur dꝫ fieri
ſm ꝙ côuenit facieti. ⁊ excludit diſſipatôeꝫ
theſauri dû preſuppôit rôabilē larguitatem
in diſpēſatore. Addit tn̄ ſanctus Bo. vbi. ſ.

ꝙ lz homo nô faciat qđ iniungit i idulgētia
ſm ꝙ cû decet ꝙ propterea n̄ dꝫ dimittere
qn faciat illud ſm ꝙ ſibi placet. qꝛ lz nô ha
beat tn̄ de illa indulgentia tamen plus ha-
bebit de remiſſione pene pro tali facto ꝗꝫ n̄
haberet pro alio ſimili ceteris paribus fac
to. vbi n̄ dat tal' idulgētia. Inn. ⁊ Ho. tn̄ tenēt
ꝙ dûmodo qs faciat qđ imponitur eā ha
bebit. Sed magis placꝫ opinio ſancti Bo.
nec per hoc ſequit ꝙ hō debeat dimittere
alia opera meliora vel ſatiſfactoria. ⁊ hui⁹
modi ſolû intendere. qꝛ lz iſte plus dimittāt
de pena. alie tn̄ ſunt magis meritorie pmij
eſſentialis qđ eſt melius ⁊ preſeruatiue a re
cidiuo ⁊ ſubiugatiue carnis dominio ratio
nis. Aduerte hic ꝙ aliqn̄ dicitur. Damus i
dulgentiam omniū peccatorꝫ vel centum
annorum de pnia ſibi iniuncta. qꝛ tûc ſolum
remittitur pnia impoſita a confeſſore. ⁊ iô
ſi moreretur nô ſtatim euolaret. qꝛ nô impo
nitur eque côiter. Aliqn̄ dicitur. damus in-
dulgētiam olim peccatorum de quibus cô
triti ⁊ ore confeſſi ſunt. ⁊ ſic oblita non re
mittûtur vel ignorata. Aliqn̄ ſimpliciter da
tur remiſſio oîm peccatorum. ⁊ tunc ſi nul
lum peccatum poſt commiſerit ſtatim euola
ret ad gloriā ſi moreret. Intellige ēt ꝙ opi
nio ſancti Bo. predicta nô intelligitur quā
do indulgētia datur ſic. Damus indulgen-
tiam cuicunq̧ dicēti decem pater noſter vl
dāti vnum ducatum tali loco ⁊ huiuſmodi
qꝛ in talibus nô requirunt ꝯdecentia perſo
ne vel ſtatus. ſed effectus operis impoſiti.
ſed intelligitur ſanctus Bo. qn̄ imponitur
aliquid generaliter. qꝛ tunc intelligitur ꝙ il
lud dꝫ implere ſm ꝙ facienti côuenit Nô.
etiam ꝙ iſti āni vel dies indulgentie nô ſût
āni celi vel purgatorij: ſed anni huius vite
quod eſt dre ꝙ tantû diminuût de pena ꝗꝫ
tum ſi per ānum vel per tot dies feciſſet pe
nitentiam.

3 Sed quero vtrum dies iſti vel āni indul
gentie ſint vtiles vel côtinui. R. Ho. in. c. cû
ex eo. de pe. ⁊ re. ⁊ ſequitur Pa. ibidem ꝙ
dies erût vtiles. Anni⁹ vero côtinuus. Vlt di
cere ꝙ ſi ſacerdos impoſuit alicui vt ieiunꝫ
40. dies ſiue côtinue ſiue iterpolate accipiē
do indulgētiam. 40. dierum erit abſolutus
Si vero debet agere pniam per ānum qua
liſcûq̧ ſit illa pnia. puta ieiunādi p ānum q̄
libet ſeptimana bis vel ter ꝙ iſta ſolûmodo
tollitur per indulgētiaꝫ āni. ita ꝙ indulgen
tia nô diuiditur per dies ſed valet reſpectu

āni integri prout pnia eſt ānualis. Sed ego
hoc vltimum credo verum qn̄ indulgetur
annus de iniunctis penitētijs. prout aliquan
do dicitur. vt in. d. c. cum ex eo. Secus autē
credo quando ſimpliciter datur annus in
dulgentie quia credo ſit vtilis ⁊ ſic dimittit
de pena debita peccato in foro anime. ſiue
ſit impoſita a ſacerdote. ſiue a iure. ſiue a di
uina iuſticia. 365. dierum ſi eſt plenaria ſtati
euolat ſi in tali ſtatu moritur: nec purgato
rium ſentiet ſecûdum Ho.

4 Quomodo itelligetur indulgentia. R. ꝙ
certa doctrina nô poteſt dari ſed inſpiciātur
eius verba ⁊ ſic ſecûdum ꝙ ſonāt intellige
ar. de priuile. c. cû ⁊ plantare. Subintelligū
tur tamē aliqua ſemper. ſcilicet ꝙ dans ha
beat poteſtatem. ⁊ ſuſcipiens ſit debito mo
do diſpoſitus. de quibus. ĩ. dicetur. ⁊ tertio
ꝙ faciat qđ in ipſis côtinetur ⁊ ſecûdum ꝙ
ei conuenit facere. Item aduerte ꝙ quādo
datur indulgētia ſic. puta a primis veſperiſ
vſq̧ ad ſecûdas. vl' vſq̧ ad octo dies. ſic ſo
lum ſemel habetur. etiam ſi intrat decies.
ſecus ſi diceretur ꝙ totiens quotiens quis
viſitauerit. vel quando eſt perpetua ſecûdū
ſanctum Tho. in. 4. di. 20. ⁊ Cal. qui alle-
gat. c. primum. de filijs preſbi. li. 6. ⁊ c. non
poteſt. ℣. 2. de preben. li. 6. ⁊ ſequitur. Jo.
an. ⁊ G. in dicto. c. indulgentia Math. ta
men vt recitat Car. in cle. prima de priuile.
tenet ꝙ etiam habebit totiens quotiens vi-
ſitat etiam quando eſt temporalis ⁊ ſequi-
tur. ipſe Car. ⁊ in cle. 2. de pe. ⁊ re. ⁊ credo
verius.

5 Quis poteſt dare indulgentias. R. ꝙ ſo-
lus papa poteſt dare plenarias ⁊ in toto or
be. quia ipſe ſolus eſt aſſumptus in plenitu
dine poteſtatis. dicto. c. cum ex eo ⁊. 24. q.
1. qđcunq̧. Item legati domini pape poſ-
ſunt de iure facere perpetuas indulgentias
in terminis ſue legationis. ſicut ⁊ perpe-
tua ſtatuta. de offi. lega. c. vltimo. in tex. ⁊ in
glo: Item Archiepiſcopi in ſua prouintia
⁊ epiſcopi in ſua dioceſi. dummodo non
excedant ſummam dierum. 40. ſiue ſit pro
ānuerſario eccleſie. ſiue pro quacûq̧ alia
cauſa. In dedicatione vero baſilice poſſût
concedere vſq̧ ad ſummam vnius anni ⁊
non plus. ſiue dedicetur ab vno epiſcopo
aut Archiepiſcopo ſiue a pluribus. vt in di

cto. c. cû ex eo. ⁊ c. noſtro eodem titu. hoc
nô. Cardi. in dicta clemē. 2. ꝙ ſi excedant
hunc numerum non valent. vt in. c. indul-
gentie. de pe. ⁊ re. li. 6. Qđ intellige ſecun-
dum glo. ibidem quo ad exceſſum nô quo
ad numerum conceſſum. Alij autem prela
ti inferiores ſiue ſeculares ſiue regulares.
vt Abbates ⁊ huiuſmodi non poſſunt fa-
cere aut dare indulgentias. vt nô. glo. in di-
cto. c. noſtro. niſi ex ſpeciali côceſſione aut
priuilegio vel alia cauſa legitima. puta pre
ſcriptione ⁊ huiuſmodi id ei competat. vt
in. c. accedentibus. de exce. prela. Poſſût
tamen communicare bôa ſui collegij. Iſ ſa-
cerdotes omnes in foro penitentiali poſ-
ſunt dare indulgentiam illis quos poſſunt
abſoluere. ita refert dominus Cardi. in cle.
religioſi de priuil. Aluarum hoc tenentem
argumento. c. deus qui. de penitē. ⁊ remiſ.
Sed tu vide glo. in. c. menſuram. de pe. di.
1. que hoc tenet. Hoc idem tenet Pa. in. c.
ſicut dignum. de homici. allegat. c. queꝫ pe
nitet. de pe. di. 1. Hoc idem tenent Innocē.
⁊ Ber. in. d. c. qđ autem. Sed de quanto
non determinatur: niſi ꝙ Aluarus dicit ꝙ
pôt dare idulgētiā ānorꝫ vel dierꝫ ſicut ei vi
debitur: dummodo diſcrete faciat. Hoc idē
tenet Inno. vt refert ⁊ ſequitur Archi. in
d. c. indulgentie. Et ad iura que videntur ꝯ
traria. R. Archi. ꝙ eſt verum de generalib⁹
aut publicis remiſſionibus que facere non
poſſunt. vel debent intelligi de pētentia in-
iuncta a ſuperiore. puta epiſcopo quam re
mittere non poteſt. 21. di. inferior. Quod li-
mita ſecundum quod dixi. ſ. Confeſſio. 6.
§. 4.

6 Quid ſi prefati prelati non ſunt ſacerdo-
tes. R. Laud. in clemen. ſi domini in ſi. de
reli. ⁊ vene. ſanctorum. ꝙ nihilominus poſ
ſunt dare ar. d. c. qđ autem. de elec. trāſmiſ-
ſam. licet Hoſti. dicat ꝙ non debet niſi ſint
preſbyteri.

7 Vtrum durent poſt mortem concedentiū
R. ꝙ ſic ſecundum Innocen. in. c. ꝙ tranſ-
lationem. de offi. lega. ⁊ eſt dictum ſolēne.
Facit qđ nô. Lappus in. c. ſi. de reſcrip. li.
6. ⁊ ſequitur. Ge. ibidem. facit quod nô.
glo. ⁊ doctores in. c. cum ad hoc. de cle-
ricis non reſidentibus. ⁊ Landulfus in

cle. ſi. de elect. ⁊ facit ad lr̃as ꝙ ſaluus ſcõ du
cius non expirat mõte ꝯcedentis. vide glo.
ſingularẽ in. c. cũ eo. de elec. li. 6. Nec ob.
l. ſi. ff. de penis. q̃r loquitur in penalib᷒. Nõ
bene nõ. Pa. vero in. c. ſi. de offi. lega. idẽ
tenet quo ad indulgẽtiã de qua hic loquor.
ſed de indulgentia ſeu lnia. vt puta eligendi
ꝯfeſſorem vel nõ reſidendi in beneficio ñ.
ſed tenet ꝙ expirat morte concedentis vel
finito ei᷒ officio niſi ſit fcã cũ cãe cognitõe
⁊ ꝯſenſu ſui capituli. q̃r eſt in preiudiciũ ec
cleſie: ⁊ ſic tene ꝙ in ꝯceſſione preiudicati-
ua ꝯceſſa ꝑ iferiores pape ſine cãe cognitõ
ne expirat. ſecus eſſet ſi concederetur a pa
pa. vel non eſſet alteri preiudicatiua. Et ſic
concorda doc.
8 Quid ſi tales dantes ſint in peccato mor-
tali. ℞. ſm Ho. ꝙ nihilominus valent ꝓpt
officiũ q̃diu tollerant ab eccleſia. Facit. c.
dictum eſt. i. q. 2.
9 Unde aſſumũtur iſte indulgentie. ℞. cõis
opinio doc. tam theologoꝝ in. 4. q̃ cano
nicoꝝ i. d. c. indulgẽtie. ⁊ cle. vnica. de reli.
⁊ ve. ſcõꝝ. ⁊ in. d. c. qd̕ autẽ. ẽ ꝙ ſunt ex ha
bundãtia meritoꝝ que vltra menſuram de
meritoꝝ ſuoꝝ ſancti ſuſtinuerunt ⁊ xp̃i. Sz
ego teneo cũ Frã. de may. in tractatu de in
dulgentijs ꝙ cum merita ſãctoꝝ ſint vltra
cõdignum remunerata a deo: ⁊ ſic exauſta
ꝙ ſolum dantur ex merito xp̃i ⁊ paſſionis
eius cuius minima gutta ſanguinis vel ſu
doris ſufficeret ad expiationẽ omnium pec
catoꝝ que vnq̃ fuerunt perpetrata aut per
petrabũtur. q̃r eius reſpectu nihil ſunt oĩa.
vt in. c. dãnam᷒. circa ſi. de ſum. tri. quia ve
re dolores noſtros ipſe portauit. de cele. mi.
c. cum Marthe. cuius diſpenſatio tradita
ẽ ſuper terrã illi qui curam hꝫ myſtici cõpo
ris ⁊ clauẽ totius eccleſie militantis. ð trãſ
la. c. quãto. ⁊. 24. q. 1. c. qd̕cũq̃.
10 Sub qua forma ſunt concedende queſto
ribus. ℞. ꝙ ſecundum formam que ſcribit̃
in. d. c. cum ex eo.
11 Utrum prefati prelati poſſint cõcedere in
dulgẽtias ñ ſuis ſubditis. ℞. ꝙ non. niſi in
duobus caſibus. Primus ẽ in. c. noſtro. ð
pe. ⁊ re. vbi archiepĩ cõcedunt ſimpliciter
ꝑ totam ꝓuinciam licet nõ ſint eius ſubditi
niſi in caſibus a iure expreſſis. Intellige ta
men ꝙ ñ valent niſi exiſtẽtibus de ꝓuintia
non aduenientibus qui ibi non habent do
miciliũ. Secũdus cãſus ẽ qñ illi qui volunt
eas accipere hñt lniam a proprio epiſcopo
ſecundum aliquos. vt nõ. Inno. in. c. qd̕ au
tem. de pe. ⁊ re. Alij vero dicunt ꝙ etiaꝫ de
licentia proprij ſacerdotis prochialis poſ
ſunt ipſas accipere. Et cum hoc tranſit Ho.
Gul. vero in Spe. dicit ꝙ tutius ẽ ꝙ hẽat
ꝯſenſus epĩ ⁊ ſm eundem ſufficit ẽt conſen
ſus metropolitani ſui. d. c. noſtro. Addit ẽt
Gu. ibidem ꝙ ex cã iuſta põt eps ſtatuẽe in
dioceſi ſua ꝯcedere vt indulgẽtie ſue ꝓſint
venientibus de dioceſi aliena. Facit. d. c. qd̕
aũt. non tñ poſſꝫ cõcedẽ ꝙ indulgentie ab
alijs epiſcopis in eius dioceſi cõceſſe vale
ant. ex quo pꝫ ꝙ illi qui hñt lr̃as diuerſorũ
epõꝝ dantes idulgẽtias facientibus eis ele
moſinas ñ valent niſi quo ad indulgẽtiam
proprij epiſcopi vel niſi habeant lniam a ꝓ
prio epõ vel ſacerdote vt tales indulgẽtie ei
ꝓſint. de ſo. compe. ſignificaſti.
Sed quid ſi epũs ꝯcedit idulgentiam ⁊ 12
Archieps ſiliꝫ tale quid faciẽtibus. ℞. ꝙ oẽs
ſubditi epĩ hẽbunt vtrãq̃ alij vero hẽbunt
ſolam archiepĩ ſm Ho. in. d. c. cum ex eo.
Pro q̃bus cauſis idulgentie ſunt ſiẽde. 13
℞. ſecundum communiter doc. q̃ pro dei lau
de ⁊ gloria que precipue relucet in ſanctis
eius. ſancti vero honorantur in conſtructio
ne eccliarum ⁊ cõmemoratione virtutum. ⁊
ideo recte dantur celebrantibus eoꝝ feſta
exñtibus predicationibus. viſitantibus eoꝝ
eccleſias ⁊ huiuſmodi. Item ſecundo pro
communi vtilitate ⁊ defenſione fidei. terre ſã
cte. ꝓmotiõe ſtudij ⁊ huiuſmodi.
Utrum poſſint dari pro temporalibus tã 14
tum. ℞. ꝙ non ſimpliciter: ſed bene pro tem
poralibus ad ſpiritualia ordinatis ſecũduꝫ
S. Bo. vbi. ſ. ⁊ ſic non ẽ ſimonia.

Utrum ꝓ ſpũalibus tñ. ℞. ꝙ ſic ſicut In 15
no. 4. dedit indulgentiam. 10. dierum oran
tibus ꝓ rege frantie ⁊ predicantib᷒ crucem.
Utrum pro remiſſione iniurie. ℞. ſanctus 16
Bo. ꝙ non. quia in datione indulgẽtie dꝫ
attendi illud qd̕ ſit mere volũtatis nõ neceſ
ſitatis. Sit etiam quid taxabile. ſit etiam ali
quo modo penale ſi recte dantur. quorum
primum deficit in propoſito.
Quibus proſunt indulgentie. ℞. vt colli 17
go ex Inno. ⁊ Ho. in. c. qd̕ aũt. de pe. ⁊ re.
⁊ etiam a theo. in. 4. di. 20. ꝙ vt valeant re
quiruntur ſecundum aliquos. 7. Primum
ꝙ ſit contritus ⁊ confeſſus. videtur tamẽ ſa
tis rationabile ꝙ hoc intelligatur ſecunduꝫ
eccleſie interpretationem. vnde ille qui fuit
confeſſus in paſcha ⁊ poſt cecidit in morta
le peccatũ ſi ꝯteratur de eo ⁊ deliberet con
fiteri i q̃dragesĩa futura cẽſebit̃ ꝯfeſſ᷒ ⁊ ꝯtrit᷒.
⁊ ſic hẽbit indulgentiam. ⁊ licet hec ſit pia
opio quã Pa. in. c. oĩs vtriuſq̃. de pe. ⁊ re
miſſ. tangit ⁊ Jo. an. in. d. c. ꝙ aũt. ⁊ i glo. i
cle. vnica. de reli. ⁊ ve. ſcõꝝ. ⁊ Car. ibidem
tꝫ. tamen tutius ẽ ꝙ ꝯf. teatur maxime cum
vix ſciãt ſeculares vere conteri. ſi confiteri
nõ põt ꝯmode ꝯteratur: ⁊ credo eam habe
bit. non autem exiſtens in mortali. ſ. non cõ
tritus.
18 Secũdũ ꝙ hẽat deuotionẽ fidei qua cre
dat tãtam põtatẽ eſſe apud eccliam: q̃r lꝫ ñ
hẽamus manifeſta teſtimonia añ tp̃us Gre
gorij. tñ credeñ ẽ ꝙ ẽt ante faciebant. lꝫ nõ
ita freq̃nter q̃r añ ſua tp̃a raro poterãt fie
ri ita ſolẽnes ⁊ catholici q̃r erant magis ꝑ
fecti non ita indigebant.
19 Tertium ꝙ ſit ſubditus eius q facit. ſcd̕m
qd̕ dictum eſt. ſ.
20 Quartũ ꝙ faciat illud ꝓ quo datur indul
gentia. alias nõ valet q̃tuis hẽat bonaꝫ vo
luntatẽ. nam ſm Tho. in. 4. 20. di. ñ iſtante
ꝯditione nõ põt quis ꝯſequi qd̕ ſub ꝯditõe
ꝯcedit̃. Nec ob. ꝙ deus reſpicit bonã volũ
tatem. 14. q. 5. ſi quid. q̃r veꝝ q̃tuꝫ ad augu
mentum grẽ ⁊ glorie. ſed ñ quo ad accidẽ
talia cuiuſmõi ẽ remiſſio pene. valet tñ per
accidens talis bona voluntas. q̃r inq̃tum
augmẽtat grãm. ꝑ ꝯſequens ⁊ contritionẽ
auget. ⁊ ita opatur ad remiſſionẽ pene.
21 Sed qd̕ ſi aliq̃s facit pro eo. ℞. ꝙ ſi indul
gentiã ꝯcedens exprimit. valebit. alias nõ
valebit ſi hoc exprimit ẽt ſi ille ꝓ quo facit
ſit mortuus ñ ꝑ modũ indulgentie ſꝫ ſuffra
gij. ⁊ hec ẽ cõis opinio theologoꝝ. ⁊ ẽt tꝫ
Inno. in. d. c. ꝙ aũt. Nec ob. ꝙ dicas papã
ñ hr̃e auctoritatẽ ſup mortuos. q̃r hoc ẽ ve
rum per ſe ⁊ directe: ⁊ ſic non valent mor-
tuis indulgentie ſed ꝑ modũ ſuffragij bene
valent. Alij aũt tenẽt vt refert Car. in. d. cle.
2. ꝙ qñ ẽ a papa taliter data ꝙ ẽt pro mor
tuis poſſit fieri id qd̕ iponitur ꝙ valet ſm
Tho. in. 4. ⁊ Pe. ⁊ Aug. de ancho. in li. ð
põtate pape. Et ad illud qd̕ dr̃ Mat. 16. qd̕
cũq̃ ligaueris ſup terrã ⁊ c̃. ℞. referri ad pa
pam exiſtem ſup terrã: q̃r cũ mortuus fuerit
amplius ligare vel ſoluere non põt. requiri
tur tñ ſi dꝫ valere ꝓ alio ꝙ tam ille qui acci
pit q̃ ille pro quo accipitur ſint in ſtatu gra
tie aliter ñ valeret neq̃ ꝑ modum indulgẽ
tie neq̃ ꝑ modũ ſuffragij. Et plꝫ mihi.
22 Utꝝ religioſus poſſit facẽ id pro quo da
tur indulgentia vt eam habeat. ℞. ꝙ lꝫ nõ
hẽat ꝓprium nec ꝓ ſua volũtate poſſit exi
re clauſtꝝ. ſuperior tñ põt ei dare lniam aliq̃d
dandi vel viſitandi loca ſancta. ⁊ ſic eã ha
bebit ſicut alij. ñ tñ dꝫ dimittere religionis
obſeruãtiam ꝑ ipſas. quia plus meret̃ quo
ad p̃mium eſſẽtiale religionem ſeruãdo q̃
indulgẽtias capiẽdo. licꝫ minus quo ad di
miſſionem pene:
Utꝝ ille qui dedit indulgẽtiã ſi facit illud 23
pro quo dedit hẽat eam. ℞. Uin. in. d. c. cuꝫ
ex eo. ⁊ Guil. in Spe. ⁊ Archi. in. d. c. idul
gentie ꝙ non. l. vnica. C. ne q̃s in ca. ſu. ⁊. l.
inquiſitio. C. de ſolu. Theologi in. 4. di. 20.
dicunt ꝙ licet principaliter nõ poſſit prelat᷒
ſibi dare indulgentiã. tñ data alijs ẽt ſub ea
deꝫ forma põt ea vti. ⁊ ſic tene ꝙ valet vt te
net Gaſpar in. d. c. nr̃o. ⁊ ſequitur Ge. in. d. c.
indulgentie. de pe. ⁊ re. li. 6.
Quintũ ꝙ tñ det ꝓ quãto nollet ſuſtineẽ 24
penã ſibi iniũctã. vñ q̃tũ daret ne haberet
ieiunare tot diebus tm̃ dicunt dꝫ dare ſi vlt
eã hr̃e. ſꝫ hoc cõiter nõ tenet̃ a doctoribus
vt tꝫ Pa. in. d. c. ꝙ aũt. ſed ſufficit faciat ſm
ꝙ ei conuenit. vt dixi. ſ.
Sextum ꝙ ille qui eam vult accipere nõ 25
poſſit facere debitam priam vt pctĩ ſuĩ re
quirit: q̃r ſi poſſet facere ⁊ non faceret ñ va
leret indulgẽtia. ſed hoc falſuꝫ ẽ. vt. ſ. patuit
⁊ iõ non req̃rit neceſſario iſta duo.
Septimũ ꝙ ſubſit neceſſitas in cã ꝓ qua 26
datur. Sed h̃ ſilr̃ non ẽ verum. q̃r ẽt ſine ne
ceſſitate põt dari. vt. ſ. patuit. Et ſic patet ꝙ
quatuor tñmodo ſunt neceſſaria.
De pena religioſoꝝ ꝓnunciãtium vel p̃ 27
dicantiũ idulgẽtias idiſcretas hẽtur in cle.
religioſi. de priuile. vbi pꝫ ꝙ peccant mõta
liter. q̃r ꝓhibet̃ eis in virtute ſancte obedie
ſub pena maledictõis eterne. Et dicũtur p̃
dicare idulgentias indiſcretas. ſm glo. quã
do ꝓnuntiant indulgentias nõ conceſſas. i.
quas non habent Car. in. d. cle. religioſi. di
cit ꝙ ẽt ſi ſunt conceſſe eis dũmodo ſint in
diſcrete adeo ꝙ eis non potuerunt concedi
dicantur indiſcrete ſm Pan. qui dicit ꝙ
dicũtur indiſcrete qñ concedens excedit q̃
titatem. d. c. cum ex eo. Idem ẽt dicit Zẽze.
ꝙ indiſcrete dicũtur quando probari non
poſſunt. ar. de proba. quoniaꝫ. ⁊. c. poſt ceſ
ſionem. ⁊ de fide inſtru. c. 2. ſed qñ peccent
mortalr̃ tene ꝙ ſolum ẽ quando pronũtiãt
indulgentias non veras aut nõ validas.
1 **Nepta** leticia eſt filia gu-
le que quando ſit
peccatum. vide Ludus. §. 2.
1 **Infamia** eſt leſe dignitatiſ
qualitas. repro
bata quãtum ad vitam ⁊ mores ꝑ
argumen. a ꝯrio ſenſu ſicut fama eſt illeſe di
gnitatis ſtatus. vita. ⁊ moribus cõprobat᷒.

⁊ in nullo diminutus.l.cognitionum nume rus.§.extimatio.ff.ḋ vari.⁊ extraoꝛ.cogni. Et iō infamis dr̃ cuius ſtatus vita ⁊ moꝛib⁹ ē reprobatus ſicut colligitur.ff.de iuis vo.l. ſed ⁊ ſi hac lege.§.ꝑtoꝛ in glo.⁊.ff.de obſe qui.a libe.l.honoꝛi.⁊.l.ꝫ.

1 Quotuplex ē infamia.℞.triplex.ſ.facti ꝙ ꝓuenit ex cōi hominū locutiōne de qua per Bar.in.l.de minoꝛe.§.toꝛmenta.ff.ḋ q̄oni bus.Secunda iuris.Tertia canonica.

2 Quō incurrit infamia facti.℞.ꝙ aliqñ in curritur a crīe ita ꝙ crimen ē proxīa cā iſa mie.⁊ hec repellit a teſtimōio i cāis grauio ribus ⁊ in cā criali ſed in alijs admittuntur ſm ꝙ plus ⁊ minus ſunt iſamati. Aliqñ cā tur infamia facti ab alio.puta qꝛ fuit incarce ratus vel fuit ꝑꝑ crimē repulſus a teſtimōio vt in.c.teſtimoniū.De teſtibus:vel cū pater ꝑ verba turpia inſtituit filiū heredē dicēdo filiū meū proditoꝛē neqꝫ ⁊ huiuſmodi iſti tuo heredē vel ei lego.vt.C.ex q.ca.in͛a ir ro.l.ea.q̄ pater.Itē cā ꝑ verba iudicis di cētiſ alicui poſtulanti calūniaris vel bn̄ face res ſi ad frugē melioꝛis vite te ꝯuerteres ⁊ h⁹modi.vt i.l.verbū.⁊ in.l.iterlocutō.C. e.ti.Multis ēt alijs mōis icurrit.vñ qñ epō bonos ⁊ graues viros infamat ex aliquo fa cto.ſic icurrit iſamiā facti.d.l.ꝫ.⁊.6.q.i.ſūt plurimi.vt nō.in.c.ꝫ ex quadā.de teſti.In famiā eni nō faciūt dicta paucoꝛū nec mul tarū leuiū ꝑſonarū dūmō apō graues ⁊ bo nos nō ſit opinio leſa.Et nō.ꝙ hic graues dicūtur q nō ſunt leues.puta ē hō bōe fame ⁊ opinionis antiquus.ſicut bn̄ meritus dr̃ q nō demeruit.ff.de le.2.l.cū pater.§.rogo. ⁊.l.cū quidā in pꝛin.⁊ de ſcruti.c.vno.Vñ ⁊ ſenibus maioꝛ fides adhibetur.ff.de ſtō inſtru.l.vlti.a ⁊ ar.ff.fami.herciſ.l.ſi q̄ ſunt vbi heres in maioꝛi ꝑte ꝓponitur illi qui in minoꝛi parte eſt heres.

3 Quē effectū operat hec iſamia.℞.ꝙ pꝛio repellit a dignitatibus.c.inter dilectos de ex ce.ꝑla.qꝛ vilibus ⁊ indignis poꝛte dignitaꝫ pateſ nō debēt ⁊ de re.iuſ.infamibus li.6. Itē repellit a teſtimonio.Intellige in cā cri minali nō aūt in ciuili:niſi ſm qō dixi de in famia q̄ hꝫ oꝛtū a crimine.Ita nō.Io.An. ⁊ Pa.in.c.teſtimoniū de teſti.⁊ in.c.inqui ſitionis.§.pe.ꝯ accu.Ricar.ṫ in.4.di.25.ꝫ ꝙ infamia facti ipſo iure nō interdicit actus legitimos al͛e.c.ſi qs preſbiter de purga. ca.ſꝫ ſūt alibus interdicenda donec purga tōēꝫ canonicā fecerit.c.ex tua.de pur.ca. Itē repellit a ꝓmotione oꝛdinum.de accu. Omnipotēs deus.81.di.tantis daniel.⁊ ſuſ pendit iam promotū ſꝫ ꝙ crimē ipedit ſm Inno.de poſtula.ꝑla.c.ſi.de elec.c.ſuꝑ eo. de renū.c.niſi cū pꝛudem.Itē inducit querel lā in officioſi teſtamēti ꝯ teſtm̄ fratris ſi inſa mis heres a fratre fuerit inſtitutus ⁊ rūpit C.de in offi.teſta.l.frēs.Itē purgatiōem in ducit ſi iudici videbit ḋ accu.veniens.⁊ ibi Ho.de hoc ⁊ in glo.in.l.nullā.C.ex q.ca. infa.alı.irꝛo.

Quō tollitur hec infamia facti.℞.Pa.in c.ex diligēti de ſimo.ꝙ tollitur ꝑ ꝯtrium fac ti.vt nō.Io.6.q.i.c.omnes in glo.Pōt ēt princeps diſponere vt talis infamia nō ha beat effectuꝫ.vt nō.Pa.in.c.cū te.de ſen.⁊ re.iudica. 4

Quō incurrit infamia iuris.℞.ꝙ ꝑ ſniaꝫ. ⁊ regulare eſt ꝙ nō incurrat infamia iuris i criminibus publicis niſi per ſniam.l.i.ff.ḋ hi.qui.no.infa.nō.Dy.in.d.regula infami bus ⁊ Pa.in.c.exceptionē.De excep.Et q̄ ſint publica crimina habet inſti.de pu.iudi. ꝑ totū.De quo vide.s.Crimen.§.7.Itē in curritur infamia iuriſ ipſo facto in caſibus i qbus iure cauet ꝙ incurratur ipſo facto.vt cū imperatoꝛ militi aufert inſignia vl͛ mitti aliquē in exiliū.l.ꝙ ait.§.ignominioſa.ff.ḋ hi.qui no.infa.Itē qui exercēt iprobum fe nus exigētes vſuras vſurarū.3.q.7.§.poꝛꝛo ⁊ ibi vide bonū tex.cū glo.Itē cū aliquis ḋ prehendit in adulterio.l.palā.§.que i adul terio.ff.de rītu.nup.vel ꝯhit ſimul cuꝫ dua bus vel ſimul hꝫ duas ſponſas.l.qd igitur ff.de hi.q no.infa.de bigamis nup a nobis Itē q lenocinū exercuit vel filias vel nep tes ꝓſtituerit.l.atletas.§.aū ꝑtoꝛ.ff.eodem ⁊ ibi de multis.Itē qui pugnauit cū fera.ff. de poſtul.l.i.§.beſtias.⁊ multis alijs de qui bus vide in.d.§.poꝛꝛo ⁊.d.l.atletas.Et nō ꝙ regulariter oēs iſames ſm leges ſunt ēt i fames ſm canones.probat hoc tex.notatuſ in.c.oēs v̇o.6.q.i.nō.Inno.in.c.qualiter ⁊ qñ el.2.de accu.Similiter oēs qui ex culpiſ ſuis ad oꝛdines nō poſſunt promoueri vt i d.c.omnes.ē tex.⁊ ibi vid̄ bonā glo.de hoc ⁊.d.§.poꝛꝛo. 5

Utrū confeſſio ḋlicti in iudicio reddat ali quem infamē infamia iuriſ.℞.Bar.in.l.in famē.ff.de publicis iudi nota.Pa.in.c.at ſi clerici de iudi.ꝙ non qꝛ iudiciū pretoꝛū vr̃ requirere ad hoc vt ſit infamis ꝙ ſit con dēnatus de crimine.l.i.ff.de hi.q nō.infa.⁊ in cā criminis cōfeſſus nō habet pro cōdē nato.vt.l.ſi confeſſus.ff.de cuſto.⁊ exhi.re. ⁊ iō Bar.in.l.furti.ff.de hi.q nō.in͛a.dat cautellā vt ſoluat qñ requirit ſnia ad iſamiā 6

incurrēdā ꝯdemnatōem añ ſniam ⁊ ſic euā dēt ar.l.ſi reus.ff.de procura.Similiter nō aliā cautellam.ſ.ꝙ talis ñ litiget ꝑ ſe ſꝫ ꝑ ꝓ curatoꝛē qꝛ lꝫ ipſe cōdemnet ⁊ procuratoꝛ procuratoꝛio noīe tñ in hoc caſu nec dñus nec ꝓcuratoꝛ efficietur infamis vt ꝓbatur i d.l.furti.§.ſi quis alieno ꝑ tex.⁊ glo.⁊ ibi Bar.hoc nō ⁊ doc.⁊ nō.ꝙ loquit qñ quiſ conuenitur vt ꝯdemnet actōne famoſa vel ex crīe ex quo ſequit.infamia pꝛīa m̄ cau tella nō valeret vbi infamia irrogatur ipſo iure.vt i.c.teſtimoniū de teſtibus qꝛ ꝑ ſolu tōem videret reus cōfiteri crimē.l.ad ſolu tionē.C.de re.iudi.⁊.l.qm̄.ff.de hi.qui nō. infa.

7 Utrū prelatus efficiatur infamis ſi remo ueat ꝓpt̄ dolū.℞.Pa.in.c.ꝫ heli.de ſimo. ⁊ ibi glo.ꝙ ſic ſicut iura volunt in tuto re.

8 Utrū infamia iuris tollat executionem oꝛ dinū.℞.Pa.vbi.s.ꝙ ſic ⁊ ēt exercitiū cu iuſcunqꝫ dignitatis vt dicit tex.in.l.infamia C.de decuri.⁊ iō prelatus nō expectet ſniaꝫ ſed reſignet ſponte a principio.⁊ ſic euita bit infamiam.

9 Sed nūquid talis iſamia ꝑuat titulo bn̄ ficij ⁊ alijs dignitatibus ipſo facto.℞.Pa. i.c.querellā de iuſ.iur.puto ꝙ ſic in dignita tibus ⁊ honoꝛibus citra titulos bn̄ficiales ꝓbatur ex tex.l.2.§.miles.ff.de hi.q nō.iſa. vbi glo.dicit quod ſicut infamia ꝑuat ip ſo facto militē militia vt ibi.ſic pari rōe ꝑi uat militia celeſti in alijs dignitatibus ⁊ ho noꝛibus.Idē vr̃ velle glo.in.l.fruſtratoꝛiis C.de re.mili.In bn̄ficialibus āt nō inuenio tex.dicit Pa.in.d.c.q̄rellam hoc dicentem vñ ñ debemus iponere hāc penā ſpālem in ipſis ex quo iure canonico non cauetur expꝛeſſe vt in ſimili dicit gloſa in.c.ſi.de iure patro.Fatetur bene idem Pa.ꝙ col latō facta iſami ipſo iure ē nulla rl͛a infami bus de re.iur.li.6.⁊.l.2.C.de dignita.Facit c.inter dilectos de exce.ꝑla.

10 Utrū ꝯdēnatus de falſo cōiſſo in offō te ſtificādi efficiaſ infamis.℞.i.c.cū dilectus i ſi.de oꝛ.cogni.ꝙ ſic ſi directe fuit cōdēnat⁹ ſecus ſi directe non fuit actū ꝯ eū ſꝫ vt repel leretur a teſtimonio ar.d.c.cū dilectus.⁊.l. lucius.ff.de hi.qui no.infa.

11 Utruꝫ ſnia arbitri infamet.℞.ꝙ nō ſꝫ oꝫ ꝙ ſit iudicis oꝛdinarij.l.qd ergo.§.ex com promiſſo.ff.de hi.qui no.infa.

Quis pōt tollere infamiā iuris.℞.Pa. in.c.ex diligenti de ſimo.dicit ꝙ per ſolum principem tollitur quo ad eos qui ſibi ſunt ſubiecti.ſed nō quo ad ſubiectos pape.ſed per ipſuꝫ papam ſoluꝫ.vt in.l.pꝛima.ff.de poſtu.⁊ in.c.cū te.de ſen.⁊ re.iudi.⁊ hoc dirrecte:ſed indirrecte poteſt aliquando epiſcopus vt cum diſpenſat in caſibus ſi bi a iure permiſſus vt.puta condemnatus de adulterio efficitur infamis ⁊ tamen epiſ copus poteſt diſpenſare ſuper adulterio ⁊ ſic conſequenter in infamia ſed non pꝛinci paliter ſeu directe ⁊ de hoc vide Bar.in dicta.l.pꝛima ⁊ in.l.infamem in fi.ff.de pu bli.iudi. 12

Utrum papa poſſit reſtituere laicum nō ſubditum ſue iuriſdictioni.℞.ꝙ non.2.q.3. §.hinc colligit.Niſi foꝛet eſſet ſibi neceſſa rius in clericatu ⁊ tunc ipſe tantum poſſet ⁊ non alius illos autem de patrimonio ſuo reſtituere poteſt ⁊ illos qui iuri alioꝛum non ſubſunt ⁊ omnes clericos vt in.c.per venerabilem qui filij ſunt legiptimi notāt Ber.Inno.⁊ Hoſtien.in dicto.c.cum te. Similiter tenent doctoꝛes ꝙ etiam colle gium cardinalium poteſt ſicut ⁊ papa ſed Pa.in.d.c.cum te tenet contrarium ſcilicꝫ ꝙ non poteſt. 13

Utrum reges poſſint tollere infamiam iu ris.℞.ꝙ non illi qui ſubſunt iperatori ſe cundum Inno.ſed bene illi qui non reco gnoſcunt ſuperioꝛem ſecundum dominum Antonium in dicto capitulo cum teſtamen to. 14

Utrum reſtitutus per imperatorem in digeat alia diſpenſatione vt promoueatur ℞.ſecundum Pa.in dicto.c.cum te ꝙ non dummodo egerit penitentiam.vel dic ꝙ epiſcopus poterit diſpenſare reſpectu cri minis quod fuit notoꝛium vt promoueatur ex quo reſtitutus eſt per imperatoꝛem vel regem qui non ſubeſt imperatoꝛi.

Quomodo incurritur infamia cāonica. ℞.ꝙ ex quolibet peccato moꝛtali.vt.6.q. pꝛima infames ⁊ in glo.in ſumma ibidem ⁊ iſta durat donec ſublatum ſit crimen.vt in dicto.c.infames ⁊ glo.in.c.illi ſexta que ſtione pꝛima ⁊ ideo poſt penitentiam ceſ ſat talis infamia hec nō.Pa.in.c.ex.diligē ti de ſimo. 15

1 **Infidelitas** vtrū ſit peccatū. ℞. ſm aſten. ꝙ infidelitas duplr̄ pōt ſumi. p̄mo negatiue pure ⁊ hec ē i illis q nihil vnq̄ audiuerūt de fide xp̄i ⁊ iſto mō nō hȝ rōnem culpe ſed pene q2 tal' ignorantia diuinoꝝ ē ſecuta pp̄ peccatū primoꝝ parētū ⁊ ſic tales infideles nō dānātur pp̄ infidelitatē ſed pp̄ alia peccata q̄ ſine fide nō pn̄t remitti ⁊ per hoc facit. Jo. 15. Si nō veniſſē ⁊ locutus eis nō fuiſſem peccatū non haberent. ſ. infidelitatis in xp̄m ſm aug. Secundo mō ſumitur infidelitas ꝯrie. ſ. in q̄ aliq̄ ꝯriantur ⁊ ꝯtemnunt credere qđ audiunt ſm illud yſa. 50. Dn̄e quis credidit auditui nr̄o ⁊ in hoc ꝓprie rō infidelitatis cōplet' ⁊ ſic ē mortale peccatū ⁊ grauiſſimū in q̄ antū magis elongat a deo nō tn̄ quo ad affectōem ſȝ ēt cognitonē ⁊ iō magis punieᵗ q̄libet infidelis ꝓ iſto peccato q̄ q̄cunq̄ alius pro quocunq̄ alio ceteris paribus.

1 Utrū omne qđ facit infidelis ſit peccatuȝ. ℞. Aſten. gl. ſup illud ad ro. c. 14. ⁊. 28. q. i. §. ex hijs. Omne qđ nō ē ex fide peccatū ē dicit ꝙ nō oīs vita infideliū peccatum ē ſȝ qn̄ ſolum faciunt aliqđ opus ex infidelitate vel relatum ad ipſam vt qn̄ ſarracenus ieiunat vt legē machomeri ſeruet hoc mādātē. vel iudeus ſabbatizat ⁊ hꝫ modi. ⁊ ſic mortaliter peccat. alias ſecus. q2 poſſunt facere multa que ſūt de genere bonoꝝ in q̄bus nō ē peccatū. An āt vēdētes eis vel alio titulo ꝯcedentes aliqua q̄bus vtitur ad eorū ritū peccent mortaliter dico ſaluo meliori iudicio ꝙ ſi q̄s hec eis vēderet vt tales ritus facerent. ſic peccaret mortaliter q2 cooperetur eoꝝ peccato. Sed vendēs eis ſimplicit' aliquas res lȝ illi talibus vtant' ſm ritus eorū nō credo peccet mortalr̄. Aliter eccleſia q̄ eos tollerat ⁊ p̄mittit hitare inter xp̄ianos videretur ponere laqueū dānationis xp̄ianis cū ſciat ꝙ q̄ oīa vtitur ſm aliquā conditōem ſuarū ſectaꝝ ſic iudeus carnes palmas cedros ⁊ ſilia vtitur ſm ſuam legem.

2 Quot ſunt ſpēs infidelitatis. ℞. Aſten. ꝙ ſi infidelitas attēdat' ſm comparatiōem ad fidē ſic ſunt tres. Nā peccatū īfidelitatis ꝯſiſtit in renitēdo fidei. ⁊ ſic aut nūdū ſuſcepte vt in gentilibus ſiue paganis. ⁊ ſic eſt prima ſpēs. Aut fidei ſuſcepte. ⁊ iſto modo vel ſuſcepte in figura vt i iudeis. ⁊ ſic ē ſa ſpēs. vel ſuſcepte i manifeſtatione veritat'. vt in hereticis. ⁊ ſic tertia ſpēs. Si vero attendat' īfidelitas ſm errores ad diuerſos articulos fidei ſic nō ſunt determinate ſpēs īfidelitatis cū poſſint multiplicari i īfinitū.

Que eſt peior īfidelitas. ℞. Aſten. ꝙ illa hereticorū eſt peſſima. vn̄ ſe pe. 2o. Melius eis erat non cognoſcere viā veritatis q̄ p' cognitam retrorſum conuerti. 3

Utrū infideles ſint ad fidē cogendi. vide qđ dixi. ſ. Baptiſmus. 6. §. 11. ⁊. ſ. Fides §. 9. 4

Utrū ſint in eorum ritibus tollerādi. ℞. Aſten. ꝙ lȝ infideles peccent in eorū ritibꝫ tn̄ poſſunt tollerari ſine peccato pp̄ duo. ſ. pp̄ bonum qđ prouenit ex eis. ſicut in ritibus iudeorū hoc bonuȝ habemus ꝙ fides noſtra hȝ ab eis teſtimoniū in talibus ritibus in quibus figurabat': vel ſo pn̄t tollerari ſine peccato pp̄ maluȝ vitandū vel ſcādalū aut diſſidiū qđ ꝓuenire poſſet vel impedimentū ſalutis eorū qui ſic tollerati paulatim cōuertuntur ad fidē ⁊ ꝓpter primū ſūt tollerandi iudei. pp̄ ſm ſoluȝ alij infideles alias non. 5

Utrū fideles poſſint cū infidelibus ꝯuerſari. ℞. Aſten. ꝙ ſi in aliquo caſu eccleſia interdiceret pp̄ aliqđ peccatū eorum indirecte puniendū ſic nō liceret. Si aūt eccleſia non interdiceret tunc diſtingue. aut fideles ſunt firmi ⁊ ſic nō ꝓhibentur ꝯuerſari cuȝ eis maxime ſi neceſſitas ſubeſt. aut ſunt debiles i fide ⁊ ſimplices de quorū ſubuerſione ꝓbabiliter pōt timeri. ⁊ ſic ꝓhibendi ſūt maxime ne magnā familiaritatē habeant. neq̄ ſine neceſſitate ꝯuerſentur. 6

Utrū infideles q nō recognoſcunt dominiū eccleſie licite poſſint rebus ſuis ſpoliari. ℞. Ho. in. c. qđ ſup hijs de voto ꝙ ſic ꝑ illud Mat. vlti. data ē mihi oīs poteſtas i celo ⁊ in terra quaȝ quidē tranſtulit in vicarium ſuū ſecus ſi recognoſcunt dn̄ium eccleſie nec ſunt infeſti xp̄ianis ꝓ hoc habes tex. cū glo. 23. q. 7. ſi de rebus Inno. in. d. c. qđ ſup hijs. tenet ꝙ nō poſſunt niſi ſint infeſti xp̄ianis vel aliter de'inquāt in lege nature. ⁊ facit ꝓ eo tex. c. diſpar. 23. q. 8. Sed mihi magis placet opio hoſt. ⁊ maxime in infidelibus occupātibus ꝓuīntiā Ieroſolomitanā que cū ſit conſecrata ſanguine chriſti ⁊ multorum martirū non debet eſſe ſub dominio infidelium ⁊ hoc intellige ꝙ poſſunt ſpoliari auctoritate domini pape non a priuata perſona. 7

Utrum infidelibus ſit credendum in preiudiciū aliorū. ℞. Pa. in. c. i. de here. ꝙ nō ar. d. c. primi ex quo ſunt īfideles deo n̄ preſumunt' fideles hōibus. ⁊ iō teſtes n̄ admittunt' ꝯ xp̄ianos. 2. q. 7. nō pōt. ⁊. c. pagani. 8

9 Utꝝ liceat aſſumere habitum īfideliū. ⁊ ſic ſe ſimulare īfidelem. ℞. Rod. ꝙ ſi fiat ex rōnabili cauſa licet ſicut fecit ſanctꝰ Sebaſtianus dūmodo in tali veſtimēto non ſit aliqđ ſignum vel aliq̄s caracter p̄cipaliter cōſtitutus ad diſcernen̄ ꝯfeſſores alicuius infidelitatis. quia ſic non liceret q2 per tale ſignū mentiretur contra fidei profeſſionem. ſine cā vero rationabili nullo mō licet.

10 Utrum dubitare de fide ſit pc̄m mortale. ℞. ꝙ ſic q2 dr̄. dubius i fide īfidelis ē. c. i. de here. ſȝ tūc dubitat cū n̄ magis īcliat ad vnā ptē q̄ aliā. ſecus ſi timbat vel vacillat. ſȝ tn̄ non firmat ſe niſi ſup fide ꝟa. de hoc vide ſ. Hereticus in pri. Et vtruȝ ſit diſputāduȝ de fide. vide. ſ. diſputatio. Infideles an poſſint pretio induci ad fidem. vide. j. Iudeꝰ §. 33.

1 **Infirmus** famulus an debeat hr̄e ſalarium. vide. ſ. Familia. §. 2.

1 **Ingratitudo** Utruȝ ſit peccatū. ℞. Pe. aureo. i. 4. di. 22. q. 2. ſ. ſi. ꝙ igratitudo pōt cadere dupliciter: aut tāq̄ circūſtantia actus. ſicut ē qn̄ aliq̄s peccās ex aliquo alio fine hȝ tn̄ igratitudinem tanq̄ circūſtantiā vt ē quilibet. q lȝ recepit multa beneficia a deo tn̄ voluptate ductus ꝯſentit fornicatōi. ⁊ iſto mō n̄ ē pc̄m per ſe ſed circūſtātia pc̄tī aggrauans. Alio mō ꝯſiderat' ingratitudo p ſe. ſicut qn̄ n̄ ē alius finis mouēs ad tale facien̄. niſi q2 deſpicit bn̄ficia. vel ꝑuipendit. vel non recogitat. ⁊ ſic ē peccatum ſpāle.

1 Utꝝ ſit mortale pc̄m. ℞. ſm Tho. 22. ꝙ ſi ea q̄ pretermittit facere ſunt neceſſitatis ſic ē mortale. Aut ea q̄ ꝯmittit ſunt ꝯtra id qđ neceſſario dȝ cauere. ⁊ ſic ſilr̄ ē mortale. vl' qn̄ ex ꝯtēptu pretermittit recognitōeȝ beneficij vel recōpenſatōeȝ. alias ē veniale.

2 Utꝝ pp̄ ingratitudinē reuocet' donatio. vide. ſ. Donatio prio. §. 42.

3 Utꝝ pr̄ rōe igratitudinis filij. puta q2 eum accuſauit. ⁊ ex oi cā ex q̄ pōt eū exheredar' poſſit alimenta ei denegare. vide. ſ. Exheredatio. §. 3.

4 Quot modis ꝯmittitur ingratitudo. ℞. ſecūdū. S. Tho. 22. q. 107. ꝙ tribꝰ mōis. Primo n̄ recognoſcēdo bn̄ficia dei ⁊ hoiuȝ vt debet. ppea dicit Sen̄. ꝙ igratiſſimus ē qui obliuiſcit' bn̄ficium. Secūdo quando non laudat ſeu n̄ regratiat' bn̄factorē. Tertio qn̄ n̄ recōpēſat bn̄ficio r̄cepto. ſ. faciēdo honorē vel ſeruitiū bn̄factori tpr̄e ſuo. Adde. 4. qn̄ i mente ſua ꝯtēnit beneficiū receptū vel ip̄m bn̄factorē quaſi ei iniuriam fecerit dando beneficiū. 5. qn̄ murmurat de bn̄factore vel bn̄ficio eius eū vilificans. 6. qn̄ facit iniuriam vel aliq̄d in ꝯtēptū illius bn̄factoris reddēs malum ꝓ bono.

Utrum ingratis ſint bn̄ficia ſubtrahēda. ℞. ꝙ aut ex beneficio p̄ſumit' ꝙ attrahentur ad gratitudinem vel ad minus malū. ⁊ ſic n̄ ſunt ſubtrahēda. aut iducūtur ex beneficijs ad peiora vel ad pſeueran̄ in malū: ⁊ ſic ſubtrahi debent. ita nō. in. c. n̄ oīs. 5. q. 5. 5

1 **Iniuria** q̄d ē. ℞. qđ q̄drupl'r accipit'. Primo gn̄aliter. ⁊ ſic ē omne ꝙ n̄ fit iure. Facit. c. quid dicā. 14. q. 4. Secūdo accipitur ſpāliter. ⁊ ſic ē iniquitas vel iniuſtitia iudicantis: q̄ ius iniquū ⁊ iniuſtū. Tertio iniuria dr̄ culpa. vt in. l. acq̄lia. Quarto accipitur ſingulr̄ ⁊ ꝓprie ⁊ ſic fit. aliq̄n re: qn̄ manus violente inferunt'. ff. eo. l. i. §. iniuriā. 17. q. 4. Si q̄s ſuadente. Aliq̄n fit ꝟbis ꝯuitiando vel ꝯtumeliā dicēdo. Facit. c. olim extra eo. ti. Fit ⁊ tertio mō. ſ. lr̄is: cū videlicet libꝝ vel cartam vel hiſtoriā ad īfamiam alicuius ptinētē ꝯſcripſit. ꝯpoſuit. vel edidit. vel dolo malo fecit vt aliq̄d hoꝝ fieret: puta dimiſit ſcripturā cadere in platea. ar. ff. de ver. ſigni. l. late. nec diſtiguitur vtrum noīe ſuo vl' alterius ediderit. vel vtrum nomen expreſſerit illius quē intendebat infamare vel non. dūmodo aliter ꝑ circūſtātias cognoſci poſſit. Eodeȝ mō tenet' ſi ſine ſcriptura in notā vel ſignū aliqđ iſtoꝝ ꝓdidit: puta veſte lugubri vtitur in iniuriā alicuius vel cornua poſuit in porta ⁊ huiuſmodi. ff. de iniur. l. ueȝ apud labeonē. §. ait pretor ne q̄d infamādi cā fiat. ⁊. 5. q. 1. c. q̄dam maligni ſpiritus. ⁊ ꝺ iſta quārto mō dicta hic loquor.

Quid de illo qui dicit alicui latro. fur. homicida ⁊ huiuſmodi. cū dicat verum. ℞. ſȝ Ho. ꝙ ſi facit aio accuſandi vel denūtiādi ad puniendū delictum ⁊ ꝓbauerit nō punitur nec tenet' iniuria. ff. eo. ti. l. eū qui in pri. vbi dicitur peccata enīȝ nocētū nota eſſe ⁊ expedire ⁊ oportet'. ⁊. C. eo. ti. l. ſi quidē. ⁊ idem ſi faciat excipiēdo vt eum repellat a teſtimonio de teſti. c. ex pte. vel ab ordine. aut beneficio de accuſat'. c. ſup hijs. q2 hec a iur' conceditur. ⁊ nemo facit iniuriam qui vtit' iure ſuo. de elec. c. cū eccleſia vulterana. Si vero dicit ad infamian̄ tn̄ qđ p̄ſumitur qn̄ non habet cauſam iuſtam dicendi tunc iniuriam facit ⁊ cōdēnandus eſt. d. l. ſi quidem. ⁊. l. 3. C. eo. 6. q. i. ex merito. ⁊. c. deteriores 2

τ nō.Ho.τ Ber.in.c.ſi culpa co.ti.
Quis pōt facē iniuriā.R.ꝙ ille tm̄ q τ pati
eā pōt.Fallit hoc i furioſo τ puero q nō ē
doli capax.cui iniuria fieri poteſt.ipi tamen
alijs ñ pñt facē τ idē de dormiēte.Aduerte
tm̄ ꝙ nemo iniuriā pōt facere nec tm̄r de iniu
ria.niſi q ſcit ſe iniuriā facere l'ſcire debeat.
ēt ſi ille cui fit neſciat qꝛ ſi qs p iocum pcu-
tiat aut dum certat.nō tenetur iniuriaꝝ.hec
hn̄tur.ff.eo.l.illud.ibi ēt dr̄ nāqꝫ hij pati in
iuriā pñt nō facere cū iniuria affectu facientꝫ
ꝯſtat.5.q.i.§.illud cle.ſi furioſus de hōici.
3 Cui daſ actio iniuriarū.R.ꝙ illi q eā patiſ
τ nō ꝙ nedū iniuria fit i pſona ꝓpria alicuiꝰ
ſꝫ ēt ei dr̄ fieri ſi fit i filio.l'ei quē hꝫ i ptāte
Inſti.eo.§.patitur.dū tm̄ iniuriās ſciat eū fili
umfamilias lꝫ ignoret cuius.daſ ēi actio fi-
liofamilias i noie ſuo.l.filiusfail'.ff.de ac.τ
obligāt.Itē i ſpōſam l'vx̄.τ ſic daſ actio vi
ro τ mulieri.τ ſi ſit filiafail' ēt pfi.l.i.§.vlt.
ff.eo.nō tm̄ eam q̄ fit viro iniuriam patiſ ſpō
ſa l'vxor.qꝛ vxores a viris nō viri defendū
tur ab vx̄.l.2.ff.eo.de ſpōſa dr̄ i.l.Itē apud
labeonē.§.ſpōſum.Itē daſ heredi ob iniuri
am factā cadaueri defūcti cuiꝰ ē heres.Idē
ſi fama defūcti ſit laceſſita.d.l.i.§.ſed ſi for-
te cadaueri.Itē daſ dn̄o ob atrocē factam
ſuo.d.l.Itē apud labeonē.§.ꝑtor ait.2.§.
ſe.τ Inſti.eo.§.ſuus.Itē daſ epo ꝑ iniuria
facta clicis τ abbati i ſuis monacis.vt nō.
i.c.parrochianos de ſen.exco.
4 Nūqd matrone i veſte meretricali depre
hēſe fiat iniuria ſi tēptetur.R.ꝙ nō. facit.c.
i audia de ſen.exco.Nō iniuratur mr̄imo-
nio ſm̄ Ho.τ Ber.q ipm̄ ignorauit.C.de
adul.l.ſi ea.ſicut nec militie q militem igno
rat.ff.loca.l.ſi ignorās.ſecꝰ ſi i hītu hōeſto.
5 Utrū iniuriam qs poſſit repellere.R.ꝙ de
fendēdo ſolum lꝫ.ſꝫ pcutiendo fuit diuerſa
opio.Hug.i.§.ſi vero ira.50.di.tenuit ꝙ ñ
lꝫ Ber.vō τ Lau.i.c.ſuſcepimus ð hōici.
reſtringit hoc ad clicos.Sed ego dico ſm
doctrinā Alex.i.3.parte ſūme ꝙ ēt pcutien
do licet neceſſitate cogēte.ſi iniuria alr vita-
ri nō pōt τ nedum laicis ſed ēt clericis de
quo vide.ſ.Clericus.10.τ homicidium.3.
τ defenſio.§.3.
6 Utrū iniuriatus teneaſ eā remittere.R.gl.
in.c.ſi qs cōtriſtatus.90.di.ꝙ nō quo ad ac
tionē.ſ.vt ſatiſfactionē hēat.23.q.4.ſi illic.
ymo dicit ꝙ bene facit agēdo.vt ſatiſfaciat
45.di.τ q emendat.23.q.5.de occidendis.
qꝛ iniuriator teneſ nedum petere veniā ſed
ēt ſatiſfacē de dāno dato ex iniuria ſi pōt.alr
nō pōt abſolui niſi iniuriatus rēiſiſſet actōꝫ
iniurie liberalr quo ad ꝯſciam.Sed rācorē
cordis etiam i iniuriante non ſatiſfaciendo
tenetur iniuriatus dimittere.vt de pe.di.5.
c.vltimo.ymo nūqꝫ debet admittere eo qꝛ
non licet aliquem odio habere.23.q.4.cū
in lege.ii.q.3.c.in turba.
Quomodo dimittitur ſeu tollitur actio i 7
iuriarum.R.ꝙ tribus modis.Primo rēiſ
ſione vt per ſupplicationem aut preces.23.
q.4.ſi illis.aut per pactum.ff.de pac.l.ſi tibi
decem.§.i.Secundo remittitur diſſimula-
tōe.ff.de iniur.l.non ſolum.§.i.τ Inſti.eo.
§.vltimo.Unde ſi iniuria illata τ per annū
vtilem ſi eſt per metum aut continuum ſi
alio modo eſt illata non agit:aboletur.l.ſi
cum exceptione.§.in cauſe.ff.qꝛ me.cauſa.
τ.C.de iniur τ qð nō.in glo.l.ſi non con-
uitij.poſſet tamen indirecte agere etiam pꝰ
annum per viam exceptionis puta ſi eſſet
excommunicatus iniuriator ne abſolueretur
ſecundum Ho.τ Pa.in.c.ea noſcitur de
ſententia exco.Item tertio remittitur actio
iniuriarum ſalutatione deoſculatione co-
meſtione τ huiuſmodi ſignis.Nam huiuſ
modi ſigna ſunt reconciliationis ſicut ſub-
tractio eſt ſignum inimicitie.vt nō glo.in.c.
cum Adrianus.63.di.τ in.c.cum ſuper ab
batia de officio dele.Nō intelligo verum
niſi a principio prouocaſſet aduerſarium.
citare eum faciendo.quia tunc per oſculum
τ predicta ſigna non tolleretur niſi expreſ
ſe renunctetur vel tranſigatur τ ſic intellige
predictam.l.non ſolum.§.primo.Non cre
do etiam ꝙ tollatur actio iniuriarum ſi ho
mo exhibet ſigna que neceſſario tenetur ex
hibere inimico.quia per illa non dicitur
quis reconciliatus.τ pro hoc facit qð nō.
Bar.in dicta.l.ſi tibi decem.ꝙ infirmus ſa
cerdoti dicendo.ꝙ remittit iniuriam ſibi il
latam intelligitur remiſiſſe odium τ non
ſatiſfactionem iniurie qð nō.Item tollitur
actio iniuriarum quotienſcunqꝫ quis inci-
tat iudicem vt torqueat iniuriantem eo ipo
ꝙ ipſum torquet aut condemnat ad vindic
tam.remittitur iniuria.Unde aliam ſatiſfa-
ctionem pro iniuria petere non poterit.vt
eſt bonus tex.τ ibi Bar.in.l.ſed τ ſi vnius
§.ſi ante iudicem.ff.de iniur.niſi proteſte-
ris ꝙ ex hoc non vis tibi preiudicari quin
pro tuo intereſſe poſſis agere actionē in
iuriarum vt.l.ſi.ff.de iniur.Item remitti-
tur per mortem quia iniuriarum actio non
tranſit ad heredem ante litis conteſtationē
moriente iniuriato.vt.l.iniuriarum in pri-
cipio.ff.ð iniu.Et hec omnia limita ſecun
dum Pa.in.c.olim de iniur.quo ad actio
nem iniuriarum vera.ſed non quo ad dam
na τ expēſas.quia per hoc nō tollitur quin
agere poſſit ad reſtitutionem.ar.c.i.de iniu
rijs.τ ſic ſerua in conſcientia.τ etiam ſi in-
iuriatus non ageret tenetur ad intereſſe τ
damnum qð intulit niſi ipſe remittere ve-
lit.vt in dicto.c.i.Nō tamen ſecunduꝫ Ho.
in ſum.ti.de pe.ꝙ ſi iniuriatus nollet com
ponere cum iniuriante vel nimis grauaret
eum.tunc iniuriator in conſciētia poſſet te
nere arbitrium iudicis penitentie.ar.c.ve
niēs de iure iurā.τ.c.2.de arbitris.
8 Aduerte etiam quia ſi quis ſoluat pecuni
am pro remiſſione iniurie obtinenda infa
mis efficitur niſi pactum fiat auctoritate iu
dicis.ff.de hi.qui nō.infa.l.furti.§.pactus
nō.Io.in.d.c.ſi illic.Similiter eſſet infais
ſi eſſet condemnatus per iudicem ſiue ciui
liter ſiue criminaliter agatur.ff.de hi q nō.
infa.l.athletas.§.vltimo.Et ideo cum agi-
tur contra aliquem conſtituat procuratorē
vel faciat compromiſſum vt ſupra dictum ē
Infamia.§.6.
9 Quando autem iniuria dicatur enormis
vel atrox.vide enormis.

i Niuſtitia

Utrum ſit peccatum mortale
R.ſecundum ſanctū Tho.22.q.70.
articulo.i.q.ii.ꝙ iniuſtitia eſt duplex.vna il
legalis oppoſita iuſtitie legali τ hec ſecun
dum eſſentiam eſt vitium ſpeciale inquan
tum reſpicit obiectum ſpeciale ſcilicet bo
num commune qð contemnit.ſed quo ad oc
caſionem eſt vitium generale quia per con
temptum boni communis pōt homo ad om
nia peccata deduci.ſic etiam omnia vitia i
quantum ſunt contra bonum commune ratō
nem hn̄t iniuſticie quaſi ab iniuſtitia.Alia
iniuſtitia dicitur ſecundum inequalitatem
quandam ad alterum prout.ſ.homo vult
habere plus de bonis.ſ.diuitijs honoribꝰ
τ minus de malis ſcilicet laboribus expen̄
τ ſic habet materiam ſpālem τ ē uitiū ſpe
ciale oppoſitum particulari iuſtitie de qua
infra.Iuſtitia.Facere autem iniuſtum ex ge
nere ſuo peccatum mortale eſt quia infert
nocumentum proximo qð eſt contra cari
tatem.Excuſaſ autem vt nō ſit mortale pec
catum vel ratione ignorātie ſecundū phm̄
5.ethicorum.Item ratione paruitatis vt ſi
quis auferat pomum alicui quia deficit a
ratione perfecta eius qð eſt iniuſtum facere
inquantum reputari pōt nō eſſe oio contra
voluntatem eius qui hoc patitur τ hoc pro
babiliter.

i Nobediētia

Utrum ſit peccatum mortale.R.diſtinguendo.
Aut eſt circa precepta diuina τ ſcienter:vel
ex ignorantia que non excuſat de qua ſup̄.
Ignorantia.§.4.ſic ſemper ē mortale.facit
32.di.§.porro.τ.81.di.c.ſi qui preſbiteri ſūt
vbi dicitur ydolatria τ.14.q.i.quiſquis.
Si vero fiat contra ex ignorantia que excu
ſat ſic non peccat mortaliter.Aut inobediē
tia eſt circa precepta iur.poſitiui τ tunc di
ſtinguo ꝙ aut talis lex ſeu preceptum per
longa tempora non fuit receptum papa ſci
ente τ tranſgreſſores non puniente τ ſic nō
eſt mortale peccatum.ymo excuſantur.fa-
cit qð nō.Pa.in.c.cum olim de cle.coniu
ga.vbi declarat grecos non peccare licet
accipiant vx̄ clerici eorum.ex quo nō ꝙ.qn̄
lex generalis recipitur in vſum a certo ge-
nere perſonarum τ ab alio non:ꝙ non ob
ſeruantes non peccant ſaltem poſt longa tē
pora.§.leges.4.di.τ qð nō.doc.in.c.i.de
treu.τ pa.nec obſtat ꝙ ibi tenet Hoſt.quia
loquitur quando talis preuaricatio eſt pec
catum de ſua natura qꝛ tunc non excuſat nō
receptio.ſecus eſſet ſi eſſent eiuſdem gene-
ris τ maior pars acceptaſſet quia licet ſupe
rior non puniret tamen minor pars non ex
cuſaretur ſed haberet locum.multa per pa
tientiam tollerantur τ.C.c.cum iam dudum
de preben.Idem dico ſi talis lex fuit recep
ta ſed per conſuetudinem abrogata ꝙ non
peccāt inobediētes.vt ſ.dixi Conſuetudo
§.9.τ.10.Aut talis lex non eſt abrogata ne
qꝫ per contrariam conſuetudinem neqꝫ p
ñ acceptationē.τ tunc fuit diuerſa opinio i
ter doc.quidam dicunt vt Collectarius i.c.
i.de conſti.τ multi alij ꝙ talis inobediētia
nō ē mortale peccatum niſi fiat ex contemp
tu.τ huiuſmōi opiōis vr̄ fuiſſe bīs Ber.li.
ii.de ꝑcepto τ diſpē.vbi dicit.ñ q̄liſꝯqꝫ mā
dati ꝑteritio criālē inobiam fac̄ ſꝫ r̄pugnaſ
τ nolle obedire.Idē i li.8.dicit ſi v̄bū loco
l'tp̄re ſilētij p obliuionē ſurreptū fuerit ꝯ ꝑ
ceptū.veniā facilime ipetrabit.qꝛ ēt vix pec
catū reputabiſ.Idē i li.12.Ibidē dicit.ſi iu-
bēte ſeniore mihi ſilētiū v̄bū elabſ reū me
eſſe fateor ſꝫ venialr.Si vō ex contemptu
ſciēs τ deliberās ſpōte i v̄ba ꝓrūpo ꝑuari
catorē me conſtituo τ crialr hec ille.Alij te
nēt ꝙ ꝑdcā opio.ē v̄a niſi fiat ex ꝯſuetudīe
ꝯ legē qꝛ ſic ēt eēt mortale.Et huius opio-
nis vr̄ Ricar.de media villa i quol'.i.q.19.
Alij vero dicunt conſideranda v̄ba legis

ꝙ ſi ꝓcipit ꝑ verba cōia vt puta. Statuim⁹
ordinamus ⁊ ſiſia ſic verū ē ꝙ nō ē mortal'
inobiā niſi ſit ex ꝯtēptu. Et qd ſit cōtempt⁹
vide. ſ. Cōtēpt⁹. Si vero lex loquitur ꝑ v̄
ba ꝓceptiua ſeu equipolētia. ſic ē mortalis i
obia: q̄uis nō fiat ex cōtemptu: dūmō ſcien
ter ⁊ ſine cā rōnabili. ⁊ pro hoc facit. c. 2. de
nia. ⁊ obe. ⁊. c. qd ꝓcipit. 14. q. 1. Et h⁹ opi
niōis vr̄ Pa. in R̄ica de obſerua. ieiu. Alij
vero tenent. vt ſanctus Tho. in. 4. di. 15. ar.
3. q. 1. ꝙ ꝓcepta iuris poſitiui magis obligāt
ex intētōe legis latoris q̄ʒ ex ipſis verbis. ⁊
iō tranſgreſſor talis magis ē reputādus qui
obuiat intētioni legis latoris q̄ʒ qui deuiat
in aliquo a legis ordinatōe. Intētōi autēʒ
legis latoris obuiat q ex cōtēptu vel ſine ali
qua rōnabili cā ꝓceptū nō ſeruat. ſecus i ca
ſu in quo ꝓbabiliter credi pōt ſi legis lator
adeſſet eū obligare nō vellet talis nō ē repu
tādus ꝓcepti trāſgreſſor nec peccat mortali
ter. ⁊ hec vr̄ coīcidere cū opinione Ricā. q̄
magis mihi vr̄ equa. ⁊ iō ſequēda quā ēt ſe
quitur Archi. 76. di. in. c. vnū ⁊ Ge. in. c.
generali. de elec. li. 6. Facit pro hac opinio
ne glo. in. c. qſquis. 4. q. 5. ⁊. c. honoratus.
74. di. ⁊. 84. di. c. i. ⁊. 10. di. qs aūt. ⁊ qd nō.
Pa. in cle. i. de eta. ⁊ quali. nā durūʒ valde
vr̄ ꝙ ꝑlatus intēdat ſēp inicere laqueū mō
talis peccati in ſuis ꝓceptis. ⁊ iō ſolū credo
ſit in cōtēptoribus ⁊ illis q preuaricationē
⁊ inobiam ducūt in cōſuetudinē q̄ eſt qdaʒ
cōtemptus iterpretatus ⁊ q2 ſic ex toto fru-
ſtratur finis legis. ſed iobiā q̄ nō ex contēp
tu neqꝫ ex conſuetudine procedit. credo ꝙ
ſit veniale peccatū. cum hec nō ex toto fru
ſtret fineʒ legis. nec ſit totaliter ꝯ̄ intētōnem
eius. Similiter dicēdum de inobia prelato
rū aut ſuperiorum. Multo magis excuſat
a mortali qui facit ꝯ̄ ex ignorātia nō affecta
ta craſſa vel ſuppina. Si vero inobia ſit ꝯ̄ ꝯ
ſilia. aut lex cōſilij ē ꝑfectionis. vt math. Ua
de ⁊ vende oīa. ⁊ ſic nō eſt peccatū. Et ſic i
tellige glo. in. d. c. generali de elec. li. 6. ⁊ iu
ra q̄ allegat. Si āt lex ē cōſilij reuerētie. qd
ē qn̄ ſubditus deberet facere: tn̄ ſuperior nō
vult ꝓcipere. ſed potius ꝯſulere vt abſtineat
vt nō. glo. in. c. ad aures de tēpo. or. ſic pec
cat venialiter. vt nō. Archi. in. c. teſtiū. 6. di.
⁊. 25. di. §. alias ea demum.

Utrū inobia ſtatuti penalis ſit peccatum.
R̄. henri. de gā. in quolʒ. 3. q. 22. ꝙ aliqn̄ in
ſtatuto ſunt duo ꝓcepta. puta cū dr̄. Statui
mus ne qs faciat tale quid ⁊ qui fecerit ſol
uat talē penā: ⁊ tunc obligat ad culpā ⁊ pe
nā. Et ſic intellige glo. ⁊ Ge. in. c. vt aiarū
periculis. de ꝯſti. li. 6. ⁊ Inn. i. c. qd ſuꝑ his
de voto. ⁊ Jo. an. in. c. relatūne cle. vl'mo.
⁊ Ge. in. c. ꝑpetue de elec. li. 6. qui dicūt ꝙ
ſtatutū penale ꝓceptiuum lʒ ꝯtineat aliā pe
nam corporalē obligat ad mortale. Aliqn̄
vero ē vnū ſolū ꝓceptū. puta cū dr̄. Statui-
mus ꝙ ſi qs fecerit tale qd ſoluat talē penā
⁊ ſic obligat ſolū ad penā ex forma ſtatuti:
Ex itētione uero ſtatuētis obligat ad culpā
ſi paſſim temerarie aut cā leui ꝓuaricet. Ad
uerte ēt ꝙ in conſcīa neqꝫ in p̄io caſu neqꝫ
in ſ̄o tenetur ad penā niſi poſt cōdempnatō
nē ſecūdū glo. c. fraternitas in fi. 12. q. 2. ⁊ ꝙ
lʒ ſtatutū n̄ ſit ꝓceptiuū ex forma. tn̄ obligat
ad mortale qn̄ imponit penam mutilatōis
vel mortis corporalis.

1 ## Inquietudo mē
tis eſt filia auaricie que cōiter ē ve
niale peccatū: niſi ꝑ eaʒ omittantur neceſſa
ria ad ſalutem.

1 ## Inquiſitio eſt alicuius
crīs manife
ſti ſaltē ꝑ famā ex bono ⁊ equo iu
dicis cōpetentis canonice facta inueſtigatō
ſecundum Ho.

Quotuplex ē inquiſitio. R̄. vt colligo. ex i
Pa. in. c. qualr ⁊ qn̄. el. 2. de accu. ꝙ triplex
ē. Quedā generaliſſima qua inquirit̄ ſuper
ſtatu totius ꝓuīntie vel dioceſis. ⁊ in hac n̄
eſt opus ꝙ infamia ꝓcedat. nec hʒ locū dic
ta diffinitio. q2 prelatis tm̄r eā facere. c. cum
venerabilis de cenſi. ⁊. c. romana de cenſi.
li. 6. Quedā ē generalis qua inquirit̄ ſuper
ſtatu alicuius ciuitatis caſtri vel alicuius lo
ci: ⁊ de hac nō loquitur prefata diffinitio q2
nō requiritur infamia. vt in. c. i. de offi. or. l.
congruit. ff. de offi. preſi. Tertia eſt inquiſitō
ſpecialis que fit contra certaʒ ꝑſonam. ⁊ h̄
pōt fieri dupliciter. Primo nō ad imponē
dam penā: ſed ad peccati euitandū ex d̄bi
to officij. vt puta ꝙ matrimoniū nō ꝯ̄hatur
ꝑꝑ impedimētū de diuor. c. porro. 35. q. 6.
ſi duo. Et ideʒ dic qn̄ vult inquirere de ali
quo canonico impedimēto eadem rōe ſ̄m
Ho. Itē vbi agitur de reſtitutōe vſurarū ⁊
debitores ꝑꝑ iuramentū impediuntur pete
re. Itē generaliter qn̄ vult inquirere de ali
quo crīe nō ad priuatū comodū. ſed tn̄ ad
pniam peccati. ⁊ tunc non requirit̄ infamia
ꝓcedens ſ̄m Inno. ⁊ ſeqt̄ Pa. i. d. c. qua
liter ⁊ qn̄ facit. c. cū dilectis. et. c. nihil cuʒ
ſilībus de elec. ⁊. c. fi. de clā. deſpō. ⁊ qd nō
ꝑ Inno. in. c. i. de poſtu. p̄ela. Secūdo pōt
fieri inquiſitio ſpālis ad penā imponēdaʒ:
⁊ tūc ſi fit ad denūciatiōem purā officialis.
ſic nō oʒ ꝓcedat infamia. l. ea quidē. C. d ac
cuſa. c. i. de teſti. cogē. ſed oʒ ſit notoriū alſ
nō creditur ei. de quo in̄ dic. vt. 4. q. 4. §. vl
timo. alias aūt nō ꝓcedēte infamia procede
re nō pōt in inquiſitōe ad penā imponēdā
vt in. d. c. qualiter ⁊ qn̄. ⁊ nō. Pa. in. c. ad
noſtram. el. 2. de iur. iur.

2 Sed querit̄ qualis infamia oʒ precedere
R̄. Pa. i. d. c. qualiter ⁊ qn̄. ꝙ ſi fit iquiſitio
ꝯ̄ prelatū ſecularē oʒ ſit talis ⁊ tanta ꝙ ſine
ſcādalo vel periculo diſſimulari nō poſſit.
vt in. d. c. qualiter ⁊ qn̄. Si vero ꝯ̄ ꝑlatū re
gularē. puta abbatē vel priorē ꝯuētualē. ſic
oʒ ſeruari diſpoſitio ꝑfati. c. qualiter. Si ꝯ̄
regulares inferiores. ſic puto ꝙ nō requira
tur tāta infamia ſed ſolū fama publica cum
indicijs vt ſuſpitōibus aliquibus: aliter i cā
criali nō credo iudex poſſit ꝓcedere ad ali
quē actū: vel capture: aut areſtatōis ꝑſone:
vel tormētorum: aut inquiſitōis infamatōis
vt nō. Inno. ⁊ Jo. An. in. d. c. qualiter ⁊ qn̄
⁊. d. An. ibidē ſiūr Ange. in. l. ſi vacātia. C.
de bo. vaca. ⁊ Bar. in. l. de minore. §. tormē
ta. ⁊. l. fi. ff. d queſti. In alijs aūt a ꝓdictis. ſ.
a captura: aut reſtōne ⁊ ceteris ꝓdictis ſi nō
ſeruatur ordo ad vnguē nō obeſt Pa. tamē
tʒ in. c. pe. de accuſa. ꝙ ēt ſine iſamia ꝯ̄ clau
ſtrales pōt fieri inquiſitio. Qd verū credo
vbi tractaretur de modico ꝑiudicio. Secuſ
ſi ꝓcederet ad depoſitionē ab ordine aut i
carcerationem ⁊ huiuſmodi. Si vero inqſi
tio ſpālis ad penā fiat ꝯ̄ alios a ꝓdictis clau
ſtralibus. ſic nō pōt fieri niſi fama publica
ꝓcedēte. ⁊ talis fama oʒ deferri iudici ſedē
ti ꝓ tribunali ad bancum: alias in ſecreto n̄
valet. ita nō. Ange. in. d. l. ſi vacātia. ⁊ cum
alijs indicijs ſeu ſuſpitōibus aliter non pōt
ꝓcedere iudex ad aliquē actum. vt dixi.

3 Quō ꝓcedet ꝑlatus in iquiſitione. R̄. ꝙ
p̄io oʒ deſcēdere ad locū vbi ꝯuerſat̄ ꝑſōa
ꝯ̄ quā vult inquirere: q2 ibi veritas melius
iquiritur. vt i. c. poſtq̄. ⁊ qd nō. i glo. de ele.
Et hoc intellige ſi pōt comode. alias n̄ tm̄r.
Secundo ſi inquiſitio ē generalis dabit iu
ramētum clericis. ſ. eſt ꝯ̄ eccleſiā ſuꝑ hijs q̄
ſciunt vel credūt in ſua eccleſia reformāda
tā in capite q̄ꝫ in mēbris: exceptis crībus oc
cultis de mera veritate dicēda. vt in. c. quali
ter ⁊ qn̄. el. 2. in fi. de accuſa. Nec iuramen
tū vel iterdictū ſeu excōicatio lata ab abba
te vel alio ꝯ̄ ſubditos ne reuellēt inquiſitori
valʒ neqꝫ ligat eos de of. or. c. pleriqꝫ. li. 6.
Si vero ē ſpālis citabit illū ꝯ̄ quē vult inq
rer̄. d. c. qualiter el. 2. §. oʒ ⁊. 5. q. 2. ſi priores
Tertio procedet ad receptionem dictorum
eorum clericorū quos inquirit vel teſtium
ſi qui producitur ab aliquo: preſentibus ta
mē eis contra quos inquirit niſi per contu
maciā ſe abſentēt. ⁊ ea que eis obiciuntur ⁊
nomina teſtium ſunt eis exponeda. Fallit
hoc i caſu de quo ī. Inquiſitor. §. 11. Quar
to exceptiones tam contra teſtes q̄ʒ alios ⁊
replicationes legitimas admittet. vt depo
nendi falſum audatia reprimatur. vt in dic
tis. §. debet. ⁊. c. ſi priores.

Utrum ille cōtra queʒ fit inquiſitio poſſit 4
negare infamiam preceſſiſſe. R̄. ꝙ ſic. ⁊ ſic
oportebit ꝙ primo iudex hoc cognoſcat.
vnde ſi infamatus non inuenitur nō poterit
iudex procedere alias ſic. c. cum oporteat.
de accuſa. ⁊. d. c. qualiter. el. 2. ⁊ licet accuſa
tor probet eum infamatum nihilominus re
us poterit probare ꝙ ſit bone fame. ar. de
pur. ca. cum in iuuentute. ⁊ potētius eſt pri
uilegium bone fame q̄ꝫ infamie. ar. c. licet i
fi. de accuſatio. ⁊ nō. Ber. in. d. c. qualiter
el. 2.

Utrum ille cōtra quem inquiritur poſſit 5
recuſare iudicē ſi habet illum ſuſpectuʒ. R̄.
ꝙ ſic. c. cum ſpeciali de appella. vt puta. q2
ex odij fomite procedit. vel q2 eſt crimino-
ſus. ar. 3. q. 7. iudicet. iſta tamen quo ad om
nia nō ſunt ſeruāda in inquiſitione regula-
rium. q2 facilius ⁊ liberius poſſūt a ſuis ad
miniſtrationibus āmoueri. d. c. qualiter. el
2. Quod limita niſi in graui preiuditio infli
gendo. ar. d. c. qualiter el. 2. in fi. in verbo fa
cilius ⁊ liberius.

Utrum inquiſitores generales poſſint ꝓ 6
cedere ad inquirendum de veritate crimi-
num etiam non receptis teſtibus ſuper infa
mia. R̄. Pa. in. c. cum dilecti de accuſa. ꝙ
ſic ſatis eſt ꝙ eis ꝯſtet de iſamia propter fre
quentem clamorem. Secus eſt in delegato
ad vnam cauſam tantum. vt in. c. cum opor
teat de accuſa.

Quis poteſt inquirere. R̄. ꝙ quilibet pre 7
latus contra ſuum ſubditum. imo tenetur.
ne ſanguis ſubditorum exquiratur in die iu
dicij de eorum manibus. de. officio or. c. ir
refragabili de regula. c. vltio. Facit. c. licet
hely. de ſimo. 37. di. legant. ⁊. d. c. qualiter.
el. 2.

Utrum monaci ⁊ religioſi poſſint deputa 8
ri generales inquiſitores a ſede apoſtolica
R̄. Pa. in. d. c. cum dilecti ꝙ ſic monaci. vt
in. c. ſtatutum de reſcrip. li. 6. Nō. quod di
cit Pa. in. c. cauſam el. i. de iudi. ꝙ appella
tione fratrū in ſtatutis et odioſis nō veniūt

monaci. Idē dic in monialibus vt nō venit
aut appellatōe ſororū ⁊ dicūtur ꝓprie frēs
mendicātes ſimiliter ⁊ ſorores. nō mēdicā
tes vero ⁊ habitantes ſolitarie monaci vel
moniales appellantur.

9 Utrū epūs poſſit diſpēſare in cribus ne ꝓ
latus āmoueatur ab offō. ℞. Pa. i. d. c. qua
liter ⁊ qñ el. 2. ꝙ ſic qñ ꝓcedi. ꝑ viā inquiſi
tionis. ⁊ facit. c. inquiſitionis. de accuſa. cir
ca princi piū. vbi dicit ꝙ pōt ſuperior penā
modrari niſi tale ſit crimē ꝙ impediat ordis
executionē ⁊ beneficij retentionē ēt poſt ꝑ
actā pñiam. ergo vbicunqȝ iſta ceſſant quā
tumcunqȝ graue ſit crimen etiam maius
adulterio poterit nedum epiſcopus ſed q
libet ſuperior diſpenſare vt nō remoueatur
ab adminiſtratione.

10 Utrū ī iurib⁹ ſinglarib⁹ ꝑſōaꝝ ſit ꝓcedēd
īgrēdo vel ex ordinē ſine inſtantia ptis. ℞.
Pa. in. c. ad noſtrā. el. 2. de iureiur. ꝙ nō: ſȝ
libello oblato ⁊ ſeruato ordine iur. qd̄ etiā
ſequitur Io. an. in. c. ſi. de fo ro cōpe. ēt ſi fac
tū allegat notoriū. facit. l. ad pemp. ocui. ff.
de iudi. ⁊. l. pre. ad tū. C. ec. vbi pȝ ꝙ iudex
nō dȝ citare abſentē niſi pte petente. ⁊ ſi ali
ter citat ñ valet citatio. vt nō. in. c. i. de iudi.
Qd̄ limita ſm Bar. in. l. 4. §. hoc autē iudi
tū. ff. de dam. infec. niſi ſit cauſa miſerabi
lium perſonarum que ſe iuuare non poſ
ſunt

11 Quid ſi teſtes interrogētur ſup occultis
criminibus. ℞. ꝙ nō debēt rñdere ſi inqui
ſitio ſit generalis niſi de crie de quo īfamia
ꝓceſſit. d. c. qualiter ⁊ qñ. el. 2. multo minus
ſi inquiſitio ſit ſpecialis ꝯ aliquē. Si vero i
famia preceſſit ꝯ aliquē. tunc teſtes dicēt ſu
per oibus que ſciunt de eo qd̄ inquirit veri
tatē ēt ſi illud qd̄ ſciūt ſit occultū: vt ſi de for
nicatione agitur ⁊ vocatur aliqs q ſimul cū
eo fuit debet dicere ſecretas circunſtantias
ēt eas quas ſecreto nouit dūmodo ſit īfama
tus de crie ſup quo fit inquiſitio. puta cū ta
li muliere cōmiſit fornicatōem. ſed ſi tm̄ de
fornicatōe eſſet in famatus nō expreſſa aliq̄
tunc nō dȝ teſtis reuellare fornicatricē occul
tā h nō. Inno. ⁊ Hoſti. in. c. qualiter. el. i.
Io. ⁊ Archi. 2. q. 5. habet hoc.

12 Utrū ille ꝯ quē ſit inquiſitō teneatur dice
re veritatē ſup certo crie interrogatus. ℞. ꝙ
ſic ſi fama ſit ꝯ eum. de quo vide. ſ. Confeſ
ſio delicti in pꝛm.

13 Quid eſt indiciū ⁊ quō ꝑ indicia pōt pro
cedi ꝯ aliquē ad inquiſiti. i. ē. vide. ſ. Indi
cium.

1 Inquiſitor hereticorū minorē epō
eſſe nō pōt niſi quadrageſimū etatis ſue an
num attigerit. Cle. dolentes. de hereticis.
A quibus poſſunt tales inquiſitores inſti
tui. ℞. glo. in. d. cle. dolentes. ꝙ per miſtros
vel prouinciales illorū ordinū quibus a ſe
de apoſtolica eſt comiſſum. Item ab epis ⁊
capitulis ſede vacante. vt in. d. glo.
Utrū prefati inquiſitores poſſunt alijs cō 2
mittere vices ſuas. ℞. glo. d. cle. ꝙ ſic ⁊ cō
miſſarios quos dant vocamus vicarios vl
ſubſtitutos cle. i. §. porro. §. notarij de heret.
Utrū inquiſitores prefati poſſint ſe impe 3
dire de diuinationibus aut ſortilegijs aut
vſuris. ℞. ꝙ d diuiatōib⁹ ⁊ ſortilegijs ſi ma
nifeſtā ſapiūt hereſiȝ pñt ſe intromittere. vt
puta. qꝛ faciunt manifeſtas inuocationes d
monum attribuendo demonibus aliqd̄ di
uinum. Secus ſi ſolum inuocāt ad exercen
dum opera que naturaliter pñt. qꝛ tūc talis
inuocatio nō ſapit hereſim ſȝ Ildra. alias
non poſſunt ēt ſi ſapiunt hereſim ſed nō ma
nifeſte. ſimiliter nec de vſuris. tex. eſt in. c. ac
cuſat⁹. §. ſane. de here. li. 6.
Sed nūquid inquiſitores poterunt ipſi 4
cognoſcere an ſapiat hereſim vel ne. ℞. ꝙ
nō qꝛ iuriſdictio eſt ſibi attributa exiſtente ꝯ
ditione. vt nō. glo. in. d. c. accuſatus. ⁊ glo. i
c. i. de offi. dele. li. 6. que vr̄ contraria intelli
genda ē vera ꝙ inquiſitor poteſt cognoſce
re an ſapiat manifeſte hereſim qñ certum ē
ꝙ ſapit hereſim: ſed dubitatur an ſit mani
feſta vel non.
Que ꝓhibentur ꝑfatis inquiſitorib⁹. ℞. 5
ꝙ nō extorqueant pecuniam pretextu offi
cij inquiſitionis quibuſuis modis illicitis.
Itē ꝙ nec ſcienter accipient bona eccleſia
rū ob delictum clericorū. aut fiſco applicēt
ꝙ ſi ꝯfecerint tam ipſi qȝ eorum cōmiſſarij
⁊ etiā epōrum aut capitulorum ſede vacāte
ſunt excōicati ipſo facto: nec poterunt abſol
ui ante ſatiſfactionem pecunie ſic extorte ni
ſi i mortis articlo. Cle. dolētes. de hr̄. Item
diſtrictius inhibetur eis ne abutant quōlȝ
portatione armorum. Itē ꝙ non habeāt ni
ſi officiales neceſſarios. d. cle. dolentes. Itē
ꝓcipitur tā epis qȝ alijs inquiſitoribus ꝙ ñ
imponant malicioſe aut fraudulenter crimē
hereſis alicui aut ꝙ impediant executōem
officij inquiſitionis falſe. Itē ꝙ odio grā. l
amore lucri. aut comodi temporalis obten
tu ꝯ iuſticiam ⁊ ꝯ conſcientiam nō omittāt
procedere vbi ē procedendū: alias epūs per
triennium ſuſpenſus eſt ab officio ⁊ alie ſu

perior h faciens. Inferiores vero epis ſunt
excōicati excōicatione papali. Cle. multoꝝ
de here. Nō bene nō. ꝯ iſtos inquiſitores q
citant aliquos pro hereticis qui tñ nō ſunt.
qꝛ ſunt excōicati ipſo facto. Item ꝙ nō pñt
de crie hereſis inquirere ꝯ epōs niſi in lrīs
apoſtolicis expreſſe vt poſſint hec facere ꝯ
tineatur. vt in. c. inquiſitores. de here. li. 6.
Item inquiſitores ordinis minorū nō poſ
ſunt ſe intromittere de ordine ꝓdicatorum.
Nec inquiſitores de ordine predicatoꝝ de
ordine minoꝝ ꝓtextu cui⁹cūqȝ hereſis. vt in
priuilegijs eorū: aliter ſunt excōicati ipſo fa
cto. ⁊ eſt papalis per extrauagantē Pau.
ſecundi.

6 Utrū inquiſitores hereticoꝝ poſſint pro
cedere ꝯ illos xp̄ianos qui ad ritū tranſeūt
iudeorū. ℞. ꝙ ſic dūmodo metu mortis ab
ſolute ſeu preciſe nō fuerint baptizati. c. con
tra xp̄ianos. de here. li. 6.

7 Utrū officiū inquiſitionis eis ab apoſto
lica ſede cōmiſſum expiret ꝑ mortē romani
pontificis concedētis. ℞. ꝙ nō. vt in. c. ne ali
qui. de here. li. 6.

8 Utrū inquiſitores poſſint indicere ſilen
ciū oibus ꝓdicatoribus. ℞. ꝙ nō niſi ſolum
q̄ſtuarijs qñ contiget cōgregationem fieri
pro negotio fidei vel dictoꝝ queſtuariorū
predicatio eidem negotio impedimentum
afferret. c. vt officium inquiſitionis. de her.
li. 6.

9 Utrū inquiſitores prefati poſſint cōuoca
re clerū ⁊ populū ciuitatū vel caſtrorū aut
aliorū locorū. ℞. ꝙ ſic ꝓut negotio fidei vi
derint expedire. Similiter conceditur eis.
vt aduocent peritos quoſlibet vt in ſñijs hu
iuſmodi proferendis conſilium prebeant.
⁊ ꝙ tales peritos aduocatos vt eis obedi
ant in prefatis ꝯſilijs dandis in virtute obe
dientie poſſint cogere. c. vt cōmiſſi. de here.
li. 6. Ex quo aduerte ꝙ nō pñt ꝓcipē ſb̄ obe
dientia ⁊ minus ſub excōicatōe clero ⁊ po
pulo vt vadāt ad eorum predicatiōes ꝯ qd̄
ſepius faciunt dicti inquiſitores ⁊ ñ valet.

10 Utrum inquiſitores prefati poſſit proce
dere contra aliquos ſine epō. ℞. ꝙ citare ca
pere ac tute cuſtodie mancipare nec non in
vinculis ac manicis ferreis ponere ⁊ inqui
rere ꝯ illos quos iuſtitia pro huiuſmodi cri
mine concedit poſſunt. ſed tradere carceri.
ita atroci qui magis eſt ad penā qȝ cuſtodi
am. aut exponere tormentis: aut ad ſñiam ꝯ
tra illos non poteſt epiſcopus ſine inquiſi
tore vel inquiſitor ſine epiſcopo aut delega
to capituli ſede vacante ſi ſint adinuicem co

piam valeant habere infra. 8. dierum ſpa
cium poſtqȝ ſe requiſierint: ⁊ ſi ſecus pre
ſumptum fuerit irritum eſt ipſo iure. clemē.
prima de here. ⁊ ibi ponitur de carcere.
⁊ clauibus ⁊ officialibus. ⁊ dic vt ibi.

Quomodo procedent inquiſitores prefa 11
ti contra aliquem. ℞. ꝙ ſi per viam accuſa
tionis. ſeruent ordinem ſuum. Si per in
quiſitionem. faciant que ſupra dixi de indi
cijs ⁊ inquiſitione Excipitur tamen ꝙ ac
cuſatores vel teſtes ſeu deponentes quan
do propter potentiam perſonarum con
tra quas deponunt aut accuſant graue peri
culum imineret eis ſi nomina eorum publi
carentur: tunc non publice ſed ſecrete co
ram dioceſano vel eo abſente vicario ipſi
us quando inquiſitores procedūt. vel epiſ
copus aut eius vicarius coram inquiſitore
ſi comode poteſt ⁊ aliquibus alijs perſo
nis prouidis ⁊ honeſtis iuriſqȝ peritis to
tum proceſſum ſuper quo deliberandum
eſt manifeſtent. ⁊ de ipſorum conſilio ad
ſententiam vel condemnationem procede
re poſſunt. ⁊ plena fides talibus teſtibus
adhibetur: licet eorum nomina non fue
rint promulgata: ⁊ poſſunt precipere inqui
ſitores prefatis honeſtis perſonis ſub pe
na excommunicationis quam incurrant ip
ſo facto ne reuellent predicta nomina. epiſ
copus tamen non poteſt precipere inquiſi
tori: nec inquiſitor epiſcopo. Sed Papa
precipit in virtute obedientie vt teneant ſe
creta. Ceſſante tamen tali periculo debent
accuſatorum: ⁊ teſtium nomina publi
cari: ⁊ abſqȝ aduocationum: ⁊ iudicio
rum ſtrepitu ⁊ figura. vt in. c. fi. de here. li
bro ſexto. Item ꝙ procedendo per viam
inquiſitionis excomunicati ⁊ participes:
vel ſocij criminis admittuntur ad teſtimo
nium contra hereticos receptatores. defen
ſores. fautores: ⁊ credentes eorum ſi ex cir
cunſtantijs vera dicere preſumantur. c. in
fide. de here. libro ſexto. Secus ſi proceda
tur per viam accuſationis. vel exceptionis.
quia tales non admittuntur ſecundum Io
han. Andre. ibidem. Item religioſi om
nes qui ante religionis ingreſſū erant no
tarij quantumcunqȝ ſint in ſacris liberc iſtō
officium tabellionis poſſunt exercere quo
ad omnia que ad officium inquiſitionis ꝑ
tinent non obſtante aliquo ſtatuto contra
rio. c. nulli. de reſcrip.
Item nota ꝙ ſtatutū loci per quod offiñ 12
inqſitōis directe l idirecte ipediret l quōlȝ

retardare'ur ipſo iure ē nullius roboris: τ p cenſurā eccliaſticā pñt cogi rectores illoꝝ locoꝝ ipa reuocare vel moderare vt ñ ipediāt.c.ſtatutū.de here.li.6. Et ēt pñt aduocare brachiū ſeculare p cēſurā eccliaſticā ꝯ hereticos.vt in.d.c.vt offiñ.

3 Itē ſtatutū de duabus dictis.ſ.c.nō nulli. de reſcrip.ñ ipedit iquiſitōis offiñ. vt in.d. c.ſtatuti. Itē ſm Io.an.pñt ꝓcedere ꝯ hereticū lꝫ alibi ꝯmiſerit crimen ſi in ſua inquiſitione inuenitur.

1 **Inſignia** vtꝝ poſſit qs ſibi aſſumere. ℞. Pa.in.c.dilecti.de exce.pla. tenetur ꝙ ſic. τ arma ſicut τ nomen aſſumitur ad placitū vt agnoſcatur ab alio Inſti.de le.§.ſi quis i noie. τ.l.ad recognoſcendos.C.de ingenu. τ manu.

Utrum inſignia alterius poſſit qs aſſumere ℞. Pa.in d.c.dilecta ꝙ ſic.ſicut τ nomen qd limitat veꝝ niſi illi cui' ſunt ꝓtēderēt aliqd dānū.vt puta facinoroſus aſſumēs arma alterius poſſet ille offendi loco facinoroſi. τ tal' iplorare pōt offiñ iudicis. τ iudex pōt ꝓhibere qꝛ ad eū ſpectat qes pplorꝝ.l.i.§. quies.ff.de of.pfec.vr. Idem dic vbi intereſt rei publice.ſicut ſi aliquis accipit iſignia boni artificis qui non ē ita bonus. τ ita decipiūtur ppli.ꝺ h hēs p Bar.in tractatu de inſignijs τ armis.

2 Utꝝ qs poſſit aſſumere inſignia dignitatꝭ. ℞.ꝙ ñ.ſi ñ habet illā dignitatē.alias ē falſarius.l.eos. τ qd ibi nō.ff.de falſa. Facit.c. 1.de cleri.non or.mi.

1 **Inſcriptio** ſecundum aliquos ē qñ accuſator ꝓfitet vera q̄ i libello ſunt.vel ſm alios cum ꝓfitet ſe velle proſequi vſqꝫ ad finē. Sed ſm alios τ verius inſcriptio ē qñ accuſator ſe obligat ad penā talionis.i.ſilem qꝛ talio ꝓprie idē ē ꝙ reſpēſitato ad ꝯſile. τ hanc tꝫ Io.an. τ glo.in c.ſup his.de accu. τ ꝓbatur in.c.me.de ꝓcura. τ ſequitur Pa.in.d.c.ſup his. τ ꝺ iſtis ꝑſonibꝰ dꝛ in.l.ſi cui.i pri.ff.de accuſa. τ l.in cāis.C.de accuſa.

Utꝝ accuſāti ſit neceſſaria iſcriptio.℞.glo. τ doc.i.c.ſup his.ꝙ ſic.niſi in.8.cāibus. τ ibi vide. Et lꝫ iſcriptio ñ fiat tñ deficiens dꝫ puniri pena talionis ſꝫ Accurſiū in.l.2.C. de fi.iſtru. τ Bar.in.l.ſi cui ꝑdicta.

1 **Inſtitutio** ſeu iſtituere ſm Hoſti.ē eccliē vel eccleſiaſtici beneficij collatio.

Quis pōt iſtituere.℞.de iure cōi eps. Itē capl'ꝫ ſede vacante.de inſti. τ ſi capl'ꝫ.li.6. Item ille qui hꝫ ex delegatōe epi.de inſti. ex frequēntibus. Item q hꝫ h de ꝯſuetudie. c.cū veniſſent.de iſti.dūmodo ſit clericuſ.talis tñ ab iſto iſtitutus ñ dꝫ adminiſtrarꝭ nec poſſeſſionē ecclie adipiſci niſi de conſenſu dioceſani τ eius auctoritate.d.c. ex frequētibus. Item abbates in ecclijs ſibi ſubiectis pleno iure poſſunt curā ꝯmittere ſine pñtatōe epo facta.ar.a ꝯtra.de ꝑben.c.in lateranēſi.de capel.mo.c.ꝑſb'ri.li.6.16.q.2.viſis.

1 **Intentio** accipitur dupliciter vel prout ē motus.vel motiuū volūtatis.vel ꝓut dicit finē intētum. τ iſto ſo modo hic accipio.

1 Utꝝ intentio habitualis ſufficiat ad meritum bone actōis.℞. S. Bo.in.2. di.41.q. vlti. primi ar.in fi.ꝙ ſi loqmur de itētōe habituali q̄ quis refert ad deū in gnāli omnia opa dici vel āni.ſic talis ñ ſufficit ad meritū Sꝫ ſi loqmur de itētōe hituali q̄ qs refert aliqd opus ad deū i ꝓmordio illius opatōis vel alteri' ad quā illa ꝯſequēter ſe hꝫ:ita ꝙ opus ſequēs directam hꝫ ad opus primū ordinatōē vel ꝯſequētiā. ſic tal ſufficit ad meritū. Unde ſi aliqs itendit ꝓ eo dare.C. marchas τ incipit hodie dare vnā cogitando de deo actualiter:poſtea dat alias: τ nihil de deo cogitat tñ actōes ille ſunt ei oēs meritorie τ fructuoſe: τ p hūc modū ē in uiris religioſis q i pricipio ex caritate duouerūt portare religiōis pōdus. ꝯſeqd eni faciūt qd ad ſue religiōis obſuātiā ſpectat ex prima itētōe ē eis meritoriū ad ſalutē: niſi ꝙ abſit ꝯtra intētio ſupueniat. Si aūt op' alterius generis icipere oporteret ꝙ itētio ſnouaretur vt illud opus eſſet meritoriū. Unꝺ ſi religioſus ad ea q̄ ad religionē ñ ſpectāt vult ſe exercere dꝫ ꝙ intentōē renouet: qꝛ illa hitual' ad illa ñ ſe extēdit. τ iō ñ ē pue ſecuritatis τ vtilitatis religiōem intrare. Dicēt idē. S. Bo.ibidē.ꝙ itētio hitual' ꝗuis ꝺ deo ñ cogitet actualr tñ ſi ex ſola bōi opis ꝯſideratiōe caritas ꝓmpta vel aliq̄ alia virtus caritate iformata ad ipꝫ bonū op' iclinat ipꝫ ē meritoria.ſic vir obediēs meretur obediēdo ꝑlato ꝑcipiēti ſibi ēt ſi nihil cogitet ꝺ deo:ſꝫ ſolū ꝯſideret ꝙ ē bonū obedirꝭ.

2 Utꝝ opus ab itētōe ſcipiat quātitatē ſiue bōi q̄ ad bōa.ſiue mali quo ad mala.℞.S. Bo.di.40.ar.1.q.2.ꝙ quātitas bōitatis. τ malicie corñdet q̄titati itētōis ſꝫ ꝙ quantitas itētōis attēditꝭ quāti ad actū itēdēdi.ſꝫ i ꝗtū attēditꝭ ex pte itēti ñ ſp corñdet. Unde glo.ſup illud Math.12.bon' hō τc.dic ꝗꝫ tū bonū itēdis tñ facis. Dicit idē. S. Bo. ꝙ ſi li tñ τ ꝗtū ſunt aduerbia ſic dicūt ꝗtitatē actus itēdēdi. τ veꝝ ē gnālr ſiue reſpectu maloꝝ vel bonoꝝ. qꝛ ꝗtum actus intendēdi ē magis itēſus i bōitate vel malicia tñ opatio exterior ē bona vel mala.oē eni meritū vel demeritū ad actū volūtatis reducitur: lꝫ circūſtātie exteriores aliquo modo faciāt ad volūtatis depratiōēꝫ. Si vero li tñ τ ꝗtum ſunt nomia tūc dicūt ꝗtitatē ex pte itēti. τ ſic nō verum gnālr. qꝛ ñ ſemp opi exterius facto mēſuratꝭ itētio.qꝛ frequēter hō itēdit magnū bonū τ ñ facit: τ minimū bonū ex hūilitate. τ facit magnū.

3 Utꝝ op' ab itētōe recipiat q̄litatē.ſ. bonā vel malā.℞.S.Bo.vbi.ſ.q.1.ꝙ itētio bōa vel mala dꝛ dupl'r. Pmo mō bōa dꝛ i qua ē pfecta τ bōa ordiatio opis ad finē. τ hoc mō ñ nñ reſpicit bōitatē finis ſꝫ ēt rectū ordinē ei' q ē ad finē. Et hoc ē qd dicit Ber. ad Eugeniū exponēs illud.ſi oculus tuus ſimplex.ꝙ ad hoc ꝙ oculus ſit ſimplex requiruntur duo neceſſario.ſ ꝙ veritas ſit in electiōe: τ caritas i intētōe. ꝙ ē dicere ꝙ amat qd ē amañ. τ eligit qd ē eligeñ.ordiatō mala dꝛ in qua ē idirecta. τ ſic ē veꝝ gnālr ꝙ ſm intentōem qualificatꝭ opus exterius. Secūdo mō dꝛ intentio bona qꝛ qd finalr itendit eſt bonū. τ iſtomodo nō qualificatur qꝛ ſi quis furatꝭ vt faciat elymani vel mentitꝭ vt cōuertat aliquē:nō dꝛ bñfacere. ſed quo ad maliciā nō hꝫ inſtātiā.qꝛ maline itētionis imputatꝭ oē opus factū qualecūqꝫ ſit. qꝛ deus cor iterrogat principalr. τ de iſtis intelligitꝭ magis cordis iſpector ē dñs ꝗꝫ opis 15.q.6.c.1. τ illud.reā liguā nō facit niſi rea mens.22.q.1.c.hoies. τ.c.ſe. τ miniſter legis volūtarie occidēs malefactorem homicida reputatꝭ.23.q.5.c.cū miniſter. τ illꝺ qd nō.41.di.qſquis. τ.21.q.4.c.omis iactātia. Nō obſtat ꝙ nō ſic ē i bono.qꝛ plura requirūtur ad ꝯſtructionē ꝗꝫ ad deſtructionem.

4 Utrū itentio bona abſqꝫ operibus valeat ad meritum.℞.S. Bo.vbi ſ.ꝙ ſi ille hēt facultatē bene operandi τ opportūitatem opandi.ſic nō ſufficit intentio.qꝛ nec bona voluntas dꝫ dici ſed ſemiplena. Si vō facltas non adeſt tunc bona intētio τ bona voluntas ſufficit ad meritum vite eterne.

5 Utrum opera exteriora addāt aliqd ſupra meritū bōe volūtatis.℞.S.Bo.vbi.ſ.ar. 2.q.1.ꝙ aut loquitur de ꝑmio ſſbali. τ ſic de ꝯdigno nihil addit opus extriſecuꝫ.qꝛ ꝗtitas meriti ꝑēſatꝭ ex ꝗtitate radicis. De congruo tñ abſqꝫ dubio opus priuilegiatū addit ſupra bonā intētionē τ voluntatē ꝓ eo ꝙ volūtas i illo ope ꝑparatꝭ τ diſpōitur ad ſuſceptiōem maioris grē p quā digna ē maiori retributiōe. Si aūt loquimur de premio accidētali ſic opus extrinſecuꝫ addit ſupra bonā voluntatē ſic priuilegiatū: τ alia etiā q̄ diſponitur addūt ad rōēꝫ meriti qꝛ excitant actū voluntatis ad bonū. τ radicatōēꝫ τ ꝯſeruatōem grē. τ illud Martini.palmā tñ τc.itelligitꝭ ñ ꝺ palma q̄ ē aureola:ſed de palma q̄ ē reſpectu ꝑmij eſſentialis que dicitur aurea.

Utꝝ euentus ſequēs addat ad bonitatē τ maliciā act' exterioris.℞. Tho.pria.ſe.q. 20.ar.5.ꝙ aut ē ꝑcogitatus. τ ſic addit. Aut nō ē ꝑcogitatus. τ tunc aut p ſe ſeqtur vt in pluribus. τ ſic addit. Conſtat eni actū ex genere ſolo eſſe meliorē ex quo ſeq pñt plura bona. τ peiorē ex quo plura mala. Aut ſeqtur per accidens. τ vt in paucioribus. τ tūc nō addit.nō eniꝫ iudicatur de re aliqua qd ē per accidens.ſed tñ qd eſt per ſe. 6

Utrū qs p itentionē poſſit opa ſua l' alioꝝ alteri applicare.℞.ſm Aſteñ. ꝙ ſic. τ fit tripl'r. Primo modo in ſingulari.vt cuꝫ pro alio determinate ſatiſfacit. τ ſic quilibet pōt alteri bona ſua cōicare. Secūdo modo in ſpāli.vt cū quis orat pro congregatiōe ſua τ ſuis familiaribus τ benefactoribus. τ ad hoc ēt ordinat opera ſua ſatiſfactoria. τ ſic ille qui preeſt religioni poteſt illa opera communicare alij applicando intentionem eorum qui ſunt de ſua congregatione ad hūc determinate. Tertio modo in generali. τ ſic qui preeſt ecclie gnālr pōt opera illa cōicare applicando ſuam intentionem ad hunc vel ad illum. τ ideo qui preeſt ecclie gnāli pōt cōicare ea que ſunt congregationis τ huius hois.ſed non eꝯtro.pria cōicatio τ ſa non dꝛ indulgentia ſed tantum terna ꝑꝑ duo. Primo qꝛ per cōicationes illas prias lꝫ abſoluatur homo a reatu pene quātum ad deum non abſoluitur tñ quantū ad ſatiſfactionem ad quam eſt obligatus ex ꝑcepto ecclie vel confeſſoris ſed per teruam ſic.vt ſ.pꝫ indulgentia. Secundo qꝛ in vna congregatione non eſt ſufficientia meritorum vt ſibi τ alijs valere poſſint ſicut eſt in eccleſia romana precipue propter meritum xpi. τ ille ſolus qui ipi preeſt pōt per intentionem ſuam applicare opera aliorꝫ alijs que dñr indulgentie.alij autem habent ex eius conceſſione. 7

Utrū actio ꝓcedens a volūtate deliberatiua ſi p̄ itētōez ad deū nō ordinat ſit mala ſeu pctī. ℞. vt colligo ex ſctō Bo. i. 2. di. 41. q. 1. ar. 3. ꝙ aut hoc prouenit p̄ iordinatā affectionē ſiue ꝯuerſionē ad creaturā. ⁊ ſic ē mala ex ꝯuerſiōe. Aut ꝓuenit pp̄ operātꝭ negligētiā. ⁊ ſic ē mala ex omiſſiōe. Aut pp̄ operātis iſirmitatē ⁊ miſeriā ⁊ h̄ neutro mō ē mala ſ; idifferēs. deus eni decreuit pp̄ ſuā pietatem ⁊ pp̄ nr̄am iſirmitatē multas operatiōnes nō iputarī nob̄ nec ad meritū nec ad demeritū. ⁊ ꝯīr tales opatōes reſpectu nr̄i nō videnꝭ bone moralr̄. nec male. vt cū qs loquitur alicui ex nāli pietate. l'aliū ſalutat ex vrbanitate. l'facit ex neceſſitate nē. puta comedit vt reficiaꝭ āmbulat vt recreeꝭ. nec tn̄ hoc refert i deū. tales eni actiones nō ſūt meritorie. qꝛ ad deū nō referunꝭ. dicere ꝙ ſēnt demeritorie durū videreꝭ cū nō fiāt pp̄ iordinatā conuerſionē ad creaturā. nec omittiꝭ ad deū referri agentꝭ negligētia ſ; tm̄ pp̄ quādā iſirmitatē q̄ ē i nob̄ ex corpe corruptibili aggrauāte aīaz. Nec obſtat hijs Gre. ſr̄ illō Mathe. 12. De oi vēbo occioſo ⁊c̄. vbi dicit q̄ v̄bū occioſū eſt qō caret ratione iuſte neceſſitatis vel pie vtilitatꝭ. quia vt dicit Ricar. in. 2. di. 40. nō ſp̄ oꝫ ꝙ actus explicite ad finē q̄ ē deꝰ referaꝭ vt nō ſit occioſus. ſ; ꝙ referaꝭ ad bonū finem l'ciuilē l'corpis neceſſitatē aut honeſtā recreatōez. Solū ergo ille dꝭ occioſus q̄ n̄ referꝭ ad aliquē bonū finez Meritorius aūt vite eterne ſolus eſt actus q̄ ordinaꝭ p̄ itentionez ad deū. aut merito ꝯdigni ſi fiat ex caritate. l'ꝯgrui ſi fiat ex̄ caritatez. Demeritoriꝰ vō ſi nō referaꝭ i deū ex iordinata ꝯuerſione l'omiſſione.

Utrū bonitas actualꝭ volūtatꝭ addat aliquā bonitatez ſup̄ bonitatez ipſi'bitus gr̄e. ℞. ſ; Ricar. vbi ſ̄. ꝙ actualꝭ volūtas elicita a voluntate potentie p̄ grām addit hitui grē bonitatē aliquā a deo remūerabilez q̄ꝫtū ad p̄miū ſubſtātiale ita ꝙ p̄miū ſubſtātiale hitui grē ⁊ actibꝰ iterioribꝰ volūtatꝭ p̄ grē hitum elicitꝭ correſpōdet. vn̄ pp̄ tales actus plꝰ habebit de p̄mio ſubālī q̄ꝫ ſi ſine ipſis a corpe deceſſiſſet.

Nterdictum.

dꝭ ab interdico i. i. īdicis qō idē ē qō ꝓhibeo. ⁊ ſic ptinet ad iterdictū iuris canonici ex quo interdicꝭ admiſtratō aliquoꝝ ſacroꝝ. ⁊ celebratio diuinoꝝ l'executio aliquoꝝ ſpūaliū ſm̄ Inno. ⁊ ſic eſt eccliaſtica cenſura. Aliqñ dꝭ interdcm̄. i. iter duos datū l'iūt duo dcā. vt Inſti. de itēdic. i pri. ⁊ illo mō accipiꝭ in iterdictis a lēge ciuili ſiue a p̄tore. ⁊ quedaz ſūt publica ⁊ iſta ſūt. 9. q̄dā ſūt p̄uata ⁊ h̄ ſt 28. de qbꝰ vide glo. ⁊ doc. i. c. paſtoralꝭ. d̄ cā poſſ. ⁊ ꝓpri. ⁊ i. c. i. c̄ cū qs de reſti'ſpo. ⁊ d̄ iſtꝭ hic n̄ itēdo tractare. ſ; vide ſi placet i ſpeculo eo. ti. S; d̄ itdcō prio mō dcō nec ēt itēdo dicē de itēdcō quo aliqō pticulare ſpūale itēdꝭ. puta cū qs itēdꝭ ab offō l'a bn̄ficio ⁊ huiuſmōi. qꝛ d̄ hoc dico ī. Suſpēſio. S; hic itēdo ſolū tractare de itēdcō ex quo in aliq̄ t̄ra l'eccliā l'aliq̄ pſone itēdicunꝭ a celebratōe diuinoꝝ pcep:ōe ſacroꝝ aliquorū pulſatōe cāpanaꝝ ⁊ cetꝰs. de quibus ī. dicā Interdictum. 5.

1 Quot ſūt ſpēs itēdci. ℞. q̄ due. Una hoīnuz. alia locoꝝ. Itēdcm̄ hoīuz. aliud gn̄ale. aliud ſpāle. aliud ſinglare. Gn̄ale itēdcm̄ hoīuz ē cū itēdicaꝭ pplꝰs regni. caſtri. l'ville aut ciuitatꝭ. Et ſic aduerte ꝙ qn̄ itēdꝭ pplꝰs l'vniuerſitas l'cōe. ꝙ tūc nec locus nec clericus ē iterdictus. Itē ſm̄ Cal. nec pſone eccleſiaſtice q̄ ex toto ſūt trāſlate i eccliā. qꝛ d̄ pplō nō ſūt. 12. q. 2. duo ſūt. qn̄ itēdicitur clerus tn̄. nō ē itēdictꝰ pplꝰs nec vniuerſitas l'cōe. qꝛ ſt diuerſa clerus ⁊ pplꝰs. de ſen. exco. ſi ſn̄ia. li. 6. Un̄ clīci pn̄t celebrare ſicut p̄ꝫ. ſm̄ Io. an. in. d. c. ſi ſn̄ia. ſ. alta voce pulſatꝭ cāpanis. iterdictis tn̄ excluſis. qꝛ ꝓhitō ē. qō iīc. de pe. ⁊ re. ⁊. c. n̄ ē vobis. de ſpon. ⁊ moderatio. c. alma. d̄ ſen. exco. li. 6. Intelligiꝭ qn̄ locus ē iterdictꝰ. ⁊ nō expſſo loco i ſn̄ia itēdicti. n̄hꝫ locū ceſſatio diuinorū ⁊ alia q̄ꝫuis ſit gn̄ale. Cal. tn̄ tꝫ ꝙ dꝫ ſuari moderatio. d. c. alma. S; nō credo ei. Dic ergo ꝙ pn̄t clerici alta voce celebrare ſic̄ priꝰ ⁊ i eccliſijs ſuis alta voce. ⁊ ꝙ i iſto caſu pn̄t admitti oēs q̄ nō ſūt de pplō illo ⁊ nō ſunt cā itēdicti. tꝫ Archi. i. d. c. ſi ſn̄ia. ⁊ Fede. cōſilio. 70. Silr̄ ſm̄ Cal. illi pn̄t admitti q̄ de illo erāt pplō ſ; domiciliū trāſtulerūt. Aſtenn̄ tn̄. li. 7. ti. 16. tꝫ ꝙ n̄ niſi abſoluātur ex quo ſemel fuerūt itēdicti: ſed dcm̄ Cal. ē verꝰ ⁊ ſequiꝭ Ge. in. d. ſi ſn̄ia. ⁊ ēt abſentes excuſanꝭ donec ſciāt. c. aplice. de cle. exco. mi. poſtq̄ꝫ ſciunt tenentur ſeruare.

2 Utrū pplꝰs n̄ iterdictꝰ ſi fiat de pplō talr̄ iterdicto efficiaꝭ itēdictꝰ. ℞. ſm̄ Cal. ꝙ ſic.

3 Utrū bānitus q̄ ē de pplō iterdcō ſit ādplꝰ itēdictus. ℞. ꝙ ſic ſi ad tp̄s ē bānitus. qꝛ adhuc ciuis ē ⁊ de pplō. l. relegati. ff. de itēdic. ⁊ relegatis.

4 S; nūqd hitātes i ciuitate q̄ nō ſūt nec ciues nec de pplō illius liganꭂ itēdicto. ℞. ꝙ nō. d. c. ſi ſn̄ia. ſed liganꝭ illi qui ſunt facti ciues ex grā. lꝫ ibi non habitent.

5 Utrū ipubes pplī itēdicti ſint ſilr̄. ℞. Io. de deo. ꝙ ſi nō ſunt doli capaces non ſunt iterdicti. Secus ſi ſunt doli capaces.

6 Quid de mulieribus q̄ viris ꝯdicūt ⁊ aliis hoībus qui pro poſſe reſiſtunt. ℞. Io. de deo. ꝙ nihilominus ex quo ſunt de illo populo ꝙ ſunt interdicte.

7 Spāle interdictū hoīuz ē cū itēdiciꭂ aliqō collegium vel vniuerſitas in populo icluſa puta ſtudium Papie ⁊ huiuſmōi l'capl̄m. Nam interdicto caplō vel collegio vel vniuerſitate ſingule perſone de ipſa ſunt interdicte. ſm̄ Io. an. ⁊ Ge. in dicto. c. ſi ſententia. ⁊ iſtud comprehendit tam clericos q̄ꝫ laicos qui ſunt de illo collegio vel vniuerſitate.

8 Sed quid ſi interdicatur familia alicuius nūquid clerici de eius familia erunt interdicti. ℞. Rodoñ. ꝙ ſic niſi ſpecialiter eximantur. Unde aduerte hic ſm̄ Archi. ⁊ ſequitur Ge. in. d. c. ſi ſententia. ꝙ iterdicto collegio vel vniuerſitate clerici qui non ſunt de illo collegio vel vniuerſitate poterunt ianuis apertis ⁊ pulſans campanis alta voce celebrare excommunicatis ⁊ interdictis excluſis. Secꝰ vbi eſſet interdictus locus. quia non poſſūt niſi ſm̄ ꝙ ī. dicam.

9 Utrum ſi interdicantur doctores omnes alicuius ciuitatis intelligantur interdicti clerici qui ſunt doctores. ℞. ꝙ non per glo. in. d. c. ſi ſententia. Silr̄ ſi interdicūtur clerici non veniunt religioſi non habētes dignitatem. ⁊ de hoc vide ſ̄. Clericus. 1. Ge. tn̄ in d. c. ſi ſententia. dicit ꝙ clero interdicto vēiunt clerici ſeculares regulares conuerſi ⁊ conuerſe: qui ita ſunt ad eccliam tranſlati ꝙ proprie de populo dici non poſſūt. De quo dicto ego valde dubito. ⁊ potius credo contrarium niſi aliud conſtet de mente. per ea q̄ ſ̄. dixi Clericus. primo.

10 Quid ſi vnus de populo interdicto igreditur monaſterium an poſſit diuinis intereſſe ſine relaxatione interdicti generalis vl' ſpecialis. ℞. Fede. ⁊ ſequitur Ge. in. d. c. ſi ſententia ꝙ ſic quia deſinit eſſe de populo ergo purgatur eiꝰ lepra ſine alia relaxatōe.

11 Singulare interdictuz hominum dicitur cuꝫ aliqua certa perſona interdicitur vel ēt incerta. vt cum dicitur. Qui fecerit ſic ſit interdictus ipō facto. ⁊ iſti quocūq; vadunt ſunt ſemper interdicti: niſi abſoluantur ſi interdictum non eſt ad tempus. Unde aduerte ⁊ nō. bn̄ ꝙ tales interdicti ſiue generalr̄ ſiue ſpecialiter vel ſingulariter non pn̄t exercere aliquē actū conceſſorum tp̄re interdicti. de quibus ī. dicetur qui pertineāt ad ordines aut ad celebrationem diuinorum aliter eſſent irregulares vel ſuſpenſi ſecunduz ꝙ infligitur pena violantibus interdictum. vt ī. dicetur. ⁊ de tali interdicto non loquiꭂ. c. alma.

12 Utrum interdicti generaliter ſpecialiter vel ſingulariter ſint vitandi ab alijs ℞. ſecūdum Ho. Inno. ⁊ Ber. ꝙ ſic in diuinis officijs quando proprio nomine ſeu alia certa locutione per ſententiam ſunt deſignati. Alij autem non ſunt vitādi niſi a iudice ſpecificentur: niſi eorum offenſa per quam ſunt interdicti eſſet multum notoria ita ꝙ nulla tergiuerſatione poſſet celari. c. tua nos. de coha. cle. ⁊ muli. Sed m dic vt ſ̄. Excommunicatio. 8. §. 3.

Nterdictum ij.

locorum. Aliud generale vt cum interdicitur regnum vel prouincia vel dioceſis. Aliud ſpeciale. vt cum interdicitur ciuitas aliqua caſtrum vel villa. Aliud ſingulare. vt cum interdicitur certa eccleſia vel capella vel certe eccleſie. ⁊ ſic interdicto loco aut generaliter vel ſpecialiter aut ſingulariter non ſunt interdicti homines vel clerici talis loci. Unde extra illa loca poſſunt audire diuina ⁊ ſepeliri niſi ibi elegerint ſepulturā vel ibi mortui fuerint: quia non ſunt interdicti niſi fuerint in culpa interdicti ponendi. tex. in dicto. c. ſi ſententia. nō. Pa. in dicto. c. qō inte. ⁊ dicto. c. non eſt vobis. Adūte tamen ꝙ id qō ſtatuitur in interdicto generali locorum habet locum in interdicto ſpeciali loci. Et hoc ideo quia interdicta ciuitate vel villa intelligitur tota interdicta generaliter ⁊ ideo habentes priuilegium ꝙ tempore generalis interdicti poſſint celebrare ſubmiſſa voce intelligetur generale interdictum. quando etiam aliqua terra eſt interdicta quo ad illam terram. vt dicitur ⁊ nota. in. c. cum partibus. de verbo. ſignifica. Inno. tamen ⁊ Hoſti. tenent ꝙ interdicta eccleſia aliqua in penam populi licet multi ex eis non deliquerint ſed ſolum

Utrū actio ꝓcedens a volūtate deliberati
ua ſi ꝑ īētōēꝫ ad deū nō ordinat̄ ſit mala ſeu
pctm̄. R̄. vt colligo ex ſctō Bo. i. 2. di. 41. q.
1. ar. 3. ꝙ aut hoc ꝓuenit ꝑ iordinatā affec
tionē ſiue ꝯuerſionē ad creaturā. ⁊ ſic ē ma
la ex ꝯuerſiōe. Aut ꝓuenit ꝓꝑ operant̄ negli-
gētiā. ⁊ ſic ē mala ex omiſſiōe. Aut ꝓꝑ operā
tis īfirmitatē ⁊ miſeriā ⁊ ħ neutro mō ē ma
la ſꝫ īdifferēs. deus eni decreuit ꝓꝑ ſuā pie-
tatem ⁊ ꝓꝑ nr̄am īfirmitatē multas opatio-
nes nō iputar̄ nob̄ nꝫ ad meritū nꝫ ad dme
ritū. ⁊ ꝯn̄r tales opatōes reſpectu nr̄i nō vi
dent̄ bone moralr̄. nec male. vt cū qs loqtur
alicui ex nāli pietate. l' aliū ſalutat ex vrbani
tate. l' facit ex neceſſitate nāe. puta comedit vt
reficiat̄ ābulat vt recreet̄. nec tn̄ hoc refert i
deū. tales eni actiones nō ſūt meritorie. qꝛ
ad deū nō referunt̄. dicere ꝙ cēnt demerito
rie durū videret̄ cū nō fiāt ꝓꝑ iordinatā con
uerſionē ad creaturā. nec omittunt̄ ad deū re
ferri agent̄ negligētia ſꝫ tm̄ ꝓꝑ quādā īfir-
mitatē q̄ ē i nob̄ ex corpe corruptibili aggra
uāte aīaꝫ. Nec obſtat hijs Gre. ſr illō Ma
the. 12. De oī vbo occioſo ⁊c. vbi dicit q' v
bū occioſū eſt qd caret ratione iuſte neceſſi
tatis vel pie vtilitat̄. quia vt dicit Ricar.
in. 2. di. 40. nō ſꝑ oꝫ ꝙ actus explicite ad fi-
nē q̄ ē deꝰ referat̄ vt nō ſit occioſus. ſꝫ ꝙ re
ferat̄ ad bonū finem l' ciuilē l' corpis neceſſi
tatē aut honeſtā recreatōēꝫ. Solū ergo ille
dr̄ occioſus q̄ n̄ refert̄ ad aliquē bonū fineꝫ.
Meritorius aūt vite eterne ſolus eſt actus
q̄ ordinat̄ ꝑ intentioneꝫ ad deū. aut merito ꝯ
digni ſi fiat ex caritate. l' ꝯgrui ſi fiat ex̄ cari
tateꝫ. Demeritoriꝰ vō ſi nō referat̄ i deū ex i
ordinata ꝯuerſione l' omiſſione.

9 Utrꝫ bonitas actual' volūtat̄ addat aliquā
bonitateꝫ ſup bonitateꝫ ipiꝰ hītus grē. R̄. ſꝫ
Ricar. vbi ſ. ꝙ actual' volūtas elicita a vo-
luntate potente ꝑ grām addit hītui grē bo
nitatē aliquā a deo remūerabileꝫ q̄ꝫtū ad ꝑ
miū ſubſtātiale ita ꝙ ꝑmiū ſubſtātiale hītui
grē ⁊ actibꝰ iteriorībꝰ volūtat̄ ꝑ grē hītum
elicit̄ correſpōdet. vn̄ ꝓꝑ tales actus plꝰ ha
bebit de ꝑmio ſubāli q̄ꝫ ſi ſine ipis a corpe
deceſſiſſet.

Interdictum.

dr̄ ab i
terdico i
terdicis qd idē ē qd ꝓhibeo. ⁊ ſic ꝑti
net ad īterdictū iuris canonici ex quo inter
dicit̄ adminiſtratō aliquoꝝ ſacꝛoꝝ. ⁊ celebra
tio diuinoꝝ l' executio aliquoꝝ ſpūaliū ſm
Inno. ⁊ ſic eſt eccliaſtica cenſura. Aliqn̄ dr̄
interdctū. i. iter duos datū l' iūt duo dcā. vt
Inſt. de itdic. i pri. ⁊ iſto mō accipit̄ in i-
terdictis a lege ciuili ſiue a ꝑtore. ⁊ quedaꝫ
ſūt publica ⁊ iſta ſūt. 9. q̄dā ſūt ꝑuata ⁊ h̄ ſt
28. de qbꝰ vide glo. ⁊ doc. i. c. paſtoral. d cā
poſſ. ⁊ ꝓꝑti. ⁊ i. c. iīc cū qs de reſti ſpo. ⁊ d
iſt̄ hic n̄ itēdo tractare. ſꝫ vide ſi placet i ſpe
culo eo. ti. Sꝫ d īſtdcō ꝑrio mō dcō nec ēt itē
do dicē de itdcō quo aliqd ꝑticulare ſpūa
le itdr̄. puta cū qs itdr̄ ab offō l' a bn̄ficio
⁊ huiuſmōi. qꝛ d hoc dico ſ. Suſpēſio. Sꝫ
hic itēdo ſolū tractare de itdcō ex quo in
aliq̄ t̄ra l' ecclia l' aliq̄ pſone itdicunt̄ a ce
lebratōe diuinoꝝ pcep:ōe ſacroꝝ aliquorū
pulſatōe cāpanaꝝ ⁊ ceterꝫ. de quibus ſ. dicā
Interdictum. 5.

Quot ſūt ſpēs itdci. R̄. q' due Una ho   1
minꝫ. alia locoꝝ. Itdcm̄ hoīuꝫ. aliud gn̄a
le. aliud ſpāle. aliud ſinglare. Gn̄ale itdcm̄
hoīuꝫ ē cū itdicit̄ ppls regni. caſtri. l' ville
aut ciuitat̄. Et ſic aduerte ꝙ qn̄ itdr̄ pplus
l' vniuerſitas l' cōe. ꝙ tūc nec locus nec cle-
ricus ē iterdictus. Itē ſm Cal. nec pſone ec
cleſiaſtice q̄ ex toto ſūt trāſlate i ecclīā. qꝛ d
pplō nō ſūt. 12. q. 2. duo ſūt qn̄ itdicitur cle
rus tn̄. nō ē itdictꝰ pplus nec vniuerſitas
l' cōe. qꝛ ſūt diuerſa clerus ⁊ ppls. de ſen. ex
co. ſi ſnia. li. 6. Un̄ clici pn̄t celebrare ſicut ꝓ
us. ſm Io. an. in. d. c. ſi ſnia. ſ. alta voce pul
ſat̄ cāpanis. iterdictis tn̄ excluſis. qꝛ ꝓhibitō
c. qd iīe. de pe. ⁊ re. ⁊. c. n̄ ē vobis. de ſpon.
⁊ moderatio. c. alma. d ſen. exco. li. 6. Intel
ligit̄ qn̄ locus ē īterdictꝰ. ⁊ nō exꝓſſo loco i
ſnia itdicti. n̄ hꝫ locū ceſſatio diuinorū ⁊
alia q̄ꝫuis ſit gn̄ale. Cal. tn̄ tꝫ ꝙ dꝫ ſuari mo
deratio. d. c. alma. Sꝫ nō credo ei. Dic er-
go ꝙ pn̄t clerici alta voce celebrare ſic ꝑiꝰ
⁊ i ecclījs ſuis alta voce. ⁊ ꝙ i iſto caſu pn̄t
admitti oēs q̄ nō ſūt de pplō illo ⁊ nō ſunt
cā itdicti. tꝫ Archi. i. d. c. ſi ſnia. ⁊ Fede. cō
ſilio. 70. Silr̄ ſm Cal. illi pn̄t admitti q̄ de
illo erāt pplō ſꝫ domicilīū trāſtulert. Aſteñ
tn̄. li. 7. ti. 16. tꝫ ꝙ n̄ niſi abſoluātur ex quo ſe
mel fuerūt itdicti: ſed dcm̄ Cal. ē veriꝰ ⁊ ſe
quit̄ Ge. in. d. ſi ſnia. ⁊ ēt abſentes excuſant̄
donec ſciāt. c. aplice. de cle. exco. mi. poſtq̄ꝫ
ſciunt tenentur ſeruare.

Utrꝫ pplus n̄ iterdictꝰ ſi fiat de pplō talr̄ i   2
terdicto efficiat̄ itdictꝰ. R̄. ſm Cal. ꝙ ſic.
Utrꝫ bānitus q̄ ē de pplō iterdcō ſit āpliꝰ   3
itdictus. R̄. ꝙ ſic ſi ad tp̄s ē bānitus. qꝛ ad
huc ciuis ē ⁊ de pplō. l. relegati. ff. de itdic.
⁊ relegatis.
Sꝫ nūqd hitātes i ciuitate q̄ nō ſūt nꝫ ci-   4
ues nꝫ de pplō illius ligant̄ itdicto. R̄. ꝙ
nō. d. c. ſi ſnia. ſed ligant̄ illi qui ſunt facti ci
nes ex grā. lꝫ ibi non habitent.
5 Utrū ipubes ppli itdicti ſint ſilr̄. R̄. Io.
de deo. ꝙ ſi nō ſunt doli capaces non ſunt i
terdicti. Secus ſi ſunt doli capaces.

6 Quid de mulieribus q̄ viris ꝯdicūt ⁊ ali
is hoībus qui pro poſſe reſiſtunt. R̄. Io. de
deo. ꝙ nihilominus ex quo ſunt de illo po
pulo ꝙ ſunt interdicte.

7 Spāle interdictū hoīuꝫ ē cū itdicit̄ aliqd
collegium vel vniuerſitas in populo icluſa
puta ſtudium Papie ⁊ huiuſmōi l' caplm̄.
Nam interdicto caplō vel collegio vel vni
uerſitate ſingule perſone de ipſa ſunt inter-
dicte. ſm Io. an. ⁊ Ge. in dicto. c. ſi ſenten-
tia. ⁊ illud comprehendit tam clericos q̄ꝫ
laicos qui ſunt de illo collegio vel vniuerſi
tate.
8 Sed quid ſi interdicatur familia alicuius
nūquid clerici de eius familia erunt interdi
cti. R̄. Rodoñ. ꝙ ſic niſi ſpecialiter eximan
tur. Unde aduerte hic ſm Archi. ⁊ ſequitur
Ge. in. d. c. ſi ſententia. ꝙ īterdicto collegio
vel vniuerſitate clerici qui non ſunt de illo
collegio vel vniuerſitate poterunt ianuis ap
tis ⁊ pulſatis campanis alta voce celebrare
excommunicatis ⁊ interdictis excluſis. Secꝰ
vbi eſſet interdictus locus. quia non poſſūt
niſi ſm ꝙ ſ. dicam.

9 Utrum ſi interdicantur doctores omnes
alicuius ciuitatis intelligantur interdicti cle
rici qui ſunt doctores. R̄. ꝙ non per glo.
in. d. c. ſi ſententia. Silr̄ ſi interdicūtur cleri
ci non veniunt religioſi non habētes digni
tatem. ⁊ de hoc vide ſ. Clericus. 1. Ge. tn̄ in
d. c. ſi ſententia. dicit ꝙ clero interdicto vēi
unt clerici ſeculares regulares conuerſi ⁊
conuerſe: qui ita ſunt ad eccliam tranſlati ꝙ
proprie de populo dici non poſſūt. De quo
dicto ego valde dubito. ⁊ potius credo con
trarium niſi aliud conſtet de mente. per ea q̄
ſ. dixi Clericus. primo.

10 Quid ſi vnus de populo interdicto īgre-
ditur monaſterium an poſſit diuinis inter-
eſſe ſine relaxatione interdicti generalis vl'
ſpecialis. R̄. Fede. ⁊ ſequitur Ge. in. d. c. ſi
ſententia ꝙ ſic quia deſinit eſſe de populo
ergo purgatur eiꝰ lepra ſine alia relaxatōe.

11 Singulare interdictuꝫ hominum dicitur
cuꝫ aliqua certa perſona interdicitur vel ēt
incerta. vt cum dicitur. Qui fecerit ſic ſit in
terdictus ipō facto. ⁊ iſti quociēſq; vadunt
ſunt ſemper interdicti: niſi abſoluantur ſi i
terdictum non eſt ad tempus. Unde aduer
te ⁊ nō. bn̄ ꝙ tales interdicti ſiue generalr̄
ſiue ſpecialiter vel ſingulariter non pn̄t ex-
ercere aliquē actū conceſſorum tp̄re interdi
cti. de quibus ſ. dicetur qui pertineāt ad or-
dines aut ad celebrationem diuinorum ali
ter eſſent irregulares vel ſuſpenſi ſecunduꝫ
ꝙ infligitur pena violantibus interdictum.
vt ſ. dicetur. ⁊ de tali interdicto non loquit̄.
c. alma.

Utrum interdicti generaliter ſpecialiter   12
vel ſingulariter ſint vitandi ab alijs. R̄. ſecū
dum Ho. Inno. ⁊ Ber. ꝙ ſic in diuinis of
ficijs quando proprio nomine ſeu alia cer-
ta locutione per ſententiam ſunt deſignati.
Alij autem non ſunt vitādi niſi a iudice ſpe
cificentur: niſi eorum offenſa per quam ſunt
interdicti eſſet multum notoria ita ꝙ nulla
tergiuerſatione poſſet celari. c. tua nos. de
coha. cle. ⁊ mu. Sed tu dic vt ſ. Excommu
nicatio. 8. §. 5.

Interdictum ij.

locorum. Aliud generale vt cum in
terdicitur regnum vel prouincia vel dioce
ſis. Aliud ſpeciale. vt cum interdicitur ciui
tas aliqua caſtrum vel villa. Aliud ſingula-
re. vt cum interdicitur certa eccleſia vel ca-
pella vel certe eccleſie. ⁊ ſic interdicto loco
aut generaliter vel ſpecialiter aut ſingulari
ter non ſunt interdicti homines vel clerici
talis loci. Unde extra illa loca poſſunt audi
re diuina ⁊ ſepeliri ſi ibi elegerunt ſepulturā
vel ibi mortui fuerint: quia non ſunt inter-
dicti niſi fuerint in culpa interdicti ponen-
di. tex. in dicto. c. ſi ſententia. nō. Pa. in dic
to. c. qd inte. ⁊ dicto. c. non eſt vobis. Adūr
te tamen ꝙ id qd ſtatuitur in interdicto ge-
nerali locorum habet locum in interdicto
ſpeciali loci. Et hoc ideo quia interdicta ci
uitate vel villa intelligitur tota interdicta ge
neraliter ⁊ ideo habentes priuilegium ꝙ
tempore generalis interdicti poſſint cele-
brare ſubmiſſa voce intelligetur generale in
terdictum. quando etiam aliqua terra eſt
interdicta quo ad illam terram. vt dicitur
⁊ nota. in. c. cum partibus. de verbo. ſigni
fica. Inno. tamen ⁊ Hoſti. tenent ꝙ inter-
dicta eccleſia aliqua in penam populi
licet multi ex eis non deliquerint ſed ſolum

ſolū vel dn̄s vel vniuerſitas ꝙ talis ꝑſus
ēt qui non eſt in culpa nō poterit alibi elige
re ſepulturam apud eccl'iam nō īterdictam
niſi ex priuilegio ſpāli hoc hūerit. Sȝ hoc
nō credo verū qꝛ.c.qd̄ allegat.ſ. vt priuile-
gia.de priuil.loqꝉ qn̄ ꝑſone ē īterdict'.
1 Quid ſi iudex dicat īterdico regnū frācie
℞.ꝙ īterdictū extēdiꝉ ad totā terrā q̄ adhe
ret ei tp̄re late ſnīe ſiue rōe dn̄ij ſiue rōe feu
di.de poſtu.ꝓla.c.i.ꝉ ſm glo.i.d.c. extēditur
ēt ad tras q̄ adherebāt ei ꝓſtādo auxilium
tp̄re īterdci ꝓlati.ſi vō dicat īterdico terras
regis frācie.tūc ſm Rodoñ. nō extēdiꝉ ad
feuda.qꝛ pene ſt rſtrīgēdē.ſȝ ꝯ eū ē tex.d.c.i.
ī verbo traꝝ ipi'.⁊ idō dic ſilr eē īterdcā. qꝛ
ī feudis hȝ vtile dn̄ium.⁊ ēt icludūꝉ tre ī q̄
b' ſolū hȝ vſufructū ſm Jo.an.⁊ ſeqꝉ Ge.
i.d.c.ſi ſnīa. Si vō aliquā trā haberet in pi
gnus nō eēt īterdcā qꝛ nō ē ipi' quo ad dn̄i
um.ſecus ſi diceret ꝙ īerdicit oēm trā quā
tenet qꝛ ſic eēt īterdcā.c.cū Bertold'.d re.
iudi.qꝛ creditor hȝ poſſeſſionē verā pigno
ris.ff.de vſuca.l.ſerui.
3 Sȝ qd ſi hȝ trā cōem cū alio.℞.Ge. i.d.
c.ſi ſnīa.ꝙ ſi ē īdiuiſa nō ꝯprehendeꝉ ne ītu-
ſtus patiatur. Sec' ſi eſt diuiſa.qꝛ ꝑs ſua ſb
iacebit.
4 Utrū īterdcā ciuitate veniāt eius ſuburbia
℞.ꝙ ſic ⁊ ēt ꝯtinētia edificia. Et idē dic.de
īterdicto caſtri ꝉ ville:lȝ proprie nō hēant ſb
urbia.vt i.c.ſi ciuitas.de ſen.exco.li.6.
Sȝ quero qd dr̄ ſuburbiū aut ꝯtinēs edi
ficiū. Jo.de deo dicit ꝙ ſuburbia ītelligunꝉ
illa q̄ ſūt.ſ.vltimā portā ⁊ faciunt cū ciuita
te publicas functiōes ⁊ vocanꝉ ad ꝯſilia ⁊ ꝯ
ctiones. Uel dic ſm Ge.ꝙ dicūtur burgi ext̄
⁊ prope ciuitatē in quibus domus ſūt conti
gue. Uel dic ꝙ ſuburbia dicunꝉ domus per
quas ē iter rectū eundi ad ciuitatē ꝉ locū ⁊ ꝯ
tinētia edificia ſūt pulcre domus circa ciui
tatē nō ītra ſuburbia vbi nō ſūt burgi direc
te īroducentes ad ciuitatē. Glo.i.d.c.ſi ciui
tas.dicit ꝙ arbitrio iudicis ē relīquendum
que dicanꝉ ꝯtinētia edifici:qꝛ nō dicit tex.
cōtigua.ſȝ ꝯtinētibus. Legitīe vō i.l.2.⁊.l.
edificia.⁊.l.qui in continētibus.ff.de ver.ſi
gni.qi in idem coicidunt. Ego vō quo ad
hoc attenderē ad rōnem legis expreſſam ⁊
dicerē oia illa dici continentia edificia que
ita ſunt prope ciuitatem ꝙ in illis celebran
do contemneretur eccl'iaſtica cenſura. pu
ta quia quaſi ita comode eo conuenire pn̄t
ſicē ſi nō eſſet īterdictum.ſȝ vbi non contem
nitur ꝑp hoc.puta diſtat per miliare ⁊ eſt
valde laborioſum illuc ire nec paſſim ꝑpls
pōt eo conuenire tunc non acciperetur ſub
hac ſignificatione.
Utrū dn̄o vēdēte terrā īterdictam ſiue ge 5
neralr̄ ſiue ſpālr̄.aut ſingulariter alicui dn̄o
qui non eſt in culpa ceſſet interdictum.℞.
ꝙ non ſm Ge.in.d.c.ſi ſnīa.quia ſecuȝ por
tat onus ſuum.
Utrū dn̄o emēte terrā poſt latā ſnīam īter 9
dicti ꝯ omnē ſuam terram.ſit illa terra īter
dicta.℞.ſm Ge.in.d.c.ſi ſnīa.ꝙ non niſi la
tor interdicti expreſſ.ſſet nedum terram ha
bitam ſed habendam.
Utrū īterdicta eccl'ia ſit īterdictū cimiteri 7
um vꝉ eius capella.℞.ꝙ ſic ſi capella vel ci
miterium ſunt contigua eccleſie alias non.
⁊ ideo in non contiguis poſſet celebrari.d.
c.ſi ciuitas.§.ſi.

Interdictum iij.

1 tam pſonarū q̄ȝ locoꝝ quis pōt po
nere.℞.ꝙ omnes illi q pn̄t excōicare vꝉ ſuſ
pendere rōne iuriſdictionis ordinarie vel d
legate quam hn̄t ſuper illos quos volunt in
terdicere.de ver.ſigni.querenti.de offi.de
le.c.quia pontificali.li.6. Et quis pōt excōi
care habes ſ̄. Excōicatio.i.§.3.
Utrum epiſcopi poſſint interdicere per- 1
ſonas ſingulares eccleſiaſticas vꝉ ſeculares
aut eorum loca vel terras que habent pri-
uilegium ne poſſint interdici.℞.ꝙ ſic.⁊ ēt
excōmunicare:niſi talia priuilegia ſint con
ceſſa regibus vel reginis aut eorum filijs vꝉ
religioſis non ratione perſone ſed ordinū
vel locorum.vt in.c.ne aliqui.de priui.li.6.
nec etiam poſſunt interdicere exemptos ēt
indirecte.puta interdicendo ne eis vendāt
aut cōicent.⁊ contrafacientes ſunt punien-
di.c.quāto.de priuile.rōe ꝗ delicti ⁊ ꝯtractus
poſſet.vt ſ̄.Exemptus.§.8.
Utrū canonici eccleſie cathedralis poſ- 2
ſint ponere in aliquo loco vel eccleſia inter
dictum.℞.ꝙ non ſine aſſenſu epiſcopi.c.q̄
ſunt.de hijs que ſi.a ma. par.ca.
Pro qua cauſa poteſt poni interdictum 3
℞.ꝙ pro ſubſidio pecuniario vel debito pe
cunie vel alterius quantitatis. laicus aliqs
non poteſt interdici niſi ex ſpeciali auctori
tate ſed apoſtolice ⁊ expreſſa.alias non tȝ
ſi ponatur.per extrauagātē Bonifacij.8.
que incipit. Prouide attendētes. Ponen-
dum eſt igitur pro culpa aut domini aut po
puli ⁊ huiuſmodi non ſingularis alicuius
perſone que officium non habet generale.
vt patet in.c.ſane.de offi.dele.⁊ in.c.non ē
nobis de ſpon.
4 Quō dȝ poni.℞.ꝙ p̄cedente monitōe ⁊ ī
ſcriptis q̄ ſcriptura ꝯtineat cām ſicut ⁊ d ex
cōicatōe dictū ē ſ̄. Excōicatio.2.§.i.⁊.2.
5 Utrū ſit aliq̄ forma verboꝝ ſuāda.℞.ꝙ n̄
neceſſario ſed ſufficit dr̄e Nos ꝑp talē cāȝ
regnū vel caſtrum vel eccl'iam talem ſuppo
nimus īterdicto ⁊ huiuſmōi. vt nō.in.d.c.
ſane.⁊.c.non eſt nobis.

Interdictum iiij.

1 In qb' caſib' icurriꝉ ītdcȝ.℞.ꝙ gn̄a
le īterdictū ⁊ ſpēale locoꝝ ī nouē caſibus ī
curriꝉ ipō iure. Primus qn̄ ciuitas ī q̄ mo
ritur ſūmus pontifex nō ſeruat diſpoſitiōeȝ
c.vbi piculū de electione.li.6.qꝛ tūc ipō fa
cto eſt interdicta.vt ibidem. Secundus qn̄
ciuitas dat auxiliū.ꝯſiliū ꝉ fauorē inſecuto-
ribus cardinaliū aut clericorū vꝉ religioſo
rum de familia dn̄i pape ꝉ cardinaliū capto
ribus:aut ꝑcuſſoribus ꝉ mādatoribus p̄dcō
rum.aut ſocijs talia faciētiū vel ſi infra mē
ſem ſaltem tales delinquētes nō punierit ſi
pōt ipō facto ē interdicta.de penis.c.felicis
li.6.excipitur Roma. Tertius qn̄ collegiū
ꝉ vniuerſitas ab eccl'ijs ꝉ ab eccl'iaſticis pſo
nis exigit pedagia guidagia ꝉ alia p ſe ꝉ per
aliū de rebus ſuis quas nō cā negotiādi de
ferūt aut ad huiuſmodi ſoluēda ꝯpellit.tūc
ipō facto ois ciuitas caſtrū ꝉ villa aut alius
locus dicte vniuerſitatis ꝉ collegij ſubiacet
interdicto.de cenſi.c.q̄ȝ.ꝙ.li.6. Quart' qn̄
collegium ꝉ vniuerſitas aut archiepi ꝉ epi ⁊
alij tam ſuperiores q̄ȝ inferiores eccl'iaſtici
ſuſtinēt penam quam icurrerūt ī cōducēdo
aut locādo domos vſurarijs alienigenis q̄
eis iponiꝉ i.c.i.de vſuris.li.6.p mēſē.d qua
hēs. Uſura.2.§.13.nā poſt mēſem terre oēs
ipoꝝ ſūt īterdicte q̄ȝdiu ijdē vſurarij ī eis ꝯ
morātur.vt i.d.c.i. Quītus qn̄ clerici ꝉ reli
gioſi iducūt aliquē ad vouēdū aut ꝓmittē
de ſepultura ſi in eoꝝ eccl'ia vel cimiterio
eū ſepeliāt.tūc ſi ītra dcēdiū.eccl'e vbi d īuē
venit ſepeliēdus oia que occaſione ſepultu
re habuerūt nō reſtituēt ēt ſi nō petātur.⁊
cadauer ſi petatur ipō facto eoꝝ eccl'ie ⁊ ci
miteria ſūt īterdcā.c.ariarum piculis de ſe-
pul.li.6.⁊ tam diu durat donec plene ſatiſ
fecerint.vt ibidem. Sextus qn̄ ciuitas cō-
minat aliquid in epm̄ ſuū vt capiaꝉ.ꝑcutiaꝉ.
bānietur ipō facto ē īterdicta. Cle.ſi qs ſua
dente.de penis. Septimus quilibȝ locus ꝉ
loca ī quibus epōs detineꝉ inuitus ſūt īterdcā
ipō iure.d.cle.ſi quis ſuadēte. Octauus qn̄
religioſi exēpti eccl'ias ⁊ decias recipiūt a
laicis ſine cōſenſu dioceſanoꝝ.ꝉ excōicatos
admittūt ad diuina ſeu interdictos noiatim
aut iſtituūt vel deſtituūt ī cōſultis epis ī eccle
ſijs nō ſibi pleno iure ſubiectis. ꝉ qn̄ hoſpi
talarij ⁊ templarij pluſq̄ȝ ſemel ī anno cele
brant in eccl'ia poſita ī loco īterdicto ꝉ defē
dunt ne cōfratres excēptorū ſeu ipoꝝ oblati
qui ī totū nō ſe trāſtulerūt poſſint iudicari a
locoꝝ ordinarijs.tūc eccl'ie eoꝝ ipō facto
ſūt īterdicte ſm glo.i.c.i.de iniur.li.6.⁊ Ar
chi.i.c.epoꝝ de priuile.li.6.⁊ ſequitur Pa.
in.c.cum ⁊ plantare.de priuile.⁊ facit.c.ſi
quis ſuadente.17.q.4.q̄ȝuis glo.in dicto.c.
cum ⁊ plantare.⁊ communiter doc.ibidem
teneant ꝙ non ſint ipſo iure. Sed prima
opi.mihi videtur verior. Nonus eccleſia di
citur interdicta quando eſt poluta humano
ſanguine vel ſemine. de quo dic vt ſ̄. Con-
ſecratio eccleſie.§.8. Decimo incurritur in
terdictum regni caſtri vel loci quando dn̄s
eorum impedit ne legatus aut nuntius pape
poſſit exequi ſuum officium ⁊ tam diu do
nec perſiſterit in tali contumacia.c.ſuper
gentes.de offi.lega.li.6. Aduerte tamē hic
ꝙ licet in ſupradictis caſibus aliqua terra ꝉ
ciuitas vel eccleſia ipō iure ſubiciatur inter
dicto non tamen tenetur quis illud ſeruare
ante declarationem per iudicem fiendam:
itaq̄ȝ in ea celebrans ante dictam declaratō
nem non incidit in penas ſtatutas contra
non ſeruantes interdictum.de quibus infra
dicetur. Interdictum.7.⁊ hoc propter con
ſtitutionē conſtañ.concilij.de qua.ſ̄. Exco
municatio.8.§.7.
In quibus caſibus incurritur interdictū 1
generale vel ſpeciale perſonarum ipō iure
℞.ꝙ in quattuor caſibus. Primus quādo
epiſcopus communitas vel vniuerſitas im-
ponit.exigit vel recipit collectas ab eccleſia
ſticis ⁊ cetera.de quibus in.c.clericus.de i-
mu.ec.li.6.ſeu quando bona depoſita in ec
cleſijs areſtauerit.occupauerit.vel areſtari
aut occupari fecerit:ſeu dederit in hijs auxi
liū:ꝯſiliū:vel fauorē ſciēter:ipſo facto eſt in-
terdicta.nec abſoluitur niſi de ſpeciali mā
dato ſedis apoſtolice.non obſtātibus qui-
buſcunq̄ȝ priuilegijs.vt in dicto.c.clericus
Secundus quando vniuerſitas vel collegi
um permittit in terris ſuis vſurarios alieni
genas conducere domos.vel eis locat ad
exercendum fenus ipſo facto eſt interdicta
c.i.de vſuris.li.6. Tertius quando perſona
eccleſiaſtica regularis aut ſecularis quantū
cūq̄ȝ exempta ⁊ cuiuſcūq̄ȝ ordinis aut ſtat'
exiſtat ſcienter celebrat vel celebrari faciꝉ ī
locis interdictis niſi ſm permiſſionē iuris

vel excomunicatos publice. vel interdictos ad diuina officia vel ſacramenta aut ſepulturam admittit tunc ipſo facto eſt interdicta ab ingreſſu eccleſie. ⁊ tam diu donec ſatiſfecerit ad arbitrium eius cuius ſniam contēpſerunt. c. epiſcoporum. de priuile. li. 6. Hodie tamen ſepelientes excomunicatos publice aut nominatim interdictos ſunt excomūicati ipſo facto. cle. eos. de ſepul. Quartꝰ quando vniuerſitas concedit repreſalias aut conceſſas extendit ad perſōas eccleſiaſticas vel eorum bona niſi .j. menſem reuocet ipſo facto eſt interdicta. c. ⁊ ſi pignoratōnes. de iniur. li. 6. Sunt alij caſus interdicti de quibus .j. Suſpenſio. primo qui potius ſuſpenſiones nominantur ꝙ interdictū cū etiam caſu tertio precedenti.

Interdictum. v.

1 Que prohibentur tempore interdicti vel in loco interdicto exerceri. R. ꝙ omne ſpirituale. quod reducitur ad ſex. vt clarius intelligatur. ſecūdum ꝙ colligo ex Inno. Pa. ⁊ communiter doc. in. d. c. non ē vobis. ⁊ c. ſi. de exce. prela. ⁊ c. ꝙ in te. de pe. ⁊ re. ⁊ c. ſi. de ſen. exco. li. 6. Unde aduerte ⁊ nō. bene ꝙ quicquid pertinet ad aliquod ſex infra poſitorum intelligitur ſemper prohibitum tempore interdicti: niſi vbi inuenitur in iure ſpecialiter conceſſum.

1 Et primo prohibetur omne exercitium deputatum certo ordini eccleſiaſtico. Et hoc procedit ſiue ſint clerici preſbiteri ſiue inferiores. vt nō. Pa. in. c. 2. de cle. exco. mi. Et dicitur exercere officium deputatum certo ordini. puta. quando dicit epl'am vt ſubdiaconus. euangelium vt diaconus. vel offerēdo calicem. vrceos ⁊ huiuſmodi vt lector: vel exorciſta ⁊ huiuſmodi. vel dicendo matutinum ⁊ aliud officium vt ebdomodarius ⁊ ſimilia que cōueniūt alicui ordini. Facit. c. ſi quis epiſcopus. el. 2. ii. q. 3. vnō talia exercentes ſunt irregulares ipſo facto. Secus eſſet ſi exerceret aliqd quod non eſt deputatum certo ordini eccleſiaſtico ſicut cātans rñſoria vel pſalmos non officiando principaliter. ſed tāꝗ quilibet alius laicus. Item nec auditio diuinorū pertinet ad certum ordinem ⁊ talia exercentes tempore interdicti nō erunt irregulares niſi auctorizādo audire diuina. puta. qꝛ prelatus facit celebrare qꝛ ſic eſſet irregularis ſecundum glo. in Cle. Archiepō. de priuile.

2 Utrum benedictio ſolemnis epiſcopi ſit prohibita tali tempore. R. ꝙ ſic qꝛ eaꝫ facit ratione ordinis. 95. di. c. ecce ego. niſi in feſtiuitatibus de quibus infra. non autꝫ ſimplex prohibetur. nec benedictō pere vel baculi peregrinorum. quia non pertinent ad ordinem. ⁊ idem poteſt dici de benedictione veſtimentorum illorum qui volunt intrare monaſterium vel tertium ordinem beati Franciſci ꝙ licite poteſt fieri.

3 Secundo prohibetur miniſtratio ſacramentorum exceptis eo modo quo conceduntur de iure. de quo vide infra in. c. ſe.

4 Tertio prohibetur celebratio diuinorum. vt in. c. reſponſo. de ſen. ex. de cle. exco. mini. c. 2. ⁊ 3. Sed quid venit hic nomine diuini officij dic ſolummodo ordinatum in breuiario vel miſſali. vt. j. patet in. c. ſe. §. 1. cum ſequentibus.

5 Quarto prohibetur collatio ordinum niſi. vt. j. dicam in. c. ſe.

6 Quinto prohibetur ſepultura eccleſiaſtica: tamen extra cimiterium ⁊ eccleſiam licꝫ ſine officio. cum officio non. aliter clericus incurreret penas poſitas contra tales de quibus. j. dicetur in. c. ſe.

7 Sexto pulſatio campanarum. ar. d. c. alma. Si tamen laici pulſarent ſine eorum conſenſu clerici excuſantur ſecundum Jo. de deo. Hoc intelligo de pulſatione pro horis canonicis: quia Aue maria vel campane de feſto vel pro alio ſigno ꝙ pro horis nō credo ſint prohibite.

8 Septimo apertio Ianue eccleſie tempore celebrationis officij: niſi pro vt infra dicetur in. c. ſe.

9 Utrum prefata ita prohibeantur in eccleſijs exemptis. ſicut in alijs. R. ꝙ ſic. vt in. c. auctoritate. de priuile. li. 6. ⁊ ita ſeruabūt ſicut faciunt alie eccleſie celebrando ſecundum modificationem. c. alma. de ſenten. exco. libro ſexto.

Interdictum vj.

1 Que conceduntur tempore interdicti generalis locorū vel ſpecialis vel ſingularis. R. ꝙ Undecim.

1 Primum celebratio officiorum diuinorum ⁊ miſſarum in eccleſijs ⁊ monaſterijs ſicut fiebat ante interdictum cum iſta modificatione tamen. ſ. ſubmiſſa voce. Ianuis clauſis. campanis non pulſatis. excomunicatis ⁊ interdictis excluſis in. d. c. alma. §. addicimus. Aduerte hic ꝙ iſtud. c. alma. loquitur de generali ⁊ ſpeciali interdicto taꝫ hominum ꝙ locorum: non de ſingulari interdicto alicuius eccleſie ſecundum glo. in dcō. §. addicimus. ⁊ ideo ibi non poſſet celebrari. Quod nota benē quia pauci aduertunt.

2 Sed quero a quibus celebrari debent prefata diuina. R. Archi. in. d. c. alma. ꝙ a proprijs clericis eccleſiarum vel monaſteriorum monacis: niſi ⁊ ipſi eſſent interdicti. vt. ſ. Interdictum. i. §. ii.

3 Qui poſſunt admitti ad iſta diuina. R. ꝙ nullus niſi clerici aut monaci illarum eccleſiarum in quibus celebrantur. vnde aliarū eccleſiarum clerici vel monaſteriorum monaci non poſſunt admitti ſecundū Archi. in. d. c. alma. Cal. tamen vt refert Ge. in. d. c. alma. tenet ꝙ poſt factum non eſſent irregulares: ſed ante factum non auderet conſulere ꝙ quis admitteret religioſos vel clericos extraneos. Fede. conſilio. 87. dicit ꝙ videtur abſurdum tales non admittere. ⁊ Johan. An. dicit ꝙ eſt nimis durum tenere ꝙ non admittantur. Et credo ꝙ ſit verius ꝙ poſſunt admitti omnes clerici aut religioſi aliarum eccleſiarum. ⁊ verbum canonici ꝙ clerici eccleſiarum reſtringit diſtributionem non auditionem ſeu celebrationē quā permittit ſicut prius poterant intereſſe. ⁊ nunc ſimiliter. Facit ad hoc. d. c. ꝙ i te. Seculares autem de terris non interdictis nullomodo poſſunt admitti. vt in. d. c. licet. ar. c. quoniam epiſcopi. de priuilegi. li. 6. quia quod per priuilegium vni conceditur alteri denegatum comprobatur.

4 Utrum cum alicui ſingulari perſone conceditur vt modo premiſſo. ſ. ianuis clauſis. ⁊c. poſſit celebrare vel audire diuina tempore interdicti. eius familiares qui non dederunt cauſam ⁊ domeſtici poſſint admitti ad audiendum ⁊ celebrandum ſibi officium diuinum. R. ꝙ ſic. vt in. d. c. licet vobis. §. conceditur. Et quid comprehēdatur ſub iſtis. vide ſupra Familia. niſi ob iſtaꝫ cauſaꝫ in fraudem ſint aſſumpti. c. vltimo de verbo. ſigni. li. 6.

5 Quid ſi non ſit ſingularis perſona ſed conuentus aut collegium cui conceditur auditio diuinorum tempore interdicti. numquid eius familiares domeſtici ſimiliter ſint admittendi. R. ꝙ non. vt in. d. c. licet vobis. §. non ſic. niſi ſuper hoc habeant priuilegiuꝫ. vt ibi.

6 Quid ſi in conuentu vel collegio non ſunt niſi tres quorum duo ſunt infirmi numquid tertius poterit celebrare cum familiari. R. Hoſt. in. c. ꝙ non nullis. de priuile. ꝙ ſic ne priuilegium ſit inutile ſicut conceditur ſingulari perſone. vt i. d. c. licꝫ. dummodo non dederit cauſam interdicto. vt in. d. c. licet. Archi. dubitat. ſed ego credo verum dictum Ho.

7 Quomodo debet intelligi priuilegium quo conceditur aliquibus religioſis ꝙ tempore interdicti poſſint recipere ad diuina confratres ſuos. R. ꝙ debet intelligi de illis cōfratribus qui licet in ſeculo remanent tamē eorum ordini ſunt oblati mutato habitu ſeculari. vel etiam qui inter viuos bona ſua dederunt eis retento vſufructu in vita ſua. vt in. c. vt priuilegia. §. i. de priuileg. ⁊ in. c. cuꝫ ⁊ plantare. §. de confraternitatibus. ibidem.

8 Quid ſi priuilegiati vt admittantur tempore interdicti dederunt cauſaꝫ interdicto vel eorum culpa. dolo vel fraude fuit interdicti ſententia prolata: vel ad perpetrandum delictum cuius occaſione interdictuꝫ latum extitit dederunt auxilium. conſilium. vel fauorem. R. ꝙ non obſtante priuilegio nullomodo admitti poſſunt. vt i. d. c. licet. §. ſi.

9 Que miſſa poteſt celebrari. R. Ge. i. d. c. alma. recitat ⁊ ſequitur Johan. An. ⁊ Cal. ꝙ etiam peculiaris. licet Johan. mo. tenuerit ꝙ ſolum conuentualis poterat celebrari.

10 Conceditur aliquibus vt tempore generalis vel ſpecialis interdicti locorum poſſint celebrare in ſuis feſtis Ianuis apertis ſicut minoribus ⁊ predicatoribus nūquid poterunt tales alios admittere ad celebrandum. R. Inno. ⁊ Ho. in. c. vt priuilegia. de priuile. ꝙ ſi priuilegium ſit eis datum perſonaliter non poſſunt. ⁊ tunc perſonaliter conceditur cum dicitur concedimus vobis vt poſſitis celebrare. Si vero perſonaliter non eſſet datum ſicut cum dicitur concedimus vobis vt in veſtris eccleſijs celebretur: tūc poſſunt admittere alios ad celebrādum. ⁊ ſic eſt priuilegiū fratrum minorum ⁊ predicatorum.

11 Utrum ſeculares ⁊ quicunqꝫ alij poſſint extra eccleſiam predicta diuina officia aſcultare. R. Ho. ꝙ excomunicatis ⁊ interdictis non licet audire diuina. neqꝫ licet clericis ita alte dicere ꝙ audiantur de foris. Intellige ſtudioſe. poſſunt eni ita alte dicere ꝙ ſe audiāt i choro ad inuicē ēt ſi ſic dicēdo

audiretur ab ec̃.ar.d.c.alma.Similiter nõ
eſt eis aperienda feneſtra vel hoſtiũ vt videãt
eleuationẽ corporis xpi ⁊ huiuſmodi. nec
pax eis portanda.nec ad offertoriũ poſt euã
gelium admittẽdi.Ad predicatiõem tamen
põt admitti libere:nec diſtinguit an dederit
cãm vel nõ.vel ſint excõicati vel nõ.vt in.c.
reſponſo.de ſen.exco.iuncto.c.epõs nullum
de conſe.di.i.
12 Utrũ dicẽtes offĩm per viã vel ec̃ eccleſiã
tpe interdicti generalis vel ſpãlis locorum
frangãt interdictũ.℞.ꝙ ſi hoc faciãt ſtudio
ſe vt ſeculares audiãt.ſic violant ĩterdictuꝫ
vt probat.ar.c.ſi.de priuile.li.6.vbi pꝫ ꝙ ẽt
celebratio diuinorũ ec̃ eccleſiã ꝓhibetur ta
li tpe.Secus aũt ſi ſic dicẽdo a caſu ſecula-
res trãſeuntes audiãt:tũ qꝛ qđ modicũ eſt
rõ apprehendit qꝛ nihil ⁊. phi.tum qꝛ non
contra rationem legis.
13 Utrũ liceat clericis vel laicis in loco ĩter
dicto legere euãgeliũ vel pſalmos ⁊ huiuſ
modi.℞.ꝙ ſic ſicut ⁊ ꝑdicare ſicut añ dic-
tum eſt.
14 Utrũ tpe generalis vel ſpẽalis interdicti
locoꝝ poſſin. ſeculares ⁊ alij orare in eccle
ſia orõne priuata.℞.Monal.ꝙ ſic.qꝛ talis
actus nõ cõtinetur ſub aliquo ꝓhibitorũ.vt
pꝫ.ſ.Itẽ tꝫ Rodo.ꝙ etiam ſi ſint ipſi oran
tes interdicti vel illa eccleſia poſſunt orare
oratione priuata.

15 Utrum introductio poſt partum ⁊ bene
dictio nuptialis poſſit celebrari tempore
interdicti ℞ndeo.Hoſtien.tenuit ꝙ non li
cet.
16 Secũdum qđ ꝯceditur eſt celebratio di
uinorũ officiorũ ⁊ miſſarum alta voce ⁊ ſo
lenniter.ianuis apertis.pulſatis cãpanis ⁊
oibus interdictis admiſſis:ſolũmodo exco
municatis excluſis. Et hoc ſolũ cõceditur
in feſtiuitatibus Natalis domini.Paſce ac
pentecoſtes ⁊ Aſſumptionis virginis glo-
rioſe.Ita tñ ꝙ illi quorũ cã interdictũ ẽ latũ
altari nõ appropinquẽt.vt in.d.c.alma.Ex
tẽditur hoc.c.ad feſtũ corporis xpi ⁊ eius
octauã per Martinũ.5.⁊ Eugeniũ.4.i ec̃
ua.que incipit.Excellentiſſimi.Sed aduer
te ꝙ iſta celebratio ſi fieret ab interdictis ꝑ
ſonis eſſent irregulares.vt.ſ.pꝫ.Similiter
ſi eccleſia eſſet ſpecialiter interdicta.qꝛ.d.c.
alma.intelligitur quando interdictum eſt
generale loci vel ſpeciale.ſecundũ glo.ibi
dem.
17 Utrũ hñtes priuilegia vt in ſuis feſtiuita
tibus celebrare poſſint vel in ſuo iocundo
aduẽtu vt de templarijs df i.c.vt priuilegia
de priuile.poſſint celebrare nõ ſeruata mo
deratõe huius.c.alma.℞.Jo.an.⁊ Archi.
in.d.c.alma.ꝙ nõ.qꝛ eoꝝ priuilegia ꝑ iſtud
.c.reuocantur quo ad hoc.Secus ſi pri-
uilegia obtinuerunt poſt iſtud capitulũ.al-
ma.
Quero qua hora dies ĩchoabitur.℞.Jo. 18
mo.in.d.c.alma ꝙ qñ dies incipit luceſcẽ
qꝛ dies.df a dian.qđ ẽ claruꝫ:⁊ mane ⁊ veſ
perã cõprehẽdit.iux̃ illđ.Factũ ẽ veſpe ⁊ ma
ne dies vnus.de offi.dele.c.cõſuluit.i aũt.ꝺ
indi.§.ſedebũt.Jo.an.ibidẽ.dicit ꝙ icipit i
vigilia feſti ad veſperas quo ad celebratio
nẽ officiorũ.de feri.c.2.⁊ ꝙ cõtinuare pote
rũt vſqꝫ ad veſperas craſtine diei incluſiue.
Sed cõpletoriũ ⁊ reliqua poſt veſperas cã
tare nõ poterũt ſm formam predictam.c.al
ma.per iura allegata.Archi vero cõcordat
cum Jo.An.ſed addit ꝙ in veſperis cõple
toriuꝫ ꝯiungitur.11.q.3.ſi quis epũs.cl.2.⁊.92.
di.c.vltimo.vbi Laur.Hugo.⁊ Jo.hoc
nõ.Et hoc dicit probari per.d.c.2.vbi Ale.
dicit ꝙ ſicut magnitudo diei exigit tardius
terminari ⁊c̃.Item probatur.qꝛ predicta
conceſſio.c.alma.eſt gratioſa ⁊ fauorabilis
et ſic eſt larga interpretatio ſienda .c.Qꝫ
uis de preben.libro ſexto.⁊ hoc ſequitur.
Ge.in dicto capitulo alma.⁊ ſic habet con
ſuetudo.⁊ ſic tene.Unde Federi.conſilio
cxi.dicit ꝙ ſicut generaliter permittitur
celebratio diuinorum officiorum ſic intel-
ligenda eſt permiſſio generaliter.de quo ꝺ
coniugi.lepro.c.2.de priuile.qꝛ circa.maxie
cum hoc ſit fauorabile.⁊ per cõſequẽs am
pliandum.⁊ ſit priuilegium principis.⁊ ſit
late interpretãdum.⁊ ideo in iſtis feſtiuita
tibus poteſt epiſcopus altaria ⁊ virgines ꝯ
ſecrare.⁊ vella benedicere ⁊ illa imponẽ
monialibus.⁊ calices ⁊ paramẽta benedi
cere ⁊ ſimilia.vt eſt bñdictio a que.benedic
tio abbatiſſe ⁊ abbatis:qꝛ ſub nomine diui
norum iſta veniũt qꝛ ſacra nõ ſunt cum ſint
tm̃.7.hec Fede.Similiter põt ſacerdos be
nedicere ſpõſas.aquã huiuſmodi ⁊ aſper
ſionẽ facere.candelas ⁊ oliuas ſimiliter be
nedicere.Intellige tñ ꝙ fiãt a perſonis nõ
interdictis.qꝛ ptinẽt ad ordinẽ.vt de aqua
de cõſe.di.3.c.aquã.De benedictõe paramẽ
torũ pꝫ de ꝯſe.di.1.c.veſtimẽta.⁊.c.cõſulto
de ſacra vnctione.c.vnico in ſi.de conſecra
tione eccleſie vel alta.c.penultimo.aliter eſ
ſent irregulares.vt patet.Secus eſſet de
alijs que ratõe ordinum non conueniũt vt
bñdictio menſe.grarũ actio pꝰ meſã ⁊ ſilia

Limitare tñ benedictionem menſe ⁊ grã
actões licere.dũmodo ñ fieret in forma of
ficij.An aũt alijs tpibꝰ a dictis feſtiuitatibꝰ
hoc poſſit.℞.Fede.ibidẽ ꝙ ſic ſecundum
moderatõem.d.c.alma:⁊ ſecundum ꝙ di
uina officia poſſunt celebrari.alr non.
19 Terciũ qđ ꝯceditur ẽ pnia quorũcũqꝫ tã
infirmoꝝ qꝫ ſanoꝝ dũmodo excõicati nõ
fuerint.Intellige ſi fuerũt excõicati ꝑꝑ de-
lictum ꝑꝑ ꝙ interdictũ ẽ poſitum.non de
excõicatis ex alia cã:quia ſi ſic ſunt excõi
cati ñ põt abſolui ꝑterqꝫ in articulo mortis
⁊ exceptis illis quoꝝ culpa latum eſt inter
dictum:vel dederunt auxiliũ conſiliũ vel
fauorem delicto ꝑꝑ qđ latum ẽ interdictuꝫ:
niſi prius ſatiſfecerint ſi põt.vel de ſatiſfa
ciendo preſtiterint idoneã cautõem:aut ſi
hoc ñ põt niſi iurauerint ꝙ cũ poterũt ſatiſ
facient.⁊ ad ſatiſfactõem faciendam per il
los qui poſſunt ⁊ tenẽtur dabunt auxiliuꝫ.
conſilium.⁊ fauorẽ.ac iuxta poſſe ſuum la
borabunt ad hoc fideliter.vt in.d.c.alma.
20 Utrũ abſolutio generalis poſſit fieri tpre
interdicti.℞.Jo.cal.ꝙ ſic.quia non ẽ offĩm
diuinum.ſed hec nõ ẽ bona rõ qꝛ bene per
tinet ad ordinem.vñ ſi talis faciens abſolu
tõem generalẽ eſſet interdictus efficeretur
irregularis.ſed ideo licet qꝛ ſicut pnia om
nibus ꝯceditur.ita ⁊ abſolutio:ſiue gnãlis:
ſiue particularis.
21 Quartum qđ conceditur eſt ſacramentũ
eucariſtie qđ morientibus tñ permittitur
c.permittimus.de ſen.exco.⁊ ẽt dãnatis ad
mortem.cle.1.de pe.⁊ re.ſed nũquid debe
at eis deferri cũ cãpanella.℞.Cal.ꝙ ſic ſꝫ
morem ꝯſuetum.
22 Utrum ſanis poſſit dari.℞.ꝙ non etiam
ſi ſint ſacerdotes non celebrantes:quia qđ
non ẽ conceſſum intelligitur ꝓhibitum in
prefatis.2.q.5.conſuluiſti.nec obſtat.c.qđ i
te.de pe.⁊ re.vbi dicitur cõcedi viaticum
cui conceditur pnia.quia verum ẽ ⁊ ꝓprie
tunc dicitur viaticum.qñ datur morientibꝰ
ſed qñ datur ſanis nõ proprie dicit viaticũ
ſed eucariſtia.⁊ iđ ſanis ſiue clericis:vel
laicis denegat.Intellige in clericis niſi qñ
celebrant:quia tunc cõicare tenentur.Jo.
cal.vt refert Ge.in.d.c.alma.dicit ꝙ ẽ duꝝ
dicere ꝙ etiam clericis ſit interdictum cor
pus xpi.Unde Ge.ibidem dicit ꝙ clericis
illius eccleſie põt cõcedi corpus xpi.quia
non eſt eis prohibita participatio ſacramẽ
torum nec officiorum diuinorum.vt in.d.
c.patet.quia poſſunt ſecrete celebrare.⁊ ſic
ſumere corpus xpi.⁊ hoc magis placet.⁊
tene qꝛ verius eſt.
Utrũ ſaltem debeat dari corpus xpi illis 23
ſecularibus quibus ꝯceditur audire diuĩa
ꝑ.c.alma.vt dictũ ẽ.℞.Archi.in.d.c.ꝙ lꝫ
aliqui dixerint ꝙ ſic tñ verius ẽ ꝙ non.qꝛ
in.c.ſi ſnia.de ſen.exco.li.6.ponit vt diuiſa
a iudicio diuinorum ⁊ perceptio ſacramen
torum.Et ideo tene ꝙ non poteſt dari
Utrum mulieribus pregnantibus propi- 24
quis partui.℞.Pa.in.d.c.qđ inte.fuit di-
uerſa opio.ſed ſibi placet vt conſideretur
conditio mulieris ⁊ ſi iminet periculũ mor
tis probabiliꝫ tunc poterit eis miniſtrari via
ticum.⁊ placet:idem i intrantibus mare ⁊
obſeſſis ſm predictam diſtinctionem.
Utruꝫ cõcedatur extrema vnctio.℞.ꝙ ñ 25
vt dicit Pa.in.c.reſponſo.de ſen.exco.⁊
dominus An.de butrio in.c.non eſt nobis
poſt alios.de ſpon.nec etiam clericis ſm
Jo.an.⁊ Cal.
Sed nũquid officium recõmendationis 26
anime concedatur.℞.Cal.ꝙ ſic quia videẽ
annexum ſacramento pnie.
Quintum qđ conceditur eſt ſacramẽtum 27
bapti ne dum paruuloꝝ ſed ẽt adultoꝝ.vt
in.c.qm̃ de ſen.exco.li.6.Et cathecíſmus.
⁊ totum officium bapti tãqꝫ acceſſorium ꝯ
ceditur.⁊ tenet Cal.ꝙ ſi etiam quis bapti-
zaret in eccl̃ia interdicta ſpãliter nõ incur-
reret irregularitatem:qꝫuis ſi honeſte alibi
poſſit fieri non liceat.
Sextum cõfectio chriſmatis in die iouis 28
ſancta.d.c.qm̃.Intelligit tñ Archi.ibidem
ꝙ non põt cõfici alta voce uꝫ cãpanis pul-
ſatis ſꝫ cũ moderatõe.c.alma.ſ.Januis cla
ſis ⁊c̃.
Septimũ ꝙ cõcedit ẽ ſacrm̃ ꝯfirmatõis 29
qđ ẽt adultis põt exhiberi.d.c.qm̃.
Octauũ qđ conceditur eſt ſacramentum
matrimonij qđ legitime põt tali tempore
contrahi.ſed benedictio nuptialis ſecũduꝫ
Hoſti.prohibetur Pa.in.c.non eſt nobis
vbi de hoc nõ.de ſpon.dubitat ſed mihi vi
detur ꝙ conceſſo principali concedatur ⁊
acceſſorium.c.acceſſorium.de re.iur.li.6.
Attamen ſecurius eſt abſtinere niſi in die
bus i qbus licꝫ celebrare publice.
Nonum qđ conceditur eſt ſepultura ec- 31
cleſiaſtica que ſolum clericis conceditur q
ſeruauerunt interdictum:ſine pulſatione cã
panarum tamen ⁊ ſolẽnitate ⁊ cum ſilen-
tio.d.c.qđ in te.ſed hodie ẽt credo poſſint
ſepeliri cum officio ſine nota dicto.per ar.
c.cui licet.de re.iur.li.6:Secundum mode
rationem tamen.c.alma ſecundum Fede.

conſilio.7o.⁊ etiam cum campanis ⁊ alijs conſuetis in diebus in quibus pōt publice celebrari.

32 Sed qd ſi eccl'ia eſt ſpālr interdcā nūqd ibi ſepelientur.℞.Inno.⁊ Hoſti.i.c.tanta de exce.pla.ꝙ ſm quoſdā ñ pñt ibi ſepeliri Hoſti.tñ tȝ ꝙ ſic q2 qđ facit iterdctū gñale gñalr facit ſpālr.l.ſi duo.in ſi.ff.đ ad mi.tu.Pa.in.c.ꝙ i te.tȝ ꝙ clerici eccl'e ſpāliter interdicte poſſint ibi ſepeliri.Alij vero q nō ſunt clerici talis eccl'ie ſpālr interdcē debent in eccl'ia alia nō interdcā ſepeliri.

33 Utrū penitentes ⁊ abſoluti ſint tumulādi in eccl'ia l'cimiterio ſilr ſicut clerici.℞.doc. ꝙ ñ.ſi tñ de fctō ſepelirētur nō ſūt exhumādi.Sed ſi alibi ſepeliant̃ ceſſante interdctō tunc ſunt ad eccl'ias deferendi.

34 Utꝝ ꝯfres q ex priuilegio religioſorȝ quoꝝ ſūt ꝯfres admittūtur ad diuia poſſint ſepeliri i eccl'ia iterdcā.℞.ꝙ ñ.lȝ i alijs libē poſſint eligere ſepeliri.d.c.vt priuilegia.

35 Utꝝ ſepultura eccl'aſtica ꝯcedat oib' i diebus i qbus lȝ celebrare ſolēniter vt dctū eſt ℞.Cal.tȝ ꝙ ſic.niſi ſpālr ſint iterdci vl' cām dederit i'dicto.⁊ placet mihi ſua opio:licȝ Jo.an.⁊ Jo.de ligna.⁊ Ge.in.d.c.alma teneant contrarium quo ad laicos.Fede.etiā tenet conſilio.cxi.ꝙ clerici officiando iſtis feſtiuitatibus circa ſepulturam non efficiūt irregulares.

36 Utrū priuilegiat' tpe iterdci ſup admiſſione ad diuia ⁊ receptione ad ſacra poſſit ſepiliri i cimiterio.℞.Cal.ꝙ.ſic.⁊ idem videtur ēt ſi ſolum eſſȝ priuilegiatus ſuper auditione diuinoꝝ ſolum nō facta mentione ſacroꝝ per regulaȝ.cui cōmūicamus viuo ⁊ etiam mortuo.

37 Utrum mortuaria ⁊ alie oblationes poſſint recipi pro defunctis tpe interdicti vel ab ipis interdictis.℞.ꝙ ſic.ſi mortui ſūt penitentes ⁊ pro eis orari ē.13.q.2.quicunq intra.

38 Decimum qđ cōceditur eſt ordinuȝ collatio.vt nō.Inno.in.d.c.non eſt nobis.Videtur tamen velle ꝙ ſolum clericis poſſint dari ſed non laicis.ſed Pa.in.d.c.⁊ in.c.qđ iute.dicit ꝙ poſſet attēptari ꝙ ex neceſſitate poterunt etiam laici ordinari in loco interdicto ſicut dictum eſt de criſmate cum ñ fiat baptiſmus ſine eo.d.c.quoniam.quia ex quo conceduntur aliqua que non niſi p clericos pñt conferri conſequenter permittuntur ⁊ ea ſine quibus.ar.c.quoniam.de ſen.exco.li.6.ſed ſine neceſſitate nec laici nec clerici pñt ordinari in loco interdicto ſed alibi ordinentur ſi ipi non ſunt interdicti quia pñt.

Undecimū qđ cōceditur ſed ē ſpāle epis ⁊ alijs ſuperioribus vt vbilibet poſſit cum altari portatili celebrare:⁊ celebrari facē ⁊ audire diuina q̃uis ſit interdicta terra.ciuitas vel caſtrum ſeruato tñ qđ dictum eſt.ſ.Januis clauſis.campanis non pulſatis.interdictis excluſis:vt in.c.ſi.de priuile.li.6.habetur ⁊ nō.ſimile priuilegium hñt ffres minores ⁊ predicatores.c.quia in hijs.de priuile.⁊ nō.in.d.c.ſi.in glo.Secus ſi eſſet interdicta eccleſia vel aliquis locus ſingularis quia nec epiſcopus nec fratres predicti poſſent ibi celebrare.vt nō.Jo.an.in.c.queſiuit.de cle.non reſidē.⁊ ſequitur ibi Pa. 39

Duodecimum qđ conceditur ymo precipitur omnibus obligat̃ ad dicendum officium vt illud quotidie ⁊ integre dicant:lȝ ipi ſpecialiter ⁊ ſingulariter ſint interdicti ſigillatim tamen debent dicere ſicut dictum eſt de excōicat̃.ſ̃.hore.§.5. 40

a

Interdictum vij.

violantes incurrūt penas.7.

Prima eſt irregularitas hāc icurrit ois cleric' q lȝ nō ſit ipe iterdictus tñ exercet aliqd deputatū certo ordini i loco iterdcō.niſi ſm qđ pmittit̃ a iure.vt ſ̃.dictum eſt.Intelligit h̃ Fede.ꝯſilio.7.verū qñ publice ⁊ palam more ſoluto celebratur:ſicut dicim' de excōicato vel interdicto ſicut pri' celebrante.i cle.pe.de ſen.exco.Silr exiſtens iterdictus ſimplr ſi exercet aliqd deputatū certo ordini vbicunq eſt irregularis.c.is q ⁊.c.is cui.de ſen.exco.li.6.⁊.c.cum eterni de ſnia ⁊ re iudi.li.6.

Scđa ꝙ ſ̃dict'.ē ieligibil' ita ꝙ nō pōt eligere nec eligi.d.c.is qui.

Tertia ꝙ ſupradctus ſit ipoſtulabilis ita ꝙ nō pōt poſtulari.c.1.de poſtula.prela. 3

Quarta ꝙ tal' ē bñficijs eccl'iaſticis ſpoliandus.⁊ ſi monachus l'monial' ē dȝ retrudi in artiori monaſterio ad agen̄.pniam.c.poſtulaſt̃.de cle.exco.mi. 4

Quid ſi talis celebrat non in loco interdicto nec ipe interdictus ſed tñ perſonis interdictis.℞ ꝙ nō eſt irregularis.eſt tñ interdictus ei ingreſſus eccl'ie donec ſatiſfaciat ad arbitrium illius cuius ſniam cōtempſit.c.epoꝝ de priuile.li.6.Silr ſm Fede.vbi ſ̃.Qñ admittuntur laici aliunde venictes ad diuina i eccl'ia non interdicta exiſtente in loco interdicto generalr vel ſpālr. 5

6 Sed quid ſi tales clerici exercēt ea q̃ nō ſunt deputata certo ordini.vt puta cantare i coro legere pſalmos.vel ep'lam ſicut faciūt alij laici.℞.ſm Inno.i.d.c.tāta ⁊ ſequitur.Pa.in.c.2.de cle.exco.mini.ꝙ nō incidūt in p̄fatas penas.iuriſdictōnalia tñ exercere pñt.vñ ⁊ excōicare ⁊ abſoluere pñt ſi ipſi nō ſunt interdicti.dicit tñ Pa.i.d.c.2.ꝙ nō debēt abſoluere cū illa ſolēnitate.c.a nobis el.2.de ſen.exco.ſed ei nō credo quo ad abſolutionē:q2 abſolutio ab excōicatione ſiuī cū illa ſolēnitate ſiue ſiñ ea nō pōt ipēdi ab interdicto:ſed ſi ille q ipendit nō ſit interdictus tunc abſoluere pōt ēt cū illa ſolēnitate.q2 cū abſolutio pmittit̃ ergo ⁊ ſolēnitas cōſueta.Inno.tñ ⁊ hoſti.⁊ Laudu.ꝯcordant cū Pa.⁊ addunt ꝙ efficeret̃ irregularis q abſoluerȝ cū p̄fata ſolēnitate.ſȝ eis ñ credo rōe p̄dicta.Item ſȝ Guliel.durādi ſilr ē irregularis clericus q ſolēniter in cimiterio ſepelit hoiem interdictū.ar.c.i.de poſtu.prela.ſed ego dico ſilr ſi hoiem ñ interdictum ſepelit in loco interdicto ſolēniter.ſ.cū offō ſolito.rō q2 iſtud cōpetit certo ordini ſȝ ꝙ cōiter ſuatur.nō.ēt aliā penā in cle.eos.de ſepul.de qua.ſ̃.excōicatio.7.caſu.36.

7 Quinta pena ē ꝙ clericus qui nō ſeruat interdictū loci ē ſuſpēſus ab offō ⁊ bñficio d.c.tāta.de exce.pla.in tex.⁊ in glo.⁊ ſequunt̃ cōiter doc.

8 Sexta pena ē ꝯ religioſos quoſcunq.ſ.excōicatōis q ñ ſuant interdictū cū matricē eccl'iam loci ſuare ſciunt.qđ intelligo de generali iterdicto.q2 ſi ſinglr eccl'ia matrix eēt interdicta ñ hȝ locū.in cle.ex frequētibus đ ſen.exco.ſi vero matrix eccleſia nō ſeruarȝ ſolū incurrerēt penas quas' ⁊ clerici incurrunt.de quibus in iſto capitulo dicitur.

9 Utrū laici nō ſuantes interdictū icurrant aliquā penā.℞.ꝙ nulla inuenit̃ in iure ipis impoſita.peccarent tñ mortalr ſi hoc facerēt i ꝯtēptū eccleſie.alias ñ niſi in quatuor caſib' poſitis in cle.i.de ſepul.⁊ cle.grauis de ſē.exco.de qbus hēs.ſ̃.excōicatio.5.caſu.15.⁊ excōicatio.7.caſu.36.

10 Sed nunqd laici tenētur de eccl'ia exire ſi ſacerdos recipit iterdictū ad diuia.℞.Monal.ꝙ ñ nec peccat audiēdo ſȝ ſol' ſacerdos.

11 Utrū clericus ſimplex q hȝ tñ primā tōſurā incidat in penas p̄dictas ſicut alij clerici.℞.Ho.ꝙ ſic ſi i offō ſuo cātet.ſ.tāq̄ pſalmiſta.vt in.c.pſalmiſta.23.di.

12 Ultima ꝙ clericus decedēs iterdict' puatur eccliſtica ſepultura.d.c.is cui.

1

Interdictum 8.quō relaxatur.

℞.ꝙ aut interdictum fertur ad tps ſicut cū quis interdicitur vſq ad ānum vel donec ſatiſfecerit.vel talis ibi moret̃.⁊ tunc nō requiritur abſolutio aliqua poſt tale qd:q2 anno tranſacto vel ſatiſfacto vel recedendo tali interdictū eſt amotum ipſo facto ⁊ licite p' hoc celebrat qs.Ita nō.Pa.in.c.nō ē vobis đ ſpon.nec diſtinguo an ſit a iudice vel a iure q2 in vtroq hȝ locū qđ dixi.⁊ idē dic de quacunq alia ſuſpēſione tā iuris q̄ hois.Secus de ſnia excōicationis ad tps.q2 requiritur abſolutio.ita nō.doc.in.c.ſi.de matri.ꝯtracto.contra iter.eccleſie.⁊ ibi reddunt rōnem eſſe q2 excōicatio requirit certā formā in abſolutione:ſed in interdicto vel ſuſpenſione ſufficit conſtet de mente iudicis.⁊ lȝ aliqui dubitent de excōicatiōe lata a papa ad tps.tamen tene ꝙ requiritur abſolutio:niſi aperte ꝯſtet papā velle eū abſolutū eſſe ſm do.Anto.⁊ ſeqt.Pa.in.d.c.ſi.Si vero interdictū vel ſuſpēſio nō ē l'ata ad tps ſed ſimpliciter tūc requiritur abſolutio.⁊ ſi ē a iure pōt abſoluere ordinarius vel legatus ſedis aplīce:niſi cū cōditor iuris ſibi vel alteri reſeruauit.ar.c.nuper in.2.de ſen.exco.Si aūt ſit a iudice ſic ille qui tulit pōt abſoluere vel eius ſuperior tñ ⁊ non alius.aut de mandato eius q eam tulit.24.q.i.ſi Petrus.

Utrū ſit ſeruanda aliqua forma i eius abſolutione.℞.Hoſti.ꝙ ſic dicendo reuoco:vel remoueo:vel abſoluo ⁊ ſimilia verba.Debent etiam iniungi eis vt ſatiſfaciant ſecundum quod dicitur de excomunicationis abſolutione.quia in hoc ambulat pari paſſu.vide.ſ̃.abſolutio.3.§.i. 1

Utrum interdictum poſſit ad cautellam relaxari.℞.ꝙ generale interdictum nō poteſt.c.preſenti de ſen.exco.li.6.ſed ſi interdictum ſit ſingulare contra perſonaȝ ſic poteſt relaxari ad cautellam.ar.a cōtrario ſenſu.d.c.preſenti.ratio q2 ſpecialiter interdicto omnia ſacramenta negantur donec abſoluatur.⁊ ſic idem eſt quod ⁊ de excomunicatione a qua quis abſoluitur ſub conditione.vt in.c.ſolet de ſen.exco.li.6.hoc tenet Jo.An.⁊ Gar.in.d.c.preſenti.Limita hoc ſi penitet alias non.quia ſic relaxatio daret cauſam peccandi niſi forte in caſu ſicut cum abſoluitur inuitus ab excomunicatione de quo ſupra abſolutio tertio.§.ſeptimo. 2

3 Utrū ep̄s vel alius poſſit ſuū interdictū ſuſpēdere. R̷. Lau.tancre. ⁊ Uincē. ꝙ ſic. vt nō.in.c.ad hec.el.3.⁊.c.directe.⁊.c.pre terea de appella.

4 Utrū p appellatōem ſequentem ſuſpēda tur interdictū lati. R̷.ꝙ non niſi eius effect⁹ ſit ſuſpenſus ad ip̄s: qꝛ ſic pōt appellari a ſē tentia ſuſpenſa ſicut a ꝯditōnali.d.c.p̄terea. Et hoc intellige de interdicto vel ſuſpenſio ne. Secus in ſnīa excōicationis cuius effec tus nūꝗ̄ pōt relaxari niſi i toto abſoluat̃.c. cū deſideres de ſē.exco. Hoc nō.hoſti.i.d. c.ad hec. Hoc itellige de interdicto a diui nis ⁊ ſacris ⁊ alijs ſpūalibus. Secus eſſet in interdicto a tp̄alibus. vt puta ꝙ nō ingre diatur poſſeſſionē talē.ff.ð appella.l.ꝯſtitu tōis. vn̄ Jo.An.i.d.c.is cui reſtrīgit ſolū in mere ſpūalibus p q̄ue ligat̃ aīa. ⁊ iō per ap pellatōem ſuſpenditur interdictū a bn̄ficio. ⁊ ſuſpēſio de quo vide.j.Suſpenſio.2.§.i.

5 Utrū priuilegiū cōceſſū alegato a latere quo interdicti tp̄e valeat celebrare interdic tis ⁊ excōicat̃ excluſis valeat q̄tū ad ſnīas ſuas ⁊ ſuoꝝ ſucceſſorū ordinarioꝝ. R̷. ſm Landu. ꝙ ſic niſi ſpālr̄ a ſucceſſore renoce tur. ⁊ tȝ idē ꝙ ēt valȝ quo ad ſnīas pape.ar. d.c.dilectus.el.2.de reſcri.

6 Utrū papa dante lnīam celebrādi in eccle ſia ſpāliter interdicta relaxet eo ipſo. inter dictū. R̷. ſm Ho.i.c.vt priuilegia ꝙ non.

7 Utrū de auctoritate ep̄i poſſit qs celebra re in eccleſia interdicta. R̷. ſm Hoſti.in.d. c.adhec qūi ꝙ n̄. qꝛ iſtud ptinet ad ſolum. Papā de priuile.c.cūȝ ⁊ plantare. Secus eſſet in ceſſatione a diuinis. qꝛ poſſet ep̄s ex cipere quos vult ⁊ ſubicere ⁊ ip̄s ⁊ modū determinare ſm Inno.in.d.c.vt priuilegia Et idē tȝ in eccleſia p eum īterdicta. allegat d.c.dilectus. ſed nō pōt ꝯcedere vt pſona i terdicta vel ſuſpenſa celebret niſi pro delic to alterius ſit ſuſpenſa ab eo.

1 # Interdictum

9.qn̄ nō indiget relaxatōe. qꝛ ipſo iure nō te netur qs ſuat̃. R̷.ꝙ in duobus caſibus.

1 Primo. qn̄ fertur ꝯ participātes cum ex cōicatis in caſu quo minorē incurrit excōi catōȝ ſine canonica monitōe p̄miſſa: tūc nl' lū eſt ipſo iure ſicut ⁊ ſuſpēſio quelȝ Intelli ge ſi ferat̃ ab inferiori a Papa.c.ſtatutū de ſē.exco.li.6. Et dic canonica monitio ⁊ le giptima qn̄ noīatim admonētur. alias non. vt in.c.ꝯſtōnem.co.ti. ⁊ li.ꝯ alios vō lȝ de beat p̄cedere monitio qn̄ fertur p contuma cia. ſm Inno.in.d.c.adhec qn̄: tn̄ tȝ ſimili ter ſi pferatur ſine ſcriptis q̄uis iudex icur rat penā de qua in.c.i.ð ſen.exco.li.6.⁊.ſ. excōicatio.⁊.§.2. Sed magis breuiter dic ꝙ in illis caſibus in qbus ſnīa excōis nō tȝ ſic nec īterdictū. de quo vide.ſ. Excōicatio 3.per totum. Secundo qn̄ interdictū eſt la tū pp aliquos. ⁊ ipſi nō ſeruāt cū.tex.ē in.c. penſi.de priuile. Sȝ aduerte ꝙ in Hoſti. ibi dē ꝙ ſi ciuitas vel eccleſia eſt interdicta pp aliquē.i.pp coꝝ delictū tūc lȝ ipſi violē. alij tn̄ ſeruare tenētur. ſi āt ſit poſitū p coꝝ q̄rel la ad coꝝ vtilitatē tunc ſi ipſi nō ſeruant nec alij ſeruare tenētur. ⁊ ſic efficitur nullū.d.c. penſi. ⁊ ſic eū intellige.

1 Utrū qn̄ interdictū eſt nullū tn̄ matrix ec clia ſeruat teneant̃ religioſi illud ſeruar̃. R̷. ꝙ ſic. alr̄ incurrunt penā excōis cle. ex fre quentibus de ſen.exco.in glo.

1 # Interesse

ſȝ Bar.in.l. vnica.C.ð ſē.q̄.pro eo ꝙ īter.pſer. proprie ⁊ ſtri cte eſt extimatio alicuius vtilitatis nō habi te pp alicuius factū iniuſtū vel ꝯceſſionē iu ſtā. ⁊ eſt duplex. aliud lucri ceſſantis. ⁊ hoc ē qn̄ homo impeditur a lucro qð feciſſet ſi talis pecunia ſibi reſtituta fuiſſet vel ſi talis leſio ſibi n̄ fuiſſet illata ⁊ huiuſmodi. Aliud ē intereſſe dāni emergentis. ⁊ hoc duplex. ali ud in re. aliud ex̄ rem. Intereſſe dāni emer gentis in re vel circa re qð ēt dr̄ intrinſecuȝ ſm Bar.vbi.ſ. ⁊ iſtð ē ipſa res ſeu ei⁹ extia tio. vel id qð ꝓuenit imediate ex ipſa re. vt fructus ⁊ partus ⁊ huiuſmodi. ponitur exē plū. vendidiſti mihi vinū qð valebat. 20. ⁊ tibi tradidi p̄tium nec dediſti nūc valet. 40. ſi traditū fuiſſet tn̄ hiturus eram. ⁊ de hoc ff.de ac.emp. ⁊ ven.l.ſi ſterilis.§. cū p vēdi torē. Intereſſe ex̄ rem vel extrinſecum eſt qð prouenit non ex ipſa re ſȝ propter ipaȝ rē. exemplū: vēdidiſti vinū nec tradidiſti ſȝ ſi tradidiſſes ex eo potuiſſem negotiari ⁊ lucrari. vendidiſti granum ⁊ qꝛ non tradi diſti ſerui mei fame perierunt. ⁊ iſtud qn̄ pe tatur in ꝯtibus hēs in.l.Iulianus.§.i.ff.de act.emp. ⁊ uēdi.l.cum venditorē.C.de ac. emp. ⁊ vendi. ⁊.ff.de verbo.obli.l. ſi inſu lam. ⁊ qn̄ teneatur in conſcia habes. vſura i.§.30. intereſſe qn̄ hȝ certā quantitatem vel ſpēm duplum excedere non pōt. ⁊ qn̄ exce dit duplū hēs in.d.l.vnica.in tex. ⁊ in glo. ſed quo ad conſciam habes infra. vſura.i. §.30.

1 # Interpretatio

Legis ad quem pertinet. R̷.ꝙ interp̄tatō legis diuine vel canonice ptinet ad papam c.ꝓ venerabilē q filij ſint legiptimi. ſed inter pretatio legis ciuil' in q̄tū cōcernit clericos ſilr̄ ptinet ad Papā. vt in.c.i.de iura. calū. Inquātū āt ꝯcernit laicos ptinet ad ipato reȝ.l.fi.C.de le. qꝛ ē eius interpretari cuius ē ꝯdere de re.iur.li.6. Et hoc intellige verū generalr̄ ſed q̄tū ad vnā cām pōt iudex ēt i terpretari. vt nō. Inno.i.c.cū ſpāli de appel la. vide bonā glo.in.c.i.de poſtula.pla.fac.l.vnica.C.de pſeſſo.q in vrbe. niſi eſſet ita arduū ꝙ firmus intellectus dari nō poſſit: qꝛ tunc recurrendū ē ad principē.l.pe. ⁊ fi. C.de le.h̄ Pa.in.c.i.de iura.calum.

1 Utrū interp̄tatio p̄uilij ptineat ad princi pē ſolū. R̷. Pa.i.c.qꝛ de iudicijs. ꝙ aut du biū eſt ſup ptāte.ſ.ſi potuit dare. ⁊ ſic nulli i feriori a principe lȝ. vt in.c.i.de tranſla.pla. 17.q.4.§.qui aūt.9.q.3.cūcta per mūdum. Aut dubiū ē ſup validitate vel ſurreptōe. ⁊ ſic pōt inferior iudex ſȝ cōiter doc. Aut du bitatio ē circa verba ſolū. ⁊ tunc ſi caſus eſt clar⁹ ⁊ deciſibil' de facili. ſic pōt inferior co gnoſcere ad p̄iudititū partiū ſm cōiter doc. Nō qꝛ inferior interp̄tat̃ legē ſuperioris in p̄iudiciū partiū. vt nō. Inno.in.d.c.cū ſpā li. fac.c.int̃ alia de ſen.exco. ⁊.d.l.fi. Si vō caſus ē dubius ſic ptinet ad principē ſi eius pñtia de facili pōt hēri.ar.d.c.qꝛ. ⁊.d.c.iter alia. ⁊ in.l.ex facto.§.i.ff.de vul. ⁊ pupil.ſb ſti. ꝙ ſi de facili nō pōt adiri princeps pp lō gā diſtantiā. ſic poterit interpretari p rōnez nālem ⁊ veriſimilē q̄ pōt notari p expſſa v ba. p hoc ē caſus in.d.l.ex facto.§.2. vbi iu riſcōſult' iterpretat̃ legē ex nāli rōe. Item qð nō. Inno.in.c.cū ſpāli facit tex.in.c.cūȝ pſone de priuile.li.6. Aut dubiū verſat̃ cir ca intentōem principis. ⁊ non pōt decidi ſi ne magno dubio: ⁊ ſic interpretatio ē ſolius p̄ncipis. ad p̄dicta facit tex.in.c.venerabilē de elec. dicit ēt. Specu.in ti.de lega.§.nunc oſtendendū ꝙ ep̄s poteſt interpretari iuriū allegationes de pigno. ſignificante. ⁊.d.c. venerabilē pcedit i arduo negotio vt dcm̄ ē

2 Utrū in ꝯtibus ſit interpretatio facienda. vt res potius valeat ꝙ̄ peat. R̷.ꝙ ſic de fide inſtru.c.inter dilectos in glo. ⁊.ff.de re.du. l.quotiens in actōibus de ver.ſig.c.abbate §.ꝯ qð fuit. Si vero res valeret ſm intellec tū vtriuſqȝ. tunc accipiendū ē illud qð ē ma gis veriſimile.ff.de re.du.l.cū in teſtō. ⁊.ff. de ver.obli.l.eum q. ⁊ qð conſueuit.28.di. de ſiracuſane. ⁊ qð magis conuenit iuri de ꝯſue.cūȝ dilectus.§.fi. vbi interpretatio ſit contra eū qui legē potuit apertius dicer̃.ff. de pac.l.veteribus de p̄uile.c.qꝛ i gl. Inter pretatio in ꝯtib⁹ ſit plena. In teſtis pleni or. In beneficijs quoqȝ plēiſſima de dona. c.cū dilecti. Interpretatio locutionū dȝ fie ri ſm pſonas que loquunt̃ vel qbus loquit̃ 26.di.deinde in glo.

1 # Interrogatōnes

i ꝯfeſſiōe vtꝝ ſint faciēde a ꝯfeſſor̃. R̷. qꝛ ſic h tex.claꝝ. Aug.ð pe.di.6.c.i. vbi dic̄. Diligēs igſitor. ⁊ ſbtil' iueſtigator ſapiē ter. ⁊ qſi aſtute interroget a pcōre qð forſan ignorat l' p̄ uerecūdia velit occltare. h̄ ille. Et nō. ꝙ ꝯfeſſor tenet̃ ſb pcā mortal pci eas itro gatōes facē q̄s cognoſcit neceſſarias ꝯfitētī p validitate ꝯfeſſiōis hn̄s pbabilē opion ꝙ ꝯfitēs ex obliuiōe l' ignorātia ſeu neglia omittit. ar.c.ſit rctor.43.di. Sec⁹ eēt qn̄ hn̄ pbabilē opionē ꝙ ꝯfitēs talia ſcit ⁊ aduer tit. qꝛ ſic pt̄ credē eū l' n̄ cōiſiſſe l' al' ꝯfeſſū fu iſſe. ⁊ ſic n̄ tnt̃ itrogat̃ niſi forte videt̄ ꝙ ex verecūdia n̄ audēt dicē. Dimittē āt itrogare ex iadūtētia aut obliuione n̄ credo ſit pctm̄. Ex neglia vō dimitē itrogatōes q̄s pbabilr̄ ꝯſcia ſibi dictat faciēdas ð ncitate vr̄ mōtale pcm̄ p ea q̄ dicā.j.neglia.§.i. mlto magiſ vr̄ mōtale qn̄ ſciēt. ⁊ ſūn oi rōabili cā volūtāte dimit. tnt̃ ei ꝯfeſſor circa ꝯfitētē facē ex p̄cep to caritat̃ ea q̄ vellet ſibi fierēt rōabilr̄ ptinē tia ad ncītatē ſalut̃ ſic ē itegre ꝯfitē ⁊ i viā ſa lut̃ dirigē alr̄ p̄uaricat̃ illð p̄ceptū. Diliges pximū ſicut teipuȝ. Nō tn̄ dȝ ꝯfeſſor eē nimis ſcrupuloſus i itrogādo oīa q̄ poſſibile ē ꝯ miſit pcōr ſȝ ſolū circa ea dȝ itrogar̃ q̄ pro babilr̄ credit cōiſiſſe. Quid dȝ attēdē ꝯfeſ ſor circa itrogatōes. R̷. ſȝ alleſē ꝙ tria. Pri mū ꝙ itroget ð pcis n̄ ð fabul' l' alijs iuuda ius. Scðȝ ꝙ n̄ itroget niſi ð pcis ꝯſuet̃. ⁊ q̄ cōit ſit nota explicite. Querē ei ð pcis ipſue tis ⁊ enormib⁹ niſi i gnāli ⁊ a lōge ⁊ p q̄ndā circūlocutōeȝ nocet ꝯſuetū. qꝛ ſepe diſcit qð neſcit. ppea dr̄ pū.ii.q iueſtigator ē maioz opp̄miet̃ ab eis. ⁊ i.l.i.§.q qōeȝ.ff.ð qō. phi bet̃ fieri qō ſpāl' i p̄iudiciū alti⁹. Tertiū ē qð n̄ dſcēdat nimis ad pticulares circūſtantias pcōꝝ carnaliū. qꝛ vt dic̄ phs.3.ethi. Delec tabilia q̄ꝫto magis ꝯſiðrāt̃ tāto magis ſunt apta moue ⁊ nocet tal' itrogatio: ⁊ ꝯfeſſoris ⁊ ꝯfitētī. Suffic̄ ei hr̄e vltiaȝ ſpēȝ pci i hui⁹ mōi ⁊ circūſtātias q̄ cadūt ſb ſpāli p̄hibitō ne ⁊ a lōge ⁊ cū v̄bis hōeſtis. vn̄ nllo mō ð ſcēdat ad alia ſpālr̄: pn̄ mlr̄ ꝯfitet̃ ꝙ fuit co gnita ex̄ vas ðbitū n̄ q̄rat. poſtea i quo loco l' qūo ⁊ h⁹mōi ſic faciūt qdā q pot⁹ ſt̄ cōta miatōes q̄ ꝯfeſſōes q ſepiſſime peccāt mō

UNIVERSIDAD ... BIBLIOTECA ... DE ZARAGOZA

taľr ꝺlectādo ſe ꝺ h⁹mōi īterrogatiōib⁹. ⁊ ꝑꝑ
ꝺlectatōēs faciēdo caſ. Scđo ꝺ qb⁹ ſūt īterro
gatōēs faciēde. Rͦ. ꝙ ſt faciēde ꝺ pctis cōib⁹
ſic ē trāſgreſſio decē ꝓceptoꝝ. cōiſſio ſeptē
pctōꝝ capitaliū. abuſio qnqꝫ ſēſuū. ⁊ ꝺ cir
cūſtātijs q̄ mutāt ſpēm. ⁊ aliqñ q̄ aggrauāt
nōbilr ñ oēs ꝺ oib⁹ ſꝫ ꝺ ill' q̄ cōiter ꝯtigūt in
tali ſtatu qꝛ ꝺiuiſio eēt q̄rē a ſcia ꝺ milicia ⁊c̄.
Uñ vt ꝯfeſſoꝛ ſimplex hēat formā īterrogā
di h̄ ānotabo talē oꝛdīez q erūt qͥ vna tabu
la tott⁹ iſti⁹ āgelice ſūme circa ea q̄ ꝑtinēt ad
ꝯſciaꝫ. Attēde ergo o ꝯfeſſoꝛ q ſalutifer vis
ꝯfeſſiōes audiř ad īfraſcripta.

Preſētato tibi pñītēte ꝺbes p.ͦ īterrogař eū
ꝺ q̄ loco ľ tra ē ſi aľr eū ñ agnoſcis. vt ex h ī
telligē poſſis. ſi hēs auctoꝛitatē ad eū ꝯfitēñ
qꝛ ſi es ſacerdos ꝓochiał ñ hēs ꝓtātēꝫ niſi
ſup illos q ſt ꝺ ꝓochia tua. ſꝫ ꝙ hēs. ſ. ꝯfeſ
ſio. 3. §. 3. ⁊. §. 9. ⁊ ſex ſequētib⁹. Idē dic ſiłr
ꝺ illo cui cōiſſa ē audiā ꝯfeſſiōuꝫ a ꝓochiali
ſacerdote. Si v͛o ē tibi ꝯmiſſa ab ep̄o talis
auctas ľ ab ei⁹ vicario gnāli ī ſpūalib⁹ ľ ab a
lio hñte iuriſdictōēꝫ qͥ ep̄alem. Tūc ſi es ff
mioꝛ ľ ff ꝺ oꝛdīe p̄dicatoꝝ aut heremitaꝝ.
⁊ h⁹modi ⁊ talē auctēꝫ hēs ꝑ ꝓuilatōēꝫ ſcāꝫ
ſꝫ formā cle. dudū ꝺ ſepl. ꝺ q̄ hēs. ſ. ꝯfeſſio
3. §. 16. vel es admiſſus ac ſi eēꝫ ſuata talis
forma ſic potes audiř oēs ꝺ illa dioceſi vľ
iuriſdictōē illi⁹. ⁊ ī illa dioceſi ſolū ⁊ ñ ex̄ il
lā. Si v͛o ñ es ꝓuilat⁹ ſꝫ formā dicte cle. nec
admiſſus ac ſi eēt ſuata. ſꝫ ſolū tibi ꝯceſſit li
cētiā audiēdi ꝯfeſſiōes. ſic potes vbiqꝫ ei⁹ ſb
ditos audiř. ꝺ q̄ viꝺ i. d. §. 16. ⁊ ſequē. Et ſi ī
ueneris ꝙ hēs auctēꝫ eū ꝯfitēdi. Interroga
2. ꝺ ei⁹ ſtatu ⁊ ꝯdictōē ſi aľr eū ñ agnoſcis vt
ꝑpēdere poſſis ſi erit capax abſolōis ľ ne.
Nā ſi īueneris eū ī tali offō ľ ī tali arte quaꝫ
exerceř ñ pōt ſine mōtali. tūc īdica ei a p̄ī
cipio: ne forte eū audiēdo. ⁊ poſtea volens
eū abſoluē ſcādalizeř de te. poſſes tñ talē q
hꝫ aliqd qꝺ ñ vlt ꝺimitte ſꝫ ꝙ teneř admoneř
ꝙ ſi vlt ꝯfiteri libēter audios eū: ſꝫ abſolue
re nō poſſes; niſi dimittat ꝙ exercere ñ pt
ſine moꝛtali. ⁊ qūo lꝫ eū ñ abſoluaſ tał ꝯfeſ
ſio valꝫ ei ad mlta bōa ꝓfuī vt de⁹ eū⁹ illuiet
eū ad pñiaꝫ ſꝫ qꝺ ꝺſ i. c. qꝺ qdā. ꝺ pe. ⁊ re.
Et hijs dictis ſi voluerit ꝯfiteri potis eū au
dire ⁊ mōita ſaluti dare. ⁊ aliquā pñiaꝫ ſed
nlľomō abſolōēꝫ. qꝛ ſic peccares mōtalr. ꝺ
q̄ hēs. ſ. ꝯfeſſio. 1. §. 14. ⁊ ꝯfeſſio. 6. §. 2. ⁊. 3.
Interroga. 3. q̄ꝫtū ē qꝺ ñ fuit ꝯfeſſus ⁊ cui ꝯfeſ
ſus fuit. ⁊ ſi ꝺbita bōa volūtate fuit ꝯfeſſus
⁊ ſi fecit pñiaꝫ. ⁊ ſi aliqd retiuit ſciēt qꝺ nō
fuit ꝯfeſſus. vt ex iſtis poſſis ſcire ꝺ q̄ꝫto tp̄e
hꝫ ꝯfiteri. ⁊ ſi ꝯfeſſiōes ſcē ſūt reiterāde ⁊
qñ hoc ſit hēs. ſ. ꝯfeſſio. 1. §. 8. cū mułtis ſe.
Interroga. 4. ſi adhibuit diligētiā vt ſuoꝝ
pctōꝝ hēat mēoꝛiā. ⁊ ſi īueīres qꝺ ñ. puta qꝛ
oꝫ reiterare ꝯfeſſiōes ꝺ mlto tp̄e. ⁊ ip̄e pñī
tēs h ñ cogitabat. ⁊ ꝑꝑca nllā poſuit diligē
tiā ſup pctis ꝯfeſſis. tūc admonēdus ē vt va
dat ⁊ cōeř reducē ad mēoꝛiā ſua pcā diſcur
rēdo ꝑ ſtat⁹ quos hūit. ꝑ officia q̄ exēcuit. ꝑ
ſocietates q̄s tenuit. ꝑ loca ī qb⁹ hitauit. per
exercitia q opat⁹ ē vt ſic itegre ꝯfiteri valeat
⁊ q̄ꝫtā diligētiā ꝺeat ponē hēs. ſ. ꝯfeſ. 1. §. 12.
Predictis factis ⁊ īuēto ꝙ ſcā diligentia
ſꝫ poſſe ſuū ē diſpoſit⁹ ad digne ꝯfitēdū. ꝺ
bes eūdē penitentē inducē. vt genu flexo di
cat hūilr cōfiteoꝛ deo ⁊c̄. vſqꝫ mea culpa ſi
ſcit eā dicere ⁊ ꝙ ſtet facie v͛ſa lateri ꝯfeſſo
ris. ſi ē mlīē ľ iuuēis. ⁊ ñ ꝑmittas ꝙ aſpiciat
ī faciē tuā qꝛ mlťi ꝑꝑ h coꝛꝛuerūt. ⁊ poſtea
bōis v͛bis ⁊ ꝑſuaſiōib⁹ īduc eū vt dicat pcā
ſua. Et ſi ſcit oꝛdiate dicē noli eū īpedire. ſꝫ
ſolū vade ſupplēdo. vbi ip̄e ꝺficit ī exp̄mē
do circūſtātias ľ ꝺclarādo qūo ē moꝛtale ⁊
teneř abſtiere vel ad reſtōēꝫ ľ ē excōicatus.
⁊ h⁹mōi ſi vides ꝙ ip̄e pñītēs h ñ ītelligit ľ
ñ ꝑpēdit. ľ ſi neſcit oꝛdiate dicere fac vt ꝯfi
teaſ ſaltē ꝗuioꝛā q magis ꝗuāt ei⁹ ꝯſciaꝫ vt
ex illis poſſis ſcire ꝺ qb⁹ ꝺbeat eū īterrogare
Et ꝺcis aliqb⁹ ꝺ ꝗuioꝛib⁹. Si viꝺs ꝙ neſcit
oꝛdiare dicē. Incipe tu īterrogař eū ſic ī īfra
ſcriptꝭ videbis. ñ tñ oēs de oib⁹ vt dixi. ſꝫ tñ
ꝺ hijs q̄ v͛iſilr ꝓſumit cōiſiſſe ľ rōe ſtat⁹ vel
exēcitij aut ꝯditōis ꝑſōe. Et caue ne eū exaſ
peres ꝑꝑ aliqꝺ pctꝫ doec totā ꝯpleuit ꝯfeſ
ſiōēꝫ ne forte ꝑuerecūdia ñ itegre ꝯfiteaſ. ſꝫ
ꝯpleta ꝯfeſſiōe. tūc eū rep̄hēde ⁊ argue ſm
ꝙ videris ei expedire.

Ordo āt īterrogādi ſit iſte circa pcā cogno
ſcēda ⁊ dicēda. p̄io circa decē ꝓcepta.

Circa p̄mū ꝓceptū decalogi qꝺ ē. Nō ha
bebis deos alieos ⁊c̄. Exo. 20. qꝺ qdē qūo
ītellīaſ hēs Preceptū. §. 3. ex c⁹ expoſitiōe
ſic facies interrogationes.

Si adoꝛauit aliquā creaturā vel cū p̄mo
appet fecit ei aliquā ořonē ⁊ huiuſmodi.
Si adoꝛauit diabolū ēt ſub angelo lucis ap
parēte qꝛ moꝛtalia ſunt. viꝺ Adoꝛatō. §. 10.
Si īuocauit demones vel fecit aliqꝺ pactū
cū eis. vide Soꝛs. §. 3.
Si vſus ē nigromātia aromātia ⁊ h⁹mōi.
viꝺ ibidē. Si vſus ē foꝛtib⁹ ľ icātatōib⁹
ad ſcieñ occlta ľ furta ⁊ h⁹mōi. vide ibideꝫ.
Si voluit ſcire futura ꝑ vanā īſpectōēꝫ crea
ture. ibidem.
Si qñ obuiauit lepoꝛi vel alteri aīali credi
dit ꝑſagiū alicuius futuri. ibidem.

… ꝓgnans petit ignē ⁊ h⁹modi
… ua non fieri …
… ſciendum futura. vide ibidem.
Si vſus ē ľris punctis aſtrolabio aptiōe li
bri ⁊ huiuſmōi ad ſciēdū futura. ibidem.
Si obſeruauit ſōnia vt īdiuiaret. ibidē. §. 5.
Si voluit colere deū ſm ritum iudeoꝝ. vi
de Superſtitio. §. 1.
Si vſus fuit liganunibus aut caracteribus
pro ſanitate danda. vide Superſtitio. §. 1.
Si fecit ānulū qñ legitur paſſio xp̄i vel cara
cterē in tali die ⁊ huiuſmōi. vide ibidē. §. 2.
Si vſus fuit arte notōia vel eā didicit. vide
ibidem. §. 3.
Si vſus ē herbis ꝯ ꝺmōes. viꝺ ibideꝫ. §. 6.
Si vſus ē breuibus ligādis ad collum vel
poꝛtandis. ibidem. §. 7.
Si īcantauit aīalia. ibidem. §. 8.
Si carminauit infirmos. ibidem. §. 9.
Si dixit vel fecit dici miſſas vel pſalmos.
vt quis moꝛeretur ibidem. §. 10.
Si colligendo herbas obſuauit aliqua va
na. ibidem. §. 11.
Si aliqꝺ fecit vt ſciret infoꝛtunium alicui⁹
ibidem. §. 12.
Si ꝑ maleficiū deſtruxit aliꝺ malꝫ. ibiꝺ. 13.
Si credidit feminas ire de nocte vel ꝯuer
ti in catas ⁊ huiuſmodi ibidē. §. 14.
Si habet libꝛos de p̄dictis foꝛtilegijs vľ ſu
ꝑſtitionibus teneř eos ꝯburere. al ñ ē abſol
uendus. vt. ſ. Curioſitas. §. 1.
Si obſuauit dies egiptiacos. viꝺ ſrſtō. §. vl.
Si dedit poculū vt amareř ab aliquo vide
tur moꝛtale. qꝛ oio ſupſtitiōe vtitur.
Si credidit ꝙ ex ꝯſtellatione cogatur quis
ad bonū vel malū. vide Soꝛs. §. 3.
Si vſus ē ſacris vel ſacrālibus ꝑ danda ſa
nitate. ⁊ huiuſmodi. vide ſacrm. §. vltimo.
Si acceptauit duellū vel obtulit vel fuit cau
ſa vt fieret. vide Duellum.
Si accepit ferrū cādēs vel dedit ꝑ māifeſtā
da veritate. vide Purgatio. §. 1.
Si ē hſtic⁹ vel fautoꝛ hereticoꝝ. vide Here
ticus in p̄ncipio. ⁊ per totum.
Si fuit dubi⁹ ī fide. vide Hereticus in pri.
⁊ Infidelitas. §. 10.
Si apoſtatauit a fide. viꝺ Apoſtata ī prin.
Si fecit actū īfiꝺlitatꝭ tioꝛe moꝛť. ibiꝺ. §. pe.
Si poꝛtauit veſtes īfideliū. ibidē. §. vltimo.
Si nimiā p̄aticā hꝫ cū iuꝺis. viꝺ iuꝺ⁹. §. 1.
Si balneū īrauit cū iuꝺiſ. viꝺ Balneū. §. 3.

Circa ſꝫ ꝓceptum. Nō aſſumes nomē ⁊c̄.
quomodo ītelligaſ habes Preceptū. §. 4.
ex c⁹ expoſitōe ſic formabis īterrogatōes.
Si vota facta non impleuit vľ deliberauit ñ
implere cum poſſet: ⁊ teneretur peccauit
moꝛtaliter. ⁊ quando teneaſ vel non. vide
Uotum p̄io ꝑ totū. ⁊ Uotū. 3. per totum.
Si aſſenſit impedimento nō implendi vo
tum. vide Uotum. 2. §. 12.
Si facta vota ſine determinatione tp̄is. ni
mis tardauit. Uotum. 3. §. 2.
Si in cāu qñ obligatur ad vota parentum
non ea impleuit. ⁊ qñ ſit. vide Uotuꝫ. 3. §. 8.
Si īpetrauit diſpenſatōem voti ſine cā legi
tima. vide Uotum. 4. §. 10. ⁊. 11.
Si fecit votū ſciens ꝙ vouere ñ poterat. vt
de Uotū. 2. §. 9. ⁊ qui ñ poſſunt. hēs ibideꝫ.
Si fecit votū de re mala fienda que ſit moꝛ
tale peccatū peccauit moꝛtaliter vouendo.
⁊ tenetur facere contrarium. ſecus eſſet de
re peccati venialis. ⁊ qūo non obligat. viꝺ
Uotū. 1. §. 5. ⁊ fac ad h qꝺ nō. i. c. ꝑuſtū. §. 1.
Si fecit votum de re bona ſed ꝑꝑ maluꝫ fi
nem. vide Uotum. 1. §. 3.
Si apoſtatauit ab aliqua religione vel oꝛdi
ne. vide Apoſtaſia. §. 2. ⁊ per totum.
Si blaſſemauit deū vel ſanctos. vide Blaſ
ſemia. ⁊ quot mōis blaſſematur ibidem.
Si maledixit deum vel ſanctos. vide Ma
ledictio. §. 1.
Si nominauit deuꝫ vel ſanctos obꝓbꝛio
ſe vel ꝑ mēbꝛa verecūda aduertēter. pecca
uit moꝛtaliter etiam ſi fecit ex ioco. quia cō
tra ꝓceptum p̄dictum directe.
Si ſacramentis eccleſie fecit aliqꝺ enoꝛme
puta cōculcando vel huiuſmodi: quia mō
tale ē contra preceptum predictum.
Si ſacramenta recepit vel adminiſtrauit ī
peccato moꝛtali. moꝛtale peccatuꝫ ē niſi in
cāu. de quo Baptiſmus. 5. §. 14.
Si iurauit falſum qꝺ credebat veruꝫ. vide
Periurium in prin.
Si iurauit veꝝ cū tñ credēt dicē fłm. ibidē.
Si iurauit ſꝫ ſciēs ſe ſeruaturuꝫ iuraſ. ibidē.
Si iurauit aliqꝺ maluꝫ ſe facturꝝ. ibidē. §. 1.
⁊ Iuramentum. 3. §. 7.
Si iurauit in cōi ſermōe ſine debita diſcre
tione. ibidem. §. 2. ⁊ Iuramentū. §. 10.
Si iuramento affirmauit id de quo dubita
bat. vide Periurium. §. 3.
Si iurauit per verbum. credo qꝺ tñ nō cre
debat. ibidem. §. 4.
Si credidit contrauenire iuramento cū tñ
non contrafaceret ibidem. §. 5.
Si iurauit ex metu falſum. ibidem. §. 7.
Si induxit aliquem ad iurandū quem ſcie
bat falſe iuraturū. vide Iuramentū. 3. §. 11.
Si iurauit vituperoſe per deum vel ſanc
tos. ibidem. §. 12.
Si iurauit non ſm intentiōem dantis iura

mentum. vide iuramentũ. 4. in prin.
Si non compleuit qđ ſub iuramento pro miſit in caſu quo tenebatur. ⁊ qñ hoc ſit hñs iuramentum. 5. per totum. ⁊ quomodo eſt mortale peccatum non implere qđ iuramẽ to promiſit habes Periurium. §. i.
Si fecit ſe abſolui a iuramento ſine cã legi tima. vide Juramentum. 6. per totum. ⁊ de cã litia. q̃ ſit ⁊ qs poteſt abſoluẽ a iuramẽto.
Si qñ tenebaẽ orare voluntate ſe occupauit in hijs q̃ diſtrahunt mẽtez. vide Hore. §. 26
Si ſimulauit ſãctitatem quã nõ hñbat. vide Simulatio. §. vltimo.
Si adiurauit homines: vel demones aut alias creaturas. vide Adiuratio. per totũ.
Circa tertium preceptum Sabbata ſancti fices. eius expoſitiõez. habes. ſ. Preceptũ §. 5. ex cuius declaratione ſic ſunt formãde interrogationes.
Si exiſtens corpore ſanus ⁊ non occupatꝰ in ſpiritualibus bonis ſtetit ocioſus. nec ali quid operatur tempore non feſtiuo. vnde viuat: vel vnde tribuat egentibus: quia ma gnus exceſſus otioſitatis videtur mortale peccatum. de quo vide Preceptũ. §. 5.
Si in diebus feſtiuis de p̃cepto non habuit attritionem de peccatis mortalibus commiſ ſis. de qbus ñ fuit ↄtritꝰ. vide Ferie. §. 41.
Si vacauit ludis aut choreis. de quo vide Chorea per totũ. ⁊ Ludus per totum.
Si non vacauit deo in dictis feſtis ſaltem in aliqua hora. quia mortale vt ferie. §. 9.
Si fecit haſtiludia quia ſunt prohibita qui buſcunq̃ diebus ſicut torneamenta ſecun dum Ricar. in. 3. di. 37. ex conſimili ratiõe. vt in. c. i. de tornea.
Si fecit opus manuale vel fecit fieri in pre dictis feſtis in caſibus non conceſſis. vide Ferie. que opera licent ⁊ que non ⁊ que ſit feſta precepta ⁊ quãdo ẽ mortale opus ſer uile in die feſto ⁊ quando incipit feſtum. vide ibidem per totum.
Si audiuit miſſam integrã in predictis die bus. vide ibidem. §. 42.
Si exiſtẽs i miſſa occupauit ſe i vanis. viđ Hora. §. 26. ⁊ Ferie. §. 43.
Si audiẽs miſſam i predictis diebus dixit oratiões q̃s tenebaẽ dicere ex voto vel pnia aut rõe ordis. vide Ferie. §. 46.
Si audire p̃dicatiõez ↄtempſit in feſtis. viđ ibidem. §. 44.
Si non fecit oblationem in miſſa ad quam tenebatur. vide Oblatio. §. i.
Si in diebus feſtiuis de precepto cõiſit ali qua peccata mortalia. vide in. d. §. 5. ⁊ Ferie §. 36. Et qꝛ difficile ẽ ſcire dic ...ũ multis ſe. commiſit in feſtis. ⁊ interrogarẽ vt ſup̃ libet peccato ſi illud cõmiſit i feſto ẽ difficile. po tes ſine alio ſcrupulo peccatorẽ interroga re ſic. peccaſti mortaliter i feſtis. ⁊ ſi dicit ꝙ ſic iterroga ꝯo i quot feſtiuitatibus. Et ſi ne ſcit interroga eum ſi quaſi in omnibus vel i maiori parte ipaꝝ vel in minori. Et tertio interroga ſi i eodẽ feſto aliqñ bis vł ſepties ⁊ ſepius. ⁊ ſic ſufficit quo ad iſtã circũſtan tiã abſq̃ hoc ꝙ exprimat ſpẽm peccati ꝙ cõiſit vel abſq̃ hoc ꝙ in quolibet peccato qđ ↄfitetur iñroges ſi fecit i feſto qđ bñ nõ.
Circa. 4. p̃ceptum. honora patrem ⁊ c. cuiꝰ expoſitio habetur p̃ceptum. §. 8. ⁊ ex qua i terroga. vt infra.
Si non dilexit pãem ł mřez. viđ Filiꝰ. §. 30.
Si non oſtendit eis ſigna dilectiõis ſed du re ſe habet cum eis. ibidem.
Si dixit eis verba iniurioſa vel verbera uit qꝛ videtur mortale per dcã. i. d. §. 30.
Si ñ obediuit eis. vide ibidem.
Si ñ ſubuenit eis idigẽtibꝰ. ibidem.
Si non ſeruiuit in infirmitatibus eorum vel fecit ſeruiri. ibidem.
Si maledixit eis. viđ maledictio. §. i.
Si non fuit executus eoꝝ voluntates ſeu le gata facta poſt eoꝝ mortem. vide Executõ §. 23. ⁊. 24. ⁊ Heres. §. 5 vſq̃ ad. §. 12. ⁊ lega ti. i. ⁊. 2. p totum.
Circa. 5. preceptũ. Non occides. vide Pre ceptum. §. 9. ex quo ſic interroga.
Si habuit aĩum offendendi ꝓximũ in per ſona vulnerãdo. mutilãdo. occidẽdo. ⁊ hꝰ modi. vide in. d. §. 9.
Si vulnerauit ł occidit aliquẽ. vide ibidẽ.
Si cõiſit hõicidiũ ſpũale. ſ. iducẽdo aliquẽ ad peccatũ mortale vel alijs modis de qui bus habes Homicidiũ. 4. per totum.
Si ꝓcurauit aborſuz alicuius mulieris. vide Aborſum p totum.
Si incarcerari fecit aliquez indebite. vide Carcer. §. i. 2. ⁊. 3.
Si pueros tenellos tenuit iuxta ſe i lecto ⁊ ſuffocauit dormiendo. vide Homicidiũ. 2. §. 15.
De multis modis quibus fit hõicidiũ ⁊ cũ pcõ mortali hẽs hõicidiũ. i. 2. ⁊. 3. p totũ.
Si aſpexit ſpectacula in quibus iminebat piculũ ꝓbabile mortis vel mutilatiõis mẽ broꝝ vt torneamenta haſtiludia ⁊ huiꝰmõi peccauit mortaliter in duobus caſibꝰ. p̃mo qñ tali aĩo aſpexit ꝙ ẽt ſi p̃ciperet ei ne ſta ret ad videndum nihilominus non deſiſte ret. ꝯo qñ eius aſpectio eſt cã vt ſtant ſine qua non fierent. Alias ẽ veniale peccatum de ſe: niſi forte rõe ſcandali: vt in clericis re ligioſis ⁊ huiuſmodi.
Circa. 6. preceptum Nõ mecaberis. vide Preceptum. §. 10. ex cuius expoſitione ſic forma interrogationes.
Si fecit fornicationem. vide ibidem. in dic to. §. 10.
Si cõmiſit adulterium. ibidem.
Si ſtuprum perpetrauit. ibidem.
Si ſacrilegium operatus ẽ. ibidem.
Si inceſtuoſus fuit. ibidem.
Si fuit ſodomita. ibidem.
Si alio modo per ſe ſe poluit qualitercum q̃. vide Luxuria. §. 2.
Si voluntarie cogitauit de huiuſmodi pec catis pp delectationem. ibidem.
Si voluntate deſiderauit aliqđ ipoꝝ cõitte re. ibidem. Unde hic aduerte ꝙ totiẽs pec cat mortaliter: quotiens hoc deliberate ap petit perpetrare ex diuerſis itervallis tp̃is: vel perſonaꝝ. puta qꝛ nunc deſiderat vnaz pſonam ad malefaciẽdũ. poſtea occupatus in aliquo alio alia cogitat: demũ poſtea ite rum recordatur de illa perſona. ⁊ iterum eam ↄcupiſcit: ſimiliter qñ nunc vnã pſonã ⁊ poſtea aliam deſiderat. qꝛ in iſtis caĩbus ſunt diuerſe auerſiones alique rõne tp̃is. aliẽ rõe materie. vnde qꝛ in hoc peccato cã nis magis ſunt inuoluti homĩes cõiter q̃ȝ i alio. ⁊ multũ imorari i interrogatiõe de hu iuſmodi ẽ periculoſuz ⁊ ↄfeſſori ⁊ cõfiten ti. vt dictũ ẽ. Ideo vt expedite poſſis q̃ ſunt neceſſaria ptranſire. Talem modũ tenebis
Si illa perſona que cõfitetur ẽ perſona ſpi ritualis vel mulier aut aliquis verecũdus ⁊ qui non ẽ cõiugatus p̃ſertiȝ puella interro gabis eã. primo ſi cõmiſit aliqđ peccatũ in honeſtatꝭ: vel luxurie opere. vel voluntate
Si nihil dicet. ⁊ tñ tibi videbitur ꝙ ſit ino. luta i aliquo. Tunc interrogabis eũ de co gitationibus. Si delectatus ẽ cogitare đ hu iuſmodi carnalibus. ⁊ inuento ꝙ ſic decla ra ei qũo ẽ peccatum mortale. vt habes. ſ. Cogitatio. §. 2. Poſtea ꝓcede ⁊ iterroga. ſi delectata ẽ audire loqui de huiuſmõi: vel videre: vel tangere ſe vel aliã pſonã pp hꝰ modi delectationem: ⁊ quotiens. ⁊ ſi i die bus feſtis magiſq̃ȝ in alijs. Et ſi inueneris ꝙ talia cõmiſit potes poſtea iterrogare ſi habuit aliq̃ȝ polutionez pp talia per ſe vel cuȝ alia perſona vt ſic caute inducas eã ad confitendum q̃ ex verecũdia forte taceret.
Si vero perſona que ↄfitetur iterrogata p̃ mo generaliter ſi aliqđ pcm̃ luxurie cõmi ſit ⁊ reſpõdet ꝙ ſic. iterroga ſi fuit cũ femia vel femina cum maſculo. ⁊ inuento ꝙ ſic. interroga ſi erãt ſoluti vel non ſi affines vł ↄſanguinei. Si religioſus vel religioſa ⁊ hꝰ modi vt ſcias ſi fuit fornicatio vel adulteriũ ⁊ hꝰmõi. Et inuento ꝙ in huiuſmodi ẽ iuo lutus. Tunc non oꝫ interrogare de cogita tionibus moroſis qꝛ cõiter ſunt in talibꝰ de liberate i malũ ſi poſſibilitas adeſſet. Jđo circa tales interrogabis primo de cogita tionibus deliberatis in maluȝ illud. Et qꝛ numeꝝ difficile ẽ ⁊ varietatẽ pſonarum ex primere. ſufficit tibi quo ad neceſſitatem ↄfeſſionis. vt iñroges q̃ntũ pſeuerauit i tali bus cogitationibus. puta a tp̃e quo alias ↄ feſſus ẽ qđ eſt ãnus vel plus. ꝯo iterroga q̃ ſepe tales cogitationes habuit. puta bis in die vel in ebdomoda: aut plus. oĩbus cõpu tatis: vel ſi forte maiorẽ pteẽ tp̃is in hꝰmodi occupauit. Tertio interroga ſi ſic in diebus feſtiuis ſicut i alijs circa predicta vacauit: ł forte plus in feſtĩ. Quarto interroga ſi i ec cleſijs vel locis ſacris eas habuit. Quinto interroga ſi ſic deſiderauit coniugatos reli gioſos ↄſanguineos ⁊ huiuſmodi. ſicut ali os indifferenter. Sexto interroga ſi ſepius variauit mentẽ de vna pſona ad aliã. ꝯm ꝙ occurrebant memorie vel magis ſtetit i de ſiderio cũ vna pſona. Et ſic ſufficit quo ad cogitatiões: lȝ alio mõ numeꝝ vel tp̃us aut locum exprimere neſciat. Et idem ſeruãdũ ẽ i oĩbus peccatis q̃ ſepiſſime cõmiſſa ſunt. p̃ſertim quo ad quatuor prima.
Poſtea interrogabis eum ſi vt ſuũ poſſet conſeq̃ deſiderium malum dedit opam in ducendo choreas. in dando mũera. in faciẽ do matinatas. cantãdo. ſonãdo. ꝓcãdo. lo quẽdo ambaſiatas mittẽdo. lr̃as ſcribendo ⁊ huiuſmodi. ⁊ quãtũ ſe occupauit in iſtis. ⁊ a q̃nto tp̃e ⁊ ſi diebus precipue feſtis vł in eccleſijs aut locis religioſis. Uel ſi fuit p ſona cui predicta fiebant. interroga ſi ↄſen ſit vt talia fierent vel exhibuit ſe conſpectui talis vel recepit lr̃as aut munera: ⁊ q̃ntum tempus perſeuerauit. ⁊ ſi in feſtis vel in ec cleſijs. Nam facientes ⁊ conſentientes i hꝰ modi omnes mortaliter peccant. Et ſi mu nera ſunt que inducant ad amorem carna lem cogenda ẽ vt pauperibus eroget. Si vero talia non ſunt. non ẽ cogenda niſi de bono conſilio ſi ille donare potuit. de quo habes Donatio primo. p totum.
Poſtea habes eum interrogare de opere luxurie. Et ſi dicit ꝙ peccauit cũ feĩa maſcł ſiue femina cum maſculo non habes q̃rere

uiſi nñ primo ſi erant ſoluti vel ꝯiugati affi
nes vel religioſi ⁊ huiuſmodi vt ſcias que
ſpẽs ſit luxurie ꝺ q̃ hẽſ luxuria.§.2. Sc̃do i
terroga. ſi ſtetit nãliter i vaſe debito ſi dicit
ꝙ nõ. Noli q̃rẽ quõ l'in quo loco cõporis
cognouit eã q2 nõ expedit ſufficit dicat ꝙ ñ
in vaſe debito ſ3 cẽ pollutus ẽ ſiue iceperit
in vaſe ſiue ñ. Tẽtio itroga. ſi ſic peccãdo ꝯ
tali q̃ſiuit euitare generatiõem vel ſtetit tali
mõ ꝙ ñ poſſet fieri. Quarto q̃tiẽs l' q̃ntũ ꝑ
ſeuerauit ⁊ ſi in feſtis vt in plus vel in eccle
ſia ⁊ ſufficit.

Si dicit ꝙ peccauit ꝑ ſe polluẽdo ſeipſm vo
luntarie nõ o3 querẽ de modo ſ3 ſolũ quo
tiens vel quantũ pſeuerauit vt ſupradictũ ẽ
de cogitationibus. Et ſo ſi deſiderauit face
re malum cũ alia pſona q̃ñ talib' dabat ope
rã. ⁊ que ſint ille pſone. ſ. ſi ſoluti vel affines
⁊ huiuſmodi.

Si dicit ꝙ peccauit cum alio maſculo po
luendo ſe cum eo non oportet querere. de
loco corporis ſed de quotiens: feſtis vel lo
co ſacro. aut ſi perſona erat ſibi ꝯſanguiea:
vel religioſa ⁊ huiuſmodi ⁊ ſi cũ diuerſis
perſonis. Et ſi conſenſit pp lucꝝ vel mune
ra ꝯſulat: vt det paupibus talr acquiſita.

Si ꝯfitetur ꝙ peccauit cũ3 brutis non o3 q̃
rere de noĩe bruti vel loco corporis ſed de
quotiẽs: ⁊ ſi in feſto vel in ecclĩa. Et ſic per
tranſire. qð bene notabis.

Si fuit mediator peccatoꝝ carnaliũ. Nam
tales grauiſſime deũ offendũt. vt p3 in. c. no
li. de pe. di. i. ⁊ tenẽtur q̃ntum poſſunt taliter
iductos reducere ad bonũ et ſunt inducen
di ad reſtituẽdum q̃cq̃d pp hoc lucrati ſt.

Si ſeduxit v̓giem ꝓmittendo eã accipere
in vxorẽ ⁊ h'mõi. vide Stupꝝ ꝑ totum.

Si habuit pollutionẽ dormiendo. viꝺ Po
lutio. ꝑ totum.

Si contraxit cum aliqua clandeſtine. vide
Clandeſtinum.

Circa. 7. ꝑceptum. Non furtũ facies cui' ex
poſitio hẽtur ꝑceptũ. §. ii. vñ ſic interroga.

Si fecit furtum ꝓprie dictũ ⁊ quid ſit. vide
Furtum in pri. ⁊ q̃ñ ſit mortale. ibidẽ. §. 34.

Si cõmiſit rapinã q̃ ẽ quãdo violenter ac
cepit alienũ maius pctm̃ cõmiſit q̃ furãs. vt
in. c. penale ẽ. 14. q. 5.

Si res naufragantiũ accepit. vide Naufra
gium per totum.

Si pedagia iniuſta vel a quibus nõ debuit
exegit. vide Pedagium ꝑ totum.

Si exactiones vel talias exegit. vide Talia
per totum.

Si bellum iniuſtum fecit vel in eð fuit. viꝺ
Bellum. per totum.

Si ꝑticipauit in dãdo dãnũ ꝓximo operã
do. mãdando. ꝯſulẽdo. ꝯſẽtiẽdo. adulãdo.
receptãdo. defenſando. comedẽdo. emẽdo.
Nõ obuiando ratum hñdo ñ manifeſtãdo
⁊ huiuſmodi. de q̃bus hẽs. Furtũ. i multis
§. ⁊ Reſtitutio prio. ꝑ totum.

Si inuenit aliq̃d qð non reſtituit. vide In
uenta. per totum.

Si aliqua preſcripſit mala fide. vide Pre
ſcriptio.

Si cõmiſit vſuram. vide Vſura primo. per
totum.

Si mutuauit pecũiã l' granũ vinũ ⁊ h' mõi
vt aliq̃d lucretur. vide ibidẽ in prin.

Si mutuauit ſup aliqð pignus vt eius fruc
tus hẽat donec pecunia ſibi reddat. viꝺ Pi
gnus. §. 15.

Si emit aliq̃d ꝓ minori q̃ valeret pp ꝑuen
tiõe3 ſolutõis. Vſura prio. §. 63.

Si vendidit ꝓ precio cariori pp dilatione3
ſolutõis. ibidẽ. §. 58.

Si fecit cãbia ſicca ⁊ h' mõi illicita. ibidem
§. 51. cũ pluribus ſe. §.

Si dedit pecuniã in ſocietatẽ nolẽs ſcire a
liquid de periculo. vide Societas. §. 7.

Si dedit aialia in ſocidã volens habere ca
pitale ſaluũ. vide Societas. 2. ꝑ totum.

Si accepit ſub vſuris ſine neceſſitate vl' ab
eo qui non erat patus. vide Vſura. ſo. §. 2.

Si accepit in dono aliq̃d ab eo q donare
non poterat. vide Donatio. 1. §. 38.

Si accepit a perſonis eccl'aſticis aliqua bo
na eccleſiaꝝ. vide Alienatio. §. 14.

Si incendit eccleſias vl' fregit aut loca reli
gioſa. vide Excõio. 5. vel alio modo fuit in
cendiarius. vide Incendiarius.

Si fecit ꝯcuſſionẽ ꝯminãdo niſi mihi ꝺde
ris ⁊c̃. vide Concuſſio. ꝑ totu3.

Si vt haberet aliquid ꝯſenſit in aliqð op'
peccati mortalis. vide Auaritia. §. 2.

Si ꝑ ſimonia3 aliquid acquiſiuit. vide Si
monia per totum. ⁊ dicam circa ſtatus.

Circa. 8. preceptum. Non dices falſu3 teſti
monium ⁊c̃. cuius expoſitio habetur pre
ceptum. §. 12. ex qua potes ſic interrogare.

Si dixit mendacium in iudicio vel extra ꝯ
tra doctrinam xp̃iane religionis vel in dã
num proximi. vide Mẽdatium. §. 2. ⁊. 3. ⁊
Teſtis. §. 30.

Si noluit teſtimonium dicere productus i
teſtem. vide Teſtis. §. 26. ⁊. §. 27.

Si vſus fuit Aſtutia. vide Aſtutia. §. i.

Si accepit pecuniam vt non diceret verita
tem. vide Teſtis. §. 23.

Circa. 9. preceptũ Nõ cõcupiſces domum
ꝓximi ⁊c̃. ⁊. 10. Nõ deſiderabis vxorẽ eius
qualr itelligãt hẽs Preceptũ. §. 13. Ex q̃b'
potes ſic interrogare.

Si voluit hr̃e res ꝓximi ſui q̃literc̃ũq3 ſiue cũ
iuſtitia vel cũ iniuſtitia ⁊ deliberate q2 pec
catũ mortale ẽ ꝯ iſtud ꝑceptũ ſecus eẽt ſi op
taret hr̃e ſalua iuſtitia q2 ſic vel nullũ vel ve
niale eẽt peccatum. vide Auaritia. §. i.

Si fuit ꝯtẽtus hr̃e amatores vel amatrices
huiuſmõi de q̃bus dic vt. ſ̃. cogitatio.

Si poſuit ſe ad feneſtras vt videẽt. dic vt ſu
pra hic circa preceptũ nõ mechaberis.

Circa. 7. peccata mortalia prio iterroga de
ſupbia ⁊ ſic forma interrogationes.

Si pp inordinatũ amorẽ excellẽtie egit ali
quid ꝯ diuina p recepta. vide Superbia in
principio ⁊. §. i.

Si extimauit hr̃e bonũ qð hẽt a ſe nõ a ꝺo
vide Superbia. §. 2.

Si bona que hñt credidit a deo ſibi data
propter ſua merita ibidem.

Si ſe iactauit hr̃e bona q̃ ñ hẽbat ibidem.

Si deſpectis alijs ſingulariter appetit v i
deri hr̃e qð non h3 ibidem.

Circa filias ſupbie iterroga prio de ãbitio
ne. vide Ambitio quid ſit in principio.

Si deſiderauit bñficia eccl'iaſtica pricipl'r
pp honorẽ vl' bonũ tp̃rale viꝺ Ambitio. §. i

Si appetiuit dignitatem ſciens ſe idignu3.
ibidem.

Si q̃ſiuit dignitates ꝑ vias illicitas ibidẽ.

Si emit officia vide Officium. §. i.

Si mutuauit ſuper ipſis offitijs ibide3. §. 3.

Si ꝑ ꝑtialitatẽ q̃ſiuit officia vt oĩ modo ad
impleret ꝑtem mortalr peccauit pp inordinatõ
nem voluntatis.

De. 2. filia que ꝺr̃ preſumptio q̃d ſit. vide
Preſumptio ſo i principio.

Si poſuit ſe ad faciendũ q̃ erant ſupra facul
tatem ſuam. vide Preſumptio.

Si exe. cuit officium qð neſciebat in peri
culum proximi. vide ibidem.

Si expoſuit ſe piculis pctõrum mortalium
ꝓbabilr mortalr peccauit Si aduertebat ꝺ
ꝑiculo. vt p3 ꝑ ea que notaui Cogitatio.

Si nimis ꝑſũpſit de dei miſericordia. uide
Preſumptio.

De. 3. filia q̃ dr̃ curioſitas. vide Curioſitas
q̃d ſit i pricipio Si ſtetit ad audiẽdũ pctã q̃
aliq̃s cõfitebatur. vide Confeſſio. vltimo.
§. 17.

Si voluit adiſcere vel videre aut audire q̃
fieri nõ poſſunt ſine mortali peccato. puta
fornicationes ⁊ icantationes ⁊ huiuſmodi
vide Curioſitas. §. ii.

Si voluit adiſcere a q̃bus nõ debuit vt De
monibus ibidem.

Si voluit experiri que non licent vt ſi ican
tationes hñt effectũ mortalr peccauit ibidẽ

Si attendẽs curioſis dimiſit adiſcere vel i
tendere neceſſarijs ad ſalutẽ ẽ mortale pec
catum ibidem.

De. 4. filia que eſt ingratitudo.

Si deſpexit beneficia dei aut alterius. vi
de Ingratitudo. §. i.

Si non retribuit benefactori ibidem.

Si benefactori iniuriam s eſt ibidem.

De. 5. filia que nũcupatr iudiciũ temerariu3
quid ſit. vide Iudicium. §. 17.

Si iudicauit in malum determinate factu3
alterius. vide Preſumptio. i.

Si vſurpauit iudicium non habens offici
um. vide Iudicium. §. 17. q̃nõ multipliciter
dicitur temerarium.

De. 6. filia que dicitur adulatio.

Si fuit adulator alicuius de peccato perpe
trato. vide Adulatio. §. i. ⁊. §. 5.

Si adulando prouocauit aliquem ad ſup
biam. vide ibidem.

De. 7. filia ſuperbie que dicitur irriſio ⁊ q̃d
ſit vide Deriſio in pricipio.

Si deriſit proximum. vide Deriſio. §. i.

Si deriſit ſacramenta vel volentes ſeruire
deo ibidem.

De. 8. filia que eſt temptare deum ⁊ quid ſit
uide Tẽptare deum.

Si expoſuit periculo probabili mõtis ſine
neceſſitate. vide Intimiditas ⁊ Temptare
deum.

De. 9. filia que eſt pertinatia ⁊ quid ſit. vi
de Pertinax.

Si fuit nimis pertinax in ſuo ſenſu. vide
ibidem.

De vltima filia que eſt arrogãtia. viꝺ Arro
gantia quid ſit.

Circa vanam gloriam que quomodo ali
quando eſt capitale peccatum. aliquando
filia ſuperbie. vide Vanagloria.

Si noluit laudari de eo qð eſt contra deu3
vide ibidem. §. i.

Si pretulit gloriam ſuam deo ibidem.

Si ordinata ad noſtram ſalutem retulit ad
gloriam propriam ibidem.

Si conſtituit finem in laude hominum ibi
dem.

Circa filias vanegloriе prout eſt capitale vi
tium interroga primo de ornatu indebito
⁊ q̃ñ ſit idebit' hẽs Ornat' ꝑ totũ ⁊ ſic itroga

Si mala intentõe ornauit ſe. ibidem.

Si inhoneſte. ibidem.
Si nimis ſuperflue. ibidem.
Si nouas inuentiones adinuenit. ibidem.
De inobedientia q̄ ē.2. filia. vide Jnobediē
tia. per totum.
De iobedīa circa p̄cepta eccl̄ie ſic itroga.
Si obſeruauit feſta p̄cepta ab eccleſia. ⁊ q̄
ſint. habes Ferie. §.3.
Si ieiunauit in vigilijs p̄ceptis. vide Jeiu-
nium. §.7. que ſunt precepta.
Si cōfeſſus ē ſemel in anno. vide Cōfeſſio
2. §.2. ⁊.3.
Si ſuſcepit ſacr̄m corporis xp̄i ſemel i āno
vide Eucharistia.2. in prin. ⁊ per totum.
Si audiuit miſſam in feſtis p̄ceptis. viđ Fe
rie. §.42.
Si fecit torneamenta ſeu conſenſit vt fierēt.
vide Torneamentum. per totum.
Si ꝯtraxit matrimonium clandeſtine. vide
Clandeſtinum. per totum.
Si fecit aliqđ eoꝝ qđ ꝓhibet ſub pena ex-
cōis late ſnie. đ q̄ vide Excōio.5. ⁊.6. ⁊.7.
Si fuit excōicatus ab aliquo.
Si participauit cū excōicat̄. viđ Excomu
nicatio.8. per totum.
De inobedīa certaꝝ pſonaꝝ habes Jnfra
circa ſtatus.
Si fuit inobediens ſuis prelatis vel dn̄is.
vide Obedīa. ⁊ vide Jnobedientia.
Si fecit ꝯ̄ ꝯſciam. vide Cōſcia. §.1.
De iactātia q̄ ē.3. filia. vide Jactantia. i p̄n.
Si iactauit ſe de aliquo peccato mortali fa
cto. vide Jbidem. §.1.
Si iactauit ſe in vituperiū alioꝝ. vide ibidē
vel in deceptōeȝ alicuius. ibidem.
De pertinatia que ponitur ab aliquibus fi
lia ſuperbie hēs. ꝰ̄. §.14.
De ipocriſi, vide Simulatio. §.4.
Si ſimulauit ſanctitatem in deceptionē po
puli vel vt aſſequeret̄ prelatōes. ibidem.
De diſcordia que ē.6. filia vanegloriе. viđ
Diſcordia.
Si noluit concordari cū alijs i hijs q̄ erant
bona pp̄ elatōem ſuam. ibidem.
De ꝯtētione que ē.7. filia. vide Cōtētio.
Si hūit ꝯtētionē pp̄ emulatōneȝ alic⁹. ibiđ.
Si ꝯtēdit diſputādo ꝯ̄ vitatē. ibidem.
Si ꝯtēdit i iudicio ꝯ̄ iuſticiā. ibidem.
Si contendit ita inordinate ꝙ ſcandalum
facit aliquibus. ibidem.
Si ſubornauit aliquos in electōe vel teſtio
nio ⁊ huiuſmōi. vide Subornatio.
Si nimis vilipendit ſe. vide Jronia.
De aſtucia. Si vſus ē ſimlatōe. viđ Aſtutia.
Circa auaritiā q̄ ē capitale pctm̄. vide Aua
ritia in prin. quid ſit.
Et quia conſiſtit in retinendo acquirendo
⁊ appetēdo ſic interroga.
Si retinuit que reſtituere tenebatur: vide
Reſtitutio.3. p totū. ⁊ q̄s tn̄t. hēs Reſtō.1.
Si n̄ ſoluit creditoribꝰ in termio cū poſſet.
vide Solutio. §.25.
Si retinuit ſupflua ⁊ non fecit elynas. viđ
Auaritia. §.3.
Si non fecit elynam de arte ſua: puta medi
cus pauperi infirmo. aduocatus cliētulo.
paupi. de quo vide Aduocat⁹. §.10. ⁊ Me
dicus. §.5.
De auaritia in acquirendo. vide Auaritia
§.2. ⁊ ſatis pȝ. ꝰ̄. in.7. p̄cepto.
De auaritia in appetēdo. hēs Auaritia. §.1.
Si appetiuit illicite vel illicita vel nimium
aio ſuffocato. vide ibidem.
Circa filias auaritie. prima ē ꝓditio.
Si ꝓdidit caſtꝝ vel trā inimicis vltra mor
tale tenetur de omni dāno.
Si ꝓdidit res ꝓximi volētibus eas aufer
re iniuſte vltra mortale ſilr̄ tenet ad reſtuōȝ.
Si hita ſub ſigillo ſecreto vel ꝯfeſſiōis reue
lauit hēs Cōfeſſio vlti. §.1. ⁊. §.23.
Si appēuit lr̄as alterius ſigillatas. viđ Fal
ſarius. §.2.
Si ſecreta dn̄i ſui reuelauit in eius dānum
vltra mortale tenet ad reſtitutionem. vide
Feudum. §.16.
De fraude que ē.2. filia habes Fraus.
Si fecit fraudem legi ibidem. §.2.
Si fraudauit iuſtas gabellas. vide Peda
gium. §.6.
Si vendidit vnam rem pro alia. puta vinū
liphatū ꝓ puro corrupta ꝓ ſanis pecus ꝓ
caſtrato ⁊ hꝰmōi hēs Emptio. §.8.
Si aliquā fraudē fecit in deceptōem proxi
mi. vide Dolus. §.9.
De fallatia que eſt.3. filia hēs Falſarius.
Si falſificauit aliqđ inſtrumentum bullam
vel librum. vide Excōicatio.5. cāu.3. ⁊ Fal
ſarius. §. p̄rio cū ſequētibus.
Si deſtruxit inſtr̄a vel ſcripturas. vide Fal
ſarius. §.3.
Si ocultauit ſcripturas. vide Reſtitutio p̄
mo in lr̄a ſcripturas.
Si falſificauit ſigilla prelatorum. vide Fal
ſarius. §.2.
Si falſificauit mēſuras ibidem. §.11.
Si monetam ibideȝ. §.4. cum ſequētibus.
Si ex falſa cā obtinuit aliqđ bn̄ficiū eccl̄ia
ſticuȝ vltra mortale tenetur renunciare ſi alr̄
non obtinuiſſet. vide Reſcriptum. §.3.
De inquietudine mētis qua quis nimis ſo
licitus ē circa tp̄alia. ⁊ tunc ē mortale pec
catum quando per eam quis ōmittit neceſ
ſaria ad ſalutem. alias ē veniale peccatum
vide Jnquietudo.
De violentia que eſt.5. filia ſatis pȝ in.7. p̄
cepto ⁊ in titulo Rapina
De imiſericordia que eſt.6. filia qua nō ſub
uēit q̄s idigētibus hēs Auaritia. §.3. ⁊ elyna. §.1
De acceptiōe perſonaꝝ que eſt.7. filia hēs
Acceptio pſonarum.
Si i iudicio accepit pſonā l'i diſtribuendis
officijs l' bn̄ficijs l' elynis vide ibidē p totū.
Si in electionibus nō elegit magis dignū
vide Electio. §.21.
De turpi lucro qđ ē.8. filia. viđ Turpe lucꝝ
⁊ tale eſt pctm̄ q̄le illud pp̄ qđ acquirit.
De ludo qui prouenit aliqn̄ ex auaritia. vi
de Ludus per totum.
Si luſit ad pillā l' aliū ludum in quo v̄ſatur
induſtria. vide Ludus. §.2. qn̄ licet
Si ludit ad ludum in quo verſatur fortuna
ibidem. §.4.
Si ſtetit ad inſpiciendū ludentes. vide ibi
dem. §.6.
Prodigalitas eſt ꝯ̄ria auaritie ſed tn̄ pec-
catum. vide Prodigalitas.
Si ſupflue expēdit res in pompis equis ⁊
huiuſmodi. notabilis exceſſus videtur mor
talis. vt pȝ Ornatus. §.6. ⁊ ibi vide.
Circa luxuriam q̄ ē capitale vitiū vide Lu
xuria ⁊ de hoc habes. ꝰ̄.6. precepto.
Circa vo filias luxurie q̄ꝝ p̄ria ē cecitas mē
tis. de qua. Cecitas mētis in principio.
Si ita occupat⁹ fuit i mūdanis mēte ꝙ ne-
ſcit aliquid de deo intelligere vel neceſſaria
ad ſalutem. vide ibidem. §.1.
De p̄cipitatōe q̄ ē.2. filia. viđ Precipitatō.
Si fuit p̄ceps in opibus ſuis cōtēnens ꝯſi
derare vel in periculum vide ibidem.
De inconſideratione q̄ ē.3. filia luxurie.
vide Jnconſideratio.
Si fuit incautus maxime vbi iminebat pi-
culum vel vbi tenebatur de leui vel leuiſſi-
ma culpa quia lȝ excuſetur aliquādo a mor
tali nō tn̄. ab obligatione reſtitutōis. vt hēs
Culpa. §.5. ⁊.6.
De amore ſui quo quis querit delitias ⁊ ge
tem. vide Amor ſui.
De amore ſeculi q̄ ē.5. filia luxurie hēs Di
ligere. §.3.
Si voluit perpetuo ſtare in mundo. vide
ibidem.
Si dilexit mundū conſtituēs ibi finem vl'
ad voluptatem. vide ibidem.
De horrore futuri ſeculi ex quo homo vel
let nunq̄ mori. vide Diligere. §.3.
De icōſtantia que ē.7. filia hēs Jncōſtātia
De odio dei qđ ē octaua filia luxurie hēs
Odium dei.
De ſtultiloquio aut ſcurilitate que ſunt filie
luxurie dic ſi vſus ē verbis libidinoſis aut
inhoneſtis aut geſtibꝰ vel ad ꝓuocandū ali
os: vel vnde probabiliter habent ꝓuocari
ad luxuriam ē mortale peccatuȝ. Jdem dic
de turpiloquio. vide Scurilitas.
Circa gulā que ē aliud capitale peccatum
ſunt formāde interrogatōes circa ei⁹ ſpēs.
Si preuenit horam in comedendo.
Si nimis laute comedit
Si nimium ſtudium apponit.
Si nimis comedit.
Si cū nimio ardore ſeu appetitu ⁊ qn̄ gula
ſit mortale pctm̄ in p̄dictis. hēs Gula
De eius filiabus. quarum prima ē ebrietas
vide Ebrietas quando ē mortale pctm̄.
De hebetudie mentis que eſt.2. filia. vide
Hebetudo.
De inepta leticia. ſcias ꝙ nō ē mortale pec
catum: niſi per ipam diſſolueretur quis i ea
que ſunt mortalis peccati. vt corizando in
caſu prohibito ⁊ huiuſmodi. alias ē venia
le peccatum.
De multiloquio que ē.4. filia habes Mul-
tiloquium per totum
De ſcurilitate q̄ ē.5. filia habes Scurilitas.
Si fecit actus ita ſcuriles ꝙ ad prouocan-
dū ad luxuriā ſunt efficaces videt mortale
De imundicia que eſt.6. filia gule. vide Jm
mundicia.
Si comedit vel bibit vt poſſit luxuriari qꝛ ē
mortale ſecus eſt ſi vt ſatiſfaceret vxori in
redditione debiti. qꝛ ſic nulluȝ peccatū vel
veniale qn̄ hoc fecit vt magis delectaretur
cum vxore.
Circa iuidiā que ē aliud capitale peccatum
vide Jnuidia ⁊ qn̄o ē mortale peccatum.
De eius filiabus. quaꝝ prima eſt odium ꝓ
ximi de quo. vide Odiū dei. ⁊ ſic iterroga.
Si deſiderauit malum ꝓximi ⁊ q̄nto tpre
pſeuerauit ⁊ ſi ſepe in huiuſmodi occupa-
uit mētē qꝛ quotiens deliberate deſidera-
uit malum ꝓximi totiens mortalr peccauit
ſi erat notabile malum ⁊ per diuerſa tp̄a
Similiter qn̄ in eadem cogitatione tranſi-
bat nunc de deſiderio mali in rebus ad de
ſiderium mali in pſona vel in filijs. qꝛ ſicut
ſūt diuiſa ſubiecta ita videntur diuerſa mor
talia peccata.
De triſtitia i pſpis q̄ ē.2. filia. ſi triſtat⁹ ē de
bono notabili ꝓximi deliberate pp̄ iuidiā

ē mortale pcm̄ vt ꝓlatus de maiori ꝓlatōe doctor ḋ maiori ↄcurſu ſcolaris de maiori igēio. Ciuis de maiori honore Mercator vel artifex ḋ maiori credim ſpūalis de maior. fama ⁊ huiuſmodi. vide Inuidia.
De leuita i aduerſis ꝓximi. Idē dic vt. ſ. Et vide ibidem.
De ſuſuratione. vide Suſuratio.
Si ꝗuiuit ſeiare diſcordias reportando malum alteri de altero. ibidem.
De detractione. vide Detractio ꝑ totū. qn̄o ē mortale pcm̄. ⁊ qn̄o tenet ꝑ totum.
Si dixit malū de ꝓximo falſe. ibidē.
Si vere dixit ſed qbus non debuit. ibidē.
Si augmentauit malū. ibidem.
Si audiuit libenter detractōes. ibidem.
Circa irā q̄ ē aliḋ capitale pc̄ȝ. ḋ q̄ hēs Ira
Si appetiuit vīdictā de ꝓximo. ibidem.
Si noluit loq cuȝ ꝓxio nec recōciliari. viḋ Diligere deum. §. 2.
De filiab⁹ ei⁹ quaꝝ pria ē tumor mētis dic vt. ſ. in prima filia inuidie. §. 19. ⁊ de implicatione in huiuſmōi cogitatōib⁹ de vīdicta fienda ſm̄ regulas ſupradictam. ibidem.
De. 2. filia. ſ. indignatōe hēs Indignatō.
De. 3. filia que ē clamor. vide Clamor.
De. 4. filia q̄ ē ↄtumelia ſeu ↄuitiū hēs Cōtumelia ⁊ Cōuitiū. Aduīte hic ꝙ lȝ qs ñ dicat ↄuitiū ſ ↄtumeliā vt ei auferat honorē. ſȝ cā correctōis: ſed tm̄ dicit talia que de ſe notabiliter ledunt. puta mulieri ꝙ eſt putana ⁊ h⁹mōi ⁊ audiētes ſcandalizant de tali cui dr̄ q2 ſic credūt eſſe nō excuſaret a mortali peccato.
De. 5. filia q̄ ē rixa. habes Rixa.
De maledictōe q̄ ē. 6. filia hēs Maledictō
De blaſphemia dictū ē. ſ. §. 6.
De bello ſimiliter. §. 11.
De ſeditōe q̄ ē. 6. filia. hēs Seditio.
Si tȝ ꝑtialitatē vel eam ſequitur pat⁹ q̄liter cūqȝ ꝓ parte ē in ſtatu dānatōis nec pōt abſolui: niſi diſponat dimittere.
De murmuratōe hēs Murmuratio.
Si murmurauit ↄ deū deliberate tenēs eū iniuſtum q2 mortale.
Si contra ꝓlatos ipos temerarie iudicando mortale eſt.
Circa accidiam que ē vltimū capitale peccatum. vide Accidia.
Si dimiſit nec̄ia ꝑꝑ accidiam. ibidem. §. 1.
Si penituit ſe beneſeciſſe. ibidē.
Si icurrit infirmitatē nōbilem ꝑꝑ tediuȝ ē mortale qn̄ pōt ſe iuuare. vide Accidia. §. 1.
De filiabus eius quaꝝ pria ē deſperatio. vide Deſperatio.

De ſa q̄ ē malitia que ē peccatū in ſpiritum ſanctū qḋ hȝ ſex ſpēs. Pria dr̄ ꝓſumptio. de miſericōdia dei ſine meritis. Scḋa deſpatio qua deſpat de miſicōdia dei. Tertia impugnatio vītatis agnite vt liberi⁹ poſſit peccare. Quarta iuidentia ſ̄rne grē. ex qua vellet oēs eſſent mali ⁊ nullus bonus ne eſſet ſibi ↄfuſio male viuere. Quita obſtiatio. Sexta impnia. vide Peccatum. §. 3.
De. 3. filia q̄ ē puſillanitas. viḋ Puſillanitas
Si deſijt bona facere ad q̄ tenebat ex puſillanimitate. vt puta corrigere ſ̄rem. vide Correctio fraterna. §. 1. ⁊ ſimilia. Si ḃo dimiſit ñ neceſſaria ē veniale peccatū.
De. 4. que ē occioſitas dictū ē. ſ. i. 3. ꝓcepto ⁊ hēs iti. Occioſitas.
De. 5. filia que eſt pigritia ſeu torpor. vide Torpor.
De. 6. q̄ ē euagatio mentis in illicita habes Euagatio mentis.
De. 7. que ē negligētia. vide Negligentia.
Si fuit negligēs i addiſcēdo neceſſaria ad ſalutē in ↄfitēdo. i ſuſcipiēdo ſacr̄a. i opib⁹ miſericordie exercēdis q̄ qn̄ ſit mōtale peccatū pȝ Negligētia. §. 1. Aduīte hic q2 ſi qs ex negligētia obmittit iplere vnū ꝓceptum. puta de ↄfitēdo ſemel i ano ſolū ē vnū peccatū mortale. ſȝ ſi ḋliberauit ſepius nolle ↄfiteri tot ſunt peccata mortalia quot ſunt deliberatōes facte ꝑ interualla tꝑis. Nō nō.
Circa opera miſericordie ſpūalia q̄ ſūt conſule. caſtiga. dimitte. ſolare. fer. ora.
Si noluit dare ↄſiliū petēti i hijs q̄ ꝑtinent ad ſalutē vel in re. vnde notabile dānū pōt euenire ꝓximo cū tm̄ poſſet. mortale ē vl' qn̄ hēbat ex offō.
Si nō correxit quos debuit ⁊ tenebat. hēs Correctio ꝓlatorū ⁊ Correctio ſ̄rna.
Si dimiſit rācorē ↄ ꝓximum. dictū ē. ſ. §. 19.
Si ñ fuit ↄſolatus tribulatos poſſet eē mōtale in ꝓlato qn̄ ſubditi ex tali omiſſione inducūtur in deſpatōem vel aliud malū. ⁊ ipſe bono modo poſſet ſalua diſciplina.
Si ñ orauit ꝓ omnibus poſſet eſſe graue in illis qui viuūt de elymis magna negligētia.
Circa opa miſericordie corꝑalia q̄ ſunt viſito. cibo. poto. redimo. tego. colligo. ↄdo. q̄ tunc cū ꝓuaricāt ſunt mortale peccatū qn̄ ex eoꝝ ōmiſſiōe notabilr̄ ledit ꝓximus. ⁊ hō pōt bono mō facere. puta ſi ꝓlatus viſitaret infirmū quē viſitare poſſet ñ deſparet ſed confitet. Eget cibo ⁊ potu ⁊ hēs vltra ↄdecentiā tui ſtatus. Eſt in captiuitate ⁊ redimere poſſes de ſupfluitatibus tuis.
Eſt nudus ⁊ tu caudā dicis. Eſt ſine domo ⁊ tu habes ampla palatia. Ex dictis. ſ. auaricia ⁊ elēoſina potes colliget qn̄ homo tenetur de precepto.
Circa quinqȝ ſenſus q ſunt viſus. guſtus. auditus. odorat⁹. ⁊ tactus. in qbus ſepius pōt eſſe mortale. vt ſi voluit vide q̄ ſunt mortal' pci i eo q facit l' iductiua ad mortale de quo hēs Curioſitas. Idē dic de auditu. Guſtus aūt ⁊ odoratus cōiter ſunt venialia. Tactus qn̄qȝ mortale cū cā luxurie vel moroſe delectationis. vt. ſ. Cogitatio.
Circa ꝓcepta ecclie que gnālr̄ tangunt oēs dictū ē. ſ. in. 2. filia ianis glorie. §. 15.
Nunc de ſtatib⁹ aliq̄ ꝑticularia ſunt ponenda i qbus ſunt iterrogādi vltra ea q̄. ſ. poſita ſt ↄ ꝓcepta ⁊ i peccatis capitalib⁹. ⁊ prio
Circa pueros doli capaces ſunt iterrogandi de iiectōe manuū violētai ꝑſonā eccliaſticā. ex q̄ poſſet eſſe excōicati. de quo hēs ſ. Excōicatō. 5. §. 1. cū multis ſe. poſtea de ↄfeſſione ⁊ cōione ſi fecerīt. de pnīa. de inobediencia. de mendatijs. de ihoneſta e. auditō ne miſſe. de furtis ⁊ ſilibus i qbus cōit illa etas ſolet peccare.
Circa xp̄ianos in cōi. Si ſuſcepit ſc̄ra neceſſitatis ⁊ que ſint. vide ſacr̄m. §. 6.
Si portauit habitum infideliū. vide Apoſtaſia. §. vlti.
Si nimiā familiaritatem hȝ cū iudeis vel cum ifidelibus. vide Iudeus. §. 1.
Si fecit ↄ ↄſciam. vide Conſcia. §. 1.
Si habuit ratū aliqḋ malū factū noīe ſuo. vide Conſenſus. §.
Si alicui ↄſuluit aliqḋ peccatū vel malū. vide Conſilium. §. 1.
Si cōtempſit aliq̄ꝫ exortatōem ſuperioris. vide contentus. §. 1.
Si qn̄ tenebatur habuit ↄtritōem de peccatis. vide contritio. §. 4. ⁊. 5.
Si correxit quos ſciuit velle delinquere. vide Correctio ſ̄rna. §. 1.
Si denūciauit ꝓlatis peccata que ſciuit. viḋ Denūciatio. §. 1.
Si in dubijs tutiorē ꝑtē elegit. vide Dubiū §. 1. ⁊. 2.
Si exiſtēs excōicatus vel iterdict⁹ ⁊ mōit⁹ a celebrantibus vt exiret eccliam noluit exire. vide Excōio. 5. Caſu. 15.
Si famā ſuā neglexit. vide Fama. §. 1.
Si icarceratus fugit. vide Fugere. §. 1. ⁊. 2.
Si vſus ē hitu feminco vir exiſtens vel ecōtrario: aut religionis. vide hitus. §. 7. ⁊. 8.
Si fuit hiſtrionus. vide Hiſtrio. §. 1.
Si ipſit in terra vel i lapide humi poſito ſignū crucis. vide Imagines. §. 4.

Si fecit aliqḋ enorme i eccl'ia. vide Immunitas. per totum.
Si ſciuit nec̄ia ad ſalutē. vide ſcīa. §. 2.
Si fuit excōicat⁹ ab aliquo iudice. viḋ Abſolutio. 2. ⁊ Excōicatio primo. per totū.
Si iniecit manus violentas in ꝑſonā eccleſiaſticam. vide Excōio. 5. §. 1. cū multis ſeq.
Si noianim. interdictos. excōicatos vl' vſurarios ſepelierīt. vide Excōio. 7. cāu. 36.
Si ↄxerūt mr̄imoniū i cāib⁹ ↄſanguinitatꝭ ſ affinitatꝭ ꝓhibitꝭ. viḋ Excōio. 7. cāu. 41.
Circa ambaſiatores dn̄oꝝ vel cōitatum.
Si ſteterūt abſentes ſine cā vel ꝓ factis ſuis in expenſis dn̄oꝝ vl' cōitatū. vide abn̄s. §. 1.
Circa tutores vel curatores aut adminiſtratores reꝝ alienaꝝ.
Si infideliter ſe habuit in ↄmiſſis fraudando vel dilapidando: aut nō bene miniſtrando. vide Adminiſtratio. §. 1.
Si exegit vſuras ꝓ pupillis. aut alio modo fecit ꝓ eis ↄctus illicitos. vide Reſtitutio. 1. in litera vſurarius.
Circa coniugatos.
Si contraxit clandeſtine. vide Clandeſtinū vel in gradu prohibito. vide Matrimoniū 3. per totum.
Si conſumauit añ benedictionē. vide Debitum. §. 1.
Si negauit debitum petēti vel reddidit ſe i potentem. ibidem. §. 6.
Si cognouit cā ſatiāde libidis. ibidē. §. 23.
Si cognouit hūſ itētōez ad alterā ibiḋ. §. 24.
Si vſus ē matrimonio extra vas vel modo indebito. ibidem. §. 25.
Si tꝑe mēſtrui. ibidem. §. 32.
Si i dieb⁹ feſtiuis l' i eccl'a. ibiḋ. §. 28. ⁊. §. vl.
Si ꝑgnatōis tꝑe. ibidem. §. 33.
Si ꝑ tact⁹ hūit polutōez ex vas. ibiḋ. §. 26.
Si exegit vel reddidit debitum adultero ſ adultere. ibidem. §. 8.
Si ↄxit excōicatus. vel in peccato mortali exiſtens quia peccauit mortaliter ↄhendo per verba de pñti. vide Matrimoniū. 2. §. vl.
Si non ↄxit ea itētōe qua debuit. viḋ Matrimoniū. 2. §. vl.
Circa vxores. Si fuit litigioſa in domo: ⁊ de reliquis. de quibus. ſ. §. 20.
Si habuit dotē de vſuris. vide Reſtitutio primo ſub l'ra vſurarius.
Si fuit inobediens viro. vide Obediētia. ⁊ Inobedientia. ꝑ totum.
Si ꝓcurauit ſterilitatē vl' vſa ē ſupſtitioſis. vt hēret filios. viḋ Matrimoniū. 2. §. 23. ↄ dn̄. ſe.
Si ḋdit bōa viri ↄ ei⁹ voluta. viḋ Elyna. §. 7. ⁊ vide Furtū. §. 34. ⁊. 35. ⁊. 47.

Si habuit bonã curã de filiabus. maxime: ⁊ ſi docuit eas v̄tutes ⁊ hꝰmõi. i qbꝰ ſunt nĩſa mortalia: nõ duxit ad miſſas ꝑdicationes: ſʒ coreas pʒ ꝑ ſupradcã qñ ẽ mortale.
Si vſa ẽ ornatu ĩdebito. viđ Ornatꝰ. ꝑ totũ.
Si violauit fidẽ viro. viđ Adulteriũ. i pri.
¶ Circa viros i ſtetit nimis i remotis cã cupiditatis ꝯ volũtatẽ vxoris. viđ Debitũ. §. 6.
Si ñ ſeruauit fidẽ vel hʒ ꝯcubiaʒ. qꝛ ñ ẽ abſoluẽdꝰ: niſi a ſe eiciat. viđ Cõcubinariꝰ. §. i.
¶ Circa patrẽfamilias. Si alimẽta dedit quibus tenebat̃. vide Alimenta. ꝑ totum.
Si ſoluit decias debitas. viđ Decia. §. i. ⁊. 2.
Si fecit elĩynas. vide Elĩyna. §. i.
Si miniſtrauit neccĩa fãilie tã corpi ꝙ aĩe docẽdo ⁊ hꝰmodi. viđ Fãilia. §. i. ⁊ Filiꝰ. §. 2i.
Si ñ dotauit ſeu maritauit filias tpꝛe debito vide Dos. §. 4.
Qñ tenetur ex facto familie habes Doꝰ §. vltimo.
Si prouocauit familiam ſuam nimis exaſperando. ⁊ furioſe ⁊ ceteris. vt. ŝ. Ira.
Si non procurauit vt confiteretur ſemel in anno ⁊ comunicaret videtur mortale pc̃ʒ.
¶ Circa filiosfamilias. Si furatus eſt res patris ſui vt expenderet in ſuperfluis vel ludis aut alijs malis: quia eſt mortale. Secus ſi accepiſſet pro faciendis ſibi veſtimẽtis. aut calciamentis. aut alijs neceſſarijs. qꝛ ſic liceret. ex quo pater non prouidit. vt tenetur. ⁊ de reliquis. vt. ŝ. §. 8.
¶ Circa doctores ⁊ magiſtros.
Si queſiuit magiſterium ſeu doctoratum ꝑꝑ honorẽ pꝛicipalr̃. viđ Honor. §. 4. ⁊. 7.
Si fecit ſe promoueri ad doctoratum exiſtens ineptus ⁊ ignorans videtur mortale per. c. i. ⁊. c. quanto. de magiſtris.
Si legit principlr̃ ꝑꝑ hõreʒ. viđ Hõr. §. 7.
Si legit ſcias prohibitas vel perſonis prohibitis. vide Magiſter. ⁊ que ſunt perſõe prohibite. vide Excõicatio. 7. caſu. 6. ⁊. 7.
Si ex pacto receptus ẽ in canõicum vt ſcolas regat. vide Magiſter. § 10.
Si exegit exiſtens ſalariatus a ſcolaribus aliquid. vide ibidem. §. ii. i2. ⁊. i3.
Si exeḡ aliqd ꝓ lĩia docẽdi dãda ibiđ. §. i5.
Si admiſit ignorantes ad doctoratũ mortaliter peccauit. quia ex tali facto dicit mendatium pernitioſum.
Si non exegit iuramentum a doctorando ꝙ non expendet pluſꝗ dʒ in doctoratione ibidem. §. vltimo.
Si exiſtẽs i mortali notorie docuit publice in theologia. qꝛ mortaliter peccauit ſecundum Petruʒ. vide Predicare. §. 7.

Si ſeruauit iuramenta vniuerſitatis. vide Iuramentum. 6. §. 2. ⁊. 3.
Si iactauit ſe de doctrina alios vituperando aliqñ ⁊ in pluribus põt eſſe mortale. vt dc. ŝ. §. i5. ⁊. i9.
Si notabilr̃ fuit negligens circa ꝓfectũ ſcolarium vr̃ mortale. vide Negligentia.
Si verberauit aliquẽ crudelr̃ vr̃ mortale: qꝛ ſolũ leuis caſtigatio eis ꝑmiſſa ẽ. c. cũ voluntate. de ſnĩa excõis. ⁊ ſi erãt clerici eſſet excõicatus. vide Excõio. 5. cãu. i. §. i0. ⁊. ii.
Si iniuſto mõ puta detrahendo vel per ſectas ſubtraxit ſcolares alterius doctoris qꝛ vltra mortale tenet̃ ad reſtitutionẽ ſi iã itrauerãt ſʒ Io. de ligna. ſecꝰ ſi nõdũ itrauerãt.
Si impediuit propter odiũ vel ꝑtialitatem doctorãdũ. vel in collegio recipiẽdum idoneũ: qꝛ vltra mortale tenet̃ ad reſtõeʒ dãni.
¶ Circa ſcolares ſi ſeruauit iuramẽta vniuerſitatis. vide Iuramentũ. 6. §. 2. ⁊. 3.
Si fecit ſectas ꝓ rectõe fiendo multa mortalia ibi adueniunt.
Si elegit rectorem inſufficientem vr̃ mortale ſm̃ aliquos. ſʒ hoc nõ determino in vniuerſitatibus ſcolarium.
Si ſtudet i ꝓhibitis ſciẽtijs. vide Magr̃. ⁊. ŝ. Excõio. 7. cãu. 6. ⁊. 7.
Si ſepe ꝯtẽdit ꝯ veritateʒ ne ſuccũbere videatur. vide. ŝ. §. i5.
Si ſtudet ꝑꝑ malũ finẽ qꝛ tale pcm̃ qualis finis vel ꝑꝑ honorẽ. vide Honor. §. 7.
Si ſtuduit curioſa dimittẽdo neceſſaria ad ſaluteʒ ẽ mortale peccatũ. vide Curioſitas.
Si tractauit cũ aliquo ciue bononienſi de ꝯductõe hoſpitij alterius ſcolaris. vide Excomunicatio. 7. cãu. 4.
¶ Circa medicos. Si exiſtẽs ignorãs medet̃. vide Medicus in pri. ⁊. §. i.
Si i medẽdo ñ fuit ſecutus traditões medicine. ſʒ voluit facere experimẽta ex capite ſuo i ꝑiculũ notabile ꝓximi. ibidem.
Si ꝓlõgauit infirmitatẽ. ibidem.
Si ꝯſuluit aliqd ꝯ ſalutẽ aĩe ꝓ ſanitate corporis. ibidem. §. 7.
Si non admonuit infirmũ efficaciter vt cõfiteretur in pꝛicipio ĩfirmitatis. ibidẽ. §. 8.
Si pregnanti aliqd dedit vt filius moreret̃ peccauit mortalr̃. qꝛ ñ ſunt faciẽda mala. vt bona eueniãt.
Si dedit mediciam. đ q̃ dubitabat an noceret. ibidem. §. 2.
Si ñ ãnũtiauit mortẽ ĩfirmo. ibidẽ. §. i2.
Si ñ debito mõ viſitauit ĩfirmos poſſet aliꝗ eſſe mortale.
Si paupibꝰ noluit mederi gratis. ibiđ. §. 5.

Si habuit ꝑtẽ cũ aromatãrio. ⁊ ꝑꝑ hoc grauat ĩfirmos emere ab eo cũ eoꝝ dãno quia ſic teneretur eis ad reſtõeʒ. ex quo ei ſoluerũt. ſecus ſi ex hoc nullũ hñt dãnũ.
¶ Circa aromatãrios. Si i ꝯponẽdis medicis ñ poſuit q̃ medicꝰ ordiauit. ſʒ vnũ ꝓ alio vr̃ corrupta ⁊ q̃ v̄tutẽ ñ hẽbãt ex vetuſtate pro bõis ⁊ huiuſmodi ex qbꝰ ſeq̄t̃ ꝓlõgatio i firmitatis vel aliud malũ ꝓximo ĩfirmo. qꝛ vltra mortale tenet̃ ei ad reſtõem.
Si vẽdidit venena vel q̃ faciũt abortũ ⁊ hꝰmõi illꝭ ꝯ qbꝰ ſciebat ñ ꝺbẽ. vti ad bonũ viđ Ars. §. 2.
Si ſophiſticauit arõata ponens i ſpẽbꝰ vnũ ꝓ alio ł i ſirupis aut i cãdelis ⁊ huiuſmodi vide. Emptio. §. 8.
Si vẽdit diminuto põdere aut falſo. ⁊ huiuſmodi. vide Falſarius. §. ii.
¶ Circa mercatores. Si portauit ꝓhibita infidelibus. vide Excõio. 5. cãu. 2i.
Si negotiat̃ ꝑꝑ malũ finẽ. viđ Negotiũ. §. a
Si in loco ſacro tenuit mercatum viđ Immunitas. §. i. ⁊ Negotium. §. 2.
Si carius vẽdidit ꝙ emit i eodẽ loco vide Emptio. §. i0. ⁊ ĩfra Negotium. §. 3.
Si vẽdens pro alijs aliqua vendit pro. i2. ⁊ ſoluꝫ. i0. dat dñis rer ibideʒ. §. vltio.
Si vendidit vnũ ꝓ alio vel corrupta ꝓ bonis. viđ ibidẽ. §. 8.
Si vſus eſt falſis mẽſuris ⁊ huiuſmodi vide Falſarius. §. ii.
Si vendidit rẽ plus iuſto ꝑtio aut ꝑꝑ tẽpus ſolutõis ⁊ huiuſmõi. vide Emptio. §. 7.
Si fec̃ cãbia viđ Uſura. i. §. 5i. cũ ſequẽtibꝰ.
Si aliq̃s ꝯtrꝰ vſurarios viđ Uſura. i. ꝑ totũ.
Si ꝯpoſuit cũ alijs vt vẽdãt vno ꝑtio i dãnũ rei publice qꝛ vlt̃ mortale tenet̃ dãnificatis vide Negotium. §. 2.
Si expẽdit falſas mõetas ſciẽt̃ ẽ mortale ⁊ tenet̃ ad reſtõeʒ lʒ ipe ẽt fuẽit decepꝰ ab alio
Si bõas mõetas radit. viđ Falſarius. §. 4. cũ ſequẽtibꝰ.
Si emit res raptas ł furatas. vide Reſtitutio. i. in lr̃a emens.
Si ĩfidelr̃ ſe hñt i ſocietate quã hʒ cũ aliq̃ viđ Societas. i. ⁊. 2. ꝑ totũ.
Si vẽdidit in feſtis vel cũ mẽdatijs ꝑiurijs ⁊ alijs illicitis. vide Negotium. §. 2.
¶ Circa ꝓſonetas Si mediator fuit ꝯtctuũ vſurarioꝝ. viđ Reſtitutio. i. i lr̃a vſurarius.
Si male ꝯſuluit ſciẽt̃ aliq̃ ꝯtctu qꝛ vlt̃ mortale tenet̃ de dãno dato. vide Dolus. §. 9.
Si decepit i ꝑtio dãs itelligẽ vni ꝙ vlt̃ tm̃ ⁊ alt̃ ꝙ ñ põt hr̃e niſi tm̃ viđ Emptio. §. vl.
¶ Circa artifices Si fecit artẽ cꝰ opꝰ ẽ ad malũ vt taxillos ⁊ huiuſmodi. vide Ars. §. 2.

Si accep̃ iſignia altiꝰ magr̃i viđ Inſignia.
De fraude i arte i menſuris ⁊ huiuſmodi.
¶ Circa lanifices Si vendit pãnũ vniꝰ lane ꝓ alia vel ticture. vide Emptio. §. 8.
Si ſoluit laboratoribꝰ de pãno aut vẽdẽdo vltra iuſtũ ꝑtiũ ⁊ emẽdo ꝓ viliori viđ Uſura. i. §. 58.
Si filatõibꝰ dedit. i4. vntias ꝓ libra tenet̃ ad reſtõeʒ niſi ſic a ꝑnꝰ ꝯuẽtuſʒ.
Si pãnũ nimis traxit. viđ Emptio. §. 8.
Si nõ ſoluit laboratoribꝰ. viđ Solutõ. §. 25
¶ Circa tabernãtos Si vẽdidit vinũ lĩphatũ pro puro vide Emptio. §. 8.
Si miſcuit in vino nocina ibidem.
Si tenuit meretrices vel luſores oĩa pctã ei imputabuntur.
Si ſciẽter adminiſtrauit ad ebrietatẽ alterius vide Ebrietas. §. i.
Si ex cl̃pa ſua ꝑdidit ſibi tradita in cuſtodia vide Cuſtos in principio ⁊ nauta in principio.
¶ Circa macelarios Si vẽdidit carnẽ corruptã ꝓ ſana de pecude pro caſtrato ⁊ huiuſmodi. vide Emptio. §. 8.
¶ Circa piſtores Si fecit panem nimis ponderoſum vel imiſcuit aliam farinam ⁊ huiuſmodi. vide Emptio. §. 8.
¶ Circa ſutores Si fecit veſtes impudicas q̃ nõ poſſunt deferri ſine peccato mortali. vide Ars. §. 2. ⁊ hoc quando ſit. vide Ornatꝰ totum.
Si male icidit ex culpa ſua vide Culpa. §. 5. ⁊. 6.
Si furatur de panno ſerico ⁊ huiuſmodi. vide Furtum per totum.
¶ Circa aurifices Si vendidit aurũ alchimicũ pro vͦo vide Emptio. §. 8.
Si cudit monetam ſine lĩia principis. viđ Falſarius. §. 4. cũ ſequentibus.
Si radit eã vel facit aquã vnde aliquid imminueret. ibidem.
Si emit lapidem pretioſum pro vili ab illo qui ignorabat. vide Emptio. §. 7.
¶ Circa alchimicos Si laborauit in dicta arte. viđ Alchimia.
¶ Circa datiarios Si exegit datia iniuſta viđ Pedagium. §. i. cuʒ ſequentibus.
Si exegit a ꝑſonis eccleſiaſticis ibidẽ. §. 4.
Si imputauit fraudem datij: vbi non erat vltra mortale tenet̃ ad reſtõeʒ totius dãni.
Si fraudauit ſocios vltra mortale tenet̃ ad reſtitutionem.
¶ Circa muſicos ⁊ hiſtriões Si pulſauit hijs qui ex libidine corizabant vel illicite. vide Corea.
Si geſtus impudicos prouocantes ad pctm̃ mortale fecit vide Hiſtrio.

¶ Circa laboratores ⁊ ruſticos. Si nõ laborauit ſidelr̄ i notabili exceſſu eēt mõtale pc̄ꝫ.

Si pmiſit beſtias nocē i agris ⁊ hꝰmõi tenetur ad reſtitutõem ſi fuit in culpa.

Si fraudauit dn̄m in pte ſibi dãda tenet̃ ad reſtitutiõē niſi doꝰ i alio grauaſſet cū. vide furtū. §.40. Si n̄ ſeiauit poſſeſſões l'colui t q̃s tn̄bat ſic ðbuit. vide Culpa. §.5. ⁊ .6.

¶ Circa venatores. Si i diebꝰ feſtꝭ pdita miſſa: l' p totã diē ſe occupauit. vide Ferie. §.9.

Si dedit dãnum in agris: qꝛ tenetur ſi ē notabile ad reſtitutionem.

¶ Circa locatores. Si ſciēter locauit equū periculoſuꝫ aut vas vitioſū. vid̉ locatio. §.24.

Si cõductor fuit in culpa pditionis rei locate. ibidem. 23. §.

Si petijt mercedē quã nõ debuit vel ſoluit minus q̃ꝫ debuit. ibideꝫ. §.22. ⁊ §.15.

¶ Circa laborãtes i filãdo lanã: vel tīgendo ſetã. ⁊ hꝰmõi q teneẗ pꝛio ſi furãt. ſo ſi male laborãt l' deſtruũt. ð quo vide locatio §.23.

¶ Circa reuenditores rez. Si finxerit φ n̄ poterãt vēdi. niſi ꝓ tãto ⁊ tn̄ vel erãt q emeret ꝓ plus. vel ipi ꝓ modico emerit. vt ꝓ pluris vēdorēt tenet̃ ad reſtõeꝫ qꝛ p fraudē acq̃ſierit. Itē ſi vēdiderit ꝓ plus q̃ꝫ tribuant domio. vide Emptio. §. 8.

¶ Circa iudices. Si habuit iuriſdictõeꝫ ab aliquo n̄ vo dn̄o. vide Dominus in prin.

Si dedit iniquam ſniam ſciēter vel p ignorantiã aut negliaꝫ. vide Iudx̄. §.21. cū ſeq̃n.

Si exiſtēs ignorãs n̄ elegit bonū aſſeſſorē. ibidem. §.22.

Si elegit aſſeſſorē i fraudē cū nõ indigeret vide Iudex. §.16.

Si accepit pecūiã vt iudicaret vel n̄ iudicaret: aut vt iniq̄ ꝯ iuſtiaꝫ. vide Iudx̄. §.8. cuꝫ multis ſequētibus. ⁊ Suſpēſio. 1. §.20.

Si n̄ ſeruauit ordieꝫ iuris vr̄ mortale: niſi aliq̄ cã vrgens ad hoc ipelleret.

Si reo dedit dilatões indebitas qꝛ vlr̃ mortale tenet̃ parti leſe ad reſtitutõem.

Si reo fecit īterrogatões ad q̃s nõ tenebat̃ reſpõdere. vide ꝯfeſſio delicti. p totum.

Si poſuit ad torturã ſine legitimis inditijs vide Tortura. §.1.

Si allegatões friuolas admiſit: quia vltra mortale tenetur leſo ad reſtitutionem.

Si applõeꝫ legitiaꝫ n̄ admiſit l' friuolã admiſit qꝛ vltra mõtale tenet̃ pti leſe. ſꝫ φ dico Appellatio. §.15.

Si paupibꝰ n̄ ꝓuidit de aduocato vid̉ Aduocatus. §.10.

Si penã rlaxauit l' auxit ſo. vid̉ Pēa. §.18.

Si areſtauit aliquē l' bõa eiꝰ ðſcripſit l' officiales miſit. vt ſic pecūiã extõq̄ret ꝯ iuſtiaꝫ vel aliqd alið iuēit ex quo pecūias haberet qꝛ tenetur ad reſtitutionem.

Si i ſnia appoſuit clãꝫ obſcurã. vt ille ꝯtra quē dabat̃ ſe poſſet defendere ꝯ inſtiam. qꝛ vltra mõtale tn̄r ad reſtõeꝫ ð dãno dato pti.

Si pte n̄ ꝯdēnauit i expēſis cū debēt ⁊ peterentur qꝛ vltra mõtale ten̄r ad reſtitutionez pti.

Si vt extõq̄ret pecūias mõ ſuo fec̄ φ id qð iur̃ ordīãio debat expedir̃ facēt iur̃ ðlegato

Si purgauit ꝓuīnã mal' hoīb' vid̉ iudx̄. §.7

Si iudicauit ſꝫ allegata ꝯtra veritatē quaꝫ ſciebat. vide Iudicare. §.7.

Si ſniam alicuius cēſure eccliaſtice ꝓtulit ſine mõitõe ⁊ ſcripꝭ. vid̉ ſuſpēſio. 1. §.16.

Si iudicar̃ ꝑſumpſit n̄ ſibi ſubditos nec rõne rei vel delicti. vide Iudicare. §.17.

Si ꝓtraxit ſniaꝫ i lõgū vt pecūias extorqueret. mortalr̄ peccauit ⁊ tenet̃ ad reſtõeꝫ nõ n ſolū pecunie accepte a pte que iuſtiaꝫ habebat ſꝫ ⁊ ad omne datū qð habuit ex tali dilatiõe.

Si īterpoſuit auctoritatē i aliquo ꝯctu mulieris vl' minoris i eoꝝ dãnū pp pecuniã vel amicitiã qꝛ vltra mõtale tn̄r ad reſtõeꝫ leſo.

¶ Circa officiales dn̄oꝝ ⁊ cõitatū.

Si ꝯmiarꝰ ē alicui niſi ei dãet ⁊ c̄. vid̉ ꝯcuſſio

Si exegit iniuſta grauamia de mãdato ſui ſupioris. qꝛ vltra mortale tenet̃ ad reſtõeꝫ totius exacti. ſi ille n̄ vult reſtituere in cuius vtilitatem eſt exactum.

Si execut̃ ē iniquã ſniaꝫ. vide iudicar̃. §.7.

Si nõ obuiauit mal' q̃ꝫtū potuit bono mõ vide Cõſentire. §.2.

Si fuit proditor terre vl' caſtri hēs. ꝫ. Auaricia in prima filia.

Si fuit official' tirãni aut iniuſti dn̄i. vid̉ Dn̄s in principio.

Si non accuſauit quos tenebat̃ ex offõ qꝛ ſi ex iuramēto tn̄bat̃ erit mortale pc̄ꝫ. al' n̄ ſēp.

Si emit offã l' ſup ipa mutuauit. vid̉ offīn.

Si hn̄s ſoluē ð pecūia dn̄i vel cõitatꝭ alijs extõſit tn̄ ꝓ ducato exiſtens ipe ſalariatus: quia reſtituere tenetur.

Si quos inuenit de nocte dimiſit pp pecuniã ꝯtra ſtatuta qꝛ videtur mortale.

Si ſeruauit ſtatuta q̃ iurauit i pri. officij.

¶ Circa ꝯſiliarios dn̄oꝝ l' cõitatū. Si exiſtēs in ꝯſilio ꝯſenſit alicui malo. vide Conſēſus §.7. ⁊ Conſiliū. §.1.

Si dedit fraudulentum conſilium. ibideꝫ.

Si ꝓpoſuit aliqua in cõſilio i dãnū aliqꝝ. qꝛ vltra mortale ten̄r ad reſtitutionem dãni totius q̄n ſine eo non fuiſſet.

Si conſenſit ad aliqua ſtatuta fienda q̃ erãt iniuſta aut ꝯ libertatē eccleſie. vide ibidem ⁊ Excõio. 7. caſu. 12. ⁊ cãu. 43.

Si res cõitatis pmiſit dilapidari vel ex iniuſtibus cõiſſionibus aut qualitercūqꝫ. vide Adminiſtratio.

¶ Circa arbitros vel arbitratores. Si iniquã dedit ſniam ſcienter. vel ex ignorantia. vid̉ Iudex. §.21. cū ſequentibus.

Si pmiſit expirar̃ ꝯpromiſſū. vid̉ arbit̃. §.1

Si ꝓ ſpūali ðdit tp̄ale ſ. recõpēſatõeꝫ. vid̉ ibidem. §.7.

Si ꝓ pace abſtulit ab vno. ⁊ dedit alteri. vide ibidem. §.6.

¶ Circa accuſatores. Si accuſauit aliquē mala intentione. vide Accuſatio. §.6.

Si accuſauit aliquem calumnioſe. vide ibidem. §.8.

Si iurauit nõ accuſare ibidem. §.6.

Si accepit p̄tiū vt nõ accuſaret. ibidem.

Si accuſatus reſpõdit calūnioſe. ibid̉. §.13.

Si accuſarꝰ tacuit veritatē. ibidē. §.22.

¶ Circa aduocatos. Si ihibitꝰ a iure aduocare aduocauit. vide aduocatꝰ. §.1. cū multꝭ ſe.

Si defendit iniuſtam cãm ibidē. §.13.

Si amiſit cãm iuſtam per ſuaꝫ ignorãtiam vel negligentiã ibidem. §.12.

Si imoderati ſalarii extorſit ibidē. §.14.

Si non aduocauit ꝓ paupibus. ibid̉. §.10.

Si fecit pactū cū clientulo de quota litꝭ. ibidem. §.14.

Si reuelauit aduerſario ſecreta cliētuli. vide Falſarius. §.2.

Si cãm vſurariam defendit qꝛ vltra mõtale tenetur ad reſtitutionem

Si fruſtatorias dilationes q̃ſiuit qꝛ tenetur ad reſtitutõem parti leſe.

Si falſas leges vel inſtr̃a produxit vel inſtruxit clientulum de falſitate dicenda.

Si qualitercunqꝫ fuit cã alicuius damni in huiuſmodi aduocatione: quia vltra mortale tenetur de dãno parti leſe.

Si ſolūmodo attendit ad ordinem iudiciarium ⁊ non ad merita cauſe ſicut hodie communiter faciunt aduocati. ⁊ tamen non excuſantur a mortali. ⁊ ab obligatione reſtitutionis dãni ſi defendunt cãm iniuſtaꝫ quo ad merita quãuiſcūqꝫ quo ad modum procedendi ſit inordinata. qꝛ ordo non ē inuētus: niſi pp deceptiões euitãdas.

¶ Circa ꝓcuratores. Si defendit cãm iniuſtã mortale ē. ⁊ tenet̃ ad reſtõeꝫ leſo.

Si iſidelr̄ l' negligēt̃ ſe hūit. vid̉ locatõ. §.23

Si i poſitõibus ponēdis vel reſpõdēdis p iurauit vel fuit cã periurij mõtalr̄ peccauit.

¶ Circa notarios ſi ex ignorãtia dictauit male iſtr̃a l' teſtã pp qð ꝓximi dãnificati ſunt. vid̉ Culpa. §.5. ⁊ .6. ⁊ .ſ. Tabelio. §.6.

Si iſtr̃a q̃ recepit n̄ poſuit i ꝓtocoll' ſuis: ex magna negl̄ia vr̄ mõtale pcm̄ i iſtr̃is ex quibus ex eaꝝ pditõne ꝓxi poſſēt nõbilr̄ ledi.

Si malitioſe occultauit vel deſtruxit inſtr̃a. vide Falſarius. §.3.

Si falſauit iſtr̃a addēdo aliqd qð n̄ fuit expſſ ſuꝫ vel alio modo vide Falſarius i pricipio

Si nõ bn̄ iformauit i renūtiatõe alicuius iuris ponēda i inſtrumēto ptē que erat ignara quia tenetur ei de dãno eo qꝛ ē cã deceptionis proximi.

Si fecit inſtr̃a in fraudem vſurarum. vide Reſtitutio. 1. in lr̃a Vſurariꝰ

Si petijt idebitū ſalarium tenetur reſtituer̃ facit φ dico Emptio. §.7.

Si notariꝰ epi petit ab ordinãdis ſalarium nõ ſm̄ iſtr̃m ſed ſm̄ qualitãtē ordinis. quia ē ſimoniacus quãuiſcūqꝫ nõ ſit ſalariatus. vide Simonia. 3. §.22.

Si recipit iſtr̃a ꝓ teſtõ renūtiatione dõatõe vel alia obligatõe illiꝰ q n̄ erat ſane mētꝭ qꝛ vltra mortale tenet̃ ad reſtõeꝫ leſo.

Si ſcripſit dictauit vel redegit i publica formã ſtatuta ꝯ eccliaſticã libertaē l' i fauorem vſuraꝝ. vid̉ Excõicatio. 7. caſu. 12. ⁊ cãu. 43.

Si rogarꝰ p paupibꝰ noluit gratꝭ facere qꝛ tenet̃ ſꝫ φ dico de aduocato Aduocatꝰ. §.10.

¶ Circa litigãtes Si calūnioſe accuſauit aliquē. vide Accuſatio. §.8.

Si mala intētiõe ibidē. §.4.

Si accuſatus dedit pecuniam accuſatori. vt deſiſteret. ibidē. §.11.

Si calūnioſe ſe defendit ibidem. §.13.

Si non reſpondit veritatē interrogatus q̄n tenebat̃ vide Cõfeſſio delicti in principio.

Si litigauit ſciens iniuſtã cãm habere. vide Littigioſa. §.2.

Si hn̄s iuſtã cãꝫ litigauit n̄ p media iuſta ſꝫ idebita vt puta cū mdatijs piurijs ⁊ hꝰmodi mortalr̄ peccauit ſm̄ Tho. 22. q. 69. nõ tn̄ tn̄r ad reſtõꝫ.

Si aliqd obtinuit p iniuſtã ſniam. vide Sententia. §.7.

Si appellauit cauſa afferende more. vide Appellatio. §.15.

Si ratione ſtudij vel artis fraudulenter cõuenit aduerſarium coram aliquo iudice. vide Argumentatio. §.3.

Si hn̄s ꝯſeruatorē ꝓcurauit. vt itromittēt ſe ð n̄ notorijs. vide Conſeruator. §.1.

¶ Circa teſtes Si requiſitus in iudicio noluit dicere veritatem vide Teſtis. §.26.

Si falſum teſtimoniũ dixit ibidem. §. 30.
Si dubiũ p ↄ̃to ↄpoſuit vid Periuriũ.§.3
Si pecuniam accepit pro teſtimonio ferẽ
do vide Teſtis.§.28.
Circa tutões ⁊ curatões Si bñ adminiſtrauit
i vtilitatẽ pupilloꝝ vid Adminiſtratiõ p totũ
Si conſumauit bona ipoꝝ vel ſibi appro
priauit qꝛ tenet ad reſtitutionẽ vt pꝫ ibidẽ.
Circa executões teſtõruꝫ ul' vltiaꝝ volũtatũ
Si aluſtrauit relictũ vide Dos.§.26.
Si ſoluit debita defũcti vide Hẽs.§.5.⁊.6.
Si legata impleuit vel nimis diſtulit vide
Executor.§.23.⁊.24.
Circa curiales Si fuit adulator vt obtine
ret bñficia ⁊ huiuſmõi vide Adl'atio p totũ
Si ↄpoſuit dñis aliq̃ vñ poſſent extorq̃re
pecunias indebite vide Cõſilium.§.1.
Si bona ↄfiſcata inique ſibi fecit donari qꝛ
tenetur reſtituere
Si fuit leno pro dño mortalia mĩta in hoc
ſepe committuntur.
Si totũ tp̃s expendit i otioſitate vide Pre
ceptum.§.5.
Si reportauit mala de alio vt eum poneret
i inimicitiã dñi vide Suſuratio
Si delectatus fuit dicere mala de alijs vel
audire vide Detractio.
Circa pricipes ⁊ dños ſeculares
Si hꝫ dñiuꝫ ex iuſto titulo vid Dñs i prĩn.
Si neglexit facere iuſtitiam petentibus qꝛ
vltra mortale tenetur eis ad reſtitutõeꝫ dã
ni qd paſſi fuerit ex h. fac̃ ꝙ hẽs iudex. §.21.
Si fec̃ iniuſtiaꝫ alicui miſto mag̃ tũt ibidẽ.
Si queſiuit ponere diuiſionem in pplis vt
poſſet regnare qꝛ mortale ẽ vid Suſuratio
Si impoſuit collectas idebitas ſubdiꝭ ſu-
is vide Talia in principio ⁊.§.1.
Si exigi fecit pedagia iniuſta vide Pe
dagium per totum
Si fuit ãbitioſus ad maius dñiũ propterea
pcurauit bella vel aliud iniuſtum qꝛ vltra
mortale tenet d oi dãno vide Ambitio.§.1.
Si fecit ↄfederationẽ cũ aliquo d defenden
do ſe iuſte vel iniuſte mortalr peccauit.
Si hũit bellũ iniuſtũ ⁊ qñ ſit iuſtũ hẽs bel
lum.§.4.⁊ qũo tenet ibidẽ i.§.5.⁊.10.⁊.11.
Si poſuit offãles malos vide Dñs .§.4.⁊
Adminiſtratio.§.2.
Si vendidit officia vide Officium
Si ea q̃ erãt coĩaꝭ ſibi appropriauit tenetur
reſtituere vide Talia.§.2.⁊.10.
Si incarcerari fecit aliquẽ indebite vide
Carcer.§.2.⁊.3.
Si bãniuit aliquẽ idebite. vide Bãnũ.§.1.
Si ñ pmiſit teſtari aliquos.vid Talia.§.10.

Si coegit nubere filiã alicui⁹ alteri vt ei ſuc
cedat põt eſſe mortale ſꝫ qualitateꝫ rei.
Si fecit fieri torneamenta vel haſtiludia vl'
ſpectacula inhoneſta.vide Ludus. §.6.
Si iuſtiaꝫ vendidit.vide iudex.§.19.⁊.20.
Si fecit ſtatuta vel leges iniquas:vide Lex
§.22.⁊ Excomũicatio.7.caſu.12.⁊ cãu.43.
Si vaſſalos indebite grauauit vel ſpolia-
uit.vide Talia per totum.
Si ip̃e vaſſalus exiſtens fuit infidelis dño
ſuo.vide Feudum.§.16.
Si tollerauit vſurarios propter lucruꝫ ſuũ
vide Uſura.2.§.14.
Si non purgauit pũintiam malis homini
bus.vide Judex.§.7.
Si propter auaritiam cõmutauit penã cor
poralem in pecuniariam:quia vltra morta
le tenetur leſis:ſi propter hoc aliqua ſcele
ra facilius perpetrantur.
Si ñ tenuit vias ſecuras.vide Rapina.§.1.
Si pupillos ⁊ miſerabiles perſonas non
voluit audire non dando publicas aliquã
do audientias. quia vltra mortale tenetur
de dãno quod eis infertur.vid Culpa.§.5.
Si angariauit ruſticos in laboribus ⁊ ma
xie in feſtis vide Talia p totum ⁊ Ferie.
Si tenuit nimias pompas aut expenſas vi
de Ornatus.
Si nimis occupauit ſe in ludis ⁊ venatio-
nibus vide Ludus ⁊ Uenatio p totuꝫ.
Si dedit dãnum in agris propter venatio
nes vide Uenatio.§.2.
Si non correxit familiam ſed parum cura
uit eos compeſcere a peccatis vide Cor-
rectõ primo.⁊ ſecundo per totuꝫ.⁊ qũo te
netur vide Dñs .§.1.
Si fuit excõicatus vel a iudice vel propter
aliqd infraſcriptorum.
Si inici fecit man⁹ violẽtas i perſonas ec-
cliaſticas vid Excõicatio .5.caſu.1. p totũ.
Si fecit incendi vel frangi eccleſias vel
loca religioſa ibidem caſu.5.⁊.6.
Si fuit i ſecutor alicuius Cardinalis vl' de
familia pape aut cardinalis vel alicui⁹ epi ſ
copi vide Excõicatio. 5.caſu. 9.⁊ caſu.13.
Si fecit fieri aliquam iniuriam illis qui tu
lerunt aliquas ſententias excommunicatio-
nis vel interdicti vel qui fuerunt cauſa vt
ponerent l' obſeruarent vide ibidẽ.caſu.10
Si fuit fautor hreticoꝝ eorum vel impedi-
uit officium inquiſitoris vide Hereticus p
totum ⁊ excomũicatio.5.caſu.17.⁊ Excõi
catio.7.caſu.28.⁊.29.
Si coegit celebrare tp̃re interdicti vide Ex
cõicatio.5.caſu.15.

Si fuit receptator pirrataꝝ vel cũ eis ptici
pauit vide.ibidẽ caſu.18.
Si impoſuit noua pedagia vel exegit pro-
hibita.ibidem caſu.19.
Si permiſit deferri prohibita infidelibus
ibidem caſu.21.
Si impediuit victualia ne ad curiam porta
rentur.ibidem caſu.22.
Si volẽtes ire romam vel redeũtes cepit
pcuſſit ⁊ huiuſmõi ibidẽ cãu.23.⁊.24.⁊.25.
Si impediuit ne obediretur lr̃is aplicis ibi
dem caſu.26.
Si vſurpauit iuriſdictionẽ eccliaſticam ibi
dem caſu.28.Excõicatio.7.caſu.5.
Si romipetas detinuit vel ſpoliauit. ibidẽ
caſu.29.
Si iuaſit terras ecclie ibidẽ caſu.30.
Si ſe ſubtraxit ab obedientia romani pon
tificis.ibidem caſu.27.
Si corpus alicuius defuncti fecit incidi vt
alibi ſepeliretur ibidem caſu.32.
Si tertio admonit⁹ ab ep̃is noluit eis facere
iuſtitiam Excõic[illegible]7.caſu.1.
Si exegit vel exigi fecit pedagia a pſonis
eccliaſticis vel alia onera.ibidem caſu. 5.
Si xp̃ianos naufragiũ patientes ſpoliauit
bonis.ibidem caſu.10.
Si grauauit pſonas eccl'aſticas l' eoꝝ ↄſan-
guineos qꝛ noluerũt eligẽ quẽ volebat ibi-
dem caſu.14.
Si regalia l' cuſtodiã ⁊ huiuſmõi ſibi vſur
pauit eccliȷs vacãtibus ibidem caſu. 15.
Si extorſit abſolutionem ab aliqua cenſu
ra per metum.ibidem caſu 17.
Si ↄpullit plãtos eccl'aſticos ad ſbmittẽdũ
ei bona eccliarum.ibidem caſu.21.
Si iter dixit ſuis ſubdiꝭ ne coquãt molãt ⁊
huiuſmodi pſonis eccl'aſticis.ibidẽ cãu. 26.
Si procurauit aliquẽ occidi facere p aſſaſſi
nos ibidem caſu.31.
Si ↄceſſit repreſalias ↄ̃ eccliaſticas perſo-
nas ibidem caſu.33.
Si ipediuit viſitatões mõialiũ.ibid cãu.39
Si imunitatẽ eccliaſticã violauit capiendo
hoies i ecclia vide Jmmunitas p totuꝫ.
Si pſentauit idignos exiſtẽs patronus ali-
cuius ecclie vide Jus pronatus. §.18.
Si fec̃ pmoueri idignos ⁊ ſi p pecũia qꝛ vl
tra mortale ẽ ſimõiac⁹ vide Sionia. 3.§.1.
Si voluitq́ p⁹ bñficia ab ipo petãt q̃ꝫ a pa
pa mortale eſt niſi alq̃ rõabili cã faceret pu
ta ne indignis darentur ⁊ huiuſmodi.
Si fidem ſeruauit promiſſã vide Pactum
.§.4.
Si ſoluit ſeruitoribus ſuis ⁊ creditoribus

vide Solutio.§.15.
Circa eccliaſticas pſonas ⁊ prio circa cleri
cos in cõi.
Si ẽ irregularis ⁊ qñ vel qũo incurrit hẽs
irregularitas primo p totũ
Si eſt ſuſpenſus ⁊ in quibus caſibus icur-
rat eam vide Suſpenſio primo per totum
Si recepit ordines ſimoniace vel a ſimõia
co vide.Simonia.6.§.9.
Si recepit ordines in peccato mortali vid
Ordo.2.
Si execut⁹ ẽ ea q̃ ſt ordis in pctõ mortali vi
de Clic⁹.8.⁊ eucharistia.2.§.5.⁊ Euchari
ſtia.3.§15.⁊.24.
Si exiſtẽs excõicatus l' interdcũs aut ſuſpen
ſus miniſtrauit vide Jrregularitas primo.
Si ñ portauit tõſurã vel hitum vide Apo-
ſtata.§.1.⁊.2.⁊ clericus.4.§.1.2.⁊.3.
Si immiſcuit ſe negotijs ſecularibus vid Cle
ricus.9.§.3.cuꝫ ſequentibus
Si exercuit inhoneſta clericatui. vide Cle
ricus.10.per totum
Si eſt debite literatus vide Clericus.2.per
totũ ⁊ ep̃us.§.26.
Si fuit ordinatus ante etatem debitam vi-
de Etas per totum.
Si dimiſit horas canõicas dicere vide Ho
ra.§.3.cum.8.§.ſequentibus
Si dicendo voluntarie ſe occupauit in ali-
quo alio.ibidẽ.§.26.
Si nõ bñdixit mẽſam nec grãs reddidit p⁹
cibum vide Clericus.12.
Si exercuit offiñ ordis ſine debiꝭ pamentꝭ
vel modo vide Miſſa.§.35.
Si celebrauit in ecclia polluta vide Conſe-
cratio eccleſie.§.3.
Si celebrauit tẽpore interdicti vide Jnter
dictum.7.per totum
Si celebrauit ad faciendum malẽficia vid
Miſſa.§.53.
Si celebrauit nõ ieiunus.ibidẽ.§.3.cũ duo
bus ſequentibus.
Si i altari execrato vide Altare.§.2.
Si pluſq̃ꝫ ſemel in die vide Miſſa.§.4.
Si cum hoſtia vel vino corruptis.vide Eu
chariſtia.1.§.1.cum ſequentibus
Si cum euagatione mentis vide Miſſa.
§.12.
Si nimis raro celebrauit. ibidẽ.§.43.
Si ante diẽ vide Eucariſtia.3.§.36.⁊ Miſ
ſa.§.40.
Si exiſtens in aliquo notorio delicto vide
Clericus.8.§.4.
Si habita pollutione celebrauit eadem die
vide Euchariſtia.

Si pmiſit alicui dicere miſſas: ⁊ non dixit
vide Miſſa.§.5. cū ſequenti.
Si exiſtens biganus.pōtat tonſurani.vidē
Bigamia.§.12.
Si nimiam habet conuerſationem cū mu
lierib⁹.vide Clericus.5.§.2.⁊ alijs ſeqn̄tib⁹
Si participauit cū excōicatis i diuinis.vid
Excōio.5.cāu.4.⁊ Excōio.8.§.3.
Si fuit falſarius lrāꝝ apl'icarum.vid Ex
cōicatio.5.cāu.3.
Si ſepeliuit īterdictos excōicatos vl' vſura
rios.vide Excōio.7.cān.18.⁊.36.
Si vſurarijs māifeſtis alienigēis domos ꝯ
ceſſit ad fen⁹ exercēdū.ibidē cāu.32.
Circa beneficiatos vltra predicta interoge
tur de infraſcriptis.
Si obtinuit beneficiū p ſimoniā vel p pces
carnales: aut aliud turpe.vide Adulatō.§.
2.⁊ ſimonia.3.⁊.5.⁊.6.per totum.
Si ē indignus pp lrārum ignorantiam:vel
aliud canonicum impedimentum:puta q2
infamis irregularis.corpore vitiatus:⁊ hu
iuſmodi:quia ſic tenetur reſignare in mani
bus valent accipere reſignationem.d quo
vide beneficium.§.43.⁊ niſi fuerit cum eo
diſpenſatū vel in caſu.vide Corpore vitia
tus.§.4.
Si obtinuit beneficiū non intendens cleri
cari.Vide Clericus.7.§.5.⁊.6.
Si pmutauit beneficia. vide Permutatio
§.4.
Si renunciauit beneficio ſimōiace.vid Re
nunciatio.§.9.⁊.10.
Si facit reſidentiam in beneficio ſuo.vide
Clericus.7.in multis.§.
Si habet plura beneficia quorum vnū ſuf
ficeret.vide Beneficiū.§.34.
Si fecit quatuor partes de fructibus benefi
cij.vide Clericus.3.§.1.
Si habens patrimoniū ſeruauit vt viueret
de eccleſia.ibidem.§.2.
Si expendit fructus beneficij in vſus inho
neſtos.ibidem.§.4.
Si male tractauit eccleſiam: ⁊ eius hedifi
cia.vide Clericus.3.§.1.
Si vaſa ⁊ paramenta ad diuinum cultum
tenet inmūda.vide Vaſa ſacra.
Si alienauit bona eccleſiaſtica que ſeruan
do ſeruari poterant: ſine legitima cauſa ⁊
cum debita ſolēnitate.vide Alienatio. per
totum.
Si locauit ſub ānuo cenſu vices ſuas alte
ri.vide Simonia.⁊.§.25.cū.2.ſequētibus.
Si induxit ad vouēdum vel iurandum de
eligenda ſepultura in ſua eccleſia. vide Ex
comunicatio.5.cān.14.
Si leges vel phiſicam audiuit.vide Exco
municatio.7.cān.7.
Si habentes eligere non elegerunt melio
rē.vide Electio.§.21.
Si appetiuit epatum aut plationē ſupiorē.
vide Eps.§.2.
Si male adminiſtrauit bona eccliaſtica.vi
de Adminiſtratio.
Circa prelatos habentes iuriſdictionē ma
xime epos vltra predicta.
Si electus ſe fecit cōfirmari.vide Confir
matio prelatorum.per totum.
Si non correxit publicos crimino ſos.vid
Correctio.1.§.3.⁊ epiſcopus i prin.⁊.§.10.
Si poſuit indignos ī officio vl' beneficio.vi
de Eps.§.18.⁊ adminiſtratio.§.2.
Si fuit nimis pomposus in ornatu ⁊ hui⁹
modi.vide Ornatus.per totum.
Si indebite diſpenſauit in votis habes vo
tum.4.per totum.
Si in alijs.vide Diſpenſatio i prin.cū mul
tis.§.
Si aliqd exigit p licentia miniſtrandi vel
docendi.vide Mgr.§.15.
Si contulit ordines indebite qbus non de
bebat vel qn̄ vel n̄ modo quo debebat. vid
Ordo.1.2.3.4.5.6.⁊.7.
Si non examinauit ordinandos ſed ordia
uit indignos.vide Ordo.3.§.23.
Si ſacramentum confirmationis nō tenuit
notabilis negligentia videtur mortale. vid
Confirmationis ſacramen tum.§.1.
Si criſma ⁊ oleum ſanctum n̄ ꝯſecrauit in
cena domini oī āno.vide Oleū.p totum.
Si nō fecit conſecratōes ecclīaꝝ altariū ⁊
veſtimentorū quibus debuit eſt graue pec
catum.
Si non habuit teſtes ſinodales.de qb⁹ vid
Eps.§.10.
Si non viſitauit ſingulis annis dioceſim.
ibidem.§.12.
Si non deputauit in eccleſijs cathedralib⁹
⁊ conuentualibus viros ad predicandas ⁊
audiendas confeſſiones.vide ibidē.§.14.
Si ordinauit in diaconum vel ſubdiaconū
qui neſcit officium.vide ibidē.§.15.
Si non eſt vſus lineis ſi non erat religioſ⁹
ibidem.
Si non ſeruauit nec fecit ſeruari canones.
vide Eps.§.22.
Si contulit beneficia ſimōiace.vide Simo
nia.6.per totum.
Si plura contulit vni vide Beneficiū.§.
24.⁊.37.

Si ratiōe conſanguinitatis.vide Acceptō
perſonarum.§.4.⁊.§.10.
Si non prouidit de beneficio illis quos or
dinauit.vide Beneficium.§.10.
Si viſitando accepit munera ipſe vel aliqs
de ſuis.vide Viſitationem.§.3.
Si poſuit indebitas collectas.vide Taliaꝫ
in prin.⁊.§.1.
Si vſurpauit bona vacantium eccleſiarū.
vide Beneficium.§.39.⁊.40.
Si non ſoluit debita iuſte contracta a ſuo p
deceſſore.vide Dignitas.§.1.
Si queſtuarios pro lucro permiſit idiſcre
te predicare.quia tenentur ipſi.reddere ra
tionem dn̄o de oī malo.⁊ ſatiſfacere ſubdi
tis de omni dāno dato propter hoc.c.ſi.de
iniurijs.⁊ vide Simonia.3.§.8.
Si icerta ſibi appropriauit.vide Reſtitutō
⁊.§.14.⁊.15.
Si teſtamenta ⁊ legata non fecit implere.
vide Executor.§.11.
Si non tenuit bonum vicarium cum ipſe n̄
attendat tenetur de omni dāno.
Si iniuſtam ſniam dedit ⁊ alia ſupradicta
de iudicibus.
Si in excomunicando non ſeruauit debitā
formam.vide Excōio.2. per totum.
Si in diebus feſtiuis non interfuit diuinis.
vide Hora.§.25.
Si exemptos moleſtauit indebite mortalr
peccauit:ſi in aliquo notabili hoc fecit.
Si conſecrauit corruptam ſcienter p mōia
li.vide conſecratio virginum.
Si viſitauit monaſteria monialium. ⁊ fe
cit vt ſeruent clauſuram. vide.s. Exceptio
§.10.
Si hoſpitalarios viſitauit ⁊ fecit vt facerēt
debitum.vide Hoſpitale.§.2.⁊ vltimo.
Si dedit malum exemplum ſubditis.vide
Exemplum.
Si magiſtrum tenuit in eccleſia: ⁊ fecit in
alijs teneri pro pauperibus ⁊ clericis. vi
de Magiſter.§.7.⁊.s.Epiſcopus.§.12.
Circa confeſſores. Si audiuit confeſſiōes
non habēs auctoritatem.⁊ ſi vis ſcire ſi ha
bes auctoritatem.vide Confeſſor.3.per to
tum.
Si abſoluit a quibus non potuit.vide quid
pōt.Cōfeſſio.3.⁊.5.⁊ Cāus.⁊ a quib' exco
municatōibus habes Abſolutō.1.§.1.⁊.3.
4.⁊.5.⁊ Abſolutio.2.i prin.⁊ per totum.⁊
de modo abſoluendi Abſolutio.3.per to
tum.
Si abſoluit māifeſtos vſurarios.vid Vſu
ra.⁊.§.8.
Si diſpēſauit ſine auctōitate:quia peccauit
mortaliter.
Si nimis feſtinanter interrogauit vel non
interogauit.vide hic in prin.
Si interogauit ꝙ non debuit ex delectatio
ne.vide.s.§.1.
Si reuelauit confeſſiōem. vide Confeſſio
vltimo.per totum.
Si exiſtens in mortali audiuit confeſſionē.
vide Clericus.8.§.1.
Si audiuit confeſſiones principaliter ppl
lucrum.vide Simonia primo per totum.
⁊ ſimonia.2.§.6.
Si hēt ſciam debitā.vide Cōfeſſio.4.§.32.
Circa predicatores.
Si predicauit in mortali peccato exiſtens.
vide Predicare.§.7.
Si hꝫ ſciam debitam.ibidē.§.6.
Si predicauit mendatia.vide Mendatiū
§.4.
Si predicauit propter honorem.vide Ho
nor.§.7.
Si propter lucrum.vide Simonia p totū.
⁊ ſimonia.2.§.6.⁊ ſimonia.3.§.9.
Si predicauit ſine lnia q2 mortaliter pecca
uit totiens.
Si predicauit indulgentias indiſcretas.vi
de Religioſus.§.65.
Circa inquiſitores hereticorum. Si extor
ſit pecunias.vide Inquiſitor.§.5.
Si bōa ecclīaꝝ applicauit fiſco ibidē.
Si abuſi ſunt armoꝝ multitudie.ibidem.
Si malitioſe impoſuerūt crimen vel impe
dimentum ſui officij alicui.ibidem.
Si obmiſerūt procedere ꝯ ꝯſciam ex amo
re lucro ⁊ huiuſmodi.ibidem.
Si inquiſitor vnius ordinis proceſſit ꝯtra
fratrem alterius ordinis.ibidem.
Si impediuit ſe de diuinationibus. vide
ibidē.§.4.
Circa religioſos i cōi. Si itrauit p ſimōiā.
vide Simonia.4.per totum.
Si intrauit latiorem habens votum ſtrictō
ris.vide Religioſus.§.34.
Si non fuit obediens. vide Religioſus.§.
29.
Si proprietarius fuit.ibidem.
Si contra votum caſtitatis ibidem.
Si officium dixit.vide Hora. per totum
Si ſeruauit alia precepta regule vel conſti
tutiōnū obligātia ad mortale.vide Religio
ſus.§.28.
Si elegit meliores.vide Electio.§.2.
Si infamauit alias religiones.vide Detra
ctio.per totum.

Si voluit cõſentire electioni.ibidem.§.36.
Si ſecreta ſui ordinis reuelauit in ſcandalũ ipſius peccauit mortaliter.qz ꝓditor ẽ.
Si in viſitatõe nõ reuelauit que debebat.vide Denũciatio.§.10.
Si fecit aliquid contra ea que generaliter prohibentur religioſis. vide Religioſus.§.vltimo.
Si receſſit a mõaſterio ſine lnĩa prelati.vide Apoſtata.§.4.
Si frequẽtauit monaſteria monialiũ.vide Monaſterium.§.8.
Circa mõachos.ſi ſeruauit q̃ ſibi recipiũt. τ q̃ ſint vltra regulã habes.j. Mõachus.§.10.
Circa abbates.ſi habuit curã ſibi cõmiſſorum.eos vita τ doctrina inſtruendo.vide Abbas.§.23.
Si diſpenſauit cũ eis ſine cã legitima.vide Diſpenſatio.§.7.
Si impoſuit monaſterijs aut prioratib⁹ nouas penſiones vel auxit veteres vel applicauit ſue menſe.vide Abbas.§.26.
Si ſeruauit regulã τ ſibi pcepta vt.j.Monachus.
Si reqſiuit appoſtatas.vide Abbas.§.18.
Circa abbatiſſã.ſi fecit ſe bñdici vbi ẽ conſuetudo.vide Abbatiſſa.§.2.
Si fecit ſeruari clauſurã.vide Mõial.§.3.
Circa hoſpitalarios.ſi fecit inuentariuz.vide Hoſpitale.§.3.τ.4.
Si tenuit hoſpitalitatez.ibidẽ.§.vltimo.
Si bona hoſpitalis ↄuertit ad alium vſuz vide Legatũ.2.§.11.
Si periret ex negligentia ſua.vide Adminiſtratio.

19 Aduerte qz prefatas interrogatões ſolũ poſui qz circa pdicta cõiter ẽ mortale peccatum.licet aliquando non propter imperfectiõem actus: τ qz non ſunt neceſſario cõfitenda talia peccata niſi qñ dubitat an ſint mõtalia. Itẽ ẽo rõne ſtatuti obligantis ad peccata venialia ↄfitenda tñ tunc ſufficeret confiteri in genere. Item tertio vr ꝙ teneatur ↄfiteri venialia quando eſſet periculuz ne traherent ad mortale. Nam cuz tunc teneatur de ipſis penitere multo fortius confiteri propter euitañ mortale ad qđ inducunt qñ hoc aduertit. Additur ab aliqbus quartus caſus i quo tenetur quis cõfiteri venialia.ſ.quando nullum habet mortale. τ in paſca teneatur cõfiteri ꝙ tunc confiteatur venialia. Sed quia vt dixi qualitercũqz qs teneaꝛ cõfiteri venialia ſufficit confiteatur illa in genere.niſi in caſu quãdo dubitat an ſit mortale. Iđ ptrãſeo τ ſufficit quo ad venialia cõfiteatur ſic.peccaui multis modis cogitatione.delectatione.omiſſione.diſſolutione.locutõe.viſu.tactu.guſtu.odoratu. τ multis alijs modis de quibus omnibus tam mortalibus q̃z venialibus dico meam culpam. Item non obmittat confiteri oblita τ ignorata ſic. Item dico meã culpaz đ omnibus peccatis meis mortalib⁹ q̃ ignoro aut oblitus ſum nec vnq̃z legitime cõfeſſus forte ex mea ignorantia vel negligentia: qz valet talis confeſſio vt remittãtur vel reducantur ad cognitõem τ nõ teneaꝛ reiterare confeſſiones. Quis multa fuerit.tũc oblitus confiteri ſi modo diligentiam ſecundum ſuam conditionem fecit. quibus omnibus complens faciat terminare peccatorẽ ſuam ↄfeſſionẽ ſic dicendo. Ideo precor beatiſſimam τ glorioſaz virginem mariã omnes ſanctos τ te pater orare pro me.

Quibus pactis confeſſor increpet corrigat τ dulciter admoneat pcõrem abſtinere a ſocietatibus τ cauſis peccatorum. Non tñ exigat iuramentum vel promiſſionẽ de aliquo: niſi ſolum de hijs i quibus iura ſic voluerunt vt in excomunicatione τ huiuſmodi. poſtea imponat ei pniam talem quã ſtatim poſſit complere ante recidiuationez p ſacramentali. τ poſtea aliam quam videat ꝙ peccator veriſimiliter faciet. vnđ caueat ne imponat pniam talem quam veriſimiliter non implebit. quia eſſet potius illum illaqueare q̃z ſoluere. Eſſet bene bonum illi notificare quã pniam meret: vt ſic magis timeat. poſtea cõcede ei illam indulgentiam quã potes de quo circa indulgentia.§.5.
Deinde abſolue eum ſic. miſereatur tui oĩpotens. Indulgentiam τ abſolutionem. dñs noſter Ieſus xp̃s te abſoluat. τ ego auctoritate ipſius. abſoluo te a vinculo excomunicationis maioris vel minoris inq̃ztũ poſſum τ reſtituo te ſacramentis ec. lie. Iterum te abſoluo ab omnibus peccatis tuis mortalibus τ venialibus cõfeſſis oblitis τ ignoratis. τ a circũſtantijs eoꝝ. in nomine patris τ filij τ ſpũſſancti amen. Poſtea iponas ei ſic taliter ꝙ intelligat. Oĩa bona que facies. τ mala que patienter ſuſtinebis impono tibi in remiſſionẽ moꝝ peccatoꝝ vade in pace. Et ſi haberet caſum vel excomunicationem a qua non poſſes abſoluere impone ei ꝙ vadat ad eum qui eum põt abſoluere: nec ingerat ſe ſacramentis do nec de eo ſit abſolutus: niſi ratione ſcandali euitandi ſi excomunicatio eſt occulta.

Nteſtatus

qs dr decedere q̃mõ modis. Primo ſi nullũ teſtñi fec. Secũdo ſi fecĩ ſz ñ iure. Tertiõ ſi fecĩ iure. tñ poſtea ruptũ ẽ poſtumi natiuitate: l' irritũ tactũ eſt capitꝭ diminutõe teſtatoris. Quarto ſi nulli ſũt hr̃des ex eo teſtõ vt i aũt. de here. ab inteſtato i pri. poſſũt addi τ duo alij mõi. ex p⁹ ſcto. pnius. ſ. p q̃rellã expugnato teſtõ. ſ⁹ p bonoꝝ poſſeſſionẽ ↄ tabulas. vide Azo. in ſũma. C. de ſuis τ legip. here.

Ntimiditas

vñ cauſaꝛ. R. ſz ſcdm Tho. ſa ſe. q. 66. ꝙ aliqñ ex defectu amoris ꝓprij: vt cũ qs min⁹ debito amat vitã ꝓpriã τ ea q̃ ordinãt ad eã. Aliqñ caꝛ ex elatõe ai đ ſe pſumẽtis τ alios ↄtempnẽtis. Alñ aũt caꝛ ex ſtoliditate ſeu ſtultitia.

1 Utꝝ ſit pcm̃. R. ꝙ ſic vñcũqz cauſeꝛ niſi ſtoliditas ſit iuincibil' τ ẽ rõ. 3. ethi. Intimiditas ẽ ↄ fortitudinẽ p defectũ nõ timendi vbi eẽt timẽdũ: ſicut timor ↄtra fortitudinez p exceſſũ timendo vbi nõ timẽdũ ẽ.

2 Qñ ẽ pcm̃ mortale. R. illa q̃ caꝛ ex defectu amoris τ elatõis tũc ẽ mortale pcm̃ qñ ſine necẽitate exponit ſe piculo ꝓbabili notabil' leſiõis corpis: τ multo magis aĩe: l' ñ curat de ei⁹ nobili leſiõe õmittẽdo ꝓuiſionẽ debitã facere. tertia võ q̃ caꝛ ex ſtoliditate cõit ẽ a veniali: niſi ꝓueniat ex lata culpa i hijs i qbus iminet piculũ ꝓbabile notabil' nocumẽti: τ ppea oĩtit debitã ꝓuiſionẽ niſi vbi ſtoliditas eſt inuincibilis.

Ntruſus

dr q ñ canõice ſz p violẽtiã occupat hõres l' bñficia eccliaſtica. vnđ fur ẽ τ latro τ ẽ i pctõ mortali τ teneꝛ reſtituẽ oĩa q̃ inde recipit. c. grauis. de reſti. ſpo.

Nuenta

an ſint reſtituẽda. R. ꝙ q̃dã ſt q̃ fuerũt i dñio alicu⁹ τ talia iueniẽs teneꝛ reſtituẽ. imo furtũ cõitit q ea aio ñ reſtituẽdi accipit. l. falſus. §. q alienũ. τ. §. ſe. ff. đ furꝭ τ. 14. q. 5. c. ſi qd iuẽiſti. Siue talia amiſſerit dñs ipaꝝ ex ruina l' icẽdio l' naufragio. vt ff. đ icẽ. rui. nau. p totũ. Iđ dico đ iactatꝭ in mari cã nauis aleuiãde. ff. ad. l. ro. de iac. l. q leuiande. Et ibi nõ i glo. l q̃lrcũqz amiſit τ h veꝝ niſi hẽrẽꝛ pro derelictꝭ τ tũc credit Fede. ↄſilio. 107. ꝙ hẽanꝛ p đrelictꝭ ſi dñs tacet: nec p ſe nec per alios pqrit. qz. d. l. q aleuiãde vr ſtati iponẽ necẽitatẽ pqrẽdi res amiſſas: τ ſic iſta neglia nõ q̃rẽdi tollit primã pſũptionẽ quã facit lex. ſ. ꝙ nõ hẽanꝛ p derelictꝭ niſi alr ↄſtet p q̃litatẽ: τ act⁹ de voluntate dñi: cũ nemo pſũaꝛ iactare res ſuas dcã. l. falſuſ. §. ſi iactãtiũ. τ. d. l. q. leuiãđ. qđ nõ p limitatõe eoꝝ q̃ dico iſra naufragiũ. § 3. nec talia iuẽta qñ nõ hñtur pro derelictis poſſũ vſucapi: qz i eis deficit titulus p derelicto. vt i. l. ſi qs merces. ff. p derelicto. Alñ ↄſue⁹ aliq̃z q iactata i mari l' a fluib⁹ portata occupant vr expſſe reprobata p dcãm. l. q leuiãde. τ ibi glo. nõ. τ lz loquaꝛ de iactis i mari: tñ idẽ ẽ de ablatꝭ a fluie cũ parum differãt ab illis. Ut dicit tex. Inſti. đ re. diui. ſiõe. §. vlti. Facit autẽtica naufgia. C. đ furtꝭ Quedã ſũt q̃ nũq̃ fuerũt i dñio alic⁹: vt lapilli i littore maris fere ſilueſtres: τ huiuſmõi τ talia ſiũt occupanꝭ ſiue beſtie capiãꝛ in fundo ꝓprio: ſiue i alieno: dũmõ ñ fuẽit ꝓhibitus itrare a dño fũdi. Siue fuerint antea vulnerate ab aliquo: dũmõ eas ñ ꝓſeqꝛ tur Inſti. de re. diui. i multis. §. τ. ff. de acq. re. do. l. 3. niſi ſecus ſit de ↄſuetudine: qz tũc ſtabitur ↄſuetudini. l. ꝙ ſi nolit. §. q aſſidua ff. de edilictio edic. ſm glo. in dicta. l. 3. §. illud. Silr ſi eẽnt capte in rethe alieno non credo ſint accipiẽtꝭ: ſm glo. in. l. in laqueũ. ff de acqui. re. do. τ Inſti. de re. diui. §. ſingulo. lꝫ rigor iuris videaꝛ velle ꝙ ſint capiẽtis ibidẽ. Fere võ ſilueſtres ſed domeſtice facte ſicut pauones: colũbe: apes i alueo τ huiuſmodi tã diu ſũt poſſidentis q̃zdiu hñt aĩum reuertẽdi domũ ſed ſi bis aufugiant nec horis debitis nõ ipedite reuertunꝛ ſiũt capientꝭ: qz ↄſuetudo iducitꝛ p biuũ actũ. l. 3. C. de epali audi. τ ſic ñ dicunꝛ habere aĩuz reuertẽdi. Aialia võ nãliꝛ dõeſtica vt galie: τ huiuſmodi: ſp ſunt dñi: τ capiẽs ea teneꝛ reſtituere cum fructibus: puta ouis τ huiuſmodi. §. galinaꝝ Inſti. de re. diui. τ. ff. đ acqui. re. do. l. naturalem. §. pauonum.

1 Utꝝ inueniens theſauꝝ teneaꝛ reſtituẽ. R. ꝙ ſi in ſuo ſolo iuenit ſic ſuũ erit. ſi võ i alieno ſolo τ a caſu ſic medietas erit ſua τ alia medietas erit dñi ſoli. Si vero data opera: totum erit dñi fundi. Inſti. de re. diui. §. theſauros. τ. C. đ theſau. l. vnica. nec ẽ veꝝ qđ dicꝛ glo. i. c. ſi qd. 14. q. 5. ꝙ iuẽt⁹. i loco ſacro l' religioſo ſit iuẽtoris. ſed erit ſm diſtinctionez predictam vt expreſſe patet in. d. §. theſauros.

2 Quid de terra p alluuionẽ addita terre alteri⁹. R. diſtinguẽdo qz iſula nata i mari ẽ occupãtis. In medio võ fluis ẽ cõis hñtib⁹ pdia iuꝛ flumẽ ex vtraqz pte: ſi võ ẽ in medio ẽ illius cuius ẽ ꝓximior. ager vo a fluie diuiſo circũdatus remanet cuius erat. Et ſi flumẽ mutat alueũ: prini⁹ alue⁹ efficiꝛ eoꝝ q

ꝓdia circa eã hñt. ⁊ ſcõus aliꝰ ẽ publicus ⁊ ſi reuerſ ad p̄mũ.ſcõs aliꝰ erit eoꝝ q hñt ꝓdia circa eũ. Siĺr ager iũdatꝰ aqua ipa recedẽte remãet eius cuiꝰ erat. Hec hñt Inſti. ð re.diui.§.inſula. ⁊ ſic ħ nisi ꝯſue tudo ſit in contrarium vel ſtatutum.

5 Si d quõ tenet reſtituere ille q neſcit cuiꝰ ſit. R.q ſi res nõ hẽbaſ pro derelicta tenet facere denũciare publice: ⁊ ſi poſt ñ ꝯpet cuiꝰ ſit: erogabit i paupes.ſm Ho.l ſi ipe ẽ paup retiebit aucte epi l ſui ꝯfeſſoris ſm Ray. ⁊ orabit ꝓ illo cuiꝰ erat. Si vo ꝓba bili er pōt p̄ſumere qꝛ dñs eã hẽbat ꝓ dere licta ſic potit vſucape.l.idẽ qð.ff.ꝓ dereli.

Ɨueſtitura

ꝓprie ẽ poſſeſſio nis rei traditõ. Improprie aũt ẽ aliꝰ corporei loco poſſeſſiõis i mãibꝰ poſi tio. Vñ qñ dñs dat vaſallo baſtã: vel aliqð ſile dicẽs ſe facere iueſtiturã.vt i ti.qd ẽ iue ſtitura iueſtire dſ.

Vtꝝ ſit fiẽda corã teſtibꝰ. R.q ſic: nõ qꝛ ñ valeat ſine teſtibus ⁊ iſtꝭ:ſꝫ vt verita ꝓba ri poſſit: ⁊ qñ dẽ ſi fiet de bñficio nouo tũc ſi pares.i.vaſſallos hꝫ corã tribus vel ſaltẽ duobꝰ ex eis tenet facerſ.ſi vo pães.i.alios vaſallos ñ hꝫ faciat corã alijs idoneis teſti bꝰ. Si aũt inueſtiat de veteri bñficio pōt fie ri corã qbuſcũqꝫ idõeis teſtibꝰ.vt i ti. Aut teſtes ſũt neceſſarij. ⁊ ẽt ſi ẽ clicus q iueſtitu rã facit ð rebus proprijs.ð rebꝰ vo eccle ad mittũt oẽs teſtes idonei ſm Ho.

Ɨuidia

ſm Pa.li.2. eſt dolor ð alienis bõis. ſꝫ aduerte q cũ obiectũ tri ſtitie ſit malũ propriũ. Iõ ð bono alterius pōt eẽ triſtitia prout appꝛehẽd.ſ vt malũ ꝓ priũ: ⁊ ſm h quadrupl'r p̄io mõ iq̃tũ ex eo nobis aliqð piculũ imminet.ſ.ne ab eo leda mur: ⁊ hec triſtitia ñ ẽ iuidia ſꝫ effectꝰ timo ris: vt dicit phs ſo retho. ⁊ pōt eẽ ſine pec cato.vt dicit Gre.2 .mor. Alio mõ apphẽ ditur iq̃tum ẽ diminutiuũ ꝓpe glie vel ex cellẽne ⁊ hec triſtitia ẽ ꝓpe iuidia ſꝫ phm vbi.ſ. ⁊ ex genere ſuo ẽ pctm mortale Iob 5. puulũ occidit iuidia: cũ ſit ꝯ caritatẽ. Sũt tñ p̄mi motꝰ iuidie qñqꝫ ẽt i pfectis ex ſur reptõe: q ſunt venialia peccata: ⁊ ẽ ſ mile ð iuidia puulorꝫ i qbus ñ vere ẽ vſus rõis ⁊ ð motu iuidie ſm q ẽ paſſio ſenſualitatis. Tertio mõ apphẽdit bonũ alterius iq̃tũ de eſt nobis qð aliꝰ hꝫ: ⁊ ſic triſtat: ⁊ hec triſti tia ñ ẽ iuidia ſꝫ proprie dſ zelus ſm phm vbi.ſ. Et ſi ẽ de bõis hõeſtis ẽ laudabilis ſꝫ illud.p.cor.12. Emulamini caritmata me liora. Si aũt ſit de bõis tpꝛalibus aut de bo nis ihõeſtis pōt eſſe pctm: ⁊ ſine peccato ⁊ aliqñ cũ mortali.puta cũ talia ſũt ꝯ deum. Q̃rto mõ apphẽdit bonũ alteriꝰ ꝓut pōt ce dere i dãnũ mitoꝝ iniuſte ⁊ nc ñ ẽ iuidia ſꝫ Gre.nec pctm.puta cũ qs triſtat ð proſpi tate aliꝰ tirãni qꝛ vidꝫ q magis tirãnizabit

Quot ſũt eiꝰ filie. R. ſm Gre.31.mor.5.ſ. 6
odiũ.ſuſurratio.detractio.ð qbꝰ hẽs i locis ſuis exultatio i aduerſ: ⁊ afflictio i ꝓſperis p̄rimi iq̃tũ euentũt ꝓrio ꝯ conatũ iuidẽt ſꝫ qñ triſtat de ꝓſpis ſꝫ q hñt quãdã gliaꝫ ſic ẽ iuidia ñ eius filia. Emulatio vo ⁊ iuui dia idẽ ſũt gnãlr: ſꝫ ꝓpe iuidia attẽdat i actu iteriori. Emulatio vo i actu exteriori. vt di cit glo.ſup illud gal.5. emulatões iuidie.

Ɨpocriſis

vide Simu latio.

Ɨpotheca

qd ſit ⁊ ð ea vi ð pignꝰ p totũ

Ɨra

eſt q̃dã paſſio appetitiua ſẽſitiui ꝓpe q̃ qs vindic tã appetit.q̃ qdẽ paſſio i tñ ẽ bõa iq̃tũ re gulat a rõe. Si vo ordinẽ rõis excludit eſt mala: ordo ãt rõis i ira pōt attẽdi q̃tũ ad duo. Prio q̃tũ ad appetibile i qð tẽdit qð ẽ vidicta.vñ ſi qs appetit q ſꝫ ordinẽ rõis vidicta fiat ſic dſ zelus ⁊ ẽ laudabile. Si ãt appetat q fiat vidicta qlrcũqꝫ ẽt ꝯ ordinẽ rõis ſic ẽ ira ex genere ſuo pctm mortale: qꝛ ꝯtrariat caritati ⁊ iuſtitie. poſſet tñ eẽ pctm veniale pp ipfectõeꝫ actus: ⁊ hoc vl' ex pte appetẽtis: vt cũ appetitus ꝓuenit iudiciũ rõ nis nec ſeqt ꝯſẽſus ad eũ: vel ex pte appeti bilis vt cũ appetit i modico vidicare: qð ſi iferat ñ erit mortale: vt trahẽ puerꝫ p capil los ⁊ huiuſmõi. ſo attẽdit ordo rõnis i ira q̃tũ ad modũ iraſcendi vt.ſ.motus ire nõ i moderate ferueſcat iteriꝰ l' exteriꝰ q ordo ſi ꝓtermittat nõ erit ſine pctõ: ẽt ſi iuſtã appe teret vidictã. ſꝫ ñ erit mõtale ex genere ſuo ſꝫ poſſꝫ eſſe mortale pctm: puta ſi ex vehe mẽtia ire excidat a dilectõe dei vel p̄rimi.

Quõ progredit. R. q tres hꝫ mõs.ſ.p̄io 7
i corde vindictã appetẽdo. de quo Mat. 5. q iraſcit fři ſuo.ſ.p irã mortalẽ. ſo in ſi gnis maifeſtat. ⁊ iõ ſbiugit q dixerit fři ſuo racha.qð ẽ iteriectio iraſcẽtis. Tñ i ſcõ no cumitũ iferẽdo liuore vindicte.ſi p̄miꝰ gra dus ẽ mortal: multo magis ſcõs ẽ grauior. tertius grauiſſimus ſi deterius noceat.

Quot ſũt eꝰ filie. R. Gr.30.mõ.q.6.ſ. Ri 8
xa.tumor mentĩ.ꝯtumelia.clamor.idignatio. ⁊ blaſſemia. Adde.7.ſ.bellũ. ⁊.8.ſ. maledi ctio. ⁊.9.ſ.ſeditio.de qbus in locis ſuis.

Ɨrregularitas

eſt im pedimẽtũ ſeu repulſio executiõis diuini officij: ſeu ſacri ex canonica ſeu ꝯſti tutõe ꝓueniẽs.ar.de tẽpo.or.c.vlt. ⁊ dſ ſtri cte irregularitas qi ex̃ reglas alioꝝ quo ad ordinationẽ: qꝛ requiritur diſpẽſatio. dſ ẽt magis large irregularis: q nõ pōt miniſtra re i ſuſceptis: nec aſcẽdere ad maiores: hec introducta ẽ a iure poſitiuo.vt.2.q.7.§.item Daniel.ſꝫ in veteri teſtõ fuerit preordinata in perſona Dauid.de ꝯſe.di.1.c.1.

1 Irregularitas i qbus caſibꝰ incurrit ipſo iure. R. q aliqñ ex delicto. aliqñ ex defectu corporis. aliqñ ex defectu ſacri: de qbꝰ hẽs p doc.in.c.niſi cũ.§.pſõe vo.de renũ. ſꝫ pro clariori intelligẽtia: caſus ex qbuſ aliqs effi cit irregularis. Hoc ẽ q nõ pōt ꝓmoueri.l' ſi ꝓmotus nõ pōt exercere ſuũ offm̃. Expli cabo inferius qui reducuntur ad.23.

2 Prio ex hõicidio: l' trũcatõne: aut mutila tione mẽbrorum.vt.ſ. Homicidiũ.5.

3 Sed qd ſi fuit in leuiſſima culpa hõicidij. R. q nõ ẽ irregularis. Facit textus in.c.q̃ſi tũ.de pe. ⁊ re.in verbo verꝝ ſi p iuctariaꝫ. ⁊ ibi nõ. Pa. ⁊ p h limita ⁊ itellige qð dico ſupra Homicidiũ.2.in p̄n. ⁊ infra.§.17.

4 Vtꝝ clericus rñdens iudici ſic ꝓ tali crie debet pẽa mortĩ: ſit irregularis. R. Pa.i.c. ex lrĩs.de exce.p̄la.ſic diſtinguẽdo ſꝫ Ho. q aut crimẽ iminet puniẽdũ de pñti. Et ſic ſi ex ꝯſilio ſuo gnãli l' ſpãli ſequat hõicidiũ ẽ irregularis in.c.ſi qs viduã.50.di. Si vo ex ſua rñſõe nõ ſeqt hõicidiũ: qꝛ alio iudex erat diſpoſitꝰ illũ occidẽ ⁊ iſte interrogatꝰ fuit a quodã alio ⁊ hꝰmõi.ſic nõ ẽ irregula ris. Siĺr nõ ẽ irregularis: qñ crimẽ nõ iminꝫ puniẽdũ de pñti: q̃uis rñdeat q meret mor tẽ. Et ſic intellige glo.in dicto.c.ex litteris.

5 Vtꝝ exiſtẽs in bello ſi aliqs ibi occidatur ſit irregularis ſꝫ ipſe non occiderit. R. q ſi bellũ ẽ iniuſtũ oẽs irregulares ſũt q fuerũt ex pte iniuriantiũ ſi illuc iuerunt: vt bellanti bus ꝓſtarent auxiliũ: ꝯſiliũ. vel fauorẽ. mul tomagis ſi vt aduerſarios lederẽt ſꝫ Inno. ⁊ Ho.in.c.petitio.de hõi. ſecus ſi cã pacifi candi: vel cã iuſta iuerunt.ar.a ꝯrio ſenſu i c.q̃tũ.50.di. ⁊.c.preſbiterꝫ.de hõi.tñ verũ ẽ ſm Ray. ⁊ Rod. ⁊ Guil.q ab epo pote rit cũ predictis diſpenſari.

6 Vtꝝ exiſtẽtes ex pte ſe defendẽtiũ in bello iuſto ſint irregulares. R. q ſic oẽs q occidũt niſi ſit tal' neceſſitas q alias ꝓpriã vitã cuſto dẽ nõ poſſint. Aliꝗ ãt q nõ occidũt nec mu tilãt nõ ſunt irregulares: ſꝫ ibi multi occidã tur. Imo ſꝫ clicis hortari ad bellũ ſi ſit cõtra rẽ publicã: aut eccleſiã: aut fideꝫ catholicã: nõ tñ arma ſumere. vide.ſ. Bellũ.§.4. vñ Pa.i.c.pe. ⁊ vlt.de cle.pcu.referſ. ⁊ ſequit Ho.tenentẽ: q clericus q ꝓſtat opẽ oppſſiſ vel obſeſſis iniuſte ⁊ adiuuat repellentes in iuriã ꝓhiciendo lapides ⁊ huiuſmodi. dũ mõ nemine ipe occiderit q ñ ẽ irregularis.

7 Vtꝝ p̄lati ⁊ alij q interſũt vindicte ſãgui nis ſint irregulares. R. q nõ ſꝫ Aliq.niſi ad hoc dederint auxiliũ: ꝯſiliũ: vel fauorẽ. vel niſi interſint tanq̃ auctoritateꝫ ꝓſtantes. vt habet i.c.lrĩs de exce.p̄la. Pa.tñ i.d.c.lrĩs tꝫ q tales p̄lati ſi habent iuriſdictõeꝫ tpaleꝫ ibi q efficiunt irregulares exhibẽdo p̄ñtiã vbi vindicta ſit ſanguinis: ſi mors vel muti latio ſeqtur. qꝛ videnſ ꝓſtare opem.50.di.ſi quis viduã. ſecus de prelatis qui nõ hñt iu riſdictionẽ tpalem in loco: grauiter tamen peccant qꝛ ꝯ.c.ſniam ne cle.vel mo.faciunt

8 Quid de p̄lato q nõ liberat hoieꝫ ab iniu ſta morte cũ pōt: vel nõ paſcit fame morien tẽ cũ poſſit. R. Aliq. q ſꝫ mortaliſſime peccꝫ nõ tamẽ eſt irregularis: qꝛ lex ꝓmotiõis ſa ctũ requirit.15.q.1.ſi quis iratus. ſꝫ ego cre do potius ꝯtrium.ſ.q ſit irregularis qñ ſciẽ ter ⁊ voluntarie pmittit eũ mori: ſi tñ mo riatur.ar.c. Petrus de hõi. ⁊.c. Mathei ſ de ſimo. qꝛ in iſto caſu nõ ſolũ ẽ omiſſio: ſꝫ ẽt cõmiſſio ſicut ⁊ in dictis iuribus pꝫ.

9 Vtꝝ verberãs aliquẽ cã correctõnis ſi ex vulnere mortuꝰ ſit efficiat irregularis. R. q ſic dũmõ ex illo vulnẽ ſit mortuꝰ. ſecꝰ ſi dece ſiſſet alia ifirmitate ex vulnẽ non ſequnta.c. ꝓſbrũ. ⁊.c.de cetero ⁊.c.ad audiam ð hõi.

10 Quid ſi poſtq̃ ꝯualuit recidiuauit. R. q nihilominꝰ irregularis eſt: qꝛ ſp cã ſbſuit de pe.di.1.ſi qs ſeſ. ⁊.d.c.ad audiã.nõ. Ber. i.d.c.ꝓſbiterꝫ qð credo qñ recidiuũ fuit ſiñ culpa alia.ar.c.preterea.de cle.percuſſo.

11 Quid de illis q ſimul ꝓhiciũt lapides: ⁊ lapis vnius aliquẽ iterficit. R. q oẽs ſi igno rãt a quo ꝓiectus ſit debẽt abſtineſ ab offõ ar.c.ſignificaſti.el.2.de hõi.ſm Gofre. Fac c.ꝯtinẽtia.de cle.pcuſſo. alij ꝯdicũt dicẽdo nemine in dubio repellendũ.ar.dicti.c.ꝯti nẽtia. ⁊.c.petitio.de hõi.dꝫ itelligi qñ ꝯſcia eũ remordet. Vñ nẽo eoꝝ ẽ repellẽdus niſi ſe repellat.ar.c.pñtiũ.de cle.pcuſſo. Ho.tꝫ q relinquẽdi ſũt ꝯſcie ſue: ⁊ iõ ſi aliqbuſ ex eis vſ: q ipſi neminẽ interfecerũt nõ erunt irregulares. Si vo ꝯſcia eis dictat q ſic. ſic abſtineãt dicto.c.ſignificaſti: ⁊ h tene i ꝓhi ciẽtibus in iuſto bello. [illegible]s crederẽ.ſi cã lu di ⁊ non adhibita debita diligentia.

12 Quid de clericis q cū alijs trahunt ad ma
gādellos. vñ aliqs occisus ē aut ꝓbabiliter
credit. ℞. ꝙ irregulares sunt. c. sicut dignū
de homi. Alij āt dicūt ꝙ lȝ clericis turri vl'
muꝝ īpetere: ꝛ machīs īpugnare ꝛ suffode
re lȝ ñ liceat eis ꝑsonaliter pugnare. vñ si
hōicidiū ex hoc scō ꝑter eoꝝ intentōēȝ eue
nerit ñ iputabit eis sȝ qd̓ sint irregulares vr̄
mīus ēt in bello iusto.
13 Quid de illo q dicit ducētibus latroneȝ.
claudite os ne clamet. vel videte ne tales li
berēt eum. ℞. ꝙ irregularis ē si mors ꝓba
biliter fuisset impedita. alias non.
14 Quid de iterrogato si talē vidit ꝛ idicat.
vel si nō pōt ire nisi ꝑ duas vias dicit ꝙ per
istā nō iuit. ꝛ illi eū īsequētes occidunt. ℞.
ꝙ si sciuit vel scire debuit ꝙ ꝑsōa talis q̄re
batur ad mortē: vel mutilatōem irregularis
ē. secus si ꝓbabiliter credidit ꝙ ꝑꝑ aliā cāȝ
ꝛ eius intentio non fuit corrupta secunduȝ
Rodo. ꝛ Guil. duran.
15 Utrū cleric⁹ q pugnātibus arma ministrauit sit
irregularis. ℞. ꝙ sic si aliqs occidat. ar. c. si
cut dignū. de hōi. Et appellatōe armoꝝ ve
niunt ēt fustes ꝛ lapides. ff. de ver. si. l. armo
rū. ſm tñ Inno. ꝛ Ho. i. c. sniaȝ. ne. cle. vel
mo. nō ē irregularis clericus si in bello. iu
sto ministret balistā alicui tñ vt se ōfēdat. ꝛ
sua: nec credit illū aliquē velle occidere: sed
tñ se defendere ꝛ sua. similiter si lanceam
vel ensē ministret tñ vt se defendat ꝛ tñ ille
occidit. sic vr̄ dicēn ēt vt in pmo casu sȝ tuti⁹
ē dicēdū ſm Hosti. vbi. s. ꝙ in vtroqȝ casu
sit irregularis: qꝛ nō lȝ clerico ministerium
ita imediatum in mortē alicuius ꝓbere. de
penis. c. ꝙ in dubijs.
16 Utrū clericus q cū socio latronē capit: ꝛ
ligat ꝛ postea clerico inscio socius latronē
ne fugiat occidit. ℞. ꝙ irregularis ē: qꝛ fines
licite defensionis excessit. c. suscepimus in
glo. de homi.
17 Quid de illo qui vadens ad spatiū super
equū: qui ex petulantia fractis habēis occi
dit pueꝝ. ℞. ꝙ nō ē irregularis qꝛ nec volū
tate nec facto occidit. nec rei illicite dabat
operaȝ. Facit. c. dilectus. de hōi. dicit tñ ibi
Ber. ꝙ si de facili frenū potuit frangi: erit
irregularis. ar. c. significasti. el. i. de hōi. vel
si ꝑꝑ ei⁹ iperitiā equ⁹ lasciuiuit. vt Insti. ad
l. acquil. §. ipetu quoqȝ vel ꝑꝑ eius ipotētiā
similiter si que debuit ꝓuidere ꝛ facere nō
ꝓuidit nec fecit. d. §. impetu quoqȝ.
18 Utrū portantes ligna ꝑꝑ zelū fidei ad cre
mādū hereticos sint irregulares. ℞. ſȝ Ro
do. ꝙ si ligna q̄ portauerūt sint cooperata
ad mortē sunt irregulares: ꝛ a papa soluȝ
dispēsandi. Si āt nihil cooperauerūt puta
qꝛ iā erat mortuus añq̄ȝ fuissent accēsa ſiēn
sunt irregulares vel saltē eps pōt cū eis di
spēsare. si āt dubitāt sic sine dispensatōe pa
pe nō debēt ministrare: nec ꝓmoueātur. c.
bi qui. 50. di. c. ad audientiam. de homi.
Utrū cleric⁹ bñdicēs aquā feruētē vel ferrū 19
cādēs: l' pugiles sit irregularis. ℞. Ray. ꝙ
sic si mors sequat ꝛ Rod. dicit hoc eē tuti
us tenere. vide. s. ērō hoc Hōicidiū. i. ꝛ. 2.
Sȝ ꝓ maiori itelligētia oiuȝ ꝑdictoꝝ nō. 20
aliquas regulas. Pria ē ꝙ nec iudex aliqs
vel magister seu doctor i dubio dȝ aliqueȝ
iudicare irregulareȝ. ar. de pe. di. i. §. pene.
Scda ꝙ i dubio qlibet dȝ se reputare irre
gularē. vt in. d. c. ad audiam. ꝛ iō i foro aīe:
maxie qñ quis ñ ē de hoc ifamat⁹ ē reliquē
dus ꝯscie sue. vt i. c. ex lrīs. ꝺ hōi. has duas
ponit Ho. i. d. c. ad audiam. Tertia ē ꝙ ad
hoc vt qs icurrat irregularitatē ex hōicidio
ē necesse ꝙ iteruenat vel ꝯsiliū: vel ꝑceptū:
vel factū: vel defensio: vel cooperatio occi
dētis. hāc pōit Inno. in. d. c. ad audiētiaȝ.
Quarta ē ꝙ oȝ ꝙ cā hōicidij vt sit irregula
ris sit ꝓpiqua. ff. ad. l. cor. de sicca. l. nihil in
terest. secus ē de remota cā seu occasōe. Nō
eni iō qꝛ faber cultellū facit hōicida ē. c. tua
de hōi. i. ℞. ꝛ. d. c. exhibita. Et hoc verū ſȝ
Ber. de cā remota: nisi aiuȝ nocēdi habue
rit aut minorē diligētiā habuit q̄ȝ dēberet ha
bere vel ñ cogitauit q̄ cogitare debebat. c. ꝑ
sbiteꝝ. i fi. ꝺ homi. Quinta regula ꝙ infās
occidens ñ ē irregularis. nisi sit doli capax
cle. furiosus. de hōi. nō. Pa. i. c. i. de delic.
pue. ꝛ Jo. an. ibidē vbi pōit exēplū. Gre.
de puero. 5. ānoꝝ blasphematore rapto a
dyabolo. Similiter dic de furioso. facit pro
ꝺ. l. i. C. de sal. mōe. Sexta regla ꝙ existēs
solū in culpa leuissima homicidij nō ē irre
gularis. vt. s. in. §. iij. dictum est.
Utrū ꝑlat⁹ q subditū suū q̄ȝuicūqȝ dēliqrit 21
incarcerat cū tali afflictōne ꝙ in paucis die
bus morit sit irregularis. ℞. Jo. de ligna. i
cle. i. de pe. ꝛ re. ꝙ sic. ꝛ iō dicit ꝙ carcer ñ
dȝ esse nimis crudelis. nec dȝ tñ eoꝝ vita
attenuari ꝙ i paucis dieb⁹ visibilr moriat: sȝ
pane ꝛ aqua sustētari sicut vult. c. nouim⁹.
de ver. si. seqt Pa. i. c. cū ñ ab hoie. de iud.
Scdo ꝯhit irregularitas accipiendo or 22
dines i excōicatōe maiori existēdo. vt i. c. i.
ꝺ eo q fur. ꝛ in. c. cū illoꝝ. de se. excō. Et lȝ i
ferior a papa talē possit aliqñ absoluere ab
excōicatōe i q̄ erat: ñ tñ poterit dispēsare se
cū i tali irregularitate nisi ꝺ mādato pape.

sine sciēt i excōicatōe existēs ordines acce
pit: siue ignorāt. s. facti memoriā ñ habens
aut ex ignorātia iuris: h ñ credēs sibi eē ꝓ
hibitū. vt i. d. c. cū illoꝝ. Si tñ efficiatur tal'
religiosus post laudabilē ꝯuersatōeȝ ꝑ aliqd̓
tps i religiōe pōt eps cū eo dispēsare aucte
apl'ica. vt in. c. fi. de eo. q fur. or. Dispēsat ēt
abbas cū monacis ſm qd̓ dcm̄ ē s. Abbas
ꝛ qd̓ dixi de excōicato: hȝ locū ſm Ray. in
suspēso l' interdctō l' simplr' i a talibus ordi
nibus si ipos recipit sic suspensus.
23 Tertio ꝯhitur irreglritas qñ aliqs minō
res ordines. ꝛ subdiaconatū vno die susci
pit. c. cū. h. ꝺ eo. q fur. vel cū duos sil' sacros
ordines recipit. c. fi. de eo. q fur. or. siue h fa
ciat vno die vo: l' ficticio: sic cū qs ꝯtinuat
ieiuniū vsqȝ ad dñicā qꝛ ē vn⁹ dies ficticius
de tēpo. or. c. lrās. Sȝ cū istis pōt eps dispē
sare vt in ordinibus susceptis nō furtiue pos
sint ministrare: dūmō eis nō fuerit ꝓhibitum
sic ordinari sb excōis late snie pena. qꝛ tunc
nō posset nisi ſm qd̓ dixi de excōicato ordi
nes accipiēte. Sȝ in ordine sic furtiue rece
pto vel ad maiores: nō pōt nisi solus papa
dispēsare ſm Jo. an. ꝛ vr̄ seq Pa. in. c. i. ꝺ
eo. q fur. or. ꝛ facit tex. ꝑsati. c. in fi. iūcto. c.
se. ꝛ. d. c. lrās. ꝓ h. intellige nisi religioneȝ
intrauit. qꝛ pōt eps aucte pape dispēsare. vt
d. c. fi. ꝛ ēt abbas. c. 2. de cle. q fur. or. su.
24 Quarto ꝯhitur irreglritas ꝑ iterationem
sacroꝝ illoꝝ in qb⁹ iprimit caract̄ scienter
factā. sine quo ad administratē sine quo ad
suscipiētē. ar. 68. di. c. i. ꝛ de ꝯse. di. 5. dictū.
Et lȝ qdā teneāt h gnālr de oibus sacris in
qb⁹ iprimit caract. tñ Sco. i. 4. di. 4. q. vlti.
tenet ꝛ bene ꝙ ꝓ iteratōe solū bapti ꝯhitur
sȝ ñ pro iteratōe alioꝝ sacroꝝ: cū irreglri
tas sit pena q̄ nō dȝ iponi nisi vbi inuenitur
de iure expressuȝ: ꝛ iō cū ñ inueniat nisi de
bapto. vt in. c. 2. de apo. iō dic ꝙ scient reba
ptizans ſm Host. si cliicus ē ſȝ canones de
ponēdus ē. ar. c. qbus. ꝛ. c. eos. ꝺ ꝯse. di. 4.
si laic⁹ excōicādus nec pōt ordinari. Un ēt
Acolitus q misteriū ꝓbuit sciēter ꝑsbro re
baptizāti si publicū sit: nō debet ad ordies
ꝓmoueri: nisi religionē intret: qꝛ tūc pōt ꝑ
epum secum dispēsari. Si vo sit occultum
post pniam potit ꝓmoueri dcō. c. 2. lȝ qdaȝ
ꝛ male ſm Pa. ibidē itelligūt illud. c. itelli
gere ꝙ iste acolit⁹ rebaptizauerit l' fuerit re
baptizat⁹. si vō rbaptizat qs ignorāt ignorā
tia facti exhita pri⁹ diligētia debita oio excu
sat. sȝ ex ignorātia iuris non excusat. qꝛ ſm
Sco. i. 4. di. 6. ē ꝯ ius diuinū Rebaptizat⁹
vo sciēter ē irreglris. ignorāter vo si p⁹q̄
sciuit ꝛ ratū huit sil'r irreglris ē. 50. di. ꝯfir
mañ. ꝛ. i. q. 7. q i qualȝ. Si āt ñ ratū huit: sȝ
tñ ignorāt ē rebaptizat⁹ ignorātia facti ſm
Host. ñ ē irreglris. sȝ pōt ꝓmoueri. ſm vo
Gofre. idiget dispēsatōe epi: cui ñ cr̄do. ar.
c. placuit. i. q. 4. nec obstat dcm̄. c. q bis. ꝛ qd̓
ibi nō. qꝛ ſm Sco. ñ istud. c. cū accipiat ex
pnia'li Thedori epi cāturien. ifligē non pōt
irreglritatē nisi forte dicat ꝙ oia. c. a Gra
tiano i decreto posita: sit a papa ꝯfirata. Sȝ
h ñ ē māifestū. Addo ēt ego ꝙ ꝯfirmatio sim
plex nihil addit. 12. di. ꝑcepisti. ꝺ ꝯfir. vti. vel i
vti. c. cū dilecta. cū. c. seq̄ntib⁹. ꝛ de ꝓui. c. qꝛ
iūctōis iō ēt si forēt ꝯfirmata ñ iducerēt irre
glritatē. Et si dicat ꝙ lȝ ille eps ñ potuerit
ius ꝯdere. tñ potuit indicare ius ꝯditū. sic sa
cit ibi cū dicit ſm canones. ℞. Sco. ꝙ glo
sator debuit hūc canonē allegare: ꝛ iō ꝯclu
dit Sco. ꝙ sic ignorātia ꝓbabil' excludit ꝯ
ferētē ab irreglritate. sic ꝛ suscipiētē. igno
rātia vo iuris rebaptizati nō excusantur a
pena irregularitatis.
Sed qd si qs dubitat an sit baptizatus vl' 25
ꝯfirmatus. l' ordinatus. ℞. ꝙ pōt iterari. qꝛ
ñ dr̄ iteratū qd̓ nescit eē factū. de ꝯse. di. i. so
lēpnitates. ꝛ di. 4. si nullā. ꝛ ꝺ ꝑsbitero nō
ba. veniēs. itellige si debitā diligētiā prius
fecit. de ꝯse. di. 4. cuȝ itaqȝ. dȝ tñ baptizans
his verbis vti. Si tu nō es baptizatus ego
te baptizo ꝛc. vt s. Bapis. 7. §. 10.
Quid si coacte fuit rebaptizatus. ℞. ꝙ si 26
coactio fuit absoluta sic excusat. Si vo fuit
ꝯditionalis sic nō euadit irregularitatē. vt
nō. in dicto. c. eos. de ꝯse. di. 4.
Quinto ꝯhit irreglritas apostatādo a fi 27
de catholica sic fecit Julian⁹ apostata. Ut
in. c. Julian⁹. ii. q. 3. vꝝ ē ꝙ si apostatauerit
ꝑꝑ iustū timorē si erāt sacerdotes sol⁹ papa
dispēsabit. Si vo diaconi vel iferioris gd⁹
aut laici: eps poterit dispēsare. Si āt aposta
tauerit sine aliq̄ timore: sȝ volūtarie: sic nul
lus nisi papa dispēsat cū eis. vt i. c. ꝑsbros
50. di. imo Inno. in. c. i. ꝺ aposta. ꝛ Hosti.
dicit ꝙ oēs tales apostate hodie sunt vere
hrtici. ꝛ in ipis habēt locū oia iura ꝺ hrti
cis ꝛ pene ꝯ eos statute: ꝺ irreglritate apo
stataꝝ a religiōe. vide. s. Apostasia. §. 6.
Sed nūqd idē erit de fideli fctō hrtico. 28
℞. ꝙ si clic⁹ erat potit post pniam ꝛ abiura
tioneȝ in ordine suscepto ministrare. sed in
suscipiendis tā clici q̄ȝ laici sunt irregula
res vt. i. q. 7. saluberrimum. idem dic de eo
qui in ꝯtēptum eccl'e ab hrticis se fecit or
dinari cū qbus solus papa dispensat. i. q. 7
conuenientibus.

29 Sexto incurrit irregularitas cū quis in currit infamiā iuris ł facti ꝺ q̄.s̄. Infāmia. exēplū hēs infra Sortes.§.4.i ſortilegio manifeſto.

30 Septimo icurrit cū qs ordinatur ab epō excōicato.qꝛ executionē ꝯferre non pōt q eā nō hꝫ.i.q.i.gratia.ꝛ.c.ſtatuimus.ꝛ.q.7. Diabertum.Si tn̄ hoc fecit ignorāter ſic epſ diſpenſare pōt tam in ſuſceptis:q̄ꝫ in ſuſcipiendis ſi ꝟo ſcienter.ſolus papa.de epō q reſi.epi.c.2.Idē dico de ordinatis ſciſmaticis.vt de ſciſma.fraternitati.ſm Ber.ibidē Unde nō.ꝙ lꝫ heretici.excōicati.ſymoniaci in ordine ł beneficio. ſciſmatici. ꝺpoſiti. ſuſpenſi.interdicti.ꝛ degradati.veꝝ corpuſ xp̄i conficiant ꝛ ordines ꝺēt veraciter:ſi verā formā ſeruent eccleſie.i9.di.ſm.ꝛ.i.q.i. ꝺn̄s.ꝛ.c.ꝙ quidā.ꝛ de conſe.di.4.oñditur Tamen a talibus ordinati executiōem n̄ hn̄t ꝛ ſic dicuntur irrite tales ordinationes de ſciſma.c.i.ſm tn̄ diſtinctionē premiſſā dicūt ēt Go.ꝛ Ho.ꝙ coacti vt a talibus recipent ordinē ex metu.q pōt cadere in ꝯſtantē viꝝ nō indigent diſpenſatōe ꝛ magis placet.vł epſ poterit diſpenſare hodie tamē iſta hn̄t magnā modificationē ex ꝯſtitutione cōcilij ꝯſtantienſis.vt.s̄.Excōicatio.8.§.3.ꝛ ideo nō incurritur hec irregularitas niſi quo ad illos quos tenemur euitare per dictam conſtitutionem:non quo ad alios.

31 Octauo incurrit cū quis recipit ordines ab eo qui renūciauit epatui.ſic diſtinguēdo qꝛ ſi reſignauit ſolū loco:ꝛ nō dignitati.qꝛ ſic remanet epſ:ſi de lnīa ꝓprij epi quis ab eo recepit ordines nō eſt irregularis.Si vero ſine lnīa proprij prelati ſic irregularis ē de or.ab epō qui reſi.c.i.Si vero talis epſ reſignauit non ſolum loco:ſed ēt dignitati: tunc ordinatus a tali cū licentia ſui epiſcopi in minoribus ordinibus nō eſt irregularis ſed ſi ſine licentia ſui prelati ł maiores ordines a tali ſuſceperit ſciēter vel ex ignorātia craſſa ſic irregularis ē ꝛ ſolus papa diſpenſat.Si āt ex ignorātia ꝓbabili ſic ēt irregłaris ē:ſꝫ epſ pōt diſpēſare.vt i.d.c.i.Et ex h̄ pꝫ ꝙ epat9 ē ordo i q̄ ipꝛimit caracꝙ.qꝛ vel ꝯfert ordines:ꝛ caracterē ipſoꝝ:qꝛ n̄ reordinantur ſed diſpenſantur vt miniſtrent.

32 Nono incurrit cū qs recipit ordines ab alieno epō ſine lnīa ſui prelati ſm aliquos. ꝛ ordinator ē ſuſpenſus ꝑ annū a collatōe oium ordinum.de tēpo.or.c.eos.li.6.intellige ſi ordinatus erat clericus.aliter non incurritur.Item intellige de anno continuo. ꝛ integro.c.prouida.de electio.li.6.ſed ſecundum glo.in.d.c.Eos.ꝛ Go.licet ordinator ſit ſuſpēſus.ordinati tn̄ ſic n̄ ſunt ip̄o iur irregulares:ſꝫ ſunt ſuſpendēdi per.c.ꝙ irā ſtatōem ſꝛ ibi.Idem tenet.d.Anto.de tempo.or.ꝛ ſi celebrent anteq̄ꝫ ſuſpendātur n̄ efficiūtur irregulares.ꝛ hoc ſequitur Ho. Gual.Guil.ꝛ magis placet:licet grauiter peccent celebrando anteq̄ꝫ eorum prelati habeant ratam talem ordinationem.vt nō.in dicto.c.eos.Fallit hoc quando prelati ſunt ſuſpenſi manifeſte propter alienorum ordinationem.quia quādiu ſic ſūt ſuſpenſi eius ſubditi poſſunt ſine eorum lnīa ab alienis vicinis epis ordinari vt in dicto c.eos qui.Et manifeſti ſunt vel ꝑ iuris euidentiam qꝛ ꝯuicti vel confeſſi ſunt in iudicio:aut qꝛ manifeſte ordinauerūt alienum: ꝛ non ſolum predicta locum hn̄t in epis: ſed in abbatibus ꝛ quibuſcunq̄ꝫ ordines ꝯferentibus.Sed quo ad vltramontanos ab epō ciſmontano ordines ſuſcipientes ſine licentia epi de cuius dioceſi traxerūt originem.vel in cuius dioceſi beneficiati ſunt que couſtet per patentes lřas eām rationabilem continentes quaſ ipos noluit vel non poſſit ordinare.tene ꝙ ſunt ſuſpenſi ipſo iure tali ſuſpenſione ꝙ ſi celebrant efficiuntur irregulares:nec poterunt a tali ſuſpēſione abſolui niſi a papa.vt in.c.i.de tempo. or.li.6.ſed hec pena hēt locum in quibuſcūq̄ꝫ ordinibus receptis ab epō italico ab vltramontano quocunq̄ꝫ ſm cōem opinionē in dicto.c.i.ſed non habebit locum in italico ordinato ab vltramontano epō.vt ibi ꝫ glo.Siłr non habebit locum i extrinbus in tra mōtes ſi ordinēt ab italico epō.vt ibi nō

33 Quero qs pōt dare predictā lnīaꝫ accipiendi ordies ab alieno epō.ꝶ.ꝙ epſ de cuius dioceſi ē oriūdus ordinādus.vł epſ in cuius dioceſi bn̄ficiū hꝫ ecclaſticū vł domicilūi:lꝫ n̄ ſit oriūdus ibi.Itē epō agente in remotis pōt eā dare ei9 vicarius gn̄alis i ſpiritualib9.Sed ꝟo vacāte:caplm. Alij āt officiales epoꝝ ꝛ ēt archidiacōi n̄ pn̄t.c.ſignificaſti.ꝺ of.Archi.nec qcūq̄ꝫ alij iferiores ꝓlati religioſi.ł alij niſi ſit ꝑ papā ꝓuiſiā.vł ſꝫ Io.an.niſi hēant h̄ ex ꝓſcripta ꝯſuetudine.Religioſi tn̄ i ꝓoratib9 n̄ exēptis.ꝑ ſuos ꝓlatos ꝺputati ꝓores ꝛ eoꝝ ſocij pn̄t dū ibi morātur a locoꝝ ordiarijs ordiari.lꝫ n̄ ſint ibidē oriūdi.c.cū nullus.de tēpo.or.li.6.

34 Utꝝ poſſit abſoluē ꝛ diſpēſare cū iſtis ꝺ lnīa miſſis epſ cui mittūt:ſic poſſꝫ ſu9 ꝓpuſ ꝓlat9.ꝶ.ꝙ ſic qꝛ oia videt ꝯceſſa ſiñ qb9 ordinatio n̄ pōt expediri.c.ꝓterea.de of.ꝺle.

35 Decio icurrit cū qs ordies recipit extra ꝓpa ſtatuta di.75.c.vlti.ꝺ tēp.or.c.2.ꝛ.c.cū q dā.ꝛ.c.ꝯſultatōi Inno.tn̄ credit ꝛ Ho.ꝙ n̄ ſūt ip̄o iure ſuſpēſi ab ordine ſuſcepto:ſꝫ debēt ſuſpēdi.ar.c.lřaſ i fi.ꝺ tē.or.ꝛ ſic expo nūt dcm̄.c.cū quidā ibi ꝺbēs expres redde re.ſ.ꝑ ſniam.do.An.i.c.lřas de tēpo.or.lꝫ ꝙ ordinat9 ē ſuſpēſus ip̄o iure.ſꝫ ordināces ſūt ſuſpēdēdi.ꝛ h̄ ē verius.vt pꝫ in.c.2.de tēpo.or.Cōcedit tn̄ epis diſpēſatō i ſuſcepꝗ vt miſtrēt dicto.c.ꝯſultatōi:ſꝫ ſm Rodo.nō poterit diſpēſare i ſuſcipiēdis cū ibi n̄ dicat niſi de ſuſcepꝗ.Nō tn̄ ille epus q ordinauit poterit diſpēſare ſed eius ſucceſſor.ſꝫ.do. An.in.d.c.conſultationi.

36 Undecio icurrit cū qs ꝑ ſaltū ꝓmot9 admiſtrat i ordie ſupiori ſm Ho.i ſūma ꝛ ſol9 papa diſpēſabit.ſꝫ Archi.i.c.ſolicitudo.Sꝫ di.tenet ꝙ talis n̄ ē ſuſpēſus niſi ſicut ille q ē i mortali:ſꝫ ē ſuſpēdēdus:ꝛ iō ſi celebrat ań q̄ꝫ ſuppleat diſſum peccat mortałr:ſꝫ non efficit irregłris.ꝛ ē veri9.vt in.d.c.patet.

37 Sꝫ nūqd ſuſcipit caracterē ordinis ſupioris talis.ꝶ.ꝙ ſic ſm cōiter theolo.ꝛ ē vi9 Fallit hoc in epō q niſi ſit ſacerdos nō ſuſcipit caracterē epalē.ſm Ray.ſed veri9 credo ꝙ ſuſcipiat caracterē:ſꝫ nō executionē ſi nō ē ſacerdos.c.ex lřis de exce.ꝓlato.ſed ſi ē ſacerdos lꝫ nō hūerit aliqueꝫ alioꝝ ordinū ēt ſuſcipit executionē qꝛ pōt cōferre oēs ordines ꝓt illū quē nō hēt.i.q.i.c.gr̄a.ꝛ.q. 7.ſi diabertū lꝫ peccat mortałr.Et ſi darꝫ illū ordinē quē n̄ hꝫ iciderēt i penā de qua in ſequenti.§.dr.Et ille nō eēt ordinatus.

38 Duodecio icurrit cū qs admiſtrat in ordie quē n̄ hꝫ.vt i.c.i.ꝛ.2.de cle.nō or.mi.Et nō ꝙ ꝓdcā pena locū hꝫ ſi exercet aliqd deputatū certo ordini tanq̄ꝫ i offō ꝯſtitut9 puta diaconus legit euāgeliū:vt diacon9. Subdiacon9 epłaꝫ vt ſb̄diacon9.ꝛ huiuſmōi.ſecus ſi legeret n̄ taq̄ꝫ i tali offō:ſicut ſi mōialis legit euāgeliū i matutio.27.q.i.diaconiſſaꝫ i glo.ꝛ clicus ꝺficiēte ſb̄diacono i ſolēpnitatib9 idut9 ſiñ maipulo cātat epłaꝫ.Ut nō.i c.vt qſqs pſb̄r.de vi.ꝛ ho.cle.qꝛ nō ē irregularis ſm Ho.ꝛ Inno.ibidē Pa.ꝟo i.c. vt qſq̄ꝫ.de vi.ꝛ ho.cle.tenet ꝙ nō effugit irreglřitatē:ſi cū veſtib9 ſacris cantat epłam vel euāgeliū.Sec9 ſi ſine veſtib9 cātat epłaꝫ qꝛ lꝫ.facit qꝺ nō.92.di.non liceat.ꝛ magis placet qꝛ h̄ opi.eſt veriſſima ſi ſic indutus adminiſtrat calicē diacono vł pſb̄o qꝺ ē ꝓprium officiū ſubdiaconi:ꝛ pricipał actus ordinis tał:ꝛ opinio Ho.ꝛ Inno.debet itelligi qn̄ ſolū cantat epłaꝫ ēt cū dalmatica ſꝫ ſine maipulo.ꝛ ſine oblatōe calicis diacono:ſꝫ vt ſimplex clicus.Et cū talibus ſic admiſtrātibus i ordinib9 nō ſuſcepꝗ.vt dcm̄ ē nō licꝫ.Nō diſpēſat niſi papa ſm Ho.ꝛ Gof.vt ad maiores aſcēdat.Sꝫ i ſuſceptis poterit epſ diſpēſare.Ber.ꝟo in.c.ex lřis de cle.nō or.mi.tenet ꝙ epſ pōt diſpenſare ēt vt ad maiores aſcēdat.Sꝫ tene ꝓmū ſm Pa.in.c.quāto.ꝺ ꝯſue.ꝛ i.d.c.2.limita ēt ꝓdicta vera i exercētib9 actū deputatū ordini ſacro.qꝛ ſm Tho.i.4.di.24.Officia q̄moꝛ ordinū mioꝝ exerceri licite pn̄t a n̄ ordiaꝗ. Itē ꝙ tale qd exerceat nō ex ludo:ſeu ioco qꝛ lꝫ peccet mortaliter nō tn̄ erit irregłris. i5.q.i.illa i fi.qꝛ volūtas ꝛ ꝓpoſitū maleficia diſtiguūt.c.cū volūtate.ꝺ ſen.exco.h̄ ſeqt Ho.Itē ꝙ nō ſit mere laic9:qꝛ ſm direc to.li.3.ti.8.nō icurrēt irregłritatē mere laicus admiſtrās i aliq̄ ordine.ꝛ placet.q̄uis. Cal.i.c.2.de cle.exco.mi.teneat contrariuꝫ Itē quod hoc nō faciat ignoranter:qꝛ ſi ꝓbabiłr credebat ſe ordiatuꝫ n̄ erit irregłris.

39 Sed pone ꝙ qs i ordinatiōe ſua omiſit aliquid qꝺ certum eſt non eſſe de ſubſtantia:ſed tamen debet ſuppleri.Nunquid ſi anteq̄ꝫ ſuppleatur adminiſtrat in tali ordie erit irregularis.ꝶ.quod n̄.Nā licet non debeat miniſtrare donec fuerit ſuppletum qꝺ ē omiſſū.vt i.c.i.de ſa.nō itere.Tn̄ qꝛ iſta ſuſpenſio non eſt ꝑp delictū ſuuꝫ.ideo peccat mortałr ań ſuppletōeꝫ miſtrādo:ſed nō eſt irregłris.Facit ꝙ nōt Pa.i.c.ſi celebrat de cle.exco.mi.de vitiato corpore miſtrante q non efficitur irregularis ſm eum.Quidam tamen tenent ꝙ eſt irregularis:ſed non credo verum.qꝛ nullo iure probatur.

40 Tertiodecimo incurritur irregłritas qn̄ excōicatus interdictus.vel ſuſpenſus quis exiſtens celebrat:vel facit aliquid attributū certo ordini eccłiaſtico ēt minori.puta acolitatus exorciſte ꝛ huiuſmodi ſm communē opinionem.vt nō.Ho.ꝛ Io.an.ꝛ Pa.i.c 2.de cle.exco.mi.ꝛ diſpēſat ſolū ꝑ papā.vt i.c.i.ꝺ re.iudi.li.6.ꝛ in.c.i.ꝺ ſen.exco.li.6. Sec9 ſi anēptat aliqd exercibile ēt ꝑ laicos vt qꝛ cantat regem eternā vel verſū pſalmi ꝛ huiuſmōi qꝛ lꝫ q̄uit peccꝫ n̄ euitādo cōionem ſibi interdictā:tn̄ nō efficit irregłris.vt in.c.tanta.de exce.prela.niſi quis audiret diuina auctorizando.Ut qꝛ epſ facit coraꝫ ſe celebrari.quia tunc irregularis efficitur Secus ſi audiret nō auctorizando vt vult glo.in cle.2.de priuile.ꝛ Pa.i.c.illud ꝺ cle. exco.mi.Et intelligit Io.an.qui dicit ꝙ celebrans ꝛ concelebrans exponit.ſ.auctorizando ꝙ efficitur irregularis.

41 Sed quid ſi ignorat ſe excōicatum inter dictū vel ſuſpenſum. R. Rodo. ꝙ ſi ē igno rātia probabilis facti: puta qꝛ miſerat pro curatorē qui tñ procurator non cōparuit: ⁊ ſic fuit excōicatus ſic excuſat nec efficit irre gularis celebrādo anteꝗ̄ ſciat: ſecus ſi igno rauit craſſe. puta. qꝛ citatus noluit ꝯparere ⁊ ſic fuit excōicatus qꝛ nō excuſatur ab irre gularitate ⁊ ſic intellige. c. aplice de cle. ex co. mi. Idē Rodo. dicit de eo q probabilr̄ dubitat de excōicatione: puta qꝛ ꝯſcius de culpa quā fecit exiſtimat ſe fuiſſe excōicatū: qꝛ ſi fuit ⁊ celebrauit irregularis ē. Itē dicit Pa. in. d. c. illud: ꝙ hñs noticiā excōicatio nis ꝑ ſolā famā ſi non abſtinet irregularis ē ſi mō veꝝ ꝯperit poſtea. Sꝫ aduerte ſꝫ glo. in. d. c. illud: ꝙ dicta paucorū ñ faciūt famā de accu. c. inquiſitionis nec tenet credere: lꝫ dicat ei ab aliquibus. xi. q. 3. nō ſolū ille. qḋ veꝝ ē niſi ex ꝯſcia culpe: vel dictis pluri um inſurgeret notabile dubiū. qꝛ ſic nō effu geret irregularitatem non abſtinendo.

42 Sed qd ſi iudex dicat ſuſpendo te ab of ficio. vel bñficio. R. Pa. in. c. latores ḋ cle. exco. mi. Hoſ. in. c. quāto de ſnīs dicit nō valere talē ſniam rōe incertitudinis. l. 3. C. ḋ ſnījs q̄ ſi. cer. quā. do. An. dicit aut ꝯſtat ḋ in tēciōe ⁊ ſic ſerua: aut ñ ꝯſtat ⁊ ſic tutius ē ab ſtinere ab vtroqꝫ: tñ ſi nō abſtinet nō efficit irregularis. Et hoc tꝫ Pa. ibidē dicēs. Nā lꝫ ſnīa iniuſta liget: tñ hoc dꝫ intelligi veruꝫ qñ de ea apparet: ſed hic nō apparet an ab offō vel a bñficio voluerit ſuſpēdere. Et iō nō efficit irregularis ipſam non ſeruans.

43 Utrū excōicatus minori excōicatione ſit irregularis ſi celebrat. R. Pa. i. c. ſi celebrat de cle. ex. mi. ꝙ nō: qꝛ pōt exercere q̄ ſunt iu riſdictiōis: ⁊ ꝯferre ſacramēta. ⁊ collatio tꝫ ⁊ hꝫ ſuum effectū. tamen peccat mortaliter ſcienter hoc faciēdo ⁊ ſine neceſſitate. Rō āt quare non efficitur irregularis eſt: qꝛ ex cōicatio minor ñ inducit ſuſpēſionem ordi num vel officij: ſed tñ priuat ꝑticipatiōe ſa cramentoꝝ. vt in. d. c. ſi celebrat.

44 Utrum omnis ſuſpenſus celebrans ſit ir regularis vide infra Suſpenſio.

45 14 Incurritur irregularitas ratione cri vt. 25. di. c. primū. ⁊. 84. di. c. qm̄. ⁊. i. q. 7. ſi quis oēm. ſed diſtingue vt nō. in. c. ex teno re de tempo. or. ⁊ ſupra dixi Crimen. §. 4.

46 Quis aūt pōt diſpenſare in hac irregu laritate. vide. s. Diſpenſatio. §. 5.

47 15 Incurrit irregularitas ex bigamia vt extra de bigamis ꝑ totū. ⁊ de hoc ⁊ qs pōt diſpēſare. vide. s. Bigamia. §. 8. cum ſe.

16 Incurritur cū quis in ſacris exiſtēs ꝯ- 48 bit matrimonium. dic. vt. s. Bigamia. §. 9.

17 Incurritur ꝑ ſolemnē penitentiā factā 49 50. di. ex penitentibus pōt tñ eps diſpenſat in minoribus ordinibus ꝑꝑ neceſſitatē ec cleſie. 50. di. placuit. In maioribus āt ſolus Papa. 50. di. ex penitē:ibus ⁊. 51. di. qui in aliquo. dicit tñ Inno. ⁊ Hoſt. ꝙ hoc nō ſer uat curia. ⁊ ſic videtur ꝙ hodie nō habeat locum hec irregularitas.

18 Incurritur cū quis celebrat in loco in 50 terdicto vt in. c. is q de ſen. ex. li. 6. ⁊ a ſolo papa diſpenſat. de quo ſupra interdictū. 7. §. i. vel ſuꝑ altari enormit fractio. vt. j. Miſ ſa. §. 36.

19 Incurritur vitio adueniente in corpore 51 ſiue a propoſito ſiue a caſu de quo dic. vt. s. Corpore viciatus.

20 Incurritur rōe illegitimitatis. vt in. c. 52 .i. de fi. pſby. ⁊ in. c. is qui eo. ti. li. 6. veꝝ eſt ꝙ in minoribus ordinibus pōt eps diſpēſa re: ſꝫ ad ſacros ordines nō pōt cū eis diſpē ſare niſi papa. vt in. d. c. i. Sed ſi efficiantur religioſi poſſunt promoueri de iure cōi ad oēs ordines ēt ſacros. vt in. d. c. i.

53 Quid ſi illegitimatio ſit ſecreta: ita ꝙ ſo lum ipſe illegitimus eaꝫ ſcit. R. ſm̄ Io. an. in. c. ii. de fi. pſbi. quod peccauit mortaliter ſi ſe ordinari fecit. c. ſi. de tēpo. or. nec credo debeat vti ſuſceptis ſine diſpenſatione.

54 Quomodo quis dicatur illegitimus. viḋ ſupra Filius per totum.

21 Incurrit cū qs adultus vſqꝫ ad egritu 55 dinē differt baptiſmū accipere. 57. di. c. ſi qs ⁊ hoc veꝝ niſi poſtea eius ſtudiū ⁊ fides ꝓ babilis fuerit. aut hominū raritas exegerit alias non pōt ordinari ſine diſpēſatione pa pe. ar. ꝑfati. c. nec ꝑ baptiſmū tollit hec irre gularitas vt dicit glo. ibidē: qꝛ idē nō poteſt parere obligatiōeꝫ ⁊ liberationē. ff. de ſolu. l. qui hominē. §. vlt. ⁊ hoc ē qꝛ eccleſia ꝑſu mit quod non ex voluntate ſed ex neceſſita te baptizatur. vt in. d. c. ſi quis.

22 Incurritur ſi religioſus clauſtrū egredi 56 tur ad audiēduꝫ leges vel phiſicā ſi ante du os menſes nō fuerit reuerſus: ⁊ ſolus papa diſpenſat in hac. c. vlti. ne cle. vel mo.

23 Incurrit irregularitatem glꝫ eps pſbr 57 aut diaconus q ꝑtextu iniuſte excōicationis hꝫ recurſum ad imperatorē: ⁊ a ſolo papa diſpenſabit. 21. q. vlt. c. pe. ⁊ in. c. ſi qs eps. 23. q. vlti. ampliatur ad omnes qui ſunt ſub eccleſiaſtica regula predicta irregularitas: ſed non ipſo iure ſicut in predictis de hac materia vide infra Ordo. 3. per totum.

Irregularitas

i Quō tollat. R. ꝙ tribus mōis. primo ꝑ baptīm delet ois irregularitas ꝯtcta ante baptīm cū peccato ſꝫ Archi. 26. di. c. deinde ⁊ Pa. i. c. gaudemus de diuor. ⁊ ēt illa q̄ ve nit ex ſeq̄lla peccati ſicut ē infamia. Itē ois ir regularitas hōicidij ſiue fuerit cū peccato ſi ue nō. Facit ꝓ hoc. c. ſi qs viduā. 50. di. ⁊. c. i. ⁊. c. ſi qs poſt. 51. di. Irreglaritas ṽo biga mie ꝑꝑ defectū ſacri ñ tollit. 26. di. acutius ⁊ d. c. deinde. ⁊ hec ē cōior opīo: lꝫ alij tenue rint ꝙ nulla irregularitas deleat ꝑ bapēꝫ vt dicit Ri. de mediauilla in. 2. quolꝫ. q. 2. Alij ṽo tenēt ꝙ illa irregularitas q̄ ꝓuenit i hōi cidio ſine peccato ñ delet. vt nō. Pa. in. d. c. gaudemus. ſꝫ tu tene qḋ dixi. s. baptiſmꝰ 7. §. 3. qꝛ verior ē. vt pꝫ in dictis iuribus.

i Secūdo tollit ꝑ religiōis ingreſſū. vt nō. glo. in. c. 2. de apoſta. ſꝫ nō ois ſꝫ ꝑdictā gl. ſꝫ ea ſolū q̄ nō ꝓuenit ex delicto ꝓprio vt i c. i. de fi. pſbi. Ita ꝙ pōt ꝓmoueri ad ordi nes ſine diſpenſatōe: ſꝫ nō ad dignitatē vel ꝓlatōem ſine diſpēſatōe. vt. c. fi. de fi. pſbi. ⁊ Ho. in. c. 2. de apoſt. ⁊ ſic dicit intelligēduꝫ aūt. de mona. in prin. vbi dr̄ qḋ religionis ingreſſus oēm tollit irregularitatē ſꝫ tu dic ſm̄ Pa. in. d. c. 2. ꝙ nō tollit niſi tm̄ illā de qua eſt in iure expreſſū ꝙ tollatur. Inducit bene faciliorem diſpenſationem.

i Tertio tollitur ꝑ diſpēſatōem pape. vñ in oi irregularitate pōt diſpenſare cū ois irre gularitas ſit de iure poſitiuo. i. q. 7. Itē da niel. ⁊ tꝫ Inno. de renū. c. niſi i ṽbo irregla ritas. ⁊ hoc cōiter tenet. Epi autē quō pñt diſpēſare dictuꝫ ē. ⁊ hēs. s. diſpenſatio. §. 5.

i **Irriſio** viḋ ſupra Interrogatio i filiabus ſuperbie. ⁊ ſupra Deriſio.

i **Ironia** Uide Yronia ꝑ. h.

b **Iſtrio** Uide hiſtrio per. h

i **Iudeus** dr̄ ille q ad lraꝫ legē moſaycā ſe quitur tenēdo circuncidēdo: ⁊ alia legalia faciēdo ad lraꝫ. iō xpiani qui nimis adherent litere iudaizare dicūtur de ſacra vn. c. vnico. §. pe. qḋ facere nō debēt. 5. di. §. i. ⁊. 6. di. §. pe. de cele. mi. c. cū marthe. §. ce terum de conſti. tranſlato.

i Que ſūt q̄ ꝓhibētur iudeis indirecte ab eccſa q̄ xpiāi nō debēt tollerare. R. 17. Pri mo ne habeāt cōionē aſſiduā xpianoꝝ ma xime ſimplicū. vñ xpiani nō debent come dere cū eis nec habitare: nec eos ad ſua cō uiuia recipere. 24. q. i. nullus. ⁊. c. oēs. dicit tñ Ugo. i. d. c. oēs ꝙ ſi cibos nō diſcernunt lꝫ comedere cū eis ſꝫ vbi cibos diſcernunt nullo mō lꝫ. eoꝝ quoqꝫ azimia xpiāis ē pro hibitū comedere: qꝛ eſt cibus diſcretus ab eis q ihibetur. i. d. c. oēs. Et clicus ꝯtraꝫ fa ciens dꝫ depōi: ⁊ laicus excōicari. d. c. nul lus. Rod. tñ tꝫ qḋ i neceſſitate liceret come dere. qḋ veꝝ credo nō vt azima ſꝫ vt panē ⁊ nō. ꝙ cōio i mercimonijs cū iudeis non ꝓhibetur niſi aliqñ i penā. vt i. c. poſt miſera bilē. de vſu. ſꝫ ſolū nimia familiaritas. vt in d. c. nullus. ⁊. c. ad hec. de iude. cū ſimilibꝰ vñ admōitus nollēs abſtiere ab eoꝝ nimia familiaritate peccaret mortaliter.

Sed q̄ritur vtꝝ liceat xpianis eis ſeruire. 2 R. Pa. i. d. c. ad hec. Ho. voluit ꝙ ſic extra domū ſꝫ i domo nō. c. iudei eodē: ſꝫ Pa. ⁊ melius dicit ꝙ nec ex̄ domū aſſidue cū tex. ibi ñ faciat mētōeꝫ de domo. ⁊ iō ꝓhibetur aſſidua familiaritas ⁊ ꝯtinua ꝯuerſatio taꝫ i domo quā ex̄ domū. ꝑꝑea xpiani in fami liari ſeu aſſiduo ſeruitio iudeoꝝ eſſe nō de bent. Intellige qñ ꝑſone iudeoꝝ interſunt. ſecus eſſet ſi edificiū edificēt ad vtilitatē iu deoꝝ mercede ꝯſtituta ⁊ huiuſmōi vel labo rent agros. Facit. d. c. nullus.

Utꝝ xpianus poſſit hre ſeruū iudeū. R. 3 ꝙ ſic. vt i. c. ⁊ ſi iudos eo. ti. 23. q. 8. c. diſpā. nō tñ dꝫ cū eo morari ita ꝙ cū hēat familia rē. 28. q. i. ſepe. ⁊. c. nullus. ⁊. c. oēs.

Utꝝ liceat mulieribus xpiāis nutrire fili 4 os iudeoꝝ. R. Pa. in. d. c. ad hec. ⁊ glo. ⁊ Io. an. ⁊ dñs Anto. tꝫ ꝙ nō: neqꝫ i domo neqꝫ ex̄ domū. Sꝫ. d. Car. dic ꝙ ſolū ꝓhi bētur i domo ꝑꝑ tex. ꝑfati. c. ad hec q dic in domo. ſꝫ ego dico ēt ex̄ domū nō licere qñ nimia familiaritas ꝯuerſatio ex hoc ꝯtra hitur: alias ex̄ domū nō ē prohibituꝫ. ar. d. c. nullus iuncto iſto. c. ad hec.

Sꝫ nōne eps poterit diſpēſare vt ēt i do 5 mo nutriāt. R. Pa. in. d. c. ad hec ꝙ nō. ⁊ ita conſuluit dñs cardinalis qꝛ iſta prohibi tio eſt in honorem fidei.

Utrum iudeus poſſit habere xpianum a 6 ſcripticium vel originariuꝫ. R. ꝙ ſic vt in. c. multorum eo. ti. ſed ſeruum nullo modo vt ibidem.

Scḋo non debent mederi xpianis. vñ in 7 d. c. nullus. ⁊. c. omnes: ꝓhibetur xpianis ne in ſuis infirmitatibus iudeos aduocent: neqꝫ medicinas ab eis recipiant: dicit tam̄ glo. in dicto. c. nullus quod medicialia pñt xpiani a iudeis emere ⁊ poſtea preparare

ea.ſed nõ medicinas ꝓparatas.
8 Tertio ꝓhibetur ne cũ xp̄ianis balneent
i vno balneo ſil' dicto.c.nullus ſupradicta
oia ꝓhibent laicis ſub excõicatiõis pena.
clericis ṽo ſub pẽa dpoſitiõis. ⁊ ſic peccãt
mortaliter ꝯfaciẽtes.limitarẽ tñ d medico.
vez niſi i cãu neceſſitatis qñ aliũ hr̃e ñ poſ
ſet:qꝛ neceſſitas facit licitũ:quod alias non
ẽ.c.ꝯſiliuni i fi.de obſerua.iein.hoc idẽ tȝ
Hug. ⁊ ſimiliter ẽ dicẽdũ qñ lȝ hẽat aliũ
medicũ ſȝ non ſufficientem.
9 Quarto ne iudei ex teſtõ xp̄iani aliqd ca
piant.C.de iudeis.l.i.Itẽ ñ põt aliqs xp̄ia
nus aliqd ꝯgregatõi iudeoꝝ vel iudeo aut
pagano in teſtõ relinquere. ⁊ ſi fecerit ẽt pᵒ
mortem anathema iudicabitur .24.q.2.ſa
ne el ſo.niſi legaret intellige extreme neceſ
ſitati alicuius.
10 Quito ne ꝓcedant i publico ſine habitu
diſticto:vel ſigno quo diſcernãtur a xp̄ianis
vt i.c.i nõ nullis eo.ti. ⁊ hoc verum tam in
maſculis q̃ȝ in femis ⁊ dȝ eſſe patẽs ſignũ
non ſub plica vel mãtello ſm doc.in.d.c. i
nõ nullis.
11 Sexto ꝓhibetur eis ne nouas ſinagogaſ
erigãt.vt in.c.ꝯſuluit eo.ti.poſſunt tam an
tiquas rehedificare.vel ruinoſas reſarcire.
ita tñ ꝙ noua hedificatio nõ ꝑdat antiquaȝ
formã.qꝛ vbicunqȝ mutaſ preſtia forma.vt
puta qꝛ fit ꝓcioſius vel magis ampliũ.tunc
dr̃ nouũ hedificiũ. ⁊ cadit ſub ꝓhibitione
noui hedificij.vt ꝓbaſ ex tex. iſtius.c.cõſu
luit.Facit qđ i ſimili.nõ.i glo.in.c.admõe
re.33.q.2. ⁊ i.c.ꝓſbr.3ı.di.que vult ꝙ ſãgui
ne lȝ vti illis diebus quibus vtimur ouis ⁊
caſeo lȝ nõ liceat vti carnibus qi ſit muta-
ta forma: ⁊ per ꝯſequens rei ſubſtantia ⁊ ẽt
facit qđ nõ.in.c.cãm.de teſti.i verbo i ꝑre
⁊ in glo.in.l.iulianus.§.ſed ⁊ ſi quis.ff.ad
exhiben.
12 Sȝ qd ſi antiqua ſinagoga ex toto corru
it ⁊ fũditus.R̷.Pa.i.d.c.ꝯſuluit ꝙ ñ pote
runt rehedificare:qꝛ eſſet nouũ facere ex q̃
fũditus ẽ deſtructa. Facit ad h̃ qđ legitur
⁊ nõ.in.l.inter ſtipulantẽ.§.ſacrã.ff.de.ṽ.
ob.vide bonã glo.in ſili i.c.3.de iuſ patro.
Et nõ.ꝙ ſi nouas ſinagogas erigere ꝓſũp
ſerint in.5o.libris auri ſunt puniẽdi.C. de
iudc.l.hac victura.
13 Septio nõ pñt ꝓfici alicui publico offõ
iter xp̄ianos:nec ad aliquã dignitatem vel
miſteriũ.vt in.c.cũ ſit. ⁊.c.pe.eodem. ⁊.17.
q.4.ꝯſtituit. ⁊.d.c.nullus.vnde in.l.fi.C.d
iude.dr̃ ꝙ nullũ honorẽ:nullã dignitatem
nullã ꝓhemunẽtiam inter xp̄ianos pñt hr̃e
intellige de nouo.ſecus eſſet in antiqua.qꝛ
tolleraſ.Et ꝑ iſtam.l.iſert Bar.ꝙ ñ poſſũt
doctorari cũ ſit dignitas ⁊ ꝓhemunẽtia doc
toratus.nec obſtat.l.gnãlr.§.fi.ff.d dcurio.
que ꝑmittit iudeos ꝓmoueri ad dignitates
qꝛ intelligitur inter ſeipſos iudeos nõ inter
xp̄ianos.vnde infert Pa.in.c.ex ſpãli.eo.
ti.ꝙ ẽt omne ꝯmertiuȝ ꝑ qđ xp̄ianis aliqđ
grauamen poſſet igeri ẽ ꝓhibituȝ iudeis ⁊
paganis. ⁊ iõ lȝ vendaſ eis reddit9 regaſ
⁊ poſſint illud emere. vt in.d.c. ex ſpãli tñ
collectio ñ poterit per ipſos fieri:ſed ꝑ xp̄ia
nos:qꝛ ſic colligẽdo poſſet iudeus ꝯmitte
re fraudes. ⁊ tenetur dare pauperibus quic
qd lucratus ẽ ex tali officio.vt in.d.c.cũ ſit.
⁊ hoc ſm ꝓuidentiam ep̄i.
Octauo ꝓhibetur ne i triduo añ paſcha ⁊ 14
maxime i die veneris ſcta hoſtia vel fene-
ſtras apertas teneãt:aut in publicũ exeant
ex̄ eodem ti.c.qꝛ ſup his. ⁊ in.c.nõ nullis.
Nono ne decimas prediales retineãt:ſed 15
vt eccleſijs ſoluãt.de deci.c.de terris.
Decimo ne teſtimoniũ dicant ꝯ xp̄ianũ. 16
de teſti.iudei.imo repelluntur ab omnibuſ
actibus legitimis.2.q.7.alieni. ⁊ hoc veruȝ
niſi in cãu hereſis ſi quis ad eos reuerteret
tunc ꝓ teſtibus admittuntur.vt in.c. contra
xp̄ianos.de here.li.6.ſȝ bene cogũtur xp̄ia
num ꝯ eos teſtimonium dicẽtem addmitte
re.vt in.d.c.iudei.
Undecio nõ pñt ꝯuenire xp̄ianũ apud iu 17
deũ:ſȝ bñ apud iudices xp̄ianos arbitruȝ.
i cã ciuili tñ pñt eligeſ iudeũ.vt.C.de iudis
l.iudei.ſnia tñ dȝ exequi ꝑ ordinariuȝ xp̄ia
num iudicem.vt ibi.
Duodecimo ne emãt ſeruũ xp̄ianũ vel ñ 18
xp̄ianũ ſi nõ vult baptizari.c.i. ⁊.c.vl. eo.
ti.vnde ſi iudeus emit xp̄ianũ ſeruũ vel q̃li
tercũqȝ ac grat ſtaĩ efficitur liber nullo pre
cio dato.25.di.mãcipia.ſi ṽo ſeruuȝ ñ xp̄ia
nũ emit ꝓ ſibi ſeruiẽdo tunc voluntate pate
facta ꝙ vult effici xp̄ianus ſtaĩ vẽdicat ſibi
libertatẽ nullo dato ꝓcio.c.fraternitatẽ.54.
di.ſi aũt talem non xp̄ianum emit nõ ꝓ ſibi
ſeruiẽdo.ſed cã mercimonij:tunc ſi fuit ex
poſitus ad vendẽdum infra tres menſes q i
cipiunt currere a die emptionis ſm Hoſti.
in.d.c.fi.vel ſm Jo.an. ⁊ Pa.in.c.i.eodeȝ
a die quo pecijt xp̄ianitatem tunc nõ libera
tur ab eius ſeruitute:niſi dẽtur iudeo.12. ſol
di ꝓ quolibet bono ſeruo qui ſoldi debent
eſſe aurei ſm Uinc.Goffre. ⁊ Pa.quorum
17.faciunt vnam libram auri.C.de ſuſcep.
prepo. ⁊ archa .l. quotiẽſcumqȝ certa ſum
ma ſoldorum. ⁊ videtur ſentire glo.in.l.g
cunqȝ.C.de ſeruis fugi. ⁊ pro iſta opinione
facit glo.C.de fal.mo.l.ſi qs nũmos.ſed ſe
cundũ Ber. ⁊ Hoſt.in.d.fi.c.dabuntur de
moneta q̃ ẽ in vſu in illo loco.ar.ff.de lega.
3.l.nũmis. ⁊.ff.d leg.i.l.ſi ſeruus pluriũ.§.
ſi numerus. ⁊ magis placet. ⁊ aduerte ꝙ di
cit pro ſeruo bono ergo defalcabitur ſi ille
nõ ẽ ita bonus:qꝛ ibi bonus accipitur ꝓ op
timo ſm Pa.in.d.c.i.ſi vero non expoſuit
venalẽ infra dictos tres menſes tunc ſtatim
liberatur nullo pretio dato.d.c.fi.
19 Utrũ vernaculus.i.natus ex ãcilla iudei:
ſi vult effici xp̄ianus liberetur ſimiliter .R̷.
ꝙ ſic nullo dato pretio.l.deo nobis.C.de
epi. ⁊ cle.§.vl.
20 Sed quid ſi aliquis talẽ emat qui cã mer
cimonij fuerat emptus a iudeo.R̷.ꝙ nõ effi
cietur eius ſeruus ſed reſtituet ei pretiuȝ.12.
ſolidorũ. ⁊ erit oio a ſeruitute liberatus In
ſti.de noxa.ac.§.dominus.
21 Sed pone ꝙ non hȝ ꝓtium.R̷.ꝙ ſi ſit in
manu iudei.puta qꝛ nemo ẽ xp̄ianus qui ve
lit eũ emere.tunc nihilominus liberabitur.
⁊ hoſtiatim q̃ret pretiũ.ff.de manumiſ.l.4.
§.ſuis aũt.vel ſi nullo mõ põt habere ſeru'
at ſibi ꝑ quinquẽniũ vt nõ.gl.36.q.i.de rap
toribus.ſi vero ſit in manu xp̄iani.tũc ſi alio
modo habere nõ põt pretiũ ſeruiet ei tñ ꝙ
ſeruitiũ ꝯpenſetur cũ pretio: ⁊ ſic liberatur
ff.de cap.in.l.bello.hoc veꝝ niſi pretiũ fuiſ
ſet datum pro aĩa ⁊ non animo repetendi.
ar.ff.de neg.ge.l.neſcit⁹. ⁊.ff.de reli. ⁊ ſũp.
fu.l. ⁊ ſi quis.§.idem labeo ait.
22 Terciodecio ne vſuras exigant ſȝ exactas
reſtituãt.vt in.c.poſt miſerabileȝ. de vſuris
poſſunt ꝯpelli ad hoc ꝑ principes ⁊ debẽt.
vt i.d.c.qđ ſi nõ faciũt debẽt ꝯpelli ꝑ iudi-
cẽ eccleſiaſticum cenſura eccleſiaſtica.vt di
cit Hoſt. ⁊ Jo.an.in nouella i.d.c.poſt mi
ſerabilẽ.Facit.c.poſtulaſti.de iudeis. ⁊ qđ
ibi nõ.vñ principes terraꝝ peccant morta
liter non cogendo eos ad reſtituẽdum vſu
ras. ⁊ ſimiliter xp̄iani ſi ipſis non reſtituẽ
tibus monerentur ne cum eis haberent cõ
mertium ſi poſt monitionem eis factã com
mertium cum eis haberent.vt in.d.c. poſt
miſerabilem. ⁊ c.quanto de iudeis.
23 Quartodecio ne intẽptent ꝯtra catholicã
fidem quicq̃ȝ deteſtabile.ſicut ẽ ꝙ nutrices
chriſtiane ꝓhibeãt lac in latrinas poſtq̃ȝ ſuſ
ceperunt corpus xp̄i.vt in.c. ⁊ ſi iudeos.eo
dem ⁊ huiuſmodi.
24 Quintodecio ne quẽq̃ȝ qui non ẽ ſue na
tionis aut ſecte ꝓſumant circũcidere ẽt ſi ſit
eoꝝ ſeruus.vt.l.vnica.C.ne xp̄ianũ man. ⁊
ibi eſt eis pena capitalis.i.ꝑpetui exilij que
dr̃ capitalis.vt.ff.de penis.l. rei capitalis.
Aliqñ dicitur mors naturalis vt ibidẽ i ꝓn.
Sextodecio ne iudeus xp̄ianã in vxoreȝ 25
accipiat.l.ne quis.C.de iudeis:qđ ſi fecerit
crimine adulterij punietur vt ibidem.
Decioſeptimo ne fidẽ catholicã ipugnet 26
ꝑuerſo dogmate aliter pena ſanguinis puni
tur.vt in dicta.l.hac victura in omne euum.
Utrũ eccleſia poſſit punire iudeos ⁊ pa- 27
ganos ſi delinquũt.R̷.ꝙ ſic ſi delinquunt ꝯ
tra.l.naturaleȝ:qꝛ illã oẽs recipiunt. Itẽ iu
deos ſi agunt ꝯtra.l. veteris teſtamenti ſm
Aug.de anch.in li.de poteſtate pape.
Itẽ nõ.ſm eũdẽ ꝙ iudei ꝑ papã. ⁊ alios 28
principes quibus ſubdũtur debẽt cogi ad
laborandũ manibus ꝓprijs:alias fiunt par
ticipes turpis lucri ⁊ peccatoꝝ que faciunt
nec obſtat.c.ſicut de iudeis.vbi dicit ꝙ nul
lus exigat coacta ſeruitia ab ipſis niſi ꝯſue-
ta:qꝛ illud intelligitur de ſeruitijs ad vtilita
tem dominorum ſolum.
Itẽ nõ.ꝙ puniũtur pena ignis:qñ aliquẽ 29
ex ſuis q vult xp̄ianus eſſe ſaxis aut alio fu
roris genere intẽptant.vt.l.iudeis.C.de
iudeis.
Que prohibẽntur chriſtiani facere cõtra 30
iudeos.R̷.ꝙ noueȝ.Primo ꝙ violenter ñ
debent cogi ad fideȝ.vt in.c.ſicut.de iudeis
de quo dic.vt.ſ.baptiſmus.6.§.12.Secũdo
ꝙ nõ offendãtur neqȝ in perſonis neqȝ i bo
nis ſine iudicio terrene poteſtatis.d.c.ſicut
iudei.Tertio ꝙ nõ impediantur obſeruare
ſuas cõſuetudines in ſuis feſtiuitatibus. dũ
mõ nihil faciant in obprobriũ chriſtianorũ
45.diſtin.qui ſincera. ⁊ dicto.c. ſicut iudei
⁊.l.iudeis.C.de iudeis. Quarto ꝙ nõ exi-
gantur coacta ſeruitia ab eis que nõ ſunt ꝯ
ſueti facere.d.c.ſicut.de quo dic.vt.ſ.baptiſ
mus.6.§.12.Quinto ꝙ non fodiantur coꝝ
ſepulcra ſiue corpora humata obtentu pe-
cunie nec eorum cimiteria quiſq̃ȝ mutilet
vel inuadat.dicto.c.ſicut. ⁊ contrafacientes
chriſtiani ſunt priuandi offõ ⁊ beneficio ſi
ſunt clerici: ſi laici excõicandi.vt in.d.c.ſi
cut.Sexto ꝙ non debent in ſabbatis eoruȝ
ad iudiciũ trahi.C.de iudeis.l.die ſabbati.
⁊.d.c.ſicut.Septimo ne impediatur ſua ꝓ
ut meliuſ poterunt vẽdere ſicut nec chriſtia
ni.C.de iudeiſ.l.nemo.Octauo ꝙ ſi ꝯuertã
tur ad fidem non ſpolientur bonis iuſte ac
quiſitis.Neqȝ debita ſucceſſione: ⁊ ſi abla
ta fuerint ꝓcipitur põtatibus eoꝝ locorum
ſub pena excõicatiõis ꝙ ea faciãt reſtituere
c.iudei.el.2.eo.ti.ex quo infert Pa.ꝙ non

perdunt agnatõem ſuá.vñ debẽt ſuccedere
attinẽtibus ſuis. ⁊ multo minus bona legi
time acqſita cuius ꝯ̃riũ exiſtimát vulgares
qð erroĩeũ ẽ. Nono ꝙ nõ ꝓhibeát cõvti ad
fidẽ ⁊ baptĩni ſuſcipe ẽt ſi ſunt ſerui xp̃iano
ꝝni.ar.c.due ſunt.19.q.2. remanebit tñ ſer
uus ſi prius erat ſeruus alicuius xp̃iani:cuꝫ
ſeruitus ſit approbata de iure diuio:ciuili
⁊ canonico.12.q.2.⁊ ſi quos.vſqꝫ ad.c.ec
cleſiaꝝ.dulcius tñ tractandus ẽ qꝫ alij ſui q
nõ ſunt xp̃iani.ar.de ma.⁊ obe.p tuas.

31 Utꝝ eoꝝ filij ſint baptizãdi ipſis inuitis.
vide.ſ̃.Baptiſmus.6.§.11.

32 Utꝝ eccleſia peccet pmittendo iudeos ri
tus ſuos obſeruaꝛ.℟.ꝙ nõ.qꝛ ñ approbat
ſed pmittit.qð aũt pmittimus nolentes pci
pimus.e.cõcedimus.qꝛ maloꝝ hoium vo
luntatẽ ad plenũ nõ poſſumus ꝓhibere.31.
q.1.hac rõe.

33 Utꝝ pecũia ⁊ alijs blãdimentis poſſim⁹
allicere iudeos ⁊ alios ĩfideles ad fidẽ.℟.
glo.i.c.dꝫ hõ.13.q.4.ꝙ ſic.allegat.c.qð át
23.q.7.⁊.c.ſincerã.45.di. Similiter ſub ta
li ꝯditõe põt xp̃ianus aliquã ducere ĩ vxo
rem vt fiat xp̃iana.28.q.1.caue.⁊ ſic in ſpi
ritualibus licite fit pactũ.vbi agiꝛ de ꝯuer
ſiõe alicuius ad fidẽ.⁊ ſic nõ obſtat.1.q.2.qꝫ
pio.qꝛ aliud ẽ vẽdere donũ dei vel alið ſpi
rituale.Aliud ẽ pp tẽꝑalia inducere ad ſpi-
ritualia:qꝛ primũ illicitũ.de ſimo.p totum.
ſed non ſm vt iuribus ꝑallegatis.vñ Silue
ſter dona promiſſũ ꝯuertẽtibus.vt nõ.i.d.c.
qꝫpio.⁊ capſim qꝫpio.loqꝛ ð dono religio
nis qð pecunia minime dꝫ vẽdi.de quo vi
de Simonia.3.§.6.

34 Utꝝ bõa vſurarioꝝ iudeoꝝ poſſint ab ali
quo vel dono vel exactõe vel rõne pene vł
quocunqꝫ alio t⁹ lucratiuo vel oneroſo ac
ceptari.℟.ꝙ ſic.dũmõ nihil ꝯ̃ iuſticiã fiat.
ſꝫ retineri an poſſint diſtigue.qꝛ ſi ſunt non
ſoluẽdo reſtituẽda ſunt ñ ipſis: ſꝫ quibus ð
bent ipſi.Si vð ſunt ſoluẽdo.dic vt.ĩ.Reſti
tutio.1.i ver.vſurarius.§.17.

Iudex q̃s pt ẽẽ.℟.ꝙ qlꝫ q
ñ ꝓhibeꝛ.ar.c.cũ ap
ð ſpõ.⁊.l.mutus.⁊.ff.de ꝓcura.

1 Sꝫ q ſunt qui ꝓhibẽtur.℟.ꝙ ſurdus.mu
t⁹.⁊ ꝑpetuo furioſus.ĩpubes.ſenuc.fu⁹.ex
cõicatus.Item ꝯſanguinei rei ⁊ inimici ac
toris vel alia cauſa ſuſpecti.Item imperiti
ſeu illiterati.de quibus omitto breuitatis
cauſa.

2 Utrum iudex vel prelatus malus peccet
iudicando ſubditos.℟.ꝭꝫ Alex.in.3.ꝙ ſic
mortaliter.ð quo dic vt.ſ̃.Correctio.1.§.4.

Utꝝ iudex poſſit iudicare ſine actore.℟. 3
ꝙ ordinarie ꝓcedẽdo ñ facit.c.ſi legitim⁹.
de accu.e.ẽ ordiarie aũt ſic.vt in iquiſitõe ⁊
dnũciatõe.vt.ſ̃. Inquiſitio ⁊ Denũciatio.

Utꝝ iudex poſſit ꝯpellere ptes ad facien 4
dũ ꝯpoſitõeꝫ.℟.ꝙ ſi cã ẽ ciuilis ꝙ nõ: nec
ẽt princeps ex põtate ordairia.l.1.ff.ð noui
ope.nũ.tñ ſi lis ẽ lõga ⁊ itricata multũ.ita ꝙ
de facili ñ põt decidi iudex põt ꝯpellẽ par
tes ad ꝯcordiã tex.vꝛ iudicio meo.in.c.pla
cuit.90.di.dicit ẽt Pa.in ℟ica de treuga ⁊
pa.ꝙ ad pacẽ bñ põt.⁊ dꝫ reducere ptes: ⁊
ẽt ꝯpellere tã iudex ſecularis qꝫ eccłiaſtic⁹
reſpectu ſubditoꝝ ſuoꝝ.90.di.ſi quis cõtri
ſtatus.c.placuit.tꝫ ẽt Bar.in.l.ꝯgruit.ff.de
officio preſidis.

Utꝝ iudex poſſit cõpellere ne potẽtiores 5
viri ꝯtumelijs afficiant viliores.℟.ꝙ ſic.⁊
tenetur.l.illicitas.§.ne potentiores.ff.de of
ficio preſi.

Utꝝ iudex teneatur ⁊ poſſit cõpellere ad 6
uerſariũ ad pſtañ cautõeꝫ ð ñ offẽdẽdo nec
actorẽ nec ſuos:qñ talis veriſilr timẽs iplo
rat eius offm̃.℟.ꝙ ſic.vt in.d.§.ne potẽtio
res.⁊ ibi p Bar.⁊ bonus tex.i.l.denuncia
mus.C.de his qui ad ec.ꝯfu.⁊ ibi per Cy.
Facit tex.i.c.de bñdicto.32.q.1.⁊ in.c.lras.
ĩ ſi.de reſti.ſpo.

Utꝝ iudex teneatur ex neceſſitate officij 7
purgare ꝓuinciaꝫ malis hoibus.℟.ꝙ ſic.
tex.ẽ in.l.4.⁊.l.cõgruit.ff.de offõ preſi.pp
qð dicit Bal.i.l.gallus.ff.de libe.⁊ poſtu.
⁊ Raphael ⁊ Imola: ꝙ lꝫ ſtatutuꝫ ciuitaꝭ
dicat ꝙ põt punire: ꝙ li.vbũ põt:ipõtat ne
ceſſitatẽ.d.l.gallus.ĩ prin.Et iõ ſi nõ facit te
netur de neglĩa.Facit qð nõ.Bal.⁊ Ang.
i.l.mãcipia.C.de ſeruis fugi.dꝫ ergo iudx
delicta inquirere aľr tenebitur ĩ ſindicatu.
⁊ hoc veꝝ in iudice qui hꝫ meꝝ impinꝫ.l.
imperiũ.ĩ prin.⁊ qð ibi nõ.Bar.⁊ in.l.iu
bere cauere.ff.de iur.om.iudi.⁊ in.l.1.ff.ð
officio eius cui man.ẽ iu.

Utꝝ iudex poſſit aliqd petere ꝓ labore i 8
iudicãdo.℟.ꝙ de iure canonico iudex or
dinarius vel delegatus eccleſiaſticus nihil
põt petere.vt in.c.cũ ab omni.de vi.⁊ ho.
cle.⁊.c.ſtatutum.de reſcrip.li.6.⁊ licet loq̃
tur de delegato tñ idem tenetur in.d.c.cum
ab omni.per Pa.⁊ Io.an.⁊ ceteros ð or
dinario.ẽ ẽt glo.i.c.ñ licet.11.q.3.de iure ve
ro ciuili ordinarius ſecularis petit ſportu-
las ſolũ:nec aliꝺ põt petere.3.q.3.offeratur
q̃ ſpõtule ſt̃ mũera a lege ñ diffinita.vt i aut.
gnãlr.C.ð epi.⁊ cle.Delegat⁹ vð ẽt a prici
pe ñ hꝫ niſi duos aureos ĩ pri.⁊ duos.i ſi.

qñ cã excedit cẽtũ aureos.ꝙ ſi nõ excedit ni
hil hẽbit.in aũt.de iudi.§.ne aũt labor.nõ.
glo.i.d.c.cũ ab oi.Excipiunꝛ eſculẽta ⁊ po
culẽta.i.comeſtibilia ⁊ potabilia ſi ſunt taľ
qualitatis ꝙ i paucis diebus poſſint ꝯſumi
ſm archi.⁊ glo.i.d.c.ſtatutum.⁊ ſint ex me
ra liberalitate oblata.qꝛ ſic pñt ab oibus re
cipi.Alia át oia ẽt ſi ſit vnus denarius ꝓhi
bentur oẽs iudices accipe.vt.ff.de of.pſi.l.
plebiſcito.⁊.l.ſolẽt.ff.de of.ꝓcon.§.fi.nõ.
glo.in.l.2.C.de ꝯdi.ob tur.cãꝫ.facit.l.1.C.
de pe.iudi.q ma.iudi.ẽt ſi recipiant vt expe
diant cãm.⁊ ſi recipiunt alia preter pdicta
eſculẽta ⁊ poculenta teneñꝛ reſtituere ð ne
ceſſitate.ar.d.c.ſtatutũ.⁊.c.exigit.de cẽſi.li.
6.imo ſi ſit iudex delegatus eccleſiaſticus q
talia recipit nõ põt liberari ex remiſſõe ſibi
facta a dante talia:niſi reſtituat.⁊ ſi reſtitue
ret in fraudẽ vt poſtea ille ſibi donaret ñ va
leret.ſm glo.in.d.c.ſtatutũ.Secus át ſi ſine
fraude reſtituerꝫ ⁊ ille poſtea liberaliter ite
rũ donaret ſm glo.pdictã.ſed ego veram
credo:ſi poſt iudiciũ finitũ ſine fraude dat
liberaliter.aliter non.

9 Utꝝ officiales iferiores ⁊ nũcij ⁊ huiuſ-
modi poſſint aliqd exigere a litigãtibus ⁊
h⁹modi.℟.ꝭꝫ Alex.de ales.i.3.pte ſũ.ꝙ ſic
ſm ꝯſuetudinẽ terre.ſꝫ p vim vel imodera-
tã iprobitatẽ recipe non pñt.⁊ hoc qñ non
hñt reddit⁹ deputatos.Ho.tñ i ſũ.tꝫ ꝙ ẽt ſi
hñt redditus deputatos pñt aliqd puũ reci
pere dũmõ nõ p vi vel iprobitatẽ imodera
tã.Aſſeſſor vð nõ põt ſi hꝫ ſalariũ deputatũ
aliter tenetur reſtituere.ar.c.cum ab omni.

10 Sed qd ſi iudex ſecularis hꝫ ꝓficiſci ex̃
domiciliũ.℟.ꝙ ſiue ſit iudex ordinarius ſe
cularis:ſiue eius delegat⁹ põt petere expen
ſas.d.c.ſtatutũ.ſicut ⁊ teſtis cuꝫ ꝓficiſciꝛ ex̃
domiciliũ.4.q.3.§.venturus qꝛ nemo cogi
tur militare ſuis ſũptibus ea tñ moderatõe
ne ptes enorme dãnũ patiãtur.ar.10.q.3.il
lud.⁊ ſi pauperes litigãtes ſunt tũc dꝫ abſti
nere ẽt a ſũptib⁹ iudex delegatus.vt i dicto
c.ſtatutũ.⁊ ordinari⁹ ẽt ſecularis ñ dꝫ hẽre
ſportulas.i aut.de mã.prin.§.ſi tibi quoqꝫ.

11 Sed nunqd delegatus ordinarij eccleſia
ſtici ſic hẽbit expẽſas cũ ꝓficiſcitur ex̃ domi
ciliũ ſicut delegatus pricipis vel ordinarij
ſecularis.℟.ꝙ ſic tã ꝓ victualibus qꝫ ꝓ vec
turis equoꝝ ⁊ ſimiliuꝫ niſi eſſet delegatus
ad vniuerſitatem cãrum vel ad vnam ⁊ ma
litioſe qꝛ tunc ordinarius hꝫ prouidere de
ſuo.ar.c.inter cetera.de offi.or.⁊ glo.in.d.
c.ſtatutum.ſed glo.in.d.c.cum ab omni.te
net indiſtincte ꝙ non põt delegatus ordina

rij.ſꝫ ordiarius dꝫ ſibi facere expenſas.ſꝫ
opinio prima videtur magis equa.

Utꝝ ordinarius ſilr poſſit petere expẽſas 12
qñ ꝓficiſciꝛ ex̃ domũ.℟.ꝙ nõ.niſi cũ profi
ciſcitur ꝓ ꝯſecratõe ecclẽ.vt i.c.cũ ſit roma
na.de ſimo.Et cũ viſitat ꝓuinciã ſuã.de cẽ
ſi.c.cũ apłs.⁊.c.exigit.eo.li.6.

Utrũ iudx ordinarius aut delegatus qui 13
recipere pñt expẽſas teneátur ꝯputaꝛ illas
q̃s domi feciſſẽt.℟.glo.tꝫ quod ſic.in.d.c.
cum ab oi.ſed Pa.in.d.c.cum ab oi.tenet
ꝙ ñ.⁊ magis ẽ benigna qꝫuis pria ſit tutior.

Quid ſi delegatus eccłiaſticus nõ hꝫ ſd 14
dit⁹ l bñficiũ eccłaſticũ ſufficiẽſ vñ viuat.℟.
Pa.i.d.c.cũ ab oi.ꝙ poterit petere id qð
põt petere iudx ðlegatus pricipis ſecularis
vt dixi.ſ̃.p ar.a ꝯ̃rio ſenſu:ſed magis mihi
plꝫ ꝯ̃ria opio ꝙ ñ poſſit niſi forte pp taleꝫ
cãm occuparet ab aliquo hõeſto exercitio
ð quo viuit tũc tenerẽ opionẽ Pa.veram.

Utꝝ cõſuetudo excuſet ſeu valeat q̃ danꝛ 15
ſportule ordinario ⁊ delegato eccłiaſtico.
℟.d.Car.i Cle.ſtatutum.ð elec.diſtiguit ꝙ
aut pceſſit exactio.⁊ ſic ñ valet nec excuſat
talis ꝯſuetudo.aut ꝯſuetudo ñ habuit ortũ
ab exactõe.⁊ ſic pñt ptes ꝯpelli ad obſer-
uandũ laudabilẽ ꝯſuetudinẽ.c.ad apſicaꝫ.
de ſimo.Sꝫ hec diſtinctio quo ad primuꝫ
ẽ vera qꝛ qñ pceſſit exactio ẽ ꝯ̃ hõeſtatem
⁊ mentẽ iſtius.c.cũ ab oi.⁊ facit.c.ex multꝭ
1.q.3.ſꝫ quo ad ſꝫ ñ credo verã:qꝛ ſi ñ pceſ
ſit exactio ſic cũ ſit ex mera liberalitate do
natũ ñ iduciꝛ ꝯſuetudo:ſꝫ q̃libet dõatio ha
buit effectũ ſuũ iux̃ ea q̃ nõ.i glo.⁊ Bar.i
l.cũ de in rẽ vſo.ff.de vſuris.Facit.l.ſi cer
tis ãnis.C.de pac.nec valet.d.c.ad apſicã
qꝛ loqꝛ qñ aliqd fuit datũ in piã cãm.qꝛ tẽ
videnꝛ voluiſſe laici iducere ꝯſuetudinẽ: ⁊
iõ dico cũ glo.in.d.Cle.ſtatutum.de elec.⁊
Io.an.Pa.⁊ cõiter doc.i.d.c.cũ ab oi.ꝙ
non valet taľ ꝯſuetudo.⁊ lꝫ Cardinaľ dicat
vbi ſ̃.ꝙ nõ peccat mortlr recipiendo dum
mõ ñ imoderate qñ ẽ ꝯſuetudo qꝛ hẽt pro
ſe doctores famoſos pro hoc iux̃ nõ.ff.de
re iud.l.ꝯprobatis.⁊ de poſtu.c.vnico.li.6
hoc non credo verum niſi in eo qui neſcit
diſcernere q̃ ſit verior opinio ⁊ quis hẽat
validiores rõnes:nec ẽt credo iſtuꝫ excuſa
ri a reſtitutione fienda.

Utꝝ iudex ordinari⁹ ł ðlegat⁹ eccłiaſtic⁹ 16
poſſit a ptib⁹ petere ſalariũ pro aſſeſſore.℟
ſm cõiter doctores in.d.c.cũ ab oi.ꝙ non
ordinari⁹ qꝛ dꝫ ſcire canones ð qb⁹ vſatur
corã ſe.Et iõ ſi neſcit ⁊ indiget aſſeſſore
prouideat de ſuo.Delegatus tñ licite petit

dūmō fraudulēter nō faciat:vt puta:qꝛ dicit ſe indigere cū nō indigeat.d.c.ſtatutum.§.aſſeſſore vel pticipare vult in lucro cū aſſeſſore qꝛ ſic cū faciat fraudē legi peccarꝫ mortaliter ꝛ teneretur ad reſtitutionem ptibus.

12 Utꝝ ſalariū poſſit petere pro notario.℞.delegatus pōt:dūmō nō pticipet ipſe cū eo.vt in.d.c.ſtatutū.ſed de ordinario dubitaſ.qꝛ vꝫ ꝙ de ſuo debeat prouideꝛ ſuis officialibus ſed ego credo ꝙ poſſit petere.

13 Utrū datū iudici niſi in caſu pmiſſo poſſit repeti.℞.ꝙ ſi dedit vt corrūperet iudicē ſic nō pōt repetere.ꝛ ſm glo.in.c.q recte iudicat.xi.q.3.cōtēr ſic pſumitur.iō multi tenent ꝙ nō repetiſ.ſed ſi dedit vt iuſtā daret ſniam quā alias nolebat dare vel vt nō daret iniuſtā.ꝛ ſic nō liberaſ iudex dādo pauperibus.qꝛ repetere pōt in ꝯſcia:vbi nō ſtamus pſumptōi ſꝫ veritati.i.q.i.iubemus.ꝺ ſymo.nemo.xi.q.3.non lꝫ.Si āt dedit ſimpliciter vt iudicet amittit principalē cām.vt ff.de ꝯdi.ob cām.l.ij.§.fi.ꝛ ſic nō repetet:ſi cui qñ dat vt pro ſe iudicaret.facit glo.in.d.c.q recte.qꝺ limito veꝝ niſi quando aliter nolet iudicare.niſi daret qꝛ poſſet repetere ꝛ ſibi teneretur reſtituere.

19 Utrū cōmittatur ſimonia dādo pecuniā pro ſnia.℞.glo.i.q.3.vendētes.ꝙ nō:qꝛ in prophanis nō ꝯmittitur ſimonia lꝫ grauiter peccet:niſi in caſu qñ iudex aliter non vult dare iuſtam ſniam.qꝛ tūc nec peccat cū redimat vexationē ſuā.ſed pōt dici ſm Pa.in d.c.cū ab oī.ꝙ ſi do pecuniā vt hēam ſniaꝫ pro me qua volo ꝯſequi ſpūale vel annexū ſibi:ꝙ tunc ſit ſimonia.Sꝫ ego nō admitto hoc ī caſu pdicto.ſ.cū iudex nō vult ſine pecunia iuſtā dare ſniam:qꝛ cū redimā vexatōeꝫ meā non credo ꝙ ſit ſimonia ſi modo hēo iā ius in tali re.ſecus ſi p ſniaꝫ de nouo acquirerē qꝛ ſic eſſet vera opinio Pa.

20 Utꝝ ſnia lata intercedēte pecunia ſit nulla ipſo iure.℞.glo.in.d.c.cū ab oī.ꝛ ſequiſ Pa.ꝙ ſic.i.q.6.§.venaleſ.C.qñ prouo.nō ē ne.l.venales.in tex.ꝛ in glo.ſnia tamē arbitri tꝫ:lꝫ agens ex ea repellatur exceptōne doli.C.de arbi.l.3.ꝛ in glo.predicta.ſecus ſi per gſam datur qꝛ tunc nō ē nulla ipſo iure:ſed datur reſtitutio.vt in d.glo.

21 Utrum iudex teneatur ad reſtitutionē parti ſi eius negligentia aliqꝺ dānum incurrit.℞.glo.in.c.quoniam contra.de proba.in verbo negligentiam ꝙ ſic,ꝛ eam ſequūtur doc.Pa.autē in.d.c.quoniam cōtra.ait ꝙ in foro anime eſt vera opinio ſi fuit in dolo vel lata culpa:alias non.ſed de hoc dico latius.ſ.Culpa.§.5.ꝛ.6.

Sed qñ dꝛ ꝯmittere negliam.℞.Hoſti. 22 ꝙ tūc qñ negligit terminare cām vel habere tabellionē vel aduertere qd ſcribaſ vel nō puidet de aduocato vt teneſ.vt ſupra dictū ē Aduocat⁹.vel nō curauit reuoluere libros ꝛ h⁹mōi q̄ ſuo offō icūbūt multomagis teneſ ſi ex dolo dat dānū.vñ ſi iniquaꝫ ſniam dedit vel aliqd aliꝺ fecit ꝯ̄ ꝯſciam ꝛ ꝯ̄ iuſtitiā i grauamē alterius ptis vltra reſtōnē ad itereſſe ad quā teneſ.vt.C.de pēa iudi.qui ma.iudi.l.nouo iure.xi.q.3.quātmō 23.q.2.dñs deus.ꝛ.q.5.admiſtratores ſi eſt eccleſiaſticus iudex ordiarius vel delegat⁹ ſi ꝯ̄ ꝯſciam.ꝛ ꝯ̄ iuſticiaꝫ hoc fecit ipo facto ē ſuſpēſus p ānū ab executōe officij.vt in.c.cū eterni.de re iudi.li.6.Si ꝟo dānificauit ptem p ipꝛudentiā ſic teneſ ſimiliter ad reſtōeꝫ in culpa ei fuit cū ſe inſufficiētē ſciuit vel ſcire debuit ꝛ tñ cām iudicare pſūpſit.ꝛ hoc verum in ordinario.delegatus autē qui neceſſitate obediētie iudicat:ꝛ bona fide:ꝛ de cōſilio ptoꝝ:licet iniuſte iudicet ſi tētur ad reſtōeꝫ.nec peccat ſed eius aſſeſſor tenebiſ.l.2.ff.ꝙ quiſq; iur.ſi modo euꝫ elegit qui habebatur pro docto ꝛ bone opionis:ꝛ ita credidit eū doctū ad hoc.alias ñ excuſareſ ſi vellet pcedere ſm caput ſuum vel iperitū vꝫ malū ſcienſ eligeret aſſeſſorē ſm Rodo.

Utꝝ iudex incidat in penā ſtatuti iponentis penā nō termināti ſniam iſra certū diem ſi nō teriat.℞.Pa.in.c.lꝫ.de pba.ꝙ ſic ſi fuit reqſitus:qꝛ non teneſ ipendere offim ſuuꝫ ad vtilitatē puatā niſi requiratur.vt.l.4.§.hoc aūt.ff.de dāno infec.ꝛ ibi Bar. 23

Utꝝ iudex ſecularis teāſ pſtare brachiuꝫ ſuū iudici eccl'iaſtico.℞.ꝙ ſi eius ſubditus reſiſtit ſibi de iure vt puta.pcepit ei aliqd:appellauit ad ſupiorē:epſ dicit ꝙ nō pōt ꝛ petit brachiū ſeculare ꝯ̄ eū:tūc dico ꝙ non teneſ.ita nō Pa.in.c.i.de oſ.or.ſecus ſi reſiſtit ei de fcō vt ibi nō.Idē dic in exēpto q allegat exēptōem quā epūs nō admittit:appellat nō teneſ iudex ſecularis epm iuuare. 24

Utꝝ iudex poſt lataꝫ ſniam diffinitiuam poſſit eam interptari ſeu declarare.℞.ꝙ ñ delegatus nec ordinarius aut iſeriores nec arbiter:maiores aūt bene poſſunt declarare:ſꝫ ñ mutare aut corrigere.vide in.c.i.de poſtulādo.in gl.ꝛ qꝺ ibi nō.ꝛ Pa.ibidē.interlocutoriam ꝟo ſniam pōt corrigere ꝛ reuocare.de accuſa.c.qualr ꝛ qñ.el primo. 25

Utꝝ iudex poſſit penam minuere vel augere.vide:ſ.Pena.§.18. 26

27 Utrum non condemnans partem aduerſam in expēſ teneatur ipe de ſuo reſtituere alteri parti.℞.ꝙ ſic.l.ſancimus.C.de iudi.qꝺ limitat glo.in.c.fi.de reſcrip.verum ſi fuit petitum.alias non.

Iudicare

Utruꝫ liceat ex ſuſpitione.vīꝺ ſ.Preſumptio.

1 Quid ē iudicare ſimplr ꝛ pure.℞.nō ē remouere ordinē iuris.ſed tñ ſubtilitatem p innotant qꝛ pdicta ꝟba imponūt ex ſuo pprio ſignificato id:qꝺ ſine malicia ꝛ ſine plica ꝛ inuolutione.ad h glo.in Cle.ſepe de ver.ſigni.i ꝟbo ſimplr ꝛ ordo iudiciarius non eſt inuētus ad inuoluendum.vt in c.dilecti filij de iudi.ꝛ iō non remouebitur ſm Pa.in.d.c.dilecti.

2 Quid ſi dicaſ pcedas ſine ſolēnitate iuris ℞.Pa.in.d.c.dilecti.ꝙ cēſeſ ſublata ſolēnitas iuris ciuilis ꝛ canonici ſed non diuini ꝛ iuriſgentium:ꝛ ideo duo teſtes ſufficerent lꝫ forte plures requirerenſ:ſilr ēt ſi ſēi fames:qꝛ infamia ē de iure poſitiuo in.c.p tuas de ſimo.nō tñ recipiūſ nō citata parte qꝛ citatio ē ſpēs defenſiōis q̄ ē de iure gentiū nec pōt tolli.Cle.paſtoralis.de re iudi.

3 Quid ſi dicatur iudices put volueris.℞.Pa.vbi ſ.ꝙ intelligiſ ſolū dol⁹ excluſus.ar.in.l.creditor.§.lucius.ff.mā.ꝛ iō nō pōt tollere ius alteri⁹ ſine cā.ſicut nec ꝯmittēs.qꝛ nemo plus iuris in aliū transfert ꝗ ipe hēat de dote poſt diuor.reſti.c.nuper.ꝛ ppterea dicit Bar.in extrauaganti ad reprimēdū.ꝙ ille cui ꝯmittiſ vt faciat qꝺ vult vel ſicut libuerit lꝫ nō teneaſ ſequi regulas iuris ciuilis remanet tñ ligatus regulis iuris naturalis.gentiū.ſeu naturalis equitatis:qꝺ idē eſt vt in Cle.paſtoralis de re iudi.vbi iperator inualide egit:qꝛ exceſſit regulas iuris naturalis.

4 Quid ſi dicatur iudices ſm ꝟitateꝫ ꝛ equitatem.℞.Pa.in.c.literas de iur.caſ.ꝙ debꝫ ſuari ſolēnitates ēt rigoroſe iuris poſitiui.d.An.dicit ꝙ rigoroſas non tenetur ſeruare ꝛ placet mihi.

5 Quid ſi dicatur iudices put tibi videbitur ℞.Pa.i.c.i.de iudi.ꝙ debet iudicare iudicio intellectus cui ꝯgruit hoc verbum vīꝺbiſ ita nō.Bar.in.l.quid tñ.§.ſi arbiter.ff.de arbitris.ꝛ idē cum dꝛ relinquo vel committo arbitrio tuo vel prudentie tue vel iudicio tuo tūc denotant arbitrium boni viri rōe regulati ſicut cum diciſ vt viſū tibi fuerit vel tibi videbitur ita nō.Pa.in.c.i.de ſeque.poſ.ſilr hec verba ſi extimaueris ſi arbitratus fueris.ſi tibi placuerit:vt probatur in.l.fideicōmiſſa.§.ꝗꝫ ꝗꝫ.ff.de lega.3.ꝛ in.l.thays.§.lororem.ff.de fide cōmi.vbi tex.nō.vide tex.cū glo.in.c.2.de cor.vitia.ꝛ p Bar.in extrauaganti ad reprimendum.ꝛ Pa.i.c.i.de conſti.Et ideo tenetur ſeq omnes regulas iuris ciuilis ſm Bar.in extrauaganti alli.l.i.ff.arbi.Et propterea aduerte ꝙ omnia verba exceptis illis.volo.libꝫ arbitrium plenum vel liberum vt ibidem nō.Bar.imponant arbitrium boni viri.

Quid ſi dicat ſine ſtrepitu ꝛ figura iudicij ſimpliciter ꝛ de plano.℞.Cle.ſepe ꝺ ver.ſigni.ꝛ ibi videas quomodo pōt omittere oīa q̄ non ſūt de iure gentium vel nāli. 6

Utrum iudicandum ſit ſecūdū allegata ꝛ probata.an ſꝫ ꝙ iudex cognoſcit veritateꝫ ℞.ꝙ diuerſoꝝ fuit diuerſa opio.Jo.ꝛ Archi.3.q.7.iudicet.Ber.ꝛ Hoſt.de off.or.c.i.Inno.de cenſi.c.venerabilis.Hoſti.de poſtu.pla.c.bone.el primo.tenent ꝙ ſi agatur in forma iudicij ſic iudicabit ſecundum allegata ꝛ probata potius ꝗꝫ ſm veritatem ff.de offi.preſidis.l.illicitas.§.i.d.c.iudicet ii.q.3.ſūmopere.6.q.2.ſi tantum.ꝛ.c.placuit quia aliud facit vt iudex aliud vt homo vt in dicto.c.2.de offi.or.15.q.4.ſi eccleſia ꝛ ideo iudicabit ſecundum conſcientiam quam habet vt iudex nō quam habet vt homo in.d.c.2.ꝛ de offi.delega.paſtoralis §.quia vero facit.c.ſi omia iudex.6.q.i.Hoſti.tamen ꝛ Archi.dicunt ꝙ ſi imminet periculum anime vel leditur publica vtilitas ꝙ tunc de iure ꝛ de facto ſupplere poteſt ꝛ ꝺbet pro periculo anime.quod poſſit.facit de elec.cum vobis.§.his igitur de excep.exceptionem pro vtilitate publica.argu.C.de procu.l.item.ff.de poſtu.l.quos probibet Hugo.tꝫ quod nullo modo debet iudicare ꝯ̄ veritatē.ſed dꝫ delegare cām.ff.de iur.om.iudi.l.ptor.Rodo.dicit ꝙ ſi innocentem cōdēnet ad morte vel mutilationem membroꝝ aut ꝯdēnandum exponat etiam ad pceptum ſuperioris ꝙ peccat mortalr.Secus autem eſſet in alijs penis pecuniarijs vel cauſis ciuilibus.glo.in.c.paſtoralis.de oſ.or.ꝛ in.c.i.de oſ.or.li.6.ꝛ Ricar.ī quolibet.3.q.15.ꝛ Tho.fa ſe tenēt cū pria opi.ſed ſaluo meliori iudicio.ego dico ꝙ aut iudex pcedit in iudicio:aut eſ iudiciū.Si in iudicio ſit tene quod nullo mō pōt iudicare ꝯ̄ ꝟitatem quam p certo ſcit niſi cuꝫ peccato mortali ſiue ſint⁹ in crialib⁹ ſiue ī ciuilib⁹.tñ p⁹.qꝛ ē ꝯtra pceptū diuinū Exo.23.non ſuſcipies vocem mendacij.ꝛ infra 7

neq̧ i iudicio pl̄imoꝝ acgeſces ſnie vt a ỽi
tate deuies. ⁊ poſt inocētē ⁊ iuſtū non occi
des.tñ ēt qꝛ dꝭ i.c.q ſcādalizauerit. de reg.
iur.vtilius ſcādalū naſci pmittitur q̄ ỽitas
deſeratur.Hec ibi. ⁊ i.c.poſtulatus do⁹.3.
q.7.dꝭ ꝙ ñ añ iudicādū ē q̄ꝫ ad ꝯſciam no
ſtrā reuertamur ⁊ qd placeat do ſiue diſpli
ceat debemus dirimeꝭ. ⁊ i.c.nunc.11.q.3.dꝭ
tūc vera eū abſolutio preſidentis cū interni
ſequiꝭ arbitriū iudicis.ergo a ꝯ̄rio nec ab-
ſolutio ⁊ multominus ꝯdēnatio. Itē in.c.
ſūmopere ibidem dꝭ ꝙ ſm ꝙ in.l.diuina ⁊
hūana ꝯſtitutū ē dꝫ iudicare. ⁊ poſt non ex
corde nr̄o.ſꝫ ꝓcepto diuio ꝯdēnatōis ſentē
tiam ꝓferamus. ⁊ i.c.cū eterni.de ſen. ⁊ re
iudi.li.6.ibi dicitur i ferendis ſnījs ꝓ oculiſ
hēat ſolū deum illius imuātes exēplū qui
q̄relas ppl̄i tabernaculū igreſſus ad dn̄ꝫ re
ferebat.vt ſm eius ipiuꝫ iudicaret.hec ibi.
Ergo nō ſm falſas allegatiōes. Itē tex.cla
rus ē in.d.c.cū eterni ſi qs inq̄t Inno.4.ſit
iudex eccl̄iaſticus ordinarius aut delegat⁹
fame ſue ꝓdigus. ⁊ ꝓꝓriū pſecutor honōis
ꝯ̄ ꝯſciam ⁊ ꝯ̄ iuſticiā in grauamen alterius
ptis in iudicio qcq̄ꝫ fecerit per grām vel p
ſordes ab executōe officij p ānū nouerit ſe
ſuſpēſuꝫ ad extiatōeꝫ litis pti quā leſerit.ni
hilominus ꝯdēnādus.h ibi. Ecce ꝙ nō dīc
ꝯ̄ allegata:ſꝫ ꝯ̄ ꝯſciam ⁊ p ſordes falſoꝝ.
Itē ⁊ alia rōne credo ꝙ nō excuſeꝭ a mor-
tali qꝛ officiū iuſdicētis latiſſimuꝫ ē.dīc.l.i.
ff.de iur.om.iu.Añ iudex pōt vt i plibus iu
dicare ꝓut ſue ꝯſcīe rōnali vꝭ.vt pꝫ in.l.ap
pellari.ff.quis ⁊ a quo appellatur ibi. ⁊ qꝺ
optimū ē ſtatuere facit.ff.de arbi.l.qualem
vbi dꝭ oī modo dicat qꝺ ſibi vꝭ. Iteꝫ in.c.
ad nr̄am.de ꝯſue.dꝭ poſtq̄ꝫ tibi de meritis
ꝯſtiterit ſniam ꝓferre valeas ſicut ordo po
ſtulat rōis auctoritate pn̄tiū ñ obſtāte ꝯſue
tudine ꝯcedimus facultatē.facit.l.ꝛē ñ nouā
C.de iudi.ꝙ iudices iurēt oīmodo ſeſe cū
veritate ⁊ legū obſeruatōe iudiciū diſpoſi
turos. Itē.C.de iudi.l.placuit i oībus reb⁹
precipuā eſſe iuſticie equitatē q̄ꝫ ſtricti iuris
rōnem hec ibi.facit ad idē.c.fi.de trāſac. Et
iō ſepe qñ volunt ſciunt iuenire colores ꝓ
iiuſticia defenſanda ita in iſto cāu tenētur.
vt ꝯ̄ veritatē ñ iudicēt diligentiſſime facere
ꝙ falſitas detegatur.vt.2.q.1.deus omnipo
tens. ⁊ ſi nullo mō detegere poſſunt.tūc po
tius debēt offīm reſignare q̄ꝫ ꝯ̄ iuſticiā ſnia
re. Facit ꝓ hoc qꝺ nō.glo.in.c.paſtoralis.
de offi.dele. Ubi dicit merus executor ſi ſcit
ſniam latā auctoritate lr̄aꝝ falſaꝝ vel p fl̄a i
ſtrumēta vel p dolū aduerſarij ꝙ nō debꝫ

exequi eā. Sed remittere ad ſuperiorem.vt i
c.de cetero.de re iudi. ⁊.c.ſi qñ. de offō de
le. C.ſi ex falſis inſtrumētis.l.iudicati.ff.de
iudi.l.ſi pretor.§.marcellus. ⁊ ad tex.ibiꝺ
q dicit ⁊ ſi ſciat illā ſniam iniuſtaꝫ quod te
netur exequi ſi ñ pōt aliter abſolui a māda
to.R.d.glo.ꝙ itelligit de iniuſticia ſolēntia
tis iuris ⁊ ita expōit iiuſticia.i.ꝯ̄ ius litigā
tis. Secus ſi eſſet iniqua ⁊ dꝭ iniq̄ qñ eſt ꝯ̄
veritatē qꝛ ſic ñ teneꝭ obedire. vt ibidē alꝭ.
Sꝫ ſi ñ hꝫ ſuperiorē cū nulli ſubſit niſi ꝺo
multominus dꝫ ꝯ̄ certā ſciam ꝯdēnare ino
centē ꝓ quocūq̧ teſtionio.ppea dicit.l.pn̄
teni.ff.de pe.ſanctius ē nocētē ipunitū reli
quere q̄ꝫ inocētē dānare. ⁊ ſic ꝯcludo ꝙ cō
dēnare aliquē nullo mō lꝫ iudici ꝯ̄ veritatē
de qua ipe certus ē.abſoluere aūt bñ pōt ſi
ꝓbatōes nō ſūt legitime: Quis iudex ſciat
ꝓ certo eū culpabileꝫ qꝛ iura illud volunt
expſſe vt nēo publicet pcīm alterius qꝺ nō
pōt probare.vt in.c.ſi ſacerdos.de offō iu
dicis. l.illicitas.§.neq̧ licitas.ff.de offi.ꝓ
ſi. ⁊.ff.de fur.iūcta glo.l.eadē ōfone i fi. ⁊
c.ſi tñ eps.6.q.2. ⁊.c.ſapiēꝭ.3.q.7. ⁊ l.c.mē
naꝫ.2.q.3.abſolutꝭ iſaniatus.ex quo defece
runt accuſatores in ꝓbādo. Et hāc opinio
nē vꝭ tenere. Nico.de li.ſup exo.23.nec ob
ſtat.c.iudicet.3.q.7.qꝛ ñ dicit ſꝫ allegata ſꝫ
dicit iuxta leges ⁊ iura ꝓnūciet qꝺ ē diceꝭ
iuꝝ qꝺ ſtatueſi leges ⁊ iura ꝓcedat in ꝓce
dēdo ⁊ diſcutiēdo. ⁊ det ſniaꝫ q̄ qdē volūt
vt vniciq̧ reddaꝭ qꝺ ꝺbeꝭ.l.i.ff.ꝺ iuſticia
⁊ iure.nec ēt ob.c.coꝝ qui. ⁊.c.ſe.11.q.3.qꝛ
loquūꝭ qūo i exaiatōe teſtiū dꝫ pars citari
⁊ ordo iuris ſeruari i coꝝ diſcuſſiōe. ñ eni
dicit ꝙ deꝭ ſnia ſm coꝝ dictū.imo innuit ꝯ̄
riū ſi bñ attēdaꝭ.nec ēt ob.c.nos. inq̄.2.q.
1.cum.c.deus oīpotēs ibidē. ⁊ aliquib⁹ alijs
qꝛ lꝫ dicāt neiem ꝯdēnādum niſi ꝯuictū.ñ
tñ ſequitur ꝙ oīs ꝯuictus ſit ꝯdēnādus.ex
quo iudex ē certus de falſitate. imo capl̄m
iudicātē.3.q.vlti.demonſtrat oppoſitū.vbi
dꝭ.tādiu actio ventileꝭ quouſq̧ ad rei veri
tatē pueniaꝭ.frequēter ēt interrogaꝭ oꝫ: ne
aliquid forte ꝓtermiſſū remaneat qꝺ ānecti
ꝯueniat h ibi. Et iō dicā cū de bōa fide agi
tur nō ē de apicib⁹ iuris diſputādū.ff.mā.
l.fideiuſſor.§.quidē actio.nec ſilr obſtat.d.
l.illicitas qꝛ ibi dꝭ ꝓſes ꝓuincie id ſequaꝭ ñ
ſimplr̄ ſꝫ addit ꝙ eū ꝯuēit ſequi ex ſīꝺ coꝝ
q̄ ꝓbabūꝭ ⁊ breuiter nūq̄ꝫ inueniēt ius qꝺ
dicat ꝙ iudex teneatur iudicare ſecundū al
legata ⁊ probata ſꝫ bñ ſm ordinem iuris.
Et ſic intellige ordinem.ſ. in procedendo
⁊ examinādo ⁊ ēt ſniando. Sed ius ñ vꝭ

quod in ſniando aliquis puniatur qui eſt i
nocens ⁊ contra veritatem vt ſupra patet
ergo non debet iudicare ꝯ̄ veritatem quaꝫ
pro certo ſcit. Ad id qꝺ dicūt de ſcandalo
iam pꝫ ſo.p.c.qm ſcādalizauerit ibi vtilius
ſcandalum ⁊c.vt ſ. Silr̄ non obſtat ꝙ iudi
cat nō vt homo ſed vt iudex qꝛ illud veruꝫ
eſt ſi eſſemus ex ea q̄ ſūt ꝯ̄ legem dei que ñ
ſūt peccata.ſꝫ i preuaricatione preceptoꝝ
dei nō hꝫ locū illa diſtictio.qꝛ non iudex pu
nietur ſed homo: Quis fecerit vt iudex. Si
ꝺo loquamur qñ iudex ꝓcedit ex iudicium
vt i officijs dādis ⁊ alijs que eius arbitrio
comittuntur ſic nō hꝫ dubiū qn teneatur ſe
q propriā ꝯſciam:nō allata.vt.ff.ꝺ iur.om.
iudi.l.i. ⁊.2. i diſpēſationibus.vt.1.q.7.exi-
gūt.i cribus ēt extraordinarijs ex ⁊cā q̄ ſibi vꝭ
pōt penas tēpare.ff.de pe.l.aut facta. ⁊.l.ca
pitalium.50.di.vt cōſtitueretur.
8 Quid de offālib⁹ quib⁹ mandaꝭ executio
ſnie iuſte. R. Alex.de al.i.3.pte ſū. ꝺ quito
ꝓcepto ⁊ Ricar.i quoꝭ.3.q.25.ꝙ ſi ſnia ꝯti
net itollerabilē errorē l'iuſtiam manifeſtā ñ
ꝺbēt obedirꝭ:alꝭ nō peccāt exeq̄ndo.qꝺ ego
limito qñ ñ ſt certi de inocētia ꝯdēnati qꝛ i
dubio excuſantur.ſꝫ qñ ſūt certi ꝺ iiuſticia
ſic credo peccāt mortalr̄ obediendo vt in
precedenti.§.dictum eſt.
9 Utꝝ iudex ſeclaris poſſit iudicare de his
que ſunt peccata vt vſura ⁊ huiuſmodi. R.
Pa.i.c.cū ſit gn̄ale de fo.cōpe.ꝙ ſic.dūmō
ñ diſputeꝭ vtꝝ ſit peccatū pricipalr̄ vt pꝫ.ff.
⁊.C.ꝺ ꝯdi.idebi.p toti ⁊ qꝺ me.cā. ⁊ vi.
bo.rap. ⁊ de furt̄ ⁊ ſilibus: ⁊ hec eſt cōis
opinio ⁊ hoc eſt verū.qꝛ coraꝫ eo pōt obi-
ci de iuramēto ſi nō vertitur dubiū de eius
validitate.vt i.c.lex dꝫ.23.q.5. Sꝫ ſi dubitaꝭ
vtrum ſit vſura l'ne.pcm̄ vel ne.tē iudex ſe
cularis nō pōt. ſed ad eccl̄iaꝫ eſt recurrēdū
c.p venerabilē q filij ſūt legip. ⁊ i cle.vnica
de vſuris. Et ideo ex dictis pꝫ ꝙ pōt iudex
ſecularis ꝯpellere ad reſtitutionē vſuraruꝫ
qꝛ ēt de iure ciuili reprobāꝭ hodie ſm cōeꝫ
opinionē. Fallit hoc i crimine hereſis de q̄
nullo modo pōt ſe itromittere niſi exequē
do. Excipiunꝭ multi alij cāus in glo. ⁊ per
doc.i.d.c.cū ſit gn̄ale. Sꝫ tu dic.ſꝫ Pa.nl-
lū aliū eē niſi vt dictū eſt cuꝫ agiꝭ de dubio
ſ.vtrū valeat iuramētū. vel ne ⁊ huiuſmōi
qꝛ tūc nō pōt ⁊ ſic tene. ⁊ vide glo.32.q.5.
c.xp̄iana religio ⁊ ibi per Archi.
10 Utꝝ iudex teneaꝭ iudicare ſm ſtatuta ſeu
conſuetudines loci inꝭ illos quoꝝ vnus eſt
ſibi ſubditus alꝭ nō. R. Pa.i.c.qꝺ clicis de
fo.ꝯpe.ꝙ aut ſtatutū ꝯcernit ſolēpnitatē ac

tus exhibēdi tp̄re ꝯct⁹ ⁊ tūc ſiue ſit ſtatutuꝫ
laici ſiue clerici non valebit actus: niſi illa
ſolēpnitas fuerit obſeruata:qꝛ ſubditus nō
potuit contrahere cum non ſubdito etiam
ſpreta lege ſui ſuperioris imo peccauit.c.2.
de ma. ⁊ obe. ⁊.c.requiſiſti de teſtamentis.
⁊ nulla fuit contracta obligatio lege ſibi re
ſiſtente ⁊ inhabilitante conſenſum ſuum.l.
cum lex.ff.de fideiuſ. ⁊ qꝺ nō.in.c.ſi diligē
ti.de foro ꝯpe. ⁊ in.c.cum ꝯtingat ꝺ iureiu.
⁊ ſic contractus non tenuit cum debeat eſſe
vtriuſq̧ obligatorius.l.labeo.ff. de verbo.
ſigni.ſicut videmus ꝙ donatio facta etiam
non ſubdito vltra quingentos aureos ſine
inſinuatione non valet. l.ſancimus. C. de
dona. Et iō iudicabitur ſꝫ hoc ſtatutum in
vtroq̧ foro inter clericum ⁊ laicum. Facit
qꝺ determinat Federi.ꝯſilio.27.ꝙ ceſſio ac
tionis contra plebeum facta nobili ab ec-
cleſia nō valet: ex quo ſtatuto prohibetur
ne nobilis eam poſſit recipere: rō qꝛ ſtatu-
tum diſponit in caſu licito ⁊ inter ſubditos
⁊ non in fraudem libertaꝭ eccl̄iaſtice. ex q̄
pꝫ ꝙ laicus tenetur in teſtando ſuare oēs
ſolēnitates legis ſue: alias nō valebit. Quāꝯ
q̧ inſtituat clericum: niſi hoc fecerit pro aīa
ſua qꝛ in talibus ſufficit ſeruare diſpōnem
iuriſgentium.c.relatum.el primo de teſtis.
⁊.l.i.C.de ſa.ſanc.ec. Silr̄ ſi ſtatuto caueꝭ
ne res dotalis ſine certa ſolemnitate poſſit
alienari nō valet alienatio ipa nō ſeruata ēt
facta clerico. nec per hoc dico ꝙ ſtatutum
laicoꝝ liget clericos ſꝫ tñ ſubditum ⁊ ipe-
dit obligationē oriri.l.nō dubiū. C.ꝺ legi.
Et iō ſi clericus vult illum obligare faciat
ꝙ ſeruet ſeruanda. Aut ſtatutum concernit
perſonam: ut puta ꝙ debeat aliqd facē poſt
ꝯtractum vt aphendere poſſeſſionē infra cer-
tum tp̄s aut ꝓbare p tot teſtes ⁊ huiuſmōi
⁊ tunc clericus non artatur reſpectu ſtatuti
laici ēt litigans in foro ſeculari nec laicus
reſpectu ſtatuti clerici nec forenſis. vt nō.
Bar.in.l.ꝯctos ppl̄os.C.de ſum.tri.vbi di
cit ꝙ etiam ſi tale ſtatutum ꝯcernens pſonā
idirecte tangit bona qꝛ nō ligant. Exēplum
ſtatuto cauetur ꝙ primogenit⁹ ſuccedat certe
forenſis non ligaꝭ.ēt ſi hēat ibi bona. Sec⁹
ſi concerneret principaliter bona vt ſi diceret
ꝙ bona deferanꝭ ad primogenitū.facit.l.i.ff.
de tuto. ⁊ cur.da.vbi lꝫ preſes ꝓuītie poſſit
dare tutorē nō tñ eū q ñ ē eiuſdē ꝓuītie: vel
hꝫ ibi domiciliū ⁊ ſic fuit diſputatum per
dn̄m Lau.in.q.facti cauetur ſtatuto mutine
ꝙ ſi res poſſeſſa ab aliquo euincatur ab eo
ꝙ poſſeſſor non teneatur eam ſibi reſtituere

F5

niſi dato ſibi precio quo emit Bononienſis
litigat mutine ꝯ mutinēſes: obtinet ſniam:
nūqd dabit ſibi preciū. certe nō: qꝛ illō ſta
tuti ñ porrigit iures ad forēſes: ſꝫ ibi litigā
Facit ad h qđ nō. d. Pe. de ancha. i. c. cāo
nū. de conſti. Ex quo infert Pa. vbi ſupra
ꝙ cōmunis ſtatuto caueaſ ꝙ vſurari⁹ ñ teneaſ
reſtituere pignus ēt ſi probet quis ſe eē do
minū: niſi reſtituto precio pro quo ē. in pi
gnoratū ꝙ nō extēdetur ad rē clerici vel ſo
rēſis ipignoratā dño inſcio: qꝛ ſi res ē cle
rici ñ ſubicit iuriſdictiōi laicoꝝ. c. ſi. de vita ꝛ
ho. cle. Si vō laici eẋñt ꝛ ibi ſit delata fur
tiue. ꝛ ꝯ voluntatē dñi ñ pōt dici de iuriſ-
dictiōe ſtatuētis: ſicut diximus ꝺ re mobili q̄
nō ē pmāſura. vt nō. in. c. ſi. de fo. ꝯpe. facit
l. heres abſens. §. nūquid. ff. indi. Aut ſtatu
tū dat modū dicendi cām. ꝛ tunc ſi preſigit
legē iudici. iudex tenet. ꝛ ſub eo pōt allega
ri. Exēplū ſtatuto cauet ꝙ iudex ſequatur li
bros mercatoꝝ. ꝛ tunc in foro ſeculari faciūt
fidē i preiudiciū ſubditoꝝ nō aūt clericorū
vel extraneoꝝ. Si tñ vult recipere libꝝ pro ſe
vigore ſtatutoꝝ tenet recipere ꝯ ſe. ar. c. cū
olim. de cēſi. cū ibi nō. Si vero ñ preſigit le
gē iudici. ſꝫ loqͣ gnālr adhibeaſ fidēs libris
mercatoꝝ tūc vbiqꝫ pōt allegari ꝯ ſubditū
ſtatuētis niſi i cāu qñ ñ vult ſuſcipere con
tra ſe.

11 Utrꝫ iudex eccleſiaſtic⁹ poſſit iudicare lai
cū ſubditū pricipis laici vel ēt pricipes lai
cos. R. ꝙ ſic rōe ſpūalitatis. Puta. ſi cā eſt
ſpūalis. vt de dictis matrimonijs ꝛ h⁹mōi
vel rōe peccati cuiuſcūqꝫ mortalis. vt nō. i
c. 2. ꝛ. c. nouit. de indi. al' non.

12 Utrꝫ laicus poſſit iudicare in aliquo cāu
clicū. R. ꝙ ſiue cā ſit ſpūalis. vt de decimis
matrimonijs. ſiue criaſ. vt de hereſi vl' vſuris
ꝛ huiuſmōi. ſiue ipraſ ñ pōt. vt in. d. c. 2. poſ
ſet tñ aucte ſibi delegata ab epō in cā tpali
mere de clico iudicare. al' ñ. vt. d. c. 2. Fallit
ēt hoc qñ clicus ē ꝺgradatus ꝛ traditus cu
rie ſeculari: qꝛ tūc pōt.

Iudicium ē duplex vnū ordinariū ſꝫ
legē dei. aliud temerariū. Primū
ē duplex. ſ. iudiciū diſcretiōis. ꝺ quo i. l. cū
ptor. ff. ꝺ iudi. 3. q. 7. §. tua. Unñ dr: furioſus
caret iudicio. ꝛ iſtud ꝯcedit oibus in māiſe
ſtis ꝛ certis. aliud ē cohertiōis ꝛ hoc ꝯcedi
tur. aliqñ prelatis: ꝛ aliqñ alijs: ꝛ iſtō aliqñ
dr exordiariū. i. ꝺlegatū. vt nō. Ber. Inn.
ꝛ Hoſti. i. c. qm̄. ꝛ ibi i glo. de proba. Itē
extraordinarium dr qñ ñ ꝓcedit in figura iu
dicij. ſꝫ iudex ꝓcedit ex offō ſuo i nōm ig

ſtiōis vel denūciatōis. vt de accuſa. c. ſuper
his. ꝛ. c. qualiter el. 2. Itē i cāis electionis.
poſtulatōis. aut ꝓuiſionis ſup dignitatibus
pſonatibus. officijs. cāonicatibus. pbēdis.
ſeu qbuſcūqꝫ alijs beneficijs eccl'iaſticis. aut
ſr decis. matrionijs. ꝛ vſuris. i qbus ꝓcedē
dū ē ſimplr ꝛ ꝺ plano dr exordiariū. ꝺ qui
bus nō. in. c. oli. de accu. p Inno. ꝛ Hoſti.
ꝛ i. c. ſtatuta. de hſ. li. 6. ꝛ Io. mo. ꝛ Io. an.
Itē pōt dici exordiariū qñ iudex eccl'iaſti
cus cognoſcit de tpalibus rebus laicoꝝ rō
ne peccati ānexi. ꝺ indi. nouit.

Quot mōis iudiciū reddiſ nullū. R. ꝙ tri 1
pliciter. Primo rōe iudicis icōpetentis. puta
qꝛ ñ hꝫ pōtatē ſup eū quē iudicat. vt ꝺ iudi.
c. at ſi clerici cū ſuis ꝯcordantijs.

Utrꝫ qlibet laicus poſſit ſe ſubicere cuilꝫ 2
iudici qui preeſt. R. ꝙ ſic. ſi vult. l. i. ff. de iu
di. ꝛ. l. i. C. de iur. om. indi. ꝛ intelligiſ velle
ꝛ ꝯſentire qñ ſcit euꝫ ñ eſſe ſuū iudicē ꝛ tñ
litigat ſub eo. vt in. l. 2. ff. de iudi. Sꝫ quid ſi
ille cui vult ſe ſubicere ñ hꝫ iuriſdictiōem in
actu. vide. ꝺ. Cōfeſſio. 3. §. 4.

Utrꝫ ſilr clic⁹. R. ꝙ ñ ſub iudice laico ēt 3
pp tpalia bona ſua. c. ſi diligēti. ꝺ fo. ꝯpe. ni
ſi agēdo ꝯ laicū ſub iudice laico ꝯueniretur
ēt de crīe ciuilr. tñ qꝛ tūc teneſ rñdere. vt gl.
nō. de iudi. c. at ſi clerici. Sꝫ Pa. ibidē tꝫ
ꝙ ēt ſunt ſolēnes doc. q tenēt ꝙ nō pōt ꝯue
niri. vide p eū ibidē. Sꝫ aduerte qꝛ i cauſa
ſpirituali ſeu ānexa habet locū recōuentio
corā ſeculari iudice. ar. c. tuā. de or. cogni. ꝛ
c. lator. qui filij ſunt legi. ꝛ ſic tenent cōiter
doc. in. d. c. at ſi clerici. ſed in temporali cre
do ꝙ ſic.

Utrꝫ laicus laicū ſup re ciuili poſſit cōue 4
nire ſub papa R. ſecūdū glo. 11. q. i. in ſum.
ꝛ Pa. in. c. licet ex ſuſcepto. de fo. compe.
ꝙ ñ. niſi in. 16. cāibus. Primus qñ hoc hꝫ
ꝯſuetudo. vt i. c. ſi clicus. de fo. ꝯpe. Secun
dus qñ ſumus in terris ſubiectis eccl'ie quo
ad tpalē iuriſdictiōēꝫ. vt i. d. c. nō. Tertius qñ
cauſa ſuper qua additur ſpectat ad eccl'iaſti
cuꝫ de iure. vt i. c. tuā. de or. cog. ꝛ. c. cum ſit
gnāle. de fo. ꝯpe. Quartus quādo vacat im
perium: ꝛ additur papa in cā ſpectante ad
iperatorem. vt in. d. c. lꝫ. Quintus quando
daſ negſia principis i iuſticia adminiſtrāda
vt in. d. c. licet. ꝛ. d. c. cuꝫ ſit. Sextus qñ ipe
tratur a pſona miſerabili ꝛ oppreſſa. vt i. c.
ex pte. B. de fo. ꝯpe. Septius qñ iudex ſecu
laris q ñ hꝫ i ꝓuicia ſupiorē nō vult facere
iuſtiaꝫ. vt nō. i auꝫ. vt diffe. iudi. §. i. ꝛ. 2. Oc
taū⁹ i cā recōuētōis. 3. q. 8. §. c⁹ i agēdo. No
nꝰ ſm Hoſti. i cauſis mortuarioꝝ a defunctiſ

derelictorum i aūt. de ecca. ti. §. ſi āt. 10⁹. qñ
ſecularis iudex inuocat auxiliū eccleſie. 23.
q. 5. adminiſtratores ſm Inno. puta qꝛ ſub
diti ſunt ſibi inobedientes. 11⁹. rōne admini
ſtrationis aſſūpte a laicis. qđ itellige. vt nō.
in. c. iudicatū. 99. di. 12⁹ ſi eccleſiarū ſerui. vl'
hoies ſeruiētes indebite a laicis collectan
tur. c. eccleſiarū ſeruos. 12. q. 2. ꝛ in aūt. idē
nulla cōitas. C. de epi. ꝛ cle. 13⁹ qñ in ꝓuītia
ñ ē iudex aut ſuperior laico tē pōt adiri epō
vt ē caſus in aūt. vt differē. iudi. §. ſi vō ꝯti
gerit. 14⁹ qñ aliqd ē ābiguū ꝛ vt difficile iter
iudices variaſ. vt i. c. p venerabilē q filij ſūt
le. 15⁹. qñ agiſ p viā denunciatōis euāgelice
vt in. c. nouit de iudi. 16⁹. qñ cā prophana ē
ānexa ſeu ꝯiuncta cū cā ſpectante principa
liter ad eccleſiā. Exēplū ponit glo. de dote.
vt in. c. de prudentia de dote poſt diuo. re.
ꝛ hoc quando non agitur principaliter de
dote ſed ex conſequētia. ꝛ circa predicta vi
de predictum Pa. in dicto. c. licet cum mul
tis declarationibus.

5 Secundo reddiſ nullū iudiciū rōne per
ſone agētis. puta. qꝛ ē minor. ꝛ agit ſine auc
toritate curatoꝝ. C. de iudic. l. ꝓperādū. in
fi. ꝛ. C. q legi. pſonā i iudi. hēant. l. i. Simi
liter ſi ē ſeruus vel monachus ꝛ huiuſmōi.
Itē excōicatus. Similes eniꝫ nō poſſūt age
re niſi in caſibus expreſſis a iure.

6 Tertio reddiſ nullū ex defectu rei. vt puta
qꝛ nō pōt tractari ſub tali iudice ſicut ius pa
tronatus de iudi. c. quāto vel res eccleſiaſti
ca. c. decernimus de iudi.

7 Qui ſūt q nō poſſunt vocari ad iudiciuꝫ
R. ꝙ multi de qb⁹. ff. de inius voca. l. 2. ꝛ. 3.
ꝛ ſūt ꝯſul. pfectus. pretor magiſtratus q hꝫ
iperiū merꝫ vel mixtū nec epō dū ſacra. agit
nec ille q vxorē ducit. nec illa q̄ duciſ i vxo-
rē. nec q fun⁹ fāiliare ꝓſeqtur vel iuxta mor
tuū faciētē obſequia. nec q pp religionē loci
ſe mouere non pōt vt regularis vel inclufa.
Ponunſ alibi alij vt ſūt ifames ꝛ furioſi. ff.
de ꝯdi. fur. l. 2. ꝛ hoc verꝫ p ſe: ſed bene p tu
tores ꝛ curatores. Itē nec ſeruus dñm. nec
libertus pſonū infamoſis actōibus niſi ve
nia ipetrata i ius vocare pōt de qbus nō. in
dictis. l. de ius voca. ꝛ ſequentibus.

8 Quid ſi pupillus vocaſ in iudiciū ꝛ nul
lus eū defendit. R. nullum erit iudiciū. ff. de
re iudicata. l. contumacia.

9 Utrū mulier poſſit vocari i iudiciū. R. ꝙ
ñ pſonaliter niſi i caſibus expreſſis a iure. ꝛ
hoc intellige ꝯ eius volūtatē. Secus ſi vellꝫ
vt i. c. mulieres ꝺ iudi. li. 6. Et ſunt iſti caſus
expreſſi a iure in quibus vocatur. Primus
in cā crimiali. ff. de publi. iudi. l. pe. §. ad cri
mē. ſus iſerēdo teſtimonio i cā crimiali qñ
pōt admitti de quo vide infra. teſtiſ. §. 5. terti⁹
qñ eſt tutrix filioꝝ ſi nō vult actorem cōſti-
tuere. Inſti. de cura. §. vlti. Utrum āt mlie-
res religioſe poſſint ſi ipſe volunt ſilr. euo-
cari ad iudicium. R. ꝙ non ꝓ nulla cā. pſo
nalr intellige vt in dicto. c. mulieres.

Quid ſi citenſ de facto alique mulieres 10
ꝯ pmiſſa. R. ꝙ irritū ē ipſo iure. vt i. d. c. mu
lieres. imo ē excōicatus fingens cām vt iu
dex vadat ad mulierē ꝓ ferendo teſtionio.
ſed ex cā vera ſi eaꝝ teſtimoniū ē neceſſariū
dꝫ iudex ad eas ire vl' ſi nō decet alium mit
tere. vt in. d. c. mulieres.

Qualiter peruertitur iudicium. R. quatu 11
or modis. Timore. cupiditate. odio. ꝛ amo
re. 11. q. 3. quatuor modis.

Qua hora poteſt iudicium exerceri. R. ꝙ 12
de nocte non eſt honeſtum. de officio de
le. ꝯſuluit. tamē ſi iudex procedit ꝺ nocte cū
lumine candele ad litis conteſtationem vel
ſnie prolationem valet qđ agit. licet facere
non debeat: dūmodo aliud non impediat
qꝛ multa prohibentur que tamen facta te-
nent. de regula. ad apſicam. pe iureiur. quē
admōꝫ. §. ſi ꝙ poſt. de hoc nō. in aūt. de iu-
dicibus. §. ſedebunt.

Utrum tpre vel hora feriata poſſit. R. ꝙ 13
non vide ſupra ferie in princi. cum duob⁹
§. ſequē.

Utrꝫ iudex poſſit iudicare vltima die ſui 14
officij. R. ꝙ nō. vt in. l. eū qui. ff. de iur. om.
indi. tꝫ tñ ſi iudicat. vt i. l. meminiſſe. ff. ꝺ of.
ꝓcōſulis. ꝛ hoc intellige in ordinario. qꝛ ꝺ
legatus ēt vltia die iudicat. vt in. c. ꝯſuluit. ꝺ
of. dele. Bar. tñ in. l. eum qui limitat veruꝫ
poſt aduentuꝫ ſucceſſoris: qꝛ ñ ante licite iu
dicat. d. l. meminiſſe.

Quo loco. R. ꝙ in loco ſue iuriſdictionis 15
niſi de ꝯſenſu ptium ꝛ iudicis territorij. 9.
q. 2. epiſcopū cū duobus ſequē. c. vide glo.
i. c. vt litigātes. de of. ordi. li. 6. Fallit ēt hoc
in epiſcopo expulſo. Sed que ſunt volūta
rie iuriſdictiōis pñt vbiqꝫ exerceri. l. 2. ff. de
of. procō. ꝛ. c. nouit. de of. le. ꝛ ibi glo.

Quō debꝫ iudicare. R. ꝙ ſedere debet. vt 16
nō. in. d. §. ſedebunt.

Temerariū iudiciū qđ vniuerſaliter ꝓhi 17
betur. dr ſex modis. Primo ex parte iudi
cantis per vſurpationem officij ſib. nō ipo
ſiti. Secundo pp indignitatem Ro. 14. in
fin. Secundo pp indignitatem quis es qui iudicas. Tertio propter ignorā
tiā ex pte vō rei ē. Quarto qñ iudicaſ pſo
na qm̄ ad euētū futurū. qꝛ nēo, deſperandus

ꝛ de pe.di.7.nemo. Quinto qñ iudicatur in tentio incerta. Sexto qñ iudicatur factū oc cultū qꝛ de incertis ꝛ occultis temerariū eſt iudicare ſm glo. ſup iſtud Mat.7. ꝛ prime ad coꝛ.4. ꝛ de reg. iur. c. eſtote ꝛ in predictis modis cōiter ē peccatum moꝛtale qꝛ cōtra preceptū chꝛiſti Mat.7. nolite iudicare vide. Preceptū. §.7. ꝛ .ſ. Preſūptio prio.

Iuramentum

Primo ē aſſertio vel negatō ꝯ aliquo licito poſſibili ꝛ honeſto ſacre rei atteſtatione firmata ſm Goſ. Hoſt. Archi. ꝛ in aūt. ꝯ mā. prin. §. ſed neqꝫ. ꝛ nō. 22. q.1. §.1. vñ dr iuraꝛ qꝛ q̄ſi ꝓ iure introductū ē vt qꝺ ſub inuocatione diuini teſtimonij dr pro vero habeat

1 Quot modis iurat. R. ꝙ duobus mōis ꝓ mo ſolo ſermōe ſicut i veteri lege dicebāt vi uit dñs viuit aīa mea: ħ addat mihi domin⁹ 4. R. 12. 22. q.1. ꝛ iurabant. In primitiua ecclesia. teſtis ē mihi deus. deū inuoco in teſtē veritatē dico in xp̄o ꝛ nō mentioꝛ. teſtis eſt mihi ꝯſcia. 22. q.1. ſi peccatū. ꝛ ſic de⁹ te adiuuet. 35. q.6. de parentella. Itē p euangeliū xp̄i. p crucē. p ordinē ſacrum. per ſāctos. vt nō. in. c. ſi aliquis. 22. q.1.

2 Sed vtrū liceat iurare p creaturas. R. ſꝫ ſanctū Bo. in.3. di.19. ar.2. q.2. ꝙ iurare p creaturas aliqñ fit p imprecationē: vt cum dr. ita viuat filius meus ꝛ iſto mō nō inuocatur creatura ad teſtificandū ſꝫ oppignoꝛatur ipſa creatura creatoꝛi: ſm ꝙ dicit Aug. ꝛ licet iurare ſic: quia licet ois creatura ſit creatoꝛis tñ ſolatium eius nobis a deo conceſſum ē. ꝛ iō tāqꝫ nr̄um deo oppignoꝛare poſſumus. Aliqñ iurat p creaturas ꝛ inuocant in teſtē ſm ſe ꝛ ſic non lꝫ iurare: qꝛ ſic eſſet credere in eis eſſe aliqd numinis rōne cuius veritas poſſet dici ꝛ confirmari. Et ſic intelligit iſtud. Math.5. nolite iurare neqꝫ per celū ꝛc. ꝛ iſtud. 22. q.1. ſi qs p capillum. ꝛ c. ꝯſidera. Aliqñ inuocat creatura in teſtē īqñtū relucet in ea diuine veritatis veſtigiū ꝛ ſic iurare ē iurare per deū q relucet i ea. ꝛ ſic licꝫ iurare. ꝛ de hoc hēs p Hoſti. Goſ. ꝛ Ber. in. c. ꝛ ſi xp̄us. de iureiu.

3 Quid de acceptātibus iuramētū idolatraꝝ vel cogētib⁹ eos iurare per deos ſuos. R. S. Bo. vbi. ſ. ar.3. ꝙ in iuramēto facto per idolū ē duo ꝯſiderare aut idoli veneratōē ꝛ ſic nō lꝫ: nec recipe nec exigere. Aut conſideratur ꝟbi ꝯfirmatio ſolū: ꝛ ſic licite exigit maxie ꝓ bono cōi: ſicut fecit Iacob ad laban. 22. q.1. mouet te.

4 Utrū ſit iuramētū dicere in ꝟitate dico vobis. R. Pa. in. d. c. ꝛ ſi xp̄s. ꝙ ſic: qꝛ īterponit deū qui ē veritas ad ꝯfirmatōem actus. hoc limito veꝝ qñ hoīes quib⁹ fit hñt illō ꝓ iuramēto. ꝛ ille qui iurat ſic intēdit iurař. alias ñ credo. de quo dic vt. ſ. Periurium in prin.

5 Utꝝ ſit neceſſe dicere iuro. R. Pa. in. d. c. ꝛ ſi xp̄s ꝙ non. ſꝫ ſufficit ꝙ ad confirmatōem veritatis quis interponat deū iplicite vel explicite.

6 Utꝝ ois fidei ꝓſtatio ſit iuramētū. R. Pa. in. c. querella. ꝯ iureiu. ꝙ ſic. ſꝫ ñ eꝯꝟſo qꝛ ñ oē iuramētum ē fidei preſtatio: qꝛ tunc dr qs preſtare fidē qñ ꝓmittit aliquid p fidē meā. vel ſic deus me adiuuet ꝛ huiuſmodi. ꝛ ſic fidei preſtatio nō icludit niſi iuramentū ꝓmiſſoꝛiū ꝛ nō aſſertoꝛium vel ſm alios differt a iuramēto qꝺ fit p librū vel rē ſacrā. fidei aūt preſtatio nō fit cū interuētu rei ſacre ſꝫ meli⁹ dic ꝙ fidei ꝓſtatio ē cū aliqd ꝓmittit p fidē ſine ꝟbo iuro. iuramētū ꝟo ē cū dicit iuro p deū vel p aliqd. vñ lꝫ quo ad peccatū moꝛtale nō ſit dr̄ia: qꝛ ſm Archi. in. c. i. de ſepul. li.6. ꝛ Inno. ꝛ cōiter doc. in. c. ꝛ ſi xp̄us. de iureiu. ſicut iuramētū ē dicere iuro tibi p fidē meā vel euangeliū ſic ēt iuramētū ē dicere ꝓmitto tibi p fidē meā ſiue ſꝑ fide mea. veꝝ ē ꝙ quo ad penā piurij. puta depoſitōis i clerico. vt in. c. querellā. ꝯ iureiu. nō incidit quis niſi expreſſerit verbū iuro. ꝛ ſic intellige iura que ponunt vt diuerſa iuramentū ꝛ fidei preſtatiōeꝫ. vt i. c. puenit. de fideiuſ. ꝛ in. c. q̄rellaꝫ. ne prela. vices ſuas. ꝛ c.2. de ſpō. ſimplex ꝟo ꝓmiſio dr q̄ nec iuramēto nec fidei preſtatōe firmatur.

7 Secūdo mō iurat cū interuentu alicuius ſacre rei ſicut cū iurat in manu epi vel ſacerdotis aut ſuper euangelia vel coꝛpus xp̄i. aut crucē ꝛ huiuſmōi. vt. 63. di. tibi dño.

Iuramentum ij.

Quotuplex eſt. R. ꝙ duplex aliud iudiciale aliꝺ extra iudiciale. iudiciale ē qꝺ defertur in iudicio ꝛ iſtud aliquando dicit iuramentum de calumnia quo quis iurat ſe bona fide non aīo calūniandi cām mouiſſe vel rñdere ſeu aliquid aliud ꝓponere. vt. C. de iur. calum. l.2. §.1. ff. fa. her. l. inter coheredes. §. qui familie her. Et nō. ꝙ calūnia ē falſa petitio vel iniuſta repulſio facta ſciēter. ar. eoꝛum que nō. ff. ad turpil. l.1. §. calūniari. 2. q.3. §. notandum. ꝛ iſtud iuramētū nō tm̄ dꝫ eſſe ꝯ pterito ſꝫ etiā de futuro. d. § qui fa. her. Aliqñ ſolum dr iudiciale ꝛ dr iurare in litē ex eo ꝙ propter litem ſiue rē litem. l. iudicio petitā preſtatur. vñ aliqñ datur a iudice qñ deficiētib⁹ ꝓbatōib⁹ hñs vnū teſtē ꝛ famā ꝓ aliquo ꝯpellit eū iurare ſup quo ē fama. ꝛ dr neceſſariū qꝛ ps cui ꝯfert nō pōt ſine cauſa recuſare. vt in. c. fi. de iureiur. i pn̄cipio tūcta ſuperſcriptōe. ꝛ i. l. gn̄alr. C. de nō nu. pec. Appellat ēt ꝺciſoꝛiū qꝛ preſtatur ad litis deciſionē. vñ dr ꝙ maioꝛē hꝫ auctoꝛitatē q̄ res iudicata. vt in. l.2. ff. de iureiur. ꝛ iſtud ꝓducit act. de iure. ciui li. l. actoꝛi. C. de iureiur. Aliqñ ēt iſtud iudiciale dat a parte ꝑtī ꝛ iſtud bñ pōt refuſari. vt in. d. c. fi. Ex iudiciale vero iuramentum appellat voluntariū qꝛ volūtate ꝛ ex cōuentione ptiū ſuſcipit ꝛ iſtud aliqñ dr aſſertoꝛium qñ aſſerit aliqd ſic eē ꝟ ñ eē. vt i. c. ſi ꝟo ꝯ iuriur. Aliqñ dr obligatōis itroductoꝛiū ꝟ ꝓmiſſoꝛium ſic qñ ꝓmitto tibi daꝛ ꝟ facere aliqd. vt i. c. cum cōtigat de iureiur. Aliqñ dr ꝯfirmatoꝛium ſicut cum filia renūciauit bonis pr̄nis ꝛ iuramentum interponit tali renūtiatōi. vt i. c.2. de pact. li.6. ꝛ in auten. ſacra puberꝫ. C. ſi aduerſus vēditionē.

Iuramentū iij.

de hijs que cōſiderāda ſūt i oi iuramento. vñ ſcias ſm Hoſti. ꝛ Goffre. ꝙ 7 ſūt attendēda. ꝛ primo.

1 Quis pōt iurare ꝛ dico ꝙ omnis qui eſt doli capax. vñ nec pueri qui nō ſūt doli capaces obligant ex iuramento. 22. q.5. c. puli. nec furioſus. 15. q.1. merito. nec etiam admittūtur ad iurādum. d. c. paruuli.

2 Scꝺꝫ cui fiēdū ē iuramētū. R. ꝙ i iudicio iudici ꝯpetēti: ex iudiciū pōt fieri cuicūqꝫ.

3 Utꝝ clerici poſſint iurare. R. ꝙ ñ cuiꝯqꝫ laico ſup euāgelia. 22. q.5. nullus eſt. hoc intellige niſi de licētia prelati ſui. vt in. c.1. de iura. calum. ħ verum ſi iurat tāqꝫ ſuperioꝛi ꝛ ſic itellige dictū. c. null⁹: alr ſic ēt ſine lnia vt i. c. ex reſcripto. ꝛ c. puenit. de iureiurā. Item nō pōt iurare de calūnia niſi de licentia ſui ſuperioꝛis niſi ille coꝛā quo litigat ſit eius ſuperioꝛ ſed hīta lnia pōt ēt i manu laici iudicis. 22. q.7. c. nos. Itē ꝓhibet iurare i actu teſtificādi ſine lnia ſuperioꝛis. vt in c. q̄q̄. 14. q.2. Et itellige i manu laici. exceptis ergo tribus cāib⁹ ꝓdictꝫ pōt iurare licite ēt i manu laici ꝛ ſine lnia alia. vt i. d. c. ex reſcripto. ꝛ puenit. nō. Pa. i. c. i. de iur. calū.

4 Tertiū qd pōt iurari. ſ. ꝓ q̄ re. R. ꝙ ꝓ oi re licita iuſta ꝛ honeſta. nā ꝓ re turpi illicita vel iniuſta factū iuramētū nō tenet. ar. c. vlti. de pactis. ꝛ clarius. ſ. patebit.

5 Quartū per quod pōt iurari dictum eſt ſupra. Iuramentum primo.

6 Quintū ad qd ſeu cur. ſ. ꝓ ſine bono ꝛ licito: qꝛ cui⁹ finis bon⁹ ē ipm qꝫ bonū ē. ar. 8. q.3. c. artaldus nā ſi ꝓ cā mala illicitū eſt vt ſūt ꝯiuratōes ꝯſpiratōes ꝛ huiuſmōi. ar. d. c. vlti. de pac. de re. iudi. c.1.

7 Utrū iurās ſine cā legitia peccet moꝛtaliter. R. ꝙ ſi iuret qs ſine cā neceſſaria vt iſta neceſſitas ꝯphēdat vtilitatē nō ſolū ꝓximi ſꝫ ēt ꝓpriaꝫ. qꝛ alr nō credit ei ſic nō peccat moꝛtalr. Facit dictū. §. alias ea demuꝫ. ꝛ c. floꝛentinum. 85. di. in glo. Quis ſit periculoſum. vt pꝫ in. c. ita ergo. 22. q.1. in tex. ꝛ i gl. Si vero iuret ꝓ cā illegitima vel inhoneſta aut illicita. cōiter ē pctm̄ moꝛtale. 22. q.4. §. illicitū. quia aſſumptio eſt nois dei in vanum ꝛ probatur in. c. ſicut nr̄is. de iureiur. ꝛ ibi ſentit glo. ꝛ Inno. ꝛ Pa. Fac. c. q facto. 22 q.4. Hoc itellige quando aduertit: ꝛ ꝯ cā illicita: ꝛ de iuramento ſm ꝙ dico piuriū moꝛtale. ſ. Periurium.

8 Sextū quomō ſit iurādū. R. ꝙ tres ꝯbet hře coites. ſ. ꝟitatē iudiciū ꝛ iuſticiā. Hyere. 4. de iureiur. ꝛ ſi xp̄s. §. Iacob⁹. 22. q.2. aiaduerteñ. Rō ē ſm ſcm̄ Bo. vbi ſupra in lřa qꝛ iuramentum cōpat ad tria. ſ. ad rem de qua fit ꝛ ſic debetur ꝟitas que eſt adeq̄tio rei ad ſermonem ad iurantem. ſo comparatur a quo procedit ꝛ ſic debet iudiciū ſ. diſcretōis. tertio ꝯpatur ad cām ꝓ qua fit ꝛ ſic debetur iuſticia. ſ. vt cā ſit iuſta.

9 Utrū ſemp ſit pctm̄ moꝛtale qñ ꝓdicta deficiūt. R. Pa. i. d. c. ꝛ ſi xp̄s ꝙ nō ſp ſꝫ aliqñ veniale. ſm quātitatē culpe. vt nō. Archi. i d. c. aīaduerteñ. qꝺ melius patebit. ſ. Periurium in prin. cū quiqꝫ. §. ſe.

10 Utꝝ iurās ſine iudicio diſcretōis peccet moꝛtalr ſicē faciūt illi q i quolꝫ ꝟbo iurant. R. ꝙ cū iuramētū ꝓhibeat nō qꝛ ſit malū ſꝫ pp piculū piurij. Ideo ſi talis iurat falſum ñ excuſatur a moꝛtali p ea q̄ dicā. ſ. Periuriū in prin. ꝛ ſm illam diſtinctōeꝫ. Si ꝟo iurat verū ſic nō erit moꝛtale pcm̄. Verū ē ꝙ tenetur abſtinere ſicē a moꝛtali pp piculum qꝛ de tali dicitur eccleſiaſtici. 33. vir multū iurās implebitur iniquitate.

11 Utrum inducens alium ad iurandū quē ſcit falſe iuraturum vel ñ ſeruaturū iuramētum peccet moꝛtaliter. R. ſꝫ Ri. in.3. di.39. ꝙ aut facit vt perſona publica. ad inſtātiam ptis. ꝛ ex oꝛdine iuris: ꝛ ſic non peccat. ſi vero facit vt perſona publica. tamen contra oꝛdinem iuris: aut vt perſona priuata ꝛ ſic peccat grauiter. ſed domin⁹ Car. in Cle. vnica de iuriur. dicit ꝙ talis vincit homici-

dam.22.q.5.ſi qs ꝯuictus.⁊.c.ſe.⁊ſic patet
ꝙ ē mortale: ⁊ ex hoc ꝯcludit Pa.in.c cle
ricus .de coha.cle.⁊ mu .ꝙ nūꝗ̄ ē deferē
dū iuramētū illi ꝯ quē ē vehemens ſuſpitio
de trāſgreſſione: ⁊ deferens peccat intelli
ge mortaliter ſm diſtinctiōes dictā allē.c.ille
22.q.5.⁊ facit optie tex.dicti.c.clericis. vbi
nō vult clericos cogi iurare dimittere con
cubinas.qđ nō.ꝯ dantes ſecularibus iura
menta.⁊ ſimilibus qui non ſeruant.⁊ idō po
nant potius penam: ⁊ hoc qꝛ tale iuramen
tum ē contra iuſticiā nō credo tamen mor
taliter peccare illū qui dat iuramentū ēt vt
pſona priuata illi quē ſcit falſum iuraturuꝫ
qn̄ ille ē iam diſpoſitus iurare:puta qꝛ ob
tulit ſe iurare qn̄ hoc facit ex aliqua rōnabi
li cā: ⁊ de iſto nō loqtur.c.illē:ſꝫ de eo qui
inducit non diſpoſitum iurare.

12 Utrū iurans vituperoſe p mēbra īhōeſta
peccet mortalr.R̸.ꝙ tales proprie ſūt blaſ
phemi.vt pꝫ i.c.ſi qs p capillū ibi alio mō
blaſphemia ⁊ ē.22.q.i.⁊ idō ſic peccat mōta
liter ſicut dictū ē de blaſphemia .ſ. in pri.
Nam verbum alius facit poſitōeꝫ eiuſdeꝫ
qlitatis regularitatis lꝫ hēat exceptiōeꝫ ali
quādo vt in Johāne.⁊ alij duo latrones.
⁊ nō. Pa.in.c.accedens.de preben.⁊ idō
hic alio mō ſſupponit blaſphemiā: ſecus
ſi iuraret p aliqđ mēbrum honeſtum ⁊ cū
reuerētia.vt puta p ſanctū caput dei: ⁊ raro
nō ꝯſuetudinarie.ſm Rod.ſic eſſet vēiale.

13 Septio attēdēdū ē i iuramēto qn̄.Thō.n.
reddit iuramētū illicitū vt qn̄ iurat̄ i iudició
diebus feriatis niſi p pace ⁊ alijs pijs cāis
vt de ferijs.c.conqueſtus.qđ aūt fiat a ieiu
nis ē de honeſtate.22.q.5.honeſtum.

Iuramentum iiij.

Quō iuramētū interpretan̄ ē.R̸.ſm
Inno.in.c.veniēs.de iureiu.ꝙ i iuramēto
determinato ſup aliquo ſingulari ſic inter
ptat̄ in foro aie ſm itentōeꝫ iurātis.facit.c.
hūane aures.22.q.5.ſed hoc ego limito ve
rū qn̄ ille q dat iuramētū ſeu exigit doloſe
⁊ inique facit.ſicut cū vir preſtat iuramen
tum vxori ſup adulterio. Nā cū talis iniqꝫ
a tali ꝯfeſſionē exigat poterit iurare ſꝫ ſuā
intentōem qđ ē verꝫ.lꝫ ſm intellectū audiē
tis ſit falſuꝫ ſm Rodo.quē ſequitur Alten.
li.i.ti.18.ar.7.Facit qđ nō.theologi i.3.di.
18.vbi circa lrām dicit Ri.ꝙ obſtetrices n̄
peccaſſent licet non reſpondiſſent ad intē
tionem pharaonis.qꝛ non fuit ei data auc
toritas ad aliquid agendum contra deum.
Similiter qn̄ quis ex iuramēto exigit ab ali

quo qđ ipſe non pōt ſine pctō implere.pōt
hēre intentōeꝫ cū iurat illud facere.ſ.qñtum
poterit ſine pctō.ſicut ſi mulier que hꝫ ipe
dimentū excōicata.qꝛ nō pōt pbare in mor
tis articulo cū oporteat eā iurare de ſtādo
cum viro dꝫ intelligere ſic.ſ.quādiū poterit
ſine pctō ⁊ n̄ piurat.vt nō.in.c.lrās.ꝯ reſti.
ſpo.Si aūt ille qui preſtat iuramentū ē i bo
na fide ⁊ in cāu licito preſtat.tūc hꝫ locum
c.quacūqꝫ ar.22.q.5.qꝛ ſi ſciēter nō iurat ſꝫ
intentōeꝫ pſtātis peccat mortaliter ⁊ ē piu
rus.⁊ ēt credo ꝙ teneatur ſicut ille itellexit
iplere ar.c.qcūqꝫ.nec obſtat ꝙ ſicut votum
doloſum non obligat ſic nec iuramentum
quia votum fit deo proprie: ſed iuramentū
fit homini ⁊ obligatio contrahitur aliter i
voto:qꝛ per intentionem:aliter in iuramen
to quia per deliberatam verborum aneſta
tionem. Si autē vterqꝫ fuit in ſimplicitate
Sed vnus vno modo intelligebat alī alio
modo ſic interpretatur ſecūdum intentōeꝫ
iurantis in foro aie.vt nō.in.§.ex his oibus
colligitur.22.q.5.in foro aūt ꝯtentioſo ſtabi
tur verbis.vt in.c.ex lrīs.de ſpon.Si vero
verba habent duplicem intellectum i ſtipu
lationibus ⁊ alijs ꝯtcibus ꝯ ſtipulantē ⁊ vē
denteꝫ interpretabūt.l.inter ſtipulantē.§.i.
ff.de verbo.obli.⁊.l.labeo.la pria.ff.de cō
trahen.emp.In iudicijs in prin. interptā
tur pro actore in medio p vtroqꝫ in fine p
reo.ex̄ de proba.ex lrīs.vt eccl̄ia hn̄s.c.vt
noſtrum.in delictis aūt ꝯ delinqntē niſi ali
ud appareat.de proba.c.i.Si vero loqua
mur de iuramēto gnāliter preſtito p obedia
pſtāda mādatis ſic dicit Inno.in.d.c.veni
ens qđ iterpretet̄ vt nō extēdatur niſi ad ea
de qbus cogitatū ē vel debuit cogitare: vt
in.c.qntaualis.de iureiur.de deci.ex multi
plici.de reſti.ſpo.audita.22.q.2.ne qs. Alij
dicunt ꝙ interpretetur gnāliter niſi ſit ꝯtra
prius iuramentū.vt in.d.c.veniēs vel ꝯ ius
vt i.d.c.qntaualis vel ꝯ pſūptōem cōem ꝙ
ſi h̄ mādari crediuiſſet nunꝗ̄ iuraſſet.ar.c.
pentio.de iureiu.Ego credo ꝙ i foro aie in
terptabit̄ ſꝫ itētōeꝫ iurātī niſi fuerit doloſa

Utrū iuramētū pſtitū i mā iuris reſtrigatur
ad limites iuris.R̸.Pa.in.c.tua nos.de ec
cleſijs edificādis ꝙ ſic.Ita ꝙ recipit oēs li
mitatōes ⁊ ſtrictōes q̄s recipit ius illđ.Facit
tex.i.l.fi.C.ð ꝯdi.ide.⁊ i.l.fi.C.q ſatiſ.co.⁊
nō.p Inn.⁊ gl.i.c.dilecti ð arbi.vbi dicit ꝙ
cū qs iurat ſtar̄ ſnie arbitri ſb pēa ꝙ n̄ obli
gat niſi l'pere ſnie l' ſoluē penā: ⁊ idō ſi ſoluit
penā ſufficit.Silr ſi iurauit n̄ ſb pēa qꝛ tenet̄
vel ſeruare ſniam vel ad itereſſe.ff.de arbi.

l.dic.§.fi.qꝛ itelligit̄ iſta clauſula.Ego pbo
ſnie vel ſoluā penā:qꝛ iſte intellectus ē ſibi
dat̄ a iure Pa.in.c.qntauallis de iureiu.di
cit verꝫ in ſnia arbitri.ſecus i ſnia arbitrato
ris qꝛ in tali ſnia n̄ ē talis datus intellectus.
Itē pro hoc facit gl.i.d.c.tua nos.⁊ Inno.
i.c.cū oēs.de ꝯſti.q dicūt ꝙ plat̄ q iurauit
nō alienare bōa eccleſie ꝙ pōt nihilomin⁹
alienare in cā neceſſaria.vt in.c.fi.ð ec.edi.
⁊ ēt vtili cū i h̄ caſu neceſſitas ⁊ vtilitas eq
parētur a iure.12.q.2.ſine excepiōe.⁊ ſic iu
ramētū intelligit̄ de alienatōe illicita ſolum.
Facit.c.petitō de iureiu.vbi iurās n̄ eē ꝯ ali
quē intelligit̄ illicite ſecus lice ēt p ppria vti
litate.Facit ēt.c.ex pte tua.de cle.n̄ reſi.vbi
iurās reſidere i eccleſia pōt iuramēto nō ob
ſtāte ſe abſētare p neceſſitate vel vtilitate ec
cleſie.Itē facit qđ nō.i.c.ꝑut nobis.ð dolo
vbi ille q iurauit parere mādatꝫ eccleſie l' iu
dicis ſi ſe grauat̄ pōt appellare:qꝛ iuramētū
n̄ ſe extēdit ad h̄ qn̄ ē gnāliter latū ⁊ qđ nō
i.c.ex tenore.de ſē.exco.vbi tꝫ idē Pa.ꝙ ēt
ex cā noua ſupueniente vl' ſi erat prius.erat
occulta poterit ille q iurauit rn̄dere corā ali
quo iudice n̄ obſtāte iuramēto generali illū
recuſare:nec obſtat pdictis ꝙ iuramētū hꝫ
clām ſeu viꝫ clauſule.Si nō valꝫ qđ ago vt
ago:valeat quantū pōt.vt in.c.qꝫto.⁊.c.ad
nr̄am.ð iureiu.nō.in.l.cū pr̄.§.filius nifeꝫ
ff.de le.2.⁊ p Bar.in.l.ſi qs p eo.ff.de fide
iuſ.⁊ in.l.ſciendū.ff.de verbo.ob.Et idō dꝫ
aliqđ operari qđ nō faceret ſi pdicta eſſent
dā:qꝛ aliqđ operat̄ tū qꝛ adicit vinculū ⁊ li
gat ſtrictius ipſꝫ iurātē ⁊ qn̄qꝫ accumulat fo
rū foro.vt in.c.fi.ð fo.cōpe.li.6.In caſu ēt
vbi nihil operaret̄ vel paꝝ tunc bn̄ verꝫ ē ꝙ
hꝫ vi illius clauſule ſꝫ hoc nō ē in caſibus p
dictis qꝛ ſtrictius ſtringit ⁊ idō ſufficit.Facit
ēt pro pdictis qđ nō.d.An.in.c.ex lrīs de
ſpō.⁊ ſeqtur ibidē Pa.ꝙ ſic eqtas ptoria.
Facit vt in ſtipulatōibus ptorijs pmittēdo
ſimpliciter factū alienū i dubio iterpretet̄ p
miſiſſe ſe facturꝝ ⁊ curaturꝝ quātū i eo ē.vt i
l.quotiēs.ff.de.v.ob.Ita eqtas iuris cano
nici h̄ iducit i mā cāonica.vt pꝫ i.d.c.ex lrīs
⁊.i.glo.ibidē vbi pentes q p filijs iurāt ſpō
ſalia n̄ peccāt lꝫ nō ſequātur ex eoꝝ defectu
qꝛ illud iuramētum itelligit̄ quātū i eis ē ſe fa
cturos.Itē facit qđ nō.Pa.i.c.cū clerici ð
vbo.ſig.vbi dicit ꝙ iuramētū generaliter p
ſtitum dꝫ reſtringi qn̄tū pōt vt minus obligꝫ
iurātē.qꝛ vbi tractat de obligatōe ē faciēda
ſtricta iterpretatio.alle.c.ad nr̄am.el.3.ð iu
reiu.⁊.c.primū eo.ti.li.6.⁊.l.qcqđ aſtrigē
de.ff.de.v.ob.Itē.i.c.quēadmodū.dic idē

Pa.ꝙ iuramētū i aliquo ꝯctu recipit oēs ꝯ
ditōes ⁊ limitatōes ⁊ ſubauditōes q̄s hꝫ il
le ꝯctus ⁊ ſilr ſi appōit i diſpōne l' obligatōe
qꝛ regulat̄ ab illa.facit p h̄ l.fi.C.de nō nu.
pe.⁊ nō.p Bar.i.l.ſi ſocietatē.§.arbitrorū
ff.p ſocio.qđ bn̄ nō.qꝛ faciūt ad multa i mā
iuramenti ⁊ voti.vide ad hoc qđ.ſ.d.§.5.⁊
6.Itē ſi iuro alicui dare cras pecuniā itelli
git̄ niſi fuero ab eo abſolutus.qꝛ pōt ⁊ pro
gare terminū ⁊ abſoluere.vt i.c.i.de iuſiu.
Itē ſi iuraui pecuniā tibi reddere ad certuꝫ
tēps ſpe future numeratōis itelligit̄ ſi pecūiā
mihi numeraueris.C.de nō nu.pe.l.idubita
ti.Itē ſi iuro tibi dare dotē itelligit̄ ſi nuptie
ſubſequute fuerīt.ff.de iur.do.l.ſtipulatōeꝫ
Itē ſi iuro tibi reddere bladū l' vinū itelligit̄
eiuſdē bōitatis.ff.ſi cer.pe.l.cū qđ.itē ſi qs
iurauit facta pace cū aliquo ð nō eū offēdē
do ſub certa pēa tal' pmiſſio refert̄ ⁊ reſtri
git̄ ad offēſā rōe inimicitie pterite nō ad no
uā ex p⁹ facto iſurgētē ex noua cā ſꝫ Bar.
i.l.aut facta.§.cā.ff.de pe.ſeqtur Pa.i.c.cū
iter.de renū.Itē ſi aliqs renūciauit cū iura
mēto iuri qđ hꝫ vel hēre ſperat in aliqua re
aut hēre pōt n̄ intelligit̄ ad ius ſupueniēs ex
noua cā l' noua ſpe.vt dic Pa.i.d.c.cū int.

Sed qđ ſi platus iurauit n̄ alienare bōa 2
eccleſie ſine lnia pape aut ſupioris.R̸.Pa.
in.d.c.tua nos ꝙ iterptat̄ vt n̄ poſſit aliēare
ſine lnia:qꝛ deſignatio h⁹ rbi licentia eſt ꝙ
dꝫ prio peti ēt in caſu licito qꝛ platus reſer
uet i ſe cognitōeꝫ.vtrū caſus ſit licitus vel n̄
p h̄ facit i ſimili.c.lꝫ de regula.Itē qꝛ ſi itel
ligeret̄ de illicita ſolū ſic iuramētū nihil va
leret qꝛ nec cū lnia ſuperioris pōt fieri ergo
dꝫ intelligat̄ de oi licita ꝯcor.Jo.an.ibidē
ſꝫ bn̄ nō obſtāte iuramēto poſſet alienare ſi
ſuperior nō poſſet adiri. ar.optimū in.l.tu
tor q repertoriū.ff.de admi.tuto.vbi ex cā
neceſſitatis pōt tutor iuētario n̄ facto admi
niſtrare bōa pupilli qđ alias neceſſitate ceſſā
te n̄ pōt.Facit ad hoc ꝙ nō.Jo.12.q.2.c.ſine
exceptōe.⁊.c.placuit.Hug.⁊ Archi.i.c.ab
batibus.eadē cā ⁊.q.⁊ Jo.de ſanto.in cle.
pria.de rebus ec.non alie.vbi dicit in caſu
illius cle.alienationē poſſe fieri impune ſi
neceſſitas non capit tantā dilatōnē ⁊ tenuit
Pau.in diſputatione que incipit condēna
tus.Sequitur hoc Car.i.d.clem.prima ⁊
Pa.c.fi.de ec.edi.qđ nō.p religioſis ha
bentibus prelatos in remotis.

Utrū iuramētū illi⁹ q iurauit aliquā accipe 5
ſit iterptādū vt poſſit intrare religionē.R̸.
Pa.in.c.cōmiſſū.de ſpon.ſm vnam lec.q ſi
bi placet ꝙ ſic.⁊ idō interptat̄ ꝙ eam accipi

⁊ niſi ingrediaſ religiõez. nec obſtat ꝙ vt ↄtrahat ibi ↄſuluit: ⁊ poſtea ingrediatur quia iſtud fit ꝑ vulgi opinionẽ ne appareat periurus cũ in veritate ñ ſit. Si vo diceres quõ inueniaſ iſta iterpretatio. R. ꝙ ſubintelligiſ niſi moriatur ⁊c̃. vel dic qḋ habetur in. c. ꝑuenit. el. 2. de iureiu. vbi dicitur promiſſum nõ infringit qui in melius commutat.

4 Utrũ iuramentũ interpretabitur vt habeat locũ in caſu ficto. R. Pa. in. c. ex pte. el. 2. de cleri. nõ reſi. ꝙ ſi iuramẽtũ nõ tendit i aliquã leſionẽ illius: qui iurauit ⁊ facit ad bonũ illius: cui pſtitũ ẽ: tunc ſubeſt cã large interpretandi. vt in. d. c. ex pte. vbi ille q iurauit reſidere ſi ſe abſentat pro neceſſitate eccleſie habeſ pro reſidẽte. Si vo iuramenti obſeruãtia tendit in dãnum iurantis vel illius cui fit lʒ reſpiciat vtilitatẽ alterius tñ: tũc nõ verificatur in caſu ficto: probaſ iſtud ſm cõem lecturã. in. c. ad noſtrã. el. pⁱo de iureiu. vbi dicitur ꝙ iuramentũ dʒ ſeruari in caſu ſpecifico ⁊ non in caſu ficto. Nã ibi tenẽt Inno. ⁊ Jo. an. ꝙ debitor qui iurauerat ñ moleſtare creditorẽ ſuꝑ pignore donec ſoluiſſet ſibi debitũ ꝙ non ſufficit: ꝙ creditori ſit ſatiſfactũ ex fructibus pignoris ſed oʒ ꝑ mio ꝙ fiat realis ſolutio debiti lʒ ficte ſoluerit ex quo ꝑcepit debitũ ex fructibus pignoris. Facit. l. lucius. ff. de ↄdi. ⁊ demõ. vbi nõ ꝙ conditio dʒ fieri in forma Bar. tñ in. l. amplius. ff. rem ra. ha. determinat ↄtrariũ in iſto caſu. qꝛ iuſſus dare ſeu ſoluere implʒ ↄditionem cõpenſando: l. ſi peculium. §. i. ff. de ſta. lib. Item impeditus iuſta de cauſa facere qḋ promiſit: nõ ẽ periuruſ. l. ſi. ff. qui ſatiſda. cog. ⁊ c. ſignificante de pigno. Sed ſi tibi nõ ſoluo qꝛ tu mihi ñ ſoluis facto tuo impedior: ergo non ero ꝑiurus. Et h opio mihi videtur verior de iure. nec ẽ contra caſum noſtrũ. qꝛ iſte debitor certat de damno vitãdo: ⁊ creditor nullũ dãnum hʒ. ⁊ iõ habebit locum fictus intellectus in tali caſu. ⁊ ſic procedit op. Bar. ⁊ dictum. c. ad noſtrã non probat contrarium.

5 Utrum in oĩ iuramento debeãt ſubaudiri multe ↄditiones. R. glo. in. c. quẽadmoduʒ de iureiu. ꝙ in iuramento aſſertorio nulla conditio ſubintelligitur. i iuramento vero promiſſorio bene multe ſubintelligũtur. vt ſi deo placuerit. 22. q. 2. beatus. §. i. It: ẽ ſi placeat pape. vt in. c. veniẽtes de iureiu. ⁊ alie ð quibus in. d. glo. que melius patebunt i ſe. c. Et nõ. ſecundum predictam glo. ꝙ propter hoc iuramentum non eſt conditionale. ⁊ etiam ſecundum Pa. ibidem ſi exprimã tur. vt in. c. ſignificaſti. ⁊ qḋ ibi nõ: de elec. ⁊ in. l. 3. ff. de le. i. ⁊. l. aliquando. ff. de ↄdi. ⁊ demon. Sʒ tu dic. vt. ſ. Matrimoniuʒ. 3. impedimento. 3. §. i.

6 Et hec oĩa q̃ de interpretatõe iuramẽti dixi intellige qñ ille qui iurat nõ hʒ expreſſe. ⁊ ſpecifice aĩum obligãdi ſe ſuꝑ aliquo determinato ↄ̄ interpretatõem. qꝛ tũc nõ valeret iterpretatio. vt nõ. in. c. veniẽs. ꝑ Pa. ð iureiu. ⁊ facit. c. iuramenti. 22. q. 5. in. ar.

7 Quid ſi iuraſ ſuꝑ re nõ ſubiecta pape. R. Pa. in. c. ↄſtitutus. de reſcrip. ꝙ in rebus ſ' turibus nõ ſubiectis ſibi nõ ſubintelligitur illa cl'a. d. c. venientes. iõ papa nõ põt abſoluere a iuramẽto preſtito ſuper rebuſ nõ ſpectantibus ad eũ ſine cã rõnabili. vt nõ. glo. in. c. quanto. de iureiur. ⁊. c. cum inter. p. de renun.

Iuramentum v.

de obligatõe iuramẽti promiſſorij vtꝝ ſemꝑ ſit obligatorium. R. vt colligo. ex Archi. in. c. ſi aliqd. 22. q. 4. ⁊ canoniſtis in. c. ſi vo. de iureiu. ⁊ Theo. in. 3. di. 39. ꝙ ſic vt. j. Periuriũ. §. i. Fallit hoc i. 27. caſib⁹ ſe.

1 Prim⁹ qñ iuraſ aliqd qḋ ẽ peccatũ mortale. qꝛ iſtud vergit in interitũ ſalutis eterne qꝛ pena eterna punitur. c. vnũ orarium. 25. di. vnde qui iurauit ſpolia diuidere nõ tenetur qꝛ dʒ reddere. c. ea te. de iureiu. vel ſpoliare proximũ nõ teneſ ſm Jo. an. in. d. c. ea te. ⁊ illud qḋ dr. 22. q. 4. §. ecce. refert ad ↄſciẽtiã erroneã q̃ ſe credebat teneri propterea nõ ſeruando mortaliter peccat.

2 Scḋs qñ qḋ iuraſ ẽ peccatũ veniale i ſe. qꝛ ſilr vergit in diſpẽdiũ ꝓprie ſalutis. qꝛ ꝑ ipſã ipeditᷓ hõ vt nõ cito ꝑueniat ad ſaluteʒ eternã. c. qualis. 25. di. ⁊. c. 2. de pac. li. 6. hugo. tʒ ꝙ ſi ſeruat tale iuramẽtũ peccat mortaliter. qꝛ facit ↄtra iſtud. c. in malũ. 22. q. 4. Sed Rodo. tʒ ꝙ ſolũ venialiter qḋ verum ẽ qñ ſimpliciter cõmittit veniale. ſed ſi iõ cõmitteret qꝛ iurauit dic ꝙ mortaliter peccarʒ qꝛ nomen dei aſſumit in malum.

3 Tertius qñ iuraſ aliqd qḋ ẽ ↄ̄ ↄſilia euangelica. puta. ꝙ nõ efficieſ ep̃s. religioſus. ⁊ huiuſmodi. nec obſtat. c. florentinus. 35. di. quia nõ dicit ꝙ teneat votum ſed peccauit mortaliter iurando contra ſecundam partẽ iuſticie. que eſt facere bonum ſicut ſi iuraſſʒ contra primam partem que eſt declinare a malo.

4 Quartus qñ iuramẽtũ excludit opus pia intentõe faciẽ pro deo. vt cum iurat ꝙ nihil dabit pro deo vel conſulet proximo vel nõ ↄſolabitur talem. vel nũq̃ erit fideiuſſor vel nũq̃ mutuabit pecuniã ⁊ huiuſmõi. qꝛ deus nõ acceptat talia iuramẽta cum dicat ↄtrarium faciendũ ex caritate fraterna ibi quecunq̃ vultis vt vobis faciant homines. ⁊ vos eadem facite illis.

5 Quintus qñ iuratur aliquid qḋ ex ſe ẽ indifferens tñ melius eſſet facere ↄtrarium q̃ nõ facere. vel nõ facere q̃ꝫ facere. ſicut qñ quis iurat ꝙ nõ tenebit talẽ in ſuo ſeruitio vel nõ loquetur cũ tali ð tali re. vel non ibit ad domũ ſuã. vel nõ coquet ad furnum ſuum. qḋ tñ melius eſſet facere ↄtrariũ. Intellige iſtũ caſum verũ quãdo quis ſolũ ex ſe iurat. qꝛ ſecus eſſet ſi ↄueniſſet cum proximo ad tale faciẽdum ex aliquo bono reſpectu. ⁊ ita iurauiſſet ei. qꝛ bene eſſet obligatus.

6 Sextus ẽ qñ iuramẽtũ ẽ ↄ̄ bonũ publicũ ſicut qñ quis iurauit ꝙ ſubtrahet ſe ab onere publico iſtud nõ. Pa. in. c. ꝑuenit. el. i. de iureiur. Facit. c. ſi diligenti. de fo. compe.

7 Septim⁹ qñ iuramẽtũ vergit i diſpẽdiũ ꝓprie ſalutis corporalis quẽadmodũ nõ teneret ſi vergeret in diſpendiũ ſalutis alteri⁹ 22. q. 4. c. i. cũ. 4. c. ſe. ita nec in ꝓpriam. c. ſi nõ lʒ. 23. q. 5. 22. q. 4. §. illicitũ. Glo. in. d. c. ſi vo reſtringit hoc verũ quãdo directe. ſecus ſi occaſionaliter. ⁊ ponit exemplum de illo qui iurauit ſtare rome de menſe auguſti. qꝛ lʒ ibi moriãtur multi nõ tñ ſemper. ⁊ ideo tenetur ſtare. Sed Jo. an. reſtrigit dictũ gl. verum niſi ex imminẽti infirmitate vel complexione indicaretur ſic iurans ex tali mora moriturus. Ex quo colligo ꝙ qñ veriſimiliter ex qualitatibus. pſumitur de morte hʒ locũ ꝙ nõ obligat. Et ꝓpterea Pa. icrepat carthuſienſes ⁊ reputat eos nõ in bono ſtatu in. c. verũ. lʒ male iudicet. qꝛ ſunt in bono ſtatu ⁊ deo ſeruiẽtes nec exponũt ſe periculo mortis corporalis. ſed carnẽ abdicãt vt a vicijs aĩus ſit liber. Multa alia poſſẽt adduci ad probãdum ꝙ ſunt i bono ſtatu. ſed breuitatis cã omitto. idẽ dic ꝙ iuramentũ nõ obligat qñ cedit i mutilatõem. qꝛ nẽo mẽbrorũ ſuorũ eſt dñs. l. liber hõ in prin. ff. ad. l. acqui. limita illud. 7. verũ niſi mors vl' mutilatio eẽt infligẽda ex iuſticia qꝛ tunc nõ poſſet ↄtra iuramẽtuʒ fugere. vt ſupra Carcer. §. 4. ⁊ ſupra. Fugere. §. i.

8 Octau⁹ non obligat iuramentũ qñ quiſ iurat ex calore iracundie. ſecunduʒ Jo. an. in. c. ex litteris de iureiur. ſicut i ſimili dicit glo. ſingularis. in. c. ex litteris de diuor. ꝙ confeſſio facta ex calore iracundie non valet qḋ limitat. d. An. veruʒ quãdo calor iracũdie fuit tãtus ꝙ deliberate iſtud iuramentũ nõ feciſſet. Quia hec volũtas ñ ẽ diſcreta. Facit glo. in. c. dudũ de ↄuerſi. ↄiuga. q̃ dr ꝙ calor iracundie nõ obligat. Et ideʒ dico quãdo iuratur abrupte. facit qḋ nõ. Inno. i. c. litteraturã de voto. ⁊ Rica. di. 39. ar. 3. q. 2. ſuper. 3. ſententiarum.

9 Non⁹ qñ iuramẽtũ eſt metu extortũ. licet lige ſi aĩum obligãdi ſe nõ hũit alias bene teneſ ſm cõuer doc. ſed ſi nõ hũit aĩum obligãdi ſe ꝙ nõ obligeſ. pʒ ex iã dictis ⁊ facit glo. i. c. auctoritatẽ. 15. q. 6. an aũt peccauit ſic iurãdo cũ tali aĩo dicit Pa. i. c. ſi vo. eo. ti. ꝙ ſi ẽ hõ pfectus peccauit venialiter al' nõ. ſed ego dico ꝙ nec pfectus nec ipfectuſ peccauerit ẽt venialiter. Et ꝓ h facit ꝙ in ſimili dr i. c. ne q̃s. 22. q. 2. intellige h vt colligit' ex d. c. ne q̃s qñ iurãdo hũit aĩum ſolũ inducẽdi iuramẽtũ ad reuerẽtiã dei ñ ad obligatõẽ ſuã ⁊ in mẽte hũit aliquã circũſtãtiã debitã qua verũ iurabat. puta. ꝓmitto ꝙ dabo tibi cẽtũ cũ iſta ſubauditõe. ſ. ſi ſũ tibi obligatus ex debito ⁊ nõ aliter lʒ hoc nõ exprimat ⁊ huiuſmõi. qꝛ ſic vtiſ ſimulatõe licita q̃ lʒ. vt i. c. vtilẽ. 22. q. 2. Secuſ eẽt ſi iurãdo credebat ſe obligatũ ex iuramẽto. ⁊ tñ nõ intẽdebat obſeruare qꝛ ſic eẽt peccatũ mortale. vt i. c. querellã. de iureiur. Facit. c. ille. 22. q. 5. ⁊ qḋ nõ. glo. in. d. c. auctoritatem.

10 Sed qd ſi ſumus in dubio an hũit aĩum obligãdi ſe vel nõ. R. Pa. i. d. c. ſi vo. ꝙ eſt pſumẽdũ ꝙ ñ hũit aĩum obligãdi. ar. c. ſuꝑ eo. de renũ. ⁊. l. cũ de indebito. §. i. ff. ð ꝓb.

11 Quero qr magis eccleſia obligat i iuramẽto ẽt metu extorto: q̃ꝫ in voto: cũ iuramẽtũ. ⁊ votũ ambulent pari paſſu. R. Pa. i. d. c. ſi vo. ꝙ ex hoc qꝛ iuramẽtum frequẽtius accidit. ⁊ ne deſ materia deierãdi. Tñ q̃tũ ad veritatẽ obligatõis pari paſſu obligationis vadũt votũ ⁊ iuramentũ. vt in. c. debitores. nõ. in. c. i. de iureiu. ⁊ in. c. lʒ. ⁊ in. c. magne de voto. Ex quo infert Pa. in. c. verũ de iuſ in. cũ glo. ibi. ꝙ nõ ſeruantes iuramentũ metu extortũ nõ ſunt puniẽdi tãq̃ pro directo ꝑiurio. Hoſt. ẽt ⁊ Jo. an. ⁊. d. An. ⁊ ſequiſ Pa. ⁊ tenent in. d. c. verũ. ꝙ nõ peccat mortaliter tale iuramẽtum nõ ſeruans. ſed venialiter. facit tex. in. d. c. verũ. qui dicit ꝙ ꝓ mortali crie non ſunt puniẽdi. ⁊ nõ. ꝙ loquitur in eo q iurauit animo obligandi ſe: qꝛ ſi animũ nõ habuiſſet nõ eſſet dubiũ. Conclude ergo ſic ꝙ ſi habuit aĩum obligãdi ſe qñ iurauit ꝙ teneſ ſeruare: niſi vergat i diſpẽdiũ ꝓprie ſalutis: aut alterius ↄditõis de ſupra dictis: ſed non de ꝑcepto: ita ꝙ mortaliter

pecca. Si vero nõ habuit aiũ obligandi vel ſumus in dubio. ſic ñ obligat ad ſeruañ vt ẽ tex. in. c. i. qd metus cã: ⁊ qd dicitur i. c. ſi vero. dꝫ intelligi ad timorẽ: ne paſſim gs ↄtrauenitat. ſed cũ bona maturitate ⁊ licẽtia ſuperioris. Similiter. c. lꝫ. de iureiu. lib. 6. Facit ꝓ hoc qꝛ ibi dicit ñ vi vel metu extortum. ⁊ ibi tꝫ Archi. ⁊ multi in. c. cũ ↄtingat. eo. ti. verũ ꝙ non tꝫ iuramentũ metu extortũ in caſu a lege ꝓhibito. Facit aũt. ſacramẽta puberũ. C. ſi aduer. ven. ſed ſi nõ eſt in caſu a lege ꝓhibito. ſic tꝫ iuramentũ ſm An. ⁊ ſequitur Pa. in. d. c. cum contingat. Quis metu extortũ ſm tñ ꝙ dixi ſupra ſub peccato veniali. Et hec intellige in iuramento ꝓmiſſorio ex metu qui põt cadere in ↄſtantẽ extorto. ⁊ ↄ̃ iuſticiã: qꝛ ſi eẽt iuramẽtũ aſſertoriũ nõ excuſaretur pp metũ ſi mendaciuꝫ iuraret a peccato mortali. 32. q. 5. ita ne: ⁊ ð his q̃ vi vel me. c. ſacris. nõ. glo. in. d. c. auctoritatẽ: nec ſimiliter in iuramento ꝓmiſſorio excuſat leuis metus: niſi vt dictum ẽ qñ non habuit animum obligandi ſe.

12 Decim⁹ nõ obligat iuramentũ qñ res ſup qua ẽ iuramẽtũ factũ nõ perdurat in eodẽ ſtatu. ſed venit ad talẽ ſtatũ ꝙ temerarium eſſet nunc totaliter iurare. puta. qs iurauit ꝙ nõ efficietur miles vel negociator. vel non recipiet feudũ a tali dño: poſtea vẽit ad paupertatẽ. ita ꝙ non põt viuere niſi efficiatur miles vel negociator. ⁊ huiuſmodi. ratio qꝛ ſi a principio fuiſſet iſte caſus ⁊ iuraſſet iuramentum fuiſſet temerariũ. ⁊ ideo põt propria auctoritate contrauenire ſꝫ Archi. i. c. animaduertẽdum. 22. q. 2. Facit pro hoc. 22. q. 4. ne quis. ⁊ dicit glo. in. d. c. quẽadmodũ ſemp ſubintelligi in iuramento. ſ. ſi res i eodem ſtatu permanebit. Idẽ de illo qui iurauerat reddere gladiũ homini ſane mentis queꝫ nõ reddet effecto furioſo. 22. q. 2. ne qs Item cũ quis iurauit aliquã accipere. ⁊ illa contraxit per verba de preſenti cuꝫ alio. Similiter quando quis cũ habundaret ꝓmiſit tenere obſtagia: nunc non põt niſi mẽdicet: ⁊ eum nõ conuenit mendicare nõ tenetur. ar. c. querellam. ⁊. c. breui. eo. ti. Secus ſm Hoſti. ſi eũ non dedecet mendicare vel ſi tpe iuramenti h̾ cõditio inerat. ſ. ꝙ oportebat mendicare qꝛ tenetur. Item qñ quis iurauit non mutare ſepulturã vel teſtm̃. qꝛ põt ex noua cã. vt ifra. Sepultura. Facit qd nõ. Pa. in. ca. veritatis. de iureiuran. vbi dicit ꝙ ſi iurauit reſpectu dignitatis. vel alterius qualitatis exiſtentis in iurante. vel in illo cui iuratur ꝙ illa deficiente non tenetur. Puta iuraui tibi qñ eras ep̃s obedire. nunc cum ſis depoſitus non teneor. c. venerabilem. de elec. vel iuraui tanq̃ canonicus vel ſcolaris. ar. d. c. venerabileꝫ. ⁊. c. cũ inter. p. ⁊ qd ibi nõ. de renun. ⁊ tenet Fede. ↄſi. 158. ſꝫ iſtud dictũ ſuum limitat Pa. qñ iurauit non ſimpliciter. ſed vt talis. ſecus ſi ſimpliciter qꝛ ſemp obligatur ſi v̾ba iuramẽti important. ar. 32. q. 8. c. vnico. niſi vt dictũ ẽ veniret ad talem ſtatuꝫ i quo ſi vellet iurare eſſet temerarium. qd nõ bene.

13 Undecim⁹ qñ ẽ ↄ̃ bonos mores nãles. vt puta. qꝛ ꝓbet occaſionẽ delinquẽdi. vt in c. quẽadmodũ ꝑdicto. ⁊ i regula. ñ ẽ obligatoriũ. de reg. iu. li. 6. Exẽplũ vir iurat ñ agẽ ↄtra vxorẽ reꝝ amotaꝝ qꝛ ñ valet. vt. ff. de pac. do. l. conuenire. Rõ qꝛ tale iuramẽtum ꝓberet occaſionẽ mulieribus furandi. Siſr qui iurauit nõ denũciare aliquẽ: ñ tenet qꝛ ẽ cõtra bonum aĩe delinquentis ⁊ caritatẽ. 2. q. i. ſi peccauerit. ⁊ de iudi. c. nouit. Facit l. ſtvnus. §. pacta. ff. ð pac. limitat tamẽ iſtð exemplũ. Hoſti. in. d. c. quẽadmodum. verũ ꝙ non tenetur niſi qñ vellet denunciare ſolũ pp ↄmodum ꝓpꝛium: qꝛ ſic non liceret. Facit. c. ad noſtram el p̾io. de iureiur. ſꝫ oꝫ denũciet vel agat pp bonũ cõe principalit̾. ⁊ ſi ſecũdario pp bonum ꝓpꝛium.

14 Sed quid de accuſatione. dic vt. s. Accuſatio. §. 6.

15 Duodecim⁹ qñ iuramẽtũ ẽ ↄ̃ votũ ł iuramẽtũ vel ꝓmiſſionẽ prius factã. vt in. c. ſicut ex litteris. de ſpon. ⁊. c. quanto. de iureiu. ⁊ in c. intellecto. eo. ti. Intellige ſi ꝓmiſſio etiaꝫ fuit ſimplex ſꝫ Ho. ⁊ Pa. ⁊ Inno. in. d. c. ſic. Quis poſt Inno. tenet contrarium i. c. veniens de iureiu. ſed non eſt verum per. c. iuramenti. 22. q. 5.

16 Sed quero vtrum actus geſtus ↄtra primũ iuramentũ ſit ipo iure nullũ. R̸. Pa. in d. c. intellecto. ꝙ ſi act⁹ dependet a mera voluntate iurantis. puta. qꝛ nullo iure ꝓhibet̾ ſic tenet. Un̄ dicit Inno. in. c. dilecto. de preben. ꝙ ſi quis iurauit non alienare librum. ⁊ tamen alienauit tenet alienatio. lꝫ ſit periurus. Facit. c. vltima voluntas. 13. q̃ne. 2. in glo. vbi tangitur ꝙ qui iurauit non mutare teſtamentum ſi mutat tenet ſecundum: licet ſit periurus: niſi in caſu. de quo. s. §. 12. Hoſti. in. c. cum marthe. de celebra. miſ. tenet ꝙ non valet ſecundum teſtamentum. Sed Johan. an. in regula. ꝙ ſemel placuit. lib. 6. tenet ꝙ valeat quia nullo iure cauetur ꝙ ſit nullum factum per quod ſit contra iuramentum. qd verum eſt quando actus dependet a mera facultate iurantis. Si autem diſpoſitio actus nõ dependet a mera voluntate iurantis. puta quia interdicit̾ a lege fauore ipius iurantis. exemplum in muliere ⁊ minore qui non poſſunt alienaꝛ vel alium contractum facere ſine certa ſolẽnitate. ⁊ tunc actus iurat⁹ contra primum iuramentum non valet ipo iure. ⁊ ſic intellige glo. c. licet de iureiur. li. 6. ratio quia actus ſine iuramento erat ipo iure nullus obſtante prohibitione legis. ratione autem iuramenti ſuſtineri non poteſt. quia iam obligauerat ſe deo per primum iuramentum ⁊ ſic ſecundum iuramentum fuit illicitum. ⁊ idem dic quando actus prohibetur rõne publice vtilitatis. ⁊ iſte eſt caſus. d. c. intellecto. Dic ergo ꝙ ſi lex ſeu ſtatutum non reſiſtit actui iurato ꝙ ſi fiat contrarium non eſt ipo iure null⁹. Ita tenet Archi. i. c. ſi a ſede de preben. li. 6. Gaſpar de calde. in. c. cum contingat de iureiu. ⁊ Spe. de emp. ⁊ vẽ. qꝫ nõ. pro cautella mulierꝫ que timent ne inducantur ad aliqua facienda in eorum ꝑiudicium. ꝙ iurent prius in manu alicuius coram teſtibus ſe nolle tales alienationes vel renunciationes facere dummodo quãdo contrarium faciunt intendant non facere contra iuramentum primum. ſ. non effectualiter renunciare: ſed ſolum verbaliter quia ſic non erunt periure in cõſcientia eo ꝙ primum iuramentum intellexerunt effectualiter non verbaliter ſolum.

17 13. Nõ ẽ obligatoriũ iuramentũ quando ille cui eſt preſtitum frangit fidem iuranti. ſed nõ. ſecundum Pa. in. c. peruenit el ſo de iureiuran. ꝙ qñq̃ due obligatiões reſpiciunt ſe ad inuiceꝫ. puta ꝓmiſit tibi equũ propter qd alius promiſit mihi centum. ⁊ ſic ſi ego non ſeruo promiſſum: nec ille tenebitur mihi de centum. ⁊ ſic intellige illð. Frangenti fidem fides frangatur eidem. ff pro ſocio. l. ſi conuenerit in fi. 28. q. 2. ſi infidelis. ff. de inoffi. teſta. l. inſtituta. C. ð pac. l. cum proponas la ſa. ⁊ ſic intelligit dictũ c. peruenit. ⁊. c. conſtitutus de penis. Idem dico quando conditionaliter promiſi puta iuraui ire romam ſi dederis centum ſi nõ das non teneor quia promiſſio mea nõ purificatur niſi a tpe exiſtentis conditionis. l. cedere diem. ff. de ver. ſigni. Inſti. de ver. obli. §. ex cõditõnali. Nũq̃ autẽ obligationes nõ referuntur adinuicem ſed ad diuerſa. Exẽplum promiſi tibi ſimpliciter centũ ⁊ non ex hoc ſed ſimpliciter promiſiſti mihi aliquid facere. nunc licet ego non impleam promiſſuꝫ: tamen alter tenetur. quia non promiſiſti mihi rõne ꝓmiſſionis mee ſed ſimpliciter ⁊ de ſpecie ad ſpeciem non fit compenſatio. vt nõ. in. c. 2. de depoſito hoc tenuit Cy. in. d. l. cum proponas. ⁊ ſic intellige. c. noli. 23. q. 6. vbi dicitur quod hoſti ſeruanda eſt fides: nec obſtat. c. quod deo patri. 33. q. 5. de voto viri ⁊ mulieris. vbi licet alter frangat. alter tamen tenetur ſeruare quia ibi ſimpliciter quilibet eorum vouit deo non conditionaliter. ⁊ ei eſt obligatus.

18 Sꝫ quid ſi ille cui iuraui nõ iplet ꝓmiſſũ ex neceſſitate aliqua. puta qꝛ nõ põt. R̸. ꝙ nihilominus ego non teneor ad iuramẽtũ factũ pp illud. qꝛ videt̾ tacite ſub tali ↄditõe iuraſſe. ⁊ hoc tenet do. An. ⁊ Pa. in. c. ſicut el. 3. de iuſiur. ⁊ placet. licet alij teneãt. hoc veꝝ qñ ſolum non teneri ex negligentia alius non attendit vel ex voluntate.

19 Utrum ille qui iurauerat ſeruire ſꝫ certa mercede ſoluẽda q̃libet menſe q nõ ponit iplere ſeruitium pp defectũ ſolutionis. puta qꝛ nõ potuit ſtare in loco. nunqd poterit agere ꝓ intereſſe ſuo ex quo ꝑ eũ ñ ſtetiſ. R̸. Albꝛi. in. l. ediles. ff. de edil. edic. ꝙ ſic pro hoc bon⁹ tex. in. l. ſi. in lege. §. colon⁹. ⁊ i. l. qui opas. ff. loca. ſec⁹ ſi nõ ipleuit ſeruitium cum poſſet. qꝛ nõ habebit ſalarium ꝑ predictam. l. ediles. §. primo ⁊ per. l. Julianus §. offerri. ff. de act. empt. ⁊ ven.

20 Utrũ iurans ł ꝓmittens ñ expellere inq̃linũ poſſit expellere. ſi nõ ſoluit penſioneꝫ R̸. ꝙ ſic ſm Pa. in. c. ſicut nos de iureiurã. Facit. l. quero. §. inter locatorem. ff. locati. vbi pꝫ. ꝙ ſi ↄductor ꝑterit id qd tenetur ex nã ↄtractus. nõ teneri ei locatorem ex promiſſione locatõis. Idem dico in pře qui ꝓmiſit non exhẽdare filium. Intelligit niſi crimẽ ingratitudinis cõmiſerit. l. qdã cum filius. ff. de v̾bo. oblig. ⁊ generaliter ſecũdũ Bar. in. d. §. inter locatorẽ. Hic. §. facit ad oẽs ↄ̃ctus in quibus aliquid vltro citroq̃ ꝓmittitur vt quilꝫ non teneatur ſeruare qd ꝓmiſit ſi per aduerſam ꝑtem non ſeruatur id pp qd ſunt ꝓmiſſa. d. §. offerri. Siliter ſi vir iurauit ñ dimittere vxorem. Intelligit̾ niſi faciat ↄtra legẽ ↄiugij. ł ſi ꝓmiſit dotẽ põt dimittere ſi non ſoluit: iuxta. nõ. i. c. veſtras de dote poſt diuor. reſt. Item ſi iuraſti te non offendere intelligit̾. niſi cauſaꝫ offenſionis cõmiſeris. l. qui ſeruum. ff. de v̾bo. obliga. Facit quod notatur in. l. cum pater. §. libertis. ff. de lega. 2. ⁊ quod nõ. in. d. c. quẽadmodum in glo.

11 14.qñ mádatũ legis vel ſuperioris vĩ ɔ̄riũ
iuramẽto.puta iuraui tibi dare.x. Iudex p̄
cipit ne tibi dare debeam ex aliqua lr̃a cã
nõ teneor.c.ſignificauit.de cenſi.l.fi.ff.qui
ſatiſda.co.vel de lege.puta fuiſti excõicat⁹
poſt iuramentũ tibi factũ de aliquo tibi dã
do.nõ teneor niſi abſoluaris.de quo iñ dic
vt.ĩ.Excõicatio.8.§.12.Ideo in omni iura
mento ſubintelligitur.Saluo iure ſuperio
ris vel alterius ſm Io.an.i.d.c.quẽadmo
dũ.facit.c.veniens.eo.ti.
12 15.qñ iuramẽtũ ẽ in preiudiciũ alteri⁹. pu
ta canonici iurant quod ſi aliquis eorũ effi
ciat ep̄s ſeruabit q̃dã i p̃iudiciuz ep̄alis di
gnitatis .Nã talis factus ep̄s nõ tenetur.vt
in.c.ſicut ẽ noſtris.de iureiu.Idẽ dic ſi car
dinales iuraſſent in preiudiciuz ſedis apo
ſtolice ꝙ aſſumptus in papã nõ teneretur.
Similiter cum vir iurauit non ſtare cũ pro
pria vxore. Intellige pp odium qr non te
netur τ etiam propter cõtinẽtiã. Sed tunc
ad requiſitõem vxoris tenetur reddere. ſed
non exigere.qr illud eſt ſolum in preiudi-
ciũ ſuũ.vide qᷓ nõ.i.c.ma nos.de iureiu.i
glo.hoc videtur tenere Hoſti.Tãcre.Gof.
τ Io.an. Idẽ dic cũ qs promiſit tenere ſe
cretũ:qr qñ ẽ alteri nociuum non tenetur:
quin poſſit τ debeat reuellare illis q põt ꝓ
deſſe τ nõ obeſſe.22.q.5.hoc videtur.Sen
tit glo.in.c.ego.de iureiu.Similiter itelligi
tur ꝙ ñ tenetur reuellare niſi ꝓducatur in
teſtem:qr ſm Inno.in.c.qualiter τ quãdo
el pͥo.de accu .tenetur dicere ẽt ſi cogitaſ
ſet.de hoc qñ iurauit.Facit.c.qr pleriq̧.de
of.or.li.6.τ.c.ɔſtitutis.el primo. de teſti.τ
c.olim.de accu.Item cum quis exigit iura
mentũ ab aliquo de veritate dicenda.Si ta
lis ẽ homo ſerus.de quo preſumitur veriſi
militer ꝙ procedet non ſeruato ordine iu
ſticie.ſic non tenetur reuellare qᷓ ſcit:etiaz
ſi poſſet probare.ſilr τ q̃uis nõ ſit crudelˀ
ſed q ꝓcedet ordine debito non dꝫ reuella
re ei que nõ põt probare.ar.c.ſi peccauerit
2.q.1.τ.2.q.7.plerũq̧.hec Rodo.illis tam̃
qui poſſunt ꝓdeſſe ſed nõ obeſſe teneretur
ſi iurauit.ar.22.q.5.hoc videtur. Idem dic
de eo qui iurauit non preſtare auxiliũ tali.
Intelligitur.ſ.in inſte.ſm Io.an.allegat.c.
petitio.de iureiu.τ.c.primum.de his que
fi.a maio.par.ca.τ.c.grauez.de exceſ.pre
la.etiam ſi iuraſſet de iuſto auxilio nõ dan
do non obligatur: quia iuramentum nõ li
gat ad illicita τ contra ius.d.c.quanto.eo.
ti.Idem dic de illo qui poſitus i dignitate
τ aliẽdo bona iurat non reuocare ꝙ non
tenetur.vt in.c.intellecto.eo.ti.qr ẽ in preiu
dicium alterius.ſ.dignitatis.c.cum contin-
gat in fi.eo.ti.c.2.de pac.li.6.Et hoc tene ẽt
ſi nõ iuraſſet prius non alienare.lꝫ glo.ſen
tiat oppoſitum in.d.c.intellecto per predic
ta.τ hoc intelligo in notabili alienatione p
quã leditur dignitas notabiliter. Secus eſ
ſet in re modica:quia proprium eſt pricipũ
donare.c.1.de dona.τ in iuramento facto
a prelato de non aliendãdo niſi conſulto pa
pa non debet referri ad modicaz alienatõ
nem.qr iuramentũ non extenditur ad veri
ſimiliter nõ cogitata.c.veniens eo.ſentit Fe
de.ɔſi.203.Iõ iuramentũ filiorũfa.τ mioꝝ
τ vx̃ τ ſeruoꝝ nõ valet in preiudiciũ illoꝝ
qui eoꝝ curam hñt.τ iõ poſſunt ea irritare
ſicut τ vota.ſm Nico.de li.ſuper.c.30.ni.
ſecus in alijs.puta voto caſtitatis.ſicut ð vo
to.habes.ſ.Votum.2.
16.qñ iuramentum ẽ ɔ̄ legem poſitiuam 13
vel ſtatutum.τ licet fuerit multe opiniones
vt recitat Pa.in.c.cum contingat.de iure
iu.tamen illud mihi videtur verius dicen-
duz circa iſtud.quod aut lex poſitiua ſeu ſta
tutum aliquid prohibet propter bonos mo
res conſeruandos τ contra hanc non valꝫ
iuramentum.vt in regula non eſt obligato
rium.de regu.in.li.6. Exemplum in mulie
re que viuente viro dedit fidem adultero ð
contrahendo poſt mortem ſui viri cum eo
non valet.Et itelligo de bonis moribus na
turalibus.qr ſic lex ẽ indiſpenſabilis τ iua
riabilis.5.di.in prin.τ.8.di.que contra bo
nos. Secus in bonis moribus ciuilib⁹. qr
iuramẽtum ɔ̄ ipſos valet.c.ſignificante.de pi
gno.vbi valet iuramentum ɔ̄ pactũ legis ɔ
miſſorie.Aut lex ſeu ſtatutum fundatur ſup
bono publico pricipalr̃.τ ſic non tꝫ iuram̃
tum factum ɔ̄.qr pacꝰ vl̃ iuramentis ius pu
blicum remitti nõ põt.ad h.l.ius publicuz:
ff.de pac.Aut lex ſeu ſtatutũ non ẽ fundatũ
i bonis moribus naturalibus.nec ſuper bo
no publico pricipalr̃.ſed in odiũ aliquoꝝ.
τ ſic tenet iuramentum qñ põt ſine diſpen
dio ſalutis impleri.licet nõ ſine diſpendio
rerũ tpalium.vt in.d.c.ſignificante.τ in.c.
debitores.de iureiu.Idem dicendũ qñ lex
pricipaliter ẽ fundata ſuper fauore priuato
lꝫ cõſequenter τ ſecundario ſuper publica
vtilitate ꝙ iuramentum ligat. Et iſte ẽ cãus
proprie.c.2.de pac.li.6.τ h qñ ñ continet a
liquã turpitudinem ɔ̄ bonos mores natura
les:nec ex parte iurantis.nec ex parte mate
rie ſuper qua preſtatur:nec contra bonum
publicum principaliter. Et ratio quare
teneat iuramentũ.in iſtis duobus caſibus ẽ
qr iurãdo nõ peccauit qr talis lex potius ẽ
priuilegiatiua q̃ȝ preceptiua.τ iõ eius ɔ̄riũ
nõ ẽ in diſpendiũ ſalutis eterne:ſed ſolũ re
rũ tpaliũ.Aut ſi peccauit tranſgrediẽdo.tñ
põt ſeruare ſine peccato.τ iõ tꝫ iuramẽtum
c.τ ſi xp̄s.de iureiu.uicto.§.illicitũ.22.q.4.
ſecus aũt eſſet qñ ẽ contra bonos mores nã
les vel contra ius publicũ principaliter: qr
ſine peccato ſeruari non poteſt.
14 Utrũ talis ɔtractus factus ɔtra legeꝫ vel
ſtatutũ principaliter fundatũ ſup fauore vel
odio priuato.ita firmet iuramẽto ꝙ ẽt here
des obligẽtur.R.ſm Pa.in.d.c.cũ ɔtingat
ꝙ cõis opinio ẽ ꝙ ſic:qr iuramẽtũ ɔfirma
torũ validat actũ inualidũ τ ex eo oritur ac
tio.vt i aũt.ſacra pubeꝝ.C.ſi aduerſus vẽ.
limita niſi dolo vi vel metu ſit iuramẽtũ ex
tortũ.vt in.c.ɔtingit.eo.ti.τ.c.lꝫ.eo.li.6.τ i
c.2.de pac.li.6.τ dicta aũt.ſacra pubeꝝ. ſe-
cus eſſet in iuramẽto itroductorio obligatõ
nis.puta.iuro tibi dare centũ nulla cã prece
dẽte.qr iſte nõ ẽ modus inducẽde obligatõ
nis niſi in liberto.vt in.l. vt iuſ.iurandi in
prin.ff.de ope.lib.τ.l.fi.ff.de lib.cã.τ ibi.
Guil.de cu.τ Bar.in.l.iuſiurãdũ la.2.ff.ð
iureiu.τ iõ non ligaret heredes de iure ci
uili ſꝫ de iure canonico ſi fuit in culpa non i
plendi.τ iuramentũ erat ſimplex.puta.iura
uit dare.x.τ penituit ð peccatis ſuis credo
ꝙ teneat̃ p id quod dixi ſupra Heres.§.5.
15 Sed qd ſi in predicta.l.vel ſtatuto funda
to ſup bono priuato vel odio dicatur nõ va
lere ɔtractũ nunqd valebit ſi iuramẽtũ iter
ponatur.R.ꝙ ſic.Facit qᷓ nõ.Inno.in.c.2.
de regula.vbi dicit ꝙ in iſtis ſpũalibus ius
naturale prefertur iuri poſitiuo.
16 Quid ſi addatur ſtatuto ꝙ ſi ſeruata non
fuit ſolẽnitas debita preſumit dolũ vel aliã
illicitam cãm.R.ꝙ ſi conſtat ɔtractum eſſe
verum τ non ficticiũ aut doloſum quo ad
ipſum minorẽ τ huiuſmodi pro quo fit ſic
iuramentũ ligat tã in foro aĩe vbi creditur ꝓ
ſe τ contra ſe.vt in.c.ſignificaſti.el prio de
homi.τ nõ.in cle.1.de pẽis.q̃ȝ ẽt in foro ɔtẽ
tioſo qr ceſſat rõ ſtatuti.Si võ fuerit dolus
vel fraus tunc ſi ſtatuto ſuberat cã preſumẽ
di dolũ.vt qr cõuer in loco decipiebãtur do
loſe minores tũc ſaluabitur opinio Bal.τ
Bar.τ alioꝝ q tenẽt iuramentũ non valere
qr ñ tollit preſumptionẽ ſtatuti legitime in
ductã.ſecus eſſet ſi ſtatuto nõ ſuberat cã pre
ſumẽdi fraudẽ qr tũc ligat iuramentum.
17 Sed q̃ro ep̄s ſtatuit ꝙ quilibet clericus ab
ſens reuertat̃.ſ.certũ diez ſub pena excõica
tionis:clericus de lĩa ep̄i iuerat ad ſtudiuz
τ iurauerat creditori ſuo nõ recedere ante
eius ſolutõem:queritur an obliget iuramẽ
tũ vel preceptũ prelati ſeu legis.τ vꝫ ꝙ iu
ramentũ ſit nullũ qr ɔ̄ obiam ſuperioris ñ
põt ſeruari ſine interitu ſalutis.d.c.cũ ɔtin-
gat.τ.c.2.de pac.li.6.ſꝫ Pa.in. c.veniẽtes
de iureiur.dicit.τ ẽ dictũ Io.an. in mercu
rialib⁹ in ŕa in malis ꝓmiſſis li.6.ꝙ ex quo
cũ lĩa ep̄i fuit in ſtudio τ ꝓ neceſſitate ſtu-
dij contraxit debitum videtur ſe obligaſſe
cũ lĩa ep̄i qr vno ɔceſſo ɔcedũtur oĩa ſine
qbus illud nõ hꝫ effectũ.c.preterea.τ.c.pru
dentiã.de of.dele.τ.l.ad rẽ mobilẽ.τ.l.ad
legatũ.ff.de procu.τ ſic nõ dꝫ recedere ſed
ſeruare iuramentũ.ſecus ſi ſine lĩa ep̄i vel
ñ pro neceſſitate ſtudij ſꝫ pro laſciuia qr tũc
iuramentũ nõ valꝫ ɔ̄ obiam ſuꝑioris. Idẽ
dico in pr̃e reuocãte filiũ q predicto mõ iu
rauerat.τ idẽ de quolibet ſubdito τ facit ꝓ
mercatoribus qui ɔtra ꝓhibitõem ſuorum
dñoꝝ vadunt ad certa loca ꝓhibita ſm qᷓ
prohibere pñt.vt in.l.relegatoꝝ.ff.de inter
di.τ re.τ qᷓ ibi nõ.qr nõ poterunt ſe obli-
gare ad ibi ſtandũ niſi ſuperiores tacite vel
expreſſe conſentiant.
17 Non obligat iuramẽtũ qñ iuramentũ 18
põitur ſup ɔtractu ſimulato.ſꝫ diſtigue ſm
Pa.in.d.c.cũ ɔtingat:ꝙ aut ſimulatio ẽ de
ɔſenſu vtriuſq̧ ptis tã ſup ɔtractu q̃ȝ ſup iu
ramento τ tũc ſi ex iuſta cã:puta iuſto timo
re:vel qr indigebat mutuo ɔcepit pignus in
forma vẽditionis vt creditor lucraretur fru
ctus.τ ſic nõ obligat iuramẽtũ qr defuit cõ
ſenſus τ fuit iuſta cã ſimulandi ad hoc.c.1.
ꝙ metus cã.τ.l.fi.C.de nõ nu.pe.Si vero
ex iniuſta cã fit.puta.cã fraudandi gabellas
vel aliter ad deceptionẽ proximi ſimulauit
vnũ ɔtractũ eẽ aliũ.τ iurauit ſingula ɔtẽta i
inſtrumẽto vera tũc eo ipſo ẽ piur⁹ qr ſimu
latio intentõis ex iniuſta cã nõ excuſat.vt nõ
in.c.interrogaſti.27.di.ſicut ille qui prece ꝟ
pretio depoſuit falſũ.c.1.de cri.fal.τ volẽs
ɔtrauenire ñ dꝫ audiri:ſꝫ ſi iuraſſet ſoluꝫ nõ
contrauenire illi contractui.quẽ ſimulabat
in deceptionem proximi.licet grauiter pec
cauerit iurando in damnum proximi tamẽ
non obligatur quia defuit conſenſus. vnde
reſpectu dei non exigitur abſolutio a iura-
mento.ar.c.tua.de ſpõ.ſed in foro ɔtẽtioſo
compellitur obſeruare nec auditur volens
allegare turpitudinem ſuam τ hoc verum
inquantum eſt ſolum in preiudicium ſu-
um τ non imminet periculum anime.Aut
ſimulatio ſolum erat ſuper contractu. ex

parte vtriuſq; ſed iuramentum interuenit ne agat ꝯ tacite vel expreſſe ꝛ hoc ne ꝯtractus feneraticius detegeretur: ꝛ tunc iuramentū obligat ꝛ ꝑinde ē ac ſi iuraſſet ſoluere vſuras. Facit qđ nõ. Cy. in. l. ſi ex cautione. C. đ nu. pe. vbi ꝯcludit ꝙ iurãs nõ opponere exceptionē de non nu. pe. obligatur lꝫ ſimplex renunciatio nõ valeret. In foro tamē aīe ſi nõ habuit intentõem obligãdi ſe nõ tenetur. vt dixi. ē. Similiter ſi ꝯtractus ſimulatus non põt ſeruari ſine peccato vt ꝯtractus ſimoniacus. lꝫ ꝯcipiatur ſub alio cõtractu qꝛ tunc iurans ſciēter peccat mortaliter. ꝛ tenetur nõ ſeruare. 22. q. 4. per totum. Aut ſimulatio fuit ex pte iurantis tñ ſuper contractum ſolū ab eo ſimulato. vt qꝛ aliud gerebat in corde: aliud in verbis: vel vſus eſt verbis duplicibus calide iurando. ꝛ tunc ſm Pa. in. d. c. cum ꝯtingat intelligitur ſecundū intentionem recipientis. ꝛ ſic deus videtur recipere. 22. q. 5. quacunq;. ꝛ. §. ex his oībus. ꝛ ſic ligat iuramentum ſecundū diſtinctõēꝫ de qua. ē. Iuramentū. 4. in prin.

29 Sed quod remediū erit qñ iuramentū interuenit ne in ꝯtractu ſimulato vſure petātur ex quo iurauit non agere ꝯtra tacite vel expreſſe. R. ꝙ ad verba iuramenti ē recurrēdū ꝙ ſi verba excludunt actū ꝛ exceptionē tacite vel expreſſe tunc denunciet eccleſie q̄ poterit eū abſoluere. d. c. quemadmodū ꝙ ſi iurauit nõ denūciare non valet iuramētū vt dictū ē. intelligo quãdo pricipaliter facit ex zelo ſalutis proximi: lꝫ ſecundario ꝑꝑ ſuam vtilitatē. qꝛ ſi principaliter facerꝫ propter ſuam vtilitatem nõ credo tutus ſit in conſcientia ex quo iurauit non denūciare: ꝛ ſic intelligo ꝛ limito. c. primū. ꝛ. c. debitores de iureiuran.

30 Non obligat iuramentum ratione īpoſſibilitatis vel neceſſitatis. aut magne difficultatis poſt venientis. Nam de impoſſibilitate dicitur. impoſſibilium nulla eſt obligatio ff. de reg. iur. de neceſſitate ꝛ magna difficultate dicunt doc. in. c. querellam de iureiu. ꝛ in. c. breui eo ꝙ excuſet a periurio ratio qꝛ deus reſpicit animum non manum. 14. q. 5. ſi quid inueniſti. ꝛ facit. l. ſi ff. qui ſatiſda. cogun. vnde dicit Inno. in. c. venerabilem de elect. ꝙ vrgente neceſſitate poteſt quis propria auctoritate frangere iuramentum ſi nõ poteſt haberi ſuperior a quo petatur abſolutio. xi. q. 3. anteceſſor.

31 Sed quid ſi tpe iuramenti credebat ſe nõ poſſe implere vel nõ habebat ꝓbabilē cāꝫ credendi ꝙ poſſet facere. R. Hoſt. ꝙ peccauit mortaliter peccando qꝛ defuit in ꝓlo veritas. in ſo iudiciū. ꝛ ſic ē periurus. ſecus ſi ꝓbabiliter credidit poſſe facere.

19. Nõ ē obligatoriū iuramentū quando quis nõ habuit aīum obligandi ſe cū iurauit. puta qs ex dolo inductus iurauit ꝙ alio nõ iuraſſet niſi dolus fuiſſet: ēt ſi dolus vēit re ipſa qꝛ non tenꝫ. facit. l. tres fratres. ff. de pac. ꝛ. l. ſi ſoror. C. de colla. ꝛ Fede. ꝯſi. 195. vbi determinat filiā minorē ſeductā a fratribus que renūciauit bonis paternis: credēs quod non valeant multo plus quam doo ſua. ꝙ non valet: qñ multo plus valēt qꝛ vbi dolus ē ibi excluditur voluntas. l. i. ff. de dolo tenet ſanctus Bona. vbi. ē. q. 3. ar. i. ꝙ vniuerſaliter non obligat iuramentū ſi aīuꝫ obligandi non habuit: dꝫ tñ indēnitati ꝓximi ſatiſfacere ſi doloſe decepit eum ſm Ricar. eadem di. ar. i. q. 2. ꝛ an peccet mortaliter iurando dic. vt. ē. §. 9. facit. c. veniens eo. ꝛ c. quintaualis ibidem. 32

20 Nõ obligat qñ iuramentū ꝯmutatur ī melius. vt in. c. ꝑuenit. el. 2. đ iureiur. ſꝫ hoc hꝫ duas limitatões. primā ꝙ hoc eſt verum qñ vtrūq; nõ põt impleri ſm dñm Ant. i. d. c. ꝑuenit. Nā tunc qñ iuratū ē īpeditiuū vel turbatiuū maioris boni lꝫ ſit tutū hr̃e licētiā a ſuperiore tñ nõ ē neceſſaria: qꝛ põt ꝯueniſ re iuramento allegat. c. cõmiſſum de ſpõ. ꝛ c. lꝫ de reglã allego. c. ſcripture de voto vbi hoc tenet Inno. aperte facit glo. in. c. mõachus. 20. q. 4. ꝛ. 33. q. 5. noluit. ſecus eſſet ſi bonum iuratum non eſſet impeditiuū maioris boni. ſed vtrūq; poſſet fieri qꝛ ſine auctoritate ſuperioris nõ poſſet ꝯuenire iuramēto licet eps poſſet diſpenſare vt cõtraueniat ratione maioris boni ſm Inno. in. c. đ bitores eo. ti. Similiter dic ſi eſſet dubium an eſſet maius bonū neceſſario requiri diſpenſationē epi. ar. c. i. de voto. ſa limitatio ē ꝙ vera ē dicta regula qñ iuramentū nõ ꝯcernit propriā vtilitatem alicuius. qꝛ ſi concerneret non eſſet vera ēt ſi vnuꝫ ſit totaliter impeditiuū alterius nec prodeſt in hoc auctoritas ſuperioris. Facit qđ nõ. i. c. ꝗſto. eo. ti. ꝛ in. c. cū inter pe. de renun. ꝛ Io. an. in mercurialibus in regula in malis de regu. iur. li. 6. Nam debitor qui iurauit vnam reꝫ dare non poteſt dare melioreꝫ aliam pro illa inuito creditoř. l. 2. §. 1. ff. ſi cer. pe. ꝛ Inſti. qui. mo. tol. oblig. in prin. niſi velit in ꝓpriam religionis obſeruantiam commutare ꝛ vnum eſt impeditiuum alterius. ꝛ hoc placet fauore religionis ꝛ etiam ſequitur Pa. in. d. c. peruenit. 33

34 21 Non obligat iuramentum ſecundum aliquos quando id qđ iuratur conſiſtit in facto vt teneatur preciſe ad factum. ratio quia ſecundum aliquos de iure ciuili obligatus ad factum ſufficit ſi ſoluat intereſſe. vt in. l. ſtipulationes non diuiduntur. ff. de ver. obli. ꝛ in. l. ſi quis ab alio in fi. ff. de re iudi. quia ſecundum communiter doc. tenet vel ad factum vel ad intereſſe ꝛ non preciſe ad factum. vt nõ Bar. in. d. l. ſtipulatio nes. ſed ego dico ꝯtrarium. ſ. ꝙ preciſe teneatur ad factum de iure diuino ꝛ canonico. ꝛ hoc intellige ſi põt impleri ꝛ non ſit contra bonos mores ꝛ aliqđ predictorū ī quo non obligat iuramentū ꝛ probatur h per. c. primū. ꝛ. c. qualiter. de pac. ꝛ. c. iuramenti. 22. q. 5. Facit. c. licet de voto. ꝛ. c. ex litteris. 2. de ſpon. ꝛ. c. nouit de iudi. ꝛ dictum c. ſi xp̃s. ꝛ hoc videtur ſenſiſſe Bar. c. vbi ſupra qui vult ꝙ vbi obligatio deſcēdit a lege ꝯpellit qs preciſe ad factū. ar. in. l. qui liberos. ff. de ritu nup. cū ſimilibus. Idem dicit ſi a teſtatore: niſi inducatur ſpēs ſeruitutis perſone. vt in. l. ticio. §. ticio. ꝛ. ff. de condi. ꝛ demon. hec regula eſſet vera quando quis promiſit factum alienum qꝛ non tenetur niſi facere quantum in eo ē bona fide. de ſpon. ex litteris. nec obſtat qđ dictum eſt ē. Iuramētum. 4. §. i. quia ibi non tenebatur preciſe ſtare ſententie ſed vel parere vel preſtare penam: ꝛ hoc etiam non haberet locum quando promittens preciſe ad ſententiam. vel põt dici ꝙ verum ē ꝙ ſufficit ꝓſtare intereſſe ſine periurio quando factum eſſet inutile parti ſi preſtaretur vel ē factum impoſſibile quia tunc non obligaret iuramentum ſuper tali facto preſtitum.

35 22 Non obligat quãdo quis iurauit ſeruare qđ non ē. puta. iurauit ſeruare ſtatuta. intelligitur de factis. ꝛ ſi addidit ꝙ per idem iuramentum preſtitum obſeruabit etiam que fient non obligatur ad illa que fient ratione iuramenti ita ꝙ ſit periurus: ſed bene ratione promiſſionis obligabitur. vt in. c. clericus. eo. ti. ſed iſte caſus non eſt ratione eius qđ non eſt. ſed quia ſeruare futura non iurauit ſed promiſit ſolum ꝑ iuramentum prius preſtitum non tamen tunc factum: ꝛ ideo ſi iuraret ſeruare etiam facienda teneretur. aliter eſſet periurus.

36 23 Non obligat iuramentum preſtitum circa ea que ſubduntur poteſtati alterius. puta. vxor que iurauit peregrinationem vel abſtinentiam: ſimiliter ſeruus. monachus ꝛ huiuſmodi. ꝛ ideo non poſſunt implere cū eis contradicitur a viro. domino. vel abbate. ꝛ de hoc dic. vt. ȷ. Votum ſecundo. facit qđ. ē. dixi. §. 22.

24 Non obligat iuramentum quando animo euadendi ſolum quis aliquid iurat. ꝙ metus cauſa ꝑlatum. 31. q. 2. Lotharius in fi. vnde qui iurauit redire ad carceres. ſi carcer eſt iniurioſus non tenetur redire. ꝙ metus cauſa. c. i. ſecus eſſet ſi non eſſet iniurioſus quia tenetur etiam ſi immineret periculum mortis. ſecundum glo. in Cle. paſtoralis. de re iudi. ꝛ Bar. in. l. relegati. ff. de penis. Et ideo iſtud eſt verum quando vult euadere illud qđ indebite ſuſtinet. ꝛ ſic vt euadat iurat non intendens ſe obligare ſecus eſſet ſi intendebat ſe obligare quãdo iurauit. quia tunc dic vt ſupra. §. 9. 37

25 Non obligat iuramentum quando iuramentum eſt conditionale vel propter cauſam quia niſi conditio extet vel cauſa non obligatur de condi. appo. c. verum. de iureiurando. c. peruenit el. 2. ꝛ hoc intellige qñ tota obligatio ponebatur in conditionis euentum. vel propter cauſam: alias teneretur. vnde iurans ire ad ſanctum Iacobum vt fratrem ſuum videat ꝛ peccata ſua redimat. licet frater ſuus deceſſerit tenetur nihilominus ire propter aliam cām. 38

26 Non obligat quando ſingulares firmant ſtatuta collegiȷ cum iuramento dictis ſtatutis ſublatis per ipſam vniuerſitatem. vt dicit Io. an. in. c. i. de his que fi. a ma. par. capi. quia non obligat niſi remanentibꝰ ſtatutis. vnde eis ſublatis per vniuerſitatem tollitur iuramenti vinculum: quaſi iuramētum liget ſingulos vbi ſingulares contraueniunt: ſecus ſi contraueniunt collegialiť tollendo ſtatutum Pa. vero in. c. dilecto. đ preben. diſtinguit ꝛ bene ꝙ aut ſingulares de collegio iurant vt ſingulares. ꝛ ſic ē vera opinio Io. an. Exemplum ſtatuto cauetur ꝙ nullus det vocem non matriculatus. Iurauerunt ſinguli ſeruare ſtatutum. Similiter ꝙ nullus vadat de nocte ſtatuit: iurant ſeruare ſtatutum certe quia hoc concernit obſeruantiam ſingulorum. ideo ſi collegium tollat ſtatutum non peccabunt contrauenientes quia iuramentum erat ſtatuto acceſſoriuꝫ ꝛ remoto principali remouetur ꝛ acceſſoriuꝫ. Si vero iuramentum aſtringit eos ad obſeruantiam vt collegialiter ſic ſine periurio non poſſunt contrauenire etiam collegialiter cauſa rationabili nõ ſubſiſtēte exēplū. vt i. d. c. dilecto. Maꝫ 39

canonici iurantes vt ĕt collegialr nõ recipi
ant q2 ñ ē dubiũ φ vt ſinguli ñ pñt eligẽ ca
nonicos. Paulus vero in Cle.i.de regula
dicit ſi iurant ſtatutũ ſeruare φ ſi collegialr
ↄueniunt nõ ſunt piuri: q2 tollunt ſtatutũ ꝛ
p ↄſequens iuramentũ. Si vero iurãt ſer-
uare ↄtenta in ſtatutis ſpãliter puta nõ ibo
de nocte ꝛ huiuſmodi nõ hito reſpectu ad
ſtatutum ſic ſunt piuri ſi ↄueniunt q̃liter cũ
q3. Aduerte tamẽ φ in caſu in quo nõ poſ
ſunt ↄtrauenire collegialiter d3 intelligi ni
ſi p cãm ↄcernẽtẽ fauorẽ publicũ q2 ſic poſ
ſent ↄtrauenire ñ obſtante iuramento: quia
iſtud intellr exceptu3. vt nõ. Pa.in.d.c.di
lecto. ꝛ ſecũdum predicta intellige glo.in
c.in his.ii.di.

40 Utꝝ ſucceſſores in aliquo collegio ł vni
uſitate i qua pdeceſſores fecerãt ſtatuta ꝛ iu
rauerant ea ſeruare teneãt ſub pena piurij
talia ſtatuta ſeruaꝛ. R. φ nõ q2 obligatio iu
ramẽti ē pſõalis ex pte iurãtis: nec extẽdit
ad ſucceſſores q̃tum ad piuriũ. licet teneã
tur ipm ſeruare. de ſolu.c.i.de vſuris.c.ma
de iureiu.c.veritatis. ſ3 ex pte eius cui iuraꝛ
trãſgredit pſonã. vnde ↄmittẽs obediam
prelato ꝛ ſucceſſoribus eius nõ teneꝛ iterũ
ↄmittere ſucceſſori: q2 ē ei obligatus ſicut
anteceſſori cui ↄmiſit. Fallit in liberto qui
teneꝛ ꝛ d3 ↄfeſſionẽ facere. ĵ. dnũ nouo pa
trono.12.q.2. ſepe ſit. nõ. Inno. ꝛ Ber.in
.d.c.veritatis.

41 .2. quãdo qs iurat incaute. ꝛ hoc pp ali
quã neceſſitate3 iplere nõ põt.25.di.§.alias
ea demũ exẽplũ pone de mr̃e que iurauit fi
liũ verberare ꝛ huiuſmodi mĩma q2 vide
tur ventale tale piuriũ ↄmiſſoriũ q2 nõ vꝛ
deus acceptare cũ maiori obligatõe q̃3 na
tura coꝝ importet. vt ibi p3.

42 Utꝝ i depẽdẽtibus ab aĩo alicuꝰ vł ↄſcia
ſit ſtandũ eius iuramẽto. R. Pa.i.c.vidua.ꝺ
regula φ ſic. vt eꝛ̃ de ſen.exco.c.ſi vero.el
2. de homi.ſignificaſti.ꝛ.c.vidua pdicto
qõ vꝛ ↄtrariũ. q2 intellr quãdo cẽta preſũp
tio extrinſeca ↄiectural aĩum: q2 tunc ñ ſtaꝛ
in pindicio alterius. alias ſic.

Iuramentum vi

quo ad abſolutõe3 quis põt abſol
uere a iuramẽto licito tam ex pte iurantis q̃3
recipiẽtis. R. Pa.in.c.q̃to.de iureiu. Aut
iuramentu3 fuit preſtitu3 i mã ſpectãte prin
cipalr ad papã. vt puta cũ cãonici iuraneꝛt
nõ recipe vltra talẽ nũeꝝ aliquẽ i cãonicũ
ꝛ huiuſmõi: ꝛ ſic papa põt ĕt ſine cã abſol
uere q2 i tali iuramẽto intellr excepta aucto
ritas pape. vt i.c.veniẽtes eo.ti. Et hoc vo
luit Hoſti.i.d.c.q̃to. Aut fuit preſtitũ in
alia mã. ꝛ tunc aut ē ad honorẽ dei pricipa
liter. ꝛ ſic ſine cã nullus põt abſoluere niſi
ſolus deus. ꝛ ſic intellige Io.an.poſt Uin.
in.c.2.de ſpõ. Nã papa nõ põt remittere ſi
ne cã obligatõe3 deo q̃ſitã.2.q.4.ſi manet.
23.q.4.ſi is qui. Ex quo inferꝛ φ ſicut papa
ñ põt aliũ abſoluere i hoc cãu ſic nulloniꝰ
nus ſeipm.c.ſi.de iſti.ꝛ.c.p vꝛas.de iurpa.
Aut ſubeſt iuſta cã ſic iã papa põt q̃3 epus.
ꝛ φ eps poſſit. nõ. Inno.in.c.debitores.ꝺ
iureiu. Et iõ ſubſiſtẽte iuſta cã poterit epus
ↄmutare ꝛ iterpretari ẜm.d. Anto.in.d.c.
q̃to. ꝛ Spe.in ti.de legato quãdo.ſ.dubi
tatur de eius validitate ꝛ alijs dubijs. ꝛ ĕt
abſoluere ẜm Inno. quem ſequitur Pa.in
c.cũ ↄtingat eo.ti. ſ3 ē dr̃ia inter papã ꝛ ep3
q2 eps ñ põt niſi reſpectu ſue dioceſis papa
ꝟo reſpectu totꝰ orbis vel reſpectu magna
ru3 pſonaꝝ aut magni dubij ē requirẽdus.
ꝛ ſic põt itelligi.c.venerabilẽ. de elec.ar.ç.
ſi vero cũ ſilibus eo.ti. Alius ăt citra epum
vel qui ñ h3 epalẽ iuriſdĩtiõe3 nõ põt abſol
uere in iuramento ſicut nec i voto diſpenſa
re. vt nõ.in.c.i.de voto. Sed q̃ ē cauſa legi
tia abſoluẽdi a iuramẽto pſtito i mã ſpectãte
ad honorẽ dei. R. φ pp ſcãdalũ euitãdum.
vt nõ. i glo.i.d.c.q̃to. ꝛ Inno.in.d.c.vene
rabilem. vel maior vtilitas. vt nõ. Inno.in
dicto.c.debitores. ꝛ ē tex.i.c.pueniſt.el.2.eo
vel ſubeſt alia iuſta cã. de quibꝰ.15.q.6.nos
ſcõꝝ. ꝛ.c.auctem. Et credo φ hoc ſit relin
quẽ arbitrio ipoꝝ. vt ex predictis colligãt
qũo i alijs debeãt iudicare. Si ꝟo materia
i qua ē preſtitũ ñ pertiet ad papã nec ad ho
norẽ dei ſic papa põt ex cã abſoluere. vt in
c.quãto.de iureiu. ꝛ i.c.2.de voto. alias nõ
reſpectu laicoꝝ ſibi i tpalibus nõ ſubditoꝝ
vt in Cle.paſtoralis.de re iudi. ꝛ qõ nõ. in
c.que in eccleſiaꝝ.de ↄſti. ꝛ i.l.fi.C. ſi ↄtra
ius vel vtl.pu. Facit qõ nõ ĵ. Obia.§.2. Si
militer dic φ põt eps ex cã litia abſoluere a
iuramento licito. ꝛ dꝛ cã litia quando ineſt
turpitudo ex pte recipiẽtis. vnde dicit Pa.
in.c.i.de iureiu. φ ſi notorie ↄſtat de turpi.
receptõe poterit epus abſq3 hoc φ citet vel
rogat ſuſcipiẽtẽ relaxare ꝛ abſoluere. puta
cũ quis ex metu exegit iuramentũ ſup eo
de quo alias de iure nõ tenetur vt exempli
ficat Idem Pa.in.c.ad noſtram.el.3.eo
dem ti.

Utrum in omnibus predictis in quibꝰ di
xi iuramentũ nõ obligare poſſit quis ↄpa
auctoritate cõtrauenirꝛ. R. vt colligo ex In
no.in.c.cũ q̃dã.de iure iur. φ qñ eſt dubiũ
an ſit obligatoriu3. tunc nemo preter aucto
ritatem ſupioris poteſt contrauenirꝛ. nec iu
dex ſecularis in caſu in quo eſt dubium in
ter doc. an ſit obligatorium vel ne poteſt ſe
intromittere ſed remittere ad iudice3 eccla
ſticum. Ita nõ. Pa.in.d.c. cum contingat.
Qñ vero non eſt dubium de iuramenti ob
ligatione tunc ſi poteſt ſeruari abſq3 diſpẽ
dio ſalutis d3 abſolutio peti pp reuerentiã
ſacramenti. Si vero ſit in diſpendium ſalu
tis. tunc põt homo ↄpria auctoritate ↄue
nire. Et nota hic φ in diſpẽdium ſalutis dꝛ
omne illud quod caritati dei derogat: vel
eius pfectioni: vel diſponentibus ad eam.
Uidetur tñ Pa.in.c.cum q̃da3. de iuꝛ iuꝛ.
tenere non eẽ neceſſariam abſolutione3 ſu
pioris ĕt qñ poteſt ſeruari ſine interitu ſalu
tis. niſi ſolum ne notetur de tranſgreſſione
iuramenti. hoc eſt dicere pp ſcandalum. ꝛ
ſic credo qñ.ſ. eſt clarum φ non obliget iu
ramentum. quod nota.

2 Utrũ iuramentum quod ↄcernit fauorem
iurantiũ tñ ſit remiſſibile p eos q iurarunt
R. Io.An.in.c.2.de ſpon. ꝛ Io. de ligna.i
Cle.i.de vſuris. φ ſic. ꝛ facit.d.c.2. Secus
ſi concerneret cultum dei. vel religionem.
vel pietatem. puta. iurarunt duo ſibi inuicẽ
φ religionem intrabunt φ dicent duo pſal
teria. vel φ de lucro eorum dabunt certam
partem pauperibus ꝛ huiuſmõi. q2 non
poſſunt ſibi remittere. Similiter non poſ
ſunt ſi ſibi iurarunt id ad quod tenebantur
puta. φ non facient furtum φ mercatores
non falſificabunt merceſ ꝛ huiuſmodi. Si
militer ĕt non poſſunt remittere quando
iurant ſuper aliquo faciendo vel non faciẽ
do quod non pertinet ad eum cui iuratur
ſed ſimpliciter. puta. iuro tibi φ non nego
ciabor. vel non faciam talem artem ſi tamẽ
tale iuramentum reſpiceret incõmodũ alte
rius. puta. communitatis vel aliorum. non va
leret. vt dictum eſt. Similiter non tenereꝛ
qñ iurando de aliquo faciẽdo ł nõ faciẽdo
intendebat ſi ille cui iurabat. ſimiliter face
ret. q2 ſic ſi ille nõ ſeruat nec iſte tenetur. Fa
cit qõ nõ. Ho. Inno. ꝛ Ber.i.c. pueniſt.el
1. ꝛ facit.c.ſicut.el.3.de iure iuꝛ.

3 Utꝝ vniuerſitas q̃ iurat aliq̃d ẜuare vł fa
cere vel non facere teneatur qñ maior parſ
facit ↄ. R. Rodo. φ ſi qñ iurarunt hẽbant
aliquam conditõem in mente ẜm illa3 dñt
ſeruare. puta. ſi alij oẽs vel maior pars ſer
uabit ꝛ ego. Si vero nullam conditionem
hẽbat. ſ3 dubitatur an fuerit ſimplex. vel ſꝰ
aliqua conditione. tunc ſi iuramentu3 ſpec
tet tñ ad cõmodũ iurantium ꝛ medietas ł
maior pars ſeruat ꝛ hoc vergat in damnũ
ſeruantiũ ꝛ lucrum non ſeruantiũ benigne
interpretandum eſt φ aliquibus non ſeruã
tibus alij non tenentur ſeruare. Si vero nł
lum incõmodũ patiuntur ſeruantes non. ē
tutum contrauenire ſed denuncietur prela
to. vt vel cogat ſeruare vel ſibi inuicem re
mittere. Si vero concerneret cõmodum a
lioꝝ a iurantibus non poſſet nec ſibi remit
tere nec alijs non ſeruantibus non ſeruare
ſine piurio ſi ſimpliciter iuraret. Et ſi du-
bitant an ſimpliciter iuraret vel ſub con-
ditione dimittant incertum. ſ. non ſeruãdo
ꝛ ſeruent quod eſt certum.

Utrum licite quis poſſit petere abſolutõ 4
nem a iuramento in caſibus vbi t3. R. ẜm
Pa.in.c.quanto.eo.ti. φ aut iuramentum
continet turpitudinẽ ex pte ſuſcipientis. ꝛ
maxime concurrẽte materia turpi ſup qua
pſatur ſed ex pte iurantis nullũ iminet pec
catũ ſic põt peti abſolutio. non obſtãte ↄdi
tione aduerſarij. Caſus eſt in.d.c.debitões
ex quo p3 φ ſiliuſfa. qui cum iuramento re
nunciauit macedoniano. põt petere abſolu
tionem in terris. vbi coiter hodie filij non i
ducuntur ad tantum malum. ꝛ hoc eſt tutiꝰ
ẜm do. An.in.d.c.quanto. ꝛ placet Pa. q̃3
uis poſſet de ſubtilitate iuris dici φ non t3
iuramentũ ſi bene ponderetur. l.i.ff. ad ma
cedo. q2 emanauit ad ↄpẽſcendu3 libidinẽ
peccantium. ꝛ ſic pp bonu3 publicũ corpo
ris ꝛ anime contra quod iuramentum nul
lum eſt.c.ſi diligenti.de reſcrip. ꝛ.c. contin
git.el pmo.de ſen.exco. Itẽ q2 iuramentu3
ñ ſolũ ē nllũ qñ ↄtinet i ſe pctũ. ſ3 ĕt qñ põt
pbere occaſionẽ peccandi.c.cum ab oĩ. de
vita ꝛ ho.cle. ꝛ.c.nam ↄcupiam.de ↄſti. ꝛ
c.ſicut ex lr̃is.de iure iuꝛ. Aut iuramentum
eſt ↄ legem q̃ eſt in fauorem priuatoꝝ ł odi
um. vt in muliere. minore. ꝛ huiuſmodi. ꝛ
tunc ſi põt ſeruari ſine diſpendio ſalutis: ab
ſolutõ non põt peti.c.ſi vero.cũ ſilibus.eo.
ti. qõ itellige veꝝ qñ ſine dolo. vi. vel metu
ſed ſpõte ꝛ ſcienter ē iuratũ. Si vero iura
mentũ ſit in ↄctu ꝛ datur enormis leſio. l3
non iurauerit ↄuenire. tñ poterit abſolutio
nẽ petere. q2 pſumitur dolus.l.oẽs.§.luciꝰ
ff.de hi.q̃ i frau.cre.l.q teſtiũ.ff.de ↄba. ꝛ
nihil itereſt vtꝝ interueniat dolꝰ a ↄpoſito
ł re ipa.l.ſi qs cũ alr.ff.de ꝟ.ob. Et ꝟba iura
menti dñt intelligi ciuili mõ.ſ. φ non con
trauenĩat nulla rõe ł cauſa exceptĩs grauibꝰ
C

leſionibus. ar. l. creditor. §. luci⁹. ff. manda.
Intellige niſi ſcienter iuraſſet. q: ceſſat do
lus ⁊ re ipſa ⁊ ex ꝓpoſito. ⁊ ideo nō pote
rit. Sic ēt ſi non intellexit enormem leſio
nem. lʒ dixerit non ↄueniſ neqʒ magne ne
qʒ parue vt ponunt notarij. non ꝑpea ꝓhi
betur quin poſſit petere abſolutionem. de
hoc vide. ſ. Arbiter. §. 10.

Iuriſditio

lʒ Az. dr̄ a ditiōe qđ ē ptās ⁊ iuris q̄ iuſta ⁊ lrima ptās

1 Iuriſditio ſine cohertione nō valet. ō of
ficio dele. c. paſtoralis. vñ dicit tex. in. l. fi. ff
de offō eius cui inſ. ma. Iuriſditio ſine mo
dica cohertione nulla eſt iuriſditio.

2 Iuriſdit̄ōe coīſſa oīa ſiñ q̄b⁹ explicari nō
poſſet itelligūr coīſſa ſilr. ff. de iu. om. iu. l. 2

Ius

ē ars boni ⁊ eq. ff. de iu
ſti. ⁊ iure. l. i. Ius ↄſtare
ñ pōt niſi ſit aliqs iuriſperit⁹ ꝑquē
poſſit quotidie in melius ꝑduci. ff. ō origi.
iuſ. l. neceſſariū. Ius diuidiſ in ius natura-
le. gentiū. ciuile. ⁊ publicū. de h vide di. i. ꝑ
totum. ⁊. ff. de inſti. ⁊ iuſ ꝑ totū. Utrū facta
ↄtra ius valeant. vide. ſ. Lex. §. 18

Iuſpatronatus

ē ius honorificū. oneroſum ⁊ vti
le alicui ↄpetens in eccl̄a. ꝓ eo ꝙ de dioce
ſani ↄſenſu eā ↄſtruxit fundauit ł dotauit ip
ſe. ł is a quo cām hūit. ſʒ Jo. An. ⁊ Pa. in
Rica. de iurepa. ⁊ dr̄ honorificū q: hʒ ho
norē p̄ntandi rectorē. q: ſine eius p̄ntatōe ſi
ep̄s vel alius ꝑlatus inſtituit ipſo iure eſt nł
la. ꝑ. c. decernimus. 16. q. 7. lʒ Jo. An. in. c.
2. de offō vi. li. 6. niſi qñ patronus fuiſſet ne
gligens in p̄ntando. q: elapſo tp̄e bene inſti-
tuit. Papa vero bene poſſet ſine p̄ntatione
patroni. ⁊ ſimiliter legatus de latere ſi pa-
tronus ſit eccl̄iaſticus non tñ poſſet ꝑdictus
legatus ſi eēt ſecularis. vide glo. in Cle. per
lr̄as. de ꝓhē. ⁊ iſte eſt caſus. c. cū dilectus. ō
iurepatro. oneroſum dr̄ q: patronus teneſ
defendere eccl̄am ne bona indebite dilapi
dētur. 16. q. 7. filijs. Uñ p̄ntatus teneſ redde
re rōem de adminiſtratione patrono. Intelli
ge ſi patronus eſt eccleſiaſticus ñ ſecularis
vt nō. in. c. cū ⁊ plantare: de priui. ⁊ Pa. in
c. ex lr̄is. ⁊. c. cū ꝑꝑ. eo. ti. Nō tñ valde ſtric
te dicēdo qđ expēdat quotidie ſʒ i genere
Ita nō. Pa. in. c. ex lr̄is. ō iurepa. Utile dr̄
ēt q: ſi veniret ad iopiā teneſ eccl̄a ex red
ditib⁹ vl̄ra nec̄ia remanētib⁹ aliꝫ̄taſ patro
nū ꝑ̄pigui⁹ ꝙ̄ alios paupes. c. q̄cūqʒ. el. 2. ca.
cā. ⁊. q. ⁊. c. nobis in fi. de iurepatro. Et nō
ꝙ ius patronatus hñs. aliñ dr̄ patronus. aliñ
aduocatus ⁊ vicedomi⁹ cuſtos guardiā hñſ
ei⁹ frequentatōis vel ꝓceſſionis ſm Ho. c.
ꝓterea. eo. ti. ⁊ in. c. in ſingulis i fi. ō ſta. mo.
⁊ iō ſupponunt pro eodem.
Quibus modis acq̄rit̄ ius patronat⁹. 1
R. ꝙ ex tribus. Primū q: fundauit eccl̄am
ideſt fundū ad edificandū dedit. d. c. nobis.
⁊. c. abbatē. 18. q. 2.
Secūdū eſt ex ↄſtrōe eccl̄e. c. monaſteriū. 2
16. q. 7. ⁊ h itellige ſi facit de ↄſenſu ep̄i. cū
alio mō eccl̄a fieri nō debeat. de ↄſe. di. i. ne
mo. de iurepatro. qm̄. ⁊. c. a nobis ſicut. 16.
q. 7. filijs.
Sed qđ ſi ad refectiōeʒ . dedit. R. ꝙ nō ac 3
quiritur iuſpatro. ſm Lau. ar. ff. ne qđ i lo
co pub. l. i. §. vicinales. qđ veꝝ eſt qñ nō eſt
oīo deſtructa. Secus ſi fūdit̄ erat deſtruc
ta. ⁊ de ↄſenſu rapauit. q: ꝑinde eſt ac ſi de
nouo feciſſet. de inde. conſuluit ⁊ in aūt. vt
nullus fab. oratorij. d om. §. i. ſed primus q
edificauerat āmittit iuſpatro . ſi non dede
rat fundum. vel ſm glo. in. c. qm̄. eo. dotē ēt
ſi de eadē materia ſit repata.
Tertiū eſt ex dotatōe. d. c. filijs. ⁊. c. q̄cūqʒ 4
ibidē. Et hoc intellige de dote data añ ↄſe-
cratōem. q: p⁹ ↄſecratōem nō iducereſ. q:
nulla ſuit⁹ rei ſacre pōt iponi. ff. ō ſui. l. ſui
tutes la. 2. §. vlt. ⁊ qđ huāni iuris deſinit eē
futurē non recipit. ff. cōia predio. l. caueri.
Tñ Inno. ⁊ Ho. tenent ꝙ ſi nō hʒ dotem
⁊ ſibi detur poſt conſecrationem ꝙ acqui
ritur iuſpatronatus. q: ſine ſubā reꝝ non
poſſet eccl̄e deſeruiri. i. q. 3. ſi quis obiecerit
⁊ magis placet. ⁊ nō. ꝙ niſi detur ꝓ dote ł
rōe dotis ñ hēbit iuſpatronatus. ſed erit be
nefactor ſm Pa. i. d. c. qm̄. Limitat ēt hoc
ibidem Pa. ꝙ ex dotatōe poſt conſecratio
nem efficitur patronus. Uerum qñ fundatō
nō pōt ↄpelli ad ipam dotādam. ſicut fit in
iſtis capellis. qđ nota.
Utꝝ poſſint eē plures i dote ↄſtituenda. 5
R: Inno. ꝙ ſic. Et q̄lbet erit patronus. vlt
ēt glo. 63. di. i ſūma. ⁊ ſic lita glo. in. d. c. qui
cunqʒ. q̄ vult ꝙ dans modicā dotem nō ſit
patronus. q: veꝝ ē qñ vnus ſolus dat. ſecuſ
ſi plureſ ſimul dant ſufficientem. Idem dic
in fūdatōe ⁊ hedificatōne. ⁊ ſic pʒ ꝙ multi
eēnt patroni. puta q: vnus dedit fundū. alr̄
edificauit. alter dotauit. vel plures edifi
cauerunt vel dotauerunt.
Utꝝ ius patrōat⁹ tranſeat ad heredes. R 6
Pa. i. c. i. de iurepa. ꝙ ſic. ēt ex̄neos. ita ꝙ
ſi pr̄ inſtituit filiū in certa re. ⁊ extraneum
heredem vniuerſalem iuſpatronat⁹ trāſibit
in extraneū nō in filiū. ⁊ ſi plres ſūt heredeſ
in oēs tranſit. vt in. d. c. i. ⁊ Cle. fi. eo. ti. ⁊ ñ
ſolum tranſit ad maſculos. ſed ēt ad femiaſ
heredes. Facit. Cle. fi. ō excel. ꝓla. ſcḋm glo.
in. c. qm̄ inueſtituram. 16. q. 7. ⁊ ideo filius
qui repudiauit hereditatem paternam non
erit patronuſ. ſm Fede. conſilio. cxi. Et ho
die determinatū ē per. d. Cle. fi. ꝙ ſuccedunt
ñ ꝑ capita. lʒ ꝑ ſtirpes. vñ ſi plureſ ſuccedūt
vni ex duobus patronis ēt omnes hñtur lo
co vnius. ⁊ licet vnus hēat plus de heredi
tate ꝙ̄ alius dūmodo non ſit hereſ in certa
re conſtitutus equaliter erit patronus.
7 Utrum iuſpatronatus poſſit diuidi inter
heredeſ. R. Pa. i. d. c. i. ꝙ ñ qualitercunqʒ
intelligatur iſta diuiſio cū ipſum ius ſit in
corporale poſſunt bene conuenire patroni
vt alternatis vicibus preſentent. d. Cle. fi.
Similiter ſi habent plures eccleſias poſſūt
conuenire vt preſentet vnus in vna ⁊ alter
in altera. q: ſicut diuiſio permittitur i tem-
pore. ita ⁊ reſpectu locorum. ⁊ iſta non eſt
diuiſio que prohibetur in dicto. c. primo. ō
iurepatro.
8 Utrum iuſpatronat⁹ poſſit adiudicari vni
ex heredibus. R. Pa. in. c. querimoniam.
eo. ti. ꝙ non. q: ſi equaliter diuidunt nō ap
paret quare hoc. Si inequaliter diuidunt.
⁊ tunc ſi datur ꝓ reſtauratione illi qui mi
nus habet illicitum eſt ⁊ ſymoniacum. c. ꝓ-
terea. eo. ti.
9 Utrum iuſpatronatus tranſeat cū vniuer
ſitate. bonoꝝ. R. ꝙ ſic. 16. q. 7. nemini. ō re.
ꝑmu. c. ad qōes. ⁊. c. vlt.
10 Utrum tranſeat donatione. R. ꝙ ſic. c. ex
inſinuatione. ⁊. c. conſultationibus. eo. ita
tamen ꝙ ſi eſt laicus nō poteſt dōare cuicū
qʒ laico ſine licentia epiſcopi. vt in. c. null⁹
⁊ in. c. preterea. eo. ti. ſicut nec aliqđ aliud
ius ſpirituale. Si vero donaret eccleſie aut
loco religioſo. tunc ſm aliquos poteſt ſine
licentia epiſcopi. vt nō. in. d. c. nullus. ⁊. c.
ex inſinuatione. ⁊. c. illud. ⁊. c. ſignificaſti.
eo. ti.
11 Utrum poſſit dari in feudū. R. ꝙ ſic cum
vniuerſitate. c. cū ſm. eo. ti. ſed ſpāľr non.
12 Utrum venditione trāſferatur. R. ꝙ ſi ſpā
liter vendatur eſt ſymonia. ſi enim intentiōe
ne vt poſſit p̄ntare quem vellit vel priuare.
⁊ dʒ ſpoliari ille qui emit ⁊ eccleſia dʒ eſſe
libera ſm Inno. Si vero emeret cum vni-
uerſitate temporaliū cum quibus tranſit ēt
iuſpatronatus non eſt ſymonia ſm Ho. ⁊
Cal. vt patet ex. c. ex lr̄is. eo. ti. quod verum
credo. cū nō emit ꝑncipaliter talia bona tē
poralia ꝑꝑ iuſpatronatus ↄſequendū. q: ſi
p̄ncipaliter ꝑꝑ hoc emeret eēt ſymonia. ita
nō. Pa. in. c. q: cl̄ici. eo. ti. Itē ſm Jo. An.
in. c. vnico. eo. li. 6. ſi dicatur vendo tibi vil
lam ⁊ iuſpatronatus quod habeo in ea. nō
valet venditio. ſecuſ ſi ſimpliciter vendit vil
lam. vt in Cle. paſtoralis. de re iudi. Et iō
ēptor vel feudatarius cū acq̄rant directū ł
vtile dominiū reꝝ. ſimiliter acquirūt iuſpa
tronatus licite. ſicut alios fructus hñt. ff. de
contrahen. emp. l. dolia.
Utrum vendens omnia iura que habet i 13
tali villa que non eſt ſua intelligatur vende
re iuſpatronatus qđ ibi hʒ. R. ꝙ non. q: ad
hoc vt tranſeat oportet ꝙ res que venditur
talis ſit ꝙ ēt ſine expꝛ̄ſſione vniuerſitateʒ vel
iuſpatronatus in ſe contineat. ſicut eſt villa
vel caſtrum quod in ſe continet honorem.
iuriſditionem. diſtrictum. ⁊ iuſpatronatus.
ff. de verbo. ſi. l. pupillus. §. territorium. ſed
quando dicit vendo tibi omnia iura ł ſolui
tur hec vniuerſalis in ſingulares. ſ. vendo
tibi hoc ⁊ illud. cum autem iuſpatronatus
ſic non poſſit vendi ſic in tali vniuerſali nō
comprehēditur. Sed ſi ſit aliquod vniuer
ſale ꝙ multa iura in ſe contineat. vt eſt here
ditas. bene tranſit cum illo iuſpatronatus.
ff. de pe. he. l. itē uidendum. §. fi. ⁊ duabus
ſequentibus.
Quid ſi uendat quis palatium vbi hʒ ca 14
pellā q̄ forte hʒ multa priuilegia. ⁊ multos
reddit⁹ tranſiet iuſpa. cū palatō. R. ꝙ ſic. ar.
l. ſi mercedē. §. ſi cū fūdū. ff. de ac. ēp. q: ad
capellā nō eſt niſi ꝑ palatiū. nō. Ho. ⁊ In-
no. in. c. ex lr̄is. eo. ti.
Utꝝ poſſit pignori obligari. R ꝟior opi. 15
eſt Inno. ꝙ non. ēt cū vniuerſitate. q: cū cre
ditor nō poſſit vti pignore ſi vacaret eccle-
ſia nemo poſſet p̄ntare.
Sed infra quantum tempus debet patro 16
nus preſentare. R. ꝙ ſi eſt laicus habet qua
tuor menſes. ſi clericus ſex. a tempore vaca
tionis. c. eam te decet. eo. ti. ⁊ eſt tex. in. c.
vnico. eo. li. 6.
Sʒ nūqđ poterūt variare. R. ꝙ ſic. ſi eſt 17
laicus anq̄ ep̄s ↄfirmet. vt in. c. qđ aūt. ⁊. c.
cū aūt. ⁊. c. paſtoralis. eo. ti. ſi eſt eccleſiaſti
cus patron⁹ nō pōt variare p⁹ꝙ̄ p̄ntauit. d.
c. paſtoralis. cū. c. ꝑdictis. eo. ti.
Utꝝ p̄ntans indignū priuef iure p̄ntādi 18
R. ꝙ ſi ē clericus q p̄ntat idignū ꝑuatur ea
vice. tex. eſt i. c. ſiē in fi. de ſup. negli. ꝓlat. ⁊
c. 3. de ec. edifi. Si vero eſt laicus non pri
uatur vt elicitur ſubtiliter. de offi. or. c. cuʒ
vos. hoc tenet Inno. ⁊ Ho. ⁊ Ber. in. d. c

cum vos. ⁊ Archi.in.c.ſuſcepti. ꝺ ꝓben.li. 6.peccat tñ mortalr ſcienter pñtando idi gnũ q2 infidelr agit in offõ ſibi cõmiſſo. vi de Adminiſtrato.

19 Utrum qs poſſit pñtare ſe ipm.℞.ꝙ non ſed bñ filium õnniõ ſit idoneus. Facit.c. ꝑ veſtras.eꝯ.ti.⁊ ibi nõ.Ber.⁊ Ho.⁊ Pa. ponit in.c.conſuluit.eo.ti. Sic pñt pñtare vnũ ex ſe ipſis.Facit.l.vbi adſunt.ff.de tuto. ꝫ glo.in.ꝺ.c.ꝯſuluit.

20 Utrum pñtatus a maiori pte patronoꝝ ſit admittendus.℞. Pa.in.c.qm̃.eo.ti.ꝙ aut pñtatio fit ab iſtis ſicut a collegio.⁊ tũc regrutur maior pars reſpectu totius capitu li ſm Jo.An.⁊ videtur tex.in.c.eccleſia.el pzimo.de elec. Aut pñtatio fit ab iſtis vt a ſingularibus.vt coiter fit a laicis. ⁊ tunc ad mittitur q pñtatur a pluribus. verbi gratia ſunt ſex patroni. tres preſentantur admitti tur qui preſentatur a tribus.vt a pluribus ꝓ ſentatus.quod bene nota quia facit ad mul ta.

21 Utrum oporteat ꝙ ſint ſimul qñ volunt pñtare.℞.Pa.in.ꝺ.c.qm̃.ꝙ ſi agunt vt col legiũ oꝫ omnes vocare.aliter poterunt cõ tẽpti annullare pñtatõeꝫ. Si vero agunt vt ſinguli.Fede. conſilio.97.ꝫ ꝙ non. Sed Bar.in.l. oẽs populi.ff. de iuſti. ⁊ iure.ꝫ ꝙ ſiue a collegio vt collegiũ eſt.ſiue a pluri bus vt ſingulares,conſẽſus eſt explicãdus ꝺũmõ maior pars preiudicet minori.ſemꝑ debent ſimul eẽ.ꝑ.l.iuriſgẽtiũ.ff. de pac. ⁊ hoc eſt verius quo ad vocatõem.q2 forte ſi fuiſſent pñtes induxiſſent ad conſenſum al terius.⁊ pro hoc faci.c.2.⁊ quod ibi nota tur.de arbi.li.6.

22 Sed qd ſi duo tñ ſunt patroni ⁊ duos pñtant.℞.Jo.An.in.c.cuꝫ aũt.eo.ti.ꝙ eꝑs poterit quẽ voluerit eoꝝ inſtituere. ⁊ ẽ bo na glo.in.c.ſi plures.16.q.7.hoc ꝫ Inno. in.c.i.eo.ti.⁊ Gaſ. de cal.in.ꝺ.c.cuꝫ auteꝫ ⁊ Pa.in.c.eam te.eo.ti.⁊ placet.lꝫ alij cõ trarium teneant.

23 Utrum patron⁹ poſſit aliquid exigere.pu ta aliquos cereos in cognitione iuriſpatro natus.℞.Pa.i.c.ꝑterea.eo.ti.ꝙ non.niſi tꝑe fundatõis a¹ dioceſano iſtud fuiſſet ſibi reſeruatum.nec valet ſi ipſe patronus fun dando ſibi aliquod ſeruitium reſeruet.niſi eꝑs auctoritatem preſtiterit.vnde ſi epiſco pus auctoritatẽ preſtiiſſet poſſet tale ius vẽ dere.nullo rẽanent.apud eũ. ⁊ hoc credo verum ſi dedit dotem pinguẽ ⁊ habundan tem.ſecus ſi ſolũ neceſſariam ad ſuſtentatõ nem miniſtroꝝ.q2 tunc nullum ſeruitiũ pote rit ſibi retinere.Ita nõ. Pa.in.c.i.de cen. Fallit hoc qñ locus religioſus ꝓprijs expẽ ſis eccleſiam hedificauit. q2 tunc talis loc⁹ hꝫ in ea oia tꝑalia ſic epiſcop⁹ ſpiritualia vt de priui.c.cũ ⁊ plantarẽ.⁊ ẽt ius pñtandi de ſup.negli.prela.c.ſicut.

24 Utrũ liceat clerico ſuſcipere eccſaꝫ de ma nu laici patroni.℞. Pa.in.c. preterea.eo. ti.ꝙ ñ.⁊ ſi facit peccat mortalr.⁊ lꝫ non ſit ſuſpenſus ipſo iure.tñ dꝫ communione priua ri.Ex quo infert Pa. ꝙ ſi talis ipetrat a pa pa.non expreſſo quod prius habuit a lai co nõ valet.Ex quo dꝫ cõione priuari.vt i. ꝺ.c.preterea.⁊.c.poſtulaſti.de reſcrip.

25 Utrũ laicus hedificãs capellã in eccſa. ⁊ eã dotans acqrat ſolũ ſibi iuſpa. an eccſe ſimul.℞.Pa.in.c.ad audiẽtiã.de ec.he.ꝙ eccſe ſimul.q2 non põt negari qn eccſia po nat fundũ.ex qua datione iuſpatronat⁹ ac quiritur.c.pie mentis.16.q.7.⁊ iõ ſimul cõ curret cum laico in pñtatione. Similiter ſi cleric⁹ hedificat ex bonis eccſe capellã nõ ipſe vel parentes eius acqrunt iuſpatrona tus.ſꝫ ſolũ eccſa ex cui⁹ bonis ẽ hedificata.

26 Utrũ ex ꝺlicto pris publicatis oibus bo nis eius priuetur filius iurepatronatus qꝺ hẽbat pr.℞.ꝙ ſi publicatio fit ab impera tore vel iudice ſeculari nõ priuat iurepatro natus.nec pro aliquo crĩe ẽt leſe maieſtatis põt ipator ꝑuare laicũ ipſõ.q2 hꝫ iſtud a pa pa.Ita nõ.glo.⁊ Archi.in.c.filijs.16.q.7. Intellige hoc veꝝ qñ nõ eſt in aliqua vniũ ſitate ſeculari.q2 ſi eẽt ex priuatõne illi⁹ vni uerſitatis ſecularis tranſiret.⁊ vide bonaꝫ glo.in.c.ſatis puerſum.66.ꝺi.que dicit.ꝙ lꝫ pr cõmiſerit crimẽ leſe maieſtatiſ.ex quo filij efficiuntur infames.l.quiſquis.C.ad.l iul.maie.6.q.1.ſi quis cum militibus. Filij tñ clerici non efficiuntur infames.⁊ ñ ꝑdũt bñficia.⁊ ſic nec iuſpatronatus.ẽt filij q nõ ſũt clerici niſi ꝯtrouerſia e.

27 Quid ſi laicus hꝫ iuſpatronatus cum ec cleſia ſimul hẽbũt ne ſex menſes ad pñtan dum.℞.ſm Jo.An ⁊ Archi.in.ꝺ.c.vnico eo.ti.li.6.ꝙ ſic ita ꝙ rõe cõionis priuilegi um eccleſie tranſibit ad laicum. ad inſtar eius qꝺ dr de eo q hꝫ rem cõem cuꝫ pupil lo q̃ nõ põt vſucapi vel preſcribi ꝑꝑ pupil lũ.vt in.l.ſi cõem.ff.quẽad.ſ.a.ita ꝑ ecclam ꝯſeqtur qꝺ ꝑ ſe ꝯſeq ñ poſſet.ꝺ conceſ.pre ben.c.pe.Idem dic quando clericus ⁊ lai cus hñt preſẽtare ꝙ habet tempus ſex mẽ ſium ſm Pa.in.c.eam te eo.ti.,quia maiuſ dignum trahit ad ſe minus dignum.c.ꝙ in dubijs.de conſe.eccle.vel alta. ⁊ hoc tenet

Jo.An.licet Ho.aliter. Et intellige de pa trono eccſaſtico qui hꝫ ius patronatus rõe eccleſie.q2 ſi hẽret rõe patrimonij eſſet idẽ ꝑ omnia ſicut in laico ſic ⁊ in clerico.c.cuꝫ dilectus.eodem. ⁊ glo.in Cle.ſi.eo.ti.nõ. Pa.in.ꝺ.c.eam te. ⁊ in dicto.c.cum auteꝫ. quod nota.

Iuſtitia ſm ꝙ ẽ hũ⁹ ꝺtuſ põt accipi q̃tuor modis ſm Ri.in.3.ꝺi.33.ar.5.q.3 Prio.cõiſſime.ſ.pro q̃libet rectitudie ãni mi. ⁊ ſic q̃libet ꝺtus eſt iuſtitia quedã. ⁊ ſic diffinitur ab Anſel.li.de ꝺitate.c.12. Iuſtitia eſt rectitudo voluntatis ꝑꝑ ſe ſuata. Secun do ꝓ rectitudine ꝑ quã hõ iuſtificatur i cõ ſpectu dei.ſ.pro caritate. ⁊ ſic diffinitur ab Aug.li.83.q.61.iuſtitia que per cetera diffũ ditur eſt dilectio dei ⁊ ꝓximi. Tertio ꝓ qua libet ꝺtute ordiata ꝑ iuſtitiã legalem ad bo num cõe. ⁊ ſic eſt ideꝫ cũ qualibet ꝺtute.diſ ferens tñ ſm rõem. Quarto ꝓ ꝺtu determi nante voluntatẽ ad firmiter volendũ ſuare rectitudinem debitã i opatõibus q̃ ſunt ad alteꝝ. Et hoc duplr.aut ad alteꝝ vt eſt ꝑſõa ſingularis. ⁊ ſic eſt iuſtitia pticularis diſtic ta ꝑ eſſentiam ab alijs virtutibus q̃ ſic põt diffiniri. Iuſtitia eſt ꝯſtans ⁊ ꝑpetua volũ tas ius ſuũ vnicuiqꝫ tribuens.ff.de iuſti. ⁊ iure.l.iuſtitia. Alio mõ ad alteꝝ.qꝺ ẽ coitaſ ⁊ ſic eſt iuſtitia legalis ⁊ h̄ eſt oi virtuti ge neral̃ iꝑtũ ꝓcipit oia exteriora cuiuſlꝫ ꝺtuſ ad bonũ cõe referri ſm ꝙ vult phs.5.ethi. c.9.eſt tñ vna virtus ſpãlis diſtincta in eſſẽ tia ab alijs virtutibus.vñ ñ ẽ generalis alijſ ꝑ ꝓdicationem.ſed ꝑ virtutem.

1 Que ſꝫ ptes ſubiectiue.℞.ſm phm.5.ethi. due.ſ.ꝯmutatiua q̃ dirigit vnã ꝑuatam ꝑſo nam ad aliam i his que ꝯſiſtũt mutuo iter duas ꝑſonas ad inuicem. Alia diſtributiua que eſt ordo eius quod eſt comune ad ſigu las ꝑſonas quem dirigit iuſtitia diſtributi ua comunium ſecundum proportionabili tatem.

Iuſtificatio imperij quatuor requirit. primũ motum liberi arbitrij. con tritõem al.infuſionẽ gr̃e. ⁊ remiſſionẽ culpe.

Laicus dr a laos grece ⁊ la tine popul⁹ ſꝫ Iſy. 7.ethi.⁊ ſũt illi q pñt hẽre vxoreꝫ. poſſidere ꝓꝑrium. de qbus.12.q.i.duo.

Utrũ laicus poſſit eẽ ꝓcurator.vel ſindicuſ reꝝ eccleſiaſticaꝝ.℞.Pa.in.c.decernim⁹. de iudi.Colectarius dicit ꝙ general̃ admi ſtrator eẽ nõ põt loco ꝓlati abſẽtis illius q reputatur abſẽs vt eſt minor.vt in.c.1.ꝺ eta. ⁊ q̃. or. Sed ſi ꝓlatus ꝓſit ſpũalibus.bene põt cõitti cura tꝑaliũ laicis. maxie vbi cle ricus ñ repitur ydoneus.alſat nõ.ꝑ Inno. ⁊ placet Pa.q alſat glo.in.c.iudicatũ.89. ꝺi.⁊ iõ dictũ.c.decernimus.loquitur ꝙ nõ põt eẽ yconomus.i. hẽre generalem admi niſtrationem omnium bonorum eccleſiaſti corum tam tẽporalium q̃ ſpũalium. ⁊ ſic ꝓ ſit oĩbus.ſed bñ põt eẽ yconomus eccleſie in tꝑalibus.c.in noua.16.q.7. hoc ideꝫ ꝫ Gaſp de cal.⁊ Ho. ⁊ Jo.An.in.c.vnico. de ſindico.

Utrũ poſſit eſſe ꝓcurator clerici laicus ad eligendũ.℞.ꝙ non.vt notant doc.in.ꝺ.c. decernimus.q2 vbi hꝫ exercere actum ſpũ alẽ iudicio ſuo nõ põt ꝯſtitui laic⁹.vt nõ.in rſa.qꝺ alicui ſuo ñ lꝫ.de re.iur.li.6. ⁊ ſic li mita.c.primũ.de ꝓcu.li.6.vt ſolũ hẽat locũ in iudicialibus vbi etiam in cauſis ſpirituali bus admittitur ad agendum ⁊ defenden dum. 2

Utrũ poſſit laicus eſſe vicari⁹ eꝑi.℞.ſm doc.ꝙ nõ.vt nõ.in.ꝺ.c.i noua.⁊ in.ꝺ.c.cõ tingit.de arbi.⁊ in.c.vno.de ſindico. Facit glo.in.ꝺ.c.decernimus. que dicit ꝙ cauſe ſpirituales nõ pñt cõitti laicis ẽt tãq̃ delega tis per eꝑm. Et hoc intelligo ꝙ nõ põt eẽ vicarius eꝑi in ſpiritualibus. ſecus ſi eꝑus hꝫ iuriſdictiõem tꝑalẽ in loco.q2 bñ põt lai cũ ſuũ vicariũ facere.vt in.c.ſi.ne cle.l mo. li.6.ſed in ſpũalibus tenent doc. ꝙ nec ẽt clericus coniugatus.c.Jo hẽs.de cle.cõiu. ⁊ in.c.vnico.de cle.coniuga.li.6. 3

Utrũ laicus poſſit predicare.℞.Pa.in.ꝺ c.decernim⁹ ꝙ ſic.ſi cõittatur ei ab eꝑo.vĩꝺ bonam glo.96.ꝺi.c.bene qdẽ. Facit.c.cuꝫ ex iniũcto.de here.vide glo.in.c.adiicim⁹ 16.q.i.ſed non teneas dum dicit etiam mu lierem. 4

Latria grece idẽ ẽ ꝙ religio latine ſm Aug.10.de ciuitate dei.c.4.vnde dicit ibidem ꝙ cultuſ deo debitus quatuor nominibus nominaẽ duob⁹ apud grecos.ſ.Latria ⁊ theuſebia ideſt cultus diuinus vel bonus. ⁊ duobus apud latinos.ſ.religio ⁊ pietas.q correñdẽt ꝓſatis duob⁹. Differt tñ latria ꝓꝑrie a theu ſebia. quia hec reſpicit cultum dei interio rem qui proprie pertinet ad virtutes theo logicas.ſed latria reſpicit ſeruitutem exteri orem que pertinet ad iuſtitiam vt elicitur a Sancto Bo. in ꝺi.9.q.2.ar.3. ⁊ ſic eſt vir tus cardinalis proprie. ⁊ quando aliqui doc.dicũt ꝙ eſt virtus theologica intelligiẽ

ſm qđ eſt theuſebia.

Qui ſūt actus latrie. ℞. ꝙ ſunt due ſpēs ac tuum latrie. prime ſpēi actus ſunt illi quos ꝓducit mediātibus virtutibus qbus īꝑat ordinās eos in dei reuerentiā. ⁊ ſic religio nis actus ꝑ modū ipiꝰ ponit Jaco. primo eſſe viſitare infirmos. qui eſt actus elicitus a miſericordia. ⁊ imaculatū ſe cuſtodire. q elicitur a tēperantia. Secunde ſūt illi quos ꝓducit ꝑ ſe ⁊ immediate ꝑ quos hō ordia tur tm̄ ad deum. ⁊ inter hos hꝫ aliquos in teriores tanq̄ꝫ principales. ⁊ per ſe. vt eſt deuotio ⁊ oratio. Aliquos vero exteriores quaſi ſecundarios ⁊ ordinatos ad interio res quibus ipſa vtitur quaſi ſignis ad exci tādū mētem ad actus ſpūales. ⁊ in aliqbus hoꝝ exterioꝝ corpꝰ ad venerandū deo ex hibetur. vt in adoratōe. In aliquibus vero deo de rebus exterioribus offertur. ⁊ hec ł promittēdo. vt i votis. vel i dando. vt in ſa crificijs. oblationibus. primicijs. decimis ⁊ huiuſmodi.

2 Utrū ſacrificium ſit latrie. ℞. ꝙ triplex eſt ſacrificiū. Primū bone oꝑatiōis. ⁊ iſtud ē oīuꝫ virtutū. Secūdū orōis. ⁊ iſtud ē trium theologicaꝝ eſt. Tertiū ē imolatōis. ⁊ iſtō eſt latrie ſpūale.

Latro

Latro in quo differt a fure. ℞ ꝙ latro furat de die ſꝫ fur de nocte. Jura tm̄ ſepiꝰ vnū ꝓ altero accipiūt. vt pꝫ in. c. i. de homi.

1 Quis dicatur publicus latro ł depopula tor agroꝝ. vide īfra Immunitas. §. 17.

Laudemium

Laudemium ē qđā ſo lutio qn quageſime ptis ł extiatōis rei ſien da dn̄o ab eo q de nouo acqrit ephiteoſiꝫ. de quo dic vt. ſ. Emphiteoſis. §. 34.

Lectoris

Lectoris offīm ē lectōnes pnūciaṙ. ⁊ ea q̄ ꝓphete ꝓnūciauerūt pplīs ꝑdica re. 25. di. ꝑlectis. ⁊. 21. di. cleros.

1 Quō dꝫ ordinari. hētur. 23. di. c. lector. ſꝫ melius in paſtorali epoꝝ.

Legatum

Legatum qđ ē. ℞. ꝙ ē do natio q̄dā a te ſtatore relicta. ſed ab herede ꝑſtan da. qꝛ debetur pꝰ mortē teſtatoris. ⁊ pꝰ adi tā hereditatē ab herede colligit Inſti. đ le. §. i. ⁊ hodie fideicōmiſſū ⁊ legatū ſet idē ſt ⁊ fere adeq̄ta ſūt. ⁊ qcqd iuris ē i vno ē ēt i alio. ſed fideicōmiſſū dictū eſt qꝛ olim fidei cōmiſſa ꝑdebāt ex fide heredū. ⁊ iō fidei cōmiſſarij dicunt qbꝰ legata ſoluēda. fidei cōmittuntur dicūtur ēt teſtamētoꝝ executōes

Quis pōt legare. ℞. ꝙ ſolū illi q pn̄t teſta ri. ff. de le. i. l. 2. ⁊ q pn̄t teſtari. vide. ſ. Teſtm̄ §. i. Legatum. n. relinqui non pōt. niſi in te ſtamento vł codicillo. Unde teſtari. codicil lari. ⁊ legare ad hoc equipolent. vt q pōt vnū poſſit ⁊ reliquū. ff. de iure codicil. l. di ui. §. codicillos is domū. Fallit hoc in lega tis ad pias cās. vt. ſ. Legatū. 2. §. 7. 1

Cui pōt legari. ℞. ꝙ regulariṫ illi ſoli q pōt hꝛs īſtitui. ⁊ q pōt īſtitui. vide. ſ. Heres §. 25. ⁊ ꝙ ſit pſona certa. alꝛ n̄ valet vł go. ff. de ſta. ho. Fallit tm̄ hoc i aliqbus caſibus đ qbus in. §. ſequentibus. ⁊ Legatū. 2. §. 2. 2

Sꝫ nūqd pr̄ poſſit legare filijs ſpurijs rō ne alimentoꝝ ł relinquere dotes filiabꝰ ſpu rijs. cū dos ſuccedat loco alimentoꝝ q m̄ ſpurij nō pn̄t inſtitui heredes. ℞. ꝙ ſic. ſm Bar. in aūt. ex ꝯplexu. C. đ ince. nup. vide ſ. Filius. §. 4. 3

Utꝝ fratribus minoribꝰ poſſit legari. ℞. ꝙ ſic. Cle. exiui. de vbo. ſi. §. cupientes. dū mō nō ſit valor hereditatis vel tanta eiꝰ ꝑs ꝑſumatur fieri in mō ⁊ forma legati fraudu lenter ꝓ ſucceſſione hereditatis de qua nō ſunt capaces. 4

Utꝝ cū legatur fratribꝰ mēdicantibꝰ āni uerſariū ꝑpetuū liceat eiſ recipe. ℞. ſꝫ Pe. đ pal. in ep̄la ad Mfuꝫ or. ꝑdicatoꝝ. ꝙ ſic recipiendo gratis ⁊ petēdo ex̄ iudiciū. qꝛ hoc nō eſt hēre redditus ſꝫ i iudicio petere ea tāq̄ꝫ redditus ſibi debitos ē ꝯ ꝓfeſſionē eoꝝ. Idē dicit de cenſibꝰ ānuis ac ēt de red ditibus frūm ad vitā Farineriꝰ ordis mioꝝ generalis in ꝯſti. dicit ꝙ n̄ lꝫ fratribus indu cere aliquem ad talia legata facienda. ꝙ ſi facta fuerint in iudicio n̄ petant qꝛ tacite inu at. qđ dicit Pe. ꝙ extra iudiciū peti pn̄t ꝑ moꝫ elyne. Nec ob. qđ dicūt aliqui n̄ lice re qn̄ dans ſciret nō teneri ſe ad talia dāda ⁊ tm̄ ex ſua liberalitate dat. qꝛ lꝫ in ꝯſcia ille teneatur ſꝫ ꝙ. ſ. dico. ⁊ ꝓpea dei nihilomi nus fratres ea petere poſſunt extra iudiciū per modum elyne ſicut liceret petere elynā ab illo q habet vltra neceſſitatem ſui ſtatus qui q̄uis ipſe teneatur facere elynam. non tamen per hoc ſequitur ꝙ frater minor nō poſſit ab eo petere. Aduerte tm̄ ꝙ annuos redditus ad modicū tp̄s. ſ. decem annorū legatos poſſunt petere mendicantes in iu dicio. exceptis fratribus minoribus. q lꝫ đ talibus ſint capaces. nō tm̄ pn̄t in iudicio ta lia ꝑ ſe petere. vt in. d. Cle. exiui. §. verū. de vbo. ſi. Similiter ſūt capaces ānui redditꝰ etiam in perpetuum qn̄ eſt ad certū. vſuꝫ di uini cultus. puta. vinum pro miſſis frumen 5

tum pro hoſtijs fiendis. ⁊ huiuſmodi ſꝫ. đ Car. in. d. §. ⁊ Fede. de ſenis. ſecus pro vic tu vel veſtitu

6 Utrū qs poſſit legare eccleſie ꝯſtruende. ℞. Pa. in. c. nos quidam. de teſta. ꝙ ſic. ſꝫ non donaṫ. qꝛ nō valet donatō. c. abbate ſa ne. de re iudi. li. 6. Ratio diuerſitatis poni tur a Bar. in. l. ſeruos ad cuſtodiam. ff. de ali. ⁊ ciba. le. qꝛ donatio reqrit pſonam ⁊ ſcientiam. iō abſenti non poteſt donari. l. abſēti. ff. de dona. c. ſi tibi abſēti. de ꝑben. li. 6. ⁊ ēt icerte pſone pōt legari. dūmodo ex euentu poſſit certificari. l. cum pater. §. ſur do. ff. de le. 2. ſecus ſi certificari non poſſet euentu. quia nō poſſet ei legari. vt nō. glo. d. c. nos.

7 Utrū legatum factum eccłe ſancte Marie cum plures ſint ſit nullū. ℞. Pa. in. c. idicā te. de teſta. ꝙ nō. ſed dabitur eccłe parrochi ali ſi ſic nominatur. vel pauperiori que ta le hꝫ nomen. Glo. vero in dicto. c. nos qui dem. dicit ꝙ ſi nulla eccleſia ſancte Marie ſit in loco dabitur eccleſie cathedrali. vt nō in glo. ꝑſati. c. indicante. facit. l. que conditō ff. de ꝯdi. ⁊ de. vbi ſi teſtator mādauit aliqd fieri in foro ⁊ non dixit in quo. intelligitur de foro illius municipij vbi habitat. ⁊ hoc de auctoritate ep̄i ⁊ executoris. Similiter qn̄ legaṫ eccłe fiende ⁊ non dicitur đ loco ep̄s ⁊ executor ꝓuidebunt de loco vbi đbe at fieri. ⁊ hoc fauore pie cauſe. niſi aliter cō ſtet de mente teſtatoris.

8 Quid ſi legatarius moritur ante conditō nis euentū. ℞. Pa. i. d. c. nos qdē. ꝙ aut le gatū ē fc̄tꝫ pſone intuitu ſeu ꝯtēplatōe aīe. pu ta. qꝛ alij pſone fuiſſet relicturus. tunc defi ciēte illa perſona dꝫ ꝯuerti relictū ad aliuꝫ piū vſum. vt voluntas defuncti ł effectu īple atur. ſicut dicimus in legato facto ad aliqd faciendū in ciuitate ꝓꝑ ꝑpetuam memoriā defuncti. ꝙ alibi fiet ſi in loco vbi ordiauē rat fieri nō poſſit. vt. l. legatum. ff. de vſufru. lega. Si vero relictū fuit ꝯtēplatōne pſone ł colłij certi. nō hito reſpectu ad piam cām tunc deficiente legatario expirat legatum ⁊ remanet apud grauatū. vt in. l. pr̄. §. tuſ chulanus. ff. de lega. 3. C. de cadu. tol. l. vni ca. §. ſi aūt aliqd ſub condicione. Si autem dubitatur an hūerit reſpectū ad aīam ł ad pſonā. tunc in dubio fauore religiōis debe mus pſumere ꝙ ad piā cām reliq̄rit. ar. l. ſūt pſone. ff. de reli. ⁊ ſūpti. fune. Et h̄ nō. ⁊ ſeqtur. Bar. in. d. §. tuſculanus. Et h̄ depu tatio ad aliū vſū piūm debet fieri de ꝯſenſu ep̄i ⁊ heredis ſiſ. d. l. legatū. ⁊ nō i Cle. qꝛ

contingit. de reli. do. ⁊ facit ad queſtionez legati facti puelle ꝓ ea maritanda que mori tur. an ſit dandū alteri. qꝛ ſi factū eſt intuitu perſone. puta qꝛ ſuiuit ⁊ hꝰmodi n̄ dabitur alteri. Si vero intuitu aīe ſic dabitur alteri ⁊ ſilr̄ de quocūqꝫ legato qđ non pōt ꝯſeq ſuū effectum. Quod nota.

Utrū legatū factum duobꝰ re ꝯiunctis ſi vnus repudiat. vel moriatur viuo teſtatore vel deportetur ⁊ hꝰmodi. accreſcat alteri. ℞. Pe. de ꝑuſio tractatu. de cōonica portiō ne ep̄i ꝙ ſic. l. re ꝯiuncti. ff. đ le. 3. ⁊. l. vnica. §. his ita. C. de cad. tol. non autem accreſcit ꝯiunctis cognatōe legali. l. mulieri ⁊ ticio. ff. de ꝯdi. ⁊ demon. ⁊ dicuntur verbis ⁊ re cōiunctis. puta qn̄ ſticus legatur Petro ⁊ Martino re tm̄ cuꝫ diuiſim. puta. lego Pe tro Sticū meum. Item lego Martino Sti cum meum. vt Inſti. de le. §. ſi eadem res i tex. ⁊ in glo. Itē vbis ⁊ nō re qn̄ ticio ⁊ ſe io lego fundū equis portōibꝰ ⁊ ꝑſertur cō iunctis verbis ⁊ re. alijs coniunctis re tm̄. Sed an coniunctus verbis tantum ꝑferaṫ coniunctis re tm̄ eſt oponi. diuerſa. ſed dic ꝙ equaſr̄ veniunt. vt nō. in. d. l. re coniuncti 9

Quid de legato facto ab aliquo alicui ec cleſie ſub ꝯditōne. ſ. ſi ibi ſepeliaṫ q legans moritur excōicatꝰ ⁊ n̄ ſepelitur ibi. ℞. Bar. pꝰ Di. i. l. miles. §. ream. ff. de adul. ꝙ nihil ominus ſoluetur legatum eccleſie cum fac to legantis ⁊ eius culpa acciderit. ⁊ ſeqtur Bal. in. l. ſi quis ad declinandū. C. de epi. ⁊ cle. ⁊. l. i. C. de his que pene no. facit tex. nō. in. l. nulli. C. de epi. ⁊ cle. Ratio. qꝛ in le gato ad pias cauſas attēditur duplex fauor ſ. legantis ⁊ cui legatur. licet ergo in noto rio peccatore ceſſet fauor anime eius. non tamen ceſſat fauor eccleſie cui reliquit. Itē quia illa conditio eſt impoſſibilis. ⁊ ideo non viciat legatum. l. obtinuit. ff. de condi. ⁊ demon. 10

Quid ſi legatur alicui aliquid ſub cōditi one ſi hūerit liberos. vtrum ſi ingreditur ꝛligionē đbeat hꝛe. dic ꝙ ſic. vt. ſ. dixi. He res. §. 14. cum ſe. 11

Si titio pecunia legata fuerit. ⁊ eius fidei commiſſum ſit vt alienum ſeruum manu mitteret. nec dominus eum vendere velit. nihilominus legatum capiet. quia per eum non ſtat quominus fideicommiſſum pre ſtet. Nam ⁊ ſi ſeruus mortuus eſſet a le gato non ſubmoueretur. l. ſi titio. ff. de le ga. primo. 12

Si in ſingulos annos aliqd alicui lega tum ſit plura ſunt legata ⁊ primi anni erit 13

purū. ſequētū ꝯditionale. ſ. ſi viuat. ⁊ ideo eo mortuo nō trāſmittetur ad heredem. l. ſi in ſingulos. ff. de ānuis legatis.

14 Quidā teſtm̄ faciens legauit filie ſue nupte. x. ducatos ꝓ quolibet āno pro veſtimentis vt induat ſe: que filia ſtetit ꝑ quatuoꝛ annos ꝙ non induit ſe: nec a frībus pecuniaꝫ ipſam petijt. Queritur an poſſit petere pecuniā pteritoꝝ ānoꝝ. ℞. ꝙ nō. ar. l. quidā predia. ff. de vſufruc. lega.

15 Quid ſi legatarius moriſ añ legantē. ℞. ꝙ deficit legatū ⁊ remanebit heredibus legantis: ſecus ſi moreretur poſt mortem teſtātis: ſed anteꝙ̄ heres adiuiſſet hereditateꝫ: qꝛ tunc debetur heredibus legatarij. l. vnica. §. ſed vt manifeſtetur. C. de cadu. tollen.

16 Utꝝ legatū factum epō preſumetur factū ꝯtemplatōe eccleſie. ℞. Pa. i. c. requiſiſti. de teſta. ꝙ i dubio ad ꝯiecturas ē recurrendum: vt ſi ē factum ei a perſona cōiuncta ñ pſumatur: q̄uis dixerit relinquo h epō. Si ſimiliter ſi diceret relinquo dño Johāni nō expreſſo epō. ⁊ ſic erit ſuum: ⁊ ſuccedūt ꝓpinqui ab inteſtato. c. quia nos. de teſta. Si vero ab extraneo legetur ſic preſumitur factum ꝯtēplatione eccleſie. Idem dic ꝑ omīa de quocūqꝫ habēte adminiſtrationem ſeu prelationem in eccleſia. Et nō. ꝙ extraneꝰ hic accipitur q ñ ē ei cōiūctus i quarto gradu affinitatis vel ꝯſāguinitatis. vt ē tex. in auſ. Iniam. C. de epiſ. ⁊ cle. ⁊ in auſ. de eccleſia. titu. §. interdicimus. Idem glo. 12. q. 3. c. 1. ⁊ eſt communis opi. q̄uis aliqui aliter teneant. vt. ſ. Clericus. 13. §. 5.

17 Cuius contemplatione preſumitur legatum factum non habenti adminiſtrationeꝫ in eccleſia qui tamen eſt eccleſiaſticus. ℞. Pa. in. d. c. requiſiſti. ꝙ in dubio preſumetur factum intuitu perſone ſi talis poteſt habere propꝛium. Si vero non poteſt habere propꝛium. puta quia religioſus: ſic preſumitur factum intuitu monaſterij ſeu eccleſie. Facit. l. deo nobis. C. de epiſ. ⁊ cleri. c. vnico. 18. q. 1. Et ſic quando factum eſt intuitu eccleſie non poterit diſponere niſi ſicut de alijs rebus eccleſie qđ nō.

18 Utrum legatum factum filiofamilias in dubio preſumatur factum intuitu patris. ℞. Pa. in. c. Raynutius. de teſtamē. Bar. in. l. cum aliquis. C. de iur. deliberan. dicit ꝙ ſi ſit per iſta verba: lego filio Martini. non intelligitur contemplatōe patris: maxime ſi exprimatur nomen filij: puta ticio filio Martini. ⁊ nomine ꝓo patris itelligiſ facta cauſa demonſtrationis. Nec ob. d. l.

cum aliquis. quia loquitur in ſeruo quia exprimitur qualitas que ſi eſſet vera de iure acquireretur domino legatuꝫ. ⁊ ſic videtur contemplatione domini factum. ſed ſecus in filios. quia filiatio non facit relictum acquiri patri. quia poſſet eſſe emancipatus. ⁊ maxime hodie. cum in aduentijs acquiratur filijs propꝛietas. ſed ſi fieret de patre mentio. ⁊ ð patria poteſtate. idē eſſet ſicut de ſeruo. ſed de hoc dubitat Pa. quia filiatōnis qualitas non impedit propꝛietatem acquiri filio. ⁊ iō videtur ꝙ ſolum vſuſfructꝰ acquiratur patri.

19 Utrum legatum factum canonicis omnibus talis eccleſie etiam ſi exprimantur nomina preſumatur eccleſie contemplatione factum. ℞. dominus Pe. vbi. ſ. ꝙ ſic. per. l. ciuibus. ff. de re. dub. vbi dicit tex. ciuibus ciuitatis legatum vel fideicōmiſſum datuꝫ. ciuitati relictum videtur quod verum eſt ſecundum glo. niſi ſit datum vt ſingulis. quia non acquiritur ciuitati. ſed ipſiſ ciuibus. fac. l. annua. §. a ticia. ff. de ānuis lega. ſecus ſi vni non habenti adminiſtrationem vel prelationem qui eſt ſimplex canonicus. quia ſibi acquireretur non eccleſie vt dixi. ⁊ hoc verum. niſi probaretur ꝙ intuitu eccleſie legatum fuit. vel niſi legatarius fraudem adhibuit. dicto. c. requiſiſti in fi. facit. l. non nūꝙ̄ ff. ad trebe.

10 Utrum cum legatarius nō pōt vti legato niſi reſpectu eccleſie. puta. legat quis iter ꝑ fundū ſuum clerico quo vadat ad eccleſiā intelligatur ꝯtemplatōe eccleſie i dubio. ℞. Pe. vbi. ſ. ꝙ ſic. ⁊ ſic acquiriſ eccleſie. ⁊ ita itelligiſ qđ nō. glo. i. l. ñ plures. C. de ſa. ſā. ec. ne legatū ſit inutile. vide qđ notāt doc. in. l. 1. C. de ſa. ſan. eccle.

21 Quid ſi quis leget ſic. lego Petro ⁊ filijs eius poſſeſſionē vel aliud. ℞. ꝙ Petrꝰ habebit medietatem. ⁊ filij eius aliam medietatē ꝯſequenter. ff. de vſufruc. accre. l. ſi quis ticio. ⁊ de teſta. c. Raynaldus. in glo. vnde non refert in hoc caſu. ſiue legetur ticio ⁊ meuio. vel ticio cū meuio. vt i. d. l. ſi qs ticio. qđ nota.

22 Quid pōt legari. ℞. ꝙ res teſtatoris ⁊ res heredis. nec refert an ſciuerit vel ignorauerit eſſe ſuā vel heredis. vt Inſti. de leg. §. ſi quis rem ſuam.

23 Sed nūqd res aliena a teſtatore poſſit legari. ℞. ꝙ ſic. ſi ſciebat teſtatoꝛ eſſe alienam ⁊ heres teneſ eā emere ⁊ preſtare. l' extiatōnē ſoluere ſi talis ſit que extimari poſſit. vt Inſti. de le. §. nō ſolum. ⁊. §. qđ aūt. ciꝫ tali

ꝯdicōe ꝙ̄ aut res que legatur erat teſtatori pignorata. ⁊ ſic i ea hꝫ ius ſolū: ⁊ tūc non pſumitur niſi legatū illud ius eſſe qđ in ea habebat. ⁊ ſic ñ dabitur extimatio. vt i. l. ſerui electōe. ff. de le. 1. Aut res legata erat res teſtatori cōis ſimul ⁊ alteri. ⁊ ſic itelligiſ ſolū legaſſe partem ſuā: niſi dixiſſet totam taleꝫ rem: qꝛ ſic extimatio debeſ. vt nō. Bar. in. l. cū alienā. C. de lega. Aut res oīo ē aliena ⁊ tunc ſi ē heredis debeſ res oīo. tex. ē in. l. vnum ex familia. §. ſi rem. ff. de le. 2. Si vō nō eſt heredis ſed alterius: ⁊ ſi ſciēter legauit debeſ extimatio. d. l. cū alienā dūmō ſit talis cuius comerciū hri poſſit: alias eſſet inutile legatū. puta ſi legaſ res ſacra vel principis. l. apud iulianū. ff. de le. 1. Si vō legaſ ignoranter ⁊ coniūcte perſone cui alias fuiſſet relicturus ſi ſciuiſſet eſſe ēt alienā debeſ extimatio. d. l. cū alienā. ⁊ Bal. in. l. 1. C. ð ſa. ſanc. eccle. tenet eccliam eſſe ꝯiunctam ꝑſonā cū ſit mater omniū fideliū. 12. q. 2. q abſtulerit. Sꝫ Pa. in. c. filius noſter de teſta. nō tꝫ ꝙ ecclia hic hēaſ ꝓ ꝯiuncta ꝑſona: ſꝫ ſolū ꝯiunctus ex ſanguine. vt in. c. nō nulli de reſcrip. ⁊ qđ debeaſ ꝯiuncte pſone itelligitur qñ errat gñalr. ſꝫ qñ errat ex cā ſpecifica. puta qꝛ credebat ſuā exemptōne fcā a pupillo q̄ nō valebat. tūc vitiatur legatū i totum ēt fcm̄ coniuncte ꝑſone. vt nō. i. d. l. cum alienam.

24 Sed nūquid qđ ꝑdictum ē i qōe precedenti habebit locū in foro canonico ⁊ aic ℞. Pa. i. c. filius de teſta. dicit ꝙ cōis opīo tenet ꝙ ſic. ſed ipe credit ꝙ nō hēat locum i ꝯſcia. ratio qa i. d. c. filius nr̄ dr̄. qꝛ lege dei viuimus nō legibus: vr̄ ānuere hoc eſſe ꝯ legem dei. ⁊ iō nullus ſubiectus obie iuris canonici poterit hāc diſpōnem legis obſuare ⁊ ēt in repetitione. c. cum eſſes. de teſta. ita tenet. ratio. qꝛ diſpoſitio quelibet dꝫ attēdi ſm rōem certam. c. intelligētia. ð ṽ. ſigni. ⁊ ideo pꝫ ꝑ dictum. c. filius ꝙ ē dr̄ia i hoc inter ius ciuile ⁊ canonicū. ⁊ ꝙ diſpoſitio. c. filius. aſtringit oēs quos aſtrigit ius canonicū. Ego admitterē dictum ſuum qñ heres nimis grauaretur. qꝛ ſic non videretur fuiſſe de mente defuncti ſꝫ eſſe errore deceptū: ſed qñ ꝯſtaret de mente defuncti: puta qꝛ ſciebat diſpōnem iuris ciuilis: ſic credo ēt in ꝯſcia hēat locū: qꝛ perinde eſt. ac ſi legaſſet rem illam ſi emi poſſet vel ſaltem extimationem.

25 Utrum legata domo debeatur ortus. ℞. Pa. i. c. Raynutius. ð teſta. ꝙ ſi ortus coheret domui ſic debeſ. ff. ſi ſui. ven. l. teſtatrix. ⁊. ff. de ac. emp. ⁊ vendi. l. ſi creditoꝛ. in fi. qđ limito veruꝫ qñ eadem ianua claudit domū ⁊ ortū: ſecus ſi ſic non coheret qꝛ ñ debetur. Et ſic intellige glo. in. c. ſi. 12. q. 2. ⁊ Pa. vbi. ſ. in. d. c. filius.

26 Utꝝ legatis aliqbus rebus. ⁊ poſtea venditis ꝑ teſtatoreꝫ teneaſ heres. ℞. ꝙ ſic niſi vēdendo teſtatoꝛ habuerit aīum adimendi legatuꝫ. Inſti. de lega. §. ſi rē ſuā. ⁊ i dubio ꝓbabit heres ſaltē ꝑ quatuoꝛ teſtes voluntatem defuncti mutatā. vt in glo. d. §. ſi rem ſuam. Idē dic ſi rem legatā pignori tradidit ꝙ niſi habuerit aīum adimendi legatū teneſ heres eam luere: ⁊ legatario tradere vt Inſti. de le. §. ſꝫ ⁊ ſi reꝫ in tex. ⁊ i glo. In ꝯſcia credo veꝝ qñ teſtatoꝛ in morte noluit mutare teſtm̄: ſecus ſi morte ꝑuētus nō potuit in vltimo aliqd diſponere: qꝛ tunc pſumerē ꝙ aīo adimēdi legatū alienauerit.

27 Utꝝ legatuꝫ quo mihi liceat cedere lapides in ſolo teſtatoris tranſeat ad meos hr̄des. ℞. ꝙ nō. tex. ē i. l. apud iulianū. §. ſi qs ff. de leg. 1. rō ſm glo. qꝛ ē ius pſonale.

23 Utꝝ poſſit legari qđ nūdum ē in reꝝ nā. ℞. ꝙ ſic: dūmodo ſit futuꝝ. vt fructus futuri in tali fundo: aut quod naſcetur ex ancilla ⁊ huiuſmodi. Inſti. de lega. §. ea quoqꝫ res. 29

Utꝝ iura act. ⁊ ſeruitutes ⁊ huiuſmodi i corpoꝛalia poſſint legari. ℞. ꝙ ſic: niſi viuens teſtatoꝛ debitū exegerit vel remiſerit ⁊ in dubio pſumiſ legatū voluiſſe adimere exigēdo vel remittendo. Inſti. ð lega. §. cum aūt i tex. ⁊ in glo.

30 Utꝝ debitori poſſit ſua liberatio legari. ℞. ꝙ ſic. Inſti. de le. §. ſi qs ðbitōi: niſi teſtatoꝛ viuus exegerit. Inſti. ibidem. §. cāꝫ

31 Sed q̄ro an in dubio pſumeſ legatū factum creditori fuiſſe factum aīo recōpēſandi ℞. Bar. in. l. ſi cum dotē. §. ſi pr̄. ff. ſol. ma. ⁊ cōīter moderni in. c. officij de teſtamētis diſtinguūt ꝙ aut relictum ſit ꝑ debitorē neceſſariuꝫ qui ex neceſſitate iuris tenetur ad debitū: ⁊ ſic pſumiſ aīo recōpenſandi factum: vt in. d. §. ſi pr̄. vbi dr̄ ꝙ ſi pr̄ qui tenebatur dotē dare filie ſue legat eidē aliqd in teſtō ꝙ illa non poterit petere legatum ⁊ dotem: qꝛ vr̄ legaſſe aīo ꝯpenſandi cum dote debita. Aut legatū ſit per debitorem voluntarium. puta quia ex ſua voluntate obligauit ſe ad debitum: ⁊ ſic in dubio non preſumitur factum animo recompenſandi: niſi ſit expꝛeſſum vt probatur in. l. vnica. §. ſciendum. C. de rei vx. ac. vbi habeſ ꝙ maritus qui tenetur reſtituere doteꝫ vxori poſt mortem legauit aliquid ſimpliciter vxori po-

teris vxor vtrumqꝫ petere. Similiter dic de
legato facto cuicunqꝫ creditori a debitore.
ad hoc. C. de here. inſti. l. ſi cōpenſandi. ff.
de lega. i. l. luīus in prin. ꝛ. ff. de lega. 2. l. vl
ti. §. penul.

52 Utrum per ſuggeſtionem: ſolicitudinē.
vel importunitatem faciens adimere lega-
tum factum alicui: ꝛ faciens ſibi relinqui te
neatur. R. dñs Bertho. cepola in ſuis cau
tellis ꝙ tenetur actione de dolo vel in fac-
tum ſubſidiaria ei cui ademptū eſt: vel cui
nō eſt relictum ex ſolicitudine eius. ff. de do
li excep. l. i. nō. Ang. in. l. fi. C. ſi quis aliquē
teſta. probi. Facit. l. i. ꝛ ibi nō. C. de pe. bo.
ſubla. li. io. Sed melius dic vt. ſ. Reſtitutio
primo in verbo impediens.

53 Quid valet vxori legatū quo legatur ei
dos ſua. R. ꝙ valet quia plenior eſt actio ex
legato ꝙ̄ ex dote. inſti. de lega. §. ſed ſi vxo
ri. quia ſicut dicit ibi glo. legatum ſtatim de
betur: dos vero ſi conſiſtat in mobilibus d
betur poſt annum ſolum. Item valet quia
non habebit probare dotem talis quantita
tis ſi exprimatur. alias ſic. C. de fal. cau.
l. 3.

54 Quero quid debeatur quando legatum
ſit in genere. R. ꝙ ſi illud genus eſt genera
liſſimum ſic nullum eſt legatum. Exēplū
ſi diceret. lego ſubſtātiam vel rem. Si vero
genus ē ſubalternum. vt lego animal. cor-
pus: ꝛ huiuſmodi. ſic ſimiliter nullum eſt.
quia dando muſcam liberaretur. Si vero
genus ē infimus. puta quia ē ſpēs ſpāliſſi-
ma: tunc aut res eius generis habet certos
fines a natura deſignatos. vt bos equus ꝛ
huiuſmodi: aut hꝫ fines ex ſola diſtinctiōe
hominis: vt fundus: vt. ff. de le. i. l. qd in re-
rum. §. fi. Aut facto hominis: vt domus vel
fundus. qd p factū hōis de duobus fit vnū
diruendo pariete ꝛ huiuſmodi. vt. ff. cōia
predio. l. ſi quis duas. §. i. Si loquimur d pri-
mo ſic fuit varia opinio. Sed placet mihi
opinio Jo. quā ſequitur Accur. in. l. legato
generaliter. ff. de lega. i. ſ. ꝙ aut teſtator qs
reliquit ſeruos vel boues incertos ꝛ de in
certis ſunt in ſuo patrimonio: ꝛ tūc eligit le
gatarius. vt inſtitu. de lega. §. ſi generaliter
duntaxat non eligat optimum. d. l. legato
Aut n̄ ſunt in ſuo patrimonio: ꝛ ſic electio
erit heredis. vt. ff. de tritico le. l. 3. in prin. ꝛ
l. 4. Similiter vbi teſtator de certis ſeruis
ſenſit incertum. puta qꝛ legauit vnum de ſer
uis ſuis. ſic electio erit legatarij. l. qui duos
ff. de leg. i. Si vero loquimur de ſcdo ſic n̄
valet: quia videtur deriſorium: quia heres

preſtando fundū vnius digiti vel vnguis libe
raretur. d. l. qd in rerū. §. ſi qs aūt. Si vero
loquitur de. 3. tunc aut legans domū in ge-
nere reliquit domos aliquas: aut non. ſi ſic
electio erit legatarij. Si nō legatum erit de
riſorium. ff. de leg. i. l. ſi domus in pri. Ad-
uerte tn̄ ꝙ quando electio datur heredi in
rebus legatis in genere. ꝛ iſtud genus ē ta-
lis qualitatis ꝙ in ipſo ſunt q̄dam que nihil
valent: ꝛ magis expedit nō habere ꝙ̄ ha-
bere: tunc non poteſt talia dare: ſed dꝫ da-
re mediocrē. vt in. d. l. legato. ꝛ. C. d dona.
l. ſi quis argentum. §. i. ꝛ. C. cōmunia de le.
l. fi. §. i. Si vero ſumus ex̄ talia. tunc poterit
heres dare minimum in tali genere. l. ſi ita
ſcriptum ſit in fi. ꝛ. l. apud iulianū. §. ſcio. ff
de leg. i. ff. de reg. iur. l. ſemp in obſcuris. ff.
de ver. ob. l. ſi ita ſtipulatus. Fallit hoc in le-
gatis ad pias cās. qꝛ debetur id quod ē me
lius fauore pie cāe. vel ſaltē mediocre. puta
legatum ē vas dabitur argenteum iter aurꝫ.
ꝛ auricalcū: ſeu eneū. Ita habetur ꝛ nō. in
l. ticia. §. ſeia. ff. de au. ꝛ ar. leg. ex q̄ Bar.
ibidem dicit ꝙ ſi legatur calix itelligitur ar
genteus: ſi planeta intelligitur de ſerico: ꝛ
ſimilibus.

Quid ſi quis legauit quatuor lagēas olei 35
que ſunt in tali vaſe: que nō ſunt niſi due. ſ.
de pecūia q̄ ē in tali capſa legat vni. 30. alij.
20. alij. 10. ꝛ nō ſūt niſi. 30. R. ꝙ ſolū debe-
tur qd inuenitur. l. ſi quis teſtō. ff. de le. i. ꝛ
vnicuiqꝫ ꝓ rata defalcabit. puta ille cui. 30.
legauerat non habebit niſi. 15. cui. 20. 10. ꝛ
cui. 10. 5. debebuntur. vt ibi dr. Facit. l. cum
certus numerus. ff. de tritico. vi. ꝛ ole. le. ꝛ
de lagenis ē caſus. in. l. ſi quis ſeruum. §. ſi
quis. ff. de leg. 2.

Quid ſi teſtator errat in noie. R. ꝙ non 36
officit dūmō conſtet de quo ſenſit. l. ſi in no
mine. C. de teſta. Facit. ff. de le. i. l. 4. Inſti. d
le. §. ꝙ ſi aliud. Silr falſa demonſtratio nō
officit. puta cū dicit. lego ſeruū meū quem
emi a ticio: cum tn̄ ſit emptus a diuo. dum-
modo cōſtet de ſeruo. Inſti. de leg. §. ſi qs
in noie. Silr falſa cā non vitiat legatum. vt
ſi dicit. lego tale qd Petro qꝛ fecit mihi ta
le ſeruitiū: cū tn̄ nō fecerit. Inſti. de leg. §.
longe. ſecus ſi ꝯditionalr. vt ibid em.

Utrū legans ancillam Bertam: ꝛ poſtea 37
vendens eam emit aliā cui nomen berte i-
ponit: an debeat iſta ſa. R. ꝙ ſic. ff. de cōdi.
ꝛ demon. l. filie ſue. §. ticia v x.

Utrum legans mihi omnia ſua mobilia 38
itelligantur omnes fructus etiam. R. ꝙ ſic
omnes qui tempore mortis teſtatoris erāt

a ſolo ſeparati. ff. de re. ven. l. fructus. Sꝫ n̄
habebo ex tali legato nomina debitorū ſu
orum. niſi aliter conſtet de mente. quia no-
mina debitorum nec ſunt mobilia nec immo
bilia. ſed in. 3. ſpē. ff. de re iudi. l. a diuo pio
§. in venditione. Item qꝛ nō eſt nr̄m qd no
bis debet. ſed tn̄ illud qd poſſumus vēdi
care. ff. de au. ꝛ ar. le. l. 2. Sꝫ tu de hoc dic.
vt. ſ. Alienatio. §. 8. ꝛ idē dic de lignis ꝛ la
pidibus ad edificiū ꝑpatꝭ ꝙ non veniunt
ar. ff. de le. 3. l. ligni appellatio. §. fi. Idem i
lecto legato venit ornamentū eius. vt in. d. l
librorum. §. fi. eo. ti.

39 Utrum legans veſtibus vxori. veniāt au
rea vel argentea ornamenta dictarꝫ veſtiū
videtur ꝙ non. quia acceſſoria ꝑcioſiora
ſuo principali non accedūt. Lud. d ro. in
nō. tenet ꝙ veniant ēt ꝑcioſiora. ꝛ accedāt
principali. vt. l. ꝛ ſi non ſunt. §. ꝯueniam⁹. ff
de au. ꝛ ar. le. ꝛ Bar. in. l. cū aurꝫ. ff. d au. ꝛ
ar. le. ꝛ dicit glo. falſā. in. l. 2. ff. de pecu. le. q̄
vult ꝙ acceſſiones ꝑcioſiores n̄ extinguant
deſtructo principali.

40 Quid ſi legat centum Ticio ſi voluerit.
R. ꝙ non tranſibit ad heredem ticij. ſi tici⁹
non expreſſerit ſe velle. l. ſi ita legatū ſit. §. il
li ſi volent. ff. de le. i.

41 Quid ſi hñs lancem maximam minorē
ꝛ minimam legat lancem minorem. R. ꝙ
debetur medie magnitudinis ſi aliud n̄ ap
pareat. ff. de au. ꝛ ar. le. l. qui lancem.

42 Item ſi legat cirographum. intelligitur
legaſſe actiōes in eo ꝯtentas. l. qui cirogra-
phū. ff. de le. 3.

43 Utrum teſtator qui legauit vni fundū
alij vſumfructum fundi. debeat intelligi le-
gaſſe vnicuiqꝫ ipſorum dimidiū vſufruct⁹
dicti fundi. R. Lud. de ro. in nō. ꝙ ſic. l. ſi
alij. ff. de vſufruc. lega. ſecus in iudicis ſnia
vt. l. ꝛ puto. §. i. ff. fam. her. quod verū ē ſi
aliud de mente non conſtet.

44 Utrū ſi legans ſic dicit. lego centū Titio
ꝛ ſi illos ꝑderet iterū relinquo ei alios cē
tum. eius heres teneatur pluſqꝫ ſemel reſti
tuere. R. ꝙ non niſi ſemel. ff. de lega. 3. l. ſi
deicōmiſſa. §. ſi quis decem.

45 Si legatur alicui vſuſfructus ſub certo tē
pore. puta. vſqꝫ quo talis peruenerit ad. 20
annos q̄uis talis moriatur: nihilominus
vſuſfructus durat vſqꝫ ad tēpus. 20. annorꝫ
ſecus ſi moriatur vſufructuarius ante. 20. a
nos quia expirat. Si vero legatur ſub incer
ta conditione. puta. donec talis fuerit furio
ſus vel remanſerit ꝛ huiuſmodi. quorum
euentus incertus eſt ſi conditio euenerit ex

pirat. Si autem moriatur in furore nihilo-
minus durabit vſqꝫ ad vitam vſufructuarij
l. ambiguitatem. C. de vſufruc.

Quid habebit ille cui relinquitur victus 46
ꝛ veſtitus. ſiue alimenta. qd idem ē. R. de-
bet habere cibum. potum. veſtimenta. lec-
tum. habitationem. ꝛ ea ſine quibus viuere
nō poſſet. ff. de ali. ꝛ ciba. le. l. legatis. ff. de
verbo. ſigni. l. victus. non tamē ea que ad
diſciplinam pertinent. d. l. legatis.

Quid ſi dicit relinquo ꝙ vxor mea ſit 47
domina ꝛ vſufructuaria omnium bonorū
meorum. R. ꝙ per hoc qd dicit dominam
habebit gubernationem domus ꝛ familie.
ꝛ eius curam. ꝑ hoc qd dicit vſufructuariā
habebit victum ꝛ veſtitum. Similiter ſi di-
ceretur relinquo eam dominam ꝛ domina
tricem bonorꝫ meorum. itelligitur ꝙ ſecun
dum qualitatem patrimonij honorifice habe
at ſua neceſſaria ꝛ ſit gubernatrix domus
ꝛ ſic ſapiētes ꝛ communis vſus interꝑtantur.
vt nō. glo. in auꝭ. hoc locum habet. C. Si
ſecundo nup. Et ſic fecit Dauid cum dici-
tur de eo. conſtituit eum dñm domus ſue. i.
rectorem. ꝛ ſic ponitur in greco quod ē. ff.
man. l. creditor. §. lucius. Dominus tamen
Bartho. cepola in tractatu ſuo de ſeruitu-
tibus dicit verum ſola alimenta fore relic-
ta per illa verba dominam ꝛ vſufructuariā
ſi filij ſunt inſtituti: ſecus ſi extranei. vt ē gl.
in. d. auten. hoc locum. ꝛ ibi per omnes. ꝛ
Bar. in. l. ticia cum teſtamento. §. fi. ff. de lē
ga. 2. ꝛ Bal. in. l. vnica. C. de indi. vi. quod
intellige ſuperſtantibus filijs: ſecus ſi mo-
rerentur filij viua matre. quia tunc efficere
tur proprietaria. vt nō. ſingulariter Bar. ꝑ
tex. in. l. ſicut in ānos. ff. quibus modis vſu
fru. amit.

Quid ſi dicit lego vſumfructum omniū 48
bonorum meorum vxori mee. vel relinquo
vxorem meam vſufructuariam. R. ꝙ inſoli
dum habebit vſumfructum omnium bono
rum. ita ꝙ poterit facere de illis quicquid
placuerit: etiam ſi eſſent vltra quātitatē ali-
mentorum. vt. ff. de vſu. le. l. vxori mee: niſi
filios haberet: in quo caſu filij haberent ſal
tem legitimam partem in vſufructu ſecun-
dum dominum Odofre. ſicut ipſe notat in
auꝭ. nouiſſima. C. de inoffi. teſta. que limi-
tat. d. l. vxori quo ad filios: ſed non quo ad
extraneos.

Utrū legās vxori ſue habitatiōē: ſeu vſū 49
fructū habitationis domus ſue: qd idem eſt
l. cū antiquitas. C. de vſufru. Et in codē te
ſtō legando dictam domū alteri ademerit

dictum legatum vxoris. ℞. ꝙ non. tex. ē i. l. ſempronio. in prin. ff. de vſufruc. vbi proba tur ꝙ legato generali vſuſfructus vel habitationis. non derogatur per legatum ſpeciale ipſius rei. Et ibi Bar. dicit ꝙ nō ē alibi tex. pro hoc.

50 Quid ſi dicit relinquo ticio fundum ad vſufructuarī. ℞. dñs Bartho. vbi. ſ. ꝙ ē relicta proprietas. Similiter qñ dicit relinquo fundum ad gaudimentum. per. l. proculus. ff. de vſufruc. ⁊ ibi dñs Flo. q tamen diſtinguit verum ſi extranei ſunt inſtituti. ſecus ſi filij dilecti: ⁊ placet in conſcientia. lʒ alij īdiſtincte velint ꝙ proprietas ſit relicta nō vſuſfructus.

51 Quomō pōt fieri legatum. ℞. ꝙ pōt fieri quibuſcūqʒ verbis aptis tñ ⁊ idoneis. vt ſi dicat. lego. do. dare iubeo. volo. rogo. poſco. opto vt des. l. 2. C. cōia de le. Item pōt fieri pure. vt cum dr̄ lego tali. C. ⁊ in diem vt lego tali vſqʒ ad paſcha. Ex die. vt lego tali a paſcate in antea. ⁊ ſub conditione per ſi. vt lego tibi. C. ſi filiam meam acceperis. vel ꝑ cum: vt lego tibi cētū cū fueris. 14. ānorū: tūc ineſt ꝯditio hec dū ꝯpletꝰ fuerit. 14. ānus ⁊ ñ aliter. C. de lega. l. ſi. Fallit tñ in libertate vt videat potius eē relicta in diem. puta. ſi dicit ſuum meū liberū iubeo cū filiꝰ meus erit. 25. annorum. C. de fideicō. li. l. cōiſſoria. Et vt ſcias drām inter legatuʒ qñ ſit pure. ⁊ qñ ſit ſub ꝯditione. vel in diē. nō. ꝙ qñ legatū ſit pure ſtatiʒ mortuo teſtatore cedit legatario. vt. j. §. 56. Qñ vero ſit ſub conditione: ante conditionis euentum non cedit legatario. ⁊ iō ſi morietur ipſe legatarius anteqʒ conditio impleatur remanebit apud grauatum. ⁊ non tranſmittet ad ſuos heredes. Limita hoc i legatis. ad pias cauſas. vt. ſ. §. 8. Qñ vero legatum ſit in diem. tunc ſi dies eſt icertus omnino: ſic legatum eſt conditionale. l. dies. ff. de condic. ⁊ de. ⁊. l. ſtipulatio iſta. §. inter certam. ff. de ver. ob. ⁊. l. ſi dies. quādo dies le. ce. ⁊ glo. nō. in. l. ſeius ſaturninus. ff. ad treb. Si vero dies eſt certus omni certitudine. vt puta. cum legatur ticio in paſca futuro. vel quādo curret. 1490. ⁊ huiuſmodi. vel dies eſt certus ad minus in ſe. lʒ ſit incertus in proprio ſubiecto. puta. cum relinquitur talis poſſeſſio ticio quādo erit. 25. annoꝝ. qꝛ iſtud tpus eſt certum in ſe: qꝛ ſuo curſu perire nō poteſt quin veniat illud tpſ. ſed in proprio ſubiecto ⁊ ſub tali qualificatione bene eſt icertū qꝛ talis pōt mori anqʒ ſit. 25. annoꝝ. Et tunc legatum factum tali tpe vel die cedit legatario ſtatim a die mortis teſtatoris quo ad tranſmiſſionem: quia ſi legatarius moreretur poſt mortem teſtatoris: ⁊ ante illum diem vel tempus nihilominus legatum debebitur eius heredibus. vt patet in. l. vnica. §. cum igitur. C. de cadu. tol. Intellige niſi aliud impediat. l. ſi ea qō. C. de his qui. vt indi. hoc patet in. l. ſi cum heres. ff. quando dies le. ce. ⁊. l. heres. in prin. ff. de condi. ⁊ de. vbi pʒ. ꝙ qñ qs legat Ticio poſſeſſionem cum morietur: lʒ ſit incertum quando morietur: tamen quia certum eſt ꝙ morietur ⁊ ideo legatum eſt ad diem certum ⁊ ſic debebitur eius heredibus: ſecus ſi legaret ſic. heres dato poſſeſſionem ticio cū morieris: qꝛ ſic ē ꝯditionale qꝛ ē i diē īcertum: eo qꝛ ignorat qs prius ſit moriturus an heres vel ticius. Et iō ſi ticius pmoriet legatuʒ remanebit apud heredem grauatū. Iteʒ aduerte ꝙ dictio ſi. nō ſēper facit ꝯditionem. nam qñ apponitur tpi pſto. vel pñti. nō facit ꝯditionem. l. iſtitutio talis in ſi. ff. de condi. inſti. ⁊. l. eas in prin. ⁊. l. ſi ita ſtipulatus fuero hanc ſūmam. ff. de condi. ⁊ de. Nec ob. l. ſi ſic. ff. de le. i. qꝛ in proprie loquitur. Quando vero ſi. reſpicit euentum futuri tēporis cuius euentus eſt certus omni certitudine: ſic non facit conditionem. ſm Bar. in. l. i. ff. de condi. ⁊ de. Idē dic qñ conditio ē ipoſſibilis. l. i. ff. de ꝯdi. inſti. Sʒ qñ euentus eſt certus an: ſed icertus qñ vt mors. ſic facit conditionem ſm Bar. vbi. ſ. ⁊ glo. i. l. in oībus. ff. de re. iur. ſilr facit ꝯditionem qñ euentus ē oīo icertus. Itē dictio ſi. aliqñ ponitur ꝑ qꝛ. l. videamus in prin. ff. de in litē. iura. l. ticium ⁊ meuiuʒ. ff. de admi. tu. aliqñ ponitur ꝑ qñuis. l. fina. C. de liber. ⁊ eorum lib. Aliqñ ponitur ſimul cōditione ⁊ ſic. ſ. ⁊ ſi. ⁊ ſtat pro qñuis. l. i. §. nunciatio. ff. de no. ope. nū. ⁊ diffuſe. vide Bar. vbi. ſ. Dictio vero cum. aliquando habet vim copule. l. illi cum illo. ff. de vſufru. le. ⁊ ſic non facit conditionem niſi antea appareat voluntas diſponentis. l. ſi fuerint. §. ſi. ff. de teſta. ma. ⁊. l. ſi ancilla. ff. de le. i. Aliquando vero cum. eſt coniunctio. vʒ quando apponitur vbo preteriti: vel pñtis tpis ⁊ ſic non facit ꝯditionem: ſed ponitur cauſatiue. cum ꝑ qꝛ. vel aduerſatiue ꝑ qñuis. l. demōſtratio. §. i. ff. de ꝯdi. ⁊ de. ⁊ ibi Bar. Aliquando reperitur aduerbiū. ſ. cū ꝑ qñ qō eſt qñ apponitur vbo futuri tpis: ⁊ ſic videtur ꝙ tunc non ſit drā inter ſi: ⁊ cuʒ. ⁊ ꝙ vtrūqʒ faciat conditionem. l. qui promiſit. ff. de condict. inde. cum multis alijs in glo. d. l. dmōſtratio. ſʒ qꝛ multe. leges viñr ꝯ ue. Bar. ibidē dicit. ꝙ ē triplex drā pria. qꝛ ſi principalit̄ denotat cōditionē. ſario vo tps. qꝛ nulla ē conditio que in ſe non habeat tps futurum. Cū vero denotat principalr̄ tps. qꝛ nō ē aduerbiū tpis. ſario ꝯditioneʒ probantur in. l. ſi ticio. ff. qñ dies le. ce. Et iō qñ ponit circa ſubſtātiā obligatiōis: vel circa voluntatē que exprimitur ꝑ verbum futuri ſubiūctiui ſi ponit ꝑ ſi nō valet: ſed bñ per cū. vbi gr̄a. Stipulatio q̄ ſit ſic. ꝓmitto tibi cētum ſi volueris. ñ valet: ſecꝰ ſi dicat ꝓmitto tibi cētum cū volueris. l. cēteſimus. §. ſi. ff. de v. ob. qꝛ i prio ꝯditio ē expſſa ꝑ ſi. In. 2º. ē tacita ꝑ cū. ⁊ expſſa nocēt. l. ñ nūqʒ ff. de condi. ⁊ de. Scda drā eſt. qꝛ ſi legas mihi decem cū petiero nō facit conditiōeʒ. l. ſi decem cum petiero. ff. de ver. ob. ⁊. l. ticia. ff. de condi. ⁊ de. ſed bene ſi lego deceʒ ſi petiero. vt nō. i. d. l. ſi dcē qꝛ ꝑ ſi ē cōditio expreſſa. ꝑ cū. tps principalr̄. Et iō cū talis tpis expreſſio ſapiat exactiōeʒ de pñti ſiue executiōeʒ. nullā ſuſpenſionē iuducit. l. lib hō. §. decē. ff. de. v. ob. Tertia drā ē. qꝛ ſi. ſi ue apponatur circa diſpoſitōneʒ: ſiue circa executionē facit diſpoſitionem ꝯditionaleʒ l. qbus diebus. §. qdam titio. ff. de cōdi. ⁊ d. Sed cum facit diſpoſitionē ꝯditionalē i vltimis volūtatibus. vt. d. §. qdam ticio. ⁊ ibi nō. ſecus in ꝯctibus. ſed bene facit diſpoſitionem reſoluēdam ſub ꝯditione. vt. ff. de in di. adiec. l. 2. ⁊ ibi bona glo. limita tñ ꝙ cuʒ facit diſpoſitiōeʒ in vltimis voluntatibꝰ cōditionalē. veꝝ qñ addicit diſpoſitōi vltime q̄ ꝯcernit voluntatē diſponēdi ſiue diſpoſitiōem. l. ſi cui legef. ff. de leg. i. niſi qñ relinquitur coniuncte pſone: qꝛ tūc i dubio facit diē d. l. ſeius ſaturninꝰ. ff. ad tre. ſʒ ſecus qñ diſpoſitio cōcernit pceptum ſoluēdi: ſiue executionem. ⁊ tps certū ſaltē in ſe ſicut ē tpus certe etatis: qꝛ tūc ñ facit ꝯditionē: ſʒ dilationē. qꝛ de nā. cum ē facere tps. l. his vbis. ⁊ ibi Bal. C. qñ di. le. ce. Aduerte ēt ꝙ lʒ dicat lego tibi cētum ea ꝯditiōe vt facias tale quid: qō tale legatum nō ē cōditionale: ſed modale. l. meuia. ff. de ma. teſt. ⁊. l. 2. ff. d donā. ⁊ ſic vbum ea ꝯditione accipit in ꝓprie ſʒ Bar. in. d. l. qbus diebus.

53 Utrū relictū in diē debeat cū fructibus intermedij tpis. ℞. ꝙ ſi gr̄a legatarij fuit appoſitus dies. puta. qꝛ puer. ſic debētur. Si vero dies fuit appoſitus gr̄a heredis: ſic nō debētur: ⁊ ſic cōcorda. l. in fideicōmiſſaria ff. ad trebel. ⁊. l. in fideicōmiſſi. §. cum polidius. ff. de vſuris. ⁊. l. cum. ff. de ānu. leg. ⁊ eſt glo. i. d. l. ex verbis.

Sed pone ꝙ legatū ꝯditōnale nō īpletur non ex defectu legatarij. ſed alio mō. ℞. ꝙ aut conditio reſpicit factū eius cui relinqt ſolum. vt puta ſi manumiſerit ſeruū ſuum. ⁊ tunc ſi conditio deficit per caſum. qꝛ moritur ſeruus morte naturali. ſic conſequeret legatum. l. que ſub conditōe. §. quotiens. ff de condi inſti. niſi fuerit in mora. l. pſt. ff. de condi. ⁊ de. Si vero deficit ꝑ aliuni. puta. qꝛ fuit interfectus. tunc aget ꝯ interfectorem l. acquil. l. inde neratius. §. idem Iulianus ff. ad. l. acqnil. Et ſi occiſor eſt non ſoluēdo de equitate dʒ admitti ad legatum. l. titio. §. ſi. ff. de condi. ⁊ de. ⁊. l. ſi. ff. de co. per queſ. ſa. erit. Si vero conſiſtat in facto eius cui relictum eſt ⁊ alterius etiam. tunc ſi per caſū fortuitum euenit ne impleat amittet legatuʒ niſi fauore alimentorum. l. ānua. ff. de ānu. lega. Si vero nō ꝑ caſum ſed ꝑ factum alterius ſic non amittet ſed ipſum hēbit. hec diſtinctio ꝓbatur in. l. in teſtamēto. ff. de ꝯdi. ⁊ de. ⁊ in glo. l. i. C. de inſti. ⁊ ſubſti. ⁊ eſt egſſima. niſi aliud dicas. In aliquo caſu fauore libertatiſ. l. cū ita legaſ. ff. de ꝯdi. ⁊ de. Limita ēt illud quod dr̄. ꝙ qñ ꝯditio non īpletur ꝑ factū eius veꝝ ꝙ legatū deficit niſi conditio eēt inhoneſta. qꝛ ſic hētur ꝓ nō adiecta. d. l. cum ita. 54

Utrū legatū factum ſub conditōe. ſi nupſerit ſempronio. expiret ſi non ei nupſerit. ℞. ꝙ ſic. ſi honeſte poſſit ei nubere. ſed ſi ſit īndignus eius nuptijs tʒ legatū lʒ ei nō nubat. qꝛ conditio que perpetuam viduitateʒ inducit remittitur. ſed non q̄ tēporalē ⁊ qō vni pmittitur alteri ꝓhibetur. ⁊ qō i vno ꝓhibetur. in ceteris pmittitur. hec hñtur ex. l. cū ita legatū ſit. ⁊ in. l. cū tale legatum. §. meuie. ff. de condi. ⁊ de. Idem ſi legatuʒ ſit vt nubat ſm arbitrium ſempronij. qꝛ proinde eſt ac ſi non ſit adiecta. l. filie ſue. ff. de condi. ⁊ de.

Qua actione petuntur legata. ℞. non ſolum per actiones perſonales ſed etiam ꝑ i rem ⁊ ypothecariam in res mortui. ⁊ ideʒ dic in fideicōmiſſis. vt Inſti. de lega. §. nr̄a ⁊. C. cōia de le. l. i. 55

Qñ poſſunt peti legata. ℞. ꝙ non poſſūt peti niſi addita hereditate. niſi in legatis ad pias cās. de quo. j. Legatum. 2. §. 9. vñ ſcias ꝙ dominium rei legate poſtqʒ addita eſt hereditas ipſo iure trāſit ab eo q legauit ad legatariuʒ recta via. ff. de fur. l. a ticio nō. glo. in. c. Raynaldus. de teſta. Et ideo ex tunc pertinent ad legatarium fructus rei 56

legate.nõ.glo.in.l.in legatis.C.ad treb.l.a ticio.ff.de ſur.l.legati.la ſa.ff.de lega.2.τ l.ſi tibi bõ.§.cum ſeruus.ff.de lega.1.Fallit hoc qñ legatur res aliena.l.cum alienam.C.de leg.τ.l.non dubium.ff.de leg.3.Item in legato relicto in genere.l.apud offidiuz ff.de op.lega.Idem in legato alternatiue.l huiuſmodi.§.ſi ſtichum.ff.de lega.1.τ.l.ſti chum.ff.de lega.2.Item in legato facto i di em quia niſi adueniente die non tranſit.l.ſē pronius.ff.de uſufruc.lega. Item quando aggrauat heredem ad vendendum rem.l.vxorem.ff.de lega.3.

57 Quo ordine capient legatarij.R.ꝙ nul lum ordinē obſeruamus.ſed ſimul oēs eq̄ liter tuemur.dicit tex.in.l.is cui.§.ſi plures ff.vt in poſ.lega.

58 Quibus modis efficitur caducū legatuz R.ꝙ prio qñ qd legatur in teſtō hētur ꝓ nō ſcripto.τ hoc ɔtingit tripliciter.aut qꝛ dceſ ſit legatarius quez teſtator viuere credidit Aut qꝛ quod legatur non eſt in rerum natu ra.nec pōt eē.vt equ⁹ mortuus quez teſtatō viuere credidit.aut qꝛ rei legate nullū eſt cō mercium.vel que alienare ꝓhibentur.τ vt dicit Azo ꝙ ēt ſi ſit cōmercium.ſed cuz grā di difficultate.vt in predijs neceſſarijs ceſa ris.non valet legatum nec extimatio etiam dabitur.vt Inſti.d lega.§.ſed ſi talis res.nī ſi voluntas teſtatoris appareret velle extia tionem dari qñ extimari poſſunt.ff.de le.1.l.ſi quis inquilinos.excipitur ſm eundem caſus qñ quis redemit hominem liberum ab hoſtibus.qꝛ pōt liberari a pignore qd tacite habeo in eo.l.ſenat⁹.ff.de lega.1. Itē aduerte ꝙ ſi cōmercium rei legate ſit in cōi ſed non alicui ſicut damnato.nō valebit le gatum τ ꝓſtabit talis damnatus.Si vo cō mercium non ſit ei cui ꝓſtari dꝫ.aut propter eius delictum.puta.quia hereticus.aut ꝓpt ſectam.pnā.quia iudeus qui non poteſt hē re mancipiū xp̄iani.tunc nec res nec extia tio debetur.aut propter conditionem ſtatuſ vt qꝛ eſt ſeruus cui nullum non debetur. aut pp viciū corporis.qꝛ eſt claudus τ legaſ ſti pendiuz curſoris.τ ſic ſi ſciebat teſtator da bitur extimatio.alias non. Item ea que ſūt ɔiuncta edibus ne vrbs deformetur nō ſūt in ɔmerciū.ff.de le.1.l.cetera. Itē nec res ſa cre. Secundo dr legatū caducum in caſu caduco triplr.aut qꝛ legatarius ꝓmoritur q̄ꝫ teſtator.aut efficitur ſeru⁹ pene.aut qꝛ teſtm̄ iprobe inofficioſum dicit.ff.de inoffi.teſta. l.papinianus.§.meminiſſe.aut etiam prop ter graues inimicitias exortas inter legan tem τ legatarium.ſi tamē redeāt ad amici tiam reintegratur legatum:ſed ꝓpter leues inimicitias nō efficitur caducū.vt.ff.d adi. le.l.3.in fi.τ.ff.de his qui.vt idig.l.ſi inimi citie.Tertō dicitʼ proprie caducū qd p⁹ mor tem teſtatoris deficit quacūqꝫ rōe.vt ſi lega tarius ſpernat vel conditio ſub qua legatū ē legatū deficiat.C.de cad.tol.l.vnica.

Utrū factū legatū ſub ɔditiōe.puta.ſi fece rit pōtem in tali loco reddaſ caducum ſi il le cui iponitur prius fecerat.R.ꝙ ſic p.l.ɔdi tionum.ff.de condi.τ de. Sꝫ tu dic ꝙ quo ad actiōem cōſequēdā non ſufficit aliquid fieri facto.qꝛ nō vr obtēperaſ.qui facto ſac vt in.d.l.in fi.ſed quo ad penā euitādam nō refert qualitercūqꝫ fiat.l.ea qdem.C.ſi mā cipia fue.alie.Et ſic pꝫ ꝙ nō debetur legatū predictum.Et ꝙ ſi fieret excōicatio ɔtra nō ipientes legata.talis nō ligaretur.ſilr nec ali am penam incurrēt ſi eſſet appoſita. Facit qd nō.Ludo.de ro.τ Bar.in.l.cum ſeru⁹ ff.de ver.ob.τ.l.forma.§.ſi cum ego.ff.de cenſi. 56

Legatum ij ad pias cāſ

ē.omne qd relinquitur pro aīa.vt ſentit glo.τ clarius Bar.in.l.ſi qs Titio.ff.de leg.Item qñ re linqſ aliqd miſerabilib⁹ perſonis:vt pupil lis.viduis.peregrinis.pauperibus τ huiuſ modi auxilio proprio deſtitutis ſecundū.d Pe.de peru.tractatu de canonica portiōe epi.alſ.87.di.c.1.hec ei pſone in iudicio τ extra quadam prerogatiua letanſ.C.qñ im pera.inter pu.τ vi.p totum.τ in.l.ſi qs ad declinandam.C.de epiſ.τ cle.τ in auſ.de eccſia.ti.§.fi.de ver.ſigni.c.ſuper quibuſdā in fi.τ hoc verum de pupillis.τ viduis.mi ſeris pauperibus non diuitibus.c.ex teno re.de fo.compe.c.ſignificantibus.de offi.d le.Item qñ relinqtur eccſie vel alijs pijs lo cis.C.ti.de teſtamentis.τ pia loca ſunt hoſ pitalia.monaſteria.τ quelibet loca alia.in quibus ſenes pauperes τ languide pſone aluntur:τ alia caritatis opera exercentur d.l.ſi quis ad declinādam.τ.l.orphanotro phos ibidem.τ.d.§ fi.τ de reli.do.c.de ſe nodochijs.Item ſecundum quoſdam quā do relinquitur ad cuſtodiam ciuitatis vel aliorum locorum communium ſeu publi blicorum.ar.c.2.de immuni.eccleſia.C.de dona.l.penul.§.1.ſed clare.l.illud.C.de ſa cro.ſan.eccle.τ que ibi nō.Item quando relinquitur ad refectionem pontium τ via rum.vt dicit glo.in.l.1.§.ad municipium.ff. ad.l.fal.ſimiliter murorum τ foſſatorum ci uitatum.vel caſtroꝝ τ ſimilium.τ hoc ſi ne ceſſitas immineat.alias non.ar.l.ad īſtructio nes.C.de ſac.ſa.ecc.τ.l.oēs prouinciaꝝ.τ l.ad portus.C.de opibus publi.τ.l.vnica.C.de quibus mune.τ.l.pſt.C.de ꝓuiſ.do mus aug.τ.c.2.τ.c.nō minus.c.aduerſus de imu.ecc.τ.C.ad.le.falci.aūt.ſilr Item qñ legatur in ornamētis eccſie ꝓ luminaribus pro fabrica ecc.vel libris.aut alijs ad diui nū cultū ꝑtinentibus.ſiue ſit ad tpalē vel ꝑ petuum cultuz.c.fi.de teſta.Facit glo.in.d.aūt.ſilr.Item qñ relinquitur pro redimen dis captiuis.l.nulli.C.de epi.τ cle.in aūt.d ec.ti.§.ſi quis.Itē qñ relinqſ ꝓ puell' ma ritandis.ſm Bar.in.l.1.ff.ſol.mat.τ in.l.ſi ego in prin.ff.de iure do.τ in.l.2.§.fi.ff.de donat.ar.c.fi.de ſeruis.vbi dicunt doc.ꝙ dos ē pia cauſa.τ ideo relictum pro dote ē ad piam cauſam.Item qñ relinqtur ꝓ ali mentis.Intellige egentium.12.q.2.auꝝ.Itez generaliter quod deo relinqtur pro anima relinqui cēſet.d.§.ad municipiū.Et tō dic ꝙ proprie dr relictuz ad pias cauſas qñ re linquiſ ꝓ honore dei vel ſcōꝝ.vel pro ſalu te anime.ſiue id relinqtur eccſijs.ſiue pau peribus:ſiue locis publicis.qꝛ pium ē qd fit pp cultum diuinū.ſecus ſi fieret ꝓ hono re mūdi.vel ꝓ ꝑpetua fama qꝛ nō dr pium. veꝝtū in dubio ꝓſumeſ qcqd.relictū fuerit ſupradictis fuiſſe relictum ꝓ deo τ pro aīe me ſalute τ ſic legatum ad piam cauſam.

1 Sed quero vtrum qñ relinqtur pro male ablatis in certis dicatur ad pias cauſas.R. Jo.an.i additi.ad ſpe.ti.d iſtru.edic.ꝙ ſic ſi relinqtur pauperibus vl eccſijs.τ ſimili bus alſ nō.vñ.dicit ꝙ potius conſideratur cui legat.q̄ꝫ qr legat.l.illd.C.de ſac.ſa.ecc. vbi dicit glo.ꝙ qñ legatur diuiti pro anima nō ē ad pias cauſas.ſecus ſi nō diuiti.d.l.ſi qs titio.qd veꝝ ē quo ad ꝓſumptiōez.ſecus quo ad veritatez que principaliter reſpicit itentionem.

2 Quid ſi quis legat cētum nō expreſſa cau ſa pp quā legat:nec pſona cui legat.R.Jo.an.vbi.ſ.ꝙ illud ē legatum.ad pias cauſas τ vt nō.Albri.in.l.ad iſtructionem.C.de ſac.ſan.ec.legatum icertum ēt relictum ad pium vel publicū vſum vt viaꝝ τ pontium refectio valet.vt.ff.de lega.2.l.qdaꝫ in teſta mento.

3 Utꝝ relictuz ɔſanguineo pauperi ſit ad pi am cauſ.R.Bal.in.l.1.C.de ſac.ſā.ec.ꝙ nō niſi dicat ꝓ aīa:τ ꝓ deo hoc facere.τ facit ꝓ hoc qd nō.Bar.in.d.l.1.

4 Utꝝ legata ad pias cās gaudeāt eodem priuilegio cum relicto eccſie.R.Pa.i.c.re latum el primo.de teſta.ꝙ ſic.qꝛ eccſia pu' legiatur pp animam contemplatione dei. Facit qd nō.Jo.an.in.c.1.d in itegꝝ reſtitu. li.6.vbi voluit ꝙ ſicut eccleſia pōt petere re ſtitutionem in integrum.ita τ alia pia loca poſſunt.

Utrum de legatis ad pias cauſas poſſit de trahi falcidia vel trebellianica.R.Pa.in.c Raynaldus de teſta.communiter tenetur ꝙ nō.quo ad falcidiam.ſed quo ad trebellia nicam.Bar.in.l.marcellus.ff.ad trebel. Bal.in.l.id quod pauperibus.C.de epiſ co.τ cleri.τ multi alij tenent ꝙ nec etiam detrahatur.ſed Jo.an.tenet cōtrariuz i glo. ſua.τ etiaz multi alij.vt nō.Albri.in.l.ſi qs ad declinandam.C.de epiſco.τ cleri.τ lꝫ prima opinio ſit magis pia tamen ſecunda nō eſt cōdēnāda.

Quot teſtes reqrūt i legatis.vt valeāt vi de ifra.Teſtm̄.§.5. 6

Utrum legata facta ad pias cauſas ſine in ſtitutione heredis valeant.R.Pa.in.c.in dicante de teſtamen.ꝙ ſi noluit mori inte ſtatus non valent.Inſti.d le.§.ante heredis ſed vbi quis eligit mori inteſtatus ſic valēt: neduz legata ad pias cauſas.ſed quecūqꝫ alia legata.τ in dubio videtur voluiſſe mo ri inteſtatus qui facit talia legata.quod pro bat tex.d.c.idicante.τ facit quod legitur.τ nō.i.l.3.ff.de iure codicil. 7

Utrum ex defectu teſtamenti vitientur le gata ad pias cauſas.R.Pa.in.d.c.indicā te ꝙ non ſecundum vnam opinionem.vt nō.in.l.1.C.de ſacroſan.eccle.τ in.l.cam quaꝫ.C.de fideicōmiſ.Facit pro hoc quod nō.Bar.in.dicta.l.1.τ Bal.in.l.illa inſtitu tio.ff.de heredi.inſti.qui tenent ꝙ cum qs reliquit ſua reſpectu pie cauſe diſpoſitioni ticij ꝙ valet:licet non valeat teſtamentum quando heres ponitur in voluntate alteri us.de quo.ifra.Teſtamētū.§.15.Ratio diuer ſitatis eſt.quia talis cuius arbitrio cōmitti tur habet regulam iuris diuini:humani:τ gentium:limitans eius voluntatem que eſt vt p̄re omnibus deo τ religioni debeantur τ ad redimenda peccata.13.q.2.aīe.de pe. di.1.medicina.Et ideo aliud nō pōt facere. ſed in prophanis nulla eſt regula nullitans. τ ideo poſſet aliud velle q̄ꝫ teſtator.τ pro pterea cum voluntas teſtatoris ſit icerta.ıō ē captatoria.i.adulatoria ſeu deceptoria.ſꝫ glo.in.c.cum tibi.de teſta. Aduerte hic ſe cundum Bar.in ſua minorica.ꝙ aut teſta tor voluit vt teſtamentum valeret iure di 8

Noª qn legatum dicatur ad pias causas et multis modis dicitur legatum ad pias causas

vide glo. i.c. ij. de sepultur

Noª dicitur quando

An de legatis ad pias causas possit detrahi trebellianica vel falcidia

An legata ad pias causas sine herede valeant

Noª ratio diuersitatis

Noª distinctionem

pecto teſtamēti. ⁊ nō aliter ⁊ ſic ſi teſtm̄ eſt nullum. heres ad quem venit̄ bona nō tenetur in ꝯſcientia. aut voluit ꝙ ſi non iur teſtamēti. ſaltem valeret iure codicilloꝝ. ⁊ oi alio modo quo poſſet. Tunc ille ad quem bona peruenerunt tenetur in ꝯſcientia iplere legata defuncti. ⁊ ſic eſt preſumendum niſi qn̄ teſtator prouidit ſibi. puta. aliū ſubſtituēdo. vel qn̄ ordinauit qd fiēdū. ſi qd̄ ordinauerat nō habebit effectum. Facit. l. cum pro ponas. C. de here. inſtu. Idem dic ſecūdū Bar. in. l. in teſtamento. ff. de fideicō. lib. ⁊ Pa. in. c. i. de ſucce. ab inte ꝙ lz voluntas defūcti nō fuerit perfcā rōe publicatiōis ſuit tm̄ pfecta rōne volūtatis. vt puta. qꝛ teſtm̄ manu ſua cōſcripſit volens poſtea redigi i publicam formā. ſed morte. vel furore pueētus nō potuit. qd̄ nihilominus heres tenet. Eidem dic ſi incepit facere teſtamentum nec potuit ꝯplere. ꝙ legata facta valēt. qꝛ n̄ pōt negari qn ſit pfect⁹ ꝯſīus rōe volūtatꝭ. lz nō rōe opis. Idem Bar. i. l. cū gs. C. de iur. ⁊ facti igno. tenet ꝙ ſi teſtamētum eſt nullū qꝛ deficit voluntas defūcti vel qn̄ ē nullum ex preteritiōe heredis ignorādo ꝙ eū habeat ſic legata nō debentur. Qd̄ limito niſi ſint talia ꝙ ſi etiam ſciuiſſet ſe habere filiū feciſſet. ar. 17. q. 4. c. ſi. ſed qn̄ teſtamentū ē nullum qꝛ n̄ ſunt teſtes ſufficientes: vel deficit aliqua ſolemnitas iur. ciui l. tunc. qn̄ cōſtat heredi. de voluntate defuncti. vel p duos teſtes poteſt probari obligatur naturaliter iure gentium ad implendam voluntatē defuncti. qd̄ nō.

Quid ſi hrs renūtiet hereditati l n̄ vlt adire. R. Pa. in. c. relatū el. pꝛio. de teſt. ꝙ nihilominꝰ legata ad pias cās valebūt. qꝛ n̄ ſubiciunt talib⁹ ſolēnitatibus iur. ciuil.

Utrū legatum eccl'ie edificande ſeu monaſterio debeat ſolui cū fructib⁹ intermedij tꝑis. R. Pa. i. c. nos qdē de teſta. ꝙ ſic vt ꝯſuluit. Bar. ⁊ Frā. de alber. qꝛ tex. pſati. c. nos. dic̄ ꝙ relicta eccl'ie ꝯſtruēde dnt ſolui ſine dimīutiōe. facit pulcer tex. in. l. ſi ita relictū. §. pegaſi⁹. ff. de le. 2. vbi dr. ꝙ ſi relinqt prediū in certum diem. puta. poſt. 10. annos. vel cum legatarius erit pubes debetur pdiū cū fructibus intermedij temporis ſi dies fuerit apposita fauore legatarij ſic i caſu nr̄o dies apponitur fauore eccl'ie. vel monaſterij: qꝛ ſi fuiſſet ꝯſtructa tꝑe teſtamēti legaſſet ſimplr ⁊ n̄ i diem. qd̄ bn̄ no.

11 Utrum legatum ad certū vſum poſſit ad aliū ꝯuerti. R. Pe. de pu. vbi. s. Aut ipſe vſus pōt impleri de iur. ⁊ de facto. puta. qꝛ legauit quis vt monaſterium fiat in tali dioceſi. epūs ē contētus. ⁊ ſic lz de iure de cōſe. di. prima. nemo nullum ē ipedimentum in facto qꝛ ē pecunia ⁊ cetera neceſſaria. nec ē q aduerſet. ⁊ ſic pōt fieri de fcō. ⁊ tc̄ dico ꝙ nō pōt cōuerti in alium vſū. ⁊ iſte ē caſus d. c. nos qdē ⁊. ff. de admi. re. ad ciui. pti. l. prima. ⁊ de hoc ē caſus in. l. nulli. C. de epi. ⁊ cle. imo ſi per legatarium n̄ implet tale legatum redit ad heredē. ⁊ pro hoc ē caſus in. c. cum dilect⁹ de donat. Facit. qd̄ nō. de ꝯdi. appo. c. verum. Et hec intellige vera niſi in legatis ad pias cās. vel niſi interueniat diſpenſatio pape l alterius. vt. j. dicā. Aut ille vſus pōt ipleri d iur. ſed non de facto. puta. pp guerras vl qꝛ pecunia ē modica. vel non ē locus in eccl'ia vbi legatur pro capella fiēda ⁊ huiuſmodi. ⁊ iſte caſus ē i. l. legatum. ff. de admi. re. ad ciui. pti. Et in. d. c. nos qdem. ibi impleri. nō pōt. qd̄ verbum ē intelligitur de impotentia facti de reſcrip. c. ſciſcitatus ⁊ tunc pōt fieri cōmutatio auctoritate ſuperioris. ē ſi in teſtamēto ſit clauſula ꝙ nō poſſit ꝯuerti ad alium vſum q̄ d putatum. rō qꝛ voluntas teſtatoris dꝫ īterptari ſm̄ ius cōe. vt res magis valeat q̄ pereat. c. abbate d. v. ſig. ⁊ ideo cum de iure cōi poſſit in alium vſum conuerti. nō obſtabit talis clauſula. Et ex his dicit Gu. in Spe. ti. de edic. iſtru. in. §. nūc aliqua. ꝙ ſi mihi legatur vt vadam vltra mare ⁊ nullus audeat ire ꝙ cōſequar legatum. lz nō vadam. dūmodo vadam ad ſilem locum. Silr ſi teſtator legat pro labore itineris vel penitēcie ſibi iniuncte vt vadam romam ⁊ propter ipedimētum non poſſum ire. ꝙ cōſequor legatum. dūmodo vadam ad locum ſilem d. l. legatum excipit quod legat p ſuccurſu terre ſancte. qꝛ ſi nunc nō poſſum expectabitur tꝑs. ⁊ ſeruabitur. legatū. c. magne de voto. Ludo. de ro. i nō. dicit ꝙ legatum factum pro calice vl reparatiōe eccl'ie. ſi eccl'a n̄ habet opus de hoc poterit per epm̄ ſolū fieri cōuerſio in alium vſum piū. Aut vſus poteſt impleri de facto ſed n̄ de iure. ⁊ tunc aut hoc eſt qꝛ n̄ eſt ad aliquē finem honeſtum. puta. legat quis centum vt fiat ludus teatralis in eccl'ia. q ē illicitus de iur. c. cum decorem. de vi. ⁊ ho. cle. ⁊ ſic legatum inutile ē ⁊ nō fiet cōuerſio. ar. eorum que nō. in glo. l. i. ff. de cōdi. inſtit. vel nō pōt fieri de iure: nō qꝛ non ſit ad finem honeſtū. ſed quia ius prohibet. ⁊ ſic fiet conuerſio in alium vſum honeſtū. vt eſt caſus in. d. l. legatū. ff de vſuf. le. ⁊ ſic intellige. c. nos quidem in verbo non pōt impleri. ſ. de iure. Exēplū teſtator legat. ꝙ pdicatores ⁊ minores ſe conferant ad habitandum in ſuis domib⁹: ⁊ celebrent ibi diuina pro ſalute anime ſue de iure h⁹ nō pōt fieri. c. vnico de exce. pla. li. 6. cle. cupientes de pe. tn̄ vſus ē honeſt⁹ qꝛ pro aia ⁊ laude diuina. Similiter legat vt fiat eccleſia in tali loco. non pōt fieri pp ter priuilegium qd̄ hn̄t predicatores ⁊ minores ⁊ huiuſmodi. ⁊ ideo fiet in loco cōgruo ⁊ honeſto. Facit ad ſupradicta qd̄ ſupꝛ dixi. Donatio. i. §. 47.

12 Cuius auctoritate fiet talis ꝯmutatio. R. dominus pe. vbi ſ. ꝙ ſi non ſubeſt cauſa puta. quia pōt d e iure ⁊ de facto impleri tunc ſolus papa pōt. l. legatum. ff. de admi. re. ad ciui. perti. ⁊ cle. quia contingit de relig. do. Si vero ſubeſt cauſa litima pōt dioceſanus etiam ſi pōt implere de iure ⁊ de facto niſi teſtator prouidiſſet quid ſit fiendum de legato vſu non impleto: quia ſi prouidiſſet nō poſſet fieri commutatio. vt nō. Bar. i. l. liberto. §. luci⁹. ⁊ ibi tex. ff. de an. le. ⁊ ꝙ epūs ex cauſa litima poſſit ꝯmutare in alium pium vſum. Facit qd̄ nō dominus an. in. c. verum de condi. appo. vbi vult ꝙ non obſtante prohibitiōe teſtatoris ne alienetur nihilominus pōt in magis pium. Ut de. s. donatio. i. §. 51. Idē tenet Roge. ⁊ hugo. Item Ange. ⁊ ymo. in. l. i. ff. de cōſtit. priu. vbi volunt ꝙ iuſta ſubſiſtente neceſſitate poſſunt relicta per teſtatorem in aliū vſum conuerti. vt nō. per Bar. per illum tex. in. l. ii. ff. de ope. publi. ⁊ in. d. l. legatū. Ex quib⁹ conclude. ꝙ voluntas ⁊ legata teſtatoris circa pias cauſas poſſunt ſine cā ēt per papam mutari in alium vſum pium ⁊ per epm̄ cā ſubſiſtente ſolum q̄uis alij cōīter teneant ꝯtra de epō. in cle. quia contingit quantum ad hoc qn̄ ſin̄ cā vult fieri ꝯmutatio: quia tunc pertinet ad ſolum papam alias non. Facit qd̄. j. dico. §. 17. facit pro h qd̄ dicit ludo. de ro. vt s. nō. in. §. pcedēti.

13 Queritur vtrū in tali ꝯmutatione reqrat ꝯſenſus heredis grauati. R. pe. vbi. s. ꝙ ſi n̄ pōt ipleri de iure l de facto reqritur conſenſus heredis grauati ⁊ eccleſie cui ſit legatū ⁊ ita loquitur. l. legatum. ff. de vſufru. le. ⁊ ſilr dic qn̄cūqꝫ ex cā litima dꝫ fieri cōmutatio.

14 Quid ſi dubitet an ſit cā litima vt fiat cōmutatio: vel eccl'ia cui legatur: aut heredes non conſentiūt in ꝯmutatione. R. pe. vbi ſ. ꝙ ſolus epūs poterit. C. de nuptij. l. i. ⁊ ſi eccleſia cui legatur ꝯſentit vt fiat ꝯmutatio ⁊ heredes ꝯdicunt nihilominus epūs fauebit eccleſie legatarie fauore volūtatis defūcti adimplēde ⁊ nō hrdi. ⁊ iſte ē caſus i. d. l. legatum. Fallit hoc in legato p monaſterio fiendo qd̄ ſin ꝯſenſu hr̄dis nō pōt ꝯmutari: niſi fuerit negligens: qꝛ tūc ēt ſine eius conſenſu pōt epūs elapſo termino. d. c. nos quidem.

15 Qui pōt ſuum offm̄ impēdere vt legata ſuū ꝯſequat effectū. R. pa. in. d. c. nos ꝙ ēt iudex ſeclaris ēt i legatꝭ ad pias cās. ē tex. in aut. de eccl'ia. titu. §. ſi quis hedificatiōnē. ſilr tā ſecularis q̄ eccl'iaſticus pōt ꝯpellere vt legata ſoluant que fiunt non certe pſone: l ſi certe: tn̄ talis ē ꝙ nō pōt in iudicio petere vt ſunt fr̄es minores. d. §. ſi quis ſecus eēt ſi non ad piam cām ſit legatum ⁊ certe perſone factū. tūc qꝛ oꝫ ꝙ ſolum ad īſtantiam partꝭ compellat.

16 Utrū epūs in legatis ad pias cās poſſit ſe itromittere. R. pa. i. c. ſi hrdes de teſta. ꝙ ſi teſtator prouidit ſibi de executore non pōt niſi in defectum. vt. s. Executor. §. ii. ⁊ in c. ma nos de teſta. ⁊ in aut. de eccl'ia. titu. §. ſi quis pro redemptione. Si vero teſtator non prouidit ſibi de executore. tunc in legatis pro redemptione captiuorum ⁊ pro alimonijs pauperum prouidebit epūs. vt i. d. §. ſi quis autem pro re. ⁊. l. nulli. C. de epi. ⁊ cle. In alijs autem heres. vt in. d. c. ſi hrdes. ⁊. c. tua. ⁊. c. nos de teſta. niſi in negligentiam. vt ſ. Executor. §. 13.

17 Utrū legatū factū pro cōſtruēdo hoſpitali pauperū: in q poneret rector ad arbitriu certi prelati poſſint hr̄des mutare i hedificationē monaſterij religioſoꝝ. R. Iappus abbas in cle. qꝛ contingit de relig. do. vt refert do. An. in. d. c. nos quidem qd̄ Jo. an. cum quibuſdam iuriſtis ꝯſuluit ꝙ ſic: cum licentia epi: ēt cōtradicente illo plato. qꝛ q meliꝰ facit non aliud. ſed idem facit. c. peruenit el 2. de iuriur. Sed plus eſt eccl'aꝫ religioſoꝝ facē q̄ hoſpitale. Facit. c. ſcripture de voto ⁊ regla plus ſemper de re. in. li. 6. ergo ⁊c̄. Sed contra vr. 13. q. 2. vltima voluntas de ecle. miſſa. cum marthe cū ſilib⁹ vbi pꝫ ꝙ voluntas defuncti pro lege dꝫ ſeruari: ergo forma mādati dꝫ diligentiſſima accuratione ſeruari. nec eo caſu plus continet in ſe qd̄ eſt minus l eꝯrio. de preben. cum de beneficio. li. 6. Ad hoc. R. do. An. ꝙ iſta ſunt vera in materia odioſa l ambitioſa ⁊ ſic reſtringibili. de prebē. q̄uis. li. 6. Sed opinio Jo. an. loquit in mā fauorabili ⁊ maxime aīe defuncti in qua ſit plena iter

ſtatio.c.cū dilectus de donat. Vn̄ ſimilr̄ pre-ſumitur ꝙ defunctus non ↄ̄dixiſſet demon-ſtrādo ſibi vſū vtiliorē. facit ad hoc qd̄ nō. Bar.in.l.fi.ff.de ope.publi.

18 De cautella danda illi qui vult legare ꝓ aīa ⁊ timet parētes.vide.ī. Pactum.§.14.

Legatus

1 Legatus ē cui a papa certa patria l' ꝓuīcia committit gubernāda ſm Hoſ. vn̄ gerit vices pape ⁊ eſt ordinarius in prouincia. c.legatos de offō.le.li.6.

1 Quomō faciet fidē ſi regrat. R̄.ꝙ ꝑ lr̄as ſuas.l.vnica. C.de man.prin.

2 Quot ſūt ſpēs legatorū. R̄.due. Quidam ſūt ip̄roprie legati nūcij ⁊ nō iudices ⁊ ſūt illi qui ſepe mittit a papa ꝓ ambaſſiata. vl' ad aliqd̄ nudū miniſteriū exercendum de quibus diſt.i.inſgētū ⁊. 97.c. nobiliſſim⁹ ⁊ qi per totu3. ⁊ iſtos qui impedit d3 tradi hoſtibus vt ſi ſuus.l.vlt.ff.de legationibus. Et ibi loquit̄ de legat̄ quorūcūq3 etiā hoſtiū ⁊ ſm canones ſūt excōicādi.94.di. ſi qs ita nō.glo.i.d.c.inſgētū. Quidā ſunt legati iudices quos papa facit ordinarios in certa prouintia ⁊ de iſtis loquitur diffinitio premiſſa. ⁊ titulus de offō legati. ⁊ iſti ſunt in triplici dr̄a. Primi ſunt legati nati quia natus in ſua dignitate efficitur legat⁹ pape.vt archiepūs canturieñ qui eo ip̄o ꝙ archiepūs eſt legatus eſt pape. vt in .c. i .de officio legati. ⁊ iſti dicuntur legati ratione dignitatis. Secūdi ſunt legati de latere vt ſunt illi q mittunt̄ de curia pape ēt' ſi nō ſūt cardinales.ſm glo.in.c.plt.de officio legati . Sed pa.in.c.i.eo.ti.tz ⁊ bene:ꝙ ſolum cardinales dicunt̄ legati de latere maxime hodie. Tertij ſunt legati q nec ſūt de latere qꝛ nō cardinales:nec ſūt nati qꝛ nō in tali dignitate ⁊ ſūt illi quib⁹ papa cōmittit legatōnis officiū i aliq̄ ꝓuīcia l' ſua l' aliena. vt i. c. volētes eo.ti. ⁊ tales dr̄ legati ratione ꝑſone non rōe dignitatis vt primi.

3 Vtrū legati nati l' rōe ꝑſone hēant iuriſdictionem in exemptos. R̄.pa.in.d.c.i.ꝙ nō. ⁊ probatur in.c.i.de ver.ſig.li.6.

4 Vtrum poſſint p̄dicti legati abſoluere ꝓ iniectione manuū violēta i eccleſiaſticū. R̄ ꝙ legati nati nō poſſūt nec i ꝓuincia nec ex̄ nec ſubditum nec ex̄neum. Ratio ſm Pa. in.c.pen .de officio legati.qꝛ clerici ꝑderēt priuilium.c.ſi quis ſuadente.17. q.4 .cum nullus hēret ire ad papam ꝓ abſolutiōe eo ꝙ dignitas eſt perpetua. Intellige ſm Pa. ibidē de iniectione a qua Epi non poſſunt abſoluere : quia ab illa a qua epi abſoluūt multo fortius ip̄i cū ſint ordinarij. Legati vero ratione perſone poſſunt abſoluere ſubditos exn̄tes in ꝓuincia:ſilr ex̄neos in ſua prouincia delinquentes ⁊ exn̄tes.ſubditos vero ſuos ex̄ prouinciam ſuam non poſſūt abſoluere.ſm glo. ⁊ cōiter doc. in.d.c.plt. nec ēt de conſenſu iudicis illius prouincie. ſm. Pa.ibidem.ſed Jo.mo. ⁊ Jo .an. quos ſequitur Ge.in.c.i.eo.ti.li.6.tenent ꝙ poſſunt. ⁊ magis placet hec opinio. Subditos etiam ſuos ⁊ in ſua prouincia qui extra ꝓuinciam iniecerūt manum violentā i clericū ſm hoſt.nō poſſūt abſoluere.ſed ſpecu. recitat aliq̄s tenere ꝙ poſſunt. ⁊ mihi plus placet:ſicut poſſūt ēt eos punire de delicto ex̄ cōmiſſo. ex̄neos vero aliunde venientes ligatos abſoluere nō poſſunt. Legati vero a latere poſſunt abſoluere quoſcūq3 tā i ꝓuincia eis decreta q̄3 ex̄ tā ſubditos q̄3 ex̄neos.ſm gl. ⁊ cōiter doc.in.d.c.plt. Hoſt. tn̄ limitat non hr̄e locū cū iniuria eſt enormis.quia r̄ſeruatur pape. alle.c.ſi vero. ⁊ c.cum illorū de ſen.exco.cū ſilibus. S3 intene ꝙ poſſunt ēt in enormi ſm Jo.an. Jura vero excipientia enormem iniuriam nō loquuntur in legato a latere:ſ3 in alijs inferioribus. ⁊ hoc ſequit̄ archi.i.c.i.de officio le.li.6. ⁊ cōiter doc. Fallit hoc in duobus caſib⁹. Primus qn̄ ſūt in p̄ntia pape .2⁹ qn̄ ſunt reuocati ante regreſſum ſm pa. in. c. pe.de offō le.qꝛ tunc abſoluere n̄ poſſunt.

5 Quid poſſunt facere dicti legati? vide in c.legatos de offō.le.li.6. ⁊ que nō poſſunt facere.hēs in glo.c.ꝙ trāſlationem de offō le. ⁊ i mlt̄is.c.li.6.eo.ti.q̄ dixto cū hodie li q hn̄t in vſu legati multa poſſint ex ſp̄ali conceſſione q̄ ex eorū lr̄is poniuq̄3 ex doctrina cognoſcitur.

6 Vtrum legatus poſſit ꝓceſſum delegati impedire:aut eius ſn̄iam irruare. R̄.ꝙ non c.ſtuduiſti.de officio le.

7 Legatus an poſſit abſoluere excōicatu3 a ſe i ſua prouincia ex̄ ꝓuinciā exiſtens. R̄. ſm Inno.ꝙ ſic:ſi nō ſit reuocatus in foro ꝓuiali.ſed in foro ↄ̄tentioſo nō niſi reuertatur in prouintiā. intellige niſi egreſſus eēt cū aīo nō redeundi :qꝛ ſic expirat legatio.

8 Quid de impedientibus legatos vl' nūtios aplicos ne exerceant eorū officia. R̄. ꝙ excōicati ſunt ip̄o facto ⁊ terre:regna l' loca p̄dcōrū ſunt interdicta tādiu q̄3diu in contumacia ꝑſtiterit eorum dn̄i .c.ſuper gētes ⁊ regna de officio legati.li.6.

Legitimatio

1 Legitimatio filiorū illegitimorum q̄t modis fit? R̄.xi. modis. Primus quando pr̄ offert eū inter viuos ſeruitio curie ciuitatis ex qua ē oriūdus : l' ſi pr̄ ē oriundus de veteri roma.ſ.conſtantinopoli. l' noua offerat eum curie cuiuſcunq3 ciuitatis metropolis.vt inſtit.de nup.§.vlt. Secundus qn̄ pr̄ offert eū ip̄atori ⁊ ſit curial'.in aūt . quib⁹ mōis nā.eff.ſui.§.ſi qs igit̄. Tertius qn̄ pr̄ filiā ſuam nālem in mr̄imonio copulauerit officiali curie ciuitat̄ de q̄ ē oriūdus.: l' ſi pr̄ ē oriūdus de veteri: l' noua roma copulet officiali ciuitat̄ metropolis.vt. C. de nā.lib. l.3.in fi. Quartus qn̄ nullo alio lr̄imo exn̄te l' ſi exiſtit nō ↄ̄dicit ſ3 ↄ̄ſentit. filius nāl' pr̄e defūcto ↄ̄fert ſe ip̄m curie iſto mō. vadit ad regimē ciuitat̄: ⁊ dicit vos eget̄ tali officia li ego offero me curie ⁊ ſeruire in tali offō ſi curia recipit eū legitim⁹ erit. vt i.d.§.ſi qs igr̄. Et intellige tales filios nāles ꝑ talē oblationē lr̄imatos vt ſuccedāt pr̄i ab īteſtato nō tn̄ alijs cognat̄ ex ꝑte pr̄is nec ip̄i eis.vt in.d.aūt.§.filiū vō. Quītus qn̄ pr̄ deficiēte ꝓle lr̄ima offert pn̄cipi preces ꝓ filijs nālib⁹ vt ſint filij lr̄imi ſucceſſores ēt ſine mr̄imonio:dū tn̄ princeps p̄ces admittat.d.aūt. §.illud tn̄. Sext⁹ qn̄ pr̄ in teſtō dixerit ſibi velle ſuccedere ſi tn̄ filius poſt mortē pr̄is principi ſupplicauerit : et teſtm̄ oſ̄derit tūc enim dono principis ⁊ legis heres erit legitim⁹. dūmō volūtatē pr̄is ſeq̄tur. vt in .d. aūt.§.ſi vō is q. Septim⁹ qn̄ pr̄ in extrema volūtate noīat filiū ⁊ hr̄dem inſtituit. C.de nā.lib.aūt. itē ſi qs.qd̄ limita ſm ꝙ i caſu ſequēti. Octau⁹ qn̄ i publico inſtr̄o.ſ. ſcripto ꝑ nōriū:aut ēt ſi ſit ſcriptū ꝓpria manu cū ſbſcriptōne triū teſtiū filiū nālē noīauit filiū nec adiecit nālē. Sed Bal.i.c.innotuit d̄ electi.tenet ꝙ o3 addat ſuū:qi dicat in ſua ꝑtāte ⁊ ſic legitimū.nec ſufficeret ſola noīatio ſm Bal.ibi. Et ſi ſūt plures filij nāles ex eadem mr̄e nati l3 teſtimoniū nō dederit vni tn̄ oēs erūt legitimi. Et h̄ itellige qn̄ ꝓles legitima nō ſupeſt ſm glo. i.c.ꝑ tuas q ſi.ſunt legi.quā ſequūt̄ cōiter doc. Nonus qn̄ pr̄ filiū ex ↄcubina noīat filiū legitimū ſm dominū An.i.d.c.ꝑ tuas.qd̄ itellige ſi mr̄ tal' ē ꝙ potuit eē vx̄ ſua qn̄ gn̄auit. vt i aūt. vt lice.ma. ⁊ auie.§.ad hec. Ratio ibi ponitur qꝛ ex tali noīatiōe vr̄ teſtioniū ꝑhibere .ꝙ cū mr̄e legitimū hūit l' hēat mr̄imōiū.ex q̄ ↄcludo ꝙ ſi mr̄ l' ip̄e aliū accepiſſet i ↄiugium viuētibus ip̄is nō legitiaret tal' noīatō qd̄ nō bene:alias ſic: ⁊ ſi ex alia vxore hr̄et filios venirēt iſti cū illis ⁊ ſilr̄ ſi poſt. Decimus qn̄ pr̄ ↄ̄hit mr̄imonium cū illa que eſt mater filiorum naturalium ip̄ius patris de quo dic.vt ſupra. Filius.§. ii. Undecimus quando legitimātur per papam.imperatorem aut principes qui non hn̄t ſuperiores aut habentes ꝑtātem ab eis: ⁊ de predict̄. vide in.c. per tuas per docto.ibi qui ſunt legi.

1 Vtrum papa poſſit taliter legitimare vt ſuccedant in hereditate ⁊ admittantur ad alia temporalia. R̄. Pa.in.c.per venerabilem qui filij ſunt legi. Varia fuit opinio ſed in pratica ſeruatur opinio Bar .in auten. ex complexu. C.de iure. ⁊ inuti.nup .ſ. ꝙ non poteſt in terris ſibi non ſubiectis maxime quando tales ſunt adulterini:vel inceſtuoſi. ⁊ pro hoc eſt bonus tex .i.c.dicat aliquis.32.q.4. ⁊ in.c.vnico.35.q.7.ſ3 quo ad ſp̄ūalia non ē dubium.

2 Vtrum illegitimus ſed legitimatus per ſequens matrimonium ſit legitimus quo ad omnia. R̄.ſm Pa. ⁊ glo.in.c.tanta.qui fi.ſunt legi.ꝙ ſic ⁊ licet dominus Ant.ibidem teneat ꝙ non in ſtatut̄.quia ſtatutum non comprehendit fictum.l.3.§.hec verba ff.de nego.ge. ⁊ ſic iſti ficte ſunt legitimi ꝓpter verbum habeantur.qd̄ eſt verbum fictum.tamen magis placet prima opinio: qꝛ quando verbum habeantur.profertur ab hn̄te poteſtatem paria ſunt dicere habeantur pro legitimis ⁊ ſunt legitimi. Facit.c.ex parte de ſpon. ⁊ qd̄ dicit Bar.in.l.ſi is qui pro emptore.ff.de vſucapionibus. ⁊ in.l.ſi maritus.ff.de adul.vbi vlt ꝙ dr̄e habeantur pro ciuibus ab habēte poteſtatē. Idē ē ac ꝙ ſint ciues. ⁊ ſic tene.

3 Vtrum talis ſuccedet in feudo ſi dictum eſt ꝙ transferatur ad poſteros ex ſe legitime deſcendentes? R̄. Bal.in.c naturales. ſi d̄ feu.con. fue.dicit ꝙ nō. Sed Jaco.de belui. ⁊ communiter doc.in.c.lator.qui fi. ſunt le.tenent contrarium.ſ. ꝙ ſuccedet. ⁊ tex. d .c. naturales :intelligitur de legitimato per reſcriptum principis:quia cum illa legitimatio ſit ſtricti iuris tāquam diſpenſatio contra ius eſt reſtringenda.c.ꝙ dilectio de conſan. ⁊ affi.ſed matrimonium tāquā fauorabile purgat p̄cedētia. ⁊ iō ſuccedet.

4 Vtrum legitimatus ab ip̄atore vl' hn̄te ꝑtātem ab eo ſit legitimus q̄ ad ſp̄ūalia. R̄ pa.i.d.c.ꝑ venerabilē ꝙ nō. ⁊ iō nec ad ordines ⁊ alia ſp̄ūalia admittet̄.vide glo. io. di. lege. ⁊ c. Bar.i.d.aūt.ex ↄplexu. nec ēt erunt legitimi in dn̄io illoꝝ q n̄ r̄cognoſcūt

Impatorem ꝯ̃tum ad ea per que fieret alteri preiudicium. puta ad ſucceſſionem bonorum ab inteſtato. vt nõ. in. d. c. per venerabilem.

5 Utrum comites hñtes poteſtatē legitimandi ab impatore poſſint legitimare in preiudiciũ agnatorum. R. d. Ant. in. d. c. per venerabilem. ꝙ non. niſi pater ⁊ agnati cõſentiant: quia hec poteſtas tanꝗ̃ alteri preiudicialis ē reſtringēda. l. i. §. ſi quis a principe. ff. ne quid in lo. publi. Sed Bal. in Rubrica codi. ē contra cũ quando ſimpliciter ē cõceſſa auctoritas legitimãdi: ſʒ credo verũ dictum. Bal. in filijs naturalibus tñ: ſed in ſpurijs ⁊ alijs ex dãnato coitu non credo: niſi expreſſe ꝯcedant. Facit qḋ nõ. Jo. an. in addi. ad ſpe. in ti. qui fi. ſunt legi. q dicit ꝙ ſi ſpurius dupliciter. ſ. ex patre vxorato. ⁊ matre maritata impetrat a papa vel ab impatore reſcriptũ legitimationis ꝙ non valet ſi non exꝓſſit. Facit qḋ nõ. pa. in. d. c. per venerabilē. vbi dicit ꝙ inceſtuoſus vel adulterinus. niſi id exꝓmat ſemꝑ reſcriptũ legitimationis erit ſurrepticium. quia omne tacitum ꝑ id qḋ papa ꝟ princeps non ita de facili conceſſiſſet ſi illud ſciuiſſet facit reſcriptum ſurrepticiũ ⁊ viciat. c. poſtulaſti de reſcrip. Facit etiã qḋ nõ. hoſt. ⁊ Goſ. in ſũma ꝙ licet papa legitimet aliquē ad dignitates non intelligitur legitimus quo ad epatuʒ ⁊ alias maiores. ſed tñ quo ad inferiores. de cõceſ. ꝓben. c. dilectus. vide ēt. ē. diſpenſatio. §. 9. Aduerte tñ hic qḋ dicit Ang. i auth. quibus nã. eff. ſui. §. ſi quis igitur. ꝙ pater põt legitimare filiũ in ꝓiudiciũ filiorum legitimorũ: ſed filius illegitimus non põt ſe legitimari facere in legitimorum ꝓiudicium.

6 Utrum legitimatus ſimpliciter intelligat ēt quo ad dignitates. R. hoſt. ꝙ ſic. ſic ſimpliciter reſtitutus: ad oia reſtituit. C. ḋ ſenten. pa. l. i. ꝗ̃uis Goſ. teneat contrariũ.

7 Utrum papa diſpenſando in matrimonio contracto in gradibus ꝓhibitis de iur canonico legitimet filios ante ꝯceptos. R. ꝙ non: ſed bene poſtea concepti erunt legitimi quo ad omnia. ⁊ ſi expreſſe legitimet ante cõceptos non erunt quo ad omnia: ſed ſolum quo ad ſpũalia ⁊ tꝑalia in terris pape non in alijs. vt in. d. c. ſi. q fi. ſũt le.

1 # Legitima portio

ē triplex. ſ. legitima trebellianica. ⁊ falcidia. pria debet de iure nature tñ filijs ⁊ ipſis mortuis debet nepotibus ex eis legitime natis: nec eis põt imponi grauamē ſuper ipſa ꝑ legata aut fideicõmiſſa. ſed bene poſſunt grauari ꝑ debita. non põt ēt eiſdem imponi ꝯditio vel modus. ⁊ ſi apponatur ꝓ non adiecto hẽtur. C. de inoſ. teſ. l. omnimodo. ⁊ l. ſe. ⁊ hec ē tercia pars hereditatis ſi ſunt quatuor filij vel pauciores. ſi vero ſunt quinqꝫ vel plus. tunc erit medietas toti⁹ hereditatis quã inter ſe diuidēt equaliter. C. de inoſ. teſta. auth. nouiſſima. Et aduerte ꝙ iſta legitima aliquando ſic dicitur. vt in. d. l. omnimodo. Aliqñ dicit debita pars. vt in. l. ſcimus. C. de inoſ. teſ. Aliquando dicitur debitũ ſimpliciter. vt i auth. de trien. ⁊ ſe. §. i. Aliquãdo debitum bonorum ſubſidium. vt. C. de inoſ. dona. l. ſi totas. Aliquando dicit debita iure nature vt in auth. de trien. ⁊ ſe. §. hoc nos.

2 Utrum iſta legitima poſſit ꝑ ſtatutuʒ vel ꝯſuetudinē in totum tolli. R. Albri. dicit in l. quoniam i prioribus. C. de inoſ. teſta. ꝙ cõuer doc. ⁊ ēt vltramontani tenent ꝙ ñ. Alij magni tenent ꝙ põt in totuʒ tolli. Sʒ prima verior vr. poſſet tñ ſtatutum vel cõſuetudo diminuere vel diſtinguere eam: ſʒ non in totũ tollere. Rõ quia ſicut a natura alimentatio filij a patre dependet. ff. de inſti. ⁊ iur. l. i. §. hinc deſcendit. ita poſt mortem patris alimentatio filij ab hac portiõe iuris nature dependē vr: vt innuit in auth. de trien. ⁊ ſe. §. i. ad fi. ⁊. §. ꝓhibem⁹ auth. ibi ſi vult filiorum ⁊c̃. ꝓ hoc facit inſti. de iur. naturali. §. i. ⁊. ff. ḋ pac. l. ius. agnatiõis ⁊c̃. Pa. tamen diſtinguit ⁊ bene in. c. Raynutius de teſta. ꝙ aut filius nõ hꝫ. vnde viuat aliunde. ⁊ ſic vera ē opinio vltramontanorum. aut hꝫ vnde viuat. ⁊ ſic ē vera ſa opinio. Aduerte tamen ꝙ in legitima fili⁹ nõ põt grauari ꝑ fideicõmiſſum ſm cõeʒ opinionē per. l. qm̃ in prioribus. C. de inoffi. te. ⁊. l. cum patronus. ff. de le. 2. lʒ Bar. ⁊ Dy. dubitauerint in. l. i. ff. de vul. ⁊ pupil. ſub. Sed ſuccedentes ab inteſtato ipſi filio ſi contingat filiũ ꝺcedere impuberē poſſunt grauari. ⁊ ē caſus in. l. ſi fũdũ ꝑ fideicõmiſſum cuʒ. l. ſe. ff. de le. i. iõ dicit Bal. in. l. cũ virum. C. de fideicõmiſ. ꝙ ſubſtitutus filio impuberi poterit grauari vt reſtituat legitimã filio debitã. Et ſi verba ſunt dubia. puta teſtator dixit poſt mortē filij mei ipuberis hẽditas itegra reſtituat ſcio: nec exꝓſſit ꝑ ſuũ vel ſuccedẽtes ab iteſtato filio meo: vel ꝑ ſubſtitutũ dato filio meo fidicõmiſſũ debebitur in legitima ēt ſm Bar. in. l. qui duos. ff. de vul. ⁊ pupil. ſub. ⁊ cõmuniter ſequunt ſcribẽtes ibi. ⁊ refert Pa. fuiſſe cõſultũ ꝑ Jo. de Imo. ⁊ Fulgo. i. c. raynuti⁹ de teſta. lʒ Bar. in. l. coheredi. ff. de vul. ⁊ pupi. ſub. aliter dixerit.

2 Quid ſi filius inſtituatur in minori parte. R. ꝙ nihilominus aget vſqꝫ ad ſupplemē. d. l. omnimõ. qꝛ hec legitima datur i bonorum ſubſidiũ de iure nature.

3 Secunda trebellianica a trebellio auctõe ſic dicta debetur hec iure inſtitutõis. ⁊ ē q̃rta ps hereditatꝭ toti⁹. ſic cũ qs iſtituit⁹ heres rogat vt reſtituat alij hereditatē ſine liberiſ moriendo. iſte ſic inſtituit⁹ poterit retinere quartã ptē totius hereditatiſ. Inſti. de fidei cõ. here. §. ſed qꝛ. C. ad trebe. ꝑ totũ. Inſtitutus tñ heres in certa pte hanc nõ hẽbu. ſm Bal. in. l. i. ff. ad. l. falci.

4 Tertia falcidia a falcidio auctore debet iure inſtitutõis. ⁊ eſt quarta ps toti⁹ hereditatis quã qs retinet qñ inſtitutus heres fuit ⁊ ſupra dodrantem. ſ. tres ptes hereditatis eſt aliqḋ legatum vel fideicõmiſſũ. de teſta. Raynaldus.

5 In qbus caſibus ceſſat falcidia. R. ꝙ i ſex caſibus. Primus in his que legãtur ſic vt nõ poſſint alienari. vt ad ſucceſſores ei⁹ cui relicta ſunt debeant ꝑuenire. C. ad. l. falci. aut. ſed in ea re.

6 Secũdus i his q̃ ad pias cãs relinquũt eccle aut pio loco. vt i aut. ſi'ꝛ. C. ad. l. falci. Aduerte hic ꝙ ſi eccl'a vel alius pius locuſ inſtitueretur heres. tunc detraheret falcidiã de legatis factis alteri eccleſie vel pio loco. qꝛ currit priuilegiũ cũ priuilegio. ⁊ ſic concurrentibus priuilegijs vtuntur iure cõi. Facit. l. aſſiduis. C. qui po. in pi. ha. nõ. Pa. in. c. in pñtia. de ꝓba. Idem tʒ Dy. ⁊ legit Albri. in. l. ſi qs ad declinandam. C. de epi. ⁊ cle. Et hoc idē ēt ſi idirecte relinquatur ſm Bal. in. l. ſi auia. §. titio. ff. de ꝯdi. ⁊ de. puta cum relinquitur fundus cũ pacto vt reſtituat eccleſie.

7 Tertius in teſtamento in litis. C. ad. l. falci. l. in teſtõ. ⁊. d. c. Raynaldus.

8 Quartus in male ablatis certis vel incertꝭ legatis ⁊ alijs alienis. l. imponenda. C. ad l. falci.

9 Utrum pater legans tñ ꝓ male ablatis ꝙ legitima iure nature debita minuitur. obliget filiũ vel illum cui debetur. R. Monal. ꝙ ſi talia male ablata non poſſunt probari non tenetur heres ſoluere vt debitum. ſ. vt es alienũ ſed vt legatum. ⁊ iõ ſi legitimam minuit non tenetur ſoluere. ſecus eſſet in illo cui falcidia competit. quia cũ talia legata ſint ad pias cãs ceſſat hodie vt dictũ eſt. ⁊ iõ non detrahet.

Sed qd faciet talis qui tot hꝫ reſtituere incerta que ꝓbare nõ põt. q̃ exhauriunt qi totã hereditatem ſi non põt inducere filiuʒ vt ſit ꝯtentus reſtituere. R. ſm Monal. ꝙ faciat teſtamẽtũ vel codicillum i quo ordinet ꝙ oia bona ſua diſtribuantur paupibuſ ꝓ male ablatis incertis aſſerens ꝙ plura ſunt ꝗ̃ oia ſua bona. 10

Quintus ſi teſtator certus de ſua ꝗ̃titate pſimonij ꝓhibeat exꝓſſe deduci falcidiã. 11

Sextus ſi heres ñ fecerit inuentariũ ſm mõm ⁊ tꝑs ſtatutũ. hij duo hñtur in aut. ſed cũ teſtator. C. ad. l. falci. Idē ſi. ĩ. tꝑs legitimũ non paruerit voluntati teſtatoris. vt in. c. Raynaldus in fi. de teſta. 12

In quibus caſibus ceſſat trebellianica. R. ꝙ in tribus caſibus. Primus in legatis ad pias cãs. vt dixi. ē. Legatũ. 2. §. 5. Secũdus ſi teſtator ꝓhibuit. vt in aũt. de here. ⁊ fal. §. ſi vero exꝓſſi. Rõ. qꝛ cum teſtator poſſit tollere falcidiã. multo magis trebellianicã q̃ minus eſt priuilegiata. vt. ff. ad. l. falci. l. in quartam. lʒ ꝯtrarium teneat glo. in aũt. ſed cũ teſtator. C. ad. l. falci. Sed verius eſt ꝙ põt. vt in. d. §. ſi vero. Tertius eſt qñ ſubſtitutio euaneſcit. vt puta. qꝛ ingreditur religionē ille q rogatus ſi ſine liberis recederet. vel nõ maritaretur ⁊ huiuſmodi. vt in aũt. niſi rogati. C. ad trebe. Addo quartuʒ qñ iudicis officio. cõpulſus ſolum adijt hereditatem. qꝛ ſicut tum reſtituet. Inſti. de fideicõ. here. §. in primis. 13

Utrum legatis multis factis tam ad pias cauſas ꝗ̃ nõ pias excedentibus facultatem hereditatis. debeat fieri detractio tam de legatis ad pias cãs an ſolũ de alijs. R. Albri. in. d. l. ſi qs ad declinandã. ꝙ ſic cõiter de oibus. Nec ob. ꝙ ceſſat falcidia in ꝓdictis. qꝛ non eſt falcidia ſed declaratio legati inaniter facti ab initio. vt. ff. ad trebe. l. i. §. ſi is quadringinta. 14

Quid ꝯputantur in iſtis legitimis. R. Pa. in. c. Raynutius. de teſtamentis. ꝙ in legitima que dicitur falcidia que prouenit iure inſtitutionis non computantur. niſi ea q̃ venerunt iure inſtitutionis heredi. non autem legata vel alio modo prouenientia. 15 In quarta vero trebellianica computantur. non ſolum que veniunt heredi iure inſtitutionis. ſed omnia que proueniunt ei ex teſtamento. putã. iure legati vel donationis. non alia ꝓuenientia ex teſtamentum. In legitima vero que prouenit iure nature com

putātur nō ſolū ea q̄ ꝑueniūt ex teſtō quocunq̄ʒ titulo. ſed ēt vndecunq̄ʒ ſint ꝓfecta. et pa. et in iurib⁹ allegatis in glo. d. c. Raynutius ⁊ in. l. in quartam. ff. ad. l. fal. Diſtinguit tñ Pa. ibidem circa hoc vltimum ſic. ꝙ aut pr̄ donauit filio ob cām. puta dotis. vel donatōis pp nuptias. ⁊ illud cōputatur cū legitīa. aut dōauit ſimplr̄ ⁊ ſi dōatō ſenuit. puta. q̈ donauit emācipato vel pp merita. ſic nō ꝯputabitur. Si vero non tenuit in vita patris. lʒ ſit ꝯfirmata morte, cōputabitur cum legitima. de quo vide. ⁊ dic vt I gilt. ex teſtō. C. de colla. ⁊ i. l. filium quem hñtem. C. fam. her.

16 Utrum quis poſſit deducere duas legitimas portiones. ſ. legitimam debitam iure nature ⁊ trebelianicā. olim fuerunt opi. in l. q̄ʒq̄ʒ. C. ad. l. fal. ſed hodie dic cum Bar. in. d. l. q̄ʒq̄ʒ. ⁊ in. l. papinianus in. §. meminiſſe. ff. de inoffi. te. ⁊ Bal. in. d. l. filiū quē hñtē. ⁊ canoniſtas i. c. Raynutius ⁊. c. Raynaldus. de te. ꝙ ſi ſubſtitutio ſeu rogatō ſit pure facta aut ad certum diem. q̄ p inde ē ac ſi ſit pure facta. tunc non poterit detrahere niſi vnaʒ quam voluerit. Si vero rogatio ſit facta ſub conditione ſ ad icertum diē ſic poterit detrahere ambas duas. ⁊ ſic cōcorda ius ciuile cū canonico qd̄ vr̄ diſcordare in hoc. ⁊ hec ē cōis opi. ſm Pa. i. d. c. Raynutius. ⁊ rōem diuerſitatis. vide ibi p eum.

17 Utrū legitima portio que debetur iure nature amittat̄ pp delictū pr̄is in leſā maieſtatē. R̄. d. Car. in Cle. paſtoralis. de re iudi. in. §. cete᷑ tʒ ꝙ nō. vn̄ dicit ꝙ filij audita cōdemnatōe pr̄is furtim ⁊ doloſe ſi capiūt ſuam legitimā non tenentur ſaltem i foro aīe ad reſtitutōem faciendā principi. q̈ pñt tenere de iure nature que per poſitiuum ius non poteſt tolli. ar. in. d. §. ceterum. ꝓ hoc de teſta. Raynutius. §. q̈ vero. q̈ pater nō poteſt priuare filium legitima. niſi in caſu ingratitudinis. vt. C. de inoffi. te. l. quoniam i prioribus. facit. c. ius dictum. de verbo. ſignī. in aut̄. de here. ⁊ fal. §. ſi quis aūt non implens. dicitur ꝙ ēt per reatum inobediētie non pōt priuari filius legitima. Sed ꝯtra i d. §. cete᷑ tʒ ꝯriū. rō q̈ p ꝯtractū pōt tolli legitimā. debetur. n. deducto ere alieno. ff. de inoffi. te. l. papinianus. §. quarta aūt. Sed in delictis q̈ ꝯtrahimur. q̈ p q̈ ꝯtractū ſe obligat ad penā. ff. de iure fiſci. l. imperatores. nō. gl. ff. de poſtula. l. i. §. beſtias. Idē tʒ Jo. de li. q̈ legitima ē quota bono᷑ quam pater hēbat tempore mortis. nihil aūt hʒ qd̄ ſūt ꝯfiſcata. ff. de inter. ⁊ rele. l. 3. ⁊ qd̄ nō. ff. de iur patro. l. diui fres. Et lʒ d̄ rigore ⁊ ſubtilitate iuris iſtō ſit veri⁹. tñ mihi magis plʒ opi. Car. tāq̄ʒ magis benigna. ⁊ eā teneo. rō q̈ per titulum lucratiuum ⁊ per donationem non poteſt pater alienare in preiudicium filij. C. de inoffi. dona. per totum. ⁊ de dona. ⁊ qd̄ ibi nō. c. ſi. ſed fiſcus hoc capit ex titulo lucratiuo. ⁊ iō non pōt in ꝑiudiciuʒ filij. Et ad rōem ꝯtra. dico verū qñ p quaſi ꝯtractū damnificauit principem in bonis. ex cuius damno pater eſſet ei obligatus ad reſtitutionem. alias non. quia tunc non eſt es alienum. nec proprie pōt dici ꝙ pater teneatur ex quaſi ꝯtractu ſed ſimplr̄ ex d̄licto. Ad Jo. de ligna. iam pʒ rñſio. q̈ in fraudē filij titulo lucratiuo facta alienatio nō valet.

Utrum falcidia ⁊ trebellianica amittātur per negationem fideicōmiſſum qualitate vl̄ quantitate facta ab herede illi cui fideicommiſſū eſt factum. R̄. ſm Bal. in. l. ſcimus. §. licētiam. C. de iure deli. ꝙ ſic. ſi ille ꝓbauerit qualitatē vel quantitatem fideicōmiſſi. nec aliquā ex ipſis poterit detrahere. 18

Egitimus filius

quis dicatur. vide. ſ. Filius.

Eno

quis dicatur. R̄ glo. i. § qd̄ ſi in adulterio. 32. q. i. ꝙ ē qui damnatam adulterā duxit. vel qui reconciliat ſibi eā. vt. C. d̄ adul. l. caſtitati. vel qui ſcienter tʒ adulterā. vt i. d. §. quod ſi. vel qui recipit pecūiam pro adulterio. ff. de adul. l. i. §. lenocinij. Litura prefata in tribus primis caſibus vera: niſi emēdatā teneret. Item lenocinium comittit qui queſtuaria mancipia habet. quia hoc non eſt minus q̄ʒ proprio corpore queſtum facere. l. palam. §. lenocinium. ff. de ritu nup.

Eproſus

ſeparat̄ ab habitatione hoīuʒ vt in. c. i. de coniu. lepro.

1 Utrum lepra poſt veniens diſſoluat matrimonium. R̄. ꝙ ñ. vt pʒ in. d. c. i. ⁊. 2. eo. ti. Sʒ ſponſalia bene ſoluit. vt patet in. c. ſi. eodem ti.

2 Utrum vxor teneatur cohabitare cū viro vel econtrario vir cum muliere leproſa. R̄. ſm glo. in. d. c. i. ꝙ non in eadem domo vel lecto. ſed bene tenetur ei debitum reddere vt in dicto. c. 2. Sed Pe. aureolus in quarto. di. 32. dicit. ꝙ vbi non poſſet ſine ſua veriſimili infectione ēt reddere debitum ꝙ non tenetur. ⁊ ponit regulā ꝙ nullus tenet̄ reddere debitum vbi eſt piculum veriſimile d̄ vltimata infirmitate. ⁊ facit ad hoc qd̄ dixi. ſ. Debitum. §. 3.

3 Utrum leproſi teneantur ad decimas. R̄. glo. in. c. 2. de eccleſijs hedi. ꝙ ſic. niſi de ortis ⁊ terris ⁊ fetibus aīaliuʒ ſuorum que ſole excipiuntur in. d. c. 2. ⁊ iō de alijs tenent̄ ſicut alij xp̄iani.

4 Utrum leproſi poſſint hēre eccleſiam ⁊ p̄bꝛm qui eis celebret. R̄. ꝙ ſic. ſi tot ſunt ſimul ꝙ eā cū cimiterio poſſint ꝯſtruere. dū tñ nō veteribus eccleſijs de iure parrochiali ñ faciāt iniuriam. d. c. 2.

5 Utrum leproſi poſſint ꝓmoueri. vide. ſ. Corpore viciatus. §. 9. ꝙ ñ. neq̄ʒ celebrare. niſi vt ibi dicitur.

6 Utrum ſacerdos ⁊ leproſus factus poſſit in prochiali eccleſia prelationis offō fūgi. R̄. ꝙ ſi ſine ſcādalo ⁊ abhoīatōe ppl̄i ñ pōt illud exercere. dʒ ab offō ſ̄moueri. Ita tñ ꝙ ſm facultates eccl'e admiſtrent̄ ei neceſſaria quouſq̄ʒ vixerit. vt in. c. tua nos. de cle. egro. Rectorib⁹ v̄o eccla᷑ q ſine ſcādalo illo᷑ q ſūt ſani ñ pñt ſ̄uire altari. datd⁹ ē coadiutor q curā hēat animarum cui adiutori ad ſuſtentationem congrua portio de facultate eccleſie eiuſdem aſſignetur. vt in c. de rectoribus. de cle. egro. Ex quo patet ꝙ non prohibetur celebrare qñ ſine ſcādalo pōt. vt in ſecreto ⁊ huiuſmodi. ar. d. c. de rectoribus.

Ex

ſm ꝙ rōalis creatura ordinat̄ ad gr̄aʒ. omiſſis alijs acceptionibus legis ſm Fran. de mayro. in. 2. ſen. ē ars honeſte viuēdi. ligās hominem ad ſui obſeruantiā. aliter ñ eſſet lex niſi ligaret.

1 Quotuplex ē lex. R̄. vt colligo ex Sco. in 4. di. 17. triplex. Prima dicitur lex nature. ⁊ iſto mō aliqd d̄r dupliciter de lege natur̄ vno mō tāq̄ʒ principia pratice nota ex terminis vel concluſiones neceſſario ſequentes ex eis. ⁊ hec ſtrictiſſime dicuntur de lege nature. Secundo mō dicitur de lege nature ⁊ large id quod ē ve᷑ practicū ꝯſonuʒ principijs ⁊ concluſionibus legis nature i tñ ꝙ ſtatim notum eſt omnibus illud cōuenire tali legi. Secunda lex dicitur poſitiua diuina que continetur in his que ſunt i veteri ⁊ nouo teſtamento. ⁊ lʒ Gratian⁹ vocet ipam legem nature. linuta eā ꝙ ē verū. prout eſt poſita ab auctore nature. ⁊ diſtinguit̄ contra ius poſitum ab aliquo qui nō eſt auctō nature. Tertia lex dicitur poſitiua hoc eſt poſita ab hoīibus. Multa. n. eccleſia ſtatuit. ⁊ imperatores vltra ius diuinum ꝓpter obſeruantiam honeſtiorem in moribus ⁊ pp reuerentiam maiorem in ſuſcipiendis ⁊ adminiſtrandis ſacramentis. de ꝓma ⁊ ſa hēs. j. Papa. §. i. ⁊ Preceptū p totum. de quibus hic tractare ñ intendo. ſʒ de tertia lege poſitiua que quidem lex poſitiua tantum hʒ de rectitudine inquantum a lege nature deriuatur. Si uero diſcōdet ab ea iam non erit lex ſed corruptio legis. vt Augu. in prio li. d̄ lib. ar. Non vr̄ iquit eſſe lex que iuſta non fuerit. Unde inq̄tum habet de iuſticia in tantuʒ hʒ de veritate legis ⁊ hoc eſt quod dicit Iſi. in. c. conſuetudo. di. ꝑma. Lex erit omne quod ratione conſiſtit. Nam ſm Fran. vbi. ſ. q̈ principia legis nature ñ poſſūt eodem mō applicari oībus propter multam varietatem rerum humanarum. ideo exinde ꝓcauit diuerſitas legis poſitiue.

Quis pōt facere leges. R̄. ſm Bal. in. l. omnes populi. ff. de iuſticia ⁊ iure. ꝙ quantum quis hʒ de iuriſdictione tñ hʒ de auctoritate condendi legem ſ ſtatuti. nec vlterius extenditur. niſi hij quo᷑ intereſt ꝯſētiāt vel ad minus ſint pñtes ſm Inno. i. c. i. de loca. ⁊ i. c. a nobis. el primo. de ſen. exco. alſat. c. ſi. de his q̄ ſiunt a p̄la. Ratio ſʒ do. Anto. in. c. cum laicis. de re. ec. nō alie. quia poteſtas ſtatuendi dependet a iuriſdictiōe ⁊ imperio in ſtatuēte ⁊ ſubiectiōe quo ad eum in quem ſtatuitur. c. eccleſia. de conſti. c. hñ quidem. 96. di. glo. ⁊ Bar. in. l. i. ⁊. ff. d̄ iuriſ. om. iudi. 2

Utrum lex canonica. ſ q̄libet alia lex ſeu ꝯſtitutio. ſ ſtatutū obliget ad mortale peccatum ex tranſgreſſiōe eius. R̄. Pa. i. c. clerici officia. de vi. ⁊ ho. cle. ꝙ nō ſemper: ſicut nec lex ciuilis iducit ſemp decapitationem. Conſidera ergo ꝙ aut lex habet i ſe materiam p̄ceptiuā ⁊ veriſimiliter excogitatā multū a ſtatuēte. ⁊ tunc ñ cures de verbis. q̈ v̄ba ſunt accomodāda materie. tex. eſt cū glo. i. c. rogo. ii. q. 3. ⁊ pulcher tex. in Cle. exiui. de v̄bo. ſi. ⁊ ſic dic ꝙ iducit mortale. Si v̄o ñ ꝯſtat de materia vbi quis eſſet certus de mēte ſtatuēns ꝙ vult inducer̄ ad mortale ſic inducit. Facit quod notat glo. i c. 3. ⁊. c. per venerabilem. qui filij ſint legi. ⁊ ibi per Pa. Aut cum neſcitur de mente latoris. tunc cōſidera ꝙ aut verba ſūt p̄ceptiua. puta. precipimus. iubemus. ſic obligat ad mortale. Facit. c. quod precipit. 14. q. pria. Aut vtitur verbis imperatiui modi 3

⁊ ſi materia non eſt neceſſaria nec multum
ponderoſa ñ obligat ad mortale. vt exēplū
ſi qs te pcuſſit in vna maxilla pbe ⁊ ē. qꝛ eſt
conſilij. 23. q. 1. paratus. Si vero materia ē
neceſſaria ⁊ multū ponderoſa ſic inducit
mortale. tex. eſt in Cle. exiui. §. item qꝛ pte-
rea. de verbo. ſi. Exēplū in ps. vouete qđ ē
conſilij. qꝛ votū ſit de ſupererogatiōe. ⁊ red
dite. illud eſt pceptū. qꝛ qđ ē promiſſū eſt ð
biū. de pac. c. 1. ⁊ debitū reddere eſt prece-
ptū iuſtitie. l. iuſtitia. §. iuris pcepta. ff. de iu
ſti. ⁊ iure. Facit qꝛ obligare ſe eſt voluntatꝭ.
ſed reddere eſt neceſſitatis. vt in. l. ſicut ini
tio. C. de ac. ⁊ ob. Aut vtimur verbis inhi-
bitōijs. vt inhibemus. phibemꝰ. iterdicimꝰ
⁊ huiuſmodi. ⁊ ſic iducūt mortale ſꝫ Pa.
in. c. nam ↄcupiam. de ↄſti. Aut loquitur ꝑ
verba cōia. vt decerno. ſtatuo. ⁊ ſimilia. ⁊
ſic non obligant ad mortale. vt dicit idem
Pa. in. d. c. nam cōcupiſcentiā. ſilr ē ỽbum
cōe innouo. ⁊ ordino ſiue in plurali dicā
tur. ſiue in ſingulari. Aut loquitur per ver-
bum debet. ⁊ ſic inducit mortale. qꝛ dꝫ ex
ſuo ꝓprio ſignificatō ipoꝛtat neceſſitatē. vt
in glo. in Cle. atendentes. de ſta. regu. Idē
dicit glo. in. c. ꝓpoſuit. de appel. ⁊ ꝑ Bar.
in l. 3. C. de pigno. ⁊ i. l. ſepe. ff. de offi. pſi.
prouincie. ⁊ alijs allegatis in. d. Cle. attē-
dentes ꝑ glo. ⁊ qñuis rōne materie aliquā
do ſit ↄgruitatꝭ. i. c. 1. de deſpō. ipu. ⁊ nō. gl.
i. d. l. ſepe. ⁊. l. 2. tñ dicit Pa. i. c. 1. de dolo ⁊
ↄtu. Improprietates ſunt vitande non ad
ſequētiā trahēde. c. ꝑpea. ⁊. c. ſi. ⁊ quod ibi
nō. de verbo. ſigni. iō ſolum habebit locū
ꝙ ſit conſilij in caſu ſpāli ratione materie
que conſulitur ē. Aut cōminatur ſub pena
excōicatōis. ⁊ ſic inducit mortale. qꝛ niſi ꝓ
mortali nullus excōicatur. 11. q. 3. nullus. ⁊.
c. nemo epoꝝ. ⁊ de ſē. exco. c. 1. li. 6. Fac ad
hoc in ar. c. pterea. de offi. dele. ⁊. l. orō. ff.
de ſpō. ⁊. l. 2. ff. de iur. om. iudi. qꝛ eadē ob-
ligatōe qua obligat excōicatio. ſilr ⁊ illud
ꝑ qđ ad ipam puenitur. Facit quod nō. in
Cle. qm̄. de vi. ⁊ ho. cle. vbi lꝫ Stephanus
ꝙ peccat mortalr contrafaciens ſanctioni.
⁊ dr ſanctio ꝓprie conſtitutio ſeu lex pena
lis. vt ibi nō. glo. Aut loquitur per virtutē
obediētie. vel ſub pēa maledictōis eterne. ꝟ
ſub indignatōis omnipotentis dei ⁊ huiꝰ-
modi. ſic inducit mortale. vt in. c. vnico. de
ſta. regu. li. 6. Aut conſuetudo habet vt ta-
lia verba obligent ad mortale. vt ſic iducēt
ar. c dilectus. de conſue. ⁊. l. minime. ⁊. l. ſi
de interpretatione. ff. de legi. tex ē in dicta
Cle. exiui. §. itē quia preterea. Sed aduer
te hic. ꝙ vbi ex ſe inducit ad mortale. non
ſemper peccat mortaliter contrafaciens. vt
ſ. Inobedientia dictū eſt. ⁊ ibi vide in pri
cipio.

Utrum in foro ↄſcie lex canonica ciuilꝭ vꝭ 4
alia ēt pceptiua ſēp ſit ſeruanda. R. ꝙ nō in
xi. caſibus. vt colligo ex Inno. in. c. qꝛ ple-
riqꝫ. de imu. ec. ⁊ ð homi. in. c. ſicut dignū
⁊ ex conſilio. 11. Fe. Io. cal. ⁊ Pa. in ꝓlo
go decretaliū. ⁊ Io. An. in. c. qꝛqꝫ de vſu.
⁊ alijs. Primus qñ lex poſitiua diſtiguit
inter forum contentioſum ⁊ conſciētie. qa
nō ſeruabitur i foro penitentiali auctorita
te ipius legis. c. tua. ⁊ qđ ibi nō. de ſponſa.
Secundus quando ius fundat ſe ſuper pre
ſumptione. ⁊ non ſuper veritate. quia in fo
ro conſcie attendimus ad veritatem. vt cre
damus cōſitenti de omnibus. quia ſolum
agitur de preiudicio ipius aie. c. ſignificaſti
de homi. Iō ſi ſit veritas contra pſumptiō
nem ñ ſeruabitur. vñ lꝫ heres non fecerit i
uētariū. tñ i ↄſcia ñ tenebitur niſi iqꝫtum he
reditas ſe extēdit. qñuis ius aliter vcit. quia
pſumit pluſ eē i hereditate. vt i aūt. de here.
⁊ fal. nō. hoc ꝓbatur in dicto. c. tua. ⁊ in. c.
literis i fi. de reſti. ſpo. ⁊ in. c. a nobis. el pri
mo. de ſen. exco. ⁊ vide Bal. in. l. prima. C
de ſa. ſā. ec. Tertius quando lex ñ eſt ad vti
litatem communem ſed princeps propter vti
litatem propriam edidit. Facit. 4. di. c. erit
autem lex. ⁊ dicitur iuſta. tunc lex ex fine ſe
cundum Pa. i. c. canonum. de cōſti. Quar
tus quādo lex ñ diſtribuit eque onera ſub
ditis. ſicut debet facere bonus paterfamili
as. quia ſic eſt iuſta ex forma ſecundum
Pa. i dicto. c. canonum. Quitus quādo ex
cedit auctoritatem ſtatuētis. vt patet i ſtatu
to epi quod ñ ligat deliquētes extra dioce
ſim ſuam ēt ſuos ſubditos. vt i. c. vt aiarum
de ↄſti. li. 6. Facit. l. fi. C. de iur. om. iu. ⁊ ſic
dicitur iuſta ex auctoritate. ⁊ pro iſtis tribꝰ
caſibus. facit qđ notat Bar. i. l. vectigalia.
ff. de publi. vbi dicit. ꝙ gabella licite frauda
tur que iuſte non eſt impoſita. Sextus quā
do eſt penalis. quia ante condemnationē
ñ tenetur quis ſoluere in foro anime penā.
vt eſt glo. ſingularis i. c. fraternitas. 12. q. 2.
de quo dic vt infra Pena. §. tertio. Septi
mus quando ratio legis ceſſat i foro anime
Nam licet lex non exprimat rationem ſeu
cauſam. nos tamen debemus eam coniec
turare. ⁊ ad limites illius limitare. vel am
pliare eam iuxta theoricam. doc. in. l. non
dubium. C. de legi. Exemplum in ciuitate
obſeſſa ſtatuitur ꝙ porte ciuitatis manedt
clauſe. ⁊ hoc pro vtilitate communi. vt in plu
ribus. pone ꝙ cōtingat hoſtes inſequi ali-
quos ciues. ita ꝙ in dānum cederet ciuita-
niſi apperirentur porte. tunc ſunt apperiēde
de qꝛ eſſet niſi apirent contra bonū ⁊ vtili
tatē cōem. verum eſt ꝙ nō pertinet ad quē
libet hoc interpretari niſi periculum ſit ſu-
bitaneum: vel ſit manifeſtum legis latorem
illud itendiſſe. ſed ſolum ad regentem ciui
tatem ⁊ huiuſmodi. Item aliud exēplum
ſtatuto cauetur ꝙ vxore moriente ſine li-
beris vir lucret dimidiā dotis qñuis non
exprimatur cauſa. tamen nos debemus cō
iecturare cām huius ſtatuti. vꝫ ſumptus ma
riti quos facit in ducēdo vxorem ad domū
nec alia cauſa poteſt eſſe. ⁊ ſic ſi non ducit
eam non debet lucrari. ſecus eſſet ſi ſic lu-
craretur mulier ſicut vir. quia tunc cauſa ex
timaretur affectus maritalis. ⁊ ideo etiam
ſi ñ duxiſſet. lucraretur. h nō. pa. in. c. ex pu-
blico de conuer. cōiug. facit quod idē pa.
nō. in. c. quia in inſulis. de ſta. mona. vbi di
cit ꝙ lex debet ampliari: ⁊ reſtringi ad li-
mites rationis expreſſe. etiam ſi verba nō
patiantur. vt in. l. adigere. §. qñuis. ff. de iure
patrona. ⁊ in. l. cum pater. §. dulciſſimis. ff.
de lega. 2. ⁊ in. l. pater. §. fūdum. ff. de lega.
3. Facit. c. cum dilecta. de cōfir. vti. vel inti.
⁊ bonus tex. in regula ſi. de reg. iu. li. 6. ⁊
quod nō. Bar. in. l. Item queritur. §. q im
pleto. ff. loca. ⁊ idē Pa. in. c. 1. de iura. ca-
lū. dicit ꝙ etiam in penalibus ſeu odioſis
quando ratio eſt expreſſa extenditur ⁊ am
pliatur diſpoſitio legis. vt in. d. regula ſi. ⁊
quod ib. nō. Dy. ⁊ Io. an. in mercurialibꝰ
⁊ quod nō. in. d. §. dulciſſimis: ſecus eſſet i
penalibus ſecundum eundem Pa. in. c. 1.
de ſen. ⁊ re iudi. in ſimili ſub terminis faci-
lioribus vel paribus. vt notat. Inno. in. c.
cum ſpāli. de appel. Item iſte caſus ꝓbatur
quia ratio legis plus debet attendi qꝫ lex.
ipa. l. 1. C. que ſit lon. conſue. ⁊ prima. di. c.
cōſuetudo. vbi dicitur. lex eſt quicquid ra
tione conſiſtit. vnde Bal. in. c. 1. de cōſti. di
cit ꝙ lex ↄſiſtit i ſubſtantia rōnis. ⁊ Bar. i
l. cum mulier. ff. ſo. ma. dicit ꝙ ratio legis.
⁊ mens legis idem ē: ⁊ propterea dić glo.
in. l. 1. ⁊. 2. C. que ſit lon. conſue. ꝙ non mi-
nus debet attēdi ratio legis qꝫ lex ipa. hoc
intellige de ratiōe finali que dicitur ipa lex
ſecundū Bal. in. c. dilectus el. 1. de reſcrip.
⁊ in. l. ſi quis ſeruo. C. de fur. dicit ꝙ ratio
finalis ē anima legis. Item vbicūqꝫ habet
locum ratio legis hꝫ locum ēt lex. C. de in
terdic. l. 1. ſecundum Archi. ⁊ ſequitur Ge. in
c. vbi periculum. de elec. li. 6. imo plus etiā
ſi verba contradicant. vt. l. ſcire oportet. §.
aliud in verbo ⁊ ſi maxime verba legis. ff.
de excuſa. tuto. non enim in folijs. ſed in ſē-
ſu cōſiſtit euāgeliū. c. marchiōn. 1. q. 1. ⁊. c. in
telligētia. ð ỽbo. ſigni. Facit tex. in. l. 3. C. de
li. prete. vbi enim inquit. manifeſtiſſimus ē
ſenſus teſtatoris interpretatio verborum
nuſqꝫ tātum valet vt melior ſenſu exiſtat.
Bal. etiam in. l. cōmiſſorie. C. de pac. inter
emp. ⁊ ven. dicit ꝙ iudici licet ſit impoſita
neceſſitas ſeruandi ſtatutum ſecundum for
mam prout iacet ad lr̄am. ar. l. prime. §. ſi
is qui nauem. ff. de exercito. tamen ñ habe
bit locum hec neceſſitas: niſi ſaluo intellec-
tu quia littera occidit ſpiritus viuificat. ⁊ fa
cit pro hoc glo. in. c. illo vos in. ỽ. pignus.
de pigno. Et ad iura que dicunt legem ſuā
dam etiam i fore anime. dic ꝙ verum qñ ē
eadem ratio in vtroqꝫ foro: qꝛ ſic ñ ceſſat in
foro aie ita. R. Pa. in. c. tua. in fi. de vſuris
⁊ quomodo ratio vel cauſa finalis poteſt
cognoſci. vide. ſ. cauſa. §. 5. Octauus quā-
do verba legis nō adaptantur ad aliquem
cāum. nec eius diſpoſitio adaptabitur ſi de
mente aliter nō conſtet. hoc eſt notabile di-
ctum Bar. in. l. 4. §. totiens. ff. de damno i
fec. ⁊ in. l. ita autem. ff. de admini. tu. ⁊ ibi
dicit: ſtatuto cauetur ꝙ ſoluantur pro gabel
la de quolibet contractu ſex denarij pro li-
bra. illud nō habebit locum in re ineſtima-
bili. quia cum verba non adaptentur. nec
diſpoſitio. Facit. c. idemnitatibus. §. ſed cū
eas. ⁊ ibi Ge. de elec. li. 6. ⁊ Bar. in. l. con-
ſtitutum. ff. de teſta. mi. Nonus quādo lex
ciuilis lꝫ non ſit improbata de iure canoni-
co fouet lucrum odioſum proximo vel ri-
gorem quēdam. exemplum i. c. filius noſter
de teſta. vbi lꝫ lex ciuilis diſponat valere le
gatum rei aliene tamen non eſt ſeruanda in
foro anime quia fouet lucrum odioſum he
redi: nec eſt fundata ſuper naturali equitate
aperte nō cōſtito de voluntate defuncti. ⁊
facit in ſimili. c. ex parte in fi. de cenſi. ⁊. c.
dilecti de iudi. ⁊. c. 1. de dolo. ⁊ contu. de
quo dic. vt. ſ. legatum. 1. §. 13. Decimus quā
do lex eſt iniuſta ſiue ex forma ſiue ex fine vel
ex auctoritate vt dictum eſt. 3. 4. ⁊. 5. caſu: ſi
ue etiam qualitercūqꝫ inducat ad peccatum
contra legem dei aut iuris canonici vt ſunt
leges que concedunt vſuras contra. c. ſu-
per eo de vſuris. Item que cōcedunt incā
tationes contra ventos ⁊ nubes ſicut. l. eo-
rum. C. de male. ⁊ mat. contra. 26. q. 5. ⁊. c.
6. in nullis. c. notatis. Item que conce-

dunt pſcriptōem cum mala fide ↄ regulam poſſeſſor. de regu. iur. li. 6. Item que pmittunt deceptōem inter contrahētes vſq3 ad dimidiam. contra illud qui non egit doluз ⁊c̄. Item que nolunt aliquem obligari ex nudo pacto contra. c. iuramenti. 22. q. 5. Itē que nolunt valere legata ad pias cās. niſi per tot teſtes probentur contra. c. relatum ⁊. c. cum eſſes. ⁊. c. indicante. de teſtamētis Item que nolunt teneri heredem ex delicto defuncti. contra notata in. c. in litteris. de rapto. ⁊ in. c. tua nos. de vſuris. Item que nolunt ſpurium alendum contra naturalē pietatem. Item que pħibent vel permittūt aut diſponunt ſuper contrahendis matrioniis diſſoluendis. ⁊ huiuſmodi contra canones. Item que prohibent comprehenſā in adulterio teneri in. l. crimen. ⁊. l. caſtitati C. de adul. contra. §. ſubauditur. 32. q. 1. intellige ſi vult corrigere ſe. Item que concedunt concubinatum contra illud. exo. 20. non mecaberis. Item que priuate perſone concedunt homicidium. contra illud. non occides. ⁊ de huiuſmodi habes in locis ſuis diffuſius. Aduerte tamē. ꝙ quando lex vel ſtatutum aliquid denegat propter equū bonum publicum. vt puta. ꝙ non ſoluens gabellam non audiatur. vel inſtrumentum quod non eſt regiſtratum in libris communiſ reputetur falſum. habebit locum in conſciētia etiam ſm Bal. in. c. ſi quis per triginta. ſi de feudo ↄtrouer. fue. Idem exēplificat Bar. in extrauaganti ad reprimenda. in v̄bo denunciationem in macedoniano ⁊ velleiano. quod nota. Undecimus. quādo lex ciuilis non fuit moribus vtentium recepta ⁊ canon non diſponit. aliter expreſſe non obligat ď neceſſitate. vt nō. Pa. in. c. litterāſ de iura. calum. De lege canonica vel ſtatuto. dic. vt. ē. Conſtitutio. §. 1. quando nō fuit moribus recepta.

5 Utrum clerici ⁊ alie perſone eccleſiaſtice teneantur ſeruare leges aut ſtatuta laicorū. R. Pa. in. c. eccleſia ſancte Marie. de conſti. Aut lex diſponit ſpecifice ſuper rebuſ eccleſiaſticis ⁊ bonis earum. ⁊ ſic eſt nulla tāꝗ̄ condita ab eo qui n̄ habet poteſtatem. ⁊ ſic non eſt ſeruanda. quia nec imperator aut alius ſecularis habet poteſtatem ſuper eccleſias. aut eccleſiaſticas perſonas. vt in. d. c. eccleſia. ⁊ hoc verum niſi in duobus caſibus. Primus eſt quando eſt priuilegiatiua. quia poteſt quis priuilegiare etiam non ſuum ſubditum. ſic intellige. c. nouit. ď iudi. vbi allegatur lex Theodoſij. Secundus quādo lex ē fundata ſuper naturali ratione quia tunc debet ſeruari non ratione legis: ſed ratione iuſticie naturalis. l. ſcire oportet. ff. de excuſa. tuto. §. qui non iuſte. Aut lex diſponit generaliter non faciendo mentionez de clericis vel eccleſiaſticis. ſed nō poteſt ſeruari ſine peccato: vt in preſcriptione male fidei: ⁊ ſic n̄ eſt ſeruanda a quocumꝙ. c. fi. de preſcrip. ⁊. c. lʒ mulieres. de iureiuran. li. 6. Aut eſt generalis ⁊ rationabilis nec contradicit canonibus. ⁊ tunc ſi eſt fauorabilis ſeruanda eſt etiam quo ad clericos ⁊ eccleſiaſticas perſonas. vt in. c. 2. requiris de appel. vnde ſtatutum quod diſponit. vt exiſtentibus maſculis: mulier non ſuccedat porrigitur etiam ad clericos vt nō. Pa. in. c. conſtitutus. de reſti. in integ. Similiter priuilegium conceſſum hominibus alicuius loci comprehendit etiam clericos illius loci. lʒ non exprimat. Facit. c. dilecti. de foro. compe. nō. Io. de lig. in. c. clericus. de fo. compe. ⁊ Bal. in. l. cunctos populos. C. de ſum. trini. Et nō. quando talis lex generaliter diſponens poteſt ſe habere ad cōmodum ⁊ incōmodum non poteſt dici preiudicialis. Exemplum ſtatutum diſponit ꝙ primogenitus ſuccedat: certe ſcďogenitus lʒ ſit clericus n̄ ſuccedet. Similr in ſtatuto quo maſculi excludunt mulieres non ſuccedet mulier ꝗuis ſit effecta religioſa. Et ideo omnes leges diſponentes ſuper cōtractibus emp. vendi. locato. commodato: ⁊ huiuſmodi. ſi non contradicunt canonibus ſunt ſeruande: etiam quo ad eccleſiaſticas perſonas. Facit. c. 1. de no. ope. nūc. ⁊ ē de mente Hoſti. ⁊ Io. an. i. c. 1. vt li. pē. Secus ſi ſimpliciter afferret preiudicium vt qui non facit inuentarium; vel qui. ſ. tale tempus non adiuit hereditatem ſit priuatus. ⁊ huiuſmodi. quia nunꝗ̄ poteſt eſſe ad commodum eccleſiaſticorum. ⁊ ideo non tenētur. Similiter quādo ſtatuitur ne poſſit aliquid vendi non ſubditis. Aut lex ciuilis eſt generalis ⁊ rationalis: ſed deuiat a iure canonico. tunc in foro ſeculari ſeruabitur: ſed non in foro eccleſiaſtico. neꝙ i terris ſubiectis dominio eccleſie: quia tūc debet ſeruari lex canonica in vtroꝙ foro. Facit. c. ſi duobus. de appel. ⁊ quod nō. in. c. quod clericis. de fo. compe. Aut lex ciuilis diſponit ſuper materia ad eccleſiam ptinente: n̄ diſponendo ipſam materiam ſed tollendo lucrum quod alias dederat: vel iponēdo pēnam actum explicāti. Exemplum primi ď raptore contrahēte matrimonium cum rapta in quo cāu lex priuat omnibus bonis datis ſibi a raptore. ⁊ ſic non valet. vt vult glo. nō. in. c. de puell. 36. q. 2. ⁊ eam ſequi videtur Fede. conſ. 35. ⁊ mihi placet quia videtur intimidare matrimonium. ⁊ ſic nō eſt ſeruanda etiam quo ad non eccleſiaſticos. Exemplum ſecūdi lex punit mulierem contrahentem. ſ. annum luctus vt. C. de ſecun. nup. quaſi per totum. ⁊ n̄ valet ratione predicta. Sed hoc limito niſi pena apponeretur fauore filiorum. ſicut lex que imponit penam matri: que agnouit tutelā filij tranſeunti ad ſecunda vota nō petito tutore filio. vt in. l. omnem matri. C. ad tertu. quia tunc valet. Aut lex ciuilis diſponit circa accidentia temporalia ad actum ſpiritualem vt in dote: ⁊ tunc ſi non contradicit canoni valet. c. Raynutius. ⁊. c. Raynaldus. de teſtamentis. ⁊ quod legitur ⁊ nō. i. c. 1. de do. poſt diuor. re. Et hoc verum niſi intimidet contractionem matrimonij. Si vero contradicat canoni tunc pendet ab illa queſtiōe cuius fori ſit cauſa dotis. ⁊ Inno. in. c. ď prudētia de do. poſt diuor. re. ⁊ Pa. tenuit ꝙ eſt mixti fori. ⁊ ſic lex ſeruabitur in foro ſuo: ⁊ canon i ſuo foro. ⁊ locus erit preuentioni. c. cum ſit generale. de fo. compe. Aut lex ciuilis procedit circa actū ſpūalem preſumendo ⁊ lex canonica innititur cōtraria. puta. lex preſumit matrimonium ſi maſculus ⁊ femina ſimul habitēt. l. in libere. ff. de ritu nup. ſi ſit libera. ⁊ non faciat queſtum de corpore. vt ibi lex canonica preſumit adulterium ſiue fornicatiōeʒ 30. q. 5. aliter. ⁊ ſic ſtādum eſt i vtroꝙ foro iuri canonico: qꝛ lex imitatur canones. c. clerici de iudi. Et ſcďm hoc limita iura que dicūt leges ſeruādas: que n̄ cōtradicunt canonibus.

6 Utrum i penalibus fiat extenſio legis. R. Io. ď Imo. ⁊ ſequitur Gemi. i. c. ſi poſtꝗ̄ de elec. li. 6. ꝙ ſcďm mētem comprehenſiuam ſic. ⁊ fortius in fauorabilibus. ſed ſcďm mentem extenſiuam n̄ ſit ipenalibus. c. ſtatutum de elec. li. 6. In alijs autem n̄ penalibus ſit extenſio ex idēptitate rationis. vide de hoc glo. ⁊ Ge. in. c. ſepe de tempo. ordi. li. 6. ⁊. ſ. Pena. §. 5.

7 Sed quomodo mens cōprehēſiua legis mōſtratur. R. ſm Io. de Imo. ⁊ Ge i. d. c. ſi poſtꝗ̄ de ele. li. 6. ꝙ ex quatuor. Primo ex cōi vſu verborum: quia preualet omni rigori ⁊ ſignificationi verborum. ff. de leg. 3. l. librorum. §. ꝙ tamē caſus. ⁊ ď ↄſue. c. cū dilectus. Scďo ſi aliter intelligendo ſequeretur abſurdus ſenſus cum debeat eſſe poſſibilis ⁊ hōeſta. 4. di. erit autē. ⁊ nō. Bar. in. l. omnes populi. ff. de iuſti. ⁊ iur. Exemplum. lex dicit qui occiderit hoīem capite puniatur ſi ad lr̄am deberet itelligi ſequeretur ꝙ occidens ſe defēdendo: vel furioſus eſſet occidēdus cōtra Cle. ſi furioſus de homi. qď eſt abſonuʒ. Tertio monſtratur mēs comprehenſiua quādo i illa eſt expreſſa ratio: qꝛ ex illa vt dictum eſt colligitur mens legis. Facit Cle. i. de elec. Exemplū i. c. ex parte de poſtulan. vbi prohibitio de admo cādo facta monachis extenditur ad canonicos: qꝛ lʒ ſint diuerſi tamē quia conſtitutio fundat ſe ſuper religione. ideo extēditur etiam ad canonicos. ⁊ iďo omnis ↄſtitutio ꝗ̄ habet reſpectum ad religiōem. lʒ loquatur de monachis ↄprehēdit etiaʒ canonicos ⁊ omnes qui promittūt tria vota. ſecus ſi loquretur de religione cum aliqua qualificatione. puta monacus niger ⁊ huiuſmōi. Quarto ↄprehenditur mēs legis qn̄ per eādem ↄſtitutionem vel per aliaʒ apparet id quod ibi eſt poſitū: grā exempli fuiſſe poſitum ſicut i. l. 1. ff. vti poſſi. dr̄ ꝙ lʒ verba edicti loquātur de ede. tamē i fūdo ēt habet locum. vt. i. §. h iterdēm oībus ibidē.

8 Qualr̄ deprehēditur mēs extēſiua legis. R. Io. de Imo. ⁊ Ge. vbi. ē. ꝙ ↄprehenditur ex idēptitate rationis n̄ ſcripte. vt in. l. 1. C. de iterdic. ⁊ re. Facit. c. iter ceteras. de reſcrip. ⁊. c. 2. de tranſla. prela. Nam de ſimilibus ad ſimilia ideʒ iudiciuʒ eſt vt in. d. c. dicitur.

9 Utrum lex ſeu ↄſtitutio ↄcernat futura ſolū. R. Pa. i. c. cognoſcētes de ↄſti. ꝙ ſic: ne afficiat aliquos ſine culpa: ⁊ hoc niſi caueatur i lege vt extēdat ēt ad pſīa.

10 Utrum cū lex vel ſtatutuʒ loqtur p v̄ba pn̄tis īdulgēdo aliqd extēdat ad futura. R. Pa. i. d. c. cognoſcētes ꝙ n̄: ne detur materia delinquēdi. vt ē tex. limitans hāc materiaʒ i. l. cuʒ lex. ff. de legi. p quaʒ dicit Bar. ꝙ ſi ſtatuto caueī ꝙ qlibet bānitus ſoluens x. eximaī de bāno: nō hʒ locū reſpectu eoruʒ q bānitūt de futuro: qꝛ dareī materia delinquēdi. ſecus ſi ceſſaret hec rō: qꝛ lʒ loquatur p verba pn̄ta vel pn̄tia extēdit ad futura: qꝛ lex ſemp loqī. l. arriāi. C. de hef.

11 Quomodo iterpretaī. vide. ē. Interpretatio. in prin.

12 Quādo lex incipit ligare. R. ꝙ ad hoc ꝙ lex ſit. oportet vt conſtituatur. ſecundo vt promulgetur: ⁊ publicatio eſt vltimus actus perſiciens legem ſecunduʒ glo. in Cle.

ꝓlogo per.l.humanum.C.de legi. Et iō poſtq̄ eſt ſolēniter edita ligat ſtatim ſciētes ſine expectatione alterius tꝑis.vt nō.Pa.i.c.i.de poſtu.ꝑla.⁊ glo.⁊ Paulus in.c.2.de re.ec.non alie.li.6.

13 Sed qñ ꝑſumitur ſcia legis.℞.Pa.in.d.c.cognoſcentes.ꝙ in legibus ⁊ ꝯſtitutioni bus inferioꝝ tꝑs eſt arbitrarium ſꝫ loci q̄li tatem.⁊ conditionem perſonarum.In legibus aūt imperatorum ꝑſumitur ſcia poſt duos menſes a publicatione facta in ꝓuincia.vt in aūt.vt facte noue ꝯſti.In conſtitutione vero pape Jo.An.in dara.li.6.vult vt liget poſt duos menſes a publicatione facta Rome.ſed rōnes ſue non mihi placent.⁊ iō idem dicam ꝙ de ꝯſtitutione imperatoris.Et ſic vꝫ ēt tenere Pa.in.d.c.cognoſcentes.⁊ lꝫ papa dicatur hēre pedes ꝑhi beos.hꝫ tñ ep̄os ⁊ archiep̄os ꝑ quos noti ciam dare pōt.

14 Utrum volens probare ignorantiam ſit admittendus.℞.Pa.in.d.c.cognoſcentes ꝙ ſic ſine aliquo dubio.vt in.c.ſi.q mat.accu.poſ.⁊ in.l.ſi.ff.de decre.ab oꝛ.Et ſic pꝫ ꝙ in cōſcia nō ligatur ignorans ſine culpa ſua.Aliter ſuperflue ⁊ fruſtratorie admitteretur ad ꝓbandum ignorantiam. Et hoc ē ſine dubio qñ lex requirit doluꝫ.facit glo.in.c.ad falſariorum.de cri.fal. alias ſecus eſſet.vide.ſ.Ignorantia.§.4.⁊ diſtingue.vt ibi.

15 Quō tollitur lex ſeu ꝯſtitutio ꝑ conſuetudinē.vide.ſ.Cōſuetudo.§.9.⁊.10.⁊.j.Statutum.§.21.

16 Utrum tollatur per legē contrariam.℞.Pa.in.c.cum acceſſiſſent.de ꝯſti.⁊ Bar.poſt Cy.vt in.d.l.omnes populi dicunt ꝙ ſic.lꝫ ñ ſiat mētio ꝺ pꝛima.niſi hēat clauſulā derogatoriam ad ſecundam.quia tunc opꝰ eſſet facere mentionem de pꝛima.ar.l.ſi qs in pꝛincipio.ff.de lega.3.⁊ in.c.nonnulli.de reſcrip.Aliqui tamen in.d.l.ſi quis.dicunt ꝙ ſi loquamur de priuilegio vel reſcripto.⁊ teſtamento.que ſunt priuata lex.ſic opoꝛtet fiat mentio quādo habent clauſulam derogatoriā ad ſecundū.Si autem loquimur de legibus ⁊ ſtatutis.non opoꝛtet fiat mentio etiam ſi habent clauſulam derogatoriam ad ſecundum per Cle.dudum.de ſepul.qꝛ cum preſumantur omnia ſcire videntur ſcienter velle reuocare ſtatuendo in contrarium.ſed ſecus eſt in priuata que eſt in facto.⁊ mihi placet.

17 Utrum ex non vſu inducatur conſuetudo derogatoria legi.℞.vt colligo ex Pa.i c.Johannes.de cle.cōiuga.ꝙ aut nō vſus habet in ſe actum tacitum cōtra diſpoſitionem iuris:⁊ tunc iducitur conſuetudo.Exemplum lex defert hereditatem communiter ⁊ equaliter filijs tam maſculis quam feminis.l.maximum vitium.C.de lib.pꝛeter.ſꝫ cōſuetudo defert pꝛimogenito:vel ſolum maſculis.⁊ ſecūduſgenitus vel femine nūq̄ ſunt vſe illa lege.ideo conſuetudo inducitur propter actum cōtrarium legi.Si vero nō vſus ñ habet actum cōtrarium nec tacitum nec expꝛeſſum legi.ſic ñ iducitur conſuetudo cōtra legem per ñ vſum ſic verbi gratia.lꝫ foꝛte ſint pluſq̄ centum anni ꝙ nullus vendidit hermofroditū ñ tamen ē abrogata.l.queritur.ff.de ſta.ho.que vult vt extimetur ſcdm ſtatum preualentem.Similiter licet non agam contra eum qui mihi damnum dedit actōne legis acquilie nō tamen per hoc abrogatur illi legi:quia illa lex nō neceſſitat ad agēdum ſed dat facultatem.

18 Utrum actus geſtus cōtra legem ſit nullus ipſo iure.℞.ꝙ nō in quatuoꝛ caſibus pꝛimo quādo cauſa pꝛohibitionis non eſt perpetua ſed tempoꝛalis.vt in.c.i.de mat.cōtrac.ꝯ inter.eccleſie.⁊ dicitur tēpoꝛalis quando eſt reſtricta ad certum tempus puta pꝛohibetur matrimonium propter venerationem certa dici.Similiter de pꝛofeſſione facta infra annum que pꝛohibetur in.c.ad apoſtolicam.de regula.li.6.Secus ſi pꝛohibitionis cauſa eſt perpetua.puta.cū pꝛohibetur aliquid propter malum quod inde ſequi poteſt vt matrimonium propter cōſanguinitatem:⁊ huiuſmodi.⁊ ſic intelligo.l.non dubium.C.de legibus.⁊.c.videns.10.di.⁊.c.contradicimus.35.q.3.⁊.c.non opoꝛtet.33.q.4.⁊ iſta eſt theoꝛica glo.in.c.tua fraternitas.de ſpon.duoꝛum.ſecūdo quando pꝛohibitio legis concernit pꝛincipaliter fauoꝛem alicuius:talis pꝛohibitio habet potius vim exhoꝛtationis reſpectu illius pro cuius fauoꝛe pꝛincipaliter fit:qꝛ poteſt renūtiare.pro hoc.4.di.§.hec ⁊ ſi legibus.hoc ponit Pa.in.c.ad apoſtolicam de regula.⁊ infert ꝙ poſſet per hoc intentari:licet ſtatuto caueatur:ne mulier poſſit contractum facere ſine pꝛeſentia duoꝛuꝫ agnatoꝛum ꝙ valeat cōtractus ſine eoꝛum pꝛeſentia:ſi ſtatutum expꝛeſſe non annullet actū factū.Facit.l.ſi quis in ꝯſcribēdo.C.ꝺ pac.facit.d.c.ad apl̄icaꝫ.vbi pꝫ obligationē acquiri deo:licet ſit actus pꝛohibitus a lege fauoꝛe pꝛofiteri volentis.Tertio quādo lex dat certam foꝛmam ſuper eo quod alicui conuenit ex ſua poteſtate.Exemplū epiſcopus ex ſua iuriſdictione poteſt abſoluere ab excommunicatione.vbi conditoꝛ canonis ſibi non reſeruat.Attamen lex dicit ꝙ non abſoluat niſi faciat ſic vel ſic:ſi facit contrarium tenet tamen abſolutio:ſecus quando lex dat poteſtatem illi qui eā alias non habet cum tali foꝛma:quia ſi nō ſeruat foꝛmam nihil facit.hoc capitur ex domino Car.in clemen.i.de iure patro.⁊ concoꝛ.gl.ibidem.⁊ Pau.Quarto quādo lex punit contrafacientem.quia tenet ſi expꝛeſſe non annullet factum contra:ſecꝰ quando non punit ſed ſolum pꝛohibet:qꝛ ſic non tenet:⁊ ſic loquitur lex non dubiū C.de legibus.hoc ponit dominus Cardi.in clem.i.de reſcrip.diuerſa tamen circa hoc ē doctoꝛum opinio:quibuſdam dicentibus ꝙ in omnibus caſibus facta cōtra legem ſunt ipſo iure nulla:niſi lege ſpāli actus ſuſtineat ſecundum Jo.an.in.d.c.ad apoſtolicam.⁊ cū eo cōmuniter doc.Sꝫ mihi placēt dicti quatuoꝛ caſus in quibus valent geſta ꝯ.l.qui faciunt ad magnam ꝺclarationem dicte.l.non dubium:⁊ per quos clarius poteſt intelligi quando factum contra legem alia lege ſuſtinetur:quia tunc:quando aliquis de predictis quatuoꝛ caſibus concurrit.

19 Utrum facta in fraudem legis teneant.℞.ꝙ non.vt nō.Bar.in.l.ſi libertus minoꝛem ⁊ ibi tex.ff.de iure patro.ſecus eſſet ſi fieret in fraudem hominis:etiam pꝛincipis.vide Pa.in.c.dilectus de pꝛeben.⁊ qꝺ nō.in.dcā.l.ſi libertus.⁊ quomodo fit fraus legi.vide.ſ.Fraus.§.2.

20 De iſta materia legis.vide.ſ.Conſuetudo.ignoꝛantia.⁊.j.Statutum.vnde appellatione legis cōpꝛehenditur conſuetudo.Facit.c.i.iuncta glo.pꝛima ⁊ fa ꝺ ſpon.vnde conſuetudo eſt quedam lex.l.de quibus.ff.de legi.⁊ di.i.conſuetudo.

21 Aduerte ſecundum Inno.in.c.ſi.de reb.ec.non alie.⁊ ſequitur Pa.in.c.i.de reſt.in inte.ꝙ vbi ius canonicum in alia materia dat regulam ſpecialem:ꝙ non debemꝰ illam diſtinguere per ius ciuile.verbi gratia canō iduxit ſuam ſolēnitatē i alienatiōe rei eccleſiaſtice.Ideo non debemus ſeruare illam iuris ciuilis poſitam.in auten.hoc ius.C.de ſa.ſan.ec.

22 Utrum condentes leges iniquas peccēt.⁊ ad quid teneantur.℞.ꝙ licet de iure tales leges ſeu ſtatuta non valeant.9.diſtinc.que contra.⁊.32.q.7.flagitia.tamen facientes ⁊ conſentientes peccant moꝛtaliter.de quibus Iſa.10.ve qui condunt leges iniquas.⁊ ſi ſunt contra libertatem eccleſiaſticā ſunt excōmunicati.vide.ſ.Excōicatio 7.caſu.12.⁊ tenentur reſtituere omne damnum qꝺ pꝛouenit alicui:ratione talis legis Et omnes voluntarie obſeruantes ſimiliter moꝛtaliter peccant.⁊ omnia acquiſita occaſione talis legis tenentur reſtituere.ſicut in ſimili dicam de participantibus cū raptoꝛibus.⁊ non ſolum dicuntur inique quando ſunt contra legem dei.⁊ nature:ſed etiaꝫ quando ſunt contra ius poſitiuū ad pauperes oppꝛimendos.⁊ iuſtitiam impediendam.ſecundum Hoſt.Qꝺ nō.bñ.

Utrum lex indulgens aliquid qꝺ poteſt intendere in alterius pꝛeiudiciuꝫ intelligatur ſaluo intereſſe partꝭ.℞.ꝙ ſic.vt tenet Bal.de pa.iura.fir.⁊ Pa.in.c.i.de iudi. 23

Lex ꝯmiſſoꝛia quid ſit.vide.ſ.Pactum.§.17. 24

1 Libellarius cōtra

ctus:qui dicitur datō ad liuellū.idē eſt ꝙ emphiteoſis.⁊ ideo ibi vide.⁊ ꝺ laudemio ſoluendo ꝗuis quidam.vt Bar.in l.ſi finita.§.ſi de vectigalibus.ff.de dam.in fec.teneant ꝙ differt.quia emphiteoſis fit a domino:ſed datio ad liuellum fit a non domino.ſ.vaſallo emphiteota ⁊ huiuſmodi ſed tꝑalibus noſtris cōiter non differt:niſi qñ fit illicite ⁊ vſurarie.vt pꝫ.j.Uſura pꝛ.§.44.⁊.§.64.

1 Libellus famoſus

ē compoſitio in ſcriptis facta in infamiam alicuius:eius qꝺ pꝛobare non vult:⁊ in publico iactata.

Que pena componentis libellum famoſum vel inuentum qui non combuſſerit vꝉ deſtruxerit:ſed doloſe manifeſtauerit vim ipſius.℞.ſecundum glo.in ſumma.5.q.i.ſi conuictus eſt ſecundum leges decapitatur ſiue depoꝛtatur.5.q.i.c.hi qui inuenti.⁊.l.vnica.C.de fa.libe.⁊ fit inteſtabilis.4.q.3 ob carmen.ff.qui teſta.face.nō poſ.l.qui.Secundum canones verberandus eſt.vt in.c.i.5.q.i.⁊ anathematizandus.vt in dicto.c.hi qui.⁊.c.2.eadem.q.ſed ſi ſponte ꝯfitetur non timoꝛe pꝛobationum mitius agitur cum eo.5.q.i.c.2.⁊ ſic punitur ad ar 1

bitrium iudicis.de offi.delega.ˀde cauſis i ſi.Si vero vellet probare qꝺ in eo contine tur non punitur. vt in.d.c.2.quia expedit crimina nocentium nota facere.ff.de iniur. l.cum qui in principio.⁊.C.de iniur.l.3. Qꝺ verum intellige ſecūdum Azo.⁊ Ho ſti.in iudicio.quia extra nemo debet aliuz prodere.6.q.i.ſūma.de peniten.diſtinc.1. homicidiorum.

2 Utrum teneatur talis reſtituere famā.℞. ꝙ ſic.aliuм libellum in contrarium facien do:⁊ vltra hoc tenetur leſo ſatiſfacere de alio dāno.vt.ſ.Detractio.§.3.

1 # Iber
dicitur ille qui nullius ſubeſt poteſtati.ff.ꝺ cap ti.⁊ poſtli.reuer.l.non dubito.§.li ber autem populus.

1 Liberam habet poteſtatem quando ſine alterius conſenſu quis poteſt diſponere: ⁊ non aliter in.c.fi.de poſtula.prela.

2 Quid excludit verbum libere.℞.ꝙ om nem moram ⁊ conditionem.c.extirpan dum.§.penul.de preben.⁊.c.ſi beneficia. de preben.li.6.⁊ de officio ordi.c.ordina rij.§.ꝙ ſi forte li.6.⁊ ibi per Jo.an.⁊ Ar chi.de homi.pro humani.li.6. Jmo ſecū dum alios denotat quandaꝫ prerogatiuā abſolutam ſeu dominium ſuper actuꝫ cui adicitur.vt.l.procurator cui libera.ff.de ꝓ cura.⁊.l iuſiurandum qꝺ ex conuentione §.fi.ff.de iureiuran.de elect.c.cum nobis olim in fi.vide per Bar.in.l.alio.ff.ꝺ ali. ⁊ ciba.lega.⁊ Pa.in.c.cum liberum.de ſepul.⁊ in.c.veſtra.de loca.vnde liberum dominium non habet quis ſuper actum ꝗ quando vult illum exercere impeditur ali qualiter. Omnis enim prohibitio ſiue tē poralis ſiue perpetua contradicit libertati. l.libertas.ff.de ſta.ho.quod nō.quia facit ad multa.

1 # Ibertus
eſt ſeruus manu miſſus.de quo vide.j.Manumiſſio.

1 # Ittera
an preiudicet ſcribē ti.℞.pa.in.c.frater nitati.de cleri.non reſi.concluden do poſt Bar.in.l.lutius.ff.de fideiuſſo. Aut ſunt littere generales ſicut cuꝫ dicitur preſentium latori adhibeas fidem.⁊ hui⁹ modi.⁊ iſto caſu cum iſte lator non poſſit contrahere vel aliquid intentare in preiu dicium ſcribentis:ſi cui ſcribitur ſibi mu tuaret pecuniam.⁊ huiuſmodi non preiu dicaret ſcribenti.vt in.l.fi.C.qꝺ cuꝫ eo qui in ali.poteſta.quia potius ſunt littere reco mendaticie niſi aliud addatur.puta ſub pe riculo meo ⁊ huiuſmōi.vel niſi doloſe ꝓ dit illi litteras:quia tunc teneretur.ar.l.ꝙ vendito.ff.de dolo.Si vero ſunt litteꝛ ma gis ſpeciales.puta quia dicitur in eis.tali de mea intentione plene informato adhi beas plenam fidem:quia tunc tenetur.⁊ aget act.mandati contra ſcribentem:ille cui ſcribuntur:ſed non debet ei credere in aliquo ꝙ ei appropriet.facit.l.ſi vo re munerandi.ff.man.

1 Quid de eo qui litteras alterius apperit vide.ſ.Falſarius.§.2.

2 Utrum damnificans proximum ex litte ris teneatur ad reſtitutionem.vide.j.Re ſtitutio prima.in ver.ſcriptura.

1 # Itigioſa res
dicitur de cui⁹ dominio cauſa inter petitorē ⁊ po ſidentem mouetur in iudicio.vide.ſ.Ceſ ſio actionum.§.2.

1 Utrum res litigioſa poſſit alienari.vide ibidem in prin.

2 Utrum litigans teneatur ad reſtitutionē expenſarum ⁊ damnorum parti aduerſe. ℞.ꝙ ſic ſi ſciebat iniuſtam cauſam fouere: aut ſi a principio non ſciuit tamen in pro ceſſu cauſe cognouit iniuſtitiam.⁊ non de ſiſt tenetur.ar.l.c.domus.de ſecun.nup.⁊ in.l.ſi quis inficiatus.⁊ ibi Bartho.ff.de poſiti.

1 # Itigioſus
idem eſt ꝙ contentio ſus.de quo vide.ſ.Cōtentio.⁊ Diſ cordia.⁊ grauius peccat ꝑ ſe ꝗ̄ adulator quia litigioſus frangit amicitiam.⁊ ſunt illi proprie qui ad omnia contrariant cau ſa contriſtandi de nullo curantes.vt dicit phus.3.ethi.

3 Utrum litigioſus debeat ordinari.℞.ꝙ non.46.diſt.§.i.

1 # Oca
An liceat mendicanti bus dimittere.℞.ꝙ cap ta ante concilium de quo in.c.cum ex eo de exceſ.prela.li.6.non poſſunt: ali ter ſunt excōmunicati ipſo facto.cle.cupiē tes de penis:ſed capta poſt illud conciliū bene poſſunt dimittere ſecundum lap.quē ſequitur dominus Petrus de Ancha.⁊ Ge.in.d.c.cum ex eo.⁊ in.d.cle.in verbo hactenus.i.vſqꝫ nunc:quia ſecundum pa piam hactenus per.h.aſpiratum.facit du as partes.ſ.hac ⁊ tenus.i.vſqꝫ nunc. Ex quo infert Ge.ꝙ fratres ordinis mei Bo nonie in monte potuerunt dimittere ꝑmū locum quem ceperant ⁊ alium capere:cū habeant licentiam capiendi vnum locum in dicta ciuitate.

1 Utrum dicti mendicantes poſſint loca de nouo capere.℞.ꝙ non ad habitandum. que ſint propinqua habitationibus homi num ſine licentia ſedis apoſtolicē:que de conſtitutione Bonifacij expreſſam faciat mentionem.ſecus eſſet de locis in heremiſ vbi non ē propinqua hominuꝫ habitatio: quia illa de licentia ſuorum ꝑlatorum ⁊ ca pere ⁊ mutare poſſunt.d.c.cum ex eo. Et nō.ꝙ illud.c.non prohibet tranſituꝫ ſingu loꝝ fratꝝ de loco ad locum qui ē ꝑmiſſus ex cauſa.c.licet.de regula.cum ſimilibus: ſed prohibet nouū capitulum:ſiue nouum conuentum capi.vel locum ad locuꝫ mu tari.ſecundum.d.Pe.de ancha.vbi.ſ.⁊ ſic patet ꝙ captio caſetaꝝ:vel mutatio ꝗs mendicantes capiunt ad habitandū ex trā ſitu vel pro infirmaria:⁊ huiuſmodi non cadit ſub iſta prohibitione:ſed ſolum quā do ꝓ nouo conuētu ſeu capitulo capiunt.

2 Utrum loca exempta ſint in dioceſi tali ꝙ in ea delinquentes incidant in excomu nicationem per ſtatutum dioceſani impo ſitam contra taliter delinquentes.vide.j. Statutum.§.2.

3 Utrum prefati mendicantes poſſint aug mentare loca ſua ſine licentia pape.℞.ſe cundum Lapum.vt recitat Ge.in.d.c.cuꝫ ex eo.ꝙ ſic.quia iſta acquiſitio.⁊ poſt ac quiſitionem hedificatio ē de actibus iam permiſſis.l.ab ea parte.ff.de proba.ergo iſti iuri antiquo ſtabitur:niſi quatenus ei ꝺ rogatum ē per.d.c.cum ex eo.qꝺ tantum in duobus imutat.ſ.in acquiſitione habi tationis in loco de nouo:⁊ ſecundo i mu tatione ⁊ tranſlatione quib⁹ in nullo cāus noſter concluditur.Jtem prohibitus acq rere nouum ius in re non prohibetur aug mentare ius iam ꝗ̄ſitum ante prohibitio nem.vt in.c.fi.℞.2.de conceſ.preben.li. 6.ſic in propoſito.vide ꝺ hoc.ſ.Excomu nicatio.7.cāu.44.

1 # Ocatio
eſt perſone vl rei ad vſum facta cō ceſſio mercede in pecunia numerā da conuenta.Alias ſi res vel ſpecies dare tur non eſſet locatio ſed contractus inno minatus.ſ.do vt facias.⁊ ageretur ꝑſcrip. ver.ff.depoſiti.l.i.§.ſi quis ſeruum.⁊ ideo locator dicitur qui ſub mercede pecunia ria locat domum ſuam ⁊ huiuſmodi con ductor qui ipſam accipit ſoluendo pen ſionem.vt in dicto.§.ſi quis. Aduerte ta men ꝙ contractus innominatus inducit ſecundum naturam contractus nominati cui aſſimulatur:niſi aliud actum fuerit.vt in.d.§.ſi quis ſequitur Bar.

1 Quid poteſt locari.℞.ꝙ omnes ille res que vendi poſſunt:niſi ſint ſeruitutes pre diales vt iter.actus.via ⁊ cetera.que locari non poſſunt.vt eſt tex.⁊ glo.in.l.locare.ff locati.ſeruitutes autem perſonales que ſt vſuſfructus bene poſſunt locari.ff.de vſu fruc.l.arboribus:ſed non ſeruitus vſus. vt in inſti.de vſuca.⁊ habi.§.minus.ſed ſi ſit ab vſufructuario extinguitur locatio ꝑ mortem ipſius vſufructuarij.vt.C.de iur. do.l.ſi ſonus.⁊ per maximam ⁊ mediaꝫ capitis diminutionem.inſti.de vſufr.§.fi nitur.A ꝓprietario auteꝫ fieri non pōt lo catio ſeruitutis perſonalis.

2 Locare non poteſt aliquis prelatus re ligioſus ad vitam:nec ad certum tempus ſ.longum.redditus:vel partem eoruꝫ.aut terra.aut poſſeſſiones monaſteriorum:vel aliarum adminiſtrationum ſibi cōmiſſaꝝ niſi neceſſitas vel vtilitas expoſtulet ꝯuen tus:⁊ cum conſenſu conuentus:vel ſi non habet.tunc cum conſenſu fiat ſuperioris. aliter ſuſpenſus ē ipſo facto:nec conducto ri acquiritur aliqꝺ ius:ſecus ad modicuꝫ tempus.hoc nō.in cle.monaſteriorum.ꝺ re.ec.non alie.

3 Utrū fructus decimarum poſſint locari ad annuum cēſuꝫ laicis.℞.pa.in.c.vrā de loca.ꝙ ſic.

4 Utrum beneficiatus poſſit locare reddi tus ſue eccleſie ſine alia licentia.℞.pa.in d.c.veſtra ꝙ ſic.Jntellige non magnuꝫ tē pus.puta pro.9.ānis pōt.Facit glo.i cle. i.de re.ec.non alie.nec valet ſtatutuꝫ ſeu ꝓhibitio ſuperioris in contrarium hoc i pedire:propter verbum libere qꝺ ponitur in littera.d.c.veſtra.

5 Sꝫ qd ſi ante tēpus locationis finitū mo riatur.℞.ꝙ extinguitur locatio quia com paratur clericus vſufructuario vel vſua rio.c.vlti.de pecu.cle.⁊ ideo extinguitur ſicut ius vſufructuarij.de dona.c.conſulta tionibus de pigno.c.vlti.ſecundum Jo. mo.qui ſic nō.in.c.hoc conſultiſſimo ꝺ re. ec.non alie.li.6.⁊ ſi ſoluit penſionem nō rehabebit a ſucceſſore in eodeꝫ beneficio niſi ſit conuerſum in vtilitatem eccleſie.vt nō.Hoſt.in.c.2.ne prelati vices ſuas.

6 Utrum ſacerdos poſſit locare operas
ſuas. ℞. ꝙ pro diuinis officijs dicendis nõ
quaꝫ licet. de ſymo. c. cum in eccleſie ⁊ mlˀ
tis. c. aliter eſſet ſimoniacus: ſed pro tem-
poralibus bene põt locare. licet tamen ei
paciſci cum aliquo ꝙ moretur in aliqua ec
cleſia vt celebret ibi diuina: ita tamen ꝙ nõ
habeat intentionem ad diuina ſed ad man
ſionem quam ibi facit: vel ad laborẽ quem
ſuſtinet: vel ad damnum qḋ ratione more
patitur. vt in. c. ad queſtiones de re. ꝑmu.
per. ar. ⁊ nõ. Inno. in. c. pſt. ne pre. vi. ſu.

7 Utrum ſcolaris recedens poſſit ponere
alium loco ſui in domo vel camera con-
ducta. ℞. Pa. in. c. inter dilectos de fide
inſtrumen. ꝙ ſic. quia conductor poteſt
locare alteri. l. nemo. C. loc. niſi aliud con
ueniſſent vt in. d. l.

8 Sed an poſſit hoc facere inuitis ſocijs.
Gl. inſtit. loca. in fi. dicit ꝙ licet poſſit alte
ri locare: ratio tamen ſocietatis prohibet
que preualet iuri locationis: cum videatur
electa induſtria pſone. inſtit. pro ſocio. §.
ſoluitur. Idem tenet ſpecu. de iudi. §. 2. Et
clarius Azo. per. l. perceptione. ff. de his q
deie. vel effu. ⁊ addit ꝙ ſi ſcolaris non de-
git in domo vt debet verſari: poteſt contra
eum agi act. pro ſocio: ſed vtili quia dire-
cta datur quando contrahitur ſocietas ad
comodiorem vſum. ⁊ vberiorem queſtũ
de qua leges loquuntur. vt nõ. ſpe. vbi. ſ.
Ex quo vide ꝙ in materia odioſa non ve
niet ſocius in domo. Et ideo ſi ſtatutum di
cit. ꝙ ſocius teneatur pro ſocio: non veniet
ſocius in domo: quia non eſt proprie iſta
ſocietas. ⁊ in odioſis verba ſtricte capiun
tur. l. 3. §. hec autem verba. ff. de nego. ge.
⁊ in. c. in noſtra. de iniur. inſuper dicit pa.
in dicto. c. inter dilectos ꝙ ſi male verſatur
⁊ non poſſit compeſci aliter a ſua inſolen
tia ꝙ poterit expelli per. l. ſi conuenerit in
fi. ff. pro ſocio ⁊. 5. q. 4. in loco.

9 Utrum locari poſſit domus propinqua
alteri magiſtro ita ꝙ voces adinuicem con
fundantur. ℞. ꝙ non. ⁊ ſi fecerit primꝰ po-
terit expellere vltimum. C. de ſtu. li. vr. ro.
l. vnica in fi. ⁊ hec cauſa tractari poteſt in
ferijs tempore meſſis ſm hoſt. de indi. c. ſi
gnificauerunt. ⁊ idem poſſet dici de quo-
cũqꝫ alio qui impediret lectionem prefati
magiſtri. ar. d. l. vnice.

10 Cui poteſt locari aliqua res. ℞. ꝙ oībꝰ
qui poſſunt emere: niſi ſit miles vl curialis
quibus non poſſunt locari predia ad colẽ
dum ne amiſſo vſu armorum ad opus ru-
rale ſe transferant. vt. C. loca. l. milites. l. cu
rialis. ⁊. l. vltima. ſubuenitur tamen ignorã
ter facienti. ff. loca. l. ſi quis ignorans. vbi
dicitur ꝙ poteſt exigere mercedem. Non
. n. contẽnit diſciplinam qui ignorauit mi-
litem. Idem videtur in clericis ⁊ monachis
niſi ex cauſa neceſſitatis. extra ne cle. l mo.
c. i. ⁊. c. ſm. vbi hoc nõ. Ber. ⁊ hoſt.

Uſqꝫ ad qḋ tempus poteſt fieri locatio. 11
℞. ꝙ ⁊ ad tempus: ⁊ in perpetuum. vt. ff. ſi
ager vecti. l. i. ⁊ dñr vectigales agri qui in
perpetuum locantur. ſ. quãdiu vectigal ſol
uatur: vt dicta. l. i. ⁊ ſuccedit heres in loca-
tione ⁊ conductione ſi moritur conductor
i. tempus locationis in iure conductionis
ſecus in vſufructu qui perſonalis eſt ⁊ exti
guitur cuꝫ perſona. C. loca. l. ſi quis domũ
§. ſi fructuarius.

Quando eſt merces ſoluẽda. ℞. ſꝫ Azo. 12
⁊ Gofre. ꝙ ſi actum eſt quando ſit ſoluen
da id ſeruabitur: alias conſuetudo regio-
nis ⁊ ſi non appareat de conſuetudine id
qḋ minimum eſt. ſ. in fine. ita nõ. hoſt. ⁊ Ber.
de cenſi. ex parte facit de re. iur. in obſcuris
li. 6. ff. de verbo. obliga. l. qui hoc anno ⁊
l. cum qui ⁊. ff. quando dies vſufru. le. ce.
l. i. §. ſi ubi ⁊ hec vera in ſtipulationibus in
alijs vide in. l. i. C. quando dies le. ce. ⁊ in
dicta. l. q hoc ãno ⁊ Inno. in. c. propter ſte
rilitatem de loca.

Sed nũquid poteſt locator inquilinum 13
expellere ante tempus finitum conductio-
nis. ℞. ꝙ ſic: in quattuor caſibus. Primus
ſi non ſoluit penſionem per biennium: ſed
ſi paratus ſit ſoluere audiendus eſt. ff. loca.
l. quero intellige ſi alius de ſequentibus nõ
ineſt. Secundus ſi domus locata ſit neceſ
ſaria ſue habitationi: intellige ex neceſſita-
te ſuperueniente cui aliter prouidere non
poteſt. vt. l. edem. C. locati. aliter non dice
retur neceſſitas ſi poſſet prouidere alio mo
do. ſecus eſſet ſi tẽpore locationis aliã do-
mum non habebat quia ſibi imputabit nec
expellere poterit. ff. loca. l. ſi quis domum.
§. huic ſubiungi. Tertius cum domus eget
refectione quia minatur ruinam que tamẽ
tẽpore locationis non minabatur. ⁊ in iſto
caſu ⁊ precedenti fiet remiſſio penſionis
pro rata tẽporis. c. propter ſterilitatem de
loca. ⁊. d. l. edem. ⁊. d. l. quero. §. inter loca
torem. vel prouidebit de alia domo eque
ydonea. ff. eodem. l. cum plures in princi.
Sed an ea refecta poterit conductor pete-
re in ea reponi. ℞. ꝙ ſic glo. iuncto. textu.
l. ſ. duo. §. cum inquilinus. ff. vti. poſſi. ⁊ ibi
ꝑ Bar. Quartus qñ ꝯductor in domo per
uerſe cõuerſat ſine leſione rei: vt puta tenet
publicas meretrices ⁊ ſic nõ remittitur pẽ
ſio ſm hoſt. l verſatur ꝑuerſe cum leſione
rei: tenendo porcos in ſolario. icidit arbo-
res. nõ colit ſuo tpre. ⁊ tũc remittitur pen
ſio. ſed aget ad itereſſe dñs de dãno dato
ſm hoſt. i. d. c. ꝑꝑ ſterilitatem. Et ſm hãc
diſtinctionẽ concor. doc. in. d. l. edem. ⁊ in
d. c. propter. qui videntur contrarij.

14 Utrum inquilinus poſſit ſimiliter prop
ter neceſſitatem dimittere domum añ finitũ
tp̃s ꝯ volũtatẽ dñi. ℞. pa. i. d. c. ꝑꝑ. ſterilita
tẽ ꝙ ſic ſm Uinc. ⁊ Io. an. hoc tenet ẽt gl.
in. l. ſi in lege. §. ſi domus. ff. loca. Ex q̃ põt
īferri ꝙ propter peſtẽ põt dimitti. qꝛ ẽ ꝓba
bilis neceſſitas ⁊ facit tex. in. l. habitatores
ff. eo. ti. ⁊ ſic in ꝯſcia eſſet ſeruandũ: q̃uis i
foro contentioſo forte aliter teneretur.

15 Utrum ſit minuenda penſio rei locate qñ
conductor nõ potuit vti re conducta. ℞. ꝙ
aut quis locat res. ⁊ ſi ſtat ꝑ locatoris volũ
tatẽ quo minus re cõducta nõ vtatur con-
ductor ſic tenetur ei ad intereſſe. l. ſi de fun-
do. C. locati. Si vero nõ ex volũtate ſed ꝑ
cãſum fortuitum ex eius ꝑte vl ex parte rei
locate cõtingentem. ſic penſio remittitur ꝓ
rata. Exempluꝫ ex parte locatoris. puta. qꝛ
propter delictum eius fundus locatus pu-
blicatus eſt. Exemplũ ex parte rei. veluti ſi
edes locate exuſte fuerint. l ager terremotu
corruit. vt. l. ſi quis domũ in fi. ⁊. l. ex con-
ducto. §. i. ⁊. l. ſed addes. §. ſi quis. ff. loca.
Ideꝫ dicendũ qñ ex neceſſitate locatori ad
ueniente oportuit conductorẽ expellere: vl
propter reffectionẽ domus. l. qui inſulam
in prin. ⁊. l. ſi fundus. ff. eo. ti. Si võ ſtat ꝑ
cõductorẽ: l ꝑ eius culpã quominꝰ re loca
ta vtatur. nihilominus totã penſionẽ ſolue
re tenetur. l. colonus. §. nauem. ff. locati.
Si vero ex caſu fortuito ex quo re locata
vti non potuit ſimiliter tenetur. quando lo
cator alteri locando veriſimiliter mercedẽ
habuiſſet. alias non. vt patet ex. l. fi. §. i. ff.
ad. l. ro. de iactu. facit. l. ſꝫ addes. §. cum q
dam. ff. locati. Sed in caſu quando quis lo
cauit operas nec per eum ſtat quominꝰ eas
ſoluat ſed per conductorem: ſic talis con-
ductor etiam ſi impediatur caſu fortuito ni
hilominus penſionẽ preſtabit. vt eſt caſus
in. d. §. cum quidaꝫ. Qḋ verum credo i cõ
ſcientia quando talis locator non habuit
cui locando operas: acquireret mercedeꝫ
propter talem locationem: quã mercedem
habuiſſet ſi tali non locaſſet. Si vero ſtat ꝑ
locatorẽ quominꝰ opas ꝑſtaret tũc ſi non
impeditur caſu fortuito tenetur ad itereſſe
omne nec mercedem hẽbit. Si vero impe
ditur caſu fortuito. ſic remittitur penſio pro
rata tp̃ris. vt eſt caſus in. l. ſi vno. §. item cũ
quidam. ff. loc. Ideꝫ in. l. ſi hij. C. locati. ⁊
l. aduocationis. C. de condi. ob cauſam. nõ
autem tenetur ad intereſſe. Et ſi iam inco-
aſſet operas vel feciſſet aliquas expẽſ ad
ſe preparandum. ⁊ tali caſu fortuito impe-
ditur repetet eas expenſas quas fecit prop
ter hoc. vt in. l. ſi pecuniam in prin. ff. de cõ
di. ob cauſam habetur de eo qui parauẽat
ſe ire ad locum. ⁊ impeditus fuit per tem-
peſtatem. Fallit hoc vt non remittatur pen
ſio quando ex caſu fortuito ſtat per locato
rẽ in aduocato. quia ñ repetitur ſalarium
ab eius heredibꝰ ipſo moriẽte. l. i. ff. de va.
⁊ extraor. cog. Idem de quocũqꝫ hñte of
ficium publicũ. ⁊ ſic loquitur. l. arboribꝰ
§. de illo. ff. d vſuf. ⁊. l. diẽ functo. ff. lo. ⁊. l.
diẽ. functo. ff. de officio aſſe. Item fauore li
bertatis. vt in. l. cuꝫ heres. §. ſticus. ff. de ſta.
liber. hec eliciũtur ex Azo. ⁊ Bar. ⁊ alijs
in. d. §. cum quidã. Et hoc tene niſi cõſue-
tudo aliter haberet. vt s̃. Familia. §. 2.

Sed quid ſi locata re ꝯductor vſus fuit 16
ſed ſterilitas in eius fructibus contigit. ℞.
Pa. in dicto. c. propter ſterilitatem ꝙ ſi ſte
rilitas prouenit ex caſu fortuito: vel ex vitiõ
rei ſiñ culpa coloni. vt puta. quia tm̃ et ma
gnam ſiccitatem: vel aquarum hũdantiam.
vel frigus. vel grandinem ⁊ huiuſmodi.
⁊ non poteſt recompenſari cum fertilitate
anni precedẽtis vel ſequentis immediati:
dummodo duret eadem locatio ſꝫ Hoſt.
in ſũma eo. ti. ſic fiet remiſſio pro rata. pu
ta erat ſolitus colligere. 15. modios ⁊ ſolue
bat. 3. aureos non recolligit niſi decem. ſic
non ſoluet niſi duos aureos: niſi ſequenti
anno vel precedenti recollegit. 20. modios
Et idem dicas etiam ſi ſoluatur certa ſpẽs
quia licet non ſit proprie contractus loca-
tionis vt dixi: tamen quo ad hoc idem erit
iudiciũ. Predicta tamen non intelliges de
partiario qui cum domino lucrum ⁊ dam
num partitur. quia ñ fit remiſſio. vt nõ gl. i
dicto. c. propter ſterilitatem. Et q̃uis doc.
fuerint varij in dicto. c. propter. ⁊ in. l. ex
conducto. ff. eo. ti. quando dicatur ſterili-
tas mihi placet maxime quo ad conſcien-
tiaꝫ. qḋ Io. an. ⁊ pa. in dicto. c. propter ſte
rilitatem. ſequuntur. vt ſcilicet dicatur ſteri
litas quando non colliguntur niſi due par
tes de tribus ſolitis: ſecus eſſet in alio mo

dico. Sed aduerte ꝙ ſi fructus affuiſſent. ſed poſtq̄ recollecti fuerunt marcuerunt: vel cum erant recolligendi exercitus pꝛe teriens ipſos deſtruxit. ⁊ huiuſmodi. non dicetur ſterilitas nec fiet remiſſio pēſiōis. vt in. l. ex conducto. §. ſi vis. ff. locati. ⁊. l. dānū. C. eo. ti.

17 Sed qd ſi ſit fertilitas nunquid augmē tabitur penſio. R. ſecundum Pa. vbi. ſ. ꝙ aut hoc contingit: quia fructus plus va lent ſolito. ⁊ ſic non fit augmentatio: ſicut nec fieret minutio ſi minus valerent. Aut pꝛouenit per induſtriam coloni. ⁊ ſic non augmentabitur penſio: ne ſua induſtria ſi bi ſit damnoſa. vt. ff. eo. l. ex conducto. ⁊ l. ſi. C. de allui. aut contingit pꝛopter bo nitatem rei. ⁊ ſimiliter non fit. Aut contin git melioꝛatio caſu foꝛtuito. puta locaui molendinum. Ex quo conductoꝛ ſolum percipiebat. 50. pꝛopter alia molendina q̄ nunc ſunt deſtructa percipit centum: ⁊ ſic fiet augmentatio penſionis pꝛo rata ſicut fieret remiſſio pꝛopter ſterilitatem: caſu foꝛtuito contingente. quia contrarioꝛum eadē ē diſciplina. 31. diſtin. hoſpitiolum. ⁊ l. i. ff. de hijs qui ſunt ſui vel ali. iu. hoc idē tenet glo. in. l. ſi merces. ff. e. ti. Pꝛopterea aduerte ꝙ contractus locationis ⁊ cōduc tionis eſt contractus bone fidei. vt inſtitu. de acti. §. actionum. ⁊ ideo merces debet conuenire arbitrio boni viri. l. ſi in lege lo cationis in pꝛinci. ff. locati. aliter reſtituere obligatur.

18 Quid ſi quis conducit molendinū pꝛo ſe ⁊ ſuis heredibus pꝛo certa mercede in perpetuum: ⁊ dimiſſis filijs ſit multiplica tio in infinitum. nunquid tenebitur molen dinum molere illis omnibus illo pꝛetio quo conuenit. R. ſecundum Pile. in ſuis q. 48. q. ⁊ Hugo. ꝙ non. quia non vide tur de hoc cogitaſſe. l. ſi quis in vna. ff. de periculo ⁊ cōmo. rei ven. Sed Albꝛi. in aut. hoc ius. C. de ſacro ſanc. eccle. dicit ꝙ imo tenetur de ſtricto iure. ad quod fa cit. l. ſi ſeruitus ita. 2. R. ff. de ſeruitu. vꝛba. pꝛedio. Sed de equitate conſcientie tene pꝛimam.

19 Utrum locans fundum alicui ad mediū nulla facta mentione de arboꝛibus: nun quid colonus habebit partem fructuum arboꝛum. R. ꝙ non. ſed locator habebit omnes. l. fructus. ff. de vſuf. Et ſi colonus deſtruat arboꝛes tenebitur. Similiter eius culpe imputatur. ſi aliquis eius odio ar boꝛes excidat. l. ſi merces. §. culpe. ff. loca. Quod limita ſecundum glo. in dicto. §. culpe. verum quando pꝛopter culpā ſuā ſeu dolum tale odium eſt cauſatum. alias non.

Nunquid poſtq̄ colonus ſeminauit agꝛ 20 ſi dominus eū vendat alicui poterit expel li per emptoꝛem. R. ꝙ non. ſed medieta tem fructuum habebit. vel pꝛout conuene rant: ſi tamen venditoꝛ omnes fructus ac cepiſſet aget colonus contra venditoꝛem ff. de lega. i. l. nihil. ſpeciale tamen pꝛiuile gium habet colonus fiſci. ſecundum Ro dul. Hic aduerte ꝙ ſuccedens in re locata ſi eſt de beneficijs eccleſiaſticis. ⁊ ſit facta ab habente adminiſtrationem. ⁊ cum de bitis ſolemnitatibus ⁊ cauſis de quibus. ſ. Alienatio. Et ad debitum tempus: tenetur ſtare locationi. ⁊ ſi eccleſia foꝛet leſa poſ ſet petere reſtitutionem in integrum. c. i. de reſti. in integ. ⁊ c. i. de reb. eccle. non alie. Si vero non habebat adminiſtrationem. vt ſunt canonici ſimplices. ſic non tenetur ſtare: quia equiperatur vſufructuario qui non poteſt locare vltra tempus vite ſue. l. ſi quis domum. ff. loca. niſi cum cauſa ra tionabili. ⁊ auctoꝛitate epiſcopi feciſſet. Cum vero res locata non eſt eccleſiaſtica. tunc ſucceſſoꝛ vniuerſalis tenetur ſtare. l. viam veritatis. C. locati. Succeſſoꝛ vero particularis in dicta re non tenetur ſtare niſi ſi locatoꝛ habuiſſet adminiſtrationem ple nam. vt maritus in pꝛedio dotali. quia ſic tenetur. vt in. l. ſi filio. §. ſi. ff. ſo. matri. Idē in tutoꝛe reſpectu pupilli. l. ſi tutelle. ff. de admini. tuto.

Quid ſi conductoꝛ aliquid expendit in 21 re conducta. R. ſecundum Hoſti. ſi expen dit neceſſario. vel vtiliter auxit. hedificauit. vel inſtituit aget contra locatoꝛem. vt reſti tuat expenſas. ff. de loca. l. domus. ⁊ in. d. l. ſed addes. §. ſi inquilinus. ⁊ ibi glo. ſed clarioꝛ tex. eſt in. l. colonus pꝛio. R. ff. e. ti. Si tamen poſſet tollere impenſas ſine le ſione rei non teneretur locatoꝛ. ſed ipſe eas tollere poſſet. vt in dicto. §. ſi inquilinus. Pꝛedicta non intelligas de expenſis fac tis pꝛo paſcendo animali locato vel colē da poſſeſſione. ⁊ huiuſmodi. ſed de alijs. puta curatione moꝛbi. reparatione ruine. vel plantatione vinearum. ⁊ huiuſmodi. vide etiam quod dico. ſ. Hedificās i pꝛin cipio.

22 Utrum in locatione poſſit interuenire vſura. R. ꝙ ſic. eſt vſura ex parte conduc toꝛis. videlicet quando ratione mutui inter pꝛetati. puta quia ante tempus ſoluit pen ſionem ſolum habito reſpectu ad pꝛeuen tionem tempoꝛis. vel mutui veri minuit de penſione debita. ⁊ ſic reſtituere tenetur. Faciunt nō. in. c. ad noſtrā. de emp. ⁊ vē. ⁊ in. c. illo vos. de pigno.

23 Ex qua culpa tenetur conductoꝛ de re conducta locatoꝛi. R. ꝙ de dolo lata cul pa ⁊ leui. quia gratia vtriuſq̄ contrahitur. inſtitu. quibus mo. re. contrahi. obli. §. vl ti. licet alij teneant ꝙ etiam teneatur de le uiſſima. ſed pꝛimum cōmuniter tenent gl. ⁊ doc. in. l. ſi quis domum. §. celſus. ⁊ i. l. ſi merces. §. qui columnā. ff. locati. Et qđ dico de conductoꝛe idem dico de loca toꝛe. Et licet Bar. in. §. qui colūnā: velit teneri locatoꝛem operarum ad tranſuehē das columnas. ⁊ ſimilia: que faciliter frā guntur etiam de leuiſſima pꝛopter tex. qui ibi dicit. culpa abeſt ſi omnia facta ſūt que diligentiſſimus quiſq̄ obſeruaturus fuiſſet. ⁊ dicat foꝛe ſpeciale in hoc caſu. glo. ibi dem tenet contrarium. Tu tamen ſic cōcoꝛ da. ꝙ aut aliquis locat operas in re que re quirit diligentiſſimam curam. vtputa po lire adamantem: incidere bꝛocatum pꝛo veſte fienda. ⁊ huiuſmodi. ⁊ tenebitur de leuiſſima. dicto. §. qui columnam. Aut non locat operas in re talis impoꝛtantie. Et ſic vera eſt glo. quia tenetur ſolum de leui. Nec obſtat glo. in. l. qui mercedē ac cepit pꝛo cuſtodia. et i. l. dominus. ff. eo. ti. vbi dicit ꝙ ſi ſpecialiter mercedem acce pit pꝛo cuſtodia ꝙ tenetur de leuiſſima. Pꝛo cuius itelligentia aduerte ꝙ quādo quis mercedem accipit pꝛo cuſtodia ſi ſu mus in contractu in quo ſolum tenebatur de lata culpa. vt in depoſito. ſic acceptio mercedis pꝛo cuſtodia faciet vt teneatur de leui. ⁊ ſic intellige. c. bona fides. de de poſito. ⁊. l. i. §. ſi veſtimenta. ff. depoſiti. Si vero ſumus in contractu in quo tene tur de leui culpa ſicut in locato: ſic accep tio mercedis pꝛo cuſtodia rei locate faciet vt teneatur de leuiſſima. ⁊ ſic loquitur. ⁊ in tellige. l. qui mercedem. ⁊. l. dominus. pꝛedic tas. Qđ bene nō. pꝛo ſoluendis multis cō trarietatibus. Nec ſolum tenetur de culpa ſua: ſed etiam illoꝛum quoꝛum opere vti tur. Si ipſe diligentiam non adhibuit. l. ſi merces. §. qui columpnam. ff. locati. ⁊. l. item queritur per totum. 23. q. 4. tres per ſonas.

Utrum locans vaſa vitioſa ignoꝛanter. 24 ⁊ pꝛopterea vinum effuſum eſt: vel mar cuit teneatur ad reſtitutionem. R. ꝙ ſic ad reſtitutionem intereſſe vini: nec ignoꝛantia. eum excuſat: ſecus eſſet in paſcuis locatis vbi herba peſtifera erat quam ignoꝛabat. quia licet animalia conductoꝛis ſint moꝛ tua. non tenebitur locatoꝛ. vt in dicta. l. ſed addes. §. i. vbi dicit glo. hoc eſſe ſpeciale in locato vt intereſſe extra rem hic veniat. In conſcientia tamen non haberet locum dicta. l. niſi quando locaſſet talia vaſa pꝛo bonis: ſecus ſi ſimpliciter exhibuiſſet vi denda. per conductoꝛem: ignoꝛans ipſe an ſint bona vel ne. quia tunc cum non ſit in aliqua culpa non teneretur. A foꝛtioꝛi te netur ad reſtitutionem intereſſe qui ſcien ter locat rem vitioſam. arg. d. l. ſed addes Et quod dico in vaſis intellige in omni re vitioſa: ex qua damnum pꝛoximo euenire poteſt. Quod nō. pꝛo illis qui locāt equos qui voluunt ſe in aquis ſi deſtruantur ve ſtes tenentur. ⁊ ſimiles. ſecus in commo dato.

Quid ſi nauta pōat res meas in alia na 25 ui quā vbi poſueram. ⁊ perierunt. R. ꝙ te netur. dicta. l. item queritur. §. i. ⁊ hoc ve rum ſi inuito domino. Si vero bona fide ⁊ ſine culpa. non tenetur. ſimiliter nō tene tur etiam ſi doloſe poſuiſſet quando vtra q̄ nauis perijt in eadem nauigatione. ff. ad. l. ro. de iac. l. ſi. §. i. quia licet ſit in culpa infideliter rem tuam contractando: non tamē ex tali culpa eſt amiſſa. ex quo omni no peritura erat. qđ bene nō.

Quis pꝛobabit affuiſſe dolum vel la 26 tam culpam. R. ſecundum Hoſtiē. ꝙ con ductoꝛ. puta paſtoꝛ ſicut argentarius debz pꝛobare amiſiſſe rationes cum ruina vel incendio. l. ſi quis ex argentarijs. §. vlti. ff. de edendo. Idē de cuſtode carceris. l. vlti. ff. de cuſto. ⁊ exhibi. re. tamen alias qui dolum allegat pꝛobare debet. l. quotiens. §. qui dolo. ff. de pꝛobatio. Ego tamen hoc non teneo ſed dico ꝙ quando quis tene tur ſolum de dolo ⁊ lata culpa. ꝙ incum bit pꝛobatio dicenti eum fuiſſe in dolo vel lata culpa. ſed quando tenetur de leui vel leuiſſima. tunc tenetur pꝛobare caſu amiſ ſiſſe. Et ſic loquuntur. d. §. vltimus. ⁊ dicta. l. vlti.

1 **Verum** non dicitur niſi ð
ductis expēſis.l.
illud in glo.C.de colla.ꝛ.ff. pro ſo
cio.l.mutuus.

1 **Ludus** ꝛ iocus alius ſpiri-
tualis ꝛ diuinus: ꝛ
iſte ē ille qui ꝓuenit ex magna men
tis deuotione.de quo in ps. Omnes gen-
tes plaudite: quē exercuit Dauid qn̄ ante
archam domini ſaltabat .2.R.6.ꝛ iſte ſan
ctus ꝛ v̄tuoſus eſt.

1 Eſt ꝛ alius ludus qui dicit̄ humanus qui
fit ad recreatōem ſuam:vel alioꝝ:vel cau
ſa virtutis experiēde.ꝛ iſte aliqn̄ dicit̄ thea
tralis:a loco apto ad theozandum.ſ.ſpecu
landū.Aliquādo laruális.q̄ larue ſunt de
formitates hoium per appoſitōez colorū
vel reꝝ que vulgariter dnr maſchere.Ali
quando hiſtrionalis in quo quis de perſo
na ſua facit ludum q vocat̄ vulgariter ſtra
gūtatoz.Alius illoꝝ qui ludunt al bagatel-
le que ſunt reꝝ honeſtaꝝ demonſtratiōes.
Alius haſtiludial̄ in quo luditur cū aſtis.i.
lāceis qui dicitur vulgariter gioſtra. Ali⁹
tozneamentoꝝ qui hodie non eſt in vſu.in
quo quidā includebant ſe i quodā circui-
tu ad pugnandū.Quidā pilcalis. baliſtal̄.
ſaltalis.ſcacalis.cozzealis.ꝛ huiuſmodi.
qui habent nomina ab eo in quo exercent̄
que plura ſunt q̄ʒ vocabla.vt.l.natura.ff.ð
preſcrip.ver.

2 Utrum talis ludus hūanus ſit ꝓhibitus.
R.ꝙ de ſe non ē malus. ſed aliquādo rōe
alicuius circūſtantie ē ꝓhibitus etiam de
ꝑcepto. Primo rōne loci. Nam tales lu-
di nullo mō poſſunt fieri in eccleſia:aut lo
co ſacro.c.cum decozem.de vi.ꝛ ho.cle.
ꝛ.c.decet de imu.eccle.li.6. Unde non ex
cuſarem a mortali qui talē faceret in eccle-
ſia:niſi fozet quid modicū.cum videat̄ iuſ
diuino ꝓhibitus ibi.domus mea domus
orationis vocabit̄.Demonſtratiōes vero
que fiunt ad hōrez dei.puta paſſionis xp̄i
ꝛ vite alicuius ſancti non ſunt ꝓhibite ibi
fieri:que non ꝓprie vocātur ludi.vt nō.in
d.c.cum decozem.Secūdo ꝓhibentur ta
les ludi rōe periculi leſionis corporalis:ſi
cut tozneamenta:ꝛ huiuſmodi.de toznea
mētis ꝑ totū.Unde ōis ludus i quo proba
biliter iminet ꝑiculū mortis corporalis ꝓ
hibet̄ ſub pena peccati mortalis.qꝛ cōtra
preceptum dei.Mat.20.diliges ꝓximum
tuum.Facit lex cruēta iuncta glo.C.ð gla
di.ꝛ.l.nam ludus.ff ad.l.acquil.ſec⁹ quā
do non imineret ꝓbabiliter:licet aliq̄ndo
accidiſſet ꝛ raro . Tertio prohibetur rōne
perſone. Nam clericis: ꝛ multo magis re-
ligioſis prohibetur omnis ludus cum ar-
mis.vt in.c.continebatur.de homi.quia ꝛ
arma portare niſi cā defenſionis ſunt ꝓhi
biti de ꝑcepto.vt in.c.clerici arma.de vi.ꝛ
hone.cle. Similiter ꝓhibet̄ eis ludus hi-
ſtrionalis.vt nō.in.c.donare.86.di.ð quo
dic vt.s̄.Hiſtrio.Quarto ꝓhibetur ratiōe
ſcādali.vt puta clericis ꝛ religioſis aliquē
ludū exercere in publico.ex quo ſeculares
ſcandalizarētur eſſet peccatū mortale.ſm
q̄.ſ.dico.Scandalū.§.2.Idem dico quan
do quis ex tali ꝓuocaret aliū ad ſcandalū
mortalis peccati: ſicut in coreis. ꝛ multo
magis ſi ſibi imineret ꝓbabiliter tale ſcan-
dalum.ꝛ hoc aduerteret peccaret mortali
ter:ſecus ſi de ſcandalo nō aduerteret : qꝛ
niſi fozet in lata culpa non credo peccaret
mortaliter.Aduerte tamē ꝙ clericis ꝛ reli-
gioſis ē ꝓhibitus ratiōe honeſtatis cleri-
calis ōis ludus in quo ex ꝓpria perſona
faceret ludum i publico.ſicut eſſet ſaltatio.
corrizatio.ꝛ huiuſmodi.Unde non excu-
ſarem eos a mortali.ar.c. ꝓ dilectione in
fi.de ꝯſe.di.2.ꝛ qð nō.doc.in.d.c.cum de
cozem.ſecus in ſecreto cum aliquibus do-
meſticis.Item ludus laruál̄ ē eis interdic-
tus quia non poſſunt mutare habitū: niſi
ex cauſa rōnabili.vt.s̄.Excomunicatio.7.
cāu.27.Et licet Iaco.de are.in.l.ſi quis cū
ſciret.ff.pro emptoze.ꝛ Cy.ꝛ Pe.in aut̄.
de ſan.epiſ.ꝛ cle.in.§.interdicimus el.2.te
neant ꝙ ludus ſcacozum ꝓhibeatur cleri-
cis.Ratio ſecundum Mar.in.d.§. inter-
dicimus:quia nō minus facit eos deuiare
a diuinis officijs in quibus debent inſiſter̄
vt.l.generaliter.C.ð epiſ.ꝛ cle.ſicut ludus
alearum qui ē eis prohibitus ibidez.Ego
tamen dico veram eſſe ꝑdictā opinionem
etiam in omnibus ludis quando propter
eos dimitterent debita diuina ad que tenē
tur:al̄ non.Unde licet ludere ad ſcacos.vt
tenet Ricar.in.4.di.15.ſicut alijs ſeculari-
bus:niſi ratione ſcandali:vel inhoneſtatis
clericalis.vt puta publice ludendo. Quin
to ratione cupiditatis.vnde tenet Math.
vt nō.Car.in cle.2.de vi.ꝛ ho.cle.ꝙ ludēs
ad ſcacos cauſa cupiditatis peccat morta
liter.Qð intelligo verū quando talis cupi
ditas eſſet mortalis de ſe.de quo quādo ſit
mortalis.vide.s̄.Auaritia.§.1. Et idez dic
quando fieret ex quacunq̄ alia mala inten-
tione fozet mortale:ſi intentio eſt de eo qð
eſt peccatum mortale . Attende tamen ꝙ
quando talis ludus humanus fit cā lucri
principaliter eſt illicitus.Unde peccāt ve-
nialiter.quia debent luder̄ principalr̄ cā re
creationis.ꝛ ſolatij.ꝛ exercendi ingenium
vel virtutem corporis. Verū eſt qꝛ facilr̄ in
ducit ad mortale.qn̄ fit principalr̄ cā lucri
vt p̄ʒ ex experientia.ꝛ vituperandus .lʒ lu
cratum non ſit niſi de bono cōſilio paupi-
bus erogandū.6°.rōne tp̄is puta qꝛ dies
feſtus preceptus.Naʒ cum tali die ꝓhibea
tur omne opus ſuile.exo.20.non video q̄-
modo haſtiludia talibus diebus ꝛ huiuſ-
modi.in quibus requirit̄ multa ſeruitus
poſſint fieri ſine pctō mortali. In alijs lu-
dis in quibus modica ſeruitus ineſt nō eēt
mortale:lʒ fiat in feſto:niſi per totum diem
ſe in huiuſmodi occuparent dimiſſis diuis
Hoc qð dixi ð haſtiludijs ꝙ ſit mōtale pec
catum tenet Rica.in.3.di.37.Sed ſi ex nul
la iſtarū circunſtantiarū fiat illicitus nō erit
pctm̄:ſi fiat cā honeſte recreationis.vl̄ vir
tutis.aut ingenij exercendi.Aut ſi erit pec-
catū erit veīale.de corea.tn̄ vide ſupra Co
rea.Aduerte ꝙ in ludis qui fiunt cā virtu-
tis exercende.vel ingenij.nō licet ludere ni
ſi ſuper vnum ſoldum.vt in.d.aūt. Alearum
ꝛ ſoldi.72.faciunt vnam libram auri.C.de
ſu.prepo.ꝛ arch.l.quotienſcūq̄ʒ . Sed tu
hoc limita ſm perſonam ad iſtam rōnem
ſic:ſi non cōcedit̄ niſi vnus ſoldus in ludo
magnis:ergo groſſus ſolum paruis.

3 Eſt ꝛ tertius ludus q dicitur diabolicus:
qꝛ operatione diabolica ē inuentus ad idu
cendos hoīes ad pctm̄ ꝛ iſte ē i triplci dr̄a
Primus conſiſtit i ludibzijs:que ludibzia
ſunt rerum inhoneſtarū demōſtratiōes . ꝛ
talis ludus omnibus ꝓhibitus eſt tam exer
cere quā videre.Unde qn̄ tales demōſtra-
tiones habent ꝓuocare ad laſciuiam vidē
tes tunc peccāt mortaliter tam exercentes
quā voluntarie vidētes.Facit qð.s̄.dixi.Cu
rioſitas.Unde dicit tex.i prohemio.ff.gs
.n.ludos appellat eos ex quibus crimina
oriuntur.hec.n.fieri nullo patimur modo
hec ibi. Secundus ludus dr̄ ludus alee .
ꝛ ſub iſto comprehenditur omnis ludus
qui innititur ſolum fortune: vt ludus cartaꝝ
taxilloꝝ.ꝛ huiuſmodi.Tertius ludus dicit̄
mixtus.qꝛ partim innititur fortune.ꝛ parti
induſtrie.vt ludus tabullarū cum taxillis.
quia reſpectu taxilloꝝ verſatur fortuna.reſ
pectu tabullaruʒ ducēdaꝝ v̄ſatur idustria.

4 Utrum iſti duo ludi vltimo dicti ſint ꝓ-
hibiti.R.ꝙ ſic. vt patet in auten. alearum
vſus.C.de reli.ꝛ ſumpt.fu.ꝛ in.c.epiſco-
pus.35.di.ꝛ licet Hugo.in.d.c. epiſcopus
teneat ꝙ ſemper peccat mortaliter ludens
ad predicta:tamen non credo verum .nec
dictuʒ .c.epiſcopus facit pro ſua opinione
quia dicit deſeruiens.ꝛ dictō.de.auget.vt
ff.depoſiti.l.1.in principio.Ideo ſecundū
gl.ibidēʒ ꝛ Rodoñ.peccat mortaliter ille
qui valde ſeruit ludo.i.ducit in conſuetudi
nem:alias aliquando ꝛ raro non credo fo
ret mortale.Nec obſtat dicta aūt. alearum
ludus.quia ip̄os prohibet per verbum de
cernimus.qð non inducit ad mortale.vt di
xi.s̄.lex.§.3.Clericis tamen ꝛ religioſis vi
detur eſſe mortale ludere : aut ludētes ad
ipſos videre.vt in autē.de ſan.ep̄is.§.inter
dicimus.ꝛ ibi ſequitur gl.Sed ego hoc ñ
credo.quia imperatoz non pōt precipere
clericis.ꝛ ideo idē dico de clericl̄ qð de lai
cis ꝙ peccant mortaliter quando tales lu-
dos ducunt in conſuetudinem : niſi ratiōe
ſcandali.vt ſupra dictum eſt de ludo huma
no. Ratio quia iſti ludi non ſunt prohibiti
quia mali ſint de ſe:ſed ideo ſunt mali quia
prohibiti: ꝛ cauſa prohibitionis ſunt ma-
la que cōiter ex ip̄is ſequuntur:que non ſic
eueniunt in raro ludentibus ſicut in conſue
te: ꝛ quia prohibitio non ſe extendit̄ niſi
ad deſeruientes talibus ludis . Ideo tene
qð dixi.Verum eſt:ꝙ eſt periculoſum tali-
bus ludere propter multa peccata que cōi
ter in ip̄is fiunt.

Sed quid ſi quis ludit ad prefatos lu- 5
dos gratis:cauſa recreationis vel cauſa ꝯ
uiuij ex conſuetudine nūquid peccat mor-
taliter.R.glo.in.d.§.iterdicimus. videtur
tenere ꝙ ſic clericus.Sed ego attendendo
ad narrationem.d.aūt.alearum vſus : ꝛ ꝯ
ſiderando ꝙ debeamus euitare correctio-
nem iurium.c.cum expediat .de elec .li. 6.
Dico ꝙ non prohibetur.ymo licite poteſt
in eis ludi gratis:vel in aliquo modico ſiū
cauſa conuiuij. ſiue cauſa recreationis .Et
ſic intelligo.l.qð in conuiuio.ff.de aleato:
Et intellige modicuʒ reſpectu perſone que
ludit: ꝛ tale modicum qð etiā faciliter do-
naret . quia in huiuſmodi ludis ſic factis
ceſſat ratio prohibitionis:niſi ratione ali
cuius circunſtantie de quibus ſupra . §. 2.
eſſet mortale. Nec obſtat dictum.c. epiſco-
pus.qð non diſtinguit ſed abſolute loqui-
tur de omni aleatoze:ergo nec nos debe-
mus diſtinguere:quia hoc verum eſſet niſi
ratio nos induceret ad diſtinguendum ſi-
cut hic.facit.c.Marchiō.1.q.1.vbi dicitur
non putemus in verbis ſcripturarum eſſe

euangelium ſed in ſenſu:non in ſuperficie ſed in medula:non in ſermonum folijs:ſed in radice rationis.hec ibi.

6 Utrum inſpectores predictorum ludoꝝ prohibitorum peccent mortaliter. ℞.glo. in.d.§.interdicimus. videtur tenere ꝙ ſic ſi ſunt clerici. Sed tu dic quod ſiue ſint clerici ſiue laici inſpectores:ꝙ aut ex aſpectu eorum inducuntur efficaciter aliqui ad ludendum. ⁊ ſic ſi ludentes peccant mortaliter:ſic inſpectores. Si vero eos non inducunt ad ludum ex eorum aſpectu nec ad continuandum ipſum:ſic ſi aliud mali non admiſcetur non peccant mortaliter eos videntes ⁊ aſpicientes:niſi eſſent tales qui corrigendo poſſent eos facere deſiſtere a tali ludo qui eſt peccatum mortale in ludẽte:quia tunc talis peccaret mortaliter nõ corrigendo: ſed aſpiciẽdo.quia videtur ꝯſentire erranti.83.di.error.cum ſimilibus. periculoſum tamen eſt tales aſpicere ludẽtes in ludo prohibito:quia faciliter poſſet eis placere talis ludus deliberate qđ eſſet mortale.vt nõ.theologi in 4o ſententiarũ di.24.

7 Utrum acquiſitum in prefatis ludis diabolicis ſit neceſſario reſtituendum. ℞. ꝙ ſi ille qui dedit ſeu amiſit non poterat alienare.nec donare ſicut filiusfamil. ſerui. ⁊ alij de quibus ſupra. Donatio.i. ⁊ tũc ſine dubio lucratum eſt reſtituendum patri vel domino.vel illi qui dedit. ſicut cum quis luſit vltra ſummã.500.ſolidorum:quia ſicꝫ dõare nõ potuit:nec ludere.vt.ś. Donatiõ 1.§.20. ⁊ ideo ſibi eſt reſtituendum. ⁊ ſic ꝺ ſimilibus. ⁊ in hoc concordãt omnes doc. Si vero poterat alienare.tunc diſtinguo ꝙ ſi interuenit fraus. puta.quia lucratus fuit cum falſis taxillis.aut alia deceptione. ⁊ ſic ſimiliter concordant doc.ꝙ tenetur neceſſario reſtituẽ ei a q̃ hũit.ymo dicꝫ Bal. in ℞ica.C.de condi.ob tur.cauſam.ꝙ tenentur furti tales. ⁊ etiam ludentes ſciẽter cum illis qui non poſſunt alienare. ar.l. ſeruus cuiuſdam.ff.de condi.indebiti.nec facit ſuum qđ lucratur.l.falſus.C.de furtis Aut non interuenit aliqua fraus. ⁊ ille qui perdidit potuit alienare. ⁊ in hoc eſt diuerſitas inter doc. Nam cõis opinio ſꝫ Aſteñ eſt ꝙ teneatur dare pauperibus. ⁊ hoc ſequũtur cõiter canoniſte in.c.clerici officia de vita ⁊ ho. cle. Alij diſtinguunt de ſubditis imperatori:vel non. Sed tu breuiter dic ꝙ licet opinio predicta ſit multum rationabilis.vt pote. que retrahit homines ab huiuſmodi ludis:tamen nullo iure probatur qđ neceſſario ſit facienda. ſicut nec alia turpiter acquiſita. Nec obſtat ꝙ eius auxilio preſidis põt talia lucra ſi non repetuntur ab his qui amiſerunt exigere ⁊ pauperibus diſtribuere.vt dicit tex.in.d.aũt. alearum vſus: ⁊ ſic videtur ꝙ ſint pauperꝝ quia licet poſſit auferre in penam non tamẽ ſequitur ꝙ ipſi teneantur dare:ſicut nec in alijs caſibus in quibus fiſcus turpiter acquiſita põt tolere.vt in.l.i.C.ad.l.iul.repe. ⁊ in.l.i.ff.de iure fiſci. Et faciunt que infra dicam Reſtitutio.i.in verbo.turpiter acquiſitum: ⁊ ſic tene quo ad neceſſitatem reſtitutionis. Bene tamen faceret epiſcopus ſi talia acciperet ⁊ daret pauperibus. Similiter confeſſores debent ea errogari facere pauperibus:vt in quo deliquit in eo puniatur. Si tamen nollet non eſt ei deneganda abſolutio. Aduerte tamen ꝙ vbi leges imperiales ligant ꝙ illi qui amiſerunt ſi vellent repetere poſſent vſqꝫ ad.50.annos: ⁊ ſic repetendo tenerentur eis de neceſſitate reſtituere.vt in.d.aũt.alearum. Nec obſtat qđ dicunt quidam eſſe abrogatam per nõ vſum:quia non eſt verum.vt patet ex dictꝭ ſupra. Lex.§.17. Sed vbi lex imperialis non ligat ſicut in terris pape. ⁊ ſimilium: non poſſet repetere:vbi lex imperialis vigeret ſi epiſcopi non accipiunt lucrata: poſſunt officiales facere.vt dent pauperibus vel in publicos vſus.vt in dicta auten.alearum.

Sed pone ꝙ ludens in caſibus in quibꝰ tenetur reſtituere lucretur. ⁊ poſtea cum eadem perſona in alio ludo perdat nũqd poterit compenſationem facere. ℞.ꝙ ſi in eodem ludo clarum eſt ꝙ ſic: ⁊ voco hic eundem ludum quando ſe non diuerterũt ad alia.ar.l.continuus in princi.ff.de verbo.obliga. Et facit qđ nõ. Bar.in.l.inſitiãdo.§.infans.ff.de furtis. Si vero in diuerſo ludo.puta.quia hodie lucratus fuit ⁊ cras cum eodem amiſit. ſic de ſubtilitate iuris non poterit compenſationem facere ſi ille cum quo luſit ſit de illis qui non tenentur de neceſſitate reſtituere.ſed de equitate conſcientie credo ꝙ poſſit. Facit qđ nõ. Pa.in.c.filius de teſtamentis. ⁊.c.ex parte in fi.de cenſibus. 8

Que pena contra tenentes ludum alearum prohibitum. ℞. ꝙ Primo domus in qua luditur debet publicari.vt in.d.aũt. alearuꝫ vſus. in verbo domibus eoruꝫ publicatis. Secundo ſi tenens ludum verberatur non oritur actio ex tali iniuria:nec punitur verberans:vel damnum ei dans quãdocũqꝫ ⁊ vbicũqꝫ fictuꝫ fuerat ſiue tempore quo luditur ſiue alio ſecundum Bal. in dicta Rubrica. ⁊ Bar. ⁊ eſt tex.in.l.i.§.notandum.ff.de alea. Tertio ꝙ ſi fuerit ei aliquid ſubtractum tempore quo in eius domo luditur.ſiue luſoribus.ſiue ab alio non poterit repetere.nec habet rei perſecutionem nec etiam penalem furti.vt eſt tex. in dicta.l.i.§.i.ff.de alea: tamen in conſcientia pauperibus eſt dandum.ar.c.cum tu de vſu. Quarto qui alium compulit ad ludendum etiam ex metu qui non cadit in conſtantem poteſt puniri iudicis arbitrio. ⁊ poteſt poni in carceribus.vt in.d. tex. §.i. ibi.qui compulit. Unde generaliter intelligo illum compellere eo ipſo ꝙ ſtat cum altari parato:hoc eſt preſtat domum. taxillos.ſcamnum.lumina ⁊ huiuſmodi. nam iſtis ſuaſionibus ⁊ illecebris dicitur compellere iuuenes qui non poſſunt refrenare iuueniles calores.l.fi.§. filij autem. C.de bo.que liber.ſicut dicimus in materia macedoniani in.l.i ⁊.3.ff. ad macedo. ⁊ per totum. Aliter niſi ita acriter intelligeretur dicta lex.effectum non haberet.qđ non eſt dicendum.l.ſi pretor in principio.ff.de iudi.que lex predicta poteſt etiam intelligi i omnibus alijs qui blanditijs ⁊ ſuaſionibꝰ inducunt homines ad ludum:ꝙ dicantur compellere:ſicut dicimus de raptoribus virginum ꝙ niſi eſſꝫ qui ſolicitaret: qui doloſis artibus circumueniret:non faceret eã puellam in tantum dedecus ſe ſe prodere tex.ẽ in.l.vnica.§.2.C.de rapt.virgi. Quinto.ꝙ omnis contractus celebratus inter ludentes adinuicem non tenꝫ.vt nõ. Bar. in.l.ſi quis cum ſciret in fi.ff.pro emp.nec vendens in ludo teneretur de euictione. vt in.l.ſi filiofamil. §.i.ff. quarum re. ac. non datur. Sexto ꝙ mutuans pecuniam luſoribus vt ludant ſecum non poteſt eam repetere.vt eſt glo.ordinaria in.l.i.in principio. ⁊ in.l.fi.ff.de alea.ego credo etiam hoc verum generaliter in quocũqꝫ qui ſcienter mutuat ludere volenti ꝙ non repetet ⁊ videtur caſus in.l.verum.§.pe. ff.de minore,nec dicas ꝙ loquitur de minore vt etiã loquitur.l.ſi vero non remunerandi. §. ſi adoloſcens.ff. mandati. quia idem eſt de maiore.vt dicit glo.in dicto.§.ſi adoleſcẽs Item quia dicta.l.veruꝫ loquitur quando minor etiam priuilegiatus mutuat minori etiam priuilegiato: ⁊ tamen ibi licet ſint in pari priuilegio.potior eſt conditio illius q perdit pecuniam. Facit qđ nõ. Bar.in. d.l ſi quis cum ſciret. 9

1 Luxuria eſt ſolutio in voluptates ſecundũ Iſy.i li.ethiologiaꝝ. Uoluptates aũt maxime veneree ſoluunt animum hominis. ⁊ ideo luxuria eſt principaliter in eis Secundario autem dicitur eſſe in quibuſdam alijs pertinentibus ad exceſſum.ſecũdum glo.ad gal.5. vbi dicit. ꝙ luxuria eſt quedam ſuperfluitas.

Quot ſunt ſpecies luxurie principaliter ℞.ꝙ ſunt ſex de quibus habetur.36.q.i.§. ſed non omnis.ſ. Fornicatio ſimplex. Adulterium. Inceſtus. Stuprum. Raptus. ⁊ vitium contra naturam. Adde exceſſum in actu coniugali de quibus habes infra preceptum.§.10. 2

Utrum ſit peccatum mortale. ℞.ꝙ ſic ſed nõ ꝙ luxuria habet initium in corde cogitando cauſa delectationis ⁊ iſtud eſt peccatum mortale ſecundum diſtinctionem poſitam ſupra. Cogitatio moroſa. Multo magis ſi vltra cogitationem peccati mortalis addatur ſenſus puta. quia vult delectari in videndo.tangendo.loquendo. ⁊ huiuſmodi.licet nolit conſumare opus. Itẽ eſt peccatum mortale deliberatus conſenſus in opus ſi facultas adeſſet Math. 5. Qui viderit mulierem.ſ.deſiderando corde deliberate ad mecandum iam mecatus eſt.ſ.propter peccatum mortale. ⁊ illiꝰ ſpeciei eſt materia quam appetit puta.ſi ſolutam Fornicatio:ſi coniugatam adulterium ⁊ huiuſmodi que circunſtantia eſt confitenda cum mutet ſpeciem ſecundum aliquos [illegible]:vel contra aliud.non reꝫ. licet ſit bonum confiteri eam;ſed multo magis eſt peccatum mortale cum conſentit in operationem. Unde ſi eſt polutio ſolum ſine alterius ꝯmixtione ſic dicitur mollities vel immunditia. Si vero coytus ſit ad reꝫ alterius ſpeciei.ſic dicitur beſtialitas. Si autem ad rem eiuſdem ſpeciei ſed indebiti ſexus.ſic dicitur ſodomia. Si quarto ſit ad rem eiuſdem ſpeciei ⁊ debiti ſexus. ſed nõ ſeruatur naturalis modus coeundi.vel quã tum ad inſtrumentum non debitum:vel q̃tum ad monſtruoſos concubendi modos ſic hij quatuor modi dñr pctm̃ contra naturã. Si cum alio eiuſdem ſpeciei ⁊ in debito vaſe ⁊ debito modo ſit talis polutio 3

aut ē cū ſoluta. ⁊ ſic fornicatio: aut cū coniugata. ⁊ ſic adulterium ⁊ huiuſmodi. ⁊ ſic ſemꝑ peccatum mortale ſi ē voluntaria preter matrimoniū.

3 Quod ē grauius horum. ℞. peccatū contra naturā ē maximū. ⁊ iſto infimū ē molities: grauiſſimū beſtialitas: medium ſodomia. poſt peccatum cōtra naturam maius ē inceſtus: poſt inceſtum ē adulteriū. Hec intellige accipiendo in ſuo ſūmo. quia maius peccatum ē coire cū matre ꝙ̄ cū alterius vxore. Adulteriū ē maius ſtupro: vtꝫ qꝫ anteē aggrauatur per violentiam. vnde raptus virginū ē grauius ſtupro. ⁊ raptꝰ vxoris grauius adulterio. hec omnia aggrauātur ſecundū rationē ſacrilegij. Infimum omnium predictorum eſt fornicatio que cōmittitur ſine iniuria alterius perſone.

4 Quot ſunt eius filie. ℞. Iſy. ponit quatuordecī parte ſermonis. nam ſermo debet eē decens. contra qđ ē turpiloquiū. Secūdo licitus: contra qđ ē ſcurilitas. Tertio expediens cōtra qđ ē ludrica. Quarto ſale ꝯditus. ſ. ſapientie. contra qđ ē ſtultiloquiū. Eſt ⁊ quīto cecitas mētis. Sexto ꝑcipitatio. Septio incōſideratō. Octauo amō ſui Nono ē odiū dei. Decio amor mūdi. Undecio horror futuri ſecli. Et duodecio icōſtantia. de qbus. ſ. Interrogatōes.

5 Utrum in tactibus ⁊ oſcul' ⁊ huiuſmodi ſit peccatū mortale. ℞. ꝙ ſic. quando deliberate fiunt cā delectatōis luxurioſe ſꝫ ꝙ ſ. dixi Cogitatio. ſecus quando fiunt cauſa amicitie.

m Magiſter ſecundum Hoſt. dicitur is qui alicuius rei ſiue negocij pre ceteris curam gerit. l. i. §. magiſtrum. ff. de exerci. Et hoc nomen magiſter dicitur a monēdō ſiue monſtrādo. ff. de ver. ſigni. l. quibus ꝑcipua. ⁊ de magiſtris. c. quia. Sed ꝓprie magiſter vocatur qui docet gramaticam ſ' alias facltates. ⁊ ſic accipitur. de magiſtris c. quia nōnullis. ⁊ in cle. i. eo. ti.

1 Qualis debet eſſe magiſter. ℞. ꝙ debet eſſe idoneus. prouidus. ⁊ diſcretus. in ſciā quam vult docere. c. i. 2. ⁊. 3. eo. ti. ⁊ idōeꝰ ē qui prio moribus. ⁊ poſt facūdia alios antecellit. l. vnica. C. de ꝓfeſſori. Naꝫ qui alios docet non debet habere neceſſe ab alijs docēri. ar. 36. di. §. ecce. Dꝫ ēt hr̄e bonā ꝯſuſatōeꝫ teſtē docrie. 64. di. valēntiāꝰ

2 Utrum religioſus debeat ad magiſteriuꝫ aſſumi. ℞. ꝙ ſi ingerit ſe vt ſit cōmuniter hodie non debet. 16. q. i. monachus cum multis. c. ⁊. q. 7. c. i noua. Si vero non ingerit ſe ſꝫ mittitur a prelato ſuo ad queꝫ ꝑtinet. ſic poſſunt. ⁊ debent aſſumi. 19. q. i. ſic viue. ⁊. c. ſi clericatus. ⁊. c. doctos. ⁊ extra eo. ti. c. i. ⁊ pe.

3 Que ſcientie legi poſſunt. ℞. ꝙ omēs q̄ faciunt ad inſtructionem anime. corporꝫ vel rerum: niſi ſint reprobate. ⁊ ſunt iſte q̄ legi poſſūt ſingulariter.

Gramatica de qua. Quicquid agūt artes ego ſemper ꝑdico partes.

Dialetica de q̄. Me ſine doctores fruſtra coluere ſorores.

Rethorica de qua. Eſt mihi dicendi ratio cum flore loquendi.

Muſicha de qua. Inuenere locū per me modulamina vocum.

Geometria de qua. Rex mēſuras ⁊ earꝫ ſigno figuras.

Ariſmetica de qua. Explico per numeruꝫ que ſit ꝓportio rerum.

Aſtrologia de qua. Aſtra vias qꝫ poli varias mihi vendico ſoli.

4 Utruꝫ mathematica poſſit legi. ℞. ꝙ mathēſis cum aſpiratione medie ad exercitiū non licet docere. quia ſignificat arteꝫ diuinandi: ⁊ eſt reprobata. vt. C. de male. ⁊ mathe. l. nemo. ⁊. l. culpa. Sed ad inſtructionem doceri poſſet. 37. di. legimus. Sed ego credo ꝙ etiam ad inſtructionem non liceat. quia cuius vſus malus eſt ipm quoqꝫ malum eſt. vt dicitur in ꝑrimo ſen. diſt. i. Sed alia mateſis que habet pū breuem bene licita ē que eſt de quatuor. vltimo dictis ſcientijs. vn̄ vſus. Scire facit mateſis dat diuinare matheſis.

5 Theologia pre omibus doceri poteſt eo. ti. c. quia nōnullis. Ius canonicum ⁊ ciuile. de priuilegijs cum de diuerſis. li. 6.

6 Sed quid de poetis qui vt in pluribus ſunt ad animos iuuenum corrumpendos. ℞. ꝙ diſtinguendum ē de libris gentiuꝫ. Nam quidam libri ſunt qui vt in pluribus ſunt de laſciuijs. vt Ouidius de arte. ⁊ ſimiles. ⁊ tales legere vel audire omnino prohibituꝫ eſt. Et ſic intellige. c. ſacerdotes. ⁊. c. legātur. ⁊. c. ideo. 37. di. Sunt alij libri gentilium ſeu poetarum qui vt plurimum multum vtilitatis afferunt. licet i eis aliquando ſit aliqua turpia imixta: ⁊ tales libros legere vel audire cauſa eruditionis vocabulorum. vt per eos ſciant loqui recte atqꝫ ornate non eſt prohibitum. ⁊ ſic loquitur. c. turbat eadem di. cū duobꝰ. c. ſe. huiūmō ſit talis magiſter q fabulas laſciuas abbreuiet ⁊ obſcure legat. Et ſic limita gl. in ſūma di. 37. vide etiam quod dicam. ſ. Scientia.

7 Ubi debent magiſtri inſtitui ad legēduꝫ. ℞. ꝙ in omnibus locis: vbi facultates eccleſie ſuppetunt: ſiue ſit cathedralis: ſiue alia eccleſia que habeat facultates ſufficientes ad hoc debet poni magiſter qui legat in gramatica cui competens beneficium aſſignetur: ſeu percipiat fructus vnius prebende: ⁊ tamdiu ſolum ꝙ̄diu perſeuerat in docendo clericos gratis illius eccleſie. ⁊ alios pauperes. In metropolitana vero eccleſia debet eſſe magiſter qui doceat in ſacra pagina. ⁊ de hijs que pertinēt ad curam animarum. 37. di. de quibuſdam. ⁊ e. ti. c. i. ⁊. c. quia nonullis. Hodie vero ſtatutum ē ꝙ romana. pariſieñ. oximeñ. bononieñ. ſalmaticeñ. eccleſia habeat duos viros peritos ad inſtrueñ. i lingua hebrayca. caldaica. ⁊ arabica. cle. i. eo. ti. ⁊ ibi ponitur cuius ſumptibus.

8 Quid ſi non vacet aliqua ꝑbenda. ℞. quilibet de prebendatꝭ debet dare tantum ꝙ faciant vnam prebendaꝫ ſi ſupereſt ad eorum neceſſitatem. ar. c. ſi. de hijs que fiunt a maio. par. capi. ⁊ de eccle. edi. c. de hijs. vel ſi non ſupereſt expectent donec vacet pria. ar. c. dilectus el. 2. de preben. ſecundū Ber. ⁊ Hoſt.

9 Sed pone ꝙ ſit prebenda vna aſſignata magiſtro. nūquid tenentur canonici eligere alium canonicum: cum magiſter nō ſit canonicus. ⁊ ſtatuto cum iuramento firmato caueatur ꝙ ſint tot in numero. ℞. ꝙ̄ non auctoritate illius concilij: c. quia non nullis eo. ti. nec faciunt contra iuramentū nec currit eis tempus. quia non dicitur vacare talis prebenda: niſi quando magiſter deſiſtet a legendo.

10 Utrum magiſter poſſit eligi in canonicū ſub illa conditione. vt doceat. ℞. ꝙ non. quia debet ceſſare omnis conditio ⁊ pactio: alias eſſꝫ ſimoniacum. Sed ſi vacaret aliqua prebenda: tunc ea vacante poſſent ſtatuere. vt iſtud onus ſit ei ānexū ꝫ. ita nō. Hoſt. ⁊ Ber. in. d. c. quia nōnullis. ꝙ̄uis Hoſt. videatur tenere ꝙ etiam in prio caſu non eſt ſimonia: ſed permutatio de ſpirituali ad ſpirituale. c. ad queſtiōes. de re. permu.

11 Utrum talis magiſter cui aſſignata eſt ꝑbenda vel prouiſio de eccleſia poſſit aliquid exigere a ſcolaribus. ℞. ꝙ non: etiaꝫ pretextu cuiuſcūqꝫ conſuetudinis. i. c. i. eo. ti. ⁊ ſi exigit a clericis illius eccleſie vel a pauperibus alienis cōmittit ſimoniam ſecundum Hoſtien. in. c. quia eo. titu. ⁊ Io. Bar. Brix. ⁊ Archidia. in. c. de quibuſdam. 37. di. Et hoc itellige ſi redditus ſunt ſufficientes: ſecus ſi ſit pauper. nec habꝫ ꝓuentus ſufficienter aſſignatos. quia magiſtri neceſſitas ſubleuanda eſt. d. c. quia nōnullis. quia ſic ñ eſſet ſymonia ſecundum Alex. nec eſt vendere ſcientiam ſed laborem ſuuꝫ. facit. l. 2. ff. de ori. iur. ſicut ⁊ epiſcopus licet non poſſit facere exactiones tamen ex neceſſitate exigit ſubſidium caritatiuum. c. cum apoſtolus. §. prohibemus de cenſi. ⁊. c. cum ſit de ſimo. ⁊. c. conquerente in fi. de offi. or.

12 Quid de alijs magiſtris. ℞. ꝙ ſimiliter non debent exigere aliquid quando ſunt ſalariati debite in ſtudijs generalibꝰ a quocunqꝫ ſecundum Pa. in. d. c. quia nonnullis. In alijs extra ſtudia generalia. ſimiliter non poſſunt a pauperibus. ſed bene a diuitibus alienis. ⁊ etiam ſecundum conſuetudinem. l. ꝙ ſi nolit. §. ſi aſſidua. ff. de edili. edic. Facit. l. ſi fundus. ff. de euict. ⁊ qđ nō. Bar. in. l. nemo ē qui neſciat. ff. de duobus reis. Si vero non ſunt ſalariati poſſunt exigere: ſed non a pauperibus. de cenſi. c. licet. Et hec intellige vera ꝙ poſſunt exigere quando non eſt ſibi prouiſum ſufficienter. ⁊ loquor hic non de hijs qui legunt vt addiſcant. vel propter honorem: quia tales non gerunt vtiliter negotium alienum ſed ſuum. ff. de nego. ge. l. ſi pupilli. §. 2. ſed de illis qui ad vtilitatē ſcolarium legunt: vt ſunt docti.

13 Nunquid omnes magiſtri poſſint oblata a ſcolaribus ſponte recipere. ℞. ꝙ ſic. c. dilectus filius el. 2. in fi. de ſymo. 10. q. 3. priſcis: quia quedam ſunt que licet inhoneſte petantur tamen honeſte recipiuntur. l. i. §. eſt quidem res. ff. de va. ⁊ extraor. cog.

14 Utrum magiſter propter lucrum datum ſibi a ſcolaribus concedens eis vacationem vel celebrationem feſti peccet. ℞. Rodoñ. ꝙ ſi hoc facit pro recreatione eorum non eſt ſymonia: ſed tamen turpe lucrum. ſecus ſi faceret propter feſtum colendum vel non colendum. quia eſſet ſymonia ſecundum Ray.

15 Utrum poſſit ſine ſymonia aliquid exigi pro licentia docendi danda. ℞. Hoſti. ⁊ Gof. ꝙ ſymonia non eſt ſed turpe lucrū de neceſſitate reſtituendum ei qui dedit ſi

erat idoneus:quia non turpiter dedit ſed
potuit redimere vexationem ſuam.c.dilec
tus.el primo de ſymo.ſecus ſi nõ erat ido
neus:quia cum turpiter dederit non ei re
ſtituitur.ſed pauperibus de bono conſilio
eſſet dandum.vide ꝙ nõ.Ber.in.c.prohi
beas.eo.ti.Idem dic de epõ qui non vult
dare liniam ſuo clerico eundi ad ſcolas:ni
ſi aliquo ſibi dato. Rodoñ.tamen credit
ſymoniacum epiſcopum:ſi propter lucrũ
dat licentiam pro quiquẽnio a iure cõceſ-
ſo.c.ſup ſpecla.eo.ti.Similiter ſi ad ma
ius tempus quãdo habet reſpectũ princi-
paliorem ad ſoluẽdum eum a ſpirituali of
ficio qđ debet eccleſie.Si vero propť mo
ram in ſtudio faciendã.ſic turpe lucrū ẽ:
non ſymonia:ſed mortale peccatum.

16 Utrum quis poſſit petere licentiam do-
cendi in theologia.℞.ſecundum ſanctum
Tho.in quol.ꝙ ſic:cum cõicare ſcientiam
ſit opus caritatis.Qđ intellige verũ quã
do hoc querit ꝑꝑ bonum finẽ.ſed propter
ſuperbiã.ꝛ extollentiã non liceret.

17 Utrum ille qui obtenta licentia fecit ex-
penſas in conuiuijs ſecũdum cõſuetudinẽ
poſſit alium ſubſtituere cum pacto ꝙ red
dat ſibi expeñ.℞.Rodoñ.ꝙ ſic:dũmodo
ſubſtitutus legat vice ſua:ꝛ conſuetudo ſit
ſubſtituendi. Si vero totum ius ſuum in
eum tranſfert.ſic non poteſt aliquid etiam
pro intereſſe ſuo paciſci.ꝛ multo min⁹ de
certa portione emolumenti percipienda:
nec ẽ contra ꝙ eccleſia traditur tali modo
quia beneficia ſunt aſſignata pro ſuſtẽtan
dis clericis:ſed iſtud pro labore docendi.

18 Utrum peccent mortaliter admittentes
ad doctoratũ niſi exigant iuramentum ꝙ
ñ expẽdẽt vltra tres mille turonẽſes argẽ-
teos i tali doctorat⁹ vel magiſterij ſolẽni-
tate.℞.ꝙ ſic.ꝛ ſunt ſuſpenſi per ſex men-
ſes ab huiuſmodi promotione etiã ſi ſunt
epiſcopi.vt in cle.vlti.de magiſtris.

m **Maioritas** non queritur a
ſeruo dei:ſed i
ferioritas.40.di.multi.93.diſt.dia
coni ſunt.

m **Maledictio** proprie ẽ im-
ꝓcatio ſeu op
tatio mali alicui ſcđ ſub rõe mali.h
eſt inquãtum ẽ malũ.intendens ipm ma
lum.vt colligitur ex.c.de⁹.14.q.3.Large
autem accipitur ẽt pro blaſphemia dei vel
ſanctorum.vt in.c.ſtatuimus de male.ꝛ
omnis talis maledictio prohibetur 14.q.
3.ſi igitur.46.di.clericus.ꝛ.c.i.de male.

Utrum ſit peccatum mortale maledic- 1
tio.℞.ꝙ aliquãdo quis imprecatur malũ
alteri ſub ratione boni.vt.ſ.conuertatur:
vel non habeat cauſam faciendi mala:vel
ei qui meretur maledici.ſic non ẽ peccatũ
ſecundum Alex.ſa ſe tractatu de maledic
tione:quando ſit cũ alijs debitis circũſtan
tijs.imo maledictio iſto modo erit bonũ
licet ſit malũ ei cui maledicitur.ſed quan
do quis maledicit proprie.tunc ſemper ẽ
peccatum mortale ſi ſit cum deliberatio-
ne rationis ꝛ de malo notabili.ſecus ſi ex
impetu vel de re minia. Dicit tamẽ Ale.
ꝙ ſi talia ducantur in conſuetudinẽ poſſꝫ
eſſe mortale propter ꝯtẽptum.

Utrum liceat maledicẽ creature irrõali 2
℞.ſꝫ Alex.vbi.ſ.ꝙ maledicẽ creatuř irra
tionali ſecundum ſe conſiderate eſt ocio
ſum ꝛ vanuꝫ ꝛ per conſequẽs illicitum.
Maledicere aũt eis prout ordinantur ad
hominẽ.ſic ẽ idem pctum ac ſi fieret ho-
mini.ꝛ ita mortale.ſicut dictum ẽ:ꝛ de ta
libus intelligiť illud.maledici regnuꝫ dei
non poſſidebũt.24.q.3.§.illicita.ꝛ de pe-
na maledicentium deum vel ſanctos.vi-
de.ſ.Blaſphemia.

m **Maleficium** dicitur aliqñ
do ſortilegiũ
vel incantatio.vt.26.q.5.nec mirũ.
ꝛ de hoc.ſ.Sortilegiũ.ꝛ quõ põt deſtrui
vide ſ.Superſtitio.§.13.Aliqñ dicitur qđ
cunqꝫ crimen vt furtũ.rapina ꝛ huiuſmo
di.vt inſti.de obliga.que ex deli.na.Eſt
etiam quaſi maleficiũ nocumentũ qđ ſit
proximo preter ꝓpoſitum.vt inſti.de obl.
que ex quaſi delic.na.per totum.

m **Malitia** dicitur triplr.Prio
pro habitu vitioſo ex
quo procedit ꝙ homo ẽ valde in-
clinatus ꝛ promptus ad agendum opera
illius vitij habituati.ꝛ ſic eſt peccať ex ma
litia.i.ex electione mali propter illam in
clinationem habitus vitioſi:ſed non ẽ pec
catum in ſpiritum ſanctum.Secundo dici
tur malitia contemptus.ꝛ abhominatio
rerum ſpiritualiuꝫ procedens aliquando
ex inordinata triſtitia mentis:ꝛ iſto modo
eſt filia accidie.Tertio malitia dicitur pec
catum in ſpiritum ſanctum.de quo dic vt
ſ.Peccatuꝫ.§.3.Et iſtis duobus modis ſẽ
per ẽ peccatum mortale malitia:ex qua in
contemptum bona ſpiritualia vel diuina
habentur.ſi ẽ in deliberatione voluntatis
ſecundum ſanctum Tho.ſa ſe.q.35.

m **Mandatum** dicitur quan
do quiſ ad ſa
tiſfactionem ſue voluntatis impõit
aliquid alicui nulla data pecunia:ſeu quo
cunqꝫ alio.interueniant quecunqꝫ verba:
ita tamen ꝙ ſint que mandantur ad vtilita
tem ſeu ſatiſfactionem mandantis.Si ve-
ro ſunt ad vtilitatem illius cui cõmittitur.
ſic dicetur perſuaſio.ꝛ perſuaſor nõ man
dator.vt nõ.Bar.in.l.non ſolum.§.ſi mã
dato.ff.de iniur.Si autem data pecunia ſi
ẽ circa delictum.ſic dicitur mandatum ac
cipiens aſaſſinus.de quo in.c.pro humãi
de homi.li.6.ꝛ.d.l.non ſolum.Ubi vero
non ẽ circa delictuꝫ mandatarius dicitur
locator:ꝛ mandans conductor nec ẽ mã
datum proprie.

1 Utrum mãdans delictum includatur ſub
diſpoſitione iuris vel ſtatuti punientis eũ
qui fecerit tale delictum.℞.Pa.in.c.mu-
lieres de ſen.exco.ſic diſtinguit aut verba
ſcripta ſunt in rem.pu ta dicit ius ſiue ſtatu
tum pro homicidio imponatur talis pẽa.
ꝛ ſic includitur ex propria ſignificatione
verborum quia de homicidio qđ manda
uit tenetur.l.hec verba.ff.de adul.ꝛ.l.aut
qui aliter.§.hec verba.ff.qđ vi aut clam.ꝛ
vtrobiqꝫ per Bar.ꝛ per Cy.in.l.non ideo
minus.C.de accuſa.Aut verba ſunt ſcrip
ta in perſonam.vt quia dicitur.ſi quis cõ-
miſerit homicidium puniatur tali pena:ꝛ
ſic ſi cõmittit per inſtrumentum qđ neceſ-
ſario operatur neceſſitate facti ſicut mittẽs
ſagittam ꝛ huiuſmõi.vel operatur ꝑ iſtru-
mentum neceſſitate iuris.ſicut quando ꝓ
curatori vel ſubdito aliquid mandatur li-
citum.ſic includitur mandans:quia ipſe ve
re facit quoniam actus attribuitur prin°ſa
cit.l.item mella.§.i.ff.ad.l.acquil.ꝛ pro
hoc tex.in.l.ſi pater in ſi.ff.de manu.vin.
ꝛ.l.3.§.ſi procurator.ff.ꝙ quiſqꝫ iur.ꝛ iõ
ſtatutum puniens ꝓponentem exceptiõeꝫ
contra inſtrumentum:mandans procura
tori proponere tenetur pena ſtatuti.Si ve
ro inſtrumentum per qđ explicatur opera
tur voluntate propria nõ neceſſitate facti ſ
iuř.vt puta quia mandauit delictum ꝯmit
ti:mandatarius non teneť obedire:tunc i
diſpoſitione iuris cõmunis mandator cõ-
prehenditur:non ex propria ſignificatiõe:
ſed interꝓtatione iuř.qđ vult parum inter
eſſe vel per ſe vel per alium facere:vt dicit
tex.in.l.i.§.deieciſſe.ff.de vi ꝛ vi.ar.ſed ñ
habebit locum in ſtatuto in quo fictio nõ
habet locum.l.3.§.hec verba.ff.de nego.
ge.Et hoc tene.licet Bal.in.d.l.non ideo
minus.aliter diſtinxerit.Diſtinguo tamen
ſecundum Bal.in.l.omnes populi.ff.de
iuſti.ꝛ iur.ſic:ꝙ aut ſtatutum indiget.ꝛ ſic
comprehenditur quia ceſſat odium.ꝛ fa-
uor eſt ampliandus.regula odia.libro.6.
Aut punit ꝛ tunc:aut de pena regulari q̃
non multum exorbitat a iuř cõmunis diſ
poſitione:ꝛ ſic includitur quia tunc ſtatu
tum debet interpretari ſecundum ius cõ-
mune.vt in.c.cum dilectus de conſuetud
ne.nõ.Inno.in.c cauſam que.de reſcrip.
ꝛ Bar.in.d.l.omnes populi.quam qui-
dem penam ius cõmune vult vt compre-
hendatur.vt.ſ.dictum eſt.Aut punit pena
irregulari.ꝛ que exhorbitat a cõmuni iuř
Et ſic non includitur.ſed habebit locum
in caſu ſuo.ꝛ hoc ſenſerunt doc.antiqui i
ſimili in.l.quicunqꝫ.C.de ſeruis fugi.in il
la queſtione nunquid maſculinum conci-
piat femininum:qđ in odio regulari com
prehenditur.ſed in irregulari non.Nec
obſtat predicꝫ.c.mulieres de ſenten.exco
muni.in verbo vere qđ videtur inuere ꝙ
non interpretatiue.quia illud verum eſt ſe
cundum Bar.in.l.ſed ſi vnius.ff.de iniu.
in peccato:ſed non in pena.ꝛ qđ non ve-
re comprehendat.Facit.c.vt fame.de ſen.
exco.vbi tex.inquit facere videantur.Er-
go interpretatiue ad idem.de cle.pu.i du
el.c.i.Ubi pugil vere homicida dicitur.
ꝛ mandans non.licet teneatur de homici
dio.Item quia tex.ponit vt diuerſa facere
ꝛ mandare.50.diſtinc.ſi quis viduam.ꝛ
de homi.c.ſicut dignum.Ergo in penis ir
regularibus a iure cõmuni per ſtatuta nõ
habebit locum.vbi fictio non habet locũ.
vt dixi.Idem dic ꝙ quo ad effectus natu-
rales qui ex ipſo facto proueniunt vel re-
quiruntur nunq̃ ſunt paria facere per ſe
vel per alium.Facit ꝙ nõ.Bar.in dcõ.§.
deieciſſe.vbi vult ꝙ non eſt idem adulte-
rium facere per alium.ſicut per ſe.ſed quo
ad effectus ciuiles qui conſiſtunt in repri-
mendis iniurijs.ſic tene quod.ſ.dixi.
Et ſic intellige.Et limita glo.in.c.ſciant
cuncti.de electio.libro.6.ꝛ iura in ca alle-
gata.

Utrum mandatarius non ſeruans for- 2
mam mandati faciat aliquid validum.℞.
ꝙ non:quia geſta contra formam manda
ti ſunt nulla.ꝛ non ſolum quando ſit ex-
preſſe contra formam.ſed etiam quando
ſit preter:ꝛ citra formaꝫ:quia quando ad

actum datur certa forma. paria ſunt agere
contra citra. ⁊ preter formam. Uide tex.
cum glo. in. c. is cui de elec. li. 6. ⁊. c. prudē
tiam de officio dele. facit. l. diligenter i pri
ci. ff. mandati. nō. Pa. in. c. ſi. de reſti. ſpo.
Quid de mandato qualificato. ℞. ſecun
3 dum Pa. i dicto. c. ſi. ꝙ diſtribuitur i duo
mandata: ⁊ ſi non poteſt impleri in facto
ſeu ſubſtantia debet impleri in modo ſeu
qualitate. Ex quo īfertur ꝙ ſi duo mandā
tur etiam data certa forma licʒ non poſſint
ſimul impleri debet tamen fieri qđ poteſt
⁊ valebit actus. Facit qđ nō ꝑ glo. ⁊ doc.
in. c. conſtitutus de reſcrip.
Quid de eo qui mandauit delictum qđ
4 poſt multum tp̄s ille exequitur. concludit
Inno. in. c. ad audientiam de homi. qđ te
netur ſi non reuocauit expreſſe vel tacite
vt puta. quia feci pacem cum inimico: vel
parentelam. vt. l. 3. §. fi. ⁊ ibi glo. ⁊ Bar. ff.
de adimen. legat. Et hoc ſequitur Bal. in
dicta. l. non ideo minus.
5 Utrum mandans teneatur mandatario
de caſu fortuito. ℞. Pa. in. c. ſicut de iure
iuran. ꝙ agens actione mandati petit dam
na que veriſimiliter contingere potuiſſent
quaſi mandans ea debuerit cogitare a pri
cipio ſecundum Inno. in dicto. c. ſicut. ⁊
ſic petit expeñ. ⁊ damna. ar. ff. de nego. ge.
l. nenſenius. ⁊ ſic dicit. intelligendam. l. int
cās. §. nō omnia. ⁊. l. ſi quis alicui. §. impē
dia. ff. manda: niſi damna contigiſſent ex
caſu fortuito qui veriſimiliter non fuiſſʒ co
gitatus. d. §. non omnia. ⁊ hoc tenet et Io.
an. in regula damnum i mercuriali. li. 6.
Et itellige predicta in eo qui gratis ſuſcipit
mandatum. nam mandatum debʒ eſſe gra
tuitum. l. i. §. i. ff. mandati: ⁊ ideo iſti ſtipen
diarij qui veniunt pro pretio non pñt age
re ad damna. qꝛ non ſunt mandatarij. vt
dictum eſt. Item illi qui cauſa pietatis vel
parentelle ⁊ huiuſmodi hoc faciunt. 13. q.
3. non inferenda. Similiter nec illi qui ex
debito tenentur. ii. q. 3. ſi dominus. ⁊. c. Iu
lianus. vide qđ nō. in. d. l. nenſenius.
6 Utrum mandatum expiret morte man
datoris. ℞. doc. in. c. gratum. ⁊. c. relatuʒ
de officio dele. ꝙ re integra expirat. l. man
datum. C. mandati. alias nō. Quomodo
res dicatur integra ⁊ quomodo non. vide
ibidem per doctores.

m Anifeſtum

nos reſcri bimus itel ligere qđ vel per confeſſionem vel
probationem legitime notuʒ fuerit: aut eui
dentia rei que nulla poſſit tergiuerſatione
celari dicit. tex. in. c. cum olim in fi. de ver
bo. ſigni. ⁊ ibi dicit glo. ꝙ proprie manife
ſtum dr̄ qđ non eget probatione.
Utrum in diſpoſitione vbi ſit ſimpliciter 1
mentio de manifeſto debeamus accipere
manifeſtum proprie ⁊ prout eſt ſpēs diſtin
cta a notorio. ℞. ſm Pa. in dicto. c. cum
olim ꝙ debemus conſiderare mām ſubie
ctam. vt nō in. c. rogo. ii. q. 3. ⁊ etiam vſum
loquendi. ar. c. ꝗuis de verbo. ſig. In du
biis vero debemus capere proprie. Ad h
l. non aliter. ff. de le. 3. ⁊ in. c. fi. de verbo. ſi
gni. ⁊ maxime in penalibus.

m Anumiſſio

eſt libertatis datō nam dum quis in ſeruitute eſt:
manui ⁊ ptāti ſuppoſitus eſt: ſʒ ſi manumiſ
ſus eſt: liberatur a manu ⁊ poteſtate domi
ni. vt inſti. de liber. §. i. ⁊. 12. q. 2. cum redem
ptor.
Quis poteſt manumitteꝛ. ℞. ꝙ is qui ha 1
bet adminiſtrationem rerum ſuarum ⁊. 18.
annum inceperit inter viuos libertatem da
re poteſt. inſtit. quibus ex cau. ma. nō poſ.
§. pe. In vltima vero voluntate qui teſtari
poteſt. ſ. in. 14. anno. poteſt ⁊ manumittere
vt in. d. §. pe. ⁊. C. qui manu. non po. aūt. ſʒ
hodie nouo iure. Item epiſcopus pōt ma
numittere ſeruos eccleſie bene meritos. ii.
q. 2. ſi quos de ſeruis. poteſt etiam ⁊ nō be
ne meritos: dūmodo det eccleſie pro vno
duos eiuſdem meriti ⁊ peculij. 12. q. 2. epiſ
copus qui. Intellige de bonis proprijs.
Item cauſa miſerationis poteſt. d. c. cum
redemptor. Abbas poteſt etiam cum con
ſenſu epiſcopi ⁊ monacorum. 12. q. 2. abba
tibus: vel ſi conſuetudo ſit ꝙ poſſit vel nō
poſſit. illam ſerua. de his que fiunt a prela.
ſi cum. ⁊. c. ea noſcitur.
Quid ſi qs ſit ſuꝰ pliuʒ nūqd pt māumit 2
ti ab vno illoꝝ. ℞. ꝙ ſic: ſʒ manumiſſor te
net alios ſuaꝛ idēnes. C. de cōi ſuo ma. l. i.
Utꝝ valeat manumiſſio i fraudē credito 3
rū ſcā. ℞. ꝙ ñ. C. q māu. ñ poſſūt. l. i. ⁊ inſti.
ex qui. ca. ma. §. i.
Utrum poſſit manumitti ille qui propter 4
delictum incidit in ſeruitutem. ℞. Pa. in. c
ita quorūdā de Iude. ꝙ nō ſm Io. an. Fa
cit. l. 2. C. quibus ad li. procla. non licet.
Qūo fit manumiſſio. ℞. multis modis. 5
Inſti. de liber. §. multis modis. Ubi inter
alios dr̄ ꝙ pōt fieri in ſecreto: vt ſi dicat do
minus. eſto liber. vel per epl̄aʒ. vel per teſtiū
vel per quālibet vltimam voluntatem.
Quomodo reuocatur māumiſſio. ℞. ꝓp
ter omnes cauſas ingratitudinis ex qbus
reuocatur donatio. de quibus. s̄. donatio.
i. §. 42. in aut. vt liberi de cetero. §. illud.
In quo differt māumiſſus ab eccleſia. a
7 manumiſſo a priuato. ℞. ꝙ primo quia ꝓ
pter operas non preſtitas reuocatur i ſer
uitutem. vt. 12. q. 2. diaconi. ſecus in alijs. vt
C. de libe. cau. l. ſolo. Secundo quia filij
eorum remanent obnoxij eccleſie ſue pa
trone. 12. q. 2. de libertis: ſed alij non. C. de
libe. ⁊ eoꝝ li. l. i. ⁊. 2. Tertio quia ſerui ec
cleſie poſſunt manumitti cum hoc ꝙ non
poſſit alteri ꝗ̄ eccleſie. ſua bona relinqueꝛ
12. q. 3. c. i. ⁊. 3.
8 Utrum in manumiſſiōe poſſit dominus
aliqđ ſeruitium ſpirituale ſibi imponere.
puta ꝙ ſibi dicat horas ⁊ huiuſmodi. ℞.
ꝙ ſic. ita ꝙ ſi ſeruare noluerit etiam ſi or
dinatus fuerit degradeꝛ. ⁊ priſtine ſeruitu
ti ſubiciaꝛ. c. nullus de ſeruis nō or.
9 In quibus conſiſtit ius patronatus. ℞.
vt nō. in. l. fi. C. de bo. lib. in glo. ſ. pᵒ. vt ñ
ꝓponat turpē actōem: aut exceptioneʒ ad
uerſus patronū. Secundo reuerentiā ei
debet tam in faciendo ꝗ̄ non faciēdo. Ter
tio preſtare debet ei alimenta ſi alias non
habet. Quarto patronus habet ius reuo
candi euʒ in ſeruitutē ratiōe offenſe comiſ
ſe contra ipſum. Quinto patronus habet
ius ſuccedendi liberto. Unde tenetur liber
tus ei relinquere legitimaʒ que ē. tertia ꝑs
ſuoꝝ bonoꝝ ſi in bonis habet pluſꝗ̄ cētū
aureos: ⁊ nullos liberos habet cū decedit:
ſi vero minus ꝗ̄ centū aureos habet in ſb
ſtantia non tenetur ei aliquid relinquere.
ꝙ ſi mortuus fuerit ab iteſtato nullo libero
rum relicto ſic ſuccedet in totum. Uide ibi
dem. ⁊ inſti. de ſucceſ. libertorum. §. ſʒ no
ſtra conſtitutio.

m Athematici

ſine aſpiratione dñr diuini. ſed cum aſpiratiōe ſigni
ficat ſciam quadriuialē. vnde verſus. Sci
re facit matheſis: ſed diuinare mateſis.
de quo vide. j. Sortilegium ⁊ ſuperſtitio.
⁊. s̄. Diuinatio. Unde tales non debēt ad
limen alterius domus accedere: alias con
cremari debent. nec aliquis eos ſuſcipere
ſeu ꝯſulere: alias debent deportari ⁊ bōa
eorum confiſcari. ⁊ diulator gladio vlto
re feriri. vt. C. de male. ⁊ mat. l. nullus. l.
nemo. ⁊. l. culpa.

m Atrimonium pᵒ.

quidem ē coniunctio maris ⁊ femine īter
perſonas legitimas in diuiduam vite ꝯſue
tudinem retinens. 27. q. 2. §. i. inſtitu. de pa.
po. in prin. ⁊ in. 4. ſen. di. 27. de preſump.
illud quoqʒ nobis.
Utrum matrimonium ſit ſacramentum 1
noue legis. ℞. ꝙ matrimoniū pōt dupliciꝛ
accipi. aut ꝗ̄tum ad eius inſtitutionē. ⁊ ſic
non ē ſacramētū noue legis. qꝛ fuit ante no
uam legē inſtitutuʒ. alio modo quo ad eiꝰ
effectum. ⁊ ſic licet fuerit ante nouā legeʒ i
ſtitutū. non tñ habuit vim ꝯferendi grāʒ
ſicut modo in noua lege in qua non ē eua
cuatum ſed ꝯfirmatū. ⁊ factū gratie cauſa
tiuum. ⁊ ſic ē ſacramentū noue legis. Hec
Rica. in. 4. di. 26. ar. 4. q. 2.
Quid ē in iſto ſacramēto materia ⁊ for 2
ma. ℞. ſecūdum Ricar. vbi. s̄. eadem. q. ꝟ
būm pᵒ. prolatū ē materia: ⁊ verbum. ſo ē
forma. qꝛ ſicut verbū accedens ad verbuʒ
precedens qui dicit accipio te in meā vxo
rem ē forma huius. ſ. dicendo: ⁊ ego acci
pio te in meū virum vel econtrario. Ber.
in. c. tua nos de ſpo. vult ꝙ verba ſint for
ma. ⁊ ꝯſenſus ſit materia.
Quid ē res ⁊ quid ē ſacramentū in ma 3
trimonio. ℞. Ricar. vbi. s̄. ar. 2. q. 3. ꝙ expſ
ſio conſenſus ſiue exterior ꝯiunctio eſt ſa
cramentum tm̄ . Res ē duplex que ꝑ iſtud
ſacramentum ſignificatur. ſ. caritas quam
ſignat ⁊ diſpoſitiue cāt. Alia eſt vnio xp̄i
⁊ eccleſie quam ſignat ſed non cāt. Ipa āt
caritas eſt res tantum: ⁊ non ſacramentū.
obligatō vero interior per mutuū ꝯſenſuʒ
expreſſa ſiue coniunctio exterior eſt res ⁊
ſacramentum.
Utrum gratia gratum faciens conferatur 4
in hoc ſacramento. ℞. Ricar. vbi. s̄. ꝙ ſic.
ſi digne contrahant ex diuina inſtitutiōe.

m Atrimonium ijᵒ.

quomodo contrahitur dic ꝙ ad le gitime contrahendum. debent fieri bāna:
⁊ quomodo publice contrahendū eſt. de
quo vide. s̄. Clandeſtinū.
Per quid ꝯtrahitur. ℞. ꝙ ꝑ mutuū ꝯſēſuʒ 1
verbis expreſſum. c. tua nos de ſpo.
Utrum ſine mutuo conſenſu animoꝝ 2
poſſit contrahi matrimonium. ℞. ſecundū
communiter Theologos ꝙ quo ad deuʒ ⁊
veritatem non poteſt eſſe matrimonium.
ſi non ambo conſentiant: ſimul dicant: aut
faciant quicquid voluerint ab extra. 27. q.
2. ſufficiat. licet eccleſia aliud iudicet. vt i. c.
is qui. de ſpon.

3 Utrum requiratur ꝙ cōſenſus ꝑſtetur ſimul eodē tpe. ℞. Pa. in. c. dilectus de ſpō. tenet ꝙ ꝺ ſubtilitate iuris neceſſario reqrit vt ſimul eodem tp̄re preſtetur. qr dicit glo. in. l. cōſenſu. ff. de act. ⁊ obli. ⁊ in. l. i. ff. de ꝯtrahen. emp. ꝙ in cōtraentibus q pficiuntur iure gentium debent conſenſuꝫ ſil' preſtare Et ſpe. in ti. de ſpon. dicit ꝙ rn̄ſio alterius debet ſequi immediate per. l. continu⁹ act⁹ in prin. ⁊. l. i. ff. de verbo. ob. Hoſt. vero i c. ex lr̄is quem ſequitur Jo. an. dicit ꝙ ſufficit conſentiat per prius ⁊ duret in propoſito ſuo: ⁊ poſtea alterius conſenſus accedat ex poſt facto. ⁊ eſt verior opinio hoſt. vt eſt tex. in. d. l. i. §. ſi vero pn̄s iterrogauit. vbi dicitur interuallum mediū tp̄ris non vitiauit obligationem: ſecus ſi non perſeueraret in primo propoſito. qr ſic eſſet vera prima opinio ꝙ non eſſet matrimonium q̄tuicūqꝫ alter conſentiret poſtea.

4 Utrum verba exprimētia conſenſum de pn̄ti ſint neceſſaria ad matrimonium cōtra hen̄. ℞. cōiter theologi in. 4. di. 27. ⁊ moderniores canoniſte. vt nō. Pa. i. c. tue frnitati de ſpon. tenent ꝙ non ſunt neceſſaria ēt in loqui valentibus: dūmodo per alia ſigna exteriora conſenſus exprimatur. vt per nutum. ⁊ huiuſmodi. Et iſtō tene: licet alij dicant alr̄. Facit pro hoc. qr legata ⁊ fideicōmiſſa ſolo nutu relinqui poſſunt ēt a loqui valente. vt. C. de fideicōmiſ. l. ⁊ in epl̄a. ⁊ ff. de le. 3. l. nutu. c. cum apud de ſpon. vbi dicitur ꝙ ſufficit ꝯſenſus. ergo non requiruntur verba preciſe: cum per alia poſſit exprimi. qr illud dicitur ſufficere quo poſito nihil aliud requiritur ad ſubām actus. vt nō. glo. in. c. ſtatutum de reſcrip. li. 6. Item non refert quid de equipolentibus fiat. c. licet ex quadam de teſti. Item patet ꝙ nutus pōt ꝯhere: vt in. c. cum apud de ſpon. ergo verba non ſunt neceſſaria. vt pꝫ in. d. c. tue fraternitati. ⁊ in glo. in. d. c. ſufficiat. Et ideo ſi quis diceret accipio te in meam vxorem ⁊ ſi conſentis vt ſit matrimonium da mihi oſculum. ⁊ illa dat. erit verum matrimoniuꝫ: lꝫ nullum verbum dixerit. ꝺ matrimo. ꝯ. inter. ec. ꝯc. c. i.

5 Utrum ſine aliquo ſenſibili ſigno exprimēte ꝯſenſum de pn̄ti cōtrahatur matrimoniū ℞. ſꝫ cōiter theologos vbi. ſ. ⁊ canoniſtas in. d. c. tue fraternitati ꝙ non. qr eſt ſacr̄m. ⁊ de ratione ſacramēti eſt ꝙ ſit in eo aliqꝺ ſēſibile ſignum. ⁊ ideo dicit glo. in. d. c. tue. ꝙ ad eſſe matrimonij duo cōcurrunt neceſſario. vnum materia. ſ. conſēſus. aliud forma ſ. verba vel ſigna conſenſum exprimentia. Aduerte tamen ꝙ ſi pater contrahit ⁊ dicit verba pro filia preſente ⁊ tacente ꝙ erit matrimonium. quia verba parentum ⁊ taciturnitas filiorum preſentium ⁊ verba intelligentium equipolent ſenſibili ſigno exprimenti conſenſum interiorem. Qꝺ verū intelligo ſi ipſi pro quibus contrahuntur aliquo ſigno annuunt: alias non credo ꝙ ſola taciturnitas ſufficiat. Et ſic itellige ⁊ limita glo. in. c. n̄ omnis. §. cum dicitur. 32. q. 2. ⁊ in dicto. c. tue fraternitati. ⁊ ſanctū Tho. ⁊ Rica. in. 4. di. 27.

6 Utrum conſenſus de futuro cum carnali copula faciat matrimonium. ℞. ſecūdū Rica. in. 4. di. 28. ꝙ quo ad deum ⁊ rei veritatem ſine conſenſu reali de preſenti non poteſt eſſe matrimonium. c. tua nos de ſpō. Et ideo diſtinguit ſanctus Bo. eadem di. ꝙ aut copulatur ſibi affectu coniugali ita ꝙ vir credit copulari cum ſua vxore. ⁊ ecōtrario. ⁊ ſic copula facit matrimonium propter conſenſum tacitum de preſenti quo videtur implere velle qꝺ promiſſit. ſ. eam accipere nunc de preſenti ſicut antea promiſſerat de futuro. Aut cognoſcit eam affectu fornicario. ⁊ ſic non eſt matrimonium quo ad deum: ſed preſumptum quo ad eccleſiā contra quam preſumptionem non admittitur probatio. vt in. c. is qui de ſpon. ſi tamē contraheret de facto cum alia. teneret ſecundum matrimonium ſm̄ Rica. vbi. ſ. qꝺ nō bene.

7 Quomodo cognoſcentur ſigna que exꝑmunt conſenſum de preſenti. ℞. ꝙ recurrēdum eſt in foro anime ad intentionem. ꝙ ſi de intentione neſcitur. ſic dicendum eſt ꝙ ſi aliqua verba preceſſerunt ab vno coruꝫ: vel ab aliquo alio in eorum preſentia: ⁊ ſic poſtea ſigna. ſic ſecundum verba determinabitur de ſignis. vt puta ſi alter dicit. Ego te accipio in vxorem ⁊ ſi tu ſimiliter conſētis accipere me in virum bibe: vl' annue capite ⁊ huiuſmodi. ſic erit matrimoniū. Si vero precedentia denotant conſenſum de futuro. ſic ⁊ ſigna. Qꝺ ſi nulla verba preceſſerunt. ſic non iudicabo pro matrimonio. ex quo de intentione non conſtat. Tutius tamen eſt pro matrimonio preſumere. quia nullum periculum iminet: alias ſic.

8 Quomodo verba cognoſcentur in dubio quando de intentione non conſtat. ℞. ꝙ verba quedam ſunt clara que demonſtrant conſenſum de preſenti. ſicut cum qs dicit. accipio te in meam vx̄. ⁊ illa replicat ⁊ ego accipio te in meum virum ⁊ ſimilia Quedā ſunt dubia vnde nō. ꝙ verbuꝫ placet ⁊ verbum volo denotant ſecundum tēpus preſens ſecūdū dn̄m An. in. c. ex lr̄is el primo. de ſpon. verbum autem infinitiuuꝫ nihil perfecte ſignificat ſed determinabitur ſm̄ verba precedentia vel ad preſens vl' futurum. Unde ſi verbo volo vel placet addatur verbum infinitiuuꝫ denotans actum nō dependentem ſolum a libera voluntate ꝓferentis. non inducitur diſpoſitio de preſēti ſed de futuro. puta cum dicit placet vl' volo aſcendere arborem. Si vero verbum infinitiuum denotat actum qui procedit ſolū a voluntate proferentis libere. Et tunc ſi denotat principium actus non iducitur diſpoſitio de preſenti. Exemplum. volo tecū contrahere vel volo te deſponſare. ⁊ ſic n̄ erit matrimonium. Si vero denotat executionem actus. ſic inducitur diſpoſitio de pſenti. Exemplum. volo te habere in vxorē vel dicatur placet mihi te retinere pro vx̄ ⁊ ſic erit matrimonium. quia qui vult conſequens vult ⁊ antecedens. vt in. c. preterea ⁊ in. c. prudentiam. de officio dele. In hoc tamen nullum inſtant doc. ſed pertrāſeo. ⁊ vide ſi vis Bar. in. l. cūctos populos. C. de ſum. tri. ⁊ canoniſtas in dicto. c. ex lr̄is.

9 Quid ſi dicat prouidebo tibi tāq̄ꝫ vxori mee ⁊ illa ſimiliter idem reſpondeat. ℞. ſꝫ hoſt. in. c. ex parte de ſpon. ꝙ pro matrimonio eſt iudicandum.

10 Utrum ſi dicatur viro vis talem pro vx̄ ⁊ reſpondet placet. ⁊ ſimiliter idem dic̄ mulier ſit matrimonium. ℞. vt patet ex dictis matrimonium eſt. nō. etiam hoſt. in. c. ſponſam de ſpon.

11 Quid ſi dicat promitto tibi ꝙ non dimittam te pro meliori vel peiori vx̄. ℞. ſecundum Hoſt. in dicto. c. ex parte. ꝙ matrimonium erit. Nam in talibus ⁊ ſimilibus dubijs iudicandum eſt pro matrimonio. ar. ꝺ ſen. ⁊ re. iudi. c. ſi.

12 Utrum vir dicens promitto tibi ꝙ habebo te pro legitima vx̄. ⁊ ſimiliter reſpondꝫ mulier contrahat de preſenti. ℞. ꝙ ſic. vt i dicto. c. ex parte in tex. ⁊ in gl. 3. q. 5. c. nec illud. §. ſed obicitur. quia verbum habebo pōt referri ad tempus preſens de ma. contra. inter. ec. contra. c. ex lr̄is. ⁊ ideo ſecundum hoſt. ⁊ Gofre. ſubaudiendum eſt de cetero vel hoc tempore. ſecus eſſet ſi diceret. promitto tibi ꝙ ducam te in vx̄ ſecunduꝫ Jo. in. d. c. nec illud. quia ſic eſſent ſpōſalia. ⁊ ſimiliter dicit Pa. i. d. c. ex parte ꝙ erit mr̄imonium ſi dicat ꝓmitto tibi ꝙ nō hēbo aliā vxorē. niſi te: ⁊ illa ſilr̄ rn̄det. ſec⁹ ſi diceret non accipiam aliam in vxorem. quia non erit matrimonium.

13 Quid ſi dicat promitto tibi ꝙ retinebo te perpetuo mecuꝫ ⁊ illa rn̄det ſilr̄. ℞. ꝙ non ē mr̄imonium: niſi dicat ꝙ vult eam tenere i vxorē. in aūt. qui mo. nā. effi. le. §. pe. Jo. tamen in. c. i. 30. q. 5. ⁊ glo. in. c. ſolꝫ. 32. q. 2. tenet ꝙ de iure canonico eſt matrimonium ⁊ ita tene in dubio. Sed qn̄ conſtat de mēte non eſt curan̄ de verbis quo ad deum. ⁊ conſciam: qr qn̄ ambo intendebant contrahere de pn̄ti. ſemꝑ erit matrimonium ēt ſi verba ſonabant cōſenſum de futuro. ar. c. intelligentia de verbo. ſigni. cum ſimilib⁹.

14 Sed qd dicen̄ cū aliquis dixit verba exꝑmentia ꝯſenſum de pn̄ti vel de futuro: ⁊ ſecuta copula poſtea dicit ꝙ nūq̄ꝫ talia v̓ba ꝓtulit aio contrahendi ſed ſolū aio exiorquēdi copulā. ℞. ꝙ alter nō dꝫ credē quia nec tenetur. Un̄ in. c. ꝑ tuas de ꝓbatiōibus di. Nimis indignū ē iuxta lrimas ſanctiōes vt qꝺ ſua quiſqꝫ voce dilucide proteſtatus eſt in eo caſu proprio valeat teſtimonio infirmare. Si pur temerarie credit ꝙ dicat verum. ſic non debet nec ad petionem alterius ēt in carnalem copulam conſentire niſi de nouo dicat ſe velle contrahere. Si āt dicat poſtea ſe eē mētitū ⁊ petat debitū tūc credat ⁊ reddat. Si vero credit non eſſe verum ⁊ permanet in prima temeraria credulitate. ſic non debet reddere: qr faceret ꝯtra conſciam ⁊ ſi non reddit peccat ēt: qr vir reuocando qꝺ prius dixerat expirat illud prius dictum. quia reuocatio concordat verbis quibus cōſenſit de preſenti. hec Rica. vbi ſ. di. 27. ar. i. q. 4.

15 Sed pone ꝙ prefatus nō eam duxit nec vult ducere ſed potius aliā accepit. ℞. ꝙ in foro eccl'ie ſi pōt ꝓbare mlr̄ ꝙ ꝯxit ꝑ verba de pn̄ti l' de futuro ſecuta copula carnali ꝙ coget eā ducere: nec admittetur ꝓbatio i ꝯrium. vt nō. in. c. is qui de ſpon. ſed in foro anime ſi aliam non accepit cogendus eſt vt eā accipiat: ſi euidēt n̄ appꝫet ꝙ potius ſe decipi finxit. puta qr magna ē diſpropoꝛtiōnabilitas Si vō aliā duxit aio ꝯhēdi ⁊ in pꝛiam n̄ ꝯſenſit. nō dꝫ ēt ad ꝓceptuꝫ eccl'ie ſꝫam dimittē: ſꝫ potius pati būilr̄ ēt excōicatōꝫ. ⁊ tali mō cū ſꝫa hitare ꝙ n̄ gn̄et ſcādalū alijs. qr priuꝫ mr̄imoniū nō fuit ex q̄ cōſenſus ex pte alterius defuit. ſed ſm̄. Et h̄ tene qr cōiter tenetur. vt nō. Pa. in. d. c. is. licet

quidam dicant ꝙ licet primū non fuerit matrimonium tamen etiam ſecundū non pōt eſſe: quia eccleſia talem inhabilitat ad contrahen̄ cum quacū̄qꝫ alia a prima. in .d. c. is qui fidem.

16 Quid faciet prefata mulier que non pōt probare contractum matrimonium qꝛ fuit clandeſtinum. ℞. ſi ſtatim vir reuocauit ⁊ pateſecit ꝙ non conſentit. Aut ſi ſit multa diſproportionabilitas ex quibus veriſimiliter pōt credere ꝙ nūquam in eam conſenſerit ⁊ ſimilia: ſic credo ꝙ ſi ille tranſiuit ad ſecunda vota: aut omnino renuit eam accipere ꝙ poterit ei credere ⁊ cum alio ꝯtrahere: maxime ſi ſic iurat ⁊ ex qualitate vite ſue pōt pſumē ꝙ nō mētiret in hoc: aliās nullomodo debet contrahere cum alio ſed viuere in caſtitate. ⁊ ſibi imputet ꝙ ſatis egit clandeſtine contrahendo. Sed ſi pur de facto contraxit ⁊ probabiliter credat ꝙ talis prefatus non habuerit aīum in eam conſentiendi: ſic poterit exigere ⁊ reddere. Si vero non habet aliquam probabilitatem ad hoc credendū. credo ꝙ teneat reddere ſed exigere nō poſſit. Si vero crederet ꝙ prefatus tunc conſenſerit licet poſtea neget. nec poterit exigere nec reddere ar. eorum que nō. in. c. inquiſitioni de ſen. exco. Qđ nō. qꝛ ſepe in pratica euenit.

17 Quid ſi quis poſt contractum matrimonium non aīo conſentiendi ſed decipiendi credens ex conſilio pitorum tale matrimonium tenere cognoſcit prefatam mulierem tāquam cōiugem credens ſic firmiter eſſe? ℞. ꝙ talis copula non facit matrimonium quo ad deum: quia ex quo nullum vinculū precesserat quo ad deum copula non facit matrimonium. vt nō. in. c. is qui. de ſpon. vbi dicunt doc. ꝙ ſi ſponſalibus ſolutꝭ ſequitur copula non inducitur matrimonium ex quo vinculum ſponſalium eſt ſolutū. Idēꝫ dicunt vbi interuenerit promiſſio de contrahēd ſꝫ ſponſalibus in futurū. Facit. l. fi. ff. de condic. ob cām. Item error iuris non inducit conſenſum matrimonialem: qꝛ nihil tam contrarium conſenſui quā error. l. ſi per errorem. ff. de iuſ. om. indi. Facit qđ nō. Bar. in. l. nullum. ff. de cōdi. ⁊ demō. vbi dicit ſi iudex errat in fundamēto iuriſdictionis non valere proceſſum licet in veritate haberet iuriſdictionem. ⁊ pbatur in c. ſciſcitatus. de reſcript. iuncto .c. prudentiā. de officio. dele. vbi iudices delegati cū clauſula. Si non omnes ⁊c. Si pcedūt ſine alio ignorantes ipedimentū ⁊ credentes poſſe ſine eo procedere non valet pceſſus: licet habeant iuriſdictionē: quia errāt in fundamento iuriſdictionis: ita iſte errauit in fundamento mrīmonij. cū cōſenſus ſit eius fundamentū ⁊ de ſubā eius. vt i. c. tue de ſponſal. ⁊ ſimilibus. Unde ſi talis accepit aliam non pōt eam dimittere in foro aīe aut religionē exire: ſi quā profeſſus eſt. ⁊ ſtat ei⁹ ꝓfeſſiōi i h̄ vltio. vt nō gl. i. d. c. is q. ⁊ ibi per doc. ⁊ i. c. ſignificaſti de homi. Idēꝫ cōſuluit do. Alex. de neuo in ſcō.

18 Utrum matrimonium poſſit cōtrahi inter abſētes per procuratorē. ℞. ꝙ ſic. 32. q. 2. honorantur de conuer. coniuga. c. ex parte. el ꝯ in tex. ⁊ glo. ſi tria concurrant. Primo ꝙ ſpāliter mandetur eidē de matrimonio cōtrahendo. Secūdo ꝙ ſpecificetur eidē de certa ⁊ ſpāli ſeu dtermiāta pſona cū q̄ ꝯ hat nomine cōſtituentis. Tertio ꝙ cōſtituēs perſeueret in eadem volūtate vſqꝫ quo procurator ꝯxerit. Nam procuratō q̄ntūcūqꝫ generaliter ſit cōſtitutus non poterit cōtrahere matrimonium p cōſtituente. niſi expſſe id habeat in mandatis. nec hoc ſufficit niſi determinetur certa perſona cū qua cōtrahere debeat in mandato. hec probantur in tex. ⁊ glo. de procura. c. procurator. li. 6. nec prefata ſufficerent ſi mutaret aīum. vt patet ex dictis hic. ꝯ. licet eccleſia niſi expſſe reuocaret iudicaret pro matrimonio: tn̄ quo ad deum ⁊ cōſciam non eſſet matrimonium: ex quo conſenſus deficit tpre quo procurator contrahit.

19 Sed pone ꝙ procurator in mandato habet ſpālem ptātem de contrahendo matrimonio ſed non determinationē perſone cū qua debeat contrahere: tn̄ habet oretenus vel per lrās aut alio modo. ℞. ꝙ ſi contrahit cū illa erit matrimoniū. Nec obſtat gl. in dicto. c. procurator que tenet cōtrarium quia intelligenda ē quādo alio modo non ſpecificauit ſpālem perſonam p rōnem ſuā. Uerūtamē ſtulta eſt que cū tali procuratoꝛ cōtrahit niſi faciat fidem ꝙ ad cōtrahen̄ ſecum ſit ſpālr pcuratō deputatus: qꝛ ſic ille poſſet negare ꝙ non miſit eum vt cōtraheret cum illa: ſed cum alia. ⁊ in foro contentioſo excluderetur.

20 Utrum per ſolas lrās poſſit contrahi matrimonium inter abſentes. ℞. vt patet ex dictis ꝙ ſic. ſi duo cōcurrunt. Unū ꝙ mittēs lrās quibus exprimit ꝙ talem accipit i vxē de pn̄ti ſi ipſa conſenſerit: ꝙ perſeueret in eadem voluntate vſqꝫ quo illa cui lre mittuntur expreſſe cōſentiat. Secundū ꝙ illa pſona exprimat cōſenſum receptis lrīs alicui alteri vel p lrās ſcribat ipm ꝯſenſum: alr niſi exprimat q̄ntūcūqꝫ ꝯſentiat nō erit matrimoniū ſm Rodoñ. ar. d. c. honorant ⁊ c. veniens q cle: vel voue. ⁊. c. ex publico. de conuer. coniuga.

21 Sed nūqd ſtatim vt lrās reſcripſerit quibus ſilr ⁊ ipm accipere exprimat in virū aut alij manifeſtauerit ſic. talis mihi ſcripſit ꝙ me accipit i vxē. ⁊ ego notifico vobis ꝙ ſilr ego accipio eū in virū erit mrīmonium. ℞. vr pria facie ꝙ nō. donec ad notitiā alterius pueniat. qꝛ antea nō eſt conſenſus. i. ſil ſenſus ſed diſſenſus. i. ſeparatus ſenſus. ⁊ facit p hoc. l. cōſenſu. ⁊ qđ ibi nō. ff. de act. ⁊ obli. Sed tn̄ ego credo ꝙ ſtatim. vt expreſſit ſit matrimoniū. qꝛ ibi ſunt ſubſtantialia mrīmonio. ſ. cōſenſus expreſſus amborū ⁊ cū ſubālia ſint ſufficit. ar. eorū que nō. p Bar. in. l. platā. C. de ſen. ⁊ interlo. om. indi. ⁊ iſtud tene. Ex q̄. n. vel nuntio h̄ expreſſit vel p lrās ſic eſt cōſenſus. qꝛ ſiml ambo cōſentiunt ⁊ cū ſignis neceſſarijs. ar. ad hoc in. d. c. honorantur.

22 Quid ſi dicat pmitto vobis tribus ſororibus ꝙ vnā de vobis accipiam i vxē. ⁊ ille oēs rn̄dent placet: ⁊ poſtea cognoſcit vnā ex illis. ℞. ſm hoſt. ꝙ mrīmonium cū illa erit. qꝛ ipſo facto cōſentit. c. dilecti. ⁊. c. vt nr̄ꝫ. de appe. Et hanc opinionē tene lꝫ glo. in. c. ex lrīs el ꝯ de ſpon. teneat ꝯrīū ⁊ multi doc. quā veram intelligerē ſi qs promitteret tribus feminis non conſanguineis qꝛ vnam cognoſcendo poſſet aliā nihilominus accipere ſm fidem. ſed non ſic in caſu propoſito. ⁊ ideo pro mrīmonio eſt iudicañ niſi cognouiſſet eam animo fornicandi ſolum.

23 Quero in quid eſt cōſenſus qui facit matrimoniū. ℞. ſm opinionē Rica. in. 4. diſt. 31. ar. 2. q. 1. ꝙ ad hoc vt cōſenſus faciat matrimoniū oꝫ ſit ibi tria bona mrīmonij implicite ⁊ in hitu ſaltē. ſ. ꝙ ꝯhentes cōſentiāt Primo in vīculi inſepabilitatem. rōne cuius ē in mrīmonio bonū ſacramenti. Secūdo in bonū fidei quātū ad eius eēntiale qđ ē nō negare vſum ſui corporis ſi cōiux alē petat niſi deus a debito reddēdi liberauerit. Sed quātū ad accidētale bonū fidei ſeu acceſſoriū qđ ē nō exhibere alteri quā ſuo cōiugi vſum ſui corporis nō ē neceſſarium ſed ſolum ad bene eē mrīmonij. Tertio in bonū plis quātū ad eius eēntiale qđ ē eam ſuſcipere cōditionalr. ſ. ſi deus eam dederit vel nō pcurare aliqđ ipedimētū ne ples veiat. ſꝫ quātū ad ei⁹ accidētale bonū. ſ. abſolute velle plē ⁊ eā educare nō ē neceſſariū. Uñ ſi qs ꝯheret cū intētiōe ſepabilitatꝭ nō dico q̄ ad thorū ſꝫ q̄ ad vīculū. qꝛ ſic eēt ꝯ bonū ſacramēti: aut cū itētiōe denegādi ſe ipm alteri cōiugi petēti ſine alia dīna reuelatiōe: qꝛ ꝯ ſm bonū. i. fidei. Aut cū intētiōe nō ſuſcipiēdi plē ſi deus eā daret: aut nō eā educādi: aut pcurādi venena ſterilitatis ne ples cōcipet aut naſceret vl educaret qꝛ ꝯ tertiū bonū mrīmonij. ſ. plis. matrimonium talis nō ꝯheret Et iō oꝫ pfata hēat in itētiōe ſaltē iplicite. Explicite vō ſufficit ꝙ in ꝯhendo itendat illud. qđ iter ꝯhētes requirit ad mrīmoniū. Maria āt verū mrīmoniū cōtraxit cū Ioſeph: lꝫ nō itenderet conſentire i carnalē copulā: qꝛ erat certificata ꝙ Ioſeph nūq̄ eā requireret ⁊ ſi eā requiſiſſet ꝙ deus abſoluebat a tali obligatione. Silr ille q ꝯhit q̄uis nō hēat aīum ꝯſumādi ſed religionē intrandi. qꝛ cū intrat abſoluitur a deo a tali obligatione.

24 Utrū itentio libidinis l pulcritudinis aut diuitiarū excludat mrīmoniū. ℞. ſm ſctm̄ Bona. in. 4. di. 30. ꝙ multe cāe pn̄t eē inductiue ⁊ ſine pctō dūmō nō ſiſtat in eis. vñ ſi moueret ſicut cā principal: ē minus honeſta ⁊ eēt ꝯ ſacramēti vtilitatē: nō tn̄ ꝯ ſacramēti veritatē. niſi ita eēt finis ꝙ nō quereret niſi libidinem. vel diuitias: nō vxorem ducere. qꝛ ſic eēt ꝯ veritatem ſacramenti.

25 Sed nūqd ꝯhens ex alio fine q̄ plis habēde peccet. ℞. Pe. de pal. in. 4. di. 31. ꝙ ſic veialr qñ ꝯhit principlr pp vitandā fornicationē: ſi mō ſi talis q ſm cōem ſpem poſſet hre filios. al nō. Uñ lꝫ finis mrīmonij prim⁹ ⁊ p ſe ſit itentio generādi: tn̄ qñ pricipale fctm̄ ē ipoſſibile ſicut i ſene l ſterili lꝫ de ſecūdario q ē intētio vitādi fornicationē facere principale. Alie āt itentiones ſicut reformatio pacis. ⁊ alie honeſte ſi principaliter ⁊ p ſe itēdant. ſic ē pctm̄ veiale. ſicut cum vir cognoſcit vxorē pp ſanitatē: vl baptizat vt ſanet. Alij vō volunt ꝙ ſit mortale qꝛ cū matrimoniū ſit ſacrm̄ non pōt ſine pctō mortali principlr itendi finis extraneus: ſicut ſi qs baptizaret pricipalr pp queſtū. nō curās de grā baptiſmali. ſed iſtđ dicit idē Petrus ꝙ ē nimis durū. ſed tn̄ nō ē ſine rōne: ⁊ idō ſecurius eſt: tenet tn̄ idem ꝙ ꝯtrahens principaliter pp voluptatem peccat mortalr. Si vō qs cōtrahit ſecūdario pp diuitias. pulcritudinē ⁊ huiuſmodi nō ē pctm̄: niſi ſit inhoneſta intentio.

26 Utrū ꝯtrahēs in pctō mortali peccet mō

taliter. R. ſm Petrū ṗdictū q̄ ſic: q̄ꝛ dicit Aug. i. q. i. p yſayam. q̄ ſacra talia ſūt vni‑
cuiq̄ꝫ cū quali cōſcīa q̄s accedit. Sꝫ nūqd
teneatur cōſiteri vī tenere q̄ ſic. ſed ego nō
credo de neceſſitate niſi in propoſito. intel
lige q̄ peccat cōtrahēdo ꝑ vba de p̄nti.

Matrimonium iij.

m
que ipediūt vt nō ꝯhat. R. q̄ ſunt.
18. quoꝝ duo pria ipediūt de neceſſitate p̄‑
cepti ita q̄ peccat mortaliter ꝯhēs: tamen
ꝯctū de ſctō nō dirimūt. Tertiū vō ipedit ſo
lū ad tp̄s τ aliqñ ipꝑpetuū. Alia vō ſequētia
tali mō ipediūt q̄ ēt ſi d̄ ſctō ꝯhat nō tenet
nec ē mr̄imoniū poſtea cōtractū: τ cōtra‑
hēdo peccat mortalr̄ nō i oibus. ſed ſolum
qñ ꝯtrahūt ꝯtra ipedimētū. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 12.
13. 14. 15. 16. τ aliqñ icurrit excōicationē. ſi
cōtrahūt i ipedimento cōſanguinitat̄ l' affini
tatis l' voti ſolēpnis aut ordinis. vt. s̄. Excōi
catio. 7. cāu. 41. τ quis pōt diſpenſare vt q̄s
contrahat in ip̄is ipedimentis. vide. i. Jn‑
pedimento. 18. §. 2. τ. 3.

Impedimentum primuꝫ dicitur

interdictū eccl'ie. τ iſtud iterdictū ē duplex
quodā generale q̊ ꝓhibetur clādeſtine ꝯtra
here mr̄imoniū oibus. d̄ quo dic. vt. s̄. Clā
deſtinum. Aliud eſt interdictū ſpāle quo a
licui a iudice ſpāliter ꝓhibetur ꝑꝑ aliquaꝫ
cām legitimam ne contrahat. τ iſtud inter
dictum non pōt fieri niſi ab eo qui pōt de
cā matrimoniali cognoſcere. ſicut eſt ep̄s
vel alius ordinarius. τ qui hēat peritiā ca
nonū. de ꝯſan. τ affi. c. i. Unde contrahens
contra iſtud interdictū peccat mortal'r. τ ſi
cā ꝑꝑ quā factū eſt interdictū eſt ꝑpetua. ſic
oio ſeperabūtur data ſnīa diuoꝛtij ꝓbato i
pedimēto de matri. contra inter. ecc. cōtra.
c. vltimo. Si vero erat temporalis ſic te‑
nebit matrimonium ſed in penam debent
ad tempus ſeparari. de matri. contra. inter
ecc. contra. c. i. τ. 2.

Impedimentum ſecūdū dicitur

feriarum. Nam vt notat Pa. in. c. capela‑
nus. de ferijs. ꝓhibentur nuptie celebrari
ab aduentu vſꝫ ad Epiphiam incluſiue. lꝫ
Hoſti. dicat ēt includi octauam: ſed tu tene
non includi: quia. c. non opoꝛtet. 33. q. 4. ni
hil dicit de octaua. niſi cōſuetudo eēt: quia
illa ſeruanda. l. ſi de interp̄tatiōe. ff. de legi.
Item a ſeptuageſima vſq̄ꝫ in octauam pa
ſce incluſiue: q̄ꝛ in. d. c. capelanus. dicitur
poſt octauas. ergo non in octaua. Item a
p̄mo die rogatōum q̄ eſt ſc̄a feria añ aſcen
ſionem dñi vſꝫ ad octauā penthecoſtes iclu
ſiue. q̄ꝛ lr̄a dicit in. d. c. capellanus p⁹. 7. di
es p⁹ feſtū pentecoſtes. nō. n. eēnt. 7. dies ni
ſi dñica includeret. Facit qđ ibi dr̄ tres ſe‑
ptimanas q̄ ñ eēnt niſi includerētur. τ expo
ne lr̄am cum dicit p⁹. 7. dies feſti pentꝫ. qđ
caret octauis nuptie ſuſpendantur i dñica
que ſequitur. τ deinceps τc̄. vt intelligas
de dñica ſc̄a p⁹ pentecoſtes: non q̄ꝛ opoꝛtet
expectare vſq̄ꝫ tunc. ſed q̄ꝛ ſi vult celebrar̄
eas in die ſolēni vt coiter fit oꝫ expectet vſ
q̄ꝫ tunc.

Utruꝫ in p̄fatis temporibus ꝓhibeatur
totalr̄ contractus matrimonij. R. Pa. in.
d. c. capellanus q̄ non: q̄ꝛ matrimonium ſi
ne alia celebritate ſed ſolū per verba de p̄
ſenti coꝛam facie eccl'e pōt oi tp̄e contrahi
cū ñ inueniatur aliqua cā ꝓhibitionis. q̄ꝛ in
tali ꝯſenſu nullum eſt peccatum ymo eſt ſa
cramentum: vt in. c. debitū. de biga. Sꝫ ſo
lū ꝓhibetur ſolēnitas nuptialis. vt ſunt ꝯui
uia τ alie ſil'es ſolēnitates. τ ſolēnis traduc
tio τ carnis coitio. vt tꝫ glo. in. d. c. capel
lanus. Qui aūt facit contrariū peccat moꝛ
taliter. q̄ꝛ contra interdictū eccl'e contrahit
de matri. contra. inter ecc. ꝯ. ꝑ totū. Tenet
tñ Pe de pal. q̄ ſolum erit peccatum moꝛ
tale qñ p̄ma vice conſumat: non poſtea. ni
ſi faceret in contemptum eccl'e. Credo ēt q̄
ſi mulier que aliū habuit virum τ vir qui
aliam habuit vxoꝛem contraherent ſimul
τ conſumarēt ſine alia ſolennitate ꝯiuij
q̄ non peccarent moꝛtaliter. q̄ꝛ in eis ceſſat
ratō ꝓhibitionis p̄dicta.

Impedimentum tertiuꝫ dicitur

conditio. τ hic accipio hanc ꝯditionem ꝑ
p̄e. ſ. put eſt ſuſpenſiua actus. de qua hēs.
s̄. ꝯditio. §. 2. que fit per hanc dictionēꝫ ſi.
Unde ſi quis contrahat cum aliqua ſub iſta
conditione: ſi pater ſuus erit contentus. τ
huiuſmodi non erit matrimonium donec
conditio impleatur. τ ſi nunq̄ꝫ ipleretur nū
q̄ꝫ eēt matrimonium. Ad cuius d̄claratōeꝫ
eſt ſciendum. q̄ꝛ ꝯditiones ſunt i q̄truplici
genere. ſ. honeſte. turpes. idiffe: ētes. τ im
poſſibiles. honeſte ſunt oēs ille que faciūt
ad condecentiam matrimonij vt q̄ ꝑentes
ſint contenti. vel que non derogāt honeſta
ti. vt ſi dederis mihi dotem. ſi pater tuus te
miſerit mihi iniuriam. τ huiuſmōi. Et iſte
ſi apponantur in matrimonio ip̄m impedi
unt vt non ſit donec conditio veniat in eē.
Unde ſi ille qui ſub tali conditione cōtraxit
mutet aīum τ diſſentiat: vel aliam ſine ꝯdi‑
tione accipiat ante q̄ꝫ conditio impleatur.
iam non erit matrimonium p̄mum: lꝫ po‑
ſtea conditio eueniat. Uerum eſt q̄ ſi nō trā
ſiuit ad ſecunda vota. eccl'a compellet euꝫ
vt eam accipiat. ex quo conditio aduenit.
de ꝯdi. appo. ſuper eo in tex. τ glo. Fallit h̄
in duob⁹ caſibus. Primus ſi pēdēte ꝯdcōe
ꝯmiſceantur carnaliter. Et intellige ſꝫ q̄. s̄
dixi. Matrimonium. 2. §. 6. vel conſenſus
de p̄ſenti abſolutus adueniat. d̄ ꝯdi. appo.
c. de illis. τ. c. ſup eo. τ. c. ꝑ tuas: q̄ꝛ tunc erit
matrimonium de p̄nti abſolutum. Secūd⁹
caſus eſt ſi ꝯditio eſt neceſſaria: vt cum dici
tur accipio te in meam vxoꝛem. ſi ſol fuerit
in cancro in eſtate. τ huiuſmodi. q̄ꝛ ex quo
oio talis ꝯditio eſt extitura neceſſario. ſtatī
eſt matrimonium. q̄ꝛ talia futura ſunt iam
p̄ſentia i cauſis. ſuis tex ē aptus i. l. ſi pupill⁹
§. i. ff. de noua. Unde nec ꝓp̄e dꝫ dici condi
tio. l. heres meus. ff. de ꝯdi. τ demon. Hoc
tenet Hoſti. Car. τ Pa. in. d. c. ꝑ tuas. d̄ cō
di. appo. τ. S. Bona. in. 4. di. 28. τ ſanct⁹
Tho. in quarto. diſtinctione. 27. Sed cōtra
rium tꝫ glo. Jo. Gofre. τ Jo. an. i. d. c. per
tuas. τ dicunt q̄ ſi trāſeāt ad ſcđa vota tene
bit ſecundum matrimonium contractum
ante conditionis euentuꝫ. Ego vero credo
in foꝛo contentioſo veriorem ſecundā opi.
In foꝛo aūt anime iudicandum eſt ſm eoꝝ
intentionē. Si. n. non intendebant tunc cō‑
trahere ſed in tempus conditionis: ſic non
erit matrimonium. τ ſic erit vera ſecunda
opinio. q̄ꝛ lꝫ ſtipulatio ſub conditione que
omnino eſt extitura non ſit conditionalis. ē
tamen in diem itaq̄ꝫ q̄ non d̄betur aliquid
ante q̄ꝫ veniat. vt nō. in. d. §. i. facit. l. heres
meus in p̄n. ff. de condi. τ demon. vbi lꝫ le
gatum factum titio cum moꝛietur nō ſit cō
ditionale. tamen non tenetur heres ſolue‑
re ante q̄ꝫ moꝛiatur. eſſet bene conditio‑
nale ſi legarētur centum titio cum moꝛietur
heres. Ratio q̄ꝛ ſi moꝛeret legatarius pri‑
mo q̄ꝫ heres. legatuꝫ expiraret moꝛte lega
tarij. ſed non in p̄mo caſu q̄ꝛ trāſiret ad he
redes. vt in. d. l. heres. Et ſic pꝫ q̄ ꝯditio
que oio eſt extitura alñ fac̄ ꝯtractū ꝯditiōa
tū. aliqñ non. τ quando ñ eſt conditiona‑
tum. eſt tamen in diem. τ ſic non erit matri
monium de p̄ſenti. niſi aliud intendat.

Sed nunquid conditō que neceſſario ſub
intelligitur in contractu ſi exp̄matur faciat
conditionalem. R. q̄ nō. vt in. l. hec verba
teſtatoꝛis. ff. de lega. i. τ in. l. conditiones.
τ. l. aliquando. ff. de condi. τ demon. Nā
legatum factum ſub iſta conditione: ſi her̄s
hereditatem adierit non eſt conditionale
quia neceſſario ſubintelligitur. vt in dictis
iuribus patet. Sed ſi contractus poſſet fie‑
ri etiam non exiſtente illa conditione. ſic. ſi
apponatur facit contractum conditionaleꝫ
τ ſm hanc diſtintionem concoꝛ. Archi. τ
Jo. an. in dicto. c. vnico. de ſpō. li. 6. qui vi‑
dentur cōtrarij. Sic ergo patet quomodo
matrimonium vel ſponſalia non ſunt con‑
ditionalia quando dicitur contraho cum
tali ſi ipſa in me conſenſerit. τ huiuſmodi.
ſecuſ ſi diceret ſi deo placuerit. τ huiuſmo
di. quia non neceſſario inſunt. q̄ꝛ pōt eē ma
trimonium contra voluntatem dei.

Sed pone q̄ quis contraxit ſub conditi 2
one ſi patri ſuo placuerit. pater p̄mo diſſē
tit. ſed poſtea mutata voluntate conſentit.
R. q̄ non erit matrimonium. per. l. boues.
§. hoc ſermone. ff. de ver. ſi. τ. l. hec condi‑
tio la picola. ff. de condi. τ demon. quia
iſta conditio. ſi pater meus conſenſerit de‑
bet verificari de p̄mo conſenſu. ex quo q̄ꝛ
non fuit. ideo expirauit. Unde ſicut copula
carnalis que de ſua natura habet purifica‑
re conditionem. non purificat quando iue
nit extinctum vinculum. vt puta. quia ſup‑
uenit affinitas poſt matrimonium conditō
naliter contractum ante conditionis euen‑
tum. Aut quia conditio expirauit τ non fu
it impleta: ſic τ in propoſito. τ hoc tene
poſt q̄ꝫ aliam accepit. licet dominus Car.
in dicto. c. ſuper eo. dicat tenere matrimo‑
nium ſi taliter contrahentes perſeuerabant
in p̄mo ꝓpoſito.

Sed quid ſi pꝛefatus pater nec conſen 3
ſit nec diſſentit exp̄ſſe. R. cr̄do q̄ ñ erit ma
trimonium. per. l. qui heredi. §. pꝛimo. τ
per. l. meuius. ff. de condi. τ demon. vbi
patet q̄ conditio debet impleri i foꝛma ſpe
cifica: ergo requiritur q̄ expꝛeſſe conſenti‑
at. Hoſti. tamen. τ ſequitur Car. in dicto. c
ſuper eo. dicunt q̄ tenet matrimonium τ
q̄ ſit ſpeciale matrimoniuꝫ. Et hec opinio
tenenda. vbi ad ſecunda vota non eſt deuē
tum. alias p̄mum verius eſt. de iure iuditio
meo.

Utrum matrimonium contractuꝫ ſub 4
conditione cum ſint affines: ſi dominus
papa uoluerit diſpenſare: teneat adueniēn‑
te conditione. R. Pa. τ Jnno. in dicto. c.
ſuper eo. videntur tenere q̄ ñ. ꝑ quibus fa
cit. l. inter ſtipulantem. §. ſacram. ff. de ver.

obli. ꝛ.l.ↄtinu⁹.§.cū qs eo.ti.facit.l.apud Julianū.ff.de le.i.Sed i ↄriū ꝙ teneat.eſt d.An. ꝛ quidá alij.in.d.c.ſup eo. ꝛ eſt verioꝛ p.l.ſi rem meá.ff.de ver.ob. Ubi poſſum ſtipulari ré meá in tꝑus ↄditionis.qñ mea nō erit.lꝫ nunc cū ſit mea non poſſiꝫ. Facit ſilr.l.ȝ.iuncta.l.pe.ff. de ope.publi. Ubi valet mandatū priuati de opeꝛepublico faciédo principe ánuente.qꝺ tamen alias non valeret. Nec obſtat.d.§. ſacram. ꝛ.§.cū quis ſub ↄditione.qꝛ ibi vitiū erat in re que ñ erat in ↄmertio:nec pōt eſſe.lꝫ non ſic é in cáu nr̃o. qꝛ ſublato impedimēto ꝓhibitiōis per diſpenſationé nihil obſtat. Faciunt nō.in.c.in cūis in fi.de elec. ꝛ in.c.niſi cū pridem.i fi.de renū. Jté nec.l. apud Jul.ꝑdicta.qꝛ dꝫ intelligi veꝝ eſſe ↄditiōem foꝛe ipoſſibilé q̄ pendet ex voluntate principis.in hijs que pꝛīceps nō ſolet ↄcedere.vt ibi pꝫ.qꝛ ibi loquitur de ꝑdijs in patrimonio Ceſaris redactis. q̄ Ceſar nō ſolet alienare ñ iſolitis ↄcedi diſpenſatione.vt é tex.in.l.itercedit.ff.de ↄdi. ꝛ de.Et iō hanc ꝑtem tene.añq̄ tranſeat ad ſ̃a vota.ꝓ qua facit qꝺ nō.Bar.i.d.l.ſi ré meá. ſed poſtq̄ tráſiuit poſſes tenere pꝛimá.

5 Utꝝ teneat ↄditio ſi donaueris mihi centū.accipio te in vxoꝛé.R̷. ꝙ nō.tex.é in.l. ſi ita ſtipulatus fuero.§.ſi tibi nupſero.ff. de ver.ob.Qꝺ limita qñ talis ſtipulatio fit non cá dotis:vel qñ ñ ſubeſt iuſta cá petēdi illud.al'ſic.Unde dicit ibi Bar.ꝙ ſi nobilis ↄtraheret cū plebea. non eſſꝫ inhōeſtum.ſi in recōpenſatōeꝫ nobilitatis aliqd exigeretur.

6 Sed pone ꝙ.B.ↄtraxit cū.A.ſub ꝑfata ↄditōe. ꝛ ante ↄditionis euentum ↄxit cū C.ſub eadé ↄditōe:demū.A. ꝛ. C.eodé tépoꝛe dat cétum:qꝺ iſtoꝝ erit matrimōiuꝫ. R̷.ꝙ neutꝝ rōe icertitudinis.Facit.l. ſi ita fuerit in pꝛin.ff.de re.dub. ꝛ.l.duo ſunt ticij.ff.de teſta.tute.Item qꝛ contractus cōditionalis ſuſcipit robur ab implemento. l.cedere diem.ff. de ver.ſigni. ꝛ ideo perinde é ac ſi cum duobus ↄtraheret ſimul eodé tꝑe. Nec ob.l.potioꝛ.§. videamus ff.qui po.in pig.héantur.l. nec emptio.in pꝛin.ff.de contrahen.emp. Ubi implemētum ↄditionis trahit ad diem ↄtractus celebꝛati.vt ꝑinde habeatur ac ſi a pꝛincipio fuiſſet contractus purus.vt ſic pꝛimuꝫ videatur valere.qꝛ pꝛedicta iura intelligunt qñ non é in poteſtate gerentis ſecūdū tollere:quia ſi eſſet in poteſtate eius tollere. vt in cáu noſtro bene tolleret.vt iu.d.l.potioꝛ in pꝛin. Nec ſ̃m pōt pꝛio pꝛeiudicare. quia ñ é maius vinculū q̄ pꝛimū. Et hoc teneas.qꝛ cōis opinio é:niſi ↄditio impleta fuiſſet citius ab aliquo eoꝝ.quia illud eſſet matrimoniū.

7 Utrum ↄtrahens cum aliqua cuꝫ conditione.ſi te inuenero virginé.teneat.R̷.ſ̃ꝫ Car.in.d.c.per tuas.ꝙ ſi iſta conditio intelligatur:ſi te inuenero per aſpectum matronarum ꝛ huiuſmodi.ſic tenet conditio Si vō referat ſi te iuenēo virginé.ſ.per copulam. ꝛ ſic reicitur tamq̄ turpis. ꝛ tꝫ matrimoniū.lꝫ nō ſit virgo. Et ſic itellige gl. in.d.c.per tuas. ꝛ cōiter docto.qui eam ſequuntur.

8 Quid ſi dicat ſi permiſeris me coire tecum accipiá te in ↄiugé.vel dabo tibi cétū R̷.ꝙ non erit matrimoniū per copulam, qꝛ pōt ſe liberare dando centum.

9 Quid ſi dicat ↄtrahá tecū ſi ꝑmiſeris coituꝫ. Aut ꝓmitto tibi ꝙ ſi vxoꝛé accipiá te accipiá ſi permiſeris me coire tecuꝫ.R̷.ꝙ pꝛo matrimonio é iudicandū in pꝛima copula.ſed non ante copulá.qꝛ ſ̃m Jnno.lꝫ iſta conditio ſit inhoneſta tñ ſuſpendit cōtractū.ſed purificat in pꝛima copula. Alij dicunt ꝙ ſi intelligatur de copula matrioniali.ſic eſt honeſta. ꝛ ſuſpendit.ſi de alia foꝛnicaria.ſic dꝫ haberi ꝓ non adiecta.vt nō.in.c.duobus de ſpon.duo. ꝛ ſic erit matrimoniū ét añ copulá. ꝛ videtur verius.

10 Conditio que é de pꝛo vel ꝺ pñti aliquo non ꝓpꝛie ↄditio é.vt in.l. inſtitutio talis. ff.de cōdi.inſti.viciat tñ ſi non fuit.

11 Alie conditiones ſunt turpes. ꝛ inhoneſte. ꝛ ſi ſunt ↄtra ſubſtantialia matrimonij. vt ↄtra inſeꝑabilitaté: aut ↄtra bonū fidei. vel ↄtra bonū ꝓlis.eo mō quo ꝺ ſubſtátia ſunt.de q̇bus ſunt ſubſtátiales dixi.ś.matrimoniū.2.§.23.ſic viciant ꝛ non vitiátur. vt pꝫ in.c.ſi.de ↄdi.appo.facit.c.detrahe. i.q.i. ꝛ.l.cū hijs.§.ſi pꝛetoꝛ.ff.de tráſac.qꝛ remota parte ſubſtátiali non pōt conſiſtere aliqd.Si vero non ſunt ↄtra ſubſtantialia matrimonij.ſic viciátur. ꝛ non vitiant. ꝛ ſic ꝑinde eſt ac ſi fuiſſet ↄtractū ſine cōditione.vt nō.in.d.c.ſi.Ex hoc pꝫ ſolutio multarum qōnū.Unde ↄtrahens donec aliam melioꝛé inueniat nihil facit.Iteꝫ ſi venena ſterilitatis ꝓcurabis. Iteꝫ ſi non ſeruabis mihi fidé aliam volo poſſe accipere ꝛ huiuſmodi.qꝛ nihil fit. Al'ſecus.vt puta.ſi te adulterandá ꝓſtitues.licet canoniſte teneant cōiter ꝙ non ſit matrimonium. Tu tamen dic ꝙ é matrimonium ꝛ conditio reicitur.qꝛ ñ eſt contra eēntialia mr̃imonij. vt ś.d.xi.

12 Alie ↄditiones ſunt ipoſſibiles.vt ſi celū digito tetigeris ꝛ huiuſmodi. ꝛ tales reiciūt fauoꝛe mr̃imonij. ꝛ hñtur ꝓ non poſite.vt in.d.c.ſi.lꝫ in alijs ↄtractibus a mr̃imonio vitient ↄtractū.vt in.d.c.ſi. ꝛ.§.ipoſſibil'.in ſti.de here.inſti.

13 In ſūma nō.ꝙ ad hoc vt ↄditō quelꝫ ſuſpēdat matrimoniū vt non ſit añ eius euentuꝫ oꝫ ꝙ.7.concurrant Pꝛimum ꝙ ſit appoſita in ꝑncipio contractus matrimonij. Nā ſi matrimonium eēt ↄtractū pure ꝑmo. ꝛ poſtea poneretur cōditio ñ poſſet eū ſuſpēdere nec reſcindere.c. dixit.32.q.i. facit qꝺ nō.d.An. ꝛ Pa.i.c.i. de ↄdi.appo. Secūdum requiritur ꝙ in ↄditione vterq̧ conſentiat expꝛſſe. Unde lꝫ vnus ponat conditionē ſi alter expꝛſſe in eam non conſentit ét ſi taceat matrimonium erit purum.vt nō.i. c.ſi.de ↄdi.appo. Et q̄uis ↄditio eēt cōtra ſubſtantialia matrimonij.nihilominus matrimonium teneret.vt ibidem nō. facit.c.aliquando.32.q.2.ſaltem quo ad eccl'aꝫ.Tertium ꝙ conditio ñ ſit neceſſario futura. de quo tñ dic.vt.ś.in ꝑn.aut ꝙ ñ ſit turpis aut ipoſſibilis.qꝛ ſic hētur ꝓ non adiecta:excepta illa que eſt contra ſubſtantialia matrimonij. Quartum ꝙ non interueniat conſēſus de pñti abſolutus poſt conditioneꝫ ꝛ ante eius euentum. Quintum ꝙ non interueniat carnalis copula ante euentum ↄditōnis.qꝛ ſic ſtatim erit matrimoniū ſi fuerat ↄtractū per verba de ꝑſenti ſub illa conditōe.ét ſi p̄ceſſerat ↄditōnis defectus.dūmō alter erat ignoꝛans.puta.qꝛ ↄtraxit ſi patri placeret. ꝛ pater ↄtradicit:tñ alter ignoꝛat hoc ꝛ cōſentit.i copulá matrimōiū erit.vt nō.d.An. in.c.per tuas.de ↄdi.appo. adducit in ſimili nō.in.c.ex ꝑte decani.de reſcrip. ꝛ ſimiliter Hoſtié.ibidem. qꝺ tñ credo veꝝ. quo ad foꝛum contentioſum. ꝛ ét in foꝛo conſcientie. ſi ábo matrimonialiter intendebant copulari.alias non:vt.ś. Matrimonium.1.§.6. Sextum ꝙ ſit ꝓꝑe conditio.nō modis.lꝫ tñ Pe.de pal'.in.4. ꝙ idé ſit dicēdum de modo ſicut de conditione. ꝛ ſ̃ꝫ eádem diſtinctionem: excepto ꝙ qñ modus eſt poſſibilis ꝛ honeſtus non ſuſpendit obligatōem.ſicut facit conditio. tñ tenetur implere niſi eius fauoꝛe ſit appoſitus.qꝛ tunc non tenetur.ſi ſolum eius fauoꝛem reſpicit Conditio vero appoſita per modum cáe: ſiue cá ſit vera ſiue falſa ſ̃m Pe. ꝑdictum hētur ꝓ ñ adiecta in matrimonio:niſi eſſet neceſſaria.puta.ↄtraho tecuꝫ qꝛ es libera. qꝛ ſi eēt ſ̃ua ñ valeret. Idé qñ dicit ↄtraho tecū.qꝛ es Joánes filius titij. ꝛ huiuſmōi. qꝛ ſi eēt erroꝛ ↄditionis ꝛ ꝑſone. ꝛ ſic vitiaret mr̃imoniū.Septimū ꝙ ↄditio ñ ſit de p̄terito ꝛ ꝑſenti.ſed de futuro.vt.ś.§.10.

Impedimentū .4. de erroꝛ nam q̇cq̇d

ipedit cám de ſui natura ipedit ꝛ effectum Conſenſus aūt.vt ſupꝛa dictū eſt.é cá matrimonij. ꝛ iō qꝺ euacuát conſenſuꝫ euacuat matrimonium.Conſenſus vero é actus volūtatis q̇ꝑſupponit actum intellectus.qꝛ vt dicit Aug.5.ꝺ tri. Jnuiſa diligere poſſum⁹ icognita nequaq̄. Et qꝛ erroꝛ ipedit cognitioné.iō ꝛ conſenſū.qui ſequitur ex cognitione.propterea dicitur qui errat. non conſentit.l.ſi ꝑ erroꝛeꝫ.ff.de iuriſ.om.iudi.Uñ in.l.cum teſtamentuꝫ.C.ꝺ iur. ꝛ fac.igno. dicitur cum errantis voluntas nulla ſit. ꝛ i. l.non idcirco.ibidem.cum errantis conſenſus nullus ſit.facit.29.q.2.§. hijs ita rñdet.

1 Utrum matrimoniuꝫ dolo contractū teneat.R̷.glo.in.c.cum dilectus.qꝺ me.cá. ꝙ ſic:lꝫ dolus dederit cám contractui. ꝛ idé in gl.l.a diuo pio.ff.de ritu nup. ꝛ in.c conſtituit.10.q.3.Limitat Pa.in.d.c.cum dilectus. ꝛ bñ verum.niſi ſit talis doluſ q excludat conſenſum.qꝛ ſic non teneret. Facit qꝺ nō.Jo.an.i.c.vnico.ꝺ como. ꝛ facit c.cum locum de ſpon.Quod bene nota qꝛ facit ad multa.vt in votis.iuramentis. ꝛ huiuſmodi.ſpiritualibus.qꝛ cōiter tenetur.ꝙ tenent.vt in dictis glo.

2 Utrum omnis erroꝛ ipediat matrimonium.R̷.ꝙ non.ſed ſolum ille erroꝛ qui eſt cōtra ſubſtantialia matrimonij.Duoauté includit matrimonium eſſentialr.ſ.duas ꝑſonas que coniunguntur. ꝛ mutuam coꝛpoꝛis poteſtatem inuicem.Pꝛimum tollitur per erroꝛem perſone.Secundum ꝑ erroꝛé conditionis ſ̃uilis.qꝛ ſeruus non pōt libere libertatem ſui coꝛpoꝛis alteri tradere ſine conſenſu domini ſui.Et iō hij duo erroꝛes ſolum impediunt matrimonium.Alij auté erroꝛes ét ſi ſint ad bene eē matrimonij nō ipediunt.vt puta credebat ꝙ pater eēt contentus.vel ꝙ eēt diues:vel nobilis:vel pulchꝛa. ꝛ huiuſmodi.cum iſta ſint accidentalia matrimonio.non impediūt.d.§. his ita reſpondetur.

3 Circa ꝑmum erroꝛem.ſ.ꝑſone eſt notádum.ꝙ ad hoc ꝙ aliquis erret in perſona oꝫ ꝙ per viſum vel famá.vel auditum habeat notitiam aliquam ꝑſone.cum qua cō-

trahere intendit.q; vt dixi in penitus incognitum nec conſenſum nec amoꝛem poſſumus dirigere.ar.l.cum ab eo.§.maſſam.ff. de contrahen.emp.vñ credens abſentē ſibi aliqualiter notum pñtem ⁊ conſentit ñ ſin pñtē qui eſt alius.ſ; in abſentē ↄſentit errat in perſonam.q; errare eſt alium ꝓ alio accipere.22.q.2.in quibus.38.di.Quis.S; ſi nullam de abſente h; cognitionem nō errat ſed decipitur in pñte.de quo ponitur exemplum de eo qui dicit ſe filium magni regis in genere: vel pmogenitum magni comitis.⁊ huiuſmodi.⁊ ſic eſt erroꝛ foꝛtune non pſone qui non ipedit.vt dictum ē.29.q.1.§.erroꝛ.Idem cum aliqua ſcit aliquem hēre filios multos.nullum tñ eoꝝ cognoſcit:ſi aliquis eoꝝ dicat ſe pmogenitum.⁊ illa conſentiat in eum pp ſpem ſucceſſiōis bonoꝝ paternoꝝ erit erroꝛ foꝛtune ⁊ non impedit.ſicut nō.Hugo.29.q.1.in pn.Calde.tñ in.c.1.de coniugio ſuoꝝ.⁊ Jo.29.q.1.in ſūma.⁊ Hoſti.in ſūma tenent ꝙ i iſto vltimo caſu eſt erroꝛ pſone ⁊ non eſt matrimonium.⁊ credo ſit verius: niſi foꝛte intēdiſſet conſentire abſolute in pñtem quē tñ putabat aliū: ſed ſi conſenſus ferebatur in eum non vt i pñtem ſed in pmogenitū erit verum.ꝙ non erit matrimonium.

4 Circa ſecundum erroꝛem.ſ.conditionis ſeruilis eſt ſciendum.ꝙ triplex eſt conditō. ſtatus.ſ.melioꝛ cum quis contrahit cum libera quam credit ſeruam ⁊ econuerſo.Secundus equalis cum.ſ.ſeruuſ contrahit cū ancilla quam credit liberam.Tertius deterioꝛ.vt cum liber contrahit cū ancilla quā credit liberā vel econuerſo.Primus errō non impedit matrimonium:q; non leditur in aliquo ſic contrahens.Nec ſecundus ſimiliter q; eque leditur vterq;.vnde in neutro erroꝛe decipitur:nec h; qđ obiciat alteri.ar.29.q.2.p totū.⁊ đ diuoꝛ.c.ſignificaſti. Tertius vero erroꝛ impedit matrimoniu;.29.q.2.ſi quis ingenuus.Ratio ē q; alter tātum leditur ſine culpa ⁊ grauiter.q; in bono plꝰ quam ñ hēbit in ſua ꝑtāte: ⁊ i bono fidei.q; non poterit ei reddere debitū libere.Et i bono ſacramenti.ſ.i iſepabilitate cohabitatōnis.S; potiſſima rō quare iſte tertius erroꝛ īpedit mrīmoniu; eſt eccle ↄſtitutio.Alij aūt duo erroꝛes non ipediunt ſm coēm opi.tā doc.theo.i.4.di.36.q; cano.l; gdā contrarium teneāt.vt Gofre.⁊ Hoſti.in ſūma.ſed non cures de eis.S; coēm opi.teneas quam ſequitur Inno.đ ↄiugio ſeruoꝛum in.c.ꝓpoſuit.

5 Utꝝ ſcienter ↄtrahenſ liber cū ancilla vel econtrario teneat matrimonium.℞.ꝙ ſic. tex.eſt.29.q.2.ſi qs liber.⁊ ſic liber tenetur ſeq ancillā.ſ; Pa.in.c.1.de coniugio ſuo.

6 Utrum liber contrahens ignoꝛāter cū ſerua cui in tps data eſt libertas teneat matrimoniu;.℞.ꝙ non.q; vt dicit.l.ſtatu liberi.in pn.ff.de ſta.libe.ea que interim fac.vt ſeruus facit.non vt liber.

7 Quid ſi dñus tradit alicui libero ſuam ancillam vt liberam in matrimonio quam tamen contrahens ignoꝛat ancillam.teneat matrimonium.℞.ꝙ ſic.q; ſtatim efficitur libera.vt in auſ.de nuptijs.§.ſi vero ab initō ⁊ hoc tenet glo.in.c.ꝓpoſuit.⁊ Pa.de coniugio ſeruoꝝ.⁊ Gofre.

8 Utrum contrahens liber cum ancilla ignoꝛanter ⁊ poſtea hoc cognoſcenſ cōmiſcetur eidem per copulam teneat matrimonium.℞.ſm glo.in.d.c.ꝓpoſuit.ꝙ habenſ conſcientiam ex ꝓbabili cā ⁊ diſcreta ꝙ alter eſt ſeruus:ſi cognoſcat eam.piudicat ſibi.⁊ erit matrimonium.⁊ ſic intellige.22.q.4.innocens.ff.de pe.he.l.item veniunt.§.anq; partes.Si aūt ex leui ⁊ temeraria cā cui ñ d; credi.tūc ñ piudicat ſibi.tūc hās p ignoꝛante habendus eſt.C.de condi.inde.l.vltima.ff.de libe.ho.exhi.l.3.§.ſi quis nolentem.Non enim cuilibet referenti credere tenetur.tex.eſt.ff.ꝙ cum ſal.tuto.l.2.ibi ⁊ ſi dictum ſit ei ⁊ bona fide non crediderit.Aduerte hic ꝙ ſi ſeruus contrahit cum libera que eum ſeruum ignoꝛat peccat moꝛtaliter cōmiſcendo ei.ex quo ſcit matrimonium nullum eſſe.ſecus ſi ignoꝛaret matrimonium non tenere.⁊ idem dic de quocūq; qui ſcit certitudinaliter ꝙ matrimonium non tenet ex quocunq; impedimento.Quādo vero habet ſcientiam vel conſcientiam ideſt firmam credulitatem de impedimento Quis clare nō ſciat ſimiliter peccat moꝛtaliter cognoſcendo: ſiue talis conſcientia ꝓcedat ex ꝓbabili cā vel temeraria.niſi eā deponat.Quando vero habet ſcrupulum conſcientie.i.q; dubius eſt.tunc ſi ex leui ſ temeraria cauſa debet deponere ⁊ ſic petere ⁊ reddere poteſt ſine peccato.Si vero dubium eſt ex ꝓbabili cauſa poteſt reddere ſed non petere debet:aliter exponeret ſe periculo ⁊ peccaret moꝛtaliter.ſed reddendo non.q; in dubio obediendum eſt.⁊ excuſatur.23.q.1.quid culpatur.

9 Utrum talis habens ꝓbabile; cā; credendi piudicet ſibi ſi ad mandatu; eccleſie reddat debitu;.℞.ſm Tanc.Inno.⁊ Jo.An.⁊ Pa.in.d.c.ꝓpoſuit ꝙ ſic.qa niſi velit cū ea eſſe tāq; cum vxoꝛe pꝛopꝛia non debet in hoc obedire.⁊ eſt verioꝛ opinio.licet Hoſti.⁊ glo.in.d.c.pꝛopoſuit teneat ꝙ debet obedire niſi ſit certus.ſ; illud ñ teneas quia non debet contra conſcietia; foꝛmatam venire.ar.de reſti.ſpo.c.litteras.ſ; in pbendo alimenta ⁊ huiuſmodi.bñ đbet obedire niſi ſit certus.

10 Utꝝ liber contrahens cum ancilla ignoranter q; poſtmodū dñs eius facit liberā teneatur ſtare cum ea.℞.ꝙ ñ.q; matrimonium nullum fuit:⁊ ſp ei ↄmiſcuit ex pmo cōſenſu qui nullus fuit.ar.C.ad veley.l.Quiſ ſm Gofre.⁊ Jo.29.q.2.ſi quis ingenuus.⁊ Ber.in.c.vltio.de cōiu.ſeruo.quidā tñ tenent ꝙ ſit matrimoniū ſi poſt manumiſſionem illā cognouit eu; contrahere intēdēs.q; ipedimento ſublato p hoc nihil ipedit.⁊ verius credo.

11 Utrum liber contrahens cum aſcriptitia.aut oꝛiginaria ignoꝛāter teneat matrimonium.℞.ſm Hugo.29.q.2.in pn.ꝙ ſic.quia edictum de mrīmonio ē ꝓhibitoꝛium.⁊ ↄhere tales pñt.C.de agri.ce.⁊ colo.l.vltia io tenet.

12 Quid de libero contrahente cum filia ſue.vbi de conſuetudine patrie.eſt ꝙ partuſ ſequatur patrem.vt in.c.l; de coniu.ſuo.℞.ꝙ ſi ↄſuetudo ſit pſcripta.l; mater eius ſit ſerua.ꝙ verum erit matrimonium.vt in d.c.l;.dūmō pater ſit liber.

13 Sed pone ꝙ liber qui contraxit cum ſerua ignoꝛanter.poſtmodum ſciens ſeruam nihilominus vult matrimonium eē.ſed illa nō vult.nunquid erit.℞.ꝙ non.ſed verꝝ eſt ꝙ compelleretur ab eccla.niſi tranſiſſet ad ſecunda vota

14 Utrum liber poſſit ꝓpꝛia autoꝛitate ancillam quam ignoꝛanter acceperat vxoꝛem dimittere.cōperto ꝙ ſit ſerua.℞.ꝙ quo ad thoꝛu; certum eſt ꝙ ſic.quo vero ad cohabitationem tenet Ricar.in.4.di.36.ꝙ nō.ſi contraxit in faciem eccleſie.aut coꝛam teſtibus:ſecus ſi clandeſtine.ſed Hoſti.⁊ multi alij ſunt contrarie opinionis.quando ſeruitus eſt notoꝛia.ſicut ⁊ in adulterio.de quo habes.ſ.matrimoniu;.4.in pꝛincipio ⁊.§.pmo.Sed ego dico ꝙ opinio Ricar.eſt vera quo ad cohitatōnem.vt p; in.c.porro.de diuoꝛ.ſed quo ad redditionem vl petitionem debiti eſt vera ſecunda opinio.⁊ ſm hanc diſtinctionē intellige ⁊ limita.d.c porro.

15 Quid ſi ſeruus contrahit matrimonium cum ancilla vel cum libera que ſcit eum ſeruum.℞.ꝙ licet de iure ciuili matrimoniu; non teneat.vt in.l.cum ancillis.C.de ince.⁊ inuti.nup.tamen de iure canonico tenet.cui ſtandum eſt in hac materia ſpirituali.vt in.c.penultimo ⁊ vltimo de ſecun.nup.⁊ nō.Bar.in.l.pꝛiuilegia.C.de ſa.ſan.eccle.⁊ eſt glo.in.c.2.de reg.iuꝛ.li.6.Unde nota ꝙ aut talis ſeruus vel ancilla contraxit cu; voluntate domini ſui.⁊ tunc magis tenetur ad reddendum debitum vxoꝛi q; ad ſeruitium dñi.q; ex quo conſenſit ad matrimonium videtur conſenſiſſe ad acceſſoꝛia.c.pꝛudentiam.de offi.dele.⁊.l.ad legatum.ff de ꝓcura.nec pōt eum dñs taliter diſtrahere ꝙ impediatur reddere debitum loco ⁊ tempoꝛe debito.Aliter ſm Sco.in.4.di.36.q.1.peccaret moꝛtaliter dominꝰ.Et idē dic ſi ſunt diuerſoꝛum dominoꝛum ſi ambo conſenſerunt.Et ſic itellige ⁊ limita Tācre.⁊ alios qui videntur velle ꝙ non pōt eos vendere.ſ.taliter ꝙ redditio debiti impediatur.aut contraxerunt domino cōtradicente.aut ignoꝛante.⁊ ſic licet teneat matrimonium tamen magis tenetur domino q; petenti debitum.vt nō.do.An.Cardi.⁊ Pa.⁊ communiter doc.in.c.1.de coniu.ſer.⁊ poterit eos vendere ad libitum.Uerum tamen vt dicit Sco.vbi.ſ.đ bono ⁊ equo debet in eorum venditione attendere ꝙ ſibi poſſint reddere debitum.ymo dico ꝙ đ neceſſitate tenetur.ſi cum equali conditiōe vtili ſibi hoc pōt facere.alias ñ.⁊ ſic intelligit.Sco.

Utrum liber qui contraxit matrimonium ſe uendens in ſeruum.aut qualitercunq; ſi efficiatur ſeruus diſſoluatur matrimonium.℞.ꝙ nec valet venditio qua ſe vendidit q; ñ habet poteſtatem ſui coꝛpoꝛis.33.q.5.qđ deo.niſi vxoꝛ ad hoc ↄſentiat.Hoc limitat Sanctus Bona.in quarto.di.36.verum quantum ad eam ſeruitutem qua impediretur quo ad redditionem debiti.ſecus in alia ſeruitute que non impedit. 16
Aduerte tamen ꝙ licet error impediat matrimonium non tamen obligat ad culpam contrahenteſ qui errant.nec etiam ſcienter contrahentes cum ſeruis ſolummodo peccat ⁊ credo moꝛtaliter ſeruus vel ancilla q ſciēter cōtrahūt cum libera.ignoꝛante eum ſeruum vel ancillam.q; videtur eis q̄tum i ipo eſt dolum ⁊ in re notabili inferꝛe ⁊ multo magis peccant moꝛtaliter ſi cōmiſcētur cum eis licet ñ peccēt ipi liberi exiſtentes in bona fide.

Impedimentū .5. dicit vo-
tum .ſ. caſti
tatis. Uñ nota ꝙ omne votū caſtitatis emiſ
ſum obligat ad id quod eſt contra vnū ꝗ̄
eſt de eēntia matrimonij. vt ſupꝛa patuit. ⁊
tō ipm̄ matrimonium īpedit. ⁊ ſi ſit tale vo
tum ſolemne. talr̄ impedit ꝙ non tꝫ matri-
monium poſt ꝯtractum ſed eſt nullum. Si
vero ñ ſit ſolēne ſed ſolū ſimplex īpedit ꝗ
dē. ſed tñ poſt contractum tꝫ. vt nō. in. c. rur
ſus. c. conſuluit. ⁊. c. inſiuuante. qui cle. vel
vouen. 29. cā ꝑ totum. nec cures de opinio-
ne Hugo. quā dicit Ber. in. d. c. rurſus tu-
tiozem. qꝛ non eſt verum. qꝛ lꝫ vtrunqꝫ vo-
tum equaliter obliget quo ad deum. tñ ec-
cleſia noluit ſtatuere vt matrimoniū poſt
contractum non teneat. niſi ſolum de ꝯtrac
to poſt uotum ſolemne. vt patet ꝑ. c. vnicū
de uoto. li. 6. ⁊ eſt cōis opi. tam canoniſta-
rum: 27. q. i. ⁊ qui cle. uel vouen. ꝙ̄ theo. i.
4. di. 38. Quid aūt ſit votum ſimplex l' ſolē
ne. vide. ȷ̄. votū. i. §. 8.
1 Utrū contrahens poſt votum ſimplex pec
cet mortalr̄. R̷. ſꝫ Goſp. Cal. in. d. c. rurſu ſ.
ꝙ aut qñ contrahit hꝫ aīum ꝯſumandi ma
trimonium. ⁊ ſic peccat mortalr̄ qꝛ facit cō
tra uotum. 27. q. i. in multis. c. Aut non ha
buit aīum conſumandi ſed religionem itrā
di ante conſumatōnem. ⁊ ſic non peccauit
mortalr̄ contrahendo. qꝛ in nullo facit con
tra votum. ⁊ ſic concordā opi. ꝯtrarias.
2 Sed pone ꝙ hñs uotum ſimplex caſtitatꝭ
contrahat. nunquid poterit conſumare ſin̄
peccato mortali. R̷. ꝙ ſi contraxit aīo non
ꝯſumādi ſꝫ itrādi religionē. ſꝫ poſtꝙ̄ ꝯxit
mutat ꝓpoſitū ⁊ alter exigit debitū ꝙ red-
dendo non peccat mortalr̄. qꝛ ad hoc tenet
nec mutando ꝓpoſitum peccat mortaliter.
qꝛ non erat illud ꝓpoſitū firmatū ſub vo
to. ⁊ ſic poterit eē ꝙ poſt votū ſimplex ca
ſtitatiſ quis contrahat matrimonium ⁊ cō-
ſumat ſine peccato mortali. ſecus ſi feciſſet
votū religiōis. qꝛ lꝫ poſſit ꝯtrahere ſiñ moꝛ
tali cū ꝓpoſito non conſumandi. non tam̄
poterit conſumare ſine mōtali peccato. qꝛ
añ conſumationem pōt illud implere. ſed ñ
ſic in ꝑfato caſu. qꝛ in religione talis nō te-
netur intrare. ⁊ non intrans tenetur reddeꝛ
exactus. nec ob. c. virginitatis. 27. di. qꝛ itel-
ligitur de coniungente ſe carnali aīo pꝰ vo
tum. Aduerte hic. ⁊ in. §. ꝑcedenti. ꝙ ſi taliſ
contrahendo cum intentione intrandi reli
gionem. ſi videret ꝙ illa cum qua cōtrahit
notabilr̄ lederetur. puta. qꝛ cum maiori diffi
cultate inueniet alium virum nō credo cua
deret moꝛtale. niſi intenderet ei ſatiſfacere
⁊ oīo teneretur ei ſatiſfacere ꝺ damno
3 Utrum talis ꝗ contraxit pꝰ votū ſiplex
caſtitatis poſſit ſilr̄ exigere ſine mortali pec
cato. R̷. glo. in. c. agatoſa. 27. q. 2. ⁊ in. c. ꝗ-
dem. ⁊ in. c. placet. de conuer. ꝯiug. lꝫ ꝙ ñ.
ſed glo. i. c. ſi quis votū. 27. q. i. recitat quoſ
dam tenere ꝙ ſolum ꝑma vice peccat moꝛ
taliter. ſed non poſtea. qꝛ ꝑ matrimonium
ſequens votum extinguitur. vt nō. in. d. c. ꝺ
viduis. ⁊ ſeqtur Hoſti. in. d. c. rurſus ⁊ co
muniter doc. Et hanc opi. dicit Car. in. d. c.
rurſus veriozē de iure. Sꝫ Jo. an. ⁊ coiter
ſequentes in. d. c. rurſuſ. dicūt pꝛimam opi
nionem tutiorem. quam theo. in. 4. di. 38.
coiter ſequuntur. poſſet tñ ꝑdicta diuerſitaſ
reduci ad concordiam. vꝫ vt pꝛima opinio
hēat locum qñ qs ſi non peteret redderet
ſe nimis onerosū alteri pti. maxime ſi ille
qui fecit votū ſit vir. qꝛ ſic petendo ꝑꝑ iſtū
reſpectum non peccaret. ⁊ ſcḋa opinio loqua
tur ⁊ intelligatur quando quis ſolū petit
ad ſatiſfaciendum ſuo appetitui. vt ſic non
poſſit petere ſine peccato mortali. Si quis
tamen vellet ſimpliciter tenere ꝙ poſt con-
ſumatum matrimonium non peccet exigē
do etiam ad ſatiſfaciendum ſibi. noli eū cō
demnare de mortali. qꝛ de iure non videt
minus vera ꝙ̄ ſecunda. lꝫ ſit tutiuſ non exi
gere ſi poteſt. ꝙ ſi nō poteſt abſtinere ab exi
gendo petat diſpenſationem ab epo vt poſ
ſit exigere. ⁊ ꝙ epꝯ ex cā poſſit diſpenſare
in hoc caſu tenent communiter moderniores
in. d. c. rurſuſ. ⁊ cauſa legitima diſpenſandi
eſt tale periculum. qꝛ dificile eſt vt in medijſ
vndis quis ſiti laboret. Nam ⁊ epꝯ diſpē
ſat propter periculum fornicationis vt pꝰ
votum ſimplex caſtitatis quis contrahat.
vt in. c. veniens. qui cle. vel vo. Item cum
inceſtuoſo. vt notat glo. in ſumma. 33. q. 2.
§. de penitentibus. ergo ⁊ in iſto caſu.
4 Utrum ſupꝛadictus moꝛtua vxoꝛe poſ
ſit aliam accipere. R̷. ſm̄ Hugo. ⁊ Archi.
30. q. i. de eo. ⁊. 33. q. 2. antiqui. ꝙ non. qꝛ
votum non erat ablatum ſed exequutio
voti. de conuer. coniuga. c. quidā. Et idē
dicit Archi. de vxoꝛe que ad pꝛeceptum
viri fregit vota abſtinentie. ⁊ huiuſmodi.
ſed tu dic. vt. ȷ̄. votū. i. §. 13.
5 Sed pone ꝙ ambo ꝯfecerant votū caſti-
tatis ſimplex contrahant ſimul. nunꝗd tꝫ
matrimonium. R̷. Jo. 27. q. i. de viduis. tꝫ
ꝙ non. Alij vero dicunt ꝙ ymo tꝫ ſed neu
ter poterit exigere. ⁊ hoc eſt verius. Pa.
vero dicit in. c. tua nos. de iure iur. ꝙ ſi diſ
penſatio eſt de incontinentia ꝙ epꝯ ex officꝺ
reintegrabit vt vterqꝫ poſſit exigere. vt nō.
glo. in. c. noſce. 30. q. i. ⁊ in. c. ꝙ̄ deo patri
33. q. 5. ſed ſi ſine diſpenſatione coniungen
tur. tenet Inno. in. c. dudū. de conuer. con-
iu. ꝙ ꝓles ñ erit legitima. qꝛ non eſt ampliuſ
matrimonium quo ad exercitium carnis.
Idem tꝫ glo. 81. di. c. miniſtri. Idem dic ſi
poſt contractum ambo fecerunt votum ca-
ſtitatis. vt nō. Pa. in. c. cariſſimus. ꝺ ꝯuer.
coniuga.
6 Quid de illo qui poſt votum ſimplex iu
rauit alicui de eā accipieñ. R̷. agat penitēti
am de iuramento qꝛ non valet. c. rurſus. ꝗ
cle. vel vo. Silr̄ non tenet votum ſimplex
poſt iuramentum ꝑſtitum de contrahēdo.
ſm̄ Hoſti. ⁊ Goffre. niſi ſit de religione in-
tranda. qꝛ pōt intrare religionem. c. cōmiſ
ſum. de ſpon.
7 Utrum hñs votum caſtitatis querens. an
teneat matrimonium ſi contrahat ſit ei reſ-
pondendū. R̷. quidam dicunt ꝙ non. qꝛ ſi
dicat ꝙ ſic. dabit ei cām peccandi. ſi dixerit
ꝙ non mentietur. Alij aūt dicunt ꝙ pōt reſ
pōdere ꝙ tenebit. qꝛ ⁊ papa hoc facit. Ego
vero credo ꝙ pōt rñdere ꝙ tenebit. dūmō
taliter grauet factum ꝙ non ſit iputandum
rñdenti. ſed ei qui ex bono malum accipit.
ſi poſtea contrahat. maxime qñ videt ꝙ vo
tū ñ ſeruat. qꝛ ñ video quomō nō poſſit di-
cere facere volēti oīo maius malum. ꝙ po-
tius illo dimiſſo faciat minus. 13. di. Nerui.
cum ſimilibus.

Impedimentum ſextū dicitur
ꝯſanguitas q̄ eſt vinculū ꝑſonaꝝ ab eodē
ſtipite aſcendentiū l' deſcendentium carna-
li ꝓpagatione ꝯtractum ſm̄ Hoſti. in ſum-
ma eo. ti. Hec ꝯſanguitas hꝫ tres lineas ſꝫ
coiter doc. vna aſcendentiū. altera deſcen-
dētiū. tertia collateraliū. A ꝑma quiſꝫ tra
hit originem ſicut pr̄. ⁊ auus. pauus. atta-
uus. ⁊c̄. ⁊ idē dic de mr̄e. auia ⁊c̄. In ſcḋa ꝑ
petuat memoꝛia ⁊ genus. vt eſt filiꝰ. nepos
ꝓnepos. abnepos. ⁊ ſic filr̄. filia. neptiſ. ⁊c̄
Tertia reſpicī illos. qui nec ipi a nobis. nec
nos ab ipis traximus originē. tñ ab eodē
ſanguine ſunt ꝓpagati. vt duo fratres ⁊ eo
rū filij ꝗ patrueles dicunt. ⁊ filij ꝑſatoꝝ. ⁊
idem ifeminis. hec ꝓbātur. 35. q. 4. c. i. ⁊ ꝑ
totum. ff. de gra. l. i. ⁊. l. iuſ. cōſultus. Habꝫ
ēt hec cōſāguinitas gradū ꝗ deſcribit ſic.
Gradus ē hitudo diſtātiū ꝑſonaꝝ: qua co
gnoſcitur quota generationis diſtantia due
ꝑſone diſtant iter ſe. ⁊ colligitur in. c. lr̄is ⁊
c. quod dilectio. de cōſan. ⁊ affi. Pꝛo cuiꝰ
itelligentia nō. 4. regulas. Pꝛima ꝙ alr̄ cō
putatur gradus collateraliū in linea de iu
re canōico. Alr̄ ꝺ iure. ciuili. Nā duo frēs
ſiue frater ⁊ ſoroꝛ faciūt vnū gradū de iuſ
canōico. ſꝫ de iure ciuili faciūt duos. ⁊ ꝛōo
in matrimonio attendimus ad ius canoni
cum. Ratio huius diuerſitatis redditꝛ. 35. q
5. in. c. ad ſedē. ⁊ ibi vide. Scḋa regula. ꝙ
ꝑſona addita ꝑſone ꝑ carnis ꝓpagationē
in linea aſcēdentium vel deſcēdentiū ad-
dit gradū dēpto ſtipite ꝗ iō ꝺmitꝛ. qꝛ filius ē
de ſanguine pr̄is ⁊ mr̄is. vnde nō ſit deſcē
ſus per duos gradus: ſed tñ per vnum de
pr̄e ad filium: vel econuerſo. Rō qꝛ ſicꝰ vnꝰ
nō ē numerus. ſed pꝛincipium numeri. ſic
hic. Item ſi quis vult facere vnam feneſtrā
reqrūtur neceſſario due colūpne. ſed ſi aliā
vult addere ſufficit vna ſola. ſic i pꝛopoſito
Tertia regula ē ꝙ in linea tranſuerſali toto
gradu ꝑſone deſcendentes a ſtipite diſtant
inter ſe quoto diſtant a ſtipite. vnde nepos
ex vno filio. ⁊ pꝛonepos ex altero filio di-
ſtant a ſe in. 2.° gradu ex vna parte. ⁊ in ītio
gradu ex altera pte. Quarta regula ē ꝙ qñ
perſone diſtāt inequaliter a ſtipite dꝫ cōpu-
tari ſm̄ gradum magis remotū a ſtipite. vt
ꝙ̄tum ille remotioꝛ diſtat a ſtipite. tantū in-
telligantur inter ſe diſtare. vt. c. vult de ꝯſā.
⁊ affi. Et ſi cōſuetudo eſſet in patria ꝙ ꝯpu
tatio īciperet a ꝓpinquioꝛi. illa eēt ſeruāda
ꝑꝑ ſcādalum. vt in. c. ꝙ̄ dilectio. de ꝯſan.
⁊ affi. Quod credo verum in ꝯhendo. ſed
in ꝯctoꝰ tene vt dixi ꝙ a remotioꝛi dꝫ. fieri:
niſi ſm̄. ȷ̄. dicam in impedimento. 17.
1 Sed quero vſqꝫ ad quem gradum cōſan
guinitatis ipeditur matrimonium. R̷. ꝙ de
dictamine legis nature ipeditur matrimōiū
filij cum matre ⁊ filie cū patre. Gen̄. 2. relin
quet hō patrem ⁊ matrē ⁊ adherebit vxo
ri. ſed magis ē contra ius naturale ꝙ filius
habeat matrem in tali turpitudine vt ſub-
iectam. ⁊ propterea pħs. 8. de animalibus
narrat de camelo qui cum cooperuiſſet ma
trem poſt cognoſcens interfecit ingeniato-
rem. Similiter de equo qui cū concubuiſ
ſet cum matre cooperta. diſcopertā cogno
ſcens pꝛoiecit ſe de alto ⁊ interfecit ſe. Ex di
ctamine legis diuine pꝛohibētur matrimo
nialiter copulari ꝯſanguinei in pꝛio gradu
⁊ ſecundo in linea inequali ꝯſanguinitatis ⁊
affinitatꝭ vt pꝫ leui. 18. Ex ſtatuto legis eccle
ſie pꝛohibetur matrimonium. vſque ad
quartum gradum incluſiue. c. non debet.
de conſan. ⁊ affi. Hec ex Ricar. in quarto

diſtinctione.40.Unde contrahentes infra tales gradus nulla longinquitate annorū defenduntur quin ſint inceſtuoſi.d.c. non debet. Quidã hanc prohibitionem vſque ad quartum gradum dicunt veram in collateralibus.ſed in deſcendentibus tenent ꝙ eſt perpetua prohibitiõ. Ratio quia maior reuerentia debetur parentibus remotis ꝙ̃ propinquis. ⁊ huius opinionis eſt Ricar. vbi.ſ. Pe.Hugo. Ho.⁊ Azo. in.l.nemini.C.de nup.Sed ego credo cum Goffre. ꝙ non ſit ꝓhibitio etiam in talibus niſi vſque ad quartū gradum.q: cū.d.c.non debet loquatur indiſtincte de conſanguinitate nec nos diſtinguere debemus.

2 Quid ſi duo contrahant ſimul quorum vnus diſtat a ſtipite quito gradu vł ſexto. alter primo.vel ſecundo.℞.ꝙ matrimonium tenet.⁊ q̃uis Hoſti.dicat verum ſi alter ſit in ſecundo vel tertio.ſed non ſi ſit in primo.quia vna caro cenſetur cum ſtipite.tamen hoc non teneo. nec alius doctor hoc tenet. ⁊ ideo tene ꝙ tenet matrimonium.vt etiam tenet Dir. Ex quo concludo ꝙ impetrans diſpenſationem a papa vt poſſit contrahere in tertio vel quarto gradu conſanguinitatis. q̃uis ex alio latere perſona cum qua vult contrahere ſit in ſecundo. nihilominus valet diſpenſatio ſm Pa.in.c.qđ dilectio.de cõſan.⁊ affi.q: q̃uis diſpenſatio contra iuſ ſit ſtricte interpretanda.tamen interpretari poteſt ſm diſpoſitionem iuris communis.quod vult vt computatio fiat a gradu remotiori.⁊ ſic nõ erit ſubreptitia talis impetratõ.q̃uis non ſit expreſſum ꝙ ex alia parte erant in ſecundo gradu coniuncti. A fortiori poterit cum talibus diſpenſare ille cui generaliter conceſſa eſt autoritas diſpenſandi in tertio vel quarto gradu.vt patet ſupra.Diſpenſatio. ſ.9. Et ſic ꝯſuluit Jo. cal.vt recitat.d. Jo. Anto.de ſancto georgio in.d.c.qđ dilectõ.

Impedimentum ſeptimū dicitur

cognatio ſpiritualis que quidem eſt quedam proximitas perſonarum proueniens ex ſacramenti datione vel ad illud tentione. Nam ſicut homo per carnalem cognationem accipit eſſe nature.ita in regeneratione accipit eſſe gratie.⁊ de hoc habetur. 30.q.prima. omnes. de cognatione ſpirituali.c.vltio.Unde ſi talis cognatio precedit matrimonium non ſolum impedit. ſed dirimit poſt contractum.30.q.prima.c.primo.⁊ de cogna.ſpiritu.c. veniens. Si vero ſequitur. non dirimit.ſed impedit quo ad exactionem debiti carnalis ſi ſine neceſſitate ꝯtrahitur. vt.30.q.pma ad limina. ⁊ ſcienter nõ per errorem.c.ſi vir de cogna. ſpi. alias non ſecundum Theo.in .4 .di. 42.Ber.vero.⁊ rodoñ.in.d.c.ſi vir videtur innuere ꝙ ſcienter ſine neceſſitate contrahens ipſam cognationem ſpiritualem poteſt etiam exigere.quia nullo iure inuenitur prohibitum. Hoc idem tenet Car.ibidem.ſed tutius eſt petere diſpenſationem ſcđm Pa .in.d.c.ſi vir. ⁊ Hoſt. quia glo. 30.q.1.in.c.noſce.⁊ Jo.An.⁊.d.Anto.in d.c.ſi vir. tenent ꝙ non poteſt exigere. ⁊ cum ipſis tenet.S. Tho. in.4.di.42.⁊ poteſt epiſcopus diſpenſare vt exigat ſecūdū Pe.de pal.exactus tamẽ reddere tenetur.

Ex quibus ſacramentis contrahitur cognatio ſpūal.℞ . ꝙ ex tribus ſolū.ſ.ex baptiſmo confirmatõne. ⁊ cathecismo.vt nõ in.4.ſen.di.4.⁊ habetur in.c.q̃uis de cogna.ſpi.li.6. Attamen cognatio que contrahitur in cathecismo licet impediat contrahendum: non tamen dirimit contractum de cogna.ſpi.c.contracto.⁊.30.q.1.ſi quis filiaſtram. ⁊ eſt clarum per.c. per cathecismum.de cogna.ſpi.lib.6 .Et quid ſit cathecismus.vide.ſ.Cathecismus. 1

Qualiter computantur gradus in cognatione ſpirituali.℞. Pa.in ℞ica.eo.ti.ꝙ nõ habet gradus.ſed habet tres ſpecies. Prima dicitur paternitas que eſt inter regeneratum ⁊ regenerantem.ſiue regenerãs miniſtret ſacramentū.ſiue teneat ad ſacramẽtum etiam ſi tenentes ſint plures.vt in.c.q̃uis.eo.ti.li.6.Secunda eſt compaternitas que eſt inter regenerantem miniſtrantem vel tenentem.ſeu tenentes ad ſacramẽtum ⁊ genitores regenerati ⁊ miniſtrans vel tenentes ſi ſunt coniugati ⁊ conſumauerunt matrimonium tranſmittunt hanc compaternitatem etiam ad vxorem ſiue virū.ita ꝙ vxor cognita vel vir efficitur compater genitorum leuati ab altero eorum. eodẽ ti.Martinus.⁊ li.6.eo.ti.c.nec dum.⁊.30 q.4.ſi quis.ſecus ſi vxor non eſſet cognita 30.q.4.poſt vxoris.Ideo ſucceſſiue quis poteſt habere duas comatres vxores.Tertia ſpecies dicitur fraternitas que contrahitur inter regeneratum ⁊ filios regenerãtis miniſtrãtis vel tenentis ad ſacramentū. 30. q.3 .pictatinm. ⁊ eo. ti.ex litteris..ſiue ſint nati ante hãc ꝯpaternitatem: ſiue poſt: eo.ti.c.tua nos. Filij vero quorum neutro ad compaternitatem eſt deuentum poſſunt inter ſe libere contrahere.niſi conſuetudo contrarium haberet. que ſcandalum generaret.contractum tamen teneret.vt communis tenetur in .c.vtrum eodem ti. niſi eſſet talis conſuetudo.de qua.ĩ. dicam q̃ dirimit. Impedimento.17. 2

3 Utrum filius vxoris ex altero viro ſit frater ſpiritualis filij ſpiritualis mariti dicte vxoris prius cognite antequã teneret vir eiꝰ dictum filiū.℞.Ge.in.c.primo de cogna. ſpi.li.6. Dicit ꝙ.d.Anto.tenet ꝙ nõ.quia non reperitur expreſſum. Ipſe vero Ge. videtur tenere contrarium.quod tenẽdū eſt ante factum: ſed poſt tene opinionem primam per rõem de qua in ſe.ſ.

4 Utrum pater ſpiritualis licite poſſit contrahere cum ſorore carnali filij ſpiritualis. ℞.ꝙ ſic ⁊ etiam cum eius filia ⁊ etiam cū filia ſpirituali ſui filij carnalis.quia licet cognatio ſpiritualis a patre in filium tranſeat.non tamen econuerſo.Unde non habet ramos ⁊ cum edictum de matrimonio ſit prohibitorum.de ſpon.c.cum apud.20.q. 3.ſ.ſi quiſ.⁊.c.ſe.Ideo non egredietur perſonas expreſſas que in ſumma ſunt.10. in baptiſmo. ⁊ ſimiliter dicas.10.in confirmatione.vt patet in.c.3.eo.ti.li.6.⁊ per totū.titulum decretalium.eo.ti.⁊ ſunt conbinate Prime ſunt inter baptizatum ⁊ leuantem. Secunde inter leuantem ⁊ parentes leuati.Tertie inter baptizatum ⁊ filios leuãtis. Quarte inter leuantem ⁊ vxorem prius cognitam leuantis.Quinte inter vxorem prius cognitam leuantis ⁊ parẽtes leuati.

5 Sed numquid extẽdetur ad filios illegiptimos leuantiſ ad filiū leuatum.℞. Pa.i.c martinus.eo.ti.ꝙ ſic.ſm coiter doc.tex. ẽ. c.ſi.eo.ti.⁊.30.q.3.in ſumma. etiã ad ſpurios.

6 Nunquid etiam ad filios adoptiuos..℞. ꝙ non vt tenet glo. in.ſ. quod autem .30. queſtione tertia.

7 An extẽdatur ad fornicarie cognitam ſicut ad vxorem cognitam. ℞.ſcđm Archi. ⁊. Jo.An.in.c.primo.eo.li.6.ꝙ nõ. Et dicit Pa.in.d.c.Martinꝰ ꝙ.ẽ communis opio. ⁊ ideo eam tene quā etiam tenet Ricar. in.4.di.42.nec cures de opinione contraria.

8 Queritur an vir ⁊ vxor i matrimonio cõſumato cõſcent ſibi paſſiones ſpirituales ſicut actiones.℞. Pa.in.d.c.Martinus.ꝙ non vnde filius ex altero conceptus ſi teneatur ad baptiſmum non efficitur leuans ipſum. niſi ſolum compater illius cuius eſt filius non alterius.q̃uis in matrimonio ſit ei coniunctus.30.q.3.ſi.quis ex vno. ⁊ glo in.c.1.eo.ti.li.6.

Utrum vir ⁊ mulier qui ſimul leuauerūt vnum filium poſſint ſimul contrahere.℞. ſm Inno.ꝙ ſic.⁊ facit tex.cum glo.30.q. 4. c.ſi. Et ſic patet ꝙ vir ⁊ vxor ſimul vnum leuare poſſunt licet non ſit honeſtum. 9

Utrum non baptizatus leuans vel baptizans aliquem contrahat hanc cognationem.℞.ſʒ Ricar.vbi.ſ. ⁊ Tho.⁊ Pe.ꝙ non.quia omnium cognationum ſpiritualium que per ſacramentum contrahuntur ⁊ omnium ſacramentorum baptiſmus eſt fundamentum.vt in.c.1. de pre. non bap. Glo.tamen in.c.in baptiſmate.đ conſe.di. 4..tenet. ꝙ licet ſuſcipiens non efficiatur compater.ſit tamen baptizans q̃uis nõ ſit baptizatus. Et placet mihi.quia cum non poſſit dici quin ſit pater illius quem baptizauit.ergo erit cõpater.ſecus in ſuſcipiẽte q: ex quo non poteſt eſſe pater ſuſcepti.per dictum.c.in baptiſmate.ergo non erit compater.Secus in cognatione ſpirituali paſſiua.ſm glo.in.c.pmo.30.q.1.q: ſi quiſ tenet filium non baptizati vel tenens filium alicuius baptizati efficitur compater patris filij leuati ⁊ alterius coniugis illius xpianiſ: licet non ſit baptizata.concor.Alber.Item dic ꝙ baptizatus licet non confirmatus tenens in confirmatione non contrahit compaternitatem.vt ſupra.Confirmatio. ſ.11. 10

Utrum non tangens ſed ſimulans ſe tangere ⁊ reſpondens cum alijs patrinis efficiatur compater.℞.ꝙ non niſi tangat:vel tenendo dum baptizatur: vel leuando de ſacro fonte:vel tenendo ad confirmationẽ. hoc ſequitur Jo.An.in regula.qui p aliū. đ re.iuſ.li.6.facit.c.de hijs.⁊.c.ad limina. 30.q.1.⁊ Archi.in.c.primo.eo.ti.li.6.allet c.primum.⁊.c.omnes.30.q.1. 11

Quid ſi teneat ⁊ non reſpondet per hoc intendens non effici compater.℞. ſecundū Rodoñ.ꝙ nihilominus efficitur . quia reſponſio non ẽ de ſubſtantia. ſed tactus ſeu tentio vel leuatio.Et q̃uis aliqui teneant ꝙ neceſſario requiruntur verba.alij ꝙ ſaltem ſigna pro verbis. vt tractat Ge. in. c.ne dum. eodem ti. li. 6 . tu tamen tene ꝙ tactus ⁊ leuatõ ſunt ſatis ſigna equipolẽtia pro verbis. 12

Quid ſi non tangit puerum ſed linteū ſolū i quo puer ẽ inuolutus.℞.Archi. in.c. q̃uis de cogna.ſpi.li.6.ꝙ nihilomꝰ ꝯhiſ. 13

compaternitas ſm Hugo. Idez tz Io. an. ⁊ nõ. Archi. 30. q. 4. c. ſi. ⁊ ſatis videtur facere tex. in. d. c. Quis in verbo acceſſerit Pe. de pal. videtur tenere ꝙ requirat tactus.

14 Utrum iſta cõpaternitas poſſit ɔ̃hi ꝑ ꝓcuratorẽ. Marſili⁹. ⁊ Car. vt recitat Pa. i c. veniẽs. eo. ti. tenent ꝙ ſic. Io. An. ⁊ Archi. vbi. ſ. tenẽt ꝙ nõ. Sed mihi placet opinio Pa. vt ante ɔ̃tractum mrimonium teneatur ꝙ ibi ẽ cognatio ſpũalis. poſt ɔ̃tractum tenẽda ẽ alia opinio. ſ. ꝙ nõ ɔ̃hatur. Et idez dic in vniuerſitate an poſſit ɔ̃here ſilr hãc cognationẽ ꝑ ꝓcuratorem ꝙ añ ſctm̃ ſic vt ſinguli de vniuerſitate ſint ɔpr̃es. q2 diſpõ. cõcepta in vniuerſitate reſoluit vt cõcernat ſingulos de ipa ſi actus nõ cadit i vniuerſitate vt res nõ pereat. facit tex. in. c. ſi ſñia. de ſen. exco. li. 6. ⁊ glo. i. c. romana. in. §. i vniuerſitatem. de ſen. exco. li. 6. ſed poſt factuz tene cũ. Fede. ɔſilio. 15. ꝙ nõ põt ɔ̃hi. q2 nõ hẽt aiam ⁊ nõ ẽ baptizata.

15 Sed nũgd ꝓcurator erit ipe cõpr̃ i caſu quo nõ poſſit ɔ̃hi ꝑ ꝓcuratorẽ. ℞. Io. An. vbi ſupra tz ꝙ ſic. q2 lz nõ itẽderet obligari: tñ q2 re interuenit. ⁊ iõ ẽt ex qõ agi naſcit obligatio. vt. l. ſi is q. i ſi. ff. como. Sed ɔ̃triũ tz Fede. cõſilio. 15. ⁊ eã veriorem eredit Pa. in d. c. veniẽs. facit qõ nõ. Pe. de anch. q dič ꝙ tenẽs filiũ alteriuſ quẽ credebat filiũ vnius cũ quo itendebat cõpr̃nitatem ɔ̃here nõ ɔ̃hit cõpr̃nitatẽ cũ nõ ſit filius illius. Et iõ dic añ ɔ̃ctum verum qõ dicit Io. An. ⁊ p⁹ cõtractum veram opinionẽ. Fede.

16 Utrum baptizãs vel cõfirmãs efficiatur ɔpr̃. ℞. olim fuit dubium. hodie claꝝ. in. c. i. eo. ti. li. 6. Añ qcũq3 baptizat: ſiue i neceſſitate: ſiue hẽat volũtatẽ ɔ̃hẽdi cõpr̃nitatez ſiue nõ: dũmõ baptizet efficitur cõpr̃: ſiue ſit maſculus: vel femina. Nec obſtat. l. cõſenſu. ⁊. l. in oĩbus negotijs. ff. de actio. ⁊ ob. q2 hẽnt vitatẽ qñ nihil volũtarie ſit. ſed hic lz nollit eẽ cõpr̃. tñ vult baptizare vel tenere ⁊ iõ ɔ̃hitur. facit. d. l. ſi is qui. in ſi. q2 q vult principale neceſſario vult ⁊ acceſſorium. Nec ob. qõ dcm̃ ẽ de ꝓcuratore ſm opio. Fede. q2 ꝓcurator nõ tz noie ſuo iõ nõ vlt nec principale nec acceſſorium.

17 Utruz ſpũales filij poſſit iter ſe ɔ̃hẽ. ℞. ꝙ ſic ⁊ ẽt cum adoptiuis. vt nõ. in. c. vnico de cogna. le.

18 Utꝝ pr̃ poſſit tenere filiũ illius q tenuit ſuum. ℞. Pa. in. c. ſuper. eo. ti. ꝙ ſic. q2 non eſt prohibitum.

9 Utꝝ epũs poſſit diſpẽſare vt ſint plures q teneant ad baptiſmum vel cõfirmationem. ℞. ꝙ ſic ſm dñicum de ſcõ. Georgio. in. d. c. Quis.

Sed nũgd peccẽt plures tenẽtes. puta. duo vel tres ſine epĩ diſpẽſatione. ℞. ſi ſm morẽ patrie cõiter tenent videñt excuſari a peccato ſm Io. An. ⁊ Archi. in. d. c. Quis 10

Quid de baptizato in domo ꝑ neceſſitatem vel alio. reſpectu. ⁊ poſtea i eccl̃ia ſolẽniter. ℞. Tãcre. tz. vt recitat glo. 68. di. §. qõ vo. ꝙ ſi quis milies baptizaretur. milies ſuſcipit ſacrm̃. alr̃ non fieret iniuria ſacro de cõſe. di. 4. oñditur. Hoc idem vr̃ tenere gl. in. c. 2. de apoſta. Sed tu tene cum gl. in. d. § quod vero ꝙ nõ eſt verum. q2 non imprimitur nonus caracter. Et ſic tenendo cõcluđ ꝙ ſolum compaternitas contrahetur ꝑ illos qui tennerunt in domo ⁊ non per alios qui tenuerunt in eccl̃ia: niſi forte illa que contrahitur per cathecimum ſi in domo non fuit cathetizatus. ſed hec vt dixi non dirimit matrimonium poſt ɔ̃ctum. 11

Impedimentum octauum

dicitur cognatio legalis que eſt propinquitas perſonarum ex adoptione ꝓueniens.

Quot ſunt eius ſpecies. ℞. tres. Una eſt quaſi deſcendentium. que eſt inter adoptãtem ⁊ filiam adoptatam. vt in. c. vnico de cogna. le. Scđa ſpecies eſt quaſi collateralium. que eſt inter liberos naturales adoptãtis qui ſunt in eius poteſtate. ⁊ adoptatuz. l. qui in adoptionem. ff. de adop. Itez inter duos filios. filiorum adoptiuorum ſecundum glo. in. d. c. vnico. inſti. de nup. §. ſpecies autem. Tertia ſpecies eſt quaſi affinitas que eſt inter adoptatum ⁊ vxorem adoptantis ⁊ econuerſo inter vxorem adoptati ⁊ adoptantem. ſed non inter patrem adoptãtem ⁊ matrem adoptati. ſm Tho. ⁊ Pe. 1

Utruz hec cognatio legalis impediat matrimonium contrahendum ⁊ dirimat contractum. ℞. ſecundum Hugo. ⁊ Ricar. in 4. di. 42. Io. de ligna. ⁊ gl. ⁊ Pa. in. c. vnico. de cogna. le. ꝙ ſic. quia dicit adoptõne durante nuptie non poſſunt inter eos conſiſtere. ad idem in. c. primo. ⁊ in. c. per adoptionẽ. 30. q. 3. Io. An. ⁊ Specu. tenẽt ꝙ non dirimat. licet impediat. Aduerte tamen ꝙ prima ſpecies ⁊ tertia ſemper impediunt. ſed ſecunda non: niſi ad tempus ideſt quãdiu ſunt in eiuſdem patris poteſtate. ſed ea ſoluta vel morte vel emãcipatione filij adoptiui vel naturalis vl̃ alio mõ quo adoptio habet ſolui non preſtat impedimentũ. hoc patet inſti. de nup. §. 1. 2. ⁊. 3. ⁊ eo. ti. c. vnico. ⁊. 30. q. 3. ita diligere debet homo. 1

3 Utrum cognatio legalis tranſeat ad nepotem. ſ. filium filij adoptiui. ℞. ꝙ ſic. nec tamen hec cognatio hz gradus. quia i eodẽ gradu attinet pater filio ⁊ nepoti.

4 Utrum filius qui non tranſit in poteſtatẽ patris adoptantis poſſit cõtrahere cuz filia naturali adoptantis que ẽ in eius põtate vel ecõuerſo. ℞. Hugo. 30. q. 3. in prin. Hoſt. ⁊ Inno. tenent ꝙ ſic. ſed ſecundum Pa. in. d. c. vnico. ⁊ glo. in. d. §. qõ autez. ⁊ cõmuniter doc. tenent ꝙ licet non trãſeant in poteſtatẽ adoptantis. tamen impeditur ne cõtrahere poſſit cũ naturali. quia ꝑ adoptiõem acquirũtur quedã iura que per emancipatiõem diſſoluũtur. l. penul. C. de adop. ⁊ ius canonicũ indiſtincte tenet. ⁊ loquitur de adoptato non de arrogato. Iõ idẽ ius. ⁊ ſic pz ꝙ ẽt filius illegitimus q ñ ẽ in põtate patris non põt cõtrahere cum filia adoptiua patris.

5 Utꝝ filius naturalis arrogãtis poſſit ɔ̃here cũ filia filie adoptiue. ℞. ꝙ ſic q2 cũ mulier neminẽ habeat in ſua põtate ei⁹ filia ñ põt tranſire in põtatẽ arrogatoris matris. ⁊ iõ nulla cognatio ineſt inter eos. ff. de adop. l. ſi pater. Secus eſſet i filia filij arrogati q̃ in eius põtate erat qñ fuit arrogat⁹ q2 ɔ̃here nõ poſſet cũ ea ſm Hoſt.

6 Utꝝ filij adoptiui poſſit ɔ̃here iter ſe. ℞. ꝙ ſic: ſicut nõ. Hug. 30. q. 3. ita diligere. ſz Hoſt. nõ admitit in arrogatis quãdiu ſunt in poteſtate adoptãtis. ſed i adoptiuis ſic.

Impedimentũ 9.

dicit criminis. naz quedã ſunt cria q̃ impediũt matrimoniuz ɔ̃trahendũ de rigore iuris. ſed nõ dirimũt cõtractũ. Et ſex. nõ. in gl. c. q̃ pſbyteꝝ. de pe. ⁊ re. ⁊ in glo. 33. q. 2. in. §. de penitẽtib⁹ Primũ ẽ inceſtus. de quo dic. vt. ſ. Inceſtus. Secũdũ vxoricidiũ. Tertiũ rapt⁹ ſpõſe alterius. Quartũ leuatio ꝓprij filij maliciose facta de ſacro fonte. Quintũ pſbicidium. Sextũ acceptio monial' in vxorem. Septimũ de ſolẽniter penitentib⁹. ſed tamẽ epũs poſſet diſpenſare rõe iuuentutis. 33. q. 2. antiqui. Sed tu dic ꝙ ſufficit licẽtia proprij ſacerdotis. imo de ɔſuetudine nõ ſeruatur iſte rigor. vt petatur diſpenſatio ſm Ray. ⁊ Rodoñ. Unde Io. i. c. in adoleſcẽtia. 33. q. 2. tenet ꝙ iuuenis inceſtuoſus ſine diſpenſatione põt contrahere. ſed non ſecus. ⁊ tuti⁹ tamen eſt petere diſpenſatiõem quãuis ẽt non eſſet ɔdemnandus ſi non peteret. de quo dic vt. ſ. Inceſtus. §. 3. ⁊. 4.

Que ſunt crimina que ipediunt ɔ̃trahẽdũ ⁊ dirimunt ɔ̃tractũ. ℞. ꝙ ſunt duo. primũ cũ quis viuente vxore ꝓpria ɔ̃xit per vba de pñti cũ alia: vel ecõuerſo vxor cũ alio l̃ fidẽ đ ɔ̃trahẽdo dedit. ⁊ ad qõlibet iſtorũ ſecutũ ſit adulteriũ. vt in. c. ſi. de eo qui duxit quam pol. ꝑ adul. 31. q. i. relatũ. Aduerte ꝙ ad hoc qõ qõlibet iſtoꝝ ſit impedimẽtum requirit. prio ꝙ vterq3 ſciat ꝙ alter coniugẽ hz cõiugẽ. q2 ſi cũ ignorante aliqs cõtraheret poſſet eẽ mrimoniũ inter eos p⁹ mortẽ vxoris prie. vt ẽ caſus in. c. i. e. ti. Qõ limitat Pa. ibidẽ ſi ſuper iducta fuit ignorans toto tp̃re vite vxoris. ⁊ dr̃ ignorans quãdiu non habuit certitudinẽ vel ꝓbabilẽ opinionẽ. vt in. c. inquiſitõi. de ſen. exco. alr̃ ſi certiorata de vita prie vxõis ꝑmitteret ſe cognoſci nõ poſſet inter eos eẽ matrimoniũ. d. c. ſi. ⁊ ſequunt cõit doc. ⁊ iõ dic ꝑ oia qñ data fide ſeqtur adulteriũ. q2 parificãt d. c. ſi. Secũdo reqritur ꝙ ſit fides data đ ea accipienda. vel eã de facto acceperit in vxorem. q2 ſi fides data nõ fuiſſet de ea accipienda in vxorẽ non eſſet impedimẽtum. Et aduerte ꝙ aliqui volunt. vt ponit Ric. in. 4. di. 35. q. ſi ſolum nude ꝓmiſit ꝙ nõ erit impedimẽtum. ſed oz ſit fides data vel iuramẽtum interpoſitũ. ſed magis credo ꝙ ẽt ex nuda ꝓmiſſiõe oriat iſtud impedimẽtum: maxime ante factũ. Tertõ reqrit ꝙ p⁹ matrimoniũ ɔ̃tractũ vl̃ fidẽ datã ſequatur adulteriũ. q2 ſolũ adulteriũ ſine ɔ̃tractu vl̃ datione fidei non inducit illud impedimẽtum. nec ɔ̃tractio ſeu datio fidei ſine adulterio. vt. c. ſignificaſti. eo. ti. 31. q. i. c. i. Quarto reqrit ꝙ matrimoniũ primũ eſſet validũ. quia ſi prima vxor non erat legitia ñ erit impedimẽtũ. vt in. d. c. ſignificauit. licet dederit fidẽ cum adulterio. ⁊ ſufficit ꝙ primũ matrimoniũ ſit cõtractũ per verba de pñti. licet non ſit cõſumatũ. ⁊ etiã ſi eſſet ſeparatũ quo ad thoꝝ. vt in. c. ſignificauit. ⁊ c. ex lraꝝ. eo. ti. 1

Sed quid ſi quis dedit fidẽ vni mulieri viuẽte ꝓpria: ſine copula tñ. ⁊ poſtea mortua vxore accepit tertiã. Et iſta tertia viuente cognouit illã. cui dederat fidẽ p⁹. ℞. ſz Io. an. i. c. ſi qs. e. t. ꝙ ñ potuit mõtua tertia eam habere in vxorez. quia conſtante legitimo matrimonio dedit fidez. ⁊ cognouit nec matrimonium inter medium habet remouere impedimentuz. Facit. c. in ſcripta 2

ris.8.q.i.τ.l.ſingularia.ff.ſi cer.pe. Sed Gaſpar calderini tenet ꝯtrariū. τ ſequitur Pa.in.d.c.ſi qs.qꝛ per ipm videt receſſiſſe a fide illi data. τ ꝑ ꝯſequēs nunc reputur ſolū adulteriū qđ non hꝫ impedire.d.c.ſignificaſti. τ hec tenēda poſt factuꝫ ſꝫ ante illa.Jo.an.

3 Utrum ꝯtrahens cū vna de facto viuente eius vxore qua mortua ꝯtrahit cuꝫ tertia licite poſſit ſtare cū ea.℞. ſm glo. que cōiter placet doctoribus.in.c.i. eo.ti. ꝙ ſic ſi cū iſta tertia mortua.pria vxore ꝯtraxit anteꝙ̄ ꝯſentiret tacite vel expreſſe cū illa quā de facto tenebat.qꝛ matrimonium nullum erat.licet ēt illa eſſet ignorans viuente prima:tamen antequam cum alia contrahat compellendus eſt cum ea contrahere ſi ignorabat eum habere vxorem.ſꝫ ipſa nō τ ſi cū pluribus iſcijs cōtraxerat locus erit gratificationi ſm Hoſti.

4 Pone ꝙ qdam ꝑmittit fidem Berte ꝙ ſi ſibi cōſentiet.poſt mortem ſue vxoris accipiet in vxorem illā quā ſibi cōſanguinea Berte cōſulet q̄ cōſanguinea cōſulit ꝙ accipiat Bertam.℞.ſꝫ Hoſtiē.ꝙ ſi talis Berta vel ille qui ꝑmiſit ꝓbabiliter credebat ꝙ cōſuleret de Berta.ſic nō poterit eē matrimonium iter eos.qꝛ eſſet in fraudeꝫ. Si tm̄ q fidem dedit aut Berta. hoc non extiabāt:ſed de alia que ipſi Berte eſſet grata τ h⁹mōi:ſic poterit eam Bertā habere p⁹ mortem ſue vxoris ſm conſilium eius conſanguinee.

5 Scdm crimē ē cuꝫ qs machinatus eſt in mortē alicuius vt poſſit in viꝝ vel vxorem alterum habere. Pro cuius itelligētia.aduerte primo ꝙ ſi adulteriū nō iteruenit oꝫ ꝙ ābo.ſ.vxoratus τ illa quam vult hr̄e in vxorē ſint machinati i mortē alterius τ ꝙ mors ſeqtur cū effectu. Alr ſi vnus ſolum machiatus fuiſſet mortē cū effectu.alterius nō eſſet ipedimētum qn illum habere poſſet pp quem habēdum mortem alterius procurauit.vt nō.Jo.An. τ ſeqtur.Pa.in.c. ſuper hoc.eo.ti.lꝫ doc. varie loquantur i. c.i.de cōuerſi. infide. Si vero adulterium interuenit ſufficit machinatio vnius tm̄ cū effectu vt ſit illud ipedimentum. Facit.c.ſi quis viuēte.3i.q.i. Et ſic itellige.d.c.ſuper hoc. Sed ſi effectus homicidij non iteruenit.machinatio etiam cum adulterio nō inducit iſtud ipedimētum.vt nō.Jo.An.i.d.c.ſuper hoc.

6 Sed pone ꝙ interfecit alterum ſed non ea intentione vt alterum haberet in coniugem ſed ob cām aliam.℞.ꝙ impedimētum iſtud non erit ſm Ber. τ Hoſtien.in dicto c.ſuper hoc. Idem dic vt ſupra per omnia ſi homicidiuꝫ mandauit vel conſuluit τ ſequutum eſt.

7 Quid ſi ratum habuit.℞.ꝙ ſi non ſit operatus aliquid vt occideretur ratihabitio non inducit iſtud impedimentum. ſiue ſit factum homicidium nomine ſuo.ſiue non ſm glo.in c.ſi quis viuente.3i.q.i. τ glo.in c.i.de conuer. infi. Vicē. τ Jo.an. τ Pa. in dicto.c.i.quia edictum de matrimonio eſt ꝓhibitorium.c.cum apud.de ſpon.

8 Quid ſi alter eorum qui machinati ſūt ſit infidelis.℞.ꝙ nihilominus conuerſus non poterit eam hēre.ꝓ qua habenda viꝝ eius occidit.ar.d.c.pmi. de conuer. iſide.

9 Quid ſi hn̄s vxorem cōmittit adulterium cum berta τ ſibi dicit.ſi non haberēꝫ vxorem acciperem te in vxorem.poſtea interficit vxorem. non tamen eo ꝓpoſito vt Bertam accipiat.℞.Gaſpar.calde. τ recitat.d.An.de ſancto Georgio in.d.c.ſuper hoc.ꝙ poterit bertam accipere in vxorem qꝛ nec hic ē fidei datio ꝑ verba ꝑmiſſa.nec homicidium fecit eo ꝓpoſito:nec adulterium cum dicta machinatione. Sꝫ Car.ipꝫ reprobat:dicendo ꝙ non teneret matrimonium cum dicta berta. qꝛ non attēditur qn adulterium interuenit.an machinatio interuenerit ex ꝓpoſito hn̄di eaꝫ an nō. Et iſtō tene ante factū.ſed poſt factū tenerē opinionem Calde.que eſt verior de iure.

Impedimētum

decimum dicit cultus diſparitas. Nam nullus fidelis.ſiue baptizatus poteſt contrahere cum non baptizata ēt ſi ſit cathecumina: nec ſiplicitꝛ:nec ſub conditione conuertendi ad fidem. τ ſi ꝯtrahit matrimoniū nullū ē.28.q.i.c.caue. τ c.cum non opōtet. τ ibi nō. Hugo. Spōſalia vero ſub conditione ſi conuertatur bn̄ valent. Unde Quis non baptizatus crederet omnes articulos fidei.tm̄ matrimoniuꝫ contractum cum tali a baptizato non tenet. vt.d.c.caue.

Utrū matrimoniū poſſit eē iter iſideles.℞ ꝙ ſic.vt pꝫ in.c.gaudemus.de diuor.vnde ſi iſideles ꝯuertantur poſſunt ſtare in matrimonio ꝯcto ſm ritus eoruꝫ niſi fuerit ꝯctū in gradibus diuina lege prohibitis.de quibus hēs.ſ̄. Impedimētuꝫ.6. Dicit tm̄ pe.i 4.di.39.ꝙ poſſet eſſe ꝙ eoꝝ matrimoniuꝫ nō eſſet cōtra legem nature nec diuinam.τ tm̄ nō tenēt.puta.qꝛ eſſet cōtractū ꝯtra eoꝝ ſtatuta ipm annullantia.qꝛ ſi nihil poſſunt talia ſtatuta cōtra matrimonium in ꝙtuꝫ ſacramētum ē poſſunt tm̄ i ꝙtum ē fedus humanum ſicut ſolū ē in iſidelibus τ idō ſi cōuerterēt tales oporteret ꝙ denuo contraherent quod nota pro limitatione.d.c.gaudemus.

2 Utrum matrimonium inſidelium excuſet actū cōiugalem.℞.ſm ſcm̄ Bona.in.4.di.39.ꝙ ſic quo ad culpam τ ꝯiter penam ſi affectio libidinoſa nō iteruenit nō tm̄ acquirit palmam qꝛ nulla datur eis grā pp defectū fidei.

3 Utrum infidelis cōuertēs ſe ad fidē poſſit vxore dimiſſa aliā fidelē accipere.℞.Pa. in.c.ꝙſto de diuor ꝙ eo ipſo ꝙ alter coniugum nō vult cohabitare fideli cōuerſo.vel ſi vult cohabitare non ſine iiuria creatoris vel ſine peccato diſſoluit matrimonium in iſidelitate cōtractum τ pōt ꝯtrahē cū alia. fideli.nec oꝫ iudex ſtatuat tpus.ſed ſufficit clare ꝑpendat ꝙ nō vult ei cohitare ſcdm Pa.in.c.gaudemus de diuor. Si vero vlt cohitare ſine eius iductione ad malū vel ſine ipeccato.ſic nō pōt cū alia cōtrahere iſideli viuente.ſed nō tenetur cohitare cū ea ſi n̄ vult ꝯuerti.28.q.2.ſi iſidelis. Nō. Rica. in.4.di.39. Si tm̄ anteꝙ̄ aliā accipiat ꝑ verba de pn̄ti ꝯuertat illa que prius erat obſtinata tenet eam accipere nec aliam poterit ducē vt notant. cōiter theo.in.4.di.39.

4 Quid ſi iſidelis hēat plures vxores.℞.ꝙ illa cū qua p⁹ cōtraxit eius erit τ ſi ſil duas accepiſſet ſic nulla erit eius vxor.niſi vna illaꝝ habuiſſet ipedimētum quo eaꝫ accipere nō potuiſſet.qꝛ tunc alia eſſet eius vxor

5 Quid de vxore que repudiata alteri nupſit.℞.ꝙ vir nō poterit ei obicē fornicationem ſed tenetur ſi vult ei cohitare ſine peccato eam accipere ſi vult vxorem habere aut ſaltem continere.d.c.gaudemus i glo.

6 Utrum vir conuerſus poſſit intrare religionem vxore volente ei cohabitare.℞.ꝙ ſic ſm hugo.in.d.c.ſi iſidelis. Si vero conuerſionis eius ſit aliqua ſpes nō dꝫ intrare ſm ſanctum Tho.in.4.di.39.ꝙ ſi non eſt ſpes conuerſionis pōt intrare prius vxore requiſita de conuerſione.

7 Utrum vno coniugum ad iſidelitatem reuerſo diſſoluatur matrimonium cōtractuꝫ inter iſideles.℞.ꝙ nō.c.queſiuit de diuor. vnde Inno.in.c.ꝙſto de diuor. dicit ꝙ ſacramentum fidei.i.baptiſmus ratum efficit coniugij ſacrm̄.

8 Quid ſi fidelis cōtrahat cum heretica vel ſiſmatica.℞.ꝙ tenet matrimonium ſcdm cōiter Theo.in.4.di.39.

Utrum mulier cōuerſa ad fidē gaudeat ꝓuilegio dotiū i.l.aſſiduis.C.qui poti.in pigno.hēantur.℞.Pa.in.c.pſt de diuor. ꝙ ſic allſat.multa. 9

Quem debet ſequi proles infidelis.℞.ſi ē adultus ſequatur quē voluerit ſi aūt minor cū ſalus eius dependeat a parentibus debet ſequi fidelem vt probatur in.c.ex litteris de conuer.in fide. 10

Impedimētum

vndecimū dicitur metus ſeu coactionis qđ ipedit τ dirimit matrimonium ex ipſo cōtractuꝫ.c.cū locū de ſpōſa. Sciēdum tm̄ ꝙ duplex ē coactio de qua in.l.i.ff.qđ metus.ca.ſ.abſoluta ꝑ viꝫ. vt puta.cum qs capitur.ligatur τ hec non pōt cadere in conſēſum ſed bene in copulam carnalem.vnde in caſu quo copula faceret matrimonium ſic coacta copula non facit.ar.5o.di.preſbiteros de ſpon.veniēs el.2.3i.q.2.c.i.τ.2. Quedam ē coactio conditionalis.ſ.coactio per metum vnde ſi metus ſit inſtus vt ille qui pōt cadere in conſtātem.ſ.mulierem quo ad mulieres quas minor metus excuſat vt nō.glo.in.d.c.cum locum vel virum quo ad viros. Ideo tex. in.c.conſultationi de ſpō.propter hoc dicit metus qui poſſit cadere in conſtantem.ſic matrimonium tali metu cōtractū ipſo iure ē nullum.vt tenet glo.in.c.veniēs el primo de ſpon. τ cōiter doc.ſecus.ſi contrahatur ex minori metu quia ſic contractum tenet τ de hoc vide τ dic vt.ſ̄. Metus.§.7. τ.8.

Quid ſi ratificetur per ſequentem conſēſum tacitum matrimonium metu contractum.℞.ꝙ matrimonium erit verum ſi alē perſeuerat in priſtino conſēſu libero qꝛ lꝫ conſenſus tacitus per ſe nō ſufficiat ad matrimonium contrahendum ſufficit tamen cum expreſſione exteriori que preceſſit ſꝫ Rica.in.4.di.29.quod notabis. 1

Quid ſi matrimonium metu contractuꝫ confirmetur iuramento.℞.magis probabiliter ſm Rica.in.4.di.29.ꝙ non tenet.qꝛ quod non eſt non pōt ratificari. τ de hoc dic vt.ſ̄.Juramētum.5.§.9. 2

Utrum per culpam ſequentem ratificetur.℞.ꝙ non niſi conſentiat in matrimonium licet preſumatur conſenſiſſe ſi non reclamat ſi poteſt ſecunduꝫ Pe.in.4.diſtin.29. 3

4 Quid ſi metus mortis carceris: ⁊ huiuſ modi. q̄ poſſunt cadere i cōſtantē nō īferaſ pſone q̄ hēt ꝯhere ſed eius filijs ſ filiabus ℞. ꝙ nihilominꝰ reddit mr̄moniū nullum ſm Rica. vbi ſ. Ad idem iuditiū ſit de me tu q̄ inferꝰ pſone proprie cum eo qui inferꝰ pſone filij ⁊ vxoris ⁊ huiuſmodi.

Impedimentū .12. dr̄ ordinis. vñ adꝟte ꝙ ſi qs poſt ſuſceptionē ordinis ſacri. ſ.

ſacerdotij diaconi aut ſubdiaconi ꝯhit matrimoniū dirimitur. vt in. c. vnico de voto li. 6. ⁊ ē excōicatus ipo facto. vt i cle. eos d̄ cōſan. ⁊ affi. Si vero ꝯhit poſt ſuſceptionē minoꝝ ordinū nō dirimitur: ſed i officijs nō miniſtrant ſi ſunt clerici occidentales. ⁊ beneficia nō aſſeqnūtur ⁊ ideo ordo ſacer impedit ⁊ dirimit. nō ſacer ſolū ipedit.

1 Sed qd ſi ſacer ordo ſupueniat mr̄imonio iaꝫ ꝯcto nūqd dirimit. ℞. dic. vt. ſ. Matrimonium. 4. §. 8. cum ſequentibus.

Impedimentū .13. dr̄ ligaminis. ſ. cuꝫ

quis alteri couiugi eſt ligatus.

1 Utrum alligatus alteri ꝑ ſponſalia poſſit cū altera ꝯhere. vide ſponſalia. §. 23.

2 Utrū obligatus matrimonialr̄ alteri poſſit cū alia ꝯhere. ℞. ꝙ nō ⁊ his qui nomine ſuo nō iuſſu eius ſ cuius ē ptāte: ſ nomie eius quā hēt i ptāte bina ſponſalia ꝯxerit: ſ binas nuptias ſit infamis ipo iure. l. i. in ſi. ff. de hijs qui nō. infa. ⁊ efficiꝰ biganus ſꝫ qȯ dixi ſ. Bigamia ⁊ dꝫ ieiunare per. 40. dies in pane ⁊ aqua qȯ vocāt carenam. ſ. q̄dragesſimam ſic dictā. q2 caret cibis ⁊. 7. ſequentibus annis penitere. c. accepiſti de ſpon. duorum.

3 Utrū ex diſpenſatione pape poſt matrimoniū ꝯctū poſſit quis alteri nubē. ℞. ꝙ ſi matrimoniū nō ē cōſumatū papa pōt diſpenſare. vt nō. in. c. ex publico de ꝯuer. ꝯiuga. Un̄ dic̄ hoſt. vnū mirabile qȯ recitat Pa. i d. c. ex publico ꝙ papa ex conſenſu vtriuſ q3 ſponſi pōt ex ptāte abſoluta diſſoluere matrimoniū nō cōſumatū nulla alia cā ſubſiſtente. ſed de ptāte ordinata nō pōt ſine cā ⁊ cū hoc dcō hoſti. tranſeunt cōiter doc. Si vō matrimoniū ē cōſumatū inter fideles ſic papa nō pōt diſpenſare q2 cū matrimoniū cōſumatū ꝯſiſtat in fctō nō pōt hꝛi pro infecto. 32. q. 1. ſi paulus. l. in bello. §. facte. ff. de captiuis

4 Utrum mlr̄ credēs virū mortuū poſſit ꝯhere cū alio. ℞. ꝙ ſi veriſilr̄ preſumitur de eius morte ſic ꝯhē pōt ſm aliquos. vt nō. in. c. qm̄ frequēter. vt lite nō ꝯteſtata. ſed ꝑ dic ꝙ oꝫ hēat certum nuntium de morte viri de ſpon. in pn̄tia. de ſecundis nup. c. dn̄s niſi vellis dicere ꝙ ſatis ē certificata qn̄ hꝫ violētas ſuſpitiones poſt expectationē aliqualem. Et aduerte ꝙ vnus teſtis ſufficit. vt in. d. c. in pn̄tia. Excuſatur ēt ab adulterio qn̄ probabiliter credidit mortuū virum ⁊ cum alio ꝯxit. 34. q. i. cum ꝑ bellicā an āt poſſit exigere debitum vel reddere dic. vt ſ. 4. Impedimento. §. 8.

Quid ſi qs credēs vxorē viuere ſuā que tn̄ mortua ē ꝯtrahit cum alia. ℞. ꝙ matrimonium ē ex quo nō viuit ſm rodon. Hugo. tn̄ in. d. c. cū per bellicam dicit ꝙ ſi credebat hoc ſibi licere ēt viuente ſua erit matrimoniuꝫ. ſi modo pria mortua ē. Si vero ñ credebat licere ſic matrimoniū nō erit q2 ñ maritali affectu ſed adulterino ei ꝯiūgitur niſi poſtq̄ ſcit ꝙ ē mortua ei cōiungaꝰ maritali affectu. pſeuerante alia parte in affcū maritali alias non ⁊ ē verius. 5

Impedimentum 14. dicitur publice honeſtatis iuſtitia

que ē ꝓpinqtas ex ſponſalibus ꝓueniens. robur ex iſtitutione eccl̄ie trahēs ꝑꝑ eiuſdē eccl̄ie honeſtatem. vnde ipedit ⁊ dirimit tā matrimonia quā ēt ſponſalia ſequētia. nō ꝓcedētia. vt i. c. ex ſpōſalibus de ſpon. li. 6. Et iſta publica honeſtas iuſtitie cū ſit qȯdam ſile affinitati iō ipedit ſm illos gradus ſm quos affinitas ipedit vſꝫ ad quartum gradum incluſiue. de quibus dicetur. ſ. 15. Impedimēto.

Quot ſunt ſpēs publice honeſtatis iuſtitie. ℞. ꝙ olim due. quarum prima que ꝯhebatur ex ſ̄is nupt. puta Petrus vxoreꝫ hēbat. quo mortuo eius vx̄ accepit alium viꝝ de quo hūit filiū ſ filiam talis ꝓles cū nullo conſanguineo Petri poterat cōtrahere ſꝫ hodie ſublata ē per. c. non dꝫ de conſan. ⁊ affi. Alia que hodie hēt locum. ē que cōtrahitur ex ſponſalibus de futuro vel ex mr̄imonio de pn̄ti nūdū cōſumato ſm Pa. in c. ſponſam de ſpon. Unde nullus cōſanguineus ſponſi pōt accipere talem ſponſam vſ q3 ad quartū gradum incluſiue nec ecōuerſo. c. Iuuenis ⁊. c. ad audiam de ſpon. ⁊ ſi accipit non erit eius vx̄ quia dirimitur. 1

Quid requiritur vt ſponſalia inducant ꝑfatum impedimentum. ℞. ꝙ quinq3. Prio ꝙ ſint contracta a maioribus ſeptēnio tex. ē in. d. c. ex ſpōſalibꝰ. ⁊ vt dicit Pa. i. c. Iuuenis vbi requiritur etas certa reſpectu diſcretionis non pōt preuenīri. vt patet i etate ad confectionem teſtamenti. vt in. l. qua etate. ff. de teſta. ⁊ idē nō. i. c. puberes d̄ deſpō. impu.. Ideo oꝫ ꝯpleuerit contrahentes. ſiue ꝓ quibus contrahunt. 7. annos. 2

3 Sed nunquid ſi maior contrahit cū minori ſeptennio. ꝓxima tn̄ ſeptennio. oriaꝰ publice honeſtatis iuſtitia. ℞. ꝙ non ſm Pa. i. c. iuuenis. de ſpon. ⁊ in. c. fraternitati. d̄ eo qui cognouit conſanguineam vxo. ſue ⁊ h̄ ex defectu conſenſus. vt in. d. c. ex ſpōſalibꝰ

4 Pone ꝙ talis maior cohabitauit cuꝫ minori ſeptennio deſponſata ⁊ interuenit extraordinaria pollutio: vel ſit dubium. an eā temptauit. ℞. ſm Pa. vbi. ſ. ꝙ ex quadam equitate oritur publice honeſtatiſ iuſtitia. ſꝫ tn̄ nullo iure ꝓbatur.

5 Secundum qȯ requiritur vt inducaꝰ iſtȯ ipedimentuꝫ eſt ꝙ ñ ſint contracta ſub ꝯditione. Nā an̄ ꝯdcōis euentum ñ oritur iſtȯ ipedimentum. vnde poſſet contrahere cuꝫ aliquo conſanguineo ſponſi ante conditionis euentum.

6 Quid ſi quis contrahit cum aliqua cum iſta conditione. ſi deo placuerit ⁊ poſtea inuenitur eius affinis. vſ aliud ipedimentum hñs quo cū ea ꝯtrahere ñ pōt d̄ iure. ℞. ꝙ ñ oritur publice honeſtatis iuſtitia. q2 fuerunt conditionalia. ⁊ iō poterit ꝯtraheꝛ cū eius conſanguinea. Nec ob. ꝙ dicta conditio ſubintelligebatur ēt ſi ñ fuiſſet appoſita. q2 ſi ñ apponereꝰ expſſe nihilominus eēnt pura. ſed expſſe appoſita faciunt conditionalia. ſm Hoſti. in. c. ad audientiam. de ſpō. ⁊ Io. An. in. d. c. ex ſpōſalibꝰ. vide qȯ dixi. ſ. 3. ipedimento. §. 1.

7 Quid ſi apponatur aliqua conditio que hētur ꝓ non adiecta. vt. ſ. patuit. 3. impedimento. ℞. nihilominuſ ſponſalia pura erūt ⁊ oritur iſtud impedimentum. vt in. c. vlti. de condi. appo.

8 Tertium quod requiritur vt ſit iſtud ipedimentum. oꝫ ꝙ ſponſalia ſint certa: q2 in incertam perſonam non infertur conſenſus. nec oritur iſtud impedimentum.

9 Quartum oꝫ ꝙ non defecerit conſenſus. vñ ꝯſanguineus furioſi ꝯtinue pōt eius ſpōſam ducere quā in amentia deſponſauit cū conſenſus defecerit. c. dilectus de ſpon. 32. q. 7. nꝫ. Limitat hoc Pe. de pal. ⁊ bñ veꝝ qn̄ defectus ꝯſenſus eſt apparens vt in pueris ⁊ amentibus. ſecus eēt qn̄ eēt latens: ſic̄ in illo qui ꝯhit ñ aīo ꝯhendi. ſed decipiēdi q2 tunc oritur iſtud impedimentuꝫ. q2 eccl̄a inſtituit iſtud impedimentū ꝑꝑ apparentiā honeſtatis. ⁊ iō ipedit q2 de intentione nō pōt ꝯſtare. ꝯfirātur ꝑ. Uicē. Archi. Io. An. ⁊ Imol. ⁊ Ge. in. c. vnico. de ſpon. li. 6. q̄ tenent ꝙ ioco ꝯhens. ſi de ioco aperte conſtat ñ induciꝰ publica honeſtas. ergo ſi ñ cōſtaret induceretur.

Quintū ꝙ ñ ſint ꝯtracta poſt matrimonium. ſ ſponſalia ꝓus facta. q̄ſi qs contraxiſſet matrimoniū ſ ſponſalia. ⁊ pꝰ viuente prima ſponſa ꝯheret cū aliqua eius ꝯſanguinea. nō dirimenꝰ ſpōſalia ꝓcedentia. d. c. ex ſponſalibus. 10

Quid ſi ſponſalia ꝯtrahentes hūerit tp̄s debitū ⁊ fuerint pure ꝯcta ⁊ cū certa pſona ⁊ cū ꝯſenſu. ſꝫ tn̄ fuerunt nulla d̄ iure. puta cū affine. ſ cū religioſo. ſ in ſacris. aut cum maleficiato. ⁊ huiuſmōi. ℞. ꝙ nihilominuſ oritur publice honeſtatis iuſtitia. q2 in mr̄imonio attēditur potius honeſtas. l. ſēꝑ. ff. de ritu nup. Nec ob. ꝙ nulla oriatur obligatio. ſed hñ publica honeſtaꝭ q̄ ipedit matrimoniū ꝯhendum ⁊ dirimit contractuꝫ. 11

Sed qd ſi minores ſeptēnio ꝯtractis ſpōſalibus pſeuerant vocanteſ ſe ſponſū ⁊ ſpōſam. ſ ſimul iacent. ſ ſe inuicem oſclanꝰ vſꝫ poſt ſeptēnium. ⁊ ex hoc manifeſte appꝫ eos perſeuerare in eadem voluntate. ℞. ꝙ ſi ex talibus ſignis manifeſte apparet ꝙ pſeuerant in eadeꝫ voluntate pꝰ ſeptēniuꝫ ꝯpletū oritur publice honeſtatis iuſtitia vt nō: in. d. c. ex ſpōſalibꝰ. Alias ſi ñ manifeſte appꝫ. lꝫ ꝑdurent in eodē ꝓpoſito ñ oritur iſtud impedimentum. vt colligitur ex. d. c. ex ſponſalibus: 12

Impedimentum 15. ē affinitaſ.

que qdē affinitas eſt ꝓximitas pſonarum ex copula carnali ꝓueniens omni parentella carens. vnde affinitas mediante conſanguinitate ⁊ carnali ꝯmixtione ꝓpagaꝰ iō cōſanguinitatem imitatur. Sed in hoc differt. q2 perſona coniuncta ſiue addita alicui perſone. per ꝓpagationem ſit ꝑticeps eiuſdem nature lꝫ indifferenti gradu. vnde non mutat genus attinentie. ſꝫ tn̄ gradum. ſed perſona addita ſiue cōiuncta per copulam carnalem alicui perſone non ſit participeps eiuſdem nature. ſed quaſi coniungiꝰ ab extrinſeco. vnde coniungitur alio genere coniunctionis ſed in eodem gradu. Et iō perſona coniuncta per carnis copulam ſanguini alterius inducit ꝓmum genus affinitatis. perſona vero addita per copulam perſone que ꝓmuꝫ inducit genus facit ſecūdum genus. ⁊ perſona addita ſecunde inducit tertium genus. verbi gratia. vxor fra-

tris mei eſt mihi affinis in primo genere ⁊ in eodem gradu quo frater meus ⁊ reliqs conſanguineis meis in eodem gradu quo ſunt mihi ⁊ in pmo genere. Alia perſona q̃ non eſt mihi conſanguinea: nec affinis aliūde ſi coniungatur cum pfata vxore fratris mei erit mihi affinis in ſecundo genere ⁊ conſanguineis meis. ⁊ i eodem gradu quo ſumus fratri meo. Tertia vero perſona aliunde. nec conſanguinea: nec affinis: ſi cō iungatur ſecunde perſone coniuncte vxori fratris mei erit mihi in tertio genere affinitatis ⁊ conſanguineis meis. ita nō. in. c. nō debet. de conſan. ⁊ affi.

1 Quomodo ipedit affinitas matrimoniuz. R. ꝙ ſi pueniat impedit contrahendum ⁊ dirimit contractum in primo genere tātuz hodie. ⁊ vſqꝫ ad quartum gradum incluſiue. vt in. d. c. non debet. lꝫ olim impediret ēt in ſecundo ⁊ tertio genere. vt. 35. q. 3. per totuz. Unde perſona cognita carnaliter ab aliquo conſanguineo nō poterit contrahere cum aliquo de illa conſanguinitate qui non diſtat vltra quartum gradum ab eo cō ſanguineo qui eaꝫ cognouit. ⁊ econtrario Et ſi contrahit ñ tenet matrimonium. ⁊ intelligitur phibitum in infinitum ſm vnam opinionem quam ñ teneo. vt. ſ. dixi. Impedimentum. 6. §. i.

2 Quid ſi affinitas ſuperueniat matrimōio iam contracto per verba de preſenti licet ñ conſumato. R. ꝙ ñ dirimit eum. vt in. c. i. d̄ conſan. ⁊ affi. ⁊ ille per quem contracta eſt affinitas nō poteſt petere debitum ſuū peccato mortali. ſed bñ tenetur reddere vere ł interptatiue petenti. Pe. de pal. lꝫ ꝙ ſi matrimonium ñ eſt cōſumatum. ꝙ nec etiam reddere poteſt ſiñ mortali peccato. qꝛ poteſt religionez intrare. Sed hoc ñ credo. qꝛ lꝫ poſſit ñ tñ tenetur intrare.

3 Sed nunquid epiſcopus poterit diſpenſare cum tali vt etiam exigere poſſit ſine peccato. R. vt. ſ. Inceſtus. §. 5.

4 Utrum remaneat affinitas poſt mortez pſone cognite. R. ꝙ ſic. qꝛ ē viculū ppetuuz.

5 Utrum coytus fornicarius cauſet affinitatē. R. ꝙ ſic qꝛ per omnem coytuz ordinatum ad carnis ppagationem per quem conſanguinitas contrahi poſſit contrahitꝰ affinitas. ñ aūt per coytum extra vas vł ſodomiticum. ⁊ huiuſmodi. 35. q. 3. extraōdinaria. ⁊ de eo qui cogno. ɔſā. vxo. ſue. c. fr̄nitatis. ⁊. 35. q. 10. fraternitatis. Goffre. m̄ tꝫ abſurdū ɔ̄hi affinitatē p fornicariū coytuz: ēt ordinatū ad generatōem. ⁊ iō lꝫ ꝙ ñ cō trahitur niſi ex pximitate pueniens ex nuptijs. vt pꝫ in. l. ñ facile. §. ſciendum. ff. de gradibus. Sed cōtrariuz communiter tenet ⁊ ſic ſerua. Et ille. §. ſciendūz loquitur de affinitate p quā defert hr̄ditas ad aliquē.

Quid ſi clauſtruz pudoris intrauit lꝫ ſemen ñ emiſit. R. ꝙ affinitas non contrahit. etiam ſi mulier ſola emiſiſſet. ꝙuis clauſtrū ñ intret. ſed tamen ſemen ſi intus mittit contrahitur affinitas. qꝛ pōt fieri generatō ſicut fit in balneo: vel in demonibus ſuccubis ⁊ incubis. 6

Quid ſi vir intrans clauſtrum emiſit ſemen ⁊ ñ mulier. R. Pa. in. c. fraternitatis. de eo qui cogno. conſā. vxo. ſue. Inno. ibidem lꝫ ꝙ ñ cōtrahitur affinitas. ſed ꝙ opōtet ſimul emittant tam vir q̄ꝫ mulier. Idem tenet Hoſti. in ſūma. ⁊ Hugo in. d. c. extraordinaria. ſed ipe Pa. dicit ꝙ Hoſti. in. d. c. fraternitatis. dicit ꝙ ſufficit ꝙ vir emittat i clauſtro pudoris. licet mulier ñ emittat. qꝛ ſꝫ medicos pōt fieri generatio. Et hoc ſeqtur Fede. cōſilio. 190. Et videtur ſeq Pa. ⁊ iudicio meo etiā Inno. in. d. c. fraternitatis. ⁊ Rodo. ⁊ Pe. de pal. i. 4. alr̄ Beata virgo ñ potuiſſet effici mater ⁊ virgo. ſi oporteret mulierem ſeiare. 7

Impedimentum ſextum

decimū dicitur i potētia coeūdi que quidem eſt vitium animi vel corporis vel vtriuſqꝫ quo quis impeditur alij carnaliter cōmiſceri.

Quot ſūt eius ſpecies. R. ꝙ tres. Prima dicit naturalis vt frigiditas i viro. Artatio in muliere. Et d̄fectus etatis in vtroqꝫ. vel altero. Altera eſt accidentalis que puenit a cā extrinſeca ⁊ accñtali. vt caſtratio. Et tertia maleficialis q̃ a d̄mōibꝰ pueit 1

Circa frigiditatem ⁊ artationem. dic breuiter ꝙ ad hoc vt impediat matrimonium contrahendum ⁊ dirimat contractum requiritur pmo ꝙ pceſſerit tale impedimē tum matrimonij. qꝛ ſi adueniret poſt cōtractum non dirimeret. licet eſſet ratōnabilis cā diſpenſationis ſiēde per papam vt alter aptus contraheret cum alio. ſi nundum erat matrimonium conſumatum. vt nō. Pa. in c. ex parte. ⁊ in. c. ex publico. d̄ conuerſi. cōiuga. Et idem dic de impotentia accidentali. ſm eundem Pa. allegat. c. ꝙ ſedem ⁊. c. conſultationi. de fri. ⁊ male. Secundo reqritur ꝙ ſit tanta ꝙ nullo modo poſſit coire, hoc eſt ſm Pe. de pal. ꝙ ſit talis ꝙ impediat actum perpetuo ſaltez. non effectuz generatōnis. ſed non actum que eſt emiſſio ſeminis in vaſe non eēt impedimentum. Tertio ꝙ ſit perpetuum impedimentum ita ꝙ nullo medicamie aut remedio poſſit remoueri. qꝛ ſi poſſet ſine periculo mortis remoueri non dirimeret. hoc nō. in. c. i. ⁊. 2. 33. q. i. ⁊ de frigi. c. i. ⁊. 2. ⁊ quaſi per totum. Nec facio vim in frigiditate que eſt a natura. aut in illa que eſt per ſenectutem. quia quando non poteſt iuuari impedit. vt notat Ricar. in. 4. di. 34. Et eadez ratione dic de nimia caliditate que coytum impediret. ſꝫ ſanctū Tho. ea. di. Quarto ꝙ ſit ignorans quando contrahit de tali impotentia. quia ſm Pe. de pal. qui ſcit ſe: vel alium impotētem ⁊ eum accipit non poteſt amplius eum dimittere quo ad vinculum. qꝛ eſt verum matrimonium. ⁊ hec quattuor dic etiam requiri in impedimento accidentali vt dirimatur 2

3 Sed quid de eo qui habet virgam erectam ſed non poteſt emittere ſemen propter impedimentum naturale vel accidētale. R. Pa. in. c. i. de fri. ⁊ malefi. glo. tenet ꝙ pōt contrahere ⁊ tenet matrimonium. qꝛ pōt mulierem puocare. ſed communiter tenetur contrarium. qꝛ ex quo non poteſt habere actum generandi. poteſt mulier dicere ego volo effici mater. vt in. d. c. i. in fi. ⁊ ſic tene ſi ante pceſſit contractum matrimonij tale impedimentum ⁊ non ſit remediabile.

4 Utrum mulier ppter artitudinem ſeparata a primo viro ⁊ coniuncta ſecundo que efficitur habilis primo propter vſum ſecūdi ſit reſtituenda pmo. R. Pa. in. c. fraternitatis eodem. ꝙ ſi non poterat coniungi primo viro antea ſine periculo mortis per aliquod remediuz ꝙ non reſtituit ſed ſtabit cū ſecundo. qꝛ in pmo non fuit matrimoniuz vt tenet abbas ⁊ Pe. ⁊ ſequitur Jo. An. i. d. c fraternitatis in fi. ꝙ verum limita quando aperte apparet de diſſolutione membrorum amborūz. alias eſſet reſtituenda. qꝛ videtur eccleſia decepta. Et ſic ɔcorda doc.

5 Circa etatē vero vt nō. dixi. Etas ad cōtrahendum ſponſalia eſt ſeptem annorum cō pletorum. vt in. c. ex ſponſalibus. de ſpon. libro. 9. Sed in matrimonio requiritur ꝙ vir hēat ɔpletuz. 14. annum ⁊ mlr. 12. vt in c. puberes. ⁊. c. continebatur de deſponſa. impube. Unde ſi ante illud tempus contrahatur non erit matrimonium ſed ſponſalia c. vnico. de deſponſa. impube. li. 6. Et hoc verum. niſi malitia ſuppleret etatem. ⁊ tūc eſt ſm Tancre. ⁊ Hoſti. in. c. de illis. el ſecūdo de deſponſa. impu. quando ſe inuicem cognouerunt. aliter nō. Sed tu dic cū Jo. An. ꝙ ſufficit ꝙ ſint experti copulam carnis ſi non inuicem. ſaltem cum alijs. Unde exponitur illud malitia. i. vigor naturalis. ſeu potentia coeundi ſupplet etatem. quod patet in dicto. c. de illis. ibi potuerunt coniungi. Et iura que dicunt ꝙ matrimonium tenet. ſi ſunt proximi pubertati. licet doc. in hoc ſit diuerſa interpretatio. Tamē tu hec intellige cum Hoſti. in ſumma. ꝙ eſt proxima etati quando eſt viri potens quod per experientiam poteſt ſciri. dicto. c. puberes. ⁊. c. a nobis. de deſponſa. impube. Unde glo. in ſumma. 20. queſtione prima. refert Gf. dicētem ꝙ puer nouem annorum reddidit nutricem pregnantem. Et Alber. in quarto. dicit ſe vidiſſe puellam nouem annorum concepiſſe: ⁊ in decimo peperiſſe.

Sed quid ſi puer pubes ⁊ habilis etate ad contrahendum contrahit ⁊ eſt impotens ad coeundum. R. glo. tenet ꝙ matrimonium non eſt validum in. c. puberes ⁊ ſequitur ibi Pa. de deſponſa. impube. Quia qui habere actum generandi nō poteſt ñ dicitur pubes. ergo aſſimilatur impuberi. ⁊ facit iſtud. c. puberes i fi. Doctores tamen communiter tenent ꝙ non ſeparabitur. ſed expectabitur tempus plene pubertatis. ſcilicet decemocto annorum. l. item mella. ff. de alimen. ⁊ ciba. lega. ⁊ hec eſt humanior ⁊ verior. quia ex quo impedimentum non eſt perpetuum nō reſtat qui ſit matrimonium. aliter infirmus impotens nunc ad coeundum non poſſet contrahere. quod falſum eſt. ⁊ ideo erit matrimoniuz. ſed ſi in. 18. non poterit iudicabitur impedimentū ppetuū. ⁊ ſic diſſoluetur 6

Sꝫ nūqd peccāt q ɔ̄hūt mrīmoniū añ d̄bitā etatē. R. ſꝫ Pe. de pal. in. 4. ꝙ ſic mortaliter ſi ſine iuſta cā ⁊ licētia epi ɔhunt. qꝛ ɔ̄ phitionem. c. 2. de deſpon. impu. 7

Sed pone ꝙ minor ſeptennio fuit cognita a ſponſo maiore. 14. R. Jo. de deo ꝙ erit matrimonium. ſed Pa. in dicto. c. continebatur tenet ꝙ non erit quātūcunqꝫ fuerit cognita. quia non habet conſenſum aptum ad matrimonium contrahendum niſi eēt multum diſcreta ⁊ doli capax. 8

Pone ꝙ dicti impuberes qui poſt ſeptennium contraxerunt matrimonium qd̄ iuris interpretatione ſunt ſponſalia. vt in. c. vnico. de deſpon. impub. li. 6. perſeuerant. vſque ad plenam pubertatem ⁊ in pubertate interuenerunt oſcula ⁊ amplexus. ⁊ dona. nunquid erit matrimonium. R. ꝙ ſi interuenit copula. tex. eſt clarus in 9

d.c.vnico ꝙ ſic efficitur matrimonium. Si
vero copula ñ interuenit nꝫ ꝯſenſus expſ-
ſus pꝰ pubertateꝫ. ſic opi. ē diuerſa. Inno.
tꝫ ꝙ ñ efficit per q̄ſcunq̧ alios actus cē co
pulā vel mixtū ad eā. Hoſti. vero fuit variꝰ
in.c. atteſtatōes. de ďſpon. impu. ⁊ in.c. ad
id. de ſpon. Archi. in.d.c. vnico pꝰ multaſ
opi. videtur concludere ꝙ non ſit matrio-
nium niſi iteruenıat ſ nouus conſenſus ex-
pſſus. ſ copula. ſ traductio ad domum. ⁊ h̄
vr̄ ſequi Alanus. Vicē. ⁊ Goffre. i.c. litteras
de ďſpon. impu. Pa. i.c. fi. de ſpon. tꝫ ꝙ ꝑ
oſcula. iocalia. ⁊ āplexus ⁊ huiuſmodi ſi-
gna efficitur matrimonium. allegat glo. ⁊
Io. An. in.d.c. vnico. Ray. tꝫ ꝙ ſi qñ cōtra
xerunt intendebant contrahere matrimoni
um. ſic ñ erit nec matrimonium nec ſponſa
lia. Matrimoniū qꝛ etas impediebat ſpon
ſalia qꝛ hoc ñ intēdebāt. nec verba ad hoc
poſſunt refferri. ⁊ ſic adueniente pubertate
ēt ſi ſequatur copula non erit matrimoniū
nec verū. nec pſūptum. Si vero qñ contra-
xerunt intendebant contrahere. ſi non vt a
gebant. ſaltem q̄tuꝫ valere poterat. ſic erūt
ſponſalia ⁊ non inducent matrimoniū. niſi
aut per copulā. aut per conſenſum euiden-
ter expreſſum. ⁊ ſic intelligit tex. d.c. vnici.
Ego vero ſaluo meliori iudicio. iuxta ulď
.l. claudius felix i fi. ff. q po. i pi. habe. dico
ꝙ ad h̄ vt ſpōſalia efficiāt mr̄imoniū veꝝ.
oꝫ interueniat nouus conſenſus in matrio
nium expſſus cum aliquibus ſignis vniuo
cis. hoc eſt ꝙ talia ſigna non poſſint fieri le
gitime. nec ſoleant fieri. niſi cuꝫ vxore i ltio
mr̄imonio coniūcta. Iſtud coiter ſequunt
theo. in.4. di.28. pꝫ in ar. per.l. minorē. ff.
de ritu. nup. ⁊ per. d.c. atteſtatōnes. ⁊ quod
ibi nō. Et ideo ſi poſt pubertatem amborū
nouum conſenſum habuerunt oſtenſum
per aliquod ſignum quod ſolūmodo cōiu
gibus exhiberi ſolet. ſic indubitanter matri
monium efficitur. Si uero nouum talē cō-
ſenſum in pubertate non habuerunt. ſꝫ ſim
pliciter perſeuerauerunt in tali opinione p̄
ma nihil de nouo determinantes. tunc re-
duco doc. ad cōcordiaꝫ. Et dico ꝙ ſi inter
ceſſerunt actus qui non ſolent fieri niſi cum
vxore. vt traductō ad domuꝫ. habitatō mu
tua ſeorſum. ⁊ huiuſmodi. ſic talia ſigna fa
ciunt matrimonium pſumptum. Et ſic intel
ligo ⁊ limito dictum glo. Hoſti. ⁊ Pa. ac
ceteroꝝ. Si aūt ſigna exhita poſt pubertatē
ſunt ſigna que ēt ſponſis de futuro exhibē
tur. vt i aliqbus locis oſcula ⁊ amplexus ⁊
huiuſmodi. ſic non faciunt matrimonium
nec verum nec pſumptum. qꝛ hoc non ꝓ-
bat eē qď ab hoc contigit abeſſe. l. neq̧ na
tales. C. de ꝓba. c.2. de tranſla. ꝑla. ⁊ ſic in
telligo Inno. cum ceteris. Iſtam concordi
am videtur tenere Do. Anto. in.d.c. atteſta
tiones. ⁊ de iſtis vltimis non loquitur. d.c
vnicum. quod patet i verbo conſtiterit eui-
denter. nec glo. ibidem ſi bene ponderetur
qꝛ dicit ſe amplexebantur non ſimplr̄. ſꝫ ad
dit vt coniuges.

10 Circa vero impedimentum naturale vel
accidentale eſt ſcieñ ſm Pa. in.c.1. de fri. ⁊
male. ꝙ quando non pōt per aſpectum ꝓ-
bari ſemper debet ad minus hitare per tri
ennium ante q̄ matrimonium diſſoluatur.
vt in.c. fi. eodē. Secus in impedimento qď
poteſt per aſpectum probari. vt in. dicto.c
fraternitatis. Vel per iuramētum ꝓpum cū
ſeptima manu ꝓpinquorum. vt in.c. lauda
bilem eo. ti. qꝛ ſtatim poteſt dirimi.

11 Quid de ſpadone vtroq̧ teſticulo. R. q̄-
dam tenent ꝙ non dirimitur. qꝛ ſm Auice-
nam poteſt erigere virgam ⁊ ſemen emitte
re. licet non poſſit generare. Sed ſm Pa.
in.c. quod ſedem. de fri. ⁊ male. doc. coiter
tenent ꝙ non poteſt contrahere: ⁊ ſic non
tenet matrimōium ⁊ dirimetur. ſecus ſi eēt
caſtratus tantum vno teſticulo. ⁊ ſic poteſt
intelligi tex. ⁊ glo. in.l. ſi ſerua. §. ſi ſpadoni
ff. de iuſ. doḡ. vide glo. in.c. hījꝰ qui.32.q.7.
Sed ego teneo ꝙ ex quo hꝫ actum generā
di ꝙ tenet matrimonium. licet non habeat
effectum. vt. ſ. dictum eſt. aliter ſteriles non
poſſent contrahere. qď falſum eſt. ⁊ ſꝫ hoc
limita gloſas pdictas.

12 Circa uero maleficiatos. Aduerte ꝙ a-
liquādo quis eſt maleficiatus reſpectu om
nium. ⁊ ſic contrahere non poteſt. ⁊ ſi con
trahit poſt pmum matrimonium contrac-
tum ⁊ conſungitur cum ſecunda redire te
netur ad pmam. ꝙ pꝫ qꝛ impedimentum ñ
erat perpetuum. ⁊ ideo pmum matrimoni
um fuit firmum. Si autem ſit maleficiatus
reſpectu vnius perſone. ſic non reſtituetur.
quamuis cognoſcat ſecundam. qꝛ primum
matrimonium fuit nullum ⁊ ſecundum fuit
validum.

13 Sed nunquid iudicabitur impedimen-
tum perpetuum quod remoueri poſſet per
aliquod maleficium. R. ſm ſanctum Bo-
na. in.4. di.34. ⁊ ſanctum Tho. eadem di.
ꝙ ſic. quia non poteſt homo per maleficiū
inuocare demones ꝓ aliquo caſu.

Si queratur de abbominatione. vtrum
impedit matrimonium tenet ſanctus Tho.
vbi. ſ. ꝙ eſt idem iudicium quod de malefi
cio cum ſit cauſa extrinſeca ⁊ accidentalis.
Et hoc itellige quando ex tali abhominati
one in ymaginatiua ſātaſia aut extimatiua
concipitur talis horror ꝙ nullo modo pōt
habere actum generandi cum tali.

15 Sed quid ſi inueniatur aliquis qui vellet
deſtruere maleficium cū alio maleficio. vi
de. ſ. Superſtitio. §.13.

16 Quero quid ſi dubium ſit. an tale īpedi-
mentum ipotentie coeundi pceſſerit matri-
monium contractum per verba de pñti an
nō. R. Pa. in. d.c. fraternitatiſ ꝙ pſumetur
pceſſiſſe ex quo nunq̄ potuit cognoſcere
facit in ar. l.3. C. de edi. edic. Et hoc ideꝫ ſe
quitur Ricar. in.4. di.34. ꝙ debemus pſu-
mere ꝙ ſicut pceſſit conſumationem ita ⁊
contractionem. Nam ex futuro pſumitᵉ eē
pteritum. vt nō. i.c. ſcribam eiſdē. de pſūp.
⁊ ſic doc. magiſ videntur in hanc opiniōeꝫ
inclinari. ⁊ placet mihi. lꝫ glo. in ſūma.33.
q.1. dicat ꝙ pſumenduꝫ eſt ſubſecutū. Nec
obſtat. c. lꝫ ex quadam in fi. de teſti. vbi di-
citur ꝙ in dubio ꝓ matrimonio eſt pſumē-
dum. qꝛ dicit Pa. vbi. ſ. ꝙ eſt verum quā
do matrimonium pōt hēre ſuum effectum.
ſ. euitationem fornicationis vel bonum ꝓ
lis. Et hanc mirabilem limitationem tꝫ etiā
do. Anto. in.c. litere veſtre. de frigi. quod
bene notabis.

Impedimentum decimū ſeptimū

ſm aliquos dicitur conſuetudinis vel ſtatu
ti. ꝓ cuius intelligentia queritur.

1 Utrum conſuetudo poſſit contra matrio
nium. R. ſm Pa. in.c. ſuper eo. de cogna-
tōne ſpūali. ꝙ aut conſuetudo hilitat. alſas
inhiles per ius canonicum. vt puta ꝙ con-
trahatur in.2. l̄.3. gradu conſanguitatis. ⁊
huiuſmodi. ⁊ ſic non valet. vt ꝓbatur in. d
c. ſuper eo. ſm veram ſignificatōem iuncto
c. qď ſuper hījs. de ꝯſan. ⁊ affi. ⁊ hoc tenet
Hoſti. quaſi ſit irrōnabilis. Ex quo infero
ꝙ conſuetudo non approbata a papa non
pōt tollere impedimentum publice hone-
ſtatis. cum conſuetudo non valeat ꝯtra ho
neſtatem eccleſie. c. cum decorem. de vi. ⁊
ho. cle. Aut conſuetudo ſolum īhabilitat. a
lias habiles. vt in filījs duorum compatrū
ꝑ quoꝝ neutrū ventum eſt ad cognationeꝫ
ſpiritualem. ⁊ tūc valet vt nō contrahatur
facit. ſ. itaq̧ ⁊. ſ. ceteꝝ. d.c. ſup eo. ⁊. d.c.
olim. de cle. ꝯiuga. Aut ꝯſuetudo ñ ſolū in
hilitat vt ñ ꝯtrahat. ſꝫ ēt hꝫ vt diſſoluat ad
tempus. ⁊ ſic valet. vt voluit Inno. qꝛ pec
cauerunt contemnendo conſuetudinem pa
trie. 30.q.5. aliter. Aut taliter ihabilitat. ꝙ ſi
fuerit contractum habet vt diſſoluatur in ꝑ
petuum. ⁊ tunc ſi eſt approbata per papaꝫ
ſaltem tacite ſic valet. vt probatur in. d.c. ſu
per eo. ſm lecturaꝫ Hoſti. Sed ſi nō appa
ret de approbatione pape. tunc ñ valet ſm
Hoſti. in. d.c. ſuper eo. ⁊ ꝓpterea dicit ca-
ſum prefati c. non extēdendum. Sed Pa.
tenet contrarium. vbi cum de conſuetudīe
concurrit ſcandalum. quia ſicut papa po
teſt ius diuinum iterptari ⁊ addere ⁊ dimi
nuere. vt nō. Inno. in.c. que in eccleſiarum
de conſti. Ita ⁊ conſuetudo. vt tenet idem
Inno. in.c. fi. de conſue. ⁊ hoc etiam ſentit
glo. magna in. d.c. ſuper eo. que vult ꝙ vbi
eſſet conſuetudo ꝙ non contraheretur in
quintum gradum ſi ex ꝯtractu generaretur
ſcandalum non valet matrimoniuꝫ. Quia
vt dictum eſt. Cōſuetudo continens in ſe
ſcandalum ex preteritione poteſt inhabili-
tare alias habiles. ſecus ſi a principio nul-
lum fuiſſet impedimentum. quia tunc ſcan
dalum ſuperueniens non poteſt diſſoluere
qꝛ ꝓpter ſcandalum non eſt recedendum
a veritate iuris diui. c.2. de no. ope. nun. ⁊
in regula qui ſcandalizauerit. de re. iuſ. Sꝫ
do. Anto. d. Butri. in. d.c. ſuper eo. limitat
ſic. Qď aut conſuetudo habet ꝯcurſum iu
ris antiqui ⁊ tunc dirimet in perpetuum. in
teruenıente ſcandalo. niſi ita dirimatur. Si
vero non habet concurſum iuris. ⁊ tunc ſi
a nouo iure approbetur vel a papa ſimili-
ter dirimet. ꝙ ſi non habet cōcurſum iuris
antiqui vel noui vel approbationem pape
tunc non poteſt creare nouum impedimen
tum ad dirimendum in perpetuum. ⁊ hoc
eſt veriſſimum. Et dictum Pa. intellige ď
conſuetudine generali quaꝫ papa ſcit ⁊ ap
ꝓbat ñ de pticulari. niſi ſꝫ diſtin. do. Anto.

2 Quid ſi conſuetudo mariti ⁊ vxoris ſit
diuerſa. R. Pa. in.c.1. de ſpon. Aut conſue
tudo diſponit ſuper ſolemnitate contrahē
di. ⁊ debet obſeruari conſuetudo patrie.
vbi matrimonium cōtrahitur etiam ſi am
bo eſſent peregrini vel forenſes. quia non
eſſet violanda conſuetudo patrie cum ſcan
dalo aliorum. vt in.c. que contra.8. di. ⁊ l.
ſi frigidus. ff. de euic. ⁊ l.2. C. quemadmo
dum teſta. aperiantur. Aut conſuetudo diſ
ponit ſuper exequutione vel alījs ſeruan-
dis poſt contractum. ⁊ debet attendi con
ſuetudo domicilīj ipſius mariti. l. fi. §. idem
reſcripſerunt. ff. ad munici. Unde ſi conſue
tudo eſt domicilīj mariti ꝙ maximus lucre

tur certam partem dotiſ.licet in loco ſit alia
conſuetudo. tamen ſeruabitur conſuetudo
domicilij mariti ⁊ lucrabitur vt eſt de mẽ
te Bar.in.l.exigere.ff.de iudi.ubi tex.cum
glo. ⁊ in.l.cũctos populos.C.de ſũma.tri.
⁊ ſequitur Bal.in Rubrica.de inueſtitura
dere.alie.facta.c.vltimo. Sʒ limitat veraʒ
niſi error interuenerit.qꝛ mulier ignorabat
⁊ ꝯxit ſimpliciter fiducia iuris communiſ.ar.
ff.de iuſ. ⁊ fac.igno.l.regula. ⁊.ff. de pro
ba.l.cum de indebito.Alij tenent ꝙ ſi con
traxit in loco mulieris. ille locus inſpicia
tur Si in loco viri ille attendaſ. Si in loco
tertio cõſuetudo viri obſeruetur.qꝛ ẽ caput
mulieriſ.de ſpon.c.i.Sed opinionẽ Bar.
ſequitur do. Anto.qui addit ꝙ ſi maritus
mutaret domicilium poſt contractum ma
trimonium ꝙ debet attendi cõſuetudo do
micilij tempore contractus ⁊ non domici
lij vbi diſſoluitur matrimonium. quia de
bet attendi locus vbi orta fuit obligatio. ⁊
non vbi recepit purificationem. ⁊ facit tex.
iuncta glo.ſm intellectum quem ſequitur i.
l.ſi vxor.ff.de iudi.

3 Utrum ſtatutum patrie valeat circa ma
trimonium.R̷. Pa. in.c.ꝑmo. de ſponſa.
do.Anto.ſic diſtinguit. ꝙ aut ſtatutum pa
trie diſponit circa ſubſtantialia matrimo
nij.puta inualidando matrimonium vel ſ
ſonas. ⁊ ſic non valet. Ex quo patet ꝙ le
ges prohibentes matrimonium inter tuto
rem ⁊ pupillam.rectorem prouincie.⁊ pro
uincialem. ⁊ huiuſmodi.non tenent.Ideʒ
dicas ſi habilitaret inhabiles. de quo vide
per Fede.conſilio.35.vbi tenet ꝙ generali
ter ſtatuta laicorum circa matrimonium ſũt
nulla.quia hec materia non eſt de foro ſe
culari:ſed eccleſiaſtico.vt in.c.tuaʒ. de or.
cogni.facit quod notat Bar.in.l.una.ff.ſo
lu.matri. ⁊ per doc.in.c.ſi. de ſecun. nup.
Aut ſtatutum diſponit inferendo penam
circa ſubſtantialia ipſius .et inferendo od
num. ⁊ ſic non valet.vt diſputat Jo. An.in
c.ſtatutum.de hereti.li.6. Ex quo patet ꝙ
non valet ſtatutum inferens penam cõtra
henti cum minore.25.annis.niſi ꝑſentibus
agnatis .qꝛ intimidatur matrimonium qð
liberum debet eſſe.c. cum locuʒ. de ſpon.
Gaſpar tamen de Cal.in.c.2.de clan.dſpõ.
dicit conſultum fuiſſe ꝙ valet ſtatutuʒ i iſto
caſu ⁊ ſimili.Sed Pa. magis placet opi.
Jo.an. ⁊ eſt magis communis: de quo vide
in.d.c.i. per do. Jo. Anto.de ſancto geor
gio. Quandoqʒ ſtatutum imponit penam
auferendo lucrum quod lex ſecularis attri

buerat.ſic valet ſm do.Anto.Sed Fede.vbi
ſupra ⁊ Pa.tenent contrariuʒ. Quando
qʒ ſtatutuʒ non diſponit circa ſubſtantialia
matrimonij. ſed circa dependentia. puta
circa dotem. ⁊ ſic valet ſm Inno.ar.c.ray
nutius.de teſta. Quandoqʒ circa ſolẽnita
tes diſponit. ⁊ ſic valet: ⁊ peccant non ſer
uantes. Pa.tenet contrarium. qꝛ non per
tinet ad laicos. Sed tu dic verum ꝙ non
valet ſtatutum in ſolẽnitatibus alijs adhibi
tis in tali contractu. ⁊ maxime que non fa
ciunt ad certitudinem matrimonij. Et ſic in
telligo dictum Pa. ⁊ limito Bar.in.l.edi
cimus.C.de miirile. ⁊ Bal.in.l.i.ff.d inſti.
⁊ iure.qui tenent ꝙ ſuadente publica vili
tate.lex ciuilis poteſt penam apponeſ ſub
ditis ſuis. ⁊ ſic per accidens erit licitum.ſ.
ſtatuere circa ſolemnitates matrimonij.qð
alias non eſſet licituʒ.l.gracus.C.ad.l.iul.
de adul.Quia ipſi teneant gñaliter valẽ pe
nam appoſitam circa matrimonium con
trahendum. Et ſilr dictũ predictũ do.Anto
⁊ dictum Pa.erit verum.vt dixi in alijs ſo
lemnitatibus que non faciunt ad honeſtatẽ
matrimonij: vel eius certitudinem. qꝛ ſicũ
ligaret.

Sed nunqnid predicta habebunt locum 4
in ſponſ.R̷. ſm do.Jo. An.predictum in.
dicto.c.ꝑmo ꝙ ſic per.l. oratio.ff. de ſpõ.
Facit tex.in.c. cũ hẽret. de eo qui du.i ma.
quam pol.per adul. vbi equiperantur ma
trimonium ⁊ ſponſalia.Et hoc veruʒ quo
ad diſpoſitionem. ſed non quo ad penam
quia pena appoſita circa matrimonia non
habet locum in ſponſalibus. ſm glo. co
muniter approbatam.in cle.eos.in.v̇.con
trahere. de conſan. ⁊ affinita. quod nota
bene.

Impedimentum decimũ octauuʒ
dicitur priuationis quando ſcilicet aliqs
eſt ſurdus.mutus. ⁊ cecus.nam talis non
poteſt contrahere. ⁊ ſi contrahit non tenet
ſed dirimitur ſm aliquos. Ratio.quia qui
nunquam uidit. nec audiuit. nec poteſt ſci
re quid ſit matrimonium: nõ poteſt contra
here.nec conſentire in matrimoniuʒ.Sed
iſtud ego limito ſm Hoſti. ⁊ Pa.in.c.cuʒ
apud.de ſponſa. verum ſi nullo modo po
teſt exprimere conſenſum ſuum.ſed ſi poſ
ſet exprimere conſenſum ſuum in contra
hendo per aliqua ſigna. ſic erit matrimo
niuʒ contrahendo. quia licet ignoret quid
ſit matrimonium prout ſacramentum eſt:
non tamen prout eſt vinculuʒ quod a iure

naturali elicitur. quo ratio dictat vt alicui
inſeparabiliter adhereat ad generationem
procurandam. Difficillimum tamen ẽ hoc
tales poſſe oſtendere per aliqua ſigna. Si
militer furioſus priuatus iudicio rationis
non poteſt contrahere.vt notatur in.c. di
lectus filius.de ſponſa.niſi haberet lucida
interualla. ⁊ tunc ꝯſentire poſſet. Idem dic
de ebrio.

1 Nota pro intelligentia omnium predicto
rum ſingulare dictum Hoſti.in.c.ſi vir.de
co.ſpi. ꝙ vbi doctores ⁊ magiſtri ꝑ ſuas
glo.matrimoniũ ſoluunt. nec ius expreſſũ
adducunt ſi reperitur vnus doctor vel ma
giſter ſcribens contrarium matrimonium.
ſuſtinens ipſe eſt ſequendus. ar.c. licet ex
quadam.de teſti. Quia ſʒ enim tollerabili
us eſt aliquos contra ſtatuta hominum co
pulatos dimittere ſimul: q̃ ſic coniunctos
contra ſtatuta dei ſeparare.d.c.licet.Iſtud
dictum ſequitur ⁊ recitat Pa. in dicto.c.ſi
vir.Sʒ limitat dicens:niſi communis opinio
haberet.quaſi tex.pro ſe ⁊ propterea expo
nit id quod dicitur i dicto.c.ſi vir.ſcilicet ꝙ
eſt ſequendum in hoc quod humanius di
cit ideſt rationabilius ⁊ equius. Idem fere
dicit in.c.ſi.de ſen. ⁊ re.iudi. ⁊ dicit confir
mari dictum prefatum Hoſti. per dictum.
c.ſi.ſed limitat. niſi opinio illius doctoris
euidenter eſſet falſa. vel niſi probabilibus
rationibus poſſet conuinci. Addo ⁊ aliaʒ
limitationem. ⁊ dico verum prefatum dic
tum quando matrimonium ſuſtentatuʒ po
teſt habere ſuum effectũ.ſm q̃.ſ.dixi Ma
trimonium .tertio impedimento .16. in ſi.
Alias quando non poteſt habere ſuum ef
fectum matrimonium:non eſſet iudicãduʒ
pro eo ad dictum vnius contra communem
opinionem.

2 Utrum papa poſſit diſpenſare in omni
bꝰ impedimentis predictis.R̷. ꝙ quedam
ſunt impedimenta que remouent conſenſũ
ſicut eſt impedimentum tertium ſcilicet cõ
ditionis. ⁊ quartum ſcilicet erroris perſõe.
⁊ vndecimũ ſcilicet metus.ſeu coactionis
⁊ decimumoctauum ſcilicet priuationis ſẽ
ſus. Unde ſicut papa nõ poteſt ſupplere cõ
ſenſum ſine quo non eſt matrimonium. ſic
nec in ipſis poteſt diſpenſare vel ipſa tolle
re.Alia ſunt ipedimẽta ex ſtatuto eccl'e cuiꝰ
modi ẽ ipedimẽtũ primũ.ſ.iterdictũ eccl'e ⁊
ſecundum ſcilicet feriarum. ⁊ quartum ſci
licet conditionis ſeruilis. quia vt matrimo
niuʒ contractum cũ ancilla a libero non te
neat. hoc eſt ex ſtatuto eccleſie ſecundum

Ricar.in quarto diſti.36. ⁊ Pe. de pal. ⁊
quintum ſcilicet voti caſtitatis. ⁊ ſeptimum
ſ.cognationis ſpiritualis. ⁊ octauum.ſ.co
gnationis legalis. ⁊ nonum.ſ.criminis. ⁊
decimum.ſ.diſparitatis cultus. ⁊ duodeci
mum.ſ.ordinis. ⁊ decimũquartum.ſ.pub
lice honeſtatis. ⁊ decimũſextũ.ſ.impotẽtie
coeundi. Nam poſſe generare ñ eſt de ſub
ſtantia matrimonij. Aliter ſenes non poſ
ſẽt contrahere.quod falſum eſt. ⁊ ideo ẽ ex
ſtatuto eccleſie. Et impedimentum decimũ
ſeptimum.ſ.conſuetudinis. ⁊ in iſtis poteſt
papa diſpenſare. Similiter dico ð impedi
mento.6.ſ.conſanguinitatis. ⁊.13.ſ. ligami
nis. ⁊.15.ſ.affinitatis quo ad aliqua que in
ipſis ſolum ſunt ex ſtatuto eccleſie. ſicut eſt
in conſanguinitate ⁊ affinitate vt qs ñ poſ
ſit ꝯhere in ſecundo gradu in linea eq̃li. ⁊
3. ⁊.4. ⁊ ſilr in ipedimento ligaminis q̃ ad h
ne qs poſſit ꝯhere cũ alia pꝰ matrimoniuʒ
ꝯctũ cũ aliqua ꝑ verba de pñti ſolũ.Et in h
ꝯcõdant coĩter doc.lʒ quo ad votũ ſolẽne
aliq̃ tenuerint ꝙ papa ñ põt diſpenſare. ſicẽ
Tho.22.q.88. ⁊ q̃dã alij. Sʒ tu tene ꝙ põt
vt ẽt ipſe Tho.in.4.di.38. ⁊ Ri.eadem di. ⁊
Henri.de gan.i.5.quol.q.29. ⁊ ẽ cõis opi.
tã theologoꝝ q̃ canoniſtaꝝ.Alia ſunt ipe
dimẽta iuris diuini ⁊ legis nẽ.ð q̃bus hẽs
ſ.Impedimẽto.6.§.i.ſ.de ꝯſanguitate ⁊ af
finitate vſʒ ad ſm gradũ i linea inequali.Et
iſtis vtꝝ.papa poſſit diſpenſare. ſic fuit di
uerſa opi.canoniſtaꝝ i.c.lr̃as de reſti. ſpo.
⁊ in.c.ꝑ venerabilẽ.q̃ fi.ſint le. ⁊ i.c.ꝓpoſu
it.de ꝯceſ.ꝑben.q̃dam dicentibus ꝙ ñ põt.
ꝑ.d.c.lr̃as.Sʒ tu dic ⁊ tene ꝙ lʒ papa non
poſſit tollere dicta ipedimenta generaliter.
tñ in aliquo caſu ſpali lẽa cã ſubſiſtẽte: põt
in dictis ipedimentis ꝯſanguitatis ⁊ affini
tatis diſpenſare.vt ẽt tenet Jo.An. ⁊ recitat
⁊ ſeqnitur Pa.in.d.c.lr̃as.de quo vide.j.
Papa.§.i.An aũt poſſit ſimiliter diſpenſa
re in impedimento ligaminis in quantum
eſt de iure diuino.ſ. vt poſt matrimonium
ꝯſumatũ quis ꝯhat cũ altero teneſ coĩter ꝙ
non. ⁊ ſic ſerua indubitanter quo ad hoc
vt quis poſſit dimittere vxorem vel vxor
virum. quo ad vinculum poſt matrimoniũ
um conſumatum. Similiter etiam quo
ad hoc vt vxor poſſit habere duos viros
ſed quo ad hoc vt vnus vir poſſit hẽre du
as vxores.credo papã poſſe diſpẽſare q̃ñ
genus fideliũ eẽt reductũ ad pauciſſimos
viros.de quo dic.vt.j. Papa.§.i.

Sed nunquid ꝯpus ſimiliter poterit diſ 3
penſare in aliquo ꝑdictoꝝ ipedimẽtoꝝ.R̷.

ꝙ in interdicto eccleſie ſpeciali facto a ſuo
inferiori poteſt ⁊ in impedimento criminis.
qñ crimina ſoluz impediunt matrimoniuz
ɔhendum. de quibus. ſ. Impedimétum. 9
i ꝑn. Sed in iterdicto facto a ſuperiori ſuo.
vel in criminibus que impediũt ⁊ dirimũt
poſt contractum. de qbus. ſ. in. d. 9. impe
dimẽto. §. i. ⁊. 5. Aut in alijs quibuſcunqʒ i
pedimentis matrimonij ne contrahatur. ñ
põt eps diſpenſare. niſi in caſibus. de quib⁹
ſ. Diſpenſatio. §. 5. Epm poſſe diſpenſare
contra canonem vel ɔcilium.
4 Quid de illo qui audiuit ꝑpetuũ impedi
mentũ fore inter ſe ⁊ vxẽ. ſuã: ℞. ſm Rodo.
ꝙ ſi audiuit a fide dignis tenetur inquirere.
alias eẽt affectata ignorantia. Et ſi concipi
at ꝓbabilem opinionem ex dicto tali ñ dʒ
exigere debitum: ſed ſolũ reddere donec
intelligat veritatem diligenter inquirendo
Si vero inquirendo nihil inuenit. vel audi
uit hoc ñ a fide dignis. ſic dʒ deponere con
ſciam nec peccaret mortaliter ſi ñ crederet:
Quis audierit a fide digno. vt puta a ſacer
dote: vel ɔpatre. ⁊ huiuſmodi. qꝛ ñ obligat
cuicunqʒ credere niſi ꝓbet. ſed ſufficit ing
rat. ⁊ ſi aliud non inuenit: non credat.
5 Nunquid ſacerdos teneat reuellare ipedi
mentũ. vide. ſ. Confeſſio. 4. §. 10.
6 Utrũ vxor teneatur ſeq viꝝ transferentem
ſe ad aliam pꝛiam. ℞. ꝙ non. ſi ꝓbabiliꝛ du
bitat de mõte ſua: vel ꝙ vellet eaʒ exponeꝛ
ad ſcortũ. ꝛ ſi vir vellet ire vagabũd⁹ cũ tñ
ñ eẽt qñ ɔxit. Nam in iſtis caſibus ñ tenetur
eũ ſequi. alias ſic. ita nõ. hoc. in. c. de illis. d
ſpon. ⁊ in. c. i. de ɔiugio lepro.

m **Atrimoniũ**. 4. quo ad ſeparabilita
té. Utrũ ſit ſeparabile mřimoniũ poſt
ꝙ ſemel iter eſt contractũ ꝑ verba de pñti
⁊ ɔſumatũ. ℞. ꝙ hoc põt itelligi dupliciter
Aut quo ad hoc. ut alter poſſit alteri matri
monialiter copulari altero dimiſſo. ⁊ ſic nũ
ꝙ eſt ſeparabile matrimoniũ inter fideles cõ
tractum ⁊ conſumatum. vt pʒ in. c. gaude
mus. de diuor. nec papa poſſet in hoc diſ
penſare. vt pʒ in. c. ex publico. de ɔuer. con
iuga. ſecus in matrimonio conſumato iter
fideles. de quo. ſ. Matrimonium. 3. ipedi
mento. 10. Aut quo ad thoꝝ ⁊ cohitatõem
tñ. ⁊ ſic ſeparari põt ꝑꝑ. 5. Primo ꝑꝑ adul
terium. vt puta qꝛ alter fornicatus eſt. 32. q. i
dixit dñs. de quo dic vt. ſ. Debitũ. §. 7: Se
cundo ꝑꝑ vitiũ ſodomiticum. ſm Hugo.
Lau. Jo. Cal. do. Anto. ⁊ Pa. i. c. marit⁹
de adul. qꝛ nõ nunc fornicatõis itelligit oĩs
illicitus coytus. 32. q. 7. non ſolum. ⁊. q. 4.
meretrices. Quis Inno. in. d. c. maritus. ⁊
glo. in. c. oẽs. 32. q. 7. teneãt contrarium. ſʒ
ꝑmum videtur verius. qꝛ maior in hoc fit i
iuria matrimonio ꝙ i alia polutio ẽ. Et idẽ
poſſet dici de quacunqʒ alia polutione ha
bita cum alia perſona qualitercunqʒ ꝙ po
teſt ſeparari. ſecus in polutione quam quiſ
habet per ſe ipm ſolum. ſm Rodo. ⁊ glo.
in. d. c. oẽs. Tertio ſi alter querit alterũ tra
here ad aliquod aliud peccatum mortale.
ſm glo. in. d. c. omnes factiones. ⁊ Inno.
in. d. c. maritus. ⁊ in. c. queſiuit. de diuor. ⁊
Pa. in. d. c. queſiuit. Quod verum intelli
ge ſi aliter compeſci non põt. Quarto pro
pter hereſim. ⁊ ſi anteꝙ conuertatur intra
uerit religionem. etiam ſine autoritate eccle
ſie non redibit ad eum ſi conuertatur, po
ſtea. ſiue hereſis fuerit notoria ſiue non ſʒ
Pa. in. c. de illa. de diuor. Si vero religio
nem non intrauit compelletur redire ad eũ
ſi conuertatur ab hereſi ſi ſine autoritate ec
cleſie ſe ab eo ſeparauit: Quis alij aliter ſen
tiant. vt notat Pa. in. d. c. de illa.
Sed nunquid ſimiliter in predictis caſi 1
bus ſeparatio poterit fieri ſine iuditio eccle
ſie. ℞. ꝙ ſi delictum eſt notoriũ poteſt pro
pria autoritate dimittere eam: non tamen
lucrabitur donationem propter nuptias ſ
dotem. ſm Jo. An. in. c. plerunqʒ. de dote
poſt diuor. re. ſi non habet penes ſe. qꝛ pe
tere nõ poterit. ſed ſi habet penes ſe per ex
ceptionem adulterij lucrabitur contra pe
tentem. ſm Pa. in. d. c. plerunqʒ. Si vero
delictum non eſt notorium ſic ſolum debet
fieri autoritate eccleſie quo ad ſeparationẽ
cohabitationis. aliter inſtante altero com
pelletur cohabitare. ſed quo ad redditionẽ
debiti poteſt propria autoritate denegare.
ex quo ſibi cõſtat de delicto alteri⁹. Facit
nõ. in. d. c. plerunqʒ. ⁊ in. d. c. gaudemus.
Quomodo dicat notoriũ. vide. ſ. Adul 2
terium. §. 8.
Utrum ſeparati propter ſpiritualẽ forni 3
cationem ſint abſoluti a debito reddendo.
ſicut ſeparati propter fornicationem car
nalem. ℞. ꝙ ſic ſm Hoſti. ⁊ Pa. in. c. que
ſiuit. de diuor. Quod intellige quo ad eum
qui eſt innocens: ſed quo ad eum q culpa
bilis eſt quãtumcunqʒ ſententia diuortij ſit
lata: ſiue ꝓpter fornicationem ſpũalem:
ſiue carnalem ſi innocens petit eum ſibi re
conciliari debet. ⁊ ipſe tenetur ſibi red
dere debitum. quia quod fauore meo
introductum eſt non debet retorqueri in
damnum meum. l. quod fauore. C. de legi.
niſi intraſſet religionem. uel ſuſcepiſſet ſa
cros ordines. qꝛ non poſſet repetere: nec al
ter teneretur reddere. hoc ſequitur Ber. in
c. literis tuis. de diuor. ⁊ Hoſti. ibidem.
Quinto ſeparatur ꝑꝑ ſanctimoniaʒ. Pro
4 cuius declaratione plura ſunt querenda.
Utrum ambo coniuges poſſint uouere cõ
5 tinentiam. ℞. ꝙ ſic de comuni conſenſu. de
quo dic vt. ſ. Matrimonium. 3. impedimẽ
to. 5. §. 5.
Utrum alter ſolum poſſit vouere caſtitatẽ
6 ſine conſenſu alterius. ℞. ꝙ ſic in ſuum ꝑiu
dicium. ſed non alterius. vnde poſt votum
exigere non poterit ſine peccato mortali. ſʒ
bene reddere tenetur ⁊ ẽt exigere. quando
redderet ſe nimis onerosum alteri non pe
tendo. Facit. c. quidã intrauit. ⁊ qđ ibi nõ.
de conuer. coniu.
Quid ſi alter conſenſit vt alter uoueret ſta
7 tu non mutato. ℞. ꝙ conſentiens nihilomi
nus poterit exigere. ſm Inno. ⁊ ſeqꝛ Pa.
in. c. i. de conuer. coniu. ſi ipe cõſentiens nõ
vouit ⁊ ille qui vouit tenetur reddere: ſʒ nl
lo modo exigere. etiam ſi non exigẽdo eẽt
onerosus alteri. qꝛ concedendo licentiã in
hoc ſibi ꝑiudicauit.
Sed nunquid poterunt mutare ſtatũ. pu
8 ta effici religioſi: vꝛ alter ordinari. ℞. vt col
ligo ex Pa. in. d. c. i. Aut hoc ꝓcedit ex co
muni conſenſu. Et tunc ſi alter vult effici
epiſcopus. requiritur ꝙ vxor ꝑus ſit profeſ
ſa in aliquo monaſterio. etiam ſi non ſit ſu
ſpecta de incontinentia. vt in. c. ſane. de cõ
uer. coniuga. eſt enim ſpeciale hoc. Si ve
ro non vult effici eps. ſed ſubdiaconus. dia
conus: vel ꝑſbr: aut religionem intrare. tũc
poteſt de conſenſu alterius partis. Quis al
tera pars ñ voueat continentiã. Facit. c. ſi
gnificauit. ⁊ quod ibi nõ. d ɔuer. coniuga.
ſʒ non debeat quis ordinari ad ſacros ordi
nes vel recipi ad religionem. niſi vxor faci
at votum ſimiliter caſtitatis. vt in. c. cum ſis
de conuer. coniuga.
9 Sed pone ꝙ cuʒ conſenſu alterius vir ſit
factus religioſus vel ſacerdos. nunquid il
le qui conſenſum dedit poterit alium repe
tere. ℞. ꝙ in hoc ſunt opiniones. Abbas i.
d. c. i. Inno. in. d. c. quidam. tenent ꝙ ſi eſt
iuuenis poterit ⁊ ad eius petitionem debet
ingreſſus vel ordinatus reuocari. Calde. te
net ꝙ non poterit ipʒ repetere. ſed bene im
plorare officium iudicis: ⁊ iudex ex officio
ne adulterium cõmittatur per remanentẽ
in ſeculo educet alterum de monaſterio. vꝛ
ordine. ⁊ coget reddere debitum. Alij uo
lunt. ⁊ hoc magis mihi placet. ꝙ ſi ille q d
dit licentiam eſt iuris conſcius ꝙ non pote
rit repetere. nec ex officio ei reſtituetur. qꝛ
dando licentiam taliter mutandi ſtatum vi
detur vouiſſe caſtitatem. ſaltem durante vi
ta alterius. qꝛ qui vult vnum videtur velle
⁊ omne illud per quod peruenitur ad illđ
C. prudentiam. de offi. dele. Facit. c. vidua
de regula. Sed ingreſſus alterius non de
bet fieri niſi alter voueat continentiam. vt i
c. cuʒ ſis de conuer. cõiuga. ergo dando li
centiam videtur vouere. Si vero iſtud ius
ignorauit. ſic reſtituetur ei ſalteʒ ex officio.
hoc tenet glo. in. c. qui vxorem ſuam. 33. q.
5. ⁊ in. c. ſeriatim. 32. di. ⁊ ſm eaʒ cõcorda
opiones.
Quero nunquid iſte reſtitutus: poſt mor 10
tem vxoris vel alterius ꝑtis teneatur redi
re ad monaſterium. ℞. ꝙ ſic. qꝛ eſt vere re
ligioſus. ex quo vxor conſenſit. Facit. c. ex
ꝑte. el primo. de cõuer. cõiuga. ⁊ quod ibi
nõ. Bal. Idem dic de ordinato ad ſacros
ordines ꝙ tenetur viuere caſte ⁊ clericaliꝛ.
Quid ſi quis intrat religionem. vel acci 11
pit ordines ſacros vxore contradicente. vꝛ
ignorante. ℞. ꝙ vxor poterit eum reuoca
re. d. c. quidam. ⁊ ipſe tenetur ſibi debitum
reddere: ſed non poterit exigere: niſi quan
do non exigendo efficeretur nimis onero
ſus alteri parti. vt dcm eſt. ſ.
Pone ꝙ vxor ſciuit ⁊ non contradixit 12
nec licentiam dedit. ſed diſſimulauit nun
quid reuocaꝛ poterit. ℞. ꝙ ſic. vt notaꝛ. in.
c. conſuluit. de conuer. coniuga. Idem dic
ſi conſenſit ex timore iuſto. vt in. c. acce
dens. eo. ti. Idem dic ſi per dolum conſen
ſit. c. veniẽs. eo. ti.
Pone ꝙ vir vxore contradicente vel 13
diſſimulante intrauit vel ordinatus eſt in
ſacris ⁊ eum vxor non repetijt in vita ſua
licet potuiſſet poterit ne talis poſt mortem
vxoris exire ⁊ aliã accipere vxorem. ℞.
ſecundum. Cal. ⁊ ſequitur Pa. in. d. c. pri
mo non. quia cauſa ceſſante que inualida
bat eius ingreſſum ceſſat ⁊ ſequella. Et ſic
tene. Quis. Inno. in. d. c. quidam. multum
variauerit.
Sed nunquid ſi talis reuocetur ab vxo 14
re ipſa mortua tenebitur redire ad mona
ſterium vel viuere clericaliter in caſtitate.
℞. ꝙ quo ad alium qui ſacros ordines re
cepit non eſt dubium ꝙ tenetur viuere in
caſtitate. ⁊ ſi contraheret de facto cum alia
non teneret matrimonium. vt in. c. vnico

de voto.li.6.Sed de illo qui ſolum religio
nem profeſſus fuit eſt opinio diuerſa inter
doc.Sed ego credo ꝙ non tenetur redire.
quia obligatio ſemel extincta non reuiui-
ſcit.l.ſi res.§.aream.ff.de ſolu.ſed ſolum
caſte viuere.quia eam ꝙtum in ſe fuit po-
tuit valide promittere. Et ſecundum hanc
diſtinctionem potes concordare doc.in.d.
c.quidã. Et ita limita ⁊ intellige.d.c.qui
dam.

15 Quid ſi talis non ſolum non vult redi-
dire ad religionem.ſed de facto mortua p̄
ma vxore contraxit cum alia.℞.ꝙ licet.d.
An.in.d.c.quidam teneat muius eſſe dicen
dum ꝙ non teneat matrimonium. tamen
mihi videtur ꝙ ſit tutius tenere ꝙ teneat ſi
fuit reuocatus ab alia vxore. Ratio.quia
vt matrimonium non teneat oportet votũ
ſit ſolennizatum per profeſſionem tacitã
vel expreſſam vni de religionibus appro-
batis.vt in.d.c.vnico.ſed iſte non fuit pro
feſſus.quia votum fuit nullum.quo ad ius
poſitiuum.quia paria ſunt non profiteri ⁊
inualide profiteri.ar.c.2.de tranſla. prela.
Item videtur tex. pro hoc in.dicto.c.qui
dam.vbi non compellitur redire ad mo-
naſterium. Sicut facit in. c.ex parte.el.i.
co. ti.

16 Utrum ſponſa violenter cognita a viro
poſſit intrare religionem ipſo inuito. ℞.
Pa.in.c.verum de conuer.coniuga.ſequi
tur opinionem Ber.brix.qui tenet ꝙ po-
teſt.quia non videtur communicaſſe corpus
ſuum ex quo inuite fuit cognita. Facit.c.il
le autẽ.32.q.5. Poſſet dici eſſe verum hoc
vbi illa non fuit in culpa tardationis ingreſ
ſus.vbi autem fuit in culpa nimis tardãdo
ingreſſum ſic non poſſet intrare. quia ille
exegit quod ſibi debebatur. ⁊ ſic eſt extra
culpam. Et ſecundum hanc diſtinctionem
concordari poſſunt opiniones quas reci-
tat.Jo.An.in regula.que contra.de re.iur
li.6.in mercurialibus. Et ſecundũ hoc eti
am oportet dare vnam limitationem ad.c.
ex publico.de conuer. coniuga. Ut videlʒ
intelligatur quod dens coniunxit ſcilicet
per carnalem copulam voluntarie habi-
tam:vel ex debito extortam. ⁊ eſt ſingula-
ris. Attamen ego hoc nulli conſulerem :ſʒ
potius iudicarem matrimoniũ conſuma
tum ita ꝙ alter alteri matrimonialiter con-
iungi non poſſit altero viuente cui ſic car-
naliter fuit copulatus. Mo. ⁊ Rodoſi te-
nent ꝙ ſi ſponſa erat de futuro ꝙ poterit.
⁊ placet. quia eſt verum: nec habet du-
bium.

17 Utrum matrimonium non conſumatum
inter fideles legitime contractum ſit diſſo-
lubile .℞.ꝙ aut fuit contractum in etate in
debita.ſcilicet infra annos pubertatiſ. ⁊ ſic
cum peruenerint ad etatem debitã.ſi alter
eorum vult diſſoluetur. vt in.c. acceſſit. de
deſpõ.impu. Et idem dic.ſi ſolũ alter erat
in etate debita.ꝙ cum peruenerit ad etatẽ
poterit diſſoluere. Uerum eſt ꝙ hoc debet
fieri autoritate eccleſie.vt notat glo.in.d.c.
acceſſit. Aut fuit contractum in debita eta
te. ⁊ tunc ſi alter vult ſolum promoueri ad
ſacros ordines non poteſt. nec diſſoluitur
matrimonium.vt communiter tenetur in dic
to.c.primo. Aut vult intrare religionem. ⁊
ſic poteſt ⁊ diſſoluitur matrimonium ſtatiʒ
per profeſſionem factam.ita ꝙ alter qui re
manſit in ſeculo libere poteſt contrahere
cum altero. ſed ante profeſſionem non. vt
in.c.verum ⁊ in.c.ex parte. el ſecundo. de
conuer.coniuga. ⁊ intellige per profeſſio
nem tacitam vel expreſſam factam ⁊ vni de
religionibus approbatis aliter non diſſol-
uit.vt in dicto.c.vnico. Ex quo infert Pa.
in dicto.c.ex parte el ſecundo.ꝙ licet ſpon
ſus efficiatur mantellatus vel de tertio or-
dine non diſſoluitur matrimonium. quia
lʒ ſit modꝰ approbatus ñ tamen religio. Si
militer non diſſoluitur per ingreſſum ſo-
lum religionis approbate.niſi vt dixi taci
te vel expreſſe profiteatur. Unde ſi quis in
trare vellet ⁊ non profiteri non poſſet alte-
ro inuito. Aduerte tamen ꝙ ſunt quedam
mulieres de tertio ordine ſancti franciſci
que viuunt collegialiter ⁊ profitentur tria
vota religionis ex conceſſione appoſtoli-
ca. Et ideo talis profeſſio bene diſſolueret
matrimonium non conſumatum. ſicut de-
clarauit Sixtus papa quartus. ſiue ante ſit
contractum ſiue poſt dictam profeſſionem
contraheret.

18 Et quia ſepe a doc. ⁊ in ſacra ſcriptura
ſit mentio de coniunctis per propria nomi
na. vt ipſa quiſqʒ intelligat ſub breui compẽ
dio inferius clare demonſtrabo. Nurus
dicitur vxor filij patri ⁊ matri viri ſui. Ge-
ner dicitur vir filie patri ⁊ matri vxoris ſue
Socer dicitur p̄dictus pater ⁊ ſocrus p̄dic
ta mater dictis nurui ⁊ genẽo. Nouerca di
citur ſecunda vxor filijs ex alio matrimo-
nio viri. Uitricus dicitur ſecundus vir fi-
lijs ex alio matrimonio vxoris. Priuigni
⁊ priuigne dicuntur predicti filij ⁊ filie alte
ri copulato. Patruus ⁊ amita ſunt frater
⁊ ſoror patris. Auunculus ⁊ matertera ſũt
frater ⁊ ſoror matris. ⁊ iſtis ſi addatur ma-
gnus ſunt frater vel ſoror Aui vel Auie.
Patrueles ſunt filij duoꝝ fratrum qui ha
bẽt etiam patruum ⁊ amitam. Conſobrini
ſunt filij duarum ſororum inter ſe qui ha-
bent etiam auunculum ⁊ materteraʒ. Ami
tini ⁊ Amitine ſunt filij fratris ⁊ ſororis in
ter ſe.

Edicus

triplicitcr poteſt eſſe in culpa de
morte infirmi. Primo ante factũ
ſ.quando intromittit ſe de eo quod igno-
rat:vel ad ipſum non ſpectat vel non ſuffi-
cit ad agendum ſolus. Scdo in facto.quia
lʒ peritus:non tamen ſequitur traditiões
artis.ſed fantaſiam ſui capitis vel experi-
menta noua. Intellige niſi experimenta no
ua.vel ſua fantaſia ſit rationabilis.quia lice
ret. Tertio poſt factum quãdo eſt negligẽs
circa cuſtodiam ĩfirmi.ita nõ. Bar. Inno.
⁊ Hoſti.in.c.tua.de homici.

1 Utrum euentus mortalitatis debeat medi-
co imputari.℞.ꝙ non ſi diligentiam quaʒ
debuit ⁊ potuit exhibuit.ff.de offi. preſi.l.
illicitas.§.ſicuti. Uide.ſ. Homicidium.2.§
18. Et aduerte ꝙ medicus tenetur in foro
anime non ſolum quãdo voluntarie ledit.
puta prolongando infirmitatem ⁊ huiuſ-
modi:ſed etiã quãdo ex ignorantia.vel im
peritia.vel non ſequens traditiones artis
aliquem leſit.vt nõ. Pe.in aũt.ſed hodie.
C.de iudi.nam imperitia medici culpe an
numeratur.l.ſiquis fundum.§.celſus.ff.lo
cati. ⁊.l.imperitia.ff.de re.iur. ⁊ in glo.pri
ma.q.4.non eſt imputanda. Limitat hoc
Pa.in.c.ad aures.de eta. ⁊ quali. verum
quãdo aſſumpſit officiuʒ voluntarie. Secꝰ
ſi ex neceſſitate quãdo ex ignorantia ⁊ im-
peritia ledit. Ut puta vtitur aliquibus ex-
pertis alias ⁊ bona ſide.quia ſibi imputet
qui talem elegit ex quo dicebat ſe impe-
ritum.

2 Quid ſi dubitat medicinam nociuam.℞.
ꝙ nullomodo debet dare:ſed maioreʒ par
tem eligere de preſump.c.illud.de homi.c
petino.quia ſecurius eſt hominẽ relinque-
re in manu dei ꝙ̃ medicinas dare de qui-
bus dubitat ſm Inno.in.c.tua nos. de ho
mi. ⁊ ibi Pa. Et intellige euʒ in dubio qñ
non habet aliquid ex quo probabilius exti
met profecturam ꝙ̃ nociuam. Secus ſi ha
beret aliquam probabilitatem potius õ vti
litate ꝙ̃ de nocumẽto.qꝛ ſic poſſet dare ad
hibita debita diligentia ⁊ ſtudio.quia ſic ñ
proprie eſt in dubio: ſed in opinione vel ti
tubatione.

Utrum ſit in culpa medicus qñ medicinã 3
ſcdm artem dedit ſed ex defectu ſpecierum
vel admiſtione alia ſit nociua.℞.ꝙ non ſi
debitam diligentiam adhibuit.c.apſice.de
cle.exco.mi.ſm Inno. ⁊ Hoſti.

Utruʒ Cirugicus incidens aliqueʒ g pro 4
pter in conſuetam diſpõnem venarum: vel
quia propter inſolitum timorem vel tremo
rem qui venit ſuper eum mortuus eſt ſit in
culpa.℞.ꝙ non.ſi debitam diligentiaʒ ad
hibuit ⁊ erat peritus.ar.c.ex litteris. de fri.
⁊ male. Et hoc verum ſi non dubitabat de
hoc.quia ſi dubitabat debuit omittere. vt
nõt Inno. ⁊ Hoſti.ne cle.vel mo.c.ſicut.
⁊.d.c.tua nos.

Utrum medicus teneatur gratis curare: 5
℞.ꝙ ſic ſi eſt pauper infirmus.ſm glo.83.
di.§.primo. Si vero diues eſt nõ tenetur
cum nemo cogatur de ſuo facere beneficiũ
10.q.2.precarie. ⁊ licite recipit mercedem
ſuam.14.q.5.c.non ſane.

Sed quid ſi infirmus ſit diues:tamen ex 6
auaritia non vult ſoluere medico debet ne
medicus eum mori permittere.℞.ꝙ non:
ſed debet ei medicinas ⁊ alia neceſſaria fa
cere ſuis expenſis quas poſtea repetere po
terit cum ſanus effectus fuerit. quia vtilr
geſſit negotium eius.ff.de nego.ge.l. pom
ponius. ⁊ ſi moriatur repetet ab heredibꝰ
quia ſufficit ſi vtiliter cepit gerere.licet euẽ
tus non ſit ſequutus.l.ſed an vltro.ff.de ne
go.ge. nec poteſt ei obici ꝙ cauſa pietatis
hoc fecerit.niſi ſit ei propinquus.vt.l.alum
ta.C.de nego.ge.quia tunc oportet prote-
ſtetur ꝙ gratis non intendit hoc facere.ali
as non repeteret.d.l.alimẽta.nõ. hoc glo.
in.d.§.primo.

Utrum peccet mortaliter medicus conſu 7
lendo aliquid contra animã pro ſalute cor
porali.℞.ꝙ ſic. ⁊ ne hoc faciat prohibetur
ei ſub pena excõis in.c.cum infirmitas.de
pe. ⁊ re.

Utrum ſimiliter peccet mortaliter ſi non 8
admonet infirmuʒ vt confiteatur.℞.ꝙ ſic.
quia facit contra preceptum.vt in.d.c.cuʒ
infirmitas.nec poteſt dici abrogatum per
contrariam conſuetudinem.quia non con
ſuetudo.ſed corruptella eſt ⁊ contra bo-
nos mores. ⁊ ideo non valet ſm. Ho.in.d.c
cũ ĩfirmitas. Excuſaret tñ medicus in caſu

repentino qui indiget celeri remedio qui
nõ añ ipm iſirmuz induceret ad confeſſio-
nem. Et adverte qꝫ non ſufficit admonere.
ſed debet inducere cum effectu. vt in.d.c.
nõ. Nihilominus ſi iſirmus nollet confite-
ri nõ credo propter hoc medicus debeat
deſiſtere a medicamine. qꝫ intelligendum
eſt moneas ꝛ inducas effectualiter q̃ʒtũ ex
pte medici. ſicut ꝛ i.c. ſi. de eo. q. eo. cõ. vꝛ.
ſue. Facit. l. ſtipulatio iſta. ff. de ver. obli.
ñ ex parte infirmi. qꝫ ſi dimitteret eum for
te moreretur deſperans. qui ſanatus pote-
rit poſtea converti. ꝛ ſic preceptum eccſie
videretur cõtra preceptum dei de caritate
proximi. quod nullo modo credendum ē.
Facit tex. cum glo. pro hoc. 83. di. i prin.
9 Sed nunquid ad hoc tenetur medicus i
omni infirmitate. R. ꝙ non ſalvo meliori
iudicio. ſed ſolum in infirmitate periculo-
ſa ſm ſe. Ratio. quia ſicut infirmus non te
netur confiteri de neceſſitate precepti i om
ni infirmitate. ſed ſolum quãdo eſt pericu-
loſa: ſic nec medicus tenetur eum inducere
lʒ ſit optimum ꝙ medici inducant in omni
infirmitate. Et dico periculoſam. i. qꝫ poſ-
ſet probabiliter inducere periculum mortꝭ.
ſecus quando eſt clarum ꝙ non eſt peri-
culoſa.
10 Utrum infirmus teneatur obedire medi
co. R. Inno. ꝛ Hoſti. in. d. c. tua. ꝙ non de
precepto. ſi tamen infirmus accipit aliqd
vel facit ex certa ſcia: vel ex affectata: vel i ꝓ
babili ignorantia propter quod notabi-
le maluʒ incurrit peccat mortaliter. ar. c.
ſi non lʒ. 23. q. 5. Idem dic de ſervientibus
qui ei aliquid adminiſtrant tale. Secus ſi
non eſſet notabiliter leſivũ q̃uis aliquali-
ter modicum. tamen: qꝫ aliqñ ſitis magis
cruciat q̃ʒ febris ꝛ inter duo mala minus
eligendum eſt. 13. di. duo. Et ſi ex tali admi-
niſtratione mors ſequeretur vel mutilatio
membri eſſent ſervientes irregulares. ſec⁹
ſi ex levi ignorantia vel culpa hoc fecerunt
11 Utrum ars medicine ſit prohibita cleri-
cis ꝛ religioſis. R. clericis i ſacris. religio
ſis ꝛ clericis in minoribus beneficiatis. nõ
licet vti niſi gratis ꝛ vbi periculum non
iminet. ne cle. vel mo. c. multa. Cirugiaʒ ve
ro que indiget inciſione, vel aduſtione cum
ſanguinis effuſione ſecundum Ber. in. c.
ad audientiam. de falſa. omnino exercere
non poſſunt. quia ſimpliciter eſt eis interdi
cta. c. ſententiam. c. ſuper ſpecula. ne cle. vl
mo. de homi. tua nos. de poſtu. c. primo.
12 Utrum medicus teneatur nuntiare mor-
tem infirmo quam prenoſcit cito ventu-
ram. R. Jo. de neapoli in quol. 11. diſtin-
guit ꝙ aut probabiliter credit ꝙ talis pre-
nunciatio erit multum vtilis anime infirmi
vt puta. quia confitebitur cum ſit in pecca-
to mortali ꝛ ordinabit teſtamentuʒ ex quo
evitabuntur multe lites. ꝛ ſic tenetur per ſe
vel per alium ei manifeſtare. aliter peccat
mortaliter. quia damnificat proximum indi
recte cum non impedit damnum eius cum
põt. Idem dic ſi eſt in dubio an ſit vtilis vel
non. Quod ſi ꝓbabiliter credit ꝙ talis an
nuntiatio non erit vtilis iſirmo. puta quia
iam ordinavit facta ſua: ſed forte erit poti-
us damnoſa corpori: tunc non tenetur ei di
cere de neceſſitate precepti: licet ſit melius
dicere. quia melius ſe diſponet. ꝛ bonum
anime ſemper eſt preponendum bono cor
poris
13 Utrum medicus poſſit promoveri. R. ſi
peritus erat ꝛ nihil omiſit de contingen
tibus ſecundum probabilitatem ſue con-
ſcientie poteſt ꝓmoveri. alias nõ. de eta.
ꝛ quali. c. ad aures. ff. de vari. ꝛ extraor.
cogni. l. ꝛ ſi medicus. cõcor. Inno. ꝛ Ho.
14 Utrum medicus qui convenit pro. 10.
ducatis. cum ticio liberare eum de aliqua
infirmitate. puta. quartana ꝛ huiuſmodi ꝛ
liberat eum: ſed. p̄ modicum tempus ite⁹
reincidit in eãdem infirmitatem teneatur
iterum pro illis. 10. eum liberare. R. vide-
tur ꝙ ſic. quia non extinxit infirmitatem: ſʒ
ceſſare fecit anguſtiam ipſius. Item quia
non videtur curaſſe cum vitioſe curavit.
Item quia verba cum effectu ſunt accipiē-
da ꝙ ideo debet intelligi cũ curaret perfec
te. In contrarium videtur ꝙ non teneatur
quia de preſenti infirmitate tantum videtur
cogitatum. ꝛ ideo ſoluto eo quod debetur
ſublata eſt obligatio in perpetuum quia in
infinitum non debet obligari. nam inſitas
evitatur. ff. loca. l. martinus. in glo. Sed tu
dic ꝙ aut rediꝫt ex culpa infirmi. ꝛ ſic nõ
tenetur. l. quod quis ex culpa. ff. de re. inf.
Si non ex culpa infirmi. tunc aut ſtatim re
dit. ꝛ ſic tenetur quia non videtur eum li-
beraſſe aut ex intervallo. ꝛ ſic non tenetur
vt. ff. de re. iuf. l. quicquid.

Embrum

Embrum proprie qd ſit. vide ſu-
pra Homicidium. 5. §. 6. Et ideo
in ſtatutis ita accipitur: niſi aliud appareat
de mente ſtatuentis. vt notat. Bar. in. l. 2. ff.
de publi. iudi.

Endacium

Endacium ſm Aug.
ē falſa vo-
cis ſignificatio cum i̇ētione fallē-
di. 22. q. 2. §. ille ergo.
1 Que dñia eſt iter mēdacium ꝛ falſum. R.
ꝙ mētiri eſt ꝯ mētem ire. Unde ille q dicit
quod putat aliud: ſive illud ſit verum: ſive
falſum mētitur. c. is aũt. 2. q. 1. Falſuʒ vero
põt qs dicere ſine mēdacio cum. ſ. credit
verum. qđ tñ ñ eſt: ꝛ ſi debitam adhibuit di
ligētiam ñ peccat. ꝙ ſi ñ peccat venialiter.
vt i. c. hoies. 22. q. 2. niſi in caſu i quo tenet
debitam diligētiam adhibere. puta. i actu
teſtificãdi vbi iminet notabile damnum ꝓ-
ximo: vel in iudicio. qꝫ ſic eſſet mortaliter.
vel cum vult iurare. 22. q. 2. c. animadver-
tendum.
2 Quot ſũt gña mēdacioꝝ. R. ſꝫ. Aug. in. c.
primuʒ. 22. q. 2. ꝙ ſunt octo. Primũ in doc
trina religionis xpiane. ꝛ ſm Alex. i ſa ſe.
religio hic accipitur nedum pro eo ꝙ nos
religat ad ea que ſũt fidei: ſed ēt prout reli-
gat ad bonos mores. qꝫ i hiꝫs duobus cõſi
ſtit religionis xpiane ſumma. Scđm eſt vt
aliquem ledat iiuſte i corporalibus cũ nul-
lius vtilitate. ſicut falſus teſtis i cã criminali
Tertium eſt ꝙ alicui nocet: ſed tñ alteri pro
deſt. vt teſtimonium i cã pecuniaria. Quar
tum ē quod ſit ſola mētiendi: vel fallendi li
bidine. vt cum delectatur in aſtutia mēdatõ
rum ꝯpõne ñ hñs reſpectum: nec ad nocē-
dum: nec ad adiuvãdum alicui. ſed ſolum
qꝫ placet ſibi. Quintum eſt quod ſit placen
di cupiditate vt mēdatium adulationis.
Sextum eſt quod nulli nocet ꝛ alicui pro-
deſt. ſ. ne pecunia ſibi auferatur idebite vel
iiuſte ledatur. Septimuʒ eſt quod ſimiliter
alicui eſt vtile ad corpus. ſ. vt mortem eva-
dat. Octavum ē quod ſimiliter prodeſt al-
teri vt virginitatem ſervet. Sed ſm Alex.
vbi ſupra. ꝛ. S. Bo. in. 3°. di. 38. ꝛ Ricar.
ibidem. mēdatium habet pro ſuo formali
completivo itentionem fallēdi. ꝛ ideo ſm
intentionem mētientis diverſum erit men
datium in ſpecie. Si. n. itendit ſolum pro-
deſſe. ſic erit mēdatium officioſum. Si dele
ctate: ſic eſt octioſũ. Si ledere: ſic eſt perni-
tioſum. Pernitõſum cõtinet tres primas
differentias. qꝫ aut i ſpũalib⁹. ꝛ ſic ē primũ
Aut in corporalibus. ꝛ ſic eſt. ſm. Aut in tē
poralibus. ꝛ. ſic eſt tertium. Officioſum cõ
tinet tres vltimas ſpecies. ſ. ſi in temporali-
bus. Sic ē ſextuʒ Si in corporalib⁹. ſic. ſep
timũ ſi in ſpũalibus. Sic eſt octavũ. Otio-
ſum continet quartam ꝛ quintam ſpēʒ. qꝫ
aut vult delectare ſe ipſum. ꝛ ſic eſt quar-
tum. Aut alterum. ſic eſt quintum. Primũ
iſtorum eſt gravius. ꝛ vltimum levius.
Utrum omne mendatium ſit peccatum. R. 3
ꝙ ſic. c. ſuper. eo. de vſuris. cum ſimilibus.
ꝛ etiam mortale peccatum ē ſm. S. Bon.
Ale. ꝛ. Ri. vbi ſupra. Primo ratione ſue
ſpeciei: ſive per ſe. ꝛ ſic tantum tres prime
ſpecies ſunt peccatuʒ mortale. vnde quicũ
q̃ʒ mētitur contra veritatem divinam eam
mendacio occultando: vel corrompendo
peccat mortaliter. Similiter circa ea quoꝝ
cognitio pertinet ad hõis bonum. puta ad
perfectionem ſcientie ꝛ iformationem mo
rum. erit mortale. qꝫ cõtra caritatem dei ꝛ
ꝓximi. Secus ſi eſſet circa aliquid quod ñ
refert ad ſalutem vtrum ſic vel ſic cogno-
ſcatur. quia eſſet veniale. Idem dic ꝙ eſt
mortale quãdo eſt i nocumentuʒ corporis
proximi vel rerum de aliquo alicuius im-
portãtie: etiam ſi alteri prodeſſet. ſecus ſi ſ
damnum alicuius rei minime. quia ñ eſſet
contra caritatem. ꝛ ideo veniale. Scđo eſt
peccatum mortale per accidens. Et hoc
dupliciter. Primo rõe itentionis. puta. qꝫ
ita afficitur ꝙ non curraret offendere deũ
vel proximum notabſr. qꝫ preponit men-
datuʒ caritati dei ꝛ proximi. multo magis
ſi intendit dicēndo mendatium iniuriare
deum vel ledere notabiliter proximum: eti
am ſi non ledat peccat mortaliter. Scđo
ratione ſcandali. vt cum quis dicens men-
datium probabiliter ſcandalũ ſequi: adver
tit: tamen non curat. ſed dicit mendatium
ꝛ peccat mortaliter. Et in hoc concordãt
communiter Theo. in. 3. di. 38. Additur ꝛ ter
tium. ex quo fit mortale. ſ. cum dicitur in iu
ditio. Unde ſecundum durandum omne
mendatium: preter iocoſum quod in iu-
ditio dicitur de hiꝫs que ad iuditium perti
nent eſt mortale. quia ſubvertit veritatem
iuditiꝫ. quod cedit i pernitieʒ vniverſitatis.
ꝛ placet quãdo dicitur de eo đ quo tenet
dicere veritatem. alias non. ꝛ quando ſit.
habes ſupra. Cõfeſſio delicti. ꝛ ſupra. Fur
tum. §. 27. ꝛ. ſ. teſtis. §. 26: Additur ꝛ. quar
tum ex quo efficitur mortale ſecũdũ Hoſt.
ſ. ratione contemptus. ſ. cum quis pro nihi
lo habet dicere mēdatia iocoſa ſicut vera.
ſic faciunt ioculatores. ꝛ ſimiles. ar. 25. di.
§. alias ea demum. Quod limito verum
quando etiam ſi eſſet mõtale nollet abſtine
re. aliter non. ꝛ ſic incidit cum primo. Ad
ditur ꝛ quintum ſecundum alios. ſ. ratio-
ne perfectionis, ſed illis non aſſentio niſi

vel quando perfectio eſt talis ꝙ obligauit
ſe voto vel iuramento i nullo caſu mentiri
vel ratione ſcādali. vt dictū eſt. Et ita cōi-
ter tenēt doc. Facit quod ſupra dixi. Circū
ſtātia.§.4. In alijs autem caſibus communi
ter eſt veniale peccatuꝫ: niſi conſcientia eis
dictaret ꝙ eſſet mortale. q2 ſic cēt eis ſi ꝯ ta-
le dictamen dicerent mēdatium peccatum
mortale.
4 Utrum predicator vel doctor ſemper pec
cet mortaliter mentiendo. ℞. Pe. in. 3. di.
38. ꝙ ñ: niſi ſcandalum vel contemptus do
ctrine ſit annexus. quia ſi hoc ſciens men-
titur. peccat mortaliter. Similiter ſi diceret
cōtra id quod eſt faciēdum ex neceſſitate. ſe
cus ſi ex cōſilio: niſi ratione ſcādali. vt dixi
5 Utrum liceat pro alterius vita cōſeruāda
mētiri. ℞. ꝙ nō. d. c. ſup eo. Et qualitercū-
ꝗ dicatur mendatium ſemper eſt peccatuꝫ
ſaltem veniale. 22. q. 2. per totum. Quidam
excipiunt iocoſum: quod proprie non vide
tur mendacium. quia vt dr̄ in. c. ne quis. 22.
q. 2. non fallit. quia nouit ille cui dicitur io-
candi cauſa fuiſſe dictum.
6 Utrum ſolum ſit mendatium in verbo. ℞
ꝙ non. ſed etiam in ſimulans operibus. 22
q. 5. cauete. Et ideo quod dixi de mendatō
idem dic de omni ſimulatione quam quis
facit ut proximum decipiat. ſꝫ ſanctū Tho.
Secus de ſimulatione que fit pp bonum. d̄
quo dic. vt. ſ. Simulatio.

m **Enſa** epiſcoporum non de
bet ſplendere auro vl̄
argento. 41. di. eps vilem ſuppelectilem.
i Quid debet eſſe ⁊ abeſſe in menſa clerico
rum ⁊ religioſorum. habes ſupra. Cleric9
ij. per totum.

m **Enſuras**. Uide. ſ. Falſa-
rius. §. xi.

m **Ercatio**. Uide. ſ. Negoci
atio.

m **Eretrix** que dicatur. ℞.
ꝙ illa que multo
rum libidini. patet. 34. di. vidua.
Alibi dicitur ꝙ meretrix eſt cuius turpitu-
do venalis eſt. 32. q. 4. meretrices. ⁊ requi
ritur ꝙ. 40. homines admiſſerit. ſm glo. in
d. c. vidua. alſat. c. latores. de cle. exco. mi.
i Utrum ſit prohibitum cōmiſceri cum eis.
℞. ſic de iure diuino. ⁊ peccat mortaliter. d
c. meretrices.

Utrum accipiens meretricem in vxorem 1
mereatur. ℞. ꝙ ſic. ſi facit vt eam a malo re
trahat. 32. q. i. nō eſt culpādus. ſecus ſi alio
malo fine.
Utrum teneatur reſtituere quod acqui 3
rit ex tali queſtu. ℞. ꝙ non ſm Inno. in. c.
q2 pleriqꝫ de immuni. ec. ⁊ communiter doc. ſꝫ
bene de bono cōſilio. niſi accepiſſet ab hijs
qui alienare non poſſunt. Et qui ſint. vide
ſupra. Donatio. vel ēt per fraudeꝫ quia ſic
teneretur.

m **Eritum** proprie dicitur
actio que fit vt ei
qui agit ſit iuſtum aliquid dari.
Quotuplex eſt meritum. ℞. ſm ſāctū 1
Bona. in. 3. di. 4. ar. 2. q. 2. ꝙ triplex. Pri-
mum dicitur congrui. ⁊ iſtud eſt quando
quis ex actione non habet debitum recipiē
di. ſed tamen illi cui ſit decet dare. ſicut cuꝫ
homo auertit de peccato ſuo. licet non me-
reatur gratiam. tamen conuenit deo vt faci
enti quod in ſe eſt ex ſua bonitate det. Secū
dum eſt meritum digni. ⁊ iſtud eſt cum ali
quis iuſtus rogat pro aliqua perſona que
ē in peccato. dignum qppe ē ꝙ iuſtus exau
diatur. Tertium eſt meritū cōdigni. ⁊ iſtō
eſt quando agens habet debitum recipieꝫ
di. ⁊ ideo cuꝫ prima ratio dādi ſit amor. i-
poſſibile eſt ꝙ aliquid poſſit ſibi facere de-
bitum qui amicitia caret. propterea exiſtē-
tes extra caritatem ñ poſſunt mereri de cō
digno.
Utrum aliquis poſſit mereri ⁊ demereri 2
in eodem actu. ℞. ꝙ non. qnāuis actus ali
quis ſecūdum genus nature poſſit eſſe me-
ritorius. ⁊ in genere moris demeritorius
vt patet. 22. q. 2. ſi quelibet. vbi. Gre. loquēs
de mendatio obſtetricuꝫ dicit. Nam beni-
gnitatis earuꝫ merces que eis in eterna po
tuit vita retribui premiſſa culpa mendatij
in terrena eſt recompenſatione declinata.
Quomodo aūt itentio ſufficiat ad meri 3
tum vel opera. vide. ſ. Intentio.

Etus eſt inſtantis vl̄ futuri
periculi mentis trepi
datio. ff. quod me. ca. l. i.
Quotuplex eſt metus. ℞. ꝙ duplex. ſ. le- 1
uis. ſ. quo timetur leue malum vel minas
multas quas minans iplere nō habet poſſi
bilitatē. Eſt ſo metus probabilis: ſiue gra
uis qui dr̄ iuſtus metus. ⁊ iſte eſt ille q pōt
cadere in cōſtantem virum vel mulierem.
vt cum qs potens inferre minatur morteꝫ:
aut grauem cruciatum corporis. vt in. c. cū

dilectus. extra de eo. ti. Aut ſeruitutem: ſeu ſta
tus ſubuerſionē. puta. q2 ſcindet inſtrumēta
vel priuilegia libertatis: vel detinebit i car-
cerem aut ſtuprationem. vt. ff. eo. ti. l. iſti q-
dem. Inſti. eo. ti. §. i. 2. ⁊. 3. Et intellige qñ
predicta vel aliquod predictoruꝫ minatur
ne dum in perſona propria. ſed etiam in p-
ſona liberorum. aut vxoris: aut ſimilium p
ſonarum. vt in. d. l. iſti in fi.
Utrum metus iuſtus cauſetur ex imperio
2 vel ſupplicatione regis vel dñi. ℞. Pa. in.
c. vlimo. q cle. vel vo. ꝙ nō: niſi ſit cōſuet9
tirānice tractare nō obtēperantes ſuis p̄-
cibus. q2 tunc bene cāt. vt tenet Io. An. in.
d. c. vlterior Bar. i tractatu de tirāpno. Fa
cit quod idem Bar. nō. in. l. ad inuidiaꝫ. C.
quod me. cā. vbi dicit ꝙ ſola reuerētia ma
riti nō cāt iuſtum metū in vxore: niſi pceſſe
rint mine: vel verbera. Et idem voluit In
no. in. c. cūm matrimonij. de offi. dele.
Utrum metus perdendi bona tēporalia:
3 vel grauem iacturam in eis. puta maioreꝫ
ptem ſit iuſtus. ℞. Pa. in. c. Abbas ex eo.
ti. ꝙ ſic. ſi nō pōt ſuſtentari ſine illis bonis
que qs timet pdere. q2 alibi dr̄ ꝙ ſpūalia ñ
poſſunt diu eſſe ſine tpalibus. i. q. 3. ſi quis
obiecerit. Et gl. in. l. aduocati. C. de aduo.
diuer. iudi. dicit nō. pecuniam vitā hois.
Facit pro iſta opinione. c. preſbiteros. 50.
di. ⁊. l. pe. C. eo. ti. ⁊. di. c. abbas.
4 Utrum metus excōis ſit iuſtus. ℞. glo. in.
c. olim inter. de re. ſpō. ꝙ ſic. Sꝫ Io. An.
diſtiguit ꝙ aut iuſte cōminatur. ⁊ nō excu-
ſat. q2 culpa ſua incidit in metum. l. ſi mlr.
ff. eo. ti. Aut iniuſte cōminatur: ⁊ ſic eſt iu-
ſtus. cum grauis ſit pena iter homines cō-
uerſari ⁊ carere hominum cōmercio. l. hij
qui ſāctam. C. de apoſta. c. ſacro. de ſen. ex
Et hanc diſtinctionem approbant dñi de
rota deciſione. 40.
5 Utrum timor infantie ſit iuſtus. ℞. glo. in.
l. nec timore. ff. eo. ti. ꝙ timor infamie facti
nō cauſat vt puta. quia aliquis dicit ꝙ ma-
lum dicet de eo. ſed metus infamie iuris ta-
lis qui habet iuris effectum iuſtus eſt. vt in.
l. nec alicuius. §. fi. ff. eo. vbi patet ꝙ depre
henſus in aliquo delicto quicquid facit ne
prodatur ex iuſto metu facit. quia pditus
pōt pati mortem vel cruciatum ⁊ huiuſmo
di. Et hec omnia itellige ꝙ cauſant iuſtum
timorem quādo quis nō habet facile reme
dium prouidendi: q2 ſi poſſet prouidere ſi
bi. puta. adeūdo ſuperioreꝫ: vel alio modo
nō puideret. nō eſſet iuſtus metus: ſed ſibi

iputaretur. ar. c. ſi. d̄ elec. ⁊. l. quibus dieb9
in prin. ff. de cōdi. ⁊ demō. ⁊. l. qui pōt fa-
cere. ff. de re. iur. ⁊. c. paſtoralis. §. preterea
de offi. or. Quod limita. vt ifra. §. 10.
Utrum metus iuſtus excuſet a peccato. 6
℞. ꝙ nō a toto: ſed ſolum a tāto. nō tamen
etiam a tanto ꝙ ſi illud eſt de genere pecca
ti mortalis ꝙ fiat veniale. c. ſacris. extra e.
ti. c. 2. de homi. 2. q. i. in primis. quia debet
potius quelibet mala tollerare ꝙꝫ malo
conſentire decernat. 32. q. 5. ita ne. Limi
ta tamen predicta ad ea que ſunt iuris diui
ni. Secus in hijs que ſūt peccata mortalia
ex diſpōne iuris poſitiui. quia ſic excuſaret
a mortali. vt patet ſupra. Inobedientia.
in prin.
Utrum contractus factus ex metu iuſto 7
ſit nullus. ℞. vt colligo ex. Pa. in. c. cum
locum. de ſpon. ⁊ in. d. c. olim inter. ꝙ aut
contractus requirit liberum conſenſum:
aut non. Si ſic. tunc contractus eſt ipſo iu-
re nullus. Ratio. quia licet coacta volūtas
ſit voluntas. 15. q. i. merito. tamen non eſt
voluntas libera. ⁊ ſic deficit qualitas liber
tatis que eſt de ſubſtantia contractus. ⁊ idō
nullus. In alijs autem vbi non requiritur
liber conſenſus. non eſt nullus ipſo iure.
quia vt dixi coacta voluntas pur volun-
tas eſt. vt pleñe legi ⁊ notatur. in. l. ſi mu-
lier. §. fi. ff. eo. ti. ſed veniunt acta reſcinden
da actione quod metus cauſa: vel officio
iudicis.
Que ſūt illa in quibus requiritur liber cō 8
ſenſus. ℞. ꝙ primo omnia que ſunt meri-
toria. vt pñia. confeſſio. elemoſina. ⁊ huiuſ
modi que ſi fiant ex tali metu excludūt me
ritum. ⁊ perinde eſt ac ſi non forent facta.
Excipiuntur illa in quibus imprimitur ca
racter. Ut baptiſmus ⁊ huiuſmodi. quia
virtute caracteris adueniente libera volun
tate ꝯualeſcunt. ſed non alia. vt in. c. de iu
deis. 45. di. Propterea. Criſo. ſup Mat.
22. Qui ſolo timore ſeruit deo. penam qui
dem euadet: ſed premium non acquiret. q2
non vult deus vt timeatur vt dominus: ſed
vt ametur vt pius pater. Facit tex. aug. de
pe. di. 7. c. nullus. in fi. Quem fero peni-
tet inquit non ſolum oportet deum timere
iudicem: ſed iuſtum diligere. non tantum
penam timeat. ſed anxietur pro gloria. hec
ille. Secundo matrimonium. facit. c.
notificaſti. 33. q. 5. ⁊. c. veniens. el ſecundo.
d̄ ſponſa. ⁊ dictū. c. cum locū. Tertio dotꝭ
pmiſſio ſſoſo i. l. ſi mlr. §. ſi dos. ff. eo. ti. qe

ſi ꝑncipale non tꝫ nec acceſſoriũ. de re. iuſ. li. 6.. Quarto iuriſditio. vnde ꝓrogatio ei⁹ ex iuſto metu eſt nulla. l. 1. ff. de iudi. ⁊ glo. in. d. l. ſi mulier. Itẽ electio ꝑlati per metuꝫ facta eſt nulla. c. vbi periculum. §. ceterum. de elec. li. 6. Quinto autoritas tutoꝝ extorta per metum eſt nũa. l. i. § vltio. ff. de auto. tu. Sexto. abſolutio ab excoicatõne. ꝺ quo ſ. Excoicatio. 7. caſu. 18. Septimo. teſtes teſtamentoꝝ. vnde ſi in vinculis tenentur: aut ab hoſtibus. non valet. l. qui teſtamento. ff. de teſta. Octauo votum. limito veruꝫ quo ad metum mũdanuꝫ qui incutitur ab hoie ad hoc vt voueat. non autem quo ad metũ aliuꝫ pp quem euadendum aliquis uonet qꝛ ſic tꝫ votum. Ratio diuerſitatis. qꝛ votũ teneat ex aliquo metu factum quando metus non infertur vt voueat ſed ex alio reſpectu. ⁊ non penitentia. confeſſio ⁊c̃. Eſt qꝛ tale votũ ſit pietati diuine ⁊ miſericordie quam interpellat vt eum liberet a malo inſtanti. Et ideo qui non poteſt non miſereri acceptat promiſſionem. ⁊ ſubſidium impendit. ſed in penitentia. confeſſiõe. ⁊ huiuſmodi non concurrit ſolum miſericordia ſed ⁊ iuſtitia. Unde miſericordia dei acceptat in quantum non derogat diuine iuſtitie. ſ. vt non ſint ſine merito ⁊ recompẽſatione. ſed vt ſint digna vita eterna. hoc non põt. qꝛ derogaret diuine iuſtitie. que non vult niſi voluntarium libera voluntate ad ſe conuerſum. in. c. ſicut nobis de regula. ⁊ in m̃ltis alijs. nõ. glo. in. d. c. abbas. ⁊. d. l. mĩt.

9 Quid de iuramento metu extorto. ℞. vt. ſ. Iuramẽtum. 5. §. 9.

10 Quid ſi qs veniat in talem metum ex culpa ſua. ℞. ꝙ ñ ſubuenitur ei nec habet. ſeu competit ei aliquod remedium. d. l. ſi miſt in principio. vbi liberta cõiſſo crimine igratitudinis ⁊ timẽs ne reuocetur in ſeruitutẽ ꝓmittit aliquid dño cõīnanti ſeruitutem ñ audiatur. Sed quo ad conſciẽtiaꝫ diſtingue. Qꝛ aut talis timor põt iuſte icuti tali. puta qꝛ cõiſit crimẽ capitale cõminat quis eum velle accuſare propter quem timorem ille dat cẽtum. talis lꝫ turpiter accipiat pecuniam vt deſiſtat ab accuſando: tamen reſtituere ñ tenetur de neceſſitate ſi modo ille donare potuit. Si vero timor incutitur iniuſte quo ad deum. puta pr̃ cõinatur iterficere adulterum cum filia. quod lꝫ de iure ciuili. vt in. l. nec i eo. ff. de adul. tñ qꝛ ñ licet quo ad deum. Ideo ex tali timore extortum non poterit tenere in ꝯſciẽtia. niſi in quantum eſt in recompenſationem ſui i tereſſe. puta fame leſe. ⁊ huiuſmodi. alias non. facit. tex. cum glo. in. c. inter hec. 33. queſtione. 2.

11 Utrum agens certum quid ex metu ꝑſumatur conſentire ex taciturnitate ſequentis temporis. ℞. glo. iuncto tex. in. c. accedens de conuer. coniu. ꝙ non. niſi interueniat aliqs actus poſitiuus approbatiuus ꝑmi actus. vt in. l. 1. ⁊. l. pe. C. co. ⁊ per Inno. in. c. ſuper eo. de renun. ⁊ facit. c. ad id quod. ꝺ ſpon. vbi ſponſa que metu contraxit ſi cohabitat viro ſpõte ꝑſumitur matrimoniũ: maxime ſi interuenit copula. facit. c. vnicũ. de ꝺſpon. impu. li. 6.

12 Utrum ꝓbãti metum ex quo amiſit bona ſua ſtetur eius iuramento circa quantitatẽ bonoꝝ. ℞. Pa. i. c. ſi. ex̃ eo. ꝙ ſic ſi i iuſte metũ icuſſit ⁊ ꝯ eũ q icuſſit. Secuſ ſi ageret contra villam in cuius territorio eſt factuꝫ nam oportet probet per alios. ⁊ poteſt adducere ſocios ⁊ familiares propter difficultatem probandi. bonus tex. eſt in. l. conſenſu. C. de repu. ⁊ in. c. veniens el ſecundo de teſti.

13 Utrum metus probabilis vel leuis ſimiliter ãnullet. ℞. ꝙ nec excuſat: nec reſcindit nec ãnullat. ⁊ dicitur ille qui cadit i virũ leuem: aut vecordem qui timet vbi timendum non eſt. ⁊ dicitur meticuloſus. ff. co. l metum. quia non tollit actum requirentem liberuꝫ conſenſum. vt notat. Pa. in. d. c. veniens. el. 2. de ſpon. ſed quo ad conſcientiam dic. vt. ſ. §. 15.

14 Utrum ille qui per metum extorſit aliquid teneatur. ℞. Dir. co. ti. ꝙ ſic. ⁊ ſcd̃m leges poteſt agi ꝯtra eum etiam quo ad penam ſi agatur. ſ. annuꝫ. Sed poſt annuꝫ ñ ſed ſolum quo ad rei perſecutionem. quia pretorie actiones ſunt perpetue quo ad rei perſecutionẽ. ſed quo ad penam ſunt temporales. Inſti. de perpe. ⁊ tempora. ac. in prin. ff. de vi. ⁊ vi. ar. l. prima. §. ſed ſi per metum. ff. ꝙ me. cauſa. l. ſi cum exceptione §. 1. 2. ⁊. 3. Secundum tamen canones etiam ad penam poſt annum. quia nulla conditio temporis poteſt opponi. 3. q. i. c. redintegranda. ⁊ ibi per doc. Et non ſolum tenetur de hijs que habuit per talem metuꝫ. ſed de omnibus que amiſit ille cui talem intulit metum. d. l. ſi cum. §. pedius. qꝛ metus fuit cauſa ſeu actio amiſſionis. d. l. ſi cum. § in hac actione. concor. Inno. ⁊ Hoſti. in. c. ſi. co. ti.

15 Quid ſi metus ſit ſolum ob timorem reuerentie. ℞. ꝙ datum ex tali timore ẽ oio reſtituendũ ſi datũ ſit ꝯ voluntatẽ dãtis. Fa cit. l. i. §. que honorande. ad ſi. ff. qua. re. ac. non da. Unde quandocunqꝫ non adeſt voluntas domini rerum in dando niſi ex metu: acceptum eſt reſtituendum. niſi fuerit in culpa metus. ſm ꝙ ſupra dixi. §. decimo Nec obſtat. l. vani. ff. de re. iuſ. ⁊. l. metum ff. ꝙ me. cau. quia loquuntur quo ad forũ contentioſum.

16 In quo differt metus a vi. ℞. Pa. in dicto. c. ſacris. ꝙ metus eſt uis conditionata. ſcilicet cum dicit. interficiam te ſi non feceris ſic. ⁊ huiuſmodi. c. ad audientiam extra co. ⁊ fit ſine violentia corporali. Uis autem eſt quedam coactio qua quis ligatus cogitur facere aliquid corporaliter. Et dicitur vis abſoluta. ⁊ hec excuſat a toto. ſi intrinſecus non conſentit. qꝛ non dicitur qs agere ſed potius pati. d. c. ſacris. Lex autẽ magis large accipit dicens. Uis eſt impetus maioris rei cui reſiſti non poteſt. ſ. como de ff. quod me. cã. l. i. ⁊. 2. de pac. Guis. li. 6.

Milites

m Milites noſtri tẽporis licet non habeant inſignia obſeruantie veteris. habent tamen inſignia obſeruantie noue. ſm Bal. in. l. i. C. quibo. ce. poſ. allegat in ar. c. trãſlatio. de conſti.

1 Quis non poteſt eſſe miles. ℞. ꝙ ipugnãtes ſecuritates nauigantium. ⁊ hoſtes publici ⁊ infames milites eſſe nõ poſſunt. vt i. l i. in. ꝟ. optimos fideliſſimoſqꝫ ꝯmilitones ff. de teſta. mili.

2 Utrum miles poſſit incarcerari pro debito contractus vel vltie voluntatis. ℞. Bal. vbi ſupra ꝙ non. Sed Bar. in. l. miles. ff. de re iudi. limitat ad debitum contractum in caſtris ſolum.

3 Quomodo inſtituuntur. ⁊ de eorum priuilegijſ habeſ in. l. penul. ff. ex qui. cau. ma in glo.

4 Utrum ars militie ſit licita. ℞. ꝙ ſic. ſi debito modo fiat. 23. q. i. militare. de quo dic. vt ſupra Bellum. Lꝫ etiaꝫ militibus ſe exercere i hijs que nulli ſunt nociua cauſa exercitij puta in curſitationibus equorum in ꝓiciendo tella. ⁊ huiuſmodi. in quibus nõ iminet ꝓbabile periculum proximi. ſicut i torneamentis iminet. ⁊ iõ ꝓhibẽt. facit ad hoc. 2. ℞. ꝑmo. vbi dauid ꝑcepit vt docerent filios iſrl̃ arcũ. i. artem ſagitandi.

Minor

m Minor quis dicatur. ℞. ꝙ ille qui non habet. 25. ãnum completum. ff. de mino. l. i.

1 Utrum minor poſſit petere reſtitutionem i integrum non ſolum in leſione que demũ de patrimonio: ſed etiaꝫ in leſione lucri ceſſantis. ℞. ꝙ ſic vſqꝫ ad quadriennium poſt ꝗꝫ impleuit vigeſimumquintuꝫ annum. de hijs tamen ſolum in quibus leſus eſt infra vigeſimumquintum annum. vide glo. in. c. 2. de reſti. in inte.

2 Utrum teneant geſta cum minore ſine autoritate curatoris. ℞. Pa. in. c. in preſentia. de proba. ꝙ ſi intrat religionem poteſt alienare omnia bona ſua. quia fingitur mori. l. deo nobis. C. de epiſ. ⁊ cle. ſed non intrando non poteſt alienare etiam in pias cauſas.

3 Minor ſi renunciauit beneficio eccleſiaſtico non reſtituitur. quia in ſpiritualibus vt maior admittitur ⁊ agit ⁊ conuenitur. ff de mino. l. ait pretor in glo. in ꝑn.

Miſerabiles

m Miſerabiles perſone que dicantur. ℞. ſm Inno. in. c. ſignificantibus. de offi. delega. ⁊ Pa. in. c. licet. de cẽſi. ꝙ ſunt ceci ⁊ alij morbo laborantes. qui poſſunt auxilium ab eccleſia implorare qñ nimis aggrauantur in collectis. facit dictuꝫ c. ſignificantibus. ⁊ quod ibi notatur.

1 Utrum ceci ⁊ alij morbo laborantes ꝑpetuo excuſentur a muneribus. ℞. Pa. in dicto. c. licet ꝙ ſic a perſonalibus que imponuntur perſoniſ. vt. l. unica. C. qui. mo. ſe excu. A realibus autem muneribus ordinarijs non excuſantur. niſi princeps velit ea remittere. C. de vaca. mu. ⁊ de mune. patri quaſi per totum. ſecus ſi ſũt extraordinaria quia non tenentur ad illa l. vnica. C. de ſuper indic. Facit. c. indicatum. 89. di. ⁊ quando dicantur realia ordinaria. vl̃ extraordinaria. Uide. ſ. Munus

Miſſa

m Miſſa ſecundum Hugo. de ſãcto vic. de ſacramentis. ꝑ. xi. dicitur quaſi trãſmiſſa. eo qꝺ populus per miniſterium ſacerdotis qui mediatoris vice fungitur inter deum ⁊ homines. preces. vota. ⁊ oblationes traſmittat deo.

1 Miſſa a quo debet celebrari. ℞. ꝙ a ſolo ſacerdote rite ordinato. ꝺ ſũma. tri. c. i. § vna. de conſe. di. i. c. i. in ſi.

2 Utrum exiſtens in mortali vel pollutus nocturna pollutione licite celebret. vide. ſ. Euchariſtia. 5. §. 18. ⁊. §. 29.

Utrum ſacerdos qui non eſt ieiunuſ poſſit celebrare. ℞. ſecundum Sco. in quarto diſtinctione octaua. ꝙ nõ. 7. q ꝑma. nihil. de conſe. di. 2. liquido. ⁊ taliter debet eſſe

ieiunus ꝙ citra mediam noctem nihil ſum
pſerit q̄ʒtūcunq̄ꝫ minimuʒ: ēt ſi ſit ſpēs: vel e
lectuarium: vel medicina. qꝛ canon dicit nl̄
lus poſt cibum potumq̄ꝫ quēlibet minimū
ſumptū miſſas facere pſumat. 7. q. i. nihil.
ymo plus ibi dicit glo. ꝙ ēt ſi ante mediam
noctem ſumpſiſſet cibum. Et adhuc ſenti
ret eructationes ⁊ cibum. nō debet celebra
re. de conſe. di. 2. tribus. ⁊ Hoſti. de accu. i
c. ſi conſtiterit.

4 Quid de reliquijs cibi remanentibus in
oꝛe. ℞. ꝙ. ſi caſualiter deglutiantur nō im
pediunt. qꝛ non trahiciuntur per modum
cibi. vel potus. ſed per modum ſaliue. ſe
cundum ſanctum Tho. in tertia parte que
ſtione octaua.

5 Quid ſi ſacerdos in mane lauando os de
glutiat ſtillam aque. ℞. ꝙ poteſt celebrare:
niſi fecerit ex ꝓpoſito. ar. 23. q. 5. de occidē
dis. 15. q. 6. c. i. concoꝛ. Ricar. in. 4. diſti. 8.
Tho. vero dicit verum: niſi trahiciatur in
magna quantitate.

6 Quid ſi cibus ſit digeſtus. ſed tamen non
doꝛmiuit per totam noctem. ℞. ꝙ poteſt ce
lebrare: qꝛ ſoluʒ. ges. tempus ⁊ digeſtio re
quiruntur ſm Jo. Ber. brix. ⁊ Archi. in.
d. c. nihil. ⁊ Ho. ⁊ Pa. i. d. c. ſi conſtiterit
licet ibi glo. videatur ſentire contrarium
ſed male.

7 Quomodo debet celebrari. ℞. ꝙ debet ſ
uari oꝛdinarium miſſe. tam in dicendis q̄ꝫ
ēt in actibus.

8 Utrum debeat celebrare capite diſcoper
to. ℞. ꝙ ſic. de cōſe. di. i. c. nullus. Unde ꝗ
ſine rōnabili cauſa celebraret capite cop
to peccaret moꝛtaliter. ſecus ſi ex aliqua ra
tionabili cauſa propter v̓bum temere poſi
tum. in. d. c. nullus.

9 Quid ſi poſt inceptam miſſam deſiſtat. ℞
ꝙ ſi ſine rationabili cauſa dimittit peccat
moꝛtaliter. alias non. vt in. d. c. nullus.

10 Quando euangelium legitur omnes de
bent ſtare non ſedere nec genuflexi mane
re. vt in. c. autoꝛitate. de conſe. di. i.

11 Utrum debeat aliquid aliud dici a ſacer
dote q̄ꝫ qđ continetur in miſſali. ℞. ꝙ non.
ar. c. viſum. ⁊. c. de nominibus. de cōſe. di.
pꝛima. Cogitari tamen poſſunt quecunque
deuota ſecundum ſanctum Bona. ſed non
expꝛimi.

12 Utrum requiratur attentio. ℞. ſm Ricar.
anglic. ꝗ quoſ. ꝙ ſic. vñ Dio⁹. de eccſaſtica
yerarchia. Ad ſanctiſſimum euntes ſacriſi
ciuʒ mundari conuenit ab ipſis vltimis aie
fantaſmatibuſ. vnde deſperans ſe poſſe ha
bere ꝓbabiliter coꝛdis ſtabilitatem peccat
grauiter accedendo. ſi tamen ſperat ⁊ ex in
firmitate diſtrahitur minuſ peccat hec ille.

Quid ſi ōmittatur aliquid. ℞. ꝙ peccat 13
moꝛtaliter ſi ſcienter facit. tamen conſecrat
ſi ibi ſit materia debita ⁊ foꝛma cum inten
tione conſiciendi. de quo dictum eſt ſupꝛa
Euchariſtia pꝛimo. Et hoc intellige ꝙ pec
cat moꝛtaliter ſcienter omittendo aliquid
notabile. puta euangelium: vel epiſtolam:
ſecretas. ⁊ huiuſmodi. ſecus eſſet de ali
quo verbo ſolo. alio a foꝛma conſecratio
nis. Idē dic ſi ōmittatur ꝙs debitū para
menta ⁊ reliqua neceſſaria ꝙ ē moꝛtale qñ
ſit ſcienter.

Quid faciet ſacerdos ſi miſſam dicen 14
do perpendat non fuiſſe debitam materi
am miniſtratam. ℞. ſm comuniter Theo.
in quarto diſtin. octaua. ꝙ ſiue d̓ſectus ſit i
hoſtia ſiue in vino. ⁊ aduertit ante q̄ꝫ con
ſecrationis canoneʒ inceperit. ſic accipiet a
liam hoſtiam ſi defectus eſt in hoſtia. vel vi
num ſi eſt in vino. Et reincipiet ſi eſt in ho
ſtia defectus ab illa oꝛatione. Suſcipe ſanc
te pater. qua dicta. ōmiſſis alijs. dicet veni
ſanctificatoꝛ ⁊c̄. Et ſic omnibus alijs ōmiſ
ſis pꝛoſequatur vbi erat quando aduertit.
Si uero defectus fuit in vino. incipiet ab il
la oꝛatione. Deus qui humane. cum oꝛatio
ne Offerimus ⁊c̄. Et alia. veni ſanctificatoꝛ
⁊c̄. Et alijs dimiſſis pꝛoſequatur vbi dimiſ
ſerat. Si iam conſecrauerat ⁊ poſt conſe
crationem depꝛehendit qꝛ defectuſ erat i vi
no debito ſic accepto cū aqua ſolū. icipiet
ab illa oꝛatione. Simili modo vſque ad
oꝛationem. vnde ⁊ memoꝛes ⁊ alijs ōmiſ
ſis pꝛoſequatur vbi dimiſſit. Si vero deſ
fectus erat in hoſtia ⁊ iam conſecrauerat
vinum ſic accepta alia hoſtia incipiet ab il
la oꝛatione. Qui pꝛidie ⁊ loco illius rela
tiui. qui dicat Dominus noſter ieſus chꝛi
ſtus pꝛidie q̄ꝫ pateretur ⁊c̄. vſque ad oꝛati
onem. ſimili modo ⁊ omnibus alijs ōmiſ
ſis pꝛoſequatur vbi dimiſit. Et notanter ſic
dixi quia ſi ſolum diceret. hoc eſt coꝛpus
meum non conſecraret ſecundum Sco. ⁊
Landul. in quarto diſtinctione octaua. q. 3
quia oꝛatio illud ſignificat quod expꝛimi
tur verbo. non quod eſt in intentione pro
ferentis. Et ideo ſi nulla fieret mentō d̓ chri
ſto. intelligerentur illa verba de coꝛpoꝛe
ſacerdotis vel ſanguine. non de chꝛiſto. Et
ſic non conſecraret.

15 Pone ꝙ non aduertit de defectu. niſi
poſt ſumptionem hoſtie que non erat triti
cea aut debita. ℞. ſecundum comuniter
doc. vbi ſupꝛa ꝙ non obſtante ꝙ non ſit ie
iunus: nihilominus accipiet aliam hoſti
am debitam ⁊ incipiet. vt dictum eſt Do
minus noſter ieſus chꝛiſtus pꝛidie q̄ꝫ. vſ
que ad ſimili modo ⁊c̄. ⁊ poſtea alijs o
miſſis ſumet eam ⁊ pꝛoſequetur vbi om
miſerat.

16 Sed quid ſi ſumpto coꝛpoꝛe inuenit a
quam loco vini in calice quam bibit. ℞.
Tho. in tertia parte queſtione octuageſi
ma quarta tenet ꝙ eſt alia hoſtia ⁊ aliud
vinum ſumendum ⁊ conſecrandum.
Quidam alij dicunt ꝙ propter ſcanda
lum nihil eſt reiterandum. ⁊ maxime cuʒ
non ſit ieiunus. Sed tu tene opinioneʒ
Sco. vbi ſupꝛa. ꝙ ſolum eſt accipienduʒ
vinum cum aqua ⁊ dicēdum. Simili mo
do poſt q̄ꝫ Dominus noſter ieſus chꝛiſtus
cenauit accepit calicem ⁊c̄. vſque vnde ⁊
memoꝛes. ⁊ ſic alijs ōmiſſis dicat. San
guis domini noſtri ieſu chꝛiſti cuſtodiat a
nimam ⁊c̄. ⁊ ſumat. quia iſtud poteſt fieri
ſine ſcandalo. Nec obſtat ꝙ non ſit ieiu
nus qꝛ eſt maius peceptum ꝙ ſumatur in
tegre q̄ꝫ ieiuno ſtomaco. vt patet in c. com
perimus. ⁊. c. relatum. de conſecra. diſtinc
tione ſa.

17 Quid faciet ſacerdos ſi quando habet
aquam in oꝛe ante q̄ꝫ deglutiat aduertit. ℞
Directoꝛia. libꝛo pꝛimo. titulo decimoſep
timo. ꝙ ſi poteſt ſine ſcandalo ſputet in cali
ce ⁊ extrahet particulam hoſtie. ⁊ aquam
reponet in alio vaſe. ⁊ ſic accipiat vinum
⁊ conſecret. vt dictum eſt. ⁊ in eo ponat
particulam hoſtie. ⁊ ſumat poſtea illam
aquam ſi poteſt facere ſine periculo vomi
tus. vel ſi timet de vomitu reponat aquā
in ſacrario. Et idem dicerem de particu
la ꝙ idem eſſet comburenda ⁊ cineres
in ſacrario reponēde qñ ſine periculo vo
mitus recipere non poſſem.

18 Quero quid faciet ſacerdos quando
muſca vel aranea cadit i calice. Reſpon
deo ꝙ ſi cadit ante conſecrationem pꝛo
iciat illud vinum ⁊ accipiat aliud cum a
qua ⁊ faciat ſecūdum ꝙ ſupꝛa dictum eſt.
§. decimoquarto. Si vero cadit poſt cōſe
crationem extrahat eam et lauet cum vi
no. niſi eſſet res venenoſa: vel que pꝛouo
caret vomitū. quia tunc oia ſimul eſſent re
ponenda in vaſe alio ⁊ aliud vinum cuʒ
aqua ſumendum ⁊ conſecrandum. vt di
ctum eſt in. §. decimoquarto ⁊ decimoſe
xto. ſecundum Archidia. Hugo. Jo. de
ſanto. in. c. ſi per negligentiam. de ꝯſecra
tione diſtinctioē ſecūda. quia nihil abho
minabile ſumi debet occaſione huius ſa
cramenti. vt notat glo. in dicto. c. ſi per ne
gligentiam. ⁊ finita miſſa accipiat ſan
guinem illum ⁊ igne comburat cum ali
qua ſtupa: vel panno lineo in ipſo made
facto ⁊ cineres ponat in ſacrario.

Quid ſi guta ſanguinis ceciderit. Re 19
ſpondeo ꝙ ſi ceciderit ſuper tabulam ⁊
ſimilia. lambatur ſi poteſt fieri ſine hoꝛro
re. ⁊ poſtea locus radatur ⁊ raſura com
buratur. ⁊ cinis iuxta altare recondatur.
⁊ ſacerdos quadraginta diebus peniteat.
Si vero ceciderit ſuper lintheum ablua
tur tribus vicibus calice ſuppoſito. ⁊ aqua
ablutionis iuxta altare condatur. ⁊ ſacer
dos peniteat quatuoꝛ diebus. niſi perue
nerit ad tertium lintheum. quia tunc no
uem. Si vſque ad quartum. viginti die
bus peniteat. de conſe. diſtin. 2. c. ſi per ne
gligentiam.

Quid ſi ſumendo ſanguinem remanet 20
particula in calice. Reſpodeo debet digi
to ad labium calicis adducere ⁊ ſumere
⁊ nullo modo apponat vinum ante eius
ſumptionem. quia vinum citius deſcen
deret. ⁊ ſic ſumeret non ieiunus ſecundū
Sco. in quarto diſtinctiōe octaua. Quā
uis ego arbitrer ꝙ etiam ſi apponeret vi
num. ⁊ ſic ſimul ſumeret non peccaret.
licet vinum citius deſcendat. quia quod
fit tali modo dicitur fieri ſimul. per ea que
notantur in. c. quia propter. de elec. ⁊ in. l
continuus. ff. de verbo. ob.

Utrum hoſtia non conſecrata que eſt 21
in altari vel gutta vini que eſt in pede ca
licis: vel aliter a vino quod eſt in calice ſe
parata conſecretur. Reſpondeo ꝙ non.
niſi hoc intendat ſacerdos. pꝛima queſtio
ne pꝛima. de trahe.

Quid ſi ōmiſit aquam ponere in vino. 22
Reſpondeo ꝙ ſi aduertit ante conſecratio
nem hoſtie debet eam apponere reiteran
do. vt ſupꝛa dixi. §. decimoquarto. quan
do defectus eſt in vino. ꝙ ſi aduertit poſt
conſecrationem hoſtie. ſed ante conſecra
tionē vini apponat nihil reiterando ſecun
dum Bonal. Si poſt conſecrationē vini

aduertit tunc ſm. S. Tho. in. 3. parte. q. 83. nullo modo apponat. quia appoſitō aque non eſt de neceſſitate ſacramenti. vt dixi. ē. Eucbariſtia. i. §. 17.

23 Quid ſi vinuꝫ in calice congeletur. ℞. ꝙ ſacerdos debet ipm̄ ante conſecrationem reſoluere vt habeat rationem actualem potus. ſi tamen non reſoluit adhuc conficit. qꝛ vinum congelatum non differt a non cōgelato niſi qualitate accidentali.

24 Quid ſi ex frigōe hoſtia dilabitur in calicem. ℞. ꝙ debet vlterius procedere. nec eſt neceſſe aliquid reiterare. ſm Tho. in tertia parte. q. 83. Sꝫ ſꝫ Inno. vt recitat L ādul. in quarto di. 10. ſi aliqua pars remanſit in manu frangat illam ⁊ partem mittat in calicē. quia prima caſualiter cecidit.

25 Quid ſi ſacerdos non recolit ſe aliqua dixiſſe. ℞. ꝙ ſacerdos nō debet propter hoc turbari. quia qui multa dicit non recolit oīa Si tamen probabiliter conſtet aliqua omiſiſſe ſi quidem ſunt de neceſſitate ſacramenti. puta forma conſecrationis. debet reiterare ab illa forma. ⁊ cuncta per ordinem proſequi. Si vero non ſunt de forma conſecrationis ſic non debet reſumere in mutando ordinem officij. ſꝫ dꝫ vlterius ꝓcedere ſm Tho. 3. parte. q. 83.

26 Utrum ſemper ſacerdos celebrans debeat ſumere corpus ⁊ ſanguinem. ℞. ꝙ ſic. ꝺ conſe. di. 2. perlatum. Si ſacerdos deficit i miſſa alius qui ſit ieiunus dꝫ ſupplere. vt. ē Eucbariſtia. 3. in ꝓn.

27 Quid ſi aliquis caſus neceſſitatis alicui euenerit. puta infirmitas. ⁊ huiuſmodi. poterit ne ſacerdos illi hoſtiam dare cum aliam non habeat conſecratam. ℞. ꝙ non totam ſed bene partem. ⁊ aliam partem ipſe ſacerdos ſumere. ſm. S. Tho. in. 4. di. 12 Et ideꝫ credo ēt ſi non ſit infirmitas. ſꝫ alia rōnabilis cā.

28 Quid ſi hoſtia inueniatur fracta ante conſecrationem. ℞. nihilominus poteſt conſecrari. niſi ſit ſcandalum in populo: qꝛ tunc aliam accipiet. qꝛ fractio ⁊ quadratura. ⁊ huiuſmodi non viciant ſacramentum.

29 Utrum in memento viuorum vel mortuorum debeat fieri aliquorum nominatō. ℞ ꝙ non eſt neceſſe. niſi ſolum vt ſupplicantis deuotior reddatur affectus. ar. 13. q. 1. cum grauia. ⁊. c. non extimemus. nō. glo. de cōſe. di. 1. c. viſum. ⁊ ſe. ex quo pꝫ ꝙ tantuꝫ ſingulorꝝ noīa ſunt exprimenda quanto ex eorum nominatione augumentatur deuotio celebrantis. qꝛ non minus quilibet hꝫ ſub generali ꝙꝫ ſi ſpecialiter fieret. de conſe. di. 5. nō mediocriter. ⁊ nō. glo. in. d. c. viſum.

Utrꝝ pfatio ꝓpria debeat dici in miſſa cōmemorationis ſeu votiua. ℞. Pa. in. c. cōſiliuꝫ. de cele. miſſa. ꝙ ſic ꝓpria ſi habet. Et ſolū ſūt. 10 ab eccl'a approbate. 9. hn̄tur i. c inuenimus. de conſe. di. 1. ſ. Natiuitatis domini. Epiphie. Quadrageſime. Paſce. Aſcenſionis domini. Pentecoſtes. Sancte crucis. Sanctorꝝ Aplorum. ⁊ ſancte trinitatis. ⁊ in. c. ſanctorū. 70. di. ponitur dcima de domina. Alie ſunt delende de miſſali. niſi ex ſpeciali priuilegio ſit conceſſuꝫ. vt fratribus minoribus de beato Franciſco per Sixtum. 4. 30

Utrum Gloria in excelſis deo debeat dici in miſſis votiuis. ℞. ꝙ non. vt in. c. conſilium. de cele. miſſa. nec ēt Credo in vnum deuꝫ dicitur. licet conſuetudo derogauerit illi iuri quo ad gloria in excelſis que dicitur in miſſis votiuis beate virginis. ⁊ quo ad alios ēt in miſſis ſpiritus ſancti. Minores tamen habent ex priuilegio vt poſſint dicere gloria in excelſis in miſſis ſpiritus ſancti. quas ꝑ eccleſia dei celebrant. Dicit tn̄ Hoſti. in. d. c. conſilium. deuotam conſuetudinem non reprobamus. 31

Utrum perfuſio poſt ſumptōnem ſanguinis debeat fieri cum vino. ℞. ꝙ ſic. vt de celebra. miſſa. c. ex parte. 32

De quo debet miſſa celebrari. ℞. Pa. in c. quidam laicorum. de cele. miſſa. ꝙ debet celebrari de eo de quo ſit officium. vn̄ miſſam peculiarem audiens vel dicens non ſatiſfacit pcepto de audienda miſſa. qꝛ illa q̄ pcipitur eſt miſſa de feſto. vel que ſm offiꝫ dꝫ dici. vt in. d. c. quidā laicoruꝫ. Credo tn̄ ꝙ ſeculares pp ignorantiam excuſentur. ſꝫ non celebrantes. ⁊ ppea in. d. c. quidā. ⁊. c ad hoc. de conſe. di. 1. d ꝙ tales miſſe peculiales ſeu votiue debent celebrari in occulto. ⁊ hoc intelligo in diebus in quibus qs tenetur de pcepto audire miſſam. vel in eccleſia collegiata ſeu ꝯuentuali in qua quotidie eſt celebranda vna miſſa de officio. vt in cle. i. de cele. miſ. ⁊ ſic intelligo tex. in. d. c. quidam laicorū. qꝛ ſi ſit alius qui celebrat miſſam de officio ⁊ non ſit de pcepto ꝙ miſſa audiatur poteſt quis miſſam votiuaꝫ dicere ſine omni ſcrupulo ⁊ in publico. ⁊ i ſecreto. Nec ſufficit ſꝫ Monal. ꝙ audiat introytum. ⁊ huiuſmodi in diebus in quibus tenetur de officio audire. qꝛ miſſa dicitur cum canonē. vt pꝫ in. d. c. quidam. 33

Utrum miſſa de ſanctis tn̄ valeat aiabus 34 defunctorum ſicut ſi dicatur pro defunctis ℞. Hoſti. i. c. 2. de cele. miſſa. ꝙ ſic. ⁊ ꝙ do. Hugo. Cardi. dicebat ꝙ celebrādo ꝓ dn̄a ſciebat celebrare pro defunctis. ⁊ econtrario. d. c. 2. ⁊ de conſe. di. 2. quotienſcunque. Caue tamen quia ſi promiſiſſes ſpecialiter ꝓ defunctis propriam miſſam dicere nō ſatiſfaceres miſſam dicendo de domina rōne promiſſionis. Item aduerte ꝙ hoc eſt verꝝ quando maior deuotio qua quis dicit miſſam de domina ⁊ huiuſmodi ſupplet vl' ſā cti interceſſio. alias nō. niſi quo ad veritatē ſacramenti. ſed non quo ad veritatem oratonum. qꝛ plus valet ꝓ defunctis dicta. ſm Pe. in. 4. di. 45.

35 Cum quibus dꝫ miſſa celebrari. ℞. ꝙ primo cum indumētis debitis. que ſm Inno. 3. vt recitat Dur. li. primo. ti. 7. ſunt calciamēta amictus alba. cingulum. manipulus. ſtola. planeta. ar. 23. di. eccleſiaſtica. 25. di. vndecima. q. 3. epiſcopus. de penis degradatō. li. 6. Et qualia debent eſſe predicta. dicendum ꝙ ſecundum conſuetudinem ratōnalem regionis ſeu congregationis. ar. l. de quibus. ff. de legi. Et an debeant eſſe benedicta. comuniter tenetur ꝙ ſic. exceptis calciamentis. ⁊ etiam cingulo quod de cōſuetudine non benedicitur ſecundū Ricar. i quarto. diſti 13. ⁊ Sco. ea. diſtin. Secūdo cum igne. ꝺ cele. miſſa. c. vltio. Et celebrās ſine igne debet officio ⁊ beneficio priuari ibideꝫ. Tertio cum calice. corporalibus. altari lapideo. ⁊ tribus tobalijs ſuper eo. ⁊ miſſali. hoſtia azima. vino ⁊ aqua que i minori quantitate debet poni ꝙꝫ de vino vt in c. pernitioſus de ce. miſ.

36 Utruꝫ peccet mortaliter qui ſine aliquo predictoruꝫ celebrat. ℞. ꝙ ſic qui ſine igne ⁊ aqua vel in pane fermentato ſi eſt ſacerdos latinus. vel in vaſe ligneo vt patet in. c. literas de ce. miſ. vbi dicitur ꝙ debet talis ſacerdos deponi ab officio ⁊ beneficio Et idem ſi in vaſe vitreo. vel de auricalco. aut ere. de conſe. di. prima vt calix. Ideꝫ ſi ſine altari lapideo ⁊ conſecrato corporalibus caſula. ſtolla. manipulo. cingulo. alba amictu vt in. c. i. de conſecra. di. i. non tamen efficitur irregularis. cum non inueniatur in re cautuꝫ hoc: ſiue faciat ſcienter: ſiue ignoranter. ſm Ricar. ⁊ Sco. in quarto. diſtin. 13. Niſi celebret ſup altare enōmiter fractū quia ſic eſſet irregularis. de conſe. diſtin. i. eccleſie. non tamen ſi celebrat ſuper altare non conſecratum. licet mortaliter peccet. ꝺ conſe. di. i. eccleſie. ⁊. c. concedimus. cum duobus. c. ſequentibus. Et hoc intellige ſi ſcienter facit: ſecus ſi ex obliuione manipulum vel ſtolam ōmiſiſſet. De calciamentis aūt hn̄dis non credo ſit pceptum cum non inueniatur in iure. Unde ſi quis ipſa omitteret non ex contemptu. ſed qꝛ non habet n̄ peccarēt. ar. d. c. i. Patet hoc ꝙ calciamenta non ſunt de neceſſitate. qꝛ ſic oporteret habere ſpecialia quibus nō vteremur niſi celebrando. cuius contrarium ſeruatur comuniter.

Sed vtrum ſine miſſali poſſit dici. quidā dicunt ꝙ peccat mortaliter celebrans ſine miſſali in quo ad minus non ſit canon. tum qꝛ exponit ſe periculo errandi. tum qꝛ conſuetudo ita habet vt ſine libro in quo ſit canon non dicatur. Et placet qꝛ ſepe optime memorie viri in hoc errant. Canon ſm comuniorē opinioneꝫ dicitur. a Te igitur vſꝫ ad comunionem. ⁊ ſꝫ Durā. debet dici expedite ne muſce venientes. i. vane cogitatōnes perdant ſuauitateꝫ vnguenti. i. oratōis ⁊ ne populus faſtidium concipiat. non tamen nimis feſtinanter ne ſacrificium fiat ſinē ſale diſcretionis ⁊ deuotionis. ⁊ debet legi in libro ne error contingat. Idem dicerem de tribus tobalijs ſi non haberentur ꝙ ſufficeret vna. Et nota ꝙ preceptum eſt clericis ꝙ vaſa ⁊ veſtimenta in quibus celebrari debet ſint munda ⁊ nitida in. c. relinqui noluimꝰ. de cuſto. eucħ. ⁊ iō peccat mōtaliter faciens contrarium. 14. q. prima. qđ precipitur. 37

Quarto debent eſſe ſaltem duo preſentes celebrationi miſſarum. de conſe. diſtin. prima hoc quoque. Et hoc verum in miſſa publica. ſed in miſſa priuata poteſt dici vno preſente ſeruitore ſolum qui reſpondeat in perſona totius populi. vnde nemo ſacerdos per ſe ſolus poteſt celebrare. 7. q. prima illud. de fili. preſbi. c. propoſuit in fi. Epiſcopus vero ſine diacono celebrare nō poteſt niſi neceſſitas cogat. 93. di. diaconi ſunt i glo i. v. habet. 38

Ubi debet miſſa celebrari. ℞. ꝙ in omni loco conſecrato ab epiſcopo poteſt libere celebrari. de conſecratione di. i. ⁊. c. primo ⁊. c. ſicut. ⁊. c. ſequenti. ⁊. c. nullus. Et hoc verum. niſi ſit interdictus ⁊ pollutus. de quo ſupra. Conſecratio eccleſie. §. 8. Fallit hoc in. c. autoritate. de priuile. li. 6. vbi ꝓhibetur celebrari in eccl'ijs cōſtructis ab exē ptis in locis non excēptis ſine licentia epi. Itē lꝫ minoribus ⁊ pdicatoribus celebrare in omni loco honeſto cum altari portatili 39

ab epo conſecrato ſaluo iure parrochiali. quod quidem ius ſm Gre.nonum in extrauaganti que incipit. Nos attendentes cõſiſtit circa oblationes.decimas ⁊ primitias ſolum. ⁊ hoc ſiue ſit conſecratus locus vel non.dũmodo non ſit interdictus vel pollutus. Et ſic intellige.c.in his de priui. vbi h' priuilegium ponitur ſiliꝰ epiſcopis. lʒ in.d. c.fi.de priui. li.6.de quo.s. Interdictuʒ.6. §.39. Aduerte ꝙ ſacerdos debet tenere hoſtiam ⁊ calicem quando conſecrat ſuper lapidem conſecratum.ſm Pe.de paſ. ⁊ debet lapis eſſe ita magnus ꝙ ſalteʒ poſſit ſuper eo capi totus pes calicis cum hoſtia.d' quo vide Altare. Nota etiam ꝙ quicunqȝ celebrans vel faciens celebrari diuina in ciuitatibus:caſtris:vel villis.niſi quatenus a iure ei conceditur eſt ei interdictus ingreſſus eccl'e ipſo facto cuiuſcunqȝ ordinis vel priuilegii ſit munitus.c. epozum. de priui. li.6. Idem ſi in locis a iure vel a iudice phibitis vt ibidem.

40 Utrum de licentia epi poſſit celebrari in loco non conſecrato. R'.vt colligo ex Inno.in.c.i.de conſe.ec.vel alta. ⁊ ab Archi. poſt alios i.c.miſſaꝝ.de cõſe.di.i. ⁊ a Pa. in.R' ca.de ꝯſe.ec.vel al. ꝑ concordia ꝙ in ſua dioceſi poteſt epiſcopus dare licentiaʒ vt in eccleſia nõ conſecrata vl' oratorio poſſit quis celebrare cum altari portatili. conſecrato ex neceſſitate.vt notat glo. de cõſe. di i.vnicuiqȝ. ⁊.18.q.2.quidaʒ. In aliis autẽ locis non poteſt dare niſi quando eccl'ia deeſt.vt in.c.concedimus.de conſe.di.i.ar. d.c.fi.q2 fruſtra cõcederetur epis illud priuilegium ſi haberent de iure communi. Aduerte tamen ꝙ in loco fluctuanti. vt in mari ⁊ fluminibus celebrare non licet alicui. Sed extra ſuam dioceſim non poteſt dare licent am celebrandi in loco non ꝯſecrato

41 Qua hora põt miſſa pticularis celebrari R'.ꝙ ab aurora vſqȝ ad nonam ẽt in cõuẽtualibus eccl'iis poteſt quottidie celebrari. de conſe.diſtin.prima.§.in ieiuniis.⁊.c.neceſſe eſt. Et hoc ſequitur Sco.in quarto.diſtin.13. Nec ob.c.nocte ⁊.c. ſolent. de conſe.di.i.⁊.c.non liceat.44.di.⁊.c. quod a patribus.⁊.c.fi.75.di. ⁊.c.vlti.76.di.quia intelligitur de ſolemnibus miſſis.ſm Ho. in ſũma.de cele.miſſa.Solemnis vero debet dici in conuentualibus eccl'iis hora ſua ſ.in vigiliis ⁊ in quadrageſima ⁊.4.tꝑibꝰ hora nona. In feſtis hora tertia. In ꝑfeſtis hora ſexta.qđ tñ coiter ñ ſuatur.q2 tardius di in feſtis ꝙ̃ aliis diebus nõ feſtiuis. ⁊ excuſant.vt pʒ in iur̃ pall'. Et ſic intellige glo. in.c.i.de cele.miſ. ⁊ alios doc.

4 Utrum poſſit dici miſſa de nocte. R'.ſm Ho.vbi.s.ꝙ non.niſi in natiuitate domini Iniſi ſʒ Rodoeñ.de licencia epiſcopi.vl' ſuperioris iminente neceſſitate.puta.q2 infirmus moritur .nec habetur eucha riſtia. Alias eam ante auroram celebrãs peccat mortaliter. Idem dicendum de celebrantibus ante dictum matutinum. ar.ii.di.c. in his ⁊.c.eccl'aſticarum. ⁊.extra.de cele.miſſa.c. primo ⁊ vltimo ſm Hoſti. Similiter d' prima.dicendum eſt vbi eſt conſuetudo ſecundum Hoſti. Quam quidem conſuetudinẽ attendo ad primam que dicitur in choro non ad eam que dicitur a priuato. Unde in religione minorum cum multe miſſe dicãtur de conſuetudine ante primam. non credo ꝙ volens miſſam dicere teneatur ꝑus dicere primam.quia ſic oporteret bis eam aliquando dicere.ſ.per ſe ⁊ poſtea in choro.quod non eſt neceſſe.ar.c.primi. de ce. miſſa. ⁊ ſic patet ꝙ poſſunt dicere miſſaʒ licite ante ꝙ̃ dicant primam.

43 Quotiens debet miſſa celebrari. R'.in eccleſiis conuentualibus ⁊ collegiatis debẽt quottidie due miſſe celebrari.ſ.vna ſecũdũ officium ⁊ alia pro mortuis.vt in.c.cuʒ creatura.de cele.miſ.in tex. ⁊ i glo. ⁊ collegialiter debent dici. Et dicit Pa.ibidẽ ꝙ peccant non ſeruantes.tamen coiter non ſeruatur. ⁊ ſic non peccant.

44 Utrum quilibet ſacerdos teneatur quottidie celebrare. R'.ꝙ non.etiam in diebus feſtiuis.vt pʒ in.c.quottidie.d' ꝯſe.di.2. Exceptis hñtibus curam aiarum.qui ad minus in diebus feſtiuis tenentur celebrare.niſi ꝑ alium ſatiſfaciãt populo.ar.c.i.d' cele. miſ. Aduerte tñ ꝙ ſi ſacerdos ob ſui i dignitatẽ ⁊ ſacri reuerentiam abſtineat non peccat. ſm.S.Bo.in.4.di.i..puta.q2 pollutus.⁊ huiuſmodi. Si vero ſtat ꝑ quadam icuria ⁊ negligentia ſua.ita ꝙ ad minus non celebret in ꝑcipuis feſtis. Et maxime in illis i quibus ſeculares deuoti ſolent comunicare Peccat quidem ⁊ ſi non mortaliter ſalteʒ grauiter.vt patet per.c.dolentes.de ce.miſ. vbi valde tales reprehenduntur. Ricar.vero in quarto.diſtin.13. tenet ꝙ tenentur in talibus diebus celebrare. Ideʒ tenet ſanctꝰ Tho.in tertia parte.q.82. ⁊ ſic videtur ꝙ ñ excuſentur a mortali quando ſine rationabili cauſa in talibus diebus non celebrant. Unde dicit idem ſanctus Thomas ꝙ licet quo ad actus ordinis qui pertinent ad corpus chriſti miſticum non teneatur. niſi qui habet ex platione.vt pdicare.abſoluere. ⁊ huiuſmodi.tamẽ celebrare tenetur. vt deo ſacrificium reddat.ẽt ſi nulli hominuʒ teneatur. Idem ẽt ponit in quarto. di.13. ⁊ põt timere ne tãꝙ̃ ſeruus nequam qui abſcõdit pecuniam domini cõdẽnetur. Quottidie autem celebrare, laudabile eſt.ſi modo ex huiuſmodi celebratione non minuatur reuerentia debita ad ſacramentum ⁊ deuotõ Si aũt minueretur.tunc aliquando ceſſandum eſt.de quo vide Euchariſtia.3.§.36.

45 Utrum inſtitutio beneficii ꝙ qs celebret omni die obliget inſtitutum ad ſic celebrandum. R'. Pa.in.c.conſuluiſti. de cele. miſ. ⁊ in.c.ſignificatum.de prebẽ. ꝙ non. quia talis inſtitutio eſt illicita ⁊ daret materiam peccandi. Et ideo taliter inſtitutus debet accipere interpretationem ab iſto tex.c ſignificatum.vt.ſ.intelligatur ꝙ debet celebrare ⁊ teneatur quanto frequentius põt. ſalua honeſtate ſua ⁊ debita reuerentia ⁊ d'uotione ad ſacramentum. ⁊ ſic intellige de quocunque beneficiato. Similiter dic quã do inſtitueretur ad dicendum miſſaʒ peculiarem quottidie.q2 hoc nõ obſtante poteſt ⁊ debet dici de feria.c.quidam. de celebra. miſſa. Et ſic patet ꝙ quis aliquãdo tenetur frequentius celebrare.

46 Utrum quis poſſit pluries dicere miſſã in die. R'. Pa.in.d.c.conſuluiſti.ꝙ nõ. Facit.d.c.conſuluiſti. ⁊.c.referente eo. ⁊.c.ſufficit.de conſe.di.prima. Niſi in duobus caſibus. Primus in die natiuitatis i quo tres poſſunt celebrari. ſiue dicatur vna i media nocte.alia in aurora. ⁊ tertia in hora debita.ſiue dicãtur ſimul in die vel vna. ⁊ poſt interuallum duas:vel econtrario.q2 ſic habʒ conſuetudo.ſed ante auroraʒ non debet dici niſi vna.ſ.illa de media nocte. Secundus reſpectu alicuius neceſſitatis.vt puta. quia aliqua magna pſona venit.puta epſ ⁊ ſiles ⁊ quos non decet tranſire diem ꝙ̃ non audiant miſſam.c.ſi. de priuil'. li.6. Et idem dic de quolibet alio magno viro.ar.c.primi.de cele.miſſa. Similiter credo quando eſſet dies feſtus preceptus ab eccleſia ⁊ alq non audierunt miſſam.licet non ſint ita magni domini per eandem rationem. Item ſi aliquis infirmaretur ad mortem ⁊ non haberetur corpus chriſti pro eo communicando. Addit glo.tertium caſum ibidẽ ſcilicet ſi eſſet conſuetum in aliqua eccleſia ꝙ dicantur due miſſe. vna pro viuis.alia pro mortuis. ⁊ nemo eſt qui ſit aptus niſi vnus ſolum.tunc poterit ambas dicere. Quartus propter paupertatem eccleſiarum.vel raritatem ſacerdotum. 21.q.prima.c.i. in ſi. ⁊ d'.elec.c.dudũ decima.q.tertia.vnio. Quintus quando due miſſe proprie occurrunt dicende.puta de vigilia ⁊ de feſto. ⁊ non eſt niſi vnus ſacerdos qui poſſit.extra de celebra.miſſa.c.primo.⁊.c. referente. ſecundum Ber. ⁊ Hoſti.in dicto.c. conſuluiſti. Intellige tamen in omnibus predictis caſibus ꝙ poteſt plures dicere.dum tamẽ purificationem non receperit. ⁊ ſit ieiunus. alias nullo modo liceret. de cele. miſſa.c. ex parte. Item ꝙ non dicat niſi duas. quia plures non licet.niſi in natiuitate.ſʒ communiter doc.

47 Quid ſi poſt ꝙ̃ ſumpſit comunionem habet hoſtiam conſecratam que ſuperfuit R'.ſm Pe. ꝙ ſi comode non habet vnde honeſte conſeruet licet ei ſumere: dummodo ſit ieiunus.ar.de conſecra.diſtin.ſecunda.c.tribus gradibus. Secus eſſet dicendũ de reliquiis.que etiã lʒ acceperit purificatõnem ante ꝙ̃ de ipſis aduerteret:tamen poſtea ſunt ſumende..tum quia non poſſunt ſic ſeruari.ymo leuiter ammitterentur propter eorum paruitatem. Et in iſto caſu ex quo eſt in actu purificationis ⁊ recollectionis reliquiarum. quicquid ſit dicitur fieri in continenti.ideſt quaſi ſimul ſumeret omnia ante ꝙ̃ cenſeatur non ieiunus. per ea que notantur in.c. olim el primo. de reſti. ſpolia.in glo. ⁊ per Bar.in.l.i.ff.de verbo ob. Quod bene nota ꝑ ſcrupuloſis.

48 Quid de illis qui propter adulationes ſecularium plures miſſas celebrant in die. Reſpondeo ꝙ peccant mortaliter. vt in.c. ſufficit.de conſecratione diſtinctiõe prima Multo magis ſi propter pecuniam. quia ſimoniacus eſt ſaltem mentalis ſi pactum non interuenit expreſſum. Si vero interuenit eſſet mentalis ⁊ realis ⁊ teneretur reſtituere quicquid accepit pauperibus ⁊ de neceſſitate.vt infra Simonia ſeptimo in principio.

49 Pro quibus debʒ dici miſſa. R'.ꝙ generaliter pro omnibus viuis ⁊ defunctis nõ tamen in ſtatu purgatorii.de conſe.diſtin.prima.c.viſum.

50 Utrum ſit dicenda pro paruulis mortuis. R'.ſanctus Tho.in quarto ꝙ ſic pro pueris baptizatis.non quia eis pſit ad remiſſionem pene quam non tollerant. nec ad augumentum glorie.ſed potius celebratur ad cõmendandum redemptõis miſterium.

51 Utrū liceat orare pro excomunicato. ℞.
Ho. in ſūma ꝙ ſic. in memento etiam ſpeci
aliter. ⁊ etiā in alijs orationibus que forūt
dicūtur generaliter. tamen n̄ ſpecialiter. q̄a
non lꝫ. de ſen. exco. nuper.
52 Quid dicendum ſi preſbiter qui promiſit
alicui dicere vnam miſſam de domina ⁊ al
teri ſeparatim aliam ꝓ anima matris ⁊ pa
tris eius. ⁊ tertiō pro ſalute ſua ⁊ ſimilibuſ.
dicat ſolū vnā miſſam de domina cū colle
cta. Deus qui nos patrem ⁊ matrem. ⁊ ali
am collectam. Omnipotenſ ſempiterne de
us miſerere famulo ⁊c̄. intendens predic
tis oībus ſatiſfacere. ℞. ꝙ ſuper hoc fuit di
uerſa opinio. Unde pro intelligentia eſt ſci
endum ꝙ miſſa quelibet que dicitur reſpec
tu operis operati. generaliter valet omnibꝰ
viuis ⁊ defunctis exiſtentibus in caritate q̄
non ſunt in patria. Secundo valet ſingula
riter illi qui eam dicit ſi digne celebrat. Ter
tio valet ſpecialiter ſi ſunt in ſtatu gratie il
lis qui faciunt eam dicere pro ſe: vl quibus
ꝑdicti vel ſacerdos per intentionem appli
cant. Quantū igitur ad generalem partici
pationem ſacerdos nihil poteſt diſponere
nec debet. quantum ad ſingularem. ſimili
ter non debet ordine caritatis eam alteri tri
buere. quia nemo debet ꝑſumere ſe habere
vltra neceſſitatem de merito. Quantum ve
ro ad tertiam ſpecialem que eſt alteri ap
plicabilis per intentionem. dicendum ē ꝙ
non minus habebit quilibet horum trium
q̄ȝ ſi pro ſingulo eorum ſingulariter eā di
xiſſet. Ratio quia deus non equaliter neqȝ
vno modo acceptat meritū miſſe applica
tum iſto tertio modo. ſed ſm ꝙ ſue bonita
ti videtur. conſiderata deuotione ⁊ ceteris
que concurrunt in eo qui eam dicere facit.
Unde aliquando vna miſſa poſſet liberare
vnam animā de purgatorio. cum tanta ca
ritate mouere poſſet ſe quis ad faciendum
eam dic̄: quam non faceret liberare ali
us faciendo dicere viginti vel triginta. Et
ſic quantum ad hoc talis ſacerdos ſatiſfec̄.
quia quilibet predictorum triū non minus
habebit de merito q̄ȝ ſi pro quolibet eorū
ſingulariter vnam dixiſſet. Et ſic intelligo
opinionem illorum qui dicunt non minus
valere vnam miſſam pro omnibus q̄ȝ ſi ſin
gulariter pro quolibet diceretur. de ꝯſe. di.
5. in. c. non mediocriter. Nec ob. ꝙ dicunt
quidam ꝙ meritum tali modo acceptum ē
finitum. ⁊ ideo quanto pluribus diuiditur
minus quilibet hēbit. quia verum ſi quili
bet totū hēret niſi alteri comunicaretur. ſꝫ
non eſt ſic. ſed tantum quilibet hꝫ de iſta ſi
nitate quantum videtur diuine bonitati. ⁊
eſt tantum ꝙ ſufficeret ꝓ oībus aīabus li
berandis: ſi mō ſic merita nr̄a mererentur.
q̄ miſſa reſpectu operis operati nihil aliō
eſt q̄ȝ applicatio meriti paſſionis xp̄i. qō p
tale ſacrificium imediate applicatur illi ꝓ q̄
d̄. ⁊ iō ſicut lꝫ multis dicitū meritum paſſi
onis xp̄i applicetur. nihilominus quilibet
non minus hēbit q̄ȝ ſi ſolū ſibi fuiſſet appli
catum. q̄a nullus ex toto pōt eum hēre. ſed
in tantum in quantum videtur diuine boni
tati ipm ꝓ tali acceptare ſꝫ eius qui dic̄ fa
cit deuotionem. Et ꝑpea ꝑp meritum paſſi
onis xp̄i quod per ſacramenta applicatur
non minus efficatie habent ſi ſimul multis
conferantur q̄ȝ ſi ꝓ vno ſolo: ſed quilibet tā
tum hēbit q̄ȝtum vſ diuine bonitati ꝓ quo
libet acceptare. Hoc pꝫ in baptiſmo. quia
ſi multi baptizantur in neceſſitate non minꝰ
hēbunt d̄ remiſſione. ⁊ ſic de alijs ſacramē
tis. Secus de alijs bonis a ſacramentis. eo
q̄a cum non ſint applicatiua meriti paſſio
nis xp̄i. Ideo ſi pluribus cōicabuntur qui
libet minus hēbit reſpectu opis opati. Et
ex hoc pꝫ q̄re miſſa magis valet ad remiſ
ſionem peccatorum ⁊ ſacramenta q̄ȝ alia o
pera. q̄ eſt ꝑp meritum paſſioniſ xp̄i quod
deo patri offertur pro remiſſōie illorum q̄
bus applicatur. quod non ſit in alijs bonis
Quo vero ad meritum generale. ſic non ſa
tiſfacit. quia quanto plures miſſe dicuntur.
tanto magis aīe viuentium exiſtentiū i gra
tia. ⁊ anime in purgatorio releuantur. vn
de magis fuiſſent releuate ſi dixiſſet treſ miſ
ſas q̄ȝ ſi ſolum vnam. Unde quantum ad
hoc non ſatiſfacit: preſertim quando plu
res miſſe dicte fuiſſet ſi ipſe n̄ acceptaſſet. ⁊
ideo tenetur ſatiſfacere vel in miſſis vel in
alijs bonis per ſpecialem applicationem.
Que credo ſi fiāt nō ſolum in vna miſſa. ſꝫ
etiam in pluribus ⁊ in alijs orationibus ⁊
bonis ſufficienter ſatiſfaciet. ſicut faciūt bo
ni religioſi qui intendunt ſatiſfacere: ne dū
in miſſis. ſed etiam in reliquis orationibus
Unde credo attenta conſuetudine. ⁊ etiam
quia non pauciores miſſe propter hoc di
cuntur. ꝙ religioſi qui ſic pro duobus aut
tribus vel alijs celebrant ſimul. vt dictum
eſt qui etiam intendunt ſpecialiter in oībuſ
miſſis ⁊ alijs bonis q̄ faciūt ꝑdictis ſatiſfa
cere ꝙ optie ſatiſfaciūt. nec illi q̄ talibꝰ faciūt
dicere minus habebunt de ſubſidio miſ
ſe. ſed etiam ſuper habundanter q̄ȝ ſi aliter
dicere facerent. Aduerte tamen ꝙ ſi ſpālr ꝓ
miſiſſet dicere miſſā de domia. vel de ſpi
ritu ſācto vſ in tali altari. aut tali die tenetur
ſeruare promiſſū. aliter non ſatiſfaceret ꝓ
miſſioni dicendo miſſā de alio vel in alio
loco. Et ſic concorda opiniones que nō. in
d. c. non mediocriter. ⁊ in. 4. di. 45.
53 Utrum idē erit ſi ſacerdos ex motu ſuo
diceret vnam miſſā pro tribus quo ad me
ritum ſpeciale. ℞. ꝙ non. q̄ ſic ad meritū
tale non concurrit niſi ſola motio ſua. que
vna non tantum valet ſicut due. vel tres reſ
pectu operis operantis. ⁊ ideo minus ha
bebunt de iſto merito ſpeciali. Idem dic
quando vnus facit vnam pro pluribus di
cere per eandem rationem. Et iſtud eſt qō
dicunt theo. vbi. ſ. ꝙ vna miſſa ſpecialiter
pro aliquo dicta pluſ ei valet q̄ȝ quando di
citur generaliter pro multis. Secus eſſet ſi
ipſe ſacerdos ꝓ aliquo diceret vnam miſſā
⁊ in eadem intenderet ſatiſfacere pro ali
quo alio qui eum rogauit. vt eam dicat ꝓ a
nima ſui patris. q̄ ſic reſpectu operis ope
rantis non minus valeret. q̄ ſic ibi ſūt due
motiones quod non eſſet in primo caſu.
54 Quid de illo qui celebrat vt deuſ perdat
aliquem vſ aliquos. ℞. ꝙ peccat mortaliter
ar. 26. q. 5. quicunqȝ. nec nocet ei ad cuiuſ ꝑ
ditionem fit. cum natura ſacramenti ſit vt ꝓ
ſit. ar. 11. q. 3. catholicā. nō. Io. ⁊ Archi. i.
q. 1. dictum. Poſſet tamen excuſari a mor
tali quando tales ſunt inimici rei publice ⁊
impeditores bonorum. vt dictum eſt ſupra
Inuidia.
55 Utrum ſtatim poſt celebrationem miſſe
ſit comedendum. ℞. ꝙ non de iure. vt in. c.
tribus. de conſe. di. 2. ſed de conſuetudine
non ſeruatur illud ius. Debet ergo ſecūdū
Pa. in. d. c. ex parte. de cele. miſſa. tam diu
ſtare donec ille reliquie ſint veriſimiliter in
corpore corrupte. Addo etiam ꝙ donec a
liquas gratias poſt miſſam deo retulerit.
56 Utrum tantū valeat miſſa boni ſacerdo
tis ſicut mali. ℞. ſecundum ꝙ colligo ex. S
Bona. Ricar. ⁊ Sco. ⁊ ſancto Tho. in. 4
di. 13. ꝙ quo ad ſacramentū ſic eſt equalis.
prima. q. prima. c. itra. Quo vero ad oratō
nes que in ipſa dicuntur in quantum profe
runtur ex perſona totius eccleſie. ſic ſimili
ter tantum valet. In quantū vero habent
efficatiam ex deuotione orantis ſacerdotis
ſic plus valet miſſa boni ſacerdotis q̄ȝ ma
li. Et ideo bene facit qui libētius audit miſ
ſam boni ſacerdotis: dummodo in ſubſtā
tialibus non credat excedere. quia pericu
loſe erraret ſecundum predictos doctores
Quis tenetur audire miſſā. ℞. ꝙ de pre 57
cepto quilibet qui nō eſt excōicatus. nec in
terdc̄s. aut legiptime ipeditus diebus feſtis.
ab ecclia ꝑceptis. de quo. ſ. Ferie. §. 42. De
bona honeſtate quilibet omni die maxime
eꝑs vel religioſus aut eccliaſticus. ar. c. ſi.
de priuil. li. 6. Et quando ſit mortale pecca
tum non audire in feſto vide in. d. §. 42.
Utrum a quolibet ſacerdote eam dicente 58
ſit audienda. ℞. ⁊ dic vt ſupra. Clericus.
8. §. 2.
Utrū ſit audienda in propria parrochia 59
li ecclia in diebus feſtiuis. ℞. ſm Pa. in. c
vt dñicis. de parro. ꝙ ſic: niſi ex aliqua cā
legiptima alibi audire velit. puta. q̄ parro
chianus eſt concubinarius publicus. vl vt
deuotius audiat q̄ melius officiatur vel ꝓ
pter predicationem ⁊ huiuſmodi. Si vero
alibi audit ex contemptu proprij ſacerdo
tis dicit ꝙ facit contra preceptum ſuperio
ris. ⁊ qui eum admittit dicit ꝙ quodāmo
do cōmittit furtum. Sed tunc dic ꝙ de iur̄
in maximis feſtiuitatibus ſicut ſūt feſta dn̄i
noſtri. ⁊ beate marie: ⁊ iohīs Bapté. ⁊ ſi
milia quilibet tenetur audire miſſam; aut i
ecclia parrochiali: aut in publico oratorio
facto a populo ſm glo. in. c. ſi quis extra d̄
conſe. di. 1. Et a fortiori poteſt audire in ec
cleſijs mendicantium ⁊ religioſorum auc
toritate ſedis aplice hedificatis. In orato
rijs aūt priuatis audientes non ſatiſfaciūt.
ſicut eſt in domibus diſciplinatorum. Sed
an peccent mortaliter tal̄r audientes ſi po
ſtea non audiunt in parrochiali: vſ publico
oratorio: aut eccleſia religioſorum. dico ꝙ
non. quia nullo cauetur iure ꝙ hoc ſit pre
ceptū. Nec ob. c. ſi quis extra. quia ibi nul
lum verbum eſt poſitum laicis quod ſit ꝑ
ceptiuum: ſed ſolum clericis ne celebrent
predictis feſtiuitatibus in talibus oratorijs
ſine iuſſu vel permiſſione epiſcopi. Simili
ter nō ob. quod ibi dicitur ꝙ ad parrochi
as eſt legitimus ordinarius q̄ȝ conuentus.
ergo ad alias non erit legitimuſ. quia non
ſequitur cum contineat abſurdum ſenſum.
quia ibi dicitur ꝙ in ciuitatibus: aut parro
chijs in predictis feſtis audiatur. ergo eti
am alibi eſt legitimus conuentus. Non
ob. etiam predictum. c. vt dñicis. q̄ ſi quis
bene attendit nihil precipitur laicis: nec eti
am omnibus ſacerdotibus: ſed ſolum ſa
cerdotibus parrochialibus ipōitur ꝙ eici
ant illum qui contempto proprio ſacerdo
te. ergo ſi audiat in aliqua ecclia que nō ſit
parrochia ⁊ ſacerdote nō parrochiali nō

debet expelli. ergo licite poteſt audire. Et ꝙ ſolum parrochialibus precipiat. patet i verbo alterius. quod eſt relatiuum ex duobus tm̄. ⁊ alius alia aliud ex pluribus: lȝ ꝓmiſcue vtantur. Et ideo niſi hēret ꝓrochiā non dicitur alterius. qꝛ predicta relatiua faciunt poſitionem regulariter eiuſdem quā litans. Item poſito ꝙ eēt aliquod ius preceptiuum eēt abrogatum per contrariā cōſuetudinē. vt. ſ. Conſuetudo. §. 9. pȝ.

m **M**iſericordia ſm̄ Augu. 9. ꝺ ciui. dei eſt aliene miſerie in corde noſtro compaſſio qua ſi poſſumus ſubuenire cogimur. Eſt ēt miſericordia diminutiua penarum. quaȝ impedire non poteſt exceſſus ire. Et nota ꝙ miſericordia. pietaſ. ⁊ clementia. ⁊ manſuetudo conueniunt in ꝙ̄tum in eundem effectuȝ concurrunt. que. ſ. eſt ꝓhibere mala ꝓximorū. ſed differunt ꝙ̄tum ad motiuum. qꝛ miſericordia hoc facit ex amicitia quam habet cū proximis. Pietas vero ex reuerentia quam habet ad aliquem ſuperiorem. ſ. deum vel parētē. Manſuetudo inquantum remouet iram incitantem ad vindictam. Clementia vero hoc facit ex animi lenitate in quantum iudicat equū eſſe. vt quis amplius non puniatur. Crudelitas tamen que culpam attendit. ſed modū in puniēdo excedit opponitur proprie clementie que dicit quādam animi lenitatem ſiue dulcedinem per quam quis ē diminutiuus penarum. Seneca vero. li. 2. de clemētia. dicit ꝙ clementia eſt lenitas ſuperioris ad inferiorem. Manſuetudo autem cuiuſlibet ad quemlibet: Sepiſſime tamen accipitur miſericordia ꝓ clementia. ⁊. manſuetudine. ⁊ pietate.

i Que ſunt opera miſericordie ſpiritualia. ℞ ꝙ. 7. in hoc verſu contenta. Conſule. ſ. dubitantem ꝑ doctrinam. Caſtiga. ſ. per cōrectiōeȝ. Solare afflictum. Remitte iniuriā. Fer defectus aliorum. Ora pro omnibuſ ⁊ doce ignorantes. Et que ſunt opera miſericordie corporalia. hēs. ſ. Elia. §. 9.

m **M**oderamen inculpate tutelle quid eſt. vide. ſ. Defenſio. §. 4.

m **M**odeſtia dī a mō ꝗ alñ eſt in moderando motū aī ab excellētia ꝑ humilitatem. Aliqñ a ꝑtinentibus ad cognitōnem. vt eſt ſtudiuȝ. Aliqñ quo ad corporales actus. ⁊ actōes. vt decenter fiant: ⁊ non ſcurrilliter. ⁊ huiuſmodi. Aliqñ vēo quo ad apparatū exteriorem. Et iō modeſtia ē circa minora. Tempantia vero eſt in refrenatōne delectationis boni difficilis. Et ꝑpea differt ab ea.

Mollities opponitur ꝑſeuerātie ſm̄ phm̄. 7. ethi. dr̄. n. proprie ſȝ phȝ mollis qui recedit a bono propter triſtitias cauſatas ex dſectu electionum quaſi cedēs debili mouenti. Dicitur etiam alio modo mollities ꝓut eſt contra caſtitateȝ. que alio modo dicitur imunditia ſeu voluntaria pollutio. vt patet ex glo. 1. cor. 6. ibi. nec adulteri: nec molles. vbi glo. i. muliebria patiētes Et iſto modo ſemper eſt mortale peccatuȝ vt ibi. patet. Sed primo modo nō ſemper. ſed quando recedit a bono neceſſario faciendo.

Monacus grece latiē ſingularis dr̄. qꝛ dȝ eſſe ſingularis. i. ſeperatus a cōuerſatōne ſeculari. vt. 16. q. 1. c. 1. iuncta glo. ibidem. Unde ibidem in. c. monacus. dicit monacus non doctoris: ſed plangētis officium hēt qui vel ſe vl' mundū lugeat. ⁊ dn̄i pauidus preſtoletur aduentum. hec ibi.

In quo differt monacus a conuerſis ⁊ oblatis. ℞. Pa. in. c. nō eſt de regula. ꝙ cōuerſi ſunt qui obtulerunt ſe ⁊ ſua mutando habitum. tn̄ ſeculares ſunt. qꝛ non ꝓmouētur ad ordines. Oblati vō ſunt qui ſe ⁊ ſua obtulerunt monaſterio. habitu tn̄ nō mutato. Et vt dicit glo. 27. q. 1. vt lex. Iſti cōuerſi ⁊ oblati magis aſtringūtur monaſterio ꝙ̄ monaci. vñ nec etiam cauſa artioris religionis poſſunt tranſire ad alia monaſteria ꝙ̄ ꝙ̄ petant a ſuperiore licentiam. qꝛ efficiunt quaſi ſerui monaſterij. Monaci vō hodie ꝓmouētur ad ordines. 16. q. 1. in multis. c. 1

Utrum monacus poſſit preficí in aliqua eccleſia. ℞. Pa. in. c. monaci de ſta. mo. ꝙ ſolus non. vt. in. c. 2. eo. ti. ⁊ in cle. ne i agro. §. ad hec. eo. ti. Cum ſotio vero monaco pōt de licentia ſui abbatis. alr̄ nō. 58. di. c. 1. ⁊ 2. qꝛ nō habet nec velle nec nolle in hoc. c. ſi religioſus ⁊. c. quorūdā. de elec. li. 6. 2

Utrum monacus poſſit habere curam aīaꝝ ℞. Pa. in. c. 1. ꝺ capel. mo. ꝙ nō in eccleſia vbi monaci collegialr̄ habitant. ſed dȝ ab epō capelanus inſtitui qui ꝑpl'm regat de cōſilio monacoꝝ. In alijs aūt locis pñt dputari. vt patet in. d. §. ad hec: dummodo non ſolus. vt dictum eſt. 3

Utrum poſſit monac⁹ fieri canonicus eccl'ie ſecularis. ℞. ꝙ nō. c. in noua. 16. q. 7. ꝺ elec. cū cām ꝗ iter ſȝ Io. 24. di. quorūdam 4

5 Utrum monacus poſſit preficí eccl'e quoruȝ cūꝗȝ regularium. ℞. ꝙ nō. vñ ſi eligit qs alterius religionis in prelatum non valȝ electio. Cle. cum rationi. de elec.

6 Utrum poſſit eligi in epm̄. ℞. ꝙ ſic. vt in. d. Cle. cū rationi.

7 Utrum monacus deputatus alicui eccl'ie ēt epatus teneat ad obſeruātiaȝ regule ſue. ℞ ꝙ ſic ꝙ̄tū ad tria ſbalia regule. ⁊ vt bitum deferat ēt ſi ſit eps. de vi. ⁊ ho. cle. c. clerici officia. in fi. nec ex eo ꝙ hēt adminiſtratōeȝ dr̄ hr̄e ꝓprium. qꝛ eaȝ tn̄ hēt rōne officij ſibi ipoſiti. de ſta. mo. c. monaci: §. 1. In obia vō diſtinguit. qꝛ ſi trāſit ad epatum ex toto abſoluit a iuriſditōne abbatis. 18. q. 1. c. vnico. Si vō trāſfert ad eccliaȝ ſecularē ꝗ ñ ē ſbiecta Abbati ſuo nec in ſpūalibus nec in tpalibus ex toto eximitur ab obia Abbatiſ. 16. q. 1. i ꝓrochia. ſi vō ſit ſolū ſbiecta abbatiu tpalib⁹. ſic eximitur ab obia abbatis ꝗ ad ſpūalia. 16. q. 2. viſis ⁊. c. ſane. Si vō ſit ſubiecta quo ad ſpūalia ſolū. ſic eximitur ꝗ ad tpalia. Si vō ſit in oībus ſubiecta. ſic ex toto obediet abbati. Quo vero ad alia a tribus votis ⁊ ab habitu nō ꝓximit abſolute. Nā ab eſu carnium tenetur abſtinere: ſic añ niſi diſpēſaret cū aliquo monaco a papa vt ſolus ꝑficeret alicui eccl'ie. ⁊ ſine ſcādalo illoꝝ cū qbus viuit ñ poſſet abſtinere. qꝛ tūc comedē poſſet. ſm̄ Gofre. alliār. c. qſqs. 41. diſtinctione. Factus epiſcopus ſm̄ Hoſti. ⁊ videtur ſequi glo. in. c. carnem. de conſe. di. 5. ēt pōt comedere. Ieiunia vō ⁊ ſilētiū ⁊ vigilias ſeruare nō tenet. vt dr̄. 16. q. 1. c. nemo. Et breuiter ſi attēdant vba. d. c. nēo. dico ꝙ ab illis ſolūmō abſoluitur ꝑceptis regule que comode nō pōt ſeruare cū exercitio ꝑlationis ſibi ipoſito. ſed illa ꝗ ne dū nō ipediunt officiuȝ ꝑlationis ymo potius adiuuant credo ꝙ teneatur ſeruare. Quod bene nō. Et ſic intellige. 21. q. 1. monacum.

8 Sȝ quid de officio. ℞. vide. ſ. Hore. §. 15.

9 Sed pone ꝙ predēs monacus idiget aliqua diſpēſatione ad quē recurret. ℞. ꝙ ſi talis eccl'ia ſubeſt Abbati in ſpūalibus ad ipȝ abbatē recurret. Si vō ſubeſt epō. nūc epm̄ habebit loco Abbatis. c. ſi qs monacus. 16 q. 1. Si vero ſit exempta illa eccl'ia ⁊ imediate ſub papa. ſic oportebit ad ipm̄ papā recurrat. ar. eoꝝ que dixi. ſ. Exempt⁹. §. 6.

10 Que ſūt que precipiuntur vel ꝓhibentur monacis ſpalr̄ in iure. ℞. ꝙ ſūt. 10. que notātur in. d. cle. ne in agro. Primū qđ precipitur ē delatio habitus debiti ſm̄ formā in d. cle. poſitam. Scđȝ ꝙ oī mēſe cōfiteātur ⁊ ſuſcipiāt eucharíſtie. ſacrm̄. Tertiū ꝙ ille ꝗ preeſt exponat regulaȝ vulgariter in caplo vel ab alio exponi faciat. Sȝ predicta ſolū aſtringūt monacos nigros. vt i. d. cle. nōt. Quartū ne vtātur camiſijs. vt in. c. cum ad monaſteriū. de ſta. mo. Quintū ꝙ ſeruēt ſilētium cōtinuum in dormitorio. refectorio ⁊ oratorio. In clauſtro vero certiſ horis. ibidem. Sextū ꝙ faciāt capitula de triēnio in triēniuȝ. c. in ſingulis. eo. ti. Septimū aucupationes ⁊ venatiōes iterdicūtur eis. d. cle. ne in agro. Octauum ne ad curias principum vadant vt ſuis monaſterijs dānum inferant. alr̄ ſunt excōicati illi qui adminiſtrationem nō habent: Nonum ne arma infra ſepta monaſterij teneant. Et de iſto ⁊ ſuperiori: vide. ſ. Excōicatio. 7. caſu. 38. Decimum ne carnes comedāt. niſi in neceſſitate vt in. d. c. cum ad monaſteriuȝ. Multa ſūt alia que ne dum eis: ſed ēt oībus religioſis ſunt prohibita. que vide. ĩ. Religioſus. §. 65.

Quid de monacis qui in illis monaſterijs comedunt carnes in quibus memoria nō extat ꝙ ñ comedīt. ℞. d. Car. cōſuluit vt recitat Pa. i. d. c. cū ad mōaſteriuȝ ꝙ i puncto pñt comedē vt ex ꝗ ipi ñ fuerīt auctoreſ nec appet ex qua cā fuit itroductū pōt ꝑſumi ex aliqua cauſa legitima introductuȝ Secus qñ ex corruptela. qꝛ nō excuſātur. de conſue. C. cum tanto. Sed de hoc dic vt. ĩ. Religioſus. §. 52. 11

Utrum appellatione monacorum veniant alij religioſi. ℞. Pa. in. c. ex parte. de poſtulando. ꝙ quando conſtitutio emanat reſpectu religionis: licet loquatur de monacis. tamen extenditur ad omnes religioſos cuiuſcunꝗȝ religionis. Et hoc niſi poſſit aſſignari ratio diuerſitatis iter eos ⁊ monacos. Quod nō. 12

Utrum monacus poſſit confiteri epiſcopo vel pñtario. ℞. ſm̄. Rodo. ꝙ ſic niſi ſit exemptus vel priuilegiatus a papa. 13

Monaſterium an obligetur ex facto monaci. ℞. ꝙ non neꝗȝ ex delicto. neꝗȝ contractu. niſi in duobus caſibus. Primus ſi hoc ſit verſum in vtilitatem monaſterij. quia in tantum tenetur: ⁊ non plus. ar. 10. q. 2. hoc ius. Scđus ſi a conuentu ſit commiſſa adminiſtratio. quia in tantum in quantum ſe extēdit adminiſtratio in tantum obligatur. ⁊ non plus.

ſm Inno. in.c.olim.de priuil. Et hoc intelli
go tā de monaco ꝙ̄ abbate. Facit i ar. ꝙ nō
obligetur. inſti. ꝺ aucto.tuto.in pricipio.vi
de glo.ii.q.i.de pſona.
1 Utrum poſſit acquiri per monacum obli-
gatio alteri monaſterio. ℞. ſic etiam p mo-
nacum fugitiuum. vt.ff. de acqui.poſ.l.i.
18.q.i. Abbates.
2 Utrum relictum monaco cum tali cōditio
ne ꝙ nihil acquiratur monaſterio valeat. ℞
ꝙ non: niſi talis cōditio intelligatur ꝙ ni-
hil acquiratur monaſterio reſpectu vtilita-
tis: non reſpectu iuris. ſicut nō. Bar. i aūt.
excipitur. C. de bo. que libe. qꝛ nūc valet. qꝺ
eſt dicere ꝙ conuētus pmittat illum admi
niſtrationem habere relicti: ſicut ⁊ ſeruus
dicitur habere proprium. vt.l.18. qui ſuis.
ff. de manu. ⁊ facit quod legitur ⁊ nō. i glo.
l. lucius. §. tres heredes. ff. ad tre. Quod q
dem dictum Bar. Limito verum qñ talis
adminiſtratio refertur ad caſum licitum. ſ.
vt diſpenſet in pios vſus: quod religioſis
licet etiam. de teſtamen. c. ſecundo. libro
6. vel vt conuertat ad vſum veſtimētorum.
vel librorum. ⁊ huiuſmodi. Non autē lice
ret vt poſſet adminiſtrare ad libitū illa bo
na tamꝗ̄ propria etiam de licentia pape.
d.c. cum ad monaſterium.
3 Quid ſi Abbas non vellet cōſentire vt p-
dictam licitam adminiſtrationem ſuſcipe-
ret. ℞. Relictum non valebit ⁊ remanebit
apꝺ grauatū. l. vnica. C. de ca. tollē. ⁊ glo.
in d. § tres heredes
4 Utrum bona igredientis pertineāt ad mo
naſterium iure ſucceſſionis. an iure traditio
nis inter viuos. ℞. ꝙ magna eſt controuer
ſia inter doc. ⁊ glo. iuſ. ciuil. de quo vide.
Albri. in aūt. ingreſſi. C. de ſa. ſan. eccle.
Sed tu tene verius eſſe ꝙ iure ſucceſſiōis.
Unñ ſi leſū fuerit poterit reſtitui ad mino
ris ſimilitudinem. vt. C. ſi vt ab here. ſe ab.
per totum.
5 Quid de bonis ingredientiū ordinē mi
norum: aut aliorum qui nihil poſſunt ha-
bere. ℞. Albri. in d. autē. ingreſſi. recitat
opiniones quatuor. Prima ꝙ habeantur
pro derelictis. Scꝺa ꝙ pertineant ad ueni-
entes ab inteſtato. Tertia. ꝙ ad epiſcopum
in cuius dioceſi ſubſunt. Quarta ꝙ acqui-
rantur eccleſie romane cui ſubſunt ⁊ inde
alantur. Et hec eſt verior. de quo non me
extendo. quia habēt omnes tales priuile-
gia in huiuſmodi. quibus oportet ſtare. ⁊
vide. s. Legatum primo. §. 5.
6 Utrum acquiſita per monacum expulſū
vel fugitiuum efficiantur monaſterij ſui. ℞
vt colligo ex nō. ab Inno. in. c. cum olim.
de priuil. ⁊ Ho. in ti. de infantibus expo.
⁊ alios. ꝙ ſi monaſterium noluit eum reci
pere vel maior pars capituli. ſic erunt epi
vel alterius monaſterij ſi ipm eſt ingreſſus.
Si vero ſolus Abbas. vel minor pars fuit
in culpa. ſic acquiret monaſterio ſuo. Si aūt
non curauit redire talis monacus. ⁊ totum
monaſterium videns eum vagabundū ne
glexit. ſic ſimiliter acquiret epiſcopo. vel alij
monaſterio ſi quod ingreditur. ſicut de ſer
uo dicitur in. l. quod ſeruus. ff. de ſtipu. ſer
uo. ꝙ ſit apprehendentis. Quod ſi mona-
ſterium repetijt. ſed non potuit obtinere ali
quo impedimento. ſic acquirit monaſte-
rio ſuo. in aūt. de ſan. epiſ. §. ſi monacus.
Prelatus. n. poteſt monacum fugitiuum
vendicare cum omnibus bonis per eum
acquiſitis. c. Abbates. 18. q. 2. Aut ſi forte ad
aliud monaſterium ſit tranſlatus propter
peccatum ſuum. puta. quia ponitur in alio
monaſterio ad penitentiam faciendam. ⁊
huiuſmodi. 27. q. i. c. ſi qua monacarum.
ſic bona illa que proprio monaſterio attule
rat. quo ad vſufructū erunt ſecundi mōa-
ſterij. 16. q. 6. de lapſis. ⁊ poſt eius mortem
redibunt ad primum. Si vero tranſit ad ſcꝫ
monaſterium licite. quia ſtrictius. vel quia
promouetur in prelatū alterius. ſic tenent
aliqui in. c. ꝙ a te de cle. cōiuga. ꝙ quicqd
acquiret poſtea erit ſecundi. ſed alia primi
⁊ videtur tex. pro hoc. 18. q. i. in. c. vnico.
Alij dicunt ꝙ omnia ſibi vndecunꝗ̄ pro
uenta erunt ſecundi. vel dignitatis quia vi-
dentur accedere ad perſonam licet expreſ-
ſe fuerunt collata tempore ingreſſus ratio
ne predicta. ⁊ illud. c. vnicum loquitur ꝺ a
quiſitis ex induſtria monaci quia erunt pe
nes primum monaſterium in quo ea acqui
ſiuit. ⁊ hoc vltimū ſentit dominus. Car. in
d. c. ꝙ a te. Pa. vero ibidem tenet vt bona
patrimonialia ſequantur perſonam. ar.
huius. c. ꝙ a te. ⁊. c. ex tranſmiſſa. de renū.
⁊. l. 2. ff. de colle. illici ⁊ hoc ſequi videtur
Hoſti. ⁊ Io. An. i d. c. ꝙ a te. ⁊ magis pla
cet mihi opinio. Cardi.
Utrum monaſteriū poſſit grauari noua 7
ꝯſuetudine: ſeruitio: vel onere. Reſpōdeo
ꝙ non. Niſi a principio de cōſēſu epiſco
pi a patrono ſit ei impoſita vt in. c. ſcientes ꝺ
cenſi. non tamen intelligas ꝙ in dote ne-
ceſſaria poſſit etiam a principio imponi ali
quod onus. ſed intellige in alijs a dote pre
dicta:

8 Utrum quis poſſit frequētare monaſteria
monialiū. ℞. ꝙ nō niſi ex cauſa manifeſta
⁊ rōnabili. aliaſ poſt admonitionem freqn
tantes ſi ſunt clici deponātur. ſi laici excōi-
cētur. c. monaſteria de vita ⁊ ho. cle.
9 Utrum monaſteria duppla feminaꝝ
⁊ religioſorum ſint licita. ℞. ꝙ nō vt in. c.
diffinimus. ⁊. c. in decima. 18. q. 2.
10 Utrum quis poſſit preſici duobus mōa-
ſterijs. ℞. ꝙ nō ſicē nec plibus eccl'ijs curā
habentibus aiaꝝ. niſi vnum dependeat ex
alio de preben. c. cum ſingula. li. 6. ymo pl9
ſi monaci vnius monaſterij: prioratus vel
eccliās aut adminiſtratōnes ſeu officia vni
us monaſterij ꝯſueta per eiuſdē monacos
gubernari ſine licētia pape cōmitterēt mo-
naco alterius monaſterij ſunt priuati aucte
prouidendi ea vice ⁊ recipiētes ſunt inhabili
biles ipſo iure. d. c. cū ſingula. §. ſi.
11 Utrum Abbas poſſit vſufructum alicui9
rei relictum monaco ei auferre. ℞. ꝙ ſic p
nō. in aūt ingreſſi. C. de ſa. ſā. ec. ⁊ in. c. 2.
de ſta. mo. Sed quid ſi addatur ſi moleſtet
monacum cadat a legato. glo. in. l. lucius. §
tres heredes. ff. ad treb. Hanc qōnem for-
mat ⁊ ibi Bar. ⁊ per cy. in. l. quotiēs in ſi.
C. de dona. que ſub modo ⁊ per Bar. ⁊
Bal. ⁊ Io. de ymol. in. l. ſi alienū in prin.
ff. de here. inſtituēdis. Et concludit ꝙ ſi le-
gans diſponat per viam pene non valꝫ. qꝛ
ipoſitio pene ſuper facto impoſſibili de iur
l de facto ñ valet vt. l. cerdonē. ff. op. liber.
2. l. i. C. de hijs que pe. nomie. Sed ſi vult
nō poſſit moleſtari dicat lego vel relinquo
vſufructum tali monacho donec ⁊ quouſ-
ꝗ̄ Abbas faciat ei queſtionem ⁊ ex nūc nō
relinquo ita dicit Bal. i. d. l. i. in. 7. q. ⁊ pau
lus de caſtro in. d. §. tres heredes Sed i eo
quod habuit monacus añ cōtrouerſiā po
terit Abbas cōtrouerſiam facere ⁊ illi au-
ferre ſcꝺm predictos.

Monialis non debet ha- bere ſingularē

habitationem ſed cōiter tam in ec
cleſia ꝙ̄ in refectorio ⁊ dormitorio eē dꝫ.
18. q. 2. pernitioſam vt ſibi ſint teſtes caſtita-
tis ⁊ honeſtatis vt in aūt. de mona. §. cogi
tandum.
Non debet loqui monialis cū aliquo mo
naco niſi cū ſotia. vel pñte Abbatiſſa ⁊ bre
uiter. c. diffinimus ⁊. c. in decima. 18. q. 2.
Utrum poſſit cantare in choro cum mona
cis. ℞. ꝙ non vt in. d. c. pnitioſam.
Utrum moniales teneantur ſeruare clau-
ſuram. ℞. ꝙ ſic omnes vt in. c. periculoſo
de ſta. re. li. 6. Nec obſtat quod quidam di
cunt ꝙ non pōt eis indici vita artior ipſis in
uitis. quia hoc non pertinet ad artiorem vi
tam. ſed ad conſeruationem honeſtatis de
bite. ⁊ ideo non excuſantur a peccato mor
tali que non obſeruant clauſuram cum poſ
ſint. pōt tamen Abbatiſſa exire pro homa
gio faciendo cum honeſta ſotietate. ita tamē
ꝙ ad alia ñ diuertat. Similiter ſi eēt aliq̄ q̄
notabili morbo laborans ſine aliarum in
fectione ibi eſſe non poſſet vt in. d. c. pericu
loſo vbi prelatis ipſarum precipitur ꝙ pro
uideant. ⁊ ꝙ nō permittant patere acceſſus
quarumcūꝗ̄ pſonarum ad eas. niſi ex rōna
bili cauſa. ⁊ manifeſta ⁊ ꝙ ſingulis annis
eaſ viſitent. ⁊ ille que ſunt ita exempte ꝙ im
mediate ſubſunt pape dꝫ eps aucte aplica
viſitare vt nō in cle. attendentes de ſta. mo.
⁊ in. d. c. periculoſo.
Utrum teneat receptō monialium non 4
mendicantium facta vltra numerum earū
que poſſint ſuſtentari ſine penuria de pro-
uentibus monaſterij. ℞. ꝙ non. ymo ipſo
iure eſt nulla. d. c. periculoſo.

Moneta quot modis falſa tur. Uide ſupra.

Falſarius. §. 4. ⁊. 5. ⁊ de qua de-
bet fieri: Solutio vide. ſ. Solutio. §. 2.

Mora Incurritur cū quis ñ facit id quod facere te

netur ⁊ eo tempore vt notat in. c.
vltio de locato
An requiratur monitio vt quis conſtitua 1
tur in mora. ℞. ꝙ ſi dies eſt appoſita obli-
gationi non requiritur quia dies interpel-
lat pro homine. d. c. vltimo ⁊. C. de con-
trahē. ⁊ co. ſtipula. l. magna de quo vide
obligatio. §. 8. Si vero dies nō eſt appoſi-
ta obligationi nec alia conditio ſic requi-
ritur monitio ſecūdum Bal. in. l. non igno
rat. C. de fructi ⁊ li. expen. ⁊ Angelum in.
l. ſi manumiſſori. C. ꝺ obſe. pa. pre. ⁊ Pa.
in. c. licet heli de ſymonia ⁊ in. c. 2. de ac-
cuſat. Facit lex in fidei commiſſi ⁊ ibi eſt ca
ſus aureus. ff. de vſuris ⁊ in. l. quidam ybe
rus in verbo qua de re volo vt cum ybero
loquaris. ff. de ſerui. vrba. predi. ⁊ id qꝺ
legitur. ⁊ notatur in. l. debitores. preſentes
prius de nuntiationibus conueniendi ſunt
C. de pigno. ⁊ in. l. ſi ex legati cauſa. ff. de
verbo. obli. ⁊ i. c. accuſatō. 2. q. 7. licet glo.
dicat in. d. c. licet heli ꝙ in pecuniarijs ad-
monitio eſt de honeſtate non de neceſſita-
te. Tamen Ludouicus de roma i ſuis no-
tandis tenet ꝙ ſi debitor citatur ſine moni

tione ⁊ confitetur debitum ꝙ debet actor
condemnari in expenſis ſi poterit probare
ꝙ non fuit monitus. quia debitori incõbit
probatio: ⁊ ſic negatiua. Ratio q2 ius pre
ſumit ꝙ creditor monuerit eum. quia cõ-
muniter ſic ſolet fieri. vt dicitur in. d. l. in fi-
deicomiſſi. Et iſtud ē veriſſimū de iur fori
Sʒ d iur poli teneo ꝙ ſi creduō ex tiore ēt
reuerentiali nō audet petere debitū l' igno
rat. ꝙ tunc etiam ſine monitione conſtitua-
tur debitor in mora: alias non. qa ex quo
ſcit ꝙ ei debetur ⁊ ſine omni reſpectu pōt
petere ⁊ non petit videtur conſentire ꝙ te
neat. Et ſic intellige. l. in omnibus obligatō
nibus. ff. de re. iur ⁊ theologos in quarto
Attendite ꝙ moroſus tenetur etiam ad re-
ſtitutionem damni dati ei cui non ſoluit ⁊
lucri ceſſantis. ſm ea que dico. ſ. Uſura. i.
§. 14 ⁊. 30.
2 Quomodo purgatur mora. R. ꝙ ex cele
ri ſolutione ante requiſitionem factā. vt nō
in. d. c. vltimo. Facit. c. cum Bertoldus. de
re. iudi. ⁊. c. ex tue. de cle. non reſi. Aduer-
te hic ꝙ mora ⁊ culpa equiperantur: niſi i
hoc ꝙ mora eſt purgabilis. l. ſi ſeruum. §.
ſequitur. ff. de verbo. obli. Et ſic poteſt in-
telligi. l. ſi is. in fi. ff. de iur. doc. Et iō ſi res
que eſt reſtituenda vel damna eodem mo
do eſſet peritura apud dominum vel eum
cui ē danda nō tenetur moroſus. l. fi. §. i. ff.
ad le. ro. de iac. ne creditor lucretur cū alie
na iactura. Hoc ſequitur fulgo. in. l. quod
te. ff. ſi cer. pe.
3 Sed quid ſi dubitatur an peritura fuiſſet.
R. ꝙ debitor moroſus non liberatur. quia
interpretatio fit cōtra eum. l. cum res. §. fi.
ff. de le. primo.

Mors eſt triplex corporalis ſpūalis ⁊ gehennalis de pe. di. vltia. c. vltimo.

i Utrum quis poſſit ſibi infligere morté cor
poralem. Uide. ſ. Homicidium. i. §. ſecūdo
2 Utrum mors temporalis ſit ſatiſfactoria
pro peccatis. R. Sco. in. 4. di. 21. ꝙ mors
naturalis ꝙuīcūꝙ ſit neceſſaria. tamen ſi
voluntarie acceptetur eſt ſufficiens pena
pro omnibus peccatis venialibus. ⁊ forte
pro magna parte pene debite pro mortali-
bus. Ex quo infertur ⁊ ꝙ multo magis eſt
ſatiſfactoria mors que infligitur alicui eti-
am pro peccato ſuo ſi voluntarie ⁊ patien
ter ſuſtineatur.
3 Utrum mortuus reſuſcitatus reſtituatur in
integrum. R. vt elicitur per glo. ⁊ Archi.
in. c. 2. 32. q. 7. ⁊ per Jo. An. ⁊ Pa. in. c.
fraternitatis. de fri. ⁊ male. p9 An. ⁊ Ber.
bri. ꝙ quo ad ea que imprimuntur in aia
non perdidit. ⁊ ideo non reſtituitur. Unde
ſacerdos reſuſcitatus non reordinatur nec
baptizatus. ⁊ huiuſmodi. Jo. An. idem ſē
tit etiam in profeſſione: licet caracter non i
primatur. q2 obligatio acquiritur deo qui
non moritur. c. ſi. de condi. appo. Sʒ Pa.
tenet contrarium in hoc. q2 talis obligatio
eſt reſtricta ad tempus propterea pfitentes
dicunt. toto tempore vite mee pmitto ⁊c.
Et hoc credo verius ⁊ opinio Jo. An. mi
litaret quando quis ſimpliciter promit-
teret ſeruare talem regulam. In alijs au
tem in quibus nec caracter imprimitur.
ſed adherent corpori. Jo. An. dicit ꝙ non
reſtituitur nec recuperat. quia actio ſemel
extincta non reuiuiſcit. c. ex tranſmiſſa. de
renun. Sed glo. in. l. ex his. ff. de legi. ⁊ in
l. ſeruus effectus. ff. de actō. ⁊ obliga. tenet
ꝙ recuperet indiſtincte. Unde dicit ꝙ rum
pet teſtamentum quod ante fecerat ⁊ re-
cuperat bona. Archi. vbi ſupra tenet ꝙ re
ſtituitur quaſi iure poſtliminij. Et idem te-
net Jo. de ſanto. ⁊ bene. Ratio quia ſi re-
ſtitutio principis in integrum refertur ad
omnia. l. i. C. de ſen. paſ. 2. q. 3. quotiens in
fi. ergo fortius reſtitutio dei. Sed tu dic ꝙ
ſicut non extinguitur obligatio illius qui
promiſit nauem alienam. ſed ſolum ceſſat
ſi huius dominus nauem deſtruat animo re-
parandi eam ex eiſdem lignis quia eadem
nauis cenſetur. vt in. l. qui res ſuas. §. areaʒ
promiſiſti. ff. d ſolu. Sic in propoſito quia
dominus diſſoluit talem animo vt poſtea
ex eiſdem pulueribus reſuſcitaret. Et opi-
nio contraria poſſet ſeruari quando fuiſſet
morte reſolutus non animo reſtaurandi.
quia tunc nauis licet reſtauretur non eſt ea
dem. ſed i iſto caſu non poteſt eſſe. In ma
trimonio tamen certum eſt ꝙ non reſtitui-
tur niſi de nouo contrahatur iterum. quia
ſemel fuit diſſolutum ex morte. ⁊ ideo non
recuperat iur. poſtliminij. vt in. l. non vt a
patre. ff. de capti. ⁊ poſtlimi. reuer. ſecus
in alijs. vt dictum eſt. Bar. etiam in. l. pria
C. de ſa. ſan. eccle. tenet ꝙ reſuſcitatus ite-
rum moriturus. vt Lazarus recuperat ⁊
reuocat teſtamentum. ſic per natiuitatem
filiorum. ſed reſuſcitatus non amplius mo
riturus non rumpet.
Utrum ſpolians mortuos peccet. R. ꝙ
ſic. ⁊ grauiſſime punitur ſecundum leges.
vt de ſepul. viola. l. pretor. §. aduerſus eos.
⁊ phus quarto ethicor. latronibus tales
ānumerat.
Utrum mors ciuilis equiperetur morti na
turali. R. Ge. in. c. ſuſceptum. de reſcri. li. 6
Archi. ibidem ⁊. d. Anto. in. c. licet. de offi.
dele. plene proſequitur. Sed tu conclude.
ꝙ aut verbuʒ mors profertur a iure in ma
teria ſtricta ⁊ exorbitanti a iure communi.
Et in dubio intelligitur de morte naturali
vt in. d. c. ſuſceptū ⁊. l. 3. §. hec verba. ff. de
nego. ge. ⁊ ibi glo. ⁊ Bar. Aut ius non eſt
ſtrictum in quo ſcribitur mors: ſed eſt ex-
tendibile ex identitate rationis. Tunc ſi
mors ciuilis non habet per omnia eūdem
effectum quo ad id de quo agitur queʒ ha
bet mors naturalis non extendetur nec e-
quiperabitur morti naturali. vt dicit glo. in
d. c. queſitum ⁊ in. d. c. licet alias ſic. Si
vero verbum mors profertur ab homine.
tunc in dubio non equiperatur: quia ver-
bum hominis debet referri ad morteʒ na
turalem. vt in. l. ex ea parte. §. Inſulani. ff.
de verbo. obli. Jo. autem. 16. q. i. placuit di
cit ꝙ regulariter mortis appellatione itel-
ligitur naturalis mors.
Quis dicatur eſſe in mortis periculo. R.
Infirmus quotidiana febre Obſeſſus in
loco vbi machine iaciuntur: vel a talibus
hoſtibus qui eū volunt occidere. Nauiga
turus per loca periculoſa. vel iturus per
loca iſidioſa. Aut etate confectus ⁊ huiuſ-
modi. vt patet. ff. de do. cauſa. mor. l. mor-
tis cauſa. cum tribus. ſequentibus. Uel dic
ꝙ arbitrium boni viri eſt ſequendum. vt
penſatis conditionibus iudicet ſi probabi-
liter imminet periculum mortis ⁊ tunc di-
catur in periculo mortis.
Utrum liceat requirere a moriente ꝙ ſi-
bi reuellet ſtatum ſuum poſt mortem. R.
ſecundum Tho. in quol. ꝙ ſic: dummodo
hoc ſubintelligatur ſi deo placuerit ⁊ hoc
non fiat ex infidelitate vel dubitatione fi-
dei.

Mulier Uide ſupra. Femina.

Multiloquiū ſecundum Alex. ſecunda ſecūde. de multilo-
quio dicitur vt eſt multitudo lo-
quutionis cum ſuperfluitate. vel preter vti
litatem vel neceſſitatem. Et ſic intelligitur
illud puer. io. In multiloquio non deerit
peccatum. Aliud tamen eſt proprie loquē-
do multiloquium aliud verboſitas ſiue lin
guoſitas. Quia linguoſitas ſonat i contēp
tum prouenientem ex conſuetudine ſuper
flue ⁊ inordinate locutionis. Multiloqui
um vero non determinat tantuʒ quantum
linguoſitas. ſed ſtat in genere. ⁊ licet ſit ve
niale. tamen liguoſitas pōt eſſe mortale.
Unde. Job. i. Nunquid verboſus iuſtifi-
cabitur. quaſi dicat non.

m **Munus** tribus modis dicitur. Aliquando ca
pitur pro dono. quod quideʒ eſt
proprie id quod ſpōte preſtamus ⁊ ex nul
la neceſſitate vel iuris officio. quod quideʒ
ſi non preſtaretur nulla eſſet reprehenſio
vt. ff. de ver. ſi. l. munus proprie. Differt ta
men quia munus eſt donum cū cauſa. Do
num vero ſe habet in plus. quia etiam ali-
quando ſine cauſa. vt patet in. l. inter donū
⁊ munus. ff. de verbo. ſi. Aliquando capi
tur pro officio cum honore. Aliquando
pro honore ſine onere. vt habetur de hijs
omnibus in. l. munus tribus modis dicitur
ff. de verb. ſi. Unde in. d. l. munus. proprie
eſt quod neceſſario ſubimus. lege imperio
ue eius qui ptātem habet iubēdi. Et de iſto
hic tracto.
Quotuplex ē mun9. R. ꝙ triplex. Quo 1
dam ſordidum quod conſiſtit in vilibus
officijs. vt in arena fodienda. calce coquen
da: ⁊ alia exempla in. l. maximarum. C. de
excu. mune. Et poteſt dari iſta regula in ip-
ſis Agnoſcendis ſecundum Bar. in. l. vni
ca. C. de mulieribus. quia ſicut illud eſt ho
nor quia i loco reputatur honor. vt notat
Inno. in. c. d mlta de pben. ita illud ē vile
quod reputatur vile ⁊ habet officia vilia ⁊
hec tantum dantur vilibus perſonis non
maioribus. vel humilioribus. C. de ſuſce.
prepo. ⁊ archa.
Quoddam munus dicitur honeſtum cū 2
honore annexo ⁊ iſta munera appelantur
honores in. l. cui muneris. ff. de mu. ⁊ ho.
⁊ iſta ſunt officia ſeu dignitates publice. d.
l. vnica.
Quoddam dicitur munus honeſtum ſo 3
lum quia non habet nec honorem nec vi-
litatem annexum. vt eſt tutella: cura ⁊ hui-
uſmodi. ff. de excuſa. tuto.
Quomodo dicuntur prefata munera per 4
ſonalia mere. R. ꝙ tunc quando explican-
tur labore corporali ſolum ſine ſumptu vl'
detrimento rerum propriarū. l. ſi. in princi
pio. ff. de. mu. ⁊ ho.

s Quādo dicuntur patrimonialia ſeu realia. ℞. ꝙ tunc proprie quādo ꝯſumptu ꝓprio fiunt ab alijs.

m Quando dicuntur mixta. ſ. perſonalia ⁊ patrimonialia ſeu realia. ℞. ꝙ quando cuȝ labore corporali a nobis explicantur ⁊ cū ſumptu noſtro vt colligitur in. d. l. ſi. §. patrimoniorum.

s Quomodo dicuntur ordinaria prefata munera ſiue perſonalia ſiue realia. ℞. ꝙ ordinaria ſunt quando habent certam ⁊ ordinatam preſtationem per aliquam legem vel ſtatutum ſeu conſuetudinem longam. vt. ff. de vaca. ⁊ excuſati. mune. l. in honoribus. §. qui muneris publici.

8 Quomodo dicantur extraordinaria. ℞. ꝙ quando non per legeȝ. vel ſtatutum. vel conſuetudinem imponūtur ſed ſecundum voluntatem dominorum ſecundum Bar. ⁊ patet in. l. vnica. C. de vaca. pub. mune. Unde per accidens iſta iponuntur.

9 Aliquando iſta munera dicuntur indicta vt quando princeps imponit per. l. aliqͦd munus. vel per ſtatutum quod a principio erat extraordinarium ſed nunc efficitur ordinarium.

z Aliquando dicit ſuper indicta vt quando ſupra ordinariuȝ aliquid imponit propter neceſſitatem occurrentem. Facit. l. vnica. C. de ſuper indicto. Eſt ⁊ alia diſtinctio Gre. ſuper illō yſay. 33. qui excutit manum ſuam ab omni munere ꝙ triplex eſt. Munus a manu ab obſequio ⁊ lingua de quo. ĩ. Simonia. 5. in principio.

Murmuratio

ſecūdū quādaȝ apoſtillaȝ ſuper illud ſapiētie primo. Cuſtodite vos a murmuratione Eſt q̄dam querella cum impatiētia in hijs que homo deberet patienter ferre. ⁊ committitur aliquando contra deuȝ per diſplicentiam eo ꝙ non tribuat ꝓſperitatem vel aduerſitateȝ ſm merita hominum. vel qꝛ immittit tribulationes vel non regit mundum modo noſtro ⁊ tamen iniuſte. quia Jere. xi. Juſtus quidem tu es domine ſi diſputem tecum. licet nobis ſint occulta talia iuditia. Aliquando eſt contra prelatos. de quibus dicitur. 90. di Alienus ſit a fratruȝ vnitate qui murmurauerat. ⁊ ideo apoſtolus. Ne murmurauerītis ⁊c. prime cor. ii. ⁊ quando ſit peccatum mortale. dic ꝙ tunc quando ex ipſa ſit contra aliquod preceptuȝ dei puta qꝛ dicit vel credit deum iniuſtum. vel iudicat temerarie. ⁊ huiuſmodi.

m

Mutilatō

quid ſit. vide. ſ. Homicidiū 5. §. 6.

m

Mutus

per ſigna poteſt petere ſacra ⁊ ei ſūt dāda. 26. q. 6. qui recedūt. ⁊. c. ſe. Utꝝ poſſit ꝯheř mřimoniū. vide. ſ. Matrimoniū. 2. §. 4. ⁊ mřimoniū. 3. ipedimēto. 18.

m

Mutuum

eſt quod ō meo fit tuū. ff. ſi cer. peta. l. 2.

1 In quibus rebus cōſiſtit proprie mutuum. ℞. ꝙ in rebus que conſiſtunt in numero. vt pecunia. ⁊ huiuſmodi. pondere. vt maſſa auri. vel argenti. ⁊ huiuſmodi. vl mēſura. vt vinum. oleum. triticum. ⁊ que vſu conſumuntur. vt in. d. l. 2. ⁊ inſti. qui. mo. contrahitur obligatio in princi. Unde Rodoñ. menſuram reſtringit ad menſuram qua grana vel liquida menſurantur nō ad illam qua panni vel terre. Et aduerte qꝛ debet dari mutuum vt reddatur non eadem res in numero ſed ſimilis in genere. ſiue tātundem ⁊ eiuſdem vtilitatis ⁊ ꝓcij. ⁊ eodē modo. Unde ſi dedit pecuniam. non illam reſtituet ſed ſimilē. ⁊ huiuſmodi. aliter trāſiret vel in comodatum. aut depoſitum. vel alium contractum. l. 2. ff. de contrahen. emptio. ⁊. l. 2. ff. ſi cer. peta. Et nota ꝙ hic non accipitur genus ſm porphirium. ſed ponitur ſpecialiter pro quibuſdam rebus que conſiſtunt in numero pondere. ⁊ menſura Unde tenet Azo ꝙ ſi quis mutuo dediſſet pondus argenti ⁊ reciperet pecuniam ad numerum ꝙ eſt mutuum ſi pecunia ſit argentea. qꝛ idem genus redditur ⁊ tantūdeȝ facit. l. i. §. vlti. ff. de auro ⁊ ar. lega. ⁊ propterea ſi res mutuata perit periculuȝ ē mutuum accipientis etiam ſi caſu fortuito. l. incendiuȝ. C. ſi cer. peta. inſti. qui. mo. re contrahi. obliga. §. itē. Secus ſi data eēt pecunia in burſa conſignata. qꝛ non ē mutuum. l. ſi ab initio. ff. ſi cer. pe. oȝ ergo ꝙ tradaſ vt ſit accipientis mutuum non conſignata aliter non erit mutuum.

2 Utrum dare mutuum petenti ſit de precepto. ℞. ſcd̄m Sco. in. 4. di. 15. q. habens pecuniam ſibi pro aliquo tꝑe inutilem mortaliter peccat ſi eam non mutuat indigenti ⁊ petenti qꝛ facit contra preceptum nature ⁊ xpi. Luc. 6. mutuū date ⁊ Mat. 5. Sȝ ſi ei eſſet vtilis puta negotiando vel aliud de ea faciendo tūc diſtinguendū ꝗ ꝙ. ſ. dixi de eſca. §. 1. quomodo ē de precepto ⁊ ſm illam diſtinctionē a fortiori dic de mutuo qͦd nō.

3 Quomodo i mutuo ſit vſura. vide. ĩ. Uſura primo per totum.

n

Naufragium

eſt naue fracta ſubmerſio rerum ⁊ corporuȝ qͦd plerunqꝫ caſu fortuito contingit ꝓpter vim tēpeſtatis vel fluminis. l. deprecatio ⁊ ꝑ totū ff. ad. l. ro. de iac.

1 Utrum rapientes aliquid de naufragio teneantur. ℞. ꝙ ſic ad reſtitutionem. nec excuſat aliqua conſuetudo. d. l. deprecatio. ⁊. ff de incen. rui. ⁊ nau. l. ſi quis ex naufragio. nec excuſantur a peccato mortali ſi rapuīt intentione retinendi. nec excuſantur ex aliquo precepto. quia contra preceptum dei leuitici. 19. Diliges proximum tuuȝ ſicut te ipſum. Epiſcopus aut alius prelatus debet ꝯpōi. Laicus anathematizari. 24. q. 3. illi q ⁊ de treuga. c. innouamus. ſm leges. ĩ. annum in quadruplū. Poſt annum in ſimplū puniuntur. l. i. in prin. ff. de incen. rui. nau. Et hoc verum. niſi ſint nauigia que exercent pirraticam prauitatem: uel niſi tributi ano nomini inimica. vt in conſti. Fede. ad decus. §. nauigia. C. de furtis aūt nauigia.

2 Quid de dominis qui conueniunt cū nautis de certa quantitate danda ne depredentur in naufragio. ℞. ꝙ tenētur reſtituere qcquid hac de cā accipiunt. niſi ſpontanea liberalitate eis daretur. ſm Rodoñ. bene liceret ſtatutum quo quis lucratur tantum ꝓ rebus recuperatis in mari naufragis. intellige ſi ſit ꝓpter vtilitateȝ naufragorum qui aliter non recuperarent res ſuas. ſed perirent in mari.

3 Utrum inueniens res iactatas in mari vel ex naufragio teneaſ eas reſtituere. ℞. Pa. in. c. cum dilecti. de accu. ꝙ aut erant ꝓ derelictis. ⁊ ſic ſiunt capientis. qꝛ qͦd i nullius bonis eſt efficitur naturali ratione capiētis inſti. de re. diui. Si vero non erant pro derelictis. ſed fuerunt ꝓiecte vt euaderent periculum maris. tunc cum ꝓhicienſ remaneat dominus eas occupanſ animo retinendi cōmittit furtum. vt in glo. d. c. cum dilecti. ⁊ l. qua ratione. §. vlti. in fi. ff. de acq. re. do. ⁊ eſt excoicatus. vt in. c. excoicatōi. de rapto. ſi non reſtituit ꝗȝ primum poterit. Et ꝗuis Jo. An. ibidem dicat requiri monitionem ante ꝗȝ incurrat excomunicatōeȝ. Tñ Pa. ibidem dicit. ꝙ quo ad deum. ⁊ conſciam eſt excoicatus. ſi ꝗȝ primum poterit reſtituere non faciat. ⁊ multo fortius hoc hȝ locū in hijs qui rapiunt violenter res naufragorum. Si autem ſimpliciter accepit non conſiderando an eſſēt derelicte. vel ne excuſaſ a furto. vt eſt tex. nō. in. l. falſus. §. ſi iactum. ff. de fur. Et etiam ego credo ab excoicatione. ar. d. l. falſus ⁊ hijs. q nō Jo. An. i. c. quante. de ſen. exco. in nouella. De quo vide. ſ. Inuenta in prin. ⁊ limita vt ibi.

4 Sed queritur an ſit preſumendum ꝙ tales res ſint pro derelictis. ℞. idem Pa. vbi ſ. ꝙ ex coniecturis pōt ꝓſumi. Nam ſi libꝝ obtuſum pānis ⁊ bene ſigillatum ꝓicit ꝓſumitur non habuiſſe ꝓ derelicto. ſecus ſi apertum. ⁊ ſic in ſimilibus. Similiter quādo non ſtatim queſiuit. de quo. ſ. Inuenta in prin.

n

Nauta

caupo. ⁊ ſtabularius tenentur de leuiſſima culpa. non ō caſu. l. 2. ita. §. at hoc edicto. ff. nau. ca. ⁊ ſta. ⁊ dicitur nauta qui nauē exercet. non reiger. vt. l. i. eo. ti. §. nautam. Similiter caupo. ⁊ ſtabularius qui hꝫ exercent. ⁊ inſtitores eorum. vt in. d. l. i. §. fi. Nec obſtat. l. i. §. ſi veſtimenta. ff. depoſiti vbi depoſitarius non teneſ niſi de leui culpa. qꝛ eſt ſpeciale in iſtis vt teneantur de leuiſſima culpa. Sed ego in conſcientia non credo teneantur niſi de leui. vt. ff. nau. ca. ⁊ ſta. l. nauta. Et. d. l. ⁊ ita loquitur in odiuȝ talium qui ſolent fraudem facere. vt ibi patet in. §. at hoc edicto. Et ideo cum fundet ſe ſuper preſumptione non hēbit locum in conſcientia. niſi ſpecialiter accepiſſet mercedeȝ ꝓ cuſtodia. vt ſ. Locatio. §. 23. vel niſi qñ res requirebat diligentiſſimam cuſtodiaȝ quā ſcienter accepit cuſtodiendam. qꝛ ſic teneſ de leuiſſima.

1 Sed quom̄ ō ꝓbatur datū tali in pecunia ℞. ꝙ ſi conſueuit portare talē ꝗtitatē pecunie. tunc credeſ ſuo iuramēto. alś ñ. niſi quatenus ꝓbet. ar. ff. ō re. mi. l. ñ oēs. §. a barbaris. nā talis dȝ numerare pecuniam in cōſpectu hoſpitis. ff. depoſiti. l. i. §. ſi ciſta.

2 Utrū naute ⁊ ꝓſati dantes claues cameř dño deponenti excuſentur ſi perdatur. ℞. ſecundū glo. in. l. debet. ff. nau. ca. ſta. §. itē ſi predixerit. ꝙ ſi a principio dedit claues ⁊ predixit ꝙ nolebat teneri excuſatur. alś ñ. Simlr teneſ qñ a principio ñ ōdit claues ſed poſtea. lȝ ꝓdixerit. ꝑ. l. ſicut. C. de act. ⁊ ob. niſi ille expreſſe ꝯſēſiſſet nolle illū tenēri

3 Utꝝ ꝓſati hēant locū in eo q hoſpitatur aliquē nō tāq̄ caupo ſed ſicut ciuis ſine mercede ſicut ſit qñ rex venit in ciuitate aliqua ⁊ diſtribuit ſuos ꝑ domos. ℞. ꝙ nō. vt. l. ſi. ff. ſi meſſor. fa. mo. dix. ⁊ ar. ff. de alleato. l. i. §. itē notādū. ⁊ iō ſi gratiſ ſit tenetur ſolū

de dolo ⁊ lata culpa.
4 Utrū naute poſſint preponere res ſuas ꝺ
poſitis qn̄ vtraſqꝫ non pōt ſaluare. vide.ſ.
Comodatū.§.16.

n **Eceſſitas** triplex. pri-
ma ſiñ qua
vita corporalis ſuſtentari nō pōt.
⁊ de hac dicitur prime. Jo.3. Qui hūerit
ſbam huius mundi ⁊ viderit frēm ſuū ne-
ceſſitatē hēre ⁊c̄. Secunda neceſſitas dr̄ op
portuna. ſine qua vita comode ſuſtentari ñ
pōt. ⁊ ad hanc remonendā in ꝓxio quilibꝫ
ex pietate inducitur ad.ro.12. necitatibus ſā
ctoꝝ coicantes. ꝺ q̊ dic vt.ſ. Auaritia.§.3.
Tertia eſt ꝓficua ſine qua vtilr̄ vita ñ ſuſten
tatur. vt puta hn̄di libros ꝓ ſtudēdo. ⁊ hu-
iuſmodi. ad quā ſuccurrendā pfectio amo
ris iflamat ꝓ pria necitate. fa. ⁊ tertia. lꝫ mē
dicare peniatis circunſtantijs. Et eccl'aſtici
pn̄t reddiuus hēre eccleſiaſticos. alias nō. niſi
cum dānatōe ꝭꝫ Henri: de gandauo in.4
quol'.q.26. Et ſic intellige glo. in.c. peccarie
⁊.c.ſe.10.q.2.
i Utrūꝫ illud quod dicitur necitas facit lici
tum ⁊ ñ ſubicitur legi in.c.lꝫ. de ferijs intel-
ligatur de pria ſolū. R. ꝙ de pria ſolū. ⁊ h
intellige qn̄ tale qd qꝺ eſt contra legē non ē
malū de ſe. vt puta qꝛ ex aliqua circunſtan
tia pōt licite fieri. qꝛ tali necitate occurrente
non requirur alia diſpenſatio. ſed ꝓpria au
ctoritate quis pōt cōtrauēire. Similiter dic
pro ſecunda necitate. dūmō recōpenſatō a
liqua fiat. ſicut dicit do. Anto. in.c.i. ꝺ ferijs
ꝙ lꝫ doctoribus ꝯſulere ꝓ forenſibus in fe
ſto. dūmō aliquā elemoſinam in recōpenſa
tionē faciant. Facit glo. in.c. preſbr̄ in ꝟbo
denarium. ⁊ melius dictū.c.lꝫ. ſed ego cre
do ſit tutius hēre diſpenſationem a prelato
i iſta fa. In tertia vero necitate omnino re
quiritur diſpenſatō. aliter non faceret licitū
Et ꝭm hoc intellige glo. in.l.i.§. cum in ea-
dem. ff. ad.l. ro. de iactu. que dicit ꝙ tempo
re neceſſitatis oia ſunt coicāda. ⁊ qꝺ ibi di
xit Ang. ſ. ꝙ tp̄r cariſtie. ſi mēdicus furet pa
nē ñ incidere i penā. facit.c.3. de fur. ⁊ ſilia
que locuntur de necitate. qꝛ aliqn̄ de pria.
aliqn̄ de alijs.

n **Egligentia** eſt ōmiſ
ſio alli-
cuius ꝙ fieri debet ⁊ pōt. vñ ñ pōt
eē negligentia. vbi quis ñ eſt i mora. ꝺ elec.
c. vlti. ⁊ de ꝯceſ. p̄. qꝛ diuerſitatē. nō. in.c. ſi
ꝯpromiſſarius in prin. ꝺ elec. li.6. Et iō aliñ
negligentia dr̄ lata culpa. vñ. ff. man.l. ſi ſi-
deiuſſor in pri. dr̄ diſſoluta negligētia ꝓpe
dolū eſt. i. lata culpa. Et qn̄ dicatur lata cul
pa. uō. in.l. noia. C. arbi. tute. cū ſuis ꝯcor.
⁊.ſ. Culpa in prin. Noie ēt negligētie ſim
pliciter rēit leuis culpa ēt ⁊ leuiſſima. vt pꝫ
i.c. pallegatis. facit.28.di.c. de ſiracuſaē. ⁊.
c. cū ex eo i ſi. ⁊.c. cōmiſſa: §. porro. de elec.
li.6. ⁊ hoc eſt qn̄ qs tenetur ꝺ leui vel leuiſ
ſima culpa. alias non. Noie vero negligen
tie magne venit lata culpa. vt. ff. de actō. ⁊
ob.l.i.§. is quoqꝫ apud. vbi tex. quaſi apuſ
Aliqn̄ vero includit dolū. ſ. cum lex iponit
penā negligenti. qꝛ tunc ſub negligente in-
cludit doloſam negligentiam. vt nō. Ge. in
d.c. ſi ꝯpromiſſarius.
Utrū negligentia ſit peccatū mortale. R̄
ꝙ ſi quis ōmittit ex negligētia facere illa ad
q̄ tenet de pcepto l' ex offō in hijs vbi vſat
nōbile dānū ſibi ꝯmiſſoꝝ. ſic ē mortale pc̄ꝫ
de ſui nā. Et hoc nulli dubiū in hijs q̄ ſunt
de iure diuo precepta. l' ex offō ꝯmiſſa. In
hijs aūt q̄ ſūt de iure poſitiō ſolū. ñ credo
ſp ſit mortale. niſi icludat i ſe dolū l' ꝯtēptū
vt.ſ. pꝫ i ti. de inobia. Et ſic intellige ⁊ lita
glo. i.c. ea q̄ de offi. archi. ⁊.81.d.c. dictū. ⁊
11.q.3. placuit. 12.q.2. indigne. In alijs aūt q̄
ñ ſunt de precepto. negligētia coiter ē veni
ale pc̄ꝫ. vt pꝫ.25.di.§. alſ ea demū. ⁊ h verꝝ
niſi faciat totalr̄ excedet a caritate dei. qꝛ ēt
ſic eēt mortale pc̄ꝫ ꝭm Tho.22.q.54.
1 Utrū teneat ad reſtitutōeꝫ ꝺ dāno dato ꝑ
xio ex negligētia i offō ſuo. vel alio opere.
Uide.ſ. Culpa.§.6.

n **Egotium** ſeclare quid
ē. R. ꝙ cū ſit
multiplex ñ pōt diffiniri. ſꝫ ex aliq-
rū enumeratōe poſſumus alia ſilia iudicat
ſicē ſit.25.di.§. crintis appellatio. ⁊.1345. de
liguribus. ⁊ ex̄. ne Cle. vel mo.c.i. dr̄ ergo
negociū ſeculare. prio cū qd plus iuſto ap
petit. quod turpe lucrū ē. Itē ⁊ munera iniu
ſta accipe vl' dare. Et vniuerſalr̄ oia ꝑ q̄ hō
ſeculariter viuit i aliquo pc̄o. dr̄ ſeculare ne
gociū. hoc pꝫ i.d.c.i. Itē dr̄ ſeculare nego-
ciū mercancia ſeu negociatio. Itē dr̄ quod
fit ꝓ lucrando. ſicut artes. ꝓcuratōes cārū
⁊ negociorū factiōes. ⁊ huiuſmodi. Uñ dr̄
negociū quaſi negans ociū. de verbo. ſi.c.
forus.§. ꝯſtat. ⁊ ſeculare qꝛ ſecularibus re-
bus hn̄dis ipenditur. Ul' ꝭꝫ glo. in ſūma.21.
q.3. dr̄ Prio ꝓ mercancia. Secūdo ꝓ cāis
ſecularibus tractandis. Tertio ꝓ admiſtra
tione rerū ſeculariū. de hoc hēs.ſ. Cleric⁹
9.§.i.
Que negocia ſeclaria ꝓhibēt. R. ꝙ ſeclari
b⁹ ⁊ ꝓhibēt illa q̄ ſiñ mōtali fieri nō pn̄t.
Sed clericis ⁊ religioſis ſunt iterdicta mľ
ta. vt pꝫ in dicto.c.i. ⁊ habes ſupra. Cleric
cus nono.
1 Utrū negociatio q̄ ꝯſiſtit i vēdēdo ⁊ emē-
do: q̄ alio nō vſitatori dr̄ mercantia ſit lici
ta. R. Alex. in.3. pte ſūme. tractatu de iudici
alib⁹. cū quo ꝯcor Inno. i.c.i. ne. cle. l' mo.
⁊ Jo. An. in.d. R̄ca. ⁊ Pa. in.d.c.i. ꝙ de
ſe ñ eſt mala nec illicita. Sꝫ pōt fieri illicita
rōe circūſtantie. cāe. pſone. mōi. tp̄is. loci.
ꝯmercij. Ex circūſtātia cāe. ſ. qn̄ ꝑꝑ cupidi
tatē l' aliqꝺ aliud malū ſit. ⁊ ſic tale pc̄m eſt
qualis finis ꝑ quē ſit. Uñ ille q negociando
itēdit lucrū tāq̄ vltimū finē. ⁊ cupit ſiñ labo
re ⁊ ſolicitudine ex auaricia diuitias ꝯgre
gare. eiciet de ipſo padiſi ꝭꝫ Alex. ⁊ ſic pꝫ
ꝙ efficitur mōtale peccatū ei. Negociatori
āt ꝑꝑ ꝓpāꝫ necitatē vel pietatē. ſ. ad diſpēſā
dū in pioſ uſus lucrū. vel ꝑꝑ rei publice vti
litatē. vel ꝓxi eſt cā lita. q̄ facit vt fiat ſiñ pc̄o
alr̄ ñ. Circūſtātia pſōe facit illicitā. ſ. ſi ē cle
ricus. vel religioſus. de quo ſ. Clericus.9.
dꝫ ergo ſit ſecularis q negociator dꝫ eſſe.
Ex circunſtantia mōi ſit illicita. ſ. qn̄ exerce
tur ⁊ cū dolo. vel cū mēdatijs. vel alijs pac
tis ſeu ꝑiurijs. Et ſi ſunt peccata mortalia: ſi
cut mendatiū qꝺ dicit intētōe decipiēdi ꝓxi
mū ēt in magna re ſi poſſet vel ꝑiuriū: ſic ne
gociatio ē mortale peccatū. Itē ex circūſtā
tia tēporis. ſ. feſtiui ab eccleſia precepti. de
quo dic vt.ſ. Ferie.§.21. Itē ex circunſtācia
loci. ſ. diuino cultui deputati. ſicut ē eccleſia. l'
cimiteriū. In eccl'a. n. ñ pt fieri ſiñ pc̄o mor
tali niſi magna neceſſitas excuſet. vt pꝫ ꝑ.c.
decet domū dī: ꝺ imu. ec. li.6. i.ducto.c. relig
nolumus. de cu. euchariſtie. Et hoc itellige
de actuali ꝯctatiōe reꝝ q̄ ſiñ ſtrepitu fieri nō
pōt. Secus eēt in venditione candelarum
que ſine verbis fit. Aut in cōuentione alicu
ius rei emende eſt. vel vendende poſtea.
quia non eſſet mortale peccatum. Item ex
circunſtantia cōmercij. ꝙ quidem eſt dam
noſum rei publice. ſicut cum quis emit vili
us. vt carius vendat ⁊ cum damno rei pub
lice. ſicut ſunt illi qui totum granum emūt.
vel omnes merces. ⁊ huiuſmodi. vt poſtea
vendant modo ſuo. Si vero comertium
eſt vtile rei publice. ſicut illud quo merces
portantur de terra vbi habundant ad aliaꝫ
vbi deficiunt. vel illud quo de vna re fit alia
ſicut faciunt artifices de lana pannum. de
cera candelas. ⁊ huiuſmodi. vel illud quo
quis conſeruat res quas emit vt vendat tē-
pore debito. eo quia quilibet non poteſt ſta
tim emere. ſic iſtis licet negociari ſi alie cir
cunſtantie adſunt. Alijs autem eſt damna-
tiōis. ⁊ de eis loquitur. Criſo.88.di. eiciēs
⁊ nō. Sco. in quarto.15. diſtinctione.q.2.
ar. ſecundo.
Utrum ille qui carius vendit q̄ emit in 5
eodem loco licite hoc facere poſſit. Reſ-
pondit Ale. vbi ſupra. titulo de legibus. ꝙ
ſi id pro ſe emit: ⁊ poſtea proceſſu tempo-
ris non indiget. licite vendere poteſt pro
pretio occurrenti. q̄uis ſit carius q̄ quan-
do emit. quia non ad hoc emit. ⁊ lucrum
aduenit ratione temporis. Si vero emit vt
venderet tempore quo carius erit. ſic ſi fe-
cit ꝓ vtilitate terre ſue. ſ. ne homines poſtea
indigerent ⁊ non inuenirent: ⁊ ipſe aliqd
lucraret ꝓ ſua ſuſtētatōe ⁊ ſue famulie. Uel
ſi a caſu aliquid emit ꝓ bono foro. ⁊ poſtea
inuenit q illud vult emere ꝓ cariori: ⁊ con-
currant ea que dico ſupra. Emptio.§. ſepti
mo. cum alijs circunſtantijs predictis hic.
ſic licet laicis ſed non clericis. Si autem fe
cit ſolum vt lucraretur ſine aliqua vtilitate
rei publice. ymo potius cum damno: ſic
peccat mortaliter. vt patet per dictum.c. ei-
ciens. ⁊ de iſtis intellige illud.c. quicunqꝫ
tempore.14.q.4. vbi turpe lucrum dicitur
tempore vindemie vilius emere. vt carius
vendat. iſtis concordat Hgo ⁊ Lau.14.
qōne quarta ſi qs. ⁊ Tho.22.q.77. ⁊ Pa.
in.c. primo. ne cle. vel mo. Non tamen te-
netur ad reſtitutionem talis turpis lucri de
neceſſitate. ſed de conſilio ſecundum Ro-
doñ. Niſi forte fuiſſet cauſa talis excreſcen-
tie. puta qꝛ totum emit vt carius. poſtea poſ
ſet vendere. qꝛ ſic teneretur ad reſtitutōnem
damnificatis. ſi tale damnum alias non oc
curriſſet. Quid de artificibus qui faciunt ar
tem q̄ non eſt niſi ad malū. vide.ſ. Ars.

n **Eophitus** dicitur no
uus i fide
l' i religione: vt.48.di.c. qm̄ ⁊.c. ſic
Utrum neophitus in fide poſſit ordinari
R. ꝙ ñ ēt ad minores ordines. vt pꝫ in.§.i.
⁊.d.c. qm̄ eadem di.

n **Igrōantia** vid.ſ. Sō
tilegium.

n **Ominatim** qs dr̄
itero ic
tus. vel excoicatus. R. Pa. i.c. in
lateranēſi. de pre. ꝙ vbi agit de pena icur
rēda ipō iuř. ſic ñ dr̄ qs noiatiꝫ. niſi exꝓma
tur ei⁹ ꝓpriū nomē. qꝛ h iportat ethiologia
vocabuli. ⁊ in iſtis odioſis ñ ē recedenduꝫ
a ꝓpria ſignificatōe ꝟborum. niſi de mente
conſtet. vt in.c. ſtatutum. de elec. li.6. Niſi

circonſtantie ſint ita expreſſe ⁊ ſtricte ꝙ ex toto ipoꝛtant vices ꝓpꝛij nois. facit ꝓ hoc. l.2.ff. de libe. ⁊ poſtu. ⁊ inſti. de exhe. libe. §. noiatim. ⁊ in. l. quotiens. §. ſi quis nomē. ff. de here. inſti. facit. l. certū. ff. ſi cer. peta. vt puta. dr̄ filius petri qui ñ hʒ niſi vnicum filium. ⁊ huiuſmōi. Et ſic intellige ⁊ limita Inno. i. d. c. i Laterañ. hoc ēt ſequitur glo. ⁊ Io. in cle. i. de vi. ⁊ ho. cle. in verbo noiatim. Si uero ñ agitur de pena incurrēda ipſo facto. tunc ēt dr̄ noiatim expꝛſſus. qui per circunſtantias ñ ſic ſtrictas expꝛimitur. Et ſic intellige ⁊ limita glo. ⁊ Pau. i cle. i. de vi. ⁊ ho. cle. in. ṽ. noiatim. ⁊ glo. in. c. conſtitutionem. de ſen. exco. li. 6. Puta ſi dicēt magiſter carpentarius talis loci. iunioꝛ. ⁊ huiuſmodi. qḋ nota bene. Et ad glo. in. c. a nobis el. i. de ſen. exco. quā vidētur ſeq coiter doc. dic ꝙ intelligitur ꝙ ita ſūt excoicati quaſi noiatim fuiſſent expꝛſſi. ſed nō ꝙ dicantur noiatim excoicati. qꝛ quis pōt excomunicari. lʒ non noietur.

n **Otarius** vide. Tabellio.

n **Otorium** dr̄ triplex ſʒ glo. in. c. via de coha. cle. ⁊ mu. ⁊ ibi Pa. ſequitur. ſ. notoꝛium pſūptōis: ⁊ iſtud eſt qñ ius vehementer aliquid pſumit. vt in filiatione que ex ↄiecturis a iure iductis dicitur notoria: ⁊ idē eſt iſtud notoꝛium ſicut pſūptō iuris. Secundum eſt notoꝛiū iuris. qꝛ in iure ſiue in iuditio oꝛitur. ſicut enim quis conuicitur in iuditio: vel ſponte confitetur: vel ꝑ ſententiam condemnatur in iuditio. Tertiū eſt notoꝛium facti. ⁊ iſtud eſt cum populus eſt teſtis alicuius facti: ⁊ non eſt locus inficiationi. vt notat Arch. 2. q. i. de manifeſta. ⁊ bonus tex. in. c. cū dilecto. de pur. ca. Et dr̄ notoꝛiū facti clara ⁊ famoſa locutio ex euidentia rei ſgens: q̄ tergiuerſatōe aliqua celari ñ pōt. vt ꝓbatur in. c. tua. de coha. cle. ⁊ mu. ⁊. c. euidentia. de accu. Et iſtud notorium facti eſt triplex. Primū facti ꝑmanētis vt ꝙ palatiū dñoꝝ eſt i platea. ⁊ ſic dr̄ notorium quaſi res nota oibus volentibus videre eē. facit aūt. qui ſemel. C. quō. ⁊ qñ in. ⁊ d. c. euidentia. Secundū eſt facti tranſeūtis ⁊ nō redeuntis. vt ſi in ↄſpectu populi ſit aliquis interfectus: ſilr̄ vox pconis qꝛ notoꝛium eſt ꝓ tunc. ñ ꝓ nunc. ⁊ ſic intellige ꝙ nō. glo. in. d. aūt. qui ſemel. Tertiū eſt facti interpolati. exēplū in eo qui paratus eſt mutuare ſub vſuris. ⁊ de meretrice qꝛ ñ ſꝑ mutuat vel peccat. Sed Bar. poſt Iaco. butri. in. l ciues. C. de appel. dicit ꝙ notoꝛiū eſt ꝙ hʒ actū ꝑmanentē. vt edicta in albo ptoꝛio. ⁊ ꝙ in platea eſt palatiū dñoꝝ. Illa aūt que nunꝗ͂ hūerunt actū ꝑmanentem vt vox preconia: ⁊ huiuſmodi. non pñt tranſire in notoꝛium. ſed bene in manifeſtum.

Sed q̄t hoiʒ ſcia requiritur ad faciēdū notoꝛiū facti. R. fuerūt varie opiones. Sʒ mihi placet opi. glo. in. d. c. de manifeſta. q̄ dicit ſufficere ſciam. io. hoium ad minus. Quā ſic intelligo. vt colligo ex Pa. in. d. c. veſtra. ꝙ ſi vicinia ñ hʒ. io. hoieſ. ſeu pſōas non pōt oꝛiri notoꝛium: Si vero hʒ. io. pſonas ſolum opoꝛtet oēs ſciāt. ſi aūt hʒ plꝰ oʒ ꝙ oēs ſciant vl maioꝛ ps: ⁊ illa pars ñ ſit minoꝛ. io. pſonis. Et ꝙ talis vicinia faciat notoꝛium. hēs bonum tex. i. d. c. cū dilecto. Et ſic pʒ ꝙ ñ requiritur ſcientia totius populi. vt volunt aliqui.

Utꝝ in notoꝛijs ſit oꝛdo ſeruandus iuris. R. Pa. in. d. c. veſtra. ꝙ vbi agitur de conſanguinitate ꝓbanda requiritur: ſed in alijs non niſi ſola citatio. Et hoc intellige verū vbi conſtat ꝙ nulla defenſio competit: ſ poteſt ↄpetere. Sed vbi pōt ↄpetere ſic eſt neceſſe ſeruare: ſed non omnis ſolemnitas ſolita. Similiter requiritur ꝓbatio notoꝛij ꝑ duos teſtes ad minus. nō. glo. in. l. 3. ff. de teſti: niſi ſit notoꝛium facti permanentis. vt in d. c. euidentia.

n **Ouale** in priuilegijs pijs locis conceſſis. itelligitur omnis ager de nouo ad cultum redactus: de quo non extat memoria ꝙ aliquando fuiſſet cultus. de verbo. ſi. c. qui per nouale.

n **Ouitius** ꝓpꝛie dicitur qui habitu religionis accepto nundum per aliquam ꝓfeſſiōem aſtrictus. experitur religionis auſteritatem

Quis poſſit eē nouicius ꝓpꝛie. R. ꝙ quilibet qui eſt rationis capax. ⁊ pubes. 20. q. i. per totum. ⁊ de regula. c. cum ſimus. ⁊ qui libe qui poteſt eē religioſus. ⁊ quis ſit. vide īfra. Religioſus. §. 4. Unde lʒ āte ānos pubertatis. vl oblatus a parentibus. aut alias quis poſſit ſuſcipere habitum. tñ ꝓpꝛie nō eſt nouicius. qꝛ experiri non pōt quid ſit caſtitas. nec malitia pōt ſupplē etatē. vt i. c. ad nr̄as. ⁊. c. ſignificatū. ō regula. ⁊ iō oʒ ↄpleuerit. 14. annū maſculus. femia vero. 12.

Per q̄ntū tps dʒ quis eſſe nouitius. R. ꝙ regulariter ꝑ annū. vt in. c. cōſald⁹. 17. q. i. ⁊ in. c. ad applicam. de reglá. Tñ qꝛ iſtud tps datur in fauoꝛē nouicij. vt expiatur. ⁊ ſimiliter monaſterij. vt ꝓbent ſi ꝓ eis conuenit Iō pꝛelato cum ↄuentu ↄſenciente. ⁊ interueniente voluntate nouicij pōt añ annū ꝓfiteri. et tʒ pꝛofeſſio. lʒ male faciant pꝛelati ſi ſine magna diſcretōe hoc faciāt. vt i. d. c. ad aplicā. Fallit hoc i monacis q hñt mōaſteria in iſulis multū rigidis. qbus pꝛohibetur añ. 18. annū aliquē recipiāt ad pꝛofeſſionē. vt in. c. qꝛ in inſulis. de ſta. regula. Quā quidē pꝛohibitionē Io. An. ⁊ p⁹ eū Pa. i d. c. Quia in inſulis extendūt ad fratres minoꝛes: ⁊ pꝛedicatoꝛes: vt nō recipiant ad ꝓfeſſionē aliquē añ. 18. annum: ⁊ placet mihi ꝑ idēptitatē rōis expꝛeſſe: vbi dʒ fieri extenſio legis. vt. ſ. dixi. Lex. §. 6. Etiam fallit in oibus mēdicantibus: qui nō pñt recipe añ annū cōpletū pꝛobatōis ad pꝛofeſſionē. vt i c. non ſolū. et. c. cōſtitutionē. de regula. li. 6.

3 Sed qd ſi quis nō obſtante pꝛohibitione recipiatur ad pꝛofeſſionē añ annū pꝛobationis: vel añ tēpus debitū. R. Qḋ ſi quis recipiatur ad pꝛofeſſionē ante ānos pubertatis. pꝛofeſſio nulla ē ipſo iure. vt i dictis capitulis. ad nr̄am. ⁊. c. ſignificatum. Et hoc in quacunqʒ religione. Si vero quis recipiatur ante. 18. annum vbi non eſt recipiendus. Hoſti. tenet ꝙ ēt nulla ſit pꝛofeſſio: ꝑ. d. c. qꝛ in inſulis. ⁊ communiter ipſum recitando tranſeunt doc. ⁊ facit pꝛo ſua opinione. l. non dubium. C. de legi. ⁊ regula q̄ cōtra ius. de re. iu. li. 6. Pa. videtur dubie loqui. an ſit obligatus illi religioni q̄ pꝛofeſſus eſt tñ. Sed tñ ꝙ ſaltem in genere ſit obligatus affirmat. Sed ego credo ꝙ ñ religioni in genē. ſed in ſpē illi quā ꝓfeſſus ē obligatur. qꝛ talis ꝓhibitio pncipalr̄ reſpicit fauoꝛē pꝛofitentis: cui ipſe pōt renunciare. Et hoc iuditio meo apte ꝓbatur ꝑ. d. c. ad aplicaʒ. vbi pʒ ꝙ abbatibus pꝛohibetur receptio ante annum. aliter non punirentur facientes cōtrarium. ⁊ facta tenēt. Et ſic ad l. non dubium. ⁊ regulam que contra ius pōt dici ꝙ nō eſt nulla. qꝛ alio iure ſuſtentatur. ſ. d. c. ad aplicam. Si autem loquantur de pꝛofeſſione que ſit ante annum pꝛobatōnis ſic tenet. vt dictum eſt. Niſi in religione mendicantium in qua pꝛofeſſio facta ante annum pꝛobationis completum nō obligat niſi religioni in genere. nō aūt illi quaʒ quis pꝛofeſſus eſt ſm ꝙ infra dicā. Et illi q taleſ q̄ recepunt aliquē ſciēter peccarūt moꝛtaliter. Et ñ pñt āplius ad pꝛofeſſionē recipere. ⁊ vlterius dʒ puniri pena q̄ ꝓ grauioribus culpis ſolet. infligi. vt in. d. c. ñ ſolū.

4 Sed nunquid ſi durante ſuſpenſione pꝛedicta recipiet aliqm ad pꝛofeſſionem efficietur irregularis. R. Ge. in dicto. c. non ſolū ꝙ non. qꝛ opoꝛtet ꝙ actus qui ſit poſt ſuſpēſionem ſit actus de attributis certo oꝛdini. cuiuſmōi ñ ē receptio ad ꝓfeſſionē. Igitur ñ erit irreglis. Quis alij dicāt ꝙ ſic. ⁊ ñ bñ.

5 Sed quis poterit abſoluere a dicta ſuſpēſatione. R. Ge. in. d. c. non ſolū. tʒ ꝙ ſolus papa qꝛ cū. c. nuper. de ſen. exco. nō hñt locū in inferioꝛib⁹ epo. ⁊ iſti ſint exēpti. Ergo cū ab epo nō poſſit abſolui neceſſe hñt ire ad papā. Sed ego cum teneam ꝙ dictum. c. nuper. habeat locum etiam in ciuite vt a pte logr̄ iō poterunt abſolui a pꝛelatis ſuis Et ſic concoꝛda opiniones que ſunt in. d. c non ſolū. ⁊ recitat Ge. ſic diſtinguendo. ꝙ Aut ſuſpēſio eſt ad tēpus. ⁊ ſolus papa abſoluit. nec hʒ locum. d. c. nup. Aut ñ ē ad tēpus. ⁊ ſic hʒ locum. ⁊ hoc tene: qḋ ſequitur glo. ibidē. de quo vide. ſ. Abſolutio. i. §. 4.

6 Utrū pꝛedicta pena. c. nō ſolum. hēat locum in monialibus ſancte Clare ⁊ pꝛedicatoꝛum. R. Ge. ꝙ ſic. cū dño Lappo. ⁊ lʒ ex pꝛiuilegio hēant ꝓpꝛium. ⁊ nō mendicēt ꝑ hoc non tollitur quin ſint de oꝛdine mēdicantium. nec pꝛiuilegium in vno valet ad oia. Quod limito ō illis pꝛime regule ſancte Clare Sed de minoꝛibus non credo cū ex reglá hēant pꝛopꝛium. Et attende ad eorum reglá. an hēant ꝓpꝛium. ⁊ ſic nō extenditur ad eas. an non poſſint hēre. ⁊ ſic extēditur. Quis ex pꝛiuilegio hēant poſſeſſiones. vel de facto non mendicent.

7 Quero qñ incipit ānus ꝓbatiōis. R. ꝙ a die ⁊ hoꝛa impoſitionis hitus. dūmō ſit pubes. quo ad alias regiones. ſed quo ad minoꝛes. ⁊ pꝛedicatoꝛes. ⁊ monaſteria in ſaluaticis inſulis. oʒ hēant annū. 17. cōpletum. vt pʒ ꝑ pꝛedicta. c. ad nr̄am. c. ſignificatum. ⁊. c. qꝛ in inſulis.

8 Nunquid furioſus pōt eē nouicius. R. ꝙ nō. accipiendo nouiciatū ꝓ anno ꝓbatiōis vt de regula. c. ſicut tenoꝛ. Uñ ſi ſtetiſſet i religione ꝑ centum annos nunꝗ͂ poterit pꝛofiterit ⁊ ſi pꝛofitetur pꝛofeſſio nulla ē. ſicut nec matrimoniū contrahere. vt. ff. de ſpon. l. furoꝛ. Nec ratificatur per ratihitionem p⁹ q̄ fuerit ſane mentis. Sicut nec ꝓfeſſio facta ante annos pubertatis. niſi per delationē habitus inducentis pꝛofeſſionem tacitam poſtq̄ eſt ſane mentis. ⁊ compleuit annos pubertatis. aut per pꝛofeſſionem expꝛeſſaʒ ſe obligauerit. vt pʒ per. c. i. de voto. li. 6. facit. c. ſicut tenoꝛ. de regula. Et placet mihi.

Quis Ho. ⁊ communiter euꝫ ſequētes vide antur tenere ꝙ ratificetur. ſi non contradi cat. ſed ꝑſeuerauerit poſtꝙ̄ eſt ſane mentis ⁊ pubes factus. ⁊ idē dicunt de ipubere. ſꝫ tu tene iſtud. ꝑſeuerare. vt dixi cum dela tione habitus inducentis profeſſionē ta citam.

9 Utrū nouicius poſſit exire. Rꝫ ꝙ ſic libere ſine oi licentia. vt pꝫ in. c. ſtatuimꝰ de regla. ꝑꝑ verbū libere nec incurrit in aliquā ibi li tatōem quo ad ordines l' officia eccleſiaſtica vel ſecularia ex tali egreſſu. patet hoc ex. c. poſtulaſti. de regula. Fallit hoc in illo q ꝓ feſſus eſt tacite. vt pꝫ in. d. c. ſtatuimus.

10 Quid de bonis que donauit religioni an̄ ingreſſum. vel in ipſo ingreſſu. Rꝫ. Pa. in. c. quod a te. de cle. coniuga. ꝙ ſi donauit oia. tunc indubio videtur donaſſe cā mōtiſ Unde cā ceſſante ꝑ ꝓfeſſionē tacitam. vl' ex preſſam. reuocatur inde recedendo. ar. l. ſe ia. in ſi. ꝓ. Rꝫ. ff. de dona. cā mor. ⁊. l. nō ois in prin. ff. ſi cer. peta. Facit qͦ nō. Bar. in aūt. igreſſi. C. de ſa. ſan. ec. Et idē dic̄ Bar. ibidem de illo cuius ꝓfeſſio nō tꝫ. Quis ꝓ fitens crederet tenere qͦ recuperabit. qͦ probat. per. l. ſi pater. ⁊. l. nec apud. C. de here. inſti. vbi quis credens aliquem fratrē vel filium. ⁊ hac contemplatione reliquit bona ſua. reperto contrario auferuntur ab eo. ⁊ veniunt ſuccedentes ab inteſtato. vt dicta. l. ſi pater. Si vero nō donauit oia ſꝫ aliqua ſolum. ⁊ ſic dico non videtur do naſſe cauſa ingreſſus. ⁊ ideo non recupe rabit. ar. coruꝫ que habentur in. c. benefici um ⁊. c. conſtitutionem. de regula. libro ſe xto. Et ſic limita ⁊ intellige Hoſti. ⁊ Pa. in dicto. c. ſtatuimus. qui videntur contra rij. Similiter non recuperat ſi donauit nō cauſa ingreſſus. ſed ex interuallo. vt in. c. ſi. de dona. ⁊. l. perfecta. donatio. C. de dona tio. que ſub modo. Idem dicit Bar. vbi ſu pra. de illo qui ſciebat profeſſionem non tenere. ꝙ donata non recuperabit. quia vi detur donaſſe. l. cuius per errorem. ff. de regulis iur. ⁊. l. campanus. ff. ꝺ ope. liber. Et intellige quo ad iuris preſumptionem. ⁊ in dubio. Sed in conſcientia vl' alio mo do vbi poteſt ſciri ꝙ ſolum donauit cauſa ingreſſus. ⁊ non alio modo. ſic recupera bit quia ſemper videtur datum cauſa mor tis.

11 Quid de bonis nouicij morientis ante ꝓ feſſionem tacitam. vel expreſſam. Rꝫ. Ci. ⁊ multi alij docto. in dicta aūt. ingreſſi tenue runt quod debent ſpectare ad monaſteriuꝫ quia ibi moriendo videtur mori vt mona cus. Idem tenet dominus Anto. in. c. in preſentia. de probatio. Bar. in autentica ſi qua mulier in ſi. C. de ſacro ſan. eccle. pro preſata opinione allegat. c. ſi. de ſuc. ab in teſta. tamen non firmat ſed dicit relinquen dum canoniſtis. Pa. in dicto. c. in. preſen tia. diſtinguit ⁊ bene. quod aut intrans ex preſſe contulit bona ſua monaſterio. Et ſic eſt vera opinio predictoruꝫ quod ſunt mo naſterij. ſi non expreſſe reuocauit. Si vero expreſſe non contulit ſed ſimpliciter intra uit cauſa probationis. ſic ſuccedent proxi miores. ⁊ non monaſterium. Nam cum iſte non fuerit religioſus cum effectu. c. reli gioſo. de ſenten. exco. libro ſexto. Bona eius nec tacite nec expreſſe tranſierunt in monaſterium. preſertim cum adhuc habe ret facultatem faciendi teſtamentum. Ideo proximiores ſuccedent.

Quomodo nouicius efficitur tacite pro feſſus. Reſpondeo ꝙ tribus modis effici tur tacite profeſſus. Primo ſecunduꝫ Io. An. ⁊ dominum Anto. ⁊ Pa. in. c. vidua de regula. quando ſe ingerit actibus qui ſo lum conueniunt profeſſis de iure vel con ſuetudine. ⁊ hoc facit ex certa ſcientia. ſ. ſci ens ſoluꝫ conuenire talem actum profeſſis. Item quod hoc faciat ſponte. ⁊ nō ex me tu. Item quod per triduum in eodem pro poſito perſeueret. aut loco perſeuerantie tridui ꝙ ſecerit cum habitu profeſſorū diſ tincto in forma: ſciſſura vel colore. Aliter vno iſtorum deficiente. non inducitur pro feſſio tacita. puta ſi facit neſciens compete re ſolum profeſſis. vel ex metu. vl' ſine per ſeuerantia tridui. dummodo loco perſeue rantie tridui non ponatur habitus profeſſo rum. qꝛ idem facit quod triduum. Secun do inducitur tacita profeſſio ex delatione habitus profeſſorum. Dummodo faciat primo ſcienter ſciens ſolum conuenire profeſſis. ⁊ ſciens ꝙ ex tali hac aſſumptiōe de iure l' conſuetudine inducitur profeſſio ſꝫ Inno. ⁊ do. Ant. Itē ſo ꝙ hitꝰ ꝓfeſſoꝝ ſit diſtinctus in colore. vel forma. aut ſciſſu ra. Tertio ꝙ ſponte. Quarto ꝙ detur ei ab eo qui poteſt incorporare religioni. Aut eo conſentiente accipiatur. ſecunduꝫ Pa. in dicto. c. vidua. ⁊ facit. c. porrectum de regula. Quinto ꝙ detur perſeuerantia tridui in eius delatione. ⁊ ſic intellige. c. inſtitutionem in fine. de regula. libro ſexto. Quidam tamen excipiunt duos caſus in quibus non requiritur iſtud quintum. ſcili cet perſeuerantia tridui. Primus ſi in infir mitate ſuſcipitur. Facit. c. ſicut el ſecundo. de regula. Et ſecundus quando quis prius vouerat intrare ⁊ intrando ſuſcipit habitū profeſſorum. Pa. vero in. c. ad noſtram. de regula. dubitat de hoc. Sed ego audac ter credo ꝙ etiam in iſtis duobus caſibus requiratur perſeuerantia tridui. per dic tum. c. conſtitutionem. in quo nihil excipi tur. nec ego credo. Sexto ꝙ deferatur ha bitus in monaſterio. quia quantumcunque deferatur extra monaſterium non cenſetur profeſſus. vt in. c. vt clerici. de regula. nō. Pa. in. c. ex reſcripto. de iure iuran. Sed hic nota dictum Abbatis in. c. cum illoruꝫ de ſenten. exco. ꝙ vbicunqꝫ fuerit mona cus. dummō ſit ſub obediētia abbatiſ ſēper fingitur in clauſtro. ⁊ ideo iſtud ſextum in telligitur quando extra monaſterium ideſt extra obedientiam alicuius prelati defer tur. quod inducitur tacita profeſſio: qꝛ ceſ ſat preſumptio. eo ꝙ ſi vellet profiteri intra ret monaſteriū. ſeu poneret ſe ſub obedien tia abbatis vel prelati. Tertiō inducitur pro feſſio tacita per delationem habitus noui ciorum non diſtincti in forma. colore. vel ſciſſura vltra annum. Cle. eos. de regula. Intelige in monaſterio ſecundum ꝙ ſupra dictum eſt: Quis ſit diſtinctus a' ia diſtinctō ne occulta. puta. quia benedicitur. ⁊ huiuſ modi. Si vero diſtinctio in ſciſſura: colore vel forma ſe patenter exhibeat. ſic nunquā inducitur ꝓfeſſio. etiam ſi feratur per vigin ti annos. vt notatur in Cle. eos in glo. ⁊ Pa. in. c. ex parte. de regula. Additur ab aliquibus. ſed ego non teneo. Quartum inducens tacitam profeſſionem quando quis habuit abſolute propoſitum mutan di vitam. ⁊ patet per. c. conſulti. ⁊. c. ſtatui mus. de regularibus. ⁊. c. beneficium ⁊. c. non' ſolum. de regularibus. libro ſexto. Sed quomodo hoc intelligatur. fuit di uerſa opinio. Sed verior eſt opinio ꝙ tunc propoſitum dicitur abſolutum mu tandi vitam. quando quis facit votum per ſeuerandi in religione ⁊ non aliter. Unde Quis quis ingrediatur religionem cum propoſito perſeuerandi. non propter hoc efficitur tacite profeſſus. ymo plus dico ꝙ etiam ſi feciſſet votum de intrando. nō propter hoc efficitur tacite profeſſus. ymo poteſt redire ad ſeculum ſicut alij nouicij. Et quod plus eſt ſatiſfecit voto. vt infra Uotum tertio. §. decimo octauo. Et quod ñ inducat tacitā profeſſionē factū votū de intrando. vel voluntas ꝑſeuerandi proba tur apte. per. c. ex tranſmiſſa. de renū. vbi iu dicio meo eſt tex. clarus ſi ñ cauilletur. ymo plus dicit dominus Car. in conſilio facti. ⁊ ſequitur Pa. in. d. c. conſulti. ꝙ etiam ille qui fecit votum de perſeuerando nō efficit tacite profeſſus ꝑ delationem habitus no uiciorum diſtincti. vñ ſi poſtea egrederetur ⁊ ꝯtraheret matrimoniū. dicit matrimoni um tenere. ⁊. ad. c. nō ſolum. ⁊ alia capitu la que videntur contraria. Rꝫ. ꝙ loquuntur ꝙ talis non poteſt redire ad ſeculum ſine peccato mortali. ex quo abſolute habuit ꝓ poſitū mutandi vitā. ſ. fecit votū ꝑſeuerādi ſꝫ ñ dicūt ꝙ ſit tacite ꝓfeſſus. ⁊ iō iſtō tene quia verius.

Hic aduerte ꝙ ſicut ꝓfeſſio expreſſa q̄ di rimit matrimonium poſtea contractum nun quam inducitur quātūcunqꝫ ꝗs voueat. ni ſi fiat in manibus illius qui habet ptātem recipiēdi ⁊ icorporādi religioni ꝙ ꝓfitetur ſm Ge. i dcō. c. Cōſtitutionē ⁊. c. vnico de voto li. 6. ⁊ Cap. ⁊ Inno. Io. mo. ⁊. Io. An. in dcō. c. Porrectū. Uel niſi qñ fuit fcā in manu alterꝰ recipiētis noie dcti ꝑlati: ⁊ ipſe ratificauit anꝙ̄ ꝯheſ: ſic pari rōe inta cita. Et iō igreſſio i actibus ꝓfeſſorū: vel de lato habituſ ⁊ huiuſmodi ſupradicta ſi de bent inducere tacitam ꝓfeſſionem oportet fiāt ſciētibus illis qui poſſūt icorporare: ⁊ conſentiētibus: aliter nō iducitur Quātumcū qꝫ quis talia faciat. quod nō. quia ſepe in pratica. 13

Nō. ēt ꝙ ꝓfeſſio tacita ñ obligat tacite ꝓ 14 feſſū illi religioni ꝑciſe ſicut expſſa. vt rōñd it tex i dcō. c. Cōſtitutionē. Sꝫ bñ obligat illā religionē in q̄ tacitā ꝓfeſſionē fecit ſibi. qꝛ eum expellere nō poterit. alr ñ eſſet iſte re ligioſus vere: ⁊ ſic ſi ꝯheret teneret mrīmo niū: cuius ꝯrīū dicit tex. i dcō. c. vnico ꝺ vo to. li. 6. Ratio. qꝛ ſi illa ñ teneret ſibi i q̄ ꝓ feſſus ē tacite: multo minꝰ alia: ⁊ ſic ſi nulla vellet eū recipere remaneret religioſus nulliꝰ religiōis: qͦ ē ipoſſibile: ⁊ iō ñ poterit euꝫ inuitū expellere ex quo ꝯſēſit vt tacite ꝓfite retur. Et ex hoc potes colligere ⁊ ꝯcordaꝛ doc. ſic. Profeſſus tacite i vna ꝺ religiōibꝰ approbatꝭ ñ teneꝭ illi ꝑciſe: ſꝫ ſolū vni i gnē ⁊ ſi ꝯhit ñ tꝫ mrīmoniū. Profeſſꝰ expſſe i religiōe mēdicātiū īfra ānū ſi ñ itēdebat ſe obligaꝛ niſi illi quā ꝓfeſſꝰ ē ñ tñ: nec illi ꝙ ꝓfeſſus ē: nec alij: ſꝫ libē pōt rediꝛ ad ſeclꝫ Si vero ſe intēdebat obligare ſaltē religio ni in genere ſic nō pōt redire ad ſclꝫ. ſi mī ꝯ hit tꝫ matrimoniū. Si tacite ꝓfiteaꝛ obligaꝛ

religiõi: ⁊ ſi tñ ↄ̃bit ñ tꝫ mr̃imõiũ. Si tacite ꝓfucaſ obligaſ ꝛligiõi ⁊ ſi ↄ̃bit ñ tꝫ mr̃imõium. Rõ qꝛ tacita ꝓfeſſio ñ ꝓhibeſ i religionibus etiam mendicantium. vt in. d. c. non ſolum. ſed ſolum expreſſa. ergo quãdo hñtes poteſtatem incõporandi ſunt paſſi vt tacite profiteretur. ſe obligauerunt illi. lꝫ ipſe ex bñficio iuris nõ ſit preciſe obligatus eis.

15 Utrum requiratur ꝙ annus probatõnis ſit continuus vel ſufficiat iterpolatus. ℞. ſꝫ Bar. in. l. interdũ. §. quotiens. ff. ꝺ publi. requiritur annus ꝯtinus. ⁊ facit prefatus tex. vbi ſeruus dr̃ nouicius qui non ſtetit in vrbe ꝑ annum continuum. Facit. l. vnica. C. ꝺ profe. qui in vrbe conſtan. Nam intermiſſione tꝑis diuerſificantur mores ⁊ opa hominum. vt in. l. ſi non ſortem. §. libertus. ff. de condi. indebi. Facit etiam quia quando iura faciant mentionem de certo tempore debet intelligi de tempore continuo. vt notat glo. in Rubrica. ff. de varijs ⁊ tempo. ꝓſcrip. ⁊ in. l. genero. ff. de hijs qui no. infa. ⁊ per Jo. An. in. c. i. de elec. li. 6. ⁊ videtur tex. in. c. cupientes. §. ceterum. Ibidem ſequitur iſtam opinionem Jo. de ligna. ⁊ pꝰ eum Pa. in. c. ad apoſtolicam. de regularibus. Et adducit Pa. illud quod legitur. ⁊ nõ. in. l. vbi fideiuſſor. ff. de ſolu. vbi formatur queſtio notabilis. Pone ꝙ ſtatuto cauetur bannitũ pro centũ ducatis impune poſſe offendi. bannitur qs reſpectu vniuſ ꝺbiti ꝑ quinquaginta. ⁊ ꝛſpectu alteriꝰ debiti ꝑ alijs qnquagita. ⁊ concluditur ꝙ ñ poteſt talis offendi impune. qꝛ ex quo debita ſunt diuerſa non debent coniungi ad faciẽdum vnum totum. ⁊ ſic eſt ibi caſus ꝙ quiquaginta ⁊ quinquaginta non faciunt centum. ⁊ ſic in caſu noſtro quia intermiſſio tẽporis minuit auſteritatem regule. Quia durius eſt continuare per annum continuum ꝙ̃ per annum interpollatum. ⁊ iſtud tene. Quis Ber. Bri. ⁊ ſpec. in ti. de ſta. regula. ⁊ glo. de regu. iuſ. in regula eum qui certuſ eſt li. 6. teneant contrarium. Uel ſecundum alios. dic ꝙ loquitur quando quis per totum vnum annum probauit religionem ⁊ poſtea egreditur. qui poſtea rediens non oportet ꝓbet iteꝝ per alium annũ. ſed licite ſtatim recipi poterit. qꝛ eſt veꝝ. ⁊ ſic ſerua.

16 Utrum ſit neceſſarium ꝙ nouicius deferat habitum illius religionis quam vult ꝓfiteri. an ſufficiat delatio alterius habitus. ℞. ꝙ licet glo. in. c. ſuper eo. de regula. arguat. tñ tꝫ cũ Tancre. ꝙ requiritur delatio habitus illius religionis quam vult profiteri. Et ita habet conſuetudo que eſt optia legum interpres. l. ſi de interpretatõne. ff. ꝺ legibus. Et ꝙ deferant in monaſterio. quia extra monaſterium delatio habitus cuiuſcunqꝫ nunꝙ̃ induceret tacitam profeſſionem. d. Cle. eos. Licet poſſit talis compelli vel ad dimittendum habitum talem. vel ad intrandum monaſteriũ. vt nõ. Pa. in. c. vt clerici. de regu. ⁊ limita. vt. ſ. §. 12.

17 Utrum valeat proteſtatio impedire tacitam profeſſionem. ℞. ꝙ ſic ſm Ho. ⁊ Jo. An. ⁊ Pa. in. d. c. vt clerici. ⁊ glo. in dicta Cle. eos. Et ideo qui non vult tacite profiteri proteſtetur. ꝙ per delationem talis habitus non intendit tacite profiteri.

18 Utrum nouicij obligentur ad precepta regule. ℞. ꝙ non. niſi eo modo quo alij chriſtiani. Debent tamen induci vt eã ſeruent quatenus ꝓbent eius auſteritates. licet aliquid ſit indulgendum eis ne retrocedant. vt in. c. quod ſcripſi. 3. q. 3.

19 Utrum nouicius poſſit eligi in prelatum alicuius religionis. Reſpondeo ꝙ non ad prelationes alicuius religionis. vt pꝫ in. c. nullus. ꝺ elec. li. 6.

20 Utrum nouicij poſſint ordinari. Reſpõdeo ꝙ non etiam ad primam tonſuram. vt in. c. monaſterijs. 19. q. 3.

21 Utrum ſit excomunicatus qui nouicium percutit violenter. Reſpondeo ꝙ ſic. de ſenten. exco. libro ſexto. c. religioſo. Sed aduerte hic ꝙ accipitur large etiam pro eo qui eſt infra annos pubertatis indutus habitum religionis in monaſterio. poſſent tamen pater ac tutores impuberem reuocare ſi ſine eoꝝ ꝯſenſu intrauit. 20. q. 2. c. 1.

22 Utrum beneficium ingredientis religionem vacet. Reſpondeo ꝙ non. Nec infra annum probatõnis eius poteſt alteri cõferri. niſi de eius conſenſu. vel niſi conſtet ꝙ habeat animum abſolute mutandi vitaꝫ. Sed per alium deſeruiet aſſignata ſibi cuiuſdeꝫ beneficij portione congrua. vt notatur i. c. beneficium. de regula. libro ſexto. Et ſecundum Jo. An. ibidem. Reliqui fructus beneficij conſeruabuntur. vel in vtilitatem eccleſie expendentur. c. quia ſepe. de electõne. libro ſexto. Nec interim ipſe nouicius eos habebit. Quis Ber. Bri. tenuerit ꝙ ymo ſui erunt. ⁊ predicta prouiſio mandabitur executioni per epiſcopum. c. cum ex eo. de elec. li. ſexto.

23 Sed nũqd poterit bñficium nouicio cõferri. ℞. ꝙ ñ. Ad ẽpatũ tñ eligi põt de elec. c. nullus. lib. 6.

4 Utꝝ canonicus i nouitiatu debeat vocari ad electiõem Epi. ℞. Jo. an. in. d. c. bñficiuꝫ ꝙ nõ. Sed ſecus eſſet de patrono: vel eo ad quẽ nõ iure collegij ſed iure ſingulari electio pertinet: qꝛ dꝫ vocari.

n **Nuptie** qd ſint hẽs. ſ. mr̃imonij. i. qꝛ idẽ ſũt Quo tꝑe ſunt celebrãde hẽs. ſ. Matrimonium. 3. impedimento. i.

Utrum ſint bñdicende. ℞. quod ſic: ſi nullus ipſoꝝ alijs nuptijs ꝯ̃ctus fuit bñdictus. Si vero alter eoꝝ i alio mr̃imonio fuit bñdictus nõ dꝫ iterari: qꝛ alter ſine altero ñ dꝫ bñdici ſed bñdictioꝰ dimitti. Tho. vo in. 4. di. 42. lꝫ ꝙ virgo lꝫ ꝯtrahat cum bigão dꝫ bñdici: qꝛ ſaluatur aliquo mõ ſignificatio. Hoc credo veꝝ vbi ꝯſuetudo hoc habet. ſm Ber. in. c. vir aũt de ſecũdis nup. Alr ꝑſbiter bñdicẽs bigamos dꝫ ad ſedẽ apliꝗcaꝫ mitti ſuſpẽſus ab officio ⁊ bñficio. vt in d. c. vir aũt. Sed veriꝰ dic ſm Jo. An. ꝙ iſta pena intelligiſ ꝯtra ſacerdotes q bñdicunt ſcđas nuptias viuente altero. Item cõuertenent doc. cum Hoſt. ibidem ꝙ nõ eſt ſuſpenſus ipſo iure ſed ſuſpẽdendus.

n **Nunciatio** noui opis ẽ ꝓhibitio ſcã illi qui aut edificat: aut edificij formã mutat in alterius preiudiciũ: quod eſt edificiũ nouuꝫ facere. vt. ff. de noui op. nũ. l. pe. §. opus nouuꝫ. Sed q antiquuꝫ reficẽ opus nouuꝫ nõ facit. d. l. i. §. ſi qs edificiuꝫ. Intellige niſi ex toto eſſet deſtructum. vt nõ in. c. conſuluit de iude. Unde nihil aliud eſt nũciatio niſi ꝓhibitio noui operis. d. l. i. §. nunciamus ⁊ codẽ ti. c. Significantibus.

1 Quibus de cauſis fit denũciatio noui operis. ℞. ꝙ tribus. Primo gr̃a iuris proprij ꝯſeruãdi. 2°. dãni depellẽdi. 3°. publici iuris tuẽdi. d. l. i. §. nunc uidemus ⁊. §. nunciatio.

2 Pro quibus operibus põt fieri nunciatõ hec. ℞. ꝙ tantum pro illis operibus que ſolo coniuncte ſunt. vel in ſolo fiunt: quoꝝ edificatio vel demolitio videtur opus nouum. vt. d. l. i. §. Hoc aũt edictum. Et ad futura non ad pñſa fit vt ibidem.

3 Utrum hec denunciatio ſiue prohibitõ ſe extendat ad eccleſiam aut locum religioſũ ℞. ꝙ ſic. cum non ſint in preiudicium alterius conſtruenda. vt in. c. prio. codẽ ti. Fallit in caſu quando. Epiſcopus propter neceſſitatem populi aliam eccleſiam vult edificare: lꝫ ſit in preiudicium aliaꝝ eccleſiaꝝ de. Eccleſi. hedifi. c. ad audiẽtiam.

4 Utrum hec nunciatio ſe extendat ad purgationeꝫ cloacarum ⁊ riuorum. ℞. ꝙ non quia publice vtilitatis ⁊ ſecuritatis ẽ riuos ⁊ cloacas curare. ff. eodem. l. de pupillo. §. ſi quis riuos.

5 Qualiter fit hec nunciatio. ℞. tripliciter. Primo per pretoris inhibitionem. Secũdo cuꝫ ſimplici verbo inhibendo. Tertio per iactum lapilli ſic dicendo nuntio tibi opus nouum per iactum lapilli ⁊ ſtatim ꝓiciat lapidem in opere ipſo. Et iſtud tertium eſt melius. quia prima. ⁊ ſecunda nunciatio conſtituit in poſſeſſione: ⁊ certificat poſſeſſorem eum qui vult hedificare: ſed per iactum lapilli non. vt. d. l. de pupillo. §. meminiſſẽ ⁊. d. l. i. §. in operis. Dicunt tamen aliqui ꝙ debet fieri iter iactio lapilli. ar. ff de re. iudi. l. contumatia. 11. q. 2. Indigne. de ꝯſti. iudi. ex litteris.

6 Cui debet fieri hec nunciatio. ℞. ꝙ dño vel procuratori: ſeruo. puero. vl' fabro. ſeu illi qui fabricat. d. l. de pupillo. §. nunciare. Et debet fieri in re preſenti ⁊ ipſo opere ⁊ non tantum dño. ſed ⁊ illis qui ibi ſunt.

7 Quot modis remittitur hec nunciatio. ℞. ꝙ quatuor modis. Primo v̈bis expſſe. ff. eodẽ. ti. l. nõ ſolum. §. ſciẽduꝫ. Scđo ꝑ trãſactionẽ. ff. eodem ti. l. i. §. inde q̃rit. Tertio morte nũciatoris. d. l. non ſolum. §. morte. Quarto ſatiſdatione. Ueꝝ ẽ ꝙ denũcians hẽt tres mẽſes ad deliberãdũ an velit docẽ de iure ſuo: aut recipere cautionẽ de demoliendo in qbus denunciatꝰ nõ poterit hedificare. Sed ſi īfra tres mẽſeſ nõ oñdit de iure ſuo pꝰ ipſos tres mẽſes caueat denũciatꝰ de ope demoliẽdo ⁊ hedificet. C. eodeꝫ ti. l. vnica ⁊ in. c. vltimo eodem ti.

8 Quis effectus nunciationis. ℞. ꝙ quicqd hedificatuꝫ eſt poſt eam demoliri debet expenſis ipſius hedificantis. d. l. prima. ℞. i. ⁊. l. pretor. §. primo eodem. ⁊ extra eodem per totum.

o **Obedientia** que eſt hominis ad deum ſic diffinitur ab Anſelmo. Obedientia eſt affectio voluntatis ꝯiuncte deo. ſicut ẽꝯ̃rio. Inobedientia ẽ affectõ voluntatis diabolo inſtrumentaliter copulate quia ſicut homo per inſtrumentum operatur. ſic diabolus per inobedientiaꝫ ſeperat hominem a deo. Ge. 3. ⁊. 11. q. 3. §. euidẽter Obedientia que eſt hominis ad hominem eſt debita reuerentia minoris ad maiorem

1 Utrum quiſ teneatur obedire in omnibꝰ ſuis maioribus. ℞. ꝙ triplex eſt ſupioritas

Prima eſt in ſpiritualibus.Secunda eſt i
tꝑalibus quo ad regimen rei publice.Ter
tia eſt in temporalibus quo ad regimē pro
prie familie.Et ideo ſm Alex.in tertia par
te ſumme in tertio precepto.obedientia li
mitatur ſecūdum gradum ſuperioritatis.
Illi.n. qui preeſt ſpiritualibus obedien
dum eſt in ſpiritualibus neceſſarijs ad ſa
lutem vel ad hoc pertinentibus.ſicut pape
Epiſcopo ⁊ ceteris prelatis eccleſiaſticis
ab hijs qui ſubiciuntur iuriſditioni eorū.
Dominis ⁊ principibus quia preſunt tem
poralibus ad rem publicā pertinentibus.
ſic eis in hoc eſt obediendū ab eorū ſub
ditis.Si modo poteſtas eorū non ſit uſur
pata ſm Ri.in ſecundo.di.vltima. Quia ſi
eſt vſurpata non tenētur niſi propter ſcan
dalum.Et aduerte ꝙ eccleſiaſtici non ſunt
ſubditi dominorum temporalium.⁊ ideo
non poſſunt eis aliquid precipere.de cōſti
tutio.c.eccleſia.Patri autem carnali cum
preeſt cure rei familiaris debetur ei obedi
entia a filijs.in hijs que pertinent ad diſpo
ſitionem rei familiaris.Unde talibus ip̄
ſatis non obedientes ſcienter.⁊ ſine rōna
bili cauſa.⁊ in re alicuius importantie.aut
ex contemptu.peccant mortaliter.Niſi fo
ret illud quod precipitur contra preceptū
dei vel in ſalutis diſpendium.aut contra p̄
ceptum ſuperioris ad ipſum precipientem
In alijs autem que ad eorum ſuperiorita
tem non pertinent non eſt neceſſarium obe
dire.Eliciuntur iſta a.c.ſi quis.de malo.⁊
obedi.in glo.⁊ 8.q.prima.ſciendum.11.q.
3.ſi dominus.⁊ ſimilibus. Dicit tñ Tho.
ſecunda ſecūde.q.104.ꝙ in hijs que perti
nent ad interiorem motum voluntatis nō
tenetur homo homini obedire.ꝙ limita ve
rum.niſi opus extrinſecum non poſſet per
fecte perfici ſine applicatione animi:qꝛ tūc
non haberet veritatem.ſed tenetur obedi
re applicando animum ad perficiendum
quod precipitur.
2 Utrum pape ſit obediendum in omnibus
℞. Pa.in.c.inquiſitioni.de ſen.exco.ꝙ
ſi preceptum ſapit peccatum.tunc non eſt
ei obediendum.quod intellige etiā de ve
niali.40.di.in ſūma.Si vero preceptū nō
ſapit peccatum.tunc ab eccleſiaſticis perſo
nis eſt ſibi obediendū.licet videatur dꝝ
19.di.in memoria.Niſi quando ex obediē
tia preſumeretur ſtatus eccleſie perturbari
vehementer:vel aliud malum futurum ſeu
ſcandalum.Nam tunc etiam ſi precipere
tur ſub pena excomunicationis late ſētētie
nō ē ei obediēdum.vt nō.Pa.in.c.ſi qñ ⁊
in.c.cū adeo de reſcrip.Ex q̄ infert Pa.i.d.
c.ſi qñ ꝙ qñ mādat aliqd ex cuius executio
ne p̄ſumitur ſcādalū futurū in ciuitate nō eſt
ei obediēdum:qꝛ hoc ſit auctoritate legis
vt in.d.c.ſi qñ.⁊ in aūt.vt nulli iudicū.Sꝫ
dꝫ reſcribē.Pape.Limita.2.ꝙ ñ tenētur
obedire ſm Pa.in.c.cū olim.de cle.coniu.
qñ Papa cū maiori parte cōcilij indiceret
ꝯtinētiā certo gñi ꝑſonaꝝ poſt ꝓmotionē
eis reſiſtētibus:qꝛ ꝯtinētia ꝑſuaderi pōt:i
perari nō pōt.32.q.1.Integritas.Et ſic pōt di
ci ꝙ nec papa pōt indicere eis vitā ſtrictio
rē ꝯ eorum velle.74.di.geſta ⁊ ꝙ ibi nōtur
⁊ in rła ꝙ oēs tangit de re.iur.li.6.Item ſi
Papa credat mādatū iuſtum ⁊ iuſte facere
ſed tñ ſubdito ꝯſtat mādatum in ſe ꝯtinere
peccatū nō eſt exequēdū.vt i.c.lrāſ.d reſti.
ſpo.Et ſecularibus aūt eſt obediēdū Pa
pe in ſpūalibus ⁊ Eccliaſticis q̄ ptinēt ad ſa
lutē:⁊ bonoꝝ moꝝ ⁊ neceſſarioꝝ ꝯſerua
tionē.In tꝑalibus vo nō tenētur ei obedi
re niſi ſint ei ſubiecti vel rōe cauſe:vel.rōe
ꝑſone.Unde ſi p̄ciperet ſclřı nulla rōe ſibi
ſubdito:ꝙ det ſibi bona ſua ñ tenetur obe
dire.Idem dic de.Epis ⁊ alijs prelatis
ſpūalibus quo ad tꝑalia:Et ſilr de prelatis
ſecularibus quo ad ſpūalia.⁊ hoc ſeqtur
Inno.in.d.c.inquiſitioni.
Utrū ſubditi ſeculares teneātur obedire 3
dñis ſuis volentibus eos ſubicere alterius
dñio.℞.ꝙ ñ qꝛ nō pōt hoc facere ſine eoꝝ
volūtate.c.dilecti.d ma.⁊ obe.⁊.c.ſi.eodē
Utrum in omni obia ſint intelligēde aliq̄ 4
ꝯditiones.℞.glo.in.c.2.de voto ꝙ ſic.ſ.ſi
poſſibilitas adeſt.facit.c.querellā ⁊.c.ibre
ui de iur iur.⁊.l.paulus.ff.que ſñie ſine ap
pe.re.Itē admittit oēm rōnabilē cām.vt
nō.Pa.in.c.magne.d voto.facit.c.ſi qñ d
reſcrip.⁊.c.ex pte de offō.dele.⁊ ꝙ nō.Ar
chi.in.c.vtinam.76.di.,
Utrum ꝯ obedientiā currat preſcriptē.℞ 5
ꝙ nō qꝛ ſēper ē in mala fide.l.1.C.de ſnis
fugi.⁊.c.ſi.de regula.⁊ i glo.c.ſicut nobis
de regula.
Utrū ſubditus dubitās ne id ꝙ p̄cipitur 6
ſit cōtra deum vel nō:teneatur obedire.℞.
ꝙ ſic ymo excuſat.vt in.c.qd culpatur.23.q
1.Niſi ſit de hijs in qbus ignorātia nō ex
cuſat.c.ad aures de tē.ordi.ymo bonū ſine
quo pōt eſſe ſalus dꝫ dimitti pp obiam.11.
q.3.quid ergo.dꝫ tñ ſubditus q̄tum pōt in
tali dubio inquirere.
Utrum ſacerdos teneatur denunciare ex 7
cōicatum quē ſcit innocētem ad preceptum
Epi.℞.ſm Tho.in quol.ꝙ ſi ſolum man
det denunciationē obediat.Si vero mādet
excōicationē dicit:ꝙ ſi ꝓbare nō pōt eiꝰ in
nocētiam ꝙ dꝫ obedire.Sed ego dico ꝙ
nullo modo dꝫ obedire qꝛ hēt excuſatiōē
paratā.dicēdo ꝙ aut committat cauſe cogni
tionem:aut ipſe excōicet ſi nō vult committe
re ⁊ ipſe denunciabit.alr nō dꝫ ꝯ cōſciam
obedire.Uide.ſ.Judicare.§.7.
8 Utrū obia in hijs q̄ qs p ſe vult ſit merito
ria.℞.ꝙ ſic ſi fiūt principalr pp obiā.Se
cus ſi fiunt p̄ncipalr qꝛ placēt.ita nō.8.q.1.
ſciendum.⁊ illud Gre.ſm hanc diſtinctio
nem eſt intelligendum.
9 Utrū Clericus teneatur obedire Epo p̄
cipienti ſibi ꝙ det libros ſuos alteri.vel ꝙ
reſignet bñficiū.℞.ſm Ray.ꝙ nō.qꝛ non
ptinet ad Epm hoc p̄cipere.7.q.1.quia ff.
ꝙ intelligo qñ ſine cā hoc precipit.Sed cū
cā precipiēdo ſic tenet.puta.qꝛ clericus eſt
ineptus ⁊ vult dare ydoneo pp bonū.Ec
cleſie.ar.c.cū.apls.§.Prohibemus de cē
ſi.16.q.1.p̄dicatoꝝ ⁊ de magřis.c.ſup ſpecu
la.dūmodo libri ⁊ tales res ſint de bonis
eccliaſticis nō ꝓprijs.qꝛ ſic nō teneretur.c.
requiſiſti de teſta.d iur.patro.c.cū dilectus
10 Utrum monacus religioſus nō exemptus
magis teneatur obedire Epo q̄ ſuo prela
to.℞.ꝙ nō.58.diſtin.c.1.⁊.2.⁊.11.q.1.non
dicatis.d obia religioſoꝝ vide Religioſus
De hac materia vide.ſ.inobedientia.
Blatio vt dicatur ⁊ ſit tria
requiruntur.Pri
mū ex pte offerētis.ſ.vt ſit xpianꝰ
qꝛ ab īfidelibus Eccliā nō recipit oblatio
nē ſed extimationē oblationū ꝓ itereſſe.vt
in.c.q̄to de vſu.Scōm ex pte eius cui of
fertur:vt ſit Eccła qꝛ ꝙ fit priuate ꝑſone ñ
oblatio ſed donatio eſt.Tertiū ex parte rei
donate vt.ſ.ſit licite acqſita:qꝛ illicite acq
ſita nō recipiūtur pro oblatione.c.quia in
oibus d vſu.c.ex tranſmiſſa de deci.⁊ glo.
i ſūma.14.q.5.hec Pa.in.c.cā de ſbo.ſi.
1 Utrum oblationes ſint de precepto.℞.ꝙ
oblatio accipit largo modo pro omni ꝙ
offertur eccleſie ſiue in vita:ſiue in morte.
Facit.c.in nřa de ſepl.ſiue ſint mobilia ſiue
immobilia.12.q.1.videntes.⁊ hec nō ſunt d
precepto niſi qñ a dfunctis ſunt legate.13.q.
2.qui oblationes.Nā tūc peccāt mortaliter
nō ſoluētes.Aut qñ qs ſe obligauit q̄ q̄mō
Accipitur ſo oblatio ꝓprie ⁊ ſtricte ſꝫ cōeꝫ
vſū loquēdi:⁊ ē oblatio que fit ſacerdoti in
miſſa ⁊ hec ē de p̄cepto i precipuis feſtis.
ſm Hoſti.alleg.c.ois xpianus de ꝯſe.di.1.
Pa.vo i.d.c.cā dicit.Hoc veꝝ vbi ſacer
dos idigeret:alias aūt dicit relinquēdū ꝯ
ſuetudini:qꝛ nō repit iure cautum ꝙ talibꝰ
diebus ex neceſſitate fiāt tales oblationes.
Archi.vo i.d.c.ois xpianus.⁊ glo.⁊ Lau.
⁊ Hugo.⁊ Ray.tenēt ꝙ ñ ſunt de p̄cepto
⁊ ſꝫ Hugo.illd qd dr:nō apparebis in ꝯſpe
ctu meo vacuꝰ:fuit cerimoniale.⁊ iura q̄ vi
dēt innuē ꝙ ſint de p̄cepto itelligi debēt d
alijs oblationibꝰ legatis.Eccłijs vel ex vo
to debitis.Ego aūt iſtud credo verius ꝙ ñ
ſint de precepto ēt rōe ꝯſuetudinis:qꝛ nēo
offert niſi cui placet.⁊ ſic ꝯſuetudo nō pōt
itroduci.vt.ſ.cōſuetudo.§.2.Solūmodo
ergo erunt de precepto rōe paupertatis ſacer
dotis:qñ parrochiāi ſui ſūt diuites ⁊ habū
dant qꝛ tunc poſſunt cogi ab Epo p ſubtra
ctionem diuinoꝝ:ar.prie.cor.9.ſed ſi ſunt
eque pauꝑes ſicut ſacerdos ſic nō tenent.
ſm Inno.⁊ glo.⁊ Ray.Sꝫ dicā illud.91
di.Clericus inquit victum ⁊ veſtitū ſuo ar
tificio:vel agricultura ſine officij ſui detri
mento preparet.Laudabile tamen conſili
um eſt vt ſemper offerant in precipuis fe
ſtis aliquid in miſſa.⁊ ſic intellige.d.c.ois
⁊ ſimilia.⁊ hec eſt cois opinio doc.
Cuius erunt oblationes q̄ fiunt vel in ec 2
cleſia capella:vel ymagini ſ celebrauti.vid
ſ.eccleſia.§.9.
Quoꝝ oblatōes ꝓhibētur recipi.℞.glo. 3
i.c.oblationes.90.di.ꝙ p̄mo ꝑſonaꝝ deſi
dentiū.2.opprimentiū pauꝑes.3.ſacrilego
rū.4.q exhibit ſeruū violenter de eccła cōfu
giente ad ipſā.5.raptoꝝ.6.vſurariorum.
7.meretricum.Aliorum vero nō ſūt reſpu
ende.qꝛ ē penale.vt ibi dicit glo.
Utꝝ ſacerdos poſſit recipere oblationes 4
q̄ ei offerūtur ꝓ miſſis dicēdis:quas penitē
ti iniunxit.i pñia vt facēt dici.℞.pōt.ſꝫ ſpēs
mali ē:⁊ iō ſi pōt p̄ſumere ꝙ penitēs aliqd
ſcādalū ex hoc cōcipiat vel aliqs alius:dꝫ
reſpuere ⁊ ad alium mittere.c.cū.ab omni
de vita.⁊.ho.cle.
Pone ꝙ ſit ꝯſuetudo in aliqua eccłia ꝙ 5
p̄poſitꝰ hēat obligationes que fiūt i dñica.
⁊ ſacriſta illas q̄ fiūt i feſto ſci.Laurētij.Ue
nit.d.feſtū in dñica qs hēbit.℞.Bar.in.l.
proconſul.ff.de officio.pro conſu.ꝙ erunt
prepoſiti per dictam legem:quia iſpicitur
potius quod eſt naturale.q̄ accidētale.
o Bligatio ē iuris viculū
q̄ neccio aſtri
gimur ad aliqd dañ.vl facień.vt
inſti.de ob.in prin.
Obligatio ſine conſenſu nulla eſt.l.i.ff.de 1

pactis. ⁊ nemo obligatur niſi qui animum
obligandi ſe hēat.ff.de ac. ⁊ ob.l.obligatō
num.la prima. Facit glo.in.c.3.de voto.

2 Quotuplex ē obligatō. ℞.ꝙ triplex. Pri
ma dicitur naturalis tantum que in ſe con
tinet naturalem equitatem: hec contrahi-
tur per vinculum naturale.ſ.conſenſum. ⁊
pōt fieri inter oēs hoies rōis capaces. Sʒ i
foro contentioſo hec inefficax eſt ad ageñ.
lʒ i foro ꝯſcīe liget.vt.ĩ. Pactū.§.4. Secū-
da dicitur ciuilis tm̄.que ē cū quis ciuili iu
re tm̄ eſt aſtrictus.ſed naturalis equitas diſ-
ſuadet eū teneri.ſicut cū qs ſpe future nu-
merationis fecit inſtrumentum in quo con
fitetur ſe recepiſſe centuʒ.que tñ nō recepit
⁊ hec nō obligat in foro conſcīe. niſi in ꝯꝗ-
tū a prelato cogeretur.ſm Inno.i.c.qꝛ ple
riqʒ.de imu.eccle. Tertia dicitur naturalis
⁊ ciuilis ſimul que eſt cū quis cū ſolemnita
te iuris potens ſe obligare obligat ſe ad ali
qd ꝙ naturalis equitas vult eū obſeruare.
⁊ de iſtis hētur iſti.de ob.ꝑ totū. Et hec ob
ligat in vtroqʒ foro ſm oēs doc.

3 Quot mōis cōtrahitur tertia obligatō. ℞.
ꝙ.4.mōis. Primo .ex ꝯtractu.vt emptiōe
venditōe.locatōe. ⁊ huiuſmōi. Scdo ex ꝗ̄ſi
cōtractu.ſ.cū qs gerit negotiū alterius ſine
mandato eius. Tertō ex maleficio.vt ex fur
to.rapina. ⁊ huiuſmōi. Quarto ex ꝗ̄ſi male
ficio.ſ.cū qs ñ directe delīqt ſʒ ꝗ̄ſi.vt cuʒ ex
eius domo aliquid ē effuſū ꝙ alteri nocuit.
Inſtituta ſub diuerſis ℞ icis. Itē cōtrahitur
4.mōis. Prio re.vt in mutuo.comodato.
depoſito. ⁊ huiuſmōi. Secundo verbis in
ſtipulando. Tertio lr̄is.vt qñ in lr̄is cōfite-
tur ſe recepiſſe aliqd ꝙ tñ nō recepit. Quar
to ſolo conſenſu.vt in ſocietate.mandato.ē
ptione.venditōe vel locatōe. In hijs nō re
quiritur ſcriptura nec pñtia.ſed ſufficit eos
qui cōtrahunt cōſentire ꝑ ſe.vel ꝑ nunciuʒ.
vel ꝑ epl̄aʒ. Secus in alijs quia vltra cōſen
ſum regritur.vꝫ.lr̄a.res.ꝫ verba. hec hn̄tur
diffuſe inſti.qui.mo.re cōtra. obligatio. ⁊
ſub alijs ℞ icis.

4 Utrū in generali obligatōe veniant q̄ ſpe
cialr̄ qs ñ fuiſſet ꝓmiſſurus. ℞.ſʒ Bar.i.l.i
C.q̄ re pi.ob.po.ꝙ ñ: Unñ dicit ꝙ ſi qs ob-
ligauit oia bona ſua ñ intelligit obligaꝛ ea
q̄ nullo mō ſpālr̄ eēt obligaturꝰ.puta pānoſ
lectos. ⁊ alia ſupelectilia ſine quibus viue-
re non poſſumus.

5 Utrū papa poſſit abſoluere ab obligatiōe
q̄ qs altēi tenetur. vide.ſ. Iuramētū.6.i ꝓn.

6 Utꝝ obligatio ſemel extincta poſſit inſtau
rari. ℞.ꝙ ñ.tex.in.l.cū.ex cā.C.ꝺ remiſ. pi
gno.ſed opʒ alia fiat ſi debet in eſſe.

7 Utꝝ obligatio diſſoluat adueniēte termi
no. ℞. Pa.i.c.ſicut ex lr̄is de ſpō. capiēdo
niētem Hoſ.q̄ placet dño Antoio ⁊ ē ami
ca vītati: ꝙ aut terminus appōitur ad ſolli-
citādū iplemtū obligatōis: ⁊ tūc lapſus ter
mini ñ liberat ab obligatiōe.ar.l.obligatio
nū.§.placet.ff.de actio. ⁊ obli. ⁊.ar.c.cū ꝺ
licti de dolo ⁊ ꝯtu. ⁊.l. Celſus.ff.de.ar. Et
tūc ponit ad ſolicitādū iplemtuʒ qñ appo
nit terminꝰ ꝯctui iā ꝑfcō.puta.ꝯxit qs ſpō-
ſalia. ⁊ poſtea ꝓmittit qꝛ iſra certū tꝑs du-
cet eā: ñ diſſoluitur elapſo termio. Aut tmi
nus appōitur ad finiēdā ſeu limitādā ob-
ligationē ⁊ tūc lapſus termini libat ab obli
gatiōe ſi ꝑ eū ñ ſtetit qn ipleret in termino.
Et iſto mō dr̄ appoſitꝰ qñ apponit ad ſolli
citādū principium ꝯtractus. puta. ꝓmiſi-
mꝰ ad inuicē tali tꝑe ꝯuenire ad ꝯhēdū ſpō
ſalia elapſo die liber ē ꝑ quē nō ſtetit.

8 Utꝝ obligatꝰ ſtatiʒ teneat. ℞. Pa. i.c.lʒ
heli ꝺ Simo.ꝙ aut dies ē appoſita obliga
tiōi ⁊ ſi ſūt eiuſdē fori reus ⁊ actor.tenetur
reꝰ ſine inꝑpellatiōe offerre. ⁊ ire ad domū
eius.qꝛ dies iterpellat ꝓ hoie.c.potuit ꝺ lo
ca. ⁊.l.magna.C.de ꝯhē. ⁊.co.ſtipu. Si ñ
ſūt eiuſdē fori ñ tenet.reus ſpōte ire ad forꝝ
altius vel ad domū: ſʒ dicat i domo ſua pa
tus ſū ſoluere ſi ſit q recipiat ⁊ ſufficit iuxta
nō.i.l. Itē illa.ff.de ꝯſti.pecu. ⁊ ibi Bar. ⁊
Albꝛt.i.l.iubemꝰ. C.de Epi. ⁊ cle. Qꝺ nō
ꝓ limitatione.c.potuit de loca. Intellige ni
ſi aliud ſit ſpēalr̄ i pacto. Aut dies nō ē ap
poſita ⁊ ſic regritur monicio.vt i.l.ſi ex le
gati.cā.ff.de ver.obli. ⁊ vide ſupra. Mo-
ra.§.i. ⁊ infra. Solutio.§.19.

9 Utꝝ obligatus legere duobus annis ⁊ i-
peditus ex aliqua cā nō fecit: teneatur lege
re alijs duobꝰ pꝰ illos ſeqñtibꝰ. ℞. Pa.i.c
Significauerit de iudi.ꝙ ñ. qꝛ alie ſūt ope
illoꝝ duoꝝ ſeqñtiū ⁊ alie ꝓcedētiū: qꝛ ope
ꝑſōales mutāt ex curſu tꝑis.vt i.l.ſi ñ forte
§.libertꝰ.ff.ꝺ ꝯdi.ide.ad idē fac.l.ſi vſufru
ctꝰ i biēniuʒ.ff.de vſufruc vbi finito tꝑe fini-
tur ius. ⁊ hoc voluit Bar.in.d.terminis i
l. ⁊ iō heſitatur.ff.de uer.obli. Secus dicit
vbi ſciñ ad qꝺ qs tenet non diuerſificat ex
tꝑe: qꝛ tē elapſo tꝑe ad qꝺ tenet itegrat tꝑs

10 Utꝝ pactū ſeu ꝓmiſſio obliget qñ turpiti
do tm̄ vſat ex ꝑte recipiēns obligatōem. ℞
Pa.i.c.ꝺbitores de iuſ.iuſ.ꝙ ñ.pʒ ibi qꝛ ꝓ
miſſio ꝺ ſoluēdis vſuris ñ obligat: qꝛ ſi ob
ligaret ēt nālr̄ ſolū cogeret ſoluere rōe pa
cti.vt i.c.i.de pact.ſic cogit qñ iteruēit iura
mētū Rō qꝛ cū lex reſiſtit ēt alīi ꝯhēti ñ naſcit
obligatio ēt naturalis.vt in.l.cū lex.ff.de fi
deiuſ. ⁊ ibi plene per Bar.

11 Sed quare obligatur magis ex iuramē-
to.ꝗ̄ ex promiſſione: cū deus nō faciat diſ
ferētiam inter iuramētum ⁊ ſimplicem lo-
quellaʒ.vt in.c. Iuramenti.22.q.5. ℞. Pa.
in.d.c.debitores.ꝙ ideo eſt qꝛ ſimplex ꝓ-
miſſio eſt nulla: ⁊ ideo habetur pro nō fa-
cta propter turpitudinem recipientis. Se-
cus in iuramento: qꝛ cui fit.ſ.deo nō turpi-
ter accipit: nec iurās peccauit. Promiſſio
enim dirigitur in hoieʒ. Iuramētū āt i deū

12 Utrum adminiſtrator nō habens exꝓſſuʒ
mandatum ad penam apponēdaʒ: vel am
baſiato: poſſint obligare ꝯſtituentes ad pe
nam quaʒ apponūt ꝓ obſeruatione eiꝰ qꝺ
ꝓmittit. ℞. Pa.in.c.2.de preca. qꝺ ſic.fac
l.bñ a zenone. C.de qua.ꝑſcrip. ⁊.l.ſi ꝓcu-
rator. Ceſaris.ff.de iuſ.fiſci. ⁊. d.c.2. vbi
prelatus pōt apponere penā ⁊ obligare ſe
⁊ ſucceſſores. Dūmodo ꝯctus ſit rōnablis
⁊.c.dilecti in fi.de arb. ⁊ qꝺ ſcribitur in.c.
nulli de re eccle nō alie.vbi rector eccleſie
pōt obligare ſine ꝯſenſu epi oia bona eccle
gnālr ꝓ obſeruatione ꝯctus alicuius: qꝛ ſo
lū ſibi ꝓhibetur ſpēalis ypoteca. Qꝺ limi-
ta verꝝ: niſi ꝯctus nō teneret: aut eſſet nullus
qꝛ ꝯ ius.qꝛ pena tollitur. Secus ſi eſſet nul-
lus qꝛ preter ius: qꝛ teneret pene appoſitō.
d.c.dilecti viꝺ gl.i.c. acceſſo: iii li. 6. ⁊ tex.
cuʒ glo. i.c.ſignificantibus de officio dele.
Limita ſcdo niſi pena eſſet preter nām ꝯ-
ctus.vt in.d.l.ſi ꝓcurator.vbi nō tenet fiſ-
cus ad duplum vel triplum lʒ ꝓcurator ob
ligauerit ſe ſi euicerct res quaʒ vēdit. Secꝰ
qñ ꝓ obſeruantia: contractus apponitur vt
in.d.l.bene a zenone.

13 Utrū pr̄ obligetur ex ꝯctu filij. ℞. Io .de
pla.inſti.qꝺ cū eo.§.in rē.ꝙ ſi verſuʒ eſt in
vtilitatem pr̄is.puta.qꝛ mutuo accepit. pe-
cuniam vt ſe veſtiret ſm ꝯueniētiam ſuaʒ ⁊
huiuſmodi: ⁊ ſic tenet.l.3.§. Labeo idē. ff.
de in rē. vſo ⁊.d.§.in rē: Si vero nō ē vſuʒ
in vtilitatem pr̄is ſed potius mutuo accepit
vt faceret pōpas vel luderet ⁊ huiuſmodi.
ſic nō tenetur nec pr̄ ꝓ filio: nec dominus ꝓ
ſeruo.l.ꝙ ſi ſeruus.§.ſed ſi ſic accepit.ff.de
in rē.vſo: niſi eiꝰ iuſſu feciſſet.l.i.ff.qꝺ iuſſu
Si tm̄ haberet pōpas tenetur reſtituere cre
ditori.l.3.§.ſed ſi rē.ff.de in rē vſo. Silr̄ te-
netur pr̄ ſi hēt peculiū filij deducto tū ꝓus
ꝙ ipſe pr̄ in dcto peculio dʒ hēre.l.ſʒ ſi dā
ni.§.peculium.ff.de peculio. Idem dic de
mercatoribus qui preponunt inſtitores ꝙ
tenētur de ꝯctibus factis noie ipſoꝝ.ff.de
iſtito.ꝑ totuʒ.qꝛ videntur ꝯhere ꝯ prepone
te q ꝯhunt ꝯ prepoſito.l.ſi inſtitorem. ff.ſi
certum.pe. Idem in exercitore nauis .l.i.
in principio.ff.de exer.ac.

14 Utrum ille pro quo quis agit eius nego
tia vtiliter obligetur eidem. ℞.ꝙ ſic.ar.l.cū
pecuniam.ff.de nego.ge. ⁊ ꝙ notat glo.in
l.i.§.ſed non nullos. ff. de tutel. ⁊.l.ſed ſi
ideo.ff.ſolu.ma.

Bſes pōt dari liber homo pro pace ſeruanda:
non pro pecunia.de iure iuſ.c.ex
reſcripto.ar.ad idem.ff.de teſta.l.obſides.
ff.de iure fiſci.l.diuus. Et illud quod dicit
ꝙ liber homo ñ poteſt obligari ex de pi-
gno.c.primo ⁊.C.que res pigno.ob.po.l
qui filios.intelligitur ꝙ non poteſt obliga-
ri vt in eo ſit ius pignoris ſed tantum ius re
tentionis.ita tenet glo.in.c.vt pridē.§.item
eiſdem.23.q.vltima ⁊ in.c.expoſita de ar-
bi. Item homo redemptus ex captiuitate
tenetur ſeruire.per quinquēnium: niſi ſol-
uat precium. C.de poſtliminio reuer.l.vlti
ma. Item ſicut pater poteſt vendere filium
propter famem: ſic ⁊ obligare. C.de patri
qui fi.diſtra.l.2.

Bſtinatio eſt quedam pertinacia.
⁊ ideo dic vt infra .pertinax.

Ccaſionem prebens altēi pec
candi vtrum peccet. ℞. Lan-
dul.in.4.di.5.q.vltima in fi.ꝙ duplex ē oc
caſio. Quedam actiua.ſ.cum quis eſt quaſi
coadiutor in peccato: vel aliquid tale facit
quod facere non debet vnde alius accipit
exemplum ⁊ occaſionem male operandi .
ſicut qui in.xl.ſine neceſſitate comedit car-
nes: ⁊ alijs dat occaſionem male operādi:
⁊ iſtud eſt peccatum ⁊ tale quale illud cuiꝰ
eſt occaſio. Quedam eſt occaſio paſſiua: qñ
ſ.quis facit quod facere dʒ: ⁊ ex hoc acci-
pit alter occaſionem peccandi ⁊ talis non
peccat: qꝛ facit quod facere dʒ.qꝺ limita vt
ifra. Scandalum.§.3. ⁊.4.vide de hoc eti-
am ſupra. Cauſa.§.6.

Ccultum dr̄ dupl̄r ſm. Pa.i.c.ex lr̄a
rū .de tꝑoribus.or. Primo ꝓ vt diſtinguit
ꝯ ꝓbable. Alio mō ꝓ vt diſtinguit ꝯ noto-
riū. Et tūc lʒ aliqui ſciāt tm̄ notorium nō eſt
qñ aliqua tergiuerſatione celari pōt.

Diū dr̄ ē filia luxurie: ſʒ odiū primi ē filia iuidie ꝯ ire.
Utꝝ ſit peccatū mortale. ℞. Odiū 1

dei maximũ peccatoꝝ ē: qꝛ vnũqđq̄ qđ ē
pp ſe ē poti⁹ eo qđ ē pp aliud: i odio dei vo
lũtas auertit adeo ſm ſe. In alijs vo pecca
tis ñ auertitur a deo ſm ſe ſed ſm aliud: in
q̄tũ appetit aliqd' iordinate qđ hẽt auerſio
nem annexã a deo. Et ē odiũ ꝓximi qđ cũ
opponat caritati ē peccatũ mortale de ſe.
Et tũc opponit qđ vel ñ facit ꝓxio qđ tene
tur de neceſſitate: vel appetit facere: vl' facit
ꝓximo aliqđ nõbile malũ. vñ prime Jo. 2.
Qui odit frem ſuũ homicida ē. Per acci
dẽs tñ ꝛ pp imperfectiõeꝫ actus põt eſſe vẽia
le. puta cũ ñ ē i deliberatiõe volũtatis. ſꝫ in
primo motu ſolũ. Itẽ qñ malũ qđ ꝓxio de
ſiderat ē modicũ nec nõbile malũ vellet ha
beret. Itẽ qñ odit pctm̃ ꝓximi: ñ naturã. ſm
Tho. 22. q. 34. Itẽ qñ malũ ñ vt malũ vellet
ꝓximo. ſꝫ ſub rõe bõi. puta zelo iuſtitie. vl'
ad bonũ ſeu correctiõeꝫ illius cui vellet: ꝛ
huiuſmodi. qꝛ tũc ꝓprie ñ hẽt rõeꝫ odij. Et
q̄uis illa q̄ cõmittunt exterius q̄tũ ad leſio
nẽ ꝓximi ſint grauiora. tñ q̄tũ ad volũtatis
deordinatõem odiũ ꝓxi eſt peccatũ grauiſ
ſimũ eoꝝ peccatoꝝ q̄ ſunt ꝯ ꝓximũ. Et ori
tur ex inuidia directe. ſꝫ Gre. 31. mo. Diſpo
ſitiue vero ex ira. Ricar. tñ in. 2. ſniaꝝ refert
quoſdã tenere. q̄ potius oritur ex ira. ſꝫ ali
quod odiũ ex inuidia oriatur.

Officium diuinum. vide. ſupra. Hore.

1 Officiũ ad qđ tenetur exequens
ñ meretur premiũ neceſſario ꝓmiſſũ gene
raliter facienti. Vñ cũ ꝓmittitur aliqd gene
raliter capiẽti bãnitũ. ñ debetur famulo po
teſtatis capiẽti: qꝛ ad hoc tenebatur ex offõ
ſuo. fac. l. ꝯgruit. ff. de offõ pſi. ꝛ c. i. de offõ
or. nõ. Pa. in. c. eccleſijs. de cenſi.

2 Utrũ p hñdo offõ tẽpali poſſit aliqd dari.
R. Ge. in. c. ꝓ humani. de homi. li. 6. tꝫ q̄
ſic. ſi duo ꝯcurrant. Primũ q̄ publice det
ñ occulte. qꝛ clandeſtine dare reprobatur. ff
de poli. l. i. ꝛ 2. ff. de admi. tuto. l. ñ exiſtimo
Nec ob. l. fi. C. ad. l. iul. de ãbi. q̄ ꝓhibet ali
quẽ ad offm̃ ꝓmoueñ. precio vel ãbitiõe. ſꝫ
ꝓbate vite. qꝛ ſm glo. loqtur qñ ſecrete dat
Secundo ſi cupit ꝓdeſſe ꝛ ñ ꝓdeſſe. Adde
tertiũ ſi ē idone⁹. alr' ñ. Facit. 8. q. i. q eptañ
ſecus in offõ eccl'aſtico. vide de hoc. ſupra
Dignitas. §. 2.

3 Utrũ officialꝰ poſſit aliqd ſcipe qñ gratis te
tur ipẽdere offm̃. R. q̄ ñ. vt i. l. fi. C. ad. iul.
de ãbi. vbi ꝓhibet alqd recipet cũ qs ē i ad
miniſtratõe ēt p⁹ depoſitũ offm̃ ꝓ aliquo ꝓ
ſtito bñficio tẽpore admiſtratõis. de quo vi
de ſupra. Iudex. §. 8. cũ ſequentibus.

Utrũ liceat mutuare ſ officia dñis. R. ſꝫ 4
S. Tho. in epiſtola ad ducisã barbantie. q̄
ſi ex pacto mutuũ detur vt offm̃ recipiatur
ſic vſura eſt. qꝛ ꝓ mutuo accipiũt officiũ po
teſtatẽ. hoc ego litareꝫ in officijs ſecularib⁹
q̄ ñ dantur gratis ſed venduntur. Secus eēt
in officijs q̄ debent gratis dari. qꝛ ſic nõ eēt
vſura ex pte dantis mutuũ: cũ nihil accipi
at qđ pecunia extimandũ ſit. ſꝫ ex offõ cõſe
quenter aduenit lucrũ. qꝛ illud lucrũ aduen
nit rõe laboris. ſed potius eſt iuſtitia ex pte
nolentis aliter dare talia officia. In ſpiritu
alibus aũt officijs induceret ſimoniam.

Oleum ſcm̃ dꝛ triplex. qđ p
epõs in die cene ꝯſe
cratur. Primũ principale dꝛ criſ
ma ſanctũ qđ de oleo ꝛ balſamo fit. ꝛ cum
iſto bñdicuntur fontes baptiſmales. calix. ꝛ
patena. eccl'a. ꝛ altare. ꝛ puer baptizatus in
vertice ꝛ fronte. ꝛ epi qñ ꝯſecrantur. in ma
nibus ꝛ in capite. ꝛ oẽs fideles cũ criſmãl
ꝛ iſtud eſt ãnuatim ꝯſecrandũ ꝛ innouañ.
c. ſi quis de alio. de ꝯſe. di. 4. ꝛ grauiter pu
nitur ſacerdos q in baptiſmo vtitur de alio
q̄ de nouo. vt in. d. c. ſi qs. Secũdũ oleũ ſcm̃
cũ ē catecuminoꝝ: ꝛ dꝛ oleũ bñdictuꝫ ſine
ſcm̃ ꝛ iſto iũnguntur baptizandi iter ſcaplas
ꝛ in pectore: ꝛ manus ſacerdotis cũ ordi
nat. Itẽ principes ꝛ reges in brachio ꝛ hu
mero. Itẽ eccl'ia ꝛ altare añ criſmationeꝫ.
Tertiũ oleũ ſcm̃ ē quo inungunt infirmi i ar
ticulo mortis. de quo infra. Unctio.

Utrum alio tpe poſſit ꝯfici prefatum oleũ 1
q̄ in die cene. R. q̄ primũ. ñ. de ꝯſe. di. 4.
omni tpe de ſen. exco. qm̃ li. 6. de alijs duo
bus nõ inuenitur prohibitum.

Utrum oleum non ſacrum additum ſa 1
cro efficiatur ſacꝝ. R. vt ſupra. Aqua bene
dicta. q̄ ſic

Opinio ē aſſenſus itellect⁹
ad aliqd: nõ qꝛ ſuf
ficiẽter moueat ab obiecto ꝓprio
ſed p quãdã rõnabileꝫ electiõnẽ volũtatis
declinãs in vnã ptẽ magis q̄ in aliã cũ du
bitatiõe tñ ꝛ formidine alteri⁹ ptis: ita tñ q̄
ad illã ptẽ quã formidat ñ hẽret rõ expſſa
ꝯcludẽs: formidat tñ pp debilitatẽ rõnis al
terius ptis. Fides vo ē cũ certitudine abſq̄
tali formidine. Scia aũt ē aſſẽſus itellectus
moti ab obiecto p ſe ipm cognito ſicut i pn
cipijs primis. vel p aliđ ſicut i ꝯclonib⁹. q̄
eſt ſciẽna. Hec. S. Tho. 22. q. i. ar. 4. Dubiũ
vo ē motus idifferẽs i vtrãq̄ ptẽ ꝯdictiõis
de q. ſ. Dubiũ. Scrupulus ē cũ itellect⁹ ex
leuibus ꝯiecturis ſeu medijs ꝛ multũ dubij
b⁹ mouet ad vnã pte: ꝛ hec ēt dꝛ ſuſpicio ꝛ
puſillanimitas ſpẽs q̄ repellẽda ē. vt dꝛ. 6. q.
i. Queſi ſi. Ois. n. ſuſpicio poti⁹ abiciẽda ē
q̄ accepiãda. Et đ hijs hẽs p. Car. i cle. ne
romani. đ elec. ꝛ i. c. lras de pſum.

Cui opinioni eſt adherẽdũ i varietate. R.
diſtinguendo. Aut vna opinionũ hẽt ꝓ ſe
legẽ: vel antiquã ꝯſuetudinẽ approbatã: ꝛ
alia ñ ꝛ ſic illa ē pferẽda. qꝛ minime mutan
da ſũt q̄ certã ſniaꝫ ſẽp hñerũt. l. minime. ff.
đ legi. Aut ñ ē lex nec ꝯſuetudo ꝓ aliq̄ ipa
rũ: vel ē ꝓ vtraq̄ ꝛ tũc dbẽt ꝯcordari: vt di
cat i vno cãu vnã obtinet: ꝛ aliã i alio ſi ſic
ita rñdet. de cogna. ſpi. c. i. Couenieñs eni ē
iura iurib⁹ ꝯcordaſ. dicẽ tex. i. c. cũ expediat
đ ele. li. 6. ꝛ l. i. C. đ i offõ. doti. ꝛ l. pncipi
m⁹ iſ. C. de appel. Et ſoluit aliqñ ꝯrietas p
aliqd ꝛ ſumpſr. vt. ii. q. 2. ſine exceptiõe de
hijs q̄ f. 49. c. cũ apſica. Aliqñ p aliđ đ elec.
c. q̄ ſic. ꝛ c. publicato. Aliñ p ſm. vt đ elec.
cumana ꝛ. c. cũ i iure. Si vo ñ poſſũt ꝯcor
dari tũc cõis opio ſeqnda ē: qꝛ in cã dubij
ꝓ multitudine ē pſumẽdũ. ita tꝫ glo. in. c. ſi.
de pe. di. i. Bar. i. l. ꝓcib⁹. C. de ipu. ꝛ alijs
ſub. ꝛ glo. i. l. ois diffinitio. ff. de re. iu. ꝛ. in
Cle. i. in fi. de ſũ. tri. dicũt doc. q̄ i dubijs ꝛ
deciſiuis adherẽdũ ē carrocio doctoꝝ: qꝛ
cõis opio doctoꝝ inducit ꝓbabilẽ errorẽ.
vide tex. iũcta glo. i. c. vnico. đ poſtu. ꝓ. li. 6
Facit tex. i. l. 2. ff. de iur. ꝛ ſci igno. Nõ. bar.
i. l. de eo. C. de pe. Iudi. q ma. Iudi. qđ li
mita ſꝫ Ge. i. c. i. de ſũ. tri. li. 6. veꝝ niſi vera
ꝛ cẽta rõ ꝯria aſſignet. vt puta. ſꝫ. Jo. An.
in. c. i. de ꝯſtitu: qꝛ notorie dicẽ male: vl' qꝛ rõ
nabilr põt ꝯuinci. Nã vt dicit Pa. in. c. tua
nos de vſis licite iudicat ꝯ cõem opiõem
doctoꝝ ēt glo. qñ iure ñ ꝓbat. vl' p rõem
cui ñ poſſit rñderi. Ita ēt nõ. dominus Ant.
i. d. c. tua nos. ꝛ fac tex. i. l. i. §. cũq̄ hec ma
teria. C. de vete. iur enuc. ibi. ñ oẽs i oia ꝛ ſꝫ
certi p certa vl' meliores vl' deteriores inue
niũt. ſꝫ neq̄ ex multitudine auctoꝝ qđ me
li⁹ ꝛ eq⁹ ē iudicato: cũ poſſit vni⁹ ꝛ forte đ
terioris ſnia multos i aliq̄ pte ſupare. đ ibi
Si aũt ñ appet q̄ ſit cõis tẽ ꝓponẽda ē illa
q̄ validiorib⁹ rõib⁹ firmat. ar. Inſti. de epti.
ꝛ vẽdi. §. itẽ ptiũ. C. de edic. diui. adria. tol
lẽ. l. edicto. Facit. c. dño ſcõ. §. ecce. ignũ. ſo
di: ꝛ maxie ſi talis opio ſit ſubtilior vt dicẽ
tex. in. c. capellanus de ferijs. Aut vna opi
nio nitit rigori ſcripto: ꝛ alia eqtati ſcripte
ꝛ ſic iſta ꝓponit. c. vno. de re. pmu. li. 6. ꝛ: l
placuit. C. đ iudi. ꝛ p Ci. in. l. i. ꝛ. C. đ legi.
Fallit in odiũ iudeoꝝ ꝯ quos rigor pfertur
eqtati. c. 2. đ iudeis. In alijs aũt opinio be
nignior dꝫ obſeruari. l. benign⁹. ff. de. le. Fa
cit. c. ſi. de trãſac. tenet hoc. Pau. i. d. Cle.
ne romani in pin. Et benignior dꝛ illa q̄ fa
uet iuramẽto teſtamẽto libertati matrimõio
religioni. ꝛ ſacramẽto facit. c. 2. de cog. ſpi.
. l. ſi pſoe. ff. de reli. ꝛ ſup. ſu. Siſr illa q̄ ſol
uit q̄ q̄ ligat rl'a. odia. li. 6. l. arrian⁹. ff. de
act. ꝛ oblig. Aut ſũt antiq doctores ꝛ ſic
moderni ñ eis ꝓponũtur. niſi nouis rõnib⁹
ꝛ cauſis ad aliđ ſẽtiẽdũ iducãtur. Nã aliqñ
itellectus iunioris p ſpicacior ē q̄ ſenis. di
cit tex. i. l. Gallus. ff. de libe. ꝛ poſtu. 63. di.
§. veꝝ. Aut ſũt theologi ꝛ canoniſte vel le
giſte: ꝛ tũc i materia iuris diuini veteris vl'
noui teſtañi pfert. Theologus. In mãa
vo iuris poſitiui. Canoniſta i materia cano
niſtali. Legiſta i materia legali ꝓponit. Aut
ſũt 4. doctores eccl'ie q ſibi ꝯdicũt: ꝛ tc i ſb
tilitatib⁹ ꝛ q̄ſtiõibus pferẽ. aug. In tranſlati
onibus vero Jeronymus. In ſermonibus
Ambroſius. In moralibus Gregorius. 20
diſtinctõe. §. primo. facit quod notat glo.
in. c. ſicut. 15. diſtinctione. Aut diuerſitas eſt
inter papam et concilium. et tunc in con
cernentibus fidem concilium preponitur.
quia orbis maior eſt vrbe. In alijs autem
papa eſt preponendus. vt in. c. ſunt quidaꝫ
25. queſtione prima. et di. 19. Anaſtaſius.
Et intellige papam preferendum omnibus
quando tãq̄ papa ſic determinat aut ſtatu
it. Facit. c. de libellis. 20. diſtinctiõe. Secus
ſi arbitraretur ſicut doctor. quia non preiu
dicaret opinionibus aliorum. vt notat Jn
no. in. c. literas de reſti. ſpolia. Dicit tamen
Pa. in. c. tua. de decimis. q̄ quando dictũ
alicuius ſãcti innatur auctoritate iuris diui
ni. potius ē ſtandũ ei q̄ iterpretatõi pape. vt
dicit glo. 20. di. c. i. cum hoc potius ſpectet
ad eccl'aꝫ vniuerſalẽ q̄ ad ꝓuatã perſonam
Quod quidem dictũ eſt mirabile. ꝛ valde
dubito cum ad papam pertineat ius diuinꝫ
interpretari vt ſupra dictum eſt. Sꝫ poteſt
dici q̄ verum dicit glo. prefata quando
Papa diceret contra auctoritatem iuris
diuini expreſſe: ſed quando interpretando
vel declarando dicit. ſic preponitur omni
bus. Et ſic intellige glo. in. c. hec eſt fides.
24. q. i.

Utrum ſequens opinionem doctorum 2
non ſubtiliter inueſtigatam que poſt mo
dum apparet falſa excuſetur a peccato. R.
Pa. in. c. capelanus de ferijs. q̄ ſic. q̄diu
ñ appuerit falſa. Facit glo. iũcto tex. i. c. vni
co đ poſtu. pla. li. 6. ꝛ i. c. ſi. đ ſpõ. duo. ꝛ i. c

ſum venerabilis de conſue.ſacit.l.regſa. ⁊
qꝺ ibi notatur. ff. de iuſ: ⁊ ſac.ignо. ⁊ qꝺ
notat Inno.i.c.p tuas.el.2.de ſimo. ⁊ glo.
Goſre. ⁊ Tācre.in.d.c.capellanus.nō.Ol
dra.i.l.q̄ſitū.§.i.ff.ꝺ fū.iſtruc.iſtru.q3 le. ꝙ
ſeq̄ns opionē.ſui doctoris excuſat ab ipē
ſione expenſaꝝ. qꝛ ꝓbabiliter quis ſequit
opionē.ſui doctoris.l.dicere.§.vñ.vidēdū
ff.de arbi. Iſtud tñ limita veꝝ in hijs q̄ nō
ſunt contra dei precepta. ⁊.l.naturalem in
ſertam mentibus hoīuni.quoꝝ ignorantia
neminē excuſat.ꝺ quo dic.vt.ſ̄. Ignorātia
Nec ob.predictis illud.c. iuuenis. de ſpō.
vbi dicitur ꝙ in dubijs tutior pars ē eligen
da. ⁊ Eccleſiaſtici.3.qui amat periculum peri
bit in illo.ergo videtur ſe exponere pericu
lo qui in diuerſitate opinionum non elegit
tutiorem.quia hoc verum ēēt qñ ꝓprie du
bium eſt:ſed qñ ē opinio ſecus ē.qꝛ nec tūc
ſumus in dubio:nec ꝯſequenter exponit ſe
quis ꝑiculo.qꝺ bene nō. Item nec ob.etiā
illud Augu.de pe.di.7.ſi quis.vbi dicit. di
mitte incertum. ⁊ tene certum. qꝛ alia ē cer
titudo in moꝛalibꝰ.alia i naturalibus Pro
pterea dicit phs primo ethicoꝝ.ꝙ diſcipli
nati eſt in vna quaq3 re certitudinē q̄rere in
xīa exigentiam materie. eque.n.vitioſum ē
perſuadentē querere mathematicū ⁊ mo
ralem demonſtrantem. Non.n. conſurgit
certitudo moꝛalis ex euidentia demonſtra
tionis:ſed ex ꝓbabilibus ꝯiecturis groſſis
⁊ figuralibus magis ad vnam partē q̄ ad
aliam ſe habentibus. Dicitur autem ꝓbabi
le quod pluribus ⁊ maxime ſapiētibus ap
paret verum. Nam ſi Ioachī non fuit he
reticus.l3 tenuerit falſum contra fidem. vt
patet in.c. damnamus.de ſūma.tri. ⁊ fi.ca.
qꝛ ab eccleſia talis articulus nundum erat
damnatus.multo magis excuſatur quiſ ſe
quendo opinionem doctoꝛis . quando talſ
opinio ab eccleſia non eſt repꝛobata cū ta
li voluntate.ꝙ ſi non crederet veram nō ei
adhereret.certe in iſto non pōt eē contem
ptus. ⁊ ſic nec peccatū inobie. ⁊ ergo te
net certum ſibi certitudine moꝛali ⁊ dimit
tit dubium ſibi.ſ.opinionem contrariam.

o Rratō ſm.S.Bo.in.4.
di.15.parte.2. ar.1.
q.4.accipitur. cōmuniſſime ſ3 ꝙ
conpꝛehendit omnem actum bonum.ſicut
accipit glo.i.ad Theſal.5. Non ceſſat oꝛa
re qui non ceſſat benefacere. Accipitur ſe
cundo comuniter ſm ꝙ compꝛehendit om
nem actum contemplatiue relatum ad de
um. Accipitur ēt ꝓpꝛie oꝛatō ſm ꝙ eſt aſcē
ſus mentis in deū ad aliqd ꝺguſtandū. vl i
petrañ.vel exſoluendū. Et iſto mō accepta
diuerſimode diffinitur.vt p3 p Ho. i ſūma
ti.de penis. ⁊ Io.An.in cle.vnica. ꝺ reli. ⁊
ve.ſan. Vñ ſm Aug.in li.de vbis dñi. Orō
eſt quedā petitio ⁊ alibi dicit. Orō eſt pius
mentis affectus directuſ in deū: ⁊ plerunq3
ne pigritetur in vocē ꝓrūpēs. Facit ad hoc
de ꝯſe.di.i.c. qñ aūt. Vel ſm Damaſ.li.23.
Orō ē aſcenſus mētis in deū:vel petitio ꝺ
cētium. Facit.c.ſi.20.di. Vel orō ſm Ray.
ē ꝯgeries vocū ad aliqd ipetrādum in deū
tendētium. Vel ſm Hugo . de ſctō victoꝛe.
Orō eſt deuocio quedā ex cōpūctione ꝓ
cedens. Hec.n.deſcriptiōes orōi ꝯueniūt
ſ3 diuerſos eius effectus:Et ꝑpea orō ali
qñ dr orō noīe ꝓpꝛio: ⁊ hoc fit qñ mēs nr̄a
aſcēdit in deū:vel p quā aliqd deo vouet.ſ
offert. ⁊ ſic ei ꝯpetit diffitio.2.Aug. ⁊ pꝛia
Damaſceni. Aliqñ dr obſecratio qua qs p
cōmiſſis veniā deꝑcatur: ⁊ alia expediētia
ad ſalutē petit ⁊ ſic ei ꝯuenit pꝛia diffinitio
Aug. ⁊.2.Dama. ⁊ alia. Ray: Dr.3.° poſtu
latio ⁊ hoc ē qñ quis cōſtitutus in feruore
ſpūs ⁊ caritatis fraterne ēt ꝓ ſalute alioꝝ
oꝛat ⁊ petit. Quarto dr grāꝝ actio p quā
qs recolendo bñficia dei tā pt̄a q̄ p̄ntia ⁊
futura totus in deū attractus quodā ſpū
ꝯpūctionis regratiando deo totus fit illi ꝺ
uotus: ⁊ ſic ei cōpetit diffinitio. Hugo. Et
de iſtis dr pꝛime ad Thimo.2.

Utrum orō ſit ꝟtus latrie. R̄.ſm Ricar.
in.4.di.15.ar.4.q.2.ꝙ ſic.in q̄tum qs oꝛat
deū vt ſibi exhibeat honoꝛem in recogni
tionem ſūmi dominij. Cū latria nō ſit aliud
niſi exhibitio honoꝛis teſtificantis in eo cui
exhibetur ſūmū dñium. In q̄tum vō quis
oꝛat deum vt p hoc ſatiſfaciat de peccatis
ſuis vel alioꝝ.ſic ē actus p̄nie:nec mirꝝ qꝛ i
gnē actuum moꝝ idē actus ex fine ſoꝛtitur
diuerſas ſpēs.vt p3 in.5.Ethicoꝝ.c.4.vbi
mecās ꝑꝑ lucrum ē auarus ⁊ ꝑꝑ ꝯcupiſcē
tiā ē luxurioſus.

Quis ē oꝛandus vtꝝ ſolus deus. R̄.ſm
Ricar.vbi.ſ̄.q.3.ꝙ dupl̄r quis pōt poꝛri
gere alteri ꝑces. Aut vt tāq̄ p ipſū implen
de. Aut vt tāq̄ p eius impetrationem adi
pleātur. Primo mō ſolus ꝺs ē oꝛādus:qꝛ
illa bona que pꝛicipl̄r ſūt petēda.ſ.grā ⁊ ſa
lus:vel que nobis deſūūt ad eoꝝ acq̄ſitio
nē a ſolo deo dātur nec ab alio dari p̄nt ta
li modo.ſ.ad acquiſitionem glie ⁊ grane.
Secundo mō oꝛandi ſunt ſancti q a deo i
petrant exauditōēs oꝛōis nr̄e.vñ Apoc.8.
dr. Aſcendit fumus aromatū de oꝛōnibus
ſanctoꝝ de manu angeli coꝛā deo. Maxi
me glorioſa virgo Maria ſup ceteros eſt
oꝛanda iſto ſo mō qꝛ plus valet q̄ ceteri
oēs ceteris ꝑibus . Et ꝑpea cū oꝛamꝰ deū
vel xp̄m dicimus miſerere. vel da nobis.
ſ3 cū oꝛamus ſāctos dicimꝰ oꝛate ꝓ nobis
2 Sed q̄ro nūqd ſancti vident oꝛōes nr̄as
R̄.ſ3 Ricar.vbi.ſ̄. ꝙ l3 aīe ſāctoꝝ natura
li cognitōe ñ cognoſcant oīa q̄ fiunt in hac
vita. ⁊ maxie interioꝛes motus coꝛdis.qꝛ
ſolus deus ſcrutatur coꝛda.de ſimo.c.tua
in fi.tñ in verbo vident ea que decet eos ꝺ
noſtris actibus cognoſcere: de quoꝝ qua
litate ſūt illi actus quibus eos oꝛamus oꝛā
do.qꝛ ad eoꝝ gloꝛiā ptinet ꝙ ad eos hēa
mus neceſſe recurrere. ⁊ q̄ ipi pꝛebeant
nobis auxilium ad ſalutem.

4 Quō debet fieri orō. R̄.vt colligo ex Ri
car.vbi.ſ̄.q.5.6. ⁊.7. ⁊ Tho.22.q.83. Ho.
⁊ Io.An.vbi.ſ̄.ꝙ debet fieri cū.7.ꝯditio
nibꝰ ſeu ſocijs. Et pꝛio cū hūilitate. Iudit.
9. Hūiliū ⁊ manſuetoꝝ ſp tibi placuit dep
catio. Eccleſiaſtici.35. Orō hūiliantis ſe. ⁊ c̄.
ps. Exaudiſti oꝛōēs humilium. Hec humi
litas duo debet hēre . Pꝛio diffidentiam
ꝓpꝛie virtutis:hoc eſt reputes te indignū
exauditōe. Secundo cōfidentiā de dei mi
ſericoꝛdia ne deſpes: ſicut eccl̄a facit q̄ ſp
i fine oꝛōis.dicit p Dñm nr̄m yh̄m ⁊c.qi.d.
O dñe ñ ad me aſpicies ſ3 ad miſericoꝛdi
am ſaluatōis.ad ad vocatā Mariā.ſic vīꝺ
ꝙ in letanijs dr.ꝑ paſſionē.ꝑ crucem ⁊ c̄.
Secundo cū bona diſpoſitione ſeu cōtri
tōne ſuoꝝ peccatoꝝ.qꝛ cū is q diſplicet
ad īercedēdū mittit irati aīus potiꝰ ad de
teriora ꝓuocat. Dicit Gre.3.q.7. in graui
bus. ⁊.49.di.§.i.

Utrum orō peccatoris exaudiatur. R̄.vt
colligo ex Ricar. ⁊ .S.Tho.vbi.ſ̄. ꝙ aut
peccatoꝛ aliq̄ petit vt peccatoꝛ.i.ſ3 ꝺſideri
um peccati. ⁊ tunc non exauditur ex miſe
ricoꝛdia.ſed hñ q̄ſi ad vindictā.dū pmit
titur āplius ruere in peccatis. Vñ Augu.
Quedā negat deꝰ ꝓpitius.q̄ ꝯcedit iratus.
Et ſic inteligitur illud ꝓuer.18. Qui decli
nat aurē ſuā ne audiat legē.orō eius exe
crabilis erit. Aut peccatoꝛ oꝛat ex deſide
rio bono nature. ⁊ ſic deus exaudit nō qꝛ
ex iuſtitia qꝛ talis nō meretur.ſed ex miſe
ricoꝛdia.ſi tñ alie conditōes cōcurrant.
Sed qd ſi oꝛat ꝓ alio nūquid exaudietur
R̄.ꝙ aut oꝛat vt miſter eccl̄e. ⁊ ſic exaudit
l.q.i.c.dictū eſt. Aut oꝛat vt pꝛiuata pſona
⁊ ſic nō exauditur peccatoꝛ ꝓ alio oꝛans.
Et ſic intelige.c.ſi quiſ inquit. ⁊.c.ipi ſacer
dotes. ⁊.c.ſacro ſancta. ⁊.c. neceſſe.i.q.i.
Veꝝ eſt ꝙ ſi ille qui inducit peccatoꝛes ad
oꝛandū ꝓ ſe ſit bonus.tunc peccatoꝛ exau
dietur.nō ꝓ ſuo ſed ꝓ merito poſcētis.d.c
dictū eſt. Sed aduerte ꝙ hic ⁊ in.§.pꝛece
denti accipitur peccatoꝛ ille qui eſt in moꝛ
tali.nec de eo eſt attritus vl̄ contritus.qꝛ l3
quis eēt in peccato.tñ ꝺ eo dolet ⁊ pꝛopo
nit abſtinere ⁊ ſatiſfacere.tunc non h3 lo
cū iſtud.ſed illud qꝺ dicit Augu. ſup Io
hanē omel.44. Si.n.peccatoꝛes deus nō
exaudiret fruſtra ille peccatoꝛ publicanus
oculos in terra dimittens. ⁊ pectus percu
ciens diceret.dñe ꝓpitius eſto mihi pecca
toꝛi.cuius contrarium ibi p3.qꝛ deſcendit
iuſtificatus. ⁊ iō tales exaudiuntur.
Tertio debet eē orō aſſociata cū breuilo 8
quio. Mat.6.cū oꝛaueritis nollite multū
loqui. Facit de conſe.di.5.c.non mediocri
ter. Sed cōtrariū xp̄s Luc.18.dicit ſēp oꝛ
oꝛare ⁊ nūq̄ deficere. Itē Luc.6. dicitur
ꝙ ꝑnoctauit oꝛando. ⁊ Luc.22. dicitur ꝙ
pꝛolixius oꝛauit. Facit.76.di.c.noſce. Ad
qꝺ dicen.ꝙ orō nō ſolum ſm ſuam cām q̄
eſt deſiderium caritatis. ſed ēt ſm ſeipam
pōt eē diuturna. Et qꝺ ego dico ꝙ d3 eſſe
breuis.hoc intelligo talr ne in moꝛantibuſ
nobis aliud coꝛdi nr̄o inſerat inimicuſ. Et
iō ſancti pr̄es aliquātulū oꝛabāt. ⁊ poſtea
aliqd opiſ faciebāt.deīn ad oꝛōēs redibāt.
ſic ⁊ nos nō ita debemus ꝓlungare oꝛōēs
ꝙ i ipa repleantur vagatōibus.ſed potiuſ
eā breuē facere vt cū feruoꝛe eā expleamꝰ.
⁊ hoc eſt qꝺ dicit Augu. ad pꝛobā.multū
loqui in oꝛando eſt rē neceſſariā ſupflnis a
gere verbis. Cū plerunq3 hoc negocium
plus gemitibus q̄ ſermonibus agatur . Et
hic loquitur de oꝛōne voluntaria.ñ de illa
que ē de neceſſitate.vt offitii clericis . ⁊ hu
iuſmodi.
Utrū orō debeat eē vocalſ. R̄.ſm Ricar. 9
vbi.ſ̄.q.3.ꝙ duplex ē orō. Quedā coīs.ſ.
que p miſtros eccl̄e in pſona totius popli
deo offertur. ⁊ talis d3 innoteſcere poplo
ꝓ quo offertur.vt excitetur ad deuotōem
⁊ ne poſſit ſuſpicari in miſtris eccl̄e illius
oꝛōnis omiſſio. ⁊ iō talis d3 eſſe vocalis.
Alia eſt orō ſingularis pſone .ſ.q̄ offertur
ab hoīe inq̄tū eſt ſingularis pſona.ſiue ꝓ
ſe ſiue oꝛet ꝓ alio. ⁊ talis orō q̄uis nō ſit
neceſſarium ꝙ ſit cū ſenſibili voce. niſi ad
hoc hō ſit obligatus ex voto.tñ q̄ſi expe
dit ad meritū.vt mentali adiungat vocaliſ
vt p vocalē feruoꝛ coꝛdis āpliꝰ excitet. Ex
quadā.n. naturali vnione aīe ad coꝛpus.

motus cōporis diuerſimode affectōes aie
excitant ꝛ imutant. Si tñ i caſu vocal' orō
reitteret interiorē feruorē. tunc ñ eſſet vo-
cal' orañ. orōe ſinglari. qñꝫ ēt ex exceſſu
feruoris mentis ꝓrūpit hō i vocalē orōeꝫ.
Pōt ēt fieri vocal' orō ad reddūōeꝫ ðbiti.
vt vꝫ hō ſꝫ totū ꝙ habet deo ſuiat. Et illḋ
Mat. 6. orātes. nollite multū loq. Intelli
gendū eſt ſm Aug. ad ꝓbā. ꝙ ñ ē loqueñ
multuꝫ. ſ. vt multa locutio ſit efficax ad ex
audūōeꝫ quo eloquētōres erimus. qꝛ de⁹
principal̃r ad intentōem aſpicit. Propte-
rea ſubiunxit Aug. ibidē ñ deeſt multa ꝑca
tō ſi ſeruēs ꝑſeuerat intētio.

10 Quarto reqrit orō ꝙ fiat cū bōa intētōe
ꝛ ſeruēter. Sꝫ hic q̄rit. Utrū orō vocal' ſiñ
mentali attentōe ſit efficax. R. ſm Ricar.
vbi. ſ. q. 6. ꝙ triplex ē efficatia orōis. Pri
ma eſt. in merēdo. ſeu ſatiſfaciēdo. Scōa ē
in ipetrando. Tertia ē orantē ſpūal̃r ꝛ ſen
ſibil̃r reficiendo. Uñ nullā iſtaꝝ hꝫ vocalis
orō. niſi eā ꝯcomittetur ꝯcors meditatio.
Moralis. n. ñ ē actus exterior. niſi ꝑ ꝯpa
ratōem ad actū rōis interiorē. Aduerte tñ
ꝙ intētio debita ꝛ actualis ſi adſit in ꝑn°
vocalis orōis. lꝫ poſtea mens euagetur. ni
ſi talis euagatio interrūpat primā intētōeꝫ
ꝑ ꝯriā itentōeꝫ. ſic ē meritoria ꝛ ipetratiua
orō vocalis ſiue attentōe ꝑ virtutē prie in-
tentōis. ſicut cū qs ꝑ bonā itentōeꝫ incipit
peregriari vel elemoſinā dare. totū ſeq̄ns
ē meritoriū virtute itentōis ꝑme. Quis ceſ
ſet ſua intētio actualis. Sed talis orō ſine
attētōe ñ hꝫ tertiā efficatiā. ſ. ſpūal̃r reficiē-
di orantē. niſi quādiu eā ꝯcomittatur attē
tio actualis. Et ſic intelligitur illḋ prie cor.
14. Si orē lingua ꝛ ſpūs meus ñ orat mēſ
mea ſine fructu eſt. ſ. ſpūalis refectōis.

11 Sꝫ qñ dicetur ꝑ euagatōnē itertenire ꝯ
riā intētōeꝫ. R. lꝫ Ricar. ñ declaret. Dic ꝙ
tunc qñ hō volūtarie alia cogitat ñ ꝑtinen
tia ad orōem. ꝛ ð hoc. vide. ſ. Hore. §. 26
Et quō ē peccatū. Uñ dicit Cipri. de orōe
dñica. Quō audiri te a deo poſtulas. cum
ipſe te ñ audias. Et Ber. cāmur nobis de
eē gfam. ſed iuſtius ipſa gr̃a ꝯqueritur nō
nullos ðeſſe ſibi. Et Caſſian⁹ Nūꝗ orat qs
qs ēt flexis genibus ſi vagatōe diſtrahitur
Propterea dicit Cipri. nihil aliḋ cogitet
aius ꝗ id ſolū qḋ precatur. Facit de ꝯſe.
di. i. c qñ aūt. ꝛ di. 5. nūꝗ. Et ē ēt aduertē-
dū ꝙ triplex pōt applicari itētō orōi voca
li. ſ. Aut applicādo eā ad verba q̄ dicitur
Aut ad illḋ qḋ petitur. Aut ad illū cui orō
porrigitur ꝛ q̄cūqꝫ iſtoꝝ mōꝝ adſit intētō

ñ ē i efficax orō ad ſatiſfacieñ. Et ego dico
nec ad ipetrañ. vl' reficieñ. Sꝫ ſa itētio me
lior eſt ꝗ prima. Et tertia ꝗ ſa. Uñ Hugo
de virtute orandi. Pura ingt orō ē qñ ex
hūndātia deuotionis ita mens accēditur
vt cū ſe ad deū poſtulandū conuertitur ꝑ
amoris eius magnitudine etiam petitōnis
ſue obliuiſcatur. Nā alñ nimia attentio ad
ꝟba poſſet eſſe ipeditiua orōis. ſ. qñ hō vl̃t
nimis in ꝑticulari cogitare de verbis. qꝛ ſꝫ
ꝑhm. 2. topicoꝝ. Non poſſumus multa co
gitare ſimul. vñ ſufficit ꝙ prima intentio
ſit talis ꝙ ſufficiat ad integram iformatio
nem verboꝝ. Et iō Hugo vbi ſupra dicit
Oratio ꝑfecta eē oio nequit ſi eā meditatō
non ꝯcomitetur aut precedat. Hijs oibus
ꝯcor. Tho. vbi. ſ. de hoc vide Hore. §. 26

Quinto requirit oratio ꝙ vtilia ad ſalu- 12
tem petat. ꝛ ſic eſt petere iuſte.

Utrū ſit aliquod determinate petendū i 13
orōe R. ſꝫ Ricar. vbi. ſ. q. 4. Quedā ſūt q
b⁹ ñ poſſum⁹ male vti. ſicut virtutes. gr̃a. ꝛ
gloria. ꝛ talia determinate petenda ſunt i orōe
Quedā ſunt qbus poſſumus vti bñ ꝛ ma-
le ſicut hēre diuitias. filios. vxorē. ꝛ huiuſ
modi. ꝛ talia ñ ſunt determinate petēda i orō-
ne ſed ſub conditione. ſ. ſi deus preuidet il-
la ad ſalutē nr̃am vtilia. Quedā ſunt qbus
vti bñ ñ poſſumus. ſicut peccatis. ꝛ huiuſ-
modi malis. ꝛ talia ñ ſūt a deo petenda in
oratione.

Sed cur aliqd petimus cū deus ſciat q̄ i 14
digemus. R. ſm ꝙ dicit Aug. in ep̃la ad ꝓ
bā. Ille q nouit qd nobis neceſſariū ſit. p⁹
ꝗ petimus ñ voluntatē nr̃aꝫ vult ſibi ꝑ pe
titōem nr̃am inoteſcere qꝛ eā nō pōt igno
rare ſed vult exercere in oibus deſideriuꝫ
nr̃um quo poſſimus cap̄e qḋ ipſe prepat
dare. hinc ꝛ Gre. 23. q. 4. Obtineri ingt
neq̄ꝗ poſſūt q̄ predeſtinata ñ fuerūt. ſꝫ ea
que ſancti viri orando efficiunt ita predeſti
nata ſunt vt precibus obtineantur. ergo nō
oramus vt deus aliqd ſciat. vl' vt eū imute
mus ſed vt obtineamus qḋ voluit precib⁹
obtineamus.

Sexto ꝙ ꝯſtanter fidat⁹ in fide petat. vñ 15
Jaco. ꝑmo. poſtulet aūt i fide nihil heſitās 16
Septimo ꝙ petat ꝑſeuerante.
Utrū orō ſit ſp meritoria. R. ſm' Ricar. 17
vbi. ſ. ꝙ nō. qꝛ merito debetur merces ſm
iuſtitiā. Et iō orō facta i peccato mortali. ñ
eſt meritoria ꝓprie loquendo de merito.
Addo ēt qḋ ñ eſt meritoria ꝗuis nō fiat in
peccato mortali. ſi nō adſit debita attentio
ſaltē actualis in prin°. ſm coēꝫ opi. theolo-

ꝝ 2 di. 41. Si tñ talis attentio adeſt erit me
ritoria. niſi interrūpatur. vel niſi in orōe ne
ceſſaria. puta i offō ſ'ſpectu clericoꝝ ſit no
tabilis negligentia in reprimendo vagatō
nes. qꝛ ſic eēt peccatū. de q̄ ſuꝑ. Hore. §. 26

18 Ad qd valet orō ſiue de eius effectu. R.
ꝙ valet ad vincendas tēptatōes. Uñ Je-
ro. ſuꝑ Mat. 14. in temptatiōem intrat qui
orare negligit. Secundo ad augmentan-
da merita. Tertio valet ad ipetrādū poſtu
lata. vt pꝫ ex ſupradictis. Quarto valet ad
vincendos hoſtes. 36. di. c. vl̃t. de moiſe q
orans vincebat hoſtes. Quinto ad ſecreto
rū diuinorū reuelatōem. 8. q. i. ſi ergo. Se
xto ad celeſtium degustatiōem. Unde ſine
ipſa nō guſtantur diuina.

19 Utrū ſemp exaudiatur. R. ſꝫ Ricar. vbi
ſupra. q. 7. ꝙ ſi ſit ꝓ ſe ꝛ debito mō ſēꝑ ex
auditur. ſed ñ ſp ſtatiꝫ. ſꝫ ꝓ illo tēpore quo
diuina miſericordia ꝯſpicit exauditōeꝫ vti
liorē eē oibus penſatis. Aut ſit pro alijs. ꝛ
ſic ñ ſp exauditur. Unde Aug. oml. 102. ſu
per Jo. dicit. Exaudiuntur omnes ſancti
ꝓ ipſis non autem pro omnibus exaudi-
untur. ſubdit tamen ꝗto digniores fuerint
orantes pro populo tanto facilius in neceſ
ſitatibus pro quibus clamant exaudiuntur
Hoc enim non prouenit ex defectu oratio
nis vt non exaudiatur pro alio orans de-
bito modo. ſed propter indiſpoſitionem
illius pro quo oratur. quia obſtinatus for-
te eſt. vnde Rabanus ſuꝑ Mat. 21. Quoti
eſcūqꝫ orantes non exaudiuntur. ideo fit
quia contra auxilium noſtre ſalutis petim⁹
vel quia eorum pro quibus petimus per-
uerſitas ne impetremus obſiſtit. vel in futu
rum petitionis differtur effectus vt deſide-
ria creſcant. ꝛ perfectius gaudia capiant
que requirunt. hec ille.

20 Utrum orō ſit in precepto ita ꝙ quilibꝫ
teneatur. R. ſm Aldericum ꝙ ſic ad orōeꝫ
mentaleꝫ. Et ego dico ꝙ ēt ad vocalē tenē
tur iperfecti ꝛ coēs hoīes. qꝛ mentalē orō-
nē nō poſſent hēre ſine vocali. Et ꝙ orō ſit
ð precepto oibus. Probo rōe ſic. Hō te-
netur de iure naturali ad oia illa que recta
rō dictat non poſſe ſine ipſis ſalutē conſeq
pꝫ ea neceſſitate qua quis vult aliqd. ea ne
ceſſitate vult illud ſine quo tale q̄d ñ poteſt
hēre. 2° ꝑhioꝝ. Finis iponit neceſſitatē hiꝭ
que ſunt ad finē. l. orō. ff. de ſpon. ſed hō ñ
pōt ſalutē ꝯſeq ſine orōe. ergo ad eā tenet
de neceſſitate. Et ꝙ hō ñ poſſit ſaluari ſiñ
orōne pꝫ. Nā ſm apl̃m ad phil. Nō ſum⁹
ſufficientes a nobis ēt bonū cogitar̃. ergo

multo minus oꝑari niſi ex gr̃a dei nobis
donetur poſſe. quod qdē nō donat regul̃r
adultis. niſi petant ꝑ argumētū a ꝯrio. Jo.
6. petite ꝛ accipietis. Facit. 23. q. 4. c. obtie
ri. ergo cū ſine bona oꝑatōe nullus poſſit
ſaluari. qꝛ hitabit in tabernaculo dei qui o
peratur iuſtitiam. ſm ꝑs. ꝛ bona operatio
non poſſit eē ſine oratione. Ergo ꝓpoſitū
Cōfirmatur. Exodi. 20. Memento vt diē
ſabati ſanctifices. qḋ ſine orōe fieri nō pōt
Itē Lu. 18. oꝫ ſemꝑ orare. Suꝑ quo Cri-
ſo. dicit. oportet neceſſitateꝫ diē. Corrobora
tur exēplo in pratica qua coiter hoīes nō
timent deū qꝛ non habent orōem. Ecōtra-
rio ſi eſt aliquis timor dei inuenies i hñte
gr̃aꝫ orōis. Merito ergo dic̄ Jero. vbi ſu
pra. In tēptatōe itrat q orare negligit. Et
ſuꝑ illud Mat. 17. Hoc gen⁹ demonioꝝ nō
eicitur niſi i orōe ꝛ ieiunio. Nō ſanat ocl̃ꝫ
qḋ ñ ſanat calcaneū. Ieiunio ſanātur peſtes
corporis. orōe vō peſtes mētis. Sꝫ aduer
te ꝙ iſtud ꝑceptū ð orōe ē affirmatiuū qḋ ſo
lū obligat ꝓ ſꝑ. aliquos plus. aliquos mi
nus. Quāto. n. qſqꝫ eſt debilior tanto ma
gis indiget auxilio orōis. Et iō certa meta
i hora ñ eſt determinata. ſed tñ qlꝫ de ꝑcepto
tenetur quātū indutiū ſue rōis dictat ſibi fo
re neceſſariū orare vt a peccatis deſiſtat ꝛ
in bono perſeueret. Clerici tñ ꝛ religioſi
hñt determinatū modū ꝛ tꝑs orōis. ð quo
ſuꝑ. Hore. Simil̃r illi qbus in pnia ꝑ ꝯfeſ
ſorē ē iniunctuꝫ. vel q ex voto hērent. Alij
aūt ñ videntur hēre determinatuꝫ tꝑs. Niſi ꝙ
ſm. S. Tho. i. 4. di. 15. Seculares tenētur
diebus feſtiuis diuīs officijs itereſſe. vt mi
niſtris pro populo orantibus ſuā itentōeꝫ
ꝯforment.

Que orō ē efficatiō. R. ſꝫ Ricar. vbi ſuꝑ 21
q. 8. ꝙ orō dñica. Quod oñdit. Primo
auctoritatis dignitas. quia xp̄s eam. fecit.
ꝛ diſcipl'os docuit. Mat. 6. Secūdo ſētē
tioſa ei⁹ breuitas. Tertio petitoꝝ vtilitas.
Nam oia que deſiderare debemus ꝛ pete
re i hac ꝯtinētur. Uñ Aug. ad ꝓbā. Lꝫ alia
ꝟba dicamus orādo. nihil aliud tamen di
cimus ꝗ quod in iſta oratione poſitum ē.
ſi recte ꝛ congruenter oremus. Unde ad-
uerte ꝙ eo ordine poſita ſunt quo deſide
rare ꝛ petere debemus. Exhibetur. Prio
reuerentia illi cui porrigenda eſt orō. Cū
dicitur. Pater noſter q es i celis i quo cap
tat beniuolentiā dei orās. Secundo qa fi-
nis magis deſideratur ꝗ q̄ ſūt ad finē. Iō
primo petuntur q̄ reſpiciunt finem ꝗ que
ſunt ad finem. Reſpiciētes finē ſūt due peti

ciones. Prima eſt. ſanctificetur nomen tu
um. Hoc eſt ſm Augu. li. 2. de ſmone dñi
in monte. cū dicimus. nos admonemus ꝺ
ſiderare. vt nomē eius qꝺ ſp eſt ſanctū. et
apꝺ hoies ſactū hēatur. hoc ē ñ ꝯtempna
tur qꝺ ñ deo ſed hoibus ꝓdeſt. Secunda
eſt. Adueniat regnū tuū. Vñ ſm Aug. vbi.
ſ. in hoc excitamus deſideriū noſtrū ad il
lud regnū vt nobis veniat. ⁊ in ea regnarē
mereamur. Vñ ꝑ primā petimus vt deus
ab hoibus glorificetur. per ſam vt ad dei
gloriam veniamus. Petitiones reſpi-
cientes que ſunt ad finem. Quedam ſunt
reſpectu boni que ſūt due. Prima eſt. Fiat
voluntas tua ſicut in celo ⁊ in terra. In q̄
ſm Augu. vbi. ſ. petitur meritum quo be-
atitudinem mereamur. qꝺ ꝯſiſtit in obedi
endo mandatis dei. ⁊ iō ſicut ab angelis i
celis ſit dei voluntas. ſic ⁊ a nobis in terris
per veram obiaꝫ. Secunda ē. Panē no-
ſtrū quo. da. no. ho. In qua petitur victus
quotidian⁹ ad ſuſtentatōem neceſſarius.
vel victus aie. i. euchariſtie ſacramentum
tāꝗ inſtrm quo poſſum⁹ nos iuuare. Que
dā petitō eſt reſpectu mali culpe. ⁊ hec eſt.
dimitte. n. d. n. ſ. ⁊. n. d. de. nr̄is. Vñ Augu.
vbi. ſ. debita peccata dici manifeſtū eſt. ⁊ i
hoc admonemus nos qd facere debeam⁹
vt remiſſionē peccatoꝝ hēamus ſm Aug.
ad ꝓbā. vt ibi. Sic̄ ⁊ nos di. de. nr̄is. Que
dam eſt que reſpicit mala iclinantia nos
ad peccatū. que ē. Et ne nos indu. in tem.
qꝺ non ita intelligitur. vt nō ꝑmittat nos tē
ptari. qꝛ qñꝫ hō in tēptatōne ꝓbatur ad bo
na ⁊ humiliatur ad deum. Sed ſic intelligi-
tur vt nō deſerti diuino adiutorio alicui tēp-
tationi vel cōſentiamus decepti. vel ceda
mus afflicti. ſm Augu. ad ꝓbā. ⁊ iō aliud
ē tēptari. aliꝺ ē in tēptatōeꝫ iduci. Quedā
reſpiciūt malū pene que ē. Sed libera nos
a malo. In qua admonemus nos ſm Au
gu. vbi. ſ. Nondum nos eſſe in illo bono.
vbi nullū patiemur malū. Vñ de hac orōe
dicit Iſido. primo li. de ſū. bono. c. 12. Fi-
dei ſimbolū. ⁊ dñica orō ꝓ tota lege pu-
lis eccl'e ad celoꝝ regna ſufficit. Et Augu.
in encħ. c. 15. De quotidiais ⁊ breuibus
leuibuſqꝫ peccatis. ſine quibus vita nō du
citur quotidiana orō fideliū ſatiſfacit. Eo
rū. n. eſt dicere. Pater noſter ⁊c̄.

Ratoriū

priuatum glī bet in domo ꝓpria hēre pōt. ſꝫ ñ dꝫ hēre ſōmā eccl'e. nec ibi aliqs dꝫ celebrare. niſi ſit ꝓui legiatus. l' de licentia epi alr̄ dꝫ deponi ce
lebrans. de ꝯſe. di. i. vnicuiqꝫ. ⁊. c. clericos
⁊. c. ſi quis.

Qua imunitate gaudet. vide. Immunitas
ſ. 26. ⁊ i q̄ differt ab eccl'a. vide. ſ. Eccl'a. ſ. 3

Rdo

ꝓprio ſꝫ Hugo. ꝺ ſancto vic. ē ſignaculuꝫ qꝺdā in quo ſpūal' potās ⁊ offm̄
traditur ordinato. ⁊ ſꝫ. S. Bo. i. 4. di. 24
ſignaculū hic ſtat ꝓ ſignaculo in aiam diui
nitus ipreſſo.

Quot ſunt ordies. R̷. ꝙ ſūt. 7. vt hētur ꝑ 2
magrꝫ i. 4. di. 24. c. i. ſ. Hoſtiariat⁹. Lecto
ratus. Exorciſtatus. Acolitat⁹. Subdiaco
nat⁹. Diaconat⁹ Preſbiterat⁹. Pria ton
ſura. n. ñ eſt ꝓprie ordo ſed diſpoſitio ad
ordines. ſm Ricar. eadē di. Facit. 23. di. ꝺ
pſalmiſtatu. Qui pſalmiſtatus idē eſt ꝙ pri
ma tonſura. Et in hoc concordant coiter
theologi. Sed canoniſte tenent ꝙ ſunt no
uē ordines ſm nouē yerarchias. ſ. prima
tōſura ſeu pſalmiſtatus. ⁊ ordo epālis. Et
ꝙ pria tonſura ſit ordo. eſt tex. in. c. cū con
tingat. ⁊ ibi do. Anto. ⁊ canoniſte. de eta.
⁊ qua. or. Silr ꝙ epātus ſit ordo ⁊ ꝙ im
primatur caracter iuditio meo. Facit incō
uincibilr. tex. in. c. i. de ordinatis ab epo. q
epi. re. vbi pꝫ. ꝙ lꝫ reſignauerit. nihilomi
nus confert ordines. lꝫ ñ executōem ꝙ nō
poſſet ſi caracterē indelebilē nō ipſiſſet or
do epālis. ⁊ ſic ſm canoniſtas erunt nouē
ordines. ⁊ ꝺ eoꝝ officijs vid i ſuis titulis.

Utrū in oi ordine iprimatur caracter. R̷ 3
ſm Ricar. vbi. ſ. ꝙ ſic. ⁊ qd ſit. vide. ſup.
Caracter.

Sꝫ nūqd ꝑexigitur caractē baptiſmi. R̷ 4
ꝙ ſic de neceſſitate. c. veniens de pre. non
bap. Secus ꝺ ſacro ꝯfirmatōis. qꝛ ñ cō
firmatus ſi ordinetur recipit caracterē ordis

In quo actu iꝑmit caracter i quolꝫ ordi 5
ne. R̷. ſꝫ Ricar. vbi. ſ. Pro generali regu
la tenenū ē. ꝙ in ſuſceptione illius exterioris
ſigni iprimitur caracter in quolꝫ ordine. i
quo ſigno principal' potās quā reſpicit. il
le ordo ſignificatur expꝛſſius. ad quā ꝯcur
rūt alicui⁹ inſtri i traditō ⁊ verbi expreſſio
q̄ verbo expreſſius deteriatur inſtri ſigni
ficatō. Et iō qa principalis potās quam
reſpicit ordo hoſtiarij expreſſius ſignifi-
catur i clauiū eccl'e datiōe ꝗ i aliquo alio
qꝺ circa ipꝫ fiat. Et potās lectoris i hoc ꝙ
ab epo ſibi traditur codex lectiōꝫ diuīaꝝ.
Et potās exorciſte ꝑ hoc ꝙ ꝺ manu epi
recipit librū exorciſmorū. iō i eoꝝ datiōe
iprimitur. Et potās acoliti ſm. S. Bona.
Ricar. ⁊ Pe. ⁊ alios reſpicit principalr
portare cereos. ⁊ iō iꝑmitur ꝑ hoc ꝙ acci
pit candelabrū de manu epi. Alij dicunt vt
Tho. ꝙ iprimitur ꝑ hoc ꝙ traditur vrceo
lus. qꝛ principalius ꝑ id ſignificat ei⁹ potās
Sꝫ veri⁹ eſt primū. vt pꝫ. 20. di. cleros. vel
dic ꝙ vtrūqꝫ dꝫ accipe. vt in. c. Acolit⁹. 23.
di. ⁊ in. c. ꝑlectis. 25. di.

7 Sed queritur an regral' ꝙ talia inſtra ac-
cipiant de manu epi. R̷. ꝙ ñ de neceſſitate.
ſm Ricar. in iſtis ordibus minoribus. ſed
ſufficit poſtꝗ ſunt ab epo inſtructi qualr in
offō ſuo debent agere. inſtrm accipiant ab
Archidiacono de mandato epi ⁊ volūta
te. in cuius acceptōe iprimitur caracter. qꝛ
inſtri traditio principali⁹ eſt ab epo ꝗ ab
archidiacono. Et ꝓ iſta opi. eſt tex. i. c. aco
litus. 23. di. In maioribus bñ oꝫ ꝙ de ma
nu epi. 23. di. c. ſubdiaconus. Potās ſbdi-
aconi pꝫ ꝑ hoc ꝙ accipit ꝺ manu epi pate
nā ⁊ calicē vacuū. iō i hoc iprimit caract
ter. qꝛ principalis actus ei⁹ ē vaſa dñici cō
poris ⁊ oblationes offerre diacono. Et le
gere epl'aꝫ eſt ſecundarius actus ñ pricipa
lis. ꝓpea legitur ꝗ a ñ ſubdiacono. Potās
diaconi ñ pōt exꝑmi quātū ad eius princi
palē actū. q̄ eſt potās portandi corpus xpi
in patena ⁊ diſpenſandi corpus xpi. ⁊ iō
exprimitur quātū ad eius actū ſecundariū
in traditione libri euangelioꝝ. in q̄ iprimit
caracter ſꝫ Ricar. ⁊ Tho. alij dicūt ꝙ ipri
mitur caracter in manus epi ipoſitione. vt
ſanctus Bona. ⁊ Pe. ⁊ ꝓ hac opi. facit. 23
di. c. diaconus. iuncto. d. c. cleros. Potās
ſacerdotis ꝯfertur. qñ ab epo dicitur. Acci
pite ſpm ſanctū. quorū ⁊c̄. ⁊ hui⁹ opi. eſt
ſanctus Bona. ⁊ Pe. Alij dicūt vt Sco.
in. 4. di. 24. ꝙ ibi ſunt due forme ꝑtiales.
In quarū altera ꝯfertur potās ꝯficiēdi eu
chariſtiaꝫ. In reliqua potās abſoluēdi in
pnia. ⁊ iſtis ꝯtīgunt due materie. hꝫ ē duo
ſigna viſibilia. Propria forme prime eſt
traditio calicis ⁊ patene cū hoſtia. ⁊ vino
⁊ verbis. accipe potātē celebrādi ⁊c̄. Se
cunde forme ē ipoſitio man⁹ epi ſup caput
cū v̄bis. accipe ſpm ſanctū. vt ſic epus ꝯcor
dit agat ſūmo epo xpo. q pri⁹ ꝯtulit potātē
aplis ꝯficiēdi ꝗ abſoluēdi. hec ille. Et hoc
credo veri⁹ q̄ ad primā materiā corrñden
tē prime forme. Sꝫ quo ad ſcꝫ materiam
corrñdētē ſe forme q̄ ē manus ipoſitō epi
cū illis v̄bis accipite. Non credo. qꝛ tex. i
c. vlti. ꝺ ſacra vncti. inuit. ꝙ manus ipoſitō
ñ eſt de ſubſtantia forme. qꝛ ſi ōmiſſa fuerit
ñ debet reiterari ſed ſuppleri. nec ſilr pre-
dicta verba accipite. qꝛ ſūt quedā paſtora-
lia q̄ ipa ñ hñt. ſed hñt alia verba qñ ipo-
nitur manus. Epatus vero ordo quo ad ca
racterē ſuſcipitur in vnctiōe capitis ex criſ
mate. ſed hoc ñ eſt verū. ꝑ. c. vnicū i prin.
de ſacra vncti. vbi dic̄ ſupplēdū qꝺ ē ōmiſ
ſū. Imprimitur ergo ex ipoſitione manuū
epoꝝ ſup caput eius vt pōt elici ex. c. epus
iuncta glo. 23. di. Nec ob. c. vlti. de ſacra. ñ
iterā. qꝛ loqtur de impoſitione q̄ fit diaco
no ⁊ ſacerdoti q̄ ñ ē de eſſentia. Pſalmiſta
tus. ſeu pria tonſura q̄ ꝯfertur cū ei capilli
abſcinduntur.

Que ſunt necia in quolibet ordine. R̷. ꝙ 8
vt colligo i diuerſitate doctorū dicen̄ eſt ꝙ
oia ſtatuta in paſtorali debent intelligi ita
neceſſaria ꝙ ſi aliqd ōmittatur. nihil fiat. ⁊
neceſſario totū ſit iterañ. niſi ōmiſſa ſint de
illis de qbus in iure eſt expꝛſſū ꝙ non ſunt
de neceſſitate. vt vnctio. vt in. d. c. vnico. de
ſacra vncti. Et manus ipoſitio i ordinatiōe
diaconi vel pꝛſbri. d. c. vlti. de ſacra. ñ iterā.
Et quedam orōes alie ab illis que dicūtur
qñ aliqua inſtra traduntur. Et qdā alia for
te minima que ex ſe patent non eē de ſub-
ſtātia ordinis: ſicut ꝙ ſit genuflexus. ⁊ ſilia
que magis ſunt ad deuotionē excitandam
Itē tps. de tēpo. or. c. ſane. Item etas. di.
77. ſubdiaconus. Itē ꝙ ab epo ꝓprio re-
cipiat. ⁊ non ſimul plures accipiat de ſa-
cra. non iteran. c. i. ⁊ vlti. Itē ꝙ a latino vl'
greco epo recipiantur. de tempo. or. c. ꝙ
tranſlatōem. Itē miſſa in minoribus ordi-
nibus. ⁊ huiuſmodi.

Sed nunqd tactus corporalis inſtrumē 9
ti ſit de ſubſtantia ordis. Tho. in. 4. di. 24.
tenere videtur. ꝙ ſic. ⁊ verius credo. Quis
alij dicant ꝙ ſolū porrectio inſtri ⁊ manus
extenſio ſit de ſubſtantia. ar. l. qꝺ mō. ff. de
acqui. poſ. qꝛ in ſacramentis requiritur tac
tus corporalis. vt pꝫ in baptiſmo. vnctōne
⁊ huiuſmodi. ⁊ hoc pꝫ in paſtorali. Sec⁹
dicunt quidam de impoſitione manuū. qꝛ
non requiritur tactus. Sed Hoſ. ⁊ Hoſti.
tenent ꝙ ſilr eſt neceſſarius. per. c. ſi. de ſa-
cra. non iteran. Ego teneo ꝙ lꝫ in impoſi
tione manuum non tangat ꝙ non ſit aliqd
ſupplendum. Et ſimiliter in inſtris in qbus
caracter ex eorꝫ traditione non imprimi
tur. ſꝫ ſufficit porrectio. lꝫ ſit melius tange
re. ſecus in traditione inſtrorum ex qua
caracter imprimitur.

Sed nunquid dꝫ tangat ambabus mani 10
bus. Item oia. puta patenam ſimul cū cali
ce. ⁊ huiuſmodi. R̷. ꝙ non credo. ſed ſuffi
cit ſolū tangat modicū quid alicuius rei q̄

nullū intermediū diſcontinuanſ hēat ad totum ar.c.vnici.de conſe.eccle.li.6.

11 Utrū ſufficiat traditio Euangeliorum ꝓ libro exorciſmoruꝫ vel ſup pelliciū ꝓ dalmatica. ⁊ huiuſmōi.℞.ꝙ ñ.niſi in eodē libro ꝯtinerentur oia ſiſ. ⁊ tūc hēret intētio nē tradēdi illū librū.q ꝑtinet ad illū ordinē

12 Quid ſi eps facit actus ⁊ alius dicit vba. ſ eꝯrio.℞.nihil valet.qꝛ ſacramēta ſūt vnitatis q̄ diuidi ñ pñt.de ꝯſe.di.2.qꝛ paſſus. ⁊.24 q.i.loqur. Fallit h̄ i minoribus ordinibus. vt dictum eſt.

13 Utꝝ requiratur nectio expſſio vboꝝ cum traditione inſtrī.℞.ſm Inno.in.c.pſbiter. de ſa.ñ ite.ꝙ ſic.ita ꝙ ſi ps illius orōis ſit dimiſſa. a capite eſt incohāda. ⁊ bñ.qꝛ materia cuiuſlꝫ ſacri eſt inſtri traditio, forma vero eſt expſſio verborum.

14 Quid ſi aliqd ſit ōmiſſū.℞.ꝙ ſi ōmiſſū ſit de necitate ſeu ſubſtantia ordis ſic totū ē iterandū Si vero ñ ſit niſi de bñ eē.vt ea q̄ nō ſunt de necitate.ſic in alia ordinatōe ē ſuppleñ.Et ab eodē q prius ordinauerat ſi pōt. ⁊ ñ ab alio.ſꝫ Inno.vbi.ſ̄.Niſi qñ prim⁹ ñ pōt ꝑficere.nec añ ſuppletōem pōt exeq ea q̄ ſunt illius ordis.ar.52.di. ſolicitudo. Hec ex Inno. ⁊ Hoſti. ⁊ Gofre.in.d.c.ꝓſbiter.nec poterit talis ſuppletio fieri niſi tēpore debito ad ordinatōes tenendas.ar.ꝓ ſan.c.ſolicitudo.

15 Sꝫ quō ſupplebitur qñ aliqd eſt ōmiſſū ℞.ſi erat ď ſubſtātia.ſ dubiū. an ſit ď ſubſtātia ſm Inno.vbi.ſ̄.totū replicabitur. Si vero certū eſt ꝙ ñ erat de ſubſtantia tūc idū tūs qñ ordies dantur veniet ⁊ accipiet qđ eſt ōmiſſum ſolū. Propterea q ñ hūit ipoſitōem manuū ſꝫ Hoſti.ſolūmō eā accipiet.qꝛ ſꝫ eū ñ ē de ſubſtātia.vt dictū eſt. Et ſi qs pſbiter in ſua ordinatōe hūiſſet ipoſitiōnē manuū.ſed ñ fuiſſent dicta ꝓdicta vba accipe ſpm ſanctū ⁊c̄.ſꝫ alia ſm aliq̄ paſtoralia epoꝝ.tūc nihil iterañ ē vel ſuppleñ.

16 Utꝝ i collatōe ordinū ꝯferatur gr̄a gratū faciēs.℞.Ri.i.4.di.24.ꝙ ſic ſi ſuſcipiatur digne.

17 Utꝝ caracter vniuſ ordis de neceſſitate ꝓſupponat caracterē alterius ordis.℞. ꝙ ñ ſm coiter doc.in.4.di.24.Sed quo ad execution ē ſic.de quo dic vt.ſ̄.Irregularitaſ primo.§.36.

18 Utruꝫ ordo liberet a fortuna ſeruili.℞. ꝙ ſic.epātus ⁊ ſacerdotiū ſiue ſit ſeruilis. ſ aſcriptitia.ſ curial.45.di.ſeruus ſi ſciēte.

Ordo a quo pōt dari.℞ ſm Hoſti.in.c.cum cōtigat.ď eta. ⁊ qua. ⁊ ſequitur Pa.i.c.ꝗto.de ꝯſue. ꝙ prima tonſura que clericat⁹ d̄r ſ pſalmiſtatus qđ idē ſūt pōt dari a quocunqꝫ ſacerdote ꝓrochiali ſuis ſubiectis. Et iſtud tꝫ Hugo. Ray. Io. Inno. ⁊ cī Archi.in.c.nullus epūs.de tēpo.or.li.6.Gofre.tꝫ ꝙ ñ pōt. Et ſic videtur hēre vſus eccleſie romane.Ego cū Io.An.i.d.c.cū cōtingat. dico ꝙ ſi habet ſupra laicum quaſi epālem iuriſditionem poteſt .c. abbates. de priuile.li.6.ſi non habet ſic non poteſt. ⁊ hoc ſequitur do.Anto.in.d.c.cū contingat.Abbas vero ſi eſt pſbiter. ⁊ ab epo bñdictus ſ recuſatus bñdici pōt dare tres ordines minores.ſ. Clericatū ſiue primam tonſuram.Hoſtiariatum ⁊ Lectoratum i ſuo monaſterio ⁊ ſuis monacis.ſeu illis q vt efficiantur monaci illuc acceſſerūt.Et cū ſecularibus omnibus ſuper quibus habet quaſi epiſcopalem iuriſditionem.7i.di.c.i.⁊.2.Et etiā in alio monaſterio poteſt eos conferre ſi eſt inuitatus ab eorum abbate. ⁊ illud monaſterium ſit exemptum.Alias nō.ar.69.di.c.i.Tenet tamen Io.69.di.§ primo. ⁊.c.primo.ꝙ hodie abbas prelatus poteſt etiam dare alios duos minoreſ ſcilicet Exorciſtatum ⁊ Acolitatuꝫ. ⁊ hoc ſequitur Hoſti. ⁊ do.Anto.in.d.c.cum cōtingat.de hoc nō.in.c.abbates.de priuile.li.6. Epiſcopus vero poteſt dare omnes ordines omnibus de ſua dioceſi oriūdis Aut qui in ſua dioceſi habent domicilium vel beneficium. Aut de licentia epiſcopi cuius eſt ſubditus ordinandus.Uel capituli ſede vacante. Uel vicarij generalis epiſcopo in remotis agente. Uel ſui prelati ſi ſunt religioſi exempti.hec nō.in.c.nullus. de tempō.or.li.6.

Sed quid ſi ſacerdos vſ epiſcopus aut abbas ordinat aliquem non ſibi ſubditū vt ſupra dictum eſt.℞.ſm Inno.in.c.primo. de ſupplen.negli. prela. ꝙ nihilominus caracter confertur.ar.9.q.2.lugdunēſis.De pena vero tā ordinantis q̄ʒ ordinati.vide.ſupra Irregularitas primo.§.32.

Utrum papa poſſit dare licentiam non epiſcopo conferendi ordines ſacros.℞. Inno.in.c.quanto.de conſuetudine ꝙ ſic. dummodo ille cui datur talis licentia habeat ipſos ordines quos alteri vult dare. alias non.

Utrū eps qui reſignauit epatū.vſ degradatus.heretic⁹.aut excoicat⁹ ē. cōferre poſſit ordines.℞.ſm Ricar.vbi.ſ̄.di.25.ꝙ ſi fuit legitime eps ordinatus ⁊ confert ordines caracter imprimitur.Sed non executio ⁊ de hoc vide.ſ̄.Irregularitas. primo.§. 30.⁊.31.mortaliter tñ peccant ſcienter a talibus ordinem ſuſcipientes ſm eundem Ricar.vbi.ſ̄.Et ſic ſupradicti ordinantes niſi in caſu de q̄.ſ̄.Irregularitas.primo.§.31

Ordo quibus pōt dari.℞. ꝙ oibus maſculis q a iure non ꝓhibentur ordinari. Mulieribus aūt nullo mō pōt dari. Et ſi de facto detur nihil fit.qꝛ caracterē non ſuſcipiunt.vt notat Ricar.in.4.di.25.ar.4.q prima. Nec obſtat.c.pſbiter ⁊.c.mlieres 32.di.in quibus vocatur pſbitera. ⁊.c.diaconiſſam.27.q.i.⁊.c.ſacratas.23.di. qꝛ nō eſt ab ordine ſed a ꝓlatione dicitur abatiſſa diaconiſſa. ⁊ a viro pſbitero dicitur preſbitera.vel a viduitate. ⁊ ſacrate dicūtur a voto ex quo ſe deo conſecrarunt. Quidaꝫ tamen dicunt ꝙ nec etiam illi qui non habent vſum rationis ſunt capaces. vt notat Ricar.vbi ſupra.q.2. Sed de hoc valde dubitarem ſi daretur an ſuſciperet caracterem. ⁊ potius tenerem ꝙ ſic.ar.c.chriſtianus. ⁊.c.ſilueſter.ij.q.i. ⁊ quod notatur in c.vel non eſt compos.de eta. ⁊ quali.

1 Sed qui ſūt qui ꝓhibentur ordinari.℞. primo.Illi qui non habēt debitam etatem ⁊ q̄ ſit reſpectu cuiuſlꝫ ordis.vide.ſ̄.Etas.

2 Secundo illiterati. vt in.c. nullus eps. de tempo.or.li.6. Utrum autem ſuſcipiet caracterem ſi ordinetur.dic ꝙ ſic.ar.c.veniens.de pſbi.ñ bap.Et de hoc vide Clericus.2.§.i.⁊.2.

3 Tertio crimînoſi.vnde exiſtenteſ in mortali non debent ꝓmoueri.de tempo.or.c. ex tuaꝝ tenore. ⁊.c.ad aures.Et ſi notoria ſūt cria mortalia.peccaſt mortalr̄ eos ordināſ.alſ ñ.vt nō.i.c.q̄ſiui.ď tēpo.or.Ipe tñ q ſuſcipit peccat mortalr̄.ſiue ſit publicū ſiue ſecretū.Et quotienſcunqꝫ exhibet ſe vt miniſter eccle peccat mortalr̄. ⁊ totiēs quotiens h⁹mōi actū facit.Uñ q tāgit res ſacras qi ex offō ſuo peccat mortalr̄: ſec⁹ ſi ex neceſſitate ⁊ ſicut q̄lꝫ laicuſ facē pōt.ſꝫ Tho. in.4.di.24.facit ad hoc.c.multi.40.di.

4 Sꝫ nūqd ſufficit ꝯtritio.℞.lꝫ ſit diuerſa opio.nihilomin⁹ ego credo veri⁹ fore ꝙ ſufficit excepto qñ vult dicere miſſam.de quo dic vt.ſ̄.Euchariſtia.2.§.5.

5 Quarto bigami.vt i.c.acutius.26.di. ⁊ ď bigamis ꝑ totū.de quo vide.ſ̄.Bigamia.

6 Quito ſolenniter penitentes.50.di.c.ex penitētib⁹. ⁊.36.di.illſatos.ď quo vide penitentia.§.5.

Sexto. Neophiti.48.di.§.ꝓhibentur.⁊ c̄.qm̄ ⁊ rō ponitur ibidē.c.ſicut. 7

Septio.Curiales q ꝑp aliqđ offiñ curie ſūt obligati.5i.di.c.i.2.⁊.3.53.di.legē.abſoluti vo a curia ñ ꝓhibētur.6i.di.oſius.niſi alſ ſit iſames.ſ irregulares.vt i dcis iurib⁹ 8

Octauo.rōciniijſ obligati.de quibus dic vt.ſ.Rōcinia.§.i. 9

Nono.ſui.de iſtis dic vt.ſ. Seruitus.§. 3.⁊.4. 10

Decio.Corpore viciati.hēs ď hoc.ſ̄.cōpore viciatus.§.i. 11

Undecio.Illegitime nati.⁊ qs dicatur illegitimus.vide filius. 12

Utꝝ illegitius itrās religiōeꝫ poſſit ꝓmoueri.℞.ꝙ ſic ď iure coi ſꝫ Hoſti. ⁊ Ber.i.c.i.de fi.pſbi.ſꝫ ad ꝓlatōeꝫ ñ pōt ſine diſpēſatōe pape.de fi.pſbi.c.is q.li.6. 13

Quid ſi ñ intrat religiōem.vide.ſ̄. Irregularitas.i.§.52. 14

Utꝝ diſpēſatō cū illigitio vt ad clericatū ſ ad ordines ꝓmoueatur debeat intelligi ď oibus ordibus.vide.ſ̄.Cleric⁹ pmo.§.3. 15

Duodecio. Peregrini ⁊ ignoti ordiari ñ debent. Peregrini ſūt q ñ ſūt oriundi de epātu.ſ ñ hñt ibi domiciliū aut bñficiū.vt i c.cū nullus.de eta. ⁊ qua.ordi.li.6.Ignoti ſunt quoꝝ origo ⁊ vita ⁊ regularitas nō eſt nota epo.24.di.c.epūs. ⁊.2.q.7.querelā Ad peregrini ordinari ñ debent.niſi hēant lr̄as autenticas.vt.ſ. Peregrinus.§.3.ſiſt ignoti.niſi prius examiatōe ꝓuia cognoſcāt. 16

Deciotertō.Infāts.⁊ ď h̄ vid.ſ̄.Infaia 17

Decio quarto.Oēs irreglares ⁊ q̄ ſint. vide.ſ̄.Irregularitas primo. 18

Deciognto.Oēs ſuſpēſi.aut interdicti.ſ excoicati.⁊ de iſtis hēs.ſ̄. Interdictū.4.§ i.⁊.ſ.Suſpenſio.i. 19

Decio ſexto.Oēs ordinati in diaconos vel ſubdiaconos a papa ñ pñt ſine eiuſ licētia ab alio ordinari ad ſuperiores ordines.c cū indiſtribuendis.de tēpo.or.⁊ i.c.filiuꝫ. i.q.i. 20

Decimoſeptio.Herōfroditus.36.illiteratos.di.49.c.ſi. ⁊ ſi ordietur ñ ſuſcipit caracterē.niſi ꝓualeat ſex⁹ viril Si eq̄l eēt ñ ſuſcipet ſꝫ Ro. 21

Deciooctauo.Cōiugati niſi velit religionē itrare.ſ ad ſacroſ ordies ꝓmoueri.c.ſi.ď tēpo.or.li.6.de q̄ dic.vt mr̄imoniū.4.§.8. 22

Sꝫ quid ſi eps ordinat aliquē prefatoꝝ ℞.ꝙ mortaliter peccat.ſm Tho. in.4.di. 24.niſi cū eis diſpenſaret in caſibus in quibus pōt.Et vltra hoc ſi ordinat infantē. niſi religionē intraret.aut ꝯiugatū. niſi velit 23

ad ſacros ordines ꝓmoueri vel religionē
intrare. vel illiteratū. ſuſpenſus eſt ꝑ annū
a collatione oium ordinū. vt nō. in. c. eos.
⁊. c. nullus. de tempo. or. li. 6.
24 Utrū prelatus poſſit coger̄ clericū ad or
dines ſuſcipiēdos. ℞. ſꝫ coll̄ doc. i. c. q̄ris
de eta ⁊ quali. ꝙ ſi hꝫ bñficiū pōt cogere.
niſi legitime excuſetur. de quo vide ibidē.
Si vero ñ hꝫ bñficiū eccl'iaſticū ñ poteſt co
gere. ⁊ ordinans inuitū q ñ ē bñficiatus ē
ſuſpenſus a celebratione miſſe ꝑ annū. ⁊
debet deponi. 74. di. c. i. ⁊. fo.
25 Utrū coacte ordinatus ſuſcipiat caracte
rē. ℞. ꝙ ſi coactio ſit conditionalis. puta vt
euadat mortē ſic ſuſcipit. ar. c. vbi iſta di
diciſti. 74. di. ⁊. c. de iudeis. 45. di. ⁊. c. ꝙ
qdam. i. q. i. qa voluntas coacta voluntas
eſt. 15. q. i. merito. Sed ſi coactio ſit abſolu
ta. puta qa ꝑ vi ōdiatur. ſic ñ ſuſcipit carac
terē. facit. c. maiores in fi. de bap. iſ.
26 Sed nunquid talis ordinat⁹ metu ꝯdi
tionali teneat̄ ꝯtinē. ℞. ꝙ ñ: ſi met⁹ talis fuit
q potuit cadē i ꝯſtātē viꝝ. ꝑ. c. ꝑlatū ō hꝛ̄ſ q̄
q vi. me. ⁊ i. c. ad aures de eta. ⁊ q̄li. or. qꝛ in
tegritas ē reſ uon ñ ꝑcepti. c. itegritas. 32. q. i

Rdo

4. quo tꝑ dꝫ dari. ℞
ꝙ prima tonſura po
teſt dari oī tempore ſm Hoſti. ⁊
ſequitur do. Anto. in. c. conſultationi ō tē
po. or. Minores ordīes pōt epūs q̄libet
in diebus dominicis dare vni vel duobus
⁊ non pluribus. ſm Hoſti. in. c. de eo. de
tempo. or. vbi tex. eſt. Sed Inno. ⁊ Gof.
ibidem. tenēt ꝙ ēt pluribus q̄ʒ duobus po
teſt dare. dūmodo non videatur ordinatiō
nem generalem facere. Sꝫ opinio Hoſti.
cum inhereat litere eſt tutior. qꝛ in re dubi
a tutius eſt ſeruire verbis edicti. l. i. §. ſi is.
ff. de exerci. ac. Papa confert ſubdiacōa
tum in omnibus dominicis diebus ⁊ aliiſ
feſtis ꝑcipuis. di. 75. c. vlti. Et Hoſti. dicit
in. d. c. de eo. ꝙ omnes ordines ⁊ omni
tempore poteſt conferre papa. ar. c. ad ho
norem. de aucto. ⁊ vſu palij.
1 Sed nūquid poteſt epiſcopus dare qua
tuor ordines minores in alijs feſtis q̄ʒ de
quibus in. c. fi. de ferijs ℞. do. Anto. in. d.
c. de eo. recitat quoſdā tenet̄ ꝙ ſic. ⁊ quoſ
dam ꝙ non. ſed ſolum in illis feſtis in qui
bus virgines conſecrari poſſunt. ⁊ Hoſti.
dicit hoc eſſe tutius. tex. tamen dicit in. d.
c. de eo dominicis ⁊ alijs diebus feſtiuis.
2 Utrum abbateſ ſimiliter poſſint dare qua
tuor ordines in predictis diebus domini
cis vel feſtiuis ſicut epiſcopi. do. Anto. in
dicto. c. de eo. ⁊ in. c. cum contingat. ō eta.
⁊ quali. tenet ꝙ ſic. ymo ſecundū Hoſti.
videtur ꝙ potius hijs diebus debeant da
re q̄ʒ in quatuor temporibus ne videantur
generalē ordinationem facere. ⁊ placet.
Alij ordines debent dari ab epiſcopis tan
tum in ſex temporibus anni. ſ. in ſabbatis
quatuor temporum anni. Et i ſabbato me
diane ebdomode q̄dragesime. in quo cā
tatur. oēs ſitientes. Et in ſabbato ſācto. 75.
di. per totū. ⁊ de tempo. or. ꝑ totum.
Sed nunquid tēpus eſt de ſubā ordinū. 3
℞. ꝙ non. c. lane. de tempo. or.
Que pena conferentis ⁊ ſuſcipientis or- 4
dines extra prefata tempora. ⁊ quis pote-
rit diſpenſare. vide ſupra. Irregularitas. ꝑ
mo. §. 35.
Utrum poſſint conferri poſt prandium. 5
℞. ꝙ non. tamen ſi conferuntur tenent ſm
Hugo. 75. di. ordinationes. ⁊ Ber Lau.
Jo. ⁊ Gof. in. d. c. de eo. Ray. vero ponit
ieiunium ordinantis ⁊ ordinati inter illa
que ſunt in dubio an ſint de ſubſtantia vel
ne. ⁊ ꝓpterea tenet ꝙ totum ſit reiterandū
qꝛ nō dicitur reiteratum qđ neſcitur factū
c. veniens. de preſbi. non bapti. contrariū
tñ credo verius in minoribus ordinibus.
ꝑ notata in. d. c. literas. ⁊. 75. di. qđ a patri
bus. in quibus miſſa non eſt de neceſſitate
ſed in maioribus dicerē cū Ray. cū miſſa
ſit ō ſubſtātia. vt notat do. Anto. i. d. c. lr̄as

Rdo

5. vbi dꝫ ꝯferri. ℞. ꝙ
in eccleſia epiſcopa-
li. ar. 77. di. c. i. Sed de conſuetu-
dine dant vbi volunt. 75. di. in palea.

Rdo

6. quo ordine debet
accipi. ℞. ꝙ gradati
incipiendo ab infimo aſcendēdo
vſq; ad ſupremū. ſ. ꝑma tonſura ſeu pſal-
miſtatus. hoſtiariatuſ. lectoratus. exorciſta
tus. acolitatus. ſubdiaconatus. diaconatuſ
preſbiterat⁹. ⁊ epiſcopatus. 59. di. ſi officia
77. di. c. i.
Quid ſi qs vno ꝉ pluribus pretermiſſis ad 1
ſupiorē ordiet. vide. ſ. Irreglaritas. §. 36. 2
Quot ordines poſſunt ſimul conferri.
℞. Inno. ⁊ Hoſti. in. c. de eo. ō tempo. or.
tenent ꝙ ꝑma tonſura ⁊ quatuor minoreſ
non poſſunt dari vna die. per. c. literas. ⁊
ꝑ. c. dilectus eodē ti. ⁊ in iſto. c. de eo nihil
dicitur de pſalmiſtatu. ⁊ hoc ſequitur do.
Anto. in. d. c. de eo. glo. tñ in. d. c. de eo te-
net ꝙ omnes minores ſimul vna die pñt
conferri. ⁊ Goffre. facit pro ea tex. in dictō
. c. de eo. vbi dicit minores ordines. ⁊ ſic
oēs minores. 19. di. Si Romanorū. Ego
ſeruarē ꝯſuetudinem in hoc ſed vbi nō ap
pareret de ꝯſuetudine tunc tenerem opinio-
nem. Hoſti. ⁊ Inno. que videtur verior qꝛ
d. c. de eo ſuperius expſſerat ſolum de qua
tuor minoribus ⁊ poſtea addidit minores:
⁊ ideo iſta indiſinita reſtringenda eſt ad. ſ.
expreſſa. Facit. l. pōponius in prin. ff. de: ꝓ
cu. vnus aūt ſacer ordo cū predictis mi-
noribus. vel duo ſacri ordines eadem die
vni perſone conferri non pñt: nec i hoc di-
ſpenſari pōt: niſi per papam vt nō. Inno.
⁊ Hoſti. in. c. dilectus de tꝑo. or. ſed con-
ferri debent ſinguli per ſe ⁊ per certa inter
ſticia tꝑoꝝ. 77. di. in ſingulis ⁊. c. q̄cunq;.
vnde lꝫ aliquis ordinator continuaret ieiu
nium vſq; ad dñicam de mane: ⁊ ordinan
dus: ñ tamen poſſet qui in ſabbato vnū ſu-
ſceperat: aliūm die dñico recipere: qꝛ cēſe-
tur pro eodē die. c. lr̄as de tempo. ord. Fal
lit hoc ſm Ber. in Epo qui in ſabbato pōt
in ſacerdotem ordinari ⁊ in dñico in Epm
conſecrari.
3 Que pena conferētis ordines contra pre
fatam formam. ſ. duos ſacros vno die. vel
minores cum vno ſacro. ℞. ſm Ber. in. c.
dilectus de tempo. ordi. ꝙ ſuſpenſus eſt a
ptāte ordinandi donec per papam cum eo
diſpenſetur. Sed. dñs. Anto. in. c. lr̄as eo-
dem ti. dicit ꝙ non ē ſuſpēſus ſed ſuſpendē
dus ab ordinibus dandis ſic collatis. Sꝫ
ordinatus bñ eſt ſuſpenſus ipo facto. ⁊ a ſo
lo papa pōt abſolui. in. d. c. lr̄as in fi. ō quo
vide ſupra irregularitas. i. §. 23.

Rdo

. 7. quomodo dꝫ co-
ferri. ℞. ꝙ primo dꝫ
ꝑcedere ſcrutinium ſiue examina
tō ꝑ archidiaconem de iure cōi de officio.
Archi. ad hoc ⁊. c. vt nr̄ni. ⁊ de elec. c. ni-
hil ē. §. epi. ſ. de vita moribus ⁊ qualitati-
bus ⁊ ceteris q̄ reqruntur in ordinato. ſ. ꝙ
nullum impedimentum de ſupraſcriptis hēat
Item ꝙ ſit ſobrius ñ ebrioſus. 35. di. ⁊. 44
per totum. Itē prudens. 36. di. vſq; ad. 40.
di. Item ornatus v̄tutibus. 40. di. vſq; ad
41. Item caſtus. 41. di. §. pudicos ⁊. 26. di.
vſq; ad. 35. ⁊. 86. di. ꝑ totum. Non litigio-
ſus. 46. di. 90. di. 88. di. 86. di. peruenit. Nō
cupidus. 47. di. ⁊. d. c. peruenit. Item do-
mui ſui bene preſidenſ. 67. di. §. neceſſe. 86
di. 89. di. 91. di. Item Ieiunus. 75. di. ꝙ a
patribus. Secundo dꝫ miſſa celebrari ab
eo qui vlt ordinare. Un̄ aliqui vt Ray. te-
nent ꝙ ſi miſſa ōmittatur. nihil fit ſed totū
iteran̄. eſt. Hugo tñ ⁊ Jo. 7. di. in. c. ordina
tiones et primo. ⁊ Ber. i. c. ꝙ ſicut. ō elec.
tenent ꝙ non eſt de neceſſitate. qđ credo ve
rum in minoribus. ſecus in ſacris. qꝛ eſt ō
ſubſtantia. vt. ſ. ordo. 4. §. 5. Fallit in pria
tonſura que coiter hodie ſine miſſa datur.
Et ſi vnus dicit miſſam. alius conſecret. ni-
hilominus tenet ordo. vt dicit Ber. ⁊ Hu
go. vbi. ſ. lꝫ fieri nō debeat. Quod limito
verum in minoribus. ſed non i ſacris. Ter
tio debēt hēre ordinandi indumenta per-
tinentia ad ordinem quem volunt ſuſcipe-
re. Quarto ꝙ ordinans in quocunq; ordī
ne ſeruet ritum paſtoralis maxīe circa por
rectionem inſtr̄orum in quibus caracter
confertur. dicendo verba conuenientia. ⁊
faciendo vt ordinandi tangant corporali
tactu ꝓ maiori cautella ⁊ nihil ōmittat de
ordinatis i paſtorali. qꝛ vt dixi excepto lo
co. tempore. etate. vnctione. impoſitiōe ma
nuum. tactu corporali. ieiunium. miſſa in
minoribus. ⁊ ꝙ ſit ꝓprius epiſcopus vel
non. ⁊ orōnibus aliqnibus que non dicun
tur cum aliquorum corporalium traditi
one. omnia alia ab iſtiſ creduntur ita de ne
ceſſitate. ꝙ ſi aliquid ōmittatur communiter
tenetur. ꝙ nihil fit. ⁊ totum eſt iterandū. ſꝫ
aliquos. lꝫ vt dixi teneant theologi. ꝙ in a
liquibus confertur caracter. ⁊ ſic ſm eos
ſi alia ōmitterētur. eſſent ſolum ſupplenda
ſꝫ qꝛ hoc non habemus expreſſū tenen̄ eſt
ſecurum. vt dixi.
Sed nunquid cum quis interrogatur ⁊ 1
examinatur tenetur dicere peccatum ſuū
℞. ſecundum Inno. in. c. inquiſitionis. de
accuſa ꝙ non. niſi etiam poſt penitentiam
impediat executionem ordinis. vel ſecun-
dum Hoſti. poteſt reſpondere. ſi aliquod
horum cōmiſi egi penitentiam nec idigeo
diſpenſatione.
Utrum epiſcopus poſſit ſuo ſubdito ſiñ 2
cauſa legitima denegare collationem ordi
nis. ℞. ꝙ aut eſt regularis. ⁊ ſic non tene-
tur ei conferre. ymo ſuus prelatus poteſt
hoc ſibi denegare. nec ꝯ ſui ꝑlati volunta-
tem poteſt ꝓmoueri. ⁊ ſic loquitur. c. ad
aures. de tempo. or. Aut eſt ſecularis. ⁊ ſic
non tenetur epiſcopus. Aut eſt in dignitate
⁊ beneficio. ⁊ ſic non poteſt epiſcopus ei
denegare. ⁊ ſic loquitur. c. ex tuarum teno
re. de tempo. ordi.
Utrum ordinans indignum ſcienter pec 3
cet mortaliter. ℞. ſecundum Aſten. li. 5. ti. 5
ꝙ ſic. qꝛ infideliter agit cū domino qui eū
diſpenſatorem ꝯſtituit.

ORnatus que requirit vt ſit ſiŭ pecca
to. R. ꝙ ſex. ⁊ itelligo tā de orna
tu veſtimentoꝝ ⁊ corporis virorū ⁊ muli
eruꝫ ꝙ̃ de ornatu domoꝝ ⁊ ſupellectiliuꝫ
1 Primū ẽ̄ta intentō. ſ. vt nō fiat ꝓ ſupbiā
vel libidinē. ſed ex legitia cā. Nam vt dicit
Criſo. in. c. ſicut. 32. q. 5. Sicut. n. peccatuꝫ
opus ſine voluntate non facit. ita iuſtitia ex
ope ñ cōſumatur. niſi volūtas affuerit. Nā
vir ornans ſe vel mulier vt ñ appeat in cō
tēptum honeſtus pſonis. vel vt placeat vir
vxori ſue. ⁊ vxor viro ⁊ huiuſmōi. ex tali i
tentōe licitus eſt qlꝫ ornatus ſi mō alie ad
ſint cōditōes de quibus īfra. Si aūt fiat pp
aliā intentōem ſic tale erit peccatū quale ē
peccatū intentio. Vñ Augu. de ſermōe dñi
in monte. Exponēdo illud. cū ieiunatis no
lite fieri ſicut ypocrite ⁊ c̄. In hoc aūt iquit
cͦ maxime aduertendū eſt non in ſolo nito
re rerum corporalium atqꝫ pompa ſed ēt
in ipſis ſordibus ⁊ luctuoſis eē poſſe iactā
tiā. ⁊ eo periculoſiorē quo ſub noie ſerui
tutis dei decipit. hec ille. Ex quo pꝫ ꝙ ⁊ ſu
pabundātia ⁊ defectus ⁊ ēt mediocritas
ornatus ex intentōne mala ſemꝑ mala eſt.
Diſcutiatur ergo pͥma intentio ornatus. ⁊
ſi ſit ad ꝓuocan̄ alios ad libidīneꝫ ſic ē mō
tale peccatū. qꝛ nō ſoluꝫ cōcupiſcere ſꝫ vel
le cōcupiſci extra ſtatū matrimonij damna
bile eſt ſm Augu. ſimiliter ſi ſit pp elatōeꝫ.
vanā gloriam. ⁊ ſupbiam q̄ ſit mortalis. ⁊
qñ ſit. vide Supbia ⁊ vanaglīa.
2 Sed nunquid mulier innupta poſſit ſe or
nare vt placeat alicui viro. R. ꝙ lꝫ quidam
indiſtincte teneant ꝙ non. ꝓ dictum apſi pͥ
me. cor. 7. cum dicit. mulier que nupta ē ⁊ c̄.
Tu tamen tene illud nupta accipi q̄tum vl̄
ad rem. vel intentionem. Et ideo illa muli
er que intendit nubere vt placeat alicui ꝓ
vxore. ſi ſe ornat non hꝫ prauaꝫ intentōeꝫ.
ſed bene illa que cum non intendat nubere
vel non poteſt cum aliquo querit ei placere
⁊ in hoc concor. doc. comuniter. Alex. ⁊
S. Tho. 22. q. 169. facit. c. non ſatis. 86. di.
Et do. Luc. 11. Si oculus tuus ſimplex fue
rit ⁊ c̄. i. ſi intentio tua recta vel nequā fue
rit. opus indifferens erit rectū vel nequā.
3 Secunduꝫ qđ requiritur in ornatu eſt ho
neſtas. Nihil. n. inhoneſtum pōt eē licituꝫ
Vñ ſicut ſine iuſtitia nemo ingredietur re
gnum dei. ita ſine honeſtate que eſt vna ꝺ
ptibus eius eſſentialibus. l. iuſtitia. §. iuris
pcepta. ff. de iuſti. ⁊ iure. Et ppea Pau. ad
Gal. 5. ponit impudiciciam vnā de exclu
dētibus a regno dei. Directe aūt habet in
honeſtatē ille ornatus ex quo mulieres vel
viri oſtēdunt loca impudica: ⁊ lꝫ viri non
oſtēdāt nude ſufficit ad ipudicicia talr̄ eoꝝ
formas oñdere ꝙ ſm rōnem rectam ipudi
ciciaꝫ oñdunt. Sicut faciūt qui veſtimenta
ita breuia portant ꝙ oia ſigna virilis mem
bri appareāt. Silr̄ ꝓtinet impudiciciā ꝙ mu
lieres talr̄ veſtimēta aperiāt ꝙ pectus ⁊ ma
millas oñdāt. Unde tales nō audeo excuſa
re a mortali qñ nōbiliter in hoc excedunt.
Excuſarem hñ viros qñ tali habitu vteren
tur ex aliqua neceſſitate. puta equitando: ⁊
coram talibus qui non hñt ꝓuocari ad la
ſciuiam ſicut cū iuuenes ludunt i diploide
ſimul ⁊ huiuſmodi: ⁊ idē dico de mulieri
bus in domo corā viris ſuis. aut alijs muli
eribus alr̄ non. Nec valet ꝙ ſic ē cōſuetum
qꝛ corruptella ē. l. ꝙ nō rōe. ff. ꝺ. le. que po
tius auget peccatū. c. ſi. de ꝯſue. Silr̄ ſm ali
quos videtur ipudicum ꝙ mulier hēat ca
put diſcopertum. Sed Augu. i epl̄a ad poſ
ſiduū videtur tenere ꝙ hoc ſit verū quo ad
decētiā nō neceſſitateꝫ. Inquit. n. capillos
nudare femias quas ⁊ caput velare Apl̄s
iubet: nec maritatas ꝺcet. hec ille. Et glo. ſu
per illud prime cor. xi Mulier velatū hr̄e
dꝫ caput: dicit ꝙ alique excuſātur a pecca
to qñ hoc nō faciunt ex vanitate ſed pp ꝯ̄ri
am ꝯſuetudinem: ⁊ ſic tene ꝙ cū hoc de ſe
nō ſit impudicū excuſat ꝯſuetudo. ⁊ hoc ſe
quitur. S. Tho. vbi. ſ̄.
4 Sed nūquid fucantes ſe: ſeu colorantes
ſe: aut alia ſigmēta adhibentes vt puta. ad
ulterinos crines ⁊ huiuſmodi faciāt ꝯ̄ ho
neſtateꝫ talr̄ ꝙ peccent mortaliter. R. circa
hoc eſt diuerſa opinio inter doc. S. Tho.
vbi. ſ̄. tenet ꝙ huiuſmodi fictiones nō pñt
eſſe ſine peccato: non m̄ ſemper ē mortale.
Sed ſolū qñ fit pp laſciuiam vel in dei cō
temptum. Alex. in. 4. pte ſūme recitat quoſ
dam tenere. ꝙ ſi talia fiant ad occultanduꝫ
defectum puta morpheam in facie vel nu
ditatem capitꝭ qꝛ non videtur pctm̄ mortale.
Si vero fiant ad fingēdam pulcritudinem
maiorē. ſic fore mortale peccatum Ipe ve
ro Alex dicit ꝙ lꝫ hec opinio ſit humani
or tñ tutius ſibi videtur dicere. ꝙ oio ſit pe
catuꝫ mortale. ad quod facit dictum. Cipri
ani de habitu v̄ginum qui ait. Manus do
inferunt qñ illud qđ ille formauit reforma
re cōtendunt impugnatio ē iſta diuini ope
ris. preuaricatō veritatis. Deū videre non
poteris qñ occuli tibi nō ſunt quos ꝺs fecē
ſed quos diabolus infecit de inimico tuo
cum illo pariter arſura. h̄ ille. Et di
tincta cum Iero. ad Maurici filiā. Crimen eſt
poſt criſinaꝫ ſanctificationem cuiuſꝫ pigm̄
ti ſuco vl̄ puluē ſordidari. Et dcm̄ Augu.
de cōſe. di. 5. c. fucare: vbi oñdit ꝙ ē adulte
rine fallacie ⁊ inhoneſtans. Ego vero i oc
cultantibus defectum tenerem opinionem
S. Tho. In alijs aūt que talibus vtūtur ad
fingendam maiorem pulcritudinem recita
rem eis opiniones pdictas ⁊ iducerē pro
poſſe ad dimitēdum oñdens periculuꝫ: ꝙ
ſi puꝛ vellēt tenere opinionē. S. Tho. non
negarē eis abſolutionem. ſed me exonera
rem ⁊ ſup ipos vel ipas relinquerem.
5 Tertium ꝙ reqritur in ornatu ē cōuenien
cia perſone. Nā religioſus dꝫ hr̄e habituꝫ
religioſum alr̄ eſſet excōicatus vt. ſ̄. excōi
catio. 7. caſu. 27. Clericis aliqbus nō lꝫ vti
vt ſupra. Clericus. 4. Unde lꝫ Ulde. ꝙ ſi
religioſi vel religioſe ferrēt habitum nō cō
uenientem ſue profeſſioni ꝙ peccāt mortali
ter ſi nō in modico excedant. Idem dic. de
mulr̄e que vtitur. habitu virili vel e ꝯ̄rio
ſ. ꝙ peccat mortaliter. qꝛ facit. ꝯ̄ preceptum
deutronomi. 22. ⁊ videtur. ſeq. S. Tho. vbi
ſ̄. qꝛ dicit. ꝙ ſpēalr̄ ē ꝓhibituꝫ. Addit tñ ꝙ
poſſet qs tali habitu vti ſine peccato ꝓpter
aliq̄ neceſſitatem vel cām vt occultaret ſe
ab hoſtibus: vel qꝛ aliud nō habet veſtimē
tum ⁊ huiuſmōi. Facit ad hoc. c. clerici of
ficia de vi ⁊ ho. cle. ⁊ quod ibi nō
6 Quartum ꝙ requiritur in ornatu ē parſi
monia ⁊ moderatio. ſ. ne ſit ſuperfluus vl̄
quo ad multitudinem ⁊ diuerſitatem vt in
multis veſtibus localibus ⁊ huiuſmodi: vl̄
quo ad precioſitatem vel quo ad curioſita
tem. Naꝫ vſus ſuperfluus ē oio vicioſus.
vnde ad Gal. 5. Inter alia que excludunt a
regno dei cū fuiſſet dictum de fornicatōne
ponitur luxuria vbi dicit. glo. i. quelibet ſu
pfluitas itellige notabiliter excedens vt ſit
mortalis. Unde Tho. vbi. ſ̄. dicit ꝙ facien
tes ornamēta ſuperflua ⁊ curioſa peccant
⁊ qñ ſupfluitas ē notabiliter exceſſiua non
ē dubium inter. doc. qn ſit mortalis. ſꝫ diffi
cultas ē i cognoſcēdo qñ dicatur notabilr̄
exceſſiua. Unde pro hoc intelligēdo mihi
videtur dicēdum. ꝙ ornatus dicitur ſuper
fluus qñ excedit ꝯditionem ſtatus perſone
ad quam cōditionē cognoſcēdaꝫ. Tria ſūt
ipra ꝯſideranda tanq̄ tria ſpecula ex qui
bus itelligetur. qñ dicatur ſuperfluus. Pri
mum tempus preteritum. ſ. qualiter perue
niſti ad talem conditionem puta domini
um. nobilitatem. ⁊ diuitias. Si quipe per
rapinas. vſuras. falſos contractus. ex qui
bus reſtitutioni teneris obnoxius ad taleꝫ
conditionem perueniſti vti non poteris mľ
titudine: diuerſitate. precioſitate vel cu
rioſitate qua alij vtuntur comuniter exi
ſtentes in tali conditione ⁊ ſtatu ſine pecca
to mortali. Nam rebus obnoxijs reſtituti
oni non licet vti ſine peccato mortali ad ſta
tum vel pompam de reſti. ſpo. c. ſepe con
tingit. ⁊ hoc eſt quod dicit. Iſa. 9. c. Ueſti
mentū admixtum ſanguine cibus erit ignis
⁊ Ier. 2. c. In alis tuis iuentus eſt ſanguis
animarum pauperum. Et q̄uis ſuper in
certis reſtituendis poſſit prelatus. Eccleſia
ſticus diſpenſare vt quis de eis viuat ſecū
dum qualitatem conditionis naturalis ali
cuius. Si tamen hoc facit ad ſuperfluitateꝫ
⁊ ſtatum ſolum. eſt in ſtatu damnationis
tam diſpenſans q̄ diſpenſatus. facit quod
nō. in. c. ondum el. 2. de elec. ⁊ in. c. ⁊ ſi il
li. 12. q. 2. Solummodo eis diſpenſare licet
de incertis vt viuere poſſint ſecundum eo
rum conditionem. quia ille qui eſt conſue
tus vti cibis delicatis vel veſtibus non poſ
ſet ſic groſſis vti ſicut qui ad hoc eſt aſſue
tus. ⁊ ideo oportet multuꝫ temperate hoc
faciant. Si vero ad talem conditionem
perueniſti non per talia que neceſſario ſint
reſtituenda ſic credo: ⁊ ſi non ſis naturali
ter nobilis nihilominus poteris te ornare
ſecundum illum ſtatum ita ꝙ ex hoc non
erit iudicandus tuus ornatus notabiliter
ſuperfluus. Secunduꝫ dicitur tempus pre
ſens ſcilicet ſi ornatus talis conuenit tue
conditioni. Maiori enim dignitati con
uenit maior ornatus dicto. c. clerici officia
Et ideo vt ſcias quid tibi conueniat atten
de ꝙ cum nulla ſit maior dignitas q̄ diui
na: ⁊ tamen in ipſo cultu diuino debet or
natus eſſe temperatus vt patet in. c. glo
ria epiſcopi. 12. q. 2. a fortiori ornatus pre
latorum eccleſiaſticorum. Idem dic ꝙ or
natus imperatoris qui omnes mūdanos
ſupereminet. vt in. l. cum multa in fi. C. de
bonis que libe. debet eſſe temperatus. Ce
terorum v̄o tanto magis temperatus de
bet eſſe q̄to inferiores ſunt ab ipſa impera
toris dignitate. Et q̄uis ita ſit de iure nihil
lominus conſuetudo hodie attendenda.
eſt. quia vt dicit. Aug. 41. di. c. i. Quiſ
quis rebus pretereuntibus ſtrictius vtitur

ꝙ ſe hẽant mores eoꝝ cũ quibus viuit aut
intẽpatus. aut ſupſticioſuſ eſt. qſqs vero ſic
eis vtitur. vt metas ꝯſuetudinis bonoꝝ in
ter qs cõuerſatur. excedat aut aliqd ſigniſi
cat dicit glo. puta iſirmitatẽ ⁊ legitimã cãʒ
aut flagicioſus eſt. In oĩbus aũt talibuſ nõ
vſus rerũ ſed libido iculpãda ẽ. Quid igi
tur locis. tẽpoꝛibus ⁊ pſonis conueniat di
ligenter attendendũ eſt. nec temere flagitia
reprehendamus. hec ille. Vñ ſi vis agno-
ſcere ſi excedis cõſidera coĩtatẽ bonoꝝ in
ter quos viuis q ſunt equalis dignitatiſ. no
bilitatis. diuitiarũ habundantie. ⁊ notãter
dixi coĩtatẽ bonoꝝ nõ aliquoꝝ. Et ſi ſm
eoꝝ cõſuetudinẽ vteris precioſis. vſ multi
tudine. aut curioſitate nõ iudicabo exceſſũ.
Niſi occurreret tibi caſus in quo aliqui ꝓ
ximi eſſent in extrema neceſſitate. qꝛ tũc di
cas ſʒ Ambꝛo. i. c. ſicut hij. 47. di. Pluſꝗ
ſufficiat ſumptui. ſ. tue neceſſitatiſ ⁊ familie
violenter obtentum eſt.

7 Sed nũqd ille q ẽ equalis i diuitijs nobi
lib⁹ poſſit oꝛnare ſe ſm ꝙ coĩter nobiles ſa
ciũt lʒ ipẽ ſit ex infimo gnẽ R. ꝙ ſic. Niſi
quo ad deaurata q̃ de iure ꝯueniũt docto
ribus ⁊ militibus. Rõ qꝛ nobilitas hodie
nõ attribuitur ſm ꝟtutem ſed ſm pompam
⁊ opinionem. Fallit ẽt hoc quo ad ꝯpario
nẽ ꝓlatoꝝ. dñoꝝ. ⁊ officialiũ qbus lʒ aliqs
eſſet ipis ditioꝛ ñ liceret ſe oꝛnare ſm ꝙ ta-
les ꝓlati vel dñi vel officiales cõiter faciũt.
Conclude ergo ꝙ ſi qs vtiẽ ornatu ꝓcioſo
vel multiplici aut curioſo ſm ꝯditionẽ ſta-
tus pñtẽ. vt cõiter faciũt pñti tꝑre boni diui
tes vel nobiles ſibi eq̃les non peccat.

8 Tertiũ tꝑs ꝯſiderãdũ ẽ tꝑs ſumꝑ hoc eſt
ꝙ ꝯſideret ſi in tali ornatu poterit ſe tenere
talr ꝙ i ſutuꝝ nõ hẽat cõmittere aliq̃ pecca
ta mortalia. Nã ſi ẽ neceſſe aliqua mortalia
cõmittẽ vt i tali ornatu ſe teneat ſicẽ illi qui ꝓ
pter talia habent neceſſe in partibus remo
tis ad negociãdũ morari dimiſſis vxoꝛib⁹
ibi ꝑꝑ eoꝝ imbecilitates multa moꝛtalia cõ
mittunt ⁊ huiuſmodi. Nã tũc talꝰ oꝛnat⁹ eſt
ſupfluus ⁊ illicit⁹. ſm ergo ꝑdcã tria. tꝑra
potes cognoſcẽ. qñ hẽt ſupfluitatẽ ⁊ ꝗñis
ſit difficillimum cognoſcere. qñ hẽat nõbi-
lẽ ſupfluitatẽ que ſit peccatum mortale niſi
ſm ꝑmũ tꝑs ⁊ tertiũ. Tñ deteſtãdi ſũt qꝛ vt
i pluribꝰ hñt de ſupfluo. ⁊ ſic de pcõ vt pote
q ſũt occaſio mltoꝝ pcõꝝ. Nã ꝑmo indu
cũt ad laſciuiã. 2° impediũt multa mſimo-
nia. ⁊. 3° ꝑbẽt materiã i ordinate cupiditatꝭ
iõ ꝑs. 30. Odiſti obſuãtes vanitates ſuper
uacue.

Quintũ ꝙ reqrit ornat⁹ vt ſit licit⁹: ẽ vt ñ 9
apponat circa eũ nimia ſolicitudo. ſʒ. n. S
Tho. vbi. ſ. Nimia ſolicitudo circa oꝛnatũ
ẽt ſi ñ ſit deordinatõ ex ꝑte finis reddit eũ il
licitũ. Et ꝗꝗ iſta ſolicitudo nimia ñ ſit mõ
talis niſi qñ ꝑꝑ ipaʒ diminuẽt neceſſaria ad
ſalutẽ nihilominus ſaltẽ ẽ veniale pctm̃.

Sextũ ꝙ reqrit vt oꝛnat⁹ ſit licit⁹ ẽ vt nõ 10
ſit ſcãdaloſ⁹ ꝓrio dicit Alex. de al. in ſa ſe
ꝙ lʒ ſe oꝛnare ꝓcioſis veſtib⁹ ſʒ nobilitatẽ
pſoẽ: ⁊ ꝯſuetudinẽ terre. ⁊ dignitatẽ officij
ita tñ ꝙ abſit libido i volũtate: ⁊ ſcãdalũ in
exteriori oꝑe. nec miꝝ qꝛ Mat. 18. ve hõi il
li ꝑ quẽ ſcãdalũ venit. Aduerte tñ ꝙ lʒ ali-
qs ꝓuocet ad ꝯcupiſcẽtiã ꝑꝑ oꝛnatũ alteri
us ſi ille q oꝛnat ſe ħ ñ intẽdit: nec ẽ exceſſ⁹
i oꝛnatu erit poti⁹ ſcãdalũ paſſiuũ ⁊ occa
ſio accepta. Sʒ qñ ẽ in oꝛnatu exceſſus ꝓſ
tim icitatiuus ad libidinẽ vt in mlierib⁹ iue
niẽtib⁹ nouas inuẽtiones ſeu vanitates: ⁊
credũt ꝓbabiliter ꝙ aliq ꝓuocant ad libi
dinẽ nõ excuſãt a moꝛtali ſi de hoc nõ cu-
rãt ſed potius volũt poꝛtare. Si vero non
credunt ꝓbabiliter ꝙ ꝓbeant occaſionem
ruine alteri. ſic difficillimum ẽ determinare
de moꝛtali lʒ aliqualr excedãt. Veꝝ ẽ ꝙ pꝑi
culoſus eſt exceſſus i oꝛnatu prouocatiuo
ad libidinem vt in mulieribus facientibus
foꝛas nouas q̃s ſinglr diabol⁹ ꝓuocat ad
oꝛnãdũ ſe magis ꝗ̃ viros: qꝛ magis ſũt eſ
ficaces ad illaqueandũ aĩas. Et ideo lʒ ñ
poſſit ſñia dari de moꝛtali pro ꝗ̃to exceſſu
nihilominus ſemꝑ inducende ſũt ad dimiſ
ſionẽ ꝑꝑ ꝑiculũ: ꝑꝑ qð cõminat eis dñs. ꝑ
Iſa: 3. c. In illa igt die. ſ. iudicij auferet dñſ
ornamẽtũ calciamẽtoꝝ ⁊ torques. ſ. colla-
ria ⁊ monilia. ⁊ armillas. ſ. oꝛnamẽta bra-
chioꝝ. vt maniche rechamate vel lõge mi
tras. ſ. macagnones vſ lunetas. diſcrimina
lia. i. pectines ad pectinanduʒ caput: vſ cer
ruetos. periſelidas. i. ornatus talorum in ſi
ne veſtis: vt ſũt cande vel fimbrie. murenu
las. i. cathenas puas circa colluʒ. olſatori
ola in aures. gẽmas in fronte pendentes. ⁊
mutatoria. i. diuerſas veſtes ⁊ lintheamina
vt faciunt romane ſupra veſtes. acuſ ⁊ ſpe
cula. ſindões ⁊ cauiſſias. vittas. i. bidelos
ꝓ capillis colligẽdis ⁊ theriſtra. i. veſtes eſti
uas vt ſũt ioznee. a. ẽia ꝙ ẽ eſtaſ ⁊ erit ꝓ ſua
ui odoꝛe fetoꝛ: ꝓ zona ſunicul⁹: ꝓ criſpãti
crine caluiciũ: ⁊ ꝓ faſcia pectoꝛali ciliciũ. ħ
ibi: Sis ergo prudẽs o ꝯfeſſor vt nõ ꝓcipi
tes ſñiaʒ vbi nõ ẽ ꝓcipitãda: ⁊ caut⁹ vt non
relaxes qð ſemꝑ ẽ ſtringẽdũ qꝛ cũ cõiter i
oꝛnatu nõ ſint ꝯditiones ſupra poſite ſit ꝙ
conſequenter i ipo peccatũ. Ergo talr or-
nantes ſe dant opaʒ rei illicite. ⁊ ꝑꝑea iu-
ridice imputatur. eis malũ qð ꝓbabilr ex
eis euenit. ſ. laſciuia. Facit. c. eũ qui. ⁊. c. ꝗ
ti. 50. di. ⁊ quod nõ. in. c. ſicut dignum de
ho. iõ deteſtanduʒ. ꝑꝑ qð merito ſaluatoꝛ
Luc. 16. expſſit. ꝙ diues damnatus indue-
batur purpura ⁊ biſſo.

o Ciositas

Ciositas eſt cum quis quiete neceſ-
ſaria ſaluti coꝛpoꝛis accepta va-
cat ab aliquo opere ſpirituali vel coꝛpora
li. ⁊ hec eſt filia accidie. Et qñ ſit peccatuʒ
moꝛtale. vid. ſ. Accidia. §. 1. ⁊. 2. ⁊. j. Pre
ceptum. §. 5.

p Actum

Actum aũt dicitur a pac
tione inde eſt pa
cis nomẽ appellatum. ⁊ ẽ pactio
duoꝝ pluriuni ve in idem placitum ſeu
conſenſus. vt dicit tex. i. l. i. ff. de pac. Et iõ
omnis contractus generaliter dicitur pac
tum. ſed cum hẽat nomen ſpecificum ab
ipſo contractu denominatur. vt venditio.
locatio. cum vero non habet nomen dicit
pactum a genere.

1 Que differentia eſt inter pactum. policita
tionem. conuentionem. ſtipulationem. ⁊
ꝓmiſſionem. R. ꝙ pactum eſt conſenſus
duoꝝ vel plurium ad aliquid faciendũ
vel dandũ verbis expſſuʒ. ita ꝙ verba pꝛe
mittantur a ꝓmittente. ⁊ conſequẽter a re
cipiente. Si vero verba pꝛemittantur a re
cipiente ſic erit ſtipulatio. exempluʒ dabis
mihi decem. R. dabo. ꝓmittis facere ſic.
⁊ tu reſpondes ꝓmitto. inſti. de ver. ob. in
prin. Policitatio vero eſt ſolius offerẽtis
ꝓmiſſio. nec requiritur pñtia pſone cui ſit
pollicitatõ. l. i. ⁊. l. pactum. ff. de pollici. Et
nõ. glo. in Cle. romani. de iure iur. ⁊ glo. i
l. i. C. de iure do. Dicens ꝙ pollicitatio ſit
ſine interrogatione pꝛecedẽte. ff. ð polli.
l. 3. Promiſſio coĩter ſit rogatiõe. de quo
dic vt. j. Pollicitatio in prin. Et põt ꝓmiſ
ſio referri vel ad pollicitatõnem vel ad ſti
pulationem. vel ad nudum pactum. ff. de e
di. edic. l. ſcien. §. dictum a pꝛomiſſo. Cõuẽ
tio vero eſt nomen magis generale ꝗ̃ pac
tum. qꝛ ſcolares in ſcolis. ⁊ fratres in capi
tulo conuenire dicuntur. ff. eo. l. i. §. conuẽ-
tionis verbum.

2 Quotuplex eſt pactum. R. duplex. aliud
veſtitum aliud nudum.

3 Sed quõ dicatur pactum veſtitum. R. ꝙ
6. modis. Primo re. ſecundo verbis. ſ. ſti
pulando. tertio litteris. quarto ꝯſenſu. ⁊ ð
bijs hẽs exẽpla. ſ. obligatio. §. 3. 5. coherẽ-
tia ꝯtctuſ. puta vendidi tibi domũ cũ tali pa
cto ꝙ ego debeam moꝛari in ipſa domo ꝑ
annũ qð qdem valet qꝛ veſtitur coherẽtia
ꝯtctus. ſ. venditõis. alias eſſet nudũ. 6. iterũ ẽ
tu rei. puta ꝓmiſi tibi aliqd dare vt face-
res mihi vſ dares aliud. Vñ ſtatim cũ dede
ro tibi qð pꝛomiſi veſtitur pactum ex par-
te mea. ⁊ ideo interuentu eius tibi es mi
hi obligatus ad faciendũ quod ꝓmiſiſti ꝓ
bantur iſta. inſti. de ver. ob. Nudũ vero dẽ
qñ non veſtituʒ aliquo predictoꝝ vel non
continet cãm: qꝛ tradicio rei ſine cauſa nul
lius eſt efficacie. l. nunꝗ̃ nuda traditio. ff. de
acqui. re. do.

4 Vtrum ex nudo pacto ſine ex ſola ꝓmiſſi
one hõ obligetur. R. ꝙ de iure canonico ⁊
in ꝯſcia ſic ſub pẽa moꝛtalis peccati. vt nõ. i
c. i. de pactis. ⁊ in. c. Iuramẽti. 22. q. 5. Qð
limito, veꝝ ſm collectariũ ⁊ ſequitur. Pa.
in. c. pꝛudentes de dona ⁊ in. c. ſi cautio de
fide inſtru. qñ expꝛimit cã. vt pꝛomitto tibi
decẽ qꝛ vẽdidiſti mihi talẽ rẽ vel mutuo cõ
ceſſiſti ⁊ huiuſmodi: qꝛ ſi ſit nudũ ſic ꝙ nul
la cã ẽ adiecta non obligat etiam in ꝯſcia.
Ratio qꝛ pꝛeſumitur ꝑ erroꝛem ꝓmiſiſſe ⁊
ſic non põt allegari obligatio naturalis cũ
nihil ſit tam ꝯtrium cõſẽſui ꝗ̃ erroꝛ. 29. q. i.
§. i. ⁊. l. ſi per erroꝛem. ff. de iur. omniuʒ iu
di. Aduerte tñ ꝙ ſi quis dicit pꝛomitto tibi
centum donare ꝙ tunc liberalitas pꝛomiſſi
onis pꝛeſumitur cauſa donandi. ⁊ ſic nõ eſt
ſine cauſa. Siliter ſi pꝛomittitur aliq̃d loco
pio qꝛ ꝓſumitur obligaſſe ſe fauoꝛe pie cãe
nec pꝛeſumitur ibi erroꝛ. c. ſi. de ſucce. ab i-
te. Limito etiam ⁊ verum ꝙ ex nudo pa-
cto obligatur. ſ. qñ nude paciſcens habuit
animum obligandi ſe. qꝛ ſm cõiter. Theo-
logos i. 4. di. 38. nemo ex quacũꝗ̃ ꝓmiſſio
ne obligatur: niſi qui habet aĩum obligan-
di ſe. facit. c. Iſarum de voto. ⁊. l. obligatio
num. la pꝛima. ff. de ac. ⁊ ob. Alias ſi nõ ha
buit animum obligandi nõ tenetur ſub pe
na moꝛtalis peccati ad pactum nudum ſer
uãdum: niſi ſubeſſet cauſa que ad hoc obli
garet de neceſſitate pꝛecepti. puta. pꝛomiſi
patri meo veſteʒ qui moꝛitur ex frigoꝛe qꝛ
tenetur ꝗ̃uis non habuerit animum obli-
gandi ſe. Datur. 3. limitacio. ſ. ſi cõditio vel
rõnalis cauſa non aduenit poſtea que ſi a
prin. affuiſſet nõ ꝓmiſiſſet: qꝛ ſi talis cauſa
aduenit ⁊ propterea nõ impleat nudũ pa
ctũ nõ peccaret moꝛtalr ſm Io. de notho.
in. 4. di. 38. ⁊ ſm ſãctũ Tho. ſa ſe. q. ii. qð
bñ nõ. Addo ⁊ quartũ. ſ. ꝙ ſit honeſtũ. licet

ctum.poſſibile ⁊c̃.de quibus.ſ.dico de pa-
cto veſtito

5 Utrũ oriatur actio ex nudo pacto .R̷.In-
no.in.c.nouit de iudi. ⁊ multi alij ꝙ nõ. ſꝫ
ſolũ ꝯpetit offĩn iudicis iplorare. Sꝫ ego
credo ꝙ oriatur de iure canonico.vt tenet
Ho.Jo.An.do Anto. ⁊ Pa.cũ glo.in.d
c.i.de pactis. ⁊ Archi.in.c.quicũqꝫ ſuffra
gio.i2.q.2.ad minus conditione ex canõe
ꝓdicti.c⁹iuramenti.qḋ itellige i caſu qñ ob
ligat ad mortale peccatum alias non.

6 Utrũ oẽ pactũ veſtitũ obliget.R̷. ꝙ non.
vt nõ.Pa.in.c.pactiones.ḋ pactis. Et qñ
hoc ſit ꝙ nõ obligat.dic vt dixi.ſ̃.Juram̃
tũ.5.qꝛ vbi iuramentũ nõ obligat nec pac-
tũ.Jtẽ pactũ dolo initũ ñ valet.c.cum vni
verſoꝝ.ḋ reꝝ pmuta.Jntellige quo ad do
loſũ.Jtẽ ſi ſit alteri captioſũ.ff.de reſci. vẽ
di.l.ſi id ꝙ pure in fi.Jtẽ ea que ꝓmittũtur
ob nimiá reuerentiá alicuius nõ obligát.l
i.ff.qua.re.ac.nõ da. Jtẽ qñ pactũ cõtinet
turpitudinẽ.l.ſi vnus.§.pacta que turpem
cám.ff.de pac. ⁊ oẽ pactũ ꝯ ius of turpe.c
faciat hõ.22.q.2.ẜm tñ diſtinctõem.de q̃ i.§
8.Jtẽ pactũ in ꝯuentõibus inoiatis nõ ob-
ligat ſi ille cũ quo ꝯxit ñ iplet ex pte ſua cõ-
tractũ.vt.l.naturalis.§.i.ff.de pre.ver. ⁊.l.
ex placito.C.de re.pmu.Jdõ cũ qs cõuenit
cũ aliquo dare ſibi cẽtũ vt nũqꝫ petat tale
quid talis nunqꝫ poterit petere centũ qꝛ nũ
qꝫ põt iplere.qꝛ ſp poterit petef.ſecus ſi cõ
uentio fiat.ꝓmitto tibi cẽtũ ſi remittas mi
hi fideicõmiſſũ.q: talis poterit petef.eo qꝛ
põt remiſſionẽ facere.hec Bar.C.de pac.
l.conuentiones.

7 Utrũ pactũ initũ p fratres minores vel p̃
dicatores.aut alios mendicantes cũ recto
ribus prochialiũ eccſaꝝ ſup iuribus pro-
chialibus.puta exhibitõne ſacroꝝ.Jur ſu
nerandi ⁊ ſilibus vel ſup alijs quibuſcũqꝫ
valeat.R̷. ꝙ ſi factũ eſt p guardianos vel
priores cũ conſenſu ſuoꝝ cõuentuũ vel lo
corũ valet.lꝫ nõ interuenerit licentia ſui ge
neralis.aut principalis.aut capituli. aut ſe
dis apoſtolice.quo ad fratres minores.Dũ
mõ alias ſit honeſtũ ⁊ licitũ.ḋ pactis.c.qꝫ
uis.li.6.

8 Utrũ pactũ iuramento firmatũ qḋ i ſe cõ
tinet turpitudinẽ.ſ.peccati. ł eſt ꝯ ius vale
at.R̷.Pa.in.c.pactões.de pactiſ.ꝙ ſi con
tinet turpitudinẽ ex pte vtriuſqꝫ.ſ.iurantis
⁊ recipientis ñ valet.22.q.5.p totũ.Simił
ſi ꝯtinet turpitudinẽ ſolum ex pte iurantis.
vt in regła nõ ẽ obligatoriũ.li.6. Si vero
ſolũ continet turpitudinem ex pte recipien
tis ſic tꝫ ⁊ obligat.c.debitores de iure iur.
Rõ qꝛ iuramẽtum principaliter.dirigitur i
deum i quo nulla põt verſari turpitudo .Si
vero nõ eſt firmatum iuramento an.obliget
vide ſupra.Obligatio.§.io.

Utrum pactum de non cedendo bonis ſu 9
is valeat.R̷.Pa.in.d.c.pactõneſ ꝙ ſic:niſi
ſit notoria paupertas qꝛ tũc illicitũ ẽ:qꝛ i effe-
ctu tũc videt ſe obligare ad carceres quod
nõ põt cum nemo ſit dñs. membroꝝ ſuoꝝ

Utrum pactum factũ pri a filia dum nup 10
tui traderetur.ꝙ dote ꝯtenta nullum ad bo
na patrimonialia hẽbit recur ſũ teneat.R̷. ꝙ
nõ niſi ſit iuramẽto firmatũ.de pactis.c. qꝫ
uis li.6.

Utrum pactum qḋ eſt ꝯ.ſbáꝫ ꝯctus nec ꝯ 11
tinet turpitudinẽ valeat.R̷. ꝙ ſi ponat p vi
aꝫ modi vitiat ⁊ non vitiat ẜm Fran. de rá
ponibus in repetitione.l.ſi.C.de cõdi. ob.
cám.Uñ pactum ꝙ precariũ duret iuito do
mino nõ vꝫ.vt.in.c.p̃carium de precario ⁊
l.cum precario.ff.de preca. Silr ſi ꝯſtituo
ꝓcuratorem ⁊ promitto non reuocare nõ
valet ita dicit Bar.i.d.l.ꝯ p̃cario. ⁊ Ange.
in.l.2.ff.de ꝓcura. ⁊ Bal.i.l. ⁊ in ppetuum.
ff.de ꝓcura. Et ſi ꝓmiſit ſub pena nõ tene
tur ad penã reuocando.facit glo.i.c.2.de ꝯ
ſue.li.6. ⁊ Ange.i cõſilio.222.Sed ſi appo
natur p viam ꝯditionis nõ vitiatur.ſed viti
at.facit.c.fi.de ꝯdi.appo. ⁊ quod nõ.Bar.
in aũt. ingreſſi.C.de ſa.ſá.ec. Sed ꝯ vide
tur.l.vbi mortis cauſa ita donatur.ff.de do
nat.cauſa mortis ſolue vt ibi p Bar.

Promitto tibi ter te hoſpitari in domo 12
mea ſtas per multos annos ꝙ non venis
nunquid petere poteris extimationem. R̷.
Jo.An.in addi.ad ſpec.de cenſi:refert ſu-
os magros diſputaſſe ꝙ non: ⁊ ſic tene licꝫ
videatur ꝙ teneatur.per ti.ff.de alim. ⁊ ci-
ba lega.

Pactum de hereditate viuentis regula- 13
riter non valet:qꝛ inducit votum captande
mortis.vt.l.fi.C.de pactis. ⁊ ibi p doc. ⁊ p
Bal.i.libro.de vſib⁹ feu.de feudo dato in
vicẽ.l. cõmiſſorie.c.ſi quis ⁊ p canoniſtas
i.c.venerabilem de elec. ⁊ Pa.in.c. nulla.
ḋ cõceſ.p̃.Et ibi ſic diſtinguendo .Dicit.ꝙ
aut pactũ de futura ſucceſſione fit ad ꝯſuan
dam legitimam ſucceſſionem ⁊ ſic vꝫ. vt
inſti. de legi.agna.ſucce.§.fi.qꝛ pactum eſt
legi conſentaneum. Aut fit ad legitimam
ſucceſſionem minuendam ⁊ tunc nõ valet
l.pactum.ff.de pactiſ.Sꝫ ſi iuramẽto firme
tur valebit.in.c.2.ḋ pacti.li.6.Aut fit ad le-
gitimam ſucceſſionẽ pdendam ſeu ad tol
lendam liberam teſti factionẽ ⁊ ſic non vꝫ:
qꝛ ꝯ bonos mores.vt.l.ſtipulatio hoc mõ.
ff.de ver.obli.Adeo ꝙ ẜm Bar. ẽt iuram̃
to.nõ firmatur.p regulam nõ ẽ obligatori-
um.de re. iur.li.6 .vt in.d.l. ſtipulatio nõ.
⁊ i.l.ſi.C.de pac.Sed ego nõ credo.qꝛ lꝫ
ſit ꝯ.bonos mores nõ tñ naturales ſed ſo-
lum ciuiles. ⁊ ideo firmat.d.c.2.de pactis.

14 Utruꝫ hñs parẽtes magnos quos timet
⁊ volens ꝓuidere aie ſue reliqt medietatem
dum bonoꝝ ſuoꝝ pauperibus: ⁊ dicit ſi ꝯ
tingeret me facere aliud teſtm̃ i quo ꝯſágui
neos meos iſtituerem p quod reuocaretur
pñs iudiciũ ex nũc tibi . p.notario publico
táqꝫ pſone publice ſtipulãti ⁊ recipienti p
dcis paupibus:dono irreuocabilr ⁊ inter
viuos dictam medietatem bonorum me-
orum conſtituenſ me ex nunc eam poſſide
re p̃cario nomine facit tãdem aliud teſtm̃.
Modo queritur vtrum pauperes valeant
aliquid hẽre ex tali donatiõe.R̷.Bal. vbi
ſupra ꝙ fuerunt opiniones.vna ꝙ ſic.que
ẽ domini.Dy.ff.de teſtamentis.l.heredes.
pal.§.fi. ⁊ i.rła.qḋ ſemel placuit ḋ re.iur.
li.6.Alia ꝙ nõ:qꝛ iſte ꝯctus donationis vi
detur impedire liberam teſtamẽti.factionẽ
ff.de ver.ob.l.ſtipulatio hoc modo Sed
aduerte ꝙ nos ſumus extra cáum doctoꝝ.
Nam hic iteruenit traditio.vnde ⁊ ſi dona
tio eſſet infirma ⁊ ſine cá tñ domin⁹ volens
transferre dñium.transfert.ff.de condi.ob.
cám.l.3.§.ſubtilius.vel quia cauſa eſt ipa li
beralitas vt.ff.de dona.l.hoc iure. Jtem
ipa pietas vt.ff.de condi.in debi.l.cũ hijs.
Jn iſta opinione ſit mulier. ⁊ nõ . Jnſti.
de obli.q̃ ex q̃ſi ꝯctu .§.ex quibuſdá adhec.
C.de ſa.ſá.ec.l.ſi.volẽs ergo ſuſtinere opi-
nionem Dyni faciat ꝙ procedatur ad tradi
tionis actum.qui etiam ſub conditione fie-
ri põt.vt.ff.de acq.poſ.l.qui abſenti: ⁊ cau
tius ſi interueniat traditio corporalis qꝫ ſi p̃
carta qꝛ precarium forte non vꝫ.Tu cogi-
ta ego dimitto te ſine deciſione. hec Bal:
Sed tu tene ꝙ ſi vlt valeat donet alicui pu-
blice perſone inter viuos ſub tali conditio
ne ⁊ tradat qꝛ ſic valebit indubitanter

15 Utrum cum vir facit teſtm̃ ⁊ legat vxori
certum quid hoc acto ꝙ ſi mutaret teſtm̃ ſi
ue nõ iſta vxor iure donationis iter viuos.
debeat habere certam domum qꝫ ſibi lega
uerat: ⁊ demum mutauit teſtm̃ nulla facta
mentõe de.dicta donatiõe.An mulier ḋbe
at habere dictá domũ videt ꝙ non.d.l.ſti
pulatio hoc modo.Contrarium dico quia
iſta donatio eſt pñs ⁊ pura quia dixit. ſiue
mutauero ſiue non ⁊ ideo non eſt appoſi-
ta in penam teſtamenti mutati. Caue tamẽ
quia niſi interuenerit traditio non confir-
matur morte ⁊ ſufficit ꝙ traditio .interue-
niat tempore donationis vel poſtea viuo
donante.ff.de dona.inter vi. ⁊ iuxo .l. pa-
pinianus.alias incipit ſi quis pro vxore. ⁊
ar.i.l.2.C.ſi qs alteri vel ſibi h Bal.vbi.ſ.

Quomodo interpetrantur pacta obſcu- 16
ra.R̷.ꝙ in dubio contra ea qui eum appo
ſuit ⁊ potuit apertius declarare.ff.de pac.l
veteribus.

Pactum legis cõmiſſorie quid eſt.R̷.in 17
contractu venditionis eſt pactio qua reddi
tur i emptum ꝙ venditum eſt ſi non ſerua
tur qḋ eſt promiſſum.vt in.l.i. ⁊.2.ff. de le.
commiſſoria ⁊ ſit ita. vendo tibi fundum ⁊
ſi.ſ.talem diem non ſolueris precium iem
ptum ſit. Jn pignore autẽ fit ſic:niſi lueris
pignus.ſ. certum tempus ſit perditum:vel
ſit mihi profoluto.

Utrum generaliter ſit reprobatum.R̷. ꝙ 18
nõ.vt.ff.de le.cõiſſo.p totum vbi pꝫ ꝙ valꝫ
in contractu venditionis. ſed i pignore ge-
neraliter ẽ reprobatum vt in.l.fi.C.de pac
tis pigno. ⁊ in.c.ſignificante de pigno . ⁊
ideo ipo non obſtãte pignus eſt reſtituen-
dum.niſi iuraſſet in tali pacto vt in dicto.c.
ſignificante.

Utrꝫ iſtud ſit pactuꝫ le.cõmiſſorie pigno 19
ro tibi hanc rem ⁊ ſi non luero.ſ.menſem
nunqꝫ poſſim luere.R̷.Bal.vbi.ſ̃.de vſu
feu.de feudo dato inuicẽ.l.cõ.ꝙ ſic lꝫ non
dicatur ꝙ dñiuꝫ ſit apud creditorem iſta ẽ
glo.nõ.in.l.vlt.C.de pac.pigno.

Utrum poſſit fieri iſtud pactum cum fide 20
iuſſore vꝫ ſi non extraxero te de obligatiõe
ꝙ pignus qḋ ꝓ idẽnitate tibi dedi loco in
dẽnitatis ſit tuum.R̷.Bal.vbi.ſ̃.glo.dicit
hic ꝙ valet qꝛ ſpẽale ẽ in hijs q ꝓ alio ſũt
obligati qꝛ hoc modo poſſunt idemnes ſ̃-
uari.vt.ff.de cõtrahen.empti .i.ſi.

Utrꝫ i dote valeat hoc pactũ.Si tibi pecu 21
niá ñ reſtituero talẽ fũdũ loco pmutationis
aſſigno.R̷.Bal.vbi.ſ.vř ꝙ ſic:qꝛ iſta ẽ q̃
dá pmutatio.vt.ff. de iur.doti.l. ita ꝯſtãte
⁊.l.ſi. Jtem ſpeciale videtur in dote.vt.ff.
de ſolu. l.calipodius.

Utrꝫ valeat iſtud pactũ obligo tibi talẽ fũ 22
dũ ꝓ.x. ⁊ ſi ñ ſoluero tibi ifra mẽſẽ hẽas eũ
ẽptũ iuſto p̃tio.R̷.Bal.vbi.ſ.ꝙ ſic. ⁊ ẽ mi
rabile qḋ lꝫ ñ ſit collatũ i alicui⁹ arbitriũ ḋ-
clarádi p̃tiũ valꝫ:qꝛ iſtud pactũ ẽ ps alteri⁹
contractus ualidi. iſte eſt caſus mirabilis.
ff.de pigno.l.ſi fundus.§.ſi.

13 Utrū cū mutuaſti mihi. x. nullo pignore
cōſtituto hoc acto φ ſi nō ſoluero.j.menſē
talis domus mea ſit tua ꝑ illis decē valeat
talepactum.R̷.qui.ſ.ibidem φ ſic:qꝛ non
eſt pactum pignoꝛis.vt.d.l.fi.ff. de contra
hē.empti .vbi tex.ē notabilis
14 Utꝝ cum pactum.l.cōmiſſoꝛie ē appoſi
tum nō ipſi ꝯtcui pignoꝛis ſed diu poſtea
valeat.R̷.qui.ſ.ibidē.φ ſic.vt.ff.ꝺ pigno.
act.l.tcius.vel vbi interuenit pactum roga
tu debitoꝛis ⁊ eius gr̄a:nō voragine credi
toꝛis.Et dicunt φ ex iteruallo valet ad exci
piēdum nō ad agendū..vt refert Bar.in.d
l.Calipodius

Ala

dicitur lineus pānus cō
ſecratus.qui extenditur
ſuper altare: ⁊ ſup quo extēditur
cōpoꝛale.⁊ a quo dꝫ bn̄dici:vide ſupꝛa be
nedictio.§.i.

Alium

p vt hic ſumitur eſt
ſpeciale oꝛnamen
tum archiepoꝝ in quo plenitudo officiꝫ cō
fertur.de auctoꝛitate ⁊ vſu.pa.c.niſi ſpēal.
1 Qn̄ dꝫ peti.R̷:infra tres mēſes a tpꝛ ꝯſecra
tionis vel ꝯfirmationis ſi añ nō fuit ꝯſecra
tus alr̄ pōt remoueri .c.qm̄.100. di. nec añ
dꝫ ſe archiepm̄ noiare.d.c.niſi. Nec etiam
pōt anq̄ hēat ipm paliū cōciliū ꝯuocare.ꝯ
ficere Criſma.dedicare baſilicas.oꝛdinare
clericos nec epos ꝯſecrare.c. quod ſicut
de elec.§.pſt.
2 Utrum Archieps poſſit ſuū palium alteri
accomodare.R̷.φ nō.ymo dꝫ cū eo ſepeli
ri qꝛ pſonam eius nō trāſit.c.ex tuaꝝ. ⁊.c.
ad hoc de auctoꝛitate ⁊ vſu.pa.
3 Utꝝ ſemp debeat celebrare cuꝫ palio ar
chieps.R̷.φ tā in ſua q̄ i aliena dioceſi pōt
abſq; palio celebrare vel ſcādalijs. In ſua
ꝓo dioceſi nō ſemp dꝫ celebrare cū palio.
ſed tm̄ in diebus illis q in.eccſie ſue priuile
gijs ſunt expꝛeſſi:extra eccl̄iaꝫ nō debet eo
vti vt in proceſſionibus.c.ſi. de auctoꝛitate
⁊ vſu.pa.
4 A quo dꝫ Peti.R̷.φ a Papa. d.c. qm̄:
⁊ ēt a patriarcha.c.antiqua de priuile.

Apa

p ſſimus ē iter oēs.qꝛ ipe
ſolus hēt plenitudineꝫ
poteſtatis.vt pꝫ.2.q.6. qui ſe ſcit.
1 Utꝝ papa poſſit diſpēſare in oibus pceptꝭ
moꝛalibus legis nꝛē vel diuine.R̷.Canoni
ſte in.c.lr̄as de reſti.ſpo:⁊ i.c.ꝓpoſuiſti de
ꝯceſ.pben.⁊ in.c.cū ad monaſteriū.de ſta
tu.mo.⁊ in.c.p venerabilē q filij ſunt legi.
varie ⁊ cōfuſe loquitur nec. ex eoꝝ doctri
na pōt hec q̄ſtio declarari. Sꝫ vt clar̄ itelli
gat ſic diſtigo vt colligo ex dotrina Scoti
i.3.di.37.⁊ Alex.i.3.pte.⁊ Hēri.i.5.quol
q.19.⁊ Fran.in.2.ſn̄iaꝝ.φ ſūt aliqua de le
ge nꝛē.ſeu.dina tāq̄ principia pꝛatice nota
ex terminis.que ſūt hec. Finale bonū ē ap
petēdū. Maluꝫ itellige.moꝛis ē fugiēdum:
qꝛ aut auertit a finali bono vt eſt cupiditas
moꝛtal. Aut retrahit ab ipo vt ē cupiditas
vēialis ⁊ iſta ſūt oio i diſpēſabilia. Aliq̄ ſūt
de lege nꝛē.vt ꝯcluſiones neceſſario ſequē
tes ex pꝛincipijs pdictis vt iſta ds ē diligē
dus. ⁊ ꝓximus. Et i iſtis nulla pōt cadē.diſ
pēſatio vn̄ iſto mō ius naturale dr̄ imutabi
le.vt dr̄ in.c.ius naturale.4.di. Rō ē qꝛ rō
legis q̄ ē id qꝺ dicunt pdcā duo pꝛincipia
ab eis nō pōt ſeperari i aliquo.caſu. Un̄ qꝛ
pꝛimū pceptum decalogi ⁊ ſm ſūt de hu
iuſmōi. Jdo ſimplr̄ ſūt indiſpēſabilia. Ter
tiū vero pceptū q̄tū ad cultū deo exhibē
dū.aliqn̄ ſilr̄ ē de huiuſmōi. Jdeo q̄tū ad
hoc ē idiſpēſabile lꝫ quo ad ꝺterminatōēꝫ
tpis ſit diſpēſabile.vt pꝫ in.c.lꝫ.⁊.c.cōq̄ſtꝰ
de ferijs. Sūt ⁊ alia de lege nꝛē nō tāq̄ prin
cipia.aut ꝯcluſiōes neceſſario a primis pn
cipijs deducte ſed qꝛ ſūt multū ꝯſona pdi
ctis pncipijs ⁊ ꝯcluſionibus:cuiuſmōi ſūt
pcepta ſcꝺe tabule ⁊ oia moꝛalia data i le
ge moyſi ⁊ Euāgelica. Ex primo.n.pnci
pio ⁊ cōcluſionibus neceſſarijs ſeqnentibꝰ
ex eo nō ē quo ad ꝓximū niſi vnū pceptuꝫ
ſ.diliges eū:ſed qꝛ ꝓximus fuit mutatus p
peccatū ⁊ ſctūs ꝓnꝰ ad malū iō addita fue
rūt plura pcepta tāq̄ multum ꝯſona pmis
principijs ⁊ ꝯcluſionibus pdictis. Et i iſtis
q̄tum ad rōēꝫ ipoꝝ nō pōt cadere diſpēſa
tio.ſed bn̄ q̄tum ad obſeruātiā ſāctionum
ſicut.⁊ Aug.i.li. ꝯfeſſio pōit exēplū dicēs.
φ ſicut medicina ē ars imutabilis tn̄ medi
cus aliqn̄ mutat precepta languentibus: ⁊
tn̄ rō pcepti artis.in ſe ē imutabilis.vnde lꝫ
papa nō poſſit diſpēſare vniuerſalr̄ i pceptꝭ
ꝺe tabule qꝛ vt cōiter.⁊ in plibus in eis ieſt
rō legis. Tn̄ ſi occurreret caſus pticularis
in quo deficeret rō legis pp cauſas ſpecia
les ipedientes obſeruationē pceptoꝝ legis
ex applicatione ipoꝝ ad diuerſas materias
Tūc Papa poſſet diſpēſare. Alr̄ vt dic. Ri
car in.4.di.38. Nō videret dus fuiſſe bonꝰ
pꝛfamilias niſi dimiſiſſet paſtoꝛē ſup gregē
ſuuꝫ q poſſet ꝯſulere oibus occurrentibus
⁊ neceſſario expediēdis. Nec ēt poſſet dici
φ Papa ſit generalis cōmiſſariꝰ dei aſſūp
tus in plenitudine ptatis cuiꝰ ꝯtrū determi
nat.2.q.6.c.q ſe ſcit.⁊.24.q.i.qn̄cūq;. Et
qꝺ dico ꝺ pceptis ꝺe tabule idē dic de oibꝰ
pceptis veterꝭ ⁊ noui teſtamēti. Un̄ do. Ar
chi.floꝛē.i ſūma dic̄ ſe audiuiſſe a ſuo digis
φ papa Martinus qntus hita ꝯſultatōne
cū mltiſ doctiſſimis viris i ſacra theologia
⁊ iure canonico diſpenſauit cū quoddā q
accepat germanā ſuā in vxoreꝫ.pp multa
mala ⁊ ſcādala q̄ eueniſſēt ſi eā dimiſiſſet ⁊
q̄ euitari n̄ poterāt.niſi ſic diſpenſaret. Et
idē ego dico de ſilibus.ar.2.q.i.c. mlti i ſi.
et.d.c.q ſe ſcit cū ſilibus. Et ſic ꝺꝫ hanc di
ſtinctōēm itellige et lr̄a.d.c. lr̄as. et ſilia q̄
vidētur dicere.φ ꝯ legē dinaꝫ et euāgelicā
aut apl̄m n̄ pōt papa diſpēſare.vt i.c. ſūt q
dā.25.q.i. Quia veꝝ ē vbi rō legis n̄ ceſſat
Et in pdictā opi.ꝯcurrūt oēs canoniſte. ſi
bn̄ itelligātur qn̄ dicūt φ papa pōt ꝺclara
re.iterptari.⁊ litare.ac diſtiguere ius diuū
qꝺ nihil aliud ē dicere.niſi videre. vbi rō
ceſſat ln̄.vt ſic n̄ diſpēſet vel diſpēſet. ⁊ ſic
tene firmiter.
2 Sꝫ qs poterit ſcire qn̄ rō legis deficit i ali
quo caſu.R̷ φ iſtꝺ aln̄ hēmus ex exēplo ip
ſius dei q multotienſ diſpēſauit in ſua lege
Un̄ i ſili caſu poſſumus ⁊ nos cognoſcere
Sꝫ qn̄ talis diſpēſatōis ſilis n̄ hēmus ex
ēplū i ſacra ſcriptura.nūc ad ſolū papā pti
net ipſius declaratio. cui dictū ē. Qꝺcūq;
ligaueriſ ſup terrā.i.d.c.qꝺcūq;.q qdē mſ
ta declarauit. vt i materia voti. Juramēti. ⁊
hꝰmōi. Et aln̄ ēt ex tpa nr̄a rōe colligimus
vt facimus i gladio depoſito quē dicimus
n̄ foꝛe redden̄ deponēti effecto furioſo.vt i
c.ne qs.22.q.2.⁊ ſilibus. Un̄ firmiter cr̄do
φ ſi aliqs petēs diſpēſatōēm i aliquo caſu
ꝯ legē dei n̄ iterponat ipoꝛtunitatē muneꝝ
vel pꝛecū. ſed ſimplr̄ ponet ſe in manibus
ipſius pape expꝛimēdo caſū ſuū φ deus
n̄ pmittet errare vicariū ſuū in diſpēſando.
3 Utꝝ papa poſſit diſpēſare i oibus q̄ ſūt iu
ris poſitiui.R̷.φ q̄uis aliq canoniſte tene
ant φ n̄ pōt diſpenſare ꝯ ſtatū vniuerſalē
eccl̄e.vt i.d.c.ſūt qdā. J.ē in hijs in qbus
decoloꝛaretur ſtatus eccl̄e.per.c. ⁊ ſi illa.
i.q.7. Ego tn̄ dico φ vniuerſaliter pōt diſ
pēſare. ſꝫ tn̄ n̄ eēt tollerādus.ſi diſpenſaret
ꝯ pꝛedcā ſine rōnabili cā.pur diſpenſatio
teneret.⁊ ſic tenetur coiter.
4 Utꝝ papa poſſit diſpēſare i gradibus cō
ſanguitatis.n̄ ſolū ꝓut nūc.ſed ēt ꝓut ex tūc
R̷.ſm Jo. An.in.c.p venerabilē.q filij ſūt
legiti.φ ſi ꝯtū ē in gradu ꝓhito diuina le
ge pōt diſpēſare ꝓut nūc.ſed n̄ ꝓut tūc.ſ.vt
filij ſint legitimi. q añ diſpēſatōneꝫ nati fu
erāt Sed i mr̄imonio humana lege ꝓhito
pōt diſpenſare ne dū ꝓut nūc.ſed ēt ꝓut ex
tūc. Qꝺ iſto veꝝ quo ad iſtꝺ vltiuꝫ.niſi ius
eēt q̄ſitū alteri.puta q a pr̄e moꝛtuo ſucceſ
ſerāt iā agnati.vn̄ lꝫ poſtea legitiaret filiū
nō excluderet agnatos ſed in iure queſitō
valeret.vide legitiatio.§.i.⁊.2.
Utꝝ poſſit diſpēſare in bigamia.vide.ſ 5
Bigamia.
Sed q̄d de obligatōe q̄ſita laico q ei nō 6
ſubeſt quo ad tpꝛalē iuriſditōēm.R̷. Pa.i
c.2.de voto.φ ſi talis obligatō ſolū ꝯhitur
ex fidei pꝛeſtatiōe.ſic papa pōt ex cā ab ea
abſoluere ⁊ diſpenſare.vt i.c.q̄to de iure
iur. Secꝰ aūt ſi aliūde eēt q̄ſita. qꝛ cū talis
obligatio ſit de iure gētiū.nō poterit p pa
pā tolli. Cle.paſtoꝛalis.ꝺ re.iudi.⁊ nō. Jn
no.in.c.que in eccleſiarū.de ꝯſti. ⁊ legitē
in.l.fi.C.ſi ꝯ ius vel vti.pu.
Que ſūt q̄ reſeruantur pape.R̷. φ abſo 7
lutō ab excoicatōe i.39.caſibus.de qbuſ.ſ
Excoicatio.5. Jtē diſpēſatio i multis.de q
bus.ſ. Diſpēſatio ⁊ Jrr̄gularitas. Jtē cāe
grauioꝛes.facit.c.i.de iura.calū.⁊.c.multiſ
17.di.⁊.c.quot.24.q.i. ⁊ .c.vt debitus.de
appel.⁊ que ſint.vide in.c.φ tranſlatōēm.
de offō le.in glo.q̄ hic ōmitto.qꝛ parum p
tinent ad confeſſoꝛes.
De eo q gerit ſe ꝓ papa.nō electus a du 8
abus ptibus cardinaliū.⁊ de obſeruandis
i eiꝰ electōe.hēs.ſ. Excoicatio.7.caſu.2. ⁊
caſu.13.
Utꝝ papa poſſit decidere ꝯ aliud ſtatutū 9
i cā fidei ſine ꝯcilio.R̷.φ nō.vt i.c. Anaſta
ſius.19.di.qꝛ papa pōt errare in ſi.de.40.
di.ſi papa.ſed nō tota eccleſia.c. a recta ⁊
ibi bona glo.24.q.i.

Araferna

p dr̄ a para
qꝺ ē iuxta ⁊
ferna qꝺ ē dos qi iux dotē. Un̄ bo
na parafernalia dicūtur oia bōa vxoꝛis ex
dotē.vt dicit glo.in R̷ca.C. de pac.ꝯuen.
Azo i ſūma.C.de iure do. Bal.in.l.2.C.ꝺ
ſen.q̄.ſi.cer.q̄tita.⁊ i.l.ſi.C.q po.i pigno.
hēantur.⁊ i.l.ob maritoꝛū.C.ne vx.ꝓ ma
ri.⁊ i.l.ſi mulier.C.de pac.ꝯuē.. Et de iſtis
hēs tex.in.l.ſi ego.§.dotis.ff.de iure do. ⁊
glo.in.c.plerūq;.de dona.inter vi. ⁊ vxo.
Utrū ſtatutū loquēs de dote extendatur 1
ad parafernalia bona.R̷.φ ſic.ſm glo.in.
c.ex lr̄is de pigno. Albꝛi.in.l.vbi adhuc.i.
22.colūna.C.de iure do.⁊ in R̷ca.C.de re
vxo.ac.⁊ i.l.de qbus i.4.colūna.ff.ꝺ legi.
Utꝝ bona parafernalia ſint priuilegiata 2
ſicut dotalia.quo ad hoc vt bona viri ſint
ypothecata ſicut ꝓ dote.R̷. glo.i.c.ex lr̄is
de pigno.⁊ glo.i.l.ſi.C.de pac.ꝯuē.φ ſic.
L

Uñ ſi ſpālem ſibi ꝓ hijs ypothecā a viro exegit illa erit contenta. Si aūt nullam exegit hēbit ypotecata oīa bona viri ꝓ oibus ꝑſatis bonis. vt in.d.l.fi. Et de qbus hʒ vir admiſtratōem. De alijs aūt q̄ vxor penes ſe retinet ñ hʒ ypotecam in bonis viri. ſm Pa.in.d.c.ex li͠is. Iſta tñ ypoteca ñ ē priuilegiata ſʒ cois ſʒ Inno. ꝛ Io.An.in.d.c.ex l͠teris.

3 Utrū maritus debeat hēre fructus dictoꝝ bonoꝛuʒ paſernaliū R͞.ꝙ nō naturales qñ dñiuʒ eoꝝ nō eſt tranſlatū in viꝝ. qꝺ nūq̄ ꝑſumitur tranſlatū niſi ꝓbetur. vt nō.glo.i d.l.fi. ſʒ ſolū pōt hēre comodū bonoꝝ aliꝰ oꝝ ꝑꝑ labores in exigendo. Aduerte hic ꝙ qñ maritus dʒ hēre fructus. nihilominꝰ ꝙ ſi aliqd ſupeſt ꝙ nō ſit ꝯſūptū dr ꝑtinē ad ipſam vxorem.ꝑ ca q̄ nō. in.l. vbi adhuc. C.de iure do. ꝛ in.l.fi.C. de pac. ꝯuen. ꝛ ibi Bal. dicit Bar. conſuluiſſe.

4 Sʒ nunqd in deferendo in domū mariti dicta bona. ꝛ ea eidem aſſignando tranſeant in dñium mariti. R͞.ꝙ nō. vt in.l.ſi ego §.dotis.ff.de iure do.

5 Ex q̄ culpa tenetur vir ſi male.d.bona adminiſtrat. R͞.ꝙ ꝺ dolo.lata cl͞pa. ꝛ leui culpa. vt nō.in.d.l.fi.

6 Sʒ qua actōe repetuntur. R͞. ꝙ ſi dñium eoꝝ trāſtulit in maritū cōdicet cōditōe certi. vel ſine cā. vel ob cām. Si aūt nō tranſtulit dñium ad exhibeñ. ſi nō nixus ſit mariꝰ tus āmouere. Uel reꝝ āmotarū ſi ſit nixus āmouere. vt in.d.§.dotis. Uel ſm glo.ibidem aget depoſiti. qñ eas cuſtodiēdas maritus accepit. vel mandati qñ vxor mandauit cuſtodiam earum marito.

p
Arentis

appellatōe nō tm̄ pr ſʒ ꝛ auus ꝛ ꝓauus. ꝛ deiñ omnes ſupiores continentur. Sed ꝛ mater. ꝛ auia. ꝓauia. ff.de ver.ſi.l.appellatione.

1 Parentes quō tenentur alere filios. ꝛ filij parentes. hēs.ſ͞. Alimenta. ꝛ.ſ͞. Filius. Et quō tenentur ex cōtractu filioꝝ.ſuꝑ §.21. Et quō tenentur ex delicto ſupra Dominus.§.4. Obligatio.§.fi. ꝛ ex delicto ſupra Dominus.§.4.

p
Aricida

eſt qui parentē occidit vſq; i infinitum in linea aſcendentiū ꝛ deſcendentium. Et non ſolum qui occidit. ſʒ ꝛ omnes qui ſunt conſcij ad hoc vel operam in aliquo dederunt. vt.l.i. ꝛ.3. ꝛ.4. ꝛ. l.vtrum.ff.de parici.

1 Que pena paricidarum. R͞. ꝓmo ꝟgis dʒ cedi. ꝺcide i ſacco coꝛij ꝯſui cū cane. gallo vipera. ꝛ ſimia. ꝛ ſic iactari in mari. vel flumine. Et ſi flumen vel mare non eſt prope beſtijs ſubiciātur. l.penul.ff.ꝺ parici. ꝛ.C. eo.ti.

p
Arrochia

dicitur locꝰ in quo ꝺgit populus alicui eccleſie bapliſmali deputatus certis finibꝰs limitatus. Unde plures eccleſie baptiſmales non debent eē in eiſdem limitibus.16.q.1.pluřs baptiſma les.facit.c.1.13.q.1.de hys que fiunt a ꝑla.c paſtoralis. Aliquando parrochia dicitur totus epātus.c.1.de rapto.de parro.c. ſuꝑ eo.de offō archiepi.c.2.§.pſt. Nō. Hoſti. ꝛ Go.in ſūma eo.ti.

1 In quo conſiſtit ius parrochiale. R͞.ꝙ i 7. Primo. vt i diebus dñicis ꝛ feſtiuis populꝰ audiat miſſam in ſua parrochiali eccleſia. ꝺ quo dic.vi.ſ͞.Miſſa.§.59. Precipitur tamen in virtute obie ꝛ ſub intermiatione maledictionis eterne religioſis omnibus. ne dicant aliqua verba. intellige infamatoria vel falſa vt retrahant laicos ab eccleſiarum ſuarum frequentia vel acceſſu. i Cle.religioſi. de ꝑuile. Secundo conſiſtit ius parrochiale in decimis.16.q.2.in nullis. de deci.c.ad apſice. de quo.ſ͞. Decime. Tertio in oblatōibꝰ.10.q.1 qꝛ ſacerdotes. ꝛ.c.ſanctoꝛum. ꝛ.c.ſe. Quomodo autem obligantur ad oblatōes. vide.ſ͞. Oblatio. §.i. Quarto in penitentijs accipiendis.in.c omnis. de pe. ꝛ remiſ. vide.ſ͞. Confeſſio.3. Quinto in exhibitōne ſacramentoꝛuʒ. Sexto in ſepulturis. Septimo in benedictōne nubentium. de quibus. de ſepulꝰ per totum.13.q.2.placuit. de ſimonia. c.ſuam. ꝛ vide in ſuis locis. Gre.tamen.9.in ꝑuilegio.qꝺ incipit. attendentes. declarat ꝙ in ꝑuilegijs minoribus conceſſis. vbi dicitur ſaluo iure parrochiali. intelligi debere circa oblationes. decimas. ꝛ primitias ſolū. ꝛ ñ i alijs. 2

Quomodo efficitur quis de parrochia aliqua. R͞.ꝙ acquiſitione domicilij ibidē vt ſupra Domicilium. Item quo ad ſacramentum confeſſionis ꝛ euchariſtie. Efficitꝰ etiam cum quis per maioꝛem partem anni. puta per plus ꝙ̄ per ſex menſes in ea moram ſacit. licet ibidem non tranſtulerit domiciliū ſm Pa.in.c. omnis vtriuſq; ꝛc̄. Et de h vide ſupra Confeſſio.3.§.10. ꝛ.11.

p
Artis

appellatione quid continetur. vide.ſ͞. Fama.§.4.

p
Atientia

eſt ſuas ꝛ ſuoꝛuʒ iniurias ac cetera mala equanimiter ferre.23.q.1.§.1

1 Utrum ſemper ſit habenda. R͞.ꝙ ſic intus. ſed ab extra non quando non expedit ſaluti ꝓximi.23.q.1.paratus. quia vbi hoſtis non perſonam. ſed fidem querit ſi ſibi nō reſiſtitur. non paciencia ſed negligentia ē.23.q.3.Maximianus. Et paciencia prelatoꝛum qua vitia nutriuntur peſtifera eſt.23.q.3.iuſtum. lʒ aliquando tolleretur aliqꝺ malum laudabiliter ꝓpterꝰ maiusꝰ malum euitandum.23.q.4.ecce. ꝛ.c.ſequēti. Sed quando expedit ſaluti pꝛoximi. ſic etiam ē habenda ab extra. ꝛ ſic intellige illud Lu.6. Si quis percuſſerit te in vnam maxillaʒ prebe ei ꝛc̄. ſm Augu. quantum ad preparationem animi. ꝛ alteraʒ ſi eiꝰ ſaluti expedit.d.§.1. alias non. ſicut nec xp̄s eam prebuit in conſpectu pontificis percuſſus. dicto.c. paratus.

Atria

poteſtas eſt de iure ciuili introducta. ꝛ ſoluitur. Primo cum pater tranſit in poteſtatem alterius. puta efficitur religioſus. Et ideo cum ſit in poteſtate abbatiſ non poterit habere filium in poteſtate. vt in.l.arrogatoꝛ.ff.de adop. facit.c.cum ſcimus. de regula. ꝛ nō.in aūt.ingreſſi. ꝛ aūt ſi qua mulier. C.de ſa.ſan.eccle. Item ſecūdo ſoluitur quando filius poſt pubertatē pꝛofitetur in religione appꝛobata. vt notat glo.in.c.ꝑmo.20.q.2. ꝛ glo.in.l.ſi ex cauſa §.Papinianus.ff.de minoꝛibus. ſed ante pubertatem non poteſt pꝛofiteri patre inuito. quia non deſinit patria poteſtas per ingreſſum ante pubertatem. ꝛ ideo tenetur patri obedire. ymo nec pater poteſt offerꝛe filium impuberem religioni matre contradicente. ſecundum Inno. ꝛ nō. Pa. in.c. ſecundo. de regula. qꝛ obediētia qua filius tenetur matri eſt de iure naturali ꝛ diuino. ſed patria poteſtas de iure ciuili. Et ideo i iſtis ſpiritualibus magis conſideratur ratio naturalis ꝙ̄ ciuilis. Nec auus ſimiliter patre cōtradicente eadē rōne.

Atriarcha

greca lingua ſūmuſ patrum interpretatur.21.diſtinctione cleros. dicitur etiam pꝛimas quoniam idem eſt. vt.99.diſtinctione pꝛouintie. ꝛ ſūt q̄tuoꝛ pꝛincipales. ſcilicet Romanuſ Conſtantinopolitāus. Ieroſolomitanus. ꝛ Alexandrinus. Alij quoq; ſunt Aquiliēſis Bituricēſis. Cantuariēſis. Gradēſis. ꝛ Innocentius. vt notat glo.in.d.c.cleros.

1 Quid pñt facere. R͞.ꝙ crucē añ ſe deferri faciunt. niſi in vrbe et vbi eſt papa vl eiꝰ legatꝰ. Appellatur ad eos ōmiſſis medijs. Itē ſupplet negligētiā metropolitani et q̄dā alia ꝺ qbꝰ ꝛ i.c.antiq̄ de ꝑuile. et.d.c.ꝓuincie. et.9.q.3.ꝯqueſtus. et de offō ordi. pñti.li.6. et de appella. ſolicitudinem.

p
Atronus

.hēs ſuꝑ Ius patronatus.

p
Eccatum

eſt in triplici genere. Qꝺdam dr oꝛiginale. qꝺ nihil aliud eſt niſi carencia iuſtitie oꝛiginaliſ debite in primo parēte accepte ſm Anſel. in li.de cōceptu virginali. Et iſtud ē oio inuoluntariū et in vniuerſali et i particulari. Solūmō fuit volūtariū voluntate aliena. ſ. ade. Et ꝑꝑea pōt remitti ſine actōne et ſine paſſione voluntatis illius in quo eſt. vt per baptiſmū. ꝺ quo in.c.maioꝛes.i.§.hic ꝟo diximus de baptō. Que q̄dem iuſtitia oꝛiginalis fuit qꝺdam auxiliū diuinū ſuꝑ naturale neceſſariū hoi rōe ſue ꝯpoſitōiſ. Qꝛ cū ſit cōpoſitus ex aīa et corpore ex itellectuali et ſēſuali q̄ quodammō ſi ſue nature relinquantur. intellectū aggrauant et impediunt ne libere ad ſūmum cōtemplatōis ꝑtingere poſſit. Iō data fuit ſibi iuſtitia oꝛiginalis ꝑ quā ſi mēs hois ſubderetur deo ēt ei ſubderētur oēs vires inferiores. vt libere in deū poſſet tendere. cuiꝰ ſubtractō fuit facta ꝑ peccatū origīale. Cuiuſ duplex ē pena Una taxata peccato. ſ. pꝛiuatō iuſtitie oꝛiginalis. et carentia viſionis diuine. Alia eſt pena ꝯcomitans. et huiuſmodi. ſunt infirmitates. moꝛs. et alia mala que ſecuntur. ſic̄ ſi iudex ꝓ peccato iponeret penam eruitionis oculoꝛum ad quā ſequerētur poſtea multa damna. Hec ex Fran. de maio.in.2.ſniarū. Qꝺdā dr veniale. ꝛ iſtꝺ alñ eſt voluntarium voluntate ꝓpꝛia ꝛ ſimpliciter. ſicut qñ ex deliberatione qs dicit mendatiū iocoſū.22.q.2.c.pꝛimū. Alñ ꝟo ꝑtm ē pena ſicut motꝰ inoꝛdinati q oꝛiunt nobis ex cōꝛuptella ꝑuaricatōis ade. Parti ꝟo eſt culpa. qꝛ lʒ nō ſit a voluntate ꝓpꝛia añcedente. oꝛitur tñ a voluntate ꝯcomitāte ꝛ ñ ꝓhibēte. l ñ ꝑcante cū poſſit ꝓhibere. l ꝑcauē tales motꝰ inoꝛdiatos. ꝛ de iſtis dr 25.di.§.aſs. Et ad remiſſionē eiꝰ ꝯcurrūt tria ſ.pēa. pñs gia ꝯcomitāſ. ꝛ meritū añcedēſ. Qꝺdā dr mōtale qꝺ qdē ē volūtariū ꝛ i vniuerſali ꝛ i ꝑticulari. ꝛ iō ñ pōt ſine nr͞a actiōe dimitti. vt in.d.§.hic vero diximus. Et de iſto intelligitur illud Aug. li.pꝛimo

retractata.c.12. ꝛ li. de ꝟa religiōe. Pecca
tū eſt adeo voluntariū.vt ſi ñ ſit voluntariū
nullo mō ſit pc̄m. ꝛ.15.q.1.§. ſed hoc non
generaliter.

1 Quō pōt diſcerni peccatū mortale a veni-
ali. R̷. ꝙ ꝑcepta diuine legis naturalis ac
hūane idicāt qd ſit mortale vel veniale.
Nā qcqd eſt ꝯ ipa de ſe h₃ rōem mortalis
peccati.niſi vel rōne ſurreptiōis.vel modi
citatis. vel rōabilis cāe q̇ ad ꝑcepta hunia
na vl' diſpēſatōis ſupioris excuſetur. Pec
catū vero veniale ñ eſt ꝯ legē aliquā.ſ₃ ē ꝑ
ter legē. q̄ nō obſeruat modū rōis quem
lex ſancta itendit. Hec ex.2.ſniaꝝ.di.13.

2 In quo differt culpa peccati a pena. R̷. ꝙ
culpa ſeu macula eſt quedā relatō ad actū
pñtē₃ vel preteritū. quā diuina volūtas fac
illū q fecit reputās idecētē inee morali. Ex
q̄ idecētia relata ad actū ꝑteritū vel pñtem
naſcitur obligatio ad penā ex ōterīatōe vo
luntatis diuine. Et iō aliud ē remittere cul
pā.aliud penā. Qñ.n.deus nō ꝯcipit hoi-
nē ſub iſta indecencia.tunc remittitur clpa
Qñ vero nō ꝯcipitur ſub obligatiōe ad pe
nā.tunc remittitur pena. Ex quo p₃ ꝙ eſſe
morale nō ꝯſiſtit in re ex̄.ſed in extimatiōne
Propterea dicit phs.1.ethicoꝝ. ꝙ aliī filij
videntur trahere iſecilitatē a parentibus.
Et ibidē dicitur ꝙ honor ē honorātis. qa
honorans agit virtuoſe ꝛ bonū in ſe mora
le.honoratuſ aūt nihil facit. Siliter iniuria
que fit imagini dr̄ fieri imagiato.de hoc vi
de Pe.aure.in.4.di.14.q.4. ꝛ ſic₃ pecca
tū nō ſit in eē naturali pꝰ actū ipius eſt tamē
ineſſe morali. ꝛ iō dānatur ſi nō deletur.

3 Peccatū qñ dr̄ in ſpm ſanctū. R̷. ꝙ ē qñ
qs ꝯtendit abicere vel remouere illō ꝙ elec
tōem peccati poſſet ipedire. Verbi gra. In
ſtigatur qs ad peccatū ꝛ occurrit ei diuia
ſeueritas puniēs illud peccatū. ꝛ talis iſtō
abicit ſtudioſe ꝑmittēs ſibi ipunitatē vt pec
cet liberius. Et iſtud ē proprie peccatum
in ſpm ſanctū. ꝛ dr̄ ēt malicia ꝛ blaſfemia
in ſpm ſanctū. ꝛ ē ſpāle peccatū ꝛ grauiſ-
ſimū. Sunt aūt.6.que ipediūt peccati elec
tōem que ponunt in.2.ſen.di.43. Duo ex
ꝑte diuini iudicij. Duo alia ex ꝑte donorū
dei. Et duo vltia ex ꝑte peccati. Et ꝓpea ſūt
ſex ſpēs peccati in ſpm ſanctū. Prie due
ſunt ꝑſūptio qua ſine meritis de miſericō
dia dei ꝑſumunt ꝛ deſpatio qua deſpant
de indulgentia peccatorū. ꝯ duo pria.ſ. ꝯ
timorē dei ꝛ ſpē. Secūde due ſunt.ſ. ipu
gnatio veritatis agnite. ꝛ inuidentia ſfne
gr̄e. ꝯ q̄ duo.ſ.agnitōem veritatis fidei ꝛ
auxiliū interioris gr̄e quā ēt in alijs nolet
creſcere.et dolet ſi videt i ſſes. Tertie due
ſunt.ſ.obſtinatio et inpnia. ꝯ tria duo.ſ.ꝯſi
deratōem turpitudis peccati et breuitatē₃
ipius delectationis.

Vtꝝ actus q ex ſua ſpē eſt veniale pecca 4
tū poſſit eē mortale. R̷. ꝙ ſic tripſr. Prio
rōne finis cū ꝯſtituitur in eo.vel in q̄tū re
fertur ad mortale peccatū ſic̄ ad finē.puta
cū qs dicit verbū ocioſū cū tali intentōne
ꝙ ēt ſi eēt ꝓhitū de ꝑcepto nihilominus di
ceret.vel diciret vt ꝓuocet aliquā mulierē ad
fornicañ. et ſic intellige illud Augu.25.di.
§.criminis.nullū peccatū adeo veniale.qn ſi
at criminale dū placet. glo.ſic. dū placet
ꝯplacentia fruitōis ſeu finis. Secūdo rōe
erroneitatis cū ex ꝯſcia erronea credit mor
tale et illud cōmittit.28.q.1.oēs. Tertiō rōe
conſenſus in delectatōem. de quo.ē.Co-
gitatio.hec ex ſancto Bona.in.4.di.16.

Vtꝝ oē peccatū ſit remiſſibile. R̷. ſ₃ Alex. 5
de al' in.3.ꝑte ſūme.tractatu ꝺ i carnatōe di
ꝙ aliqua peccata dicuntur irremiſſibilia
negatiue que nullo mō remitti poterunt.
ſicut ſunt peccata ſolū angelorum malorū
et hominum damnatorum. Aliud pecca-
tum ab iſtis non eſt irremiſſibile negatiue.
Aliqua peccata ſunt irremiſſibilia priuati
ue.et ſic omnia peccata ſunt irremiſſibilia
q̄ vt dicit Jero. Pro minimo peccato nō
habent vnde ſatiſfaciant ſimul homines
vniuerſi. q̄ nemo aliquid ex ſe habet quo
remittant. Tertio dicuntur peccata irremiſ
ſibilia ꝯrie. eo ꝙ contrarie diſponunt ad
gratiam per quam remitti pñt.et ſic pecca
ta in ſpm ſanctū ꝓprie ſunt irremiſſibilia.
vt p₃ intuenti.nō q̄ nō poſſint remitti ſ₃ q̄
ꝯtrarie diſponunt hoiem vt remiſſionē₃
conſequatur.

Vtꝝ voluntas et opus exterius ſit vnū 6
peccatum. vide preceptū.§.14.

Peculium

Peculium dr̄ quaſi puſil la pecuia ſiue patrimonium puſillum.ff.de pe
culio.l.depoſiti. Aliī dicitur omne patrio-
um cuiuſſ₃ hominis etiam liberi. vt.ff.ad
trebe.l.cogi.in prin.et multis alijs modis
dicitur peculiū. vt notat glo.i R̷ca.ff. ꝺ pe
culio. Sed hic intendo tractare de pecu-
lio quod filius acquirit viuente patre.et ſſ
ipius potāte exiſtens.

1 Quot ſunt eius ſpēs. R̷. quatuor. Pri-
ma dicitur peculiū ꝓfecticium.ſ.qꝺ ꝓficiſci
tur ex rebus pr̄is. Vñ glo.in.l.cū oꝫ.C.de
bo.q̄ libe.dicit ꝙ ex capitur large vt ꝯp̄-
hendat oē id quod occaſione pr̄is obuēit
l.additio.ff.de acq.here. Et iſtud acqritur
pr̄i quo ad ꝓꝑetatem ꝛ vſūfructū. Simili
ter dic de acqſitis a clerico ex bonis eccle
vel eius intuitu ꝙ ſūt eccle quo ad ꝓꝑeta
tem ꝛ vſūfructum. Et iō non pōt diſponere
niſi vt a iure conceditur. vt.ē. Clericus.13.

2 Secundū dr̄ aduenticiū.ſ.qꝺ acqritur ex
induſtria .vel ex donatione facta aliunde
q̄ intuitu patris aliter aliunde prouenit
ex euentu vel fortuna ſeu induſtria Excipe
res que ab imperatore uel auguſta donan
tur que quaſi caſtrenſe iudicantur. C. ꝺ bo.
q₃ li.l.cū₃ multa. Idē dicit de donato a re
ge. q̄ ſtatutum loquens de imperatore ge
neraliter intelligitur fore ſtatutum de rege
ꝑticulariter ꝭm nō.ꝑ Inno.in.c.ſuꝑ qbuſ-
dam.de ver.ſigni. ꝛ in iſto aduentitio filiꝰ
familias acqrit dñium ſiue ꝓprietatem.ſed
pater h₃ vſūfructū donec vixerit. Niſi ꝭmi
ſerit vel niſi ab aliquo ſibi detur vel relinq̄
tur hoc pacto.vt ad pr̄em non ꝑtineat vſuſ
fructus.vel niſi ſuccedat filius vna cū pr̄e
in herēditate fratris vel ſororis. Vel niſi qñ
pater noluit aſſentire filio adeunti heredi-
tatem aliquam. Vel niſi pater cōmiſerit in-
ceſtas nuptias. Vel niſi patre minus legiti-
me diuertente.bona filijs applicentur. In
ſuper quas perſo.no.acqui.§. ſancitu₃ in
glo. Item ſi filius recipit dotem patre non
conſentiente nec ſe obligante ꝭm Bar.in.l
contra.ff.re.amo. q̄ in iſtis patri non acq
ritur vſuſfructus nec quicq̄ aliud. Sed ſi
eum emancipauerit.tertia pars vſuſfructꝰ
aliorum aduenticiorum remanebit apud
patrem ſolum. vt in.ꝺ.§.ſancitum.ſed ſi ꝑ
mōiatur filij erit ſpāliter ꝛ totaliter.nec co
municabit cu₃ alijs fratribus. Si aūt filius
ꝑmoriatur ante q̄ pater.totum erit patris
niſi filios reliquerit.nam tunc filij erunt lo
co patris. Unde dicit tex.in.ꝺ.§.ſancitum.
Si id qꝺ ſuis laboribus. vel ꝓſpera fortu
na ei acceſſit hoc in aliu₃ peruenit lucruo
ſum ei fiet.

3 Tertiu₃ dicitur caſtrenſe qꝺ a parentibus
cognatis.aut alijs.degenti in militia dona
tur.vel qꝺ ipſe filiuſfamilias in militia acq̇
ſiuit qꝺ niſi militaret acquiſiturus ñ fuiſſ₃
nā qꝺ erat ꝛ ſine militia acqſiturus id pe-
culij eius caſtrenſe non eſt.ff.de caſtrē.pe-
cu.l.caſtrenſe cum ibi notatis.

4 Quartum dr̄ quaſi caſtrenſe qꝺ acqrit a
viris diſertiſſimis.patronis cāꝝ.viris ꝺuo
tiſſimis memoralibus.ſ.notarijs ꝛ agen-
tibus in rebus.nec non magiſtris ſtudiorū
liberalium artium.archiatriſq₃.ſ.medicis
ꝛ omnibus omnino qui ſalaria vel ſtipen
dia recipiūt publica. C. de inſſō. teſta.l. cū
antiquis. Ex predictis patet ꝙ notarij co-
munes non acquirunt in quaſi caſtrenſe.ſ₃
ſolum notarij officialium qui deberent ha
bere ſalarium de publico.

Sed quid de acquiſitis per clericos.fili 5
lioſſamilias. R̷. quod res omnes quolibet
modo ad eorum dominium venientes ha
bebunt ſuas ad ſimilitudinem caſtrēſis pe
culij.ita ꝙ de ipſis ad libitum diſponere
poterunt ꝛ teſtari ligitima legata filijs vel
parentibus. vt in aūt.de ſan.epi.§.preſbite
ros. ꝛ ponitur. C. de epiſ. ꝛ cle.aūt.ꝑſbite-
ros. Quod limita verum niſi acquirantur
ex bonis eccleſie vel eius intuitu. q̄ tunc ñ
poterunt diſponere.de quo dic vt.ē. Cleri
cus.13.

Utrum acqſitum ꝑ muratores.aut carpē 6
tarios. ꝛ alios laboratores in rebus comu
nibus.q ēt hñt ſalariu₃ ex publico ſit qi ca
ſtrenſe. R̷. ꝙ nō. q̄ ñ ſolū requiritur ꝙ id
qꝺ acqrūt ſit ex publico. ſed oꝫ ꝙ ſit ex pu
blica cā. vt puta publico offō aduocatōis
notarij cōis vl' officialiū. ꝛ huiuſmodi.ali
ter non erit qi caſtrenſe. Sali.tñ in.l. fi. C.
ꝺ inſſō.te.t₃ ꝙ ingenierij dñorum vl' cōis
id qꝺ acquirunt hēbunt ꝓ qi caſtrenſe.

Sed nunqd aduocati qui ex aduocatō 7
ne aliquid acquirunt non ex publico.ſed
a clientuliſ hēbunt ꝓ caſtrenſi. R̷. ꝭm Bal.
in.ꝺ.l.fi. ꝙ ſic. q̄ cedūt loco publici ſalarij
Ex quo eis hodie non ſoluitur ex publi-
co.l.fori tui. C. de aduo. diuer.iudi. ꝛ ibi
dicit Bar. ꝙ ſimiliter erit quaſi caſtrenſe
id quod acquirunt aſſeſores ꝭm glo.ibidē
Idem dic ꝭm Bar.in.l.ſi mulier.ff. de ca
ſtren.pe. de relictis aduocato ꝓ emēdis li-
bris l' equo cā eundi ad officia. ꝛ huiꝰmōi

Utrum donatum filiofamilias.militi. ad 8
uocato.aut aliō officium publicū habenti
ſine alia expreſſione ſit caſtrenſe.vel quaſi
R̷. ꝭm Bar.in tractatu de duobus fratribꝰ
ꝙ aut donantur res neceſſarie militie ſiue
apte.vt equus ꝛ arma milit.libri aduoca-
to.tunc indubio dicetur eē caſtrenſe vel qi
a quocunq₃ donētur eiſdem.l. miles precī
pua. ꝛ.l. caſtrenſe.ff. de caſtren. pecu. Si
autem donantur ea que non ſunt apta ad
militiam non erit caſtrenſe.etiā ſi expreſſe
dixerit. vt.l.ſi forte.ff.de caſtrē.pecu. ꝛ qꝺ
ibi tenet Dynus. ꝛ. C.eo.ti.l.1. Et hoc veꝝ
niſi in duobus caſibus. Primus quando
ille qui donat ſolu₃ ex militia l' aduocatōe

⁊ huiuſmodi nomīs eſt. Secundus caſus
eſt quando talia donata lʒ nō ſint apta ad
militiā vel aduocatōem. tñ dantur expſſe
vt uendantur ꝓ emēdis armis. libris ⁊ hu
iuſmodi neceſſarijs ad. d. publica officia.
Alia vero que poſſunt eſſe apta ad militiā
⁊ ad alia. vt ſeruus. tunc ſi ſpecialiter ⁊ no
minatim ad ipſa ſint data. ſic erūt quaſi ca
ſtrenſe. Secus ſi ſimplr̄ ſine expreſſione.
q2 non erunt caſtrenſia. niſi vt dictuʒ ē ſint
data a noto ſolum ex militia. l. ſi militi. ff. ꝺ
ca. pecu. ⁊ qꝺ notat Bar. in. d. l. ſi forte.
9 Quid de donato filiofamilias qui nō eſt
miles. nec in aliquo publico offō cum iſta
expreſſione ꝙ ſit ei caſtrenſe vel quaſi. R.
ſm Bar. in predicto tractatu. ꝙ lʒ apponſi
tio talium verboꝝ non valeat. niſi vt ſit ad
uenticium. vt. d. l. ſi forte. operabitur tñ vt
patri non acquiratur vſuſfructus qꝺ pōt
facere donans. vt. C. de bo. q2 li. aūt. exci
pitur. ⁊ ſic lʒ videtur expreſſum. ñ vitiatur
tñ tacitum. l. i. ff. qui. mo. pi. vel ipo. ſol.
10 Utrum libri empti a patre filio ſuo ſint q̄
ſi caſtrenſe. R. ſm Bar. in. d. tractatu. ⁊ in.
l. i. §. nec caſtrenſe. ff. de col. bono. ꝙ aut
pater tradidit ⁊ ſe donare expreſſit. ⁊ tunc
ſi filius erat aduocatus acquirit ſibi qua
ſi caſtrenſe. l. i. C. de ca pe. ⁊. l. caſtrenſe. ff
eo. Nec pater poterit ſic datum reuocare.
l. ſi filius. C. fami. herci. Si vero non erat
doctor tempore donationis. ſed ſcolaris.
tunc non pōt dici quaſi caſtrenſe. q2 condi
tio perſone hoc nō patitur. Nam ſcolares
non gaudent priuilegijs quo magiſtri ⁊
doctores. l. i. in fi. C. de ſtu. libera. Et facit
qꝺ nō. in. l. ſi. C. de iuriſ. oium iudi. qꝺ uer
ſtellige. niſi ante mortem patris compleuiſ
ſet ſtudium ſuum. q2 ſic cepit quaſi militaſ.
⁊ tunc erunt quaſi caſtrenſe. l. ſiue emanci
patis filijs. C. de dona. ⁊. l. donationes in
concubinas. §. pater. ff. eo. Nota tñ ꝙ lʒ ñ
fuerit doctō. nec effect9 añ mortē pr̄is ſi pr̄
ei ñ emancipato libros dedit. ſʒ eos non ē
adeptus niſi p9 emācipatōeʒ ꝙ erūt ſui. q2
ꝯfirmatur donatio. d. l. ſiue ⁊. d. §. pater.
Idem dic de quocunqʒ donato a patre fi
lio emancipato. vel etiaʒ non emancipato
ſi mō emancipatus voluntate patris poſ
ſedit ꝙ erit filij. nec pater poſtea poterit re
vocare. d. l. ſiue. Secus ſi poſt emancipati
oneʒ tenuiſſet donata ante eam contra vo
luntatem patris. Similiter idem dic ꝙ cō
firmatur dicta dōatio morte ēt ſi ñ erit ipē
emancipatus. ⁊ ſic poſt mortem pr̄is talia
erunt ſua. nec coicabit cum fratribus alijs
l. filie. C. fami. herciſ. ſm opinioneʒ appro
batam in glo. d. l. ſiue. Aut pater non tradi
dit nec expreſſit ſe donaſ. ⁊ ſic lʒ emerit no
mine filij ſui. nihilominus erunt patris ⁊
coicabit eos cū alijs fratribus poſt mortē
patris. l. i. in prin. C. de ca pecu. requiritur
. n. traditio vt videatur donare. l. 2. C. ſi qs
vel ſi alteri qꝺ ſi neſcitur an donauerit vel
ne. tunc ſm Bal. in additionibus ad pre
fatum tractatū Bar. ad coniecturas eſt re
currendum. ſm ea que. ĵ. dicā in. §. 32. Ad
uerte hic ſʒ Bar. i aūt. ex teſtō. C. de colſ.
ꝙ donatū a pr̄e filio emancipato ē ꝯferen
poſt mortem ⁊ computabitur in eius pte.
Sed donatū filio exn̄ti in ſua poteſtate. lʒ
nō valeat in vita ipſius patris tñ aſſumit ſi
bi vim poſt mortem. ⁊ hʒ vim legati. vt i. l
in donationibus. C. ad le. fal. ⁊. l. donatio
nes la prima. C. de dona. inter vi. ⁊ vxo.
Et ſicut legata ⁊ fideicōmiſſa non cōferūſ
l. a patre. C. de colſ. ſic nec talis donatio.
Fallit hoc in tribus caſibus. Primus qñ
emergitur inequalitas. l. pe. C. de colſ. Se
cundus quando pater hoc expreſſit. Terti
us qñ dedit vt hēret i peculio. l. ſi donatio
ne. C. de colſ.
11 Utrū oē acqſitū ex pecunia patris a filio
familias ſit ꝓfecticiū. R. ſʒ Bar. in predic
to tractatu. ⁊ in. l. cum oportet. C. de bo. q2
li. ꝙ id quod acquirit filiuſfamilias ex bo
nis patris ſiue ſit pecunia. ſiue ſint poſſeſſi
ones ſibi ab eodē date ſine labore et indu
ſtria ſua. puta dando poſſeſſionem alteri
colono. vel pecuniam mercatori. ex qua
habuit de lucro. tale lucrum erit ꝓfectitiū.
Sʒ id qꝺ acqrit ex predictis boniſ ex labo
re ſuo vel induſtria. puta laborando agrū
predictū. vel negotiando de pecunia pre
dicta ſicut lucrū qꝺ fit ex pecunia. ꝓ pte at
tribuitur pſone lucranti. ⁊ ꝓ pte pecunie.
l. i. C. ꝓ ſocio. ⁊. l. ſi non fuerint. §. i. ff. eo.
ſic tale lucrū erit ꝓ pte que debetur poſſeſ
ſioni vel pecunie ꝓfectitiū. ⁊ ꝓ pte q̄ debe
tur operi pſone lucrātis erit aduentitiū. d.
l. cū oʒ p9 prin. vbi pʒ ꝙ oē lucrū ꝓueniēs
ex pſona filij ē aduētitiū. Nec ob. l. ſi ita. §
fi. ff. de vſu ⁊ hita. ⁊. l p ſuū. §. fi. ff. de acq.
re. do. quaſ allegat Spe. q tenet ꝯtrariū. q2 lo
quuntur in ſuo qui acqrit dño ex ope pſo
ne ſue. Et hoc tene. niſi ex pecunia patris
feciſſet vſuram. q2 licet glo. in. d. l. cū opor
tet teneat cōtrariū. tñ tu tene cū Bar. ibidē
ꝙ tale lucrū ñ erit nec ꝓfectitiū nec aduēti
ciū. ſed totū reſtituen̄ p ipſū filiū. ⁊ glo. itel
lexit qñ vſure licite erāt ꝺ iur̄ ciuili. qꝺ ho
die non eſt. c. ſup eo. de vſuris.
12 Utrū filiuſfamilias q lucratur vigore ſta
tuti ex morte vxoris ſue dotē l ptem debe
at eā hēre ꝓ aduentitio. R. Bar. in. d. trac
tatu. ꝙ aut filius ſuſtinet onera mrimonij
de lucro ſue pſone. ⁊ tunc filio erit aduenti
tiū. Si vero ñ ipē ſed pr̄ ſic erit ꝓfetitiū. Et
ſic itellige opi. Dy. i. l. ſi cū dotē. §. nūc trāſ
grediamur. ff. ſolu. ma. q tʒ ꝙ non ē aduēti
tiū ſed coicabit poſt mortē pr̄is cū alijs fra
tribus. p. l. 2. C. fami. her. Si vero ptim pr̄
⁊ ptim filius ſuſtinet. tunc ꝓ rata oneris p
tim erit ꝓfetitiū ⁊ ptim aduentitium. l. ſed
⁊ ſi qs. §. i. ff. de uſufruc. ⁊. l. ſi ſuus cois. §
fi. ff. de ſtipu. ſeruo.
13 Utrū donatū vel relictū ab extraneo filiofa
milias ſit aduentitiū. R. ſʒ Bar. in ꝑdicto
tractatu. ꝙ aut datū eſt ꝯtemplatōe patris.
⁊ ſic erit ꝓfetitiū. Si vero datū ē ꝯtēplati
one fili ſic erit aduētitiū. i. l. ſed ſi plres. §. ar
rogato. ff. de vulga. ⁊ pu. ſubſti. ⁊. l. addi
tio. ff. de acqui. here. ⁊. l. ſed ⁊ ſi qd donet
ff. de vſufruc. ⁊ nō. glo. in. d. l. cum oʒ. Si
aūt ñ appaꝛt cuius ꝯtēplatōe ſit datū. ꝺpre
henditur ex futuro euentu. puta qñ relinqt
filio. vt poſt mortē pr̄is hēat. ſic pſumit ꝙ
ꝯtēplatōne filij. Si vero vt tñ viuente pr̄e.
ſic pſumitur ꝯtēplatōe pr̄iſ datū. Silr̄ ex o
pere ꝯphenditur. puta filius faciēdo mer
cantiā acqſiuit amicicia cū aliquo ex qua a
liquid ſibi donauit. q2 tunc erit ſibi aduēti
ciū. l. ſociū qui. §. fi. ff. ꝓ ſocio. ⁊ ibi eſt ca
ſus expſſus. q2 ꝯtemplatōe filij. Iō nō. ꝙ
oēs leges que dicunt inſpicien̄ cuius ꝯtē
platōe debēt itelligi ꝺ cā ꝓxia. d. l. ſociū. qm̄
in dānū acqrentis ñ ꝯſideratur cā remota
l. fi. ff. cōiugē. cū emācipa. libe. ſʒ bñ qntum
ad comodū. l. ſi forte. ff. de ca. pecu.
14 U. ꝛ oē acqſitū p filiūfamilias ſit pſumē
dū ex bonis pr̄is in dubio ⁊ ſic ꝓfetitiū. R
Bar. vbi. ſ. ꝙ aut reſultat ſuſpitio delicti.
niſi ſic pſumatur. puta. q2 filia pſumet tur
piter acqſiuiſſe. q2 alr̄ nō potuit hēre. ⁊ ſic
credetur ex bonis pr̄is acqſitū. vt ſuſpitio
delicti euitetur. l. ſi defunctus. C. arbi. tutel.
⁊. l. quintus. ff. de dona. inter vi. ⁊ vxo. ⁊. l
ēt ſi vxoris noie. C. eo. Aut ſuſpitio delicti
euitaſ. ⁊ ſic pſumet ex bonis filij. d. legib9
Aut nec euitatur nec oritur pſūptio delicti
⁊ ſic recurren̄ eſt ad ꝯiecturas. C. de epi. ⁊
cle. aūt. licentia. Et hec oia ſunt ſuanda ēt i
plato tutore. vxore. ⁊ huiuſmōi. qui circa
bōa alioꝝ verſantur in ꝯſcia. lʒ glo. in. d. l.
ē ⁊ in. d. l. cū oʒ. alr̄ dicat.
15 Utrū donatum filio a patre ſit aduenticiū
R. Bar. vbi. ſ. ꝙ aut ꝓceſſerūt merita filij
q̄ ſi extraneus feciſſet ei donaſſet. ſic dona
tio tʒ a principio ⁊ erit ei aduentitiū. vt tʒ
glo. C. de ioffi. te. aūt. vñ ſi parēs. Et ꝯcor
dat Iaco. butri. Aut ñ donat pp merita ſed
vt filio ⁊ ſic eſt ſimplex donatio que nō va
let. niſi morte confirmetur. vt ſupra patu
it. §. 10.
Sed ad quid valet dictum peculium ad 16
uenticium filio cum vt dictum eſt vſuſfruc
t9 ſit patris. nec de eo poteſt diſponere. niſi
vt. ĵ. Religioſus. §. 56. R. ꝙ valet vt p9 mor
tem patris non teneatur illud communicare
cum alijs fratribus ſed erit ſpecialiter ſuuʒ
l. fi. C. de colla. Peculiū vero ꝓfetitiū ad
nihil valet filio. niſi ad hoc ne publicetur i
caſu quo alia bona pr̄is publicantur. vt in
l. ſi finita. §. de vectigalibus. ff. de dam. iſec.
Et quod ibi notat Bar. poſt mortem tñ pa
tris erit cōe cum alijs fratribus.
Utrum de peculio caſtrenſi vel quaſi fili 17
uſfamilias poſſit teſtari. ⁊ ad libitum diſpo
nere. R. ꝙ ſic ſm omneſ doc. quia illud ac
quirit ſibi ⁊ quo ad dominiuʒ ⁊ uſūfructū
nec illꝺ cōmunicabit cum fratribus poſt mō
tem patris. d. l. cum antiquis. C. de ioffi. te
ſta. ⁊ multis alijs.
Utrum pecunia data filiofamiliaſ a patre 18
ꝓ ſtudio ſit ei imputanda poſt mortem pa
tris i pte ſua ab alijs frībus tpr̄ diuiſiōis. R.
Bar. in. d. tractatu ꝙ ſi apud patrem nihil
erat qꝺ eē filij non imputabitur ei in ptem
l. que pater. ff. fami. her. Si vero apud pa
trē erat pecunia filij ex caſtrenſi vel quaſi
peculio. tūc in dubio preſumetur ꝙ pater
adminiſtratorio nomine egerit id de pecu
nia ipſius filij. ⁊ ſic imputabitur ei in par
teʒ. facit quod nō. i. l. ſi. C. de dotis ꝓmiſſi.
Sed iudicio meo mihi videtur ꝙ pr̄ dādo
filio ꝓ ſtudio vel filie ꝓ dote ꝙ pſumatur
dare de ſuo. q2 pietas paterna ad hoc idu
cit. Secus in extraneo. niſi patriſ ſubſtātia
eēt tenuis ⁊ filij habundans. q2 ſic tenerē
cū Bar. alias non.
Quid ſi pater dedit pecuniam filio pro 19
emendis libris ⁊ ipſe luſit. vel i meretrici
bus expendit. R. ſʒ Bar. i aūt. quod locū
C. de colla. ꝙ poſt mortē patris computa
bitur ei in ſuam ptē. ar. d. autentice. ſicut
mulieri que paſſa eſt conſumi dotem com
putabitur ei in ptem ſuam. vt in. d. aūt. qꝺ
locū. Idē dic de donato ꝓ emancipatōne
a patre filio ꝙ erit cōputan̄ ei tpr̄ diuiſiōis
ſm Bar. in. l. prima. §. nec caſtrenſe. ⁊ i. l.
vt liberis. C. de colla.

20 Utrum filius q incepit ſtudere viuente pře
de eius mandato poſſit poſt mortē pris de
coībus bonis pficere ſtudiū. R. Bar. in. d
tractatu ꝙ n. nā factū patris erga filiū iicia
tū eatenus obligat heredē quatenꝰ pr erat
obligatus. l. ⁊ ſi filiū ff. de mu. ⁊ ho. iuncta
l. honores. §. is qui. ff. de decu. ⁊. l. ſi filia. §
idē ſcribit. ff. fami. her. pp qđ ꝯcludit Bal.
in addi. ad. d. tractatū. ꝙ ſi vult pficere ſtu-
diū faciat de ſuo. vel ſi vult doctorari ſimili
ter faciet de ſuo. quia eſt nouus actus. l.
ſeruus legatus. §. ſꝫ ſi cū mihi ex teſtō. ff. đ
lega. j. nec fratres ei tenentur ſi nollunt.
21 Utrum tpre diuiſionis fratruꝫ veniant expē
ſe facte a pře vxoris filijfamilias ⁊ alia or
namenta. R. Bal. vbi. ṡ. ⁊ Bal. in. l. i hijs
ff. ſolu. ma. ꝙ de conſūptis filius n̄ tenetur
nec alius frater poſſet dicere. ego ducā me
am ⁊ tantundem expendā de coi. niſi pr a
liter cauerit in teſtō. l. ȝ. §. fi. ff. de mu. ⁊ ho.
⁊ ibi per glo. ⁊. l. ex pte. §. fi. ff. fami. herci.
De extantibus autem vt ſunt veſtes. ⁊ alia
lia ornamenta ſi ſunt neceſſaria ad quoti-
dianum vſum n̄ ꝯferuntur. ſed ſunt vxoris
⁊ a principio tenuit donatio inter ſocrū ⁊
nurū. l. ex anuo. ff. de dona. inter vi. ⁊ vxo
rē. ⁊. l. ſi dos cū ſua glo. ff. ad le. fal. Si ve-
ro non ſunt neceſſaria ad quottidianū vſū
ſed ſunt precioſa. tunc illa qualia ſunt de-
bent ꝯferri. l. illud veſtimentuꝫ. ff. de pecu.
nec pōt dici ꝙ morte ſit confirmata dona-
tio qr n̄ preſumitur donata. lꝫ dicatur ma
ritus vr donat vobis iſtā coronam vel bro
catum. ſed ad vſum conceſſa. l. mortis i fi.
ff. de dona. inter. vi. ⁊ vxo. Similiter dic i
factis ꝓ filia. l. cū hic ſtatus. §. orō. ff. eo. ⁊
ꝓ predictis facit. l. fi. ff. ſolu. ma. ⁊ qđ dicit
Bar. in. l. ſi vt certo. ff. como. Ange. tn̄ in. l
ſi ex re dn̄i ff. de ſtipu. ſer. per glo. ibi poſi
tam. determinat ꝙ veſtes lugubres date
mulieribus efficiuntur ipſaruꝫ. de dote đo
data filie filij ab auo ipſius quō non ſit coi
canda. vide. ṡ. Dos. §. 21.
22 Utrum expenſe facte a pře in peculio fi-
lij aduentitio ſint coicande iter fratres pꝰ
mortem patris. R. ſm Bar. in. d. tractatu.
ꝙ aut fuerunt neceſſarie. vel ad perpetuaꝫ
vtilitatem. ⁊ tunc filio imputabuntur. l. fi. §
fi. C. de bo. qꝫ libe. ⁊. l. iubemus. C. ad tre
be. niſi pater feciſſet aio non repetendi. ar.
l. ſi in area. ff. de condi. inde. ꝙ ſi de aio ne
ſcitur. tunc ſi ſunt parui ſumptus preſumē
tur donati. l. ſi ſeruum. ff. de dona. inter vi.
⁊ vxo. Si ſunt magni ſumptus. ita ꝙ exce
dant fructuum ꝗtitateꝫ. tunc videtur hūi
ſe aium repetēdi. niſi in cā alimentorum vl
filij expendiſſet. l. nēſenius. §. preterea. ff. đ
nego. ge. Secus ſi n̄ excederē. fructuū ꝗti
tatē. qr tūc vr donaſſe. ar. d. l. fi. §. ſi aūt res
C. de bo. qꝫ li. In ipenſis tn̄ que facit vir i
rebus vxoris grā fructuū querendoꝝ ꝯſer
uandoꝝ ⁊ colligendorum ſine vlla diſtin-
ctione ſibi facit. l. fi. ff. de impenſis. Et nō re
petet ab vxore vel eius heredibꝰ. In alijs
aūt ſi ſunt modice non repetuntur. l. oio. ff
de impenſis. Si ſūt magne repetet. d. l. oio
vbi alique ēt ponuntur exceptiōes q̄s ōmit
to. qr parum ad nos. Sed in conſcientia
ſequere quod dixi. Si vero dicti ſumptus
non fuerunt neceſſarij nec ad perpetuā vti
litatem. ſed ſolum ad fructuum vtilitatem.
tunc non ſunt comunicandi. qr onera per-
tinent ad eundem patrem ⁊ expenſe. Et ēt
ideꝫ dicēn de eo qđ expendit i datijs ⁊ col
lectis. cum hēat vſumfructum. l. ſi penden
tes. §. ſed ⁊ ſi quid. ff. de vſufruc. ⁊. l. neqꝫ
ſtipendium. ff. de impenſis. Nec obſtat. l.
vnica. §. ſed nec ob impenſas. C. đ re. vxo.
actō. quia vir habet dotem propter one-
ra matrimonij. ideo nō debet grauari one
re impenſarum. Nec hoc erit i alio vſufru
ctuario. qr ſimpliciter habet ex alia cauſa.
vt ex contractu vel quaſi. hijs concordat
Bal. vbi ſupra.
Utrum patre obligante ſe pro delicto 23
filij ſit totum computandum in parte dic-
ti filij poſt mortem patris. an de tota here
ditate cum alijs fratribus. R. Bal. vbi. ṡ.
ꝙ ſi pater h̄ fecit ductuſ naturali pietate. ſic
omnes fratreſ debent pro parte ſua ſuſtie
re. l. liber captus. C. de captiuis. Sed ſi fe-
cit ex neceſſitate. puta dictante hoc ſtatuto.
vt notat glo. ſuper. R ca. C. de decre. decu
tunc naſcitur naturalis obligatio inter pa-
trem ⁊ filium ex tali geſtione negotiorum
eius que tranſit ad heredes. ⁊ iō ſoluet de
parte ſua ⁊ non de communi. l. igitur. ff. de
libe. cā. et qđ notant doc. de eo qui cogitur
ſoluere condemnationem alterius. in. l. 2.
§. ſi. ff. de ver. ob.
Utrum patre dante dānuꝫ i bonis aduē 24
ticijs filij teneātur fratres emendare đ coi
R. ſm Bal. vbi ſupra. ꝙ aut dilapidatio ē
ſolum fructuum. ⁊ ſic non tenentur. d. l. cū
oportet. Qđ limita verum qn̄ pater habet
vſumfructum in dictis bonis. ſecus qn̄ ille
qui legauerat ꝓhibuit vſūfructuꝫ queri pa
tri. quod poteſt fieri. vt tenet glo. in aūt. vt
liceat matri ⁊ auie. ⁊ aūt. excipitur. C.
de boniſqꝫ liberis. quia tunc tenerentur.
Si vero dilapidatio concernit rei perpe-
tuaꝫ deteriorationem vel itollerabilem le
ſionē. ſic ēt tenenr. d. l. cū op. §. ſꝫ cū tacitas
25 Utrum debitum cōtractum poſt mortem
patris ab vno fratrum ſit ſoluendū de coi
R. Spe. ti. de indutijs qđ n̄. niſi ꝯctuꝫ ſit rō
ne cois vtilitatis l' ſocietatis. Silr nec dos
debet ſolui de coi. niſi ſit verſa in coēꝫ vti-
litatem. Idem dic de condemnatione ſo
luta p vnum ꝙ non ſoluetur đ coi. niſi ma
leficium feciſſet pro coi vtilitate ſcientibus
ſocijs ⁊ acceptantibus in coi eius vtilita-
tē. qr ſic eſſet cois. qr ex quo ſpōte ſuſcepe-
rant lucrum hēbunt ⁊ damnum condēna
tionis. Si vero ignoranter acceptauerunt
lucrum factum iniuſte. tunc ſocius auferet
illđ ⁊ ſatiſfaciet. l. ſi igitur. ff. ꝓ ſocio. ⁊ ſic
ēt ipſe ſolus ſoluet condemnationem etiaꝫ
ſi eſſent ſocij omnium bonorum. ſꝫ Spe.
vbi ſupra. Et lꝫ de iure ex quo comunica
uit lucrum illicitum non poſſet illud aufer
re niſi poſt condemnationem. l. qđ eniꝫ. ff
ꝓ ſocio. Nihilominus qn̄ ſacerdos iniun
xit ei vt ſatiſfaciat illis quos leſit. Intelligit
non ſolum lis conteſtata ſed etiam ſenten
tia lata. ⁊ ſic pceptum ſacerdotis eſt ſenten
tia ſm Hoſti. in. c. fi. de ſepul. Similr mili
tans militet de ſuo. l' maritans filiam. vel te
nens filium in ſtudio faciant de ſuo. niſi a-
liter ſit conuentum inter eos. l. ſi ſocius ꝓ
filia. ff. ꝓ ſocio. ⁊ recitat Bal. in. d. l. ſi pa-
truus. C. coia vtri. iu.
26 Utrum lucrum qđ facit vnus fratrum cū
pecunia hereditaria mercando ſit coican-
dum cum alijs fratribus. R. ſm Bal. vbi.
ṡ. in. d. l. ſi patruus. ꝙ aut fecit noie comu-
ni ⁊ ſic comunicabit. aut fecit. nomie ꝓpo
⁊ ſic non comunicabit. l. titium ⁊ meuium
§. alterum. ff. de admi. tuto. quod verum ē
niſi ſit tutor vel curator aliorum fratruꝫ. qr
ſic lucrum quod fecit ex prima mercantia
empta de pecunia comuni debet eſſe coē.
lꝫ nomine ſuo fecerit. Aliud aūt lucruꝫ qđ
fecit de pecunia emptionum iterata ⁊ noie
ſuo erit ſuum ⁊ non coicabit. Idem dic đ
illo qui negotiatur de pecunia minoris aut
eccleſie. vt in. l ſi vt ꝓponis. C. đ re. vendi.
Si vero neſcitur cuius noie fecerit. tunc ſi
continuauit negocium ſolitum cum alio
fratre mortuo. ſupſtitibꝰ filijs fratris. i di-
uiſā ſubſtātiā poſſidentibus ſic videtur co
muni noie feciſſe. ar. l. nā ⁊ ſeruus. ff. de ne
go. ge. §. ſi viuo. Si vero fecit negociatōeꝫ
iſolitā ſic pſumetur ꝙ noie ꝓprio. niſi ex li
bro rōnū aliđ appereat. ꝯcor. Bar. in. d. l.
ſi patruus.
Quō in dubio cognoſcet. ꝯctaꝫ ſocietatē 27
tacite inter frēs vel q̄ſcūqꝫ alios q ſimlr ſtāt
ita ꝙ oia lucra ſint coicanda. R. ſm Bal. in
d. l. ſi patruus. ꝙ ꝗuis nullus ipoꝝ nego-
tietur. pōt tn̄ ex actibus apparet ſocialis ef
fectus: ſicut ē iter nobiles qui nō faciunt q̄-
ſtuarias mercātias: tn̄ quecūqꝫ ſalaria: q̄ſ-
cūqꝫ dotes acqruut in cōi ꝯferūt vn̄ nemo
pōt negare eos eſſe ſociales actus ex qbus
pſumitur itentio ⁊ volūtas vt dicūt Iaco.
de arena Rizar. ⁊ oldra. eius diſcipli. Ad
qualitatem ergo actuum ē recurrendum.
Nam in talibus pſumitur mēs qualis ex a
ctibus colligi pōt. ar. l. duo frēs. ff. de acq.
here. ⁊. l. reprehendenda. in magis es. C.
de Inſtitu. ⁊ ſubſtitu. Silr dico ſm eūdem
Bal. vbi. ṡ. ꝙ pſumitur ꝯcta ſi vnus nego
tiatur ⁊ alter quecūqꝫ ſibi eueniunt puta.
ex reddim pbende vel ex dotibus ⁊ huiuſ
modi ponit in cōi: ⁊ ita faciunt hic inde.
Item pſumitur ſocietas etiam ex actibus i
vna mercantia vel arte ⁊ alter in alia vt in
aduocatis ⁊ tabelionibus. N ā lucrorum
cōicatio ſocietatis eſt ꝯctio ſeu inchoatio.
Similiter dicit idem Bal. vbi. ṡ. ꝙ ſi vnus
habet curam domus ⁊ alius eſſet aduoca
tus: vel alr lucraretur ⁊ poneret in domuꝫ
videtur ꝯcta ſocietas. Idem dicit. ſi vnus
eſt maior ⁊ alter minor ⁊ pupillus habet
tutorem qui cōicat ⁊ ei cōicatur. Idem di-
cit ꝙ ſi actus ſūt vniformes ſocietas reſtrin
gitur tantum ad queſtus qui veniunt ex ip-
ſis: ſed in actibus diſformibus ⁊ in ſe varie
tatem habentibus preſumitur ſocietas ge-
neraliter contracta: nec conſidero an vnus
plꝰ lucretur ⁊ alter minus in hac generali
ſocietate: ſed equaliter omnia ſunt partiē-
da. l. ſi ſocius pro filia. ff. pro ſocio. vnde ꝓ
clariori intelligentia nō. ꝙ ſocietas tacita
vel expreſſa aliquando eſt omnium bono
rum: ⁊ tunc eſt quando expreſſe agitur ꝙ
ſint ſocij omnium bonorum: vt eſt tex. in. l
ȝ. §. i. ff. pro ſocio. ⁊ in. l. cohiri. eodem. ⁊
iſti tales cōmunicant omnia que acquirūt
ex quacūqꝫ cauſa laborando vel negociā-
do ſiue ex donaꝭ: ſiue ex legatis: ſiue ex he
reditate ⁊ huiuſmodi. Item ſtipendia que
dantur militibus. l. qui ſtipendia. C. de pro
cura: ⁊ ſalaria quecūqꝫ hn̄tur ex caſtrenſi
vel quaſi. l. cū duobus. §. idē papinianus ař
ē lex. ff. ꝓ ſocio. Et in iſto caſu ir tenetur ma
ritare filias alterius ſris niſi aliud expreſſe
actuꝫ ſit. l. ſi ſocius pro filia. ff. pro ſocio n̄
tn̄ tenetur coicare que acq̄ſiuit illicite neqꝫ

teneť ad ↄdēnatōem quā ꝓ ſua culpa al
ter ꝓmeruit. Aliā cōtrahitur ſocietas gñā
liter oīs q̄ſtus ł q̄ſtuſ ⁊ lucri. qꝺ tn̄ ē dicef
ſicut oīs q̄ſtus. l. ſed ⁊ ſi adeimatur. ff. co.
de qua loqtur. d. l. cohiri cū gnqꝫ le. ſe. ⁊
iſti coīcant oīa q̄ ꝓueniūt ex opa. i. ſolertia
alterius: ſed nō donatōem ſimplicē ſiue cā
mortis. vel legata. ł hereditatē. nec dicta
alterius: niſi que fiunt cā q̄ſtus ł ſocietatis.
Aliā ſunt ſocij certe rei. ſ. ↄuiuendi qꝛ viuūt
ad vnū panē ⁊ vinū. ł certe negociatōis. ł
lucroꝝ q̄ ↄſequūtur. lꝫ i diuerſis negociati
onibus ł opibus ex qb⁹ lucrant. Quis aliā
alter ponat opam alter pecuniā. aliā vtrum
qꝫ. de qbus. ſ. ſocietas prio. Et ex p̄dictis
potes intelligere optie iſtam materiam.

28 Pone ꝙ duo fres ruſtici colētes terras
vnus hꝫ filios ſcindentes terrā alter n̄. quō
diuidentur fructus ꝓuenientes ex cultura. ℞
ſm Bal. in. d. l. ſi patruus ꝙ diuidentur i
capita. qꝛ ſocietas reſpicit capita coꝝ qui
opas ponunt in ſocietate. Iſtud līa verū
quo ad lucrū qꝺ debetur pſone. ſꝫ quo ad
lucrū qꝺ debetur bob⁹ ł terre q̄ ſūt coīa n̄
diuidetur p capita ſed in ſtirpes. ſm eundē
Bal. in q̄dā ↄſilio. ⁊ Bar. in. d. l. ſi patru⁹

29 Quid ſi ſint duo fratres quoꝝ vnus po
ſuit opā alter pecuniā i ſocietatē ⁊ cāu oīa
ↄbuſta ſūt. ℞. ſꝫ Bal. vbi. ſ. ꝙ ille qui po
ſuit opam tenetur alteri ad medietatem ca
pitalis. p. l. ſi cū duobus. §. ſi incohanda. ff
ꝓ ſocio. ⁊ ita ēt tꝫ Iaco. de are. in. l. i. C. ꝓ
ſocio. glo. in. d. l. ſi patruus tꝫ ↄtrium. ſꝫ tu
tene qꝺ dixi. Societas primo. §. 10.

30 Vtrū lucrū vxoris alterius fris ſit coicā
dū. ℞. Bal. in. l. ſi vxorē. C. de ↄdi. inſer. ⁊
do. Abal. de puſio in. l. cū duobus. ff. ꝓ ſo
cio. ꝙ aut mulier eadē opa facit ſicut hoīeſ
in laborando. ⁊ ſic ipa dꝫ hēre ptē lucri ⁊
diuidetur i capita. vt. ſ. dictū eſt de filijs. Aut
vxor exercet aliquā artē ł mercantiā vel eſt
obſtetrix. ł cirogicha. ⁊ tūc ſi ponebat oīa
lucra in cōi. ⁊ ſilr vir ↄcta eſt ſocietas. qa
mulier cū viro pōt ↄhere ſocietatē. ſm eun
dem Bal. in. d. l. ſi vxorē. ⁊ ſic lucra erunt
coīa. Aut vxor tenebat ſepatum lucrū. ł ex
alijs ↄiecturis pꝫ ꝙ uolebat ↄhere ſocieta
tem. tunc de opibus coībus ⁊ obſequiali
bus q̄ fiunt a mulieribus in domo ſm q̄li
tatē pſone. vt facere lectum. cochinā. ⁊ hu
iuſmodi. n̄ pōt lucrū ↄſeq̄. qꝛ tenetur ope
rari in domo in qua recipit alimenta. vt in
glo. l. ſicut. ff. de ope. liber. ⁊ Bal. in. l. Ga
io ſeio in fi. ff. d al. lega. ⁊ Ange. in. l. i. C. d
legi. here. ⁊ in. l. ſi cū dotē. ff. ſolu. ma. ymo
ſi deſiſteret a talib⁹ obſequialibus opibus
⁊ pue exuniatiōis pp̄ faciēdā artē ꝑ lucri
talis artis deberet cōicari cū viro ⁊ alijs frī
bus ſm iudiciū boni viri. Nō limita veꝝ ni
ſi hēret alimēta iure legati: qꝛ tūc n̄ tenetur
opari i domo dātium talia alimēta. ſꝫ Bal.
⁊ Ange. vbi. ſ. Si aūt vltra talia obſeqalia
exercet aliqꝫ artē ⁊ in ipis lucrat pōt ſibi re
tinere tāqꝫ ꝓpriā ⁊ non cogit cōicare. Nō
nō. ꝓ itelligētia coꝝ q̄ dico infra vxor. §. 2.
Et qꝺ dixi de vxore idē dic de filiabus alte
rius fris: excepto ꝙ acqrēt prī. ⁊ ſolū illud
lucrum erit eis aduenticium.

Vtꝝ frēs q ſūt ſocij oium bonoꝝ ſi vnus 31
coꝝ hēt filias poſſit eas dotare de cōi. ℞.
Spe. tꝫ ꝙ nō: niſi ſit pactū iter eos p. l. ſi ſo
cius ꝓ filia. ff. ꝓ ſocio. Idē tꝫ Pe. de peru
ſio i. 14. li. ↄſilioꝝ ſuoꝝ. Cōtrariū tꝫ Bal. i
ↄſilio qꝺ icipit ſcm̄ tale. dñs Abal. i. d. l. cū
duob⁹ arguēs ꝓ ⁊ ↄ. finalr dicit ꝙ qlibꝫ pt
adherere cui pti voluerit. Sꝫ iudicio meo
prima opinio vr verior qn̄ nō ſūt ſocij oiū
bonoꝝ. ſꝫ qn̄ ſūt ſocij oiū boꝝ vª ē ſcda opi.
⁊ ſm hoc ↄcorda. predictos vt. ſ. 27. §.

Quid ſi vnus frm dotauit filias alteius 32
fris ſciētis ⁊ patiētis. ℞. ꝙ poterit repetere
dotes qꝛ vtilr geſſit negotiū. Nec obſtat ꝙ
extraneus dotando filiam alterius vr donare
dando dotē. l. ex morte. C. de pac. ↄuē. qa
hoc veꝝ qn̄ ſolus hec facit. Secus ſi cū pa
tre ſimul faceret ⁊ ita ↄſuluit Bal. in. d. ↄſi
lio vbi. ſ. hoc itellige qn̄ nō ē ↄcta ſocietas
oium bonorum vt. ſ. patet.

Vtrū cū frēs ſtāt ſimul poſt mortem pris 33
⁊ vnus d fructibus laboꝝ ſuoꝝ: vel d alijs
bonis poſuit in domo ꝓ cōi victu poſſit re
petere illud plus in diuiſiōe. ℞. dñs. Abal.
vbi. ſ. ꝙ illi qui extārſūt ſui. niſi ↄcta ſit ſo
cietas in illis. Si aūt ſūt ↄſūpti tunc ſi inter
eos erat ↄcta ſocietas conuiuendi qꝛ viue
bāt ad vnum panē ⁊ vinum tūc nō hētur ↄ
ſideratio ad illud plus: qꝛ ſocietatis iure ↄ
ſumpti itelligūtur. vt ē caſus in. c. ſi duo fra
tres de frīb⁹ d nouo hn̄. inueſti. in vſib⁹ feu
⁊ hoc nō rōe frnitatis vel cohabitationis
ſꝫ cōis mēſe ſm Bal. in. d. c. ſ. duo qꝺ nō.
qꝛ quottidiana in frībus quoꝝ vnus habet
maiorē familiā altero. Si vero ſocietas cō
uiuendi nō erat iter eos. puta. qꝛ vn⁹ minor
iter quos nō ↄhitur. l. in ↄditionibus. §. fi.
ff. ꝓ ſocio: vel alter furioſus vel ꝓdigus
cui erat iterdicta adminiſtratio vel mona
chus. ⁊ ſilēs: ⁊ tūc expenſe nō iputātur in
ter frēs q̄ ſūt facte ꝓ alimentis niſi ꝓteſtet.
ꝙ nō intēdit donare. l. neſennius. ff. d nego.
ge. vel niſi qꝛ redditus cōes erāt ſufficiētes
ad alimēta ſꝫ ↄſeruabat frumētum vt meli⁹
vēderet: vel qꝛ naturali caritate nō tenebat
alimētare. ar. l. fi. ff. de pe. here ſm Bal. i. l.
filie cuius. C. fami. herci. Itē qn̄ ille q fecit
ſpenſas erat pauperior. vt nō. in. l. alimēta.
C. de nego. ge. p Iaco. butri. Et Bal. qꝛ p̄
ma caritas icipit a ſe ipo. l. preſens. C. de ſ
ui ⁊ aqua. Et ſic Bal. in. l. ſi paterno. C. de
nego. ge. tꝫ de ruſticis quorū vnus multa.
poſuit in domo ꝓ alimētis ꝙ pōt petere qn̄
in filijs alimētaris nō erāt ope aliquales cor
reſpondētes alimētis: qꝛ cōiter ruſtici ſunt
paupes q'roꝝ ocul⁹ ē porcelus. vt dic̄ glo.
in. l. illicitas. ff. de offō p̄ſi. ⁊ raro hn̄t pecu
nias. vt dicit Bal. in. l. idem. C. locati. Iō
nō p̄ſumitur donare cū ipe nō hēat ſuper
flus quod nō.

34 Vtꝝ cū vnus frūꝫ ponit lucra ſua ꝓ repa
ratione comunis patrimonij: vel emit bo
ues pro colendis poſſeſſiōibus comunib⁹
poſſit illud repetere. ℞. d. Abal. vbi. ſ. ꝙ
ſic expreſſe. ꝑ tex. in. l. ex duobus. ff. nego.
ge. ⁊ Bal. i. l. filie. C. fami. herci.

35 Sunt duo fratres vnus legitim⁹ ali⁹ ſpuri
us q ſocietatē ↄhunt oium bonoꝝ i vita ꝑpa
tris ipoꝝ: queritur an moriēte pr̄e eius he
reditas tranſeat ēt ad ſpuriū. ℞. Bal. in. l. i
C. ꝓ ſocio ꝙ ſic. nō vi ſucceſſionis vel reli
cti ſꝫ iure ſocietatis. qꝺ nota ꝓ cautella. tu q
vis ſpurium ſuccedere in hereditate cū le
gitimo vt facias eos contrahere ſocietatem
in ſimul oium bonorum.

P Ecunia aliqn̄ capitur lar
giſſime. ꝓ omni re
mundi. i. q. 3. totum ⁊ in. l. nois. ff. de ver. ſi.
dr̄ nois pecunie appellatione rē ſignifica
re proculus ait. vbi glo. rem. ſ. omnem que
ſit vel eſſe poſſit in patrimonio: ⁊ ſic rei ap
pellatio latior ē qꝫ pecunie. vt in. l. rei. ff. eo
dem: qꝛ res ſacre ⁊ liber hō qui nō poſſūt
eſſe in patrimonio ſunt res ⁊ nō pecunia.
Sed ſtricte ⁊ proprie pecunia accipitur ꝓ
pecunia numerata. 14. q. 3. c. i. 2. ⁊. 3. ⁊. ff. de
le. i. l. talis ſcriptura in prin. Scdm ēt qua
tuor magrōs expoſitores regle beati Frā
ciſci. pecunia accipitur. ꝓ oi re qua qs vtit.
ad aliquid pro p̄cio dādum: vnde dicūt ꝙ
nō lꝫ frībus minoribus aliqua rcipere qui
bus vtantur pro p̄cio ad aliqua emenda.

1 Sed pone ꝙ aliqs vult dare fratri mino
ri aliquam rē qua frater non indiget nun
qd poterit eam recipere vt vendat ⁊ de p̄
tio aliam neceſſariam emat. ℞. ꝙ nō: quia
ſic eſſet recipere pecuniam ſꝫ bene pōt eam
recipē aio nūqꝫ eā diſtrahendi ipe ſed ꝓcu
ratori ordinis aſſignandi vt ipe eam vēdat
vel in neceſſariam commutet: qꝛ ſic nunqꝫ
eſt pecunia que prohibetur in regula reci
pi qꝫ diu eſt in manu eius: ſed poſtqꝫ eſt aſſi
gnata procuratori. Car. vero in Cle. exiuit
§. porro de ver. ſigni. dicit: ꝙ hodie denari
us ⁊ pecunia pro eodem accipiuntur ⁊ ſic
exponit verbum. vel. pro ideſt in predicta.
regula minoꝝ vt ſit ſenſus. non recipiant
denarios. vel ideſt pecuniam prohibendo
cuiuſcūqꝫ generis monetam. ſed magis pla
cet opi. quatuor magiſtrorum.

Vtrum mutuans. x. in auro teneatur re 2
cipere in argento tantum ipſo mutuo vel
in diuerſa forma puta. florentinos pro ſe
nenſibus mutuatis. ℞. Pa. in. c. q̄to de
iure. iuran. colligendo mentem Bar. in. l.
Paulus. ff. de ſolu. Aut mutuauit decem
libras. in quatuor florenis: ⁊ tunc ſufficit
reſtituē decem libras etiam in alia moneta
quia videtur extimatos illos florenos pro
decem libris vendidiſſe ſicut dicimus in
dote cum traditur extimata. l. cum dotem.
C. de iure do. ⁊ idem dic in depoſito. Aut
fuit dictum mutuo vel depono decem li
bras in florenis ⁊ periculum ⁊ comodo
dum pertinet ad debitorem ſeu depoſita
rium: vnde tenetur reſtituere ſecundum
extimationem exiſtentem tempore ſolutio
nis fiende. ar. d. l. cum dotem. Aut fuit ſim
pliciter factum mutuū puta. mutuo tibi cē
tū florenos ⁊ tunc ſi eſt paſſurus aliquod
damnum recipiendo. in alia forma non te
netur recipere. d. l. paulus. Si vero nullus
damnū eſt paſſurus ſic tenetur vt in. d. l. pa
ulus. Sed in alia materia non tenetur re
cipere: quia mutuum debet reſtitui in eo
dem genere ⁊ eadem bonitate. vt in. l. cū
quid. ff. ſi cer. petatur. ⁊ aliud pro alio in
uito creditore ſolui non poteſt. l. 2. ff. ſi cer.
peta. Conſuetudo tamen eſt vt ſoluatur in
alia materia ⁊ ſeruanda eſt quia videtur
actum quod eſt conſuetum. l. ꝙ ſi nolit. §.
qui aſſidua. ff. de edili. edic. ⁊ conſuluit Si
dracus. In depoſito autem conſidera ſi fu
it actum vt pecuniam confunderet cum ſua
⁊ idē dic ꝙ d mutuo: aut tenēt ſeparā ⁊ ſic
eam reddet ⁊ n̄ aliaꝫ in forma aut materia.

Edagium dr̄ a pedib⁹
datur enī a
tranſeuntibus i locis conſtitutis a
principe: ł ab eo q hēt ſup hoc auctoritatē
Guidagium vero datur. ꝓ ducatu p terrā
alicuius vt ſecurius vadat. Salinariū autē

datur. ꝑ ſale vt.ſ. poſſint emere vel vende
re. Hec hñtur: in.c. ſup quibuſdã de v.ſigni.
in glo. Un̄ pedagium idẽ ſignificat ꝙ vec-
tigal. vt nõ. dñs. Pe. de ancha. in.c. ꝗꝗ ꝺ
cenſi.li.6. ⁊ ſoluitur qñq3 ſoluũt ꝓ trãſitu
pſone vt ferrarie. Aliqñ ꝓ rebus quas qs
defert nõ vſus ſui cauſa. Tributum eſt ꝙ ꝑ
ſtatur fiſco. ⁊ idem eſt qꝺ cẽſus vel penſio.
1 Quis põt iponere pedagia. guidagia ⁊ ſa
linaria. R. ꝙ princeps vel rex: aut ille cui a
lateranenſi concilio fuit conceſſu3: vel qui
ex longa ꝯſuetudine de qua non extat me-
moria in contrarium hoc habet. vt nõ.i.d.
c. ſuper quibuſdam: Alias nõ habentes au
ctoritatem ab aliquo prefatorum exigẽtes
ſunt excomunicandi de cenſi. innouamus
⁊ de iure ciuili ſunt perpetuo exilio dãnan
di. C. noua vectiga. inſti. non po.l. vlti.
Sed hodie ex quo ciuitates ytalie habent
merum ⁊ mixtum imperium obtinuerunt
de facto vt imponere poſſint iſta pedagia.
vt nõ. Jo. An. ⁊ Pa. in.d.c. ſuper quibuſdã
Alij autem qui de facto iponunt ſeu ipoſi-
ta exigunt: niſi hẽant auctoritatẽ ab aliquo
ꝑdictorum rapinam cõmittunt. Similiter
non ſufficit ꝙ vna ps ciuitatis conſentiat: ſ3
oportet ꝙ maior pars preſertim eorum q-
b9 tãgit ſm do. Gaſpa. calde in.c.fi. de ma.
⁊ obe. facit.l. iconcedendo. ff. ꝺ aqua plu.
ar. Regſa. Qꝺ omnes tangit li.6. ⁊ ſic pa
tet que ẽ cauſa efficiens.

2 Utru3 prefata pedagia poſſint imponi ab
hñtib9 poteſtatẽ ſine iuſta cã q̃ põt dici cã fi
nal' ſeu formal'. R. ſ3 Ray. ꝙ ñ. ⁊ exigẽs ꝯ
mittit rapinã ſi ſine legitia cã ipõit. Et cã le
gitima ⁊ iuſta ſunt publice neceſſitates: q̃s
Bar. in.l. vniuerſi. C. de vecti. appl'at ſtipẽ
dia. põtes. publice domus: defenſio ſtrate:
⁊ huiuſmodi facit.c. ſi quis romipetas.24
q.3. iuncto.c. inouamus de treu. ⁊ pa. ⁊ i.
c. ꝑuenit ⁊.c. cum apſs de cenſi. ⁊. l. vecti-
galia. ff. ꝺ publi. ⁊ ibi per doc.

3 De quibus debẽt ſolui pedagia. R. ꝙ ſolũ-
modo de hijs q̃ cã negotiationis vel mer-
cimonij deferũtur. C. de vecti.l. oium. vnꝺ
de hijs que qs facit portare pro neceſſitate
ad vſum ſue vite ⁊ familie nõ põt exigi pe
dagiũ. et nec v3 ꝯſuetudo i ꝯtriu3 ſ3 Hoſti.
Ber. in.d.c. ſuper quibuſdam. ymo vult lex
vniuerſi. C. de vecti. ꝙ ꝺcapitetur qui ꝺ re
bus ad ꝓpriam vſum vel grã iuris colẽdi.
vel ad ſe defendẽdũ emptis vel delatis exi
git pedagium. vnde in hijs fraudantes non
peccant. Sed attende ꝙ aliqñ pedagiũ dr
etiam collecta que poſſet imponi ſup hui-
uſmodi in ſuos ſubditos ⁊ ſic non liceret
fraudare: quando ex legitima cauſa iponi
tur: ſed forenſes non tenerentur. ⁊ h dr cã
materialis.

A quibus poſſũt exigi pedagia. R. ꝙ ab 4
oibus exceptis clericis. eccl'ijs ⁊ alijs eccle
ſiaſticis pſonis ⁊ ſi quis a talibus exigit p
ſe vel per interpoſitam perſonam ſi ẽ per-
ſona ſingularis excoicatus eſt ipſo fcõ. Si
collegium vel vniuerſitas ciuitatis. caſtri
vel ville ſubicitur interdicto donec reſtitue
rint extorta. Intellige dummodo prefati ñ
cauſa negotiationis deferant. hec habẽtur
in.c. ꝗꝗ de cenſi.li.6. Et quomodo idire-
cte poſſunt exigi. vide ſupra immunitas.§.
38. cum.4.§. ſe.

Sed quid de iponentibus noua peda- 5
gia ſine auctoritate legitima: vel augmen-
tantes antiqua. vel exigẽtes iniuſta. ſiue ex
cã efficienti. ſiue ex cã finali. vel materiali.
R. ꝙ raptores ſunt ⁊ tenẽtur ad reſtitutio-
nem eis a quibus extorſerũt vel eoꝝ here-
dibus ſi ſciunt eos: vel ſaltem pauperibus
ſi eos ignorãt. ⁊ hoc de neceſſitate ꝑcepti.
c. ſi res.14.q.6. ⁊ hodie p ꝓceſſum cene
ſunt excomunicati excoicatione papali. vt
ſ. excoicatio.5. caſu.20.

Utrum fraudãtes pedagia vel Guidagia 6
peccẽt ⁊ teneãtur ad reſtitutionem. R. ſm
coiter doctores in.d.c. Innouamus: ⁊ ma
xime Pa. ꝙ ſic. ſi ſunt legitima auctoritate
ipoſita: vel ita antiquã ꝙ de eius initio nõ
extat memoria. ẽt ſm Hoſti. ſi cauſa non ẽ
expreſſa a principe cum ea cõceſſit imponi
poſſe. Et etiam ſi ille qui recipit nõ facit id
ꝓ quo ꝑſumitur ꝙ ſint ꝯceſſa: dummodo
nõ cõſtet ꝙ pp illud fuerint ipoſita ⁊ ſic trã
ſeũt cõiter doc. S3 ego dico ꝙ vbi iponẽ-
tes talia pedagia ñ laborãt loco ⁊ tpꝛ ꝓ vni
uerſali vtilitate. ſ. viaꝝ põtiu3 ſaluatiõe pſo
naꝝ ⁊ reꝝ iux̃ ſuũ poſſe ad qꝺ tenẽtur ſm
Archi. i.c. ſi qs romipetaſ.24.q.3. ñ peccãt
q ea defraudãt: ſine mẽdacio tñ ⁊ piurio.
nec tñr ad reſtitutionẽ. Nec ẽt cr̃do peccẽt
mortalr̃ fraudãtes ꝯnis ꝑdc̃i laborẽt i ꝑdi
ctis ꝓ loco ⁊ tpꝛe. Rõ qꝛ cõit. ſic iſtituũt. ſ.
ſtatuim9 ꝙ quilib3 ſoluat ⁊ ẽ. ſub pẽa cadẽdi i
cõmiſſũ ſi alr̃ iuẽt9 fuerit. Et iõ iſtꝺ ſtatutũ ñ
obligat ad mortale vt. ſ. dixi iobia.§.1. nec
ẽt ad penã vt t3 glo. i.c. frr̃nitas .12.q.2. niſi
poſt ꝯdẽnationẽ: ſi obicias ꝙ dãnificãt ga
belas emẽtes: ad hoc. R. ꝙ ſuũ dãnũ: qꝛ ita
⁊ ſub iſta ꝯditiõe emũt vt vigilẽt' alias ſibi
iputetur. Si vero ſtatutum ex quo iponiũt
eſſet ꝑceptiuũ ſic hẽret locũ qꝺ cõiter tenẽt
doc. Si aũt non ſũt legitima auctoritate im
poſita. tũc extnei. ſ. q nõ ſũt ſbditi talib9 ipo
nẽtibus nõ peccãt: nec i aliquo obligãtur.
Aduerte tñ qꝛ pedagia nr̃i tpis ſũt coiter il
licita. Unde niſi ꝓbent legitime ipoſita de-
bemus ꝑſumere. iniuſta.c. ꝗꝗ de cẽſi.li.6.
ergo añq3 ꝓbẽt eſſe legitima ſtabo i ꝑſũ-
ptione iuris. ſ. ꝙ ſint iniuſta ⁊ ſic nõ tenear
ſoluẽ. Et ſic nota ꝙ noua pedagia ſiue aug
mẽtatiões factas nullus põt exigere: niſi ſit
certus. ꝙ ſint ipoſita ⁊ ab hñte auctoritatẽ
iponendi ⁊ ex legitima cã ex quo ius ꝑſu-
mit oia fore iniuſta. Ueꝝ ẽ ꝙ ſubditus q co-
geretur ad ipa exigẽda excuſaretur i dubio
pp boni obie: ſed nõ illi q volũtarie ea exi
gunt. Nec excuſarẽ eos a mortali peccato
qñ de hoc aduerterẽt ſi ea volũtarie exige
rẽt. Alias hoc nõ aduertẽdo. ſ. ꝙ ius ꝑſu-
mat iniuſta niſi quatenus ꝓbentur legitime
nõ peccat mortaliter: ſed ad minus tenebũ-
tur ad reſtitutionẽ exactoꝝ ſi poſtea inueniẽ
tur non fuiſſe legitima. Subditi vero obli-
gãtur ſm formã ſtatuti qꝛ in eoꝝ ꝑiuditiu3
bene poterũt pedagia iponere. vt nõ. Pa.
in.d.c. inouamus. qꝛ potius tũc dr collec-
ta q3 pedagiũ. Quod limita veꝝ qñ pp bo
nu3 reipublice fuerũt ipoſita alr̃ nõ obligã
tur niſi q̃ cõſẽſerunt vt in regula quod oẽs
tangit li.6. Itẽ nec extnei nec ſubditi obligã
tur qñ ſũt ipoſita ex certa cã: ⁊ ꝯſtat etiã ab
hñte ptãtem iponendi. ⁊ ille qui exigit ſeu
exigere facit nõ implet cãm pp quam ſunt i
poſita ymo peccat mortaliter ⁊ reſtitueẽ te
netur: qꝛ cã ceſſante ceſſat effectus. ꝺ appel.
c. cũ ceſſante. ſaue itelligẽdo. ſ. loco ⁊ tpꝛe
debito: qꝛ nõ ſemp ſed ꝓ ſemp illud tenetur
facere. ꝓ quo ẽ pedagiũ ipoſitum. Et hec
oia itellige: niſi in ñ ſoluẽdo talia pedagia
immineret aliqꝺ ſcãdalum qꝛ tunc indiſticte
teneretur quilibet ad ea ſoluẽda. Cõſulo er-
go ꝯfeſſoribus ꝙ videãt decreta dictoꝝ pe
dagioꝝ vt poſſint bonũ iudiciũ dare: vtrũ
ſint obligatoria ad culpã vel ne. Item dic
ꝙ nimis grauati alijs ipoſitionibus vel qñ
gabelle ſunt nimis graues ⁊ ſine neceſſita-
te nec ad vtilitatem cõis poſſunt fraudare ſi
ne peccato. ſilr̃ qñ iponẽs non habet iuſtũ
titulum dñij.

7 Utꝝ xpiani teneãtur ſoluere pedagia ſa-
racenis ⁊ alijs ifidelibus. R. ſ3 Hoſti. ꝙ ñ
tenẽtur niſi ſolũ ad h vt ſuſtineãtur in tranſi
tu p eos. ⁊ placet mihi iſta opinio l3 alij ꝯ
trium teneãt ⁊ male: nũ qꝛ xpiani nõ tenẽtur
ad eoꝝ ſtatuta. Limito tñ niſi expreſſe ex
pacto volũtarie ꝯueniſſẽt cũ eis ad ſoluen
dũ. Nã tũc ſi ipi ſuant fidẽ xpianis xpiani te-
nẽtur ei ſuare.22.q.4. Innocens ⁊.23.q.1.
noli. hijs cõcor. Archi. in.d.c. ſi quis ro-
mipetas.

Utꝝ exigẽtes pedagia ſeu exigere facien 8
tes teneãtur itinera tenere ſecura. R. Bal. i.
li. de ꝯſue. feu. ti de hijs q feu. da. poſſunt i
§. Abbatiſſa ⁊ in ti.° ꝺ pace iura fir.§. cũnẽ-
ticulis. ꝙ ſic. Un̄ addit ꝙ ſi fiunt alique ro
barie i eoꝝ curia: territorio vel diſtrictu ab
eis poſſeſſo vbi exigũt pedagia a trãſeun-
tibus tenẽtur aut roboriã reſtituere aut ma
lefactorẽ exhibere.l. ne qd. ff. de incẽ. rui.
naufra. Et ꝙ teneãtur ad reſtitutionẽ inte-
gram de ſpoliatione intelligo verũ: qñ ex
defectu eoꝝ venit nõ faciẽdo qꝺ facere te-
nẽtur.23.q.2. dñs. ⁊.q.5. adminiſtratores ⁊
C. de appell.l. ſi appellationẽ ⁊ ſequitur Ho
ſti. ⁊ Archi. in.d.c. ſi quis romipetas non
tamen tenetur exactum in pedagio reſti-
tuere. ſm Hoſti.

Ena

ſtricte ⁊ ꝓprie eſt dum
taxat illa que ẽ corpo-
ris afflictiua: ⁊ ideo appellatione
pene nõ venit pena pecuniaria vel ex̃ cor-
pus. ſ3 Pa. in.c. inter alia de imu. ec. ⁊ ibi
ẽ tex: vbi dr. cõfugiens ad eccleſiam nõ d3
ꝯdemnari ad penam. et tñ poſtea dicẽ ꝙ le
gitime puniẽd9 vbi ẽ glo. puniẽdus ſ. pecu
nialiter dũ taxat: vel alia pẽa ꝑter corpora
lẽ.17.q.4. reũ et.c. id cõſtituim9. S3 large
accipitur pro omni eo qꝺ minuit de patri
monio vel priuat ab aliquo legitimo Ge.
tamẽ in.c. fi. de elec. li.6. dicit ꝙ ꝯſtitutio ꝓ
prie ẽ penalis que priuat iure queſito vt in
c. ſi religioſus eo. ti. et li. et ita pena ẽ q̃ pu-
nit et vindicat quod quiſq3 cõmiſit vt in.c.
pñia de pe. di.3. vide glo. in.c. diſpendia ꝺ
reſcrip. eo. li. Et ideo illa lex ẽ penalis ꝓ-
prie que pro vindicta ledit vel in perſona
vel in alio queſito vt in.d.c. diſpendia

Utrum cum quis petit intereſſe quod paſ 9
ſus ẽ. vel ꝙ reſtituatur iniuſte ablati penã
petat. R. ꝙ ſi ille a quo petit eam habuit rẽ
quam petit. tũc non eſt pena. nec ex parte
actoris. nec ex parte rei: Sed ſi eam non
habuit pnta qꝛ petitur intereſſe tunc ex par
te rei eſt pena ſed non ex parte actoris. Si
vero peteretur qꝺ actori nõ abeſt nec reo
aduenit ſic ẽ pena ex parte vtriuſq3. Et iõ
ſolum quando eſt pena ex parte vtriuſq3
vel ſaltem ex parte actoris habet locum il-
lud quod dicitur. ꝙ pena non eſt ſoluenda
in foro anime niſi poſt condemnationem
in glo.12.q.2. fraternitas quod nõ qꝛ fact

ad multa elicitur a Pa. in.c. finē de do. ꝛ contu.

2 Duomplex est pena. R.6. Prima dr ca nonica vel legalis que imponitur a iure ca nonico. vel a legibus. de qua in.c. statuim⁹ 16.q.i. Et hec pōt exigi tam a clericis ꝙ a laicis. ſm Pa. in.c. dilecti. de arbi. facit.c. ſi quis contumax. ꝛ.c. ſe.17.q.4. Nam qḋ fit lege pmittente ñ eſt peccatum.23.q.4. ꝗ peccat.l. gracus. C. de adul.

3 Sed quid ſi non petatur. tenetur. ne in fo ro anime illam ſoluere. R. ꝙ aut imponit ipſo facto. ꝛ ſic ſm Bal. in l. de vſi. feu. in ti. de feudis ꝙ lȝ ñ ſit neceſſaria ſententia ad eſſe. eſt tamen neceſſaria ad executōem eſſe. ꝛ ſequitur Archi. in.c. felicis. ḋ penis li.6. vbi dicit. ꝙ lȝ ēt talia bona tranſeant i dominium fiſci ꝛ deſinant eē criminoſi. ſicē in bonis heretici. ꝛ illius qui cōmiſit crim leſe maieſtatis ēt ſine ſententia. Tamen ne ceſſaria eſt poſtmodū ſententia que decla ret eū criminoſum anteꝗ executio fiat bo norum vel alia executio. facit aūt. de ince ſtis nup. §.i. ꝛ in.c. q ſꝫ leges in ti. ḋ here. li.6. facit quod nō Bal. in.l. iubem⁹. §. yco nomus. C. ḋ ſa. ſan. ec. ꝛ Bar. i.l. diuus la ſa. ff. de cuſto. ꝛ exhi. reo. ꝛ Butri. in.l. ra ptores. C. de epiſ. ꝛ cle. vbi volunt ꝙ req ritur proceſſus declaratorius pſone dāni te anteꝗ deueniatur ad executionē bono rum. lȝ ipſo iure ſint confiſcata. Item glo. in aūt. de tabe. §. penultimo. que vult ꝙ lȝ tabelio a iure ſit priuatus offō. tamen ſine ſententia hominis valent inſtrumenta. Et hoc ſequitur Pa. in.c. cum non ab homi ne. de iudi. Sed limitat verum. niſi factum eēt notorium. qꝛ in certis non eſt opus con ſecturis. Intelligo ita notoriū ꝙ nulla poſ ſit tergiuerſatione celari. Et ex hoc pꝫ ꝙ in foro anime non tenetur eam ſoluere aū ſententiā. nec ēt lȝ ſit notorium anteꝗ fiat executio dictorum bonorum. qꝛ non tenet illa exhibere. niſi ſibi pcipiatur. vel ab eo petantur cui competunt. Nec quis poſſet ea auferre. niſi precedat ſententia declara toria. vt patet per ea que dixi ſupra Aſaſi nus. §. vlti. Sed hic aduerte ꝙ qñ talis pe na applicat bona alicuius alicui. puta fiſco vel alteri ipſo iure. ꝙ lȝ talis ante ſententiā non teneatur vt dixi dare. tñ nō poterit ea titulo oneroſo in aliū transferre. neꝗ fruc tus ēt talis rei. Rō qꝛ ſi condemnaretur p ſententiam fiſcus vel ille cui fuerant appli cata. vendicaret ea a quocunqȝ cum fruc tibus medij temporis. nec teneretur reſti tuere pcium niſi aliquid loco precij inuenia tur apud alienantem vel ipm pcium. vt i.d. §.i. ꝛ.c. cum ſm leges facit. l. ſi cum dotem §. vlti. cū.ȝ. l. ſe. ff. ſolu. matri. Et iō ne ſit cā damni illius cui alienat nō pōt ſm cōſ. iam ꝛ etiam ſine peccato mortali. niſi alienaſſet pro neceſſitate vite. vt p comedendo ꝛ hu iuſmodi qꝛ ſꝫ Bar. i.l. poſt. ff. de dona. taſ adminiſtratio bonoꝝ neceſſaria vt ē ſupdicta ñ ē pſante iterdicta ſed ſolū volūtaria alle gat. l. res. ff. de ſolu. l. peto. §. predium. ff. de le.2. ꝛ.l. alienationes. ff. famil. her. niſi ali as eſſet ſoluendo p damno dato: vl niſi ei reuelaret conditionem rei ita eſſe: ſi modo tale delictum propter quod ſua bona ſunt fiſco applicata pōt aliquomodo probari. Sꝫ ſi eſſet totalr improbabile poſſet aliena re etiam tı° oneroſo. Tı° autē lucratiuo al e nare bene poſſet. Et ſic intellige ꝛ limita Bal. vbi. ſ. ꝛ in.d. §. yconomus. ꝛ Pa. in d.c. cum non ab homine ꝛ Jo. An. in.c. p humani de homi. li.6. in nouella. Si vero pena non imponitur ipſo facto ſed venit i ponenda ſic ſimiliter non tenetur añ con demnationem. l. eius qui delatorē in prin. ff. de iure. fiſci: ꝛ añ condemnationem pōt diſponere quomocūꝗ vult: qꝛ eius eſt res ſua. lȝ poſſit ea priuari. Et nō. ſm Bar. i.l. ſi. ff. de penis ꝛ.l. in honorarijs. ff. de aci. ꝛ obli. ꝙ hec pena in iudicio non pōt exigi poſt annum ſed ſolū .ſ. annuȝ poſtꝗ quis eam incurrit. Et hoc intellige quando ē me re pena tam ex parte actoris ſeu cui appli catur. ꝗ ex parte rei. ꝛ ſm hec tene glo. i.d c. fraternitas ꝛ iſtud ſerua lȝ aliqui alr ſenti ant ꝛ male

Utrum ad incurrendam penam que ipſo facto imponitur negatiue requiratur mo nitio. R. Inno. in.c. extirpande de preben. ꝙ non incurritur ante monitionem. Pa. ibidem lȝ ꝙ non requiritur. ſed ipſo facto icurritur. Eſt glo. in.l.i. C. ḋ hijs qbus vt i di. pro qua. Bar. in.l. in cognitione. ff. ad ſilei a. concludit ꝙ pena appoſita non vin dicanti mortem defuncti ipſo facto incurri tur quo facultatem habuit vindicādi ꝛ nō vindicauit. Eſt etiam glo. in Cle.i. de here. ꝛ bonus tex in.c. cupientes poſt principiū de elec. li.6. Sed tu ꝯcorda ꝙ opinio. In no. quam etiam tenet Jo. An. in.c. licet de elect. li.6. ꝛ multi alij: eſt vera quando ius ñ prefigit terminū Opi. vero Pa. ꝛ Bar. intelligitur vbi ius prefigit terminum quia 4

tunc terminus interpellat pro homine. c. potuit de locato ꝛ ſic concordat. Sem. in d.c. licet. Sed vbi ius imponit penam af firmatiue ipſo facto. ſic non requiritur mo nitio. Et nota ꝙ tunc dicitur imponi pe na negatiue quando ponitur contra. ōmit tentem ſiue non facientem quod facere te netur. Affirmatiue vero ponitur quando infligitur committenti ſeu facienti aliquid quod non eſt faciendum. quod bene nō.

5 Utrum pena impoſita a iure in vno vide atur poſita in alio quando illa duo in iure equiperantur. R. ꝙ ſic per tex. cum glo. in c. ſi poſtꝗ in fi. de elec. li.6. facit glo. in.c.i. de poſtula. prela. qui dicit ꝙ diſpoſitio eti am penalis concepta in electione procedit etiam in poſtulatione: quia per poſtulatio nem peruenitur ad electionem. l. oratio. ff. de ſpō. ſequitur hoc Pa. i.c. ḋ multa. de p ben. ꝛ in.c. fi. de mutu. peti. Sed ego in fa uoralibus habeo pro indubitato ꝙ diſpo ſitio concepta in vno extendatur ad aliō qñ equiperatur. per aūt. Item ſi quis liberos. C. de naturalibus lib. vbi pater vnum filiū naturalem in aliquo legitimo documento appellans ſimplr filiū naturalem legitimaſ ſe videtur oēs alios filios naturales qui cō fres ſunt: qꝛ hñt eādem cōditionem. Sed ꝗ ad penam eſt glo. ſingularis in contrariuȝ i Cle.i. de conſan. ꝛ affi. que dicit ꝙ pena appoſita contrahentibus matrimonium ñ extenditur ad contrahentem ſponſalia. vn de dic. ꝙ quando aliqua duo in iure ſūt pa rificata cōmuniter: ꝛ ē eadem ratio expreſ ſa tunc ſtatutum in vno extenditur ad aliō etiam in penalibus. ſed quando non ſūt cō muniter parificata ſed ſolum in aliquibus caſibus tunc non extenditur. Similiter licȝ ratio ſit eadem tamen non extenditur pēa ſed ſolum prohibitio: niſi ratio ſit expreſ ſa qꝛ tunc extendetur etiam quo ad penaȝ. vt. ſ. dixi lex. §.6. Et ſic intellige glo. ſupra dictas. ꝛ limita. ꝛ glo. in Cle. vnica ḋ offō. vicarij. Et glo. in.c. conſtitutionem de regu la. li.6. ꝛ glo. in Regula ꝗ a iure. de re iuſ. li.6. ꝛ ſic concorda.

6 Utrum pena que imponitur ipſo iure ha beat locum in eo qui peruenit ad actum pro pinquum delicto. R. ſm Pa. in.c.i. de eo qui mitti. in poſ. ꝙ nō niſi perfecerit actuȝ lȝ alr ſit puniendus arbitrio iudicis. quod pbatur. in.c. cum in cunctis de elec. iuncto c. perpetuo eodem ti. li.6. ꝛ ibi glo. Secus de pena que venit iponenda per decretum iudicis. qꝛ ſic punitur ac ſi pfeciſſet ex quo peruenit ad actum ppinquum. vt in.l. ſi quis nō dicam rapere. C. de Epi. ꝛ Cle. ꝛ.l. is q cū tello. C. de ſiccarijs. Hoc tñ nō haberet locum in penis p ſtatutum impoſitis. qꝛ v̄ ba ſtatuti exigunt actum pfectum. Ita nō. Bar. in.d.l. is qui cū tello. ꝛ iō non ſuffice ret inchoaſſe Aduerte tñ ſꝫ Pa. in.c. Rai naldus. de teſtis ꝙ incurritur pena poſita contrauenientibus alicui facto ex ſola con uentione de facto ꝗꝗ non habuerit iuris effectum vt patet in.d.c. Rainaldus. ꝛ etiā ſi contradicit de iure. l. nuda. C. de contra hen. ꝛ co. ſtipula. Item nō. Bar. in.l. qui cūqȝ. C. de ſeruis fugi. ꝙ vbicunꝗ de pena capitali vel corporali loquitur ſubintelli git dolus. ff. de in litē. iuſ. l.2. ꝛ in.l. in acti onibus. ꝛ inſti. de ſuſpe. tuto. §. Suſpectus Secus in pecuniarijs penis. vt. C. ḋ noxa. act. l. ſi ſerui. Idē tenet Sali. in.l. pſt. C. ad l. cor. de ſicca. Idem Bal. in.l. data opera C. qui accuſa. non po. Idem Pau. de ca. in.l.i. C. vbi ſena. vel cla. facit glo. in.l. quid ergo. §. ex compromiſſo. ff. de hijs. qui notantur infamia. ꝛ glo. in.l. ꝛ ſi ſenior. C ex quibus cauſis. in fa. irroga. Et ibi Bal. dicit ꝙ cōmittens per laſciuiam puta. cur rendo equum homicidium non debet oc cidi: lȝ ſtatutum dicat ꝙ homicida decapi tetur.

Utruȝ ſufficiat ad obſeruantiaȝ legis ſol uere penam ſolum quando prohibet ſub pena. R. vt ſupra Inobediētia. §.i. Et illō ſerua in conſcientia: in foro autem conten cioſo ſufficit. facit. glo. in.c. ḋ ilecti ḋ arbi. ꝛ in aūt. de iudicibus. §. quia vero. vbi patet ꝙ pena ſoluta que erat in compromiſſo ñ poteſt peti vt ſtetur ſententie: niſi addatur. vt ſoluta pena ſtetur arbitrio. ff. de tranſac. l. pſt. ꝛ. C. eodem. l. cum pponas. 7

Secunda pena dicitur conſuetudinaria de qua in.c. dilectus de offō. ordi: ſed ho die non eſt in vſu: ſed ſi eſſet in aliquo loco poſſet exigi etiam a religioſis vt ibidem. 8

Tertia pena dr contumacie. Hec de iu re ciuili petebatur vt in.l.2. ff. de colla. bo. ꝛ C. ḋ modo mulcta. l. illuſtris. ſed de iure ca nonico non poteſt peti aperte niſi ꝗtum eſt intereſſe ſuum. c.i. de dolo ꝛ contu. vel niſi petatur ad ſatiſfactionem iniurie vt in c. olim de iniurijs. Judex tamen ſi habet poteſtateȝ mulctandi ſicē habet ordinarius vt in.l.2. in fi. ff. de iudi. bene poterit exi gere. 9

10 Quarta pena dr iudicialis. ⁊ hec pōt pe
ti ſicut cū qs obligauit ſe ſub pena .x. ad ꝓ
bāñ aliqd. i. c. cū dilectus. de elec. ſꝫ hec ñ
petitur a clericis et a religioſis niſi ꝓ inter
eſſe ſuo.
11 Quīta pēa ē arbitral. ⁊ hec petitur ab eo
q ñ ſuat arbitriū. c. dilecti. de arbi. ⁊ hꝰ pōt
peti a quocūqꝫ. vt i. d. c. dilecti. ⁊ ibi glo.
12 Sexta pēa dr ꝯuētōal' q̄ ptes ex̄ indiuiū i
ter ſe iponūt. ⁊ peti pōt q̄tū intereſt. l. ꝓdia
ff. de ac. ēpti. ⁊ vendi. ſm Hoſti. ⁊ do. An
to. in. d. c. dilecti. Sed ſm Inno. in. c. ſuaꝫ
de penis. ⁊ Pa. i. d. c. dilecti. pōt ēt peti ſi
excedat intereſſe. niſi ſit in fraudē poſita. ſꝫ
ñ credo a clericis vel religioſis. ſecus a lai
cis. ⁊ ꝓſumitur i fraudē vſuraꝝ poſita qñ
ſimplr̄ eſt poſita ſup ꝓmiſſione q̄titatis. vt
i. l. cū allegas. C. de vſuris. ⁊ ibi ꝑ doc. ⁊ i
l. Iulianus. §. idē Papinianꝰ. ff. de ac. ēpti
et vēdi. et Bar. in. l. rogaſti. §. i. ff. ſi cer. pe
ta. ⁊ canoniſte in. d. c. dilecti. Secus eēt ſi
apponeretur ſup facto. vt in. d. iuribus. Si
militer ñ ꝓſumeretur in fraudē qñ ꝓmittit
q̄titas. ⁊ poſtea factū. ⁊ vltio pēa. ſm do.
Anto. in. d. c. dilecti. ⁊ allegat Butrigariū
in. l. cū filius. ff. de ꝯdi. ⁊ demō. ⁊ Bar. in
d. §. i. ⁊ eā ſequor. niſi ꝯtrahēs eēt vſurari
us. q̄uis Io. An. i addi. ad ſpe. teneat q̄
ꝓſumitur in fraudē. ⁊ allegat Dy. i. d. l. cū
filius Et vt intelligas pono tibi exēplū. ꝓ
mitto tibi ſoluere cētū. ⁊ niſi dedero dabo
tibi. x. ꝓ pena. ſic ꝓſumitur in fraudē. qꝛ ſu
ꝑ q̄titate. Aliud exēplū. ꝓmitto tibi ſacere
domū. portare ligna. ⁊ niſi fecero ſoluā pe
nā. ſic nō ꝓſumitur in fraudē. qꝛ eſt ſup fac
to. Aliud exēplū ꝓmitto tibi centū i tali ter
mino. ⁊ ꝓmitto venire ad iudicē ⁊ recipe
ꝓceptū de ſoluendo l' dādo pignora. ⁊ ſi ñ
fecero ꝓmitto tibi ſoluere penā. ſic nō ꝓſu
mitur. qꝛ lꝫ ſit ꝓmo quantitas. tñ poſt ē fac
tū. ⁊ vltimo pena.
13 Utrū ille q ex ipotētia nō facit ad qḋ obli
gatur ſub pena euadat. R. q̄ ſi loqmur de
pena iuris vel ſtatutoꝝ. ſic ē claꝝ q̄ nō icur
ritur. Idē dic de ſnīa iudicis generalr̄ ipo
nētis penaꝫ. puta excoicatōis. ſm Fede. cō
ſilio. 913. ⁊ ſeqtur Pa. i. c. P. ⁊. G. ḋ offō
dele. qꝛ verba generalia debent itelligi ciuī
li mō. ar. l. ſi cui. ff. de ſerui. ⁊ i. l. ratū. ⁊ i. l.
qḋ dicimus. ff. de ſolu. Si aūt ſpālīter ipo
nit penā. puta. niſi cōpeas tali die excoico
te. tūc ſꝫ Pa. in. c. cū ſup cā. ḋ teſti. co. ſi ex
ſnīa apte ꝯſtat q̄ iudex voluerit eū ligare.
ſiue poſſet vel nō. ſic cū ſnīa ſit nulla cū cōti
neat intollerabilē errorē. nō ligat. c. ꝑ tuas
de ſen. exco. ſimiliter nō ligat ſi appet q̄ ñ
voluit ligaf ipotētē. puta. qꝛ dicit. ſi ꝯtēpſe
ris. vel ſi diſtuleris ꝯꝑere ⁊ c̄. qꝛ nō potens
nec ꝯtēnit nec differt. vt dicit glo. i. c. q̄ſu. ḋ
elec. li. 6. Si vero nō pōt ꝑpendi mēs iudi
cis ſic quo ad deū nō ligat. ſed quo ad ec
cleſiā ⁊ nos ſic. ⁊ ſic itellige glo. i. d. c. vni
co. 4. q. 5. ⁊ in. d. c. cū ſup cā. ſed tñ ꝓbato
ipedimento nulla indiget abſolutione ſm
Hoſti. ⁊ Spe. ⁊ placet. ēt ſm Pa. in. d. c.
cū ſup cauſa ſi eſſet ſnīa pape qꝛ debemus
ꝓſumere q̄ noluerit eū ligare. ar. c. vt nr̄m
vt eccliaſtica bñficia. ⁊ ſic nō eſſet irregula
ris lꝫ celebraſſet qḋ bene nota. Si āt loqua
mur de alijs penis ſic certum eſt q̄ in foro
aīe peti nō poſſunt ſm Sco. in. 4. di. 15. q. 2
niſi q̄tum intereſſe iportat. facit. c. ſignificā
te de pigno. ⁊. c. 2. de ꝯſti. ⁊. c. ex lr̄is de i in
te. reſti. Et ad. l. icendium. C. ſi cer. peta. q̄
vult vt icendium nō liberet qñ q̄titas ē i ob
ligatione: qꝛ cū obligatio ſit in gnē. vt. ff. ad
l. fal. l. in rōe. §. diligēter: totum genus peri
re nō pōt. R. q̄ qñ cōſiſtit in gnē obligatio
veꝝ ē q̄ obligatio ex ipotentia nō extiguit.
lꝫ liberet a pena: ꝓpēa dicit Ang. in. l. reſcri
ptum in prinͨ. ff. de pac. q̄ ēt ſi teneamus q̄
fiſcus hēat tacitā ypotecam in maleficijs
ꝯ delinquētem nō tñ preferetur creditoribꝰ
ymo creditores preferūtur et allegat tex. cū
ſua glo. i. l. vnica. C. de penis fiſca: Rō qꝛ ta
lis tractat de lucro captādo: ⁊ creditores
de dāno vitando. facit. l. fi. §. licētia. C. de iu
re deli. ⁊. l. vnica. C. de impo. lu. deſcrip. ⁊
l. fi. C. ḋ codi. quod nō bñ pro exigentibus
penā vltra itereſſe ſuum ab illis qui ſūt nō
ſoluendo: qꝛ tenēt reſtituere eā creditoribꝰ
Quid ſi obligatus ſub certa pena ad ali 14
quid faciēdum. vel dāñ. ꝓ parte ipleuit et
ꝓ pte nō: ex culpa ſua: R. Pa. in. c. ſuaꝫ de
penis. q̄ ſi obligatio ē diuidua nō cōmittit
penam niſi pro parte nō ſoluta. Si vero ē
idiuidua ſic ſoluet totam penā ēt de iure ca
nonico. Et qñ dicatur obligatio diuidua ē
qñ ſolutio partis ꝑ ſe valet quo ad ꝑtem tā
tum q̄tum totum ad ſe totum. Indiuidua
vero dr: qñ non valet illa ps per ſe. Exem
plum promiſi tibi ſcribere bibliam ⁊ ꝯcre
tum ſic: ſi ſcripſi ſolum bibliam nō ſoluā pe
nam in totum: qꝛ obligatio ē diuidua qꝛ bi
blia per ſe valet ſm totum ſuū. ſecus ſi pro
miſiſſet ſcribere bibliā ⁊ ſcripſi quatuor q̄
ternos certe nō valet ꝓ biblia. ⁊ iō obliga
tio erit indiuidua qꝛ ad nihil per ſe valere
poſſūt ſine alijs. de hoc plene nō i. l. ſtipula
tiones nō diuidunf. ff. de verbo. obliga. ⁊ i
d. c. ſuā. vbi addit glo. hec vera quo ad pe
nā q̄ cōmittitur in non dando. vel non faci
endo. Secus qñ q̄s debet recipe. puta le
gatum. vel hereditatem ſi ſic fecerit vel ſol
uerit. qꝛ niſi totū faciet ñ hēbit. vt in. l. meui
uerit. ⁊. l. cui fundus. ff. de cōdi. ⁊ demon. ḋ
quo vide plene in. l. ſi ſuus. ff. ſi qs cautō.
15 Utꝝ ſtatuta ſint licita q̄ ſolū iponūt pecu
niariā penā ꝓ homicidio. adulterio. ⁊ hu
iuſmōi. R. Hoſti. ⁊ ſeqtur Pa. in. c. 2. ḋ de
lic. puc. q̄ ñ. qꝛ hoies exponuntur venales
ad delinquen. qꝛ multi hñ timent cruciatus
q nō timent penā pecuniariā. vt hēant ſuū
intentū. ar. l. in ſeruoꝝ. ⁊ in. l. aut facta. ff.
de pe. ⁊ in aūt. de manda. prin. §. oꝫ.
16 Utꝝ ꝓmittens ſub certa pena hēre ratū
cōitat penā ꝯueniens ḋ facto. R. ſꝫ Bar.
in. l. id qḋ paupibus. C. de epi. ⁊ cle. q̄ nō
Secꝰ ſi ꝓmiſiſſet hēre ratū ⁊ firmū qꝛ ra
tum refertur ad ius. ⁊ firmū ad factum. vt
in glo. d. l.
17 Utrū tp̄s prefixū in odiū negligētꝭ currat
ignoranti. vel legitie ipedito. R. ſm Pa. in
c. qꝛ diuerſitatem. de conceſ. prebē. q̄ nō.
Secus qñ prefigitur in odiū alterius vel
fauorem. vt pꝫ i. l. genero. ff. de hijs qui no
tan. infa. vbi tp̄s anni currit mulieri igno
ranti mortem mariti. ⁊ vide glo. in. c. ſtatu
tū. de preben. li. 6. Et nō. Spe. de edic. in
ſtru. vbi dicit q̄ lꝫ executor teſtamēti ñ potu
erit exeq̄. ꝯ. annū. nihilominus executō de
uoluitur ad eꝑum. ar. l. nulli. C. de epiſ. ⁊
cle. ⁊. c. nos qdem de teſta. rō qꝛ ē in fauo
rem defuncti.
18 Utrum iudex poſſit augere vel minuere
penā legis l' ſtatutoꝝ. R. ſm Hoſti. in. c. in
archiepātu. de rapto. q̄ ſi ꝓcedit ex̄ordia
rie ſic pōt. l. qd ergo. ff. de hijs qui no. iſa.
Si vero ꝓcedit ordinarie ſic non pōt iu
dex delegatus. vt nō. in. c. ḋ cauſis. de offō
dele. Iudex vero ordinariꝰ pōt ex cā miti
gare. vt nōt Bar. in. d. l. qd ergo. ⁊ ſeqtur
Pa. in. c. 2. de ēptio. ⁊ vendi. facit. c. at ſi
clerici. de iudi. Ber. vero in. d. c. de cāis.
⁊ de accuſatōibus in. c. ſup hijs. dicit hoc
veꝝ qñ pōt diſpenſare ſup crīe. alꝛ nō pōt
minuere. ēt ex cā. Nō. tñ q̄ qñ quis pluri
bus legibus ꝓ eodē delicto diuerſis penis
poteſt puniri ſi ab aliquo iudice imponi
tur ei minor. non poterit aliquo mō pu
niri alia pena. vt in. l. qui de crīe. C. de ac
cuſa. ⁊ ibi Ange. ⁊ Sali. in. d. l. qui de cri
mine. Uñ tꝫ Tho. 2. 2. q. 67. q̄ ſi diminuit pe
nam in caſu quo ñ pōt tenetur ad reſtitutō
neꝫ coītati. l' accuſatori. ſi intereēat eiꝰ vt pu
niretur. Si vero auxit tenetur reo cū quo
concor. Hoſti. ⁊ Ray.
Utrū exigentes penā maioreꝫ q̄ ſit dā 19
nū illatū excuſētur. R. ſm Rodoñ. q̄ ſi ſm
ꝯſuetudinē legitimā ⁊ iudiciū regis exigūt
excuſantur ēt ꝑſone eccłaſtice qñ ſubeſt cā
⁊ ordo iuris ſeruatur. nec ē corrupta intē
tio. vt. ſ. hoc faciant ꝑꝑ auariciā. ſed ꝑꝑ iu
ſticiā. Tutiꝰ tñ eēt paupibꝰ errogare illḋ plꝰ
Utrū pena appoſita ſup ꝯctu nllo. l' q ñ 20
tenuit. l' ipſo iure. l' ꝑ ſnīam iudicis reuoca
tus eſt. ſit ſoluēda. R. Inno. in. c. de ꝓcaryis
q̄ nō. qꝛ vbi principale non tꝫ nec acceſſo
rium. c. inter dilectos. §. ceterū. de fi. inſtru.
c. ſi diligenti. de fo. ꝯpe. c. querellā. ne pre
la. vices ſuas.
Cui dꝫ applicari pena. R. q̄ pena iuris 21
⁊ ſtatutoꝝ regulariter applicatur fiſco. qñ
qs introducit accuſatōem. l. mulctaꝝ. C. ḋ
mō mulcta. Sed qñ introducit actōem ap
plicatur ꝑti. l. 3. ff. de ſepul. vio. Similiter
qñ loqtur ſimplr̄ videtur introducere actō
nē. ar. d. l. 3. De alijs aūt pēis tꝫ Gofre. q̄
ſi ꝯtingit dānū l' iniuria alicuiꝰ illi applica
bitur. de pe. c. 2. Si vero nō reſpiciat dam
nū alterius ſic applicabitur. l' ꝑti ſi eſt ꝯuen
tionalis. l' iudici. l' fiſco. ſm q̄ ḋ ea ē ſtatutū.
Utrū pena ipoſita ſimplr̄ ſine ꝓfinitōe tē 22
poris ſit ꝑpetua. R. Pa. in. c. ex lr̄is. de cō
ſti. q̄ pena ipoſita ꝑꝑ crimē ſine cāe cogni
tione. puta ꝑꝑ interlocutoriā iudicis intel
ligitur tp̄alis. ⁊ durat ſolum durante eius
officio. vt puta interdicit officium vel exer
citiū alicui. tex. nō. ſm coēm intellectū in. l
ſi. ff. de pe. Idem nō. Inno. in. c. q̄ tranſla
tionem. de offō. le. qḋ limita in pena ſucceſ
ſiua. qꝛ momentanea pena eſt ꝑpetua. puta
mulctauit in pecunia aut in corpore. ⁊ hu
iuſmodi. facit. l. illicitas in fi. ff. de offi. ꝓſi.
Si vero fuit ipoſita cū cāe cognitione. ⁊
delictū merebatur erit ꝑpetua. Secus ſi ḋ
lictum ñ merebatur. ar. optimū i. l. ſi ꝓſes.
ff. de pe. ⁊ fuit dictū Oldra. qḋ ſequuntur
coiter doc. in. d. c. ex lr̄is.
Utꝝ pena extendatur ex̄ territoriū tp̄am 23
iponētis. R. Pa. i. c. poſtulaſti. de fo. cōpe.
q̄ aut reſpicē ꝑſonā ſicē ifamia. excoiocatio
iterdictū. ⁊ huiuſmōi. ⁊ ſic, cū ſint affectiue
ꝑſone porrigūt effectū ſuū ex̄ territoriū ēt.
qꝛ ſequūtur eā. ſicut lepra leproſū. l. ex ea.
ff. de poſtulan. ꝑꝑ qḋ dicit Bar. i. l. q vltio
ff. de pe. q̄ ſemel ꝯdēnatꝰ ad mortē q̄uis ef
fugiat. nihilominꝰ remanet ſuus pene vbicū
q̄ fuerit. ⁊ iō ñ poterit facē teſtm̄ nec ꝯhef
⁊ ſilia. fac. d. l. q vltio. et i aūt. hodie. C. de

dona.inter vi. ⁊ vxo. Aut reſpicit certuꝫ locū.puta ne vadat ad talē locum. vel vt moretur in tali loco. ⁊ ſic nō porrigitur ex̄ territoriū.niſi ꝑ quandā ɔſequētiā. puta qꝛ detentus in tali loco. interdictꝰ ē ēt ei locꝰ origis. Quis ſit ex̄ territoriū. de quo dic vt in.l.relegatoꝝ.§.i. ⁊.§. interdicere.ff.ð interdictis. Per quā.l.dicit Bar. ꝙ ñ pōt ciuitas iponere ſuo ciui vt moretur i tali loco nō ſubdito.nec ēt pōt interdicere ne vadat ad talē locū nō ſubditum. et hoc qñ ſit in penā illius ɔ quē fertur ſnīa. Secus ſi ſit ſtatutum ne ſubditi vadant ad talē locuꝫ ñ ſubdituꝫ ꝑꝑ comoditatē ciuitatis. vel i odium eoꝝ ad quos iret qꝛ valet. facit.l.fi.ff.ð decre.ab or.fa. Aut reſpicit certā artē.puta ꝙ ñ exerceat talē artē.et ſic nō porrigit ex̄ territorium. vt eſt bonus tex.in.d.l. ex ea. ꝑ quā dicit Bar.in.l.ɔtos populos.C.ð ſū.tri.ꝙ ſtatutū ɔtinēs ꝓhibitōem odioſam ñ porrigitur in dubio ex̄ territoriuꝫ. Et iō dicit ꝙ filia q̄ ex ſtatuto ñ ſuccedit. cū tale ſtatutū ſit odioſū.l. maximuꝫ vitium.C.ð libe.prete.ꝙ nihilominꝰ pōt ſuccedere i bonis alibi ſitis. Et ſilr puto ꝙ ſnīa priuās aliquē bñficijs ſuis in dubio intelligetur ð bñficijs que hꝫ in territorio diſponentis. Aut reſpicit bona.puta qꝛ publicat ea. et tunc ſi ſit de iure coī.ſic pōrigitur ad bona ſita ex̄ territoriū. ⁊ remanent ibi tāq̄ vacantia. ſꝫ occupantur ꝑ iudicē territorij.ar.l. a diuo pio.§.i.ff.ð re.iudi. ⁊.l cū vnꝰ.ff.ð bo.aucto.iudi.poſ. Si vero ſit de iure ſpāli.tē dic vt nō. Bar.i.d.l.ɔtos ppl'os. ⁊ qð nō. Jo. An.in.c.cū ſecundū.de here.li.6.vbi ɔcluditur ꝙ pena ñ extenditur vltra territoriū.

14 Utꝝ qs poſſit puniri in loco domicilij de delicto alibi cōiſſo. R̷. Pa.in.c. lꝫ ð fo.ɔpe.ꝙ ſic.niſi requiratur remiſſio ꝑ iudicē delicti quā dꝫ facere. ſi delictū ē atrox. alias non ſi ñ vult.

15 Utꝝ mandans delictū fieri in alio loco debeat puniri vbi mādauit. vel vbi cōiſſū eſt. R̷. Pa.in.d.c.lꝫ ꝙ cois ɔcluſio Bar. ⁊ alioꝝ ē in.l.ſi vt ꝓponitur.ff. de fideiuſ. ꝙ vbi delictū factū eſt. qꝛ ibi deſtinatus eſt effectus delicti. facit Cle.paſtoralis. de re.iudi. Idē dicas in teſte falſo q dꝫ puniri ꝑ iudicē ad quē eiꝰ atteſtatio tranſmittitur.ſi ſciebat illuc debere tranſmitti. Pōt tñ puniri in loco vbi deliqt. ⁊ locꝰ erit ꝓuentōi ſi ābo iudices ɔcurrāt. ſicut de illo q ð loco exēpto mittens ſagittā.vulnerauit aliū i loco ñ exēpto.vt in.c.i.de ꝓſūpt. ⁊ qð ibi nō. Sic ſilr ille q deliqt in ɔfinibꝰ.qꝛ veꝝ ē dicere in cuiuſlꝫ territorio deliqſſe. ar.l. arbor.ff.coi diui. Secus ſi ignorabat illuc atteſtatōem tranſmitti. qꝛ tunc dꝫ puniri vbi deliqt.vbi agitur ð pena falſi. facit.l.exigē dotē.ff.de iudi. vbi attenditur locꝰ ad quē deſtinatur effectus teſtimonij. Idē dic ð notario q̄ facit falſū inſtrm.

16 Quid de officialibꝰ ðputatis q ñ accuſāt quos inueniunt de nocte. ⁊ hꝰmōi. R̷. ꝙ peccat mortaliter ſi ſe obligauerūt ad accuſañ vel pacto vel iuramēto. Si vero ſe ñ obligauerunt ñ peccant ñ accuſando.niſi faciant i fauendo malis cōmittendis. Et ſi qd acceperunt ꝓ ñ accuſando tenentur illð reſtituē vel fiſco.vel illi cui pena erat applicanda. Et vltra ēt vſqꝫ ad ɔplemētū pene exacte ſi accuſaſſēt. ſꝫ doctrinaꝫ Tho.22.q.67.vt pꝫ ſ.§.18.in fi. Fallit hoc in crialibꝰ.vbi eēt infligenda pena corporalis. qꝛ ſi deſiſterent ex compaſſiōe ēt ſi aliqd acciperent ꝓ ñ accuſando lꝫ turpiter acciperent nō tñ tenerentur illud reſtituere de neceſſitate.

Enitentia

eſt virtus q̄ ɔmiſſa mala cū emēdatiōis ꝓpoſito plangimꝰ ⁊ odimus. ⁊ plangēda vlteriꝰ ɔmittere nollumꝰ magr in.4.ſen.di.14. ⁊ eſt vnum de ſacris noue legis.quo bñ diſpoſitis ſꝑ peccata remittuntur. de ſū.tri.c.i.§.ſacrm.

1 Penitentia.5.mōis dr̄.ꝑma dr̄ ſolēnis q̄ iponitur ſꝫ illū moduꝫ.de quo in.c.in capite.50.di.quā ōmitto cū hodie ñ ſit i vſu.

2 Scōa dr̄ publica q̄ fit i faciē eccl'e ⁊ publice. ⁊ differt a ſolēni. Tuꝫ i mō.qꝛ i iſta ñ ſuatur ille modꝰ ð quo in.d.c.in capite. Tū ēt qꝛ iſta pōt iponi a ſimplici ɔfeſſore. ſm Guli.durā.Gofre. ⁊ Hoſti.ar.c.penitētes 50. di. ⁊.30.di.ſi qs ꝑſbiter.de.pe. ⁊ re.q̄ſitū. Nec ob.c.accedētibꝰ.de exce.ꝑla.vbi reprehendūtur abbates.q publicaꝫ pniam iponebant.qꝛ ibi accipitur publica ꝓ ſolēni q̄ ſolū iponitur ab epō. ⁊ h̄ verum. niſi aliud hēat ɔſuetudo. Itē ⁊.3.differt.qꝛ iſta publica iteratur.ſolemnis vero ñ pōt.

3 Sꝫ q̄ro qñ dꝫ iponi pnīa ſolēnis vel publica. R̷. Pa.in.c.q̄ſitū.de pe. ⁊ re.ꝙ ꝓ ðlicto graui ⁊ ſcandelizanti totā vrbē ðbet iponi ſolēnis.d.c.i capite. Si vero ē graue ⁊ publicū ſꝫ ñ ſcandalizoſū.tē iponet pnīa publica ſꝫ ñ ſolēnis.vt nō.in.d.c.queſitū. ⁊ i.c.i.de pe ⁊ re. Si aūt ſit graue ſed occultū. tē nec ſolēnis nec publica dꝫ iponi. Et iō reprobat ɔſuetudinē illoꝝ q mulieribꝰ ꝓ extīctiōe pueroꝝ quos penes ſe hēbant in lecto iponunt publicam pniam. ⁊ vide cū in.d.c.i. ⁊ in.c.ſtatuimꝰ.de male. ⁊ in.c.ſi.de hi.q̄.ꝓ ſi.occi.

4 Quibus pōt iponi. R̷. ꝙ nec clericis.nec religioſis.nec ēt laicis inſignibus dꝫ imponi.ar.d.c.in capite. Et hoc veꝝ.niſi clericꝰ ſit depoſitus.50.di.confirmandum.

5 Quis eſt effectus pnie ſolēnis. R̷. ꝙ laicꝰ poſt eam non pōt ad ordines ꝓmoueri.50 di.illud.nec clericus ad ſuperiores.vt dicitur ibidem.pōt tñ epūs diſpenſare in ordinibus minoribus. non aūt ad ſacros.50. di placuit. Item non dꝫ matrimonium ɔtrahere.par ſi contrahit tenet. Iuuenis tñ nō ꝓhibetur contrahere. Itē nec miliciā aſſumere.33.q.2.§.de penitentibus. ⁊.c. antiq cum alijs.c. Itē nec laicalem habitum ðſerre.50.di.c.vlti. Item dꝫ viuere ſm reglāꝫ eccleſiaſticam.de pe.di.5.cōtrariū. ⁊.c.ſe. Itē conueniendus eſt ſub eccleſiaſtico iudice.11.q.i.aliud.de pe.di.i.aliud. Item ſit infamis.nō rōe pnie.ſed rōe criminis publicati. quod verum intellige qñ ꝑ ſniam iudicis iponitur. Secus ſi ex ðuotōe qs publicam pniam facit ſm Hoſti.de offō archipre.c.2.

6 Tertia pnīa dicitur priuata. ⁊ dicit Sco. in.4.di.14.q.i.circa fi.q.ꝙ de vi vocabuli penitere idē eſt ꝙ penam tenere. Hec autē ñ tñ iportat paſſionē pene vt inherentē.ſꝫ ēt actōem volentis reſpectu pene. Uñ pnīa actualis eſt punitio voluntaria vel volūtas punitionis. ⁊ in hac eſt conſiderare. Primo velle peccatū punire ſeu iudicare. Secundo ſe peccaſſe nolle ſiue peccatū ðteſtari. Tertō punitōem iā inflictā velle libere acceptare. Quarto penā inflictā patiēter ferre. In quolꝫ hoꝝ actuū ſaluat ꝓꝑetas vocabuli huiꝰ penitere ⁊ i ꝑis ꝓꝑrie conſiſtit eius ſignificatum.

7 De qbꝰ peccans dꝫ hō penitere. R̷. ſꝫ coiter theologos.ꝙ de oībꝰ peccatis mortalibus actualꝫ cōiſſis. ſiue añ baptiſmū ſiue pꝰ. De vcialibꝰ vō lꝫ ſit expediens.ñ tñ ē neceſſaria ad ſalutē i h̄ mūdo.niſi i duobꝰ caſibꝰ. Prīo rōe dubij.vtꝫ.ſ.mortale ſ vciale.ne piculo ſe exponat. Scdo rōe piculi qñ hꝫ aliquā affectōnem venialē quā niſi repriat dubitat ne trahat eū ad mortale. ſꝫ. S. Bona.in.4.di.16.q.2.ar.2.

8 Utrū reqrat ſinglr de quolꝫ. R̷. ꝙ ſic ð cognitis.ſ.cū de illis ſpālr cogitat. ⁊ tenetur ſpālr de quolꝫ cogitare vt peniteat ſi adſit opportunitas ꝓportionata fragilitati hūanē. alr ñ remittuntur de lege coi. De icognitis vero ſi ignorantia eſt inuincibilis.vl excuſabilis.ñ tenet niſi in generali penitere. ſi vō eſt craſſa vel inexcuſabilis.ſic tenetur in ſpāli penitere. qꝛ tenet dare opam vt ea cognoſcat ⁊ peniteat h̄ ex Ri.in.4.di.16.ar.4.q.2.

9 Utꝝ poſſit agi pnīa de vno peccato mortali ſine alio. R̷. ꝙ ñ.qꝛ aut deꝰ totū remittit.aut nihil. ⁊ iō dꝫ peniteat de oibus.tex.ē i.§.itē.de pe.di.3.cōcor. Ricar.i.4.di.15.ar.i.q.6. Diſtiguo tñ ſic. qꝛ aut loqmur ð pnīa prout ꝑ eā remittit culpa ⁊ recōciliat hō deo ⁊ ſic cū radix ſatiſfactōis ſit vna.ſ.caritas q̄ ſecū ñ ɔpatitur peccatū mortale. Iō eſt verū ꝙ ñ pōt fieri niſi de oībꝰ fiat. Aut loquimur de pnīa ꝓut directe reſpicit ſatiſfactōnē tꝑalis pene debite ꝓ peccatis iā dimiſſis quo ad culpā. ⁊ ſic bñ pōt fieri de vno peccato ſine alio.

10 Que ſunt ptes pnie. R̷. tres. contritio.cōfeſſio. ⁊ ſatiſfactio.

11 Quarta dr̄ pnīa.ſ.illa q̄ a ſacerdote pro peccatis ɔfeſſis ipoitur.de iſta vide. ſ. Cōfeſſio.6. ⁊. j. Satiſfactio.

12 Quinta pnīa dī illa de q̄ dr̄ ꝙ regulariter ꝓ quolꝫ peccato mortali dꝫ iponi ſeptēnis.33.q.2.hoc ipm. ⁊ quō debeat intelligi Pa.declarat in.c.accepiſti.de ſpon.duoꝝ ꝙ dꝫ in iſto tꝑe ſemel bis vel ter ieiunare in ebdomoda.ſm diſcretōem ⁊ iudiciū ſacerdotis. ⁊ facit qð nō.in.d.c.hoc ipſum. Et ſic intellige oia iura q̄ pniam iponunt ꝑ numeꝝ dierū.ſeu ānoꝝ ñ ſpecificando modū in.c.accuſaſti.de accu. vr̄ velle idē Pa.ꝙ cū ferie ſolēnes ſint.2.4. ⁊.6.vt in.c.pſt.ii q.3.ꝙ ſacerdos dꝫ iponere.vt hijs diebus ſingulis ebdomodis ieiunet. ⁊ ſic ſatiſfactum.eſt. ⁊ hoc veruꝫ.niſi ex cā aliud diſpoſuerit ſacerdos.vt in.c.deꝰq. ð pe. ⁊ re. ⁊ i c.quē penitet.de pe.di.2. Uñ cū hodie ſint arbitrarie.dicit Hoſti.ꝙ dꝫ ſacerdos i penitentia iponenda attendere qd expediat ad ſalutē peccatori.ēt ſolū iponendo vnuꝫ pr̄ nr̄.facit.c.alligant.26.q.7. ſeqtur Pa.i d.c.deꝰq.vbi boꝰ tex. ⁊ ð h̄ vid. Cōfeſſio.6

13 Utꝝ ſacerdos poſſit diſpenſare in pena debita eā dimittendo. R̷. Pa.in.c.ſicut dignū.de homi.ꝙ ſic.vt ē pulcher tex.ð pe.di.i.quē penitet. Et iō bonū ē vt ſacerdos in impoſitiōe pnie diſpenſet cū ɔfitente circa reſiduū pene. ſi maior eēt imponenda. vide ad hoc. ſ. Indulgentia.§.5.

14 Utrū penitentia facta in peccato mortali ſit valida an ſit iteranda. R̷. ꝙ fuit diuerſa opi. Ricar.in quol.i.q.10. tenet ꝙ ſatiſfacit precepto ɔfeſſoris.nec tenet reiterare.ſꝫ

nõ ſatiſfacit pene debite i purgatorio. Alij
diſtigũt φ pnie ex gõus manet aligs effec
tus poſt ſatiſfactiõis actiõ ſũt iterande. ſicẽ
ieiunii. elemoſina. τ huiuſmõi. alie aũt q̃
ñ relinquũt aliquẽ effectũ oꝫ iterare. vt ſũt
orõnes. τ hꝰmodi. Sco. vero in. 4. di. 15. q
i. circa fi. q. dicit φ q̃ vere ſemel penitet τ re
cipit pniaꝫ ꝯdignã ipoſitã ſibi ab eccl'a cla
ue ñ errante quãtũcunqꝫ poſtea recidiuet. ñ
tenebitur ꝓ illis peccatis ꝓ quibꝰ illã pniaꝫ
recepit. niſi ad illã pniam ſibi ipoſitã. τ ſi
illã iplet in caritate ñ tñ ſoluit penã ſꝫ me
retur grãiã. Si aũt ipleat ex̃ caritatẽ volũ
tarie. ſoluit penã ſed ñ meretur gratiã. Si
vero illa pena ab eo exigat ex̃ caritatẽ pe
na quidẽ ſoluit. lꝫ ipſe ñ ſoluat. pma quidẽ
ẽ ſatiſfactio ſimplr̃. qꝛ placans τ rcõciliãs.
ſecũda ẽ ſatiſfactio. qꝛ voluntaria redditio
ſꝫ ñ ſimplr̃. qꝛ nec placãs nec reconciliãs.
Tertia ẽ ſatiſfactio vltra quã ñ exigitur vl
terior pena. Ex quo ꝯcludit φ ñ ẽ neceſſe
talẽ pniam iterare. ſed ſolũ de peccato po
ſtea cõiſſo. ponit exẽplũ de eo q cõiſit cri
men ꝓ quo ꝑciſe meretur manus abſciſſio
nẽ. vñ ſi iſti inuito abſcindatur manus. ſatiſ
facitur τ ſatiſfit regi ſufficienter. nec ſm iu
ſtitiã cogetur ad vlteriorẽ penã. ꝗuis ñ re
cipiat in grãm τ amicitiã. ſic multo magis
vbi qs ſibi eã infligit. Uñ ſi talis pp nouũ
mortale poſtea cõiſſũ dãnaretur. aũ q̃ to
tã pniam ipleuiſſet. ñ puniretur eternalr̃. ſꝫ
ſolũ pena corñdente illi pnie q̃ nõ fuit hic
expleta τ tp̃ralr̃. qꝛ ex quo p iuſtitiã puniti
uã ipoſita eſt ſemel pena tp̃ralis hic ꝓ pc̃o
ð quo vere penituit nũꝗ ei debetur niſi pe
na tp̃ralis. τ illa ſoluta nulla debetur alia
ꝓ illis peccatis. ſed tñ ꝓ alijs. Pa. vero i.
c. qð q̃dẽ. de pe. τ re. τ Archi. de pe. di. 3.
§. vlti. tenentꝰ φ ñ valet ſed ẽ iterãda ſimplr̃
Sed ego teneo cũ Sco. cuiꝰ opi. vr̃ apte te
nere glo. ſingfris. in. d. c. φ q̃dã. vbi dicit φ
lꝫ nõ valeat tal' quo ad vitã eternã. tñ valet
ei qꝛ ſentiet fructũ eiꝰ. cũ de alio crie pniam
egerit. de pe. di. 3. §. vlti. vbi ẽt glo. tꝫ. φ nõ
tenet talẽ pniaꝫ reiterare. τ has glo. coiter
ſecuntur doc. τ cũ eis tranſeunt. lꝫ Archi.
dicat coiter tenere ꝯriũ τ male.

6 Utrꝫ pnia in articulo mortis dilata valeat
R̃. ſm oẽs φ ſic. p dicta Ezech. 17. In q̃cũ
qꝫ hora ꝯuerſus fuerit peccatõ τ c̃. Sꝫ ho
ra mortis cadit ſub illo ſigno quacunqꝫ er
go τ c̃. lꝫ aduerte φ ẽ valde piculoſũ uſqꝫ
ad illud tps expectare. Et ppea dicit Aug.
de pe. di. 7. i. c. nullus. quẽ ſero penitet. oꝫ
ñ ſolũ deũ timere iudicẽ. ſꝫ iuſtũ diligere. ñ

tñ penã timeat ſꝫ anxiet ꝓ gloria. dꝫ. n. de
crie dolere τ de oi eiꝰ ꝑdicta varietate. hec
ille. Sed cũ hec coiter ñ adſint penitẽti i ex
tremis. tũ qꝛ ꝑncipalr̃ vt plurimũ ꝯuertunt
tales tiõre mortis τ inferni. pꝫ qꝛ niſi mõs
imineret ñ ꝯuerterentur. τ iõ deficit pmũ
neceſſariũ. ſ. φ ñ ꝯuertitur. qꝛ diligit deũ in
ſtũ. Itẽ nec ꝯuertitur principaliter pp glori
am. ſed pp penã euitandã. pꝫ ſi de pena ñ
timeret pſeueraret in malis vt priꝰ. Itẽ coi
ter deficit tertiũ. qꝛ cuꝫ ſit quaſi ex̃ ſe ex in
firmitate ñ põt dolere de ſingulis peccatis
ſicut tenetur nec cõfiteri. Et iõ credo veriſ
ſimũ dictũ Jero. in tranſitu. vix ungt de cẽ
tũ milia hoim. quoꝝ mala fuit vita. in mõ
te diuaꝫ indulgentiã obtinebit vnus. hec
ille. de materia pnie. vide. ſ̃. Confeſſio. 6.

Ercuſſio

duplex eſt. ſ. tp̃ral' q̃ fit ma
lo τ ivtili ſmõe cũ. ſ. indiſcretus
ꝑlatus invtili ſmone pcutit cõda infirmo
rũ. τ hec ſep de ſe eſt mala τ peccatũ mor
tale. niſi aliqua circunſtantia excuſetur. vt.
45. di. c. vlti. Alia eſt pcuſſio corporalis q̃
fit corporali manu vel flagello. vel ſimili v̇
berando. τ hec ſi fit ex malitia. vel odio ẽ
peccatũ mortale. niſi eẽt in modico τ leui.
pꝫ hoc in. c. i. 45. di. iuncto. c. epm. ibidẽ. τ
in. c. i. de clerico pcuſſore. qꝛ ſi eſt clericus
dꝫ deponi φ nõ fieret. niſi eẽt mortale pec
catũ. Si vero fiat ex caritate τ cũ correctõ
nis τ moderate ſic licita eſt τ meritoria in
oibus poteſtatem hñtibus in ſubditos ſuos.
45. di. cũ hẽs. ita tñ φ mſeri pietas. pꝛem
vero diſciplina ſubditis ꝑlatũ exhibeat. vt
45. di. diſciplina.

Utrꝫ clici poſſint v̇berari. R̃. φ eps neieꝫ 1
dꝫ verberare ꝓprijs manibus. 86. di. ñ li
ceat. Alij v̇o prelati poſſunt clericos in mi
noribus ordibus ꝓ leuibus ẽt culpis ver
berare. 45. di. §. ſalamon. dũmõ fiat p eum
ad queꝫ ptinet. de ſen. exco. c. cũ voluntate
§. vltimo. In ſacris vero exñtes verberari
ñ debent. niſi in maioribus cribus. 35. di. c.
añ oia. τ. d. c. cũ beatus. alio qn eẽnt excoi
cati. ar. a ꝯrio ſenſu in. d. c. cũ voluntate. i.
§. ſi qui vero. τ de hoc. ſ̃. Excoicatio. 5. ca
ſu. i. τ quõ pñt hoc p alios clericos facere.
ñ p laicos. τ ibi ponuntur multi caſus i q'
bus põt pcuti ſine excoicatiõe.

Utrꝫ religioſi ſimiliter poſſint verberari. 2
R̃. φ ſic a ſuis prelatis. ẽt pro leuibꝰ culpis
c. reprehenſibilis. de appella. τ de accu. c.
qualiter τ qñ. in fi. Silr̃ pñt p alios regula
res vel clericos ſeculares. nõ p laicos. niſi

qñ ſunt incorrigibiles. vt. ſ̃. i. d. caſu pmo.

Eregrinus

dr̃ ꝓprie q cũ duo
tõis alienas viſitare vadit eccleſi
as. aut ſanctorum reliq̃as. vt nõ. in. c. romi
petas. 24. q. 3. Et tales ſunt ſub ꝓtectõe ec
cleſie. de treu. τ pa. c. innouamꝰ. Et q tales
rebꝰ ſuis ſpoliat dꝫ excoicari. vt in. d. c. ſi
qs romipetas. et duobꝰ. c. ſe. Hodie v̇o p
ꝓceſſum curie ſunt excõicati ipſo facto. et
a papa ſolum abſoluuntur q rõipetas ſpo
liant. Itẽ nõ. φ accedentes ad ſedẽ apoſto
licam interim cum rebꝰ ſuis ſub apoſtoli
ca ꝓtectõe ꝯſiſtunt. ex̃ de pegrinis. c. vnico
Uñ iſtud eſt vltimum refugium illorũ qui
grauãtur ab aliquo delegato vt arripiant
iter ad ſedeꝫ apoſtolicã. qꝛ ſuſpendunt eiꝰ
iuriſdictõeꝫ. vt in. d. c. vnico.

1 Quid fieñ de rebꝰ eorum ſi moriuntur in
via. R̃. Hoſti. φ q̃cunqꝫ aĩo retinendi acci
pit eas. vel aliq̃d eorũ mortaliter peccat.
qꝛ ſunt reſtituende heredibus eorũ ſi pñt
ſciri. vel paupibꝰ erogande ſi ignorantur
vel ſi forte ñ inueniuntur. q eas deferat ad he
redes. nec ſpatur in breui inueniri. Nec va
let ſm Hoſti. conſuetudo vel ſtatutũ i ꝯriũ

2 Peregrinus clericus qs dicatur. vide. ſ̃.
Ordo. 3. §. 16.

3 Quõ dꝫ admitti. R̃. φ dꝫ hẽat lr̃as comẽ
datitias ſeu teſtimõiales. vel pape. vel ſui
epi. et ſic põt admitti. ſi mõ ſigillũ ꝓprij epi
ſit notũ. ar. de prebẽ. cũ ſecundũ. τ de cen
ſi. ſopite. Si v̇o ñ ſit notum dꝫ ſit ſigillũ qñ
qꝫ epiſcoporꝝ. de cle. pe. c. i. Et ſi nullum
prefatorũ eẽt notũ. tunc vbi põt preiuditiũ
magnũ generari ñ creditur ẽt ſi cẽtũ hẽret.
ſm Inno. in. c. tua. eo. ti. Sꝫ vbi nullũ pre
iuditiũ põt euenire. puta vult celebrare in
ſecreto ex deuotõne. ſic admittitur ẽt ſi nul
lã faciat fidẽ. ſꝫ Hoſti. in. c. tue eo. ti.

4 Quid ſi dicat ſe lr̃as amiſiſſe. R̃. ſi ꝓbat p
duos teſtes amiſſionẽ τ tenorem earum. τ
φ ſine vitio fuerunt. admittitur. de priuile.
c. cuꝫ olim in fi. nõ. Ber. in. c. i. eo. ti.

5 Utrum recipiens ad ordines pegrinũ ſiñ
licentia ſui prelati incurrat aliquã penam.
dic vt. ſ̃. Irregularitas. §. 52.

Ericulum

vbi eſt ibi τ lucrum
collocari dꝫ. l. fi. §. ſed cũ in ſcðaꝫ
C. de fur. τ. C. de cadu. tolle. l. vnica. §. ꝓ
ſecundo. ff. de re. iuſ. l. ſm naturã

Eriuriũ

ſm Hoſti. τ Goff. dr̃ q̃dru
plex. Primo mõ falſa iuratio. τ ſic põt eẽ
triplr̃. Primo qꝛ eſt falſitas ex pte iurati.
ſicut cum qs iurat falſum qð credit eſſe ve
rum. τ ſi debita diligentia eſt adhibita nul
lum eſt peccatum. 22. q. 2. hõines. Si v̇o nõ
eſt adhibita ois. ſed tñ aliqua. ſic eſt pecca
tũ veniale. Si v̇o ꝓueniat ex ignorãtia craſ
ſa. l' ſupina iuris l' facti ẽ peccatũ mortale.
ſꝫ Ray. alle. 22. q. 5. q piurat. ꝯcõ. Jo. An.
pꝰ Tancre. in. c. tua nos. de iure iur. τ Car.
in Cle. i. de iure iur. Itẽ excuſat a peccato
mortali in piurio ꝓbabilis error. ſꝫ Pa.
in. c. tua nos. de iur iur. puta cuꝫ qs cr̃dẽs
hẽre rõabilem cãm appellandi appellat. lꝫ
ꝑus iurauerit ñ appellare. ar. c. ſacro. ð ſẽ.
exco. τ. c. qntauallis. de iure iur. Scðo fal
ſa iuratio ẽ ex pte iurantis tñ. vt cum qs iu
rat verum credens eſſe falſuꝫ qð iurat. Ter
tio ex pte vtriuſqꝫ. ſ. cum qs iurat falſuꝫ ſci
ens eſſe falſum Et iſtis duobus modis ſi fi
at ioco ſe ẽ peccatuꝫ veniale. ſm Gofre. 22.
q. 2. φ ait. τ. c. vlt. ſm v̇o theologos eſt pec
catuꝫ mortale pp irreuerentiã dei. Poſſet
tñ dici φ mendacium iocoſum. non ſit ꝓ
prie mendatium. vt in. d. c. φ ait. Iõ poſſꝫ
teneri opi. Gofre. φ nõ peccat mortaliter.
qꝛ non ꝓprie periurat. Sed opi. theologo
rum eſt tutior. multo magis peccat ſi fiat ſe
rioſe. 22. q. 2. hoies. Quod tñ ſic limitat ſãc
tus Bona. τ Ricar. in. 3. di. 9. ſi deliberat
de dicto confirmando τ iuramento per
qð eſt confirmandũ. Secus eẽt ſi delibera
ret de dicto. ſed ñ de iuramento. qꝛ ſic non
peccat mortalr̃. lꝫ ſit veniale graue. Similr̃
eſt peccatũ veniale qñ de neutro deliberat.
ſed totũ ꝓfert ex ſurreptione. niſi quis deli
berare poſſet. τ tñ contẽneret. qꝛ ſic morta
liter peccaret. ẽt ex ſurreptõe pp contẽptũ.
Datur ẽt alia limitatio ſm Pe. aureo. ea.
di. Si iuramentũ fit p ea p q̃ hoies cõſue
uerunt iurare. qñ volunt veritatẽ infalibilẽ
aſſumere l teſtimoniũ. dei. ſui vltiam. Secꝰ
eẽt ſi aſſumeretur ſignũ qð nõ eſt ad tale te
ſtimoniuꝫ inſtitutũ. τ ſine aĩo iurandi intel
lige qñ piurat p deũ ſicut coiter iuratur. quia
ſic nõ eẽt peccatuꝫ mortale ſm eum. qð nõ
qꝛ facit ꝓ iſtis mulieribus q̃ iurant p meã
fidem. in veritate p iſtuꝫ ignẽ. τ huiuſmõi
vt non peccent mortaliter cũ piurant. quia
nec iurare intendunt. nec quibus iuratur
accipiunt ꝓ iuramento.

Secundo mõ dr̃ piurium iuramenti trãſ
greſſio. τ ſi iuratio fuit ſup re mala. vt ñ ire
ad eccleſiã. τ ſimilia. ſic peccauit mortaliter
iurando. τ tenetur de pcepto facere oppo
ſitũ. 22. q. 4. c. i. 2. 3. τ 4. Quod limito ð re

mala de peccato mortali. ſecus de veniali de quo dic. vt. ſ. Iuramentũ. 5. §. 2. Si vero fuit ſup re ſuparrogatõis. ſic ſilr peccauit mortaliter iurando. Sed ñ tenetur facere oppoſitũ. q̃a nõ tenetur intrare religionẽ q iurauit ñ intrare. nõ tñ tenetur iuramẽtũ ſeruare. hec Aureo. Si aũt iuramẽtum ꝓmiſſoriũ erat licitũ ⁊ obligatoriũ ſic peccat mortaliter periurando. ſ. nõ ſeruando qḋ iuramẽto ꝓmiſit. Fallũ hoc i 27. caſib⁹ in quibus non obligat. de qb⁹ vide. ſ. Iuramentũ. 5

2 Tertio mõ ḋr ꝑiuriũ indiſcreta iuratio. ſ. cũ quis iurat ſine iuditio diſcretiõis cõſiderando qḋ iuret. ⁊ vtrũ ſit verum vel ſeruabile. ⁊ ſic ſm Goffre. eſt peccatũ veniale. 25 di. §. criis in fi. Ber. vero in. c. tua. de iure iur. dicit ꝙ ſi fiat cũ deliberatõe ſic eſt peccatũ mortale. de iure iur. ſicut ex literis. Si vero ioco ſe ⁊ incaute. ſic ẽ peccatũ veniale. 25. di. §. alias ea. demũ. ⁊ cũ Ber. ꝯcor. S. Bona. Ricar. ⁊ thelogi i. 3. di. 39.

3 Quarto mõ ḋr ꝑiuriũ affirmãtio dubitationis. vt cũ q̃s illud de quo dubitat aſſerit cũ certitudine efficaci iuramento ꝯfirmata. ⁊ ſic peccat mortaliter ſm Aureo. Secus ſi aſſereret illud humano mõ ſicut põt ſciri i talibus. ſicut Rñdet ordinandis q̃ñtũ ꝑmittit hũana fragilitas. q̃a nõ eẽt mortale ſm eũdẽ Aureo.

4 Quid de illo q iurat ꝑ verbũ credo. cum tñ in veritate nõ ſic credat. ℞. ꝙ quo ad deum ꝑiurus eſt ⁊ peccat mortaliter. ſed quo ad foꝝ ꝯtentioſũ nõ. ẽt ſi ꝓbaretur poſtea ꝯtrariũ ei⁹ qḋ iurauit. vt nõ. Pa. in. c. ex lr̃is de iure iur. ⁊ facit. c. cũ ipoſitionib⁹. de iure iur. li. 6. Rõ q̃a nemo põt dare teſtimoniũ de ꝯſcia alteri⁹. niſi ipe cui⁹ ẽ. ⁊ deus.

5 Utrũ credens ꝯuenire iuramento q tñ nõ facit. exẽplũ non credebã ſatiſfactum creditori cui iurauerã. cũ tñ foret ſatiſfactũ peccet mortaliter. ℞. ꝙ ſic ſʒ nõ. ꝑ Pa. i. c. q̃ñto. de iure iur.

6 Utrũ ois ꝑiurus ſit infamis. ℞. Pa. in. c. teſtimonium de teſti. ſm leges diſtinguit. Aut q̃s iurauit de ꝑterito l' ḋ pñti. ⁊ ſic nõ efficitur infamis ipo iure. lʒ falſũ iurauerit ꝑ. l. i. 2. ⁊ vlti. ff. ḋ cri. ſtellio. ⁊ ſic intellige c. cũ dilectus in fi. de or. cogni. Si tñ ꝯdẽnaretur efficeretur infamis. non tñ rõne iuramenti q̃ falſitatis. Si vero iurauit de futuro ⁊ ñ ſeruauit. tũc ſi iurauit ſibi l' deo ñ efficitur infamis. Secus ſi iurauit ei cum quo ꝯtrxit ꝯtraueniendo iuramto l' pactiõi q2 ſic efficitur infamis. ⁊ ſic itellige. l. ſi q̃s maior. C. de tranſac. ⁊ hoc voluit in effectu glo. ⁊ Bar. i. l. iur⁹. ff. de hũ. q no. iſa. Sentit Io. de ligna. in. d. c. teſtimoniũ. ⁊ Archi. in. c. auctoritatẽ 15. q. 6. ⁊ in. c. ꝑiuri. 22. q. 5. ⁊ placet ẽt de iure canonico cum non reperiam cõtrarium.

7 Utrũ ius vel metus excuſet a peccato mõtali ꝑiuriũ. ℞. ꝙ in iuramẽto aſſertorio cõmuniter tenetur ꝙ ñ. c. ſacris qḋ metus cã. q2 nullus põt abſolute cogi ad iuramentũ falſũ. Sed in iuramento ꝓmiſſorio fuit diuerſitas Tho. 22. q. 3. ar. i. ⁊ Ricar. vbi. ſ. ar. 2. q. 3. ⁊ multi. Alij tenẽt ꝙ peccat mortaliter ſi ñ ſeruat. Ad. c. veꝝ. de iure iur. ℞. ꝙ loquitur in iuditio fori. Pe. Aureo. vbi ſ. tʒ ꝙ peccat venialiter. ⁊ hoc ſeqtur Io. An. ⁊ multi alij ⁊ placet. ⁊ vide. ſ. Iuramentũ. 5. §. 9. cũ duobus ſequẽtib⁹.

8 Qḋ eſt graui⁹ ꝑiuriũ l' hoicidiũ. ℞. q̃dã dicunt ꝙ ꝑiuriũ ẽ graui⁹ peccatũ q2 ẽ ꝯtra rõis ordinẽ directe ⁊ imediate reſpicientẽ deũ. ⁊ hoicidiũ ꝯtra ordinẽ reſpicientẽ ꝓximũ. Alij cõtra. vt Ricar. vbi. ſ. q. 4. ar. i. ꝙ nõ ſit graui⁹. Rõ q2 hoicidiũ directe cõtrariatur actui ⁊ virtuti digniori. ſ. caritati reſpectu actus ſecundarij. ſ. diliges ꝓximũ. Periuriũ aũt directe eſt cõtra actũ virtutiſ latrie. ſed caritatis eſt nobilior q̃ latria. q̃a nobilius eſt ꝓximũ diligere q̃ veꝝ ex cã legitima iurare. ergo eſt grauiuſ homicidium q̃ ꝑiuriũ. ⁊ magis placet. ⁊ primaꝫ rõnem dico negandam ſimpliciter. q2 ſic ſequeretur ꝙ laborans in feſto grauius peccaret q̃ homicida. quod non eſt verũ. Uerum eſt ꝙ periurium eſt grauiſſimũ p⁹ homicidium. Iḋ imponitur penitentia ꝙ ieiunet. 40. dies in pane ⁊ aqua. ⁊. 7. ſequentes ãnos peniteat. ⁊ nunq̃ ſit ſine pnia. 6. q. i. q̃cunq3. et. 22. q. 5. ſi q̃s ſe periurauerit.

9 Utrum ſit grauius periurium adulterio ℞. Ricar. vbi. ſ. ar. 2. ꝙ ſic. Rõ q2 peccatũ dicitur grauius qḋ corrumpit ordinem digniorẽ. Certuꝫ eſt aũt ꝙ ille ordo eſt dignior qui debet eẽ hominis ad deum imediate et directe. q̃ ille qui debet eẽ ad deum ⁊ ad ꝓximum mediante ꝓximo. primus aũt ordo corrumpitur per periurium. ſecũd⁹ ꝑ adulterium. nec ꝑfectius corrumpitur. ſecundus ꝑ adulterium q̃ primi⁹ ꝑ periuriũ. Adulteriũ nõ eſt ꝓpinquius maxime iniurie q̃ poſſit eẽ contra deum. ymo econuerſo. periurium eſt propinquius blaſfemie. que eſt contra deum ex odio ei⁹ q̃ adulterium homicidio.

10 Utrũ peccet ẽt ꝑſona priuata q̃ exigit iuramentum de eo qḋ neſcit. ſed dubitat ḋ veritate. ℞. ſm Aug. q2 hoc ex hũana iſirmitate ꝓcedit ꝙ nõ peccat. Sed ſi ſcit veritatẽ ⁊ cogit iurare quẽ ſcit falſuꝫ iuraturũ peccat mortaliter. 22. q. 2. qui exigit. qḋ itellige vt. ſ. Iuramentũ. 3. §. ii.

11 Utrum clericus nulla neceſſitate coactus veniens contra propriã ꝓmiſſiõeꝫ vallatã fidei interpoſitione ſit priuãd⁹ ſuo bñficio ℞. tenent Io. Ber. ⁊ Hoſti. in. c. querellã ne ꝑlati vices ſuas. Pa. in. c. querellam. ḋ iure iur. ꝙ dʒ priuari. q̃a ſic eſt ꝑiurus. qui fide interpoſita ꝓmiſſum frangit ſicut qui ꝑiurat. ⁊ cum ꝑiurus ſit priuandus beneficio ⁊ deponendus ab ordine. vt ꝓbatur in c. cum non ab homine. de iudi. ſic ⁊ frangens ꝓmiſſum fidei interpoſitione vallatũ. Archi. in. c. iuramenti. 22. q. 5. tʒ ꝙ nõ. quia non eſt ita graue peccatũ contrauenire ꝓmiſſioni tali ſicut iuramento. ⁊ cuꝫ Archi. eſt do. Anto. ⁊ magis placet. cũ non inueniatur talis pena exp̃ſſa ſicut cõtra ꝑiuros. Et que ḋr̃a ſit inter fidei interpoſitioneꝫ ⁊ iuramentum. vide Iuramentum. i. §. 6.

12 Utrũ collatõ fc̃a ḋ bñfi⁹ eccl'aſtico ꝑiuro ſit nll'a ipſo iure. ℞. Pa. i. d. c. q̃rellã. de iure iur. ꝙ ſic. de re. iur. infamibus. li. 6.

13 An aũt ꝑiur⁹ cũ ſit infamis ꝑdat ipſo iure beneficiũ. vide. ſ. Infamia. §. 9.

Ermiſſio

quot modis accipitur. vide. ſ. Uſura. 2. §. 14.

Ermutatio

eſt vnius rei certe ꝓ altera re certa uicaria ꝑſtatio. C. de re. ꝑmu. l. i. in glo. Et nõ. ꝙ ꝑmutatiõ non inuenitur niſi in genere. ⁊ ſic adaptatur contractibus noiatis ⁊ inoiatis. ſm ꝙ nõ. i. ℞. eo. ti. ff. ⁊. C. vñ qñ datur vna ſpẽſ ꝓ altera ſic eſt contractus innoiatus. ⁊ non ꝑmutatio in ſpẽ. ꝓ hoc tex. in. l. naturalis. §. i. ff. de ꝑſcri. verbis. Glo. tñ. ⁊ Bal. in. l. i. C. eo. dicunt ꝙ ymo inuenitur ꝑmutatio in ſpẽ. ſ. qñ datur ſpẽs certa ꝓ ſpẽ alia certa. puta iſte liber valens centũ ꝓ illa poſſeſſione eiuſdẽ ꝑcij. Sʒ qñ datur genus ꝓ genere vel ꝓ ſpẽ. vel ſpẽs ꝓ genere. tunc ẽ cõtractus innoiatus. nõ ꝑmutatio in ſpẽ. ⁊ ſic itelligunt. d. l. naturalis. et eſt verius q̃ primũ.

1 Quõ ꝯhitur ꝑmutatio. ℞. reꝝ interuentu. nõ ex ſolo pacto q̃a ex ſola cõuentõe ꝑmutatõis nulla re hinc inde ſecuta neutri competit aliqua actio. C. eo. l. ex placito. q̃a eſt nudũ pactũ. vt nõ. glo. in. d. l. i.

2 Utrum ſtatutum loquens de emptiõe hẽat locũ in permutatione. ℞. ꝙ in ſtatutis iuris communis. appellatione venditionis venit permutatio. ſm Rico. de neapo. i. l. i. § ſi q̃s i fraudẽ. ff. ſi q̃d i frau. patro. ⁊ Guli. de cuneo. in. l. de q̃b⁹. ff. de le. dicit ℞ oia q̃ de iure coi locuntur in venditõe habẽt locũ in ꝑmutatõe. facit. c. i. de hũ. q̃ fi. a ꝑla. in verbo vendere. vel ꝑmutare. In ſtatutis vero municipalibus. tũc ſi eſt odioſũ ñ hʒ locũ. Si vero eſt fauorabile. ſic hẽbit locũ ⁊ ſic ꝯcor. iura que vidẽtur diuerſa. ⁊ doc.

3 Utrum ꝑmutatio beneficioꝝ poſſit fieri ſine auctoritate ſuperioris. ℞. ꝙ ñ. d. c. q̃ſitũ. de exce. ꝑla. c. ſicut vnire. de cẽſi. ꝓhibem⁹. de ꝑbẽ. maiorib⁹. ⁊ q ꝓpria temeritate hãc ꝑmutationẽ fecerint priuãdi ſunt. eo. ti. cũ olim. Fallit hoc qñ agitur ſolũ de ꝓꝓ etate. puta cũ duo epi litigant ſuꝑ aliqua eccl'a. quã vnus dicit debere eẽ ſibi ſubiectã alter poſſidẽs negat. ſic poteẽt fieri ꝑmutatio ꝙ vn⁹ hẽat vnã eccleſiam ſibi ſubiectã. alter alterã. Sec⁹ ſi ageretur. vt tal' i tali bñficio reciperetur. l' intitularetur. q2 ñ põt ſine auctoritate ſuꝑioris.

4 Utrũ clici poſſint iire tractatũ de ꝑmutatõne ꝑbẽdaꝝ. l' dignitatũ ⁊ alioꝝ eccl'aſticoꝝ bñficioꝝ. ℞. ꝙ ꝯuẽtõeꝫ iter ſe facere ñ pñt. vt in. d. c. q̃ſitũ. Tractatũ aũt inire pñt. dũ mõ ꝓmiſſiõeꝫ l' pactõeꝫ ñ faciant. ⁊ ḋ hoc hẽs tex: cũ glo. in Cle. i. in verbo volentib⁹ eo. ti. ⁊ tʒ Io. An. i addi. ad Spe. i. ℞. eo. ⁊ i. c. i. eo. ti. li. 6. ⁊ Pa. i. d. c. q̃ſitũ. Rõ q2 tractatus ñ icludit deliberatũ ꝯſẽſũ. c. fi. de hĩs q̃ fi. a ma. ꝑte ca. ⁊ iḋ pñt tractar' ſʒ ñ ꝯcludere ſed ſupponere ſe diſpoſitõi ſuꝑioris ad quẽ ꝑtinet tal' collatio. Inno. tñ in. d. c. queſitũ. tʒ ꝙ ꝑbende eiuſdẽ eccl'e ⁊ eiuſdẽ q̃litatis pñt ẽt ꝑmutare ſine auctoritate ſuꝑioris. lʒ ꝯtrariũ teneant Hoſti. ⁊ Io. ḋ ligna. i. c. fi. eo. ti. quod eſt tutius. lʒ Inno. opinio poſſit teneri poſt factum ſm Io. ḋ ymo. Multi tamẽ doc. tenent ꝙ nec etiã tractatum in permutatione beneficiorum poſſunt habere. ſed mihi non placet. tum quia epiſcopus aut alius prelatus ad quẽ ſpectat non poteſt dictam permutationem facere ſine eis quorum ſunt ſm do. Anto. i. c. i. eo. niſi ex neceſſitate vel ex cã. ſecundum glo. in. c. i. de re. eccle. non alie. que tamen non ſm aſſertioneꝫ epiſcopi credetur ſecundum Gul. in Cle. prima de electio. ſʒ oportet probetur. ⁊ ſic patet ꝙ opõtet eos prius tractare. aliter eſſent beſtie. tum etiaꝫ quia niſi prius tractarent nunquam conuenirent ante prelatum ꝓ ꝑmutatõe fiẽda

Utrum auctoritas ptineat ad eṗm de pmuta tione ſuoꝝ iſerioꝝ. R̷. ꝙ nõ. niſi ad ipm ptineat collatio vel iſtitutio illoꝝ bñficioꝝ: ſed ptinet ad eũ ad quem collatõ ł inſtitutõ pertinet. ar. c. ad hoc. §. fi. ꝺ offõ. Archi. ꝛ in. c. ſup eo. i fi. de offõ. dele. Si vero ad vnũ ptinet electio puta. ad canonicos ꝛ ad aliũ ꝯfirmatio neceſſario reqrit ꝯſẽſus eoꝝ q hñt eligere. ſm Jo. An. ar. d. c. ad h̃ Si aũt eṗs pmutet cuꝫ capſo: reqrit aucto ritas. Archiepi. c. i. de re. ec. ñ alie. cum vo pmutare vult cuꝫ alijs ſufficit ꝯſẽſus capli ſui. ſm Hoſti. Qñ vo ptinet ad ſupiores ꝛ capłm collatio: ſic reqritur ꝯſenſus vtriuſ q nec põt capłm p ſe niſi qñ ſedes vacat. ꝺ ma. ꝛ obe. c. hijs que. ꝛ. c. cum olim. ꝛ. c. vnico. de ma. ꝛ obe. li. 6.

6 Utrum poſſit dari pecunia ꝓ recõpẽſatõne maioris beneficij ꝯmutati ſine ſimonia. R̷. Pa. i. c. ad q̃ſtiones eo. ti. ꝙ ſic: ſi pecunia detur i recõpẽſatõe ꝓuẽtuum tꝑalium non ſpũaliũ. qꝛ ſi occaſione ſpũaliũ iuriũ ꝺ qb᷒ pl᷒ hꝫ vna eccła q̃ alia pecunia tribuatur ſi moia erit. puta qꝛ hꝫ maiores auctoritates in admiſtratõe ſpũaliũ. ꝛ h᷒mõi. Et iõ cõcludе ꝙ tria reqrunt. vt licita ſit pmutatio bñficioꝝ eccłaſticoꝝ. Primo ꝙ ñ paciſcantur. ſꝫ ſolũ hẽant tractatũ ptes. Secũdo ꝙ ñ fiat ſine auctoritate ſupioris pmutatio. Tertio ꝙ aliqd tꝑale ñ detur ꝓ recõpẽſatõe ſpũał. pũ. maioris auctoritatis. ł admiſtratõis ſpũał. ꝛ h᷒mõi exñtis i alio bñficio in quo fit pmutatio.

7 Utrum hñtes expectatiuas pape poſſit pmutare. R̷. Pa. in. c. cũ oli. eo. ti. ꝙ nõ. qꝛ ſũt gře pſonales. ꝛ ñ excedunt pſonã cui ꝯcedũtur. c. ſi cui. de pben. li. 6.

8 Utrum tales hñtes expectatiuas ad pria vacantia poſſint ipedire pmutatõem. R̷. ꝙ ſi. c. lꝫ. eo. li. 6. ymo ſi talia bñficia ꝯferãt aliqſ q̃ ipſis pmutare volẽtib᷒ ñ valet ipſo iure. Cle. vnica. eo. ti.

9 Utrum mancipia eccłe poſſint pmutari cuꝫ mancipijs priuatoꝝ. R̷ ꝙ ñ niſi ad hoc vt libera fiant. c. mãcipia. eo. qꝺ ẽ veꝝ ſꝫ Hoſti. niſi vbi expediret eccłe cũ donari poſſint. qꝺ ẽ fortı᷒. i2. q. 2. eccła. ꝛ qñ ſit pmutatio oꝫ dent duo alij. ca. q. c. eṗs q mãcipia

10 Utrum ſui fugitiui pmutari poſſũt. R̷. ſꝫ Inno. i. c. mancipia ꝙ ſic. ꝛ diſtrahi. c. iniuſtũ. eo. ti. qꝺ veꝝ ẽ patefacto vitio emptori ſm Ber. ꝛ p᷒ q̃ ſdicerũt. Sꝫ i fuga dũ ſũt vẽdi ł pmutari ñ pñt. C. ad. l. fau. de pla. l. i fuga

11 Utrum pmutatões q̃ fiunt a mercatorib᷒ de lana ad pannũ ꝛ h᷒mõi liceant. R̷. ꝙ ſic. dũmõ fraus ꝛ dolus ñ iteruẽiat. ꝛ ea q̃ dicta ſunt in. c. ẽptio. §. i. Itẽ ꝙ ñ fiat ad dãnũ tertij. ſicẽſit qñ dat pãnos textorib᷒ ꝓ mercede laboris. ſi inde grauetur laborator illicitũ ẽ. ꝛ reſtitueẽ tenẽtur. niſi a pn᷒ ſic ꝯuenıſſẽt. ł ſic eẽt ꝯſuetudo dãdi tiñ de pãno.

Perplexitas ẽ dubiũ. ꝺ quo dic vt ſ. Dubium.

Pertinax ſꝫ Iſido. li. ethi coꝝ dꝛ q ẽ ipꝛudẽter tenẽs. qi oio tenax. qꝛ i ſuo ꝓpoſito qi ad victoriã pſeuẽat pluſq̃ oꝫ. ne videaꝛ minus ſapiens q̃ aliı̃. ꝛ opponitur pſeuerantie ſm Tuliũ i Rethorica ſua. qꝛ pſeuerans q̃tũ oꝫ. ſtat ptinax pluſq̃ oꝫ. mollis vero minuſq̃ oꝫ. vñ ſi qs firmat ſe in ſua ſnia. ꝙ ẽt ſi eccła deteriaret ꝯriũ. ł in eo qꝺ ptinet ad fidẽ. vel bonos mores. ſꝫ oppoſitum eius quod dicitur a doctoribus. mortaliter peccat. ꝛ ſapit hereſim. di. 8. qui cõtenta. alias niſi per accidens rõne ſcandali ptinacia non eſt peccatum mortale.

Perſeuerantia ſm Tuliũ in Rethorica ſua. eſt in ratione bene conſiderata ſtabilis ꝛ perpetua manſio. ſine ipſa nihil valet velociter currere. de pe. di. 3. in caſſuꝫ ꝛ ppea laudatur 7. q. i. ſuggeſtum.

Perſona miſcabił q̃ dicaꝛ vid. ſ. miſcabił.

Perſonatus vid. ſ. Dignitas i pn.

Pietas accipit. aũ ꝓ cultu diuo. Aũ pietas idẽ ẽ ꝙ religio latie. grece aũt latria. ſeu theoſebia. vñ ꝓpe pietas ẽ theoſebia. i. cultus dei iterior. q̃ ꝓpe ptinet ad ſuitutes theologicas. Religio vo ẽ latria q̃ ptiet ad ſuitutẽ diuã exteriorẽ. iſtꝺ elicit ab Aug. 10. ꝺ ciuitate dei. c. 4. Aũ vo accipit ꝓ miſericordia. mãſuetudie. ꝛ clemẽtia. ꝺ q̃ vide. ſ. Miſericõdia. ꝛ ſic dıẽ q̃dã releuatõeꝫ idigẽtie ꝓxi ꝛ ꝯpaſſiõeꝫ i ei᷒ calamitate. ꝛ ſic accipit ꝑma thi. 4. pietas ad oia valet. Sup q̃ Ambro. pietatẽ ſequẽſ igt. ſi lubricũ carıſ patiaꝛ ſꝫ ñ pibit. qꝛ p h᷒ ꝙ aliqs pietatis opib᷒ vacãs i pc̃o mõtali ſe diſpõit ad gr̃aꝫ vt ñ ſacile pmittatur i pditõem ire. ꝛ ꝺ iſta dꝛ. 2i. q. 2. ſi q̃libet. 41. di. §. i.

Pignus dꝛ a pugno. vñ ꝓpe dꝛ pign᷒ reſ mobiſ tradita de pugno ſeu manu ad pugnũ ſeu manũ. ff. de ver. ſi. l. plebs. §. pign᷒. Et differt ab ypoteca in noſe ꝛ re. qꝛ ypoteca eſt obligatio rei imobilis. inſti. de actio. ꝛ ob. §. inter pignus. Aũ pignus dꝛ cũ trãſit in creditorẽ. ypoteca vero cũ ñ tranſit. Sꝫ quantũ ad actionẽ nõ differunt inter ſe. qꝛ ꝓ vtraqꝫ pignoratitia datur debitori. ypotecaria creditori. d. §. inter pignus. Aũ dꝛ ypoteca ab ypos ꝙ eſt ſub ꝛ teſis ꝙ ẽ poſitio qi res ſuppoſita obligatõi. Differt ẽt ſm gramaticos pignus pignoris. ꝛ pign᷒ pigneris. vñ graciſmus. pignora natorum dicuntur pignera rerum. ſꝫ hoc nõ ſuetur.

1 Que res pñt pignori obligari. R̷. ꝙ quecunqꝫ vendi pñt. ꝛ que vendi nõ pñt. nõ pñt pignori dari. ff. que res pigno. da. po. l. i. §. eã rem. Quedã tñ vendi pñt que non pñt pignori dari. vt ſunt aliena que vendi pñt. ff. de ꝯhen. ẽptio. l. rem alienã. ſed pignori nõ pñt dari niſi iſra. C. q̃ res pigno. da. po. l. qui filios. Intellige ꝙ res aliena põt vendi ſi eſt imobilis. qꝛ ſi mobilis ẽ ſi ꝯtrat inuito dño eã. ſurtũ cõmittit vendenſ nec valet venditio ſi venditor ꝛ ẽptor ſciunt. nec ẽptio ꝯhitur. l. ſi in ẽptione. ff. ꝺ ꝯhen. empti. Rõ diuerſitatis ponitur i glo. d. l. rem alienã. ꝛ ibi vide. Item generalis obligatio bonoꝝ eccleſie põt fieri ꝓ obſuatione cõtractus a clericis. ſed nõ ſpãlis ſine ſolẽnitate. de qua. ſ. Alienatio. Ita nõ Pa. in. c. nullus pſbiter. de pigno. Item pñt pignori dari res pñtes ꝛ future. vt fructus pendentes. ptus ancillarũ. fetus pecorum. ꝛ ea q̃ naſcũtur ff. de pigno. l. ꝛ q̃ nũdum. ꝛ q res ſuas obligat de pñtibus ꝛ futuris intelligitur. q̃uis nõ exꝑmatur. l. vlti. C. q̃ res pigno. da. po. Sed tñ vꝛ exceptuꝫ oẽ illud quod obligaturus ſpãlr non erat vt veſtes. ſupelectilia. ꝛ mãcipia. que i vſu hẽbat. ꝛ ſilia. l. i. C. que res pigno. ob. po. ꝛ. l. obligatione. ꝛ. l. deniqꝫ. ff. de pigno. Si vero q̃s dicat mobilia ꝛ imobilia ꝛ ſe mouentia ñ veniũt actõẽs. nec noia debitorũ. C. de pac. pigno. l. i. Iteꝫ pignorari pñt res corporales ꝛ incorporales. ꝛ noia ꝺbitorum. ff. de pigno. l. cũ conuenit. Item ſeruitutes pſonales. vt vſus ꝛ vſuſfructus. ff. eo. l. ſi is. §. vſũfructũ. Item ſeruitutes ꝑdiales ꝛ ruſtice. vt q̃diu pecunia ñ ſoluetur nõ liceat ipſis vti. ꝛ ſi. ĩ. certũ tꝑs nõ ſit erit ſoluta liceat vendere. l. ſꝫ an vie. ff. eo. Itẽ comoditas ſeruitutũ ꝑdioꝝ vrbanoꝝ ſicut in ruſticis hoc cõtinget. vt. ſ. liceat creditori ire. ꝛ agere. d. l. ſed an vie. iura aũt ñ vt. d. l. ſi is. §. vlti.

2 Que reſ ꝓhibetur pignori obligari. R̷. ꝙ hoĩs liberi ẽt ꝓ ꝺbito. c. 2. eo. de quo dic vt ſ. Obſeſ. Itẽ nec eccłie. i aũt. ꝺ alie. ꝛ ẽphi. §. 2. qm̃. Itẽ monumẽta. l. 3. C. q res pigno. obli. po. Itẽ ſacra vaſa. veſtimẽta. libri. ł alia ornamẽta eccłiaſtica. l. ſancim᷒. C. de ſa. ſan. ec. l. i. ff. q̃ res pigno. obli. po. ꝛ. c. i. eo. Niſi neceſſitate. vt ẽ redẽptio captiuoꝝ ꝛ pro paupib᷒ alẽdis ꝛ huiuſmõi. vt nõ. i. d. c. i. ꝛ. 12. q. 2. aurum.

Quot modis ꝯhiꝛ pign᷒. R̷. ꝙ duob᷒ modis. ſ. tacite ꝛ expſſe. Tacite ꝯhiꝛ ꝛ ſũt obligata oia bona vndeci pſonaꝝ. Primo admiſtratoris bonoꝝ ipi eccłie. ar. 13. q. 2. ill ꝺ ꝫ gl. ꝛ Pa. i. c. ex lr̃is ꝺ pigno. Scꝺo viri reſpectu dotꝭ vxori ſue. vide. ſ. dos. §. i. ꝛ etiam pro paraſernalibus ꝛ donãt. pp nuptias. vt. ſ. dos. §. 12. ꝛ paraſerna. §. 2. Tertio illi᷒ q dotẽ ꝓmiſit. de iſtis duob᷒ hẽtur. C. de rei vx. act. l. vnica. ꝛ. d. c. ex lr̃is. Quarto ꝯhẽtis cũ fiſco ipi fiſco. C. i qb᷒ cãis pi. ta. ꝯ. l. i. ꝛ. 2. Quinto tutoris pupillo ꝛ curatoris minori. C. in qb᷒ ca. pi. ta. ꝯ. l. ſi mat. ꝛ. l. fi. C. de legi. tute. Sexto ꝯductoris oia bona iuecta ſeu illata in ruſtico ꝑdio dño ſciẽte ꝓ pẽſione ꝺbita. In vrbano vo ñ diſtinguiꝛ. an ſciat vel ignoret qꝛ tacite obligant. ff. de pigno. l. ſi horreũ. ꝛ. l. hoc iure. ꝛ. C. in qb᷒ ca. pi. ta. ꝯ. l. ſãcim᷒. Septimo pr̃is tacite obligant filijs pro bonis aduẽticijs ꝛ ꝑcijs eoꝝ. C. de bonis q̃ lib. l. cũ oꝫ. Octauo mr̃is ꝯuolantis ad ſcꝺas nuptias filijs ꝑoris mr̃imonij ꝓ reſtitutione eorum q̃ a ꝑmo viro lucrata fuit. C. de ſeꝯ. nupt. l. hac edictali. §. pñ. ꝛ. C. i qbus ca. pi. ta. ꝯ. l. ſi mater. Nono defũcti ꝓ legatꝭ. ꝛ fideicõmiſſis. C. coia de le. l. i. Decimo primipilari fiſco. C. qui mo. pi. ta. ꝯ. l. ſatis. Undecimo bona ꝯductoris vectigalium fiſco. l. ſemp. §. ꝯductores. ff. de iur. imunita. Duodecimo ꝯhitur ypoteca in naui ei q dedit ad eam reficiendam vel armandam. l. interdum. ff qui poti. in pigno. hẽatur. Secus ſi dediſſet ad emendum eam qꝛ nõ haberet ypotecam in ea. Idem dic de eo qui mutuanit ad nauctam emendam ꝙ habet in ea tamen ypotecam ſecundum Hoſti. i ſũma. 5

Que pacta ꝓhibentur in pignore. R̷. ꝙ omne pactum turpe. impoſſibile illicitum. Item pactum legis cõmiſſorie qꝺ ẽ pactuꝫ quo debitor obligat ſe iſolutuꝫ dare pign᷒ ff. de ſolu. l. Calopodius. Item qñ ꝯuenit ne pignus. redimat in perpetuum. vel. añ. diem ſibi prefixam. ar. c. precarium de prec. Item qñ ſit pactum ne liceat creditori pignus vendere poſt interpellationem debi- 4

torís.l. ſi creditoꝛ.§.vlti.ff.de de diſtra.pignoꝛ. et de iſtis dī in.c.ſignificāte.eo.ti.

5 Quid ſi fiat pactū vt dic̄ ꝑfixa non ſoluēte debitoꝛe creditoꝛ ex tunc rē hēat in feudū ℞.ꝙ non valet.qꝛ fieret fraus legi. vt in cō ſti.Fede.de feu.da.ad li..l.cōmiſſo.c.i.⁊ ḋ hijs pactis. vide.ſ̄.Pactum.§.17. cum ſequentibus

6 Utrum pactū ꝙ āmiſſio pignoꝛis quocunq̄ caſu liberet debitoꝛem valeat.℞.ꝙ ſic.C.de pigno.ac.l.que foꝛtuitis.

7 Quid pōt facere creditoꝛ de pignoꝛe. an poſſit vendere.℞.ꝙ aut conuenit expꝛeſſe vt poſſet vendere.⁊ ſic debet pꝛimo denunciare debitoꝛi.⁊ poſtea ſm̄ foꝛmā ↄuētam poterit vendere aliter non. Aut cōuenit ꝙ non venderet.⁊ tunc dꝫ ter debitoꝛi denūciare vt ſoluat.⁊ inter vnam denunciationem ⁊ aliam dꝫ eē͂ triduū.ff.de pigno.ac. l.ſi conuenit.de diſtrahen.in glo. ꝙ ſi non ſoluerit poterit vendere. alias vendendo ſine trina monitione teneret̄ furti.Si v̄o nl̄ la fuit facta mentio de vendendo vel nō vēdendo.tunc dꝫ ſemel nunciare vt ſoluat. ⁊ poſtea elapſo biēnio vendere poterit. hec ꝓbantur in.d.l.ſi ↄuenit.de diſtrahen.

8 Sed quid ſi creditoꝛ vēdito pignoꝛe bona fide minus accepit q̄ ſit debitum ſuum ℞.ꝙ reſiduum repetet a ḋbitoꝛe. Si vero plus debito vendidit tenetur illud plus reſtituere debitoꝛi.C.de iure.do.l.vlti.

9 Utrum pignus poſſit per creditoꝛem alteri pignoꝛari.℞.ꝙ ſic.vt eſt tex. in.l.i.C.ſi pignus pigno.da.ſit. Et lꝫ Spe.dicat non licere vltra tres vices.Tenet tn̄ ⁊ veri⁹ An ge.in.d.l.i.ꝙ ēt per mille vices. qꝛ ius queſitū a creditoꝛe in pignoꝛe eſt reale ⁊ ē trāſitoꝛium de perſona ad perſonā in mille manus. ⁊ ſic concludit tex d.l.i. in verbo tādiu eē͂ ⁊c̄.

10 Quid ſi alius cui res pignoꝛata fuit alteri vendidit qui foꝛte abſentauit ſe qḋ remedium dabitur pꝛimo ḋbitoꝛi ad conſequēdum rem ſuam.℞.Spe.dicit ꝙ aget cōtra pꝛimū creditoꝛē.ſed pꝛimus creditoꝛ liberabitur cedendo ſibi act̄.contra eum cui legitime pignoꝛauit. ⁊ ſic alius reſpectu tertij ⁊c̄.

11 Utrū poſſit pignoꝛari vſurarijs nſi tꝑis q̄ hn̄t ex pꝛiuilegio ꝙ poſt annū lucrantur pignuſ.℞.ꝙ ſic.⁊ ſi perditur.damnū erit debitoꝛis.qꝛ qḋ fit lege permittente nō meretur penā.l.gracus.C.de adulte. ⁊ iō cū lex permittat pignus pignoꝛi obligari ſibi imputet debitoꝛ. Qḋ tn̄ limito verū ſi nō pignoꝛauit niſi ꝓ q̄titate ſibi debita:qꝛ pro pl⁹ n̄ lꝫ in aliquo caſu. Itē ſi hoc fecit ꝓ neceſſitate vel vtilitate ſua.qꝛ pꝛo alio reſpectu nō lꝫ ſub vſuris accipe. Itē.3.ſi hoc notificauit debitoꝛi iſtis non ↄcurrētibus non liceret.

Utꝝ creditoꝛ teneat̄ fructus pignoꝛis cōputare in ſoꝛtē.℞.ꝙ tā fructus quos ꝑcepit q̄ quos ꝑcipere potuiſſet ⁊ ex ſua negligētia nō ꝑcepit tenet̄ ↄputare i ſoꝛtē:⁊ quod plus ſupereſt reſtituere debitoꝛi ita tenet glo.in.c.cum cōtra.eo.ti.⁊ ſequitur.Pa. ibidem ⁊ Jo. An. in.c.i.⁊.2.de vſuris. Hoſti.in ſumma tenet oppoſitum quo ad ꝑcipiēdos.ſ.ꝙ nō teneat̄:niſi fuerit in dolo vel lata culpa. vt puta. qꝛ erat ſolita locari vel erat q̄ querebat eā ↄducere .hoc idem ſeq̄tur dn̄s Anto.Sed mihi magis placet opinio.Calde q̄ tꝫ ꝙ ſi ſoꝛti ē ſatiſfactū tenetur ēt de ꝑcipiendis:qꝛ ē male fidei poſſeſſoꝛ in nō reſtituendo rem. Si vero ſoꝛti nūdum ē ſatiſfactum ſic nō tenetur de ꝑcipiendis.quod itelligo veꝝ niſi ſit in dolo vel lata culpa.Et ſic tene ⁊ limita ⁊ concoꝛ.l.i ⁊.2.C.de pigno.ac.⁊ hoc. 12

Sed q̄ro qn̄ pēſionē ſoluet pꝛo domo pignoꝛata creditor.℞.Spe.tenet ꝙ ſolum ad illā quātitatem quam idē creditoꝛ ꝑſtitiſſet.l.in ſūma.§.frumento.ff.de condi.in debi.Sed Pa.in.d.c.cū ↄtra diſtinguit ꝙ ſi fuit ſimplr̄ pignoꝛata tunc tenetur ad eā pēſionem q̄ cōiter iuenitur a quocūq̄ alio Si vero fuit actum vt ſolum illa ſoluatur q̄ ſibi placet ſic eſſet veꝝ dictum Specu.q̄uiſ duꝝ.ſed ego limito verū iſto.2.caſu imo dico:ſed in aliquo notabili non credo verum alr̄ eſſet via aperiendi additum vſurarijs ⁊ iniq̄tati. Nec obſtat.§.in frumēto: qꝛ loquitur qn̄ indebite per erroꝛē limitatio fuit facta qꝛ tunc non obligatur creditoꝛ niſi in q̄tum fuit factus locupletioꝛ: quod bene nō.qꝛ pauci aduertunt

Utrum liceat pignoꝛe vti.℞.Pa.in.c.i. de depoſito ꝙ ſi pacto interueniente eo vtitur vſuram cōmittit ſi comoditas quam cōſequitur ex vſu ē extimabilis pꝛecio.c.i.de vſuris ⁊.d.c.cū ↄ ⁊ tenetur reſtituere.Si vero nō iteruenit voluntas dn̄i ⁊ ↄ eius voluntatem vtitur eo furtum cōittit.l.ſi pignore in pꝛin.ff.de furtis niſi veriſimiliter crederet dn̄m ꝑmiſſuꝝ.vt nō. in.c.dudum de elect̄.⁊ Inſti.de obli que ex dilic.naſcū.§. placuit. Att̄n ſemper fructus ſeu extimatio vſus eſt computanda in ſoꝛtem:niſi ſit talis res cui⁹ vſus iter amicos gratis ſolet ↄcedi. 13

14 Utꝝ creditoꝛ repetet expēſas q̄s fecit i pignoꝛe.℞.ꝙ ſi bona fide eas fecit poterit repetere:niſi ſint immoderate.l.ſi ſeruos .ff. ḋ pigno.acti.⁊ ar.in.l.i fūdo.ff.de re.ven. Ber.tn̄ in.c.i.de vſuris intelligit ꝙ repetet expēſas neceſſarias nō voluntarias. Sed tu dic ꝙ etiam vtiles dummodo nō nimis magnas.vt nō.glo.in.l.creditoꝛ. C.ḋ pig. act.tex.eſt in.d.l.ſi ſeruos.

15 Quid ſi res pignoꝛata perijt aut deterioratur.℞.ꝙ tenetur de dolo lata culpa ⁊ leui.ita nō.glo .in.l. ſi creditoꝛ.C.de pigno. ac.tex. ē Inſti. quibus mo.re.ↄ.obli.§.fi. ff.de pigno.ac.l.ſi cum venderet in fi.

16 Utrum remittens pignuſ.vel bidellus reſtituens libꝝ ſocio ↄſueto vl̄ famulo illius. cuius ē teneat̄ ſi talis cui dedit infidelr̄ egit ℞.Pa.in.c.fi.de fur.ꝙ nō.ar.in.l .eum q̄ ⁊ in.l.argentum.ff.como.facit.c.ſignificante.eo.ti.⁊ ſeq̄tur.Bar.in.l.ſi quis vxoꝛi.§. apud Labeonem.ff.de fur. Idē dicit ſi eū aſſignauit alicui deferenti aliquod ſignum illius cuius erat ⁊ facit.d.c.ſignificante cū ibi nō.non ē tamen credendum de facili talı ſigno ar.c.i.⁊.2.de fide inſtrumētoꝝ

17 Quātum durat pignus.℞.donec fcā fuerit tota ſolutio debiti vſq̄ ad minimū quadrantem.l.q̄ diu.C.de diſtra.pigno.

18 Utrum poſſit creditoꝛ ꝑſcribere pignus. ℞.ꝙ non.nullo tꝑꝛ.l.pignoꝛi rem acceptā ff.de vſucapionibus

Igricia ē q̄dam tarditas ad exequēdum bonū.Toꝛpoꝛ vero ē remiſſio in executione boni que quādo ſit moꝛtale peccatum.pꝫ.ſ̄.Accidia.§.i.

Irata dī q̄libet qui in mari aut in fluminibus depꝛedatur.vt nō.in aut.nauigia.C.de furt̄. Et tales ſunt excōicati excōicatione papali ꝑ pꝛoceſſum curie cū oibus receptatoꝛib⁹ eoꝝ ⁊ dantibus eis auxilium.ↄſilium.vel. fauoꝛem.Ita etiam nō. Jo.An.⁊ dn̄s.Anto.in.c.excōicatōni de raptoꝛibus ꝙ ter in anno ab oꝛe ſūmi pōtificis excōicantur.

Lacere velle hōibus vtꝝ ſit peccatū.℞.ſm Tho.22.q.115.ꝙ aut q̄s q̄rit placere ꝑꝑ caritatē nutriēdā:vel vt i eis ſpūalr̄ ꝓficiat:vel vt ꝓuocent̄ ad bonū ⁊ in hijs q̄ ſunt bona vt cantare in eccleſia hoꝛas vel laudes diuinas ⁊ huiuſmodi. ⁊ ſic laudabile ē.Aut q̄rit placere ꝑꝑ inanē gl̄iam vel ꝑꝑ lucꝝ.vel i malis ⁊ ſic tale pcm̄ ē quale ē illud ꝑꝑ qḋ placere cupit de q̄b⁹ ꝑs.Deus diſſipabit oſſa eoꝝ q̄ hoībus placent. ⁊ ad Galatas.2.Si hōibus placerē xp̄i ſuus n̄ eſſē .Intellige qn̄ ē moꝛtale illud ꝑꝑ quod vel in quo cupit placē.puta.ſi ꝑꝑ vanāgloriam ſic ē moꝛtale pcm̄ talis ↄplacētia:quādo talis vanagloꝛia ē moꝛtalis. vl̄ ſi q̄ritur talis ↄplacencia per opa peccati moꝛtalis ſic erit moꝛtale pcm̄ alias veniale.

Ollicitacio ē ſolius ꝓmittētis.ſpōſio:vt qn̄ ꝓmiſſio fit de aliquo alicui. ⁊ illius ↄſenſus cui fit ꝓmiſſio n̄ extat acceptās: l̄ qꝛ erat abſens.vn̄ pollicitacio differt a pacto:qꝛ pollicitacō ē vni⁹ tm̄: Pactū v̄o duoꝝ ad min⁹. Pollicitacō v̄o tūc trāſit in pactū qn̄ ꝑ nūciū l̄ lr̄as mittit ⁊ acceptat̄ qꝛ ibi ē duoꝝ ↄſenſus.l.pactū.ff.de pollici. Un̄ polliceri dicimur quando nullo ꝑcedente rogamine aliqua ꝓmittimus. Pꝛomittere v̄o ꝓꝑe ē ꝑcedēte rogatiōe. Un̄ ⁊ pollicitacio differt a nudo pacto.nō.glo.i.Cle.romani ḋ iur̄ iur.⁊ Pa. in.c.cum iuramento de homici.

Utꝝ ex pollicitatiōe q̄s obliget̄.℞.ꝙ nō: niſi qn̄ pollicet̄. Ciuitati.vniuerſitati.Clero Eccleſie.vel paupib⁹ alicui⁹ loci: ⁊ cū cā. puta.ad honoꝛē dei vel ſilē.Si v̄o fit alijs a ꝑdictis ſiue cū cā.ſiue nō.vel ꝑdictis ſine cā nō obligatur:niſi cepit aliq̄d ꝑtextu ꝓmiſſionis.ff.de pollici.l.i.§.i.facit glo.in.c. ſcimus.12.q.i.q̄ dicit ꝙ ex pollicitatione facta v̄o pōt q̄s ↄueniri.fac̄.c.ex ꝑte ḋ cēſib⁹ 1

Ollutio nocturna aliqn̄ ↄtingit ex ꝑcedente cogitatione carnalium: qn̄q̄ ex ſupfluitate cibi ⁊ potus:qn̄q̄ ex demonum illuſione: ⁊ ſm ꝙ cā ē pcm̄ ita extimāda eſt.

Utꝝ neceſſario ipediat celebrationē vel eucharıſtie ſūptionē.dic vt.ſ̄.Euchariſtia 3.§.19. 1

Utꝝ nocturna pollucio q̄ icipit i ſōno ⁊ ꝑficit̄ i vigilia ſit pcm̄.℞.ſꝫ.S.Tho.i.4.di. 9.ꝙ n̄:qꝛ n̄ reputat̄ euigilaſſe quouſq̄ recuperauerit verbum aut vſū: Poſſet tn̄ ↄtingere in ipa vigilatiōe plenaria pcm̄.ſ.ſi pollutio placeat ꝑꝑ delectationē que q̄dem cōplacētia ſi ſit ex ſurreptione ē pcm̄ veniale. Si v̄o ſit cū ↄſenſu deliberatiuo ⁊ ꝑcipue cū appetitu futuri.ſic erit pcm̄ moꝛtale. Si qꝛ placeat:vt ē exoneratio nature n̄ credit̄ pc̄ꝫ. Et eodē.mō dico ꝑ ꝑdcā ꝙ appetē pollutionē i ſōnis ſine oi delectatiōe ꝑꝑ alleuiationē nē n̄ ē pcm̄:ſꝫ dare opā vtendo calidis l alio mō eē͂t moꝛtale pcm̄ ſi ꝑꝑ hoc fac̄ 2

Secus ſi faceret pp gulo ſitatē dubitādo ni
hilominꝰ de ea qꝛ ſic eſſet veniale pctm̄.
3 Utrꝝ oīs pollucio in vigilia ſit pctm̄ morta
le. R̷. φ n̄. Aliqn̄. n. ē ſine peccato ſicut i pa
tientibus fluxū ſemīs: aliqn̄ cū pcō veniali
qn̄ pter volūtatem τ ppoſitū puenit ex ali-
quo tn̄ peccato veniali. puta cogitatiōe nō
moroſa aut auditione: pctm̄ v̄o mortale ſē-
per eſt qn̄ voluntarie pcuraſ ex. q̄cūqꝫ cā.
aut qn̄ puenit ex cogitatione. locutiōe vel
tactu moroſo. de q̄ hēs. s. cogitatio. §. 2.

Porcio canonica. vide. s. Canonica porcio.

Poſſeſſor bōe fidei τ ma le'ge. dicatur hēs. Reſtitutio in īſa poſſeſſor.

Poſtulatio ē q̄daꝫ ſpē petitio ſu-
perioꝛi facta de promouendo ali
quē ad ꝑlationē ad quā de iure cōi pp defe
ctū aliquē vel aliud impedimentum eligi nō
pōt ſeu pmoueri: Alr̄ ſi poſtuleſ ille q pōt
eligi nihil ſit τ cōtrio ſm̄ Pa. in. R̷. de po-
ſtula. ꝑla: τ itellige ƀ defectu l' ipedimēto q
nō ē peccatū in eo. puta qꝛ n̄ hēt etatem. l' ē
illegitimus. vel alteri eꝑatū ſeu ꝑlatiōi ob
ligatus. τ huiuſmodi. Fallit in mutilato de
corpore vicia. c. expoſuiſti: τ i bigamo τ
irregulari qꝛ tales inhabiles n̄ pñt poſtula
ri: ſilr̄ cr̄ioſus nō pōt poſtulari. vt in. c. i. τ. 2
de poſtu. prela.
1 A quo dꝫ poſtulari. ab eo q pōt diſpēſare i
tali defectu vel impedimento.
2 Quis pōt poſtulare. R̷. Hoſti. φ q pōt eli
gere. c. bone el. 2. τ p totū eo. ti. τ de elect.
inotuit. τ debēt ſic pcludē vt Papa digne
tur prebere aſſenſum φ talis tranſlatio fiat
3 Quot voces reqrūtur. R̷. φ ad minꝰ due
ptes oium ſm̄ Hoſti. de elect. c. ſcriptum.
§. fi. alr̄ n̄ facit iniuriā ſupioꝛ ſi n̄ admittit. d.
c. bone. al'. ſic. ff. ƀ aq̄ plu. ar. l. prima. §. plt.
Pa. tn̄ in. d. c. bone. el. i. tꝫ. cū Goffre. φ ſuf
ficit maioꝛ ps vocum.
4 Quis effectus poſtulationis. R̷. Pa. in. c
i. de poſtula. φ poſtulatus admiſſa poſtula
tiōe pſeqt ius ac ſi fuiſſet electus τ pfirma-
tꝰ. vn̄ n̄ idiget alia pfirmatōne. vt i. c. 2. ƀ po
ſtula. Intellige qn̄ poſtulaſ. ab eo q pōt ſup
oi ipedimēto poſtulati diſpēſare: τ ƀ dr̄ ſo-
lēnis poſtulatio: ſed poſtulatio nō ſolēnis
hec n̄ opaſ. Vn̄ lꝫ cāonici poſtulēt ab abba
te monachū in eꝑm τ abbas pcedat nihilo-
minꝰ oꝫ denuo eligaſ. τ pfirmetur: τ i iſta
n̄ oꝫ ſuare formā. c. qꝛ pp. de elec. ſꝫ bn̄ i ꝑ-
ma ſolēni. vt nō. Pa. i. d. c. qꝛ pp. τ ƀ hac
p trāſeo qꝛ hodie paꝝ. vel nihil valꝫ τ per
ſume pp ambitionem.
Eſt τ poſtulatio idem φ aduocatio de q̄ 5
s. Aduocare.

Poſtumus s. modis dr̄ primo natꝰ
poſt mortem pr̄is. 2. poſt teſtm̄ an̄ mortem.
vt. ff. de iniuſto rupto qꝫ teſtō. l. 2. 3. arroga-
tꝰ filiꝰ. 4. poſt mortem aui. q incipit nepos
in iui pr̄is poteſtate eſſe. vt poſtumus. 5. ne-
pos auo moriente filio pr̄e ƀ nō. glo. C. ƀ
poſtu. in R̷ica.

Prebenda pprie conſi ſtit in fructu
um pceptione: Canonica v̄o in iure alicuꝰ
q in canonicū receptꝰ ē ad qȯ ius poſtea p
tinet ꝑbenda. τ ſtallus in choro: τ locꝰ in
caplo de hoc hēs de pſtitu. cū. M. de in-
ſti. c. i. τ per Inno. in. c. relatum. τ. c. dile
ctus de ꝑben. τ in. c. olim de ver. ſigni
Qui pñt hēe ꝑbendas. vide. s. Bñficiū. §. 1
14. τ de magr̄is vide Magr̄.
Utrū valeat pmiſſio de ꝑbenda vacatura 2
. R̷. Inno. φ nō de preben. c. relatum dicit
tamen glo. ibidem φ pōt cōmitti canoni-
co iam recepto
Utrum prebenda ſit quid ſpūale. R̷. φ p 3
tim ſic τ partim non.

Precarium dr̄ qȯ ꝑci- bus petitū
vtēn̄ pceditur tam diu q̄ꝫ diu is q
pceſſit patitur. vt in. c. vlt. eo. l. i. ff. eo τ. eſt ꝯ
ctus gratuitus ſimilis alijs gratuitis. Sed
in multis differt a donatione que non reuo
catur regl'r. differt τ a comodato qꝛ in co-
modato debet eſſe vſus certus τ tꝑs ſaltē
tacite determinatum. vnde ſi vnum iſtoruꝫ
deficit erit precarium non comodatuꝫ. Si
n. conceſſi tibi librum vt illum tranſcribe-
res erit comodatum: quia ad certum vſum
τ tꝑs tacite determinatur. l. q̄tum como-
de tranſcribi pōt. l. interdum τ. l. continuus
§. cum ita. ff. de ver. obliga. τ non pōt reuo
cari ante vſum completum vt in. c. i. de co-
modato. Precarium aūt pōt reuocari ad
placitum etiam ſi interueniſſet pactū ƀ non
reuocādo. vt i. c. fi. eo. niſi fuiſſet appoſitū
p viā pditionis qꝛ ſic viciat ꝯctum. facit. c.
fi. de pdi. appoſitis. τ qȯ nō. Bar. i aūt. in
greſſi. C. de ſa. ſā. ecc. Ratio ſm̄ Bar. in. l.
i comodato. ff. como. qꝛ non eſt conceſſum
ad certuꝫ vſum. Hoc intellige veꝝ niſi vellet
reuocare ſine cauſa τ cum magno damno
alterius. quia obſtaret ſibi exceptō doli cū
non poſſit negari quin precarium ſit bene
ficiū. ergo bñiuola actio: τ iō nō debet qs
aduerſari in bñficio pceſſo ſicut dicimus in
mutuo pceſſo viatori q ipm̄ detinuit poſt-
modum qꝛ eū penituit. vt nō. Io. An. i ꝓhe
mio decretaliuꝫ. Itē differt qꝛ in ꝑcario ve
nit ſolū dolus τ lata culpa: ſed in comoda-
to venit leuiſſima. vt in. l. queſitum. §. τ illȯ
ff. de precario. τ. l. ꝯctus. ff. de re. iur̄. τ ibi
redditur. rō diuerſitatis. Hec elicio a Cy. i
l. 2. C. como. τ Bar. in. d. l. in comodato τ
Io. An. in. c. vnico ƀ como. τ Pa. in. c. fi.
de ꝑca. τ Idem in. d. c. vnico dicit φ etiā ꝑ
cariū pōt pcedi ad certū vſum τ diſtinguiſ
a comodato p nomē ꝑcariū puta. cū dicit. p
cedo libꝝ ad trāſcribēdū ꝑcario nomine.
1 Quot modis ſoluitur ꝑcarium. R̷. φ p̄io
volūtate eius q pceſſit. l. i. ff. eo. 2. morte eiꝰ
cui pceſſum fuerat. c. fi. eo. qꝛ ē pceſſio pſōa
lis q̄ extinguiſ cū pſona. vt in regula ꝑuile
q um de re. iuf. li. 6. 3. alienatiōe rei ꝑcario
pceſſe ſi is cui eſt alienata a primo domino
velit reuocare. d. c. fi. 4. finito tꝑe ad qȯ res
fuerat pceſſa. l. cū ꝑcario. ff. eo.
2 Sed nunqd reuocaſ morte pcedentis. R̷.
Pa. i. c. ꝑcariū. eo. φ nō. τ ibi tex. Ex quo
iſert vnū notabile. φ vbi actus validitatis.
pēdet ex volūtate alterius. nō reuocaſ. per
illius mortē: iō qꝛ ꝑſumitur qs in ea volūta
te pſeuerare in q̄ qs decedit. c. maiores de
bapto. τ iō lꝫ prioꝛ clauſtral' poſſit reuoca
ri ad libitum abbatis. vt i. c. cū ad monaſte-
riū de ſta. mo. nō reuocatur tn̄ p mortē ipiꝰ
abbatis. intellige ſi ab abbate cum caplo
fuit prepoſitus vt. s. eꝑs. §. 9. pro hoc facit
c. fi. ne ſede vacā. Secus ſi eſſet pceſſū vſqꝫ
ad bn̄ placitū ſuuꝫ qꝛ p mortē reuocaſ. c. ſi
gracioſe de reſcri. li. 6. vide Bar. in. l. ſi cē
teſſimus. ff. de ver. ſigni.
3 In qbus rebus pſiſtit ꝑcariū. R̷. φ i rebꝰ
mobilibus: τ imobilibꝰ. τ in corporalibꝰ
Nā ſuitꝰ ꝑcario pōt pcedi. ff. eo. l. 2. §. vlti.
τ. l. 3. τ. 4. i. R̷. in re. ꝓpria pſtitui nō pōt. d
l. 4. §. itē ſi rē. qȯ veꝝ ē q̄tum ad dn̄iuꝫ τ p
prietatē ſe bn̄ q̄tū ad vſum poſſeſſiōis ſeu
detētionis. l. certe. §. plt. ff. eodem.

Precaria feminini gene ris plt. pducta
τ ꝑcaria ſm̄ Pa. in. c. i. eo dic̄. φ
nō differūt iter ſe. Sꝫ bn̄ differunt a ꝑcario
qꝛ ꝑcaria dr̄ ꝯctus ad ꝑces alicuiꝰ. vel ali
quoꝝ iitus vſqꝫ ad certū tꝑs ſm̄ φ ptes cō
uenerūt: nec an̄ illud tꝑs pōt reuocari. vel.
dr̄ ꝑcaria ad ꝑces aliquoꝝ ſcā donatio vſ-
qꝫ ad mortē accipientis. 12. q. 2. ꝑcarie. τ in
glo. d. c. i. τ dicit Bar. i aūt igreſſi. C. ƀ ſa.
ſā. eccle. τ in. l. ſi finita. ff. de dā. infec. φ i
oibus τ p oia ꝑcaria ē eiuſdē nature cuꝫ ꝯ
ctu ēphiteotico. τ idem voluit in. l. i. C. de
iur̄. emphite. ē glo. 10. q. 2. ꝑcarie. ergo ſeqſ
naturā ēphiteoſis. p hoc bonus. tex. in āt.
de n̄ aliena. §. lex itaqꝫ. vbi pꝫ φ ꝯctus no-
uus in vētus a pſuetudine ex quo reſultat
idē effectus q reſultat ex aliquo ꝯctu i ven
to a lege cēſeatur eiuſdē nē. Et hoc itelligo
veꝝ vbi n̄ ſit gratis ſed aliqd ſoluitur. dif-
fert nihilominꝰ qꝛ renouatur de qn̄nio
in qnquenium nō emphit. Vn̄ nō. φ ꝑca-
ria ſit aliqn̄ ēt nō gratis. ſicut qn̄ ſup ſolo ec
cleſie ſit aliqȯ edificium τ ſoluitur āñuatiꝫ
aliqd. Fit ēt qn̄ aliqs dat alicui ecclie poſſe
ſionē vnā τ recipit ab ecclia duplum. aut
triplum vtēn̄ toto tꝑe vite ſue. τ nō. in. d. c.
ꝑcarie. 10. q. 2. Fit ēt qn̄ clerico vel laico da
tur aliqd vtendū toto tꝑe vite ſue. Aliq vo-
lunt φ precaria τ precarie in hoc differāt.
qꝛ precaria ē ſolum vſqꝫ ad mortem illius
cui cōceditur. vl' etiaꝫ citra: Precarie vero
qn̄ durat poſt mortē: τ oꝫ φ de qnquenio
in qnquenium renouetur ſed ꝑcaria non.
Utꝝ ꝑcaria poſſit fieri ſede vacāte ſiue ec 1
cleſia. R̷. φ non. 10. q. 2. precarie.
Utruꝫ cuilibꝫ poſſit fieri. R̷. φ nō ycono 2
mo vel eius cōſanguineo. 10. q. 2. hoc ius.
Utꝝ reqratur ſolēnitas in ꝑcaria ſicuti 3
alienatione rei ecclie. R̷. φ i renouatiōe cer
tū ē φ n̄ reqrit vt nō. Abbas i. c. i. eo. Et dic̄
φ ꝑlatꝰ ſolus ſine pſenſu capli pōt eā facē
facit. tex. i. l. pupilloꝝ. §. i. ff. de rebꝰ eoꝝ. τ
qȯ nō. Bar. i āt hoc ius. C. de ſa. ſan. ecc.
In pceſſiōe vero credo φ reqraſ ſi ē talis
rei. vel tāti tꝑis q̄ alienari n̄ poſſit niſi cū de
bita ſolēnitate vt pꝫ ex dcis: tn̄ qꝛ nō pōt re
uocari an̄ tꝑs cōuentū.
Utꝝ reqratur neceſſario φ renouetur de 4
qnquenio. in qnquenium. R̷. φ ſic τ cadit
a iure ſuo poſt qnquēnium ſi nō renouat.
vt dicit. glo. i. d. c. i. τ hoc veꝝ i rebus eccle
ſiaſticis i laicalibus v̄o credo φ ſꝫ pſuetu
dinē dꝫ renouari: qꝛ preſumiſ. actū qȯ ē eſt
cōſuetum. l. ſemp in ſtipulationibus. ff. de
re. iur.
Utꝝ hn̄s rē ꝑcario noie vel ſicut pr̄caria 5
poſſit eā pſcribē. R̷. glo. 16. q. 3. c. Clerici φ
reqr̄ nō pōt niſi ex magna longinquitate
tꝑis dn̄s obliuiſcatur de poſſeſſione talr̄
φ neſciat vbi ſita ſit. qȯ poſſet hēe locū ſi
poſſidēs eēt i bona fide. aliter nō.

Preceptum eſt iuſſio vel ipſum
faciēdi aliqd vel. n̄ faciēdi. Quō diſtiguiſ

ꝑceptū ⁊ obligat ꝓ ſp.ſ. ꝓ loco ⁊ tēpore
debito.ſed ñ ad ſp.i.ad oē tp̄s.vñ filꝰ ñ te
netur ſp ad honorandū patrē in oi tp̄e q̄ꝛ
hoc eſt īpoſſibile.ſed ſolū cū opportunitaſ
occurrit ⁊ tēpus reqrit. Negatiuū aūt ꝑce
ptū ꝓꝑe dꝛ ꝓhibitio q̄ obligat ꝓ ſp ⁊ ad ſp
q̄ꝛ teneoꝛ ſp ⁊ oi tp̄e nō mechari.nō. h̄ Ar-
chi.in.c.ſi peccauerit.ꝛ.q.i. ⁊ Pa. in.c.no
uit de iudi. ⁊ theo.in.ȝ.ſen.di.37.

2 Quot ſunt genera ꝑceptoꝝ legis diuine ve-
teris. R. ꝙ tria. Quedā ſunt moralia q̄ ſūt
de dictamine legis nature.vt ſunt ꝑcepta de-
calogi. Quedā ſunt figuralia ſeu miſtica q̄
aliud ſignificant ꝑter id q̄d l̄ra ſonat. Ho-
rū alia ſunt ſacramētalia.ſicut illa de q̄bus
rō reddi pōt q̄re ad l̄ram ſic precepta fue-
runt.vt de circunciſione ⁊ de obſeruatōe
ſabbati. Alia cerimonialia ſicut illa. d̄ q̄bꝰ
rō reddi ñ pōt.q̄ꝛ ſic ꝑcepta fuerint ad l̄raȝ
vt illud.nō arabis cū boue ⁊ aſino. ⁊ illō
nō facies veſtē de lana ⁊ lino. ⁊ hꝰmōi. ⁊
de iſtis nō.in glo.i.§.hiꝭ ita r̄ndetur.6.di.
Quedā ſunt iudicialia.vt illa q̄ in deciſiōe
cāꝝ ſunt determiata.vt exo.ꝛi. ⁊ ſunt deteria
tōes iuſticie inter hoīes ſuande. Et hodie
figu: alia tā ſacralia q̄ȝ cerimonialia nō tm̄ ñ
ſunt ſuanda.ſed ēt ſunt peccatū mortale pꝰ
xp̄m ipſa ſuantibꝰ vt talia. Precepta vero
iudicialia ſunt mortua.q̄ꝛ ñ obligant.niſi il
le q̄ h̄ȝ potātē ſtatueret obſeruanda.q̄ꝛ tūc
ñ obligarent vt iudicialia legis antiq̄. ſȝ vt
iuꝭ canonicū l' ciuile.aut municipale i quo
ꝑcipiuntur.ſm Sco.i.4.di.ꝛ.q.5. ⁊ Pa.
in.c.i.de homi.facit tex.in.l.i.C.de ve.iu.
enu.vbi dꝛ.oia merito facimus nr̄a.q̄ꝛ ex
nobis oīs iꝑtitur autoritas. ⁊ c.ſi apl'ice. d̄
ꝑben.li.6. Moralia aūt ꝑcepta oia ꝯꝑhē
dūt i.x.ꝑceptiꝭ decalogi q̄ ponūtur.exo.20.

3 Quō ordināntur ꝑcepta decalogi moralia
R. ſm cōiorē modū q̄ hētur ab Augu.ſup
exo.ſ.vt p̄mū ꝑceptū ſit.nō hēbis deos ali
enos corā me. ⁊ nō facies tibi ſculptile nec
oēm ſimilitudinē. Secundū non aſſumes
nomen dei tui in vanum. Tertium Memē
to vt diem ſabbati ſanctifices. ⁊ hec ad pri
mam tabulam dicuntur ꝑtinere. Primum ꝑce
ptum ſe tabule eſt.honora patrē tuū ⁊ ma
trem tuam. Secundum non occides. Tertiū
non mecaberis. 4.non furtum facies. 5.non
loqueris contra ꝓximū tuū falſū teſtimoni
um. 6.non concupiſces domū ꝓxi tui. nō
ſeruum.non ancillam.nō bouē.nō aſinum
nec oia q̄ illiꝰ ſunt. 7.non deſiderabis vxo
rē eius.magr̄ ſñ in.ȝ.di.37.ponit.7.ꝓ.6.

Circa p̄mū ꝑceptū notāñ ꝙ tria ꝓhibent
nobis. Primo oēs ꝓphane pactiōes de-
monū ſiue ꝑ incantatiōes v̄boꝝ.ſiue ꝑ in
ſcriptiōes caracteꝝ vel ymaginū:ſiue ꝑ ymo
latiōes ſacrificioꝝ. Et hoc vel ad indificatō
nē ſēſuū vt faciūt hyſtriōes. Uel ad trāſmu
tatiōnē naturaꝝ vt fecerūt magi pharaōis:
vel ad ineſtigatiōeȝ futuroꝝ ꝯtingētiū ſeu
occultoꝝ ſicut faciūt diuini.oia ꝓhibentur ſb
pena mortalis peccati:q̄ꝛ i hiꝭ attribuit cre
ature q̄d debet creatori. Et iō peccat mōta
liter ꝯ iſtud ñ hēbis deos alienos corā me
exo.20.ꝛ. ꝓhibent oēs falſe ⁊ ſuꝑſticioſe in
vēciones erroꝝ vel obſuſcaciāꝝ ꝯ fidē ⁊ bo
nos mores cū dicit. Nō facies tibi ſculptile
Huiuſmōi āt errores ⁊ ſuꝑſticiōes ꝓcedūt
Aut ex iꝑrobo auſu ineſtigatiōis ꝓhibite.
Aut ꝑuerſo itellectu ſacre ſcripture. Aut ex
iordinato affectu carnalitatis hūane.de q̄-
bꝰ Iero. Stultꝰ factꝰ ē omnis hō a ſcia ſua.
ꝯfuſus eſt artifex in ſculptili ſuo:vana ſunt
opa coꝝ ⁊ riſu digna ⁊ in tp̄e viſitatiōis ꝑi
būt. Uñ ſēꝑ ē mortale pctm̄ niſi i caſu vt hēs
ꝫ.hereticꝰ i ꝑn. ⁊ in caſu.vt hēs.ſ.Suꝑſti-
cio.§.i. Tertio ꝓhibent oēs ꝑuerſe a ꝑcia-
ciones creaturaꝝ cū di nec oēȝ ſilitudinē.
⁊c̄. Ois aūt ꝑuerſa apciatio creaturaꝝ ꝓce
dit. Aut ex ſbſtāte. Aut ex cupiditate:aut
ex dlectatione. Primo mō ē ydolatria ſuꝑ
boꝝ. Scd̄o mō auaroꝝ. Tertio mō luxu-
rioſoꝝ. Uñ Iero.q̄d q̄s plꝰ venerat ⁊ amat
hoc illi d̄s ē. ⁊ iō ſuꝑbus colit ſilitudinem
celeſtiū q̄ꝛ diligit ſuꝑ oēs ꝑferri. Cupidꝰ vo
colit ſimilitudinem terreſtrium q̄ꝛ ſuꝑ oia
cupit ditari. Laſciuus āt ſilitudinē aquatili
um q̄ꝛ ſuper oia cupit delectari ⁊ flectit in
delicijs:ſicut aqua ad phil'.ȝ. q̄noꝝ d̄s vē-
ter ē. Quō aūt ſuꝑbia auaricia. ⁊ luxuria.
ſunt peccata mortalia.hēs in titul'.ſuis.

4 Circa ſm ꝑceptū nō.ꝙ nomē dei tripl'r aſ
ſumitur. Prio ad efficiēdū.vt i ſacramētis ſicut
in bapt̄o cū dꝛ ego te baptizo ⁊c̄.ꝛ.ad ꝓmit
tēdū.vt cū q̄s iurat vouet vel ꝓmittit aliq̄d
d̄o vel ſancto. Tertio ad exꝑmendū.vt.cum
q̄s loq̄tur cū iuramēto. Sil'r multipl'r aſſumi
tur.i vanū. Primo ꝑ ſacri fruſtratiōeȝ. ſic.
cū q̄s ñ credit.vt hereticus:vel gr̄aȝ ſacri d̄
ſerit ⁊ huiuſmōi.q̄d ſēꝑ mortale pctm̄ ē. Se
cūdo ꝑ voti fractionē. ⁊ hoc ſit tripl'r. Pri
mo ꝑ tradiciōeȝ iplendi. Scd̄o ꝑ ꝯriā volū
tatē ſeu fractionē voti. Tertio ꝑ apoſtaſiā. ⁊
quō ſit mōtale hēs.ſ. Uotū.ȝ. ⁊ Apoſtaſia
iꝑn.ꝯ duobꝰ.§.ſequētibꝰ. Tertio aſſumitur
nomē d̄i i vanū ꝑ hoīs blaſſemi locutōeȝ.vi
de.ſ. Blaſſemia.4.aſſūit i vanū i ꝑdicatō
ne q̄ ſit vana intētiōe.de q̄ vide.ſ.honor.§
ꝝ.⁊.ſ.vanaglia.§.i.5.in oīōe q̄ eſt ſine vlla
cōdis affectione.de quo dic vt.ſ.oro.§. o.
6.in ꝯuerſatione ſeu opatione in qua for-
ma ſcitatis aſſumitur tm̄ in exteriori ope ñ
ꝓ deo ſed ſolū ꝓ humano fauore. de quo
vide. Simulatio ⁊ vanaglia.§.7.ꝑ iuramē
ti ꝑuerſionē ⁊ hoc dupl'r:aut iurando per
uerſe.aut ñ ſeruando de quo.vide iuramē
tū ꝑ totum ⁊ ꝑiurium ꝑ totum.8.per vſur-
pationem adiurando.quem nō dȝ de quo
vide adiuratio.§.4.

5 Circa.ȝ.ꝑceptū nō.ſm orige.ꝙ ſcm̄ dꝛ ſe
patum abuſu cōi ad cultū dei.ꝑceptū ergo
de ſanctificando ſabb̄o ē vt cor a curis ſuꝑ
fluis ſeꝑetur ⁊ diuo cultui mancipet. ⁊ hoc
ē vacare deo. Hoc aūt fit tripl'r. Primo ge
neraliter.ſ.dū nos a uicijs ſeperamꝰ. ⁊ intē
tionē nr̄am ad ſabb̄um.i.requiē eternitatis
hēmꝰ. Scd̄o ſpāliter dū.ſ.tp̄oribꝰ ſtatutiꝭ ⁊
ad h̄ dꝑutatis nos ēt a licitiſ ſeꝑantes opibꝰ
d̄o orando. ⁊ meditando vacamꝰ: ⁊ hoc ē
ſanctificatio ſabb̄i. Tertio ſpēaliſſime ſicut
ē in uiris ꝑfectis ꝯtēplatiuis q̄ ab oibꝰ mō-
danis ſe ſeꝑant vt d̄o familiariter intēdant
p̄ma ſcificatio ē neceſſaria.ꝛ.debita.ȝ.ꝑfcā.
Adūtēdum ē ēt ꝙ vacatio ad d̄ni ē duplex
Alia in hitu ⁊ hec ñ recipit taxactiōeȝ tp̄ris
q̄ꝛ̄tū ad eos q̄ ſūt in caritate q̄ꝛ offert d̄o in
habitu totiȝ tp̄s vite ſue:q̄ꝛ̄tū vo ad ſuiētes
d̄o ex timore pene hēt taxacionē tp̄ris. Alia
ē vacatio in actu q̄ ēt recipit taxatiōeȝ tp̄ris
q̄ꝛ ñ ſēꝑ hō mortalis pōt d̄o vacare actuali
ter. ⁊ ex hoc pȝ q̄d vult p̄ma clauſula huiꝰ
ꝑcepti.ſ. Memēto vt diē ſabb̄i ſanctifices.
Addit.ꝛ.clauſula in qua ꝑcipitur opari de
terminato tp̄e ꝯ.ocioſitatē cū ſubdit ſex die
bus opaberis. ⁊ facies oia opa tua. Pro q̄
ſciēdū.ꝙ triplex ē labor.pꝰ ē d̄buꝰ. Et iſte ē
duplex.ſ. Unꝰ.excludēs ociū aie inimicū
⁊ ad hūc tenent oēs:q̄ꝛ q̄libet tenetur ſe ex
ercē in aliq̄ vtili rōne cuiꝰ excludat a ſe tēp-
tatiōis ingreſſum.ſm illud ecc.34. Mitte
illū in opatiōem ne vacet ⁊c̄. Alius introdu
cēs fructū ⁊ iſte ē triplex vnꝰ ꝑlatoꝝ d̄ cura
ſbditoꝝ d̄.q̄.p̄me. Thimo.5. Aliꝰ actiuoꝝ
circa ſpūalia.vt eſt labor ꝑdicatoꝝ ⁊ ꝑſbi-
teroꝝ miniſtrancium ſpūalia ſeu ſacra. Ali
us eſt ꝯtemplatiuoꝝ in q̄bus ⁊ ſi q̄eſcat cor
pꝰa ſtrepitu mōdi tñ mens inuigilat ſollici
tando d̄o placere ⁊ aliꝭ gr̄am impetrare.
Uñ ꝑdictis laboribꝰ laborantes pñt viuere
de elemoſina:q̄ꝛ ꝓ illis a q̄bus accipiūt vti
liter laborant.ꝛ.labor eſt ꝯceſſus.ſ. hoīum
mōdi circa occupatiōes tp̄alium vt hēant
vñ viuant ſm ſtatum coꝝ ⁊ aliꝭ ſubueniāt
ꝯ q̄.ad ephe.4.magis aūt laboret opando
manibꝰ ⁊c̄. ⁊ ad hūc tenent fortes corꝑe ne
cogantur viuere occioſe d̄ bonis q̄ debent
alijs.ȝ.eſt labor ꝓhibitus.ſ. curioſitatis ⁊
cupiditatis q̄ extinguit ſpiritualem q̄etem
d̄o. Seq̄tur. ȝ.clauſula i hoc precepto in q̄
interdicit opationem in ſabbato.cum dꝛ ſe
ptima autem die ſabb̄uȝ dn̄i dei tui eſt. Nō
facies in eo omne opꝰ. tu ⁊ filij tui. ⁊ ſerui
tui. ⁊ ancille tue. ⁊ aduena q̄ ē intra portas
tuas. Uñ ad l̄ram precipitur.vt hō vacet a
corporalibus opibus q̄ vacatiōem ad d̄uȝ
impediunt in ſolemnitatibꝰ.vt eſt negocia-
tio ⁊ huiuſmodi opa ſuilia. Scias igitur ꝙ
opus ſeruile dꝛ a ſeruitute. Uñ vt meliꝰ in-
telligas aduerte ꝙ eſt triplex ſeruitus.p̄ma
eſt ſeruitus dei ⁊ hec ñ ꝓhibetur. vñ glo.
numeri.28.dicit ꝙ fabri ⁊ huiuſmodi arti-
fices ociantur in die ſabbati.lector aūt di-
uine ſcripture ñ deſiſtit ab ope ſuo nec tñ ꝯ
taminatur ſabbatum:ſa ſeruitus eſt pecca-
ti. Io.8.qui facit peccatum ſeruꝰ ⁊c̄. ⁊ hec
prohibetur intelligendo de mortali non d̄
veniali.vñ peccans mortaliter facit ꝯ.iſtud
preceptum nō tñ ſortitur ſpēm ex hoc niſi
moueretur ad peccatum vt preuaricaretur
iſtud preceptum q̄ꝛ vt dicit.phs.5. ethicoꝝ
.c.4. Si q̄s luxuriet vt lucret auarꝰ ē:ſi āt
vt delectetur luxurioſus eſt.tamen circun-
ſtantia que ſpeicali prohibitione prohibe-
tur. Et ideo duplex ē peccati ratione re-
atus.ſecundum Alex. de alex. Tertia ſer-
uitus eſt qua homo ſeruit homini. vnde
opera corporalia in tantum dicuntur ſer-
uilia in q̄ꝛ̄tū ꝓꝑe ꝑtinēt ad ſuiētes. In q̄ꝛ̄tū
aūt ſunt comunia ſuis ⁊ liberis nō dicunt
ſeruilia. ⁊ iō opus corporale ꝑtinens ad ſa
lutē ꝓꝑam ſiue ꝓximi.ſiue ad euitatū dānū
iminens exterioris rei.ñ ē contra obſeruā-
tiam ſabbati.vt pȝ. Io.7. ⁊ math.ꝛ. ⁊ in.c
licet. ⁊.c.cōqueſtus.de ferijs.ꝛȝ.q.8.ſi nul-
la.d̄ ꝯſe.di.i.ſicut ñ alij. q̄ꝛ hec precipiūtur
oibus ꝓuer.ꝛ4. Erue eos q̄ ducuntur ad
mortem. deutro.ꝛꝛ. nō videbis bouē. aut
ouem fratris tui errāteȝ ⁊c̄. Et iō nō ꝑtinet
ſolum ſeruis.ſed ēt liberis. Et de hoc vide
vel dic vt.ſ. Ferie.§.9. ⁊ ſequentibus.

6 Sed q̄re magis precipitur obſeruatio
ſabbati q̄ȝ aliarū ſolemnitatū. R. q̄ꝛ cū oēs
ſolemnitates veteris legis ſint inſtitute in
comemoratōem alicuiꝰ bñficij diui l' ꝑtiti
ꝯmemorati.vel futuri prefigurati. Iō ma-
gis ſabbatum precipitur.q̄ꝛ bñficiū creatō
nis in h̄ ꝯmēoratur.q̄ñ ē precipuum inter
p̄ia.cum dꝛ exo.20. Sex diebꝰ fecit celū ⁊c̄

Similiter bñficiũ ꝑfigurale ꝑcipuũ ⁊ fina
le.ſ.qes mentis in deo.ſ in pñti p grãm.ſ ue
in futuro p gl'iam.q̃ bñficia oia ↄplectitur
Non ſic aũt alie q̃ ſolũ pp pticularia bene
ficia cõmemorantur.vt paſca pp liberatio
nẽ de egipto ⁊ figuram xpi.
7 Unde ↄuenienter ſũ mutatũ in dñicã.R̷.ꝙ
ſic.qꝛ ſabbatũ figurabat qetẽ dñi in ſepul-
cro die.7.⁊ reqẽ ſanctoꝝ futurã in celo p
xpi meritũ i.7.etate.Et iõ adueniẽte verita
te debuit ceſſare figura. Itẽ debuit ceſſare
pp excluſionẽ erroris.ne forſitã qs crede-
ret ꝙ obligatõ ad cerionias veteris legis
maneret.ſicꝫ pꝫ.de ↄſe.di.3.c.pucit.vñ ↄue
nienter debuit i aliũ diẽ mutari. nec ali⁹ fu
it q magis ↄueniret q̃ pm⁹.tũ pp bñficiũ
creatõis celi ⁊ terre.⁊ reſurrectõis xpi. ⁊
multis alijs.de qbus dꝛ di.75.ꝙ die dñico
de cõſe.di.3.ſabbato ⁊.c.ieiunia.
8 Circa.4.ſciẽ ẽ ꝙ ꝓprie ⁊ p ſe honorari
ꝑcipit in hoc ꝑcepto hõ q ẽ principiũ i eẽ
nẽ.ſicꝫ ẽ pꝛ ⁊ mꝛ carnalis.⁊ hõ q ẽ principi
um in eẽ gr̃e pp miſteriũ.ſicꝫ ẽ ꝑlatus ſpũal'
⁊ ↄſiſtit iſte honor in reuerentia ⁊ ſuſtenta
tiõe.vt dicit glo.ad ephe.6.Reuerentia vo
ↄſiſtit in tribus.ſ.in affectu.ſ.timendo pr̃is
offenſã ex amore.leuit.19.vnus qſqꝫ pa
trẽ ⁊ mrẽ timeat. In effcũ.ſ.obediẽdo ad
ephe.6.filij obedite parentibus.in ſigno.ſ
aſſurgendo.⁊ huiuſmõi. Suſtentatio vo
ↄſiſtit in ſolacio ꝟboꝝ.in ꝑuiſio opum. ⁊ i
exhibitione neceſſarioꝝ.In iſto ẽt ꝑcepto ſꝫ
theologos intelligitur mandari qcqd ꝑti-
net ad redeñ debitũ cuicunqꝫ pſone. ſicut
ſpãliũ includitur in principali.Et de hoc ꝑ-
cepto vide.s.Filius.§.30.
9 Circa.5.ꝑceptũ aduerte ꝙ h̃ ꝑcepto ex-
plicite ꝓhibetur hoicidiũ.Implicite vero
ois motus ire ſicut monſtrat dñs. Math.
5.In hoc ergo ꝑcepto ꝓhibetur ois leſio
q̃ ſit in pſona pxi. ⁊ iõ peccat mortal'r qs
qs eũ occidit.truncat.mutilat.verberat.le-
dit.nõbil'r.ſ aĩum deliberatũ ledendi hꝫ.ni
ſi in caſibus a lege ↄceſſis.de qbus.s.Ho
micidiũ.i.⁊.3.⁊.s.Percutere.⁊.s.Defen
ſio.Idẽ dic ꝺ i carceratõe.de quo.s. Car-
cer.§.3.ꝓhibetur duelliũ.ꝺ quo.s. Duelliũ
Itẽ torneamẽtũ.ꝺ quo.j.Torneamẽtũ. Itẽ
belliũ.de quo.s.Belliũ.Itẽ Alex.de al.i.3
pte ſũ.in expoſitõe hui⁹ ꝑcepti. dicit. nota
ꝙ iterꝑtatiue i h̃ ꝑcepto ꝓhibet occiſio ſpũ
alis q̃ qs ẽ alteri occaſio ruie i peccato mõ
tali ⁊ ſpũal' mortiſ.ſicꝫ pſuaſio mali ⁊ factũ
min⁹ rectũ ꝑbẽs occaſionẽ alteri ruie.ſ ꝙ
moriaꝛ in ↄſcia ꝓpa. vt p odiũ. ſ in aliena.
vt p detractionẽ.de quo.dic vt.s.detractio
ſcãdalum.odium.⁊ alijs locis ſuis.
Circa.6.ꝑceptũ nõ.ꝙ lꝫ mechari idẽ ſit 10
ꝙ adulterari ⁊ ſic videaꝛ ſolũ adulteriũ ꝓ-
hiberi tñ ſꝫ Aug.i hoc ꝑcepto ꝓhibet ois
illicitus coytus.⁊ illoꝝ mẽbroꝝ ois illicit⁹
vſus.32.q.4.meretrices.Ois ãt illicit⁹ vſus
ꝺiminuatur p.8.differẽcias.ſ.p fornicatiõeꝫ
ꝺ quo.s.fornicatio.p meretriciũ qꝺ ſit duo
bus modis.ſ.pua gã i ſectationẽ libidinis ⁊
mulieꝝ ſolutaꝝ.⁊ ſic differt a fornicatione
q̃ ẽ cũ certa ⁊ vna ſola pſona.Itẽ meretri-
ciũ ẽ ſolutaꝝ mulieꝝ venal' ⁊ publicus cõ
cubitus.d.c.meretrices p adulteriũ.ꝺ quo
s.adulteriũ.p ſtuprũ.vide.j.ſtupꝝ:p ſacri
legũ cõcubitũ q ẽ inordinatus ↄcubitus in
quo ↄtinẽtia deo ſacrata ledit:ſiue violat.
ſacrata dico p ordinẽ ſacꝝ aut religionẽ ſeu
voti ↄtinẽtie.p inceſtum q ẽ inordinat⁹ coy
tus quo vinculum ↄſanguinitatis vel affini
tatis vel ꝓfnitatis violatur. Per pctm ſo-
domiticũ qꝺ ẽ inordinatus coytus q̃ natu-
ralis vſus i illũ puertit. q ẽ ↄ naturã.⁊.8.
p libidinoſum coytum ↄiugalẽ.de q̃.s.de-
bitũ. Prefataꝝ differẽtiaꝝ.7. prime ſeꝫ p
ſũt pctm mortale.8. vo aliqñ ſic.aliquãdo
nõ.vt.s.debitũ pꝫ ⁊ ſupra luxuria.
Circa.7.ꝑceptũ.nõ.ꝙ furtũ dꝛ tripl'r.ſ.ꝓ 11
prie de quo.s.furtũ i prin.⁊ cõſter.⁊ ſic eſt
ois illicita vſurpacio rei aliene.ſm Aug.in
li.q. Exodi.22.⁊ ſic ↄꝑhẽdit rapinã vſurã
⁊ oẽm illicitã vſurpacionẽ reꝝ alienaꝝ.vt i
d.c.meretrices.interꝑtatiue vero dꝛ ois illi
cita poſſeſſio reꝝ.⁊ totũ h̃ ꝓhibet in ꝑfato
ꝑcepto:⁊ iõ hñtes ſupflua reſpectu ſtat⁹ ſui
⁊ familie ſi nõ ſubueniũt idigẽtib⁹ p loco ⁊
tpꝛ mortꝛ peccãt:multo magis ſi idigentes
ſunt i extrema neceſſitate.⁊ de hoc hẽs.s.
elemoſina.§.i.Itẽ comittũt furtũ ꝑlati qui
res eccl'ie dãt meretricibus ↄſãguineis po
tẽtibus nõ idigentibus ⁊ huiuſmõi. Simi
liter idebite ſeruando.Itẽ cõmit furtũ qui
res accipiunt ab eis q alienare nõ poſſũt ⁊
huiuſmõi de h̃ hẽs.s.furtuꝫ.rapina vſura
reſtitutio.⁊c̃.
Circa.8.nõ.ſm Alex.i.3.pte ſũ.de iſto ꝑ 12
cepto ꝙ ꝓhibet i hoc ꝑcepto oẽ genus mẽ
dacij qꝺ ẽ pctm mortale.nõ aũt illud qꝺ ẽ
veniale ⁊ hoc large:ſed ſtricte ſolũ menda
cium i iudicio. prohibetur ẽt falſitas apte
dicẽtis ⁊ taciturnitas veritatis.Qñ aũt pec-
cet mortal'r qs menciendo.vide.s. mẽdaci
um.vel tacendo veritatẽ.hẽs.s.ↄfeſſio.i.§.
7.⁊.j.teſtis.§.26.
Circa.9.⁊.10.ꝑceptum.vbi nõ.ſm Alex. 13
in expoſitione hoꝝ ꝑceptoꝝ ꝙ tripl'r põt
ↄcupia ſumi. Uno mõ p appetitu vegeta
bili.⁊ tal' ↄcupia pũt ẽ inordiata ẽ a fomi-
te mouente.i.a corruptõe original' culpe.
Alio mõ põt dici appetitus ſenſibilis. ⁊ h̃
pũt ẽ iordinata ẽ a mouẽte ſenſualitate cũ
fomite. Tertio mõ ↄcupia ẽ appetit⁹ rõnal'
⁊ ſic ẽ a liberi arbitrij voluntate ↄcupiſcen
tia.prio mõ eſt in ſuggeſtione. ſecundo in
delectatiõe.tertio in conſenſu. p hec ergo
ꝑcepta ñ ꝓhibetur mot⁹ primi⁹ ⁊ ſecũdus
cõcupiſcentie.q̃ ↄſiſtit.j.limites ſenſualita
tis.ſed ex ꝓhibitiõne h⁹ ꝑcepti ꝓhibetur ↄ
ſenſus voluntatis in opus vel delectatõem
⁊ hoc ſub pena mortalis peccati.
14 Utꝝ mala voluntas ⁊ opuſ ſint duo pec-
cata.R̷.ſm Alex.vbi.s. ꝙ qñ voluntas ⁊
opus exteri⁹ ↄſideratur in radice.ſ.libidie
⁊ in tẽptatiõe ſunt idẽ peccatũ formal'r.In
tellige ſi ſunt coniuncta.vt cã ⁊ effect⁹. Si
vero conſideratur voluntas in ſe ⁊ op⁹ in
ſe.ſic ſunt diuerſa peccata. qꝛ alie ſũt circũ
ſtantie boni debite actui exteriori q̃ volun
tati.qꝛ diuerſificãtur mod⁹.loc⁹.⁊ tps ⁊ q̃
dã alie.lꝫ circunſtantia finis ſit eadem. Si
ergo vt dicit Augu.peccatũ eſt actus icidẽs
ex defectu boni. Alius aũt defectus ẽ hinc.
alius inde.ergo ſm hoc aliud peccatũ itel-
lige mater aliter. Sil'r eẽt aliud qñ ſunt ſm
aliud et aliud tps.ita ꝙ intermedio cadat
aliqd aliud qꝛ diuerſe auerſiones.⁊ ſic for
maliter diuerſa peccata.
15 Quare magis ꝓhibetur ſcorſuꝫ volũtas
et op⁹ in mechia et furto q̃ẓ i alijs.R̷.Alex.
vbi.s.qꝛ delectatio mechie et vtilitas diui-
ciaꝝ ſunt pp ſe appetibilia iq̃ntũ hñt rõem
delectabilis vel vtilis.et ideo debent in eis
ꝓhiberi op⁹ et cõcupia.Sꝫ hoicidiũ et fal
ſitas hñt in ſe horribilia.et ſm ſe ita ſũt er
go ſufficit eoꝝ ꝓhibitio.
16 Quare magis ꝓhibentur in ſpãli auari
cia et luxuria q̃ẓ alia peccata mortalia.R̷.
qꝛ pp iprobitatem libidis cici⁹ ꝓgrediũtur
in opus exteri⁹.nihilomin⁹ alia capitalia ꝓ
hibentur iplicite. Supbia ꝓhibetur in a-
doratõe dei et honorificatõe pxi.Inuidia
et ira in ꝓhitõe hoicidij Accidia in ſancti
ficatõe ſabbati.Auaritia in ꝓhitione furti.
Luxuria et gula et delectatõ iordinata car
nalis ſibi inuicẽ cõiũcta ꝓhibentur in ꝓhi
tione mechie et adulterij.
17 Quot ſũt genera ꝑceptoꝝ euangelicorũ
R̷.ſm Aſtenſẽ.li.i.ti.44.ꝙ quedã ſũt ſpã
lia reſpectu perſonaꝝ ꝓſidentiũ.vt illa que
ſpãl'r dat aplis. Math.io.q̃ õmitto. Que
dã ſũt generalia reſpectu oium.de quibus
Math.56.et.7.et Lu.6. q̃ ſic ordinãt ab
euangeliſta.pmũ ꝓhibet irã.cũ dꝛ audiſtis
q a dictũ ẽ antiqs.ñ occides.et de hoc hẽs
s. Hoicidiũ et Ira.Scdꝫ ꝑcipit recõcili
atõeꝫ reſpectu ei⁹ quẽ leſim⁹.cũ dꝛ ſi offers
mun⁹.⁊c̃.vade corporaliter ſi ſit pñs.vel
ſpũaliter ſi ſit abſẽs.ſ motu cordis reconci
liari fratri tuo veniã petendo ⁊ ſatiſfaciẽ-
do ei.vel ſi te leſit pp qꝺ eũ odis vade odi-
um cordis ſigni et opis dimittendo.et hec
duo ordinant iraſcibilẽ.Tertiũ ꝓhibet vo
luntatẽ mecandi.ibi q viderit mulierẽ ⁊c̃.
ꝺ quo.s.Cogitatõ. Quartũ ꝑcipit declina
tionẽ occaſionis mechie.ibi ſi ocul⁹ tu⁹ ſcã
daliꝫat. Ubi nõ ꝙ in oculo vel manu con
ſideratur viciũ ſiue act⁹ vitioſus.⁊ iſte ẽ ab
ſcindend⁹.cõſideratur ẽt mẽbꝝ. et iſtud cũ
ſit bonũ ẽ diligẽ.Idẽ diceñ de quocunqꝫ
ꝓxio.Quitũ ꝓhibet ſeparatõeꝫ cõiugij.exce
pta cã fornicatõis.ibi q dimiſerit vxorẽ.h̃
aũt tria ordinant cõcupiſcibilẽ.Sextũ cuꝫ
ſequentib⁹ q̃tuor ordinant rõnalẽ.⁊ ẽ illꝺ
quo dꝛ dico vobis ñ iurare oio.de quo iu
ramentũ.Septimũ ꝑcipit paciam reſpec-
tu leſionis corporis. ibi ſi qs te pcuſſit in
maxillã ⁊c̃.Itẽ reſpectu ablatõnis reꝝ.ibi
ſi voluerit tunicã ⁊c̃.da ei ⁊c̃.Itẽ reſpectu
angarie opuꝫ.ibi.⁊ qcũqꝫ angariauerit te
Hec aũt intelliguntur ſm Augu.quo ad a
nimi ꝑpatõem.vt.ſ.nollet pp talia illata pa
cem cordis p odiũ amittere. aliter ↄſiliuꝫ
eſt.Octauum eſt ꝑceptum erogatõis.ibi
oi petenti te tribue.de quo elemoſina.§.i.
Nonũ eſt ꝑceptum dilectionis inimicoꝝ.
vide.s.diligere.§.i.Decimũ regulat itentõ
nem cũ ſequentib⁹ ⁊ eſt ꝓhitiuũ oblique i
tentionis.ibi.attendite ne iuſtitiã ⁊c̃. vide
intentio. Undecimum remouet inordina-
tam affectionem tpalium.ibi nollite ſolli-
citi.vide.s.Auaricia. Duodecimmum ꝓ
hibet temerariũ iudiciũ.ibi nollite iudica-
re.vide Iudicare. Tertiumdecimũ ꝑcipit
debitã cautellã.ibi.attendite a falſis ꝓphis
Quartũdecimũ adducẽ i auxiliũ gr̃e petẽñ
ibi petite.vide Orõ.§.io. Quintũdecimũ
ꝑcipit eqtatẽ legis nẽ.ibi.q̃cunqꝫ vultiſ vt
faciant vobis ⁊c̃.ſ.neceſſario.al'r ↄſiliũ ẽ.
Sextũdecimũ tãq̃ ipletiuũ ipoit cõatũ ad
dei amorẽ.cũ dꝛ itrate p ãguſtã portã.ſ. ca
ritatẽ.ſm glo.ibidẽ.vide.s.Caritas.
Sũt ⁊ alia ꝑcepta ab eccl'a idita genera 18
liter oẽſ ligãtia que ſũt.primũ de celebratõ
ne feſtoꝝ.ſcdm de auditõe miſſe.tertiũ ꝺ ie
iunio i q̃drageſia.⁊ alijſ vigilijs.q̃rtũ ꝺ cõ

feſſiõe.§.de colone.6.de decis.7.ꝺ vitãdiſ excõicatis. Multa ſunt alia q̃ tangunt ſpã les pſonas.de qb⁹ hẽtur in diuerſiſ capitu lis hui⁹ ſũme vt facili⁹ inueniantur.

Predicare

ꝗs põt. R. vt colligo ex Car in Cle.dudũ ꝺ ſepul.prio papa põt.19.di.in memoriã. ⁊ qlꝫ cui ipe cõmittit.de offõ dele.c.ſi. Cõmiſſarij vero eiuſ alteri ſubdelegare nõ pñt.ꝺ.c.ſi. ⁊ epi ẽt in alicuius diocesibus. niſi ꝓhibeãt ab epis dioceſis.11.di.in nouo. ⁊ qlꝫ diacon⁹ cui ipi cõmittũt pñt i eoꝝ dioceſi ſꝫ ñ ex.16. q.7.null⁹ oio. Tertio oẽs ꝑlati eccleſiastici ſi ſũt diacones pñt ſuis ſubditis ꝑdicare ſed ñ alijs.niſi ab epo approbatis aut ꝑuilegia tis.vt de here.excõicam⁹.el prio.§.ſãe cle rici.4.ẜm aliquos qlꝫ clericus. Eõ limito verũ vt ſit diacon⁹ ⁊ ñ ꝓhibitus ſpalr.19.di. ẜꝫ.⁊ ibi nõ.glo.⁊ Inno.⁊ Hoſti.ꝺ here. in.ꝺ.c.excõicam⁹.§.minores ⁊ ꝑdicatões ab eoꝝ ꝑlatis licentiati.ꝺ.Cle.dudũ.Uñ ſi ꝑdicare volũt.ĩ.ſepta monaſterij ipoꝝ vel ĩ locis alijs eoꝝ lꝫ ſint longe a domib⁹ eo rũ dũmõ ſint ad eoꝝ vſũ pñt ſine aliqua li centia ẜm Laud.⁊ 3ẽʒe.i.ꝺ.Cle.dudũ.Si militer qñ volunt ꝑdicare in plateis cõib⁹ nec pñt ꝓhiberi i ꝑfatis locis.niſi hõa qua ꝑlati.i.hñtes iuriſditiõem q̃ĩepãlez. vt nõ. Car.⁊ glo.in.d.Cle.dudũ.predicant ſolẽ niter.i.publice pp̃lo generaliter.l̃faciũt co ram ſe ſolẽniter predicari.

1 Sꝫ nũqd vicari⁹ epi ſimiliter h̃ poterit.R. Car.ibidẽ ꝙ ſic ſi ipe vult ꝑdicare.vt epi vi cari⁹.Secus ſi vt ali⁹ ꝑlatus. vel vellet co ram ſe ꝑdicari facere.qꝛ i hoc ñ repñtat ꝑ ſonam epi ⁊ ſic ñ tenẽtur ceſſare ꝑlati ſr̃es.

2 Quid ſi talis hñs q̃ iuriſditiões epalez vel let occupare totaꝫ horam matutinalẽ. R. Car.vbi.ſ.ꝙ ñ põt.⁊ Laudu.ibidẽ dicẽꝙ dꝫ ꝑtiri illa hora matutinalis. maxie ſi dẽt dꝫ ſr̃es ñ hñt aliaꝫ horaꝫ ꝯpetẽtẽ.ar.c.mãda ta.de ꝑſũp.

3 Quid ſi volunt ꝑdicare in plateis ꝑuatis aut eccleſijs alioꝝ. R. Car.ibidẽ ꝙ nõ pñt ſine licẽtia eoꝝ q̃ꝝ ſũt.Sꝫ de eoꝝ licẽtia pñt ẽt hora illa qua ꝑlati ꝑlati ꝑdicant.ex cipiũtur ſolũ eoꝝ loca ⁊ publice platee in qbus illa hora predicare non poſſunt.

4 Utrum laici poſſint predicare. R. Pa. i.c.ſic̃ i vna.ꝺ he. ꝙ ñ.alſ peccãt mõtalr.

5 Utrũ tp̃e iterdicti poſſit ꝑdicari. R. Car. glo.⁊ Pa. i.ꝺ.Cle.dudũ ꝙ ſic.⁊ qlꝫ ad mittitur.de ꝯſe.di.i.c.epos nullum.

6 Sꝫ quã ſciam dꝫ hẽre ꝑdicatõ. R. Alex. i.3.pte ſũ.ꝙ triplex ẽ act⁹ docẽdi.prim⁹ ſim pliciter exortando.⁊ iſte ẽ oiuꝫ.⁊ iſtis ſuf ficit ſcire mandata ⁊ credẽda.ſcdꝫ ẽ ꝑdicã di.⁊ iſte ẽ eoꝝ q̃ hñt ex offõ.⁊ iſtis ẽ ne ceſſe ſcire exponere credenda ⁊ manda ta.ẜꝫ illud prie Pe.3.parati oi poſcẽti redde re rõeꝫ.3⁹ cathedrã tenẽdi.⁊ iſtis ẽ neceſſe ſcire oia q̃ ꝑtinẽt ad eoꝝ doctrinam.

Quã ꝯſciam dꝫ hẽre ꝑdicator. R. Alex. 7
vbi.ſ.ꝙ ſimplr̃ exñs in peccato ſiue occul to ſiue manifeſto docens ⁊ ꝑdicans ſi nõ ſtudeat dolere de peccato ſimplr̃ dr̃ ꝯtẽnẽ ⁊ iõ peccare.Et ego credo mortalr̃ ſi ẽ in mortali.iuxͣ illud.ps.ꝑpea de⁹ deſtruet tẽ. facit.50.di.qd ẽ hoc.⁊.c.cũ exaudiero.⁊. 35.di.c.ſexto die.i ſi.⁊.40.di.multi.Tho.i 4.13 ꝙ ſi docet ſacrã ſcripturã ex offõ ꝑla tõis ꝙ peccat mortalr̃ ſi ẽ i mortali.ſiue oc culto ſiue maifeſto.ſꝫ ſi docet ſicẽ magr̃.ſic ſi ẽ i peccato occulto ñ peccat mortalr̃.facit ꝑ hoc.ſ.Correctio.i.§.4.

Utꝝ teneat predicator facere q̃ predicat 8
R. Alex.vbi.ſ.ꝙ ſic qcqd aſſerit facięn de neceſſitate ſalutis.nõ aũt qd predicat faciẽ dũ de ꝑfectiõe religiõis.

Quid ſi predicet ꝑꝑ honorẽ.vide.ſ.Ho 9
nor.§.7.

Predicatores ſacris lr̃is ſꝑ debẽt iſiſter 10
ne tũc q̃rant diſcere cũ ex offõ alioſ debeãt docere.36.di.§.ecce.ꝑpea noie doctoꝝ ve niunt ꝑdicatores ⁊ prelati.glo.in.c.vnico. de ſũ.tri.li.6.

Circa q̃ docẽda debẽt iſiſtere. R. ꝙ circa 11
ꝑ⁹ cr̃dẽda.ſic̃ articulos fidei.ẜo faciẽda ⁊ ẜ uãda.ſic̃ ꝑcepta.3.fugiẽda ſicut pcẽta.4.tĩ̃ da ſicut mors eterna.5.appetẽda.ſicut glĩa ⁊ vt predicatõ eoꝝ fructificet. ẽt prius de bent orare.vt dicit glo.Geñ.24.

Reces

an iducãt ſtõnias vid.ſtõnia.5.§.4.

Recedẽtia

determinãt ſequẽtia.

52.q.7.apſtus

Retioſũ

ẽ oẽ rax.93. di.legimus.

Recipitatõ

ẽ vũdã.50. di.põderet.Eſt aũt precipitatõ qñ qs ptrãſitis gradib⁹ regl̃e diue l̃ hũane rõ nis ꝑ ipetũ volũtatis l̃ paſſiõis fert i ꝑcipici uꝫ.Et ſi h̃ facit ꝯtẽnẽs ⁊ repudiãs diua do cuſſita erit peccatũ mortale. Siſt qñ lꝫ ñ ꝯ tẽnat diua documẽta.tñ ẽ cũ detrimẽto eoꝝ q̃ ſũt ꝺ neceſſitate ſalutiſ ſic ẽt erit peccatũ mõ tale l̃ circũſtantia q̃ reꝑit i oi peccato morta li.Uñ dr̃ iigtas oia precipitat.alſ erit veia le peccatũ.⁊ qꝛ luxuria maxie abſorbet rõ nẽ.iõ precipitatio ponitur eius filia.

Redia

vrbana l̃ ruſtica qñ dicãtur. vide ſeruitus in principio.

Redo

dr̃ quadruplr̃.prio q iniuſte alios ꝑdat ſic̃ q ſpoliat viatores.⁊ iſte eſt ex cõicãt⁹.24.q.3.ſi qs romipetas cũ duob⁹.c. ſe.2⁹ dr̃ q tollit a ꝑſois vltra ſtipẽdia ſibi ta xata.23.q.i.militare.⁊ tales ſunt raptores. ⁊ ſic ꝑdo ꝯtinet ſub raptore ſic̃ ſpẽs ſub ge ner.14.q.5.nõ ſane.in ſi. ⁊ ſic dꝫ puniri pẽa raptoꝝ.3.ẜꝫ Goffre.⁊ Hoſti.dr̃ ꝑlat⁹ q vt ſuitiũ ipẽdat legato l̃ alij pl⁹ exigit a ſubdi tis q̃ ſoluat.de imu.ec.qꝛ plerigꝫ.4.dr̃ pre do ẜꝫ Hoſti.Iudex q̃ iurgiũ alienũ depu tat ꝑdã ſuã.aut officialꝭ indebite pecuniã ac cipiẽs.l.oẽs.C.ad.le.iul.repe.

1 Quo ꝑcepto ꝓhibetur ꝑda. R. furti nomi ne.32.q.4.meretrices.

2 Cui dꝫ dari ꝑda i bello acqſita. R. de iure pñcipi.23.q.5.dicat.ſꝫ tu dic lati⁹.vt.ſ.Bel lũ in pñn.

Refacõ

nulla dꝫ dici in miſſa.niſi illa ꝺ q̃ in.c.meminim⁹.de ꝯſe.di.2.⁊ i.c.ſãctoꝝ i ſi.7.di.vide.ſ.Miſſa.§.30.

Relatus

large dr̃ ois hñs curã aia rũ ẜm Inno.i.c.ſr̃iter.de ſũ.tri.⁊ i.c. qm̃. vt li.ñ ꝯte.ſtricte ẜo dñtur ſolũ hñtes iuriſ ditiõem.vt ꝓbat i.c.decernim⁹.ꝺ iudi.iũc ta glo.in Cle.dudũ.de ſepul.vbi ponitur ꝑ lat⁹ ⁊ rector ſeꝑatiꝫ.ho. Cardi.in Cle.i.de elec.cũ glo.ibidẽ ⁊ Lauf.dic̃ ꝙ noie ꝑlati ꝯꝑhẽdit qlꝫ adminiſtrator hñs ꝑpetuũ offm̃ ẽt ſi ſit talꝭ q ad nutũ ſuꝑioris poſſit ãmoue ri.allegat.ꝺ ſup.negli.ꝑ.c.i.ad ſi.16.q.i.de pñtiũ.addit Pau.ibidẽ quocũqꝫ noie cen ſeatur.de ẜbo.ſi.Quiſ.Cle.i.ꝺ reſcri.⁊ qd ibi nõ.Et ex glo.ꝑfata diẽ Car.obtinuiſſe. ꝙ miſter ⁊ cuſtoſ minoꝝ ⁊ ꝓuinciaꝭ ꝑdica toꝝ ſũt ꝑlati ⁊ ꝙ pñt eẽ ꝓcuratões.qꝛ Cle. i.de ꝓcu.loqtur ꝺ religioſo ñ prelato.⁊ ꝙ ẽt pñt eẽ delegati pape.vt.ſ. Delegat⁹.§.3.

1 Utꝝ ois ꝑlat⁹ ſit iudex ordinari⁹. R. gl.i.c 2.de iudi.ꝙ ſic.

2 Utꝝ negligẽtia ꝑlati ſit peccatũ. R. glo.in c.ea q̃.ꝺ offõ archi.ꝙ ſic ⁊ mortale qñ ẽ in omiſſiõe neceſſarioꝝ ad ſuũ offm̃. vt viſita tõis cõrectõis. ⁊ h⁹mõi. ⁊ ẜꝫ Ho. ⁊ Ber. in.ꝺ.c.ea q̃ tenetur ñ ſolũ de dolo ⁊ lata.ſꝫ ẽt leui culpa ꝺ dãno eccleſiaſticaꝝ reꝝ. ergo fortius animarum.

3 Utꝝ prelat⁹ teneatur oia agẽ cũ ꝯſilio capi tuli ſui. R. Pa.i.c.nouit.ꝺ hijs q̃ ſi.a ꝑ.ꝙ negocia minora põt ſñ ꝯſilio.vt nõ.hoc.in ꝺ.c.nouit.⁊ Inno.in.c.ſi.de ma.⁊ obe.⁊. l.2.C.de iura.calũ. Nã rectoreſ ex offõ iniũc to explicãt h̃ minora.vt in.ꝺ.l.2.ſac̃.c.edo ceri.ꝺ reſcri. Negocia ẜo ardua cã rõabili exñte quã hon⁹ vir arbitrabitur.põt ſine ꝯ ſilio capitali.alias non.

Utꝝ teneatur dicẽ ſuã culpã ſubdito. qñ 4
exceſſit i corrigẽdo. R.c.qñ.86.di.ꝙ ñ. In tellige niſi a ꝓpoſito h̃ faceret.vt.ſ.Correc tio.i.§.2.

Utꝝ ꝑla⁹ ſit appetẽda. R.ꝙ ñ.nec õſidia 5
fugiẽda.16.q.i.nos aũt.8.q.i.oli.⁊ trib⁹.c. ſe.40.di.multi.vñ appetẽs eã efficitur indi gn⁹.i.q.i.principat⁹.⁊ peccat mortalr̃ ſi de liberate appetit.vt ꝑſit.vide.ſ.Ambitõ.⁊. ſ.Epiſcopus.§.2.

Utꝝ prelat⁹ poſſit fugẽ.vide.ſ.Epõs.§.23 6

De qb⁹ ſpãliter ſũt interrogãdi prelati. 7
R.ſ.Interrogatões circa ꝑlatos.

Reſcriptio

ẽ qdã i⁹ ex tp̃e cõ gruẽs auc̃te legũ vi capiẽs.penã negligẽti b⁹ inferẽs.⁊ limb⁹ fine ipones.Et ſilr̃ diffi nit vſucapio.⁊ alñ vnũ ꝯprehẽdit reliquũ ſꝫ ꝓꝑe differũt.qꝛ vſucapio ẽ in reb⁹ mobi lib⁹ ⁊ ſe mouẽtib⁹.ꝑſcriptõ ẜo in imobili b⁹ ⁊ iurib⁹ incorporalib⁹.vt Iuſti.ꝺ vſuca. ⁊ lõ.tẽ.pre.i. R. Inf tñ ꝯſuli⁹ ita diffit.Uſu capio ẽ acqſitõ dñij ꝑ ꝯtinatõeꝫ poſſeſſiõis tẽporis ſpacio lege diffiniti.in.l.2.ff.de vſu ca.hoc Pa.nõ.in.Rica.extra eo.ti.

1 Que reqrũt in preſcriptõe ẜꝫ i⁹ canõicũ ⁊ ꝯſciaꝫ.R ꝙ.4. ꝑmũ hõa fides.ſ. ꝙ is q poſſidet rẽ quã poſſidet credat eẽ ſuã.l̃ cre dat tradẽtẽ eẽ dñꝫ l̃ hẽre i⁹ diſtrahẽdi.lꝫ i ſac to erret.ff.ꝺ ẽ.ſi.l.hõe.ſidei.Hoc lito veꝝ i ꝑſcriptõe vbi reqrit aliqs act⁹ poſitiu⁹.ſec⁹ vbi nullũ factũ reqrit.vt i preſcriptõe liber tatiſ ꝯ ẜuitutẽ ruſticã.qꝛ lꝫ ſciã me tibi debẽ ẜuitutẽ eũdi.tñ ego poſſũ ꝑſcribere libtatẽ. ex q̃ ego nihil facio qd ſit pẽꝫ.h̃ tꝫ Bar.i.l ſeqt.§.ſi viã.ff.ꝺ vſuca.⁊ Pa.in.c.ſi.ꝺ ꝑſ. Idẽ dic ꝺ preſcriptõe actõis pſõalis mere pẽalis.vt in rapina ſ̃ſpectu q̃drupli q̃ ẽ vſꝫ ad ãnum.p⁹ ãnũ ſimpli.inſti.de vi bo.rap. in ꝑn.vt.ſ.§.42.⁊ idẽ dic de ſimilibus.

2 Sꝫ qd ſi erret in iuſ. R.ꝙ ñ preſcribet.l.2 §.ſi a pupillo.ff.ꝓ ẽpto.⁊.l.nũq̃ la.2.ff.de uſuca.Sec⁹ ſi errabat i ſc̃o.ar.l.qd vulgo ff.ꝓ ẽpto.Et ꝑpea dic̃ Inno.in.c.ſi diligẽti eo.ꝙ poſſidẽs ꝯ ius ñ preſũitur hõe fidei. niſi ſit poſſeſſio lõgi tẽporis.vel ꝓbabilib⁹ rõnibuſ fuerit acqſita.facit.c.cũ eccl̃a ſuteri na.ꝺ cã poſ.⁊ ꝓ.Ex q̃ pꝫ ꝙ ſi i⁹ in q̃ errauit

erat dubiū ꝙ errō excuſaret i ṗſcribēdo. ⁊ facit tex. in. c. cū dilect⁹. ⁊ ibi Pa. de ꝯſue. qḋ nō. Jtē tꝫ Hoſti. i. c. cura. de iuꝛ patro. ꝙ erroꝛ mixt⁹. ſ. iuris ⁊ facti nō tollit bonā fidē. dat exēplū in donatōe facta vxoꝛi qua vir ñ eſt effect⁹ paupioꝛ ꝙ̄ mulier credit va lere qꝛ vſucapiet. l. ſi vir vxoꝛi. ff. de dona. Bar. m̄ in. l. ſi fur. ff. de vſuca. ⁊ in. l. ſed ⁊ ſi. §. ſcire. ff. de pe. here. ⁊ refert Pa. in. c. grauis. de reſti. ſpo. diſtinguit ⁊ bñ. ꝙ quedam ſunt iura q̄ ꝓhibent aliquos act⁹. ⁊ ſaciens ꝯ̄ ēt ex erroꝛe ñ ṗſumiť i bona fide. ⁊ ſic intellige glo. in. d. l. ſi fur. q̄ dicit ꝙ errō iuris ipedit vſucapionē. Qḋ ēt limito niſi eēt tale ius obſcurū ⁊ dubiū. Quedā ſūt iura nō ꝓhibentia ſed actui nō aſſiſtentia. vt puta teſtm̄ ñ ſolēne ñ appꝛobatur a iure vt valeat. ⁊ circa talia errans ñ ṗſumitur i mala fide. d. §. ſcire.

3 Quid de illo q tp̄e ṗſcriptōis hūit ꝯſciaꝫ leſā poſtea icipit hēre ñ leſā. R. Pa. i. c. ſi. eo. cū do. Ant. ꝙ ſi ex leſa cā hūit leſā ītrupta ē ṗſcrip. ⁊ ſic icipiet ṗſcriptō p⁹ꝙ̄ ꝯſciaꝫ leſā refoꝛmauit p legitia iudicia. ar. eoꝝ q̄ nō in. c. de quarta. eo. ⁊ in. d. c. cura. Si vero fuit leſa ex leui iudicio. quā m̄ refoꝛmauit ex alijs legitis iudicijs. ſic ñ fuit interrupta Pa. m̄ inclinat ꝙ oio interrūpať ⁊ icipiat ṗſcriptio de nouo tp̄e refoꝛmatōis. ſꝫ verioꝛ eſt pꝛia opi. niſi ꝯſcia ſe firmaſſet. Quis ex leui iudicio ꝙ res erat aliena.

4 Utꝝ dubitās an res ſit ſua vľ ne. ⁊ hñs iuſtā cām dubitandi ṗſcribat. R. ſm do. Anto. in. d. c. ſi. ꝙ nō. qꝛ iura reqrunt ne dū ꝙ ñ ſit in mala fide. ſed ꝙ ſit i bona fide. ⁊ iō lꝫ ñ ſit in mala fide ñ ē m̄ in bona. Qḋ m̄ limita niſi dubitatō eēt momētanea ⁊ vacillāſ ſicut ñ ē heretic⁹ q dubitat. ſꝫ ñ fixe ⁊ deliberate. c. i. de here. qꝛ ſic ñ ipediret. Et hec opi. in foꝛo aie eſt veꝛioꝛ quo ad vſucapionē rei. ſed reſpectu fructuū lucrandoꝝ ſufficit malā fidem abeſſe. ⁊ quis Pa. ⁊ cois opi. ⁊ glo. in. d. c. ſi. teneāt ꝙ dubitatio etiā firma ñ ipedit ṗſcriptōem ēt quo ad rē. fač ꝓ ipis. l. q ſcit. §. bone fidei. ff. ď vſufruc. ſꝫ hoc veꝝ quo ad foꝝ contentioſū tene. nō q̄ ad conſciam.

5 Secundū qḋ reqꝛitur i ṗſcriptōe eſt iuſt⁹ titulus. c. ſi diligenti eꝝ eo. ⁊ ďf hic titul⁹ cā poſſidendi. vt donatio. venditio. ⁊ h⁹mōi. Exigiť ergo cā vera ñ legitia. ſꝫ Gofre. vñ titul⁹ errone⁹ ꝓſtat cām ṗſcribendi. ff. ꝓ ſocio. l. ſi. Et ꝓꝓea dicit glo. in. d. c. ſi diligēti. ꝙ ꝓ tanto ďf titulus iuſt⁹ qꝛ dat cāꝫ ṗſcribēdi. lꝫ i veritate nō ſit iuſt⁹. qꝛ tūc ñ eēt ṗſcriptio neceſſaria. Et iō min⁹ iuſt⁹ titulus dat cām ṗſcribendi. ſi mō adſit bona fides. vt eſt dat titulū ſufficere ⁊ eē iuſtū. ⁊ hoc veꝝ ꝙ reqritur titul⁹ qñ aliqs iure coi poſſidere ñ pōt. vt laicus decias. Jō reqriť titul⁹. alſ ē ip in mala fide. Sꝫ vbi res pñt de iure coi poſſideri. ſic ñ reqriť titul⁹. Et ꝙ ñ reqratur titul⁹ tenent coiter doc. Sꝫ Pa. in. d. c. ꝯ̄ q̄rta. co. limitat veꝝ. Prio qñ ṗſcriptō ñ eſt ꝯ̄ ius coē. p. c. i. eo. ti. li. 6. facit. l. quēadmodū. C. de agri. cē. ⁊ co. Secundo qñ ñ ē in vſufructu ṗſcribendo. qꝛ lꝫ ſit ius icōpoꝛale. l. i. in fi. ff. ad. l. falci. ⁊ q̄dā ſuit⁹ in rebus alienis. l. i. ff. de vſufruc. m̄ reqriť titulus i eo ṗſcribendo. alſ ñ ṗſcriberet ſpacio. x. l. xx. ānoꝝ. vt ꝓbať i. l. ſi. C. de ṗſcri. lō. tē. vñ dicit glo. i. l. coꝛruptōem. C. de vſufruc. ꝙ ſi ēt vſufruct⁹ ꝯſiſtit in re mobili. m̄ actio ꝑſonaľ ad ipaꝫ ñ tolliť triēnio. ⁊ idē vꝫ dicen̄ in acqſitione. Dico m̄ ꝙ fruct⁹ q capiunť ex agro alieno bona fide vſucapiuntur triēnio. tex. ē nō. in. l. ſeqtur. §. fruct⁹ ff. de vſuca. ⁊ ibi p Bar. qꝛ ibi ñ agitur de ṗſcribendo iure. Et iō cū ďf ꝙ tenetur reſtituere fructus extantes in. c. grauis. de reſti. ſpo. Jntellige niſi poſſeſſoꝛ p triēniū ⁊ bona fide poſſideret. Tertio limitat qñ nō agitur de ſuitute p quā ꝑſona obligatur vľ aſtrigitur ad aliqḋ ſeruitiū. qꝛ cū ſit qd graue neceſſario reqritur in tali iure ṗſcribendo titulus. ⁊ ſic pōt intelligi. l. cū de in rē ď ſo. ff. de vſuris. ⁊ nō. Dy. i regula poſſeſſō de re. iuř. li. 6.

6 Tertiū qḋ r̄qriť ē ꝯtinuatio poſſeſſiōiſ. ꝙ res ſit poſſeſſa ꝯtine vſqꝫ i finē ṗſcriptōis ſine iterruptōne. c. illḋ eꝝ eo. ď re. iuř. regła ſine poſſōe. li. 6. Et ꝙ poſſideat vt ꝓpꝛiū. qꝛ q alieno noie poſſidet. vt coloni. ⁊ q ṗcario. ⁊ h⁹mōi. nō ꝓpꝛie poſſident. ſꝫ hij quoꝝ noie poſſident. c. cū veniſſēt. de reſti. ſpo. ⁊ i glo. c. clerici. 16. q. 3. Si m̄ interrupta poſſeſſiōe qñ poſſoꝛ recupat ē bōe fidei ſic ṗſcriberet ea iterruptōe nō obſtante. l. ſi. C. de ṗſcrip. 30. an.

7 Utꝝ poſſo ciuiľ. i. ꝙ ſit talis ꝑſona q̄ poſſit licite de iure coi poſſidere neceſſario reqrať ad ṗſcriptōeꝫ. R. ꝙ ad vſūfructū ṗſcribēdū ñ. ſꝫ ſufficit naturalis ſeu coꝛpoꝛalis poſſo. l. ſi. ff. de acq. poſ. nō. Pa. i. c. ad audientiā. eo. ti. Jn alijs aūt vbi ṗſcriptio inducitur ad acqſitōem rei vel iuris. tunc reqritur ciuilis poſſo. ⁊ ſic itellige tex. ⁊ glo. i c. cāꝫ. eo. ti. ⁊ iō naturalis ñ ſufficit. de quo plene p Dy. i regula ſine poſſōe. li. 6. Ubi vero ṗſcriptio inducitur ad extinguen̄ ſolūmō ius alteri⁹ ⁊ ad defēſiōeꝫ cōtra i⁹ alteri ꝯgruēs. tunc tali defendenti non eſt neceſſaria vera poſſeſſio vel quaſi. alias ſequeretur ꝙ ñ preſcriberentur actōes ꝑſōales ꝯ̄ id qḋ hētur in. l. 2. C. ď ꝯſti. pecu. ⁊ in l. ſicut. C. de pre. 30. an. qꝛ nēo vere eā poſſidet. niſi is cui vere ꝯpetit. vt notat Jnno. in. c. in lřis. ď re. ſpo. hec ē notabilis diſtinctio Cal. in. c. cū ñ liceat eo. Aduerte hic ꝙ poſſidēs bōa fide ⁊ vendēs ſub ꝯditōe nō interrūpit poſſeſſiōeꝫ. Uñ ſi deficiēte ꝯditōne vēditio reſoluať priora tēpora cū poſterioꝛib⁹ ꝯtinuare poterit. ſm Pa. in. c. ſi lud autem. eo. ti.

8 Utꝝ poſſeſſio lōgiſſimi tp̄is ď cui⁹ inicio nō ē meōria hēat vi titulí. R. ſm Jo. An. in. c. 2. ď prebē. li. 6. ꝙ ſic qñ capacitaſ dať in exercente. alias non. Uñ laic⁹ q̄ñtūcunqꝫ exercuerit actum ſpiritualē vel alicui⁹ oꝛdinis nunꝙ̄ m̄ pōt illum preſcribere. Et nō. ꝙ fama prebet iuſtā cām credendi. vt nō. in. c. inqſitōi. ď ſen. exco. ⁊. c. cuꝫ ꝯtingat. ď reſcri. ⁊ p Bar. in. l. 2. C. ſi ſer. vel liber. ⁊ in. l. celſus. ff. de vſuca. Et ſi fama erat ꝙ res fuit legata. vel ꝙ tale fiebat p priuilegium pape qḋ fuit ꝑditum tēpore guerre. ⁊ h⁹mōi ſic curret preſcriptio. vt nō. in. l. ꝙ vulgo. ff. ꝓ empto. q̄a ſic facit titulum ſicut in illo caſu ꝓcurator dixerat ſe emiſſe. ⁊ ſic credebat.

9 Quartum ꝙ reqritur eſt ꝙ res ñ ſit vitioſa vt poſſit preſcribi. ⁊ ďf vitioſa ſi ſit furtiua aut vi poſſeſſa. vt inſti. ď vſuca. §. ꝙ aūt. Et ſubdit tex. ꝙ nec vllus ali⁹ q̄uis ab eis bona fide emerit vel ex alia cā accepit vſucapiendi ius hꝫ. Et aduerte ꝙ in re mobilioꝝ iuſt⁹ titul⁹ interueniat a ṗncipio aliter nunꝙ̄ preſcribitur. q̄a ſine titulo ꝯ̄ voluntatē domini ꝯtractans furtum cōittit. ⁊ ſic furtiua eſt. Sec⁹ eſt in re imobili. qꝛ q̄uis mala fides fuerit in ṗmo. pōt m̄ p alios ṗſcribi ex coꝛuꝫ bona fide. Et ideo nunquā res mobilis in cōſcia pōt teneri q̄ntumcunqꝫ p lōgum tempus ſit poſſeſſa ⁊ bona fide niſi q habuit eam a ṗncipio habuerit cum titulo. ꝓꝓea dicit tex. in. d. §. ꝙ autem. Unde in rebus mobilibus non facile ꝓcedit. vt bōe fidei poſſeſſori vſucapio ꝯpetat. Qḋ nota quia ſepe venit in pratica. Limita tamen ſm ꝙ infra dico. §. 44.

10 Quero vtꝝ omnes alie res q̄ nō ſunt vitioſe poſſint ṗſcribi. R. ꝙ regłr omnis res. oē ius. omnis actio preſcribi pōt. c. ad aures. eo. ti. Sed hēt multas exceptōnes. q̄a ſunt multa q̄ preſcribi non poſſunt. vt. j. §. ſi. cum ſequentibus.

11 Sed que reqruntur ad preſcribendū iura ſeu ſuitutes q̄ habent cām cōtinuaꝫ vel quaſi. R. ꝙ reqrūtur. 5. Primū bōa fides ſ. ꝙ vſus fuerit eo aio ꝙ vſus fuerit iure ſuo ⁊ ꝙ potuerit etiā aduerſario ꝯ̄dicente. ſecus ſi eā amicicie. qꝛ nunꝙ̄ preſcribet. l. ſi. et ibi nō. ff. q̄admo. ſui. amit. et. l. q iuř familiaritatis. ff. de acq. poſ. Secūdū tp̄s debitū. vt. j. patebit. Tertiū. ꝙ vſus fuerit ſciēte aduerſario. l. 2. C. ď ſui. ⁊ ibi glo. ⁊ doc. ⁊ ēt paciente. l. quotiens la. 2. ff. ď ſui. quia ſcia ⁊ pacia in iurib⁹ incoꝛporalib⁹ aduerſarij cōſtituit qi poſſeſſionē. Et iō ſine ipſa nō poſſet ṗſcribi. niſi ſit tp̄s lōgiſſimū. ſ. 30. ānoꝝ l. 40. annoꝝ. ſm Pau. de caſtro in l. 2. C. de ſui. Jtē niſi hūiſſet preſcribens titulū ab aliquo. tertio qui eā vt dñs illi⁹ fūdi conceſſit qꝛ ſic ignoꝛāte dño pōt preſcribi. vt notat Cy. Petrum tenere in. l. 2. predicta. Qḋ nota ꝓ litatōe illi⁹ ꝙ in coꝛporalib⁹ ñ eſt dare qi poſſeſſionē ſm ſcia ⁊ patia aduerſarij. quia pauci aduertunt. vt in paſcuis. aq̄ductus. iuriſditōibus piſcandi Et nota ſm Jnno. ꝙ illud tēpus incipit currere ex quo quis cepit illo vti ñ vi. nec clam nec precario ſciēte illo cui ſit preiudiciū ⁊ nō ꝯ̄dicente. quartū in negatiuis. puta aliq̄s nō tollēdi requiritur ꝓhibitio. nō. glo. in. l. qui luminibus. ff. de ſerui. vrba. pre. ⁊ ꝓhibitio dꝫ eē ex pte pretēdentis ſeruitutem. quintum ꝙ ſit dñs fundi cuius ſeruitus eſt acquirenda. qḋ nota.

12 Que ſunt q̄ preſcribi ñ pñt. R. 16. ṗmo ꝯ̄ peccata de iure canonico ⁊ in foro anime ymo diuturnitas auget. c. cū hēret. de eo q duxit. quam pol. p adul. et. c. ñ ſatis. et cū in eccle. de ſimōia. De iuř ciuili ṽo ſi peccatum eſt momentaneum. tunc lapſus temporis alleuiat penam in. l. ſi diuturno tempoꝛe. ff. de pe. ⁊ q̄ñꝫ ex toto tollit. Uñ cōiter doc. ⁊ ſeqtur Pa. in. c. cū hēret. dicūt ꝙ aduerſus qḋlꝫ crim̄ regulř ꝓcedit preſcriptio. x. annoꝝ. vt poſt lapſum qs nequeat accuſari. ⁊ in. l. adulter. ff. de adul. ďf ꝙ poſt quinquēnium non poteſt qs accuſare adulterium. niſi in duobus caſibus vide glo. d. l. adulter.

13 Secundo contra obedientiam. viſitatōnem. ⁊ ꝓcuratōem q̄ debetur rōe viſitationis. c. cum non liceat eo. cum ſimilibus.

14 Tertō eccleſie. loca religioſa. nec nō ius decime. pꝛimitie. vel oblatōnis. ⁊ oia alia iura ſpiritualia nō pñt preſcribi a laicis. qꝛ illa poſſidere nō pñt. vt in. c. cām. eo. ēt ſi

mille anni trãſierũt.vt.ſ.dixi ſm Jo.An. in.c.2.de preben.li.6.Ab eis aũt a qb⁹ poſſideri pñt bñ pſcribũt.vt i.c.ad aureſ.co.

15 Quarto annexa ſpiritualibus.vt ius patronatus ſilr preſcribi nõ pñt a laicis. Dicit tñ Pa.in.d.c.ad aures q papa poſſet concedere priuilegiũ laicis vt poſſiderẽt ſpũalia aliqua.qꝛ põt dare potẽtem eis excõicandi.⁊ ſic tunc preſcribere poſſent que poſſidere pñt.Limita iſtud ad laicos ſeculares qꝛ laici conuerſi lz nõ debeant.tñ poſſunt tractare ſpiritualia cũ clericis ⁊ pſcribere. vide tex.iũcta glo.in.c.ex eo.de ele.li.6.

16 Quinto nõ põt preſcribi limes vel quod adheret litibus ſpãtuum puinciaꝝ vel pochiaꝝ.16.q.3.licet iter de poch. ſup eo.rõne termini ↄfundantur puinciaꝝ ſ pochiaꝝ

17 Sexto liber hõ p⁹ ſeruo poſſeſſus ñ põt preſcribi.16.q.3.§.põt

18 Septio.publice functiões agroꝝ.i.pẽſiones ñ pñt a colono preſcribi.nec fũd⁹ quẽ colit.d.§.põt.C.d pſcri.30.ſ.40.an.l.male agitur.

19 Octaua via publica nõ põt preſcribi ex ñ vſu populi.l.viam.ff.de via publica.

20 Nono.aqueduct⁹ad publicũ vſũ ciuitatis ⁊ alia iura ciuitatiſ ad publicũ vſũ deſtinata preſcribi ñ pñt.C.d aqducm.l.diligẽt

21 Decio reſeruata principi in ſignũ ſubiectionis.vt tributũ ⁊ ſimilia preſcribi ñ pñt. vt.l.ↄpit ſerẽitas nr̃a.C.d preſcri.30.an.facit qd notatur in.c.cũ non liceat.co.

22 Undecio.reſ quã lex ſ canon aliẽari phibet ñ preſcribitur.ſic tñ diſtigue ſm Pa.in d.c.cũ nõ liceat.q aut lex phibet alienationẽ:qꝛ ei⁹ rei nõ ẽ cõmerciũ.nec põt poſſeſſio hẽri:vt in reb⁹ ſacris. ⁊ ſic ñ valet preſcriptio.Aut phibet aliẽatõem ſimpliciter fauore ipſiuſ rei.exẽplũ in fundo dotali.et ſic preſcriptio nõ põt inchoari.l.ſi fundus ff.de fũ.dota.glo.et Bar.in.l.2.C. de vſuca.p emptore.Sed ſi erat inchoata añ ꝙ talis eẽt dotalis fundus.et h⁹mõi.ſup qua ſe fundat iuſ.tunc ñ ipeditur vſucapio.tex. ẽ in.d.l.ſi fundũ. Idẽ diceñ qñ res puenit ad pſoñã priuilegiatã cõtra quã nõ poſſet preſcribi.vt notat Jo.An.in.c.vnico.d iure patro.li.6.Aut lex phibet alienatõnem nõ ſimpliciter:ſed ſine certa ſolẽnitate. vt i reb⁹ minorũ et eccleſie.tunc data bona fidẽ et excluſo errore iuris pcedit preſcriptõ ſi hz comitantia alia.puta emi a minore quẽ credebã maiorẽ.vel rẽ a prelato:ſed putabam caplm conſenſiſſe.et h⁹mõi.Secuſ ſi errabã in iure credens q prelatus ſine capitulo poſſet:vel minor ſine decreto. ⁊ ſic intellige glo.in.c.2.de hijs q ſi.a pla.⁊ tex. iuncta glo.in.c.i.de re.ec.nõ alie.li.6.

Quid ſi eſt phita alienatio p defunctum 13 ſꝛ.idẽ dicẽdũ ſicut de phita a lege.ſ.q vſucapio nõ põt.tex.ẽ i.d.l.2.⁊ ibi gl.⁊ Bar. Et hec intellige qñ pdicta phitio fit ex cã p teſtatorẽ.ſine cã.n.ñ valet.vt legit ⁊ nõ.i.l filij⁹.§.diu.ff.de le.pmo.⁊ ibi p Bar.plene

Utrũ ſilr ſit dicẽdũ qñ res p pactũ phita 14 eſt alienari.puta cũ res eſt obligata ⁊ obligans appoſuit pactũ.vt illa res interim nõ alienetur ⁊ impeditur dominij tranſlatio. vt in.l.ſi creditor.§.vlti.ff.de diſtra.pigno. ſꝛ.q ſic.qꝛ ñ currit pſcriptio.vt nõ. Bar. in.l.vbi lex.ff.de vſuca.Pa.tñ in.d.c. cuz nõ liceat.tz q currat pſcriptio. ⁊ credo verius ſi alius a pdictis contrahentibus preſcribat.

Duodecimo.res q tenetur pcario noie 15 qꝛ nõ ipſe ſz dñs poſſidet.l.certe.§.is q rogauit.ff.d pcario.Idẽ de colono ea.rõe.l. male agit.C.de pſcri.30.an. Idẽ de eo q poſſidet nomine alieno ea.rõe.c.cũ veniſſent.de reſti.ſpo.Idẽ de pignore quod nõ põt preſcribi a creditõe ⁊ vſufructuãio:qꝛ cenſentur in mala fide.Dicit tñ Pa.in.d.c cũ nõ liceat.lz colonus ⁊ tenens pcario nomine ⁊ q poſſidet alieno noie ñ poſſint ipi preſcribere tales res. tñ ſi colonus vendit alteri.⁊ qui emit bona fide preſcribit.ſed dñs petit reſtitutõem in itegrũ.ſi ignorauit ex clauſula generali.l.i.ff.ex q.cau.ma.ſm Spe.co.ti.⁊ placet p ea q.j.dicã. lz Bar. in.l.cum ſolus.ff.de uſuca.aliter ſentiat.

Tertiodecio.res ẽpta a pdigo.ſ luxurioſo.aut luſore alienante.Diſtinguit tñ Pa. 16 in.c.ſi diligenti co.q Aut talibus eſt interdicta adminiſtratio.⁊ ſic nõ ualet cõtractus. nec infertur uſucapiendi conditio.ut.l.qui fundũ.§.q ſciens.ff.p ẽpto. Aut nõ ẽ interdicta adminiſtratio bonorũ.⁊ tunc aut ignorabat q in malũ uſũ uolebat ↄſumere.⁊ ſic põt uſucapere.qꝛ eſt bõe fidei.ut in.l.ſi qs cũ ſciret.ff.p ẽpto. Si uero ſciebat q i malũ uſũ uolebat expendere preciũ.ſic nõ ualet uſucapere.ut i.d.l.ſi qs cum ſciret.⁊ eſt tex.nõ.in.l.ſi uero nõ remunerandi cã.§. ſi adoleſcens.luxurioſus maudat tibi ut p meretrice fideiubeas.idẽq3 tu ſciens mandatum ſuſcepis ñ hẽbis mandati actõem: quod ſilr ẽ qi pdituro pecuniã ſciẽs credideris.Sed ⁊ ſi vlteriuſ directe mandaueri tibi vt meretrici pecuniã credas nõ obligabitur mandati qi ad verſus bone fidei mãdati ſit h tex.ff.mãdati. Nec obſtat.l.affectionis.ff.d dona.qꝛ ego intelligo ante factũ ñ valeſ in iſta lege.valeret p⁹ factũ formicatõis.ſoluendo hanc deciſionem poſuit Bar.in.d.l.ſi quis cũ ſciret. ⁊ ſm hãc litterã.ego.l.fi.ff.de alea. vbi valet contract⁹ venditõis fact⁹ alteri a colluſore.ſ.verũ qñ ñ putabat preciũ in ludo velle conſumere. alias talis ẽptor nõ poterit pſcribeſ. Multo min⁹ valet ↄtractus fact⁹ in ludo ↄ colluſore.vñ nec tz venditõ. nec tenetur ẽptor d euictõe cũ ſimul delinquant.l.fi.§.i.ff.qua. re.ac.nõ da. ⁊ p ↄſequens cũ ſit in mala fide.⁊ ↄtractus ſit phibitus a iure non poterit pſcribere.quod nõ.bene.

17 Quartodecimo.res ignorantis ñ põt pſcribi.iuxtz do. Pe.de puſio.tractatu de canonica portõe epi.c.2.allegat.l. cũ ſex.ff de edi.edic.cũ ↄcor.in glo.ibidẽ. Uñ ↄcludit.q qñ qs ignorat hiu ⁊ actu i⁹ſibi cõpetere.puta qꝛ ignorat legatũ ſibi factũ.ex q reſultat ſibi ius agendi. ⁊ ſic nõ currit preſcriptio.Itẽ qñ qs ignorat actu ſed nõ habitu ſic ẽt non currit.puta collator ſcit ſe hẽre ius ↄferendi bñficium ſed ignorat factũ ex quo reſultat ſibi ius agendi.ſ.actũ vacationis.⁊ ſic non currit preſcriptio.c.qꝛ diuerſitatẽ.de conceſ.pre.c.literas.d ſuppl. negli.pre.Pa.vero in.d.c.vigilanti. dicit q ↄtra iguorantẽ ⁊ abſentem currit pſcriptio.niſi ignorans vel abſẽs poſſideat ciuiliter.qꝛ tunc nõ currit preſcriptio. vt in.l. male agitur.C.de preſcri.40.an.Ex quo infert q ſi me abſente aut ignorante ingrediatur quis poſſeſſionem meã non incipit tũc preſcriptõ.lz fuerit ingreſſus bona fide. qꝛ p hunc ingreſſũ non perdo poſſeſſionẽ. vt in.l.ſi id qd.ff.de acqui poſ. ſed anteꝙ incipiat preſcribere.oz priuſ pdam poſſeſſionem.puta qꝛ ſciens alium ingreſſum ſuſpicer me poſſe repelli.vt in.d.l.ſi id qd.⁊ ab eo tempore incipit currere preſcriptio ⁊ nõ prius.vt nõ.Dy.in rła ſine poſſeſſione li.6.⁊ ſentit glo.⁊ aptius Bar.in.l.i.C.de ſer.fugi.Addit tñ q vbi ignorãs nõ poſſidet.lz currat preſcriptio. tñ ſi ignorãtia fuit ex iuſta cã vel pbabilis q tũc ſubuenitur. ar.c.cũ illorum.de ſen.exco.⁊ hec ſubuentio erit q reſtituetur in integrum. vt voluit Bar.in.l.1.§.ſi qs aũt.ff. de actu itinereq3 pri.facit glo.i.l.i.C.d pa.po.⁊ tex.optim⁹ i.l.añpe.ff.de acq.here.ſz magis mihi placet opi.Pe.Ubi tñ ignorantia nõ eſt craſſa vel ſuppina. Incorporalia vero nõ pñt qi poſſideri.niſi ſciente eo q poſſidet prius Et data eius ignorãtia nõ pñt pſcribi.l.2.C de ſui.⁊ aqua.nõ.Inno.in.c.bone el.2.de po.prela.

18 Quintodecio.res excõicati vt dicit Pa. in.c.i.co.qꝛ cũ ſit ipeditus a lege non dz ↄ eũ currere preſcriptio.l.fi.in fi.C.de anna. excep.Nõ lito verũ in eo qui nõ eſt in mora petende abſolutõnis.Secus ſi eẽt i mora.qꝛ tũc ipedimẽtũ oritur ex culpa ſua.⁊ iõ curreret.

19 Sextodecio.res furtiue ſ vi poſſeſſe.nec ẽt ea q ex ipſis naſcũtur.vt Inſti.de vſuca. §.furtiue.de quo dic.vt.j.§.44.

30 Que ſũt tpꝛa i qb⁹ preſcriptio nõ currit ſed dormit.ſꝛ.Pa.in.c.ex trãſmiſſa co.q nouẽ tpꝛa.Primum tps hoſtilitatis ⁊ vbi ius nõ redditur.ſed hoc limit Inno.in.d.c qñ pp guerrã ⁊ h⁹modi actõ agere voluit ſed nõ potuit.qꝛ nõ erat q ius redderet.l.ſz ſi p ptorẽ.§.ſi ferie.ff.ex q. ca.ma. ⁊ pp h dicit Bar.in.l.de etate.ff.ad trebe.q citatus tpꝛ peſtis hz iuſtã cãm nõ ↄpendi.allat c.ad ſupplicatõem de renũ. facit glo .in.c. ſi vero.de iuſ iuſ.Et iõ dicit idẽ Bar.in.l. naturalr.ff.de vſuca.q tpꝛ peſtilentie non currit preſcriptio.vbi qs fugit ex tali timore.aut certe erit iuſta cã petendi reſtitutõez in integrũ ex clauſula generali. ⁊ idẽ dic de oi alia iuſta cã q ipedit ne qs rem ſuam petat.l.qd quidẽ.ff.ex q.ca.ma.Secundũ tps eſt qñ eccła nullũ hz pſatũ ſeu hz inutilem ad agendũ.vt puta qꝛ eſt excõicat⁹ ſuſpenſus vel captiuus.c. quia diuerſitatem.d conce.prebẽ.16.q.3.c.i.d elec.qꝛ diligentia Aut eſt dilapidator. aut male alienans prelat⁹.vt i.c.ſi ſacerdotes.16.q.3.⁊ quod nõ. in.c.i.de in inte.reſti.li.6.Naz toto tempore prelati male alienantis non currit.Tertium tempus qñ qs de iure ipeditur agere ſicut filiuſfamilias.vt.l.i⁹in fi.C.de anna.excep.⁊ in vxore viuente marito reſpectu rerum dotalium.l.in.rebus.C. de iure doť. Item in pupillo durante etate pupillari.l. ſicut vltra medium.C. de preſcrip.50. an. Quartum tempus eſt ſciſmatis quo ad eccleſiam romanam.vt in.c.cum nobis. co. ti. Quintum tempus conditionis. quia res ſub conditione non preſcribitur.l. cuz noniſſimi.§.ſed illud.C. de preſcrip.30.annorũ:qꝛ nulla currit mora. Sextum tẽpus feriarum repentinarum. quia precaueri non poſſunt.vt dicitur in.d.§.ſi ferie.Quidam tñ dicunt q currit ſed indulgetur reſtitutio. Septimũ tps abſẽtie rei publice cã.

Litat tñ Inno. illud cum precedẽti qñ pre
ſcriptio fuit cõpleta tpꝛ feriarum aut abſen
tie vel parũ poſt. Secus ſi poſt magnũ tpꝰ
qꝛ tunc ñ datur reſtitutio. facit. l. ab hoſtibꝰ.
§. ſed qđ ſimplr. ff. ex qui. cau. maio. ⁊ ſanẽ
placet. lꝫ alij teneant indiſtincte non curreꝛ
Octauũ tẽpus eſt furie vel ꝓdigalitatis. fꝫ
Jo. An. in addi. ad Spe. co. ti.. Nonũ ẽ ia‑
centis hereditatis ⁊ nõ ſtat ꝑ heredẽ quin
eam capiat. ſed aliquo mõ eſt impeditꝰ. fꝫ
Pa. in. c. de quarta. đ ꝑſcri. ſed do. Anto.
ibidẽ tꝫ ꝙ currit ſꝫ reſtituet ex genꝛali clau
ſula.

31 Sed quero an in prefatis caſibus ita dõ
miat ⁊ ipediatur preſcriptio ꝙ ñ ſit opꝰ pe
tere reſtitutõem. ℞. diuerſa fuit opi. legiſta
rũ in. l. ſenatus. ff. de offõ preſi. ⁊ canoniſta
rum in. c. ex tranſmiſſa. eo. ſed mihi placet
opi. Inno. ꝙ ipeditur ipſo iure. nec ẽ neceſ
ſariũ petere reſtitutõem. niſi ſolũ in tpꝛ ab‑
ſentie ⁊ feriarũ. põt dici cũ ſimili rõe tẽpus
ꝓdigalitatis ẽt. ⁊ ſic illa tpꝛa ſubducũtur đ
medio ꝑſcriptõis. rõ ſua qꝛ nõ currit ẽ qꝛ
preſcriptio ẽ odioſa. vt pꝫ ex eo qđ legitur
⁊ nõ. in. c. vigilanti eo. Ergo ñ ẽ laxanda.

32 Quantũ tpꝰ regritur in ꝑſcriptõne. ℞. ꝙ
diuerſimode ſcḋm ꝙ a diuerſis ⁊ ꝯ diuerſa
ſit preſcriptio.

33 Cõtra eccl'am romanã nõ currit minor
ꝙ cẽtenaria. intellige in hijs q̃ ſpectant pri
cipaliter ñ ſecundario ad ipſã. ſcḋm glo. in. c
ad audientiã eo. Vñ dic ꝙ generalr oia q̃
imediate ꝑtinent ad diſpõem pape gaudẽt
priuilegio. vt eſt eccl'a lateranẽſis. ⁊ res ipſi
us ⁊ exẽptio cõtra quã ñ currit minor pre
ſcriptio ꝙ cẽtenaria. Ita tꝫ Jo. An. in rl'a
ſcienti. li. 6. in mercu. ⁊ qđ nõ. Pau. i Cle.
frequens. de exce. prelaꝰ ⁊ Pa. in. d. c. ad
audientiã. Fallit hoc in caſu. c. 2. §. i. eo. li. 6
vbi catholici preſcribunt cõtra eccl'am ro
manã bona hereticoꝝ q ignorabantur in
vita ꝙ eẽnt heretici. ſi ꝑ. 40. annos bona
fide ea poſſederunt. nec tñ iſto caſu poterit
romana eccleſia petere reſtitutõem. vt in. d
c. 2. pꝫ. vbi ꝓhibet oẽm moleſtiaꝫ poſt pre
ſcriptõem.

34 Contra eccl'am inferiorẽ a romana ſiue ſi
at preſcriptio a priuato vel ab alia eccleſia.
ſi ẽ in imobilibꝰ. vel iuribus hñtibus con‑
tinuam cãm ſic regritur quadragẽaria an
norum preſcriptio. vt in. c. de quarta. eo. ⁊
in. c. i. eo. li. 6. nec regritur titulus in hac q̃
dragenaria preſcriptõe. ſed ſufficit bona fi
des. niſi ſit cõtra ius cõe. qꝛ ſic regritur titu
lꝰ verꝰ vel putatiue verꝰ. c. ſi diligẽti. eo. ti.

Si vero eſt in mobilibꝰ. ſic ſcḋm Pa. i. c. cũ
dilecta. đ ꝯfir. vti. vel inuti. nõ hꝫ locũ vſu‑
capio triẽnalis cõtra eccl'am rõanã. ſed cõ
tra alias eccl'as. credo ꝙ hẽat locũ. niſi in
rebus q̃ alienari nõ pñt ſine debita ſolẽnita
te. de gbꝰ. ſ. Alicãno. §. 5. ⁊ q̃tuor §. ſequẽ‑
tibus. Et ꝙ preſcribat. hẽs in aut. quas ac
tiones poſita. 16. q. 3. §. ſi.

Quid ſi laicꝰ hꝫ rẽ cõem cũ eccl'a ⁊ indi 35
uiſibilẽ. ℞. Pa. in. d. c. de quarta ꝙ reqrit
quadragenaria preſcriptio ꝑꝑ eccl'am. ar.
l. ſi cõem. ff. q̃admodũ ſui. ami. Jo An. i.
c. vnico. de iure patro. in nouella. dicit ꝙ
vbi ius eccl'e põt remanere illeſũ. preſcrip
tio cõis cõtra laicũ ſufficeret. qđ nõ. i. c. ad
audientiam. eo. ⁊. 16. q. 4. nolumus.

Sed nũqd regritur quadragenaria i re 36
que deuenit ad eccl'am que cum eẽt laici in
cepit ab aliquo preſcribi. ℞. Pa. in. d. c. đ
quarta. cõior ⁊ verior opi. eſt ꝙ nõ. ſed ꝓ
ꝑterito vtetur ꝑuilegio ꝑuati ⁊ ꝓ futuro tẽ
pore priuilegio ſuo. ar. in. l. fiſcus la. i. ff. de
iure fiſci. ⁊ iõ ſi cõtra priuatũ preſentẽ cur
rerunt. 5. anni ante q̃ veniret ad eccleſiam
ſufficient poſtea. 20. poſtq̃ venit ad eccleſi
am. Et idem dic in ſimilibus priuilegiatis.
facit aũt. ſi quis. C. de preſcrip. lon. tempo.
⁊ ſic in iſto caſu mutat preſcriptiõem.

Utruꝫ preſcriptiões iudiciales currant ꝯ 37
eccleſiam. ℞. Pa. in. c. ſi. de in integrũ reſtit. ꝙ
ſic. vt ſunt ꝙ poſt decẽdiuꝫ non appelletur
⁊ huiuſmõi. ſed reſtituitur ſicut ⁊ minor in
re ſpãli: vt in. d. c. ſi. ⁊. l. i. C. ſi ſepius in in‑
te. re. ſue. po. ⁊ ibi ſequitur Bar.

Utrum res patrimoniales clericoꝝ gau 38
deant iſto priuilegio quadragenario. ℞. ꝙ
non ſꝫ preſcribuntur comuni ſpacio. ſicut
alie laicorum. tenet glo. in. c. poſſeſſiones.
16. q. 4. ⁊ in. c. q̃ꝫ ꝙ. de cenſi. li. 6. ⁊ Spe. in
ti. de reſti. in inte. tenet ꝙ non poteſt reſtitu
tionem petere ſi fuit leſus in talibus bonis
ſicut facit in leſione in rebus eccleſie. ⁊ iu‑
ra que dicunt ꝙ bona clericorum gaudẽt
eodẽ priuilegio ſicut bona eccleſie. dicit ꝙ i
telliguntur quo ad defenſionem. allegat. c.
eccleſiarum ſeruos. 12. q. 2. facit quod dicit
Pe. ⁊ abbas in. c. cum ſit. de foro compe.
ꝙ. ſ. raptores prefatorum bonorum non
conueniuntur coram iudice eccleſiaſtico.
quia priuilegium non debet extendi. niſi
in caſibus iur expreſſis. ⁊ idem concludit
do. Anto. niſi ſit eadem omnino ratio cum
expreſſis a iure. quod nota.

Quid de legatis ad pias cãs. ℞. ꝙ ſoli‑ 39
mõ hẽbit locũ preſcriptõ. 40. ãnoꝝ. fꝫ glo.
nõ. in aut. de eccleſia. titu. §. ꝓ tẽporalibus.
⁊ in. c. ſi. 16. q. 3.

40 Cõtra hoſpitalia ⁊ alia pia loca requi
ritur. 40. annoꝝ ſicut ꝯ eccleſiam. vt ẽ tex.
nõ. in. l. omnia priuilegia. C. de epi. ⁊ cle.
nõ. Jo. An. in. c. 2. de reſti. in inte. li. 6.

41 Contra principẽ diſtinguit Pa. in. c. cũ
nobis eo. ti. ſic. aut ſũt bõa reſeruata princi
pi in ſignũ ſingularis priuilegij ⁊ dñij. vt le‑
gitimare ſpurios. creare notarios. exigere
vectigalia. ⁊ pedagia. ⁊ huiuſmõi. ⁊ ſic re
gritur ſcia principis ⁊ tñ tpꝰ. de cuius ini
cio memoria hominũ nõ exiſtat. vt ẽ tex. i.
c. ſuper quibuſdã. de ver. ſi. ⁊ ꝑ Bar. in. l.
cũctos ꝑplos. C. de ſũ. tri. ⁊. l. ſi publicanꝰ
ff. de publi. ⁊ in. l. i. ff. de aqua plu. ar. Aut
ſunt bona ꝑiter poſſedibilia. ⁊ ſi iſta ſũt ꝑn
cipi incorporata requiritur ſpaciũ. 40. an.
vt in. d. l. cõpit ſerenitas nr̃a. ⁊ ſic ꝓcedit
glo. in. §. fiſci Inſti. de vſuca. Si vero non
ſunt incorporata ſꝫ dũtaxat dclata tãq̃ va
cantia. ſeu ex cã publicata. ⁊ tũc in bõis đ
tans ꝑꝑ vectigal ñ ſolutũ ſufficit tpꝰ. 5. ãno
rũ. vt. l. 2. C. de apoſta. In alijs vero ſi pre
ceſſit denunciatio ſufficit tpꝰ. 4. annoꝝ. vt
l. intra. 4. ff. de diuer. ⁊ tẽ. ꝑſcri. Si vero đ
nunciatio ñ interuenit. ⁊ ſic ſi hñit bonã fi
dẽ tñ regritur tpꝰ. 10. annoꝝ. l. in oibus. ff
de diuer. ⁊ tẽ. ꝑſcri. Si aũt vltra bonã fidẽ
hñit titulũ. ſic ſufficit tpꝰ. 10. annoꝝ. ſic loq
tur. l. q̃uis. ff. de vſuca. ⁊ nõ. Bar. in. d. l. i
oibus. Contra quoſcunqꝫ alios a ꝑdictis
diſtinguo. Aut ſumꝰ in actõibꝰ ꝑſonalibuſ
⁊ ſic regriẗ ſpaciũ. 30. ãnoꝝ. Qđ litat Pa.
in. c. in cã. de cã poſ. ⁊ ꝓpꝛi. verũ qñ cõcur
rit ſola patia. Secꝰ ſi cũ patia interueniſſet
aliđ. vt ẽ tex. i. l. ꝓcula. ff. đ ꝓba. vbi ex tacit
nitate lõgi tpꝛis ꝑſũit dimiſſũ fidicõmiſſuꝫ
debitũ. ſi ſepiꝰ de alijs hita rõe ñ ſit hita đ
fideicõmiſſo mentio. Aut ſumꝰ in rebꝰ im
mobilibus. ⁊ ſic ſi poſſidet cũ titulo regriẗ
ſpaciũ. 10. annoꝝ inter pñtes cõtinue. ⁊ ꝑ.
20. inter abſñtes. ⁊. l. ſi. C. de ꝑſcri. lõ. tẽ. Si
vero ꝑti ſuit pñs ꝑti abſñs duplicabitur tpꝰ
abſentie ſolũ. aũt. ꝙ ſi qs qbuſdã. C. đ pre
ſcri. lõ. tẽ. Sine titulo ꝑ. 30. annos cũ bona
fide ⁊ religs preſcribitur. vt in. c. ſanctoꝝ
eo. ti. 16. q. 3. §. põt. ⁊. l. ſi qs ẽptõis. C. de ꝑ
ſcri. 30. an. Aut ſumus in ſeruitutibus. ⁊ tẽ
ſi hñt cãꝫ ꝯtinuã vel qꝛ regulr ꝑſcribitur lõ
go tpꝛ. ſ. x. annoꝝ inter pñtes. ⁊. xx. inter
abſñtes ſicut imobilia. tex. eſt in. l. ſi. C. de ꝑ
ſcri. lõ. tẽ. ⁊ in. l. 2. C. de ſerui. ⁊ ibi glo. ⁊
doc. hoc nõ. Si vero ſeruitus hꝫ cãm diſ‑
continuã. tunc regulariter nõ ꝑſcribiẗ. vt ẽ
tex. i. d. l. ſuitutes. ⁊ ibi ꝑ doc. Fallit. ꝑꝰ qñ
qs vſus ẽ tãto tpꝛ cuiꝰ ꝯtrꝫ memoria ñ exi‑
ſtit. l. h iure. §. ductꝰ aq̃. ff. đ aqua q̃ti. ⁊ eſti
ua. nõ. glo. ⁊ doc. i. d. l. ſuitutes. ⁊ tpꝰ cẽtũ
ãnorũ ẽ tpꝰ đ cuiꝰ inicio ñ extat mẽoria. vt
tꝫ dñs. Ant. i. c. veniẽs. de teſti. ⁊ Cardi. i. c.
ſi diligẽti. đ ꝑſcrip. Itẽ. 2. qñ hñit titulũ cõ‑
ceſſiõis a dño qꝛ ꝑſcribet i. 10. annis iter pñ
tes. ⁊. 20. iter abſẽtes. ita nõ glo. in. d. l. ſui
tutes. Silr ⁊. 3. ꝑſcribiẗ qñ hñit veꝝ titulũ a
tertio qꝛ ꝑ. 10. iter pñtes: ⁊. 20. iter abſẽtes ꝑ
tex. in. l. ſi. i ſi. ff. de ꝑſcrip. lo. tẽ. fꝫ Pau. de
Caſtro. i. d. l. ſuitutes. Aduerte ꝙ ẽ dñia in
ter ꝑſcribẽdo ruſticanã ⁊ vrbanã ſuitutẽ:
qꝛ ruſticana ꝑdiẗ ꝑ ñ vſũ: ſed vrbana ñ niſi
aliꝰ ſimul vſucapiat libtatẽ puta. hẽo ſene‑
ſtras quas lꝫ obſtruã ñ ꝑdo ius ſed ſi aliꝰs
ꝑ idẽ tpꝰ altiꝰ eleuauit murũ ſuũ ſic amitto. h
ꝓbanẗ i. l. hec aũt iura. ff. de ſui. vrba. ꝑdioꝝ
qd aũt ſit ſuitꝰ vrbana ⁊ ruſticana vide ſer
uitus in principio. Et nota ꝙ tunc ſerui‑
tus dr̃ hr̃e cauſam continuam vel perpe‑
tuã qñ ẽ in vſu actualr ⁊ potẽcialr. vt ſuitꝰ
aq̃ ductꝰ: ⁊ ſuitꝰ altiꝰ ñ tollẽdi ⁊ ſiles. rõ qꝛ
lꝫ a ꝑncipio regrat fcm̃ hois ñ tñ ſẽp qꝛ pꝰ
q̃ aqua ẽ đriuata i canale fcõ nẽ ꝯtinuaẗ: ⁊
ꝑ ſe ipaꝫ ſẽp fluit ⁊ in ſuitute tigni immitti
vel oneris ferendi: ꝙ poſtq̃ ſemel ẽ imiſſũ
ꝯtinuaẗ. Aliqñ vo dr̃ hr̃e cãm q̃ſi ꝯtinuam
vel quaſi ꝑpetuã: qñ ꝑpetuo ſeu ꝯtinuo po
tẽcialiẗ ſed ñ actualr ẽ in vſu. vt ẽ ſuitꝰ ſtilici
dij vel ductꝰ aq̃ ex celo cadentis. rõ qꝛ lꝫ nõ
ſẽp exerceaẗ actu tñ apta nata ſẽp exerceri
ſine fcõ hois: qꝛ cũ pluit ſtilicidiũ ẽ ſẽp aptũ
recipe aquã ſine fcõ hois poſtq̃ ſtilicidiũ
ẽ. Aliqñ ſeruitꝰ dr̃ hr̃e cãm diſcõtinuã qñ ñ
ẽ ſẽp i vſu actualr nec potencialiter: ſꝫ nece
ſario regrit fcm̃ hois qđ ñ põt eẽ ꝯtinuũ. vt
ẽ ſeruitꝰ itineris. vie ⁊ ſiliuꝫ: h nõ. ꝑ glo. ⁊
doc. i. l. ſeruitutes. la. 2. ff. ſeruitu. ⁊ in. l. fora
mẽ. ff. đ ſerui. vrba. ꝑ. Aduerte hic qꝛ in ſer
uitute q̃ amittiẗ ꝑ ñ vſũ ſi hẽt ſolũ iterualla
dieꝝ vl̃ noctiũ tñ. vel breuioris ſpacij ꝑſcri
biẗ ꝑ. x. annos inter pñtes ⁊. 20. iter abſẽtes
Si aũt hẽat iterualla annoꝝ vel mẽſiuꝫ reg
riẗ tpꝰ duplicatũ q̃ ad pñtes vꝫ. 20. annoꝝ:
ſed q̃ ad abſentes aliq tenẽt ſilr. ſ. ꝙ. 40. Sꝫ
credo ꝙ ñ duplicaẗ ſcḋm Jo. glo. in. l. ſi. C. đ
ſeruitu. quem ſequunẗ cõiter glo. Acurſij.
Bar. ⁊ Bal. ⁊ doc. ibidẽ. ⁊ Inño. in. d. c.
de. 4. qꝛ ꝑ vltima opiõe h põit q̃ ẽ ſua iuẗ
glo. nota. in. l. q filiũ. §. ſabinus. ff. ad treb
vbi dr̃ ꝙ vltima opi. i dubio ẽ tenenda. Itẽ
d. duplicatio ñ hẽt locũ in ꝑſcriptione. 30.
vel. 40. annoꝝ: nec in ꝑſtatione annua. vt

vult glo. i. l. cū notiſſimi. §. fi. C. de pſcri. 30 an. ⁊ oƷ hr̃e interualla dierū vel noctiū qn̄ alternis diebus. vel die ſeu nocte mihi lƷ. ⁊ tibi altero die ⁊c̄. Tēpus vero annorū vl̄ menſtū qn̄ de qnquēnio in quiquēniū. vel de anno quolƷ vna die vel plurib⁹ lƷ duce re aquā. Aut ſumus in ſeruitute q̄ debetur a re pſone. vt vſuſfruct⁹. vſus. iuriſditio. ⁊ h⁹modi. q̄ lƷ requirant factum hoīs. tñ nō dicuntur hr̄e cāƷ diſcōtinuā. qꝛ aio poſſide ri pñt qui ꝯtinuus eſt. licet act⁹ hoīs ſit diſ continuus. nō ſic in ſeruitute que a re rei d̄ betur. cū res aīam nō hēat. Iſte ſeruitutes ergo q̄ debētur a re pſone longo tp̄e pſcri bunt cū titulo tñ vero. qꝛ hƷ ſimilitudinē cū dn̄io qd̄ longo tp̄e n̄ preſcribitur ſine titulo vt eſt caſus in. l. vltia in fi. C. de preſcri. lon. te. Et ītellige de titulo hito a nō dn̄o. qꝛ ſi a dn̄o nō oƷ preſcribere. Aut ſumus in ſerui tute pſonali q̄ pſone a pſona debetur. ⁊ ſic preſcribitur aln̄ quinquēnio. qn̄. ſ. pſ tēpo re mortis geſſit ſe ꝓ libero non in fuga nec latitans ſed in bona fide. ſic p⁹ qnquēniuƷ elapſū in quo nō eſt paſſus filius ꝯtrouerſi am ſtat⁹ efficitur liber. nō. Pa. in. c. lƷ. d̄ cō fugio ſeruo. In pſona vero ꝓpa reqritur tp̄s. 20. annorū cū bona fide. nec reqꝛitur ti tul⁹ fauore libertatis. vt in. l. 1. C. d̄ preſcri. lō. te. Alias ſeruit⁹ oīs pſonalis cū ſit ꝯtiua pp aīum q̄ n̄ pōt eē in ſuitute reali ſine titu lo reqrit tp̄s longiſſimum. ſ. 30. annoꝝ. vt nō. Cy. in. l. 2. C. de ſui. ⁊ aqua. cū titulo ve ro p. 10. inter pñtes ⁊c̄. Aut ſum⁹ in debitiſ legatis aut ſtipulationib⁹. ⁊ ſic ſm Bar. in l. cū notiſſimi. C. de preſcri. 30. an. ſi obliga tio ſit de pñti lƷ exactio ſit dilata in diē. ſicut cū teſtator legat centū alicui ita ꝙ tradātur ſibi. x. oī anno ſolū. ſic vnica pſcriptōe tol letur. ⁊ p ſpaciū illud quo alie res. ar. l. ſe natus. §. fi. ff. de dona. cā mor. ⁊. c. de quar ta eo. ti. vbi vnica pſcriptōe q̄dragenaria tollitur quarta debita ep̄o q̄ cōiter ſoluit oī anno. qꝛ obligatio eſt de pñti d̄ꝛta lƷ exac tō ſit dilata. Si vero obligatio ſit in diē. vt in legato ſimpl̄r facto vt annuati det aliqd qꝛ tot ſūt legata quot annue pſtatōes. d. l. ſe natus in fi. ⁊ ſic n̄ currit pſcriptō. niſi a die extantis obligatōis. ⁊ ſic oƷ tot ſint pſcrip tōnes quot legata. Sed aduerte ꝙ ſi heres teſtatoris ſcit ſe teneri. vt cōiter preſumitur vt nō. in. l. q̄ rome. §. duo fratres. ff. d̄ v̄bo. ob. nullo tp̄e pōt preſcribere ſm Pe. d̄ pu ſio tractatu de canonica portōe epī. qꝛ hēt malā fidē. Idē dic de quocunqƷ debitore. vt nō. Ange. in. l. q̄ ſeqtur. §. ſi viam. ff. de vſuca. ⁊ dicit ꝙ h̄ cōiter tenet̄ ꝯ. Bar. ēt ſi ſtatuto caueat vt pſcriberet. ⁊ h⁹ ſeqt̄. Io. An. in. c. 2. de excep. li. 6. Hoſti. i. c. p tuas de dona. ⁊ Car. in. c. vigilāti eo. ti. ⁊ ē glo. nō. in aūt. vt ecclia romana cētū an. ha. p̄. q̄ dicit ꝙ tale ſtatutū eēt iniquū pſidiū. ⁊ ſe qtur. Bal. i. c. ſi qs p. 30. ſi de ſeu. fuerit cō trouer. vbi dicit ꝙ pſcribēs ſciēter debituƷ ſp poterit d̄nūciari. Sec⁹ eēt ſi ignorabat ꝓ babiliter. ſic pſcriberet ēt quo ad ꝯſciaƷ. vt voluit Inno. in. c. cura. de iuſ patro. ⁊ in. c. qꝛ plerīqƷ de imūi. ec. Pa. tñ in. c. fi. de pre ſcri. diſtinguit. ꝙ aut d̄bitor n̄ tenebat̄ offer re ita ꝙ ceſſando a ſolutione n̄ fuit in culpa ⁊ ſic pſcribet: qꝛ n̄ ē in mala fide eo ꝙ potu it cogitare ꝙ voluit donare vel relaxare: ⁊ qn̄ tenet̄ offerre vide bonū. tex. cū glo. in. l Itē illa. ff. de ꝯſti. pecu. ⁊ plen⁹ p Bar. ⁊ me. ī. Obligatio. §. 8. Si aūt tenebat̄ offer re. ſic n̄ pſcribet qꝛ ē i mala fide. Aut ſum⁹ in actiōibus ⁊ exceptiōibus ⁊ cum varie ſint vario mō pſcribunt̄. puta. exceptio d̄ n̄ numerata pecunia poſt biēnium nō pōt op poni. l. in ꝯctibus. C. de n̄ numerata pecu nia. repeticio debitoꝝ in alea n̄ pſcribit̄ ni ſi p. 50. annos. vt i. l. aleaꝝ ludos. ff. de alea to. ⁊ huiuſmōi. q̄ multe ſūt q̄ ſm Pa. in. c. cū cā. de empti. ⁊ vē. ā currūt ꝯ eccliam ſƷ ſpaciū decretuƷ a iure ciuili a q̄ ſūt inuente: nec expectat̄ ſpaciuƷ. 40. annoꝝ. Aduerte ēt ſm Bar. in. l. ſi ab hoſtib⁹. C. in qb⁹ ca. in inte. re. nō ē ne. ꝙ actiōes ꝓ. ore rei pſe cutorie ſūt ppetue: niſi dent̄ ꝯ ius ciuile. pu ta. reddibitoria. qꝛ datur ꝯ ꝯctum validum de iure ciuili iō finit̄ anno. Sec⁹ ſi ꝯ ꝯctum inualidū d̄ iure ciuili. qꝛ ſic ē ppetua. quod nō: Itez diſtingue qꝛ ſi actio ē data in penā ſolum. ſic pſcribitur ēt ſciente debitore ēt in ꝯſcia: qꝛ in penalibus n̄ tenetur in ꝯſcia. 12. q. 2. ſinitas in glo. Si vero data nō ē i penā ſed in ſatiſfactiōem leſi. vt actio q̄to mino ris ⁊ huiuſmodi. ſic data ſcia debitoris nō pſcribitur in ꝯſcia qn teneat̄ ſatiſfacere leſo 14. q. 6. ſi res. Aut ſum⁹ in reb⁹ mobilib⁹ ⁊ ſic currit vſucapio. ⁊ qd reqrit. vid̄. Vſuca pio. §. 2. ⁊. 3. Aduerte tñ ꝙ ꝯ minores n̄ cur rit vſucapio vt nō. in. l. fi. C. in qbus ca. re ſti. in inte. nō eſt neceſſaria.

43 Sed qd dicem⁹ de fūdo dotali q̄ iā ince perat pſcribi anq̄ daret̄ in dote. R. ꝙ pſcri ptio nihilominus curret: lƷ n̄ potuerit īcho ari poſtq̄ ē factus dotal̄. Secus erit de pu pillo alteri ſuccedēti ꝯ quem n̄ currit pſcri ptio durante pupillari etate lƷ antea fuiſſet ꝯcepta: ſed differt̄ vſqƷ p⁹ pupillarē etatē. l. fi. C. de annua preſcriptione

44 Vtꝝ ſucceſſor ſingularis inuaſoris pre ſcribat p. 10. annos īter pñtes ⁊. 20. īter ab ſetes. R. Pa. in. c. nihil. eo. ti. ꝙ n̄ q̄ntūcūqƷ hēat bonam fideƷ pp viciūm reale qd̄ ſeqt̄ quēlibet poſſeſſorē. l. vicia. C. de acq. poſ. ſed oƷ currat ſpatiū. 30. vel. 40. ānoꝝ. ⁊ ſic dn̄ pſcribit ēt in reb⁹ inuaſis vt nō. Inſti. d̄ vſuca. §. furtiue. Succeſſor v̄o vniuerſalis n̄ pſcribit de iure ciuili ſi defunct⁹ hūit ma lam fidē ēt ſine violentia: qꝛ cēſet̄ eadē pſo na cū defūcto. in aūt. de iuſ iu. a'mo. preſti. Dy. tamen in regula. poſſeſſor. ⁊ glo. in re gula qui in ius li. 6. ⁊ glo. in. c. de. 4. co. ti. ⁊ alia glo. in. c. tua. de iure patro. tenet ꝙ d̄ eqtate canonica ſi eſt bōe fidei poſſeſſor ⁊ in pſonā ſuā icohat pſcriptionē preſcri bet. Sed Pa. poſt dn̄m. Anto. i. c. ſi diligē ti tenēt ꝙ n̄ preſcribit ⁊ meli⁹ qꝛ cū n̄ habea mus ius canonicū ꝯ ius ciuile expſſum in hoc. n̄ d̄bemus ab eo recedere. ⁊ iura q̄ al legāt loquunt̄ de ſingulari ſucceſſore nō d̄ vniuerſali. Aduerte tñ hic ꝙ lƷ mala fides defuncti noceat heredi nō tñ nocet empto ri ab hr̄de. ſƷ Bar. in. l. poſt plibus i fi. ff. d̄ vſuca. ⁊ dn̄ƷfFrā. de aretio. i. d. c. ſi diligēti.

45 Vtꝝ diu ſoluēs īdebitum teneat̄ poſtea cognoſcens indebitum. R. ꝙ nō q̄ntūcūqƷ tp̄s defluxerit: ſed pōt deſiſtere a ſolutione de cetero. l. litib⁹. C. de agri. cē. ⁊. co. c. p uēit d̄ cēſi. 16. q. 3. clerici. ē glo. 10. q. 3. c. q. 2

46 Quō īterrūpit̄ pſcriptio. R. ꝙ duobus modis. ſ. naturaliter ſicut qn̄ deficit vnū de ſbalibus preſcriptionis. vt ſi pdit poſſeſſio nem ⁊ huiuſmodi. Ciuil̄r v̄o pditur diuer ſimode quo ad foꝝ ꝯtencioſum. de q̄ vide. Pa. in. c. illō aūt. eo. ti. ſed quo ad ꝯſciam qualitercūqƷ quiſ conſtituatur in mala fide ante completaƷ preſcriptionem vl̄ vſuca pionē quocūqƷ hoc fiat ſemper īterrumpi tur. ⁊ hoc tene.

47 Vtrum tutus preſcriptione teneatur in foro anime reſtituere rem preſcriptam cuƷ cognoſcit rem fuiſſe alienam. R. Pa. in. c. vigilanti eo. ti. ꝙ non ex multis ratiōibus. Sed melior eſt quā ponit in. c. fi. eo. ti. q̄ꝛ quod iure poſſidetur. iuſte poſſidet̄ ⁊ ſi iu ſte bene. ergo non alienum. ſed ſuum. ergo non peccat non reſtituendo. 14. q. 4. quid dicaƷ. ⁊ hāc opi. tenet glo. in. d. c. vigilāti. Io. Vicē. Tangre. Gofre. Hoſti. Io. An. in regula poſſeſſor li. 6. in mercurialibus. ⁊ Inno. in. c. fi. eo. ti. Hugo. in. c. ſi virgo. 34. q. 2. Io Sco. in. 4. di. 15. dn̄s. Anto. in d. c. vigilanti: dicit ſe diſputaſſe ꝙ quo ad forum anime tenetur. Ratio qꝛ cauſa pre ſcribendi nō eſt omnino ſufficiens quo ad equitatem. quo vero ad forum contencio ſum dicit non teneri. Alij autem indiſtincte tenent ꝙ tenetur. Sed ego teneo opi. Pa. ꝙ non teneatur: niſi forte ita eſſet ſcrupulo ſus ꝙ non poſſet deponere conſcientiam quin teneatur quia ſic teneretur. 11. q. 3. cui eſt illata: Nec obſtat ratio domini. Anto. d̄ preſcriptione contra eum qui non poteſt i putari de negligentia: quia habet remedi um petendo reſtitutionem ex clauſula ge nerali quam ſi petet in conſciencia erit re ſtituendus. Si vero non petet non tenebit̄ reſtituere per nota. per. Inno. in. c. qꝛ pleri qƷ. de immu. eccliaꝝ. Item qꝛ preſcriptio de iu. canonico. n̄ ſolum ē in odiū negligē tis: ſed ēt pp bonū ⁊ equum. 16. q. 3. §. pōt. Vn̄ ſic dicit Bal. in. c. ſi qs p. 30. ſi de ſeu. ꝯtrouer. fue. ꝙ ſtatutuƷ laicoꝝ denegās au dictiam in foro ſeculari pp equum. ſeu bo num publicum valet in conſcia. nec habet locum denunciatio in iudicio eccliaſtico. puta. ſi ſtatuto caueatur ꝙ nō ſoluens gabel lam iuſtā nō audiat̄: vel inſtrm̄ qd̄ nō repe rit̄ regiſtratū in li. cōis preſumit̄ falſuƷ. Idē dicit Bar. in extrauaganti ad reprimendā in ver. denunciationem de veleiano ⁊ ma cedoniano ꝙ nō valet denunciatio in foro eccliaſtico. qꝛ datur eis maxima eq̄tate na turali. ſic a fortiori nō habebit locum i pre ſcriptione q̄ tam a iure ciuili q̄ canonico pp bonum publicum ē inuenta ⁊ cū ma xima eqtate. ⁊ iō veriſſimam crede ēt in cō ſcia opinionem Pa. ⁊ ſequēciam eum.

Sed q̄ro qd̄ remedium poterit hr̄e ille 48 ꝯ quē ē ꝯpleta pſcriptio. ⁊ cui nulla pōt ipu tari neglia. R. ꝙ ſi aliquo legitimo īpedi mento fuit detētus cōiter tenēt doc. ꝙ petē poterit reſtitutiōem in īteg꞉ vſqƷ ad. 4. an nos ſequētes: qui incipiunt a die ſcie poſt ceſſationem impedimenti legitimi. Rō qꝛ iſtud quadriēniuƷ: non currit ignoranti vt in. c. 1. de reſti. in īte. li. 6. In verbo ſi qs ne gligēter omiſerit. Ignorās eniƷ non negli git. vt ꝓbatur in. c. 2. iuncto. c. quia diuerſi tatem. de conce. preben. Et hanc opinionē tenet Ioā. de ligna. poſt ꝫēꝫe. in. Cle. vna de in inte. reſti. ⁊ Pa. in. c. auditis. de reſti. in inte. ⁊ placet mihi vt ſapiat naturam ci us in cui⁹ loco ſubrogatur. ar. c. eccleſia vt litte pen. quia iſtud quadriennium ſucce dit loco anni vtilis qui olim competebat. vt in. l. fi. C. de tempo. ⁊ in inte. reſti. ⁊ ideo a principio erit vtilis lƷ poſtea ſit ꝯtinuus

49 Utrum eccleſia petat reſtitutionem in integrū poſt completam perſcriptōem. R. cōuerte tenetur ꝙ ſic l.c.i.c. ⁊ glo.in.c.i.de reſti:in in te. vſq ad quatuor annos.vt. ſ. dixi de impedimēto legitimo. ⁊ ad.c.ſcōꝝ:dico ꝙ ē veꝝ ꝙ n̄ dat qn̄ eccleſia pſcribit ꝯ eccleſiaꝫ vt ibi. Silr ſi velles tenē ſm aliquoꝝ opīo nē ꝙ currit ſēp pſcriptio in caſib⁹ gb⁹ dixi dormire:dic ꝙ dabitur illis ſimiliter reſtitutio vſq ad quadriennium.

50 Sꝫ poſſet dicē aligs ad gd vꝫ pſcriptō ſi talis ꝯ quē preſcripſit.pōt petere reſtitutionē. R. ꝙ valet ad h.quo ad foꝝ ꝯſcie ſm Inno.in.c.quia plerīq ď immu.eccīarū ꝙ non tenetur eam reſtituere niſi petatur ⁊ ſi n̄ petitur infra tpˢ debitū iam amplius n̄ tenebitur etiam ſi petatur:quod nota.

51 Utrum negligēs poſſit agere ꝯ illū.q rē ſuaꝫ alienauit poſtq̄ ille cui fuit alienata vſucepit rē ſibi alienatā. R. ꝙ ſic qꝛ talis alienatoꝛ tenetur ſibi ex delicto ⁊ ſua negligētia. n̄ fecit ceſſare delictū illi⁹.ď q̄ vide qď notat Bar.in.l.ʒ. ff.de alie.iudi. mutā cā facta.

Reſumptio primo erga aliqd aliď a ſe ē triplex. Pria ē iuris tm̄ q̄ ē qn̄ ius ſr dubio ⁊ vſili pſumit aligd Scda ē iuris ⁊ ď iure q̄ ē qn̄ ius ſup aliquo preſumit ⁊ vltra diſpōit ita eē nec poſſe ꝯꝛiū ꝓbari. ⁊ de iſtis hēs in glo.in.c.is q.de ſpō. ⁊ differt iſta preſūptio ſ.a.a fictione iuris.qꝛ pſūptio ē ſup ſcō dubio in q̄ ius vadit p ꝯiecturas preſumēdo ita eē ⁊ diſponēdo q̄ vult ita eē ⁊ n̄ poſſe ꝓbari ꝯꝛiū. Fictō vo ē ſup certo vno mō ꝯſiſtente qď tn̄ alr a iure eē fingit puta. certa ē lex ꝙ mulier n̄ ē ſtipulata dotē ſibi reddi:tn̄ fingit ſtidulatio nē interueniſſe.l.vnica in pncipio. C. de re. vxo.act. Idē i arrogato q̄ ſēp fingit ſtipulatꝰ.4.ptem ď bōis arrogatoris ſi emācipet l.ſi arrogatoꝛ. C. ď adop. ⁊ hāc dſiam nō glo.i.d.l.vnica.i.§.accedit. ⁊ ſic ꝯ fictōꝫ iuris n̄ pōt ꝓbari:qꝛ lex oīo intendit ꝯ vitatē fingere.glo.eſt in.l.a diuo.pto.§.ſi pignora.ff.ď re.iudi:ſꝫ preſūptio iuris ⁊ ď iuꝛ aliqn̄ admittit ꝓbatiōem.vt notaꝛ.i.d.c.is q ſi dē.ď ſpōſ. ⁊ i aut. ſꝫ iā neceſſe. C. ď dōa. an nupt. Tertia ē hōis ⁊ hec triplex. Pria violēta. vt cū inuenit ſol⁹ cū ſola in loco ſuſpecto puta.lecto ⁊ huiuſmodi ď qua i.c. lſis ⁊.c. ſe de preſū.32.q.i.dixit dn̄s. ⁊ hec valꝫ ad ꝓbañ oīa excepto crimie maxie graui ſaꝛ.c.lias.ď pſū.vbi ex vehemēti pſūptōe n̄ puniꝛ qs de crimie qꝛ i crimie debēt eē ꝓbatiōes luce clarioꝛes. C. ď ꝓba.l.ſi.5.q.6.epi ꝓbatiū. vñ ex iſta iudicās ꝓximū ſuū i aio ſolū aliqď delictū cōiſiſſe n̄ peccat qꝛ lꝫ ex tali iudicare. vt pꝫ.in.d.c.lſis. ⁊ tꝫ Nico.ď lira ſup Matth.7.c. ⁊ Alex.ď al.ſa ſe. Secūda ē ꝓbabil q̄ iſurgit ex aliqb⁹ ſuſpiciōib⁹ ꝓbabilibus ⁊ hec facit ſemiplenā ꝓbatiſonem. ⁊ ſi quis infamatus ſit inducit purgationem de pur.ca.c.ſi quis de gradu: ⁊ aliqn̄ cū vno teſte vel iuramēto facit plenā ꝓbationem de preſum.illud ⁊ in hac debemus aſpicere actum ſcōm ſuam exiſtentiaꝫ ⁊ naturā:vt i.c.līas ⁊.c.tertiō loco.co.ti.nō ſcōm accidentalia: ⁊ ideo maledicit glo.in c.abſit.i i.q.3.dum dicit ꝙ videns clericū oſculantem mulierem debet preſumere ꝙ benedicat eam. Nam factum ꝯ legem non debet preſumi niſi malum.ar.c.i.co. ⁊.l.nā ludus noxius.ff.ad.l.acqui ſicut eſt talis actus cum etiam clericus ꝓhibeatur ſolus cū muliere fabulari:81.di.clericus. Et ex iſta poſſumus iudicare ſine peccato malūꝫ qď videmus:ſed iudicare aliud quod nō videmus cuius iſta eſt preſumptio.eſt mortale peccatum ſi perueniat ad firmam aſſercionem cuꝫ pertinacia ſecundum Alex vbi ſupra.veniale vero ſi ſtat in ſola ſuſpitione. ⁊ hec eſt tutior opinio q̄ꝗ glo.i.d.c.literis ⁊.d.c.ſi quis de gradu:videatur tenere ſore licitum etiam iudicare ex hac ſuſpicione. Alia ē temeraria que ſurgit ex malis hominibus vel ex cauſis leuibus vel vbi actus poteſt eque referri ad bonū ſicut ad malum. ⁊ de hac loquitur.c.eſtote de re. iuſ. ꝙ debemus interpretari in meliorem partem. Unde nota.ſecundum Nico. ⁊ Alex. vbi ſupra ꝙ ex talibus leuibus ſignis dubitare de bonitate fratris eſt peccatum veniale quia procedit ex humana fragilitate:nec dicitur iudicium proprie ſed ſuſpicio:ſed ex talibus firmiter tenere in animo ꝙ frater ſit malus malo peccati mortalis ſic eſt peccatum mortale: ⁊ hoc proprie dicitur iudicium quod eſt contra caritatem fraternam. Secus ſi iudicaret de peccato veniali qꝛ eſſet veniale. Si vero ex talibus procedit ad punitionem multo fortius eſt mortale. ⁊ de talibus intelligitur illud. Nolite iudicare ſcilicet ex leuibus ſignis. Unde hec preſumptio hominis dicitur firmatio conceptus mentis ab homine facta ex aliquibus coniecturis collectis: ⁊ differt ab opinione vel ſuſpicione:quia opinio vel ſuſpicio non firmat conceptum vt notat Bar: in.l.admonendi.ff.de iure iuſ. vt nō. Pa: in.c.ſi.de iuſ.iui.

Reſumptio ſecūdo erga ſe ipm ſm ꝙ accipitur a theologis i 3.di.26.maxie a Ricar.eſt duplex. Una q̄ oꝛiꝛ ex ꝓpria virtute p quā qs audet i opa excedentia ꝓpriā virtutē.ſicut cū qs ponit ſe ad audieñ ꝯfeſſiones. cū ignorās ſit ad medeñ.cū neſciat. ad ꝯſuleñ ⁊ h⁹mōi.vñ ſi ex hoc pōt ſeq̄ aliqď piculū aie vel corporis.vel notabile dānū eſt mortale peccatū Secus ſi gd puū malū qꝛ eēt veniale. Iteꝫ cū qs ponit ſe ad iudicañ quos n̄ pōt. vt laicus clericū.vel ad facieñ offm̄ ad qď nō ē ordinatus ⁊ h⁹mōi.coiter ē mortalis pſūptio. ⁊ hec ē ſpēs ſupbie ⁊ opponitur magnanimitati.vt dicit phs .4. ethicoꝝ. ⁊ oꝛiꝛ ex vanaglia. Uñ Grego.31.mora.ponit p ſūptōeꝫ nouitatū filiā vaneglie. Alia ē pſūptio que eſt peccatū in ſpūm ſāctū q̄ opponitur virtuti ſpei. ⁊ hec directe oritur ex ſupbia.ſm Ricar.in.3.di.26.q.6.ar.i.qua qs talē ſe exiſtimet.qď deus eū ēt peccantē nō excludet a ſua gratia.l n̄ puniet. ⁊ ſic puipēdit diuinam iuſtitiā. ⁊ hec eſt grauius peccatū q̄ꝗ pria. Sed grauius iſta eſt deſpatō. ⁊ de iſtis.vide.ſ. Peccatum.§.3.

Rimas qs ſit.99.di.§.i. ⁊ vide Patriarcha.

Rimicia ſm Alex.in.3 pte ſūme ē ps pria frugū dn̄o offerenda.

1 Utrū ſit de precepto. R. ſm Alex. ꝙ ſic in duob⁹ caſibus.prim⁹ qn̄ ē cōſuetudo. Secundus qn̄ eccleſie miniſtri indigēt ⁊ ipas petunt. Intelligo de miniſtris illius eccleſie cui debentur.alias ſunt de ꝯſilio.ſunt.n.de iure naturali ⁊ diuo. ⁊ de pcepto iudiciali ſicut ⁊ decie. ⁊ ſm diſtinctionem.vt.ſ. Decima.§.2.

2 Cui debentur. R. ꝙ eccleſie prochiali. ar.c. doctos. ⁊.c.moderaīe.16.q.i.

3 Quota ps p primicia dꝫ dari. R. ꝙ gdaꝫ dicunt ꝙ ad min⁹ de.60.vnū. Alij dicūt ꝙ in feudis ſp priogenitū.in alijs aridis ⁊ liquidis de.40.vnū ad plus. l ad minus de 60. Sed placet mihi magis opi. Inno.in. c.i.de decis. ꝙ ex quo n̄ inuenitur expſſum in iure canonico relinquitur in optōe dātiſ vt det q̄ꝗtum vult.niſi conſuetudo regioniſ aliud inducat. ⁊ hoc tene.

Rinceps in ſpūalibuſ dr papa. In tpalibuſ vero iperatoꝛ.regens ēt ciuitateꝫ hētur loco principis.vt nō.glo. ⁊ Cy.in.l.ſi. C.de pſcr...ď.ipre ⁊ ... ⁊ l. hoſtes.ff.ď captiuis. ⁊ iō ſicut ſcia pncipis ſupplet defcm̄ cuiuſlibet ſolēnitatī. vt dicit Bal.in.l.nullus. C.ad.l.iul.ma. ⁊ qď nō. Inno.in.c.cū oporteat.de accuſa.ſic ſi fiat aligd ď licētia aut ꝯſcia regētis ciuitatē.qď veꝝ credo i tpalib⁹ n̄ aūt in oibus ſpūalib⁹.

Utꝝ pnceps poſſit alicui auferre rē ſuaꝫ ⁊ daꝛ alti. R. cōiter teneꝛ ꝙ n̄ ſn̄ cā.vide.9.q 3.p pncipalē. ⁊. C. ſi ꝯ.i⁹.vel pu.vtilitatē. 1

Utꝝ pnceps obliget ex ꝯctu ſuo. R. ſunt opiniones i.l.digna vox. C.de legib⁹ Bal. tn̄ de vſibus feudoꝝ in Rica de natura feudi.tꝫ ꝙ ſic.vñ dicit ꝙ ſi pnceps iueſtiuit aliquē ď baronia vel caſtro ꝙ n̄ pōt eū puare ſine culpa nec ſucceſſores i impio vl regno vt extra de Iudi. Nonit: nec obſtat ꝙ hēt plenitudinē ptāns: qꝛ ďs ſubiecit ei leges ſed nō ꝯctus ex gbus obligatus ē. 2

Riuilegium pp̄e ē qn̄ aligd ꝯcediꝛ ꝯ iura: ⁊ ſic dr q̄ſi pͥuata lex.vt pꝫ.3.di.priuilegia. Si vero aligd ꝯcedaꝛ qď ſit pter ius cōe ſic ꝓpe dr bn̄ficium ⁊ nō priuilegium hoc nō. Pa.in.c. olim.de ver.ſi gni.

Quot ſūt ſpēs priuilegioꝝ. R. gnq quoddam reale.vt illud qď eccſie dignitati ciuitati vel alicui loco vel aligbus perſonis. ratione loci vel alicuius rei conce ditur. ex. eo.c.cū olim ⁊.c.ſe ⁊ tale ē ꝑpetuūꝫ qꝛ adheret rei:niſi forte res pimaꝛ.25.q.2.c.i. ⁊ p totum:vel niſi reuoceꝛ ex cā.c.recolētes.§. i.de ſta.mo. Quoddā ſinglr pſonale. vt illud qď alicui vel aligbus pſonis ꝯceditur certis ⁊ ꝓpjs noibus expſſis.de offō.le.volētes. ⁊ tale nō egreditur pſonā cui cōceditur niſi hoc exprimatur.de ꝯceſ.pre.c.conſtitutus: ⁊ ſi ꝯceditur obtentu dignitatis nō vtitur eo ſi aliam dignitatem adipiſcatur.c bone.§.ſi. de poſtu.prela. Quoddam eſt cōiter pſonale qď ꝯceditur pſonis n̄ expſſis ꝓprijs noibus ſicut de priuilegio minorum.25.annoꝝ.ff.de mino.l.i.p totuꝫ. Qď dā ſinglr pſonale ē ⁊ cōiter corporale vt illud qď alicui collegio vel vniuerſitati cōceditur ſic ꝙ quilibet ſinglr de illa vniuerſitate ſe poſſit iuuare de ſen.exco.c.contingit huiuſmodi ſunt priuilegia ꝯceſſa ſrib⁹ minoribus ⁊ pdicatoribus. Quoddā tn̄ cōiꝛ corporale vt aliud quo ſolū cōitas nō ſingularis pōt ſe iuuare.ſicut dr.12.q.2.q manumittitur. ⁊ iō priuilegia talia dicūtur corporalia qꝛ cum collegio pereunt ſicut corpus cui inherēt. 1

2 Quis pōt cōcedere priuilegiū. R. ꝙ papa in ſpūalibus. ⁊ īpator in tꝑalib⁹ regulariter cōcedit ēt īpator priuilegia eccleſijs ⁊ clericis. de imu. ec. ꝑ totū. Silr papa ēt in tꝑalibus vt nō. in. c. ꝑ venerabilē q̄ fi. ſunt legi. Itē ep̄s ⁊ ſupiores cū voluntate ſuoꝝ capitulorum eodē cū oli el. 2. ſꝫ Goffre. ⁊ breuiter dicas q pōt facere ꝯſtitutōez pōt priuilegiū cōcedere reſpectu ſue ꝯſtitutōis vel rei ad ſe ptinentis ſm Hoſti.

3 Quō ē interpretanū priuilegiū. R. ꝙ priuilegiū ꝓpe qd eſt ꝯ̄ ius dꝫ ſtricte iterptari. vt min⁹ droget iuri cōi ꝙ poſſit. vt. c. cū dilectus. de ꝯſue. Un̄ priuilegiū quo diſpēſat aliqs illegitim⁹ vt poſſit ad ordines ꝓmoueri intelliget de mio ſb⁹ nī. vt. 6. Ordo. 3. §. 15. ymo ſi ñ exprimitur cā q̄ cōcedit. aut ñ ſit ex certa ſcia ł motu ꝓpō ñ pſumit de volūtate principis. l. i. C. de peti. bo. ymo ꝑ ipō tunitatē obtētū. vt. l. i. C. d̄ ſidis linteoſis. Bal. in. c. lꝫ cāꝫ. d̄ ꝓba. vult ꝙ pōat ſil ex certa ſcia ⁊ motu ꝓprio. Idē dic in reſcripto qd tollit ius tertij. Idē in priuilegio ad bñficia. vt in. c. ꝙuis. de pben. li. 6. Et hec limita niſi cōſuetudo aliter iterpretet. vt nō in. c. qd dilectio de cōſā. ⁊ affi. Itē niſi verba aliud exprimant. qꝛ ñ recedim⁹ ab ipſorū ꝓpria ſignificatōe. niſi de mēte alr cōſtet ita nō. in. c. olī ⁊ in. c. in hījs. de v̄bo. ſigni. Aduīte hic ſꝫ Pa. in. c. cū ad hec. de cle. ñ reſci. ꝙ ſi priuilegiū enormiter ledit eccīaꝫ ñ valet. niſi fiat mētio de hac enormi leſiōe qꝛ in dubio ñ pſumitur princeps cōcedere aliqd cū graui diſpēdio alteri⁹. l. quotiens C. de preci. ipe. offe. ⁊ in. c. ſugeſtū. d̄ deci. ⁊ in. l. 2. §. ſi qs a principe. ff. ne qd in loco pu. ergo taciturnitas idūcit ſurreptōnez. c. poſtulaſti. de reſcri. Un̄ priuilegium imunitatis ab onerib⁹ pſonalib⁹ cōceſſū alicui a principe nō liberat eū ab alijs onerib⁹ que pōt breuiter ⁊ leuiter expedire. caſus in. l. decurio fortunā. C. de decurio. Si vero accipiam⁹ priuilegiū largo mō. ſ. ꝓ oī cōceſſione que eſt preter ius. ſic dico ꝙ latiſſime priuilegiū principis ē interpretādū in preiudiciū ipi⁹ concedētis. ſed in preiudiciuꝫ aliorū dꝫ diſtricte interpretari. c. qꝛ circa. d̄ priui. in vlti. glo. ⁊ ꝑ Inno. in. c. olī. d̄ ver. ſigni. ſi ēt ſit cōceſſū cā pietatis. vt nō. Pa. in. c. cū dicat. de ec. edi. In dubio tñ dꝫ potius interpretari vt aliqd valeat. c. abbate. de v̄bo. ſi. ⁊. l. quotiēs. ff. de ver. ob. niſi p̄iudicet iuri diuo vel libertati ſpūs. vt notat Pa. in. c. lꝫ. de regula.

4 Sed qd dicem⁹ de priuilegio ſeu gr̄a cōceſſa pſone cū ſimplr loqtur. R. ꝙ itelliget ſm ꝯditionē pſone. l. ſi qs filio. §. irritum. ff. de iniuſto teſtō. c. placuit. ⁊. c. ſic tunc. 16 q. i. ⁊. l. plenū. §. 2. ff. de vſu. ⁊ habi. vñ dicit Bal. in. l. ex militari. ff. de teſta. mili. ꝙ priuilegiū ꝯceſſum ep̄o de celebrando tꝑe iterdicti videtur ꝯceſſum vt poſſit celebrare in pōtificalibus ſm qualitatem ſuam.

Quomō amittitur priuilegium. R. 5. modis primo vnico actu ꝯ̄rio directe ſi fiat ab eo q hēt ptātem renunciandi priuilegio. de ꝯſtitu. c. cū acceſſiſſet. Limita iſtud niſi priuilegium eſſet ad nō faciendum: qꝛ nō pditur vnico actu ſed reqritur tp̄s. 4. annoꝝ in eccliaſticis. vt nō. glo. ⁊ doc. in. d. c. cūꝫ acceſſiſſent. 2. pditur ſpacio ānoꝝ. x. qñ datū ē ad aliqd faciēdū. ſi priuilegiatus eo ñ vtitur. l. i ff. de nūdinis. qd limitat Pa in. d. c. cū acceſſiſſet veꝝ qñ nō ꝯfertur eccl̄ie alias ſecus: ⁊ maxime hoc locū hēt qñ nō faciens pmittit facere actuꝫ ꝯ̄riuꝫ. l. hec aūt iura ff. de ſerui. vr. pre. 3. perditur ꝑ ſm priuilegium faciens mētionem de priori: vel ſi nō facit mētionem ſi primū erat generale ⁊. 2. ſpēale. 25. q. 2. ꝑ totū. de preſcri. veniens. ⁊ ibi vide qꝛ lōgam hēt caudam. 4. ꝑ renunciationem ꝓpriam de quo dic vt. ĩ. renūciatio. 5. per reuocationem ꝯcedentis. vide alios modos amittendi in. c. ſuggeſtum. d̄ deci. per doc. 5

Qualr priuilegium ſit exhibendum. R. ꝙ a locoꝝ ordinarijs reqſitꝯ. i loco ꝯgruo ⁊ ſecuro: aut aliqbus viris prudentibus ⁊ oī ſuſpicione carētibus deputatis per ordinarios ad hoc tenetur priuilegiatus exhibere itegraliter ⁊ clauſulam de qua cōtrouerſia eſt trāſcriptam. c. cū pſōe. co. ti. li. 6. 6

Utꝝ priuilegati ſocius gaudeat eodē priuilegio. R. Pa. in. c. ꝙ ſit. de iudi. ꝙ ſic qñ priuilegiū eſſet inutile priuilegiato ſi ſocij nō gauderēt alias non facit. c. lꝫ. d̄ priui. li. 6. 7

Utrum impetrantes lr̄as familiaritatis a cardinalibus gaudeant priuilegio familiarium. R. Pa. in. c. cum dilectus. de cle. nō reſi. ꝙ nō debent i aliquo gaudere. facit. c. fi. de ver. ſigni. li. 6. 8

Utrum priuilegiatus ex aliquo ⁊ nō vtēs eo gaudeat priuilegio. vide. ſ. Argumentum. §. 3. 9

Robatio

alia euidētiſſima q̄ fit ꝑ priuilegia vel inſtrumēta idubitata ſicut i ſiſi loqt tex. in. c. Pia. de excep. li. 6. Alia euidēs ⁊ clara que fit ꝑ teſtes vel facti euidētiā de coha. cle. ⁊ muli. sua. ⁊ 2. q. i. ſcelus. ⁊ in. c. 3. ⁊ ibi glo. Alia min⁹ euidens q̄ fit ꝑ ꝯiecturas. c. afferte. de preſū. Sūt etiaꝫ verſus ponētes nouē mōs probacionū. ſ. Aſpectus. ſcriptuꝫ. teſtis. notoria ſcriptuꝫ. Iurās. ꝯfeſſus. preſūptio. fama probabūt.

1 Utꝝ in criminibus poſſit ꝓcedi ꝑ veriſimiles preſūptiones. R. ꝙ nō. ſed debēt eſſe luce clariores. l. ſciant cꝯcti. C. de ꝓba. poſt m. 2. q. 8. c. i. ⁊. 5. q. 6. epiphaniū. Fallit i crimine ſimonie. c. ſicut de ſimo. ⁊ heref. c. ꝯtumacia. de here. li. 6. ⁊ i. l. i. C. de hereticis

2 Utꝝ equoca inducāt ꝓbationē. R. ꝙ non qꝛ hoc ñ ꝓbat eſſe qd ab hoc ꝯtingit abeſſe c. 2. de trāſla. ꝓla. ⁊ in. l. neqꝫ natales. C. de ꝓba. Facit qd nō. Pa. in. c. illud q̄qꝫ d̄ preſump. vbi datio anuli q̄nqꝫ ſignat iueſtiturā vt in. c. ex ore. de hi. q̄ fi. a maio. pte ca. q̄nqꝫ datonē libertatis. l. 2. C. de iur aure. anulo. q̄nqꝫ ꝯ̄tum mr̄imonij in. c. ſcie. 30. q. 5. Q̄nqꝫ eſt ſignum dignitatis. vt in. c. Clerici offā. de vi. ⁊ ho. cle. ⁊ iō arguere ad vnam ſolum nō valet. Facit qd nō. idem Pa. in c. fi. de cē. poſ. ⁊ ꝓprie. vbi dicit ꝙ cēſus ſolutio nō facit ꝓbationem ſubiectionis. vt in c. recepimus d̄ priuile. aliqñ ſic. vt in. c. omnis anima. de cenſi. ⁊ hoc ſecundum ſubiectam materiam.

Rocurator

qs dicat vide. ſ. Iconomus.

1 Utꝝ ꝓcurator q vadēs ꝓ facto dñi incidit in latrones ⁊ fuit vulneratus ſpoliat⁹ ⁊ huiuſmodi ſit a dño in aliquo releuandus. R. Pa. in. c. cū ꝓ cā de ꝓcura. ꝙ nō de neceſſitate. vt tex. in. l. iter cās. §. ñ omnia. ff. mādati: qꝛ hec ſūt extrinſeca a mādato ⁊ imputāda caſui fortuito. Sec⁹ in ſocijs qꝛ vn⁹ imputat alteri dāna q̄ occaſione ſocietatis ꝯtingunt. l. cū duob⁹. §. qdam ſagariā. ff. ꝓ ſocio: ſed ſoluꝫ expēſas quas fecit eundo ⁊ redeūdo ⁊ ſtādo ꝓ cā: ēt ſi a prin. nihil dictum ſit de expēſis: ⁊ ēt ꝙuicūqꝫ voluntarie aſſumpſerit mādatuꝫ. Si āt pncipaliter iret aut ſtaret ꝓ negocijs ſuis non pōt petere niſi quod expendit pro cauſa. ſed d̄ hoc vide. ſupra Mandatum. §. 5.

2 Utrum adminiſtrator eccleſie poſſit inſtituere procuratorem. R. ꝙ ſic. c. peticio de procura: lꝫ nō ſit dñs. vt in. c. 2. de dona. ꝙuis regulariter a ſolo dño poſſit inſtitui.

Rodicio

ē filia auaricie d̄ qua hēs Interrogationes. circa auariciam.

Rodigalitas

Utꝝ ſit peccatuꝫ. R. ꝙ ſic eū mediuꝫ liberalitatis corrūpat. Eſt tñ min⁹ pctm̄ ꝙ auaricia ſm phꝫ. 4. Ethicoꝝ: qꝛ magis elōgat a liberalitate cui magis ptinet dare in quo excedit ꝓdigus: ꝙ recipere vel retinere in quo excedit auarus.

Rofeſſio

tacita quō fit vide. ſ. nouici⁹. §. 2.

Que reqrunt ad ꝓfeſſionē expſſā. R. ſex. 1
p⁹ ꝙ ꝓfitēs ꝯpleuerit. 14. annū ſi maſcul⁹. vel. 12. ſi mulier. vt in. c. i. d̄ regula. li. 6. Fallit i caſu d̄ q̄. ſ. nouici⁹. §. 2. 2o ꝙ ꝓfeſſio fiat ei q̄ pōt religiōi incorporare vel d̄ licētia eius ſꝫ Inno. ⁊ Pa. in. c. porrectuꝫ d̄ regula. Et ſic ꝓfeſſio fcā ꝑ ſe ſoluꝫ aut in manu ep̄i ñ ſolēnizat votuꝫ ſꝫ dñm Anto. in. d. c. porrectuꝫ ita ꝙ ſi matrimoniuꝫ ꝯhēt teneret niſi reciperet noīe alicui⁹ incorporare valētis qꝛ valeret p⁹ ratificatiōez. ñ āt aū ⁊ ſic ñ teneret matrimōiuꝫ. Sec⁹ ſi ñ reciperet noīe ei⁹. qꝛ ratificare ñ poſſet. Ge. in. d. c. ꝯſtitutiōem. de regula. li. 6. tꝫ cuꝫ Lappo ꝙ ſi ꝓfeſſio fit i manibus alicui⁹ hñtis adminiſtrationem religioſaꝫ obligat religiōi in gñe ſaltēꝫ. ñ i ſpē niſi recipiat ab eo q pōt incorporare illi qd crede veꝝ ſi talis hñs adminiſtratiōeꝫ pōt illaꝫ religiōem in q̄ hēt adminiſtrationem obligare tali quem recipit alr ñ. vt pꝫ ꝑ ea q̄ dixi. ſ. nouici⁹. §. 14. tertio ꝙ fiat alicui religiōi approbate. c. vnico de voto. li. 6. ēt ſi fieret in domo ꝓpria in manu plati tꝫ. d. c. porrectuꝫ. 4. ꝙ prelat⁹ reqrat ꝯſiliuꝫ capituli ſui. alr ñ valet ſꝫ Io. An. in q̄dā apoſtilla in. c. ad apſticam de regula ⁊ ſeqt Pa. ibideꝫ. Sed veꝝ eſt ꝙ ñ tenetur ſeq. ſꝫ Io. An. ⁊ cōiter doc. ⁊ niſi reqrat ꝯſiliū ꝙ act⁹ ſit nullus pꝫ in. c. nouit iuncta glo. de hi. q̄ fiunt a pla. vñ vacante monaſterio nō pōt aliqs recipi. vt i ſiſi dicim⁹ d̄ collatiōe ſpectāte ad ep̄ꝫ. vt in. c. vnico ne ſed̄ vacā. li. 6. iūcto. c. fi. d̄ regula. li. 6. qd veꝝ credo niſi haberet abbas vel plat⁹ ex ꝯſuetudine vel priuilegio ꝙ ipſe ſoluꝫ reciperet. Sec⁹ eſt d̄ iur qꝛ creacio mōacoꝝ d̄ iur ptinet ad abbateꝫ ⁊ conuentum. vt in. c. ea noſcit. d̄ hi q̄ fi. a prela. Et iō vacante mōaſterio ñ poterit ꝯuent⁹ recipe. Sꝫ prelato viuente. nec plat⁹ ſine ꝯſilio ꝯuent⁹. nec cōuentus ſine plato potit aliquē recipe. vt nō. in. d. c. fi. 5. ꝙ fiat ſimplr d̄ trib⁹ votī. ſ. obia. caſtitate ⁊ paupertate ꝙ ſi nollet ꝓfiteri niſi obiaꝫ ſolū ⁊ q̄ ad alia ñ teneri ñ eēt ꝓfeſſus ꝓpe: ſi expſſe h̄ deducit in pactuꝫ. qꝛ remota pte ſbali act⁹ ꝯ̄mo uet totū: vt in. c. tua d̄ ſpō. ſꝫ pdicta tria ſt ſubſtancialia ꝓfeſſiōi religioīſ. c. cuꝫ ad monaſteriuꝫ de ſta. mo. Si vero expreſſe non deducit i pactuꝫ valet ꝓfeſſio de vno voto obie ſolū: dūmō addat promiſſo obedientiam ſꝫ taleꝫ regulaꝫ. ⁊ ſic intellige Inno.

2 Quis pōt cōcedere priuilegiū. R. ꝙ papa in ſpūalibus. ⁊ īꝑator in tꝑalibꝰ regulariter cōcedit ēt īꝑator priuilegia eccleſijs ⁊ clericis. de imu. ec. ꝑ totū. Siſr papa ēt in tꝑalibus vt nō. in. c. ꝑ venerabilē q̄ fi. ſunt legi. Itē eps ⁊ ſuꝑiores cū volūtate ſuoꝝ capitulorum eodē cū oli el. 2. ſꝫ Hoſtie. ⁊ breuiter dicas q pōt facere ↄſtitutōeꝫ pōt priuilegiū cōcedere reſpectu ſue ↄſtitutōis vel rei ad ſe ptinentis ſm Hoſti.

3 Quō ē interpretandū priuilegiū. R. ꝙ priuilegiū ꝓpe qd eſt ↄ̄ ius dꝫ ſtricte iterptari. vt minꝰ deroget iuri coi ꝗ̄ poſſit. vt. c. cū dilectus. de ↄſue. Ūn priuilegiū. quo diſpēſat aliqs illegitimꝰ vt poſſit ad ordines ꝓmoueri intelligit de mio ſbꝰtiñ. vt. ſ. Ordo. 3. §. 15. ymo ſi ñ exprimitur cā qꝛ cōcedit. aut ñ ſit ex certa ſcia ſ motu ꝓpo ñ pſumit de volūtate principis. l. i. C. de peti. bo. ymo ꝑ ipōtunitatē obtētū. vt. l. i. C. de ſūdis liniteoſis. Bal. in. c. lꝫ cāꝫ de ꝓba. vult ꝙ pōat ſil ex certa ſcia ⁊ motu ꝓprio. Idē dic in reſcripto qd tollit ius tertij. Idē in priuilegio ad bñficia. vt in. c. ꝗuis. de pben. li. 6. Et hec limita niſi cōſuetudo aliter iterpretet. vt nō in. c. qd dilectio de cōſā. ⁊ affi. Itē niſi verba aliud exprimant. qꝛ ñ recedimꝰ ab ſpōrū ꝓpria ſignificatōe. niſi de mēte alr cōſtet ita nō. in. c. oli ⁊ in. c. in hijs. de vbo. ſigni. Adūte hic ſꝫ Pa. in. c. cū ad hec. de cle. ñ reſci. ꝙ ſi priuilegiū enormiter ledit ecclaꝫ ñ valet. niſi fiat mētio de hac enormi leſiōe qꝛ in dubio ñ pſumitur princeps cōcedere aliqd cū graui diſpēdio alteriꝰ. l. quotiens C. de preci. ipe. offe. ⁊ in. c. ſugeſtū. de deci. ⁊ in. l. 2. §. ſi qs a principe. ff. ne qd in loco pu. ergo taciturnitas idacit ſurreptōneꝫ. c. poſtulaſti. de reſcri. Ūn priuileginm imunitatis ab oneribꝰ pſonalibꝰ cōceſſū alicui a principe nō liberat eū ab alijs oneribꝰ que pōt breuiter ⁊ leuiter expedire. caſus in. l. decurio fortunā. C. de decurio. Si vero accipiantꝰ priuilegiū largo mō. ſ. ꝓ oi cōceſſione que eſt preteritus. ſic dico ꝙ latiſſime priuilegiū principis ē interpretādū in preiudiciū ipiꝰ concedētis. ſed in preiudiciuꝫ alioꝝ dꝫ diſtricte interpretari. c. qꝛ circa. de priui. in vlti. glo. ⁊ ꝑ Inno. in. c. oli. de ver. ſigni. ſi ēt ſit cōceſſū cā pietatis. vt nō. Pa. in. c. cū dicat. de ec. edi. In dubio tñ dꝫ potius interpretari vt aliqd valeat. c. abbate. de vbo. ſi. ⁊. l. quotiēs. ff. de ver. ob. niſi ꝑiudicet iuri diuino vel libertati ſpūs. vt notat Pa. in. c. lꝫ. de regula.

4 Sed qd dicemꝰ de priuilegio ſeu gra cōceſſa pſone cū ſimplr loqtur. R. ꝙ itelligit ſm ↄditionē pſone. l. ſi qs filio. §. irritum. ff. de iniuſto teſtō. c. placuit. ⁊. c. ſic uiue. 16 q. i. ⁊. l. plenū. §. 2. ff. de vſu. ⁊ habi. vñ dicit Bal. in. l. ex militari. ff. de teſta. mili. ꝙ priuilegiū ↄceſſum epo de celebrando tꝑ iterdicti videtur ↄceſſum vt poſſit celebrare in pōtificalibus ſm qualitatem ſuam.

Quomō amittitur priuilegium. R. 5. modis primo vnico actu ↄ̄io directe ſi fiat ab eo q hēt ptātem renunciandi priuilegio. de ↄſtim. c. cū acceſſiſſet. Limita iſtud niſi priuilegium eſſet ad nō faciendum: qꝛ nō pditur vnico actu ſed regritur tꝑs. 4. annoꝝ in eccliaſticis. vt nō. glo. ⁊ doc. in. d. c. cūꝫ acceſſiſſent. 2. pditur ſpacio ānoꝝ. x. qñ datū ē ad aliqd faciēdū. ſi priuilegiatus eo ñ vtitur. l. i ff. de nūdinis. qd limitat Pa in. d. c cū acceſſiſſet veꝝ qñ nō ↄfertur ecclie alias ſecus: ⁊ maxime hoc locū hēt qñ nō faciens pmittit facere actuꝫ ↄ̄iuꝫ. l. hec aūt iura ff. de ſerui. vr. pre. 3. perditur ꝑ ſm priuileginm faciens mētionem de priori: vel ſi nō facit mētionem ſi primū erat generale ⁊. 2. ſpēale. 25. q. 2. ꝑ totū. de preſcri. veniens. ⁊ ibi vide qꝛ lōgam hēt caudam. 4. ꝑ renunciationem ꝓpriam de quo dic vt. j. renūciacio. 5. per reuocationem ↄcedentis. vide alios modos amittendi in. c. ſuggeſtum. de decī. per doc.

Qualr priuilegium ſit exhibendum. R. 6 ꝙ a locoꝝ ordinarijs reqſitꝰ. i loco ↄgruo ⁊ ſecuro: aut aliqbus viris prudentibus ⁊ oi ſuſpicione carētibus deputatis per ordinarios ad hoc tenetur priuilegiatus exhibere itegraliter ⁊ clauſulam de qua cōtrouerſia eſt trāſcriptam. c. cū pſōe. eo. ti. li. 6.

Utrū priuilegati ſocius gaudeat eodē pri 7 uilegio. R. Pa. in. c. ꝗ̄ ſit. de iudi. ꝙ ſic qñ priuilegiū eſſet inutile priuilegiato ſi ſocij nō gauderēt alias non facit. c. lꝫ. de priui. li. 6.

Utrum impetrantes lrās familiaritatis a 8 cardinalibus gaudeant priuilegio familiarium. R. Pa. in. c. cum dilectus. de cle. nō reſi. ꝙ nō debent i aliquo gaudere. facit. c. ſi. de ver. ſigni. li. 6.

Utrum priuilegiatus ex aliquo ⁊ nō vtēs 9 eo gaudeat priuilegio. vide. ſ. Argumentum. §. 3.

Robatio alia euidētiſſima q̄ fit ꝑ priuilegia vel inſtrumēta idubitata ſicut iſiſi loqt tex. in. c. Pia. de excep. li. 6. Alia euidēs ⁊ clara que fit ꝑ teſtes vel facti euidētiā de coha. cle. ⁊ muli. ſua. ⁊ 2. q. i. ſcelus. ⁊ in. c. 3. ⁊ ibi glo. Alia minꝰ euidens q̄ fit ꝑ ↄiecturas. c. afferte. de preſū. Sūt etiaꝫ verſus ponētes nouē mōs probacionū. ſ. Aſpectus. ſculptuꝫ. teſtis. notoria ſcriptuꝫ. Iurās. ↄfeſſus. preſūptio. fama probabūt.

1 Utrꝫ in criminibus poſſit ꝓcedi ꝑ veriſimiles preſūptiones. R. ꝙ nō. ſed debēt eſſe luce clariores. l. ſciant ↄcti. C. de ꝓba. poſt ca. 2. q. 8. c. i. ⁊. 5. q. 6. epiphaniū. Fallit i crimine ſimonie. c. ſicut de ſimo. ⁊ here. c. ↄtumacia. de here. li. 6. ⁊ i. l. i. C. de hereticis

2 Utrꝫ equoca inducāt ꝓbationē. R. ꝙ non qꝛ hoc ñ ꝓbat eſſe qd ab hoc ↄtingit abeſſe c. 2. de trāſla. pla. ⁊ in. l. neqꝫ natales. C. de ꝓba. Facit qd nō. Pa. in. c. illud q̄qꝫ de preſump. vbi datio anuli q̄nqꝫ ſignat ineſtimrā vt in. c. ex ore. de hi. q̄ fi. a maio. pte ca. q̄nqꝫ dationē libertatis. l. 2. C. de iur aure. anulo. q̄nqꝫ ↄ̄ctum mrimonij in. c. feie. 30. q. 5. Q̄nqꝫ eſt ſignum dignitatis. vt in. c. Clerici oſſā. de vi. ⁊ ho. cle. ⁊ iō arguere ad vnam ſolum nō valet. Facit qd nō. idem Pa. in c. ſi. de cā. poſ. ⁊ ꝓprie. vbi dicit ꝙ cēſus ſolutio nō facit ꝓbationem ſubiectionis. vt in c. recepimus de priuile. aliqñ ſic. vt in. c. omnis anima. de cenſi. ⁊ hoc ſecundum ſubiectam materiam.

Rocurator qs dicat vide. ſ. Iconomus.

1 Utꝝ ꝓcurator q vadēs ꝓ facto dñi incidit in latrones ⁊ fuit vulneratus ſpoliatꝰ ⁊ huiuſmodi ſit a dño in aliquo releuandus. R. Pa. in. c. cū ꝓ cā de ꝓcura. ꝙ nō de neceſſitate. vt tex. in. l. iter cās. §. ñ omnia. ff. mādati: qꝛ hec ſūt extrinſeca a mādato ⁊ imputāda caſui fortuito. Secꝰ in ſocijs qꝛ vnꝰ imputat alteri dāna q̄ occaſione ſocietatis ↄtingunt. l. cū duobꝰ. §. qdam ſagariā ff. ꝓ ſocio: ſed ſoluꝫ expēſas quas fecit eundo ⁊ redeūdo ⁊ ſtādo ꝓ cā: ēt ſi a prin. nihil dictum ſit de expēſis: ⁊ ēt ꝗ̄tūcūqꝫ voluntarie aſſumpſerit mādatuꝫ. Si āt pncipaliter iret aut ſtaret ꝓ negocijs ſuis non pōt petere niſi quod expendit pro cauſa. ſed de hoc vide. ſupra Mandatum. §. 5.

2 Utrum adminiſtrator eccleſie poſſit inſtituere procuratorem. R. ꝙ ſic. c. peticio. de procura: lꝫ nō ſit dñs. vt in. c. 2. de dona. ꝗ̄uis regulariter a ſolo dño poſſit inſtitui.

Rodicio ē filia auaricie de qua hēs Interrogationes, circa auariciam.

Rodigalitas Utrꝫ ſit peccatuꝫ. R. ꝙ ſic cū mediuꝫ liberalitatis corrūpat. Eſt tñ minꝰ pctm ꝗ̄ auaricia ſm phꝫ. 4. Ethicoꝝ: qꝛ magis elōgat a liberalitate cui magis ptinet dare in quo excedit ꝓdigus: ꝗ̄ recipere vel retinere in quo excedit auarus.

Rofeſſio tacita quō fit vide. ſ. nouiciꝰ. §. 2.

Que reqrunt ad ꝓfeſſionē expſſā. R. ſex. 1 pꝰ ꝙ ꝓfeſſus ↄpleuerit. 14. annū ſi maſculꝰ. vel. 12. ſi mulier. vt in. c. i. de regula. li. 6. Fallit i caſu de q̄. ſ. nouiciꝰ. §. 2. ſo ꝙ ꝓfeſſio fiat ei q̄ pōt religiōi incorporare vel de licētia eius ſꝫ Inno. ⁊ Pa. in. c. porrectuꝫ de rgula. Et ſic ꝓfeſſio fcā ꝑ ſe ſoluꝫ aut in manu epi ñ ſolēnizat votuꝫ ſꝫ dñm Anto. in. d. c. porrectuꝫ ita ꝙ ſi mrimoniuꝫ ↄ̄hēt teneret niſi reciperet noie alicuiꝰ incorporare valētis qꝛ valeret pꝰ ratificatiōeꝫ. ñ āt añ ⁊ ſic ñ teneret mrimōiuꝫ. Secꝰ ſi ñ reciperet noie eiꝰ. qꝛ ratificare ñ poſſet. Ge. in. d. c. ↄſtitutiōem. de regula. li. 6. lꝫ cuꝫ Lappo ꝙ ſi ꝓfeſſio ſit i manibus alicuiꝰ hñs adminiſtrationem religioſaꝫ obligat religiōi in gñe taleꝫ. ñ i ſpē niſi recipiat ab eo q pōt incorporare illi qd crede veꝝ ſi talis hñs adminiſtratiōeꝫ pōt illaꝫ religiōem in q̄ hēt adminiſtrationem obligare tali quem recipit alr ñ. vt pꝫ ꝑ ea q̄ dixi. ſ. nouiciꝰ. §. 14. tertio ꝙ fiat alicui religiōi approbate. c. vnico de voto. li. 6. ēt ſi fieret in domo ꝓpria in manu plati tꝫ. d. c. porrectuꝫ. 4. ꝙ prelatꝰ reqrat ↄſilium capituli ſui. alr ñ valet ſꝫ Io. An. in q̄dā apoſtilla in. c. ad apſicam de regula ⁊ ſeqt Pa. ibideꝫ. Sed veꝝ eſt ꝙ ñ tenetur ſeq. ſꝫ Io. An. ⁊ cōiter doc. ⁊ niſi reqrat ↄſiliū ꝙ actꝰ ſit nullus pꝫ in. c. nouit iuncta glo. de hi. q̄ fiunt a pla. vñ vacante monaſterio nō pōt aliqs recipi. vt i ſiſi dicimꝰ de collatiōe ſpectāte ad epꝫ. vt in. c. vnico ne ſed vacā. li. 6. iūcto. c. ſi. de regula. li. 6. qd veꝝ credo niſi haberet abbas vel platꝰ ex ↄſuetudine vel priuilegio ꝙ ipſe ſoluꝫ reciperet. Secꝰ eſt de iure qꝛ creacio mōacoꝝ de iure ptinet ad abbateꝫ ⁊ conuentum. vt in. c. ea noſcit. de hi q̄ fi. a prela. Et iō vacante mōaſterio ñ poterit ↄuentꝰ recipe. Sꝫ prelato viuente. nec platꝰ ſine ↄſilio ↄuentꝰ. nec cōuentus ſine plato poſſit aliquē recipe. vt nō. in. d. c. ſi. 5. ꝙ fiat ſimplr de tribꝰ votꝭ. ſ. obia. caſtitate ⁊ paupertate ꝙ ſi nollet ꝓfiteri niſi obiaꝫ ſolū ⁊ q̄ ad alia ñ teneri ñ eēt ꝓfeſſus ꝓpe: ſi expſſe lꝫ deducit in pactuꝫ. qꝛ remota pte ſbali actꝰ īmo uel totū: vt in. c. tua de ſpō. lꝫ pdicta tria ſīt ſubſtancialia ꝓfeſſiōi religiōiſ. c. cuꝫ ad monaſteriuꝫ de ſta. mo. Si vero expreſſe non deducit i pactuꝫ valet ꝓfeſſio de vno voto obie ſolū: dūmō addat promitto obedientiam ſꝫ taleꝫ regulaꝫ. ⁊ ſic intellige Inno.

l.d.c.cũ ad monaſteriũ. In religs vo lʒ nõ ſeruetur forma tradita puta in regula mõa coꝝ in ꝓfitẽdo tñ tʒ ꝓfeſſio p q̃cũq̃ verba fiat: qꝛ defcũs forme nõ ſubãl nõ dʒ viciarẽ ſicut dicimus in excõicatione .c. ſacrum ſicut dicimus in excõicatione .c. ſa- actum ſicut dicimus in excõicatione .c. ſa cro. de ſen. exco. Ita nõ. Pa. in. d.c. porrectũ. Sexto. reqrit̃ ꝙ votũ fiat vni. religiõi. qꝛ vt refert dñs Anto. in. c. rurſus q̃ Cle. ſ vo. doc. bononienſes ꝯſuluerũt ꝙ ſi qs fecẽ ꝓfeſſionẽ certe regule puta. i ordine minorum q̃m ꝓfeſſio ñ valet puta. qꝛ añ annum ꝓbationis: lʒ nõ poſſit redire ad ſeculum tñ ſi ꝯhit mrimonium tenebit. rõ qꝛ nõ ẽ facta vni de religiõibus approbatis vt reqritur l.c. vnico de voto .li.6. q: cũ nõ valeat quo ad fr̃es minores non ẽ factum vni ſed in genere remãſit votum de ꝓfitendo vnã d.c. nõ ſolũ ve regula. li.6. ergo ñ dirimet.

Sed nũqd ſine pctõ mortali poterit ꝯhere talis. R. ſʒ ſap Abba: τ recitat Ge. in. d.c. nõ ſolũ ꝙ ſi ꝓfitẽs intẽdit illã ſolũ τ ñ aliaʒ ſic nõ peccat mortlr. rõ qꝛ iſte ñ ꝓfitetur regulam minorum qꝛ non valet nec aliam qꝛ nõ itendit. ergo vo. ũ nullum. Si vero ꝓfitẽs indiſferẽter itenderet ſi ñ iſti ſaltẽ illi tunc peccat mortaliter. Et lʒ Ge. i. d.c. nõ ſolum velit ꝙ ẽt dirimat mrimoniũ poſt ꝯcuʒ ex quo ꝓfeſſionẽ fecit itendẽs ſe obligare ſaltẽ alteri: tñ ego nõ teneo ſʒ dico cũ Lappo τ Cal. vt ipe eos recitat. ꝙ expſſe ꝓfeſſus i ordine mẽdicãcium. ĩ. annum ñ obligatur taliter qn teneat mrimoniũ ſi ꝯhat: lʒ peccet mortalr qñ itendebat ſi nõ illi ſaltem alteri ſe obligare vt dictum ẽ. quod nõ. τ vide ad hoc. s. nouicius. §. 14.

2 Utrũ femina ꝓfitẽs religionẽ maſculoꝝ in manibus ipoꝝ efficiatur religioſa lʒ nõ ingrediatur monaſteriũ ſed remaneat in domo ſua. R. Pa. i. c. iſinuãte q̃ Cle. vel vouẽ ꝙ ſic ẽt ſi nõ ſuſcepit hitum: dũmodo expſſe ſit ꝓfeſſa. vt in. d.c. porrectũ τ ideʒ dic ꝺ maſculo ꝙ ex cã põt ꝓfiteri cum pacto ꝙ ſtet ex̃ monaſteriũ ſm Inno. in. d.c. in ſinu ante. τ Bar in aũt. ingreſſi. C. de ſa. ſan. eccle. ſeqtur. Pa. in. c. ex publico. de ꝯuer. ꝯiuga: τ ad. c. monacũ. 20. q. 4. reſpõdetur ꝙ verum. ſine cã fieri nõ poſſe. Ex quo pʒ ꝙ habitus nõ eſt de ſba regule ſed de accidentalibus. v: nõ idẽ Pa. in d.c. porrectũ.

Romiſſio

vide. s. pol- licitatio.

Roprietas

ꝓprie capitur ꝓ dñio τ iõ idẽ ẽ dic cã ꝓprietatis ſicut cauſa dñij. τ iõ in ſtatutis ſola poſſeſſio nõ verificatur ꝓ ꝓprietate. nõ. Pa. in. c. i. de cauſa Poſſ. τ proprie.

1 Quare fuit inuenta proprietas. nõ. 12. q. 1. dilectiſſimis vbi dr̃ pp iniquitatem. ſ. negligentie. ſm glo. ibidem.

Roſoneta

q ꝯctus faciunt vſurarios. vide Inno. τ Jo. An. in. c. michael de vſu. glo. τ archi. 46. di. c. ſicut nõ ſuo. τ dic vt. ĩ. Reſtitutio. i. in vbo vſurarius. §. 5.

Roteſtatio

vide ifra. Recuſacio. §. 2.

Rouincia

ꝓprie dr̃ q̃ hẽt. x. vel. xj ciuitates τ vnum regẽ. 6. q. 3. Scitote.

Rudẽtia

ſʒ phm Ethicoꝝ. 6. ẽ recta racio agibilium.

1 Qui ſũt act⁹ eius. R. ꝯſiliari. ꝺ ꝯſiliatis τ inuẽtis iudicare. Cõſiliata τ iudicata ad op⁹ applicare pcipere. Et iſte. 3. actus ẽ principalis qꝛ alij duo ordinãtur ad iſtum ſʒ phʒ 6. Ethicoruʒ

2 Quot ſũt ei⁹ ptes. R. ꝙ. 5. Prima dr̃ monaſtica p quã qs regit ſe ipm. Scda yconomica p quã qs regit vnaʒ domũ vel vnã familiaʒ Tert. a militaris p quaʒ qs regit exercitũ. Quarta politica architetonica ſiue regnatiua vel legis poſitiua p quã qs regit ciuitatẽ vel regnũ. Quinta politica. ſ. ſimpliciter dcã ſubditoꝝ p quaʒ bñ ſe hñt ad conſeruationẽ policie bene ordinate de qb⁹. 6 Ethicorum. τ. 3. Politicoꝝ.

3 Que opponũtur prudẽcie. R. imprudẽtia q̃ qdem põt dici pctñ generale p pticipatione inq̃tũ. ſ. in quolibet pcõ ẽ defect⁹ in aliquo actu rõis dirigẽtis. τ iõ ſm pcã circa q̃ ẽ tale peccatuʒ erit. hẽt ẽt imprudẽtia ſub ſe ſpẽs. ſ. pcipitacio qua aliq̃s p impetũ paſſionis vel volũtatis fertur ad aliqd agẽdũ ptranſitis medijs p que oʒ ordinate deſcẽdẽ rcta ꝯſiliando. Que media ſũt memoria pteritoꝝ. Intelligẽtia pñtium. Solercia in ꝯſiderando futuros euẽt⁹. Rõ ꝯferẽs vnũ cũ alio. Et docilitas p quaʒ qs acqeſcit aliorum ſñijs. Hẽt ẽt temeritatẽ q̃ ẽ ꝯtẽptus regule dirigẽtis. vnde temere dicuntur illa fieri que ratione non reguntur ex contẽptu regule dirigẽt. Hẽt τ icõſiderationẽ qua i recte iudicando dſicit. Et τ i ꝯſtantia q̃ deficit i pcipiẽdo. Eſt τ negligẽtia q̃ ẽ p dſcim volũtatꝭ τ ẽ ꝓpe i actus iterioris dſectu ad quẽ ptinet electio. Eſt τ pigricia τ torpor de qbus. s. Et qñ pdicta ſint peccatũ mõtale. dicas ꝙ ſolũ qñ ſũt ꝯ aliqd neceſſarium ad ſalutẽ qd pcipitur. ſ qd ẽ ꝓhitum. alias cõiter ſunt peccata venialia.

4 Que ſũt vitia q̃ ſilitudiem hñt cũ prudẽtia. R. ꝙ ſũt. q̃tuor. Primũ ẽ prudẽtia carnis iq̃tũ ſtudiũ rõis ordiat ad finẽ q ñ ẽ verebon⁹. τ qdẽ ſi ſtatuitur ſm abſolutã rõem ita ꝙ in cura carnis aut mũdanoꝝ finiſ totius vite ſit. ſic ẽ peccatũ mortale. qꝛ p h auertitur hõ totalr a deo. cũ ipoſſibile ſit ẽe plures vltios fiẽs. τ de hac dr̃ ad Ro. 8. Prudentia carnis inimica eſt deo. Si aũt iumatſ ſm rõeʒ pticularis prudentie. ſic eſt peccatũ veniale. qꝛ ſic affectio ad aliqd delectabile carnis vel mundi inordinata ſiñ auerſione a deo eſt peccatũ veniale: ſic ẽ ſtudiũ ad illã. Silr dic de prudentia ſeculi. Si vo qs curã carnis in finẽ ordinat honeſtũ. puta comeſtionẽ ad carnis ſuſtentatiõem vt deo ſeruiat. ſic nõ erit prudẽtia carnis. Similiter nec prudentia ſeculi. qñ vtitur reb⁹ mondi ad finẽ honeſtũ. vide de hoc Tho. 22. q. 59. Secundũ eſt aſtutia. Tertiũ dolus Quartũ fraus. τ lʒ hec tria ꝯueniãt inq̃tũ qs p vias nõ veras τ ſilatas vult ꝯſeq aliquẽ finẽ. Tñ differunt inter ſe. qꝛ ad aſtutiã ptinet excogitatio h⁹mõi viarũ. Ad doluʒ τ fraudẽ vero ptinet ꝓpe executio opis. ſʒ dol⁹ ꝯſiſtit i vbis τ fcĩs. fraus vo ꝓpe i fcĩs.

Ubes

qſ dicatur. hẽs. 20 q. i. §. cũ ergo. τ. q. 2. c. ſi i qualʒ. τ de deſpõ. ipu. c. pubes. ibi dr̃ pubẽs ſũt vocati a pube. i. a pudentia corporis. qꝛ hec loca p̃mo lanugieʒ ducũt. τ hodie dic ꝙ eſt maſculus. 14. annoꝝ τ femina. 12. vt. s. Impubes

Ublicum

dr̃ duplr ſʒ Pa. i. c. ex litteꝝ. ꝺ tẽ. or. vide Notoriũ. τ. s. Occultuʒ

Udicus

dʒ ẽẽ ſacerdoſ vt vbis τ morib⁹ pudorẽ idefinẽter exhibeat. 43. di. §. i.

Udicicia

ẽ ai vr⁹ qua qſ verecũdatur ꝺ actib⁹ de qb⁹ hoies magis verecũdãtur. vt ſũt act⁹ venerei. ſm Augu. 14. ꝺ ciui. dei. comitẽq3 hʒ fortitudinẽ vt pon⁹ quelʒ mala tolleret q̃ malo conſentire decernat. 32. q. 5. ita ne.

Unitõ

nõ dʒ ẽẽ ſine cã. lʒ aliñ ſñ culpa. de re. iuſ. ſine culpa. li. 6. de quo vide. s. Correctõ. τ Pena. τ vbi debet pũiri. vide. s. Pena. §. 24. cum ſequenti.

Urgatõ

q̃druplex. Alia ſpũal. ſ. a peccatis. τ hec fit p baptim τ pniaʒ. de ꝯſe. di. 4. nõ põt. Et p ſacroꝝ receptiõem. de ꝯſe. di. 2 cũ oẽ. Et p fidei ſeruorẽ. 15. q. vlti. c. vlti. de coha. cle. τ mu. c. vr̃a. Et p quelʒ opa pietatis. 22. q. 2. ſi quelʒ. Alia dr̃ ignis purgatorij. de qua. ĩ. Purgatoriũ. Alia dr̃ vlgaris q̃. a vulgo ẽ inuenta. τ hec fit cũ ferro candẽte. aqua feruẽti. Aut cũ duello. τ ſi euaſerit illeſus ſit imunis. τ hec ꝓhibetur ſub pena mortalis peccati. 2. q. 5. mẽnam. τ. c. ꝯſuluiſti. τ de purga. vul. p totũ. qꝛ ẽ ꝯ id ꝺ vtronomi. 6. Nõ tẽptabis dñm. Alia dr̃ canonica a iure canonico inuenta. τ hec fit p iuramẽtũ pſtatiõem corã ſuo iudice. τ illis apud quos infamatus eſt ſic iurando ſup euangelia. ꝙ tale crimẽ nõ cõmiſit ſup quo ẽ infamat⁹. nec ad id opaʒ dedit. τ h⁹mõi. τ dʒ hẽre tot ꝯpurgatores quot indicenti purgatiõem canonicã videbitur attẽta enormitate criminis. q ſint bone opionis. τ non ſit veriſiſe eos piurare. τ q ei⁹ ꝯuerſatiõeʒ ſciant. τ ſint eiuſdẽ ordis ſi eſt poſſibile q ſimul iurẽt ꝙ credũt eũ verũ iuraſſe. ſ ꝙ bonũ exhibuit iuramẽtũ. hec ꝓbantur. de purgatione canonica p totum.

1 Qñ dʒ indici canõica purgatio. R. ꝙ qñ apud iudicẽ ſuũ qs ẽ infamat⁹. τ infamia publica laborat. τ apud graues τ bonos viros. τ nõ ſit orta ab inimicis. tũc iudex dʒ pfigere terminũ. vt ſi qs vult accuſare ꝯpareat. τ ſi accuſator appet audiat canõice. Si vero ñ appet τ infamia maia crebreſcit. tũc ꝓcedat iudex ad ingſitiõem. τ ſi nullus appet ẽt denũciator nec ꝯuincit. tẽ ꝯpellat eũ ad purgatiõem canonicã. h nõ. Jo. 2 q. 5. pſbr. τ p totũ. τ de purga. cano. p totũ p doc.

2 Sʒ nũq̃d iudex ex ſola ſuſpitiõe poterit purgatiõem canõicã indicẽ. R. ꝙ ſi iſamia ñ laborat vt dixi ñ poterit. niſi forte fuẽit accuſat⁹. 3. q. 2. placuit. Añ nõ. ꝙ veriſilis ſuſpicio ſufficit ad idicẽdã purgatiõem pdcãʒ lʒ nõ ſit iſamat⁹. ſʒ temeraria ſuſpitiõ repellitur extra. eo. c. ſi quis de gradu. 2. q. 1. c. i. Uiolenta aũt ſufficit ad ſñiam. 3. q. 1. dixit. nõ. Archi. 2. q. 5. oib⁹. Inno. τ Hoſti. in. ꝺ c. ſugs de gradu. Limita hoc. vt. s. Preſũptio primo. verũ in leuibus.

Utrũ ad dictũ vni⁹ mſris ſit idicẽda. R. ꝙ ſic ſi iſamia ex hoc apõ graues reſultat. c. ſignificaſti. de adul. 3

Que pena deficiẽtis i purgatiõe. R. ꝙ ſi 4

O

accuſeſ ⁊ indicatur ſibi purgatio ſi deficit. punieſ ac ſi fuiſſet conuict⁹. de ſimo.c.de ꝑ Si vero ꝑ modū inqſitōis agatur.aut denūcia:ōis pena erit arbitraria. vt nō. Go. Hoſti.et Pa.in.c.accedenſ.de accu. Siſt dic ꝙ ſi ñ ꝓceſſit aliqs mod⁹ agendi. neqꝫ ꝑ accuſatōem.inqſitōem.aut denunciatōnē.ſed ſolū ꝑꝑ infamiā iudex indicit purgatōem.tunc ſiſt ſi deficit punitur extraordinarie. ⁊ eſt caſus.c.ſignificaſti.de adul. Et ſic eū intellige. Et aduerte qꝛ dicit Inno.ꝙ cū iudex hoc caſu ꝓcedat ex ꝓſūptōe ꝙ debet multū tēꝑare ſniaꝫ. vt nō. in.c.afferte de ꝓſump.

Purgatoriū

eſt pena grauiſſima.minor tñ ꝗꝫ interualis. vt pꝫ.25.di.§.q̄lis.de pe.di.7.c.ſi.

Qui ſunt qui purganſ. Rꝫ. ꝙ illi q moriuntur in caritate.q tñ nō ſatiſfecerunt ꝓ eorū peccatis in hac vita.25.di.c.qualis. ⁊.c.ſe.

2 Quō iuuantur aīe defunctoꝝ vide.ī.Suffragia ꝑ totum.

Purificatō

p⁹ ꝑtū mlieꝝ ñ ē neceſſaria vñ ſi voluerit itrare ecclaꝫ vt grās agant. ñ peccant. Si tñ ex veneratōe aliq̄ꝫdiu voluerint abſtinere deuotio earū nō eſt ꝓhibēda.de purga.poſt par.c.vnico.

Puſillanimitas

oppouitur magnanimitati ꝑ defectū qꝛ deficit puſilanimus a ꝓportōe ſue potētie.dū recuſat in illud tendere.qđ ē cōmenſuratū ſue potentie. ⁊ ſic eſt peccatū. ⁊ tale qualis eſt obligatio ad illud in qđ tendē recuſat.ſiue ſit ꝓceptū.ſiue ſit ꝓhibitio. Sec⁹ ſi ſit circa ꝯſilia.vt intrandi religionem. audiendi cōfeſſiones.vel ꝓdicandi.q̇b⁹ ex offō ñ incōbit de neceſſitate.qꝛ ſic eſt peccatū veniale. hec ex Tho.22.q.133.et eſt filia accidie

q

Quadrageſima

qñ ⁊ quō fuit iſtituta.nō.in.c.quadrageſima.de ꝯſe.di.5.vbi dꝛ ꝙ a xp̄o fuit inſtituta. ⁊ vt decimā annoꝝ deo reddamus. Qñ ē incipiēda. ⁊ a qb⁹ abſtinēdum. ⁊ qua hora comedendū.vide.ſ̄.Ieiuniū.

q

Quarta

falcidia l' trebelliāica.vid.litia. Quarta funeral'.vide Canōica portio.

q

Queſtuarij

dicūt q diſcurrunt pro elēoſis q nullo mō recipi debent. niſi ꝑ as lr̄as.aut aplicas.aut dioceſāi oñdāt. ⁊ poniturforma lr̄aꝝ.in.c.cū ex eo.de pe. ⁊ re. ⁊ ſi hñt lr̄as aplicas ñ debēt acceptari.niſi ꝓ⁹ ſit ꝑ ep̄ꝫ examiati. Cle.abuſiōib' de pe. ⁊ re.

1 Utꝝ tales q̄ſtores ſint ꝑmittēdi ꝓdicare Rꝫ.ꝙ nō.niſi ſolūmō qđ in lr̄is ꝯtinet ꝑpſo ꝓponere.vt in.d.c. cū ex eo. ⁊ de here. vt offm̄.li.6. ⁊.d.Cle.abuſionibus.

2 Quid ſi ꝯtinetur in coꝝ lr̄is ꝙ i locis religioſis honeſte ⁊ caritatiue recipiant. ⁊ ꝙ fideles ad eoꝝ exortatōem ꝯuocent. Rꝫ.ꝙ nihilominus clerici. ⁊ rectores ecclarū nō tenentur inuīn ꝓdicta facere.qꝛ tales lr̄e q̄tū ad h⁹mōi ꝯuocatōes ſunt reuocate ipſo iure.vt hētur in extrauaganti Cle.4.

3 Quō nō debēt in tabernis:aut alijs locis incōgruis manere. aut inutiles expenſas facere.aut hitū falſe religionis portare.aut indulgentias l'alia mendatioſa ꝓponē.hñtur i.d.Cle.abuſionib⁹. ⁊.d.c.cū ex eo.

4 Sꝫ nūqd ſi publice delinquant.tales poterunt ab ordinarijs puniri. Rꝫ.ꝙ ſic. lꝫ ſint exēpti.de ꝓuili.c.tuarum.

q

Queſtus

dꝛ oē qđ ex opa cuiuſcunqꝫ deſcēdit.ff.ꝓ ſocio.l.q̄ſt⁹glo.i.lucrū

r

Rancor

eſt diſplicētia ꝯtra aliquē ꝑꝑ quā deſiderat vel querit q̇s mali alteri. ⁊ eſt filia accidie qñ ꝓcedit ꝯtra aliquē.eo ꝙ īducit eū ad bñ opādū. Aliā filia ire et ē peccatū mortale.ſi malū qđ alteri q̄rit l' optat. ē q̇d alicui⁹ iportantie ⁊ cū d'liberatōe voluntatis.vt elicio a Tho.22.q.35. Limitatū vt.ſ̄.Odium.

r

Ratio

hꝫ triplicē g̃dū i hoīe ſꝫ phm: ꝓmo ethicoꝝ Prius ē añ ꝯpletū ſeptēniū. vbi ñ itelligit nec ꝑ ſe.nec ab alio capē pōt. ⁊ iō illo tpe nlli ꝯtractui ē apt⁹. Scđ⁹ grꝰ 1⁹ ē cū ab alijs capē pōt lꝫ ipſecte. ſed ipſe ꝑ ſe ñ ſufficit ad īelligeñ. ⁊ iſtud ē i fine ꝓmi ſeptēnij regl'r. ⁊ tē pōt ꝓmittere aliqua ad q̄ natura iclinat nō tñ cū obligatōe ꝑꝑetua. Terti⁹ ē qñ ab alio capē pōt ⁊ ꝑ ſe ipm cōſideraꝛ. ⁊ iſtđ ē in āno pubertatis. ⁊ tē pōt ſe obligaꝛ quo ad pſonā.ſ.ad voti religionis.matrimōiuꝫ. ⁊ h⁹mōi.ſed quo ad exteriora ñ.niſi i fi.25 ānoꝝ Rō finalis ē aīa legis.vide Lex.§.4 Et quō cognoſcatur qñ rō ē finalis vel impulſiua.vide.ſ̄.Cauſa.

r

Ratiocinia

ſunt redditiones rōnuꝫ ad quas q̇s obligatur ex admiſtratiōe rei publice l' ꝓuate. Nā ſūt q̄dā rōcinia publica.qb⁹ obligantur officiales curie ex adminiſtratōe aliq̄ꝝ ad rē publicā ꝑtinētiū.vt.C de epi. ⁊ cle.l.officiales. Quedā dicūt ꝓuata qb⁹ obligātur hoīes ex admiſtratōe reꝝ ꝓuataꝝ.vt tutores.curatores.actores. ꝓcuratores.executores.ex̄.d obli.ad rō.c.vno

1 Utꝝ obligat⁹ ad rōcinia poſſit ordiari. Rꝫ. ꝙ p⁹ dimiſſionē admiſtratōis ſi ē obligat⁹ rei publice ex admiſtratōe ꝓmoueri ñ pōt añ reddita rōcinia.c.ꝓfecta.50.di.ſec⁹ ſi eēt obligat⁹ ex mutuo vl' alia cā.l. reſcripto.ff. d mu. ⁊ ho. C.d epi. ⁊ cle.l.qſqs emerſis. Si vero eſt obligat⁹ pſone ꝓuate. tē ſi tenet de dolo ⁊ fraude ⁊ conſtat.repellitur. Si vero cōſtare nō pōt. vel tenetur ex alia culpa.ſic pōt ꝓmoueri. In offō aūt admiſtratōis extrīs an poſſit ꝓmoueri. Mihi placet opi.Inno.in.d.c.vnico.vbi dicit ꝙ ſi quis gerat tutellam vel curā legitimā.vel neceſſariā a legibus ſibi impoſitā.vel ēt ſuſcipiat.aut miſerabiliū pſonaꝝ.aut eccleſie ꝓcuratōes.ſeu adminiſtratiōes. ⁊ maxime cuꝫ licentia ep̄i ꝙ non impeditur ordinari.cuꝫ poſſit talia ſuſcipere ēt ordinatus.alias autē ꝓhibetur.51.di.per totū. ⁊.d.l.officiales

2 Sed nunqd mag.ſter ſcolarium.vel alius famulus q iurauit ꝑ annum ſeruire poterit religioneꝫ intrare. Rꝫ. ꝙ ſic ſm Hugo.53. di.c.legē.lꝫ dicat ꝙ nemini conſuleret. Hoſti.dicit ꝙ tutius eſt implere qđ iurauit. niſi obtineat licentiā.quā ſi non vult dare poterit intrare auctoritate.c.ꝑuenit el.2. de iure iuꝛ. Addo ꝙ ēt liceret qñ imineret ſibi periculū mortalis peccati.

3 Utrum obligatus cā pignoris poſſit ꝓmoueri. Rꝫ.ſm Hoſti.ꝙ non ante redditā rōeꝫ ar.c.ſignificante. ⁊.c.cū contra.de pigno.

4 Utrum filius vſurarij poſſit ꝓmoueri. Rꝫ ſm Hoſti. ꝙ non ſi ſuccedat. niſi clamores pr̄is emendet.vel hereditatem repudiet.c.tua nos.de vſu.

r

Raptor

ꝓꝑrie dꝛ qui rapit res imobiles. Predo vero res mobiles. Uñ rapina dꝛ in rebus imobilibus. Deꝓdatio vero in mobilibus ⁊ ſe mouentibus.vt animalib⁹. ⁊ h⁹modi ſm Io. An.quem ſequitur Pa.in.c i.de rapto.ꝙuis vt plurimū equoce ſumāt Et fit rapina cū q̇s publice ⁊ violenter rapit.vt in.c.pēale.14.q.5.de hoc vide Inſti. d vi bono.rap.poſt ꝓincipiū. ⁊ ē graui⁹ peccatū ꝗꝫ furtū.vt in.d.c.penale.

1 Utrū raptores largo mō ꝓ quibuſcunqꝫ publice ⁊ violenter res alienas deꝓdantibus tā mobiles ꝗꝫ imobiles poſſint recipi ad confeſſionem.niſi reſtituant rapta.l' que combuſſerunt.deſtruxerunt. depopulauerunt.aut alio mō damnificauerunt ꝓximū ſicut tenentur.l. duobus.§. ſi q̇s iurauerit. ff.de iure iuꝛ. ⁊.l.cū te ñ ſoluꝫ.C.qđ me.cā Rꝫ.tex.in.c.ſuꝑ eo.de rapto.ſic.ꝙ quicūqꝫ ſurrexerit in rapinam ſiue eccleſiarum violatōeꝫ ⁊ manifeſte fuerit deꝓhēſus.niſi prius ablata reſtituat ſi poterit.vel emendādi plenā ſecuritatem fecerit: pnie bñficium eſt penitus denegetur. Si vero vſqꝫ ad obitū in contumacia ſua durauerit. ⁊ in extremis poſitus remediū penitētie poſtulauerit humiliter.ſi emendatōem.vel emendandi ſecuritatem ꝓſtiterit ei penitentia. ⁊ eccleſiaſtica ſepultura concedatur. Qui auteꝫ in ſanitate obſtinata mente non emendauerit. ⁊ in morte ſecuritatem ꝓſtare non poterit.ſi de peccato contritus fuerit. viaticum nō denegetur. ⁊ ſic nec confeſſio ⁊ abſolutio. ſꝫ tamen nullus clericorum ſepulture eius interſit.nec eius elemoſinam ꝓſumat accipere.lꝫ ſit ſepeliendus in cimiterio. Et quicūqꝫ clericus l' ꝓſbiter ꝯfecerit.dꝫ deponi ab ordie irrecuperabiliter.ſ.ſine diſpenſatiōe ⁊ beneficio carere eccleſiaſtico. hec in.d.c ſuper eo. Si vero non ſunt manifeſti poterunt recipi ad confeſſionem. ſicut alij peccatores ſm abbatem.in.d.c.ſuper eo. ⁊ ēt licet eſſent manifeſti. ſi tamen moniti nunꝙ̄ fuerūt ſm Hoſti.in.d.c.ſuper eo.dūmodo ſint diſpoſiti reſtituere vt tenentur.

2 Quid de raptoribus depredantibus romipetas. Uide ſupra Excomunicatio.5.caſu.20.

3 Utrum raptor virginis ſit puniendus pena.l.vnice.C.de raptu vir. Rꝫ. Pa. in.c.cū cauſa.de rapto.ꝙ ſi preceſſit tractatus de terminatus de matrimonio ⁊ ob hanc cauſam abducit non cōmittitur.pena de iure canonico.cui ſtamus in hoc. Si vero ꝓdictus tractatus.non preceſſit etiam ſi puella fuit voluntaria cōmittitur pena.27.q. vltia lex illa.ar.36.q.prima.§.ex hac in fi. ⁊ obligatur ad reſtitutōnem.non ſoluꝫ ſubtracti ſed etiam lucri.qđ habuiſſet ille ſub cui⁹ poteſtate erat ſecundum dominum Io. de platea.Inſti.de actio.que ex delic.naſcun. §.in triduum

r

Rapina

fit Primo in naufragijs. Secūdo i pedagijs. Tertio in queſtu.talijs. ⁊ ſimilibus. Quarto in bello. Quinto in extorſionibus officialium plus debito.

1 Utrum dn̄s agri vel territorij teneatur de rapina in eo facta. Rñdit. Pa.in.c.licet

de reſti.ſpo.ꝙ ſi fuit ſciēs ⁊ potuit ꝓhibeꝛ
⁊ ñ ꝓhibuit ſic tenet.l.i.C.ď ſal.mo:Sec⁹
ſi ñ potuit ꝓhibere.l.i.§.is aũt.ff. ſi fa.ſur.
ſe.di.Et idē dic de villa ⁊ caſtro. ⁊ hec eſt
cōis opi.ſꝫ.Bar.in.l.ne qd.ff.de incē.rui.
⁊ nau.Ciuiliter tñ tenet ñ crialiter ſꝫ ꝑdcõs
2 Sꝫ nũqd ſtabit iuramẽto ſup quãtitate re-
rũ amiſſaꝝ robato.R̷.cōiter tenent legiſte i
l.ſi qñ.C.vñ vi.⁊ Pa.in.c.ſup eo.de hijs
q̇ vi.ꝙ vbi q̇s ꝯuenit ex dolo alterius nõ
admittitur probatio per iuramentum in li
tem.Sed qñ ꝯuenitur ď dolo ſuo ſic crede
tur ei⁹ iuramẽto.ꝓpea dicit Inno.in.d.c.ſu
ꝑ eo.ꝙ.d.c.hēbit locũ in q̄lꝫ vi cõpulſiua.
ablatiua.expulſiua.turbatiua.⁊ īgetatiua
Ex quo infertur ꝙ ſi ꝓbo furtũ vel rapinã
ꝯ raptorē ſtabit iuramento meo de q̄ntitate
rapta.Et nõ.ꝙ furtũ l' rapina ꝓbatur ꝑ ſo
cios familiares.⁊ huiuſmodi

r **[R]atihabitõ** vide ſuꝑ. Conſēſus §.4.

r **[R]ecõciliatio** eccleſie. vide Cõſecratio.

[R]ecõpēſatio vide Cõpēſatio.

[R]ecuſari põt iudex dele-
gat⁹.ex niſi̇ cāis
nõ.Pa.in.c.accedēs.vt lite ñ ꝯte.Primo
qꝛ ꝯſãguine⁹ aduerſarij.Scđo qꝛ ꝯmēſal'
ip̄i⁹.Tertio qꝛ oriund⁹ de ei⁹ terra.idē ď di
ſtrictu.Quarto qñ ñ põt hr̄i acceſſus ad iu
dicē:niſi ꝑ terrã inimicoꝝ.Quinto qñ loq
tur i aure ⁊ familiariter cũ aduerſario.Se
xto qñ in alia cã litigabat cũ eo.Iſtud nõ.
Pa.in.c.i.de iudi.Septio qñ eſt imꝑitus.
⁊ hꝫ aſſeſſorē ſuſpectũ ibidē Pa.
Utrꝝ ꝓteſtatio de ñ acceptando eũ tollat ꝑ
ꝯriũ factũ.R̷.Pa.in.c.vnico.de litis ꝯte.
ꝙ ñ.niſi factũ ꝯriũ tollat ꝓteſtatõem ꝑꝑ in
tellectũ aliũ intermediatũ.vbi gr̄a.Inter-
rogatur an v̇a ſunt q̇ ꝯtinent i libello.R̷.re
us.Rñdebo cũ ꝓteſtatõe ꝙ ñ itēdo ꝯteſta
ri litē ꝑ hāc rñſionē.⁊ ſic rñdet ñ ꝯteſtat ꝑ
iſtud factũ ꝯriũ.Sec⁹ ſi hijs dictis diceret
iudex ñ admitto hanc ꝓteſtatõeꝫ.⁊ poſtea
ip̄e re⁹ rñderet ſine ꝓteſtatõe repetita ad li
bellũ.tale factũ ꝯriũ tollēt ꝓteſtatõem.⁊ lis
cēt ꝯteſtata.Sec⁹ ſi iteꝝ repetēt ⁊ ego ꝓte
ſtor nolle ꝯteſtari litē.qꝛ nihil mediũ iluēit
ꝓ hoc facit Cle.vnica.de dolo.⁊ qđ dr̄ de
ꝯſti.c.cũ.M.⁊.l.vbi repugnantia.ff.ď re.
iuf.⁊ in.c.ſolicitudinē.de appel.vel dic ſꝫ
Bar.in.l.vnica.C.de litis ꝯte.ꝙ qñ ꝓteſta
tio reſpicit vnũ ⁊ factũ aliud.vt puta in litiſ
conteſtatione ex qua oritur quaſi contract⁹
⁊ in rñſione ex qua nõ oritur quaſi contra
ctus.⁊ ſic ſunt diuerſa.tunc ꝑ factũ ꝯriũ ñ
tollitur.Sꝫ qñ cõcernunt vnũ.ꝓteſtatio ⁊
factũ.vt puta qꝛ rñdet ⁊ ꝓteſtatur ꝙ aio nõ
rñdendi.tunc tollitur talis ꝓteſtatio ꝑ ꝯriũ
factũ.qꝛ cõcernit idē factũ.Uel dic ſꝫ Pa.
in.d.c.cum.M.ꝙ qñ proteſtatio fit in de
pendentibus a mera voluntate ꝓteſtantis.
valet ꝓteſtatio.vt ſi dicat nolle aliud diceꝛ
ꝯ fidē.⁊ p⁹modũ dicit.ꝓteſtatio defendit
eũ.24.q.i.hec eſt fides.Si vero dependet a
voluntate ꝓteſtantis ⁊ alteri⁹ ſi alter cõſētit
valet.c.cuãna.⁊ qđ ibi nõ.de elec.⁊.c.ſi.ď
ꝯdi.appo.Si v̇o ñ conſentit.nec eſt iuſta
cã ꝓteſtandi ñ valet.Sec⁹ ſi ſubeſſet iuſta
cã.puta met⁹ l' vis.puta viſ ꝯhã.alr̄ iterficieſ
me.ꝓteſtõ ꝙ qcqd dicã facio aio ñ ꝯhēdi
⁊ vꝫ.3i.q.2.lotari⁹ Silr̄ qñ iudex ďlegat⁹ ñ
ꝯſētit r̄cuſatõi.⁊ ſi ñ ꝯꝑeo excõicabit ď ſco
cõꝑeo cũ ꝓteſtatõe de ñ cõſentiendo i ip̄m
vꝫ nec cõꝑicio ꝑiudicat.Aduerte tñ ꝙ ꝓte
ſtatio dꝫ ꝑcedere actũ ſup quo fit.vt.ff.de
concubi.l.in concubinatu

r **[R]egularis** dr̄ q ad viuē-
dũ regl̄e eſt
aſtrictus.ſiue ſit monacus ſiue canonicus
regularis.ď ſta.mo.c.ꝙ dei timorē.ſiue ſit
clericus ſiue ſit laicus.lꝫ laic⁹ non poſſit re
cipi in canonicũ.vt in.c.2.de inſti.tñ põt
recipi in conuerſũ.de elec.c.cũ ex eo.li.6.

[R]eligioſus dr̄ tripliciꝛ.
Prio lar-
giſſime.⁊ ſic ē qlꝫ xp̄ianus.vñ in
c.ꝓ humani.de hoi.li.6.dr̄ xp̄ana religio.
Secundo large.⁊ ſic ꝯp̄hendit oēs cleri-
cos ſeculares.⁊ oēm xp̄anũ honeſte viuē
tē.Nã in eo ꝙ deo ipēdit debitã religionē
põt dici⁹ religioſus.⁊ ſic ſeqtur.i.q.i.c.nul
lus el.2.⁊.33.q.5.qđ deo.ar.de voto ex
multa.vbi de hoc.Tertio accipitur ꝓꝑe.⁊
ſic religioſus eſt q ꝓfeſſionē fecit alicui de
religionib⁹ approbatis ꝑ ſedē applicã.de
voto.c.ꝙ votũ.§.pñti.li.6.⁊ talis ꝓꝑe dr̄
religioſus.Et religiones approbate ſũt q̄-
tuor.Prima Baſilij.Secunda Bñdicti.
Tertia Auguſti.Quarta Beati Franciſci.
vt nõ.Landu.in Cle.qꝛ regulares.de ſup
plen.ne.ꝑ.Sub iſtis militant oēs ꝓꝑe reli
gioſi.exceptꝭ cartuſiēſib⁹ q hñt ſua ſtatuta.
1 Utrũ diſpoſitio odioſa cõcepta erga re
gulares ſeu religioſos extendatur ad ffes
de tertio ordine beati Franciſci.⁊ h⁹modi
R̷.Pa.in R̷ica de regu.ꝙ ñ qꝛ tales ꝓꝑe
ñ dicũt religioſi.vñ poti⁹ eoꝝ regula eſt
qdã modus bñ viuendi.lꝫ ſit approbat⁹ ꝑ
papã.⁊ iõ ſolũ cõp̄hēdet illoſ q tria vota
ſubſtãtialia ꝓmiſerunt in religiõe appro
bata.ſm Io.An.in glo.i.⁊.2.Cle.ꝑnie.de
decis.Et hoc verũ.niſi addat aliud.puta q
cunqꝫ religioſi.Nã tunc ēt cõp̄henderent
hoſpitalarij ieroſolimitani q̇ ñ pñt cõtrahe
re m̄rimoniũ ⁊ ꝓmittunt obiam ſupioꝝ.⁊
nõ pñt retrocedere ab illo ſtatu.nõ tñ com-
p̄henderentur alij hoſpitalarij q viuūt m̄ri
monio.lꝫ portent certũ hītũ.qꝛ nõ ſunt reli
gioſi.nec ſtricto.nec largo mõ.In fauora-
bilibus vero bñ cõp̄hendũtur ꝑſati ffes.qꝛ
largo mõ videntur ſub regula rõe ꝓmiſſio
nis facte ſupiori eorum.
2 Quid de inuenientibus nouũ ordinē.R̷.
ꝙ non ſunt religioſi.niſi a papa expꝛſſe ap-
probentur.qꝛ cũ ſit ꝓhibitum nouuꝫ ordinē
vel religionem inuenire.vt in.c.religionuꝫ
de reli.domi.li.6.Iõ nõ religioſi.ſed poti
us irreligioſi ſunt cenſendi tales.⁊ hodie
ſũt excõicati ip̄o facto ꝑ extrauagantē Io.
22.que icipit.Sãcta romana.Recitat Pa.
in.c.ſi.de reli.domi.
3 Religio beghinarum reprobatur ⁊ oēs
eã ſectantes ſunt excõicati ipſo facto.ac re
ligioſi dantes eis auxiliũ.conſiliũ.vel fa-
uorē i ꝑſato bighiatu.Cle.i.de reli.domi.
Et nõ ꝙ ſorores tertij ordinis.S.Franci-
ſci nõ ſunt ille beghine vt nõ.glo.ibidē.cũ
hēant reglam approbatã a ſede aplica.⁊
multomin⁹ ſorores ſancte Clare.
4 Quis põt effici religioſus.R̷.ꝙ quilꝫ q
nõ hꝫ aliquã de infraſcriptis.8.ꝯditõibus
quarum ꝑma eſt etas imatura.de quo dic.
vi.ſ.Nouicius.§.i.
5 Secunda ſuilis ꝯditio.Seruus q̄ꝑe ſine
ꝯſenſu dñi nõ põt intrare religionē.ar.54.
di.c.nullus epoꝝ.Preſcribitur tñ triēnio
a religione que hoc ignorat.ſi dñs ſcit ⁊ ñ
repetit.17.q.2.ſi qs incognitus.Iſte tñ ſi re
petatur a dño religioſus erit ſm Hug.ibi-
dē.ar.27.q.i.de viduis.⁊ religioni tenebi
tur q̄ntũ in ip̄o eſt.⁊ ſi manumittētur ñ poſ
ſet ꝯtrahere.Nec ob.c.qdã.de ꝯuer.ꝯiu.
qꝛ ille q hꝫ vxorē ñ põt obſeruare caſtitateꝫ
ea in vita.⁊ ſic religioſus eē non põt.ſꝫ ſer
uus ſic.qꝛ ñ reqritur corp⁹ liberũ vt ſit mo
nacus.cũ in domo ꝓpria quis poſſit eē re-
ligioſus.d.c.de viduis.
6 Tertia debitoꝝ obligatio.qui.n.dꝫ alqd
alteri.nõ põt illud licite ꝑtermittere vt reli-
gionē igrediatur.53.di.c.general'.Si tñ ſit
debitũ pecunie.vl' talis debitor non hꝫ vñ
ſatiſfaciat.tũc faciat quod põt.ſ.cedat bõis
ſuis creditori ⁊ ſufficit.ꝑꝑ pecuniã.n.non
obligatur ꝑſona liberi hominis.lꝫ tñ ad
recõpenſam.Unñ lꝫ ei rebus ſuis exhitis re
religionē ingredi.nec tenetur in ſeculo rēa
nere vt ꝓcuret vñ ſoluat debitũ.ſi mõ ex ꝫe
lo dei ⁊ feruõe caritatis hoc faciat.qꝛ ſpũs
ſancti auctoritate hoc facit cui nemo põt re
ſiſtere.19.q.2.due.de regula.lꝫ.Si tñ mõa-
ſteriũ quod ingreditur aliq̇d acqreret per
ſucceſſionē hereditariã.vel ꝑ donationeꝫ.
aut legatũ rõe ipſius ſolum.ſic tenetur ſatiſ
facere q̄ntũ ſe illud extendit quod hũit ei⁹
occaſiõe ſolũmõ.ar.c.ſi qua mulier.19.q.3
Utrum talis teneatur in religione labo- 7
rare vt creditoribꝫ ſoluat.R̷.qdã tenēt ꝙ
ſic.Sed contrariũ credo cũ ex toto ſit reli
gioni ſubiectus ita ꝙ non eſt momētum in
quo a ꝑlato nõ poſſit occupari.⁊ non hēat
velle nec nolle.c.ſi religioſus.de elec.li.6.
Itē ſi ſteuſſet in ſeculo ⁊ ceſſiſſet bonis nõ
teneretur laborare vt ſatiſfaceret ſm Pe.
de pal.in.[illegible].di.35.Ergo cũ ex ꝓfeſſione ce
dat bonis.pꝫ [illegible] nõ tenetur laborare vt ſa-
tiſfaciat.poſſet tñ ꝑlatus cũ ꝯſēſu monaſte-
rij hoc ei concedere.al' non.
Quid ſi talis ēt cũ iuramento ad tale ď 8
bitum erat aſtrictus.R̷.idē ꝑ oia dicendũ.
ar.c.lꝫ.de regula.
Quid ſi ꝓmiſiſſet talis opari manib⁹ vt 9
ſatiſfaceret.R̷.ſm Pe.ď pal.vbi.ſ.ꝙ hoc
non obſtante poterit religionē intrare.ſed
ſi bona ſua ſufficiunt ſatiſfaciat ei ad inter-
eſſe.⁊ ſic dic de eo qui accepit vxoreꝫ que
patitur aliquod intereſſe ex hoc ꝙ dꝫ ei ſa
tiſfacere.ſi hꝫ aliqua ſm eundē Pe.
Quarta rõcinoꝝ detentio.Unñ obligat⁹ 10
ad rõcinia intrare ñ põt.53.di.c.legē.Et h
verũ in obligatis ꝑpetuo.In alijs aũt ſec⁹
lꝫ honeſtũ ſit ꝙ ꝑus ſe expediant.Ex quo
pꝫ ſm Gofre.ꝙ potās qui iurauit regimē
ciuitatis ꝑ annũ.magiſter ſcolariũ qui ſimi
liter iurauit legere ꝑ annũ ⁊ h⁹modi pñt i
trare religionem auctoritate.c.ꝑuenit el.2.
de iur iur.vide.ſ.Rõcinie.de hoc.§.i.⁊.2
Quinta eſt pr̄na ſubuentio.Et vt ſcias ſi 11
põt filius intrare religionē.dimiſſo pr̄e cui
tenetur ſubuenire.Exo.20.nõ.ſm Alex.i.
3.ꝑte ſũ.ꝙ ſi parentibus nr̄is.obſeq̄a nr̄a
neceſſaria ſunt.ita ꝙ ſine ip̄is ſuſtentari nõ
pñt.tunc non lꝫ religionē intrare.ſi mõ ta-
lia obſequia non inducunt nos ad aliquid
agendum quod ſit contra deuꝫ.⁊ ſic cõtra
riuꝫ conſulētes phariſei increpantur a dño
Math.15.⁊ ſic ſm doc:intellige illud.c.ſi.

quiſ.30.di. Si vero eis non pōt ſuire. ſ ōbi ta obſequia exhibere ſine ꝓprie ſalutis diſpendio. tunc neceſſitudini generis diuine ſligionis pietas anfertur. vt dicit Ambro. ſup Lu. ⁊ ſic poterit intrare ipſis dimiſſis. Et ſic loquitur Jero. in epl'a ad eliodoruȝ ꝙ ſolū genus pietatis eſt in hac pte eē crudelem. ⁊ Saluator Lu.14. Si qs vēit ad me ⁊ nō odit. Si aūt nō ſunt in tali neceſſitate. ſic ſilius ipſis ēt inuitis pōt intrare. ēt ſi cū eis poſſit ſine diſpendio ꝓprie ſalutis ꝑmanere. ꝓbatur i.c.1. ⁊.2.20.q.2. Addit m̄ Tho. in.3. quol.q.6. ꝙ nō ſolū ꝓ indigentia maxia. ſed ēt ꝓ mediocri parentū. puta q: poſſet viuere ſed tn̄ cū notabili iactura ⁊ detrimento ſui ſtatus ⁊ ꝯditōnis ſue. puta q: oportebit eū mendicare. vel alijs ſuire cū maxia indecentia ſui ſtatus dimittendus eſt ingreſſus religionis. ēt ſi ex voto hēret. ⁊ placet qn̄ pōt ſine piculo ſalutis h̄ facere

12 Sexta eſt dignitatis aſtrictio. vt ſunt epi. ⁊ alij ſuperiores. qui ſine licentia pape n̄ pn̄t intrare. c.lȝ. d̄ regula. Inferiores vero epis pn̄t ēt inuitis ſuis epis. vt.19.q.1. due. ſicut ſunt decani. prepoſiti. archidiaconi. archipreſbiteri. curati. ⁊ oēs alij inferiōes epis. Beneficiū tn̄ eoꝝ alteri n̄ dȝ ꝯferri: niſi expſſe vel tacite ꝓfeſſi fuerint. vel appuerit ꝙ abſolute voluerint vitā mutare. c. bn̄ ficiū. de regula. li.6. debent tn̄ petere licētiam. q̄uis nō obtineant. vt in. d.c. licet.

13 Sed cuius erunt fructus bn̄f cij an̄ ꝓfeſſionē. R. ꝙ dȝ aſſignari debita portio ipoꝝ fructuū alicui q ſuiat ꝓ ipſo. vt in. d.c. bn̄ficiū. reliquū vero erit ipius vt nō ſit oneroſus monaſterio qd̄ intrauit tp̄e ꝓbationis. 16.q.6. de lapſis. q: nec ꝓpē eſt religioſus vt pȝ in. c. religioſo de ſen. exco. li.6. ergo iure ſuo n̄ dȝ defraudari. vt.17 q.2. cū ſald' nō. Tancre. ⁊ Bartholome' brixi. ⁊ interim remanet canonic' curatus vel decan' ſicut pus erat. nec bn̄ficiū vacat.

14 Septia. mr̄imonij obligatō. ſ. p' ꝯſumatōem. nam tunc n̄ pōt religionē intrare. niſi ſm ꝙ dico. Mr̄imoniū.4. intellige ēt ſi copula eſt hita p' ꝯtractū mr̄imoniū ſ ſponſalia. Sed nō ſi ante. q: ſic nō ipediret. nec mr̄imoniū diceretur conſumatū. ar. c. veniens. de ſpon. vbi pȝ ꝙ copula pcedēs ſponſalia non facit mr̄imoniū. facit. c. verū ⁊. c. ex publico. ⁊. c. ex pte. de conuer. coniu. q̄ reqrunt ꝯſumatōem. ⁊ eſt illud qd̄ ſeqt nō qd̄ antecedit.

15 Sed qd de illo q iurauit aliquā ducere i vxorē. nunqd poterit intrare. R. ꝙ ſic auctoritate. c. puen. el.2. de iure iur. ⁊. c. cōmiſſū. de ſpō. in. quo dr̄. tutius eſt ei ⁊c̄. Intellige quo ad opionē. ne de facto dicatur cōtra iuramētū feciſſe. nō quo ad veritatē ſm Ricar. in.4. dic ēt vt. s̄. §.9.

16 Octaua. coactōnis ipoſitio. nam oȝ vt ſit voluntarius. alr̄ non tȝ ingreſſus. vt de regula. c.1.20.q.3. pn̄s. In religione aūt mioꝝ vltra predicta.8. requiruntur alia.5. 1' ꝙ ſit corpore ſanus. legitie natus. nulla vulgari infamia notatus. animo ꝓmptus. compe tēter literatus. vel ad honeſtos labores aptus. attamen ſi qs reciperetur deficiens in aliquo iſtorum teneret receptio. niſi ſit i.2.4.5.6.7. vel.8. que alr̄ reddunt receptionem nullam. vt pȝ p predicta.

17 Quō dȝ qs intrare. aut qua intentione. R. vt moriat mūdo ⁊ ſuiat xp̄o.12.q.1.c.1.

18 Utrum quilȝ debeat reputare votū religionis ꝓportionatum ſue infirmitati. R. ſm Ricar. in.4. di.38. ar.6. q.1. ꝙ ſic. niſi ꝑ certam ꝯiecturā ſeu expientiā ſibi ꝯſtaret d̄ cōtrario. pp. n. cuſtodiā q̄ magis adhibetur religioſis q̄ ſecularibus. Et pp bona exempla q̄ vident ibi frequentius. Et pp bona verba q̄ frequentius audiūt. Et pp maiores ꝯſolatōes q̄s diuina benignitas ob fauorem religionis. et ex ſancta ſocietate infundit eis efficitur eius obſeruantia ꝓportionata in ipſa exiſtenti. q̄ ue i ꝓportōnata eēt remanenti in ſeculo.

19 Utrum q̇s poſſit ꝓfiteri in aliqua religione ita ꝙ liceat ſibi retinere ſua. R. Pa. in. c. inſinuante. qui cle. vel vo. ꝙ ſi qs ſimplr̄ vouit cū tali ꝯditione. videtur indubio ꝙ ſibi reſeruauerit illa bona. vt obiarius monaſterij. q: verba appoſita in contractu debent intelligi ſm naturam contractus. vt i. l ſi vno. ff. loca. ēt in ꝓpatis verbis. vt ibidē in pncipio. ⁊ in. d. c. inſinuante ſm vnum intellectum. vt res potius valeat q̄ pereat l. quotiens. ff. de verbo. ob. ⁊. c. abbate. de v̄bo. ſi. ⁊ ſic erit rligioſ'. ⁊ pſata bōa hēbit ad vſū ꝓ neceſſitate ſua. Idē dic ſi ꝓfitetur vt in domo ſua cū oibus bonis ſuis moret vt nō. Ber. Inno. ⁊ Hoſti. in. d. c. inſinuante. q: hoc nō eſt contra ſubſtant'ā monacat'. vt qs in certo loco moret. aut de certis redditibus viuat. cū hoc poſſit ſupior concedere. c. cū inter. R' de elec. ⁊ ſi poſtea ſuperior uelit eum amouere. poterit. licet non debeat niſi ex iuſta cā. Si vero voluit ſibi reſeruare vt ꝓpū. ita ꝙ nō ſit locus iter pratōi. ⁊ nūc ſi fiat reſeruatio p vīā ꝯditōis reſolutiue l' ſuſpenſiue ſic viciatur actus ⁊ nō ꝯditio. vt in. c. fi. de ꝯdi. appo. ⁊ ſic non erit religioſus. Similiter ſi fiat ꝑ pactū. puta q: dicit. aliter non intendo profiteri. nec alio mō. q: hec verba habent vim conditōnis. vt dicit Bal. in aūt. ingreſſi. C. d̄ ſa. ſā. ec. Si aūt ſimplr̄ ꝑ viā pacti vel modi reſeruat ſibi ꝓprietatē vel facultatē contrahendi ſic facit tranſire ꝓfeſſionē in aliā ſpēm. qa vbi eſt pactū cōtra naturā contract'. ⁊ improprietatis aliquatenus verbis pōt tranſire in aliū contractū. ſit interpretatio alteri' cōtractus. vt eſt tex. nō. in. l. vbi ita donatur. ff. de dona. cā mor. ⁊ i. l. cū manuſata. ff. de cōtrahen. ēptō. ⁊ ſic erit iſte non religioſus ꝓprie. ſed oblatus monaſterio. lȝ non i totū. ⁊ ſic obligabitur ad oia preter q̄ ad reſeruata. ꝙ ſi verba non patiantur vt fiat trāſitus ad aliū contractū. tunc pactum inficit contractū in totū. in. l ꝑ ſeruū. ff. de vſu ⁊ hīta. iuncta glo. in. d. l. cū manuſata.

20 Utrū intrans religionē ex cā inhoneſta. puta vt eēt abbas. l meli' gauderet ⁊ hui' modi teneatur. lȝ nō conſequatur ſuā intētōem. R. Pa. in. c. vt clerici. de regu. ꝙ ſic. q: effectus eſt religioſus hoc n̄ obſtante. vt lȝ glo. in. d. c. vt clerici. ⁊ facit bonus tex. cū glo. i. c. qd̄ interrogaſti.27.q.2. ad materiā.

21 Quid de illo q dolo inductus eſt ad religionē. R. ꝙ nihilomin' erit religioſus. de conuer. ꝯiu. c. ex pte ⁊. c. veniens. ⁊. c. dudū. qd̄ me. cā. cum dilectus. ⁊ ibi nō. Ber. ⁊ Hoſti. ⁊ Jo.10.q.3. c. vlti.

22 Quid de illo q timore mortis efficitur religioſus. R. ꝙ ſi timor inferatur ab hoie ſic n̄ eſt religioſus. qd̄ metus cā. ꝑlatū. nec obligatur ꝑ tale votū. niſi poſtea ratificetur. vt i c. porrectū. ⁊ in. c. ſicut nobis. d̄ regula. Et hoc intelligo qn̄ talis timor infertur ab homine vt ꝓfiteatur. vel faciat tale votū. ⁊ ſic loquitur. ⁊ dȝ intelligi. d. c. ꝑlatū. qd̄ me. cā. Si v̄o metus ſit cā ualis ſeu naturalis. puta infirmus. vel in mari tp̄e tēpeſtatis. vel i piculo latronū. aut inimicoꝝ. ſic talis metus nō ipedit qn ſit obligatus religioni ⁊ voto. Si mō deliberate hoc fecit. vt i dictis. c. pōrectū. ⁊ ſicut nobis. q: deus qn̄ȝ tales timores inmittit vt cōuertamur.16.q.1. reuertimini. de ꝯſe. di.4. ſanctū. in aūt. vt n̄ luxu. contra na. §.1. ⁊ hoc ſeqtur Ber. Hoſti. ⁊ Pa in. d. c. ſicut. Alij dicūt ꝙ ſi q̄ cito ꝯualeſcētiam vel euaſionē piculi ſentit ꝯdicat. non tenet ēt i metu caſuali ſi votū fecit. allt. c. ex tranſmiſſa. ⁊. c. vlti. de renū. Sed melior ē opi. Ho. ⁊ Pa.

23 Utrū allectus blandicijs ſit religioſus. R. ꝙ ſic. ⁊ ſtare tenetur. lȝ bona ſua pentib' vl' heredib' remanere debeant n̄ monaſterio allicienti. vt.20.q.3. ꝯſtituit.

Quō aūt debeat ꝓfiteri. vide. s̄. Profeſſio in pn̄. Et quō tacite inducitur. s̄. Nouicius. §.12. Et aduerte ꝙ tunc dr̄ ꝓprie q̇s intrare religionē ⁊ effici religioſus cū ꝓfitet tacite vel expſſe. q: verba ſūt cuȝ effectu accipienda. 24

Ad que obligatur religioſus. R. ꝙ ad obſuantiā illi' regule quā ꝓfeſſus eſt. niſi i caſu. c. nō ſolū. de regu. li.6. ſ qn̄ ſolū tacite ē ꝓfeſſus. q: tunc ſolū obligatur religioni i genere. vt. s̄. Nouicius. §.14.

Sed quero vbi remanebit iſte talis obligatus religioni in genere ꝑ ꝓfeſſionē tacitā. R. ꝙ dȝ aliquā religionē itrare quā vult ⁊ pōt. Si vero nullā inueniat q̄ eū velit recipe. dȝ ſtare in illa in qua tacitā ꝓfeſſionēȝ fecit. q: illa tenetur eū recipe ex quo paſſa ē tacite eū ꝓfiteri. vel ſi noluerit poterit in ꝓpria domo remanere ⁊ eē religioſus ꝓfeſſus.27.q.1. de viduis. qd̄ limita vt. s̄. Profeſſio. §.1. 25

Utrū religioſi teneantur eē pfecti. R. ꝙ n̄. niſi ea pfectōe ad quā ſe obligauerunt. ſȝ tenentur ad pfectōem tendere ſȝ Tho.22 q. 186. cui cōtrariatur pfectōis ꝯtēptus. Un̄ n̄ ſunt mendaces q̄uis gerant ab extra ſtatū pfectionis. q: illud nō aſſumūt qi ꝓfitentes ſe eē pfectos. ſȝ qi ꝓfitētes ſe ad pfectōeȝ tēdē. vn̄ bn̄ eēnt mēdaces. ſi ab intentōe pfectionis aium reuocarent ſȝ Aſten. li.6. ti.47. 26

Utrū religioſus teneat d̄ pcepto ad oia q̄ ꝯtinentur i rl'a quā ꝓfitet. R. Henri. de gandauo in.6. quol. q.17. lȝ. ꝙ cū qs ſimplr̄ ꝓmittit aliquā rl'am ſuare ꝙ tenetur ad ꝯtēta in ea oia ēt ſub monitōe ſicut ad pcepta. Sȝ iſtud n̄ credo veꝝ. q: ſic ſeq:etur ꝙ monaci beati Bn̄dicti obligarentur ad oia. cū dicat rl'a. c. cū d̄ diſciplina ſrm. ꝙ ſi nouici' hita delibatōe ꝓmiſerit ſe oia in regula cuſtodire contenta ꝙ tunc recipiatur. Et h̄ eſt expreſſe contra Cle. exiuit. §. cū igitur. de verbo. ſi. Et iō dico ꝙ ſimpliciter ꝓmittens regulam. vel ꝓmittens ſic quod eſt tunc vt faciunt minores. ſ. promitto ſeruare regulam fratrum minorum. ſ. viuendo in obedientia ſine proprio ⁊ in caſtitate. ꝙ talis non tenetur. niſi ad tria vota ſm ꝙ modificata ſunt in illa regula preceptorie. vel inhibitorie. ſeu ſub verbis equipolentibus alias n̄ de precepto. ſȝ d̄ bono ꝯſilio. Et ꝓ hoc eſt bonus tex. in. c. exijt qui ſeminat ⁊ ē de verbo. ſi. li.6. Nam idē eſt dicere ꝓmit 27

to ſuare regulã talẽ. ac ſi diceret ꝓmitto cõ
uerſatõem ſm illã regulã. Et ſic intelligunt
illa verba tã ex conſuetudine vouentiũ ꝙ̃
recipientiũ. tñ magis cautũ eſt dicere. vt di
xi ꝙ fr̃es minores ꝟuant. Addit. S. Tho.
22. q. 186. ꝙ tranſgreſſio alioꝝ a p̃ceptis ꝑpo
ſitis in regula. vel oꝛetenꝰ factis a p̃lato ob
ligat ſolũ ad moꝛtale ꝑꝑ contẽptũ regule.
qꝛ hoc directe contrariatur ꝓfeſſiõi ꝑ quã
quis vouit regularẽ uitã. vel dic ſ3 eundẽ
Tho. vbi. ſ. ꝙ religioſus tenetur ad ꝑfectiõ
nẽ tendere. cui cõtrariatur ꝑfectiõis contẽp
tus. ꝛ id eſt moꝛtale. Et vt ſcire poſſit quiſ
q3 ad quid tenetur quil3 religioſus icipien
cẽſui a regula beati Frãciſci. q̃ ꝗ̃uis fuerit
vltia in executõne. tñ ẽ p̃ma in nobilitate ꝛ
ꝑfectiõe. de qua d in. dr̃. Cle. Exiui. hec eſt
illa celeſtis vite foꝛma ꝛ regl'a. ꝛ i. c. Exijt
qui ſeminat. de verbo. ſi. li. 6. Hec ẽ illa apd
deũ ꝛ pr̃em munda ꝛ imaculata religio q̃
deſcendens a pr̃e luminũ ꝑ eiꝰ filiũ exẽplari
ter ꝛ verbalr̃ apl'is tradita. ꝛ deniũ ꝑ ſp̃m
ſanctũ beato Franciſco. ꝛ eiũ ſequentibus
inſpirata totũ in ſe qi continet teſtimoniũ tri
nitatis. hec eſt cui atteſtante Paulo. nemo
d3 de cetero eẽ moleſtus. quã xp̃s paſſiõis
ſue ſtigmatibꝰ ↄfirmauit. volenſ inſtitutõe3
ip̃iꝰ paſſionis ſue ſ gnis notabilr̃ inſigniri.
hec ille. Cuiꝰ declaratio cũ ſit firma ꝛ cer
ta. vtpote a ſp̃u ſãcto emanata a quo regu
labatur ſacrum ↄciliũ vienenſe. in quo fuit
declarata pleniſſime qd errare ñ potuit cir
ca p̃dicta. cũ ptineant ad fidẽ ꝛ bonos mo
res. 24. q. 5. a recta. id tutiſſimũ eſt in. d. reli
gione viuere. vbi nõ opionibꝰ hoium viui
tur aut doctoꝝ. ſed ſancti ſp̃s declaratiõe. ꝛ
ql3 alius religioſus imoꝛatuſ ex eiꝰ d̃clara
tõe poterit ſcire quõ ſuã debeat intelligere
ꝓfeſſionẽ ꝛ ad q̃ teneatur d̃ p̃cepto l'ne. di
cit ergo tex. Cle. exiui. de verbo. ſigni. edi
te in. d. ↄcilio. declaramꝰ ꝛ dicimꝰ ꝙ fr̃es
minores. nõ ſolũ ad tria vota nude ꝛ abſo
lute accepta ex ꝓfeſſione ſue regule obli
gantur. ſed ẽt tenentur ad oĩa iplenda que
ſunt pt nẽna ad hec tria que regula ip̃a po
nit. Nam ſi ad hec tria p̃ciſe ꝛ nude tm̃ ꝓ
mittentes ſe ſuare regulã viuendo in obĩa
caſtitate ꝛ ſine ꝓp̃o. ꝛ nõ ẽt ad oĩa ↄtẽta in
regula q̃ hec tria modificant artarentur ꝓ
nihilo ꝛ vane ꝓferrerent hec verba. Pro
mitto ſp hanc regulã obſeruare. ex quo ex
hijs verbis nl'la obligatio naſceretur. Nec
tñ putandũ eſt ꝙ beatꝰ Franciſcus ꝓfeſſõeſ
huiꝰ regule ꝗ̃tũ ad oĩa ↄtẽta in regula mo
dificãtia tria vota. ſeu ad alia i ip̃a exp̃ſſa i

tẽderit equalr̃ eẽ obligatos. qn potiꝰ apte
diſcernit ꝙ quo ad quedã ip̃oꝝ ex vi ver
bi tranſgreſſio eſt moꝛtalis. ꝛ quo ad que
dã alia nõ. cũ ad quedã ip̃oꝝ verbũ appo
nat p̃cepti. ſ eq̃polentis eidẽ. ꝛ q̃ad q̃dã a
lia nõ. Itẽ qꝛ p̃ter ea q̃ exp̃ſſe verbo p̃cepti
ac exoꝛtatõis ſeu monitõis ponuntur in re
gula non nulla verbo ipatiui modi negati
ue vel affirmatiue appoſito inferuntur.
hactenus extitit dubitatum. an tenerentur
ad iſta vt ad hñtia vim p̃cepti. dicimus ꝙ
l3 fr̃es nõ ad oium q̃ ſub verbiſ ipatiui mõi
ponũt i rl'a ſicut ad p̃ceptoꝝ ſeu p̃ceptis eq̃
polẽtiũ obſeruãtiã teneãt. Expedit tñ ip̃is
fratribus ad obſeruandũ puritatẽ regule
ꝛ rigoꝛem quo ad ea. ſicut ad equipolẽtia
p̃ceptis ſe nouerint obligatos q̃ hic inferi
us annotantur. Ut aũt hec que videri pñt
equipolentia p̃ceptis ex vi verbi. vel ſaltẽ
rõe materie de qua agitur. ſeu ex vtroq3 ſb
ↄpendio hẽantur. Declaramꝰ ꝙ illud qd
ponitur in regula de nõ hñdo plures tuni
cas ꝙ̃ vnã cũ capucio ꝛ aliã ſine capucio
Itẽ de nõ poꝛtandiſ calciamentis. ꝛ de nõ
eqtando extra caſũ neceſſitatiſ. Itẽ ꝙ fr̃es
vilibus induãtur. Itẽ ꝙ ieiunare a feſto oi
um ſanctoꝛum vſq3 ad natiuitatẽ dñi. ꝛ in
ſextis ferijs teneantur. Itẽ ꝙ clerici faciãt
diuinũ officiũ ſm oꝛdinẽ romane eccleſie.
Itẽ ꝙ miniſtri ꝛ cuſtodes ꝓ neceſſitatibꝰ i
firmoꝝ. ꝛ fratribus induendis ſolicitã cu
rã gerant. Itẽ ꝙ ſi quis in infirmitatẽ ceci
derit alij fr̃es debent ei ſuire. Itẽ ꝙ fratres
nõ p̃dicent in ep̃atu alicuiꝰ ep̃i. cum ab eo
illis fuerit contradictũ. Item ꝙ nullus au
deat pꝛpulo penitus p̃dicare. niſi a ge
nerali miniſtro. vel alijs quibus id compe
tit fuerit exãiatus ꝛ approbatuſ ꝛ ad hoc
inſtitutus. Item ꝙ fratres qui cognoſce
rent ſe non poſſe regulam ſp̃ũaliter obſer
uare debeant ꝛ poſſint ad ſuos miniſtros
recurrere. Item ꝙ omnia que ponuntur i
regula ad foꝛmam habitus tam nouicioꝛũ
ꝙ̃ pꝛofeſſoꝛum. nec non ad receptiõis mo
dum ad pꝛofeſſionem ſpectantia. niſi reci
pientibus quo ad habitum nouicioꝛum. ſi
cut dicit regula ſecundum deum alr̃ videa
tur. hec inq̃ oĩa ſunt a fratribus tãꝗ̃ obli
gatoꝛia obſeruanda. Itẽ oꝛdo cõiter ſenſit
t3 ꝛ tenuit ab antiquo ꝙ vbicunq3 poni
tur in regula hoc verbum teneãt obtinet
vim pꝛecepti ꝛ obſeruari d3 a fratribus ſi
cut tale. hoc in. d. Cle. Ex quibꝰ oĩbꝰ p3 ni
hil foꝛe ſpeciale in hac expoſitione magis
ꝗ̃ in a. ijs. niſi hoc vltimum quod dicit de

verbo teneant. ſed verba ip̃a ex ſua natu
ra ſic ipoꝛtãt l' rõe materie. vel rõe vtriuſq3
Regula btĩ Baſilij ſ3 ꝙ iueni h3 ſolũ iſta
vltra tria vota. ſ. Abſtinentiã a carnibꝰ. Ie
iuniũ ab exaltatõe ſãcte crucis. vſq3 ad paſ
ca. exceptis dñicis. ſilentiũ de nocte. modũ
officij. ꝙ comedant in cõi refectoꝛio. legãt
in menſa. vacent lectõi ꝛ laboꝛi manuũ ne
ſint ocioſi. que vtꝝ ſint p̃cepta vel ne. ñ iue
ni ab aliq̃ declaratũ. ſ3 ꝑ p̃cedentia poſſẽt
declarari. Regula Beati Auguſtini Iudi
cio meo indigeret papali declaratõe. Na3
Henri. de gandauo in. 6. quol. q. 17. ꝛ qui
dã alij tenẽt ꝙ oĩa q̃ in ip̃a ſunt cadunt d̃ p̃
cepto ꝑꝑ verbũ qd ponit Augu. i p̃ncipio
dicens. Hec ſunt q̃ vt obſeruetis p̃cipimꝰ.
Alij dicunt cõtrariũ. quoꝛũ opio vr̃ mihi
uerioꝛ ꝛ benignioꝛ. qꝛ ſicut in ſacra ſcrip
tura q̃dã ſunt q̃ hñt modũ ꝛ intentõe3 pꝛe
cepti. vt illud hoc eſt p̃ceptũ meũ vt diliga
tis inuicẽ. Io. 15. Quedã q̃ hñt p̃ceptũ i in
tentione. ſed nõ in mõ. vt illud exo. 20. Nõ
furtũ facies. Ita ſunt q̃dã que hñt modum
p̃cepti. ſed nõ intentõem. vt illud Mar. 7.
p̃cepit eis ne cui dicerent. qꝛ ex hoc nõ ob
ligabat ad moꝛtale eos ſi p̃dicaſſent mira
culum. Sic fatendũ ẽ de regula beati Au
gu. Ideo exponerem eam ſm ꝙ ſacrũ con
ciliũ expoſuit regulã beati Franciſci i. ꝓp̃
ando verbum p̃cipimus rõe materie. ſicut
ꝛ iproprie ſtantur verba modi ipatiui ꝑꝑ ma
teriam in. d. regula minoꝛum.
Regula beati. Bñdicti ſimiliter indigeret
declaratione papali alijs plura p̃cepta alijſ
paucioꝛa ponentibuſ. tñ ego ſm declaratiõ
nem regule minoꝝ ita exponerem eiuſ ver
ba. De fratribus p̃dicatoꝛibus t3 Io. d̃ ne
apoli in. 14. quol. q. 16. ꝙ teneñt ſuare oĩa
contenta in regula beati Aug. ꝛ in ↄſtitio
nibus eoꝛum pꝛout ſunt in ea ꝛ in eis con
tenta. hoc eſt p̃cepta vt p̃cepta. ꝛ cõſilia vt
conſilia. dato ꝙ p̃latus nõ p̃cipiat nec man
det eis ſeruare. Nec ob. ꝙ dicunt q̃dã ꝙ ñ
ꝓmittunt ſuare regulã ſed obedire p̃lato ſ3
regulã ꝛ ↄſtitutiones. qꝛ ſicut electus p̃latꝰ
l3 nõ ꝓmiſerit tenetur tñ ſuare ea q̃ ptinent
ad ſtatum p̃latoꝛũ. ꝛ xp̃ianꝰ ea q̃ ptinẽt ad
ſtatũ xp̃ianoꝝ. ſic frater p̃dicatoꝛ. eo ip̃o q̃
ꝓfitetur oꝛdinẽ p̃dicatoꝝ ꝛ vult eẽ fr̃ p̃di
catoꝛ ꝓmittit ↄſequenter ſuare ſpectantia
ad talẽ oꝛdinẽ ſaltem tacite ꝛ ſi nõ exp̃ſſe.
Utrum aũt obligentur ad moꝛtale trãſgre
diendo. q̃dã tenent ꝙ non. nec ẽt ad venia
le. ſed ſolũ ad penam. niſi faciant ex contẽ
ptu. allegantes Tho. 22. q. 186. hoc dicentẽ

ſm hoc ẽ falſu3. qꝛ ↄtra t3 Io. neapol. vbi.
ſ. Ubi dixit ꝙ trãſgreſſio alioꝝ a tribꝰ votiſ
ẽ pctũ moꝛtale vel ꝑꝑ p̃ceptum. etiã a p̃lato
oꝛetenus ſiue in regl'a exp̃ſſu3. Itẽ i ꝓlogo
ↄſtitutõnum ip̃oꝝ dr̃. Coſtitutiões nr̃e non
obligãt nos ad culpã niſi ꝑꝑ p̃ceptu3 vel ↄ
tẽptũ. ergo vbicũq3 interuenit p̃ceptum obli
gãtur. Uñ qcqd ẽ ↄ votũ caſtitatis vel paupꝛ
tatis aut p̃ceptũ regl'e vel ↄſtitutionũ certe
ẽ moꝛtale. Et Tho. vbi. ſ. loqtur de p̃uari
catione alioꝝ q̃ nõ ſũt d̃ p̃cepto i eoꝝ regu
la vel ↄſtitutiõibus ꝙ ſolũ obligãt ad penã
ꝛ ſic ẽ veꝝ. Et meliꝰ ꝛ ſecuriꝰ e in ↄſtitutio
nibus frm̃ minoꝝ ſub regulari vita degẽti
um q̃ ñ obligãt eos ad aliquã culpã nec ẽt
penã: niſi ꝑ p̃latos eis iponatur. ꝛ ſic libe
raliſſima ↄſcia viuũt l3 hẽant multas ↄſtitu
tiones ꝓ eoꝝ regſtri vita cõſeruanda ſcitãs.
Regula btẽ Clare hodie ꝑ declarationem
Eugenij. 4. hẽt. 5. que obligãt ad moꝛtale.
Pꝛimũ obĩa. Scdm paupꝛtas. Tertiũ caſti
tas. Quartũ electio abbatiſſe. Quintũ Clau
ſura ꝛ ea que ptinẽt neceſſario ad pꝛedcã.
Ad alia ṽo nõ obligãtur de p̃cepto niſi eo
mõ que obligant vel a deo vel ab eccl'ia ge
neraliter ſicut alij talis ſtatus. Alioꝝ mona
caꝝ ñ vidi regl'as id ptrãſeo qꝛ ꝑ p̃dcã poſ
ſũt itelligi qñ obligãt ad moꝛtale vel nõ.
Utꝝ religioſi teneant de p̃cepto obedire 29
p̃lato in oĩbus ℞. ꝙ aut p̃latus p̃cipit aliqd
qd ẽ ſcdm regulam aut. ĩ. aut ↄ. aut. ſ. regu
lã. Si pꝛelatus p̃cipit qd ẽ ſm regulã ſic te
nẽtur obedire nec dũ ſi ſũt ſm regl'am expli
cite ſed ẽt iplicite. vt ſũt obſeq̃a cõitatis ꝛ ne
gocia oꝛdinis ꝓmouenda ſine qbus ↄſer
uari nõ poſſet oꝛdo regularis obſeruantie.
Itẽ ea q̃ faciunt ad regule plenioꝛẽ obſer
uãtiam hec iplicite ſũt ſm regl'a3. ꝛ in hoc
ↄcoꝛdãt cõiter doc. Si aũt p̃cipiat p̃ter re
gulã. vt q̃ in ip̃a nõ ↄtinent nec ad ↄtẽta i ea
expediũt vel oꝛdinant. vt leuare feſtucã vel
aliqd huiuſmodi: ſic duplex ẽ opinio. vt di
cit Pe. in. q. q̃dã de quol. qdam dicũt ꝙ i
grauioꝛibꝰ ñ tenent ſed ṽius ẽ ꝛ cõius tene
tur ꝙ nec in grauioribus nec in leuibus
que ſũt pꝛeter regulam tenẽtur obedire qꝛ
ad hoc habuit aĩum obligandi ſe. ꝛ facit
ꝓ hoc qd nõ. Pa. in. c. lſas. de reſti. ſpo. ꝛ
in c. ex l'is. de ſpõſ. ꝛ qd nõ. Inno. i. c. ve
niẽs. de iur. iui. Si aũt ſũt. ĩ. regulã ſic tenẽ
tur. vt reficere coꝛpꝰ ꝛ huiuſmodi. Si vero
ſũt ↄ. regulã tũc diſtingo. Aut p̃latꝰ põt i ta
li p̃cepto regl'e vel ꝓhibitione diſpẽſare ↄ
qd p̃cipit ꝛ ſic ſi ex rõnabili cã mouet ad
id p̃cipiẽdũ tenet ſubditus eidẽ obedire ꝙ̃

uis videat ſubdito φ ñ ſit rõnabilis.puta.ꝑ
latus ꝑcipit φ frágat ieiuniũ q: ꝓbabilr ꝑ·
ſumit de ei⁹ debilitate φ̃uis ſubdito videa
tur φ ſit fõtis dʒ i hoc iudiciũ ſuũ ſupponẽ
iudicio ꝑlati ⁊ ei obedire.qꝛ ſepe euenit vt
alij magis ꝑpendant debilitaté alteri⁹ ex aſ
pectu φ̃ ipe q̃ hʒ.ſiue ex inexꝑiẽtia.ſiue ex
feruoꝛe.Aliũ ſilr ſi dubiũ ſit an ſit ꝯ reglam
vel an poſſit diſpenſare tenetur obedire.23
q.1.q̃d culpatur.Si aũt ſit certũ φ eſt ꝯtra
regule ꝑceptũ l ꝓhibitõem in qua nõ põt diſ
penſare ꝑlatus.vel ſi põt claꝝ eſt φ non ex
rõnabili cá illud ꝑcipit ſic ñ eſt ei obediẽ·
dũ.⁊ de hoc hẽs.ṡ.Diſpenſatio. φ ſi pre·
latus precipiat ea q̃ ſunt ſupra rlaʒ.ſic ſi ſũt
ad cautellá peccati cõmittédi.vt puta prela
tus precipit vt ieiunet in pane ⁊ aqua quia
videt eũ luxurioſũ ſic ñ tenetur obedire.ni
ſi qñ veriſilr videt non poſſe aliter euitare
peccatũ.Si vero ſunt q̃ precipiuntur i pe·
ná peccati cõmiſſi ſic tenetur.c. cũ dilecta.
⁊.c.qm̃.de ſimo.Si aũt ſunt in augumẽtuʒ
meriti.vt recipet marturiũ ⁊ h⁹modi.ſic nõ
tenetur obedire .⁊ ſic loqtur.c.digeſta.74
di.vbi dr̃ ñ poſſe idici ſtrictiõꝛeʒ vitá aliqb⁹
qḋ veriſſimũ credo qñ ſolus prelat⁹ h pre
cipit.Sed ſi maioꝛ ps faceret ſtatutũ artás
ad ſtrictioꝛé vitá.ſic tʒ Inno.vt refert Pa.
⁊ ſeqtur in.c.ſup eo.de regula.φ oẽs obli
gantur.Sed ego dubito de hoc.⁊ poti⁹ te
neo ꝯtrarium.qꝛ h auſteritas maioꝛ φ̃ rla
ꝯcernit oẽs de religione vt ſingulos nõ vt
vniuerſos.⁊ ſic reqritur ꝯſenſus oĩuʒ.Fac
regula .Qḋ oẽs tágit.li.6.⁊ qḋ obicit de.
c.ꝑiculoſo.de ſta.regu.li.6. põt dici illud ñ
debere dici.ṡ.reglaʒ ſʒ ſʒ rlam.⁊ ibi mod⁹
ꝯuerſádi taxat ſm naturá rei.vt dic̃ ibi Jo.
mo.⁊ Archi.cũ nõ dece at mulieres euaga·
ri.c.mulieres.de iudi.li.6.⁊ ſʒ prefatá di·
ſtinctiõeʒ poteſt reducere ad ꝯcoꝛdiá qḋ nõ.
Ber.in.c.relatũ.ne cle.vel mo.⁊ Jo.An.
in.d.rla qḋ oẽs.⁊ Pa.in.d.c.ſup eo.⁊.S
Bona.in.2.di.vltia.q.vltia.⁊ Alex.in.3.p
te ſũme.⁊ Tho.22.q.104.

30 Utꝝ oĩs inobia ſit peccatũ moꝛtale.vide
ṡ.Inobedientia.

31 Utꝝ religioſus magis teneatur obedire
patri carnali neceſſitate pacienti ⁊ regrenti
φ̃ prelato ſuo ꝯtrariũ ipáti.R̷.φ qḋ hʒ va
rietaté inter doc.Ricar.tʒ φ religioſi ma·
gis tenentur pr̃i carnali φ̃ prelato in hĩs q̃
ptinẽt ad neceſſitaté illi⁹ precepti.Honoꝛa
pr̃em tuum.qꝛ ſic tenentur de iure nature ⁊
diuino.a quo precepto nulla ꝓfeſſio abſol
uit.qꝛ ꝯſilia obſeruantur.vt ꝑfectius prece·
pta impleantur.hoc idẽʒ tʒ Henri.de gan
dano in.6.quol.q.18.φ tenentur ad neceſ·
ſitatem vite naturalis paréntuʒ ⁊ φ ꝑceptuʒ
de honoꝛe é ꝑ ſe ⁊ obligatio voti religiõis
é ꝑ accidens ⁊ qḋ é ꝑ ſe ñ dʒ ſolui ꝑ illḋ qḋ
é ꝑ accidẽs .In alijs aũt in qbus ñ obligã
tur ex prelato ꝑcepto.Honoꝛa pr̃em tuuʒ
dic̃ φ magis tenet ꝑlato ſpũali φ̃ pr̃i.Alex.
vero vbi.ṡ.dicit φ illa q̃ põt religioſus ſine
detrimẽto regularis oꝛdinis ſolũmõ tenea
tur pr̃i exhibere.ſicut oꝛare ꝯſulere hono·
rare.Alia aũt ſicut é ſubuenire ei⁹ neceſſita
tibus cũ nihil hẽat ñ tenetur.⁊ ſic videtur
tenere φ pocius ꝑlato ſit obediẽdũ.Sʒ mi
hi videt dicẽdũ vt colligo ex Nicolao de li
ra.math.15.φ aut pr̃ erat in tali neceſſitate
anq̃ filius igrederet religionem.⁊ ſic dico
φ magis tenet pr̃i vel matri in tali neceſſita
te ſubuenire φ̃ ꝑlato ꝑcipiẽti ꝯtrium.rõ qa
actio ex ꝯctu vel quaſi ꝯ aliquẽ ꝯpetẽs ñ ex
tinguit ꝑ religiõis igreſſum.Qui ſi extinguit
vt volũt qdam doc.qꝛ ꝓ moꝛtuo hẽtur vt.
C.de epi.⁊ cle.l.deo nob.§.hoc ei cogni·
tum:ũ ſm eos ex edicto de capit dimin̄uti
one reſtitui.ff.l.tutellas.§.Iniuriaꝝ.ff.de ca
pi.dimi.vñ ñ dicũt doc.φ poſt igreſſum po·
terit ex actione ſeu obligatione qua prius
tenebatur ꝯueniri.ſed ꝑ abbaté vel ſindicũ
rñdebit.vt.C.de epi.⁊ cle.aũt.cá q̃ cũ mo
naco.⁊ nõ.in aũt.de mona.in princip io.⁊
in aũt.de ſcis epi.§.ꝓuidere.ergo multo fõ
cius ex obligatione ꝑcepti diuini.ymo etiá
de iure poſitio tm̃ tenetur filius pr̃i φ pr̃ ꝑt
eum vendere ꝓ neceſſitate famis.l.2.C.de
pa.q̃.fi.di.tenetur ét ad alimẽta.l.ſi filia.C.ḋ
patri.ptá.et ét ſi pr̃ ſit relegatus ꝑꝑ inceſtuo·
ſas nuptias.vt in aũt de inc.⁊ nepha.nup.
ergo nõ dʒ priuari iure ſuo ſine cá vt nõ.i
c.ſat ꝑuerſum é.56.di.⁊ in.c.vlt.19.q.vlt.
facit optime tex.30.di.i.§.q filij.ymo videt
φ ſi ex ingreſſu ſit inhabilis ad patri ſub·
ueniendũ φ monaſteriuʒ teneat q: mõaſte
riũ é loco heredis ⁊ filij igredientis:vt i aũt.
de ſcis.epi.§.ſʒ hoc.pñt.de ꝓba.in pũa i
ſi.⁊ lex dicit φ heredes lʒ extranei tenẽtur
ꝑſtare alimẽta.ar.l.ſi quis a liberis.Item
reſcriptum.ff.de lib.agno.ergo.⁊ c.Aut
pr̃ ⁊ mr̃ nõ erant in tali neceſſitate φ filius
teneret ei ſubuenire ſed poſt igreſſum in ta
lem neceſſitatem ꝯuenit ⁊ ſic dico φ ñ po
terit ei ſubuenire ꝯdicẽte impio ꝑlato: qꝛ iã
é ei obligatus ꝑ votuʒ ⁊ ſic deo.⁊ ſic maio
ri vinculo ligatur ꝑlato φ̃ pr̃i:qꝛ ꝑceptũ in
de obſeruatione voti é de prima tabula.ꝑ de
honoꝛe paréntum é de.2.Item primũ é ne·
gatiuum.ſm affirmatiuũ.ergo magis ſtrin
git.ꝑterea ſemel deo dicata nõ pñt ꝯ volun
taté ipi⁹ vſurpari.facit rla ſemel de re iur.
li.6.Nam religioſus abdicauit a ſe nedũʒ
tẽpoꝛalia ſed ⁊ ꝓpꝛium velle.19.q.vlti.ſtatui.
mus.12.q.2.non dicatis.ff.de re.iur.l.velle
nõ credit.ergo ñ aſtringitur niſi ei i cui⁹ ma
nu ſuũ velle poſuit:qꝛ inanis é actio quam
excludit inopia debitoꝛis.l.ná ⁊ ſi.ff.de do·
lo.⁊ ipoſſibiliũ nulla obligatio.ff.ḋ re.iur.
Nec obſtat φ ꝑceptum diuinũ erat ante in
greſſum.qꝛ lʒ eſſet ñ tñ obligatio.qꝛ cuʒ ſit
affirmatiuum nõ obligat niſi ꝓ loco ⁊ tpr.
⁊ iõ cũ ñ eẽt tũc obligatus ñ poterit tenere
poſtea.rla.factum legitime.de re.iur.li.6.
ſicut ſi diſpẽſaſſet bona ſua paupibus pře ñ
idigente non poſſet repetere lʒ veniret ꝑo·
ſtea ad neceſſitateʒ.Ad ea tñ q̃ põt exhibẽ
ſ.q̃ ꝑmutuat a prelatis bñ teneretur in φ̃tũ
põt ſine reglris obſeruantie detrimẽto ſic̃
oꝛare.conſolari ⁊ huiuſmodi.vt dic̃ Alex.

32 Quid de igrediente religionem alicuius
monaſterij in quo ñ ſuatur regula puta.co
medũtur carnes in monaſterio ſci Bñdci
vel tangũtur ⁊ recipiũtur pecunie i mona·
ſterio ſci Franciſci.⁊ huiuſmõi.⁊ ſic ꝓfite
tur ſm ꝯſuetudiné quam inuenit.R̷.Alex.φ
nõ excuſatur.qꝛ q ꝓfitetur regulam ꝓfitet
ñ ꝯſuetudinem.Et iõ ñ excuſatur ſi regulá
ñ obſeruat.20.q.3.ꝯſtituit.qḋ metus cauſa
cũ dilectus ⁊.c.fi.Et ſi dicas φ nemo obli
gatur niſi ad id ad qḋ ſe obligare intendit.
R̷.φ hoc veꝝ é explicite:ſed iplicite nõ.qꝛ
qui vult principale puta.eſſe fr̃ minoꝛ vult
⁊ acceſſoꝛiuʒ.ſ.obligationem ad precepta
regule minorum lʒ hoc non itendat.⁊ de
hoc é caſus rotũdus in.c.ex parte de regu
la.Naʒ ex quo habitum religionis detulerũt
q ꝓfeſſis datur.⁊ alia fecerũt que ꝓfeſſis ꝯ
ueniunt ꝓfeſſioné tacitam ad minus fecerũt
⁊ ſic ſi nõ illi religioni ſaltẽ alteri in genere
ſũt obligati ⁊ obſeruationi ꝯtẽtoꝝ i ea.Et
hoc tenet lʒ Pa.in.c.ſr.eo.de regula.aſr te
neat.Sʒ ꝓ ꝑma opinione é Inno.⁊ Ho
ſti.i.d.c.ſup eo.⁊ Pa.poſſet itelligi qñ tal̃
erat ſimplex.nec ſciuit nec potuit ſcire ob·
ligationem regule.ſoluʒ credidit φ ad illa
obligaret ſm q̃ viuebant.qꝛ credo φ talis
poſſet aliam religionem lʒ laxioꝛem itrare
ſed ſi ibi vult manere tenetur ſm regulam
viuere:niſi ex aliqua rõnabili cá poſſet pre
ſumi φ aliqḋ preceptoꝝ ñ ſeruatur qꝛ ſic ét
excuſaretur vt.ṡ.dixi Monacus.§.11.

33 Utrum religioſus aſſumptus ad aliquaʒ
dignitatem puta.ep̃atum vel ét iferioꝛem te
neatur ad regule obſeruanciam.R̷.φ ſic
ad oĩa q̃ facere põt ſine ꝑiudicio prelatõis
vel officij ſibi ipoſiti.vt nõ.Tho.22.q.185.
⁊ vide.ṡ.Monacus.§.7.

Utꝝ religioſus poſſit tranſire ad aliam 34
religionem.R̷.colligendo dicta doc.φ aut
é laxioꝛ ad quam tranſire vult ⁊ ſi in ſua re
ligione ñ ſeruatur regula.tũc poterit ad la
xioꝛẽ tráſire ſʒ Inno.⁊ Pa.in.c.ſane.de
regula.Qḋ ego limito ſm Jo.An.⁊ bñ ve
rum qñ ñ é in ꝓuincia aliud monaſterium
eiuſdeʒ religionis ad quod poſſit tranſire.
vel i quo poſſit intrare.nec é ſpes refoꝛma
tionis monaſterij ſui.Si vero in ſuo mõa·
ſterio ſeruatur regula.tũc nõ põt ad laxiõꝛẽ
tranſire ſine lnia pape ſine cauſa legitima:
ſed cum eius lnia ſic ſi etiam nõ ſubeſt cau
ſa legitima ſm glo.in.c.cũ ſingula.de pre·
ben.li.6. quam glo.credo veram quo ad
eccliam militantem:ſed nõ quo ad deum:
ar.coꝝ que nõ.in.c.nõ é voti.de voto.φ ſi
cauſa ſubeſt.ſic tʒ Inno.⁊ ſeqtur.Pa.in.c
nõ é dubium.de regula.φ ep̃s põt diſpẽſa·
re.ar.c.ñ mediocrit.ḋ ꝯſe.di.5.Dñs An·
to.in.d.c.nõ é dubium tʒ φ ſi cauſa eſt vr·
gẽs põt ep̃s:ſed ſi cauſa ñ idiget tali celeri·
tate recurrẽdum é ad Papaʒ.Sed ego dĩ
co φ cõſiderãduʒ é an religioſus talis ſit
exẽptus vt cõiter ſũt.⁊ ſic ep̃s ñ poterit diſ
pẽſare cũ nullá auctoꝛitaté hẽat ſup ipſum
ſed diſpenſabit prelat⁹ ſu⁹ q loco ep̃i preeſt
illi religioni.ſcḋm glo.in.d.c.non dubiuʒ.
Aut ſi talem non habet recurret ad papaʒ.
Si vero non ſit exemptus.ſic credo veraʒ
opinionem Inno. Et dñs.Anto.loquitur
de conſilio.facit pro hoc.c.non cogantur.
41.di.Et cauſa legitima erit debilitas coꝛpo
ris.aut delicata complexio ⁊ huiuſmodi.
Aut religio ad quam vult tranſire eſt equa
lis ſue.⁊ ſic ſine cauſa põt de licentia pape
ſolummodo etiam quo ad deum.Si auteʒ
cauſa ſubeſt.ſic poterit ep̃s aut propꝛius ꝑ·
latus cum conſenſu capli.diſpenſare ſcḋm
glo.in.d.c.non é nobis dubium.Facit.d.c
ſtatuimus.12.q.2.ſine exceptione.Aut reli·
gio ad quam tranſire vult eſt ſtrictioꝛ tunc
requiritur.Primo φ non tranſeat ex teme
ritate:aut leuitate:vel odio prioris prelati
ſed ex zelo melioꝛis vite ⁊ ſi eſt contrarie
tas inter prelatum ⁊ ſubditum in hoc ſic iu
dicium ſuperioris amborum requirenduʒ
é ⁊ ad eũ ꝑt ſubdit⁹ appellare.Scḋo reqrit
φ non ſolũ religio ſit ſtrictioꝛ ſʒ φ actualr
arcius ibi viuatur:quia lʒ eſſet ſtrictior ſi tñ
ibi lacius viueretur non liceret etiam ſi ex

diſpenſatione latius viuunt. Facit.c. ſane
de regula. Ná tráſitus é pmiſſus vt qs du-
cat artioré vitá qꝛ pſumitur motus ipſe ſci.
vt in.c.lꝫ de regula. ꝛ.20.q.4.c.i. q̄ ró ceſ-
ſat qñ in ſuo monaſterio viuitur ſtrictius re
ſpectu regule ꝛ ꝯſtitutionū q̄ꝫ in eo ad qḋ
vult tráſire. Vñ Gulier.naſo.i.d.c.ſane. di
cit ꝙ lꝫ regla bti Bñdicti ſit artior q̄ꝫ regu
la beati auguſtini:tñ frés predicatores qui
regulam Beati Aug. pfitent tñ ſe artaue-
rūt p ꝯſtitutiones ſuas ꝙ eoꝝ religio é arci
or q̄ꝫ illa monacoꝝ. ꝛ ppea dicit ꝙ ñ effu-
giunt apoſtaſiam tráſeūtes ad. d. regulam
monacoꝝ. Ideo dicit Jo. An.in.d. c.ſane
ꝙ iura ñ pmittūt tráſituꝫ reſpectu melioris
religionis:ſeu maioris:vel reſpectu finis.
vt puta.qꝛ frutuoſior aut alio mō.ſꝫ ſolū re
ſpectu arcioris vite. ꝛ qꝛ ibi viuit̃ ſtrictꝰ. vt
in.d.c.lꝫ Tertio regrit̃ ꝙ petat lniam. vt i.
d.c.lꝫ. ꝛ iſtis ꝯcurrētibus poterit tráſire q̄ꝫ
uis lnia nō obtineat̃ ét ſi primū monaſteriū
eét pˀuilegiatū q̄ ad hoc.vt qs ñ poſſet tran
ſire ad arcioré. Addit Inno.4.ſi prior reli
gio nō icurrit grauēꝫ iacturá vel iſamiá ex
tali tráſitu.qꝛ ſi icurrit ñ lꝫ.ar.c.lꝫ.de regu-
la.i1.q.3.ſiqs v̄o. Aduerte hic ꝙ ſi fr̃ mior
tráſferatur ad aliū ſtatū p papam puta. ad
epatum vel ad aliam religionem ꝙ tūc bo
na alteri iá queſita nō recupat .vt.C.de ſen
pa.l.2. ꝛ.l.tutor. Si vero nō ſunt alteri q̄ſi-
ta puta.qꝛ nūdum ſūt mortui eius parētes
qbus dꝫ ſuccedere ſic ſuccedet ſi illi q ſunt
in ſtatu ad qué tráſlatus é poſſūt ſuccedere
qꝛ reſtituit̃ ad oia p talem tranſlationé vt in
l.i.C.de ſniam pa. ꝛ.l.i.§. q mortis .ff. ad
tertul. Secus ſi tráſferret̃. p alium mo-
dum puta.pp demerita ſua ꝛ huiuſmodi.
vt.in.d.l.i. ꝛ.d.§.qui mortis.

35 Sed a quo dꝫ peti lnia. R̸.ꝙ quo ad re-
ligioſos dꝫ peti a ſuo plato ordinario.pu-
ta.in ordine minoꝝ a cuſtode vel miniſtro.
In ordine pdicatoꝝ a pꝛuinciali. In mōa-
cis ab abbate ꝛ huiuſmodi. Quo ad epos
regritur lnia obtéta a papa vt.ſ.dixi. Quo
ad platos iferiores epis ſi nō ſunt imediate
ſub Papa ſufficit petita ab epo ſuo lꝫ non
obtineat̃.ſꝫ Jo.An.in mercurialibus i r̃la
cū ñ ſtat.li.6. Qui v̄o ſubſūt imediate Pa
pe ñ pn̄t ipo denegáte.ſed eo nō rn̄déte pn̄t
Silr̃ clericus tenet̃ petere lniam ab epo ſi
eccl̃ia grauiter ledit̃ alr̃ ét ſine lnia poterit
ſcḋm Inno. Sed aduerte ꝙ ſi platus dicit
velle hře ꝯſiliuꝫ ſic tenet̃ expectare debito
tpꝛ alias nō. Ité iſta lnia dꝫ peti añ factum
ſcḋꝫ Pa.i.d.c.lꝫ. Ad epatū v̄o ſi é electus
pōt licētiare prelatus nō regſito caplo.c.ſi
religioſus de elec.li.6.ſꝫ ñ añ electionem.

Utꝝ alr̃ tráſīes ad aliaꝫ religioneꝫ q̄ꝫ vt 36
dcm̄ é licere ſit apoſtata. R̸. Pa.in.d.c.ſa-
ne.ꝙ nō apoſtaſia maiori.de qua in.c.ſi.d̄
apoſta. Sꝫ bñ efficitur apoſtata apoſtaſia
minori:qꝛ certū é ꝙ retrocedit. Ex quo nō.
itellectuꝫ ſingulareꝫ.ad.c.2.ne.cle.l.mo.li.
6. ꝙ dimittēs hitum pure icurrit excōica-
tioné cū ſit ppꝛie appoſtata Sed aſſumēs
habitū alterius religionis ét latioris ñ icur
rit excōicationé. Hoc ſenſit. Jo. An. ibidé
in nouella.qꝛ tex.ibi ſentit in eo qui facit cā
euagationis que ceſſat in eo qui intrat aliá
religionem. ꝛ pro hoc vide bonum tex.iū
cta glo.in.c.ex pte.de tēpo.ordi. ꝛ hoc ét
ſequitur. Pa.in.d.c.ſane. Aduerte tñ h̄ ꝙ
recedens a religiōe lege pmittente recupe-
rat oia bona ſua idiſtincte.c.ꝙ a te.de Cle.
cōiuga. ꝛ.c.ex tranſmiſſa. de renun .alias
nō de quo dic vt.j.§.44.

Utrū religioſus poſſit aſſumi ad bñficia 37
ſimplicia. R̸. Pa.in.c.ſuper eo de regula
ꝙ nō ét cū diſpenſatione. ꝛ facit iſte tex. d.
c.ſuper eo. ꝛ vide glo.in.c.quorūdam.74
di.que dicit monacum nō poſſe habere ca
nonicatū in eccl̃ia ſeculari lꝫ poſſit ibi eſſe
epus.vt in.c.uno.18.q.1. ꝛ hoc é pp bonum
cure que cauſa ceſſat in bñficijs ſimplicibꝰ
vt nō.in.c.qḋ dei timorem de ſta.mo.vide
ſ.diſpéſatio. ꝛ dic vt ibi.§.3.

Utrum religioſus de ordine mēdicanci 38
um tranſiens ad ordinem ñ mēdicancium
ét auctoritate aplica poſſit aſſumi ad digni
tates in illo ordine ad queꝫ tranſiuit. R̸.ꝙ
nō.nec ad prioratus adminiſtrationes:nec
ad q̄cūqꝫ officia ét tanq̄ꝫ vicarius ſeu mini
ſter ſiue tāq̄ꝫ locum aliorū tenens.nec ani-
marum curam aut regimé pōt per ſe aut p
alijs exercere: ꝛ quicquid ꝯtrium fuerit at-
tentatum irritum é ipſo iure Cle.vt pfeſſo
res.de regula.

De voto religiōis habes.j. Uotū.3.§.8. 39
Quid tenentur facere monaci qui ex re 40
ditibus quos percipiunt tenentur ad curaꝫ
animarum quando vident abbatem negli
gere dictá curá. R̸.ſecūduꝫ S.Tho.in qlꝫ
ꝙ debent ſupplicare abbati vt prouideat:
ꝛ ſi nō vult debent appellare contra eum
ſicut contra aduerſarium veritatis. ꝛ mul-
lt ꝯſulendū é.vt in tali mōaſterio ingrediat̃

Utruꝫ religioſus qui prius emiſerat vo 41
tum de artiori religione ꝛ tamen intrauit
latiorem ſit abſolutus a voto. R̸ ꝙ ſic.vt in
c. qui poſt. de regula.li .6. Debet tamen
penitere de voto non adipleto ut ibidem.
De alijs v̄o votis q̄mō ꝯmutátur in votū
religiōis.vide votū.4.in principio.

42 Utꝝ religioſus electus vel fugitiuus qui
ñ pōt ipetrare rcōciliatiōeꝫ ſm formá.c.ſi.
de regula poſſit tráſire ad aliá religionem
laxioré. R̸.ꝙ ñ ſi pōt inuenire in pꝛuincia mo-
naſteriū ſue religiōis qḋ velit eū recipē .ꝙ
ſi nō pōt poterit itrare latioré cū lnia ſui p-
lati ſi pōt habere;alias poterit viuere alio
mō regulariter ꝛ dꝫ ſm Ray.

43 Sed qs dr̃ fugitiuus. R̸. Pa.in.c.ſi .de
regl̃a ſꝫ Jo.An. Ille q moratur extra mo
naſteriū ꝛ celat ſe abbati.facit.l.qd ſit fugi-
tiuus.ff.de edi.edic. Und eo ipo ꝙ recedit
a mōaſterio ꝛ ñ ſubé obie plati apoſtata é.
vt nō. Inno.i.c.ſi.de renū. de hoc. ſ.apo-
ſtaſia.

44 Quid erit de bōis q̄ religioſus cōtulit
monaſterio qñ vadit ad aliá religioné . R̸.
ꝙ ſi exijt cū lnia ſic vſufructꝰ illaꝝ reꝝ erit
monaſterij ad qḋ tráſit donec ibi vixerit ſo
lūmō.tex.é cū glo.16.q.6.de lapſis.17.q. i.
ſi qs rapuerit ſm Hoſti. Si v̄o vadit in ca
ſu nō ꝯceſſo ſic ñ recupat.ymo abbas pōt
eū védicare cū oibus bonis.c.abbates.18.
q.2.de hoc vide.ſ.monaſterium.§.6.

45 Quid efficit religio. R̸.ꝙ hoieꝫ ad d̄uꝫ
ppꝛie ꝯducit ſi modo religioſus ſequat̃ re
gularé obſuātiá ita ꝙ meliores iueniri nō
poſſūt eis.vt ait. Aug.in.c.q̄ꝫuilibꝫ.47.di.

46 Utꝝ tollat p ipius igreſſum oium pcōꝝ
pená. R̸.ꝙ ſic.pꝫ qꝛ ſi millia milliū ducato
rū in elyās daret̃ ab aliquo céſeret̃ merito
ab oi pcōꝝ pena liber.iuxta illud dāni.5.pe
ca ta tua elyōis redime.multo magis in in-
greſſu religōnis vbi hō ex toto ſe offert d̄o
q valet plꝰ q̄ꝫ millia milliū ducatoꝝ. Item ſi
p pniam pōt ꝛ meretur oium pcōꝝ remiſ-
ſioné de pe.di.7.in ſi.ergo mu'to magis cū
excedat oē genus ſatiſfactionis ꝛ publice
pnie.vt pꝫ.33.q.2.admouere.hoc ſatis pꝫ p
glo.in.c.ſcripture.de voto ꝛ de pe.di. i. §.
hijs auctoritatibꝰ.vbi concluditur ꝙ nulla
pnia tali igrediēti é danda.ymo ſi Papa i
poſuiſſet ei ꝙ ieiunaret aut ꝙ iret romam i
pegrinatiōe aut in yerl̄m ꝛ ꝯmutat eam in
ingreſſum religionis é abſolutꝰ .c.q bona
agūt.17.q.i.facit ad hoc aūt.de mo.in pnci
pio vbi dr̃ oēm qdem eius humanam ma
culá detergat. Idem legit̃ in vitis pfm ꝙ ꝯ
ſeqtur eá gřam q̄ꝫ baptizati. Iſtud ſeqtur
tho.22.q.vlt. ꝛ glōſus Bernardinus de ſe
nis in ſuo q̄dragesimali ꝛ.S.Ber.in li.d̄
pcepto ꝛ diſpé.c.40. dič ꝙ religio amato
res ſuos angelis ſilẽſ facit diſſiles hoibus.
ymo diuiná in hoie reformat ymaginé cō
figurās nos xpo ad iſtar baptiſmi.hec ille

Utrum eripiat a patria ptáte. R̸.ꝙ ſic. vt 47
nō.in aūt.igreſſi. ꝛ.in aūt.ſi qua mulr̃.C.d̄
ſa.ſan.ec. ꝛ.c.cū ſimus.de regula.tex .é cū
glo.16.q.2.c.i.ſeqtur Bar. ꝛ glo. in.l.ſi ex
cá.§.pápinianus.ff.de minoribus. ꝛ Fed.
ꝯſilio .34. ꝛ Albricꝰ i.d.aūt.ſi mō pubes é

Utrum tollat irregularitaté.vide.ſ.irre- 48
gularitas.2.

Utruꝫ pr̃e intráte monaſteriuꝫ filius po 49
ſit petere legitimam. R̸.ſm Bar.i.d.aūt. ſi
qua mulr̃ poſita.19.q.vlt.ꝙ nō de ſubtilita
te iuris:qꝛ legitima nō debetur niſi poſt mō
tem naturalem pr̃is.l.i.§.ſi impuberi.ff.de
colla.bono. Sꝫ de equitate canonica dico
cū Bal.i.d.aūt ſi qua mulier ꝙ poterit pe
tere ne habeat poſtulare alimenta a mona-
ſterio ꝛ placet.

Quid de peculio aduēticio filij.cuiꝰ vſu 50
fructus eſt pr̃is qñ pꝛ ingreditur religioneꝫ
R̸.ſm Bar.in aūt idé é.C.de bonis q̄ libe.
ꝙ ex quo pr̃ia ptás ſoluitur ex ſcō pr̃is re-
manebit ſolū medietas.d.vſufructus apḋ
preꝫ.l.cū oꝫ.§.cū aūt.C.de bo.q̄ libe. ꝛ ſic
ad monaſterium in quod pr̃ eſt ingreſſus.
glo.in.d.aūt. Idé é.tꝫ ꝙ nō ſinitur. Bar.
v̄o tꝫ ꝙ ex toto finitur. ꝛ dicit ita fuiſſe dci-
ſum Bononie in facto. ꝛ ad glo. R̸.ꝙ lo
quitur de vſufructu qué habet pater i alijs
bonis que nō ſūt filioꝝ ſed opinio Bar.vi
detur magis equa.

Utrum bona igredientis ſint monaſterij 51
R̸.ꝙ ſic ipo iure.aūt.ingreſſi.C.de ſa.ſan.
ec. qꝛ ingredientibus .19.q.3. nec abuſus
aliquaꝝ ptium qui ſibi vſurpant talia pōt
valere nec iducere pſcriptionem:cum i re-
bus inuaſis aut furtiuis nō currat vt.ſ.pre
ſcriptio.§.9. Ité tráſeunt feuda.de quo dic
vt.ſ.feudum.§.10. Reſeruabitur tñ legitia
deſcendētibus.19.q.3.c.ſi. ꝛ idem videtur
in aſcendentibus.qꝛ eque ſuccedunt illis ñ
extantibus

Utꝝ vſufructus amittatur ex igreſſu. R̸. 52
ſꝫ Inno.i.d.c.in pn̄tia.ꝙ nō ſed durat do
nec viuat.hoc idé ſeqtur.glo. ꝛ Albri.i aūt
igreſſi.C.de ſa.ſan.ec Hoc limitant aliq
veꝝ qñ monaſteriū pōt hře ppꝛium in cōi
alr̃ non ſm glo.

Utꝝ emphiteoſis ſilr̃ tráſeat ad monaſte 53
rium. R̸.ſꝫ Albri.in.d.aūt.igreſſi ꝙ ſic ar.
l.peto.§.1.ff.de lega.2. Odofre.tñ ibideꝫ li
mitat veꝝ:niſi ēphiteoſim haberet ab alia
eccl̃ia:qꝛ tunc eſſet in optione eccl̃ie an vel-

let rē vel canonē. Aduerte bñ ꝙ aūt. ingreſ
ſi. nō h3 locū niſi in monaſterijs que ñ hñt
niſi in cōi. nō in hijs que hñt in ꝓꝓrio. ſicut
ōdo militie ſcte Marie ⁊ tertij ordiſ ſācti
Franciſci ⁊ eccleſie ſeclares. ſm Albꝛi. in.
d. aūt. ingreſſi.

54 Quid ſi ingrediēs ſecerat teſtm̄ añ īgreſ
ſū nihil relinquendo monaſterio ſ3 extñeū
heredē inſtituendo. R. ſ3 do. Anto. in. c. in
pñtia. de ꝓba. ꝙ Aut expſſe contulit bōa
ſua tpꝛ ingreſſus. nulla facta mentōne ǒ te-
ſtamto. ⁊ tunc ſi hoc fecit incontinenti poſt
cōditū3 teſtm̄. ſic nō reuocat teſtm̄. nec erūt
monaſterij illa bona. ſed ſolū illa collatio
bonoꝛu3 ꝓſumitur facta ad vſus vite ſue. qꝛ
nō vr̄ qs incontinenti mutare aīum. ar. l. ſi
ad ea. ff. de condi. ⁊ demon. Si vero hoc
fecit ex interuallo poſt teſtm̄ conditū. tunc
preſumitur mutaſſe aīum ſauore religionis
⁊ ſic rumpitur teſtm̄. ⁊ erunt monaſterij il
la bona. Aut non contulit expreſſe bona
ſua monaſterio. ⁊ tunc remanebit teſtm̄. ⁊
monaſterium ſolum petet poꝛtōem ſuā alꝛ
ꝗ rumpendo teſtm̄. Pa. vero in. d. c. i pñ
tia t3 contrarium. ſ. ꝙ nō petet poꝛtōe3 ſuā
Sed ego in fratribus minoribus credo ve
rum. In alijs autē q pñt hře in cōi. opinio
do. Anto. eſt humanioꝛ religioni. ſed illa
Pa. vř verioꝛ. de ſubtilitate iuris. per ea
que nō. Albꝛi. i. d. aūt. ſi qua mulier. ſed taſ
ea bona non capiet. niſi poſt moꝛtē natura
lē ſm multos doc. quos recitat Albꝛi. licet
multi alij dicant ꝗ ſtatim poſt ꝓfeſſionem

55 Utrum ꝓdigus vel diſſipatoꝛ bonoꝛum
cui iterdicta ſūt bōa poſſit itrař ꝛligiōe3. R.
Albꝛi. in. d. aūt. igreſſi. ꝙ ſic. dūmō ſit rōis
capax. etia3 quo ad bona ſicꝰ de minoꝛe eſt
verum.

56 Utrum filiuſfamilias intrans monaſteri
um poſſit diſponeř de bonis peculij. R. ſ3
Pa. in. d. c. in pñtia. ꝙ de caſtrenſi vel qſi ñ
ē dubium ꝙ pōt. l. penultia. C. qui teſta. fa.
poſ. Si ſi ǒ ꝓfectitijs ꝙ non pōt. qꝛ illa ſūt
in diſpōne patris. Sed dubiu3 eſt de aduē
titijs. de quibus non pōt diſponere in vita
pris ꝗ cum conſenſu pris. iuxta ea q̄ nō. i.
d. l. penulti. Sed ego dico cum pſato Pa.
ibidē ꝙ pōt. qꝛ ſtati p ingreſſum gaudet il
lo puilio. aūt ꝓſbr̄os. C. de epi. ⁊ cle. ex q̄
qđ eſt laicis aduenticiū eſt clericis qſi caſtrē
ſe. ⁊ iō ꝓuabitur pr̄ in vita ſua viuſructu il
loꝛum bonoꝝ. ꝑiformiter dico in aducicijs
aduenientibus pꝰ ingreſſū. Do. m̄ Anto. in
d. c. in pñtia t3 cōtrariū. ſ. ꝙ non poterit diſ
ponere.

Quid de libꝛis datis a patre filiofamili- 57
lias. R. ꝙ tranſibunt cū eo ad religionem.
ſm diſpoſitiōem ingrediētis. ſm Jaco. de
raue. ⁊ recitat Pa. in. d. c. in pñtia. qꝛ cēſen
tur quaſi caſtrēſe peculium. Petrus vo di
cit hoc vez in libꝛis collatis doctoꝛibꝰ vel
magřis. Secꝰ in datis ſcolaribus. Et h idē
ſequitur Bar. in. l. filie. C. familiher. ⁊ hoc
verius.

Utrū religioſus ſuccedat in bonis paren- 58
tum ⁊ huiuſmodi. R. ꝙ ſic nec parētes poſ
ſūt eos exheredare pp crimē igratitudinis
cōmiſſum in ſeculo. C. de epi. ⁊ cle. l. do no
bis. 19. q. 3. c. ſi. Fallit in frībus minoꝛibꝰ. d.
Cle. exiui. qꝛ nō ſuccedunt de iure.

Qualiter aget monaſterium in ꝓſatis in 59
qbus ſuccedit vel et acqrunt. R. Pa. i. d. c
in pñtia. ꝙ aget hijs actiōibus quibus ille
egiſſet añ ingreſſum. ⁊ ꝓ geſtis antea p ip3
tenebitur monaſteriu3 inq̄tum ad ip3 mo
naſteriū puenit de bonis igreſſi ſm Inno.
ar. l. 2. C. de ipu. ⁊ al. ſb. Uel foꝛte ⁊ veriꝰ
in totum l3 poſſit petere reſtitutionem tenē
do ꝙ monaſterium iure ſucceſſionis venit
vt. ſ. Monaſterium. §. 4.

Utru3 ingreſſus poſſit reuocare teſtm̄ a 60
ctū añ ingreſſum. R. Pa. in. d. c. in pñtia q̄
ad fratres minōes nō ē dubium qꝛ nō pōt.
ſed quo ad alios tenent Pe. ⁊ Cy. in aūt.
ſi qua mulier. C. de ſa. ſan. ec. ꝙ ſic. Sed
Bar. diſtinguit. Pa. t3 ꝙ nō pōt vllo mo-
do pariformiter nō poterit facere teſtamen
tum ſi ante non feciſſet. qꝛ ex quo ꝓfeſſus ē
moꝛitur mondo. Et hoc credo verius.

Utrum religio tollat crimen ingratitudi 61
nis. R. ꝙ tenetur cōiter ꝙ ſic in. c. 2. de apo
ſta. ⁊ in. c. vltio. ǒ eo. qui fur. oꝛ. ſuſce. ⁊ in
c. quātumlibet. 47. di. ⁊ in. c. nō liceat. 19. q
vlti.

Quid ſi ꝯdemnatus ad moꝛtem ⁊ libera 62
tus tali ꝯditione. ꝙ ſi egrediet puniet pena
pꝛioꝛi. ſi ingreditur ⁊ pctus ab vxoꝛe egre
ditur vt tenet. R. nō pōt puniri illa pena ſ3
Berto. brix. in qōnibus ſuis. q. i. ⁊ ſequit.
Albꝛi. in. d. aūt ingreſſi. Ratio qꝛ coactus
exijt.

Utrum retrahēs aliquē ab ingreſſu reli- 63
gionis teneat reſtituere. R. ſ3 Ricar. i quol
3. q. 19. ꝙ aut retrahit qꝛ nō credit aptū reli
gioni ſiue vtilem. ⁊ ſi hoc credit pꝛobabili
ter ſic nō tenetur religioni: qꝛ potius dānū
ipſius impediuit. Aut ſcdo retraxit pp vtili
tatem ſuam ⁊ ſi ē ſpūalis. puta. qꝛ eius cōſi
lio bene viuit. ſic non peccat: qꝛ ex caritate
poſſum potius bonum meū ſpūale precli-
gere ꝗ alterius. Idem dicere3 qñ retrahit
qꝛ videt ꝙ vult intrare religionem in qua ñ
viuitur regulariter ſm quod tenetur. qꝛ ſic
ꝓcurat bonum eius. Si vero ē tpꝛalis pu-
ta. qꝛ ſperat ꝓmotionem. honoꝛem ⁊ hui
uſmodi ſi ſteterit in ſeculo ſic peccat quia
tpꝛale prepoſuit ſpūali non tamen tenetur.
religioni. ſed ſubtracto. oꝛando: bonum
pſuadendo: ⁊ ſalutem procurando pluſꝗ
pꝛius. Aut. 3. retraxit ex amicicia. ⁊ ſi ē na-
turalis aut ꝯſanguinitatis ſic l3 peccet non
tenetur religioni tñ. Si vero ē amicicia la-
ſciua ſic magis peccat ⁊ teneť in iſtis duo-
bꝰ ſubtracto ⁊ magis i. ſo. ꝗ i. pꝛio vt dixi
ꝓcurando bonum eius nō tam̄ religioni.
Aut. 4. retraxit aīo impediēdi vtilitatem re
ligionis ⁊ ſic tenetur ſm poſſe ſuum facere
ꝙ illa pſona intret: ⁊ ſi non pōt ſatiſfaciat
religioni ad arbitrium boni viri. vel melio
re ad eā inducat. Et etiam ſubtracto ſi non
poteſt eum inducere vt intret religionem
ſecundum ꝙ dixi procurando ſalutem eiꝰ
ſolicitius ꝗ pꝛius. obligatū vero religiōi
retrahēs ſm Sco. in. 4. di. 15. tenetur labo
rare vt redeat ⁊ ſi nō pōt tenetur ipſe ſi ē ꝑ-
ſona ydonea ⁊ habilis religioni religiōe3
intrare. vt ſic ſatiſfaciat religioni ⁊ oꝛe. re. ꝑ
auerſo. vt dř ꝙ fecit Ray. Ego tñ credo ꝙ
ſi nollet intrare non ppea eſſet in ſtatu dam
nationis ſed ſufficeret ei ꝙ pro poſſe alio
modo ſatiſfaceret religioni: ⁊ etiam ei quē
peruertit.

64 Utrum religio minuat peccatum. R. ꝙ
l3 pctm̄ religioſi ſit grauius pcō ſecularis:
vel rōne voti ꝯ quod facit: vel rōe ꝯtemptꝰ
ſi maioꝛ adeſt. vel rōe ſcandali. tamen cete
ris paribus dico peccatū religioſi eſſe leui
us pcō ſecularium. pꝛimo pp intentionem
quā habet erectā ad deum l3 ad hoꝛā i cre-
cipiatur ex qua ǒ facili reuertitur: tū qꝛ hēt
plara q̄ eum reducūt ad deletionem ipſius
pcī. h ex. S. Tho. 2. 2. q. 186.

65 Que ꝓcipiunt religioſis vniuerſalr. R.
multa. ⁊ pꝛimo in cle. religioſi de priuile.
ſunt nouem. ſ. ſcripta. Pꝛimo ne in ſmōi-
bꝰ eccłaz ꝑlatis dtrahāt. Intellige ad ſpēa
lia deſcēdendo. Scdo ne retrahāt aliquos
ab eccliaz ſuaz frequētia. ſ. detrahēdo eis
⁊ huiuſmodi illicitis Tertio ne ꝓnunciēt
idulgētias idiſcretas. ſ. falſas. ſm ꝙ dico
Indulgentia. §. vltio. Quarto ne retrahāt
teſtatoꝛes a reſtitutiōibus debitis aut lega
tis matricibus eccłijs faciēdis. Pe. ǒ pal. i
4. dixit ꝙ pñt ꝓcurare vt magis eis legeť
ꝗ alteri: dūmmō nō faciāt cū vbis illicitus
aut aīo maligno ꝯ eccłas matrices. qꝛ nulli
auſert ſuu3 cū nullū ius iteꝝ acqſiuiſſet. Sz
fr̄ Aluarus t3 ꝙ peccāt moꝛtalr. ⁊ hoc vi-
detur verius in religioſis. Secus i alio ca-
ſu ab iſto. qꝛ tūc hēret locū opinio Petri.
Quinto ne legata ſ debita aut male ablata
icerta ſibi ſ ſui oꝛdinis frībꝰ ꝯ ncēdibꝰ in alte
rius ꝑiudicium fieri vel erogari ꝓcurent.
Sexto ne abſoluāt a caſibus reſeruať. Pa
pe vel epis. Hec oia in virtute ſācte obie ⁊
ſub iterminatione maledictōis eterne ibi-
bētur. Septimo ſub eadē ꝓhibitiōe ꝓhibe
tur eis ne pſonas eccłiaſticas. ꝓſertim corā
iudicibus delegatis a ſede aplica ſuam ꝯ
eos iuſticiā ꝓſequētes vexare indebite. aut
ad loca plura ⁊ ꝓſertim niſtū remota ꝯtrahi
re ꝓſumāt. Octauo ꝓcipit ꝑlatis religioſis
ad quos aliqd puenit occaſione ꝓmiſſoꝝ
ꝙ niſi. ī. mēſem plene ſatiſfecerint eccleſia-
ſticis dānificatis de eo quod ad eos puenit
poſtꝗ fuerint reqſiti ipo iure ſint ſuſpenſi
⁊ quouſqz debitam fecerint ſatiſfactionem
Nono ne miniſtrent extremam vnctione3.
eucharíſtie ſacramentum. ſolēnizent matri
monium. non abſoluant excōicatos nec ab
ſoluant a pena ⁊ a culpa. de quo dic vt. ſ.
excōicatio. 5. caſu. 11. Decimo nullus reli-
gioſus pōt vigoꝛe litterarum apoſtolicarū
vel legatoꝛum alibi conuenire aliquem ſi-
bi ſubditum ratione aliquoꝛum locoꝛu3 ni
ſi corā eo corā quo ǒ iure puenit. Cle. i. de
reſcrip. Undecimo nullus religioſus pōt
eligi in prelatum alterius religionis vel ha
bitus niſi ſolum in epiſcopum. Cle. i. de ele
ctī. Duodecimo prohibentur alienare pre
lati religioſi res eccleſie. vt in. Cle. i. de re.
ecc. non alie vide. ī. ſuſpenſio. i. §. 31. Tertio
decimo precipitur eis ne ad iurandum vo
uendum ⁊ c. inducant aliquos. vt ſepultu
ram eligant apud eos. de quo. ī. ſepultura.
§. 35. Quartodecimo ne decimas eccleſijs
debitas vſurpent. Cle. i. de decimis. ǒ quo
ſupra excōmunicatio. 7. caſu. 37. Quinto-
decimo precipitur mendicantibus ne ali-
quem ad ꝓfeſſionē recipiāt ante ꝯpletū an
num ꝗnudecimū. c. non ſolū. ⁊ c. conſti-
tutionem de regula. li. 6. Sextodecimo ne
ſtatum virginarum foueant. Cle. i. de religi.
domi. v. de excōmunicatio. 7. caſu. 40. De
cimoſeptimo ꝙ horis debitis in eccleſijs
eoꝛum officium perſoluant. Cle. i. de cele.
miſ. Decimooctauo ꝙ non dimittant habi
tum ſue religionis: nec vadant ad ſtudia vt
phicā aut leges audiant. c. vt piculoſa ne
Cle. vel mo. li. 6. vid. excōicatio. 7. caſu. 7

Decionono ꝙ nõ dicant aliqua vt ſtrahãt
audientes a ſolutiõe deciaꝝ. ⁊ ꝙ re qſiti ꝑ-
dicent de eis ꝓpſo. ⁊ ꝙ cõfeſſores ñ omit-
tant facere ꝯſciam ꝯfitentibus. Cle. cupien
tes de penis. vide Excõicatio. 7. caſu. 44.
Uigeſimo. ꝙ mendicantes nõ capiant lo-
ca de nouo. c. cũ ex eo. de exceſ. ꝓla. li. 6. ⁊
Cle. cupientes. de pẽis. vide loca ꝑ totũ. ⁊
ſ. Excõicatio. 7. caſu. 44. Uigeſio ꝑmo. ꝙ
nõ celebrent in caſtris ł villis. niſi q̃tenꝰ eis
a iure ꝯceditur. c. epoꝝ. de ꝓui. li. 6. Uigeſi
moſecũdo ꝙ ſuẽt interdictũ q̃dcunq̃ qđ
viderint ſnare matricẽ eccłam. Cle. i. đ ſẽ.
exco. vide Interdictũ. Quedã alia ꝓcipiũt
mõacis. de q̃bus vide. ſ. Monachus. §. io.
⁊ idẽ de ceſſatõibꝰ a diuis. in. đ. Cle. i.

r Eligioſus

locꝰ đr ois domꝰ. mõaſteriũ. tẽpliũ. hoſpitale. ⁊ q̃cunq̃
alia auctoritate pape. ł epi ad pios vſus e-
dificata. de reli. domi. c. de ſinodochijs ⁊
c. ad hec. Secꝰ ſi ſiñ auctoritate epi ł pape
ſũt hedificata a ꝑncipio ł ex pꝰfacto. đ ꝯſe.
di. i. nẽo. qđ ẽ ꝯtra leges q̃ volunt ꝙ vbicũ
q̃ ſepelit aliqs. locꝰ ille ſit religioſus. qđ ñ
eſt veꝝ ꝑ tex. c. fi. de ſepul. ⁊ ibi ſeq̃t Pa.

i Utrum loca religioſa poſſit ad hũanos vſus
tráſſerri. R. ꝙ nõ. d. c. ad hec. 22. q. 2. nulli.

2 Per quos debẽt regi ꝑſata loca. R. ꝙ ꝑ
religioſos. ⁊ ſi nõ viuũt reglr debẽt expelli
⁊ poni alij diſtrictioris vite. aut ſaltẽ clici
ſeculares. ſi alias ñ pñt reãnere ordinata. ⁊
⁊ hoc põt epꝰs ſine papa. ſ3 gl. ⁊ Jo. An.
⁊ Pa. in. c. iter quatuor. đ re. domi. Fallit
in hoſpitali. đ quo vide. ſ. Hoſpitale. §. 2.

r Eliquie

ſanctoꝝ eẽ vena les ñ pñt. l. nẽo la
2. C. de ſa. ſan. ec. nec ex̃ capſã oñ
di debent. nec de nouo inuẽte i publico ve
nerari. niſi ꝑus auctoritate roãni pontificis
fuerint approbate. đ reli. ⁊ ve. ſã. c. 2. ꝓcipit
ꝓlatis ne ꝑmittãt varijs figmẽtis ⁊ falſis do
cumẽtis decipi hoies q̃ vadũt ad eoꝝ eccłas
cã veneratõis ꝓꝑ miracula q̃ ibi fiũt. ſicẽ in
pleriſq̃ locis cã q̃ſtꝰ fieri ꝯſueuit. i. d. c. 2. ⁊
dicit Pa. in d. c. 2. ꝙ ẽt dicunt vendi qñ ꝓ
queſtu oñduntur.

i Qua auctoritate pñt corpora ſáctoꝝ ⁊ eo
rũ reliq̃e tráſferri. R. ꝙ ſolũ auctoritate pa
pe ł epi aut ſácte ſinodi. de ꝯſe. di. i. c. cõpo
ra. vbi dicit Johẽs hoc verũ qñ corpꝰ eſt
traditũ ꝑpetue ſepłture. C. đ reli. ⁊ ſũp. fu.
l. vltia. niſi neceſſitas imineat. q̃ tũc ſuffic̃ au
toritas ꝑſidis ꝓuĩcie. l. i. C. đ reli. ⁊ ſũp. fu
q̃ qñ ñ ſũt tradite ꝑpetue ſepulture. tũc bñ.
poſſũt tráſſerri ſine alicuꝰ auctoritate ad ali
u3 locum religioſũ. C. eo. l. ſi nec dum.

Quid ſi furtiue ſbtrahãtur. R. ſ3. Rodo 2
ſacrilegiũ ẽ. 17. q. 4. q̃ſq̃s. ẽt ſi ex deuotiõe
hoc faciat ſm eũdem. ⁊ Hug.

Utrum ſit ſimonia reliq̃as vẽdẽ. R. ſ3 Ray. 3
⁊ Hoſte. ꝙ ſic. i. q. i. quiſtudet.

Utrum reliq̃e ſcõꝝ debeãt portari ad collũ. 4
R. ꝙ ñ. ar. dictaꝝ. l. ſi nec dum. ⁊. l. vltime
⁊. d. c. corpora: l3 poſſẽt poni ſuꝑ aliquo ꝓ
aliquo tpr ex magna cã. ar. d. l. i. ⁊ hoc te-
ne q̃uis. Tho. 22. q. 96. teneat ꝙ liceat ex đ
uotione ſine aliq̃ ſuꝑſtitiõe ſuꝑ ſe portare.

Emiſſio

pci ꝑ auctoritatẽ fit a ſolo deo. i.
q. i. c. ita. ⁊. c. vt euidẽter de pe. di.
i. ṽbum. ꝑ offm aũt ſeu miniſteriũ fit a ꝓla-
to ẽt malo. 23. q. 5. remittit. ꝑ meritũ vo ſo-
lũ a bono fit. i. q. i. remiſſionẽ. de ꝯſe. di. 4.
quomodo

Que req̃runt in peccatore vt fiat ei remiſ i
ſio pci. R. Petrꝰ aureo. i. 4. di. 17. q. i. ꝙ ni
ſi meritũ xpi applicet actualr iſti vel illi nul
la culpa pci deletur; cũ ſolũ in ṽtute paſſio
nis xpi deleat. ⁊ iõ cũ ſacta ſint imediatũ
applicatiuũ paſſionis xpi ad nos o3 ſi cul-
pa d3 dimitti ꝙ ꝑ aliqđ ſacm vel de facto
exhibitus vel in voto fiat: ꝓpea adultꝰ q̃tũ
cũq̃ ꝯtritus niſi ſimul cõcurrat oris cõfeſ-
ſio in facto vel adminus in voto nõ cõſeq̃-
tur remiſſionẽ pci. de remiſſionibus. vide.
ſ. indulgentia.

Emittere

idẽ ẽ ꝙ dare vt ꝑ3 in. c. venies. el. i. de teſtibꝰ. ⁊. i. q. 3. c. ea. q̃
in gloſis.

Enunciatõ

ẽ rei vł iuris ꝓꝑrij
facta ſcienter legitima refutacio. 7. q. i. q̃ pe-
riculoſum.

Qñ renũciacio đr illegitia. R. ꝙ ex tribꝰ i
ꝑmo rõne ꝑſõe renũciãtis vt puta q̃ ẽ mi-
nor de iudi. c. ſi annum li. 6. aut aliꝰ q̃ nõ
põt renunciare.

Scđo rõne ꝑſone in cuiꝰ manu fit renun 2
ciatio ẽ illegitima. c. cũ dilecti. ⁊. c. admõet
⁊. c. ꝙ in dubijs de renũ. vbi nulli eccliaſti
co l3 renunciare alicui beneficio eccliaſti-
co niſi i manu ſui ꝓlati ad quẽ ꝑtinet col-
latio. d. c. admonet. 18. q. 2. abbas. qđ limi-
ta in beneficio acq̃ſito. ꝑ. c. veniens. de ſnũ.
⁊ in epatu qui nõ põt renunciari niſi in ma
nibus Pape. c. niſi de renũ. Quomõ autẽ
poſſit tractatus hri ſuꝑ renũciatione. vide
Simonia. ⁊. §. 22.

Utrum renũtiatio alioꝝ iuriũ ſit fiẽda ad
uerſario. R. ꝙ ſic. vł notario publico. vel
iudici noie aduerſarij recipientis. l. 2. ff. re3
pupi. ſal. fo.

4 Tertio rõe rei q̃ renunciari ñ põt đr renũ
tiatio illegitia. Nam iuri naturali ⁊ agna-
tionis ⁊ ſanguinis nemo põt renũtiare. vt.
l. ius ſanguis. ff. de re. iur. ⁊. l. ius agnatõis
ff. de pac. Juri vero poſitio qđ ꝯcernit cer
tam formam vel ſolẽnitatẽ ñ põt q̃s renun-
tiare. vt puta ꝙ teſtm cũ tot teſtibꝰ. ł ſtipula
tões fiant certo mõ. l. nẽo põt. ff. de lega. i.
facit. c. q̃ ꝑꝑ. de elec. ⁊. c. cũ eſſes. ⁊ qđ ibi
nõ. đ teſta. Si vero ñ ꝯcernit certam formã
vel ſolẽnitatem ſed publica3 vtilitatẽ. ſimi-
liter ñ põt. l. ius publicũ. ff. de pac. ⁊ in. c. ſi
diligenti. de fo. ꝯpe. Si autem ꝯcernit pub-
licam ⁊ ꝑuatam ⁊ publica põt ſeparari a pri
uata. ſic põt q̃tũ ad ꝑuatam. l. iuris gentium
§. ſed ⁊ ſi paciſcatur. ff. đ pac. puta ius dat
actõem ꝓ aĩali morboſo. tñ ꝑtes pñt paci-
ſci vt nõ poſſint agere. facit tex. cũ ibi nõ. in
c. cũ veniſſent. de inſti. Si vero ñ põt ſepa
ri. ſic renuntiari nõ põt. d. c. cum veniſſent.
Si vero ſit ſolũ in fauorẽ ꝑuatum. tũc ille in
cuiꝰ fauorẽ ẽ: põt. dũmõ ñ ſit ꝯ bonos mõres
vel ñ inducat ad peccatũ talis renuntiatio.
q̃ ñ valeret. vt in. l. alia. §. elegãter. ff. ſolu.
ma. ⁊. l. conuen re. ff. de pac. do. Si aũt ſit
ſolũ in odium alterius. tunc ſi ceſſat rõ illi
us odij põt renuntiari. vt in. l. ſi. C. ad ma
ce. alias ñ. vt. l. tñ ſi. ff. ad mace.

5 Quid ſi aliqd ſit introductũ i fauorẽ am
boꝝ. R. ꝙ alter ſine altero renũtiare ñ põt.
vt dicit glo. in. c. ad aplicãm. de regu. facit.
l. qđ fauore. ff. de legi. vñ đr ꝙ i cõtrariũ po-
tior eſt ꝯditio ꝓhibentis. ar. ff. de ſui. vr. ꝑ.
l. ꝑ fundũ. ff. cõi diui. l. Sabinꝰ. ff. de libe.
cauſa. l. 2. 3. ⁊. 4. Si tñ aliqd cõceditur plu-
ribꝰ ſiue vniuerſitati. ſed in fauorẽ ꝑncipa-
liter ꝑticularium. ſic bñ poſſet q̃l3 renunti-
are iuri ſuo. ⁊ ſic loq̃tur. c. ad aplicam pre
dictum. ⁊. c. dilecti. de fo. ꝯpe. Fallit hoc i
ꝑuilegio. q̃ l3 ꝯcernat fauorẽ tertij. põt im-
petrans renuntiare añq̃ ſit pñtatũ. niſi ap
pareat ꝙ concedens ſtatĩ voluit cõcedere ius
illi tertio. q̃ cõiter ñ acq̃ritur niſi in pñtatõne
l. renuntiare. ⁊ qđ ibi nõ. Bar. ff. đ dona.
Idẽ dico ꝙ renuntiare ñ põt ſi fuit conceſ
ſum motu ꝓprio.

6 Utrum exẽptꝰ poſſit renuntiare exẽptõni. vi
de. ſ. Exemptus. §. 5.

7 Qualr fienda eſt renunciatio. R. ꝙ ꝑmo
voluntarie. 7. q. i. q̃uis. Jtẽ ſcienter. ⁊ ideo
qñ q̃s aliqđ ius ignorat d3 ei notificari. vt
aũt. quõ op. epos. §. igit ordinamꝰ q̃ ei qđ
ignorat renuntiari ñ põt. l. mẽ. ff. de iõffi. te
ſta. Et hec ẽ cõtra notarios q̃ ponunt clau
ſulas renuntiatõis q̃s ignorant q̃ ꝯhunt. ⁊
ꝓpea tenentur eis de dãno qđ alr ñ incurriſ
ſent. puta q̃ ñ renũtiaſſẽt ſi ſciuiſſẽt. 3ꝰ ſine
coactõe. qđ nẽ. cã. ad audiã3. Quãto q̃ ad
bñficia eccłaſtica d3 fieri pure ⁊ abſolute.
đ oñõ. de le. c. ex ꝑte el. i. đ ſimo. ex inſinua-
tõe. Uñ dãs. ł remittẽs. ł renũtiãs aliqd ſpũ
ale pacto. ł ꝯditõe tpral interueniẽte. ſimo
niacꝰ eſt. i ſi. i. q. i. c. q̃ pio.

Sed nunqd ſi renuntiat abſolute. tñ i mẽ- 8
te gerit vt ſibi aliqđ tprale det. R. ꝙ ſimo-
niacꝰ eſt. de ſimo. c. tua. in ſi. Ueꝝ eſt ꝙ ſola
pnia abolet. c. vlti. de ſimo.

Utrum q̃s poſſit renuntiare liti ſuꝑ bñficio 9
eccłaſtico ł ſpũali. aliq̃ tprali ſibi dato. R.
Pa. in. c. cũ ꝑdẽ. đ pac. ꝙ ñ ẽt ſi recipiat il-
lud noie expenſaꝝ. q̃ ſi renuntians h3 ius
renuntiat ſpũali. tprali dato. ꝙ eſt ſimonia
d. c. ex ꝑte. ⁊ qđ ibi nõ. Dicit tñ. d. Ant. i. c.
ñ ſine. de arbi. ꝙ valet ꝯpoſitio auctoritate
ſuperioris. vt ꝓ bñficio qđ dimittit detur ali-
qđ tprale. c. niſi. de ꝑben. Secus ſi fiat auc
toritate ꝑtiũ. q̃ ſic eẽt ſimõia. niſi qñ h3 or-
tũ a iudice. puta q̃ ꝯpromiſſũ eſt i eo. ł ipe
ſic diffinit. Et l3 glo. in. d. c. cũ ꝑdẽ. dicat ñ
ſufficere. niſi interueniat pape ꝯfirmatio. tñ
cõiter doc. ibidẽ tenẽt cũ opi. d. Anto. ꝙ ñ
req̃ratur. ⁊ ibi Pa. ſequitur.

Utrum q̃s poſſit dare pecuniã alteri vt de- 10
ſiſtat a lite q̃ eſt de re ſpũali. R. Pa. in. d. c.
cũ pridem. ꝙ ſi ſit certus habere ius in il-
lo bñficio. bñ põt dare aduerſario ſiñ ſimo
nia. vt deſiſtat. vel ne litem moueat. Si uẽo
non ſit certus ſed dubitat. tunc non põt.
nec excuſat auctoritas pape in beneficio.
qđ ãnexam h3 poteſtatem clauiu3. q̃ vide
tur data pecunia ꝓ illa poteſtate ſpũali. fa
cit. d. c. ex ꝑte in ſimili. ⁊ qđ nõ. i. q. 3. ſalua
tor. ⁊. c. ex multis. In alijs aũt bñficijs bene
excuſaret auctoritas pape. cũ talis ſimõia
ſit de iure poſitiuo. ſm glo. in. d. c. cum pri-
dem. Quod nõ. q̃ pauci aduertunt hodie
Poſſet tñ iudex ꝓ bono pacis ex officio
ſuo componere partes. vt hñs ius in bene
ficio det aliq̃d ñ habenti ius ſm formam. c
niſi. de ꝑben. ſm Pa. i. c. ſuꝑ eo. de tráſac.

Quid de illo qui expectans proxime va 11
caturam primam in aliqua eccleſia renunti
at ꝓprie tenui vt ꝑcludatur via alteri ex-
pectanti. R. ꝙ ꝑ hoc non impedit primum
expectantem ſi hoc põt ꝓbari. Si vero pi
guius reſignanti ꝯferatur eo ipſo detegitur

P

fraus τ carebit habita quaȝ reſignauit. τ d bua de renun.c.ſi te.li.6.

2 Utrum renunciatio iuris futuri valeat. R. φ ſi ius futuꝝ appet ſic valet. ſi aūt n̄ appet adhuc nō valet. qz pacta n̄ referūtur ad ea q̄ appere pn̄t. vt in.l.i lege. τ alijs ɔcoɽ. ibi poīts in glo.ff.de ɔ̄hen.eptō. τ qd non ē renunciari n̄ pōt.l.tres fres.ff.de pac. Sed de hoc vide Bar.in.l.cōdictōis.C.ō pac. qz parum ad nos.

3 Quid faciet platus qui beneficium hȝ p ſimoniam.vel alias intruſus eſt. R. φ tenet renunciare.et ſi eſt epūs et eſt in articulo mōtis.nec pōt adire papaȝ.nō tn̄ debet dimittere poſſeſſionem quam de facto hȝ ſine licentia pape.ſed abſtineat a pceptōe fructuūȝ excepta ſtricta neceſſitate vite.et qrat qȝ cito poterit reſignare. Et de hoc vide Ber. Inno.et Hoſti.de renun.niſi cum pridem et Archi.1.q.i.cum qui.

r Epreſalia dicitur rex aliarum generalis retentio auctoritate principis vel ciuitatis p reconpenſatōe dāni dati iudulia.elicitur ex.c. do⁹.23.q.2. et eſt qn̄ vnus de vno dn̄o n̄ valens conſequi ius contra aliquē de alio dominio retinet res oium q ſunt ſub tali dn̄o p ſatiſfactione.

1 Utrum ſint licite. R. φ ſic qn̄ iſta interueniunt. Primum φ dominus vel ciuitas requiratur vt emendet qd a ſuis improbe factum eſt. Secundum φ conſte: de negligentia iuſtitie adminiſtrande. Aduerte hic ſm Bar. in tractatu de repſalijs. φ aln̄ ſuperiorem hȝ ille qui debet dare de iure.ſed nō de facto.vt puta qz nō obeditur ei ſicut imperatori. τ tunc non eſt neceſſe adire ſuperiorē. Aln̄ hȝ ſupiorē de facto.ſȝ n̄ de iure. vt puta qz tirānus eſt dn̄s. τ ſi fuit elect⁹ ex timore.l'p vim. τ hētur cōiter p dn̄o.ſic valēt q̄ facit.ſȝ Inno.in.c.nihil.de elec. τ ſic dȝ adiri. Si vero n̄ fuit electus .ſȝ p v.ȝ occupat dn̄ium. τ hētur cōiter p tiranno.ſic cū n̄ valeat qd facit.nō ē neceſſe vt eū adeat. Aln̄ hȝ ſupiorē d iur. τ d facto. qz ē verus dn̄s τ ei obeditur. ſed tn̄ non expedit creditori eum adire.puta qz expēderet pl⁹ qȝ ſit principale debitū.vel eſt paup.tūc ſȝ Bar.vbi.ſ.pōt pcedere ſic: ſi nō hēret ſupiorē ei⁹ debitor.ar.l.ſi ſuos.ff.de pigno. ac. τ.l.mediterrance.C.de ān̄o. τ tribu. τ ſic pȝ qn̄ pdicta duo nō requiruntur. Tertiū φ iudex ppriis dei ſniam ſup negligentia τ iuſtitie defectu τ concedat auctoritatem repſaliarum. Limita hoc veruȝ qn̄ nullus inuenitur ſupioɽ q de ciuitate vel dn̄o negligente faciat iuſtitiā. ſm Gui.epm ɔcordienſē.qz ſi inueniretur ſupioɽ n̄ valeret auctoritas iudicis ppriȝ quo ad illos q n̄ ſunt ſue iuriſditionis. τ ita itelligit.c.dn̄s.23.q.2.φ ciuitas plecteda ē p ſuū.ſ.iudicē.ɔcoɽ. Jo. de ſanto. τ Franciſc⁹ vercellenſis.in.c.vnico.d'iu.iuſ.li.6. Quartū φ nō excedāt dānū. Quintū φ n̄ extendantur ad clericos.vl eccleſiaſticas pſonas. Hec elicio ex Archi.i in.d.c.vnico. Sextū ſm Directoriū.ii. de pignorib⁹.φ n̄ fiant in pſonis.qz iſtud ē iniquū.φ in pſona ali⁹ p alio grauetur. τ ſȝ ipm nulla ɔſuetudo valeret.cū ſit ɔ̄tra legibus.C.de actu. τ ob.l.ob es alienū. τ aūt. ibidē.ymo τ.C.q̄ res pigno.obli.poſ.l. q filios. τ in aūt.vt nulli iudi.§.qz vero. τ.C ne vx̄.p ma.l.vlti. τ aūt.ibidē ſed oio.alias iſtis n̄ ɔcurrentibus q ipis repſalijs vtitur quadruplū reſtituere cogitur. τ actiōe p q̄ hoc facit cadit.vt in aūt.ne pignoratōes ſi ant.q̄ eſt pdicta aūt.ſed oio.

Sed nūqd tenetur ad reſtitutōeȝ q̄ aliqd p repſalias illicitas exigit ab alio φ a ſuo debitore. R. Archi.in.c. τ ſi pignoratiōes.φ ſic.nec aliter ſaluari poterit. niſi reſtituat. 14.q.6.ſi res.de vſu.cum tu.de re.iu.n̄ remittitur.li.6. 2

Quid de illis q̄ repſalias ɔcedūt ɔ̄ eccleſiaſticas pſonas.aut coꝝ bōa.vide Excōicatio.6. caſu.33. τ Interdictū.4.quaſi in fi. 3

Utrū repſalia ɔceſſa ɔ̄.puta florentinos debeat extendi ad florentinos hn̄tes domicilium Senis. R. ſm Pa.i.c.qn̄.de offō.or. φ nō qz odioſa facit qd'nō. Bar.in.l.pnūtiatio.ff.de verbo.ſi. 4

Utrū ſtatutū poſſit fieri vt qlȝ poſſit capi p delicto alteri⁹. R. Bar. vbi.ſ.φ ɔ̄ terras vel villas ſibi n̄ ſubditas nō pōt. ſed bn̄ ɔ̄ ſibi ſubditas.vt.C.de oi agro deſ.l.i. τ valet ſtatutū φ vxoɽ poſſit capi p viro fallente. vt.l.fans.C.i q.ca pi.vl'ypo.ta.ɔ̄hi. Et iſte filius p pre.l.ſi.C.de priuile. et ſi nō ſit heres. Et aduerte hic φ terre cū certis pactis ſubmiſſe ptectōi dn̄oꝝ non dicuntur ſibi ſubdite ſed federate. τ iō ɔ̄ eas non valet tale ſtatutū. Quod nō. p limitatōe ſexte conditionis in.§.i.dicit. 5

Sed qritur an tale ſtatutū poſſit exerceri extra territoriū ſtatuentis. R. Bar. vbi.ſ. φ ſic pōt agere cōtra tales ɔditōe ex ſtatuto qz actio vbiqȝ ſeqtur eos qbus ɔpetit.vt.l. ſi.C.de pſcrip.lon.te. Qd lita.niſi filius fōtiretur domiciliū alibi anqȝ pr rumperet. ar.l.ciues.C.de incol. Similiter ſi fili⁹ eēt natus p⁹qȝ rupit pr eius. qz iura intelliguntur de filio exn̄te tpr quo rupit.l.in debitis §.ſi extrane⁹.ff.de noxa. τ.l.ucius.ff.de teſta.nuli. Et idē dic qn̄ ſtatutū dicit φ hoies vnius terre vnus teneatur p alio. Nā ille q de nouo eſt effectus illius terre nō tenetur. p debitis antiqs.l.pnidēdū.C.de decuri. τ qd nō Dy.in.l.incolā.ff.ad muni. Similiter tale ſtatutū intelligitur de debitis contractis intra ẗritoriū.niſi aliō addat.vt.l.cū vnus.§.is qui.ff.de bonis auctorita.iudi. poſſi. 6

7 Quid ſi talis qui habuit recurſū ad iudicē debitoris. τ reportauit iniquā iniam. R. Bar.vbi.ſ.φ dȝ appellare τ adire iudicē appellationis.aliter repſalie non erunt licite.vel ſi phibetur appellare.vel nō ē iudex appellatōnis.tunc pōt recurrere ad ſuum iudicem.

r Eſidere debent clerici i ſuis beneficijs. τ de hoc vide.ſ.Clericus.7.

r Eſcriptum pprie ē id qd princeps ſcribit ad iuris conſeruantiā vl qn̄ cōmittit cām decidendā inter aliquos τ differt a priuilegio quod eſt contra ius q̄ ſi priuata lex.3.di.priuilegia. Et ēt differt a beneficō.quod ſtricte ſūptum eſt gratia cōceſſa pter ius a principe. τ hec eſt que latiſſime interptanda eſt.vt in.c.olim. τ qd ibi nō.de verbo.ſi. Latiſſime tn̄ reſcriptū accipitur pro oibus iſtis.hec Pa.in. Rica.de reſcrip.

1 Reſcriptū τ pceſſus p ipm reſcriptū habitus ipetratum ab excōicato ſup alio qȝ ſup excōicatōis vel appellatōs articulo ipſo iure eſt nulliū.c.i.de reſcrip.li.6.

2 Reſcriptum perpetuatur per ſolam citatōem.ō reſcrip.ex tenore. τ.c.ſignificauit in glo.

3 Reſcriptū ipetratū tacita veritate.aut ſuggeſta falſitate.vel ēt quocūqȝ alio tacito vel expſſo.qd ſi tacitū nō fuiſſet.vl' falſe expſſū papa nō ita faciliter conceſſiſſet.nō valet. co.ti.ſup literis.

4 Reſcripta nō extenduntur ad res vel pſonas in eis non ɔphenſas.qn̄ pſonalia ſunt τ ſtricte itelligēda.c.ſignificauit.co.ti.

5 Reſcriptū nō viciatur pp defectū lr̄e vel ſillabe. Secus ſi eēt ibi falſū latinū.de fide inſtru.c.ex pte.in tex. τ in glo.

6 Reſcriptū primum tollitur per ſecunduȝ poſterius faciens mentōem de primo. Si vero non facit mentionem non valet ſecūdū cōtra primū ope exceptionis.vt in.c.ex lris. τ.c.paſtoralis.de offi.dele. ſm Goſ.i ſūma.eo.ti.

Reſcriptū inſeri dȝ in lr̄is citatōis.ſȝ eūdē Goſ.pp duo. Prio vt citatus ſciat iuriſditōem citantis.aliter nō tenetur ɔparere. Secūdo vt poſſit deliberare 7

Reſcriptū pditur p negligentiā ipetrātis āno elapſo quo vti potuit τ noluit.c. ſi aūt de reſcrip. τ.c.plerumqȝ. qūuis de iure ciuili duret per decēnium.C.ō diuerſ.ſſcrip.l. falſo. 8

Reſcriptū dr̄ falſū ipetratū ſine mandato vt in.c.nō nulli co.i glo.niſi ipetret ab hijs pſonis a qb⁹ de iure n̄ exigitur mādatū. vt i.d.c.n̄ nulli i ſi. τ.c.ex pte i ſi.eo.ff.de pcura.l.ſed τ hee pſone. 9

Per reſcriptū ſedis aplice.aut legatoꝝ aliqs ſi pōt ipetrari p iudice.niſi ille q ē i dignitate ɔſtitutus.l'canonicus eccle catedralis.vel hȝ pſonatū. τ talis nō pōt audire cāȝ niſi in locis iſignib⁹.vel ciuitatib⁹ vbi poſſit copia hr̄i pitoꝝ.nec aliqs pōt ɔueniri ꝑ tute talis reſcripti vltra vnam dietam a fine ſue dioceſis.de qbus oibus. vide in.c.ſtatutū.de reſcrip.li.6. τ qd ibi nō. 10

r Es inter alios acta nō pdiudicat alijs nec pdeſt.ff.qui po.in pigno.ha.l.claudius.in ſi. τ de re iudi.c. qūuis. Fallit in qbuſdaȝ caſibus. vide in.d.c.qūuis.glo. τ doc.qz parū ad nos.

Quilibet in traditōe ſue rei pōt pactū apponere.dūmō nō ſit legib⁹ iprobatū.l.i traditionibus.ff.de pac.de ɔdi.c.rex. in glo. Rē hēre videtur qui fruitur ptio eius.ff. ō vſufruc.l.qz qui ptio. Que de tota re vendicanda dicta ſunt eadem τ de pte intelligenda ſunt.ff.de rei vendi.l.que de tota. Res vna τ eadem diuerſo iure cenſeri nō debet.de deci.c.cum in tua.12.q.2.cognouimus.

r Eſtitutio quid eſt τ qs reſtituere tenetur. Sciendum φ reſtitutio eſt in priſtinum ſtatum repoſitio.l. reſtituere. ff.de verbo.ſigni. Unde dicit tex.in.l. plus eſt.ff.de verbo.ſigni. Reſtituere ē nō ſoluȝ preſentiā rei prebere.ſed etiam poſſeſſorem facere fructuſqȝ reddere. Sed quia ius diuinum τ canonicum utitur aln̄ verbo reddant pro uerbo reſtituere.vt i.c.cū tu.de uſuris.quod eſt uerbum latiuſqȝ re-

ſtituere.vt.l.verbū reddendi.ff.de ꝟbo. ſi.
ꝛ aliū ꝟbo emēdēt.vt in.c.2.de rapto. Aūt
vero verbo ſatiſfaciant.vt in.c.in lſis. ꝺ ra
pto. ꝛ ſatiſfactū intelligit q̄litcunq; volunta
ti ſatiſfaciat.l.ſi rē aliená.§.oīs.ff.ꝺ pigno.
ac.ꝛ.l.1.ff.q ſatiſda.co.Jdō ego hic reſtitu-
tōem accipio ꝓ quacūq; ſatiſfactōe facien-
da ꝓxio.
Quis tenet ſatiſfacē.R.ꝙ q̄lʒ q hʒ ꝺ alieō
vel qꝺ ad aliū ſpectat.ſeu debetur ex ꝯctu l
quaſi.ex maleficio.vel qi.vel ex quacunq;
alia cā.ar.c.ſi res.14.q.6.ꝛ.l.iuſtitia.§.iu-
ris ꝑcepta.ff.de iuſti.ꝛ iure.Qꝺ vt meli⁹ i
telligatur p caſus infraſcriptos.ſm ordinē
alphabeti annotabo.
Accipiens aliqd vt nō accuſet.an tenea-
tur reſtituere.vide.ſ.Accuſatio.§.6.
Accipiens aliqd i fraudē creditoꝝ quō
tenet. dic vt hic.j.i.ꝟ. Raptor.§.1. ꝛ in.ꝟ.
Uſurarius.§.17.ꝛ.ſ.Alienatio.§.16.
Accipiens aliqd ab eccleſiaſticis.l ab illis
q ñ pñt donare.quō teneatur.Uide Dona
tio.§.38.ꝛ.ſ.Cleric⁹.3.§.4.ꝛ Clericus.13.
§.11.
Acqrens ex peccato aliqd.puta adulte-
rio.ſodōia ꝛ h⁹mōi quō tenet.vide.j.i ver
bo Mulier.
Admiſtratō bonoꝝ alioꝝ quō teneatur.
vide.ſ.Adminiſtratio.§.1.ꝛ.2.
Adulator obtinens bñficiū.an teneat re
ſtituere.vide Adulatō.§.2.
Adultera ꝯcipiēs filiū ex adulterio quō
teneatur.vide Adulterium.§.4.
Adultere filius quō tenetur reſtituere. vi
de Adulterium.§.5.ꝛ.6.
Aduocatus qñ tenetur reſtituē. vide Ad
uocatus.§.12.ꝛ.13.
Alchimiſta quō tenetur.vide Alchimia.
Alienatōem rei recipiēs ab eo q ñ pōt a
liēare.vide Aliēatio.§.14.ꝛ.§.10.ꝛ Dona
tio primo.§.38.
Alimēta denegans ei cui tenetur exhibē
an teneat.R.ꝙ ſic.ꝛ q̄r teneat.viꝺ Alimēta
Ambaſiatores quō teneat.vide Abſens
Aiam ledēs rōalez.vtꝝ teneat ad reſtitu-
tōez.R.ꝙ ſic.Pro cui⁹ itelligētia ē ſciēdū
ſm Sco.in.4.di.15.q.2.ꝙ ē duplex bonū
aie.ſ.naturale ꝛ accñtale.Jn bonis igit na
turalibus aie.cū ſint icorruptibilia.ſicut ꝛ
ipſa aia.nēo pōt eā ledē directe. ꝛ talia ſūt
bona illa ſine qb⁹ ñ ꝯtingit aiam eē.vt eſt in
tellect⁹.liberꝝ arbitriū.voluntas.ꝛ h⁹modi
Jndirecte tñ pōt qs iu talibus bonis aliuʒ
ledere ſm Boñ.in.2.di.25.ar.1.q.4.i.ptis.
ſ.vſu taliū priuando.ſicē ſi qs poculū daret,

vel aliud faceret quo amentē aliquē redde-
ret talis aliquē talr ledens.qm dignā leſio re
cōpēſatōez facere nō pōt.maxie ſi in ꝑpetu
am amentiam deducit.Jdeo arbitrio bo-
ni viri ſatiſfacere tenetur.ar.c.deteriores.6
q.1.Uñ ꝓ regula tradit cōiter a doc. vt nō.
Ricar.in.4.di.15.ar.5.q.3.ꝙ qñ reſtitutō ñ
pōt fieri ſm dānū datū. tunc arbitrio boni
viri relinquat.Jtē dat aliā regulā ſupradic
tus Ricā.vbi.ſ.ꝙ qñ res male ablata ñ pōt
reſtitui.reſtitutio dʒ fieri in equalenti ſi poſ
ſibile eſt.ex̄.ne lite pē.ali.ino.c.eccle ſācte
marie.el.2.ꝛ ſm Sco.vbi.ſ.lʒ qs digne ñ
poſſit ſatiſfacere ꝓxio de dāno ſibi illato:
nihilominus ex hoc nō liberatur qn ñ te-
neatur ſatiſfacere ſaltē quātū pōt.Uñ in ca
ſu ꝑdicto bonus vir iudicabit vt petat veni
am p ſe.l ſi ñ pōt p interpoſitā pſonā. dein
de vt ſatiſfaciat ſm poſſe dāna q leſo ꝛ a-
lijs ſuis eueniunt ex tali leſione.vt.j. dicet
de vulnerante ꝛ occidente.in verbo Hoi-
cidiū.Jn bonis aūt accñtalibus aie. cuiuſ-
mōi ſunt bona gr̄e.moꝝ ꝛ ꝟtutū tā acqſita
q̄ʒ acqrenda.pōt qs ſm Sco.vbi.ſ.idirec
te aliquē ledere.ꝛ diſpoſitiue.ſ. inducēdo
ad actus vitioſos.ſeu peccata qb⁹ talia cor
rūpūt.puta ꝯtainādo ſuo malo.ex.°ſuadē°
bladit°.rogādo. ꝑcipiēdo.vt talia faciāt.
ꝛ h⁹modi.ꝛ talis multo magis tenet ad re
ſtitutionē qnā dānificātes in bōis tp̄ralib⁹
6.q.1.ſunt plurimi.ꝑpea tenetur doctrina.
auxilio.ꝯſilio.orōe ꝛ h⁹modi q̄ʒui pōt. ꝛ
in ſe ē p ſeipm ꝛ p alios.dūmō peccatum
occultū nō pandat.talē leſū ad bonū redu
cere.Directe aūt in talibus bonis accñtali
bus nēo pōt aliū ledere.qm talia ñ corrū-
pūtur niſi p peccatum. ꝛ peccatum eē nō
pōt.niſi ſit voluntariū.15.q.1.non eſt.
Appellans iniuſte quō tenetur.vide Ap
pellatio.§.15.
Arbiter vel arbitrator quō tenetur. vide
Arbiter.§.1.ꝛ.6.
Archidiacon⁹ quō tenet.ſi aliqd perijt ꝺ
rebus eccle.vide Archidiaconus.
Arras recipiens quō teneatur reſtituere
vide Arra.
Artifices facientes ea p q ꝓxi dānificātur
vide Ars.§.2.
Aſſeſſor quō tenetur.vide Judex.§.9.ꝛ
§.22.
Bāniens iniuſte aliquē.quō tenetur.viꝺ
Bannum.§.1.
Bellantes quō tenentur.vide Bellū in
principio.ꝛ.§.5.6.7.8.9.10.vſʒ.17.ꝛ.22.
Bñficia eccleſiaſtica plura hñs. qñ tene

tur reſtituere.uide.Bñficiū.§.34.
Bñficij uacantis fruct⁹ uſurpantes. quō
tenētur.ibidē.§.40.
Bñficiū iniuſte poſſidēs.quō tenet. ibidē
§.44.
Beneficiatus nō diſpenſando fruct⁹ quō
tenetur.uide Cleric⁹.3.§.1.Et qñ male diſ-
penſat.uide ibidē.§.4.
Bñficiat⁹ nō reſidens qñ tenetur reſtitue
re.uide Clericus.7.§.4.
Bñficiū recipiens ñ intendens ꝓmoueri
quō tñr.vide Clericus.7.§.5.ꝛ.6.
Beneficiatus exiſtens in mortali quō te
netur reſtituere fructus.uide Cleric⁹.8.§.5
Beneficiat⁹ inducēs ad reliquendū ſibi
qꝺ erat qs relictur⁹ eccle quō tenetur.uide
Clericus.13.§.7.
Beneficiat⁹ nō dicens horas quō tenet
reſtituere fructus.uide Hora.§.11.
Utꝝ ꝯferēs bñficiū idigno teneat ad aliqd
R.ſm Car.i Cle.1.ꝺ eta.ꝛ qua.ꝙ ultra pec
catū mortale qꝺ cōmiſit tenetur ad reſtituti
onē toti⁹ intereſſe eccle quā leſit ſʒ Pe.de
ãcha.ad inſtar mgr̄atus q min⁹ ydoneo tu
tellā pupilli cōmiſit.ff.de magi.ꝯue.p totū
Bonefidei poſſeſſor.vide Poſſeſſor.
Canōica pōtō cui ē reſtituēda.uide.co.ti.
Carcerās aliquē.quō tenet. uide Carcer.
§.2.3.ꝛ.5.
Cām dās dāno ꝓxi. quō tenetur. habes
Cauſa.§.6.
Ceſſatōez a diuis inducēs.quō tenetur.ui
de Ceſſatio.§.1.ꝛ.2.
Cleric⁹ nō exñs pſonalr horis canonicis
ꝛ recipiens diſtributōnes.quō tenetur.vi-
de Clericus.7.§.8.
Cleric⁹ negotiādo quō tenetur.vide Cle
ricus.9.§.6.
Comedēs de alieō quō tenetur. vide Fur
ti.§.25.ꝛ hic in.ꝟ.raptor.§.1.
Comodans ꝛ reuocans añ tps comoda
ti.quō tenetur.vide Comodatū.§.4.
Comodatari⁹ vtēs re comodata ad aliū
vſū quō tenetur.ibidem.§.6.
Comodēs rē vitioſā quō tenet ibidē.§.7
Comodatari⁹.ſi res comodata perijt qñ te
netur ibidē.§.11.l ſi deterioratur.ibidē.§.12.
Cōcuſſionē faciens quō tenet.vide Con-
cuſſio.§.2.
Cōfeſſor abſoluens quē nō pōt.quō tene
tur.vide Confeſſio.5.§.14.
Cōſentiendo quō qs tenetur.vide Cōſen
tire.§.2.ꝛ Furtum.§.19.
Cōſeruatorē faciēs intromittere in hijs q
dʒ quō tenetur.vide Conſeruator.§.1.

Cōſulens damnū alteri⁹ quō tenetur.vide
Conſilium.§.1.
Conſiliarij locoꝝ qui faciūt ſtatuta iniqua
quō tenētur l vide Lex.§.12.
Cōtractū illicitū faciēs quō tenetur.R.ꝙ ſi
ꝯct⁹ ē nulli⁹ l vſurari⁹.tenetur ēt fruct⁹ reſtitu
ere.niſi bona fides excuſet eū.vt.j. Poſſeſ
ſor.Si ꝟo ꝯct⁹ tenuit ꝺ iure lʒ poſſit reſcidi
puta qr min⁹ iuſto ꝑtio ēptū ē. ꝛ h⁹mōi.tē
ſi nec dol⁹.nec fraus iteruēit. ñ tenetur fruc
tus reſtituē.ſʒ ſuppler iuſtū ꝑtiū. h elicitur
ex.l.2.C.de reſci.uē.ꝛ glo.i.c.cū dilecti de
ēpti.ꝛ vē.ꝛ in.c.p tuas.de dona.ꝛ.c.illo
vos.de pigno.Et.l.1.C.de diſtrac.pigno.
qꝺ nō.qr ſepe in pratica venit.
Cōtumeliator quō tenetur.vide.Cōtūelia.
Coopans in damno ꝓxi quō tenetur.vide
Furtum.§.13.
Culpabil ex q culpa teneat.viꝺ Culpa.§.6
Cuſtos qñ tenet reſtituer.vide Cuſtos i ꝑn:
Dānatoꝝ reſtitutoꝝ bōa hñtes quō tenē-
tur.vide.ſ.Damnatus.§.2.
Deciaʒ fraudās quō tenetur.viꝺ Decia.§.13
Deffēdēs ſe quō teneat.vide.ſ.Defēſio.§.5
Delegatus aliqd accipiens quō tenetur.vi
de Judex.§.8.
Denarios falſans.radēs.l falſos expēdēs
quō tñr.vide Falſari⁹.§.4.cū ſequētibus.
Depoſitari⁹ quō teneatur.vide Depoſituʒ
§.3.4.6.7.8.12.ꝛ.15.
Deriſor dic ꝙ tñr ſicut ꝛ ꝯtumeliator.
Detractō quō tñr.vide Detractō.§.3.ꝛ.4.
Dñs q ñ hʒ iuſtū titulū. aut cui⁹ officiales
deliqunt quō tñr.vide Dñs.i pri.ꝛ.§.4.
Donatōem recipiēs ab eo q ñ pōt donaē
quō tenetur.vide Donatio.§.38.
Dotē qñ tñr qs reſtituere.vide Dos.§.23.
Emēs uel uendens iniuſto ꝑtio.uel rē uiti-
oſam quō tñr.vide Emptio.§.7.8.ꝛ.24.
Utꝝ ſcienter emēs rē raptam uel furataʒ
teneatur.R.ꝙ tñr ad quoq;.ſiue ſit primus
uel ſecūd⁹.uel qcunq; ali⁹. uſq; in infinitū
q emit.qm idē iuris eſt ac ſi prim⁹ eēt.ff.de
mino.l.ſed ubi.ff.de peti.here.l.ſed ſi lege
§.ſi aūt.Prio tenetur reſtituere rē raptaʒ.
nec excuſatur.lʒ ſit ſtatutū determinās. ꝙ qñ
emitur publice in mercato uel h⁹modi ſit
ementis.ſm Directo.ti.de fur.nec ſine mō
tali peccato pōt eam tenere.qñ ſcit ei⁹ dñʒ
ſʒ Ho.ar.c.ulterane.12.q.2.ꝛ.l.2.ff.ꝺ fur.
Secūdo tenet ſi rē nō hʒ ſiue qr uendidit.
uel aliter quōcunq; alienauit.ſiue qr amiſit
aut perijt q̄litercūq; ēt uiolēter.ſiue quocū
qʒ caſu ab uſu cecidit ꝑtiū reſtituere ſʒ op
timū ſtatū rei.l.ſʒ ꝙ ualuit pl⁹ p⁹ q̄ fuit ab

ſpo ēpta.c.Quis.de reſti.ſpo.ꝛ.l.in re fur-
tiua.ff.de fur.ꝛ.l.ſi namis.§.ſi generaliter.
ff.de rei vēdi.rō ē qꝛ furtū cōſiſt rē alienam
inuito dño ꝯtrectando.l.i.ff.de fur.Et fur ſēp ē
in mora.l.ſi ꝑ fure.ff.de ꝯdi.fur.Excipitur
caſus qñ rē dño loco ꝛ tpꝛ obtulit.ꝛ ipe eā
recipe recuſauit.tunc.n.purgauit morā3.d
l.in re furtiua.Et iō ſi piret vel deteriorarel
ſine culpa ſua nō teneretur.Tertio nō pote
rit petere ꝓtiū a dño rei.l.in ciuile.C.d fur.
Et ſi ſtatutū eſſet.ꝙ poſſet petere.quia tale
ſtatutum eſt ꝯtra bonos mores.nec ēt a vē
ditore i ſoro ꝯtenuoſo.niſi expſſe cauerit.l
ſi mancipiū.C.de rei.vendi.Secus i ꝯſcia
qꝛ bene poſſet a venditore ꝓtium recipe ꝛ
rē eidē reſtituere.qꝛ pōt ponꝰ ſibi ꝯſulere
ꝙ alti.ſꝫ Alex.de al.i q̄rto.Quarto tñr re-
ſtituere fructus pceptos ꝛ ꝙ pcipi potueſt
intermedio tpꝛ.d.c.grauis.exceptis expē-
ſis.de qbꝰ dic.vt.s.Expenſe.§.3.Vltio ꝑ-
dit expenſas voluntarias.de quo.dic vt.s.
Expenſe.§.eodem.

2 Quid ſi talis ignorabat ſore ꝓhibitū3 eiuſ
talia emere.R.ſm cōuer doc.ꝙ nihilomi
nꝰ tñr.ſicut ille.de q̄ i pcedenti.§.dictum eſt.
qꝛ hec ꝓhibitio a iure naturali traxit originē
cuius ignorantia nō excuſat.

3 Vtrū ignorantia facti craſſa vel ſuppina ex-
cuſet talia emētes.vt puta.Eps excōicabat
tales raptores.vel qꝛ emit a ſtipēdiario ca
licem l' miſſale.aut qꝛ cōiter tenebantur rap
ta fuiſſe.l' bellū3 iniuſtū3.vñ hita ſūt.R.Ho.
ꝙ ñ.qꝛ debuit cogitare.ꝛ iō ſīr tñr ſicut ille
de q̄ i añpcedenti qōe dictū3 ē.ar.l.late cul
pe.ff.de vbo.ſi.ꝛ.c.aplice.d cle.exco.mi.
c.q̄ in humanis.12.q.2.c.ſi cupis.16.q.1.Si
militer tꝫ idem Ho.de illis q dubitabant.
nec tñ ꝓ poſſe q̄ſierunt qd pſformiter tñr.

4 Vtrū emens re3 raptā3 vel furto hitā3 bo
na fide.ſ.nō credens raptā3 ſimiliter tenea
tur.R.ꝙ nō.ſꝫ ħ bona fides.5.tibi cōfert.
Primū3 qꝛ bōa fide durante nunꝙ tñr eā
reſtituere ēt ſi perijt.l.2.C.de fur.Secūdū3
qꝛ fructꝰ ꝯſūptos bōa fide durante nunꝙ
tñr reſtituere.l.bone fidei.ff.de acq.re.do.
ꝛ.l.fructꝰ.ꝛ.l.ſi ex diuerſo.§.fi.ff.d rei vē.
ſꝫ ſolū tñr reſtituere fructꝰ extantes.l' inq̄tū
factꝰ ē locupletior.de q̄ dic vt.s.Fructꝰ.§.1
ꝛ.2.Tertiū qꝛ ſi dictā rē aliēauit vēdēdo.l'
alio mō durante bona fide ñ tñr reddere ꝓ-
tiū nec aliud.niſi ſolū lucrū ſi extat.l' aliqd
ex q̄ factꝰ ē locupletior.l.nā ꝛ hoc nā.ff.de
ꝯdi.inde.Quartū qꝛ pōt expenſas q̄s fēc in
bōa fide circa rē ꝯſuādā l' meliorādā ſunē
vt.s.Expenſe.§.3.Quintū qꝛ ſi iudice ſinan

te reſtituerit eā hēbit actōem ēt i foro ꝯtēnō
ſo ꝯ venditorē.d.c.vulnerane.nō aūt ſi ad
ſacerdotis ipiū reſtitueret.l.ſi rē.ff.de euic.
Vñ ꝯſulēn ē ei vt faciat ſe citari in iudiō a
dño rei.ꝛ citatus āniūtet vēditori vt ipm d
fendat ꝛ ſuet.In ꝯſcia aūt q̄licūq3 reſtitue
rit eā dño.vēditō tñr ei ad ꝓtiū.c.ſi.d ēp.ꝛ
vendi.

5 Vtrū emētes ꝓdicta furata.nō vt ea retine
ant.ſꝫ vt reſtituant dño.q als ipa hēre non
poſſet.aut ñ ꝓ tā ꝓtio ꝓtio.poſſint ꝓtiū q̄ e-
merūt a ñ dño ſpetē.R.ſm Hoſti.ꝛ Mo
nal.ꝙ ſic.qꝛ vtilr geſſerūt negotiū cuiꝰ res
erant.ꝛ ēt expenſas moderatas.niſi de re
ēpta huiſſent vtilitatē qꝛ tūc tñr ꝯpenſare fruc
tus rei cū expēſis ꝛ ꝓtio.ar.l.ſꝫ an vltra.§
2.ff.de nego.ge.ꝛ.c.cū dilecti.§.fi.de accu.
ꝛ ſi pirēt ſine ſua culpa.aut eas amitterēt ñ
tenerēt.Aduerte tñ ꝙ in foro ꝯtentioſo nō
credet talibꝰ ēptoribꝰ.niſi publice ꝓteſtati
fuiſſēt.ꝙ ea intētōe emerunt.ar.l.neſenius.
ff.de nego.ge.ꝛ.l.2.C.de ſur.ꝛ i.c.vnico.
vt eccl'aſtica bñfi.lꝫ ſecus ſit in ꝯſcia.

6 Quid faciet ille q emit rē quā ſcit fuiſſe ra
ptā.nec iuenit dñm eiꝰ.R.ſm Ho.ꝛ Mo.
ꝙ pꝰq̄ fecit diligentē inqſitōem.tunc tñr ꝓ
tiū ipius rei.l' ipam rē dare paupibus cum
fructibꝰ ipius ſi emit mala fide.Si aūt emit
bona fide reddat eā rē venditori.i recupato
ꝓtio ſuo ſi pōt.vel ſi ñ pōt reſtituat rē vel ꝓ
tiū paupibus cū fructibus ñ ꝯſūptis bona
fide ꝛ publice ſm ꝯſiliū Ray.vt ois ſuſpi-
tio vitet.ꝛ ſic erit liberatus.ar.c.q̄tuō.11.q.2.

7 De emēte rē eccl'e ſine ſolēnitate quō te-
neatur.vide Alienatio.§.14.

8 Vtrū emens de pecūia alteriꝰ aliqd noīe
ſuo teneatur.R.ꝙ ñ.qꝛ res ēpta eſt ſua.ſecꝰ
ſi emiſſet noīe illius cuiꝰ erat pecunia.qꝛ tūc
res ēpta eſt illius cuiꝰ erat pecunia.l.ſi pa-
truꝰ.C.cōia vtriuſq3 iuditij.ꝛ.l.ſi ex ea.C.
de rei ven.ꝛ.l.ad ꝓbatōem.C.de ꝓba.Fal
lit hoc in re ēpta de pecunia eccl'e.vt.s.Im
munitas.§.31.Itē de pecunia militis.l.ſi vt
ꝓponis.C.de rei ven.Itē de pecunia pu-
pilli.l.3.C.arbi.tu.Itē de pecunia data ꝯ.u
gi.qñ res emitur a marito.l.vxor.ff.de do.
inter vi.ꝛ vxo.Nā in iſtis caſibꝰ ēptū ēt no
mine ſuo efficitur illiꝰ cuiꝰ erat pecunia.In
ꝯſcia tñ teneretur ad ſatiſfactōe3 ſi res ēpta
nō eēt ꝓdictis tñ vul' ſicut ꝓtiū.

9 Vtrū emēs a furioſo.ꝓdigo.vel minore ꝛ
hꝰmodi.qbus l' ꝑ ius vel iudicē eſt interdic
ta potās vendendi teneat eā reſtituere.R.
ꝙ ſic.qꝛ male fidei poſſor ē q ꝯ iſdicta legū
emit.l.quemadmodum.C.de agri.cenſi.ꝛ

colo.
Executor vltime voluntatis quō tñr.vide
Executor ꝑ totum.
Expenſe qñ ſunt reſtituēde.vide.s.Expen-
ſe.§.1.ꝛ.3.Et.s.Expoſitus.§.1.
Falſarius quō teneatur.vide Falſarius.§.3
4.7.8.9.ꝛ.11.
Famulo infirmanti.an teneatur dare Sala
riū.vide Famulus.§.2.
Fideiuſſori ſuo qñ q̄s tenetur.vid Fideiuſ
ſor.§.15.ꝛ.16.
Fraudē faciēs legi quō tñr.hēs.s.Fraus.
Fugere faciēs detentū in carcere ꝓ debito
an teneatur ad reſtitōe3.R.ſꝫ do.Jo.d pla
tea.i.l.quotiens.C.d exacti.tribu.ꝙ ſic.qd
verū credo de illis q ſe liberare poſſent ſoluē
do debitū.ñ de illis q ita ſunt paupes ꝙ nī
lo mō pñt ſoluere.nec hñt ꝑentes q ꝓ ipis
ſoluere vellent.qm̄ tales iniuſte detinentur
ꝛ ꝯ caritatē ſi pati ſunt cedere bonis.C.q
bo.ce.poſ.l.i.ꝛ nō.glo.in.c.odoardus.de
ſolutio.qm̄ q bonis cedit nō d3 pati cruciā
tū.nec carceres.nec vituꝑiū ꝓ debito facto
ex ꝯctu vel qi.l.fi.C.q bo.ce.poſ.Et iō im
ꝓbāt ꝯſuetudiēs i ꝯtrariū.q̄s Aug.quādā
appellat fruſtratoriā.ꝛ inhuānā ꝛ irrōna
bilē ſcutiuā.14.q.6.ſi res.ꝛ iō q̄tumcunq3
longa.ꝛ ſtatuto firmata ſit nō valet.
Vtrū faciens fugere vel occultans officiales
tpꝛ ſindicatus teneatur ad reſtitutōe3.R.ſꝫ
Bal.in.l.3.C.de aſſeſſo.ꝙ ſic.ꝛ i quadru
plū.qd credo verū in ꝯſcia pꝰ ꝯdēnatōem.
ſed añ ſolū tñr ad dānū qd reſtituere debe-
bant ipi officiales.ſi ſindicati fuiſſent.
Fugere faciens icarceratū ꝓ delicto.an te-
neatur.vide Fugere.§.1.
Fur quō tñr.vide Furtū.§.10.ꝛ.§.13.cū ſe-
quētibꝰ.vbi iuenies quō iuſſione.ꝯſilio.cō
ſenſu.ꝛ cetera ꝑticipatōe i furto q̄s tenetur
Hedificans i ſolo alieno.vel de aliēo.vel i
dānū ꝓxi.quō teneat.vid Hedificās ꝑ totū
Heres quando tenet ex delicto defuncti.vi
de Heres.§.4.
Heres quō tenetur ſoluere legata in teſtō
minus ſolemni facta.ibidem.§.5.
Heres quō tñr ex ꝯtractu vel qi defuncti.§
6.ibidem.
Heredes quando ſunt plures quō tenētur
ad debita ꝛ legata ibidem.§.9.
Homicida quō tñr ad reſtitutōem.R.ſm
Sco.i.4.di.15.ꝙ tenetur totā vitā ſuā3 ex
pendere ꝯtra infideles vel hereticos in ſa-
tiſfactōem occiſi.vel in orōnibꝰ.ieiunijs ꝛ
hꝰmoi.qd ſi nō pōt vel nō vult hoc facere.
tñr ſaltem ad aliquā reſtitutōe3 arbitrio bo

ni viri.ꝛ vltra eā tenetur placare leſos q̄tū
pōt.ꝛ ſi occiſus aliquos ſuſtētabat tenetur
illis ad tantam ſatiſfactōem q̄tiam vtilitatē
ſiue lucrū occiſus dediſſet.ꝛ extiabit ſꝫ ipſ
quo veriſilr fuiſſet victurus ꝛ opaturꝰ ſicut
extiat.l.hereditatū ꝯputatōe3.ff.ad.l.falci.
et.l.cū hij.§.modus quoq3.ff.de tranſac.
Cōſiderabit ergo ars quā faciebat.qualitas
pſone.et etas.ꝛ lucrū qd acqrebat ꝛ hꝰmo
di.vt fiat digna reſtitutō.qd ſito verū.niſi q̄s
aliquē occidiſſet q eū aggreſſus eſt.ꝛ occi-
diſſet cā ſue defenſionis.lꝫ aliqualiter mo-
dū exceſſiſſet.qꝛ talis nō ſic ſtricte teneretur
qꝛ difficilimū eſt iuſtū tēpare dolorem.Itē
niſi q̄s ordine iuſtitie interfeciſſet.Idē dic
de vulnerante aliquem irremediabiliter.pu
ta abſcindendo membrū.vel mutilando ꝙ
tenet.nō ſolū ad placatōe3 leſi ꝛ expenſas
in medicos.ſed etiam ad ōe lucrū qd potu
iſſet acqrere.Si aūt vulnerauit remediabilr
nō tenet vltra ꝓdicta de placatōe ꝛ expen-
ſis.niſi ad lucrū qd ꝑdidit tpꝛ infirmitatis.
ſi fuiſſet lucraturꝰ.His ꝯcordat Ri.ꝛ Lau
dul.in.4.ea.di.
Horas canonicas clericus nō dicens quō
tenetur.vide Hora.§.8.ꝛ.11.
Hoſpitalarij quando tenent reſtituere.vid
Hoſpitale.§.3.
Jeiunium frangens an teneatur ad reſtituti
onem.vide Jeiunium.§.10.
Immunitatē3 frangens eccl'ie quō tñr.vide
Immūitas.§.20.30.31.32.35.36.
Impediens aliquem a ꝯſecutōe alicuiꝰ be
neficij.vtrū teneatur ad reſtitutōe3.puta vo
lebam emere poſſeſſionem ꝛ tu ipediuiſti.
vel aliq̄s volebat legare mihi aut donare.
ꝛ tu obuiaſti.ꝛ hꝰmodi.R.ſm Ri.i.4.di.
15.ꝙ aut talis ipediuit aīo dānificandi ꝓxi
mū.ꝛ ſic tenetur arbitrio bōi viri dānifica-
to.nō tñ tm̄ q̄tū erat illud beneficiū qd nū-
dū hūerat.maxime quando alias ne hēret
potuit ipediri.Facit ad hoc iſti.de re.diui.
§.illud q̄ſitum.vbi habetur.ꝙ ſi quis beſti
am vulnerauerit.et fugiens alius eā acce-
pit.ꝙ fit accipientis.rō ibi ponitur qꝛ mul
ta accidere potuiſſent.ne vulnerans eam
haberet.Dicit tamen Tho.22.q.62.ꝙ ſi ia3
erat determinatum ꝙ talis tenetur ad equi
ualens.de quo habes.s.Legatum.ꝓmo.§
33.aut fecit animo conſulendi proprie vtili
tati.et ſic non tenetur ſi hoc procurauit per
viam licitam et modo licito.ar.ad hoc in.
l.2.ff.de noui ope.nuntia.et in.l.ſi in meo.
ff.de aqua plu.ar.vnde dicit tex.in.l.nemo
ff.de re.iu.nemo damnum facit.niſi qui id

facit qđ facere ius nō hʒ. Fallit ħ in caſu ꝺ quo .ſ. Clericus.13.§.7.

Utrū ipediens ruſticū iniuſte ne opas ſuas exeq̄uatur aut piſcatores vł aucupes a ꝶ. captōe piſciū. ł auiū teneat ad reſtitutōēʒ ꝙ ſic. Rō q2 qñ res ē ad aliqd deſtiata nāl2 q iþam iniuſte ipedit. tenetur ſm ꝙ nō. in. l.i. ff. de in li. iurā. ꝛ i.l. ſi idē. ff. de iur. oiuʒ iudi. ꝛ p Bar. in.l. inter ſtipulantē.§. ſacrā ff. de vbo. obli. Et iō q2 ruſtico ꝛ venatori aufertur ſuus ꝓpus vſus q erat ſui ꝓprij iuris. ꝛ fruct⁹ i eoꝝ vſu cauſal2. ꝛ q2 ſcial2 ꝯ tēt⁹. iō tñr ad reſtitutōem dāni arbitrio boni viri. q bon⁹ vir attēdet ſi vⁱſil2 talē vtilitatē hūiſſet. ꝛ ſic reſtitui faciet. Si vº veriſiiniliter ñ fuiſſet ſecuta. ſic nihil faciet reſtituere. qđ placet Bar. in.d.§. ſacrā. Et de hoc vide. ĵ. Uſura. pmo.§.77. in fi.

Sed qd de ſodientibus ſcia agri. ꝶ. ſm Rodo. ꝙ nō tñr ad oē qđ poterat ꝓuenire ſʒ ad tm̄ ſolū q̄ztū fruct⁹ agri in dubio illo vendi potuiſſent.

Incēdiari⁹ quō teneat. vid icēdiarius.§.7.

Incēdiū paciētib⁹ rapiēs res quō tñr. vel deſtruens domū. vide ibidē.§.3.ꝛ.4.

Infideles ſpoliās quō teneatur. vide Infidelitas.§.7.

Iniuriator quō tñr. vide Iniuria.§.6

Inq̄ſitor qñ tñr reſtituere. vid iq̄ſitor.§.5.

Inſignia aliēa aſſumētes quō decipiuntur ppl'i. an teneātur ad reſtitutōēʒ. ꝶ. ꝙ ſic. ꝛ illi cui⁹ iſignia acceꝑunt. ſi aliquod dānuʒ ē paſſ⁹ ꝛ pplo decepto. ꝛ ꝺ h. vide.ſ. Inſignia per totum.

Inuēta quō ſūt reſtituenda. ꝛ qñ. vide.ſ. Inuenta p totū. ꝛ Furtū.§.19.

Iude⁹ quō tenetur reſtituē lucratū ex offō publico. vide Iudeus.§.13. ꝛ vltio.

Iudicās ſʒ allata qñ tñr. vid Iudicar.§.7

Iudex petēs ſalariū. vel aliud quō tenetur vide Iudex.§.8. cū ſequentibus.

Iudex ſi ex negligentia dānificauit quō tenetur ibidē.§.21.ꝛ.27.

Iudex ex malitia dans iniuſtā ſniaʒ ł gn̄ās ptes i ñ dādo ſniam ꝛ h⁹modi. vide ibidē

Utꝝ iudices q ꝺputant a ppl'is vt iudicēt i aliq̄b⁹ cāis q2 credūtur bōi viri: lʒ ſint iudices ignari teneantur ad reſtitutōēʒ: ſi ex ignorantia dedeꝛīt iiuſtā ſniaʒ. ꝶ. ꝙ ſic. ſi fuerūt i culpa ad igreñ ꝑitos. aut alio mō. Si vº de ꝯſilio ꝑitoꝝ iþaʒ dedeꝛīt ꝛ bōa fide nō tñr. eo q2 tales nō ꝓfitentur ſe ꝑitos. nec locant ſe ꝓ iudicibus.

Utꝝ iudex q̇ pp metū iiuſte iudicauit teneatur ad reſtitutōēʒ. ꝶ. ꝙ ſi met⁹ fuit q̇ potuit cadē i ꝯſtantē viꝝ. ꝛ cū accepit offiñ ñ credebat vⁱſil2 ad illud venire. lʒ mortal2 peccauerit. tñ ñ tñr ad reſtitutōēʒ. Si vº ñ ē met⁹ q̇ potuit cadeꝛ in ꝯſtantē viꝝ. ł cū accepit offiñ dubitabat ꝺ eo. ł vⁱſil2 poterat credere. tē ſʒ Bal. i.l. ſi. C. de pe. iu. q̇. ma. iudi. tñr ad oē damnū.2.q.1. in pmis.

Quid de iudicibus ł officialibus q̇ occidunt maleſactores ſine ſacroꝝ pceptōe. ꝶ. ꝙ ſi petebant ea mortal2 peccauerūt ꝛ aie iþoꝝ erunt ꝓ iþis. Cle.1. de pe. ꝛ re.

Ledens priuʒ in pſona. aut in bonis ñ a ꝓpoſito. lʒ ex aliqua clpa quō ꝛ qñ teneat ſiue p ſe leſerit. aut p ſuos. vel ſua aialia. ē ſcieñ ſʒ doc. in.c. ſi. de iiur. ꝙ triplex ē actō Una q̇ dr legis aq̄lie. ꝛ hac actōne du ecta tñr q̇cunqʒ liber hō dānū dedit ſua culpa. puta apiendo ciſternā in via publica. vł ꝓiciendo lapides vbi hoies tranſeunt. ꝛ h⁹mōi. In directa aūt ł vtili tñr. qñ aliqđ aial ſuū vel ſuus ſua culpa. aut neglia damnuʒ dedit. puta ſi equ⁹ te inſtigante recalcitrauit ꝛ aliquē leſit. vel aial qđ erat feꝝ. vt ſunt. lupi. leones. canes mordaces ꝛ h⁹mōi. q̇ cōiter nocere tēptant tenebas i publico nō taliter ligata ꝙ nō poſſent nocere. vel q2 tenebas in domo ꝛ aliq̇s miſſus a te leſus fuit ꝛ talis tenetur ad ōe damnū qđ ex culpa ſua dedit ꝓprio ſi pōt recōpenſari. ſi nō pōt ſatiſfaciat arbitrio boni viri. Secunda dr actō ꝺ paupie. ꝛ hac actōe tñr q8 qñ ſn ſua clpa aial ſuū alicui damnū dedit. puta bos nō cornupetit. nec equ⁹ recalcitrat ſm ꝯſuetudinē. ſʒ pter ꝯſuetudinē ꝛ ſn culpa ſua calcitrando leſit aliquē. ꝛ tunc nō tñr ad aliud. niſi ſolū ad dandū aial pdictū. ł ſi nō vult dare ſatiſfaciat leſo. Tertia actō dr noxalis. ꝛ hac actōe tñr q8 qñ eius ſuus ſine culpa damnū ꝺdit. ꝛ iſte ſil2 tñr. vt dictū eſt de actōe de paupie. ꝛ de his oib⁹ vide glo. ꝛ doc. in.l.1. ff. ſi qua pau. fe. di. Et Inſti.e.

Utrum ꝓiciens aliqd de domo ſua in via publica q̊ leſit aliquē ł i veſtimēs. ſi pſona teneat. ꝶ. ſʒ Spec. ti. de iiur.§. ſeq̄t ꝙ ſic. Sil2 tñr ſi tenebat appenſū ex̄ domū ſuꝑ viam publicaʒ ꝛ effuſū ē. Idē dic ꝺ laborante. niſi ponat ſigna. vel faciat ꝓclamata.

Utꝝ pcidens arborē vicini ſui q̇ pendēs ſuꝑ domū ei⁹ dabat ei dānuʒ teneat. ꝶ. ſm Spe. vbi.ſ. ꝙ nō. ſi fecē auctoritate iudicis. l. ſi plures.§.1. ff. ar. fur. ceſa. vel ēt auctōitate ꝓpa. ſi tñ denuntiauerit illi cui⁹ erat vt incideret. veꝝ eſt ꝙ h denuntiatio pp foꝝ ꝯtentioſum dʒ fieri per publicum inſtrm. Adđ te etiaʒ ꝙ ſi incideret ita male ꝙ nihil de ea poſſet fieri. cū aliaſ poſſet icidi vtil2. ꝙ teneretur in ꝯſcia ad tale damnum.

5 Quid de illis q ipediūt ne frumētū vł alia merces ueniat in aliq̄ terra ut iþi cari⁹ uendant. ꝶ. ꝙ tenēt reſtitueꝛ illud quo pl⁹ uēdiderunt. ꝛ ēt ſatiſfacere illis quos ipedierunt ſi aliqđ dānū ſūt paſſi. Sil2 dic de illiſ q ꝯcordant oēs merces emeꝛ. ut poſtea ad libitū vendant ꝙ tenēt ad ōe dānū. l.2. ff. ad l. Iul. ꝺ amo. ꝛ i glo. i.l. ānona. ff. de va. ꝛ extraor. cri.

4 Utrū ciues ꝺputati ad diuideñ collectas oib⁹ ſm extiatōēʒ quā hñt in regiſtro cōitatis q aliquos magis grauāt debito. ꝛ alios exonerant. teneantur. ꝶ. ſm Mo. ti.4. reſti. ꝙ ſi pl⁹ debito grauāt aliquē tenētur ei ad illud plus. Si aūt alleuiant ł aicos ſuos ꝛ collecta ē deteriata. puta de centū. tē tñr ſil2 reſtituere illud alleuiamētū illis q̄buſ dānū dedeꝛīt. vt puta q2 ſepi⁹ eſt iterata illa collecta ſuꝑ ciues. ꝛ tūc tenētur ciuib⁹. vel q2 dñs q debebat hēre min⁹ debito hūit ſʒ iuſtitiā. ꝛ tunc dño tenētur. Si vero collecta erat indeteriata. puta. q2 debebant exigē q̄ztū poterant honeſto mō. tunc lʒ mortal2 peccent ſe ꝛ alios alleuiando. q2 mētiūtur ſaltē facto pmitiōe.22.q.1. primū. tñ nō tenētur reſtituere.

5 Utꝝ illi q̇ cū ſint ignorantes aſſumunt aliqua officia ex q̄bus ꝓxi dānificātur. vt ſūt notarij. iudicei. ꝛ h⁹mōi teneātur. vid Culpa.§.6.

6 Quid de tenentibus columbas in columbarijs. ꝶ. ſm Pe. de palu. in.4. ꝙ tenētur ad reſtitutōem de dānis datis dñis agroꝝ. qđ ſito veꝝ. qñ eas ñ debite paſcunt: ł ñ tm̄ de poſſeſſionibus circū circa hñt ꝙ veriſil2 in iþis vt plurimū paſcantur. qđ iudicio boni viri credo ſit reſtitendū. Aſtē. vero. li.5. ti.29. refert quoſdā tenere. ꝙ tm̄ vtilitatis ꝓſtant i comedēdo vmes ꝛ ſtercorizādo q̄ztū dānt. ꝛ iō dicit ñ pcipitādā ſniaʒ ꝛ ſm pdicta hēs qd dicendū eſt de tenentibus quecunqʒ aialia.

Legata defunctorū ñ iplentes quō tenētur vide Executor.

Legata ipedientes. vide Legatum pmo.§ 33. ꝛ.ſ. Impediens.

Legē iniquā ꝯdētes quō tñr. vide Lex.§.22

Libellos famoſos faciētes quō teneātur. vide Libellus famoſus.§.2.

Lrīs dānificās quō tñr. vide. ĵ. Scripturaſ

Litigantes temere quō tenētur. vide Litigioſa res.§.2. ꝛ.ſ. Argumentum.

Locator ꝛ cōductor quō tenētur. vide locatio.§.23.24.25. Et familia.§.2.

Ludens quō teneatur ꝛ qñ vide ludus.§. 2.7.ꝛ.8.

Magiſter. Utrum teneatur reſtituere exacta a ſcolaribus. vide Magr.§.11.

Mandans qñ teneat. vide. Mādatū.§.5. ꝛ Furtū.§.17.

Medic⁹ qñ tñr vide Medicus.§.1.

Meretrix qñ tenetur reſtituere vide ſupra Meretrix.§. vltimo.

Metus cauſa aliq̇d acq̄rēs an teneatur ad reſtitutionem vide Metus.§.14. ꝛ.15.

Miſſam ꝓmittens diuerſis pſonis quō teneatur.§.52. in.c. Miſſa.

Monaſteriū qñ tenetur ex facto monaci. vide Monaſteriūʒ in principio

Moroſus iſoluendo qđ tenetur quō obligatur ad itereſſe. vide Mora §.2.

Moroſus in reddenda alteri re. Utꝝ teneatur ſi pijt. ꝶ. ꝙ ſic qualitercūq̄ ꝛ quōcūq̄ ꝑierit ſcđʒ Acurſiū. i.l. ꝙ te. ff. de rb⁹. cre. ꝛ ꝓbatur p.l. cum res.§. vltimo. ff. de lega. pmo. Qđ limito i ꝯſcia veꝝ: niſi eodeʒ mō fuiſſet peritura apud alium.

Mulier q̇ ñ ē publica meretrix. Utꝝ teneat reſtitueꝛ acq̇ſitū ex oꝑe luxurie. ꝶ. Cy. vr tenere ꝙ ſic i.l. cū te. C. de cōdic. ob: tur. cāʒ Alij vt Moal. ti. Reſti⁹2. tenēt ꝙ ñ tenetur in foro aie de neceſſitate: lʒ fiſcus iiuſte acq̇ſita poſſit auferre p.l. lucius. ff. de iure fiſci. Sed ego diſtinguo ꝓ cōcordia eoꝝ q̇ nō ſ. c. q2 pleriqʒ. de imu. ecc. ꝛ i.c. ex tranſmiſſa de deci. ꝛ i.c. nō ſāe.14.q.5. ꝙ aut iſta mlr fac dānū alteri puta. q2 ſciētibus vicis ſuis cōitit adulterium pp pecuniam: vel aliud qđ ſibi datur: ex quo redditur in vilipendium apđ alios vir eius: ꝛ ſic tenetur de neceſſitate ſatiſfacere iiurie facte alteri. ꝛ iō ei reſtituē i ſatiſfactōēʒ. Aut fac ſine alteri⁹ infamia puta. q2 oclte ꝛ ignoratur ꝛ ſic nō tenetur reſtituere de neceſſitate in foro anime q2 cum nullum ledat niſi ſeiþam. ideo nō hēbit ſatiſfacere niſi deo per pniam. Idem dic de maſculo qui pp ſcelus aliqd recipit. ꝛ idem de quocūq̄ recipiente aliqd pp aliquam turpitudinem ſecūduʒ pdictam diſtictionem: pſuppoſito ꝙ ille q dat pōt dare cui vult.

Naufragium pacientes pdantes. quō tenētur. vide Naufragiū.§.1.2.ꝛ.3.

Nauta quando tenetur. vide Nauta in principio.

Negligens in ſuo officio. quō tenetur vide Negligētia.§.2.

Omittens facere quod tenetur ne dam-

num detur proximo quomodo teneatur.
vide Furtum.§.26.
Officiales accipiendo aliqd a litigantibus
quõ tñr vide Judex.§.9.
Pacto nudo quõ tñr.vide Pactũ.§.4.
Palpans quõ tñr.vide Furtũ.§.21.
Participantes in dãno pxi.ꝛ quot mõis
vide Furtũ.§.13.cũ ſequentibus.
Pedagia exigẽs vel fraudans qñ tenetur.
vide Pedagiũ ꝑ totũ.
Penam quando qs tenetur ſoluere. vide
Pena ꝑ totum.
Permutatio facta in dãnũ qñ eſt reſtituen
da.vide Permutatio.§.11.
Pignus accipienſ quõ teneatur.vide Pi
gnus.§.12.vſq3.§.19.
Poſſeſſoꝛ bone fidei quõ teneatur. vide
Fructus per totum.
Quis dr̃ male fidei poſſoꝛ.R.ſm Pa.in.
c.grauis.de re.ſpo.ꝙ eſt is q poſſidet rem
ꝛ ſcit ad aliũ ptinere.ꝛ ecõ.Bone fidei poſ
ſeſſoꝛ ẽ q cũ ignoꝛet ſe poſſideſ alienũ poſ
ſidet cogitatõe dñi.tex.ẽ i.c.ſi ṽgo.33.q.2
Poſſeſſoꝛ male fidei vtrũ teneatur reſtitu
ere ñ ſolũ rẽ quã mala fide poſſidet ſed ẽt ꝛ
fruct⁹ ipius rei.R. ꝙ glʒ male fidei poſſeſ
ſoꝛ tenetur reſtituere rẽ ſi extat.c.ſi res.14.
q.6.ꝛ.c.cũ tu.de vſu.vel ſi pḹit.aut eſt dete-
rioꝛata tñr eã reſtituere ſm extĩatõem illaʒ
ꝛ diſtinctiõeʒ de q̃ dixi.s̃.hic teneri emẽtẽ
rẽ raptã ſciẽter.tñr ẽt ñ.ſolũ ad fructus pce
ptos.ſed ẽt ad illos quos ipe dñs pcepiſ
ſet ſi eã poſſediſſet.c.grauis de reſti.ſpo.ꝛ
l.in re furtiua.ff.de ꝯdi.fur.ꝛ.l. ſi nauis.§.
vltimo.ff.de rei vendi.Intellige ſi res erat
fructuoſa.ꝛ de fructib⁹ q̃ honeſte pcipi po
tuerunt.l.fruct⁹.ñ.de rei vendi. Et quo ad
ꝯſciam ũto veꝝ ſi dñs eos pcepiſſet ſi talis
ñ occupaſſet ꝓbabilr̃. qꝛ ſi nihilomin⁹ nul
los fructus hũiſſet.vt puta.qꝛ otio ñ locaſſꝫ
domũ.ſic in ꝯſcia nõ tenetur. Limito ẽt ꝑ-
dicta vera quo ad poſſeſſoꝛẽ male fidei. q
rẽ hũit ſine aliquo titulo vt. l.generalr̃.ff.
de re.Iur.Sed quo ad poſſeſſoꝛẽ ꝑdictũ
q rem habuit cũ titulo .tene ꝙ non tenetur
niſi de fructibus pceptis ꝛ nõ pcipiẽdis.l.
ſi fundũ.C.de rei vendi.niſi talis titulus hi
tus fuerit ꝑ metũ. qꝛ tũc teneretur ẽt de pci
piendis.l.ſed ꝛ ptus.ff. ꝙ me.cã. vbi glo.
addit tres alios caſus. in qbus poſſidens
mala fide ẽt cũ titulo tenetur de pcipiendis
Primus ẽ qñ titulus eſt hitus ꝯ interdicta
legũ.l.quẽadmodũ.C.de agri.cenſi.ꝛ co-
lo.Secũdus ẽ qñ titulus hẽtur in fraudeʒ
creditoꝝ.l.1.ff.de his.q̃ in fraudẽ cre.Tertiuſ
eſt qñ titulus hẽtur ex ẽptõe rei fiſcalis ſine
debita ſolẽnitate.nec diſtinguo in iſtis poſ-
ſeſſoribus male fidei.Utrũ res reſtituenda
fuerit aliena puta.qꝛ ñ trãſiuit in dñium ei⁹
aut fuerit alteri debita puta.qꝛ de iure ciuili
tranſiuit in dñium eius ſed tñ cũ obligatiõe
reſtitutionis:qꝛ qualitercũqꝫ tenetur fruct⁹ re
ſtituere ſm diſtinctionem ꝑdictã.vt pꝫ.l.cũ
fundus.ff.ſi cer.pe.ꝛ.l.idebiti in principio
ff.de ꝯdi.ide.Et clarius in.l.videamus.§.i
fauiana q̃qꝫ.ff.de vſu. vbi dicit tex.Nam ṽ
bum reſtituas qð in hac re ꝑtoꝛ dixit:plenã
hẽt ſignificationeʒ.vt fruct⁹ q̃qꝫ reſtituanſ.
ꝛ idõ cũ reſtitui ꝑtoꝛ iuſſerit veluti iterdicto
vñ vi.ẽt fructus ſũt reſtituẽdi hec ibi.Ergo
a foꝛtioꝛi cũ ṽs vel ſacri canones hoc dicũt
Et de hoc vide Pa.i.c.grauis ð reſt.ſpo.
Et glo.in.c.nõ liceat pape.12.q.2.
Quid ſi res nõ ſit lucroſa niſi ex induſtria
tñi vt ſũt pecunie ꝛ huiuſmodi.R.ſm cõeʒ
op.theologoꝝ vt pꝫ ꝑ Sco. ꝛ Ricar.i.4.
di.15.ꝙ nõ tenetur reſtituere lucrũ ſed ſuffi
cit reſtituat ꝑncipale acceptũ. ꝛ hoc tene in
ꝯſcia quo ad neceſſitatẽ q̃uis aliq velint ꝙ
etiaʒ teneaſ reſtituere lucruʒ.vt nõt Archi.
14.q.4.Si qs vſurã.Nõ tñ ſm Sco.ꝛ Ri
car.vbi.s̃.ꝙ ſi directe dedit dãnum puta qꝛ
fuit neceſſe ꝑꝑ carentiã talis rei creditoꝛem
emere fruſtũ tꝑe quo magis valebat.vel
recipere ab alio ſub vſuris vel poſſeſſiões
diſtrahere pro minoꝛi ꝑtio ꝛ huiuſmodi
ꝙ teneſ ſatiſfacere dãnũ paſſo.Uñ ꝓ regu-
la nõ.iſtã diſtinctiõem ꝙ aliud ẽ eſſe cãtiuũ
alicuius effect⁹ ſufficienſ ꝛ efficaciter ita ꝙ
ſine eo nõ ſeq̃retur.ꝛ talis tenetur ad reſti-
tutionẽ dãni cãti.Aliud eſt eſſe cãtiuum ali
cuius dãni ſed ñ ſufficiẽter ꝛ efficaciter.ꝛ ta
lis lʒ peccet.nõ tñ tenetur ad reſtitutionem
Quid de expenſis factis in re quaʒ qs poſ-
ſidet mala fide.vide.s̃.Expenſe.§.2.
Preſcriptio an excuſet a reſtitutione vide
codeʒ.§.47.ꝛ ĩfra Uſucapio
Raptoꝛ quomodo teneatur.vide s̃.Rap-
toꝛ.§.1.ꝛ.2.
Quid de vxoꝛe filijs aut alijs q̃ viuũt de re
bus raptoꝝ.R.ꝙ aut talis raptoꝛ ꝑ talium
ꝯſũptionem aut receptioneʒ ñ efficiſ ñ ſol-
uendo ꝛ tũc dico ſʒ Alex.lõbar.ꝙ licite ð
huiuſmodi bonis raptoꝝ pñt viuere ꝛ reci
pẽ.dũmõ ñ viuant de impie acqſitis in ſpẽ
vel numero.puta de oue capõe ꝛ huiuſmo
di raptis qð ſi ita ſũt mixta ꝙ neſciũt diſcer
nere tũc habeãt in mente ſꝑ viuere de iuſte
acqſitis ꝛ ſic licet ſm ꝑdictum Alex.cuʒ q̃
ꝯcoꝛ.Uldericus ꝛ glo.Ray.de talib⁹ aũt i
pie acqſitis q̃ nõ trãſeũt in dñium raptoꝛis
nullo mõ lʒ alicui viuẽ:niſi i caſibus de qb⁹
ĩfra dicã qñ ñ eſt ſoluendo. Si vero ex tali
ꝯſũptiõe efficiſ ñ ſoluendo puta.qꝛ tãta ſũt
q̃ oꝫ reſtituere q̄ta oĩa q̃ hẽt.tũc non lʒ ali-
cui de talibus viuere niſi in 4.caſib⁹.Pri-
mus qñ qs agit negociũ ſpoliatoꝝ.ſ.indu
cendo raptoꝛes ad reſtitutionem ar.c. qñ
multos.11.q.3.ꝛ.c.iter alia.de ſen.exco.qð
limitat.Rodo.verũ qñ cõtinue iſtãt oppoꝛ
tunis hoꝛis ñ de illis q ſolũ ſemel in anno
vel bis inſtãt:ꝛ hoc ſiue faciãt in generali
ꝑdicatione vt ꝑdicatoꝛes:ſiue ſpãli ꝑſuaſi
one ſiue ſeq̃tur vtilitas ſiue nõ.l.ſʒ an vltro
ff.de nego.ge.qð limito ẽt ſm directo.titu
lo de reſtitutiõib⁹ verum ſi ſpes coꝛrectiõis
hẽatur.ꝛ ſiat cũ tali moderamine ꝙ ꝑꝑ h
nõ efficiãſ ñ ſoluendo in totũ vel in magna
ꝑte.alias ñ liceret.ar.2.q.6.c.anterioꝝ.Se
cũdus qñ nec ꝑ elẏam.nec alio mõ hõeſto
põt neceſſaria vite iuenire:nã neceſſitas nõ
hẽt legẽ.de ꝯſe.di.1.Sic.ꝛ di.5.diſcipulos
ꝛ de re.iu.qð ñ.eſt cũ magna tñ pctãte oꝫ
ſumere ꝛ dolere i mente atqꝫ ꝓponere ſa-
tiſfacere ſi poſſibilitas adueniret.Terci⁹ eſt
cũ vtiliter laboꝛat bona raptoꝛis augmẽtan-
do ſiue ꝯſeruãdo aut curãdo ꝛ huiuſmodi
qꝛ hoc cedit in vtilitatẽ creditoꝝ.Intellige
ſi vtilitas ẽ tanta q̄tus ſũptus.aliter nõ.ꝛ ꝙ
nõ viuat vel accipiat de ipie acqſitis in ſpẽ.
Quartus caſus ẽ qñ qs hẽt multa icerta re
ſtituere.ꝛ eꝑs cũ ipo diſpenſauerit vt ð ip-
ſis icertis tãq̄ paup viuat.Nõ ẽt ꝙ ꝑtium
rerum raptarum venditaꝝ nõ eſt furtiuum
l.qui vas.§.ſi.ff.de fur.
Ratũ hñs dãnum proximi quõ teneſ.vide
s̃.furtum.§.20.
Receptatoꝛ dãnificantium proximum vel
rerum ablatarum quomodo tenetur.Uide
Furtum.§.22.23.ꝛ.25.
Religioſum retrahens vel a religione re-
mouens aliqueʒ quomodo teneatur.Uide
Religio.§.63.
Repꝛeſalias faciens vel ꝯcedens qñ tenea-
tur.Uide Repꝛeſalia.§.2.
Reuellare nolens rem furataʒ pxio qñ tene
tur Uide furtum.§.27.
Rixã faciens quomodo tenetur.Uide Ri-
xa ꝑ totuʒ.
Seditionem cõcitans qñ teneatur. vid Se
ditio ꝑ totum.
Seducens mulierẽſ vel pueros ſubtrahen
do eos qualitercũqꝫ ſiue blanditijs ſiue mi
nis ab his ſub quoꝝ ptãte ſũt q̃ a legib⁹ vo
cantur plagiarij Utrum teneat.R.ꝙ ſic.nõ
ſolũ ſubtractos reſtituere ſed etiam omne
lucrũ qð habuiſſent ab eis hij ſub quoꝛum
ptãte erant toto tꝑe quo ſubtracti ſteterunt
ſʒ.D.Jo.de Platea.Inſti.de obli.que ex
delic.na.
Quid de ſeducente ṽginem.vide Stuprũ
§.1.ꝛ.2.
Sententiam iniuſtam dãs quomodo tene
tur.vide Judex hic.s̃.
Quomodo teneſ ille pro quo data eſt iniu
ſta ſnĩa.vide Snĩa.§.7.
Sepulturã recipientes idebite quõ teneñt
vide Sepultura.§.32.ꝛ.33.
Simoniace acqſitum qñ eſt reſtituendum.
vide Simonia.7.ꝑ totum.
Socius qñ tenetur ex ſocietate. vide So-
cietas ꝑ totum
Solutionem an teneatur qs facere obliga
tus ex nudo pacto.vide Pactum.§.4.
Solutio quõ ꝛ qñ eſt fienda.vid Solutio
ꝑ totum
Scripturas falſans vel deſtruens an tenea
tur.R.ꝙ ſic.in ſoliduʒ de omni dãno dato
proximo per hoc:ſiue fiat in libꝛis merca
toꝛum aut quarũcũqꝫ aliarum ſcripturarũ
l.1.ff.de magi.conue.ꝛ.l.qui tabulas.ff.de
fur.Ideʒ dic de vtentibus falſis ſcienter vi
de Falſarius.§.3.
Sed quid de occultantibus.R.ſʒ S.Ber
nardinum in tractatu reſtitutionum ꝙ pec
cant moꝛtaliter nec poſſunt abſolui niſi pu
blicent .non tamen tenentur ad reſtitutio-
nem:niſi quando requiſiti malicioſe pan-
dere noluerunt.ꝛ ex tali occultatione po-
ſtea deuentum eſt ad talem conditionẽ ꝙ
creditoꝛes ſua habere non poterunt. quia
ſic tenentur de omni damno eo quia cãm
dant efficacem damno proximi.
Quid de illo qui ex litteris ſuis dat damnũ
proximo ſicut ſi aliquis mercator ſcribe-
ret ꝙ alique merces valent multum in tali
patria cum non ſit verum.R.ꝙ aut littere
dirigebantur ei cui dedit damnum.ꝛ ſic te
netur ad reſtitutionem ei.Aut non dirige-
bantur.ei ſʒ ipſe eas aperuit. ꝛ ſic lʒ moꝛ-
taliter peccet ſcribẽs:tñ nõ teneſ ad reſtitu-
tionẽ:ſed ſibi iputet q eas aperuit.Si ãt mi
ſit.3° vt fraudulenter decipiat aliquem .ſic
ſcribenſ tenetur in ſolidum ꝛ etiam exeq̃ns
ſi ſcienter hoc fecit vltra peccatum moꝛta-
le quod cõmittunt.
Sponſalia contrahens quando teneatur.
vide Sponſalia.§.16.
Stuprans virginem quando tenetur.vide
Stuprum.§.1.ꝛ.2.

Tabellio quando tenet: ⁊ quō. vid̄ Tabellio. §. 6.

Taliꝫ exigens quō tenetur ⁊ qñ vide. Talia. per totum

Teſtis qñ tñr vid̄ Teſtis. §. 16. ⁊. 30.

Torturā faciēs alicui idebite. vid̄ Tortura

Transfigens propter idebitam cām quomodo tenetur. Uide Trāſactio. §. 5.

Turpe lucrū. Utrū turpiter acqſitū ſit de neceſſitate reſtituēdū. ℞. ꝙ aut acqſitū turpit. .i. cū pcō fuit acqſitū iteruenīēte dolo. fraude vel extorſione ſeu metu aut deceptōne ⁊ huiuſmodi caſibus in qbus daꝛ repetitio ꝑ actiones de dolo: vel metus cā ⁊ ſimiles: vl ꝑ offm̄ iudicis Et ſic tenet de neceſſitate reſtituere illi a quo ſic extorſit: vel ei⁹ hēdibus ſi quos hēt ⁊ ſcit: vel ſaltē paupib⁹ ſi ignorāt. ⁊ in hoc ꝯcordāt doc. ſeqntes Inno. i c. qꝛ pliqꝫ de imu. ecc. Aut acqſitū cū pctō ⁊ turpiter fuit acqſitū ſiñ dolo. fraude ⁊ ceteris pdictis. ita ꝙ ei q̄ dedit nulla ꝯpetit repeticio ꝑ actiones vel ꝑ offm̄ iudicis. Et in iſto caſu fuerūt varij doctores. Hoſti. in. c. cū ſit. de Iudeis. tꝫ idiſtincte ꝙ ē reſtituēdū paupib⁹. Alij in dcō. c. qꝛ pliqꝫ allegantes Inno. ſilꝛ i ꝯclusiōe tenēt. ⁊ ſic videt. quaſi cōis opio. Sꝫ cū nullo iure ꝓbet. dico ꝙ lꝫ ſit bonū ꝯſiliū vt i paupes erroget. vt ſic ſatiſfaciat in quo deliqt tñ ñ ē de neceſſitate ſalutꝭ. ⁊ hoc tꝫ Cardi. i. d. c. qꝛ pliqꝫ. ⁊ glo. Ray. i ti°. de rapto. §. Sed qd de focarijs. Et iudicio meo ēt hoc tꝫ Inno. i. d. c. qꝛ pliqꝫ. lꝫ cōiter doc. q tenēt ꝯtriū ꝓ ſe adducāt ⁊ male. qꝛ ſi itelligeret illd̄ qd̄ dicit ipſe Inno. fore neceſſariū ꝙ ſacerdos d̄beat ei iniungere vt i pios vſus expēdat qd̄ acqſiuit faciēdo illicitas negotiatiōes: vel qd̄ alias iniuſte acqſiuit ſine calūnia alicui fcā certe ſibi ꝯdiceret. qꝛ ſupius ibidē pmiſit ꝙ vbi cūqꝫ aliqd male qrit l' ex negotiatōe l' extōſione ex qua tñ reſtitue ñ tenet ñ dānat euꝫ ſi heredib⁹ relinquat. Itē ibidē dixit ꝙ mathematic⁹ ñ tñr reſtituere in caſu pdcō. Itē dicit de eo q i ludo aliqd lucrat ꝙ ñ tenetur niſi fuerit in dolo aliū trahendo ⁊ tñ iſti cū pcō acqrunt. Et iō oportet itelligatur ꝙ ſacerdos dꝫ ei iniungere vt reſtituat paupib⁹ de bono ⁊ equo ñ tñ de neceſſitate. ⁊ ſic tene qꝛ tali fauet ius naturale i retentione ꝑꝑ ꝯſēſū dñi tradēt̄is. Nā nihil tā naturale q̄ꝫ vt acq'itō fiat ꝭm volūtatē dñi tradēns. vt i l. nihil tā naturale. ff. d̄ re. iur. ⁊ Inſti. d̄ re. dini. §. ꝑ traditiōem. Et facit optie. qd̄ hēt. i c. ſi. de ſimo. ⁊ glo. i ſūma. 14. q. 5. ⁊ in. c. ex trāſmiſſa d̄ deci. Et ad. c. cū ſit. d̄ iudeis. qd̄ adducit Hoſti. dico ꝙ in penā illud ē ſtatutū. qꝛ aſſūpſit offm̄ ꝯ diſpoſitiōeꝫ iuris. ⁊ ñ excedet caſū ſuū. Silꝛ ñ obſtat. c. ñ ſane. 14. q. 5. qꝛ loqtur ꝯſultiue ꝭꝫ Pa. in. d. c. qꝛ pleriqꝫ. Nec ēt. c. ſi qſ ꝯtumax. 17. q. 4. ⁊. c. magne. ⁊. c. ꝙ ſup hiſ d̄ voto. q̄ allegat Inno. qꝛ ñ ꝓbāt dcm̄ ſuuꝫ ſi ſic itelligat. vt teneat. de neceſſitate Quod nō. bene qꝛ facit ad multa.

Utrū recipiēs aliqd ꝓ ceſſando a vexatōne idebita ꝓximi teneat illud reſtituere. ℞. ꝭm Pa. in. c. Dilect⁹ de ſimo. ꝙ ſic. facit. l. prima. ⁊. l. generaliter. ff. de calūp. ⁊. l. 4. § q̄ſtiōe. ff. de ꝯdi. ob. tur. cāꝫ. Rō diuſitatis ē qꝛ ē cuꝫ calūnia acqſitū. ⁊ ſic ꝯ voluntatē dñi ſꝫ i caſu pcedēti ñ. Et ex hoc pꝫ ꝙ qñ qſ dedit aliqd vel ex timore ēt reuerētiali: ſ vt ꝯſeqret ſuū debitū. vel euitaret aliqd̄ malū ille q extorſit ex pdcis cauſis. ſic tñr ad reſtitutionē: niſi ille liberaliter velit dare.

Sed qd de ypocrita q ſub forma bōi xp̄iani vel religioſi: cū ñ ſit: elemoſynas acqrit ℞. ꝭm Inno. in. c. qꝛ pleriqꝫ de imu. ecc. ꝙ tenetur ad reſtitutionem nō forte illi qui dedit qꝛ mercedem ſuaꝫ iam ē ꝯſecutus. Sed tu dic clarius ꝭm Io. de Ripol. in ꝯtctibus ſuis: ꝙ aut talis dans elemoſynaꝫ vel quid aliud errat in perſōa puta. qꝛ cīdit dare Ticio ⁊ dat Dyno. ſic Dyn⁹ tenet ei reſtituere vel illi cui intendebat dare. Aut errat in fortuna. puta. qꝛ dat diuiti credens dare pauperi. ⁊ ſic talis recipiēs tenetur ei q dedit vel pauperibus reſtituere niſi ipſe recipiens effectus fuiſſet poſtea pauper. Aut errat in conditione altera. puta credit dare ſcō vel celebraturo ⁊ huiuſmodi. ⁊ tunc ſi conditio nō ineſt recipiēs tenetur reſtituere vel ſatiſfacere per ſe vel per alium ſcðm intentionem dantis. Alij dicunt verum hoc ſi datum eſt preciſe tanq̄ꝫ ex cauſa finali ꝑꝑ illd̄: ſicut ſi daret ſic exprimendo. Secus qñ dat qꝛ ſic credit. qꝛ tunc nō tenetur ſicut ſi darē tibi qꝛ credo ſis amicus meus cū tñ non ſis qꝛ non teneris reſtituere. ⁊ magiſ placet qꝛ vt dicit. l. ſi repetenti. C. de condic. ob. cauſa. Conditio in corde retenta nō inducit repetitiōnem. maxime in caſu iſto. qꝛ vt ſupra dictum eſt talis dans illi quem credit ſcūm lꝫ non ſit iam habet mercedem ſuam pro qua dedit. ſ. pro deo qui iudicabitur cauſa finalis ex quo aliud non eſt expreſſum. Et ex predictis patꝫ ꝙ iſti queſtores qui faciunt ſe talis religionis cum non ſint. ⁊ qui promittunt dicere multas miſſas cum non dicant ⁊ ꝙ nutriunt multos infirmos vel redimūt captiuos cū tñ ñ faciant. ꝙ tenētur ad reſtitutionem vel illis q dederū. vel ꝓ quo dederūt: qꝛ ex quo petūt ꝓ tali cā dantes itelligunt dare ꝓ eadem ſi aliud nō exprimūt. Nec obſtat. dcā. l. ſi repetenti. qꝛ ſ a tis cā eſt expreſſa ex quo petunt ꝓ ea. Sec⁹ de illo qui petit ꝓ deo lꝫ fingat ſe ſanctum. ⁊ ille nō daret ſi ſciret eum non fore ſcm̄ qꝛ cauſa pro qua accipit eſt ſolus deus: lꝫ ſecundaria ſcitas ficta que nō attenditur: ſed cā principalis.

Tutor quō tenet vid̄ Adminiſtratio. §. 1.

Uendentes rē plus iuſto ptio quō tenēt. vide Emptio. §. 7.

Uenatores dātes dānū in agriſ qñ tenentur. Uide. Uenatio. §. 2. ⁊. 3.

Uiſitator a viſitatis recipiens aliqd' qñ tenetur. Uid̄. Uiſitator. §. 3.

Uſufructuari⁹ qñ tenetur. Uide Uſufructus. §. 5. 7. ⁊. 12.

Uſurari⁹ mētalis. Utrū teneat reſtituere id qd̄ ē ſibi datum a mutuo recipiēte vltra ſōtē. ℞. ꝙ lꝫ doc. ſint ꝯtrij. In hoc tñ eoſ cōcordando ſic diſtinguo. vꝫ. ꝙ aut mutuum accipiens dat liberaliter credens mutuantem hoc nō exigere aut velle: ⁊ ſic nō tenet reſtituere de neceſſitate. ⁊ iſto mō itelligenda ē opi. Ricar. i. 4. di. 15. q. 5. ar. 5. et Sco. e. di. Alex. lombar. ⁊ Car. in. c. ꝯſuluit. ⁊ i. Cle. ex graui de. vſu. q tenēt ꝙ ñ tenet reſtituere. Et fac ꝓ hoc tex. in. l. iter oēs. §. recte ff. de fur. Ubi dꝛ ꝯtctans rē credēs inuitum dñm cōitit furtū: ſed furto nō ē obligatus ſi dñs erat volēs: ad idē facit Inſti. de obli. q̄ ex quaſi delic. na. §. placet i fi. Nec obſtat. l. ſi ego. la prima. ff. ſi cer. pe. Ubi dꝛ ꝙ ſi volui tibi rē donare ⁊ tu credebas eaꝫ tibi mutuo dari nō efficit tua añ ꝯſūptionem qꝛ in hoc caſu itentio recipiētis ⁊ cōcedentis diſcordāt: ſed in caſu predicto ꝯcordāt qꝛ ille liberalr̄ dat. ⁊ iſte ſcit ſe libalr̄ datuꝫ recipere. Itē nō ob. rō Io. an. in mercurialibus in regula. pcm̄. qꝛ ꝯtctus a principio fuit vitioſus. ⁊ iō effectus ſimiliter. quia verum eſſet ſi effectus procederet a dicto ꝯtctu. ſed non ē verum ſed ꝓcedit ab alio. ſ. libera donatione qua ille donat ⁊ iſte donatum liberaliter recipit. Aut mutuum recipiens nō dat liberalr̄ ſed ideo dat qꝛ per ſigna videt mutuantem ſic velle. aut ne mutuum auferat: ⁊ ideo ſic dat. ⁊ tunc dic ꝙ talſ tenetur acceptuꝫ reſtituere de neceſſitate Et ſic limita ⁊ intellige. c. conſuluit de vſu. Inno. ⁊ Hoſti. ac Pa. ibidem cum Io. an. in dicta regula. pcm̄. qui tenent ꝙ tenetur

1 Sed quō ſcire poterit ſi dedit liberalr̄ vl ne. ℞. ꝙ ſi ſignis vel circūlocutionib⁹ ſignificauit ꝙ aliqd vellet vltra ſōtem. ⁊ tunc tenet reſtituere quod nō libalr̄ dedit qꝛ vt dicit l. ſi vero nō remunerandi. §. idē pāpinian⁹ ff. man. ꝙ qñ aliqs ſimpliciter rem ꝯcedit preſumitur donare illi q prius donauerat ſibi. Sic i ꝓpoſito qꝛ ex ſignis oſtendit ſe ñ mutuare gratis: ideo credendum eſt etiam illaꝫ eo animo dare. ſ. nō gratꝭ. Si vero nullū ſignum oñdit quo vellet aliqd vltra ſortem. ſed potius ꝙ gratiſ mutuabat. fatendū eſt ēt eum gratis dediſſe. Et hoc verum niſi aliud de mente eius conſtet.

2 Utrum ille qui mutuauit gratis teneatur reſtituere id quod ſibi datum ē a mutuū accipiēte. ℞. ꝙ ſi credit eum gratis dare non tenetur q̄ꝫdiu ille nō gratis dederit: qꝛ vt dꝛ 1. q. 2. nulla obligatio ſuſcipienti culpe maculam igerit: q̄ nō ex ambientis petitione ꝓcedat: ⁊ obligatio anidotoꝝ iuſtā parit receptionem ꝑ errorem ſolut. l. ſi teſtis. §. 1. ff de fideiuſſo. niſi eſſet error facti alieni vt puta. putabat ꝑ ſuum ꝓcuratorem eſſe ꝓmiſſū cū tamē nō eſſet: qꝛ ſic teneret. Rodo. ⁊ Aſtē. dicūt ꝙ non tenetur q̄ꝫdiu bōa fides durat. nec de cōſumptis. ſed poſtq̄ꝫ ſcit ꝙ ñ liberaliter dedit tenetur de extantibus: niſi per vſucapionem vel pſcriptionem ſua fcā eſſēt: que oppinio ē tutior in conſcia. q̄ꝫ illa Lau. de redul. in ſuis contractib⁹ qui dicit ꝙ ēt nō tenetur poſtq̄ꝫ ſcit non liberaliter dediſſe. ⁊ addit. Idem Rodo. ꝙ talis q dedit ſi habet de bonis ipſius mutuum dātis ꝙ pōt ſibi per retentionem conſulere d̄ eo quod ſic ſoluit in cōſcia. Qd̄ verum ē añ pſcriptionem. ſed nō poſt.

3 Utrum vſurarius teneat nō ſolum reſtituere rem ſꝫ ⁊ fructus. dic vt ſupra. Poſſeſſor malefidei. Et ſimiliter de lucrato ex pecūia vſuraria. vt ibidem. §. primo.

4 Utrum inducens aliquē ad fenerandum. cōſulendo vel pecuniam mutuando. vel ſocietateꝫ ꝯhendo ⁊ huiuſmodi teneatur ad reſtitutionem totius vſure. ℞. ꝭm Alex. lōbar. ⁊ Mōal. ti°. Uſura. 5. ac Rodo. ꝙ ñ niſi inq̄ꝫtum ꝑuenit ad eum. qꝛ in dādo mutuum ſub vſuris nō dānificatur ꝓximus: ſꝫ i exigēdo vſuras: Alij tñ dñt ꝙ tenetur. qd̄ non credo.

5 Utrū ꝓſonete ſeu ſēſales vſurarioꝝ ꝯtctuū teneant reſtituere oēs vſuras ipoꝝ. ℞. ꝭm Bal. in ti. de ꝯtrouerſia feudi. terminanda §. ſilr ꝙ ñ. Sꝫ glo. i. l. ſi ſciēte. ff. ad. l. pōpe. de pari. idiſtincte vlt ꝙ teneat. cū qua coue

nũ Bar. ⁊ Angel⁹ ibidẽ q dñt ꝙ pari pe-
na ſunt puniendi tales ꝓſonete. ſicut illi q
faciũt ꝯct⁹. Hoc idẽ tꝫ Girar. obdoñ: ⁊ ad
idẽ facit. l. is cui⁹ ope. in ꝑncipio. ff. ꝺ adul.
multo foꝛti⁹ miſter alius. 46. di. ſicut ñ ſuo
qꝺ credo veꝝ de ꝓſonetis coopantib⁹ i ex
actõibus vſuraꝝ. vel inuenientibus cautas
fictões qbus vſure ſoluantur. qꝛ dãni dant
cãm efficacem. Nõ aũt credo veꝝ de ꝓſo-
netis ſolũ coopãtibus vt mutuũ detur po
tius pꝛo neceſſitate debitoꝛis. ar. nõ. in. l. ſi
quã. C. de ope. liber. Imo nec peccãt ſi ad
hoc nullũ inducunt. vt feneretur. ſed ſolũ
ad paꝛos dare ſub vſuris accedunt.
6 Quid de notarijs q conficiunt inſtr̃a ꝺ de
bito vſurarũ. R̸. ſm Girar. obdoñ. ꝙ aut
palliant vſuras in inſtr̃is. puta qꝛ faciũt car
tas de duplo. vel ſub noĩe ẽptõis. ⁊ h⁹mõi
⁊ ſic tenẽtur totã vſurã reſtituer̃. ſi uſurari
us ipſe nõ reſtituet. niſi ſm quoſdã hoc fe-
ciſſet in fauoꝛem poti⁹ receptoꝛis mutui ꝙ̃
vſurarij. qꝺ põt teneri lꝫ moꝛtaliter peccet
inſtr̃m falſũ faciens. Si aũt nõ palliãt vſu-
ras. ſed apte pꝫ p inſtr̃a. tunc nõ tenẽtur. qꝛ
nõ dant cãm efficacẽ. ⁊ ſm Bal. in. R̸ica ꝺ
ꝓhi. feu. alie. p Fed. c. 2. tales ꝯficiẽtes ſciẽt
inſtr̃a i fraudẽ vſ̃aꝝ. debẽt oĩo ab offõ ãmo
ueri ob iſamiã. ar. in ꝟbo ſcriba. ibi poſito
7 Utrũ teſtes taliũ inſtr̃oꝝ ſimiliter teneant̃
ſicut notarij. R̸. ꝙ ſic ſm ꝑdictã diſtinctõeꝫ
qꝛ inſtr̃a non valent ſine teſtibus. Idẽ dic
de ꝑlatis q ſe ſubſcribunt. vel ſigillant ce-
dulas vſurarioꝝ. ⁊ cũ his ꝯcoꝛ. Gof. Ho-
ſti ⁊ Directo. ti. de vſuris.
8 Utrũ aduocati. ꝓcuratões. iudices. ſtatu
tarij. ⁊ alij quoꝝ patrocinio. ⁊ fauoꝛe ſciẽ-
ter vſure in iudicio. vel ex̃ iudiciũ exigũtur.
vel nõ reſtituũtur cũ repetuntur. teneantur
ad reſtitutõem. R̸. ꝙ ſic inſolidũ. nec excu
ſantur ex eo foꝛte ꝙ ſcripture eis poꝛrecte
appebant iuſte. ſi ꝯſcia eis dictabat ꝙ erãt
de ꝯctibus vſuraꝝ. ſm Hoſti. ⁊ Inno. in.
c. Michael. de vſu. ⁊ Archi. in. c. ſi qs ob
litus. 14. q. 4.
9 Quid de dñis terrarũ q in terris ſuis vſu
rarios moꝛantes nõ cogunt vt vſuras reſti
tuant. R̸. ſm Rodo. ꝙ tenentur inſolidum
ſi põt ⁊ non faciunt. ẽt ſi nihil ꝑuenit ad eoſ
Alex. aũt lombar. dicit ꝙ lꝫ moꝛtaliter pec
cent. tñ reſtituere non tenentur. niſi inq̃ʒtuʒ
ꝑuenit ad eos de ipis vſuris. Qꝺ aũt moꝛ-
taliter peccent. nõ credo veꝝ. niſi de iudeiſ
vſurarijs. de qbus ꝑcipitur eis in. c. p⁹ mi-
ſerabilẽ. de vſu. vt cogant eos ad reſtituẽ
vſuras extoꝛtas. Et ſilr̃ poſſet dici quo ad
iꝓſ eſſe verã opi. Rodo. quo ꝟo ad xpia
nos vſurarios ñ credo ꝙ peccẽt moꝛtalr̃. r̸
teneãt ad reſtitutionem: niſi qñ requiſiti no-
lẽt iuſtiãm miniſtrare.
Utꝝ ſocij tutões factões ⁊ h⁹mõi q ad vſ̃aꝫ 10
dãt vel vſ̃as exigũt ꝓ alijs teneãt ad reſti-
tutionẽ. R̸. ſꝫ Rodo. ꝙ ſi ap̃ eos reſidet q̃ſi
ꝑncipalis auctoꝛitas mutuãdi ſic tenẽt iſoli-
dũ: ſi illi ꝓ qb⁹ dederũt ñ reſtituũt. Si ꝟo ñ
fuerũt auctoꝛes ſed ſolũ executoꝛes ſicilli
q ad ſolã manualẽ traditiõem vſuraꝝ mã
cipati ſũt. ita ꝙ ipi ñ taxãt ꝑtiuʒ ꝯctũ ipſo
rũ: nec cũ eis ꝯhĩt pactũ ꝺ vſura ſꝫ ſolũ pe
cuniã tradũt ⁊ pign⁹ recipiũt: ſic lꝫ moꝛtlr̃
peccẽt ñ tenẽt ad reſtitutionẽ: niſi coactiue
exigãt vſuras His ꝯcoꝛdat. Girar. obdo.
Ray. ⁊ Bertolome⁹ brixieñ. in. d. c. ſic nõ
ſuo. ⁊ addit hoſty. ꝙ ille i cui⁹ vtilitatẽ ꝟſũ
ẽ tenẽt ꝑncipalr̃. alter i ſubſidiũ. l. ex hoc
edicto. §. i. ff. ꝺ eo ꝑ quẽ fac. erit. ⁊. l. elegãt
§. pe. ff. de dol. Pa. in. d. c. Michael. vult
ẽt vt i pꝛimo caſu nõ teneãtur. ſi vſurarius
ẽ ſoluẽdo. ſm qꝺ dixi tene.
Utꝝ pupillus ꝓ quo tutoꝛ multos ꝯctus 11
vſurarios fecit teneat̃. reſtituere. R̸. q ſi pu
pill⁹ dicat tutoꝛi tãto tꝑe hũiſti pecuniam
meã ⁊ ꝓpea iſta retineo ꝓ lucro qꝺ debeo
ex ipa habere: ⁊ ſic iſta itẽtiõe retineat ñ te
net̃ reſtituẽ lꝫ ſit ꝟſũ i ſuã vtilitatẽ: ſed ſoluʒ
tutoꝛ: niſi vſura excederet moderatũ lucrũ
qꝺ ꝑcepiſſet ſi in poſſeſſiões vel a tam iuſtã
negotiatiõem vt ꝺbebat. ipam ꝯſtituiſſet vt
pꝫ infra Tutella. §. 2.
Sed nunqd cũ vniuerſitas ciuitas vl̃ col 12
legiũ recipit vſurariũ emolumẽtũ ſinguli te-
neant̃ iſolidũ reſtituere. R̸. ſꝫ Hoſti. i ſũma
ti. de pe. §. ſi. ꝙ ſic: lꝫ cã vniuerſitatꝫ. nõ ſit cã
ſingloꝝ. 12. q. 2. q manumittit̃ nec obligant̃.
tãq̃ vniuerſitas q̃ aiam ñ hẽt. ſꝫ tãq̃ ſingli.
c. ꝯq̃ſtus. de vſu. c. ſicut vir. 7. q. 1. c. ſi hẽs.
24. q. 3. l. metũ. §. aiaduerteñ. ff. qꝺ me. cã. Cõ
coꝛdat Jo. an. p⁹ Ala. i. d. c. ꝯq̃ſt⁹. ſꝫ Mo
nal. titulo vſura. 5. ⁊ Rod. limitãt hoc veꝝ
de regẽtib⁹ ⁊ ꝓhibere valẽtib⁹ vel ꝯpellẽti
b⁹ aut ꝑcipiẽtib⁹ tal̃ feneraria: ñ aũt de alijs
niſi ꝑticipauerint comodũ burſale. l̃ ex hu
iuſmõi releuati fuerit ab expẽſis q̃s feciſſẽt
de ſuo. qꝛ tũc in tm̃ reſtituere tenent̃ ⁊ ñ pl⁹
⁊ hoc tene i ꝯſcia cũ q̃ Mon. ꝯcoꝛ Petr⁹
de palu. in. 4. di. 15. ⁊ Aſteñ. ⁊ Jo. An. in.
d. c. cõqueſtus de vſu.
Utꝝ ipediẽs volẽtẽ mutuare grãs ⁊ faci 13
ens vt mutuet ſub vſuris teneatur ad reſti-
tutionẽ. R̸. ſꝫ Rodo. ꝙ ſic: qꝛ ipediuit ide-
bite ꝓxi vtilitatẽ. Idẽ dic de ipediẽte ꝯctuʒ
licitũ ⁊ reducẽte ad ꝯctũ vſurariũ. Cõcoꝛ.
Monal. ti. Uſ̃a. 3. Idẽ dic de ꝯfeſſoꝛib⁹ q
abſoluũt vſurarios aut recipiũt ad ſacrã vl̃
ſepulturã ꝙ tenẽt reſtituere: ſi ex denegatõ
ne taliũ fuiſſet facta reſtitutio.
14 Quid ꝺ fidiuſſoꝛib⁹ vſurarioꝝ. R̸. Lau.
de redul. i ſuis ꝯctib⁹ ſꝫ lap. ⁊ Pau. ꝺ elea
ʒaris ⁊ multos alios ꝙ ẽt ſi ꝑncipale ſe cõ
ſtituit ꝓ vſuris reſtituẽdis ꝙ ñ tenet̃: niſi in
tm̃ in q̃ʒtũ vires hꝛ̃ditatꝫ vſurarij tꝑe fidiuſ
ſiõis valebãt. ⁊ ñ pl⁹ nec min⁹. Diſtiguit tñ
idẽ Pau. iter fidiubẽ ſimplr̃ ꝓ vſ̃is reſtituẽ
dis ⁊ ſic ñ teneat̃ niſi vt dctũ ẽ. ⁊ iter obliga
re ſe ſimplr̃ ad reſtitutiões vſ̃aꝝ qꝛ tal̃ tenet̃.
q̃ʒtũ ſue facultates põtãt lꝫ vſ̃ari⁹ ſit ñ ſoluẽdo
15 Utꝝ heres teneat̃. reſtituer̃ oẽs vſ̃as illi⁹ c⁹
ẽ heres. R̸. ꝙ ſic i q̃ʒtũ hereditas ſuffic̃ ſm
cõit̃ doc. in. c. cũ tu. ⁊ tua nos. ꝺ vſu. ⁊ vide
ſ. heres. §. 4. ⁊. 6.
16 Utꝝ qñ duo ſũt hꝛ̃des vſurarij ꝺbẽtꝫ reſti
tuere. c. ⁊ diuiſa hereditate ꝺ mille iter eos
vn⁹ efficit̃ ñ ſoluẽdo. ꝺ. 50. an alt̃ teneat̃ i to
tũ ꝺ ipis. c. R̸. Pe. ꝺ ancha. i rl̃a pci vena.
ꝺ re. iur. li. 6. q. 18. ꝙ lꝫ diuiſa hꝛ̃ditate obli
gatio hꝛ̃ditaria diuidat̃ ipo iur̃. l. 1. C. ſi cer.
pe. ⁊. l. ꝓ hꝛ̃ditarijs. C. ꝺ hꝛ̃di. vel act. vẽ.
Et ſic ſi vn⁹ efficiat̃ ñ ſoluẽdo i foꝛo ciuili alt̃
ñ teneat̃. l. legatoꝝ. ff. ꝺ le. 2. tñ i foꝛo canoni
co in q̊ dic̃ tex. i. d. c. tua nos. ꝙ hꝛ̃des ea ſt̃
diſtrictiõe cogẽdi. q̃ defũct⁹ ſi viueret q̊ ad
es alienũ. ex ꝺlicto ⁊ pcõ ꝓueniẽs tenetur i
ſolidũ. nec i tali ere hẽt locũ diuiſio. 12. tabu
laꝝ. ar. d. c. cũ tu. ꝺ vſu. ⁊ vt dic̃ ẽt Pa. i. d. c
tua nos. cõit̃ doc. i fauoꝛẽ aĩe h̃ ſequũt̃. Sed
ego ꝓ clarioꝛi itelligẽtia diſtiguo. ꝙ aut loq
mur i reb⁹ foꝛmalr̃ datis ꝓ vſuris: ⁊ ſic cũ
talia ſꝑ ſint obligata illis q ea ꝺderũt tenetur
ꝺ neceſſitate illa reſtituere qſqs illa hũerit
vt i qõe ſeq̃nti patebit: Aut ſũt res ſpãlr̃ ẽpte
ꝺ pecũia vſ̃aria. ſpãli alic⁹ ⁊ ſic ſilr̃ tenet̃ ill̃
ꝺ q̊ꝝ pecũia ſũt ẽpte. d. c. cũ tu: Aut loqmur
ꝺ alijs reb⁹ q̃ ñ ſũt foꝛmalr̃ date ꝓ vſ̃is nec
ſpãlr̃ ẽpte ꝺ pecũia vſuraria. Et ſic tũ ꝙ bo
na vſurarioꝝ ſꝫ cõeꝫ op. moꝺrnoꝝ docto-
rũ i. d. c. tua nos. ñ ſint tacite ypotecbata ꝓ
vſuris reſtituẽ. ꝙ ñ tenet̃ ꝺ neceſſitate niſi
ꝓ medietate q̃uis alter heres ſit factus nõ
ſoluendo licet dicant doc. ꝙ opi. glo. d.
c. tua nos. ⁊ ãtiquoꝝ doc. q tenẽt ꝙ oĩa bo
na vſurarioꝝ ſũt tacite ypotecbata ſit i foꝛo
aĩe pꝛaticãda: qꝺ itellige ꝺ bono ꝯſilio: cũ
nullo iur̃ ꝓbet̃. ⁊ ſcꝺꝫ hãc diſtinctiõeꝫ itelli
ge ⁊ limita. Pe. ꝺ Ancha. ⁊ doc. in hoc.
17 Quid ꝺ accipiẽtib⁹ ꝺ bõis vſurarioꝝ. R̸
diſtiguẽdo ꝙ aut acceperũt rẽ i ſpẽ datã ꝓ
vſuris q̃ ñ trãſit i dñiuʒ vſurarij. ⁊ ſic tene i
diſtincte ꝙ tenetur eã reſtituer̃ ſi extat vt nõ
biliter tenet Bal. i. l. rẽ quã in fine. C. ꝺ iur.
doc. nec ꝑt extiatiõeꝫ dar̃ ꝯ volũtatẽ dñi. l. 2.
i ꝑn°. ff. ſi cer. pe. ⁊ tex. ẽ clar⁹. 14. q. 6. ſi res
⁊ i. c. cũ tu. ꝺ vſu. Et qñ ñ trãſferatur dñiuʒ
vide. j. vſura. 2. §. 15. Aut acceperũt ñ rẽ i ſpẽ
datã ꝺ q. ſ. ſꝫ alias q̃ſcũq̃. Et ſic diſtiguo ꝙ
aut vſurari⁹ cũ talia accipiat ẽ ñ ſoluẽdo: ⁊
ſic ſi h̃ ſciũt reſtituere ẽt obligãtur qꝛ dãt dã
ni cãꝫ efficacẽ. ⁊ ſi dubitãt an ſit ñ ſoluẽdo
dico ꝙ ſi res adhuc extat ꝙ tenẽtur: ne ꝓ re
tꝑali idiſcrie aiaꝫ ponãt ſꝫ alex. i. 4. ꝑte. Si
ꝟo ignoꝛãt ⁊ credebãt ꝓbabilit̃ ꝙ ꝺ bõis ſu
is eis daret ſic ñ tenẽtur. ꝺ ꝯſũptis bõa fide
durãte ſꝫ ſolũ ꝺ extãtib⁹: niſi i q̃ʒtũ ſci ſũt lo-
cupletioꝛes. aut cũ talia acceperũt erat ſoluẽ
do: ⁊ ſic non tenẽtur. ẽt ſi p⁹ea fact⁹ ẽ ex alia
cã ñ ſoluẽdo: niſi eẽt res hita ſeu empta ex
pecunia vſuraria quã ſi habuit ti° lucratiuo
põt ille ex cui⁹ pecunijs ẽ ẽpta de equitate
canonica eã ab eo aduocare offiõ iudicis.
vt pꝫ ꝑ glo. ⁊ doc. i. d. c. cũ tu. in ſi. Addit tñ
Hoſti. ⁊ Gof. ꝙ ſi talis res ẽt ex cauſa lu-
cratiua ꝑuenit ad illũ q ſoluerat vſuras. ꝙ
ille cui ꝑus donata fuerat liberatur. l. oẽs ꝺ
bitoꝛes. ff. de acti. ⁊ obli. ⁊ ẽt vſurari⁹. Si
vero habuit ex titulo oneroſo ſic ñ tenetur
reſtituere: q̃uis poſtea efficiatur ñ ſoluẽdo
⁊ ex ꝑdcis pꝫ qd dicẽdũ ꝺ multꝫ qõnibus.
Quid ꝺ emẽtib⁹ pignoꝛa ꝑdita ab uſura 18
rijs. R̸. ꝙ tenent̃ ſicẽ emẽtes rapta. ⁊ ſm illã
diſtinctiõem de qua. ſ. Emẽtes. Uerum ẽ
ꝙ poterit repetere uel retinere id qꝺ uerisi
militer uſurari⁹ ſuꝑ illo pignoꝛe mutuauit.
Poſſet ẽt teneri ꝙ ſi res ñ extat. uel igno-
ratur dñs eius ſi extat. ñ teneri talẽ ẽptoꝛes
dare paupib⁹: niſi ſolũ illud pl⁹ qꝺ ualebat
res ultra id quo eã ab uſurario emit lꝫ tuti
us eſſet dare totũ: excepto mutuo accepto
ab uſurario ab illo q eam pignorauit.
Quid ꝺ filia uſ̃arij dotata. R̸. ꝙ ſi rẽ hũit 19
datã i ſpẽ ꝓ uſuris tenetur idiſtincte ſicẽ dic
tũ ẽ ꝺ emẽte pignoꝛa ſꝫ illã modificatiõeꝫ.
Si ꝟo alia hũit ſic ñ tenetur: niſi ꝑ h̃ ſit fact⁹
ñ ſoluẽdo. ⁊ h̃ ſciebat gener qꝛ ſi h̃ ignoꝛa-
bat nihilominꝰ ſcꝺꝫ Rod. poterit dotẽ rct
pe ⁊ retinẽ ẽt ſi poſtea ſciat qꝛ ẽ ñ ſoluẽdo.
qꝺ ẽ dctũ mirabile ⁊ mihi ñ placet qꝛ nullo
iur̃ ꝓbatur. Si ꝟo ꝑ h̃ ñ ẽ fcũs ñ ſoluẽdo ſꝫ
p⁹ea ex alia cauſa: ñ tenetur gener qꝛ hꝫ do
tẽ ex titulo oneroſo. Nec ẽt filia ſꝫ Fede. ꝯ
ſilio. 41. qꝛ lꝫ hẽat dotẽ p⁹ ſolutũ matrimo
niũ ex cã lucratiua qꝛ tñ illa ñ ẽ pecũia q̃ tñ
ſiuit i bõis mariti ſꝫ ẽ alia q̃ ꝓficiſcit̃ ex bõiſ
mariti. Iõ ñ tenet. Nec obſtat tex c. cũ tu. ꝺ
uſu. ſꝫ eũdẽ Fed. qꝛ vt dic̃ loqt̃ ꝺ poſſeſſiõnib⁹
ẽptꝫ ex pecũ vſ̃aria. et lꝫ dñſ. an. ⁊ Pa. ⁊ pe.
ꝺ an. vibãt tenet̃ ꝙ imo tenet: qꝛ lꝫ ñ ſit illa

tamen ſuccedũ loco illi⁹ pecunie date. Itẽ
qꝛ mulier ñ hȝ quartã ſuã. niſi ꝺducto ere
alieno. l. Papinian⁹. §. 4. ff. de iõffõ. teſta.
cũ qua vꝫ ꝯcordare Sco. in. 4. di. 15. tamẽ
ego credo veriſſimũ dictũ Federi. vt pꝫ ꝑ
ꝓdicta. niſi eẽt poſſeſſio ẽpta ex pecũia vſu
raria ⁊ data ꝓ dote. qꝛ tunc ſoluto mꝛĩmo
nio teneretur filia eam reſtituere. ſi pr̃ eius
foret poſtea factus ñ ſoluendo. ꝑ. d. c. cum
in. qꝛ factum legitime nõ dꝫ retractari.

20 Quid faciet gener aut filia q dotẽ habue
runt. aut de rebus in ſpẽ dans ꝓ vſuris. aut
cũ ſocer eẽt nõ ſoluendo. ꝶ. ẜꝫ Girar. ob-
doñ. ꝙ ille ꝑ quẽ nõ ſtat qn reſtituatur ex-
cuſatur in ꝯſcia. qꝛ vnus ſine altero reſtitu
ere nõ põt. durante mꝛĩmonio. Remediuȝ
tñ eẽt vt ſi pr̃ hȝ multa incerta ad reſtituen
dũ. ⁊ eſt ſoluendo ꝓ certis adeat epm qui
ei dictã dotẽ tãꝗ paupi ꝯcedat. ſi ñ ſũt ha
bita in ſpẽ ꝓ vſuris. aut ꝯpõat cũ credito-
ribus.

21 Quid de famulis vſurarioꝝ. ꝶ. ꝙ aut ẜui
unt vtiliter. puta laborando agrũ. hedificã
do domũ. hñdo curã reꝝ. ⁊ h⁹mõi. Et ſic
ſi vtilitas põt ꝯpenſari cũ eo qd accipiunt
ꝓ mercede. ſic licite eã accipiunt. ſiue ſint
vſurarij ſoluendo vel nõ. dũmõ ñ accipiãt
rẽ hitã in ſpẽ ꝓ vſuris. qꝛ talẽ nunꝗ lȝ ac-
cipere. vt. ſ. patuit. Si vero nõ ẜuiunt vtiꝉ
ſed poti⁹ inutiꝉ. ſicut q canes. aut ãcipitres
cuſtodiunt. ⁊ h⁹modi. ſic ſi eſt ñ ſoluendo.
nullã mercedẽ pñt accipe. ⁊ ſi accipiunt te
nentur reſtituere. Idẽ dic de vendentibus
res ad guloſitatẽ ꝉ põpã ꝑtinentes. qꝛ ã re
ſtituendi dant cãm efficacẽ. facit. l. ait ꝓtoꝛ.
ff. de hijs q̃ in frau. cre. ⁊ l. ſi. in ꝓn. ff. ꝺ eo
ꝑ quẽ fa. erit.

22 Utꝝ ille q mutuat pecuniã vſurario poſ-
ſit recipe ei⁹ reſtitutõeȝ. ꝶ. ꝙ aut mutuat ſci
enter ad ludũ ꝉ alio mõ ad ꝯſumẽdũ inutiꝉ
⁊ ſic ſi eſt ñ ſoluendo nullo mõ põt recipe
ei⁹ reſtitutõeȝ. ⁊ ſi recipit teneꝉ reſtituẽ. Si
vero ignorabat ꝓbabiꝉ ꝙ vellet eã inutiꝉ
ꝯſumere. ſic ẜm Pe. de palu. in. 4. di. 15. ⁊
Aſteñ. ⁊ Rodo. poterit recipe ei⁹ reſtitutõ
nẽ. multo magis ſi dedit vt vtiꝉ eã expẽde
ret. Idẽ dic ꝙ debẽtes hẽe ab vſurarijs ex
ꝯctu ꝉ qi. ꝉ ex delicto ꝉ qi. ꝙ pñt recipe qd ſi
bi debeꝉ. lȝ vſurari⁹ ſit ñ ſoluendo.

23 Quid de ẜuiẽtib⁹ ꝉ miniſtrantibus neceſ-
ſaria ad vitã vſurarij. ꝶ. ꝙ lȝ quo ad forũ
ꝯtentioſũ ſi ñ eſt ſoluendo ñ poſſint recipe
mercedẽ. vt colligitur ex glo. in. c. qꝛ i oĩb⁹
de vſuris. tñ in ꝯſcia credo poſſint recipe.
niſi ſint tales q ex ꝓcepto caritatis teneãtur
ei facere elemoſinaȝ ⁊ ſubuenire. qd q̃ñ ſit
hẽs. ſ. Elya. §. primo.

24 Quõ recipiẽtes elyas vel viuentes ꝺ bo
nis vſurarioꝝ licite poſſint hẽs. ſ. Raptõ
§. primo. ⁊ ẜm illã diſtintionem. qꝛ quo ad
deum vſurarius raptori ꝯparatur circa bo
na hita ex vſuris.

25 Uxor qñ nõ põt dare elyas ⁊ accipere de
rebus viri vide Elya. §. 7. ⁊ infra Uxor. §. 5
cum ſequentibus.

Reſtitutio ſcꝺo. ſ. Cui fa
cienda ſit ⁊ q̃
ordine. Pro cuius declaratõne
q̃rũtur plura.

Utꝝ res rapta vel q̃litercũꝗ accepta iniu 1
ſte a vo dño ſit ſẽp ei reſtituẽda. ꝶ. ꝙ ſic re-
gulariter. 3. q. 1. reitegranda de re. ſpo. qua
ſi ꝑ totũ. ⁊ ꝺ homici. ſicut dignũ. §. eoſ. Fallit
tñ hoc in qnꝗ caſib⁹. Primus ſi iuſto bel
lo poſtea ſit ꝓuat⁹ ea. Scꝺs ſi edicto impia
li ſiue eccliaſtico ſit ei ĩterdcã ad ipõs vl ſim
pſr. ꝺ heſti. c. Excõicam⁹. el. prio. ꝺ homi. c
ꝓ humani. li. 6. Et tũc reſtitutio differetur.
ſi iterdcũ ẽ ad tpõs: vel dabitur illi cui ẽ ap-
plicanda ꝑ tale edictum. Tertius ſi dñs eſt
pupillus vel furioſus aut minor: quia tũc
nõ illi ſed tutori vel curatori eius reſtitue
tur. Quartus quando dñs mortuus eſt qa
tunc debet reſtituere heredibus ꝓpꝛie di
ctis. ⁊ qui ſint habes. ſ. Heres. in prin. ⁊. §
2. Et ſi dñs in morte omnia ſua reliquiſſet
pauperibus diſtribuenda tũc paupibus dꝫ
dari ẜm Inno. in. c. qd ſicut de ellec. Quin
tus qñ lenones ⁊ huiuſmodi aliq̃d accepe
rũt a ꝓlatis eccleſiaſticis qꝛ reſtitui nõ ei dꝫ
ſed eius ſupiori vel ſucceſſori vel i vtilitatẽ
eccłie expẽdãt. ar. c. ſi qs i atrio. 17. q. 4. ⁊.
c. cuȝ vos de offi. ordi. ⁊. c. de hoc. ꝺ ſimo
⁊ hoc auctoritate iudicis pñiarij ẜm Ri-
car. vel ſcꝺm Hoſti. ⁊ glo. Ray. ſi eccleſia
ſatis habũdat dabitur paupioꝛib⁹. ar. d. c.
ſi qs in atrio. ⁊ hoc idem tenet Monal. ti.
Reſtitutio. primo.

Utꝝ res ablata ab eo q nõ erat dño ſꝫ iu 2
ſto titulo poſſidebat ſit ei reſtituenda. ꝶ. ꝙ
ſic nec vo dño dꝫ reſtitui ſine eius voluntate
l. is cui⁹. ff. ꝺ. fur. ⁊. l. ſi qs ꝯductiõis. C. lo
ca. ẽt ſi ſit fur q eã tali titło. aliꝉ ꝺdit dcã. l. ſi
qs. Fallit h qñ eã ẜcepiſſet ſb tali titło. i frau
dẽ vi dñi. qꝛ tũc tenẽtur facẽ ꝙ dñs eã hẽret
eidẽ denũciãdo rem. caute tñ ſine ſcandalo
alicui⁹. 22. q. 5. hoc videtur.

Utꝝ hñtes ꝺ bõis ĩfideliũ ex vſura ⁊ hui 3
uſmõi teneãtur eis reſtituẽ. ꝶ. ẜꝫ Monal.
ti. Reſtitutio. 3. ꝙ ſic. niſi eccleſia hẽat bel
lum ꝯtra ipõs qꝛ tunc nõ eis. ſed paupibus
xpianis reſtitui debent.

4 Utꝝ acceptũ ex turpi cã reſpectu dãtis in
caſu in quo reſtitueꝉ tenetur. poſſit reſtitui
illi q dedit. ꝶ. ꝙ no. ſed dꝫ paupib⁹ eroga
ri. ſi ille q dedit potuit alienare. qꝛ i pari cã
turpitudinis potior eſt conditio poſſidẽtis
l. ſi ob turpem. §. porro. ff. ꝺ condi. ob tur.
cau. et. l. 2. C. eo. ti. iuncto. c. cum tu. de vſu.
Fallit hoc in duob⁹ caſibus. Primus qñ
in iniuriã alterius eſt datũ. qꝛ tunc illi in cu
ius iniuriam eſt datũ dꝫ reſtitui. vt pꝫ in ſi
moniace dato. qd reſtituitur illi eccleſie in
cui⁹ iniuriam eſt datũ. d. c. de hoc. Secũd⁹
caſus eſt qñ turpiter datũ et acceptũ ipſo
iure applicatur fiſco vel ꝓuato. qꝛ tc nõ dꝫ
dari paupib⁹. ſed illi cui applicatur. qꝛ de
alieno nõ eſt facienda eleymoſia. 1. q. 1. nõ ẽ
putãda. ſi tñ excepto iſto cãu. vo reſtituiſſꝫ
ei q ꝺdit eẽt liberat⁹ ab obligatõe reſtitutõis
qꝛ nullo iure hoc ꝓhibetur. et pene ſunt re
ſtringende. c. odia. de re. iu. li. 6.

5 Utꝝ acceptũ ex turpi cã reſpectu ſolũ ipſi
us recipientis. ſit danti reſtituẽ i caſu quo
reſtituere obligatur. puta dedit qſ alicui ne
faceret tale malũ. vel vt faceret id ad qd te-
nebatur. ꝶ. ꝙ ſic. vñ iudex q non vult dare
ſniam. niſi data ſibi pecunia et h⁹modi ei q
dedit dꝫ reſtituere. l. 1. ⁊. 2. ff. de ꝯdi. ob tur.
cãm. ⁊ expſſe in. c. nõ ſane. 14. q. 5. Fallit h i
cãu. c. cũ ſit. de iudeis. vbi ea q̃ infidelis lu
cratus fuit a xpianis occaſiõe officij publici
inter ipõs reſtitueꝉ tñr paupib⁹ ẜm ꝓuidẽ-
tiam epi.

6 Quid de oblatõe recepta a manifeſtis vſu
rarijs. ꝶ. ꝙ lȝ ſint opi. diuerſe in. c. qꝛ i oĩ-
bus. de vſu. Tu tñ dic ẜꝫ Jo. An. ꝙ aut vſu
rarius inchoauit reſtituere. vel ẽ pat⁹. ⁊ ſic
reſtituetur ei vt ipe reſtituat qbus extorſit.
⁊ ſic intelligenda eſt ẜa opi. q̃ ẽ in glo. d. c.
qꝛ in oĩb⁹. Si vero nõ eſt patus reſtituẽ. tc
hẽbit locũ pma opi. in ꝓdicta glo. quã ſeqꝉ
Hoſ. Inno. ⁊ Hoſti. vꝫ ꝙ fiat epo. vt ipſe
reſtituat dãnificatis. qd veꝝ credo. qñ epus
eſt talis qualitatis. ꝙ hoc faciet. alr̃ ipe q eã
recepit dãnificatis reſtituet.

7 Sed qd ſi ille cui reſtitutio eſt fienda lon
ge diſtat. ⁊ nõ põt ei mitti ſine ſũptib⁹. ꝶ. ꝙ
nihilomin⁹ reſtituẽda ẽ ei. niſi ſit modicuȝ
qd reſpectu illi⁹ cui debeꝉ. qꝛ hñdans ẽ. qꝛ
tc ẜꝫ Rodo. poſſet paupib⁹ dari ꝓ aia ei⁹.

8 Quid ſi neſcitur vbi hitet. ꝶ. ꝙ ñ tñr eua-
gari vt eũ q̃rat. ar. l. ꝙ niſi fiat. §. 1. ff. ꝺ ope.
liber. ⁊ iõ paupibus dabitur. niſi expecteꝉ
veriſ.ꝉ rediturus.

Sꝫ cui⁹ ſũptib⁹ mitteꝉ ei qñ ſciꝉ vbi ẽ. ꝶ.
Pa. in. d. c. cũ tu. de vſu. ꝙ ſi eſt male fidei
poſſeſſoꝛ. puta. fur: aut vſurarius: aut h⁹mõi.
⁊ ipe receſſit de loco vbi ea accepit vel ex
torſit. tñr ſuis ſũptibus eidẽ mittere. Si vo
ille cui⁹ erãt fuit ille q ſe trãſtulit alibi. tc ſuis
ſumptib⁹ ei mitteretur. ⁊ ſic intelligenda ẽ
glo. in. d. c. ⁊ ſic diſtinguit lex in re legata. l
cũ res. ff. de lega. 1. Qꝺ lito veꝝ: niſi inueni
retur aliqs f.dus q gratis vellet deferꝛ. ar.
c. ſignificante. ꝺ pigno. Nõ. tñ ẜm Ber. ꝙ
ſi ſũpt⁹ excedunt ſũmã rei reſtituende. ꝙ tc
paupibus ẽ diſpenſanda. ar. d. c. cũ tu. ⁊. c.
anterioꝝ. 2. q. 6. Si aũt ñ ẽ male fidei poſſeſ
ſor. ſꝫ aliquo iuſto titulo hȝ. tũc credo arbi
trio boni viri ſũ ſequeñ. cui⁹ ſũptib⁹ mittaꝉ
pẽſata cã ⁊ q̃litate abñtic. ⁊ ñ fuerit i mora

Utꝝ cũ pl̃es ſunt obligati alteri iſolidũ. 10
⁊ vno ſoluente totũ. alij teneantur eidẽ ſol
uenti. qlibet ꝓ pte ſua. ꝶ. Monal. ti. Reſti
tutio. 6. ꝙ ſic in foro ꝯſcie. qꝛ vtiꝉ egit nego
tiũ eoꝝ. l. cũ pecuniã. ⁊. l. ſoluendo. ff. de ne
go. ge. Fallit h i raptõib⁹: ⁊ furib⁹ ⁊ h⁹mõi
qꝛ ſi ille q hũit rẽ ſatiſfacẽ. ñ tñr alij eidẽ ſatiſ
facẽ. niſi i q̃ntũ ꝺ talib⁹ bõis ꝑuenit ad eos.

Sꝫ qd fiet qñ qſ neſcit cui reſtitutõ ad quã 11
tñr fiẽda ſit. nec ei⁹ heredeſ cognoſcit. ꝶ. ꝙ
nihilomin⁹ paupibus. vel in pias cãs ẽ reſti
tutio faciẽda. ar. d. c. cũ tu. ⁊. c. diuie. 87. di.
⁊. c. epõs. 88. di. ⁊. c. ꝯceſſo. 12. q. 2. ⁊. c. ſi. 6.
q. 3. ⁊. c. 1. de rapto. Unde dicit Tho. ẜa ẜe. q.
62. ꝙ ſi ille cui reſtitutio dꝫ fieri ſit oĩo igno
tus. facta diligẽti inqſitõe de pſona ei⁹. vel
ei⁹ heredibus. dꝫ hõ reſtituere dando eley
moſinas ꝓ ſalute ipi⁹: ſiue ſit mortuus. ſiue
viuus. Et addo ꝙ inter paupes eligẽdi ſũt
paupiores. ⁊ inter equaꝉ paupes. iuſtiões
qꝛ ſi ⁊ oĩb⁹ debetur miſericordia. iuſto tñ ã
plius. vt dicit Ambro. i li. de officijſ. ⁊ nõ.
in. c. ñ ſatis. 86. di. ⁊ vt dicit Hiero. ⁊ nõ. i
c. ſi. 16. q. 1. in paupib⁹ nõ tã pauptas ꝗ re-
ligio attendenda eſt.

Quid ſi facta reſtitutõe i ꝓdictos paupes 12
appeat dñs rei. ꝉ ei⁹ heres. ꝶ. ꝙ ſi taꝉ q reſti
tuit ſecit debitã diligentiã ad ipm inueniẽ
ſic nõ tñr ãplius. qꝛ bona fides nõ patitur.
vt ſemel exactũ exigatur. c. bõa fides. ꝺ re.
iuꝛ. li. 6. Secus ſi nõ adhibuit debitã dili-
gentiã. qꝛ ſic iteꝝ teneretur. qꝛ vt dꝛ in. c. ſic
dignũ §. eos. de homi. Nõ. n. aliena cũ ipa
potaiſſent eis quoꝝ fuerĩt. reſtituere debue-
runt paupibus erogari.

Utrũ reſtitutio ꝓdictoꝝ incertoꝝ ſit ne- 13
ceſſario faciẽda paupib⁹ illi⁹ loci i q̃ ꝓdicta
reſtituẽda ſunt hita. ꝉ dãnũ ẽ datũ. ꝶ. Ho.

Q

⁊ aliq alij doc.in.d.c.cũ tu. tenent ꝙ ſic.q̄ꝛ
eius pōt puenire forte ad heredes. vel ad
eos qbus eſt ſienda. Sed Fede.cōſilio.25
do. Inno. ⁊ Pa.tenent ꝙ eſt de bono cōſi
lio.nō ꝺ neceſſitate. ⁊ hoc tene.q̄ꝛ iura ſimi
pl̄r dicunt.ꝙ errogatio fiat in paupes.vt in
d.c.cũ tu. ⁊ in.d.c.ſicut dignū. Nec ob.c.i
de rap. q̄ꝛ ibi ſciebat pſōa cui faciēda erat
reſtitutio.alias ep̄s nō ſuiſſet mol⁹ excōica
re ex offō ſuo niſi ad petitōem ptis.c.inno
tuit.i fi.ꝺ elec.⁊.l.4.§.hoc aūt.ff.ꝺ.dā.iſec.

14 Sed quero an regratur auctoritas ſupi
oris,p tali reſtitutōe incertoꝝ.℞.Inno.de
imu.ec.i.c.q̄ꝛ pleriq̄ʒ.dicit ꝙ dʒ fieri auc
toritate cōfeſſoris.Ray.vero tʒ ꝙ fiat auc
toritate ep̄i.vel pniarij.vel capellani.i cui⁹
dioceſi hita ſunt.c.dine.87.di.c.ep̄s.lo vl
tuno.88.di. cōceſſo.12.q.2.Hoſti.in.c.cuʒ
ſit de iudeis.⁊ in.d.c.cū tu.tʒ ꝙ neceſſa-
rio regritur auctoritas ep̄i.Sed tu tene cū
Sco.in.4.di.15.q.2.ꝙ lʒ ſit bonū hēre con
ſiliū ꝯfeſſoris aut alteri⁹ bone pſone.ĩn ma
gis ſecuꝝ eſt ꝙ ille q dʒ reſtituere ipe reſti-
tuat.Et ꝙ nō regraẜ alia auctoritas.tʒ Ar-
chi.in.c.2.de teſtis.⁊ in.c.nō ſane.14.q.5.
⁊ Jo.mo.in.c.q̄ꝙ̄.de vſu.li.6.Jo.de li.
Pan.⁊ Gemi.⁊ Jo.cal.ſup Cle.1.ꝺ pui.
Pa.in.d.c.cū ſit.Et facit ad hoc.d.c.cum
tu.⁊.d.c.ſic̄ dignū.§.eos.in glo.⁊ in.c.iua
de teſta.⁊ alia iura q̄ cōiter dicunt.ꝙ obli-
gatus ad reſtitutōem dʒ reſtitueẜ.Nec ob.
d.c.cū ſit.q̄ꝛ loqtur ꝺ iudeo.de quo pſumi
tur ꝙ nō recte diſpenſaret.ppea ibi dr̄ ꝙ ſi
at auctoritate ep̄i.⁊ iō nō extenderetur ad ca
ſū diſſilis rōis.Tñ veꝝ eſt ſʒ pdictū Archi.
ꝙ in.4.caſibus ep̄s pōt ſe intromittere de
reſtitutōe incertoꝝ.Primus qñ mortuo il
lo q debebat reſtituere.nullus eſt relict⁹ he
res vel executor ad reſtitueñ.Si vero heres
eēt relictus.vel executor.tunc ſolū regrere
tur de ꝯſilio ep̄i auctoritas:facit.c.de laicis
12.q.2.⁊.l.nulli.C.de epi.⁊ cle.⁊ in hoc cō
cordant Jo.⁊ Ant.⁊ Ber.in.d.c.cū ſit.in
glo.ymo ēt ep̄o phibente debent ⁊ pñt re
ſtituere.vt in.c.religioſus.in fi.de teſta.li.6
Secundus caſus in quo pōt ep̄s ſe itromit
tere eſt.qñ ille q dʒ reſtituere nō vult.⁊ i iu
ditio agitur ꝯ eū.Terti⁹ ē qñ reſtituens ma
le diſpēſaret.puta amicis q nō indigēt ⁊ h⁹
modi.q̄ꝛ ep̄s poſſet ſe intromittere.vt lĩme
iteꝝ diſpenſaret.q̄ꝛ nō dr̄ factū qꝺ al̄r ē fcm
q̄ꝫ debuit.de re.iu.q ex iniūcto.Nec ēt excu
ſaretur:ſi interueniēte auctoritate ep̄i male
diſtribueret.q̄ꝛ ep̄s nō hʒ ſe intromitteẜ.ni
ſi ꝙ bñſiat.ppea abo celeſtē incurrerēt ira
cūdiā.l.ſi qs ad declinādā.ad fi.C.de epi.
⁊ cle.Quart⁹ caſus ē qñ talia icerta ſi mani
feſtoꝝ vſurarioꝝ.q̄ꝛ tūc ep̄o diſpēſare ptī-
nent ſeẜ auctoritate.Et addit Jo.de ligna.
in.d.c.cū ſit.ꝙ ſm Jo.cal.i quodaʒ ꝯſilio
ſuo.⁊ fr̄eʒ Claꝝ.⁊ Ugo. ꝙ ep̄s excōicare
ñ pōt de iure ſacerdotes q ſe itromittunt ꝺ
diſpenſatōe incertoꝝ.Ex quo pʒ ꝙ multo-
min⁹ religioſos exēptos.⁊ ꝙ ñ ē caſus ſu⁹
nec ſibi pōt de iure retinere.niſi i.4.caſib⁹
pdictis.al̄r bñ poſſet ſacerdotes excōicaẜ.

15 Utrꝫ vſurari⁹ ſit tut⁹ qñ pmiſſo edicto ge
nerali.ꝙ q̄ ſoluit vſuras veniat īfra tot dies
p reſtitutōe hñda.qbus dieb⁹ elapſis ep̄s
fert ſniam.ꝙ cū null⁹ appeat bona ſū: icer
ta.⁊ ipe tāq̄ꝫ icerta aſſignat ep̄o.ſi p⁹ termi
nū pdictū appeat aliqs.℞.Fede.in ſuis cō
ſilijs tʒ ꝙ ſic.Sʒ ego diſtiguo.ꝙ Aut ſūt di
ſpenſata pie.⁊ ſic verum dicit et ſecurus
eſt.Aut non ſunt diſpenſata pie.puta quia
partem dedit epiſcopo pro menſa ſua.⁊
ptem ſibi retinuit.ñ tamen vt paup.ſʒ vt ſta
tum teneat.⁊ ſic ñ ē tut⁹.niſi talibus ſatiſfa-
ciat.Et ex pdictis collige ꝙ ſi hētur ep̄s tal̄ꝭ
ꝯdictōis q̄ reddit⁹ ſuos diſpēſet i paupes
reẜuata ſibi ſolū neceſſitate.ꝙ tūc tales hñ
tes diſpēſare incerta ñ debēt id facere ſine
eius ꝯſilio ⁊ auctoritate.q̄ꝛ pſumeñ ē q no
uit melius paupes q̄ꝫ aliqs alius.Si vero
tal̄ꝭ ē ep̄s q de paupibus nihil curat.ſʒ poti
us de pōpis ⁊ ſtatu.aut ſublimatōe pentū.
tūc tali nō ſunt danda talia incerta.q̄ꝛ q tali
ea daret.nō eēt tutus in ꝯſcīa.ſed ipe ea diſ
penſet vel videat quō diſpenſentur.

16 Quo ordīe tñr qs ſatiſfacere q pluribus
hʒ reſtituere.⁊ ex diuerſis cauſis.⁊ nō va-
lens oībus ſatiſfacere.℞.ꝙ pmo ⁊ neceſſa
rio dʒ reſtituere certa.q̄ꝛ ſi reſtitueret icer-
ta.ex qua reſtitutōe efficeretur ñ ſoluēdo p
certis ñ ſatiſfeciſſet.ymo poti⁹ dānatōem ſi
bi acqreret.vt pʒ ex pdictis.Qꝺ facit ꝯ he-
redes vſurarioꝝ q̄ ꝯueniūt cū ep̄o de icertis
vt ſepeliatur cadauer vſurarij.cū tñ ñ ſit ſol
uēdo creditoribus ſup certis.Secundo re
ſtitueñ eſt hñtibus actōes ad rē.puta q̄ꝛ res
reſtituenda ē aliena.q̄ ſp dño reſtituenda ē
ſm ꝙ.ſ.patuit.Idē ēt ſi hēat rē q̄ fuit alte-
rius.⁊ ab eo ſine iuſta cā abdicata.puta p
metū vl̄ al̄r.ff.qꝺ me.cā.l.metū.§.cū aūt.Jo
dic de rebus depoſitis ſi extant.Et genera
liter ſp dñi reꝝ ſi extant ipe res ſunt pponē
di oībus.l.veri.§.in bonis.ff.de pui.cre.ꝙ
ſi res extant ⁊ fuerant vendite.lʒ ſint trāſla
te in dñium ementis.tñ ipi vendenti cuius
erant eſt ſatiſfacieñ de pcio priuſq̄ꝫ alijs.l.
Julianus.§.offerri.ff.de acti.ēp.⁊ vendi.
ꝙ ſi nō extarent.ſed alie ſubrogate fuerūt
ex pcio illaꝝ nō pponentur.niſi vt.ĩ.dicam
de hñtibus actōes pſonales.q̄ꝛ tales res ſb-
rogate nō ſunt p pcio obligate.l.qdā.ff.ꝺ
in rē ver.vbi eſt nōbilis tex.⁊ rō eſt q̄ꝛ pciū
ex illa re rdactū nō erat obligatū.ergo nec
res q̄ emitur ex ipo.Idē quoq̄ꝫ dic i pmu-
tatōe.q̄ꝛ vbi ſpēs in obligatōe eſt.nō ſucce
dit altera loco alterius.vt.ff.de ver.ſi.l.la-
beo.⁊.ff.de rei ven.l.mater.Fallit h̄ i ēpto
ex ſpāli pecunia alterius.de quo dic.vt.ĩ.
Solutio.§.ii.Sed tñ in h̄ caſu nō ppone𝔯
hñtibus actōes reales.Poſt pdictos habē
tes actiōes ad rē veniunt vxores.ceteris pi
bus p dotibus ſuis q̄ pferuntur nō ſolū p-
tendentibus pſonalem obligatōeʒ.ſʒ ēt hñ
tib⁹ tacitā ypothecā ēt añriorē.l.aſſiduis.C
q po.in pi.habe.facit.l.vbi.C.de iu.do.⁊
l.2.C.de ſer.pi.da.Fiſcus quoq̄ʒ ſile priui-
legiū hʒ cū vxoribus.⁊ iō prior tpr̄ pfere𝔯
l.q̄ꝫuis.C.de pui.fi.Ipi tñ vxorib⁹ ⁊ fiſco
pferuntur añriores creditores expſſas ypo
thecas hñtes.ſed nō poſteriores.vt in glo.
d.l.aſſiduis.Sʒ ego teneo ꝯtrariū quo ad
vxores de habētibus expſſas ypothecas
vt.ſ.Dos.§.ii.Poſt pdictos veniunt oēs
hñtes expſſas ypothecas ⁊ poſteriores.⁊ p⁹
ipos hñtes tacitas ypothecas.⁊ i iſtis hñti
bus expſſas.qui prior eſt tpr̄ potior eſt in
iure.Aduerte tñ hic ꝙ expenſe facte in ſue
rando prius ſunt reſtituende q̄ꝫ ſatiſfacieñ
habētibus tacitas vel expſſas ypothecas i
bonis ipius defuncti.vt eſt tex.in.l.penul.ff
de reli.⁊ ſūpti.fu.⁊ in.l.at ſi qs.§.i.eo.ti.
Poſt iſtos veniunt deponentes.ſi depoſi
tū nō extat.l.ſi hoiem.ff.depo.§.fi.Et ideʒ
dic de hñtibus pecuniā in illā negociatōeʒ
vt.ĩ.Solutio.§.ii.nō tamē tali priuilegio
gaudent q ſub noīe depoſiti mutuāt ad vſu
rā.vt pʒ in.d.l.ſi hominē.3⁹ reſtituendum
eſt habentibus actōes pſonales.⁊ int̄ iſtos
Primo veniunt ſimplices priuilegiarij.ſ.
habentes priuilegia pſonalia nō realia.q̄ꝛ
priuilegiū ypothece.cū ſit ad rem ē potior
priuilegio pſonali.l.repiū.ff.ꝺ pac.Poſt
hos veniunt oēs cirographarij p rata.nō
attenta prioritate ꝯtctū.q̄ꝛ licitū eſt debitōi
pp cumulū creditoꝝ facere deteriorē cām
prioꝝ creditoꝝ.nō tamen dominiū vl̄ ypo
thecā ſeu priuilegiū habētiū.l.i.§.cōtrario
ff de ſepa.bo.⁊ iſta eſt rō q̄ i cirographa
rijs creditoribus nō attenditur tps.Cum
predictis omnibus concordat Bal.in.l.p
debito.C.de bo.auc.iu.poſ.que credo ve
ra.niſi per ſtatutum municipale aliud caue
atur.vt Janue in mercatōibus fallentibus
q̄ꝛ tunc illi ſtabiẜ niſi ꝯtineat iniqtatem ex-
preſſe.

17 Quid de herede qui hʒ multos cui dʒ ex
legatis ⁊ alios creditores ex alijs cāis.℞.
ꝙ ſi debita ſunt ꝯcta p eum cuius ē heres
⁊ fecit legata.tunc dʒ pponere creditores
ex ꝯctu vel quaſi.ſeu maleficio vl̄ quaſi ipis
legatarijs.ſi oibus nō pōt ſatiſfacere.Si ve
ro legata ſunt facta p eum cuius eſt heres.
⁊ debita p eum qui eſt heres ⁊ q dʒ ſolue𝔯
ſic prius ſoluet legata.q̄ꝛ bona defuncti ſūt
tacite ypothecata p legatis ⁊ fideicōmiſſis
l.i.C.cōia de le.

18 Quis eſt pponendus.an ille cui debetur
ex cōtractu vel quaſi.vl̄ ille cui debetur ex
maleficio vel quaſi.℞.quidam dicunt ꝙ il
le cui debetur ex cōtractu vel quaſi.ſed ego
hoc nō credo.cū nullo iuẜ pbetur.⁊ iō re
ſtituet ſm ordinem predictum.

19 Quid de ſimpliciter ſoluente.non ſuato
ordine ſuprafcripto.nūqd in conſcientia
liberatur.℞.Rod.tʒ ꝙ nō.niſi credidiſſet
fore ſoluendo omnibus.vel niſi ignoraſſet
vnum creditorem fore potiorem alio.cum
quo concōdat Hoſti.⁊ Monal.ti.reſtitu
tio.8.Qꝺ verum credo.niſi laboraſſet tali
ignorantia que eum non excuſaret.c.apo-
ſtolice.de cle.exco.mi.

20 Utrꝫ reſtitutio incertorum que pauperi-
bus dʒ dari.vt.ſ.patuit poſſit auctoritate
epiſcopi conuerti in reparatōem eccl̄e vel
monaſterij ſeu edificatōnem.℞.Jo.An.in
c.religioſis.de teſta.tʒ ſic dicens fuiſſe diſ-
putatū per excelētiſſimos doc.ꝙ ſi eccl̄ia
idiget neceſſaria augumētatōe.puta q̄ꝛ po
pulus non poteſt in ea ſtare ad officium.
nec facultates eccleſie.ſufficiunt ad eius re
parationem.ꝙ poteſt epiſcopus propria
auctoritate ſine pauperum graui damno
talia incerta conuertere in eius reparatio-
nem.Si vero facultates eccleſie ſufficiunt.
vl̄ reparatio ñ eſt neceſſaria.ſed voluntaria
vel nimia fames iminet.ſic non poteſt.
ſed tenetur pauperibus dare c.paſtoralis
96.di.⁊ p iſta opi.facit q̄ꝛ bona eccleſia
ſtica ſic ſunt pauperibus obnoxia.ſicut illi
cite acquiſita vt in.c.auꝝ.12.q.2.⁊.c.i.16.
q.i.Et tamen epiſcopus poteſt pro repa-
ratione eccleſie dare centeſimam vel quin
quageſimam.c.bone.12.queſtione ſecun-
da.c.apoſtolice.de donationibus.Ergo
⁊ de illicite acquiſitis idem poterit fa-
cere.Facit ad idem.c.ecce.⁊.c.ſtatu-

mus.16.q.i. Sʒ ꝙ nō poſſit.tʒ Pe. ꝺ pa.
i tractatu.ꝺe canonica portōe epi.c.7.ꝛ ꝺi-
cit ꝙ ꝑdicta ꝺeteriatio nō ē bōa.q꞉ vꝫ ꝯ ca-
ſū Cle.q꞉ ɔtingit.ꝺe religi.ꝺo.vbi pʒ.ꝙ ca
q̄ relinquuntur ad vſus paupꝫ.nō pñt ſiñ
auctoritate pape in aliū vſū ɔuerti.ꝑ quam
Cle.ꝺicit idē Pe. ꝙ executor teſtamēti in
certa nō poterit diſtribuere niſi paupibus
quā opi. Pe.credo verā i legatiſ factꝭ pau
pibus.niſi in caſu qñ talis eccl'a vel mona-
ſteriū repararetur. Ex cuꝰ repatōe populus
multū hēret ꝓuocari ad obſuantiā xp̄iane
religionis.q꞉ tunc liceret. Et ſic liitarē opi.
Jo.An.ꝑdictā.q꞉ in tali caſu ſit bonū pau-
perū.eo ꝙ fideles ad eſſas hñdantius.ꝑ h̄
inuitanſ.alſ nō.ita tñ ꝙ ñ imineat nimia fa
mes.ſed in certis reſtituendis nō ē vera. ſʒ
tene opi.Jo.An.q꞉.ꝺ.Cle.q꞉ ɔtingit. non
loquitur ꝺe talibus.

r

Eſtitutio. iij.

ſ.qñ qs tñr ad eā faciendā.ꝓ cuiꝰ
intelligentia.

1 Queritur. vtrū qs teneaſ ſtati reſtituer̄ cū
pōt.℞.ꝙ ſic.qꝺ pʒ ꝑ.c.ſepe ɔtingit.ꝺ reſti.
ſpo.ꝛ rō eſt ſm Sco.in.4.ꝺi.15.q꞉ ꝑceptū
ꝺe reſtituendo lʒ videatur affirmatiuū.tñ ca-
dit ſub illo ꝑcepto negatio. Nō furtū facieſ
Exo.20.q̄ ꝑcepta negatiua obligant. ꝛ ꝓ
ſēꝑ ꝛ ad ſꝑ.ꝛ hoc eſt qꝺ voluit ꝺicer̄ Tho.
ſa ſe.q.62.ſ. ꝙ ſicꝫ accipe rē alienā ē ꝯ iuſti
tiā.ita ꝛ ꝺetinere eā. ꝛ ꝑpea ꝺicit tex. in.ꝺ.
c.ſepe ɔtingit.nō multū intereſt quo ad pi-
culū aie iniuſte ꝺetinere.ac inuadeſ alienū
tō totiens mortalr̄ peccat qs.quotiens ſcit
ſe ꝺebere reſtituere.aut ſatiſfacere ꝓprio.ꝛ
pōt ꝛ nō vult.vt ꝑ ꝑdicta pʒ. nec pōt abſol
ui.niſi ꝑus reſtituat potēs reſtituer̄.c.ſi res
14.q.6.niſi in caſu.qñ ꝺoleret ꝙ nō reſtitu-
it q̄ꝑmū potuit ꝛ ꝓponit q̄ꝑmum poterit
ſatiſfacere.
2 Quid ꝺe illo q cū poſſit reſtituere nō vult
ſed heredibꝰ vt reſtituant iponit.℞ ꝙ ꝑ h̄ ñ
eſt in ſtatu ſalutis.ſed potiꝰ ꝺānatiōis. ꝛ ſi
ſic moritur.oīo ꝺānatur. Si tñ ob h̄ ipone
ret heredi ſatiſfactōeʒ.q꞉ meliꝰ ꝑ ipꝫ hēr ꝺē
poterit fieri q̄ꝫ ꝑ ſeipꝫ.ꝓponēs ſirmit̄ ꝑ ſeipꝫ
ſatiſfacere ſi ſic poſſet.ita erit i ſtatu ſalutiſ.
3 Quid ꝺe ɔſtituto in articulo ex̄me neceſſi
tatiſ.an teneatur reſtituere.℞.ſm Sco.vbi
ſ.ꝙ nō.q꞉ in ex̄ma neceſſitate oīa ſunt cōia
l.i.§.cū in eadē.ff.ad.l.ro.ꝺe iac.vñ iſta reſ
iure poli efficitur ꝺetinentiſ ex̄ñtis in tali ar
ticulo.niſi ille cui ꝺʒ reſtitui ſiſr̄ ſit in tali ex̄
ma neceſſitate q꞉ tunc illi ꝺebetur.q ꝑus in
talē ꝺeueniſt neceſſitatē. ꝛ ſi eodē ipi ꝺeue-
nerunt ꝺño eſt reſtituēda.q꞉ ꝺuobus ɔcur
rentibus ꝑualet qꝺ eſt potiuſ.ar.l.quermur
ff.ꝺe ſta.ho. Et ſubdit Sco.ꝙ ſi talis ꝺetē-
tor eā rē nō occupauit añ talē neceſſitatē.lʒ
veniat ad pinguiorē fortunā nō tñr reſtitu
ere. Secꝰ ſi ꝑoccupaſſet añ talē neceſſitatē.
Utrū ꝺebitō q ñ ē in articulo ex̄me neceſ 4
ſitatis.ſed tñ ñ pōt reſtituere ſiñ magno ſuo
ꝺāno tp̄ali.puta ꝺeſtructōne artis ex qua
viuit ipe ꝛ familia ſua.q꞉ oporteret vende
re inſtr̄a.vel libros.vel capitale.ex qbꝰ vic
tū lucratur.ſilr̄ ſtatim teneatur reſtituer̄.℞.
ſm Sco.vbi.ſ̄.ꝙ ſi ille cui ꝺbeſ ē hñdanſ
ita ꝙ cōpetenť pōt trāſire ſine eo qꝺ ſibi ꝺe
betur.tunc nō tñr ſtatim reſtituer̄.ſed ꝺʒ pe
tere liñiam ꝺifferendi reſtitutōem ꝑ ſe l' ꝑ in
terpoſitā pſonā ſi fieri pōt ſine piculo.quā
ſi ꝺat pōt ꝺifferre ſm ꝙ cōuenerūt. Si vō
nō vult ꝺare.tunc ſm Jo.ꝺe neapo in quo
libeto.9.q.22.ēt ꝺifferre pōt. annuati aliqd
reſtituendo ꝓut melius poterit. Pro cuiꝰ
ꝺicto facit in ar.c.ſicut hij.in ꝺ. inuadeſ cū
glo.47.ꝺi.ꝛ.c.ſi qs.ꝺe fur. vbi pʒ ꝙ ma-
gna neceſſitas ēt ſi nō ſit extrēa excuſat a re
ſtitutione.ꝺʒ tñ ſibi cauere a ſupſluis q꞉ nō
pōt viuere cū honore ꝛ cū ꝺecentia ſtatus
qs ꝺe alieno.ſm Ri.in.4.ꝺi.15.articulo.5.
q.4.ꝛ ſi ipe in vita nō poterit ſatiſfacere iu
beat heredibus vt ipi cōpleant. Si vō ille
cui ꝺebetur ita eget ſicut ꝛ ipe.tunc ſtatiʒ te
netur reſtituere.q꞉ nō lʒ. cū incomō alieno
meū comodū facere ꝺ alieno.q꞉ ꝑma cari
tas incipit a ſe ipo.c. nō ſatis.86.ꝺi. niſi il-
le cui ꝺebetur liberaliter cōcederet licentiā
ꝺifferendi.
Utrū reſtitutio ſit ꝺifferenda qñ nō pōt ſi 5
eri ſine ꝺamno aie alicuius aut corporis.
aut ſame.℞.ꝙ ſic.ꝺonec ceſſent ꝑdicta pe-
ricula.q꞉ orꝺine caritatis aia ꝛ corpus ꝛ
fama ꝺebent ꝑponi rebus tp̄alibuſ.facit.c
officij.ꝺe pe.ꝛ re.niſi ille cui facienda ē re
ſtitutio eēt in extrēa neceſſitate.q꞉ tunc ſalꝰ
corporis illius eſt ꝑponenda in re ſua ſalu
ti corporali alteriꝰ ꝛ fame.nō aūt aie. His
oibus cōcorꝺant Sco.ꝛ Ri.in.4.15.ꝺi. ꝛ
Henri.ꝺe ganꝺa.in.6. quolibeto.q.24. ꝛ
Jo.ꝺe neapoli.vbi.ſ̄.
Utrū ille a quo res pōt aꝺuocari petitare 6
ſtitutōe in integrū iur̄ ſpāli vel generali.te-
neatur eam reſtituere in foro aie ante q̄ꝫ in
ploretur.℞.ſm Jnno.in.c.q꞉ pleriqꝫ.ꝺi-
mu.ec.ꝙ ſi ɔtus tenuit mero iure.nō tene
tur.niſi is q pōt petere reſtitutōeʒ fuerit le
ſus malicia ɔhentiſ.Aꝺꝺo ēt vel niſi ipeꝺi
retur petere aliquo iuſto tiore.puta q꞉ ꝺu-
bitat nō poſſe obtinere in iuꝺicio ꝑꝑ fauo-
rē talis ꝺebentis ꝛ hꝰmōi.q꞉ ſic ēt ſi nō aꝺ
uocaſ tenetur in ɔſciā.qꝺ nō. Si vero con
tractus nō tʒ.ſed eſt nullus ipſo iure. puta
q꞉ res eccl'e eſt venꝺita ſine ꝺebita ſolem-
nitate.ꝛ hꝰmōi.ſic tenetur.lʒ ñ petaſ. Qꝺ li
mitat ꝺo.Anto.in.ꝺ.c.q꞉ pliqꝫ.quo aꝺ cō
ſcientiā.verū niſi cōtractus teneret quo aꝺ
metas iuris naturalis. puta q꞉ fuit legitia
eā alienanꝺi rem eccl'aſticā et ꝺebitū preti
um eſt ſolutū.lʒ ꝺefuerit ſolemnitas.nihil-
ominuſ in foro anime nō tenetur.q꞉ ſolem
nitates ſūt aꝺinuente ꝑꝑ ꝺceptōes vitāꝺaſ
et iꝺeo vbi ceſſant ceſſabit in foro anime
ipſa lex. Facit qꝺ ꝺico.ſ.Electio.§.vltimo

r

Eſtitutō ultimo

quō tollit eius obligatio.℞.ꝺicē
ꝺo.ꝙ quo aꝺ forū cōtentioſū ſmittitur.ab
ſolutione.ſolutōe.rei interitu. et ceſſione.
Seꝺ hic ſolū ꝺicā quō remittitur quo aꝺ
cōſciam.et prio ꝑ abſolutōem.et h̄ ꝑ qōes
melius cognoſces.
1 Utrū abſqꝫ reali reſtitutōe ex ſola abſolō
ne creꝺitoris.vel relaxatōe abſoluatur qs
ab obligatōe reſtitutōis.℞.ꝙ lʒ Girar.ꝺe
ſe.et Dy.in rl'a pñm.ꝺe re.iu.li.6.viꝺeāt te
nere ꝙ nō ſeꝺ ꝙ neceſſaria ſit rei reſtitutio
vel preciū.ſi nō extat. Tñ tu tene cū Egiꝺio
or.heremitaꝝ. ꝛ Jo.An.in.ꝺ.rl'a peccati
Lap.ꝺe caſtilione.ꝛ multis alijs ꝙ valet.
ꝛ libere eſt abſolutus. ſi tñ ꝺicta relaxatio
liberalr̄ ſuit facta ēt ſi ꝺebitor nō hñerit ꝺe
bitā ꝺiſpōnē aꝺ ſoluen̄.q꞉ in trāſlatōe ꝺñij
reꝝ.ſeu circa ipas res attenꝺitur plus vo-
luntas ꝺñi eaꝝ q̄ꝫ alteriꝰ. Jnſti.ꝺ fur.§.pla
cuit.ꝛ.l.inter oēs.§.pe.ff.ꝺe fur. ꝛ pʒ ꝑ ca
q̄.ſ̄.ꝺixi. Reſtitutō.prio.in prin. Et ſʒ Egi
ꝺiū ꝑꝺictū in quolibeto.lʒ talis ꝺebitō ma
le ꝺiſpoſituſ aꝺ reſtituen̄ inꝺigeat pnia ꝺ ta
li mala ꝺiſpōne.alr̄ nō abſoluetur a ꝺeo.tñ
penitenꝺo ꝺe tali mala ꝺiſpōne nō tñr am
pliꝰ reſtituere. Aꝺuerte hic q꞉ ſunt caſus i
qbus relaxatio creꝺitoris non abſoluit ab
obligatōe reſtitutōis. Primus ē i Cle.no-
lentes.ꝺe here.ꝺe quo.ſ. Excōicatio.7.ca
ſu.41. Secūꝺꝰ caſus ē i.c.felicis.ꝺe pēſi.li.
6.ꝺ q̄ hēs.j. Uſūratōem.§.3. Tertius caſus
eſt.ſ̄. Juꝺex.§.8.
2 Quiꝺ ſi tal' abſolutio ſeu reīſſio ſit facta ñ
liberalr̄.ſʒ ꝑmetū ſeu ꝺſpatōeʒ. puta ne eiꝰ
iꝺignatōem incurreret.l' q꞉ oīo nihil hēre
poſſe ſe creꝺebat l' paꝝ. Aut cū frauꝺe fuit
obtenta.puta ꝺicenꝺo ꝙ nihil poterat ſol-
uere vel paꝝ.cū tñ totū poſſet vel pliꝰ q̄ꝫ ꝺi-
xerit.℞.ꝙ ñ valet.nec talis ē liberatꝰ ab ob
ligatōe reſtitutōis. Ho.tñ i ſūma.ti.ꝺe vſu.
tʒ ꝙ ſi aliq̄ honeſta pſōa tractat cū aliquo
ꝺicēs ſi ex corꝺe reſiꝺuū volueris remitt̄
faciā ꝙ talis reſtituet tibi tñ. ꝛ ille remittit
ꝙ talis ꝺebitor eſt liberatꝰ. Qꝺ creꝺo veꝝ
qñ talis pſona honeſte hoc tractat.puta in
tenꝺenꝺo gerē negotiū āboꝝ vtilr̄. ꝛ quo
aꝺ obligatōem reſtitutōnis.ſeꝺ nō quo aꝺ
pcm male ꝺiſpōnis.ꝺe quo tñ ſufficit peni-
teat ſine alia reſtitutōe.
Seꝺ nūqꝺ qlʒ cui ꝺebeſ pōt hanc abſo 3
lutōem facere.℞.ꝙ nō. ſeꝺ ſolū illi q libe-
rā ꝺe ſuis rebꝰ hñt aꝺmiſtratiōeʒ. Et q pñt
ꝺonare.ꝛ q ſint.viꝺe Donatio ꝑmo.
Utrū ɔciliū vniuerſale vel ciuitatis ꝛ hꝰ 4
mōi poſſit remittere qꝺ ꝺebeſ ſinglari pſo
ne ꝯ eiꝰ voluntatē.℞.ſm Jnno.in.c.i nſa.
ꝺe iniur̄.ꝙ ſic.ſi ꝺebetur iure ciuili tñ. Se
cus ſi ꝺebetur iure nāli q꞉ non pōt. Qꝺ lita
ſine cā.q꞉ cū cā ēt pōt.vt nōt.iꝺē Jnno.i.c.
q̄ in eccl'arū.ꝺe ɔſti. ꝛ glo.in.l.ſi.C. ſi ɔtra
ius vel vti.pu.vbi tʒ ꝙ publica vtilitas ſit li
cita cā.vt tollatur qꝺ alteri ꝺebetur.ēt ꝺe iu
re naturali.qꝺ ē nonꝺū ſinglr̄.q꞉ fac aꝺ co
gnoſcen̄ qñ papa pōt ꝺiſpenſare ſuꝑ certis
ꝛ qñ ꝺñi vel cōitates q hñerūt bellū iter ſe
pñt ɔponere ſuꝑ ꝺānis ꝺatis. ꝺe quo viꝺe
ſ̄. Bellū.§.14.
Utrū cū qs nō vlt reſtituere. q꞉ nō pōt ni 5
ſi cū magno ſuo incomō. ꝛ ille cui tenetur
nō vult ꝺare ꝺilatōeʒ vel remiſſionē aliquā
poſſit abſolui a ſuo ɔfeſſore.℞.ſm Direc.
ti.reſtitutio.ꝙ ēt ſi non imineat piculū vite
reſtituere ꝺebenti.vel aliuꝺ graue incomo
ꝺū pōt ɔfeſſor ɔſciam ſuā formare.ex eo ꝙ
intenꝺat negotiū vtilr̄ gerere creꝺitoris.eo
q꞉ viꝺet ꝙ nō ita cito vel ita comoꝺe vl'nū
q̄ꝫ poſſet rē ſuā recuꝑare.ꝛ ſic ꝺare abſolu
tōem peccatori pōt.ꝺūmō ꝓmittat bona fi
ꝺe ſatiſfacere certo ꝺie.vel aliā cautōem fa
ciat.nō tñ iuramentū exigat.vt ita creꝺitor
hēat ſuū.ꝛ peccator nō receꝺat a cōfeſſōe
ꝺeſpatus.ꝑ quo facit.l.ſoluenꝺo.ff. ꝺe ne
go.ge.ꝛ.l.ait ꝑtor.§.1.ff.ꝺ minio. Et cū hoc
ɔcor. Ho.in ſūma. Qꝺ bñ notent ɔfeſſoreſ
q nō ſolū vtiliter nō gerunt negocium cre-
ꝺitorū.ſeꝺ potius ꝺānoſe abſoluēꝺo illos
q reſtituerent ſi abſolutōem negarent.q꞉ te
nētur ipi ꝺe omni ꝺāno ꝺato creꝺitoribꝰ.
Utrū epſ vel ꝓprius ɔfeſſor poſſit ꝺare 6
licentiā ꝺifferenꝺi reſtitutōem incertorū.℞
ꝺo.Anto.in.c.cū tu.ꝺe vſu.tʒ ꝙ ɔfeſſor nō
pōt.niſi hēat auctōitatē ab epo. Alij aūt te-

nēt ꝙ ēt ꝑpri⁹ ꝯfeſſor. Sꝫ ego dico ꝙ ⁊ ep̄s ⁊ ꝑꝓus ꝯfeſſor pōt qn̄ ex rōabili cā h̄ facu. tā tn̄ ꝙ p h̄ n̄ ledant paupes. ſic faciūt q ta lia incerta ꝯcedunt ad pōpā ⁊ ad ſtatū illo rum q debent reſtituere. ⁊ ad dānatōem tā ꝯcedentiū ꝗ̄ quibus ꝯceditur

7 Utrꝝ dn̄s q ſi totū venderet qd̄ hꝫ n̄ poſſet reſtituere qcq̄d ipſe ſ ſui p̄deceſſores idebi te a ſubditis rapuerit hēat aliquē modū li beratōis. ℞. ſꝫ Mōal. ti. reſtitutio. 4. ꝙ ſic vꝫ vt remittat hoīb⁹ ſuis in recōpenſatiōem: aliquā ſuitutē ad quā tñr ei ip ppetuū: vl̄ det eis aliquā certā imunitatē: ſ faciat aliqd̄ bo ſpuale: ſ aliā eleōſynā de ꝯſenſu ⁊ volūta te dāna paſſorū vel eorū ſucceſſoꝝ. ⁊ cum hoc ꝯcordat Directo. ti. de reſti.

8 Utrꝝ heredes qb⁹ relictū eſt ꝙ ſoluāt nul le libras ꝓ icertꝭ hitis ex vſuris. cū tn̄ n̄ appe at de dictis vſuris. niſi p cōfeſſionē teſtatoris liberent p p̄ſcriptōem. 30. ānoꝝ a dicta re ſtitutōe. ℞. Lau. p⁹ Fede. ꝙ ſic. ſi bōa fide ſēp ſic poſſedeſſent. nec p ep̄m āpli⁹ poterūt moleſtari. Rō q: cū actio q̄ ꝯpetit ex teſtō: vel cōditō q̄ cōpetit ep̄o p. l. nulli. C. ð epi. ⁊ cle. ſit pſonalis. ⁊ ſpatio. 30. annoꝝ clau datur. C. de p̄ſcrip. 30. vel. 40. ānorū. l. per ꝯſequēs. Jō heredes bone fidei n̄ pote runt moleſtari. Nec ob. ꝙ actiōes q̄ ꝯpetūt ep̄is durent. 40. annis. q: h̄ intelligit de ac tōibus ꝯpetentib⁹ ep̄atui. vl̄ eccl̄e collegia te. ſed hic n̄ cōpetit vt ep̄o. ſꝫ vt iconomo ⁊ adminiſtratori pauperū. Quo vo ad eos q bus bona ſūt alienata vel relicta ſi ſpatō. x. annorū poſſederunt indubitant ſunt libera ti ab obligatōe reſtitutōis. q: actō pſonalis n̄ cōpetit ꝯ̄ ſucceſſorē ſingularē. l. i. §. heres ff. ad trebel. Sec⁹ ſi talis heres vel vniuer ſalis. aut ſinglaris fuiſſet male fidei poſſor ſ ſi alr̄ appeat de vſura p factū q: ſic n̄ eēt libe ratus. vide ēt qd̄ dico. s̄. Preſcriptio. §. 42

9 Quō ēt p p̄ſcriptōem aut vſucapionē qs liberat ab obligatione reſtitutiōis. vide. s̄. Preſcriptio. §. 42.

10 Utrū p ceſſionē bonorū tollatur obliga tio reſtitutōis. vide. s̄. Cedere bonis.

r **Eſuſcitatus** quō re ſtituit i i tegrū. vide. s̄. Mors. §. 3.

Euellare Utrū qs tene atur plato qd̄ ſcit īq̄ſit⁹ ab eo p excōicatōez. aut alio p̄cepto. vide. s̄. Cōfeſſio delicti. ⁊ d̄nū tiatio. ⁊ inq̄ſitio. Jtē de ſigillo cōfeſſionis ⁊ ſecreti. vide. s̄. Confeſſio vltio. §. 3. An te neatur vxor reuellare marito adulteriū. vi de. s̄. Juramentū. 4. in prin.

Euerētia differt ab ho nore. eo q: re uerētia ē p̄ncipiū motiuū honōis iq̄ātū. ſ. q ſ ex reuerētia quā hꝫ ad aliquē ipꝫ honorat Jtē reſpectu finis iq̄ātū. ſ. qs honōat. vt ab alijs in reuerentia hēatur.

1 Jn qb⁹ ꝯſiſtit reuerētia. ℞. ꝙ in. 6. Prio i dilectōis affectu. 95. di. Eſto ſubiect⁹. 2. q. 5 hꝫ. Secūdo i obtēpatōis obia. 93. di. §. 1. ⁊ c. ſe. 2. q. 7. ſacerdotes. 7. q. 1. c. q:. ⁊ de ma. ⁊ obe. ſi qs. 3° cōitando ⁊ ſubſequendo. 95. di. n̄ oꝫ. Quarto i temerarie n̄ rep̄hēdē do vel iudicādo. 11. di. nolite. Quīto defec tus eorū n̄ reuellādo ſed coopiēdo. 96. di. i ſcripturis. Sexto honorē ðbitū q cōſiſtit i qbuſcūqꝫ ſignis exterioꝛib⁹ exhibendo.

Igor ē iuris exceſſiue q qn̄ꝫ ſtatuit ad terrorē alioꝝ vt i. c. 2. de torni. ⁊ i. l. aut facta i ſi. ff. de pe. 2. q. 3. ſi qs ep̄ꝫ. Qn̄ꝫ tn̄ ſumitur ꝓ ordine iuris ſꝫ regulas ipi⁹ ſcriptas. vt i. c ſup l̄ris. de reſcrip. Qn̄ꝫ ꝓ ſubtilitate. vt nō tur i. c. vt ꝯſtimētur. 50. di. ⁊ differt ab eq̄ta te q̄ ē ordinata iuſtitia tēpata dulcedine mi ſericordie. vt nō. in. c. ſi. de tranſac. ſac. c. diſci plina. 45. di. Juſ vo ē mediū inter eq̄tatē ⁊ rigorē. ⁊ accipit ꝓ cōi deciſiōe q̄ ſit ſꝫ cōes regulas iuris. Hec Pa. in. c. i l̄ris. de reſti. ſpo. ⁊ in. c. iurgantiū. de ſen. ⁊ re. iudi. Qn̄ aūt rigor aut eq̄tas ſit ſuāda. dic vt in. d. c ſi. de tranſac. ⁊ in. l. placuit. C. ð iudi. q: pa rum ad nos ptinet.

r **Iſus** vtꝝ ſit pc̄ꝫ. ℞. ꝙ aln̄ ꝓ uenit ex ſerēitate ꝯſcie ⁊ p̄guſtatōe ſuauitatis diue. ⁊ iſte ptinet ad fructū ſpūs q̄ ē gaudiū. Aln̄ ex māſuetudie nature. ⁊ ſic atteſtat bōitatē nature. Aln̄ ex iordinatōe iepte leticie. de quo dr̄ eccl̄aſtici 7. Melior ē ira riſu. ⁊ ſic iſto mō ſolum ē peccatū. hec Alex. in. ſa ſe.

r **Ira** vr̄ qd̄dā p̄uatū bellū qd̄ agitur iter pſōas p̄uatas n̄ ex aliq̄ publica auctoritate. ſꝫ magis ex i ordinata uolūtate ⁊ ſēp ē pc̄ꝫ mortale in in uadente. Jn defendente vo ſe aln̄ ē ſin̄ pc̄o vt qn̄ ſolo aīo ðfēdēdi cū moderaie iculpa te tutelle ſit. de q̄. s̄. Defenſio. ꝓ totū. Aln̄ ſit cū peccato veiali. ſ. cū n̄ multū excedit mo deramē. Aut qn̄ ē leuis mot⁹ aī ad vindictā. Aln̄ vo cū mortali. ſ. cū aīo effrēato iſurgit in ipugnantē ad occiden̄. vel grauiter ledē dū eū. ⁊ de iſta itelligit illud ad Gal. 5. ⁊ ē filia ire. vt dicit Gre. 31. mor. concor. Tho. ſa ſe. q. 41.

1 Quid ſi Titius ⁊ Sēpronius pcuſſiſſēt ſe ad iuicē: ⁊ ꝯtumeliam dixerit. nūq̄d iſta pa ria delicta tollantur mutua ꝯpēſatiōe. vt di in. c. intelleximus. ⁊. c. ſi. de adul. ℞. ꝙ nō ſꝫ Pa. i. c. i. de iniur. ⁊ in. d. c. ſi. ēt ſi nō agat ciuilr̄. q: n̄ ſunt circa idē factū. eo ꝙ factuꝫ tuū nō ē meū. vt ꝓbatur in. l. apud celſū. §. Marcell⁹. ff. ð doli excep. ⁊ iō qlibꝫ pote rit agere de iniuria ſua ⁊ dāno. nec poterit repelli ab agēdo pp iiuriā factā. vt dicit Jn no. multo min⁹ tollunt ſi agatur crialr̄ ad penā legalē. q: cuiuſlꝫ delictū punietur pe na ꝯdigna. l. 2. §. 2. ff. ð adul. Et dicta regla p ſia delicta intelligitur va. ſolū qn̄ delictū ē circa idē cōiſtēꝫ. vt puta circa idē m̄rimōi um ⁊ agitur ciuiliter.

2 Sed nūq̄d pcutiens ex iuſto calore iracū die teneatur. ℞. Spe. ti. de accu. §. 1. tꝫ ꝙ n̄. q: calor iracūdie. vitio caret calūnie. ff. ad turpil. l. i. §. q̄ri poſſet. Sꝫ ꝯ̄riū credo. q: i iuriā ꝓp̄ā n̄ lꝫ vlciſci. C. qn̄ lꝫ ſine iudi. p to tū. ar p locū a ſpāli. i. l. ſi ex plagiſ. §. taber nari⁹. ff. ad. l. aeq. facit. c. p̄mū. ð iiur. ⁊. l. ſi. ff. ð ſica. Mit⁹ tn̄ agitur cū eo. q: difficile eſt iuſtū tēpare dolorē. l. ſi adulteriū. §. ipa tores. ff. de adul. ⁊ ſic tene i ꝯſcia ꝙ tn̄r. Et qd̄ dicit Spe. hēret locū i aiali irroāli ꝓuo cato ſi occideret. q: ſic nō teneretur dn̄s. de quo i. l. i. §. cū arietes. ff. ſi qua pau. fe. di.

Ogationum dies. ſūt di es tres imediate p̄cedentes feſtuꝫ aſcenſionis dn̄i. in qb⁹ ieiunādū ē ⁊ ferian̄ Serui ⁊ ancille dn̄i eē liberi ab ope ſuili. ⁊ q̄dragēſmali cibo vti debent hoīeſ. vt hē tur in. c. ꝓnuntian̄. ⁊ in. c. rogatōes. de ꝯſe. di 3. qb⁹ abrogatū eſt quo ad ieiuniū ⁊ fe ſtan̄. ⁊ male. attn̄ excuſātur ꝯ̄faciētes a pc̄o ſed n̄ a pena. q: credēn eſt ꝙ multa bōa in fructib⁹ p̄ſtarēt nobis a deo ſi illo tp̄r q̄ ici piūt eoꝝ maiora picula hoīes p ieiunium ⁊ ſanctificatōem in letanijs cōuenirent ad poſcendam eius largitatē.

Acerdos nomē ē ꝯpo ſituꝫ ex greco ⁊ latino qi ſacrū dans. 21. di. cleros. Eius officiū ē ſacr̄m corporiſ ⁊ ſāguiſ dn̄i cōfice re: orōes dicere: ⁊ benedicere dona dei. vt dr̄ in. c. plectis. 15. di.

1 Utrꝝ appellatōe ſacerdotis veniat ſolū pre ſbiter. ℞. ꝙ in materia fauōabili noīe ſacer dotiſ venit p̄ſbiter. dyacon⁹. ⁊ ſubdiacon⁹ facit tex. in. c. i. 15. q. 5. Sec⁹ in materia odio ſa. q: ſolū veīt p̄ſbr. facit. c. ſi qſq̄ꝫ. de coha. cle. ⁊ mu. ⁊ ibi Pa. hoc nōt.

Sacerdos prochialis dꝫ viſitarꝫ iſirmos ſepe. c. i. de cel. miſ. Jtē dꝫ ſtare ieiun⁹ vſqꝫ ad horā ꝯgruā celebrandi. ⁊ ſi celebrat n̄ dꝫ ſumere purificatōem pp neceſſitatē. niſi hēat alium p quē poſſit ſupplē. vt nō. Pa. in. d. c. i. 2

Utrꝝ poſſit miſtrare ſacr̄a pegris ⁊ hoſ pitib⁹ confluentib⁹ ad eccleſiā ſuā. ℞. Pa. in. d. c. i. ꝙ ſic. vn̄ moriētes ibi ſine electōne ſepulture. ſepeliuntur ibidē. Aut ſi alibi ele gerunt debetur eis quarta portō. 3

Utrꝝ ſacerdos volenſ ſuſcipe eucariſtie ſacr̄m. puta q: infirm⁹ vel alias ipedit⁹ a ce lebratōe debeat hēre orarium ſiue ſtolā. ℞ ꝙ ſic. ⁊ ita circa collum ⁊ ſup vtrūqꝫ hu meꝝ ꝙ ſignum crucis p̄pet i ſuo pectōe. ſic ēt qn̄ vult celebrare. vt i. c. eccleſiaſtica. 23. di. tex. apte clamat. 4

Sed nunq̄d cum facit offm̄ diacōat⁹ vte tur ſtola ſicut cum celebrat. ℞. ꝙ n̄. ar. c. p̄ cipim⁹. ⁊ qd̄ ibi nō. 93. di. ſed vtet ſicut dya con⁹ vti dꝫ. ſ. ꝙ hēat ſtolā ſup humerum ſi niſtꝝ talr̄ ꝙ veniat an̄ ⁊ retro ſub brachio ðxtro. ⁊ humeꝝ deſtꝝ cum eius brachio liberꝝ ad miſteriū ſacerdotale. 25. di. vnum orarium. glo. tn̄ i. d. c. eccl̄aſtica. dicit ꝙ po ti⁹ ē ſequēda ꝯſuetudo. p. c. ſcit ſc̄a. 12. di. ⁊ iſtō tene. Sed ſi cōſuetudo n̄ appeat. dic ꝙ n̄ vtetur niſi vt dyacon⁹. q: tā diu qs hꝫ p̄ui legium. q̄diu locum tenet p̄uilegiati. l. vlti. C. de teſta. mili. ⁊. c. gn̄alr̄. 16. q. i. ⁊. d. c. p̄ci pimus. 5

Utrꝝ i peccato mōtali poſſit exeq offm̄ ſu um. ℞. ꝙ n̄ ſin̄ peccato mōtali. 15. q. vltima c. vltimo. ⁊. 68. di. c. i. 6

Acramentum ē ſm̄ Hu go. de ſācto victore li. 6. ð ſacramētis pte. 9. c. 2. Materiale elemētum extriſec⁹ oclis ſup poſitum ex iſtitutōe figuranſ. ex ſimilitudie repn̄tās. ⁊ ex ſanctificatōe aliquā grām iui ſibilē ꝯferēs. Et elemētum ſumitur hic ꝓ q̄cū q̄ꝫ re ſēſibili. ſicut ocul⁹ ꝓ oī ſēſu. Silitudo vo ꝓ repn̄tatōe ſm̄ quādā ꝓportōabilitatē ſ. vt ſicut ſe hꝫ aq̄ ad lauan̄ ſordes corpora les ſic gr̄a ad ſpuales. ⁊ cōpetit h̄ diffitō ſa cramētꝭ noue legis. i qb⁹ ſ. tria. ſ. nālis ſilitu do ex q̄ hn̄t aptitudinē repn̄tandi. actualis iſtitutō occulta vel exp̄ſſa ex q̄ hn̄t ðteriatā ðdiatōez ſſpecus h⁹ ſigificati. ⁊ ſpualis ſc̄i ficatō ex q̄ hn̄t vtutē efficiēdi illd̄ ſigificatū

Jn quo ꝯſiſtunt ſacr̄a. ℞. magr̄ ſn̄arum i. 4. di. i. ꝙ in duob⁹. ſ. i vbis ⁊ in reb⁹. ita ꝙ ſub verbis cōp̄hendatur intentio ꝓferen tis. ⁊ ſub rebus factum ſeu facta. 1

2 Que ſunt neceſſaria in oi ſacr̄o. R̸. φ. 4.
Primū elemēm ſiue ðbita mā. Scðꝫ fōma
ðboꝝ. Tertiū miſter debit⁹. Quartū intētio
miſtrantis. ⁊ ð iſtis hēs. ẽ. Bapt̄s. ⁊ in a-
lijs locis ſuis.
3 Sacr̄m tm̄ oī. puta in bapt̄o ablutō ſub-
fōma ðboꝝ. i eucharistia ip̄a hoſtia ꝯſecra
ta ⁊ h⁹mōi. res ſacr̄i i baptiſmo ⁊ alijs i q
b⁹ip̄nit̄ ē caracter. In q̄b⁹ vō ñ iprimit̄ ē q
dā ornat⁹ aie. In ſacr̄o aūt corporis xp̄i ē
ip̄m corp⁹ xp̄i vere ſub illa ſpē ꝯtentū. ⁊ ē
corp⁹ miſticū. ſ. ſācta eccl̄a. q̄ tn̄ in ip̄o ñ ꝯti
net̄ ſed ſignat̄. Eſt ēt q̄ðdā q̄ð ē res ⁊ non
ſacr̄m. ⁊ illud eſt gr̄a gratū faciens. ſiue ef-
fectus ſacramentoꝝ.
4 Quot ſūt ſacr̄a noue legis. R̸. φ. 7. ſ. bap
tiſmus. ꝯfirmatio. eucharistia. pnia. ex̄ma
vnctio. ordo. ⁊ matrimoniū. In q̄bus aūt
imprimat̄ caracter. vid. ẽ. Caracter.
5 Utꝝ aq̄ bñdicta ſit ſacr̄m. R̸. Ricar. in. 4.
di. pma. φ nō. q: p ei⁹ aſp̄ſiōne remittūtur
peccata p modū meriti ingrui. ſ. excitat mo
tū caritatis. ſeu feruorē voluntatis p quem
fit remiſſio. nō aūt tāq̄ p vim ſacramenti
6 Quot ſūt ſacr̄a neceſſitatis. R̸. 5. ſ. Bapt̄s
Cōfirmatio. Pnia p⁹ pcīꝫ mortale ꝯmiſſū.
Eucharistia. Et ex̄ma vnctio. vt nō. i. q. i. §
ſed nōdū. ⁊ i. c. veniēs. de trāſac. i glo. q̄ iō
dicūt̄ neceſſaria. q: ſin̄ ip̄is ñ pōt q̄s ſalua
ri. ſi ex ꝯtēptu ōmittunt ⁊ hēri pñt. de pnīo
hēs. ð ꝯſe. di. 4. null⁹ pt̄. ð ſo ibið i. c. null⁹
miſtroꝝ. ⁊ di. 5. c. vt ieiunii. de 3⁹. de pe. di.
pma qi p totū. dc. 4. de ꝯſe. di. 2. oīs hō. de.
5. 26. q. 7. ab infirmis. Alia duo. ſ. mr̄imoni
um ⁊ ordo dicuntur ſacr̄a voluntaria. q̄a
ſine ip̄is pōt hō ſaluari ſi ea nō vult.
7 Quō ſūt danda. R̸. φ eo mō quo d̄r in ſu
is locis cū q̄ðlꝫ hēat ſuū modū. In vno tn̄
oīa ꝯueniant. φ in ſigno crucis oīa ſacram̄
ta ſunt danda. de ꝯſe. di. 5. nunq̄.
8 A quo ſñt ſuſcipienda. R̸. φ baptiſm⁹ pōt
ſuſcipi in neceſſitate ab oībus. vt. ẽ. Bapt̄s
5. Alia aūt excepto mr̄imonio nō. niſi a ſa-
cerdotib⁹. ⁊ de hoc dic. vt in ſuis locis.
9 Utꝝ poſſint recipi ab eo q eſt in peccato
mortali. R̸. vt. ẽ. Cleric⁹. 8. §.
10 Quib⁹ debēt dari. R̸. φ diuerſis diuerſi-
mode ſꝫ φ ſacr̄a ſūt. de q̄ vide i locis ſuis.
Unū tn̄ nōndū ē φ null⁹ exñs i pcō mortali
pōt aliq̄ð ſacr̄m ſuſcipe q̄n peccet mortalr̄.
40. di. multi. 25. di. illud. ii. q. 3. audi. ſic nec
aliq̄s miſter pōt ea miſtrare i pcō mortali
q̄n peccet mortalr̄. niſi ſꝫ aliq̄s illa admini
ſtraret vt laicus in neceſſitate. puta q: bap-
tizat. q̄ð hēo valde dubium.
11 Que ſacr̄a pñt iterari. R̸. oīa illa in q̄b⁹ ñ
imprimit̄ caract̄. 32. q. 7. licite. ⁊ i. q. i. q̄ð q̄dā
Quid cū dubitatur an q̄s recepit aliq̄ð ſa ii
cramētū. puta baptm̄ ⁊ h⁹mōi. R̸. φ ſi dubiū
ē ꝓbabile. vel veriſilis reſultat ꝯiectura re
iterañ ē. ſꝫ φ dixi. ẽ. Bapt̄s. 7. §. 9. q: non
d̄r iteratū q̄ð neſcitur factū. de ꝯſe. di. 4. ſi
nulla. ⁊ de p̄ſbi. nō bap. c. veniens.
Utrū ſacr̄a vel ſacr̄ alia. ſicut ē oleū ſcm̄. iij
aqua baptiſmal̄. ⁊ h⁹modi poſſū recipi ꝓ
ſanitate acq̄renda. vel ex alio fine q̄ eo pp
quē ſunt inſtituta. R̸. φ nō ſine pcō mortali.
ſi talis ſit finis pncipalis. q: vti ſacr̄is ad a-
liū finē q̄ ad eū ꝓ quo ordinata ſūt. ē ip̄is
abuti. Excipit tn̄ Pe. de palu. in. 4. ſacr̄m
mr̄imonij q̄ð ſm eū q̄s ꝯhēdo ex alio fine
puta pp diuitias ⁊ h⁹mōi nō peccat morta
liter. vt. ẽ. hēs. Matrimōiū. ſo. §. 25. Sec⁹
ſi vteretur q̄s talibus ſacr̄is pncipaliter ex
fine ſuo. ⁊ ſario pp ſanitatē acq̄rēdā. ſicut
fecē Cōſtantinus ip̄ator. q: ſic nō peccaret.

Acrilegiū
eſt ſacre rei violatio vl̄ vſurpatio. ⁊ accipitur hic violatō
ꝓ quacunqꝫ irreuerēcia. aut dehonōatōe:
⁊ d̄r ſꝫ Inno. qi ſacrilediuꝫ. vel ſm Lau.
qi ſacre legis leſio. ⁊ ð h̄ hēs glo. 17. q. 4. i
c. ſacrilegium.
Quot mōis ꝯmittitur ſacrilegiū. R̸. φ tri 1
bus mōis. Primo rōe pſone. ſicut cū quis
ledit pſonā eccleſiaſticā. 17. q. 4. q̄ſq̄s. Se-
cundo rōe loci. ſicut cū violatur imunitas
eccleſie vl̄ cimiterij. vt ibidē. c. ſi q̄s. el pmo
cū multis. c. ſe. Tertio rōe rei. et illud fit tri-
pliciter. ſ. auferendo ſacrū de ſacro. ſ. loco.
vel nō ſacrū de ſacro. vel ſacrum de non ſa
cro. vt nō. in. ð glo. et hic loquor de ſa-
crilegio ꝓprie. Nam large cōmittitur mul
tis modis. vt nō in. ð. glo. et ibi vide. q: ni-
hil ad nos.
Aduerte ēt φ oē peccatū q̄ð cōmittit pſo 2
na eccleſiaſtica materialit̄ et qi p accñs d̄r
ſacrilegiū. Uñ dicit Hiero. φ nuge i ore ſa
cerdotis ſunt ſacrilegiū vel blaſfēia. Sꝫ fō
maliter et ꝓprie ſacrilegium eſt illud pecca
tum. q̄ð pſona ſacra agit ꝯ ei⁹ ſāctitatē di-
recte. vt ſi v̄go deo ſacra fōnicetur et h⁹mo
di. Large ēt ſacrilegiū ē cum rē eccleſie q̄ſ
indebite vſurpat. 17. q. 4. §. q autem.
Que pēa ſacrilegoꝝ. hēs in. l. ſi q̄s i hoc 3
C. de epi. et cle. et. 17. q. 4. p totum. et ibi vi
de q: nihil ad nos. ſꝫ ad foꝝ ꝯtētioſuꝫ ſolū
Sed quo ad ꝯſciam eſt excōicatio. de qua
vide. ẽ. Excōicatio. 5. caſu primo. et. 6. et. 9
et. 13. et. 28. et Excōicatio. 7. i multis caſibus

Acriſta
ſiue cuſtos eccl̄ie hꝫ pſſaſ cāpanas
ad hōas iubēte archi. Itē cuſtodire palas
ſeu linteaia altaris: ⁊ oīa vtēſilia eccl̄ie. Itē
lāpades curare ne ſupmodū lucēdo oleuꝫ
depdat: aut minus lucēdo obſcurior ſit ec-
cleſia. Itē ꝓuidere de icēſo. luminarib⁹: pa
ne ⁊ vino ꝓ celebrādo. Itē oblaciōes ⁊ de
cimas ſm iuſſū archidiaconi iter ſr̄es diui
dere. Hec nōnt̄. i. c. p lect̄ q̄ſi in ſi. 25. di. ⁊ ð
officio. cuſto. p totum.
1 Quis dꝫ ðputari ſacriſta. R̸. φ aliq̄s ð ſan
ctiorib⁹ eccl̄ie. vt in. c. 2. de offō cuſto. Ex
2 qua culpa tenetur ſi q̄d pdat vide.
ẽ. Cuſtos.

Agitārius
d̄r q̄ artem baliſtarioꝝ exercet. ⁊ vtrū liceat vide. ẽ. Ars

Alarium
An debeat̄ ſa mulo iſirmāti aut ſilibus. vide. ẽ. Familia. §. 2.

Anctus
q̄s ðbeat hēri vide. ẽ. Canonizacio ⁊ reliquie.

Aracenus
d̄r q ðos ð alcq̄ colit:
ymo demones nec nouū aut vet⁹ teſtm̄ reci
pit. hoꝝ tēpla pcipiunt̄ claudi ſub pēa mor
tis ⁊ amiſſiōe bonoꝝ. C. de paga. ⁊ ſara. ⁊
tēplis eoꝝ. l. i. ⁊. 2. ⁊ q̄ſi p oīa quo ad ꝓhibi
tiōes iudeis cōpant. C. eodē. l. vt ꝓphāos
⁊ ex̄ de iude. ⁊ ſara. q̄ſi p totū. Et iō vide. ẽ
Judeus q̄. ꝓhibet̄ xp̄ianis erga ip̄os. Exci
pit. tn̄ caſus q: cū ſaracenis xp̄ian⁹ comede
re nec hītare ꝓhibet̄. ii. q. 3. ad mēſam. ſed
bñ cū iudeis. 28. q. i. nullus q: magis ſūt no
bis pūerſi iudei ⁊ i cibis nos ꝯtempnūt. tn̄
Lau. ⁊ Jo. ⁊ multi ſeq̄ces tenēt φ cū ſara-
cenis ēt ñ lꝫ comedere: q: ēt ip̄i i multis iu-
daizāt. q̄ð veꝝ credo q̄n i cibis talia obſer-
uāt. aſs ñ. Itē q: iudeis pmittit̄ eoꝝ ſinago
ga. Sꝫ ſaracenis nullomō pmittit̄ iter xp̄ia
nos publicā inuocatiōeꝫ facere machometi
neqꝫ pegrinatio ad aliquē ſuoꝝ ſicut ad ſā-
ctū. Et q̄cūqꝫ eoꝝ dñs xp̄ianus q hoc eis p
mittit peccat mortalr̄ q: facit ꝯ pceptū Cle.
vnice ð iudeis. Itē q: cū iudeis poſſūt xp̄i
ani hēre ꝯmerciū: ſꝫ cū ifidelib⁹ ſeu ſarace-
nis extat hodie ꝓhibitio ſub pena ex̄cōica
tiōis papal̄ quā icurrūt ip̄o fcō q tp̄e guer
re cū eis hñt ꝯmerciū. vel q deferūt eis ꝓhi
bita. de quo. vide. ẽ. Excōicatio. 5. caſu. 21.
Utꝝ xp̄iani poſſint ſuuari q̄s detinēt i eoꝝ
ſeruitio. R̸. φ ſic q̄a nullomō. licite poſſunt
tenere eos.

Atiſfactio
d̄r dupl̄r. vno mō ſ cōciliatō ⁊ ſic q: oēs ptes pnie ordināt̄ ad recōcilia
tionem q̄libet eaꝝ ſatiſfactio dici pōt. Alio
mō d̄r ſolucio pene ðbite ⁊ ſic ē ps vna pe
nitētie q̄ ē aſſūptio ſiue adipletio pnie iniū-
cte vel debite: ⁊ nihilo⁹ m̄ ēt p̄ibus alijs pe
nitētie ꝯuenit p accidēs. vt ꝯtritiōi rōne do-
lōis ꝯiūcti q ē i pte ſēſibili: ⁊ ꝯfeſſiōi rōe eru
beſcētie. Hec. S. Bo. i. 4. di. 16. circa lr̄aꝫ
Satiſfactio ſꝫ culpā ptāꝫ ē iiurie illate re 1
ꝯpēſatio ſm equalitatē iuſtie. Scðm vero
culpā futurā ē pcōꝝ cās excedē: ⁊ eoꝝ ſug
geſtiōib⁹ aditū ñ pbere. ð pe. di. 3. c. ſatiſfa.
Utꝝ deo q̄s poſſit ſatiſfacere ꝓ pcō. R̸. φ 2
cū ip̄ius adiutorio. vꝫ cū merito pa̅ſſionis
xp̄i c⁹ hō p verā fidē efficit̄ pticeps ſic pōt:
alias ñ. vt nō. Ricar. in. 4. di. 15.
Utꝝ vn⁹ hō poſſit ꝓ alio ſatiſfacē. R̸. φ ac 3
cipiēdo ſatiſfactiōeꝫ ꝓ pſuatiōe ⁊ cautella
culpe future ſic ñ pōt: q: q̄s ieiunādo ñ affli
git corpus alterius vt viuat caſte: niſi iq̄tū
p bonū exēplū allicit eū ad ſilia faciēda: ſi-
ue iq̄tū pt alteri mereri augm̄tū grē p talia
vt ſic facili⁹ euitet pcm̄. Si v̄o accipiat̄ ſatiſ
factio. ꝓ recōpēſatiōe iiurie illate ſic vn⁹ pt
ꝓ alio ſatiſfacē hōi. Deo v̄o. ēt pōt ſi mō il
le q cōiſit pcm̄ ſit ꝯtrit⁹ ð eo. alias ñ. ꝓ pnia
vero iniūcta nō pōt vnus ꝓ alio ſatiſfacē
niſi interueniat auctoritas ꝯfeſſoris q i illa
pōt diſpenſare. vel niſi interueniat caſus φ
ille cui ipoſita ē nunq̄ eā poterit in h̄ mū-
do implere: q: poſſet tunc per alium fieri.
Hec hñtur ex dictis. Ricar. ⁊ S. Bo. in
4. di. 20.
Sed nunq̄d ille cuius ſatiſfactionem alter 4
in ſe ſuſcepit moriēdo ſtatim euolabit. R̸.
φ nō ſed opꝫ φ pmo ille qui eaꝫ ſuſcepit
ipleat: q: nemo paradiſū ingredit̄ niſi ſit ex
tra oē debitū: ita φ nec ip̄e nec alius pro eo
ſit debitor. ſm. S. Bo. in. 4. di. 20.
Utꝝ tal̄ ꝓ alio ſatiſfaciēs ſatiſfaciat. ēt ꝓ ſe 5
ip̄o. R̸. diuerſoꝝ ſuit opi. ſꝫ mihi placꝫ opi.
quā. Ricar. i. 4. di. 20. refert: φ ēt ē ſatiſfac-
toriuꝫ ꝓ ſe ip̄o ñ ex debito ſed p diuinā mi
ſericordiā que magis caritatem attendit q̄
op⁹. 14. q. 5. ſi q̄d. Uel dic φ ꝓ alio ſit ſatiſ-
factoriuꝫ p mōꝫ ſolutōis pene: ꝓ ſe ip̄is v̄o
eſt ſatiſfactoriuꝫ p mōꝫ meriti ð ꝯgruo. dic̄
enī. S. Bona. i. 4. di. 15. φ lꝫ ð rigore iuſtie
ñ ſit ſatiſfactoriū id q̄ð fac̄ q̄s ad q̄ð alias te
net̄: tn̄ credit φ diuine miſcordie benigni-
tas tāta ē φ acceptat totuꝫ ⁊ quaſi ꝓ nihilo
ſaluat nos: ⁊ de h̄ infra Suffragiuꝫ. §. 2.
Utꝝ ſatiſfactio fcā i pcō mortali valeat. 6
R̸. aut loquitur de ea q̄ fuit ipoſita a ꝯfeſſōe
penitēti ⁊ poſtea recidiuāti añ illi⁹ cōpleſſi

tū. ⁊ ſic dic vt.ſ. Pnīa.§.14. Aut loquntur
de alia quacūqȝ voluntarie aſſūpta. ⁊ ſic dico
ꝙ nō valet q̄ ad diminutionē pene debite ꝓ
pcō: niſi p accidēs vt pnia. qꝛ citi⁹ ꝯuertit.
⁊ verā aget pnīaȝ ſȝ q̄ntū ad culpā futuraȝ
cuſtādam valet.

7 Que ſūt ptes ſatiſfactiōis. R. tres .ſ. ofo.
Jeiuniū. ⁊ elya. Sūt tn̄ alie ſecūdarie vt vi-
gilie. pegrinatiōes. diſcipline ⁊ huiuſmōi.
Uñ oia opa afflictiōis ad ieiuniū reducunt
oia opa miſericordie ad elyam: oia opera
ſpūalia ad ofonē. Hec ex. S. Bo.i.4.di.
15. parte.i. articulo.i.q.4.

8 Utrum flagella miſſa a deo vel ab hoībus ēt
ꝓ pctīs nr̄is ſint ſatiſfactoria. R. ꝙ ſic i q̄ntū
cadunt ſub volūtate pacient ipa acceptāte
⁊ patient ſuſtinere volēte dūmō alias ſit in
caritate. ⁊ de hoc vide.ſ. Mors.

9 Utrum aliqua pdictaꝝ triū pnū ſatiſfactiōis
ſit magis ſatiſfactoria. R. ꝙ elya i ſe icludit
ꝟtutē ofonis ⁊ ieiunij pp duo. Primo qꝛ
ꝯſtituit eū cui dat debitorē ad orādū ꝓ eo q
dedit. Secundo quia elya data propter
deum ē quaſi quedam oblatio deo facta q̄
oblatio deo facta hēt vim ofonis: ⁊ ſilr bo
noꝝ exterioꝝ ſubtractio p elyaȝ fcā cōtinet
ꝟtualiter ieiuniū. in q̄ maceratur corp⁹. Silr
ofo ꝟtute ꝯtinet ieiuniū. qꝛ iētio iterius ad
deū dēbilitatē cōporis parit. cōplect⁹ tn̄ elya
hēt vim ſatiſfactiōis q̄ȝ ofo ⁊ ieiuniū: ppea
dr̄.i. Thimo.4. Corporal' qdē exercitatio
ad modicū vtil' ē. Dicit glo. oīs ſūma diſci
pline xpiane ē i miſericordia ⁊ pietate. Si tn̄
generalr loquamur pōt dici ꝙ in ſatiſfactō
ne ſūt. tria. ſ. Uitacio culpe. augmētacio grē.
⁊ ſolutio pene ⁊ hoc tertiū ē infimū i ſatiſ-
factione. Ad primuȝ valet ofo Ad ſm valȝ
elya qua qs ſibi facit amicos de mamona
iniqtatis q ipetrāt grāȝ. Ad tertiū valȝ ieiu
niū. Hec ex Ricar.l.4.di.15. articulo .2.q.3

10 Utrum reſtitutio rei aliene ſit ps ſatiſfactōis
R. ꝙ ꝓpe nō qꝛ dȝ pcedere oēm ptēȝ pnie
cū dicat ceſſatiōem ab iiuria de quo vide.ſ.
Reſtitutio.2.ᵒ in pncipio. Sȝ large accipiē-
do reſtitutionē put dicit oē illō qd ad dēbitā
ſatiſfactionē exigit. ſic eſt ps ſatiſfactionis.

Candalū

ē dcm̄ vel fcm̄ min⁹ rectuȝ p̄
hēs alteri occaſionē ruine. ita nōt.
Car.i Cle. pma.ō offō ordi. ſȝ Laur. a ſcā
dalon grece qd latine dr̄ ruina vel offenſio
vel ipactio pedis. ⁊ elicitur a Jero. ſup illō
Math.15. Scis qꝛ phariſei audito hoc v-
bo ſcādalizati ſūt. Uñ ſicut qñ aliqd ponit i
vita corporali p qd ipigens diſponit ad ru
inā. ſic in via ſpūāli qcūqȝ p factū ſuum ſeu
dictū min⁹ rectū. i. ſ malū ſȝ ſe. vl hñs ſpēȝ
mali diſpōit aliquē ad caſuȝ in aliqd pecca
tum ꝓpe ſcandaluȝ ei facit. Hoſti. in ſūma
ti. de renun. dicit. graue ſcandaluȝ dī qñ ex
dicto vel facto alij ꝯhuntur in ꝯſēſuȝ morta
lis peccati. ⁊ ppea glo. de renun. in.c. niſi.i
ꝟ. ꝓgraui. dicit ꝙ ñ ē curañ de ſcandalo. ni
ſi ſit graue. de no. ope. nun.c.2. ⁊ de vo.c.
magne.ō re.inſ. q ſcādalizauerit. quod nō.

1 Quotuplex ē ſcādaluȝ. R. duplex. ſ. acti-
uuȝ ⁊ paſſiuuȝ. ſicut duplr pōt qs eē cā pec
cādi alti. Uno mō p ſe. puta qñ qs aliqd ma
luȝ facit p illud itēdēs aliū ōducē i peccati.
aut ſi ñ itēdit tn̄ factuȝ ē tale qd ō ſui rōe hȝ
vt ſit inductiuum ad peccandum. et ſic iſtō
dicitur ſcandalum actiuum. Altero mō qs
per accidens pōt eē cā peccādi alteri. puta
qꝛ pter itētionē ſcādali dādi id facit: ⁊ ex ꝯ
ditiōe opis ñ ē vt qs ſcādalizet. Sȝ tn̄ ali⁹
male diſpoſit⁹ ē aut ex iuidia quā hēt ad ali
uȝ aut alio mō iō ſcādalizat: ⁊ talis nō dat
occaſionē q̄ntū i ſe ē tali ſcādalo ppea voca
tur ſcādalū paſſiuuȝ ſine actiuo. Qñqȝ ēt ē
ſcādalū actiuū ſimul ⁊ paſſiuuȝ: Actiuū in
altero q dat. Et paſſiuū cū ille q accipit pec
cat. Aliñ ē actiuū ſine paſſiuo puta. cū aliqs
iducē aliq̄ȝ ad peccādū: ſȝ ille ñ peccat. Hec
ex Alex. ſa ſe ti.ō ſcādalo. ⁊ Ri.i.4.di.38

2 Utrum ſcādalū ſit ſpeciale pcm̄ mortale. R.
ꝙ Aut ſcādaluȝ paſſiuuȝ ē tm̄ ipactio ad ve
niale pcm̄. puta. cuȝ aliqs ex dcō alteri⁹ mo
uet ad pcm̄ venialeꝫ ſic ē vēiale pcm̄. Aut ē
cuȝ ipactōe. ad mōtale pcm̄ ⁊ ſic eſt mōta
le ñ tn̄ aliud pcm̄ ſpāle ab illo qd cōmit. qꝛ
ſumere occaſiōeȝ pci ex dcō vel facto alteri
us ñ ꝯſtituit ſpālē rōnē pci: qꝛ nō iportat de
formitatē ſpāli virtuti oppoſitā: ſed ſolum
ipſuȝ pcm̄ qd cōmitt. Si āt loquntur. de ſcāda
lo actiuo: ⁊ ſi ſit p accidēs ſic ñ ē ſpāle pcm̄
qꝛ qd ē p accidēs ñ ꝯſtituit ſpēȝ: tn̄ qñqȝ pōt
eē pcm̄ veniale vt qñ actuȝ cōmit venial' pci
l' actuȝ q ō ſe ñ ē maluȝ ſȝ ſoluȝ hēt ſpēȝ ma
li cuȝ aliq̄ leui iductiōe. Qñqȝ ē mortale ſi
ue qꝛ cōmit actuȝ mortalis pci: ſiue qꝛ ꝯtē-
nit ſalutē pxi vt ꝓ ea ſuādā ñ pmittat ali-
qs facere qd ſibi libuerit. Facit.c. cauēduȝ
10.q.3. ⁊.d.§. ꝓ graui.i.q.i. hij qcunqȝ. Si
ꝟo ſit ſcādalū actiuuȝ p ſe puta. qꝛ itēdit ali
uȝ iducere ad pcm̄ ⁊ ſi qdē itēdit iducē ad
pcm̄ mortale ſic peccat mortaliter. Simili-
ter ſi itendat inducere ad pcm̄ veniale per
actum pci mortalis. Si autem itendit indu
cere ad pcm̄ veniale ēt per actum pci venia
lis ſic ē veniale pcm̄. ⁊ iſto modo ſcādaluȝ
actiuum p ſe ē ſpēale pcm̄: qꝛ ex intentione
finis ſortitur pcm̄ rōnem ſpālis peccati. ⁊
opponitur directe correctioni frne: pp hoc
qd itenditur ſpēale pximi nocumētuȝ. Hec
oia ex Alex. ⁊ Ricar. vbi.ſ. ⁊ Tho. ſa ſe.
q.43. ⁊ ad illud. Math.18. neceſſe ē vt ve-
niant ſcandala ⁊c. Uerꝫ ꝙ ē neceſſe niſi ho
mines vitam mutent.

3 Utrum aliqs teneat. dimitter aliqd bonuȝ
op⁹ ne pxim⁹ ſcādalizet. R. ſm Ricar. vbi
ſ. ar.i.q.2. ꝙ Aut bona opa ſunt neceſſaria
ad ſalutē vt ſunt pcepta. Aut ſunt ſupero-
gationis vt ꝯſilioꝝ opa: Aut in genere iduſ
ferētia vt comedere carnes. bibere vinum
retinere tpalia. debita repetere ⁊ hui⁹mo
di. Opa eni pma. ñ ſunt ꝓ qcunqȝ ſcādalo
omitēda: qꝛ nulli⁹ dȝ velle dānatiōem ſuā
ꝓ euitanda illa pximi ſui. Facit.c.2. de no.
op. nū. ⁊.12.di. illa.11.q.3. iter ꝟba.23.q.3.§
i. añ ſi. Hic aduerte ſȝ Juno. vt ſcitat Pa.
de renun. in.c. niſi cum.§. ꝓ graui qqȝ. ꝙ i
preceptis iuris naturalis ⁊ euangelici ē ve
rum hoc: ſed veritas iuris poſitiui ex cā eſt
temperanda relaxanda. ⁊ ꝯtrium ſtatuen-
dum pp ſcādalum. vt nōt. de cōceſ. pbē.c.
ꝓpoſuit. de voto.c.i. Scda ēt opa non ſunt
omittenda pp ſcandalum proximi proue-
niens ex malicia: qꝛ p hoc volentibus ma-
licioſe ipedire bona opa daretur materia
⁊ occaſio malignādi. Si vero ſcandalum
ꝓuenit ex ifirmitate pximi vel ignorantia
ſic ſunt ad tps intermittenda. quouſqȝ. ſ. ad
hibeat ſufficiēs diligentia ad hoc vt igno-
rans iſtruatur. ⁊ infirmus aliquo mō ꝯfor
tetur. vt nō de bono ope ſcandalum ſibi ſu
mat: nec talis retardatio merito pīudicat:
qꝛ nō minuit ō pfectione caritatis ſȝ magis
diſponit ad augmētuȝ. nō tn̄ omnino ſunt
talia pretermittenda pp ſcandalum pximi
Tertia ēt opera. ſ. indifferentia. quoꝝ omiſ
ſio alteri ñ preiudicat niſi ipi omitēti. ⁊ ēt
in tpalibus tn̄ ſic ſunt omittenda de pcep
to qñ probabiliter pximus ſcandalizabi-
tur ex infirmitate ſcandalo mortalis pecca
ti. Sed ſi venialis erit de cōſilio. Si autē
ſcandalizatur ex malicia. vt puta. qꝛ oñſum
ē ſibi ꝙ nō debet ſcandalizari ⁊ modo de
bito ſuaſum vt nō ſcandalizetur. ⁊ tamē vlt
ſcandalizari: qꝛ ſic prouenit ex malicia. ⁊
tunc nullum opus eſt pternittēdum ꝓpter
ſcandalum ex malicia proueniens. Alex.
vero in tertia pte ſumme.c. de pcept̄ pnie
tenet ꝙ ſi ſim ifirmus ⁊ timeo caſum meū
ex nō repetitione reꝝ meaꝝ pot⁹ teneor vi
tare ſcandalum meum q̄ȝ pxi. Silr ſi ſum
pfect⁹ ⁊ repetam dēbito mō lȝ. ſicut ꝓpōde-
rat bonum cōe bono ſpāli: ſic preponde-
rat ſcandalum cōitatis ⁊ plurium. ſ. diſſipa-
tio pacis ⁊ vtilitatis cōis ⁊ incentiuuȝ dlin
quendi. q oia accidereut ſi ñ liceret ſua rpe
tere pp ſcandalum proximi ſui ſingulare:
Aduerte tn̄ hic ꝙ licet ō iure ciuili non ſit
curādum ō ſcandalo qd pōt cōtingere cir
cha pſonā ꝯtentoris iuſte rē meam: ymo li
ceat talē occidere qñ alr̄ ñ pt rcupari. vt nōt.
Bar.i.l. furē. ff.ō ſiccarijs. tn̄ ō iur canoni-
co ⁊ i ꝯſcia. ſȝ Pa.i.c. nihil.ō pſcrip. ñ cō-
ſulerē bono viro ꝓ repetitiōe reꝝ tpaliuȝ
aliqd facere quo veriſimiliter valde ſeua ⁊
horribilia deberent euenire. facit.c. ſuſcepti
mus. de homi. ⁊.c.2. de no. oper. nun. ⁊.c.
ſi vero .el primo de ſen. exco. ⁊ quod ibi
notat. Juno. Si tamen faceret non credo
mortaliter peccaret qñ ſcandalum ꝓuenit
ex malicia.

Sed numqd qdlibet bonum ſit facieñ ne 4
pxim⁹ ſcandalizetur. R. vt colligo ex doc
tria Alex. i ſa ſe. tractatu de ſcandalo. Aut
bonū qd expetit pxim⁹ rōabiliter petit. pu-
ta qꝛ paup petit veſtimentum. et h⁹mōi. et ic ſi
ad h teneor de pcepto. caſus ē clarus. ſi ñ
teneor alr̄ de pcepto ſic debeo ei illō mani
feſtare quō ñ teneor et quō rōabiliter illud
nō facio. et tunc ſufficit. et ſi ſcandalizatur
ſibi imputet. quia ſcandalum eſt phariſeo-
rum q ſcandalizebantur. qꝛ diſcipuli ñ la-
uabant man⁹. et tn̄ cū dñs ſatiſfeciſſet ſcan-
dalum accipientibus. dixit. ſinite illos. ⁊ c.
Math.15. Si vero ñ rōabiliter tale opus
omitto: ſic ne pxim⁹ ſcandalizetur de mor
tali teneor illud facere. facit.c.2.ō no. ope.
nun. Aut quod petit irrōabilr expetit. et
ſic nō teneor. ſed ſufficit ſatiſfacere ꝓ poſſe
ne ſcandalizetur ex ignorantia. vel infirmi
tate. ⁊ ſi non acceptat iam ſcandalum eſt
phariſeoꝝ. ⁊ ſic ſm Aug. exponitur illud
oī petenti te tribue. ſ. vel q̄ntū ad verbū rō-
biliter te excuſando. vel q̄ntū ad factū quā-
do rōabiliter teneris. et ſic pȝ quō dȝ intel
ligi illud facilius ſcandalum naſci permitti
tur q̄ȝ veritas deſeratur. ſ. veritas vite que
comprehēdit omnia precepta et ꝯſimilia.
veritas doctrine ad pdicandum. et veritas
iuſtitie ad puniendum. qꝛ loquitur eo mo
do quo ſupra dixi. Et adde ꝙ ea que ſunt
de iure poſitiuo precepta ſunt pretermit-
tenda quando quis ſcandalizatur ex infir-
mitate vel ignorantia non tamen ſimplici-
ter ſed ad tempus vt dixi de conſilijs ſuper
errogationis. Idē dic de punitione maloꝝ

Quid de fama. vtrū ſit defenſanda ne alij ſcandalizentur. dic vt. ṡ. Fama. §. i.

Cientia

alīt dr̄ p cāz ⁊ hec ꝓꝑe ē ſcire. ⁊ d̄ hac loqꝉ pħs i libro poſt̄. ⁊. 6. ethicoꝝ. facu. l. ſcire. ff. de legi. ⁊. c. intelligentia. de ver. ſig. Aliñ ſcia hēt ꝑ aliquē ſenſū corpōeū. vt puta. ſcio ꝙ hēs caputiū in capite. qꝛ video. ſcio ꝙ dixiſti tale v̄buz qꝛ audiui. Scio ꝙ tale qd̄ eſt dulce. qꝛ guſtaui. eſt durū ł mole. qꝛ palpaui. ⁊ talꝭ ſcia regrit̄ in teſte. ff. de te. l. teſtiū fides. ⁊. 3. q. 9. teſtes. Credulitas ē mediū inter ſciaz ⁊ neſciam. qꝛ nec in totali ignorātia cadit credulitas nec i ſcia. vt nō. ff. d̄ iur. ⁊ fac. igno. ſup. Rica. ⁊ Bar. in. l. admonendi. ff. d̄ iuſiur. ⁊ qd̄ nō. glo. in. c. 2. de teſti. li. 6.

1 Cui ſcie eſt inſiſtendū. R. ꝙ clerici ⁊ eccl̄aſtice pſone debent inſiſtere illi ſcie q̄ ē neceſſaria circa ſuū offiñ. Religioſi vero q̄ ſibi eſt ꝓcepta vel ꝓhita. vel de iure. aut ꝑ r̄laz. Curā aiaꝝ hn̄tes. aut ꝯfeſſores circa caſus ꝯſcie debēt inſiſtere. ⁊ ſic de ceteris. Clerici tñ ⁊ religioſi. pñt intendere ſcientijs triuialibus. q̄ iō triuiales dicuntur qꝛ triuiū qꝛ triplex eſt via ad idē. ſ. eloquentiā q̄ ſūt gramatica. dialetica. ⁊ rhēōica. Et ſic intellige c. primū. ⁊. c. qꝛ nōnulli. de magſts. non tñ ad voluptatē. ſed vt ſciant diſcernere verū a falſo. 37. di. cur ergo. multo magis in ſacra ſcriptura. theologia. ⁊ iure canonico. nec nō in pħia naturali ⁊ morali. 37. di. turbat. ⁊. c. qui de menſa. ⁊. c. ſi qd veri. ⁊. c. relatū. in fi. In ſciētijs vero quadriuialib[9] ſ. ariſmetrica. muſica. geometria. ⁊ aſtrologia. non credo debeant intendere. excepta muſica. qꝛ tales ſcie. lꝫ in ſe ꝯtineant veritatē ſm̄ Hiero. nō tñ ducunt ad pietatē. 37. di. ſi qs gramaticā. ymo hn̄t. maxie aſtrologia multū curioſitatis. ⁊ aliñ noxie vanitatꝭ. Leges aūt ⁊ pħicā pñt ſik̄ audire. niſi ſint religioſi. vel ſacerdotes. vel hn̄tes pſonat[9] ſeu dignitatē. ſeu curā aiarū. vt. ṡ. Excōicatio. 7. caſu. 6. ⁊. 7. Sunt tñ inexcuſabiles apud deū. q ꝓfatis ſcientijs intendentes q̄ eis ſunt neceſſaria. vel ad eorū offiñ ignorāt. 38. di. q ea. Et q̄ ſcia reqrat̄. dic ꝙ ſpāl̄r a quocūqꝫ exigitur illorū ꝓceptorū ⁊ ꝓhibitionum cognitio q̄ ad eū ptinet. r̄ōe officij aut ſtat[9]: aut alio mō. Xp̄iani aūt cōiter tenētur ſcire q̄ ptinēt ad fidē. qdā explicite ⁊ qdā iplicite. vt. ṡ. Fides. §. 6. Et ꝓpea Augu. in. c. vos añ oīa. de ꝯſe. di. 4. dicit ꝙ patrini debent docere quos tenuerunt in baptiſmo ſimbolū ⁊ orōem dn̄icam. Vñ ex dict̄ in. d. §. 6. pꝫ ꝙ parentes q nō docēt filios ⁊ filias ſe ſignare dicendo. In noie pr̄is ⁊ filij ⁊ ſp̄us ſci. amē: ⁊ Credo puum: ⁊ decez ꝓcepta legis: ⁊ pr̄ nr̄ videnꝉ peccare mōtaliter. qñ omittunt ex negliā eos docere vel doceri facere ſi poſſūt. Siīr ñ excuſāt a mōtali q neſcientes talia ñ addiſcūt ſi poſſūt cū ſint neceſſaria ad ſalutē. Aduerte tñ ꝙ quis poſſet ſcire ꝓcepta. puta. ſi iterrogaꝉ. adorare deos alienos ē ꝯ̄ preceptū. r̄nderet ſic. ⁊ idē de alijs. Vñ tali ſufficit lꝫ neſciat ordinate dicere. Et idez poſſet dici de aliquo q neſcit credo puuz: tñ ſi iterrogareꝉ. ds̄ ē vnus. R̄ndēt ꝙ ſic ⁊ ꝙ creauit oīa: ybs xp̄s ē ei[9] fili[9]. ⁊ ſic d̄ ceteris. R̄nderet ꝙ ſic. ꝙ ſufficeret ſibi lꝫ neſciret ꝓfatū credo. Et rō dicerē de pr̄ nr̄. ꝙ qñ qs ſcit ꝙ ē orādū ⁊ petēda ſalus ⁊ gr̄a ⁊ remiſſio pcōꝝ ⁊ huiuſmodi lꝫ neſciret dicere pr̄ nr̄ ꝙ excuſareꝉ. lꝫ ꝯ̄ulē dū ſit oibus vt potius tā pr̄ nr̄ ꝙ̄ credo addiſcant.

2 Que ſcie pñt doceri alijs a predictis vid̄ ṡ. Magiſter. §. 3.

Cisma

ꝓꝑe ⁊ ſtricte ē illicita diuiſio ꝑ iobediētiaz ab vnitate eccl̄ie ſcā. 24. q. 3. iter ſciſma. extra. de ſciſma. ad ſuccidēdos. li. 6. Et hoc ē aliñ cū hēſi. vti grecis q ab vnitate eccleſie. ſe ſepauerūt. Aliñ ſciſma ē ſine hereſi ſicut ſūt illi q credūt romanā eccl̄iaz nec aliaz volūt ꝯſtituere ſꝫ eā credūt eſſe aꝑ ſe: vt ꝯtingit qñ duo vel plures ꝯtendūt de Papatu. Aliñ Sciſma accipiꝉ large. ſ. cū q ꝓꝓ um ep̄m eiciūt ſedē ep̄alez ſibi vſurpātes ⁊ ꝓſbiteros ſibi ordinātes. Sciſma. 3. accipitur. largiſſime ⁊ ſic ſciſmatici ſūt oēs q ſūt in pcō mortali. qꝛ ſūt extra caritatē. c. audi. 11. q. 3. Hoc nōt. Inno. in. c. i. eodē ti. ⁊ ſequitur. Pa. in. Rica. eodem ti.

1 Utꝝ oēs ſciſmatici ſint excōicati. R. Pa. in. d. Rica ꝙ ꝓꝑe ſciſmatici cū hēſi claꝝ ē ꝙ ſic. c. excōicamus de here. Sꝫ ſine here ſi ſciſmatici ꝓꝑe nō ſūt excōicati vigore. c. i. eo. ti. ſꝫ vigore. c. lꝫ de elec. vbi dr̄ ꝙ gerēſ ſe ꝓ papa cū nō ſit cū oibus ſibi adherentibus excōicatiōi ſubiaceāt. ⁊ ſic ſūt excōicati ipo iure. Limitat tñ Pa. in. d. Rica verū in caſu vbi ñ cadit ꝓbabilis error vel ignorantia. Ubi āt qd̄ foret dubia. ⁊ maxime ſi ꝯſiſterit i facto intricato ⁊ lōgeuo ꝓut euēit in ſciſmate pꝰ. tūc putarez oēs euitare excōicatiōem ⁊ pctī. l. regula. ⁊. l. 2. ff. de iur. ⁊ fac. igno. ⁊ in. c. applice. de Cle. exco. mini. ⁊ in. c. vt aiaꝝ de ꝯſti. li. 6. dū tamen in voluntate hēant ſemꝑ adherere vero pape qñ ꝑ eccl̄iam vel alio mō ꝯſtaret de veritate. Sciſmatici vō large ñ ſūt excōicati niſi ꝑ violentiā faciam ep̄o ⁊ huiuſmodi. al. ñ nec ſciſmatici largiſſime.

1 Utꝝ emēs rez eccl̄iaſticā aut alio mō acqrēs eā a ſciſmaticis ꝓꝑe ſit excōicat[9]. R. ꝙ ſic vt i. c. i. eodē: Quis alias occupās rez eccleſie ñ ſit excōicat[9]. c. ꝯq̄ſtus. de foro. ꝯpe.

3 Utꝝ tenens bn̄ficiū eccleſiaſticū a ſciſmatico ſibi ꝯceſſū: vel ꝯſētiēs ordinatiōi ſcē ꝑ eū dē ſit excōicat[9]. R. ꝙ ſic vt i. d. c. i. Sꝫ hoc itellige i ordiatiōe quo ad executōez ſꝫ glo. ⁊ Pa. i. d. c. i. qꝛ ordo bn̄ ꝯfert ſi forma ſeruet ſed ñ executio ſi ſciēter a tali recipiatur Si vō ignorant. Inno. ſꝫ ꝙ ēt executio cōferꝉ. ſꝫ Hoſti. ſꝫ ꝙ veꝝ ē ꝙ executio cōferꝉ qdiu ē occultus: ſed poſtq̄ fuerit patefact[9] regritur diſpēſatio: ⁊ iſtud eſt tutius.

4 Sꝫ qs diſpēſabit cū tali. R. Pa. i. c. fi. eo. ꝙ i ep̄atu ſol[9] papa. c. qꝛ diligētia. de elect. Multo magis ſi dignitas ſit ep̄a. vt i. c. cū venerabili de cōſue. In alijs vō ordinib[9] diſtingue. Aut recepit ſcienꝉ vel ex ignorātia craſſa aut ſupina a tali ſciſmatico: ⁊ ſic ſol[9] papa. Aut ex ignorātia ꝓbabili: ⁊ ſic ep̄s diſpēſare pōt: vt i ſimili dr̄ i. c. i. ⁊. 2. de ordi. ab epi. q. re. ñ tñ ab illo ep̄o q euꝫ ordinauit q̄uis poſtea redierit ad vnitatez vt nōt glo. in. d. c. fi.

5 Utꝝ ꝯtct[9] alienatiōis fact[9] i vtilitatē eccleſie teneat. R. ꝙ ſic. vt tꝫ glo. i. d. c. ꝑrio al. non.

Criptura

aliñ dr̄ a pocha vel apodixia ⁊ h̄ ſit iter ptes. Aliñ dr̄ ep̄la ⁊ hec ē q̄ mittiꝉ ad abſētē ⁊ cōit dr̄ lr̄a miſſiua. Aliñ dr̄ liber rōnū ⁊ hic ē quē cōit ſolēt facere exercētes talē artē: ſeu bōi ⁊ curioſi pr̄eſfamilias. Aliñ dr̄ publica ⁊ h̄ ē q̄ fit a publica pſona. ſ. nōrio cū publicis ſolēnitatib[9] reqſit̄. Aliñ dr̄ autēnca ⁊ h̄ ē illa q̄ ad ſui validitatē nō regrit aliud. Quō aūt faciat fidē. Uide doc. maꝉ. Pa. i. c. ſcripta d̄ fi. inſtru. ⁊ i. c. i. eo. ti. ⁊ in. c. p[9] ceſſionē de ꝓbatio. ⁊ ibi dr̄ ꝙ ſcriptura ſigillata aliquo ſigillo autēnco cū ſubſcriptiōe duoꝝ vel triū plenam fidē facit. Aduꝉe ꝙ vbi ius ſcripturā exigit ſi ñ extāt ꝓbabit q ſtat ꝑ ſolēnitate ſm̄ Inno. in. c. Innotuit de eo q fu. or. ſu. ⁊ iō clericus ꝓbare hēt ꝙ ſit clericus ſi ſcripturaz ñ hēt. nō Pa. i. c. qm̄ ꝯ̄. de ꝓbat.

Utꝝ ſit danda fides ſcripture antiquoꝝ. R. Pa. i. c. cū cāz d̄ ꝓba. ꝙ ſic: ⁊ nō Bar. i. l. prima. ff. ſi cer. pe. nō glo. i. c. iterdcōs d̄ fi. iſtru. Nō limita veꝝ qñ ñ tractaꝉ de magno damno. Idem dic de ſcriptura in lapide ⁊ diffuſe. vide Pa. vbi. ṡ. de hoc.

Curilitas

differt a ſtultiloquio ſm̄ Alex. ſa ſe. ti. eo. qꝛ ſcurilitas referꝉ ad laſciui ā affectiōis: ſtultiloquꝫ vō ad id. ſcr̄etōez rōnis: pñt tñ coincidere ⁊ inuicē ꝯuenire ⁊. ſp ē pctī ꝓꝑe accepta ⁊ filia luxurie. Sumit tñ aliñ ꝓ vrbanitate ſmonis ⁊ h̄ i ꝓꝑe: ⁊ tūc ſi adſit finis d̄bit[9] vt ꝯſuatio amicicie bone vel remotio triſticie vel accidie ñ eſt pctī: dūmō ñ fiat ꝑ v̄ba turpia. Si aūt fiat ꝑ v̄ba turpia vel iniuria ⁊ tñ riſū iordinatū ꝓuocancia pctī ē. ⁊ ſic ad ephe. 5. Non noieꝉ i vobis turpitudo aut ſtultiloquꝫ aut ſcurilitas q̄ ad rē ñ ptinet. i. nulli[9] vtilitatis Et magis peccāt q tales audiēdo. iuſtificent cum ſint auctores ſcelcris.

Ecretū

qñ qs dꝫ reuelare vide Cōfeſſio delicti in ꝓn[9] ⁊ Cōfe[9]. vlt[9]. et Familia §. 7. ⁊. 8.

Editio

ē tumultus ad pugnā vt dicit glo. 2. cor. 12. ⁊ differt a bello ⁊ rixa. qꝛ iſta iportant mutuaz ipugnationē in actu. Sꝫ ſeditio pōt dici ſiue h[9]modi ipugnatio ſit i actu. ſiue ſit ꝓparatio ad talē pugnam. Itē qꝛ bellū ꝓꝑe ē ꝯ̄ hoſtes extraneos qñ multitudinis ad multitudinē. Rixa aūt ē vnius ad alterū vel paucoꝝ ad paucos: ſꝫ ſeditio ꝓꝑe ē iter ptes multitudinis vni[9] iter ſe diſſidētes. vt cū vna ps ciuitatis excitaꝉ ad tumultū ꝯ̄ aliā. differt tñ a ſciſma: qꝛ ſciſma ꝯ̄ vnitatē ſpūalem: hec ꝯ̄ tpalem.

Utꝝ ſeditio ſit pctī mōtale. R. ꝙ ſic ex genere ſuo. vt pꝫ. 2. cor. 12. ⁊ nedū i eis q ſeditionē ꝓcurant ſꝫ ēt i ſeqētib[9] talū: ⁊ tenētur de oi damno inde ſecuto. Idē dico de ienētib[9] pctalitatē. ꝓt oz. Tho. ſa ſe. q. 42. 1

Utꝝ pturbans. ṙgnū tiranni ſit ſedicioſus. R. ꝙ ñ: qꝛ tale ṙgnū ñ ordinaꝉ ad bonū cōe ſꝫ ad bonū ꝓuatū vt dicē pħus. 3. pol. ⁊. 8. ethicoꝝ. ⁊ iō ñ hēt rōnē ſeditiōis talis pturbatio: ymo ē laudād[9]. q multitudinē libaꝉ a tiranmca ptāte. niſi forte qñ ſic inordinate pturbareꝉ. q multitudo ſubiecta mai[9] detrimētū patereꝉ ex pturbatione ꝯſeqñti q̄ᷓ ex tirannica dn̄at oē. Idē dic de oi reſiſtēte ſedicioſis. 2

Enſualitas

inordinata qñq̄ ē ſine oi culpa: qꝛ ēt aliñ vitari nō pōt. ⁊ tūc ē qñ uolūtas nō ē cauſa illi[9] dordinatiōis nec cōmēdo. nec comitēdo. nec, antecedēter nec cōmittanꝉ. vt cū corp[9] caleſit ſine aliq̄. a ꝓhēſiōe mentꝭ ⁊ huiuſmōi. Qñq̄ ē cū pcō

ventali. ⁊ tūc eſt qñ talis i ordiatio ĩſurg'it
i ſēſualitate p negl'am volūtaṫ. Quñqȝ ē cuȝ
pc̄o mortali. qñ. ſ. eſt ꝯ actū ꝓhitū. vt inſur-
gēſ ex volūtatis ipio ꝺliberato vel vi recēta
⁊ acceptata. ſic̄ ē i cogitatōe moroſa. ⁊ for
tuˀ ideliberata. hec ex. Rica. i. 2. ſniarum.

1 Quis ē ꝓceſſus tēptatōis ⁊ delectatōis q
icipit a ſēſualitate. R. ꝙ iſte. Ná pmo delec
tabile offert ſiue pcipit. Scđo ꝺlectatō ad
uertit. Tertio i id ad qꝺ ꝺlectatio trahit cō
ſētit. Primū ē ſēſualitatis. Scđm iſeriōis
rōis ptis q̄ hȝ diiudicare iteriores motˀ qꝺ
ñ ē ptis ſēſitiue. diffinire ꝟo an delectatō ſit
āplexanda l' refutanda. ē ſupioris ptis rōiſ
Contingit aūt delectari ad aphēſionē ꝺlec
tabil' an aduerſionē delectatiōis. ⁊ hec eſt
ſēſualitaṫ ⁊ ē pc̄ȝ veiale. l' nullū. vt dixi.

ſ Sententia ꝓpe ƀȝ Gof. ⁊ Tancre. eſt
iudicial' diffinitio q̄ ꝯtrouerſijs fi-
nē iponit ꝓnunciatōe ꝯpetenṫ iudicis. cō-
dēnatōem l' abſolutōem ꝯtinēſ. ff. de ſen. ⁊
re. iudi. l. i. ex. eo. c. 2. Ex q̄ pȝ ꝙ excōicatio
⁊ iterdictū iproꝑe df ſnia. q: excōicatō ꝓ-
ꝑe ñ ē ſnia. q: ſnia finē iponit. vt. ii. q. 3. ſum
mope. ⁊ nō. glo. 2. q. 6. biduū. ſȝ ñ excōica
tio ē pena. ii. q. 3. nemo. 24. q. 3. corripiātur
de ſen exco. ſacro. Ge. i. c. vt aiaꝝ. de ꝯſti.
li. 6. ꝯcludit ꝙ ꝓꝑe ñ eſt ſnia. ⁊ i ſtatuṫ vbi
fit mētio de ſnia ñ veniret excōicatio. Eſt tñ
ſnia iterlocutōia. cū ois vox iudicis ad cāȝ
faciēs poſſit dici ſnia. facit glo. i aūt. ꝺ litti.
§. ſi oēȝ. ⁊ glo. 2. q. 6. §. diffinitiua. ⁊ iō p vi
am iudicialē ñ pōt ferri die feriata.

Quottuplex ē ſnia. R. duplex Pria df
iterlocutoria. Secūda diffinitia. Interlocu
toria ſnia ē iudicial' declaratio ſup aliq̄ ſum
marie iuis tribuēs iter ptes. dc̄a a mō ꝓferē
di. q: qi loquēdo iter ptes ſine aliq̄ ſolēnita
te fertur. de ſen. ⁊ re. iudi. c. ꝙ ad ꝯſultatio
nē. 2. q. i. i ſūma. ⁊ ē ſemiplēa ſnia q̄ fert iter
ꝑncipiū cāe ⁊ finē. nō ſup ꝑncipali. ſȝ ſup
incidētibˀ qōnibˀ l' emergētibˀ. de appel. c
ſignificātibˀ. ⁊ de teſti. ſignificauit. el ꝑmo.
⁊ de offō. dele. c. cū oli. ⁊ ꝙ ñ ſit plēa diffi-
nitio. pȝ. ff. ꝺ arbi. l. qualē Uñ q eā tulit pōt
reuocare ēt pˀ decēdiū. ſiue ſit iudex ordia-
riˀ. ff. de ſen. ⁊ re. iud. l. qꝺ iuſſit. ſiue ſit de-
legatˀ. de appel. c. cū ceſſāte. ēt ſi fuerit ap-
pelatū. ſȝ Archi. vbi ſ. ⁊ cōit doc. i. d. c. cū
ceſſante. Et ħ veꝝ niſi appellatōi detuliſſet
vt i. c. cū appellatōibˀ. de appel. li. 6. vel niſi
ſi ps feciſſet expenſas ad ꝓſequeñ appella
tōem. ff. de ꝯdi. ob cām. l. ſi pecuniā in ꝑn.
ſi tñ vellet ſibi ꝺ eis ſatiſfacē. poſſet reuocaſ

de appella. c. interpoſita. §. illꝺ ꝺniq̄ȝ. Sic
dic de arbitˀ iuris a quo pōt appellari dcā
l. q̄lē. Dicit ēt glo. i aūt. de here. ⁊ fal. §. illꝺ
i ꝟ. de cetero ꝙ qꝺlȝ ꝑceptū fcm̄ p iudiceȝ
vel eiˀ nūciū df ſnia iterlocutoria. Diffiniti
ua ſnia df q: p eā ꝑncipal' qꝺ diffinit. ex de
ſen. ⁊ re. iudi. c. 2. ff. eo. l. ꝑma: cui p eūdē iu
diceȝ ñ pōt aliqd addi vel minui. nec muta
ri. ꝺtrahi. aut reuocari poſtq̄ȝ lata eſt. d. l.
qualeȝ nec a delegato q: fūctˀ eſt offō ſuo ꝺ
offō. dele. i liis. nec ab ordinario. niſi ſit ꝯ
ius ꝯſtitutiōis ꝺ ſen. ⁊ re. iudi. c. cū iter. niſi
p bñficiū reſtitutiōis ex. eo. c. cū Bertoldˀ
Fallit hoc in. 6. caſibˀ in qbus ordinariˀ pt
Primo ſi nllā ē vel ānullāda. pp errorē fci
retractaṫ pt. 35. q. 9. §. i. ſȝ. Io. C. qūo ⁊ qñ
in. l. ſi pſes. ⁊. l. ſi vt ꝓpōis. Itē. 2. pōt iudx
ordinariˀ retractare i mlcta q̄ pp iopiā ē re
mittēda. C. de mō. mul. l. fi. i fi. ff. de offō pſi
l. illicitas. §. fi. Itē. 3. i fructibus ⁊ expēſis ⁊
alijs acceſſorijs ꝯſimilibˀ in qbˀ eadeȝ die
pōt ſuppleri ñ tñ minui. ſic itelligit. ff. de ſē.
⁊ re. iu. l. Paulˀ rñdit. It. 4. ſi aliqs abſēs
ꝯdēnatˀ veniat adhuc iudice ꝓ tribunali ſe
dente. ff. ꝺ reſti. in ite. l. dyuˀ. ⁊. d. c. cū Ber
toldˀ. §. poſtmōȝ. Itē. 5. rōne publice vtili-
tatis. ar. ff. de decre. ab or. fa. l. qꝺ ſel. Itē. 6
vbicūq̄ȝ ꝟtit piculū aie ⁊ ꝺ errore ſit fides
de ſen. ⁊ re. iu. c. inter ceteros ꝺ cōſue. c. fi.
de pſcrip. c. qm̄: ꝑnceps tñ pt ſēp qñ volue-
rit reuocare. mutuare. ⁊ corrigere. de reſti.
in inte. c. ex iſtis.

1 Utꝝ in oi ſnia ſit ordo iuris ſuādus. R. ꝙ
ſic ⁊ diffinitiua: ſi ſit lata ꝯ ordineȝ ſbaleȝ iu
diciorꝝ vt ē citatio. iducie. litis ꝯteſtatō. ⁊ te
ſtiū receptio nulla eſt ipo iure: itelligo ſi pe-
tant inducie. 17. q. 4. vxor. Si ꝟo ꝯ ordinē
q ñ eſt ꝺ ſbatȝ. ⁊ de hoc i. d. c. biduū. Inter
locutoria ꝟo bñ tȝ lȝ peccet grauiter q tulit
ſine ordine iuris ipa: ⁊ aliñ eſt ſuſpēſus vt
in ſnia excōicatiōis i. c. i. de ſen. exco. li. 6.

Qualis dȝ eſſe ſnia diffinitiua. R. abſolu
toria vel ꝯdēnatoria. d. §. diffinitiua. C. de
ſnījs ⁊ iterlo. oiuȝ iudi. l. 3. Certa. vt. ff. de
ſē. ⁊ re. iudi. l i ſūma. Pura. vt. ff. qñ apel.
ſit. l. i. §. biduū. ⁊. d. c. biduū. Aduerte tñ ꝙ
qñ ꝯditio eſt intrinſeca. puta ꝯdemno reuȝ
ſi actor ꝓbauerit. ꝙ tȝ. vt i. d. c. biduū: ⁊ ibi
glo. ⁊ Bar. in. l. a. diuo pio. §. iuenditione
ff. de re. iudi. Secˀ ſi ꝯditio eſſet extrinſeca
vt ꝯdemno te ſi papa venerit. ⁊ vide glo. ⁊
Bal. in. l. cū iudex. C. de ſnījs ⁊ interlo. oiuȝ
iudi. ⁊ iuſta dȝ eſſe ſup omnia.

A quo pt dari. R. ab eo q habȝ iuriſditio 3
nē ordinariā vel ꝺlegatā vel p ꝯpromiſſū.

4 Quō dȝ dari ſnia diffinitiua. R. ſedendo
ñ in pedibus ſtādo: alias ē nulla. c. ⁊ ſi ſnia
§. fi. eo. ti. li. 6. Itē ptūˀ pñtibˀ l' cōtumacibˀ
i ſcriptiſ recitare alˀs cā ſolū in ſcriptis dan
do. ſine recitatiōe ē nulla. C. ꝺ ſen. ex p. re-
ci. l. i. Sic ſi ñ recitet in ſcriptis. l. vlti. C. de
ſē. ex pi. reci. ⁊. d. c. ſi ſnia. Fallit in breuibˀ
⁊ cāis viliū pſonaꝝ. C. ꝺ ſē. ex p. re. aūt. ni
ſi. Itē in cā matrimoniali. Itē qñ ꝺ ptiū cō
ſēſu ꝓcedit. nō. 2. q. i. c. in primis p Archi.
⁊ Io. Itē ipe q dat ſniaȝ dȝ ipe legere ſeu
recitare: niſi ſit epus aut aliˀ illuſtris. d. c. ſi
ſnia. ⁊. C. de ſen. ex pi. reci. l. 2. ⁊. 2. q. 6. an-
teriorꝝ. §. ille i fi. Multa eſſēt vidēda ſȝ q: ni
hil ad nos omitto breuitatis cā. Sȝ tu vide
ſi placet Hoſti. in ſūma. eo. n. ⁊ Directo. iu
ris. ⁊ Spec. qūo in multis cāibus eſt nulla
qūo annullanda. qūo exeq̄nda ⁊ qūo tran
ſit in rem iudicatam

5 Utꝝ religioſi ligent ſnījs ſuoꝝ ꝑlatoꝝ ex
locū coꝝ. R. ymola. in Cle. dudū ꝺ ſepul.
ꝙ ñ ⁊ vr. ſeq opinionē. Laudul. ⁊ Hoſti. i
c. cū illoꝝ de ſen. exco. Cardinal' ꝟo in. d.
Cle. dudū. dic. i ħ deñ ꝓcedere quo ad cō
tentioſaȝ iuriſditiōeȝ q: ñ pōt ponere ſedē
qs in alieno territorio. ꝺ offō. ordi. c. cum
eps. li. 6. Sȝ reſpectu ſnie volūtarie iuriſdi
tōnis ⁊ ad q̄s ñ ꝓcedit in forma iudicij ve
rior eſt ſnia alioꝝ q̄ tenent ꝙ ligant. de of-
ficio. le. nouit: ⁊ placet mihi ⁊ ēt quo ad ꝯ
tentioſā iuriſditioneȝ in monaſterio ſuo:
q: vt dicit. Pa. in. c. cū cōtingat de fo. ꝯpe.
Monacus vbicūq̄ȝ eſt ſp eſt ꝺ iuriſditiōe
abbatis queȝ vice dei ſup caput ſuū ipoſu-
it. 19. q. 3. Statuimus. ꝺ elec. c. ſi religioſus
li. 6. ⁊ fictiōe iuris ſp eſt in clauſtro. vt nō.
Inno. ⁊ Abbas in. d. c. cū illoꝝ. ⁊ Archi. i
c. vt piculoſa. ne cle. vel mo. li. 6. fac. qꝺ. ſ.
dixi: Excōicatio. 2. §. 10. ⁊. 11.

6 Utꝝ ſnia duret pˀ mōteȝ ſnīantis. R. Pa.
in. c. a nob̄ el. pmo ꝺ ſen. ex. ꝙ aut hēt cāȝ
ſucceſſiuā: ſiue eſt ad effectū ꝓducendū. pu
ta. interdicit alicui arteȝ ſuā ſeu offiñ. ⁊ tūc ſi
eſt cū cāe cognitiōe lata. durat. vt in. l. i. ff. ꝺ
poſtulā. ⁊ ſic intellige. l. i. §. ſȝ vrbeȝ. ff. ꝺ of
ficio pſec. vrb̄. vbi. pȝ ꝙ pſctūs pōt ꝑpetu
uȝ aliqueȝ priuare offō. aduocatiōis lȝ ipe
ſit tē poral. Si ꝟo ñ ē lata cū cāe cognitiōe
⁊ ſic ñ durat. ⁊ ſic loqt. l. fi. ff. ꝺ pēis. Si āt
ſnia ē q̄ ad effectū ꝓductū puta. q: vīculū ite
cū tpre ꝓlatiōis. ⁊ ſic durat ēt pˀ mortem.
Exemplū in excōicatiōe vel publicatiōe bo
noꝝ q: niſi abſoluat ſp erit excōicatˀ. vt i. c
vnico ꝺ ma. ⁊. obe. li. 6. fac. c. paſtoralis. §.
i. ꝺ offō. ordi: Quō ēt ſnia extendat effectū

extra. territoriū. habes. ſ. Pena. §. 23.

Utꝝ ille ꝓ quo data eſt iniuſta ſnia pˀ co 7
gnitā iniuſtitiam teneaṫ reſtituere qcqd ha
buit. R. Pa. in. c. i. de ꝯceſ. preben. ꝙ ſi eſt
ꝺclaratiua ſic teneṫ aliter ñ ſaluabiṫ. q: talis
ſnia ñ aufert directuȝ dñium. vt nō. in. l. Iu
lianus. ff. de cōdi. ⁊ demō. nec alteri accre-
ſcit. ius: vt nō. Inno. in. c. q: pliq̄ȝ de imu.
ecc. tātum. n. ꝺclarauit ad eū ptinere. l. ſicut
§. ſȝ ſi qrit. ff. ſi ſerui. ven. c. ſoꝛus ꝺ. ꝟ. ſi. Et
df declaratiua ſp qñ iudex inter litigātes
ſniat ad iſtū vel ad illuȝ ptinē. ſiue dari ꝺbe
re. Si āt ſnia eſt priuatiua. puta. cū aliqs ꝑ
uaṫ. bñficio eccleſiaſtico ⁊ cōcedit alteri ta
lis cui cōceſſūȝ fuit ñ teneṫ. reſtituere lȝ co-
gnoſcat pˀea iniuſtā ſniaȝ fuiſſe: q: ex quo
ñ appellauit vr̄ renuntiaſſe ⁊ iō cū vacaret
potuit iſti cōcedi. Uide ꝓ ħ bonā glo. In-
ſtit. ꝺ offō. iu. i fi. ⁊ p. Cy. i. l. i. C. coia. vtri.
iudi. ⁊ p Bar. in. l. pōponiˀ. ff. de acq̄. hē.
⁊ p Io. cal. in. c. ꝓpoſuit. de cōceſ. preben.
Nō qdeȝ limito niſi talis fuerit in cā iniuſti
cie. Itē. 2. niſi ſint alia a bñficijs eccleſiaſti-
cis. vt puta. res tpales alterius q: ſic in foro
anime teneretur. vt nō. Inno. in. d. c. q: ple
riq̄ȝ

Sepultura eſt poſſeſſio ſiue terra vbi
aliqs ſepeliendus eſt. vel df locus cōcauˀ
in loco eccleſiaſtico vel cimiterio factus in
q̄ corpus catholici cōqeſcit. vñ ſi talis poſ-
ſeſſio ſeu terra ſeu qꝺlȝ aliud vas ꝓ ſepeli
endo ſit p epm: ſeu ꝺ eius auctoritate ad ſe
pulturā ꝺputatum ſic eſt locus religioſus
ſiue ibi ſit aliqs ſepultus ſiue ñ: ⁊ vendi ñ
pōt. ꝺ ſepl. c. abolenda. ⁊. 3. q. 2. q̄ſta eſt. ⁊
c. poſtq̄. ⁊. c. precipiendū. Si āt auctorita-
te epiſcopi talis terra ſeu locus ñ eſt ad ſe
pulturā ꝺputatus. lȝ ibi ſit aliqs ſepultus ñ
ppca eſt religioſus ſm canones vt nō In-
no in. d. c. abolende. Facit. c. ad hec. de re
ligi. do. ⁊ qꝺ ſup: adixi. Religioſus locus
Uendi tñ nō pōt. vt i dcis. c. q̄ſta. ⁊ poſtq̄ȝ
lȝ aliud ſit ſm leges q: religioſus dr. ff. de
rli. et. ſūp. fu. l. 2. Aliñ df ſepltura terra ꝺpu
tanda ſeu locus deputandus ſepulture. ⁊
ħ vendi pōt. 12. q. 2. aurum.

Sepltura aliñ accipit. ꝓ officio. qꝺ ipēdi 1
tur ſepeliendis. ⁊ talis ſepultura vendi ñ
pōt a clericis q hñt beneficiuȝ rōne cuiˀ te
nent. puta. q: ſacerdos prochialis ⁊ huiuſ
mōi: ymo ſymoniā cōmitterent ſi venderent
i. q. i. dcrñ. 13. q. 2. precipiēdū ⁊. c. i eccliaſti-
co ⁊ de ſymo. cū in eccleſie: lȝ clerici pe-
tē nō poſſint: laici tñ teneṫ ad laudabilē ꝯſu

etudinē ſuandā. ⁊ videl ꝙ niſi ſuci pcccēt
mortaliter.ar.c.ad apoſtolicā. de ſimo. ⁊
ita credo niſi ex aliqua rationabili cauſa ꝺ
ſiſtant. Alij aūt clerici q ad tale offm̄ nō tn̄r
rōe bn̄ficij poteſt vendē.ñ qdē offm̄.ſed la
borē ſuū.q2 ñ tn̄r ꝺ ſuo facē h.ar.c.caritatē
12.q.2.ꝺ pſcripſ. cū ex officij. ⁊.ꝺ.c.abolēꝺ
2 Ubi dz eē loc⁹ ſepulture. R.ſm Inno.i.ꝺ.
c.abolende.ꝙ apꝺ ecclam ꝯſecratā.q2 cuꝫ
ꝯſecrari debeat.vt i.c.ſiē 17.q.4.Jō ad lo-
cū ñ ꝯſecratū ñ pōt accedeſ.ꝺ ꝯſe.ec.ſ alta.
c.ſi eccliaꝫ.li.6.pt tn̄ ēt eē ſmot⁹ pp fetorē.
3 Quis hꝫ ius funerandi. R.ſm Inno.in.c
.i.de ſepul.ꝙ nō oīs eccla. ſꝫ ſolū illa q̄ hꝫ
populū.ſ cui ex pulegio ē ꝯceſſū. ⁊ hoc ꝺ
iure canonico. Sed de iure ciuili ꝯpetit ōi
bus qb⁹ ieſt ius inferendi mortuos.vt.ff.ꝺ
mor.inſe.p totū. Aduerte hic ꝙ pactū ſcuꝫ
cū rectore ecclie circa ſepulturā nō ſcipien
dā.valet ēt factū ab his qb⁹ a ſede applica
ꝯcediſ libera ſepultura.c.pactū.ꝺ pac.li.6.
Utrum hñtes ius funerandi poſſint itraſ al-
4 teri⁹ prochiā: ⁊ p ſe accipe fun⁹. ⁊ alia ꝯſu
eta facere. R. ꝙ ſi hñt ex pulegio pape. vt
hēant liberā ſepulturā.ſicut ſūt minores ⁊
pdicatores.vt i Cle.dudū.de ſepul.ſic pñt.
ēt ñ obſtante ꝯdictōe epi vel curati. ⁊ ēt nō
obſtante ſtatuto qꝺ excōicat intrantes alie-
nā prochiā.vt nō.Oldra.ꝯſilio.223. ⁊ ſeqꝗ
Ge.in.c.vt aiaꝝ.de ꝯſti.li.6. ⁊ do.Car.i.ꝺ
Cle.dudū.Jo.de ligna.ibidē. ⁊ pꝫ in.c.cū
libeꝝ. ⁊.c.pñtia.de ſepul. Rō q2 ꝯceſſa lib
ra ſepultura.ꝯceſſū ē iter eūdi ad capiēduꝫ
funus.ſicē in ſili dicit lex qñ ꝯceditur auſt⁹
aq̄ vſ ꝯceſſū iter ad illud.ff.de ſui.ru.pdi.
l 3.§.penul. ⁊ vlti. ⁊ facit qꝺ dixi.ſ̄.Liber.
Si vō ñ ꝯcediſ libēa ſepultura.ſed tn̄ ſepſ
tura.ſic do.Anto. tꝫ ꝙ ēt pñt. Ri. de ſenis
tꝫ ꝙ ñ.Sed iſtud Ge.i.ꝺ.c.vt aiaꝝ.dicit p
ccdere.vbi ꝯcedit ſolū ꝙ poſſint recipe eli
gentes ſepeliri apud eoſ.Sed ego teneo ꝙ
nō pñt ſine lr̄ia curati vel epi.niſi hēant lib
rā ſepulturā.q2 de duab⁹ſuitutib⁹.vna ſub
lata rēanet altera.vt dicit glo. magna in.c.
oīs vtriuſq ſex⁹.de pe. ⁊ re.
5 Quis pōt eligere ſepulturā. R.ꝙ oīs ſide
lis. ⁊ q hꝫ libeꝝ arbitriū ⁊ etatē legitimā.ſ.
ꝙ ſit pubes. Quis ſit in potāte pr̄is. tn̄ pōt
eligere ſine ꝯſenſu pr̄is.c.lꝫ.i pncipio.ꝺ ſe-
pul.li.6. Impubes vō. ⁊ q nō ē ꝯpos ſue
mētis eligē nō pōt.ar.c.vlti.ꝺ ſuc.ab iteſta.
6 Utrum religioſus poſſit eligere ſepulturam
R. ꝙ ñ.niſi qñ ex monaſteriū morif. ad qꝺ
comodc deferri ñ poſſet.q2 tunc pōt elige
re ſepulturā vbi placet.c.ſligioſi.eo.ti.li.6

Utrum ſuuoſiſꝫ poſſit. R.ſm do. Pe.ꝺ pu. 7
in tractatu de q̄rta.canonica portiōe ecclie
prochialis ꝙ ſic ſi ē pubes. Si vō ē ipubeſ
eliget dn̄s Ita nō. Jo.in.c.de vxore.eodē.
Utrum qs poſſit eligere ſibi ſepulturā i loco 8
mın⁹ religioſo qȝ ſit loc⁹ vbi de iuſ ꝺberet
ſepeliri. R.olim fuit diuerſitas:hodie claꝝ
ē.ꝙ ſic p.c.cū quis.eo.li.6.
Utrum pr̄ poſſit eligere p filio ipubere:cū 9
ipe ipubes eligere ñ poſſit. R.dn̄s. Pe.ſu-
pradictus vbi.ſ̄.ꝙ ſic ꝯſuetudine ſic diſpo
nēte.vt i.d.c.lꝫ: ⁊ idē credit Ge.in.d.c.lꝫ.ꝺ
matre ſicut de pr̄e:qñ ſic hēt ꝯſuetudo. Et
h ſolū p filio legitimo naturali.ñ aūt p ſpu
rio vel naturali tm̄:q2 appellatiōe filioꝝ nō
veniūt naturales tm̄ vſ ſpurij.l.generaliter.
C.de Inſti. ⁊ ſubſti. ⁊ i Cle.prima de bap.
ſed p adoptiuis vel arrogatis bñ pōt.
Utrum auus poſſit eligere p nepote ipube 10
re. R.idē Petr⁹ vbi.ſ̄.ꝙ nō q2 in materia
odioſa appellatione filioꝝ ñ ꝯtinenſ nepo
tes:aliter eni filij:aliter nepotes appellātur
Sec⁹ appellatiōe liberoꝝ.vt i.l.qd ſi nepo
tes.ff.de teſta.tute.multo minus ſr aut ali⁹
collateralis.
Utrum pr̄ poſſit eligere p filio adulto ſeu pu 11
beſ. R.idē ibidē ꝙ nō q2.d.c.lꝫ .ſolū p ipu
bere ꝯcedit electionē ſepulture.
Utrum decapitand⁹ ⁊ huiuſmōi poſſint eli 12
gere ſepulturā. R.q.ſ̄.ibidē:ꝙ ſi ſn̄ia ē da-
ta nec appellatiōe ſuſpēſa ñ pōt:q2 nullam
vltimā volūtatē pōt dimittere.l.ei⁹.ff.de te
ſta.q ēt ñ pōt p aia aliqd relinquere.vt nō
Jo.an.in addit.ad Spec.in ti.de iſtru.edi
ctiōe.pōt tn̄ oīa ſacra petere. ⁊ recipē.Cle.
prima.de pe. ⁊ re. Si vero ſn̄ia ñ ē data vſ
ē appellatiōe ſuſpēſa ſic pōt eligere.
Ubi dꝫ qs ſepeliri qñ ñ elegit ſepulturaꝫ.iꝫ
R dn̄s Pe.pſat⁹ vbi.ſ̄.p multos caſus q̄s
ego reduco ad vndecim.vt totalis hēatur i
telligentia circa hoc.
Prim⁹ ē de parrochianis q debēt ſepeliri 14
ñ i prochia ſed i ecclia vbi ſūt maiores ſui.
ita dicit glo.i.c.i.eo.li.6.facit.c.primū ꝺ ſe
pl. ⁊ ē caſus in.c.is q.eo.ti.li.6. ⁊ ibi h iꝫ
archi. ⁊ Jo.
Sꝫ q̄ro q dicāſ maiōes. R.Idē Pe.vbi 15
ſ̄.ꝙ i iſto caſu itelligiſ pr̄ ⁊ auus.tex. ē i.c.
ebrō.13.q.2.iuncto.c.i.de ſepl: ⁊ iō lꝫ pau⁹
⁊ attau⁹ eſſēt alibi ñ tn̄ ibi ſepelieſ ſꝫ vbi pr̄
⁊ au⁹:ſꝫ ſi pr̄ eſſet ſepult⁹ i vno loco: ⁊ au⁹
⁊ alij maiores i alio:ñ ſepelieſ.fili⁹ cū pr̄e
ſꝫ cū auo ⁊ ceteris maiorib⁹.ſm Jo. an.p.
c.2.in prin. ⁊.c.ſr̄nitatē.de ſepl. ⁊ p.c.cū qſ
de ſepul.li.6.lꝫ alij ꝯtriū teneāt pp tex.ꝯios

13.q.2.ſed pmū vſ verius.
16 Secund⁹ ē qñ ñ appet vbi ſint ſepulchra
maiorū.q2 tūc ſepelietur in eccleſia vbi au-
diuit diuia ⁊ pcepit eccleſiaſtica ſacramen
ta.d.c.i.et ibi p Inno.et eſt caſus i.d.c.is q
et in.c.in noſtra.eodem.
17 Tertius eſt qñ qs nō hꝫ ſepulchra maio-
rū.et in vna eccleſia audiuit diuina et i alia
pcepit ſacramēta.vel ē prochian⁹ duarū ec
cleſiarū.et tūc ſi vtraq eccleſia hꝫ ius fune
randi.tūc loc⁹ eſt puentōi.de reſcri.c. duo
bus.li.6.ſed obuentōes quarte diuidentur
c.cū qs.eo.li.6. Et ſi nō eſt puentio: ſed cō
tendunt:dioceſanus cōcordabit ptes.
18 Quart⁹ eſt qñ eccleſia eſt interdicta vel ci
miteriū vbi de iuſ deberet ſepeliri. ⁊ tūc ſi
ē eccla ſepſchri maioꝝ ſuoꝝ ſepellietur i p
rochia. Si vero ē prochia ſepelietur in ec
cleſia cathedrali. ⁊ ſi oēs iſte eēnt interdic
te cū nullus ibi debeat ſepeliri.c.vt priuile
gia.de pūle. ⁊.c.ſi eccla.ꝺ pui.li.6. ⁊.c. ſi.
de ſepul.li.6. tunc ſepelietur in mōaſterio
ppīquori ſm Archi.c.i.eo.li.6. ⁊ Jo. An.
in nouella ibidē.vel vbi debebat ſoluere ꝺ
cimas ſm pdictos.
19 Quit⁹ caſus eſt ꝺ pegris ⁊ aduenis q ſe
pelientur in prochia vbi moriuntur ſi ñ ſci
tur.vbi ſit ſepulchra maioꝝ ſuoꝝ.vel ſi ſciſ
⁊ ñ pñt comode ꝺferri. Inno. ⁊ Ho.tenēt
i.c.i.eo.ꝙ in ecclia cathedrali. Alij aūt ꝙ
vtraq eccleſia hꝫ ius ⁊ loc⁹ ē puentiōi. Et
iſtꝺ veri⁹ credo. Idē dic de dānatis ad mō
tē qñ ſepeliri pmittuntur qꝺ ꝺ pegrinis.
20 Sext⁹ caſus ē ꝺ filio pubere. ⁊ debet ſe
peliri apꝺ maiores.vt in pmo caſu.vel ſi ē
ſꝫ ſecūdū vel tertiū caſuꝫ.illud ſerua.
21 Septim⁹ caſus de filijs illegitīis.ſi ſūt na-
turales tn̄ ſepeliuntur cū pr̄e.niſi pr̄ fuiſſet
i digitate.l.ex facto.§.ſ qs rogat⁹.ff. ad tre
be. ⁊ qꝺ nō.in.ꝺ.l.generaliter. Si aūt ſunt
ſpurij ñ ſepelieſ cū pr̄e.q2 nec filij noiandi
ſt.aūt.ex ꝯplexu.C.ꝺ ince. ⁊ iuti.nup. nec
ēt ſi legitimentur a pricipe.niſi ad petitiōeꝫ
pr̄is. ⁊ eo viuēte feciſſet. facit qꝺ nō.i aūt.
q.mo.na.effi.ſui. Sepeliētur ergo tales in
ſepulchro matris.pbatur.ff. ad munici.l.
l.niſi ſit illuſtris ſeia. Si vero ſint filij adop
tiui vel arrogati. ſi viuente pr̄e adoptante
moriūtur.in ei⁹ ſepulchro ſepelientur. ſec⁹
ſi mortuo.q2 tunc ſepeliuntur cū pr̄e na tu
rali.ſꝫ ꝙ nō.plene i.c.vnico.ꝺ cogna lega.
22 Octauuſ caſus de vxore. ⁊ dic ꝙ ſi ē car
naliter cogita.ſ ad domū viri ducta.tē ſepe
litur in ſepulchro viri.q2 iā ꝯſecuta ē domi
ciliū mariti p ꝯductōem.l.cū q̄dā puella.ff

de iuriſdi.om.iudi.ſ q2 effecta vna caro cū
viro.ꝺ.c.ebron.alias non.
Quid ſi ſit cogita ⁊ tn̄ pp adulteriū ſepa- 23
ata. R.ꝙ nō ſepelietur cū viro q2 nō eſt am
plius de domo viri.niſi ſit recōciliata.
Sed qd ſi mortuo viro receſſit ꝺ domo 24
mariti. R. ꝙ lꝫ fuerint opi. tn̄ mihi placet
opi.archi. ⁊ Jo.in.c.is q.§.mulier.eo.li.6
ꝙ ſepelietur in ſepulchro viri.q2 lꝫ ad aliꝺ
domiciliū ſe transferat.tn̄ retinet domiciliū
mariti.vt.l.filij.§.vidua.ff.ad municipa. ſ
dic ꝙ loc⁹ erit puentōi. Et qd de illa q̄ hūit
plures viros.dic ꝙ vltimuſ ꝯſideratur q2
vna caro eſt cū eo.
Sed pone ꝙ vir hēat in vna eccla ſepul 25
chra maiorū ſuoꝝ. ⁊ in alia elegit ſepultu-
rā. ⁊ ſepult⁹ eſt ibi.vbi ſepelietur vxor ei⁹.
R.ꝙ in eccla vbi maritus actualꝫ eſt ſepul
tus.ꝺ.c.ebron. Qꝺ intellige qñ marit⁹ fuit
ibi legitime ſepult⁹. quia ſi fuiſſet excōica-
tus vel interdict⁹ ñ ſepelietur ibi. Siſꝫ intel
lige ſi comode pōt illuc deferri.alias ñ.ar.
ꝺ.c.religioſi.
Nonus caſus de nouicijs religioſis q̄ ſi 26
ñ erant obligati religioni in genere debent
ſepeliri in eccla vbi de iure conuenit.non i
mōaſterio.vt dicit Archi.in.c.cū qs.eo.li.
6.ſecus ſi erat obligatus religioni in generē
⁊ idē dic de illis q nō ſunt plene tranſlati.
vt q2 hñt ſua in ppꝛio.
Decim⁹ caſus ē ꝺ plattis ecclaꝝ. Nam re 27
gulariter debent ſepeliri in eccla vbi hñt p
laturā. ⁊ ſi in duab⁹.locus eſt puentiōi.vel
dic ſi moritur in vna eaꝝ ibi erit ſepeliēduſ
ſm archi.in.ꝺ.c.cū qs. Alij aūt clerici de-
bent ſepeliri in eccleſia vbi ſunt clerici ſeu
beneficiati.
Undecim⁹ caſuſ ē de illo q hꝫ domiciliū 28
in ciuitate vel villa. ⁊ transfert ſe ad villā ru
ralē recreatōis cā.vſ vt rura colat. ⁊ ibi mo
ritur.q2 ñ ſepelitur in eccleſia rurali. ſed in
ſepulchro maioꝝ ſuoꝝ.ſꝫ ꝙ dixi i trib⁹ ca
ſibus pmis.ſi comode ad eū pōt portari.ꝺ
c.religioſo.vt nō.Archi. ⁊ Jo.in.ꝺ.c.is q.
Qui ſunt q priuāſ eccleſiaſtica ſepultura 29
R.ꝙ duodeci differentijs pſonaꝝ interdi-
citur eccleſiaſtica ſepultura. Primo excōi
catis.Cle.i.de ſepul. ⁊ ꝺ pena ꝯtrafaciētiū.
hēs.ſ̄. Excōicatio.7.caſu.35. ⁊ hoc verū.
niſi abſoluantur. Secundo manifeſtis vſu
rijs.ꝺ.Cle.i. ⁊.c.qȝ.ꝺ vſu.li.6. hēs.ſ̄.ꝺ.
caſu.35.hoc verū.niſi peniteant ⁊ faciant
cautiōeꝫ. Tertio q in torneamentis moriūſ
c.i.de torneamētis. Quarto raptorib⁹ q p-
tinaciter cū poſſint in vita ñ ſatiſfaciūt ⁊ in

morte ñ pñt.c.2.de rapto. Quinto blaſfēa-
toribus dei et ſāctoꝝ.c.2.de maledi. Hoc
veꝝ ſi illā pñiaȝ ſibi impoſitā ꝯtemnunt.
Sexto q̄ nō cōicāt ſemel in āno nec ꝯfiten
tur.c.omnis vtriuſqȝ.de pe.et re.niſi ſigna
ꝯtritōis oſtdant. Septimo q̄ moritur i pec
cato mortali notorie.c. cuȝ grauia.13.q.2.
Octauo noiati interdictis.d.Cle.i. et h̄ ſb̄
excōicatōis pena. Alij aūt interdicti ſilr pri
uātur.vt in.d.caſu.35. Nono illi cui ē iter-
dictus ingreſſus eccle.c.is q̄ de ſen.exco.
li.6. Decio.illi q̄ ſacerdotē tutorē filijs ſuiſ
ſtituit.88.di.neq̄ apō. glo.ibi ꝯriū tȝ. Un
decio.iudeis ⁊ paganis.d ꝯſe.di.i.c.eccl'aȝ
et.c.ſe. Duodecio.corporibus exēteratis ⁊
diuiſis.vt.ſ.Excōicatō.5.caſu.32.

30 Quid ſi tales d facto ſepeliuntur i eccl'a
vel cimiterio. R. ꝙ ſi pñt diſcerni exhumā
di ſunt.alias nō.c.ſacris.eo.ti.et eccl'a vel
cimiteriū reconciliañ.c.ꝯſuluiſti.d ꝯſe.ecc.
vel alia.

31 Quid de puero extcto de vētre mr̄is mor
tuo. R. ꝙ nō dȝ ſepeliri cū mr̄e.ſed extra ci
miterium.ſecus ſi ñ eēt extractus ſm Hoſti.

32 Qua pena puniendi ſunt q̄ ad ſepulturā
recipiūt aliquē i caſu ñ ꝯceſſo. R. tñr ad re
ſtitutōeȝ corporis ſi petat. Itē oiuȝ q̄ occa
ſiōe illiꝰ recepeſt.c.fraternitatē.et.c.ex pte
el primo.et c.cū liberū.eo.ti. et alijs penis
vt.ſ.dictū eſt Excōicatio.7.caſu.35.

33 Quid ſi ſacerdos prochialis corpꝰ eiꝰ q̄
alibi elegit ſepulturā violēter rapuerit.vel
funus anq̄ deueniret ad manus eorū qui
bus debebat ſpoliauit. R. ſȝ Hoſti. ⁊ Io.
in.c.cū liberū.⁊ Io. in.c. certificari.eo.ti.
⁊ Oldra.ꝯſilio.224.ꝙ tñr reſtituere q̄cq̄d
accepit ⁊ ipm̄ corpꝰ. Et vltra h̄ pdit quar-
tā cāonicā ad ſimilitudinē heredis res he
reditarias ſubtrahentis q̄ in eiſ quartā tre-
bellianicā pdit.⁊ ius inſtitutōis debitū. qd
alias erat dtractrꝰ.l. Paulus rñdit.ff.ad
l.falci.⁊.l.reſcriptū.ff.de hijs.q̄.vt indi.qꝛ
ꝓhibere vr̄ inferre i ſepulchrū.q̄ ſiue i lo-
cū inferre ꝓhibeat ſiue in itinere.l.i.§.ꝓhi
beri.ff.de mor.iſc. Do. Pe.in tractatu vbi
ſ.tȝ quo ad canonicā ptē ꝯriū.qꝛ delictū ꝓ
ſbiteri nō dȝ nocere eccle.de ordi.cogni.c
2.16.q.6.ſi epī.⁊ qd nō. in rl'a delictū.li.
6.⁊ glo.i.l.ſi qs in tantū.C.vñ vi. Sȝ ego
teneo cū Hoſti.⁊ Io.ſi tale q̄d fiat a p̄lato
qꝛ p̄latꝰ ſolus hñ pōt ꝓiudicare eccleſie i ac
q̄rendis.16.q.6.§.ſi.ſic ſuꝰ dño ꝓiudicat in
acq̄rēdis.l.ſi.C.de acq.poſ.ſecꝰ i acq̄ſitis.

34 Utrū ꝓtextu debiti ſepultura poſſit ipediri
R. ꝙ nō.nec ꝓtextu cuiuſcunq̄ alteriꝰ obli
gatōis.l.cū ſit iniuſtū.C.de ſepul.vio.nec
dȝ inferri moleſtia īfra decē dies ab obitu
alias ꝓ tūc eſt inutile q̄cq̄d ſit.vt in aūt.ſed
nec añ.C.d ſepul.vio.q̄ vero ad domū mo
rientis accedit ⁊ ipm̄ vel alios moleſtat.vl'
rebus eius inſignia ponit ipo iure cadit ab
actōe.⁊ in tātūdē heredibus iniuriati ꝯdē-
natur ⁊ publicatur tertia ps bonorū ſuorū
⁊ ē infamis.⁊ idē in eo q̄ circa funus pec-
cat.in aūt.itē q̄ domū.C. de ſepul.vio.

Utꝝ inducētes ad iurañ voueñ.vel ſidei i 35
terpoſita.ſeu alias ad ꝓmitteñ de ſepultura
eligenda.peccēt. R. ꝙ clerici ⁊ r'ligioſi cu-
iuſcunq̄ ſtatꝰ aut ꝯdictōis exiſtant.q̄ ad uo
ueñ ⁊ iurandū.ſeu alias ꝓmitteñ aliquē idu
cunt.vt apud eoꝝ eccl'as eligant ſepulturā
vel iā electā vlteriꝰ nō mutent.ſūt excōicati
excōicatōe papali a qua ꝓterq̄ in mortis
articulo nō pñt abſolui citra papā. Cle.cu-
pientes.de penis. Si uero nō inducunt ad
voueñ vel ꝓmitteñ.ſȝ ſolū vt ſimplr̄ eligāt.
ſiue ſi inducunt ad voueñ ⁊ ꝓmitteñ.nō tñ
vt eligant apud ſuas eccl'as. nō icurrūt iſtā
penā.nec ēt credo peccēt:ſi mō doloſe non
faciūt. Qd nō.do. Pe.de āch'a. ⁊ Io.mo.
in.d.Cle.cupientes.

Sȝ nūq̄d ligantur iſta pena ſi h̄ facianti 36
directe. R. ꝙ ſiue directe vel indirecte pub
lice vel occulte ꝑ ſe vel ꝑ aliū hoc faciunt.li
gantur ſm zenȝe.⁊ refert Car.in.d.Cle.

Utꝝ ſola inductio iducat hanc penā. R. 37
ꝙ nō.niſi hēat effectū.ſ. ꝙ ille faciat ad qd
alter inducebat ſm do.car.in.d.Cle.cupiē
teſ. Fac qd nō.archi.17.q.i.§.ſi ēgo.⁊ Io.
An.in.c.mulieres.de iudi.li.6.

Utrū ꝓ'fati clerici aut r'ligioſi q̄ tale votū 38
vel ꝓmiſſionē fecerūt fieri.tenēātur reſtitu-
ere corpꝰ illiꝰ q̄ talē ꝓmiſſionē fecit ſi apd
eos ē ſepultū. R. ꝙ ſic.ſi petatur.⁊ oia q̄ oc
caſione funeris hūerūt. Et hoc.ſ.decēdiū.
qd currit quo ad reſtitutōeȝ corporis a die
petitōis.ſȝ quo ad reſtitutōem alioꝝ ſtatī
currit a die receptōnis. ſm Io. An.in.c.i.
d ſepul.li.6.qꝛ ꝓ'fatū.c.addit ad.c.pleriſq̄
de pac. Qd ſi nō faciunt ipo tranſacto decē
dio.eoꝝ eccle ⁊ cimiteria eccl'aſtico īdicto
ſunt interdicto ſuppoſita.donec plene reſti
tuerit ꝓ'fata.vt in.d.c.i. Limita hoc veꝝ.ni
ſi eēt eccl'a in qua de iure eēt ſepeliēdus.qꝛ
ſic ñ teneret reſtituē.nec corpꝰ nec aliud.ſȝ
veriorē opi.vt nō.Ge.in.d.c.i.

Sȝ nūq̄d illi q̄ tale votū fecerūt ſeu ꝓmiſ 39
ſionē poterunt alibi eligeř ſepulturā. R. ꝙ
nō.ſed ſepelient apd eccl'as ad quas d iur
alias eēnt deferendi.vt in.d.c.i.

40 Quid de illo q̄ nō ſuaſiōe aliq̄ꝝ ſȝ motu
ꝓprio fec̄ votū.vel iuramētū de ſepultura e-
lecta nō mutāda. R. ſm Ho.ꝙ ſine cā mu
tare nō poterit.⁊ ſic intelligit.c.ſi vero. de
iure.iur. In quo dr̄ ꝙ nemo pōt venire ꝯ
ꝓpriū iuramentū. Si vero noua cā pꝰ iura-
mentū eſt orta de qua nō cogitauit q̄ñ iura
uit.ſic poterit ſepulturā mutare. ⁊ ſic intel-
ligit ⁊ litat opi.legiſtaꝝ.q̄ tenēt tale pactuȝ
nō teneř ſeu iuramētū.C.de legi.l.ñ dubiū
in ſi.13.q.2.c.vlti.C.de pac.l.iuriſgentium.
§.ſi paciſcar.

41 Utꝝ illi q̄ hñt capellas a religioſis ſeu ꝓ
latis ꝯceſſas ſibi.i q̄bꝰ fecerunt ſepulchruȝ
ꝓ ſe ⁊ ſuis de domo poſſint eis inuitis ipiſ
ꝓuari.ſeu alij in ipis ſepulchris ꝯ eoꝝ vo-
luntatē poni. R. d. Pe.vbi.ſ.ꝙ nō.qꝛ talis
capella ad ſepulchrū r'putař tāq̄ hoſpitiū
13.q.2.chron.ſed de iure eſt.ꝙ in fundo i q̄
q̄s hȝ vſū nō pōt dñs.ibitař inuito vſuārio
ff de vſu.⁊ hita.lega.l.ſi heres.§.fi.⁊.l.ſe.
Et vide qd nō. Azo.i ſūma. Inſti.d vſu .⁊
hita.§.ſi vero vſus.⁊.§.illud nōnř. Si tamē
eēnt extincti ⁊ eoꝝ dñs ꝑ mortē. bñ poſſent
alijs ꝯcedi:qꝛ mortuo vſuario ille vſus re-
dit ad ꝓꝑetariū libere.l.pe.C.de vſufruc.

42 Utꝝ poſſit fieri pactio ſuꝑ electōe ſepultu
re. R. ſm Ho.q̄cq̄d tp̄ale datur ⁊ ꝓmittiř.
vt talis electio fiat.ſīōnia eſt.i.q.i. q̄ pio.d
pac.c.ſi.

43 Quid de his q̄ hñt ſepulturas in q̄bꝰ non
ponitur.niſi cōfrater ⁊ canonicꝰ. R. ꝙ ſi fa
ciunt pactū.aut ē taxa ꝓ q̄to extneꝰ debeat
ibi ſepeliri ꝙ ſīōnia eſt.d ſimo.c.audiuimꝰ
⁊.c.ſicut.qꝛ nec ꝓ terra.nec ꝓ officio aliq̄d
recipi debet.

44 Quid de illo q̄ mandat corpꝰ ſuū nō dbe
re ſepeliri. R. ꝙ nō dȝ ipleri.ff.de ꝯdi. iſti.
l.q̄dā.⁊ nō.11.di.§.nunc aūt.in glo.

45 Cuiꝰ expēſis fiet ſepultura R. ꝙ ſi eſt vxō
q̄ hȝ dotē ⁊ alia bōa.ſi h̄ oia rēanent apud
maritū ipe tñr faceř expenſas oēs. Si vero
ſolū dos apd eū rēaneret ⁊ alia bōa ad ali
os irent.ſic q̄libet ꝓ rata ſua.puta ſi dos ſūt
centū ⁊ alia bōa.200.tenebitur ꝓ tertia pte
⁊ alij ad quos dicta bona veniunt ꝓ alijs
duabus. Si vero dotē ēt reſtituit.ſic tenent
heredes vxoris.l.celſus.⁊.l.ſe.ff.d religi.
⁊ ſum.fu. Si vero nō hȝ nec dotē nec alia
bona.ſic tñr vir facere eas.l.i.⁊.l.ſi q̄s.ff.
de re.⁊ ſum.fu. Si aūt ſunt alij ab vxoř.ſic
tñr heres aut př reſpectu filij. aut dñs reſ-
pectu ſerui.d.l.ſi quis.

46 Utꝝ valeat ſtatutum factuȝ a laicis. ꝙ nō
valeat.niſi tm̄ expendi in ſepultura. R. ꝙ ñ
ſm Ludo.de ro.qꝛ lȝ nō ſit factū ſuꝑ ſpiri
tualibꝰ.eſt tñ ſuꝑ ꝯnexis eiſdē.ar.l. ꝙ ſi no
lit i ſi.ff.de edili.edic.in.c.cuȝ laicis.de re.
ec.nō alie. Quod limita.vt.ſ. Immunitas.
§.47.

Seruitus

eſt multiplex. Pria ē ſeruitꝰ dei. Secunda eſt ſeruitꝰ peccati.d
quibꝰ.ſ. Preceptuȝ.§.5. Tertia ſeruitꝰ eſt q̄
hō ſeruit hōi.⁊ ſic diffinitur. Seruitꝰ eſt iſti
tutio iuriſgentium. qua q̄s dño alieno ꝯ
nām ſubicitur. Inſti.de iure pſo.§.ſeruitus
di.i c.ius gentiuȝ.12.q.2.c.cū redēptor. Eſt
alia ſeruitꝰ largo mō dicta.q̄ eſt illa d aſcri
ptitijs q̄ debetur a pſona rei. Eſt ⁊ alia ſe-
uitus realis.q̄ eſt illa q̄ debetur a re rei.ſic
eſt ſeruitus vrbana ⁊ ruſticana.qꝛ non de-
betur pſone ſed ꝓdio.vt in.l. ſi vnus ex ſo-
cijs.ff.de ſerui.ruſti.ꝓdio. Uñ nō. ꝙ vrba-
na ꝓdia dicūtur oia hedificia cā hitādi fac
ta ⁊ ſtabuli illis ꝯtigui. ſiue ſint in ciuitate
vel villa vbicunq̄.ff.de verbo.ſi.l.vrbana
ꝓdia.ff.coia tā vr.q̄ ruſti.ꝓ.l.i. Ruſtica vo
ꝓdia.dicuntur omnia ꝓdia ſine domo ad
habitandum.lȝ hēant tectum ꝓ fructibus
colligendis.vel ſtabulum ꝓ equis vel iumē
tis ſeparum ab omni hedificio habitatōis
vt.l.hoc iure.ff.qui.mo.pi. vel ypo. tacite
ꝯtra.⁊ ſm hoc ſuitus dř vrbana vel ruſti
ca.de quibus hēs in.c.eccleſia.de ꝯſti. Eſt
alia q̄ dř mixta.que iō mixta dř.qꝛ non eſt
mere pſonalis que debetur a pſona pſone
nec eſt mere realis que debeatur a re rei.
ſed eſt mixta eo ꝙ debetur a re perſōe que
ēt perſonalis appellatur.vt.l.i.ff. de ſerui.
qꝛ cuȝ pſona ſemꝑ finitur.vt.l.3.§.fi.ff.qui.
mo.vſuſfruc.amit.q̄ ēt realis dicitur. qꝛ tā
q̄ ius reale vendicatur.vt.l.vti frui.§. vtrū
autem.ff.ſi vſuſfruc.pe.vt notat Cy.in Ru
brica.C. de vſufruc. Species huius ſunt
tres.ſ.vſus. habitatio. ⁊ vſuſfructus. ⁊ de
iſtis non loquor hic. ſed ſolum de iſta ter-
tia qua perſona eſt ſerua pſone. de qua lo-
quor in infraſcriptis.

Quomodo efficitur quis ſuꝰ. R. ꝙ qua 1
druplicitter. Primo ex natiuitate. vt cum
quis naſcitur de ſua. Hodie tamen de con
ſuetudine non ſuatur. ⁊ vide ſupra. Filius
§.20. De iure. etiam nō eſſet ſuus ſi in ali-
quo tempore quo mater eum habuit in
ventre fuiſſet libera vel in partu.vt inſti.de
ingenuis.§.ſufficit. Notant Ber. Inno ⁊
Hoſtien.in.c.ſi.de ſeruis non ordinandis
Secūdo efficitur ſeruus ex bello. de q̄ dic

vt.s. Bellū.in pn. Tertio ex delicto.vt cuz libert⁹ rōe ingratitudīs reducitur i ſuitutē. l.ſi manūiſſus.C.de liber.ꝛ eo.libe.ſ cū a-lio mō a lege ꝑ pcm̄ iponitur.vt a raptore puelle.36.q.1.de raptorib⁹.ſ in deferentib⁹ ꝓhita ſaracenis q efficiuntur ſui capientiū vt ꝑ3 ꝑ extrauagantes multoꝝ pōtificū. Quarto ex ꝓpa voluntate.ſic cū maior.20. ānis cū intentōe ꝑticipandi de ꝑtio.qd gdē i veritate ꝑticipat ſciēſ ſe eē liberū ꝯſētit alicui venditori q ſilr ſcit eū liberū eē.vt ipm vendat. Nā iſtis ꝯcurrētib⁹ efficitur ſu⁹.vt nō. in.l.i.ff.q ad liber.ꝓcla.ñ lz.l.libertis.ff.de libe.cā. Si aliqd ꝑdictoꝝ deficiat ñ valz.ꝛ ſi nihil deficiat de ꝑdictis.ñ tñr dñs q eum emit recipe ꝑciū ſi ñ vult.ꝛ ſi manumutatur erit libert⁹ nō igenu⁹.l.lib hō.ff.de ſta.ho. ꝛ de ꝑdictis hēs Inſti.de iur̄ ꝑſonaꝝ. Fallit h̄ in filio.quē pr̄ neceſſitate famis vrgēte pōt vēdē.nō tñ mr̄.ꝛ talis fili⁹ vendit⁹ igenuitatē recipit qñcunqz ꝑciū ēptori reſtituet ipē ſ ali⁹ qcunqz ꝓ eo.vt in.l.i.ꝛ.2.i tex.ꝛ in glo.C.de ꝑtib⁹ q ſi.diſtra. Addo.5.mōz ex quo qs efficitur ſuuſ.de quo hēs.s. Colonus.ſ.ō il ſ q figūt ſe inualidos vt mēdicēt.

2 Quō ſui efficiūtur liberi.R.ꝙ multis modis.ſ.ꝯuincēdo in iudicio reū necis dñi ſui. Itē accuſando falſariū monete. Itē raptorē virgis diſſimulatōe ꝑteritū. Itē deſertorē milīte.de qb⁹ hēs i.l.i.C.ꝓ.q ca.ſui ꝓ ꝑmio liber.ac. Et forti⁹ i ꝯſcia crdo ꝙ poſſit ſugere ancilla.qñ dñs cogit eā ad peccatū fornicatōis.ꝛ ſic ſtar̄ vt libera. Facit auctoritas Pauli.i.ad cor.6. Fugite fōnicatōnē. Facit rſa qd nō ē.de re.iur̄.ꝛ ꝑuilegiuz meretur amittere q ꝯceſſa abutitur poteſtāte. de iure ēt pōt iplorare officiū epi vt ꝯpellat dñm eā manumittere.ꝛ pōt ꝯpelli.l. ſi lenones.C.ō epi.audi. Multi ſūt alij caſus qs omitto.qꝛ nō ſūt i vſu.efficiuntur ēt ex manumiſſiōe.de q̄ vide.s. Manumiſſio. Itē ex expoſitōe ſui languidi.ſ denegatōne alimētoꝝ facta a dño.vid.s. Expoſit⁹. Itē ex ēptōe facta a iudeo de ſuo xp̄ano.vide.s. Iudeus.

3 Utrꝝ ſuus poſſit ordīari.R.ꝙ ñ.niſi plene libertati ſit reſtitut⁹.ō quo hēt plene.54.di. ꝑ totum.

4 Quid ſi ſu⁹ ordinetur.R.ꝙ ſi ordinatur dño ſciēte ꝛ ñ ꝯdicēte.eo ipo efficitur ingenuus ꝛ liber ad quoſcūqz ordines ſit ꝓmotus.54.di.c.ſi ſu⁹ ſciēte. Si vero dño ignorante ꝛ ꝑñtatore ꝛ ordīatore ſic ſi ſuit ꝓmot⁹ ad minores redigitur in priſtinā ſeruitutē.54.di.nulli. Si vero ſuit ꝓmot⁹ ad ſacros ordines.ſ.ſubdiaconatū ꝛ diaconatū dabit vicariū ſ ꝑciū ꝛ rēanebit liber.54. di.ex antiqs.qd ſi nō hz.ſ nō pōt.dz depōi ꝛ reſtitui dño.vide glo.in.c.2.de ſer.nō or. Si vero ad ſacerdotiū ſic ſeruiet i bñſ q̄ ordinē ſuū decent.alr nō.ꝛ h̄ veꝝ ſi dñs repetet eū.i.annū a die ſcie ſm Ho. Quis alij dicant a die ordinatōis.qꝛ p⁹ annū ñ pōt repetere.54.di.ſi ſeruus. Idē tz Ray.de originarijs aſcriptitijs ꝛ colonis ꝓprie dictis ꝙ ñ pñt ꝓmoueri.ꝛ ꝓmoti reſtituūtur.vt.s. de ſeruis.

5 Utrꝝ talis ōpoſit⁹ gaudeat priuilegio clericali.R.ꝙ ñ.niſi tm̄ ꝙ ōbēari ñ pōt.vt nō gl. i.c.52.4.di. alſ ōberās ipz eēt excōicatus. ſm Inno.

6 Sz nūqd tñr ꝯtinere talis.R.ꝙ ſic.vt nō Io.54.di.c.nulli.

7 Utrꝝ ſeru⁹ poſſit ꝯhere mr̄imoniū ali⁹ a ꝑdicti ordiatis.vide.s. Mr̄imoniū.3.ipedimēto.4.§.4.

8 Utrꝝ tꝑe ꝑſecutōis liceat xp̄ianis ſe ſbicē ſuituti īfideliū cū pacto ꝙ rit⁹ xp̄iāoꝝ ñ dimittēt.R.Inno.ō renū.c.niſi cū ꝑdē ꝙ ſic.

9 Qui ſine cā ſeruū occiderit nō minuſ punietur q̄ q alienū ſeruū occiderit.l.i.in fi.ff de hijs q ſunt ſui vel alie.iuris.

Igillum

qs pōt hr̄e.R vt nō.in.c.dilecta.ō excel.ꝑla.ꝛ dic vt.s.ō iſignijs aſſumēdis.ꝛ ſm eā diſtictōem.s. Inſignia.

Imonia primo

qd eſt.R.ꝙ eſt ſpūaliū.vel ſpūalibus ānexoꝝ.aut a ſpūalibus dependentiū ſ ꝯſequētiū.vel ad ſpūalia añcedenter ordinatiuū ꝑcedēte pacto.ꝓmiſſiōiſ.omiſſiōis ꝯditōis.mōi.ſeruicij.ꝑcū.vel cuiuſ vis tꝑalitatiſ receptō ſiue dōatō. Hāc ōſcriptōez elicō ex dicti doctoꝝ q̄ clari⁹.i.patebit.

1 Quero qd i ꝑdicta ōſcriptōe intelligatur noīe ſpūaliū.R.vt colligo ex Pa.in.c.ꝯſulere.ō ſimo.ꝛ alijs doc.maxie Ricar.in.4 di.25.articulo.3.q.2.ꝛ Alē.li.6.ti.55. Spūale dr̄ duplr̄ in ꝓpoſito. Prio ꝑ ꝯꝑatōnez ad ſpūz ſāctū. Scdo ꝑ ꝯꝑatōez ad ſpūz humanū. Spirituale ꝑmo mō dictuz triplr̄ accipitur.ſ. Prio ꝑ eſſentiā.vt gr̄a ꝛ v̄tutes gratuite.et illud ſpāle.nec de iur̄.nec ō fcō pōt vendi.qꝛ nō cadit in cōuentōnez.et de hijs hēs.1.q.i.c.i.cu ibi glo. Secundo accipitur ꝑ cauſalitatē et diſpōnez.vt ſunt ſacr̄a q̄ ſunt quodāmō cā gr̄e et virtutuz.qꝛ ꝑ ea ꝯſeqmur gr̄az et virtutes.et iſta cuz ſint cōporalia cadunt in pactuz.ſz ñ ſine ſimonia vt i.c.nō ſatis.ꝛ.c.cū in eccle.eo. Tertiō accipitur ſpūale ꝑmo mō dictū ꝑ effectuz.vt ſt ea q̄ ꝯueniunt alicui ex aliq̄ dono ſ offō ſpūali.vt ꝓphare.miracula facere.diuinū offm̄ celebrare.ꝛ talia ſpūalia nō pñt vēdi redimi.ſ reſignari ꝓ pecunia.c. q̄rellā.eo. i.q.i.null⁹ eps.cl.2.niſi ſz ꝙ.i.dicā. Spūale vero ſo mō dictū ꝑ ꝯꝑatōez ad ſpūz humanū dr̄ duplr̄. Prio ꝑ eēntiā vt ſunt ſciēoēs q̄ ꝑ inueſtigatōem huānaz ꝛ doctrinā acqrunt.ꝛ h̄ nec de iure nec de facto vēdi pñt.vt ꝑz ꝓu.17.qd iuqt ꝓdeſt ſtulto hr̄e diuitias.cū ñ poſſit emer̄ ſapiam. Secūdo dr̄ ſpūale ꝑ cām.vt doctria ꝑdictaꝝ ſciarū q̄ de iure ꝛ facto vendi pōt alñ.alñ vero ñ ſine ſiōnia.vt patebit.i.

2 Quid dr̄ anexū ſpūali ꝑmo mō dictū.ſ.ꝑ ꝯꝑatōem ad ſpūm ſanctū.R.ꝙ oē illō in q̄ ſpūale miſtrat.vt vaſa ſacra.eccl̄a cimiteriū.ꝛ reliqe ſcoꝝ.veſtis ſacerdotalis vt ſacra eſt ꝛ huiuſmodi.

3 Quid dr̄ dependere ſ ꝯſeq a ſpūali ꝑmo mō.R.ꝙ oē illud qd ex ſpūali dependet ſt ue ꝯſeqtur.vt hr̄e ecclam ſ dignitatē eccl̄aſticā cāoniā ſ ꝑbēdā.ſiue aliō bñficiū eccl̄aſticū.ſ ius ꝑcipiēdi decias.ꝑmitias.vl oblatōes.ꝛ qcqd ꝯpetit clericis rōne ordis.vt pulſare cāpanas.claudere hoſtia eccle ꝛ ſimilia.qꝛ h̄ oia ordi clēicali ſt annexa.qꝛ ſolis clericis ꝯueniunt.ꝛ iſtud annexū vel ōpendens nō pōt vendi.c.ad aureſ.c.ad noſtrā eo.ti.alr cōmittitur ſiōnia.ꝛ ꝑꝑea ꝓcuratores reꝝ eccleſiaſticarum.vt ꝑpoſit⁹.ycono⁹.ꝛ vicedo⁹ q eſt.q ꝑeſt reb⁹ epi.ꝛ ſilr deſenſores.vt aduocatus vniuerſitatis.eccleſie ſindic⁹.ſ.q ꝑeſt cauſis eccle.ꝛ caſtaldus.ſiue maior dñs.q.ſ.hz curā reꝝ exterioꝝ epi ꝛ iudex epi.ꝛ ſimilr̄ ſubiecti regule.vt archidiaconus.archipſbr̄.canonic⁹ monach⁹.ꝛ qlz eccleſiaſtico mancipatus offō.tales ſi ꝑ pecunia ordinār.ſiōniaci iudicāt.ſm Ugo.ꝛ Archi.1.q.3.ſaluatō. Sz Ray.litat veꝝ.qñ talis admiſtratio hz āuexum aliqd ſpūalitatis.

4 Quid dr̄ ad ſpūale ꝑmo mō acceptū añcedent ordinari.R.ꝙ ius patronat⁹ qd eſt poteſtas ꝑñtandi ad offm̄ eccleſiaſticū qd q-dē ſilr vendi nō pōt ſine ſiōnia.vt i.c.i.ō iure patro.ſz tranſit cū vniuerſitate tꝑali.vt in c.ex lr̄is.de iure patro.

5 Quid dr̄ ānexū ſpūali ſo mō acceptū.ſ.ꝑ ꝯꝑatōem ad ſpūm huānū ſ depēdēs.R.ꝙ ſt ſcole.libri ꝛ h⁹mōi.ꝛ talia vēdi pñt ō iure.niſi eccl̄a locū ſcolaꝝ aſſignaſſet doctori

6 Utrꝝ ſola voluntas vendendi vel emendi ſpūalia faciat aliquē ſiōniacū.R. Lacre.ꝛ Ber.c.vlti.eo.ti.iñt ꝙ ñ.ꝛ ꝓ eis fac.c.tua nos i fi.ꝛ.d.c.fi.eo.ti.ꝛ.c.vt nrz vt eccl̄aſtica bñficia.ſz ego diſtinguo cū Ho.ꝙ q̄ ad deū ꝛ pcm̄ mortale ſola volūtate cōmittur. vñ ꝯ qs dicit miſſā.audit ꝯfeſſiōeſ.exhibet ſacr̄a ꝛ h⁹mōi ꝑncipalr̄ hac intētiōe.vt ꝑꝑ id recipiat pecuniā vl aliud tꝑale peccat mortalr̄ ꝛ ſiōniac⁹ ē quo ad deū.ſilr q hac itētōe dat. Sec⁹ ſi daret ꝓ ſuſtētatiōe miſtri ꝑncipalr̄.vel ob reuerētiam ſacri.vl ad ſuādū laudabilē ꝯſuetudinez.qꝛ ſic lz.1.q.2.ſicēpm̄.facit.c.q̄ ꝑ pecuniā.i.q.i.ſed quo ad eccl̄az nō.vt in.c.tua nos.eo.ꝛ iō ſola pñia ſn̄ alia reſtitutōe ōleſ.vt i.c.fi.eo. Qd qdez litat Ho.ibidē veꝝ i caſu quo ſiōnia ē ſolū de iure poſitiuo.ymo tz ꝙ nec ēt peccat.ſz vbi ſiōnia ē de iure dīuo ſic tz.ꝙ tal ita dz iduci ad reſtituē qcqd accepit.ſic ꝛ vſari⁹ mētal.ꝛ placet Pa. in.d.c.fi. Sz h̄ ñ teneo quo ad pcm̄.qꝛ ſine dubio peccat mortalr̄ ſi hz volūtatē deliberatā ad dañ ſpūalia ꝓ tꝑalib⁹. Eſt bñ veꝝ ꝙ niſi ſeqtur effect⁹.ſ. datō ſpūal ꝓ tꝑali.nūq̄ erit ſiōniac⁹.vt nō in.c.nēo.eo. Quo aūt ad reſtitutōez dic vt i Siōnia.7.in ꝑn. Quo ad alias pēas ipoſitas a iur̄ ꝯ ſiōniacos firmiſ tene ꝙ reqrit̄ pactio. Iō i diffinitōe dixi ꝑcedente pacto.

2 Sz qd ſi neqz miſtrans ſpūale.neqz accipiēs aliqd dat ſ accipit.ſ paciſcit de dādo.ſ accipiēdo.ſed ipis ignorātib⁹ amic⁹ accipiētis ſpūale dat aliqd cū pacto ꝯſiliario miniſtrāti.vt ad miſtrañ iducat.R.ꝙ lz dans ſpūale ꝛ ſcipiēs nō ſint ſiōaniaci ex quo ñ ſciūt aliqd.iñ tā aic⁹ ꝑdict⁹ q̄ ꝯſiliari⁹ ſiōniaci ſūt.1.q.i.ſtatuim⁹.ꝛ.c.ſi q a ſimoniacis.

Imonia ij.

In qb⁹ caſib⁹ pactō ꝓmiſſiōis.ōiſſiōis.ꝯditōis mōi.ſuitij.ꝑcū.ꝛ h⁹mōi tꝑaliū ꝓ re ſpūali vel ānexo.ſeu depēdēti a ſpūali nō iducit ſimoniā.R.ꝙ.17.caſibus.

1 Prio qñ poſſio datur cū pacto vt in ea ꝯſtruatur eccl̄a.vt in.c.oli cāz.ō reſti.ſpo. Uñ ēt pōt dari lītia ꝯſtruēdi tꝑam eccl̄az ſb certo pacto.vt i.c.q̄to.de cenſi.ꝛ in.c.ex inſinuatiōe.eodē.qꝛ talia pacta reputātur ſpūalia.ſicut ꝛ in.c.ſignificatū.de ꝑbē.vbi datur ꝑbēda cū pacto ꝙ quotidie celebret in tali eccl̄a.ꝛ ꝙ nō poſſit eā dimittere.ꝛ lʒ cet.qꝛ i traditōe rei ſue q̄lz pōt ꝙ ſibi placuerit apponere pactū.c.veꝝ.de cōdi.appo.

2 Utrꝝ laic⁹ dādo rē tꝑalē eccle poſſit apponē ꝯditōez ſpūalē.puta ꝙ fiat ānuꝰſariū.ſ dicāt tot miſſe.vide.i. Siōnia.3.§.ii.

3 Utꝝ offerens bona ſua eccľe vt efficiatur
canonicus. ⁊ ex illi bonis poſtmodum iſtitu
atur ſibi ꝑbenda ſit ſiõniacuſ. ℞. ꝙ ſic. tex.
eſt i. c. iua nos. eo. ſecus ſi pure ⁊ liberaľr
donaſſet. ⁊ poſt humiliter peteret admitti in
canonicũ ⁊ retinere ꝑdicta in prebendã. ⁊
clerici pure cõſentirent. qꝛ tunc liceret.
4 Quid de eo q ꝯſtituit de bonis ſuis ꝑbẽ
dam i aliq̃ eccľa ſibi retinendo poteſtatem
ꝯferendi eam aliem alteri. ℞. ꝙ põt ſine ſiõ
nia retinẽ ſibi ius patronatus. l in ꝑpetuũ. ľ
ad tps. ſed nõ valet. niſi fiat d ꝯſenſu epi ⁊
ſfm ei9ſi q ſunt ibi in conſtitutione eius.
5 Pone ꝙ ſtatuto cauetur ꝙ nouiter recep
tus in canonicũ ľmonacũ teneatur ſoluere
certũ qd. Queritur vtrũ ſit ſiõnia p9 recep
tõem illud ſoluere. ℞. Pa. i. c. dilect9. el. 2.
eo. ꝙ ſic. ex quo ꝓceſſit taxatio. qꝛ talis ſo
lutio vſ facta virtute illi9 taxatõis ⁊ nõ libẽ.
facit tex. ꝑſati. c. dilect9. ⁊. c. ex multis. i. q. 3
⁊. c. veniens. eo. ti. Qd litant verũ aliq. qñ
tale ſolutũ cedit in vtilitatẽ ꝑuatã. aut cãno
nicoꝝ. ſecus ſi ſolueref ꝓ fabrica eccľe. vſ
alijs ad diuinũ cultũ ꝑtinentib9 ſm Ho. ar.
de ꝯſti. c. cũ oẽs. ⁊. c. ex pte. Nã laudabiliſ
ꝯſuetudo dꝫ ſeruari. c. ad aplicã. eo. ⁊. c. ſi
gnificati. de ꝑben. nõ tñ dꝫ retineri ꝑbẽda
loco pignõis. ar. d. c. ſignificati. ľ et põt re
tineri. ſi ꝯſuetudo ſit ꝙ nõ aſſignetur ꝑbẽda
q̃uſqꝫ tale qd ſoluerit. In h. n. cãu ſit ꝑmu
tatio ſpũalis ad ſpũale. qd lꝫ d re. ꝑmu. c.
ad qõnes. Pa. tñ in. c. Jacob9. eo. ti. ꝙ ſi
ſtatutũ iponit tale on9 recipiendo vel recep
to de nouo vt teneatur ſoluẽ certũ quid ẽt
eccľe vel ad cultũ dei ꝙ nõ valet. ſine ſimo
nia. ⁊ facit. d. c. ex multiſ cũ alijs. Si vo ſta
tutũ iponit on9 ꝑbende. ſic valet in fauorẽ
cultus diuini. ar. c. ſignificati. de ꝑbẽ. ⁊. c.
vnico. vt eccľa. beneſi. ⁊ ar. in. c. ſi ꝑꝑ tua. d
bita. de reſcrip. li. 6. ⁊ hec magis placet. ſꝫ
nec ꝑmam opi. condẽno.
6 Secundus eſt. cũ aliquid ꝓ opib9 ſpũali
bus alicui ꝑſbitero datur. qui ad ea alias
nõ teľ. 12. q. 2. caritatẽ. Aduerte tñ ꝙ in hoc
fuerunt opi. vt refert Pa. in. c. ſignificati.
de prebẽ. magiſ iſta opi. placet Pa. ⁊ glo.
in. d. c. ſignificati. ⁊ Ricar. in. 4. di. 15. arti
culo. 3. q. i. ⁊ Ho. ⁊ Gof. ⁊ Inno. in. c. qm̃
ne ꝑla. vi. ſu. q tenetqꝫ licite põt aliquid re
cipe ſacerdos ꝓ miſſis celebrandis ⁊ alijs
ſpũalibus adminiſtrandiſ. dũmõ nõ intẽdat
vendere ſpũale ſeu recipe pecuniã ꝓ ſpũa
libus. ſed potius ꝓ ſuſtẽto ⁊ recõpenſatõe
laboꝝ dãnoꝝ que ſuſtinet trahẽdo ibi mo
ram ⁊ ſua ſuſtẽtatõe. Et ꝙ ad ea exhibẽda
nõ ſit ex offõ obligatuſ. qꝛ ſi intenderet reci
pe ꝓ ſpũali eẽt ſiõnia. c. iudiceſ. i. q. i. Simi
liter eẽt ſimonia. ſi ſacerdos ꝑrochialis a
ſuis ſubditis hoc exigeret. qꝛ ad hoc tenet
q nec ẽt ꝓ ſũptu aliqd põt accipe ab eis ſiñ
ſiõnia ꝓ quocunqꝫ ſpũali. c. vendentes. i. q
3. ab alijs aũt bene põt. Uerum eſt ꝙ Gof.
⁊ Ray. dicunt ꝙ ſi talis ſacerdos q ẽt ñ ob
ligatur ex offõ hꝫ ſũptus neceſſarios aliun
de ꝙ dꝫ gratis cantare. ꝙ ſi facit ꝓ pecunia
aut erit ſimonia aut auaricia. ſed cũ ſimõia
nõ poſſit eẽ cũ non intendat vendere ſpũa
le ⁊ nemo teneatur ſuis ſtipendijs militaſ.
c. cũ ſit. eo. ergo. ibi vſ turpe lucrũ. vt pꝫ in.
d. c. iudices. ⁊ ar. 12. q. i. Illi q. vel ad min9
hẽt ſpẽm mali. Tu vero tene ꝙ tria concur
rere debent vt liceat. Primũ ꝙ non capiat
niſi ꝓ ſũptu vel laboꝛe. Secundum ꝙ non
ſit ex offõ obligatus miſtrare. Tertium ꝙ
non hẽat aliunde ſumptus neceſſarios.
Sed ſi ſacerdos ꝑrochialis non hꝫ ſũpt9 7
neceſſarios. nũqd poteſt ſine ſimonia exi
gere aliqd ꝓ ſpũalibus. ℞. ſm Pa. in. c. di
lectus. el ꝑmo. eo. ꝙ ſi põt aliunde ſibi ho
neſte victũ querer. puta ſcribendo ⁊ huiuſ
modi. ſic nõ põt exigere. ſed laboꝛare dꝫ
manibus. 91. di. c. clericus. Si vero nõ põt
tunc eꝑs dꝫ ſibi ꝓuidere. vel popul9 põt cõ
pelli ad ꝑſtandum ſibi neceſſaria ꝓ victu.
⁊ facit glo. bona. in. c. oĩs xꝑianus. de ꝯſe.
di. i. q̃ dicit ꝙ põt ſubtraher ſacra populo
niſi oblatõnem faciat. ⁊ ſm hanc di. intel
lige glo. ⁊ tex. in. c. ꝑcipimus. 21. q. 2. ⁊ ſm
ꝑdicta limita. qꝛ vnum ſine reliquo non ꝓ
cedit. i. q. 3. ſi qs obiecerit.
Tertius eſt qñ datur aliqd ꝓ vita eterna. 8
vel remiſſione ſuoꝛum peccatoꝛum ſm illõ
daniel. 4. peccata tua elis redime. de teſta.
c. ſi. 13. q. 2. aie. 82. di. ꝑſbiter. i glo. Rõ. qꝛ ꝑ
dicta ꝓponũtur nobis venalia. a deo ꝓ mo
neta dilectõis ⁊ opibus caritatis. qꝛ elia ñ
ẽ ꝑcium vite eterne. niſi in q̃tum ipatur a ca
ritate. non ſic alia ſpũalia que conferuntur
ꝑ miniſtros eccleſie.
Utrum faciens votum deo vt obtineat 9
quid tempoꝛale ſit ſimoniacus. vide. j. Uo
tum ꝑmo. §. 9.
Quartus eſt qñ datur aliqd ꝓ redimen 10
da vexatõe q̃ ſibi ſit in re ſpũali. c. dilectus
el primo. eo. Quod limito verum. qñ cer
tus eſt de iniuſtitia que ſibi fit. ſecus eſſet in
dubio. qꝛ non liceret. Unde ſi eꝑs me iniu
ſte excõicet poſſum ſibi dare pecuniam. vt
ſñiam reuocet ⁊ me abſoluat. ſm glo. in. c.
ad aures. eo. Inno. ibidẽ tꝫ ꝯtrarium. ſ. ꝙ
non poſſit ſine ſimonia. Sꝫ Jo. An. ibidẽ.
⁊ ſequitur Pa. dicit ꝙ ſi tali iminet aliqd
graue ꝑiudicium ex dilatata abſolutõe. pu
ta. qꝛ debebat eligere vel eligi. vel currit ſi
bi ꝑſcriptio ⁊ h9modi. ſic vera eſt opinio
glo. qꝛ tunc redimit vexatõem ſuaꝫ. d. c. di
lectus. Si nõ ſubeſt ſibi aliquod ꝑiudiciuꝫ
ex dilatione abſolutionis. tunc eſt vera opi
nio Inno. ⁊ iõ hẽat recurſũ ad ſuꝑioꝛem
ar. c. nullus. de iure patro. Idem dic de ſuſ
penſione vel interdicto.
11 Utrum poſſit aliqd dari ꝯdicenti mihi d
iure vel de facto. ne ſequar aliquod ſpũale
℞. Pa. in. c. Matheus. eo. ꝙ non lꝫ ꝓ iu
re querendo ſine ſimonia. ar. c. ſignificaſti.
de ele. Nec ẽt ꝓ poſſeſſione hñda poſt ius
queſitum ſm Inno. in. c. ad aures. d ſimo.
⁊ glo. 16. q. 7. decimas. ſꝫ ꝓ iure queſito. ſic
vt in. d. c. dilectus. Ubi Pa. ẽt addit limitã
do ꝑdicta. ꝙ ſi ꝑꝑ potentiam aduerſariũ ñ
poſſet apud ſuꝑioꝛem de facili conſeq poſ
ſeſſionẽ. tunc vt euitet magnũ incomodum
poſſet aliqd dare ſine ſimonia. ſ. cut dictũ ẽ
de abſolutione ab excõicatione. Si vero i
iuſte poſſidet non põt aliquid dare ſine ſi
monia vt non vexetur. Similiter ne eꝑus
eum iuſte deponat: vel ne accuſetur iuſte vſ
illi qui ꝑtendit ius in beneficio. qꝛ tunc non
eẽt redimere vexatiõem. vt nõ. in. c. nemo.
eo. ti. Hic aduerte. ꝙ reddens ſpirituale
quod vſurpat ſolũ ex pecunia. lꝫ dans poſ
ſit ſine ſimonia redimere. tñ ille a quo redi
mitur eſt ſimoniacus ſm Hoſti.
12 Utrum poſſit ſine ſimonia aliquid dari ꝑ
ſbitero ꝓ baptiſmo qui non vult aliter bap
tizare. ℞. Pa. in. c. cum in eccleſie. eo. ti. ꝙ
in adulto non. qꝛ ꝑꝑ ꝯtritionem põt ſalua
ri. ar. c. debitum. ⁊ qd ibi notatur. d bapti
⁊ in. c. 2. de ꝑſbi. non bap. Sed ꝓ infante
ſunt opiniones. Aliqui. vt Tho. 2. 2. ⁊ Pe.
de tarẽ. ⁊ Pe. de palu. in. 4. ⁊ glo. i. c. bap
tizandis. i. q. i. dicunt ꝙ non lꝫ. qꝛ non ſunt
faciẽda mala vt veniant bõa. 14. di. c. qd ait
loth. ⁊ ibi glo. ⁊. 46. di. ſicut. Sꝫ Pa. vbi
ſ. ⁊ Ricar. ⁊ Ladul. in. 4. di. 25. reputant
verum in adulto. qꝛ bona voluntas ei ſuffi
cit in tali caſu. Sed qñ quis hꝫ puerum ⁊
non reperitur alius qui poſſit baptizare vſ
ſciat. vt puta qꝛ eſt mutus vel non hꝫ man9
ille qui querit ꝙ baptizetur. nec alium hꝫ.
ꝙ tunc licite dat. qꝛ non emit ſpũale. nec h
dꝫ intendere ſed remouere vexatõeꝫ ⁊ im
pedimentum. ⁊ dꝫ intendere emere tꝑale
ſ. aquam ſolum. ⁊ hoc tene.
13 Utrum licite detur pecunia pagano vt ſe
baptizari ꝑmittat. ℞. in glo. i. q. 2. in. c. q̃
pio recitantur opi. ſed tene opi. Pa. in. c.
cum in eccleſie. eo. q dicit ꝙ ſi ꝑꝑ pauꝑta
tẽ timeret venire ad fidẽ. tũc lꝫ ei aliqd daſ
vt veniat. Si vero non hꝫ voluntatem ve
niendi. niſi ꝑꝑ cupiditatem. tunc non lꝫ. qꝛ
baptiſmus ei parum ꝓdeſſet. 15. q. i. non ẽ
ymo peccat. qꝛ abutitur bono. ⁊ ſimiliſ dã
tes. ar. 23. q. 5. ad fidem. niſi ꝓbabiliter ꝑſu
meret ꝙ poſtea mutabit voluntatem.
Quid ſi eccleſia mea vel ꝑbenda me re 14
moto alteri eſt aſſignata. ℞. ꝙ ſi ꝓ precio
eam recupero vel redimo. ſimonia eſt. ſiue
iuſte. ſiue iniuſte ſim ãmotus. Secuſ ante ꝑ
uationem ſi iuſte tenebam. qꝛ ſic eſt redime
re vexationem meam. concoꝛdat Inno. in
c. ad aures. eo. ⁊ Pa. in. c. Matheus. eo.
ti. Intellige qñ remotus eſt a ꝑlato ſuꝑioꝛi
qꝛ ſecus ſi expelleref ab aliquo tirãno. naꝫ
tunc ẽt poſt remotõem poſſet dare.
Utꝝ ſit ſiõnia ſi pecũia datur eꝑo vt ñ cõ 15
ferat ſiõniace. ℞. Pa. in. d. c. cũ in eccleſie
ꝙ ſic ex pte recipientis. ſed ñ ex pte dantis.
Utꝝ capitulũ dans aliqd alicui q electio 16
nẽ ipedit de quo ꝯſtat. ꝙ in electiõe nulluꝫ
ius habet vt deſiſtat ſit ſiõniacum. ℞. ꝙ nõ
ſi ipediret. ne ſipſꝛ electõ fieret. ſꝫ ſi ipediret
ne iſte uel ille eligeretur. ſic ñ poſſet. ſic nec
ille cuius electõem impediret. ſm Rodo.
Quint9 caſus eſt qñ ꝓcuratio dat eꝑo ꝓ 17
viſitatõe vel ꝯſecratõne eccľie. d cẽſ. c. cũ a
poſtol9. ⁊ d ſimo. c. cũ ſit rõana. d ꝑſcrip. c
cũ ex officij. ⁊. 10. q. 3. ſtatũ. ⁊ lꝫ doc. diuſi
mode velint aſſignare rõem tñ iñ dic. ꝙ h
ſit legis auctoꝛitate. ⁊ iõ nõ peccat. 23. q. 4.
qui peccat. Aduerte tñ ꝙ tũc licite põt da
ri. quando eſt ꝓcuratio moderata. de qua
vide. ſ. Uiſitatio. §. 3. aliter non liceret.
Sext9 caſus ẽ qñ exigit i pactũ expſſe. qd 18
a iuſ ꝑmittitur. vt dictũ ẽ i ꝑcedẽn. §. ľ qd ie
rat. vt i. c. oli. el. i. de reſti. ſpo. ⁊ ibi Pa. Jõ
vt dicẽ idẽ Pa. i. c. i. d eo q mit. i poſ. qꝛ lꝫ
ſpũalia ñ accipiant extiatõem. tñ itereſſe ex
eis ꝓuentẽs bñ põt eẽ extiabile ⁊ ſuꝑ eo tã
q̃ ſuꝑ tꝑali ꝓcedi põt. vt dicẽ glo. i. c. coꝛã.
de offi. dele.
Utꝝ vicari9 recipiẽdo ſalariũ ſit ſiõniac9 19
℞. Pa. i. c. i. ne. ꝑ. vi. ſu. ꝙ nõ. qꝛ locat operaſ
ſuas. ſicut nec aſſeſſoꝛ. vt i. c. ſtatutũ. d reſcrip.
li. 6. nec aduocat9. 14. q. 5. nõ ſane.
Septim9 caſus ẽ qñ qd exigitur ꝑ mõm 20
iſinuatõis exigiſ. vt ſi dicatur volẽti itrare
religionẽ ꝙ aliqd ſecũ poꝛtet vñ poſſit vi
uer. Qd veꝝ credo ſꝫ Pa. i. c. ñ ſatis. eo.
dũmõ ñ deducat i pactũ. ⁊ ita ꝯcõda Inno.
in. c. tua eo. ti. q̃ vſ tenere ꝙ ñ lꝫ dicẽ. ſi vis

viuere mecū poꝛta tecū. ꝛ glo.i.d.c. n̄ ſatis q̄ dicit ꝙ lꝫ ſic diceꝛ. de quo tñ dic. vt.ȷ̄.Si monia.4.

21. Octauus caſus ē qñ ſubeſt ꝯſuetudo vt aliqd ꝓ ſpūalibꝰ exigatur. ꝺ quo tñ dic. vt ſ̄.Cōſuetudo.§.12.Aduꝫte ēt ꝙ illꝺ hꝫ locū vbi a laicis debetur aliqd clicis. Sꝫ vbi cō ſuetudo ē vt a clicis aliqd exigatur. tūc dic ſm Pa.i.c.Jacobꝰ.eo.ꝙ ad ꝑuatū commodū clicoꝝ n̄ valet.ſꝫ bñ i fauoꝛē diuini cultꝰ ſi n̄ ꝑceſſit itellige exactō añ ſacꝫoꝝ exhibitōnē. ꝛ ꝓpea dicit Jnno. ꝛ Jo.de ligna.i.d.c ad apſicā.ꝙ ꝯſuetudo q̄ datur aliqd añ receptiōem ſacꝫoꝝ ē coꝛruptella.nec valet q̄tūcūqꝫ lōga.et qñ n̄ ꝑceſſit exactō. qꝛ valeat i laicis ꝛ n̄ clicis. Rō diuꝺſitatis ē.qꝛ laici videntur ſe obligaſſe ſub noie cuiuſdā oblatōis.facit qꝺ nō.i.c.nouū genus.de deci.

22 Nonus caſus eſt qñ qs cā ꝑmutatōis aliqd dat i recōpēſatōeꝫ maioꝛis bñficij.ꝺ quo dic vt.ſ̄.Permutatō.§.6. Et aduꝫte ꝙ tractatꝰ ꝑmutatōis īter ꝑtes ſup bñficijs n̄ iducit ſiōniā.vt.ſ̄.Permutatō.§.4. ymo vt dicit Car.i Cle.vnica.ꝺ re.ꝑmu. i renūtiatōe ex ꝑmi pōt.ꝙ cā ꝑmutatōis renūtiat ſine ſiōnia.qꝛ a iure ꝑmittitur.de ele.ſignificaſti. ꝺ re.ꝑmu.c.vniuerſoꝛum. ꝛ.c. vnico de re. permu.li.6. ꝛ.d.Cle.vnica.

23 Decimꝰ caſꝰ ē qñ vaſa ſacra vēdūtur.q̄ lꝫ ſit ānexa ſpūali.tñ vēdi pñt ſiñ ſiōnia.n̄ hito reſpectu ad foꝛmā ꝯſecratōis ſm Ricā. i quoꝛ.2.q.22.ita tñ ꝙ alteri eccl̄e i eadē foꝛma vendātur. Sed ꝑſone ſeculari nō lꝫ vēdere.niſi redacta i ꝑſtinā maſſā. Et idē dico de veſtibꝰ ſacris ꝙ alteri eccl̄e vēdi pñt

24 Sed nūqd lꝫ aliqd exigeꝛ ꝓ criſmate hito reſpectu ad liquoꝛē. R̸. Pa.in.c.ea q̄ de auaricie.eo.ti.ꝙ n̄ ſine ſiōnia. qꝛ criſma in q̄tū ſacꝫm eſt.nō ſolū ē ſpūale.ſꝫ ēt in q̄tū liqꝛ eſt qd ſpūale.i.q.i.placuit.el ꝑmo.ſimiliter nec panis bñdictus l' cādele benedicte

25 Undecimus caſus ē qñ venditur dependens ſiue ꝯſequens ad id qꝺ depēdet a ſpūali ſꝫ Ricar.vbi.ſ̄.ſicut ē ꝑceptio deciarū ꝛ fructus bñficioꝝ.panis oblatꝰ l' cera.granū. ꝛ hꝰmōi q̄ offeruntur i eccl̄a. Nā iꝰ ꝑci ꝑiēdi ſpūale ē ꝛ vēdi nō pōt.ſed bñ fructꝰ. Et iō dicit Pa.i.c.i.ne ꝑ.vi.ſu. ꝙ ꝑlatꝰ bñ pōt vēdere obuētōes iuriſditōis tāq̄ fructus ſꝫ glo.ibidē.ſed tñ ſm Jnno.nō debēt vēdi exercēti illā iuriſditōem. ꝛ bñ. qꝛ ꝑꝑ cōnexitatē videꝛ vendere ipaꝫ iuriſditōeꝫ i.q.3.c.ſi qs obiecerit: Silꝛ alij fructꝰ eccl̄e ſm Ho.vēdi pñt cū ſint coꝛpōales.itellige verū a beneficiato q̄diu ipe viuit.nō a plato q habet ius ꝯferendi. ar.c. vnici.§.ſi. vt eccle.ben. ꝛ ſiſꝛ dicit idē Pa.i.c.ſi.ne ꝑ.vi. ſu. ꝙ pñt locari laico obuentōes eccl̄e. dūmō ponat clicū loco ſui ꝓ recolligendis.ne ꝑſūptuoſe ad altare accedat vbi ſiūt oblationes. ar.c.i. ꝛ.2.ne cleri.vel mo.

16 Utrū dans pecuniā ꝓ admiſtratiōe rerū eccl̄aſticarū cōitat ſiōniaꝫ. R̸. Pa.in.c.cōſulere.eo.ꝙ ſic. ꝛ ibi tex. Hoc lꝫto ſm glo. i.c.Saluatoꝛ.i.q.3.qñ tal' admiſtratio hꝫ aliqꝺ ſpūale annexū.alias nō.qꝛ tꝑale iuriſditōem poſſet dare ſub penſiōe annua. Et idē dic.ſ.ſiōniacū ſi dat ꝓ admiſtratōe pauꝑum ꝛ hoſpitaliū.i.q.7.ſi qs ocm i glo. ꝛ i aūt.de ſancti. epis.§.ſed neq̄ ſcꝺm Pe. de ꝑuſio.tractatu.de canonica poꝛtōe epi. c.4.ſiue hoſpitalia ſint auctoꝛitate epi conſtructa. ſiue nō. ſecus ſi dat vt recipiat ad ſeruieñ ſolū ſine aliquo iure cōſequendo. Et ſic intellige.c.vnicū.vt eccl̄a.bene. ꝙ eccleſia.i.ꝑlatura ſub annuo cenſu cōcedi nō pōt.de ſimo.c.nō ſatiſ.21.q.2.ꝑcipimus.Unꝺ emēs ꝑpoſituram. yconoicatū. vicedñium aduocatōem.caſtaldatū ꝛ hꝰmōi ſiōniacus eſt.i.q.i.ſi qs epſ.ſcꝺm tñ litatōem ꝑdictam

17 Utrū dans aliqd vt ſeruiat tāq̄ vicarius in eccl̄a ſit ſiōniacus. R̸. Pa.i.c. ad nr̄am. eo.ꝙ ſic.vꝺ bonū tex.cū glo.i.c.lꝫ.ꝺ ꝑcis

18 Utrū vendens villam ꝛ ius patronatus qꝺ habet in ea ſit ſiōniacus. R̸. Pa.in.c.q̄rellam.ꝺ ſimo.ꝙ ſic.qꝛ copulatiua facit venire copulatū ꝑncipalꝛ. ꝛ nō acceſſōie. Secus ſi dicatur.vendo villam cum iur̄ patronatus. ꝛ ſic intellige Jo.An.in.c.i.de iure patro.li.6.Ego vero quo ad conſciam recurrerem ad intentionem ſi habuit.ſ.aium vendendi ius patronatus ſpecialꝛ. ꝛ ſic ſit ſiōniacus.qꝺ pꝫ qñ plus vēdit villā. alias n̄

19 Undecimus caſus eſt qñ eps recipit clicū ad ſeruitiū ſpūale ꝛ tꝑale ꝑſtañ ſibi cū ꝓmiſſiōe.ꝙ annuati ſoluet ſibi certū ſalariū donec ſibi prouiderit de beneficio. Nam licet h ſm Ho.dūmō ſpālꝛ nō ſe obligauerit ad ſeruitiū tꝑale preſtañ. nec cōitit ſiōnia poſtmodū reitendo ſalariū cū ꝯferiur bñficiū.qꝛ ſalariū erat ſub ꝯdictiōe. ꝛ facta collatōe bñficij expirat ꝯdictio. Jnſti.ꝺ v. ob.§.ois. Secꝰ ſi ꝓmiſſio ſalarij fuiſſet pura ꝛ ꝑpetua.ar.c. veniens.eo.ti. Qꝺ qdē Pa.i.c.cū eēnt.eo.cr̄dit veꝝ ꝙ lꝫ qñ ꝑlatꝰ n̄ iducit ꝑncipalꝛ ꝑꝑ ſeruitiū.ſed qꝛ ille mereꝛ. alꝛ ſi cā finaꝛ ſit ſeruitiū non licet.ar.c. graue.ꝺ ꝑben.ſecus ſi ſit cauſa impulſiua.

30 Quid de illo q recipit ꝓmiſſionē bñficij ꝑſtandi ꝓ uoce electionis danda. R̸.ſimoniacus ē.c.ꝺ hoc.eo.ti. Jdē dic ſi recipit ꝓ electōe nō ipediēda.ſiue añ.ſiue pꝰ.dūmō nūdū ſit ius acqſitū i ea electiōe.nā acqſito iur̄ lꝫ redimē ſuā vexatiōem.vt.ſ̄ .4.caſu.

31 Tertiuſdecimus caſus ē qñ pecunia daꝛ ꝓ tꝑali iuriſditōe bñda. ſꝫ Pa.i.c.i.ne. ꝑ.vices ſu. ſꝫ tñ lꝫ n̄ ſit ſiōnia ē graue. pcm. ꝯacit ad h.c.nēo. ꝛ qꝺ ibi nō.eo.ti. ꝛ.i.q.i in ſūma. Et glo.i.i.c.qm̄.ne ꝑ.vi.ſu. q̄ lꝫ ꝙ ē ſiōnia.dꝫ intelligi ꝺa ſm Pa.in.d.c. qm̄. qñ tꝑalis iuriſditio hꝫ depēdētiā ab offō eccl̄aſtico.qꝛ ꝑ talē ꝯnexitatē ꝯmittiꝛ ſiōnia d.c. ꝯſulere.eo.ti.ſed qñ n̄ hꝫ dependētiā ab offō eccl̄aſtico.nō ē ſiōnia ſed turpe lucrū. ꝛ ꝯ legē ſm Pa.in.d.c.i.vt i aūt. vt iudi.ſine quo.ſuffra. ꝛ i aūt.de man.ꝑn.§.illꝺ Ho.tñ tꝫ.ꝙ ſit ſiōnia dare pecuniā vt ꝓmoueaꝛ qs in ipatoꝛē.l' regē.potſtē.l' rectoꝛē alicuiꝰ ciuitatis. qꝛ iuriſditio ē ſpūal'.i.q.3. ex multꝫ. Unꝺ vendere gaſtaldionatū.l'.yconomatū ē ſiōniacū.i.q.i.ſi qs eps. ꝛ.i.q.3. Saluatoꝛ. Ois.n.potās a deo eſt. ꝛ iō ſpūalis vꝫ. Sed credo ſit vérioꝛ opi. Pa.ymo Ge.tꝫ.ꝙ ēt lꝫ dare aliqd ꝓ hñdo offō tꝑali.de quo vide.ſ̄.Officiū.§.i. ꝛ dic vt ibi.

32 Quartuſdecimꝰ caſus ē. qñ ſpūale ꝓ ſpūali exigitur.vt puta.vnꝰ dꝫ dicere ꝑmā miſſā.alꝛ ſam. ꝛ ꝯueniūt adinuicē ꝙ vnꝰ dicat miſſā ꝓ alio. ꝛ ecōuerſo. Tho.vꝺ tꝫ.ꝙ ſi interueniat pactū erit vicioſū.niſi bñficio.l' ꝑſōatui ſit ānexū tale onꝰ.vt puta ꝑbēꝯp.ſ.ꝙ q eā hūerit dicat miſſā ꝺ bta virgine.vt ex de ꝑbē.c.ſignificatū. Sil'e vꝫ tenere Ricar. i.4.di.25.articulo.3.q.i.dicēs ꝙ ſi duo ſūt baptizandi. ꝛ vnus dicat baptizabo te tali pacto ꝙ baptizes me.ꝙ ē ſiōniacū. Rō qꝛ in talibꝰ nulla pactō l' ꝯuentio dꝫ interuenire.c.tua nobis.eo.ti. ꝛ h ꝑꝑ duo. Prio.qꝛ res a n̄ dño emitur. ſicꝫ a miſtro ſacꝫoꝝ q n̄ ē dñs. Secūdo.qꝛ ē ꝯ rōeꝫ gr̄e ꝙ vēdatur Sꝫ tu aduerte ꝙ qñ vnꝰ teneꝛ dicē ꝑmā miſſā ꝛ ꝯuenit cū eo q tñr dicere ſam. ꝓ ſa dicenda.vt alꝰ dicat ꝑmā. ꝙ li ꝓ:nō denotat appꝑciatōem ſed adminiculatōeꝫ.cū ille n̄ poſſit dicere miſſā ꝓ alio.niſi dicat ꝓ eo. ꝛ iō lꝫ.ſꝫ in caſu ꝑdictoꝝ doc.li ꝓ:dicit appꝑciatōem. ꝛ iō illicitū ē pactū.ſꝫ bñ poſſet dicere ſm ꝑdictos doc. Hodie ego dico ꝓ te. l' te baptizo. ꝛ rogo vt cras dicas ꝓ me. l' baptizes me poſtea ꝛ huiuſmodi ſine pactōe.

33 Quintuſdecimꝰ caſus qñ datur rōe ꝓuocatōis ad oꝛañ.ſicut qñ datur elēia religioſis paupibꝰ vt ꝓuocentur oꝛaꝛ ꝛ miſſas dicere ꝓ eis.de quo dic.vt.ȷ̄. Simonia.3.§.9

34 Sextuſdecimꝰ rōe punitōis ſicꝫ i abſolōne excōicatiōis exigiꝛ pecūia n̄ ꝓ abſolōne qꝛ eſſet ſimonia:ſed ꝓ punitōe pci.c.ad aures eo.ꝯcoꝛ. Ricar.vbi.ſ̄. ꝛ addit: caueat abſoluens ne in hoc magis itendat deſuire cupiditati q̄ coꝛrectioni.

Decimuſeptimꝰ rōe liberalitatis qꝛ gratꝫ daꝛ ꝛ ḡtis accipiꝛ n̄ rōne alicuiꝰ ſpūalis. i.q.i.qcqd.ſed tñ nōbilitas i tali dato facit ꝑſūptā ſimoniā.vt i.c. ꝛ ſi qōnes.eo.ti. 35

Simonia 3.

Circha bñficia. dignitates ꝛ officia. ꝛ ꝑmo circha electionem ſeu ꝓmotionem queritur.

Utꝝ reges ꝛ ꝑncipes ꝛ alij recipiētes pecuniā vt ꝯſēciāt electiōi ſeu ꝓmotioni ad aliquā dignitatē vel ꝑlaturā ſint ſimoniaci. R̸. Pa.in.c.de hoc.eo.ꝙ ſic. ꝛ teneñꝛ reſtituere illi eccl̄ie de cuiꝰ ꝑlatura agebaꝛ: lꝫ n̄ eēt de bonis eccl̄ie.vt pꝫ in eodem.c.de hoc. 1

Quid de canonico q ꝯuenit cū alijs canonicis vt ꝯplaceāt ſibi ꝺ aliquo canōico recipiēdo: ꝛ poſtea ipe eis ꝯplacebit ꝺ alio. R̸. ꝙ ſimonia eſt.c.q̄ſpio.i.q.2. 2

Quid ſi dicat aliqs eoꝝ nūq̄ ꝯſēciā ꝙ aliqs fiat canonicꝰ niſi mihi ꝯſētiaꝫ ꝺ meo. R̸. ſm Ray. Simoniacꝰ ē. Si tñ ꝯſuetudo eēt ꝙ qñ vnꝰ fuit exauditꝰ i vna.ꝙ alꝛ pꝰea exaudiaꝛ i alia.poſſet tūc talē ꝯſuetudinē rogaꝛ ſuādā.ar.63.di.qꝛ igiꝛ.ꝺ ꝯſtu.c.cū oēs 5

Utꝝ cōitat ſimoniā q facit pactū cū illo cui bñficiū ꝯfert vt retineat aliquā poꝛtionē ex redditibꝰ bñficij. R̸. Pa.i.c.i.vt eccl̄ia. bñ.ꝙ ſic: Nō tñ ꝙ eps ex iuſta cā ꝛ neceſſaria pōt ſtatuere vt reddituꝰ certi tꝑis bñficij vacātis deputēꝛ.ad certū vſū laudabilē.facit.c.vltimū de v.ſi. Jtē ꝓ ſolōne ſuoꝝ debitoꝝ:itellige ꝯctoꝝ noie eccl̄ie.ſecꝰ ſi ꝯtraxiſſet noie ꝑuato.vt nō.glo.in.c.i.de ſolut. facit.c.ſi ꝑꝑ tua.de reſcrip.li.6. 4.

Utꝝ ꝓmouēdꝰ i rectoꝛē alicuiꝰ eccl̄ie ꝛ paciſcēs vt ſoluat pēſiōem maioꝛē colatoꝛi ſit ſimoniacꝰ. R̸. Pa.in.c.cū clici.de pacꝫ.ꝙ ſic. Silꝛ ēt ſi ꝓmouēdꝰ ꝑpa auctoꝛitate obliget ſe ad pēſiōem: ꝛ n̄ tꝫ colatio ſm Pa. ibidē:lꝫ Jo.An.teneat ꝙ tenet. 5

Circa officia q̄riꝛ.qd de ꝑſb̄ꝛo q vēdit officiū poꝛtandi aquā bñdictaꝫ ꝑ ſtā ꝑrochiaꝫ. R̸.ſm Rodoñ.ꝙ licite pōt fieri ſi vēdit emolumēta ſibi ex ꝯſuetudine ꝓuenire ꝯſueta: Si aūt vēdit tale offiū.nō ē ſimonia:ſed turpe lucrū: Si aūt vēdit aquam bñdictaꝫ vel paneꝫ bñdictū ſic ē ſimonia ſꝫ Alex. ꝛ Rodoñ.qꝛ in receptione taliū cōſeꝛꝛ r̄miſſio venialium pcōꝝ. 6

Quid ſi qs vēdat offiū claudendi hoſtia 7

vel pulſandi cāpanas ⁊ hꝰmōi. ſʒ Rodo. ꝙ ſiōniacus eſt. ſūpto noīe ſimonie large. ſicut talia officia ſꝫ ſpūalia large. Si tñ da tū ſit alicui tale offm̄ grans. ⁊ ꝯſuetudo ſit loci. ꝙ poſſit ponē aliū loco ſui. ⁊ locaꝛ ⁊ vendere ad vitā ipſiꝰ dantis. nō' eēt ſiōnia ſʒ Rodo. Sed tu aduerte. q̄ꝛ.i.q.3.c.i. dꝛ ꝙ nō eſt ſacri numeris offm̄ claudere hoſtia eccleſie. ſʒ tm̄ ſibi annexū vel vnitū. Et dicit glo. ibi. ꝙ tunc eſt ſiōnia emeꝛ aliquā admiſtratōem vel offm̄ eccleſie qñ ē ānexū alicui ſpūali. vel cōſueuit ꝑ clericū exerceri ſolū. ⁊ ſic tene ꝙ ē ſiōnia vendere offm̄. ſecus vendere redditus.

8 Quid de dantibꝰ aliqd vt poſſint in prochia l' epatu q̄reꝛ l' q̄ſtuaꝛ. R. ſm Tho.i q̄l. ꝙ ſacerdotes. ꝓlati recipiētes. ſiōniaci ſunt cū ꝑſuaſio ſacerdotis ſpūalis ſit ⁊ ei credatur. q̄ꝛ ꝓlati aut pſbr̄i ſunt. ⁊ ſic eſt ſiōnia reſpectu ꝓlati l' pſbiteri concedentis. reſpectu vero dantis. ſacrilegiū eſt. q̄ꝛ ibi eſt ðfraudatio elēaꝝ ꝯ intentōem dantiū. ⁊ tñr vterqꝫ ad reſtitutōem. ſi tales q̄ſtores ſunt ſceleratí vt ſunt chiaratani. ſed quo ad reſtitutōeʒ dic. vt Reſtitutio ꝓmo in. v̄. turpiter. §.i.

9 Utꝝ liceat dare l' accipe pecuniā ꝓ orōe. ꝑdicatōe. dei laude. l' ꝓceſſiōne. R. ſʒ Ric. vbi.ſ. ⁊ Aſtē. li.6.ti.5. ꝙ ñ. Hec. n. ⁊ ſiſia dicuntur ſpūalia i q̄tū ex gr̄a ꝓcedūt. ⁊ ad gl'am diſponunt. q̄ tñ ꝑ hoīum miſterium exhibentur. ⁊ iō vendere in his ꝙ ē ſpūale ſiōnia eſt. Et iō q ꝑdicat ꝑncipalr̄ vt laudē vel fauorē cōſequatur humanū vel lucrū ſiōniacꝰ eſt. ſaltē mētalis.i.q.3. nō ſolū. Aduerte tñ ꝙ dantes elēās paupibus aut religioſis. vt ipetrent orōis ſuffragiū nō dr̄ q̄ꝛ intendant emere orōes. ſed q̄ꝛ ꝑ gratuitaʒ beneficentiam eos ꝓuocare ad orañ ꝓ ſe gratis ⁊ ex caritate. ⁊ ſic nō peccant.

10 Quid de ſtatuentibus in aliqua eccl'a ꝙ ꝓceſſio nō fiat in aliquo funere. niſi tantā pecuniā legaſſet eccl'e. R. ſʒ Ray. ⁊ Tho. ꝙ ſiōniaci ſunt. ar. ð iur. iur. c. ſicut. el ꝓmo ⁊ ſo. ſecꝰ ſi ſtatuereꝛ. ꝙ legantibꝰ talē ſūmā fieret talis honor l' ꝓceſſio. ar. ex̄. eo. c. cuʒ ſit. Nō diuſitaſ ē. q̄ꝛ i ꝑrio ē exactō. q̄ꝛ ꝑſupponit ꝙ ꝓ minori nō fiat. in ſo hʒ ſpēʒ gratuite recōpēſatōis. q̄ꝛ ñ negaꝛ. ne ēt fiat ꝓ ñ legantibꝰ. ar. ð iur. iur. c. ſicut. el ꝓmo ⁊.2º.

11 Utꝝ liceat dare pecuniā ꝓ anniuerſario celebrando. ⁊ huiꝰmōi. R. Ri. i.4. di.25. ꝙ non lʒ ꝓ hoc pactū facere de danda pecunia. ſed ſi ex ðuotōe det eccl'a dʒ celebrare. Inno. vo in. c. qm̄ enormis. ne ꝑ. vi. ſu. dicit ꝙ ñ ſolū lʒ. ſed ēt ē meritoriū aliquos redditꝰ ꝯſtitueꝛ i eccl'a vt ibi fiat anniuerſariū ꝓ aliquo: ſʒ h̄ ꝯſtitui ñ pōt ꝑ donatoreʒ q̄ꝛ ñ lʒ ei cōdictiōes ſpūales appone: ſed tm̄ tp̄ales vt redēptiōeʒ captiuoꝝ. i2.q.2. auꝝ. ſed pt ꝯſtitui ꝑ illos q hñt āniuſariū facere ex̄ ð ꝓben. c. ſignificatū. Hoſti. i.d.c. qm̄. lʒ ꝙ pōt iponi tale onꝰ redditibꝰ: ſʒ dicit tutꝰ fore relinq̄re ſic. relinquo tali eccl'ie ānuatim io. libr. ſuꝑ tali poſſeſſione diuidēdas iter eos ſolūmō: q meo anniuerſario īterūt: ⁊ rogo vt fiat omni anno.

12 Utꝝ canonicꝰ vadēs ad horas canōicas ꝑncipalr̄ ꝓ denarijs horarijs ſit ſimōiacꝰ. R. Hoſti. i.c. olim de v. ſig. ⁊ ſeq̄ꝛ. Jo. an. ð cle. nō re. c. vnico. li.6. lʒ ꝙ ñ ē vera ſimonia: q̄ꝛ nulla exp̄ſſa pactio interuenit ſʒ ꝙ grauiter peccat: ⁊ mētalē ſimoniā cōitut ſed ꝑ ſolā pñiaʒ ſatiſfacit. c. tua nos ð ſimo.

13 Quid ſi clericꝰ ꝓ ꝑcio vigilet ad ðfūctū ⁊ dicat pſalteriū. R. Hoſti. ꝙ ſi fecit pactū ꝓ eo legere pſalteriū ꝙ ſimonia ē. Si aūt ꝙ vigilaret ñ ē ſimōia lʒ ſcit tacite ꝙ debeat legere pſalteriū. ar. de ꝓben. c. ſignificatū: q̄ꝛ ſic vēdit laborē. quē ñ teneꝛ. ipendere.

14 Quid ſi maior crux. nō portetur niſi pro certo ꝑcio. R. Hoſti. ꝙ ē ſignū auaricie. ⁊ iducit viciū ſimonie. c. audiuimꝰ eo. Siſr ē ſimonia qñ taxaꝛ. ꝓ quāta pecunia qs pōatur i tali ſepultura. cū ibi ſint pl'es ſʒ Hoſti.

15 Utꝝ pactū ð lecto redimēdo anq̄ꝫ corpꝰ ad eccl'iam ðferaꝛ ſit ſimonia. R. ꝙ nō: q̄ꝛ lectus ⁊ huiꝰmodi ē q̄d tp̄ale ⁊ iō pōt vēdi redimi ⁊ huiuſmōi: ſi tñ clerici nolēt ſepelire niſi ꝑus ipoſito ꝑcio de eo redimēdo ſic vꝛ ſimonia cū fiat pactū de tp̄ali ad ſpūale ſm Hoſti. facit. c. vlt. ð re. ꝑmu. Siſr cōitꝛ ſimonia ſi clerici nollēt ſepelire niſi fieret eis cautio ab heredibus defūcti de receptiōe coꝝ que cum funere portanꝛ. ⁊ ſimiliter qñ nolunt ſepeliri ſine pecunia. c. q̄ſta. eſt. i3.q.2.

16 Utꝝ ſit ſimonia ꝓ mr̄imonio daꝛ pecuniaʒ. R. ſm Ricar. in.4. di.25. ar.3. q.i. ꝙ ꝓut mr̄imoniū ē ſacr̄m cadēs idiſpēſatiōe miniſtroꝝ eccleſie. ſic vēdi ñ pōt. ⁊ iō ſimoniacꝰ ē q ꝓ bñdictiōe nubētiū pecuniā exactā accipit. c. cum in eccleſie. eo. ꝓut vo mr̄imoniū ē offm̄ nature: ſic lʒ dare ⁊ accipe ꝑciuʒ ſicut ⁊ ꝓ alijs officijs ciuilibꝰ ⁊ corporalibꝰ.

17 Sed qd ſi nolit bñdicere niſi data pecunia. R. Alex. ꝙ dʒ recurrere ad ſuꝑiorē q ſi noluerit cogeꝛ pſbiteꝝ vt bñdicat gratis. tutiꝰ ē abſtinere q̄ꝫ peccādi occaſiōem dare. Pa. tñ in. c. dilectus el.2. eo. ti. lʒ ꝙ i ſacris volūtarijs ñ lʒ aliqd dare ꝓ eis bñdis: ſʒ i neceſſarijs ſic. Et ſic videreꝛ tenēdo opinionē ꝙ ñ poſſit ꝯſumare mr̄imoniū ſine bñdictiōe vbi ꝯſuetū ē ꝙ licite dare pt cū itentiōe dādi ꝓ redimēda vexatiōe ñ emendi bñdictiōeʒ.

18 Quid ð ſacerdote q ñ vult daꝛ lñiaʒ pro chiano alteri ꝯfitēdi niſi data pecunia. R. Rodoñ. ꝙ ſimoniacꝰ ē. Idē dic ð lñia cōicādi. aut bñdicēdi. ſpōſas. Aduiſe tñ ꝙ ſi ñ itenderet licēciā cōfitēdi cōicādi. vel bñdicēdi ſpōſas ⁊ huiuſmodi vēdere: ſed ſibi ꝓuidē ſi obuētiōibꝰ ⁊ oblatiōibꝰ q̄ eū colligerēt ⁊ ñ plus: ñ eſſet ſimoniacus ſʒ Rodoñ.

19 Utꝝ ſit ſimōia ex pacto dare aliqd ꝓ calicibꝰ veſtibꝰ ⁊ linteaminibꝰ bñdicēdis. R. Ray. lʒ ꝙ ñ: q̄ꝛ ñ ſuēit niſi i criſmate baptiſmo coione eucharuſtia balſamo ſepultura ⁊ baſilica ðd cāda.i.q.i. diuina. c. placuit. c. vt vnꝰqſqꝫ ex̄ eo. ti: cū i eccl'ie. Sʒ tu dic vtꝰcū Goſ. ⁊ Hoſti. ꝙ ē ſimōia. c. ad nr̄aʒ. eo. Idē dic ꝓ bñdictiōe Abbatū. l' abbatiſſaꝝ. vellatiōe v̄ginū. aq̄ bñdēta ⁊ hꝰmōi ſʒ pe. ð pal.

20 Utꝝ archidiaconꝰ q hēt examiare ꝓmouēdos vel ille q rñdet i ſcrutinio ōdinādi ſm formam. c.2. de ſcruti. vel ille miſter q legit euāgeliū cū ſit ordiatio. ſit ſimoniacꝰ ſi aliquid recipit ab ordinandis. R. ꝙ ſic ſcōm dñs Anto. in. c. pe. ex̄. eo.

21 Utꝝ ꝑtēdēs ſcitatē quā ñ hēt vt ꝓmoueaꝛ ad ordies vel bñficia ſit ſimoniacꝰ. R. ꝙ ñ ſed dʒ agere pñiaʒ. c. mandato ex̄. eo.

22 Utꝝ notarius ſine ſimonia poſſit aliqd r̄cipe ꝓ ſcriptura ſc̄a ð ordinatiōe. R. Lanf. ⁊ ſeq̄ꝛ Ber. brix. i.c. ſicē epm.i.q.2. ꝙ ñ nec ꝓ labore. nec ꝓ carta: ſed eps dʒ ſibi ꝓcurare. Pa. vo. i.c.i. ð ſimōia lʒ cū glo. ibidē ⁊ cōit doctores. qð veꝝ ē i notario q hēt ſalariū ð publico. ſecꝰ ē i illo q ñ hēt ſalariū. q̄ꝛ recipe pōt ꝓ ſuo labore ſolū. cōſiderata q̄litate negocij non ordinis. ſicut faciūt q ꝓ clericatu tm̄: ꝓ dyaconatu plꝰ ⁊ huiuſmōi q̄ꝛ ſic ē ſimonia. ar. io.q.2. ꝑcarie. Idē dic ꝙ ē ſimōia exigē aliq̄d ꝓ ſigillo niſi expēſas cere ⁊ ſigillatiōis ⁊ clericoꝝ ad h̄ ðputatoꝝ itellige ſr̄ re ſpūali ⁊ i iuriſditōe eccleſiaſtica cum nihil aliud ſit. niſi q̄dam teſtificatō iudicis ſuꝑ illud.

23 Utꝝ recipiēs aliquā ꝓmiſſiōem ſpūalitatis. puta. bñficij ⁊ huiuſmodi ꝓ aliquo negocio ꝓmouēdo ap̄ ſedem apoſtolicā ſit ſimōiacꝰ. R. Pa. i.c. cū eēnt eo. ꝙ ſic vt ibi.

24 Utꝝ ſtatutū i fūdatiōe alicuiꝰ eccleſie factū q̄ caueꝛ. ꝙ qſqs tm̄ i redditibꝰ ānuatī ðderit ippetuū recipiaꝛ ꝓ canonico. ⁊ hēat qð ðderit ꝓ ꝓbēda. ſit ſimoniacū. R. Rodoñ. ꝙ ſi tale ſtatutū fiat ad tp̄s ⁊ ꝑncipalr̄ itētiōe augēdi ði cultū. ⁊ ꝙ dās ꝑncipalit̄ ꝑꝑ duotiōeʒ det ⁊ ſit dignꝰ tollerari pōt. Et idē dic ð monaſterijs ð nouo fūdatis ⁊ egenis. ſ. ꝙ qlqs daret tātū r̄cipetur ad illð mōaſteriū vſqꝫ ad certū numerū. ar. c. tua nos. ex̄. eo.

25 Utꝝ aliqs dignꝰ ordiari vel bñficiari dās ex pacto vel exactꝰ iantori vt eū ad epʒ ꝑmittat itrare ad petēñ bñficiū vel ordinē vel electiōis cōfirmatiōem ſit ſimoniacꝰ. R. ſʒ Rodoñ. ꝙ ñ: ſi ñ dat itētione cōrupta. ſ. vt ꝑ icceſſiōem eiꝰ cui dat cōſeq̄ꝛ. itētum. q̄ꝛ ſi cum tali itentiōe daret eſſet ſimoniacus.

26 Utꝝ aliqs poſſit iduci vt itret religiōem ꝑꝑ pecuniā dādā. R. ꝙ ñ. c. dilectꝰ. el.2º. eo. ti. Sed vt qs ꝯuertaꝛ ad fidē dic glo.i.d.c. dilectꝰ. ꝙ pōt dari. Hoſti. addit. idē poſſe dici i ſacris neceſſarijs: ſʒ ñ i uolūtarijs. Sʒ ego teneo cū Pa.i.d.c. dilectꝰ. ꝙ ex pacto vt ꝯſulaꝛ l' itret religiōeʒ vl' r̄cipiat ſacra. ñ lʒ ſʒ bñ ſine pacto: vt alliciaꝛ ad ꝑdcā capiēda

27 Quid ð. ſr̄nitatibꝰ ita ꝯſtitutiſ ꝙ nullꝰ r̄cipiaꝛ ad eas niſi ꝓmittat vl' iuret ꝙ annuatī ſoluet. io. deñ. R. Ray. ꝙ ſi fiat ꝑꝑ cām honeſtā. puta paupibꝰ alēdis. captiuis redimēdis ⁊ huiuſmōi ñ ē ibi ſimōia. ymo licite ſꝫ ⁊ q eas ðſpicit anathematizādꝰ ē.42. di. ſi qs ðſpiꝛ. ⁊ ar.16.q.7. ſane. Rodoñ tñ dicit ꝙ ſi ſtatutū ē ſub forma negatiua. ñ lʒ q̄ꝛ excludit pietatē. Sʒ ſub forma affirmatiua lʒ ſ. vt qſqs fuerit receptus det tātum: ſed nō placet ꝙ fiat iuramētū ꝑꝑ ꝑiculū ꝑiurij

28 Utꝝ ꝓ iuſtitia faciēda dare pecuniā vel eāꝑ olēs ſit ſimonia. Ricar. i.4. di.25 ar.3 q.2. tenet ꝙ ſic loq̄ndo ð iuſticia. eccl'iaſtica vt qñ daꝛ. ep̄o vel alijs ꝓ reddēdo iure ſuꝑ ſpūalibꝰ. in q̄ ꝯcor. glo.i.c. vendētes.i.q.3. Idē lʒ Rodoñ. ēt ſuꝑ tp̄alibꝰ ſi ſit ꝑſōa eccleſiaſtica q̄ dʒ reddē ius. rōne iuriſditōis eccl'aſtice. ſecꝰ eēt ſi eēt iudx ſecularis ſeu laicꝰ: lʒ als grauiꝛ peccet. Alex. ð ales tñ lʒ ꝙ ēt i iudice ſeculari vēdere iudiciū iuſtū ſit ſimonia: q̄ꝛ h̄ ē actꝰ v̄tutiſ ⁊ ita quo ad aliqd ē ſpūale. ſed ꝓ aduocatione aut ꝓcuratiōe ēt i cā ſpūali lʒ aliqd accipe ſine ſimonia. Sed glo.i.d.c. vēdētes ⁊ Rica. vbi.ſ. ⁊ ſō te viuſ tenēt ꝯtriū. ⁊ ꝙ eſt ſolum graue ꝑctm̄ accipe ꝓ iuſticia i rebꝰ tp̄alibꝰ ⁊ ei q ē iudx

29 Utꝝ ſit ſimōiacū occl'taꝛ pctm̄ alicuiꝰ ꝓ pecunia qñ ad eiꝰ offm̄ ꝑtiet illud reuellaꝛ. R. ꝙ ſic. c. nemo. eo. ymo ēt ocultaꝛ reſpectu ꝑſone ꝯſāguinitatiſ vel affinitatis vt ibi dr̄. Sed Ricar. vbi.ſ. litat v̄um ſi talia reſpiciūt cām ſpūalē. als ñ ſed ē graue pctm̄.

30 Utꝝ teſtificari ꝓ pecunia ſit ſimonia. R.

Ricar. vbi. ſ. tz ꝙ ſic i cā ſpūali alr ñ: lʒ ſit
graue pcīn. Alex. ꝟo dicit. ꝙ i cauſis eccliā
ſticis ⁊ a pſōis eccliaſticis ſi teſtimoniū vē
dat ē ſimonia. In alijs grauiter peccatur.
31 Sʒ nūqd aduocat⁹ ſiſr ꝯmittit ſimoniaʒ
ſi ꝑ pecunia patrocinat. ℞. ꝙ ñ: qꝛ patroci
niū ⁊ ꝯſiliū adminiculat exteri⁹ cauſe: ſed te
ſtimoniū ē de ſubſtantia cāe ⁊ iō teſtes co
gunt ñ aduocati ſm Alex.
32 De ſimonia magſtrorum vide. ſ. Magr:
§. 10. cum ſequentibus
33 De ſimonia ſepulture vide. ſ. Sepultu
ra. in pncipio. Et. §. 1. ⁊. 43. ⁊. 44.
34 Utrꝫ patron⁹ ſiue hñs ius pñtandi q ali
qd recipit ꝑ pñtādo ſit ſimoniac⁹. ℞. Pa.
in. c. veniēs el. i. de teſti. ꝙ ſic. tex. bonus: de
tranſac. c. ꝑterea qñ inter.
35 Circa pmutationē. vide. ſ. Permutatio
§. 3. ⁊. 4. ⁊. 6.
36 Circa trāſactionē. vide. j. Trāſactio. §. 4
37 Circa renunciationē ⁊ remiſſiōem vltra
id qꝺ hēs. ſ. Renūciatio. Quero Utrū re
nuncians lr̄is ſup bñficio eccliaſtico obti
nēdo. ſit ſimoniacus. ℞. Pa. i. c. ad audiaʒ
de reſcrip. ꝙ ſic: ſi fit ex pacto de aliquo tē
porali recipiēdo. ſiue ꝑ certa pēſiōe recipi
enda. glo. in. d. c. ad audiam tʒ. ꝙ ē ſimōia
i eo q̄ cōſecutus ē bñficiū. ſed i eo q nūdū
cōſecutus ē bñficiū ꝙ ñ ſit ſimonia. Sed tu
tene ꝙ ē ſimonia ēt in h caſu. ſi det aliqd ex
pactiōe puum: ſecus ſi ex officio iudicis vl'
mediantib⁹ bonis viris renūciatio ex vna
pte pure fiat: ⁊ ex altera pte aliqd tp̄ale de
tur. Ut colligit. in. c. ſane. de renū. ⁊ ꝺ pac.
c. cū ꝑdē. Siſr ñ eſt ſimonia ſi renūciet tali
bus lr̄is ex eo ꝙ dat ſibi ſpūale puta. bñfici
um ſm Inno. ⁊ Hoſti. de reſcrip. c. ad au
diam: qꝺ limita cū ſit pmutatio ſi cōcurrāt
q̄. ſ. dixi. Permutatio. §. 3.
38 Utrū dās aliqꝺ tp̄ale ꝑlato ne remoue
at eū a ꝑoratu vel bñficio ſit ſimoniac⁹. ℞.
Rodoñ. ꝙ ſic ſi neceſſitas vel vtilitas ſit ꝙ
āmoueat. alias ñ: dūmō itentio ñ ſit corrup
ta: Similiter ſimōiac⁹ ē q dat ſpūale vt ob
tineat debitū temporale qꝺ ſuū ē ſm Tho.
in. 4. di. 25. de quo ego dubito p ea q̄ dixi.
ſ. Simonia. 2°. §. 17. ⁊. 18. ⁊ potius credo ꝙ
nō ſit ſimonia. ar. c. 1. de vſu.
39 Utrū renūtians bñficio. vt alteri certe ꝑ
ſone det ſit ſimoniacus. ℞. ꝙ ñ niſi i pactū
deducatur. c. dilectio. de preben. Nam hē
re ſpem de hoc ñ eſt ſimonia. c. cū ꝑdē. de
pac. i. q. i. ordinationes.
40 Utrū remittēs ꝺbitū tp̄ale ꝑ ſpūali cō
ſeqūdo ſit ſimoniacus. ℞. Pa. in. c. veniēs
el. i. de teſti. ꝙ ſic: qꝛ remittere idē eſt qꝺ do
nare. vt in glo. ꝑdci. c. ⁊ in. l. qn ēt. ff: de ca
lūp. Limitat tñ glo. in. d. c. verū: qñ ex tali
remiſſiōe aliqꝺ comodū applicat pti. Ad
dit Pa. ibidem aliam limitationem. ſ. ꝙ ē
verum: ꝙ ꝯmittere eſt dare: qñ debitum eſt
liqdum. Sed qñ debitum eſt dubium: tūc
dr̄ potius facere ꝗ̄ donare. vt dꝛ in tranſa
ctione in. l. ſiue ap. C de tranſac.
Utrū ꝑmittens nihil petere ab ordiatore 41
vel pñtatore vſqꝫ ad tot annos ſit ſimonia
cus. ℞. Pa. in. c. p tuas. el. 3. eo. ꝙ ſic. qꝛ ex
quo ordinator tenet aſſignare iſti p⁹ ordia
tionem porcionem q̄ cōſideratis fructib⁹ eſt
q̄d tp̄ale: talis remittit tp̄ale ꝑ ſpūali cōſe
quendo. ⁊ ideo ſimonia eſt.
Utrꝫ dans pecūiam vt qs ñ ordinet vl' eli 42
gat vel electio ñ cōfirmet aut eccl'ie nō cōſe
crent ⁊ huiuſmodi ſit ſimoniacus. ℞. ꝙ ſic
ex. eo. ti. nemo. Idem dic: qñ p grām cōſan
guinitatis vel affinitatis. vel penitentem nō
recōciliat: vel nunus penitentem abſoluit
vel pcīn celat vt. in. d. c. nemo. Dicit tñ In
no. ibidē. ꝙ verum ē ꝙ ſimilitudinarie dr̄
ſimoniacus talis p grām ſic faciens: qꝛ ſic
punit. ac ſi ſimoniacus eēt. Pa ⁊ glo. i. d. c
nemo tʒ ꝙ eſt ſimonia. ⁊ eſt verius.
Utrū corrūpens iudicem vl' teſtem i cau 43
ſa ſpūali pp pecuniam. ſit ſimoniacus. ℞.
Pa. in. c. tua nos. eo. ti. cū Hoſti. ꝙ ſic p ꝗ̄
dam cōnexitatē quaʒ hñt cū ſpūalibus. vel
eſt quaſi ſimonia. ar. d. c. nemo. Secus in
cauſa mere temporali.
Utrꝫ aliqd accipere ꝑ ineſtitura eccl'iarū 44
ſit ſimonia. ℞. ꝙ ſic tex. in. c. i tantum. eo. ⁊
ibi dicit. Pa. ꝙ nō tñ ꝑ inueſtitura iuris:
ſed etiam facti. ſ. pro inductione i corpora
lem poſſeſſiōem etiam ſi ibi ſit conſuetudo
Quid de dantibus primos fructus bñfi 45
cij in curia. ⁊ ſoluentibus taxam bullarū.
⁊ ceterorum. ſm ſtillum curie. ℞. ꝙ nō ſūt
credendi ſimoniaci qꝛ talia nō ſoluunt ꝑ
ſpūalibus ſed pro ſuſtentatione curie ⁊ offi
cialiū: ⁊ ſic tene qꝛ illa de voluntate pape
ſunt ordinata. Sed ſecus iudico in curijs
epiſcopoꝝ ⁊ aliorum prelatorum. haben
tibus vnde viuant ſecundum decētiam nō
ſecundum pompam quia ſimoniacum eſt
tales taxas facere pro diſpenſationibus ab
ſolutionibus ⁊ huiuſmodi. i. q. 3. ex multis
Secus ſi pp victus decētiaʒ: quam alias ñ
hñt hoc facerent.

Simonia iiii.

Circa ingreſſum religiōis. Utrū intrans monaſterium cum
pacto de dandis tp̄alibus ſit ſimoniacus.
℞. ꝙ ſic. c. in tātum. c. veniens eo. dicit tamē
Hoſti. Goffre. Ray. ⁊ Ber. ⁊ i. c. qñ ſimo
niaca. eo. ꝙ ſi monaſteriuʒ eēt tenue ꝙ poſ
ſet dicē volenti itrare. Si uis viuere mecū
porta tecū: qꝛ lʒ te libenter recipe vellemus
tñ bona nr̄a ñ ſufficiūt. Sed tu tene i cōſcia
opionem Tho. in ſūma q dicit. ꝙ ꝑ igreſſu
monaſterij ñ lʒ aliqd recipe vel exigē qua
ſi ꝑtiū: ſed ꝑ victu pſoue recipiēde. lʒ ali
qd recipe ſi ñ ſufficiāt opes ad hoc mona
ſterij. Siſr ē ēt licitū ē pp deuotiōem quā qs
oñdit monaſterio largas el'as faciēdo eidē
ꝙ facili⁹ recipiat ſicut licitū ē. ecōuerſo ꝑuo
care aliquē p tp̄alia bñficia ad deuotiōem
monaſterij: lʒ ñ ſit licituʒ aliqd ex pacto da
re vel recipe vt recipiat. c. ꝗ̄ pio. i. q. 2. Ro
doñ ēt tʒ ꝙ qñ monaſteriū ē tenue ⁊ idigēs
ꝙ ñ ē ſimoniacū ⁊ paciſci i talib⁹: dūmō nō
fiat ꝑ ſpūalibus cōferēdis ſed ꝑ expenſis
faciendis vel recōpenſandis. vñ tʒ ꝙ lʒ ex
primē nomina ⁊ ꝗ̄titatem muneris. ⁊ pla
cet mihi quo ad cōſciam. ⁊ ad. c. q̄ vident
ꝯtra. ⁊ maxime. d. c. qñ ſimoniaca. dic ꝙ
locūt quo ad foꝝ ꝯtētioſum pp fraudes: ⁊
iō fundant ſe ſup pſumptione que ceſſat in
foro aie: vel locūtur vt nihil ꝑ ingreſſu: ſed
ñ locūtur quin ꝑ releuatione ſumptus qñ
monaſterium aliter nō pōt.

Simonia. v.

Circha ea q̄ ꝓhibent. dari vel deduci i pactū ꝑ aliquo ſpūali vel an
nexo vel ab eo depēdente. Et pmo.
1 Utrꝫ ſolū ſit ſimonia qñ iteruenit pactum
de pecunia. ℞. ꝙ nō: ſed dic ꝙ triplex ē mu
nus qꝺ inducit ſimoniam in ſpūalib⁹ ſi de
ducat in pactū. Primū ē mun⁹ a manu vt
eſt pecunia a capiēdo ꝑut accipit. i. q. 3. to
tū ꝑ oi re tp̄ali. Scōm munus ē a lingua.
Tertiū ab obſequio vt. i. q. i. ſūt nulli. Addit
ab aliqbus. Quartū munus ſāguis qꝺ ē cū
q̄s cōfert eccl'iam vel ꝑbendam alicui itui
tu ꝯſanguinitatis vel amicicie. Nā ſm glo.
i. c. i. vt eccleſia. bñfi. ſi ſolū cōfert pp cōſan
guinitatem vel amiciciam. ⁊ alias non ꝯfe
ret ſimoniac⁹ eſt. Sed alex. ꝺ al. 22. ⁊ Tho.
2. 2. ⁊ in. 4. ⁊ i quol. limitant veꝝ qñ itēdit
ex hoc aliqꝺ bonū redūdās in ſe ipo. vt pu
ta. qꝛ magnificet vel nobilitet. vel vt faciat
ſibi aliquam recōpenſatiōem ⁊ huiuſmōi.
Secus ſi ſolū itendēs bonū tp̄ale illi⁹ cui
datur ⁊ nō alterius. qꝛ tunc lʒ ſit graue pec
catū nō tamen ſimonia eſt in hoc. 4. mune
re: qꝛ nihil dat vel recipit. ⁊ magis. placet.
De hoc tñ vide Pa. in. c. tuam de eta. ⁊ q̄
li. or. ⁊. i. q. i. c. ſi qs. ⁊. c. ſūt nōnulli. Poſſʒ
tñ dici etiam tūc eſſe ſimoniac⁹: qñ ꝑlat⁹ ali
qꝺ bñficiū eccliaſticū daret alicui cū pacto
vel intēnōe vt ipe ſuis ꝯſanguineis ꝑuidēt.
Sʒ nūqd qꝺcūqꝫ munus a manu iducit i 2
ſimoniam in ſpūalibus. ℞. ꝙ ſic: ſi pactum
ꝑceſſit. Si vero ñ ꝑceſſit tūc ſi ſit adeo puūʒ
ꝙ ñ debeat iducere ꝑmouentē aium iſpectꝭ
cā. tp̄re ⁊ qualitate pſonaꝝ. ſic ñ facit ſimo
niā. c. ⁊ ſi q̄ſtiones eo. ti. Ualde eni inhūa
nū eſt a nemine velle recipe: ſed viliſſimū ē
oia ab oibus. ff. de offō ꝑꝯſul. l. ſolēt. §. vlt.
Et hoc veꝝ quo ad eccliam: ſed quo ad ꝺ
um qcqd dat vel recipitur corrupta itentio
ne ꝗ̄tūcūqꝫ minimum ꝑ ſpūali ſimoniacū
ē ſed ſola pñia ſine reſignatiōe bñficij pur
gatur. ⁊ ſic intellige. c. nemo. eo ſm Goffre.
Aduerte tñ ꝙ qñ datur aliquid ſine pacto
nō vt debitum: ſed vt dari cōſuetum nō ē ſi
monia ſm Rodoñ.
Quid ſi id qꝺ datur. ſit de rebus eccl'e. ℞. 3
ꝙ nihilominus ſimonia erit. ſm ſciʒ Tho.
Quid ſi ñ detur munus a manu ſed a lin 4
gua ꝑ ſpūali hñdo. ℞. ſimonia eſt. Aduer
te tñ ꝙ munus a lingua alñ dꝛ ipa laus pti
nens ad fauorem humanum q̄ ſub ꝑtio ca
dit. Alñ ꝑces ex qbus fauor humanus ac
q̄ritur vel ꝯtrium vitatur. Et iō ſi q̄s ꝑncipa
liter ad hoc itendit ſimoniam cōmit. Et ꝑn
cipaliter dꝛ itendere qñ ꝑ indigno ad mit
tendo dat vel recipitur. Sed circa dignum
diſtiguit Goffre. ⁊ Hoſti. ꝙ Aut ꝑmonet
q̄s ꝑcibus ſuis ⁊ ſic ſi petit ꝑlatiōem q̄ dat
p electionem tunc ē ſimonia. i. q. 6. ſicut is
q̄. Si āt nō datur p electionem ſi ſit ſimplex
bñficium ſic lʒ ſi indiget. Si nō eſt ſimplex
ſed hñs dignitatem vel curam aiaꝝ ſic nō
lʒ. ar. i. q. i. ordinatiōes. ⁊. 8 q. i. iſcriptiuris
Et ſimonia. ſʒ vgo Ray. Hoſti. Tho. 2. 2.
⁊ Directo. li. 3. qꝛ eo ipo ꝙ petit. indignus
eſt. Sed Rodoñ. credit ꝙ ēt lʒ in dignita
te ⁊ cura. Fac. c. tua nos. eo. ti. Qꝺ ego cre
do veꝝ ſi indiget. puta. qꝛ non habet. aliū
de vnde viuat. alias nō. c. ad aures. eo. ti.
ſi modo dignus ē ⁊ intendat ꝑdeſſe ⁊ non
preeſſe. Si vero ꝑmouetur ꝑcib⁹ alienis
ſi ꝑ indigno. ſic ſcdm omnes ſimonia eſt.
i. q. i. de ordinatiōibus. Si vero ꝑ digno
tunc ſi ſunt ſpūales nō eſt ſimonia. i. q. i. la
torem. Si vero ꝑces ſunt carnales. Et di
cuntur carnales qñ illi qui ꝑcant attendunt
ad parentellam principaliter. vel amiciciaʒ
rogantium ⁊ prelatus propter ipas princi
paliter mouetur ſic eſt ſimonia. qꝛ ꝑces ſu
cedunt loco precij. d. c. ordinationes ⁊. c.

ſũt nõ nulli.i.q.i. Si vero ꝓlatus ꝑncipalr
nõ ſeq̃ſ ꝓces ſed merita ſeu qꝛ dign⁹ ẽ.ñ eſt
ſiõnia.c.qbuſdã.i.q.i.ꝛ ar.c.tuã.co.ti.Te
net ẽt Pa.i.c.tua nos co.ti.ꝙ huiles ꝓces
emiſſe a digno nõ inducũt ſiõniã.nec ẽt ali
qͦ pcĩi.vt ex dcis.c.tua nos.ꝛ.c.latorẽ.pꝫ
ymo ſoꝛti⁹ tꝫ Pa.ibidẽ.ꝙ donans aliqd
cardinalib⁹.ſ ꝓlatis.ꝛ rogans ꝑ aliquo bñ
ficio.dũmõ ñ ducaſ ꝑncipali itẽtõe vt ꝑ ta
lia xenia ꝛ ꝓces adipiſcatur ſpũale.Quiſ
ſario hẽant talẽ ſpẽ.ꝙ ex oẽm noxã iudi-
catur qꝛ iuſte iſta pñt fieri ſine ſpe ꝑmaria.
vt dic̃ Inno.ꝛ Ho.ſaẽ.c.qd ꝑderit.6i.di.
i.q.i.ſũt nõ nulli.ꝛ i.c.tuã.de eta.ꝛ qua.
5 Circa mun⁹ ab obſeq̃o.Quero vtꝝ ſeruiſ
ens alicui ꝓlato vt cõſequaſ bñficiũ ſpũale
vel monaſterio vt recipiatur ꝛ h⁹mõi ſit ſi
moniac⁹.℞.Pa.i.c.cũ ẽent.co.ti.glo.ibi
tꝫ ꝙ nõ.qñ ſine oi pactõe ſeruit.ꝛ intẽtõne
ſaria ꝓdicta bñdi.nõ ꝑmaria.ſi mõ ſit ydo
neus.nec ꝓlat⁹ aut monaſteriũ dir.cte pp
h̃ ſeruitiũ intẽdat ei d̃ bñſicio ꝓuidere vel
recipe qꝛ ſi ſic eẽt mun⁹ ab obſeqo.ꝛ ſimo
nia qñ ꝑncipaliꝛ ꝛ directe.d.c.oꝛdinatões.
Jõ dic ꝙ ſi in ſeruitio interuenit pactũ.ſẽp ẽ
ſiõnia.c.cũ ẽent.co.ti.Si nõ interuenit pac
tũ.ſi ſeruiat principaliꝛ gratiſ.lꝫ ſario vt hẽ
at aliqͦ ſpũale nõ eſt ſiõnia ſm Goſ.ꝛ ſic
ↄcoꝛda iura q̃ videntur ↄ̃ria.Ho.tñ ẽt tẽn
it ꝙ ſi ſeruitiũ coꝛpõale ſit honeſtũ ꝛ dign⁹
dignũ obſeqũ pſ at.ꝙ licite põt ẽt ſeruiſ ꝑn
cipaliꝛ.dũmõ pactũ ñ īteruẽiat.vt ſi qs eꝑo
ſeruiat romã eundo.ei⁹ negotia ꝑcurãdo
a ↄ̃rio ſenſu.i.c.ſũt nõ nulli.i.q.i.Sꝫ in ſer
uitio indigno vel ꝑ indigno ſic erit ſiõnia.
Siſr dic in ſeruitio ſpñali.ꝙ ſi pactũ inter
uenit ſiõnia ẽ.niſi tali bñficio ſit ãnexũ illͦ
hon⁹.Añ nõ.ꝙ non ſolum ꝓdicta inducũt
ſiõniã in dãtib⁹ ſeu paciſcentib⁹.ſed ẽt i cõ
ſentiẽtib⁹ ſiue mediatoꝛib⁹ ꝛ c̃.c.ꝑ inq̃ſitõeꝫ
de ele.ꝛ.c.2.de ↄfeſſis.nec nõ in paciſcenti
bus aliqd dare vel facere miniſtrantib⁹.ſꝫ ẽt
miniſtris ſeu familiarib⁹ adminiſtrãtis.ſic dici
mus i Jezi q ſuũ ſeruus Heliſei.i.q.i.in ſũ
ma.Dicit tñ Rica.ꝙ lꝫ eꝑs feceriτ pactũ ſꝑ
miſſionẽ ꝑ aliquo bñficio dãdo.ꝛ poſtea
oblit⁹ talſ pacti pure ↄfert ꝙ nõ ẽ ſiõniac⁹ q̃
ad ecclaꝫ.nec ẽt ille qui recepit tale bñficiũ
ſi hoc pactũ ignoꝛabat.ꝛ iõ nõ tenetur reſi
gnare.qͦ bene nõ.

6 Utꝝ auctoꝛitas pape excuſet a ſiẽnia.℞.
Pa.in.c.i.eo.ti.Dicunt doc.ꝙ i curia ro-
mana.titul⁹ de ſiõnia non hꝫ locũ ſicut nec
lex iulia.de ãbitu in curia principis.glo.ve
ro ꝛ Ho.in.c.ex pꝛe.co.ti.dicit.ꝛ ſequitur
Pa.in.d.c.i.veꝝ in his q̃ ſũt ſimoniaca de
iuſ poſitiuo ſolũ:ſed ñ i his q̃ ſũt ſimõiaca
de iure diuino.Et iõ tꝫ Pa.ibidẽ ꝙ cũ titu
lus bñficiꝫ hñſ adminiſtratiõem oꝛdinis vſ
executionẽ clauium ſit de iure diuino ſicut
ipa executio clauiũ ꝙ papa talẽ titulum vẽ
dens ẽ ſimoniacus:ſicut ille q emit:nec va
let excuſare eius auctoꝛitas.hẽs bonã glo.
in.c.lꝫ.de penis.ꝛ tex.cũ glo.in.c.ex diligẽ
ti de ſimo.Quis dñs Car.teneat ꝙ ois titu-
lus bñficiꝫ ſit de iure poſitiuo:ꝛ ſic ſꝫ eũ ex
cuſaret eius diſpenſatio.Sed tu tene cum
Pa.Secus in alijs non habentibus exe-
cutionem clauium.
Sed nunqd eo ipo videaſ diſpenſare ex 1
quo ſcit ex certa ſcia ꝛ tollerat.℞.Jo.de li
gna.eo.ti.c.i.dicit ꝙ ſic.ita ꝙ non cõmit ſi
moniam:qͦ ego credo veꝝ:qñ ſimonia cõ
mittiſ.cũ papa vt.puta qs hũit bñficiũ me
diãte pecunia a papa hoc ſciẽte ꝛ ad hoc ↄ
ſẽtiẽte:qꝛ tũc ſcia ꝑncipis purgat hoc vitiũ
ꝛ ita talis nõ icurreret penas iuris:ſiue ſi-
mõia ſit de iure diuino ſiue poſitiuo:nec te
nereſ reſignare ſi ſimõia ẽ de iure poſitiuo
Sed de dans alijs a papa lꝫ ipe ſciat ꝙ do
mini ꝛ curiales exigunt ꝛ tolleret nõ pp h̃
diſpẽſare videt:ꝛ iõ ī penis inuoluunſ.Fa
cit.ſ̃.Diſpenſatio.§.12.

Simonia vi. quo ad penam.

Sciẽ
dũ ꝙ ẽ quadruplex ꝑna ẽ ſuſpẽſio.Que
ritur Utꝝ ois ſimoniacus i oꝛdine recipien
do ſit ſuſpẽſus ipo iure.℞.vt colligo ex In
no.ꝛ Pa.in.c.tãta ꝛ ca⁰ ꝑ tuas el 2⁰ co.ti.
ꝙ ſic ꝛ quo ad ſe ꝛ quo ad alios:ꝛ ñ ſolũ
quo ad oꝛdinẽ ſic ſuſceptũ:ſed ab oib⁹ ali
is oꝛdinibus ẽt licite receptis.ꝛ ꝑ ↄñs ẽ re-
motus ab adminiſtratiõe tꝑꝛaliũ bñſicioꝝ
ſuoꝝ.facit glo.i.q.i.reꝑiunſ.ꝛ vide glo.in
Cle.cupiẽtes de penis nec põt diſpẽſari cũ
eo niſi ꝑ papam.i.q.i.gra.
Utꝝ ſimoniacus i oꝛdine dãdo ſiſr ſit ſuſ- 2
pẽſus.℞.Goffre.tꝫ ꝙ ſic ꝑ triẽniũ.Sed In
no.in.c.pſt.eo.ti.ꝛ Pa.in.d.c.ꝑ tuas tenẽt
ꝙ ꝑpetuo ſit ſuſpẽſus:ꝛ videtur verius ꝑ
hoc tex.iuncta glo.i.c.ſi qs a ſimoniacis.i
q.i:ꝛ.§.Uerum.32.di.
Utꝝ ſimoniacus i bñficio ſit ſuſpẽſus.℞. 3
Pa.in dictis.c.vbi.ſ̃.ꝙ ſic.Sed ſi ẽ ocul-
tus ẽ ſuſpẽſus quo ad ſe nõ quo ad alios.
ſed ſuſpẽdẽdus.ar.i.q.3.c.i.ꝛ.2.vñ ſi renũ
tiat bñficio taliꝛ acq̃ſito põt vti oꝛdine ſuo
poſt pactã pñiaꝫ ꝛ alijs bñficijs licite hiſ:
ſed beneficio illo retẽto in quo ſimonia eſt
cõmiſſa nõ põt agere pñiaꝫ.vt in.c.inq̃ſita-
ois de accuſati.Si v̊o ẽ manifeſtus ſic ẽ ſu
ſpenſus quo ad ſe ꝛ ad alios ipo iure.d.§.
veꝝ.vñ Quis renunciet bñficio ñ eꝝ indi-
get diſpẽſatiõe ſicut qlibet notoꝛius crimi-
noſus.vt in.c.ſi.de tẽpo.oꝛdi.Sed eꝑs põt
diſpẽſare dũmõ ñ ſit ille cum quo cõiſit ſi-
moniã.vt nõ.i.q.5.ꝓſentiũ.Et aduerte ꝙ tẽ
dſ occult⁹ ſm Rodo.qñ nõ cõſtat ꝑ ſniam
vel cõfeſſionem in iure factã.nec ꝑ rei euidẽ
ciã q̃ nulla poſſit tergiuerſatiõe celari.Li
mita tñ ꝓdicta oia qñ ſimonia eſt cõiſſa eo
ſciente.Secus ſi eo ignoꝛãte.puta.ꝑ pſ em
vel amicos:qꝛ tunc nõ ẽ ſuſpenſus quo ad
alios nec quo ad ſe:niſi in oꝛdine ꝛ benefi-
cio ſic hito:ñ aũt in alijs oꝛdinib⁹ ſuſceptis
aut bñficijs hitis vel hñdis.c.de ſimoniace
eo.ti.vbi hoc voluit Inno.
3 Sed q̃ro qs ꝑt diſpẽſare in ſimoniaco in
oꝛdine vel bñficio.℞.glo.ꝛ Calde.i.c.p⁹
trãſlationẽ d̃ renũ.ꝛ dñs Anto.ꝛ Pa.i.d.
c.de ſimoniace p⁹ multa tenẽt.ꝙ in ſimõia-
co i oꝛdine ſolus papa qñ ſciẽter.Sꝫ qñ eo
ignoꝛãte cõiſſa ẽ ſimonia:tũc eꝑs põt diſpẽ
ſare.i.q.5.pñtiuꝫ:ꝛ ẽt põt eꝑs diſpenſaſ cũ
tali.lꝫ qñ hoc ſcitu nõ renunciauit ſed mi-
niſtrauit in oꝛdine ſuſcepto.aut ad alios aſ
cẽdit ſm Rodo.In ſimoniaco v̊o in bñſi-
cio ſciẽter ſol⁹ papa põt diſpẽſare ſꝫ Ber.
Ray.ꝛ Goffre.ſiue in illo bñficio ſiue i alio
quocũqꝫ ſm glo.ꝛ Jo.An.in.d.c.d̃ ſimo-
niace.Sed Hoſti.tꝫ ꝙ põt eꝑs diſpenſare
in ſimplici bñficio ſolũ.Pa.v̊o in.c.ex di
ligenti eo.ti.tꝫ ꝙ põt ẽt diſpẽſare in curato
vt ꝓbaſ.i.q.i.c.i.nec obſtat.c.pe.de elec.ſꝫ
eũdem Pa.qꝛ dicit.ꝙ loqtur de diſpenſa-
tione ad illud bñficiũ in quo fuit ſimonia
cõiſſa vt illud hẽat:qꝛ nõ põt niſi ꝑ papam
fieri.Itẽ in ecclia ẽpta nõ põt ex diſpẽſatio
ne eꝑi hẽre niſi ſimplex bñficium ꝛ cũ exe
cutione minoꝝ oꝛdinũ ſolũ.In eo v̊o qui
ignoꝛãt ẽ ꝓmot⁹ ad bñficiũ ñ põt niſi ſol⁹
papa vt illud hẽat:ſꝫ i alijs ꝑt eꝑs.vt nõ.i.d
c.pñtiũ.ꝛ qͦ nõ.i.c.ſũt.ꝛ.c.nob.eo.ti.Sꝫ
Tãcre.in.c.ſicut nobis eo.ti.tꝫ ꝙ ẽt in bñſi
cio illo in quo fuit ꝓmotus põt eꝑs diſpen
ſare ſi ipe eꝑs nõ eſt in culpa.ꝛ placet.
4 Sꝫ nũqd idẽ ſit tudiũ de mediatoꝛib⁹ q̃
ad ſuſpenſionẽ ꝛ quo ad diſpẽſationẽ.℞.
ꝙ ſic ꝑ regulaꝫ acceſſoꝛium.de re.iur.li.6.
5 Utꝝ eꝑus poſſit diſpenſare cũ ſimoniaco
circa officia moꝛtuoꝝ.bñdictiones nuben
tium.ſepulturas.criſma.bñdictiões vaſoꝝ
ꝛ huiuſmodi.℞.Hoſti.ꝙ ſic poſt pactam
pñiam qꝛ non ꝓhibet ar.c.nuꝑ.de ſen.ex-
co.nec obſtat.c.Erga.i.q.i.qꝛ loqſ.de ſi-
moniaco in dignitate.
Quid de ꝓlato qui ꝓmiſit bñficiũ alicui ꝑ 6
pecunia ꝛ re itegra reuocat pactiõem.℞.ſꝫ
Rica.q.ſ̃.ꝙ talſ peccauit grauiter faciẽdo
pactum qꝛ tñ ad effectum pacti non ꝓceſſit
non icurrit penas ſuſpenſionis ꝛ irregula
ritatis.
Utꝝ oꝛdinat⁹ ab eꝑo quẽ audiuit ſimonia 7
cũ poſſit miniſtrare.℞.ꝙ põt i ſuſcepto mi
niſtrare ſed ñ poterit alios ab eodẽ recipeſ
niſi d̃ponat ↄſciaꝫ.c.ꝑ tuas.el.2⁰.eo.ti.Ubi
nõt Hoſti.5.nõbilia.Pꝛimuꝫ ꝙ ex varijs
dictis i alĩius ꝓiudiciũ ñ ẽ ↄſcia formãda.
Scdm ꝙ ſic foꝛmata.ẽ ad ↄſiliũ ꝓlati depo
nẽda.Tertiũ ꝙ ſi d̃poni nõ põt ẽ oibus mo
dis ſeq̃nda.Quartuꝫ ꝙ eſt v̊tus cuꝫ d̃ ↄſcia
ſcripuloſa ſit bona.ꝛ i melius iſoꝛmatur ꝛ
eↄ̃rio eſt debilitas animi ꝛ nimia ſimplici-
tas.Quintuꝫ ꝙ i idifferentib⁹ põt vnuſqſqꝫ
pꝛout ſibi placuerit ↄſciam infoꝛmare:qͦ
bñ nõ.ꝛ ideo talis dꝫ miniſtrare ꝛ ↄſciam
deponere
Secũda pẽa ↄ̃ ſimõiacos eſt depoſitõ ꝛ 8
iſamia ꝛ hec iponiſ ſi de hoc i iudicio ↄſti-
terit.5.q.3.ſane.de accuſa.inq̃ſitionis
Tertia pena eſt excõicatio.papalis.Naꝫ 9
Martin⁹ in ↄcilio ↄſtancienſi in extrauaꝯ-
gãti q̃ icipit.Multe.ita inq̃t Sacro appꝛo
bãte ↄcilio declaramus ꝙ oꝛdinati ſimõia
ce ab executiõe ſuoꝝ oꝛdinũ ſint ipo iuſ ſu
ſpenſi.Electiones ãt poſtulatiões.ↄfirma-
tiones.ꝛ quaſuis ꝓuiſiones ſimoniace ec
cleſiaꝝ monaſterioꝝ dignitatuꝫ ꝑſonatuuꝫ
officioꝝ ꝛ bñficioꝛuꝫ quoꝛũcunqꝫ d̃incepe
facte nulle ſint ipo iure nulliũqꝫ ꝑ illas ius
cuiq̃ acq̃raſ.nec ꝓmoti ↄfirmati aut ꝓuiſi
faciant fructus ſuos:ſꝫ ad illoꝝ reſtõnẽ tãq̃
iniuſte ablatoꝝ teneãt:ſtatuẽtes inſup ꝙ danſ
ꝛ ĩcipiẽs ipo fcõ ſñiaꝫ excõicatiõis icurrat
ẽt ſi põtificali aut cardialat⁹ refulgeat digni
tate.In alia extrauagãti fcã anno 2⁰ ſui põtifi
cat⁹ mantue data q̃ icipit.dãnabilẽ.ↄfirmat
oẽs excõicatiões ſuſpẽſiões ꝓuatiões ꝛ in
terdicta ꝛ alias cẽſuras latas a ſummis põti
ficib⁹ ↄ̃ ſimoniacos quas vult icurrere ipo
fcõ oẽm ſimoniacuꝫ occultuꝫ vel manifeſtũ
vbicũqꝫ ſimoniaꝫ cõmiſit:cui⁹cũqꝫ ſtat⁹ ẽt ſi
eꝑat⁹ aut cardinalat⁹ vel q̃uis alia eccleſia
ſtica vel tꝑꝛali ꝓfulgeat dignitate dictaꝝ ex-
cõicationuꝫ ſuſpẽſionũ ꝛ penaruꝫ abſolu
tiõem ſibi reſeruãs:niſi i moꝛtis articulo.nec
vult ꝙ v̊tute ↄceſſiõis idulti aut cuiſcunqꝫ
facultatis abſoluendi ↄceſſe vel ↄcedende a
ſede apſica poſſint abſolui niſi ſpãliꝛ d̃ pcõ
ſimonie auctoꝛitatem abſoluendi ↄtineant

Hoc idē Eugeni⁹ in alia ex̃uaganti q̄ icipit Cū deteſtabile. data rome apud ſanctū Griſogonū anno ſui pōtificat⁹. 4. Paul⁹. 2⁹. in pceſſu quē in die iouis ſācte fecit. excoicat oēs ſimoniacos tā in ordine q̄ etiā in bñficio ⁊ abſolutōem reſeruat ſibi ⁊ ſucceſſoribus ei⁹. pter q̄ in morte. nec vult ſicut ⁊ Martinus q̄ poſſint abſolui ex quacūq̄ pceſſione. niſi faciant mentōem de ſimonia Idē fecit Sixt⁹. 4⁹. Et ſic tene q̄ oēs ſimoniaci i ordie ⁊ bñficio ſolū ſūt excōicati. Aliȷ̄ ſo ſimoniaci ñ. ſed ipo facto cadunt i pēas ꝯ ipos latas a iure. de q̄b⁹ dictum ē hic. ſ. Nec te moueat. c. reperiunt. 1. q. 1. Siliter. c. q̄cunq̄ ibidē. ⁊. c. placuit ibidē. Silr ⁊. c. ex multis. 1. q. 3. q₂ lȝ ſub anatha phibeant tñ loquūt ſolū d ordie ⁊ bñficio. ⁊ ſic i nullo iure inuenitur ſub pena excōicatōis phibita ois ſimonia. niſi vt dixi in ordine ⁊ bñficio. ⁊ iō illi ſoli ſunt excōicati.

10 Quarta pena ſiōniacoꝝ eſt. q̄ pcipit ſub pēa excōicatōis late ſn̄ie oib⁹ cuiuſcūq₃ dignitatis aut ſtat⁹ q̄ ſi ſunt pñtes in romana curia reuellare. teneantur pape l' ei⁹ appſtolice ſedis camerario. aut ſuo vicefgerenti in vrbe. l' duoꝝ teſtiū pñtia īfra duos dies naturales p⁹ q̄ ſciuerit. aut ad eorū noticiā puenerit aliquē cōmiſiſſe ſiōniā a q̄ ñ niſi p romanū pontificē pñt pter q̄ in mortis articulo abſolui. ⁊ h p p̄dictā ex̃uagantē Martini dānabile. Cui Eugeni⁹ in. d. extrauagā ti. Cū deteſtabile addit. q̄ ñ ſolū q ſciūt aliquē ſiōniā cōmiſiſſe l' pcuraſſe. ſed ēt q ſciūt illos q fuerīt mediatores teneantur reuellare pape l' ei⁹ camerario. l' cui ipe duxerit cōmittēn p ſe vl' p alios q̄ cit⁹. ⁊ q̄ ñ poſſint abſolui. donec reuelauerint. qd̄ itelligo ſi comode pñt. ⁊ ſi ſciunt veraciter ñ p ſuſpitiones. alr̄ ñ credo incurrere dictā excōicationē. Credo ēt hodie ñ ligare cū ſit abrogata p nō vſum. Aduerte tñ ſm Aſten. li. 6. ti. 5. q̄ qñ ſiōnia eſt ſolum mentalis ſine omni pactiōe q̄ nō ligatur talis aliqua p̄dictarum penarum. qd̄ nota.

Simonia. vij. q̄ ad reſtitutionem.

Queritur Utrum datuȝ ſimoniace ſit reſtituēn. R. Pa. in. c. ſi. eo. ti. q̄ aut datū eſt ſine pactiōe. ſed cū ſola intentione bñdi ſpūalia. ⁊ tunc dicunt aliq quos ſeqtur Pa. q̄ ſi talis ſimonia eſt de iur̄ poſitiuo. ſic reſtitutio nō eſt neceſſaria ad ſalutem. Si vero eſt d iure diuo. ſic neceſſario eſt reſtituēn acceptum. Aliȷ̄ indiſtincte q̄ ñ ē reſtituēn de neceſſitate p. d. c. ſi. vbi ē tex. aptus. Sed q₂ d. c. ſi. loqt i ſymonia q̄ ē de iure poſitiuo iō dico q̄ i tali caſu ñ ē neceſſaria. Et q̄ ſit rō: lȝ Jo. an. ⁊ Hoſti. multas adducāt: tñ nulla efficax ē: ſm h ſolū q₂ ius ſic declarauit: ſm ipm nō extendā ad ſimoniā q̄ ē de iure diuino: ⁊ iō neceſſario reſtituēdū ⁊ ſit lȝ Pa. ſm tñ diſtictiōeȝ vſurariȷ̄ mētalis de qua. Reſtitutio. 1. 1ſa vſurari⁹ in pncipio. Si vo datū ſit mediāte pactione ſic abſq̄ dubio de neceſſitate reſtituendum eſt ſȝ cōiter doc.

1 Cui dȝ reſtitui acceptū ſimoniace p igreſſu monaſteriȷ̄ vel ecclie. R. Pa. i. c. d h. eo. ti. Si loqmur d ecclia ſeculari. tūc ſi ille q dedit ñ hēt vñ viuat reſtituet ei. ar. c. veniens eo. ti. Si vero habet vñ viuat tūc ſi oēs de ecclia delinq̄runt dȝ dari i ecclie ⁊ criminoſi expelli. Si aūt ñ expellāt dȝ dari fiſco pape ſm Hoſti. q diſtribuat in pias cās. Turpia lucra a fiſco extorq̄nt. l. fiſcus i qōnē. ff. de iur̄. fiſci. Si vo ñ oēs deliq̄rūt ſed ſol⁹ platus vel pticularis: tūc dabit ecclie i cuius ignominiā erat datum. Si loqmur de eccleſia regulari ſi oēs deliq̄runt dat ei q dedit vt itret ſcdm monaſteriū. vt in. d. c. veniens cū nō poſſit ſtare in pmo monaſterio vt in. c. qm̄ eo. ti. Si vero pticulares deliq̄rūt. tūc pecunia dabit ſcdo monaſterio q̄ ad vſūfructū tm̄: ⁊ mortuo igreſſo redibit ad pmū monaſteriū: ⁊ ſic itellige. glo. i. d. c. de hoc: ⁊ cōcordat cuȝ p̄dictis Hoſti. ⁊ dominus. Anto.

2 Quid fiē cū comode ñ pōt applicari vbi vel i cui⁹ ꝯtumeliā ē data pecunia. puta. q₂ i remotis ptibus eſt. vel videretur incōueniens eam ibi dari: cū ecclia ſit quaſi derelicta ⁊ huiuſmodi. R. q̄ paupib⁹ dabitur.

3 Utrū recipiēs bñficiū ſimoniace teneat. illud reſignare. R. q̄ ſic. ⁊ rſtituē oēs fruct⁹ pceptos ex eo. ⁊ q recipi potuerūt a diligenti poſſeſſore. c. ſi res. 14. q. 6. d reſt. ſpo. c. grauis. Intellige qñ ſcient ſimoniace hūit: vel q̄uis ignorāt tñ p⁹ea ſciuit: d pcept. p⁹ ſciaȝ tm̄ tenet: ñ āt i bōa fide: niſi extātes vel i q̄tū fact⁹ ē locupletior. l. certū. C. de re. ven.

4 Cui dȝ reſtitui datum p ordine hñdo. R. videtur q̄ ecclie cathedrali in cuius iiuriā videtur datum. ſi nō eſt ordinatus ad titulū alicuius ecclie: ſed ſi ē ordinatus ad titulum alicuius beneficiȷ̄ vel eccleſie illi dabitur ſm. Ulde. ⁊ Rodo.

5 Quid ſi pecunia ex pacto ſit data pape. R. Pa. in. c. i. eo. ti. q̄ nihilomin⁹ ñ poterit retinē tale bñficiū ēt i caſu i quo. papa ñ cōmitteret ſimoniā: ſicut i ſili diſputat. Jo. an. i regula cui lȝ. de re. iur̄. li. 6. in mercu. de ludē te cū epo ad azardū. q epo fecerat ſtatutuȝ excōicās ludētes. q₂ lȝ epo ñ liget tali ſtatuto. ligatur tñ ille q ſecū ludit. Sic i ppoſito papa recipiēdo pecuniā nō ſuſpendit ꝯſtitutiōem de ſiōnia. ⁊ plene diſputauit idem Pa. i. c. extirpande. i. ſ. q vero. de pbē. Sȝ ꝯtrariū dixi. ſ. Siōnia. 5. ſ. 2. ⁊ ē verius. Nec obſiſtit de ludente cū epo. q₂ epo ñ pōt facere q̄ ſtante ſtatuto ſuo ꝯueniēs nō ligetur. Sȝ bene papa pōt. Et iō tene qd̄ dixi. ſ. q̄ nō eſt ſiōnia. ⁊ ſic bñficiū poterit retinere

Simplicitas

ē duplex ſm Pa. i. c. dilecti. de iudi. q̄dā ꝯtria diſcretioni. ⁊ h reprobatur. 39. di. c. Petrus diaco⁹. ⁊. 16. q. 1. ſi cupis q̄dā ꝯtria doloſitati ⁊ h āplectanda. de qua in euangelio. Eſtote ſimplices ſicut colūbe. ⁊ bon⁹ tex. cum glo. in. c. veritatis. de iure iur̄. ⁊. 6. q. 1. ex merito. ⁊ h ē illa. de q̄ dicit tex. Inſti. d legi. agna. ſucce. ſ. q̄ ad ſeias. ſimplicitatem amicam legibus amplexātes ⁊c̄.

Simulatio

Idē eſt qd̄ ypocriſis. Unde dicit Iſido. li. ethi. q̄ ypocrita grece latine dr̄ ſimulator. vel dic q̄ ſe hñt ſicut ſupi⁹ ⁊ inferi⁹. q₂ ois ypocriſis ſimulatō eſt. ſed ñ ois ſimulatio ypocriſis: ſȝ tm̄ illa q̄ qs cū ſit malus int⁹. ſe bonū ſimulat. ⁊ palā oñdit vt bon⁹ videatur pp gloriam humanā. vt dicit glo. Math. 5. ⁊ eſt filia inanis glorie: ſm Gre. 31. mor.

1 Utrū ois ſimulatio ſit pcm̄. R. vt colligo ex S. Bona. in. 3. di. 38. ⁊ Alex. d ales. . . ti. d ypocriſi. q̄ ē triplex ſilatio. Pria eſt cautelle. ⁊ h lȝ vt pbatur i. c. vtilē. et. c. q̄ ait. et 1. ſ. qñq̄. 22. q. 2. Nā dolū ñ cōittit q fraudē excludit. l. cū p̄. ſ. plane. ff. d le. 2. ar. c. platū. qd̄ nie. cā. c. cariſſimi⁹. d ꝯſ. ꝯiu. pū. vt euitet aliqd̄ malū fīgit aliqd. Scda ſilatio ē inſtructiōis. et h nō ē pcm̄. et hec fuit in xpo qñ finxit ſe longi⁹ ire. Luc. vlti. i quo inuitt exhibēn hoſpitiū pegris ex q̄ coegeſt eum manē. ex quo meruert eū cognoſcer̄. Et iō ille religioſus q maiorē ſāctitatē quā hēt ſimulat vt pxi hedificētur. et ad bonū icitentur. nō peccat ſed poti⁹ meretur. vt patet p Gre. 31. mor. Tertia ſilatiō ē duplicitatis. et hec tenet rōem mēdaciȷ̄. et ſēp ē pcm̄. vt pꝫ de ei ypocritis. Addit Alex. q̄ ita. ſ. ſignificatiōis. ſic Jacob ſe ſimulauit Eſau. et hec nō ē pcm̄. Sicut ēt ſi qs i repñtatiōe miſteriȷ̄ paſſionis xpi finxit ſe iudeū. vel xpm vl' pilatum et huiuſmōi.

2 Utrū aliqs poſſit ſe ſimulare malū. R. ſȝ Alex. i. 2. 2. q̄ nō. q₂ Aut ē hoc p opa mala ſiue ver̄. ſiue apparēter. ⁊ ſic efficitur talis q̄le eſt illd opus. Aut hoc fingit p opa bōa vere ⁊ apparenter. ⁊ ſic nunq̄ pōt ex h apparere malus.

3 Utrū gerens hitū ſāctitatis l' religiōis q̄ tñ nō hȝ meritū ſit ypocrita R. q̄ ſi ex īfirmitate p⁹ aſſūptōem talis hitus cadit a pfectōne nō eſt ypocrita. q₂ nō tēt reuellare ſuuȝ pcm̄. niſi loco ⁊ tpe debito. vñ ñ tenetur deponere hitū. ſȝ Gre. 31. mor. Si aūt ex malicia a pfectōe deficit. ſic eſt ypocrita.

4 Utrū ypocriſis ſit pcm̄ mortale. R. vt colligo ex. S. Bōa. ⁊ Alex. vbi. ſ. ⁊ ſcō Tho. in quol. q̄ i ypocriſi duo ſunt. ſ. defect⁹ ſāctitatis ⁊ ſilatio ei⁹. Si ergo itentio ypocrite refertur ad vtrunq̄. ſ. q₂ nō vult hr̄e ſāctitatē nec curat. ſȝ tm̄ vult ſāctus appare. ſic eſt pcm̄ mortale. Et ſic ſūitur i ſacra ſcriptura. Job. 13. Non veniet in ꝯſpectu ei⁹ ois ypocrita. ⁊ Math. 23. Ue vobis ypocrite. Si vo accipiatur ypocrita nō p qualitate vite male. ſȝ p ſilatōe. ſic aliq̄ ē pcm̄ mortale. puta ſi hoc facit ex fine q̄ ē ꝯ caritatē dei l' pxi puta. Silat ſe ſanctū vt poſſit ſeiare hereſiȝ l' ꝯſeqtur dignitatem eccliaſticā. l' q̄cunq̄ alia bona in q̄b⁹ ꝯſtituit finē. Si aūt finis ñ ſit ꝯ caritatē. ſic erit pcm̄ veniale. puta. q₂ ſolū delectatur in laude. q₂ ſȝ phm. 4. ethi. coꝝ. magis dr̄ van⁹ q̄ malus. Sed ſi finis ſit bon⁹. puta ad laudē dei ⁊ ſalutē aiaꝝ. vt pximi edificentur. ſic meritoriū ē: ſi tñ nō ꝯtēnat bonā vitā. dic tñ Aureo. i. 4. di. 16. q. 1. q̄ ſi ex ypocriſi ſeqt oppoſitū honōis dei ⁊ pxi ſalutis. q̄ eſt pcm̄ mortale. Silr qñ ſolū facit vt poſſit hr̄e vanāgliaȝ ⁊ h⁹mōi qd̄ litoveruȝ i vanaglia q̄ ſit mōtal. al' erit vēiale ſolum.

Sobrietas

dr̄ mēſura dīi a circa ea q̄ ſūt nccaria ad vitaȝ. vñ ſobri⁹ q̄ı bria. i. mēſuraȝ ſuās ⁊ noie ſobrietatis tēpātia ſigi. i caſ. h exigit i oib⁹. ſed maxie i miſtris eccl'e 35. di. p totū. 41. di. p totū. de vi. ⁊ ho. cle. c. clerici a crapula. i. thi. 3. Itē in regib⁹ ⁊ pncipib⁹. pv. 31. Noli regib⁹ dare vinū. Quō peccat mōtalr. ꝯ ipaȝ. vid Ebrietas. Gula ⁊ Ornatus

Societas. i.

ſȝ Marchū tuliū ⁊ nō. Azo. i ſūma. ti° p ſocio eſt duoꝝ pluriūue ꝯuētō ꝯcta ob comodiorē vſū ⁊ vberiorē q̄ſtū. facit ad h. l. ſi nō fuerit. ſ. plerūq̄ ff. p ſocio. vñ ꝯhit ſolo ꝯſēſu. vñ ſi me⁹ ſoci

S

us aliquē admiſerit quē meū ſociū eē nolu erit. ei ſolū ſocius eſt. ñ mihi. ff. ꝓ ſo. l. q ad mittitur. ⁊ ꝯtrahitur ad tps ⁊ in ꝑpetuū. i. dū viuent ſocij. ⁊ ſub ꝯditōe. vt. ff. ꝓ ſo. l. i. ⁊. C. eo. l. pñ. ſine fine vero ꝯtrahi nō pōt. l. nulla. ff. eo.

1 Qui pñt ꝯtrahere ſocietatē. R. ꝙ ille pſone que poſſunt ſe obligare ⁊ contrahere de quibꝰ multos caſus hēs. ſ. Donatio. i. ꝑ totum.

2 Quō pōt ꝯtrahi ſocietas. R. dic tex. in. l. ſocietatē. ff. ꝓ ſo. ſocietatē ꝯ coire. ⁊ re ⁊ ꝟbis. ⁊ ꝑ nuntiū poſſe nos dubiū non eſt.

3 Circa qd pōt ꝯtrahi ſocietas. R. ꝙ circa oia bona. Itē circa aliquā negotiatōnem. Itē circa vnā rē. ff. eo. l. ſocietas. ſed in re turpi ⁊ flagitioſa ꝯtrahi nō pōt. ff. eo. l. nec ꝙ ꝑtermittendum eſt.

4 Eſt vnus q ponit pecuniā i manu mercatoris ſeu artificis. ⁊ mercatō ſeu artifex ponit induſtriā ſuā ſeu exercitiū circa talē pecuniā. ſeu aliqs pōit pecuniā ⁊ opam. ⁊ alter opaꝫ ſolū. l' pecuniā ſolū. l' ābo pecūiā ⁊ opas. vt inde ex tali negociatōe ⁊ arte hēat lucrū. vtrū liceat. R. ꝙ ſic ſꝫ Ang. de ꝑuſio. tractatu de ſocietate. ⁊ h tā de iure ciuili ꝙ̄ canonico. q2 opa alicuiꝰ ſepe valet ꝓ pecunia. l. i. C. ꝓ ſo. Inſti. eo. §. 2. nō. glo. i. c. pleriqꝫ. 14. q. 3. Et h dūmō duo ꝯcurrāt. Primū ꝙ ars ⁊ negociatio ſit licita. c. per vras. de dona. inter vi. ⁊ vxo. Scdm ꝙ eqtas ſuetur in oibus. q2 ſm Hoſ. dāna ⁊ lucra debent eſſe cōia in oibus. vt in. d. glo. c. pleriqꝫ. ⁊. d. l. i. C. eo. ⁊ ſm induſtriā. ꝑiculū ⁊ huiꝰmōi. ita vt q plus poſuit pecunie l' ope plus hēat de lucro. d. l. ſi nō fuerint. i ꝑn. ⁊ ad arbitriū boni viri. qd in hac actōne ſequeñ ē. l. i ꝓpoſita. ff. ꝓ ſo. Alias cū iſta eqtas non ſeruatur non poterit eſſe iuſta nec licita. q2 cū ſocietas ſit frñitas. l. verū in ꝑn. ff. ꝓ ſo. pꝫ ꝙ erit iniq ⁊ leonina. d. l. ſi ñ fuerint i ſi. qd bñ nō ꝓ tota iſta mā. Et rō q' licite accipitur de lucro i ſocietate ⁊ ñ in mutuo eſt. q2 i mutuo trāſfertur dñium pecunie i accipientē. In ſocietate vō ñ q2 dic tex. in. l. ſi tibi aree mee. ff. de ꝑſcri. ver. nemo ſocietatē ꝯtrahēdo rei dominus eſſe deſinit.

5 Sed nūqd rōe pacti erit licitū. ꝙ qs hēat caput fractū ⁊ aliꝰ ſanū. ſ. ꝙ q' hēat d lucro ⁊ nihil d dāno. l' magis d lucro ꝙ̄ iportet id qd pōit i ſocietate et minꝰ de dāno et huiuſmōi. R. qdā dixeꝛt ꝙ ſic. ſaltē d iure ciuili. q2 ꝯtractꝰ ex ꝯuētōe legeꝫ accipiūt. c. ꝯ tenus. de re. iu. li. 6. Sed tu tene cū Azo. et Accur. in. d. l. ſi nō fuerit. ⁊ do. Anto. in. c. ſi. de vſu. ⁊ Ang. vbi. ſ. Et ſꝫ theologos ⁊ veritatē. ꝙ nullo mō lꝫ. q2 vt dixi. ſocietas ē qdā frñitas. ⁊ tale pactū ē ꝯ eiꝰ nāꝫ. iō nō valet. l. cū ꝑcario. ff. d ꝑcario. ⁊. c. ſi. d ꝑca. Et iō i ꝯſcia tñr reſtituē l' ſatiſfacē oē qd idebite hūit. l' i quo ꝓximū grauauit ex h pacto

6 Utꝝ ponēti opas tm̄ liceat facē pactū. ꝙ. ſ. tm̄ vlt certū ꝓ opa ſua ⁊ de dāno n. h vlt ſētire. R. ꝙ ſic. q2 ſm Ang. vbi. ſ. ñ ē iſte ꝯ tractꝰ ſocietatꝭ. ſꝫ locatōis opaꝝ ſuaꝝ. Et h verū niſi dānū ꝯtigeret ex dolo ſuo l' cilpa. q2 ſic non liceret. l. itē q̄ritur in ꝑn. ⁊. l. ſi merces §. qui columnā. ff. locati.

7 Utꝝ tradēs cētū ducatos in ſocietate cū pacto ꝙ vlt ipꝫ capitale ſaluū. nec de eo vlt ſētire aliqd dānū. ſed de lucro vult ſm diſcretōem ſocij ꝙ̄tū ſibi placuerit dare. licite faciat. R. ꝙ n. ſꝫ ē vſariꝰ. c. ꝯſuluit. ⁊. c. ſi. d vſu. Et ꝑꝑea ſꝫ Bal. i. l. i. q. 9. ff. ꝓ ſo. talis ꝗcqd accipit de lucro extenuat ſortē. q2 icꝫ ꝯpēſare. l' ſi vtrūqꝫ hūit tñr reſtituere lucrū Aduerte tñ ꝙ ſi qs nollet ꝑiculo capitalis ſe exponere. ⁊ inueniret aliquē q eū vellet aſſecurare ꝓ aliquo ſibi dato. nō eēt vſa ſe liberare a ꝑiculo ꝑ talē aſſecuratōem. lꝫ ꝓ lucro accipiat de capitali ſic aſſecurato. qd q dē lucrū ꝑ negociatio tal' capitalis dati in ſocietatē. Et idē dicerē qñ ſociꝰ accipiēs ipꝫ capitale ꝯueniret liber cū ſocio dāte capitale de dādo ſibi tale modicū de lucro. qd veriſilr q'lꝫ aliꝰ ſic faceret. ſi dās capitale rētineret totū lucrū aliō qd dēberet hēre ex tali ſocietate. eo ꝙ cū aſſecuret ꝓ ꝑncipali. ymo ſi nihil eēt lucri. ſolueret nihilominꝰ aſſecuratōem. vt pote. qñ negociatio ē talis q̄litatis ꝙ aſſecuratōem inueniret ſoluēdo tria l' qtuor ꝓ cētenario. ⁊ tñ cōit ꝓ lucro ſocietatꝭ eēt recepturꝰ. 6. l' 8. ⁊ aliñ plꝰ. ⁊ ſic ꝯueniret cū ſocio. ꝙ ſolū daret ſibi. 3. l' 4. ꝓ lucro ⁊ eū de capitali aſſecuraret. ⁊ ſic itelligo illd qd lꝫ Jo. An. in c. ꝑ veſtras. de dona. iter vi. ⁊ vxo. in dote data mercatori. de quo hēs. ſ. Dos. §. ii. Rō. q2 in iſto caſu pecūia poſita in ſocietate bñ ſtat ꝑiculo ponentis. lꝫ illud ꝑiculum redimat ꝑcio qd lꝫ. Et iō nō eſt ꝑuilegiū dotis. q2 licite pōt fieri in q cunqꝫ capitali ſic dato. dūmō ꝯcurrāt duo Primū ꝙ ſocius accipiēs liberē hoc velit facere. nō ſolū accipiēdo tale capitale. ſꝫ ēt ſi non accipet ꝓ tali modo aſſecuraret. Secundū ꝙ tñ plus poſſit veriſilr lucrari d tali ſocietate vltra ꝑtē ſuā ꝙ̄tū ē illud qd ſolueret ꝓ tali aſſecuratōe cuicunqꝫ cōiter Tunc ſi tñ eēt ſi ꝯueniret cū ſocio d ſoluēdo

vltra ꝓ aſſecuratōne capital' ꝙ̄tū q'lꝫ aliꝰ accipet ſi vellet aſſecurar'. ⁊ i diēdo lucro ꝑus ſolueret ꝯuentū ꝓ aſſecuratōe. ⁊ qd ſuꝑeſſet de lucro ſibi ꝯtingēte illud retineret Nec ob. c. nauigāti. de vſu. q2 ibi aliꝫ firmaret. niſi ꝑiculū ⁊ lucrū ꝓ ꝑiculo recipet.

8 Utꝝ vidua. ſeu q'libꝫ aliꝰ q dat mercatori in ſocietate centū. cū pacto ꝙ ipm capitale ſit ſaluū. cū intentōe tñ retinendi in ſe ꝑiculū ipiꝰ capitalis. ſed ſolū facit tale pactū ne decipiatur a mercatore. non vt capitale ꝑeat ipi mercatori. ſi ſine ſua culpa ꝑiret. licite ſine vſa hoc faciat. R. ꝙ lꝫ vſa in hoc cōtractu ñ ſit. ſꝫ vera ſocietas. tñ peccat mortalr ꝑꝑ mendaciū ꝑnicioſū. qd dicē in ſui infamiā. 22. q. 2. c. ꝑmū. Et iō tñr notā facē itētōem ſuā. ne forte ēt morte ꝑuenta heredes vellent in ſuo robore cōtractū ꝑmanere. ñ tñ tñr reſtituere lucrū. qd hūit ſm. S. Bernardinū in ſuis cōtractibꝰ. ⁊ bñ. q2 ꝑ. l. i. ⁊ totū ti. C. plus valē qd agitur. iſte cōtractꝰ eſt vera ſocietas in re. ⁊ iō ñ reſtituet. lꝫ alij dicant cōtrariū q poſſēt ſaluari. qñ ex hoc aliqd dānū paſſus eſt mercator ꝑꝑ timoreꝫ ꝑiculi. l' qñ ex notificatiōe ſue voluntatis ñ ceſſat ſcandalū qd ꝓximo dedit. q2 tūc credo teneretur reſtituere. eo ꝙ fama rebus eſt ꝑponenda. 6. q. i. deteriores.

9 Utꝝ ponens centū apd mercatorē. ita ꝙ medietas l' terna ꝑs. aut quarta. l' aliqua alia ꝑs ipoꝝ centū ſtet ꝑiculo mercatoris ſit vſariꝰ. R. ꝙ in hoc fuit diuerſa opi. doc. qbuſdā dicentibꝰ ꝙ ſic. vt. S. Bernardinus ⁊ multi alij. qbuſdā ꝙ nō. q2 licite hoc pōt fieri. vt glo. i. c. pleriqꝫ. 14 q. 3. ⁊ multi alij. que qdē diuerſitas euenit ex diuerſa opi. dubitātis ſequentis.

10 Utꝝ dānū debeat eē cōe. ſi capitale ꝑdat' an ſolū illiꝰ q eū poſuit. qbuſdā dicētibꝰ ꝙ dꝫ eē cōe. vt Jacobꝰ de are. ꝑ. l. ſi id qd. §. itē celſus. ⁊. l. cū duobꝰ. §. qdā ſagariā. ff. ꝓ ſo. qbuſdā dicētibꝰ. ꝙ quatē ē coē lucrū ipiꝰ capitalis. catenꝰ ⁊ dānū. ꝑ. l. ſi ñ fuerit. §. i. ff. ꝓ ſo. ⁊ ꝑ. l. manifeſtiſſimi iuris eſt. §. ſed cū in ſecundā a ꝯtrario ſenſu. C. de fur. Quibuſdā alijs dicētibꝰ ꝙ ſolū dꝫ ꝑire dāti. vt glo. in. d. §. i. Rō. q2 ſic de capitali nihil lucrat' ſociꝰ. ſꝫ nñ dꝫ redire ad eū q dedit ſi inueitur ſaluū i fine ſocietatꝭ. ita nihil dꝫ hēre d dāno ipiꝰ. Sꝫ tu dic cōcordādo opi. ꝙ ſi nullū ſit pactū l' alia cōſuetudo. tūc dic l' ſm Pe. vt refert Cy. in. l. i. C. ꝓ ſo. ꝙ ꝑiculū capital' ſi ꝑeat rōe ſocietatꝭ an opas exhibitas ſit cōe. ſi pꝰ aliquas exhibitas. ēt aliqd ſētiat de damno. ſed ſi pꝰ oēs opas exhibitas. ꝑdatur ſoli ponenti illud. ⁊ ſufficē alteri ꝑditio ſuaꝝ opaꝝ. q eqſſima ē ꝑſerti in cōſcia. Vel ſm Bal. i. l. i. C. ꝓ ſo. ſiue añ opas ſiue pꝰ. ꝙ ꝑdatur ſolū ponenti. qd forte veriꝰ ē de iure. q2 ſic ñ erat hiturꝰ d lucro ipiꝰ capitalis. ſed ſolū de lucro qd debebatur ſue induſtrie. ita nullū dꝫ pati dānū de ipo. Et ſic tenendo iſtā opi. Pe. l' Bal. ñ lꝫ facere pactū ꝙ ꝑiculū capitalis ſit alteriꝰ ꝙ̄ illius q poſuit. Rō. q2 in fine ſocietatis ſi nihil eēt niſi capitale. totū rehabebit. Et iō cū ſociꝰ ñ hēat de lucro ipiꝰ capitalis. ñ dꝫ hēre de dāno. Si vō pactū fieret ꝙ ꝑiculū capitalis ſit cōe. qd lꝫ. vt vult glo. ꝑdicta. l' ſic hēret cōſuetudo. tunc ſcias ꝙ catenꝰ capitale ipm eēt diuideñ in fine ſocietatis. ſi nihil inueniretur de lucro. quatē erat pactū l' cōſuetudo de ꝑiculo. Et iō q2. S. Ber. ꝑdictꝰ ⁊ multi alij tēuerūt ꝙ i fine ſocietatꝭ ēt ſi nihil d lucro ſit. capitale integrū dꝫ redire ad dantē. ꝑꝑea tenent ñ licere facere pactū de aliq ꝑte ipiꝰ capitalis periculi. ⁊ ſic tene. Sꝫ ſi ipꝫ capitale erit diuideñ in fine ſocietatis ſi nihil inueniretur de lucro ſm ꝙ pactū ſūt l' eſt cōſuetudo de periculo. ſic ē vera opi. d. glo. quā ſeqtur Ang. vbi. ſ. ſ. ꝙ lꝫ tale pactū. als ñ. Et ſi pactū nullū eēt factū d dāno. ſed ſolū de lucro. intelligetur de dāno ſicut de lucro. ꝙ ſi ipe dās ñ itēdebat aliqd ſētir' de damno capitalis. ⁊ in fine ſimplr ipꝫ hēre ſic eēt vſurariꝰ mentalis. ⁊ eo mō teneretur reſtituere ſicut vſurarius mentalis. de quo. ſ. Reſtitutio ꝑmo. in. verbo vſurarius

Utrū liceat facere pactū ꝙ vnꝰ hēat duas ꝑtes lucri ⁊ vnam damni. l' duas damni. ⁊ vnam lucri ⁊ huiuſmōi. R. ꝙ in cōſcia oē pactū qd ñ facit deteriorē partē alteriꝰ arbitrio boni viri. ita ꝙ q plus poſuit plꝰ hēat licitū erit. qd ⁊ ſeqtur Ang. vbi. ſ. alias ñ. 11

Utꝝ ponens opaꝫ i ſocietatē. ſ. nauigādo eqtando ⁊ hꝰmōi. teneatur ſūptibꝰ ſuis ponere. R. ſꝫ Bal. ⁊ Jaco. de are. ⁊ Cy. i. l. i C. ꝓ ſo. ꝙ ñ qñ ꝓficiſcitur cauſa ſocietatis. q2 lucrū intelligitur deductis expenſis. l. illud. C. de codicil'. l. mutius. ff. ꝓ ſo. Qd limitat Bal. vbi. ſ. veꝝ. exceptis expenſis. quas domi feciſſet q2 ille ñ debent fieri de corpore ſocietatis. ar. l. ſꝫ ſi ex lege. §. ꝙ aūt ff. de peti. here. Ang. vero vbi. ſ. dicit hoc verum. niſi conſuetudo aliꝫ hēret. que ſi eſſꝫ deberet ſeruari. niſi contineret iniquitateꝫ aptam. q2 vꝫ actū. qd eſt conſuetū. l. ꝙ ſi nolit. §. q aſſidua. ff. de edi. edic. 12

Quō tñr ſocij ex diſparibus partibus q fūdū l' apothecam cōduxerūt. R. ſꝫ Bal. i 13

l.i.C.ꝑ ſocio. ⁊ Ange.vbi.ſ.ꝙ locanti tm̄ ꝑ equalib⁹ ptib⁹. Inter ſe vō tm̄ ꝑ rata ſocietatis. vñ ēt ſupellectil'a ⁊ vaſa debent diuidi ſm ptes. qbus diuidetur ſocietas.

14 Utꝝ ille q ſemel poſuit capitale in ſocietate ⁊ pditū eſt añ finitū tp̄s ſocietatis teneat iterꝝ aliud ponē. R.ſm glo.i.d.l. ſiñ fuerit. §.i. ⁊ in.l.i.C.ꝑ ſocio. ⁊ Ange.vbi.ſ.ꝙ ñ. ſiue piculū cōe fuerit. ſiue non.

15 Utꝝ dānū pſone illi⁹ q̄ ponit opas i ſocietatē debeat cōicari ad inuicē. puta cū ſoci⁹ reſiſteret volētib⁹ ſibi auferre pecuniā vulneratus eſt: ⁊ fecit mltas expēſas ad curañ ſe ⁊ h⁹mōi. R.ꝙ ſic qñ euenit pp ſocietatē vt expſſe vlt.l.cū duob⁹.§.qdā ſagariā negociatōez. dic tex. coieſt. alt ex his ad ꝯpādas merces pſect⁹ i latrōes icidit. ſuāqꝫ pecuniā pdidit. ſui ei⁹ vulnerati ſt reſqꝫ ppas pdidit. dic Julian⁹ dānū eē cōe. Jōqꝫ actōne ꝑ ſocio dāni ptē dīdiā agnoſcē debere. tā pecunie qꝫ rez ceteraꝝ. q̄s ſecū ñ tuliſſz ſoci⁹. niſi ad merces cōi noīe ꝯpādas pſiciſceretur. ſed ⁊ ſi qd in medicos ipenſū ē. ꝑ pte ſociū agnoſcere debere. rectiſſime Julian⁹ pbat. hec ibi. ff.ꝑ ſocio. Nec ob.l.ſocius. §.ſoci⁹. ff.ꝑ ſocio. qꝛ illō itelligit qñ culpa ſocij id ꝯtingit ſm glo. ibidē. qꝛ tūc non tm̄r. Aduerte ſm Bal. in.l.i.C.ꝑ ſocio. ꝙ dānū oē extrinſecū qd rōe ſocietatis euēit dꝫ eē cōe. puta debita ⁊ pdicta. ſꝫ dānū itriſec⁹. ſ. ip̄i⁹ capitał. nō niſi vt dixi. §.10.

16 De q̄ culpa tētur ſocius alt̄i ſocio. R.ꝙ ſi ꝯct⁹ ē ſolū ſocietatꝭ. tēt de dolo. lata. ⁊ leui culpa ñ leuiſſima. qꝛ ſufficit talē diligētiam adhibeat in reb⁹ cōib⁹ ſic in ppīs. vt.l. cuz duob⁹. ff.ꝑ ſocio. Un̄ ꝙuis aliqs expſſe piculū in ſe ſuſcepiſſet. ñ tñ intelligeɾ d illo qd euēit culpa ꝯſocij. l.pſt. C.d nauti. ſeno. Qñ vero cū ſocietate eſt ꝯct⁹ locatōis ł ali⁹ ꝯtractus quō teneatur ⁊ ex qua culpa. hēs ſ: Comodatū. §.ii. ⁊ Locatio. §.13.

17 Quō dꝫ diuidi ſocietas. ſi nihil it ipos ē ꝯuētū expſſe ł tacite. puta. qꝛ nulla ē ꝯſuetudo de hoc. R.ſm Bal.in.l.i.C.ꝑ ſocio.q.2. ⁊ Ang.vbi.ſ.ꝙ ſi alter poſuit centum. ⁊ alt opas. ⁊ de lucro hñt ducēta. extrahet p̄mo q poſuit cētū ſua centū. ⁊ ſic de quocūqꝫ alio q aliqd poſuit. q̄ ex̄cta. reliq̄ ducenta q̄ ſt de lucro diuidēt inter ſe oēs. ita tñ ꝙ q plus poſuit in ſocietate. puta opas ⁊ pecuniā. ł duas ptes pecunie reſpectu illi⁹ q ſolū vnā ptē poſuit. nō reſpectu ei⁹ q opas poſuit. qꝛ opa valet tm̄ ſic ⁊ pecunia q̄ pōt tur hēbit plus de lucro. vt.d.l. ſi nō fuerint in pn. ⁊.l.qd.n.ff.ꝑ ſocio. ⁊ h arbitrio bōi viri. Et id qd qdā dixerūt. ꝙ ſic q poſuit cētū. ꝑ p̄imo extrahit centū. ſic ⁊ ille q poſuit opas dꝫ extrahere alia centū ꝑ opa ſua. ñ valet. nec de iure diuino. ciuili. ł canonico. qꝛ opa hoīs nihil ē aliō qꝫ oſtm̄ diuz. vt.l.i. ff.de op. liber. ymo opa hōis dr̄ fructus ei⁹ eē. vt.l.3. ⁊ ſe.ff.de op. ſuo. Et iō ille q poſuit opas tm̄. ñ dr̄ poſuiſſe aliqd ꝯſiſtens i ſorte ł capitali. ſed ſolū fructū ſue pſōe. q fructus aut vſuſfructus ſue pſōe corrñdent fructui aut comoditati illorū centū. ꝑ quo bñfacit.d.l.cū duobus.§.ſi incoeunda. Preciū īgt eſt velariū artis. Et ſic intellige illud qd ſepe opa alicuius ꝑ pecuia valet. vt Inſti.ꝑ ſocō.§.2.i.ꝑ comoditate ⁊ vſufructu ſeu interuſorio dicte pecunie. Et iō ſi alter ſolū poſuit opas. ⁊ alter centū ſolū. ⁊ lucꝝ ſunt ducenta. ille q poſuit opas hēbit centum ſolum. ⁊ ille q poſuit centū hēbit alia centum. ⁊ poſtea alia centum de lucro.

Quantū durat ſocietas. R.tex.in.d.l.ſocietatē. diſſociamur. renunciatōe. morte. capitis diminutōe. intellige ꝑut eſt mors ciuil' ſm glo. ibidē. ⁊ egeſtate. dic glo.ſ. incidente. vt ſi qs ex ſocijs bonis ceſſerit. vt Inſti.eo. §.itē. ł fuerīt publicate. vt in.l.actōe.§.publicatōe. ff.ꝑ ſo. Adde ꝙ diſſoluit ſꝫ ꝙ ꝯuenerūt in tp̄e duratōis illo finito. Itē ex ꝯſuetudine ſi nihil actū eſt de tp̄e dicto.§.q aſſidua. 18

De ſocietate inter ffes ⁊ alios quō tacite ꝯhit. hēs.ſ. Peculiū.§.26.cū ſequētibus. 19

Societas ij. circa aialia q̄ dr̄ ſocidū aialiū ꝯtrahit.6.mōis.

Primo mō qñ aialia expſſe tradūt grā ſocietatis ꝯhēde. vt dicit glo.in.l.ſi paſcenda pecora. C.de pac. Uel qñ lꝫ expſſe ñ dicat ꝙ grā ſocietatꝭ tradūtur. tñ tacite dātur grā ſocietatis.ſ.qñ dātur vt ſint cōia. ⁊ ſic ꝯtrahitur ſocietas. vt.l.ſi tibi aree mee.ff.de p̄ſcri.v. Et facit qd nō. Bal.in.d.l. ſi paſcenda. Et qꝛ h mō aliñ ꝯtrahit aialib⁹ groſſioris generis. aliñ in minutis. Jō p̄mo ppōnā quot modis aialia groſſa dātur grā ſocietatis expſſe ł tacite. Et aduerte ꝙ aialia groſſa dicūtur. quorū fructus regulariter ñ aſcendit ad valorē mꝛis in anno. vt ſunt boues. eq. muli ⁊ huiuſmodi. Iſta aliñ dātur extiata. aliñ inextimata. aliñ cū terra. aliqñdo ſine cōione terre. qd fieri pōt. vt in.d.l.cū duobus.§.incoheunda. 1

Qñ dātur extiata ⁊ ſine terra. tūc piculū caſus fortuiti ē cōe inter ſocios. vt dr̄ in.d.l.cuz duob⁹.§.dāna. nec mirꝝ qꝛ extiatō i h cāu facit ēptōem.l.extimate.ff.ſolu.ma. Et ſic ꝑ pte dñium remanet apud tradētē: ⁊ ita ꝑ alia parte rōe cōiōis in illum cui coīcant. ⁊ ſine traduōe transfert.l.i.§.in ſocietate.ff.ꝑ ſocio. ⁊ pinde ē ac ſi ille qui dat mutuaſſet preciū medietatis ſocio. ⁊ ip ſe poſuiſſet aliā medietatē ⁊ cōiter ab ipis duobus eſſent empta. ⁊ ſic in ſocietatē poſita. Et iō qlibet de piculo tenet ꝑ dimidio niſi culpa vel dolo alterius eueniret. Nam tunc ſolus culpabilis eſſꝫ.d.§.dāna. Bal. ꝟo in.l.i.C.ꝑ ſocio. diſtinguit ꝙ.ſ. Aut perēit cāu fortuito. ⁊ ſic erit cōe. Aut pēptio venit ex natura rei: ⁊ tunc dicit periculum ſolum eſſe dantis. qꝛ ſic ēt penes euz fuiſſet moritura: nec eſt verum ſecundū cū ꝙ iſta extimatio faciat venditionem. vt dicto.§. damna. ⁊.l.3.ff.locati. ⁊.l. cum manu facta ff.de ꝯhen.emp. vbi dr̄ nemo pōt eaꝫ rem vēdidiſſe de cui⁹ dñio id agit. ne ad ēptorē trāſeat: ſed hoc aut locatio aut aliud gen⁹ ꝯctus. h ibi. Sed ſaluo meliori iudicio h nō teneo: cū melioramenta ēt nāłia in hoc cāu cōicēt. vt.d.l.ſi nō fuerint. ſic cōuenit: vt pericula ſilr ēt nāłia diuidantur ſiue cōicentur. Nec valet qd adducit ꝙ extiatio nō facit venditionē i iſto cāu: ymo facit. vt pꝫ p d.l.3.ff.locati. Et iō tene ꝙ periculum ēt nāle erit cōe. vt tenent multi doc. maxime Ange.vbi.ſ. Qd tamen limito verum: niſi expſſe aliud ſit conuētum. ⁊ ſic intelligitur ille §.nemo.i.d.l.cū manu facta: vel niſi de conſuetudine aliud ſit: qꝛ itelligit actū qd ē cōſuetū.l.ꝙ ſi nolit.§.q aſſidua.ff.d edi.edic. Et iō ſi pactū ſit ꝙ piculū capitalis ñ ſit cōe non erit licitus iſte ꝯctus in foro aīe: niſi recipiēs vel alius q i vno alleuiat i alio equiualēti grauaret.l.ſm nām.ff.de re.iur. Pactū vero circa fructus vel circa tp̄s dꝫ contineat equalitatē arbitrio boni viri. Un̄ non vr̄ iuſtū ꝙ fructus i hoc cāu debeāt p medium ptiri. Si alter ipoꝝ ponit opas qꝛ ipas opas pluſqꝫ alius ſocius ponit: cū tñdem i ſocietatē poſuerit. Et propterea debꝫ attēdi ſi ope pnt fieri p minores ⁊ pupillos ⁊ huiuſmodi quoꝝ ope nō ſunt in magna extimatione: lꝫ aliq̄ ſint. vt.l.ſi.ff. de liber. cā. vel ſi recōpēſantur p lacticinia ⁊ huiuſmōi ⁊ de palea. ſeu feno qd dat ad comedeñ. ⁊ ſic attēdere: ꝙ quilibet ipoꝝ equaliter tātū poſuit i ſocietatem. ⁊ vltra videre qd vltra pōit alius puta ruſticus: qꝛ opas: ⁊ ſic niſi recōpēſaretur i alio dꝫ hēre plus de fructibus: aliter eēt vſura: cū ex mutuo iterptato plus grauaret.c.ꝯſuluit.c. i ciuitate de vſu.

3 Qñ aūt dant inextimata ⁊ ſine terra: ⁊ tē ſi nullū pactū ſit de capitali aut de fructib⁹ vel tp̄e ſunt quedā extrauagantia ⁊ iura poſita int̄ exordiaria capitalia feudoꝝ in fi. de cie colłonis ſic dicentia. Ille qui accipit iumentum vel vacaz dꝫ tenere per.5.ānos. ⁊ omnes poledri ł vituli dñt eſſe comunes. ⁊ qcquid poledri ḡſierūt tp̄re triturātōis. Iumētum vero ł vaca data dꝫ eſſe illius q euꝫ ł eam poſuit in fine ſocietatis: niſi ille qui accepit ad ſocietatē terciā partē p̄cij dederit ſocio ponenti: quia ſi dedit terciam ptez tunc in fine ip̄m iumētum vł vaca erit cōe. Tu tamen attendēs in ꝯſcia ad arbitriū boni viri. vt equalitas ſeruetur: ita ꝙ qui pl⁹ ponit plus habeat. vt ſ. dictum eſt. Si vero pactum ſit factum: cū pluribus modis ꝯct⁹ concipi poſſint: cum plura ſint negotia qꝫ vocabula.l.nā.ff.de pſcrip.v. Attendendū eſt ꝙ contineat equalitatem arbitrio boni viri p regulā in.d.l.ſi nō fuerit ⁊.l.ppoſita ff.ꝑ ſocio. Aduerte tamen ꝙ qñ animal datur iextimatū nō pōt pactum fieri licite. ꝙ piculum ſit alterius qꝫ eius qui ip̄m dedit. Hoc ētꝫ Bal.i.d.l.ſi paſcēda. Nam cum dictū aial poſitum i ſocietate i fine dbeat eē ponentꝭ: ſi pactuꝫ fieret ꝙ piculum ad ip̄m ponentem non ſpectaret eſſet iniquum. ⁊ ſi ip̄e perdit aial ⁊ ſocius pdit operas. Nec obſtat qd ſ. dixi de capitali pecunie. quia non valet ſilitudo. Rō: qꝛ pecunia ſimił ip̄o vſu ꝯſumit. ⁊ ſic in ipa ſocietate totalr̄ exercet. Sed ſecus ē in aialibus q̄ ñ ſic ꝯſumūt ſed qñqꝫ meliorāt. Un̄ ſicut melioramentū ptinet ad dantē: ſic et piculum ptinere debꝫ d.l.ſm nāꝫ. Si tñ dans i aliquo plus grauaret. puta: qꝛ recipiens nollet teneri in fine d dāno ip̄ius aialis qd euenit culpa ſua: ſꝫ ſolum in pte cum teneat in totum.l.cū duob⁹ §.in coeūda. ⁊.§.dāna.ff.ꝑ ſocio: ſic poſſꝫ i alio alleuiari quo ad piculū ip̄ius aialis p regulā i.d.l.ſm naturaꝫ. Et ex predictis pꝫ ꝙ ille qui dat aialia inextiata cū pacto: ꝙ d p̄mis fructibus capitale ſuū detrahat: illicite facit: ⁊ tenet reſtituere qcqd accepit in grauamē alterius ſocij. Nā ſociū i hoc grauat ꝙ operas ⁊ expenſas quas fecit ſi ſtatī extracto valore capitalis periret ip̄um capitale amitteret: ⁊ ſic ip̄e eſſet i tuto ⁊ alter ſocius i piculo. Sed pone ꝙ nō perit: ſꝫ cum tp̄e multū lucratus ē: alter ſocius ad quā reſtitutōem tenebit pdictus. R.ꝙ ad tm̄ qꝫtū arbitrio boni viri extimabit piculū pditōis opaꝝ ⁊ expēſaꝝ quas pdere poterat.

4 Quando vō dātur aialia groſſioris gīis

cū terra. vt puta cōico ſocio vnū par bouꝫ cū certa quātitate terre quā arare dēat. Et tūc ſi inextiata tradidi periculū totuꝫ ad me ꝑtinebit. Si vō extiata periculuꝫ erit cōe.d.§.dāna: niſi dolo vel culpa alterius ꝓceſſerit vt ibi dr̄. Siīr fructus terre erit cōis qn̄ extiata ſit tradita. Rō: qꝛ vnꝰ pōit ꝑte bouū ⁊ trā: alī ꝑtē bouꝫ quā vr̄ eiſſe rōe extiatōis ⁊ opas ⁊ eqtas vlī vt eq̄lr̄ partiaṫ fructꝰ: non aūt erunt cōes fructus qn̄ predicta aīalia dāṫ inextiata. Rō qꝛ alter ſolū pōit operas: ⁊ alter aīalia ⁊ terrā. Nō vez itelligo: niſi forte induſtria ſocij tm̄ extiaret aut plus. Et iō arbitrio boni viri iudicandum erit: vt eq̄litas ſeruet.d.l.propoſita.

5 De aīalibus minuſ vt ouibus: porcis: capris ⁊ huiuſmōi. Aduerte ꝙ iuenit in extrauagātibus poſitis i fine decle colloīs feudorū: ꝙ talia aīalia dn̄t dari ad tres ānos: ⁊ i vnoquoqꝫ āno dꝫ dare ꝓ capra duodecīꝫ formaticos optimos ⁊ ꝓ pecude ſex. nec tn̄ groſſos q̄ztum facerēt 10. pecudes: nec tn̄ paruos q̄ztū facit vna mīmatura vnius pecudis: ſed mediocres arbitrio boni viri. In fine vero capra vel ouis data ante omnia erit ipius tradēns: niſi ille qui accepit ſolueret terciā ꝑtem precij ipius. qꝛ ſic erit cōis. Capreti vō ⁊ agni. ⁊ lana erūt cōes. In porcis vō oī āno ſunt ꝑtiēdi porcelli: niſi ille q accepit voluerit tenere eos vſqꝫ ad tres ānos: ⁊ i fine triū ānoꝝ oia ꝑtiri dn̄t per medium: ⁊ ēt porcelli nati de porcell. Si tn̄ conſuetudo vel pactū aliud eſſet. vel extiata data eſſent: dic ſm̄ ꝙ dictū ē de aīalibus groſſioribus. vt oīo ſeruet equalitas ⁊ iniuſtitia nulla fiat alteri ab altero.

6 Scd̄o mō ꝯbiṫ ſocietas ſic. Daṫ aīalia ſed nō cōicanṫ: nec eoꝝ dn̄ium trāſferṫ ſed ſolū cuſtodie alterius cōmittunṫ aliquo dato vel recepto precio: ⁊ tūc ꝓprie ꝯctus locatōis ē ⁊ ꝯductōis.l.2 ff.locati. Si aūt nō iteruenit ꝓcium: ſed tradens dcā aīalia recipit aliqd. vt puta ꝓ bobus vt arent vel pro pecudibus vt ſtercorizēt ⁊ hꝰmōi. Aut recipit ille cui tradunṫ ꝓ mercede cuſtodie aliquid: vel opa aīalū vt ſtercorizatio ꝓ mercede ꝯpēſet: qui oēs tres mōi ꝯſiderari poſſunt vt i ſili in ſeruo dicit tex.in.l.i.§.ſi quis ſeruū.ff.depoſiti: ſic erit ꝯctus inoiatus ⁊ regulabiṫ ſecūdū ꝯctū locatōis cui magis aſſimilat. vt in.d.§.ſeruū. ⁊ .l. nāīs i prin.ff.d ꝑſcrip.v. cuiꝰ rō ē vt fructꝰ ⁊ ꝑiculū pertineāt ad dn̄um rei locate.l.ueni ſi ꝑcio.§.i. ⁊ .2.ff.locati. ⁊ de eo hēs.s̄. Locatio.

7 Tertio mō danṫ aīalia ⁊ in totū trāſferuntur i accipiētē cū pacto ꝙ teneat ea ad meliorandū: ⁊ ſic meliorata cōicenṫ: ⁊ ſic dr̄ ꝯtractus inoiatus. vt dicit tex.in.l.ſi tibi aree mee.ꝟ.ſed ſi pueꝝ.ff.de ꝑſcrip.ꝟ. Vn̄ ꝓciū dictoꝝ aīalū ſi vendanṫ. dꝫ eſſe cōe. vt.d.l. ſi tibi arce mee: ⁊ ſilr̄ fructus ibidē per.l.ſi paſcēda.C.de pac. ⁊ ſilr̄ ꝑiculū dꝫ eſſe cōe ſicut ⁊ vtilitas.l.mutuꝰ.ff.pro ſocio. Aduerte tn̄ ꝙ hic ꝯctus magis aſſimulat ꝯctui ſocietatis q̄ꝫ locatōis. Iō pn̄t circa hoc intelligi q̄ dixi.s̄.in p̄io cāu: qn̄ danṫ inextimata vel extiata. Si vero melioramentū non ſeq̄tur. credo ꝙ integra ad dn̄m tradentēꝫ ſunt reſtituēda quaſi cā data ⁊ cā n̄ ſecuta.ff.de ꝯdi.cā data. ⁊ cā n̄ ſecuta ꝑ totū.

8 Quarto mō danṫ aīalia vt cooperiantur vel vt cooperiant. puta thaurus vel vaca ⁊ hꝰmōi. ⁊ ē ꝯctus innoiatus. ⁊ iō ad arbitriūꝫ boni viri reduceṫ. ne cum aliena iactura quis lucreṫ.l.nam hoc natura.ff.de condi.indebi.

9 Quinto mō danṫ aīalia aliqn̄ extiata taliṫ ꝙ comoduꝫ ⁊ icomodum ſit recipiētꝫ. ⁊ ſic reſultat ꝯctus emptōis ⁊ vēditōis. ar.l.extimate.ff.ſo.ma. Ideo ſi aliqd acciperet vltra ꝓcium rōne tꝑis eſſet vſura.c.ꝯſuluit. ⁊ .c.i ciuitate.de vſu. niſi emptor aīalium ꝑceptis fructibus morā traheret in ſoluēdo preciū qꝛ tunc ꝓ intereſſe poſſet petere ꝑtē fructuū l.curabit.C.de acti.emp. ⁊ ven. ⁊ lꝫ glo. ⁊ cōiter doctores in.c.cōqueſtus.de vſu.

10 Sexto mō ſunt data aīalia nec appāret an cā ſocietatis. vel q̄ūo moriētis principalibꝰ ⁊ tunc ſecūdū ꝙ ꝯſuetum ē talia dari ſic extimabitur.d.§.qui aſſidua: vel ſi de conſuetudine nō apparet ꝓſumetur ꝯctus inomiatus.l.2.ff.de preſcrip.v. ⁊ ſic cēſebitur ꝯctꝰ ſocietatis: ⁊ ꝑ oia fiet de fructibus ⁊ reliqs ſicut ius ſocietatis exigit: vel ſaltē fiet receptori aīalū debita ꝯpenſatio ſm̄ exigentiam ſūptuum ⁊ laboris ſui. ⁊ hoc actōe mādati ex quo ꝑ ipoſitōem dn̄i paſcēda ſuſcepit.l.i.ff.mādati: vel ſaltē actōe in factuꝫ ſiue preſcrip.v.d.l.2. Ex ꝓdictis igitur pꝫ q̄ūo ſocietas ſit licita vel illicita: ⁊ qd dicen̄ de ſimilibꝫ cāibꝰ cū ſimiliꝫ mōis poſſint cōcipi. vt i.d.l.nā.ff.d ꝑ.v. Et ꝑpea attēd ꝙ i ꝯcm ſocietatꝫ aliqn̄ iteruenit rō mutui iterpretati. puta qn̄ danṫ extiata aīalia vel exigitur ꝙ ſint ad periculū accipiētis ꝯ naturā ſocietatis: ⁊ tunc ſi grauaṫ i aliquo accipiēs ꝑꝑ hoc erit vſura. Silr̄ aliqn̄ cū ſocietate ꝯcurrit ꝯctus locatōis ⁊ ꝑꝑea eqtas attēdatur. ⁊ qō ꝯuenit nature talis ꝯctus: vt ſic ſcias diſcernere qn̄ ē iniuſticia vel iniqtas.

Sodomia

ē turpitudo i maſculū facta.32.q.7.vſus: ⁊ ē grauius pcc̄m adulterio. vt in.d.c.vſus. ⁊ grauiꝰ q̄ꝫ cū matre. ibidē.c.adulterij. Vn̄ clericus dꝫ dponi ⁊ i mōaſterio detrudi ad agēdā pn̄iaꝫ. Laicus excōicari ⁊ penitus reddi alienꝰ a cōione fideliū.c.clerici.de exceſ.ꝓla. ſꝫ leges dꝫ igne cremari. in aut. vt nō lux.ꝯ nām. vnde ibi dr̄ ꝙ ꝑꝑ ipſos actꝰ ſodomitaꝝ fames ⁊ terremotus ⁊ peſtilētie ſiūt: ⁊ ciuitates cuꝫ hoibus pariter pereunt.

Solicitudo

vtꝝ ſit pc̄ꝫ. R. ꝙ ſi loqmur d ſolicitudie tꝑalīuꝫ ſic triplex ē. Vna ē anxietatis ⁊ auaricie: ⁊ hec ē pcc̄m ſēp. Mortale vō pcm̄ ē ex fine: puta qꝛ ꝯſtituitur finis i ipſis q̄rēdis parati omia facere ꝑꝑ ipā hn̄da. Vn̄ Aug. i li.de opibꝰ mōachoꝝ. cū dicit dn̄s. nolite ſoliciti eē ⁊c. hoc dicit vt n̄ iſta timeamur. ⁊ ꝑꝑ iſta faciamus qcqd i euāgelij ꝓdicatōe fieri iubetur. Alio mō ē mortale pcc̄m ex mō: qn̄ ſi i hꝰmōi anxiaṫ ꝙ dimittit neceſſaria ad ſalutē ⁊ ſuffocat mētēꝫ in talibus: ⁊ de hac loqtur Greg. 49.di.c.hic ei.i vbo Gibbꝰ. Alia ſolicitudo dr̄ dubietatis ⁊ diffidentie: cuꝫ hō timet ne tꝑalia ſibi deficiant: ⁊ iđo anxiaṫ ꝓ ipſis: nō tn̄ aliqd faceret ꝯ dei ꝓcepta vel omitteret: ⁊ iſta ē pcc̄ꝫ veniale. Tertia neceſſitatis ⁊ ꝓuidentie: ⁊ hec non ē pcc̄m. imo bona ⁊ laudabilis. Vn̄ glo. Math.6. Nō labor ⁊ ꝓuidentia dānaṫ. ſꝫ ſolicitudo mētem ſuffocans: ⁊ de hac tertia loqṫ.c.diuie 87.di. Solicitudo vō ſpūaliū ꝑ ſe ē bona ⁊ ad hāc xp̄s iducit nos. Math.6. Primū q̄rite regnū dei ⁊c̄. Poſſet eſſe pcc̄m ꝑ accidēs qn̄ hō tm̄ itēderet ſpūalibus ꝙ omitteret ꝓuiſionē hūanā dbitā: qꝛ eēt tēptaṫ deū ꝯ illō Math.4. Nō tēptabis dn̄ꝫ deū tuū.

Solutio

ē eius qō debeṫ redditio. Inſti. qui.mo.tolli.obli.in principio. Sed large ſolutio ē ab obligatōe liberatio quocunqꝫ modo.ff.de ſolu.l.ſolutōis. Nā qualitercūqꝫ ſatiſfactū ſit creditori ad voluntatē ſuā ꝓ ſoluto hēṫ. lꝫ ſolutū n̄ ſit.ff.de pigno.ac.l.ſi rem alienā.§.ois.h nō. Gof. ⁊ Hoſti.in ſum.eo.ti.§.i.

1 Quot ſunt ſpēs ſolutōis. R. due. Vna nāṫ ſiue vā que ē ꝑ redditōem eius qō debeṫ. Alia ciuilis ſiue imaginaria: ⁊ hec fit multis modis. ſ. ꝑ nouatōem que ē: quando extinguitur prior obligatio. ⁊ i aliā obligatōnem ciuilē vel naturalē trāſferṫ.ff.d noua.l.i. Aut ꝑ delegatōēꝫ q̄ ē qn̄ aliū reū vice ſua creditori l' cui ipſe iuſſit dat.ff.d accepti.l.i. Aut ꝑ oblatōēꝫ factā tp̄e ⁊ loco ꝯgruo.C.d ſo.l.obſignatōe.ff.eo.l.ſi ſoluturꝰ. ⁊ .l. q de cē i ꝑn.ff.de pigno.l.creditor. Nō tn̄ ꝓdeſt oblatio ſi n̄ ꝯſigneṫ.C.d vſu.l.2. ⁊ .l.acceptā. Itē dꝫ ꝙ fiat cui debeṫ.l' eo abſēte iudici. ⁊ ſi iudex deficiat honeſtē ꝑſonis.C.de vſu.l.ſi creditrici d offō.or.c.paſtoralī ſi. Itē ꝙ res depoſita duret: qꝛ ſi i vſus ſuos ꝯvtat n̄ ē tutus offerēs.l.debitor.ff.de vſu. ⁊ ſi ſic depoſita res amittaṫ nihilominꝰ debitor ē liberatus.ff.de arbi.l.arbiṫ.la.2.ff.depoſiti.l.i.§.ſi pecūia i ſacculo. Et hoc veꝝ i obligatōe q̄titatis: qꝛ ſi obligatio eēt in ſpē: ſola oblatio ſufficeret.ff.eo.l.hominem.§.i.

2 Vtrū ſolutio debiti i q̄ntitate exiſtētis ſit facienda ſꝫ pecunie valorē currētē tp̄e ſolutōis l' ſm̄ ꝙ valebat tp̄e ꝯctus. R. ꝙ i quacūqꝫ diſpoſitōe ꝯctuū ſit dbitū. ſolutio ſp dꝫ fieri ſꝫ monetā q̄ currebat tp̄e ꝯctus debiti: ⁊ ſi nō reꝑit. qꝛ ē reprobata l' diminuta i pōdeṫ puta: qꝛ tōſa l' ꝑ lōgū vſū effecta groſſa: qꝛ argētū i ſupficie corruit ex lōgo vſu: l' alio mō ꝑpetuo ē alterata: tūc dꝫ ſolui ipſius extiatō ſm̄ ꝙ cōiter tenetur ꝑ legiſtas ⁊ cāoniſtas i.l. paulus aliqñ accipit creditorē.ff.de ſolu. ⁊ i.l.in minoꝝ.C.i qbus cāis i iṫe.re.n̄ ē neceſſaria ⁊ ꝑ canoniſtas i.c.q̄to de iuſ.iur. ⁊ i.c.oliꝫ de cēſi. Et lꝫ Bar.i.d.l. Paulus limiteṫ iſtō veꝝ: qn̄ tal' diminutio ꝯtingit i moneta groſſa ⁊ n̄ i minuta. tn̄ dn̄s Antoniꝰ i.d.c.q̄to. ⁊ ſeqtur Pa. ibidē lꝫ ita hēre locū in moneta ꝑua ſicē i magna: qn̄ deterioratio directe ꝯtingit ipſam pecuniā. puta qꝛ duo antiqua nō valent niſi vnum de nouis. voluit etiaꝫ Cy. ⁊ Pe.in.d.l.in minorum. ⁊ Hoſti. in.d.c. q̄to ꝙ quando ſolum pecunia eſt reprobata non deteriorata ꝙ de ea poteſt fieri ſolutio ex quo currebat tempore cōtractus. Sꝫ Specu.eo.ti. ⁊ ibi Iohan.an. ⁊ Pa. in.d. c.q̄to tenēt ꝙ non poteſt: quia magis moneta conſideratur ratione curſus q̄ꝫ reſpectu materie. ⁊ videtur tex.in.d.c.olim. Facit etiam.c.eiciens.88.di. Si vero alteratio nō eſſet perpetua ſed ad tempus vt contingit ꝙ florenus hodie magis valeat q̄ꝫ cras: ita ꝙ creſcit vel decreſcit ſecundum tempora cōmuniter tenetur talem variationem non debere attendi. argu.l.precia.ff.ad.l.falci. ſicut enī creditor vellet ſibi ſolueretur ſi plus valeret. ita dꝫ recipere ſi minus valet cū ſperetur augumentū: ſic voluit Bar.i.d.l. Paulus. ⁊ alij in.d.l.i minorum. Quod mihi videtur equū niſi qn̄ non eſſet ſpes ꝙ de ꝓximo

dcret hēre augmētū: qꝛ ſic vꝫ. ꝙ debeat ſolui
ſm extiationē tꝑis ↄctus. qꝛ poſſꝫ eē ꝙ nūꝗ̄
ꝗꝫ creſcēt. ar. i. l. iuriſpitos. i pri. ff. ꝺ excuſa.
tuto. ⁊ qꝺ nō. glo. i Cle. 2. ꝺ pbē. Jaco. ꝺ are.
⁊ Bar. i. d. l. Paulꝰ. ⁊ Hoſtien. i. d. c. ꝗꝫto
tenēt ꝙ ſi ē alťata reſpectu curſus nō reſpe
ctu mē ⁊ ꝑpemo puta. qꝛ priceps nō uſt ex
pēdaꝛ niſi ꝓ tāto. ut forte recolligat ⁊ cudi
faciat: ꝙ nihilominꝰ de ea pōt fieri ſolutio
ſi debitoꝛ nō fuit i mora. Sed Oldra. ⁊ Fe
de. in. d. l. i mioꝝ. ⁊ do. Anto. i. d. c. ꝗꝫto. te-
nēt ꝙ dꝫ ſolui ad extiationē antiꝗ̄ currentꝭ
tꝑe ↄctus. qꝛ eadē rō ꝗ̄ ē de toto ⁊ de pte.
ar. l. ꝗ̄ de tota. ff. de rei uēdi. ⁊. c. paſtoralꝭ. §
Jtē cū. totiꝫ. de offō dele. ⁊ uꝫ ꝓbari i. d. c.
oli. ⁊ uꝫ magis equū. Et ſic ↄclude ꝙ ſiue
ſit reprobata i totū: ſiue alterata i pte reſpec
tu curſus: lꝫ n̄ reſpectu mē ſiue deteriorata
reſpectu mē ꝙ nō pōt fieri de ea ſolutio: ſꝫ
dꝫ ſolui extiatio. ſm tꝑs ↄctus. ⁊ hoc ſiue
ſolutio ſit fiēda rōe ↄctus ſiue ex cōdēnatō
ne iudicis. De cōdēnatōe aūꝗ̄ ſit rōe ſtatu
ti. Spec. tꝫ ꝙ dꝫ ſolui de mōeta currēte. Sꝫ
Pa. i. d. c. ꝗꝫto. uꝫ tenere ꝙ ꝺ mōeta currē
te tꝑe facti ſtatuti. Ego teneo cū Spe. qꝛ in
penisꝰ minoꝛ ſit iterꝑtatio. c. odia. de re. iu.
li. 6. De ſolutione uero que dꝫ fieri ex mā-
dato principis ꝉ alicuiꝰ dñi ſeu ex eius gr̄a
dicit dñs Anto. i. d. c. ꝗꝫto. ꝙ ſi dñs ignora-
bat ualorē mōete ſic fiet ſꝫ curſū currentꝭ. ſꝫ
gl. ⁊ Landu. i Cle. 2. ꝺ dci. Si nō ſciebat eiꝰ
ualorē ſic fiet eius ſolutio ſm extiationem
tꝑis ꝓꝑius mādati ſeu gr̄e facte. ar. d. c. oli
⁊. l. fi. ff. de auro. ⁊ ar. le. Si vero ſolutio ē
reſpectu legati ſic fiet ſm extiationē tꝑis te
ſti ↄdit: lꝫ teſtatoꝛ poſtea multū ſuperuixerit
ītātū ꝙ ſit mutata. ita ↄſuluit Oldra. ⁊ facit
tex. i. l. vxorē. §. teſtō. ff. de le. 3. ⁊. d. l. fi. ⁊ ſe
quiꝛ do. Pe. de ancha. i. d. c. oli. ⁊ Jo. an.
i addi. ad ſpe. eo. ti. ⁊ Pa. i. d. c. ꝗꝫtoꝰ. Jdē
dicit Oldra. i ꝑcepto arbitroꝝ ⁊ hec nō.
qꝛ ſepe i pratica. Limita tn̄ ꝑdicta i debito
ↄcto ex mutuo ſm diſtictionē quā pōam in
fra Uſura. 1. §. 36.

3 Quis teneꝛ ſoluē. ℞. ꝙ ille ꝗ ē obligatus
ſiue ſit pricipaꝭ debitoꝛ ſiue fideiuſſoꝛ.

4 Utrū ꝗlibꝫ poſſit ꝓ alio ſoluē. ℞. ꝙ ſic ēt
ſi debitoꝛ hoc ignorat ⁊ nō velit. ff. eo. l. ſol
uere. ff. de nego. ge. l. ſoluēdo. ⁊ teneꝛ talis
ſatiſfacere ꝑſato ſoluēn ꝓ eo ſi modo ſua i-
ſerat vt ſolueret. l. cū pecūiā. ff. ꝺ nego. ge.

5 Utrū tutoꝛ ⁊ curatoꝛ ꝉ alius admīſtratōez
hñs teneaꝛ ſoluē debitū illiꝰ cuiꝰ curā gerit
℞. ꝙ ſic. l. ꝗ̄nēs. §. ſiē aūt. ff. de admi. tu.

6 Utrū hēs teneaꝛ ſoluē debita defuncti. ℞.
ꝙ ſic i totū. Sꝫ i ↄſcia ꝗꝫtū ſe extēdit facul-
tas hēditatꝭ. vt. ſ. Hēs. §. 6. Secꝰ ſi eēt lega
tariꝰ. qꝛ tūc nō teneꝛ niſi ꝗ̄n hēditas ē non
ſoluēdo. qꝛ tunc es alienū precedit legata.
vi. ſ. Reſtitutio. 2. §. 17.

Utꝝ ſucceſſoꝛ ꝑlatus teneaꝛ ſoluē ꝑdeceſ 7
ſoris ſui debita. ℞. ꝙ ſic: ſi pro neceſſitate
ſue ꝑſone: ꝉ neceſſitate ſeu vtilitate eccl̄ie ſit
facta. ex̄. eo. c. 1. Alias nō teneꝛ eccl̄ia nec ſuc
ceſſoꝛ eiꝰ. 10. q. 2. c. hoc ius ⁊ de fideiuſ. c. qꝺ
quibuſdā. Jdē credo de ſucceſſore in dñio
tꝑali laicali.

Cui debet fieri ſolutio. ℞. ꝙ creditori vꝉ 8
eius ſucceſſori cui cōpetit actio obligatōis
ſi tn̄ ſit ↄpos mētꝭ: ⁊ maioꝛ. 25. ānis: ꝉ alteri
de mādato ipius: ēt ſi creditoꝛ ſit accuſatꝰ
ad mortē. ff. eo. l. reo. ⁊. C. eo. l. nihil iīterest
pꝫ ēt fieri eius ſocio ſi vtriqꝫ eoꝝ ē obligatꝰ
iſolidū. ff. de pactꝭ. l. ſi vnus i prin. ⁊. ff. de
duo. re. conſti. l. 2. ⁊. 3. ⁊ nō. i. c. ea te. de iur.
iurā. Aut ēt ꝓcuratori eius ꝗꝫnis ſit reuoca
tus ⁊ ignoreꝛ reuocatio. l. eiꝰ i pri. ff. ſi cer.
pe. Aduerte tn̄ hic: qꝛ ſi ꝗs ſoluēt filioſami
lias ſine ↄſenſu pr̄is: ꝉ minori ſine ↄſēſu tu-
toris ꝉ curatoris nō ſatiſfaceret. l. 1. ⁊ ꝑ totū
ff. ad mace. ⁊. l. pupillus. ff. de act. ⁊ oblig.
Niſi ſolutū ſit ↄuerſū i vtilitatē pr̄is ꝉ mio-
ris. l. 1. ⁊. 2. C. ſi aduerſus credi. ⁊. l. ꝙ ſi for
te. §. fi. ⁊. l. i pupillo. ff. de ſolu.

Debitoꝛ nō hñs pecuniā ad ſoluēn pōt 9
offerre rē meliorē ⁊ teneꝛ creditoꝛ accipe.
aūt. hoc niſi. C. de ſo. Eccl̄ia nō n̄ teneꝛ of-
ferre meliorē: ſed aliā. ut aūt. hoc ius C. de
ſa. ſanc. ec.

Quis ē ꝑponēdꝰ i ſolutōe. vide Reſtitu- 10
tio. 2. §. 16.

Utrū poſſit ꝗs repetere pecuniā hitā ex 11
vēditōe rei ſue i ſubſidiū. ℞. Ludo. i nō. ꝙ
ſic: vt ē caſus i. l. inciuile. C. de rei vēdi. ⁊. l.
ſi eū ſuum. ff. ſi cer. pe. ⁊. l. fi. ff. de nego. ge.
Sic ⁊ eꝫ pōt agē ad rē ēptā ex ſua pecunia
i ſubſidiū: lꝫ nō ſit mihi obligata. Et ꝙ poſ
ſit agere ē glo. in. l. penl̄us. ff. de iur. do. ⁊
cāus in. l. vxoꝛ marito. ff. de dona. iter vi. ⁊
vxo. Jtē ꝑponiꝛ ille qui pecuniā dedit ne-
gociatori faciēti diuerſa negocia ꝉ ea nego-
ciatiōe alijs qui eidē dederūt i alijs negocia
tiōibus. tex. ē i. l. ꝓcuratoris. §. ſi plures. ff.
de tribu. ſm Jo. plagienſem. ⁊ Ludo. de
roma in nō.

Utꝝ excōicatō ſit faciēda. ℞. ſi ſit tꝫ: tn̄ nō 12
dꝫ fieri ēt ſi ex iuramēto tenebaꝛ. vt ſ. Excōi
catio. 8. §. 12.

Utꝝ liceat ſoluē creditori creditoris mei 13
℞. Bar. i. l. ſoluti. §. ſolutā. ff. ꝺ pigno. act.
diſtīguit ꝙ ſi creditoꝛ creditoris mei hꝫ bo
na obligata puta: qꝛ ↄduxi domū ab eo qui
eā ab alio ↄduxerat: ſic liberoꝛ ipo iure etiā
creditori meo iuito. l. vtrū pñte. ff. de ↄſtitu.
pe. cū poſſēt ab eo cōpelli. l. noīa. C. ꝗ res.
pi. obli. po. Silr̄ ꝗ̄n talꝭ factus ē creditoꝛ ꝑꝑ
me. puta: qꝛ creditoꝛ meꝰ gerendo negocia
mea accepit mutuo ab eo. vt i. l. ſi liber hō.
ff. de neg. ge. Si vo cā ſit oio ſepata a mea
ſi ſit eo volēte idubie liberoꝛ. l. iuito. ff. de
ſo. ⁊. l. penultia. ⁊ fi. ff. de nego. ge. Aut eo
ignorāte ⁊ ↄtigit liberatio ope exceptiōis
l. ſi ꝑa. ff. de doli. excep. glo. tn̄ tꝫ idiſtincte
ꝙ liberaꝛ. Jnſti. ꝗ. mo. tol. obli. i pri. ⁊. d. l.
penul. Sed tu tene cū Bar. quo ad forū cō
tētioſuꝫ: ꝗ̄ ad ↄſciaꝫ tene glo. qꝛ creditoꝛ li-
beraꝛ ex tali ſolutione ēt ſi erat inuitus. d. l.
ſoluendo. ⁊ ideo ſatiſfactum eſt ei.

14 Utrū recipiēs ſciēt ſolutionē alteri debi
tā cōmitat furtū. ℞. glo. i. c. ea te. de iuriur. ꝙ
ſic niſi creditoꝛ ratū hūerit all. l. falſus. §. 1.
ff. de fur. Nō veꝝ ē ſꝫ Pa. ibidē: ſi ſiñ iuſta
cā recipit. Secꝰ ſi ex iuſta cā puta. qꝛ crede
bat ad eū ꝑtinere: vel qꝛ erat geſtoꝛ negotio
rum creditoris.

15 Quō dꝫ fieri ſolutio. ℞. ꝙ dꝫ fieri de illo
qꝺ ē i obligatōe. qꝛ vnū ꝓ alio ſolui nō pōt
creditore nō cōſētiēte. Jnſti. ꝗ. mo. tol. ob. §
1. Fallit hoc in eccleſia debitrice. d. aūt. hoc
ius. Jtē i eo ꝗ dꝫ aurū i cuius ſba auꝝ nō in
ueniꝛ. C. de ſolu. aūt. hoc niſi debitoꝛ. ⁊. ff.
de le. 1. l. ſi domus. §. ꝗ ↄſtiteꝛ. Jtē i eo ꝗ dꝫ
ſuū cuius uult ſoluere ꝑciū qꝛ dicit eū ſuū
cognatū. Jtē i noxali actōe. ff. de re iudi. l.
nulics. §. 1. ⁊. 2. Jtē de pecūia. vide Pecūia
§. 2. Sed ꝗ̄n nō hꝫ qꝺ dꝫ ſoluere. ⁊ ſi diſtra
hēda bona ſua ꝓ ſolutōe: tūc prio icipiēdū
ē a mobilibus: ⁊ ſi non ſufficiūt ad imobi-
lia. ⁊ poſtea ad iura. Et ſi nō ueniūt ēpto-
rem detur in ſolutum creditori. vide in. l. a
diuo pio. ff. de re iudi.

16 Quid de eo ꝗ teneꝛ ſub alternatōe. ℞. ꝙ
regulare ē ꝙ i alternatiuis electio eſt ꝺbito
ris. vt i. l. plerūqꝫ. in fi. ff. de iur. do. cū ↄcor.
poſitis in glo.

17 Utꝝ ꝺbitō teneaꝛ ire ꝉ mittere ad domuꝫ
creditoris. ℞. vt ſ. Obligatio. §. 8.

18 Quid ſi creditoꝛ eēt i mora ⁊ uellet pur
gare. ℞. tenebiꝛ ire ad eius domū. l. cuꝫ ꝗd
C. de cōdi. inſer.

19 Quid ſi obligatio ſit ſolū ad hoc ſi volo
acgrere. ℞. ꝙ teneoꝛ adire domū creditōis
⁊ ſoluere ēt ſine mōitōe ſm Bar. i. l. iīē illa
ff. de cōſti. pecunia. ſiue comodū ſit ꝑſonale
qꝛ relinꝗꝛ libertas ſuo ſi ſoluit decē: ⁊ hu-
iuſmodi: ſiue ſit comodū burſale. puta: ali-
cui leganꝛ iocalia ſi ſoluerit ueſtē. d. l. cū ꝗ
d. i. Aduerte tn̄ qꝛ i cāibus iſtis vbi ꝗs tene
tur ad domū creditoris ire ſufficit querere
eū apud vicinos ⁊ notos ⁊ i locis i quibus
ē ſolitꝰ cōuerſari: nō ꝑ loca clandeſtina. ar. 2
q. 6. c. biduū. ⁊ voluit Bar. i. l. ꝑdcā. iīē illa
⁊ Pa. ſeqꝛ i. c. ſignificāte. de pigno.

Utrū mittēs debitū ꝑ nuntiū ifideliter ſe 20
hñtē excuſeꝛ. ℞. Pa. i. d. c. ſignificāte. Aut
ſpēs erat debita ⁊ ipa remittebaꝛ ꝑ nuntiū
ꝗ putabaꝛ fidelis ⁊ ſic periculum ꝑtinet ad
creditorē. Rō: qꝛ cāus fortuitus nō iputaꝛ
ex quo culpa non ꝑceſſit. c. vnico de comó.
Aut erat ꝗꝫtitas debita ꝗ̄ mittebatur ⁊ ſic
pit ꝑiculo debitoris. Rō: qꝛ eo ipo ꝙ pecu
niā mihi mutuaſti meaꝫ feciſti. l. 2. ff. ſi cer.
pe. ⁊ iō pit mihi anteꝗꝫ veniat ad manꝰ cre
ditoris ſi pit: qꝛ adhuc ſū. do. nō. Bar. i. l.
eū qui. ff. como. ſed penam ſi erat apposita
non incurrit.

Quid de eo ꝗ ſoluit idebitū an poſſit re 21
petere. ℞. Pa. i. c. fi. de ſolu. diſtīguit ꝙ aut
ē idebitū ciuilr̄ ſed nālr̄ debitū. ⁊ ſic glo. i
d. c. fi. diſtiuguit. ꝙ ſi ſoluit ꝑ errorē iuris n̄
pꝫ repetē: ſi aūt ꝑ errorē facti potēit. vt puta
heres ſoluit legata itegra credēs nō poſſe
retinere falcidiā: errat i iure: nā nālr̄ erat
debitum ſed nō ciuiliter ⁊ nō repetet. Si āt
ſciebat ſibi ↄpetere falcidiā ſed credidit in
telligē ꝓbabilr̄. vt in. c. aplice. de cle. exco.
mi. ⁊ in. c. 2. de ↄſti. li. 6. ſ. hereditatē ſuffice
re: cū tn̄ nō ſufficeret: hic errat in facto ⁊ re
petet. l. erroꝛ facti. C. ad. l. falci. cōiꝛ tn̄ teneꝛ
ꝙ Minoꝛ. Mulier. Miles ⁊ hꝰmōi cū
excuſēꝛ ab errore iuris repetēt: ſi ēt ex erro
re iuris ſoluerūt. vt in. l. cū de idebito. §. 1.
ff. de proba. Sed quo ad hāc excuſatonē
quidā ↄrium tenent. ſed ꝑmū verius. Si
militer magis repetet in ↄſcia ſi ē idebitum
nālr̄: lꝫ ciuiliter ſit debitū: multo magis
ſi eſt idebitum nālr̄ ⁊ ciuiliter tā in ↄſcia
ꝗꝫ in foro ↄtētioſo quacūqꝫ ignorātia ſolue
ris: niſi i aliquibus cāibus de ꝗbus i glo. l.
cū ꝗs. C. de iure. ⁊ facti. igno. ⁊ ibi Bar. cō
cordat quos dimitto qꝛ ad ↄſciam non ꝑti-
nent. Secus ꝗ̄n ſoluit ſcienꝛ qꝛ tūc videtur
donaſſe. l. cuiꝰ ꝑ errorē. ff. de re. iur. exceptꝭ
ſoluens pro vſuris que repeti poſſunt. c. de-
bitores de iure iur.

Quid de illo ꝗ ↄueniꝛ a creditore ⁊ non 22
hꝫ vnde ſoluat. ℞. ꝙ ſi debitoꝛ ē ex maleſi-
cio ſic pōt verberari. 14. q. 6. ſi res. ⁊ ſic nō
pōt amplius ↄueniri. d. c. ſi res qꝺ itellige
ꝗ̄n creditoꝛ ſic exegit vt verbereꝛ ꝓ debito

alias bene tēur ad intereſſe ſi verberetur.ꝑ.
maleficio.ar.12.q.2.ſ̄nitaſ.Si vͦo ē debitoꝛ
ex cōtractu vel quaſi tunc cedat bonis.

23 Quō fit ceſſio bonoꝝ.℞.fit in iudicio vel
ex̄ iudiciū ꝑ nunciuʒ vel epl̄am.ff.q.bo.ce.
poſſunt.l.ſ oi.Dic vt.s̄.Cedere bōis.Et ad
qd valet.ibidē.Aduerte ꝙ vt valeat oʒ cōfi
teatur debitū.l.pe.ff.de ceſ.bo.

24 Sed nūquid cū debitoꝛ petit dilatōnem
qnquēnij a pluribus ſuis creditoꝛibus ⁊ ali
qui dare nolūt ei dabitur.℞.ꝙ ſic ſi maioꝛ
ps ꝯſentit: ⁊ intelligiꝭ maioꝛ reſpectu ſūme
debitoꝛū ⁊ nō pſōaꝝ.Et ſi oia ſunt equalia
ſiēꝝ valebit dilatō data.l.vlt.C.q bo.ce.po.

25 Qn̄ oʒ fieri ſolutio.℞.ſm Jo.de ꝯſe.di.
.i.ſolēt.ꝙ aut dies eſt adiectus fauoꝛe debi
toꝛis ⁊ pōt ꝓueniri.Aut fauoꝛe creditoꝛis ⁊
ſic nō pōt ꝓueniri.l.cū qui.ff.de annuis le.
Similiter nō pōt qs repetere ante tp̄s debi
tū.c.vnico.de plus pe.niſi i tribus caſibus.
Primus i tuto vergēte ad inopiā.Secūd⁹
in debitoꝛe fugiēte.l.ait ꝑtoꝛ.§.debitoꝛē.ff.
de his que infra.cre.Tertius i debitoꝛe ſuſ
pecto qui pōt cogi dare cautōnē.l.ſi fideiuſ
ſoꝛ.§.fi.ff.q ſatiſda.co.Limita niſi fuiſſʒ ſuſ
pectus tp̄e ꝯtractus qꝛ nō cogereꝭ.Aut dies
nō ē adiectus ⁊ dic.vt.s̄.Moꝛa.§.i.⁊ Obli
gatio.§.8.

26 Quō ꝓbatur ſolutio.℞.ꝙ ſi debitum ſit
ſcriptū ⁊ debitoꝛ velit ꝓbare ꝑ teſtes ⁊ ſine
ſcriptura ſolutionē oʒ ꝙ pꝛobet ꝑ.5.teſtes
rogatos q teſtificari pn̄t pꝛo ſolutōe facta:ꝟ
quā voluit facere.⁊ ē ꝑ confeſſione credito
ris.Si vero debitū ſit canzelatū liberaꝭ de
bitoꝛ:niſi creditoꝛ ꝓbet ꝯtrariū.l.ſi cirogra
phum.ff.de pꝛoba.

Sors

Sors ꝓpꝛie dꝭ cū aliqd ſit.
vt eius euentu ꝯſidera
to aliqd occultū inoteſcat.vt puta:
cū accipiunꝭ feſtuce ieq̄nales ⁊ q hēbit bꝛe
uioꝛē ſit talis vel faciat ſic ⁊ huiuſmodi.

1 Quotuplex ē ſoꝛs.℞.triplex.Pꝛia dꝭ diui
ſoꝛia cū q̄ritur qd cuiꝫ ſit dandū:ſiue illud
ſit res.ſiue honoꝛ:ſiue pēa:aut actio aliqua
Secūda dꝭ conſultoꝛia:cū inq̄riꝭ qd ſit agē
dū.⁊ h̄ ſm ſe nō ē mala ſed rōne circūſtātie
pōt aliqd mali in ſe ꝯtinere.vn̄ ꝓhibetur ne
ſub hac ſpē hoīes in ydolatriā labātur.26.
.q.2.§.his ita.⁊ iō ē peccatū moꝛtale vti ea:
niſi in neceſſitate vt infra dicā.Tertia ē diui
natoꝛia que ſic diffiniꝭ.Soꝛs ē ars diuinādi
futura a ſanctis pr̄ibus dāṅata ſub anathe
mate.26.q.5.ſoꝛtes:qꝛ diuinatio ſemꝑ acci
pitur in malum:ſicut ꝓphia in bonā partē
.i.q.i.nunq̄ꝫ.

Utrū ſit licitū vti ſoꝛte i aliquo caſu.℞.ſʒ
glo.i ſūma.26.q.2.ꝙ ſoꝛte diuiſoꝛia qn̄ ex
pectaꝭ euētus ex foꝛtuna ſolū ⁊ non ſit aliq̄
ſuperſticio ⁊ in rebus tp̄alibus ſoluʒ ſic lʒ.
Soꝛtes vͦo q̄ fiunt ꝑ magicas incantatōes:
vel q̄ fiunt ad exercēdas vanitates aliquas:
vel ad iq̄rēdū occulta vel futura q̄ dicunꝭ
diuinatoꝛie ſunt ꝓhibite:nec vnq̄ꝫ licēt.26.
.q.2.hij q.⁊.c.illud.Soꝛte vero ꝯſultoꝛia q̄
ſit cā neceſſitatis ad ſciendū qd fiendūʒ qn̄
aliter neq̄ꝫ ſcripture auctoꝛitate:vel alio au
xilio pōt ſciri nō eſt illicitū vti.d.q.2.c.non
exēplo.⁊.q.5.nō lʒ.Nā cū nō ſupeſt huma
nū auxiliū:tūc ad diuinū poſſumus recurre
re.vt.22.q.2.q̄ritur.vt puta.Ciuitaſ ē obſeſſa
dubitat clerus qs debeat fugeꝭ vel qs rema
nere:tunc oꝛōne ꝓmiſſa ſm Aug.ſoꝛte erit
dirimēdū.Facit.l.ſed cū ambo.ff de iudi.⁊
l.ſi duobus.in pꝛincipio.C.cōia de le.Et ſʒ
hanc neceſſitatē intelligo.d.c.ſoꝛtes.vbi dꝭ
ꝙ nō ē aliqd mali.qd̄ limita ſʒ Pa.in.c.fi.
de ſoꝛtile.veꝝ ꝙ ea lʒ vti in tali neceſſitate ſi
quatuoꝛ ꝯcurrant.Pꝛimo i rebus tp̄alib⁹.
ſed in ſpūalibus:vt in electōe ſeu eius tracta
tu aut in electione cōpꝛomiſſarioꝛū q̄ꝫtū ad
officia eccleſiaſtica ē in oi caſu ꝓhibita.Nō
ſi fiat ſine oi ſuperſtitōe.Tertio qn̄ euētus
ſoꝛtiū expectaꝭ a deo:qꝛ ſi a diabolo erit il
licitū.Quarto qn̄ ſit cū magna delibeꝛatōe
ꝓmiſſa oꝛōne:ſicut apl̄i act.i.i electōe Ma
thie petēdo a deo eius voluntatē i hoc.Ali
ter aliquo iſtoꝝ deficiente erit illicita Lau.
ſm̄ Archi.⁊ Ho.tenēt indiſtincte:ꝙ ois ſoꝛs
ꝓpꝛie accepta ē ꝓhibita ꝑꝑ.d.c.ſoꝛtes.Sʒ
tu dic veꝝ in ſoꝛte diuinatoꝛia ⁊ conſultoꝛia
ex̄ ꝓdictū caſū neceſſitatis:ſecus i diuiſoꝛia.

Quot modis ſit ſoꝛtilegiū ſiue idiuinatio 3
℞.ꝙ tribus modis.Pꝛimo per manifeſtā
inuocatōem demonū:⁊ hoc ſiue noīetur ni
gromācia.vel aremācia.aut quibuſcūq̄ꝫ no
minibus ſm ꝙ ſit diuerſimode ſemꝑ ē pec
catū moꝛtale grauiſſimū.⁊ teneꝭ nedū deſi
ſtere ab ea ſed ēt libꝛos cōburere.aliter ab
ſolui nō pōt.Et q tales diuinatōes addiſcūt
moꝛtaliter peccat:ſeu ēt artē magicaʒ:qꝛ ſʒ
Ricar.in.2.di.7.ar.2.q.4.non eſt ſcia ſʒ ſup
ſticio ⁊ in fine tales a diabolo decipiuntur
⁊ male terminant.⁊ de hac hēs.26.q.4.c.
igitur ⁊ eoꝝ nōibus ⁊ quō demones ſciūt
futura ⁊ tales decipiūt hēs ibidē in.c.ſciē
dū.⁊.c.ſe.⁊ ꝓpterea de nomine n̄ curo ex
quo pʒ de inuocatione demonuʒ.Aduerte
tn̄ ꝙ aliud ē inuocare demonē:qd̄ non licʒ:
aliud occurrenti aliqd ꝓcipere:ſicut faciūt
ſancti cogentes eos aliqd dicere:qn̄ i coꝛpo
ribus obſeſſis ſunt:qd̄ lʒ:q̄ꝫuis periculoſuʒ
ſit:niſi ex iſtinctu ſpūs ſancti fiat de quo dic
vt.s̄.Adiuratio.Secundo fiunt ſoꝛtes ſiue
diuinationes ſine manifeſta inuocatione de
monū ſed ex ſola inſpectōe aliquoꝝ coꝛpo
rū ſicut faciunt aſtrologi.⁊ illi q ex inſpectō
ne lineamentoꝝ manus vel oculoꝝ:aut coꝛ
poꝛis hoīs vel aīalis:aut ex coꝛuū garritu
vel volatu:ſiue ex eoꝝ obuiatōe futura occꝰ
ta ꝓnoſticantur.Et vt ſcias qn̄ talis diuina
tio ſit ꝓhibita aduerte vt colligo ex ſanctis
Bo.i.2.di.7.ar.1.q.3.2.partis.⁊ Tho.2.2.q.
95.ar.5.Pꝛio ſi tale futurū ſit in re conſide
rata.ſicut in cā ꝓpꝛia ⁊ per ſe.⁊ ſic non eſt
ꝓhibita.vn̄ aſtrologi poſſunt diuinare ex ꝯ
ſideratione aſtroꝝ ꝙ cras fiet eclipſis ſol.
vel lune.vel pluuia vel venti.vel frigus aut
caloꝛ ⁊ huiuſmodi:⁊ ſic talis diuinatio nō
eſt ꝓhibita.Si vero tale futurū non ē in tali
re niſi diſpoſitiue.puta bona habitudo coꝛ
poꝛis indicat bonā qualitatē mentis.⁊ ecō
trario mala ⁊ huiuſmodi:ſic ſimiliter lʒ di
uinare.ſ.ꝙ talis erit inclinatus ad tale viciū
vꝰ habilis ad tale ſtudiū:dūmodo libertas
liberi arbitrij nō excludaꝭ:q̄ donari poteſt ⁊
aſtris.⁊ ꝯ quācunq̄ꝫ diſpoſitōem ſeu inclia
tionē coꝛpoꝛis.Si ēt itēo iſtū ſenſitiue ſic ē i
aīalibus irrationabilib⁹:q̄ qꝛ a rōne nō ipe
diuntur facilius ſentiūt mutatōem coꝛpoꝝ
celeſtiū ꝑꝑ quā faciunt aliqua ſigna:ſic diui
nare ꝙ pluet vel tp̄s mutabiꝭ.vel ingebit fri
gus non ē ꝓhibitū.qn̄ ad aliud nō extendū
tur talia ſigna niſi ad influentias coꝛpoꝝ
celeſtiū diuinādas.Si aut tale futurū nō eſt
in tali coꝛpoꝛe inſpecto.nec ſicut in cā ꝑ ſe
nec ſicut in diſpoſitōe nec ſicut tertio modo
ſic diuinaꝭ velle ē peccatū moꝛtale et ſuper
ſticioſū:ſicut faciunt q cū obuiant lepoꝛi vꝰ
femīne ꝓgnanti dicūt malū futuꝝ ⁊ huiuſ
modi.26.q.2.c.illos.⁊.c.ſe.Similiter ſuper
ſticioſi ſunt q ea q̄ libero arbitrio ſubiacent
certitudinaliter ſcire volūt ⁊ diuinare.⁊ d̄
iſtis hēs.26.q.2.c.illud quoq̄ꝫ.Nō Tho.vbi
s̄.inquit ꝙ ſi ꝓdicta ſigna extēdātur ad ea
q̄ nō ſubiacēt cāitati coꝛpoꝝ celeſtiū.ſic ſꝭ
actus liberi arbitrij ⁊ ea q̄ ꝑ accidens eueni
unt ſic diuinatio ē illicita ⁊ Bo.vbi.s̄.dicit
ꝙ diuinatio aſtrologoꝝ qua ꝓtēdunt vltra
vi aſtroꝝ ē ꝑ diabolica cōmercia.⁊ ſic pʒ ꝙ
ē moꝛtale peccatū.Tertio ſit cū aliquoꝝ ſu
perſticioſoꝝ obſeruatōe:⁊ illud oīo ꝓhibe
tur:qꝛ ibi ē tacita demonis inuocatio q ſic cō
uenit cū pꝛimis inuētoꝛibus taliū.vt dꝭ.26.
q.2.c q ſine ſaluatoꝛe.⁊.q.5.c.nec miꝝ.ſicut
faciūt illi qui ꝑ taxillū ꝓiectū ſup libꝛo pſāc
toꝝ vitā vel moꝛtē vel bonā ſeu malā foꝛtū
nā alterius ſcire volūt.Silr̄ q furta vel hui⁹
modi occulta ꝑ inſpectōeʒ aſtrolabij vel li
bꝛi vel iſcriptōem inueſtigāt ſcire ⁊ h⁹mōi.
de iſta habeꝭ de ſoꝛti.c.ex tuarū.

Que pena ſoꝛtilegoꝝ.℞.ſm leges debēt 4
decapitari:⁊ ſi ad domos alioꝝ vadūt dꝫt
igne cremari.Itē bona eoꝝ publicari.vt.l.
nullus.l.nēo.l.culpa.C.de male.⁊ mathe.
ſm canones ſi ē occultū iponitur pnīa.40.
dieꝝ.c.i.eo.ti.Si notoꝛiū ē.infames ſiūt.⁊
ēt qui ad eos ꝯcurrunt.2.q.8.qſqs.⁊ de te
ſti.c.teſtimoniū.Si clericus:oʒ deponi ⁊ i
monaſterio retrudi.26.q.5.nō oʒ.⁊.c.ſi qs
ep̄s.⁊.c.ſe.laici ſi ſūt ſm verberib⁹ ſubiciuꭍ
ſi liberi tn̄ incluſōe digna detrudēdi.26.q.
5.ꝯ ydoloꝝ.⁊ omnes tales efficiunt irregu
lares ſi ſit notoꝛiū:tn̄ ep̄s poterit diſpenſaꝭ
ſm Ber.in.c.2.eo.ti.

Utrū liceat vti ſomnijs ad ſciendū futura 5
℞.ꝙ ſi qs ſit certus pꝛocedere ea ex diuina
reuelatōe ſic lʒ.Similiter lʒ vti eis ad ꝓco
gnoſcendā naturalē cāni intrinſecaʒ vel ex
trinſecā puta.accenſionē colere aut alterius
humoꝛis ſeu febꝛis future vel pluuias ⁊ hu
iuſmodi.nō tn̄ certitudinaliter qꝛ multipli
ter pn̄t impediri.Nō qꝛ talia futura ſunt i ꝑ
te ſenſitiua:ſicut in diſpoſitione nō ſicut i cā.
Si vero huiuſmodi ſōnia cauſenꝭ ex reuel
latione demonū:qd eſt qn̄ inuocātuꝛ exꝓſſe
vel tacite puta.ſuperſticiōes obſeruādo ſic
erit illicitū ⁊ moꝛtale peccatū.Et iō qꝛ diffi
cile ē intelligere qn̄ accidant ex cāis natura
libus vel ſupnaturalibus a deo vel ab ange
lis:ꝓpterea eius curioſa obſeruatio ē teme
raria ⁊ ꝓhibita.vn̄ ezechi.34.Sicut partu
rientis coꝛ tuū fātaſias patiꭍ:niſi ab altiſſimo
imiſſa fuerit viſitatio.Pꝛo clarioꝛi tn̄ intelli
gentia aduerte ꝙ quadruplex ē futuroꝝ dr̄ia
q̄ ad ſōnia ꝑtinet.Pꝛima ē quoꝛūdā q̄ hn̄t
cāni naturalē determinatā in oi ſomniante:
ſicut febꝛis ⁊ habundantia collere eo ꝙ nā
repꝛeſentat in hoie in quo ſuperhabundat
collera in ſomnijs imaginatōnem febꝛis fu
ture.Similiter ſi ſōniat de occupationibus
igneis ſignū eſt ꝙ colera ꝓdn̄aꭍ.Si de aere
vel volatu:ſignum ſanguinis.Si de aqua ꝟ
liquoꝛibus:ſignum fleme.Si d̄ terra ſignū
malēcolie.⁊ huiuſmodi ſomnia ſunt ſigna
non cā accidentium futuroꝛum in homine.
Secunda eſt quoꝛundam que hn̄t cāni na
turalē extra hominē ſomniantē.vt ſunt illa
q̄ ꝓueniunt ex aliqua determinata influētia
coꝛpoꝛum celeſtium.vt pluuie ſiccitas ⁊ hu
iuſmodi:ſicut etiam faciunt elementa in

bentis: ⁊ ſic ſōnia eſt ſigna ñ cā futuroꝝ. nec neceſſaria: ſʒ ↄtigēter: qꝛ multa pñt īpedirꝫ tā iſta ꝙ̄ illa pria. puta medicia ⁊ diſpoſitio ſu perior. Tertia ē quorūdā hñtū cāʒ volūta riā i hoie ſōniante. vt ſūt illa q̄ depēdent ex ope ipſius ſōniātis: ⁊ hec ſūt a caſu: niſi ha beanꝫ p reuelatōeʒ. ſicͤ cū qs alñ ſōniat. ꝙ ē volūtarie facturus qd̄ tñ facere nō cogitaue rat. Quarta ē quarūdā q̄ p aliquā cām deꝫ minatā ex volūtate creata ꝓuidēꝫ: vt cū hō multū ſolicitꝰ i vigilia de aliquo ñ potēs co gnoſcere quō pficiat: alñ ſōniādo ꝓuidebit pp ſedatōem motuū iteriorū ⁊ exteriorū. Quinta ē quarūdā hñtū cām volūtariā in alijs hōibus a ſōniante. vt. ſ. ꝙ illa ſōniat q̄ alij faciꝫ diſpoſuerūt: ⁊ talia ꝓuidere ñ pñt i ſōnijs p aliquā cām determinatā aut nālē. Sed ſi aliqs illa ſōniat hoc ē a caſu. iō dicū tur talia a caſu p accidēs ſm plīni de ſō. ⁊ vi gi. ⁊ hec ſūt a diabolo vt plurimū vt decipi at fidē adhibētē: vel alñ a deo aut ſctis ange lis. Pria ergo ⁊ Secūda nō ē ꝓhitū inqui rere p ſōnia: dū tñ nō certitudinaliꝫ credat. Silr̄. nec quarta. ſed tertia. ⁊ quinta ſūt pro hibita ⁊ diabolicū eſt vt dixi: niſi ſit certus de diuina reuelatione.

Pectacula Uide Lu dꝰ per to tum ⁊ Corea.

Sponſalia ſūt futurarū nuptiaꝝ ꝓ miſſio. 30. q. 5. noſtrates: ⁊ dicunꝫ a ſpōdeo. des. vt in. l. 2. ff. de ſpōſa. hinc ſpō ſus qi ꝓmiſſus ⁊ ſpōſa qi ꝓmiſſa. ⁊ iō pꝰ ↄ̄ ctū mrīmoniū p v̇ba d̄ pſenti nō dicunꝫ ſpō ſus nec ſpōſa ꝓꝓe ſʒ vxor ⁊ maritus. vñ ſi. legaꝫ aliqd alicui ſi ↄ̄xerit mrīmoniū cum berta. illico debeꝫ ſibi legatū quo ↄ̄xit p v̇ ba de pñti. lʒ nō ↄſumauerit. vt i. l. cū fuerit ff. de ↄdi. ⁊ demō. Facit. c. ſufficiat. 27. q. 2.

1 Utrū noie maritate veniat ſpōſa ꝓꝓe. R. Pa. in R̄ica. eo. ti. ꝙ i. odioſis nō. Ex quo īfert ꝙ ſi ſtatuto caueꝫ ne maritata ſuccedat cū frībus i bonis parentū: ꝙ ſpōſa bñ ſucce det. Nec ēt ſpōſa de pñti venit noie mariti ꝫ vxoris. Nec mrīmonij noie veniūt ſpōſalia vt idē dicit i. c. 3. loco de pſūp. In indifferē tibus v̇o veniunt ſolū ſpōſalia de pñti: ſed i fauorabilibus bñ venit ſpōſa de futuro. p hoc bonꝰ tex. i. l. nō ſine. C. de bo. q̄ li. ⁊ ibi per Cy. ⁊ alios vide bonā glo. Inſti. de nup. §. ſʒ ſi vxor. 27. q. 2. i ꝓncipio. Et hoc veꝝ niſi addatur aliqua qualitas determināsꝫ diſti guēs. puta. maritata ⁊ cognita ⁊ huiuſmōi

2 Quis pōt ↄ̄here ſponſalia. R. ꝙ qlibet q pōt mrīmoniū ↄ̄here ſm canones. lʒ ſūt ſccꝰ ſm leges. vt p ʒ i. l. ſi qs offiñ. ff. de ritu nup. ⁊ i. l. ſolet. ff. de his q no. iſa. ⁊ ēt q ñ pōt ↄ̄ hē mrīmoniū pōt ↄ̄here ſpōſalia. vt. ī. dicā

3 Utrū abſētes poſſint ↄ̄hē. R. ꝙ ſic p nūtiū ꝫ lrās. l. ſufficiet. ff. de ſpō. ⁊ ex̄ q cle. ꝫ vouē. c. veniēs. ⁊. 30. q. 5. nec illud. Et ſi nūtiū ꝫ p curatorē reuocauit añ ꝙ̄ ↄ̄heret nō erūt ſpō ſalia ſm Ho. lʒ nuntius ignorauerit.

4 Utrū alius ſine mādato alterius poſſit ↄ̄ here ſpōſalia. R. ꝙ ſic vt pꝫ ꝓ filio ⁊ mꝫ ꝓ filia ⁊ tutores ⁊ curatores: ⁊ qcūq; alij: ꝙ̄ uis ñ habeāt mādatū a ꝓncipio: ſʒ tñ ſpōſa lia ñ ſūt: dōec ille ꝫ illa ſciuerit ⁊ ratū hūerit ⁊ hoc ſm canones q ñ requrunt niſi ↄſenſū vt i. d. c. ſufficiat. ⁊ ex̄. e. n. c. cū locū d̄ dſpō. ipu. c. vnico. li. 6. Aduerte tñ ꝙ ſi pꝫ pñte fi lio ↄ̄hit ſpōſalia ipſo tacēte: lʒ alter ñ ↄſētiat expſſe. teneꝫ ſponſalia: qꝛ taciturnitas opaꝫ ↄſenſū. vt in. d. c. vnico. Secus āt in alijs ab ipſis pꝫe ⁊ mꝫe: qꝛ ñ ſufficit ſola pñtia. ſʒ oʒ ꝙ alter ↄſentiat expſſe vel tacite. Facit. c. ad id qd̄ de ſpon. nec cures de glo. i. d. c. vnico qꝛ Io. an. in nouella eam correxit.

5 Utrū minor poſſit ↄ̄here ſponſalia. R. ꝙ ſic dūmō ſit. 7. annoꝝ ↄpleto ꝝ: qꝛ minor. 7. ānoꝝ ñ pōt ↄ̄heꝫ. ⁊ ſi ↄ̄hit ñ tenēt. Nec oriꝫ publice honeſtatiꝫ iuſticia. d. c. vnico ēt ſi al ter ſit maior: niſi poſtea ratificet.

6 Quō ↄ̄hūtur ſpōſalia. R. ꝙ duobꝰ mōis Prio ſimpliciter ⁊ abſolute. Secundo ſub conditione.

7 Quot modis cōtrahūtur ſponſalia abſo lute. R. quatuor modis. Prio p verba de p ſenti ſi ābo ſunt ipuberes vel alter eorū. Ná iuris interpretatōe ſunt ſpōſalia d̄ futuro. c. ſi. de deſpon. ipu. ⁊ clarius i. d. c. vnico. Se cūdo p v̇ba de futuro ad hoc apta. vt puta: ꝓmitto vel iuro ꝙ te accipiā i vxorē ⁊ ſimi lia. vt i. c. pe. de ſpō. Tertio p annuli ſubarra tōeʒ. 27. q. 2. Si qs deſpōſauerit. Quāto per arraꝝ datōem. Sed quo ad iſtos duos vlti mos modos dicit Pa. in. c. ſi. de deſpō. im pu. ꝙ ſic poſſent diceꝫ mrīmoniū: ſicut ſpō ſalia. vt in. c. ſcie. 30. q. 5. Et iō aduertēdū ꝙ ſi pceſſerunt v̇ba apta ad ↄ̄hendūʒ mrīmo niūm tunc anuli ſubarratio vel datio arrarū faciūt mrīmoniū nō ſpōſalia. Si v̇o pceſſe runt verba de futuro ſic erunt ſponſalia. Si vero nulla verba preceſſerunt: tunc ſecundū conſuetudinem iudicabitur aut pro mrīmo nio vel ſponſalibus. Et ſi conſuetudo nō ſit in hoc aliqua ſic nihil probabunt. Si aliud certū nō pōt concipi: qꝛ talia ſūt ſigna equi uoca. ad multa. ⁊ ideo nihil certum probāt c. illud de pſūpt. pʒ. qꝛ arre ēt danꝫ i alijs ↄ̄ ctibꝰ. vt Inſti. de ↄ̄hē. ēp. in. ꝓncipio. Si āt ſolū vnꝰ v̇ba pceſſerūt: tūc inuſtio annli ⁊ acceptio arrarū denotat ↄſēſum alterꝰ ex ꝓſſum. Et ſic erūt ſponſalia vel mrīmoniū ſm ea. vt nō. glo. i. c. pe. de ſpon. In dubio tñ in ſubarratiōe per immiſſiōem anuli. pſu mēdū ē ꝓ mrīmonio: qꝛ res fauorabiꝫ ē. vt i. c. lris de pſūp. ⁊ in. c. ſi. de re. iudi.

8 Utꝝ aliqs ꝓmittēdo q̄tuor puellis vnam ipaꝝ accipe ↄ̄hat ſpōſalia. R. ꝙ ñ vt i. c. ex ſpōſalibus. de ſpon. li. 6. niſi aliqua eaꝝ fa cto i eū ſpāliter conſenſit.

9 Quid ſi pꝫ iurauit dare vnā de filiabꝰ ſuis R. Hoſti. ⁊ Gofre. ꝙ ſpōſalia ñ ſūt: ſed tñ pꝫ teneꝫ. vnā dare ⁊ quā voluerit. Inſti. de acti. §. pterea. Et ſi vnā obtulit ⁊ ipſe ñ acce ptauit ē abſolutꝰ a ꝓmiſſiōe. ff. de v̇. ob. l. ſtipulatus ſū. ⁊ ſi oēs moriāꝫ. pter vnā. illā dare teneꝫ. ff. de ↄ̄hē. ēp. l. ſi i ēptiōe. §. ſi ēp tio. Qd̄ limita veꝝ. ſi puella voluerit. alias nō: qꝛ ñ teneꝫ. p tale iuramētum pꝫ niſi ad ſa ciēt qd̄ i eo ē. nō. glo. in. c. ex lris. ⁊. c. ſicut de ſpon. ⁊ lʒ de iuꝫ ciuili ꝓmittēs factū ali enū nō obligeꝫ. niſi ſpecifice ēt ꝓmiſerit ſe factuꝝ vel curatuꝝ. vt Inſti. de iuti. ſtipula. §. ſi qs aliū: tñ qñ promiſit cū iuramēto ēt ſimplr̄ teneꝫ pſtare opam quā pōt: ſicͤ ſi ſpe cifice ſe obligaſſet. ar. c. ad nraʒ. de iuꝫ. iur. ⁊. l. cum p ꝫ. §. filiꝰ matrem. ff. de le. 2.

10 Quid ſi ꝓmiſit vnā determinate: ⁊ ſi illā nō poſſet daret alterā. R. ſi pa. ↄſēſit ñ pote rit aliā hēre: qꝛ ieſt publice honeſtatis iuſti cia ēt ſi pp īpedimentum affinitatis cū prima nō potuit ↄ̄here. Secꝰ ſi ñ ↄſēſit: qꝛ tenetur ſam dare de ſpon. c. ex lris. el. 2ͦ ⁊ de reſti tu. ſpoꝫ. ex parte.

11 Sʒ qd ſi aliqs ꝓmittit alicui ꝙ eā deſpō ſabit. R. ꝙ ſi ꝓmiſſio fuit ꝙ deſpōſaret eaʒ de futuro: ſic nō erūt ſpōſalia añꝙ̄ deſpon ſet eā ſʒ Uincē. ⁊. D. Ant. in. c. is q de ſpō. Si v̇o ꝓmiſſio fuit ꝙ deſponſaret eā. ſ. p v̇ ba de pñti: ſic talis ꝓmiſſio faciet ſpōſalia. ſm Car. in. d. c. is q̄. Et ſi ſumus i dubio: tē i locis vbi ↄſuetū ē ꝙ primo cōiꝫ accipiunꝫ p verba de futuro ñ erunt ſponſalia iudicā da. Sed vbi cōiꝫ accipiunꝫ p verba de pñti ſine alijs ſpōſalibꝰ erūt ſpōſalia ↄ̄cta p talē ꝓmiſſionē. qd̄ bñ nō. qꝛ ſepe i pratica.

12 Utꝝ idiſtincte poſſit i ſponſalibus arraꝝ traditio iteruenire. R. Pa. in. c. gēma. eo. ti. Io. an. ⁊. dicunt ↄſiderādam qualitateʒ pſonaꝝ ⁊ q̄ titatē arraꝝ. Si eni iter viles p ſonas iteruenit traditio magnaꝝ arraꝝ. ſic nō valet: qꝛ ē eādē rō in eis. ſicut ⁊ in penaꝫ ⁊ hāc opinionē vꝫ tenere. Cy. in. l. mulier. C. de ſpon. Et lʒ Bar. in. l. ticia. ff. de v̇. ob. idiſtincte velit ꝙ admittanꝫ: oīmō ñ exce dāt q̄titatē dotis vel donatiōis pp nuptias tñ pma opio ē egor in ↄſcia: qꝛ cū hēmꝰ rō nem legis. nō ē curandum de verbis. l. non dubium. C. de legi.

13 Sed q̄ requrunꝫ vt valeāt arre. R. ꝙ duo. Primo ꝙ q̄titas ſit vere numerata ⁊ tra dita pti. Secꝰ vbi ps ↄfiteretꝫ tñ ſe ꝫcepiſſe ſm Bar. i. d. l. ticia. ⁊ Fede. ↄſilio. 164. Et ēt dicit Bar. ibidē. ꝙ ſi vtraq; ps cōfiterēꝫ ſe recepiſſe ab altera. ēt ſi vere iteruēiſſet ſo lutio ſed poſtea reſtituta fuit: qꝛ ſi ſolui tibi mille. ⁊ a te ꝫcepi alia mille. ñ videor ſoluiſ ſe. ar. l. q ſic ſoluit. ff. de ſolu. lʒ multi teneāt ↄ̄ eū in h̄ vltimo de quo vide Bal. in. l. ſi. C. de ſpon. ⁊ videꝫ egor opio Bar. ⁊ eā ſe quur. Pa. ⁊. D. Ant. in. d. c. gēma: qꝛ facile us qs ꝓmitit ꝙ̄ exburſet. ⁊ iō ñ vꝫ exbur ſare q̄ tñ deʒ recipit ſtatim. ⁊ ppea tʒ Bar. ibidē fundum ñ poſſe dari loco arraꝝ: ēt ſi vēdēs ↄſtituat ſe noie alterius poſſidere. qꝛ l. ſi. C. de ſpōſa. loqꝫ de arris traditis i q̄ti tate. ⁊ annullat aliaʒ penā. ergo ñ debemꝰ eꝫ illū caſū arras approbare. Sʒ ↄ̄ Bar. ē Ange. ⁊ Imola. i. d. l. ticia. ⁊ dñs Lucbas de graſſis dicētes ꝙ pdicta. l. ſi. nō facit mē tiōem de q̄titate. ⁊ ſic ſm eos pōt dari ſū dus. ⁊ ē verior opio. Scdo requritur ꝙ nō ſint in tali q̄titate reſpectu dotis ꝙ traſeāt i locū pene vt. ſ. dixi. Aduerte tñ ꝙ ceſſat p ditio arraꝝ qñ p eum ñ ſtat: nec cām pbuit vt ñ fieret mrīmoniū. C. de ſpon. l. vlti.

14 Utꝝ pena appoſita i ſpōſalibꝰ valeat. R. Pa. in. d. c. gēma colligēdo dcā doctoꝝ in d. c. gēma. ⁊ in. d. l. ticia. ꝙ Aut pena appo niꝫ inter ↄ̄hētes. ⁊ idiſtincte ñ valet ſʒ coio rem opinionē ⁊ tʒ Bar. in. d. l. mulier ēt d̄ illa pena q̄ ē in lucro pdendo. vñ ſi dixero ꝓmitto tibi donare centum. ſi nupſeris mi hi. nō valebit. vt in. l. ſi ita ſtipulatus. §. ſi ti bi nupſo. ⁊ ibi p Bar. ff. de ver. ob. Qd̄ tñ limita verū: niſi is cui ꝓmiſſio fit eēt nobili or: qꝛ tūc videretur potius donare aio recō pēſandi rōne nobilitatis. Pro hoc facͤ. qd̄ nō. Bar. in. l. prima. C. de dona. añ nu. ⁊. l ſi volūtate. C. de do. ꝓmiſ. Aut pena appo nitur inter parentes ipſorum ↄ̄hentium ſeu alios ita ↄiunctos ↄ̄hentibus ipſis: ꝙ veri ſimiliter iſti inducerētur ad ↄ̄ctuʒ matrimo nij ne parentes vel amici eorum incurrant ſeu ſoluant penam. ⁊ ſic ñ valet vt. in. d. c. gēma ſm vnum intellectum. ⁊ in. d. l. ticia. ⁊ in. l. heres meus in ſi. ff. de condi. ⁊ de

mon. Ualeret tñ illa q̃ eſt in lucro ꝑdendo vt p Bar. in. l. ticio. §. ticio. el pmo ff. de cõdi. ꝛ demõ. Aut pena apponitur iter alios a ꝑdictis. ꝛ ſic valet ẽt ſi talꝭ extraneus ꝓmiſerit noie mulieris ſub certa pena ꝫ coẽm opi. Aduerte tñ ſingulꝛ ꝙ tales ꝓmittentes ſub pena ꝙ ticia ꝯtrahet cum ſempronio ſi q̃tũ in ipis eſt faciunt ñ incurrunt penã: qꝛ difficultas ex quo factũ eſt in obligatiõe excludit cõmiſſionem pene. vt eſt tex. nõ. in. l. ſi vehenda. in fi. ff. ad. l. ro. de iac. ꝛ in. l. 2. ff. ſi qs cautõ. ꝛ hoc tenuit Jo. pla. vt refert Fede. ꝯſilio. 164. ꝛ do. Anto. in. d. c. gẽma ꝛ ſeqtur Pa. ibidẽ. Facit qͦd nõ. Bar. in ſilibus terminis in. l. cõtinuus. §. illud. ff. de ver. ob. qͦd nõ. qꝛ facit vt ille q in ꝯtractibus ſub pena ꝓmitit ꝓ filio ꝉ amico. ꝙ ratificabit. qꝛ ſi facit qͦd in ſe eſt euitat penã. ꝛ hoc verũ de pena q̃ ꝯſiſtit in ꝑdendo ꝉ minuendo de pĩmonio. Sec⁹ de alia q̃ eſt in agrẽdo. qꝛ ceſſaret lucrũ. niſi ipleret ꝓmiſſum.

15 Utrũ poſſit interuenire pignus ꝓ mĩmonio ꝯtrahendo. R. fuit opi. diuerſa. Inno. tꝫ ꝙ ſic. ꝑ. l. vnicã. C. ſi rector ꝓuin. D. Anto. tꝫ ꝙ nõ põt. niſi ꝓ intereſſe ꝓſtãdo. Jo. An. dicit diſtinguendũ ſm qualitatẽ ꝑſone qꝛ vile pign⁹ nõ hꝫ intimidare magnũ vi॰ ꝛ ſic põt interuenire. Sed de iure vꝫ veriõ opi. do. Anto. ꝓ qua facit qͦd nõ. glo. i. l. ſi ita ſtipulamus fuero. §. ſi tibi nupſero. ff. de ver. ob. q̃ dicit ꝙ ois ſtipulatio in talibus ẽ reprobata. ꝛ i. d. l. vnica ꝯtractus arrarũ vocatur pignus. ꝛ iõ non obſtat.

16 Utrũ intereſſe poſſit peti. R. Jaco. de are. Cy. ꝛ coiter doc. in. l. 1. C. de ſpon. ꝛ i. d. l. ticia. ꝙ nõ põt peti. niſi doloſe ꝑs ſe hũerit qꝛ tũc petet actõne de dolo. ñ aũt ꝑꝑ ſtipulatõem. qꝛ ex ꝯceſſione iuris altera ꝑs põt a ſponſalibus deſiſtere. ꝛ ne mĩmonium intimidetur ꝑꝑ ſolutõem pene. et iſtud ſeqtur Hoſti. in ſũma. et Pa. in. d. c. gẽma.

17 Queritur an recipiens arras lucretur eas ꝯtracto mĩmonio. R. Fede. in. d. ꝯſilio p⁹ Jo. plagiariũ. et Pa. in. d. c. gẽma. ꝙ nõ. ꝛ ſeqtur Ho. in ſũma. lꝫ in. d. c. gẽma. teneat ꝙ lucratur. ſed nõ eſt verũ cũ nullo iure ꝓbetur. ꝛ ideo reſtituet. Sed ſi nõ ſequatur ex defectu alteri⁹ ꝑtis. ſic lucrabitur. Si ṽo ex defectu ſuo ſic reddet duplũ. l. arris. ꝛ. l. fi. q̃ incipit mulier. C. de ſpon. Hoc verũ ſi accipiens eſt maior. 25. annis. ꝉ ſi veniam etatis ipetrauit. alias non tenetur. niſi ſimplũ reſtituere. d. l. fi. Quis ex defectu ſuo ñ fuerit ſecutum matrimonium.

18 Quõ cõtrahunt ſpõſalia ſub ꝯditiõe. dic vt dctũ ẽ de mĩmonio. ꝛ ſm illas regtas. vide Matrimoniũ. 3. impedimẽto. 3. Unde aduerte ꝙ añ aduẽtũ ꝯditiõis ſpõſalia ñ ſt nec oriꝉ publice honeſtatis iuſtitia. vt in. d. c. vnico. de ſpon. li. 6. niſi ꝑ ſcẽm a cõditiõe recedat. puta. cognoſcẽdo eã. ð ꝯdi. appo. c. de illis in tex. ꝛ in glo. ꝛ in. c. ſuper eo. ꝛ in. c. per tuas

19 Quid ſi qs dicat alicui. do. tibi fidẽ. ꝙ te accipiã in vxorem. ꝛ illa nihil rñdeat. nec ṽbo nec ſigno. R. ꝙ ſponſalia nõ ſũt. Sed tñ ꝯpellendus eſt talis q dedit fidem. vt eã ſeruet ſi alter voluerit ſm Rodo. Sed ego ñ credo qñ aliqua intermedia iteruenerũt: añq̃ alter cõſenſum demonſtrauerit. ff. de verbo. ob. l. cõtinuus.

20 Quõ ſpõſalia diſſoluunꝉ. R. ꝙ in. 17. modis. pmo ꝑ mutuũ ꝯſenſum ẽt ſi erãt iurata. hoc tꝫ Spe. ti. de legato. §. nũc oñdeñ. ꝛ Pa. in. c. ꝓterea de ſpon. dicẽ hãc eſſe cõiorẽ opinionẽ: lꝫ glo. in. d. c ꝓterea teneat nõ poſſe ſine pcõ. Sed mihi placet diſtinctio Inno. i. d. c. ſ. ꝙ aut iurauit iuitu ði aliquã mulierẽ accipe in vxorẽ ꝛ nõ põt illa remittere. Si vero ñ iuitu dei: ſed ꝑꝑ ei⁹ cõplacẽciam ſic pñt ſe abſoluere

21 Sed nũqd ſi ſpõſalia ñ erant iurata poterit alter ñ ꝯſẽciente altero recedere a ſpõſalib⁹ ꝯctis. R. ſm glo. in. l. i. C. de ſpõ. ꝙ ſic ẽt de iure canonico. ꝛ ſeqtur. Cy. ibidẽ. ꝛ hoc idẽ vꝫ ſẽtire Gratian⁹ lꝫ dubie. 27. q. 2 §. ſed aliud ꝛ. §. fi. Nec obſtat. c. deſponſatam. 27. q. 2. qꝛ loqtur in mĩmonio de pñti. Itẽ nec. l. ꝓnia. ff. ex q. ca. iſa. irro. Ubi ſpõſa efficitur iſamis ſi bina ſponſalia cõtrahit qꝛ ẽ ver: n. ſi ſponſalibus ꝓmis renunciet: ſed qñ ipis renunciat hẽt locum. l. i. C. de ſpon. que dicit vna deſponſata alteri nõ ꝓhibetur nubere. Nec obſtat ꝙ nudũ pactũ eccl̃ia cõpellit obſeruare. c. i. de pactꝭ: qꝛ iſtð ẽ ſpãle in mĩmonio ꝑꝑ rõnẽ lĩe. vt ſit omnino liberũ. ar. c. reqſiuit de ſpon. ꝛ qͦd nõ. Inno. i. c. veniẽs. de iure iur. ꝛ placet mihi qñ aliqua noua cã eum adhoc iducit: q̃ ſi a ꝓncipio fuiſſet ipedimentum dediſſet ne cõtrahẽt. aliter ñ credo ſine pcõ mortali poſſit recedere a ſponſalibus primis cum alia cõtrahendo: altera nõ cõſenciente.

22 Scðo qñ alter îrat religiõeꝫ ẽt añ ꝓfeſſionẽ. c. veniẽs. q cle. vel vo. ſm vnũ itellectuꝫ qͦd facere pñt añ carnalẽ copꝉam: ẽt altero iuito. vt. ſ. Mĩmoniũ. 4. §. 17.

23 Tertio qñ alter ꝯhit cũ alia ꝑſona ꝑ ṽba ð pñti: vel ꝑ ṽba de futuro carnali copula ſubſecuta. d. c. ſi iter vir. ꝛ. c. i. ð ſpõ. duo.

24 Sed qd ſi cognouit p⁹ ſpõſalia ꝯtracta aliã mulierẽ ꝛ p⁹ coitũ ꝯtraxit cũ ea ſpõſalia ẽt. R. ꝙ prima ñ ſoluunꝉ ꝑꝑ hoc: ſꝫ opꝫ coitus ſequaꝉ ꝯtractũ ſponſaliorꝫ. c. veniẽs el. 2. de ſpon.

25 Sed qd ſi ꝓma ſponſalia fuerũt cõtracta ſimplr: ſcða ṽo cũ iuramẽto. R. ꝙ tenet. ſtdire ad ꝓma. qꝛ ñ diſſoluũꝉ. ꝑ tale iuramentum. e. ſicut ex lr̃is. de ſpõ. 22. q. 4. i malꝭ ꝓmiſſis. Et hoc eẽt verꝫ. ſi ñ itẽderet a ꝓmis recedere Sec⁹ ſi a ꝓmis itẽdit recedere ex cã cũ poſſit vt dixi. iõ ſꝫ a tenebiꝉ. ꝛ. ad. d. c. ſicut ex literis dic ꝙ loqtur qñ ſine aliqua noua cã vult frangere fidẽ quam dedit ꝑꝛie. aꝉ nõ.

26 Quarto qñ aiꝉ ſe traſſert ad aliã regiõeꝫ. vñ ſi ñ ẽ ſpes de ꝓprio reditu. credo ꝙ diſſoluanꝉ ẽt iurata. vt vꝫ. ſẽtire Pa. i. c. de illꝭ. eo. ti. ꝛ ẽt glo. in. d. c. de illꝭ. vbi dicẽ ꝫ leges. qꝛ iuuat aliͦd eſſe de iure canonico. ꝛ placet mihi ꝑꝑ ꝑiculũ incõtinẽtie. Nã ꝫ leges ſi ꝑ biẽniũ expectauit aiꝉ eũ q ẽ in ꝓuincia. ꝛ nõ executus fuit nuptias libere alteri ꝓt nubere. C. de ſpon. l. 2. ꝛ ſi eſt in alia ꝓuincia dꝫ expectare poſt tres annos. vt in. l. 2. C. ð repu. ꝛ hoc ſi ẽ abſens ex ꝓbabili cã tñ. Si vero ſit abſens ex ꝓbabili ꝛ neceſſaria cã. dꝫ expectare donec. adſit. vt. ff. de ſpõ. l. ſepe. vide glo. q̃ hoc tꝫ. in. d. l. 2. C. ð ſpõ. Nec obſtat. d. c. ex lr̃is. qꝛ lꝫ dicaꝉ ꝙ ꝑ quatuor annos vel. 5. expectauit hoc ñ conſtabat: lꝫ fuerit allegatum. ꝛ ſi cõſtaſſet papa pñiam non ipoſuiſſet de ꝑiurio: vel potes dicere ꝙ iõ ibi iponitur pñia qꝛ ſine auctoritate ſuperioris nõ debuit cõtrauenire iuramẽto. Sed ſi cũ auctoritate ſuꝑioris cõtrauueniſſet: tũc credo euitaret ẽt penam arrarꝫ. vt non eas amitteret ſi interuenerunt. Quis ẽt nõ expectet tꝑs ſtatutũ ꝑ leges. ꝛ ſm Hoſti. in. d. c. de illis. ꝛ alios doc. poſt ipm iudex dꝫ talem abſoluere ꝑꝑ ꝑiculum fornicationis. qͦd bñ. nõ.

27 Quinto qñ certus terminus tꝑis appoſitus fuit. Nã ipo elapſo ille ꝑ quẽ nõ ſtetit liber ẽ ꝛ nubit ſine ꝑiurio: ſed alteri iponiꝉ pñia de ꝑiurio. vt in. c. ſicẽ ex lr̃is. eo. ti. Et hoc verꝫ niſi a ꝓncipio fuiſſẽt pure contracta ꝛ poſtea cõuenerĩt de die nuptiarꝫ: qꝛ ꝑ lapſum illi⁹ diei ñ liberaꝉ alter: qꝛ termin⁹ ex p⁹ facto fuit appoſit⁹ ꝓ ſolicitãdo iplemento ꝓmiſſiõis iam fcẽ ꝛ pure: ñ ad finiẽdũ ꝓmiſſionem. ſcðm theoricã dñi. Anto. in. d. c. ſicẽ ex lr̃is.

28 Sexto qñ aiꝉ leprã vel paraliſim icurrit aut viſum vel naſũ amiſit: aut ei aliqd turpius euenit. vt. i. c. lr̃as. de cõiugi. lepro. ꝛ. d. c. ſicut. ꝛ in. c. queadmodũ de. iuꝭ iur. i tex. ꝛ i glo. Et hoc verꝫ. ſi turpitudo aduẽit p⁹ cõtractũ: ſec⁹ ſi tꝑe cõtract⁹ ierat. ſicẽ nec cõtrahẽs ꝓt allegare ſuſpectũ debitorem ꝑꝑ paupertatem precedẽteꝫ ſeu mores. ad qͦd facit. l. ſi creditores. ff. de priuil. cre. ꝛ. l. fi. C. de ſpõ. ꝛ ibi per Bar. ꝛ Pa. in. c. quẽadmodum de iure. iur.

29 Septimo qñ aiꝉ fornicaꝉ q̃ ad inocẽtẽ: ſed ille q fornicat⁹ ẽ ñ põt reſilire ſi alter inocẽs velit ꝯhere ſecũ. c. 2. de traſla. ꝓla. Et ſi ẽt fornicatio eẽt violẽta põt ſpõſus eã dimittere. ſꝫ Jo. an. ꝛ glo. i. d. c. queadmõꝫ. ꝛ ſeqtur Pa. ibidẽ ꝛ hugo. 27. q. 2. raptor. ꝛ ẽt tꝫ ꝙ ꝓt dimitti ſi tꝑe deſpõſationis erat corrupta: cum tñ crederet virginem.

30 Octauo qñ aiꝉ eorꝫ efficiꝉ hẽtic⁹. qꝛ ẽ fornicatio ſpũalis. 28. q. i. ñ ſolũ. ꝛ. c. iam nũc.

31 Nono ꝓpter capitalẽ inimiciciam ſuꝑuenictẽ iter ſpõſum ꝛ ſpõſam põt alter petere ſeparationem ſm Hoſti. in ſũma ꝑ rõnẽ. c. 2. ð ſpon. ꝛ. c. reqſiuit eo. ti.

32 Decimo qñ ꝓmiſit ſpõſa dare certaꝫ q̃titatẽ ꝓ dote ꝛ ñ ꝓt dare ſic ſoluiꝉ ſpõſus ab obligatiõe ſꝫ Jo. an. i. c. de illis ð cõdi. appo. Idem dic de quacũq̃ alia conditione iteruenıente ſi deficit.

33 Sed qd ſi ſponſa cõtraxit ſpõſalia ꝛ ñ ꝓmiſit dotem certam. R. ꝙ vꝫ. ꝓmiſiſſe oia bona ſua in dote. vt nõ. in. l. mulier bõa. ff. de iuꝭ. do. ꝛ ꝑ Bar. in. l. ſi cõſtante. ff. ſol. ma. Et iõ ſi labiꝉ i facultatib⁹ ꝛ nõ põt dare nõ cogitur ſponſus eam ducere. qꝛ deficit conditio ſubintellecta. ſ. ſi res in eodem ſtatu ꝑmanſerit. vt i tex. ꝛ in glo. ꝛ. d. c. quemadmodũ. Facit. c. per veſtras. de dote poſt diuor. reſti. ꝛ quod ibi nõ.

34 Undecio qñ ſuꝑuenit affinitas. vt ſi ſpõſus cognoſcit cõſanguineaꝫ ſpõſe ꝉ ecõtrario. 27. q. 2. ſi qs ſponſa. ð eo q cogno. cõſan. vx. ſue. c. ex lr̃is. ꝛ pluribus alijs. c.

35 Sed qd ſi ſuꝑuenit publice hõeſtatis iuſticia nũqd diſſoluẽt. ꝓma ſponſalia. R. ꝙ ñ: qꝛ per ſpõſalia ꝓmo cõtracta: fuit primo inducta publice honeſtatis iuſticia ꝛ ꝑ. 2ͦ. i ductam non põt tolli primo inducta ſicut in ſimili. 57. di. ſi qs.

36 Duoðcio. Si fama ſit ꝙ iter eos ſit canonicũ ipedimẽtũ ꝛ de fama vel ſcandalo doceaꝉ. c. cũ in tua. de ſpon. de cõſan. ꝛ affi. c. 2. de teſti. c. ſuper eo. ſcðm Hoſti.

37 Tertiodecio qñ ſpõſalia fuerũt ꝯcta ĩfra ãnos pubtatꝭ ꝛ p⁹ pubtatẽ petit abſolui añ aliquẽ tacitũ cõſẽſũ hitũ i pubtate. c. de illꝭ el primo. ꝛ. c. a nobis. de deſpon. etiam

ſi nulla ſit cā quare vult abſolui pᵒpuberta tē ſm Pa.in.d.c.de ili. Secᵒſi pubes ɔxit cum īpubere iṗe nō pōt reſilire. Similiter nec impubes ante pubertatem.

38 Quartᵒdecimᵒpp ſuſceptōez ſacri ordiſ ſꝫ.do.Anto.pᵒ Jo.An.in Rica.de ſpon. Facit.27.q.2.§.ecce.

39 Quītᵒdecimᵒ pp cognatōez legalē.vel a liud impedimentum.de quo dic vt.ſ.Matrimonium.3.p totum.

40 Sextᵒdecimᵒ pp votū ſiplex caſtitatꝭ poſtea factū.vt i.c.veniens.q̄ cle.ꝟvo.ſꝫ vnuz ītellectū.Et lꝫ Directo.ſēcit Jnno.Ho.ꝛ Goſ.tenentes ꝙ votū ſimplexᵗ de caſtitate nō ſoluit ſponſalia iurata.qꝛ equale vinculū eſt iuramentū voto.Et iō qd̄ ṗcedit obtinet.tm̄ tꝫ ꝙ ſoluit ſponſalia.qꝛ maius bonū eſt ɔtinere q̄ꝫ nubere. ꝛ iō ēt licite pōt fieri ſi bono zelo fiat.ꝛ ſpōſalia ſoluit.qd̄ ꝛ ſeq̄tur.do.Jo.Anto.in.d.c.de illis.de ſpō.

41 Septimᵒdecimus. pp ſeuiciam ſponſi. ſm Pa.in d.c veniens.

42 Quero vtꝝ i ṗfatis caſibᵒꝛgraꝛ auctoritas iudicis ecclaſtici.R.ſꝫ Jo.An.i.d.c.ꝺ illꝺ ſpō.ꝙ ſic.qꝛ corā eo dꝫ ꝓbari cā.c.porro de diuō.alꝛ grauiꝛ peccat. vt vꝛ.p.c.ſi duo pueri.de deſpō.ipu.facit.33.q.2.ſeculares. Fallit h i.2.caſu.ꝛ.3.ꝛ 7.ſmᵗRi.i.4 di.27. ꝛ.10.11.14.15.16.ſꝫ do.Jo.Anto.i.d.c.ꝺ illꝛ de ſpō.Sed ego credo ꝙ ēt fallat i alijs caſibᵒ.qn̄ notorie de eo caſu ɔſtat pp quē diſſoluuntur.Siliꝛ ſi ſponſalia ſꝛ ſecreta.idem dic ſm Ri.vbi.ſ.qꝛ ſecreta n̄ ſubſūt iudicō eccľe.Et lꝫ nō debeant alꝛ ſepari ſine iudicio eccľe.tm̄ ſi faciūt in caſibᵒ ṗdictis ſine iudicio eccľe.n̄ credo mortalꝛ peccent.ꝛ.c.ſi duo pueri ṗſati.cū.d.c.ſeculares.loquunꝛ qn̄ nō ineſt aliqua cā de ṗdictis. ꝛ maꝛ qn̄ nō ſūt iurata ſponſalia. Si aūt qs recedat a ſpōſalibᵒnō ex aliquo ṗdictoꝝ caſuū peccat mortalꝛ ſm Tho.lꝫ eccľa n̄ cogat.vt nō in.c.reqſiuit.de ſpon.

Tatutum. Quis pōt facere.R.ꝙ ille q pōt facē legē.de quo vide.ſ.Lex.§.2.

1 Vtꝝ ſtatutū ordinarij liget extra territoriū delinquentē ſubditū ſuū.vide.ſ.Excōicatio.ṗmo.§.10.ꝛ.11.

2 Utrū delinquēs in loco exēpto ligetur ſtatuto ep̄i.R.Gēi.i.c.vt aiaꝝ.ꝺ ɔſti.li.6.Jo.cal.ꝛ Jo.An.ibidem.diſputauit ꝙ non.p d.c.vt aiaꝝ.ꝛ p.c.cū ep̄s.de offi.or.li.6.ꝛ ꝛ p glo.i Cle.q̄uia.de ſo.ɔpe.Rō.qꝛ locᵒ exēptᵒꝛ locᵒ eꝛ.dioceſi eqꝑantur.alſat.c.luminoſo.18.q.2.c.1.de ſta.regu.in ſi.li.6.ꝛ Cle.ſi.de ṗuiľ.ꝛ mihi placet ꝛ ē verior opinio.lꝫ Fede.de ſenis.ꝛ.D.Marſilius tenedꝛ ɔtrium.vt in cōſilio.2.predicti.Fede.

Sed nūgd ſi ſtatutū ꝓhibet ne vadāt ad locū exēptū ligabūt eūtes.R.d.Philipus de puſio in.d.c.vt aiaꝝ:ꝙ ſic ſi ex cā h fecerūt:qꝛ ſic facere pn̄t.Facꝛ qd̄ nō.Bar.i.l.relegatoꝝ.ff.ꝺ īterdictis.vbi vſi ꝙ ciuitas pp comodū ciuitatꝭ:vel odiū eoꝝ ad q̄s n̄ vult vadāt:ꝓhibere pōt ciuibus ſuis ne vadāt ad talē terrā.ꝛ nō.Idē Pa.in.c.poſtulaſti de ſo.ɔpe.Qd̄ bn̄ nō.ꝓ ſtatutiꝛ ep̄oꝝ excōicātibus accedētes ad monaſteria monialiū.qꝛ ligant:qn̄ ex cā legitīa h faciūt i odium monialiū.q̄ pp ſua ſcelera hoc merenꝛ Secus ſi facerēt in penā illius ɔ quē ſertur ſn̄ia:qꝛ tūc n̄ pn̄t ꝓhibere ſm Pa.vbi ſ.niſi hēant iuriſdinōem in loco exēpto.puta. qꝛ poſſūt arcere acceſſū.vt in Cle.attendentes.de ſta.mo.de q̄ vide.ſ.Monialis.§.3 3

Utrū ſtatutū liget religioſuz qd̄ excōicat acceptātes aliqd̄ offm̄ eꝛ ordinē niſi prius reſignauerit libros ꝛ alia q̄ hēt in ordine ſi ꝓmotus in ep̄m aſſentit.ſine reſignatiōe. R.vt.ſ.Excōicatio.primo.§.10. 4

Utrū ſtatutū liget n̄ ſbditos delinq̄ntes in territorio data ſcia ſtatuti.Vid̄ in.d.§.10.ꝛ qn̄ obliget ad culpam ſolum vel ad penā. vide Obedientia.§.1. 5

Utrū ignorātia excuſet a pena ſtatuti.vide in.d.§.10.ꝛ.ſ.Ignorantia.§.4. 6

Utrū ſtatutū laicoꝝ loq̄ns generalꝛ extēdat ad clicoſ.R.vt.ſ Lex.§.5.ꝛ ꝺ ſtatuto i pediēte libā facltatē dādi eccľijs ꝛcirca mōtuaria vide.ſ.Immunitas.§.46.ꝛ.47. 7

Utrū ſtatutū ſcm̄ a cōitate ꝙ cines damnificati n̄ poſſint petere ſatiſfactiōez valeat.R Pa.in.c.in nr̄a.de iniur.ꝙ nō:qꝛ ſtatutuz i ṗiudicium ſingłoꝝ n̄ valet.niſi ipi ɔſēſerint ꝛ cōitas n̄ pōt ſtatuere ſup iuribus ſingłoꝝ ſꝫ ſolū ſupᵗiuribus vniuerſitatis.vt nō.glo. ſinglarꝛis.i.l.3.C.q̄ ſit lō.ɔſue.ꝛ in.c.cū oēs de ɔſti.facꝛ.l.id qd̄ nr̄z.ff.de re.iuꝛ.Naz ſolius ṗncipis ē tollē ius altius.nec ēt ṗt ſine cā.vt nō.i.c.q̄ in eccľaꝝ ꝺ ɔſti.ꝛ.i.l.ſi.C.ſi ɔ ius ľpu.vti.ꝛ in Cle.paſtoraľ.ꝺ re.iudi. vn̄ ſi dꝫ valē.dꝫ ľ ꝙ ſingli ɔſēciant.qd̄ ē impoſſibile cū ibi ſint multi infātes.vel ꝙ cōitas hēret iura ṗncipis.ꝛ pp bonū publicū ꝛ ad tollen̄ ſcandalū h faceret.ar.d.c.q̄ i eccľiarum ꝛ que ibi nō.alias nō pōt.obeſſe n̄ ɔſencientibus.ar.d.c.cū oēs.ꝛ.l.ṗma ff de magiſtra.ꝛ qd̄ nō.Archi ꝛ Gemi.in c.lꝫ.de conſti.li.6.Facꝛ quod nō Ludo de Rōa.in nō.dicens. ꝙ inferior a principe nō pōt ſtatuere in preiudītiū alterius n̄ citati neqꝫ ɔſentiētis.vt in.c.ſi.de ma.ꝛ obe. ꝛ i.c.ſi.de hijs q̄ ſi.a ṗla.c.cuz oēs.de ɔſti.

9 Utꝝ ſtatutū quo caueꝛ ne filia ſuccedat extēdatur ad bona ſita extra territoriū ſtatuēnum.R.ſm Bar.i.l.cōctos pp̄łos.de ſum.tri.ꝙ n̄.ſꝫ ſuccedꝫ.Facꝛ qd̄ dico.ſ.pēa.§.23.

10 Utꝝ in re cōi pluribᵒ vt ſingulis valeat quicq̄d maior ps collegij ſtatuerit.R.Pa. in.d.c.cū.oēs de ɔſti.ꝙ n̄:niſi ſinguli cōſentiant.Fallit i quatuor caſibus. Primus qn̄ vellet ꝺputare rem ad vſuz deſtinatū.l.perfidum.ff.de ſeruit.ruſti:ṗdio.Secūdus qn̄ ſit fauore adminiſtratōis bonoꝝ pupilli.l.3.ff de admi.tu.Tertius qn̄ fauore liberatiōis: qꝛ tūc valet qd̄ maior ps facit.l.maiorē.ff.ꝺ pac.l.ſi.C.q bo.ce.poſ.Quartus fauoꝛ litigij dirimēdi.Nā valet ſn̄ia duoꝝ ex tribus arbitris.Et hoc intellige in re q̄ ɔuenit pluribus vt ſingularibus iurꝛ ſingulari.Secus ſi iure eccľie.vt ſunt ṗbende q̄ n̄ ɔueniūt canonicis vt ſingulis ſed iurꝛ eccľie:qꝛ ſup talibus bn̄ pōt maior ps diſponere ꝛ ꝺputare ad ṗui vſū.vt ē tex.nō.in.c.ſi.de hijs.q̄ ſi.a ma.par.ca.ꝛ ibi p Jnno.

11 Utꝝ collegiū poſſit diſpōere ſup rebᵒ priuati.R.Pa.i.d.c.cū oēs.ꝙ ſi nō hꝫ iura regalia.puta qꝛ hꝫ dn̄m ſup ſe nō pōt.Vn̄ maior pars ſcolariū n̄ pōt obligare vnū ſcolarez vel diſponere de rebus ſuis.vt nō.glo. in.l.2.C.que ſit lō.ɔſue.niſi forte ſm quod nō.Bar.in.l.4.ff.de re iudi.qn̄ vniuerſitaꝛ eſſet obligata: ꝛ n̄ eēt ſoluēdo qꝛ tūc poſſet pōere collectā ſingulꝛ.vt ē glo.nō.in.l.1. ff.ꝙ cuiuſqꝫ vniuer.Itē n̄ ſolū cā neceſſitatꝭ. ſed ēt pietatis.vt in.d.c.ſi.Item ſm Jnno. ꝛ cōīter doc.ēt in cāu vtilitatis.ꝛ ꝓbaꝛ i.c. i.de his q̄ ſi.a ma.par.ca.Ex mera ei voluntate n̄ pōt diſponere de iuribus alterius.vt nō.glo.in.d.c.cū oēs:ꝛ Jnno.ibidē ꝛ Jo. an.i regula.Qd̄ oēs tāgit.li.6.i mercurialibus.Sed ego limito veꝝ in ṗiuditiū.Sed i bonum ꝛ vtilitatem bene poſſet:qꝛ maior ps ficte repn̄tat totum.l.aliud.§.referꝛ.ff.ꝺ re.iur.ꝛ.l.qd̄ maior.ff.ad munici.Itez aduerte ſm Pa.i.d.c.cuz oēs ꝙ ſi diſpoſitio ſit i damnum vel dedecus vniuerſitatis vľ priuate ɔſuetudis vnus ſolus pōt reſiſtere.vt i d.c.ſi.ꝛ nō.Jnno.i.c.accedētibus.de ṗuil.

12 Sꝫ q̄ro quot de vniuerſitate debeāt ɔuenire vt actus valeat.R.Pa.in.d.c.cū oēs. ꝙ cōis ſn̄ia canoniſtaꝝ ꝛ legiſtaꝝ ē vt ſaltē due partes vniuerſitatis ɔueniant.vt i.l.nulli.ff.ꝙ cuiuſqꝫ.vniuer.ꝛ.l.noīationū.C.de decurionibus.Et ex his duabus partibus maior ps dꝫ ɔſentire.Ita ſentit Jnno.in.c. 2.de noui ope.nū.Et Bar.in.l.oēs pp̄li.ff. de iuſti.ꝛ iur.de hoc vide.ſ.Electio.§.16.

Sed qd ſi non conueniunt due ptes.R. Pa.in.d.c cū oēs opinio cāoniſtaꝝ ē.ꝙ ſi ē aliqs ad quē ſpectat ɔuocatio vniuerſitatꝭ ꝛ ad mādatum eius nolūt ɔuenire: ꝙ tunc pn̄t explicare qui ɔuenerunt.lꝫ non ſit maior pars collegij.Hoc voluit Jnno.in.c.1. de ma.ꝛ obe.ꝛ i.d.c.2.qꝛ nolētes venire faciunt ſe alienos.vt i c.cuz nobis.de elec.ꝛ ſic n̄ ɔputātur.Si vero n̄ ē aliqs ad quē ſpectat offm̄ ɔuocādi.tūc ſi inſtat tp̄us terminꝛ ṗfixi vniuerſitati ad actus expeditiōem minor pars pōt ɔuocare maiorē.ꝛ nolētē venire pōt explicare:qꝛ mior pars n̄ debet priuari iure ſuo pp negligētiā vel ɔtēptū maioris ptis.vt nō.i c.i cauſis.de elec.ꝛ i.d.c.cū nobis.Si aūt terminus n̄ ē prefixus.tūc opꝫ ſint due partes.Tertia tamē pars poterit agere de cōtemptu.vt probatur i.d.c.2.ꝛ.c. i cauſis.ꝛ.d.l.noīationum.Et hoc tene.licꝫ legiſte aliter dicāt. 13

Quō ſtatutū dꝫ iterpretari.R.Pa.i.c.cū dilectᵒ de ɔſue.ꝙ vt euitetur correctio legis ſeu iuris cōis dꝫ latiſſime vel ſtrictiſſime interpretari.ſicut electio capitur pro cōfirmatiōe.i.d.c.cum dilectus:n̄ tamē taliter ꝙ verba iproprietur vt iuri cōi cōueniāt.Facit qd̄ nō.Bar.i.l.pretor ait.ff.ꝺ dam.ifec.Quod limito qn̄ verba ſunt clara.ſed vbi verba ſꝛ dubia vel habēt multiplices itellectus tunc debemus facere interpretatōem ꝛ itellectū ēt iproprium vt minus recedamus a iure cōi q̄ꝫ fieri pōt.vt nō.i.d.c.cum dilectus.ꝛ in.l. 2.C.de noxa.vide per Bar.i.d.l.oēs pp̄li ita tn̄ ꝙ aliqd operetur ꝛ aliqd addat ad ius cōe.ēt qn̄ ē ſecūdum ius cōe.ſecūduz Pa. ꝛ doc.i.c.ex parte.ꝺ ver ſigni.Facit.c.ſi papa de priuil.vbi verba debent aliqd operari.dicit tamē Bar.in.l.4.§.pretor ait.ff.de dam.ifec.ꝙ ſi ſtatuto cauetur.vt citatio fiat ad perſonaz ſi reperiri pōt ꝙ pro nullo ſeruit.ſed tunc dicas plus timeri ſolet ꝙ ſpālr caueꝛ.q̄ꝫ qd̄ generaliter. 14

Sed nūqd dꝫ ſtricte iterpretari qn̄ gnālr loquitur vt alius lucretur.R.ꝙ nō.ar.l.proſpexit ff.qui ꝛ a qbus.ſed vbi agiꝛ de diminutiōe patrimonij.ſic debet ſtricte iterpretari ne alius iniuſte icurrat dānuz.vt plene nō. i.d.l.oīs populi.ꝛ videtur tex.i.d.c.cum dilectus.ꝛ i.d.l.2.C.de noxa.ꝛ Pa.i.c.cōſtitutus de reſti.i ite.hoc ſequitur Bar.i.l. ſancimus.C.in quibus ca.i inte.reſti.non eſt ne. 15

16 Utrũ verificet in cáu ficto. R. Pa.in.c.cũ dilectus.de cle.ñ reſi.ꝙ ſi ſtatutũ loqͣt ꝛ diſ ponit i mã iuris cõis. i qua cáus fict⁹ equi patur vero.vt puta:i cáu i quo ñ rſidés.ha beatur ꝑ reſidéte.vt i.d.c.cuꝫ dilectus.ſic ve rificat:q꞉ ꝯſtitutio diſponés regulr id'qͦ i⁹ dꝫ ſcipe oés limitatões iuris. Facit.d.c. cũ dilectus.ꝛ clarius.c.ad audiẽtiã ibidé.Si vero ſtatutũ eſſet ꝯ ius vel ꝑter ꝛ odioſuꝫ: tũc ñ verificat i cáu ficto:ſꝫ vba dñt intelligi ꝓprie.i.in ſuo ꝓprio ſignificato. ꝛ ſic intel lige.l.3.§.hec vba.ff.de nego.ge. ꝛ.c.i nfa. de iureiu. Et facit ꝙ nõ. Bar.in.d.l.omés ppli. Facit.l.2.C. de noxa. ꝛ.c.ex pte.d v. ſigni. Facit qͦd dicit Ludo. de ro.i ſuis nõ. ꝙ argumẽtũ a ꝯtrio ſenſu valet i ſtatutis:niſi ꝙraſ vt qs icidat i penã:q꞉ tunc ñ valet.l.ꝯ uenticulã.C.de epi. ꝛ cle.bés glo.i cle.i.in ver.facere.de vſu. Hoc limitat Gemi.in.c. vt circa.de elec.li.6. Uez qñ ſtatutũ nõ red deret illuſoriũ ſi ñ recedat a ꝓpria ſignifica tiõe verboꝝ:ſꝫ qñ redderet illuſoriũ tũc ẽ recedẽ.ar.l.ſi qñ in pri.ff.de le.i. ꝛ qͦd nõ. in.c.ad audiẽtiã.de deci. ꝛ tũc idiffinita equi polet vniuerſali.vt vult Bar.in.d.l. omés populi.

17 Qũo dꝫ intelligi ſtatutũ ſeu ꝯſtitutio:qñ ptim eſt fauorabilis ꝛ ptim odioſa.puta q꞉ iponit penã. R. Jo.an.videtur ſibi ꝯtrius i c.ex reſcripto.de loca. ꝛ i.c.ſciát ꝯcti. ꝛ i.c. ſi.de elec.li.6. Sed ego ꝯcordo ſic:ꝙ quã do pricipale ĩtẽtũ ꝯſtituẽtis ẽ ꝓbere fauoré: tũc dicat fauorabile:ſi odiũ tũc dicat odio ſum. Jta cõiter notát legiſte.i.l.q exceptio né.ff.de ꝯdi.ide. ꝛ ibi glo. Si vero ignora tur pricipale ĩtẽtũ diſponẽtis:tũc dico ꝙ q̃ tenus ꝯtinet fauoré dꝫ extendi:q̃tenus vͦo ꝯ tinet penã debꝫ reſtrigi. ꝛ hoc vr fuiſſe de miente Bal.i multis locis. Et facit ad hoc qͦd dixi.ſ. Excõicatio.5.cáu.6.§.3.

18 Utrũ ſtatutarij deputati a pplo poſſint inꝑ pretari ſtatuta p ſe edita.ſi oriat aliqͦd dubi um. R. Pa.i.c.ex pte.de ver.ſigni. Jo.an. in.d.c. ꝛ cõiter legiſte. ꝛ Bar.in.l.oés ppli ꝓdicta.ꝯcludunt ꝙ ñ.ex quo ſũcti ſunt offi cio ſuo. Nec obſtat ꝙ eius eſt interpretari cuius é ꝯdere:q꞉ in veritate illi ñ cõdiderũt. ſed populus qui dedit auctoritateꝫ:quia is facit cuius auctõitate fit.c.ſi diligẽti.de pre ſcrip. ꝛ idͦ dꝫ recurri ad populuꝫ ſeu ꝯciliũ gnále. Hoc limitat Pa.vbi.ſ.quãdo inter pretatio é valde dubia. Secus ſi é clara ꝛ iuri ꝯſona:quia tunc iudex corã quo venit queſtio poterit interpretari. ſicut ꝛ legé co munem ꝛ priuilegium principis.vt nõ. Jn no.in.c.cum ſpáli.de appel. ꝛ Bar.in d.l. omnes populi. Facit.l.benignius.ff.d legi. ꝛ.l.ſi.ff.de conſti.prin. ꝛ.l.vnica.C.de pro ſequi.in vr.ꝯſtã.

19 Quantum durat ſtatutũ. Utrũ poſt morté ſtatuentis. R. Pa.in.c.a nobis.el prio.de ſen.exco.ꝙ ſic:niſi expreſſe reuocetur.vt é tex.in.c.ſi.de offi.le. Unde ſecũdum Fede. conſilio.16.etiam ſtatutum factum a capitulo ſede vacante durat creato nouo ep̄o:niſi re uocetur per ep̄m creatum: qͦd patet ar.nõ. ne prela.vices ſu.c.vlti.

20 Qui ligat ſtatutum. R. ꝙ ſtatim hita noti cia. De quo dic vt.ſ. Lex.§.12. ꝛ.13.

21 Qũo tollitur ſtatutum. R. ꝙ tollitur. Prio p vnum actum factum collegialiter a ſtatué tibus vel eorum ſucceſſoribus contra ſtatu tum ſm Hoſti. ꝛ Jo.an.i.c.ad audiẽtiam. de cle.non reſi. ꝛ Pa.i.c.cum acceſſiſſent. de conſti. Secundo tollitur p non vſuꝫ.nec requiritur fluxus tp̄is.ſm Pa.in.d.c.ad audiẽtiam. ꝛ in.d.c.cum acceſſiſſent. ꝛ in.c. pro illorum.de preben.

22 Utrũ ſtatutum qͦd concedit priuilegium ñ ſubdito ſeu extraneo poſſit reuocari.puta ſta tuto cauetur ꝙ qcũq; venerit ad habitãdũ in tali territorio ſit exemptus ab omni col lecta. R. Pa.i.c.nouit.de iudi.ꝙ ñ quo ad illos qui iam venerunt.q꞉ tranſiuit iam i qͣ contractum quo ét princeps obligatur.vt i c.i.de proba. Et hoc voluit Bar.expreſſe.i l.qͦd ſemel.ff.de decre.ab or.fa. ꝛ in.d.l.om nes popli. Jntellige niſi ipi ꝯſentiant. Quo vero ad illos qui nõdum venerunt põt ṙuo cari.ex quo res é integra.ar.l.ſi pecuniam. in prin.ff.de condi.ob cauſam. Et hoc veꝝ quãdo generaliter fit. Secus ſi ſpálr fuiſſꝫ ꝯceſſum:quia reuocari nõ poſſet. Facit qͦ diſputata per Angelum in qua determinat non poſſe reuocari ſtatutum quo diſpõeba tur.vt poteſtas haberet quartam parté con demnatiõis poſtq̃ poteſtas eſt electus ꝛ ꝯ ſenſit electioni. Jdeꝫ dic de priuilegio con ceſſo non ſubdito. ꝛ per hoc infert Bar.i l.priuilegia.C.de ſa.ſan .ec.ꝙ laici qui ſta tuerunt ſingulis annis dandam certaꝫ quã titatem pro elemoſina clericis vel religioſ non poterũt reuocare.allegat.c.ad apoſto licam.de ſimo. Hoc ſequitur Jnno.in.d.c. nouit. ꝛ Archidiaconus.ii.q.i.quibuſq; ſu per glo. Facit qͦd nõ. Gemi.in.c.licet.de cõ ſti.li.6.

23 Quid ſi ſtatutum é factum ad ꝯmodum ſubditoruꝫ. R. Gemi.in.c.licet.de ꝯſti.li.6. ꝙ aut ſbditi ꝯſẽtiũt reuocatõi: ꝛ põt reuoca ri.aut ſingli ñ ꝯſẽtiũt:ſꝫ reuocat p maiores regẽtes cõitaté: ꝛ tũc ſi fit ex cã lr̃ia ſic põt ṙ uocari.ſm vnũ cáum Jnno.i.c.i nfa de in iur.maxie qñ ſtatutũ diſponebat ſup eo.ſup quo ciuitas nõ erat obligata. vt ibi dclarat Jnno. Aut fit ſine cã lr̃ia. ꝛ ſic ñ vꝫ ṙuocatõ i ꝑiudiciũ illoꝝ iuṙ nõ.p Jnno.i.c.q̃ i eccl'a ru de ꝯſti. Hoc lũo veꝝ qñ ſtatutũ diſponit d ꝯmodo ſbditoꝝ circa bõa eoꝝ: Sec⁹ ſi ꝯ cernẽt circa exercitiũ iuṙ ditõiſ:q꞉ tũc pt ṙuo cari:q꞉ ſupior é q hꝫ admiſtrare. Jta ſentit Archi.in.d.c.licet.

24 Utrũ ſtatutũ iuratũ tollat p clauſulã ñ ob ſtáb⁹ qb⁹cũq; ꝯſtõib⁹ ꝛ ſtatutiſ. R. glo.in.c. cũ ñ deceat d elec.li.6.ꝙ ñ. ꝛ idé dicit Lud. d ro.i ſuis nõ.ꝙ ꝯuẽtio l' pactũ iuratũ ñ tol lit p gñalé clauſulã.ñ obſtánb⁹ qb⁹cũq; pac tis.glo.é in cle.dudũ.§.pe.de ſepul.

25 Utrũ ſtatuẽtes poſſint recedẽ a ſtatuto ꝯfir mato p ſupioré l' ſedé aplicã ſiñ alia lr̃ia. R. Pa.i.d.c.cũ acceſſiſſét ꝛ Bar.i.d.l.oés ppli tꝫ ꝙ ſic. Sꝫ Bal.i.l.oiuꝫ.C.d teſta.tꝫ ꝙ nõ Sꝫ Pa.ꝯcordat.ꝙ aut ſtatutũ ꝯcernit pri cipalr fauoré ſtatuẽtiũ. ꝛ ſic é vẽa opio Bã. Fac.c.ꝑ illoꝝ d ꝓbé.ét ſi ſtatutũ ꝯtieat taleꝫ iñãꝫ ꝙ nõ valuiſſꝫ ſine ſupiore. vt idé. Pa nõ.i.c.cũ M.d ꝯſti. Si vͦo ꝯcernit fauoreꝫ alioꝝ l' bonũ publicũ ſic vͣ é opio Bal. ꝙ ñ poſt ſine lr̃ia ſupioris. Rõ.q꞉ ꝯfirmãdo vr ſupior ſuã diſpoſitioné facẽ. Nã oia nr̃a facim⁹ qb⁹ auctẽꝫ iprimitr.c.ſi aplice d ꝓbé. li.6. ꝛ.l.i.C.de vete.iuṙ.enucle.

Stipulatio

Quid ſit hés ſ. Pactũ ꝑn.

1 Utrũ ſtipl'atio tráſeat ad hẽdes. R. ꝙ ſic.l.vetis.C.d ꝯhé. ꝛ co.ſti.qͦd intellige veꝝ ſm glo.ibidé qñ põt p aliũ impleri fac tum promiſſum

2 Utrũ aliqs poſſit alti ſtipulãi ꝑ alto. R. ꝙ ñ niſi ſit ei⁹ ſu⁹ l' fili⁹. Jnſti.d iuti.ſtipl'a.§.ſi qs alij.l' ſit ꝓcurator.l.ſi ꝓcuratõi ꝓſcẽ.ff.d v. obli.glo.tñ tꝫ i.c.quotiés el.p⁹.i.q.7.ꝙ d iu re canõico ꝓmittés ticio ſe datuꝝ ſépróio cẽtũ obligat.ar.c.iuramẽti.22.q.5.maxie ſi i tuenit iuramẽtũ.ar.l.i.ff.de ꝯſti.pecũia. Jté p iudices officiales.executores.tabeliones alti acqrit.l.cũ pro quo.ff de in ius vocan.

3 Qũo dꝫ eé act⁹ ſtipuláſ ꝛ ꝯpromittéſ. R. ꝙ ꝯtinu⁹:q꞉ ſi p⁹ itrogationé ſe diũtit ad alia nihil ꝑdẽt.lꝫ codé dic ꝓmiſiſſet.l.ꝯtinu⁹.ff de verbo.obli.

4 Obligatõ ſtipulata ſiñ ꝯditõe neq; ad cer tũ dié:pñti die dbet.ſꝫ ñ pt peti illo die quo ſtipulata é. Jnſti.d v.obli.§.oïs ſtipulatõ ꝛ §.cũ qs. Nõ.ꝙ ñ vꝫ ſtipulatõ l' legatũ factũ i gñe.d aliq̃ re nulla dmõſtrata.ff.d iur.do. l.cũ p⁹ diuortiũ. Sꝫ d legato dic vt ſ. Lega tum.i.§.34.

Stolla

quõ dꝫ vti ſacerdos qñ cõicat ꝛ legit euã geliũ ꝛ diacon⁹ hés ſ. Sacdos.§.4

Studium

clicoꝝ ꝛ rlioſo rũ.vide ſ. Ma giſter ꝛ ſ. Scia. ꝛ quõ ſtudiũ libali um artiũ ad vtilitatem eccle ſuadeatur hés 37.di.d qbuſdã:i poetiſ ꝓhibet ibidé p totũ Jté i theologia comẽdat.in legib⁹ ꝛ phiſi ca reprobat d quib⁹.vide.ſ. Mgr ꝛ Scia

Stulticia

dr a ſtupore. vñ ſꝫ Jſido. ii.ethi coꝝ. Stult⁹ é q pp ſtuporé nõ mo uet: ꝛ differt a fatuitate ſm eũdé.q꞉ ſtultitia iportat ebetudiné mẽtiſ. Fatuitas aũt iportat ipſius ſenſus priuationé.vide d hoc ſ. Ebe tudo. Et tũc ſtultitia é pctũ qñ aduenit eo ꝙ homo imergit ſe talr i ṫrenis ꝙ nõ põt ꝑ cipe q̃ dei ſũt:alias nõ.ꝯcor.Tho.22.q.46.

Stultus

é q nõ vult diſcere a quocũq; licite pt 22.di.de conſtantinopolitana.

Stuprum

é iordiatus ꝯcu bitus quo virgi nalis itegritas corrũpit.vel Stupꝝ é illicita defloratio virginum ſub parentuꝫ cura exiſtentium.

Utrũ ſtuprans virginé teneat ad aliqd. R. 1 Pa.i.c.i.de adulterijs.ꝙ ſi ſeduxit l' dcepit eã:tñr eam dotare ꝛ vltra dotatõné eam ac cipere in vxorem ſi pr voluerit eã ſibi dare vt in dicto.c.i. ꝛ.2.eo.ti. Uel ſi non vult eam accipere debet corporaliter puniri. Unde ſola conſtitutio dotis nõ liberat eũ ſꝫ eũdẽ Pa. ſi parentes volunt eam ſibi dare: ꝙ ſi nolunt ſaltem ad dotationem tñr ét in cõ ſcia:niſi ſm Rodoñ.cõponeret cum ea vel ſibi remitteẽt:qͦd nõ.o ꝯfeſſor pp illos q ſub deceptione accipiendi in vxorem puellas decipiunt:q꞉ tales ex quo acceperunt eas l' promiſerunt accipere in vxores. ꝛ ſic hũe runt copulã.ꝙ tñr de neceſſitate eas accipe re:lꝫ tunc hũerint aium ipas decipiendi ꝛ hñdi copulam.ꝙ ſi ꝯxerunt cum alia mri monium.vel pater non vult eam dare ſalté tenentur ad dotem:niſi ſm Tho. eſſet tanta inequalitas.ꝙ potius decipi ſe finxit q̃ ſit decepta. Nec aliter poteſt abſolui anteq̃ cõ trahat cum alia.ſi parentes volunt eam ſibi dare niſi vere eam accipiat in vxoreꝫ: ꝛ fa ciat dotem: niſi ipa dotem ſibi remiſerit.

hec ex Alex. ii. tractatu de stupro. ⁊ Ricar. ⁊ Sco. in.4. di.15. Secūdū leges vo dʒ relegari: ⁊ dimidia pars bonorum eius publicari. Si vero sit vilis pſōa dʒ vberari. Insti. de publi. iudi. §.2. Si aūt p vim fecerit. capite plectitur. Insti. vbi. s. §. fin aūt.

2 Quid si ñ seduxit eam: ſʒ ſpōte acquieuit. R̄. Pa. i. d. c. i. tenet ꝙ hʒ ēt locum dispositio prefati. c. qꝛ si ñ essent hōis iſtiᷓ tātū facinus ñ ppetrasset. vt dicit tex. in. l. vnica. C. de raptu vginū. Añ pſumit seducta. Sʒ ego credo veꝝ i foro cōtētioſo. Sed i pſcīa sufficit ꝙ q̄rat eā i bono statu reducere ꝙ tum i ipo ē. Facit regla sciēti. Et qd ibi nō. ō reg. iur. li. 6. Et si ꝙrit an pater teneatur eā dotare. vide. s. Dos. §. 4.

f **Basio** quo obligat in dāno dato. vide. s. Furtum. §. 18. ⁊. 19.

f **Abarratio** vide. s. Sponsalia. §. 7. ⁊. s. Arra.

f **Abdelegare** non pōt delegat⁹ pricipis ēt deputatus ad nudū misteriū qñ ē magnū ⁊ graue. sicut iudicare ⁊ filia facere. Secus qñ ē paruum qꝛ pōt. c. ꝙ aūt. de iure patro. ⁊ magnū seu graue ⁊ paruū arbitrio iudicis reliquit. c. si. de do. ⁊ ptu.

1 Utꝝ ille cui pmittit pdicare crucē. excōicare vel absoluere aliquos vel dispēsare cum irregularibus vel iniūgere pnias possit subdelegare alteri. R̄. ꝙ ñ. nisi sit legatus a latere vt i. c. fi. de offi. dele. Silr vbicūqꝫ pmittit alicui vt illud psonalr exequat. subdelegarī ñ pōt. Et vbi i pmissiōe vidf electa idustria psōe. vt i. d. c. fi. Et ō h vid. s. Delegat⁹. §. 6.

f **Abditus** dr̄ multiplicit. Primo rōne domicilij. Scdo rōe originis pprie vel pr̄ne. ar. c. 3. ō ic. ordi. li. 6. Et i. l. i. ⁊ i. l. origie. C. de mūcipibus ⁊ ori. li. x. Facit. l. assumptio. ⁊ qd ibi nō. ff. ad mūi. ⁊. l. rescripto. §. fi. ff. ō mu. ⁊ hono. ⁊ talis tenet ad onera psonalia si ibi repiat. lʒ alibi trāstulerit domicilium. de quo p Bar. i. d. l. assumptio. Fal'ti i muliere q̄ ꝙrit cuʒ viro hñte aliū domiciliū. de quo in. l. fi. §. item rescr. pferit. ff. ad munici. Tertio rōe delicti: sed large vt dicit glo. in. c. nuper. de sen. exco. ñ autem pprie. lʒ ibi formaf forꝫ. nō. glo. i cle. vnica. de fo. cpe. qd nō pro statutꝫ ⁊ alijs dispositionibus odiosis faciētibus mentionē de subditis vt ñ pprehendatur forensis delinquēs i territorio. Idem dic de ꝫ hentibus eadem rōe. nō. Pa. i. d. c. nuper. ⁊ in. c. proposuisti. de fo. cōpe.

(Utꝝ subditus rōe domicilij cui iudex precepit sub pena excōicatiōis late snie vt satisfaceret tali die alicui transferens domiciliū sit excōicatus. si postea ñ satisfacit. R̄. Pa. i d. c. ppositisti cuʒ Jo. an. i regula cum sunt partium. de regu. iu. li. 6. ꝙ sic: qꝛ iaꝫ preuētus erat. ⁊ vide ibi late p eos.

f **Abdiaconus** iō appellatur qꝛ subiacet ⁊ precepts ⁊ officijs leuitaꝝ: oblatiōes leuitꝫ deserit. 21. di. cleros. Jtē ad subdiaconū ptinet calicē ⁊ patenā ad altare xpi deferre ⁊ leuitis tradere ⁊ eis ministrare vrceolū cum aqua ⁊ manutergiū corā ēpo ⁊ pſbr̄is ⁊ leuitis tenere: ⁊ p lauādis māibus añ altare aquā pbere. 25. di. perlectis.

1 Utꝝ tenēat ad castitatē. R̄. ꝙ sic. 38. di. §. i. ⁊. 2.

f **Abornatio** tec. idē Lau. ⁊ Zen. vt refert Car i Cle. testibus. ō testi. ē de aliquo falso exprimēdo ⁊ vero tacēdo i iectiōne testi p aliquē facta informatō ⁊ dr̄ ornare qi subtus i ducēs aliqd malum ornare ⁊ sub colore ponere. vt i aug. ō testi. §. qꝛ vero. Añ talis peccat mortalr. ⁊ tenet ad restitutiōem. l. fo. de iniur. c. si.

f **Absanatio** differt a derisiōe qꝛ derisio fit ore. i. verbo cachīo: subsanatio aūt fit naso rugato. vt dicit g'o. sup illud ps. Dñs in celo derīdebit eos. ſʒ ꝯuenit cum ea i fine: qꝛ vtrꝫꝫ intēdit erubescētiam proximi. Qñ aūt sit peccatū mortale. dic sin ꝙ derisio ē. vt. s. Derisio.

f **Abstitutio** ē secūda rīa cōditionalis institutio. Nam substitutō ꝯtinet i se istitutōeꝫ. ⁊ ideo institutus dr̄ pri m⁹ gradus ēt si nulli fueri. istituti. Et substitutō. secundus gradus. ⁊ c. cū qs ist. tuit heredem ticiū mihi heres: ⁊ si nō eris vel decesseris ticiū substituo. iste ticius dicitur substitutus. l. i. ff. de vul. ⁊ pu. substi.

1 Quot sunt spēs substitutionū. R̄. ꝙ duplices. alia indirecta. alia directa. Indirecta substitutō. siue obliqua. siue fideicōmissaria siue precaria ē illa per quā quis capit hereditatem alio mediāte: vt cum testator: fidei ꝯmiserit. A. here. edit vt hereditatem. P. restituat. lʒ ergo p fideicōmissum. P. ū substitutus. A. debet hereditateꝫ ad. re ⁊ adiri. P. restituere. ⁊ sic. A. mediante ⁊ operāte puenit hereditas ad. P. Et nō. ꝙ si. A. adierit sponte hereditatē retinebit quartā trebellianicā ⁊ reliquas tres ptes hereditatis restituet. P. Si vero iudicis officio cōpulsus adierit totā hereditatē restituet. P. isti. de fideicōmis. here. §. i primis. ⁊. ff. ad treb. l. nam qd. §. qui ꝯpulsus.

1 Directa vo substitutio ē qua qs capit hereditatē defuncti nullo alio mediante vel sibi coopante vt cū dicit testator: A. mihi hr̄de instituo: ſʒ si ipe ñ erit heres. C. sit heres. ⁊ sic. C. substitutus ē directe. Diuidit aūt i quintuplici drīa. quaꝝ pria dr̄ substitutio vulgaris. ⁊ h duplex. Alia expſſa q̄ fit p istā negatiōem. nō. hoc mō. vꝫ instituo mihi hr̄dem. A. ⁊ si ipe noluerit vl̄ nō potuerit heres eē P. sit heres vel. P. substituo. Alia tacita qñ. s. negatio ñ exprimit. sed icludit vt cum dr̄. A. ⁊. P. mihi heredes instituo. ⁊ eos i uicē substituo. per hec verba eos inuiceꝫ substituo tacite subintelligit. ꝙ si alter eoꝝ hr̄s ñ fuerit. s. qꝛ noluit vel nō potuit qñ decessit ante aditā hereditatē. alter sit heres isolidū vt. ff. de here. insti. l. cuꝫ in testō. §. hec vba. Et dr̄ vulgaris. qꝛ a quolibet de vulgo. s. testatore fieri pōt. ⁊ cuilibꝫ siue pupillo vl̄ nō nō ⁊ c. Et de hac hēs isti. de vulga. substi.

3 Effectus huius substitutiōis ē. vt bōa testatoris tm̄. que debebant venire ad istitutum veniāt ad substitutū nō bona istituti. insti. ō pupil. substi. §. quo cāu.

4 Quādo expirat hec substō. R̄. q̄cito institutus adierit hereditatē siue postea decedat cū liberis: siue sine liberis. C. de ipube. ⁊ alijs substi. l. post aditā. ⁊ hoc ñ soli qñ expſſe fit p negatōem. ſʒ ēt qñ tacite. Añ lʒ ticius ⁊ sempronius fuerit istituti heredes. ⁊ ad inuicem substitutit. si tm̄ sempronius vel titius adierit hereditatē expirat substitutio. vt in. d. l. post aditam.

5 Secūda directa substitutio dr̄ pupillaris. qꝛ fit soli pupillo vel pupillē nec pōt tps excedere pupillare: ſʒ expirat ad itroitū pubertatis. pōt ēt fieri i minus tpus. vt si dicat. Si filius meus ifra quartū vel quītū añū decesserit sit. P. heres. Et hec ē duplex. s. tacita que ñ hꝫ formā pupillaris substitutōis: sed sub eius vbis icludit. vt cū dr̄. A. filiū pupillū meū hr̄dē mihi istituo: ⁊ si ipe mihi heres ñ fuerit. P. sit heres. Et hec ex expſſis ē vl'garis: ex tacitis ē pupillaris. Unde siue sit. A. heres siue nō. si i etate pupillari decesserit. hereditas directo iure puenit ad. P. sed ex vulgari succedit tm̄ in bonis testatoris. ex pupillari vero succedit in bonis ⁊ testatoris ⁊ pupilli. Alia ē expressa que fit p vbum affirmatiuū. ⁊ facit expresse mentionem de pupillari etate. ⁊ sub ea icludit vulgaris tacita. vt isti. de vulga. ⁊ pupil. substi. §. i. ⁊. ff. de vulga. ⁊ pupilla. substitu. l. iam hoc iure. ⁊ sit cū dr̄. A. filiū meū heredē mihi istituo. Et si ipe. mihi fuerit heres. ⁊ i etate pupillari decesserit. P. sit heres vel substituo. ⁊ in ista requirūt duo. s. verboꝝ affirmatio ⁊ tpus pupillaris ꝯprehēsio.

Quid requirit ad istam substitutiōem pupillarē. R̄. quatuor. Primū ꝙ ille cui sit substitutio sit de liberis testatoīs. Et accipio hic liberos nō tm̄ p filijs: sed ēt p nepotibus. 6
Secūdū ꝙ sit ipubes. Tertiū ꝙ sit i pōtate testatoris. Quartū ꝙ ille cui fit substitutio i stituat vel exheredet. ⁊ pōt fieri ñ tm̄ ipuberi filio iā nato. ſʒ ēt posthumo: si tm̄ nascēdo esset sub pōtate testatoris si viueret ipe testator. ⁊ ēt nepoti: si tm̄ ñ sit recasurus i pōtatē pr̄is sui post mortē aui. ff. de vul. ⁊ pu. sub. l. 2. §. posthumus.

Quis effectus huius substitutōis. R̄. ē. vt ñ solum sit. P. heres. si. A. decesserit in etate pupillari. sed ēt excludit matrē ⁊ omnes aliā psonam. q̄ ipi pupillo ab intestato succedere potuissꝫ. ff. de vul. ⁊ pu. sub. l. iunius. Et hoc veꝝ ē in expressa. In tacita aūt hꝫ locū qñ alter filius testatoris fr̄ pupilli substituit: Sed si sit extraneus substitutus. tunc nō admittitur. ⁊ substitutus repellit. l. precibus. ⁊. l. cū quidā. C. de ipu. ⁊ alijs sub. 7

Qñ euanescit hec substitutio. R̄. ꝙ primo p aduētū pubertatis. Secūdo si hereditas pr̄is non sit adhuc adita: qꝛ cū nullus appareat heres testm̄ pr̄num vr̄ destitutum. ⁊ sic euanescit ēt pupillaris. l. sed si plures. §. sed si crasse. ff. de vul. ⁊ pu. sub. Tertio si nascitur posthum⁹. de quo mētio ñ ē facta i testō. ff. de vul. ⁊ pu. sub. l. si pater filium. Quarto si patiat pupillus capitis diminutiōeꝫ maximam mediā vel ēt minimaꝫ. ff. de adop. l. nec ei. Rō quare ē iuēta ē: qꝛ cum filius in pupillari testari ñ possit pmittitur pr̄i ipi filio testm̄ facere: ⁊ de herede ꝓuidere. durante tali etate tm̄. d. §. quo cāu. 8

Tertia directa substitutio dicitur exeplaris. qꝛ fit ad exēplū pupillaris. sed differt ab illa. Primo qꝛ i'a fit nō a parente qui cum hꝫ in pōtate. hec aūt fit nedū a patre. sed ēt a matre filio furioso vel mēte capto nō existēte in eoꝝ pōtate. Secūdo qꝛ illa tm̄ fit pupillis. ista adult' vel maioribus. Tertio qꝛ in illa pōt substitui qlibet queꝫ voluerit. in ista 9

n̄.ſed certo oꝛdine ſic.vt ſi hꝫ liberos ei ſb
ſtituātur.Si vͦo n̄ hꝫ:tunc fr̄es ſubſtituātur.
Q̄ͦ ſi n̄ hꝫ nec ſilios nec fr̄es: tunc quē vo
luerit ſubſtituet.C.de ipu.ꝛ ali.ſub.l.huma
nitatis. Quarto qꝛ illa expirat adueniente
pubertate.ſꝫ hec ſolū adueniēte ſana mēte.
Quīto illa ſolū ipuberi.hec adulto.Sexto
illa fit ipuberi ſiue ſit ſane mētis ſiue ſit fu
rioſus.hec ſolū fit furioſis ꝛ mente captis.
hec ꝓbant inſti.de pu.ſub.§.qua rōe. Et fit
iſto mō.A.filiū meū furioſū mihi heredē i
ſtituo: ꝛ ſi deceſſerit anq̄ȝ ſanus mente fiat.
talē eius filiū vel fr̄eȝ vel aliū:puta Titium
ei ſubſtituo: ꝛ ſic bona vtriuſqꝫ trāſibūt ad
ſbſtitutū.Et fuit equa valde vt furioſo ꝛ mē
te capto pr̄ vel mr̄ poſſent ꝓuidere de ſub
ſtitutione.

10 Sed qd ſi aduenit ſana mēs ꝛ nullo teſtō
facto iteꝝ reuertit̄ i furiā.℞.ꝙ nō euaneſcit
ſbſtitutio.ar.l.qͦd fauoꝛe.C.de legibꝰ.ꝛ ma
gis plꝫ.lꝫ alij dicant nihilominus expirar̄.
ar.l.ꝙ quiſqꝫ.ff.de re.iur.

11 Quarta directa ſubſtitutio dr̄ ꝯpendioſa.
qꝛ ſub ꝯpēdio huius aduerbij qn̄cūqꝫ fit:ꝛ
ꝯtinet pupilarē ꝗ alias fit ꝓlixioꝛibus vͦbis
Et lꝫ hec dictio qn̄cūqꝫ ſe extēdat ad omne
tp̄us:tn̄ hic reſtrigit̄ ad tp̄us pupillare ſolū
vͦtute hoꝝ vͦboꝝ.Foꝛma huius ē.A.filium
meū heredē inſtituo. verūtn̄ qn̄cūqꝫ dictuſ
filius meꝰ deceſſerit.P.ſit heres. Et ſic ſo
lū in tp̄us pupillare videt̄ voluiſſe ꝓuidere
filio de ſubſtituto ſiue herede.d.l.pꝛecibꝰ.

12 A quo pōt h̄ fieri.℞.ꝙ a milite ꝛ qūo nō
explico:qꝛ nō ē in vſu.Itē a pagano.i.quo
libet n̄ milite ſed oꝫ fiat filio pupillo ꝛ i po
teſtate exiſtēti.Et ꝯtinet pupillarē expſſam
qꝛ hꝫ eundē effectū.ꝛ iō ſolū filio pupillo.
ꝛ in pōtate exiſtēti.pōt fieri vt dixi. Uerūtn̄
lꝫ hec ſubſtitutio ſit directa de ſui nā ſimpli
citer pn̄t tn̄ apponi in ea vͦba vel dictiones
vel aliqua mutari ꝗ eā in fideicōmiſſum cō
uerterent ꝛ ad ius ꝛ ad nām fideicōmiſſi
reducerent.

13 Qūo hec ſubſtitutō ꝯpendioſa pōt ad na
turā ꝛ ius fideicōmiſſi deduci.℞.ꝙ quattu
oꝛ mōis.ſicut ſub quattuoꝛ foꝛmis pōt fieri
Primo ſic.A.mihi īſtituo hr̄dē.ꝛ ſi qn̄cū
qꝫ deceſſerit.A.ſubſtituo.P.Naꝫ hoc ver
bum ſubſtituo trahit hāc ſubſtitutiōem ad
fideicōmiſſuꝫ.vt.C.de inſti.ꝛ ſubſti.ſub cō
di.fac.l.gn̄aliter.§.ti.ꝛ ꝑdictū aduerbiū in
hoc caſu ſeruat ꝓpꝛiam ſignificatōeꝫ.ꝛ reſ
picit oē tp̄s.ꝛ rem omni tp̄e ſuadet valere
l.quotiens.ff.de rebus dubijs. Hinc ē ꝙ ꝗ
cūqꝫ tp̄e moꝛiat̄ ſiue in pupillari vel maio
ri etate vͦtute huius vͦbi ſubſtituo vr̄ rogatꝰ
eſſe a teſtatoꝛe ꝑ fideicōmiſſum poſt moꝛtē
ſuam reſtituere hereditatē ꝛ bōa teſtatoꝛis
ſubſtituto.Un̄ ipo inſtituto moꝛiente mater
ꝛ qcunqꝫ ſucceſſoꝛes ſiue ex teſtō vel ab in
teſtato adibūt hereditatē: ꝛ aditam ſubſtitu
to reſtituent iure fideicōmiſſi.inſti.de fidei
cō.here.§.ſed qꝛ ſtipulatōes defalcabunt tn̄
ꝛ retinebūt legitimā ipius.A.ſi ipe.A. erat
de liberis ipius teſtatoꝛis. ad quos legitia
ſpectat.qꝛ in hac teſtatoꝛ grauare eū nō po
tuit.C.de inoffi.teſta.l.qm̄. De reliquis ve
ro defalcabunt tertiam trebellianicaꝫ:ꝛ ſic
habebūt mediā hereditatē. Alteraꝫ vͦo me
diaꝫ reſtituent ſubſtituto ex iure fideicōmiſ
ſi:retinebunt ēt ſibi oīa bona ipius.A.qꝛ te
ſtatoꝛ de ſuis nō rogaſſe itelligit̄ .nō hr̄dis.
Si vero.A.nō erat de liberis defalcabunt
tn̄ trebellianicā. ꝛ habebit ēt alia bona.ꝗ
ipe.A.aliunde ꝗſiuit.Et h̄ ſubſtitutio qꝛ ius
fideicōmiſſi hꝫ pōt fieri cuicūqꝫ heredi ꝛ a
quocūqꝫ teſtatoꝛe. inſti.de fideicō. here.§.i
pꝛimis.ꝛ.§.ſe. Et aduerte ꝙ lꝫ i pꝛefata foꝛ
ma nō addat̄ qn̄cūqꝫ deceſſerit ſin̄ liberis.
Si tn̄.A.erat de liberis teſtatoꝛis intelliget̄
hec clauſula ſine liberis:qꝛ pꝛo regula eſt.
ꝙ qn̄cūqꝫ qs rogat aliquē de liberis ſuis al
teri hereditatē reſtituere poſt moꝛtē ſuā.ſp
intelligitur tacite hec ꝯditio.ſ.ſi deceſſerit ſi
ne liberis:qꝛ n̄ ē credendū ꝙ aliqs excluſa
pꝛole filij ſui voluerit ad alterū ꝑuenire he
reditatem.Sed in extraneo herede n̄ ieſt talis
tacita condictio:niſi addatur expſſe.C.de i
ſti.ꝛ ſubſti.ſub condi.fac.l.gn̄aliter.§.vlti.
Secūdo fit ſic.A.mihi heredē inſtituo:ſed
ſi dictus.A.qn̄cunqꝫ deceſſerit ſine liberis.
P.ſit heres:ꝛ hec ē totaliter fideicōmiſſo
ria:qꝛ lꝫ per iſtā dictionē ſit heres videatur
directa:tn̄ ꝑ iſtam additionem ſine liberis
trahit̄ ad fideicōmiſſuꝫ. vt ꝓbatur in.l.ſce
uola.ff.ad tre. qꝛ illa additio inuit. ꝙ i quo
cūqꝫ tp̄e deceſſerit ſine liberis. vr̄ rogatus
ꝑ fideicōmiſſū reſtituere hr̄ditatē poſt moꝛ
tē.Et iō qcūqꝫ tp̄e mōiat̄ ſin̄ libis mr̄ aut q
cūqꝫ ſucceſſoꝛes reſtituent hereditatē ſubſti
tuto deductis ſupꝛadictis.ff.de vul.ꝛ pup.
ſub.l.coheredi.§.cum filic.Tertio fit.A.mi
hi heredem iſtituo ſed ſi dictus.A.qn̄cūqꝫ
deceſſerit ſine liberis.P.ſubſtituo. Et hec
oī tp̄e ē fideicōmiſſoꝛia.ꝛ idem ius ꝛ eun
dem effectū hꝫ per oīa ſicut due ꝑcedentes.
tn̄ rōne verbi ſubſtituo. tum rōne ſine libe
ris:ꝛ ideo dic vt de illis.Quarto fit.A.filiū
meū mihi heredē inſtituo.ſi tn̄ filius meus
deceſſerit i pupillari etate vl̄ poſtea qn̄cūqꝫ
ſine liberis.P.ſubſtituo:ſub hac foꝛma cō
pꝛehēdunt̄ tres ſubſtitutiones.vna pupilla
ris expꝛeſſa ꝑ hoc qͦd dr̄.ſi deceſſerit in pu
pillari etate.Et ex hac reſultat tacita vulga
ris que ſub pupillari expꝛeſſa cōtinetur.vt
dictū ē.ꝛ hanc n̄ pōt facere niſi pr̄ pupillo
ꝑꝑ pupillarē expꝛeſſaꝫ.Tertia fideicōmiſſo
ria ē pꝛopter illud qͦd dr̄.vel poſtea qn̄cūqꝫ
ſine liberis. Sed ſi vult ꝙ clarius iſte tres
reſurgant.dicat teſtatoꝛ.P.pupilariter vul
gariter.ꝛ per fideicōmiſſum ſubſtituo .Et
vna queqꝫ iſtaꝝ hꝫ ſuum effectū.Naꝫ ſi.A.
fit heres.ꝛ in pupillari etate deceſſerit ſbſti
tutus vocat̄ iure directo excluſa mr̄e ꝛ alijs
legitimis ſucceſſoꝛibus.ꝛ hoc ꝑꝑ effectum
ꝑſone pupillaris expꝛeſſe ꝗ mr̄em repellit.
ꝛ ſubſtitutū admittit.l.iunius.ff.de vulga.ꝛ
pu.ſub.Si aūt.A.non ſit heres vel qꝛ nolit
vel n̄ poſſit.tunc ſubſtitutus erit heres iure
directo ꝑꝑ tacitā vl̄garē que ēt ſurgit ex pu
pillari vt dictū ē.Si vero.A. heres erit.de
inde factus pubes qn̄cūqꝫ ſine liberis mo
riet̄ habebit locū fideicōmiſſaria. vnde eo
moꝛiente ſine liberis ſucceſſoꝛes reſtituent
hereditatē cū defalcatione vt dictum ē.Et
vt dixi iſte quattuoꝛ foꝛme ſubſtitutionū nō
poſſunt fieri.niſi filiofamilias.pupillo.per
pupillarē expꝛeſſaꝫ que ꝯtinet̄ in ea.Unde
o notarij ex ꝯſilio meo qn̄ aliquis hꝫ filiū
ipuberem cui vult ſubſtituere. non ſolum i
pupillari.ſed qn̄cunqꝫ:facias quālibet per
ſe.ſ.pꝛio pupillarem.Sic.A.filiū meuꝫ mi
hi heredem inſtituo.Uerūtn̄ ſi dictus.A.fi
lius meus mihi heres erit. ꝛ i pupillari eta
te deceſſerit.P. heres ſit vel fr̄es eius ſuꝑ
ſtites heredes ſint.deinde facias fideicōmiſ
ſoꝛiam hoc mō.Si vero dictus.A. pubes
factus poſtea qn̄cūqꝫ deceſſerit ſine liberis.
ſubſtituo ei per fideicōmiſſum ſuperſtites
fratres eius ꝛ pꝛemoꝛtuoꝛum fratruꝫ eius
liberos in ſtirpes ꝛ non in capita.ſi teſtatoꝛ
vult ꝙ vſqꝫ ad ipos vadat. Nam vt ſis cau
tus.ſcias ꝙ verba ſubſtitutionis non exten
duntur vltra illos quos teſtatoꝛ expꝛeſſit.
Si eniꝫ inſtitutis tribus vel pluribus filijs
ita adiciat̄.ꝛ ſi aliqs eoꝝ dceſſerit ſine libe
ris ſubſtituo ſupſtites. Certe ſi decedit vnꝰ
eoꝝ relicto filio.deinde moꝛiat̄ ſine liberis
filius illius qui pꝛimo deceſſit non admitti
tur cum patruis vel ſine patruis ad fideicō
miſſoꝛiam hereditatem illius filij teſtatōis
qui ſine filijs deceſſit.qꝛ non extitit condic
tio ſubſtitutionis in perſona patris eius.Il
los tantummodo teſtatoꝛ ſubſtituit qui ſu
peruiuerent illi. Et adde vt dixi.ſi teſtatoꝛ
ſic vult.

14 Quinta directa ſubſtitutō dicitur breuiſo
qua.qꝛ in breui cōtinet ſubſtitutiones.ſcilꝫ
duas pupillares expꝛeſſas.ꝛ duas vl̄gares
expꝛeſſas.Pꝛima pupillaris eſt vnius alte
ri. Secunda alterius alteri. Uulgares ēt
reſultant: quia ſi vnus illoꝛum non fuerit
heres.quia noluerit vel non potuerit alter
eſt inſolidum heres.ꝛ fit hoc modo. Teſta
toꝛ habens duos filios vel plures impube
res ſub ſua poteſtate poteſt facere hoc mo
do.A.ꝛ.B.filios meos impuberes mihi
heredes inſtituo ꝛ eos inuicem ſubſtituo.
Hanc ſubſtitutionem lex appellat recipꝛo
cam.vt.ff.de vul.ꝛ pu.ſub.l.iam hoc iure.
Et aduerte ꝙ verbum inſtituo non conuer
tit omnem ſubſtitutionem in qua ponit̄ ad
fideicōmiſſoꝛiam:ſed nature illius ſubſtitu
tionis ſe coaptat in qua ponitur.ꝛ eam in
directo iure conſeruat.excepta ſola compē
dioſa.in qua ſi ponatur ſtatim eam ad fidei
cōmiſſoꝛiam conuertit.vt patet ex dictis.
Multa alia eſſent dicenda.ſed breuitatis
cauſa hec que magis conſueta ſunt reſeraui
vt intelligas aliquid de ſucceſſione legitīa.

15 Quomodo autem ingredientes religio
nem excludat ſubſtitutuꝫ.vide.ſ̄.Heres.§.
18. Et de legitima.vide Legitīa.multa alia
ad iſtam materiam.

16 Subſtitutio talis conditionis ſi ſine libe
ris decedat alter ſit heres euaneſcit etiaꝫ ſi
naturales habet.Secꝰ ſi addatur legitimis
non autem ſi filios habuit. ſed pꝛemoꝛiun
tur.Nam videtur ſine liberis decedere.Si
autem dicatur ſine herede deceſſerit.nomi
ne heredis ſoli filij intelliguntur.Item ſi n̄
habet filium.ſed nepotem ex filio ſubſtitu
tio euaneſcit.vide glo.in.c.in pn̄tia.de pꝛo
ba.vbi hec ponuntur.

17 Utrum rogatus reſtituere hereditatē poſ
ſit eam alteri alienare.℞.vide.ſ̄. Heres.
§.12.

18 Quid ſi quis ſit rogatus pure reſtituere
hereditatem. nulla facta mentione de libe
ris.℞.ꝙ ſi poſtea habuerit filios vel nepo
tes ſubſtitutio euaneſcet.de pꝛoba.in pn̄tia.
in glo.

19 Ille cuius induſtria eſt electa non poteſt
alium ſubſtituere.c.ſi.de of.dele.ꝛ.c.is cui.
de offi.dele.li.6.l.vnica.§.ne autem.C.de
cadu.tol.l.ſtatu libero.ff.de ſta.lib.Fallit ni
ſi velit ſubſtituere filium ſecundum Ludo.
de ro.in ſuis nō.

10 An qs p ſubſtitutū poſſit deſuire. R. q̄ ñ
tex. ē in. l. nullus q nexu. C. de decur. li. 10. ꝛ
in. l. ſciēdum. §. legati. ff. de lega. Fallit ſm
Ludo. vbi. ſ. niſi ſe abſentet electus pro vti
li ſibi ꝛ neceſſaria cā: qꝛ tūc pōt vt ſi vadat
ad balnea. l. ſi abñte. ff. de lega. ꝛ. l. de poli
citationibus. ff. de polici.

Subtilitas in iure an ſit bōa. R.

Pa. in. c. dilecti. de iudi. poſt Ul.
Ho. Jo. an. ꝛ. d. An. q̄ aut ē ad capiēdos
ꝛ decipiēdos ſimplices in iudicio vl' extra
ꝛ hec reprobatur vt in. d. c. dilecti. ꝛ in. c.
ſi cupis. 16. q. 1. Aut ē ad interptatōēꝫ iuris:
ꝛ tunc ſi ē rōnabilis ꝛ iuri ꝯſentanea lauda
tur. vt i. c. capellanus. de ferijs. ꝛ bon⁹ tex. i
l. vnica. C. de pſe. q̄ in vrbe ꝯſtā. li. 12. vbi di
citur q̄ doctor legens dꝫ hr̄e ſubtilitatē īter
p̄tādi. Facit tex. in. l. ñ pñt. ff. de le. ꝛ idem
qñ adhibetur ex̄ iuditiū ad veritatē elicien
dā ēt i foro aie. vt i. c. i. de pe. di. 6. i v̄bo ſbti
lis iueſtigator. Si v̄o ē irrationabilis ſicut
quorūdā qui tñ volunt ſbtilizare q̄ ſeipos
ñ ītelligūt ꝛ verba pūertunt. ſic ē mala. ꝛ im
probatur. vt i. c. i. 49. di. vbi de hoc. ꝛ in. c.
cum ſancti. 24. q. 3 Uñ impator in. l. vlti. C.
de legibus. dicit vanā ſbtilitateꝫ eoꝝ deriſi
mus quā corrigēdam cenſemus.

Succeſſio vide ſ. Heredi tas.

Succeſſor alius ſinglaris q i certa re con-

ſtituitur. Alius vniuerſalis. q i tota
hēditate l' ſtiqua. vide glo. i. c. cū ad ſedem.
d reſti. ſpol'. ꝛ. 2. q. i. c. i primus de iudi. quia
Gulielmus.

1 Quo ſucceſſō tīr ſtare ꝯctui facto a ſuo p̄-
deceſſore. vide locatio. §. 10. ꝛ ſ. dignitas.
§. primo.

Suffragia ſctā p vnū. Utꝝ poſſint va ē alī

is. R. q̄ ad acqrendū aliquē ſtatum
puta. btitudinē. ꝛ p modū meriti valē non
pñt: ſed bñ p modū ofonis. ſ. merito ꝯgrui
ſicut cū qs p ofonē alteri īpetrat primā gra
tiā ex bōitate diuīa nō ad merita reſpiciētis
ſꝫ ad effcm̄. Ad acqrēdū v̄o aliqd qd con-
ſeqtur ſtatū alicui⁹ l' ē acceſſoriū ad ſtatū. ſic
opus vnius pōt alti valē. nō ſolū de ꝯgruo
ſed ēt de ꝯdigno. ꝛ hoc duplr̄. Uno modo
pp cōicatiōnē in radice meritorij opis que
ē caritas. ꝛ ſic qlibet de bono alterius hēt
emolumētū ſi ē in caritate iux̄. illud pticeps
ego ſū oium timētiū te ꝛ c̄. Alio mō ex intē
tiōe faciētis. vt cū qs aliq̄ opa ſpālr ad hoc
facit vt tali pſint. Uñ tūc talia opa efficiūtur
eoꝝ p qbus fiūt: q̄ſi eis a faciēte collata. vñ
poſſūt eis valē ad ſatiſfactōnē implēdā l' ad
aliqd qd ſtatū eoꝝ ñ mutat. Et iſtis duobus
mōis valēt ſuffragia. nedū viuis. ſꝫ ēt mor-
tuis: ñ vt mutēt eoꝝ ſtatū ſꝫ vt libētur a pēis
qd ñ ē mutaꝛ ſtatū: qꝛ vt dicit Aug. i enchiri
dion. c. 65. dū in hac vita viuerēt meruerūt
vt hec ſibi poſtea pdeſſe poſſent. Et illud. 2.
cor. 5. Unus qſqꝫ ppriā mercedē accipiet p
ut geſſit in corpōe. ꝛ illud eccliaſtes. 9. vbi
dr̄ q̄ nō hñt p̄tē in ope qd ſub ſole geritur.
intelligitur quo ad ſtatus mutationē. Nam
p̄miū eēntiale l' penā eternam qlibet hēbit
ex ope ſuo. nō alieno.

1 Utꝝ ſuffragia facta p peccatores valeant.
R. q̄ ſi loquimur de opere opato. ſic ſacrifi
ciū altaris ꝛ alia ſacramēta ex ſeipis hñt effi
caciā abſqꝫ ope opantis quā equalit̄ explēt
p quēcūqꝫ fiant. ſi aūt loqmur de ope opan
tis. ſic diſtinguo. qꝛ pōt fieri p malū duplr̄.
Primo vt p actorē. ꝛ ſic ñ pſunt. niſi forte
p accidēs: ꝛ ex ꝯſequēti. puta p elȳnas mali
hois. boni paupes excitati orāt p defunctis
illis. p quibus ille malus dedit. Scd̄o vt p
miniſtꝝ. ꝛ ſic. aut vt p miſtrū eccle publicū.
vt ē ſacerdos q celebrat exequias mortuoꝝ
ꝛ talia ſemp pſunt: qꝛ malitia miniſtri non
nocet opi boni actoris. Aut vt p miniſtꝝ pri
uate pſone. ꝛ tunc ſi ad p̄ceptū exiſtēs i ca
ritate vl' ad ꝯſortiū. ſicē cū duo legūt pſalmos
vel offm̄ mortuoꝝ ꝛ vnus ē bonus alr̄ ma-
lus. ſic pſunt illi p quo fiunt. Si vero ad p̄
ceptū nō exiſtentis in caritate: qñ mandauit
fieri. ꝛ ſic ñ pſunt defunctis. niſi poſtea eſſꝫ
in caritate. qñ talia fiunt. ꝛ de nouo deman
det vl' demādatōēꝫ de nouo acceptet: qꝛ ſic
valerēt. Si aūt erat i caritate. qñ mādauit: lꝫ
poſtea ñ ſit qñ exequūꝛ nihilomin⁹ valēt de
functis. Et aduerte q̄ lꝫ qs exiſtēs i caritate
de mādādo ꝯſequaꝛ fructū opeꝝ. lꝫ ille exe
cutor ſit i mortali. nō tñ tñ ſuffragiū. ſicut ſi
exeqreꝛ p exiſtentē i caritate: qꝛ tūc talia ope
ra eſſent meritoria ex duabꝰ ptibus. hec ex
Ricar. in. 4. di. 45. ar. 4. q. 2. ꝛ ceteris theo
logis ibidem.

1 Utꝝ recipiēs multos ad participatōēꝫ bo
noꝝ ſuoꝝ. ſua opa ſint illi minus vtilia. R. ſꝫ
Ricar. i. 4. di. 45. q̄ nō: qꝛ plus ſibi affert il
lud opus caritatis. ſ. talis receptio bona ſua
cōicādo q̄ꝫ ſibi ſtrahaꝛ ēt quo ad remiſſio
nē pene ſue de fructu bonoꝝ cōicatoꝝ. ꝛ ta
lia bōa ſic cōicata faciēti ea i nullo minus: ſꝫ
magis quo ad augmētū premij in gloria va
lent. Tho. in. 4. ea. di. tenet q̄ nō valent ad
expiationē pene pprie: niſi p mōꝫ meriti de
ꝯgruo. ſ. ex grā: non ex debito. Rō: qꝛ duo
reatus ñ diminuūtur p vnā ſatiſfactionē. que
ei nō adequaꝛ: ſꝫ primū ē verius: qꝛ caritas
opit multitudinē pctōꝝ: ꝛ maior caritas plu
ra pctā. vide de hoc ſ. Satiſfactio. §. 5.

3 Utrum defuncti quoꝝ legata nō exequun
tur plus in purgatorio tardēt. R. vide Exe-
cutor. §. 23.

4 Que ſit ſuffragia q̄ pſūt defūctꝭ. R. Gre. q̄
q̄tuor mōis aie d̄fūctorū ſoluūtur. aut obla
tōibus ſacerdotū: aut p̄cib⁹ ſctōꝝ: aut elȳmis
caroꝝ: aut ieiunijs cognatoꝝ. 13. q. 2. aie. Et
duo primi mōi ſūt magis efficaces iq̄tū fe-
rūꝛ i deū q̄ duo vltimi q ferūꝛ i pximū: niſi
forte p accidēs. i q̄tū. ſ. elȳna īpetrat prima
duo vel vnū eorum vel aliū alia tria.

5 Utꝝ cultus exequiaꝝ valeat defūctꝭ. R. ſꝫ
Rica. i. 4. diſti. 45. ar. 6. q. 1. q̄ ſepultura va
let p accidēs i q̄tū. ſ. iſpiciētes recordaꝛ ꝛ
orāt p eis. vñ dr̄ monumētū q̄ monēs mētē
vt dicit Aug. i. de ciui. dei. Itē valet ſepultu
ra i loco ſacro: qꝛ frequētius orāt pro exiſtē
tibus ap̄ ſc̄ q̄ alibi. Et ecclia gñalr magis p
exiſtētibus i loco ſacro q̄ alibi: ſiue qꝛ com
dāꝛ alicui ſctō rōne cuius ibi elegit ſepul
turā ꝛ ſilia. Alia āt a ſepultura vt ſūt ei⁹ or-
namēta cādele icenſum pāni ꝛ huiuſmodi
ꝯſolationes ſūt viuoꝝ nō ſuffragia mortuo
rum: qꝛ eis pdeſſe nō poſſūt: niſi p accidēs
i q̄tū incitāt ad orādū ꝛ alia bona faciēda
pro defunctꝭ: aut i q̄tū paupes fructū capiūt
vel i quātū ecclia decoraꝛ. ꝛ ſic elȳna cōpu-
tatur. tobie. 12. c.

6 Utrū ſuffragia facta p pluribus tm̄ valeāt
cuilꝫ. ſicē ſi fierēt pro quolꝫ eoꝝ i ſingulari.
R. q̄ cōis opio theologoꝝ i. 4. di. 45. ē q̄ ñ
Fallit hoc i cāu de quo. ſ. §. 2. ꝛ Miſſa. §.
52. ꝛ. 53.

7 Quibus defūctꝭ valēt ſuffragia. dic q̄ ſolū
exiſtentibus i purgatorio ꝛ non alijs. Facit
c. cum Marthe. de cele. miſſarum.

Superbia ē appetitus ppͥe excellētie.

vñ ſupbus dr̄ qui ſup vult videri q̄
ē ſm Iſido. li. ethi. Et ideo ſi ſumaꝛ ſm p
priā ſpēm quā hꝫ ex rōne pprij obiecti ſic
ē ſpāle pctm̄: ꝛ ſic ē iordinatus appetitus p
prie excellētie. Opꝫ ergo actualr ītendens
ppriā excellentiā aliqd iordinate faciat vt
ſit ſpāle pctm̄ ſupbie. Si v̄ō ſumaꝛ ſꝫ quādā
redūdātiā i alia pctā. ſic hēt quādā gñalita-
tem i quātū oia pctā poſſunt oriri ex ea. Et
hoc duplr̄. Prio i quātū alia pctā ordian
tur ad finē ſupbie: qui ē ppria excellētia ad
quā ordiari pōt oē qd qs appetit iordinate
Eſt ſo gñale pctm̄ quātū ad effectū. qꝛ in oi
pctō ē effectus ſupbie. ſ. nō ſubdi legi dei: ſꝫ
quātū ad affectū nō ē gñale pctm̄. vt qñ pce
dit pctm̄ ex ifirmitate l' alia cā. ꝛ iō ē aliqd
pctm̄ quo ad effectū. qd nō ē quo ad affectū
ſicut volēs occidere hoiēꝫ occidit pſem ne
ſciens: ſic quātū ad effectū ē patricida: ſꝫ nō
quātū ad affectū. Hec ex Fracīſco de may.
in ſo ſen. Tertio mō idirecte ꝛ p accidens
. ſ. remouēdo phibens i quātū. ſ. hō p ſuper
biā ꝯtēpnit legē diuinā p quā phibeꝛ a pec
cādo. Et iō Gre. 30. mor. nō ponit eā pctm̄
ſpāle. ſed reginam omnium.

Utꝝ ſit pctm̄ mortale. R. q̄ ſm ſpēꝫ ſuam 1
accipiēdo ex gñe ſuo ē pctm̄ mortale qꝛ pre
ſupponit ꝯtēptū diuine regule ꝛ legis: cui
nō vult ſubici ex amore pprie excellentie ꝯ
ſequēdo. Et hoc veꝝ ē. ſi ſit i deliberatione
volūtatis. Preuaricatō v̄ō diuie legis. aut
i ope. aut i volūtate: qñ puenit ex ignorātia
l' ex ifirmitate. ſic nō ē ſupbia. Qñ v̄ō ē ſolū
ex ꝯtēptu. ſic ē ſupbia. put ē gñale vitium.
Qñ v̄ō ē vt qs ꝯſequaꝛ ppriā excellētiā. ſic
pprie ē ſupbia ꝛ ſpāle pctm̄ mortale rōne
finis.

Quot ſūt ſpēs ſupbie. R. ſꝫ Gre. 23. mor. 2
q̄ q̄tuor. Prima cū bonū qd hꝫ: a ſe extiat
hēre. Secūda cū extiat qd daꝛ ſibi ſupius
a deo pro ſuis meritꝭ dari. Tertia cū ſe iactat
hēre qd nō hꝫ. Quarta cū deſpectis ceteris
ſingularitē appetit videri hēre qd nō habet.
Aduerte tñ ſm Tho. 22. q. 161. q̄ v̄a extiatio
pōt corrūpi duplr̄. Prio i vniuerſali i his
q̄ ad fidē ptinēt: ꝛ hoc p īfidelitatē. Secūdo
i aliquo pticulari eligibili. ꝛ hoc nō facit in
fidelitas. ſꝫ aliud ſicut fornicator extimat p
tpre illo bonū fornicari: ꝛ nō p īfidelitatem
ſed pp delectationē. Iō i vniuerſali dicere
fornicationē eē bonū. vel bonū aliqd hēre
a ſe ꝛ nō a deo l' ſuis meritis. hoc pertinet
ad īfidelitatē. ꝛ eſt mortale pctm̄ īfidelitatis
Sꝫ q̄ aliquis ex iordinato appetitu pprie
excellētie. ita de bonis ſuis glietur: ac ſi ea
a ſe hēret. l' meritꝭ ſuis. h ptinet ad ſupbiam
ꝛ eſt mortale pctm̄. ſi ē i deliberatōe volūta
tis. Nec itelligas q̄ iſte ſpēs ſupbie ꝯſiſtāt i
extiatione: qꝛ cū extimatio ptineat ad rōnē
nō eēt pctm̄. cū pctm̄ ſolū ſit i volūtate prin
cipalr̄. Sꝫ qꝛ qd qs vehementē appetit faci
liter extimat. Iō pctm̄ ſupbie ꝯſiſtit in inor
dinato appetitu pprie excellētie. ex quo fa-
ciliter extimat ſe ea hēre a ſe. vel ſuis meri
tis. vel q̄ plus hꝫ. vel ceteros deſpicit.

Que ſūt eius filie. R. q̄ ſūt ābitio. pſūptō 5

arrogantia.ptinacia.curioſitas.igratitudo.iudiciū temerariū.irriſio.tēptarē deū ⁊ adulacio.De quibus in locis ſuis.

Superſtitio ē viciū ꝯrium religioni.nō qꝛ pluſ exhibeat in cultū diuinū3.ꝙ̄ vera religio:ſed qꝛ exhibet cultū diuinū vel cui nō dꝫ.vel eo mō quo non dꝫ.Vñ ſuperſtitioſi dicti ſunt ſm yſido. li.ethi.eo ꝙ deprecabātur ⁊ imolabāt vt ſui liberi ſupſtites fierent.glo.aūt ad coꝛ.2.dicē ſuperſtitio eſt religio.ſ.modū ſeruata.vbi accipiē methaphoꝛice religio.ſicut qñ dicimus bonus latro.

1 Utrū ſupſtitionū diuerſe ſint ſpēs.℟.ꝙ ſic ſꝫ diuerſa obiecta vel diuerſos fines ſꝫ hec eni actus moꝛales ſpēs ſortiūtur.Unde Pꝛima ſpēs ſupſtitionis ē.cū exhibeē cultus deo cui exhibēdus ē:ſed modo indebito.vt ſi qs coleret deū nūc ſm legis veteris obſeruantiā.Secūda eſt cū cultus diuinus exhibeē cuinō debeē.ſ.creature cuicūqꝫ ⁊ iſta hꝫ multas ſub ſe ſpēs.Nā ſi reuerentiā deo debitā exhibet creaturē ē ydolatria.Si vero hoc facit vt iuſtruaē ab ea ſic ē diuinatio.q̄ demones cōſulit ꝑ aliqua pacta inita tacite vel expꝛeſſe cū eis. Si aūt hoc ſit ꝓ directōnem humanoꝝ actuū.⁊ ſic ē ſupſtitio quarūdā obſeruātiaꝝ.Et hoc dicit Au.2.de doc.xp̄iana.Superſtitioſū eſt iquit qcquid inſtitutū ēab hoībus ad faciēda ⁊ colenda idola ſicut deū creaturā ve aliā.Ecce Pꝛimum.ſubdit vel ad ꝯſultatōes ⁊ pacta quedā ſignoꝝ cū demonibus placita atqꝫ federata.ecce.Secundū.poſt ſubinſert.Ad hoc ergo ptinēt oēs ligature execrabiliū remedioꝝ.quas nō comendat ars medicoꝝ ſeu i ꝑcantationibus ſeu in caracteribus ſuſpendendis atqꝫ ligādis:in qbus oibus ars demonū ē ex quadā peſtifera hominū ⁊ maloꝝ angeloꝝ exoꝛta.Vñ ⁊ cūcta vitāda ſunt xp̄iano ⁊ oio penitus execratiōe repudianda atqꝫ dānanda.26.q.5.nec mirū.⁊ in.c.illud.Pꝛia āt ſpēs ſuperſtitionū ſimpliciter ē peccatū moꝛtale.Secūda vō ſpēſ ſimiliter ē moꝛtale peccatū.⁊ de hac habes ſ.Soꝛs.Sed qñ cōſiſtit ſolū in obſeruatōe quarūdā obſeruātiaꝝ ſic aduerte ꝙ ſolū ē moꝛtale peccatū:qñ duo ꝯcurrūt.Pꝛimū aliqd ſuperſtitioſū.Secūdo ꝙ ſciat ſupſtitioſum foꝛe id ſeruans quacūqꝫ intentione hoc faciat. Secus ſi ignoꝛaret ſuperſtitioſū.qꝛ ſic non eſſet moꝛtale peccatum.

2 Sed q̄ro quō pōt cognoſci ꝙ tale qd ſit ſupſtitioſū.℟.ꝙ cōſiderandū ē.vtrū naturaliter videātur poſſe tales effectus cauſare pro qbus effectibus cauſandis talibus qs vtitur:⁊ ſi ſic nō erūt ſupſtitioſa:lꝫ.n.cās nāles ad inducendū effectus ꝓꝓꝛios adhibere.Si vero nō pñt nāliter cāre tales effectus ꝯſequēs ē ꝙ nō adhibeātur ad hos effectus cāndos vt cāe:ſed tñ vt ſigna:⁊ nō vt ſigna diuina.Sicut ſunt ſacramētalia ſigna.Sed tñ vt ſigna vana ⁊ ſupuacua.⁊ ſic ptinēt ad pacta ſignationū cū demonibꝰ inita.⁊ ſic ſupſtitioſū.Nec obſtat.ꝙ ſicē coꝛpoꝛa nālia ſubdunē coꝛpoꝛibus celeſtibus:ita ⁊ coꝛpoꝛa artificialia vt imagines.ergo ſicut illa.ita ⁊ iſta ſoꝛtiunē aliquas virtutes ex ipꝛeſſione coꝛpoꝛū celeſtiū ad aliquos effectus cāndos.qꝛ.℟.ꝙ nāles virtutes coꝛpoꝛū nāliū cōſequunē ſbales foꝛmas ipſoꝝ quas ſoꝛtiunē ex ipꝛeſſiōe coꝛpoꝛū celeſtiū ⁊ iō ex earūdē ipꝛeſſione foꝛmaꝝ ſoꝛtiūtur quaſdā virtutes actiuas.Sed foꝛme coꝛpoꝛū artificialiū ꝓcedunt ex ꝯceptōe artificis Et iō cū nihil aliud ſint ꝙ̄ cōpoſitō ⁊ oꝛdo vt dī.2.phi nō poſſunt naturalem virtutē hēre ad agen.Et inde ē.ꝙ ex ipꝛeſſione coꝛpoꝛū celeſtiū ſm ꝙ ſunt artificialia nullam ſoꝛtiunē virtutē.ſed tñ ſm māᷓm nālē.Et ſic pꝫ ꝙ.q faciūt ānulū in tali ꝯſtellatione vel ipꝛimūt ymaginē vt valeāt ad febꝛes ⁊ huiꝰmōi ſupſtitioſi ſi.ꝯcoꝛ.Tho.ſa.ſe.q.96.

3 Utrū ars notoꝛia ſit illicita ⁊ ieſſicax.℟.ꝙ ſic.qꝛ illa qbus vtiē nō hñt virtutē cāndi ſciam vt cā:ſed tāꝙ̄ ſigna ſiue qꝛ ieſſicax ē ad ſciam acqrendā:qꝛ cū q̄rat acqrere ſciā nō per modū ꝯnālē hōi.ſ.adinueniēdo vel adiſcendo oꝫ illud expectet a deo.ſicut ſancti hoīes faciūt nō ꝑ vana.ſed ꝑ veꝛ dei cultū aut a diabolo vt faciūt q arte notoꝛia vtūtur:qꝛ per vanas ſupſtitiones.q demones cū nō poſſint illuminare intellectū.iō nūꝙ̄ ſciam poterunt dare.lꝫ aliqñ expꝛimāt aliq documēta ſciarū.⁊ iō moꝛtalr̄ peccant tali arte vtētes.⁊ vt plurimū efficiuntur fatui.

4 Utrū virtus imaginatiua poſſit.imutare coꝛpoꝛa nāliter.℟.Auicena.6.nāliū.c.vlt.ꝙ ſic accipiēdo ymaginatiuā ꝓ ipſis virtutibus iterioꝛibus.vt pꝫ i trabe poſita ſuper aquam.⁊ i terra ⁊ multis alijs exemplis.⁊ ēt ēt eā.qō nō credo.qꝛ nimis extendit eiꝰ virtutē ēt nō intelligas in quacūqꝫ immutatōe ſꝫ in aliqbus alijs impedimentis ſublatis.

5 Utrū faſcinatio ſit poſſibiliſ.℟.ꝙ accipiēdo faſcinatōeꝫ ꝓ illuſōe ſeu ludificatōe ſenſuū ꝑ artē magicā facta.ſic cerni ē ꝙ ē poſſibilis:niſi ꝓhibeaē a deo mediāte miſterio angeloꝝ vel ſanctoꝝ. Si vō accipiaē faſcinatio ꝓ inuidia.⁊ ſic ē ēt poſſibilis.ſicē multiplicitet experiētia docet.Si āt accipiaē ꝓ imutatōe ad malum facta i coꝛpoꝛe alteriuſ ꝑ oculos alterius reſpicietis in eū.ſic ſitē poſſibilis nāliter vt dicit Auicena.vbi.ſ.ſꝫ non in oī coꝛpoꝛe neqꝫ ab oī aſpectu.Uide Rica.i quolꝫ q hāc q̄ōnē foꝛmat.vñ pōt vetula infecta aſpiciēdo puerū ipſum inficerē.

6 Utrū herbe vel armonie hēant vtutē ꝯ demones.℟.ꝙ nō niſi ꝑ accidens.Nā cū actꝰ actiuoꝝ ſint i paciēte diſpoſito.ſo de aīa.Si demon iuenit paſſionē malēconicā intēſioꝛē acrius vexabit eū i quo eſt qñ ē in maioꝛi diſpoſitōe ꝙ̄ qñ ē in minoꝛi.Et ſic cum herbe ⁊ armōie valeāt nāliter ad talē paſſōnē leuādā vel minuēdā.ſic ꝯſequēter valēt ꝯ demonē.vt minus poſſit vexare illū.Sꝫ directe ⁊ ꝓpꝛie nlla herba aut res coꝛpalis pōt agere in puꝝ ſpm̄ nālr̄.Et ſi alr̄ valꝫ.ē potius ex aliqua ſupſtitōe q ꝓhibita eſt.

7 Utrū liceat ſuſpēdere bꝛeuia ad collū.℟ ꝙ ſic ſi.5.cōcurrant.Pꝛimū ꝙ ſint noīa cognita ⁊ nota ñ ignota.Secūdū ꝙ illa noīa aut verba ſint noīa ſācta.puta euāgelij aut ſacre ſcripture aut aliquoꝝ ſanctoꝝ.Tertium ꝙ in eis nō ponātur aliq caracteres ſeu ſigna ꝑter ſignū crucis.Quartū ꝙ nō īnſatur aliqd vanū ſeu falſū.Quītū ꝙ in ſcribēdo ſeu ſuſpēdēdo aut poꝛtādo nō obſeruet aliqd ſupſtitioſū.ſicut qñ credit minus valere ſcripta añ euāgeliū.vel alio die.vel per pueꝝ vginē ⁊ hꝰmōi.alr̄ iſtis ñ ꝯcurrētibuſ ſupſtitioſū ē.vt pꝫ.26.q.6.ñ liceat.⁊.c.ñ obſeruetis.

8 Utrū incantatio ſerpētū ⁊ aīaliū ſit licita.℟.ꝙ ſi in icantatōibus ſerpētū ⁊ ſiliū habeaē reſpectus tñ ad ſacra vba ⁊ ad vtutē diuinā:ñ ē illicitū.Sed qꝛ vt plurimū ſuit illicite obſeruātie circa tales icātatōes.⁊ ꝑ demones ſoꝛtiūē effectū iō reꝓbantur.

9 Utrū carminatrices ⁊ carminatoꝛes qui carmināt infirmos aut pueros peccēt moꝛtaliter.℟.ſi nihil ſupſtitioſū dicūt aut docēt aut faciūt:ſꝫ tñ vtūtur licitis ꝑcibus ⁊ adiurationibus.ſicut ꝑ paſſionē ⁊ crucē ⁊ ſilia nō ē peccatū.ſed nō debēt ꝯſuli:niſi diſcreꝗ ꝑſonis ⁊ religioſis:qꝛ cōit̄ ſupſtitōes immiſcēt

10 Quid de illis q dicūt miſſā ꝯ moꝛtuis.ꝑ viuis vt moꝛiātur.℟.ꝙ peccāt moꝛtaliter.26.q.5.qcūqꝫ.Et idē dic de exuentibus altaria.aut opientibus ymagines ſanctoꝝ.vt in.d.c.qcūqꝫ.Similiter de dicentibus pſalmos aliquos ad hoc.

11 Utrū colligentes aliquas herbas:vanas obſeruatōes faciētes peccēt moꝛtaliter.℟.ꝙ ſic ſi ſcīētes ſupſtitioſū eē faciūt.vt pꝫ.26 q.5.c.nō lꝫ.⁊.q.6.non liceat.

Quid de obſeruatōnibus vanoꝝ ad ꝑcognoſcēda ifoꝛtunia ⁊ huiuſmodi.℟.ꝙ oīa ꝓhibita ſunt:qꝛ ſūt ſigna ex vanitate homīnū cooperāte diabolo.Nā cū in huiuſmōi a pꝛincipio aliqd veri euenit a caſu iceperūt hoīes aīum i his applicare.Et iō diabolus multa facit euenire i talibus.vt hoīes curioſioꝛes ſiant in talibus ⁊ laqueis erroꝝ implicentur.vt dicit.Aug.pꝛio de doc.xp̄iana ⁊ nō.in.c.ſciendū.26.q.4. 12

Utrū ſciēs maleficiū poſſit ſine peccato illud ſoluere.℟.Petrus aureo.i.4.di.34.q.2.ꝙ per aliud maleficiū fieri ñ pōt ſine peccato iſidelitatis. Si tñ quis eſſet actu diſpoſitus ad faciēn maleficiū pōt aliqs vti eo:qꝛ lꝫ malo alterius vti ad bonum ſuum.ſicē dicē Aug.de iuramēto iſidelis iurātis i noīe dei ſui.Vñ lꝫ qs ñ poſſit inducē aliquē ad aliqd maleficiū faciēdū:tñ ſi ē aliqs diſpoſitus actualiter facere aliqd maleficiū vt aliud dſtruat poſſum illo vti ad bonū meū.Pōt etiaꝫ tolli ꝑ dſtructōeꝫ maleficij.ſi ſcitur:quia eo deſtructo demon ñ amplius fatigaret.qꝛ ex pacto nō aſſiſtit.niſi ꝙ̄diu durat tale ſignū.Vñ dicit Scotꝰ eadē di.ꝙ nedū non ē peccatū.imo meritoꝛiū deſtruere opera diaboli:nec i hoc ē infidelitas aliqua:qꝛ deſtruēs ñ acqeſcit operibus diaboli.ſꝫ credit dmonem poſſe vexare.⁊ velle fatigare.dū tale ſignum durat:⁊ deſtructio ſigni talis iponit ſinem vexationi.Pōt ēt deſtruere qs maleficia per ſacramenta.adiurationes.diuinas oꝛationes ⁊ huiuſmodi meritoꝛia. 13

Utrū credētes ſe cum alijs nocturnis hoꝛis eqtare.⁊ vbicūqꝫ voluerit ſubito poſſe trāſire.aut i aliā ſpēm creaturam poſſe mutari peccēt moꝛtalr̄.℟.ꝙ ſic.poſtꝙ̄ ſup talibus audierunt veritatē.⁊ ſūt iſideli deterioꝛes.26.q.5.epi.Secus ſi ex ſimplicitate añ informationem de veritate. 14

Quid de obſuatōe lune aut dieꝝ.℟.Archi.i.c.ſi quis clicus.26.q.5.ꝙ ſi quis obſuet ad pꝛecognoſcendos futuros euentꝰ foꝛtuitos.vel ēt ad pꝛecognoſcendum futura opera hominum per certitudinem.ſic illicitum eſt ⁊ ars demonum. Si vero qs vtatur tali obſuatione.vel alia conſideratione aſtroꝝ ad pꝛecognoſcendū futura q̄ ex celeſtibꝰ cauſanē.puta.ſiccitates pluuias ⁊ huiꝰmōi.ſic nō ē pctm̄:qñ dubiū non eſt.quin res circa lunarē globū conſtitute per ſupꝛioꝛa regātur immutenē ⁊ ꝓcurenē.⁊.qō dicē Aug.in.c.non obſeruetis.26.q.6.intelligitur ſecundum pꝛimum modum:non ſecundum ſm. 15

Suſpenſio de qua hic loquoꝛ eſt q̄dā eccleſiaſtica cenſura qua interdicitur aliq̄ꝺ offiñ vel exercitiū cōpetens certe pſone eccleſiaſtice aliqñ a iure aliqñ a iudice ꝓlata. elicitur ex glo. i. c. ad reprimēdā de offō oꝛdi. ⁊ in cle. cupientes de penis.

1 In qbus caſibus a iure icurrit aliqua ſuſpēſio. Ꝛ. lʒ glo. i. d. cle. cupiētes multos numeret: tñ ego ſm paruitatē ingenij mei ad. 37. caſus reduco qui ptinēt ad ſuſpenſionē maioꝛē que pꝛopꝛie dr̄ ſuſpenſio. quoꝛum.

2 Pꝛimus ponit i. c. vlt. 18. di. Ubi epus eſt ſuſpēſus duobus mēſibus ab offō. ſi poſt ꝓuintiale cōciliū celebꝛatū infra ſex mēſes ñ cōuocat oēs abbates pſbr̄os ⁊ clericos. ⁊ ñ refert eis oia acta concilij.

3 Secundus ponit in. c. nullus. 55. di. Ubi ep̄s ipo iure ſuſpēditur p āñū a celebꝛatiōe miſſe ſi oꝛdinat ſolēniter penitētē ſcienter.

4 Tertius ponit i. c. 1. ⁊. 2. 74. di. vbi ep̄s ſuſpēdit p annū a celebꝛatōne miſſe ſi oꝛdinat aliquē inuitū de quo dic. vt. ſ. Oꝛdo. 3. §. 24.

5 Quartus ponit. 32. di. c. nullus. ⁊. 15. q. 8. ſciſcitantibus. Ubi clerici notoꝛij cōcubinarij ſūt ſuſpēſi de q̄ dic. vt. ſ. Cōcubiari⁹. §. 2.

6 Quintus ponit. 58. di. c. fi. vbi ep̄s q oꝛdinat monacū ſine licētia abbatis ē ſuſpēſus a cōione alioꝝ a ſua dioceſi. aliq dicunt ab alijs epiſcopis.

7 Sextus ponit in. c. nihil ē ⁊ i. c. cū in cūctis de elec. Ubi clericus q elegit indignum q̄tū ad etatē. legitimitatē ſciam. ⁊ moꝛes electōe actiua pꝛo illa vice ē pꝛiuatus. ⁊ a beneficijs eccleſie p triēniū ē ſuſpēſus. Ep̄us vero q facit vel pmittit fieri pꝛo illa vice pꝛiuatus ē ptāte cōferēdi beneficiū illud: ſi ad eū ptinet ipſius collatio. ⁊ dʒ ſuſpendi a perceptione pꝛopꝛij beneficij.

8 Septimus ponit in. c. qſqs de elect. Ubi clericus ꝯſentiēs electōi de ſe facte p ptāt ſecularis abuſū fit ineligibilis. ⁊ eligentes pꝛia vice ſūt ſuſpēſi electionis ptāte.

9 Octauus ponitur in diuerſis capitulis ⁊ titulis circa oꝛdīatos: vel ex̄ tpa: vel ab ep̄o qui reſignauit: vel a nō ſuo aut de eius licentia. vel ab excōicato degradato ſuſpenſo ⁊ hu͛modi ꝺ qbus dic. vt. ſ. Oꝛdo. 2. §. 1. ⁊ Oꝛdo. 3. §. 13. ⁊ Oꝛdo. 4. §. 4. ⁊ Oꝛdo. 6. §. 3.

10 Nonus ponit circa oꝛdinātes añ tpa vel illiteratos vel nō ſubditos. De qbus dic. vt ſ. in pꝛecedenti cāu.

11 Decimus ponit i. c. quoꝛidā de ſolu. Ubi ſuſpēſus ē ab adminiſtratōe ſpūalium qui libꝫ grauās eccleſiā ſibi cōmiſſam pꝛo debitis alienis: aut lr̄as ſiue ſigillū concedens quibus poſſint eccleſie obligari. Uerū ē ꝙ non ligat hec ſuſpenſio: niſi inferioꝛes ep̄is ſm Jo. in glo. ibidē. ⁊ ꝙ per ep̄m ēt pōt relaxari: ſed nō dʒ facere niſi pꝛius ſit ſatiſfactū indemnitati eccleſie. c. cum olim de verbo. ſigni.

12 Undecimus ponitur in. c. 1. de clericis pugnantibus in duello. Ubi clericus duellum ſuſcipiens vel alteri offerens ſuſpenſus eſt: poterit tamen ep̄s cū eo diſpēſare: ſi moꝛs vel mutilatio non ſit ſecuta.

13 Duodecimus ponit in. c. pꝛouida de ele. li. 6. Ubi ſuſpendūtur quicunqꝫ iudices per annū continuū ab ep̄oꝛum confirmatione. ⁊ conſecratione q ſe intromittūt de cognitione negotioꝛum in cauſis electionuʒ ep̄atuum: qñ antea ad papā eſt appellatū. Aut qui confirmationē aut conſecrationē contulerunt electis poſt talem appellationē. Et ſi ſolū confirmatōnē cōferūt ſunt ſuſpenſi ab eatñ. Si confirmationem ⁊ conſecrationeʒ. ſic ſunt ab vtraqꝫ ſuſpenſi. Similiter ſi partibus recedentibus ab appellatōe eam conferat: niſi pꝛius iquirat ſi partes aliqua prauitate interueniente receſſerunt a dicta appellatione.

14 Tertiuſdecimus ponitur in. c. tanta de exceſ. ꝑla. contra non ſeruantes interdictū. de quo dic. vt. ſ. Interdictum. 7. §. 7.

15 Quartuſdecimus ponitur in. c. ſacro. de ſen. exco. Ubi ſuſpenditur p menſem ab ingreſſu eccleſie pꝛoferens ſñiam excōicationis: niſi pꝛemiſſa canonica monitione coꝛā ydoneis teſtibus.

16 Quintuſdecimus ponitur in. c. cum medicinalis de ſen. exco. li. 6. Ubi ſuſpenditur p menſem ab ingreſſu eccleſie ⁊ a diuinis officijs ferens ſñiam excōicationis interdicti vel ſuſpenſionis non in ſcriptis. Idem eſt. ſi non conſcribat cauſam ſententie. Idem etiam eſt ſi requiſitus non tradat infra menſem exemplum ſcripture. De quo dic. vt. ſ. Excōicatio ſecundo. §. 2.

17 Sextuſdecimus ponitur in. c. q᷑ ſepe de elec. li. 6. Ubi ſuſpenduntur ab officijs ⁊ a quibuſcunqꝫ beneficijs conuentus capitula collegia aut ſingulares perſone infraſcriptarū eccleſiarum qui decēdente pꝛelato alicuius eccleſie cathedralis vel regularis l' collegiate bona ab eo dimiſſa: vel vacatiōis tempoꝛe obuenientia occupant. ⁊ hec q̄ꝫdiu ea nō reſtituant: vel eccleſie aut ſucceſſoꝛi. non obſtante quacunqꝫ conſuetudine pꝛiuilegio aut ſtatuto: ⁊ in clementina ſtatutum de elec. declaratur id hēre locū in oi emolumēto. ⁊ intellige qñ pꝛelatus pꝛicipalis decedit vide. ſ. Beneficium. §. 40.

18 Decim⁹ ſeptim⁹ pōitur i. c. hac ꝯſtitutōe de offō dele. li. 6. vbi cōſeruatoꝛ ſuſpēditur p vnū ānum ab offō ſi ſciēter intromittit ſe ꝺ alijs ꝙ de māifeſtis de quo dic. vt. ſ. conſeruatoꝛ. §. 1.

19 Decim⁹ octauus pōit i. c. hoc ꝯſultiſſimo de re. ecc. ñ alie. li. 6. vbi ꝑlati ſubmittentes bōa eccleſiaꝝ ſeu iura ſine ꝯſenſu ſui capli. ⁊ ſedis aplice lnia. laicis: ſūt ſuſpēſi p triēnium ab offō. i. executōe officij ⁊ ab adminiſtratōe. ſ. tpalium ſm Jo. an. Itē clerici. q hoc ſciētes nō denūtiāt ſuperioꝛi ſūt ſuſpēſi per triēnium a pceptōe bñficioꝛum illius eccleſie. Quid aūt requirat vt hec ſuſpēſio incurrat: dicꝙ illa q̄ requirūtur vt laici ſint excōmunicati qui vi aut metu id exigūt ab eccleſiaſticis. De quo excōicatio. 7. caſu. 21.

20 Decim⁹ non⁹ pōitur i. c. cū eterni de ſē. ⁊ re iudica. li. 6. Ubi ſuſpēditur p ānuꝫ ab offō iudex eccleſiaſticus oꝛdinarius vel delegatus q ꝯ iuſticiā ⁊ ꝯſciam in grauamen ꝑtis alterius i iudicio qdꝙ faciēs p gr̄aꝫ vl' ſoꝛdes. Sed hoc ñ hʒ locum i arbitro ſm Ber. Nō limitat Jo. an. verū niſi ſuccedat i locū oꝛdinarij vel delegati de offō dele. c. vno delegatoꝝ. ⁊ eadē rōe nec in auditoꝛ.

21 Uigeſim⁹ pōitur i. c. pñti de offō oꝛdi. li. 6. Ubi epi ⁊ ſuperioꝛes ſuſpēdūtur ab igreſſu eccleſie inferioꝛes vero ab offō ⁊ bñficio q in ſubiectis ſibi dignitatibus pſonatibus pꝛioꝛatibus vel eccleſijs bōa in ipſis inuēta poſt moꝛtē rectoꝛis caꝝ: vl' tpe vacatōis obueniētia quoq̄ mō occupāt ⁊ tādiu dōec reſtituerint occupata: niſi ex ſpāli pꝛiuilegio aut ꝯſuetudine pſcripta eis ꝯueniāt. Et aduerte ꝙ hoc loquit de alijs bonis ab his ꝺ qbus i. c. q᷑ ſepe de elec. li. 6. de qb⁹. ſ. §. 17.

22 Uigeſim⁹ pꝛim⁹ pōitur i. c. exigit de cēſi. li. 6. Ubi epi ⁊ ſuperioꝛes ſuſpēdūtur ab igreſſu eccleſie i'erioꝛes ab offō ⁊ bñficio q viſitātes exigūt pecuniā l' munera l' a nō viſitatis recipiūt ꝓcuratiōem de quo dic. vt. ſ. viſitatio. §. 3.

23 Uigeſim⁹ ſcd̄s pōit i. c. vſuraꝝ ꝺ vſu. li. 6. Ubi ſuſpēdit epi ⁊ maioꝛes q vſurarijs māifeſtis nō oīnīdi q̄cūqꝫ titl'o ꝯcedūt domos ad fenus exercēdum donec eos expellant.

24 Uigeſim⁹ terti⁹ ē i. c. ep̄oꝛum de pꝛiuile. li. 6. Ubi interdicit ingreſſus eccleſie illis q celebꝛāt pñtibus excōicatis publice vel interdictis. aut eos recipiūt ad ſacra eccleſiaſtica vel ſepulturā ⁊ tādiu donec ad arbitriū excōicatoꝛis ſatiſfecerit cōpetēter. Et ſi hoc interdicto durāte diuīs ſe igerāt i ecclia i ſuo agentes offō ſicut pꝛius efficiūtur irregulares. c. is cui de ſen. exco. li. 6. Et lʒ Archi. hic limitet iſtud ad excōicatū ab hoie ꝑ͛ verbū donec arbitrio eius cuius ſñiam. Tñ Jo. de ſāto. quē ſeqtur Gemi. ibidē itelligit de ſen. iur̄. Et ſic illud verbū cuius ſñiam. ſ. ſi ē iur̄. conditoꝛis. ſi hōis. hōis. Sil'e hēs i c. nup de ſen. exco. Et ſic tenet Jo. an. vt recitat Gemi. ibidē arguit ꝙ ꝑdicta pena ſoluꝫ hʒ locū quo ad exēptos nō quo ad clicos ñ exēptos. ⁊ poſſꝫ tñri p⁹ ſcdm: lʒ añ ſcdm ſit tenendū ꝙ etiam ligat non exemptos.

25 Uigeſim⁹ quart⁹ pōit i. c. ſtatuim⁹ ꝺ ele. li. 6. vbi ſuſpēdit triēnio a bñficijs q ꝺfecerit i ꝓbatōne eius qꝺ obiecerit ꝯ pſonam electi ad aliquā dignitatē l' pſōatū ad q̄ bñficia ſi ſe igeſſit. . j⁹. illō tp̄s ppetuo ꝑuat⁹ ē: niſi manifeſtiſſic ꝯſtet ꝙ calumnioſe ñ egerit. Intellige in beneficijs que habet in illa ecclia pꝛo qua electio celebꝛat. c. ſi cōpꝛomiſſari⁹ de elec. li. 6.

26 Uigeſim⁹ quint⁹ pōit i. c. cupiētes d e ele. de qua ſupꝛa. Electio. §. 9.

27 Uigeſim⁹ ſext⁹ ē i. c. ſi cōpꝛomiſſarius ꝺ elec. li. 6. Ubi eadē ſuſpēſio iponit compꝛomiſſario ſi eligit ſciēter indignū. niſi cōpꝛomittētes illud habuerint ratum.

28 Uigeſim⁹ ſeptim⁹ ē i. c. ſolet ꝺ ſen. exco. li. 6. vbi ſuſpēſus ē ab oi actu legitio excōicatus maioꝛi excōicatione.

29 Uigeſim⁹ octau⁹ pōitur i. c. ñ ſolū. ⁊ i. c. ꝯſtitōem de regula. li. 6. Ubi ſuſpēdunt a receptōe quoꝛūlʒ ad ꝓfeſſōem mēdicātiū oꝛdinū fr̄es. qui aliquē añ ānū pꝛobatōnis cōpletū recipiunt ad pꝛofeſſionem.

30 Uigeſim⁹ non⁹ ponit in cle. qm̄ de vi. ⁊ hone. cle. de qua. ſ. clericus. 4. §. 2. ꝯ clericos virgatis veſtibus vtentes.

31 Trigeſim⁹ pōitur i cle. 1. de re. ecc. ñ alie. vbi ſuſpēdit ab offō qlʒ religioſus pſidens monaſterio ꝓzatui ecclie ſeu adminiſtratōni cuilibet ſi iura Reddit⁹. vel poſſeſſōes eiuſdē alicui ad vitā ſeu ad certū tp̄us ꝯcedit q̄uis titulo niſi neceſſitas aut vtilitas id expoſcat monaſterij vel eccleſie: ⁊ tunc cū cōſēſu ꝯuētus ſi hʒ. Aut ſi nō hʒ ſui ꝑlati. Hoc tñ nō extēdit ad locatōes ⁊ vēditōes fructuuꝫ ad modicū tempus vt ibidem.

32 Trigeſim⁹ pꝛim⁹ ponit i cle. religioſi de deci. Ubi ſuſpēdūtur religioſi hñtes adminiſtratōes vel bñficia ab officijs ⁊ adminiſtrationibus qui noualiū aut decimaliū aut decimarum debitaruꝫ faciunt fraudē: ſi requi

ſiſti.ī.mēſem nō deſtiterint vel non ſatiſfecerint vſurpatis infra duos menſes. ⁊ tādiu donec ſatiſfecerint.

33 Tregeſimuſſecundꝰ ponitur in Cle.cupientes de pe.vbi ſuſpendūtur ab offō predi canonis omnes religioſi exceptis illis qui decimas recipiūt:q poſtꝙ fuerint requiſiti per rectores eccleſiarū ſcienter omiſerint facere ꝯſcientiaȝ confitentibus de decimis ſoluēdiſ ⁊ h̄ ꝙdiu n̄ fecerint ſi comoditatez habuerint.

34 Trigeſimꝰtertiꝰ pōit i cle.i.de ſta.mo.Ubi ſuſpēdit a bn̄ficio ꝑ collatōe abbas ꝉ ꝓor n̄ hn̄s abbatē ꝓꝓriū.aliꝰ ꝩo ab admiſtratōe ſi quā hȝ ꝙ ſi n̄ hȝ ihilitat ad hn̄dū bn̄ficiū ⁊ admiſtratōez. ⁊ hoc ꝑ ānū ſi ſotulares n̄ corrigiatos ⁊ altos vꝉ capucia n̄ fixa portare ꝓſūpſit. Itē ſm ꝓmiſſā ꝑſonaꝝ diſtictōem ꝓfatas penas ſuſpēſōis ⁊ ihilitatōis ꝑ biēniū ipſo facto icurrūt:ſi venatōi aut aucupatiōi clāoroſe.ꝉ alꝰ cū canibus aut auibꝰ ex ꝓpoſito iterfuerit. ⁊ loqꝉ de mōacis nigris. ⁊ collatio ptinet ad ꝓorē clauſtralē cū ꝯſilio ⁊ ꝯſēſu maioris ptis capli ſeu ꝯuētꝰ:durāte tpe ſuſpenſionis abbatis:vel prioris vt ibi.

35 Trigeſimuſquartꝰ pōit i cle.cū ſit. de magrīs.Ubi ſuſpēdunt qlȝ ēt epi ⁊ ſuꝑiores ꝑ ſex mēſes ſequētes a collatōe magiſterij ſeu doctoratꝰ q aliquē ꝓmouerūt ad tale offīm niſi ꝓus recepto iuramēto ꝙ vltra tria milia turonenſiū argēteoꝝ i tali doctorationis ſolemnitate non expendet.

36 Trigeſimꝰqntꝰ pōit i cle.multoꝝ de ꝑſ. Ubi ſuſpēdunt epi ꝑ triēniū ab offō ſi odij. gr̄e aut amōis ꝉ ꝯmodi tpalꝭ obtētu ꝯ iuſtiaȝ ⁊ ꝯſciam omiſerit ꝓcedē i crie hr̄ſis ꝯ quē ꝙ vbi fuerat ꝓcedēdū aut obtētu eodē prauitatē ipſam vel impedimētū ſui offitij iponendo quoquo modo vexauerint aliquez.

37 Trigeſimꝰſextus pōit i cle.religioſi de ꝓui.Ubi ſuſpēdūt religioſi q ex admiſtratōe eucharīſtie.ex̄me uctōis.ꝉ ſolēnizatōne mr̄i mōij:aut ꝗcūꝗ abſolutōe idebita aliqd acq̄ſiert:niſi pꝰꝙ fuerit reqſiti ī.mēſē reſtituerint donec ſatiſfecerint.

38 Trigeſimꝰſeptius pōit i.c.qr i oībꝰ ꝺ vſu. Ubi clerici ſuſpēdūt ipſo fcō ab officij executōe ſm Pa.ibidē q recipiūt ad cōionē ꝉ oblatōez altaris manifeſtos vſurarios. ⁊ tādiu donec ad arbitrium epi ſatiſfecerint.

39 Eſt ⁊ alia ſuſpēſio q̄ dꝛ mioꝛ.Hāc icurrit qs ex duobꝰ pꝛio ex quocūꝗ mortali pcō i quo qs exiſtēs anꝙ peniteat ē ſuſpēſuſ ab oi ſacroꝝ pticipatōe vt i.c.q̄ſiui de coha. cle. ⁊ mul. Scdo ex pticipatōe cū excōicatis in quo icidūt minorē excōicatiōez. Iſti tn̄ ſi ſic ſuſpēſi celebrēt nō efficiuntur irregulares. vt in.c.ſi celebrat de cle.ex.mi.

40 Eſt ⁊ alia ſuſpēſio qua qs ē ſuſpēſus quo ad alios:ſȝ nō quo ad ſe q̄ ꝓprie ſuſpēſio n̄ pōt dici. ⁊ iſta ligant clerici ꝑegrini.vt i.c.i. ⁊.3.de cle.ꝑegri. Nam tales n̄ pn̄t celebraꝛ i publico anꝙ fidē certā fecerit de eoꝝ ordinatōe:ſȝ bn̄ i ſecreto.vt i.d.c.3.Si tn̄ celebrarēt n̄ cēnt irrglarꝭ.vt nō.pa.i.d.c.ſi celebrat

41 Nullus epus aut ſuꝑior icurrit ſniam iterdicti vel ſuſpēſionis ipoſitā a iure vel a iudice:niſi de eis fiat ſpecialis ⁊ expſſa mentio c.qr periculoſum de ſen.exco.li.6.

Suſpenſō.ij. quo ad ꝓlatōz

Sciēdū ꝙ dȝ fieri i ſcriptis mōitōe ꝓmiſſa ⁊ ceteris ſicˀ excōicatio.Et iō qȝ dixi de ſnia.excōicatōis.ꝭ.Excōicatio ꝩo dic de ꝓlatione ſuſpenſionis vel interdicti. vt pȝ in.c.i.de ſen.exco.li.6.

Utrū appellatō ſuſpēdat iterdictū ꝉ ſuſpēſionē ſicˀ excōicatōez. R.ꝙ ſic ſi ꝓcedat.vt i c.ad h̄ qm̄ de appel.a ꝯrio.Si tn̄ appellatō fieret ēt poſt ſuſpēſōem a tpalibus vt puta. ab igreſſu domꝰ vinee ⁊ hꝰmōi.vel i iterdicto ignis ꝉ aq̄ ⁊ hꝰmōi.bn̄ appellatio pꝰſeq̄ns ſuſpēderet eā.l.n̄ tm̄.ff.de appel. niſi caſus cēt i quo ꝯdn̄ati publice itereſſet ſtati pūiri l.ꝯſtōnes.ff.ꝺ appel.Ex quo pȝ ꝙ ſuſpēſōȝ a bn̄ficio ab offō vel ab igreſſu eccl̄ie n̄ tollit appellatio ſeq̄ns.qr ſpūalia ſūt.Et ſic intelligē Inno.i.d.c.ad h̄ qm̄.Secꝰ ſi ſuſpēſō ē a pceptōe fructuū bn̄ficij q̄ tpalis ē:ꝉ a ꝓbēda:qr appellatio bn̄ ſuſpēdit ēt pꝰ iterpoſita Secꝰ ſi ſuſpēderet qs a canonica. qr ſpūalꝭ ē.Jo.An.tn̄ i.c.iſ cui de ſē.exco.li.6.tȝ ꝙ ēt tollit appellatio ſequēs ſuſpēſōez a bn̄ficio. Et illud qȝ dꝛ n̄ ſuſpēdere appellatōȝ ſeq̄ntē iterdcm̄ ꝉ ſuſpēſōez dicˀ hēre locū i mere ſpūalibus per que ligatur anima.

2 Quid ſi ſnia ſuſpēſiōis aut iterdicti ferat ſub ꝯdictōe.R.nō ligabit dōec extet ꝯditō. Et breuiter qȝ dꝛ de excōicatōe dic ꝺ ſuſpēſione ſm Jo.an.in.c.lȝ de ſen.exco.li.6.cū eadem quaſi ſit ratio.

5 Quis pōt ſuſpēdē ꝉ iterdicē.R.ꝙ q pōt excōicare ⁊ ecꝯrio.Silr qui pōt excōicari pōt ſuſpēdi ꝉ iterdici.Et q pōt ꝑ cēſurā eccl̄iaſticā cogere pōt hec tria facere.ſ. excōicare ſuſpēdere ⁊ iterdicere:q̄ tria intelligūt noie cenſure eccl̄iaſtice.c.querēti de ꝩbo.ſigni.

Suſpenſio iij. quo ad

penā.Doc.ſatis itricate loquūtur ſuis Pa.i.c.cum dilectus de ꝯſue. ⁊ i.c. ſi celebrat de cle.exco.mi.clarius dixerit nihilominus tu vt clarius capias.

1 Advīe pꝛio ⁊ diſtigue ſic.Quedā ſuſpēſō ē a iurꝛ vt i caibꝰ ſuꝑ pōitꝭ:q̄dā ab hoie.Et hac ē a iurꝛ vt i caibꝰ ſuꝑ pōitꝭ:q̄dā ab hoie.Et hanī ſuſpēſionū q̄ua ē ab aliquo q ꝓpe ē actꝰ alicuꝰ ordiſ.puta a celebratōe ab offō ab ordine ⁊ hꝰmōi:q̄dā ab alijs actibꝰ q n̄ ptinēt ad aliquē ordinē.Si ſuſpēſio ſit ab actibus alicuꝰ ordis ſic.aut talꝭ ſuſpēſio ē cū tali modificatōe.ſ.quouſꝗ ſatiſfecerit ꝉ penituerit. Et ſic ſi ē a iurꝛ.vt.16.20.21.22.23.31.32.36.37. ⁊ ſic ſm Archi. ⁊ nō.Gēi. i.d.c.qr ſepe.n̄ efficiūt irregulares ſi celebrēt ꝉ exerceāt actu ordi deputatū:qr ſȝ eū illi potꝰ vident a deo ſuſpēſi ꝙ a iure.Si ꝩo talꝭ ſuſpēſio ſit a iudice ſic erūt irregulares.ꝯrrū tn̄ tȝ gl. i.d. c.pm̄ ꝙ ēt ſuſpēſi a iure tali mō ſunt irreglares.cꝰ opionē tenērē an̄ ſcm̄.ſȝ pꝰſcm̄ illā Archi.Si ꝩo dcā ſuſpēſō n̄ ſit cū tali modificatōe.ſiue ſit a iure ꝉ a iudice efficiūt irreglarꝭs exercētes actū alicꝰ ordis.vt i.c.i.ꝺ ſē.ex.li. 6. ⁊ i.c.i.ꝺ ſnia ⁊ re.iu.li.6.Si āt dcā ſuſpēſio nō ſit circa ea q̄ ptinēt ad actꝰ ordinūꝰ:ſȝ circa alia ab ipis ſic n̄ cēnt irreglares,eā nō ſuātes.ſȝ alio mō ꝺbēt puniri. Et dcā duo c.loquūt ꝓpe.qn̄ exercet aliqȝ ꝺputatū certo ordini.vt nō.in dictis.c.cū dilectus. ⁊.c. ſi celebrat ⁊ in.d.Cle.cupientes.

1 Et advīe ꝩo ꝙ ē q̄dā ſuſpēſio ab actibꝰ ordinū q̄ fit a ꝓlatis ꝉ a iure de q̄ dic vt dixi h̄ ſ.Quedā q̄ fit a ꝯfeſſoribꝰ ad certū tpꝰ ꝉ ēt ſimplꝛ ⁊ talꝭ n̄ iducē irregularitatē.lȝ n̄ ſuetꝉ ſȝ Jo.an.i.c.is q ꝺ ſē.ex.li.6.qr n̄ iucīt iurꝛ expreſſum.

3 Advīe tertio ꝙ vt pȝ ex ſuꝑdictꝭ i tiꝰ.Suſpēſio pꝛio.Suſpēſio multiplꝛ ipōit.Et nō. glo.i.d.cle.cupiētes.Et iō vt ſcias qn̄ ꝯcerit actū ordinū explanabo.Aliq̄n.n.qs ſuſpēdit a pōtificalibꝰ ſolū: ⁊ ſic ſi celebrat ēt i pōtificalibꝰ n̄ efficit irregularis ſȝ Ho. ⁊ ꝩꝩ.durādi:qr n̄ ſūt de ſb̄a ordis ꝉ officij qr ſin̄ ipis qȝlȝ offīm pōt celebrari.Ego tn̄ tenendo ꝙ epatꝰ ſit ordo.vt cōiꝉ tenēt cāoniſte credo ꝙ ſi celebrat i pōtificalibꝰ:ꝉ exeqꝉ aliqd qȝ ad ordinē epatꝰ ptineat efficit irreglaris.Secꝰ exercēdo iurꝭdictōalia.qr illa ſt ſeꝑata ab his q̄ ſūt ordis epalꝭ.Et iō eps ſuſpēſus a pōtificalibꝰ n̄ ē ſuſpēſꝰ a iurꝭdictōalibꝰ.vt nō. Pa. i.d.c.cū dilectꝰ.Aliq̄n ſuſpēdit a ſacramētoꝝ ꝑceptōe ꝉ pticipatōe. ⁊ ſic ſilr n̄ ē irregularis ſi ꝯ faciat.vt i.c.ſi celebrat de cle.ex.mi.qr pticipatꝛ n̄ ē ordis ꝉ officij:qr laici ēt pticipāt ſȝ Inno.i.c.i.de ſē.ex.li.6.Idē tȝ Ho.Aliq̄n ſuſpēdit a collatōe ſacramētoꝝ. ⁊ ſic ſilr lȝ ꝯferat n̄ ē irrgularis:qr ſine ſolēnitate ꝯferūt etiam ſacramenta a laicis ſecundum Innocen.in dicto.c.primo. ⁊ Hoſtien.ibidez Limito verum quando confert ſacramenta:non vt tanquam habens ordinem: ſed ſimpliciter ſicˀ ⁊ laicus.Aliq̄n ſuſpendit qs ab ordine ſubdiaconi: ⁊ ſic ſi exercet offīm diaconi ꝉ pſbri erit irregularis.Secꝰ ſi ab ordine pſbri eēt ſuſpēſus:qr poſſet exercē offīm iferioꝝ ordinū.c.ſignificauit ꝺ cor.viti.Sȝ ſuſpēſꝰ ab offō ſacerdotij ſeu ſacerdotalibꝰ ē ſuſpēſus ab epalibus:ſȝ n̄ ecꝯrio. Silr ſuſpēſus a collatōe ordinū ſimplꝛ ē ſuſpēſus a collatōe cuiꝰlibȝ ordis.Sȝ ſuſpēſus a collatōe ſacerdotij n̄ ē ſuſpēſus a collatōe ordis iferioris.Sȝ ſuſpēſus ab iferiori itelligit ſuſpēſus a collatōe ſuꝑioris ordis ſm Ho.i.c. dilectꝰ ſilrꝰ ꝺ tēpo.ordi.Et iō efficiūt irregulares ſi ꝯ faciūt.Aliq̄n ſuſpēdit ab offō. ⁊ ſic ſuſpēſus ē a pōtificalibus ēt.Jō ſi ordinat ꝉ celebrat efficit irregularis.Nā ſuſpēſus ab offō idē ē ſicˀ de ſuſpēſo ab ordine. ⁊ talis ē ſuſpenſus ab oibus q̄ fundāt in ordine.ſm Pa.in.c.cū dilectus de cōſue.Et iō erit ſuſpenſus a iuriſdictōe ſpūali ſm cōem opionē.lȝ glo.i.c.ſi celebrat de cle.exco.mi.teneat ꝯrriū ⁊ male ſm Pa.ibidē.Rō.qr remota executōe fūdamēti.remouetur ⁊ acceſſorium.qȝ ē iuriſdictio.nec obſtat.c.dilecta de ma. ⁊ obe.vbi abbatiſſa q̄ nō hȝ ordinē:tn̄ ꝯfert beneficia qȝ eſt iuriſdictionis: qr illȝ conceditur ſibi ratione religionis: ſed non religioſo non datur iuriſdictio ſpiritualis:niſi ratione ordinis:nō tamen credo incurrat irregularitatem ſi ea que ſunt iuriſdictionis exercerꝫ.ar.d.c.i.de ſen.exco.li.6.Itez nō glo.in.c.quia ſepe de elec.li. 6. ⁊ in.c.preſenti de officio ordi.li.6.ꝙ ſuſpenſus ab officio ipo facto ſuſpenſus eſt ab omnibus beneficijs.ſed non econtrario.Sed glo.in.d. Cle.cupientes ſic concordat. vt ſuſpenſus pro leui cauſa puta. facto ex quo imminet ſcandalum de quo dubitatur an ſit mortale ſic nō priuatur.Si vero eſt pro delicto graui ſic ſi eſt in mora petēde abſolutionis priuatur a perceptione fructuum beneficij: qr propter officium datur beneficium. Si nō eſt in mora non priuabitur fructibus beneficij. ⁊ ſic concorda opiniones diuerſas. Aliquando ſuſpenditur quis a diuinis officijs. Et tunc non poteſt nec officiari nec. cum alijs intereſſe ſeu audire ſecūdum Hoſtien.Gofre. ⁊ Ray. Non tamen erit irregularis ſi ſolum interſit vt ſimplex laicus. vt patet ex dictis.

4 Vtrũ interdict⁹ ab igreſſu eccl'e poſſit officia ri ex̃ eccliaȝ. ℞. ꝙ ſic. ſȝ nõ ↄ̃rio ꝛ cui itdi cit eccl'a ĩtelligĩt itdicia eccl'aſtica ſacr̃a. 33. q. 2. latoꝛẽ. ẜm Jo. ſȝ ↄ̃riũ cõit tñr i hoc cãu qꝛ talis celebꝛare põt ex̃ eccliam.

5 Quid ſi iterdict⁹ ab igreſſu ecclie itrat ꝛ au dit ibi diuina. ℞. ꝙ lȝ moꝛtalr̃ peccet: non tñ efficitur irregularis: niſi ipſe celebꝛet qĩ vtẽs officio ſuo. ſicut prius ẜm Gemi. i. d. c. is cui. ꝺ ſen. exco. li. 6.

6 Sed nũqd põt itrare eccliaȝ ad oꝛañ tpre quo ibi diuina nõ dicũt. ℞. qdã tenẽt ꝙ nõ Sȝ Calde. quẽ ſeqt Ge. i. d. c. is cui. tȝ ꝙ ſic licite. ꝛ placet p rõnẽ pſati. c. is cui.

7 Alñ ſuſpẽditur qs ab admĩſtranõe eccl'ie tã i tpralibus ꝙ̃ i ſpũalibus. ꝛ tal' celebꝛãs ñ ẽ irreg'aris. qꝛ nõ ẽ ſuſpẽſus ab oꝛdie ẜm Pa. i. c. ſi q̊ꝛdã de ſolu. ꝛ Jo. an. ibidem.

8 Alñ ſuſpẽdit qs ab aliquo offõ puta ab of ficio pdicatõis. ꝛ nõ efficit irreglãris ſi pdi cat l' celebꝛat. vt in cle. cupiẽtes. de penis. nõ Pau. ꝛ ſequit Cal. ibidẽ. Sec⁹ ſi ab aliq̊ alio officio ãnexo alicui oꝛdini.

9 Aduerte q̃rto qñ qs ſuſpẽſus ẽ a cãone pp defectũ cõpoꝛalẽ pp quẽ phibet pmoueri. de quo hẽs ſ̃. Coꝛpoꝛe viciatus. ꝛ tal' ſi pꝛo moueat ꝛ celebꝛet. licet moꝛtalr̃ peccet. nõ efficit irreglãris. ẜm Pa. in. d. c. ſi celebꝛat

10 Quid ſi iudex p⁹ appellationẽ poſuẽit iter dcũ l' ſuſpenſionẽ. ꝛ p⁹ qs celebꝛauerit. ꝛ iu dex appellatõis pnũtiauerit appellationeȝ nõ tenere. erit ne irregularis talis q celebꝛa uit. ℞. ẜm Ber. ꝛ Ho. i. c. paſtoꝛal' de app. ꝙ ſi appellauit ex cã friuola. ꝛ nõ pbabili. ſic erit irregularis alias non.

Suſpenſio iiij. ſeu itdictũ

1 quõo relaxat. Aduerte qꝛ ſi iponitur a iure l' a iudice ſic: donec ſatiſfeceris l' pe nitueris. ſic facta ſatiſfactõne l' pnia relaxat ipo facto. ẜm Pa. i. c. cũ in. de vſu. nõ. in. c. nõ ẽ. de ſpõ. i tex. ꝛ i glo. Si võ ipõit ſimplr̃ ſic neccia ẽ abſolutio. Et de h vide ſ̃. Inter dcũ. 8. in pricipio.

1 Sȝ qs põt abſoluẽ. ℞. ẜm cõit doc. i. d. c. ſi quoꝛũdã. ꝙ ſi ſimplr̃ ẽ ipoſita a iure poteſt epꝯs. niſi vbi ↄditoꝛ cãonis ſibi reſeruat. ar. c. nup. de ſen. exco. Si võ nõ ſit ſimplr̃ ſȝ ad tps facta. ſic tȝ glo. i. c. cupientes. de elec. li. 6. ꝛ in cle. i. de heretii. ꝙ ſolus conditoꝛ ca nonis põt abſoluere. Pa. ẽt in. d. c. ſi quo ꝛũdam. tȝ ꝙ̃ ẽt ſi ſimplr̃ ſit inflicta pp pctm̃ q' epꝯs nõ põt: niſi i caſibus i quibus poteſt diſpenſare. qꝛ pena pp delictum poſita itel ligitur perpetua. vt in. l. fuus. C. de penis. nõ. Inno. in. c. ex litteris. de conſti. Secus eſſet ſi propter contumaciam eſſet inflicta: quia ſic poſſet epiſcopus abſoluere. ar. in d. c. ex litteris. ꝛ qꝺ nõ. Inno. in. d. c. i. ꝺ ex ce. prela. In ſententia vero ſuſpenſiõis ſim pliciter facta ab homine abſoluet qui tulit vel eius ſuperioꝛ ſecundum ꝙ dr̃ de ſnia ex communicationis. 24. q. i. ſi petrus.

2 Sed quomõ abſolutio fiet. ℞. ſolo v̑bo ẜm Ho. dicendo reuoco vel remoueo vel abſoluo a tali ſententia ꝛ huiuſmodi. Fa ciũt ad prefata que nõ ſ̃. Interdictum. quo modo relaxatur. quia ambulãt pari paſſu. Interdictum. 8. per totum.

3 In quibus caſibus ſuſpenditur quis ꝛ ta men nõ põt reſtitui a ſuo ſuſpenſoꝛe. ſed ſo lum a papa. ℞. ꝙ in tribus. Primus quan do clerici vel regulares propter exhibitio nem ſacramentoꝛum hereticis: aut propter receptionem elẏnarum vel oblationum ab eis. vel propter traditioneȝ eccl'aſtice ſepul ture predictoꝛum hereticoꝛum ſunt priuati ab eoꝛum oꝛdinarijs officio. c. excommunica mus. de heretꝭ. Secundus eſt in ſuſpen[illegible] collatione beneficioꝛum per concilium p⁹ primam ꝛ ſecundam monitionem inuento culpabili in conferendo beneficia idignis c. graue. de preben. Poſſet tamen iſte ab vno principali patriarcha reſtitui. vt in. d. c. graue. Tertius in degradato. c. ex tuc. de cle. non reſi.

Suſpitio vide ſ̃. Iudicare ꝛ. c. Preſũptio.

1

Suſurratio ẽ oblocu tio mala ꝺ

1 proximo facta occulte ad diuiden daȝ amicitiã aliquoꝛum. Cõuenit enim cuȝ detractione. quia vterqȝ dicit malum de p ximo in eius abſentia. Sed in intentiõe di ſtinguitur: qꝛ ſuſurro intendit diſcoꝛdiaȝ in ter amicos deſeminare. vt dicit glo. ad ro. i. Detractoꝛes aũt alioꝝ bona minuũt vel ne gant. ꝛ honoꝛẽ ſeu famã itendunt punire. Dicitur ſuſurro bilinguis: qꝛ vt plurimũ dua bus linguis vtitur. dicens vni malũ de alio ꝛ ecõtrario. ꝛ nedũ eſt peccatum moꝛtale. ſed grauiſſimuȝ. vt patet pueꝛ. 6. Sex ſũt q̄ odit deus ꝛc̃. ꝛ ſeptimũ qꝺ deteſtat aia ei⁹. ſ. q ſciat iter fr̃es diſcoꝛdias. Rõ qꝛ amicitia heminet iter bona exterioꝛa eccli[illegible] 1. 6. Amico fideli nulla ẽ comparatio. Et grauius peccat ꝙ̃ detractoꝛ. qui famam eripit. Aut cõtumelioſus qui honoꝛem ledit. qꝛ. 8. ethi coꝝ. Melioꝛ ẽ amicus ꝙ̃ honoꝛ. ꝛ amari ꝙ̃ honoꝛari. Et tenet multomagis ad reſtõnẽ ꝙ̃ fures ꝛ latrones. Et iõ nõ põt abſolui: niſi q̃tum põt reſtituat amicitiã quã abſtulit l' alio modo ſatiſfaciat ſi eã reſtituere nõ põt Hec ex Tho. 2. 2. q. 74. ar. i. ꝛ. 2.

Tabellio dr̃ hñs publicũ offm̃ ſcribendi

1 inſtr̃a ad faciendã fidẽ. alias dicit tabularius. vt in. l. generali. C. de tabularijs ſcribis. ꝛ de multiplici eius nomie nõ. in. c. qm̃ contra. de proba.

1 Quis põt facere aliquẽ tabellionẽ. ℞. ꝙ princeps. ꝛ cui ipſe cõitit. Itẽ reges q non cognoſcũt ſuperioꝛẽ: ꝛ ciuitates q̄ hñt iura principis. ꝛ Papa. vt vult Inn. i. c. cũ. P. de fide inſtru. ꝛ Bar. in. l. infamẽ. ff. de pu bli. iudi. Idẽ dic de alijs magiſtratibus ſeu dñis iuriſditionẽ hñtibus reſpectu iuriſditõ nis eoꝝ. ꝛ ñ ſolũ plan in tpalibus. ſed ẽt in ſpũalibus. De hoc vide Pa. i. d. c. cũ. P.

1 Sed q̃ritur an notarij conſtituti a talibus poſſint vbiqȝ cõficere iſtrumẽta. ℞. ẜȝ Pa. in. d. c. cũ. P. ꝙ nõ niſi i t̃ritoꝛio ↄſtituẽtis. vñ creatus ab iperatoꝛe nõ ↄficiet in terris Pape: nec ↄ̃rio. Sȝ hñ inſtrumẽta ↄfecta in territoꝛio illius q eũ conſtituit valẽt etiaȝ ex̃ territoꝛiũ ẜm cõem opinionẽ. vt in. d. c. cum. P. nõ. Pa.

3 Vtrũ poſſint clerici eẽ tabelliões. viꝺ. ſ̃. Cle ric⁹. 9. §. 9.

4 Vtrũ religioſus ſi i ſeculo fuerat poſſit ta le offm̃ exercere. ℞. ꝙ nõ niſi ↄ̃ hereticos. vt nõ. Jo. an. i. c. vt offm̃. de here. li. 6. dicit tñ Guile. in ſpeculo ꝙ vetera poterit cõplere. ſed nõ noua aſſumere. l. alienatões. ff. fami. her. ꝛ de iudeis. c. iudei.

5 Vtrũ tabellio puniat ſi cõficiat inſtrumẽ ta de actu reprobato a iure. ℞. Pa. in. c. i. ꝺ fide inſtru. ꝙ ſic. l. iubemus. C. de ſa. ſan. ec. gl. i. d. l. gnãli. nõ. Spe. ti. ꝺ inſtr̃ oꝝ editiõe.

6 Quã ſciam dȝ hẽre. ℞. Bar. in. l. ſi. C. ꝺ tabula. ꝙ dȝ ſcire ſũmã ꝛ ſimilia q̄ ptinent ad artẽ notarie: alias iputabit ſibi nõ tñ tẽt eſſe doctoꝛ. Facit qꝺ nõ. Inno. i. c. cũ in cũc tis. de elec. ꝛ iõ pu tñr reſtituet dãnũ qꝺ im pericia ſua dedit. Facit. l. illicitas. §. ſicuti. ff. de offõ preſi. nõ. Pa. in. d. c. i.

7 Que requirunt ad validitatẽ inſtrumẽto rũ. ℞. ꝙ. 14. q̄ nõ. Pa. in. d. c. i. Debet ipo nere Primo inuocatõem nõis dñi. Secũdo ãnũ dñi. Tertio nomẽ iperatoꝛis i terris ſibi ſubiectis vel regis vel pape. Quarto nomẽ ↄſulis. ſed iſtud nõ ſeruat. Quito locũ ↄ̃ct⁹ Sexto menſẽ ꝛ dieȝ. Septimo idictionem Octauo ſeriẽ facti Nono teſtes. Decimo ſi gnũ cõſuetũ notarij Vndecimo ꝙ confecta coꝛã ptibus legãtur Duodecimo q l. q teſtõ tutus notarius ab eo q hȝ ptãteȝ. Terciodeci cimo ꝙ appareat ꝙ notarius fuẽit rogatus Quartodecimo ꝙ talis notarius ſit habilis qꝛ ſi eſſet excõicatus notoꝛie. vel priuat⁹ po teſtate ꝛ huiuſmodi nõ valeret. de qbus oĩ bus vide p eundẽ Pa. i. d. c. i. ſi placet.

Taciturnitas aliqñ ẽ actus ꝺ

1 tutis qñ ↄgruo tpre tñr. Aliquãdo ꝺo ẽ nomẽ vicij. Vñ Gre. Si inoꝛdinatum ſilẽciũ culpa nõ eẽt pph̄a nõ dixiſſet. ve mi hi qꝛ tacui. ꝛ ẽ in genere delicti. ꝛ ẽ aliquan do moꝛtale peccatũ. qñ. ſ. nõ loquit cuȝ tñr loco ꝛ tpe. puta tpe ↄfeſſionis. correctõis. in ſtructõis ꝛ huiuſmodi neceſſario fiende. vt in glo. 25. di. §. alias. Aliqñ vẽiale. vt qñ hõ nõ loquit cã deberet tñ ſȝ nõ de neceſſitate. Aliqñ nullũ. qñ expectat locus ꝛ tps cõgru um. Et ẜm h intelligit illud. 2. thi. vlt. Inſta. iportune opoꝛtune. Vbi glo. opoꝛtune q̃ntũ ad eos qb⁹ placet. Importune q̃ntũ ad eos qbus diſplicet: dũmõ in futuro pdeſſe poſ ſit. Sȝ qñ oĩo nõ poterit pdeſſe: ſed ſũt icoꝛ rigibiles ſic ceſſandũ ẽ ẜm illud. nolite ſcm̃ dare canibus. Math. 7. niſi ſit plauſ qui pp alios ne coꝛrũpãtur tñr talẽ tradere ſalbãc. De quo vide. ſ̃. Coꝛrectio. i. §. 3.

Taliam vel exactõeȝ. colle ctã. ſeu q̃ſtã. vtruȝ

1 poſſint dñi ſuis ſubditis iponere. ℞. vt ex Rica. in. 2. di. 44. q. 3. ar. i. colligo. ꝙ princeps ſolus põt de nouo iponere pꝛo boni cõis pmotiõe aut defenſõe cõpenſata ſubditoꝝ qualitate ꝛ quãtitate: ꝛ qñ ei⁹ fa cultates non ſufficiũt ad hoc. ff. de publi. ꝛ vec. l. vectigalia. Similit rex q nõ recogno ſcit ſuperioꝛẽ: vel alij q pſcripſerũt iura ipe rij. Nã nullus niſi pñceps ſolus. aut q pre ſcripſerũt iura iperij põt ſup talijs ꝛ exactõ nibus leges cõdere vel puilegia ↄcedere vt pȝ in. l. vnica. C. de vaca. mu. ꝛ. l. ſemper §. ſi. ff. de iur. imunitatis. vñ alij lȝ ſibi vſur pent errant. vt pȝ in eo qꝺ legit ꝛ nõ. in. c. p venerabileȝ q ſi. ſint legi. ꝛ. c. ſane. de puil. nõ. Bar. in. l. infamẽ in ſi. ff. de publi. iudi. ꝛ in. l. hoſtes. ff. de capti. ꝛ in. l. ſi publican⁹ §. in oĩbus vectigalibus. ff. de publi. Si v̑o talie non ſũt ad vtilitatẽ boni cõis non põt eas imponere: ꝛ ſi imponit ſubditi nõ tenẽ tur ei obedire. Alij aũt dñi a prefatis ñ poſ ſunt de nouo talias imponere ſuis ſubditis niſi per legẽ vl' ſenatus conſultũ. vel conſti tutionẽ principis eis cõcedatur. d. l. vnica. l' per cõceſſionem a principe ex cã ꝛ ſpãliter

4 Utrū iterdict⁹ ab igreſſu eccle poſſit officia ri ex̄ eccliaꝫ. ℞. ꝙ ſic. ſꝫ nō eꝯrio ꝛ cui itdi cit eccla itelligit itdicta ecclaſtica ſacra. 33. q. 2. latoꝛē. ſm Jo. ſꝫ ꝯriū cōit tn̄r i hoc cāu qꝛ talis celebꝛare pōt ex̄ eccliam.

5 Quid ſi iterdict⁹ ab igreſſu ecclie itrat ꝛ au dit ibi diuina. ℞. ꝙ lꝫ moꝛtalr peccet: non tn̄ efficitur irregularis: niſi ipſe celebꝛet qi vtēs officio ſuo. ſicut prius ſm Gemi. i. d. c. is cui. d̄ ſen. exco. li. 6.

6 Sed nūgd pōt itrare eccliaꝫ ad oꝛan̄ tpre quo ibi diuina nō dicit. ℞. gdā tenēt ꝙ nō. Sꝫ Calde. quē ſeqt Ge. i. d. c. is cui. tꝫ ꝙ ſic licite. ꝛ placet p rōnē pſati. c. is cui.

7 Aliū ſuſpēditur qs ab admiſtratōe ecclie tā i tpꝛalibus ꝙ̄ i ſpūalibus. ꝛ tal' celebꝛās n̄ ē irreg'aris. qꝛ nō ē ſuſpēſus ab oꝛdie ſm Pa. i. c. ſi qꝛ̄dā de ſolu. ꝛ Jo. an. ibidem.

8 Aliū ſuſpēdit qs ab aliquo offō puta ab of ficio pdicatōis. ꝛ nō efficit irreglāris ſi pdi cat l' celebꝛat. vt in cle. cupiētes. de penis. nō Pau. ꝛ ſequit Cal. ibidē. Sec⁹ ſi ab aliq alio officio ānexo alicui oꝛdini.

9 Aduerte q̄rto qn̄ qs ſuſpēſus ē a cāone pp defectū cōpoꝛalē pp quē phibet pmoueri. de quo hēs s̄. Coꝛpoꝛe viciatus. ꝛ tal' ſi pꝛo moueat ꝛ celebꝛet. licet moꝛtalr peccet. nō efficit irreglāris. ſm Pa. in. d. c. ſi celebꝛat

10 Quid ſi iudx p⁹ appellationē poſuēit iter dcm̄ l' ſuſpenſionē. ꝛ p⁹ qs celebꝛauerit. ꝛ iu dex appellatōis pnūciauerit appellationeꝫ nō tenere. erit ne irregularis talis q celebꝛa uit. ℞. ſm Ber. ꝛ Ho. i. c. paſtoꝛal' de app. ꝙ ſi appellauit ex cā friuola. ꝛ nō pbabili. ſic erit irregularis alias non.

Suſpenſio iiij. ſeu itdictū

1 quō relaxat. Aduerte qꝛ ſi iponitur a iure l' a iudice ſic: donec ſatiſfeceris l' pe nitueris. ſic facta ſatiſfactōne l' pnia relaxat ipo facto. ſm Pa. i. c. cū m. de vſu. nō. in. c. nō ē. de ſpō. i tex. ꝛ i glo. Si vō ipōit ſimplr ſic necīa ē abſolutio. Et de h vide s̄. Inter dcm̄. 8. in pricipio.

1 Sꝫ qs pōt abſoluē. ℞. ſm cōit doc. i. d. c. ſi quoꝛūdā. ꝙ ſi ſimplr ē ipoſita a iure poteſt eps. niſi vbi ꝯditor cāonis ſibi reſeruat. ar. c. nup. de ſen. exco. Si vō nō ſit ſimplr ſꝫ ad tps facta. ſic tꝫ glo. i. c. cupientes. de elec. li. 6. ꝛ in cle. i. de hereti. ꝙ ſolus conditoꝛ ca nonis pōt abſoluere. Pa. ēt in. d. c. ſi quo rūdam. tꝫ ꝙ ēt ſi ſimplr ſit inflicta pp ꝯtū q' eps nō pōt: niſi i caſibus i quibus poteſt diſpenſare. qꝛ pena pp delictum poſita itel ligitur perpetua. vt in. l. ſuus. C. de penis. nō. Inno. in. c. ex litteris. de conſti. Secus eſſet ſi pꝛopter contumaciam eſſet inflicta: quia ſic poſſet epiſcopus abſoluere. ar. in d. c. ex litteris. ꝛ qō nō. Inno. in. d. c. i. d ex ce. prela. In ſententia vero ſuſpenſiōis ſim pliciter facta ab homine abſoluet qui tulit vel eius ſuperioꝛ ſecundum ꝙ dr̄ de ſnia ex comunicanonis. 24. q. i. ſi petrus.

Sed quomō abſolutio fiet. ℞. ſolo v̄bo ſm Ho. dicendo reuoco vel remoueo vel abſoluo a tali ſententia ꝛ huiuſmodi. Fa ciūt ad prefata que nō s̄. Interdictum. quo modo relaxatur. quia ambulāt pari paſſu. Interdictum. 8. per totum. 2

In quibus caſibus ſuſpenditur quis ꝛ ta men nō pōt reſtitui a ſuo ſuſpenſoꝛe. ſed ſo lum a papa. ℞. ꝙ in tribus. Primus quan do clerici vel regulares propter exhibitio nem ſacramentoꝛum hereticis: aut pꝛopter receptionem elȳmarum vel oblationum ab eis. vel pꝛopter traditioneꝫ ecclaſtice ſepul ture predictoꝛum hereticoꝛum ſunt priuati ab eoꝛum oꝛdinarijs officio. c. excommunica mus. de heret. Secundus eſt in ſuſpen[illegible] collatione beneficioꝛum per concilium p⁹ primam ꝛ ſecundam monitionem inuento culpabili in conferendo beneficia idignis c. graue. de preben. Poſſet tamen iſte ab vno principali patriarcha reſtitui. vt in. d. c. graue. Tertius in degradato. c. ex tue. de cle. non reſi. 3

Suſpitio vide s̄. Iudicare ꝛ. c. Preſūptio.

Suſurratio ē oblocutio mala d̄

1 pꝛoximo facta occulte ad diuidendaꝫ amicitiā aliquoꝛum. Cōuenit enim cuꝫ detractione. quia vterqꝫ dicit malum de p ximo in eius abſentia. Sed in intentōe di ſtinguitur: qꝛ ſuſurro intendit diſcoꝛdiaꝫ in ter amicos deſeminare. vt dicit glo. ad ro. i. Detractoꝛes aūt alioꝝ bona minuūt vel ne gant. ꝛ honoꝛē ſeu famā itendunt pimere. Dicitur ſuſurro biliguis: qꝛ vt plurimū dua bus linguis vtitur. dicens vni malū de alio ꝛ ecōtrario. ꝛ nedū eſt peccatum moꝛtale. ſed grauiſſimuꝫ. vt patet pūer. 6. Sex ſūt q odit deus ꝛc. ꝛ ſeptimū qō deteſtat aia ei⁹. ſ. q ſeiat iter fres diſcoꝛdias. Nō qꝛ amicitia ſeminet iter bona exterioꝛa eccli[illegible] 6. Amico fideli nulla ē comparatio. Et grauius peccat ꝙ̄ detractoꝛ. qui famam eripit. Aut cōtumelioſus qui honoꝛem ledit. qꝛ. 8. ethi coꝝ. Melioꝛ ē amicus ꝙ̄ honoꝛ. ꝛ amari ꝙ̄ honoꝛari. Et tenet multomagis ad reſtōnē ꝙ̄ fures ꝛ latrones. Et iō nō pōt abſolui: ni ſi qꝛ̄tum pōt reſtituat amicitiā quā abſtulit l' alio modo ſatiſfaciat ſi eā reſtituere nō pōt Hec ex Tho. 2. 2. q. 74. ar. i. ꝛ. 2.

Tabellio dr̄ hn̄s publicū offm̄ ſcribendi

1 inſſa ad faciendā fidē. alias dicit tabularius. vt in. l. generali. C. de tabularijs ſcribis. ꝛ de multiplici eius nomie nō. in. c. qm̄ contra. de pꝛoba.

2 Quis pōt facere aliquē tabellionē. ℞. ꝙ pꝛinceps. ꝛ cui ipſe cōittit. Itē reges q non cognoſcūt ſuperioꝛē: ꝛ ciuitates q̄ hn̄t iura pꝛincipis. ꝛ Papa. vt vult Inn. i. c. cū. P. de fide inſtru. ꝛ Bar. in. l. infamē. ff. de pu bli. iudi. Idē dic de alijs magiſtratibus ſeu dn̄is iuriſdictionē hn̄tibus reſpectu iuriſdictiō nis eoꝝ. ꝛ n̄ ſolū plan in tpalibus. ſed ēt in ſpūalibus. De hoc vide Pa. i. d. c. cū. P.

Sed q̄ritur an notarij conſtituti a talibus poſſint vbiqꝫ cōficere iſtrumēta. ℞. ſꝫ Pa. in. d. c. cū. P. ꝙ nō niſi i trītoꝛio ꝯſtituētis. vn̄ creatus ab iperatoꝛe nō ꝯficiet in terris Pape: nec eꝯrio. Sꝫ hn̄ inſtrumēta ꝯfecta in territoꝛio illius q eū conſtituit valēt etiaꝫ ex̄ territoꝛiū ſm cōem opinionē. vt in. d. c. cum. P. nō. Pa.

3 Utꝝ poſſint clerici eē tabelliōes. vid. s̄. Cle ric⁹. 9. §. 9.

4 Utrū religioſus ſi i ſeculo fuerat poſſit ta le offm̄ exercere. ℞. ꝙ nō niſi ꝯ hereticos. vt nō. Jo. an. i. c. vt offm̄. de here. li. 6. dicit tn̄ Gulie. in ſpeculo ꝙ vetera poterit cōplere. ſed nō noua aſſumere. l. alienatōes. ff. fami. her. ꝛ de iudeis. c. iudei.

5 Utrū tabellio puniat ſi cōficiat inſtrumē ta de actu repꝛobato a iure. ℞. Pa. in. c. i. d fide inſtru. ꝙ ſic. l. iubemus. C. de ſa. ſan. ec. gl. i. d. l. gnāli. nō. Spe. ti. d inſtr oꝝ edictōe.

6 Quā ſciam dꝫ hēre. ℞. Bar. in. l. ſi. C. d tabula. ꝙ dꝫ ſcire ſūmā ꝛ ſimilia q̄ ptinent ad artē notarie: alias iputabit ſibi nō tn̄ tēt eſſe doctoꝛ. Facit qō nō. Inno. i. c. cū in cūc tis. de elec. ꝛ iō pn tn̄r reſtituet dānū qō imperitia ſua dedit. Facit. l. illicitas. §. ſicuti. ff. de offō preſi. nō. Pa. in. d. c. i.

7 Que requirunt ad validitatē inſtrumēto rū. ℞. ꝙ. 14. q̄ nō. Pa. in. d. c. i. Debet ipo nere Pꝛio inuocatōem nōis dn̄i. Secūdo ānū dn̄i. Tertio nomē iperatoꝛis i terris ſibi ſubiectis vel regis vel pape. Quarto nomē ꝯſulis. ſed iſtud nō ſeruat. Quito locū ꝯct⁹ Sexto menſē ꝛ dieꝫ. Septimo idictionem Octauo ſeriē facti Nono teſtes. Decimo ſi gnū cōſuetū notarij Undecimo ꝙ confecta coꝛā ptibus legātur Duodecimo ꝙ ſit cōſti tutus notarius ab eo q hꝫ ptātēꝫ. Tertiode cimo ꝙ appareat ꝙ notarius fuēit rogatus Quartodecimo ꝙ talis notarius ſit habilis qꝛ ſi eſſet excōicatus notoꝛie. vel priuat⁹ po teſtate ꝛ huiuſmodi nō valeret. de qbus oi bus vide p eundē Pa. i. d. c. i. ſi placet.

Taciturnitas aliqn̄ ē actus v̄

1 tutis qn̄ ꝯgruo tpre tn̄r. Aliquādo vō ē nomē vicij. Ait Gre. Si inoꝛdinatum ſilēciū culpa nō eēt ꝓpha nō dixiſſet. ve mi hi qꝛ tacui. ꝛ ē in genere delicti. ꝛ ē aliquan do moꝛtale peccatū. qn̄. ſ. nō loquit cuꝫ tn̄r loco ꝛ tpe. puta tpe ꝯfeſſionis. correctōis in ſtructōis ꝛ huiuſmodi neceſſario fiende. vt in glo. 2. di. §. alias. Aliqn̄ vēiale. vt qn̄ hō nō loquit cū deberet tn̄ ſꝫ nō de neceſſitate. Aliqū nullū. qn̄ expectat locus ꝛ tps cōgru um. Et ſm h intelligit illud. 2. thi. vlt. Inſta. iportune oportune. Ubi glo. oportune qꝛ̄tū ad eos qb⁹ placet. Importune qꝛ̄tū ad eos qbus diſplicet: dūmō in futuro pdeſſe poſ ſit. Sꝫ qn̄ oio nō poterit pdeſſe: ſed ſūt icoꝛ rigibiles ſic ceſſandū ē ſm illud. nolite ſcm̄ dare canibus. Math. 7. niſi ſit plaus qui pp alios ne coꝛrūpātur tn̄r talē tradere ſathāe. De quo vide. s̄. Coꝛrectio. i. §. 3.

Taliam vel exactōeꝫ. collectā. ſeu q̄ſtā. vtruꝫ

1 poſſint dn̄i ſuis ſubditis iponere. ℞. vt ex Rica. in. 2. di. 44. q. 3. ar. i. colligo. ꝙ pꝛinceps ſolus pōt de nouo iponere pꝛo boni cōis pmotiōe aut defenſōe cōpenſata ſubditoꝝ qualitate ꝛ quātitate: ꝛ qn̄ ei⁹ fa cultates non ſufficiūt ad hoc. ff. de publi. ꝛ vec. l. vectigalia. Similit rex q nō recogno ſcit ſuperioꝛē: vel alij q pſcripſerūt iura ipe rij. Nā nullus niſi pꝛīceps ſolus. aut q pꝛe ſcripſerūt iura iperij pōt ſup talijs ꝛ exactō nibus leges cōdere vel puilegia ꝯcedere vt pꝫ in. l. vnica. C. de vaca. mu. ꝛ. l. ſemper §. ſi. ff. de iur. inmunitatis. vn̄ alij lꝫ ſibi vſur pent errant. vt pꝫ in eo qō legit ꝛ nō. in. c. p venerabileꝫ q ſi. ſint legi. ꝛ. c. ſane. de puil. nō. Bar. in. l. infamē in ſi. ff. de publi. iudi. ꝛ in. l. hoſtes. ff. de capti. ꝛ in. l. ſi publican⁹ §. in oibus vectigalibus. ff. de publi. Si vō talie non ſūt ad vtilitatē boni cōis non pōt eas imponere: ꝛ ſi imponit ſubditi nō tenē tur ei obedire. Alij aūt dn̄i a prefatis n̄ poſ ſunt de nouo talias imponere ſuis ſubditis niſi per legē vl' ſenatus conſultū. vel conſti tutionē pꝛincipis eis cōcedatur. d. l. vnica. l' per cōceſſionem a pꝛincipe ex cā ꝛ ſpāliter

ſmpetratū.l.vnica.C.ď ſupindicto li.x.nō. Archi.i.c.ſi qs romipetas.24.q.3.⁊ qď le git.⁊ nō.in.c.Innouamus de cenſi.vel per ꝯſuetudinē diutinā nō ꝑ violentiā ſed ſpon te approbatā ab oibus cōiter.C.de canone lar.titulorū.l.ꝑcepit.⁊.C.de auro corona rio.l.vna in fi.li.x.⁊ ꝙ ſit talis ꝯſuctudo de cuius initio nō extet memoria.vt in.c.ſuper quibuſdā de verbo.ſig.⁊ vide qď nō.Bar.i d.§.in oibus vectigalibus aliter ſi exigūt te nētur ad reſtōnem illis a qbus extorſerunt. ſi ſciunt:vel eoꝝ heredibus:aut ſi neſciunt pauperibus vel ad bonū cōe ſm Tho.i epi ſtola ad quandam ducīſſam.

1 Sed qñ dicūtur ad vtilitatē boni cōis ta lie.R.ſm Ricar.vbi.s.ꝙ aliqñ directe.pu ta qñ iponūtur ꝓ defenſione fidei vel regni vel pro refectōe pōtiū viarū ⁊ huiuſmodi. Aliqñ indirecte.vt puta:qñ eius fr̄ vel filius ē captiuus:ſ aliqua terra ē ſibi capta.⁊ rex īponit talias vt recuperet:qꝛ ſic redūdat in bonū ſubditorū.qꝛ reddit rex magis potēs vel maritat filiā ⁊ huiuſmodi.Addit tamē Ricar.vbi.s.ꝙ negotio expedito:ſi faculta tes regis ſupbūdant ⁊ aliqua cōitas nimis grauat ꝙ dꝫ ei ſubuēire.ſicut facit caput mē bris.Dicit ēt idē Ri.in quolꝫ.3.q.28.ꝙ licꝫ nō debeat ſubditos taliare qñ facultates ſue ſufficiunt:tñ nō ē dicendū facultates ſufficere qñ non pōt ſe defendere vel cōe bonū ꝓmo uere:niſi ita depauperet ſe.ꝙ nihil ſibi rēa neat in theſauro quo ſe iuuare poſſet:ſi ueꝝ .ſ.breue tps ab aduerſarijs inuaderet maxi me ſi multos hꝫ īſidiatores.Tali.n.regi ne ceſſarius ē theſaurus.qꝛ aduerſarij hoc ſci entes magis eū timent ⁊ magis pacifice vi uit ⁊ poſſidet regnū lꝫ melius eſſet theſauri zare amorē hoīuꝫ ſubditoꝝ ꝙ̄ argētū ſ auꝝ

2 Utrū dñi q auferunt a ſubditis vſuarium quē hñt in aliquo nemore ⁊ huiuſmodi te neātur reſtituere.R.ſm Rodo.ꝙ tenentur ad reſtōnem:niſi ſint tales ſubditi qui ſerui. ita ꝙ nihil hñt ꝓpriū:ſed ipſū vſuariū hñt qī pro peculio.ita ꝙ dñs ad libitū poſſit re uocare.Similiter alij q vſurpant ipſum te nentur eis:non dñis.

3 Quid de p̄latis q pro eo ꝙ aliqd ipende rūt legato vel alijs maioribus exigūt plus ꝙ̄ expenderūt a ſubditis.R.ꝙ tenentur ex toto reſtituere.⁊ iñdē de ſuo pauperibꝰ e rogare:⁊ ſi ſuperior cui qrella ď hoc fit fue rit negligēs canonice ſubiaceat vltōni.c.qꝛ plerīqꝫ de immu.eccleſiarum.

4 Quid de deputatis ad talias diuidēdas qui vnū magis grauant ⁊ alterū magis alle uiant.R.tenētur ad reſtōnē aggrauato iꝯ̄ tum plus aggrauauerunt vide ſupra.reſtitu tio.1.in.ř.ledens.§.4.

5 Utrū occultātes bona ſua ne taliētur ſm ſuas facultates teneātur.R.ꝙ ſi talia ē iuſta tenētur illis q pp hoc fuerunt magis grauati. Si vero nullus fuit pp hoc magis grauatus ſed dñs minus hūit ſic tenētur ipſi dño niſi forte aliqñ fuiſſēt iniuſte ab eo grauati. qꝛ poſſent cōpenſare.Si vero talia ē iniuſta nō tenentur:qꝛ poſſunt occultare licite.Idē dic qñ talia ē indeterminata.puta deputant aliqui vt exigant quātū poſſunt ſm faculta tes ſubditoꝝ nō tenētur ſe ꝓpalare nec ſimi liter tenētur reſtituere exactores q aliquos alleuiant.lꝫ peccēt mortaliter.ar.c.primū. 22.q.1.qꝛ ex hoc nullus grauatur niſi eēt ne ceſſe ſepius reiterare:qꝛ tunc tenerentur ad reſtitutionē aggrauatoꝝ exactores qui ꝯ̄ ꝯ ſciam aliquos alleuiauerunt.ꝯcor.Mōal. ti.reſti.

6 Utrū poſſit alicui ꝯcedi immunitas taliarū R.Pa.in.c.peruenit de imu.ec.ꝙ a princi pe ⁊ ex ꝓprio motu ſic.ſed ad p̄ces nō:niſi ponatur in priuilegio clauſula nō obſtante l.ſi.C.ſi ꝯ̄ ius vel pu.vtili:qꝛ cū ſit ꝯ̄ publicā vtilitatē oportet fiat mētio ď ea.vt nō.Bar. in.l.vacuatis.C.de decurio.⁊ in.d.l.ſi.⁊ fa cit.c.ex pte de capel.mo.Ab inferioribus āt alijs pōt concedi:ſed cōitas non dꝫ grauari ſed minuetur.puta.ſi dabātur centum.⁊ v nus eximitur qui dabat decē non preſtabit cōitas.niſi.90.aliter i preiudiciū cōitatis ꝯ cedere non pōt.Similiter p̄ſati inferiores ⁊ cōitates pñt concedere nō ſuis ſubditis im munitatē hanc.lꝫ nō habeant iura iperij.vt veniant ad habitandū in eoꝝ terris.ſicut fit quotidie medicis doctoribus ⁊ huiuſmōi ſed nō iā ſubditis.niſi i p̄iudiciū ſolum con cedentis.

7 Quid ergo de militibus.cōitatibus.dñis ⁊ huiuſmodi qui quotidie talias imponūt ad libitū ſuū:nunc plus:nūc minus exigen tes.R.ſm Ho.ꝙ fures ſunt ⁊ latrones.nec hꝫ locum conſuetudo vbicum violentia eſt introducta.

8 Quid de iponentibus talias ſuper rebus eccleſie ⁊ perſonarū eccleſiaſticarum.R.ꝙ tenentur reſtituere niſi in caſibus conceſſis de quibus.s.Immunitas.§.36.cūꝫ ſeptem §.ſequentibus.

9 Utrū per ſtatutū poſſet fieri vt licite aliqď certū daretur dño.R.ꝙ ſic ſm Ho.ſi fiat ď conſenſu ipſorū ſubditorū:multo magis ex cuſantur dñi ſi a principio de tali talia ꝯue nerunt libere nō ex violentia.

10 Utrū excuſent dñi qui talē ꝯſuetudinē in uenerūt.ꝙ capiunt a ſubditis de mobilibus bonis ipſorū qñtū volūt.⁊ qñ volūt.R.Ro donciū.ꝙ ſi certū ē ꝙ ab initio ſit tale onus impoſitū ſine fraude ⁊ malicia ſic poſſūt tol lerari.Si vero nō ē certuꝫ aut credat veriſi militer ꝙ nō ſit ab initio legiptime ipoſituꝫ ſic tenētur reſtituere.In dubio tñ ex quo ab eccleſia tollerātur nō eēt eis abſolutio dene ganda ſimpliciter.ſed cū dubitatōe p̄ſtāda.

t **Antum** eſt dictō taxatiua ſolū reſpectu co rū qbus ānectit ⁊ excludēs ⁊ taci te negās reſpectu alioꝝ.verbi grā ius eligē di ſpectat ad cāonicos tñ.li.tñ reſpectu ca nonicorū pōit.reſpectu aliorū negat.vt tex. in.c.cū eccleſia de cā poſ.⁊ proprie.

t **Emperantia** vid ſo brietas

Emere Facit q ſciēter ac tū ſibi a iure ꝓhi bitū ſub colore fraudulēto facit.c. ꝑ venerabilē in verbo videbat q filij ſint le giptimi.⁊ ꝑ Pau.in cle.i.de ſepul.⁊ ar.op timū in.c.auaritie de elec.li.6.Nō.Ge.ibid qď nō.bene ꝓ diſpoſitionibus penalibus.

Emeritas eſt audacia in malū.l. iubemus.C.de ſa.ſan.ec.Nō.car. de ſum.tri.cle.i.

t **Empus** anni qñ requira tur cōpletū:vel ſufficiat inceptum.R.Pa.in.c.ad nr̄am de regula.ꝙ in dubio iuris tenēdū ē ꝙ in dignitatibus fauor ꝯſideratur.Et id an⁹ inceptus hētur ꝓ cōpleto.⁊ ita tꝫ glo.in.d. c.Sed fallit in eꝯ̄atu vbi ē ſpāle ꝙ ſit cōple tus.In regule obſeruatōe vbi ē grauitas ⁊ labor.⁊ ſic oditi:id cōpletus exigit.ar.c.qꝛ in inſulis de regula.⁊ ſic intelligit.20.q.1.ſi in qualibet.⁊ in.c.ſignificatū de regula.Re gulariter vero debet eſſe completus:niſi ali ud iure caueatur.vt nō.Archi.in.c.ſi annū quartūdecimū de iudi.li.6.de quo vide.s. Etas per totū.Hora ē.24.pars diei Punc tus eſt quarta pars hore:Momentū eſt de cima pars pūcti ſm Jo.an.in.c.i.de cā poſ. ⁊ ſic.40.momentis hora conſtat.

t **Ergiuerſator** eſt q in to tū a lite recedit.2.q.3.§.notādū.2. vide.s.Accuſatꝰ.§.8.Qď non pōt tergiuer ſatione celari oſ notoriū in.c.tua de coha. cle.⁊ mu.

t **Emptare** ꝓprieē expe rimētū ſume re ď eo q tēptat ſm Tho.2.2.q.95.

1 Quō temptat qs deū.R.duobus modis ſ.verbis ⁊ factis.v̄bis qñ deo in orōne col loquit:⁊ petit ea intentōe vt exploret dei ſci entiā aut ꝑtātem ſeu voluntatē ⁊ inde expe rimētū ſumat.Factis vero tēpta: dūi:qñ per ea q̄ facit intēdit experimentū ſumere diuie ꝑtātis ſapientie vel pietatis:ſꝫ qī interpreta tiue dñi tēptat q ⁊ ſi nō intendat experimē tū ſumere de deo aliqd tñ petit;vel facit ad nihil aliud niſi ad ꝓbādū deū Qď verū ē qñ ſine neceſſitate vel vtilitate hꝰ facit:qꝛ i ne ceſſitate vel pro vtilitate qñ qs ſe cōmitit deo in ſuis orōnibus aut factis nō eſt temptare deū ſicut.2.pali.20.Cum ignoramꝰ quid a gere debeamus ad te ſunt oculi noſtri.Et id dicit glo.Mathe.4.Deū temptat qui hñs quid faciat ſine rōne cōmittit ſe periculo ex pertēs vtrum liberari poſſit a deo.

2 Utrū temptare deū ſit peccatū.R.ꝙ ſic.qꝛ p̄ſupponit ignorantiā ⁊ dubiū de diuina ꝑ fectōe.Nullus eni preſumit tēptare eū de cu ius excelletia ē certus:⁊ cū tēptare iſto mō ptineat ad dei irreuerentiā opponitur dire cte religioni.Et ſic eſt graue peccatū:minꝰ tñ ꝙ̄ ſuperſtitio.qꝛ temptans ꝓteſtat tantum dubitationē verbo vel facto:ſed ſuperſticioſꝰ proteſtatur errorē facto.vt patꝫ.s.Superſti tio.§.1.Si v̄o experimentū qs ſumat de ptī nētibus ad dei ꝑfectōem ſolū:vt alijs demō ſtret.hoc ñ ē tēptare deū:ſi ſubeſt neceſſitas iuſta vel pia vtilitas ⁊ alia q̄ ad hꝰ ꝯcurrere debēt ſicut apl'i petierunt in noīe xp̄i facere ſigna act.4.vt infidelibus inoteſceret virtus xp̄i.Itē nō.ꝙ dupliciter qs petit ſignum a deo.Pmo explorando dei ꝑtātē.aut dicti eius veritatē:⁊ hoc ē temptare deū.Secun do vt inſtruat qd ſit circa aliqď factū placi tū deo.⁊ hoc nō ptinet ad dei tēptatōēꝫ:qñ tale qd per ſacrā ſcripturā nō eſt reuelatum aut per ſanctos ſeu per eccleſiam.

t **Eſtamentum** ē vo lunta tis noſtre iuſta ſententia de eo qď quis vult poſt mortem fieri cum heredis in ſtitutione.vt habetur in.l.1.iuncta glo.ff.de teſtatī.vnde bene dicit iuſta ſententia:quia ſi eſt iniuſta.puta.vult exheredare filium ſi ne cauſa non eſt ſeruanda.13.q.2.ſi quis. Aut ſi precipiat corpus ſuum iactari in ma re.ff.de conditio.inſtitu.l.quidam ſuo teſta mento.vel contra bonos mores aut pieta tem:aut verecundiam.lege.conditiones

ff.de ɔdi.ſtī.ⁱ.l.ſilius ibidē. Jtē ˈoȝ ꝙ inſti
tuat heres q꞉ ſine eius īſtitutiōe ñ erit teſtm̄
vt iſti.de lega.§.añ heredis. Et ſic differt a
codicillo: q꞉ ꝑ codicilliū nō pōt dari hēdi-
tas l'adimi.inſti.de codicil.§.codicill.

1 Quis pōt facere teſtm̄. R꞉.ꝙ q̄cūqꝫ nō ꝓhi
bet. Et q ꝓhibent. R꞉.ꝙ.19.gn̄a pſonarum.
Primo furioſus ſeu mētecapt' q nō hȝ lu-
cida īterualla.c.ſi.de teſta.l.furioſū.C.q te-
ſta.fa.nō po. Scdo ſurdus ⁊ mut' a natiui-
tate: ſecus a caſu. ⁊ ſcit ſcribere.l.diſcretꝫ.C
q te.fa.nō po. Tertio nō valēs articulate lo
qui.ita vt nō poſſit exprimere nomē here-
dis nec ſcribere.l.iubem'.C.eo.ti. Quarto
impubes iſti.qbus nō ē ꝑ.fa.teſta.§.ꝑterea.
Quinto filiuſfailias: niſi de caſtrēſi peculio
l'qſi.vt i.c.lȝ.de ſepul.li.6.⁊.l.pe.C.q te.fa.
nō po.qd̄ limita.vt ſ̄.Religio.§.56. Sexto
prodigus cui ē iterdicta a iudice bonoꝝ ad
miſtratio.l.is cui.ff.eo.ti. Sȝ teſtm̄ añ factū
valebit vt ibi. Septimo dānatus ad mortē
nālē l'ciuilem vt ſūt deportati ēt ſi fugiāt d̄
manu iudicū.vt.ff.eo.ti.l.eius.⁊ qd̄ ibi nō.
⁊.l.q.vltio ſupplicio ⁊ ibi Bar.ff.de pēis.
Secus ſi eēt dānatus ad penā iferiorē. Oc-
tauo maifeſtus vſurarius niſi pſtet pri' cau-
tionē ſm formā.c.ꝗꝗ.de vſur.li.6. Nono
excōicatus ſm aliquoꝝ opinionē quā ſeqt
glo.i.c'decernimus.de ſen.exco.li.6. Sed
ɔtriuȝ cōiter tn̄r. Decio ſeruus.13.q.2.illud.
⁊.l.filius.ff.eo.ti. Undecio quilibet religio
ſus q pſitet tria vota ſbalia.vt i.c.2.de teſta.
12.q.2.nō dicatꝫ. Secus de alijs.vt ſūt hēmi
te ⁊ huiuſmōi.19.q.vlti.§.ecce paul'. Duo
decimo hereticus.q꞉ oia bona ſua ſūt ɔfiſ
cata ipō iure.c.cum ſm leges.de here.li.6.
Tertiodecio dubius d̄ ſtatu ſuo.ſ.an ſit i eo
ſtatu i quo teſtari poſſit l'ne.l.de ſtatu.ff.eo.
ti. Exēplū captus a latronib' dubitat an ſit
ſuus l'liber.vt in.l.i.in pri.ff.de le.3. Quar
todecio obſides itellige de illis xpianis ap
īfideles datis: aut d̄ illis qui erāt captiui po
puli romani.nō ãt d̄ obſidibus q dant ab
vna ciuitate ad aliā.vt legit.⁊ nō.i.l.obſids
ff.eo.ti. Quītodecio dānatus ob carmen fa
moſū ſeu libellū i iniuriā alterius: q꞉ ēt infa
mis efficit.vt i.l.is cui.§.ſi qs ob carmē.ff.
eo.ti. Bar.tñ ibidē.⁊ cōit tn̄r ꝙ ex alia cā
īfamies nō ꝓhibet teſtari. Sextodecio reus
criminis leſe maieſtatꝫ.l.qſqs.C.ad.l.iul.ma.
6.q.1.§.verū. Deciosepio q ē ap hoſtes
captiuus.l.ei'.ff.e.ti. Jntellige illud de ho
ſtib' romani iperij. Deciooctauo vtroqꝫ ca
rens lumie. Hodie tñ teſtat.dūmō ſuet qd̄
nō.i.l.hac ɔſultiſſima.C.q.te.fa.po. q̄ ſunt
iſta. Prio ꝙ teſtes ſint vocati ad hoc vna
cū tabellione. Scdo ꝙ noia heredū exꝑmā
tur ita ⁊ taliter ꝙ rōne nois nō poſſit dari
dubitatō. Tertio ꝙ palā exprimat volūtatē
ſuā tā circa heredes ꝗ̄ circa legata corā te
ſtib' ⁊ tabellīōe. Quārto ꝙ teſtes ſbſcribāt ⁊
ēt tabellio vno ⁊ eodē tpre ⁊ loco. Sexto
ꝙ vbi ñ pōt hēri tabellio hēat loco tabellio
nis. Octauus teſtis lrarū pitus q ſe ſubſcri-
bat.fallit hoc ſm Bal.ibidē niſi teſtetur in
ter libos q꞉ tūc ſufficiūt duo teſtes. Hoc idē
ſuadū ē i codicillis cecoꝝ vt in.d.l.hac cō
ſultiſſima. Decionono q cardiales iſequūt'
ē hoſtilit.l'pcuſſerint ceperit: l'ſocius fuerit:
aut fieri mādauerit: aut ɔſiliū l'auxiliū de-
derit: vel fauorē l'ratū hūitnec ēt tal' ex teſtō
alioꝝ aliqd capere pōt nec ex ſucceſſione.
c.felicis.de penis.li.9.

2 Utrū pſati q teſtm̄ ñ poſſūt facere poſſint
diſponē in pias cās. R꞉.ꝙ nō primi nec quar
ti ſimplr nec quinti niſi de peculio caſtrēſi
l'qſi ſm Bal.in.l.i.C.de ſa.ſa.ec.⁊ nō.i.d.
c.lȝ.nec ſexti nec ſeptimi nec octaui ſimpli
citer ſm Bar.⁊ idē dicit de quolibȝ dece-
dente i mortali. Sed Bal.in d̄ vltio tȝ ɔtriū
⁊ bene: q꞉ eccl'ia recipit oblationes publi-
coꝝ pctōꝝ: niſi vbi ſpāliter ꝓhibet.vt pȝ in
glo.i.c.oblatōes.90.di. Ergo ſortius elyuas
nec.10.nec.11.nec.12.nec.16.nec.17. Alij
dīt ſic ēt ſi loqui nō poſſūt dū ſignis ānuant.
Uñ ponit Bal.in.l.i.C.de ſa.ſa.ec.exem-
plū de quodā aduocato q nō valēs loqui
interrogatus ſi volebat ꝙ tot darent pro
aia ſua pauperibus apperiret librū i ſignū
ipe apperuit.⁊ ꝙ valet affirmat.

3 Teſtōrū quot ſūt ſpēs. R꞉.due. Una dicit
teſtm̄ nūcupatiuū ⁊ ſine ſcriptis ⁊ ē illud in
quo teſtatoris ⁊ heredis ⁊ legatarioꝝ noia
⁊ oia q̄ in eo ɔtinēt corā teſtib' nūcupāt.i.
manifeſtāt.⁊ dr̄ ſine ſcriptꝫ.i.ſubſcriptiōe te
ſtiū ⁊ alijs ſolēnitatibus q̄ regrūt in teſtam̄
to in ſcriptꝫ facto.de quo i.l.hac ɔſultiſſima
C.de teſtamētꝫ. Et ēt q꞉ ſicut oi ſcriptura ide
facta pōt qs teſtari nūcupatiue: dūmō corā
teſtibus ⁊ ɔditōe legitis nūcupet heredem
⁊ ſuā explicet volūtatem. Jnſti.de teſta.§.
ſi. Jō ſi quis nō hȝ notarium.aduocet legiti
mū numerū teſtiū: ⁊ explicet noīa heredis
⁊ alias īſtitutiones ⁊ legata ⁊ roget eos vt
ſint teſtes ⁊ valebit. Aliud dr̄ teſtm̄ i ſcriptꝫ
⁊ iſtud pōt facere qs.qñ nō vult ꝙ teſtes vl'
aliquis ſciat ſuam diſpoſitionē. Uñ requirit
multa de ſuba.vt in.l.iubemus.C.d̄ teſta.
⁊.d.l.hac cōſultiſſima.⁊ niſi quis ſit bene
doctus faciliter errabit in ipo ɔdendo. Jō
habeat aliquē doctorē pro cōſilio q vult eū
facere. De quo q꞉ nō ē in vſu omitto vt dixi
Aduerte ēt ꝙ qs pōt relinquere.ſic dicēdo
corā notario ⁊ teſtibus. Uolo ꝙ heres me
us faciat in oibus ⁊ per oia prout ɔtinetur
in quadā mea cedula ſcripta manu mea q̄ ē
apud talē religioſū ⁊ valebit ſm Alexā.de
ymola.in.l.ſtipulationū.§.illud.ff.de verb.
obli.⁊ Bar.in.l.ſi ita ſcripſero.ff.de ɔdic.
⁊ demō.⁊ Paulū de caſtro.in.d.§.illud ⁊
Bal.in.l.captatorias.in.q.5.C.de teſta.mi
li. Jo.de ymola.in.l.illa inſtitutio.ff.de hr̄.
inſti.⁊ in.c.cū tibi de teſta. Rō: q꞉ lȝ in teſta
mento nūcupatiuo debeant palā nuncupa
ri q̄ ſiunt.vt a teſtibus exaudiātur.l.hr̄edes
palā in principio.ff.de teſta.⁊ in.l.iubemus
C.eo.q꞉ paria ſunt iplicite ⁊ explicite expri
mere.d.§.illud.⁊.d.l.ſi ita ſcripſero. Jdeo
valet. Sed videat q.ſic vult ꝙ taliter lr̄a ſua
cognoſcatur.vt non ſit dubiū de ea: q꞉ aliter
eſſet periculoſum.

4 Quot teſtes requirunt in teſtō. R꞉.ꝙ.7.le
gitimi: ⁊.ꝙ ſint rogati.vñ ſi teſtm̄ ſine ſcrip
tis hēat minus ꝗ̄.7.vel ſi ſunt.7.nō tñ roga
ti nō vȝ.l.heredes palā.§.pe.ff.de teſta. Fal
lit hoc in teſtō ceci.vbi ſunt neceſſarij.8. Jn
teſtamēto ruſtici in rure facti vbi plures nō
pñt inueniri ſufficiūt.5. Jn teſtamento facto
iter liberos ſimiliter ſufficiūt duo ſȝ Bal.i
l.hac cōſultiſſima.C.q te.fa.po. Jn teſtō fac
to in pñtia imperatoris pcibus ſibi porrec
tis vt audiat ſufficit vnus. An aūt notarius
cōputetur ꝓ vno.dicēdū ꝙ ſic.ſed cautius
ē ꝙ pur ſint.7.ſine eo. Jnſti.d̄ teſta.§.ſi.d̄ ꝓ
ba.qſi.⁊ in.d.l.hac conſultiſſima.⁊.l.oiuȝ
C.de teſta. Jn teſtō militis in exercitu ſuffi
ciunt duo teſtes: ⁊ in bello ꝓut volut.l.mi
lites.C.de mili.teſtō.

5 Sed nūquid in foro aīe valeat teſtm̄ factū
corā duobus teſtibus ſolū. R꞉. Pa.in.c.cuȝ
eēs de teſta.tȝ ꝙ ſic i diſpoſitis ad pias cās
⁊ in hoc cōiter cōcor.doc. Jn alijs ad non
pias cās.pa.tȝ.ꝙ vltra duos teſtes requirit
pñtia ſacerdotis parrochialis vel loco eius
duo alij teſtes aliter nō valeat. Quidā tenēt
indiſtincte ꝙ valeat corā duobus. Sed ego
dico ꝙ ſi nō ſubeſt ſuſpitio fraudis valeat:
q꞉ ceſſat rō legis. Si vero ſit ſuſpitio frau-
dis.dico requiri ſolēnitatē iuris ciuilis.⁊
ad.c.cū eēs.⁊.c.relatū.el.1.eo.ti.dico ꝙ ha
bent locuȝ in terris eccleſie.vt pȝ ex eorum
ſubſcriptione.

6 Sed q nō poſſunt eſſe teſtes in teſtamen
tis. R꞉.ꝙ oēs q pro teſtibus reprobātur a iu
re.vt.ſ.Teſtis. Jtem in teſtamento ſpeciali
ter non pōt eſſe mulier.ff.de teſtam̄.l.q teſtō
§.mulier. Jtē hermofroditus i quo pualēt
muliebria.l.querit.ff.de ſta.ho. Jtē.ille cui
hoc ē interdictū ꝑ ſtatutū vel a iudice. Jteȝ
ſeruus. Jtē ois q hȝ in ptāte heredē ſicut pr̄
auus ⁊ ſimiles.probātur hec Jnſti.de te.§.
teſtes.⁊.§.ſequenti. Jtē q nō ē teſti.capax.ſi
cut ſpurius teſtatoris. Hr̄ticus.dānatus ad
metallū: ⁊ ſimiles. Jtē quos leges iprobos
⁊ inteſtabiles iubent eē.vt ſunt de crimie fa
moſo dānati ⁊ muliebria paſſi.ff.de teſti.l.
ob carmē. Jtē legatarius nō pōt eē niſi quo
ad qōnē veritētē iter hr̄dē ⁊ extraneū. Jnſti.d̄
teſta.§.legatarius.ſȝ quo ad factū ſuum in
ter ſe ⁊ heredem non pōt.

7 Ex qbus cāis teſtm̄ dr̄ nullū. R꞉.ꝙ loquē
do de teſtō nūcupatiuo ⁊ ſine ſcriptis ex q̄
tuor. Prio. Si teſtator nō erat habilis ad te
ſtm̄. Secūdo ſi inſtituit hr̄dē nō.capacē vel
nullū inſtituit hr̄dē. Tertio ſi pterijt iā natū
quē inſtituere vel exhr̄edare debuit. Quarto
ſi nō ſit legitimus numerus teſtiū legitimo
rū ⁊ rogatorum.

8 Qñ teſtm̄ tȝ.ſed tñ irritat ⁊ rūpit. R꞉.ꝙ ex
7.cāis. Prio qñ teſtator ñ pūidit de poſthu
mo q poſt teſtm̄ ē natus ſi tñ idē poſthum'
moretur añ mortē teſtatoris teſtm̄ nō rūpit
quo ad effectū.idē dic de qi poſthūo vt ē ar
rogatus.vt ille q tpe teſtamēti nō erat ſuus:
ſed tpe mortis ſic. Jtē qñ cāni exhr̄datōnis
iprobat heres ſuus.⁊ ꝑ ſniam reſcindit. Jt
ſi teſtator patiatur capitis diminutōem niſi
iterū fiat ciuis romanus vel ſui iuris. Jtē ꝑ
ſm teſtm̄ reuocatoriū primi. Jtē ſi hr̄s non
adiuit hr̄ditatē: vel añ aditā deceſſit.vel cō
ditio ſub qua inſtitutus fuit defecit ⁊ ſilia d̄
qbus iſti.qbus modis teſta. Jnfir.ꝑ totum.

9 Utrū legata facta in teſtō nullo vel irritan
do debeant. R꞉.ꝙ ſi teſtm̄ ē nullū ex pteritio
ne iā nati: vel rūpit ex pūitiōe poſthumorū
vel qi poſthūorū: vel reſcindit ꝑ ſniam pro
poſita qrella de iofficioſo vel ɔ̄ tabulas.ſic
legata debētur: lȝ inſtitutio nō teneat.C.de
liberis pteritis.aūt.ex cā. Silr̄ dic ſi teſtm̄
rūpit ex falſa cā.vt puta. A.inſtituit B.⁊ ſb
ſtituit eidē B.C.morit B. Teſtator A.fac
aliud teſtm̄ dicēs: q꞉ hr̄des hēre volui ⁊ ha
bere nō poſſū tū. D.eſto heres. Licet.n.C.
rūpat ꝗ̄tum ad inſtitutionē: tñ legata debē
tur. Si vero teſtm̄ ſit nullū puta.q꞉ inſtituit
heredē nō capacē vel nullū.q꞉ nō fuerunt te
ſtes debiti: tunc an debeāt legata ē differētia
inter doc.⁊ dic.vt.ſ̄.heres.§.5.

10 Quid ſi teſtm̄ ſit cū clauſula in fine ꝙ ſi ñ
valet iure teſti valeat iure codicillorū ſaltē:

vel iuſ cuiuſcūqȝ alterius vltie volūtatis valere voluit ⁊ tenere. ℞. ꝙ ſi teſtm̄ patiatur defectū vel iuris repugnantiā in hiis que ſunt de ſ̄ba eius. nihil facit hec clauſula: niſi teſtetur inter liberos ſm̄ cōem opinionē. Si vero patiat defectū ſolēnitatis debite ꝑmiſſe. ſic valebit iure codicillorū. C. de codicillis l. fi. dūmō ſolēnitas ſufficiens codicillo ſit appoſita. ſ. 5. teſtes lȝ nō rogati. ⁊ ſic legata in eo relicta debētur Inſti. de codicil. i principio. Et inſtitutio q̄ in eo erat ſcripta lȝ directa videatur: tñ in caſum fideicōmiſſi conuertit. l. ſceuola. ff. ad trebe. Et ideo ab inteſtato veniētes accipient hereditatē. ⁊ quaſi rogati videant reſtituere tenētur inſtituto p fideicōmiſſum. ar. C. de fideicōmiſſis. l. eaȝ quam frater tuus.

11 Utrū vltimū teſtm̄ ſemper valeat. ℞. ſm̄ glo. in. c. lȝ de conſti. li. 6. ꝙ ſic allegat capitulū. vltīa volūtas. 13. q. 2. ff. de le. i. l. ſi mihi. ēt ſi de p̄io nō faciat mentionē. Fallit i duobus caſibus. Primus in teſtō facto inter liberos. C. de teſta. aūt. hoc inter liberos. Secundus cū ipſe teſtator ſibi legē indixit. vȝ ſi fecero aliud teſtm̄ nō valeat: niſi de alio fecero mentionē: tūc oȝ faciat mentiōem aliter nō valeret vltimū. ff. de le. 3. l. ſi quis. Itē ſi ſm̄ teſtm̄ ſit ſub conditōe q̄ eſt de preterito vel p̄nti. puta. Inſtituo heredē ticiū ſi ſempronius ē vel fuit ꝯſul. tūc ſi cōditio fuit vel eſt vera rūpitur p̄imū. Si vero nō ē vera nō rūpit. Si vero teſtm̄ fit ſub cōditione futura: tunc ſi cōditio ē poſſibilis ēt ſi nō adueniat rūpit p̄imū teſtm̄. Similiter ſi cōditio ſit ipoſſibilis hētur ꝓ nō adiecta. ⁊ rūpit p̄imū teſtm̄ vt hēs i. l. cū in ſo teſtō. ff. de iniuſto. ru. ⁊c.

12 Que pena nō iplētis voluntatē defuncti. ℞. ꝙ aut ē heres extraneus. ⁊ ſic ꝑdit totaȝ hereditatē de voto. c. lȝ. ii. q. i. ſiluester. de teſta. c. ſi heredes. Si vero heres ē filius: tūc ſi hereditas ē diuiſibilis amittȝ ſolū reſeruata ſibi legitima. C. de fideicōmiſſ. aūt. hoc amplius. Si aūt ē indiuiſibilis. puta. q2 ducatꝰ: regnū ⁊ huiuſmodi. ſic totā perdet. d. c. licet. in fi. ⁊ hec intelligo in diſpoſitis i teſtō q̄ ipſo iure hn̄t auctoritatē: vt ſunt legata ⁊ ſubſtitutiōnes ⁊ huiuſmodi. In aliis autē neceſſario heres ſeruare nō tenet. vt ſi precipiat filiis ꝙ ſtent ſimul vſqȝ ad tale tp̄s: vel ꝙ nubat tali vel nō nubat tali ⁊ huiuſmodi. Sed ſi teſtator vult in huiuſmodi heredem obligare efficaciter addiciat penā heredē dānādo in legato ꝓſtando cā pene. puta petre heres meꝰ dato. C. ticio ſi tale qd ñ feceris ⁊c. q2 ſic tenebit tale legatū: dūmō qḋ ꝑcipitur nō ſit impoſſibile vel turpe vel ꝯ leges Inſti. de lega. §. pene quoqȝ.

13 Cuius expenſis ſeruus fugitiuus legatus ſit q̄rendus. ℞. Pa. in. c. indicāte. de teſta. glo. in. l. cū ſeruus. ff. de le. i. diſtinguit quatuor tp̄a. Primū teſti. ⁊ ſi tūc erat i fuga. ſic expēſis heredis. Intellige ſi longe abſens erat. ſic ⁊ de alia re legata dicimus. vt in. l. cū res. ff. de le. i. Secus ſi ꝓpe. Secundū tēpus poſt teſtm̄ ⁊ an̄ mortē teſtatoris. ⁊ ſi tūc fugit expēſis legatarii. Tertiū poſt mortē teſtatoris ⁊ ante additā hereditatē. ⁊ ſi tūc fugit culpa heredis. ſic tenet ad extimationē heres: ſi ſine culpa nō tenetur: niſi ꝑueniat ad eius manus. Et idē dic in quarto tp̄e. ſ. poſt additā hereditatē. Rō: q2 ſicut heres liberat interitu rei relicte: intellige qñ res debetur i ſpē nō in genere vel in q̄ntitate. l. ꝙ te mihi ff. ſi cer. pe. ſic ⁊ in fuga ſui ſine ſua culpa liberatur. Sed in p̄io caſu vr̄ teſtator ſic voluiſſe.

14 De detractōe falcidie trebelianice ⁊ legitime. Vide. ſ. Legitima. ⁊ ſic diuide hereditatē in. 12. vncias. ⁊ qui dȝ hēre legitimā accipiet quatuor vncias p̄io. Si poſtea dȝ reſtituere alteri hereditatē detrahet quartā p̄tē. ſ. duas vncias: ⁊ ſic medietatē retinuet. l' quartā falcidiā. ⁊ quō ceſſat vide. ſ. Legitima.

15 Utrū inſtitutus heres in certa re poſſit detrahere trebelianicā. ℞. ꝙ nō. ſed ſolū heres vniuerſalis. ita ꝯſuluit Bal. p. l. primā. ff. ad le. fal. ⁊ recitat Pa. in. c. raynutius de teſta. ⁊ intelligit heredē vniuerſalē non ſolū qui inſtituit in ſolidū. ſed ēt ille q inſtituitur i certa quota hereditatis. Sicut videmus de falcidia q̄ detrahi pōt per heredē ꝯſtitutū in dimidia portōe hereditatis. vt ꝓbat in. c. raynaldus extra eodem.

16 De executoribus teſtamētorū. vide executor.

17 In quo differt teſtm̄ a codicillo. ℞. ꝙ i. 8. P̄io q2 in codicillis nō pōt fieri recta inſtitutio. ſed tm̄ fideicōmiſſoria: ſecus in teſtō. Secundo ꝙ per codicillū ñ admittit hereditas heredi inſtituto p teſtm̄ niſi in vno caſu: qñ in codicillo dicit heredē inſtitutū nō mereri voluntatē ſuā: q2 tunc tāqȝ indigno auffertur hereditas: ſiue ſit ſolus heres ſiue ſit vnus d pluribus. Idē dico de oībus. ſi ſic dicat oēs nō mereri. l: diui ſeuerus ⁊ Antonius. ff. d adi. lega. In reliquis vero fideicōmiſſis vel legatis i teſtō bene pōt per codicillū adimere Inſti. d adop. lega. per totū. Tertio ꝙ exheredatio nō pōt fieri p codicillū. Inſti. de codicillis. §. codicillis. Quarto heredi puſ conſtituto in teſtamento non poteſt conditio adici in codicillo que obſit ſibi Inſtitutis de codicillis. §. ⁊ directo. Quinto quia heredi inſtituto in teſtamento non pōt fieri ſubſtitutio directa in codicillo. lȝ facta trahatur ad fideicōmiſſoriā. q2 vr̄ teſtator rogare inſtitutū vt hereditatē reſtituat illi quē in codicillo ſubſtituit ei. l. ſceuola. ff. ad treb. Sexto q2 in codicillo ſufficiunt. 5. teſtes ēt ñ rogati. C. de codi. l. vlt. Fallit hoc in codicillo ceci de quo. ſ. §. i. ſed in teſtō. 7. rogati. ⁊ in codicillo teſtis pōt eſſe mulier. ſed non in teſtō. l. qui teſtō. §. mulier in teſtō ff. de te. Septio q2 pōt qs decedē pluribꝰ codicillis relictis validis: niſi ſibi ꝯdicant. ff. de iure codi. l. diui. ſeuerus. ſed nō pluribꝰ teſtis. Octauo q2 ſi quis dū eſſet filiuſfamilias fideicōmiſſum in codicillis reliquerit. ⁊ poſtea prīfamilias deceſſerit eadē volūtate durante valebūt codicilli. Hoc āt eſſe ñ poterit in teſtō. ff. de lega. 3. l. i. §. ſi filiuſfa. Ex qbus pȝ ꝙ codicillus ē quedā ſine inſtitutōne diſpoſitio vltie volūtatis: q2 ſicut teſtm̄. ita codicillus morte confirmat. C. de caducis tol. l. vnica.

18 Utrū heredis inſtitutio poſſit cōitti i alterius voluntate expreſſe. ℞. ꝙ nō. imo oȝ ꝙ ore ꝓprio nomē heredis exprimat vel p ꝓpriā ſcripturā. l. hac cōſultiſſima. ⁊. l. iubemus. C. eo. imo tenuit Jo. an. i addi. ad ſpe. eo. ti. poſt albertū papiēſem. Nō ſi qs ad interrogationem alterius. puta dicētis. uis talem inſtituere heredem Reſpondeo ſic non valere teſtamentum quamuis glo. in dicta. l. iubemus teneat ꝯtrium tenet tñ in. c. cum tibi. eo. ti. ꝙ de equitate canonica valeret. Limitant hoc diſtīguēdo. Bar. Inno. ⁊ Ho. in. c. cū tibi. eo. ti. ꝙ aut cōittitur i voluntate heredis. ſ. an voluerit eē heres. vel ne ⁊ ſic valȝ. l. v̄ba hec. ff. de cōdi. inſti. Aut cōmittitur in volūtate alterius ab herede expſſe. vt puta inſtituo heredē quē ticius voluerit. ⁊ ſic nō valȝ. ff. de her. inſti. l. ſi qs ſēpronii. ⁊. l. captatorias. Si tñ qs ita diceret cōmitto oīa bona mea arbitrio ticii vel diſpoſitioni ticii. valet. ⁊ ticius tenetur diſtribuere in pias cauſas. In quibus habemus regulam iuris humani. gentium. ⁊ diuini: que eſt ꝙ pre omnibus diſpenſetur in religionem diuinam. vt peccata cleis redimantur. ⁊ ſic diſpenſādo nō pōt velle aliō q̄ȝ voluntas teſtatoris. Sed ſi diſpēſaret in ꝓphanis cū nullā hēat regulā poſſet alio mō diſpēſare q̄ȝ ſit voluntas teſtatoris. ⁊ hoc ſequit Bar. in. l. i. C. de ſa. ſan. ec. ⁊ Pa. in d. c. cum tibi.

19 Quid ſi tacite inſtitutio heredis comittatur alterius diſpoſitioni. ℞. ꝙ valet. l. ille inſtitutiones. ff. de here. inſtitu. ⁊. l. non nunq̄ȝ. ff. de conditio. ⁊ demonſtra. ⁊ eodem modo legatum tacite poteſt comitti voluntati alterius. ff. de le. 2. l. prima. ſed non expreſſe. ff. de le. primo. l. captatorie. ⁊ dicitur tacite alterius voluntati comittere: ſic. Inſtituo te heredem vel lego hoc tibi. ſi ticius capitoliū aſcenderit. expreſſe vero quando dicit. Inſtituo illum heredem quem ticius voluerit. vel lego tale quid cui ſempronio placuerit.

20 Utrum inſtitutio poſſit fieri incerte perſone. vt puta. Inſtituo heredes meos pauperes chriſti. ℞. glo. in dicto. c. cum tibi ꝙ ſic. ⁊ ſecundum Bar. in. l. captatorias. C. de teſtamen. milita. etiam ſi adderet. eligendos per priorem talem ⁊ huiuſmodi. ⁊ dicit ꝙ dicta. l. loquitur. quando ius inſtitutionis confertur in voluntatem alterius. ſed non quando electio perſone ſolum. vt i caſu noſtro: ⁊ ideo non ē contraria.

21 Utrum inſtitutio heredis poſſit fieri ſub conditione reſpondeo ꝙ ſic. dummodo non inſtituatur ad tempus certum. vt puta vſqȝ ad paſca. vel ad tres annos: quia non valet talis conditio ⁊ viciatur. non tamen vitiat. vt Inſti. de heredi. inſtituen. §. heres ſed ad incertum poteſt. vt puta. donec vixerit. vel talem inſtituo poſtq̄ȝ abſolutus fuerit ab excomunicatione. ff. de heredibus inſtituen. l. in tempus. Fallit in milite qui poteſt inſtituere etiam ad tempus certum. l. miles ita. ff. de milita. teſtamen. Hic aduerte ꝙ inſtitutus heres ad diem certum alio herede non dato ſemper erit heres. vt in. l. hereditas ex die. ff. de heredibus inſtituendis. Et idem dic quando inſtituitur ad diē incertum: quia nemo pro parte poteſt decedere teſtatus. ⁊ pro parte inteſtatus. l. ius noſtrum. ff. de regu. iuris. Hoc tenet Johannes de ymola. ⁊ Baldus. ⁊ Angelus in dicta lege hereditas. Ideo ſi quis inſtitueretur heres donec vixerit: alio non dato herede erit perpetuuſ. Hoc firmat Bal. ⁊ Salicetus in. l. extraneum. C. de heredi.

inſti. τ Pau. de ca. in. l. certi. C. de teſta. mi li. Et licet Bar. in. d. l. hereditas teneat φ ſi teſtator aperte voluerit. vt non eſſet heres niſi in vita: vel vſqꝫ ad talem diem φ ñ erit ppetuus: tñ cõuer doc. tenent ɔtra eum. vt Dy. in. l. ſi quis ita heres inſtituat excepto fundo. ff. de here. inſti. Bal. τ Ang. in. d. l. hereditas. τ eſt verius: quia teſtator ñ põt ius accreſcendi ꝓhibere. nec reſpectu rei nec reſpectu tꝑis: qꝛ cã teſtati trahit ad ſe cãm inteſtati. qꝛ dignior. d. l. hereditas fac l. ſi miles vnum ex fundo. ff. de teſtamen. mili. τ ꝓbat. i. d. l. ſi qs. In legatis tñ bene põt prohibere ius accreſcendi. τ ita loqui tur. l. dñs. ff. de vſufr. Secus i hereditatib⁹ vt i. d. l. ſi qs. vbi inſtituitur excepto in fũdo detracta mentiõe de fundo habebit totam hereditatẽ. Nam teſtator non põt facere φ iura ñ valeãt in ſuo teſtõ. vt in auꝫ. vt cũ. de appel. cogno. §. ceteꝝ. Poſſet tñ dici φ in ɔſcia opinio Bar. ẽ vera i eo qui erat ſim plex. τ hec ignorabat. Secus i eo qui hãc diſpoſitiõeꝫ iuris ſciebat: qꝛ vr voluiſſe qđ ius volebat. Item dic φ põt inſtitui ſub ɔ ditiõe. dũmõ ɔd ito ſit poſſibilis τ honeſta excepto filio q ñ põt inſtitui ſub oĩ ɔditiõe ſꝫ ſub illa q̃ ẽ in põtate inſtituẽtis. vt i. l. ſuus quoqꝫ in pri. ff. õ lib. inſti. Nã ñ põt fili⁹ gra uari i debito bonoꝝ ſubſidio. C. de inoffi. te. l. quoniam in prioribus.

22 Utrũ poſſit fieri inſtitutio hẽdis i certa pte. R. φ ſic. ſed ſi alius inſtituit hẽs i vniuerſo erit talis potius legatarius φ heres. l. quoti ens. C. de hẽ. inſti. §. heres. poſſũt tñ plures inſtitui eqs portiõib⁹. Inſti. õ hẽ. inſti. §. ſi plures inſtituantur τ per cap. ta. τ ptīꝫ per ſtirpes vt in. d. §. ſi plures. nõ hic φ inſtituꝫ plurib⁹ heredibus diſtributio fideicõiſſorũ in caſu in quo accreſcit hrdibus. nõ fiet ſꝫ diſtribu tionem rerũ i. quas erãt inſtituti: ſed ſm pteꝫ inſtitutorũ equalr: niſi voluntas defuncti ma nifeſte contradicat. vt. l. quotiens. §. ſi duo ff. de here. inſti. τ. l. nũqͣ. τ. l. quotiens. ff. ad trebel.

23 Quot mõis ſit inſtitutio heredis. R. duob⁹ mõis. ſ. directe τ obliqꝫ. Directa inſtitutio ñ põt fieri niſi i teſtõ. τ eſt qñ vbis rectis ſiue obliqs recto iure inſtituit hẽs ad quẽ vult te ſtator hẽditatẽ ſuã ſine illud i quo inſtituit p uenire τ illud capere nullo mediãte. Obli qua võ inſtitutio ſiue fideicõiſſaria hẽditas relinquĩ põt teſtõ τ codicillo. τ fit. cũ rogat i codicillo hẽs inſtitutus i teſtõ: vl heres ab inteſtato veniẽs vt hereditatem reſtituat al teri. Iſ cui reſtituit hereditas e a heres per fideicõiſſum. Inſti. õ codicill. §. pe. τ õ fideicõi. here. §. pe.

Quot ſũt differẽtie hẽdũ. R. φ tres. nã q dã ſũt neceſſarij tñ: ſicut ſi ſeru⁹ inſtituat hẽs a dño ſuo. τ dr neceſſarius qꝛ velit nolit te nẽt hẽditatẽ ẽt ſuſpectam adire: ſi mõ cum hẽditatẽ ɔſequat ſimul libertatem ex teſtõ dñi: τ tꝑe mortꝭ erat i ptãte dñi. alij ſũt ſui τ neceſſarij. τ iſti ſunt liberi qui ſũ i ptãte te ſtatoris tꝑe mortis. vt filij filias τ deſcẽdẽ tes ex maſculis filijs. deſcẽdẽtes. n. a filiab⁹ ſũt i ptãte pris eorũ l'aui patni. ſed ẽ differẽ tia: qꝛ viuente filio meo meus nepos nõ erit mihi ſuus heres. ſꝫ pñ mortuo filio meo. qꝛ nihil ẽ mediũ quo ſpectat. τ ſic de ceteris. Et dicitur ſui. qꝛ domeſtici. τ qꝛ viuo pre quodãmõ extiantur dñi. Neceſſarij võ. qꝛ õ iure ciuili cogebãtur fieri inuiti hẽdes. ſꝫ de iure ꝑtorio pmittit eis ab hereditate abſtinẽ ſi velint. Alij ſũt extnei heredes. vt ſũt oẽs q nõ ſunt ſub ptãte teſtatoris nec ſubiecti iuri eius: ſicut ſũt filij emãcipati. filij ẽt a matre inſtituti. quia ſeie nõ hñt filios i ptãte. Pro bantur hec oĩa. Inſti. de here. quali. in pri. Itẽ herẽs alius teſtamẽtarius. vt ille qui eſt in teſtõ ſcriptus. Alius ẽ ſubſtitutus. ſ. q alij ſubſtituit heredi. Alius fideicõiſſarius. cui ex fideicõiſſo e hereditas reſtituta. Alius le gitimus vt ille. q ipõ iure τ ſine teſtõ defun cto ſuccedit. 24

Utrũ ex ꝑteritione legitimi heredis teſtñ reddat nullũ. R. φ ſic. ſi ſũt de illis ad quos ſtricto iure lrima ſpectat hereditas: τ niſi ri te exheredentur. Et qui ſint tales. aduerte φ ſunt tres linee ɔſanguineoꝝ. ſ. aſcenden tium deſcendẽtiũ. τ collateraliũ. Teſtator ãt φ diu hẽt aliquẽ de deſcẽdentibus tenetur illũ hẽdẽ inſtituere vel exheredare ſi e cã: τ ſi talẽ inſtituit ſiue ſit filius l'nepos mortuo filio vel pnepos τ c. nõ tenet de aliquo aſcẽ dentiũ mẽtionẽ facere: qꝛ deſcẽdẽtes i iſmi tũ preferũt. Inſti. de here. q̃ ab inteſta. i pri. deficiẽtibus deſcẽdẽtib⁹ l'exhẽdatis tenetur ſuos aſcẽdentes inſtituere l'exheredare. ſi qs h. l. quotiẽs. C. ad ſen. cõſul. orfici. Colla terales ãt nũqͣ tenet inſtituere l'exheredare ſed deficiẽtib⁹ deſcẽdẽtibus l'aſcẽdẽtibus le gitimis. itellige nõ de illegitimis: põt quos vult inſtituere heredes. ſiue attinẽtes ſiue nõ attinẽtes nulla facta mẽtiõe de collateralib⁹ verũ ẽ φ fr rũpit teſtñ fris. qñ inſtituit turpẽ pſonam. ſ. infamẽ. τ itellige de fre ɔſangui neo τ vterino l'ɔſanguineo tñ: nõ de vteri no tñ. C. de inoffi. teſt. l. fres vterini: niſi in iſto cãu de aliq re eũ inſtituerit: l'niſi crimen 25

ingratitudinis i frem cõmiſiſſet. vt i aut. de nupꝫ. §. ingratitudinis.

16 Sꝫ nũquid teſtñ clici l'igrediẽtis religio nẽ erit irritũ ex ꝑteritione lri heredis. R. φ nõ. per verbum libere poſſint. in. c. qꝛ nos ẽt eo. n. ẽt qꝛ ſunt milites. ſicut nõ. glo. in. l. pe. de teſta. mili. Et iõ ſicut nõ rumpit teſtñ militis ex ꝑteritiõe legitimaꝝ pſonarum. ſic nec iſtoꝝ. hoc apte ſetit Bar. i aut. ſi q̃ mu lier. C. de ſa. ſan. ec. de ingrediente religio nẽ. τ Pa. i. d. c. tua nos. de ambobus. τ vĩ de Fede. de feis ɔſilio. 55. τ ſic põt intelligi aut. pſbros. C. de epi. τ cle. Itẽ volẽs intrare religionẽ põt ſine legitimo numero teſtium teſtari: τ ꝑ pte decedere teſtatus: τ ꝑ pte te ſtatus ſicut miles põt. ꝑ tex. aut. de mona. §. id quoqꝫ iũcta. l. i. ff. de mili. teſta. facit. c. q de. i. o. q. i. tñ petere poterũt legitimã legiti mi ꝑteriti. vigore aut. ſi q̃ mulier. C. de ſac. ſan. ec.

17 Sed pone φ qs hꝫ filios τ filias tenetur ne oẽs inſtituere. R. φ ſic. oẽs legitimos vel exheredare ſi quẽ ñ vult τ ſubeſt cã. Inſti. de exhere. lib. i prin. ẽt filias dotatas: ſꝫ ſm aliquos ſufficit inſtituere i dote. Alij vt Azo. dicũt φ oꝫ inſtituatur i aliquo modico pret dotẽ. τ ẽ tut⁹ τ ẽt pfeſſos i religionẽ. C. de epi. τ cle. l. ſi. §. hoc ẽt cognitũ. Et idẽ dic in nepotibus. qñ filij ꝑmortui ſũt. Inſti. de hr. q̃ ab inteſta. deſe. §. ita demũ. τ ẽt i poſtumis C. de poſtu. hr. inſti. l. qđ certatũ ẽ. Quis di catur poſtumus. vide Poſtumus.

18 In quota pte tenet inſtituere tales. R. i quo ta voluerit. quãtumcũqꝫ mĩma. lꝫ poſtea talis aget ad ſupplemẽtũ legtie: tñ teſtñ nõ rum pet: τ dũmõ ſit inſtitutus. heres nõ legatari⁹ puta. qꝛ dicat inſtituo talẽ meũ herede in tali qꝛ ſi diceret lego filio meo talẽ domũ. nõ va leret. qꝛ eẽt preteritus: l. quotiens. C. de he re. inſti.

19 Utꝝ legitima poſſit tolli in totũ l'in ptem per ſtatuta vel conſuetudinem. vide ĩ. Le gitima. §. i.

30 Sꝫ nũqͣd i lrima ɔputabũt oĩa q. puenerit filio. dic vt ĩ. Legitima. §. 15.

31 Utrũ fili⁹ inſtitut⁹ hẽs poſſit repudiare hẽ ditatẽ retenta legitima. R. Pa. in. d. c. Ray nutius φ nõ. τ hoc tꝫ Bar. i. l. gerit. ꝑ here de. ff. de acqrẽ. here. τ Bal. i. l. vn. ca. C. qñ nõ petentiũ ptes. τ eadẽ rõne dic de pre. ſ. õ cedente ab inteſtato. qꝛ nõ põt ꝑ pte agnoſ cere hẽditatẽ τ ꝑ pte repudiare. ar. l. i. §. ſi ex fundo. ff. de here. inſti.

32 Utrum ſit aliquis cãus i quo poſtumus ꝑ teritus nõ rumpat teſtñ. R. φ ſic. ſ. in teſtõ matris q̃ decedit i puerpio: ſꝫ ſuccedet cum alijs fratribus vel nepotib⁹ equalr. Si tñ mr inſtituiſſet extneũ aget de inoffo. teſtõ τ rũ pet. C. de inoffi. te. l. ſi mater.

De cautella illius q vult facere teſtñ τ di ſponere ſua in pias cãs nec audet. ſed timet de potẽtia aliquoꝝ. vide Pactum. §. 14. 33

Teſtes antiquus ſupſtites vo cabant. eo φ ĩ. cãuꝫ ſtatũ ꝓferebant. nunc pte nois ablata teſtes vocant de vbo. ſigni. c. forus. §. teſtes.

Quis põt eẽ teſt. R. φ qlibet q nõ ꝓhibe tur cum edictũ de teſtibus ſit prohibitorium ſicut τ de procuratoribus. ff. de procura. l. munus. de ſpon. cum apud. 1

Que requirũt i teſtib⁹. R. φ. 7. ɔditiões. ſ. ɔdi tio ſex⁹. etas. diſcretio. fama. fortũa. fides. Pria cõditio. vt ñ ſit ſuus. qꝛ tal' ſepe me tu dñanſ ſupprimit veritatem. õ. c. for⁹. C. de teſti. l. qſit lib⁹. τ. 4. q. 3. §. Itẽ i criãlib⁹. 2

Utrũ monachus τ ſr minor poſſit eẽ te ſtis. R. φ ſic. ar. l. i. ff. de teſti. τ ar. in aut. de mo. §. cogitandũ. nõ. Spe. in ti. de teſti. ſa cit rõ predicta: cum nõ inueniatur ꝓhibituꝫ. τ lꝫ ſint mortui mundo: nõ tñ ꝑ omnia. nõ. Pa. in. c. cum nũtius. eo. ti. Hoc limita ve rum corã iudice ſeculari de licẽtia ſui ſuperio ris. alr non. vt tenet Spe. ibidẽ. τ Io. an. i addi. ibidem. τ Albri. in. R. C. de teſtibus. facit. c. monaci. 16. q. i. τ. c. placuit. 2. q. 8. 3

Sed nũquid ſi teſtificat ſine licentia. R. ſm Pa. in. c. i. de iura. calũ. φ nihilominus valet. Idẽ dicit Angelus i. §. ſi võ libertus i aut. de teſti. Ubi declarãdo. §. cogitandum i aut. de monacis. dicit φ ſi clericus vel reli gioſus deponit vt corain iudice ſeculari ſine mandato ſuperioris non valet. Secus ſi vo lens. alſi. c. teſtimoniuꝫ. ii. q. 2. τ nõ in dicto c. i. Cõtrarium. ſ. φ non valeat. tenꝫ Io. an. in. d. i. c. τ ẽ verius. 4

Secundo ſexus. vt non ſit mulier. qꝛ lꝫ õ iure ciuili admittatur in ciuilibus τ crimia libus. 15. q. 3. c. ex eo. ff. de teſta. l. qui teſtõ. § mulier. Inſti. õ teſta. §. teſtes. niſi in teſtamẽ tis tantũ. vt in preſatis. §. ſed in codicillis τ alijs vltimis voluntatibuſ ſic. ſm Accur. d. §. mulier: tamen de iure canonico: qꝛ vari um τ mutabile ſemper ſeia. ꝓducti. d. c. fo rus. C. de inoffi. teſta. l. filia. non admittitur in criminalibus: criminaliter. 33. q. 5. mulie rem: niſi in criminibus exceptis. ſ. ſimonia c. tanta. de ſimonia. Et ſic intellige. d. c. for⁹ In ciuilibus autem τ ſpũalibus τ quibuſ cũqꝫ alijs. τ etiam vbi de crimine agitur ci uiliter: vt in denunciatione. aut ẽt i igſitione 5

niſi vbi inueniꝛ ꝓhibitū expſſe. vt i teſtō admittit. nō. Jo. an. i additiōe ad ſpe. eo. ti. Facit. c. q̄m. ⁊. c. tā lr̄is. de teſtibus. ⁊ q̄ño nō dꝫ trahi ad iudiciū pro teſtimonio. ſꝫ ad eas mitti dꝫ in. c. mulieres de iudi. li. 6.

6 3ª etas. vt n̄ ſit ipubes. ſꝫ pubes i cā ciuili. In c̄riali vō reqriꝛ etas. 20. ānoꝝ. ff. eo. l. in nūi. l. a. 2. ⁊. l. i teſtimoniū. 4. q. 3. teſtes.

7 Sꝫ nūqd poſſit pubes teſtificari de his q̄ vidit in ipubertate. R. ꝙ ſi erat doli capax qn̄ vidit poſſit. ar. inſti. de inuti. ſtipu. §. pupillus. ff. de nego. ge. l. in negocijs. alias nō. h nō. 37. di. relatum.

8 Quarto diſcretio. vt nō ſit furioſus. 3. q. 7. §. tria: ⁊ hoc niſi hēat lucida interualla. ar. c. dilect⁹. de ſpō. 32. q. 7. neqꝫ furioſus. 7. q. 1. q̄uis.

9 Quinto fama. vt. ſ. nō ſit īfamis: nō eni iuſticia pōt hēre cū hoīe ſcelerato ꝯmertium. d. c. forus. §. fi. ⁊ i. c. teſtimoniū in glo. eo. ti.

10 Sexto fortuna. Nā diuiti magis creditur. ff. de teſti. l. 3. C. ad. l. falci. aūt. ſꝫ ꝯteſtor. Jō paup repellit ſi ē tal' ꝯditionis ꝙ pecunia corrūpi poſſit. alias nō. ar. inſti. de ſuſpe. tuto. §. vlti. equalis in opinione ſemꝑ diues ꝑponitur. q2 potētiōibus pares eſſe n̄ poſſumus. ff. de ali. iudicij. mu. l. 3.

11 Septimo fides. q2 nullus īfidel' ꝯ fideleꝫ admittiꝛ. 2. q. 7. nō pōt. ff. de teſti. l. 2. nec hēreticus. de here. excōicamus. Addunꝛ alia. 5. que aliū repellunt.

12 Octauo ꝯſanguinitas. vſi. l. teſtis. ff. eo. dꝛ teſtis ydoneus pr̄ filio: aut filius pr̄i nō ē. ⁊ 4. q. 3. §. itē teſtis. Qō limita verū. vbi non agiꝛ de correctiōe l' ꝓhibitiōe pctī: l' de illniatiōe fidei: q2 i illis vbi affectio carnalis ceſſit nihil opaꝛ valꝫ ſicut teſtimonium xp̄i d̄ pr̄e ⁊ nō. Pa. in. c. in omni eꝛ. eo. ti.

13 Quid i m̄rimonijs nūqd pr̄ l' mr̄ pōt eē teſtis. R. Pa. in. c. vꝛ nobis. qui'. mat. accu. po. ꝯcludēdo ſm̄ Hoſti. ꝙ ſi ſponſus ē ditior ⁊ nobilior nō crediꝛ eis. Si vō ē equal' l' iferior ſic admittiꝛ: niſi appareat ex aliqua cā filiū affectare m̄rimoniū. Tu vō dic. ꝙ iudex attēdat ſi ſponſa l' ſpōſus ē reportatur⁹ comodū l' icomodū: honorē l' vituperiū ſic admittet l' nō admittet. ar. l. 3. ff. eo. ⁊ bona glo. in. c. ex lr̄is. eꝛ. eo. ti.

14 Nono familia. Nā quos teſtes actor ꝓducit de faīlia ſua nō admittunꝛ. l. pe. ff. eo. nec familiaris. C. de hi. q ad ecc. ꝯfu. l. fi. §. ſane. 3. q. 5. c. i.

15 Sꝫ nūqd illi de collegio admittunꝛ ſuper facto l' nō facto a collegio ipō. R. Pa. i. c. tertio loco. de ꝓba. ꝙ ſic: qn̄ ē tale. qō per alios ꝓbari non pōt. tex. ē i. c. veniēs. eꝛ eo. ti. ſicut ⁊ pr̄ teſtis ē ſuꝑ etate ⁊ gener ꝓ filio q ſi. ſunt le. tranſmiſſe. ff. de proba. l. ē matris. ⁊ in teſtō de peculio caſtrenſi. l. qui teſtamento. §. i. ff. de teſta.

Utꝝ cū monaſteriū repetit ꝓfeſſū poſſint illi de ꝯuētu adduci ꝓ teſtibus ſuꝑ ꝓfeſſiōe facta ab illo q repetiꝛ. R. Pa. i. c. nuꝑ. eo. ti. ꝙ ſic: q2 cā nō ē ſinglis. ſꝫ monaſterij. ⁊ ſic nō dicunꝛ teſtificari i cā ꝓpria. Unū ēt ꝓlatus fratrum maioꝝ pōt eē i iudicio repetendo fratrem ſui ordinis. ⁊ multo magis alij ꝓlati. Idem dic de clericis i cā ecclie ſue. ⁊ de ſingularibus i cā vniuerſitatꝫ. q2 nō ē cā ſingulorum. 12. q. 2. qui manumittiꝛ. Limita: niſi tales ꝓ monaſterio l' vniuerſitate fuerint actores l' reſpōſales. vt i. c. inſuper. eo. ti. 16

Decio inimicus. ⁊ multos alios repelleꝛ pōt iudex ſeu admittere: q2 niſi i cāibus expſſis a iure dicen̄ ē iudici. tu magis ſcire potes qs admitti debeat l' repelli. ff. eo. l. 3. §. i. ſ. ex circūſtātijs ⁊ alijs affectiōib⁹ ꝑticularib⁹ 17

Undecio laycus ꝯ clericū i cā c̄riali cum c̄rialr ꝓcediꝛ nō admittiꝛ. 2. q. 7. c. ipi. 18

Duodecio ſocius c̄ris nō pōt eē teſtis. 79. di. ſi qs. in glo. Fallit in c̄rie leſe maieſtatꝫ ⁊ ſimonie. vt in. d. glo. ⁊ hereſis. 19

Utrū i cā ꝓpria qs poſſit eē teſtis. R. ꝙ n̄ pōt negari. qn aliū qs teſtificeꝛ i cā ꝓpria: attentis circūſtātijs ꝑſonaꝝ ⁊ cāe. vt i. c. fi. de iureiur. ⁊ in. c. fi. eo. ti. li. 6. ⁊ expſſius in. c. ex rōe. de procura. Facit qō nō. Bar. in. l. admonendi. ff. de iureiur. qui vult ꝙ qn̄ actor ſcit plene veritatē. vt puta. de mutuo a ſe facto ⁊ ē perſona hōeſta ſi habꝫ pro ſe vnū teſtem bonum deferetur ei iuramentuꝫ ⁊ faciet probationem perfectam. 20

Aduerte ꝙ tria detrahunt fidei teſtis. ſi variat. ſi vacillat. ſi negatiuaꝫ probare contendit. c. cuꝫ in eccleſia de cā poſſ. ⁊ ꝓpꝛie. ⁊ ibi Pa. diffuſe. 21

Quot teſtes in qualibet cauſa ſufficiant. R. in teſtamentis ⁊ codicillis. vide ſupra. Teſtamentum. §. 4. In donatione cā mortꝫ requiruntur. 5. C. de dona. cauſa mortis. l. vlti. Similiter in contractu qui excedit libram auri facto in ſcriptis ab imperito i ciuitate. C. ſi cer. pe. aūt. ſi nouo. Idem in eo qui vult probare ſolutionem debiti contractu in ſcriptis. C. eo. l. teſtium. In purgatiōe canonica preſbiteri. 7. requiruntur. 2. q. 7. ſimilium. In purgatione epiſcopi requiriꝛ 22 ſꝛ. 2. q. 5. omnibus in fi. Epiſcopus cardinalis non debet condemnari niſi cū. 72. teſtib⁹ Preſbiter cardinalis cū. 64. Diacon⁹ cardinalis cuꝫ. 24. Subdiaconus ⁊ inferiores cardinales cum. 7. vt. 2. q. 7. ꝓſul. ⁊. c. ſe. Regulare aūt ē. vt in ore duorum vel trium ſtet omne verbum: ſi modo ſunt omni exceptōne maiores de teſta. c. cum eſſes. ⁊. c. relatū ſecundum Hoſt.

23 Utrū teſtes ſingulares probent regulariꝛ. R. ſm̄ Pa. in. c. bone memorie. el primo. de elec. ꝙ n̄. Ratio. quia diuerſitas temporum pōt inducere diuerſitatem rerum. vt in in. c. in preſentia de probatꝫ. Et dicuntur teſtes ſingulares quando deponunt ſuper diuerſis factꝫ: ita ꝙ quilibet eſt ſingularis de facto ſuo reſpectu obiecti. Sed quando obiectum ſuper quo deponunt fuit repreſentatum ſenſibus teſtium eodem tempore: tunc ſunt conteſtes ⁊ non ſingulares: quia tunc videntur deponeꝛ de facto eodem. concordat huic ſententie tex. in. c. cū dilecti de elec. ⁊. c. tam lr̄is. de teſti. limita tamen ꝙ teſtes ſingulares non probant. prout limitat glo. in. l. ob carmen. ff. de teſti. ⁊ Angelus in diſputatione que incipit Aſtenſ miles. Facit qō nō. glo. 9. q. 3. c. nihilominus. ⁊. c. teſtes ⁊ per Inno. ⁊ Jo. an. in. c. qualiter ⁊ quādo el. 2. de accuſatꝫ. vbi pꝫ ꝙ poſſidens rem pōt probare per teſtes ſingulares. ⁊ ſic dic in ſimilibus.

24 Utrum vnus teſtꝫ ſufficiat. R. regulare ē. ꝙ vox vnius. vox nullius. c. veniens in fi. extra. eo. ti. ⁊. c. cum a nobis. eo. ti. ⁊. c. quoniam in fi. de probatꝫ. tamen ſunt caſus. in quibus valꝫ. vt in papa. dicto. c. a nobis. Item de conſuetudine curie ſtatur dicto cardinalis de his que dicta vel acta ſunt coram eo. vt nō. Hoſt. De appel'. conſtitutꝫ. 2. Item in his in quibus nullum paratur preiudicium. ⁊ vbi agitur ad peccatum impediendum. Facit. c. ſuper eo el ſecundo eo. ti. nō. glo. in. c. nuper. eo. ti. ⁊. 2. q. i. multi. ⁊ ideo vnus impedit matrimonium contrahendum. Item valet de conſenſu parentum Item vbi teſtator mandauit ſtari ſuper aliquibus dicto alicuius quem dicit informatum de ſua intentione. quia nihil poteſt ei opponi. vt nō. Bar. in. l. teopompus. ff. de dote. prele. nō. Pa. in. c. in nomine domini. eo. ti. Item ꝙ quis ſit confeſſus. c. teſtimonium. eo. ti. Item de monitione caritatiue facta. 2. q. i. ſi peccauerit. extra eo. ti. c. i omni. Item ſuper conſcientia alicuius. extra eodem. tercio. ⁊. c. tam lr̄is. §. fi. de homici. ſignificaſti. el primo. §. fi. ⁊ miſſis alijs ſimilibus. vt in dicto vnius cuꝫ fama. dicto c. lr̄is. ⁊. c. veniens. c. mulieri. de iure iuꝛ.

Quomodo teſtificari debent. R. ꝙ Primo regulariter non debent nec poſſunt recipi ante litis conteſtationem. Fallit tamen hoc in. 20. caſibus. vide in. c. quoniam vt li. non te. ⁊ ibi glo. ⁊ Pa. Aduerte tamen ꝙ quando ignoratur perſona que commiſit maleficium teſtes poſſunt recipi etiam ante citationem malefactoris. iuxta nō. per Inno. in. c. bone. el primo. de elec. ſequitur Pa. in. c. in nomine domini extra eodem titu. Secundo ꝙ non ſe ingerat. quia tunc repellitur tanquaꝫ ſuſpectus. ar. l. vxori. §. i. ff. de falſ. ⁊ per Bar. in. l. que omnia. ff. de procura. Facit. c. qualiter de elec. Tamen ſi non fuit citatus. ſed per partem productus iudici. non preſumitur ſe ingerere. vt tenent domini de rota deciſione. 360. Facit c. conſtitutus. eodem titulo. ⁊ Pa. in. c. in tua. de ſponſ. Tertio ꝙ iuret tactis ſacro ſanctis euangelijs: niſi ſit epiſcopus vel ſacerdos. C. de epi. ⁊ cle. aūt. ſed iudex. Iſti non iurant ſuper libro: ſed ſuper pectore ſuo de iuꝛ. calum. c. vltimo. Quarto ꝙ vtraqꝫ pars ſit preſens vel contumaciter abſens dicto. c. in nomine domini. Quinto ꝙ viua voce deponat non in ſcriptis. c. a nobis. qui. ma. accu. non po. 3. q. 9. teſtes Sexto ꝙ teſtificetur de auditu proprio vel viſu. vt in. c. 2. de conſue. non de alieno: quia non eſt proprie teſtimoniū. vt nō. glo. in. l. i ſumma. ff. de aqua. plu. ar. Ratio: quia debet dicere de eo qō factum eſt in preſentia ſua vel dictum. c. teſtis. 3. q. 9. nō. Pa. in. c. tam lr̄is eodem ti. Et aduerte quia teſtis debet ⁊ pōt teſtimonium dicere de viſu. ſi res de qua interrogatur ſubiacet viſui. puta vidi quia verberauit talem ⁊ huiuſmodi. De auditu ſi ſubiacet ſono. puta dixit talia verba ⁊ huiuſmodi. ⁊ ſic de ceteris ſenſibus. Septimo ꝙ non vacillet vel contraria proferat. vt in dicto. c. licet. de proba. Octauo ꝙ nihil taceat de contingētibus ſuper quibus interrogatur: aliter eſſet falſus teſtis. vt i. c. dilecti. d̄ accu. vt puta: exp̄ſſit qō fac ꝓ aliquo: ⁊ q̄ ꝯ eum cēnt tacet. Nono exprimat locum tempus ⁊ modum rei de qua perhibet teſtimonium. Decimo ꝙ ſolū teſtificetur ſuꝑ iuratꝫ. ⁊ nō 25

ſuper alijs: quia non valeret. ar. c. de teſtib⁹ extra. co. n.

26 Utrum teſtis teneaẗ ꝓhibere teſtimoniū. ℞. Pa. in. c. i. de teſti. co. poſt Archi. 22. q. 2. §. ite ꝙ ſi interrogaẗ a iudice ꝓprio: ⁊ ꝺ his de quibus pōt interrogare. ſ. de manifeſtis. vł de his de quibus infamia pceſſit. vt ſupra. Confeſſio delicti. i pricipio. ⁊ Inquiſitiō. celando veritatē mortaliter peccat. de ma. ⁊ obe. c. 2. 11. q. 3. q reſiſtit. Secus vbi interrogatur de non ſpectātibus ad ſuū offm̄. Idē putat in quocunq; qui ꝓducitur in teſtē vel celat veritatē. vt nō. in. c. qſquis. 11. q. 3. ⁊ tenetur ad reſtitutionē dāni: qꝛ teſtis falſus dꝛ l. nullū. C. de teſti. Idē ⁊ in eo q hꝫ ex offō dicere. Sed hoc nō plꝫ mihi: niſi limitetur in ciuilibus vel qn̄ in criminalibus ciuiliter agiẗ: ſeu ꝓ liberatōe ꝓximi. ne indebite puniatur. Inno. in. d. c. i. diſtinguit ⁊ bene. ꝙ qn̄ non ē peccatū tacere illud ſup quo inducitur non⁹ dꝫ cōpelli: alias ſic. Exēplū Agiẗ ꝯ aliquē ad penā tm̄. ⁊ ſic non ē peccatū tacere. ar. 2. q. i. Si peccauerit: niſi pſeuerare velit in peccato. ar. c. clericorū de vi. ⁊ ho. cle. 22. q. 5. hoc vł. vt pena reuocet a malo quos dei timor non reuocat. Intellige qn̄ peccatū non ē oīo occultū. ſed q illud facit ē infamatus aliqualiter de eo: qꝛ tunc tenetur requiſitus vt teſtis. Secus ſi requireret vt denunciator cū non poſſit ꝓbare. vel qn̄ ille de quo queriẗ non ē de tali aliquo mō infamatus: qꝛ ſic n̄ tenetur niſi ſolū dicere illis q poſſunt ꝓdeſſe ⁊ nō obeſſe. vt ſupra Inquiſitio. §. 11. ⁊ infra. §. 31.

27 Utrum teſtis peccet mortaliter dicēdo ſe inimicū alicuius cum nō ſit vt euitet teſtimoniū dicere. ℞. Pa. in. c. inquiſitōis. §. tercie de accuſa. ꝙ ſic: qꝛ dicit mendaciū in damnū ꝓximi. 2. q. 2. ne qs. ⁊ de falſa. c. i. Limito hoc verū: qn̄ requiritur pro damno euitando vel pro debito cōſequēdo. Sec⁹ vbi requiritur ſolū ꝓ pena inferenda: niſi in caſu quo ꝯpelliẗ a iudice. ordine iuris ſuato.

28 Utrū teſtis q recipit pecuniā vt nō dicat veritatē peccet mortaliter. ℞. ꝙ ſic. ⁊ tenetur penā falſi. vt nō. Bar. in. l. i. ff. qð cum eo. ⁊ Pa. in. c. i. de cri. fal. Et eſt turpe lucrū ⁊ ꝯ bonos mores. l. 4. ff. de cōdi. ob. tur. ca. Similiter eſt turpe lucrū aliquid recipere pro vero dicēdo. 14. q. 5. non ſane: ⁊ teneẗ reſtituere ei qui dedit: ſi mō non dedit ad corrūpendū. ſed ad redimendā vexationē ſuam. Si vero dedit ex liberalitate. credo paupe ribus ſit erogandū de bono ꝯſilio. Expēſas tn̄ pōt petere ⁊ recipere a producēte eū

4. q. 3. venturus.

Quid ſi quis iurauit teſtimonium non ꝓhibere. ℞. temerariū ē. ⁊ vbi ē certū ꝙ tenetur ſub peccato ferre teſtimoniū propria auctoritate pōt ꝯuenire: alias nō niſi auctoritate ſuperioris. 22. q. 4. in malis. Et ſi ſciret ꝙ ipſe ſolus interfuiſſet ⁊ non poſſet probari niſi ꝑ eum ſecundum Gofr. qꝛ dictum vni⁹ facit ſemiplenam probatōem. ⁊ delatio iuramenti faceret plenam. C. de re. cre. l. in bone fidei: qð credo verū in caſu quo hoc fieri poteſt. Alias vbi nullum effectum pōt habere teſtimoniū eius non credo teneaẗ: niſi ad preceptū ſuperioris cogeretur modo debito ⁊ ordine. 29

Utrum teſtis falſus ſemꝑ peccet mortaliẗ ℞. ꝙ falſum teſtimonium ſemper eſt peccatum mortale nec aliqua circūſtantia pōt excuſari ſi eſt cū iuramento ſeu ꝑiurio factū. Si vero ſine ꝑiurio non ſemper erit mortale peccatū: ſicut nec omne mēdaciū. Et hoc intelligo ꝙ ſit mortale qn̄ ſcienter fit. Sec⁹ ſi bene cogitando erraſſet: qꝛ eſſet veniale etſi iuraſſet. ⁊ tenetur ad reſtitutionem totius dāni dati proximo qn̄ ſcienter vel ex ignorantia indebita falſū teſtimoniū dixit. l. generaliter. §. illud. ff. de calum. ⁊. 17. q. 4. Si quis in atrio. 30

Utrum teſtes ſuper occultis circunſtātijs criminis ſint interrogādi. ℞. Pa. in. c. qūr ⁊ qn̄. el. i. de accu. ꝙ ſic ſm Inno. ⁊ Ho. qn̄ crimē nō eſt occultū: ⁊ qn̄ talis ꝯ quē teſtificatur ē infamatus: ⁊ et ſi iuraſſet nō reuellare. qꝛ tale iuramentū eſt temerariū. c. i. ꝺ cri. fal. ⁊. c. intimauit. de teſti. niſi ſcirꝫ in confeſſione ſacramētali. qꝛ ſic ſcit vt deus ⁊ ꝓducitur vt hō. vt in. c. ſi ſacerdos. de offi. ordi. ⁊. c. dilectus. de exceſ. ꝑla. De hoc vide. ſ. Inquiſitio. §. 11. 31

Utrū proſonete ſiue mediatores cōpellātur teſtificari. ℞. Pa. in. c. dilectorꝫ. de teſti. ꝙ ſic: ſi ꝑtes ambe cōſentiunt. Si ambe diſſentiunt nō pn̄t. Si vna ꝯſentit altera nō. cōpelli nō poſſunt: ſed teſtificari poſſunt ſi volunt. in aut. de teſti. §. qm̄ vero. 32

Utrū teſtis teneaẗ ꝓhibere teſtimoniū de his q̄ ſibi ſunt dicta in ſecreto. ℞. ſm Tho. 2. 2. q. 70. ꝙ ſūt aliqua q̄ ſtati vt hō ſcit teneẗ ꝓpalare his q pn̄t ꝓdeſſe: ſicut ſi qs cōtaminaret multitudinē: vel vbi aliqð malū ꝓximo ſpūale vel tꝑale immineret. ⁊ ad iſta celanda nemo pōt obligari: qꝛ frāgerꝫ fidē quā alteri dꝫ. Sunt alia q̄ nō ſunt tal' qualitatis ⁊ iō obligare ſe pōt qs ad celādū: ⁊ talia et ad ꝑceptum ſuperioris non tenetur reuellare: 33

qꝛ intelligitur in tali ꝓmiſſione excepta auctoritas ſuperioris. Sꝫ tu ꝯcorda verūꝫ qn̄ ſuperior hoc requirit ex aliquo bono reſpectu ⁊ vt pꝫ prouideat ⁊ dictū ſancti Tho. intelligitur qn̄ ſolum vt puniat: vel de alio de quo non pertinet inquirere.

Theſaurus

vide. ſ. Inuenta. §. i.

Timor

qdā filialis quo hō timet offenſam dei quē diligit: ⁊ timet ab eo ſeparari 13. q. 6. §. ex his ꝓpe finē. Et iſte ſemꝑ bon⁹ ⁊ ſanctus iuxta illud ps. Timor dn̄i ſanctus ꝑmanet. Alius ſeruilis: ⁊ iſte cāuſatur ex amore ſui: vn̄ qꝛ pena ē detrimentū ꝓprij boni eā timet. d. §. ex his. ⁊ iſte aliqn̄ ē cum caritate ſicut cū qs ſimul timet ⁊ ꝑꝑ penā ⁊ ꝑꝑ culpā: ⁊ iſte timor dꝛ initialis qꝛ eſt principiū cōuertendi de pe. di. 2. ſicut ſeta. Aliqn̄ ē ſine caritate ⁊ tunc ſemꝑ malus nō in ſe: ſed qꝛ a mala ꝓcedit radice. ſ. ab iordinato amore ſui. Alius ē timor mūdanus quo hō diſiungitur a deo ꝑꝑ mundana q̄bus innititur tā꜖ fini. 16. q. 2. c. i. poſt mediū: ⁊ iſte ſemꝑ ē peccatum mortale. Si tn̄ in mundanis nō cōſtitueret finē. i. non eſſet paratus facere ꝯ dei ꝑcepta ſic eſſet peccatū veniale: ſicut cū retrahitur a bono qð ē de ꝑfectiōne. vel pōt eſſe nullum peccatum qn̄ qs rōnabilē cām hꝫ timendi ſm Alc. 2. 2. 11. de timore.

Utrū timor excuſet a peccato. ℞. ꝙ non ex toto. ſ. qn̄ ſit mortale ſi illud qð fit. ſit ꝯ precepta dei. 32. q. 5. ita ne. ⁊ qꝫ me. cā. c. ſacris. In alijs quomō excuſet vide. ſ. met⁹ §. 6.

Timor ex accidia aliqn̄ ꝓuenit: aliqn̄ ex aliquo cōminato vel accidenti. ⁊ dꝛ timor filia accidie. ⁊ ē peccatum mortale qn̄ ex timore facit ꝯ dī precepta. alias veniale.

Tollerantia

tunc bona ē. qn̄ qs pacienter tollerat ea q̄ ſolū ſūt ad proprium detrimentum: ſiue in corporalibus ſiue in tꝑalibus: ſiue qn̄ aliqua tollerātur ꝑꝑ maius malum euitandum. ⁊ de hac hēs. 4. di. deniq;. 67. di. omnes in fi. 96. di. in ſcripturis. 45. di. lꝫ. 6. q. i. ſunt plurimi. ⁊ c. ex merito. 23. q. 3. ſex differentie. ⁊. 4. q. Hec āt. Mala vero ē cum tollerantur ea q̄ ſunt in ꝓpꝛie ſalutis detrimētum. vel mali vbi nō ē periculū maioris mali vel ſcādali: ⁊ aliqn̄ ē peccatum mortale. aliqn̄ veniale. ⁊ de hac habes Correctio. i. §. 3.

Tonſura

clericalis. vide Clericuſ. 4. §. i.

Torneamentum

dꝛ qꝛ circuiēdo ſe ꝑcutiunt ad oſtēſionē viriū aliqui ex cōdicto de tor. c. i.

Utrum torneamētum ſit ꝓhibitū. ℞. ſm Ho. i. c. i. eo. ti. ⁊ ſequitur Pa. ꝙ ſic ⁊ ois ludus et ad oſtentatōēꝫ viriū factus ex quo iminet periculū mortis ꝓbabiliter. ⁊ nedū de iure canonico. vt in. d. c. i. ſed et ꝺ iure ciuili. C. de gladia. l. vnica. ⁊. l. i. §. i. Itē ſenat⁹ ff. de poſtu. dꝫ itelligi de alio ludo. qꝛ vt dꝛ in aūt. vt omēs obe. iudi. §. i. Fortitudo ſiñ iuſticia nō eſt laudabilis: ⁊ loquitur ibi de fortitudine q̄ exerceẗ cum armis: ſic nec iſtō cum ibi nō poſſit eē iuſticia ꝑꝑ rōnem q̄ in d. c. i. ponitur. Alius āt ludus cā virtutis experiende vbi nullū iminet periculum mortiſ lꝫ ſm Ho. et de iure canonico ⁊ caſus contingēs nō iputabiẗ. l. qua actōe. §. ſi qs. ff. ad l. acqui. Et ſꝫ hoc potes ſcire qn̄ baſtiludia licent. ⁊ qn̄ non. Quod nō. 1

Utrum moriēs in torneamentis ſit priuādus eccleſiaſtica ſepultura. ℞. Pa. in. d. c. i. ꝙ ſi acceſſerit cā pugnandi ſic priuaẗ lꝫ penitentia ei ꝯcedaẗ. Si vero venit cā vidēdi vel repetendi debitū: aut quacunq; alia ex cā q̄; pugnādi ſic nō priuaẗ. niſi cōſtet mortuum in peccato mortali. 2

Utrū cum aliqs in torneamētis occidiẗ ł mutilaẗ ſint irregulares oēs qui illuc venerant cā pugnādi: lꝫ ipſi nō occiderint vł mutilauerint. ℞. ſm Ho. ⁊ Gof. ꝙ ſic: ſicut ille q in bello illicito itereſt cā bellandi. 15. q. i. c. fi. de pe. di. i. ſi qs cū tello. 51. di. ſi qs poſt acceptā. Sꝫ eps pōt diſpēſaẗ ſic dcm̄ ē. ſ. Irregularitas ꝺ exn̄tib⁹ i bello iuſto n̄ occidētib⁹ 3

Torpor

ē filia accidie ⁊ diuidiẗ in tria. Primū ē occioſitas nihil operans q̄ ē cā multorū peccatorū de ꝯſe. di. 5. nunq;. de renun. c. niſi. ⁊ ſemꝑ ē mortale peccatū cum omittit neceſſaria ex ea. Secundū pigricia q̄ tarde facit bona. puta tarde vadit ad eccleſiā ad ꝑdicatōnem ⁊ huiuſmodi. Tertiū dꝛ tepiditas q̄ facit bona. ſꝫ nō cū ea diligentia ⁊ feruore: ſꝫ tepide. ⁊ dꝛ et ſōnolētia. q̄ tria ſil' pōīt Gregori⁹ ſb vno. ſ. torpor circa ꝑceptā q quinq; ē mortal' al' veial. h Th. 2. 2. q. 25.

Torturam

alicui faciēs iudex ſine indicijs ꝑcedentibus peccat mortaliter: qꝛ nō dꝫ. vt nō. C. de ſeruis fu. l. qcunq;. ff. de q̄ſti. l. mariꝰ. C. ad. l. iul. maie. l. ſi qs alicui. vbi glo. ⁊ Bal. Idē dic qn̄ torquet quos de iure torquere nō pōt ſicē ſūt minores. 24. annorꝫ

lʒ cedi poſſũ.l.cũ ſileianũ.C.ad ſil'.Itẽ in l
luce mulierez ꝑgnãtẽ ⁊ huiuſmõi.Idẽ dic
qñ torqt indurcate dãs alicui ſalſa ad come
deñ vt ſiti crucieẽ. l'qñ ſepi⁹ torqt nullis no
uis iditijs apparẽtib⁹: ſufficiũt tñ variatio
nes ſm Inno.i.c.qñ de pba. ⁊ Bar.i.l.de
minore.§.pe.ff.de qſti.puta.qr vno ſero di
cit de vno.⁊ alio ſero de alio.

i Sʒ q̃ iditia ⁊ q̃lia reqrant ad torturã.vi
de ſ.Inditiũ.Arbitrari tñ hʒ qui publicã
auctoritatẽ exercet q̃lia iditia ſufficiãt.C.de
qſti.l.milites.§.oſ.⁊.d.l.de minore.§.tormẽ
ta.nõ.Inno.c.pe.de no.op.nũ.⁊ Bal.de
pace.te.⁊ eius viola.c.i.Sʒ videat vt regu
leẽ arbitriũ eius ſm rõnẽ: qr iniq̃ torquens
vltra pcnũ mortale tenetur de iniuria ⁊ dã
no leſo ſatiſfacere.

Tranſactio

ẽ de re dubia ⁊ lite incerta ⁊ nec dũ finita ñ gratuita pacto.ſʒ
aliquo dato l'retẽto l' ꝓmiſſo.ff.de trãſac.l.
i.ex̃ eo.ti.c.ſup eo.C.eo.ti.l.trãſactio.Litẽ
itellige pñtẽ l' futurã: qr añ litẽ ex quo diſcor
dia ẽ orta trãſigi põt.ff.de ꝯdi.ide.l.elegan
ter.§.ſi qs poſt.Añ trãſactio dr qi actionis
tranſitio.eo ꝙ q tranſigit ab actione tranſit
⁊ diſcedit.Et ſic ꝓprie dr trãſigeẽ is q agit
C.eo.ti.l.2.Et differt trãſactio a pacto ⁊ cõ
poſitiõe q̃ pñt fieri amicabiliter nullo dato
vel retento.extra eo.ti.c.ſuper eo.

i Quis põt trãſigere.R.ꝙ q põt donare.vi
de ſ.Donatio.i.Itẽ dñs rerũ ſiue actionũ
tutor curator ⁊ ꝓcurator.ſi hʒ ſpãle mãdatũ
l' liberã adminiſtrationẽ bonoꝝ l' cãe.ff.de
ꝓcu.l.ꝓcurator cui libera.⁊.l.mãdato.c.
ad ageñ.§.i.ð ꝓcura.li.6.

2 Utrũ platus i cãis eccle poſſit trãſigere ſi
ne ꝯſenſu capĩi.R.ꝙ nõ.ex̃.eo.ti.cõtingit.

3 De qbus põt fieri trãſactio.R.ꝙ de ciui
libus.ff.⁊.C.eo.ti.ꝑtotũ.De criminalib⁹ di
ſtiguẽdũ ẽ.vt ſ.Accuſatio.§.21.

4 Utrũ i reb⁹ ſpũalibus poſſit trãſigi.R.ꝙ
Aut petiẽ eccl'ia ab alia eccl'ia ſibi dẽri ſubi
ci i iure iſtitutiõis.correctiõis ⁊ ſacroꝝ ꝑcep
tionc: l' eps petit iura epalia i aliq̃ eccl'ia.⁊
ſic de ſpũali ad ſpũale põt fieri.puta ꝙ re
mittaẽ iſtitutio l' aliqð ſacrm.⁊ aliud ſpũale
ꝑitleẽ.c.ad q̃ſtiones.de re.ꝑmu.Sʒ de ſpũa
li ad tpale nõ lʒ.ex̃ eo.ti.c.ꝯſtitut⁹.⁊ ð re.
ꝑmu.c.vlti.Aduerte tñ ꝙ vbi noĩe ſubiectiõ
nis petiẽ ſpũalia ſimul ⁊ tpalia.ſicut cum
eps petit a q̃dã eccl'a ſibi ſbiecta ꝙ ab eo ꝑ
cipiãt ꝯſecratiões eccliaꝝ: ordiatiões cleri
coꝝ ⁊ ſilia ſpũalia: ⁊ nihilominus petit ali
qua tpalia.vtpote.ꝑtẽ l' ãnuã pẽſionẽ rõe
illoꝝ tpaliũ poſſet trãſactio fieri cũ tpali
⁊ ſibi ãnua penſio dari.ar.c.cũ venerabil'
de ccſi.⁊ de reli.do.ꝯſtitut⁹.Aut petitur res
tpalis vt ꝓprietas.vt cũ eccl'ia petit decias
ex ꝑdijs i ſua ꝑochia ꝯſtitutis: ⁊ tunc diſtin
gue.qr ſi agit ꝯ eccl'iaſticã ꝑſonaʒ ⁊ ſic põt
fieri trãſactio auctẽ epi l' archiepi: ⁊ extra ꝑ
petua.c.ſtatuim⁹.ex̃ eo.ti.ſi fit ſine auctẽ epi
valet: ſed ẽ tpalis.nec excedit vitã trãſigen
tis.ex̃ eo.ti.c.de cetero.niſi ꝑ papã fuerit ꝯ
firmata.eo.ti.veniẽs.Aut agit ꝯ laicũ.⁊ tũc
ſi agit de ꝑceptis ⁊ ſubtractis põt fieri.c.cũ
apl'ica de hi.q̃ fi.a pla.ſed nõ de futuris.16.
q.7.decias quas.Añ nõ põt fieri cõpoſitio
nec tranſactio cum laicis vt minus ſoluãt:
niſi auctẽ pape.c.pe.de ꝯfir.vti.l'inuti.Aut
petitur res ſpũalis vt bñficiũ.puta.qr dicit
ſe electũ l' canonice i eo fuiſſe iſtitutũ: ⁊ tũc
tranſactio fieri nõ põt ſine ſimonia: ſed bñ
aicabilis ꝯpoſitio.ex̃ eo.ti.c.ſup eo.ſ.vt ꝙ
ille q ius nõ hʒ: vel nõ creditur hẽre penit⁹
renũtiet iuri ſuo ſine aliq̃ datione.ſ.vt ille q
hʒ ius recipiatur ſine datõne.Si tñ neuter
litigantiũ poſſideret.ſed vterq̃ cõtẽdit ali
qð beneficium ſibi dari.tunc valet tranſac
tio.de elec.c.cũ iter.R.de prebẽ.niſi ecnt.
nõ.Io.i.q.3.ea q̃.Et breuiter conclude ꝙ
ſpũale cũ ſpũali eiuſdẽ gñis.puta de iure ð
cimatõis iſtius eccl'ie cũ illo illius eccl'ie põt
fieri trãſactio: ſed de ſpũali ad ſpũale alte
rius generis nõ licet ſm Ber.i.c.ſup eo.⁊
ẽ tucius.ꝯtra Inn.in.d.c.ſtatuimus.⁊ tex.
cũ glo.i.d.c.ad qões.videaẽ idiſticte tenere
ꝙ licet de ſpũali ad ſpũale.

5 Utrũ trãſactio facta ꝑ idebitã obligatio
nẽ ſaltem iure nãli excuſet eũ qui aliqd reci
piũ.vt eã obligationẽ remitteret.R.ꝙ nõ.ſʒ
reſtituere tenetur.l.preſes prouincie.C.de
tranſac.⁊.l.ſi.ff.de dolo.Et glo.i.c.ſup eo
de tranſac.dicit ꝙ ſi euidens eſt calũnia nõ
tenet tranſactio.l.in ſumma.i.R.ff.de cõdi.
inde.

6 Utrum diſpoſitio legis ſi quis maior.C.
de trãſac.poſſit teneri in conſcia.R.ꝙ ſic.qr
imperator in penam non obſeruanẽ potuit
hoc facere.⁊.d.l.ſi quis maior.hoc vult.vt
ille qui tranſactionem iurauit ⁊ voluntarie
non ſeruat conuenta.vt ſit infamis Intelli
ge hoc ſi condemnetur.Item eſt priuatus
ipſo iure actione quam habebat ꝯ illum cũ
quo tranſactionem fecit.Item ſi quid hũit
per ipſam tranſactionem ſiue pecuniam ſi
ue rem tenetur eam reſtituere ⁊ omne emo
lumentum qð ex ea hũit.Nõ credo verum
quo ad conſciam poſt condemnationem.ſʒ
ñ añ: niſi q̃ten⁹ dãnificat⁹ eſt ille cũ quo trã
ſegit.l' ex debito añea debebat habere.

Tranſitus

de vna religione ad aliam.vi
de.ſ.Religioſus.§.54.

Eps tranſire nõ põt ad aliã eccliam ſine
lñia pape.7.q.i.mutationes de trãſla.epi.
c.inter corporalia.Inferior põt cũ lñia ſui ꝑ
lati.ar.58.diſti.c.2.9.q.3.conqueſtus.

i Tranſiſſe dr aliqs cũ corporalẽ poſſeſſio
nem obtinuit de illa ad quã trãſiuit.21.q.2.
ſi qs iã trãſlat⁹ ⁊ ꝯfirmationẽ obtinuit.alš
ſecus.92.di.ſi q epi de elec.c.cũ i ꝯctis.

Treuga

ẽ ſecuritas ꝑſtita ꝑſonis ⁊ rebus ad tẽ
pus ꝯceſſa: diſcordia nõdũ finita.
⁊ vocaẽ ſedus l' iducia.ff.de capti.⁊ poſt li.
re.l.non dubito.⁊.l.poſtliminiũ.§.iducie.

i Quot ſũt ſpẽs.R.due.Prima ꝯuẽtionaẽ
⁊ hec ſuãda ẽ etiaʒ infidelibus.23.q.i.noli
Alia canonica.de qua.ex̃ eo.ti.c.i.Sed ho
die nõ ſuatur ⁊ male.ſed non inſiſto.quia
ſatis pʒ per ea que dixi ſ.Bellum.

Tributum

vide ſ.Immunitas.§.36.⁊ ſ.
Munus.

Tribulatio

ẽ medicia ꝑſ
uatiua.5.q.5.
nõ ois.Aliñ ad meritũ.7.q.i.aduer
ſitas.ii.q.3.i ꝯctis.Aliñ ad purgañ.6.q.i.ſẽ
plurimi.

Triſtitia

de morte ſuoꝝ ꝓ
hibetur.13.q.2.q̃ʒ
ꝑpoſterũ.⁊.§.hoc autem.

Turpe lucrum

dicit
quic
qd acqrit ex cã ihõeſta l' iprobãda
facit.c.qñ multi.14.q.4.⁊.21.q.i.c.i.i ꝑn.

i Turpia lucra ſunt ab heredibus extorquẽ
da.l.i heredẽ.ff.de calũ.

2 Utrum de turpiter acqſitis poſſit fieri elẽ
na.vide.Elẽna.§.8.Et an ſint neceſſario re
ſtituẽda.vide Reſtõ.i.ſub lr̃a.Turpe lucꝝ.

Tumor

mẽtis ẽ fuͣia ire.q̃ ẽ q
dam conat⁹ ſeu auda
cia hois itẽtanẽ vindictã.⁊ ẽ qñ qs
iplicat mẽtem deliberate i varijs modis ⁊
vijs qbus poſſet ꝓximũ offẽdere: q̃ eo mõ
ẽ mortalis quo ira ex qua ꝓcedit.De quo
vide ſ.Ira.in principio.

Tutella

ẽ triplex.Alia legiti
ma.vt illa que defer
tur a lege: qñ nullus tutor datus ẽ a
pr̃e filio i teſtõ quã ill e q debẽt ab iteſtõ ſuc
cedeẽ.teneẽ huiuſmodi tutellã accipe.Alia
teſtamẽtaria: vt qñ pr̃ in teſtõ dat filio tuto
rẽ.Alia datiua.i.q̃ dat a iudice qñ nullo tu
tore dato in teſtõ: ⁊ nullis extantib⁹ cõſan
guineis ydoneis ad tutellã iudex ex officiõ
ſuo dat tutorẽ.⁊ durat tutella vſq̃ ad.14.an
num cõpleni.⁊ ide icipit cura q durat vſq̃
ad.25.annum cõpletum.Inſti.quibus mo.
tu.fi.⁊ inſti.de curato.

Utrũ clerici teneãtur ſuſcipere tutellã.R. i
ꝙ nec clerici nec monaci aut epi coguntur
vllã tutellã accipe.Cleric⁹ tñ ⁊ epo pñt ſuſ
cipe legitimã ſi volũt.teſtamẽtariã l' datiuã
non pñt.Silr oẽs religioſi clerici l' epi tenẽ
tur recipe tutellã miſrabiliũ ꝑſonaꝝ: Sʒ re
ligioſi cũ lñia ſuorũ ꝑlatorum pñt et recipe
legitimã.vt.16.q.i.mõaci.Et ſic ꝯcorda.88
di.c.i.⁊ ſi.16.q.i.generaliter.12.q.3.Cipua
nus.86.di.peruenit.

Quid ptinet ad offiñ tutoꝝ.R.tria.Pri 2
mũ vt pupillos a crib⁹ ītactos ꝯſuẽt.Secũ
dũ ꝙ res eoꝝ ab iniuria ꝑſuẽt.12.q.i.c.i.ſa
cti.l.i.ff.de tutell'.Añ tutores dicti ſũt qi tu
tores i.d.l.i.Tertiũ ꝙ pecuniã eoꝝ l' bona
mobilia q̃ ad nihilũ valẽt eis ſuata ꝯuertãt
i ꝑdijs: ex quib⁹ ꝑcipiãt aliquẽ fructũ.qr ſʒ
Bar.i.l.tutor q reptoriũ.§.i.ff.de admi.tu.
ſi tutõ pecũiã pupilli ñ põit i ꝑdijs teẽ pupil
lo.ad fructus quos potat hẽre deductis ex
penſis ⁊ piculis.Nõ limita verum ſi potuit
emẽ puta erãt q volebãt vẽdẽ.l' alio mõ li
cite lucrari poterat.alias ñ.Idẽ dic vbi eẽt
ſtatutũ vt ianue ꝙ oĩa bona mobilia diſtra
herẽtur ⁊ vẽderẽt.vt de pecũia acqreret pu
pillus lucrũ.Si tutor nõ fecit cũ potuerit te
neẽ ad itereſſe.Et Bal.i.l.ſi.C.de ꝯdi.ide.
⁊ Io.de anania.in.c.quia in omnibus.de
vſu.tenent ꝙ vbicũq̃ olim tutor tenebatur
fenerari de pecunia pupilli.ꝙ hodie cum
vſure ſint prohibite tenetur pecuniam pu
pilli ponere in iuſtam negotiationem ad ꝑ
tem lucri ⁊ damni.Aduerte o tutor ꝙ ſi uis
eſſe tutus.ꝙ non tenearis nec tu nec hr̃des
tui pro aliquo facto pro pupillo illud fac cũ
conſilio coniunctorum pupilli: ⁊ facias po
ni in inſtrumento: quia conſilium propin
quorum facit preſumptionem ꝙ dolus ⁊
culpa abeſt a tutore.ar.l.etiam.C.ſi tu.vel
cu.inter.ſm Bal.in.l.pola.C.de his qui.
vt indi.De hoc vide quomodo tenetur tu
tor ſ.Clericus.13.§.5.⁊.7.

Utrum tutor teneatur facere inuentarium 3
de rebus pupilli.R.ꝙ ſic: niſi cauſa neceſſa
ria vel iuſtiſſima impediatur tex.ẽ in.l.tutor
q reptoriũ.ff.de admi.tu.Idẽ dic ſʒ Bar.

ibidē de curatore. Et cā neceſſaria dr̃ ſ3 cū dem Bar. ex pte tutoris morb⁹. puta. q2 podagroſus ꝛ huiuſmōi īpeditus ē: l' ex parte rei q2 nō reperitur adhibita diligēs iqſitio. Cā ꝟo iuſtiſſima dr̃ ſi teſtatoꝛ remiſit ꝯfectionē īnuentarij. vt in. l. fi. C. ar. tute. Qđ limitat Bar. vbi ſ. niſi ex cā iudici alr̄ videat̃. vt i. l. i ꝯfirmādo. ꝛ. l. vtilē. ff. de ꝯfir. tu. Fallit ħ in duobus caſibus i qbus nō tẽt facere īuētariū ſm Bar. vbi ſ. Prim⁹ ſi ꝯſuetudo eēt vt nō fieret. Secundus ſi iudex ex cā remitteret. quia poſſet.

4 Qñ tẽt facere. R. ſm Bar. vbi ſ. ꝙ glo. ibidē. ꝛ cōit doc. tenēt ꝙ mox. i. ꝙ̄ṗmū poterit. Facit. l. hec ꝯdictio. ff. de ꝯdi. ꝛ de. alr̄ vr̄ i dolo. Intellige ſi admiſtrauit. alias nō. Jtē nō vr̄ i dolo. ſi fecit illa q̄ dilationē non recipiūt. l' q̄ neceſſario ṗcedūt ꝯfectionē iuētarij. vt ṗſcrutatio ſbe hēditarie. l' ea q̄ nullo mō poſſūt obeē pupillo ſed bñ ꝓdeſſe: q2 talia agēdo añ ꝯfectionē iuētarij. non preſumitur in dolo. ſm Bar. vbi ſ.

5 Qualr̄ dz fieri. R. tex. i. l. tutores. C. de admi. tu. ꝙ in p̄ntia publicaꝝ pſonaruz. Glo. tñ ibidē dicit ꝙ ſufficit vnus notari⁹. p̄ntia ꝟo iudicis nō eſt neceſſaria. ſm Bar. vbi ſ. ꝛ cōit doc: niſi vt faciat fidē ꝯ debitores nominū quoꝝ noia ſcribūt̃ i iuētario. Et ita tene: ꝯtrariis glo. in. d. l. tutor. teneat ꝙ ē necīa.

6 De qbus debet fieri iuentariū. R. tex. i. d. l. tutores. ꝙ oīum rerū. i. corporalium ſm Bar. vbi ſ. ꝛ iſtrumentoꝝ. i. oīum iurium icorporalium. de qbus apparēt iſtrumenta ſeu ꝓbatōes i bonis pupilli. de alijs. non.

7 Quo mater ꝑdit tutellā filij. R. Pa. in. c. vxorat⁹. de ꝯuer. ꝯiuga. ꝙ duplr̄. Primo ſi trāſit ad ſcas nuptias. Scđo ſi icōtinēt viuit de hoc ē glo. quā ſequit̃ Bar. i aut. matri ꝛ auie. C. qñ mulier tu. offi. fū. pōt. Facit tex. i l. fi. eo. ti. Ubi reqrit̃ ꝙ pudice viuat. qđ nō glo. i. l. fideicōmiſſū. C. de fideicōmiſ. Ubi vult. ꝙ vxor relicta ſi icōtinent̃ viuat perdat legatū ſibi factū a marito. ꝛ auferſ ſibi tanꝙ̄ ab indigna. vel ex pſūpta volūtate defūcti reuocat̃. qđ maxie ꝓcedit ſi vixit icōtinent̃ tpe vite mariti iṗo ignorāte. pro hoc glo. nō. in. l. ſororē. C. de hi. q. vt indi. Et pōt inferri ꝑ hoc. ꝙ oēs penas quas trāſiens ad ſcas nuptias infra ānum icurrit. ꝙ ꝛ iṗa ſilr̄ qđ nō. Sed limita quo ad lucrum ꝑdendū ſed non quo ad penam aliam icurrendam.

Anagloria

Uno mō dīc appetitū dignitatꝭ ꝛ excellētie. ꝛ ſic ē idē cū ſupbia ꝛ ē capitale vitiū: q2 alius directe mouetur ad dignitatē ꝛ excellētiam appetēdam. Alio modo dicit appetitum laudis. ꝛ ſic ē filia ſupbie hec. Ex ſcō Boā. i. 2. di. 42. q. 2.

Utꝝ ſit mortale pctm̄. R. ſm ꝙ colligo ex Alex. i ſa ſe ꝛ Tho. ſa ſe. q. 132. ꝛ Hē. đ gā. in quol'. prio. q. 24. Qđ vanagloria de ſe nō dicit aliquid qđ ſit contra caritatem dei vl̄ proximi. Attñ duplr̄ pōt cōtrariari caritati dei. Prio rōne rei ſup qua q̄ritur laus vel gloriatur. Et hoc mō pōt eē pctm̄ mortale tripſr. Primo qñ gliatur de re q̄ ē ꝯ deum. ſ. q̄ ē mortalis pcti. de qbus dr̄ in pſ. Quid gloriaris in malicia. Secus eēt ſi gliaretur de re pcti venialis ſolū q2 ſic nō eēt mortal' vanagloria. Secundo ē mortale pctm̄. qñ id de quo gloriatur ṗfert deo. ſicut ille de quo Ezech. 28. Eleuatū ē cor tuū: dixiſti deꝰ ego ſum. Iſtud euenire ſolet. qñ hō ꝑp inanem gloriam ṗfert teſtimoniū hoīum teſtimonio dei. puta ꝑp gloriam hūanam non ꝑdendā nō cōfitetur deū vel fidē tpe debito. vel nō vult p̄dicare vel dicere veritatem loco ꝛ tpe qñ tẽt. Tertio ē mortale pctm̄. qñ ea q̄ ſunt ordinata ad gloriam dei: vt ſūt ſacra ꝛ ea que pertinent ad fidem ſpem ꝛ caritatem. principaliter facit ad gloriam ſuam. Unde dicit Aug. li. i. đ doc. xp̄iana. Ad fidem ſpem ꝛ caritatem tota militat diuina ſcriptura. que principalit̃ ordinatur ad honorem dei. in quo deus contemnitur. ſi principaliter ad alterius honorem ordinetur. ħ ille. Unde ſi quis principaliter propter gloriam predicaret vel diceret miſſam ꝛ huiuſmodi peccaret mortaliter. Secus ſi aliquid aliud. qđ non pertinet ad diuinam ſcripturam vel ſacra propter gloriam faceret. quia peccaret venialiter. ꝛ amitteret fructum bone operationis. Contrariatur ſecundo vanagloria caritati dei ratione finis: ſeu intentionis ipſius gloriantis. vt puta. quia conſtituit finem vltimum in gloria vana paratus facere q̄cūq3 ꝑp illā. Et ſic ē pctm̄ mortale: ſi ē in deliberatione voluntatis. Et hoc ē qđ dicit Aug. 5. de ciui. dei. hoc vitiū tunc ē inimicū pie fidei. ſi maior ſit in corde cupiditas glorie. ꝙ̄ dei timor ꝛ amor. hec ille. Al' eſt cōmuniter peccatum veniale.

1 Que ſunt eius filie. R. Prima imodeſtia ornatus. vide Ornatus. Secunda inobia. Tertia iactantia. Quarta pertinatia. Quinta ypocriſis. Sexta diſcordia. Septima cōtētio. De quibus in ſuis locis.

Aſa

ſacra ecclie debēt eē ſacrata ꝛ honeſta: ꝛ nō niſi ab hoibus ſacratis tractari. ꝛ ſi ſint ſacta inutilia vl̄ vetuſtate ꝯſumpta debēt ꝯburi. ꝛ cineres ꝯdi i loco honeſto: ne pedib⁹ itrātiū ꝯculcēt de ꝯſe. di. i. c. altaris. c. i ſancta. ꝛ. c. veſtimē. ꝛ de reli. do. c. ad hec. de re. ꝑmu. mācipiū. De eorū ꝯſecratōe. vide ſ. Bñdictio. ꝛ Cōſecratio. De eorū mundicia dr̄ i. c. 2. đ cuſto. eucha. i fi. Precipim⁹ q̄3 vt oratoria. vaſa. corporalia. ꝛ veſtimēta miſtrorū. pale altaris. nec nō ꝛ iṗa corporalia mūda ꝛ nitida cōſeruent̃. Nimis. n. videt̃ abſurdum i ſacris ſordes negligere q̄ dedecēt ēt in prophanis. hec tex. ibi ꝛ c. Ex quo pz ꝙ peccat mortalr̄. q illa tenet ita imūda ac ſi eēnt pro ſeruitio ruſticorum.

Aſſallus

dr̄ q hēt feuduz ab aliquo. vide ſ. Feudum.

Ectigal

eſt qđ pſtat̃ ex his reb⁹ q̄ vēdūt̃. Tributū ꝟō l' annona l' puīncia pēſatio ſeu functio ē q̄ rōe fundi l' ſoli a poſſidēte p̄ſtatur. Idq3 dicitur cenſus. ſm Azo. i ſum. Et ideo vide. Pedagia.

Ellatio

virginū. vid ſ. Cōſecratio virginum.

Enatio

triplex. Una oppſſiua hoiuz. ꝛ hec ſꝑ ꝓhita. 6. di. §. is ita in fi. Alia dicit̃ arenaria. ſ. q̄ fit i arena cū fera dētata. ꝛ hec ſilr̄ ē ꝓhita. 86. di. c. qui venatoribus. ꝛ. c. ſe. Tertia dr̄ ſalmoſa q̄ fit i ſiluis ꝛ ſaltibus ꝛ hec oib⁹ ꝓhita tpe quo hoies tenent eſſe in ecclia ꝛ orare. 86. di. an putatis. de conſe. di. 3. irreligioſa ꝛ di. 5. ieiunia: niſi forte neceſſitate famis igruente. c. licz. de ferijs: aut alia ſimili. Alijs āt diebus ē licita laicis. de deci. c. nō ē i ptāte. Clericis ꝟō ꝛ religioſis ē ꝓhita: niſi ex neceſſitate ecclie: vrgēte. vt dctm̄ ē. Poſſūt tñ ṗlati ꝛ alij eccliaſtici cā recreationis l' excitādi appetitū ꝛ huiuſmodi cū retib⁹ ꝛ laq̄is. ꝛ ēt cāib⁹ cū ſilentio ꝛ modeſtia aliqñ venari: niſi tpe quo debēt viſitare l' p̄dicare. ex. de cēſi. cū ap'ls. §. archidiaconi. Et ſic intelligeꝭ illud ne cle. vel mo. c. i. Et iura q̄ vidēt ꝯtria ſm Ho. ſūt intelligēda. đ illis q nimis mēte talib⁹ iplicāt.

1 Utrū ſerui teneāt obedire dñis volētibus venari tpe ꝓhibito. R. Rodo. ꝙ n. An āt excuſent̃ a pctō ꝑp metū. Dic. vt ſ. Metus §. 6.

2 Utrū uenatores q ꝯculcāt agros vineas ꝛ ſegetes: ꝛ quoꝝ canes occidūt galinas. ꝛ aialia pauperū ꝛ alioꝝ teneāt ad reſtitutionē. R. Aſtē. ꝙ ſic. ad extimationē. alias peccant mortalr̄: niſi ita modicū ſit dānū. ꝙ ꝓbabiliter. non curarent.

3 Quid de dñis q occidūt vl̄ mutilāt hoies ꝑp lepores ꝛ ſilueſtria aialia capta. R. Aſtē. ꝙ mortalr̄ peccāt. ſi faciāt libidine vidicte l' amore huiuſmōi aialiū aut venādi. Credo ēt ꝙ ſi ſit ꝯſuetudo loci l' ſtatutū ꝙ ꝓ vno actu venationis tāta pena iſligat̃. ꝙ nō excuſat a mortali oēs obſeruātes eā. vt nō. Tancre. in ſum. ti. de rapina.

Enditio

vide. ſ. Emptio.

1 Utrū qs poſſit ꝯpelli ad vēdēdū inuitus. R. ꝙ regularit̃ nō. ſicut nec emē. Uñ dicit tex. i. l. inuiti. C. de ꝯhē. emp. Inuitū ꝯpare vl' diſtrahere poſtulāt̃ iuſtā cām nō ꝯtinet deſiderij. hec ibi. Facit. l. nec emere. C. de iure deli. Fallit hoc i mult̃ caſibus. de qb⁹ vid glo. i. l. iulianus. §. idē celſus. ff. de ac. ēt. ꝛ ven. ꝛ in preallegatis legibus.

Eneficium

vide ſ. Sortilegium.

Eniale

vide ſ. Peccatum

Erberatio

vide ſ Percuſſio.

1 Utrum ille qui nō valēs ſoluē in ciuilibus: luit i corpore. ſi veniat ad pinguiorem fortunā teneatur āplius ſoluere. R. Bal. in. l. fi. ff. de iiuſ. vo. ꝙ nō: q2 luitio corporalis cedit loco ſolutiōis. facit. l. ſ3 ſi vnius. §. ſi ante. ff. de iniur. gl. ē in. c. ſicut dignum de homi. vide glo. in regula. pactum li. 6. Limita ſ. Solutio. § 22.

Eſtis

ꝛ cetera indumenta eccleſie debent eſſe ſacrata ꝛ honeſta: nec debent tāgi a nō ſacratis hominibus. de conſe. di. i. c. in ſancta. ꝛ duobus. c. ſe. nec femine etiam ſacrate debent ea tangere. di. 23. ſacratas. Qđ intelligitur. ſecundū Ho. in ſum. ti. de eucha. quando ſunt per pontificem benedicta. c. 3 de reli. do.

Utrum de veſte alicuius dñe poſſit fieri caſula. R. glo. in. c. ad nuptias. de conſe. di. i. ꝙ non. Cui non aſſentio: ymo eo iṗo quo dedicatur deo purgatur omnis macula. Facit. c. non liceat. 10. q. vltima.

2 Utrum veſtes ꝛ manutergia eccleſiaſtica poſſint deputari ad vſus laicorum. R. glo. ꝙ non in. c. mancipia. de re permuta.

Jcarius

ē q vices alt⁹ gerit ſiue in offō nō contentioſo. vt extra eo. ti. per totū ſiue in contentioſo. C. de offi. ei⁹ qui vi. al. ge. per totum.

Quot ſūt ſpēs vicarioꝝ. ℞. d. Car. i Cle. vnica. co. ti. q̄ quatuor. Quidā ſunt ꝑpetui eccleſiarū ꝓchialiū. ⁊ tales facit ep̄us ſm Lau. ex quo ſuſcipiūt curā aīaꝝ. vñ quotiens quis ē deputatus auctoritate ep̄i curato beneficio vicarius eo ipſo ē perpetuus ⁊ immutabilis p. c. vnicū de capel. mo. li. 6. Et ñ debēt deputari niſi in ꝓchialibus hñtib⁹ latitudinē ꝓchie: vl' aliā neceſſitatē. Et tal' hēre dʒ. 25. annū ⁊ ordinari ad ſacerdotiū infra annū. d. c. e. vnica. alias priuatus ē ipſo facto. ⁊ ſi recipiat eccleſiā aliā cum cura ꝑdit vicariā. ex̄. eo. ti. c. ad hec.

: Quid ſi deputent' ad eccleſias ñ ꝓchiales. puta rurales. ℞. q̄ nō erūt ꝑpetui. Et ſic poterunt mutari ad velle p̄lati. qđ tʒ etiam glo. in. d. cle. vnica.

3 Utrū talis vicarius ꝑpetuus hēat indiſtincte curā aīarum. ℞. d. Car. in. d. cle. vnica: q̄ ſic quo ad oēm effectum: q2 poſſidet ſuo nomine ad inſtar conductis non ad modicū tp̄s. l. ſi. ff. ſi ager. vec. pe.

4 Utrū poſſit inſtituere aliū vicariū. ℞. do. Car. ibidē q̄ nō ꝑpetuū. ſed bñ tp̄alē vt cōiter tenent doc.

5 Quidā ſunt vicarij tp̄ales ſicut mercenarij q ad tp̄s aſſumūtur ad adiuuādū ad curā aīarū: ⁊ tales poſſunt aſſumi a curatis ēt ſine lnīa ep̄i de iure cōi niſi ſtatuto ep̄i ꝓhiberetur. 7. q. i. illđ. ⁊. c. nihil. Et lʒ tali aſſūpto confiteri: lʒ nō hēat curā aīarū ſm Pau. qñ rector p viā delegationis ei cōmittit auctoritatē audiēdi: q2 hoc pōt ēt non hñti curā aīarum. Et hoc verū: niſi ſit ꝓhibitus ad exercitiū cure. vt peregrinus ⁊ ignotus de cle. pe. p totū: q2 tūc ñ teneret talis commiſſio. quia ad ſolum epiſcopum pertinet de cle. pe. c. tue. ⁊. c. ſi. Et ſimiliter dic qñ cōmittitur religioſo cui a regula vel ſuo p̄lato ꝓhibetur. De hoc dic. vt. ś. Confeſſio. 3. §. 4.

6 Quidā ſunt vicarij qui deputātur ad aliquā ꝓuinciā aut dioceſim vel locū de qb⁹ ex̄. eo. ti. c. pe. ⁊. 16. q. i. addicim⁹. Et tales vicarij iuriſditionales tantā ꝑtātem habēt q̄ꝫ ei menſuramus ex eorū cōiſſione ꝑ hoc de priuil. accepimus. ⁊. c. porro.

7 Quidā ſunt vicarij qui ꝯſtituunt' ad oīa incūbentia p̄lato nō ſolū reſpectu cure: ſed ēt reſpectu oīum incūbentiū. Et eſt drīa inter illos ꝓprie ⁊ officiales ep̄orū: q2 officiali ſolū cōmittitur cognitio cāarum totius dioceſis: nō āt inquiſitio. correctio exceſſuū amotio a beneficijs: niſi ſpāliter ſit eis cōiſſū. Vicarij āt generales oīa hec poſſunt. excepta beneficiorū collatōe. vt i. c. cū in generali. co. ti. li. 6. Sed in Italia rara eſt differentia. ⁊ ideo videatur eorum cōmiſſio: vt ſciatur auctoritas. ⁊ iſtos conſtituit ep̄s ſine ꝯſenſu capl'i ſʒ Ho. al'i. c. ea noſcit de hi. q̄ ſi. a p̄la.

Utrū vicarij tp̄ales. ſ. ſecundi tertij ⁊ quarti poſſint aliū vicariū inſtituere. ℞. q̄ nō ex̄ eo. ti. c. clericos. Fallit in archipreſbitero. q cū ſit vicarius ep̄i in ſpūalibus đ offi. archipreſbiteri. c. miniſteriū. Aliū tñ vicariū pōt inſtituere vt ibidē dr̄. Et intellige nō poſſe: niſi ſpāliter eis comittatur. 8

Utrū p̄lati poſſint vices ſuas alicui cōmittere ſub ānuo cenſu. ℞. q̄ nō ſine ſymonia ex̄ ne p̄la. vi. ſu. c. i. 2. ⁊. 3. q2 ſicut ꝓ cōiſſione iuriſditionis nō lʒ recipe' certā pecunie q̄ꝫ titatē: ita multominus lʒ recipere quotam partē prouentuū ſm Ho. Bene pōt vicario tale ſalariū conſtituere. imo ad hoc tenetur ſi. q. 2. caritatē. hʒ etiā talis vicarius ius petendi ſibi aſſignari congruā portionem de redditibus eccleſie ex quibus comode poſſit ſuſtentari ex̄. eo. ti. c. ad h ſʒ Ho. Et ideo poſſet dicere. Ego do tibi ꝑ ſalario tuo centū. ⁊ totū lucrū dabis mihi de exercitio iuriſditionis ſecundum Inno. 9

Qui ſunt caſus in qbus licite p aliū deſeruitur eccleſie. ℞. q̄ mlt'. ſ. ſi ꝓchia ſit lata. ſi cecidit in īfirmitatē ſine ſua culpa debilitatē vel deformitatē. vel neceſſitas abſentādi: ſeu vtilitas eccleſie ⁊ huiuſmodi. Et de hoc habes ſupra Clericus. 7. 10

v **Idua** ꝓprie ex ſignificatōne vocabuli ſeu ſm ethiologiā dr̄ q̄libet mlr̄ ſine viro etiam ſi nūq̄ꝫ virū habuiſſet qi ſine duitate. Et dr̄ a vi. q̄ ē ſiñ. ſicut vecors. ſ. ſine corde. ita dicit tex. in. l. malū. §. viduas. ff đ verbo. ſigni. ⁊ tex. i. c. vidua. 33. diſ. Et Gracianus ibi qui vult q̄ dicatur illa cuius marit⁹ mortuus eſt. Dʒ intelligi ex comuni vſu loquendi. Et intellige ſi ab eo fuit cognita. alias nō vt ibi. Et ideo in quacunq̄ꝫ materia etiā penali vſus loquendi preferetur ꝓprio ſignificato verborū ſiue proprium ſignificatū eliciatur ex ethimologia ſeu ex diffinitōe. ſiue ex auctoritate iuris. l. librorum. §. q̄ tñ caſſinos. ff. de legatis. 3. ⁊. l. cum de lanionis. §. aſiā. ff. đ fū. inſtruc inſtru. q̄ꝫ le. ⁊. l. labeo. ff. đ ſuppe. le. nō. Bar. in. l. omnes populi. ff. de iuſti. ⁊ iur. Et Inno. in. c. olim de verbo. ſignii. ⁊ glo. in. c. non nulli de reſcrip.

v **Ilicus** dicitur ville cuſtos ⁊ qui fructibus ꝑcipiendis ⁊ colligendis imponitur ff. de inſtito. l. ſi cum vilico.

v **Indicatio** Utrū ſit peccatū. ℞. q̄ ad ſatiſfactionem animi irati ⁊ in malū proximi ſolum. nunq̄ꝫ li. imo eſt peccatum mortale. 23. q. 4. ſicut eccleſia. ⁊. c. q̄ xp̄s. ⁊. c. ea vindicta. Si vō ſit ex zelo iuſticie ⁊ ad correctionem peccatorum: ⁊ ab eo qui ex officio poteſt ſic meritoria eſt. vt in dictis. c. ⁊ q. 5. non vos.

Utrum aliquis poſſit vindicare ſuam iniuriam. ℞. Ho. q̄ non etiam ſi ſuperiorem non habet. vnde licet princeps non ſub ſit legibus. l. digna vox. C. de legibus tamē ipſe delegat de iudi. c. i. q̄ꝫuis ipſe punire poſſet. Et ſic intellige ⁊ limita. c. olim ei. primo de reſti. ſpo. c. ſignificaſti. el. 2. de homi.

Iolentia que eſt filia auaricie. vid̄ Rapia

Irginitas ſm Rica. i. 4. di. 33. duplr ſumit'. Prio mō ꝓprie ꝓ integritate carnis ⁊ ſic q̄libet naſcit virgo. ⁊ iſtud ñ ē virtus. Secūdo mō virginitas ſumit' ꝓ habitu quo voluntas determinat' ad reſpuenū ꝓmpte ⁊ facilr̄ oēm delectatōꝫ venereā ēt licitā: vt mēs liberi⁹ ſpūalibus vacet. q2 vt dr̄. i. cori. 7. Uirgo cogitat que dñi ſunt vt ſit ſcā corpe ⁊ ſpū ⁊ hec ē virtus. Et diffinitur ab Aug. li. de nup. Uirginitas eſt in carne corruptibili icorruptionis ꝑpetua meditatio. i. q̄ virgo dʒ gerere in ꝓpoſito. vt i hoc pſeueret perpetuo. Et ex hoc pʒ q̄ integritas carnis nō ē de eſſentia virginitatꝭ: ſed ē qdā eius decor accidētalis extrīſec⁹ exiſtēs q ꝑdi pōt ſine diminutiōe virtutꝭ virginitatis. vt pʒ. 32. q. 5. in pricipio. ⁊. c. tollerabili⁹

i Utꝝ virgitas ſit vt̄us ſpālis. ℞. ſm Ri. vbi ś. q̄ nō. ſʒ addit vltra caſtitatē ꝯiugalē ſtatum perfectionis. ⁊ magis placet q̄ꝫ opinio illorum qui volunt q̄ ſit virtus ſpālis: quia ſic ſeq̄retur q̄ virtus animi poſſꝫ ſine pctō. nec valet rñſio q̄ votū requiritur in virginitate: q2 nō ē verū: ſed bñ propoſitū. qđ tñ poſſꝫ mutari ſine pctō alijs occurētibus de nouo.

1 Que reqrūt' vt amittatur virgitas. ℞. q̄ reqrit'. Prio pollutio ꝯpleta. Ubi ſciendum q̄ triplex humor de genitalibus ſtillat. ſ. ſemē. Secūdus humor ſilis ſemi q ē medius ⁊ ſtillat qñq̄ꝫ ex ſolo tactu l' audita turpiū. Tertius ē vrina. ꝑdit' āt virgitas per ſolā ſeminis reſolutionē que locum coytus ſupplet vel eius ꝯplet delectationē. Secūdo requiritur vt amittat' q̄ talis delectatio ſit ex volūtate opante vel ꝯſentiēte. vl' nō diſſentiēte: vel ñ q̄ꝫtū pōt renitēte. Alij tñ volūt q̄ ſi ēt polutio nō ſequatur. vt in illis qui ſunt ante tp̄s ſeminis. q tñ explēt coytū. vel p turpē tactum. vel per ꝯmixtionem cum alio ⁊ huiuſmodi amittat'. ⁊ placet. tañ recuperabitur per penitentiam.

Quid ſi añ polutionē nec i ipa interuenit volūtas: ſʒ poſt ē ꝯſēcta. ℞. ꝑdit virginitatē. ſed recupatur per pniam. alij dicūt q̄ nō recupatur ex quo polutio eſt ſecuta ⁊ ꝯſēſus mentis ſiue ante. ſiue poſt: ſʒ primum mihi videtur verius. 3

Utrū illi qui corrumpūtur in ſomnis vl' ebrietate ⁊ huiuſmodi amittant. ℞. nō amittunt virginitatem ſm Tho. in. 4. di. 33. niſi hac intentione iuerint dormitum. vel ſe inebriauerint. Et idem dicendum de habentibus fluxum ſeminis. ⁊ ſi poſt ſint contenti amittunt. ſed per pniam recupatur. 4

Utrum puelle anteq̄ꝫ coytum poſſint explere aliquid cārnale comitentes perdant v̄ginitatem. ℞. q̄ ſi ſunt doli capaces ꝑdunt quidem mentaliter ſolum. ſed per penitentiam recupabunt. Si vero non ſunt doli capāces. ſic nec etiam mentaliter perdunt. dicit. n. Ale. ſa ſe. ti. de luxuria. q̄ quo ad mētem requiritur perpetuitas quo ad finalem corruptionem mentis. quo vero ad corpus requiritur perpetua incorruptio quantum eſt de volūtate mētis. aliter ñ pōt eē v̄gitas. 5

De conſecratione virginum. vide ſupra Conſecratio virginum. 6

Irtus nomen vel nobilitatē dat. đ pe. di. i. §. ſin autem. ⁊ quid ſit. 32. qōe. 6. de pudicitia. ⁊ de pe. di. 2. §. hec que de caritate

Is quid eſt. ⁊ in quo differt a metu. vide ſupra. Metus. § vlti. Dr̄ etiā uis ꝓ o' violentia.

Quotuplex ē uis. ℞. duplex. Una dr̄ publica. ⁊ hec eſt que ſit nedum cū armis. vt l. i. ff. de vi. pu. ſed ēt cū omni qđ pōt nocere vt in. l. armatos. ff. eo. ti. Armatos non vtiq̄ꝫ ſolum intelligere debemus eos qui tella habuerint: ſed ēt eos qui aliud quo nocere poſſint hec ibi. Et hac lege tenetur nō ſolū in vi facta cum armis: ſed ēt ſi armate intrat domum vel poſſeſſionem alterius ſine cauſa legitima. puta pro vſu venandi. i incris. nauigationis vel mercationum. vt in. l. i. ⁊ 2. ff. de vi. pu. Alia dicitur priuata. que. ſ. fit ſine armis alicui etiam coadunatis hominibus. vel ſi res debitoris ſine iudicis auctoritate occupetur. De hac plene habetur per totum. ff. de vi. priua.

2 Que pena inferẽtis vim. R. pro vi publica deportat. vt nõ. glo. l. q dolo i fi. ff. de vi pu. Pro vi priuata punitur in tertia pte bono rũ. ⁊ nõ põ. eſſe iudex ſenator vel aliuz ali quem honorẽ habere tanꝙ infamis. vt in l. i. ff. de vi priua. ⁊ alijs allegatis in glo. in c. cũ dilectus. de or. cogni.

3 Utrũ liceat alicui hoſtiũ aut murũ frangere ⁊ vim inferre. R. ꝙ ſi quis hꝫ poſſeſſionẽ ali cuius rei põt tam i pſonam ipedientem ꝙ i hoſtia ⁊ muros illius loci vt valeat vti iure ſuo: nedum iudex. ſed ⁊ quilibet. vt in. c. i. de iniu. ec. nõ. Pa. qꝛ ñ vlt aliqd de nouo. ſꝫ ſolũ ius ſuũ defendere. vel pditã in ↄtinẽti recuperare. Si vero nõ hꝫ poſſeſſionẽ in re aliqua. ſꝫ hẽat actiõem ipothecariã vl' aliã ad illã ↄſequẽdã tunc nõ põt: ẽt ſi ſit iudex vel plãtus ppria auctoritate. Et iſto mõ loq tur. c. cum qui. de pben. li. 6. ⁊ l. ſi quis i tãtã. C. vnde vi. Iſte eni nõ dꝫ ppria auctoritate violẽtiã iferre. qꝛ diceret ſibi ius ↄ. l. vnicã. C. ne quis in cã ſua.

4 Utrũ liceat vim vi repellere. R. dic vt. ſ. Defenſio. ſiue iferat in perſonã ppriam vl' proximi vel in rebus.

Uiſitationem

põt facere q libet hñs ordinariã iuriſditionem i aliquos. ſicut archiepũs in tota puintia. de cẽſi. c. romana. ⁊ c. ppetuo li. 6. ⁊ epũs i ſua dioceſi. de offi. ordi. ↄquerẽte. Itẽ archidia conus ⁊ decanus. de cẽſi. cũ aplius. de offi. archi. c. mãdamus. Itẽ abbates ⁊ plati re ligioſoꝝ viſitant monaſteria ⁊ monachos ſm eoꝝ iſtituta. vt i. c. pe. ⁊ vlti. de ſta. mo. Itẽ legati aplice ſedis. ⁊ qbus ↄmittitur a papa vel a prelatis ordiarijs exiſtẽtib⁹ ipis ipeditis. 10. q. i. epm. de offi. or. c. inter cete ra. ⁊ eo. titu. c. ſi epus li. 6. Quidam tamen dicunt inferiores epiſcopis non poſſe per alium viſitare ↄſuetudie obſtante. exceptis platis religioſoꝝ qui viſitant etiaꝫ p alios.

Quẽ ordinẽ dꝫ tenere viſitator. R. ꝙ archi epiſcopus dꝫ prio ppriam dioceſim viſita re totã. icipiẽdo a capitulo ſue ecclie prio. ⁊ ſic tota viſitata trãſibit ad alias dioceſes. vt dꝛ in. c. romana. de cenſi. li. 6. Similiter faciat epiſcopus. Prio incipiẽdo a ſuo ca pitulo. Legati aũt de latere ñ tenẽt iſtũ ordi nẽ ſeruare ſꝫ Ho. nec viſitatores religioſo rum. ſꝫ ſuabunt eoꝝ ſtatuta. vt dꝛ in. d. c. ro mana. ⁊ ibi vide qð nõ.

Quõ dꝫ fieri viſitatio. R. prio debet ppo nere vbum dei. ⁊ deniũ de vita ⁊ ↄuerſatio ne miniſtrantiũ in ecclijs ⁊ locis alijs diuino cultui deputatis: ac ceteris que ad offiñ ſuũ ſpectãt iqrat: ⁊ ſine iuramẽto ⁊ coactiõe ad eoꝝ emendatiõeꝫ p ſalubria cõſilia inducat lenibus ⁊ aſperis ſicut ſibi videbit expedire. Nõ ſi de aliquibus orta fuerit infamia ↄ ali quẽ ordinario denũtiet vt iquirat. Notoria vero corrigere poteſt ⁊ punire. vt in. dcõ. c. romana. ⁊ iſta forma ẽ de precepto oibus p latis ordinario iure viſitantibus: exceptis religioſoꝝ ↄſuetudinibus. ⁊ regularibus i ſtitutis. vt in. d. c. romana.

Utrũ viſitator poſſit aliqd recipe a viſitatꝭ. 3 R. ꝙ ſic procuratiõeꝫ. Et aduerte ꝙ dꝫ prio ꝙ pcuratio ſolũ recipiat. Secũdo ſoluꝫ a locis viſitatis: ⁊ ñ ab alijs. Tertio ꝙ ſolum ſit p victu illius diei: ſiue ſit in victualibus: ſiue ſit in pecũia. Quarto ꝙ tñ vna die vnã pcurationẽ recipiat. ſiue vnã vel plures vi ſitet eccleſias. Quito ꝙ ipẽ ordinarius per ſonaliter viſitet. aliter iſtis ñ ↄcurrẽtibus re cipere nõ põt. Et ſi qd alio mõ recepit ipſe vel aliqs de ſuis familiaribus tenet duplũ reſtituere ecclie a qua illud receptuꝫ ẽ intra menſem. alioqn patriarche archiepi ⁊ epi ſunt interdicti ipo facto ab ingreſſu ecclie. Inferiores vero a predictis ſunt ſuſpẽſi ab offõ ⁊ beneficio donec dictũ duplũ reſtituãt. nec valet remiſſio vl' donatio liberalitas ſeu grã eos liberare. niſi reſtituant. hec colligi tur ex. c. exigit. iuncto. c. felicis. de cenſi. li. 6. ⁊ d. c. romana.

Uiciatus

corpore. vid. ſ. Corpe viciatus

Uicium

vide. ſ. Peccatuꝫ.

Unanimiter

de ſuo ſi gnificato reqrit nullã diſcrepãtiã. qð pbat i c. bone. el. 2. de po. prela. ⁊ i. c. ⁊ ſi vnanimit eo. ti. ⁊ tꝫ Inno. i. c. cũ in eccla. de cau. poſ. ⁊ ppie. ⁊ ibi ſeqtur Pa.

Uniuerſitas

vide Col legium.

Unctio

extrema. ẽ vnuꝫ de ſacramentis ecclie. de quo hẽs i. c. vnico. de ſacra vnc tione.

Que ẽ eius mã. R. oleum. vt i. d. c. vnico. Pe. aureolus i. 4. di. 23. dicit ꝙ dꝫ ſit oleũ oliuaꝝ ⁊ ↄſecratũ ab epo ſolũ ñ ab inferio re. vt dicit Mgr in. 4. di. 23.

Que forma. R. ẽ illa ð qua i ordinario. ſ. dicẽdo p iſtã ſanctã vnctiõeꝫ ⁊ ſuã piiſſimã miſericordiã idulgeat tibi dñs qcqd oculo rũ vitio deliqſti. In noie pris ⁊ filij ⁊ ſpũs ſci. Amen. Et ſic de cetis ſenſibus.

3 Quis põt eã ↄferre. R. ſolus ſacerdos vt pꝫ i. d. c. vnico. ⁊ de verbo. ſigni. c. qſiuit. ⁊ ſi vn⁹ ðficẽt alt dꝫ ſupplẽ. vbi prim⁹ omiſit.

4 Quib⁹ põt ↄferri. R. ifirmis exiſtẽtibus i piclo mortꝭ. De qb⁹ pbabilr dubitat ð mor te. pueris ãt t' eunuchis ad bellũ aut alio mõ i piclo caſuali mortꝭ nõ dat ſm cõit doc. nec ẽt amẽtib⁹: niſi ãñ amẽtiã ipam petiiſſent ⁊ dãdo nullã irreuerẽtiã facerẽt. ſꝫ ⁊ ſm. ſcm̃ Bo. i. q. di. 23. tñ dꝫ dãi ifirmis q i mortali ñ ſũt. ⁊ rõe vtẽtibus ⁊ in articlo mortꝭ exñti bus ⁊ veniale pctm̃ hñtibus. Alijs non.

5 Que ptes corporis dñt iungi. R. ꝙ iſtrumẽ ta qnqꝫ ſenſuũ. ſ. oculi. aures manus. nares labia. pedes. ⁊ renes. Mulieribus tñ non vngunt renes pp honeſtatẽ. Mutilati vo t' ceci vngunt i locis magis ppinquis pdcis ſi nõ hñt predicta membra.

6 Quis effect⁹. R. ꝙ l' agit l' auget iuiſibilem vnctiõeꝫ ſpũs ſci: ſi digne accipiat. vt dꝛ i. d. c. vnico. Aureolus i. 4. di. 27. ponit. 7. fruct⁹ Prim⁹ ðletio veialiũ. Scðs diminutio pe ne debite pcõ mortali. Tertius grẽ augmẽ tatio. q vi huius ſacri augeri hꝫ: nõ tñ ex ð uotiõe miniſtrantꝭ ⁊ ſuſcipiẽtꝭ: ſꝫ ẽt ex virtute opis opati miſericordia dei aſſiſtẽte opi ſuo ⁊ aucta grã auget ⁊ glia. Quart⁹ ẽ iterior le titia ⁊ robur ↄ demõis iſidias. q potiſſime tũc iſt. Quit⁹ artacio diabolice ptãtꝭ: qꝛ nõ ẽ ita potẽs ſũpto iſto ſacro. Sext⁹ corpis ſa natio. vbi expedit ſaluti. Uñ i pmitiua eccla mlti ſanabãt Iacobi. 6. oro alleuiabit infir mũ. Septim⁹ pceſtatio decedẽtꝭ ꝙ pmãſit i fide militãtꝭ eccle: ex quo ſigno vadit ad ec cliã triũphãtẽ. tãꝙ q fidelr pugnauit. Octa u⁹ ſꝫ. S. Tho. i. 4. di. 23. tollit pcm̃ veiale ⁊ mortale ẽt quãtũ ad culpã. dũmõ nõ oppo natur obex ex parte recipiẽtꝭ.

7 Utrũ iſtð ſacrm̃ ſit ð neceſſitate. R. ſꝫ. S. Bo. i. 4. di. 23. ꝙ ñ. ſi tñ omittat ex cõtẽptu dãnabile ẽ. Secus ſi ex negligentia.

8 Utrũ ſit itabile. R. ſm Tho. vbi ſ. ꝙ ſic ſiñ iiuria ẽt i eadẽ ifirmitate: dũmõ ſit cãus di uerſus. puta ydropic⁹ nũc ẽ i articlo mortis poſtea euadit: ⁊ durãte ifirmitate aliq tpre lõgo iteꝝ vẽit ad articulũ mortꝭ pt ei iteꝝ dãi qꝛ ſtat⁹ ⁊ caſus ẽ diuerſus: ſꝫ ſit eadẽ ifirmitas

Uoluntas

bõa. vtrũ ſuffi ciat ſine bono ope. R. vt ſ. Intẽtõ. §. 4. vñ dꝛ Am. 36. di. c. nõ ſatꝭ. ẽ bñ velle. niſi ſtudeas bñ facẽ. Facit i ar. c. i. de eo. q mitti. i po. ⁊ i. c. cũ aliqbus. de ſen. ⁊ re. iudi. ⁊ l. promiſſor §. ↄſtituto. ff. de ↄſti. pecu. vide glo. i. d. c. 6.

Utrũ volũtas hois duret p⁹ mortẽ ei⁹. R. ꝙ ſic. pꝫ i. c. ſi. de pcario. ꝙ nõ expirat mor te ↄcedẽtꝭ. Sec⁹ de bñplacito. qꝛ illud expi rat p mortẽ. c. ſi tibi gratioſe. ð reſcrip. li. 6. Et hec nõ. qꝛ faciũt ad qõnẽ. Iudex poſuit aliquẽ ↄfinatũ donec reuocaret: moritur: an expiret ↄfiniũ. dic ꝙ nõ. i. l. cẽteſimis. §. ſi. ff. de verbo. obli. p Bal. i prĩa ↄſti. ff. ⁊ i. l. i. C. de poſtu. ⁊ p Salice. i. l. ieiũtꝭ. C. de ↄhẽ. ẽp. ⁊ i. l. hec vẽditõ. ff. ð ↄhẽ. ẽptꝭ. Itẽ ad qõ nẽ: ꝙ prior clauſtral' nõ reuocat morte ab batꝭ: ſꝫ poſſet reuocare qñ voluiſſet. ⁊ ad p dicta ẽ tex. clarus i. d. c. ſi tibi gratioſe.

Quot mõis dꝛ volũtas bõa. R. ꝙ volun tas accipit tripl'r. Prio p potẽtia aie. ⁊ ſic ẽ bona ex ðtute ⁊ hitu bono. bonũ eni ẽ qð hꝫ qualitatẽ bonã. Prio topicoꝝ. Seↄdo accipit p hitu ſiue diſpoſitõe ſeu affectione volũtatis derelicto ex actu volũtatis. ſiue ex vſu. ⁊ h bõa vel mala ſꝫ actiões: qꝛ tales ge nerant hitus l' diſpõnes quales ſũt actus. 3. ethicoꝝ. Tertio accipit p actu ipſius volun tatꝭ potẽtie ⁊ iſte ẽ bon⁹ ex ordine ei⁹ ſufficiẽ ti ad debitũ finẽ. ⁊ vt hoc ſit qtuor reqrunt Primũ ꝙ finis ſit bon⁹ i ſe. Scðm ꝙ ſit ipe finis melior his q appetunt pp ipm. vñ dic Aug. 9. de ciui. dei. c. 3. ꝙ q laudãt deũ ppt pecuniã nõ hñt bonũ finẽ neqꝫ bonã volũ tatẽ. Tertiũ ꝙ illa ſint ſm rõnẽ rectã ordia bilia ⁊ apta ad talẽ finẽ ↄſequẽdũ. Quartuꝫ ꝙ volũtas ordinãtꝭ rõne regulata ordinet l' velit bona i genere indifferẽtia ad bonum finẽ. alit his deficiẽtib⁹ nõ erit bona volun tas hec ex. S. Bo. in. 2. di. 38. q. i. ar. i.

Utrũ vni⁹ soli⁹ bõe volũtatꝭ ſit vnus ſolus 3 finis. R. ꝙ ſic. ſ. pncipalis. Uñ ſciẽdũ ꝙ act⁹ põt hre plures fines tripliciter. Prio ꝙ vn⁹ ſit ſub altero. ⁊ pp illũ. Secũdo ꝙ vnus ſit pricipal' finis: alter ñ pricipalis. ita tñ ꝙ nõ pricipal' ñ refert ad pricipalẽ. Tertõ ꝙ vter qꝫ ſit pricipalis. Exẽplũ de eo q vadit pro diſtributõibus ad eccliam: qꝛ aliqñ itendit pricipaliter dei honorẽ. ⁊ cũ hoc ſimul ha bere pecuniã illã ad hoc vt ad dei honorẽ illã diſtribuat: vel i alios vſus licitos cõuer tat. Aliqñ itẽdit dei honorẽ. ⁊ vult ſimul ac qrere pecuniã: ita tñ ꝙ acqſitõeꝫ pecunie ñ redegit ad honorẽ dei. nec ẽt pecuniã illã finẽ pricipalẽ ſtatuit: qꝛ eã pp ſe ñ diligit: qꝛ ẽt ſi ñ daret iret. nec pp eã hñdã aliqd ↄ de um ↄmitteret. Aliñ itendit deo placere ⁊ ſil' ẽt pecuniã acqrere. vt poſſit theſaurũ ſuũ augere ⁊ in eo delectari. Primo mõ ire ad eccliam ẽ meritoriũ: ⁊ ptinet ad bonã volũ tatem. Secundo modo nõ ẽ bone volũtatꝭ

loquendo formalr: non tñ ei ſic repugnat. quin in ea ſtare poſſit. Eſt eni ibi peccatum veniale nõ mortale. Et h ē qḋ dicit Aug. li. ꝯfeſ. minus te amat q tecū aliqd amat. qḋ ñ ꝑꝑ te amat. Tertio mõ ē ꝯ bonā voluntatē: qꝛ nemo pōt duobus dñis ſeruire. Math. 6. Cū eni ſit vnum ſolū verꝝ bonū. qḋ qetat hūanū deſideriū. oꝫ ꝙ voluntas ad h vt ſit bona ⁊ recta. ſtatuat ſibi vnicū finē vltimū. Hec ex. S. Bo. in. 2. di. 38. ar. 3. q. 1.

4 Utrꝫ bonitas actualis volūtatis addat ali quā bonitatē ſuꝑ bonitatē ipſius hītus grē. vide. ṡ. Intentio. §. 5.

5 Utrꝫ teneamur ꝯformare voluntatē nr̃am voluntati diuine i volito. R. fuit diuerſa int̄ theologos opio i p̄io ſen. di. vltia. Sꝫ iſta vr̄ mihi verior. ſ. ꝙ teneamur ꝯformare q̄ꝫ tum ad illa volita q̄ exprimunt a deo ſigno ꝑcepti i lege explicite vel iplicite. vel q̄ nob manifeſtaret ſic velle de ꝑcepto. Sed q̄ñtuꝫ ad alia ꝯſiliū ē ñ preceptū. ꝯſiliū dico ſi ſūt expreſſa ſub ſigno ꝯſilij tacite vel expreſſe. Si vero ñ ſunt expreſſa. nec ēt ꝺ ꝯſilio tene mur: niſi ꝯueniat nobis illud velle. ſicut dīc Aug. in ench c. 60. Aliqñ igt bõa volūtate vult hõ ꝙ ñ vult deus. Sicut bonus homo vult prēm viuere quē deus vult mori. ⁊ gl. illa. ṡ. ps. q̄ dicit. cor tortum hꝫ hõ. qui non vult qḋ vult deus. Intelligit de his q̄ nobis patent. ꝙ de ꝑcepto vult nos ea velle.

6 Utrꝫ teneamur ꝯformare volūtatē i modo volēdi cū deo. R. ſm Alex. lõbar. in primo di. 48. ꝙ ñ abſolute: qꝛ ſi hõ honorat prēꝫ ſuū. non ex caritate. ſꝫ ex beniuolentia non peccat. ſꝫ tenet ꝯditionalr. ſ. ſi vult mereri vitam eternā. S. Bo. in p̄io di. vltia dicit ꝙ tenemur ꝯformare volūtateꝫ nr̃aꝫ volū tati diuine i mõ volendi affirmatiue. ſ. pro loco ⁊ tp̄e. qñ vꝫ tenemur exire in actum caritatis: qꝛ ſicut tenemur ꝙ nunq̄ꝫ ꝯ̄ria ve limus deo. ſ. ex libidine. cū deus velit ex ca ritate. Ita tenemur vt ſub eadē rõe velim⁹ pro loco ⁊ tp̄e. ⁊ hoc ſi hēmus caritatem Si aūt ñ hēmus. nõ tenemur ad hoc: ſꝫ ad equiualens: qꝛ tenemur facere qḋ in nobis ē vt eam hēamus. ⁊ hoc pro loco ⁊ tp̄e. vt dictū ē. Et ſi q̄rat qñ locus ⁊ tp̄us ē. dīc idē Bo. ibidē. ꝙ ē qñ dominus viſitat talē inte riori locuōe: vel exteriori ꝑdicatōe. vel ali quo tali i quo ē opportunitas redeundi ad cor. Unde tunc ſi negligat icidit in ꝯtēptuꝫ ⁊ ōmiſſiōis pctī. Alex. vero ꝺ ales. 2. 2. tra ctatu de neglia. q. 8. dicit ꝙ qñ peccator co gitat de peccato ſuo. ꝙ ſit tm̄ malū ⁊ graue ⁊ ꝯuertit ſuꝑ ipm: ⁊ excitat a grā dei ad ꝯ uertendū: qꝛ hoc mõ excitat eū qñ facit pec cato rē cogitare de pctō ſuo: tunc tenet actu dolere de illo: ⁊ ſi ñ dolet ⁊ ꝯterat. tūc pec cat ꝑ negliam. ⁊ inouat pctm aliqḋ qḋ ē ne gligētia mortalis. Hec ille. Et ſic pꝫ qñ tene tur ꝯformare voluntateꝫ in modo volendi cū deo de precepto. qḋ nõ. bene.

Votum ſm Ri. in. 4. diſti. 38. ar. 3. q. 2. ē ꝓpo ſiti ſuperrogātis ꝓmiſſio deo fac ta ꝑꝑ bonū finē ex deliberatiōe firmata.

Notanter dr̄ ſuperrogāns boni: qꝛ in vo to de re neceſſaria ad ſalutē ñ ꝓprie iuenit rõ voti. Rõ qꝛ votū ꝓprie loquēdo ē quid vo'untariū reſpectu principij a quo proce dit: ⁊ reſpectu eius qḋ vouet. lꝫ large dicat votū qḋ ſit de neceſſario ad ſaluteꝫ. de quo hēt. 17. q. 1. c. 1. Unñ grauius peccat qui preua ricat ꝑceptum diuinū qḋ vouit q̄ꝫ qui non vouit. 1

Secūdo dr̄ notanter ꝓmiſſio deo facta. 2 ad drīam ꝓmiſſiōis facte homini qꝛ e non ꝓprie hꝫ rõnē voti. Nā ſolus deus ē cui ſe totum hõ pōt obligare: qꝛ ſolū ei ꝯueni po teſtas ſuꝑ totum hoīeꝫ. Et ideo proprie vo tum ſit deo. q totum hoīeꝫ obligat. Sācis vo. qꝛ aliquo mõ ꝯuenit pōtas ſuꝑ totum hoiem. i q̄ñtum ꝑ eoꝝ orōnes tota ſalus ho minis ꝓmouet. Ideo fit eis aliquo modo votū: ñ tñ hñs plene rõnē voti. Nec ē neceſſe ꝙ iſta ꝓmiſſio exprimat ore. ſꝫ ſufficit etiā ſi ſit in corde quo ad deū ⁊ ꝯſciam.

Tertio dr̄ notāter ꝑꝑ bonū finē ad exclu 3 dendū vota q̄ fiūt ꝑꝑ malū fineꝫ. vt cū quis vouet ſe ieiunaturū vt poſſit interficere ini micū ⁊ huiuſmodi que ñ valent. ſed graui ter peccant talia vouentes. Sicut non vale ret votum factum de re mala. qꝛ deus nõ ac ceptat aliquid cõtra ſe.

Sed quid ſi vouet ꝑꝑ finē idifferentē. R. 4 ꝙ valet accipiēdo idifferens reſpectu adēp tiōis vite etērne. Sicut cū qs vouet aliqd ꝑꝑ aliqḋ bonū tp̄ale qḋ hre nõ ē vtilius ei ad vitam eternā q̄ꝫ carere eo. Si tñ veniret ca ſus ꝙ eſſet maluꝫ: tunc non obligaret vt in voto Iephe.

Utrꝫ votum poſſit fieri de re inutili ad ſa 5 luteꝫ. R. ꝙ ñ de iure. qꝛ qḋ ñ ē ad dei hono rem nec vtilis ad ſalutē offerentis ꝑ q̄ācū q̄ꝫ circūſtantiā additam non acceptat deus Et ideo talis obligatio non lꝫ ipo iure. Et ſic ſunt vota ſtulta mulieꝝ. ſ. de non pecti nando caput in ſabbato ⁊ huiuſmodi. non comedere de capite aliquo ꝑꝑ decolatōem Iohis baptiſte ⁊ huiuſmodi ſm Alber. ⁊ Ray. potius ſunt frangenda. q̄ꝫ ſeruanda. Tutius tñ credo ſit petere diſpenſationem ſeu declaratōem a confeſſore ſaltem propt̄ reuerentiam.

6 Quarto dr̄ ex deliberatōe firmata ad dif ferentiam votorum q fiunt ex ſurreptione: ⁊ ſine deliberatōe. ſicut faciūt aliqñ aliqui in anguſtijs q̄ non obligant de neceſſitate. ſed tñ ex quadā ꝯgruitate. Qḋ ꝯ ipa veni re ēt ex propria auctoritate ñ ē peccatū mo tale. Et qñ hoc ſit pōt ꝑpendi ex hoc: quā do tranſacto ꝑiculo ſeu anguſtia ſunt male ꝯtenti ſe tale votum emiſiſſe: qꝛ videt indeliberate factū. Secus qñ deliberate vt euadant ꝑiculū vouent: qꝛ obligantur.

7 Addit. S. ſm aliquos per intētionem obli gandi ſe ad ipleñ ꝓmiſſum: qꝛ ſm eos ſola deliberatio ñ firmat ꝓmiſſioneꝫ. Et lꝫ Ri. in. 4. di. 38. a quo predicta ſunt extracta nõ firmet ſe in hoc. ſed ꝑtranſeat ſoluꝫ recitan do. Tñ mihi videt ꝙ veriſſime requiratur eo modo quo infra dicaꝫ. ſ. ſaltem tacite. ſi cut lꝫ glo. in. c. literaturā. eo. ti. Unñ debes adū tere ꝙ votum hꝫ diuerſos ſtatus. ſm quos diuerſa ſortit vocabula ⁊ effectus. Prim⁹ ſtatus ē in origīe. ſ. cū qs diſponit aliqd bo ni facere: ⁊ tunc dr̄ deliberatio. de qua dr̄. 17. q. 1. qui bona agunt. ⁊ hoc ꝯfrigere non ē pctm. Secūdus ſtatus ē ꝓceſſus cū proce dendo ꝓponit firmiter ſe facturum. ⁊ tunc dr̄ ꝓpoſitum. vt. 17. q. 2. nos nouimus. ⁊ ſic nõ obligat ad mortale ſed veniale. vt pꝫ i. c. literaturā de voto. Et ſequit ibi Pa. ⁊ etiā vr̄ glo. hoc tenere ibidē ſi bene tota legatur ⁊ glo. 17. q. 1. in ſū. lꝫ allegēt Hug. tenere ꝙ peccat mortaliter talis: ſed ñ loquitur i iſto caſu: ſed de eo qui fecit votū in corde: licet ore nõ expreſſerit. vt pꝫ ſi bene attendatur. Sequitur ēt hoc archi. in. ꝺ. c. q bona. ſ. ꝙ nõ obligatur ad mortale. Tertius ſtatus eſt ꝯſumationis. ſ. cū qḋ firmiter ꝓpoſuit pro mittit aīo obligandi ſe qꝛ nemo obligat ſe niſi q aīum obligandi ſe hꝫ. l. obligationū la. 1. ff. de ac. ⁊ obli. ar. l. ſi ego. ff. ſi cer. pe. nec ēt ſufficit hēre animū obligandi ſe: niſi ſe ꝑ promiſſionē obliget ſiue ꝓmiſſio fiat corde ſiue ore. Et iõ iura que vidētur dice re ꝙ ꝓpoſitum deliberatū ſiue abſolutum obligat. vt in. c. nuptiarū. 27. q. 1. ⁊. ꝺ. c. qui bona agunt. ⁊ in. c. cõſulti de regula. cū ſi milibus intelligēda ſunt de ꝓpoſito cū ꝓ miſſione firmato. ſm Pa. in. ꝺ. c. literatu rā. Nõ nõ. qꝛ facit ad multa. Aduerte tñ: ꝙ lꝫ promittēdo nõ habuerit aīum expreſſe obligādi ſe: ſi tñ nõ hūit aīum cū ꝓmittebat nõ obligari ex tali ꝓmiſſiōe nihilomin⁹ ob ligabit: qꝛ tacite intelligit obligatio. Quar tus ſtatus voti ē ſolemnizationis. ſ. qḋ fit ore alicui hōi: vel ſolēnizat per aliquē inſti tutū ab eccleſia. vt ē ordo ſacer. ⁊ religiōis profeſſio.

Quot ſūt genera votoꝝ. R. q̄ñtū ad nos 8 ſpectat duo. ſ. ſimplex ⁊ ē hodie oē aliḋ vo tū a voto ſolēni q̄ñtūcunq̄ꝫ cū multis ſolem nitatibus ſit factū. Aliud dr̄ ſolēne. ⁊ iſtud ē ſolūmõ illud qḋ ſolēnizat ꝑ ſuſceptionē ſacrorū ordinū: aut ꝑ profeſſionē tacitā vel expreſſā factā alicui de religionibus appro batꝫ. vt nõ. in. c. vnico de voto li. 6. Et de h vide. ṡ. Nouitius. ⁊. ṡ. Religioſus ⁊ Pro feſſio. Itē votorū quoddā purū ſiue abſo lutū. ſ. ſine aliqua ꝯditōe factū. aliud condi tionale. vt cū qs vouit facere ſic. ſi deus de derit mihi ſalutē corporis. vel filium ⁊ hu iuſmodi. ⁊ tūc nõ obligat: niſi extāte ꝯditō ne de condi. appo. c. verū. ⁊ tex. a ꝯ̄rio i. c. vnico. 32. q. vltima.

Sed nunqd lꝫ facere votū ſub tali condi 9 tione. Inno. tenuit ꝙ nõ. qꝛ ſimoniacū ē: qꝛ vult emere ſanitatē a deo ꝓ tp̄ali. Facit. c. q ſtudet. 1. q. 1. Sed ego credo ꝙ nõ ſit illicitū qꝛ cū deo ſimonia fieri non pōt. Rõ: qꝛ de dicare deo aliqd ēt ſub cõditione ē ſpūale. Sed ſpūale pro ſpūali pōt cõmutari ſine ſi monia. c. ad q̄ōnes de re. ꝑmu. Et hoc ſeqt Ho. ⁊ Pa. in. c. ſcripture ꝺ voto. allē. c. me dicina. de pe. di. 1. Ubi dr̄ peccata tua eleys redime. ⁊. 13. q. 2. anime defunctorum.

Utrū faciens votū ſub cõditione ex cui⁹ 10 culpa ꝯditō nõ implet teneat. R. Ri. vbi. ṡ. ar. 3. q. 5. ꝙ ſic. ar. c. ſicut ex lr̄is de ſpõ. Unñ ille qui fecit votū. vt deus eū preſeruaret ab aliquo peccato. ſi nõ facit qḋ in ſe ē. vt pre ſeruetur. ſicut feciſſet ſi votū non emiſiſſet: vel ſicut intēdebat facere qñ votū emiſit. vel ſi voluntarie ſe precipitat in peccato. ni hilominus obligatur voto facto.

Utrū votum ſub conditione quam quis 11 nollet impleri obliget. R. Ri vbi. ṡ. q. vlti ma ꝙ votum factum ſub conditione de re bona ⁊ ꝓpter bonum finē: qḋ vouēs inten dit conſequi per executionē illius boni qḋ vouit ē obligatoriū extante cõditione: ſiue illa conditio ſit bona ſiue mala: ſiue vouēs illā malam conditioneꝫ velit impleri. ſicut cum quis volens concubere cum muliere vouet religionē itrare. ſi ſibi ꝯſenſerit i illo malo facto. ſiue nolit eam impleri. Sicut cum quis horrens aliqḋ malum comittere vouet ſi cõſeruit intrat religionē. Et q̄ñuis

nolit ét abſolute itrare religionē:imo abhoreat.nō ꝓpterea minus obligatur.qꝛ ñ regrit ꝙ abſolute aliqd velit.ſꝫ qd vellit ꝛ pōt qs velle ſub ꝯditiōe.qd tamē nollet abſolute.

Utrum ij. quis pōt facere.R.ꝙ quilibet qui ē ſane mentis ꝛ ſui iuris q̄ ad illud qd vouet:ꝛ nō ꝓhibitus a iure.ex quo pꝫ ꝙ.8.ſunt qui vouere nō poſſunt.

Primo epi ꝛ alij ſuperiores prelati ñ pñt facere votum.quo vinculū inter ipos ꝛ eccleſias ſuas diſſoluat ſine lnia pape.de renū. niſi cū prudem.vel quo diu ab eccleſia ſua debeat abſētari.de voto.c.magne.Si ſi fecerit votū pegrinationis ſoluet expenſas q̄s feciſſet in eundo ꝛ redeūdo. ꝛ laborē vigilijs ꝛ orōnibus ꝯpenſabit vt valeat in ſui ꝑiudiciū.ſm qd nō.in.d.c.magne. Non pōt ēt facere votū quo graue ꝑiudiciū fieret eccleſie ſue.8.q.1.clemens. In alijs aūt ſic. ex quibus prebeat bonū exemplum.

2 Secūdo clerici bñficiati in beneficijs in q bus requirit reſidentia nō pñt facere votū lōge pegriatōis ſine lnia epi.de cle.c.magne ꝛ.c.niſi cū prudem.de ꝯſe.di.5.non oꝫ.el.2. poſſet tñ facere votū religiōis.vt.s̄.Religioſus.§.12.Et ſm aliquos de accipiēdo crucē e.ex multa.de voto.qꝛ vident licētiam a papa quo ad illos q poſſūt eſſe vtiles terre ſācte.ſed ꝯtrarium.ſ.ꝙ ñ pñt:niſi tpē generalis paſſagij ē verius ſm Ho.ꝛ Pa.in.c.ſi.de voto.ſoluent tñ expenſas ꝛ redimunt laborem ſm ꝙ dictum ē de epis. In alijs aūt libere poſſunt.

3 Tertio religioſi nullū votū facere pñt.Nō pp altitudinē religiōis ita ius ſtatuit.20.q.4.mōacis.ñ lꝫ vouere ſine ꝯſenſu abbatis. Si aūt vouerint frāgen erit. Et placet magis q̄ opinio eoꝝ qui diſtīguūt an poſſit ſine ꝑiudicio plati:qꝛ a monacis ꝛ religioſ ē abdicatū velle ꝛ nolle. Et ideo nō credo ꝙ poſſit vouere ſine peccato:niſi pſuppōdt ꝯſenſum plati tacitū.nec qd vouet exeq ðbet:niſi habeat ꝯſenſū expreſſum prelati: ſi eius pñtia haberi pōt:niſi ſit ð quo nullū ꝑiudicium ſit prelato vł regulari vite.Et h ſequit Ri.in.4.ꝛ Tho.ſa ſe.q.88.ꝛ Ray.

4 Quarto abbates ꝛ plati religioſoꝝ non poſſunt facere votū p qd ꝑiuditū generet i eoꝝ officio ſine lnia ſuoꝝ ſupioꝝ.18.q.2.abbates.de alijs vero pñt vouere.

5 Quinto filiuſfamilias ñ pōt vouere aliqd qd ſit ꝯ regimen domus vel familie ſeu de ptinētibus ad illā: niſi de lnia pris. niſi votū religionis.ar.l.2.ff.de pollici. ꝛ votū terre ſacte qd pōt.c.ex multa.e.eo.Itē ōē votū quo nihil derogat cure ꝛ regimini rei familiaris.Item ſi hꝫ peculiū caſtrenſe vel quaſi.de illo pōt vouere:qꝛ in huiuſmodi ē ſui iuris.

6 Sexto impubes nō pōt facere votū religiōis:ēt de ꝯſenſu pris:ꝛ ſi facit ñ tenetur:ēt poſt pubertatē qualitercūqꝫ intenderet cuꝫ ſecū.c.ad nr̄am.de regula.requirit eniꝫ pubertas ꝯpleta.vt.s̄.Noui.1º.§.1.Tho.ſa ſe q.vlti.ꝫ ꝙ ſi impubes hꝫ vſum rōnis ꝙ obligatur q̄tum ē ex ſe:niſi irrite.de quo dicto ego dubito:qꝛ ꝯ ipm ē tex.in.c.1.de regula.li.6.Ubi ille qui fecit pfeſſionē añ.14.annum libere pōt redire ad ſclm.qd nō eſſet ſi aliqualr teneret.Alia aūt vota facere pōt. ſicut ꝛ filiuſfamilias ſi ē doli capax.ꝛ ſane mentis.c.2.de voto.Et ꝑ tñ tutores pñt irritare.ꝛ ēt curatores.ſi votū ē reale vſqꝫ ad 25.ānos:niſi veniret acceſſorie.vt in intrante religionē cū quo tranſeunt bona ſua.

7 Septimo ſeruus q ñ pōt facere votū de operibus corpalibus aut tpalibus i pīudiciū dñi ſui.qui quo ad talia ē ei ſubiectus De ſpūalibus vt dicere orōnes ꝛ huiꝰmōi q̄ nllū ꝑiudiciū faciūt dño pt.ar.i.c.relatū. de ſen.exco.ꝛ.c.ſi ſeruus ſciēte.54.di.

8 Octauo vir ꝛ vxor ñ pñt facere votū p qd ꝑiudiciū generet alteri quo ad debitū reddeñ.qꝛ quo ad hoc ſunt pares.c.gaudemus.de diuor.Et iō cū vxor non poſſit vouere abſtinentiā ſine ꝯſenſu viri.vt in.c.manifeſtū.ꝛ.c.noluit.33.q.5.Similiter nec vir ſm Inno.Sed Pa.in.d.c.ſcripture tenet ꝙ vir aliqd votū abſtinentie facere pōt.dūmō ñ ſit i ꝑiudiciū vxoris. Sꝫ vr̄ nllū pōt facere ſine conſenſu viri.imo dicit ꝙ ſi vir ꝯſenſit:ꝙ nihilominus poterit reuocare.lꝫ male faciat:nec vxor poterit ꝯdicere.vt eſt tex.in.d.c.māifeſtū.ꝛ.c.noluit lex.Sꝫ ego teneo ꝙ ſicut vxor ñ pōt aliqd i ꝑiudiciū viri vouere.vt de abſtinētia.dormire cū canūſia.ſurgere ad matutinum ꝛ huiuſmodi.ſic nec vir:nec in hoc ſt ipares.ſed quo ad elemoſinas ꝛ ea q̄ ptinent ad curam rei familiaris ſunt bene ipares.Et iō ꝓ regula tene ſicut videtur velle glo.in.d.c.manifeſtum. ꝙ vxor pōt vouere ea que ñ ſunt in preiudiciū viri.ꝛ ꝯtro vir.Unde ſi vxor hꝫ preter dotem pōt facere votū de ipis dandis ꝛ ſimilia.Uerꝫ ē ꝙ caueat ne i ſcādalū viri aliqd voueat:niſi ſit ſcādalū phariſeoꝝ.vt.s̄. dixi.Scandalū.§.3.Fallit i voto pegrinatōnis i ſubſidiū terre ſcte.qd vir ſine lnia vxoris poteſt facere.c.ex multa.de voto.De voto religiōis qūo tꝫ qñ ſit a viro vel vxore. vide.s̄.Matrimoniū.4.§.9.cū ſequētibus.

9 Sed nūquid peccāt tales vouētes q̄ iple ñ pñt.R.ꝙ ſi qñ vouēt ſciunt ſe ñ poſſe vouere:ꝛ aduertūt de hoc ſic videt ꝙ peccēt mortalr:niſi pſumant de voluntate eorum quoꝝ itereſt. Si vero de hoc nō cogitant. ſic nō peccant:qꝛ ſubintelligit ꝙ vouent q̄tū i eis ē.ꝛ multo magis ñ peccant.ſi explicite hoc intendunt.

10 U.ꝑ platus abbas.tutor.maritus.dñs.ꝛ huiuſmōi peccēt reuocādo vota prefatoꝝ q̄ ñ poterunt facere.R.ꝙ nō.niſi ꝯſenſū eis dederint.qꝛ tunc peccarent:lꝫ prefati ñ peccēt obediēdo eis.vt in.d.c.manifeſtū.

11 Pone ꝙ pſati votū fecerunt añq̄ eēt ſb tali ipedimēto.R.ꝙ nihilominus ñ poterūt implere.

12 Sed nūquid peccauerunt mōtalr tale impedimentū accepitādo.puta epſ q añ q̄ eſſꝫ eps fecerat votū religiōis acceptando epatū ł mulier ꝯſentiēdo mřimonio.R.vt colligo ex.c.per tuas.de voto ꝙ ſic: ſi de hoc aduertebat qñ tali ipedimento aſſenſit.Si vero tunc ñ aduertebat.nec cogitabat ꝙ aſſumebat impedimentum quo votum iplere non poſſet:ſic nō credo mortaliter peccauerit:licet debeat dolere ꝙ votū iplere nō pōt: ꝛ recōpenſare in eo in quo pōt. Potuit bene forſitan peccaſſe mortaliter ex tardatione.vt infra dicam. Excipitur ab hoc ille qui religionē aſſumit qꝛ ñ peccat: ſꝫ meretur. ꝛ pōt omia vota in illud ꝯmutare ſi vult.Et ipo iure erit ab oibus abſolutus ſine alia diſpenſatōe ꝛ auctoritate.vt nō.Inno.ꝛ Pa.in.c.ſcripture:qꝛ pria obligatio vr̄ ꝯfuſa in poſteriori.Facit qd nō.in Cle. ſi domū.de reli. ꝛ vene.ſanctoꝝ.

13 Uꝝ prefati qui exiſtētes i talibus ipedimētis fecerunt aliqua vota teneantur iplere ſublato impedimēto tali.puta filiuſfamil.poſt q̄ factus ē ſui iuris vel vxor mortuo viro. ꝛ hꝰmōi.R.Inno.ꝛ Hug.ꝛ multi alij tenent ꝙ ſic.Pa.in.c.ſcripture.eo.ti.dicit.ſe dubitare pp.c.quidam.ꝛ.c.placet.de conuer.ꝯiu.Ubi pꝫ ꝙ maritus qui itrauit religionē ꝯdicente vxore reſtitutus ñ tenet ea mortua religionē intrare.qꝛ euiſit votum tpe inhabili.ergo idē erit in filioſamil.Ex quo ꝯmiſſionē votū ñ ꝯtulit ad tps habile. Et ꝓ hoc videtur tex.ff.de pollici.l.2.ꝛ facit qd nō.in.l.ſi non ſort ē.§.libertus.ff.de cōdi.indebi.Et hoc dicit verius Pa.Sed ego diſtinguo ꝙ aut votum erat ppetuum. ꝛ tūc aut fuit irritatum p cuꝫ qui potuit. ꝛ ſic amplius nō teñ:niſi ad id ad qd ſe potuit obligare. Et iſte ꝓprie ē cāus in.d.c.quidam.ꝛ.c.placet. Nā reuocatꝰ ille qui fecerat votum religiōis ſine lnia alterius cōiugis ñ tenet illo mortuo redire ad religionē ſꝫ ſolum viuere caſte.qꝛ illud potuit ꝓmittere.ſ.non exigere.Et iō ſeruare tenet. Aut votum ppetuū nō fuit irritatū ab eo qui potuit.Et ſic dic ꝙ ſoluta patria poteſtate vel vinculo quo ipediebat tenet illud iplere. ꝛ iſte ē cāus.c.cōſuluit.de conuer.coniu.vbi vir ingreſſus religionem vxore ipūm ñ petente in vita:ea mortua cogitur ſtare in religione.Si vero votū ñ erat ppetuū:ſꝫ tēporale ſic nō tenetur:niſi tēno fuiſſet ad obligādū ſe ad tpus illud facieñ.i quo poterat ſe obligare. Silr tenetur ſi qñ fecit votū intendebat ſe obligare:ſaltē poſt ſolutā pria poteſtatē.Uel ſi remoto impedimento ratificauit.vt in.c.2.in tex.ꝛ in glo.eo.ti.Si vero de nullo iſtorum cogitabat: ſed ſolū de illo implendo tpe prie pōtatis.ſic ſi fuit irritatum nō tenetur. Et ſm hanc diſtinctiōeꝫ ꝯcorda opiniones ꝯrias.

Utrum iij. quo ad obligatiōem.Et q̄ritur vtꝝ ōē votum licitū ſit obligatoriū.R.Ri.vbi.s̄.ar.5.q.1.ꝙ ſicut ꝓmiſſio licita facta cū intentiōe obligandi ſe ꝛ ex deliberatiōe ſi acceptet ab eo cui fit.ꝛ qui eā acceptare pōt obligat ꝓmittētē:non tñ ex pcepto legis diuine ſed ēt legis nāe. ſic cū votum ſit ꝓmiſſio vt.s̄.dictū ē.ꝛ.deꝰ illud acceptet cui fit.Iō ē obligatoriū.extra de voto.c.lꝫ.Fallit h in quattuor cāibus ſꝫ eūdem Rica.ibidem. Primus pp.ipotentiam iplendi.Uñ ille q vouit ieiuniū qd ſin magno detrimento corpis ſeruare ñ pōt:ſi facultas adeūdi ſupiorē deeſt pōt ꝓpria auctoritate frangere.ſm Tho.ſa ſe.q.88.ar.2.Peccat tñ vouens qd ſibi ē ipoſſibile niſi ſperet fieri poſſibile. Secūdus pp auctoritatē diſpēſantꝭ.Intellige ſi ſubeſt legitima cā.alias nō.vt i.c.magne.eo.ti. ꝛ in glo.in c.non ē.eo.ti.Tertius pp defectū ꝯditionis appoſite.32.q.8.c.nō ſolū i fi.vel pp dfectum cāe pricipalr mouētis.puta mulier fecē tum cāe votū ieiunādi vt obtineret ſalutē filij q moritur nō tenet.Quartus cāus qñ id qd tpe facti voti erat licitū.facti ē illicitum poſtea. puta qꝛ fecerat votū ꝯtinētie añ mřimoniū pꝰꝯctum ñ pōt licite denegare debitū petenti ꝛ hꝰmōi.Et ꝓpterea dicit Tho.in.4.eadem di.ꝙ qcqd votum fieri ipediret ſi pñs eſſet

obligatõeʒ ēt voto facto aufert. Nõ bñ nõ.
Adde.5.qñ irritaṫ ab eo qui põt: vt puta.ꝓ
lato.viro.tutore.ꝛ huiuſmodi.

1 Utrū votū de minori bono ſit obligatoriū.
℞.Ri.vbi.ſ.ar.3.q.1.ꝙ non.ſi ē cum exclu
ſione ſtrictiõis. Nõ limita verū.qñ illud mi
nus bonū non ē ſufficiēs ad ſalutē.ſ.ꝙ tūc ñ
teneat. Sec⁹ ſi ē ſufficiēs ad ſalutē: qꝛ tunc
lʒ ꝗ̃tum ad illud lʒ ñ ꝗ̃tum ad excluſiõem
maioris boni.

2 Quādo teneṫ quis votū iplere.℞. Pa.in
c.non ē voti.de voto.ꝙ ſtatim: niſi auctori
tate ſuperioris.q ſup hoc põt diſpenſare vt
differat.ar.d.c.a 2rio. Ri.vero diē ꝙ ſi ſta
tim itendebat ſe obligare ſic ſtatim tenetur.
Si võ ad tpus ſic ſm ꝙ ſe intendebat obli
gare faciet. Ego vero credo ſic diſtiguēdū.
Nõ aut qs ſicut vouebat ſic de iplendo co
gitabat: vel ſtatiʒ: vel ad tpus. Et ſic obliga
tur.ſm ꝙ ſe obligare intendebat qñ vouit.
Si vero de tpe ñ determinauit.aut non co
gitauit.aut ſi cogitauit.nõ tñ ad illud ſe ob
ligauit ex voto. Sic diſtigueñ etiam. ꝙ aut
differt.qꝛ deuotius ꝛ quietius aut comodi
us tardādo ſperat iplere. Et ſic ñ peccat ſal
tem mortaľ. Et ſic intelligo glo.verā.in.d.
c.non ē.que dicit ꝙ in voto ſubintelligitur
ſi ꝯmode põt ꝗ̃tum vt ñ ſtatim teneatur. ꝛ
difficultas ſicut in iuramento ſic ꝛ in hoc
excuſabit. Aut differt ſolū ex negľia. Et ſi ē
ꝓbabile piculuʒ iminēs ipoſſibilitatis i im
plendo ſi tardatur.vt puta: qꝛ qui vouit reli
gionē: niſi hoc āno igrediaṫ poſtea nõ erit
aptus vel nõ poterit.ſic peccat mortaliṫ diſ
ferendo ſi hoc aduertit. Si aũt tale piculū
nõ imineat: vel ſi iminet non aduertit.ſic di
cere ꝙ ſit peccatū mortale differre videtur
durū: ꝗ̃uis forte ſit verū.p ar.a 2rio ſenſu.d.
c.non ē voti tráſgreſſor qui auctē aplice ſe
dis qð vouit diſtulit.ergo erit tráſgreſſor.ſi
ſine auctē differat. Et iõ diceṫ.ꝙ aut iſte ex
citaṫ a gr̃a ad ipleñ qð ꝓmiſit.puta: quia ſe
pius ſibi ad menteʒ reduciṫ ꝛ cogitat qð il
lud dʒ implere ꝛ huiuſmodi. Et ſic velle diſ
ferre erit pcĩm mortale qi a deo ſit monit⁹
vt illud pficiat. Et ſic ꝯſtitueret i mora. Aut
differt qꝛ de eo ñ cogitat.vel ñ recordatur.
Et ſic ñ erit pcĩm mortale: niſi ſit notabilis
ꝛ valde longa dilatio.ar.eoꝝ que.ſ.dixi.
Obligatio.§.8.

3 Utrū ille qui vouit ad certū diē.puta. Jeiu
nare vigiliam aſſumptõis glorioſe vginis
Marie imediate ſequētē ꝛ huiuſmodi. ꝛ
non ſeruauit teneaṫ illo die illud iplere.℞.
Pa.in.c.p mag.de voto.ꝙ ſic qi ſit obliga
tus ad duo.ſicut ille qui obligat certo die
dare decez alicui.ſi die ſtatuto ñ dederit: tñ
obligatus remanebit. Facit.c.cuʒ dilecti.ð
do.ꝛ ꝯtu.ꝛ.l.celſus.ff.de arbi.§.i.vbi iuſſ⁹
dare.x.iſra Kľ.ſepteb.dr̃ duo habere ꝑcep
ta.vnū dandi.x.ꝛ aliud iſra Kľ. Et ē tutior
opinio ꝗ̃ aliud tenere: niſi qñ vouens non
hēbat aīum obligandi ſe.niſi ad illum dieʒ
qꝛ ſic ñ teneṫ alio die ieiunare: ſed penitere
de voto fracto.

4 Utrū votū de nõ vouēdo aliqd niſi i ſcrip
tis vel in manu talis ꝛ huiuſmõi valeat.℞.
ſʒ Ri.vbi.ſ.ar.2.q.3.ꝙ ſic: qꝛ ñ ſimpliciter
ꝓhibet factõeʒ voti: ſed ꝑcauet ꝑcipitatõeʒ.
Et iõ ſi 2riũ facit.ſ.vouēdo ñ i ſcriptis: vľ
ſine ꝯditõe appoſita peccat vt tranſgreſſor
primi voti. Et ſic ē mortale. Et nihilomin⁹
teneṫ ſeruare votū qð fecit ſine illa ꝯditiõe:
qꝛ votum de non vouēdo ñ obligat.licʒ ob
liget votum ꝙ ñ vouebit.niſi cum tali circū
ſtantia vt illud ſeruet in vouendo.

5 Utrū ceſſante cā pp quā qs vouit obligeṫ.
℞. Ho.lʒ ꝙ ſic.lʒ ſit facilior redemptio.al
legat.c.magne.§.fi.de voto. Gofre.lʒ ꝙ ñ
obligaṫ p.d.§.fi: niſi in voto religionis.qð
ex falſa cā nõ viciaṫ.c.dudum.de ꝯuer.ꝯiu.
Sed ego dico ꝙ ſi cā erat finalis.ita ꝙ nõ
intēdebat obligari. ipa ñ extante ñ obligaṫ
c.cum ceſſante.ð appel. Si vero cauſa erat
ipulſiua vel inductiua.ſic licet ceſſet obli
gabitur nihilominus. Facit.c.ex pte.el.2.ð
conuer.coniu. In dubio dico ꝙ obligatur
quando ignorat ſi fuit finalis vel non.l.qc
quid aſtringende.ff.de ver.ob. Nam i om
ni voto cā finalis vidtur eſſe.vt placeat ðo.
Et iõ alie cāe videtur ipulſiue. Et iõ ipiſ ceſ
ſantibus remanet obligatio.

6 Utrū qs poſſit obligare aliū ex voto ſuo.
℞.ꝙ nõ.niſi alter ꝯſentiat.vñ mater licʒ vo
ueat ꝙ filius ieiunabit ꝛ huiuſmodi: niſi ip
ſe ꝯſenſerit ñ obligabitur: ſed quo ad res tē
porales bñ poſſet obligare hr̃dem ſuū.ſʒ ñ
ad aliqd pſõale.ſi ipe ñ ꝯſēnt.vt.ĩ.patebit.

7 Utrū ille q nõ põt pficere votuʒ p ſe tenea
tur p alium pficere.℞. ꝙ non: qꝛ in omni
voto itelligitur illa cõditio gnãlis.ſi ðo pla
cuerit.ſi potero ꝛ huiuſmodi. ēt ſi non ex
primaṫ.vt nõ.in.c.ꝗ̃admõm.de iureiu.ꝛ in
c.beatus.22.q.2.q̃ ſi nõ extat tollitur voti ob
ligatio.vt nõ.glo.in.c.ñ ē.eo.ti. Ad.c.ꝙ ſu
per his.de voto reſponderi põt ſm Pa.i
c.i.de voto.ꝙ loqtur quando impedimen
tum non ē omnino impeditiuū.ſed ſoluʒ
difficultatiuū. Diſtignit tñ Inno.in.c.ſcrip
ture.eo.ti.ꝙ ſi quis vouit viſitare terrā ſāc
tam p ſubſidio impendendo: ꝙ lʒ tunc vi
ſitare ñ poſſit: tñ ſubſidiū tenetur impen
dere meliori mõ quo põt.qi ſit ad hoc ob
ligatus. Et idē dicas in eo qui fecit votum
viſitandi. S. Jacobū ꝛ aliqd dandi ꝛ hu
iuſmodi. Si vero ſolū vouit viſitare ob ð
uotõem: tunc ñ teneṫ p alium exequi ipedi
mento ſuꝑueniente. Pa.in.c.licʒ.eo.ti.ad
dit aliam limitatiõem.ſ. ꝙ ñ teneṫ niſi tpꝛe
voti emiſſi erat certus ꝙ ipedimẽtuʒ erat p
petuū: qꝛ ſic teneretur p aliū iplere.ne vo
tū ſit deriſoriū. Sec⁹ ſi ñ erat certus de ipe
dimẽto ppetuo: licet eum haberet tpre voti
qꝛ tunc ſolum tenetur ꝗ̃primū comode po
terit.ar.in.l.nepos proculo.ff.de verbo.ſi
gni.lʒ Ho.idiſticte velit ꝙ teneaṫ p alium
qñ impedimētum erat tpe voti. Sed videṫ
verior opinio Pa. Addo ꝛ tertiā limitatõ
nē.ſ.ꝙ nõ teneatur per alium.verum niſi ꝑ
us fuiſſet in mora i executione voti: qꝛ tunc
teneṫ lꝯmutare l redimere.vt patʒ leui.23.
vbi dr̃ ꝙ ſi mortuus fuerit iputabitur ſibi i
peccatum.ꝛ ar.l.2.in prin.ff.ſi quis cau.ꝛ
in.c.fi.de iniur.

8 Utrum heres teneaṫ iplere vota ſibi ipoſi
ta ab illo cuius ē heres.℞. ꝙ aut expreſſe
aſſenſit.ſic teneṫ: dūmodo acceptet hēdita
tē ſi ſub ſpe hñdi hereditatem ſolum ꝯſen
ſit.alias ſi ſimpľr promiſit ſic teneret. Et ita
intelligo.d. Anto.in.d.c.lʒ. Nec diſtinguo
vt quidam an ſit pegrinationis vel abſtinē
tie: qꝛ qualeꝯqꝫ ſit teneṫ. Facit.l.veteris. C.
de comit.ſtipula.ꝛ.C.vt ac.ab here.vel cõ
tra here.inci.l.vnica.c.qð ſuper his.ꝛ.c.lʒ
eodem ti. Si vero non aſſenſit heres: tunc
ſi votum eſt perſonale.ſ.obligās perſonaʒ
ſuam non teneṫ. Si vero ē perſonale ad in
certam perſonam puta.mittere aliqueʒ ad
ſanctum Jacobum.ſic teneṫ. Similr̃ ſi ē re
ale ſolum vt facere mõaſterium veſtire pau
perem ꝛ huiuſmodi.ſic ēt teneṫ. Item ſi eſt
reale ſimul ꝛ perſonale ꝛ expreſſum vtrū
qꝫ.vt ire ad ſcm̃ Jacobum.ꝛ ibi offerre.x.
ſic teneṫ ad offerendum.x.ſed non ad eun
dum vel mittendum aliquem: niſi ſecundū
ꝙ ſupra dixi.in.§.7.quādo obligaṫ per ali
um implere. Si autem eſt reale ꝛ perſona
le.ſed pſonale expreſſum ſolum eſt.vt puta
ire ad ſcm̃ Jacobum: lʒ acceſſorie veniant
expenſe non teneṫ.quia ſublato principali
i.ꝙ non teneaṫ ire: non tenetur ad expen
ſas. Si vero nihil i hoc diſpoſuit.ſic dic.ꝙ
ſi defunctus tenebatur per alium votum ſu
um implere vt in caſibus de quibus ſupra
dictum eſt ſic ſimiliter etiam tenetur. Et
hoc ex quo adijt hereditatem: quia adeun
do quaſi contraxit. Facit qð legitur ꝛ nõ.i
l.2.ff.de polli.ꝛ in.l.more.ff.de acqui.he
re.pro quo tex.in.c.ſi heredes.de teſta. Et
hoc intellige in quantum vires hereditaꝫ
patiuntur. Credo tamen ꝙ ſi filius grauare
tur in legitima pro huiuſmodi votis implē
dis ꝙ haberet cauſam legitimam impetrā
di diſpenſationem.

9 Quid de illo qui defuncto promiſit im
plere votuʒ ab eo emiſſum.℞.ꝙ ſi in omni
caſu promittendo intellexit perſonam ſuaʒ
obligare ſic tenetur implere ob promiſſio
nem factam. Sed ſi promittebat tanquam
heres ſperans hereditatem adire a qua mu
tato conſilio poſtea abſtinuit non tenetur.
ar.c.venerabilem.§.fi.de elec. Et nõ. Inno
ꝛ Ber.in.d.c.lʒ.

10 Utrum ille qui vouit religionem aliquā
intrare que eum non vult recipere ſit abſo
lutus.℞.ſecundum Ri.vbi.ſ.ar.pꝛio.q.5.
ꝙ ſi intentio ſua erat determinata ſoluʒ ad
vnam religionem ſic non tenetur aliam in
trare: ſi illa eum nollit recipere: quia factuʒ
eſt ei impoſſibile votum ſuum. Si vero in
tentio ſua erat indeterminata ſic tenetur ſe
tot religionibus offerre ꝙ vnam inueniat
ſi p õt que euʒ recipiat: niſi ſit talis religio.
ð qua ꝓbabiliter credit.ꝙ ſi de ea cogitaſſʒ
nullo modo intrare conſenſiſſet.nec credo
ꝙ teneatur per munduʒ diſcurrere vt vnā
inueniat que eum recipiat.quia nec hoc co
gitauit.nec ad hoc veriſimiliter ſe voluit
obligare.

11 Sed quid faciet ille qui indetermiate vo
uit religionem cum tamen nullam inueniat
que eum velit.℞. Inno.voluit ꝙ permane
at ſub obedientia epiſcopi ꝛ ſit monacus
eius. Sed ego hoc non teneo de neceſſita
te: ſed ꝙ põt nubere ꝛ ſtare in ſeculo.

12 Quid ſi dubitat an determinatam inten
tionem habuerit.vel ne.℞. in dubijs tucior
pars eſt eligenda.c.iuuenis de ſpon. Et idē
faciat ſicut qui indeterminate promiſit.

13 Utrum ille quem penitet eo ꝙ fecit votū
peccet mortaliter.℞.ꝙ non.quia ſicut ante
votum poterat non velle vouere: ita poſt
põt non voluiſſe vouere: dūmodo pur im
pleat: ex quo fecit.

14 Utrum ille qui fecit votum de non intrā
do religionem ſit obligatus ad non intran
dū.℞. ſm Ri.i quoľ.3.q.14.ꝙ ñ.quia ſicut
illicitū eſt iurare ñ facere bonū ita ꝛ illicitū

ē vouere nō intrare religionē q̄ ē maximū bonū. Ho. tñ diſtiguit φ illectus ñ pōt intrare ⁊ votū obligat vt nō intret illud monaſteriū qđ pp lucrū hñdum ipſū circunuenit ⁊ alicit. ſed aliud monaſteriū pōt. vt. 10. q. 3. ꝯſtitut. de ꝯuer. ꝯiu. dudū. Inſpiratus aūt a dño pōt intrare. c. gaudemus de diuoꝛ. Et plꝫ ⁊ ꝓbat in. c. beatus. 22. q. 2. ⁊ in. c. 2. de iureiurā. Nec cures ꝺ dicto Gratiani. 22. q. 4. §. vltio in fi. qui nō ē tenēdus in hoc. vt īfra patebit.

15 Utrum ille q hñs votū religionis eligitur in epm̄ teneaꝭ ꝑus intrare. ℞. φ ſic de voto c. per tuas.

16 Utrum ille qui vouit vnā religionē intrare poſſit aliā intrare. ℞. φ nō laxioꝛē: ſꝫ bñ ſtrictioꝛē. Et ſm diſtinctiōeꝫ de qua. ſ̄. Religio. 6. §. 34. excepto φ nō tenetur petere licentiā ſi ē ſtrictioꝛ.

17 Sed qd ſi de facto intrat religionē laxioꝛē. ℞. tenet ingreſſus. ⁊ penitere dꝫ ꝺ fracto voto. de regula. c. qui poſt. li. 6.

18 Utrum ille qui vouit intrare religionem ſatiſfaciat voto ſi intrat ⁊ poſtea egreditur. ℞. ſm Ri. in. 4. di. 38. ar. 8. q. 3. φ aut ille q intrare religionē vouit actualiter ꝓpōebat in religione manere: ita tñ φ illud propoſitum nō cadit ſub voto: ſed ipm̄ comitatur tm̄. Aut actualiter ꝓponit experiri vt ſi ſibi placuerit ſtet ſin āt egredietur. Aut de nullo iſtoꝛum cogitat actualiter: ſed tm̄ vouet intrare qꝛ ſibi vꝛ̄ bonū aie ſue. aut dum vouet hꝫ ꝓpoſitū exeundi poſtq̄ꝫ intrauit. Si primo mō vouit ⁊ intrat ⁊ poſtea exijt ſatiſfecit voto. Et lꝫ hoc dictum non probet Ri. pōt tñ ſic probari. Ná vt dicit Henri. de gau. in. 3. quolꝫ. q. 19. lꝫ quis concipiat diuerſa ꝓpoſita circa ideꝫ. puta. viſitandi limina ſancti Petri pedibꝰ nudis die veneris. ⁊ vni iſtorum apponat votuꝫ: ⁊ ſub promiſſione voti aſtringat ſe ad iplendum vnuꝫ illoꝝ tm̄. lꝫ alia maneant abſolute ſub rōne propoſiti: tñ nō tenetur ad ea ſicut ad votum. Sic i ꝓpoſito. Itē alia ratione poſſet probari φ ſatiſfecit ſic: qꝛ ſicut iuramentum factū in materia iuris recipit oēs limitationes iuris: ſic ⁊ votū: cum ambulent pari paſſu. vt dixi. ſ̄. Iuramentū. 4. §. i. Ergo intelligetur vt probaret ſm φ ſtatutum ē in iure. ⁊ cū hac opinione Ri. cōiter concurrunt theologi. imo plus dicit Ri. ibidē. φ ēt ſi intrauit aīo exeundi cum voluntate tñ dandi operā. vt deus imutet propoſitum ſuū φ ſatiſfecit voto. Et idē dicendū ſi vouit modo ſecundo. ſ. cum voluntate experiendi. Aut tertio mō. ſ. de nūo iſtoꝝ cogitās. ſ. φ ſatiſfecꝭ. Si tñ intraret cū propoſito exeundi: ⁊ nunq̄ꝫ dādi opam vt mutetur ſuū ꝓpoſitum nullo mō apð deum ſatiſfeciſſet: qꝛ plus deus ponderat affectum q̄ꝫ manum. 14. q. 5. Si qd inueniſti. Et talis ē in malignitate nō in infirmitate: ſicut ille qui intrando hꝫ aīum exeundi: tñ mutādi: ſi aliud inſpiretur. Si āt quarto modo qs vouet. ſ. cum propoſito exeundi poſtq̄ꝫ intrauerit. Hoc pōt eſſe tripliciter. Primo qꝛ vouet intrare vt exeat. Secundo qꝛ vouet introitum ⁊ exitū. Tertio qꝛ ſolū vouet introitum. ſed cōcomitatur ꝓpoſitum exeundi: ⁊ quocunq̄ꝫ iſtoꝝ modoꝝ illicitum ē votum. Uouere. n. vt exeat ē vouere pp finem malum: ⁊ ſic nō ē votum. Uouere ēt introitum ⁊ exitum ē temerarium pp cōiunctōem ptis male. ſ. exitus. Similiter itrare religionē cum voluntate exeundi ē peccatum: ⁊ iō temerariū ſi non vult dare operaꝫ vt muteꝭ ꝓpoſitū ſuū. Qđ nō. qꝛ ſepiꝰ i pratica ꝯtigit.

Utrum votum factum ex metu obliget. vide. ſ̄. Metus. §. 8. 19

Utrū votum factum de re licita. nō tñ vtili ad ſalutem ſit obligatoꝛium. ℞. ſm Ri. vbi ſ̄. ar. 9. q. 3. φ nō. vñ qñ aliquis vouet aliqd qđ in vno caſu pōt eſſe vtile ad ſaluteꝫ: ⁊ in alio caſu inutile obligatur ad obſeruantiaꝫ voti in illo caſu in quo ē vtile ad ſalutē: non in alio in quo ē inutile ad ſalutē. puta aliqs vouit nunq̄ꝫ petere diſpenſationem votoꝝ: euenit caſus φ probabiliter timet de tranſgreſſione alicuius voti: ſic poteſt petere diſpenſationem: non obſtāte voto p̄fato. Si vero caſus talis non euenit: ſed magis ſibi expedit ad ſalutem ſeruare. ſic tenꝫ votum predictum: ⁊ non poterit petere diſpenſatōnem niſi fuerit intentio vouentis. φ ſi non obligat in omni caſu non obligetur in aliquo. 20

21 Utrū votum de aliquo faciendo vel non faciendo quo ſalus coꝛpoꝛalis amittitur ſit obligatoꝛium. ℞. ſm Ho. φ nō. vt puta. qs vouit non comedere carnes. a medicis dicitur φ eſt in periculo moꝛtis niſi vtatur: ſic non obſtante voto vtetur. Nō. hoc etiā Hugo. 22. q. 4. c. non ſolum.

22 Quid de illo q vouit dare vnaꝫ menſurā grani annuatim pauperibus: ⁊ nō determinauit de qua mēſura. ℞. ſm Ho. φ in arbitrio eius erit dare ad quam menſuram voluerit. ex̄. ꝺ cenſi. c. ex parte. vel dic φ ad eā de qua cogitabat.

23 Utrū vouēs ex duabus cauſis. puta. vt viſitaret romam. ⁊ vt ibi inueniret germanum ſuum teneaꝭ ſi vna illaruꝫ deficit: puta qꝛ germanus inde receſſit. ℞. φ ſic. l. ceſſus ff. de arbi. Intellige ſi intendebat. ſe obligare vna illarum extāte. alias ñ i ꝯſcia.

24 Quid ſi quis fecit duo vota diuerſa. ℞. ſm Tho. in. 4. di. 38. φ ſi vtrūq̄ꝫ pōt ſeruāꝭ teneꝭ. Si vero ſunt icōpoſſibilia ſeruet maius: ⁊ ſatiſfaciat de minoꝛi ſm arbitriū plati. Pōt ēt dici φ ñ peccat qui votū i maius bonū ꝯmutat. vt infra patebit. Si vero ſunt equalia impleat qđ prius promiſit.

25 Utꝝ dñium rei que ex voto ē deo vel alicui ecclie promiſſa maneat penes vouēteꝫ. ℞. Pe. de pruſio tractatu ꝺ canonica pōtio φ ſic. ſed ꝑſonali obligatōe tenetur votū iplere. de quo plene in. l. ſi quis rem. ff. de polli. vbi dꝛ̄ φ ꝑſona obligatur non res. tranſit tñ in heredem talis obligatio vt ibidem i fi. Facit. l. pactum. ibidem. Et ſic cogeꝭ ꝑſonali obligatōe. c. ex pte. de cēſi. Qđ limita quo ad hꝭdem. vt. ſ̄. §. 8.

26 Sed qs aget. ℞. qui. ſ̄. Qđ ſic ille cui ꝭlicti ē legatū ſolam agit de iure. ⁊ nō aliꝰ. l. i. ⁊. 2. C. cōia de leg. ſic ⁊ ille cui factū ē votū. Et ex quo infert φ legatū factū imagini xp̄i nō acqritur ecclie nec prelato: nec ꝯtemplatione ecclie vel prelati ē factū: lꝫ imago ſit in parochia. ⁊ videtur cāus in. c. nimis. el pno. de exceſ. prela. Facit. c. requiſiſti. ꝺ teſta. Sed cenſeꝭ deo factum ⁊ eius ꝯtēplatōne. vt videtur eſſe cāus. 12. q. 2. predia. ⁊ iō aget eps qui habet cogere. d. c. ex parte. ⁊ dabitur ecclie vbi teſtatoꝛ habuit domicilium. ſ. cathedrali: vel ſi non ſit dignioꝛi. ar. eoꝝ que nō. in aut̄. de eccſia. titu. §. ſi quis i noie magni dei. Si aūt factū eſſet cōtēplatione ecclesie ꝑochialis. ſiue ſit talis imago in ea: ſiue non ecclie ꝑochiali acquiriꭍ c. cum inter vos. de ver. ſigni. Et ſic aget rectoꝛ ipius eccl'e. de iudi. c. cum deputati. cle. i. de reſcrip. Sic idem dicendum in voto facto p reſpectum ad eccſiaꝫ. vt puta ad beatum Iacobum. Et ſic aget ꝑlatus illiꝰ eccl'e d. c. ex pte. In voto vero facto ſimplr̄ deo vel imagini ⁊ huiuſmodi aget eps. Aduerte hic. qꝛ multi decipiūtur credentes φ qs vouens dare vni ecclie. puta imaginē vl' ceteꝛū ⁊ huiuſmodi vel alicui paupi. ꝯ teneaꝭ taliter ad ipleꝛ̄ votum. φ nec ēt per diſpenſatōem poſſit liberari: ex quo tales poſſunt agere quaſi ſit eis ius acqſitum ex tali voto. Sed decipiuntur qꝛ tales ñ acqrunt aliqđ ius i re quā ſic talis vouit. eo φ nec eis vel aliqbus ꝓ eis acceptantibus ſuit facta pollicitatio. ſed ſolū deo. Et iō tales agunt vt ſeruent votum ſolū ꝯdictione. d. c. ex pte. ⁊. c. ſcimus. 12. q. i. ⁊ ſimilibus. Cū ergo auctoꝛitate ſupioꝛis ꝯmutaꝭ in eque gratuꝫ deo. talis liberatus ē ab obligatione quaꝫ ꝯtraxerat cum deo. ⁊ ꝓpterea abſolutus ē. Et iō ſic tene. qñ ꝯmutatio. ſit i maius vel eque gratum deo. vel ēt in minus grati cā exiſtente in vouente. Fallit hoc in voto in quo quis aliqd ꝓmiſit inſubſidium terre ſancte. Facit. c. magne. eo. ti. qđ ſine auctoꝛitate pape ꝯmutari ñ pōt.

Utꝝ peccet moꝛtalr̄ toties quoties qs frāgit votum. ℞. φ ſi votū ē negatiuū nulli dubium φ ſic. Si vero ē affirmatiuū. puta de ieiunādo. non: niſi prima vice qua comedit non ſꝫa vel tertia vice comedens. ſi facit ſiue ꝯtemptu: ſed qꝛ reputans ſibi ipoſſibile plꝰ illo die ieiunaꝛ̄. Secꝰ ſi ex ꝯtēptu puta. qꝛ ſi ēt poſſꝫ ieiūare nō faceret ⁊ ſimilia. Tenet ēt Petrus de palu. in. 4. di. 15. φ qñ qs vouit ad certum diem nō bibere vinum. puta die ſabbati φ ſolū peccat moꝛtalr̄ prima vice. Secus ſi feciſſet votū ad tpus ꝑpetuum vel ad certos dies: qꝛ ſi ad tpus ꝑpetuuꝫ totiens quotiens bibit peccat moꝛtalr̄: qꝛ omne tpus ē in obligatione. Si ad certos dies ſolum dies ē in obligatione. ⁊ non totum tpus. Et ideo nō peccat: niſi ſemel pro quolibet die. Et dat exemplū de indulgentia q̄ ē i perpetuum i ecclia qꝛ totiens habeꭍ quotiens itrat. Si ē ad diem ſolū habebit qui ſemel. nec plus qui pluries i eodem die viſitauerit. Si ad diuerſos dies. ſic quolibet die viſitauerit. ⁊ ſatis ē bēigna iſta opinio. Sꝫ prima ē verioꝛ ⁊ tutioꝛ. qꝛ exemplū de idulgentia ē valde diſſimile. 27

Uotum iiij. quo ad cōmutatōeꝫ vel diſpenſatōeꝫ queruntur plura.

Utꝝ votum ſit ꝯmutabile in aliud opus pietatis. ℞. φ ſic. tex. ē in. c. magne. §. cū igitur. de voto. 1

Utꝝ poſſit qs ſine auctoꝛitate ſuperioꝛis votum ſuum i melius ꝯmutare. ℞. ſm Pa. in. c. ſcripture. de voto. φ ſic. lꝫ ſit tutius habere diſpenſatōem. ⁊ cū hoc tranſeunt cōiter doc. ⁊ facit. d. c. ſcripture. ⁊. c. peruenit. el. 2. de iureiu. Sed ꝯ̄ ē. c. primū. ꝺ voto. vbi ſine arbitrio ꝑſidentis nō dꝫ fieri ēt in melius. ⁊ ſequitur Ricar. vbi. ſ̄. arti. 8. q. i. Iteꝫ facit ꝯtra. l. 2. ff. ſi cer. pe. inſti. q. mo. tol. ob. in prin. vbi pꝫ φ ñ liberatur q ſoluit rem ēt melioꝛē: niſi ſoluatur qđ debetur. Et iō dic φ aut ꝯmutatur in religionē. ⁊ ſic pōt fieri ſine auctoꝛitate ſuperioꝛis. dcō. c. ſcripture. 2

Nam ſecundum Ricar.vbi.ſ.ar.8.q.2.cũ
quis profitet actualiter vel habitualiter itẽ
dẽs ñ amplius teneri ad vota que prius fe
cerat:ſed ſolũ voto religiõis abſoluit ab ill'
ipſo iure. Secus ſi qñ ꝓfeſſionẽ fecit intẽde
bat actualr vel habitualr velle remanẽ ob
ligatus illis votis que prius fecerat: qꝛ ſic i
diget diſpenſatõe. Poſſet ẽt eſſe tale votũ.
de quo ꝓbabilr poſſet dubitari an melius
eſſet illud ſeruaret: aut eo dimiſſo religiõez
intraret. vt ſi aliqs magnus rex feciſſet votũ
de aggredẽda terra ſancta ⁊ huiuſmodi:in q
bus tunc papa eſſet ꝯſulendus: ⁊ ẜm eius
auctoritatẽ ꝓcedẽ ñ ſimpliciter i religiõez
ꝯmutaῦ. Silr nõ ꝯmutat in religiõis votũ
illud quo quis vouit aliqd dare in ſubſidiũ
terre ſancte ſine lnia pape ẜm Rodo. Secꝰ
ſi ſolũ feciſſet votũ pegrinatõis. qꝛ abſolue
retur p religionẽ. Aut ꝯmutatio voti vlr fie
ri in aliud a religione. Et ſic reqrit auctori
tas ſuperioris. aliqñ ſolũ petita lꝫ ñ obtẽta.
vt qñ ẽ certum ꝙ illud in qd ꝯmutat ẽ me
lius ⁊ magis deo acceptũ. vt in.c.lꝫ.d voto
ſi ẽt fieret ſine lnia ſupioris ꝯmutatio i me
lius: qñ ẽ claꝝ ꝙ ẽ melius ñ peccaret p.d.c.
puenit. Si vero non ẽ claꝝ ꝙ ſit melius ſic
oꝫ auctoritas obtineat. ⁊ multo magis qñ
ꝯmutat in eq̃ bonũ vel minus bonũ ẽ neceſ
ſaria diſpenſatio ſuperioris.

3 Sed qd ſi votũ erat factum deo intuitu ali
cuius certe pſone vel loci. puta talis mona
ſterij vel talis pauperis de dando ſibi aliqd
R. ꝙ licet actio acqratur talibus ad agẽ
vt ꝯpellat reddere qd vouit. vt.ſ.dictũ ẽ: tñ
in religionẽ ꝯmutãdo abſoluit ab illa obli
gatõe cũ fuiſſet pſonalis. Secus eſſet ſi nõ
ex voto ſolũ deo facto. Sed ex aliquo alio
reſpectu ſe hoi obligaſſet: qꝛ ſic ñ abſolueret
tur p religionis ingreſſum: nec ẽt per diſpẽ
ſatõem ſuperioris. niſi ẜm ꝙ dixi.ſ. Papa
§.6. ⁊ Iuramẽtũ.6. in prin.

4 Utꝝ ille qui ꝓmiſit patri aut alteri votũ
eoꝝ iplere poſſit illud i religionẽ ꝯmutare.
R. Tho. in quadã.q. de quol. ꝙ ſic: qꝛ ſicut
ſufficit ꝓ ſe. ita ⁊ pro pře.

5 Utꝝ omne votum poſſit cõmutari auctori
tate ſuperioris. R. ẜm Ri. vbi.ſ.ar.9.q.1. ꝙ
ſic. Et de hoc vide.ſ. Papa.§.1. Et hoc ſir
miter teneas: qꝛ nullũ ẽ votũ volũtariũ qd
poſſit in melius ꝯmutari. ⁊ ſi ñ ipſi cui ꝯmu
tatur ſaltem cõitati. Item aliqñ votum mi
litaret ꝯtra ſalutẽ ꝓpriam. vt pꝫ in illo q ca
ſtitatez vouit quã tñ ex fragilitate ſua videt
veriſilr ſe fracturũ. Et id ſupioris auctori
tas nobis dimiſſa ẽ a deo in huiuſmodi ꝓ
uidendis. ⁊ nõ cures de tenẽtibus aliud.

Quis ẽ ſupior cuius auctoritate vota poſ 6
ſint ꝯmutari. R. ꝙ quo ad quatuor vota ſo
lus papa diſpenſat. ſ. in voto religiõis. In
voto ieroſolimitano. voto ſci Iacobi. ⁊ vo
to viſitandi limina apſoꝝ Petri ⁊ Pauli.
⁊ ſic ſeruatur in facto: lꝫ nullo iure inuenia
tur expreſſum. niſi de voto ꝓ ſubſidio terre
ſancte. vt in.c. ex multa. de voto. vbi tꝫ Pa.
ꝙ ẽt legatus de latere nõ põt diſpenſare cũ
reqrat ſpãlis delegatio. vt in.d.c. ex multa.
pꝫ. Sed ſi factũ eſſet ſolũ ꝓ deuotiõe ñ pro
ſubſidio: ſic tꝫ idez Pa. ibidem. ꝙ epũs põt
diſpẽſare. Et ſilr ſi vouiſſet ſolũ ex deuotõe
ire ad ſanctũ Iacobũ ñ ĩ ſubſidiuꝫ ẜm.
Et facit ꝓ hoc tex.c. ꝙ ſup his. ⁊.c. ex mul
ta. eo.ti. que fundant ſe ſuper ſubſidia terre
ſancte. Et licet iſtud ſit veꝝ de iure. Quia tñ
ꝯſuetudo ita ſe hꝫ. vt ẽt ex deuotõe factuꝫ p
tineat ad papam eius diſpẽſatio. ⁊ ẽt quia
maiores cãe ad papam ſunt referende. vt i
c. maiores. de bap. Ideo ꝯſulo recurrẽ ſo
re ſemp ad papam i huiuſmodi. Si tñ epũs
diſpenſaret ſequẽdo opinionẽ Pa. credo
valeret: qꝛ poſſet dici ꝙ lꝫ cõiter remittãtur
ad papaꝫ: non tñ propter hoc ẽ cãus papa
lis. põt enim qs mitti ad papã aliqñ ad ter
rorem. aliqñ pro maiori cautella: aliqñ ex
reuerentia. Et id hoc ñ probat eſſe qd ad ẽ
ꝯtingit abeſſe. l. neqꝫ natales. C. de proba.
In alijs aũt votis a predictis põt epiſcopꝰ
diſpenſare quo ad ſuos ſubditos. Abbas ⁊
alij prelati rligioſoꝝ pñt quo ad religioſos
eis ſubditos: ſiue votũ fecerint ante igreſſũ
religionis ſiue poſtea. Alij autẽ inferiores
epĩs q non ſunt prelati religioſoꝝ diſpẽſat
ñ pñt: niſi tales haberẽt iuriſdictõem epalez
in pſonas de iure ſpãli. Facit gl. in Cle.1.d
re.ec. nõ alie. ⁊ qd nõ: Inno. in.c. ſtatuimꝰ
de ma. ⁊ obe. ⁊ Pa. in.c. ſignificaſti. de ſo.
ꝯpe. vel ex ſpãli iure vel ꝯceſſiõe hoc eis ꝯ
cederet. Et hoc ſequit cõiter doc. in.c. ſi. d
poſtu. pla. Ho. tñ in.c.1.d voto. dicit ꝙ tex.
d.c. primi ꝓbare videt ꝙ qlibet pñdens in
iſtis votis diſpenſare poſſet. Facit tñ ꝙ de
ꝯſuetudine ſeruatur vt inferiores epĩs non
poſſint diſpenſare: niſi vt dictũ ẽ. ⁊ minime
mutãda q̃ longa ꝯſuetudine interptationẽ
acceperunt. l. minime. ff. de legi.

Utꝝ epũs ⁊ ſimiles poſſint diſpenſare i 7
votis a ſe emiſſis: ſicut poſſunt diſpenſare i
ſubditorum votis. R. Pa. in.c. magne. de
voto. ꝙ non. ⁊ facit iſtud.c. magne. iuncta
glo. pro hoc. Nam nõ dꝫ quis auctorizare
in facto ſuo ꝓprio. vt in Cle.2. de re.ec. non
alie. ⁊ in.l.1. ff. de aucto. tuto.

Utrum abbas vel prelatus religioſus qui
8 cõceſſit lniam eius ſubdito vouendi poſſit
cũ eo poſtea diſpenſare. R. Ri. vbi.ſ.ar.4.
q.3. ꝙ añ votum emiſſuꝫ põt lniam reuoca
re: ⁊ ſic nõ tenebit poſtea factum. Sed poſt
votum emiſſum dicit tutius eſſe ꝙ ſubditꝰ
recurrat ad ſuperiorẽ ſui prelati: vel ad pa
pam ſi alium non habet. Et iſta opinio eſt
ſatis equa: ne videat auctorizare in fcõ ſuo
ſed tamen de veritate iuris põt diſpenſare.
ar.c. manifeſtum. Et qd ibi nõ.33.q.5. Itez
ſicut rõnabiliter ꝯceſſit lniaꝫ: põt ẽt rõnabi
liter ſi cã occurrat diſpenſare. nec ẽ iſtud in
facto ꝓprio ſed alieno: niſi forte ſolũ vellet
diſpenſare pp ſuum ꝯmodũ. qꝛ ſic ñ poſſet
alias ſic. ſi pp neceſſitatẽ ſubditi.

9 Quid de voto caſtitatis an iſerior a papa
poſſit diſpenſare. R. diuerſa fuit opinio. ſꝫ
ſaluo meliori iudicio credo dicẽdũ ꝙ aut
votum caſtitatis ẽ ſimplex ⁊ ppetuuꝫ. ⁊ tũc
pp duo epũs põt diſpenſare. Primũ ſi votũ
caſtitatis fuit aliqualr meticuloſum a prin'.
lꝫ non fuerit iuſtus metus. vt vult glo. in.c.
veniens. qui cle. vel vo. Secundum propt
periculum fornicationis: quando veriſimi
liter timetur de incontinentia. Et hoc ẽt tꝫ
d. Car. ⁊.d. Anto. in.d.c. veniens. Et ſic li
mito dictum Spe. ti. de le.§. nunc de epoꝝ
v.103. ⁊ Io.an. ⁊ doc. qui dicunt epm poſ
ſe diſpenſare qñ votum caſtitatis ẽ ſimplex
⁊ ppetuũ. ⁊ glo. in.c. rurſus. qui cle. l' vo.
que dicit ecclam poſſe diſpenſare. In alijs
autem caſibus ſolus papa diſpenſabit. Et
ſic intellige glo. in.c.1. de voto. cũ alijs doc.
tenentibus ꝙ non poteſt epiſcopus diſpen
ſare. A fortiori põt diſpenſare cũ eo qui fe
cit votũ ñ nubendi: qꝛ proprie non ẽ votuꝫ
caſtitatis. qd pꝫ qꝛ ſi fornicaretur non fran
geret votũ licet peccaret mortaliter. Si ve
ro votum non ſit ſimplex ſed ad tpũs. puta
vſqꝫ ad ãnum ⁊ huiuſmõi. ſic poteſt epiſco
pus diſpenſare. Silr diſpenſat epiſcopus i
voto caſtitatis emiſſo ab altero coniugum
ratione periculi. vt etiam exigere poſſit. vt
nõ. doc. in.d.c. rurſus. Et ibi.d. Io.an. d ſã
cto georgio epũs Alex. Si vero votuꝫ ſit ſo
lẽne. ſic ſolus papa ſimiliter diſpenſat ſecũ
dum omnes in.c. cum ad monaſterium. de
ſta. mo. vbi etiam aliqui voluerunt ꝙ nec ẽt
papa poſſit: licet non ſit verum ſecundum
Archi. in.c. ſunt quidam.25.q.1.

10 Quid requiritur vt diſpenſatio vel ꝯmu
tatio ſit legitima. R. Inno. in R̃ica de obſ.
ieiu. ⁊ Archi. in.c. preſbyter.82.di. dicunt
ꝙ duo requiruntur. ſ. cauſa legitima in vo
uente. Et ſecundum ꝙ votum cõmutetur i
melius vel deo magis acceptum. Pa. vero
in.c.1. de voto. dicit. ꝙ ſi cauſa legitima ſub
ſit i vouente: licet non cõmutetur in aliquid
melius. tamen eſt legitima diſpenſatõ. dum
modo cõmutetur i aliud ſimile. Facit.c. ma
gne. de voto. Et qd legitur ⁊ nõ. in.c.1. de
re. permu. in ſimili. Ego tamen credo ꝙ ẽt
ſi non cõmutetur in aliud ſimile ꝙ valeat:
dum neceſſitas vel vtilitas id perſuadeat.
Neceſſitas. puta: quia eſt debilis. Item fa
miliam magnam habet quam oportet ſuſtẽ
tet ⁊ huiuſmodi. Utilitas. puta: quia maius
bonum eſt cõitati cõmutatio q̃ ſi ſeruaret.
⁊ ſimilia que arbitrio ſuperioris ſunt relin
quenda. vt in.c. ex multa circa fi. de voto.
vbi tex. alternatiue loquitur dicens. ſi neceſ
ſitas exigit vel vtilitas perſuadet. Si vero
cauſa legitima non ſubſit in vouente: tunc
oportet fiat cõmutatio in melius. Et ita itel
ligo ⁊ limito tex.c.1. de voto qd vult vt i me
lius fiat cõmutatio vel ſaltem in eque bonũ
⁊ gratum deo.

Utrum diſpenſatus ſine cauſa legitima 11
ſit tutus in conſcientia. vide.ſ. Diſpenſatõ.
ꝙ non.

Quid debet attendere diſpenſator voti. 12
R. quid liceat ſecundum equitatem. quid d
ceat ſecundum honeſtatem. quid expediat
ſecundum vtilitatem vel neceſſitatẽ. Itez q̃
litatẽ pſone. cãm ⁊ qualitatẽ. ⁊ q̃titatez cõ
mutationis. Naꝫ ſi cauſa ceſſat facilꝰ diſpẽ
ſatur. Qualitas vero vt ſi ſit votum peregri
nationis extimet expenſas quas feciſſet eũ
do ⁊ redeundo. ⁊ ipſas i pios vſus conuer
tat. laborẽ itineris: ⁊ ipũ ieiunioꝝ ⁊ oratõ
num laborẽ ꝯpenſet. Si aũt ſit votum ieiu
nij attendat ꝙ pauper homo parua pecũia
redimere põt: ſed nõ diues. Item vtruꝫ im
pedimentum ſit temporale: ⁊ ſic ſoluꝫ dila
tionem concedat. aut ppetuũ vt faciliter ab
ſoluat. hec habẽtur i.c. magne. de voto. Et
qd ibi nõ.

Utrum habens aliena icerta qui ea vouit 13
in ſubſidium terre ſancte poſſit per epiſco
pum diſpenſari. vt in alios vſus conuertat
R. ſecundum Rodo. ꝙ non. etiaꝫ ſi religio
nem ingrediatur.

Utꝝ votũ de ſabbato feſtãdo ſit ꝯmutan
duꝫ. R. ꝙ ſi fecit ex quadã ſupſtitõe credẽs 14
ſit melius inuit lre veteris teſtamenti: ſic vo
tũ non tꝫ. Si vero fecit ex deuotõe vel reue
rẽtia vginis: tunc ſi haberet inducere iudai
zatiõem qꝛ cohitat vbi multi ſunt iudei. ſic

ſōmutādū ē oio. alias non. ſed pōt ſeruari. Jdē dic de voto ieiunandi in dñica: q̄ ſi qs ſecu vt magis ſit diſpoſitus ad ſpūale gaudiū aut cōtemplationē diuinoꝝ: ſic licite ſit ꝛ ſeruatur. Si vero ſit vt affligēdo carnem ſatiſfaciat deo de peccatis ꝛ carnē ſubiciat ſpūi: nūc nō dꝫ ieiunare in dñica: ſed i ſabbato pcedenti ſꝫ Jo. neapol. in quolꝫ. 8. q. 25. qꝛ dꝫ tale ieiuniū interpretari vt facit eccl'ia vniuerſalis. Si aūt nō cogitauit neqꝫ de ſpirituali gaudio neqꝫ de afflictiōe carnis: ſed ſimpliciter ieiunare vouit in dñica ſic ꝯſulēdū eſt vt potius ieiunet in ſabbato vt xp̄ianis ſe cōformet ſm eundē Jo. ne videatur ſingularis.

u **Otum. V.** quo ad cōmēdatōem.

Utrū expediat hōi vouere. R. ſm Ri. vbi. s. ar. 6. q. 1. Aut hō vouet bona quorū obſeruatio vr̄ ꝓbabiliter ꝓportionata infirmitati ſue ꝛ ſic expedit hōi vouere: qꝛ p hoc firmat ampliꝰ volūtatē ſuā i bono ꝛ pro magna pte excludit a ſe libertatē maleſaciēdi: ꝛ facit actū virtutis latrie. Et iō vouēdo meret. Si vero vouet inꝓportionata ſic ñ expedit nec lꝫ. Tale. n. votū ñ hꝫret diſcretōem cōiūctē. cū p hoc vouēs magis videt ſe illaqueare. ꝗ augē ſecuritatē de ſua ſalte

2 Utrū ſit magis meritoriū opus bonū factū cū voto ꝗ ſine. R. Ri. vbi. s. q. 2. q̄ ſic. ꝛ ꝓbat. Primo qꝛ opus inferioris virtutis magis ē meritoriū iperatū a ſuperiori virtute ꝗ ab inferiori: ſed latria ē ſuperior virtus ꝗ abſtinētia. peregrinatio ꝛ huiuſmodi. Ergo cū vouere ſit actus latrie ē magis meritoriū bonū abſtinētie factū ex voto: vt pote iperatū a latria ꝗ ſiñ. Secūdo qꝛ ꝗto opꝰ ꝓcedit a voluntate magis ſirmata in bono: tāto ē virtuoſius ꝛ ꝯſequēter magis meritoriū. Ad opari virtuoſe requirit firmiter ꝛ imobiliter opari ſm phm. 3. ethi. c. 4. ſꝫ ceteris paribus volūtas ē firmior in voto ꝗ ſine. ergo ꝛc̄. Ponit Anſel. li. de ſimilitudinibus exēplū. ſ. q̄ q faci opus cū voto. qi q dat arborē cū fructibus: ſꝫ q ſine. qi q dat ſolū fructus. Hoc ꝓbat. 13. q. 5. tūc ſaluabitur 28. q. 1. iā nunc. vide glo. in cle. ſi dñm. de reli. ꝛ vene. ſanctorum.

u **Sucapio** eſt acquiſitio dñij p ꝯtinuatōem poſſeſſōis tpre lege diffinitī. dicit tex. in. l. 2. ff. de vſuca. triēniū ē tpus qd hꝫ locū tñ in vſucapione. inſti. de vſuca. in prin. nō. Jo. 16. q. 3. in ſumma.

1 Quare ſuit inducta. R. ꝓ bono publico ꝛ vtilitate publica: ne dñia rerū ſint incerta ff. de vſuca. l. 1. inſti. eo. §. 1. ꝛ vt finis litibus ponatur. ff. pro ſuo. l. ſi.

1 Que requirunt ad vſucapionē. R. q̄ quatuor. Primū qd requirit ē bōa fides ncōū i vſucapiēte toto tpe vſucapiōis: ſꝫ oꝫ q̄ fuerit bona fides i pncipio ꝯtus ex pte tradēt ꝛ accipiētis. ar. ff. p ēp. l. 2. §. ſi eā. Jtē q̄ res ſit mobilis: qꝛ circa imobiles ē pſcriptio. Jt q̄ res tradat vl' qi. alr poſſeſſio ñ hꝫret ſine traditōe. C. de pact. l. traditōibus. inſti. de re. diui. §. p traditionē. Uel alio mō poſſideat tpe debito. ſ. triēnio. Jtē titulus verus ñ putatiuus nec falſus. ff. p lega. l. 2. ꝛ. 3. C. d vſuca. p here. l. ſi. ꝛ ibi Azo. Et q ſint veri tituli infra ſubiciā: ſi tñ eēt putatiue verus titulus ex errore facti nō iuris non ipediret. vt. l. 1. C. de vſuca. p do. ꝛ. l. qd vulgo. ff. p emptore. ꝛ. l. 4. ꝛ vltima. ff. pro lega.

3 Que pñt vſucapi. R. q̄ oia excepꝗ̄ ꝗ phibētur vt furtiue res ꝛ q̄ vi poſſident. vt nō. glo. in ſū. 16. q. 3. nec res ſacra vel religioſa nec decima. de pſcrip. cām q̄. Jtē nec ſeruꝰ fugitiuus. Hec ꝓbātur inſti. de vſuca. §. ſed aliqñ. ꝛ. §. ſequēti. Jtē vbicūqꝫ ꝓhibet alienatio: ꝛ vſucapio regulariter ꝓhibet. ff. de fū. dota. l. ſi fūdū. ff. de vbo. ſig. l. alienatōis.

4 Quis pōt vſucapere. R. omnis q pōt licite poſſidere. vt paterfamil. filiusfamil. in peculio. pupillus ſi hꝫ animū poſſidendi: ꝫ nō interuenerit auctoritas tutoris. ꝛ furioſus ſi ſane mentis vſucapere cepit: ſed incipere ñ pōt durante furore. ff. de vſuca. l. 3. §. 1. 2. ꝛ. 3. Sed ſeruus vſucapere non pōt: qꝛ nihil poteſt poſſidere. l. labeo. ff. de vſuca. l. 1. §. Jtē acquirimus. ff. de acquir. po. niſi peculiariter ex ſcientia domini poſſideret. vt in dictis legibus.

5 Qui ſunt tituli transferētes dñium vt ſciamus quō vſucapio currat. R. ſunt. 10. Primus ꝓ ſoluto qui hꝫ locū: quando ego credo tibi debere pura. centū ex quacūqꝫ cā ꝛ tu idem credis: ꝛ ſic ſoluo vel aliquid loco eius. ꝛ ſic vſucapies. ff. pro ſol. l. 1. Et ſic iuſtus error dat cauſam preſcribēdi. Fallit quādo cā emptionis que nō preceſſit ſoluitur aliquid: qꝛ nec pro emptore cum nō preceſſerit nec pro ſoluto: qꝛ ex cauſa emptōis traditur. l. 2. R. 2. ff. pro empto. ff. pro ſolu. l. pe. Secundus pro emptore qui hꝫ locum cum quis in veritate emit rem alienam vel a furioſo quem credebat ſane mentis ꝛ bona fide. vt. ff. eo. l. pignori. §. 1. ꝛ. ff. pro empto. l. 2. §. ſi a pupillo: ꝛ in iſto requiritur vt dixi bona fides in rebus mobilibus tam tradēs q̄ accipiētis. Jtē q̄ ēptio ſit pura ñ cōdictōalis. ff. p ēpto. l. 2. §. ſi ſub ꝯditione. Jtē q̄ preciū ſoluatur l' fides hēatur de precio. qꝛ alr nō trāſferretur dñium. Jnſti. de re. diui. §. vēdite. Jtē q̄ eadē res q̄ ē empta tradatur. qꝛ ſi alia daretur nō vſucapet pro emptore. l. 2. §. cum ſcit. ff. pro ēpto. Tertiꝰ pro trāſacto q hꝫ locū i re tradita vt a lite recedatur ab eo q credebatur dñs. C. pro trāſacto. l. ex cā. C. de trāſac. l. ſi pro fundo Quartus pro herede q hēt locū vbi qs eſt verus heres vel ſaltem iuſte ꝛ ꝓbabiliter hoc putet. Sed nō hꝫ locū i ſuis heredibus. qꝛ quodāmō ꝯtinēte eo hereditariū rerū dñi extimātur. l. 2. §. filium. ff. pro here. C. p here. l. nihil pro herede. Sed i extneis heredib' diſtigue. q̄ aut res ē vitioſa. puta: qꝛ furtiua: vel vi poſſeſſa. vel res fiſci q̄ nullo tpre pſcribi pōt. C. cōia. de vſuca. l. iā pdem. vel res pupilli. vel res data pſidi ꝯ. l. inſ. repetū darū. ff. de acq. re. do. l. bone fidei. Et ſic heres generalis vel ſucceſſor ſpālis rei alienꝰ pſcribere nō pōt. ff. de publi. l. ſed hi. §. actōnū hāc. De quo vide s. Preſcriptio. §. 44. Si vo res ñ ē vitioſa. ſic dic. vt s. Preſcriptio. §. 1. Quintus pro donato q hꝫ locū cū i vo nō i opinione aliqd ē donatū bona fide. C. pro dona. l. vlti. Jtē q̄ donatio teneat: qꝛ ſi pr̄ donat filio ꝛ decedat non vſucapiet ꝓ donato filius. qꝛ donatio nō valuit rōe patrie ptātis. ff. pro dona. l. 1. §. 1. ff. p here. l. 2. §. filium. lꝫ tñ rē alienā qs non poſſit donare quo ad hoc vt dñium trāſferatur i ꝓiudiciū veri dñi: qꝛ qd qs nō hꝫ trāſferre nō pōt. C. de dona. l. ſi filius. Ualet tñ vt vſucapiatur. ff. pro dona. l. ſi is q alienā. ꝛ. l. fi. de iure patro. c. cura. Sextus pro derelicto q hꝫ locū in ea re q̄ credebatur a dño derelicta ꝛ alius poſſidere icepit ꝗuis ignoret a quo ſit derelicta. ff. pro derelic. l. ſi id qd pro derelicto. Septimus ꝓ legato q habet locū cū alicui res legatur aliena bona fide ff. pro lega. l. p legato la. 1. Et ꝗuis legatū adēptū ſit: tñ vſucapio currit. d. l. pro legato. ꝛ. l. vltia dūmō ꝓbabilis error excuſet. puta. credit teſtatorem fuiſſe ſane mentis. cū tñ foret furioſus. vel ignorat legatum p codicillū adēptū eē. Octauus pro dote q hēt locū cū res aliena pro dote bona fide datur l. vlti. ff. pro dote. Nonus pro ſuo qui hētur cū qs poſſidet rē quā credit ſuā aliquo iuſto titulo. ff. pro ſuo. l. 1. ꝛ vltia. Decimus ꝓ iudicato q hꝫ locū cū res ē iudicata a qua nō ē appellatū ſpacio decē dierū vſucapit. qꝛ trāſit in rē iudicatā. l. 2. q. 6. anteriori. vñ i vſucapione reqritur aliqs de iſtis titulꝭ ꝛ bona fides. ꝛ q̄ res nō ſit vitioſa ꝛc̄. vt dictum eſt.

6 Quis effectus vſucapiōis. R. ſm oēs. eſt vt rei vſucapte dñium directum acqrat. C. de pac. l. traditionibus. ff. de vſuca. l. 1. ꝛ. 3. ff. pro ſuo. l. ſi.

7 An hēat locū i ꝯſcia. dic vt s. Preſcriptio. §. 49. ꝛ multa ibi ad hoc faciūt p totū.

Sura ſm Ho. i ſūma. ē qd ꝯ q̄ ſolutioni rei mutuate accedit ipſius rei vſus grā. pactione iterpoſita: vel hac itentōe hita in ꝯtū: vl exactione hita poſt ꝯtū. Pro cuius declaratione attēde q̄ prio dr̄. quodcūqꝫ. ſ. quocūqꝫ noīe cēſeat: ſiue ꝯſiſtat i dādo ſiue i faciēdo: dūmō pcio ſit extiabile ꝛ vltra ſortē exigat erit vſura. 14. q. 3. vſura. ꝛ. c. pliqꝫ. Secūdo addit rei mutuate: qꝛ i ſolo mutuo vo l' iterpretatiuo ꝯſiſtit vſura ſm oēs doc. dicit Tertio ipſius rei vſus grā: qꝛ ſi nō vſus grā i. ꝯſūptōis. ſed pene l' itereſſe loco apponet nō eēt vſura. vt iſra patebit. Cōcludit i qrto pactōe iterpoſita ꝛc̄. qꝛ ſi ſine pactōe vel ex actione aut itentōe. ꝛ gratis aliqd dat non erit vſura. put iſra plenius patebit per dubia ſequentia.

1 Utrū ſola ſpes recipiēdi vltra ſortē faciat vſurariū. R. vt colligo ex glo. ſup li. 6. mutuū date ꝛc̄. q̄ aliqs pōt mutuare dupl'r pp ſpē lucri. Unomō pricipalr. ita q̄ nō mutuaret niſi lucrū inde ſparet. ꝛ tūc vſurarius ē. vt pꝫ i. c. 1. ꝛ. c. ꝯſuluit de vſu. ꝛ. 14. q. 3. ſi fenerauerit. Et i hoc ꝯcor. cōiter Jo. an. Archi. ꝛ Ge. in. c. 1. eo. ti. li. 6. ꝛ i. d. c. ꝯſuluit. ꝛ theologi i. 4. 15. di. Sed attēde q̄ iſta itētio tripl'r pōt cōtingere. Prio añ mutuum. vñ ſi poſt mutuū cognoſcēs pcām mutat itētionē poterit ſponte donata recipe ſine vſura. Secūdo ſubſequēt. qꝛ poſt mutuū ſpat aliqd ꝛ ſic ēt vſurarius ē. Tertio ꝯcomitāt puta. qꝛ mutuans nullū ſpabat lucrum ſed debitor pp mutuū dat ſibi pmiū: ꝛ mutuās pp eādē cām recipit. ꝛ ſic ēt vſurarius eſt. ꝛ talis tenetur reſtituere ſm q̄ dixi. Reſtō .i. i verbo vſurarius. Aliomodo qs ſpat lucrum. ſ. ſecūdario. qꝛ ēt ſi crederet nō hēre vltra ſortē. mutuaret nihilominus pp caritatem. ꝛ talis ſpes non facit vſurarium ſm Ri. in. 4. di. 15. articulo. 5. q. 5. ar. c. quid ꝓderit. 61. di. ꝛ. c. in ſingulis. 77. di. 59. di. ſi officia. 1. q. 2. ꝗpio. in hoc concor. Jnno. Ber. Ala. Pa. ꝛ multi alij in. d. c. conſuluit ꝛ dicit Jo. an. i rſa pcām li. 6. q̄ cōiter hoc tenetur a doc. Cum. n. aliquis dat alicui mu

tuū ſcire dꝫ eē ſibi debitoꝛē ad antidota na
turaliter obligatū de teſta.c.cū in officijs .l.
ſed ⁊ ſi lege.§.ↄſuluit.ff.de peti.here.Addē
te hic ꝙ mutuans hac ſpe ſiue intentōe vt il
le ſibi remunuet alia vice nō ex vi mutui:ſed
ex accipientis caritate nō ē vſura ſm Alex.
in tertia pte ſūme ti.de ꝑcepto mutui. caret
tñ merito ſi principalr̄ pp hoc facit. Rodo.
Gof.⁊ Ho.vero tenēt ꝙ ē vſura.Sed veri
us dicit Alex.Et ꝑſan verū dicunt qñ dedu
citur ſimpliciter in pactū.Facit qd̄ infra di
cam.§.4.

2 Utrū mutuans ad captādū amorē ſit vſu
rarius ℞.ſʒ Tho.ſa ſe.q.78.ꝙ ñ .Limitat
hoc Jo.cal.in.c.fi.de vſu.verū:niſi ſpes vl
terius ꝓcedat:qꝛ ſi qs mutuaret pape vel i
peratoꝛi ⁊ huiuſmodi ad captandū beniuo
lentiā.vt poſt poſſet conſequi beneficiū vel
caſtrū aliqd̄ eſſet vſura.Hoc limito verum
qñ ex mutuo ſperaret:ſed qñ ex amoꝛe con
cepto erga ipm ex mutuo facio nō eſſʒ vſꝫ.
imo licite poſſet ſperare:qꝛ illud non ſperat
ex mutuo ſʒ ex amoꝛe ⁊ ꝙ liceat tʒ Tho.vbi
ſ.ar.2.in reſponſione tertij argumenti.

3 Utrū mutuare ad būda ea q̄ pecunia nō
menſurātur ſit vſura.℞.Tho.vbi.ſ.ꝙ non
ex quo pꝫ ꝙ lʒ ſperare rē cuius vſus inter
amicos ↄcedi ſolet ſicut comodat liber.Itē
iniurie remiſſionē ab illo q me iniuſte perſe
quebat cū multo meo dāno.c.dilectus el.i.
⁊.c.ad aures de ſimo.Secus eſſet ſi iuſte:
qꝛ nō liceret ſine vicio vſur mutuū dare ſub
tali ſpe.Et ſic intellige glo.i.c.qm̄ multi.14.
q.4.q̄ dicit ꝙ vſure pñt peti.vt dānū euitet.

4 Utrū liceat petere munus a lingua vel ab
obſequio pp mutuū.℞.ſm Tho.vbi.ſ.ꝙ ñ
qꝛ extimatur pecunia.vt pꝫ in illis q locant
ad hoc opas ſuas.Nec ob.ꝙ obligat ad an
tidota vt dictū ē.qꝛ vt dicit glo.i.d.c.ſi fene
raueris.nō pōt deduci in pactū.Rō ſm Ar
chi.ibidē:qꝛ antidotū ē debitū ſimplex:ſed
cū deducitur in pactū naſcitur obligatio ci
uilis qd̄ ē plus.Et iō plus exigitur . qd̄ pōt
extimari pecunia:⁊ ꝑpea eſſʒ vſura.Addit
tñ glo.ꝑdcā ꝙ ſi eguerit talis mutuās ꝙ po
terit ꝑ modū gratitudinis petere talia ſerui
cia.nō.ex neceſſitate vel ex lege:ſed ex grati
tudine ſine vſura.Ego tñ credo ꝙ qñ natu
ralis obligatio deducit tali mō in pactuʒ ꝙ
nō magis tenet q̄ʒ ex ipſa natura li obligatō
ne.vt puta.dicēdo.Ego mutuo tibi vt tu mu
tues poſtea mihi ſi indiguero.⁊ in hoc co-
mode facet poteris ꝙ nō ſit vſura.Qd̄ ēt
tʒ Ho.in ſū.qꝛ iſtud nō ē exigere plus q̄ʒ ve
lit natura ↄtus.Facit ad hoc.c.ſignificaſti

de elec.Secus eſſet qñ ſimpliciter deducer
tur in pactū vt ſibi remunuaret:qꝛ ſic eſſʒ vſu
ra.Et ſic intellige ⁊ limita ꝑdicta ⁊ Tho.
vbi.ſ.qui cum Archi. concoꝛdat.

Utrū dñi q mutuāt ruſticis vt eoꝝ poſſeſ 5
ſiones colāt ſint vſurarij.℞.ſm Grego.de
arimino i.q.d monte.ꝙ nō:ſimilud ↄcurrat
ſ.ꝙ alias ſatiſfaciet ipſi ruſtico de opibꝰ po
ſitis ad colendā poſſeſſionē ſm ꝙ iuſtū eſt.
Secus eſſet ſi ſubtraheret aliqd pp mutuuʒ
qꝛ vſura eſſet.Idē dicēdū ē de eo q ↄcedit
terminū vt trahat ēptoꝛes ad ſuā apothecā
vel ad ſuū molendinū vel ad ſcolas ⁊ huiꝰ
mōi.ſi nllū dānū icurrit.⁊ ita bñ ⁊ facile eī
ſatiſfit ab ipſis mutuantibus ſicut fieret ab
alijs ꝑ eandē rōnē.Et Jō cal.i.d.c.fi. ⁊ Jo.
an.in mercu.ſuꝑ regula peccati.⁊ Lau.de
redolfis floꝛentinus in ſa pte ↄtuū ſuoꝝ
q.38.⁊ Rodo.⁊ multi alij q tenēt ꝙ ſit vſu
ra debēt intelligi.qñ pp hoc magis grauan
tur:vel nō ita bñ ſatiſſit eis ab ipſis mutuan
tibus ſicut fieret ab alijs:vl qñ hoc deducit
in pactū ſimpliciter . Secus ſi mutuat vſqꝫ
quo vadat ad ſcolas.Nec ob.ꝙ efficit ma-
ioꝛis ↄcurſus ⁊ fame.qꝛ tale qd ſperare nō
facit vſurā.cū nō emat pecūia.Similiter ñ
ob.ꝙ aufert eis libertas īdirecte ex quo re
uocat mutuū:qꝛ nō ē vſꝫ.Nā cuʒ mutuans
poſſit tps ſui mutui limitare.l.vinū.ff.ſi cer.
pe.nō aufert eis libertatē ſi mutuat dōec va
dant ad eius ſcolas vel molēdina:ſed ꝑfigit
terminuʒ mutui ſui.Et ſic tene ſicut tʒ ēt.S.
Bernardinus in ſuis ↄtibus:aliter oīs mū
dus eſſet vſuraria cū nō poſſint hodie fū
di ſine mutuo locari colonis.

Utrū mutuās centū Johāni cū pacto ꝙ 6
det ſibi.50.in numeratis ⁊ alia.50.i debito
ribus vel in rebus puta.i pāno ⁊ huiuſmo
di:⁊ ipſe ꝓmittit ſibi ſoluere cētū in nūera
tis.quos debitoꝛes ⁊ res ſteriles nō accepiſ
ſet Johānes:niſi pp mutuū de.50.ſit vſura
rius.℞.ſm Lau.de redolfis in ſuis ↄtibꝰ
ꝙ ſit i fraudē.Et iō cū grauet Johānē noie
mutui erit vſura.Et ↄcoꝛ.Bal.⁊ Bar.in.l.
cū allegas.C.de vſuris.Idē dic cū rōe mu
tui aliqd vēdit debitoꝛi plus d̄bito ꝑtio.14.
q.3.ſi feneraueris.Idē dic qñ emitur minꝰ
iuſto ꝑcio pp anticipatōem ſolutōis ſecūdū
Tho.vbi.ſ.Qd̄ bñ nō.qꝛ multū practicatur
iſte contractus.

Utrū gerentes negocia ſtipēdiarioꝝ.ſ.re 7
cipiendo pagas eoꝝ ⁊ faciēdo alia obſequia
⁊ mutuādo eis in neceſſitatibus eoꝝ recipi
endo certū ſalariū ſint vſurarij.℞.Laur.in
ſuis ↄtibus ꝙ nō q̄tū ad id qd̄ ꝑcipiūt rō

ne laboꝝ:ſed q̄tū ad id qd̄ ꝑcipiunt rōne
mutui ſunt vſurarij.Idē dic de collectoꝛibꝰ
dñoꝝ q a cōitatibus aliqd accipiunt vt mi
nus cū eis agant expectādo:ꝙ licite accipi
unt ſi rōne laboꝝ ⁊ expēſarū accipiunt:ſʒ
ſi rōe expectatōis.ſic ē vſa.ↄcō.Tho.vbi.ſ.

8 Utrū ciuis q mutuat cōitati vt euitet colle
ctas ſit vſurarius.℞.Spe.ti.de vſu.tʒ ꝙ nō
qꝛ aliud ē de ſuo nō tribuere:⁊ aliud nō ca
pere.l.proculus.ff.de dā.infec.Et aliud nō
acquirere.aliud nō amittere.l.i.§.ſi his qui
bōa.ff.de colla.bo.Et aliud lucrū.aliud ſūp
tus quos erat facturus.l.cū filius.ff.de leg.
⁊ Aliud penā euadere.aliud aliqd lucratiue
ꝑcipere.ff.d vſu.l.imperatoꝛ Jo.an.⁊.do.
Anto.i.c.ↄſuluit.de vſu.limitāt dictū Spe.
qñ collecta eſſet icerta.⁊ ſic onus extraoꝛdi
nariū.Sed ſi eſſet certa ⁊ oꝛdinaria eēt vſu
ra.Rō.qꝛ idē ē remittere qd̄ dare.c.veniēs
el.i.de teſti.3.q.3.talia.l.qs ēt.ff.de calum.
Et hoc tene.

9 Utrū ille q mutuat decēʒ illi q ſibi debe
bat alia decē q̄ ſibi denegabat cū tali pacto
ꝙ ſatiſdet ſibi oppoꝛtune de.20.ſit vſurariꝰ
℞.ꝙ nō ſm Ho.in ſū.eo.ti.Et iō illud ver
bum qdcūqꝫ poſitum in diffinitiōe intelligi
tur qdcūqꝫ.ſ.ad lucrū vel ſuphabundātiā .
vel qdcunqꝫ extimabile pecunia qd̄ ſit plus
d.c.cōſuluit.⁊.14.q.3.per totum.

10 In qbus caſibus accipit vltra ſoꝛtē ſine
vſura.℞.ſm glo.⁊ doc.in.c.conqueſtus de
vſu.inuenio.2.caſus.

11 Primus qñ eccleſia l laicꝰ recipit a ſuo
vaſſallo feudū i pignꝰ.De q̄.ſ.Feudū.§.30

12 Secūdus qñ ēphiteota l vſufructuariꝰ pi
gnoꝛat dño l ꝓpetario.De q̄.ſ.Feudū.§.32

13 Tertius qñ qs retinet poſſeſſionē meam
poſſū i pignoꝛe accipiēdo fructus meos fa
cere ſine vſura:qꝛ recipio tñ meū.de vſu.c.
i.⁊.d.c.ↄqueſtus.Secus eēt in poſſeſſōe al
terius in pignoꝛe accepta:qꝛ vſura eēt faciē
do fructus ſuos.qꝛ reciperet vltra ſoꝛtē nō
ſuum.de pigno.c.illo.vos.

14 Quartus qñ ſine oī pacto ⁊ ſpe recipit
gratis oblatū.vñ.i.q.2.c.ſic.Nullā inqt tex.
obligatio ſuſcipiēti culpe maculā igerit q̄ ñ
ex abiecta petitōe ꝓcedit.Intellige qñ dās li
beraliter dat ſciēs ſe nō teneri:nec credens
creditoꝛē hoc exigere.⁊ recipiēs recipit li
beralr̄.vt.ſ.dcm̄ ē.Reſtō prio i vbo vſariꝰ.

15 Quintus qñ qd̄ recipit rōne itereſſe reci
pit.Et nō.ſm Pe.de Ancha.⁊.d.Anto.in
c.ſalubꝛiter.eo.ti.⁊ Pa.i.d.c.ↄqueſtus.ꝙ i
tereſſe ↄſiſtit nō ſolū in dāno hito:ſʒ i lucro
ceſſante:dūmō lucrū ceſſās eſſet i actu vl qi

in actu.hoc ē ꝙ ꝓbabiliter fuiſſet:qꝛ ſic dr̄
peti qd̄ aliquo mō ē.Secus eēt ſi ſolū eſſet i
poſſibilitate.qꝛ ſic dr̄ potius nō eē.hoc pꝫ ꝑ
l.ſi iactū ref.ff.d ac.ēp.⁊ vē.Ubi pꝫ:ꝙ lʒ ēp
tio q̄ fit de ſola ſpe.ꝓbabili qi in actu.⁊ idē
de ptu futuro.l.nec emptū.ff.de ↄhē.ēp.Se
cus eſſet de eo qd̄ ē ſolū in poſſibilitate.Ex
quo pꝫ qd dicendū de multis caſibus quos
inferā pro maioꝛi declaratione.

Quid de illo q nō ſoluit ex culpa ſua cre 16
ditoꝛi ſolito mercari in termino debito.℞.
ꝙ tñr ei ad lucrū ceſſās iudicio bonoꝝ mer
catoꝝ.Et iō talis creditoꝛ licite recipit vltra
ſoꝛtē.Idē dic de illo q volebat negotiari vl
poſſeſſionē emere ꝙ licite recipit vltra ſoꝛ
tē tñ q̄tū lucratus fuiſſet veriſimiliter l ha
buiſſet de fructibus poſſeſſionis aut alteriꝰ
rei dūmō.5.ↄcurrant.Primū ꝙ cōputet pi
cula ⁊ expenſas:qꝛ lucrū intelligit dedu c
tis expēſis ⁊ laboꝛibus ⁊ periculis.l.i.C.
de fruc.⁊ lit.expē.⁊.l.fructus.ff.ſo.ma.Se
cundū ꝙ nō ſit eius intētio lucrādi pꝛicipa
liter ꝑ hanc viā:ſed potius ꝑ mercantiā vel
ēptionē.Tertiū ꝙ nō ↄhat pactū ad ſemper
ſed ad aliqd tps.qꝛ aliter quo ad iudicium
humanū videret ꝙ poꝰ vellet lucrari iſto
mō q̄ʒ ꝑ aliā viā.Quartū ꝙ ille cui mutuat
nō ſit in tā arta neceſſitate ⁊ creditoꝛ in tali
opulentia ꝙ ei teneatur gratis mutuare.qd̄
qñ ſit vide.Eleia.§.i.Quintū ꝙ id qd̄ acci-
pit ſit vere intereſſe ſuū probabiliter ⁊ pro i
tereſſe accipiat aliter eſſet vſura.Idē dic ſʒ
Inno.⁊ Ray.de illo qui merces volens d
ferre ad aliū locū ꝙ licite plus accipit q̄tū
extimatur lucrum qd̄ habuiſſet ſi pꝛefata ↄ
currant.Sed Ho.dicit ꝙ hec opinio In-
no.⁊ Ray.multos duxit ad infernum Jo.
an.vero concoꝛdat dicendo ꝙ ſi ſtatim pꝛe
cium ſoluitur ceſſat ratō Ho.⁊ eſt vera opi
nio Inno.Si vero pꝛecium non ſtatim ſol
uitur.ſic non licet.⁊ Inno.intellexit.quādo
pꝛecium ſtatim ſoluitur.Et hanc diſtinctio
nem Jo.an.ſequuntur Jo .cal. Pe.de an
cha.⁊ Henricus boic.in.c.in ciuitate.de
vſu.⁊ Lan.de Ridol.in ſuis contractibus
Sed.do.Anto.i.d.c.in ciuitate.dicit ꝙ etiā
ſi pꝛecium non ſtatim ſoluitur ꝙ licet:quan
do pꝛobabiliter eſt certum ꝙ lucratus fuiſ
ſet.Et quod dicit Ho.⁊ Jo.an.Dicit ꝙ lo
quuntur pꝛeſumptiue.Sed quando certuʒ
eſt ꝙ nulla fraus interuenit licet:⁊ pꝛeſump
tio cedit veritati.Idē tenet Pa.ibidem.Et
ſic tene in conſciētia.Nec ob.dictum Tho.
vbi.ſ.qui dicit ꝙ non licet deducere in pac
tū id qd̄ de pecunia non lucratur:itelligitur

enim qn̄ p̄dicta nō ꝯcurrunt. vt pꝫ ex rōne ſua cū dicit. qꝛ nō dꝫ vēdere qđ nondū hꝫ ⁊ pōt multipliciter ipediri: qꝛ iſtis ꝯcurrentibus nō pōt ipediri aliter niſi ſic intelligeret ꝯdiceret ſibi ipſi ibidē vbi tꝫ licere deducer̄ in pactū recōpenſationeꝫ dāni p qđ ſubtrahitur ſibi aliqđ qđ dꝫ hēre ⁊ ꝯ id qđ expſſe tꝫ ſa ſe. q. 6: ar. 4. De quo infra. §. 77.

17 Quid de illo qui hn̄s ducentos tradit. c. Johāni pro ſuis neceſſitatibus expēdēdis cū pacto ꝙ tn̄ ſibi vltra ſortē reddat q̄ntū lucrabūtur alia. c. q̄ ponit in negociatiōeꝫ. R. Inno. ⁊ Jo. an. in. c. ſi. de vſu. tenēt eſſe vſurariū. Nō verū credo qn̄ nolebat ea i negociationē ponere: ſed ſi oēs ducētos volebat in negociationē ponere. ⁊ ad inſtantiā Johānis ſibi taliter dedit erit licitus ꝯtus: dūmō concurrant p̄dicta. S. precedentis. q.

18 Utrū ille q vēdit poſſeſſionē vel qd ſimile ⁊ tradit ēptori poſſit ſi emptor nō ſibi ſoluit in termino poſt terminū fructus poſſeſſionis ſuos facere ſine vſura. R. glo. in. d. c. cōqueſtus ꝙ pōt in pignus accipere trāſacto termino: ⁊ fructus ſuos facere ſm doc. Et in hoc caſu hꝫ actōeꝫ ex ꝯtu vel offō iudicis ad intereſſe ſm Ho. C. de ac. emp. ⁊ ven. l. 2. ⁊. ff. de ac. ēp. l. 2. Et ꝙ liceat hēs gl. in. l. 2. C. de vſu. ⁊ in. l. curabit. C. de ac. ēp. ⁊ ven. Et idē dic ſi qꝛ nō vult ſoluere pꝛ. ciū tradendo vult ⁊ ꝯuenit vt ſibi ſoluatur fictū ſeu penſio debita donec p̄ciuꝫ ſoluerit. tex. ē in. d. l. curabit. Et vide. ſ. Emptio. §. 5. Et ex his pꝫ ꝙ lucrū ceſſans licite exigit̄ ſine vſura. ⁊ pro hoc ē tex. i. l. 2. in ſi. ff. de eo qđ cer. lo. ⁊ in. d. l. curabit. Et facit qđ nō. in. l. Julianus. §. offerri. ff. de actio. ēp. ⁊ ven. Et qđ nō. Inno. in. c. ſacro de ſen. ex. ⁊ doc. i d. c. conqueſtus.

19 Reſpectu dāni emergētis tꝫ Tho. vbi. ſ. licere. Pro cuius declaratōe. Querit̄ vtrū fideiuſſor q pro defectu debitoris cōpulſus fuit accipere ſub vſuris vt ſolueret creditori. vel ſoluit vſuras ⁊ capitale creditori qꝛ iurauerat poſſit ipſas exigere a debitor̄. R. ꝙ ſic. ⁊ oīa dāna q̄ occaſione debiti habuit qꝛ ſeruari dꝫ indēnis de fideiuſ. c. 2. de ſo. ꝯ pe. c. ſi. li. 6. ff. de ac. ēp. ⁊ vē. l. ſi ſterilis. §. cū per venditorē. ff. manda. l. ſi mandato. §. ſi fideiuſſor. ff. de admi. tuto. l. 2. §. vltio. Et hˀ ē cōis opinio lꝫ Alanus ꝯdicat de vſuris ſolutis. Sed tu dic ſm eā diſtinctionē de qua hēs. ſ. fideiuſſor. §. 2.

20 Utrū liceat exiger̄ vſuras quas ſoluit ab eo q nō ſoluit in termino. R. ꝙ ſic ſi duo cōcurrāt. Primū ſi illi dixit ꝙ erat ei neceſſe accipere ſub vſuris. Secundū ſi nō poterat aliter iuenire mutuū niſi ſub vſuris ſꝫ Ale. de ales. Facit ꝓ hoc. c. qm̄. 14. q. 4. ⁊. c. ſi qſ de clericis. 12. q. 2. Poſſet ēt dici ꝙ ēt ſi mutuū potuiſſet inuenire gratis ꝙ nihilominꝰ poterit exigere vſuras ſolutas: qꝛ nō tenet̄ ſe alteri obligar̄. qđ faceret ſi mutuo acciperet gratis. Sed tn̄ primum eſt equius.

Utrū ille a quo emi lapides ligna ⁊ huiuſmodi. ex qbus nō pcipit̄ aliqs fructus teneat̄ mihi ſoluere vſuras quas ſolui vt ſibi ſatiſfacerē. ſi ipſe nō mihi tradidit p̄dicta in termino. ſed fuit in mora. R. ſm Bal. in. l. vſuras. C. de vſuris. ꝙ ſic tāꝗ̄ intereſſe. Facit tex. nō. in. l. lucius titius ſm vnā lecturā ff. de ēp. ⁊ vē. Idē tꝫ Inno. dicendū eſſe in ſimilibus ꝯtibus: puta. locatōibus vēditionibus ⁊ huiuſmōi. Cōcor. Lau. de Ridol. in ſuis ꝯtibus. Sed Salicetus in. d. l. vſras reprobat Bal. dicens ꝙ intereſſe vſuraruꝫ quas ſoluit nō dꝫ iputari debitori an̄ morā. Sed tu tene primā opinionē qn̄ accepit ſub vſuris taliter ꝙ alio mō n̄ accepiſſet niſi ꝓꝑ cōplacentiā vel vtilitatē quā ꝯſecutꝰ erat ex tali ēptione. Et iō cū talis ex falſa ꝓmiſſōne priuauerit eū tali vtilitate vel cōplacētia quā plus: vel tm̄ extiabat q̄ꝫtū intereſſe vſurarū. Jō talis ei tenet̄. Et ſic concorda. 21

Utrū recipiēs denarios ſub vſuris q poſtea auctoritate ꝓpria alicui amico ſuo ſub eadē vſura mutuat ſit vſurariꝰ. R. Monaldus tꝫ ꝙ ſic. Sed Jo. Cal. in repetitōe. c. ſi. de vſuris diſtinguit. ꝙ aut facit vt vſurario ſatiſfaciat ⁊ ſe indēnē pſeruet. Et ſic lꝫ qꝛ n̄ ſit ſtiplo vſurarū: ſꝫ vt euitet dānū ꝙ lꝫ. vt i c. ſi qs oblitꝰ. 14. q. 4. qm̄ n̄ tenet̄ cū ſuo dāno alteri ſubuenire. ff. de pſcrip. v̄. l. q ſeruādarū in principio. Aut facit alio reſpectu q̄ꝫ vt ſe ſeruet idēnē. Et ſic nō lꝫ. ⁊ eſſet vā opinio Monal. puta. qꝛ lꝫ n̄ mutuaſſet amico nō ꝓꝑea volebat ſoluere vſurario. Concor. Pe. de aucha. poſt Jo. an. in. c. i. co. li. 6. 22

Utrū ille q occaſōe mutui labores ſubijt vel dāna poſſit in recōpenſationē facer̄ fructus pignoris ſuos ſine vſura. R. Ho. i ſū. ꝙ ſic de re. ec. n̄ alie. c. ad nr̄am. vel ēt aliqd pro labore licite pcipit vltra ſortē ſm eundē ibidem. 23

Utrū liceat mutuare ſub vſuris illi q vſurpat mea q̄ aliter nō poſſū hēre donec ſim ſatiſfactus. R. ſm Ale. lōbar. ꝙ ſic: qꝛ nō recipio alienū ſꝫ meū. Facit. c. ab illo. 14. q. 4. ⁊. c. i. ⁊. 2. de vſu. Quod limitat tamen: niſi ſcandalum ſibi imineret vel alij: quia tunc non liceret. 24

25 Utrū gener q accipit i pignus certas poſſeſſiōes a ſocero ꝓ dote nō ſoluta faciat fructus ſuos. R. ꝙ ſic. tex. ē i. c. ſalubrit̄ d̄ vſu. Nō itellige. ſi prio ꝯcurrat. ꝙ ſuſtineat onera mr̄imonij. vt i. ſi. d. c. ſalubrit̄. ⁊. l. pr̄ in pri. ff. de doli. excep. Scđo ꝙ dos ſit ꝓmiſſa ſip ſr. Nā ſi dediſſet terminū de dote ſoluēda nihil poſſet recipe: qꝛ an̄ morā nihil debet̄ ⁊ potuit vxorē accipe ſine dote. Dicat ergo gener. Ego ſuſtineo onera mr̄imonij: ſ ducēdo ſuſtinebo: da dotē. Et ſi ſocer n̄ pōt. dicat ei. ſuſtine onera mr̄imonij dādo mihi poſſeſſionē i pignus. vt ex fructibꝰ ſuſtineā. Dicit ēt Pa. in. d. c. ſalubriter ꝙ ſi gener accepit pignus ⁊ poſtea dedit terminū ſocero de ſoluēda dote ꝙ nihilominus poterit bona ꝯſcia tenē fructꝰ pignoris. Nō vez credo qn̄ dedit terminū ad redimēdū pignꝰ. alr̄ nō. Tertio ꝙ fructꝰ n̄ excedāt onera. qꝛ cā ceſſāte ceſſat effectus de apel. cū ceſſāte. Et cōit̄ onera extiant̄ ſm q̄ꝫtitatē dotis. Nā mulier ſm q̄ꝫtitatē dotꝭ eſt alimētāda. l. ſi cū dotē. §. ſin aūt. ff. ſolu. ma. ⁊. c. ꝑ vſras. de dona. int̄ vi. ⁊ vx. Quarto ſm Jo. an. do. Anto. ⁊ Jo. d̄ ligna. in. d. c. ſalubrit̄. ⁊ Laur. de ridol. i ſuis ꝯtibꝰ. oꝫ ꝙ fructus ſubiciātur fortune. Un̄ ſm eos n̄ liceret genero recipe cautōeꝫ ꝰ ꝓmiſſioneꝫ cū pacto. ꝙ interi ꝙ dos non ſoluat̄ ꝓ oneribus det̄ ſibi certa q̄ꝫtitas ānuati. Cōtrariū. ſ. ꝙ certa q̄ꝫtitas recipiatur licite tꝫ Paulus de elea. Jo. cal. Pe de anch. ⁊ Pa. in d. c. ſalubriter. Et ē verꝰ cū ſit eadē rō. ſ. ꝓꝑ itereſſe dāni emergētꝭ. Limito. tn̄ p̄dicta vera: qn̄ gener ſi dotē hēret ponēret eā i poſſeſſionē ꝰ i negotiationē ex qbus ꝓbabilr̄ tm̄ hēret: alr̄ nō. cū nullū patiatur intereſſe.

26 Utrū mutuās ſūmā pecunie debitā pro dote genero p̄fato. ⁊ recipiēs ab eodē poſſeſſionē quā ipſe i pignꝰ hꝫ a ſocero ꝓ dote faciat fructus ſuos ſine vſura ſicut gener facit. R. Bal. i R̄ica. C. de vſu. ꝙ nō. Rō. qꝛ mutatōe pſone mutat̄ priuilegiū q̄n̄ ēs pſona ē imediata cā priuilegij. l. i. C. de ipo. lucra. de ſcrip. ⁊. l. locatio. al̄ icipit licitacio. §. ſi. ff. de publica. Sꝫ hec nō ē rō. qꝛ iſtud n̄ ē priuilegiū ꝓꝑ dotē: ſed ius cōe ꝓꝑ itereſſe Jō cū iſte mutuans nō ꝓꝑ itereſſe. ſꝫ ꝓꝑ lucrum accipiat fructus ex mutuo erit vſurarius. dicit tn̄ Rodo. ꝙ ſi mutuaſſet liberalr̄ ⁊ gener ſibi ſilr̄ liberalr̄ trāſſerēt totū ius qđ hꝫ i poſſeſſiōe p̄fata: licite faceret fructꝰ ſuos: qꝛ eos non reciperet rōe mutui. ſed rōe liberalis donationis.

27 Utꝝ emēs a genero ius p̄fate poſſeſſiōis faciat fructus ſuos. R. ꝙ ſic. nec ibi pōt eſſe vſra: niſi fingeret emere cū itendat mutuar̄. Facit ꝓ hoc qđ dicam. j. §. 66.

Utꝝ heredes mariti ſine vſura ſilr̄ faciāt fructus ſuos. R. ſm Jo. an. ⁊ Pa. in. d. c. ſalubriter: ꝙ nō. qꝛ rō ē diuerſa. Nā hr̄des ſtati poſſunt ſe expedire reddēdo illi pignꝰ qđ n̄ pōt maritus. de iurein. ita nos el. 2. 28

Utꝝ relicta cui heredes obligant p̄ſatam poſſeſſōeꝫ faciat fructꝰ ſuos. R. Inn. ⁊ Ho. Ber. ⁊. d. Anto. in. d. c. ſalubriter: tenēt ꝙ n̄: ſed ꝯputabunt̄ in ſortem. Facit. l. titia. ff. de ſolu. Sit ergo cauta ⁊ faciat poſſeſſiōeꝫ vēdi vel inſolutū ſibi dari. l. a diuo pio. §. ſi ſuper rebus. ff. de re iudi. Sed ego credo ꝯ riū. ſi n̄ hꝫ aliunde. vnde viuat ꝙ facit ſuos fructus licite. Et ēt teneo ꝙ pōt reciper̄ certū quid ānuatim ab heredibus donec ſibi reſtituant dotē. vt. ſ. dixi Dos. §. 28. 29

Ex p̄fatis pꝫ ꝙ rōne intereſſe vel lucri ceſſantis vel dāni emergentis aliqd accipe vltra ſortē nō ē vſura. Sꝫ aduertēduꝫ ē ꝙ qn̄ itereſſe euenit rōe lucri ceſſantis. ſiue ex abſentia vel deſtructiōe rei alterius extiatio n̄ dꝫ deduci i ifinitū. ſed vbi res pricipalis eſt extiatio nō dꝫ excedere duplū rei pricipal̄. ſed cōem extiatōeꝫ ipſius rei. Ubi v̄o res nō hꝫ cōem extimatōeꝫ: qꝛ alia nō ē que cōiter vendat̄. vel. vbi res ē icerta. vt v̄bi grā. captura piſciū. de qua in. l. ſi iactū. ff. d̄ ac. emp. ⁊ ven. tūc extiatio ſiet arbitrio boni viri: lꝫ excedat duplum: adeo tn̄ ꝙ i imēſum nō excedat. vt. l. i. C. de ſen. q̄ pro eo ꝙ iter. ꝓfer. Qn̄ v̄o intereſſe euenit rōe dāni emēgētis. ſi hoc euenit rōe ōmiſſiōis ſolū ꝯſideratur intereſſe ſolū intrinſecū. vt. ff. de ac. emp. ⁊ ven. l. ſi ſterilis. §. cū ꝑ venditorē. Exēplum frumētū nō ē datum emptori i termino. ſolū ꝯſiderabitur illud qđ plus valuit. qđ ē itereſſe intrinſecum non ꝙ aialia mortua ſint. qđ ē extrinſecum intereſſe. Si aūt intereſſe euenit rōe ꝯmiſſionis. ſic tenet̄ de extriſeco dāno. Exēplum promiſiſti mihi dare frumētum in tali termino. ⁊ ꝓꝑea non prouidi mihi aliter. Et ex quo tu nō dediſti non potui ꝓuidere. ex quo aialia mortua ſunt ſic teneris ꝑ ōmiſſionē ⁊ ꝯmiſſionē. i. falſam ꝓmiſſionē ſaltē in ꝯſcia. Nō intelligo qn̄ aliter ſibi prouidiſſet: ſi non fuiſſet tali ꝓmiſſione fraudatus. Aliud exēplū. Dedit quis tignū violatum ſcienter nec aliquid dixit ementi tenebitur ēt de ruina domus: ⁊ de penſiōe ſoluta. qđ ē intereſſe extrinſecuꝫ. vt. l. Julianus. in p̄n. ff. de ac. emp. ⁊ ven. Non tn̄ in infinitū. Un̄ n̄ veniet penſio domus per lō 30

q̄ú tp̄us:ſed videtur ꝙ veniat ſolū pria pen
ſio.ar.l.ī hoc iudiciū.⁊.l.neratius.ff.ď ſer
uo corrupto.vbi corruptor ſerui tenetur n̄
ſolum de ſeruo: ſed dē oībus rebus quas
aſportauit tunc fugiens.non aūt de alijs q̄
poſtea ſucceſſiue furatus ē.
31 Sextus cāus in quo licite vltra ſortē exi
gitur ē qn̄ id qď capitur fit rōe pene. Aduē
te tn̄ ſm Sco.in.4.di.15.q.2.ar.2.ꝙ ſi credi
tor malet debitorē potius icurrere penaʒ.
ꝗ̄ i termino ſibi ſoluere eſſet vſura.Silr̄ ꝓ
ſumit̄ vſura ſuper pēa apposita mutuo qn̄
excedit intereſſe.de quo dic vt.ſ̄.Pena.§.
11.Item ꝓſumit̄ in fraudē vſuraꝝ quando
apponēs penaʒ ē ꝯſuetus fenerari.l.Julia
nus.§.idem.ff.de ac.emp.⁊ ven.extra de
pigno.illo vos.ff.de pigno.ac.l.vel vniuer
ſoꝝ.Itē qn̄ ꝑ ſingulos menſes vel annos
dꝫ ꝯmitti.aūt.ad hec.C.de vſu.ſumpta de
corpore.aūt.vt nullus mutua agri.In iudi
cio tn̄ aīe ſi appōat̄ ſolū vt ille ſoluat in ter
mino.qꝛ de pecunia intendit aliud facere
tē ⁊ magis cupit ꝙ ſoluat ꝗ̄ penā ꝯmittat
⁊ veriſilr̄ credidit penā non incurrere qn̄
appoſuit poterit exigere ſine vſura etiaʒ ſi
excedat intereſſe ſm Rodo.qꝛ intereſt pu
blice vtilitati vt pacta ſeruēt̄. Si vero pōi
tur i fraudē vſuraꝝ vel qn̄ appoſuit veriſi
militer credidit penā incurſuꝝ: aut magis
cupit incurrere penā ꝗ̄ ſoluere.vſurarius
erit.12.q.2.ſrnitas.⁊.c.in legibus.de arbi.c.
dilecti.⁊ qď ibi nō.Item aduerte ꝙ qn̄ nō
ſoluit in termino ꝓꝑ ipotētiā vel ꝓꝑ nō cul
pam ſuā.ꝙ pena nō pōt exigi ſine vſura.qꝛ
vbi non ē culpa.nō dꝫ eſſe pena.l.ſancim⁹
C.de penis.Ergo exigeret̄ rōne excreſcen
tie q̄ facit vſurā.d.c.ſi feneraueris.Iteʒ qn̄
ꝑtē ſoluit nō pōt tanta pēa exigi qn̄ obliga
tio ē diuidua.ď q̄ dic vt.ſ̄.Pēa.§.13.⁊.14.
32 Quid de ſtatuto vel ꝯſuetudine qua ordi
nat̄ vt miſſus in poſſeſſionē lucret̄ fructus
ad rōnem quinqꝫ ꝓ centenario donec ſibi
fuerit ſatiſfactū vl' ꝙ ſibi det̄ inſolutū id qď
valet quinqꝫ ꝓ tribus.R̄.Bal.in.l.accep
tam.C.de vſu.q.19.⁊ Jo.de Jmo.in.l.ſi fi
nita.§.ſi plures.ff.de dam.infec.ꝙ licite ſi
ne vſura illud accipit:qꝛ illos lucrat̄ rōe in
tereſſe.⁊ dicit notari i glo.ſup.§.ſi vō i aūt.
de exhi.re.q̄ ſingularis ē ſꝫ eū. Bar.vero
in.l.ſi finita.§.Julianus.ff.de dam.infec.⁊
Jo.de anania.i.c.ſalubriter.ď.vſu.⁊ Lan.
de Ridol.dicunt ꝙ talis ꝯſuetudo vel ſtatu
tum ē ꝯ̄ ius diuinū ⁊ in fraudē vſuraꝝ. Sꝫ
ego dico ꝙ ſi tale ſtatutū vel ꝯſuetudo ema
nauit i penā vt debitores attentius ad ſatiſfa
ciēn̄.⁊ debitor ex culpa ſua n̄ ſatiſfecit ꝙ ve
ra ē opinio Bal:dūmodo ꝯcurrat recta in
tentio vt.ſ̄.dixi in precedēti.q.nec mirū cū
auctoritas pretoris ꝓꝑ iniuriā ꝯtumaciaʒ h̄
facere poſſit.l.ſulcinius.§.ſi.ff.ex qui.cau.i
poſ.eat.Si vero ſit in fraudeʒ ⁊ mutuās po
tius velit incurrere penam debitorem ⁊ h⁹
modi.ſic vera ē opinio Bar.⁊ erit vſura.
Opꝫ ergo ad h̄ vt liceat ꝙ iuſte ſit miſſus
in poſſeſſionē nō tn̄ ex ordine: ſed ēt ex cā
hoc ē ꝙ in veritate ſit creditor:⁊ ꝓꝑ intereſ
ſe illud plus accipit.puta: qꝛ potius vellet
ſua.puta cētum ꝗ̄ donum que valet cētuʒ
20.aliter illud plus teneret̄ reſtituere vt dici
mus de pignore in.l.ſi.§.ſin autem biēniuʒ
C.de iur.do.impe.vel ad puniēn̄ ꝯtumaciā
debitoris ſuper habundantiam predictam
accipiat:puta qꝛ ille contumaciter nō vult
ſoluere.
33 Septimus rōne dubij recipit̄ vltra ſortē
ſine vſura.de quo in.c.in ciuitate.⁊ in.c.na
uiganti.de vſu.puta emens rē pro minori ꝓ
cio ꝗ̄ valeat tempore emptōis recepturus
eam tp̄re quo veriſimiliter plus vel minus
valere pōt nō erit vſura.ſi cāus acciderit ꝙ
plus valeret.qꝛ ſecūdum glo.in.c.nauigan
ti.de vſu.tam emptor ꝗ̄ venditor equaliter
comodum vel icomodum ex dilatōe expec
tat.Exemplū emit quis frumentum tēpore
madij vel oleum ⁊ huiuſmodi in quo vna
menſura valet vnum ducatum pro vno flo
reno recepturus ipꝫ tp̄re auguſti.ſi ē frumē
tum vel tp̄re natiuitatis ſi ē oleum.in quo tē
pore veriſilr̄ pōt valere tantum minus de
vno floreno q̄ntuʒ plus. non erit vſura:licꝫ
valeat plus.Eſſet bene vſura ſi tali precio e
meret q̄ veriſimiliter minus valere nō pōt
vel quid modicū.ſed bene multū plus.Vň
aduerte pro iſtis qui emunt oleum tali pre
cio q̄ paꝝ minus pōt valere.ſed bene mul
tum plus.qꝛ vſurarij ſunt.Aduerte ēt hic ꝙ
ſi ille qui emit rem recepturus alio tp̄re eā:
credebat eā plus valere.q̄uis iudicio cōi
veriſimiliter ſit plus vl' minus valitura erit
vſurarius minus emēdo ꝓꝑ ꝯuentiōeʒ ſolu
tionis ſm Juno.⁊.d.Anto.in.d.c.in ciuita
te:q̄uis nō teneat̄ ad reſtitutiōem.ſi veriſilr̄
plus vel minus erat valitura.licet ipſe nō ſic
crederet. Silr̄ dic de illo qui vendit frumē
tum uel oleum ⁊ huiuſmodi pluſq̄ valeat
tp̄re contractus.vt precium recipiat tēpore
quo veriſimiliter pōt plus vel minus valē.
ſi ātea n̄ erat venditurus ꝙ licet. Vn̄ clari⁹
Sco.in.4.di.15.dicit.Aut vendens frumen
tum tēpore natiuitatis ponit ꝓciū qď tūc valꝫ
ꝗ̄ expectat vſqꝫ ad madiū ſolutōem. Et ſic
miſericordiā facit. Aut ponit maius ꝓciuʒ
ꝗ̄ tūc valeat.Et tunc diſtingue.ſi erat vēdi
turus i natiuitate ſic erit vſura. ſi vero non
erat venditurus.ſꝫ volebat ſeruare vſqꝫ ad
madiū:⁊ ſolū ꝓꝑ iſtantiā requirētis vēdit:
tūc ſi pōit preciū.tale tn̄.ꝙ veriſilr̄ i madio
pōt plus valere vel minus nō erit vſura.ꝑ
d.c.nauiganti.Si vero ponat tale ꝓciuʒ.ꝙ
ponat ſe in tuto vt in pluribus.⁊ illuʒ cum
quo ꝯ̄bit i ꝑiculo vt i pluribus. puta qꝛ ra
ro pōt plus valere.ſed minus ſic cōiter.ſic
ē vſura.Et i hoc ꝯcordāt cōiter canoniſte i
dictis.c.i ciuitate ⁊.c.ꝯſuluit.⁊.c.nauigāti.
34 Sed qd̄ ſi n̄ ponit ꝓciū.ſꝫ vēdit cuʒ pac
to ꝙ q̄ntū valebit i madio tm̄ vlt.R̄.ꝙ ſi vt
dixi erat ſeruaturus.lꝫ. Si vero n̄ erat ſua
turus erit vſura.Aduerte tn̄ ꝙ cū oleum vi
nū ⁊ frumentū ⁊ h⁹mōi decreſcit.illď qď
decreſcit n̄ poterit ſine vſura vēdere.Item
ſi neceſſario ꝓ eius ꝯſeruatōe vſqꝫ ad illď
tp̄s hēret aliquas expēſas facere.puta pul
uerizatōis aut locatōis vaſoꝝ ſeu dom⁹ ⁊
h⁹mōi ſi ipſas n̄ detraheret eſſꝫ vſura.Et ꝓꝑ
terea dico ꝙ ꝯfeſſor dꝫ multū pōderare pre
fata:ne ſil'ruat cū ipis. Et iō.c.i ciuitate ꝓ
ſanū merito dicit ꝯſulte hoīes facerent.ſi a
tali ꝯ̄ctu ceſſarēt:cū cogitatōes hoīum neq̄
ant oīpotēti deo occultari. Rō:qꝛ tales ma
gis ſunt ꝯtenti ita expedit̄ ꝗ̄ ꝑiculo ſuo vſ
qꝫ ad illud tp̄s ſeruare.Et ēt vt plurimū ſūt
incerti ſi erant ſeruaturi vſqꝫ ad illud tp̄us
cū videamus ꝓꝑ quedā emergētia ꝓpoſitū
ſepi⁹ mutare.Et ꝓꝑea ē ꝑiculoſius ꝯ̄ct⁹:niſi
bn̄ clauſulet̄.Et magis dubius ē cāus qn̄ n̄
pōit ꝓciū tūc.ſꝫ vult q̄ntū valebit i pricipio
madij vl' i medio aut i fine.cū certū ſit ꝙ to
tū ſi hꝫ multitudieʒ n̄ potuiſſet ita ꝓfixe i pri.
vēdere:vel i vno die:⁊ cōiter mutet̄ preciū.
Si tn̄ vellet tm̄ q̄ntū valuit plus in madio.
Sic eſſet vſura aperta. Si vō ſimplr̄ dixit
q̄ntū valebit i madio.ſic ſm iudiciū huma
nū attēdet̄ medio critas.vt n̄ pl⁹ vel min⁹ ca
piat̄.ſꝫ mediū ar.i aūt.ď ꝯſulibus.§.qm̄ ēt
nos.ſꝫ tn̄ ꝑiculoſū ē.cū forte vēditurus fuiſ
ſet i illo tp̄re quo minus valuit i illo mēſe.
35 Utrū emens reddit⁹ alicui⁹ ciuitatis ex guer
ra āguſtiate ꝓ vili precio.⁊ demū facta pa
ce lucrat̄.x.ꝓ vno ſit vſurari⁹.R̄.ꝙ n̄ rōne
dubij.l.cū hr̄ditate.⁊.l.ſe.ff.de hr̄.⁊ ac.vē.
ſꝫ Ho.⁊ Archi.ꝯſulūt tn̄ vt idē largas fa
ciat elemoſynas.
36 Utrū mutuās rē cū pacto ꝙ eadē res i pō
dere nūero ⁊ mēſura ſibi reſtituatur ſit vſu
rarius.exēplū.puta pecūiā ꝓ pecūia. mar
chā argēti ꝓ alia marcha argēti.granū ꝓ
grano.vinū ꝓ vino ⁊ h⁹mōi.R̄.ſm Pe.ď
Anch.in.c.vſuraꝝ.de vſu.li.6.⁊ Jo.cal.i
d.c.ſi.⁊ Rodo.ꝙ aut veriſilr̄ dubitat̄ ꝙ tē
pore ſolutōis tm̄ minus pōt valere q̄ntum
plus:aut ꝙ n̄ plus valebit. Et ſic non ē vſu
ra nec ꝑctm̄.vt i.d.c.ſi.qꝛ ſicut creditor tene
ret̄ eā recipe ſi vilior eēt facta quo ad exti
matōem.vt pꝫ in.l.vinū.ff.ſi cer.pe.⁊ nō.
glo.i.l.ſi qs cleric⁹.14.q.4.qꝛ n̄ eſt neceſſe ſit
eiuſdē extiatōis:lꝫ debeat reſtitui eiuſdē bo
nitat̄ q̄litate itriſeca.Jō n̄ peccabit recipien
do ꝓcioſiorē quo ad extiatōeʒ.Aut veriſile
ē ꝙ erit ꝓcioſior tp̄re ſolutōis. Et tūc ſi cre
ditor erat ſuatur⁹:⁊ n̄ aufert libertatē debi
tori liberādi ſe qn̄ velit iſra tminū:ſic lꝫ.Si
vō n̄ erat ſuatur⁹:ſꝫ iteri ꝯſūptur⁹ ſic ē vſa.
Silr̄ qn̄ auferret libertatē dbitori liberādi
iſra tminū q̄uis eēt ſuatur⁹ erit vſa.Et his
ꝯcor.Archi.i.d.c.ſi qs cleric⁹.Dicit̄ tn̄ Rod.
ꝙ qn̄ erat ſuatur⁹ ⁊ n̄ abſtulit libertatē dbi
tori liberādi ſe:q̄uis iō crediderit.vt ſe pe
riculo exoneraret.⁊ ꝑximū ꝑiculo ſbmit
teret n̄ tn̄ ꝓꝑea teneret̄ ad reſtitutōeʒ lucri ď
neceſſitate.lꝫ peccauerit ⁊ i pnīa vt reſtituat
ſit ei ꝯſulēn̄. Lau.tn̄ ď Ridol.i ſuis ꝯ̄ctib⁹
tꝫ idiſtīcte.ꝙ ille q mutuat ꝓ xiō ducatū qui
mō valet q̄tuor libras.ſi poſtea recipiat qui
qꝫ libr.vt valet tp̄re reſtitutiōis ꝙ hoc licite
facit.ſiue erat ſeruaturus ſiue nō. Sꝫ opīo
Ancha.ē equior ⁊ tutior.
37 Octau⁹ cāus i quo recipit̄ vltra ſortē ſine
vſura ē rōne ꝑiculi.ꝓ qď ſupbabūdātia pōt
recōpēſari ſꝫ Alex.lō.Res ei ex ꝑiculū exi
ſtētes plus valēt ꝗ̄ res eiuſdē ſpēi i ꝑiculo.
Et ſic hec recōpēſatio reducit̄ ad nām rei
que ꝓꝑ ꝑiculū extiat̄ pl⁹ vel minus valere.
Et ſic excuſat ab vſura.Et i hoc ꝯcor.Lau.
de ridol.Mōal.Mgr̄ Frā.ď ēpoli.Pe.
ď ancha.Car.Jo.ď ana.i.d.c.nauiganti.⁊
cōiter oēs.Et ē cāus i.l.naue.ff.loca.⁊ hoc
patebit ex ſeq̄ntibus dubijs clari⁹.
38 Utrū mutuās pecuniā nauigaturo cū tali
pacto.ꝙ ſi nauis cū capitali ꝑiclitetur nihil
ſibi teneat̄.Si vero res emptas portauerit
ſaluas teneat̄ ſibi pecuniā mutuataʒ cū par
te lucri tradere ſit vſurarius.R̄.ꝙ ſic.cāus
ē in.d.c.nauiganti.Et aduerte ꝙ doc.diuer
ſimode iſtū textuʒ exponunt quare ē vſura
in iſto cāu.tu tamen tene ꝙ ratio ē:quia ta
lis mutuans non vult mutuare:niſi cuʒ tali
pacto ſuſceptionis periculi. Et propterea
grauat dbitorē i aliqd plus ex mutuo.Et iō
vſura eſt. Si autem quis liberaliter mutua

ret.Deinde poſt mutuū ad inſtantiā debito
ris ſuſciperet in ſe ꝑiculū qđ dr̄ aſſecuratio
licite poſſet aliqđ lucri ſuſcipere ſine vſura,
Et rō diuerſitatis ē.qꝛ recepitū in p̄mo caſu
vltra ſortē directe ꝯcernit mutuū in quo oīs
ſupabūdantia ꝓhibet̄.lu.6.14.q.3.c.2.Sꝫ
in ſcđo caſu nō ſic:qꝛ nō ꝑꝑ mutuū ſed ꝑꝑ fac
tū.ſ.ſecuritatē. vn̄ ē ꝯctus innoiatus iſte ſcđs
vltra mutuū.Jtē qꝛ accipere aliqđ pro aſſe
curatōe lꝫ ſm oēs.Ergo mutuū qđ pri⁹ gs
fecit nō facit eū peioꝛis conditionis.Et iō te
ne ꝙ ſiue mutuū dederit ſiue non pōt licite
aliqđ recipere.qn̄ periculū alicuius rei i ſe
ſuſcipit:nō ꝑꝑ mutuū ſed ad inſtantiā debi
toris.Si vero ꝑꝑ mutuū cogeret debitorēꝫ
vt periculū ei daret cā alicuius lucri ſic eēt
vſura.Et ſic loquitur.d.c.ſi.Et h̄ electio a dn̄o
Lau.de Ridol.i ſuis ꝯctibus .Et hoc locū
hꝫ nedū in ſuſceptione periculi maris.ſꝫ ēt
cuiuſcūqꝫ ſm magiſtrū Fran.de anipul.
39 Utrū accipientes aliqđ pro ſaluo ꝯducto
licite accipiant.℞.ꝙ ſic ſi duo ꝯcurrāt. Pri
mū ꝙ ipſe nō teneat̄ tenere ſtratas vel viam
ſecurā.Secundū ꝙ obſeruet qđ promiſit.
Sed ſi ipſe forte eēt cā talis periculi iniuſte
vel nō ſeruaret ꝓmiſſū teneret̄ reſtituere qđ
accepit. τ vltra de oī dāno ſatiſfacere.
40 Quid de pactis q̄ fiūt inter aliquos cōtē
dētes.ſ.ꝙ tale qđ erit vel talis fecit tale qđ ſ
fuit alius τ ponūt.x.℞.ꝙ ſi in huiuſmodi n̄
inducit̄ aliqđ turpe.puta votum captande
mortis ſicut i illis q ponūt ꝙ ſi talis mortu⁹
ē vel morietur infra ānū.ſic erit vanū. Si vō
tale turpe inducitur.ſic erit turpe. τ tenebit̄
de bono conſilio dare lucratū pauperibus.
41 Utrū.A.q fideiubet pro.B.C.a quo. C.
B.pecuniā mutuo accepit cū pacto ꝙ vult
duos florenos pro cētenario fideiuſſionis
ſit vſurarius dic.vt.ſ̄.Fideiuſſor.§.20.
42 Utrū mutuans pecuniā Johāni vſqꝫ ad
x.ānos cū pacto ꝙ ſi infra decēniū mortu⁹
fuerit alter eorū debitor ſit liber.Si vero ſi
peruixerint ābo dabit ſibi aliqđ vltra ſortē
ſit vſurarius.℞.ſm Alex.lō.ꝙ ſic.Rō :quia
periculū nō excuſat vbi cā ipis non proprij
aliquid plus accipit̄:ſed vbi n̄ cā tpis tūc pe
riculū excuſat.Uel dic ꝙ iō eſt vſurarius qꝛ
ex mutuo exigit obligatōem alicuius vltra
ſortē lꝫ ſub periculo.d.c.ſi.de vſu.
43 Utrū ciuis qui mutuat cōitati.70.ducatoſ
q̄ cōitas hꝫ ex ſtatuto ꝙ quicunqꝫ hn̄s filiā
vnius āni.70.dederit habeat quingētos ꝓ
ipſa maritāda ſi vixerit vſqꝫ ad.15.annū.Si
vero an̄ prefatū tp̄s mortua fuerit totū amit
tat ſit vſurarius.℞.ꝙ ſic:qꝛ in mutuis veris

vel interpretatis ſpe lucri principaliter facꝫ
periculū vel dubiū nō excuſat a fenore.d.c.
ſi.Nec ob.dictū Ri.in.4.di.15.ar.5.q.5.qđ
vult ꝙ qn̄ capitale τ lucrū ſtat ad periculū
mutuantis licite recipiat̄ vltra ſortē.qꝛ illud
ē verū qn̄ periculū euenit ex natura rei qui
allegat.d.c.ſi.ſed in caſu iſto ē periculū ex
lapſu tpis.Et iō ꝯctus illicitus τ vſurarius.
Quid de illis q dant eccleſijs pecuniā vt 44
recipiant ab eis certas poſſeſſiones tenēdaſ
toto tp̄e vite ipſorū. τ poſt mortē debeāt re
dire ad eccleſias.℞.Ho.lꝫ ꝙ lꝫ.Et hoc rōe
periculi ſeu incertitudinis.allegat.l.1.C.de
pac.τ.l.1.ff.de cōdi. τ demon.niſi habeant
prauā intētionē.Goſ.lꝫ ꝙ ē ꝯctus vſurari⁹
qn̄ datur pecunia.Secus qn̄ daret vnā poſ
ſeſſionē eccleſie τ reciperet equiualētē vſu
rus τ fruiturus vtraqꝫ in vita ſua vt p⁹ mor
tē eius ad eccleſiā ambe cū pleno dn̄io reū
tātur.qꝛ ſic lꝫ recipere i duplo valentē plus
q̄ ſua quā cōfert.Similiter ſi ſuā ex nūc vo
luerit in eccleſiā transferre olo vt ipſe ea nō
vtat̄ ſeu fruatur poterit licite ab eccleſia reci
pere poſſeſſionē valentē in triplo.vt.10.q.2.
ꝓcarie.Ego vero dico ꝙ ēt qn̄ datur pecu
nia ꝙ lꝫ dūmō ſeruetur equalitas iuris nā
lis ſm Ri.in.2.quol.q.23.ar.3.qꝛ talis cōtra
ctus nō ē ꝯctus mutui veri vel apparētis:ſꝫ
potius ē ꝯctus inominatus q magis aſſimi
latur ꝯctui ēptionis τ vēditionis.Et iō ſi dꝫ
licere dꝫ vt nō appareat gs hēat ptem me
liorē:ſed ꝙ videātur equales tā vendēs q̄
emēs aliter eēt illicitus.Jdē dicit Ricar.d
eo q emit ānuos reddit⁹ ēt pecuniarios.ſ
cēſum penſionē.vel ꝓdiū hereditāie vel ad
vitā ementis ꝙ lꝫ:ſi debita ſeruet̄ equalitas
Et Alex.lō.in quol̄.ſuo idēꝫ tꝫ τ cōiter oēs
doc.pariſiēſes τ canoniſte in.d.c.in ciuita
te .verꝫ ē ꝙ Jnno.ibidē limitat i reddit⁹bus
ꝯſtitutis non ꝯſtituēdis de nouo tp̄e ꝯctus.
ſed nō eſt rō diuerſitatis dūmodo reddit⁹
ſit realiter in re nō ficticie.Jdē tꝫ Jnno.ibi
dē de emptōe noīs debitorū ꝙ lꝫ.Facit.l.in
bentus la.2.C.de ſac.ſan.ec.Et idē dicēdūꝫ
ſi ꝓſata emantur ꝑpetuū Pe.de ancha.
dicit ꝙ ſi reddit⁹ de nouo ꝯſtituti ſint pecūia
les.qꝛ hn̄t magnā vicinitatē cū mutuo poti
us talitū emptio dr̄ ꝯctus vſurarius.Et ē ve
rū quo ad ꝓſumptionē.Secus eēt in ꝯſcia
qn̄ vere emerētur.Rodo.tn̄ dicit ꝙ qn̄ emi
tur reddit⁹ ad vitā emptoris ꝙ tunc nō ē tu
tū:ne vendens deſideret mortē ēptoris . Et
placet mihi.Rō:qꝛ pactū qđ inducit votūꝫ
captande mortis nō valet.l.ſi. C.de pac.τ
l.ſtipulatio hoc nō.ff.de ver.ob.Et iō ꝓhi

betur ꝓmiſſio ꝓbende nō vacātis in.c.2.de
ꝯceſ.ꝓben.li.6.Et hoc qꝛ ē ꝯ̄ bonos mores
Jō non dꝫ admitti.l.pacta.C.d pac. Qđ tn̄
non ē dicendū ꝙ ſit mortale peccatū vēdere
vel emere ad vitā ſm ſe:qꝛ hoc nō inuenit̄ ꝓ
hibitū ſi debite ſeruentur circōſtantie aliter
vſuſfructus nunq̄ꝫ poſſet ꝯſtitui q finit̄ mor
te.§.finitur Jnſti.de vſufru.Emere ēt vel vē
dere ad vitā venditoris magis lꝫ:qꝛ tale vo
tū non pōt interuenire.Nec ob.qđ dixi de
ēptione reditū pecuniario ꝫ ꝙ pecunia nō
ē vendibilis:qꝛ qđ ē mediū venditōis n̄ pōt
eē terminus.Quia ſciendū ē ꝙ ſicut in bo
nis noſtris habemus mobilia τ imobilia.
ſic τ ius vtrorūqꝫ. τ ip̄m ius pōt vēndi.ſicut
ipſa mobilia τ imobilia.Nō ergo venditur
pecunia.ſed ius percipiendi ipſos reditus
pecuniales quo vendito tranſit ipa pecūia
ſicut ius patronatus qđ vendi nō pōt trāſit
vendita terra q̄ illud hꝫ.Aduerte tn̄ ꝙ ſi gs
recipiat centū a Ticio vt ipſe Ticius ꝯſtituat
ſe debitorē reditus ānualis maioris q̄titatꝭ
q̄ acceperat.vſura eſt.qꝛ in re nullus ē redi
tus q emitur.niſi Ticius eēt ꝑſona q̄ ſolerꝫ
locare operas ſuas ad tn̄ pro anno τ ipas
vēderet.Similiter vſura vr̄:qn̄ exigitur pl⁹
de reddita q̄ res reddat in fructibus de lu
cro.Qđ bene nō.qꝛ pauci aduertūt. Et autē
de ꝙ talis ꝯctus quo quis emit reddit⁹ poſ
ſeſſionū vel domus cōiter fit ſub contractu
ēphiteotico ſiue libelario τ cū pacto ꝙ ille
q ſoluit penſionē poſſit reemere τ ſe libera
re a dicto cenſu.vn̄ dr̄ in aliquibus ptibus
venditio a ficto τ a catha franchi. Et ꝑꝑea
lꝫ locatio poſſit fieri pro ꝓcio totius reddi
tus quē reddit domus vel poſſeſſio. Nō tn̄
ſic poterit fieri in iſto ꝯctu libellario:qꝛ taliſ
tenetur manutenere rē ſuis expenſis.l.2.C.
de iure ēphi.Et tenet̄ ēt ſoluere penſionē:lꝫ
res peat caſu fortuito dūmō maior ps nō pe
reat.Secus in ꝯductore:qꝛ nō tenetur ſuis
ſūptibus manutn̄re.l.colonus in principio
ff.loca.nec tenet̄ peunte re caſu ſine culpa.c.
ꝑꝑ ſterilitatē de loca.Et iō ſi tn̄ vult de cēſu
q̄titi ſolueret conductor ſimplex ē iniuſtus
ꝯctus τ in fraudē vſure ꝑꝑ pactū de retrouē
dendo de quo infra.§.60.cūꝫ ſequentibus.
Et ꝑꝑea dꝫ haberi reſpectus nō ad fructus
ſi excedūt.ſed ad q̄titatem pecunie ſolute ꝓ
ꝓtio:ita ꝙ talis penſio multiplicata p.20.an
nos aſcendat ad totalē extimatōeꝫ rei ſic lo
cate.Et ſic erunt.5.pro centenario.vt ē tex.
in aūt.de non alie.§.qꝛ vero. τ in aūt.perpe
tua.C.de ſa.ſanc.ec. τ ibi nō.glo.Et ſequit̄.
Bar.in.d.l.2.τ do. Bartolomeus cipola

veronēſis.Et iō ſi locaretur ſimpliciter pro
6.nō poterit dari ad libelluꝫ.niſi pro.5.Un̄
qꝛ cōiter grauatur talis in cenſu iudico cōit
ꝯctum talē illicitū τ in fraudem vſurarum.
Utrū emens frumentum i herba vel vinū 45
in vite aut oleū τ huiuſmodi anteq̄ꝫ ſit ma
tura minus q̄ꝫ valebunt tp̄e quo matura
erunt ſit vſurarius cū videatur mutuū inter
pretatū.℞.ſm Bal.in ℞ica.C.de vſuris.ꝙ
aut p̄ns numerato eſt cā dāni ipſius vēden
tis. τ ſic eſt vſura p.c.in ciuitate de vſu.Aut
ſola ꝯuentio:qꝛ ꝓtium nō ſoluit̄ de p̄nti.Et
ſic ꝯctus lꝫ nō ſit vſurari⁹:ē tn̄ illicitus. Aut
neutrū eſt cā dāni:qꝛ non plus valet frumē
tū vel vinum ſub tali qualitate ꝑꝑ periculuꝫ
cui ſubiacet.Et ſic lꝫ.l.ſiſtulas.§. frumenta.
τ.l.ſi debitor.§.veriſimile.ff.de contrahē.
emp.Hoc intelligo.qn̄ emitur nō in genere
ſed determinate.ſ.frumentū iſtius agri i her
ba.vel vinum iſtius vinee.τc̄.
Tene ergo pro toto iſto.8.caſu melius in 46
telligēdo hanc regulā ꝙ ſi mutuū ſit princi
paliter ſpe habēdi vltra ſortē nullū pericu
lū pōt excuſare quin ſit vſura talis cōtract⁹.
Si vero mutuū ſit liberaliter. τ poſtea ꝑꝑ
periculū aliquid accipitur excuſat.
Nonus caſus ē rōe adminiſtratōis. puta 47
tenebat̄ gs collocare pecuniā alterius i ēp
tōe ꝓdiorū vt tutor:vel in aliud fructuoſum
τ nō fecit ille cuius erat pecunia poterit tn̄
vltra principale accipere q̄titū lucri habuiſ
ſet veriſimiliter ſi vt debuit collocaſſet.l.tu
tor q repertoriū.§.ſi poſt depoſitionē.ff.de
admi.tuto.Et facit ꝯ̄ ꝓlatos qui p̄nt acquir̄
re eccl̄ie τ nō faciunt.12.q.2.quicunqꝫ.
Decim⁹ caſus ē rōe hoſtilitatis.Nā quē 48
poſſum perſequi gladio τ bonis ſpoliare
iuſte poſſum etiam licite vſuras ab eo extor
quere.14.q.4. ab illo dūmodo non ſit ſcā
dalum alijs.
Undecimus caſus rōne oſtentatōis. Exē 49
plū do tibi pecuniā ſignatā ad oſtentatōem
vel ēt ad ſupponēduꝫ pignori ita ꝙ volo il
lā met quā tibi dedi in numero mihi reſtitu
as τ vltra eā aliquid lucri. Nā talis ꝯctus
lꝫ:cū nō ſit mutuū.ſed potius locatio.vt nō
glo.in.c.ſi feneraueris.14.q.3. τ in.d.c.con
queſtus.Et facit.l.3.§.vltio. τ.l.ſe. ff.commo.
Concordat Sco.in.4. di.15.
Duodecimus ē rōne alterius contractus 50
a mutuo vero vel interpretato.Nā in ſolo
mutuo vero vel interpretato conſiſtit vſura:
qn̄ aliquid ſupra ſortē.i.mutuatū exigit̄.qꝛ
vſus rei in mutuo non ē ſeperatus a conſu
mtione ipſius rei mutuate ſeu dn̄io. Jdeo

exigens aliqd vltra ſortē rapit vſū. Et ſic dr̄ vſura: nō ſic in alijs ꝯtractibus. Et qꝛ aliqñ cōtractus apparētes nō ſūt mutui. ⁊ tñ ē ſaltem interpretatiuū. ꝓpterea de multis q̄ſtionibus ſb̄ inferā que fiunt i diuerſis ꝯtractibus a mutuo apparenti.

51 Et pͥo circa cambia ſciendū ꝙ oīa reducunt ad tria. ſ. realia ſolum. ⁊ ſc̄o ad realia. ⁊ per lr̄as. ⁊ tertio ad ſicca.

52 De cambio reali ſolū. Utrū cābium reale liceat qñ rōne eius aliquid lucri accipitur. ⁊ eſt qñ qs hꝫ ducatos in auro vellet monetā: vel hñs monetā vellet aurū vel alterius generis pecuniā campſor vult tñ pro ducato vtrū ſit vſurarius. R̷. ꝙ non: qꝛ nō pōt ee͂ mutuū in cāpſore in hoc. vñ minuere ſortē non pōt eſſe vſura. ſed bñ augere. tex. ē nō. in. l. rogaſti. §. ſi tibi dedero. ff. ſi cer. pe. poſſet bene ee͂ iniuſticia: qñ exceſſiuū lucrū acciperet reſpectu laboris. Et lꝫ quidā dicant licere cāpſoribus ſolū qui de hoc faciūt artē non alijs: tñ ego non video rōnem diuerſitatis cur non poſſīt extimare laborē nūeratiōis vnius ducati vnū ſoldum ſicut quilibet alius. Tñ ē verū ꝙ aliquid plus poſſūt rōnabiliter accipere illi q de hoc faciunt artē: qꝛ maiores labores portant cū ſemper ſint parati.

53 Utrū cābiū reale ⁊ ꝑ lr̄as liceat: ⁊ ſit duobus modis. Pͥo hoc mō. Ego habeo hic Janue. c. aureos vellē ꝙ mihi rn̄derentur rome ꝯuenio cū campſore vt faciat mihi litteras qbus dent mihi nouaginta qnqꝫ ſolū reliquū lucretur. R̷. ſm Bal. in. c. i. de plus peti. ꝙ licitus ē talis ꝯtꝰ ⁊ neceſſarius iure gentiū mutuus nāli rōe: eo ꝙ cāpſor ſubit pericula viarū ⁊ dāna nunciorū: penſiones operarū ⁊ ſalarioꝝ i factorū. vt nō. in. l. periculi. ff. de nauti. feno. ⁊. l. traiectice in prin. ff. de ac. ⁊ ob. ⁊. l. qui rome. §. i. ff. de verbo. obli. vñ ſi aliquid lucrat̄ hoc ē iuſtū cū induſtria accedat rei licite. l. ſi heres. ff. ad. l. fal. preterea numeranti mihi decē lꝫ paciſci ꝙ ei nō reddā niſi nouē cū nō poſſit eſſe vſura minuere ſortē. ſed bene augere vt dictū eſt. Poſſet tñ eſſe iniuſticia qñ exceſſiuū lucrū caperet reſpectu laborū ⁊ expenſarū ⁊ periculi. vel qñ pecunias nō bonas daret. Fit Scd̄o mō cābium ꝑ litteras ⁊ reale hoc mō. Eſt vltramōtanus q hñs mille ducatos venetos ⁊ itēdēs ferre eos venetias vbi plꝰ valent ⁊ ibi expēdere inuenit campſorē in ſua patria habentē tabulā cambij venetijs ⁊ tradit ei ad ſorū cambij venetiarū. vt ſibi venetijs reddātur. Talis ꝯtus pōt eſſe licitus. ⁊ ē qñ nō intendit ꝑ priorē traditōem habere lucrū. ſed rōe patrie illud reportat. Si v̓o ex hoc ꝙ prius tradit vltra montes q̄ recipiat venetijs intēdit lucrū habere erit vſurarius: cū prior traditio īducat rōnē mutui ⁊ ſpe hn̄di vltra ſortē. Et ſic erit vſura.

54 Utrū cābiū ſiccū ſit licitū. R̷. ꝙ nō: qꝛ dr̄ ſiccū eo ꝙ i veritate ē ſiccū a caritate ꝓximi ⁊ ſiccat aīam a grā dei. ⁊ fit. 7. modis. Primo hoc mō. Recipio florentie a cāpſore decē libras groſſorū q̄ tunc valent centū florenos cū pacto ꝙ tenear ipſi cāpſori tñ dare q̄tū infra decē dies poſt celebratū ꝯtū valebunt libre groſſorū venetijs: que aliqñ valent plus aliqñ minus. ⁊ hoc hinc ad menſē receptōis eorū. vel ſi plus vult tenere de menſe in mēſem renouat̄ mō p̄dicto. ⁊ tale cābiū ē illicitū. ⁊ vſurarius ꝯtus: qꝛ eſt ibi mutuū cū ſpe hn̄di vltra ſortē: qꝛ lꝫ aliquando minus valeant: tñ vt in pluribus plꝰ valent nec excuſatur ꝑ periculū vt. ſ. patuit. tex. ē clarus hñti oculos cordis in. d. c. ſi. de vſu. Et talis ꝯtus ē ad ꝑniciē ciuitatū experientia teſte q̄ eſt oīum magiſtra. c. q̄ ſit de elec. li. 6. Et ꝙ ſit illicitus cōiter tenet̄ a doc. Scd̄o fit hoc mō. Habeo hic Janue centū aureos ⁊ trado eos petro vt mihi totidē rn̄dere faciat hinc ad menſē rome vbi plus valēt veriſimiliter ⁊ credit. Et ſimiliter vſurarius ē: qꝛ eſt mutuū cū ſpe hn̄di vltra ſortē. c. cōſuluit. ⁊. c. in ciuitate de vſu. Tertio fit hoc mō. Do hic Janue centū aureos quos do petro indigēti vt mihi rn̄dere faciat a Londres ſeu Bruges hinc ad tres mēſes alterius generis monetā. puta tot libras de ſterli ⁊ huiuſmodi. Iſte ꝯtus cōiter eſt vſurarius ſm Ho. ⁊ Gof. qꝛ cōiter fit vt inde lucret̄ Et lꝫ aliqñ nihil lucret̄ tñ in extiatōe hꝫ lucrū. Et ſic cū ſit mutuū cū ſpe habēdi vltra ſortē erit vſura. Nec rō periculi excuſabit ſicut dictū ē. Idē dic. qñ Janue exiſtens emit turonēſes recipiendos in frācia in talibus nundinis ſm Alex. lō. cum tales emant plus vel minus ſm tpis dilatōem. ⁊ intēdāt lucrum qd̄ cōiter euenit. Fit. Quarto hoc mō Janue exiſtens dat certā monetā alicui vt ſibi reddat in ſcutis Lugdunij tpe ferie q̄ ibi fiet. verbi grā. extimat hic Janue ſcutū. 28. ⁊ ſic dat tantā monetā ad rōnē de. 28. pro ſcuto ꝙ aſcēdet ad ſcutos centū q ſcuti in lugduno vt plurimū valent. 30. vel ſaltē plus de. 28. Idē dic de hinc neapolim ad tot carlinos pro ducatis ⁊ huiuſmōi ſꝫ Monal. ſt vſurarij. allegat. c. eiciēs. 88. di. ⁊. d. c. ſi. de vſu. Quinto mō fit ſic. Ego indigeo pecunia hic Janue q̄ro mutuo ⁊ nō inuenio niſi hoc pacto ꝙ recipiā ad rōnē cābiorū de Lōdres vel Bruges cū ego accipiens nō habeā banchū in Lōdres vel Bruges nec mutuans. Ideo mutuat iſto mō qꝛ vult deferre ſuas pecunias a londres. ſꝫ vt ſic lucretur ex tali ꝯtu nūc de Janua a londres. ⁊ de londres ad Januā. Et ſic pꝫ ꝙ ñ lꝫ. vñ dic ꝙ eſt vſura. Fit ⁊. Sexto mō peſſime. Et dr̄ cambiū recābium. ⁊ fit hoc mō. Ego idigēs pecunia hic Janue q̄ro aliquē q mihi mutuū det. Eſt aliqs qui dat mutuū ad rōnem cambiorū de londres cū pacto ꝙ ſcribat lr̄as. ⁊ tñ non mittit. ſed ipſas retinꝫ ⁊ ſm ꝙ lucrant̄ cābia in eundo ⁊ redeūdo ita accipiet vltra ſortē. ⁊ vſurarius peſſimꝰ ē. Septimo mō fit cambiū i romana curia qd̄ quidē ē vſura clara lꝫ ſub cābio palliet̄. ⁊ fit ſic. Clericus cōſecutus de nouo aliqd̄ beneficiū pro expeditione bullarū ipſius indigēs pecunijs petit a cāpſore ſub mutuo certā ſūmā. puta. centū ducatos reſtituēdos in patria. puta. turonie hinc ad ſex mēſes monete ibi currentis ei quē p̄ſtitit cāpſor ſtatuerit. mutuat cāpſor: ſed vltra cābiū exurgens ex varietate valoris monete i diuerſis locis exigit. 5. vel. 8. ꝓ centenario tales cāpſores vſurarij ſunt indubitanter. Et lꝫ quidā conati fuerint defenſare ꝙ licite poteſt fieri tale cambium ſiccum. primo ſecundo tertio quarto quinto ⁊ ſexto modo dictum. Dicendo ꝙ nō ē ꝯtus mutui. ſed ꝑmutatōnis vel ēptionis ſeu ꝯtus inominatus ſaltem. ⁊ lucrum proueniat ratione dubij vel patrie. Ideo non poteſt eſſe vſura. Sed contra ipſos eſt textus dicti capituli ſi. a contrario ſenſu vbi dicitur. Ille quoqꝫ q dat decē ſoldos: vt alio tpe totidē ſibi grani vini vel olei menſure reddātur. que lꝫ tunc plus valeant tñ vtrū plus vel minus ſolutōis tpe ſint valiture veriſimiliter dubitat̄ nō. dꝫ ex hoc vſurarius reputari. Hec ibi. Ergo a ꝯrio ſi veriſimiliter plus p̄ſumerētur valiture tpe ſolutionis ee͂t vſurarius. Et iſte ꝯtus vr̄ ēptōis vel ꝑmutatōis aut ſaltē ꝯtus inoīatus: qꝛ dat pecuniā recepturus granū ⁊ hꝰmōi q̄ magis diſtāt a ducatis q̄ ſterlini ꝓpterea tene indubitāter ꝙ ē cōtractus mutui interpretati cū ſpe habēdi vltra ſortē celebratus. Nec ob. ꝙ aliqñ minus: qꝛ vt plurimū ⁊ in extimatōe intēdūt lucrū ⁊ ieſt. Et lꝫ Archi. ſto. in ſūma. teneat ꝙ tales ſolū ſunt vſurarij mētales. Tu tñ eos dicas eſſe vſurarios etiā reales: qꝛ mutuū petēti nō volunt dare niſi cū iſto pacto. Et ſic pꝫ ꝙ ſunt vſurarij mentales ⁊ reales. vñ Ho. ⁊ Gof. dicit tales vſurarios q̄tūcūqꝫ ſub ſpē ꝯmutationis ēptōnis vel alterius ꝯtus pallietur. ⁊ oībus execrabiliores ſūt. qui de nūdinis ad nūdinas tales ꝯtus faciunt cū excedāt centeſimam ſecundum Hoſti. cum quo concor. Alexā. lon. Eſt tamen contractus in quo non diceret contractum vſurarium nec illicitum. vt delꝫ. Eſt aliqs qui vellet ire de Janua londres pro negotiatione nollet ſecum deferre pecunias propter pericula querit aliquē cui det ſuas pecunias hic Janue qui faciat ſibi reſpondere totidem londres: ſed quia propter abuſum prefatorum mercatorum non poteſt preſcire determinate quot libras de ſterlin valeant ſue pecunie accipit litteras ſecundum curſum cambij a quodam hic Janue cui dedit ſuam pecuniam ⁊ inde lucratur aliquid. Dico ꝙ ſi iſte nō ideo hic dat vt inde per cambium lucretur. ſed ſolum vt ſuas pecunias londres habeat. ꝙ tale lucrum ſibi adueniens non faciet eū vſurarium: cum adueniat ſibi potius ratione incertitudinis ſeu patrie quod excuſat ab vſura: quando mutuum non ſit ſpe habendi vltra ſortem. Si tamen poſſet ſcire p̄cium ſue pecunie preciſe. ⁊ ſic habere. ⁊ vellet huiuſmodi litteras cambij eſſet vſurarius: quia iam intenderet lucrum ex mutuo. nec incertitudo eum excuſaret dicto capitulo ſi.

55 Utrum deponens pecuniam apud campſorem vel mercatorem vel artificem pro͛ quia quia negociatur dat deponenti certū quid pro centenario licite recipiat. Reſpondeo ſecundum Bal. in. l. prima. C. pro ſocio. Aut talis depoſuit in ſpecie. ⁊ tunc: quia illicite vſus eſt pecunia depoſita tenetur omne lucrum reſtituere deponenti: quia ex re illius locupletior factus eſt. argumento. l. qui ſine vſuris. ff. de negocijs geſtis. Sed ego non credo in conſcientia ꝙ teneatur de neceſſitate per ea que dixi. Reſtituo primo de lucro quod vſurarius percepit ex pecunia vſuraria, quod non tenetur reſtituere. Aut vſus eſt licite. quia depoſuerat in numero: ⁊ tunc ſi deponens non habuit animum fenerandi. ⁊ campſor liberaliter dat: vel ex quadam equitate ſic licite recipere poteſt ſine vſura. Si vero dat ex quadam neceſſitate credens ſe obligatum excuſatur deponens quamdiu bona fides durat ſcilicet credens quod liberaliter dedit.

Naȝ obligatio antidotorū iuſtā partē recep
tionē ꝑ errorē ſoluti.l.ſi teſtamento. §.i.ff.
de fideiuſ. Si vero deponēs būit aīum ali
qd hn̄di lucri.ſic vſurarius ē:qꝛ verū mutu
um ē cū ſpe habendi vltra ſortē:cū ſit in nu
mero nō in ſpē:niſi depoſuiſſet rōne ſocieta
tis cū periculo ſuo.ſed quo ad reſtitutionē
dic.vt.ſ̄.Reſtitutō pꝛio in verbo vſurarius

56 Utrū deponēs pecuniā dotalē apō mer
catorē ita ꝙ ſit ſalua ꝛ recipiat aliqd de lu
cro ſit vſurarius.vide.ſ̄.Dos.§.ii.ꝛ Socie
tas.i.§.7.

57 Circa contractū ēptionis ꝛ venditionis:
qꝛ ſepe interuenit mutuum verum vel inter
pretatum. Ideo plura queruntur.

58 Utrū mercator ſeu artifex ſit vſurarius q
illi qui ſtati ſoluit rē vendit pro minori ꝑcio
ꝙ illi q nō ſoluit icōtinēti.ſed vult terminū
R̄.ꝑſuppono pꝛio qꝺ dicit Sco.in.4.di.15.
q.2.ꝛ Rica.in.2.quol.q.23.arti.3.ꝙ penſa
tio valoris reꝝ vſualiū nō pōt fieri a nobis
niſi ꝑ cōiecturalē ſeu pꝛobabilē opionē. Et
hoc qdē ñ punctualr ſed ſub quadā latitu
dine equalitatis.vñ puus exceſſus equalita
tē illā non corrumpit.ſed tunc ſolū qñ ē ibi
tātus exceſſus ꝙ inequalitas clare vſ. Et ta
lis exceſſus ꝯtum vicioſum reddit. Et hoc
ꝑſuppoſito.R̄.ad.q.cū diſtinctiōe.ꝙ aut ta
lis vēditor nō excedit ꝑfatā equalitatis lati
tudinē cū illo qui vult terminū.lȝ pro mino
ri daret ſi ſtatim ſolueret ꝑcium. Et ſic nō ē
vſura. Exēpluȝ extimaſ pecia talꝭ pāni ab ali
quibus.10.ab alijs.11.ab alijs.12.ſtati ſoluē
ti libēter daret pro.9.vel.10.nō ſoluenti vſ
12.nō ē vſura:cū non excedat rōe tpis equa
litatē latitudinis iuſti precij. Si vero prefatā
latitudinis equalitatē tranſcēderet. vt puta
qꝛ vellet.13.vel.14.ſic eſſet vſura.c.ꝯſuluit ꝺ
vſu. Idē dic de eo qui nō vult proꝛogaſ ter
minū debitori niſi aliquo dato.ꝺ.c.ꝯſuluit.

59 Quid ſi ex inueterata mala ꝯſuetudie ꝛ
paucitate pecunie currētis cōiter vēditur ad
tps pluſqȝ inuenire poſſet ēptorē ſtati ſoluē
tē. R̄. Scūs Tho.i quadā.q.ꝛ Gira.obdo.
in ſuis ꝯcribus ꝙ ſi tales ſolū hoc faciunt vt
iuſtū ꝑciū extorqueant nō erūt vſurarij. vñ
ne decipiaris. attēde ſi preciū occurrens ſit
iuſtū an nō. Et hoc tibi demonſtraſ poterit
ſi attendatur an mercatores ſi vēderent tali
ꝑcio conſideratis.laboribus ꝛ ceteris debi
tū lucrū cōiter reportarent:qꝛ ſi ſic eſſet plꝰ
non poſſet vendi ſine vſura. Si vero nullū
lucrū cōiter haberēt ſic ē clarū.ꝙ nō ē iuſtū
ꝑcium illud qꝺ taxatur de pñti ſoluenti.ſed
hoc ꝓcedat potius ex nimia cupiditate pecu
nias habētium q tali precio volunt emere.
vt poſtea mō ſuo vendāt. Et ideo ſi plus vē
dunt illo precio ad tps dūmodo iuſtum pre
ciū non excedant qꝺ deberet valere.ſi talis
corruptella non eēt:non erit vſura:qꝛ nihil
vltra debitum exigunt rōne tpris. Aduerte
ēt ꝙ ſi qs eſſet in tali loco in quo cōiter emē
tes nō hñt pecunias:ſed emunt ad tps poſ
ſet vendere aliquid plus iuſto precio occur
renti ſine vſura. Rō:qꝛ mercator pōt magiſ
extimare mercantiā illā que tardius expen
ditur ꝙ̄ que cicius. Et iō ſi plus aliquid vē
dunt ſolū habendo reſpectum ad lucrū qꝺ
rationabiliter deberent reportare ex tali ne
gociatione non ex tpe.nō cōdemnabo eos
ſi tñ plus ſolum vendunt ad tempus ꝙ mo
deratum lucrum reportent penſatis labori
bus ꝛ expenſis ꝛ ceteris huiuſmodi.nō ha
beret tñ locum illud in illo qui defert aliqs
merces ad aliquem locū vbi credebat mul
tum vendere ꝛ lucrari poſſe ꝓpter eorū ra
ritateȝ. Sed qꝛ alie multe ſuperuenerunt vi
dens ꝙ nedū lucrum.imo dānum.reporta
ret ſi vēderet ꝑcio occurrenti vēdit ad tpus
plus vt ſic non patiatur dānum:qꝛ hoc eēt
vſura. Sicut enim noluiſſet minuere de ꝑtiō
ſi nulle alie ſupueniſſent.ita adueniente ha
bundantia ratione temporis nō poterit ali
quid plus vendere. Nam in caſu iſto habȝ
locum illud quod dicitur. Res tantum valȝ
ꝙ̄tuȝ vēdi poteſt.l.pꝛia.§.ſi heres.ff.ad tre
bel.ꝛ.l.ꝗrebaſ.pꝛis.R̄.ff.ad.l.falci.ꝛ.l.ſi
quis vxore.§.vlti.ff.de fur. Sed in cāibꝰ ſu
perioribus limitaſ veꝝ.ꝙ res tñ valet ꝙ̄tū
vendi pōt.ſ.ſi predicta abuſiua non obſta
rent. Et ita rñdit Tho.ſa ſe.q.77.ad.l.pre
cia.ff.ad.l.falci. Ubi dſ. Precia reꝝ nō ex
affectu ſingulorum.ſed cōiter funguntur.di
cit verum:niſi affectio ſit rōabilis ex parte
venditoris.vt ē in predictis duobus cāibus
non in iſto vltimo.

Utrum vendens rem alicui qui pecunia 60
indiget vt ſtatim reemat pro minori precio
ſit vſurarius. R̄.ꝙ ſic:quia perinde eſt acſi
pecuniam mutuaret. Et iſte eſt ꝯtractus peſ
ſimus:qui dicitur ſtoch ꝛ biſtoch:quia co
muniter plus vendunt. Et ſic unum gladiū
infigunt.ꝛ poſtea minus reemunt. Et ſic a
lium gladiuȝ iponunt. Si tamen ſimpliciſ
quis uendidiſſet pro iuſto precio non cogi
tans reemere:ꝛ emptor non inueniēs em
ptorem uellet uenditori uendere pro mio
ri non eſſet uſurarius minus emendo. ſed
poſſet eſſe iniuſticia.ꝛ comuniter in eo ac
cidit. Et ideo illicitus ꝯtus.

Utrū vendēs rē ad tps pluſꝙ̄ cōi extiatōe
valeat.ſed tñ plus valet vel valore naturali
vel pp vtilitatē emētis:vel qꝛ erat multū vti
lis uēdenti:ꝛ ſm illud exigit ꝑciū ſit vſura
rius. R̄.ſm Sco.ꝛ Rica.vbi.ſ̄.ꝛ Tho.2.2.
q.77.ꝙ res non pōt extimari vt tali ꝑcio vē
datur ſalua iuſticia: Nec ſm valorē natura
lē:qꝛ ſic muſca valer et pluſꝙ̄ totū auꝝ mū
di ꝛ oia inaiata. Nec ſm vtilitatē ementiū:
qꝛ ſic herba medicinalis ꝉ potio q valȝ ali
cui ad liberationē a morte ꝑcio iextimabili
foret vēdenda. Sed oȝ extimeſ cōi extiatōe
ſm ꝙ dictū ē in.59.§. Et iō ſi plus tali extia
tōe vendāt rōne tpis erit vſura. Si nō rōne
tpis ſȝ alio reſpectu erit iniuſticia niſi vēdaſ
ſciēti ꝛ volēti.vt.ſ̄. Emptio.§.7. Bene aūt
poſſet plus extiari ꝙ̄ valeat res cōi extima
tōe ſine vſura rōne ꝓprie vtilitatis.puta ha
beo rē multū mihi vtilē ex qua multū mihi
ꝓficio ꝛ ex eius abſentia multū dānificabor
ꝓpterea liceret inſtāter poſtulāti eā ſibi vē
dere ñ ꝙ̄tum valȝ cōi extiatione:ſed ꝙ̄tū ē
mihi vtilis ꝛ ꝙ̄tū extimatur dānū ex eius
carētia. Et iō nō eſſet vſura ꝙ̄uis interueni
ret tps ſolutionis fiende. Rō:qꝛ res ſalua iu
ſticia pōt tali ꝑcio vendi. Et ideo plus qꝺ ac
cipitur.nō accipit ex tpe ſed ex natura rei.
lȝ quo ad apparētiā videatur vſurarius.

61 Utrū vendens vinū vel frumentū ꝛ huiꝰ
modi pro ꝑcio qꝺ currit cum pacto tñ. ꝙ ſi
plus vſqȝ ad paſca valuerit illud plus vult:
ſi vero minus nō vult minueſ preciū ſit vſu
rariꝰ. R̄.ꝙ ſic. facit.l.pe.C.ꝺ ſolu.ꝛ.l. qui
bona.§.ſi quis.ff.de dā.infec. Nō. Archi.
14.q.4.§.i.ꝛ Ho.in ſūma. Facit.l.ſi ñ fuerit
§.ariſto.ff.pro ſocio. Hoc itellige ꝙ ſit vſu
ra qñ tale pactū facit rōne dilatiōis ſolutō
nis.aliter eſſet iniuſticia nō vſura.vñ Sco.i
4.di.15.q.2.ar.2.ponit duas regulas circa
hanc materiā obſeruādas. Prima ē ꝙ vē
dens nō vendat tps:qꝛ ñ ē ſuū. Secunda ē
ꝙ non ponat ſe in tuto de lucro: vel ſemp:
vel vt i pluribus.aliter eſt vſura.

63 Utrū emens a Iohāne centū q dȝ hēre
hinc ad tres ānos a petro ſeu ꝓ legato ſeu
ꝓ ficto molendini vel qualitercūqȝ pro.95.
q nunc ſoluit de pñti ſit vſurarius. R̄.ꝙ aut
ad inſtantiā Iohānis emit:aut ſpōte.ſi ad i
ſtantiā Iohānis ſolū.ꝛ ꝓpterea nnnꝰ emit
ꝙ̄ extimat veriſimiliter intereſſe ſuū. puta.
qꝛ volebat de ipſa pecunia negociari nego
ciatōe qua veriſimiliter lucratus fuiſſet tñ
deductis ꝑiculis ꝛ laboribus:vel qꝛ tñ mi
nuit ꝙ̄tū extiat laborē in rehabēdo ꝛ peri
cula ꝛ huiuſmodi.ſic nō ē vſura. Nā noſtra
intereſt litibus ꝛ ſūptibꝰ non vexari.vt in.l.
minoribus.ff.de minoribus. Si vero ſpōte
ꝛ principaliter facit pp lucrū ꝛ minuit ꝑciū
ſolū pp hoc qꝛ nūc ſoluit vt in futuro reha
beat plus pp prematuram ſolutionē.ſic eſt
vſura.c.ſi.de vſu. Et in hoc ꝯuenit Io. an.i
addi.ad Spe. Nec ob.illud qꝺ dſ plꝰ ſoluit
q ante tps ſoluit. Inſti.de ac.§.plꝰ.ꝛ de plꝰ
pe.c.i.qꝛ illud eſt verū in eo q añ tps ſoluen
do patitur aliqꝺ intereſſe.ꝛ iō cogens eum
plꝰ petit. Unꝺ iſta pluſpetitio:ſiue ſit reſpe
ctu tpis.qꝛ cū obligetur hinc ad ānū ſolū:ꝛ
tñ hodie exigitur:ſiue ſit reſpectu rei. puta
qꝺ debeſ tpe meſſis petiſ tpe anteriori quo
plꝰ valȝ:ſiue ſit reſpectu loci .puta.qꝺ ꝺbeſ
in vno loco petiſ i alio:ſiue ſit reſpectu cāe
Exemplū vt qꝺ debetur alternatiue vel non
ē obligatus petitur determinate.tñ ſolū po
teſt diminuere ꝙ̄tū extimat intereſſe ſuū ve
riſimiliter:ſiue lucri ceſſātis:ſiue dāni emer
gentis.alias pp prematurā ſolutionē dimi
nuere de principali eſſet vſura.ſȝ Tho.2.2.
q.78.in rñſione vltimi articuli. Idē dic de
illo q vadit ad artificē debitorē mercatori
ꝓ pāno de centū q dȝ hinc ad ānū ꝛ facit ſi
bi dari.95.mō ab artifice:ꝛ ipſe ſe obligat
ſoluere centū in termino mercatori ſm pre
dictā diſtinctōem. Aduerte tñ ꝙ ſi talis pe
cunia ſeu debitū eſſet litigioſum nō liceret
emere.ꝺ quo dic.vt.ſ̄. Ceſſio actōnū.ꝑ totū
Itē ſi eſſet mutuū vꝉ comodatū factū alicui
vſqȝ ad tres annos.ꝛ ſuperveniret caſus in
quo mutuās vel comodās indigeret ꝛ vel
let ſibi reſtitui nō liceret comodatario ꝉ mu
tuū accipienti aliqd minuere ꝓ intereē ſuo:
qñ ſimile intereſſe incurrit mutuās ꝛ como
dator.nec aliunde ꝓuidiſſet vt ipȝ euaderet
ſi talꝭ comodator vel mutuās nō ſubueniſſȝ
Et ſic intellige ꝛ limita.l.in rebus.ff.como.

Utrū emēs pagas.puta de.78.ad rōnē ꝺ 64
15.ſoldis pro libra:qꝛ ſic ē cōis eorū extima
tio Ianue ſit vſurarius:cū poſtea ſit habitu
rus veriſimiliter hic ad duos ānos.20.ſol
dos pro libra. R̄. Quidā multū errātes co
nati ſunt ſimpliciter aſſerere non eſſe cōtra
ctū vſurariū:ſed ſolū turpe lucrū. Aliqui ēt
dixerunt ꝙ licite fit. Moti. Pꝛio qꝛ talis ñ
ē contractus mutui ſed ēptionis in quo vſu
ra eſſe non poteſt ſed ſolum iniuſticia. Se
cundo.qꝛ ineſt periculum ꝛ labor in reha
bendo. Tertio quia cōis extimatio nō plus
iudicat valere. Quarto quia ſicut plus valȝ
fructus maturus ꝛ perfectus ꝙ̄ acerbus:iō
licite qñ eſt acerbus minus emitur. Sȝ cer
te iſte rationes nihil valent:qꝛ lȝ formaliter

ſit contractus emptionis: tamen equiualēt
eſt mutuū cum ſpe hn̄di vltra ſortem. qḋ ſe
pe cooperitur ſub ꝯctu emptionis. vt pꝫ in
c. cōſuluit. ⁊ c. in ciuitate. ⁊ clarius in. c. ſi.
de vſu. Nec labor ſeu piculū excuſat. quia
veriſimile nō ē ꝙ nō hēat totum ⁊ ſine oī
labore in tempore. Jō minutio precij ſit ſo
lum reſpectu tp̄is. qḋ pꝫ: quia quāto plus
tarde hn̄t ſolui tanto minus emuntur pp̄ p̄
maturā ſolutionem. Et cōis extimatio eſt
corruptella. patet: Eſt memoria hominum
qui recolunt ꝙ ſub communi extimatione ca
debat ꝙ contractus uſurarius eſſet. Et ſic p
ſeueraſſent niſi fuiſſent quidam magiſtri in
theologia non bone ꝯſcie qui ſine oī fun-
damento iuris ymo ꝯ tex. apertum a ꝯrio
ſenſu in. c. ſi. de uſu. licitum eſſe ꝯſuluerunt:
nō itelligētes ꝙ lꝫ fructus agreſtus minus
poſſit emi q̄ꝫ maturus. nō tn̄ minus q̄ꝫ qn̄ ꝯ
putat̄ piculis ſemper plus ſit ualiturus q̄ꝫ
ematur: qꝛ ēt ſi ematur tanto minus pp̄ pre
maturā ſolutionē ꝙ ueriſimilr plus ḋbeat
q̄ꝫ minus ualere certe uſura erit. p tex. cla-
rū. in dcis. c. p̄allegat̄. Si dꝫ ergo licere oꝫ
ꝙ pp̄ p̄maturā ſolutionē nō minus ematur
quin poſſit ēt minus ualere. ymo plus dicit
d. Pe. de anch. i diſputatione mōtꝭ florētie
ꝙ ſi qs emeret ad duos uel tres ānos ipre
ſtita uel loca p̄dicta ⁊ pciperet magiſq̄ꝫ dedit
ꝙ eēt uſura. qꝛ nō ē uere ēptio cū reddit9
ſit de. primo reuerſurus ad uēditorē: nec lo
catio. qꝛ pecunia ſtatim ſoluitur pro alia pe
cunia. vn̄ accedit ad ꝯctum mutui. Et ppea
mihi uidetur dicendū ſicut de caſu precedē
ti. ꝙ ſi qs ad iſtantiam amici emit pagas p̄
dictas qui potius uellet negociari cuꝫ ſuis
pecunijs q̄ꝫ talia emere ꝙ poſſit tāto min9
emere quātū extimat ueriſilr itereſſe ſuum.
Propt̄ piculum uero ł laborem nō credo
poſſet plus de uno ſoldo minuere cū iudi-
cio cōi nō extiet̄ aut uald e modicū qd. Si
uero qs iō emit p̄ſatas pagas ut ſic lucret̄.
uſurarius ē. Et ſic ſtat i ꝯſcia. quia non iue
ni qui poſſet aliter determinare: q̄uis ad-
uocatus fuerim corā doctoribus ⁊ magr̄is
pro iſta materia. Concedo tn̄ ꝙ formaliter
non eſt contractus uſurari9. ſed hn̄ equalē
ter ⁊ in re ⁊ i ꝯſcia ⁊ quo ad deum. ſicut in
ſimili dr̄ in. d. c. in ciuitate ⁊. c. ſi.
65 Similis ꝯctus qui dr̄ ēptio ſcriptarum
bāchi: qui ſit hoc mō. Debet qs hēre in bā-
cho talis campſoris centum: ſed quia cam
pſor non tenetur ſoluere niſi hinc ad tot di
es uel menſes uendit iſtam ſcriptam. Hoc
ē iſta. cētū p. 95. alteri ſtati ſoluēti. De quo
dic ut de ſupiori cētu ꝯclusum ē.
Utrꝝ emens prediū vel domū cum pacto 66
de retrouendēdo vſq̄ꝫ ad tot ānos. vł ſemp
faciat fructus ſuos ſitn̄ vſura tp̄re medio an̄
q̄ꝫ recōperet. R. ꝙ ſic ſi bōa fide abſq̄ꝫ frau
de emat̄. hoc ē ꝙ in veritate intendat emer̄
⁊ ſolū pactū de retrouēdēdo faciat ex ꝯpla
centia venditoris. ⁊ ꝙ potius vellet ne re-
emeret. ſed ſibi libere dimitteret. Et qḋ lice
at pꝫ p. l. ſi fundum. C. de pac. inter. emp. ⁊
ven. ⁊. l. quotiēs. ff. ḋ idic. adiec. ⁊ tꝫ Hug.
ſequit̄ Archi. in. c. plerūq̄ꝫ. 14. q. 3. ⁊ Inno.
Jo. an. ⁊ cōiter doc. in. c. ad nr̄am. ḋ emp.
⁊ ven. Si vero emeret in fraudē qꝛ intēdit
mutuare nō emere: ⁊ ſi crederet venditorē
non reempturꝝ nō emeret ſic eſſet vſura pal
liata ſub tali venditōe. Et ſic preſumitur ſꝫ
doc. in. d. c. ad nr̄am ex tribus. Primo qn̄
precium ē modicum reſpectu rei. Facit. l. q̄
uis. §. cum eſſem. ff. ad veley. ⁊ hoc maxie
qn̄ poſuit pactuꝫ ꝙ niſi redimat infra certū
tp̄us nō poſſit poſtea reemere: qꝛ vr̄ pactuꝫ
l. ꝯmiſſorie. ſ. mutuaſſe. puta cētū ⁊ recepiſ
ſe pignus de cētum. 25. ita ꝙ niſi redimat̄ in
fra tale tp̄s ſit āmiſſuꝫ. Verꝝ ē ꝙ res ñ tm̄ va
let ſi vendatur cū tali ꝯditione ꝙ ſemp poſ
ſit reemi q̄ꝫ ſi venderet̄ ſimplr ar. l. fundi pā
tem. ff. de ꝯben. emp. Scḋo p̄ſumit̄ in frau
deꝫ. qꝛ ñ ſit pactū vt reſtituat̄ aliqd pl9 q̄ꝫ fu
erit p̄ciūm. vt nō. in. c. illo vos. de pigno. ⁊
d. Anto. in. d. c. in dioceſi. de vſu. Tertio ſi
emptor ꝯſueuit exercere vſuras. l. ꝙ ſi nolit
§. qui aſſidua. ff. de edil. edic.
Utrꝝ emēs cū pacto de retrouendēdo ap 67
ponēs clauſulā ꝙ ñ vl̄t poſſit redimere an̄
quīquēniū vel decēniū ſit vſurari9. R. Ho.
⁊ Jo. an. in. d. c. ad nr̄am in' nouella tenent
ꝙ p̄ſumitur in fraudē vſure. Sed ego dico
ꝙ ſi hoc facit bona fide. puta: qꝛ vult inpin
guare poſſeſſionē q̄ pinguedo ñ ꝯſumitur
vſq̄ꝫ ad tot ānos: ⁊ ppea non vult reemat
niſi ſibi alio mō velit ſatiſfacere de expenſa
ſic licet. Si vero ſit in fraudē vt lucretur fru
ctus ex pignore ſimulato. ſic ē vſura.
Utrum emens cum pacto de retrouēden 68
do ⁊ locans uenditori pro certo affictu ſit
uſurarius. R. ꝙ nō ſi ſine fraude ſit ut dictū
ē ſ. Eſſet tamē illicitus ſi ex pacto comodū
uel incomodum excepto conſtituto affictu
pertineret ad uenditorem. Nam hoc eſt cō
tra naturam emptionis: cum rei empte co-
modum uel incomodum debeat pertinere
ad emptorem. l. illud. ff. de pi. ⁊ co. re. uen.
niſi affictus eſſet ita modicus ꝙ uenditor ſ̄
leuaretur in illo in quo grauat̄ ꝯ naturam
contractus. Item redditur illicitus qn̄ ipſe
uenditor non poſſet ſe qn̄ uellet ab huiuſ-
modi conductione liberare. quia cum tal̄
obligatio uendicet partem precij. d. l. partē
fundi. ⁊ emptor ſolum iuſtum precium rei
ſoluet ſic habebit ſ̄ iuſtum precium iſtam
obligationem. Et idem dic ſimilr ſi uellet
ꝙ obligaret ſe ad ꝯducendum ꝙ eēt illici-
tus: niſi in alio alleuiaret ꝯductorem. Pre
ſumitur tn̄ uſurarius ex predictis in ante p̄
cedenti. q. ⁊ etiam qn̄ proprios fundos uē
derent ad huiuſmodi contractus faciēdos
cum non preſumatur in continenti uelle cō
traria agere. l. non ad ea. ff. de ꝯdi. ⁊ demō.
69 Utrꝝ emens tp̄re meſſium granū vel vin
demiarꝝ vinū p p̄cio qḋ tunc valet cū pacto
ꝙ tot menſure ſibi reddātur tp̄re paſcali ſit
vſurarius. R. Hoſt. in ſū. ⁊ Jo. an. cū glo.
in. d. c. ſi. ꝙ ſic. 14. q. 3. vſura. Hec ob. ꝙ ali
qn̄ ſunt viliora: qꝛ ad ea q̄ raro eueniūt nō
ꝯſiderāt leges. l. nā ad ea. ff. de legi. in aut̄.
vt ſine ꝓhibitōe. §. qꝛ vero poſt multam. ⁊
cōis curſus ē ꝙ ſunt cariora qui extimādus
ē. c. certificari. de ſepul. ⁊. l. i. §. i. ff. de flumi
nibus.
70 Utrꝝ emens frumentū vinū ⁊ huiuſmōi
tp̄re quo colligitur vt poſtea carius vēdat
alio tp̄re ſit vſurari9. R. ꝙ nō. Eſt tn̄ turpe
lucꝝ. Primo ſi ē eccliaſtica pſona q̄ hoc fac̄
14. q. 4. c. qcūq̄ꝫ tp̄re. Secundo ſi hoc facit
pp̄ auariciā. ſ. vt carius vēdat nulla alia ne
ceſſitate penſata vel vtilitate. aut vt cariſtiā
iducat talr̄ ꝙ hoies cogant̄ emere ab eo: ⁊
ip̄e ad libitū poſſit vendere. Et ſic peccat
mortalr̄. ⁊ credo teneat̄ reſtituere dāmuꝫ ſi
qḋ ḋdit ex hoc cōitati ſiue alicui q alio mō
ſibi ꝓuidiſſet. ſi talis non ipediuiſſet taliter
emendo. ſicut faciunt illi qui ſtant in porta
ciuitatis vt totum granum nouum emant. ⁊
procurant ne deferatur in plateā ad vendē
dum. Et de iſtis intellige prefatum. c. quicū
q̄ꝫ. Si vero talis emeret propter bonum co
mune vt fecit Joſeph. ſ. ut prouideat ne po
pulus ſuus fame pereat. ſic merētur. Si aūt
emeret propter prouiſionem ſuam ⁊ ſuorꝝ
⁊ poſtea nō indigens tāto: illud uendit qḋ
ſupeſt p̄cio occurenti. Uel ſi facit hoc pp̄ ex
ercēdā iuſtam ꝯmutationem p moduꝫ mer
cancie: nō vt cariſtiā iducat: ſed potius vt lu
crum aliqḋ ex ope ſuo recipiat pp̄ ſuſtenta-
tionē ſue famulie: ł pp̄ pietatē vt diſpenſet in
paupes: ſic lꝫ: dūmodo moderate faciat. ⁊
cariſtiam non inducat. Hec ex Inno. Ho.
Ray. Rodo. ⁊ ſūmiſtis ⁊ Pe. de anch. in
c. i. de vſu. li. 6.
Quid dē his q emūt oues ł boues ⁊ hui9 71
modi a paupibus quos nō hn̄t. R. Rodo.
ꝙ ſi emens a paupere vel diuite ſcit vel cre
dit ea non habere ⁊ quaſi iam ea tradidiſſꝫ
locat ei pro precio annue penſionis, ſic co
mittit vſuram. quia clare pꝫ ꝙ ſit in fraudē
vſurarum. Si vero credens eos hēre ſine
fraude ⁊ bona fide emptio ſiat non eſt cre-
dendum q̄ꝫdiu bona fides durat emptoreꝫ
peccare. nec ad reſtitutionem teneri de con
ſumpt̄: bona fide durante. ſed de extantib9
uel iquātum factus ē locupletior credo te-
neat̄ in caſu qn̄ oio ab alio non emiſſet: nec
aliqḋ intereſſe patitur ex tali emptione.
Quid ḋ emēte equos ⁊ huiuſmōi ſibi ſcd 72
dēdos a vēditore in certis nūdinis p mior̄
p̄cio q̄ꝫ valeant tp̄re ꝯctus. R. Rodo. ꝙ eſt
vſura. niſi veriſimilr dubitet̄ uel credat̄ pl9
vel minus ſint valituri tempore ſolutionis
ut pꝫ ex ſupradictis.
Utrū locās rē quā extimat cū pacto ꝙ q̄ 73
litercūq̄ꝫ pdatur ſeu deterioret̄ uult preciuꝫ
rei ſue recupare cū aliquo lucro ſit vſurari
us. R. ꝙ ſic: qꝛ vt nō. Bar. in. l. ſi vt certo. §
nūc uideñ. ff. como. ⁊. l. i. eo. lꝫ extimatio ñ
faciat ſemper venditionem. tamen cum tali
pacto facta. videtur facere venditionem. Et
ideo perinde eſt ac ſi uendidiſſet. quia pre-
cium expectat exigit ultra ſortem. Et ſic vſu
ra ē. aut ſaltē ꝯctus illicitus ē ⁊ pniciosus.
Et iō reſtituere tenet̄ qḋ ultra ſortē accipit.
Utrū mutuās granū vetus ⁊ huiuſmodi 74
vt poſtea recipiat nouū ſit vſurari9. R. Ho.
⁊ Gof. volunt ꝙ ſit vſurari9 ſolū qn̄ facit h̄
vt meliorationem recipiat. Sed ſi facit ne
frumentum pereat. ⁊ vt accipienti grām fa-
ciat. non erit vſurarius. Dummō ſm̄ Ro-
do. nō auferat libertatē debitori liberandi
ſe vetus ſoluēdo: ⁊ placet: qꝛ ſi ſine aliqua
iniuſticia ⁊ preiudicio alterius conſequor
vtilitatē meam non ero tibi iniurioſus. ma-
xime qn̄ tp̄re ſolutionis veriſilr nō extimat̄
plus valiturum: alias nō liceret. Idem di-
cendum ſm̄ Monal. ſi aliquis hēret equū
de quo nihil facit acciperet mutuo ab aliq̄
centum cum tali pacto ꝙ teneat equum ſu-
um ⁊ paſcat eum ⁊ vtatur eo ſine preiudi-
cio eiꝰ. ꝙ talis accipiens non erit vſurari-
us. Ratio: quia nullum damnum facit pro
ximo. ymo alleuiat euꝫ paſcēdo equū. Idē
dicit de domo pignorata mutuanti que vti
lis eſt ſibi: qꝛ eam locare non uult uel non
pōt ⁊ mutuans cuſtodit domum a ruina.
Propterea addit ꝙ i iſtis caſibus ꝯſiderāū
eſt preter mutuum. Utrum pareo ſunt vtili-

tates hic ide. Et ſi pares ſint. nō erit vſura. vt i cāſibus p̄dictis. qꝛ i quo hēt equū alleuiat aliū ab expēſa. ⁊ q hꝫ domū ꝯſeruat eā. cum dn̄s nullū lucrū ex ip̄is eēt hiturus. qd̄ bū nō. qꝛ facit ad multa. Nō tn̄ extēdes iſta ad lucrū qd̄ qs facit ex pecunia mutuo accepta.

75 Utrū dās decē vlnas pāni ꝓ alijs decē i futuro dādis ſit vſurarius. ℞. Rodo. ꝙ nō qꝛ ē ꝯtractus ꝑmutatōis. ⁊ cū dr̄ de mēſura: intellige de mēſura modij ⁊ lagene ⁊ ceterorū uaſoꝝ. qbus grana l' liq̄da mēſurantur.

76 Utrꝝ hn̄s pecuniā quā timet i futuro tp̄re minorari iuxͣ ordinationes dn̄oꝝ l' ciuitatꝰ poſſit ſine vſura ip̄am dare alicui hoc pacto vt ſibi reddatur i eq̄li p̄cio i quo ē qn̄ eā dat. ℞. ſm̄ Alex. lō. in quol'. q. de vſu. ꝙ ſic ſi ille q recipit mox expēdere vult i tp̄re in quo tn̄ valꝫ: qꝛ nil vltra ſortē recipit. Nam potuiſſet ēt aliq̄d emere qd̄ poſtea vēdens rehuiſſet equalēs pecunie. ⁊ placet mihi. Nā q̄uis i mutuo nō liceat ſpare lucruꝫ. tn̄ vitare dānum ſine dāno alterius licet: licet aliqui teneat ꝙ ſit vſura.

77 Utrꝝ ciuis a quo cōitas eius idigēs pecunia accipit cēnū ꝯ eius volūtatē licite ſiñ vſura poſſit recipe certū q̄d. puta. 8. libras pro cētenario qd̄ ſibi ānuatī ip̄a cōitas ꝯſtituit. ℞. diuerſi diuerſa ſcripſerūt: ſed ſaluo meliori iudicio: mihi videtur diſtinguēdū: ꝙ aut cōitas ip̄a hꝫ ānuos redditus. aut non. Si hꝫ ſicut ē ciuitas Janue. ⁊ de ip̄is redditibus aſſignat certam ꝑtem tali a quo pecunias hūit ſm̄ ꝓportionē pecunie hite. ita ꝙ tn̄ hēat oī āno de tali redditu. ſm̄ ꝙ redditus ip̄e bene l' male rn̄det. ſic licite tal' accipit: qꝛ tal' cōitas talē pecuniā accepit non noīe mutui. cū nūq̄ velit eā reddere. ſed ꝓ p̄cio tal' ꝑtis ſuoꝝ redditū quos pro ſolutione pecunie hite vēdit tali ciui. Et ſic ē ēptio redditū ciuitatꝭ que fieri pōt ſine vſura vt ſ̄. dictū ē. §. 44. Nec ob. ꝙ p̄fati ciues nō intēdebāt emere. qꝛ lꝫ nō intenderēt emere tn̄ cōitas potuit eis dare pro p̄cio talē redditū iſolutū. Et ſic erit ēptio ⁊ vēditio. ſicut poſſet eis aliquā poſſeſſionē dare iſolutū ꝯ eoꝝ volūtatē. ſicut fit ſepe. Et ſm̄ hāc viaꝫ intelligo Jo. de ſaxonia in ſua ſū. ⁊ Jo. an. d. Anto. ⁊ cōiter moderniores in. c. in ciuitate. qui dicunt licite tales illud lucrum accipere. Et ſm̄ hoc loca Janue. mons florentie ⁊ i preſtita venetiaꝝ ſunt licita ⁊ ſine vſura. Si vero cōitas nō hꝫ redditus. vel ſi hꝫ iam exauſit in ꝯtractu ſupradicto vel alio mō. ſic talis ciuis non pōt aliq̄d vltra ſortē accipere ſine vſura: qꝛ q̄cq̄d accidit ſorti i mutuo vſura ē. niſi affuerit iuſtū ⁊ vere intereē qd̄ pōt extimari ēt ex dubio euentu ſm̄ ꝯditōes pſonaꝝ ⁊ negotiorū ſm̄ Tho. ſa ſe. q. 62. articulo. 4. Unde dicit ꝙ dupliciter qs dānificatur. Prio mō cū ei auſertur id qd̄ actu hēbat. ⁊ tale dānū ē reſtituendū ſm̄ recompenſationem equalem. Secundo modo damnificatur impediendo ne adipiſcatur qd̄ erat in via habēdi. ⁊ tale damnum non opꝫ recompenſare in equali. quia minus ē hēre aliq̄d virtute q̄ hēre actu. Et iō qui erat in via hn̄di aliquid habet illd̄ ſolū i virtute l' potētia. Et ꝑp̄ea ſi redderetur ei vt haberet actu. non haberet ſimplum. ſed multiplicatū. qd̄ nō ē de neceſſitate reſtōnis. Tenetur tn̄ aliquā recōpēſationē facere ſꝫ ꝯditionem pſonarū ⁊ negotiorūꝫ. hec ille. Et ſic pꝫ qn̄ nō pōt poni intereſſe certum ꝓ icerto. vt dicit. d. An. in. c. ſalubriter de vſu. Et ſic intellige Alex. lō. ſanctum Bernardinū cū ſimilibus qui tenēt nō licere ſine vſura aliquid accipe. Et hec bene. nō.

Quid de ſponte dantibus cōitati vt tale q̄d annuatī hēant. ℞. Laur. de ridul. in ſuis ꝯſilibus ꝙ ſi. 5. cōcurrant ꝙ lꝫ. Primum ꝙ redditus nō ſit exceſſiuus. ſꝫ ꝯueniens. Scdꝫ ꝙ redditus fiat de bonis ⁊ ſup bōis cōitatis: qꝛ ſi fiēt relatio tn̄ ad pſonā cōitatꝭ eēt illicitū. Tertiū ꝙ nō detur facultas reſoluēdi ꝯtractum pro maiori vel minori pretio. ſꝫ ſolū occurrenti. Quartū ꝙ tp̄us ſit incertū: qꝛ ſi redditus ⁊ tp̄ra forent certa. tūc vbi eſſet maiō q̄titas ꝑcepta ex tp̄re q̄ꝫ illa que datur ciuitati videret ꝯtractus vſurarius. Quintū ꝙ tales ementes nō ſint vſurarij. iſtud eſt verum quo ad p̄ſumptōem ſolum. Et idō ſi vere emit in ſoro aīe licet. Jſtis aūt nō cōcurrētibus nō lꝫ. Nec ē ſimile de coacte dātibus cōitati: qꝛ de rōe vſure ē vt ꝯmittat circa mutuū volūtariū nō violentuꝫ. Et propterea in talibus non ē ratio formalis vſure. ſed bene i iſtis volūtarijs qui itendunt mutuare non emere. 78

79 Utrum ementes iura prefatorum ciuium qui licite a cōitate certum quid annuatiꝫ ex redditibus ciuitatis recipiunt. vt dictum eſt ſint vſurarij. ℞. ꝙ non ſecundum. d. Anto. ⁊ Jo. de ſaxo. vbi. ſ̄. Ratio: quia emūt redditum in pecunia iam conſtitutum. Item idem redditus creſcit ⁊ decreſcit: nec ē maior q̄ꝫ redditus poſſeſſionis imobilis. Itē ſtat periculo emptoris ⁊ multa alia que vide in Pe. de anch. in. c. vſurarum. de vſu. libro. 6. qui bis concordat. Limito tamen p̄dicta vera niſi cōitas ip̄a notabilr̄ lederet ex ip̄is emptōibus que cū pupillo ꝯparet. vt. l. rem publicā. C. de iur̄ rei publice. Jō eius adminiſtratores n̄ poſſent eam dānificare nec factum eoruꝫ valeret in dānum rei publice. vt. l. ordinis. C. de decre. decu. ⁊. l. p̄ſes. C. de tranſac. ⁊. l. ābitioſa. ff. de decre. ab or. fa. Jdeo nō valeret talis vēditio nec emptio facta ab illis qui hoc ſciunt ſed tenērētur reſtituere totum qd̄ receperunt.

80 Utrꝝ liceat mutuare cōi meo vl' alicui domino ꝓ aliquo officio hn̄do. ex quo ſpero ꝯſeq magnū honorē ⁊ lucꝝ. ℞. ſm̄. Jo. de ſaxo. vbi. ſ̄. ꝙ n̄ ſine vſura: qꝛ mutuans ſic recipit expreſſe ex mutuo vltra ſorteꝫ. Ego tn̄ credo ꝙ ſi ex officio n̄ habeo conſequi: niſi lucꝝ qd̄ debito mō debetur tali exercicio cū n̄ poſſiꝫ illud hr̄e niſi mediāte mutuo ſi ſum aptus ad tale officiū exercēduꝫ ꝙ poſſum mutuū dare vt illud hēam ſine vſura: qꝛ qd̄ accipio lucri n̄ reſpicit mutuū ſꝫ exercicium principalr̄. lꝫ ſecūdario poſtea mutuū qd̄ lucꝝ ſecūdario ſperare ex mutuo non ē vſura vt. ſ̄. dictum ē. §. 1. Si tn̄ ex ſtatuto vel antiqua ꝯſuetudine volens hr̄e tale officiū tenerel aliq̄d ſoluere. ⁊ vt talē ſolutionem euitaret mutuū daret eſſet vſurarius.

81 Utrꝝ mutuans ſup pignore aliquo cuꝫ tali pacto. ꝙ donec debitor ſibi reſtituerit pecuniā ip̄e creditor habeat fructus pignōis. ℞. ꝙ vſurarius ē. c. illo nos. de pigno. Et q̄d teneat reſtituere. hēs. ſ̄. Pignus. §. 12.

Sura ij. de eius ꝓhibitōne ⁊ penis tam ꝯ vſurarios q̄ꝫ ꝯtra fautores eoꝝ.

1 Utrꝝ vſura ſit pcīn mortale. ℞. ſm̄ omnes tam theologos in. 4. di. 15. q̄ꝫ canoniſtas. in c. qn̄ multi. 47. di. ⁊ in. c. ſup eo. de vſu. ⁊ in multis alijs locis ꝙ ſic. Nā vſura ē malū n̄ ſolū. in ſe ſicut homicidiū qd̄ poſſet ex aliqua circūſtantia fieri ſine peccato. vt in iudice ſeruato ordine debito ⁊ huiuſmodi. ſꝫ ēt ē malum ſm̄ ſe. Et iō cuꝫ nulla circūſtantia pōt bene fieri de poteſtate ordinata ēt a deo. Et hoc ꝓbat. ſ. ꝙ ſit malum in ſe ⁊ ſm̄ ſe tali rōe. qꝛ ē ꝯ rōnem nālis ꝓprietatis pecunie ad qd̄ ſeqt̄ vlterius q̄ vendit ibi illd̄ qd̄ n̄ ē. Et hec ē rō phi. 5. ethi. ⁊ primo pol'. vbi ꝓbat ꝙ ꝓprius vſus pecunie ⁊ principalis ē eius ꝯſumptio ſiue diſtractio. qꝛ eſt inuenta ad ꝯmutationes faciendas. Et ideo ſm̄ ſe ē malum pro vſu pecunie mutuate p̄cium recipere: qꝛ hoc ē vendere bis. vl' vendere qd̄ n̄ ē. Probat ⁊ alia rōe ſꝫ Sco. in 4. di. 15. q. 2. arti. 2. ſic. Pecūia mutuo accepta trāſit in dn̄ium debitoris ita q̄ ſit ſua. Et iō magna ē inequalitas ꝙ aliqs in re ſui ꝓximi lucꝝ querat cuꝫ nullū dānum inde qc q̄d de re ꝯtingat incurrit. Multe alie rōes aſſignātur a doctoribus. Sꝫ ꝙ ſit peccatū mortale melius ꝓbatur auctē diuine legis Ezechiel. 18. ibi ad vſuras danē ⁊c. ⁊ i ps. 14. ibi qui pecuniā nō ⁊c. Ergo ex quo non viuet nec hitabit in regno dei demōſtrat eē pcīm mortale. prohibet ēt Exo. 22. Si pecuniam comodaueris ⁊c. Facit. c. ſup eo. de vſu. Un̄ ſi qs ꝑtinaciter aſſerat vſuras exercere n̄ eſſe pcīm. vt hereticus ē puniēdus. ⁊ ꝓcedi dꝫ ꝯ infamatos vl' ſuſpectos ꝓ de huiuſmōi errore: ſicut ꝯ iſamatos de hereſi. Cle. ex graui. de vſu. Nec ēt de iure ciuili hodie ꝯcedūt. imo ſunt ꝓhibite. vt nō. glo. in. c. q̄d dicam. 14. q. 4. ⁊ i. c. qꝛ in omibus. de vſu. Quia ip̄ator dicit ſe amplectere quatuor ꝯcilia. quoꝝ vnū. ſ. nicenū eas ꝓhibet. in. d. c. qm̄ multi. vt in auꝭ. de eccl'a. rum. circa principium. Itē leges imitant canones i matrimonijs ⁊ vſuris. vt in auꝭ. vt cleri. apud ꝓpriū epoſ ꝯue. 2. q. 3. §. hinc colligit. ⁊ de no. op. nun. c. intelleximus. ⁊ in cāu in quo videt ꝑmitti nō ē vſura. ſed rōe intereſſe illd̄ plus exigitur. Nec ob. deutronomij. 23. Non feneraberis fratri tuo: ſed alieno: qꝛ in vā lr̄a n̄ hētur illud: ſed aliēo. ſed fuit ꝑ iudeos appoſitum. alr̄ ꝯdiceret ſibi ſcriptura. vt patꝫ exo. 22. ⁊ deutronomij. 2. Uel dic ꝙ fuit permiſſio. ſicut ⁊ libellus repudij ne maiꝰ malū facerēt. vt pꝫ Jſa. 56. Item nec illud deutronomij. 15. Feneraberis multis gentibus. ⁊ ip̄e a nullo fenus accipies: qꝛ ibi ponitur ꝯſequens ꝓ ancedente quaſi dicat tantā habūdantiā hēbis ꝙ poteris multis fenerari ſi volueris. ⁊ tu a nullo mutuari indigebis. Itē nec illud. c. ab illo. 14. q. 4. qd̄ intelligit nō vſura. ſed recuperatio debiti li vſura. Et ſic lꝫ: dūmodo nō ſit ſcandalū. vt. ſ̄. pꝫ Uſura. prio. §. 24. ⁊. 48.

Utrꝝ liceat accipere ſub vſuris. ℞. vt colligo ex Rica. in. 4. di. 15. q. 5. ar. 5. ⁊ Tho. ſa ſe. q. 78. ar. 4. ⁊ Inno. ⁊ Jo. an. in. c. dilectus. de ſymo. ⁊ Pa. poſt Ho. in. d. c. ſuper eo. de vſu. Hug. ⁊ Archi. in. c. mouet. 22. q. 1. Qd̄ aut ille q accipit ſub vſura. hoc fac̄ ꝓ ope illicito. Et ſic nullo mō lꝫ. imo ſecūdū Archi. ⁊ Rodo. peccat mortalr̄. Aut fac̄ ꝓ ope licito. Et ſic diſtinguo: qꝛ aut tale ē extreme neceſſitatis. Et ſic tꝫ Inno. in. d. c. ſuper eo. ꝙ ſi n̄ poſſum inducere ꝓximuꝫ ad mutuan̄ graſ. ⁊ ego ſame ꝑibo niſi mutuet. ꝙ lꝫ mihi iducere eū ad mutuan̄ ſub vſuris 2

vt maius malū euitet. ſ. hōicidiū. Et lʒ pria frōte videat hoc dictū mirabile: ē tñ rōabile. Nec ē hoc pcurare pctī. ſed volētu cōuertere pctī pſuaſio ē. vt ſaltē minus peccet. qđ lʒ. 13. di. duo. Si aūt opꝰ nō ē tal' neceſſitatis extreme. tūc ſubdiſtinguo. Aut ille paꝰ ē dare ſub vſuris. τ ſic lʒ accipe ab eo ſub vſuris ſolū ꝓ oī ope talr neceſſario. qđ ſi omitterē notabilr dānificarer vl' nōbileꝫ paterer penuriā ego l' alt. l. ꝓpter ſubſidio nē neceſſitat̄ ſue l' altiꝰ ꝫ Rica. τ Tho. vbi ſ. l' ſm Archi. vbi ſ. ēt ꝓ ope vtili. ex quo bñō ꝯſequi vtilitatē. Uel ſm Hoſt. τ Pa. Inno. Anto. de bu. Jo. ō ana. i. d. c. ſup eo. ēt ꝓ oī ope idifferētī τ placet. qꝛ ſm Aug. i ench. Deus vtit oībus pctīs ad aliqđ bonū ſic ſilr nos poſſumus. Aut ille ñ ē paꝰ dari ſub vſuris. Et ſic ñ lʒ iducere eū ad mutuañ ſub uſuris. niſi cū pcō mortali iducēt; excepto cāu maioris mali euitandi ut dictū ē ſm Inno.

3 Quibꝰ penis ſubiciūtur uſurarij. R. ꝙ vltra penas qbus puniūt a deo: ſi ſūt uſurarij māifeſti icurrūt mltas pēas a iure eis iſlictas

4 Pria ſūt iſames iſamia iuris. C. ex qbus cāis. irro. iſa. l. iprobū. Añ ut dicit. d. An. in c. Raynutius. de teſta. ēt de iure ciuili hodie oīs uſariꝰ ē iſamis. τ ita dicit ēt nōre Bar. in. d. l. iprobū. τ ꝑ hoc fuiſſe determiātū. ꝙ ſi ff meus ꝯſtituit uſurariū heredeꝫ. ꝙ ego poſſū rūpe teſtñ ꝑ q̄rellā ioffōſi. C. de ioffōſo. te. l. ffes. et ꝙ ſic de facto obtinuit τ ꝯſuluit: multo magis ſūt iſames ō iure canonico. ut in. c. iſames. 3. q. 7. τ. 6. q. 1. iſames.

5 Secūda ꝙ ad cōionē altaris nō ſūt admittēdi. c. qꝛ i oībus. de uſu. Et itelligit abbas τ ſeql Pa. i. d. c. qꝛ i oībus. ꝙ non debēt admitti ad ecclīā. qñ celebrant diuia: qꝛ aſſiſtētes i ecclā tūc dicūt aditi ad cōionē altaris. τ placet. ut ꝯfuſi reſipiſcant. ut dicimus de excōicato. in. c. pia. de excep. li. 6.

6 Tertia ꝙ non admittuntur ad oblationeꝫ offerendum. d. c. qꝛ in omnibus.

7 Quarta ꝙ nō ſepeliātur i eccliaſtica ſepultura. d. c. qꝛ i oībus. q̄ pena cū duabꝰ ꝑcedētibus ē lateran. ꝯcilij poſita i. d. c. qꝛ i oībus Et addit ibidē. ꝙ ſi qs clicus ꝯtraueñt. ſ. recipiendo uſurariū ad cōionē uel oblatōnē ipō facto ē ſuſpēſus ab executiōe ſui officij ſm Pa. i. d. c. qꝛ in oībꝰ. qm ſicut hoc v̄bū ſubiaceat iducit ſniam ipō facto. ut nō. glo. in. c. unico de iiur. li. 6. Facit. c. ſi qs ſuadēte. 17. q. 4. Ergo fortius iſtud v̄bū mancant. τ id diu donec ad arbitriū epī ſatiſfecerint. Et ſimilr in uſurarijs inſliguntur ipō iure ſm eundē Pa. in. d. c. qꝛ. cū in eo nullū uerbum ponat ꝑ quod ſnia hois exigat. Ber. nero. τ Hoſt. ibidē uidētur tenere ꝙ nec ꝯ clericos nec ꝯ uſurarios irrogant ipō facto Sed primū puto uerius: Sepeliētes uero tales uſurarios ſunt excōicati ipō facto. ut in Cle. eos. de ſepul. de quo ſ. Excōicatio. 7. cāu. 35. niſi cauerit ydonee ipī ſm ꝙ iſra dicam. Uel ſi nō potuerūt. τ ſigna tñ cōtritionis oñderint. heredes eorū i q̄tū hēditas ſufficit. ut i. d. c. q̄ꝗ. nō. de uſu. li. 6.

Quīta pena ē ꝙ ñ pñt recipi ad ꝯfeſſionē ſuoꝝ pctoꝝ donec de vſuris fuerit ꝫ facultates eoꝝ plenius ſatiſfactū. vel idonee cautū illis qbus debent reſtitui vſure extorte ſi ſunt pñtes: vel alijs q pñt eis acqrere: vl' eis abſētibus loci ordiario vel eius vicario vel pſbro prochie i qua hitant vſurarij: l' tabellioni de mādato ordiarij. ita ꝙ certa quantitas exprimat i cautōe τ māifeſta ſi apparꝫ: vel ſi ñ appareat māifeſta exprimat illa quātitas que ad arbitriū eius qui cautōem recipit videt. q ſi ſcienter minorē recepit tenebitur ipē de ſuo: multomagis ſi nullā. hoc habetur in. c. q̄ꝗ. de vſu. li. 6. Et nō hic ꝙ nominē idonee cautōis itelligūt pignora vl' ſideiuſſores. l. ſi mandato ticij. §. ſi. ff. mandati. q̄ ſi ñ poſſent dare ſm Bar. τ Jo. an. iurabunt ſe hoc dare ñ poſſe τ facturos qđ ꝑmittunt. de ſen. exco. c. ſi. §. illis. li. 6. Aduertēdū ꝙ illi q pñt nobis acqrere ſunt filij quos habemus in pōtate nſa. Itē ſerui ꝓprij. Item ſerui i quibus hēmus uſūfructum. Item ſui alieni quos bona fide poſſidemus tanq̄ ſeruos. vt. Inſti. ꝑ q̄s pſo. uo. acq. §. i. Procuratoꝛ aūt dño abſēti hanc pſonalē obligationē nō acqret ꝑ. l. quēadmōm. ff. de acq. poſ. τ. l. gnālr. τ. l. ꝙ meo. eo. ti. ſm Bar. τ Jo. an. in. d. c. q̄ꝗ. Itē nō. ꝙ ꝑ loci ordinariū ſm Jo. an. vbi. ſ. intelligo epūm de iure. τ idē de decano archipſbro vel abbate qui al' de ꝯſuetudine iuriſdtōem hēt i ſpūalibus i loco i quo vſurarius degit. Itē qđ dicit ō rectore prochie i qua vſurarius hitat: nlro fortius itellige de rectore prochie debitōis leſi. cū ſit qi iudex τ miſter eius. ſm Bar. τ Jo. an. Facit. l. eū pro quo. ff. de i us vocā. Itē ſcito ꝙ ꝑ hoc qđ dicit de mādato ordiarij arguit Jo. an. ꝙ tabellio in hoc cāu non acqrit actōem ex neo ex ſua ſtipl'atōe. niſi ſaciat iſtud de mādato ordinarij. Et hec bene nōbis ꝯ multos ꝯfeſſores.

9 Sexta pēa ē ꝙ nullus dꝫ intereſſe eoꝝ teſtamētis. niſi ſatiſfecerint. vt dictū ē i ꝑcedenti. q. d. c. q̄ꝗ.

10 Septia pēa ē ꝙ teſtā eoꝝ ſit nulla ipō iure ſi ñ ſatiſfecerit. vt dictū ē. d. c. q̄ꝗ.

11 Sꝫ nūqd idē ē de codicillo ſicut de teſtō. R. Bar. τ Jo. an. ibidē. ꝙ ſic. τ de q̄libꝫ vltia volūtate alia. vt pꝫ ex pricipio. d. c. q̄ꝗ qꝛ large codicillus teſtatio mentis dicit. 13. q. 2. §. ſed aliud.

12 Sed qd ſi facit teſtñ τ poſtea cauet idonee vt. ſ. dictū ē nūquid valebit. R. Bar. tenuit ꝙ ñ ꝑ regulā. ñ firmatur. de regu. iu. li. 6. qꝛ ab initio nullū fuit. Sꝫ magis plꝫ opinio Jo. an. q tꝫ ꝙ ſufficit ꝙ añ mortē caueat idonee. Rō: qꝛ teſtñ ꝯfirmat i morte. Itē qꝛ oīa iura ſauent teſtis. l. i. C. de ſa. ſan. ec. Facit in ar. l. i. §. 2. ff. ō lega. 3. Ubi legata ad pias cāſ relicta facta a filioſa. τ a ſeruo. lꝫ tpē teſti iſpecto ñ valeant: ſi tñ emācipatus vel manumiſſus pſeuerat in eadē volūtate valebūt. Itē accipe cautionem ē q̄ñcūq̄ accipe: ſicut τ dare ē q̄ñcūq̄ dare. i. q. i. eos. τ pſata regula. ñ firmat. de ſolo tractu tpis loquitur.

13 Octaua pena ē ꝙ nulla vniuerſitas vl' collegiū vel ſingularis pſona. vſurarios ñ oriundos de terris ipoꝝ exercētes vel exercere volentes pecuniā ſenebrē pmittāt hitare i terris ipoꝝ. ſed ꝙ expellāt nūq̄ de cetero admittēdo in. c. vſurāꝝ. de vſu. li. 6. Et icurrūt penā iterdicti vniuerſitas uel collegiūꝫ Epi uero τ ſupiores ſuſpēſiōis. Epis inferiores eccliaſtice excōicatōis ipō facto. ſi domos pſatis ad exercenū fenus locauerint ſub q̄cūq̄ alio titulo ꝯceſſerit. ēt uēditiōis ſm Jo. an. quā penā ſi ꝑ mēſem ſuſtinuerit indurato animo: terre eorum q̄diu in ipis morantur ſunt ipō facto interdicte. Alij laici debent per excōicationem ad hoc idem compelli. non obſtante quocūq̄ eorum priuilegio. Et de hoc vide ſ. Excomunicatio 7. caſu. 32.

14 Sed qd dicēꝰ de dñis τ cōitatibus q̄ ꝯcedūt iudeis τ poſſint exercere vſas τ locāt eis domos τ faciūt ꝯuētōes cū eis ſup vſuris exercēdis. τ vt iudices cogāt debitores ſm ꝯuēta τ huiuſmōi. R. d. Andreas barbatius τ Pau. de caſtro. ꝯſilio. 376. τ Pe. de anch. ꝯſilio. 130. τ quidā alij conati ſunt tenere ꝙ licite facere poterāt. dūmō aucta's ſeu lnia ab ordinario obtineat. Et hoc. qꝛ accedit ad bonū cōe totius rei publice. Itē qꝛ ſic ē cōſuetudo de cuius initij memoria nō exiſtit ꝯrtū. τ tollerātia romanoꝝ pōtificū ꝑſri i tris tpral' ecclie ſbiect. Et iō videt valere. Itē qꝛ iſta ꝯceſſio non ē pcī nutritiua ex pte xpianoꝝ. vt in. c. ſuper eo. de vſu. Ex pte vero iudeorum nihil nōb de his qui foris ſunt. vnde dicit lex. in. c. qui ſincera. 45. di. ſuperuacue rei videtur dare operam qui arcere nititur iudeos a peccato vt pote damnatos propter perfidiaꝫ. Et iō tollerāt i eoꝝ ritibus. Hec ſunt i ſumma eoꝝ motiua. Sed ſalua eorum reuerentia ō monſtrabo. ꝙ nedum vere. ſꝫ apte erronee cōſuluerunt. Unde ꝑ clariori intelligentia nō. ſm Girar. ō ſenis. τ refert Jo. an. i mercurialibꝰ. in regula peccatiꝫ. li. 6. ꝙ triplex ē pmiſſio ꝯ legē. Prima ſimples idulgens penā ſolū. ſed non culpam. Et hoc mō permittit ecclīa ꝓſtibl'a pp maius malū ſeu peccatū euitandū. vt i. c. denīq̄. iūcta glo. i v̄bo venia. 4. di. τ in. c. veniens iūcta glo. ſi. qui cle. vel vo. Secūda pmiſſio ē tollens impedimentū. τ iſto modo ecclīa tollerat ritus iudeoꝝ ꝓhibens xpiāis ne eos ipediant. d. c. q ſincera. τ. c. ſicut de iudeis. Tertia pmiſſio ē pſtans iuuamen ſm quē modū ecclīa pmittit clericū occidi a ſeculari iuſte. qꝛ euꝫ degradat τ tradit. vt in. c. degradatio. ō penis. li. 6. Et de hac habes in. c. nouimus. ō ver. ſignī. τ prie. eor. 5. Prima ſit ꝑ maius malū euitañ. Scđa pp bonum ꝙ inde cōſeq ſpal vt. ſ. iudeos tollerādo lucrari poſſit vt in. d. c. qui ſincera. τ vt nobis veritas in eoꝝ ritibus fiat nō. vt dicit Aug. Tertia vō ñ pōt fieri niſi de eo qđ licitū ē. Ná licitum ē ꝙ maleſitia ñ remaneāt ipunita. c. vt fame de ſen. exco. τ in. l. ita vulneratus. ff. ad. l. aq̄l. Iō merito tradit clericū. Frāciſcus in. 2. ſen. dicit ꝙ duo ſunt genera maloꝝ vt dicit gl. ſup illud ab occltis meis mūda τ c. Que dā ſunt nſa que a nobis oriūtur. τ his nullo mō ꝯſentire debemus nec directe nec indirecte. Quedā vero ſunt aliena que fiunt ab alijs. τ his nūq̄ ꝯſentire debemus directe ꝯſenſu approbatōis. Aliqñ tñ lꝫ ꝯſentire idirecte ꝯſenſu pmiſſiōis: ſicut deus permittit aliqua mala ex cā rōnabili. Sine vō cauſa rōnabili nō lꝫ. Uñ dicit ꝙ recipe mutuūꝫ ſub vſuris ex rōnabili cā: puta neceſſitatis vel vtilitatis lꝫ: alias non. Hec ille. Ex quibus ego concludo ad. q. ꝙ tales peccāt mōtaliter. τ ſunt excomunicati τ tenentur ad reſtitutionem omnium vſurarum ex tali cōuentione ſolutarum ſi iudei non reſtituent Nam licet principes τ cōitates poſſint permittere vſurarios prima permiſſione. vt lꝫ Bal. τ Bar. i. l. cunctos populos. C. de ſū. tri. ꝙ tñ ego non admitto ſimplicit: qꝛ maiꝰ malum eſt vſura que eſt peccatum mortale

ꝙ qđlibet dãnum ꝑ̃ale vel corporale qđ
euitaſ pp vſurá. Et iõ non põt ꝑmitti ꝓpter
maius malũ euitãdũ. Solũ ꝯcederẽ dictũ
Bal. ⁊ Bar. qñ maiora peccata ſi nõ ꝑmit
terent ſimplr̃ haberẽt ꝯſequi. vt puta homi
cidia ⁊ huiuſmodi. Alias ñ credo excuſẽt
ẽt ſimplr̃ ꝑmittẽdo. ar. c. poſt miſerabilem.
vbi ꝑcipit eis vt ꝯpellãt iudeos reſtituẽ vſu
ras. Ergo a fortiori. ne exigant ꝓuidere te
nẽtur. Nã facilius ipediũtur faciẽda ꝗ̃ tol
lerẽtur iam facta. vt in. c. queadmodũ. de iu
reiur. ⁊ . l. pñte furioſo. ff. de hijs q ſunt ſui l
ali. iur. Nihilominus ꝑmiſſiõe ſa ꝑmittere
ñ pñt cũ nullum bonũ ſeq̃tur. imo mlta ma
la vt pꝫ vltra experientiam. per. c. vſurarum. de
vſu. li. 6. Et multo minus ꝑmiſſione tertia.
vt ẽ in ꝓpoſita. q. Nam nullus põt peccatũ
ꝯmittere ſeu coopari vt ꝯmittaſ ꝓ quocũqꝫ
bono obtinẽdo ſeu malo euitando ab alio
c. ſup eo. de vſu. Facit. c. primũ. 22. q. 2. ⁊ . c.
forte. 14. q. 5. ⁊ . c. qđ ait. 14. di. in glo. ⁊ i. c.
nõ magno. ne cle. vel mo. Liceret bñ alicui
qñ eidem ipõeretur neceſſitas duorum malo
rũ pene ſed nõ culpe. Itẽ liceret uolenti fa
cere vnũ de duobus malis culpe ei perſua
dere vt minus faciat ⁊ maius dimittat ſed
nõ tertia ꝑmiſſiõe ſed ſolũ pria ⁊ ſa. Intel
ligo qñ aliter ñ poſſet ꝯpeſci quin vnum fa
ciat. alias non. ⁊ ita loq̃tur. c. duo. 13. di. Et
iõ cum tales ne dũ ꝯſentiant imo coopan
tur vſurarie prauitati exẽcẽde. pꝫ ꝙ peccãt
mortalr̃ ⁊ ẽt ſunt excõicati. ex quo paciſcũ
tur cũ iudeis vt poſſint exigere vſuras. aut
ꝙ eis iuſtitia fiat. de vſuris exigẽdis. mlto
magis ſi ad hoc interponunt decretũ. Ta
lia enĩ pacta vel decreta facta ab illis qui ha
bent poteſtatem condendi leges vel ſtatuta
dicuntur leges vel ſtatuta. vt in. l. penulti
ma. §. ille. ff. de dona. inter vi. ⁊ vxo. ⁊ in
l. ceſſar. ff. de publica. ⁊ vtrobiqꝫ per Bar.
⁊ per eundem Bar. i. l. 4. §. actor. ff. de re
iudi. Rõ: q2 faciẽtes talia pacta nedum itẽ
dunt ſe obligare. imo principalr̃ volũt ob
ligare oẽs de ciuitate ⁊ diſtrictu: ⁊ obligãſ
ẽt illi q ñ aſſenſerũt. Ergo ſũt ſtatuta cum ex
pactis meris ñ obligẽtur niſi ꝯſentiẽtes. vt
in. l. i. ff. de pac. Sed ſtatuẽtes vel ꝑſumen
tes iudicare ꝙ vſure ſoluãſ ſunt excõicati.
Cle. i. de vſu. que cum indiſtincte loquaſ hꝫ
locum ẽt de decretis factis cum iudeis. vt te
net Laudunus ibidem cũ glo. ⁊ . d. Car. ⁊
Jo. de Imo. Facit qđ nõ. Gemi. in. c. i. de
vſu. li. 6. q vult ꝙ pene eiuſdem. c. ligant ẽt
locãtes domos iudeis. ⁊ idem tꝫ. d. Lau.
de ridol. tractatu. de vſu. q. 146. Et ꝙ tenẽã
tur ad reſtitutiõem pꝫ: q2 cũm efficaces dãt
dãno ꝓximi ⁊ ſine qua nõ dãnificarent. iõ
tenẽtur inſolidũ ſi illi nõ reſtituunt. vt patet
ſ. Reſtõ pria. i verbo vſurarius. §. 8. Aduẽ
te tñ ſm Laudunũ ⁊ Pau. in Cle. i. đ vſu.
ꝙ ſi ſupradicti ꝓhiberent ne maiores vſu
ras exigerent dum nõ cõſentiant de minori
bus nõ icurrent penã excõicatiõis. Et ſic tu
ſerua qđ. ſ. dixi. vt ẽt conſuluit. d. Alex. de
neuo. Vincẽtius ⁊ mlti preclariores doc.
lſcia ⁊ ꝯſcia ꝗ̃ ſupra allegati. q ꝯſuluerunt
ꝯtrum. Nec ob. eorum motiua. Et prio aucto
ritas epi: q2 non põt diſpenſare ꝯ̃ ius cõe e
diuinũ ꝑ ſacrum ꝯciliũ. niſi ex cã neceſſaria ⁊
veriſilr̃ non precogitata ꝑ ſacrum ꝯcilium. ita
nõ. Bal. i. l. oẽs ppli. ff. đ iuſti. ⁊ iu. ⁊ ſupra
dixi. Diſpenſatio. §. 5. que ñ ẽ hic i propoſi
to. ⁊ multominus obſtat ꝯſuetudo. cum ſit
corruptela qñ cõtinet in ſe pctm. c. flagitia.
32. q. 7. Nec tollerãtia ſũmorum pontificum.
Nã papa nõ põt diſpẽſare cũ aliquo etiã iu
deo vt mutuet ſub vſuris. d. c. ſup eo: q2 vt
ꝓbaui vſura ẽ malum in ſe ⁊ ſm ſe. Et iđo
ꝓ nullo bono põt licere. vt i. d. c. ſup eo pꝫ.
Multo minus põt coopari neqꝫ auxilium
dare vt vſure exigant: q2 agentes ⁊ ꝯſentiẽ
tes digni ſunt morte. ad ro. prio. Si ergo ñ
põt expreſſe nec ẽt tacite. Et iõ đ tali tollerã
tia dr̃. qđ ꝑmittimus ñ approbamus. c. hac
rõe. 31. q. i. Et ſic dr̃ ẽt multa ꝑ paciam tolle
rãtur. q ſi i iudiciũ deducerentur caſſarent
c. cum iam dudum. de ꝑben. Non ob. ẽt ꝙ
nil ad nos ꝑtinet. de his q foris ſunt. c. mul
ti. 2. q. i. quia hoc verum niſi i duobus caſibus.
Primus qñ illi q ſunt foris ledunt xp̃iãos
vel iniuriantur eis. q2 ſic ꝑtinet ad ecclĩam.
Ita nõ. Inno. ⁊ doc. i. c. ſup his. de voto. ⁊
Hoſt. ⁊ Jo. an. ⁊ cõiter alij in. c. gaudem9.
de diuortijs. ꝙ ſi ifidelis deliquit ꝯ̃ legẽ na
ture vel ꝯ̃ ius diuinũ põt puniri a iudice ec
cleſiaſtico. Et ſic ẽ i ꝓpoſito. Et iõ ipedit ſe
eccleſia vt pꝫ i. d. c. poſt miſerabilẽ. Secun
d9 caſus i quo nõ valꝫ ẽ qñ coopamur ali
cui eorũ i peccato. q2 ꝑtinet ad nos. ſicut ẽt
in ꝓpoſita. q. Intelligiſ igr̃ ꝓpter nihil ad
nos ſm glo. i. c. iudei de iudeis. ſ. vt eis pe
nã ſpũalẽ infligamus. vel vt faciamus eis
canones: aut xp̃ianã ꝯuerſatõem iponam9
eis iuitis. c. de iudeis. 45. di. ꝓpea ſi attẽdas
totũ titulũ de vſu. tã i decretalibus ꝗ̃ i. 6. ⁊
Cle. eccleſia ñ tollerat aliq̃ tollerãtia vſura
rios: nec vult tollerent a ꝑncipibus xp̃iãis
vt pꝫ i dictis. c. poſt miſerabilẽ ⁊ . c. vſurarũ
imo ꝙ vſure exigant a xp̃ianis ꝑ iudeos ẽ
valde ignominioſũ: cum xp̃iani ſint filij. ⁊
angarient a iudeis q ſũt ſui. c. ⁊ ſi iudeos. đ
iudeis. Nec valet ꝙ xp̃iani efficiẽt vſurarij
qđ erit mai9 malũ. q2 ⁊ ſi graui9 peccet xp̃ia
nus i eodẽ genere pcĩ ꝗ̃ ifidelis vno reſpe
ctu: tñ iudei graui9 peccãt alijs reſpectibus
⁊ i mai9 nocumẽtũ xp̃ianitatiſ. q2 vltra vſurã
hñt odiũ ꝯ̃ xp̃ianos quos ſpoliãt. Itẽ ſepi
us q̃ lucrati ſũt a xp̃ianis expõdũt ad ꝑtes i
fideliũ. nõ ſic xp̃iani q vt ſepius reſtituunt.
15 Nona pẽa ẽ ꝙ ſi vſurarius ſoluit aliũ vſu
ras nõ põt repeterẽ. niſi prius ipſe reſtituat
illas quas extorſit ipſe vel ille cuius heres ẽ
vt in. c. Michael. de vſu. Fallit h i clrico vl̃
ꝓcuratore qui nomĩe eccl̃ie repetiit vſuras
quas ſoluerit: quib9 nõ põt oppõi ꝗ̃uis ipſi
ſint vſurarij ſm Pa. i. d. c. Michael.
16 Decia pẽa ẽ ꝙ ꝗ̃uis cedat bõis vſurari
us ñ hẽtur ei reſpect9 ne egeat vt hẽt i alijs
đbitorib9. vt i. c. Odoard9. đ ſolu. ⁊ i. c. 2. đ
pigno. ita nõ. glo. i. d. c. q2 i oibus.
17 Undecia pẽa ẽ ꝙ admodũ raptorum ⁊ furum ñ
ſolũ tenẽt reſtituere rẽ quã acceperit ꝓ vſu
ris. vt i. c. cũ tu. de vſu. ſꝫ ⁊ fruct9 quos per
ceperũt. ⁊ q ꝑcipi potuerit a vero dño. ſcđm
Ricar. i. 4. 15. di. ⁊ cõiter oẽs doc. ꝓ quo fa
cit. l. videamus. §. i ſauiana quoqꝫ. ff. đ vſu.
Rõ: q2 ẽ male fidei poſſeſſor ſine titulo. vt i
ſe. q. lati9 patebit. Et iõ ſic tenet. ſicut ſupra
dixi đ poſſeſſore male fidei. Reſtitutio pri
mo in verbo poſſeſſor.
18 Utrum ſolutũ ꝓ vſuris trãſeat i dñiũ vſura
rij. Rñ. diſtiguẽdo: ꝙ Aut ſunt res ꝯſũptibi
les vſu. vt q̃ ꝯſiſtunt i numero põdere ⁊ mẽ
ſura. vt puta pecunia granũ vinũ ⁊ h9mõi.
⁊ cũ iſta recipiant functionẽ in genere ſuo.
l. 2. §. i. ff. ſi cer. pe. abſqꝫ dubio in iſtis tranſ
fert dñium qñ ſunt ꝑmixta ſeu ꝯſũpta. l. ſi
alieni nũmi. ff. de ſolu. ⁊ . l. nam ⁊ ſi fur. ff. ſi
cer. pe. ⁊ . l. ſi frumentum. ff. de rei ven. Aut ta
le ſolutũ ſunt res mobiles q̃ ſeruãdo ſerua
ri pñt. vel imobiles: Et in his an tranſeant
i dñium vel ne fuerunt opiniones. Glo. ⁊
Inno. i. c. Michael. de vſu. tꝫ ꝙ vſurarius
tẽt ad reſtõem ex qi ꝯ̃ctu ꝑ ꝯdictõem idebiti.
Et ſic ꝯſequẽter ꝙ dñium ſit trãſlatũ cũ ne
mo ꝯdicat rẽ ſuã: ꝑterꝗ̃ a fure. l. ſi. in ſi. ff.
vſuſfruc. ꝗ̃ad. ca. ⁊ iſti. de ac. §. ſic itaqꝫ. Jđ
videẽt tenere glo. i. c. ſi qs vſurã. 14. q. 4. ⁊ i
c. ſi epm. 16. q. 6. ⁊ in. c. ex trãſmiſſa. de de
ci. ⁊ i. c. debitores. de iureiur. ⁊ põt eſſe rõ:
q2 qñ traditio hꝫ ꝯſenſum dñi tradẽtis trãſ
fertur dñium. l. ꝯ̃ctus. ⁊ ibi per glo. C. de ſi
de inſtrumẽ. ⁊ in. l. multum. C. ſi quis alteri
vel ſibi. ⁊ notaſ. in. l. traditionibus. C. de
pac. Et lꝫ tradat uoluntate coacta: tñ uolũtas
ẽ ſufficiẽs ad trãſlationẽ dñij. l. ſi mulier. ff.
qđ me. ca. 15. q. i. merito. Sed his ñ obſtan
tib9: ſalua ſemꝑ meliori determinatõe iuris il
lud. l. Claudi9 felix. i ſi. ff. q po. i pigno. ha.
Dico ꝙ nullo mõ trãſfert dñiũ. Qđ ꝓbo ſic
Ex nuda traditõe nõ trãſfert dñium. l. nũꝗ̃
nuda. ⁊ ibi ꝑ glo. ff. de acq. re. do. ⁊ . l. tradi
tõib9. C. de pac. Sꝫ ſolutũ ꝓ vſura nudo tra
diſ. pꝫ ſi iſpiciãſ oẽs tituli ex qb9 res alteri
us acqrĩt quo ad dñiũ q ſũt iſti. pro ẽpto: ꝓ
mutuo: ꝓ trãſacto: pro hẽde: ꝓ derelicto: ꝓ
legato: ꝓ dote: ꝓ ſuo: ꝓ donato: ꝓ vſucap
to: ꝓ ꝑſcripto: ꝓ cõiſſo: ꝓ iudicato: ꝓ pẽa:
ꝓ ſocio: ꝓ ſoluto: de qb9 hẽs ſ. Uſucapio. §
5. quorum nullo veſtiſ. Si dicis ꝙ veſtitur titu
lo ꝓ ſoluto rõe pacti ſeu ꝓmiſſiõis. Ad hoc
dico. ꝙ tale pactum ſeu ꝓmiſſio ẽ nulla. nec
oritur aliq̃ obligatio nãlis l ciuilis. vt pꝫ in
d. c. debitores ⁊ ibi hoc tꝫ pria. glo. ⁊ Jo.
de ymo. ⁊ Pa. Rõ: q2 cũ lex reſiſtit nõ oriſ
obligatõ ẽt nãlis ẽt ſi alteri ꝯ̃hẽti tñ reſiſtat
l. cũ lex. ⁊ ibi Bar. ff. de fideiuſ. Sed cum
vſura ꝓhibeaſ pagina vtriuſqꝫ teſti. c. ſuper
eo. de vſu. ⁊ ẽt ſit ꝯ̃ iura. vt ꝓbat Ari. i. poli
ti. Igiſ ſeqſ ꝙ tale pactum ſeu ꝓmiſſio ſol
uẽdi vſuras nõ iducit obligatione. Ergo ñ
põt dici ꝙ veſtiaſ ꝓ ſoluto. Si aſſeris ſaltem
ſoluit credẽs ſe debẽ. ⁊ ſic ꝑ errorẽ. qđ ſuffi
cit ad trãſlationẽ dñij. vt nõ. in. c. ſi. de ſolu.
negatur hoc: q2 cõiſ ſciũt ſe nõ obligatos.
Si dicis ergo ſoluit ſciẽter idebitum. ⁊ ſic
trãſfert dñium. cũ ꝑſumaſ donare. l. cuius ꝑ
errorẽ. ff. de re. iur. Ad hoc. Rñ. Hoſt. ꝙ eſt
verum. ꝙ ſolutũ ſcient idebitũ ꝑſumiſ donatũ
i ſolutiõe nõ iprobata a iure: ſed nõ i illa q̃
iprobaſ a iure. vt ẽ i caſu nrõ. Seqſ ergo ꝙ
nõ ẽ donatio vera. q2 nẽo ſic itendit: nec ꝑ
ſũpta. q2 iprobata a iure: nec ſolutio debiti
veri l putatiue veri. ergo nuda traditio. Et
ſic nõ trãſfert dñium. Hoc idẽ ꝓbaſ ꝑ glo.
i. d. l. traditiõibus. q̃ vult ꝙ ad hoc vt tradi
tio trãſferat dñiũ reqritur. Prio ꝙ ſit facta
cũ cã. ut. d. l. nũꝗ̃. ⁊ ꝙ cã ſit idonea. §. per
traditõem. Inſti. de rerum diui. ⁊ a dño. l. tra
ditio. ff. de acq. re. do. qđ ñ ẽ in ſoluto ꝓ vſu
ris: q2 ⁊ ſi ſit cã. tñ ñ idonea: probaſ ẽt hoc
idẽ iſta rõe. Ex ꝯ̃ctu nullo. ⁊ cui lex reſiſtit
nũꝗ̃ trãſferaſ dñium. l. ñ dubium. C. de legi.
tenet Bar. ⁊ cõiter. doc. l. i. §. ſi vir vxõi. ff.
de acqui. poſ. Cũ ergo ꝯ̃ctus vſurarius ſit
huiuſmodi. vt pꝫ in. c. 2. ⁊ . 3. ⁊ . c. ꝯſuluit. de
vſu. Ergo ñ trãſfert dñium. Et hãc opionẽ
videẽt tenere cõiter doc. in. c. i lris. ⁊ ibi Jo.
an. ⁊ . d. An. i. c. ꝗ̃ꝗ̃. de vſu. li. 6. ⁊ ibi Jo.
an. ⁊ Gemi. ⁊ Fede. i ſuo ꝯſilio. 21. ⁊ Ang.

i ſua diſputatōe q̄ icipit. Aſtenſis miles cir
ca fi. q dicunt ꝙ vſurarius tenet̃ ex delicto
ad reſtitutōem ⁊ dānato ac rͥprobato pagi
na: vtriuſqꝫ teſti vt dictū ē. ⁊ pꝫ i. c. tua nos.
ibi i criē ⁊c̄. Ergo pꝫ ꝙ n̄ acqrit dn̄ium. qꝛ
qui tenet̃ ex delicto ad aliquā rē reſtituēdā
nō ē dn̄s. vt pꝫ in ſure. l. in re furtiua. ⁊. l. ſi
nō manifeſtus. ff. de ꝯdi. fur. Hanc ēt ſequū
tur cōiter theologi. Et hec ē tenēda preſer
tim in foro ꝯſcie: qꝛ ſicut dicit Archi. in. c.
ſi quis vſuram. 14. q. 4. ſicut vi compulſiua
rem alienam rapiens fictione iuris ciuilis
efficitur dn̄s rei: tamen iur̃ pretorio penes
priorem dn̄m rei dn̄ium remanet. l. metū.
aūt. pn̄tez. §. Iulianus. ff. qḋ me. cauſa. Sic
ſaltem dicendum ē in ſoluto pro vſuris. Et
bene facit tex. ibi dum dicit. quia res in bo
nis ē eius qui viꝫ paſſus ē. Nec ob. glo. in
ꝯtrium adducte: qꝛ pōt dici ꝙ ibi n̄ ſigit pe
des. pꝫ: qꝛ voluerunt ēt inducere ipothecā
ſup omnibus bonis pro vſuris reſtituēdis.
vel dicēdum ꝙ loquūtur in rebus ꝯſumpti
bilibus. Non ob. ēt rō adducta i contrariū
qm̄ non ſolum requiritur traditio ⁊ ꝯſēſus
tradētis. ſed ēt titulus verus vl̃ putatiue ve
rus. vt. s̄. probatum ē. Et ſi quis vult cōtē
dere ꝙ fictōe iuris ciuilis efficitur dn̄s: tn̄
iure diuino ⁊ canonico oꝫ ꝯcludere ꝙ do
miniū rei remaneat apud ſoluētē niſi aliud
ex eius voluntate diſponat̃. Et ſic pidē. ē in
ꝯſcia quo ad oēm effectū ac ſi n̄ eſſet tranſ
latum dn̄ium. Hoc pꝫ: qꝛ ſi res extat ſemꝑ
vſurarius tenetur eam reſtituere cū fructib⁹
vt. s̄. dictum ē. Reſtitutio primo i verbo vſu
rarius. §. 3. Nec pōt dare iudex ſeu extima
tionem ꝯ voluntatē dn̄i: cum iura aſtrigant
eum ad reſtituen̄. qḋ tam praue acceperūt
c. cum tu. de vſu. ibi donec reddant qḋ tam
praue acceperunt. Facit in ar. ad hoc. l. 2. in
prin. ff. ſi cer. pe. ⁊ tex. clarus in. c. ſi res. 14.
q. 6. Si vero alienauit. tunc de equitate ca
nonica tercius poſſidens pōt ꝯueniri. ⁊ ab
eo dicta res aduocari offō iudicis. vt nota
biliter tꝫ Bal. in. l. rē quam. C. de iur. do.
nulla habita diſtinctōe an poſſideat titlo
oneroſo vel lucratiuo. Nam dicta diſtinc
tio bn̄ oꝫ fieri in re empta ex pecūia vſura
ria. vt p glo. in. d. c. cū tu. in fi. Sed in re ip
ſa formalr̃ data ꝓ vſuris nō cadit dicta di
ſtinctio. ſed pōt peti a quocūqꝫ poſſidente
ēt titulo oneroſo: ex quo res eſt affecta illo
vicio. Facit. l. ſi cū exceptōe. §. aliqn̄. ⁊. l. me
tū. §. Iulianus. ff. qḋ me. ca. iuncta equipa
rōe Archi. i. d. c. ſi qs vſuram. de qua ſupra
dictum eſt.

Sed quero qs dicat̃ manifeſt⁹ vſurarius 19
vt ſubiciat̃ penis ſupradictis. R̷. vt colligo
ex Io. an. ⁊ Pa. in. c. qꝛ i oibus. ⁊ Io. an.
⁊ Archi. i. c. i. de vſu. li. 6. Ille dr̃ māifeſtus
Primo q ē notorius de iure. puta: qꝛ ꝯuict⁹ ſ
ꝯdēnatus de vſuris. ſeu coraꝫ iudice ſpōte
ꝯfeſſus. c. cū olim. ⁊. c. ſup quibuſdā. de. v.
ſigni. Secundo q ē notorius de facto noto
rietate facti. puta tꝫ altare patū vel mutuat i
camera oibus volētibus. ſicut meretrix i ꝓ
ſtibulo pꝫ cuilibꝫ. ar. de co. cle. ⁊ mu. c. tua
⁊. c. ſi. ita dicit Bar. in. l. 2. ff. d fur. ⁊ Bal.
in. l. heredes palā. ff. de teſta. Itez tertio dr̃
māifeſtus ſm glo. in. c. 2. de vſu. li. 6. qn̄ qs
corā ſacerdote ⁊ teſtibus ꝯfeſſus i articulo
mortis ē ſe vſurariū. ⁊ mādauit reſtitui vſu
ras ⁊ reſignauit libros. Quā glo. Federic⁹
ꝯſilio. 8. dicit verā. qn̄ ſit oia prefata cōcur
rūt: alias ꝯfeſſio ſola extraiudicialis n̄ faceret
manifeſtū. Facit. c. venerabilibus. §. ſecus.
de ſen. exco. li. 6. Nec ſolū mandatū de vſu
ris reſtituēdis, alias māifeſti n̄ aliquo ꝓdic
toꝝ modoꝝ. ſꝫ vl̃ p famaꝫ tm̄. aut alio mō a
ꝓdictꝭ n̄ icurrūt ipo iure ꝓfatas pēas ſm co
muniter doctores. niſi publicēt p ordinariū
loci.

Quid reqrit̃ ad publicatōem faciēdā. R̷. 10
ꝙ ſufficiūt certa argumēta cum fama. d. c.
tua. ⁊ licet nullus accuſator appareat nihil
ominus ordinarius ꝓcedere pōt ex officio.
Aduerte tn̄ ſm Pa. in. c. ad nr̃am. d emp.
⁊ ven. ꝙ ſi ē publicū ⁊ indubitatū ꝙ plus
qs vendit ad credentiā qꝫ ꝓ precio ſtati ſol
uēdo ꝙ teſtm̄ eoꝝ ē nullum ipo iure. propt
diſpoſitōem. c. qꝫqꝫ. de vſu. li. 6. qꝛ tales ſūt
vſurarij. vt pꝫ in ſimili in. c. nauigāti. d vſu.
⁊ ſunt publici. ex quo publice hoc exercēt
vt pꝫ in libris eoꝝ. Nec ob. ꝙ ſunt ficti. qꝛ i
d. c. ad nr̃am. pena contra vſurarios ſtatuta
exercet̃ ēt contra fictos vſurarios: qm̄ i ve
ritate ſunt vſurarij. Facit. l. n̄ dubium. C. de
legi. Itē nō. ſꝫ Fede. ꝯſi. 8. ⁊ ſequitur Pa.
in. c. cuꝫ in dioceſi. de vſu. ꝙ lꝫ quis in vita
non fuerit declaratus vſurarius ⁊ fecerit te
ſtamentum. nihilominus poſt mortem po
terunt fieri ꝓbatōes ad declaran̄ ꝙ erat ma
nifeſtus. Ita tꝫ Io. an. in. c. i. de vſu. li. 6. in
nouella. ⁊ Gemi. ibidem. Et oēs iſte erunt
bone probationes. puta ſi differebat ſolutō
nem vt plus venderet. vt in. c. in ciuitate. de
vſu. Item ſi emit poſſeſſiones cum pacto
de retrouendēdo pro maiori precio. vel ſe
cundum Bal. in. c. i. de feu. dato. in vi. le.
co. quando emit cū pacto de retrouēdēdo

poſt quīquēniū ⁊ n̄ an̄ ſi ē ꝯſuetus ſimiles
ꝯtractus facere ꝓſumitur vſurarius. ar. d. c.
illo vos. d pigno. Itē ꝓſumitur vſurarius
qn̄ facit facere qs ꝯfeſſionē corā epō ꝙ in
ſtrm̄ ē de vō ⁊ puro capitali: qꝛ cēſetur col
luſio i fraudē vſuraꝝ ꝓſumptōe ꝓſan. c. illo
vos ſꝫ Bal. in. l. i. C. de colluſiōe de te. qḋ
c. i h articlo ꝓualet ꝯfeſſiōi. Et ſic fuit obtē
tū corā epō tidertino ꝯtra vnū qui multas
ꝯfeſſiōes tales fecerat fieri. Itē qn̄ pars di
cit in inſtrumēto ꝙ n̄ p ſimulatōeꝫ: ſꝫ p verā
veritatē talē ꝯtractꝫ facit. oritur ꝓſumptio ve
hementiſſima ſm Bal. i. l. 3. C. plus valere
qḋ agitur. Facit glo. i. l. ſi qs ſub ꝯditione.
ff. de cōdi. inſti. Et qḋ nō. glo. ꝑegrina in. l.
cū allegas. C. de vſu. ⁊ pulchꝛ dicit Ang.
i. l. ſicut. §. ſupuacuū. ff. qui. mo. pi. vel ipo.
ſol. Itē ꝓbatur vſurari⁹ ex libris ſuis vel ꝑ
iſtra ſm Archi. i. c. q ſincera. 45. di. ⁊ ꝓbat
p ar. d. c. dicit ēt Bal. i. l. dōatio. C. d dōa.
ꝙ māifeſtus vſurari⁹ ꝓbat̃ ēt p priuatā ſcri
pturā. Itē qn̄ ē cōis opīo ꝙ ſit vſurari⁹. vt
dicit Bal. i. l. i. in. 3. colū. C. de ſa. ſan. ec. Itē
qn̄ tot ⁊ totiēs feneratus fuit ꝙ n̄ poſſit niſi
eē ligdū i ꝑpl'o. vt dic̄ Bal. i. l. i. i. 3. colūna
C. de ſalſa. cā adiec. le. Itē qn̄ ex ꝯiecturis
apparet vſurarius ⁊ inditijs. vt dicit Bal.
i. l. cū ꝓponebat i prin. ff. de le. 2. ⁊ i. l. ciues
C. de appel. Et breuiter dic ꝙ iudex habet
arbitrari ex additis coherentijs ꝙ ſit mani
feſtus. puta: qꝛ publice fenerat̃ ꝙ ꝓ vſ̃ario
hēt cōiter ⁊ reputat̃ ꝙ alias fuit declaratus
⁊ ſiſia. Ita dicit Bal. in addi. ad Spe. i ti.
de appel. in. v. an aūt ſit manifeſtus. Dicit
ēt Fede. ꝯſi. 8. ꝙ ē māifeſtū. de quo i. d. ꝯſi.
lugdun̄. dr̃. Cuius ꝓbatio ē euidēs ⁊ mani
feſta. vbi gr̃a. Defectus viſus ⁊ auditus. ⁊
ſcie n̄ palā apparet oibus. ⁊ tn̄ ſubiciendo
examini ſit euidens ⁊ māifeſtus. vt i. c. 2. de
ꝓſump. Sic qn̄ p modicā examinationem
ꝓmptā ⁊ facilē. puta p libros rōnum ⁊ h⁹
mōi ſit euidens dr̃ manifeſtus. Et iō aduo
cati ⁊ ꝓcuratores q defendunt eoꝝ ꝯct⁹ fe
neraticios peccāt mortalr̃ p. c. i. cū ibi nō.
de offi. dele. ⁊ p. c. i. de vſu. li. 6. ⁊ tenet̃ ad
reſtitutōem. vt. s̄. Reſtō primo i vbo vſurari⁹
§. 8. Propt̃ea bn̄ dicit tex. i. l. i. §. fi. ff. d dote
ꝓle. Rei ſatis demonſtrate fruſtra fit dmon
ſtratio. Hec ibi.

Ius clauium

vide s̄. Claues eccleſie ⁊. s̄. Cōfeſſio. 5. ⁊ quo
ad excōicatōem. vide. s̄. Abſolutio tertio.
⁊. s̄. Interrogationes in fi.

Ius

ē ius vtēdi rebus alienis ſalua reꝝ ſubſtātia
ſm Azo. in ſūma.

Vſurari⁹ dr̃ cui tn̄ re ad vſū q̄tidianū
vti lꝫ. Inſti. de vſu. ⁊ ha. §. i. vn̄ nō ſolū vſu
rarius pōt ſumē qꝫtū ſibi expedit. ſꝫ ēt ſibi
⁊ familie ſue. l. plenum i fi. ff. de vſu. ⁊ habi.

Quid ſi vſus dom⁹ ſit relict⁹ marito. R̷. 2
poterit hitare i eā ēt vxor parētes filij ſerui
⁊ liberti. ⁊ hoſpites i domo rͨcipe. Idē dic
i muliere. ēt ſi vidua erat ⁊ poſtea nupſit. ff.
d vſu. ⁊ ha. l. cui vſus. ⁊. l. ceteꝝ. ⁊. l. n̄ ſolū.

Quid ſi peccoris vſus ſit relictus alicui. 3
R̷. ꝙ neqꝫ lana neqꝫ lacte neqꝫ agnis vti po
terit. ſꝫ ad ſtercorandū ⁊ modico lacte uti
potit. ff. d vſu. ⁊ ha. l. plēū. §. ſꝫ ⁊ ſi ꝑecōis.

Vtꝝ ille cui legat̃ vſus ſilue poſſit incide 4
re ⁊ vendere ſicut vſufructuarius. R̷. ꝙ ſic.
qꝛ aliter nihil habitur⁹ eſſet ex legato. ff. d
vſu. ⁊ habi. l. diuus.

Uſuſfructus

ē ius alienis reb⁹ vtēdi fruendi ſalua rerum ſbā: qꝛ ē
ius i corpore quo ſublato ⁊ ipm tolli neceſ
ſe ē. ff. de vſufruc. l. i. ⁊ Inſti. eo. ti. in prin.
Differt vſufructuarius ab emphiteota qꝛ il
le hꝫ vtile dominiuꝫ: iſte ſoluꝫ ius vtendi.
Item differt ab vſuario. Nam is cui nudus
vſus fundi datur. nihil hꝫ vlterius in eo niſi
ſi vt oleribus pomis feno ⁊ huiuſmodi vta
tur ad vſum quottidianū. ⁊ in eo moret̃. ſꝫ
nulli alij ius qḋ hꝫ aut vendere aut locare
aut gratis ꝯcedet̃ pōt: ſꝫ vſufructuarius ſic
Inſti. de vſu. ⁊ habi. §. i. Multomagis diſ
fert ab vſu nō iuris ſed facti quo ffres mino
res vtunt̃ i quo vſuarius nullū ius hꝫ: ſed
tn̄ factū ꝓ neceſſitate vite. de v. ſigni. c. exijt
q ſeminat. li. 6. ⁊ ꝓpterea addit̃ vbuꝫ fruct⁹

Qualr̃ ꝯſtituat̃ vſufruct⁹. R̷. pactōibus ⁊ 1
ſtipulatōib⁹ ⁊ familiehercīſcūde ꝯpoſitōe
⁊ ꝯſenſu. Itē in teſtō legādo. vt. ff. de vſufr.
l. oium. ⁊. l. vſufruct⁹ plurib⁹. Itez cū qs le
gat hitatōem i domo ſua ē ꝑinde ac ſi lega
ret vſufructū hitatōis. vt ē cāus i. l. cum an
tiqtas. C. de vſufru. Et iō pōt locare vt ibi ⁊
comodare. l. i. §. inter comodatū. ff. como.

In qb⁹ rebus ꝯſtituit̃ vſufruct⁹. R̷. i oib⁹ 2
reb⁹ q̄ vſu n̄ ꝯſumūt̃ ꝓprie. vt. ff. eo. l. oium.
In reb⁹ vō q̄ vſu ꝯſumūt̃ n̄ ꝓprie vſufruc
tus ꝯſtituit̃. ſꝫ vtilitatꝭ cā receptū ē. vt ēt i his
ꝯſtituat̃. Ergo ꝯſtituit̃ i pecūia vino grāo ⁊
h⁹mōi. Inſti. eo. §. ꝯſtituit̃. Vn̄ nō. ꝙ illud
qḋ non renaſcitur. non dr̃ eſſe in vſufruc
tu. l. diuorcio. §. ſi fundum. ⁊. §. ſi vir in fun
do. ff. ſolu. matrimo. Ideo lapis qui non

renaſcitur nõ ẽ in vſufructu ⁊ creta ⁊ huiuſmodi. qꝫ nõ. q2 legato vſufructu nõ veniũt talia. Itẽ arbores cedue vt ſalices ⁊ huiuſmodi ſunt in vſufructu. ſed arbores fructiſere nõ poſſent cedi pro vſufructu.

3 Ad quid tenet vſufructuarius. R. tenetur pſtare cautionẽ ꝙ in rebus q̃ vſu nõ ꝯſumũtur arbitrio boni viri ipſis vtetur ſalua rerũ ſba: ſicut quilibet bonus vir vtitur ⁊ fruit re ꝓpria. Et ſo ꝙ finito vſufructu reſtituet ꝓprietario id qđ ſupeẽ. In rebus vero q̃ vſu conſumũtur dꝫ pſtare cautõem de his exhibendis in ea qualitate vel ſi vult ꝯſumet ꝙ preſtabit extimatõem illorũ bonoꝝ. d. c. vltio in glo. de pigno. hoc notatur. ⁊ ff. de vſufr. earũ rerũ q̃ vſu ꝯſumunt. l. prima. ſa. ⁊ tertia ⁊. d. §. conſtituitur.

4 Sed qd de his rebus q̃ vſu nõ ꝯſumunt ſed minuũtur vt vegetes ⁊ ſimilia q̃ vſu veteraſcũt ⁊ minuũtur nõ ãt ipo facto. ſicut vinũ oleũ ⁊ ſimilia. R. Pa. in. d. c. fi. ꝙ cauebit de reſtituẽdo qđ ſuperit finito vſufructu vt pꝫ in. l. i. ff. vſufr. quẽadmodũ caueat vbi ẽ caſus facit. l. i. ff. de vſufr. eaꝝ rerũ vbi iſta duo ponũtur vt diuerſa. ſ. q̃ vſu ꝯſumuntur ⁊ que vſu minuũtur. Et iõ iura q̃ volunt vt extimatio pſtetur. loquũtur in his q̃ vſu cõſumuntur. vt in. l. ſi vini olei. ff. de vſufr. eaꝝ rerũ. Ergo nõ debent extẽdi ad ea q̃ nõ cõſumũtur ſed minuuntur. q2 aliter vſufructuario eſſet pIudiciũ. Et facit pro hoc exemplũ in re comodata q̃ vſu minuitur vbi dãnum pertinet ad dñm non ad comodatariũ. l. cũ qui. ff. comodati.

5 Utrũ vſufructuarius nõ pſtans cautõem a principio ⁊ recipiens fructus teneat eos reſtituere. R. Pa. in. c. cũ conſtet de pigno. doc. cõuer diſtinguũt cõcordãdo glo. iuris ciuilis q̃ ſunt ꝯrie ſic: aut bona fide recipit. puta. q2 nõ fuit exacta cautio. nec malitioſe diſtulit pſtare. ⁊ hꝫ locũ glo. in. l. vxori. ff. de vſufr. lega. que tꝫ ꝙ non tenetur reſtituere. Aut exactus nõ pſtitit cautõem vel fuit i mala fide malitioſe cũ ſciret ſe obligatũ ⁊ non pſtitit ſic tenet reſtituere tãq̃ indebite ꝑceptos. q2 nõ facit ſuos. Et ſic intelligẽda ẽ glo. in. l. ſi cuius. ff. de vſufr. Facit. l. ſed ⁊ ſi. §. ſcire. ff. de pett. here. Ubi errans in iure facit fructus ſuos: nõ male fidei poſſeſſor.

6 Sed nũquid teſtator poterit remittere ne cautio pſtetur. R. Pe. in. l. i. C. de vſufru. ⁊ in. l. ſcire. C. vt in poſ. lega. ꝙ ſic i reb9 q̃ vſu cõſumuntur. In rebus vero que vſu non ꝯſumũtur non põt. Rõ: q2 daretur materia delinquẽdi nec curaret vti ſicut bonus vir. Sed in aliis ceſſat cũ ſolũ teneatur ad extitationẽ. qđ verũ ẽ. niſi ꝓprietas fuiſſet eidem vſufructuario legata vſq3 ad certũ diem ⁊ vſufructus pure: q2 hoc caſu cautio nõ ẽ preſtanda. vt in. l. ſi vſuſfructus. §. plane. ff. vſufru. quemadmodũ caueat.

7 Utrũ ſufficiat cautiõ iuratoria. R. ꝙ ſi vſufructuarius ẽ pſona ſuſpecta nõ ſufficit. alias ſic ⁊ hoc ſeqtur Pa. in. c. cũ ꝯſtet de pigno. ar. in. c. ꝑ vras de dote poſt diuor. reſti. vbi bonus tex. in ſimili ⁊ in aũt. generaliter. C. de epi. ⁊ cle.

8 Utrũ vſufructuarius teneatur ad expẽſas in re de qua hꝫ vſufructũ. R. Ludo. de ro. in nõ. ꝙ ſic ad expẽſas paruas ⁊ ad collectas ⁊ ad refectiõnem de collecta ꝙ teneatur hẽs. l. quero. ff. de vſufr. lega. l. apud Iulianũ. §. heres. ff. de lega. i. ⁊. l. hactenus. ff. de vſufr. Rõ limita niſi qñ collecta tanta eſſet q̃ equaleret ꝑceptõi fructuũ: q2 ſolũ teneret dominus gl. ẽ in. l. q cõcubinã. §. q ortos. ff. de le. 3. quã ſequitur Dy. ⁊ Bar. in. l. his verbis. §. idẽ teſtator. ff. de lega. 3. Idẽ dic i expẽſis pro refectiõe. niſi eẽt ei legatus vſuſfructus generaliter oĩum reꝝ: q2 ſic teneret ad oẽs expẽſas vel renũciare. d. l. hactenus ⁊ qđ ibi nõ. de fide inſtru. c. Ꝺ. ꝑpetu9 i glo.

9 Sed qd de vſuario. R. idẽ ibidẽ ꝙ aut dominus ꝑticipat i comodo rei cui9 mihi legatus ẽ vſus. puta. q2 domus ẽ ampla. ⁊ tūc tenet dominus nñ. Aut nõ ꝑticipat. ſed ſolus vſuarius. Et ſic tenetur ad expenſas. l. ſi domus. ff. de vſu. ⁊ habi.

10 Quero qd erit qñ teſtator reliquit vxorẽ dñam ⁊ vſufructuariã oĩum bonorũ ſuoꝝ q̃diu vixerit vel vitã vidualẽ duxerit. dic. vt. s. Legatũ. i. §. 47. põt m̃ talis vxor laudare ⁊ laudemiũ recipere. nec ꝑ hoc vr ꝯditõ hſdis deterio2: ſicut nec eccleſie ſi prelatus bñficia vacãtia ꝯferat vl electos ꝯfirmet. cũ talia nõ poſſit retinere ad manus ſuas. de i ſti. c. fi. de offõ archipreſbiteri. c. fi. ⁊ feuda antiqua concedat. c. 1. de feudis.

11 Sꝫ nũquid ex vſufructu legato grauabit heres in legitima. R. ꝙ nõ nec quo ad proprietatẽ nec quo ad vſufructũ. C. de in offõ. teſtõ. l. qm̃. ⁊ aũt. nouiſſima. ⁊. l. ſcimus. §. cõi aũt. Idẽ dic in trebellianica quo ad aliũ heredẽ vel alios qbus legitima debet. q2 detrahent quartã ſuam heredes de tali vſufructu legato. niſi ſit ipſe heres. cui vſufructus eſt legatus. ẽt. d. l. vxori. ⁊. ff. de vſufr. l. omnium. ⁊. l. ſi mihi ⁊ tibi.

12 Utrũ ille cui ẽ relictus vſuſfructus oĩum bonoꝝ teneatur ſoluere es alienũ de ipſis bonis. R. ſm Io. ꝙ ſic. Secus ſi ſolũ eſſet relictus vſuſfructus aliquaꝝ rerũ. ff. de vſufru. lega. l. fi. Pau. de caſtro ꝯſilio. 385. dicẽ ꝙ ꝓprietarius tenetur principaliter. ſ. ad vẽdẽdũ de bonis pro ſolutõe eris alieni. ⁊ ſic vſufructuarius ſecũdario ꝑticipabit in ſolutõe ⁊ ſic minorẽ vſũfructũ hẽbit pro quo facit. l. fi. §. ſi aũt es alienũ. C. đ bõis que libe. ⁊ eſt verior opinio.

13 Quõ amittitur vſuſfructus. R. ꝙ quatuor modis. Primo per mortẽ vſufructuarij de pigno. c. fi.

14 Secũdo ꝑ maximã ⁊ mediã capitis diminutõem nõ ãt ꝑꝑ minimam. Et maxima minutio capitis ẽ. cũ aliqs ſimul ⁊ libertatẽ ⁊ ciuitate amittit. qꝫ accidit his q efficiunt ſerui pene ꝑꝑ delictũ ſuũ. vel q ꝑꝑ ingratitudinẽ redigũtur i ſeruitutẽ. Media ẽ cũ ciuitas amittitur ⁊ libertas retinetur. qꝫ accidit cũ aqua ⁊ ignis interdicit. vel i inſulã dꝑortat. Minima ẽ. cũ ciuitas ⁊ libertas retinetur. ſꝫ ſtatus mutat. qđ accidit his qui ſui iuris erant. facti ſt iuris alieni. vel ꝯ. Inſti. de capit. dimi. P. ic due ſũt mortes ciuiles. ff. pro ſocio. l. ſocietas. Tẽtia ñ. q2 oĩa iura trãſeunt ad patrẽ cui arrogatus ſe dõat. Inſti. de adop. §. ſed hodie. C. de ſa. ſanc. ec. aũt. ingreſſi. de teſta. c. q2 ingredientibus.

15 Tertio amittitur ſi res ꝑierit in qua erat vſuſfructus Inſti. co. §. finitur. ff. q. mo. vſuſfruc. ami. l. i. ⁊ ꝑ totũ. ⁊ iđ ſi erat ꝯſtitutus. d. l. i. Quia qđ nõ ẽ amitti non põt iu2 glo. ibidem cum concordantiis ſuis.

16 Quid ſi vniuerſitati ſit vſuſfructus legat9 vel ciuitati. R. durabit ſpacio centũ ãnorũ. ff. eo. ti. l. an vſuſfructum. niſi in ciuitate aratrũ inducatur. ita ꝙ deſinat eſſe ciuitas vel vniuerſitas. ff. qui. mo. vſufr. amitt. l. fi.

17 Utrũ cũ plures ſunt vſufructuarij ⁊ vnus moritur reuertat ad ꝓprietariũ. R. ꝙ nõ. ſꝫ acreſcit alteri vſufructuario. ff. đ vſufr. acre. ꝑtotũ. ⁊. ff. q. mo. vſu ſ. ãmi. l. excepta: ſolũ ergo redit ad ꝓprietariũ qñ omnes deficiunt Inſti. eo. §. i.

18 Quid ſi vſuſfructus relinquatur alicui donec filius pupillus ad pubertatẽ venerit ⁊ pupillus moritur añ pubertatẽ. R. ꝙ vſuſfructus durabit vſq3 ad etatẽ cõpletã. Si vero ſit relictus ſub incerto tꝑe. puta. donec talis furioſus reſipuerit. ⁊ anteq̃ reſipiſcat moriť ſic durabit toto tꝑe vite vſufructuarij: q2 poſſibile fuit vt toto eius tꝑe iſtura perſeueraret vt in. l. ambiguitatem. C. eo.

19 Quarto amittitur vſuſfructus ꝑ non vſũ nõ ſimpliciter: ſed eo modo quo ẽt dñiũ rei ꝑditur vt ꝑ preſcriptõem. vt. s. preſcriptio dicti ẽ. ⁊ nõ. in. l. pe. C. eo.

20 Sed ad quẽ reuertet vſuſfructus qñ ꝑ capitis diminutõẽ amittit. R. ſi ẽ filius ad patrẽ. ſi ſeruus ad dñm. ſi pr vel alius trãſibit ad filiũ aut hſdẽ eius nõ ad ꝓprietariũ. vt i. l. fi. C. eo. Intellige q̃diu viuet ille cui vſuſfructus fuerat legatus. ar. ꝑdicte. l. ambiguitatem.

21 Utrũ cũ vſuſfructus vniuerſaliter gregis vel armẽti ẽ legatus ſi moriat teneatur vſufructuarius reficere. R. ꝙ ſic ex agnatis gregũ tenetur ſubmittere alia loco mortuorũ capitũ. Secus ſi tñ in aĩabus leget vſuſfructus. q2 nõ tẽtur reficere ſi moriãtur ſine ſua culpa. ff. eo. l. vetus Iuſti. de re. diui. §. ſꝫ ⁊ ſi gregis. Idẽ dic ꝙ dꝫ in vineaꝝ mortuaꝝ ⁊ arboꝝ locũ alias inſtituere ⁊ colere. Nã qi bonus pr ſa. dꝫ vti vt i. d. §. ſꝫ ⁊ ſi gregis.

22 Utrũ vſuſfructus legatus filio exiſtẽti i poteſtate prĩs amittat ꝑ mortẽ eius. R. Bar. in. l. ex lris. C. de vſufr. ⁊ habi. ꝙ nõ extinguit: q2 pſumitur ꝯtẽplatõe prĩs legatus: ſꝫ remanebit pr̃i. Si vero pr pmoriatur. ſic pſumit ꝯtẽplatione filij legatus ⁊ nõ extinguetur. ſed erit filij aduenticium.

23 Utrũ vſufructuarius poſſit cedere vel vendere comoditatẽ vſuſfructus. R. Bar. i. l. intereſt. C. de vſu. ⁊ habi. ꝙ ſic. ſed nõ ius vſ9fructus. Similiter ille cui legata ẽ i teſtõ domus ad inhitandũ poterit alteri locare ⁊ finiet ſolũ morte ipſius cui legata ẽ. l. habitatio. ff. de vſu. ⁊ habi. ⁊ Inſti. co. §. fi.

v Xor dr mulier poſtq̃ ꝯxit ꝑ verba de pñti: lꝫ nundũ ꝯſumauerit. ⁊ hoc in oĩbus fauorabilibus. Sed in odioſis appellatõe vxoris vẽit ſolũ illa q̃ matrimoniũ ꝯſumauit. vt i. l. nõ ſicut. C. de bo. que lib. Nõ. Pa. in. c. tertio loco de preſump. vide. s. Spõſalia. §. i.

1 Utrum vxor ſit in poteſtate mariti. R. ſm Bal. de conſue. feu. ti. an maritus ſuccedat vxori in bene ꝙ non iure romano. niſi quo ad debitum carnis ⁊ operandũ. vt nõ. glo. C. de condi. inſer. l. ſi vxorem ⁊ nõ. Inſti. ad tertullianum. §. i. in fi. C. de ſerui. fugi. l. fi. ⁊ adde quod nõ. Iuſti. de pa. poteſtate i gl. ordinaria. tex. eſt in. l. i. §. fi. ff. de iniur. ⁊ ibi glo. ⁊ tex. in. l. is cuius ope. §. fi. ff. de adul. Erit ergo ſub poteſtate patris. d. l. ſi vxorẽ ⁊. l. ſicut. ff. de ope. libẽ. ſed iure lombardo erit ſub poteſtate viri: ſed apud nos vacat. Aliqui tamen tenent ꝙ de iure canonico ẽ ſub poteſtate viri. ar. c. mulieres de ſen. ex co. ſed non credo.

2 Utrū vxor cedat lucro uiri. ℞. Pa. in. c. lr̄as de reſti. ſpoſ. tenet ꝙ ſic quantum ad operandum all'. l. ſicut patronus. ff. de op. lib. Facit. l. ſed ſi vir in prin. ff. de dona. inter virum. ⁊ vxo. ⁊. c. hec ymago. ⁊. c. niſi cū rem. 33. q. 5. Sed ſaluo meliori iudicio. dico ꝙ aut operatur in bonis viri pro ſuo vſu. vt puta in lana viri vt ſibi faciat veſtimētum. vel in lino vt ſibi faciat linteamina ꝓ vſu. ⁊ ſic dico ꝙ cedit lucro viri: qꝛ nō minus tale ueſtimentum erit viri ꝙ̄ ſi nihil operis in eo feciſſet. nec precium laboris a viro in hoc cāu poterit petere. Et ſic loquitur. d. l. ſed ſi vir. Et idem dico de re hēdis viri apud quem alimentatur. Aut laborat ī rebus viri. vt inde hēat lucrum vel in alijs quibuſcūqꝫ. vt puta. eſt teſtrix. vel filat. vel ē negociatrix ⁊ huiuſmodi. Et ſic non cedit lucro viri. ſed ſibi acquirit. niſi in caſu qñ ñ hꝫ dotem ſufficientem ad alendum ſe ⁊ communes liberos cum merito. vbi maritus ñ habet alia bona ſufficientia. Sed ſi habet dotem ſufficientem ad alendum ſe ⁊ cōes liberos uel ſaltem ſe. qñ maritus habet alia bona ſufficientia. ſic credo nō teneatur cedere lucro mariti. ſed pōt i eius bonis vel alijs laborare vt habeat preciuꝫ laboris. ⁊ ſibi acquiret. ⁊ h̄ videtur ſequi Bar. ⁊ ſic limitare glo. in. d. l. ſicut patronus. i. l. gaio. ff de admi. lega. Facit. C. de dona. inter vi. ⁊ vx. l. ⁊ ſi de pecunia tua. Probatur idē qꝛ vxor non tenetur laborare pro viro. ſi habet dotem ſufficientem pro parte onerum ſupportanda. vt pꝫ. ar. c. per vr̄as ō dona. inter vi. ⁊ vx. et i. l. ſi cum dote. ff ſolu. ma. ⁊ nō. idem Pa. in. c. lr̄as. de reſti. ſpoſ. vbi determinat ꝙ nec ēt cauſatiue pōt vir eam compellere ad laborandum ſubtrahendo. ſ. alimenta. Ergo ſibi poterit laborare. Si vero non portauit dotem ſufficienteꝫ ad ſuſtentāda onera matrimonij ſaltē pro parte ſic credo ꝙ debeat laborare pro ipſis oneribus ſupportandis: ⁊ ſi non uult vir pōt ei denegare alimenta. ⁊ ſic tene. Nec ob. iura que videntur uelle ꝙ ſimplr̄ cedat lucro viri: qꝛ. d. l. ſicut que dicit. ꝙ debet eſſe in offō viri debet intelligi. ſ. ad debitum reddēdū. ⁊ glo. ibidem intelligenda ē ſm ꝙ dixi. dū laborat in re viri pro uſu ſuo: alias non habet veritatem: nec iure probatur. ſi alio mō intelligit. ⁊ ſilr̄. c. hec ymago. ⁊. c. mulierē in quibus dicitur ꝙ ē pene famula uiri. ⁊ ꝙ eſt de dn̄io viri. intellige non ſimplr̄. ſed ſꝫ quid in quantum eſt ſub eius cura. ⁊ debet regi ab eo ⁊ quo ad debitum cōiugale: alias non: quia non tranſit in ptātem viri vt ſ̄ dictum ē. vel dic ꝙ predicta debent intelligi de operibus obſequialibus in domo. puta. coquina vel faciendi lectum aut ſcopandi ⁊ huiuſmōi. De q̄ vide ſ̄. Peculiū. §. 31.

Utrū maritus poſſit verberare vxorem. ℞. ſm Hoſt. ⁊ Gof. in. c. quēadmodū de iureiur. ꝙ ſic ex magna cā ⁊ leui verberatōe ar. in. l. preceptoris. ff. ad. l. acquil'. de hoi. ad audiēnam. Sed ſine cā vel grauiter verberans vir punitur ad dandum ei tertiam ꝑtem donationis propter nuptias. vꝫ in aut. vt liceat ma. ⁊ aut. §. ſi quis antē propriam ⁊. C. de repudijs. aūt. ſed nouo iure. vñ in l. cōſenſu. C. de repu. dr̄ ꝙ verbera igēuis aliena ſunt. Facit glo. 7. q. i. in. c. ſicut. 3

U. rū vir poſſit interficere vxorē adulterātem. ℞. lex ciuilis penam non imponit. l. gracus. C. de adulte. 33. q. 2. inter hec ſi inuenit in actu adulterij. ſed lex diuina ſic dicē Non occides. Et ideo non licet. vide Homicidium. i. §. 6. 4

Utrū vxor poſſit agere ad reſtitutionem 5
dotꝫ viuente viro. ℞. ſm Pa. in. c. ex lr̄is ō pigno. ꝙ ſic ſi vir incipit male vti ſb̄a ſua ⁊ male verſari. ⁊ dicitur male verſari. quādo exulat a pr̄ia ſua propter maleficium proprium. ⁊ maxime cum peruenitur ad diſtractionem bonorum. d. c. per vr̄as. videt tex. in. l. vbi. C. de iure do. ēt ꝙ poſſit petere donationem propter nuptias: licꝫ alij quo ad donatōeꝫ ꝑdictā contrarium teneant. Iteꝫ pōt petere vbi matrimonium venit ſeparandum. quo ad thorū. vt in. c. i. de dote poſt diuor. reſti.

Utrū vxor hn̄s virū ꝓdigū licite poſſit abſcōdē aliq̄ bōa eo iuito. vide Furtum. §. 35. 6

De dote. vide ſ̄. Dos. De dōatōe iter vi. ⁊ vxo. ſ̄. Dōatio. De debito. vide Debitū. De voto. vide ſ̄. Uotū. 2. §. 8. De paraſrēalibus vxoris hēs ſ̄. Paraſrenalia. 7

Utrū poſſit de rebus viri ꝓuidere filijs ꝑmi matrimonij. ℞. ꝙ non. niſi ſm ꝙ pōt elemoſinas facere. vt ſ̄. Elemoſyna. §. 7. 8

Utrum vxor teneatur ſequi virum ſuum. ℞. ſm ꝙ colligo ex nō. i. c. ſi quis neceſſitate. 34. q. 2. ꝙ aut transfert domicilium. Et ſic tenetur eum ſequi. Et hoc verum niſi pactū fuiſſet vt non tranſferret. quia ſic non tenēt niſi poſt pactum aliqua neceſſitas aduenerit que impediret maritum ibi manere. puta infirmitas vel capitalis inimicicia. quia ſic tenetur ſequi. non obſtante pacto. ar. c. vnaquecꝫ. 13. q. 2. Si uero non transfert domicilium: ſic non tenetur euꝫ ſequi. ſꝫ Ho. 9

Similr̄ non tenetur eum ſequi ſi eſt vagabundus. ſm glo. in. d. c. vnaquecꝫ. niſi ſciēs eum uagabundum ꝯxit cum eo. quia ſic tenetur. Hoc totum limito uerūꝫ. quando ex cā honeſta. uel tranſfert domicilium. uel eſt uagabundus. Secus ſi ex cā inhoneſta. ul' ſi uellet eam trahere ad peccatum uel imineret ſibi periculum uite. quia ſic non teneretur eum ſequi. ut ſentit glo. in. d. c. ſi quis Facit. l. ꝙ niſi. ff. de oper. lib. ubi pꝫ ꝙ libertus non tenetur ſequi dn̄m uagabundū ad preſtandum ei operas. vide in. c. de illis. ō ſponſ.

Ypocriſis vide ſ̄. Simulatio.

Ypoteca uide. Pignus.

Yronia vide in lr̄a. h.

Yſtrio vide in lr̄a. h.

Zelus proprie eſt triſtitia ō bono alterius nō ex eo qd̄ ille habet. ſed ex eo. qd̄ ſibi deeſt dicit phs. 2. ethicorum. Et ſi eſt iſte zelus circa bona honeſta eſt laudabilis ſm illud prime corin. 14. Emulamini cariſmata meliora. Si uero eſt de temporalibus. ſic pōt eē cum peccato ſicut auaricia. Si autem quis dolet de bono alterius quia eum excedit ī talibus bonis. ſic eſt inuidia. Accipitur etiā aliquando zelus pro feruore ſeu ꝯmotōne diuine caritatis ut in ps. Zelus domus tue comedit me ⁊c̄. Et iſte zelus poſtremo dictus: fuit qui me ad prefataꝫ angelicam ſummam componendam coegit. ad laudem domini noſtri Ieſu xp̄i: cui eſt honor ⁊ gloria in ſecula ſeculorum. Amen. Laus deo.

Laus Ieſu xp̄o. virgini matri Marie beato patri noſtro ſancto Franciſco. ſancto Seraphico Bonauenture doctori ceteriſqꝫ dei electis. Explicit opus.

✠ Finis ✠

Iacobinus de Suigo de ſancto Germano huius impreſſionis auctor ad lectorem.

Humano Angelicas qcūqꝫ audire loquelas.
Ore cupis: preſens perlege lector opus.
Hic ſacros canones. Hic ⁊ ciuilia iura.
Hic ſancte inuenes Religionis opes.
Maxima multoꝝ qd̄ vix dabat ante librorūꝫ.
Sarcina: id Angelica dat tibi ſumma breuis.
Angelus eſt auctor. Sacri decus ordinis igens
Seraphici: ⁊ tante Religionis honos.
Auctorem atqꝫ opus impreſſum felicia dona
Clauaſſina tulit terra beata viro.
Nec Carleta minus gens felix vnde creatus.
Angelus Angelicis dignus adeſſe choris

Impreſſuꝫ hoc opus Clauaſſij Anno Chriſtiane ſalutis. M. cccc. octuageſimo ſexto terſtio idus may. Feliciter Imperantibus Innocentio octauo pontifice maximo: ⁊ Karolo Illuſtriſſimo. duce quito ſabaudie pedemontaneqꝫ regionis.

Regiſtrum huius operis

✠
Primū vacat
Epl'a
In nomine
dubium
a
Incipit
modi
Quid
exhumabitur
b
mera
trocinari
non dicat
glo.in.l.i.
c
Et de hac
nentre
ſupra ꝙ
R.ꝙ non
d
ad eum qui
Utrum filius
ex certa
de epiſco
e
currerunt
alienum
voluntate
rici.R.
f
ff.de
eſt ꝙ non
ſicut
Que ſit
g
ꝙ in dubio
in tali ſit
c.omnis
vero ſolum
h
ceret non
tunc.
pedit
ſij verſus
i
Utrum
correctio
⁊ dentes
dolum
k
vel ordinario
teſtimonium
bere non
reis faſtidit
l
dictis
panti
elemoſynam
cis vel dn̄o
m
Et ideo
totaliter
dralibus
te.⁊
n
aliquid
Utrum
exce.prela.
de preben.
o
R.ꝙ
co.ti.ii.
de ſen.exco.
fertur ab
p
Secundum
Queritur
Qn̄ dicitur
in mulas
q
catione
magna
ti.doc.
Queritur
r
ſunt vane
ma.⁊ obe.
loſitatem
dolere
ſ
Queritur
limitat
Fratres
dicitur
t
Utrum
ſti.⁊ ſubſti.
Item qui
c.ſi.co.ti.
v
eſt proprie
conſular
requiritur
Et pz ex.c.
x
vel ſuper
per bis
Uigeſimo
non poſſit
y
Utrum liceat
duz Pa.
⁊ tunc
perior h
z
Limitare
Sed quid
legis omne
Si qn̄
qua non
Circa.9.
A
Inteſtatus
irregularitas
ſiue ſcienter
ꝯtra ſtatuta
B
quod in
derelictorum
in litem
l.diem.§.fi.
C
auctoritate
i ex̄neum
Jo.an.
tum pro
D
verbo non
Legitimatio
ſequitur
non tenetur
E
per Bar.
Utrum in
quando
tur non
F
perſona
mutet
citur quia
An.⁊ Pa.
G
ad ꝯfectionez
minis in
vbi.s̄.
naturali
H
reſtituendum
ſacerdotis
defunctorum
pus chriſti
I
Quomodo
Sed clericis
datur in
cet pſeuerantia
K
ſanctorum
in.2.di.4.l.
portare
⁊ caracter
L
ꝑceptis
ac cetera
bendat omne
dic non eſt.
M
d.c.ſuam
in.d.c.i.
quando ſunt
ramentum
N
in expoſitione
nē.ideo
lūmodo
datum ſit
O
de quibus
miniſtratione
non dicuntur.
non conditio
P
Utrum
natus poſt
tur reſtituere
colo
Q
lum contra
Julianus
retur
Quid ſi
R
13.q.2.
Quid de
vt in.c.
nō poſſit
S
gula cui
libi tm̄
caſu facit
Sodomia
T
non poteſt
ꝙ aut
P.reſtituere
ſine liberis
U
ꝙ fures
nerunt
habeat
re.Inſti.
X
vetuſtate.
Uindicatio
ſci Amen
Ray.potius
Y
tradens
ne laborum
Utrum
⁊ expectat
Z
predicta
Septima
angarientur
poſt

Rubrice iuris ciuilis ⁊ cãonici. ⁊ primo ru
bace.ffoꝝ. ⁊ primo.ff.veteris.
1 Dopuonibus
4 Alienatione iudicij mutãdi cã facta
9 Ad legem acquiliam
10 Ad exhibendum
11 Aleatoribus
14 Ad legem rodiam de iactu
14 Ad ſenatuſconſultum macedonianum
16 Ad veleianum
19 Actionibus empti ⁊ venditi
1 Onſtitutionibus principum
3 Calumniatoribus
4 Capitis diminutione
8 Comunia prediorum
10 Cõmuni diuidundo iudicio
17 Cõditione cauſa data
17 Conditione ob turpem cauſam
17 Conditione indebiti
17 Conditione ſine cauſa.
13 Conditione furtiua
13 Conditione ex lege
13 Conditione triticaria
13 Conſtituta pecunia
13 Comodati vel econtra
16 Compenſationibus
18 Contrahenda emptione
1 Diuiſione rerum
4 Dolo malo
16 Depoſiti vel econtra
10 Diſtractione pignorum
14 Donationibus inter virum ⁊ vxorem
14 Diuortijs
8 O per quem factum eſt
1 Edendo
4 Eo quod metus cauſa
4 Ex quibus cauſis maiores
13 Eo quod certo loco
14 Exercitoria actione
19 Extimatoria actione
11 Edilicio edicto ⁊ de redibitoria actione
11 Euictionibus ⁊ duple ſtipulationibus
11 Exceptione rei vendite ⁊ tradite
1 Erijs ⁊ dilationibus
5 Fideicõmiſſoria hereditatis petitiõe
10 Finium regundorum
10 Familie herciſcunde
11 Fide inſtrumentorum
15 Fundo dotali
11 Fugitiuis ſeruis
1 Is qui ſunt ſui vel alieni iuris
3 Hijs qui notantur infamia
9 Hijs qui deiecerunt vel effuderint
18 Hereditate vel actione vendita
1 Aſticia ⁊ iure

2 Iuriſdictione omnium iudicum
2 In ius vocando
2 In ius vocati vt eant
4 In integrum reſtitutiõnibus
5 Iudicijs
5 Inofficioſo teſtamento
11 Interrogatorijs actõib⁹
12 Iureiurando
12 In litem iurando
14 Inſtitoria actione
15 In rem verſo
18 In diem adiectione
20 In quibus cãis pignus tacite contrahatur
22 Iuris ⁊ facti ignorantia
23 Iure dotium
1 Egibus ⁊ ſenatuſconſulti ⁊ longa cõ
ſuetudine
18 Lege commiſſoria
19 Locati ⁊ conducti
4 Inoribus.25.annis
4 Mandatis principum
11 Mortuo inferendo
17 Mandati vel econtra
2 E qs eũ q in ius vocatus ẽ vi eximat
3 Negocijs geſtis
4 Naute:caupones:ſtabularij
9 Noxalibus actõnibus
22 Nautico fenore
1 Rigine iuris
1 Offõ cõſulis
1 Officio prefecti pretorio
1 Officio prefecti vrbis
1 Officio queſtorum
1 Officio pretorum
1 Officio prefecti vigilum
1 Officio ꝓconſulis ⁊ legati
1 Officio prefecti auguſtalis
1 Officio preſidis prouincie
1 Officio ꝓcuratoris ceſaris
1 Officio iudicis
1 Officio eius cui mandata eſt iuriſdictiõ
1 Officio aſſeſſorum
7 Operis ſeruorum
2 Actis
3 Poſtulando
5 Procuratoribus
5 Petitione hereditatis
5 Poſſeſſoria hereditatis petitõe
6 Publiciana in rem actione
13 Pignoraticia actione
15 Peculio
17 Pro ſocio
18 Periculo ⁊ comodo rei vendite
19 Preſcriptis verbis
20 Pignoribus ⁊ ypothecis
1

22 Probationibus
23 Pactis dotalibus
2 Quod quiſq; iure in alterū ſtatuerit
2 Qui ſatiſdare cogantur.
3 Qui notantur infamia.
3 Quod cuiuſq; vniuerſitatis nomine
4 Quibus ex cauſis maiores.
4 Quod metus cauſa
7 Quando dies vſuſfructus legati cedat
7 Quibus modis vſuſfructus amittatur
7 Queadmodum vſufructuarius caueat
8 Quemadmodum ſeruitus amittatur
xi Quibus rebus ad eundem iudicem eatur
14 Quod cum eo: qui in aliena poteſtate eſt negotium
15 Quando actio de peculio eſt annalis
15 Quod iuſſu
20 Quibus modis pignus tacite contrahitur
20 Que res pignori obligari poſſunt
20 Qui potiores in pignoribus habeantur
20 Quib⁹ mōdis pignus vel ypotheca ſoluit
1 Rerum diuiſione ⁊ qualitate
4 Receptis arbitris ⁊ qui arbitrium
6 Rei vendicatione
xi Religioſis ⁊ ſumptibus funerum
12 Rebus creditis ⁊ ſi certum petatur
18 Reſcindenda venditōne
19 Rerum permutatione
23 Ritu nuptiaruꝫ
24 Repudijs ⁊ diuortijs
1 Statu hominum
1 Senatoribus
2 Si quis iuſdicenti nō obtēperauerit
2 Si quis in ius vocatus non ierit
2 Si ex noxali cauſa agatur
2 Si quis cautionibus iuditio ſiſtendi
5 Si pars hereditatis petatur
6 Si ager vectigalis vel emphiteoticarius petatur
7 Si vſuſfructus petatur vel ad alium pertinere negetur
8 Seruitutibus
8 Seruitutibus ruſticorum prediorum
8 Seruitutibus vrbanorum prediorum
8 Si ſeruitus vendicetur vel ad alium pertinere negetur
9 Si quadrupes pauperiem feciſſe dicatur
xi Seruo corrupto
xi Seruis fugitiuis
xi Si menſor falſum modum dixerit
12 Si certum petatur
18 Seruis exportandis
2 Tranſactionibus
13 Triticaria
14 Tributoria actione
22 Teſtibus
22 Traiecticia pecunia
7 Vſufructu ⁊ quemadmodum quis vſufructu vtatur
7 Vſufructu accreſcendo
7 Vſufructu earum rerum que vſu conſumuntur
7 Vſu ⁊ habitatione
7 Vſufructuarius quemadmodum caueat
22 Vſuris ⁊ fructibus

Rubrice inforciati

2 Actione rerum ammotarum
3 Adminiſtratione ⁊ periculo tutoruꝫ
3 Auctoritate ⁊ conſenſu tutorum
6 Acquirenda vel obtinenda hereditate
6 Ad ſenatuſconſultum ſilanianum
10 Annuis legatis ⁊ fideicōmiſſis
xi Alimentis ⁊ cibarijs legatis
xi Auro ⁊ argento legato
xi Adimendis ⁊ transferendis legatis
12 Ad legem falcidiam
13 Ad ſenatuſconſultum trebelianuꝫ
15 Aſſignandis libertis
15 Ad ſenatuſconſultum tertulianum
14 Bonorum poſſeſſionibus
14 Bonoꝝ poſſeſſiōe furioſo muto ⁊c.
14 Bonoꝝ poſſeſſione ꝯ tabulas
14 Bonoꝝ poſſeſſione ſm tabulas
14 Bonoꝝ poſſeſſiōe ex teſtamento militis
15 Bonis libertorum
12 Concubinis
3 Confirmando tutore vel curatore
4 Contrario iudicio tutelle ⁊ vtili actione
4 Curatoribus furioſi
5 Conditionibus inſtitutionum
12 Conditionibus ⁊ demonſtrationibus
14 Contra tabulas
14 Collatione bonorum
14 Coniungendis cū emancipato liberis eius
14 Carboniano edicto
10 Dote prelegata
14 Dotis collatione
4 Excuſationibus ⁊ tēporibus eaꝝ
4 Excuſatione tutorum.
4 Eo qui pro tutore vel curatore negotia geſſerit
4 Fideiuſſoribus ⁊ nominatoribus ⁊ heredibus tu. ⁊ cu.
10 Fundo inſtructo ⁊ inſtrō legato
15 Gradibus ⁊ affinitatibus
5 His que in teſtamento delentur
5 Heredibus inſtituendis
xi His que pene cā in teſtō relinquūtur
xi His que pro non ſcripto hñtur.
xi His quibus vt indignis
2 Impenſis in rebus dotalibus factis
5 Iniuſto rupto ⁊ irrito teſtamento
5 Iure deliberandi.
6 Iure codicillorum
14 Iure patronatus
2 Liberis agnoſcendis
3 Legitimis tutoribus
5 Liberis ⁊ poſthumis.
7 Legatis ⁊ fideicomiſſis.1.
8 Legatis ⁊ fideicomiſſis.2.
9 Legatis ⁊ fideiconiſſis.3.
xi Liberatione legata
14 Legatis preſtandis ꝯtra tabulas bonorū poſſeſſione petita.
15 Libertis vniuerſitatum
4 Magiſtratibus conueniendis
6 Militari teſtamento
10 Optione ⁊ electione legata
14 Obſequijs a liberis ⁊ libertis
15 Operis libertorum
10 Peculio legato
10 Penu legata
3 Qui petant tutores vel curatores
3 Quū ex facto tutoꝝ vel curatorum
4 Quod cum falſo tutore
6 Queadmodum teſtamenta aperiantur.
13 Quando dies legatorum cedit
15 Quibus non competit bonorum poſſeſſio
15 Quis ordo in bonorum poſſeſſione ſeruetur.
4 Rebus eorum qui ſub tutella vel cura ſunt
11 Rebus dubijs
11 Regula catoniana
1 Soluto matrimonio ⁊ queadmōm dos petatur
1 Si mulier ventris nomine in poſſeſſione mittatur
11 Si mulier ventris nomine calumnie cauſa
3 Suſpectis tutoribus ac curatoribus.
6 Si omiſſa cauſa teſtamenti
6 Si quis aliquē teſtari prohibuerit
10 Seruitute legata.
10 Supplectili legata.
12 Si cui pluſq; per.l.falcidiam
14 Si tabule teſtamenti extabunt
14 Si a parente quis fuerit manumiſſus
15 Si quid in fraudem patroni factum ſit
15 Si tabule teſtamenti nulle extabunt
15 Succeſſorio edicto
15 Suis ⁊ legitimis heredibus
3 Tutellis
5 Teſtamentaria tutella
3 Tutoribus ⁊ cura. datis ab his
4 Tutellis ⁊ rōibus diſtrahendis
5 Teſtamentis ⁊ qui teſtamenta facere pñt
10 Tritico vino ⁊ oleo legato
2 Ventre inſpiciendo
4 Vbi pupillus educari vel morari debeat
5 Vulgari ⁊ pupillari ſubſtitutione
10 Vſu ⁊ vſufructu legato
13 Vt legatorum cā caueatur
13 Vt i poſſeſſionem legatorum
14 Ventre i poſſeſſionē mittendo. ⁊ curatore eı⁹
15 Unde legitimi
15 Unde liberi
15 Unde cognati
15 Unde vir ⁊ vxor
15 Veteranorum ⁊ militum ſucceſſore
15 Vt ex legibus ⁊ ſenatuſconſultis bonorum poſſeſſio detur

Rubrice.ff.noui.

1 Aqua pluuiali arcenda
2 Ademptione libertatis
3 Acquirendo rerum dño
3 Acquirenda poſſeſſione
5 Aqua quotidiana ⁊ eſtiua
5 Arboribus cedendis
6 Actionibus ⁊ obligationibus
8 Acceptilationibus
9 Arborum furtim ceſarum
9 Abigeis
10 Accuſationibus ⁊ inſcriptionibus
10 Ad legem iuliam maieſtatis
10 Ad legem iuliam de adulterijs
10 Ad legem iuliam de vi publica
10 Ad legem corneliam de ſiccarijs.
10 Ad legem corneliaꝫ de falſis
10 Ad legem pōpeyam de paricidijs
10 Ad legem iuliam repetundarum
10 Ad legem iuliam de anona
10 Ad legem iuliam de vi priuata
10 Ad legem iuliam peculatus
10 Ad legem iuliam ambitus
10 Ad legem fauiam de plagiarijs
10 Ad ſenatuſconſultum turpilianum
11 Appellationibus ⁊ relationibus.
11 A quibus appellare non licet
11 Appellationibus recipiendis
11 An per alium cauſa appellationis
11 Apud eum ad quē appellatur aliā cāꝫ
12 Ad municipales ⁊ de incolis
12 Albo ſcribendo
12 Admiſtratōe reꝝ ad ciuitatē ptinentiuꝫ
4 Bonis iudicis auctōitate poſſidēdis
10 Bonis dānatorum

2

10 Bonis eorum qui ante ſententiam mortez ſibi conſciuerunt
2 Olluſione detegenda
4 Confeſſis
4 Confeſſione bonorum
4 Curatore bonis dando
5 Cloacis
9 Concuſſionibus
9 Crie expilate hereditatis
9 Crie ſtelionatus
9 Collegijs illicitis & corporibus
10 Cuſtodia reorum & exhibitione
10 Cadaueribus puniton
11 Captiuis & poſtliminio reuerſis
11 Caſtrenſi peculio
12 Cenſibus
1 Anno inſecto
1 Donationibus
1 Donatione cauſa mortis
1 Diuerſis & tpalibus pſcriptionibus
6 Doli mali exceptione
6 Duobus reis conſtituendis
12 Decurionibus & eoꝝ filijs
11 Decretis ab ordine faciendis
2 Uictione libertatis
4 Ex quibus cauſis in poſſeſſioně eat
6 Exceptionibus & preſcriptionibus
6 Exceptiõe rei iudicate
6 Exceptione doli mali
9 Extraordinarijs criminibus
9 Efractoribus & expilatoribus
11 Eum qui appellanti
12 Extraordinarijs cognitionibus
2 Ideicõmiſſarijs libertatibus
5 Fluminibus & ne quid in flumine publico rippa ne eius fiat
5 Fonte
8 Fideiuſſoribus & mãdatoribus
9 Furtis
9 Furti aduerſus nautas
9 Furibus balnearijs
5 Laude legenda
2 Jure aureoꝝ anuloꝝ
5 Interdictis: ſeu extraordinarijs actõib⁹
5 Itinere actuqꝫ priuato
8 Judicatum ſolui
9 Incendio: ruina: naufragio
9 Iniurijs & famoſis libellis
10 Interdictis & relegatis & deportatis
11 Jure fiſci
11 Jure imunitatis
2 Iberali cauſa
5 Locis & itineribus publicis
5 Loco publico fruendo
5 Libero hoie exhibendo
5 Libertis exhibendis ſeu deducendis
6 Litigioſis
11 Libellis dimiſſorijs
12 Legationibus
2 Anumiſſionibus
2 Manumiſſis vindicta
2 Manumiſſionibus que ſeruis
2 Manumiſſis teſtamento
5 Migrando
12 Muneribus & honoribus
2 Atalibus reſtituendis
2 Ne de ſtatu defunctorum poſt qnquennium queratur
5 Ne vis fiat ei qui in poſſeſſionem miſſus eſt
5 Ne quid in loco ſacro fiat
5 Ne quid in loco publico vel itinere fiat
5 Ne quid in fluie publico rippa ne eius fiat quo aliter aqua fluat
8 Nouationibus & delegationibus
11 Nil innouari appellatione pendente
12 Nundinis
1 Peris noui nunciatione
12 Operibus publicis
1 Ublicanis & vectigalibus
3 Pro ſoluto
3 Pro emptore
3 Pro herede
3 Pro donato
3 Pro derelicto
3 Pro legato
3 Pro dote
3 Pro ſuo
4 Priuilegijs creditorum
5 Precario
8 Pretorijs ſtipulationibus
9 Priuatis delictis
9 Preuaricationibus
9 Popularibus actionibus
10 Publicis iudicijs
10 Penis
11 Priuilegijs veteranorum
12 Policitationibus
12 Proſoneticis
2 Ui ſine manumiſſione
2 Qui & a quibus manumiſſi
2 Quibus ad libertatem pclamare n̄l3
4 Quibus ex cãis in poſſeſſionem eatur
4 Que in fraudem creditorum facta ſunt
5 Quorum bonorum
5 Quorum legatorum
5 Quod vi aut clam
6 Quarum rerum actio non datur
10 Queſtionibus
11 Quis & a quo appelletur
11 Quando appellandum ſit
11 Que ſnie ſine appellatione reſcinduntur
4 E iudicata & de effectu ſententiarum
4 Reb⁹ auctoritate iudicis poſſidědis
5 Rippa munienda
5 Riuis
5 Remiſſionibus
8 Rem pupilli ſaluam fore
8 Rem ratam habere & de ratihabitione
9 Receptatoribus
10 Requirendis reis
11 Re militari
11 Regulis iuris
1 Tatuliberis
2 Si libertinus ingenuus eſſe dicatur
11 Statu defunctorum
4 Separationibus
5 Superficiebus
5 Si arbor vicini edibus impendat
5 Saluiano interdicto
7 Stipulatione ſeruorum
8 Solutionibus & liberationibus
9 Si quis teſtamento liber eſſe iuſſus fuerit
9 Si familia furtum feciſſe dicatur
9 Sepulcro violato
10 Sententiam paſſis & reſtitutis
11 Si tutor vel curator vel magiſtratus
11 Si pendente appellatione
5 Abulis exhibendis
9 Termino moto
9 Tigno iniuncto
3 Sucapionibus & vſurpationibus
5 Uia publica & ſi quid in ea
5 Ut in flumine publico nauigare liceat
5 Uia publica & itinere reficiendo
5 Ui & vi armata
5 Uti poſſidetis
5 Utrobi
7 Uerborum obligationibus
9 Ui bonorum raptorum
12 Uacatione & excuſatione munerum
12 Uarijs & extraordinarijs cognitionibus
12 Uerborum & rerum ſignificatione

Rubrice Codicis

1 Poſtatis
1 Aſſeſſoribus & domeſticis
1 Annonis
2 Aduocatis diuerſorum iudicum
2 Aduocatis diuerſorum iudiciorum
2 Aduocatis fiſci
2 Alienatione iudicij mutãdi cã facta
3 Ad exhibendum
3 Alee vſu & aleatoribus
4 Actionibus & obligationibus
4 An ſeruus ex ſuo facto poſt manumiſ.
4 Actionibus hereditarijs
4 Actionibus empti & vẽditi
4 Ad ſenatuſconſultum macedonianum
4 Ad ſenatuſconſultum velleianum
5 Alendis liberis
5 Adminiſtratione tutorum & curatorum
5 Alimentis pupillo preſtandis
5 Arbitrium tutelle
5 Auctoritate preſtanda
5 Actore tutore ſeu curatore
6 Ad ſenatuſcõſultũ trebelianum
6 Ad legem falcidiam
6 Ad ſenatuſconſultum tertulianum
6 Ad ſenatuſconſultum orphicianuz
7 Aſſertione tollenda
7 Acquirenda vel retinenda poſſeſſione
7 Aduerſus creditorem
7 Annali exceptiõe italici ꝯtract⁹
7 Alluuionibus & palludibus paſcuis & c̃.
7 Appellationibus & relationibus
8 Acceptilationibus
8 Adoptionibus
9 Accuſationibus
9 Ad legem iuliam maieſtatis
9 Ad legem iuliam de adulterijs & ſtupro
9 Ad legem iuliam de vi publica & priuata
9 Ad legem corneliam de ſiccarijs
9 Ad legem fauiam de plagiarijs
9 Ad legem viſceliam
9 Ad legem corneliam de falſis
9 Ad legem iuliam repetundarum
9 Ad legem iuliam ambitus
9 Abigeis
9 Abolitionibus
9 Ad ſenatuſconſultum turpilianum
6 Onis libertorum & iure patronatus
6 Bonorũ poſſeſſione ſecũdũ tabulas
6 Bonorũ poſſeſſione contra tabulas liberti
6 Bonorum poſſeſſione contra tabulas
6 Bonis maternis
6 Bonis que liberis in poteſtate conſtitutis
7 Bonis auctoritate iudicis poſſidendis
9 Bonis eorum qui ſibi mortě conſciuerunt
9 Bonis proſcriptorũ ſeu damnatorum
1 Onibus rei militaris
1 Contractibus iudicum & eoruz que ſunt circa eos
2 Cauſis in quibus infamia irrogatur
3 Comuni diuidundo
3 Comunia vtriuſqꝫ iudicij
3 Conſortibus & eiuſdem litis
4 Condictione indebiti
4 Condictione ob cauſam datorum

4 Conditione furtiua
4 Conditione ob turpem cām
4 Conditione ex lege ſiue ſine cā
4 Conſtituta pecunia
4 Comodati
4 Compenſationibus
4 Contrahenda emptione
4 Cōium rerum alienatione
4 Cōmercijs ⁊ mercatoribus
5 Concubinis
5 Confirmando tutore
5 Contrario iudicio tutelle
5 Curatore furioſi ⁊ ꝓdigi
6 Carboniano edicto
6 Collationibus
6 Codicillis
6 Cōia de legatis vel fideicōmiſſis
6 Conditionibus inſertis tam in legatis
q̄ꝫ in fideicōmiſſis
6 Caducis tollendis
6 Cōia de ſucceſſionibus
7 Cōi ſeruo manumiſſo
7 Cōia de manumiſſionibus
7 Cōia de vſucapionibus
7 Colluſione detegenda
7 Cōntinationes vel epiſtolas
7 Confeſſis
7 Cū de momentanea poſſeſſione fuerit
appellatum
8 Contrahenda ⁊ ꝯmittenda ſtipulatione
8 Creditorē euictōēꝫ pignoris non debere
9 Cuſtodia reorum
9 Crimine peculatus
9 Crimine ſacrilegij
9 Crimine expillate hereditatis
9 Crimine ſtelionatus
9 Calūniatoribus
i Iuerſis reſcriptis ⁊ pragmaticis
ſanctionibus
i Defenſoribus ciuitatum
2 Dolo malo
3 Dilationibus
4 Delictis defunctorum inq̄ꝫtuꝫ ⁊ in qui
bus heredes conueniantur
4 Depoſiti
5 Donationibus ante nuptias
5 Dotis ꝓmiſſione vel nuda policitatione
5 Dote cauta non numerata
5 Donationibus inter virum ⁊ vxorem
5 Diuortio facto apud quē liberi educētur
Diuidenda tutella
7 Dicticia libertate tollenda
8 Diſtractione pignorum
8 Debitorem venditionem pignoris ipe
dire non poſſe
8 Duobus reis ſtipulandis ⁊ ꝓmittēdis
8 Donationibus
8 Donationibus cauſa mortis
8 Donatione ſub modo vel ſub conditione
i Piſcopis ⁊ clericis
i Epali audia ⁊ diuerſis caplis
2 Edendo
2 Errore calculi
2 Errore aduocatoꝝ
2 Enā p ꝓcuratorē i itegꝝ reſtōne agi poſ.
4 Ex delictis defunctorum
4 Exercitoria ⁊ inſhitoria actione
4 Edilicijs actionibus
5 Eo qui pro tutore negocia gerit
5 Excuſationibus ⁊ tꝑibus eorum
5 Excuſatione veteranorum
6 Edicto diui adriani tollendo
7 Executione rei iudicate
8 Edificijs priuatis
8 Etiam ob cirographariam pecuniam
pignus teneri
8 Exceptionibus ſeu preſcriptionibus
8 Euictionibus
8 Emancipationibus liberorum
9 Exhibendis vel tranſferendis reis
9 Emendatione ſeruorum
9 Emendatione propinquorum
2 Aliosa minore
2 Fideiuſſoribus minorum
2 Formulis ⁊ impetratione actionū
ſublatis
3 Ferijs
3 Familie herciſcunde
3 Finium regundorum
4 Fide inſtrumentorum ⁊ amiſſione eo
rum
5 Fundo dotali
5 Fideiuſſoribus tutorum ⁊ curatorum
6 Furtis ⁊ ſeruo corrupto
6 Fideicōmiſſis
6 Falſa cauſa adiecta legato vel fideicō
miſſo
7 Fideicōmiſſarijs libertatibus
7 Fructibus ⁊ litis expenſis
8 Fideiuſſoribus ⁊ mandatoribus
9 Falſa moneta
9 Famoſis libellis
9 Encrali abolitione
i Ereticis ⁊ manicheis
i His qui ad eccleſias confugiunt
i His qui in eccleſijs manumittun
tur
i His qui ad ſtatuas confugiunt
2 His qui potentiorum nomine
2 His que vi metus ve cauſa fiunt
i His qui veniam etatis impetrauerunt
4 Hereditate vel actione vendita
4 Heunuchis
5 Heredibus tutorum
6 Heredibus inſtituendis
6 His quibus vt indignis
6 His que pene nomine relinquantur
6 His que ſub modo legati ſeu fideicō
miſſi relinquuntur
6 His qui ante apertas tabulas
6 Heredibus decurionum
7 His qui a non dño manumiſſi ſunt
7 His qui per metum iudicis non appellaue
runt
8 His q̄ i prioꝝ creditoꝝ loco ſuccedunt
9 His qui parentes vel liberos occiderunt
9 His qui ſibi aſcribunt in teſtamento
9 His qui latrones vel criminibus reos oc
cultant
i Aſtiniano codice ꝯfirmando
i Iuſtiniano codice emendando
i Iudeis
i Iuris ⁊ facti ignorantia
2 In ius vocando
2 In integrum reſtitutione minorum
2 In quibus caſibus in integrum reſtitutio
neceſſaria non eſt
2 In integrum reſtitutione poſtulata ne quid
innouetur
2 Iureiurando pp calūniam
3 Iudicijs
3 Iuriſdictione omnium iudicum ⁊ de foro
competenti
3 In quibus caſibus militantes fori preſcrip
tione vti non poſſunt
3 Inofficioſo teſtamento
3 Inofficioſis donationibus
3 Inofficioſis dotibus
4 Iure emphiteotico
5 Inceſtis ⁊ inutilibus nuptijs
5 Interdicto matrimonio inter pupillum ⁊
tuto. vel cura.
5 Iure dotium
5 In quibus caſibus tu. hñti tutor vel cura
tor da. non poteſt
5 In litem iurando
5 In litem dando tutore vel curatore
6 Iure aureoꝝ anulloꝝ
6 Inſtitutionibus ⁊ ſubſtitutionibus vel reſti
tutionibus ſub conditione factis
6 Impuberum ⁊ alijs ſubſtitutionibus
6 Iure deliberandi ⁊ de adeunda vel acqui
renda hereditate
6 Indicta viduitate tollenda
7 Ingenuis ⁊ manumiſſis
7 Indicta libertate
7 In quibus cāis ceſſat lōgi tꝑis ꝑſcriptio
8 Interdictis
8 In quibus cauſis ius pignoris tacite con
trahatur
8 Iure dominij impetrando
8 Inutilibus ſtipulationibus
8 Ingratis liberis
8 Infantibus expoſitis liberis ⁊ ſeruis
8 Infirmandis penis celibatus ⁊ orba
tus
8 Iure libertorum
9 Iniurijs
i Egibus ⁊ conſtitutionibus pricipū
3 Litis conteſtatione
3 Lege acquilia
4 Locato ⁊ conducto
5 Legitima tutella
6 Libertinis ⁊ eorum filijs
6 Liberis pñs ⁊ exheredatis
6 Legatis
6 Legitimis heredibus
7 Lege fuſcia canina tollenda
7 Latina libertate tollenda
7 Liberali cauſa
7 Longi tꝑis ꝑſcriptōe
8 Litigioſis
8 Luitione pignoris
8 Liberis exhibendis ſeu deducendis
i Andatis principum
i Modo mulctarum
i Magiſtratibus municipalium
4 Mandati vel contra
4 Monopolijs ⁊ conuentu negociatorum
5 Magiſtratibus ꝯueniendis
8 Manumiſſione pignoris
8 Mortis cā donationibus
9 Mulieribus que ſeruis ꝓprijs ſe iūxerint
9 Mutatione nominis
9 Maleficis ⁊ mathematicis
i Nuo codice componendo
i Noua conſtitutio federici
i Ne ſanctum baptiſma iteretur
i Nemini licere ſignum ſaluatoris
i Ne iudeus xpianum mācipium
2 Nemini liceat potentioribus
2 Ne fiſcus vel res publica
2 Negocijs geſtis
3 Ne quis in ſua cā iudicet
3 Noxalibus actionibus
4 Ne vxor ꝓ marito vel econtra ꝯueniā
tur
4 Ne filius pro patre vel pater pro filio
4 Non numerata pecunia
4 Nautico fenore

4

4 Nundinis ⁊ nouis mercationibus
4 Noua vectigalia inſtitui non poſſe
5 Nuptijs
5 Ne fideiuſſores dotium dentur
5 Ne pro dote mulieris
5 Naturalibus liberis ⁊ matribus eorum
5 Ne tutor vel curator vectigalia conducant
6 Neceſſarijs ſeruis hꝛ̃dibus inſti. vel ſubſti.
7 Ne de ſtatu defunctorū poſt qnquēniū q̃rat
7 Nudo iure quiritum tollendo
7 Ne rei dñice vel templorum
7 Ne liceat in vna eadēq; cā tertio prouocare
8 Nouationibus ⁊ delegationibus
9 Nulli aggeribus non rumpendis
9 Ne ſine iuſſu principis
1 Officio prefecti pretorio
1 Officio prefecti preto. africe
1 Officio prefecti vrbis
1 Officio magiſtri militum
1 Officio queſtoris
1 Officio magiſtri officiorum
1 Officio comitis ſacrarum largitionum
1 Officio comitis rerum priuatarum
1 Officio comitis ſacri pr̃imonij
1 Officio pconſulis ⁊ legati
1 Officio comitis orientis
1 Officio prefecti auguſtalis
1 Officio vicarij ⁊ prefecti
1 Officio pretorum
1 Officio rectoris prouintie
1 Officio prefecti vigilum
1 Officio ciuilium iudicum
1 Officio militarium iudicum
1 Officio diuerſorum iudicum
1 Officio eius qui vicē alicuius iudicis obtinet
1 Officio iudicis alexandrie
3 Ordine iudiciorum
6 Operis libertorum
6 Obſequijs patronis preſtandis a liberto
7 Ordine cognitionum
8 Operis noui nunciatione
8 Operibus publicis
1 Paganis ſacrificijs ⁊ templis
1 Precibus imperatori offerendis
2 Pactis
2 Poſtulando
2 Procuratoribus
3 Pedanis iudicibus
3 Pluſpetitiōibus
3 Petitione hereditatis
4 Probibita ſequeſtratione pecunie
4 Probationibus
4 Plus valere qd̃ agitur: q̃ qd̃ ſimulate ꝯcipit
4 Pignoratitia actione
4 Per quas perſonas nobis acquiritur
4 Pro ſocio
4 Patribus qui filios diſtraxerunt
4 Periculo ⁊ comodo rei vendite
4 Pactis inter emptorem ⁊ venditorem
5 Pactis ꝯuētis tā ſup dote q̃ ſuper donatōe
5 Periculo tutorum ⁊ curatorum
5 Predijs vel alijs rebus minorum non alie.
6 Poſthumis hꝛ̃dibus iſtituendis l' exhr̃.
7 Periculo eius qui libertatem intulit
7 Pro donato
7 Preſcriptione longi tp̃ris. x. l'. xx. annorum
7 Preſcriptione. 30. l'. 40. annorum
7 Pena iudicis qui male iudicauit
7 Priuilegio fiſci
7 Priuilegio dotis
8 Precario ſaluiano interdicto
8 Pignoribus
8 Publicis operibus
8 Pretorio pignore vt in actionibus
8 Partu pignorum ⁊ omni cauſa
8 Pactis pignorū ⁊ de cōmiſſoria. l. reſcidēda
8 Patria poteſtate
8 Poſtliminio reuerſis ⁊ redemptis ab hoſtibus
9 Priuatis carceribus
9 Penis
1 Quando libellus principi de lite ꝯteſtata facta
2 Quibus cāis īfamia irrogatur
2 Qui ⁊ aduerſus quos in integrum reſtitutio poſtulatur
2 Quibus ex cauſis in integrum reſtitutō maioribus datur
3 Qui p̄ ſua iurſditōe iudices daf dari uc pñt
3 Qui legitimā pſonā hñt in iudicio
3 Qñ ipator inter pupillos ⁊ viduas
3 Qñ lz vnicuiq; ſe ſine iudice vindicare
4 Qñ fiſcus vel priuatus debitores
4 Qd̃ cū eo q̄ i aliena iuriſdictiōe vel pōtate ē
6 Que res vendi non poſſunt. ⁊ qui vendere vel emere vetantur
4 Que res exportari non pñt vel non debent
4 Qñ liceat ab emptōe diſcedere
5 Qui petant tutores vel curatores
5 Qui dare ⁊ dari tutores pñt
5 Qñ mulier officio tutele fungi pōt
5 Qñ ex facto tutoris vel curatoris
5 Qñ tutores ⁊ curatores eſſe deſinunt
5 Qui numero liberorum ſe excuſant
5 Qui morbo ſe. ex.
5 Qui etate ſe excuſant
5 Qui numero tutellarum
5 Qñ decreto opus non eſt
6 Qñ dies legati vel fideicōmiſſi cedant
6 Qui admitti ad bonorum poſſeſſionem pñt
6 Qñ ñ petentium ptes petentibus accreſcant
6 Qui teſtamenta facere pñt vel non.
6 Quemadmodū teſtamenta aperiantur.
7 Quib' cāis ſerui accipiūt p̄miū libertatis.
7 Qui manumitti non pñt
7 Qui nō pñt ad libertatem peruenire
7 Quib' ad libertatē pclamare nō licz
7 Quib' nō obicit lōgi tp̄ris pſcriptio
7 Quadriennij preſcriptione
7 Qñ ⁊ qñ iudex ſniam pferre dz
7 Quibus res iudicata non nocet
7 Qñ puocare non eſt neceſſe
7 Quorum appellationes nō recipiantur.
7 Qui bonis cedere pñt
8 Quorum bonorum
8 Quorum legatorum
8 Que res pignori obligari poſſunt
8 Qui potiores in pignorib' habeantur
8 Que ſit longa conſuetudo
9 Qui accuſare non poſſunt
9 Qñ ciuilis actio p̄iudicet criali
9 Queſtionibus
2 Reputatōibus q̄ fiunt in iudicio
2 Reſtōe militū ⁊ eorum q̄ rei publice
2 Receptis arbitris
2 Reſcriptis
3 Rei vendicatione
3 Religioſis ⁊ ſumptibus funerum
4 Rebus creditis ⁊ iureiurando
4 Reſcindenda venditione
4 Rebus alienis non alienandis
4 Rem alienam gerentibus non interdici
4 Rerum pmutatōe ⁊ de preſcriptis verbis
5 Rei vxōie actōe in ſtipulatu actōe trāſfuſa
5 Repudij ⁊ iudicio de moribus ſublata
5 Rerum amotarum
6 Repudianda bonorum poſſeſſione
6 Repudianda vel abſtinenda hereditate
7 Re iudicata
7 Res inter alios acta vel iudicata
7 Relationibus
7 Reuocandis his que fiunt in fraudem creditorum
8 Ratiocinijs operum publicorum
8 Remiſſione pignorum
8 Reuocandis donationibus
9 Raptu virginum honeſtarū: ſeu viduarum
9 Requirendis reis
1 Summa trinitate ⁊ fide catholica
1 Senatuſconſultis
1 Sacro ſanctis eccl'ijs ⁊ priuil'ijs earū
1 Si ꝯ ius uel utilitatem publicam
1 Statuis ⁊ ymaginibus
2 Si tutor uel curator interuenerit
2 Si i cōi eadem cā i itegrū reſtō poſtuletur
2 Si aduerſus rem iudicatam
2 Si aduerſus venditionem pignoris
2 Si aduerſus libertatem
2 Si aduerſus donationem.
2 Si aduerſus tranſactionem
2 Si aduerſus ſolutionem
2 Si aduerſus dotem
2 Si aduerſus delictum
2 Si aduerſus uſucapionem
2 Si aduerſus fiſcum
2 Si aduerſus creditorem
2 Si vt ſe ab hereditate abſtineant
2 Si vt omiſſa hereditate vel bonorum poſſeſſione vel aliquid aliud
2 Si minor ſe maiorem dixerit
2 Si ſepius i integrū reſtitutio poſtuletur
2 Si maior factus ratum habuerit
2 Satiſdando
3 Sportulis ⁊ ſumptibus
3 Seruitutibus ⁊ aqua
4 Si certum petatur
4 Suffragio
4 Si ſeruus extero ſe emi mandauerit
4 Si pp publicas pſtatōes vēditō fcā ñ fuerit celebrata
4 Si ſiñ cēſu l' reliq̄s
4 Si q̄s alteri l' ſibi ſub alterius nomine.
4 Si ſeruus exportandus veneat
4 Si mācipiū ita veneat ne proſtituatur
4 Si mancipium ita alienatum ſit
5 Sponſalibus ⁊ arris ſponſalicijs
5 Si rector puincie vel ad eam pertinentes
5 Si q̄cūq; p̄ditus ptāte l' ad eum ptinētes
5 Si nuptie ex reſcripto principis petantur
5 Secundis nuptijs
5 Si ſecundo nupſerit mulier
5 Soluto mr̃imonio ⁊ quēadmodū dos petat
5 Si ꝯſtante mr̃imonio dos ſoluitur
5 Si ex pluribus tutoribus vel curatoribus
5 Suſpectis tutoribus
5 Si mater indēnitatem promiſit
5 Si contra matris voluntatem
5 Si tutor non geſſerit
5 Si ex falſis allegationibus
5 Si quis ignorans rem minoris
5 Si tutor rei publice. cā aberit
5 Si maior factus ratum habuerit alie.
6 Seruis fugitiuis
6 Succeſſorio edicto
6 Si i fraudem patroni
6 Si q̄s aliquem teſtari prohibuerit
6 Si omiſſa cā teſtamenti
6 Suis ⁊ lĩis hꝛ̃dibus ⁊ ex filia nepotibus
7 Senatuſconſulto claudiano tollendo
7 Seruo pignori dato manumiſſo
7 Seruo communi manumiſſo
7 Seruis rei publice manumittendis

5

7 Sententijs prefectorum
7 Sententijs prefecti pretorio
7 Sententijs ex periculo recitandis
7 Sententijs ꝛ iterlocutionib⁹ oium iudicum
7 Sententia que ſine certa quantitate
7 Sñtijs q̄ pro eo qꝺ intereſt ꝓferuntur
7 Si a non competenti iudice
7 Sententiam reſcindi non poſſe
7 Si pl̄es ſil' vna ſnia fuerint condemnati
7 Si ex falſis inſtrumentis
7 Si pēdēte appellatione mors interuenerit
7 Si vnus ex pluribus appellauerit
7 Si ꝺ momētanea poſſeſſione fuerit appellatū
8 Si p vi l' alio mō ꝑturbata abſētus ſit poſſio
8 Saluiano iterdicto
8 Si res aliena pignori data ſit.
8 Si antiq̄oꝛ creditoꝛ pignus vendiderit
8 Si cā iudicati pignus captum ſit
8 Si cōis res pignori data ſit
8 Si pignus pignori datum ſit
8 Si vendito pignore agatur
8 Si vnus ex ꝑlibus heredibus creditoris
8 Si pignoris conuentione
8 Solutionibus ꝛ liberationibus
9 Si reus uel accuſatoꝛ mortuus fuerit
9 Si quis imperatori maledixerit
9 Si qs eam cuius tutoꝛ fuerit corruperit
9 Sepulcro violato
9 Seditioſis ꝛ his qui plebem
9 Sententiam paſſis ꝛ reſtitutis
2 Ranſactionibus
2 Tꝑibus i integrum reſtōnis
4 Teſtibus
5 Teſtamentaria tutella
5 Tutoribus l' curatoribus illuſtriū ꝑſonarum
5 Tutore vel curatore q non ſatiſdedit
5 Tutoribus ſuſpectis
6 Teſtamento militis
6 Teſtis ꝛ quēadmōm teſtamenta ordinentur
7 Teſtamentaria manumiſſione
7 Temporibus ꝛ repatōibus appellationum
8 Tabulis exibendis
1 Eteri iure enucleando
1 Ut lite pendente vel poſt
1 Ut omnes tam ciuiles q̄ militares p⁹ adminiſtrationem
2 Ut nemo priuatis titulo predijs
2 Ut que deſunt aduocatis partium iudex ſuppleat
2 Ut nemini liceat ſine iudicis auctoritate
2 Ut nemini liceat ſine iudice ſe vindicare
2 Ubi ꝛ apud quem cognitio reſtitutionis
2 Uroribus militum ꝛ eorum qui
3 Ut nemo inuitus agere cogat vel accuſare
3 Ubi in rem actio
3 Ubi de rōcinijs agi oꝫ.
3 Ubi de poſſeſſione agi oꝫ
3 Ubi quis decuriali vel cohortali
3 Ubi cauſa fiſcalis agitur
3 Ubi de fideiꝯmiſſo agi oꝫ
3 Ubi de crimine agi oꝫ
3 Ubi de hereditate agatur
3 Ubi conueniatur qui certo loco promiſit
3 Ubi de cauſa ſtatus agi oꝫ
3 Ubi ſenatores vel clariſſimi viri
3 Uſufructu ꝛ hitatione
4 Ut actōes ab hr̄dib⁹ ꝛ ꝯ hr̄des incipiant
4 Uſuris
4 Uectigalibus ꝛ cōmiſſis
5 Ut mlr̄ ſi añ ānale ſpaciū ſe marito ꝯiunxit
5 Ubi petatur tutoꝛ vel curatoꝛ
5 Ubi pupilli educantur
5 Uſuris pupillaribus
5 Ubi cauſe poſt pubertatem
6 Unde legitimi ꝛ vnde cognati
6 Unde liberi
6 Unde vir ꝛ vxoꝛ
6 Uerborum ꝛ rerum ſignificatione
6 Uſuris ꝛ fructibus legatorum
6 Ut in poſſeſſione fideicō miſſorum vel legatorum ſeruandorum cauſa mittendi
7 Uenditione libertatis
7 Uſucapione pro emptore
7 Uſucapione pro donato
7 Uſucapione pro dote
7 Uſucapione pro herede
7 Uſucapione transformanda
7 Uſuris rei iudicate
8 Unde vi
8 Uti poſſidetis
9 Ut. ſ. certum tꝑs crialis qꝺ terminetur
9 Ui bonorum raptorum
Coll. Rubrice autenticoꝝ
3 Dminiſtrantibus officia in ſacris appellationibus
4 Appellationibus ꝛ itra que tꝑa ꝺebet appellari
6 Apud quos oꝫ cām dicere monacos
6 Armis
7 Adminiſtratōibus
8 Appellationibus
9 Alienatione ꝛ emphiteoſi
4 Onſulibus
5 Conſtitutio q̄ ex aſcripticio ꝛ libera natos
6 Conſanguineis ꝛ vterinis fratribus
6 Conſtō que de dignitatibus ꝛ eꝑatu
8 Conſtitutio innouat legem
9 Collatoribus ꝛ alijs capitulis
3 Eſenſoribus ciuitatum
6 Depoſitionibus ꝛ denunciationibus inquilinorum
7 Duobus reis
5 Ccleſiaſticarum rerum immobilium alienatione
5 Exhibendis ꝛ introducendis reis
5 Equalitate dotis
7 Executoribus ꝛ qui conueniuntur
7 Eccleſiaſticis tutellis
9 Ideiuſſoribus ꝛ mandatoribus ꝛ ſolutionibus
1 Filijs añ dotalia inſtrumenta natis
3 Eredibus ꝛ falcidia
1 His q ingrediuntur ad appel.
5 His qui ingrediuntur monaſteria
6 Hec ꝯſtitutio interpretatur priorem
6 Hec conſtitutio innouat ꝯſtōem q̄ ꝑſcriptōnem. C. annorum
8 Hereditatibus ab inteſtato venientib⁹
9 Iuſiurandum qꝺ preſtatur ab his qui adminiſtrationem accipiunt
2 Inceſtis ꝛ inutilibus nuptijs
2 Iureiurando a moriente preſtito
5 Inſtrumentorum cautella ꝛ fide
6 Iudicibus
6 Immenſis dōationibus in filios factis
7 In medio litis non fieri ſacras formas
8 Interdictis collegijs hereticorum
9 Enonibus
3 Litigioſis ꝛ decima pte litis
8 Onachis
1 Menſura ordinandorū clericorum
3 Mandatis principum
3 Miniſtrationibus in ſacris officijs
3 On eligendo ſcꝺo nubentes
1 Non alienandis aut permutandis rebus eccleſie
2 Nullū agricole traditōe tenere illius terraꝫ
4 Nuptijs
4 Noui operis nunciatione
5 Neq3 vir qꝺ ex dote eſt
8 Riuil'gijs dotis
8 Priuilegijs archiepī
9 Uomodo oporteat epōs ꝛ alios clericos ad ordinationem perduci
1 Ueſtore
6 Quibus mōis nālcs effi. ſūnt
6 Quibus modis nālcs efficiūtur ſui
7 Eferendarijs palacij ſacri
2 Reſtitutōnib⁹ ꝛ ea q̄ parit in. xi. menſe poſt mortem viri
4 Reis promittendis
7 Reſtitutionibus
8 Reſtitutionibus fideicomiſſi
9 Raptis mulieribus que rapto. nubunt
9 Criptum exemplar
2 Scenicas non ſolum fideiuſſorem preſtant
5 Sanctiſſimus epīs
9 Abulano viceconſulis
2 Triente ꝛ ſemiſſe
3 Tabellionibus
4 Teſtibus
7 Tꝑe non ſolute pecunie ſuper dote
7 Teſtamentis imperfectis
8 T determinatus ſit numer⁹ clericorū
1 Ut iudices ſiñ quoquo ſuffragio
2 Ut ecclia rōana. C. ānoꝝ ꝑſcrip. gau.
2 Ut nullus mutuans agricole teneat eius terram
4 Ut prothocola diuidantur in cartis
4 Ut preponatur nomen imperatoris
5 Ut nō fiant pignorationes ꝓ alijs perſonis
5 Ut decetero ꝯmutationes eccleſiaſticarū rerum
5 Ut ea que vocantur inſinuata ſuper clericis
5 Ut clerici qui recedunt alijs pro eis ſubrogatis
5 Ut in priuatis domibus ſacra miniſteria nō fiant
5 Ut imobilia ante nuptialem donationē
5 Ut facte noue conſtitutiones
5 Ut clerico ſacra de expenſis
5 Ut nullus fabricet oratorij domū preter voluntatem epī
5 Ut ab illuſtribus. ꝛ qui ſuper eam dignitatē ſunt
5 Ut defuncti ſeu funera eorum non iniurient a creditoribus
5 Ut vrbane ordinarie prefecture
5 Ut oēs obediant iudicibus ꝓuinciarū
6 Ut hi qui obligatas ſe res habere prohibēt minorum
6 Ut non luxurientur ꝯ naturaꝫ
6 Ut liberti de cetero auro non egeant
6 Ut clerici apud ꝓprios epōs ꝯueniantur
7 Ut ſine ꝓhibitōe mr̄es debitrices ꝛ creditrices tutellam gerant minorum
7 Ut ex actione inſtante dotis
8 Ut nꝫ miles nꝫ federatus.
8 Ut amiſſe viſiōes ꝑſcriptiōes habeantur
8 Ut cum de appellatione cognoſcitur
8 Ut liceat matri ꝛ auie
8 Ut diuine iuſſiones
9 Ut ſpōſalicia largitas ſit ſpālis contractus
9 Ut litigantes iurent
9 Ut iudices non expectent ſacras iuſſiones
9 Ut nulli iudicū liceat hr̄e loci ſeruatores
9 Ut fratrum filij ſuccedant
9 Ut differentes iudices

9 Uſuris nauticis

Rubrice inſtitutionũ

i Doptionibus
i Atiliano tutore
i Auctoritate tutorum
2 Adēptōe legatoꝝ ⁊ trāſlatōe fideicōmiſſoꝝ
3 Aſſignatione libertorum
3 Acquiſitione per arrogationem
4 Acceptilationibus
4 Actionibus
3 Bonorum poſſeſſionibus
4 Bonorum vi raptorũ
i Capitis diminutione
i Curatoribus
2 Codicillis
3 Contrahenda emptione
2 Donationibus
3 De conſenſu ⁊ obligatione
3 De duob⁹ reis ſtipulādi ⁊ ꝓmittendi
3 Diuiſione ſtipulationum
i Ex qbus cāis manumittere non licet
i Excuſationibus tutorum
2 Exheredatione liberorum
3 Eo cui libertatis cā bona adiciuntur
3 Emptione ⁊ venditione
4 Exceptionibus
i Fiduciaria tutella
2 Fideicomiſſarijs hereditatibus
3 Fideiuſſorib⁹
3 Gradibus cognationũ
i His qui ſui vel alieni iuꝰ ſunt
2 Heredibus inſtituendis
2 Hereditate libertorum
2 Heredũ qualitate ⁊ differentia
3 Hereditatibus q̄ ab inteſtato deferuntur
i Iuſticia ⁊ iure
i Iure naturali gentium ⁊ ciuili
i Iure perſonarum
i Ingenuis ⁊ libertinis
2 Inofficioſo teſtamento
2 Iure codicillorum
3 Inutilibus ſtipulationibus
4 Iniurijs
4 Interdictis
i Libertinis
i Lege fuſcia canina tollenda
i Legitima agnatorum tutella
i Legitima parentum tutella
i Legitima patronorum tutella
2 Lege falcidia
2 Legatis
3 Legitima agnatorum ſucceſſione
3 Litterarum obligationibus
3 Locatione ⁊ conductione
4 Lege aquilia
2 Militari teſtamento
3 Mandati
i Nuptijs
4 Noxalibus actionibus
3 Obligationibus
3 Obligatōib⁹ q̄ ex qſi ꝯtractu naſcuntur
3 Obligationibus ex conſenſu
4 Obligationibus que ex delicto naſcuntur
4 Obligationibus que ex qſi delicto naſcũt
4 Officio iudicis
i Patria poteſtate
2 Pupillari ſubſtitutione
2 Per quas perſonas nobis acqritur
3 Per quas perſonas obligatō nobis acqrit
4 Perpetuis ⁊ tpralibus actionibus
4 Pena temere litigantium
4 Per quas perſonas agere poſſumus
4 Publicis iudicijs
i Quibus mōis ius pſ̄ie ptātis ſoluitur
i Qui dari tutores in teſtō poſſunt
i Quibus modis tutella finitur
2 Quibus alienare licet vel non
2 Quibus non ē ꝑmiſſum facere teſtamentum
2 Quibus modis teſtamenta infir.
3 Quibus modis re contrahitur obligatio
3 Quibus modis obligatio tollitur
4 Quod cum eo qui in aliena poteſtate
2 Rerum diuiſione
2 Rebus corporalibus ⁊ icorꝑalibus
4 Replicationibus
i Satiſdatione tutoꝝ ⁊ curatorum
i Suſpectis tutoribus ⁊ curatoribus
2 Seruitutibus prediorum ruſticorũ
2 Singulis rebus ꝑ fideicōmiſſum relictis
3 Senatuſconſulto tertuliano
3 Senatuſconſulto orphiciano
3 Succeſſione cognatorum
3 Seruili cognatione
3 Succeſſione libertorum
3 Succeſſione libertorum ſublata
3 Stipulatione ſeruorum
3 Societate
4 Si quadrupes pauperiem feciſſe dicatur
4 Satiſdationibus
i Tutellis
2 Teſtamentis ordinādis
2 Teſtamento militari
2 Uſufructu
2 Uſu ⁊ habitatione
2 Uſucapionibus ⁊ longi tp̄is pſcrip.
2 Uulgari ſubſtitutione
3 Uerborum obligationibus
4 Ui bonorum raptorum

Rubrice trium librorum .C.

10 Anona ⁊ tributis
10 Apocis publicis
10 Athletis
10 Auri publici perſecutoribus
10 Argenti pretio qd̄ theſaurus infertur
10 Auro coronario
xi Annonis ciuilibus
xi Adminiſtratione rerum publicarum
xi Aque ductu
xi Alexādrie primatibus
xi Armorum vſus in ſuo principe interdict⁹ ſit
xi Agricolis cenſitis ⁊ colonis
xi Agricolis ⁊ mancipijs dñicis vel fiſcalib⁹
12 Agentibus in rebus
12 Apparitoribus prefectorum pretorio
12 Apparitoribus magiſtrorum militum
12 Apparitoribus proconſulis ⁊ legati
12 Apparitoribus comitis orientis
12 Apparitoribus prefectis annone
10 Bonis vacantibus ⁊ de incorporatōe
10 Conueniendis fiſci debitoribus
10 Capiendis ⁊ diſtrahendis pignoribus causa tributorum
10 Canone largitionalium titulorum
10 Conditis in publicis horreis
10 Collatione donatorum vel reuelatorum
10 Collatione eris
xi Claſſibus
xi Curialibus vrbis rome
xi Collegiatis
xi Canone frumentario vrbis rome
xi Capitatione ciuium cenſibus eximenda
xi Colonis paleſtinis
xi Colonis tracenſib⁹
xi Colonis illiricianis
xi Cenſibus cēſitoribus ꝑequatoribus ⁊ iſpec.
xi Collatione fundorum patrimonialiũ ⁊ emphiteoticorum
xi Conductoribus ⁊ procuratoribus ꝓdi. fiſ.
xi Collatione fundoꝝ fiſcaliũ vel rei pri.
xi Cipreſſis ex luco damnenſi vel perſeis
12 Conſulibus ⁊ ñ ſpergendis ab hijs pecūijs
12 Conſiſtorianis militibus
12 Comitibus ⁊ tribunis ſcolarum
12 Comitibus rei militaris
12 Comitibus ⁊ archiatris ſacri pallacij
12 Comitibus qui procurationem petunt
12 Curioſis
12 Comitibus ꝯſiſtorianis
12 Caſtrenſi omnium palatinorum peculio
12 Caſtrenſi peculio militum
12 Caſtrēſiarijs miniſteriarijs
12 Commeatu
12 Comitibus qui prouin. re.
12 Curſu publico ⁊ angarijs ⁊ perangarijs
12 Coartalibus principibus
10 Delatoribus
10 Defenſoribus
10 Diſcuſſoribus
10 Decretis decurionum
10 Decurionibus ⁊ filijs eorum
xi Debitoribus ciuitatum
xi Diuerſis predijs
12 Dignitatibus
12 Domeſticis ⁊ protectorib⁹
12 Decanis
12 Deſertoribus ⁊ occultatoribus
12 Diuerſis officijs ⁊ apparitoribus iudicum
10 Exactoribus tributorum
10 Excuſationibus munerum
10 Excuſationibus artificum
xi Expenſis ludorum
12 Equeſtri dignitate
12 Exactione ⁊ tranſlatione militarium annonaꝝ
12 Executoribus vel exactoribus
12 Erogatione militaris annone
10 Fide inſtrumētorũ ⁊ iure haſte fiſcalis
10 Fiſcalibus vſuris
10 Filijs fa. ⁊ quēadmodũ pſ̄ ꝓ his tñat
xi Frumento vrbis conſtanti.
xi Frumento alexandrino
xi Fabricenſibus
xi Fūdis limitoſis ⁊ tris ⁊ palludib⁹ ⁊ paſcuis
xi Fundis patrimonialibus
xi Fugitiuis colōis pſ̄imōialib⁹ ⁊ ēphiteoticiſ
xi Fundis rei publice
xi Fundis ⁊ ſaltibus
12 Filijs officialiũ militarium q in bello mori.
xi Gladiatoribus
xi Grege dominico
10 His q ex publicis rationibus mutuaꝫ pecuniam fenebrem acceperunt
10 His qui ſe defendunt
10 Honoribus non continuandis
10 His qui ſponte munera publica ſuſcipiunt
10 His qui a principe vacationem acceperit
10 His q numero liberorũ vel paupertate excuſationem meruerunt
10 His qui non impletis ſtipendijs
10 His qui exilio dati vel ſunt amoti
10 His q ex publica collatōne illata ſūt ñ vſur.
xi Honoratorum vehiculis
xi His q ex offō qd̄ adminiſtrauerūt ꝯueniūtur
12 His qui in ſacro palacio
10 Iure fiſci
10 Indictionibus
10 Imponēda lucratiuorũ deſcriptōne
10 Incolis ⁊ vbi domiciliuꝫ hr̄e videantur ⁊ his qui ſtudiorũ cā in alia ciuitate degunt
10 Infamibus.
10 Irenarchis

10 Immunitate nemini concedenda
xi Iure rei publice
xi In qbus cāis coloni cēſuſi dñoſ accuſaſ pñt
10 Ibertinis
10 Leganonibus
xii Luſtralis auri collatione
xi Locatione prediorum ciuilium vel fiſcaliũ
12 Locorum ⁊ itinerum cuſtodia
12 Lucris aduocatorum
10 Unicipibus ⁊ originarijs
10 Muneribus patrimoniorum
10 Mulieribus in quo loco munera ſe
rui congruenna
xi Metallarijs ⁊ metal' ⁊ pcuratōib' metaloꝝ
xi Murilegulis ⁊ ginecarijs
xi Metropoli berito
xi Mendicantibus validis
xi Maima
xi Mancipijs ⁊ colonis patrimonialium
12 Magiſtris ſcbrinioꝛum
12 Militari veſte
12 Meſſoꝛibus
12 Metatis ⁊ epidemetitis
10 E fiſcus rem quam vendidit euincat
10 Ne opere a collatoꝛibus exigantur
xi Nauicularijs
xi Nauib' non excuſādiſ
xi Ne quid oneri publico imponatur
xi Naufragijs
xi Nulli licere in frenis ⁊ ſellis margaritas ⁊ ſmaragdos
xi Nauitis tiberinis
xi Ne qs liber actũ rei publice agere cogat
xi Ne ruſticani ad villã obſequiũ deuocentur
xi Non licere babuatoꝛibus
12 Negociatores ne militent
12 Numerarijs ⁊ adiutoꝛibus ſcbriniarijs
xi Mni agro deſerto
12 Obligatione votoꝝ
12 Officio prefecti vrbis
10 Enis bonoꝛum ſublatis
10 Penis fiſcalibus creditoꝛeſ preferri
10 Predijs curialiũ ⁊ decu. ſine decre to nō alie.
10 Prebendo ſalario
10 Profeſſoꝛibus ⁊ medicis
10 Periculo ſucceſſoꝛum parentis
10 Ponderatoꝛibus ⁊ auri illatione
10 Ponoꝛibus ad munera nominandis
xi Predijs ⁊ oibus rebus nauiculariorum
xi Priuilegijs corporatorũ vrbis rome
xi Peculio nominatoꝛum
xi Piſtoꝛibus
xi Priuilegijs conſtanti. vrbis
xi Paſcuis publicis ⁊ priuatis
xi Pericula eorũ q pro magſ:ib' īteruenerit
xi Predijs cāmuatis
xi Priuilegijs domus auguſte
xi Palatinis ⁊ domibus dominicis
12 Prefectis pretorijs ſacre vrbis
12 Pretoribus ⁊ honoꝛe prefecture
12 Prepoſitis ſacri cubiculi
12 Primicerio
12 Prepoſitis libaruz
12 Publice letitie
12 Profeſſoꝛibus qui in vrbe conſtanti.
12 Prepoſitis ſacroꝛum ſcbrinioꝛum
12 Principibus agentibus in rebus
12 Primi pili
12 Priuilegijs eorũ q i ſacro palatio militāt
12 Priuilegijs ſcolarum
12 Perfectiſſimatus dignitate
12 Prepoſitis ⁊ tribunis ſcolarum
12 Prefecto pretoꝛio
12 Palatinis ſacrarum lar.
12 Palatinis
12 Publice letitie vel conſulum nunciatōnes
12 Perfectiſſima dignitate
12 Primopilo
10 Uando ⁊ quibus quarta pars debe
tur ex bonis
10 Quemadmoduz ciuilia munera in
dicantur
10 Quibus muneribus excuſātur hij qui poſt
impletam mili.
10 Qui etate
10 Qui moꝛbo ſe excuſant
xi Quibus ad conductionem rerum fiſcaliũ
non licet accedere
xi Quod quiſqz oꝛdine conueniatur
12 Queſtoꝛibus
12 Qui militare poſſunt vel non
10 Eis poſtulatis
12 Re militari
10 Ententijs aduerſus fiſcum latis re
tractandis
10 Superindicto
10 Si liberalitatis imperialis
10 Super exactionibus
10 Si ſeruus aut libertus ad decurionatum ex
pirauerit
10 Si curialis relicta ciuitate rus habitare ma
luerit
10 Si propter inimicitiam creatio facta ſit
10 Sumptuum recuperatione
10 Suſceptoꝛijs ⁊ archarijs prepoſitis
xi Suarijs ⁊ ſuſceptoꝛibus ⁊ ceteris corpori
bus
xi Studijs liberalibus vrbis rome ⁊ cōſtan.
xi Sumptus iniuncti muneris ad omnes per
tinere collegas
xi Spectaculis ⁊ ſcenicis ⁊ lenonibus
xi Solutionibus debitoꝛum
12 Silentiarijs ⁊ decurionibus eorum
12 Stratoꝛibus
12 Salgamo hoſpitibus non prebendo
12 Saltoꝛum ⁊ itinerum cu.
10 Eſauris
10 Tabularijs: ſcribis logografis
12 Tironibus
12 Tractoꝛijs
10 Enditione rerum fiſcalium
10 Ut nemini liceat in comparatiōe ſpe
cierum ſe excuſare
10 Uacatione publici muneris
xi Ueſtibus olobaris ⁊ auratis
xi Ueteris nummiſmatis poteſtate
xi Uendendis rebus ciuitatis
xi Uenatione ferarum
xi Ut nemo ad ſuum patrocinium ſuſcipiat vi
ces
xi Ut nullus ex vicarijs pro alienis vicarijs ō
biris pregra.
12 Ut dignitatum oꝛdo ſeruetur
12 Ueteranis
xi Ut ruſticani ad nullum deuocentur officiũ
Rubrice de vſibus feudoꝛum
Alienatione feudi
An maritus ſuccedat vx. in beneficio
Apud quem vel quos controuerſia feudi
An remoueri debeant teſtes
An mutus vel alius imperfectus
Allodijs
An ille qui interficit fratrē domini ſui
Alienatione feudi paterni
An agnatus vel filius defuncti
An apud iudicem qō feu. ter. de.
Eneficio fratris ⁊ qualiter frater
Beneficio femine
Ontrouerſia inueſtiture
Contentione inter dominũ ⁊ vaſalum
Contentione inter dominum ⁊ fidelez
Contentione inter me ⁊ dominum
Conſtitutiones dñi lotarij feudoꝛum
Controuerſia feudi inter pares termi.
Controuerſia inter dominum emphi. ⁊ vaſa.
Conſuetudine recti feudi
Clerico qui inueſtituram facit
Capitulis cōradi
Controuerſia inter maſculum ⁊ feminam
Controuerſia inter dominum ⁊ emptoꝛem
Caditaneo qui curtem vendidit
Controuerſia inter vaſa. ⁊ alium de beneficio
Conſtitutiones. do. Federici
Controuerſia inter epiſcopum ⁊ vāſa.
Clerico violatoꝛe pacis
Uobus fratribus a capitaneo inueſti
tis
Piſcopum vel abbatem vel abbatiſſa;
vel dominuz plebis feudũ daſ ñ poſſe
Eo qui finem fecit agnato de feu. pa.
Eo qui ſibi ⁊ heredibus ſuis maſculis ⁊ femi
nis inueſtituram acceperit
Eudo gardie ⁊ caſtaldie
Feudo marchie ducatus ⁊ comitatus
Feudo ſine culpa non amittendo
Feudo dato in vicem legis commiſſoꝛie
Feudi cognitione
Foꝛma fidelitatis
Filijs natis de matrimonio
Feudo non habente propriam feudi naturam
Fratribus de nouo feudo inueſtitis
Ic finitur lex. deinde conſuetudineſ re
gni incipiunt
Mperatoꝛ lotharius
Inueſtitura feudi
Inueſtitura inter dominum ⁊ vaſaluz
Illis qui inueſtiti ſunt de ducatu
Inueſtitura de re aliena facta
Inueſtitura quam ticius cepit a ſempronio
Inueſtitura in maritum facta
Inueſtitura apud pares curie termi.
In quibus cauſis feudum amittatur
Ege conradi
Illie vaſalo qui contumax eſt
Minimis valuaſoꝛibus
Mutus vl' alius iperfectus feudū reti.
Natura feudi
Noua foꝛma fidelitatis
Natura ſucceſſionis feudi
Notis feudoꝛum
Ace iuramento firmanda
Per quos fiat inueſtitura
Pace tenenda ⁊ eius violatoꝛibus
Pignoꝛe dato quid iuris ſit
Prohibita alienatione feudi per lotbariũ
Prohibita feudi alienatione per Federicum
Pugna
Ui feudum dare poſſunt
Qui ſucceſſoꝛes feudum
Quo tempoꝛe miles inueſtituram pete
re debeat
Quibus modis feudum amittatur
Qui ſucceſſoꝛes teneantur
Quemadmodum feudum ad filiam pertineat
Quibus modis feudum conſtitui poteſt
Quid ſit inueſtitura feudi
Quid precedere debeat: inueſtitura an fideli
tas
Qualiter vaſalus iurare debeat fidelitatem
Qualiter olim feudum poterat alienari
Quis dicatur dux marchio

Que ſit prima cā beneficij amittendi
Qui teſtes ſunt neceſſarij ad probandā nouam inueſtituram
Quid iuris ſit ſi poſt alienationem feudi
Qualiter dñs de ꝓprietate priuetur
Que ſunt regalie
Quot teſtes ſint neceſſarij ad probandum ingratitudinem feudi
Acceſſione feudi
Si de inueſtitura facta dñz pēiteat
Si ꝯtrouerſia fuerit in inueſtitura
Si de feudo defuncti
Si epūs vel abbas vel abbatiſſa
Succeſſione fratrum
Si de ineſtitura īter dñm ⁊ vaſalū lis oriať
Si de feudo controuerſia fuerit
Si de feudo vaſalus ab aliquo interpellat⁹ fuerit
Si negatum fuerit beneficiū a vaſalo
Si vaſalus feudo priuať cui debeat deferri
Si vaſalus feudi conditionez negauerit. ex certa ſcientia
Vaſalo decrepite etatis qui feuduz refutauit
Vaſalo q contra ꝯſtitutionem lotharij feudum alienauerit
Vaſalo milite qui arma bellica depoſuit.

Rubrice iuris canonici

Hic primo ſciendum ꝙ decretum nō diſtīguiť per Rūicas. Sz in tres pricipales partes. Quaꝝ pria ꝯtinet cētū ⁊ vnā diſtictōes. ⁊ ſub q̄libet diſtictōe capl'a. Scda ps ꝯtinet 36. cās. ⁊ ſub q̄libet cā qōes. ⁊ ſub qōnibus capl'a. Et. 33. cā. a. q. 3. vſq ad. q. quartā iterponitur tractatus de pñia. q diuidiť in. 7. diſtictōes. Et ſub q̄libet di. capl'a. Tertia ps' ē de ꝯſecratōe. q̄ diuiditur i. 5. diſtinctōes. Et ſub qualz di. capl'a. Alij vo libri iuris canonici ꝯtinent Rubricas. que ſequūtur.

Rubrice decretalium

5 Accuſationibus: inquiſitionibus ⁊ denūciationibus
5 Adulterio: ſtupro
1 Alienatione iudicij mutandi cauſa facta
5 Apoſtatis
2 Appellationibus ⁊ recuſationibus ⁊ relationibus
1 Arbitris
1 Auctoritate ⁊ vſu pallij
3 Baptiſmo ⁊ eius effectu
1 Bigamis ordinandis vel non
5 Blaſphematoribus
3 Capellis monachorum ⁊ alioꝝ religioſorum
Cauſa poſſeſſionis ⁊ proprietatis
3 Celebratione miſſaruz ⁊ ſacfo eucharīſtie ⁊ diuinis officijs
3 Cenſibus: exactionibus ⁊ ꝓcurationibus
3 Cohabitatione clericorum ⁊ mulierum
4 Clandeſtina deſponſatione
3 Clericis coniugatis
3 Clericis non reſidentibus
3 Clerico egrotante
5 Clericis pugnantibus in duello
1 Clericis peregrinis non admittendis
5 Clerico venatore
5 Clerico percuſſore
5 Clerico non ordinato miniſtrante
5 Clerico excōicato depoſito vel interdicto miniſtrante
5 Clerico per ſaltum promoto
5 Clerico qui ordines furtiue ſuſcepit
4 Cognatōe ſpirituali
4 Cognatione legali
5 Colluſione detegenda
3 Comodato
3 Conceſſione prebende ⁊ eccleſie non vacantis
4 Conditionibus appoſitis in matrimonio
2 Confeſſis
2 Confirmatiōe vtili vl' inutili
1 Conſtitutionibus
1 Conſuetudine
1 Corpore viciatis non ordinandis
4 Coniugio leproſorum
4 Coniugio ſeruorum
4 Conſanguinitate ⁊ affinitate
3 Conſecratione eccleſie vel altaris
3 Conuerſione coniugatorum
3 Conuerſione infidelium
5 Crimine falſi
3 Cuſtodia euchariſtie criſmatis ⁊ aliorum ſacramentorum.
3 Decimis primicijs ⁊ oblōnibus
5 Debito puerorum
3 Depoſito
4 Deſponſatione impuberum
2 Dilationibus
4 Diuorcijs
2 Dolo ⁊ contumacia
3 Donationibus
4 Donationibus inter virum ⁊ vxorem
5 Eo qui ordines furtiue ſuſcepit
3 Eccleſijs edificandis vel reparandis
1 Electōe ⁊ electi poteſtate
3 Emptione ⁊ venditione
4 Eo q cognouit ꝯſanguineā vxoris ſue
4 Eo qui duxit in matrimonium quā polluit per adulterium
2 Eo qui mittitur in poſſeſſionem cauſa rei ſeruande
1 Etate ⁊ qualitate ⁊ ordine preficiendorum
2 Exceptionibus
5 Exceſſibus prelatorum
2 Ferijs
3 Feudis
2 Fide inſtrumentorum
3 Fideiuſſoribus
1 Filijs preſbyterorum
2 Foro competenti
4 Frigidis ⁊ maleficiatis
5 Furtis
5 Hereticis
5 Homicidio voluntario vel caſuali
5 His qui filios proprios occidunt
1 His que vi metu ue cauſa fiunt
3 His que fiunt a prelatis ſine conſenſu capituli
3 His que fiunt a maiori parte capituli
5 Iudeis ⁊ ſarracenis
3 Immunitate eccleſiarum
5 Infantibus ⁊ languidis expoſitis
1 In integrum reſtitutione
5 Iniurijs ⁊ damno dato
2 Iudicijs
2 Iureiurando
2 Iuramento calumnie
3 Iure patronatus
3 Inſtitutionibus
2 Litis conteſtatione
2 Libelli oblatione
3 Lite pendente nihil innouetur
3 Locato ⁊ conducto
5 Magiſtris ⁊ ne aliquid exigant pro docendo
1 Maioritate ⁊ obedientia
5 Maledicis clericis
4 Matrimonio ꝯtcō ꝯ īterdictū eccl'ie
2 Mutuis petitionibus
4 Natis ex libero ventre
3 Ne clerici vel monachi ſecularibus negocijs ſe immiſceant
5 Ne prelati vices ſuas
5 Ne ſede vacante aliquid innouetur
5 Non ordinato miniſtrante clerico
5 Noui operis nunciatione
2 Oblatione libelli
1 Obligatis ad ratiocinia
3 Obſeruatione ieiuniorū
2 Officio archidiaconi
1 Officio archipreſbyteri
1 Officio primicerij
1 Officio ſacriſte
1 Officio cuſtodis
1 Officio vicarij
1 Officio ⁊ poteſtate iudicis delegati
1 Officio legati
1 Officio iudicis
1 Officio iudicis ordinarij
1 Ordinato epō qui renunciauit epatui
2 Ordine cognitionum
1 Pacto
3 Parochijs ⁊ alienis pochianis
3 Peculio clericorum
5 Penis
5 Penitentijs ⁊ remiſſionibus
2 Peregrinationibus
3 Pignoribus ⁊ alijs cautionibus
2 Pluſpetitionibus
1 Poſtulatione prelatorum
1 Poſtulando
3 Prebendis ⁊ dignitatibus
3 Precarijs
3 Preſbytero non baptizato
2 Preſcriptionibus
5 Priuilegijs ⁊ exceſſibus priuilegiatoꝝ
2 Preſumptionibus
2 Probationibus
1 Procurationibus
5 Purgatione canonica
5 Purgatione vulgari
3 Purificatione poſt partum
4 Qui clerici vel vouentes matrimonium contrahere poſſunt
4 Qui filij ſint legitimi
4 Qui matrimonium accuſare poſſunt
5 Raptoribus incendiarijs ⁊ violatoribus eccleſiarum
3 Rebus eccleſie alienandis vel non
1 Renunciatione
3 Regularibus ⁊ tranſeuntibus ad religionem
5 Regulis iuris
3 Religioſis domibus vt epō ſint ſubiecte
3 Reliquijs ⁊ veneratione ſanctorum
3 Rerum permutatione
1 Reſcriptis ⁊ eoꝝ pticipationibus
2 Reſtitutione ſpoliatorum
1 Sacra vnctione
1 Sacramentis iterandis vel non
5 Sagittarijs
5 Sciſmaticis
1 Scrutinio in ordine faciendo
4 Secundis nuptijs
2 Sententia ⁊ re iudicata
5 Sententia excomunicationis
3 Sepulturis
2 Sequeſtratione poſſeſſionum

1 Seruis non ordinandis ⁊ coꝝ manumiſſiõe
5 Simonia ⁊ ne aliquid pro ſpũalibus exiga
tur vel promittatur
1 Sindico
3 Solutionibus
5 Sortilegijs
4 Sponſalibus ⁊ matrimonio
4 Sponſa duorum
5 Zetu monachorum ⁊ canonicorum regu-
larium
3 Succeſſionibus ab inteſtato
1 Summa trinitate ⁊ fide catholica
1 Supplenda negligentia prelatorum
1 Pſtibus ⁊ qualitate ordinandorum
3 Teſtamentis ⁊ vltimis voluntatibus
2 Teſtibus ⁊ atteſtationibus
2 Teſtibus cogendis vel non
5 Torneamentis
1 Tranſactionibus
1 Tranſlatione prelatorum
1 Treuga ⁊ pace
1 Vicijs corpore ordinandis vel non
5 Verborum ſignificatione
3 Vita ⁊ honeſtate clericorũ
3 Voto ⁊ voti redemptione
5 Vſuris
2 Vt lite non conteſtata
3 Vt eccliaſtica bñficia ſine diminutiõe ↄferãt
2 Vt lite pendente nihil innouetur

Sequitur diuiſio decretalis

Verſus

Prima creat clericos: officia preparat inde
Altera iuditium cum requiſitis appellat
Tertia de vita ↄcibus teſtaqꝫ mentis
Nubere quarta docet. ⁊ que ſpectant ad illud.
Vltima criminibus penas iungere curat

Rubrice li. 6. decretalium
Rbitris
Appellationibus
Accuſatõib' inqſitõibus denũtiatõibus
Bigamis
Conſtitutionibus
Conſuetudine
Confeſſis
Clericis coniugatis
Clericis non reſidentibus
Clerico egrotante vel debilitato
Conceſſione ecclie. ⁊ prebende non vacantis
Capelis monachorum
Cenſibus ⁊ exactionibus
Conſecratione eccleſie: vel altaris
Cognatione ſpũali
Dolo ⁊ contumacia
Decimis
Deſponſatione impuberum
Electione ⁊ electi ptãte
Etate ⁊ qlitate ⁊ ordine pficiendorum
Eo q mittit i poſſeſſionẽ cã rei ſuãde
Exceptionibus
Exceſſibus prelatorum ⁊ ſubditorum
Filijs pſbiteroꝝ ⁊ alijs illegitie natis
Foro competenti
His que vi metuſue cã fiunt
Hereticis
Homicidio
In integrum reſtitutione
Iudicijs
Iuramento calũnie
Iureiurando
Inſtitutionibus
Iure patronatus
Immunitate eccleſiarum
Iniurijs ⁊ damno dato
Litis conteſtatione
Maioritate ⁊ obedientia
Ne ſede vacante aliquid innouetur
Ne clerici vel monaci
Officio vicarij
Officio ⁊ ptãte iudicis delegati
Officio legati
Officio ordinarij
Poſtulatione prelatorum
Pactis
Procuratoribus preſcriptionibus
Prebendis
Priuilegijs
Penis
Penitentijs ⁊ remiſſionibus
Reſcriptis
Renunciatione
Reſtitutione ſpoliatorum
Rebus eccleſie non alienandis
Rerum permutatione
Regularibus
Religioſis domibus
Reliquijs ⁊ veneratione ſanctorum
Regulis iuris
Summa trinitate ⁊ fide catholica
Supplenda negligentia prelatoꝝ.
Sen[illegible]ntia ⁊ re iudicata
Sepulturis
Statu regularium
Sponſalibus ⁊ matrimonio
Sciſmaticis
Sententia excommunicationis
Temporibus ordinationum
Teſtibus
Teſtamentis
Vt lite pendente nihil innouetur
Vita ⁊ honeſtate clericorum
Voto ⁊ voti redemptione
Vſuris
Verborum ſignificatione

Rubrice Clementinarum
Appellationibus
Baptiſmo
Cauſa poſſeſſionis ⁊ proprietatis
Conceſſione prebende
Cenſibus
Celebratione miſſarum
Conſanguinitate ⁊ affinitate
Dolo ⁊ contumacia
Decimis
Electione
Etate ⁊ qualitate
Exceptionibus
Exceſſibus prelatorum
Foro competenti
Hereticis
Homicidio
In integrum reſtitutione
Iudicijs
Iureiurando
Iure patronatus
Immunitate eccleſiarum
Iudeis ⁊ ſarracenis
Magiſtris
Officio vicarij
Officio delegati
Officio ordinarij
Probationibus
Prebendis ⁊ dignitatibus
Priuilegijs
Penis
Procuratoribus
Penitentijs ⁊ remiſſionibus
Reſcriptis
Renunciatione
Rebus eccleſie non alienandis
Rerum permutatione
Regularibus
Religioſis domibus
Reliquijs ⁊ veneratione ſanctorum
Summa trinitate
Supplenda negligentia prelatorum
Sequeſtratione poſſeſſionis
Sententia ⁊ re iudicata
Sepulturis
Statu monachorum
Sententia excommunicationis
Teſtibus
Teſtamentis
Vt lite pendente
Vita ⁊ honeſtate clericorum
Vſuris
Verborum ſignificatione

✝ ... 1524

a memoria ... febrero 1525 en ... para ... a martin de
... en presencia de ... 14 ...
en ... los quales ... cargo ... 109 ...
... en ... para ... al pedro ... arriba digo a martin de ...
... 12 ... los quales ... cargo ...
... con los 14 ... arriba ... manera ...
... ... por ...

...filia ...
... tes hu... ... q
... m ... ... p
... ...
... ... potesta
... ... cis
... ...
... potestate
... sit facultas
... ... set
... ...

b.s. en transfiguratur ... esset in carne. I
... transfiguratione sic sol apparuit ...
...tabilis. ut fides credentium augeretur ...
templandam celestem gloriam sup... electa
tam. in altera uero ut peregrinus et incogni...
sal... de se ... ut se longi fierent.
ne agnoscerentur corporalibus tenuit. ad quod alius
p fixem non in oculis erat eorum. longi se
ab eis necesse ostenderet. et quia ipsum non e
celunt esse qui erat. uident & eum alium ...
erat. Ecce in utraque uisione sua erat psentia z
...tas. Sed in una celatur fides. ut magis ...
... cum credebant. in altera tenebat mere

manifestis
cenatis. sed
quare dicit i
carne nō sit
ont quitaz
mauno. set
mortali set.
maleuam i
carne morta
li. semel an
transfigurati
tus e post pas
sionem cō
semel. ...
per dia cum
eis in carne
. in carna
les ubi cum
em assump...

[illegible] c. ar. [illegible]
q. iiii. [illegible] c. b. b
ne [illegible] rectorum. a. retributio
nem eternam. b
regenerationem ut infa
ntium. b.
ul' confirmationem. ut adul
torum, non rectorum. S. e.
remiſſionem. b.
Conſtat ſi pio intuitu
uit magi' in [illegible] quo
oſtendit [illegible]
matiſ. item [illegible] exequitur
infert concluſionem ſu
am [illegible] concu
ſionem [illegible]
[illegible]
[illegible]

[illegible] ſacrificia [illegible] puniri [illegible]
[illegible] in ad effectum. [illegible]
[illegible] oſtendit ſubiungenſ quicu[m]q[ue] [illegible]
[illegible] et eo [illegible] quia ſibi [illegible]
um ſumet. [illegible]
[illegible] Sacramenta [illegible] obſint
indigne tractantib' [illegible] digne ſu
mentibus.

P[er] yſaiam dicit dominuſ. [illegible] qui
ſacrificat [illegible] canem [illegible].
Et qui colit ſimilaginem [illegible]
[illegible] et qui offert thuſ [illegible]
[illegible] Quilibet ubilibet offert ſacri
ficium [illegible] uel factiſ. [illegible]

[illegible]
licet ſimoniace [illegible]
baptizati. uel ſacr[illegible]
tati ſunt. [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
Bar[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]